Serbska centralna knihownja w Budyšinje

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěšćki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Serbska knihownja Budyšin

Čisło 1. **Sobotu 4. januara 1902.** **Letnik 61.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo.

Trojoswjask w strasche.

Nowe lěto je němskemu kněžorstwu nowe staroscze pschinjeßko. W ßwětowej politizy ßo pscheměnjenje pschihotuje, kotrež ßo po sdaczu njehodźi w dalschim pschichodźe wotwobroczicz. Němsko-awstrisko-italski swjask, kotryž je wjerch Bismark psched 20 lětami sałožił, hrosy rospadnycz. Italska ßo jeho jenoż hischcze s lohka dżerži. Wuměnjenjow, s kotrymiž je ßo trojoswjask něhdy sałožił, dżenża wjazy njeje. Franzowsko-italske pschecźiwnistwo, kotrež bě psched lětami Italsku pohnuło, pola Awstrisheje a Němskeje pomoz pschecźiwo Franzowskej pytacz, je ßo po něczim do pschikhilnoscze a pschecźelstwa pschewobrocziło. Italska bě ßo s Franzowskej dla Tunisa roskorika. Tunis na połnóznym afriskim brjosy runje s napschecza Italskeje leży. Italska bě ßo teho dla hižo dawno potajnje hotowała, ßo Tunisa smozowacz. Teßame wotpohlady na Tunis, kotryž s franzowskim Algirom mjesuje, pak mějesche tež Franzowska. Pschihodny wokomik ßebi shladawschi Franzowska Tunis wobßadźi, prjedy hacž bě to Italska wocżakała. W ßwojim hněwje ßo Italska k Awstriskej a Němskej pschisamknu, so měła sepjeru pschecźiwo dalschemu franzowskemu wupinanju na połnóznym afriskim brjosy. Franzowska Italskej s tym wotpłacźi, so jej w jejnym wikowanju wulku schkodu nacżini. Duż bě Italska skónczńje nusowana, saßo pschecźelstwo Franzowskeje pytacz. Ta je swólniwje wscho cżiniła, so by ßebi Italsku saßo sdobrika. Psched někotrymi njedźelemi je franzowske knjeżerstwo sjawnje wopowjedźiło, so nima myßle, na afriskim połnóznym brjosy ßwoje knjejstwo dale k ranju, to je na Tripolis, wupscheschrěcz a so tónle kraj Italskej pschewostaji. S tym je ßebi Franzowska sympathije wulkeje wjetschiny italskeho luda dobyła. Italsko-franzowskemu swjaskej ßu w Italskej nětkole jara pschikhileni. Italske knjeżerstwo tole franzowskopschecżelne smyßlenje italskeho wobydlerstwa pschi jednanju wo nowym italsko-němskim wikowanskim wucżinjenju na ßwój dobytk wuwużicz pyta. Wone Němskej s italsko-franzowskim swjaskom hrosy, jeli so by Němska chżyła na italske twory, do Němskeje ßo pschiwożaze, wulke zło położicz. Tola w Němskej dyrbjeli wjedźecz, so maja wudźěłki italskeje industrije a italske płody wjazy wotebjerarjow w Němskej, dyžli w Franzowskej. Pomyßlicz ma ßo tež, so Tripolis, kotryž ßu Franzowsojo Italskim jako pschichodne wobßedżenstwo saruczili, hischcze pod turkowskim knjejstwom steji. Sultan ßebi sawěscze njeby směrom lubicz dał, so bychu jemu Italszy Tripolis wsali. Cżeho dla hewak pruszy offizěrojo turkowske wójsko wuwucżuja, hacž k temu, so bychu ßo Turkojo wobarali, hdy by jim něchtó chżył kruch kraja wudrěcz. Hdy by Italska Tripolis wobßadźiła, móhło teho dla k europiskej wójnje dończ.

Bayerski hejtman Feilitzsch

bě ßo na wójnje w Chinje wobdźělił a tam se ßwojimi ludźimi tak slě sakhadżał, so bě ßo bayerski wójnski minister s Asch sarjeknył, hejtmana Feilitzscha po skónczenju wójny saßo do bayerskeho wójska pschijecz. Wulke spodźiwanje je nětko w bayerskej sbudźiło, so je kněžor hejtmana Feilitzscha s cżerwjenym worjowokym rjadom wusnamjenił a jeho s dobom sa kompagnijoweho schefa 2. thüringskeho pěschkowskeho regimenta cżiłko 32 pomjenował.

Sakske finanzy

ßu ßo sa poßlednjej dwě lěcze njejabzy pohubjeńschike. Njedostatk w statnej pokładnizy pjecza s najmjeńscha 12 milijonow hriwnow wucżini. Finanzny minister s Watzdorf, kotrehoż ßu w druhej komorje sakskeho ßejma dla hubjeneho stawa krajnych finanzow wótrje pschimali, chze pjecza teho dla wot ßwojeho sastojństwa wotstupicz. Jako jeho naßlědnik ßo Draždżanski wyschschi měschczanosta, tajny radźicżel Beutler, mjenuje. Po druhej powjescźi ßebi hischcze minister s Watzdorf na to njemyßli, ßwoje městno wopuschczicz, to je jenoż pschecze jeho pschecźiwnikow.

Němskej njepschecżelne hibanje mjes Polakami.

W Galiziskim ßejmje je wjerch Cżartoriski wo saßudźenju Wreschenskich pólskich macżerjow wótru rěcz měł. Wreschenske podawki, kotrež hacż k hrosnoscźi doßahaju, wo kschiwdże a podtłóczenju rěcza. Wone ßu wschudże ßylny wothłóß namakale. Heßko: „Móz dże psches prawo!“ je wschě cżłowske sacżucza podtłócziło, a bolostnje a powschitkownje je pólski lud tole pschescźěhanje sacżucz dyrbjał, kotryž, hacż runje politiszy dżěleny, njeje pschestał duchowna a narodna jenoscz bycz. Bóh wěz rosriża a budże prawdu cżinicz. Rěcżi wjercha Cżartoriskeho sapóßłanzy wschěch stron jenomyßlnje pschihłoßowachu. Pola pruskeho knjeżerstwa je rěcz wulke pohórschenje sbudźiła. W „Nordd. Allg. Zeit.“ ßo wone na to wobcżeżuje, so galiziske knjeżerstwo pschecźiwo tajkej rěcżi, katraż ßo bjes prawa do pruskich należnoscźow měscha, njeje wotmolwiło a protestowało.

Tónle nastawk w „Nordd. Allg. Zeit.“ je pjecza Polakow s nowa hłuboko roshorił. Każ „Nowy Winski żurnal“ pische, maja jón Polazy sa wulku njemudroscz pruskeho knjeżerstwa, dokelż ßo s nim jenoż wolij do wohnja lije. Polazy chzedża pschichodnje agitaziju pschecźiwo Pruskej hischcze wótrischo wjescz a awstriske knjeżerstwo pohnucz, so wone Prusku nusuje, s Polakami kahodnischo wobkhadżecz. Żanych wikowanskich wucżinjenjow, żaneho trojoswjaska, ale běđżenja na nóż! Tajke ma bycz heßko, doniż Pruska njepschestanje pólskich bratrow pschescźěhacz.

Njeměry w Ruskej.

W Charkowje je sańdżeny tydżeń něhdże 700 dźěłaczerjow a studentow, s revolwrami wobronjenych, cżerwjene khorhoje smahujo po dróhach cżahako. Někotrych polizistow, kotsiż ßo cżahej napscheczo stajichu, njeměrnizy satsělichu. Něhdże 300 woßobow je ßo sajako. Žiđża pjecza revoluzionarne hibanje w Ruskej wodża.

Němzam njepschecżelske hibanje w Ruskej. Němzam njepschecżelske hibanje, kotrež je s Wreschenskimi podawkami mjes pólskim ludom nastało, je ßo s dżěła tež na ruske wobydlerstwo pschenjeßko. W Moskwje ßu pjecza pruski wopon womasali a wonjecżescźili. Polizistojo wot teho cżaßa na to kedżbuja, so ßo Němzam w Moskwje njeby żaneje kschiwdy stało.

W Kijewje ßu tamnischi ruszy sastojnizy mjes ßobu pjenjesy składowali a je sa Wreschenskich saßudźenych postajili.

Wulke ruske nowiny do Póznańskeje a Schlesynskeje woßebitych dopißowarjow scżelu. Prěni s nich je dopißował nowin „Roßije“ do Opola w Schlesynskej pschischoł. Tamnischi Polazy ßu jeho pjecza s wulkim sahorjenjom witali.

Rowolětne postrowy mjes Ruskej a Franzowskej.

Zar Mikławsch je presidentej franzowskeje republiki Loubetej sćěhowazy telegram pósłał:

„Pschi składnosći stupjenja do noweho lěta zarowa a ja ważnosć na to kładźemoj, Wam swoje najlěpsche pschecźa sa Franzowsku, a wosebje Wam, knjes presidento, wuprajicź. Mjes najpschijomnischimi dopomnjenjemi, kotrež je nam sańdźene lěto sawostajiło, je dopomnjenje na rjane dny, w spschecźelenym a swjasko-wanym kraju pschebyte, zyle wosebje drohe."

Na zarowy telegram wotmolwjejo je president zarej a zarowej sa jeju pschecźa dźakował a wobkrućił, so je Franzowska jeju posledni wopyt w dźaknym wopomnjenju wobkhowała.

Tež franzowski wójnski minister Andrć a ruski wójnski minister Kuropatkin staj swobodopschejazaj telegramaj pósłałoj.

Sbliženje Jendźelskeje k Ruskej

sw w ruskich nowinach nětkole žiwje rospomina. Wobkedźbowanja hódne je, so prěni krótcź ruszy nowinarjo mózhnosć tajkeho pschibliženja s krótka njewotpokasaju. S dobom woni pytaju, Jendźelsku wo tym pschesswědczicź, so Ruska žaneho žadanja sa Indiskej nima. Nowiny „Nowy czaß" sa jendźelsko-ruske sbliženje wustupuja a dopokasuja, so Ruska nima niczo w Indiskej pytacź. Druhe ruske nowiny měnjenje sastupuja, so by Ruska rospanyła, hdy by Indisku pod swoje knjejstwo stajiła. W jendźelskich nowinach su tajke hłosy s Ruskeje wothlóß namakałe. Nowiny „Times" měnja, so by sbliženje Ruskeje, Franzowskeje a Italskeje wupinawej politizy Němskeje mjesu stajiło.

Swada mjes Němskej a Venezuelu.

Roskora mjes Němskej a Venezuelu njelube wobliczo pokasuje. Venezuela je republika w połodnischej Ameriźy. Němszy pjenjeżnizy su tam wschelake fabriki, wikowarnje atd. sałożili. Na tajke waschnje su Němzy wjele milijonow hriwnow w tymle kraju nałożili. Mjes druhim su woni żelesnizu wot města Caracasa do Valencia natwarili. Teleje żelesnizy dla je k němsko-venezuelskej swadze dóschło. W Venezuelskej je psched dlejschim czaßom revoluzija wudyrika. Nětczischi venezuelski president Castro chzyschе żelesnizu sa woženje swojeho wójska trjebacź. Jeho žadanju pak su żelesnizyne sarjadnistwo sapowjedźi, dokelž Castro njebě wuczinił, kajku płaczisnu sa woženje wójska saplaczi. Na to da Castro żelesnizu wobsadźicź a wobkhad po njej sastajicź. Żelesniske towarstwo njeje sebi tole wumozowanje lubicź dało, ale su na sastupjerja němskeho khežorstwa wo pomoz wobroczіło. Tutón je w mjenje němskeho żelesniskeho towarstwa dwaj milijonaj dollarow jako sarunanje schkody żadał. Dokelž su Castro sarjekny, sarunanje saplaczicź, je němski sastupjer pschipowjedźił, so němszy sastojnizy 7. januara zkonizy w La Guayra a w druhich pschistawach pod schkitom němskich wójnskich łódźow wobsadźa. Němzy w zkonizach tak dołho wostanu, doniż su njeje s złami žadana suma nahromadźiła. Nětkotre němske łódźe hižo wjazy dnjow psched La Guayru a psched pschistawom Cabellem steja. Teho runja su tam tež nětkotre wójnske łódźe sjenoczenych statow połnózneje Ameriki pschijěle. Wone maja Němzam wobaracź, jeli so bychu czi pódła zkonizow tež hischcze nješto venezuelskeho kraja wobsadźicź chzyli. Temu pak, so Němska žadanja swojich poddanow s dokhodow venezuelskich zkow spokoji, nochzedźa su sjenoczene staty pschecźiwjecź. Duž Venezuele dla mjes Němskej a sjenoczenymi statami połna pschesjenosć wobsteji a mózhnosć, so by mjes nimi k wójnje dóschło, je hacź na dalsche wusamknjena.

Wójna w połodnischej Afriźy.

Němski póst pod jendźelskim dohladowarstwom.

Jendźelska wyschnosć w Kapskim měsće je sasyglowane němske póstske měchi, kotrež su s němskeje krótkowjeczorneje afriskeje kolonije psches Kapske město do Europy scźelu, wotewrjałe a jich wopschijecźe pschehladowała. — Njehańbiczіwosć jendźelskeje wyschnosće njesnaje žanjeje mjesy. S Hamburga su pische, so němski khežorstwowy hamt wěz pschepytuje. Nětkole hakle? su jene Barlinske nowiny praschеju. Czežko je wěricź, so je spoczinanje jendźelskeje wyschnosće němskim póstam, kotrež su su s tym potrjechiłe, njesnate wostało. Czeho dla dha njeje su tole pschepytanje hižo dawno poruczіło? Czeho dla njeje su hižo dawno wo tym s jendźelskim knjeżerstwom wótre słowczko porěczało?

Wo burskim dobyczu pola Tweefontaina je Kitchener nadrobnischu rosprawu do Londona pósłał. Po njej běchu sebi Jendźelczenjo na połodnischej stronje jara nahkeje hórki lěhwo pschiprawili. Jendźelszy straźnizy běchu su na czarje hórkow postajili a běchu tole hižo wot pschirody twjerde stejischczo s naßypami posylnili. Kaž je su wupokasało, su burjo s połodnischeje strony na hórku salěsli a su blisko wjerschka shromadźili. Potom su so rano w 2 hodźinomaj do jendźelskich straźnikow na wjerschku hory s pschemozu dali. Jendźelczenjo we hłubokim spanju leżachu, hdyż su burjo kaž ske njewjedro na nich walichu. Měßarźk runje skhadźesche, hdyż prěnje kulki s burskich tšelbow wufrunczachu. Jenoż pół hodźiny trajesche bědźenje, potom bě wscho nimo, a lěhwo bě w ruzy burow. Hdyż rańsche sera skhadźachu, burjo skoku do Langberga wotczežechu. Jendźelszy jěsdni, kotsiž su sa burami puschczichu, hakle k nim blisko pschiúdźechu, hdyż běchu burjo do hórateje krajiny doczahnyli.

Po powjesczach, kotrež su poßlednje dny do Hollandskeje doschke, je general Dewet pola Tweefonteina tsi kanony, 57 munizionskich wosow, 2000 tšelbow a 150 waggonow s zyrobu dobył. Morikо je su 240 Jendźelczanow a sajako je su 390.

200 burow je su pjecza do Swazilskeho kraja nawalikо a wjele Swazilskich morikо. Swazilszy su wospjet burow hromadźe s Jendźelczanami nadpadnyli a jich farmy wurubili.

Burske žony a dźěczi

w jendźelskich lěhwach s hromadami mrěja. Hdyż su jich wobstejnosćze njepolěpscha, woni sa bliżsche schěsć měßazow wschě semru. Zimanje burskich žonow a dźěczi a jich wuhłódnjenje w lěhwach budźe wěczna hańba sa Jendźelczanow. Europiske wulkomozy tutemu mordarstwu s měrom pschihladuja, a žana s nich porst njehibnje, so by wbohe jate žony a dźěczi wußwobodźiła.

Swoje pjenjesy chze měcź.

To bě mhkowy dźeń w měrzu lěta 1811. Bur Batnar dźěłasche we swojej kólni a wuporjedźowasche płuh a bróny. Pschetoż bliżesche su czaß woranja. Bartnar bě hischcze mkody muż, kotryż tobakoweje dymki, hdyż bě su dopalika, hischcze we rcze njesdźerżowasche, ale ju wotkładowasche a swebi tak bórsy khwile njebjerjesche, ju saßo sażehlicź. Hakle s krótka bě burske kubko na su bracź dyrbjał; jeho srótny bratr bě hižo prjedy k swużodej sa wotroczka czahnył, so by swebi pjenjesy saßkużił; jeho staraj sprózniwaj starschej běschtaj hacź do poßledniheho kónza w domje wostałoj — duž rěkasche nětko, su krucze gratu pschimacź, so by kubko k nusy dale dodźerżał.

Na płuhu pobrachowasche czróßko, wón jo saklini; na koleßu njebě wobrucze, wón ju pschibi; s brónow bě něschto subow wupadało, wón je saßadźi — najnjelepischi wón njebě, bě-li kowarske, wojnarske abo czěßlske dźěło, wón wjedźesche sebi pomhacź a sapschimnycź. To su rosymi, chzyschе-li dołh, na kuble stejazy, wotplaczicź, twarjenja wuporjedźecź a pola saßo wunoschnische sczinicź, chzyschе-li napoßledku tež su woženicź, to dyrbjesche wschudźom na prawdu hladacź a tež pomhacź móz.

„Mi su sda, ty masch s gratom swoje dźěło", sarěcza něchtó na bura. Wón pohlada horje se swojeho pokhileneho stacza, sady njeho stejesche jeho bratr Jakub.

„Aha, ty to sy", saßmja su Batnar, „njemóżach sebi wumyßlicź, schtó mohł tola dźenßa sem pschińcź. Haj, wě su, mam swoje dźěło; to je wscho prawje kokowokoło sanjerodźene, a hdyż grat k niczomu njeje, dźěło tež khmane njeje. Ty wschak wěsch, kajke to je."

S najmjeńscha nětkole wschitko twoje!" rjekny Jakub.

„To wschak by rjenje było, hdy bych jeno dołh wotplaczeny měł. Nochzesch kusk do jstwy sastupicź a wotpoczнycź, bratsje? Se schkleńczku palenza mózu czi poßkużicź. Hewak czi niczo posticźicź njemózu. Hdyż tu hosposy njeje, to hižo wěsch."

„Palenz pschezo bjeru", wotmolwi Jakub, a wonaj dźěschtaj do khěże, hdźež bur bratrej słowkowy palenz a czorny burski khlěb porjedźi. Jakub wotkra swebi s pokruty wulki kruch, pschekra potom se swojim saczinatym nožom nješchto krócź, so by jón na tuto waschnje po kuskach do rta tykacź mohł.

„Nimasch tucźno k temu?" su wón woprascha.

„Ach, to su wě, tucźno, haj wschak. Ssym hubjeny hospodar, ja, so swebi na to njemyßlich; to wschak mi njeßměsch sa złe bracź." Potom khwatasche Batnar, so by se sasojteho kuchińskeho khamora žadanu wěz pschinjeßł.

„Daj swebi jeno słodźecź, bratsje. To mje wjeßeli. Wschako wěsch, so swym su kóżdy krócź wjeßelił."

A hdyž bě ßo Jakub do ßyta najědł, nóž sačinił a ßebi hubje se ſchěrokej ruku wotrěł, hwiſdaſche burej pěßničku do wočow a rjekny na to ſměromnje: „Wěſch ty, k čjemu tu ßym? Schto ßebi myßliſch?“

„Narodny dom člowjek rad druhdy wopyta. To je też prawje.“

„Aw, narodny dom!“ ßmějeſche ßo Jakub. „Sſym dźě tola zuſy, wot teho čaßa, ſo tu ty na nim ßy!“

„Ale bratſje!“

„Wſchako ßym tu wukußany byl.“

„Ale bratſje Jakubje! Ty budźiſche jo tola měcź mohł, kubło, njejßy jeho brał, duž ßym ßo ja na to ſwažicź dyrbjał, ſo njeby do zuſych rukow pſchiſchło. To tola wěſch!“

„To njech je dobre“, bórčjeſche Jakub mjerſazy ſ ruku ßwědčjo. Nochzemoj ßo wadźicź. Sſym tu jeno pſchiſchoł, bratſje, ſo bych čji prajił, ſo chzu ßwoje pjenjeſy měcź.“

Batnał hladaſche jemu khwilu ßlědźo do wočow. „Ty tola to khutnje njeměniſch?“

„Ja chzu ßwoje pjenjeſy měcź.“

„Ty tola njejßy, bratſje! Haj, k čjemu dha je po prawom na hłowu trjebaſch?“

„To je moja wěc! Ja dłeje njeczakam!“

„Ale božedła, ſ wotkel dha chzył ja nětkole hnydom na hłowu pjecź ſtow ſchěßnakow wſacź?“

„Pjecź ſtow a wóßom, mój luby! Njeſpuſcheźu čji ani krajzarja. Radſcho zyle zuſemu člowjekej, dyžli tebi!“

„A ſo by mi to prajił, ßy ßebi ſchiju ſ tučnom pomaſacź dał?“

„Jeli ſo mi tón kuſk tučna ſawidźiſch — chzu čji to ſarunacź.“

„Ach, niz tak, niz tak, bratſje. Schtó dha budźe ßebi takle myßlicź! To je čji rady popſchate. Jeno ſ pjenjeſami mi kuſk doczakaj, proſchu cźe jara wo to. S wotkel dha chzył to wſacź? Woły njejßu hiſchcźe tučne. Wowß pſchedacź móžu hakle naſymu, to tola wěſch. Telko hubjenych lět ſa ßobu — w franzowſkich wójnach. Ssurowe dawki na ſtajnoſcźi, to je cźežke hoſpodarjenje. Pokhowanje nana a macźerje, kotrajž ßmój tak ſpěſchnje ſa ßobu ſhubiłoj, je też něſchto khoſchtowało.“

„Schto dha, dyrbju dha ja, khudy burſki wotrocźk, też hiſchcźe ſtarſchimaj pokhowanje placźicź, myßliſch ßebi to?“

„Ale, ſchtó dha to praji!“

„Hdyž ßym tak hižo doſcź k krótkemu pſchiſchoł!“

Sa khwilu wotmołwi Batnał: „Njebudź tola takle twjerdy, Jakubje. Chzu ßo rad ſ tobu měnjecź a chzu potom cźakacź ſ tym, ſchtož budźich potom wot tebje měł dostacź.“

„Schto pomha powjedanje!“ pſchetorže Jakub, „ja chzu ßwoje pjenjeſy měcź, ſa tydźeń chzu je měcź, hewak budźeſch widźecź, ſchto ßo cźi ſtanje.“ Pſchi tym liny hiſchcźe ſchkleńczku palenza do ſchije, ſtany a woteńdźe.

Batnał khwataſche ßo ſaßo won k ßwojemu pluhej a dźěłaſche měrniwy kaž prjedy na nim. Wjeczor pak, hdyž ßo ſacźmi a cźeledź we wułkej ſtwi ßedźeſche a na wjeczor cźakaſche, kotruž ſtara ßłużobna dźowka w ſakurjenej kuchni pſchiprawjeſche, dźěſche bur dele k Wrótnikezom. W pſchedkhěži na tutym kuble pſchi ßwěcźzy platowaſche ſchwarna domjaza dźowka, Mola, ſchaty. Druſy wobydlerjo běchu rosbrojeni po jſtwach, komorach a hródźach a njeſtarachu ßo wo to, ſo bur Batnał pſchi platowazej hołzy ßedźo ſ njeju powjedaſche. To dźě bě ßo cźaſto ſtawało, ſo ßebi taj tak powjedaſchtaj, a njebě też niczo tajne, ſo ßo wonaj lubowaſchtaj.

„Haj, tak to je“, běſche Batnał ſapoczał, „druhdy je tola cźežko na ßwěcźe żiwy bycź.“

„Schto dha je“, wopraſcha ßo holza dźěl bjerjo.

„Nětkole wſchak mohło ßo ſtacź, ſo tola niczo ſ teho njebudźe, ſchtož běchmoj ßebi tak rjenje hromadźe wumyßlikoj, mój dwaj. Wſchako to wěſch!“

Wona woſtaji (żeležko) praßu ſtejo na jejnym měſtnje a hižo kuſk dołho.

„Wuſtróżiſch cźłowjeka, Handrijo!“ ſcheptny wona a tu bě hižo na ſchatach ſpaleny mały bleczk.

„Mój bratr je dźenßa pola mje pobył.“

„Jakub?“

„Haj, Jakub!“

„Nó, je ßnadź jemu prawje — naju dła?“

(Pokracźomanje.)

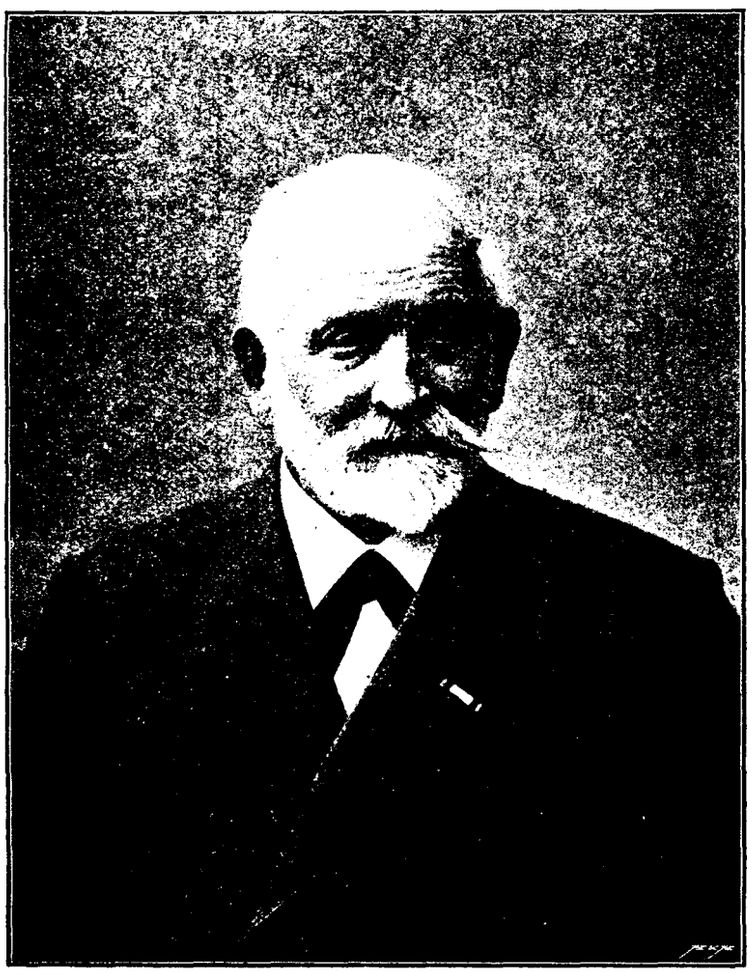

Janej Wjeli k 80tym narodninam.

Pſchichodnu ßrjedu, 8. wulkeho rózka, ßwjecźi naſch patriarch pěßnjeŕ Jan Wjela ßwój 80. narodny dźeń. Mamy ſa ßwoju pſchißłuſchnoſcź, pſchi tutej ſkładnoſcźi ſpomnicź na tutoho wo naſch narod wulzy ſaßłużbneho knjeſa. Wuprajamy jemu ßwój horzy dźak ſa jeho dołholětne wótczińſke ſkutkowanje.

Knjes wyſchſchi wucźeŕ Wjela njeje pſchecźel wyßokich ßławow. S čjicha je wón ſtajnje ßwój pucź ſchoł a njeje żenje cźeſcźe hladał. Ale dźenßa dyrbi nam dowolicź, ſo my tudy ſ krótka wo jeho ſaßłużbach rěcźimy.

Wón ßłuſcha do tych mužow, kiž ßu něhdy pſchi kolebzy noweho Sserbſtwa ſtali. Wot tuteho cźaßa ßem — a kelko je to lět! — njeje wón pſcheſtał ſa naſch narod dźěłacź. Hiſchcźe dźenßa wodźi wón ßerbſke pjero, a Bóh ſdźerž nam jeho hiſchcźe prawje dołho, pſchetož nichtó njeſnaje pokłady naſcheje macźeŕneje rěcźe tak derje kaž wón.

Jan Wjela běſche ßerbſki wucźeŕ. Zyłe generazije je wón na Židowje wukubłał. Wón njeje żenje ſapomnił, ſo ma wón ßerbſke dźěcźi pſched ßobu. Jako naſhonity paedagoga mějeſche wón kóždu dźěcźazu individualnoſcź ſa ßwjatu a je ju wukubłał ſe wſchej luboſcźu a ßwěru. Wón wjedźeſche, ſo ma ßo kóžde dźěcźo hłuboko ſakorjenicź do ßwojeje narodnoſcźe, hdyž chze naroſcź jako płódny ſchtom. Duž je wón jako wucźeŕ ßwoje pſchißłuſchnoſcźe k naſchemu narodej nanajßwěrniſcho dopjelnjał. O hdy bychmy tola wjele tajkich wucźerjow měli! Mnohe lěta běſche wón też ſ wucźerjom ßerbſkeje rěcźe na Budyſkim gymnaſiju. Schtóžkuliž je k njemu do ßerbſkeje hodźiny khodźił, wěſcźe ſ dźakom ſpomina na tamny rjany cźaß. Kak roſumjeſche wón naß na rjanoſcźe naſcheje rěcźe kedźbliwych cźinicź! My cźujachmy, ſo wón ſ kóždym ſ naß jara derje měni, a duž njeběchu jeho napominanja żenje bjes wuſpěcha. Kak wjedźeſche wón we młodych wutrobach luboſcź k ßerbſkemu narodej ſbudźecź. Sſerbſka hodźina běſche nam najlubſcha, a wſchitzy jeho wyßozy cźeſcźachmy.

Jan Wjela běſche wuſtojny wucźeŕ, najßwěrniſchi we ßwojich powołanjach. Sa to doſta wón titul wyſchſcheho wucźerja — tehdy jara żadna cźeſcź, a ſaßłużbny kſchiž. Ale naſchemu na-

rodej běšche wón wjele wjazy. Wón je naß wobdarił ſ najrjeńſchimi powědanczkami. Schtó njeſnaje knihi „Bitwa pola Budyſchina“ abo „Nadpad pola Bukez“ abo „Kſchiż a polmĕßaz. Kak ſajimake ßu jeho ſbĕrki powjedanczkow: „Trójniki“, „Nowe Trójniki“ a „Sabawki“. Jan Wjela je rodżeny powjedaŕ. Wón njepſchekożuje, ale twori a to na narodnym podkożku. Wón ryßuje Sserbow. Kotry mkody Sserb njeczita ſe ſahorjenjom rjane knihi: „Jan Manja“, hdyż ßo jemu powjeda wo ſtarym Żidowje a jeho ludżoch a wo narodże noweho Sserbſtwa! Jako miſchtr bajenja pokaże ßo Jan Wjela woßebje w ßwojich baladach. Jako pĕßnjeŕ baladow je ßebi dobył najwjetſchu ßkawu. Epiſka ſchĕrokoſcż a wĕrnoſcż, rjana forma, narodne motiwy, nadobna rĕcż wuſnamjenjeja tute jeho baßnje. Jan Wjela je nam we ßwojim ſpĕwje: „Wobradżenka“ darił jeniczki woprawdżity epos. S dżĕlemi we nim ſanoſchuje rapſowdiſke hkoßy.

Ale też jako lyrik je wón woßebje ſa mkode lĕta wuſtupował. Nĕkotrużkuli rjanu pĕßeń je nam wobradżił, kiż ßo hiſchcże dżenßa ſpĕwa. Tute jeho lyriſke pĕßnje ßu podobne na naſche najſtarſche narodne ſpĕwy. Ssu każ tute bóle objektiwne a njepodawaja nam ßame ſaczucża. Kraßnje Jan Wjela roſumi we narodnym duchu pĕßnicż.

Tak je ßebi we naſchej literaturje dobył cżeſtne mĕſtno. Jako pĕßnjeŕ baladow a jako powjedaŕ nima hacż dotal ßwojeho runjecża.

Wſchitke ßwoje dary je wón do ßkużby Sserbow ſtajił. S mrowjazej pilnoſcżu je woßebje na rĕcżnym polu dżĕkał. Wo tym ßwĕdcża jeho njeliczomne ſbĕrki do ßkownika; jeho bohate ſbĕrki pſchißkowow, prajidmow, hudanczkow, bajkow atd. Jenoż wucżenz prawje poßudźi, kajku wulku ſaßkużbu je ßebi Jan Wjela na tute waſchnje dobył. Hiżo jako mkodżeńż je naſch kraj pſchepucżował a ſ pilnoſcżu ßerbſke waſchnja a rĕcż ſtudował. Lĕtdżeßatki prjedy, hacż bu narodoſpyt powſchitkowna móda, je wón na tutym polu dżĕkał. Wobßedźi hiſchcże wulke ſbĕrki, kiż njeje hacż dotal woſjewił.

Schtóż chze naſch narod prawje ſeſnacż, móże to jenoż, hdyż jeho dżĕła ſtuduje; ſchtóż chze naſch narod lubowacż, njech jeho pĕßnje cżita.

Wĕmy prawje derje, ſo je wobras, kiż tudy wo Janje Wjeli podamy, jara njedoſpołny. To wſchak też njeje naſch wotpohlad, zyle dżĕło jeho żiwjenja tudy wopißacż. To pſchewoſtajimy naſchej „Kużizy“.

Naſch wotpohlad je jenoż, ßo jemu dżakowacż ſa wſchitko, ſchtoż je wón nam dał. A wĕſcże ſjednocżuja ßo dżenßa wſchitczy ßwĕrni Sserbja we wutrobnym pſchecżu: Bóh, kiż wſchitku nadobnoſcż lubuje, mytuj jeho bohacże ſa wſchitku ßwĕru a prózu, Bóh wobradź jemu hiſchcże dołhi ßkónczny wjeczor żiwjenja!

Njech pak budź jemu to dżenßa ſ najrjeńſchim mytom, ſo jeho dżĕło njeje podarmo było, ale ſo budża mkode mozy je wużiwacż a na jich podkożku dale ſkutkowacż, ſo, hdżeżkuliż ßo w pſchichodże mkodźi Sserbja w narodnym dżĕle ſeńdn, budże ßo ſtajnje ſ dżakom a ſ cżeſcżu ſpominacż na — Jana Wjelu.

Jan Wjela ſe ßwojej mrowjazej pilnoſcżu, ſe ßwojej ßwĕru woſtań naſch pſchikład! Jeho wobras ſaryj ßo do wutrobow mkodeho naroda! —z.

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** (Krajnoſtawſki ſeminar.) Hólzy, kotſiż chzedża do ſeminarſkeje ſchule krajnoſtawſkeho ſeminara pſchichodne jutry ſaſtupicż, maja ßo ßrjedu 8. januara popołdnju wot 3—5 a ſchtwórtk 9. januara dopołdnja wot 10—12 hodżin ſamolwicż. W ſeminarſkej ſchuli ßo hólzy ſa wucżeŕſki ſeminar pſchihotuja. Duż je jara radżicż, hólzow, kotſiż dyrbja poſdżiſcho ſeminar wopytacż, jene abo dwĕ lĕcże do ſeminarſkeje ſchule khodżicż dacż.

— **Luboſcż!** Kajke rjane ßkowo! Cżemu je Bóh, naſch ſtworicżeŕ, nam ſatworił do cżĕła wutrobu? K temu, ſo by nam żiwjenje dawała wſchitkim ſtawam cżĕła, a k wſchitkemu naſchemu dżĕkanju a ſpĕwanju luboſcż, ſ kotrejż ßo poßwjecżuje wſchĕ naſche ſpĕwanje a dżĕkanje! Najbóle pak ßo luboſcż w ludżoch woſjewjuje w ſbóżnym hodownym cżaßu, hdżeż wſchak je Bóh ßam ludżom woſjewił tajku a telko bójſkeje luboſcże a ßwĕtej wobradźił Wumóżnika. — Druhi krócż też Sserbja nĕtko nadobnje wobradżuja ßwojemu domej. Woni ſ tym cżinja dobry ſkutk. Woni ſ tym cżeſcżuja wopomnjecże naſchich ßkawnych wótcżinzow, kotſiż ßu tu ſkotu wutrobu mĕli a lubowali ßwój mały lud hacż do poßlednjeho dychnjenja! Ach, ßyłſa by ßo ſabkyſchcżiła naſchimaj Ssmolerjej a Hórnikej, hdy byſchtaj ſtanyłoj a widżałoj, kajke cżrjódy dobrych Sserbow ßu w tutych dnjach ſ woporniwej duſchu a ruku ſpominali na ßerbſki Macżicżny dom — kotryż ſtaj wonoj ſałożiłoj a kotryż běſche jimaj drohi jako wóczży cżi drohej bywatej, ſ kotrymajż do ßwĕta hladaſch. — Sapiß gratulantow dżenßa ſkónczamy. Je jich drje bliſko dweju ſtow a nawdachu pſches 500 hr. Boże dżĕcżo pak je lĕtßa w błócżanym jĕſdżiłko, a teho dla dlĕje wobjĕſdżowało. Teho dla pohladajcże, hacż tu a tam nimacże hiſchcże wot njeho toleŕ abo tola hriwnu — a byrnjeż jenoż pół hriwny było — Bożeho dżĕſcża ſa Macżicżny dom — a ſkoku to wotedajcże! 12., najpoſdżiſcho 13. tehole mĕßaza zyle ßwój ſkład ſawrjemy, a potom Wam ſ woßebitym naſtawkom podamy nadrobny roſpiß zyłeho tuteho lĕtuſcheho ſkłada. To budże jara ſajimawe. Też nĕkotre liſty, kotreż je nam Boże dżĕcżo póßłało, ßobu wocżiſchcżimy. Duż njekomdżcże ßo a pójcże! Naſch dobry Bóh budże Waß mytowacż a dobry duch naſcheho naroda Waß żohnowacż! Haj: bratſja, ßotry, pójcże — prawje wjele dajcże — ſa Macżicżny dom: ſo by był nam twjerdżiſna — droheho tak Sserbowſtwa — wukhował je pſched padom! —i.

— Pſchinoſchki ſa ſtatne ſawĕſcżenje rĕſneho ſkotu wucżinja na lĕto 1902 ſa byki a woły 2 hr. 50 np., ſa krumy 7 hriwnow, ſa ßwinje 40 np.

— (Nadpadnika ſajeli.) Na drażdżanſkej dróſy bliſko Ratarjez bĕ wóndano jedyn wandrowſki jeneho hornczeŕſkeho wucżoboika ſ Hodżija nadpadnył, jeho nabił a jemu kij wſał. Tón ßamy dżeń hiſchcże ßu nadpadnika ſajeli. Jehc jako rĕſnika Kreuſela ſ Cżech ſpóſnachu, ſa kotrymż hižo dawno paduchſtwa dla wyſchnoſcże ßlĕdża.

— Wo njebocżiczkim Guſtu Hataßu je ßo redakziji ſcżĕhowaza podawiſna k wocżiſchcżenju podała: Tamne lĕto, hdyż wulki ßnĕh padże a wjele ludźi w nim ſmjerſny, bĕch 7 lĕt ſtary. Tehdy budźich też ja w ßnĕſy ßmjercż namakał, njebudźiſche-li mje jej Guſta Hataß wukhował. Bĕch ßo hromadże ſ nim a jenym druhim ſchulſkim towaŕſchom ſ Delnjohórcżanſkeje ſchule na domojpucż do Makeje Dubrawki naſtajił. Bórſy pak poczach we wulkim ßnĕſy wuſtawacż a ßo ſ mucżnoſcżu do ßnĕha ßydach. Hataß, kotryż bĕ lĕdma 9 lĕt ſtary, pak ſ druhim hólzom dale njeńdżeſche, ale by mje pſchezo ſ nowa pohonjował, ſ nim ßobu hicż, hacż by mje ſaßo kruch pucża dale donuſował. Tak ßo ſkónczńje pſches wulke ßnĕhi hacż do Makeje Dubrawki pſchebĕdźichmy. Poſdżiſcho ßym hakle ſpóſnał, kajku woporniwoſcż, mudroſcż a luboſcż k bliżſchemu je Hataß tehdy ſa ßwoje hólczaze lĕta wopokaſał. Kak jara bĕch w ßnĕhowych ßepjach woßkabnył, je mi hiſchcże dżenßa wĕdomne. Domoj pſchiſchedſchi dyrbjach, dokelż bĕch dołhej ſchkórnjej wobuty, po pſchikaſni ſtarſcheju libjata do khlĕwa dowjeſcż. Tola telko mozow wjazy njemĕjach, ale dyrbjach ßo hnydom do kożа lehnycż, ſo bych ßo ſhrĕł a ßo trochu ſaßo ſhrabał. Poſdżiſcho ſa wjele lĕt, hdyż Hataß ſa knihowne towaŕſtwo knihi rosnoſchowaſche, ßym ßo ſ nim ſaßo ſetkał a ßo ſeſnał. Ssym jeho na to dopomnił, kak je mi ſa mkode lĕta żiwjenje wukhował a ßym jeho pſcheproßył, mje wopytowacż. To je wón huſcżiſcho cżinił, a ßym jeho ſ dżakownoſcżu derje hoſpodował. Njedawno ßym ßebi ſ nim pſchi Radworſkim dwórniſtcżu poßledni krócż ruku tłócżił a ßmój ßebi ßlubiłoj, ſo ßo mjes ßobu wopytamoj a ſo budźemoj pſchichodnje hiſchcże wużſche pſchecżelſtwo dżerżecż. Tola Bóh je hinak wobſamknył a je mojeho pſchecżela njenadżizy do wĕcżnoſcże wotwołał. S dżakownej wutrobu jemu do rowa wutrobny dżak pſchiwołam.

W Jaßońzy pola Njeßwacżidła, hody 1901.

Jakub Juſt, gmejnſki pſchedſtejicżeŕ.

— **Wjedrowĕſchcżeŕ w Sserbach** ßo po dołhim cżaßu ſaßo ßłyſchecż dawa. Wón piſche: Nĕtcżiſche mike wjedro budże hacż do 9. januara tracż, potom ſymu wotcżakuju, kotraż budże po nĕcżim pſchibĕracż, hacż budże ßurowje tſchĕſkacż. Wona budże hacż do póſtniz tracż. Kożuchi budża ßo lĕtßa hiſchcże nuſnje trjebacż.

— **(Wo pſchichodnym wjedrje.)** Jedyn cżĕſki wjedrawuſtojny ratał hižo lĕta dołho wjedro do prĕdka na ſałożku naſhonjenjow prjedownikow a po wobkedżbowanjach w dnjach a nozach wot dnja Sswj. Luzije hacż do Bożeje nozy wobliczuje. W tymle cżaßu ßo thermometer, aneroid a wĕtſikowy mĕrjak wobkedżbuje a ßo po tym wjedro ſa pſchichodne lĕto poſtaja. W lĕcże 1902 planet „Saturn“ knjeżi, prawje njeluboſny pachoł, pſchetoż wón ſ wjetſcha ſymne, włóżne a njerjane lĕto pſchinjeßy. Po wobkedżbowanjach w Bożej nozy ßo pjecża rożka njeporadźi, też pſcheńza budże cżĕpicż. Pſchedwidomnje budże wjedro w lĕcże 1902 ßlĕdowaze: w **januarje** prĕni tydżeń mike, druhi tydżeń pſchi rańſchim wĕtſiku jaßne a ſymne, pſchi wjecżornym wĕtſiku budże tacż, poſdżiſcho ßnĕh pónđże, ſchtwórty tydżeń teho runja ßnĕh pſchinjeßy. W **februarje** budże prĕni tydżeń ſyma ſe ßnĕhom, druhi tydżeń budże mike, wĕtſikowe,

ßněhowe abo deschczikowe wjedro, tsetzi tydzeń budźa někotre dny jaßne, někotre czmowe, schtwórty tydzeń budźe wjedro mike a ßněhowe. W **mérzu** budźa prěnje dny mike a potom deschczikowe, druhi tydzeń budźe wjedro njelubosne a potom rjane, tsetzi tydzeń syma pschibéra, schtwórty tydzeń budźe symny a ßněhowy, pschemění-li ßo wětr, ßo do deschcza da. W **haprleji** budźe prěni tydzeń najprjedy symny, potom deschczikowy a na poßledk rjany. Druhi tydzeń budźe stajne, tsetzi a schtwórty tydzeń haprlejske wjedro. W **meji** budźe prěni tydzeń rano syma, potom rjenje, tola tež njewjedrojte. Druhi tydzeń budźe rano syma a mrós, popołdnju rjenje a wětsikojte. Tsetzi tydzeń budźe wětsikojty s mało rjanymi dnjemi. Schtwórty tydzeń budźe njelubosne wjedro. W **juniju** budźa prěni tydzeń s dźela njewjedra, s dźela deschcze. Druhi tydzeń budźe njewobstajne wjedro, tsetzi tydzeń budźa jara symne nozy a njewobstajne wjedro, schtwórty tydzeń budźa někotre czopke a někotre symne dny s pokhilenjom k njewjedram. W **juliju** budźe prěni tydzeń deschczikowy, druhi horzy a k njewjedram pokhileny, tsetzi budźe horzy a schtwórty deschczikowy. W **auguscze** budźe prěni tydzeń bóle deschczikowy dyźli rjany, teho runja druhi tydzeń, tsetzi tydzeń budźe s woprědka deschczikowy a potom rjany, schtwórty tydzeń budźe bóle rjany.

— (Njepłódnosćz ßadowych schtomow.) S městnami starsche ßadowe schtomy někotre lěta płodow njenjeßu. To je snamjo, so schtomy w semi, w kotrejż rostu, doscz zyroby wjazy njenamakaja. Duż dyrbi ßo tajka semja s hnojenjom polěpschicź. Koło wokoło schtoma we wobßahu jeho króny njech ßo pschěrow hacź do schtomowych korjenjow doßahazy wuryje. Hornja pjerschcź, s pschěrowa wumjetana, njech ßo se starym pscheleżanym hnojom, s domaschowej fosfatowej mucźku a kainitom, a jeli so je twarschi kalkowy wotßyp dostacź, njech ßo wón pschida a pschěrow njech ßo s tejle měschenżu saßo wupjelni; horka njech ßo kalk do pjerschcze směscha. Lěto posdźischo ßo wokoło tuteho pschěrowa druhi pschěrow wumjeta, a semja ßo po tym ßamym waschnju pohnoji. To ßo tak dołho wospjetuje, hacź schtom saßo porjadnje dobre, juschkojtne płody njeßu.

— Kak maja ßo po lońschim wubjernym poradźenju běrny najlěpje pschetrjebacź? W poßlednimaj poßedźenjomaj ratarskeho towarstwa w Stauchizach je ßo tole praschenje dokładnje rospominało. Měnjachu, so ma ßo skót bóle hacź dotal s běrnami pizowacź. Pschi nětczischich ßwinjazych płaczisnach ßo to derje płaczi. Tola tež wokam a konjam móże ßo wjazy běrnow dawacź. Ryczeŕkubkowy najeńk Hajnk w Mawtezach praji, so hižo njedźele dołho ßwoje konje s běrnami pizuje. Sa to wone czim mjenje wowßa dostawaju. W pschichodźe budźe wón dale tak pizowacź. Pschitomni měnjachu, so s pizowanjom s běrnami s uajmjeńscha w naléczu njeßu dobrych nasłonjenjow nabyli. Kuczowe konje ßmědźa s zyła mjenje běrnow dostwaacź, dyźli czeżne konje. Wjele ßykanja dyrbi ßo pschidawacź. K wotstronjenju jědojtosćze w naléczu (solanina) ßo namjetowasche, běrny derje wuwodźicź. Nowschi czaß běrny tež parjene dawaju. Tež ßo ßyrym abo sawarjenym běrnam salißacź dawaju, so by ßo s nimi w léczu skót pizował.

S Hodźija. W léczе 1901 je ßo w naschej woßadźe 142 dźéczi, 79 hólczatow a 63 holczkow, narodźiło. Sswój schczeńsli ßlub je 90 dźéczi wobnowiło. Pschipowjedanjow bě 49, wěrowanjow 34. Spowjednych bě 6102, mjes nimi 150 woprawjenjow. Khowanjow 95. Pschi pschikasanych zyrkwinych kollektach je ßo 677 hr. 48 np. nawdało. Sa swonkowne mißionstwo je ßo 568 hr. 25 np. a wysche teho legat wo 300 hr., sa Gustav-Adolfske towarstwo 285 hr. 10 np., sa posdźische postajenje diakoniży 110 hr. a sa woßadźinu khudobu 163 hr. 95 np. nahromadźiło. Cźitarjow Mißionskeho Póßła je 256. K temu pschispomnimy, so budźe ßo, da-li Bóh, lětża w létnim cźaßu w Hodźijskej zyrkwi ßwjedźeń snutskowneho mißionstwa ßwjeczicź.

S Khwaczicz. W naschej woßadźe, kotraż po poßlednim ludliczenju 2740 duschow wopschija, je ßo loni 101 dźéczi narodźiło, a to 50 hólzow a 51 holczkow, 4 mjenje, dyźli lěto prjedy. Wumrjeło je 51 woßobow, 29 mużskich a 22 żónskich, abo 22 wotroscźenych a 29 dźéczi. Spowjednych ludźi je było 3495, a to 1418 mużskich a 2077 żónskich, 59 je ßo doma woprajiło. Mjes spowjednymi bě 590 woßobow, kotsiż ßu Boże wotkasanje pschi němskej spowjedźi wużiwali. Khětra liczba s nich běchu Sserbjo. Pschipowjedało je ßo 33 porow, wěrowało pak ßo 23 porow. W kollektach je ßo nahromadźiło 261 hr. 43 np., s tejele sumy bě ßo 157 hr. 92 np. sa swonkowne mißionstwo woprowało.

S Konjez pola Kubschiz. Pónd̀zelu popołdnju w 4 hodźinach s maßiwneje bróżnje kublerja Jana Mětascha woheń wudyri. S nje wustawazym prózowanjom ßußodow, kotsiż běchu se ßykawu pschihnali, a Porschiskeje dobrowólneje wohnjowoeje wobory ßo poradźi woheń shaschecź. Żito w humjeńzach ßo spali. Woheń ßu dźécź saparake.

S Wósborka. Ssobotu je ßo tu shromadźisna wotmécka, w kotrejż ßo wo twarjenju żelesniży s Wósborka do Běkeje Wody jednasche. Piwarńkej Jenczcj, pschekupzej Bjenadźe a twarskemu mischtrej Kilianej ßo poruczi, sa twar tejele żelesniży dale skutkowacź.

S Kotez. 31. dcz. dokonja ßo 2 lět,5 so k. farar Garbar w ßwojej Kotecźanskej woßadźe se żohnowanjom skutkuje. Duż ßo tež zyła woßada na jubileju ßwojeho duschowpastyrja s wutrobnym dźakownym dźélbracźom wobdźéli. Na jubilejskim dnju shromadźichu ßo sastupjerjo woßady pod wodźenjom knjesa ryczeŕkublerja Wilhelmija nad Kotezami, każ knjes kantor se schulskimi dźéczinimi na farje, Tež knjes schulski inspektor Bach s Lubija bésche pschischok. Schulske dźéczi sanjeßechu ßwjedźeństi khérlusch, każ tež detlamaziju pschednoßychu. Knjes kollator ßo s wutrobnymi ßłowami na jubilara wobrocźi a woßadne dary pschepoda: kraßny wobras: Jesußowe prědowanje na łódźi a drohotny ßléborny dar. Knjes schulski inspektor wupraji ßwoje sbożopschecże. Knjes kantor pschepoda ßwojemu knjesej duchownemu s wutrobnym postrowjenjom postawu żohnowazeho Khrystußa wot Thorwaldsena. Knjes jubilar ßo s hnutej wutrobu podźakowa. K jubilejej běchu s bliska a s daloka mnohe sbożopschecźa dóschłe. Wokrejßne hejtmanstwo jako konsistorialna wyschnosćz bésche w rjanych pschipósnawazych ßłowach sbożopschejaze pißmo ßwérnemu duschowpastyrjej póßłało. Dźeń 2. januara pschińdźechu sastupjerjo ßerbskeje hłowneje konferenzy: farar ryczeŕ Jakub, fararjej Mrójakaj s Budestez a s Hrodźischcźa, farar ryczeŕ Rencź s Ketliz a farar Gólcź s Budyschinka. Knjes pschedßyda farar ryczeŕ Jakub mějesche rjanu wutrobu hnujazu récź na knjesa jubilara, w kotrejż spominasche, kak ßmy my wschitzy pastyrjo nascheho najwyschscheho pastyrja — a jemu żohnowanje sa pucź do pschichoda pschejo lubemu sastojnskemu bratrej Boże żohnowanje wudźéli a pschepoda rjane knihe, prědowanja wo sczenjach. S hnutymi ßłowami ßo knjes jubilar podźakowa. Tcż Budyska konferenza duchownych bésche rjany wobras Jesuśa jako nascheho ßwérneho pastyrja póßłała. Wjele druhich darow ßwědczachu wo luboscźi, kotruż je ßebi knjes jubilar w ßwojim ßwérnym skutkowanju dobył. Bóh żohnuj jeho dale w jeho żohnowanym duschowpastyrśtaju w jeho woßadźe.

S Rakez. Saúdźene lěto je w naschej woßadźe było 4759 spowjednych, psched 100 létami 3318. Doma wopraujenych bě 97. Paczeŕskich dźéczi je było 72, narodźiło je ßo 99 dźéczi, a to 50 ßynkow a 49 dźowczicźkow, psched 100 létami 84 dźéczi. Wěrowanjow je 27 było, psched 100 létami teho runja 27. Wumrjeło je 68, psched 100 létami 66.

S Lubija. Na jenym balu tu holza Müllerez s Biskopiz na rejwanskej łubi padnywschi ßebi nohu pschi kulzy skama. Wobżaromnu dyrbjachu s wosom do starschiskeho doma dowjesćz.

S Draždźan. Tudomni Sserbjo, kotsiż maja w towarstwje „Cźornobóh“ ßwoje ßrjedźischczo, ßu sańdźenu njedźelu 12lětny sakożeński ßwjedźeń tuteho towarstwa we wulkej dźiwadłowej sali w kehelerni na Bjedrichowej drózy ßwjecźili. Wjele stow Sserbow, kotsiż běchu ßo na ßwjedźeń seschli, towarstwowy pschedßyda, knjes E. Förster, se ßerbskej réczu wutrobnje witasche, napominajzu, so bychu cźi, kotsiż hischcże njeßu towarstwowe ßobustawy, do towarstwa sastupili. „Cźornobóh“ chze mjes Draždźanskimi Sserbami luboscź k macźerńej ßerbskej réczi hajicź a s dobom narodne prózowanja Sserbow we Łużizy spěchowacź. Teho dla tež „Cźornobóh“ pilnje dary sa natwarjenje ßerbskeho Macźicźneho doma sběra; wón chze junu prajicź, so je tež wón na tutymważnym skutku ßobu pomhał. Rjana dźiwadłowa hra „Nahrabnoscze msda“, kotruż towarstwowe ßobustawy kk. E. Israel, H. Kaltschmidt, H. Brycźa, M. Schiwart, E. Wakwiz, E. Brycźa a E. Wacker wubjernje pschedstajachu, ßo poßłucharjam jara lubjesche, każ wospjetne ßylne plazanje wo tym ßwědczejsche. Sa daletwar ßerbskeho Macźicźneho doma ßo 10 hriwnow nahromadźi. Mjes rejwarkami woßebje doma ßo ßerbskich holzow s Błótow (delnjeje Łużizy) se ßwojej pschnej ßerbskej drastu wulkej wocźi cźinjesche. Prjedy hacź ßo prénja reja sapocźa, ßo tśi schtucźki spéwa „Nasche Sserbstwo s procha stawa“ wu spéwachu, kotreż běchu na programje wotcźischczane. Sserbska rej dyrbjesche ßo wjele krócź wospjetowacź. Tajke ßwjedźenje Sserbj w Draždźanach wuhotuja! Někotsi hoscźo s Łużizy ßo ßob s wótcźinskim duchom sahorichu, kotryż bě nad ßwjedźenjom w

pschestrjeny. Dyrbjako žo měnicź, so Sserbjo we Łužizy runje tak žerbuja, kaž w Draždźanach. Bohu skorženo njeje temu tak. W Klukschu, Barcźe, Budestezach, Hornjej Hórzy, Bukezach atd. žu spěwarske towarstwa, a jich žobustawy žu s wulkeho dźěła Sserbjo, ale žerbski spěw tam ženje njesaklinczi. Czi, kotsiž dyrbjeli tam žerbskej rěczi jejne prawo dobycź, žebi sdacźe dawaju so ju ani njesnaja.

— Wunoschk ludliczenja we Wojerowskim wokrjeżu. Liczby w spinkomaj praja, kak wulke je wobydlerstwo psched 20 létami bylo. Pschi ludliczenju kotrež je žo 1. dezembra 1900 měło, je žo naliczilo w Bjerwaldze 172 (144) wobydlerjow, w Horach 288 (283), w Njedźichowje 2776 (750), w Blunju 295 (284), w Brězkach 89 (74), w Brětnej 399 (324), w Bukojnje 225 (252), w Bórku 264 (280), w Bórkamorje 344 (303), w Němzach 313 (305), w Tranjach 128 (156), w Tsjoch Zonach 92 (108), w Drěwzu 162 (202), w Dubrjenku 110 (124), w Bjedrichezach 109 (128), w Lejnom 420 (387), we Wulkej Nydej 402 (259), w Parzowje 506, w Hermanezach 226 (280), w Bukowje 807 (584), w Hósnje 993 (552), w Hósku 159 (170), w Kulowzu 160 (197), w Bjesdokach 175 (161), w Koblizach 193 (203), w Kocźinje 157 (193), w Kinajchtu 151 (132), w Lubuschu 379 (379), w Lipoj 486, w Lubhoscźu 139 (104), w Lěsce 79 (102), w Lipinach 198 (231), w Skyczinje 225 (275), w Lasu 517 (46), w Mucźowje 154 (170), w Lucźu 214 (224), w Michalkach 147 (99) w Manjowje 127 (136), w Mortkowje 138 (164), w Narczu 2,6 (296), w Nydej pola Lasa 105 (111), w Nowej Wsy klóschtrskej a kralowskej 423 (228), w Nowym Měsczе 321, w Nowej Łuzy 2v53 (250), w Rachlowje 155 (160), w Radskej 206 (245), w Rudej 124 (140), w Roholnju 64 (86), w Ssalowje 126 (129), w Sabrodze 319 (301), we Wulkich Sdźarach 498 (523), w Schiboji 55 (56), w Ssepschezach 100 (119), w Czornym Kholmzu 501 (425), w Zidźinom 393 (407), w Ssulschezach 210 (229), w Spalach 353 (374), w Sprejizach 294 (311), w Schczeńzy 241 (266), w Ptaczezach 420 (431), w Delnym Wujesdze 489 (482), w Stróži 223 (305), w Wyżokej 103 (153), w Běłym Kolmzu 515 (577), w Wětenzy 553 (1072), w Czižowje 327 (234), w Drětwej 258 (251), w Wojerezach 4657 (3524), w Rólanach (Ruhland 2414 (1941), w Kulowje 2097 (2228). Wscho hromadze we Wojerowskim wokrjeżu 36,778 ludźi bydli, psched 20 létami bě žo jich 32,858 naliczilo. W wjele wžach a w Kulowje je wobydlerstwo wotebjeralo.

— Něczeje horjo, něczeji žměch. Pschi Barlinsko-Shorjelskej želesnizy, njedaloko Mužakowskeje hole, hdźež žebi lischki dobru nóz dawaja, je jedyn želesniski wothladar pschi želesniskim pschekhodze postajeny. Hody bě žebi wón wumyžlił, žebi žwinjazu pjeczeń popschecź. W Hródku žebi w prósdnym czažu mjažo nakupiwschi, žo wón skoku do žwojeje budki wrócźi. Tak bórzy, hacź jemu to jeho žkužba dowoli, žo do pjeczenja da. Pjeczeń lubosnu wón wudymowasche, a wothladarjej, kotryž s rědka tajke dobre kuski na žwojim blidze wohladuje, žo žlěny w hubje sbežowachu, a hižo doprědka žo jemu po schiji póżerasche, hdyž žebi na to myžlesche, kak jemu juschkojtna pjeczeń seżkodźi. Pschi tajkich a hinaschich myžliczkach bě žo mjažo dopjekko. Dokelž chzyschе pjeczeń sferje lěpje slipotacź, ju wón na wokno won staji, so by troschku wustudka. Bližschu mjeńschinu pak dyrbjesche czah pschijecź a wothladar mějesche žwojeje žkužby hladacź. Tola bowž kowž, schto bě žo mjes tym njeczinikо! K pónoji žo wróczіwschi, ju prósdnu namaka. Lischka bě wonjazu pjeczeń seschlapaka a niczo njesawostajika, dyžli žwój žlěd. Wbohi wothladar dyrbjesche hodownicźku žwój korczaty žołdk se žuchim khlěbom směrowacź.

Přilopk.

* (Ssamomordarstwo.) Tsecźi dźeń hodow je žo w želesniskim czahu psched woczomaj žobupucźowarjow jedyn pucźowar njedaloko Draždźan satsělił. Czěło žu w Röderawje s wosa sběhnyli a do tamnischeje czěkownje donjeżli. Ssamomordar je pjeczа 24 létny žyn jeneho pschekupza w Mühlbergu.

* Dla krjudowanja wojakow je wójnski žud w Nyžy podwyschka Müllera s pólneje artillerije k žrěnjemu arrestej na 4 njedźele sažudźił. Müller bě wojakow plistował, so bě jim krej s huby běžała.

* Schibały tryst žu žebi tele dny s korczmarjom w G. pola Drjowka sejhrali. W jeho korczmje czrjóda hoscźi žedźesche, kotsiž žebi pschezo s nowa schtleńzu porjedźicź dachu. Běsche hižo posdźe, korczmar staroscźiwje na scźěnski czažnik pohladowasche, tola skónczinje wón sdrěmny. Korczmarja žmorczecź sažkyschawschi piczkam wólniwy prysl do hlowy pschińdźe. Spanza se stokami a blidami tak saracźichu, o žo ani hibnycź njemóżesche. Potom lampy hažnychu a s dobom bow symneje wody žmorczakej na hlowu kinychu. To jemu hnydom spanje sahna. Korczmar stany, tola bowž kowž, po zykej stwje žo saridrowa, tola s mjerwjenzy stokow a blidow žo wón njemóżesche wuschmatacź. Jeho hoscźo pak běchu žo s procha měli, a tak jemu niczo druhe njewubu, hacź ranische žwitanje na stole woczakacź. Pódla pschětrateje bjessparneje nozy ma hischcze nětko ludźaze žměchi snjesecź.

* (Jedyn student jako mordar.) Psched Gothaskim pschiżažnym žudom ma žo jedyn student s Barlinskeje universitty dla skónzowanja žwojeje lubeje samolwicź. Wobskorženy je 24 létny žyn měschczanskeho wuczerja Fischera w Eisenachu. Wón w Barlinje prawa studowasche a je w žwjatkownych prósdninach, kotrež w starschiskim domje pschebywasche, žwoju tehdy žydomnaczelětnu lubu, Marthu Ambergez, dźowku jeneje wudowy, satsělił. Fischer je hižo jako wuczomz Eisenachskeho gymnasija s Marthu Ambergez luboscźa měł a bě, hdyž do Barlina dźěsche, holzy žlubił, so jej žwěrny wostanje. Mjes tym pak bě holzyna luboscź wustudka. Hdyž Fischer do žwjatkownych prósdninow pschińdźe, chzyschе wón holzu teho dla nažwaricź a lubej prajicź da, so by žo s nim hromadze wukhodźowała. Wobaj s města na stronu k Stadtfeldtej dźěschtaj. Schto je žo potom mjes woběmaj stało, drje žo ženje njewujażni. Pschetoż hdyž žo wobskorženy wjeczor w 9 hodźinach žam do města wrócźi, bě wón w poknym sadwělowanju. Jenoż koschlu a kholowy wobleczeny, wón po dróhach na polizajstwo běżeschе, hdźež wón žo satorhujo powjedasche, so je žwoju lubu satsělił a proschesche, so bychu jeho sajeli. Polizistojo hnydom na městno mordarstwa dojědźechu a tam Marthu Ambergez morwu na semi leżazu namakachu a pódla njeje prósdny revolver, s kotrehoż bě wobskorženy schtyri morjaze kulki do holzy tsělił. Czěło bě wobskorženy s kwětkami a schmrěkowymi hakosami pschikryk a jo se žwojej žuknju wodźeł. Kaž wudawasche, bě žo wón s holzu duzy swadźił a se žarliwoscźu do njeje schtyri kulki s revolvra tsělił. Wón wudawasche, so je žebi žam chzył žiwjenje wsacź, so pak je žo žmjercze nabojał. Mordarstwo skucźiwschi je po lěżu bludźił, hacź je jeho žwědomje hrjebało a žo wón žam roskaty do rukow wyschnoscze podał. Pschi wuždudźenju žwědzy wuprajichu, so je Fischer nahły cžlowjek, kotryž je s cžitanjom bjesbóžnych knihow němskeho filosofa Nitzsche wěru do Boha shubił. Wón je teho dla husto žebje a wschón žwět saklał a wobžarował, so je žo narodźił.

* (Schczedriwy hóscź.) S Elsaża jene tamnische nowiny pižaju: Hromadze se schtyrimi dźěczimi poslednju njedźelu pschistojnje sdrascźeny knjes do stwizy najwjetscheje restawrazije nascheho městaczka stupi. W prósdnej stwi žebi pschihódne městaczko wubrawschi žo wón s dźěczimi sa blido žyże. Hnydom pinczník pschińdźe, so by žo wopraschał, schto žebi knjes žada. „Pschinjescze jedyn wulki a schtyri małe karanczki bayerskeho piwa a duzent kolbaskow!“ žebi hóscź kasasche. Wobliczа dźěczi žo s radoscźu blyschczachu. Knjes korczmar, kotryž tež pschistupi, zuscho knjesa, wot kotrehoż nahladnu worczisnu wotczakowasche, ponižnje postrowi, a zusy na postrow pschecźelnje wotmolwi. Skónczinje skasane piwo a kolbaski pschińdźechu. Luby muž kolbaski dźěczom rosdawa a žam 6 kolbaskow skmuta. Dokelž appetit a laczinoscź hoscza a dźěczi hischcze njeběschtej spokojenej, žo hischcze 12 kolbaskow a nětkotre karanczki piwa skasachu. Sso najedschi a napiwschi hóscź korczmarja sawoła a praji: „Ach, luby knjes korczmarjo, njebyschcze tak pschecźelni byli a nětkotre wokomiki na dźěczi kedźbowali? Mam pola knjesa Czornaka w žužodstwje nusnu wěz wotrěczecź, tola žo njehodźi, so bych dźěczi žobu wsał.“ „Budźcze zyle bjes staroscze“, hoscźenzar sdwórliwje snapschecźiwi, „k dźěczom žo žam žynu, jim žo niczo sle njestanje, doniž žo njewrócźicze; s zyka nětkole knjesa Czornaka s wěstoscźu doma nadeńdźecze; wón je psched 5 mjeńschinami s prědkowneje stwy domoj schoł.“ „Nó“, hóscź praji, „wutrobnje žo džakuju, knjes korczmarjo; božemje dźěczi, budźcze prawje pěkne!“ Hóscź dołho wuwosta. Korczmar je hižo wospjet sa czažnikom pohladał. Hodźina je žo hižo minyła. Dźěczi s dźěła pożledni kolbažowy dórtk dojědowachu, s dźěła žebi dno piwowych karanczkow najžwědomicźiwischo wobhladowachu. Dwě hodźinje stej saschkej, nětko je žo korczmar czakanja nabył. „Nó, dźěczi“, wón praji, „wasch nan thětro dołho wostanje!“ „Nasch nan!“, starschi a najmudrischi hólz snapschecźiwi, „to dźě njeje s zyka nasch nan!“ „Niz“; korczmar sajèdze, „nó, schtó dha wón hewak je?“ „Haj, to žam njewěm“, hólczez měnjesche. „Hdyž na torhoschczu žebi hrajkachmy, muž pschińdźe a žo woprascha, hacź njechamy žo kolbaskow najeścź a žo piwa napicź? Nó, žmy wschitzy prajili: Rad lubje! Nó, je knjes prajił, pschińdźcze jenoż žobu.“

* (Rubježny nadpad na želesniski cžah.) Mjes Inowrazlawom a Krusewiz ßu dżėłacżerjo wuhlowy cžah pschi kole, hdżež dyrbjesche pomaku jěcž, sastajili, s njeho wjele wuhla kradnyli a potom jemu dale jěcž dali.

* (Sso woparik.) Dwělětneho ßynka Claußa s Wólkischa pola Hlomacża je jeho bratr s njekedżbliwosczu s kropom woparik. Dżěczo je na cżežke woparjenje hižo nasajtra wumrjelo.

* (S wodowej trubjelu město ßo wupuscżiło.) Se sapuscżazej wodowej trubjelu je ßo město Saffi, njedaloko poknóżnoafrikanskeho mótskeho brjoha leżaze, 10 hodżin dołho tsi metry wyßoko póczrjek. We hłownej dróży ßo wschě wjelby saßypnychu, a tworу ßo s wodu wotpławichu. Wjazy dyżli 200 woßobow je ßo tepiło. Zkoniza a wschě tworowe składownje ßu ßo do cżista shubiłe. Schkoda je njeßměrna.

* (Ssamomordarstwo.) Městopschedßyda Winskeho krajneho ßuda, dwórski radżiczel s Holzinger je ßo w dżėłanskej jstwje krajneho ßuda satsėlił. Wón je pjecża ßebi żiwjenje wsał, ßo bojo, so woßlepi.

* Rubježnistwo na dróży wo dnjo pschipołdnju je na Potsdamskim torhoschczu jedyn 16 lětny khłopz 30. dezembra skucził. Wón do jeneho muża, s kotrehoż ßuknineho saka listowanja tczesche, sakoži a jemu listowanju rubi. Wobkradnjeny hnydom wołasche: „Dżerżcże paducha!“ a bliżschi wokomik hižo wulka cżrjóda sa rubježnikom cżėrjesche, kotryż do swėrjenskeje sahrody cżėkasche. Mjes pschescżėharjemi prědku poliziśt hanjesche, kotryż pak ßo na pjelskim puczu wobßunywschi, najprjedy do jeneje latarnje sakoži a ßo potom na semju wali. Město njeho ßo jedyn jěsdny poliziśt sa cżeknjenzom puschczi a jeho bórzy doscżeże. Wobkranjeny hnydom pschihna. Wón najprjódży paduchej listowanju wotewsa, potom pak jemu někotre ßelene plisty wotkoži. S pschewodom wulkeje ludoweje cżrjódy rubježnika na bliżsche polizajstwo dowjedżechu.

(Sabyty jaty.) W Frankfurcże nad Mainom běchu hodownicżku rano ßyna jeneho pósłkeho sekretara sajeli a jeho do klětki sawrjeli, so bychu jeho posdżischo pscheßłyscheli. Tu na młodeho cżłowjeka sabuchu. Wot wutory dopołdnja hacż do pjatka rano bě wbohi bjese wscheje jědże a njeje skoro sa 66 hodżin ani kapki wody picż měł. Wscho jeho prózowanje, kedżbliwosczś s tym na ßebje wobroczicż, so wo durje klepasche, bjes wuspěcha wosta. Hakle pjatk rano ßo na jateho, kotryż bě hižo wědomnja sbył, dopomnichu a jeho s jědżu a piczom wokschewichu. Dohladowarja polizije ßu hižo do pschepytanja wsali.

* (Wulka syma.) Mjes tym, so w ßrjedżnej Europje wurjadne mike wjedro knježi, w snutskownej Ruskej satraschna tschésskanza ßurowi. W Nižnym Nowgorodże maja wschědnje 20 gradow symy.

* (Khostani reserwistojo.) Někotsi reserwistojo běchu ßo po kontrolskej shromadżisnje w Belgardże w Pomorskej wopiwschi ßo do jeneho żandarma s pukami dali. Dokelż tón dżeń pod wojerskim sakonjom stejachu, dyrbja woni tole pschestupjenje cżežko wotpokucżicż. Wójnski ßud je jich s wójska wustorcził a jich k khostatni na wjele lět saßudźik, a to dżeßatnika Zemku na 5 lět 2 měßazaj, füsiléra Zemku na 5 lět 1 měßaz a trainskeho wojaka Koopa na 5 lět.

* (Njesboże na lodże.) Na cżeńkim lodże, s kotrymż ßu ßo w poßlednjej symiczży haty o łuże pschikryke, ßu ßo hnydom na tsjoch městnach dżėczi pschekamake a ßo tepike. W Grechwizach pola Grimmy ßo 27. dezembra na tamnischim wjeßnym hacże schtyri schulske holzy, 7—10 lět stare pschepadżechu. Tsi s nich ßo tepichu, schtwórtu holzu dwaj studentaj hischcże żiwu wucżeżechu. — Tón ßamy dżeń je ßo w Bukowje pola Zwikawy na hacże sady Falkez wuhloweje jamy pjecż hólzow, 10—12 lět starych tepiło. Hólzy běchu ßo sa ruzy sepschimali a s dołhim rjeczasom ßylnje teptajo po lodże běhali, hacż ßo lód skama. — W Nimaschkhlěbje w Gubinskim wokrjeßu ßo s 10 dżėczi, na lodże hrajkazych, dwaj bratraj, 7 a 10 lět staraj, pschekamaschtaj. Młódschi chzyschе starschemu bratrej s hłubokeje wody wupomhacż, tola pschi tym ßam do wody padże a ßo hromadże s bratrom tepi.

* Hrosny podawk je ßo 27. dezembra w elsaskej wßy Steinbachu stał. W karczmje ßo swadżiwschi dżėłacżeŕ Drinkler jenemu druhemu dżėłacżerjej se ßekeru hłowu rosschczėpi, do druheho dżėłacżerja cżėżki kamjeń cżißny a jeho straschnje srani. Potom Drinkler dynamitowu patronu do huby wsa a sapali. Jeho cżėło ßo na wjele kruchow rostorha, kotreż ßo s dżėła daloko rosfunkuychu.

* (Łódż ßo spalika.) Parna łódż „Sun“ je ßo na morju njedaloko New-Yorka sapalika. — Parna łódż „Polstjaernan“ je ßo pschi schwejdskim brjoży podnurika. Dwajadwazyczi cżłowjekow je ßo tepiło.

* (Njewjesczina pomoz po wasy.) 30. dezembra bě w Kraloweje Hradżu w Czechach kwaß dżowki kublerja Josefa Duchacżka s ratarjom Wjazßkawom Budilom, pschi cżimż njewjesczinу nan praji: „Sswojej dżowży tu ßamu cżėżkosczś ßlėbrowych krónow (1 awstriska króna = 85 np.) jako pomoz ßobu dam, kelkoż wona w kwaßnym schacże waži.“ Do wěrowanja njewjestu w pschitomnosczi kwaßnych hosczi pscheważichu. Pschi tym ßo spósna, so wona w njewjesczinskej pysche 134 puntow ważesche. Potom pschichodny nan do ßwojeje jstwicżki dóńdże a měch ßlėbornych krónow pschinjeßy, kotryż bě se 134 puntami wotważeny, pschi cżimż kubleŕ spomni, so je punt na měch pschidał. Njewjesczina pomoz 13,500 krónow wucżini.

* Hrosny njeskutk je ßo pjecża na ruskej Jekaterinskej żelesnizy skucził. W jenym cżahu ßo jedyn bankowy sastojnik wjesesche, kotryż mějesche 30,000 rublow pschi ßebi. Na jenym sastanischczu wón ßo pschehladawschi na lokomotivu stupi, a wot teho cżaßa jeho wjazy njewohladachu. Wscho ßlėdżenje sa nim bě bjes wuspėcha. Skónczńje nutska w lokomotivje we wuhlu kruch cżłowjeczeje pjaty namakachu. Maschinist a tepjeŕ běschtaj sastojnika wurubiłoj a jeho żiweho do lokomotivineje nėscże cżißkoj.

Wußudżenja.

Khostanska komora. 43 lětneho, hižo ras dla pschekschiwjenja khostaneho krawza J. A. Mietha mjenowaneho Glaua s Hodżija njekasanstwa dla k jastwu na połdra lěta saßudżichu.

Pola krawza Handrija Wicżasa we Kupoji bě ßebi tamnischi pjekaŕ Geißler loni w auguscże wobleczenje skasak. Trěbne ßukno dyrbjesche Wicżas wobstaracż. Někotre dny posdżischo ßebi Wicżas wot Geißlera 6 hriwnow do prědka na wobleczenje żadasche a 13. septembra wón s nowa k Geißlerej pschińdże, wudawajo, so 10 hr. sa ßukno trjeba, kotreż je na póst dóschłe. Geißler Wicżasej wěrjesche, a jemu najprjedy żadane 6 a potom 9 hriwnow pschepoda. Wicżas pak bě jemu jenoż nėschto nahłak. Hdyż bě Geißler wjele njedżel podarmo na wobleczenje cżakak, ßo wón skónczńje cżakanja nabu. Posdżischo ßo wukopa, so bě Wicżas dostate pjenjesy pschecżinił. Wicżas drje je posdżischo te 16 hriwnow Geißlerej wrócził, njedżiwajzy teho pak jeho, dokelż je hižo dwójzy pschekschiwjenja dla khostany, k jastwu na 3 měßazy saßudżichu.

Hudanczży.

257.	258.
Horde rjepuchate rohi,	Drobna ta wěschczerka,
Pornjo wětrej spěschne nohi,	Zidżana, selena,
Pschebytk lěßna huscżina.	Puschcża ßo do delka.
Swěrjata wschak njekónzuje,	Wołanczko ßłyschecż da:
Hdyż pak s huscża wukroczuje,	„Deschczika njech, njech, njech
Polam schkoda nastawa.	Próschi ßo, rjech, rjech, rjech!“

Wuhudanczży s poßlednjeho cżißła:

255. Schtomowe wotnohi. 256. Nohajza (schtrympa).

Sa nasch ßerbski dom

ßu dale sa njón darili:

Towarstwo Cżornobóh w Drażdżanach	10 hr.	— np.
Boże dżėczo, s rasom sbożopschecżo k nowemu lětu 1902 Sserbam a Sserbow pschecżelam . . .	15 „	— „
Dr. Muka a 5 druhy	18 „	— „
Sserbske blido Drażdżanske	7 „	50 „
Lischki-Póndżeluizy	— „	53 „
Psches redakziju „Łużicy“ k dotalnym daram (30 hr. wot 10 knjeżow) hischcże jako Boże dżėczo a sa nowolětne sbożopschecże 1902 je ßo pola knjesa Cżecża wot 24 knjeżow wotedało . . .	89 „	28 „
W „Katholskim Póßle“ cżißko 1. lěta 1902 hižo kwitowane:		
Delanska patentna komißija (na kschcżisnach): 40 np. — Jako boże dżėczo pola naß dale ßwój dar skożichu (k dotalnym 95 s 250,60 hr.) dalschi 63 knjeża a knjeżstwa, wukupujzy ßo s tym s dobom s pschißłuschnosce, k nowemu lětu sbożo pschecż, s **hr. 133,01.** — Молоканы (128,50 hr.): 1 hr. 50 np. = ...	134 „	91 „
Hromadże:	275 hr.	22 np.

S dżakom kwituje a dalsche dary pschijimuje

farjadnistwo Macżizy Sserbskeje.

Marczíny wustaw
w Budyschinje

konfirměrowanym holzam składnoicź poskicza, ßo we wodźělenju **hospodarstwoweje schule** abo w **schuli za ßłużobnizy** sa pschichodne powołanje pschihotowacź.

Jutry 1902 ßo nowe wucźbne lěto sapoczńje, k czemuż ßo samolwjenja pola **pschedstejer'i Marczineho wustawa** bórzy wuproscheja, wot kotrejeż ßu też wumènjenja, wscho dalsche wukasaze, darmo dostacź.

Knjezim duchownym w Hornjej Łużizy ßu ßo teho runja tele wumènjenja póßłałe; woni je po żadanju dobroczźiwje wudźěla.

Pjenjes sa hospodowanje, jědź a wucźbu w **hospodarstwowej schuli** 450 hriwnow a w **schuli za ßłużobnizy** 240 hriwnow wucźini.

Drjewowa awkzija
na Drobjanskim revěrje.

Schtwórtk 9. januara t. l. ma ßo
170 ßuschizonych dołhich hromadow,
60 selenych żerdźowych a wjerschkowych hromadow a
15 łoßow walczźiny
sa hotowe pjenjesy pschedawacź.

Sapoczźatk ½10 hodźin w ßlinje pschi Łupjanskim pucźu.

W Minakale, 1. januara 1902.

Hrabinska ſ Einsiedelska inspekzija.

Drjewowa awkzija.

Pjatk 10. januara t. l. ma ßo na **Wutołczańskim revěrje**
40 khójnowych dołhich a hałosowych hromadow,
81 rm. khójnowych kuleczkow a pjenkow,
200 khójnowych a 300 schmrěkowych dołhich hromadow wot 9 hodźin na pschesadźowanje pschedawacź.

Pjaty
wěnz spěwow

je wuschoł, a je sa 10 np. dostacź **we wudawarni „Serb. Rowin".**

Tam ßu też prěni, druhi, tsećźi a schtwórty wěnz spěwow na składze.

Bronchiolne zigarety* psche asthma

sakońcźy sakitane czźißko 43750. pschihotowane po dr. Abbotu. Dostacź w schtyrjoch měschenjach po 10, 25, 50 a 100 schtuk. Płaczźisna sa 10 schtuk wucźini 50 np., 75 np., 1 mk. a 1,50 mk.

Dostacź
w měschczańskej haptyzy
w Budyschinje.

Bronchiolne tow. ſ wob. rukowan.
w Barlinje cźo. 10. 7.

* Wobsteja ſ kopjenow tobakoweje rostliny, cannaleis indica, datura stramonium, ſ anisoweho wolija, salpetra.

Najwutrobnische sbożopschezeże

k nowemu lětu wschitkim lubym pschecźelam, wotkbjerarjam a znatym sćźele **Khorla Scholta, optikus,**
w Budyschinje pschi hłownym torhoschczu pod radnej khěžu.

Wutrobna próstwa na wschitkich Serbow.

— Dokelž mamy nětko w Budyschinje w nowym Maczicznym domje **serbski musej,** je kóždeho Serba pschißłuschnosć, so by to, schtoż ßo na starożitnych wězach mjes Serbami namaka, do naschego museja wotedał, so by ßo tam sběrka serbskich starożitnosćzow dospołnika, a stare wězy ßo skhowale. Pschede wschěm proßymy wo popjelnizy (urny), małe a wulke; schtoż ßo w popjelnizach namaka, jich wopschijeże; wo stare graty, każ żekerje, noże, atd., wo kamjentne a worzlowe brónje, wo stare pjerschczenje, pjenjesy se starych czaßow; ſ jenym ßłowom wo wschitko, schtoż je ßo w semi wukhowało a namakało; dale wo wokołoschijaze rjeczaßy, wo staru draßtu a pychu, domjazu nadobu, pißma a liscźiny (urkundy) atd. atd. Proßymy to pak pola musejownika knjesa prědarja Schewczźika na tachantstwje abo w Ssmolerjez knihiczźischczeźni luboscźiwje za ßerbski musej wotedacź. **Stawisnisko-starożitnostny wotrjad M. S.**

Runklizu

po wosach zentnar sa 45 np. pschedawa
Klahra w Delnjej Kinje.

Kowarskeho wucźobnika pyta **August Hübner**
w Rakełach.

Wucźobnika, kotryż chze **krawstwo** nawuknycź, k jutram pyta **Jan Flechtner** na kamjeńtnej haßy 20.

Hólczez, kotryż chze **pjekarstwo** nawuknycź, może jutry do wucźby stupicź pola pjekarskeho mischtra **Josefa Scholty** w Budyschinje na garbarskej haßy 10.

Wucźobnik

Pschichodne jutry może do mojeje pschedawarnje kolonialnych tworow hólz ſ dobrej schulskej wucźbu jako wucźobnik sastupicź.

Ernst Lehmann
(prjedy Khorla Pětschka)
na rózku ßerbskeje
a schulerskeje haßy.

Tyscherskeho,

kotryż ßo na wschě dźěła wusteja, hnydom do dźěła pyta
Khorla Mtynk w Sarěczźu.

Hólczez, kotryż chze pjekarstwo nawuknycź, może pschichodne jutry do wucźby stupicź pola **E. Böhme** we Wulkej Dubrawje.

Wustojna dźowka
k ßwinjom

ßo pyta na **knjezim dworje w Radworju.**

Sskużobnu holzu, kotraż może waricź, k 1. februarej pyta assessor dr. **Imisch** w Lipsku. Dalsche je shonicź ßobotny dźeń dopołdnja hacź do 12 hodźin pola Geipelez na bohatej haßy 2 po 2 skh.

Czźorna maka **beja** ſ brunymi wotsnamjenjemi a kruzenej wopuschu, bjes schijoweho paßa je ßo na knjezim dworje w Delnjej Kinje pschidaka.

K nowemu lětu

czźesczźenym Serbam w Budyschinje a wokolnosczźi sboże, strowosć a Boże żohnowanje pschejetaj
G. Marschner a mandźelska se ßwójbu
na kamjeńtnej haßy.

Swoje najnutrniše a najhorcyše zbožopřeća k Nowemu lětu 1902 wšemu serbskemu ludu a wšitkim Serbow přećelam z tutym sćelu, a z dobom swoje Bože dźěćo za serbski Maćičny dom w Budyšinje — hišće — złožuja kk.:

13,66 hr. (16 krónow): Pražska «Serbowka«, sobustaw po hriwnje;

po 10 hr.: dw. radźićeŕ dr. J. Wjela w Drježdźanach, farař Michał Žur w Ligoće Turowskej a joho mać;

po 6 hr.: dw. přědař J. Kummer w Drježdźanach, młoda Liška pod božodźěśćowym štomom z młodej žonu;

5,12 hr.: (swój a swojich přećelow a znatych nowolětny wopor . . .) J. Pokorný, Němski Bród w Č.;

po 5 hr.: Ralbičanske spěwarske towarstwo, wučeŕ W. Rošeŕ w Jitru, Alfons Porák de Varna, wobsedźeŕ twornje w Hajnicach, překupc E. Bart w Brězyncy;

po 4 hr.: Hana Cyžec w Drježdźanach, Pětr Kocor w Pančicach, kapłan Jawork w Njebjelčicach;

po 3 hr.: farař Handrij Dučman w Lipsku, kral. krajny sudnik Jan Kral w Kamjenicy, kubleŕ M. Łusčanski we Wotrowje, kubleŕ Jurij Cyž w Žuricach, hajnik Lorenc w Stremptu n. Rynom, cyrkw. wučeŕ J. P. Hila w Khrósćicach, dr. med. Rachel w Pančicach, překupc J. Valtin we Wojerjecach, kantor Šudak w Ketlicach, wučeŕ H. Juŕk we Worklecach, kapłan Jurij Hejduška w Seitendorfje, kapłan Šołta w Žitawje, susodźic dobry nan, Молоканы, direktor procharnje dr. Amad. Vozárik w Au n. Siegu, farař Waltař we Wóslinku, komponist Krawc, kapłan Zarjenk w Drježdźanach, Jan Rječka z Kamjeneje, njemjenowana z M., njemjenowana z M., Mikławš Kral z Baońja, farař Wjesela w Koenigshainje, dwórski radźićeŕ Jakub w Drježdźanach;

2,10 hr.: J. Herman ze Sernjan;

po 2 hr.: Hana Pózerjowa w Budyšinje, stud. theol. Pawoł Knježk w Prazy, Michał Trenkler we Worklecach, wučeŕ A. Jenč w Drježdźanach, hosćencaŕ M. Bjenš w Sernjanach, P. Žuŕk z Łazka, Serbska knježna z Delan, Michał Wawrij z Kulowca, Jakub Brězan z Konjec, wučeŕ Beier w Bolborcach;

1,75 hr.: Hana Bukec z Konjec;

po 1,50 hr.: wučeŕ Mikławš Čoch w Schoenfeldźe, agent Jurij Rychtaŕ w Khrósćicach, wučeŕ Pech na Židowje;

po 1 hr.: Jakub Křižank z podhroda, kubleŕ Mikławš Haidan we Wotrowje, kubleŕ Jurij Wjenka we Žuricach, Jakub Kilank z Koslowa, Mikł. Šejda z Trupina, Mikławš Čech, Hana Šmitkec, seminarist Michał Nawka z Radworja, Jurij Šwejda, M. P. z Ralbic, Jakub Wawrij, Hana Wawrijec z Kulowca, Michał Wowčeŕk ze Šunowa, Hańža Wjerabec z Boranec, Jakub Mulman, wučeŕ ruskeje rěče w Drježdźanach, dr. Čackin w Freibergu;

50 pj.: Hańža Bruskowa ze Smjerdźaceje.

(K temu czźißku jena pschiłoha.)

Pschiłoha k czišku 1 Serbskich Nowin.

Ssobotu 4. januara 1902.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

30 dezembra 1901.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha.	Rěsna waha.
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnosće hacž do 6 lět	34—37	62—66
awstriske	35—39	64—69
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	30—33	57—61
3. šrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	26—29	53—56
4. šnadnje pizowane kóžbeje staroby	23—25	49—52
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnosće	33—35	61—64
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnosće hacž do 7 lět	29—32	57—60
3. starsche, wukormjene krowy a šnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	25—28	51—56
4. šrěnjo pizowane krowy a jałojzy	22—24	47—50
5. šnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	43—46
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnosće awstriske	33—36	58—62
2. šrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	29—32	54—57
3. šnadnje pizowane	25—28	48—53
Cźelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	44—46	66—68
2. šrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	41—43	62—65
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacž do 1¼ lěta	50—51	62—63
2. mjaßne	48—49	61—61
3. šnadnje wuwite, tež ranzy a kundroty	45—47	57—59

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2430 měchow.	W Budyschinje 28. dezembra 1901. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 2. januara 1902 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenza běła (50 kilogr.)	8	68	8	83	8	47	8	82
Pschenza žołta (50 kilogr.)	8	38	8	53	8	24	8	53
Rožka (50 kilogr.)	7	19	7	31	7	19	7	35
Jećmjeń (50 kilogr.)	6	79	7	—	6	50	7	—
Wowß (50 kilogr.)	7	10	7	40	6	60	7	10
Hróch (50 kilogr.)	9	—	11	—	10	—	11	—
Woka (50 kilogr.)	8	—	11	—	7	50	9	—
Jahły (50 kilogr.)	13	—	16	—	13	—	16	—
Hejduschka (50 kilogr.)	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny (50 kilogr.)	1	50	2	—	1	40	1	80
Butra 1 kilogr.	2	20	2	50	2	—	2	20
Pšeńčna muka 50 „	9	—	17	50	—	—	—	—
Rjana muka 50 „	8	—	13	50	—	—	—	—
Ssyno 50 „	4	—	4	50	3	60	4	—
Sskoma 600 „	36	—	42	—	30	—	38	—
Proßata 786 schtuk, schtuka	16	—	26	—	—	—	—	
Pšeńčne wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	50	—	—	—	—
Pšeńčny gris (50 kilogr.)	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris (50 kilogr.)	—	—	6	50	—	—	—	—

Runklizowe žymjo, punt po 50 np. — **Cźerwjeny dźerćel**, zentnar po 40—70 hr

W Budyschinje płaćeše: kórz pšenicy (běła) po 170 puntach 14 hr. 75 np. hacž 15 hr. 1 np., žołta 14 hr. 24 np. hacž 14 hr. 50 np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 50 np. hacž 11 hr. 69 np., kórz jećmjenja po 140 puntach 10 hr. 8 np. hacž 10 hr. 50 np.

Na Bursy w Budyschinje pšenica (běła) wot 8 hr. 68 np. hacž 8 hr. 83 np., pšenica (žołta) wot 8 hr. 34 np. hacž 8 hr. 53 np., rožka wot 7 hr. 19 np. hacž 7 hr. 35 np., jećmjeń wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 13 np., wowß wot 7 hr. 10 np. hacž 7 hr. 25 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu

24. dezembra 1901.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 6 hr. 94 np. hacž 7 hr. — np., pšenica wot 8 hr. 20 np. hacž 8 hr. 53 np., jećmjeń wot 6 hr. 70 np. hacž 6 hr. 79 np., wowß wot 7 hr. 20 np. hacž 7 hr. 50 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacž 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., žyno 4 hr. 30 np., běrny 1 hr. 75 np. Sskoma (600 kilogr.) 42 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 40 np. hacž 2 hr. 70 np.

Wjedro w **Londonje** 3. januara: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smje njedźelu po nowym lěcze rano w 7 hodź. diak. Tyschěr serbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin farar Räda serbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Tśjoch kralow smje rano w 7 hodźinach farar Räda serbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin diakonus Tyschěr serbske a w 10 hodźinach němske prědowanje Tutón dźeń budźa šo dary sa mišionstwo mjes pohanami sběracź.

Wěrowani:

W **Michałskej zyrkwi**: Hendrich Bruno Hanike, pjekař w Hirschfelde pola Mischna, s Augustu Emiliu Jenkez pod hrodom.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi**: Ota Waltaŕ, Handrija Bohuwèra Mucźerja, ratarja na Židowje, š. — Emma Jda, Jana Khorle Gottsche, fabrikarja w Sskonej Borschćći, dź. — Marja Hedwiga, Bohuwèra Wylema Rittera, krawca pod hrodom dź. — Jda Hilźbjeta, njemandź. dź. pod hrodom. — Kurt Marćźin, Handrija Mótka, dźěłaćerja pod hrodom, š. — Frida Marja, Augusta Pawoła Wićźasa, želesnistkeho dźěłaćerja pod hrodom, dź. — Jan August, Jana Augusta Bjara, dźěłaćerja w Hněwšezach, š.

Zemrjeli:

Dźeń 26. dezembra: Morwy narodź. njem. š. na Židowje. — 31. Hermann, njemandź š. pod hrodom, 7 m. 19 d. — Augusta Pětkez, Jana Ernsta Krawza, wobydlerja a cźěšle na Židowje, mandźelstka, 37 l. 7 m. 8 d. — 1. jan. 1902: Minna Augusta Oertelez, njebo Handrija Jeremiasa, dźěłaćerja na Židowje, sawostajena wudowa tam, 44 l. 2 m. 25 d. — Frida Lisbetha, Jana Augusta Pětscha, fabrikarja w Libuchowje, dź., 5 m. 17 d

Zyrkwinske powjesćze s Hodźija.

Njedźelu po nowym lěcze smje farar Kschižan rano ½8 hodźin němsku spowjednu wucźbu, ½9 hodźin diakonus Domaschka němske a ¾10 hodź. serbske prědowanje.

Tśjoch kralow smje rano ½8 hodź. diakonus Domaschka serbsku spowjednu wucźbu, ½9 hodźin serbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Tutón dźeń budze šo kollekta sa mišionstwo mjes pohanami składowacź.

Pjeńkowe drjewo na pschedań.

120 wukopanych šrěnjotołstych khójnowych pjeńkow je se šwobodneje ruki na pschedań. Po žadanju šo drjewo na Łasowske dwórnischćo dowjese.

Wyschschi hajnik **Schittmer.**

S nakładom Macźizy Sserbskeje šu wuschke a we wudawarni „Sserbskich Nowin“ na pschedań:

Kschiž a połměžaz abo **Turkojo pšched Winom w lěcze 1683.** 1883. Płaczišna 40 np.

Trójniki. Sběrka powědańczkow. 1885. Płaczišna 40 np.

Nadpad pola Bukez. (1758.) S wobrasom. Druhi wudawk. 1888. Płaczišna 30 np.

Jan Manja abo **Hdže statok mój?** Powědańczko se šerbskich stawišnow nowischeho cźaša. 1889. Płaczišna 40 np.

Bitwa pola Budyschina. (1813.) 1891. Płaczišna 50 np.

Nowe Trójniki. Sběrka powědańczkow. 1893. Płaczišna 40 np.

Sabawki. 1896. Płaczišna 40 np.

Ssmolerjez knihiczischczérnja

w Budyschinje w šerbskim domje

knihi, sliczbowanja, visitne a pscheproschenske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy atd. atd.

we wschěch rěcźach derje a tunjo cźischcźi.

Dobry a najlěpschi **paleny**

khosej

wschelakeho měschenja

punt po 85 np., 90 np., 1 mk., 1 mk 20 np. hacž 2 mk. jara płaczišny hódno porucža

Ernst Lehmann,
prjedy **Khorla Pětschka**
na rózku žerbskeje
a schuleŕskeje haže.

Strowy

skót.

Fosforokišzały kalk, wobžerny pólver ja žwinje, pólver psche žalsy, hollandski a schwajzarski mlokowy
a **wužitkowy pólver, skótny jatrowy wolij**
nanajlěpje s dobrych družinow sestajeny porucža

měschczanska haptyka

pschi hłownym torhoschczu.

Kosaze koże,

sajecze, kaniklaze, kocze, kunjaze a tkhórjaze koże po najwjetschich płaczišnach kupuje

Heinrich Langa
pschi žerbskej katholskej zyrkwi
a pschi žitnych wikach.

Howjaze koże, czelaze koże, konjaze koże, wowcze koże a tež **wowczu wołmu** po najwjetschich płaczišnach kupuje

Heinrich Lange
pschi žerbskej katholskej zyrkwi
a pschi žitnych wikach.

Kóždy, kotryž chze žebi **dobry** a **tuni czažnik** kupicź, abo kotryž chze žebi jón **porjedźicz** dacź, njech dže k czažnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haže 5.

Jencz pschedawa a porjedža sa žwoje dźěło sprawnje rukujo. — **Prošchu, žebi moje wukładne wokno, s płaczišnami wupołożene, wobhladacź.**

We wudawarni „Sserb. Nowin" žu dostacź:

kmótšjaze listy
w laschczikach.

Sserbske a němske spěwarske

w najwoženbnischich a jednorych swjaskach žu po tunich płaczišnach na pschedań **we wudawarni Serb. Nowin.**

Moritz Schulz,

klampnarski mischtr w Budyschinje pschi žerbskich hrjebjach 10

porucža žo k shotowjenju wschěch klampnarskich dźěłow, wodowodow, kupjelow, klosetow, žamonapojakow sa skót, tšěchnych žlobow a rokow, k pschikrywanju wěžow a runych tšěchow, tež žwój derje srjadowany skład **domjazeje** a **kuchińskeje nadoby, lampow** a **lakowanych tworow** najnaležnischo porucža.

Spěschne požłużenje. **Tunje płaczišny.**

Emil Wehrle

na jerjowej haže 7.

Poruczam žwój dwaj łohczej schěroki derje dźeržazy **= płat =** (płat sa czeledź), stary łohcź po 40 np., rjanu žrěnjotołstu tworu.

Wužschu tworu stary łohcź po 20, 25, 30 np.

Czežny diplom — Bronsowe medaille a czežny diplom — III. myto

I. myto. — I. myto.

Heinrich Mohr,

schewski mischtr,

w Budyschinje, na žukelnskej haže 14,

porucža žwój wulki skład hońtwarskich, jěsdnych a dołhich schkórnjow, pjelsczowych, filzowych a žuknjanych schkórniczkow a stupnjow, wyžoko s kožu wobžadženych, czopłych a wodu njepschepuschczatych, s jednorej a dwójnej póduschu, wyžokim a niskim pjenkom. Hólczaze dołhe schkórnje s saldami a bjes nich. Rosweinske a Oschatzske filzowe stupnje a tosle s filzowej a kožanej póduschu, tež s pjelsczom wuschite. **Nowosczе** balskich a njewjesczinskich stupnjow. Ruske, amerikanske a němske gumijowe stupnje, stupnje a schkórnje s drjewjanej póduschu, s 1, 2 a 3 spinami, s ruskim filzom wuschite, kaž tež wschě jenož pomyžlne družiny **stupnjow**, a **schkórnjow** sa mužskich, žónske a dźěczi po snatych tunich płaczišnach.

Kedźbujcze na moje wukładne wokna!

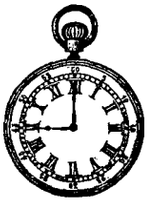

Franz Marschner

czažnikaŕ w Budyschinje
czo. 9 na bohatej haže czo. 9
žwój skład **czažnikow** a **czažnikowych rjeczasow** dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucža.

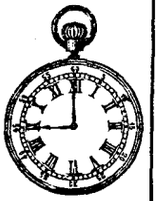

Hódna twora. Pižomne rukowanje. Tunje płaczišny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pschisłpomnjenje: Něcžu **serbski.**

Wot **hód** dawam na wschě tworу, kotrež žo pola mje na **knihi** kupuja,

5% rabatta.

Khorla Nowak
w Budyschinje na žitnej haže.

K kupowanju

wina

žwój wulki skład czistych naturskich winow,

teho runja

ff. Jamaikaski rum, ff. arak de Batavia, kognak, němski a franzowski,

wulki wubjerk
Düsseldorfskich

punschowych essenzow

ff. czerwjene wina k warjenju
liter po 1 mk. porucža **jako woženbje płaczišny hódne.**

Gustav Küttner

w Budyschinje
10 na žerbskej haže 10,
5 telefon 5.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleń.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać płaći so wot małeho rynčka 10 np. a so štwórtk hač do 7 hodź wječor přijimaja.

Čisło 2. Sobotu 11. januara 1902. Lětnik 61.

Swětne podawki.

W sakskim krajnym sejmje

su sańdźeny tydźeń wo železnizach wuradźeli. Drohe pschetwarjenje dyrbi so na Biskopskim dwórnischczu dla noweje Biskopsko-Halschtrowskeje železnizy wuwjesć. Ssejm je k temu 547,000 hriwnow pschiswolił, kaž bě to knjes sapósłanz Kokla z Khrósczicz namjetował.

Sapósłanz Rencz z Kamjenza knježerstwo prosche, so by so sjenoczaza železniza, kotraž ma so mjes Biskopsko-Zitawskej a Biskopsko-Kamjenskej železnizu natwaricz, tak skoržiło, so by so Ssemiz dótkała. Wot Semiz so wob lěto něhdże 800 waggonow kamjenjow do poknóznych stron wotwożuje. Hdy mohła so Semiczanske skały k wotmysłenej sjenoczazej železnizy pschisamkuwcz, by so woženje kamjenjow k poknozy khětro pospěschiło a potuńschiło.

Wjele pschemysłenja a rospominanja sebi naczisk sa nowy wusswojenski (expropriazisti) sakoń w sejmje żada. Wón postajenja wopschija, po kotrychž smě so někomu jeho wobsedźenstwo, na pschikład pschi twarjenju železnizow, puczow atd. sa sapłaczenje wsacz. Druha komora je hižo wo naczisku jednała, a deputazija 1. komory bě wobsamknjenjam 2. komory pschihłosowała. Hdyž pak wo naczisku w 1. komorje wuradźachu, mějachu pschecziwo njemn wjele wobmysłenjow. Komornik z Carlowitz nowy sakoń wumozowanje wobsedźerjow k spěchowanju industrije mjenowasche a so pschecziwo njemu wupraji. Tajny radźiczel profesor dr. Wach pak w nim wjele njejasnosczow widźesche a měnjesche, so so wón z wobstejazej wustawu njesnjesy. Duž so naczisk wo wusswojenskim sakonju z nowa sakonje dawazej deputaziji dla dalscheho rospominanja pschipokasa.

Spodźiwnu petiziju je hórniski invalid Jakub Richter w Kreische sejmej podał. Wón wo to prosy, so by so sakoń wudał, po kotrymž by dowolene było, njesahojnym khorym z jědom sawdacz, jeli so sebi woni to psched swědkami wot lěkarja žadaju. Richterowa petizija je wutoru w prěnjej komorje do sjawneho wuradźenja pschischła. Wo njej Budyski wyschschi měschczanosta dr. Käubler rosprawjesche. Wón namjetowasche petiziju saczisnyc. Wo njej sakski sejm nima rossudźicz, ale khěžorstwowy sejm, a dale so jej njemohło z tschesczijanskeho stejischcza pschihłosowacz. Czerpjenju, kotrež ma so jako wot Boha pósłane pruhowanje wobhladacz, njesmě tschesczijanski człowjek se samomordarstwom konz czinicz.

Bjesdźěłosć dźěłaczerjow.

Sakska maschinarnja (prjedy Rich. Hartmann) w Kamjenizy (Chemnitz) bliższchi czas wjele dźěłaczerjow puschczi. Knježerstwo bě zlubiło, so w mjenowanej fabrizy wjele nowych lokomotiwow skasa. Tola wone tak jara na płaczisnu tłoczesche, so so z tym njebychu maschinarnine wudawki sarunałe.

450 nowych lokomotiwow

je so sa pruske statne železnizy skasało. Hacz do konz lěta 1903 dyrbja pruske statne železnizy se 780 nowymi lokomotiwami sastarane bycz.

Finanzy němskeho khěžorstwa

njejsu swjesełace. Sa dołhe czasy wone njejsu wjazy tak hubjene byłe. Wschě dokhody su so pohubjenschiłe, wudawki pak su so skerje powjetschiłe. Mjes druhim je khěžorstwowy póst něhdże 18 milijonow mjenje dyżli druhe lěta wunjesł. Loni je sebi khěžorstwo 80 milijonow hriwnow požczyło, lětsa dyrbi sebi z požczenjom 154 milijonow wupomhacz. Wot lěta 1897 su wudawki sa wójsko, wójnske łódźstwo a kolonije wo 143 milijonow hriwnow lětnje pschiběrałe. Sa swoje kolonije same dyrbi Němska nětkole lětnje 34 milijonow hr. wudawacz. Porjadne trajne wudawki sa Chinu 26 milijonow hr. lětnje wuczinjeja. Ssamo hdy by Němska 265 milijonow wróczo dostała, kotrež je sa chinesku wójnu wudała, by jejne wobsedźenstwo w Chinje doscz drohe było.

Pruske statne dokhody

su runje kaž we wschěch druhich němskich krajach sańdźene lěto wotebjerałe. W pruskim krajnym sejmje, kotryž je so 8. januara saso seschoł, dyrbjesche hrabja Bülow pschipowjedźicz, so su so finanzne wobstejnosczе njepschihódnje roswiłe. Wosebje su dokhody pruskich statnych železnizow daloko sady liczby wróczo wostałe, kotraž bě so sa jich wunoschk do prědka wobliczika. Njedźiwajcy njedobrych finanzow chze knježerstwo wobydlenske wobstejnosczе dźěłaczerjow, w statnych dźěłarnjach dźěłazych, polěpschicz a sastojnikam, kotsiž maju pschenisłe dokhody, msdu powyschicz. Sa železnizy budże wjele twarow trěbnych, z czimž so rjemjesłu wjele dźěła posliczi. K podpjeranju němzowstwa w pólskich krajach směje sejm město dotalneho 1 milijona na pschichodne lěto 1 milijon 400,000 hr. wjazy pjenjes dyżli hewak pschiswolicz.

Khěžor Wylem

chze bliższche 5 měsazow dwójzy do Jendźelskeje puczowacz Na prěnju jěsbu so wón najskerje konz januara poda, so by so pschi wopomnjenskej swjatoczностczi z pschiczinu smjertneho dnja kraloweje Viktorije wobdźělił. Druhi krócz khěžor Jendźelsku pschi składnosczi krónowanja krala Eduarda wopyta.

Pschecziwnizy žitnych złow,

sotsiž w khěžorstwowym sejmje sydaju, z dźěła do swojeho saka rěcza, hdyž pschecziwo žitnym złam herjekaju. Wschelazy němszy wyssokostejazy knjeza w Argentinskej w połodnischej Amerizy daloke a wobschěrne leżownosczе wobsedźa. Hdy by so wyssoke zło na amerikansku pschenżu położiło, bychu so tutym němskim bohaczkam, kotsiž němskim ratarjam z amerikanskej pschenżu konkurrenzu czinja, dokhody z jich amerikanskich leżownosczow khětro pschikrótschiłe. Teho dla woni se wschěmi swědkami sa niske žitne zło dźěłaju. Zentrumski sapósłanz Pingen je psched swojimi wusswolerjemi tole potajnstwo wotkrył. Wón je swólniwy, mjena tych němskich bohaczkow mjenowacz, kotsiž wulke pschenczne sahony w Argentinskej wobsedźa.

Rěcz jendźelskeho ministra Chamberlaina,

w kotrejž je wón němskich wojakow, kotsiž su w posledniej franzowskej wójnje pobyli, paduchow a rubježnikow mjenował, je so wutoru w khěžorstwowym sejmje rospominała. Po namołwjenju hrabje Stollberga khěžorstwowy kanzler hrabja Bülow Chamberlaina powuczi, so dyrbi, hdyž njeprawu wójnu pschecziwo buram sakituje, wukraj na pokoj wostajicz. Wón mohł hewak zuse czucza franicz a so lohko wopak srozymicz. Němske wójsko pschewyssoko steji, so mohło so jeho sława z wopaczным sudźenjom pomjenschicz.

Němsko-awstriſkio-italſki ſwjaſk

hiſchcźe, kaž khěžorſtwowy kanzler wobkrucźeſche, twjerdźe ſteji Wón ßo njeje ſakožił, ſo bychu jeho ßobuſtawy ßwoje krajne wobßeđźenſtwo powjetſchiłe; jeho ſamėr jenož na to đźe, Europje mėr ſđźerżecź. Dla italſko-franzowſkeho ſbliżenja ßo njetrjebamy ſtrachowacź. Němſka je do zyka mėrna, tola dyrbi Němſka dale tak mózna woſtacź, ſo budźe ßebi kaž nėtkole, kóżdy jejuc pſcheceźelſtwo waźicź, a ſo njebudźe nikomu naſche njepſcheceźelſtwo bjesdźak.

Njepſcheceźelſke hibanje Polakow pſcheceźiwo Pruſkej

dla podtlóceńenja polſkeje rėcźe ßo też w Ruſkej ßylnje rosſchėrja. W Lodźu, hdźež wjele Němzow bydli, prjedy němſka rėcź knjeżeſche. Nėtkole ßo Němzy boja, němſke ßkowo ſchepnyćź, a wſcho poczina ruſki a pólſki rėcźecź. Spodźiwne je, ſo ßu ruſzy ſaſtojnizy na dobo jako pſcheceźeljo Polakow wuſnawaju. Pſched krótkim guverneur Kaliſchſkeje gubernije, general Daragan, w Pósnanju tamniſche pólſke dźiwadło wopyta. Wón tam jara nadpadnje ſ mnohimi Polakami wobkhadźeſche, a hacź runje tucźi derje ruſki roſumja, wón ſ nimi jenož pólſki rėcźeſche.

Cźėſki krajny ßejm

je jenož nėkotre dny wuradźował. Tónle krótki cźaß pak je doßahał, ſo ßu Cźechojo a Němzy ßo khėtro wupſchimali. Też khėžorowa woßoba ßo do debaty ſcźeże. Cźėſki ſapóßklanz Kalina jemu porokowaſche, ſo wón njeje njeſtroniſki, ale ſo je cźėſkemu ludej njepſcheceźelſzy ſmyßleny. Hiſchcźe hórſche poroki khėžorej radikalny ſapóßklanz dr. Baxa cźinjeſche. Khėžor je cźėſkemu krajnemu ßejmej wſchelake lubił ſchtoż njeje dopjelnił. Wot kóżdeho wſchėdneho cźlowjeka ßo żada, ſo ßo ßwojich ßlubow dźerżi, kak wjele bóle hakle wot ſtatoweje hłowy. Ssluby ßo ſ wėdomnjom ſamolwitoſcźe dawaju, a tale ſamolwitoſcź je pola knjeżerja wėſcźe wjetſcha, dyżli pola druhich woßobow. Do cźėſko-němſkeho wurunanja dr. Baxa runje kaž druhy cźėſzy ſapóßklanzy wjele dowėrjenja nima. Żadanja Němzow njehodźa ßo pſchijecź, też niż pſcheproſchenje miniſterſtwoweho pſchedßydy Körbera k jednanju wo cźėſko-němſkim wurunanju, dokelż Körber ſtroniſzy Němzam polékuje. Żadyn Cźech njemóże wurunanje podpiſacź, ſ kotrymż bychu ßo Cźechi do cźėſkeho a do němſkeho dźėla dźėliłe; pſchetoż cźėſke mjeńſchiny w němſkim dźėlu bychu ßo potom ſniczike.

* * *

Prjedawſcheho wjednika wſchoněmſkeje ſtrony w Awſtriſkej Wolfa bėchu pſched mėßazom nuſowali, ßwój mandat w khėžorſtwowym a w cźėſkim krajnym ßejmje ſkożicź, dokelż bė pjecźa mandźelſtwo łamał. Wolf je po tymle żadanju cźinił, tola je ßo po namołwjenju ßwojich pſcheceźelow ſ nowa jako wólbny kandidat poſtajicź dał. Wolfowi pſcheczźiwnizy ßu nėtko w Trutnowſkich nowinach zyku wėz do drobna roſkładli, kotrejež dla ßu nuſowani byli, Wolfa ſe ßwojeje ßrjedźiſny wuſamknyćź. Wolf je w lėcźe 1898 jenu holzu, kotraż bė ßo ſa njeho ſahorika, ſawjedł. Dokelż bė Wolf tehdy woženjeny, je wón ſ tutym ſkutkom mandźelſtwo łamał. Holza bė dźowka jeneho Wolfoweho politiſkeho pſcheceźela, w kotrehoż ßwójbje bė Wolf huſto ſ hoſcźom a wot kotrehoż je ßebi też woſpjet pjenjeſy pożcźował. Dokelż ßo holza dla mózhnych ſcźėhwkow, kotreż pak wuwoſtachu, ſtrachowaſche, jej wón mjes druhim radźeſche, ſo by ßo ſe ßwojim nawożenju nakładowała a ſcźėhwki potom na tuteho abo na nėkoho druheho ſtorcźika. Wón ju jenož proſcheſche, ſo jeho njeby pſcheradźika a na wſchoněmſku wėz dźiwała, kotraż by ßo ſ jeho wohanibjenjom żałoßnje porasyła a wón by ßo ßam ſ tym ſahubił. Wón jej radźeſche, ſo by ßo ſkerje lėpje woženiła, a ſo ju potom wopyta. So by ſ nim dale wobkhadźała, prjedy hacź ßo wona woženi, drje Wolf podarmo wot holzy żadaſche, też potom hiſchcźe, hdyż bė ßo wona ſ jenym Wolfowym pſcheceźelom ßlubiła. Hdyż ßo holza ſ tutym w lėcźe 1901 woženi, bė Wolf ßobu ſ wėrowanſkim ßwėdkom a ßo też poſticźi, prėnjemu dźėſcźu kmótſicź. Hdyż Wolf loni w novembrje ſhoni, ſo je nėtcźiſcha żona ßwojimaj ſtarſchimaj a mandźelſkemu zyku wėz wupowjedała, chzyſche ßo ßwojeje winy ßwėdomny ſatſėlicź, tola ßebi to bórſy wurėcźecź da. Holzynej macźeri wón wotproßy. Tychle podawkow dla Wolfowy pſcheceźel, kotryż bė ßo ſ holzu woženił, Wolfej liſt napiſa, w kotrymż jeho cźlowjeka bjes cźeſcźe mjenuje, kotryż je jemu ßwójbne żiwjenje ſajėdojcźił, a pſchiſtaji, ſo Wolf ſ tejle winu drje njebudźe wjazy ſ prėnim wojowarjom ſa idealne łubka němſkeho luda bycź móz. Prjedawſchi Wolfowy pſcheceźel chzyſche też nėtko Wolfej móżnoſcź k zoſanju woſtajicź, tola Wolf jeho mėſto teho na duell żadaſche. Trutnowſke nowiny k temu pſchiſpomnja, ſo chzył ßo Wolf, hdy by mėnił, ſo by na tutej roſprawje nėſchto njewėrne było, njeſtroniſkemu cźeßnemu ßudej podcźißnycź a tutemu ßwoju wėz pruhowacź dacź. — S tuteje ſaniczazeje wobſtórżby njemóże Wolf niczo ſaprėcź. Njedźiwajcy teho chze ßo wón do khėžorſtwoweho ßejma wuſwolicź dacź. Wón drje ma ßwojich wuſwolerjow ſa runje tcźich bjeſcźeſtnikow, kajkiż je wón ßam.

Jedyn awſtriſki offizėr jako pſcheradnik.

We Winje ßu ſańdźeny tydźeń nėhduſcheho rytmiſchtra Alexandra ſ Carina dla pſcheradźenja wojerſkich potajnoſcźow ßudźili. Carina je offizėr na wotpocźinku, je 47 lėt ſtary, a wo nim praja, ſo je wobdarjeny duchapołny cźlowjek. Jeho winuja, ſo je w lėtach 1896—1899 Ruſkej a Franzowſkej pißma pſchedał, ſ kotrymiż ßo pſcheradźi, na kajke waſchnje by ßo pſchi wudyrjenju wójny awſtriſke wójſko pſchi mjeſach ſhromadźiło, po kajkich planach ßu twjerdźiſny pſchi mjeſach natwarjene a kak ßu wobrónjene. Carina pėrjeſche, ſo je pſcheradu ſkucźił, tola jeho k khoſtaćni na 4½ lėta, pocźeżenej ſ poſcźenjom a twjerdym lėhwom, a k poſdźiſchemu wupokaſanju ſ kraja ſaßudźichu. Carina bė pſches ßwoju pſcheceźinjazu a ſa pychu żadazu żonu do dokha ſalėſł a bė 1895 teho dla dyrbjał na wotpocźink hicź. So je wón ßo krajneho pſcheradnika ſcźinił, na tym je ßobu jeho żona wina.

Wopyt franzowſkeho preſidenta Loubeta w Ruſkej.

Preſident Lonbet w haprleji zara w Peterburgu wopyta. W Toulonu ßo hižo wójnſke łódże hotuja, kotreż Loubeta do Ruſkeje pſchewodźa.

Bołharſki ßejm ßo rospuſchcźił.

Miniſterſtwo, ſ kotrehoż pſchedßydu bė Karawelow, je wotſtupiło, dokelż ßejm njeje do wumėnjenjow ſwolił, ſa kotreż chzychu franzowſzy pjenjeżnizy ſtatej nėhdźe 30 milijonow frankow pożcźicź. Po pſcheczu wjerſcha Ferdinanda je Daném nowe miniſterſtwo ſeſtajał. Tola też tutemu je ßo ßejm pſcheczźiwjał. Duż je wjerſch ßejm rospuſchcźił. Nowowólby budźa drje khėtro njemėrne.

China.

Chineſki khėžor a ſwudowjena khėžorka ſtaj ßo ſ pſchewodom do Pekinga wróczikoj. Pſched khėžorom wojazy prynza Yuanſchikaia cźehnjechu. Hnydom pſchi templu ſa Chienmenſkimi wrotami khėžor a ſwudowjena khėžorka wyruch paleſchtaj. S templa ſtupiwſchi ßo ſwudowjena khėžorka pſched wukrajanami, kotſiż bėchu ßo tam poſiajili, pokloni. Cźaj potom dale do khėžorſkeho hroda dźėſche.

Wójna w połodniſchej Afrizy.

Burjo ßu ſaßo Jendźelcźanow ſbili.

W krajinje pola Johannesburga ßu burjo pod Khryſtianom Bothu a Oppermannom wotdźėlenje jendźelſkeho generala Plumera ſbili. Lord Kitchener je telegrafował, ſo je na jendźelſkej ſtronje 18 muži padnyło, 5 offizėrow a 28 muži je ßo franiło. Woprawdźe drje budźe ſchkodowanka Jendźelcźanow wjele wjetſcha. Kitchener ßo derje na to wuſteji, wėrnoſcź pſchikrycź. Sa Jendźelcźanow je hubjene ſnamjo, ſo ßu ßo ßamo bliſko Johannesburga ſbicź dali, hdźež ßylne jendźelſke wójſko ſteji.

Sswoje pjenjeſy chze mėcź.

(Pokracźowanje.)

„Ach, wo tym niczo njeje prajił. Sswoje pjenjeſy chze mėcź“, wotmolwi Handrij.

„Dha jemu daj!“ rjekny Mola.

„Ale, holza, hdyż nimam. Bych dyrbjał woprawdźe kruch leżownoſcźe pſchedacź abo nėſchto druhe, ale Batnarjez kubło nima niczo wyſche, to tola wėſch. A nėtkole dźė też niczo niczo njepłacźi.“

„Leżownoſcźe njeßmėſch pſchedacź a też hewak niczo druhe, hdyż niczo ſbytkne njeje a też niczo njepłacźi.“

„Ale ſ wotkel dha pjenjeſy wſacź?“

„Haj. mój luby cźlowjecźe, to ja też njewėm.“

„Hdy by ſ najmjeńſcha jeno hacź do ßwjatkow cźakał, potom ßnadź bych dweju wołow mėł — ale njepłacźa niczo.“

„Duż dźi, hladaj, proſch jeho hiſchcźe ras, ſo cźi hacź do ßwjatkow cźaka; wołaj, jeli ſo njepłacźitaj wjele, płacźitaj tola nėſchto, a ſbytk ſapłacźiſch jemu naſymu.“

„A hewak —“ rjekny Batnar, po ſdacźu rospjerſcheny, „hewak mi żaneje rady dacź njemóżeſch?“

„Hdy by mój nan schto měł, tón chzył cźi rad požczicź, ale tón też hotowych pjenjes nima. Pjenjesy wschak žu, wě žo, tak jara žadne."

„Tak wotbyty krocžesche bur sažo pomału horje k žwojemu dworej. Wón myžlesche žebi tak a hinak, kak sapoczecź, ale njepschińdże jemu žana myžl.

Nasajtra běsche njedźela. Po Božich žtnžbach pscheproży Batnař žwojeho bratra Jakuba na schkleńzu wina we „Worjole". Bratr njehladasche dołho kasanja, hladasche krucże do schkleńzy a rjekny hischcże, so k tak dobremu winu też dobra pjecżeń žłuscha.

„Tu dyrbisch dostacź, Jakubje!" sawoła bur a plazasche jemu s ruku wjeżeły na ramjo. „To žym wjeżeły, so mi to njesapowěsch. Mój dźě žmój jeniczkaj bratraj, mój dyrbimoj žo lubo měcź, njewěrno!"

„To žo wě!" rjekny Jakub a da žo do pjecżenje.

Posdźischo pschi roseńdźenju, hdyž žebi Batnař hižo myžlesche: Bohu dźakowano, dźenža ujepraji ničžo wo tym, wón je žebi tola pschemyžlił! stupi Jakub nadobo krocžel do sady a rjekny:

„Haj, so to njesabudu, Batnarjo. Pjatnateho měrza dyrbju k notarej do Schěrbacha žwojoho pižma dla. Jeli so mi hacź do teho cźaža moje pjenjesy njepschinjeżesch, pschepodam hnydom s jenym zyły dołh notarej."

„Wobskoržicź mje chzesch?" wopraschа žo bratr.

„Notar njebudże wjele hary cźinicź, tón da cźe cźasacź."

Tak žo Jakub wobrocźi po pucźu a Batnař stejesche tu s dołhim wobliczom a jemu bě bjes maka bóle žel wina a pjecżenje, dyžli pjecź stow schěžnakow. Schtož te nastupasche, to bě jeno wcźipny, kak to notař sapocźnje, so by je dostał.

Hdyž bur na to sažo s Mołu powjedasche, rjekny mjelczo: „Mój žebi też dale wostanjemoj žwěrnaj, něwěrno, holza?"

Wona na njeho pohlada. „Cźeho dla njechałoj žebi žwěrnaj wostacź — hdyž žmój žebi tola žlubikoj?"

„Na, to je prawje. Měnjach jeno teho dla, dokelž se żeńtwu ničžo njeje!"

„Schto to tola rěczisch?" roshněwa žo Wrótnikez Mołu.

„Ty dostanjesch žnadnje druheho ..." bórbotasche Batnař srudny.

„Haj wschak, dźi mi jeno, ja budu žebi druheho, so wěsch!" wužmja žo wótsje, pschi cźimž žo jeje ert mało wotewri. „Ja chzu bycź twoja, Batnarjowa, rosymisch? Njedam žo nihdy na nihdy wottschasćź. Hlej, hlej tola, to by rjenje było, zyłe lěto lubo měcź a potom do kuta stajicź, kaž žłomjanu kožu, hdyž je cźaž pschischoł. Hólcże, k roseńdźenju dyrbitaj dwaj bycź. Ja njewotstupju, so to jeno wěsch!"

„Haj wschak, ty, ja też niz. Ale hdyž dyrbju kubło pschedacź! Prěnjemu, schtóžkuli pschińdże, pschedacź, njech da, schtož chze. Wschako wěsch, so mój bratr žo njewobrocźi."

„Chze dha tón pschezo hischcże žwoje pjenjesy měcź?"

„Wěsćże, tak dołho, doniž je njesměje. Pjatnateho měrza póndże mje wobskoržicź a da mje cźasacź. Potom móžu statok wopuschcźicź."

Mołu łamasche žebi ruzy: „To je tola hubjenstwo! Na tajkehole bratra! To tola žadyn bratr njeje!"

„Na ujesboże haj, je bratr, hewak ujetrjebał jemu jeho herbstwo wupkaczicź."

„Chze žo wěscże woženicź?"

„Ssuadź — wosmjesch žebi jeho", rjekny Batnař.

Tu rosnjemdri žo holza: „Nětkole wěm, chzesch mje wotbycź. Najprjódzy kubło pschedacź, a potom mje też hischcże wohańbicź!"

„Ale schto tola rěczisch, Mola? To dźě bě jeno žort, teho dla tola njepłakaj! Ty mi płakacź njeżměsch, to njemóžu pschenjechacź, ně, hdyž cźe takle płakacź widźu, mohł hnydom najradscho bicź abo do wody skocźicź!" Wón wottorże jej ruzy s wocžow a sczischcża jej žwojej na wocži.

A po tajkejle swadźe a po tajkim sjednanju směrowa žo Mola sažo zyle, bu khutna a wopraschа žo: „Handrijo, ty potajkim njewěsch žrědka, kak mohł nětkole žebi pjenjesy wobstaracź?"

„A to byrnjež žo na hkowu stajił, njewěm žaneho."

„Zyle žaneho? Ani kuska?"

„Zyle žaneho."

„Nó, dha dyrbju ja hladacź", wona rjekny. „Pój žem, Handrijo, chzu cźi něschto tajne prajicź."

Handrij žo stróži, pschistupi pak.

„Hischcże bliże", wona rjekny, „zyle žem. Takle. — Dyrbju cźi něschto rjez, hólcże. — Ja mam pjenjesy. Njebo mlynk, dyrbisch wjedźecź, to bě mój wuj. Njemějesche žaneho cźłowjeka, hdyž na žmjercź khory leżesche, a žym jeho tola wothładała, dokelž bě mój wbohi wuj. Nětkole, hdyž je wumrjeł, rěka, so je schěsćź stow bankowych zedłow wotkasał. Ssym je też bórsy potom dostała se żelesnej kschinku žobu. Chzych cźe hakle kwažny dźeń s tym pschekhwatacź. — Nětkole pak, Handrijo, hdyž jich hižo nětkole tak nusnje trjebasch, mi ničžo wo te papjerki njeje, wsmi žebi je a wupkacź jeho s dworom won, tehole hrosneho bratra. A potom mi njeżmě wjazy do domu pschińcź. Tak, nětkole wěsch!"

Cźłowjek móże žebi myžlicź, kak wjeżeły Batnař bě, tole sażkyschawschi. Tak bě nětkole na dobo swjercha a móżesche, jeli so jeno chzysche, też ras prawje s zyła bycź pschecźiwo khroblemu Jakubej, kotryž bě jemu se žwojim żadanjom hižo tak dołho wobcźežny był. —

To bě pjatnateho měrza. Hižo rano sahe hischcże pschi cźmi cźepjesche žo pola Batuarjez do duri, dźiwje žo sakhadźesche, a Jakub wonka sawoła:

„Hej, bratsje, je žnědanje hižo hotowe?"

„Haj, to žo wě", wotmołwi Batnař, s kamjeujom a s hubu woheń klepajo.

„Duž tola wotewř, Handrijo!"

„Haj, haj, ale hdyž žo uochze sażwěcźicź!"

Hdyž bě žo sażwěcźiło, dźěsche s tschěški a wotewri durje.

„Pój jeno žem, Jakubje, a sjěž kžizu wužmuża so muu, chzesch-li doczakacź, douiž hotowy njebudże; póńdźemoj potom hromadże."

Jakub da žebi wužmuž a mloko k temu derje seżkodźecź, potom dźěschtaj; też Handrij bě w dobrej drasće.

„Hdże dha dźesch?" wopraschа žo Jakub.

„Pschewodźu cźe jeno hacź k žužodej Franzej na tamnym boku, dokelž mam cźe tak jara rad, bratsje, wschako to wěsch!"

„Buro", wotmołwi na to Jakub, „s lischcźenjom a se żłódkimi żłowami pola mje ničžo ujewucźinisch. Ty wěsch, hdże dźenža du. Du do Schěrbacha k notarej, hižo s dźenżnischeho dnja dyrbisch khóstu měcź, wobskorżu cźe żwojich pjecź stow a wóżom schěżnakow!"

„Ach dźi mi, bratsje, to njeżměsch cźinicź", wotmołwi bur prosćho. „Njeżměsch mjes żebje a żwój narodny dom tak żylneho żochora cźiżnycź, kotrehoż cźaż żiwjenja wjaz wotsběhnycź njemóżesch. Nětkole drje ży żylny a strowy burski wotrocźk, ale móżesch dha wjedźecź, kak żo cźi powjedże, a hacź ras hischcże hospody pola mje trjebacź njebudżesch."

Bur stróži żo bjes maka żwojeho żamżueho żłowa, te bě tak khutne, so budźische mohło Jakuba żameho na hinasche myžle dowjesćź, a wo to wschak Batnarjej dźenża ani s najmjeńscha wjazy cźinicź njebě. Ale Jakub żo njeda wobrocźicź.

„Schtóž ma pjenjesy", rjekny wón bórcżo, „temu żo ničžo stacź njemóże. Wot tebje žebi njebudu jakmožny prożycź, to móżesch mi na żłowo wěricź. Daj žebi bycź, nochzu wo tebi a wo Batnarjez kuble ničžo wjazy żłyschecź."

„Ale wobskorżicź mje tola njeżměsch, bratsje?"

Jakub pak wosta twjerdże pschi żwojim: „Tak wěrno, kaž tule steju, wobskorżicź cźe póńdu."

(Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S **Budyschina.** (Bjesdźełosćź.) Hacź ruuje je wjedro hacź dotal mike było, a żu żo pod hołym njebjom mohłe wschě dźełka dokonjecź, je też w naschim měsćże wjele dźełaczerjow bjes dźełka. So żu hubjene cźaży, je wożebje też w tudomnej hospodze sa wandrowskich sacżucź. Pożłednju Božu nóz je w njej 120 wożobow nozowało. Druhe dny je liczba pschenozowazych pschezo s najmjeńscha 30—40 wożobow wucźinika. Tak wjele wandrowskich njeje druhe lěta żenje do hospody pschikhadźało.

— (Njewuschnik.) Wulzy wustróżał je tele dny cźeladnik Kliuger s Pschischez ludźi, kotsiž po żitnej a sadnej bohatej haży dźěchu. Sso żylnje wopiwschi wón wocżinjeny nóż w ruzy dżeržo dźiwje tam a żem běhasche. Polizistojo njewuschnika sajachu.

— (Paduschne dźěcźi). Wěste Rennerez dźěcźi, kotrez hischcże do schule khodźa, žu hromadże se żwojim 17 lětnym bratrom w Budyschinje na wschelakich městnach kradnyke. W někotrych klamach žu pokodnische płody, żłmykacże a w dwěmaj pschedawarnjomaj pjenjesy s klamoweho pjenjeżneho kaschcźika, a na jenym městnje kanikle kranyke. Na jenym městnje je jim żamo 40 hriwnow do rukow padnyło.

— Dla ujeporadźenja běrnow w sjenocźenych statach poknózneje Ameriki žo w tu khwilu běrny w Europje sa Ameriku kupuja. Tele dny je žo w Belgiskej 240,000 zentnarjow běrnow

ſa ſjenoczene ſtaty ſkaſako. Płaczišna belgiſkich běrnow je žo ſ tym wot 3½ frankow na 4 franki po 2 zentnarjomaj powyſchika. Nadžijomnje budža Amerikanſzy tež hiſchcże w Němzach běrny kupowacź.

— (Budyſki gymnaſij.) Młodženzojo, kotſiž chzedža tudomny gymnaſij wopytacź, maja žo 20., 21. a 23. januara wot 12—1 hodžiny pola knjeſa rektora dr. Friedricha ſamolwicź. Pſchijimanſke pruhowanje budże 7. haprleje rano wot 8 hodžin.

— Wutoru wjeczor je w Budyſchinje wumrjeł knjes Jan Auguſt Garbaŕ, bywſchi zyrkwinſki wucźeŕ w Minakale. Wón je hacź do wyſokich lět ſe žohnowanjom ſkutkował w Minakalſkej woſadze. Bóh pak je jemu hacź do wyſokich lět ſtrowoſcź ſdźerżał, ſo móžeſche žo dołhe lěta měra a wotpoczinka po ſprózniwym ſaſtojnſkim ſkutkowanju ſwjeſelicź. W 91. lěcze je jeho nětko tón Knjes k wěcznemu měrej wotwołał. Wón mějeſche hiſchcże tu radoſcź krótko do žwojeje žmjercze, ſo jeho najſtarſchi žyn, knjes farař Garbaŕ w Kotezach žwój 25 létny ſaſtojnſki jubilej jako duchowny žwojeje woſady 31. dezembra žwjeczeſche. To běſche jemu wěſcże hiſchcże rjana žwětka pruha žłónczka, prjedy hacź žo jemu žłónczko tuteho žiwjenja khowaſche.

— Młodži ludžo, wojeŕſkej ſłužbje powinowacźi, kotſiž žu žo w lěcze 1882 narodžili, dale czi ſe ſtarſchich létnikow, wo kotrychž žłužbnej powinowatoſczi žo hiſchcże roſžudźiło njeje, a ſkónczńje rekrucźa, kotſiž hacź do 1. februara t. l. žadyn wukas k wojeŕſkej žłužbje doſtali njejžu, maja žo na wžach pola gmejnſkeho pſchedſtejicźerja a w měſtach pola polizije wot 15. januara hacź do 1. februara 1902 ſamolwicź. Sa wojeŕſtwu powinowatych młodych ludźi, kotſiž žu trajnje prjeczkach, dyrbja jich ſtarſchi, formindźi abo jich wucźbni miſchtrjo abo hoſpodarjo pſchipowjedźenje wobſtaracź. Schtóž ſamolwjenje ſakomdźi, žo ſ 30 hriwnami pjenježneho khoſtanja abo ſ arreſtom hacź do 3 dnjow khoſta.

— (Tepjeneho w Sprewi namakali.) Rekruta Füſſel ſe 6. kompagnije 103. pěſchkowſkeho regimenta bě žo pſched něhdże 6 njedźelemi ras wjeczor jenož rubjanu draſtu wobleczeny ſe ſtarych kaſarmow wotžalił. Pjatk 10. januara žu jeho pſchi hamorſkim młynje ſe Sprewje morweho wucźahnyli. Kaž žo ſda, je wón žam žmjercź we wodże pytał.

— Kak ſmjerſk na žymjeſchka ſkutkuje? Wobkedźbowanje, hacź je ſmjerſk žymjeſchkam ſchkódny abo wužitny, je dopokaſako, ſo roſtliny ſe žymjeſchkow, kotrež žu dlějſchi czaž ſmjerſkej wuſtajene było, ruczišcho roſtu a žo roswiwaju, hacź ſ tajkich žymjeſchkow, na kotrež njeje ſmjerſk ſkutkował. Laue žymjo na pſchikład, wjele prjedy ſeſkhadźa a doſrawi, dyžli druhe, kotrež njeje na ſmjerſk pſchiſchło.

— Ratarjo w Němzach žu loni pſchemało žwini naplahowali. Rěſnizy wudawaju, ſo je žo w ſchtyrjoch najwjetſchich ſakſkich měſtach loni 44,000 žwini mjenje na wiki pſchihnało dyžli lěto prjedy. Duž žwinje, w kraju naplahowane, mjažowu potrjebu njemóža ſpokojicź. Sakſzy rěſnizy žu teho dla ſakſke knjeżeŕſtwo ſ próſtwowym pišmom proſžyli, ſo bychu žo mjeſy ſažo wukrajnym žwinjom wotewrike. Woprawdże žo nětkole wjele ſarěſanych žwini do Sakſkeje woſy, tola je ſ tym wjele ſchkodowanja ſjenoczene. W Warnsdorfje pſchi czěſkich mjeſach je žo na pſchikład ſańdźeny tydźeń 800 žwini ſarěſało, kotrychž mjažo je žo do Sakſkeje pſchedało. Němſke knjeżeŕſtwo ma pjecža myžle, awſtriſkim žwinjom mjeſy wotewricź, dokelž žwinje, w Němzach naplahowane, ſa potrjebu njedoſahaju. Duž žnadź žo płaczišny kormjenych žwini potom poniža.

S **Njeżwaczidła.** Na poſlednje ſtótkne wiki bě žo 395 howjadow, 105 běhakow a 220 proſatow na pſchedań pſchihnało. Howjada a běhaki žo žrěnjo kupowachu, proſata pak žo bórſy roſpſchedachu.

S **Luha.** Dźeń 9. januara t. l. bě ſa naſch Luh jara ważny a wjeſely. Schtož bě Jakub Rjelka, ſ Luha rodżeny a tam jako dźěczo wotroſczeny, ſ luboſczu ſa žwój ſtatok a žwoju ſtaru domiſnu poſtajił, žo w Božim žwjatym mjenje do ſkutka ſtaji: evangeliſka žmilna žotra ſa Luh bu tam ſapokaſana. Pſchipołdnju ¾12 ſhromadźi žo we Luhowſkej ſchuli wjele Luhowczanow ſ cżežnymi hoſczemi. K wulkemu wjeſelu wſchěch pſchitomnych bě k. hamtſki hejtman dr. Hempel ſ Budyſchina pſchiſchoł, teho runja běſchtaj Luhowſka baroneſſa ſ Zedlitz, a Njeżwaczidliſki majoratſki k. baron ſ Vietinghoff-Rieſch pſchiſchłoj. Ssyn knjeſa Rjelki bě khoroſcże dla ſadźewany, pſchińcź, teho runja jeho ſaſtupjeŕ dr. Fibes ſ Draždżan. Hdyž ſ Khażowa ſe żeleſnizy k. duchowny a direktor Molwitz ſe žmilnej žotru pſchijědźeſchtaj, žo žwjatoczńoſcź ſapocża. Pſchitomni ſpěwachu po zunich ſynkach harmonija žerbſku ſchtucźku: „Schtož cżini Bóh, wſcho dobre je“, a k. farař Jakub mějeſche žerbſku modlitwu. Na to dżeržeſche knjes dr. Molwitz ſ Draždżan jara rjanu rěcź, w kotrejž nowu žmilnu žotru: Emilijn Nowakez pſchedſtaji a žwoje wjeżele nad kſcheſcźijanſkej myžlu k. Jakuba Rjelki wupraji. Potom mějeſche k. farař Jakub hiſchcże rěcź. Na ſnamjo k. Rjelki, kotrež ſ różemi pyſchene tu ſtejeſche, pokaſawſchi, dopomni wón na to, ſo je ſ najmjeńſcheje Luhowſkeje khěżki tón najwjetſchi ſeńſki dobroczeł ſa Luh wuſchoł: Jakub Rjelko, kotryž je telko pjenjes wuſtajił, ſo móže žo ſ nimi žmilna žotra ſa Luh płacźicź, kotraž dyrbi w tym cżaſu, w kotrymž je žwobodna, tež Njeżwaczidliſku žmilnu žotru pſchi jejnym hoborſkim dźěle podpjeracź. Wón cżitaſche jara pſchecżelniwe poſtrowjaze žłowa k. Rjelkoweho žyna a wſa wot žotry Emilije Nowakez žlubjenje žwěrneho dźěła a wupraji na nju žohnowanje. Se ſhromadnje wuſpěwanej khěrluſchowej ſchtucźku žo žwjatoczńoſcź ſkónczi. Po njej žo žmilna žotra do jeje wobydlenja dowjedże. Bóh daj k wſchemu žwoje žohnowanje!

S **Małych Debžez.** Tudomneho papjeŕniſkeho dźěłacźerja Groſchu je tele dny wjeczor w 6 hodžinach, hdyž na dźěło dźěſche, ſapſchah jeneho Wulkodebżeczańſkeho rěſnika pſchejeł. Groſchi, kotryž pod koła pſchińdże, žo dwě rjeble ſłamaſchtej. Sswojeho jara bolоſtneho wobſchkodźenja dla njemóżeſche wón žam ſtanycź; duž dyrbjachu jeho tudomni wobydlerjo do jeho bydła donjeſcź.

S **Budeſtez.** W naſchej woſadze je žo w lěcze 1901 narodźiło 189 dźěczi, 8 wjazy hacź lěto prjedy, 26 wjazy hacź pſched 25 lětami a 104 wjazy hacź pſched 50 lětami. — Semrjeło je 101, to je 19 mjenje hacź lěto prjedy, 13 wjazy hacź pſched 25 lětami a 41 wjazy hacź pſched 50 lětami. — Wěrowało je žo 47 mandźelſtwow, 15 wjazy hacź lěto prjedy. — Boże wotkaſanje žu wužiwali 6004, a to 3918 Sserbow, 35 wjazy hacź lěto prjedy, a 2086 Němzow, 25 mjenje hacź 1900. Spowjednych běſche 296 wjazy hacź pſched 25 lětami a 1267 wjazy hacź pſched 50 lětami. — Pacźeŕſkich dźěczi běſche 92, to je 10 wjazy hacź lěto prjedy, 12 wjazy hacź pſched 25 lětami a 46 wjazy hacź pſched 50 lětami. — Pſchikaſane zyrkwine kollekty wucźinichu 778 hriwnow 71 np, dary ſa miżionſtwo mjes pohanami 720 hr. a ſa Guſtav-Adolfſke towaŕſtwo 144 hr. 20 np.

S **Cżerwjenych Nożliz.** Sańdźenu njedźelu rano je žo khěżkaŕſka żiwnoſcź, něhdy žedkarjej Krawzej, nětko pak wumjeńkarjej Handrijej Wicźaſej w Sdźaru ſłuſchaza, wotpaliła. Woheń wokoło 1 hodžiny wudyri a ſa krótki cżaž ſe žłomu kryte domſke, hródź a brózeń ſniczi. Twarjenja běchu dodżeržane a žo teho dla hižo dlějſchi cżaž wjazy njewobydlachu. S wulkim ſbožom bě, ſo wětſik na žužodne twarjenja njedujeſche, hewak by hižichu te do wulkeho ſtracha pſchiſchkle. Se žužodnych wžow njeběchu ſe żaneje ſtrony ſe žykawu na haſchenje pſchijěli. Duž běſche ſa naž wulki troſcht, ſo mamy wo wžy maku žykawu, ſ kotrejž žo roſſchěrjenju płomjenjow njepſcheſtawajzy wobaraſche, doniž njebě wſchón ſtrach nimo.

S **Raſchowa.** W tudomnej korczmje žu žo ſańdźenu njedźelu pſchi rejach cżěſzy dźěłacźerjo do pukow dali. Delka w korczminej ſtwje bicźzy wokna rosbichu a tak dźiwje ſakhadźachu, ſo dyrbjachu do Budeſtez po żandarma póſłacź. Tón je nětkotrych herjekarjow ſajał. Jedyn herz ſ Khembjerka je w bitwicźzy ſlě pobył, wón mjeſwoczi ſ wjazorych ranow krwawjeſche.

S **Klukſcha.** Zyrkwinſke powjeſcże, kotrež běchu žo tydźenja pod „Khwacźizami“ wotcźiſchcźake, žo na Klukſchanſku woſadu poczahuja.

S **Lěpkarjez** pola Kamjeńza. Njewujażnjeny njeſbožowny podawk je ſchtwórtk tydźenja tudomneho 42 létneho żiwnoſcźerja Kujana podeſchoł. Popołdnju w 4 hodžinach je wón ſ Kamjeńza ſ měchom griža na ramjenju ſe ſabitym nopom bjes wědomnja domoj pſchiſchoł, hdyž wón nětko ſkoro zyle w womorje leži. Cżežkoſranjenemu pódla mězy niczo njepobrachuje. Hacź je Kujan padnył, abo hacź žo tu wo njeſkutk jedna, njeje hiſchcże wujażnjene. Kujan ma żonu a wjele dźěczi.

S **Rakez.** Ssrjedu 8. januara rano we 8 hodžinach njejabzy ſ brózńje tudomneho pjekarja a khěżerja Khorle Wirtha woheń wudyri. Wón žo ſ wětſikom tež ruczе na žužodnu brózeń, kólnju a domſke ſwudowjeneje Zindlerki, kotraž tam korczmarjowaſche, wupſcheſtře. Dokelž ſ wopŕedka wětr žylnje dujeſche, płomjenja ſpěſchnje wokoło žebje hrabajzy mjenowane twarjenja do procha a popjeła pſchewobroczichu. Wirth mějeſche w brózni wjele wuhla a drjewa a lowriju wotrubow leżo. To wſcho njebě ſawěſczene a žo do cziſta ſpali. Zindlerka, kotraž tež ſ kolonialnymi twarami wikowaſche, mějeſche je ſawěſczene. Te, kotrež w delnim ſchožu leżachu, žo ſ dźěła wukhowachu, mjes tym ſo žo wſcho, ſchtož bě w hornim ſchožu, ſniczi. Mużſtwam Rakeczańſkeju žykawow a wocźichnjenju wětra maja žo dźakowacź, ſo je žo pódla domſkeho ſtejaza hró-

džičžka płomjenjam wobróła. Se ßykawow, kotreż běchu na pomoz pschijěle, je ßebi Njeßwaczidliska prenje a Komorowska druhe myto dobyła. So je ßo woheń se skóstniskej ruku sakożił, na tym ßo njedwěluje, tola budźiśche po sakożerjowym wotmyßlenju bóle w nozy wudyricz dyrbjał. Twarjenja běchu jara stare, a żahłoscz tak wulka, so dyrbjachu ßo se ßußodneje schule dźěczi puschczicz. Schkrě ßo se ßylnym wětrom s Wjeczora daloko njeßechu, tak so ßußodża s bojoscżu skót s hródżow wuwjedżechu.

S **Delnjeho Wujesda.** Tudomny wulki młyn, kotryż je ßo psched wjazy lětami s najnowschim naporjadom pschiprawił, ßo na drjewowu toczeźnju pschetwari.

Se **Sserujan.** Ssrjedu w nozy 8. januara 1/2 12 hodźin w kólni żiwnoscżerja Mikławscha Koplanskeho woheń wudyri, kotryż kólnju a brózeń sniczi. Ralbiczanska, Rózenczanska a Workleczanska ßykawa płomjenjam sadźewachu, dalsche njesboże naczinicz. Woheń je pjeczo se żahłym popjełom, w kólni leżazym, nastał a je w nakładżenym ßuchim drjewje hnydom zyrobu namakał.

S **Łubija.** Lětuscha prenja podkrjeßna shromadżisna budże ßobotu 18. januara pschipołdnju w 12 hodź. w radnej khěži.

Se **Zitawy.** Na tudomnym dwórnischczu je tsjoch kralow dopołdnja w 10 hodźinach ludżazy cżah, kotryż se Shorjelza pschijědże, do sastanischczoweho twarjenja sajeł. Pśches twarjenjowu murju ßo pschedobywschi lokomotiva połdra metra do telegrafowarnje sajědże. Apparaty a blida ßo rosbichu. Jedyn cżahowy wós druheje rjadownje ßo wobschkodźi, jemu ßo prědkowna scżena satłoczi. Tsjo puczowarjo ßo s łohka sranichu.

Wo podawku ßo dale pische: Něhdże 15 puczowarjow ßo lěkarjej pschepytacz da, so bychu, hdy by ßo posdźischo cżelne wobschkodżenje na nich pokasało, ßebi móhli sarunanje żadacz. Wo jstwje sastanischczoweho twarjenja, do kotrehoż bě cżah sajeł, njebě tón cżaß na sboże nichtó pschitomny. Sastanischczowy pomocznik Richter, kotryż tam hewak dźěła, bě krótko prjedy se jstwy wuschoł. Snjesbożeny cżah ßo wot lokomotivnika Riedela se Shorjelza jako sastupnika wjedżesche. S cżahoweho personala, kotryż bě s puczowarjemi husto wobßadżeny, njeje ßo nichtó sranił. Popołdnju s Draždżan wukhowanski cżah pschijědże, kotrehoż personal rumowanske dźěło rucże wuwjedże.

Jedyn muż, kotryż runje pschi wjercżeli stejesche, hdyż cżah pschijědże, scżěhowaze powjeda:

„Cżakach něhdże 3/4 10 hodźin pschi perronje Shorjelskich cżahow, dokelż chżysche jedyn s mojich snatych se Shorjelskim cżahom pschijěcz. S dypkom cżah pschijědże. Hižo hdyż jeho ßo pschibliżecz widżachmy, dżiwachmy ßo, so cżah, kotryż ßo s cżeżkej lokomotivu cżehnjesche, njepocża pomału jěcz. A woprawdże, wustróżachmy ßo njemało, hdyż cżah nimo sastanischcża dale jědżesche pśches wjercżel, pśches khódbu a do telegrafowarnje. Tam wón na dobo sasta. Hdyż ßo cżah wjercżeli bliżesche, lokomotivnik se satraschnym napinanjom na lokomotivje dźěłasche, tola jemu njebě móżno, njesbożu sadźewacz. Żelesne wobhrodżenje, wjercżel wobdawaze, ßo każ cżeńke groty seshibowa, perronnowe kamjenje, do kotrychż běchu stołpiki saßadżene, ßo se semje wusběhnychu abo skschiwjene stejachu. Lokomotiva bjes ropota twarjenjowu murju rosstorczi. Poßłuchasche ßo, jako by do póprjanza sajeła. Wuheń ßo wotkama a do wonka dele padże. S nastateje dźěry ßo mróczel kurjesche a twarjenjowu murju czornjesche. We wokomiku sraženja bě lokomotiva do morja schkrow ponurjena, tak so, hacż runje běchmy 5 hacż 6 metrow sdaleni, skoku cżeknychmy. Mjes tym hižo wosy na kopizu lěschu, ßo sběhachu a ßo ßuwachu. Wěż spodżiwnje směrom dźěsche. Pśches zyły cżah bě jenoż pikotanje ßłyschecz. Każ hižo twarjenjowa murja, tak też wosy sacżischcz cżinjachu, każ bychu pschecżiwo tymle satraschnym mozam s mjehkeje, lemiteje a shibiteje macżisny wobstałe. Też puczowarjo ßo spodżiwnje směrom sadżerżachu, hacż runje ßo tola mózhnje pschetschaßychu. Spodżiwny napohlad sa mnje bě, hdyż ßo dwaj prědnjej wosaj 4. rjadownje prósdnjeschtaj. Wosaj běschtaj kopataj poknaj s puczowarjemi! Ludżo ßo s njeju jenoż tak żórlachu. Hdy budżische stork jenoż nješchto ßylnischi był, a zyły cżah budżische na tajle wosaj cżischczał. Kelko budżische to mohło cżłowskich woporow żadacz! Każ ßo sda, je ßo cżah jenoż sady a prědku derje spinał, pschetoż ßrjedża poczachu ßo wosy na kopizu sběhacz. Też ma ßo jako wulke sboże wobhladacz, so schpundowanjc w telegrafowarni něhdże pół metra wyschsche leži, dyżli wonka khódba, a so lokomotiva runje do jeneje naczołkneje murje sakoży. Tak koła doscz sadźewkow namakachu, a hdyż bě ßo lokomotiva něhdże 3/4 metra do murje dobyła, wona skónczńje stejo wosta. Njebudżische-li lokomotiva tónle sadźewk w muri njenamakała, budżische wona dale sajeła a bjes dwěła ßo do pinzy pschekamała. Poknje wobßadżenaj wosaj 4. rjadownje budżischtaj ßo potom do sapadowazych murjowych rospadankow storhnykaj a ßo satraschnje wobschkodżiłoj.

S **Draždżan.** Pśched tudomnym wójnskim ßudom něhduscheho wojaka se 4. kompagnije 103. pěschkowskeho regimenta w Budyschinje Hendricha Reinholda Richarda Sandera winowachu, so je wot khorhoje cżeknył. Hižo lěto k spokojnoscżi ßwojich pschedstajenych poßłużiwschi, ßo Sander 7. oktobra 1896 bjes dowolnoscże wot regimenta wotßali. Dołho wokoło błudżiwschi wón ßwjatki 1897 do Brüssela pschińdże. Dokelż jemu pjenjesy wuńdżechu, ßo wón na tamnischeho němskeho konsula s próstwu wobrocżi, so by jemu pak s pjenjesami wupomhał, pak jeho domoj dowjescz dał. Konsul pak ßo jeho próstwje sapowjedżi. Duż Sander do Franzowskeje dźěsche a ßo do zusobnischeje legije najecz da. Jeho hnydom pschijachu a do Madagaskara póßłachu, hdżez 2 1/2 lěta wosta. Khorosce dla jeho do Franzowskeje wróczo dowjesechu. Tam w Marseilles ßo jemu poradżi, na jenu němsku łódź cżeknycz, s kotrejż do Vlissingena pschijědże a ßo potom s poßrědnistwom němskeho konsula do Budyschina dowjesy. Dla cżeknjenja wot khorhoje běchu jeho w jeho njepschitomnoscżi w lěcże 1897 k 300 hriwnam pjenjeżneho khostanja saßudżili. Ssud tónle wußud sběhnywschi jeho k jastwu na 8 měßazow a k pscheßadżenju do 2. rjadownje wojeństwa saßudżi. — Dla paduchstwa a cżekujenja wot khorhoje wojaka J. K. A. Spillera s 5. kompagnije 103. regimenta k jastwu na 6 měßazow 2 njedżeli a k pscheßadżenju do 2. rjadownje wojeństwa saßudżichu. Spiller bě 9. dezembra jenemu towarschej dwazyczi-hriwnowski słoty ranył. Sso khostanja bojo bě wón cżeknył, so by ßebi żiwjenje wsał.

Se **Shorjelza.** Paducha, kotryż je ßo nasymu w Brěżkach, Ssalowje a Hósku do domow łamał, wěsteho Khorlu Bjedricha Klausa, na poßled w Schejkowje w Delnjej Łużizy bydlazeho, je tudomna khostanska khomora k jastwu na jene lěto saßudźiła. Piwarzowej w Brěżkach bě wón, s woknom do domskeho ßo nuts dobywschi, 52 hriwnow rubił, na druhich městnach bě mjenje namakał.

Se **Skeho Komorowa.** Se żelesniskeho cżaha wotskocżiwschi je dźěłacżeŕ Krecżmaŕ do njesboża pschischoł. So by skerje k ßwojemu dźěłanischczu pschischoł, wón njedaloko Wótschowa s rucże jědżazeho cżaha wotskocżi. Krecżmaŕ tak njesbożownje padże, so ßebi lěwu nohu skama.

Se **Skeho Komorowa.** We wódnym pschěrowje ßu tu 51 lětneho wopikeho dźěłacżerja Schołtu skónzowaneho namakali. Jeho mandżelsku a dźěłacżerja, kotryż w Schołcziż wobydleuju ßobu bydlesche, je ßudnistwo sajało.

S **Trjechow.** Sandżenu ßobotu tu wulki wischnjowy schtom pschi pucżu se semje kopachu. Runje hdyż nasch korczmaŕ nimo pschijědże, wětsikowy stork schtom powali a jón na korczmarja a wós cżiżny. Korczmaŕ s wjele ran krwawjesche, a wós bě wschón rosraženy.

S **Wochos.** Do hód pschi ßněhowym wjedrje kołojěsdny do nascheje wßy pschijědże a ßwoje koło jenemu ratarjej na khowanje da, prajizy, so ßebi po njo, hdyż ßněh rostaje, pschińdże. Dokelż ßo zusy njeje wot teho cżaßa wjazy pokasał, maja sa to, so je wón koło něhdże kranył.

W naschej woßadże, kotraż s Cżelnjanskej filialu něhdże 1100 duschow wopschija, je ßo loni 36 dźěczi narodżiło, 15 hólzow a 21 holzow. 10 porow je ßo śwěrowało. 19 woßobow je wumrjelo. 29 dźěczi je ßwój kschcżeński ßlub wobnowiło. Spowjednych ludźi je 1150 było.

S **Mikowa.** Woßobu, jenu żónsku se wßy, kotraż je wóndano tudomnu póstsku kaßu wobkradnyła, ßu wußlědżili. Wjetschi dźěł kradnjenych pjenjes ßu pola njeje hischcże namakali.

Se **Sslepeho.** Zyrkwinske powjescże s naschcje woßady ßu ßlědowaze: Narodżiło je ßo 126 dźěczi, 62 hólczkow, 64 holczkow. Kschcżeński ßlub je wobnowiło 73 dźěczi; wěrowało je ßo 43 porow; na 9 woßadżinych pohrjebnischczach je ßo 47 cżełow pokhowało. Spowjednych je było 4578. W Mikorasu a Mulkezach njeje ßo żane njemandżelske dźěczo narodżiło.

Přilopk.

* (Ssamomordarstwo.) Justizny radżicżel a notar Kallmann w Barlinje je ßo w drożzy jědżo satsélił. Na jerchenja cżeżko skhoriwschi bě ßo wón s cżeżkimi myßlemi wobjał.

* (Pschekschiwjeŕ.) Póstskeho aspiranta Imhofa s Ochsenfurta kotryż bě 31,000 hriwnow póstskich pjenjes pschekschiwiwschi psched 6 lětami cżeknył, ßu w Frankfurcże nad Mainom sajeli.

* (Dźěczo ßo sadußyło.) W Draždźanach we wulkej Plauenskej haßy cžißło 5 běschtaj dwaj mandźelskaj na něfajke swješelenje wjeczor wuschkoj, ßwojn 5lětnu holczku a 2lětneho hólza ßameju doma wostajiwschi. W nozy na njesnate waschnje we wobydlenju woheń wudyri. Druhy podružnizy khěže kur a dym rano w 3 hodźinach wucžuwschi wohnjowu woboru na pomoz sawolachu. Prjedy hacz hascherjo pschihnachu, běchu podružnizy hižo 5lětnu holczku ſ wobydlenja wunjeßli, 2lětneho hólczka pak njemóżachu w kurje namakacz. Wohnjowi wobornizy bórsy pkomjenja shaschachu. Pjeczlětnu holzu samóchu saßo k żiwjenju sbudźicz, pola jejneho młódscheho bratra pak běchu wschě prózowanja podarmo.

* (Njeßboże na żeleßnizy.) Zakoßnu ßmjercz je Khoczebuski czahowy wjednik Ulbrich wunrjek. Wón mějesche czah ſ Halle do Khoczebuſa pschewodźecz. Mjes sastanischczomaj Wbohom a Bautersez je wón najskerje chzył sa poßlednim czahowym wosom pohladacz. Hdyż pak ßo runje ſ wosa wukhili, czah pschcs Halschtrowski mósk jědżesche. Ulbrich ſ tajkej mozu wo jedyn mostowy stołp sraſy, so ſ rosraženym nopom ſ wosa na żeleßnizu wulecza. Dokelż we wosu hewak nichtó njebě, ßo hakle w Dobriluku dohladachu, so bě ßo Ulbrich ſ czaha ßhubił. Sa nim ßlědżo, jeho czěło ßrjedź mosta leżaze namakachu. Wón wulku ßwójbu po ßebi sawostaji.

* (Njeßboże na hońtwje.) Na revěrje pola Grünberga w Schleſynskej ßo jenemu tſelzej tſelba ſpuſchczi. Wutſěl jenemu druhemu hońtwarjej do kulki praweje nohi ſleczi. Sranjenje bě tak ſle, so dyrbjesche sawołany lěkaŕ nohu wotewſacz.

* (Pſchekſchiwjeŕ.) W Sarstedtu ßu měſchczańskeho komornika Tiſchbeina ſajeli. Wón je ſ tamniſcheje provinzialneje nalutowańje 100,000 hriwnow pſcheſchiwił

* (Straſchna hrajka.) W Sieglizach jedyn hólczez ſ prokom ſchipy tſěleſche. Jedyn ſchip jenemu cželadnikej do wóczka ſleczi, kotrež hnydom wuběża.

* (Pod koła pſchiſchoł.) W Eglenje je ſuperintendent Feierabend pod lokomotiwine koła pſchiſchoł a ßo morił.

* (Kruwy na tſjoch kral na paſtwje.) Lětuſcha mika ſyma je jeneho kublerja pola Struppena w ſakſkej Schwizy ponuczika, po nowym lěcze howjaſy ſkót na paſtwu honicz. Kruwy ßebi młódne trawiczki na łukach derje ßłodźicz dachu. So je ßo hdy ſkót wokoło tſjoch kral na paſtwu wodźił, nichtó w tamnych ſtronach njepomni.

* Koburgſku prynzeßu Luiſu, kotraż bě ſ jenym wuheŕſkim offizěrom czeknywschi ßo wot ßwojeho mandźelſkeho dźěliła, ßu duchakhorosče dla do jeneje hojeŕnje ſa błudnych w Coswigu pola Draždźan podali. Po měnjenju lěkarjow je prynzeßyne czeŕpjenje njeſahojomne. Prjedy mějesche wona njeſpokojomne pożadanje ſa drohotnej draſtu a debjenkami. Nětkole ßo wona saßo njemóże na kwětkach nahladacz. Prynzeßyne wobydlenje ßo kwětkowej ſahrodże runa. Ssrjedź tychle kwětkow njeſbożowna prynzeßa khodźi, husto ßo k ßwojim lubuſchkam na ſemju ßyda a rosrěczuje ßo ſ nimi, jako bychu rosumne ſtworjenja byłe, a je kóżdej kwětzy mjeno narjekła.

* (Njeſboże na morju.) Parna łódź „Wallawalla“, na kotrejż ßo 160 woßobow wjeſesche, je w mhkowym wjedrje njedaloko San Franzißa ſ wjeczora połnózneje Ameriki do njeſnateje łódże ſraſyła. „Wallawalla“ je ßo pschi tym podnuriła a 59 woßobow ſ mużſtwa a pucżowarjow je ßo tepiło. Druha łódź, kotraż je njeſnata wostała, je wo dóńt Wallawalla“ ßo njeſtarajo dale jěła. — Dale je ſchpaniſka parna łódź „Vinalda“ do jendźelſkeje parneje łódże „Alphonſo“ pschi portugalſkim brjoſy ſakożiła. S wobßadki jendźelſkeje łódże ßu ßo wſchitzy tepili; jenoż kapitana je jena portugalſka łódź ßmjercži wukhowacz mohła.

* (Łódź ßo podnuriła.) Do Antwerpena je powjeſcz doſchła, ſo je ßo jendźelſka parna łódź „Baſſuto“, kotraż ſ Antwerpena do Manchestra jědżesche, ſ prochom a mochom we wulkim wětrje na morju podnuriła.

* (23 cžłowjekow ßo tepiło.) Pola Coruna w Schpaniſkej je ßo łódź na rězy Lezare njedaloko morja powróczika. 23 cžłowjekow, ſ wjetſcha żony, ßo tepichu. Hacz dotal ßu 17 cžełow wukojili.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Dla lohkomyßlneho ſapalenja a wězywobſchkodźenja mějesche ßo 16lětny cželadnik Max Auguſt Henſel ſ Luwocżiz ſamolwicz. Sarjadniſtwo knjeżeho kubła we Luſku bě 100 krocželow ſady dwora 9 woſow běrnazeho ſela nawoſycz dako, ſ kotrymż dyrbjachu ßo běrny w jamach pſchikrycz. Loni 29. ſept. 16lětny hacz dotal njekhoſtany cželadnik Max Auguſt Henſel ſ Luwocżiz ſ druhej cželedźu nimo tuteje hromady běrnazeho ſela duży ſchwabliczku ſapali a prajiwwſchi, „chzu ras pohladacz, hacz je to ßuche“ ſchwabliczku do ſela tykny. To ßo hnydom ſ pkomjenjom paleſche, a hacz runje Henſel ſ nohu na woheń teptaſche, ujemóżesche jón tola poddußycz. Zyła hromada ßo ſpali, a żahkoſcz bě tak wulka, ſo ßo tez nětotre w bliſkoſczi ſtejaze ßadowe ſchtomy wopalichu a ſniczichu. Pſched ßudom Henſel wudawaſche, ſo je ſelo jenoż ſ hłuposczu a wólniwoſczu ſapalił. Jeho k jaſtwu na tſi njedźele ſaßudźichu.

Dla kranjenja dźeczela ſ jeneho Makoborſchczańskeho knjeżeho pola bě kawniſki ßud mandźelſku żiwnoſczerja Błażija w Nowych Błohaſchezach k jaſtwu na 31 dnjow a mandźelſku żiwnoſczerja Fähnricha tam k jaſtwu na 2 dnjej a k ſarunanju ſchkody ſaßudźił. Pódla teho dyrbjeſchtaj ßo wużitaj ßerpaj wotewſacz. Błażijowa a Fähnrichowa ßo pſchecziwo tutemu wußudej powołaſchtej. Druha inſtanza Fähnrichowu do zyła wuwinowa, Błażijoweje khoſtanje na 12 dnjow poniżi.

Hudancżzy.

259.	260.
Je ſnamjo wohidne ſa cžerta, Nam pokas hrěchow wodacża — Jich widźiſch wjele pſchi zyrkwi, Na nopowniſchczu bě jich tſi.	Ta ſ mjedźanej' dźěry wulecżena Slě rostorha a ſabiwa; Ta ſ lepej dłónju wußunjena Rad mużow ſ kralom ſpowala.

Wuhudancżzy ſ poßlednjeho cżißła:
257. Jeleń. 258. Selena żabka.

Sa nowy Maczicżny dom

je ßo w lěcże 1902 dotal nahromadźiło:	275 hr.	22 np.
Dale ßu ſa njón darili:		
Prof. Tajrich (hodowny dar)	3 =	— =
Liſchki-Póndźelnizy dźakne ſa wokſchewjenje, pſches knjeſa Dietricha w „Liſchczej Jamje“ ßobotu 4. wulkeho różka jim a druhim ryjerjam ſa Maczicżny dom pſchihotowane (dokelż ßo měſcherjowe barbne a jědowe ſchkleńczki a tyſki wotewricż njechachu), jenoż:	3 =	80 =
W „Katholſkim Póßle“ cżißło 2. lěta 1902 hižo kwitowane:		
Молоканы (130,00 hr.): 1 hr. — Delanſka patentna komißija: po Bjeßadźe, drohej karanczkaj 70 np. + 20 np. — Radworſka płatowa komißija 60 np. — Radworſka płatowa komißija: wſchitko doby maczerka 46 np., ſ wojakom »na univerſicze« 90 np., wczera 32 np., pola Smija 85 np., něhdyſchi ßobuſtaw pſchidawa 50 np., knjes Kral (ſ radoſcze nad darom něhdyſcheje duſchneje ſchuleŕki) 20 np. = hromadźe 3 hr. 23 np. — Sdźerjanſka kuczlana komißija 35 np. + 15 np. — Jako bożedźeczo a nowolětny dar (k prjedyſchim 158 ſ 383,61 hr.) dale ſłożichu knjeża: ſłótnik a cżaßnikaŕ Miklawſch Scholta w Sserajewje 10 krónow = 8,53 hr.; inſpektor P. Lehmann w Draždźanach 6 hr.; kaplan Frant. Malý w Pſchibrami 4 kr. = 3,41 hr.; wucżeŕ Jurij Czoch ſe Sdźerje, M. M. ſ B., J. R. ſ H., wucżeŕ Jurij Wjazławk w Schpitalu, chemik Michał Hórnik w Nippes-Kölnje, Michał Wicżas, Madlena Kralowa ſ Konjez, Miklawſch Kubaſch ſ Khaßowa, Jurij Czornak ſ Ralbiz; po 2 hr.: Radworſka płatowa komißija, Jakub Heſcha w Ronſchperku w Czechach, póſt. ſaſtojnik Jan Nowotnik w Sawidowje (Seidenberg w H. L.), Jurij Miczka w Czornym Hodlerju, Miklawſch Czornak (młynk) ſ Konjez, Jurij Zur ſ Ralbiz, Jurij Czemjera ſ Kamjeneje, Hana Rachelowa ſ Laſka; po 1 hr.: dobry muż, N. B. ſe Schunowa, Miklawſch Czornak, N. N. ſ Ralbiz, ßerbſki ſtudowazy w Praſy, Marja Grubertez ſ Radworja; R. Marka ſ L. 30 np. = **67 hr. 24 np.** wot 27 pſchecżelow . . . . . =	73 =	47 =
Hromadźe:	355 hr.	49 np.

S dźakom kwituje a dalſche dary pſchijimuje

ſarjadniſtwo Maczizy Serbſkeje.

Drjewowa awkzija.

Pónd̓żeln 13. januara t. l. dopołdnja wot 9 hodźin ma ßo na **Pěßkowßkim knježim revěrje,** pßchi Rózenczan-Pěßkowßkej ßcżeżży zyle blisko pucża, ßcżěhowaze drjewo na pßcheßadźowanje pßchedawacź:

400 hromadow kłójnoweje walczźiny,
400 metrow kłójnowych ßchcżěpow,
100 = = a brěßowych kuleczkow,
3000 żerdźow, do 10 metrow dołhich,
80 łoßow pjeńkow.

Płaczićź ßo njetrjeba ß hotowymi pjenjeßami, ßchtóź pak hnydom ßopkaczi, doßtanje na hriwnu 2 np. wotliczene. Dalßche wuměnjenja ßo do awkzije wojßewja.

Shromadźenje na měßtnje ßamym.

W Ssernjanach, 8. januara 1902. **P. Rocho,** twarßki mißchtr.

Drjewowa awkzija.

W hrabinßkim **Lippeßkim Bartßko-Nowowjeßczańßkim hajnißkim** revěrje ma ßo

pónd̓żelu 13. januara 1902

něhdźe 110 twjerdych dołhich hromadow,
43 mjehkich = =
3 rm. mjehkich ßchcżěpow,
2 = = kuleczkow

ßa hnydom hotowe pjenjeßy ß wuměnjenjemi, do awkzije wojßewjomnymi, na pßcheßadźowanje pßchedawacź.

Drjewo je w 7., 13., 22., 23. a 25. wotdźělenju pßchihotowane.

Shromadźißna dopołdnja w 9 hodźinach w 25. wotdźělenju (we witkach). **Revěrßke ßarjadnißtwo.**

A u ßt.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 14. januara 1902

ma ßo na **Rjeßwaczidlißkim majoratnym hajnißkim revěrje** palne drjewo po ßwuczenych wuměnjenjach na pßcheßadźowanje pßchedawacź:

190 rm. kłójnowych ßchcżěpow,
80 = = kuleczkow,
316 = = pjeńkow,
310 = kłójnoweje walczźiny,
19 ßtotnjow kłójnowych walczźkow,
23 kłójnowych dołhich hromadow,

} w drjewißchczach 18. a 2. wotdźělenja

něhdźe 30 rm. kłójnowych kuleczkow, } w wulěßowanju
100 kłójnowych wulěßowanych hromadow. } 2. wotdźělenja.

Shromadźißna w drjewißchczu 18. wotdźělenja pßchi Nowowjeßczańßko-Jeńßcheczańßkim puczu dopołdnja w 9 hodźinach.

Hrabinßke ß Rießchßke hajniße ßarjadnißtwo.

H. Niepraßchk.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 14. januara t. l. dopołdnja w 9 hodźinach ma ßo na **Drożdźijßkim hajnißkim revěrje** (w Horßchowje)

86 rjanych twjerdych dołhich hromadow

ßjawnje na pßcheßadźowanje pßchedawacź.

Hajniße ßarjadnißtwo.

Dub, revěrßki hajnik.

Drjewowa awkzija.

Na knježim **Wulkodubrawßkim hajnißkim revěrje** ma ßo **pónd̓żelu 20. januara t. l. dopołdnja wot 9 hodź.** ßcżěhowaze drjewo, a to něhdźe 136 twjerdych dołhich hromadow,
70 kłójnowych dołhich hromadow a
15 hromadow ß cżißcżenja brěßowych ßchtomow ß wuměnjenjemi, do awkzije wojßewjomnymi, na pßcheßadźowanje pßchedawacź.

Shromadźißna we Wulkodubrawßkim hoßcżenzu.

W Makej Dubrawje, 12. jan. 1902.

Hrabinßke ß Wallwitzßke hajniße ßarjadnißtwo.

Drjewowa awkzija.

Ssrjedu 15. januara popołdnju ½2 hodźin budźe ßo w **Suborniczźy** něhdźe 60 dołhich hromadow twjerdeho a mjehkeho palneho drjewa a kopane ßłanje w hromadach na pßcheßadźowanje pßchedawacź. Shromadźißna pola pjekarja Ssymanka.

Ernßt Pětßchka w Suborniczźy.

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 16. januara dopołdnja w 9 hodźinach ma ßo w **Brěßowje** pßchi Wyßoczańßkim puczu něhdźe 80 twjerdych dołhich hromadow na pßcheßadźowanje pßchedawacź.

Shromadźißna w drjewißchczu.

Swudowjena **Kloßowa.**

Hdźe ßo meble, w ßamßnej dźěłarni wudźěłane, teho runja **ßchpihele** a **pólßtrowane meble** ß rukowanjom a po najtunißchich płaczißnach kupuja?

Jenoź w meblowni na theaterßkej haßy 2

G. Seikritta, tyßcheŕßkeho mißchtra.

Żiwnoßcź na pßchedań.

Żiwnoßcź ße wßchěm inventarom w Budyßchinje, hnydom pßchi Sprewi leżaza, nimale 200 dawßkich jenoßczow wopßchijaza, je wobßedźerjoweje wobßtarnoßcże dla na pßchedań. Dalßche je ßhonicź pola **Khorle Wackera** w Budyßchinje pßchi ßtarej winizy.

Rjanu, brunu 8 lětnu oldenburgßku

koblu,

kotraż je pßchißrěbna, ma na pßchedań

Wjela

na ryczeŕkuble w Strahwaldźe.

Młoda kruwa,

kotraż ßměje ßa 4 njedźele cźelo, je w Hlinje cźißko 42 pola Hucźiny na pßchedań.

Kruwa ß cźeleczom

je na pßchedań w Kamjenjanßkim Haju cźißko 21 pola Radworja.

Ssuproßchna ranza je w Nowej Wßy cźißko 29 pola Njeßwaczidła na pßchedań.

Ssuproßchna ranza je na pßchedań w Scheßchowje cźißko 30.

Schijaza maßchina

je tunjo na pßchedań pßched ßchuleŕßkimi wrotami cźißko 6 po 1 ßkhodźe.

Hólczeż, kotryż chze pjekaŕßtwo nawuknyć, móże pßchichodne jutry do wuczby ßtupicź pola **E. Böhme** we Wulkej Dubrawje.

Pjekaŕßkeho wuczobnika

jutry do wuczby pyta

Eduard Schmidt

na Lubijßkej dróży 14.

Wußtojna dźowka k ßwinjom

ßo pyta na **knježim dworje w Radworju.**

Wuczobnik

Pßchichodne jutry móże do mojeje pßchedawarnje kolonialnych tworow hólz ß dobrej ßchulßkej wuczbu jako wuczobnik ßaßtupicź.

Ernst Lehmann
(prjedy Khorla Pětßchka)
na rózku ßerbßkeje
a ßchuleŕßkeje haßy.

Tyßcheŕßkeho,

kotryż ßo na wßchě dźěła wußteja, hnydom do dźěła pyta

Khorla Młynk w Sareczu.

Lěpßcha, pilna a ßprawna

ßłużobna holza

ßo k 1. haprleji do ßłużby pyta. Wot njeje ßo żada, ßo je hižo ßłużika a ßo je ß najmjeńßcha 16 lět ßtara.

Pßchekupzowa **Schißchkowa** na ßwonk. lawßkej haßy.

Holza, kotraż chze **ßchwadliſtwo** nawuknyć, namaka wuczbu pola **Heleny Schöniz** na ßukelńßke haßy 9 po 1 ßkhodźe.

2—3 hólzy ße wßow, kotßiż chzedźa wot jutrow Budyßke ßchule wopytacź, dobru penßiju namakaju pola ßwudowjeneje **Krauſowcje** na zyhelnßkej haßy 1 po 2 ßkhod.

Ach, mój luby wuczerjo,
Saßo lěto miny ßo;
Tak też je ßo minyło
W waßchej wßy to hanjenjo,
Wóndano dha praßchach ßo
S Waßchej' wßy tam jeneho,
Tón waß jara khwaleßche.
Na ßandźenej njedźeli
Dha ßmy nětko ßłyßcheli,
Kak ßcże w Łupoj ßpěwali
A też byrgle pißkali,
Tak to wbohe towarßtwo
Podarmo waß haniło.
Duż też nětko praju ja:
Njedźak to je ßwěta mßda,
Lohke wßchak je mißchtrowanje,
Lěpje cźinicź cźeżko panje.

Pschi ratarskej schuli w Budyschinje

ßo lětni semester **wutoru 8. haprleje** sapoczńje. Samolwjenja pschijimuje a dalsche rad wukasuje

direktor profeßor **Brugger.**

W ßadarskej a sahrodniskej schuli w Budyschinje

ßo lětni semester **wutoru 8. haprleje 1902** sapoczńuje.
Samolwjenja pschijimuje a wscho dalsche rad wukasuje
pschedstejicžer ßadarskeje a sahrodniskeje schule
dr. Friedrich Brugger.

Do Huczinu!

Ssobotu, njedzelu a póndzelu, 11., 12. a 13. januara, budże ßo **kóstopiwo** a **Felsenkellerske piwo** toczicž. K temu budża dostacž **ff. kóstowe kołbaski** a **pampuchi.** Rjedkej darmo.

Pschecželnje pscheproschuje
August Krawczik.

Do Minakała!

Njedzelu 12. januara budża w Minakalskim hosczenzu **reje** se ßylnej hudżbu. K temu ßo **kóstopiwo** natoczi. Teho runja budża dostacž **kóstowe kołbaski,** wubjerny **khojej** a **pampuchi.**

Pschecželnje pscheproschuje
G. Pjetasch.

Bukečanske serb. tow.

zmeje jutře njedželu za tydżeń, 19. wulkeho rózka popołdnju w 4 hodź. posedżenje. Přednošk je dobroćiwje přilubjeny. Wšě sobustawy a hosći wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

Do Měrkowa!

Njedzelu 12. januara 1902 ßo **kóstopiwo** natoczi.

K temu **ff. kóstowe kołbaski** a **pampuchi** a **reje.**

Pschecželnje pscheproschuje
O. Ranschendorf w Měrkowje.

Do Holeschowa!

Pschichodnu **njedzelu 12. jan. 1902** budże ßo w Holeschowje **kóstopiwo** toczicž.

Pschecželnje pscheproschuje
Jurij Mucžink.

Dla woženjenja nětczischeje, ßo pilna sprawna **holza,** kotraž móże nješchto waricž a ßo na płokanje wufteji, k 1. haprleji do měschczańskeje dżěczażeje wukublarnje na kamjeńtnej haßy pyta.

Sslużobnu holzu, kotraž móże waricž, k 1. februarej pyta assessor dr. **Imisch** w Lipsku. Dalsche je shonicž ßobotny dżeń dopołdnja hacž do 12 hodżin pola Geipelez na bohatej haßy 2 po 2 skh.

Kwaßny wěnczk

czeßnej njewjesce **Marji Polanez** w Hermanezach pola Łasa a jeje czeßnemu nawoženi **Janej Hólnikej** w Błohaschezach, k jeju wěrowanju 12. jan. 1902 poßwjecżene.

Dokelž je ta czesc nam data
K woltarju Waj' pschewodżicž,
Je nam winowatosc ßwjata,
Waju sjawnje postrowicž.
Spoczatk lěta Wamaj skiczi
Bóh Knjes kwaßnu hodżinu,
Dwanaty dżeń w tutym lěczi
Sjednoczi Waj' k mandżelstwu.
Bóh Waj' dotal njeje wodżił
Po jenakim puczu tu,
Srudżbu, wjeßle do Waj' płodżił,
Dżiwnje Waj' swjedł hromadu.
Sahe, sahe, ßmjercz czi rubi,
Nawoženja, starschich tu,
S nimaj pak też dom Ty shubi,
Pschińdże sahe na ßłużbu.
W zusych domach shladowasche
Na sbożownosc dżeczatkow,
Hórko pschi tym sacżutwasche
Wobstejnosce ßyrotkow.
Njewjesta pak s wjeßelosczu
Dżaka ßylny pscheliwa,
S dżeczażej dżenß ponižnosczu
Nana, macżer wobjima.
Dotal njerunaj we sbożu
K woltarju nětk pschistuptaj,
S dowěru na pomoz Bożu
Ssebi ruzy sawdajtaj:
K ßłubej, so nětk sjenoczenaj
Póndżetaj psches żiwjenje,
Nochzetaj bycž rosdżělenaj,
Njech Waj' potrjechi, schtož chze.
Wón pak, tón Knjes wscheje hnady,
Budź Waj' spoczatk, ßrjedżisna,
Jeho njewostajtaj sady,
Waj' dom budź joh' hospoda.
Tutón hosc sa blido kwaßne
SSenje prósdny njepschińdże,
Dary duchowne a czaßne
Wudżěluje bohacże.

(Psches braschku H. P.)

Kwaßne ßłonki, kmótr a kmótra.
Hana Strjelina. Khorla Polan.
Gustla Urbanka. Khrysta Ejchlerka.

Kedżbu!

Sa ratarjow a wobßedżerjow skotu.

18. januara ßo pschedawarnja

skót żiwjazych extraktow

kotrež ßu sa konje, krowy, ßwinje, kosy atd. jara wużitne, wotewri.

Kóżdy dyrbjal ßo pscheßwědczicž a spytacž.

Sakska fabrika skót żiwjazych ßrědkow

w Budyschinje na sadnjej bohatej haßy 4, na rózku żitoweje haßy.

Hólczež, kotryž chze **pjekarstwo** nawuknycž, móże jutry do wucżby stupicž pola pjekarskeho mischtra **Josefa Scholty** w Budyschinje na garbarskej haßy 10.

Wucżobnika, kotryž chze **krawstwo** nawuknycž, k jutram pyta **Jan Flechtner** na kamjeńtnej haßy 20.

Kowarskeho wucżobnika
pyta **August Hübner**
w Rakezach.

Wucżobnika

hnydom abo k jutram pyta
kowarski mischtr **O. Ssymank**
w Bóschizach pola Njeßwacżidła.

Hólczež, kotryž chze wojnarstwo nawuknycž, móże jutry do wucżby stupicž pola wojnarskeho mischtra Wesera w Bukojnje p. Huczinu.

Wojnarskeho pomoznika
pyta wojnarski mischtr **Schramm**
w Klukschu.

Jako **wucżobnik** ßo jutry t. l. ßyn sprawneju starscheju w mojej kolonialnej a destillazijskej pschedawarni s pschihódnymi wumenjenjemi pschiwosmje.

Pawoł Pětschka
pschi drjewowych wikach 4.

Za wšitke zwjeselne swědčenja česće a lubosće, kotrež sym w tak bohatej měrje k swjedżenjej swojich wósomdżesatych narodninow dostał, wuprajam swój **wutrobny kemšacy dżak.**

W Budyšinje, 9. wulkeho rózka 1902.

Jan Wjela.

We wěrje do ßwojeho sbóżnika je wutoru 7. januara wjeczor 1/2 6 hodżin nasch dobry luby nan, dżěd pschichodny nan a wulki dżěd, knjes zyrkwinski wucżeŕ em.

Jan August Garbař

w 91. lěcże żiwjenja wumrjeł.

To k wjedżenju dawaju

srudżeni sawostajeni

w Budyschinje, Delnim Wujesdże, Wulkich Sdżarach, Kotezach, Rychwałdże.

(K temu cżißku jena pschiloha.)

Pschiloha k czišku 2 Serbskich Nowin.

Ssobotu 11. januara 1902.

Płaczišny rěsneho slotu na Draždžanskich slótnych wikach

7. januara 1902.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha.		Rěsna waha.	
	hr.		hr.	
Wóły:				
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	34	37	62	66
awstriske	35	39	63	69
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	30	33	58	61
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	26	29	53	57
4. ßnadnje pizowane kóždeje starosty	22	25	48	52
Jałojzy a krowy:				
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	32	35	60	64
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	29	31	57	59
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	25	28	52	56
4. žrěnjo pizowane krowy a jałojzy	22	24	48	51
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—		43	47
Byki:				
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	32	36	57	62
awstriske	—		—	
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	28	31	53	56
3. ßnadnje pizowane	24	27	48	52
Cželata:				
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	43	46	65	69
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	40	43	61	64
Swinje:				
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacž do 1¼ lěta	50	51	62	63
2. mjaßne	48	49	60	61
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroše	45	47	57	59

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2430 měchow.	W Budyschinje 4. januara 1902. wot hr.	np.	hacž hr.	np.	W Lubiju 9. januara 1902. wot hr.	np.	hacž hr.	np.
Pschenza běła	8	71	8	94	8	53	8	82
" žołta	8	35	8	59	8	24	8	53
Rožka	7	19	7	31	7	19	7	35
Jeczmjeń	6	79	7	—	6	53	7	—
Wowß	7	30	7	40	6	80	7	10
Hróch	9	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	—	11	—	7	50	9	—
Jahły	13	—	16	—	13	—	16	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	50	2	—	1	40	1	80
Butra 1 kilogr.	2	20	2	40	1	80	2	10
Pschenična muka 50 "	9	—	17	50	—	—	—	—
Ržana muka 50 "	8	—	13	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	4	—	4	50	3	60	4	—
Sskoma 600 "	36	—	42	—	30	—	38	—
Proßata 900 schtuk, schtuka	16	—	27	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	5	25	—	—	—	—
Ržane wotruby	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenični gris	—	—	6	—	—	—	—	—
Ržany gris	—	—	6	50	—	—	—	—

(50 kilogr.)

Runklizowe žymjo, punt po 50 np. — **Cžerwjeny dźeczel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyschinje płaczeschе: kórz pschenży (běła) po 170 puntach 14 hr. 80 np. hacž 15 hr. 19 np., žołta 14 hr. 19 np. hacž 14 hr. 60 np, kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 50 np. hacž 11 hr. 69 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 10 hr. 8 np. hacž 10 hr. 50 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr. 83 np. hacž 8 hr. 97 np., pschenża (žołta) wot 8 hr. 53 np. hacž 8 hr. 68 np., rožka wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr. 35 np., jeczmjeń wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 13 np., wowß wot 7 hr. 20 np. hacž 7 hr. 30 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu

2. januara 1902.

Po 50 kilogr.: **Rožka wot 6 hr. 94 np. hacž 7 hr. — np., pschenża wot 8 hr. 20 np. hacž 8 hr. 53 np., jeczmjeń wot 6 hr. 70 np. hacž 6 hr. 79 np., wowß wot 7 hr. 20 np. hacž 7 hr. 50 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacž 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., ßyno 4 hr. 40 np., běrny 1 hr. 75 np. Ssłoma** (600 kilogr.) **42 hr. — np. Butra** (1 kilogr.) **wot 1 hr. 80 np. hacž 2 hr. 20 np.**

Wjedro w **Londonje** 10. januara: Pomročene.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smje 1. njedźelu po tśjoch kralach rano w 7 hodźinach farar Räda němsku spowjednu rěč, ½9 hodźin diakonus Tyscher němske a w 10 hodźinach žerbske prědowanje.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Jan Rjelka, pohoncź na Židowje, s Madlenu Rjelkez tam. — Ernst Albert Krjenz, klobukar pod hrodom, s Ernestinu Marju Geldnerez, bywschej swud. Besserowej tam.

W katholskej zyrkwi: Adam Krzemień, skakar w Symizach-Tumizach, s Josefu rodź. Mižwinskej.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Jan Max, Jana Nowotneho, pschekupskeho dźěłaćerja na Židowje, ž. — Ernst August, Khorle Augusta Manjoka, wuźiwarja žiwnoscźerja w Libuchowje, ž. — Khorla Bruno Marcźin, Jana Michała Wicźasa, žiwnoscźerja w Hrubjelcźizach, ž. — Elsa Ella, Ernsta Michała Freunda, murjerja na Židowje, dź.

W katholskej zyrkwi: Hańža, Jana Khilana, dźěłaćerja, dź.

Zemrjeli:

Dźeń 4. januara 1902: Jan August Nycź, khěžkar a pohoncź we Wulkim Wjelkowje, 40 l. 1 m. 19 d. — 5 Hańža Scholcźiz, Jana Khorle Gartnarja, dźěłaćerja a wobydlerja we Wulkim Wjelkowje, mandźelska, 60 l. 24 d. — 2. Jan Gustav Wylem Farak, něhduschi cželadnik we Wósborku, we wokrjeßnej khorowni na Židowje, 61 l. 2 m. 3 d. — 4. Handrij Kuba, prjedawschi dźěłaćeŕ, we wokrjeßnej khorowni na Židowje, 61 l. 2 m. 9 d. — 2. Franz August Kokl, piwarski mischtr, 75 l. 9 m. — 4. Hańža, Jana Khilana, dźěłaćerja, dź., ¼ hodź. němske prědowanje.

Zyrkwinske powjescze s Hodźija.

1. njedźelu po tśjoch kralach smje rano ½8 hodźin duchowny Domaschka žerbsku spowjednu wucźbu, ½9 hodźin duchowny Kschižan žerbske a w 10 hodź.

Kosaze kože,

sajecze, kaniklaze, kocze, kunjaze a tkhórjaze kože po najwjetschich płaczišnach kupuje

Heinrich Langa

pschi žerbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach.

Howjaze kože, cželaze kože, konjaze kože, wowcze kože a tež **wowczu wołmu** po najwjetschich płaczišnach kupuje

Heinrich Lange

pschi žerbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach.

Hólzy a holzy!

Kupujecze žebi žwoje

kordowe tofle a drjewjanzy a cžrije s drjewjanej póduschu

najtuńscho

w drjewjanzarni pschi žerbskich hrjebjach cžišło 14,

Saßopschedawarjo dostanu najwjetschi rabatt, stare drjewjanzy a tofle žo rucze a najtuńscho s nowa póduschuja.

Ota Heber.

Pschisp. Wiczny dźeń na **žitnych wikach** pschedawam.

Pjeńkowe drjewo na pschedań.

120 wukopanych žrěnjotołstych khójnowych pjeńkow je se žwobodneje ruki na pschedań. Po žadanju žo drjewo na Łasowske dwórnischczo dowjese.

Wyschschi hajnik **Schittmer.**

Wot **hód** dawam na wschě twory, kotrež žo pola mje na **knihi** kupuja,

5% rabatta.

Khorla Nowak

w Budyschinje na žitnej haßy.

Na moju domiznu. Mužski chor wot K. A. Kocora

je we wudawarni »Serbskich Nowin« za 10 np., w partijach za 5 np. dostać.

Deſtillazija Adolfa Rämſcha naßlěd.

(mějeczel **Max Kirschner**)

w Budyſchinje pſchi butrowych wikach

— 1868 ſałożena —

porucza ßwoje daloko a ſchěroko ſnate wubjerne **likěry** k kwaßam, kſchczišnam a druhim ßwjedżeńſkim ſkładnoſczam w cżwizach a po waſy. Woßebje dobre ßu dwójny **różowy, nalikowy, hońtwinſki** a **jadroſelowy, hornjołużiſki, żołdkoſelowy ſeleny** a **cżerwjeny, zitronowy, wiſchnjowy, malenowy, prußnizowy** a **korwejdowy** liter po 60—80 np. Dale **naturſlokorwejdowy** liter po 40 np., dobry **żitny** po 70 a 60 np., a **cżiſty** cżiſko 1 a 2, liter po 32 a 30 np. **Cżwizy k pjelnjenju ßo wupożczuja.**

Dobry a najlěpſchi **paleny**

khoſej

wſchelakeho měſchenja

punt po 85 np., 90 np., 1 mk., 1 mk 20 np. hacż 2 mk. jara płaczišny hódno porucza

Ernst Lehmann,

prjedy **Khorla Pětſchka**

na różku ßerbſkeje a ſchulerſkeje haßy.

Paleny

khoſej

ßylnje a cżiſcże ßkodżazy punt po 80—200 np., po wjetſchich dżělbach poměrnje tuńſchi porucza

Pawoł Pětschka

pſchi drjewowych wikach.

Wubjernje a ßylnje ßkodżazy

khoſej

punt po 100 a 120 np.

Dale dobre

likeury

a ßłódki palenz

naležnje poruczam.

Żitny palenz liter 28 np.

Khorla Nowak

na żitnej haßy.

Runklizu

po woſach zentnar ſa 45 np. pſchedawa

Klahra w Delnjej Kinje.

Strowy

ſkót.

Fosforokiżały kalk, wobżerny pólver ſa ßwinje, pólver pſche żalſy, hollandſki a ſchwajzarſki mlokowy

a **wużitkowy pólver, ſkótny jatrowy wolij** nanajlěpje ſ dobrych drużinow ſeſtajeny porucza

měſchczańſka haptyka

pſchi hłownym torhoſchczu.

Kóżdy, kotryż chże ßebi **dobry** a **tuni cżaßnik** kupicż, abo kotryż chże ßebi jón **porjedżicz** dacż, njech dże k cżaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawſkej haßy 5.

Jencż pſchedawa a porjedża ſa ßwoje dżěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczišnami wupołożene, wobhladacż.**

We wudawarni „Sserb. Nowin" ßu dostacż:

kmótſjaze liſty

w kaſchczikach.

Moritz Schulz,

klampnarſki miſchtr w Budyſchinje pſchi ßerbſkich hrjebjach 10

porucza ßo k ſhotowjenju wſchěch klampnarſkich dżěłow, wodowodow, kupjelow, kloſetow, ßamonapojakow ſa ſkót, tſěchnych żłobow a rokow, k pſchikrywanju wěžow a runych tſěchow, też ßwój derje ſrjadowany ſkład **domjazeje** a **kuchińſkeje nadoby, lampow** a **lakowanych tworow** najnaležniſcho porucza.

Spěſchne poßłużenje. **Tunje płaczišny.**

Sserbſke a němſke ſpěwarſke

w najwoßebniſchich a jednorych ſwjaſkach ßu po tunich płaczišnach na pſchedań **we wudawarni Serb. Nowin.**

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7.

Poruczam ßwój dwaj łohczej ſchěroki derje dżeržazy **płat** (płat ſa cżeledż), ſtary łohcż po 40 np., rjanu ßrěnjotołſtu tworu.

Wużſchu tworu ſtary łohcż po 20, 25, 30 np.

Cżeßny diplom — Bronſowe medaille a cżeßny diplom — III. myto

I. myto. I. myto.

Heinrich Mohr,

ſchewſki miſchtr,

w Budyſchinje, na ßukelnſkej haßy 14,

porucza ßwój wulki ſkład hońtwarſkich, jěſdnych a dołhich ſchkórnjow, pjelſczowych, filzowych a ßuknjanych ſchkórniczkow a ſtupnjow, wyßoko ſ kożu wobßadżenych, cżopłych a wodu njepſchepuſchczatych, ſ jednorej a dwójnej póduſchu, wyßokim a niſkim pjeńkom. Hólczaze dołhe ſchkórnje ſ faldami a bjes nich. Rosweinſke a Oſchatzſke filzowe ſtupnje a tofle ſ filzowej a kożanej póduſchu, też ſ pjelſczom wuſchite. **Nowoſcże** balſkich a njewjeſczińſkich ſtupnjow. Ruſke, amerikanſke a němſke gumijowe ſtupnje, ſtupnje a ſchkórnje ſ drjewjanej póduſchu, ſ 1, 2 a 3 ſpinami, ſ ruſkim filzom wuſchite, każ też wſchě jenoż pomyßlne drużiny **ſtupnjow** a **ſchkórnjow** ſa mużſkich, żónſke a dżěczi po ſnatych tunich płaczišnach.

Kedżbujcże na moje wukładne wokna!

Tale **ſchijaza maſchina**

nanajcżiſchiſcho ſkoro bjeswolijowanja dże,

wona na najwjazy nadżěla a dołho dżerži.

Porjedżenja kóżdeje drużiny we mojej ßamßnej dżěłarni hnydom a najtuńſcho.

F. Eule

na nowoſalzſkej dróſy

cżiſko 19.

Franz Marſchner

cżaßnikar w Budyſchinje

cżo. 9 na bohatej haßy cżo. 9

ßwój ſkład **cżaßnikow** a **cżaßnikowych rjeczazow** dobrocżiwemu wobkedżbowanju porucza.

Hódna twora. Pilßomne rukowanje. Tunje płaczišny.

Porjedżenje dobre a tunje.

Pſchiſpomnjenje: Rěczu **ßerbſki.**

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 3. Sobotu 18. januara 1902. Lětnik 61.

Swětne podawki.

Samoženjowy dawk

ßo pódla powyšeneho dokhodneho dawka najšerje w Sakskej sawjedźe. Ani knježerstwo. ani ßejm ßebi hewak rady njewě, na kajke waschnje měko ßo hewak wurunnuje mjes statnymi wotebjerazymi dokhodomi a rosćazymi wudawkami dožpicź. Tola ßmějmy ßo nadźeć, so nowy dawk hakle 1. januara 1904 do mozy stupi. Hacź smějaʼ nowy dawk też juristiske woßoby, to ßu gmejny, sapißane wužitkarske towarstwa atd. (na pschikład nalutowarnske a konsumske) samoženjowy dawk płacźicź, njeje hischcże wucźinjene. Make samoženja hacź do 10,000 hriwnow njebudźa trjebacź samoženjowy dawk dawacź. Dawk ßnadź wucźini na samoženje

w	1.	klaßy	na	10,000	hacź	12,000	hr.	2 mk.
w	2.	=	=	12,000	=	14,000	=	2½ =
w	3.	=	=	14,000	=	16,000	=	3 =
w	4.	=	=	16,000	=	18,000	=	4 =
w	5.	=	=	18,000	=	20,000	=	5 =
w	6.	=	=	20,000	=	22,000	=	6 =
w	7.	=	=	22,000	=	24,000	=	8 =
w	8.	=	=	24,000	=	26,000	=	10 =
w	9.	=	=	26,000	=	28,000	=	12 =
w	10.	=	=	28.000	=	30,000	=	14 =

Pschi dalschich klaßach dawk na 1000 hr. wucźini po 50 np.

Hacź ma ßo samoženje kóžde lěto a po dlějschich periodach schazowacź, je hischcże njewěste.

Lipsćanske nowe dwórnischćo

njebudźe tuńsche dyžli Draždźanske. Trěbne pjenjesy sa jeho twar ßu ßo na 100 milijonaw hriwnow wobliczike. Dla nětcźischeje próšdnoty w statnych kaßach njeje žanych wuhladow, so mohło ßo wotmyßlene Lipsćanske nowe dwórnischćo bližsche lěta natwaricź.

— 19 nowych lokomotivow je sakske knježerstwo w Hartmannez maschinarni w Kamjenizy skasało. Dźěłacźerjo, kotsiž dyrbjachu ßo dla njedoßahanja dźěła puschćicź, budźa teho dla dale dźěłacź móz. Po shotowjenju nowych maschinow potom nadźijomnje nowe skasanki dóńdu.

Pucźowanje khěžoroweho bratra, prynza Hendricha do połnóžneje Ameriki.

Khěžor Wylem ßebi w New-Yorku honjersku yachtu (łódź) twaricź da. Po jeho próstwje dźowka presidenta sjenoćenych statow Roosevelta tule łódź wukschćije. K tejle ßwjatoćnosći khěžor ßwojeho bratra, admirala prynza Hendricha se ßwojej yachtu „Hohenzollern“ póscźele. Sso ßamo rosumi, so prynz Hendrich bjes politiskich pschiczinow do Ameriki njepucźuje. Khěžor wulku ważnosć na to kładźe, so ßo pschecźelny wobkhad mjes Němskej a sjenoćenymi statami njekasy. W Amerizy je dosć ludźi, kotrymž wo to dźe, wójnu mjes Ameriku a Němskej naschćuwacź.

Jendźelskemu ministrej Chamberlainej

je w němskim khěžorstwowym ßejmje antisemitiski sapóßkanz Liebermann se Sonnenberg pschimjeno narjeknył, ś kotrymž lud Chamberlaina hižo dawno mjenuje. Liebermann se Sonnenberg praji, so ma němski lud Chamberlaina sa najhrosmischeho njedocźinka, kotrehož Boża ßemja njeßy, a so jendźelske wójsko ś wjetscheho dźěła ś rubjeźniskich bandow a paduchow wobsteji. Presídent khěžorstwoweho ßejma Liebermanna dla tehole wucźeśćenja Chamberlaina a jendźelskeho wójska k porjadej sawoła. Też khěžorstwowy kanzler khwatasche. ßwojeho jendźelskeho kollegu a jendźelske wójsko sakitacź. Wón ßkowa wobźarowasche, kotreż bě Liebermann wo Chamberlainje a jendźelskim wójsku rěcźał. Na druhe dypki Liebermannoweje rěcźe hrabja Bülow njewotmolwi, hacź runje by to rosjaßnjenja dla jara trěbne było. Liebermann ßo mjenujźy hrabju Bülowa praschesche, hacź ßu Jendźelcźenjo pschi Kapskim měscźe woprawdźe tak njehańbicźiwi byli, so ßu němske póstske sygle storhali. Też Liebermannowa wobskorźba, so ßo Němska pschi jendźelsko-burskej wójnje njeje neutralna dźeržała, hrabja Bülow mjelcźesche. Sso na list sakožujo, kotryž měješe w ruzy, wón němskemu knježerstwu porokowasche, so je sakasało, buram wójnsku potrjebu ś Němskeje podawacź, so pak njeje niczo pschecźiwo temu měło, so ßu ßo Jendźelcźenjo ś kanonami, muniziju, drastu, konjemi atd. ś Němskeje sastarali.

Wreschenske podawki w pruskim krajnym ßejmje.

W pruskim krajnym ßejmje ßu tśi dny dołho wo podtłócźenju pólskeje rěcźe w Pruskej rěcźeli. W mjenje nationalliberalneje strony ßo sapóßkanz Hobrecht knježerstwo praschesche, kajke naprawy chże knježerstwo cźinicź, so by ßo němzowstwo pschecźiwo Polakam w rańschich provinzach w hospodarskim a politiskim nastupanju poßylniło.

Hnydom sa Hobrechtom pólski sapóßkanz Jasdźewski na Wreschenske schuliske podawki spomniwschi ßo praschesche, kak ßo wutupjenska wójna pschecźiwo Polakam ś pruskej wustawu sněßy. Knježerstwowy system, pschecźiwo Polakam ßo nałożowazy, po zykej Europje spodźiwanje sbudźuje, a pólskim sapóßkanzam je cźeźko, teho dla směrom wostacź. Polazy maja ludowu schuln bjes ludoweje rěcźe. W pólskich schulach ßo nabożina pschecźiwo saßadam zyrkwje, pschecźiwo nahladam zyrkwineje wyschnosćze wbswucźuje. Dźěcźom pak ßo knježerstwowy nahlad ś kijom a polizajskej pjasću sabiwa. Pschi tym je ßo pscheschko pschecźiwo wukasnjam katholskeje zyrkwje, pschecźiwo pruskej wustawje a pschecźiwo nabożniskim sacźucźam wobydlerstwa. Hdyž njeje pola dźěcźi napominanje pomhało, potom ßu je nabili. S pschißahami je dopokasane, so ßu 40 dźěcźi nabili, kotreż ßu ś krwawymaj rukomaj wokoło běhałe. Ludźo, kotsiž ßu ßo dla Wreschenskeje hary khostali, ßu jastwowe khostanje hacź do 2½ lěta dostali. S napohladom na tajki wußud dyrbi prawda ßo hańbujo ßwoje wobliczo pschikrycź.

Na wobej prascheni ministerstwowy pschedßyda hrabja Bülow wotmolwejo na to pokasowasche, so je Jasdźewski Wreschenske podawki pschěhnał a naduł. Hrabja Bülow přejesche, so nětcźischa schulska politika pruskej wustawje na pschecźo steji. Wón rosestajesche, kak je ßo pólstwo w Pruskej w kóždym nastupanju seßylniło, mjes tym so je němzowstwo wróćźo schło. Polazy ßu poßlednje lěta 1154 wobßedźenstwow se 14,000 hektarami Němzam wotkupili. W ßrěnich a małych městach je pólske wobydlerstwo pschiběrało. Pólszy lěkarjo a rěcźnizy ßu ßo rosmnożili. Pruske knježerstwo pak njeßmě cźerpicź, so by němzowstwo sahinyło. Wone ßo sa to postara, so ßo němzowstwo w rańschich stronach poßylni. Pschede wschěm dyrbja ßo tam bydlazy Němzy sdźerźecź a ßo nowi Němzy, woßebje ratarjo, tam

saßydlicź. Trěbne pjenjesy k temu ßebi knjeźerſtwo ſ nowa wot ßejma wuproßy. So bychu ßo němſzy rjemjeßlnizy w mjeńſchich měſtach ſdźerźeli, ßo do tychle měſtow němſke garniſony poloźa. Tak je khěźor 2. januara ſ kabinetſkim wukaſom porucził, ſo dyrbitaj Wreſchen a Schrim po jenym bataillonu pěſchkow jako garniſonu dostacź.

Po hrabju Bülowje kultußowy miniſter Studt wopowjedźi, ſo budźe knjeźerſtwo wſcho cźinicź, ſo by ßo němzowſtwo w rańſchich provinzach ſ ludowej ſchulu poßylniło.

Zentrumſki ſapóßłanz Fritzen roskładowaſche, ſo maja Polazy jako poddanjo pruſkeho ſtata te ßame ſtacźanſke prawa kaź Němzy. Woni maja prawo ßebi źadacź, ſo ßebi ßwoju macźernu rěcź wobkhowaju. Polakow pſchißłuſchnoſcź pak tež je, ſe ßwěrnymi poddanami pruſkeho ſtata bycź; woni maja ßwoje pſchißłuſchnoſcźe k krajej a k kralej dopjelnjecź. Pſchicźina poſtupowanja Polakow leźi pſchede wſchěm w jich ßylniſchim roſmnoźenju. So maja półſzy lěkarjo a rěcźnizy wjazy pſchiběha, je lohko ſroſumicź, dokelź półſki roſumja a ludej bliźe ſteja. Němſzy rjemjeßlnizy budźa ßo jenoź potom ſ wuſpěchom ſ półſkimi rjemjeßlnikami měricź móz, hdyź budźa tež półſki wuknycź. Runje tak budźe dobre, hdyź ſaſtojnizy półſki nawuknu. To, ſo ßo półſke dźěcźi w ſchulach wjazy njebija, hdyź ßo ſarjeknu, nabożinu němſki wuknycź, je ſ mjelcźazym wrócźenjom Wreſchenſkeho poſtupowanja w tamniſchej ſchuli. W Ruſkej je knjeźerſtwo pſchikaſało, ſo dyrbja półſke dźěcźi nabożinu jenoź w ßwojej macźernej półſkej rěcźi wuknycź. Tak dołho hacź ßo dźěcźi hrěchow w półſkej rěcźi ſpowjedaju, dyrbi ßo tež rěcź ſa nabożeńſku wucźbu dowolicź. W cźaßach ſtrachach móźe ſa naß wulzy waźne bycź, ſo bychmy pſchi ßwojich mjeſach ſpokojny lud měli.

Konſervatiwny ſ Heydebrand ſa to rěcźeſche, ſo bychu ßo Polazy pſcheněmcźeli.

Polak Stychel praji, ſo je ſa narodnu exiſtenzu półſkeho luda półſka nabożeńſka wucźba nuſna. Sawjedźenje němſkeje rěcźe je nadpad na narodnu exiſtenzu półſkeho luda. Półſka je ßo Pruſkej ſ wumoźowanjom pſchidźělika, niz na ludoprawne waſchnje. Wſchě ßluby, kotrež ßu ßo tehdy cźiniłe, njejßu ßo dopjelnile. Kak móźe ßo wot Polakow dźakownoſcź k Němzam źadacź, tak dołho hacź ßo półſka rěcź podtłócźuje? Cźeho dla dyrbi ßo ſaßada, ſo ma ßo nabożina w macźernej rěcźi wucźicź, jenoź na němſke dźěcźi poczahowacź? Cźaß njewěriwoſcźe móźe ßnadź pſchińcź, w kotrymź budźa ßebi wěriwy półſki lud wrócźo pſchecź. Tež roſumne němſke nowiny, kaź „Nationalzeitung“ a „Preußiſche Jahrbücher“ ſaßudźuja, ſo ßu ßo półſke dźěcźi nabiłe, kotrež njejßu chźyłe nabożinu němſki wuknycź. Wjerch Bismarck je prajił: Bojimy ßo Boha, hewak nikoho na ßwěcźe. My Polazy prajimy: Dowěrjamy ßo Bohu a hewak nikomu!“

Nationalliberalny Sieg a konſervatiwny Tiedemann radźeſchtaj półſku rěcź ſe wſchej mozu podtłócźicź.

Polak Cźarlinſki półſke towaŕſtwa ſakitowaſche, kotrež źanych politiſkich ſaměrow nimaju. Polazy njeſchcźuwaju, ale Němzy. Wo wulkopółſkim politiſkim hibanju rěcźecź, je njewěrne wobſkorźenje a ſkſchiwdźenje. Narodna pſchißłuſchnoſcź Polakow je, ßo ßwojeje macźerneje rěcźe, ßwojich waſchnjow a nałoźkow dźerźecź. Khěźorſtwowemu kanzlerej Cźarlinſki ſnapſchecźiwi, ſo je wſchitkim wot knjeźerſtwa wotwißnym ludźom ſakaſane, półſki rěcźecź. Dźiwajo na pſcheſcźěhanje półſtwa njemóźe ßo półſkim redaktoram ſa ſłowo měcź, hdyź wo ſyſtematiſkim morjenju półſkeho luda rěcźa.

Miniſter ſnutſkownych naleźnoſcźow praji, ſo je ſchulſka rěcź w Němſkej a Pruſkej němſka. S wodźazej hwěſdu półſkich ßokołſkich (turnaŕſkich) towaŕſtwow je myßl ſaßopoſtajenja Wulkeje Półſkeje. Hida pſchecźiwo Němſkej Polakam hłuboko w duſchi leźi. Knjeźerſtwo ßo ſa to poſtara, ſo Němzy horka woſtanu.

Sswobodomyßlny Kopſch ßo pſchecźiwo ſaßydlenju Němcźow w półſkim kraju wobrocźi. Saßydleńſki fond, ſ kotrymź ßu ßo Polakam kubła wotkupowałe, je jenoź Polakam pjenjeźne ßrědki do ruki dał, ſo móźa ßo nětko Němzam pſchecźiwjecź. Na pſchiběranju półſzy rěcźazych dźěcźi ßu hubjene ſchulſke wobſtejnoſcźe wina.

Zentrumſki ſapóßłanz Głowacźki praji, ſo k wulkim wobcźeźnoſcźam wjedźe, ſo ßo w Hornjej Schleſynſkej nabożina němſki wucźi, hacź runje ma na wßach półſka rěcź pſchewahu. Hornjoſchleſynſzy Polazy ßu dobri Prußazy. Runje ſtatne intereßy ßebi źadaja, ſo by ßo w półſkich ſtronach nabożina półſki wucźiła.

Dźěłacźerjo bjes dźěła

w Frankfurcźe nad Mainom ßu póndźelu popołdnju ropocźił ſehnali. Cźrjóda 1000 muźſkich po měſchcźanſkich dróhach cźahaſche. Pſchi Trierſkim torhoſchcźu dźěłacźerjo herjekachu, tak ſo dyrbjeſche policija ſakrocźicź. Pſched nahimi mjecźemi poliziſtow herjekarjo roscźěkachu. Někotre źónſke, kotrež ſ brěmjenjemi po dróſy, dźěchu, ßo do cźrjódy ſcźeźechu a do wulkeje cźiſchcźeńzy pſchińdźechu.

Awſtriſka.

Wjednika awſtriſkeje wſchoněmſkeje ſtrony, Wolſa, ßu w Trutnowſkim měſchcźanſkim wokrjeßu ſ nowa do khěźorſkeho ßejma wuſwolili. Tamniſchi wuſwolerjo maja ſpodźiwny nahlad wo ſcheſtej kaſni. Hacź runje je ßo Wolf ßam wuſnał, ſo je jako woźenjeny muź dźowku ßwojeho pſchecźela, pola kotrehoź běſche ſ hoſcźom, ſawjedł, ßu jemu pſchi wólbje tola ßwój hłóß dali a jemu ſ tym ßwoje dowěrjenje wopokaſali. Wulki dźěl Trutnjowſkeho wobhydleŕſtwa je po ſdacźu w naſtupanju pózcźiwoſcźe a cźeßnoſcźe jara liberaliſkeho ſmyßlenja. Hewak njeby Wolfa ſnowa jako ßwojeho ſaſtupjerja do Wina póßłało. Wuſwolerjam njebě ſ porokom, ſo je Wolf mandźelſtwo łamał a ſo je ſawjedźenu holzu narěcźecź pytał, ſo by ſ nim dale wobkhadźowała, hdyź bě ßo hižo ßlubika. Saſtupjerjam wſchoněmſkeje ſtrony, kotraź je Wolfa jeho njecźeßnoſcźe dła ſe ßwojeje ßrjedźiſny wuſtorcźika, je ßo ſ jeho ſaßowuſwolenjom wulke mjerſanje naczińiło. Woni ßo ſ tym troſchtuja, ſo budźe Wolf w khěźorſtwowym ßejmje pſchichodnje bjeſe wſcheho wliwa, dokelź budźe ßo kóźdy hładacź, ſ nim wobkhadźecź.

Ruſka rěcź w awſtriſkim wójſku.

Awſtriſzy offizěrojo dyrbja po knjeźerſtwowym wukaſu ruſki wuknycź. Duź ßo ſda, ſo Awſtriſka ſ móźnoſcźu liczi, ſo ſkónczńje mjes Awſtriſkej a Ruſkej k wójnje dońdźe.

Franzowſke krajne finanzy.

Statne franzowſke pjenjeźne wobſtejnoſcźe njejßu wjele lěpſche dyźli němſke. Indirektnych dawkow je ßo loni 111 milijonow frankow mjenje nadało, hacź bě ßo wobliczikło.

Franzowſke kolonije.

Franzowſki miniſterſtwowy pſchedßyda Waldeck-Rouſſeau je ſańdźeny tydźeń w Saint-Etienne roshlad wo franzowſkich kolonijach podał. Po nim franzowſke kolonije, kotrež w lěcźe 1871 lědma 800,000 kóßnych kilometrow wucźinjachu, w lěcźe 1900 wjazy dyźli 10 milijonow kóßnych kilometrow wopſchijachu. Wuwos a pſchiwos tworow je w lěcźe 1871 222 milijonow hódny był, w lěcźe 1900 je wón hódnoſcź 780 milijonow dozpił. Woßebje je koloniſazija na Madagaſkarſkej kupje poſtupowała.

Bołharſka.

Bołharſki wjerch Ferdinand je ßo hižo woſpjet ſjawnje jako Sſłowjan wuſnał. Pſchezo pak ßo rěcźi dźiwaja, kotruź je wón prawoßławne nowe lěto na balu „Sſłowjanſkeje bjeßady“ w Sofiji měł. Wjerćha, kotryź bě ſe ßwojim bratrom, Koburgſkim wójwodu Philippom, ruſkim generalnym konſulom Bachmatjewom a miniſtrami pſchiſchoł, bjeßadźiny pſchedßyda, miniſter Michał Sarafow, ſa towaŕſtwowy cźeßny ßobuſtaw wuwoła, na cźoź wjerch Ferdinand ſe ſcźěhowazymi ßłowami wotmolwi: „S hordoſcźu a wjeßełoſcźu ßobuſtawſtwo ßłowjanſkeje bjeßady pſchijimam; moje dotalne ſkutkowanje jako Sſłowjan a jako pſchecźel Sſłowjanow mi dowěrjenje k ßebi ßamemu dawa, ſo ßo kedźbliwoſcźe, ſ kotrejź ſcźe mje cźeſcźili, hódny wopokażu. Sſława ßłowjanſtwu!“ Wjerchowej rěcźi ſe ſahorjenjom pſchihłoßowachu.

Ruſzy ſa Polakow.

Po ſaßudźenju Wreſchenſkich półſkich macźerjow bě nadpadne, ſo nimale wſchě ruſke nowiny ſ wulkej horliwoſcźu ſa Polakow piſachu. Na prjedawſche ruſko-półſke pſchecźiwniſtwo Ruſzy najradſcho wjazy njeſpominaju. Ssamo dobrocźelſke towaŕſtwo w Moſkwje, kotrež je hacź dotal jenicźzy prawoßławnych Sſłowjanow podpjerało, je ßwoje njepſchecźelſtwo pſchecźiwo Polakam ſpuſchcźiło. Wone je półſkemu ſapóßłanzej Jaworſkemu, nětkole we Winje pſchebywazemu, ruſki liſt póßłało, do kotrehoź bě 200 rublow ſa Wreſchenſkich ſaßudźenych położenych. So bychu prawoßławni Moſkowſzy Rußojo katholſkich Polakow ſ pjenjeźnymi darami podpjerali, to budźiſche hiſchcźe pſched měßazom nichtó ſa móźne njemeł.

Ruſko-jendźelſke wikowanje.

Ruſke knjeźerſtwo ßo prózuje, Jendźelſku ſa wotebjeraŕku ruſkeho źita dybycź. Nowy kanal a nowa źeleſniza dyrbitej ßo natwaricź, ſo mohło ßo ruſke źito w runej měrje do Jendźelſkeje

wosyćź. Jendźelčźenjo ßu teź swólniwi, ruske žito kupowaćź, jeli so bychu Ruśzy město němskich w pschichodźe jendźelske twory wotebjerali. Němska industrija měła po tajkim khosty rusko-jendźelskeho sbliženja njesćź.

Korejska.

Sprawni sastojnizy ßu w Korejskej žadni ludźo. Poddanam dawki wudrěwschi je knježerstwu njewotedawaju, ale je ßami wobkhowaju. Korejski finanzny minister je teho dla khěžorej radźił, sakoń wudaćź, po kotrymž dyrbja ßo wschitzy wyßozy sastojnizy, kotsiž dawki a bjernje njejßu statnej kaßy pschipokasali, sajećź, a cźi, kotsiž ßu wjazy dyžli 40,000 hriwnow pschekschiwili, ßo se ßmjercźu khostaćź. Khěžor je tónle sakoń podpißał. Nětko sastojnizy rucźe dawki wotedawaju, so bychu hłowu wobkhowali.

Wójna w połodnischej Afriźy.

Wójnske khosty.

Knježerstwo budźe ßebi wot parlamenta ſ nowa něhdźe 1 milijardu hriwnow sa wójnu w połodnischej Afriźy žadaćź. Pak budźe ßebi kraj tule sumu požćźićź dyrbjećź, pak ßo jendźelskemu ludej saßo nowe dawki napołoża.

Kaž hollandske nowiny „Nederland“ pißaju, je wěsty Obelt, kotryž je 8. dezembra ſ Pretorije w Transwaalskej wotjěł a sańdźeny tydźeń do Amsterdama pschijěł, powjedał, so ßu burjo nětkole ſ brónjemi, Jendźelcźanam wotewsatymi, wobrónjeni. S jendźelskimi tšélbami ßu burjo teź bajonetty pschijeli, a hačź runje ßo tale bróń k jich dotalnemu wojowanju njepschihodźesche, ßu woni skónčnje nawukli, bajonett ſ wuspěchom trjebaćź. S tym ßo teź wujaßni, so ßu burjo pola Tweefonteina móhli jendźelskich straźnikow pschekwapićź a pschewinyćź, ani kulki pschi tym njewutšéliwschi. Delarey je Jendźelcźanam pola Blakfonteina tši nowe kanony wotewsał a sa to tši stare kanony, kotreź ßo njehodźachu wjazy trjebaćź, na bitwischcźu stejo wostajił. Tak ßo teź Kitchenerowa powjesćź wujaßni, so ßu Jendźelcźenjo buram tši kanony wotewsali. Wokoło Pretorije ßo stajnje wojuje, a lord Kitchener žanaj dwaj dnjej w jenym kwartěrje njespi. Tramowe khěžki, kajkeź je Kitchener prěki a pódlu Transwaalskeje a Oranźskeje natwarił, njejßu wjele hódne, dokelž burske kulki psches hrjady létachu. Obeltowa žona je w lěhwje pola Pietersburga była, w kotrymž ßo 4000 hačź 5000 burskich žonow a dźećźi jatych dźerźi. S nich je sa 3 měßazy 500 wumrjeło. Jeniczki (!) lékaŕ w tymle lěhwje njeje husto ßwoju pschißłuschnosćź dopjelnił.

Sswoje pjenjesy chze měćź.

(Skónčenje.)

Bórsy na to pschińdźeschtaj k Franzez dworej.

Psched durjemi stejesche Franz a jeho ßwak Klazak ſ latarnju. Wobaj běschtaj w dobrej drascźe.

„To je mi runje prawje, so staj tu hromadźe“, sarěcźa Batnaŕ na ßußodow. „Dyrbitaj mi runje něschto mako k woli sčinićź. Wupłaćźu nětkole ßwojemu bratrej Jakubej namrěwk po naju starschimaj, a duž chzych waju proßyćź, so byschtaj mi ßwědkaj pschi tym byłoj.“

„Jara rady“, wotmolwi bur Franz, „dźenßnischi dźeń dźě je tak žadna wěź, so cźłowjek płaćźićź widźi. Pójtaj tola do jstwy nuts!“

„Ach, to wschak tule pschi konjazym kortku teź póńdźe“, wotmolwi Batnaŕ, budź tak dobry, wujo Klazakeź, poßwěćź se ßwojej latarnju trochu ßem!“ dóńdźe k konjazemu kortkej, kiž na pucźu stejesche, wucźeźe listowu knižku ſ kapßy a nakładźe do kortka Jakubej psched wocźi spódy nowe bankowe papjery sa pjećź stow a wóßom schéßnakom.

Njemało pschekwapjeny pschihladowasche Jakub. A psched ßwědkomaj pjenjesy naßadźiwschi rjekny Batnaŕ:

„Wschak ßym prajił, bratsje Jakubje, so mje njepóńdźesch wobskorźićź!“

„Buro!“ bórcźesche na to Jakub, se ßwojimi ßuchimi porstami papjerjane pjenjesy pomału hromadu sběrajo, „ſ wotkel dha masch ty na dobo telkole pjenjes? To chzył tola wjedźećź!“

Hižo ßam wuras woblicźa, kotryž pschi tym mějesche, budźische ranjenje cźesćźe był, budźische-li to Handrij sa to měł.

„Potajkim ßwoje wězy nětkole masch?“ praschesche ßo bur. „Masch je nětkole?“

„Sswoje wězy mam“, kschipjesche Jakub, pschi ßebi mjersazy so nětkole wjazy mozy njemějesche a bratra do wuskosćzow sahnaćź njemóżesche.

„Dobre, potom pschinjeßesch mi wot notara kwitunku.“

„Tu móżesch teź hnydom měćź, bojisch-li ßo, so mohł ßebi hischcźe druhi króćź wot tebje žadaćź“, rjekny Jakub, na to dońdźechu hischcźe do jstwy, hdźeź bu pißmo sestajane a se ßwědkomaj podpißane.

„Tak by to w rjedźe było“, rjekny Batnaŕ, papjeru do kapßy tykajo, „a ja póńdu nětkole saßo domoj na ßwoje dźěło!“

„Haj, njepóńdźesch dha ty ßobu do Cźerwjenina?“ woprascha ßo jeho Klazak.

„Schto dha ja dźenßa w Cźerwjeninje chzu?“

„Njejßy dha ty požadanje dostał?“

„Kajke požadanje?“

„Wschako je wčera ßudniski poßelnik dom wot domu khodźił a je pschipowěł, so maja wschitzy wobßedźerjo jako na dźenßnischim dnju we woßmich hodźinach psched zyrkwju w Cźerwjeninje byćź?“

„Njejßym wčera doma był“, snapschecźiwi Batnaŕ, „schto dha pak to tola saßo je?“

„To nichtó njewě“, rjekny Franz.

„Sawěsćze saßo wulka robota abo dodawanje ßyna abo wowßa Franzowsam.“

„Schtóž njepschińdźe, ma ßebi to potom ßebi ßamemu pschipißowaćź, je ßudniski poßelnik prajił.“

„Jeli so je to tak, dha wschak dyrbju ßobu“, rjekny Batnaŕ, „cźi knježa njejßu mjedowi, hdyž jim cźłowjek po woli njeje, to hižo wěm.“

Duž dźěchu hromadźe, schtyrjo mužizy, a wotrocźk Jakub dźěsche ßobu mały kruch wokoło na Cźerwjenin; wón wschak bě teź wcźipny, schto tam tola saßo budźe. — Wobßedźerjo! Burszy wobßedźerjo leżownosćzow! Ssnadź budźe jim wschitko wotewsate. Strowo by jim było! Sbožowny, schtóž ma ßwoje pjenjesy w kapßy a móże ßebi je skhowaćź. — Tak myßlesche ßebi schwarny Jakub.

W Cźerwjeninskich korcźmach bě to ranje prawje wjeßele žiwjenje. Ludźi bě wschudźom, kaž na kermuschi. Njedocźakliwi tykachu hłowy hromadu, nichtó niczo njewjedźesche, kóždy wscho móżne słudowasche.

„Mi ßo pschezo dźije“, rjekny stary bur, „a schtoż ßo komu stejo dźije, to je ſ rědka ujewěrnosćź! — mi ßo pschezo dźije, so ßwoje kontribuzije saßo dostanjemy, kaž je to Napoleon ßlubił.“

„Haj, to ßebi teź ja myßlu“, wotmolwi druhi, „nascha rožka a ßyno a ßkoma a skót a drjewo budźe nam nětkole saplaćźene, kotreź ßmy dyrbjeli podawaćź léto a dźeń dołho Franzowsam.“

„To je wěste“, rjekny tsecźi, „nascha wěź budźe nam dźenßa sarunana. Cźaß teź je!“

A to khwatasche ſ korcźmy do korcźmy, wot cźrjódy k cźrjódźe: „Pjenjesy budźa dźenßa!“

Teź běchu hižo khěžorskeho komißara widźeli, kotryž se ßwojej cźornej schpotkowej cźapku a se ßwojim schcźercźazym teßakom njemako hary cźinjesche.

„To ßo wě, wón ma teßak pschi ßebi, hdyž ßo ſ telko pjenjesami noßy.“

Wjeßeli pschepichu w korcźmje ßwój poßledni papjerjany pjenjes, najwjeßelschi poßledni. „Wschako budźe móscheń bórsy saßo ſ nowa napjelnjena!“ Teź Batnaŕ da ßebi schwarnu schkleńzu porjedźićź, tu pschißyże ßo teź hnydom saßo jeho bratr Jakub k njemu; temu pak dźenßa rjekny:

„Dźi, wschako masch dźenßa wjaz pjenjes dyžli ja — to tola wěsch!“ a wotwobrocźi ßo se ßwojej schkleńzu wot njeho.

Wokoło napoł woßmich bě zyle městno psched zyrkwju ſ ludźimi pschepjelnjene. Wschitzy běchu wjeßeli, žortujo, a wschěm dźěsche na ßmjecźe, a někotsi ßebi ßwoje měnjenje wuprajachu, na kajke waschnje budźe kóždemu jeho dźěł pschepodaty. „Wschitzy budźa jenak wjele chzyćź měćź. Ale telko ßkomy, kelkoż ja, njeje žadyn dawał.“

„Telko teź niz, kaž ja!“ sawoła druhi.

„Sskomowi mužojo pschińdu na poßledk“, rjekny tsecźi, „cźi dyrbja cźakaćź na to, schto žitowi a drjewowi mužojo wostaja.“

„To chzemy tola widźećź, schtó je ßylnischi!“ wotwoła ßo jedyn a hrożesche ſ pjasćźu.

Hdyž wóßom cźepjesche, stejesche knježerstwowy komißar na najwyschschim sthodźeńku psched zyrkwinymi durjemi.

„Budźcźe smérom!“ sawoła něchtó, „wón něschto cźita. Wo khěžoru je réćź!“

„Wo khěžoru!“ bórbotachu a tlóczachu ßo do prědka, běchu dźě jara wczipni, schto bě jim dobry khěžor Franz sdźělicz dał.

Komißar mějesche wulke listno w ruzy a czitasche dołho ſ jenajkim hłoßom. Na dobo powyschi hłóß a sawoła brinczo psches hłowy: „Wobsamknjemy potajkim, so budże stat bankowe papjerjane pjenjesy jeno sa pjaty dźěl jich mjenowaneje płaczißny wumĕnjowacz. Bankowka jeneho schĕßnaka (tehdom mějesche schĕßnak schĕßćdźeßacz krajzarjow) budże potajkim na dwanacze krajzarjow, bankowka pjecz schĕßnakow budże na jedyn schĕßnak stajena a dyrbju je wschitke statne kaßy sa tutu płaczißnu bjes pschecźiwjenja pschijimacz. — Dalsche powuczenje wo tejle wĕzy je czischczane a pola mje dostacz.“

Hdyž bě knjeżerstwowy komißar doczitał a ßwoje listno składnje sawalesche, bě zyle czicho nad stami człowjekow. Po nĕczim hakle poczachu ßo hibacz a scheptacz: „Schto to bĕsche?“

Tam pschi zyrkwinej muri bě nĕchtó dybawje sakschiknył. To bě jedyn ſ prěnich, kotremuž bu jaßne, kak na czaßu je. Wotroczk Jakub to bĕsche, kotryž bě wot schtwórcz hodźiny ßem wo schtyri sta schĕßnakow khudschi. Wón motykowasche ßo.

Haj, pjenjesy bĕchu żałostnje spadnyłe.

Napoleonske wójny bĕchu ßurowje mnoho pjenjes spózerałe a duż njemóżesche Awstriska papjerjane pjenjesy wupłaczicz, kiž bě wudawała.

Hłowu ſ rukomaj ßebi dźerżo bĕhachu ludźo po Czeŕwjeninje — a najskerje tež druhdźe ßamßny dźeń — zyle samyleni. Jeni sakliwachu, drusy ßo ßmějachu! Dźenßa ßmějachu ßo runje tajzy, kiž pjenjes njemějachu. Haj, na burskich statokach ßmějachu ßo po prawom najwjazy. Tam njebĕchu niczo pschißadźili na ležomnoscźach, statoku, krunje, khlĕbje.

Nĕtkole dźĕchu po tajkich stróżelach saßo do korczmy, so bychu tež poßledni ßlĕborny pschepili, ale hlej, schkleńza wina, kotraž psched hodźinu hischcże jedyn ßlĕborny płaczesche, płaczesche nĕtkole hižo pjecz. Pola pjekarja wulka zakta płaczesche mĕsto dweju krajzarjow dźeßacz. — Stare dołhi njeßmĕdźachu ßo wupłaczicz po starej liczbje, ale po pjeczorej nowej. Duż móżesche Batnar, hdyž wjeczor k ßwojej njewjescze dóńdże, sawołacz:

„Mola! Tole sboże! Kak je tola mój bratr Jakub se ßwojim honjenjom derje mĕnił! Njebudźich-li jemu dźenßa rano jeho wĕz wupłacził, bychmoj jemu nĕtkole mĕsto pjecz stow a wóßom schĕßnakow niz wjaz a niz mjenje dyžli dwaj tyßazaj pjecz stow a schtyrzyczi schĕßnakow dołżnaj byłoj!“

Pola Jakuba bě to runje nawopak a wón ßebi włoßy ſ hłowy torhasche. To pak jemu niczo njepomhasche, ſ tym mějesche mjenje włoßow, ale niz wjazy pjenjes. Jeho pjecz stow bankowkow bě jeno hischcże sto, a tež to njebě wĕste, hacz hischcże pschi tym wostanje. — Haj, Jakubje, hdy budźische ty tak njekhwatał, kak mohł ty nĕtkole ßwojemu bratrej k lubu cźinicz a jeho cźwilowacz! Haj, hdy by człowjek to mohł do czaßa wjedźecz!

Ludźo, jeho żałoscźenje ßłyschо, mĕnjachu, so mohła ta wĕz hischcże pschimana bycz. Na hłowu bĕżesche Jakub k rĕcźnikej. Ale rĕcźnik jemu radźesche, so dyrbi skorżenje wostajicz, jeli wjazy hacz sto schĕßnakow na pschißadźenje nima.

Nasymu mějesche Batnar ſ Młotu kwaß.

Ze Serbow.

S **Budyschina.** S rosbuchnjenjom spiritußoweje lampy ßu ßo w tudomnej Weigangez fabrizy tsjo wuczobnizy, Czornak, Lebelt a Igel, czeżko wopalili. Wschitzy tsjo ßu ßo sahojenja dla do mĕschczańskeje hojeŕnje pschijecz dyrbjeli.

— (Nowa knižka.) W ßwojim poßlednim poßedźenju staj pschedßydstwo a wubjerk „Macźizy Sserbskeje“ wobsamkloj, knižku wudacz, kotraž ma pschednoschki, sa kwaßy a druhe składnostne ßwjedźenje ßo pschihodźaze, wopschijecz. Sa tajkimi knižkami je hižo dawno wulke požadanje było. Wone ßu sa ßerbske towarschne ßwjedźenje a jich roswiwanje jara nusne, a ſ wulkej schkodu je, so wone njejßu hižo psched wjele lĕtami wuschke. Knjes seminarski wyschschi wuczeŕ Fiedleŕ je nadawk pschedewsał, trĕbne pschednoschki we wjasanej rĕczi ßam pĕßnicz. Sserbskich pĕßnjow sa kwaßy a druhe ßwjedźenje pĕßnjenych, je drje ßo hižo wjele czischczało, tola wone ßu we wschelakich czaßopißach a knihach rospróschene, hdyž ßu czeżko namakacz. Te ſ nich, kotreż knjes wyschschi wuczeŕ Fiedleŕ sa khmane spósnaje, wón do nowych knižkow pschiwosmje. Po móżnoscźi maja ßo knižkam tež nowe towarschne sabawki, wot knjesa wyschscheho wuczerja Wjele-Radyßerba spißane, pschidacz.

— (Ssamomordarstwo.) Tsjo człowjekojo ßu sa krótki czaß w Sprewi ßmjercz pytali. Pódla rekruta, kotrehoż czeżko bĕchu sańdżeny pjatk pschi hamorskim młynje we wodże namakali, ßu nasajtra ßobotu dopołdnja je Sprewje 16lĕtnu ßłużobnu holzu B., kotraż na bohatej haßy ßłużesche, morwu wuczahnyli. Dźeń poschdźischo, njedźelu dopołdnja, je czeżko 78lĕtnjeho krawza A., kotryż pod bórklinom ßłużesche, psched kopornikom k brjohej pschipłuwało. A. bě ßo psched krótkim ſ mĕschczańskeje hojeŕnje puschcził, hdyż bě dlejschi czaß khory leżał. Wón je poßlednje dny pjecza samyßleny był a je drje w czeżkich myßlach ßwojemu żiwjenju kónz cźinił.

— (Nadpad.) Ssobotu ßu tudomneho pißmikistajerja H. dwaj khłopzaj nadpadłoj, hdyž wón w nozy na pschibrjóżnym puczu do ßwojeho wobydlenja, blisko pólneho hrodźika leżazeho, dźesche. Nadpadnjeny ßo se wschej mozu wobarasche a wo pomoz kschicżesche, doniż jedyn nózny straźnik njepschihna. Psched tutym mějeschtaj ßo nóznaj rubjeżnikaj ſ prócha. Jeneho ſ njeju bě pak straźnik jako 20lĕtneho Hanuscha spósnał. Tuteho ßu poliziſtojo nasajtra sajeli, a nĕkotre dny posdźischo ßo poradźi, tež druheho nadpadnika, wĕsteho Schmidta, saßłapicz.

— (Wo wjedrje.) Sańdżeny tydźeń je ßnĕh a mjersnjenje pschinjeßł, kaž ßebi to symski czaß w naschich stronach żada. Budźische-li prjedawsche mike wjedro dale trało, bychu mnohe sażne nalĕtnje rostliny sakczeże, a w smjerskach, kotreż tola njebychu wuwostałe, by kczenje smjersko. Na połnóznej stronje łużiskich horow, na pschikład pod Czornobohom, na czichich mĕstnach sańdżenu njedźelu hižo hałki lĕschnych worjechow kczĕjachu. W połodnischich Němzach ßamo bĕchu hižo wischenje sakczeże. Duż bě najwjetschi czaß, so syma njeczaßnemu nalĕtnemu wjedru kónz sczini.

Se Židowa. Dotalneho druheho wuczerja pschi naschej schuli, knjesa Pjecha, ßu sa prěnjeho wuczerja wuswolili a postajili.

S **Njeßwaczidła.** W poßedźenju tudomneho ratarskeho towarstwa ßu ßo ßrjedu wjeczor 8 czeladnikam a 14 ßłużobnym dźowkam a dźełaczerkam ſ Njeßwaczidliskeje, Rakeczańskeje a Minakałsteje woßady sa dołholĕtne ßwĕrne ßłużenje czeßne diplomy, medaille a tschiże na ßwjedźeńske waschnje pschepodałe. Wutołczański hejtman, kotryž bě teho runja wusnamjenjeny, ßo w mjenje mytowanych dźakowasche. Po rĕczi k. prof. Bruggera jako sastupjerja towarstwoweho pschedßydy knjes farar Jakub ſ wurasnymi ßłowami na żohnowanje spominasche, kotreż na czichim ßwĕrnym dźěle pobożnych ßłużobnych leżi niz jenoż sa tutych, ale tež sa hospodarjow. K dalschemu ßwĕrnemu skutkowanju mytowanych napominajzy knjes pschedßyda poßedźenje skónczi. Pschi ßlĕdowazej hosczinje ßo wusnamjenjeni na khóstu ßwojich hospodarjow wobdźělichu.

S **Khwaczizy.** Nasche tudomne narodne ßerbske towarstwo dokonja lĕtßa 9. lĕto ßwojeho wobstacza. Lĕtne rosprawy, na hłownej shromadźisnje podate, sticźuja ſ wjetscha wobras prjedawschich lĕt, teho dla bjerjemy ſ nich jenoż najsajimawische mĕstna. Loni wuhotowachmy dwaj ßwjedźenjej. Jedyn w januaru a druhi w novembru, wobaj ſ dźiwadłowymaj pschedstajenjomaj. Shromadny wulĕt mějachmy w lĕcźu na horu Czornobóh a do Bukez. Skhadźowanku studowazeje młodźiny nasch kołojĕsdny wotrjad teho runja shromadnje wopyta. Na mĕßaczných poßedźenjach ßu, kaž ßmy loni postajili, nasche ßobustawy pschednoscheli wo wschelakich pschedmjetach. Nasche dokhody wucźinjeja 127 hr. 73 np. a wudawki 98 hr. 25 np., ſ nich saplaczichmy nĕkotre stare sastate dołhy, tak mjes druhim pschinoschki sa Macźizu Sserbsku a abonentny pjenjes sa „Łużicu“. Loni pschewodźachmy k wĕczńemu wotpoczinkej ſ najßwĕrnischich jedneho, nascheho sałożerja a czestneho pschedßydu Gustu Hataßa w Hornim Wujesdźe. Po jeho samĕrach dyrbjesche nasche towarstwo bycz wobradźenske ſ naprawjenjom kóżdołĕtnych hodownych wobradźenjow sa potrjebne dźĕczi. Mĕstnych pomĕrow a wĕzowych winow dla njehodźesche ßo tale myßliczka ßama sa ßo pschewjescz. S towarstwa wuwi ßo pschezo żiwischo narodne ßrjedźischczo mjes ludom. Lĕta hojachu. Tehdomnischej wuczerjej, ßwĕrnaj Sserbaj, ideju horliwje spĕchowaschtaj, teho runja tehdomnischaj studentaj kk. Wicźasaj. Drusy sdźĕłani a ßamo Prażzy studencza rad k nam pschikhadźowachu a nam pschednoschowachu. Po nĕczim woźiwi, woßebje na nastork droheho semrjeteho, lĕtdźeßatki stare żadanje po Bożim domje w Khwaczizach. A hlej, runje w towarstwowych stawach mějesche twar zyrkwje najwutrajnischich a najßwĕrnischich pomoznikow. Hodowne ßwjedźenje w towarstwje sastachu. Wone ßwjecza ßo nĕtko w lubosnej zyrkwiczzy. Hataß wosta nasch dźĕławy ßobustaw, runjeż bě ßo ſ nascheje wokoliny do dalokeho Wujesda pscheßydlił. Pschi wschelakich pschileżnoscźach je, jako rĕkasche nasche narodne sażady k płacziwoscźi pschinjesecz, ßo ſ nami bĕdźił. Wón bě, ſ wotewrjenymaj woczomaj na żiwjenje ßerbskeho luda shladujo,

ßo k pſcheßwědčenju pſchedobył, ſo je naſchemu ludej ſ duchownej a ſ teho wukhadźazej cźělnej ſahubu, hdyž ßo Sserb Sserbowſtwu wotrjekny. Po ßerbſkim kraju drohujo bě tole pſcheßwědčenje na mnohich pſchikładach a naſhonjenjach ßo hiſchcźe bóle ſkrucźiło. Wón wobžarowaſche teho dla horzo ſ nami nakładowanje a helcźenje nětkotrych Khwacźanſkich Sserbow w poßlednim cźaßu ſ zuſym towaŕſtwowanjom, njewidźo ſ teho ſa naſch lud žaneho wobſboženja. W drobnym dźěle mjes ludom ſa ſdźerženje naſcheje narodnoſcźe bě wón ßwěrny dźěłacźeŕ. Wón je derje wikował ſ puntom, jemu wot Boha Knjeſa dowěrjenym. Njech lohka je jemu ſemja, kotruž je wón nutrnje lubował, ju wjele ras pſchekhodźiwſchi, njech ßerbſki lud, ſa kotryž je wón tak pilnje dźěłał, ſcźěhuje jeho pſchikład! — Po dołhej pſcheſtawzy wotmějemy, da-li Bóh, njedźelu 26. małeho róžka jedyn naſchich ßwójbnych wjecźorow. S wyßokodoſtojneje ſtrony je ßo nam pſchednoſchk dobrocźiwje pſchilubił. Pſcheproſchujemy hižo dźenßa na njón naſchich Sserbow domjazych a cźeladnych.

Se **Stróže** pola Hucźiny. Sańdźenu wutoru wjecźor ſ prjedawſcheho Donkez kubła, nětkole kublerjej Piwarzej ßłuſchazeho, woheń wudyri. Domſke, hródź a kólnja ßo do procha a popjeła pſchewobrocźichu. Skoro zyła nadoba je ßo ſpaliła, teho runja ßłoma a ßyno, kotreż běſche wyſche hródże ſtykane. Twarjenja běch,u maßiwne, ſ zyhelom kryte a derje ſdźerżane. Jenoż najnuſniſchn nadobu a ſkót ßu wohnjej wutorhnyli. Kak je woheń naſtał, njeje ſnate. Piwarz ma ſawěſcźene. Se ßykawow, kotreż běchu na haſchenje pſchijěłe, bě Hucźinjanſka prěnja a Bukojnjanſka druha.

S **Bukez.** Sańdźenu ßrjedu w nozy ßu w tudomnej Keckez khlamaŕni paduſchi pobyli. S durjow deſku wurěſawſchi, ßu do khlamaŕnje ſaléſli. Tam ßu wſchě kaſchcźe ſa pjenjeſami pſcheješdźili, tola žanych njenamakali. Schto ßu ſ tworow ßobu wſali, Keck ßam njewě.

S **Pomorz.** Pjatk w nozy ßu w pißaŕni Krecźmarja a Hennicha njewitani wotebjerarjo pobyli. Dokelž ßu w njeſwucźenym nóznym cźaßu durje ſamknjene namakali, ßu ſchkleńzu ſ woknow wurěſli a potom do pißaŕnje ſaléſli. S pyrlu, kotruž běchu w ßußodſtwje kradnyli, pißanſki kaſchcźik rosbichu. S pjenjes, ſa kotrymiž ßłědźachu, pak tam jenoż 5 hriwnow a pódła teho 50 liſtnych ſnamkow a kaſchcźik zigarrow namakachu. W żeleſnym pjenjeżnym khamorje nětkże 1000 hriwnow leżeſche, tola tych ßo njeißu móhli ſmozowacź. Do khamora drje wulku dźěru wubichu, k pjenjeſam pak ßo pſchedobycź, bě jim njemóżno. Duž dyrbjachu ßo ſ 5 hriwnami a zigarami, w pißanſkim blidźe namakanymi, ſpokojicź. Prjedy hacž ßu woteſchli, ßu nutſkamarjo na durje napißali: „Nětko ßmy dołho doſcź w Sakſkej byli, nětko do Schleſyniſkeje póńdźemy.“ Knjes Krecźmaŕ ßo hakle naſajtra rano dohlada, kajki wopyt je w nozy poměł. Elektriſki ſwónczk w jeho bydle, kotryž je ſ pißaŕnju ſjenocźeny, njebě ßwoju ßłužbu cźinił, dokelž njeje najſterje prawje pſchiprawjeny był. Na dweju tocźerjow, kotrajž ſtaj poßledni cźaß w naſchich ſtronach wokoło cźahałoj, tukaju, ſo ſtaj paduchſtwo ſkucźiłoj. Ludźom, kotſiž ßu jimaj dali nože, nożizy atd. nawótſicź, ſtaj prawje wocźi wutrěłoj. W Kokwaſy chzychu nětotre žony ßwojim mužom ſkradźu wjeßele ſ tym ſcźinicź, ſo jim dachu britwje natocźicź. Tola to bě drohe wjeßele. Tocźerjej ßebi ſa nawótſjenje kóždeje britwje 70 np. žadaſchtaj. Najhórſche bě, ſo mužojo, měſto ſo bychu žony ſa jich ſtaroſcźiwoſcź pokhwalili, je naßwarichu. S britwjemi njehodźeſche ßo mjenujzy ſ zyła wjazy broda truhacź. Zuſaj tocźerjej běſchtaj britwje ſe ßwojim tocźenjom zyle ſkaſyłoj a k truhanju njekhmane ſcźinikoj. Wonaj ſtaj kóždeho, kotryž je ßo ſ jeju leßnymi ßłowami narěcźecź dał, ſlě wuklukałoj. Tak je na pſchikład jena burowka, kotrejž běſchtaj běrnazy truhacźk natocźikoj, jimaj dyrbjała 2½ hriwny ſapłacźicź. Sa tón pjenjes budźiſche ßebi burowka móhła nowy truhacźk kupicź. Wobžarowacź je, ſo je żandarm wo jeju wobſchudźenſtwje pſchepoſdźe ſhonił. Wonaj běſchtaj mjes tym do Draždźan wotjěkoj, ßwoju tocźeńſku karu pak do Lubija ſ powjeſcźu póßłakoj, ſo póndźelu rano po nju pſchińdźetaj. Duž żandarm do Lubija dojěchże a tam na jebakow cźakaſche. Sſlěpzaj ßłěpzowſkaj pak ßo njepokaſaſchtaj a njejſtaj ßebi hiſchcźe dźenßa po ßwoju karu pſchiſchkoj.

S **Kumwałda.** Khěžkaŕ a tkalz Khorla Radza je póndźelu wjecźor do wjeßneje rěcźki padnył a ßo tepił. Rěcźka njeje pjecźa na doßahaze waſchnje wobhrodźena.

S **Hornjeho Wujeſda.** W naſchej zyrkwi je ſańdźenu njedźelu na němſkich kemſchach 60 létny léßny dźěłacźeŕ Schuſter ſ Ledźborez ſ Božej ruczku ſajaty wumrjeł.

S **Rakez.** Sańdźenu njedźelu ßo we woßebitym poßedźenju zyrkwinymaj pſchedſtejicźerjomaj kn. Schelzigej ſ Niżeje Wßy a kn. Klimantej ſ Rakez ſa ßwěrne dopjelnjenje jeju pſchißłuſchnoſcźow pſchipóſnawanſke pißmo, wot najwyſchſcheje zyrkwinſkeje wyſchnoſcźe ſpožcźene, ßwjedźeńſzy pſchepoda. Knjes Schelzig wot léta 1874, k. Klimant wot l. 1877 zyrkwinemu pſchedſtejicźerſtwu pſchißłuſcha. Hižo 6 ßobuſtawow naſcheho zyrkwineho pſchedſtejicźerſtwa je tajke cźeßne pißmo doſtało.

Se **Schcźeńzy.** Ssměſchneho podawka dla ßu ßo wóudano wobydlerjo naſcheje cźicheje wjeſli ſ nóżneho ſpanja wutorhnyli. Ssobotu w nozy pſches wjeß mózna wołańża dźěſche: „Kóń ſ woſom je ßo kradnył!“ Tajke ważne podeńdźenje njeje ßo, kaž naiſtarſchi ludźo powjedaju, hiſchcźe w Schcźeńzy żenje ſtało. Duž bě bjes dźiwa, ſo wſchitzy troſchku doroſcźeni mużſzy ſkoku do khołowow ſajědźechu. Sſo napraſchejo ſhonichu, ſo kranjeny ſapſchah hoſcźenzarjej Schołcźe we Łaſu ßłuſcha. Mjes tym bě nózny ſtražnik wſchitkich mużſkich hromadu ſtrubjował. Po krótkim wuradźenju ßo wobſamknu, njedźiwajzy wulkeho deſchcźa do wſchěch ſtron kołojěſdnych ſ depeſchemi wotpóßłacź. Jedyn ſ tutych njedźelu rano w 1 hodźinje wihel mokry k Rakecźanſkemu póſtej pſchijachli a ßebi ſ wulkim ropotom żadaſche, ſo by ßo hnydom telegram do Budyſchina wotpóßłał. Wſchitzy Budyſzy poliziſtojo dyrbjachu ßo alarmowacź a wſchě měſchcźańſke pſchikhody a wukhody wobßadźicź, ſo njemohł paduch do Cźech twóchnycź. Tola Rakecźanſki póſtownik wěz ſe ſynniſchej krwju wobhładowaſche. Wón měnjeſche, ſo njeje depeſchow trjeba, a ſo ßo konik bórſy ßam ſaßo namaka. A tak ßo też ſta. Njedźelu rano brunacźŕ ſ woſom w Rakezach ſtejeſche, ßo żadoſcźiwje roshładujo, hacž jemu nichtó ßnědanje njepoſkicźi. Skocźecźu bě ßo w nozy woſtudźiło, pſched Schcźeńcźańſkej korcźmu cźakacź, a teho dla bě pomału do Sakſkeje cźampało. Schcźeńcźenjo ßo njemało ſwjeßelichu, hdyž ke mſchi duzy Łaſowſkeho konika ſaßo wohładachu.

S **Kulowa.** W naſchim měſcźe ma ßo létßa wobhładanza ſkotu a rataŕſka wuſtajeńza wotměcź. Hornjołużiſke krajne ſtawy ßu 300 hriwnow pſchipomoży pſchiſwolike.

Se **Shorjelza.** (Khoſtanſka komora.) 17létny dźěłacźeŕ Matěj Nowak ſ Mikoraſa bě loni 6. oktobra w nozy ſ woknom do tamniſcheho hoſcźenza ſaléſł a nětkże 7—10 hriwnow pjenjes a 100 zigarow kradnył. Pódła teho bě wón nětkże druhże zuſej tobakowej trubzy ßobu hicź kaſał Nowaka k jaſtwu na 1 měßaz 3 dny ſaßudźichu. Tole khoſtanje pak ßo jemu dla jeho młodoſcźe ſpuſchcźi, jeli ſo ßo wón w pſchichodźe pakoſcźenja woſtaji.

— Na tuberkuloſu pjecźa wulki dźěł howjadow Wojerowſcheho wokrjeża khori. Schleſyniſke towaŕſtwo ſa ſawěſcźenje rěſneho ſkotu we Wrótßkawju, kotreż je hakle pſched krótkim cźaßom we Wojerowſkim wokrjeżu poczało rěſny ſkót ſawěſcźicź, je ſ tym bórſy ſaſtało. Nihdźe w Schleſyniſkej njeje pjecźa telko tuberkuloſneho ſkotu, kaž we Wojerowſkim wokrjeżu.

S **Hródka.** Na jara cźeżke paduchſtwo ßu ßo ſchtwórtk w nozy nětotſi paduſchi w pißaŕni tudomneho twaŕſkeho miſchtra Puſcha ſwěrili. Najprjódzy ſpytachu żeleſny pjenjeżny khamor roſpacźicź. To pak ßo jim njeporadźi. Duž pißaŕnine wokno wutorhnychu, ſo bychu khamor na ßobupſchiwjeſenym woſu wotwjeſli. Pſchi tym ßo wjazy ropota cźinjeſche, hacž bě paduchám lubo. Dopóſnawſchi, ſo je jich wobcźeżne dźěło podarmo, woni ſ cźicha ſ próſdnymaj rukomaj woteńdźechu.

S **Rólanow.** Rano 9. januara ßu tudomneho dołholětneho nóżneho ſtražnika Hauſteina w Cźornej Wodźe, pſches naſche měſto běżazej, morweho namakali. Jeho cźełko bě ſ kożuchom, kotryž bě wobleczene, ſa jenym kolikom wißajo woſtało. Wobſtarny 77 létny Hauſtein je po měſcźe duzy pucź mißnywſchi do rěki padnył. Létßa 1. haprleje budźiſche wón mohł ßwój 25létny ſaſtojniſki jubilej ßwjecźicź.

S **Drětwje.** Ssobotu 11. januara wjecźor w 6 hodźinach ßu ßo tu twarjenja Zikałez dwora wotpalike.

S **Khocźebuſa.** Na njekniczomne waſchnje je ßo jedyn bur ſ Khocźebuſkeje wokolnoſcźe ſjebał, kotryž bě ſańdźeny tydźeń na tudomnych ſkótnych wikach jenu wobſtarnu krowicźku ſa 100 hriwnow jenemu Kulowſkemu wikowarjej pſchedał. Kulowcźan krowje nohi a rohi ſ pilu a nożizami womkodźi a ju potom ßwojemu bratrej ſaßo na wiki dowjeſcź da. Pſchipadnje ju tu krowiny prjedawſchi wobßedźeŕ wohlada. Dokelž ßo jemu ſkocźo młode a cźiłe bycź ſdaſche, ßo wón roſßudźi, ßebi jo kupicź. Też jeho žonje a dźowzy ßo krowicźka lubjeſche. Dokelž ßebi wikowaŕ jenoż 60 toleŕ ſa rjane ſkocźo żadaſche, bur khwataſche, kup hnydom ſcźinicź. Sſo ſ wjeßoloſcźu pſches zyłe wobliczo ßmějo, ſo bě ſtaru krowu ſa 100 hr. pſchedał a na nowu młodu jenoż 80 hriwnow wjazy wudał, ßo

burik na domojpucź naſtaji. Wbohi ßo bórſy dohlada, kak je ßo Kulowczańej ſjebacź dał.

S **Běłeje Wody.** Se żeleſniſtim cźahom je ßo ſhrabnył a ßo morił póndźelu jedyn żeleſniſti dźěłacźeŕ, kotryż bliſko tudomneho dwórniſchcźa pſchi jenym żeleſniſtim moſcźe dźěłaſche. Wón ßo pſcheježdże, a hłowa ßo jemu do zyła rosmjecże.

Přilopk.

* (Sso ſaraſył.) W Draždźanach bě jedyn honjeŕ (jegeŕ) 13. honjeŕſkeho bataillona dłěje hacź bě ßo jemu dowoliło, ſ wonka kaſarmow woſtał. So by ßo pſcheradźenja ſminył, wón ſpyta, pſches wyßoke kaſarmſke żeleſne wrota ſaléſcź. Tola wón ßo horka ſ nich pſchecźißny a tak njeſbożownje na ſemju padże, ſo ßo ſaraſy.

* (Sso ſadußła.) W Draždźanach je ßo wutoru w nozy na ſchulgutſkej dróſy jena 78létna wudowa w ßwojim wobydlenju ſadußła. Pod khachlemi bě ßo hrjada ſapaliła, a naſtaty kur bě ſtaru żonu morił.

* (Rubjeżniży.) Wot něſtotrych njedźel dwaj rubjeżnikaj Wilsdruffſku dróhu pola Miſchna ſtraſchnu cźinitaj. Sa krótki cźaß ſtaj wonaj bliſko Siebeneichenſkeho hroda tſi woßoby nadpadłoj. Njekraßniży ſ wjetſcha ſahe rano na rubjeżniſtwo khodźa. Hacź dotal ßo hiſchcźe njeje poradźiło, jeju ſpóſnacź, dokelż je ßo po cźmje ßlěd ſa nimaj kóżdy krócź ſhubił.

* Hłodu wumrjeł je w Neukirchenje pola Schwandorfa jedyn gmejniſki khudy, kotryż na padawu khoroſcź cźerpjeſche. Wbohi cźłowjek bě ßo dwě njedźeli jenoż ſ pſcheńcźnymi ſornjeſchkami żiwił. Łožo jemu hakle po ßmjercźi dachu; wón na ßamej ßłomje wumrje. Noſy bě ßebi ſwoſabił, cźěło bě hacź na koſcźe woßuchło a polne njerjada. Winowatu gmejnſku wyſchnoſcź je ſtatny rěcźnik hižo do pſchepytanja wſał. Wobydleſtwo je ſ wjetſcha ſamóżite. Hdże tu ſcheſcźijanſka luboſcź k bliżſchemu woſtanje?

* (Nadpad.) Liſtynoſcherja H., kotryż póſtſke poßyłki ſ Boriż do Nieſy noßy, ſtaj pjatk wjecźor njedaloko Lutyjez w kerkach dwaj mużſkaj nadpadnyłoj. Liſtynoſcheŕ je drje ſpytał, ßo ſe ßwojim kijom wobaracź, tola nadpadnikaj ſtaj jeho pſchemohłoj a jemu jeho pjenjeżnu móſchniczku, 10 hriwnow wopſchijazu, ſe ſaka wucźahnyłoj. Póſtſku toſchu njejſtaj rubjeżnikaj wocźiniłoj.

* (Lipſcźańſka banka.) Cźi, kotſiż ßu Lipſcźańſkej banzy pjenjeſy doweŕili, je zyle njeſhubja. 20. januara ßo jim najpródźy tſecźina ſe ſapołożenych pjenjes wotpłacźi.

* W Sprembergu pola Nowoſalza ßu ßo boroſchcźa, tamniſchemu ryczeŕkubku ßłuſchaze, póndźelu wjecźor w 7 hodźinach wotpalike.

* Wójnſki ßud w Flensburgu ßobotu pěſchkowſkeho lieutenanta Ericha ſ Hollmanna, ßyna admirala ſ Hollmanna, dla wſchelakich pſcheſtupjenjow ßudźeſche, kotreż bě w nozy 24. novembra ſkucźił. Lieutenant ſ Hollmann bě 24. novembra popołdnju ſ towaŕſchemi w offizěŕſkim kaſſinje pił a potom hiſchcźe wjecźor we wſchelakich hoſcźenzach a reſtawrazijach pobył. Wokoło 11 hodźin bě wón khětro pjany ſ dźiwadłoweje khoſejownje wuſchoł, cźehož dla bě jeho jedyn referendar kruch pucźa pſchewodźił. Na dróſy ſ Hollmann měnjeſche, ſo je jedyn prjedawſchi wojak jeho kompagnije, pſchekupz Carſtens, ſ kotrymż bě ßo něhdy huſto wadźił, do njeho ſakożił. Teho dla wón na hrodowſku dróhu cźißko 10 dźěſche, hdźeż po jeho měnjenju Carſtens bydleſche, ſo by jeho pokhoſtał. Carſtens pak w zyle druhej khěži bydleſche, a njebě tamny wjecźor ſ zyła ſ domu wuſchoł. Hdyż ſ Hollmann do khěże cźißko 10 ſaſtupi, w kotrejż ßo hiſchcźe ßwěza ßwěcźeſche, wón żonu ſetka, kotraż jemu na jeho praſchenje, hdże Carſtens bydli, ſtwu jeneho podružnika pokaſa. Tu je potom ſ Hollmann ſe ßwojim mjecźom wo durje prał a ſ hrożazymi ßłowami żadał, ſo dyrbja jemu wocźinicź. Na dróſy bě ßo mjes tym wulka cźŕjóda ludźi ſběżała, a je tu wobſtorżeny ſ khěże ßo wrócźiwſchi hroſył, ſo Carſtenſa ſakole. Różnym ſtražnikam ßo lieutenant njeda ſměrowacź. Skóncźnje wón po hrodowſkej dróſy dele dźěſche ſ pſchewodom ludoweje cźŕjódy, kotraż ſ kałatymi a ſchkřejatymi rěcźemi lieutenantowy hněw pſchezo bóle roſhorjeſche. Pſched Norderſtimi wrotami wojakow ſetka, kotſiż na ſtražu dźěchu. Wón ſawoła „ſaſtacź!“ a potom pſchikaſa: „Teßaki natykńcźe!“ dokelż měnjeſche, ſo jemu ſ luda ſtrach hroſy. Prajiwſchi: Chżu hiſchcźe dźenßa krej widźecź, ßo lieutenant ſ nahim mjecźom do cźěkazeho luda ſahna a jenemu mużej ßwój mjecź do ßukneneho rukawa ſtorcźi. Lieutenanta ſ Hollmanna k jaſtwu na 1 měßaz 3 dny a k twjerdźiſniſkemu arreſtej na 6 měßazow a 1 dźeń ſaßudźichu.

* (Schtyrjo hólzy ſ wěże padli.) S Preßburga pißaju, ſo ßu w gmejnje Mikoli ſchtyrjo hólzy, kotſiż w wěži (tórmje) hołbjaze hnězda pytachu, ſ wěże dele padnyli. Jena hrjada, na kotruż běchu ſaléſli, bě ſhniła a bě ßo ſłamała. Dwaj hólzaj ſtaj ßo ſaraſyłoj, dwaj ſtaj ßo cźěżko franiłoj.

* (Rybazy na lodowej ſchkrucźe.) Pſchi Stenſcherſkej kupje pola Reval (w Ruſkej) je ßo lodowa ſchkruta wottorhnyła, na kotrejż bě 30 rybakow ſ 10 konjemi. Jenoż jenicźkemu rybakej ßo poradźi, ßo na kupiny brjóh wukhowacź. Sa wotpłuwanymi je wukhowanſka łódź „Jermak“ wujěła.

* (Rubjeżne mordarſtwo.) S Hirſchberga w Schleſynſkej pißaju: Żiwnoſcźerja Knittela ſ Neundorfa, kotryż je ßo loni 20. novembra ſhubił, ßu w huſcźinje bliſko ſchoßeja pola Heinersdorfa morweho namakali. Cźěłu bě wokoło ſchije powjas ſadźernjeny. Pjenjes, cźaßnik a pjenjeżneje móſchnje njebě pſchi nim. Kittela ßu drje ſkónzowali a wurubili.

* (Njeſboże na żeleſnizy.) Njedaloko Karlowych Warow (Karlsbad) w Cźechach je ßo ſpěſchny cźah na měſtnje ſwrócźił, hdźeż bě ßo wulki kruch ſkały na żeleſnizu waliło. Lokomotivnik a tepjeŕ ſtaj ßo cźěżko franiłoj; něſtotſi puczowarjo, mjes nimi hrabja Noſtiz, ßu ßo lóże wobſchkodźili.

* Njeſboże we wuhlowych podkopkach „Jupiter“ w Kromorżanach pola Moſta (Brüxa). W połnóżnych Cźechach ßu ßo wuhlowe podkopki „Jupiter“ powodźiłe. Se 160 dźěłacźerjow je ßo 43 tepiło; mjes tepjenymi je też inżeněŕ Binder a wyſchſchi ſtupaŕ Seemann.

* Wulke ſpodźiwanje ſbudźaze ßamomordarſtwo je ßo w Budapeſtu ſtało. Tamniſchi wuſchny łěkaŕ dr. Tomka je ßo ſatſělił. Dr. Tomka bě ßwoje ſamożenje pſche paduchſtwo ſawěſcźicź dał. Wóndano wón ſawěſcźazemu towaŕſtwu woſjewi, ſo ßu ſ jeho wobydlenja paduſchi 160,000 krónow pjenjeżnych papjerow ſe żeleſneho kamora kranyli. Polizija pak bórſy wußłědźi, ſo bě dr. Tomka pjenjeżne papjery w Winje pſchedał a grat, kotryż bě ßo pſchi roſpacżenju żeleſneho kamora wużił, ßebi w Winje kupił. Tuteho jebanſtwa dła ßo khoſtanja a ſjawneho wohańbjenja bojo je ßo dr. Tomka ſatſělił.

* Nadpad na pjenjeżneho liſtynoſcherja je ßo w Klauſenburgu w Ssedmohórſkej ſkucźił. Dwaj cźłowjekaj bjes dźěła ßebi wobydlenje wotnajeſchtaj, do kotrehoż ſ póſtom na ßwoju adreßu maku ſumu pjenjes ſ wotmyßlenjom póßkaſchtaj, ſo byſchtaj liſtynoſcherja wurubiłoj. Hdyż liſtynoſcheŕ do jeju wobydlenja pſchińdźe, jeho ßmjertnje franiſchtaj a jomu 12,000 krónow rubiſchtaj. Polizija je nadpadnikow ſajała a rubjene pjenjeſy pſchi nimaj namakała.

* (Wulka woda.) W połodniſchej Wuheŕſkej a w Sſerbiji je Dunajſka rěka pſches brjohi ſtupiła. Daloke ſahony ßu ßo poczŕjeke. W Boriji ßu ßebi ludźo jenoż nahe żiwjenje wukhowacź móhli.

* (Kódź ßo ponuriła.) Bremenſka rybaſka parna łódź „Secunda“ je ßo w połodniſchim morju bliſko němſkeho brjoha podnuriła. Dźeßacź muży ßylna wobßadka dyrbjeſche něſtotre dny dołho na ſcźeżory pſchiwjaſana wutracź. Tſjo matroſojo wobłudnichu, ſchtyrjo ßo ſ pſchemjetazymi żołmami ſ łódże ſtorhachu, a jenoż kapitan, wjeßkowaŕ a kuchaŕ ßo ſ jenej nimojědźazej łódźu wukhowachu. Kucharjej dyrbjachu ruzy a noſy wotewjacź, dokelż běchu jemu ſmjerſke.

Sa nowy Macźicźny dom

je ßo w lěcźe 1902 dotal nahromadźiło: 355 hr. 49 np.

Dale ßu ſa njón darili:

Sbożopſchecźa pſches redakziju „S. N.“ wotedatych	38	51
Bukecźanſke ßerbſke towaŕſtwo	5	—
Króna w Bukezach	1	—
Liſchki-Póndźelniży	—	60
Nakecźanſke ßerbſke towaŕſtwo	5	50
Handrij Kerk w Droždźiju	1	—

W „Katholſkim Pößle“ cźißko 3. léta 1902 hižo kwitowane:

Jako bożedźěcźo a nowolětny dar (k prjedyſchim 185 ſe 450,85 hr.) dale ſložiſchtaj: Njemjenowany ſ Jaßeńży 3 hr., pſchi domußwjecźenju J. N. bjes proſchenja 1 hr. 50 np. = **4 hr. 50 np.** wot dweju pſchecźelow . . . . = 4 = 50 =

Hromadźe: 411 hr. 60 np.

S dźakom kwituje a dalſche dary pſchijimuje

ſarjadniſtwo Macźizy Sſerbſkeje.

Hudanczźy.

261.

Knjeża wjele cześćeni
Rad je nosćha na ßukni;
Druhe cźahnu wyßoko,
Ssahnyć k nim je njemóźno,
Junu jena dźiwnuschka
Je psched putnikami schka.

262.

Na kerkach to wschelkich steja
S wótrym pyskom naranjeja.
Druhdy puczik żiwjenja
Kakatych jich wjele ma.
Nëhdy wot nich pleczenu
Krónu ßwjatom' stajichu.

Wuhudanczźy s poßlednjeho cźißka:
259. Kschiż. 260. Kula (kanonska a kehelowa.)

Drjewowa awkzija.

Na knjeżim **Wulkodubrawskim hajniskim revërje** ma ßo **póndźelu 20. januara t. l. dopołdnja wot 9 hodź.** scźëhowaze drjewo, a to nëhdże 136 twjerdych dołhich hromadow,
70 khójnowych dołhich hromadow a
15 hromadow s cźiscźenja brëßowych schtomow
s wumënjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna we Wulkodubrawskim hoscźenzu.

W Małej Dubrawje, 12. jan. 1902.

Hrabinske s Wallwitzske hajniske sarjadnistwo.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 21. januara dopołdnja wot 10 hodźin ma ßo na Pschiwcźanskim wustawowym hajniskim revërje w Hlinjanskim hacźe
105 twjerdych dołhich hromadow
sjawnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

W Tranjach, 18. januara 1902.

Revërske sarjadnistwo.
Töpfer.

Drjewowa awkzija.

Na **Cźichonjansko-Libuchowskim** hajniskim revërje ma ßo
ßrjedu 22. januara 1902
nëhdże 100 twjerdych dołhich hromadow,
15 khójnowych a schmrëkowych wulëßowanych hromadow,
6 hromadow schkowronczich żerdźow,
5 rm. brëßowych schcźëpow,
4 hromady pjeńkow a sbytkneje walczjny
s wumënjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna a sapoczatk dopołdnja w 9 hodźinach we wulkich khójnach w Libuchowskim Helaßu.

Hajniske sarjadnistwo.
M a y.

Drjewowa awkzija.

Ssobotu 25. januara t. l. ma ßo popołdnju wot 3 hodźin
w hoscźenzu w Hunczerizach
scźëhowaze drjewo na pscheßadźowanje pschedawacź:
880 krutych żerdźow, 8—12 cm. delnjeje tołstoscźe,
900 żerdźow, 5—7 cm. delnjeje tołstoscźe,
41 rm. twjerdych a 110 rm. mjehkich palnych klumpachow.
18 „ mjehkich repuchow,
106 twjerdych dołhich hromadow.

Drjewo je pschihotowane w Huscźanskim revërje we wulëßowanjach 18., 21. (w Huscźanskim lëßu) a 24. wotdźëlenja (na hornczeńskim hacźenju.)

Huscźanske hajnistwo, 15. januara 1902.

O. Mendte.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 21. jan. dopołdnja wot 10 hodź. ma ßo w Komorowje pola Klukscha nëhdże 50 loßow stejatych khójnow, wjele wużitkoweho drjewa wopschijazych, s wumënjenjemi, prjedy wosjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacź. Shromadźisna sady wßy.

Jan Altschenk.

W Hórkach pola Khróscźiz je maßiwna nowa **khëża** cźißło 44 s hródźu a bróżnju, kórzom pola a rjanej sahrodu bjes hospody a wumjenka hnydom na pschedań. Wscho dalsche je pola wobßedźerja tam shonicź. Trajne skakańske dźëło ßo w symje a lëcźe hnydom pschi khëźi namaka.

Kedźbu!

Sa ratarjow a wobßedźerjow skotu.

18. januara ßo pschedawańnja

skót żiwjazych extraktow

kotrež ßu sa konje, krnwy, ßwinje, kosy atd. jara wużitne, wotewri.

Kóżdy dyrbjal ßo pscheßwëdczicź a spytacź.

Sakska fabrika skót żiwjazych ßrëdkow

w Budyschinje na sadnjej bohatej haßy 4, na rózku żitoweje haßy.

Drjewowa awkzija.

W knjeżej **Bëłokholmczanskej holi** ma ßo **pschichodnu ßrjedu** a **schtwórtk** scźëhowaze palne drjewo s wumënjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, sa hotowe pjenjesy sjawnje na pscheßadźowanje pschedawacź:

w drjewischczu sahona 297 pschi puczu s Wulkich Sdźarow do Bëłeho Kholmza, shromadźisna: **ßrjedu 22. jan.** dopołdnja w 10 hodźinach
nëhdże 70 rm schcźëpow, 50 dołhich hromadow, walczina,
w drjewischczu ßo namakaza, a pjeńki k wukopanju.

W drjewischczu sahonow 264 a 261 pschi hońtwjerninym puczu a blisko żelesniży. Shromadźisna: **schtwórtk 23. januara** dopołdnja w 10 hodź. w sahonje 264;
nëhdże 180 rm kuleczkow, 60 rm schcźëpow a walczina,
w drjewischczach ßo namakaza, dale pjeńki k wukopanju.

Hajnistwowe sarjadnistwo
w Bëłym Kholmzu pola Łasa.

Drjewowa awkzija

na Łupjanskim revërje.

Schwórtk 23. januara t. l. ma ßo
200 dołhich hromadow
sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Sapoczatk dopołdnja 1/2 10 hodźin pschi Hawbinskim hacźe pola Łomska.

W Minakale, 15. januara 1902.

Hrabinska s Einsidelska inspekzija.

Kruwa s cźeleczom je na pschedań w **Kschiwej Borschczi** cźißło 10.

We wudawarni „Sserb. Nowin" ßu dostacź:
kmótsjaze listy
w kaschczikach.

Serbske towařstwo za Khwaćicy a wokolnosć

změje **jutře njedźelu** popołdnju w 4 hodź. swoje **měsačne posedźenje.** Přednošk, wuradźowanja.

Předsydstwo.

Radworske spěw. towařstwo „Meja“

změje **njedźelu 26. januara t. l.** ☞ **zabawny wječor** w Delanec hosćencu w Radworju. Započatk ½8 hodźin. Po spěwanju reje za wopytowarjow. Serbske towařstwa a wšitcy přećeljo narodneje wěcy so jenož z tutym wutrobnje přeprošuja.

Předsydstwo.

Herbska grychta w Radworju.

Njedźelu 19. januara a póndźelu 20. januara

☞ **wulki kóšlopiwowy ſwjedźeń** ☜

ſ balſkimi rejemi.

ff. kóšlowe kołbaſki. **Njedrjeje darmo.**

Pšećeźelnje pšeproſchuje

Khorla Kindermann.

Pšichi ratařſkej ſchuli w Budyſchinje

ſo lětni ſemeſter **wutoru 8. haprleje** ſapočnje. Samolwjenja pšichijimuje a dalſche rad wukaſuje

direktor profeſor **Brugger.**

W ſadařſkej a ſahrodniſkej ſchuli w Budyſchinje

ſo lětni ſemeſter **wutoru 8. haprleje 1902** ſapočnje.

Samolwjenja pšichijimuje a wſcho dalſche rad wukaſuje

pšechodſtejićer ſadařſkeje a ſahrodniſkeje ſchule

dr. Friedrich Brugger.

Marćziny wuſtaw w Budyſchinje

konfirměrowanym holzam ſkładnoſć poſkića, ſo we wodźělenju **hoſpodařſtwoweje ſchule** abo w **ſchuli ſa ſłužobnizy** ſa pšichodne powołanje pšihotowaćź.

Jutry 1902 ſo nowe wućźbne lěto ſapočnje, k čemuž ſo ſamolwjenja pola **pšechodſtejeŕi Marćzineho wuſtawa** bóry wuproſcheja, wot kotrejež ſu tež wumènjenja, wſcho dalſche wukaſaze, darmo doſtaćź.

Knjezim duchownym w Hornjej Łužizy ſu ſo teho runja tele wumènjenja póſłałe; woni je po žadanju dobroćźiwje wudźěla.

Pjenjes ſa hoſpodowanje, jědź a wućźbu w **hoſpodařſtwowej ſchuli** 450 hriwnow a w **ſchuli ſa ſłužobnizy** 240 hriwnow wućźini.

Parny rěſak w Rakezach

wſchě družiny deſkow a to:

najlěpſche ſchkleńčźerſke, tyſcherſke a twarſke drjewo, zyle ſuchu tworu ſ puſchćenja 1900/1901 po poniženych płaćźiſnach porućźa. Dale ſo hranite drjewo wſchěch dołhoſćźow a tołſtoſćźow po ſkaſanju rěſa.

Parny rěſak w Delnim Wujeſdźe

kłójnowe a ſchmrěkowe drjewo najlěpſcheje hódnoſće ſa ſchkleńčźerjow a tyſcherjow, zyle ſuchu tworu ſ rěſanja 1900/1901, teho runja parallelnje a koniſzy wobrubnjene twarſke drjewo wſchěch tołſtoſćźow a dołhoſćźow po wjele poniženych płaćźiſnach.

Hranite drjewo wſchěch dołhoſćźow a tołſtoſćźow ſo po ſkaſanju ſhotuje.

Hako božedźěćo a nowolětny dar (k prjedyšim 185 z 450,85 hr.) **dale złožiſtaj:** Diakonus Domaška w Hodźiju 3 hr., kubleŕ Cyž w Stróžišću 1 hr,

Bukečanske serb. tow.

změje jutře njedźelu 19. wulkeho rózka popołdnju w 4 hodź. posedźenje. Přednošk je dobroćiwje přilubjeny. Wšě sobustawy a hoſći wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

Rakečanske serb. tow. „Lipa“

změje jutře njedźelu 19. jan. swoju hłownu zhromadźiznu. Dnjowy porjad: Rozprawa wo skutkowanju towařstwa w zańdźenym lěće, předsydy, knihownika a pokładnika, nowowólby, namjety atd.

Wšě swoje lube sobustawy přeprošuje

předsydstwo.

Jako **wućźobnik** ſo jutry t. l. ſyn ſprawneju ſtorſcheju w mojej kolonialnej a deſtillaziſkej pſchedawarni ſ pſchihódnymi wumènjenjemi pſchiwoſmje.

Pawoł Pětſchka

pſchi drjewowych wikach 4.

Wućźobnik

Pſchichodne jutry móže do mojeje pſchedawarnje kolonialnych tworow hólz ſ dobrej ſchuliſkej wućźbu jako wućźobnik ſaſtupićź.

Ernst Lehmann

(prjedy Khorla Pětſchka)

na rózku ſerbſkeje a ſchuleriſkeje haſy.

Wućźobnik ſo pyta.

Do ſwojeje pſchedawarnje kolonialnych tworow, ſpirituſow a zigarow lětſa k jutram wućźobnika ſ pſchihódnymi wumènjenjemi pytam.

Hermann Gruhl

pſchi theatrowym měſtnje.

Pjekařſkeho wućźobnika

pyta **Gnſta Lieſka**

na kamjeńtnej haſy 39.

Hólčźeź, kotryž chce pjekařſtwo nawuknyć, móže pſchichodne jutry do wućźby ſtupić pola **E. Böhme** we Wulkej Dubrawje.

Kowařſkeho wućźobnika

pyta **Auguſt Hübner**

w Rakezach.

Wućźobnika

hnydom abo k jutram pyta

kowařſki miſchtr **O. Sſymank**

w Bóſchizach pola Njeßwačźidła.

Hólčźeź, kotryž chce wojnařſtwo nawuknyć, móže jutry do wućźby ſtupić pola wojnařſkeho miſchtra Weſera w Bukojnje p. Hućźiny.

Wojnařſkeho pomoźnika

pyta wojnařſki miſchtr **Schramm** w Kluſchu.

Tyſcherſkeho wućźobnika

hnydom abo poſdźiſcho pyta **Schuſter** w Maleſchezach.

Wućźobnika, kotryž chce **kſawſtwo** nawuknyć, k jutram pyta **Jan Flechtner** na kamjeńtnej haſy 20.

Krawſkeho wućźobnika

pyta **Muka**

w Hnaſchezach.

Schewſkeho wućźobnika

pyta **C. Hautz,**

ſchewſchi miſchtr.

Hólčźeź, kotryž chce **pjekařſtwo** nawuknyć, móže jutry do wućźby ſtupić pola pjekařſkeho miſchtra **Joſefa Scholty** w Budyſchinje na garbařſkej haſy 10.

Sſłužobne a hródźne džowki a tajke k ſwinjom, wotroćźkow, ſrěnkow, rólnych pohonćźow, pohonćźow, hejtmanow, džěłaćźerſke ſwójby, tſećźakow a wolazych ſa tudomne a Draždźanſke ſtrony hnydom pyta **Schmidtowa** na ſukelnſkej haſy čźiſło 24 w Budyſchinje.

Lěpſcha, pilna a ſprawna

ſłužobna holza

ſo k 1. haprleji do ſłužby pyta. Wot njeje ſo žada, ſo je hižo ſłužiła a ſo je ſ najmjeńſcha 16 lět ſtara.

Pſchekupzowa **Schiſchkowa**

na ſwonk. lawſkej haſy.

Holza, kotraž chce **ſchwadliſtwo** nawuknyć, namaka wućźbu pola **Heleny Schöniz** na ſukelńſke haſy 9 po 1 ſhodźe.

Sa čźeſćźaze džělbrace pſchi wotſtalhiću naſcheho drogeho ſemrjeteho, knjeſa zyrkwinſkeho wućźerja emer.

Jana Auguſta Garbarja

w Budyſchinje,

ſa troſchtowanſke ſłowa pſchi khowanju, ſa kwětkowu pychu a ſa wſchě wopokaſma a ſwědčenja wutrobneho džělbraća ſwój hłuboko ſaćźuty **wutrobny dźak** ſ tutym praja

žarowazy ſawoſtajeni.

W Budyſchinje, Delnim Wujeſdźe, Wulkich Sdźarach, Kotezach a Rychwałdźe, 11. januara 1902.

(K temu čźiſłu jena pſchiloha.)

Pschiloha k czißku 3 Serbskich Nowin.

Ssobotu 18. januara 1902.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

13 januara 1902.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druzíny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha. hr.	Rěsna waha. hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	34—37	62—66
awstriske	34—38	62—68
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	30—33	57—61
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	26—29	52—56
4. ßnadnje pizowane kóždeje staroby	22—25	47—51
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	32—35	60—64
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	29—31	57—59
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	25—28	52—56
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojzy	22—24	48—51
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	43—47
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	32—36	57—62
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	27—31	52—56
3. ßnadnje pizowane	23—26	46—51
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	42—45	64—67
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	39—41	60—63
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacž do 1¼ léta	51—52	63—64
2. mjaßne	49—50	61—62
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroše	45—48	57—60

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2872 měchow.	W Budyschinje 11 januara 1902. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 16. januara 1902 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenza běła	8	71	8	94	8	53	8	82
" žołta	8	35	8	59	8	24	8	53
Rožka	7	19	7	31	7	19	7	35
Jećmjeń	6	79	7	—	6	53	7	—
Wowß	7	30	7	50	6	80	7	10
Hróch } 50 kilogr.	9	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	—	11	—	7	50	9	—
Jahły	13	—	16	—	13	—	16	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Bérny	1	50	2	—	1	40	1	80
Butra 1 kilogr.	2	20	2	40	1	80	2	10
Pschenčna muka 50 "	9	—	17	50	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	8	—	13	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	4	—	4	50	3	60	4	—
Ssłoma 600 "	36	—	43	—	32	—	38	—
Proßata 936 schtuk, schtuka	16	—	27	—	—	—	—	—
Pschenčne wotruby } 50 kilogr.	—	—	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby } 50 kilogr.	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenčny gris } 50 kilogr.	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris } 50 kilogr.	—	—	6	50	—	—	—	—

Runklizowe ßymjo, punt po 50 np. — **Czerwjeny dźeczel**, zentnar po 40—70 hr

W Budyschinje płaczeschе: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 14 hr. 80 np. hacž 15 hr. 19 np., žołta 14 hr. 19 np. hacž 14 hr. 60 np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 50 np. hacž 11 hr. 69 np., kórz jećmjenja po 140 puntach 10 hr. 8 np. hacž 10 hr. 50 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr. 83 np. hacž 8 hr. 97 np., pschenża (žołta) wot 8 hr. 53 np. hacž 8 hr. 68 np., rožka wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr. 35 np., jećmjeń wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 13 np., wowß wot 7 hr. 20 np. hacž 7 hr. 35 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu

9. januara 1902.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 6 hr. 94 np. hacž 7 hr. — np., pschenża wot 8 hr. 20 np. hacž 8 hr. 53 np., jećmjeń wot 6 hr. 70 np. hacž 6 hr. 79 np., wowß wot 7 hr. 20 np. hacž 7 hr. 50 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacž 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., ßyno 4 hr. 40 np., bérny 1 hr. 75 np. Ssłoma (600 kilogr.) 42 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 1 hr. 70 np. hacž 2 hr. 10 np.

Wjedro w **Londonje** 17. januara: Symne.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smeje 2. njedźelu po tśioch kralach rano w 7 hodźinach diakonus Tyschoŕ ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin farař Räda ßerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje.

Wórowani:

W **Michałskej zyrkwi:** Jan Khorla Tyschoŕ, wosyństorkař a wobydleŕ w Kocźe pola Draždźan, s Helena Berthu Pjekarjez s Libuchowa.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi:** Hermann, Khorle Augusta Felsy, dźełaćerja w Jeńkezach, ß. — Pawoł Bjedrich, njemandź. ß. w Jeńkezach. — Pawoł Hermann, njemandź. ß. Hněwßezach — Luzija Eugenija, Pawoła Reinholda Jüngera, salskeho mischtra w Dobruschi, dź. — Marja Margaretha a Johana Selma, Ernsta Bohuwěra Měta, kublerja w Bobolzach, dwójnizy.

W **katholskej zyrkwi:** Margaretha, Michała Kokle, sahrodnika, dź. — Khorla Jan, Jana Jakuba Bětki, pohonca w Ssmilnej, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 10. januara 1902: Emil Hermann, njebo Moritza Oty Uhlemanna, khěžerja a schewza w Heyda pola Riesy, ß., 10 m. 22 d. — Ernst Richard, Jana Ernsta Mikanje, wobydlerja a fabrikarja na Židowje, ß., 4 m. 11 d — 12. Marja Zuschkez, dźělena Wilhelmowa, njebo Khorle Bohußława Oesterreicha, maschinskeho wjednika na Židowje, sawostajena wudowa tam, 82 l. 3 m. 12 d.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

2. njedźelu po tśioch kralach smeje rano ½8 hodźin farař Kschižan ßerbsku spowjednu wuczbu, ½9 hodźin duchowny Domaschka ßerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje.

Moritz Schulz, klampnarski mischtr w Budyschinje pschi ßerbskich hrjebjach 10

porucza ßo k shotowjenju wschěch klampnarskich dźěłow, wodowodow, kupjelow, klosetow, ßamonapojakow sa skót, tśěchnych žłobow a rołow, k pschikrywanju wěžow a runych tśěchow, tež ßwój derje srjadowany skład **domjazeje** a **kuchińskeje nadoby, lampow** a **łakowanych tworow** najnaležnischo porucza.

Spěschne poßłuženje. **Tunje płaczišny.**

Hólzy a holzy!

Kupujecże ßebi ßwoje

kordowe tosle a drjewjanzy a cžrije s drjewjanej póduschu

najtuńscho

w drjewjanzarni pschi ßerbskich hrjebjach cžißło 14,

Saßopschedawarjo dostanu najwjetschi rabatt, stare drjewjanzy a tosle ßo rucże a najtuńscho s nowa póduschuja.

Ota Heber.

Pschisp. Wiczny dźeń na **žitnych wikach** pschedawam.

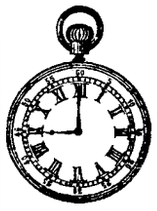

Franz Marschner

cžaßnikaŕ w Budyschinje

cžo. 9 na bohatej haßy cžo. 9

ßwój skład **cžaßnikow** a **cžaßnikowych rjeczaßow** dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucza.

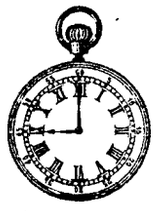

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczišny.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pschispomnjenje: Rěcźu **ßerbski.**

Kosaze koże,

sajecże, kaniklaze, kocże, kunjaze a tłhórjaze koże po najwjetschich płaczišnach kupuje

Heinrich Langa

pschi ßerbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach.

Howjaze koże, cželaze koże, konjaze koże, wowcże koże a tež **wowczu wołnu** po najwjetschich płaczišnach kupuje

Heinrich Lange

pschi ßerbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach.

Dobry a najlěpschi **paleny**

khofej

wschelakeho měschenja

punt po 85 np., 90 np., 1 mk., 1 mk 20 np. hacž 2 mk. jara płaczišny hódno porucža

Ernst Lehmann,

prjedy **Khorla Pětschka**

na rózku žerbskeje a schuleŕskeje haßy.

Paleny

khofej

žylnje a czišcze žkodźazy punt po 80—200 np., po wjetschich dźělbach poměrnje tuńschi porucža

Pawoł Pětschka

pschi drjewowych wikach.

Wubjernje a žylnje žkodźazy

khofej

punt po 100 a 120 np.

Dale dobre

likeury

a žkódki palenz

naležnje poruczam.

Žitny palenz liter 28 np.

Khorla Nowak

na žitnej haßy.

Strowy

škót.

Fosforokißały kalk, wobžerny pólver ža žwinje, pólver pšche žakšy, hollandšti a schwajzarski mlokowy

a **wužitkowy pólver, škótny jatrowy wolij**

nanajlěpje ſ dobrych družinow seſtajeny porucža

měschczańska haptyka

pschi hłownym torhoschczu.

Czerstwy

lany wolij

w bleschach po 25 puntach a po wasy tunjo porucža

C. P. Walter

6 na snutskownej lawskej haßy 6.

Runklizu

po wosach zentnar ža 45 np. pschedawa **Klahra** w Delnjej Kinje.

Hdže žo meble, w žamžnej dźěłarni wudźěłane, teho runja **schpihele** a **pólstrowane meble** ſ rukowanjom a po najtuńischich płaczišnach kupnja?

Jenož w meblowni na theaterskej haßy 2

G. Seikritta, tyscherskeho mischtra.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7.

Poruczam žwój dwaj łohczej schěroki derje dźeržazy **płat** (płat ža czeledź), stary łohcź po 40 np., rjanu žrěnjotołstu tworu.

Wužschu tworu stary łohcź po 20, 25, 30 np.

Kóždy, kotryž chze žebi **dobry a tuni czažnik** kupicź, abo kotryž chze žebi jón **porjedzicz** dacź, njech dźe k czažnikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawskej haßy 5.

Jencz pschedawa a porjedža ža žwoje dźěło sprawnje rukujo. — **Proschu, žebi moje wukładne wokno, ſ płaczišnami wupołożene, wobhladacz.**

Czorne drastne tkaniny

ža njewjesczinske, konfirmandske a žarowanske wobleczenja

wulki wubjerk po tunich płaczišnach porucža

C. G. Fiebiger

w Budyschinje **na žerbskej haßy 5 a 7.**

Czeßny diplom | Bronsowe medaille a czeßny diplom | III. myto

I. myto. I. myto.

Heinrich Mohr,

schewski mischtr,

w Budyschinje, na žukelnskej haßy 14,

pornecza žwój wulki sklad hońtwarskich, jězdnych a dołhich schkórnjow, pjelsczowych, filzowych a žuknjanych schkórniczkow a stupnjow, wyžoko ſ kožu wobtažadzenych, czopłych a wodu njepschepuschczatych, ſ jednorej a dwójnej póduschu, wyžokim a niskim pjenkom. Hólczaze dołhe schkórnje ſ załdami a bjes nich. Rosweinske a Oschatzske filzowe stupnje a tofle ſ filzowej a kožanej póduschu, też ſ pjelsczom wuschite. **Nowosczе** balskich a njewjesczinskich stupnjow. Ruske, amerikanske a němske gumijowe stupnje, stupnje a schkórnje ſ drjewjanej póduschu, ſ 1, 2 a 3 spinami, ſ rusim filzom wuschite, kaž też wschě jenož pomyßlne družiny **stupnjow** a **schkórnjow** ža mužskich, žónske a dźěczi po snatych tunich płaczišnach.

Kedźbujcze na moje wukładne wokna!

Rjaun, brunu 8 lětnu oldenburgsku

kobłu,

kotraž je pschisrěbna, ma na pschedań

Wjela

na ryczerkuble w Strahwaldze.

Žiwnosczˊ na pschedań.

Žiwnosczˊ ſe wschěm inventarom w Budyschinje, hnydom pschi Sprewi leżaza, nimale 200 dawskich jenosczow wopschijaza, je wobžedźerjoweje wobstarnosczе dla na pschedań. Dalschе je shonicź pola **Khorle Wackera** w Budyschinje pschi starej winizy.

Žiwnosczˊ

czišßko 6 w Lipiczu ſ 10 kórzami łuki a pola, ſ dweju kruchow wobstejazeho, je na pschedań. Dalschе je tam shonicź.

Wobydlenje ſ pschihódnymi wuměnjenjemi je na pschenajeczе pola **Henki** we Wulkej Dubrawje czišßko 3 g.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a sc štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 4. | Sobotu 25. januara 1902. | Lětnik 61.

Swětne podawki.

Pruske statne kubła

ßu wot lěta 1885 ſ kóždym lětom mjenje wunoſchka dawake. Hdyž ßo w pruſkim krajnym ßejmje ſchtwórtk wo wunoſchku ſtatnych kubłow jednaſche, dyrbjeſche ßo rataŕſtwowy miniſter ſ Podpjelſki wuſnacź, ſo je rataŕſtwo ſ měſtnami w nuſy. Statiſtika pokaſuje, ſo je ſadołženje wot wóßomdźeßaćich lět pſchibjerało. Nětkole ßu pachty ſa ſtatne kubła nimale tak wulke, kaž wokoło lěta 1880. Wot teho cźaßa pak ßu cźežkoty ſa hoſpodarjow njeßměrnje pſchibywake. Hdyž ßo na woboje dźiwa, budźe jaßne, ſo je rataŕſtwo we wobcźežnych wobſtejnoſcźach. Rěcźnik ma ſacźucźe, ſo njemóže tak dale hicź, ſo dyrbi ßo rataŕſtwo na ſtrowy podłožk ſtajicź. Wulkoležomnoſcźerjam ßo tak ſlě njeńdźe, kaž mjeńſchim kublerjam, kotſiž dyrbja ſ zuſymi dźěłacźerjemi dźěłacź. Tucźi ludźo, kotſiž ßu ſa kraj najwažnijſchi dźěłanſki ſtaw, ßo woprawdźe najhubjeńſcho wjedźe, woni najbóle cźerpja. Schtóž derje měni, dyrbjał ſa to dźěłacź, ſo by ßo naſche burſke wobßedźeńſtwo ſdźerżało. Wo žitnych złach rataŕſtwowy miniſter praji, ſo njeje ſa kóždy pad pſchiwißowaŕ zła na khlěbowe žito, ſo pak ma nětkole žitne zło ſa nuſne, a wón ßo nadźija, ſo budźe móžno, jo poſdźiſcho ſaßo wotſtronicź. Hacź ßo tónle ſaměr dozpije, njemóže ßo prajicź, pſchetoż pſchi tym ma ßo na wobcźežne praſchenja dźiwacź. Prawe poměry njejßu, hdyž ßo zeńtnaŕ pſcheńzy ſ Ameriki do Hamburga tuńſcho dowjeſy, hacź wot Hamburga do Barlina, abo hdyž fracht ſa ßwinje ſ aſiſkich mjeſow k pruſkim njeſam mjenje wucźini, dyžli wot mjeſow hacź do Wrótßławja. Nad tajkimi wobſtejnoſcźemi njemóže rataŕſtwo dobycź, duž dyrbi ßo jemu na pomoz pſchińcź. Na nowy złowny tariſ ßo ſ jeneje ſtrony wulka nadźija ſtaja, ſ druheje ſtrony pak ßo pſchecźiwo njemu wulke pſchecźiwjenje na pſcheczo ſtaja. Wo nowym złownym tariſje móže ßo rjec, ſo wón nětcźiſche wobſtejnoſcźe polěpſchi.

Nětcźiſcha bjesdźěłoſcź w induſtriji

je ßo w khěžorſtwowym ßejmje tele dny roſpominaka. Hrabja Kanitz němſku hoſpodaŕſku a wikowanſku politiku winowaſche, ſo ßu ßo ſ njej nětcźiſche ſrudne wobſtejnoſcźe wutworike. S tejle politiku je rataŕſtwo cźežko ſchkodowało, duž ßo nětko njeßmě žadacź, ſo by rataŕſtwo khóſty ßobu płacźiło, hdyž chze ßo ſtat ſa dźěłacźerjow bjes dźěła ſtaracź. Stat njech hlada, ſo dźěłacźerjam dźěło da. Wot ſtatiſtiſkich pſchepytanjow ßebi rěcźnik wjele njelubjeſche, dokelž je cźežko, prózdnokhodźerjow wot dźěłacźerjow bjes dźěła roſeſnacź. Wo powſchitkownej nuſy njeje žaneje rěcźe; pſchetoż w cźaßu 1895, hdyž ßu wſchudźe dźěłacźerjow pytali, je 700,000 dźěłacźerjow prózdnych khodźiło. Dundakow je w Němſkej něhdźe 200,000. Ssobu wina na nuſy dźěłacźerjow ßu ſwjaſki wobßedźerjow wuhlowych podkopkow, żeleſowych dźěłaŕnjow atd., kotſiž ßu ſ powyſchenjom wuhla a żeleſa wukrajnej konkurrenzy ßo do Němſkeje dobycź dali. Wobžarowacź je, ſo ßo němſki kapital do wukraja noßy, a ſo ßo pſchedewſacźa, kaž anatolſka żeleſniza w Małej Aſiſkej, ſ knježerſtwom podpjeraju. S najlěpſchim ßrědkom pſche bjesdźěłoſcź je ſakitanje pſche wukrajnu konkurrenzu. Sozialdemokratoju ßebi ßami hakoſu wotrěſuja, na kotrejž ßedźa, hdyž pſchecźiwo ſakitanſkemu zły na wukrajne žito a wudźěłki wukrajneje induſtrije ſchcźuwaju.

Statny ſekretaŕ ſ Poſadowſky powjedźi, ſo je zyle wuſamknjene, ſo bychu ßo ſ khěžorſtwowymi pjenjeſami dźěłacźerjo bjes dźěła podpjerali, dokelž je to wěz jednotliwych ſtatow. Rataŕſtwu dyrbi ßo móžne ſcźinicź, ſo ßwojim dźěłacźerjam runje tak wulku mſdu płacźi, kaž induſtrija. Wſchě poliźajſke ſakonje, ſ kotrymiž bychu ßo dźěłacźerjo dyrbjeli na wßach ſdźerżecź, njebychu niczo dozpike.

— 5000 woßobow bjes dźěła je w tu khwilu w Nürnbergu, ſ nich je 650 žónſkich. W Nürnbergſkej měſchcźańſkej radźe měſchcźanoſtoſta porok wotpokaſa, kotryž bě ſozialdemokratiſki rěcźnik w jenej ludowej ſhromadźiſnje cźinik, jako ſo ßo měſchcźańſka rada njeje ſa to ſtaraka, ſo bychu dźěłacźerjo dźěło namakali. Tule ſymu je měſchcźańſka rada wjele dźěłow wumjeſcź daka, kotreż hiſchcźe njeběchu trěbne. Mjes dźěłacźerjemi, kotſiž wudawaju, ſo žaneho dźěła nimaju, je też wjele próſdnokhodźerjow. Mnoſy ſ nich njejßu k dźěłu, k kotremuž je jich měſchcźańſka rada ſkaſała, ſ zyła pſchiſchli, druſy ßu ſ njeje bórſy cźekli. Lěnjeho paſcź, po proſchenju khodźicź a ßantoricź je lóžo, dyžli dźěło.

Rosmnoženje pěſcheje artillerije

wo 10 kompagnijow ßebi knježerſtwo wot khěžorſtwoweho ßejma žada. S pſchicźinu tejele žadanki je to, ſo je ßo w nowſchich wójnach tam, hdyž je pěſcha artillerija pſcheßłaba była, wjele ſchkodowało. W komißiji khěžorſtwoweho ßejma, kotraž ma wudawki ſa wójſko pruhowacź, ßwobodomyßlny ſapółłanz Müller namjetowaſche, žadanku wotpokaſacź, dokelž ßu khěžorſtwowe finanzy jara hubjene. Zentrumſki ſapółłanz Müller pak dopokaſowaſche, ſo je žadanka woprawnjena, a ſłóncźnje ßo komißija narěcźecź da, ſe žadanych 10 kompagnijow 6 pſchiſwolicź. Nowe kompagnije do twjerdźiſnow pſchi franzowſkich a ruſkich mjeſach położa.

Nowej požcźonzy.

Němſke khěžorſtwo a Pruſka ſtej 22. januara dwě požcźonzy, a to prěńſchu wo 115 milijonow a poßledniſchu wo 185 milijonow, po tajkim hromadźe 300 milijonow hriwnow po 3% k podpißanju wupołożikej. Pſchecźeljo ſlutniweho hoſpodarjenja ſ hroſu pſchihladuja, kak we wſchěch němſkich krajach ſtatny dołh móznje pſchibywa.

Małoaſiſka żeleſniza,

kotraž ßo ſ němſkimi pjenjeſami twari, dyrbjeſche po powſchitkownym měnjenju wudźěłkam němſkeje induſtrije wrota do raŕſcheho kraja wocźinjene dźerżecź. Jendźelcźenjo ßo teho dla bojachu, ſo budźe ſ tym jich wikowanje ſchkodowacź. Tola miniſter Cranborne je jendźelſkich pſchekupzow ſměrowak ſ powjedźenjom, ſo je ßo Jendźelſka hižo w lěcźe 1899 ſ potajnym wucźinjenjom ſ Němſkej pſchede wſchej ſchkodu ſaſchkitała. Jendźelſka je ßebi ſ tym, kaž Cranborne ſhudacź da, ßwoje nadknjejſtwo na perſiſkim móŕſkim ſaliwom ſwěſcźiła. Schto Ruſzy k temu praja, kotſiž pſches Perſiſku żeleſnizu k perſiſkemu móŕſkemu ſaliwej twarja?

Franzowſka.

Franzowſkim katholſkim miżionſtwam w ſamóŕſkich krajach je total franzowſke knježerſtwo wulku pjenjeżnu podpjeru dawało, dokelž wone ſa rosſchěrjenje franzowſkeje rěcźe ſkutkuja. W ßejmje jedyn ſapółłanz namjetowaſche, tule podpjeru na 100,000 frankow ponižicź, Miniſter ſwonkownych naležnoſcźow, Delkaſſé, pſchecźiwo temule namjetej rěcźeſche. Wón na to pokaſa, ſo druhe ludy njeßměrne pjenjeżne woporý nałożuja, ſo by ßo ſamożnoſcź Franzowſkeje

w rańschich krajach poßkabika. Tele prózowanja njejßu pak wuspěcha měke. Liczba dźěczi, kotrež we wukraju franzowske schule wopytuja, pschezo pschibywa. Sa kóždeho schulerja trjeba Franzowska jenoż 8 frankow płaczicz; ja to ma ßo duchownym mißionstwam dźakowacz. We wukraju bychu ßo jara wjeßelili, hdy by ßejm podpjeru sa mißionstwa ponizik. Po ministrowej rěczi ßo dotalna podpjera s 312 pschecźiwo 203 hłoßam pschiswoli.

Jendźelska a Ruska.

Jendźelczanam ruske ßußodstwo w Asiskej wjele staroscze czini. K wobstejnoscźam w Afganistanje, po wumrjeczu emira Abdurrhamana pscheměnjenym, wjele dowěrjenja nimaju. Boja ßo, so tam w naléczu njeměry wudyrja. Na Rusku ßo Jendźelczenjo w Indiskej hrěscha, so wona nětkole wójsko s połnozy Afghanistana hromadźuje, kotrež ßo najskerje do Afghanistana nawali, tak bórsy hacz ßněh rostaje. Jendźelczenjo ßo teho dla w Indiskej bronja, so bychu na wschě móżne pschipady pschihotowani byli. W Punjabu směja ßo manevry w februarje, po tajkim w zyle njeswuczenym czaßu. Bliżschi czaß budże zyke wójsko na wójnu hotowe. Někotre regimenty ßo hižo shromadźuja, so bychu pjecża pschecźiwo spjeczźiwym Wasiriskim wucźahnyli, woprawdże pak dla wjetschich wójnskich schmatańzow. Nowe lazarety ßo podlu mjesow twarja, składownje a arsenale ßo pjelnja.

Ruśko-pólske sbliżenje

je wschelakim Polakam w Galizinej a wośebje tamnischim żidam s pohórschkom. Poßykka 200 rublow sa Wreschenskich saßudźenych wot Moskowskeho dobroczelskeho towarstwa je tutych jara rosmjersaka, dokelż ßo do jich wotpohladow njehodźi. 22. januara, wopomnjeński dźeń wudyrjenja pólskeje revoluzije lěta 1863, chzychu teho dla k njepschecźelskej demonstraziji pschecźiwo Ruskej wužicź. W Lwowje bě ßo na Luczakowskim pohrjebnischczu něhdże 300 studentow seschło; druhi ludźo ßo jim pschisamknychu, na czoż czrjóda narodne spěwy spěwajo psches hłowne dróhi czehnjesche, a chzysche też po Kraschewskowu dróhu czahnycź, na kotrejż je ruski konsulat. Knjeżerstwo pak bě tu wotdźelenje husarow postajiło, kotsiż czrjódże wobarachu, do dróhi saczahnycź. Powjesczе Winskich nowin, so ßu njeměrnizy schkit ruskeho konsulata wobschkodźili, ßu do zyka njewěrne.

Němzam njepschecźelne hibanje mjes Polakami.

Polazy ßu ßo sarocźili, po możnoszi Němzam niczo wjazy wotkupowacź. Tele dny w Warschawje sastupjer jeneho pruskeho papjernika pschebywasche. Hacz runje wón s wotebjerarjemi wobkhadźejo franzowski rěczesche, njeje wón ani jenu skasanku dostacź mohł.

Sserbija.

Awstriske nowiny wot teho czaßa, so je ßo Milanowe knjejstwo w Sserbiji pschewróciło, njepschestanu powjesczе do ßwěta trubicź, so Sserbija pschi kromje statneho bankrota steji, a so je kral Alexander tak wotpjaty, so chze ßo króny wsdacź. Wschě tele powjesczе ßu wumyßlene. Sserbske statne finanzy ßu ßo po Milanowym wotstronjenju polěpschike, a kral Alexander ßebi hischczе njeje pomyßlił, wot knjeżerstwa wotstupicź.

Wójna w połodnischej Afriziy.

Nowe poßylnjenja sa jendźelske wójsko.

Se wschelakich indiskich regimentow je jendźelske knjeżerstwo 6000 muži do Afriki pschecźiwo buram póßłało. Tajkele poßylnjenja ßu jara nusne; pschetoż poßlednje połlěto 1901 je jendźelske wójsko w połodnischej Afriziy s khoroscźemi, ßmjerczu a invalidnoszu wo 1785 offiżerow a 29,578 muži woßłablo.

Pscheradniziy mjes burami.

W jendźelskim parlamencze je póndźelu wójnski minister Brodrick prajił, so je ßo 2000 burow Jendźelczanam najecź dało, kotsiż jako dobri tsělzy jendźelskemu wójsku wulku ßłużbu wopokasaju. S tym je ßo Bohu żel saßo wobßwědoczikło, so ßu mjes burami bjesßwědomicźi ludźo, kotsiż jako katojo ßwojeho ßamßneho luda Jendźelczanam ßłuża.

Jendźelske hrosnoscze w połodnischej Afriziy

ßu ßo w franzowskim parlamencze s najwótrischimi ßłowami saßudźiłe. Sapóßłanz Clovis Hugues praji, so ßu ßebi też druhe europiske ludy hrosnoscze dopuschczike, tola ženje tajke żadławoscze, kajkeż ßo w lěhwach stawaju, hdżeż ßu burske żony a dźěczi jate. „Njemóżu wjazy doma ßwoje dźěczi wobjimacź, ßebi njepomyßliwschi tam na dźěczi delka w Afriziy. Teho człowjeka najhłubscho sazpiwam, kotryż żonam a dźěczom kschiwdu czini. Njetrjebam prajicź, schto wo tym myßlu, kotryż je mori." Sapóßłanz Lemire namjetowasche, so by franzowske knjeżerstwo sa burow sakroczikło. Bohu żel pak njeje żanych wuhladow, so mohła Franzowska jendźelskim hrosnoszam w połodnischej Afriziy kónz czinicź. Minister swonkownych należnoszow, Delkassé, rosestaji, so Franzowska njemóże sa burow niczo wuskutkowacź, dokelż by Jendźelska ßrědnistwo Franzowskeje wotpokasała. Burjo njemóża wot nikoho pomoz wotczakacź, khiba wot Boha.

178 jendźelskich wojakow czekko.

S Kapskeho města jendźelske nowiny pißaju, so je s regimenta „Brabants-House" 178 muži czekko a ßo do zyła shubiło.

Nowy wuspěch burow.

W kapskej koloniji ßu burjo pod komandantom Wesselsom pola Maraisburga 50 muži ßylnu jendźelsku patrouillu pschekhwatali. Jedyn franjeny a někotsi njefranjeni Jendźelczenjo ßu ßo do města wukhowali. Schto je ßo s druhimi stało, njeje snate. Tale powjesczе je saßo s dopokasmom, so kapska kolonija hischczе pschezo njeje wot burow „wucźischczena".

Jendźelske katowske dźěło.

Burskeho komandanta Scheepersa, kotrehoż ßu Jendźelczenjo czeżko sranjeneho popadnyli, je lord Kitchener k ßmjerczi saßudźicź a satsělicź dał. Tón ßamy woßud komandanta Kruitzingera podeńdże. Tuteho běchu Jendźelczenjo, hdyż bě chzył jeneho towarscha s jendźelskeje jatby wußwobodźicź, sranili a sajeli.

Transwaalski sastupjer w Europje, dr. Leyds, je pola wschěch wulkomozow pschecźiwo wotprawjenju komandanta Scheepera protestował a jo mordarstwo mjenował. Wón je powjedźił, so ßo Botha a Dewet njemóżetaj sa to samolwitaj scźinicź, hdyż budża ßo burjo sa morjenje Scheepera krwawnje wjeczicź.

To woprawdże k njebju woła, so wulkomozy pschecźiwo draczowskemu sakhadźenju Jendźelczanow ani njesyknu. Burszy komandantojo Lotter, Liebenberg, Schcepers a druhi, kotrychż ßu Jendźelczenjo morili, ßu poddanjo oranżskeho stata byli, a jich pschißłuschnoscź je była, so ßu pschecźiwo jendźelskim nawalnikam wojowali. Buram ßo dźiwaju, so hižo dawno Jendźelczanam se sesatsělenjom jendźelskich jatych njewotpłaczuja.

S listow, kotrež ßu s Pretorije do Hollandskeje doschle, ßo hakle nětko naschoni, so je ßo wokoło hód jendźelski general Carrington se ßwojim stabom w Magaliskich horach burskemu generalej Delareyej poddał. Lord Kitchener je tule jendźelsku porażku do zyła samjelczał.

Amerika.

So ßu europiszy, amerikanszy a japanszy wojazy loni w Chinje, hdyżkuli je ßo pschileżnoscź poskiczika, khětro pakoscźili, ßo wjazy njepreje. Franzowske knjeżerstwo je zyku kódź tajkich nakradnjenych wężow saßo do Chiny wróciło. Po franzowskim pschikładże je president sjenoczenych połnóznych amerikanskich statow, Roosevelt, 367,000 dollarow do Chiny wróczo póßłał. Roosevelt je drje to czinił, so by ßwětej pokasał, kajzy sprawni ludźo ßu Amerikanszy.

Czeżko dobyty.

1.

To bě jedyn s prěnich nalětnich dnjow lěta 1757. Kraßnje ßo błyschczo bě ßłónzo sesthadźało nad jědłowym lěßom, make w ßewjernych Czechach leżaze město Liberz s purpurowym ßwětłom wobrubjejo, tak so ßo podobasche wobrasej ßwjatcho měra.

W do sady leżazej jstwiczźy drjewjaneje khěże na torthoschczu, kotraż ßłuschesche ßukelnikej Josefej Mlynkej, ßedźesche jeho něhdże ßydomnacźelětna dźowka Hana. Wona bě nimoměry lubosna a pschijomna a ßłónzo młodoscze ju hischczе debjesche. Jeje kraßne włoßy běchu czěmne a jeje wocźi běschtej spodźiwnje módrej. Se ßwojimaj czerwjenymaj hubomaj poßměwasche ßo czasto schibakizy, schtoż ju hischczе pschijomnischu czinjesche, a jeje wutroba bě mile a ßobuźelnje smyßlena. Pschi wschěch krwawnych swadach ßydomlětneje wójny bě jej tola s wjetscha tak, jako by ju sahroda wonjazych

kwětkow wobdawaka. Skoty cžaß mkodoscže ma w ßebi tak ßylnu wobkuskowazu móz, so dźiwje wichory na morju žiwjenja do ßwětka radoscže pscheměnja.

Wona schijesche drohotnu drastu, k temu postajenu, so by ßo s njeju na dnju kwaßa ßwojeje najlěpscheje pschecželniziy pyschika. Hdyž ju skónczńje derje radźenu a ßo kraßnje błyschczázu pscheď ßobu hotowu wuhlada, bě jej jara derje a njemóžesche ßo wostajicź, ale woblecže ßo ju hnydom, so by ßo w njej wobhladowaka a wobdźiwowaka. Pschi tym pak pscheßkyscha błuku haru bubonow pscheď domom. Wotdźělenje rakuskich pěschkow, kotsiž ßo pschecźiwo Prußam, wot Friedlanda pschikhadźazym, wuhibowachu, bě runje ßem dozpěło, so by powotpocznyło.

Mjes tym, so ßo na torhoschczu pißany wobras wójny roswi, knježesche w sadnjej jitwiczźy wschědneje měschczańskeje khěže lubosne cźiche žiwjenje, pschetoż holczka, kiž ßo tam pyschesche, ßebi na wójnu a wójnsku haru ani njepomyßli.

Skónczńje bě hotowa a spokojnje w schpihelu ßwój wobras wobhladujo, chzyschе runje skoty rjeczask wokoło schije ßebi powßnycź, tu wotewrichu ßo khwatnje durje, a w nich pokasa ßo mkody frósty wyschk. Jeho wobliczo bě wótrje ryßowane a cžornej wocži ßo jemu błyskotajchtej, jeprjeschtej ßo dźiwajo na kraßnu postawu holczki, kotraž wuhladawschi wojaka se strachom a bojoscžu njewjedźesche, schto sapocžecź.

Ale też wyschk bu wschón samyleny, tak so ßo sdasche zyle sabywacź, k cžemu bě po prawom pschischoł; skónczńje pocža cžeščźownje:

„Proschu, so mi dobrocźiwje wodacže, so ßym tak na niczo njedźiwajo ßo ßem dobył, a waß se ßwojim khwatnym pschikhadom tak sastróżił; njeběch ßo nadźak semjanskeje knježny w tak jednorej měschczańskej khěži."

Pschi tychle ßkowach bu Hanje hischcže bóle satrach. Hdyž pak skradźu na wyschka pohlada, kotremuž s wocžow rěcžesche sprawnoscź, kiž dowěru sbudźuje, saßmja ßo schibakisy. S lubosnej ponižnoscźu wotmolwi, so je jeno ßukelnikowa dźowka a so jej Hanka Mkynkez rěkaja.

Tu sabkyknyschtej ßo jemu s wješčkoscźu wocži a wón wotmolwi:

„A ja ßym ßyn Winskeho ßuknoweho kupza a rěkam Jan Pjatak. Hdyž pscheď pjecź lětami jako student ßwojeho nana na pschekupskim pucźowanju pschewodźach, ßmój w Liberzu pola cžestneho mischtra Josefa Mkynka dobre pschiwsacže a hospodu namakałoj. Tón mějesche něhdże 12lětnu dźowczičku, s mjenom Hanu, kotraž by mje, mnoho starscheho, na mojich wukhodach psches pola a lěby pschewodźała. Njejßym na to ženje sabył. A nětkole steji wona po mnohich lětach jako knježna pschede mnu, błyschczo ßo s rjanoscźu a s lubosnoscźu!"

Hana bě wulzy pschekwapjena s njenadźitym saßowidźenjom a njemóžesche ßebi wujaßnicź, kak mohł nětczischi rjany wyschk něhduschi student bycź, kotrehož bě něhdy jako dźěczo spósnała, kotrehož pak też hacž do nětka njebě sabyła.

Hdyž bě ßwoje myßle saßo trochu sebrała a jeho s wutrobnymi ßkowami powitała, ßwoju radoscź nad njenadźitym wohladanjom wuprajeja, jeno to wobžarujo, so starschej doma njejstaj, rjekny wón, so by dobre było, pschecźelstwo sapocžecź s nowa tam, hdźež bě pscheď pjecź lětami pscheštało, so dźě ßukelnik a ßuknowy wikowaŕ ßo derje hromadu hodźitaj, a potajkim też jeju dźěšcźi. Ju sa ruku wsawschi rjekny wón, so ßo wojerstwa skerje lěpje wotrjeknje, do kotrehož je ßo jeno s horliweje lubosce k cžežzy pschescźěhanej khěžorowej Marji Theresiji podał, so na ßurowoscže wójny hinak hlada, dyžli najwjazy jeho towarschow. Khutnje a wusnamnje pokracžowasche, mjes tym so ßo jeho wobliczo sacźemni:

„By-li to s cžescźu móžno było, bych ßwoje sastojństwo jako wyschk hnydom složił, dokelž ßym wot nětka pschezo w strasche, so mohł na schibjeńzy wumrjecź."

Wustróżana wudźěrasche Hana mkodemu mužej ßo praschejo do wocžow, na cžoż wón khwatnje dale rěcžesche, prjedy hacž móžesche wona žane ßkowo wotmolwicź:

„Žadyn njeskutk njewobcźežuje moju duschu, sa kotrymž khostanje hnydom scźěhuje, a tola cžaka na mnje hanibna ßmjercź spijona, bych-li Prußam hischcže ras do rukow padnył!"

Na to wón powjedasche. „Pscheď pjecź lětami bě krajinu wokoło Friedlanda też terje spósnał, a duž je ßo k temu pohnucź dał, chzyjo na kóžde waschnje ßwojej khěžorzy najlěpje ßkužicź, pschedrascźeny po tajnych scźežkach wußlědźicź, kak ßylne pruske wójsko je a hdže leži, pschi cžimž je ßebi do jich ßrjedźisny swěrił a je był sajaty. Hdyž bě prajił, so je rakuski wyschk, bě to sa njeho hischcže hórje a bu s krótka jako wußlědźeŕ wotßudźeny. Hdyž chzychu jeho runje k ßmjercźi wotprawicź, wutorže jeho wotdźělenje rakuskich husarow, kotsiž běchu wo jeho sajecźu ßkyscheli, se swažliwym nadpadom rukomaj jeho njepschecźelow.

Ale niz pschezo ßu tu husarojo, so móhli mje wumóz! Padnu-li Prußam hischcže ras do rukow, schtoż we wójnje niczo njemóżne njeje, senđże ßo mi jako wußlědźerjej, to ßu mi hischcže w poßlednim wokomiku njepschecźelsizy wyschzy pschißahali. A tónle strach cžini mi moje powołanje nětkole pschezo jara cžežke, pschetoż njeboju drje ßo cžestneje wojerskeje ßmjercže, ale hańby, so mohł na schibjeńzy wumrjecź, teho dla chzu ßo prózowacź, tak bórsy, kaž mi cžescź dowoli, ßwoju wojersku ßkužbu skožicź a do měschczańskeho powołanja ßo wrócźicź."

Wón hischcže rjekny, so ßo na to wjeßeli, so ßebi jako Winski pschekupz bórsy ßam ßwój dom sakoži, a to s pschewsacźom nanoweho wobkhoda, w kotrymž budže ßo po dźiwim wójnskim žiwjenju sbožowny cžucź, a pschi tym pohlada rěcžo s hkubokej nježnoscźu wusnamnje Hanzy do rjaneju módreju wocžow. Ta njewjedźesche, schto ßo to njeczini, a jej bu na dobo tak, kaž by wokoło njeje sapocžało wschitko kcźěcź a wonjecź, tak so na to sabu, so ma ßamalutka rjaneho wyschka pscheď ßobu.

Hdyž běchu rěcže saßo do měruischich kolijow ßo wrócźike, a hdyž wona powjedasche, so je drasta, kotrejež dla je ju sa semjansku knježnu měł, k kwaßej jeje pschecźelniziy postajena, wopraschа ßo wón strachocźiwje, hacž też to wona se ßwojim nawoženjom kwaßne reje wopyta; na to wotmolwi wona spěschnje, so hischcže žaneho nawoženje nima. A hdyž ßo je jeje khutnje praschesche, hacž ßwoju wutrobu hischcže nikomu sawdała njeje, njewotmolwi wona niczo, dokelž bě jej cžežko rěcžecź; sa to pak sabubnowa ßo na dobo pscheď domom, schtoż k wotßalenju napominasche.

Wón cžujesche ßo wulzy sbožowny, pschetoż wjele lubjaza wotmołwa sdasche ßo jemu na jeho poßlednje praschenje s jeje rjaneju módreju wocžow napschecźo błyschcźecź; ale też jara njespokojom bě wón, so dyrbjesche ßo nětkole tak nahle wotßalicź.

Wutrobne postrowjenja jeje starschimaj jej pschepodawajo, hrabny khwatnje richel njesapomniczkow s jeje ruki, a prjedy hacž móżesche wona temu wobaracź, bě hižo w jeho ruzy. Njesapomniczki dźělo a jej pokojzu dawajo pocža rěcžecź:

„Njech waß tuta kwětka, kotraž ma telko na ßebi, pschezo na to dopomina, so na mnje spominacże! Njenaproschna winowatoscź mje dale wotßal woła, ale jeli so kulka moje žiwjenje njesniczi, wohladamoj ßo bórsy saßo! Chzych ßebi tule schkleńzu wody wuproßnycź, so bych ßwoju horzu krej wokhłodnił, a městо teho sahori ßo mi we wutrobje woheń lubosce, kotryž sawěsce ženje wjazy njewuhaßnje!"

Wón, to korěcžawschi, khwatasche precź.

Hana pak wosta tu, do myßlow ponurjena, woßrjedź stwy stejo, mjes tym so jej krej do wobliča stupasche. Samyßlena pschitkóczi sa khwilu mały richel k hubomaj, s waha a nutrnje scheptajo: „Njesapomń mje!"

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Knjes hamtski hejtman dr. Hempel ßo lětßa hižo w februarje a měrzu na dowolenzu poda, kotruž chze w Davosu pschebycź. W tymle sa poßylnjenje strowoscže pschihódnje leżazym městnje je ßo knjes hamtski hejtman hižo wospjet s wuspěchom lěkował. S jeho sastupjerjom budže sa tón cžaß knjes knježerstwowy assessor dr. Eras.

— S rosbuchnjenjom spiritußoweje lampy w Weigangez fabriziy wopaleny wucžobnik Cžornak je 21. januara w tudomnej hojerni na poczerpjene rany wumrjeł.

— (Woheń.) Na hrodowskej haßy 4 je 21. januara na hacž dotal njewußlědźene waschnje w Bergmannez wojnarni woheń nastał, kotryž je wschelaki turnowanski grat, kotryž ßo tam dźěłasche, wopalił.

— Wjetsche wojerske symske pólne swucžowanje směje ßo 4. a 5. februara w Pirnaskich stronach. Pirna a wokolne wßy dostanu 4. februara wolakow do kwartěraw.

\— **Mike symske wjedro** je s pschiczinu, so ßo lětßa mjenje wuhla a drjewa k tepjenju trjeba. We wuhlowych podkopkach w Cžechach a w briketowych fabrikach pola Hródka a Sleho Komorowa wulke hromady wuhla a briketow na wotebjerarjow cžakaju. Wuhlowe płacźisny ßu ßo hakle wo nětotre pjenježki po zentnarju ponižiłe, sa to ßu briketowe płacźisny hižo khětro po płacźisnje spad-

nyke. Lowrija dobrych briketow, kotraž w Skym Komorowje loni 140—150 hriwnow płaćeſche, je tam nětkole hižo po 95 hriwnach dostacź. Industrijowe brikety ßo ßamo hižo po 80 hriwnach poſkićźuja. W něktorych briketarńjach je ßo telko briketow nakopiło, ſo ßu wobßedźerjo jamow nuſowani byli, pak dźěłanſki cźaß pſchikrótſchicź, pak dźěłacźerjow ſ dźěła puſchćźicź.

— (Wo pſchichodnym wjedrje.) Rudolf Falb měni, ſo budźe wot 27. hacź do 31. januara ſ wopředka ßucho; poßlednje dny ßo do deſchćźa da. Temperatura budźe miła. Wot 1. do 8. februara budźe dale deſchćźowacź, hacź na deſchćź ßněh pſchińdźe.

S **Bórka.** Tudomne ſchulſke pſchedſtejićeŕſtwo je na naſche ſchulſke měſtno knjeſa wucźerja Lolka w Hermanezach powołało. To drje je nětko hižo 10. wucźeŕ, kotryž je ßo poßledni cźaß ſ Pruſkeje do Saſkeje pſcheßydlił. Wboſy Sſerbja w Pruſkej maja nětko ſ wjetſcha němſkich wucźerjow. Wobžarowacź ßu w tamnych ſtronach dźěćźi, kotreż cźeźko pſchi wuknjenju ſchkoduja, hdyž ßo w ſchuli ſ pomozu macźerneje rěcźe njewucźa.

S **Bělcźez.** Sa Sahoŕ, Wulke a Małe Debßezy, Mniſchonz, Lejn, Małe Bobolzy a Hornju Hórku ßu knjeſa Jurja Rěſaka w Bělcźezach ſa trichinyhladarja poſtajili.

S **Wulkich Debßez.** Sańdźenu njedźelu w nozy ßu pjecźo dźěłacźerjo ſ Hajniſkeje fabriki tudomneho cźěßlu Bjara na pucźu, ſ Wulkich Debßez do Małych Debßez wjedźazym, pſchi żeleſniſkej kheźzy ſ nožom dwójzy do hłowy kłóli. Ranje běſchtej tak ſtraſchnej, ſo je ſranjeny hiſchcźe w nozy dyrbjał lěkarſku pomoz pytacź. Wěz je ßo pjecźa tak měła: Cźěßla Bjar hromadźe ſ tyſcherjom Roſtokom ſ Wulkich Debßez do Małych Debßez dźěſche. Pſchi żeleſniſkej kheźzy ßo ſ fabrikſkimi dźěłacźerjemi ſetkaſchtaj, kotſiž do njeju ſakožichu. Bjar teho dla na dźěłacźerjow ſawoła, ſo mataj runje telko prawa po pucźu hicź, kaž woni. S tym ßo dźěłacźerjo rosnjemdrichu a Bjara ſ nožom ſkałachu. Bjar je mjena kałarjow, kotſiž w Wulkich Debßezach bydła, ſnał. Duž je jich Budeſcźańſki żandarm mohł naſajtra ſajecź a do Budyſchina do pſchepytańſkeho jaſtwa dowjeſcź. Sa ßwoje kałanje ßo cźeźko khoſtaja a ßo potom ſe Saſkeje wupokaſaju.

S **Khwacźiz.** Njedźelu dopołdnja krótko do 10 hodźin ßo dohładachu, ſo ßo ſ tſěchi domſkeho tudomneho żiwnoſcźerja Handrija Rjecźki kuri. Dokelž bě domſke ſamknjene, ſe ßekeru wokno pſcheraſychu. Gmejnſki pſchedſtejićeŕ Ponich a dźěłacźeŕ Nóß ſ woknom do domſkeho ſaléſyſchtaj a ſa wohnjom pytajo, namakaſchtaj, ſo ßo ßyno na łubi baje. Jimaj ßo poradźi, woheń ſalecź, prjedy hacź płomjo naſta. Kaž ßo ſda, je woheń ſe ſaparjenjom naſtał. Druſy měnja, ſo je nětkajſi ſłóſtnik woheń ſakožił.

S **Njeßwacźidła.** S wjele ßłużobnych żónſkich, kotreż tudy 15. januara w ratarſkim towarſtwje cźeßne wuſnamjenjenja dostachu, mějeſche najdlejſche lěta ßwěrneje ßłużby: Lejna Kunzez ſ Łuha, kotraž nětk pſches 21 lět na farje w Njeßwacźidle ßłuži. Wona doſta ßłěborny poſłocźany ſchiž, kiž ma ßo wokoło ſchije ſwjaſany noßycź.

Dale je ßo ſpożcźiła poſłocźana ßłěborna medailla cźeladnikej Michałej Kſchižanej, kotryž je 33 lět na Rakecźanſkim knjeżim dworje w ßłużbje. Cźeßne wopißmo ßu doſtali: rólny pohoncź Handrij Kloß, wot 12¼ lěta na knjeżim dworje w Rakezach; hejtman Jan Auguſt Petrik wot 10½ lěta na knjeżim dworje we Wutołcźizach; dźěłacźeŕka Marja ſwud. Schuſterowa wot 29¾ lěta na knjeżim dworje w Rakezach; dźěłacźeŕ K. F. Preuſcha, wot 27 lět na Lipicźańſkim knjeżim dworje; dźěłacźeŕ Auguſt Schuſter, wot 26 lět na knjeżim dworje we Łuſy; dźěłacźeŕka Hańża ſwud. Imiſchowa, wot 25 lět na knjeżim dworje w Rakezach; dźěłacźeŕki na knjeżim dworje we Łuſy: Hana ſwud. Jawrichowa, wot 22 lět, Madlena Kochtez, wot 22 lět, Hana Wirthez, wot 21¾ lěta, Hana ſwud. Nowakowa, wot 21¾ lěta; dale dźěłacźeŕki na knjeżim dworje w Rakezach: Hańża ſwud. Nowakowa, wot 21¾ lěta, Wylemina ſwud. Krawzowa, wot 20¾ lěta, Hana ſwudowjena Scholcźina I., wot 20 lět: na knjeżim dworje we Łuſy: dźěłacźeŕka Helena Pawluſchowa, wot 20 lět, dźěłacźeŕ Jan Pawluſch wot 20 lět, Helena Wróblez, wot 15½ lěta; na knjeżim dworje w Scheſchomje: dźěłacźeŕka Marja Wawrikez wot 19 lět, Marja Miklez wot 15 lět, Marja Predlez wot 15 lět.

S **Banez** pola Njeßwacźidła, 13. januara. Dźenża ßwjecźeſchtaj pſches Bożu hnadu żadny ßwjedźeń ſłoteho kwaßa: Ernſt Sahrodnik, wumjeńkaŕ tudy w Banezach, ſe ßwojej mandźelſkej Hanu rodź. Kolchez. Wot wjele ſtron, też wot Wutołcźańſkeho knjejſtwa, doſta ßo jimaj pſchecźelniwe ſbożopſchecźe. Požohnowanje Knjeſowe doſtaſchtaj w Njeßwacźidliſkim Bożim domje wot kn. fararja Jakuba. Pſchi tym bu ßobu na to ſpomnjene, ſo je jubilar (Sahrodnik) jenicźk hiſchcźe żiwy ſ tych, kotſiž běchu jako prěni do zyrkwineho pſchedſtejićeŕſtwa wuſwoleni. Wón je drje pſched tſjomi lětami ſtaroby dla wuſtupił, ale wón je prjedy dléje hacź 25 lět jako zyrkwiny pſchedſtejićeŕ woßadźi ßłużił a je też wot konſiſtorſtwa teho dla cźeßne wuſnamjenjenje doſtał.

Se wßow. Towarſchnoſcź a ſabawa matej w tu khwilu ßwoje knjejſtwo w měſtach a na wßach, też w ßerbſkim kraju. Wſchě móżne towarſtwa wuhotuja jene pſchemoh druheho konzerty, dźiwadła a druhe ſabawjenki. Nětko ßo ſ poknym prawom wotcźakuje, ſo bychu Sſerbjo w towarſtwach, wot nich hajenych, na ßwoju rěcź dźiwali. Temu bohużel tak njeje. My Sſerbjo w ßwojich towarſtwach prawa ßwojeje macźerneje rěcźe ßami pſchikrótſchujemy. S tajkim poczinanjom wuwabimy wußměſchenje naſchich ßußodow. Schtóž je hdy ſkładnoſcź měł, tajkim poſkićenkam, wot jednorych Sſerbow pſchednoſchenym, pſchipoßłuchacź, wě, kak żałkawje, kak hłuchoſranjaze to klinczi, hdyž jednori Sſerbja w konzertach a dźiwadłach w zuſej rěcźi pſchednoſchuja. Sſerbſki akzent, ßerbſke ſynkowanje je ſtajnje ßłyſchecź. My prajimy „jim Sſerb na hubu bije“. To ßo njeſhubi, byrnjež ßo bóle prózowali, pſchetož nichtó ſe ßwojeje koże wujěcź njemóże. To ßo nam Sſerbam jenicźzy tak njeńdźe. Kóżdy druhi, kiž pódla ßwojeje macźerneje rěcźe zyle hinaſchu zuſu rěcź nawuknje, tole naſhonjenje cźini. Snajemy ſdźěłanych Němzow mjes nami, kotſiž na tajke jim pſchecźiwne pſchednoſchki hakle poßłuchacź njekhodźa, ale rad ßo wobdźěłuja na ßerbſkich konzertach a dźiwadłach. Wěmy pſchipady, ſo ßu ßamo Němzy runje tejele pſchicźiny dla pſchecźiwo wuhotowanjam tajkich njeßerbſkich ſabawow proteſtowali. Tak my Sſerbja bjesdźak něſchto hajimy, wo cźož po prawom żadyn roſomny cźłowjek njerodźi. Dale wopomńcźe tu kołwrótnoſcź. Naſchi ßußodźa maja we wſchěch měſtach ßwoje wulke, haj wulkotne dźiwadła, konzertowe domy a ßwojich derje wuwucźenych dźiwadźelnikow a hudźbnikow, a tu pſchiběhnjemy my khuduſchzy Sſerbjo a chzemy jim pomhacź dźiwadło hracź a ſpěwacź, a to hiſchcźe w doſcź hubjenej němcźinje. Je to roſom?! Cźaſto ſtawa ßo, ſo ßo pſchipoßłucharſtwo mjenje pſchednoſchenemu żortej, ale bóle pſchednoſcherjowej hłupoſcźi a njeleposcźi ßmėje. Wy ßerbſke młode holzy, wy ßerbſzy młodźi hólzy ſcźe ſa tajke ſjawne wußměſchenje tola pſche dobri, duž woſtajcźe ßo radſcho teho, ſchtož tola waſche njeje! Na wjeßnych jewiſchcźach widźimy cźaſto wězy ſ wulkoměſcźańſkich tingl-tanglow, ſo je phi a hańba. Tu ßo ßakruje a ſeli, ſo móhła ßo ſemja kwěkacź, a tam ßo ſaßo pſchednoſchenka njepozcźiwoſcźe dótka. Zuſy ſpißowacźel tajkich kruchow piſche ſ wjetſcha ſa wſchědny khléb a ſpekuluje cźaſto na najnižſche żadoſcźe cźłowjeka. Wón piſche mjenje ſa wjeßny lud, ale bóle ſa wulke měſta, kotreż ßu hewak hižo woprawdźity Sodom a Gomorrha, a do kotrychž ßo hewak wſchón njekniczomny prak ſe wſcheho ßwěta cźiſchcźi. My mamy tola w naſchej lubej macźerńej rěcźi rjanu ſběrku njewinowatych żortnych pſchedſtajenjow, ſo njetrjebamy ſa zuſym njerjadom hrabacź a jón w ßerbſkim ludu roſſchěrjecź. We wſchěch towarſtwach w Sſerbach (też we wojeŕſkich, w kotrychž ßu byłe w ſpoczatku ßwjedźenje jenoż ßerbſke) hodźi ßo derje ßerbſke dźiwadło ſehracź. Njech ßo wſchudźom na to dźěła, ſo pohórſchk, kotryž ßerbſkemu ludej k cźeſcźi njeßłuži, ßo w pſchichodźe wotſtroni. Jeli ſo chzemy, ſo bychu naß druſy cźeſcźili, je nuſne, ſo pſchede wſchěm ßami ßebje cźeſcźimy!

Se **Stachowa.** Skałarjej Janej Kozorej, kotryž je njepſcheſtawajcy 35 lět dołho w ſkałach Sparmanna a Co. w Semizach dźěłał, je ßo cźeßne ſnamjo ſa ßwěrnoſcź w dźěle ſpożcźiło.

S **Kukowa.** Sańdźenu ßobotu ßo w Schrybarjez ſkale tudy ſrudźazy podawk ſta. Popołdnju chzychu ſkałarjo pſched ßwjatokom něſchto kamjenjow natſélecź. Schtyrjo dźěłacźerjo pak ſtupichu ßo jenoż 50 krocźeli ſdaleni. Hdyž wutſél wubuchny, něhdźe 25 puntow cźeźki kamjeń Maxej Krauſy do hłowy ſlecźa. Hłowa ßo hnydom do dweju dźělow roſſchcźěpi a Krauſa na měſtnje morwy leżo woſta. Wón mandźelſku ſ małym dźěſcźom po ßebi ſawoſtaji. Hakle dźeń prjedy bě do Kukowa pſchicźahnył — a na druhi dźeń hižo jeho nahła ßmjercź dokhwata.

S **Rakez.** Njedźelu 26. januara budźe naſch wyßokocźeſcźeny knjes faraŕ Gólcź ßwój 40 létny ſaſtojnſki jubilej ßwjecźicź. Woßadni ßo hotuja, pſchi tejle ſkładnoſcźi ßwojemu dołholětnemu, lubowanemu duſchowpaſtyrjej na wſchelake waſchnje ßwoju luboſcź a dźakownoſcź wopokaſacź.

Se **Zitawy.** Roshorjazy podawk bě njedźelu popołdnju wjele ludu na tudomnu dwórniſchcźowu dróhu pſchiwabił. Do wobydlenja pſchekupza Richarda Häblera bě lieutenant Roſa wot 10. kompagnije

pěschkowskeho regimenta cžißko 102 pschiběžał, so by ßebi doscžcžinjenje sa cžescžesranjenje żadał, kotreż bě jemu Häbler ßobotu w nozy w jene khosejowni scžinił. Rosa ßwój mjecž wucžahnywschi do Häblera bijesche. Tutemu pak ßo poradźi, hdyż bě jeho offizěr wjazy krócž rubnył, mjecž pschimnycž a offizěra do kuta scžischcžecž, hdźeż jeho twjerdże dźerżesche. Mjes tym bě 13létna Häblerez dźowka podružnikow sawołała, tež bě ßo poliziji powjescž dała. Hdyż stónczńje polizistojo pschińdźechu, Häbler lieutenanta, kotrehoż bě hacž dotal wupschimnjeneho dźerżał, puschcži. Lieutenanta Rosu hnydom k regimentowemu komandeurej skasachu. Häbler je ßo jenoż s lohka na hkowje sranił.

S **Biskopiz.** 15. januara popołdnju je ßo w Frankenthalu stara schula wotpalika.

S **Hłuschiny.** Hospodarskej pomocznizy Mari swud. Altmannowej rodź. Kschižanez a dźełacžerjej K. A. Herzogej je ßo cžeßne snamjo „sa ßwěrnoscž w dźele“ spożcžiło. Altmannowa wot 55 lět a Herzog wot 34 na tudomnym knjezim dworje dźełа.

W Kulowje ßwjecžesche njedźelu ßerbske spěwarske towarstwo „Bratrowstwo“ ßwój 4. sakoženski ßwjedźeń. Hacžrunjež wjedro njebě najlubosnische, dojědźechmy ßebi k wam tola — a nihdy ßo njebudźemy kacž. Wulzy wokschewjeni wrócžichmy ßo domoj. A s nami sawěscže wschitzy waschi pschemnosy hosczo. Braunerez wulka kubja bě do poßlednjeho kucžika pschepjelnjena, a sady na galeriji mohł rjez hacž do wjercha horje. Genovesa ma wabjazy hłóß. — Ale to njebě doscž, hischcže wjazy scže posticžili, a my myßlimy, so je to pschewjele sa jedyn wjecžor: pokschtwórta hodźiny poßluchacž. Wy scže ßebi myßlili, so chzedźa ludźo sa 50 np. też nješchto hódne měcž. Nó a woprawdże wostudźiło ßo nam njeje. — Prěni dźěl wopschijesche 5 spěwanych cžißkow a ßměschk (kotryż wschak budźichmy radźi parowali). Derje radźischtaj ßo khoraj: „Hańžka njeßmě z Jurkom precž“, a „Muż je precž“. W tutym ßo spěwarjo też s wuspěchom wo modulaziju prózowachu. Wubjernje lubjesche ßo wschěm měschany kwartett „Kolebny spěw“. Pschi tym wustupi też a kraßnje ßerbscheżinu wurjekowasche wasch sahorjeny knjes dirigent. Tón ma sawěrno luboscž k towarstwu, a je wam dobry. Sskawa jemu, hdyż, runjež Njeßerb, tajke cžeżke dźełko tak wustojnje wě wuwjescž. Sbożo wam pschejemy a wjeßelimy ßo, so macże tajkoho wubjerneho a horliweho wjednika sa wasch spěw. S radoscžu wusnawamy, so ßměcže ßebi postup do knihow sapißacž. My, kotsiż dotal wschě wasche ßwjedźenje wopytachmy, możemy to poßudźicž. — Potom scžěhowhsche wulka struchkohra „Genovesa“. Powschitkownje bě sacžischcž jara rjany a dobry. Hra bě derje hrata a studowana. Ani ras njeje ßo wjasnyło, pschi cžimž ma wěso wulki podźěł wasch knjes pschedßyda, kotryż bě souffleur, so ßebi lěpscheho njemózecže pschecž. Najwyschscha cžescž pak ßłuscha jeho ßotsje (też bratr hrajesche) — mischtrowskej Genovefje. Jeje pschijomny hłóß a zyła postawa, jeje dobra a cžista ßerbska rěcž, jeje wěste a tak pschistejaze wustupowanje w kóżdym nastupanju — haj: pschekwapi naß. Schto pak s jeje role najwjazy skutkowasche? To, so hrajesche hrajerka zyła, so pohiby a ßłowa pschewodźeschtej, wożiwjeschtej wocži a so wschitko hromadże ßobu hrajesche — duscha. Tola też drusy hrajerjo a hrajerki prózowachu ßo na pschemoh, hoscžinu pschihotowacž wocžomaj a wuschomaj a wutrobam pschitomnych, kotsiż s khwilemi poßłuchachu se sadżerżanym dychom. — Też drasta, s Draždźan pożcžena, bě rjana a pschihódna. Temu jenoż njerosymimy, kak możeschtej dwě woßobje w ßerbskej a jena w němskej drascže wustupicž. Tu ßo nam sesda, jako by naß něchtó s pjascžu mjes wocži ßmyknuł. Pschedstajenje bě wubjernje a ßebi wulku khwalbu dobu. Wjeßelimy ßo, lubi bratśja, nad waschim hibanjom, nad waschim postupom, nad waschej pilnoscžu. Dźěłajcže tak dale! To śmeje dobry a najlěpschi wliw na waschu zyłu woßadu. Wón ßo hižo pokasuje, a pokaże ßo dale bóle. Njech je tole rjane myto sa waschu prózu. Ani njebjeske myto ßo waß njesminje.

Se **Shorjelza.** Pschißażny ßud je dźełacžerja Ernsta Schütza s Kija dla cžélneho sranjenja se ßmjertnym scžěhwkom k khostarni na 5 lět saßudźił a jemu cžeßne prawo na 3 léta wotrjeknył. Schütza, kotryż je ßo w lěcže 1876 w Rychwałdże narodźił, je nan dweju dźěsczow a hacž dotal njekhostany. Psched ßudom ßo wón płakajzy wusna, so je 27. oktobra wjecžor ßwojeho pschichodneho nana morił, tola wón praji, so njeje wotpohlad měł, jeho moricž. Wón je chzył jeho jenoż sranicž. Schütza, kotryż je ßo hakle w lěcže 1899 s dźowku morjeneho woženił, snapschecža khěże ßwojeju pschichodneju starscheju bydlesche; schoßej wobej wobydlenje dźělesche. Spomnjeny wjecžor bě Schütza, kotrehoż hewak sa porjadneho a směrneho muża znaja, a kotryż bě ßo hacž dotal se ßwojimaj starschimaj snjeßł, s pschichodnym nanom a ßwakom do korczmy schoł a ßo w 11 hodźinach domoj nastajił. Sso domoj wrócžiwschi Schütza, kotryż bě jenoż nékotre schkleńzy piwa a dwaj palenzaj wupił, a na kotrymż njebě pytnycž, so je pjany, herjekasche a ßwojeju pschichodneju starscheju ßwarjesche. Wón do jstwy pschichodneju starscheju dźěsche, żadasche ßebi jědź a, hdyż jemu khosej posticžichu, s pjascžu na blido dyri. Hdyż mjes tym jeho ßwak domoj pschińdże, ßo Schütza hischcže bóle roscžerczi; wón se jstwy stupi a pschichodnemu nanej najnjehornische wudma nawdawa. Schkleńzu we woknje rosbiwschi wón nóż wucžeże hrożo: „Hdyż won pschińdźesch, budże to twoja śmjercž!“ So pschichodny nan won stupi, so by rosnjembrjeneho cžłowjeka směrował, bě woprawdże s pschiczinu jeho ßmjercže. Podružnik Rohricht bě Schützu, kotryż każ dźiwi s nożom machaje domoj dźěsche, hischcže warnował, so ßo njeby njesbożowny scžinił. Hdyż pschichodny nan s pschewodom ßwaka sa Schützu dźěsche a ßo jemu pschibliżi, tón każ njembry do pschichodneho nana kló, kotryż ßo hnydom k semi swjesy a sa khwilku wudycha. Każ posdźischo widźachu, bě dźiwuch ßwój wopor tsi krócž kaknył, a to ras do wobliczа, druhi krócž mjes rjebka do wutrobnja a tsecži krócž pschi wobruczży, Poßlednje kaknjenje je po spósnaczu lěkarjow ßmjertne było. Sso dohladawschi, schto bě naczinił, Schütza najprjódy spyta prěcž, so je mordarstwo skucžił. Pschi njeskutku wużity nóż, kotryż bě wón skhował, posdźischo wußlědźichu. Potom wón wudawasche, so je w pjanosczi pschichodneho nana skónzował, a psched ßudom chzysche ßebi wón sdacże dacž, so je ßo jenoż psched pschichodnym nanom wobarał. Pschichodny nan je směrny stary muż był, kotryż ma dźełа połne żiwjenje sady ßebje. Wón bě 26 lět w Kijowskej fabrizy dźełał.

Troschtny khěrlusch.

Bóh na mnje spomina
Se ßwojej wótznej ßwěru!
Tak praj, o wutroba,
S tym troschtom dóńdźesch k měru;
Cže niczo njetraschi,
Kschiż, nusa, srudoba,
Hdyż wěrisch we duschi:
Bóh na mnje spomina!

Bóh na mnje spomina,
Wón je mój Wócžez miły!
O kak to posběha,
So duch je sradny, cžiły!
Mje dźěczo schkituje
Tu jeho prawiza,
Duż rjeknu dźakownje:
Bóh na mnje spomina!

Bóh na mnje spomina,
Wón ßwoje dźěczo widźi
A sa njo pomoz ma,
Hdyż ßwět jo tyschi, hidźi;
Wón je a wostanje
Hród twjerdy, khowanka,
Duż wěrnosczˊ njepadnje:
Bóh na mnje spomina!

Bóh na mnje spomina,
Wón kryje moje pady
A s prawdu Khrystuża
Chże njebjo dacž mi s hnady;
Wón dźěczo scžinił je
Mje psches krej Sbóżnika,
Precž hele traschenje:
Bóh na mnje spomina!

Bóh na mnje spomina
Se ßwojim żohnowanjom;
Wschak mikoscž njebjeska
Mi skhadża s kóżdym ranjom.
Ja jeho pschewod mam,
Hdźeż noha postupa,
Duż wschędnje wuprajam:
Bóh na mnje spomina!

Bóh na mnje spomina,
Też hdyż ßo njebjo mrócži
A staroscž, tyschnota
Mi na wutrobu tłócži;
Haj, pschińdże k dźělenju
A jima stysknota
Mje w ßmjertnym bědźenju:
Bóh na mnje spomina!

Bóh na mnje spomina!
O ßłowo rjane, kraßne,
Ty mózna sepjera
A troschta ßłónzo jaßne!
Njech mi cže do dusche
Duch Boži sapißa,
Dha sbóżna wěstoscž je:
Bóh na mnje spomina!

K. A. Fiedler.

Přilopk.

* Augustußowy móst w Draždźanach je najdlěje stał. Swojeje wuskosce dla wón sa pschiběrazy wobkhad dawno wjazy njedoßaha. Duż jón podtorhaja. Nowy móst budże po możnoscži staremu podobny, jenoż so budże wjele schěrschi a so budża jeho wobluki 40 metrow schěroke. Nětczischne wuske wobluki ßu łódźnikam jara straschne.

* Załoßne mordarstwo a ßamomordarstwo je wikowar Jäger w Dybinje pola Zitawy skucžił. Jeho żonu, na

kotruž tukaju, so je woheń sakožiła, běchu teho dla do ſudniſkeho pſchepytanja wotwjedli. S tym ſo muž tak roshori, ſo ſwojim tſjom dźěćzom, 1 hacž 9 lět ſtarym, a potom ſebi ſamemu ſ britwju krk pſcherěſnu. Najprjedy bě Jäger ſpytał dźěćzom ſ fosforom, ſe ſchwabliczkow wotſchkrabanym, kotryž bě do khoſeja ſypnył, ſawdacz. Dokelž pak ſo ſtarſche dźěćzo ſarjetny, ſajědojczeny khoſej wužicz, wón kuchiński nóž ſhrabny, ſo by dźěćzom wulku žiłu a krk pſcherěſnył. Na tajke waſchnje wón młódſche dźěćzo mori, mjes tym ſo ſtarſchej dźěſczi a Jägera hiſchcze žiwych namakachu a jich do Zitawſkeje hojerńje dowjeſechu. Khěža, w kotrejž Jäger ſe ſwojej ſwójbu bydleſche, bě ſo pſched krótkim wotpaliła. Jäger měješche ſwoju nadobu jara wyſoko, ſ 2000 hriwnami, ſawěſczenu. Duž ſo na jeho žonu hrěſchachu, ſo je woheń ſakožiła, ſo by pjenjeſy ſa ſawěſczenu nadobu wupłaczene doſtała. Jeho žonu teho dla do ſudniſkeho pſchepytanja wſachu. To je Jägerej tak k wutrobje ſchło, ſo wón wobſamkny, ſebi a ſwojim dźěćzom žiwjenje wſacz. Sandźenu njedźelu wokoło $^3/_4$5 hodźin běchu ſ khěže, w kotrejž Jäger bydleſche, žałoſne kſchiki ſłyſchecz. Hdyž druſy podružnizy pſchiběžachu, wſchě durje ſeſamkane namakachu. Je ſ naſłynoſczu wocziniwſchi, ſo ſ hroſnym napohładom wuſtrózichu. Prěnju pomoz w bliſkoſczi pſchebywazy dr. Lindner najprjódzy czežkoſranjenymaj dźěſczomaj a potom nanej poda. Najmłódſche dźěćzo, kotremuž bě ſo krk do zyła pſcherěſnył, bě hižo morwe. Jäger a druhi hólz bjes nadźije na ſahojenje khoraj ležitaj, mjes tym ſo ſnadź ſo ſtarſchemu hólzej hiſchcze žiwjenje ſdźerži. Kaž ſtarſchi hólz praji, je wón widźał, kak nan foſfor do do khoſeja měſcha, czehož dla hólz njeje khoſej pił. Jäger ſam a druhi ſyn ſajědojczeny khoſej pijeſchtaj, też pollětnej holczzy nan khoſej picz da. Spóſnawſchi, ſo njebě jědojta měſcheńza doſcz ſyłna, wón krwawy njeſkutk ſkuczi. Jäger, kotryž bě, kaž jeho žona, hewak ſtróſby a dźěławy, je ſo pjecza do njeſkutka palenza napił. — Wo Jägerowych ſwójbnych wobſtejnoſczach ſo piſche: Jäger je ſo 1857 w Heinersdorfje pola Friedlanda w Czechach narodźił a bě ſo je ſwojej žonu pſched 21 lětami woženił. S mandźelſtwa je pjecza 15 dźěczi wuſchło, kotrež pak ſu wſchě hacž na 3 njeſkutkowe woporу prjedy wumrjekle. 1883 a 1884 Jäger we Wuſtju bydleſche, hdźež wureſne twory pſchedawaſche. Tam je ſo jemu pjecza hižo ras nadoba ſpaliła. Potom je do Draždźan czahnył, hdźež ſo jako ſłużbak žiwjeſche. S Draždźan wón do Dybina pſchicżeże. Pſchede wſchěm jeho dla jeho pilnoſcze khwała. Jäger po fabrikach a rejwanſkich łubjach khodźeſche a tam apfelſiny, datle a figi pſchedawaſche. Jeho žona jeho njedźiwajzy ſwojich dźěczi pſchi tym podpjerowaſche.

* (Wotprawjenje.) 26lětnemu dwójnemu mordarjej hórnikej Khorli Schreiberej, kotryž je ſwoju žonu a ſwoje 4lětne dźěćzo ſe ſekeru ſarasył, ſu w Halli hłowu wotczeli.

* (Rubježny nadpad.) Mjes Pfaffendorfom a Horchheimom pola Koblenza ſu 22. januara tſjo dundazy knihiwjednika jeneho twarſkeho miſchtra nadpadli a jemu 8000 hriwnow, k wupłaczenju mſdy poſtajene, rubili. Do knihiwjednika a jeho dweju pſchewodnikow ſu ſ revolwrow tſělili a jich ſranili. Rubježnizy ſu czekli.

* (Sſok ſmjerczi ſaſnudźił, ſo wobhnadźił a w lotterije wulke dobyczе ſczinił.) S Wołomuza na Morawje piſaju: Mordarſtwa dla k ſmjerczi na ſchibjenzy ſaſnudźeny, wot khěžora k khoſtarni na czaſ žiwjenja wobhnadźeny gmejniſki pſchedſtejicżeŕ Helfert ſ Małeho Stohła, je na jedyn ſwojich loſnow w lotteriji 50,000 krónow dobył.

* (Ssopalazy żeleſniſki czah.) Pola Trautmansdorfa w Awſtriſkej je ſo żeleſniſki tworowy czah ſapalił, ſ kotrymž ſo tſi petrolejowe kótkojte woſy ſobu wjeſechu. Wójka jeneho ſ tychle woſow ſo ſłama, a petroleja ſo woheń popadże. Płomjenja ſo na 12 ſady tuteho woſa jědźaze waggony wupſcheſtrěchu. Někotſi żeleſniſzy ſaſtojnizy ſo czežko wopalichu.

* Morduarſtwo? Sſłużobna holza Baronez, kotraž bě 50,000 hriwnow w lotteriji dobyła, bě loni kónz dezembra ſe Sabjar w Schleſynſkej, hdźež pola ſwojeju ſtarſcheju bydleſche, do Barlina worjeła, ſo by ſebi dobyty pjenjes wupłaczicz dała. Wot teho czaſa je ſo holza ſhubiła. — W Göppingenje ſu jenu holzu, kotraž je ſo pſched dlejſchim czaſom ſhubiła, w jeſorje ſadajenu namakali.

* Wo żałoſnym njeſbožu ſ Belfaſta (w Jendźelſkej) piſaju. Pónđżelu ſo na dobo boczna murja Smithfildez pſchadownje ſaſypny, Mnoſy dźěłaczerjo a dźěłaczerki pod roſpadankami leża; hacž dotal je ſo 10 morwych wuhrjebało.

* (Nowu paleńju ſa czźěła ſu w Eiſenachu natwarili Czźełło wěſteje ſwudowjeneje Frankoweje je ſo tam jako prěnje khowało.

* Wjele njeſboża na morju je tydźeńſchi wětr naczinił. Łódź „Marja“ je ſo ſ prochom a mochom w połnóznym morju podnurika. Tež němſka łódź „Elſe“ je ſo ſe ſydom muži ſylnej wobſadku na jěſbje do Jendźelſkeje ponurika. Parna łódź „Silva“ je njedaloko Loekena pſchi Jütlandſkim wjeczornym brjoſu do dna ſakožiła. Łódźine roſpadanki pola Hirtshalſa k brjohej dſchipkuwachu. Schto je ſo ſ wobſadku ſtako, njewjedźa.

Wuſudźenja.

Khoſtanſka komora. Piſmikiſtajeŕſki wucżobnik P. Balzer ſ Noweje Wſy pola Njeſwaczidła bě ſwojimaj knjeſomaj Mülleromaj w Budyſchinje na wjazy krócź wſcho hromadże něhdże 680 hr., a jenej kładżeŕzy 3 hr. kranył, a pódla teho jenemu piſmikiſtajerjej 2 hr. 40 np. pſchekſchiwił. Balzera k jaſtwu na 2 $^1/_2$ lěta ſaſudźichu.

Hudanczzy.

263.	264.
Je hońtwjerka, kiž czicho ſłědźi	Woni w czornym khabacze
Sa nóznej czichej ſłědźerku,	S rěblom każa do ſemje,
A ſhrabnywſchi ju ſebi k jědźi	Dźełajo w Bożim mjenje
Rad ſpupoli ju ſyru wſchu.	Sſłónczka njewohladnu żenje;
A hoſpoſa ſej khwali rjenje	Delka 'noż jim lampiczka
Tu hońtwjerku, jej wužitnu,	Sswětło miſchkri do dźěła.
A dźakna njeſapowě żenje	Bóh daj, ſo w tym ſtraſchnym dźěli
Jej poknu ſchkliczku mlokowu.	Bychu jeho ſakit měli!

Wuhudanczzy ſ poſledniejho cziſła:
261. Hwězdy. 262. Czeŕnje.

Sa nowy Maczicźny dom

je ſo w lěcze 1902 dotal nahromadźiło: 411 hr. 60 np.

Dale ſu ſa njón darili:

Hana Kerkowa	1	= 50	=
E. Łódny na Ssworiz-Měrſchez kwaſu w Bukezach naſběrał	12	= 30	=
Liſchki-Pónđżelnizy	—	= 50	=
Pſches redakziju „Łužicy“ (k dotalnym 34 daram ſe 119,28 hr.) dale ſwój bożodźěſczowy a nowolětny dar 1902 ſložichu: kk. ſubny lěkaŕ dr. Jencz w Budyſchinje 20 hr., dr. med. Handrik-Czěſła 6 kr. = 5 hr. 12 np.; po 3 hr.: faraŕ Kubiza w Bukezach, redaktor P. Kobylezki w Krakowje, cand. Wiczas, poſtowy ſaſtojnik Kubjenz, knjeni fot. Höffertowa w Draždźanach, knjeni dr. med. Kanigowa, wyſchſchi wucżeŕ emer. Jan Wjela w Budyſchinje; po 1,50 hr.: faraŕ Rěžo w Janſchojzach, cand. Schwjela w Podſtupimju; po 1 hr.: cand. Wylem Nowy w Podſtupimju, ſtud. theol. Chriſka w Barlinje (wot 14 kk. **= 51 hr. 12 np.**) . . . . . =	51	= 12	=
W „Katholſkim Pósle“ czišło 4. lěta 1902 hižo kwitowane: Delanſka patentna komišija 85 np. + 20 np. — Radwoŕſka płatowa komišija: ſ wowczeje w Khelnje 1 hr., a w Kamjenej 20 np., a ſaſo w Khelnje wutoru 1 hr., a na Krawzez ſchczišnach pónđżelu 80 np. + 50 np. = 3 hr. 50 np. — Jako bożodźěſczowy a nowolětny dar 1902 (k prjedyſchim 187 ſe 455,35 hr.) dale ſložichu: Na Khelnjanſkich Krawzez ſchczišnach w Radworju nahromadźene (R. P. K.) 15 hr., Konjeczanſkich Wokez kmótſja w Ralbizach 4 hr. 56 np., N. N. ſ Khelna 3 hr., Miklawſch Czemjera ſ Ralbiz, M. H. ſ Panczиz po 2 hr., Miklawſch Kórjenk ſ Trupina, Miklawſch Brěſan ſ Laſka, Michał Janza ſ Konjez po 1 hr., K. H., Jurij Zur ſe Schunowa po 50 np., P. J. ſ K. 33 np. **= 30 hr. 89 np.** wot 11 pſcheczelow. — Молоканы 1 hr. . . . . =	36	= 44	=

Hromadźe: 513 hr. 46 np.

S dźakom kwituje a dalſche dary pſchijimuje

ſarjadniſtwo Maczizy Sserbſkeje.

Drjewowa awkzija.

Ssobotu 25. januara t. l. ma ßo popołdnju wot 3 hodźin
w hoscźenzu w Hunczerizach
scźěhowaze drjewo na pschesßadźowanje pschedawacź:
880 krutych żerdźow, 8—12 cm. delnjeje tołstoscźe,
900 żerdźow, 5—7 cm. delnjeje tołstoscźe,
41 rm. twjerdych a 110 rm. mjehkich palnych klumpachow.
18 „ mjehkich repuchow,
106 twjerdych dołhich hromadow.

Drjewo je pschihotowane w Huscźanskim revěrje we wulěßowanjach 18., 21. (w Huscźanskim lěßu) a 24. wotdźělenja (na hornczeŕnskim haczenju.)

Huscźanske hajnistwo, 15. januara 1902.

O. Mendte.

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 30. januara ma ßo na
Nießwaczidliskim majoratskim revěrje
scźěhowaze palne drjewo na městnje ßamym na pscheßadźowanje pschedawacź:

6 rm. schcźěpow liscźoweho drjewa,
4 rm. = jehlinoweho =
3 rm. kuleczkow liscźoweho =
50 rm. dołhich hromadow liscźoweho drjewa,
} w 29. wotdźělenju.

15 rm. schcźěpow liscźoweho drjewa
5 rm. kuleczkow = =
45 rm. hromadow = =
} w Njeßwaczidle a wokolnoscźi.

Shromadźisna dopołdnja w 9 hodźinach w 29. wotdźělenju w swěrinskej sahrodźe.

Hrabinske ſ Nieschke hajniske ſarjadnistwo.
H. Nieprascźk.

Drjewowe awkzije.

W hajniskich revěrach, Rakeczanskemu knjejstwu ßkuschazych, ma ßo scźěhowaze dny, tu pomjenjene, drjewo ſ wuměnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, ßa hotowe pjenjesy sjawnje na pscheßadźowanje pschedawacź:

1. **Schtwórtk 6. februara 1902 dop. wot 9 hodźin**
w **Kożlowskim revěrje** pschi kamjeńtnym haczе, shromadźisna w drjewischczu:
110 rm. kłójnowych schcźěpow,
100 rm. = kuleczkow,
158 rm. = pjeńkow,
150 rm. kłójnoweje walczźiny.

2. **Pjatk 7. februara 1902 dop. wot 9 hodźin**
w **Jeńscheczanskim revěrje,** shromadźisna w „běłych ladach“:
119 rm. kłójnowych schcźěpow,
3 rm. = kuleczkow,
241 rm. = pjeńkow,
270 rm. kłójnweje walczźiny.

3. **Wutoru 11. februara 1902 dop. wot 9 hodźin**
w **Trupinjanskim revěrje** pschi Konjeczanskej mjesy:
něhdźe 14 rm. próchnaweho kłójnoweho dołheho wużitkoweho drjewa,
2 rm. wólschoweho wużitkoweho drjewa ſa drjewjanzarjow,
10 rm. płotowych ryhelow,
110 rm. kłójnowych schcźěpow,
40 rm. = klumpachow,
370 rm. kłójnoweje walczźiny,
15 rm. brěsowych schcźěpow,
40 rm. = klumpachow,
30 hromadow walczźiny.

4. **Ssrjedu 12. februara 1902 dop. wot 9 hodźin**
w **Schczeńczanskim revěrje** „pschi roczźizy“:
3,57 m. brěsoweho dołheho wużitkoweho drjewa,
3 m. duboweho, wólschoweho a woßyzoweho drjewa,
25 m. schcźěpow liscźoweho drjewa,
2 m. brěsowych kuleczkow,
290 m. pjeńkow,
16 m. brěsoweje walczźiny,
616 m. kłójnoweje a schmrěkoweje walczźiny.

W Rakezach, 23. januara 1902.

Hajniske ſarjadnistwo.

Drjewowa awkzija.

Na **Sderjanskim tachantskim hajniskim revěrje** ma ßo **pónđzeln 27. januara** t. l. dopołdnja wot 9 hodźin
něhdźe 30 rm. dubowych palnych klumpachow,
120 rm. krutych hromadow,
100 rm. twjerdych a mjehkich hałosow a
100 rm. mjehkich pjeńkow
ſe ſwucźenymi wuměnjenjemi ſa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź. — Shromadźisna w drjewischczu pschi Schenkez haczе pola Sderje.

Hajniske ſarjadnistwo.

Drjewowa awkzija.

W **Kamjenjanskim Selenym Haju** ma ßo **wutoru 28. januara dopołdnja wot 9 hodźin**
130 twjerdych tołſtych dołhich hromadow
ſa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Radworske ryczerkubło, 24. januara 1902.

Kubłowe ſarjadnistwo.

Drjewowa awkzija.

Na knjeźim hajniskim revěrje **w Dobroschezach** pola **Njeßwaczidła** ma ßo
wutoru 28. januara t. l. dop. wot 9 hodźin
něhdźe 13 rm. kuleczkow, 50 kłójnowych dołhich hromadow
a 30 łoßow ſtejateho drjewa
ſ wuměnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, ſa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź. — Shromadźisna pschi Nowoßliczanskim pucźu.

Hajniske ſarjadnistwo.

Drjewowa awkzija.

Ssrjedu 29. januara t. l. ma ßo na **Wutołczanskim revěrje** 35 schmrěkowych a 50 schkowroncźich żerdźow,
30 rm. kłójnowych a brěsowych kuleczkow,
40 hromadow liscźoweho drjewa
dopołdnja wot 9 hodźin na pscheßadźowanje pschedawacź.

Drjewowa awkzija.

Pschichodnu ßrjedu 29. januara dopołd. w 10 hodźinach ma ßo w **Komorowje** pola Klukscha wulka dźělba płotowych ryhelow, klozow, żerdźow, něhdźe 20 mr. schcźěpow a kuleczkow
5 kop ßuchich walczźkow a
30 łoßow ſtejateho wużitkoweho drjewa
ſ wuměnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna w drjewischczu hnydom pschi wßy.

August Lodni.

Drjewowa awkzija.

31. januara 1902 popołdnju ½1 hodźiny ma ßo
w Hucźinjanskim hoscźenzu
17 mjehkich schtomow, $^{13}/_{23}$ rm., 393 mjehkich klozow $^{7}/_{36}$ cm., 250 tyczow, 108 rm. walczźiny, 273 rm. klumpachow, 95 rm. hałosow. 37, 4 ſtotnjow walczźiny, 21 dołhich hromadow walczźiny, 92 rm. pjeńkow. Pschihotowane w 34., 47., 52/53., 64.. 67/69., 99. wotdźělenju. Jednotliwje w 3., 4., 53., 63., 64., 65., 67., 68., 83., 95/98., 100., 105., 106., 109. wotdźělenju.

Kral. hajniske rentſli hamt w Drażdżanach.
Kral. hajniske revěrske ſarjadnistwo w Połpizy.
Jacoby. 23. januara 1903. Simmig.

Hdźe ßo meble, w ßamßnej dźěłarni wudźěłane, teho runja **ſchpihele** a **półſtrowane meble** ſ rukowanjom a po najtunischich płaczźisnach kupuja?
Jenoż w meblowni na theaterskej haßy 2
G. Seikritta, tyscherskeho mischtra.

Radworske spěw. towarstwo „Meja“

změje **njedźelu 26. januara t. l.** ☛ **zabawny wječor** w Delanec hosćencu w Radworju. Započatk ½8 hodźin. Po spěwanju reje za wopytowarjow. Serbske towarstwa a wšitcy přećeljo narodneje wěcy so jenož z tutym wutrobnje přeprošuja. **Předsydstwo.**

Burske towarstwo w Rakezach

směje **jutrje sa tydźeń njedźelu 2. februara** s dypkom **2** hodźin popołdnju w Geblerez hosćenzu swoju lětuschu **hłowna shromadźizna.** Dnjowy porjad: 1. Rosprawa wo towarstwowym skutkowanju w sańdźenym lěće. 2. Wólby pschedsydstwa. 3. Skasanki hnojnischćow a symjenjow so pschiwosmu atd.

Wo bohaty wopyt proßy **pschedsydstwo.**

Parny rěsak w Rakezach

wschě druzinu deskow a to:

najlěpsche schkleńčerske, tyscherske a twarske drjewo, zyle suchu tworu s puschćenja 1900/1901 po poniženych płaćizinach porucza. Dale so hranite drjewo wschěch dołhoscow a tołstoscow po skasanju rěsa.

Parny rěsak w Delnim Wujesdźe

khójnowe a schmrěkowe drjewo najlěpscheje hódnoscze sa schkleńčerjow a tyscherjow, zyle suchu tworu s rěsanja 1900/1901, teho runja parallelnje a konischy wobrubnjene twarske drjewo wschěch tołstoscow a dołhoscow po wjele poniženych płaćizinach porucza.

Hranite drjewo wschěch dołhoscow a tołstoscow so po skasanju schotuje.

Stare knihi so derje a tunje pschewjasatu.

Spěwarske

serbske a němske,

w trajnych jednorych a najwoßebnischich swjazkach

☛ **w najwjetschim wubjerku** ☚

po najtunischich płaćizinach pola

G. A. Wetzki,

knihiwjazarnja a papjerowa pschedawarnja

na bohatej haßy 17.

Knihi so derje a tunje wisatu.

Ziwnoscz na pschedań.

Ziwnoscz se wschěm inventarom w Budyschinje, hnydom pschi Sprewi leżaza, nimale 200 dawskich jenoscow wopschijaza, je wobsedźerjowe wobstarnoscze dla na pschedań. Dalsche je shonicz pola **Khorle Wackera** w Budyschinje pschi starej winizy.

Pjaty

wěnz spěwow

je wuschoł, a je sa 10 np. dostacz **we wudawarni „Sserb. Nowin“.**

Tam su tez prěni, druhi, tsecźi a schtwórty wěnz spěwow na skladze.

W Hórkach pola Khróscźiz je maßiwna nowa **chěża** cźißko 44 s hródzu a bróżnju, kórzom pola a rjanej sahrodu bjes hospody a wumjenka hnydom na pschedań. Wscho dalsche je pola wobsedźerja tam shonicz. Trajne skałarske dźěło so w symje a lěcze hnydom pschi khěži namaka.

Najlěpschi

kožowy mas „Torpedo“

k masanju cźrijow, schkórnjow, konjazeho gratu, njepschetrjechetny, porucza

H. Zawnik
w Rakezach.

Wot hód na wschě twory, kotrez so pola mje na knihi kupuja,

5% rabatta

dawam.

Ernst Bukan
w Klukschu a Lichanju.

Herbska grychta

na pschedań.

Herbsku grychtu w **Kosslowje,** pschi zjewej drósy do Kamjenza leżazu, se wschěmi kórczmarskimi prawami, dobrymi twarjenjemi a s něhdze 42 kórzami dobreho pola a luki, ma nětcźischi wobsedźeć Fr. Barko w Njeßwaczidle płaćizny hódno na pschedań.

Wobydlenje s pschihódnymi wuměnjenjemi je na pschenajecze pola **Henki** we Wulkej Dubrawje cźißko 3 g.

Schulerjo dostanu dobru **pensiju.**

Dalsche je shonicz psches měschcźarskeho wucźerja **R. Grätznera** pschi drjewowych wikach.

Hólcźez, kotryż chze pjekarstwo nawuknycź, może pschichodne jutry do wucźby stupicź pola **E. Böhme** we Wulkej Dubrawje.

Jako **wucźobnik** so jutry t. l. syn sprawneju storscheju w mojej kolonialnej a destillazijskej pschedawarni s pschihódnymi wuměnjenjemi pschiwosmje.

Pawoł Pětschka
pschi drjewowych wikach 4.

Wucźobnik

Pschichodne jutry może do mojeje pschedawarnje kolonialnych tworow hólz s dobrej schulskej wucźbu jako wucźobnik sastupicź.

Ernst Lehmann
(prjedy Khorla Pětschka)
na rózku serbskeje
a schulerskeje haßy.

Wucźobnik so pyta.

Do swojeje pschedawarnje kolonialnych tworow, spirituosow a zigarow lětsa k jutram wucźobnika s pschihódnymi wuměnjenjemi pytam.

Hermann Gruhl
pschi theatrowym městnje.

Tyscherskeho wucźobnika
hnydom abo posdźischo pyta
Schuster w Maleschezach.

Hólcźez, kotryż chze wojnarstwo nawuknycź, może jutry do wucźby stupicź pola wojnarskeho mischtra Wesera w Bukojnje p. Huczinu.

Wojnarskeho pomoznika
pyta wojnarski mischtr **Schramm** w Klukschu.

Kowarskeho wucźobnika
pyta **August Hübner**
w Rakezach.

Wucźobnika

hnydom abo k jutram pyta
kowarski mischtr **O. Ssymank**
w Bóschizach pola Njeßwaczidła.

Schewskeho wucźobnika
pyta **C. Hautz,**
schewski mischtr.

Schewskeho wucźobnika
s pschihódnymi wuměnjenjemi pyta
Khorla Strauß
na Bismarkskej drósy 16.

Sskużobne a hródźne dźowki a tajke k swinjom, wotroczkow, srěnkow, rólnych pohonczow, pohonczow, hejtmanow, dźěłaczerske swójby, tsecźakow a wolazych sa tudomne a Draždźanske strony hnydom pyta **Schmidtowa** na sukelnskej haßy cźißko 24 w Budyschinje.

Lěpscha, pilna a sprawna

służobna holza

so k 1. haprleji do służby pyta. Wot njeje so żada, so je hižo służiła a so je s najmjeńscha 16 lět stara.

Pschekupzowa **Schischkowa**
na swonk. lawskej haßy.

Cźista, sylna **służobna holza** so k 1. haprleji do służby pyta na swonk. lawskej haßy 13 po 1 sth.

Dźowka, kotraż może derje dejicź, so sa 55—60 tol. lětneje msdy hnydom pyta. Dalsche je shonicz we wud. Serb. Now.

Dźak.

Sso wrócziwschi wot rowa nascheje lubcje njesapomniteje mandźelskeje, maczerje, pschichodneje maczerje a wowki

Hany Njeczynjeje rodź. Mitaschez

w Klukschu

w 52. lěcze żiwjenja sa swojich swójbnych pschesahe wumrjeteje, hnuje naß, wschitkim pschecźelam, sußodam a snatym sa wopyty a wopokasma lubosczе pschi khorosczi, sa rjanu kwětkowu rychu a pschewod k poßledniemu wotpoczinkej, woßebje knjesej fararjej Birmichej sa towarstwowe prědowanje pschi pohrjebje najhłubscho saczuty dźak prajicź.

Hłubokosrudźena Njeczynjez swójba w Klukschu.

(K temu cźißku jena pschiłoha.)

Pschiloha k czišku 4 Serbskich Nowin.

Ssobotu 25. januara 1902.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždźanskich skótnych wikach

20 januara 1902.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha.	Rěsna waha.
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšcheje rěsneje hódnosćże hacž do 6 lět	33—36	61—65
awstriske	34—37	62—66
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	29—32	56—60
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	26—28	52—55
4. ßnadnje pizowane kóždeje staroby	22—25	47—51
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšcheje rěsneje hódnosćże	31—34	58—62
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetšcheje rěsneje hódnosćże hacž do 7 lět	28—30	55—57
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	25—27	52—54
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	22—24	48—51
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	43—47
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšcheje rěsneje hódnosćże	30—34	55—60
awstriske	—	—
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	27—29	51—54
3. ßnadnje pizowane	23—26	46—50
Čelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	41—43	61—65
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	38—40	57—60
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skhišenjow w starobje hacž do 1¼ léta	51—52	63—64
2. mjaßne	48—50	61—62
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrowy	45—47	57—59

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2872 měchow.	W Budyschinje 18 januara 1902. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 23. januara 1902 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenza běła	8	71	8	94	8	53	8	82
" žołta	8	35	8	59	8	24	8	53
Rožka	7	19	7	31	7	19	7	35
Ječmjeń	6	79	7	—	6	50	7	—
Wowß	7	30	7	50	6	90	7	20
Hróch	9	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	—	11	—	7	50	9	—
Jahły	13	—	16	—	13	—	16	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	50	2	—	1	40	1	80
Butra 1 kilogr.	2	20	2	40	1	80	2	10
Pschenična muka 50 "	9	—	17	50	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	8	—	13	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	4	—	4	50	3	60	4	—
Ssłoma 600 "	36	—	43	—	32	—	38	—
Prošata 936 schtuk, schtuka	16	—	27	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby 50 kilogr.	—	—	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenični gris 50 kilogr.	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris 50 kilogr.	—	—	6	50	—	—	—	—

Runkliżowe žymjo, punt po 50 np. — **Čerwjeny dźeczel**, zentnar po 40—70 hr

W Budyschinje płaczeschе: kórz pschenizy (běła) po 170 puntach 14 hr. 80 np. hacž 15 hr. 19 np., žołta 14 hr. 19 np. hacž 14 hr. 60 np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 50 np. hacž 11 hr. 69 np., kórz ječmjenja po 140 puntach 10 hr. 8 np. hacž 10 hr. 50 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot 8 hr. 83 np. hacž 8 hr. 97 np., pschenza (žołta) wot 8 hr. 53 np. hacž 8 hr. 68 np., rožka wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr. 35 np., ječmjeń wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 13 np., wowß wot 7 hr. 20 np. hacž 7 hr. 35 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu

16. januara 1902.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 6 hr. 94 np. hacž 7 hr. — np., pschenza wot 8 hr. 20 np. hacž 8 hr. 53 np., ječmjeń wot 6 hr. 70 np. hacž 6 hr. 79 np., wowß wot 7 hr. 20 np. hacž 7 hr. 50 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacž 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., žyno 4 hr. 40 np., běruy 1 hr. 75 np. Ssłoma (600 kilogr.) 42 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 1 hr. 70 np. hacž 2 hr. 10 np.

Wjedro w **Londonje** 24. januara: Mile a pomróčene.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje njedźelu Septuagesima rano w 7 hodźinach diakonus Tyscher serbsku spowjednu rěč, ½9 hodźin farar Räda serbske a w 10 hodźinach němske prědowanje.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Jan Mirla, palěr w Małšezach, s Augustu Wobstez tam. — Jan Ernst Scholta, skakar w Bórku, s Berthu Ernestinu Röslerez tam. — Bjedrich Ernst Trepta, kubleŕ w Langebrücku, s Hanu Marju Scholcźiz w Małšezach.

W **katholskej zyrkwi:** Rudolf Franz Picha, samkar, s Hanu Josefu rodź. Nejedlej. — Michal Leschaw, dźełaczeŕ na Židowje, s Hanu Franzisku rodź. Salmez tam.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Martha Frieda, Ernsta Roberta Lischki, mlynskeho dźełaczerja na Židowje, dź.

W **katholskej zyrkwi:** Frieda Franziska Wjazßlawa Hame, pjekarskeho mischtra, dź. — Martha Hilžbjeta, Josefa Hermanna Kautza, fabriskeho dźełaczerja na Židowje, dź. — Hilžbjeta Hańža Marja, Richarda Scholtty, knjeżeho ßłužobnika w Jamnom, dź.

Zemrjeli:

Dźeń 17. januara 1902: Ernestina Franziska, njebo Khorle Rudolfa Gustava Creydta, ökonoma, sawost. wudowa, 62 l. 3 m. — 18. Emma, njem. dź. na Židowje, 3 m. 9 d. — 19. Ida Hilžbjeta, nemandź. dź. na Židowje, 1 m 4 d — Morwy narodź. ß. Ernsta Fietzy, wobydlerja a murjerja na Židowje. — Khorla August Rychtaŕ, dźełaczeŕ s Kallenbenberga, we wokrjeßnym wustawje na Židowje, 64 l. 4 m. 26 d. — 20. Frieda Hildegard, Bjedricha Khorle Hartmanna, dźełaczerja w Draždźanach, dź. na Židowje, 7 m. 26 d.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

Njedźelu Septuagesima smeje rano ½8 h. duchowny Domaschka serbsku spowjednu wuczbu, ½9 hodźin farar Kschižan serbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Čeßny diplom — Bronsowe medaille a čeßny diplom — III. myto

I. myto. — I. myto.

Heinrich Mohr,

schewski mischtr,

w Budyschinje, na ßukelnskej haßy 14,

porucza ßwój wulki sklad hońtw ćisich, jěsdnych a dołhich schkórnjow, pjelsczowych, filzowych a ßuknjanych schkórniczkow a stupnjow, wyßoko s kožu wobßadźenych, czopłych a wodu njepschepuschczatych, s jednorej a dwójnej póduschu, wyßokim a niskim pjeńkom. Hólczaze dołhe schkórnje s faldami a bjes nich. Rosweinske a Oschatzske filzowe stupnje a tofle s filzowej a kožanej póduschu, tež s pjelsczom wuschite. **Nowosćze** balskich a njewjesczinskich stupnjow. Ruske, amerikanske a němske gumijowe stupnje, stupnje a schkórnje s drjewjanej póduschu, s 1, 2 a 3 spinami, s ruskim filzom wuschite, kaž tež wschě jenož pomyßlne druziny **stupnjow**, a **schkórnjow** sa mužskich, žónske a dźeczi po snatych tunich płaczišnach.

Kedźbujcze na moje wukładne wokna!

Moritz Schulz, klampnarski mischtr w Budyschinje pschi ßerbskich hrjebjach 10

porucza ßo k shotowjenju wschěch klampnarskich dźełow, wodowodow, kupjelow, klosetow, ßamonapojakow sa skót, tšechnych žłobow a rołow, k pschikrywanju wěžow a runych tšechow, tež ßwój derje srjadowany sklad **domjazeje** a **kuchińskeje nadoby, lampow** a **łakowanych tworow** najnaležnischo porucza.

Spěschne poßłużenje. ☛ ☛ **Tunje płaczišny.**

Dobry a najlěpschi **paleny**

khofej

wschelakeho měschenja

punt po 85 np., 90 np., 1 mk., 1 mk 20 np. hacž 2 mk. jara płaczišny hódno porucža

Ernst Lehmann,

prjedy **Khorla Pětschka**

na rózku ßerbskeje

a schulerskeje haßy.

Paleny

khofej

ßylnje a czišce ßkodźazy

punt po 80—200 np.,

po wjetschich dźělbach poměrnje tuńschi porucža

Pawoł Pětschka

pschi drjewowych wikach.

Wubjerne a ßylnje ßkodźazy

khofej

punt po 100 a 120 np.

Dale dobre

likeury

a ßkódki palenz

naležnje poručam.

Žitny palenz liter 28 np.

Khorla Nowak

na žitnej haßy.

Strowy

skót.

Fosforokißały kalk, wobžerny pólver ßa ßwinje, pólver psche zaßy, hollandski a schwajzarski mlokowy

a **wužitkowy pólver, ßkótny jatrowy wolij**

nanajlěpje ſ dobrych družinow seſtajeny porucža

měschczańska haptyka

pschi hłownym torhoschczu.

Czerſtwy

lany wolij

w bleschach po 25 puntach a po wasy tunjo porucža

C. P. Walter

6 na ſnutskownej lawskej haßy 6.

Runklizu

po wosach zentnar ßa 45 np. pschedawa **Klahra** w Delnjej Kinje.

Hólzy a holzy!

Kupujecże ßebi ßwoje

kordowe tofle a drjewjanzy

a czrije ſ drjewjanej póduſchu

najtuńscho

w drjewjanzarni pschi ßerbſkich hrjebjach czißło 14,

Saßopschedawarjo dostanu najwjetschi rabatt, ſtare drjewjanzy a tofle ßo rucže a najtuńscho ſ nowa póduſchuja.

Ota Heber.

Pſchiſp. Wiczny dźeń na **žitnych wikach** pschedawam.

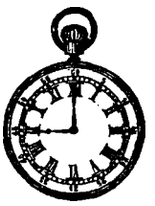

Franz Marschner

czaßnikar w Budyschinje

czo. 9 na bohatej haßy czo. 9

ßwój ſklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaſow** dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucža.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczišny.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pschiſpomnjenje: Rěčzu **Herbſki.**

Poß, dobry ſtražnik a czahar, je na pschedań w hoſczenzu w Kamjenej pola Radworja.

Dobreju ſtarſcheju konjow

ma dla pschirostka na pschedań

Delnjokinjanſki knježi dwór.

Howjaſe koże, czelaze koże, konjaze koże, wowcze koże a tež **wowczu wołmu** po najwjetschich płaczišnach kupuje

Heinrich Lange

pschi ßerbſkej katholſkej zyrkwi

a pschi žitnych wikach.

Koſaze koże,

ſajecże, kaniklaze, kocże, kunjaze a tkhórjaze koże po najwjetschich płaczišnach kupuje

Heinrich Langa

pschi ßerbſkej katholſkej zyrkwi

a pschi žitnych wikach.

Czorne draſtne tkaniny

ſa **njewjeſczinſke, konfirmandſke a žarowanſke wobleczenja**

wulki wubjerk po tunich płaczišnach porucža

C. G. Fiebiger

w Budyſchinje na ßerbſkej haßy 5 a 7.

Tale **ſchijaza maſchina**

nanajczišchiſcho ſkoro bjeſwolijowanja dźe,

wona na najwjazy nadźela a dołho dźerži.

Porjedźenja kóždeje družiny we mojej ßamßnej dźěłarni hnydom a najtuńscho.

F. Eule

na nowoſalzſkej dróſy

czišło 19.

Bronchialne zigarety*

pſche aſthma

ſakońſzy ſakitanc czišło 43750, pschihotowane po dr. Abbotu.

Dostacz w ſchtyrjoch měſchenjach po 10, 25, 50 a 100 ſchtuk. Płaczišna ſa 10 ſchtuk wuczini 50 np., 75 np., 1 mk. a 1,50 mk.

Dostacz

w měſchczańskej haptyzy

w Budyſchinje.

Bronchialne tow. ſ wob. rukowan. w Barlinje czo. 10. 7.

* Wobſteja ſ kopjenow tobakoweje roſtliny, cannabis indica, datura ſtramonium, ſ aniſoweho wolija, ſalpetra.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. – Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. – Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho ryneka 10 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 5. | Sobotu 1. februara 1902. | Lětnik 61.

Swětne podawki.

Sakske knježerstwo sakasnju pschiwoženja swini s wukraja njesběhnje.

Sakscy rěsnizy běchu knježerstwu psched krótkim petiziju podali, w kotrejž proschachu, so šměte so sałso swinje s Awstriskeje žiwe do Sakskeje wosyć. Dokelž je dopokasane, so swinje, w Sakskej so plahowaze, k rěsu njedoßahaju, bě sakske knježerstwo s wopředka swólniwe, mjesy awstriskim swojom wotewricy. Wo tej samej wězy je wone najprjedy s khěžorstwownym kanzlerom jednako. Tutón so wobmyßlesche, petiziji sakskich rěsnikow pschihłoßowacy, dokelž su so hižo cžasto s wukrajnymi swinjemi skótne khorosce sanjeßke, s kotrymiž je nasche ratarstwo wjele schkodowako. Tele wobmyßlenja khěžorstwoweho kanzlera su pola sakskeho knježerstwa rosrißake. Wone je myßl spuschcžiło, sakasnju pschiwoženja žiwych wukrajnych swini sběhnyc.

Nowy samoženjowy dawk

je druha komora sakskeho sejma sańdženy schtwórtk se 60 pschecžiwo 7 hłoßam pschijaka. Na samoženje hacž do 10,000 hriwnow njetrjeba so žadyn dawk płacžic.

Samoženjowy dawk wucžini na samoženje

psches	10,000	hacž	12,000	hriwnow	2 hr.
„	12,000	„	14,000	„	2½ „
„	14,000	„	16,000	„	3 „
„	16,000	„	18,000	„	4 „
„	18,000	„	20,000	„	5 „
„	20,000	„	22,000	„	6 „
„	22,000	„	24,000	„	8 „
„	24,000	„	26,000	„	10 „
„	26,000	„	28,000	„	12 „
„	28,000	„	30,000	„	14 „

Wudowam a žyrotam so dawk spuschcži, jeli so jich samoženje 20,000 hr. njepschekrocži a jich letne dokhody wjazy dyžli 1200 hr. njewucžinja.

Wyßokosc dawka na samoženje leżomnoscerjow, kotryž ma so po dawskich jenoscach dawac, so na scžěhowaze waschnje wobliczi: Dawk na samoženje psches 2000 hacž 4000 hr. wucžini 1 hr.

„	„	„	„	4000	„	6000	„ „	2 „
„	„	„	„	6000	„	8000	„ „	3 „
„	„	„	„	8000	„	10,000	„ „	4 „
„	„	„	„	10,000	„	12,000	„ „	5 „
„	„	„	„	12,000	„	14,000	„ „	6 „
„	„	„	„	14,000	„	16,000	„ „	7 „

atd.

Cžwili dźiwich kaniklow

budže so w Sakskej pschichodnje po sakońskim pucžu wobaracy. Prěnja komora sakskeho sejma je sakoń wobsamkła, po kotrymž je wußadźenje a hajenje dźiwich kaniklow s khostanjom sakasane. Wyschnoscy dyrbi po žadanju leżomnoscerjow k hońtwje prawo mějazeho nusowacy, wobstatk dźiwich kaniklow pomjeńschicy, jeli so wone schkodu cžinja. Jeli so so wyschnoscžina pschikasnja njewuwjedže, šmě wyschnoscy dźiwje kanikle wězywustojnym ludźom na khósty hońtwinske prawo mějazeho wutupicy dacy.

Sa polěpschenje wobkhada na želesnizach

je prěnja komora sakskeho sejma někotre milijony hriwnow pschiswolika. Sa nowe lokomotiwy a tendery ma so wudacy 1,239,500 hriwnow, sa rosmnoženje ludźazych wosow 1,050,000 hriwnow a sa twar lokomotiwowych tepjeńjow 129 hriwnow.

K wěrje njepodobnu njerodu

je pschi Draždźanskej nalutowarni a wupožcžerni, kotraž je lankrot schła, konkurßowy sarjadnik, justizny radźicžel dr. Thürmer, wotkrył. Njedźiwajcy hubjenych pjenježnych wobstejnoscžow su so kóžde leto wulke dividendy wupłacžake. Pschedßyda je wulke kapitalije swojemu pschecželstwu wupožcžił. Dźewjecy žobustawow dohladowarstwa je banzy hromadže 2¼ milijona hriwnow winojte. Wěricželam so sedma tsecžina banzy dowěrjenych pjenjes wupłacži. Justizny radźicžel dr. Thürmer je swoje sastojnstwo jako konkurßowy sarjadnik složił.

Narodniny khěžora Wylema

su so po swucženym waschnju swjecžike. W Barlinje rjane symske wjedro swjedźenjej howjesche, kotryž s rańscheho piskanja, Božeje służby, sbožopschejazeje kury a hoscžiny w hrodže wobstejesche. Pschi tutej württembergski kral khěžorej sławu winjeßy. Po hoscžinje so w brónjeńni parola wudawasche, a wjecžor bě Barlin swjedźeńšzy wobßwětleny.

Dźeń swojich narodninow je khěžor s dwěmaj ważnymaj wosjewomaj pschekwapik. Romskemu měschcžanoscže je wón pschipowjedźił, so je wón s dźakownym spominanjom na powitanje, kotrež je so jemu něhdy w Romje dostało, do Roma marmorowu postawu němskeho pěßnjerja Göthy pósłał, dokelž je Götha stajnje němski lud na Italsku pokasował. Jeho postawa dyrbi so teho dla na jenym sjawnym městnje w Romje jako trajne znamjo woprawnych a wěrnych sympathijow Němskeje sa Italsku postajicy. Druhi khěžorowy wosjew postaji sa někotre regimenty, kotrež hacž dotal wožebiteho mjena njemějachu, pomjenjenje po krajinje, s kotrychž su jich muzstwa wsate. Tak dostanjetaj pěschkowskaj regimentaj cžiško 159 a 157 pomjenjenje 3. a 4. schlesynski regiment.

Němski krónprynz

je wutoru krala Alberta w Draždźanach wopytał. Nasajtra je wón do Bonna wotjěł, hdźež na tamnischej universicže studuje.

Pschichodne khěžorske manevry

směja so w Pósnanskej.

Jesuitski sakoń

je so wutoru w khěžorstwownym sejmje k rěcžam pschinjeßł. Zentrumski sapóßłanz Spahn so na to wobcžežowasche, so swjatkowa rada njeje lońsche wobsamknjenje khěžorstwoweho sejma, sběhnjenje jesuitskeho sakonja nastupaze, wobkrucžiła. Spahn praji, so je sběhnjenje jesuitskeho sakonja sa wschitkich katholikow wěz prawdy a kschescžijanstwa. Statny sekretar Posadowski wotmolwi, so swjatkowa rada swoje wobsamknjenje bliżschi cžaß khěžorstwowemu sejmej k wjedźenju da. S jeho rěcže pak bě spóznacy, so swjatkowa rada wobsamknjenje khěžorstwoweho sejma sałso sacžißnje. Konservatiwny se Staudy, Stockmann s khěžorstwoweje strony a nationalliberalny Brüsing pschecžiwo pschipuschcženju jesuitow do Němskeje rěcžachu. Wjerch Radźiwill (Polak) jesuitski sakoń ruinu s kulturneho wojo-

wanja mjenowaſche. Sswobodomyßlnaj Schrader a Richter ſa ſbĕhnjenje jeſuitſkeho ſakonja rĕčeſchtaj, dokelž ßu ßwobodomyßlni pſcheczĭwo wſchĕm wuwſaczĭnym ſakanjam.

Nĕmſka kolonialna politika

ßebi wjele pjenjes žada a poměrnje mało dobytka wunoſcha. Jena ſ najdróžſchich kolonijow je Kiaučžou, kotraž njeje hacž dotal wulke nadžije dopjelnika, kotrež bĕchu na nju ſtajili. Na pſchichodne lĕto ßebi knjeżerſtwo mjes druhim ſa Kiaučžou 55000 hriwonw k poſtajenju chineſkeho wójſkoweho wotdžĕlenja žada. Finanzna komißija khĕžorſtwoweho ßejma je po namjecże zentrumſkeho ſapóßłanza Müllera jenož 27,500 hriwnow ſa chineſke wotdžĕlenje pſchiſwolika.

58. ſozialdemokrat

po wudoſpoknjazej wólbje w Döbelnſkim wokrjeßu ſe ſapóßłanzom Grünbergom do khĕžorſtwoweho ßejma ſaczehnje. Liczba ſozialdemokratiſkich hłoßow je w tymle wokrjeßu wot poßledneje wólby 2000 hłoßow pſchibyła. Pſchi prjedawſchej wólbje bĕ ßo nationalliberalny Lehr wuſwolił, kotrehož mandat bĕ ßo ſ jeho ßmjerczu wuprózdnił. Nĕtko wuſwolený ſozialdemokrat Grünberg je 11,714 hłoßow doſtał, ſa pſcheczĭwneho nationalliberalneho kandidata Vogela bĕ ßo 5924 a ſa kandidata ſwjaſka ratarjow, Sachſu, 5213 hłoßow wotedało.

Waleſki prynz w Barlinje.

Jendżelſki krónprynz, kotryž ßo Waleſki prynz mjenuje, bĕ ſańdżenu ßobotu k ßwojemu wujej, khĕżorej Wylemej, do Barlina na wopyt pſchijĕł. S Barlinjanow njebĕ nimale nichtó na dwórniſchczo pſchiſchoł, jenož nĕkotſi Jendżelczenjo bĕchu ßo tam ſeſchli. Dla wójny pſcheczĭwo buram ßu Jendżelczenjo nĕtkole w Nĕmſkej mało lubowani, a Barlinſke wobydlerſtwo njeje Waleſkemu prynzej potajiło, ſo njeje wutupjerjam burow pſcheczelnje ſmyßlene. Hdyž cżeßna kompagnija k powitanju prynza na dwórniſchczo cżehnjeſche, ludżo na nju wołachu: „Sso ſawróczĭcź! Niz tam marſchĕrowacź!" Dale hwiſdajo wołachu: „Prjecź ſ Jendżelczanami, ßława buram!" Poliziſtojo dweju mużſkeju ſajachu. Ludżo ßo pſched revĕrſkej ſtražu ſbĕżachu a ßebi žadachu, ſo byſchtaj ßo jataj puſchczĭłoj, poliziſtojo pak lud roſehnachu. Jendżelſke nowiny ßu ßo dla ſymneho powitanja, kotrež je Waleſki prynz w Barlinje namakał, roſhnĕwałe a ſ hórkimi ßłowami njepſcheczelſki duch, w Nĕmzach pſchecżĭwo Jendżelſkej knjeżazy, roſpominaju. Wone mĕnja, ſo budżiſche ßo prynzowe pucżowanje na poſdżiſchi cżaß dyrbjało wotſtorczĭcź.

Płahowanje ſkotu w Nĕmzach

je ſa poßlednje lĕta na ſwjeßelaze waſchnje pſchibĕrało. Pſchi poßlednim liczenju ſkotu je ßo hódnoſcź konjow ſ 2252 milijonami hriwnow, hódnoſcź howjadow ſ 4182 milijonami hriwnow wobliczĭła. Po wobliczĭła. Po wobliczenju w lĕcże 1892 bĕchu konje jenož 1881 milijonow hriwnow a howjada jenož 3547 milijonow hriwnow hódne.

Italſki kral Viktor Emanuel II.

ßwojim poddanam w ſlutniwoſczi ſ dobrym pſchikładom do prĕdka dże. Wón je ßamowólnje pjenjes, kotryž jemu ſtatna kaßa lĕtnje płaczi, wo 4 milijony pomjenſchił. Dale je wón liczbu wojerſkich dwórſkich ſaſtojnſtwow wo połojzu a liczbu ßwojich generalnych adjutantow a bocżnych adjutantow wot 15 na 7 poniził. Na tajke waſchnje ßo ſtajnje próſdnej italſkej ſtatnej kaßy wjele pjenjes ſdżerži.

Wójna w połodniſchej Afriży.

Jendżelczenjo w Nĕmſkej konje kupuja.

Sa wójnu w połodniſchej Afriży ßu Jendżelczenjo konje najprjódży ſe ßwojich kolonijow, potom ſ połnócznje Ameriki, poſdżiſcho ſ Wuherſkeje doſtawali, nĕtkole je ſ dżĕła w Ruſkej, ſ dżĕła w Pruſkej kupuja. Jedyn Barlinſki konjazy wikowaŕ je ſkaſanku na wobſtaranje 10,000 koni ſa jendżelſke wójſko pſchedewſał. Wón pokupowarjow na konjaze wiki do raňſcheje a wjeczornje Pruſkeje ſczele. Tucźi jenož konje cżĕmneje barby kupuja, kotrež ßu pſches pjecź lĕt ſtare, a 155 hacž 165 centimetrow wulke. Jendżelczenjo ßebi konje ſ raňſcheje Pruſkeje khwala, dokelž ßu runje tak ſpĕſchne, kaž burſke konje. Hdy bychu Jendżelczenjo burow ſkónczńje pſchewinyli, bychu to jenož móhli, hdy bychu jich jĕſdni pruſke konje mĕli. Tak Nĕmſka pſchi ſahubjenju burow pomha. S jejnej neutralnoſczu ßo to na żane waſchnje njeſnjeßy.

Hubjeńſcho hacž w Nĕmzach ßo Jendżelczonam ſ kupowanjom koni we Wuherſkej cżini. Nĕkotſi jendżelſzy offizĕrojo, kotſiž mĕjachu we Wuherſkej konje kupowacź, ßu wſchón prak hromadu ſkupowali a ßebi pſchi tym ſaki natykali. Tele konje njejßu ſ wjetſcha ſa wójnu khmane byke. Hiſchcże hórje je konjazy wikowaŕ Armin Bruder w Budapeſtu jendżelſke knjeżerſtwo ſjebał. Wón je ſ 200,000 krónami, kotrež bĕ jemu jendżelſke knjeżerſtwo do prĕdka wupłaczĭło, do Ameriki cżekнył.

Schkodowanka burow.

S pomozu pſcheradnikow je ßo Jendżelczanam ſchlachcżĭło, burſkeho komandanta Ben Viljoena ſajecź. Jendżelczenjo bĕchu ſhonili, ſo ßo ſnaty Jack Hinton, nĕhduſchi ßobuſtaw Johannesburgſkeje polizije, kotryž je wjele jendżelſkim żeleznińſkim transportſkim cżłaham ßo ſwróczĭcź dał, na jenej farmje khowa. Jendżelczenjo farmn w nozy wobſtupichu, tola mĕſto Hintona w njej komandanta Ben Viljoena namakachu. Tutón je Jendżelczanow woſpjet ſbił a teho dla mjes burami we wulkim nahladże ſtejeſche. Jeho ſajecże je ſ wulkej ſchkodu ſa burow, hacž runje ßo tež wón narunа.

Dobre wuhlady ſa burow.

Jendżelſke nowiny „Daily News" ßu rosprawu jeneho ßwojich dopißowarjow woſjewike, po kotrejž je położenje Jendżelczanow w kapſkej koloniji jara njepſchihódne. Sa krótki cżaß ßu Jendżelczenjo 12 porażkow poczerpili, a wobydlerjo kapſkeje kolonije ſ cżrjódami k burſkej khorhoji bĕża. Wotprawjenje burſkeju komandantow Scheepera a Lottera, kotrajž ſtaj khoraj a ſranjenaj do ruki Jendżelczanow padnyłoj, je runje na wopak ſkutkowało, hacž je lord Kitchener wotczakał. Mnoſy koloniſtejo ßu ßo runje tehole wjeczĭweho, krejlacżneho jendżelſkeho njeſkutka dla roſßudżili, ßo buram pſchiſamknycź. Tucźi maju najlĕpſchu nadżiju ſa pſchichod. Pſched krótkim cżaßom ßu burſzy wotpóßłanzy w Hollandſkej wot oranżſkeho preſidenta Stejna liſt doſtali, w kotrymž wón piſche: „Poßlednje lĕto połni nadżije wojowachmy, tole lĕto ſ połnym dowĕrjenjom wojujemy." S dalſchim dopołaſmom ſa prawoſcź burſkich powjeſczow je rosprawa, kotruž je ſir Hely-Hutchinſon miniſtrej Chamberlainej loni 3. dezembra podał. W njej ßo praji, ſo ßu burjo dżĕl kapſkeje kolonije wobßadżili, kotryž je wjetſchi, dyžli Oranżſka a Transwaalſka hromadże. S połnozy a dołheho wjeczora żeleznizy wot Greyſkeho pſchekhoda w połodnju hacž do Kurumana w połnozy burjo zyły kraj wobknjecża. Wobydlerſtwo tychle ſtron ſ 56,000 bĕłych a 166,000 cżornych wobſteji. Powſchitkownje ßo wobſtejnoſcże ſa Jendżelczanow pohubjeńſchuja, mĕſto ſo bychu ßo połĕpſchike, ujedżiwajzy powjeſczow lorda Kitchenera, po kotrychž dyrbjeli burjo dawno pſchewinjeni bycź.

Kaž „Daily News", tak tež nowiny „Weſtminſter Gazette" na to pokaſuja, ſo położenje Jendżelczanow w kapſkej koloniji njeje tak dobre, kaž to powſchitkownje w Jendżelſkej mĕnja. Kraj, kotryž Jendżelczenjo hiſchcże nimaju w ßwojej mozy, je hiſchcże pſchezo wulki, a hiſchcże pſchezo powjeſcże wo jendżelſkich porażkach pſchikhadżeja. Jendżelſki wójnſki miniſter Brodrick je ßo mylił, hdyž je pſched tſjomi mĕßazami wobliczĭł, ſo jenož hiſchcże 10,000 burow wojuje, kotrychž liczba ßo po nĕczim ſe ſchkodowankami pſchi wojowanju a ſajecżom na null ſtókczi. W tu khwilu pak je do zyła njemózno, liczbu wojowazych burow poſtajicź, dokelž woni bjes pſchecſtacża ſ kapſkeje kolonije nowych wojowarjow doſtawaja.

Dobycże burow.

Wójnſke powjeſcże lorda Kitchenera ßu ßo huſto jako ſehłańe wupokaſałe. Duž je lohko mózno, ſo ßu powjeſcże wo burſkich dobycżach wĕrne, kotrež ßu do Londona doſchle. Po nich ßu burjo loni w oktobrje a novembrje Jendżelczanow woſpjet ſbili a ſ tym ßwoje poměry wjele połĕpſchili. General Botha je pjecża Jendżelczanam 10 kanonow, Delarey dwĕ kanonje a Dewet ßydom kanonow wotdobył. Bothowe wójſko ma nĕtkole ßame pjatnacże jendżelſkich kanonow, Dewet dwanacże ſpĕſchnje tſĕlazych jendżelſkich kanonow ßobu wjedże a Delarey w Magolieſkich horach móże teho runja dwanacże jendżelſkich kanonow pſcheczĭwo Jendżelczanam wužicź. Tón ßamy cżaß ßu ßo burjo w Oranżſkej ßo jĕdnacżich jendżelſkich proviantſkich cżahow ſmozowali, ſ kotrychž tſi woßebje muniziju wopſchijachu Nimale tón ßamy cżaß je ſ połnozy Waalſkeje rĕki ßydom jendżelſkich proviantſkich cżahow buram do rukow pałło. Stałło ſkotu, kotrež ßu Jendżelczenjo „ſajeli", ßu burjo dobrowólnje na paſtwach woſtajili, hdyž ßu taktiſkich pſchicżinow dla dale cżahnyli. Jendżelſzy wojazy ßu jenož mały dżĕl tuteho ſkotu wotehnali, a jón teho runja na paſtwje woſtajili, hdżež ßu jón burjo, ßo wró-

cźiwschi, saßo namakali. So burjo khlěba tradaju, móže ßo cźim mjenje rjeß, dokelž ßu ßo we wjeczornej a połnóznej Transwaalskej žně wubjernje poradźike. Zyke žně ßu w ruzy burow, kotsiž maja pódla teho wjele žita w składownjach. Runje tak mało je mjes burami pjenjezna nuša. Loni w dezembrje ßu woni wulki jendźelski pjenjezny transport popadli, kotryž dyrbjesche 700,000 puntow (1,400,000 hriwnow) jendźelskich bitych skotych lordej Kitchenerej pschiwjesć.

Cźežko dobyty.

(Pokracźowanje.)

2.

Mało njedźel posdźischo, dźeń 21. haprleje, bijachu krwawnu bitwu pola Liberza, kotraž ßo ß tym skónczi, so ßo Nakuschenjo wróczo cźehnjechu.

Na to pak saßo wotpoczowasche měr Boži na horach a dołach, a tež w Haninej jstwiczźy knjezjesche ras khuboki pokoj, a skotojte pruhi scźelesche ßkónzo na kožo, w kotrymž mkody wyschk Jan Pjatak je sańdźelenymaj woczomaj ležo drěmasche. Jeho lizy běschtej khuboko sblědnykej a pschezo hischcźe njebě wědomnja saßo nabył, runjež běschtej ßo hižo dwě njedźeli wot bitwy minykej.

Skradźu a mjelczo běsche Hanka ß pomozu ßwérneho stareho wotroczka ßwojeho nana jeho wjeczor posdźe ß bitwischcźa, hdźež běschtaj jeho w makych kerkach cźežzy ranjeneho namakałoj, domoj pschinjeßłoj. Wón dyrbjesche, dokhož bě njepscheczel w Liberzu, wschěm, ß wuwsaczom starscheju, skhowany wostacź, dokelž w měsce pschebywasche sa wobßadku ßamßne wotdźělenje pruskeho wójska, kotrež bě jeho pola Friedlanda sajako. Bychu-li jeho wußlědźili, bě jemu hanibna ßmjercź wěsta.

Mjes tym, so khowaze ßo ßkónzo khoremu khowu hižo ß purpurowym blyschczom wobdawasche, ßedźesche Hanka pschi jeho kožu, shladujo jemu ß njewurjeknitej nutrnoscźu do woczow. A nětkole pschewsa ju ßkódki ßón, dokelž bě kaseńk, kotryž jeno w cźichej mjelczazej nozy ßwoje wopyty cźinjesche, prajił, so je strach nimo a so ßo ranjenemu sa krótki cźaß wědomje saßo wróczi.

Hakle tehdom, hdyž bě jeho po sdaczu morwehu namakała, bu jej zyła móz jeje luboscźe jaßna. Kaž mnohy druhy bě tež wona po skónczenej bitwje wuschła, so by tam skutki mikoscźe dokonjała a njesbožownym pomoz pschinjeßła. Runjež chzyschce ßo jej ß boloscźu nad hrósbnym hubjenstwom cźasto wutroba puknycź, podduschesche tola smužicźe želnoscź dusche, jako nadobna rjekowka ßwéru wutrajejo. Hdyžkuli rakuskeho wyschka na semi wuhlada, kó ju to, dokelž ßebi myßlesche, so mohł mužski jejny drohi lubowany bycź. Pschezo ß nowa saßo sdychowasche k Bohu, so chzył jej jeho namakacź dacź, jeli so by bjes pomozy ranjeny na bitwischcźu ležał. A hdyž jeho potom woprawdźe namaka sakrwawjeneho, po sdaczu bjes žiwjenja, padźe sakschiknywschi pschi nim na semju.

Hdyž bě ßo wona trochu směrowała, prózowasche ßo starschi pomoznik horliwje bjeswědomneho saßo k žiwjenju wrócźicź, schtož ßo jemu dołho poradźicź nochzysche. Skónczinje pak, hdyž bě ßo Hanka saßo k njemu, kiž ßo njehibny, pokhilika, wotewri wón woczi, sadźiwany holczźy do woblicza, ß rosbudźenjom sblědnjeneho, wudźérajo. Jeho wóczźy ßwécźeschtej ßo kaž pschekraßnjenej jej napscheczo, a wón schepny ß cźicha a nutrnje: „Moja luba, droha Hanka!“

Na tute ßkowa spominasche nětkole saßo, hdyž pschi kožu khoreho ßedźesche, dokelž ßo jej sadawk bycź sdachu sa to, so ma też wón ju jara lubo. A pschezo dale sbožowniische myßle jej pschikhadźachu, a jej bě na dobo, jako by ß tutym drohim muźikim jako bohacźe debjena njewjesta psched woltarjom stała, ß huujazymi synkami byrglow wobwěwana. Tu pokloni ßo jeje khowa, woczi ßo jej sańdźelischtej, a hnydom na to dychasche jeje mkodostne wutrobno pokojnje a měrnje.

Lědom běschtej ßo jej woczi sańdźelikej k zunjemu drěmanju, wotewrischtej ßo woczi khoreho. Njemóżesche ßo najprjódzy na niczo dopomnicź, a to trajesche khětru khwilu, prjedy hacź jemu holkot bitwy na myßle pschińdże, kotruž měnjesche, so je runje hakle bita była. Tola pschińdże bórsy do teho, so je jako ranjeny staroscźiwje wothladowany. Hdyž ßo po stwiczźy roshladowasche, sdasche ßo jemu tak luboßna a derje snata. To pschewsa jeho kaž nežne stysłanje po domisnje, a to wobdawasche jemu wutrobno tak mjehzy a nežnje, kaž sawěwanje wonje polneho nalětneho powětra. Ale pschezo hischcźe njebu jemu jaßne, hdźe po prawom je, pschetož jeho pomjatk dale wróczo njedoßahasche hacź do teho wokomika, w kotrymž bě ßo se ßwojimi wojakami do naběha dał, a w kotrymž bu, runje pschekroczźiwschi niski kerczinu, ß kulku k semi poražený. A na to bě po howrjazym wojowanju a harje wokoło njeho pokojna cźischina nastała! Kak wokschewjejo wobwěwasche jeho cźopły powětr!

Na dobo pytny zyle blisko pschi ßebi khuboke měrne dychanje, a khowu tam wobroczźiwschi, dohlada ßo Hany, kiž zunje drěmasche, wobliczo na ruku sepjerajo. Tu bě jemu, jako by radostny ßón ßonił, a wón strachowasche ßo, ß njeho wotucźicź. Kak nimo měry kraßna wona bě, kraßna kaž wobras nadobneho jandźela! Na to sejhrawasche jej wokoło hubomaj cźichi poßměw.

„Hana, lubowana droha holczka!“ saklincza tschepjetajo jemu ß hubow. Tu posběže ßo wona njejabzy a wuhlada mkodeho muźskeho na pol srunaneho psched ßobu, tola hnydom na to padźe pschi jeho kožu na kolenje a pocza płakacź kaž dźěczo.

Směrowawschi ßo bóle, powjedasche jemu, kak bě jeho na bitwischczu namakała, a kajka žałoscź je jeje wutrobu krjudowała. Mjes tym so wona, husto ß płakanjom pschetorhowana, pschezo dale powjedasche, wotpoczowaschtej jeho woczi, nadseńszy ßo błyschczo, na jeje cźistym nadobnym wobliczu. Hdyž bě wona dorěczała, pocza wón, khuboko dyrlotajo:

„Moja luba, nadobna holczka, kak chzu to tebi ßo dodźakowacź!“

„So je ßo mi radźiło“, tebi pomhacź, to dźě bě mi najrjeńschi dźak!“

Zu sa ruzy pschimnywschi pokraczowasche wón, hacź nanajkhubscho hnuty:

„Hdyž psched krótkim w tejle stwiczźy pschebywach, ßy mi ty sesthadźała sa najjaßnischu hwězdu mojeho žiwjenja, a ju wopuscźiwschi njeßech twój wobras won do wojowanja a do ßmjercze! Richelk njesapomniczkow, kotryž wot tebje na wutrobnju khowach, sdasche ßo mje stajnje na tebje dopominacź. A nětkole dlisch ty jako dobry jandźel pschi mojim lěhwje! Hanka, mam tebje tak lubo, so to se ßkowami wuprajicź njemóżu!“

Zunjo sańdźeli wón saßo woczi a, se ßłaboscźu pschemożeny, drěmasche hnydom na to cźische a pokojnje pschi najßwérnischej wutrobje, kotraž nimo macźerneje wutroby sa njeho pukotasche na semi.

S wónju napjelnjeny wějesche powětr ß wotewrjenym woknom nuts, a ßwjatoczinje klinczachu wjeczorne swony psches hory a doły.

3.

Sa dwě njedźeli, hdyž bě mkody wyschk tak daloko wustrowjeny, so móżesche město wopuschczicź, dobychu ßo pruszy wojazy ß mozu do khěże, jeho wotwjedźejo. Pschipad abo pscherada bě jim jeho pschebytk wosjewiła.

Dokelž jeho njepscheczelszy wyschzy, kotsiž běchu jeho pola Friedlanda ß krótka psched bitwu jako spiona sajeli, hnydom saßo spósnachu, wotßudźi jeho wójnske ßudnistwo bjese wschěch dalschich dźiwanjow k ßmjercźi se satźělenjom. Hanka bě psched njeßmilnymi ßudnikami na kolenomaj leżo wo jeho žiwjenje proßyła, ale podarmo. —

* * *

To bě cźicha měrna nóz, a blěde ßlěborne ßwětko měßaczka wobßwětlesche stare schěre murje knjezskeho hrodu a też mózne schtomowe wjerschki wyßokich hrabow, kotrež jeho wěžu ß khubokej cźěmnotu pschikrywachu. Koło wokoło knjezjesche ßaujaze mjelczenje. Na dobo pocza ßo ß waha hibacź w hustych kerkach, a dołho njetrajesche, tu wuńdźeschtaj ß nich muźski a doroscźeny hólz makeje postawy, kotrajž ßo spłoschikaj roshladowaschtaj. Niczo straschneho njepytnywschi, pschikaczeschtaj ßo hacź k sakładej wěže a stajischtaj na nju rěbl, kiž bě tam skowany. Hdyž bě to hotowe, pocza muźski k hólzej:

„Nětkole dyrbisch spytacź żelesne lěßyzy we woknje na wěži pschetoczicź, budu mjes tym tule na straži stacź. Wy-li naß schtó pschekwapił, chzu jeho spytacź njeschkódneho sczinicź. Sebjer wschu kuražu a budź dobreje myßle, pschetož ja cźe njewopuschczu!“

„Wschón strach ß mozu poduschu, so bych ßwój cźežki kruch sbožownje wuwjedł“, wotmolwi smužicźe hólz, po wyßokim khabłazym rěblu hacź do wěžineho salěßyzowaneho wokna horje lěso. Tam dozpěwschi pocza pilnje żelesne kije filkowacź.

Mjes tym so wón wschón strach sabywschi horliwje dale dźełasche, leżesche k ßmjercźi wotßudźeny wyschk bjes spanja a do błukich myßlow ponurjeny na shnilej ßłomje we wěži. Nětkole, hdyž bě jemu sboże luboscźe sakcźěło a ßo jemu žiwjenje pokasało jako sahroda wonjazych kwětkow, mějesche to ß nim k kónzej hicź!

To bě jemu ſurowa myßliczka, kotraž jeho ſ dźiwjej bolosczu napjelnjesche.

Na dobo bě jemu tak, jako by hischcze ras jeje ßłódki hłóß saßłyschał, jako by jeho ſ waha a nóżnje ſ mjenom wołała. — Kak móże ßo tola ßonjenje we wotucżenju bjes maka do wopraudźitosczе pschemėnicź!

(Stónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S **Budyschina.** (Wo nabożenskej wuczbje.) Poßlednje lėta ßu w nėkotrych sakskich ßerbskich schulach wuczerjo spytali, ßerbsku nabożinsku wuczbu ſ tym podtłóczicź, so ßerbske dźėczi dla jich ßerbskeho wuknjenja wußmėschuja a hanja. W jenej schuli chzedźa ßerbskim dźėczom ßerbske wuczenje na to waschnje wograwicź, so ßo nabożina ßerbski jenoż po porjadnych schulskich hodźinach wuczi. Sserbske dźėczi ßmėdźa po tajkim w tejle schuli nabożinu jenoż ſa schulu wuknycź. Tajke naprawjenje je zyle pschecźiwo postajenjam schulskeho sakonja, kotryż praji, so ma ßo nabożina jenoż w porjadnych schulskich hodźinach wuczicź. Napschecźo Sserbam pak po sdacżu sakoń niczo njepłacźi, na njón ßo jenoż powołaju, hdyż ßo ſ jeho pomozu hodźi ßerbska rėcź pschikrótschicź. Na tutych ſrudźazych wobstejnosczach ßu ſ dźėla mėſtni schulſzy inſpektorjo, ſ dźėla ßerbſzy ſtarſchi ſami wina. Hdy bychu ßo w Draždźanach pola ministerſtwa a pola ßwojeho krajnoßejmſkeho ſapóßłanza wobcżeżowali, bychu wėſcże ßwoje prawo namakali. So ßerbſzy ſtarſchi a mėſtni schulſzy inſpektorojo pschecźiwo podtłóczenju ßerbſkeje nabożeńſkeje wuczby wobaraju, je jich ßwjata winowatosczź. Sserbske dźėczo na ßwojej duſchi wulku ſchkodu cżerpi, hdyż ßo jemu nabożna wuczba w macżeŕnej rėczi njepodawa. To ßamo rosumni a prawdosczіwi Nėmzy pschipósnawaju. Sſławny profeßor Hans Delbrück, dobry Prußak a Nėmz, kotryż „Pruſke lėtniki“ wudawa, wo wuczbje w macżeŕnej rėczi (w 106. ßwjaſku, 4. ſeſchiwku, 1901, na ſtronach 564, 565, 568) praji:

„Hłowny ſmyſk naſcheho knjeżerſkeho ſyſtema w ſchuli leži. . . . Dołhoż ßo wo ßwėtnu ſchulſku wuczbu jedna, je ſyſtem, zuſorėcżne dźėczi ſ nuſowanjom nėmſki roswuczecź, drje pädagogiſzy wopacżny a nėmzowſtwu na poßled niż wużitny, ale ſchkódny, tola ſchkoda ſnutſka wėſtych mjeſow woſtanje . . . . Schtoż hłubſcho pſchima, je nałożenje tamneho wopacżneho pädagogiſkeho prinzipa na nabożenſku wuczbu. Dźėczi, kotrež ßu doßahajzy nėmſki namukle, dyrbja ßo nuſowacź, w hornich klaßach ludoweje ſchule nabożinu nėmſki wuknycź. Hdy pak ßu dźėczi nėmſkeje rėcże tak daloko mózne, ſo móhłe nabożenſku wuczbu nėmſki doſtawacź, kotraž tola tež duchowne natwarjenje a ſaſtaranje duſche wopſchija? Pſchi tejle wuczbje ma ßo na ſapſchijecża dźiwacź, kotrež dyrbja dźėczi drje jenoż inſtinktiwnje, tola tak zunjo a nutrnje ſapſchimnycź. ſo dyrbi hižo jara rosumny wucżeŕ bycź, ſo mohł to po wotmołwjenjach w ſchulſkich hodźinach prawje poßudźicź . . . Duż bėſche tola jara ſtraſchna methoda, ſo je knjeżerſtwo tym wucżerjam, kotſiż ßu woßebje dobry wuſpėch, niż ßnadź pſchi wocżehnjenju młodźiny, jim dowėrjeneje, ale woßebje w nėmſkej rėczi dozpili, gratifikazije lubiło . . . . Ja pak ßebi myßlu, ſo je cżaß ſo ßo nėmſzy a evangelſzy mużojo na ßwoje ßwėdomje wobrocża a ßo praſcheja, ſchto ma ßo cżinicź, ſo by nėmſki lud pſchi tymle waſchnju narodneho wojowanja njeſchkodował na ßwojej duſchi.

S **Njeßwaczidła.** Pſchichodny nan tudomneho majoratneho knjeſa ſ Vittinghofa, generalny lieutenant ſ Funke, je ßobotu w Draždźanach wumrjeł. Wón je cżeßny ßobuſtaw tudomneho wojeŕſkeho towarſtwa był a ßo woſpjet pſchi towarſtwowych ßwjedżenjach wobdźėlił. K khowanju njeboczicżkeho je teho dla naſche wojeŕſke towarſtwo 25 muži ßylnu deputaziju do Draždźan wotpóßłało. Semrjety je ßo 4. junija 1824 w Radebergu jako ßyn kral. ſakſkeho ſtabowego auditeura Guſtava Funki narodźił a je, ßo na kadettſkej ſchuli w Draždźanach na wojeŕſke powołanje pſchihotowawſchi, 1843 do wójſka ſaſtupił. Pſchi mejſkim ſbėżku w lėcże 1849 ßo Funzy ważny nadawk dowėri, pruſkich wojakow k podtłóczenju ſbėżka na pomoz ſawołacź. Po wójnje w lėcże 1866 ßo jemu ryczeŕſki kſchiż k wojeŕſkemu Hendrichowemu rjadej ſpożczi. Na franzowſkej wójnje w lėcże 1870 ßo wón jako komandeur ſakſkeho pólneho artilleriſkeho regimenta cżißło 12 wobdźėli. Pola Sedana jemu njepſchecżeŕſka kulka lėwu hwiſdźel cżėżko ſrani. 1874 bu ſa generalneho lieutenanta a 1880 ſa komandanta kral. hłownego mėſta Draždźan pomjenowany. Pſchi ſkładnosczi ſłoteho ſważa krala Jana ßo Funzy ſemjanſtwo ſpożczi.

S **Dźėżnikez.** Njedaloko naſcheje wſy je 27. januara jedyn njeſnaty mużſki jenu żonu nadpadnył, ſo by ju wumozował. Tole wotmyßlenje pak ßo jemu njeje poradźiło. Żona bė ßylniſcha dyżli wón a njedocżinka wottſchaßy. Nadpadnik je nėhdże 170 cm. wulki był, ßwėtłu połnu brodu mėł a cżėmne kholowy a ßuknju wobleczeny był. Hacż dotal hiſchcze njeje mózno było, jeho ſaßłapicź.

S **Pauczіz.** Tudomnej dobrowolnej wóhnjowej woborje je ßo ſańdźenu njedźelu wjeczor ſakożeńſki ßwjedżeń njejabzy ſkaſył. Wo ßrjedź dźiwadłoweje hry ½10 hodźin wulka wołanza pſches wjeß dźėſche, ſo ßo pali. Naſchi haſcherjo dyrbjachu teho dla ſ illuſijow hnydom do ſrudneje woprawdźitosczе khwatacź. W bróżni knjeżeho klóſchtrſkeho dwora bė woheń wudyrił. Płomjenja w domojkhowanych żnjach wjele żroby namakachu a poł bróżnje a konjemzy do procha a popjeła pſchewobroczichu. Wulke ſtadło kur je ßo w kurje ſadußko; ſkót ßu hacż do jeneho ßwinjeczа wukhowali. Njebudźichu-li twarjenja krute byke a njebudźiſche-li doſcź ßykawow na pomoz pſchikhwatało, budźiſche ſawėsczе wjele wjetſche njeſboże naſtało. Se ſwonkownych ßykawow Khróſczańſka jako prėnja k wohnjej pſchijėdże. Jejny wuſtojny komandant, żiwnosczėŕ Skała, kotremuż je ßo ßykawine wjedniſtwo hižo pſched 43 lėtami dowėriło, bė ßo do tak wulkeho ſpėcha mėł, ſo ſe ßwojimi mużſtwami prjedy do Pancżіz pſchihna, hacż ßykawy ſ najbliżſchich ßußodnych wſow. Kak je woheń wuſchoł, njehodźi ßo niczo prajicź.

S **Kotez.** Wutoru wjeczor wokoło 6 hodźin je ßo njewobydlene domſke, żiwnosczėŕſkej Koſlerej ßłuſchaze, wotpaliło. Se ßykawow. kotrež bėchu k haſchenju pſchijėłe, je ßebi Wósborczańſka prėnje myto dobyła.

S **Kſchiſchowa.** Sańdźenu wutoru je ßo domſke tudomneho kublerja Lohſy wotpaliło.

S **Rakez.** Njedźelu 26. januara ßwjeczeſche kn. farař Gólcź ßwój 40lėtny ſaſtojnſki a woßadny jubilej. Dźakowna woßada bėſche jemu w luboſczi tónle ßwjedżeń, kotryż jich mało doczaka, nanajrjeńſcho wuhotowała. Hižo rano w 7 hodź. pſchińdźechu ßłepi ſ Rakeczańſkeho wuſtawa, kotrychż duchowne ſaſtaranje w jeho ruży leži, a kotſiż ſ hnujazej luboſczu na ßwojim duſchowpaſtyrje wißachu. S piſkanjom ßwojeje hudźby hnuty khėrluſch ſ rjanymi jaßnymi kłoßami wuſpėwachu a na to woßebity ſpėw, kotryż hėſche ßłepa pėßnjerka ſa tón dźeń pėßnika, pſchednoſchachu. Sa dar pſchepodachu podobiſnu Rakeczańſkeho wuſtawa ſa ßłepych. S hnutej wutrobu ßo jubilar ſa wopokaſanu luboſcź a pſchiwißliwoſcź podźakowa. W 9 hodź. ſhromadźichu ßo zyrkwinſzy pſchedſtejicżerjo na farje a mėſtopſchedßyda knjes tyſcheŕſki miſchtr Senda wupraji jubilarej wutrobne ſbożopſchecża. Jako ßwjedżeńſki dar pſchepoda zyrkwinſke pſchedſtejicżeŕſtwo wulki wobraſ knjeſa jubilara, kotryż ma k ſtajnemu wopomnjecżu ßwoje mėſtno w draſtkomori namakacź. W 9 hodź. hibaſche ßo cżaſ, wjedźeny wot ßyna jubilara knjeſa farařa Gólcża ſ Budyſchinka, pod ſwonjenjom ſwonow do kraßnje wupyſcheho Bożeho doma. Knjes jubilar dźėſche ßrjedża najſtarſcheju zyrkwinſkeju pſchedſtejicżerjow. Knjes jubilar poßyny ßo pſched woltarjom a wokoło njeho jeho lube zyrkwinſke pſchedſtejicżeŕſtwo. Kemſchenje dżeržeſche na żadanje zyrkwinſkeho pſchedſtejicżeŕſtwa knjes farař Gólcź. Wón dżeržeſche nutrnej woßadże, kotraż bėſche ßo w bohatej liczbje ſeſchła, ſo w ßerbſkej Bożej ßłużbje żaneho ruma wjazy njebėſche, prėdowanje k ßwjedżenjej na ſakożku njedźelſkeje epiſtole 1. Kor. 9, 24—27. Po prėdowanju ſpėwachu knjeża wucżerjo ßwjedżeńſki khėrluſch na rjany ßwjedżeń. Po tym ſtupi knjes farař Gólcź ſ Budyſchinka na woltař a mėjeſche hnujazu rėcź pokaſujo wróczo na bohate żohnowanje, ſ kotrymż je tón Knjes jubilara żohnował, ſo je mohł ſ tajkim bohatym żohnowanjom w ßwojej lubej woßadże 40 lėt jako ßwėrny duſchowpaſtyr dźėłacź. Sswjedżeńſka rėcź ſkónczi ßo ſ pożohnowanjom, kotrež ßo jubilarej pſchi woltarju teho Knjeſa wudźėli. Na to ßame waſchnje mėjeſche ßo nėmſke ßwjedżeńſke kemſchenje w 11 hodź. a bėſche na njo tež wobßedźeŕ Stróżańſkeho ryczeŕſkubka knjes baron ſ Löbenſtein ſ Kaſa ſe ßwojej ßwójbu pſchijėł. Druhi dźėł ßwjedżenja wotmė ßo popołdnju. Hižo rano bėchu ſbożopſchejaze liſty ſe wſchėch bokow dóſchłe, a zyły dźeń pſchikhadźachu telegramy. Knjes farař Jakub, wodźeŕ naſcheho ßerbſkeho duchownſtwa a dołholėtny ßußod jubilara pſchijė pſchipołdnju, hacż runje mėjeſche tón dźeń wjele ſaſtojnſkeho dźėła, ſo by rinje ßwoje ſbożopſchecże wuprajił. Wokrjeżne hejtmanſtwo jako konſiſtorialna wyſchnoſcź póßła wutrobne ſbożopſchejaze pißmo, w kotrymż ßaßłużbu ßwėrneho ſkutkowanja jubilara ſ thwalobnymi ßłowami pſchipósnawa. Popołdnju w 2 hodź. ſeſtupa ßo ßwjedżeńſki cżaſ, wobſtejazy ſe ſchulſkich dźėczi 1. rjadownje, ſaſtupjerjow woßady a towarſtwow. Se ſynkami hudźby a ſ khorhojemi pſchicżeżechu na farſki dwór a pſchepodaſchtaj prėni hółz a holza rózowy korbik ſe ſbożopſchejazymi ßłowami. K wulkej

radoscźi běšche tež tón pschischok, kotrehož běšche knjes jubilar psched 40 lětami prěnjeho wukschcźił. Běšche to knjes twarski mischtr Ssuchy ſ Rólanow. W hnutnych ßkowach pschepoda ſa ßwjedźeński dar rjanu schkleńzu, na kotruž běšche napißacź dał samyßk ßwojeho dara jako prěnjeho wot k. jubilara wukschcźeneho dźěsća. W mjenje wucźerjow wobroczi ßo knjes wucźeŕ Handrik w Rakezach na knjesa jubilara a dźakowasche ßo ſa pschecźelnoscź, ſ kotrejž je knjes farař Gólcź stajnje ſ wucźerjemi wobkhadźał. Album ſ wobrasami knjesow wucźerjow, kotsiž ßu ſa cźaß k. jubilara w Rakecźanskej woßadźe skutkowali, położi jako ßwjedźeński dar do rukow k. jubilara. Hnujazu rěcź měješche knjes kantor Rjelka a pschepoda w mjenje zykeje woßady jako ßwjedźeński dar sběrku woßady, kotraž ßo jako „fararja Gólcźowe wustajenje“ do ruki knjesa jubilara położi, so by ßwobodnje rossudźił, ſa kajku ßmilnu wěz ma ßo létnje dań nałożicź. W rjanej selenej mapje běchu mjena daricźelow sapißane. S wutrobnymi ßkowami ßo knjes jubilar wschitkim podźakowa ſa wullu wopokasanu luboscź a pschiwißliwoscź. Wieczor wohnjowa wobora hischcźe ßwojeho duschowpastyrja ſ ſaklowym cźahom poczeschi. Zyrkwinſzy pschedstejicźerjo a druſy ſastupjerjo woßady kaž tež knjeża wucźerjo shromadźichu ßo wieczor ſ knjesom jubilarom k pschecźelnemu hromadźenyczu, pschi kotrymž ßo knjes jubilar ſ nękotrym wutrobnym ßkowom poczeschi. Tu ßo tež postaji, so maja ßo jako trajne wopomnjecźe a wopomnjeńſki dar ſa k. jubilara prědowanje a wschitke rěcźe, kotrež ßu ßo na žohnowanym ßwjedźenju dźeržake, w małej knižzy wocźischcźecź, so bychu tež woßadni wopomnjecźe skhowali, kotrež ßu ßwojemu lubemu duschowpastyrjej k jeho 40 létnemu jubilejej we wutrobnej dźakownoscźi wuhotowali.

S **Khrósćiz.** Minjenu ßrjedu tydźenja wotmě nasche spěwarske towarstwo „Jednota“ ßwój tsizecźilětny sałożeńſki ßwjedźeń ſ konzertom a balom. Pokhmurjene deschcźojte wjedro drje nam tak mnohi wopyt njelubjesche. Tola njedźiwajcy teho bě ßo bohata liczba wopytarjow nascheho ßwjedźenja w prawym cźaßu seschka, tak so bě rumna sala Wenkez hoscźenza pschi sapoczatku konzerta ſ hoscźemi napjelnjena. Spěwy ßame wuwjedźechu ſo ßod wjedźenjom wustojneho dirigenta knjesa kantora Hile a jeho naměſtnika knjesa druheho wucźerja Renarja prawje wubjernje, kaž je ßo ſ mnohich stron prajiło, a njeje to ßamokhwalba spěwarjow! Spěwy sapoczachu ßo ſ kruchom wot ßkawneho ßerbskeho komponista k. kantora Kozora sestajanym: „Knjeże budź ſ nami“ a skónczichu se ßerbskej reju (quintettom) wot k. wucźerja Skodeńka. Tak derje pak kaž tónkrócź ßo lohzy spěwako njeje. A schto drje běšche wina, so ßo tak derje spěwasche? Njecham to jow runje wupowjedacź. Někotre spěwy, sola a tež khory buchu wot wojeŕskeje hudźby Kamjenskeho regimenta pschewodźane a wuwjedźechu ßo runje tak kraßnje, kaž wschě druhe. Tež ßměschk, kotryž bě drje němski, ßo zyle derje wuwjedźe. A hdyž trasch je ßo prajiło, so poßlednjemu kruchej truba a pischczałka pobrachujetaj, dha woda ßo temu ſ zykej wutrobu, dokelž ßo myßli, so to kritikaŕ lěpje rosemił njeje. Po skónczenju konzerta podźakowa ßo pschedßyda „Jednoty“, knjes Kubańk, wschěm hoscźom ſa tak mnohi wopyt, a wupraji pschecźe, so bychu naß k létu, jeli to Bóh da, saßo se ßwojej pschitomnoscźu poczeschcźili. Shromadna wjeczeŕ tón krócź njebě, a mózesche kóżdy po ßwojim ßamßnym ßkodźe powjeczerjecź. Potom sapoczachu ßo reje se sawodom polonajſy, a sawjeßelichu ßo tu hoscźo kaž tež deleka kóżdy po ßwojim waschnju. — Tu njech je hischcźe na to spomnjene, hdy by trasch ßo prajiło, so nasch konzert njeje rysy ßerbski, dha pokasa ßo tu na jedyn paragraf naschich wustawkow, kotryž praji: Hajenje ßerbskeho a němskeho spěwa, a pschiwsate je „tež zyrkwinskeho spěwa“. Temu samerjej ßwěrni wostanjemy. Tež pschidawk „tež zyrkwinskeho spěwa“ hodźi ßo nětk lěpje wuwjescź a wuwjedźe ßo tež, hdyž je schulſki khór wjetschi natwarjeny, a je knjes kantor Hila towarstwu města pola knjesa kanonika fararja Wernarja darmotnje wobstarał. J. K.

Pschispomnjenje: Dokelž je dopraschowanje ſa žortnymi kruchami dale a wjetsche, hdyž dźeń pschi ßwjedźenjach a konzertach ßo tola něschto tajke tež wocźakuje, bychu naschi pjera wustojni ßebi woßebitu saßkužbu dobyli, hdy bychu dobre ßměschki ßerbski wobdźěłali, so ßo njetrjebałe nasche ßerbske towarstwa pschezo k němskim wucźekacź. Dobre pak dyrbjałe bycź, pschetož schtoż ßo w knihikupstwje poskicźa, ßu ßepje pluwow, w kotrychž jeno tam a ßem dobre sornjatko nadeńdźesch. Tež je nam wědome, so je Khrósćanska Jednota to pschezo ſa ßwoju woßebitu ßławu měła, so je rysy ßerbska. Red.

S **Lubija.** Lokomotiwa ludźazeho cźaha, kotryž ßobotu dopołdnja 19 mjeńschinow po 8 hodźinach ſe Žitawy pschijědże, blisko wjercźele 33 létneho wosoweho rjedźerja Reinischa shrabny a jemu wobej nosy niże kolenow wotjědże. W měschcźanskej hojeńni dyrbjeschtej ßo jemu wonej wotewsacź. Reinisch je ßo pjecźa na hładkoscźi, w nozy prjedy teho se ſmjerskom nastatej, wobßunył.

S **Kamjenza.** Pschi pólnym ſmucźowanju tudomneho pěschkowskeho regimenta dwě njepschecźelskej patrouilli tak blisko hromadu pschińdźeschtej, so ßo pschi wojowanju jenemu wojakej tźělba spuschcźi. Wutsél pschecźiwnika do ruki trjechi a jeho cźežko srani.

Se **Sswódnizy.** Ssobustawy sakskeho ßejma 29. januara do Sswódnizy pschijědźechu, so bychu ßebi nowu khudnizu wobhładali. Wona je na leżomnoscźach tudomneho ryczeŕkubła a nękotrych ßußodnych kubkow natwarjena a ſa 600 khorych, a to ſa 280 muźſkich a 320 žónſkich wobliczena. Wschě twarjenja ßu dla zentralneho tepjenja ſ podjeńſkimi khodami mjes ßobu sjenoczene. Wudawki ſa twarjenja a pódlanske pschiprawjenja běchu na 2,715,000 hriwnow wobliczene. S tejele sumy je ßo 320,000 hriwnow na kupjenje Sswódniczańskeho ryczeŕkubła a 180,000 hriwnow na ſmutskowne wuhotowanje wustawa nałożiło.

S **Brěſowki** pola Sslepeho. Sańdźenu njedźelu nasche wojeŕske towarstwo, sałożene dźeń 18. wulkeho rózka minjeneho léta, se 46 muźi wobstejaze, prěni ras do sjawnoscźe stupi, hdyž ßwój prěni sałożeńſki ßwjedźeń ßwjecźicź, a pokasa na konzu na ważnoscź bliżſcheho dnja jako narodninow nascheho lubowaneho khěżora a ßwoju rěcź ſ hrimotazej, tsikrócźnej ßławu na nascheho lubowaneho khěżora a krała Wilhelma II. wobſamknu. Na to k. farař Handrik wustupi a w dlějſchej rěcźi, sapoczawschi wot ważneju dnjow ſa historiju nascheho pruskeho a zyleho wótzneho kraja, 18. a 27. wulkeho rózka, wo tym powjedasche, kajke ßu woßebite a powschitkowne sameŕy kóżdeho a tež nascheho wojeŕskeho towarstwa, a ſ pschecźom ſa mkode towarstwo, so by rostło, kcźołko a wjele dobrych płodow pschinjeßło, skónczi w tsikrócźnej ßławje na wojeŕske towarstwo. Potom měješche towarstwo ßwoju wojeŕsku wużitnoscź wopokasacź, schtož w paradnym marschu dokonja, a tón ßo na powschitkowne ſpodobanje derje poradźi. Sswjedźeń, kotremuž bě rjane mike wjedro ſ njebja wobradźene, ßo ſ wjeßelej sabawu w Lehmanez hoscźenzu skónczi, hdźež ßo hischcźe wschelake ßławy wunjeßechu, ßerbske a němske, kaž ßo to hodźesche, na hoscźi, na towarstwowem pschedßydu, na towarstwo, na Dźěwinskeho Scholtu, na k. fararja a t. d. Wschitko běšche jara wjeßele a spokojom. Duż tutemu towarstwu pschejemy, so by, kaž jeho spoczatk, tak tež jeho dalsche roscźenje a roswicźe było.

S **Rólanow** (Ruhlanda). Sańdźenu ßobotu w nozy je ßo tudomna tźeleŕnja wotpalika. Woheń je na to waschnje nastał, so je ßo wjerch wyſche wißazeje lampy sapalił.

S **Hamora.** Do klamow tudomneho pschekupza Michaela je ßo njedźelu w nozy paduch dobył. Wokenzu ſ běhaczow wuſběhnywschi je wón woknowu schkleńzu rostłócził a potom do klamow saléſł. Na sboże bě pjenjeżny kaschczik wuprósdnjeny; duż je ßo paduch ſe wschelakimi tworami spokojicź dyrbjał, kotrež je najſkerje w měſche wotnjeßł.

Přilopk.

* S hrosnym podawkom ßu ßo wobydlerjo Langebrücka pola Radeberga roshorike. W hoscźenzu měješche póndźelu wojeŕske towarstwo sałożenski ßwjedźeń. Murjeŕ Schneider pschi tym ßyna wósnika Klausa po skhodźe dele cźißny. Klaus ßebi hłowu cźežko srani a ßo bjes wědomnja do starschiskeho doma donjeßy. Murjeŕ Schneider ßo wotßali a ßo wobwěßny.

* (Dele padnył.) W Kamjenizy je sańdźenu póndźelu jedyn 24-létny schkleńczeŕski pomoznik, hdyž w druhim poschodźe na diwójnych woknach dźěłasche, na dróhu dele padnył. Wón je ßebi nop puknył, jenu nohu złamał a pódła teho hischcźe wschelake cźežke wobschkodźenja poczeŕpił.

* W jenym pólnym prědowanju divisionski farař dr. Kühn w Draždźanach na njekasanstwo we wójſku ßwarjesche a praji, so pschedstajeni wojakam ſ hubjenym pschikładom do prědka du. S tsecźeje strony prědał shoni, so je jedyn major po prědowanju

pjecza ßwojim ludźom prajił: „Schtoż je tón njehańbiczíwy schwinz prajił, njeje niczo dyżli njemudrosćź. Nichtó ßo njetrjeba po tym złożowacź.“ Duchowny na to offizěrej wótry list napißa, na czoż tón duchowneho pola wójnskeho ßuda wobskorži. Psched wójnskim ßudom ßwědzy wobßwědczichu, so je offizěr prajił, so prědowanje njeje k natwarjenju było, a so dyrbi ßo teho dla duchowny khostacź. Wójnski ßud pschipósna, so je duchowny wopravne interessy hladał a jeho teho dla wuwinowa.

* (Pschekschiwjenje.) Tele dny dyrbjesche ßo w Draždźanach na ßudniſtwje pschi jenej skórźbje polizist Lorenz s Kaitz jako ßwědk pscheßłyschecź. Dokelž ßwědk njepschińdże, sa nim pósłachu. Tola jeho njenadeńdźechu, wón bě s 1800 hriwnami gmejnskich pjenjes cźeknył.

* (Sso samjatk.) W Rychbachu pola Kinsbórka je tamnischi młynk Schöna žałoßnu ßmjercź wumrjeł. Wón bě w młynje grat sastajił, so by młejidło naßypał. Na dobo ßo grat sahiba, młynk ßo do zyły scźeże a bu samjeczeny. Wón na měscźe wumrje.

* (Rubjeżnistwo na drósy.) Polizija w Kölnje je 16létneho khłopza sajała, kotryż je poßledni cźaß wospjet na ßamotnej drósy holzy nadpadował, je wurubił a je straschnje s nožom skakał. Jenu sranjenu holzu ßu dyrbjeli do hojernje dacź. Nadpadnik je ßo ßwojich njeskutkow wusnał. Holzy je wón s njemdroscźu skakał, dokelž je pschi nich kóżdy krócź mało pjenjes namakał.

* Schulskeho direktora Hillgera w Lichterfeldźe pola Barlina ßu sajeli, dokelž je pjecza pschi jenym prozeßu wopak pschißahał.

* (Pschekschiwjenje.) Póstski sekretar Wiesing w Barlinje je něhdże 8000 hriwnow póstskich pjenjes pschekschiwiwschi a pomoz ßwojeje żony, 17,000 hriwnow wuczinjazu, ßobuwsawschi, cźeknył.

* (Do njesboża pschischoł.) Żałoßne njesboże je ßo pjatk w schterkarni w Bodentuchu stało. Jedyn dźěłaczer k maschinje pschebliſko pschińdże a ßo s cźerjazym rjemjenjom ßobu storże, kotryż jeho tři krócź wokoło transmißionskeje wale wjerthny. Żałoßne dźěło bě, mužowe rostorhane stawy s grata wucźahacź.

* (Duell.) W Jenje ßu lieutenanta Thiemu, kotryż je studenta Helda w duellu satscźił, na 2½ léta k arrestej na twjerdźiznje saßudźili.

* (Mordarka dźěcźi.) Polizija w Kölnje je żónsku sajała, na kotruż tukaja, so je 50 dźěcźom, jej k wukublanju pschepodatym, s jědom sawdała. Statne rěcźnistwo pschepytuje, hacź ßo njeje wjazy woßobow pschi njeskutkach wobdźěliło.

* Satraschny wětr je schtwórtk we Winje zychnował. Wobkhad na dróhach je s khwilemi do zyła pschetorhnjeny był. Wjele cźłowjekow je do njesboża pschischło, s wjetscha s tym, so wětr cźłowjekow pod konje a wosy morßny. Mnosy lndźo ßu ßo ßmjertnje wobschkodźili. Tón ßamy dźeń je krótkowjeczorny wětr w Hamburgu Łobjowu wodu do niże leżazeho města sahnał, tak so ßu ßo pinzy pócźrjekе. Wulka liczba cźołmow je ßo podnurika. — W Khorwatskej ßu schtwórtk ßylne semjerżenje saczuli, tola ßo njeje żaneje schkody stało.

* (Łódź ßo shubika.) Jendźelski kanonski cźołm „Condor“, kotryż je 2. dezembra s Esquinaulta do Honolulu wotjěł, je ßo na morju bjes ßłěda shubił. Jeho mužstwo s 9 offizěrow a 110 muži wobstejesche.

* S pschehladanjom jeneho kucharja je ßo w hrodże Dela Grillera hrabje Bethuna, kaž s Parisa pißaju, cźeżke njesboże naczinilo. Hrabja mějesche hosczi pschi blidże. S pschehladanjom jeneho kucharja, kotryż bě juschku se salmijakom saczinił, ßo zyłemu blidowemu towarstwu s jědom sawda. Hrabja hnydom wumrje; jeho hosczo cźeżko khori leża.

* S wulkim wohnjom je ßo klóschtr ßwjateho Pawoła na Athoskej horje wupuscźił. Jenoż zyrkej a jena kapała stej ßo wóhnjej wobrókłej. Woheń s wupalenjom wuhenja w nozy nasta, hdyż wschitzy mnichojo spachu. Sa dwě hodźinje ßo wschě zelle a hospodarske twarjenja palachu. Najprjedy ßo sthody spalichu, tak so dyrbjachu ßo mnichojo s powjasani s hornich posthodow wukhowacź. Abt a dźewjeczo mnichojo ßo spalichu; mnosy, kotsiž s woknom won skoczichu, ßu ßo wobschkodźili. Schkoda ßo na dwaj milijonaj frankow wobliczi. Archiw se skotymi bullemi, kupne listy wo twarjenjach a kublach ßu ßo płomjenjam wutorhnyłe.

* (Dynamitowe rosbuchnjenje w New-Yorku.) W New-Yorku ßo podseńska żelesniza 16 łohczi hłuboko w semi twari. K rostsělenju skałow ßo dynamyt trjeba, kotryż ßo w małej khěżzy horka pschi tunelu khowasche. Tónle dynamit je s njesnatej pschiczinu 27. januara rosbuchnył. Schtyrjo dźěłaczerjo buchu hnydom morjeni. Jenemu ßo hłowa wottorże. Kamjenje, żeleso a drjewo ßo s tunela wufunkuchu a do khěżow nad semju cźißnychu. Ludźo na dróhach se ßylnym satschaßnjenjenjom na semju padźechu. Dróhi běchu s rosbitkami pomjetane. Létaze schkleńczane cźrjopy dele schwórczachu a wjele ludźi sranichu. Ludźo s krwawym wobliczom a rostorhanej drastu do wschěch stron cźěkachu. W wobschkodźenych twarjenjach woheń wudyri; po hascherjow, policistow a lěkarjow wołachu. Dróhi běchu bórsy połne ludźi se sawjasannym wobliczom. Schtyri wulke hosczeuzy w ßußodstwje ßu cźeżko cźerpike. W hosczenzu „Murray-Hill“ bě sapuscźenje najwjetsche; wjerchi ßo wottorżechu, kalk ßo se scźěnow wotpuka a durje se sběhaczow wutorhnychu. Na dwěmaj bokomaj ßo wschě wokna rosbichu, khosejownja ßo do zyła wupuscźi. Hosczo ßo na semju cźißnychu, a rospadanki ßo na nich smjetachu. Jedyn bohaty Kanadźan, Robinson rěkazy, ßo tak wo scźěnu morßny, so ßo jemu nop rosbi, s kotrehoż moshy wulecźachu. Jedyn pißar a jedyn pinczník buschtaj teho runja morjenaj. Rosbuchnjeny dynamit ßo na 900 puntow taksěruje, mjes tym so je po sakonju dowolene, jeuoż 60 puntow na jene městno położicź. Schtyri woßoby ßu sajeli.

Wußudźenja.

Khostanska komora. Marja Langowa a Helena Scholcźina w Hrubocźizach ßo hižo dołho dla jeneje kokosche wadźitej, kotraž je se Scholcźiz dwora do Langez dwora khodźiła, tam jeja njeßła a na nich ßydała. Loni 16. septembra Scholcźina Langowej porokowasche, so je jej dwě kokuschi a jeneho khapona kradnyła. Langowa teho dla Scholcźinu wobskorži. Psched kawuiskim ßudom poßledniscka Langowu winowasche, so je ta na nju wołała: „Ty ßy pola naß kokosch s hnězda wsała; kokosch njeje twoja była, ale Pětschez, ty ßy Pětschez kokosch kradnyła.“ Kawnijki ßud mějesche sa to, so je skórżbniza runje tak jara wobskorżenu wucźeiscźiła, kaž ta skórżbnizu. Duż kóżdej s njeju 10 hriwnow pjenjeżneho khostanja napołoži. Wobej saßudźenej ßo na wyschschu instanzu pschecźiwo temule wußudej wobroczischtej. Khostanska komora pak prěni wußud wobkrucźi. Kury, kotrychž dla je wulka swada wudyrika, budźa nadźějomnje nětko prawje pilnje jeja njesćź, so budźa ßo jich wunoschkom ßudnische khósty a khostanske pjenjezy wurunacź móz.

Hudancźzy.

265.	266.
Khwatacź móża bjes kschidłow, Skok ßo funkacź bjes nohow; Praschesch ßo jich podarmo, Njewotmołwja sdychnjeńcźko. A hdźež wone żiwe ßu, Cźłowjek sańdże se ßmjercźu. A hdźež cźłowjek wodych ma, Saczknjeja ßo bjes dycha.	Żiwy cźaßnik cźłowjek ma, Stajnje tón ßo hibota, S jenym naczehnjenjom dźe Wot naroda do ßmjercźe. Jedyn klapa dołhe cźaßy, Druhi bórsy steji saßy. Hdyż tu żadyn dóschoł je, Druhi ßwět jón naczehnje.

Wuhudancźzy s poßledniejeho cźißła:
263. Hewjerjo, hórnizy. 264. Kócźka.

Sa nowy Maczicźny dom

je ßo w lěcźe 1902 dotal nahromadźiło: 513 hr. 46 np.

Dale ßu sa njón darili:

Sbożopschecźa pśches k. Ssmolerja	7	= 10 =
Wjeßeła ßym pschijěła — srudna ßo wot luboh dźělila	2	= — =
Lischki w Hrubjelcźizach 2 hr. 80 np., khěżorowe narodniny ßwjecźaze 1 hr. 20 np. = . . .	4	= — =
Sa ßerbski dom nasběrał kwaßny herz Domel w Sslepom, a to: a) na Schusterez kwaßu w Trjebinku 3 hr., b) na burskim Urbankez kwaßu w Mulkezach 3 hr. 70 np. = . . .	6	= 70 =
W „Katholskim Póßle“ cźißło 5. léta 1902 hižo kwitowane:		
Radworska płatowa komißija: Na sabawnym wjeczorje pola Heßez 70 np. + 60 np. — hromadże 1 hr. 30 np. — Radworske spěwarske towarstwo „Meja“: wunoschk ßwjedźenja 26./1. 1902 20 hr. — Sswobodne sjednoczeństwo katholskich wucźerjow ßerbskeje Łużizy na konferenzy w Khrósczizach 5 hr. = ...	26	= 30 =

Hromadże: 559 hr. 56 np.

S dźakom kwituje a dalsche dary pschijimuje

farjadnistwo Maczizy Sserbskeje.

Drjewowa awkzija
na Drobjanskim revěrje.

Schtwórtk 6. februara ma ßo
76 hromadow tolsteho twjerdeho drjewa,
70 hromadow khójnowych žerdžow a wjerschkow a
30 loßow walčziny
sa hotowe pjenjesy na pschebadžowanje pschedawacź.

Sapočzatk dopoldnja 1/2 10 hodź. pschi Miklischez polu we Lomsku.

Hrabinska ſ Einſiedelska inſpekzija.

Drjewowa awkzija
na Lipiczanskim revěrje.

Wutoru 4. februara t. l. ma ßo
90 hromadow tolsteho twjerdeho wužitkoweho a palneho drjewa
sa hotowe pjenjesy na pschebadžowanje pschedawacź.

Sapočzatk dopoldnja 1/2 10 hodźin pschi Lipiczanskim dworje. — Dobre wotwjesenje.

W Minakale, 29. januara 1902.

Hrabinska ſ Einſiedelska inſpekzija.

Drjewowa awkzija.
Wutoru 4. februara dopoldnja w 9 hodź.

ma ßo w **Jitku**
20 hromadow khójnowych pjeńkow,
15 metrow khójnowych kuluchow,
20 hromadow khójnowych halosow a
40 hromadow ßuschizow
na pschebadžowanje pschedawacź.

Shromadźisna we Wirthez hosćenzu.

Michal Bartuſch.

Drjewowa awkzija
na Kupjanskim kniežim revěrje.

Wutoru 4. februara 1902 dopoldnja wot 9 hodź. ma ßo
14 rm. brěsowych a 7 rm. khójnowych schćěpow,
28 rm. = a 70 rm. = kuluchow,
200 rm. khójnowych halosow (ßkabych kuluchow) a
130 dolhich hromadow
ſ wuměnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, na pschebadžowanje pschedawacź.

Shromadźisna pschi ſtale pola Komorowa.

Kubłowe ſarjadniſtwo.

Drjewowa awkzija.
Wutoru 4. februara popołdnju w 2 hodź.

budże ßo na
Brěsowskich ležomnoſćach pola Wyßokeje a Delan
20 twjerdych hromadow,
někotre kopy mjehkich a twjerdych walčzkow a
něschto metrow khójnowych kuluchow
na pschebadžowanje pschedawacź.

Shromadźisna na pucźu ſ Wyßokeje do Delan.

Marja ſwud. **Schmidtowa** w Splójku.

Drjewowa awkzija.

Póndželu 10. februara rano wot 9 hodźin ma ßo w mojim drjewischczu pschi **Jeńſcheczanſko-Bßowjanſkim pucźu** na prawizy pschi krajnej mjesy ſćěhowaze palne drjewo ſ wuměnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, na pschebadžowanje pschedawacź:
něhdże 15 rm. khójnowych schćěpow,
= 50 rm. = kuluchow,
= 150 rm. = pjeńkow,
= 100 kruchow khójnowych halosowych hromadow.

W Rakezach, 30. januara 1902.

J. A. Kluga,
wyſchſchi hajnik ſw. ßt.

Drjewowe awkzije.

W hajniſtich revěrach, Rakečzanſkemu knjejſtwu ßluſchazych, ma ßo ſćěhowaze dny, tu pomjenjene, drjewo ſ wuměnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, ſa hotowe pjenjesy ſjawnje na pschebadžowanje pschedawacź:

1. **Schtwórtk 6. februara 1902 dop. wot 9 hodźin**
w **Kosłowſkim revěrje** pschi kamjeńtnym hacze, ſhromadźisna w drjewiſchczu:
110 rm. khójnowych schćěpow,
100 rm. = kuleczkow,
158 rm. = pjeńkow,
150 rm. khójnoweje walčziny.

2. **Pjatk 7. februara 1902 dop. wot 9 hodźin**
w **Jeńſcheczanſkim revěrje,** ſhromadźisna w „běłych ladach“:
119 rm. khójnowych schćěpow,
3 rm. = kuleczkow,
241 rm. = pjeńkow,
270 rm. khójnoweje walčziny.

3. **Wutoru 11. februara 1902 dop. wot 9 hodźin**
w **Trupinjanſkim revěrje** pschi Konjeczanſkej mjesy:
něhdże 14 rm. próchnaweho khójnoweho dołheho wužitkoweho drjewa,
2 rm. wólſchoweho wužitkoweho drjewa ſa drjewjanzarjow,
10 rm. płotowych ryhelow,
110 rm. khójnowych schćěpow,
40 rm. = klumpachow,
370 rm. khójnoweje walčziny,
15 rm. brěsowych schćěpow,
40 rm. = klumpachow,
30 hromadow walčziny.

4. **Sſrjedu 12. februara 1902 dop. wot 9 hodźin**
w **Schćeńczanſkim revěrje** „pschi rocźizy“:
3,57 m. brěsoweho dołheho wužitkoweho drjewa,
3 m. duboweho, wólſchoweho a woßyzoweho drjewa,
25 m. schćěpow liſćoweho drjewa,
2 m. brěsowych kuleczkow,
290 m. pjeńkow,
16 m. brěsoweje walčziny,
616 m. khójnoweje a ſchmrěkoweje walčziny.

W Rakezach, 23. januara 1902.

Hajniſke ſarjadniſtwo.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 11. februara rano wot 9 hodźin ma ßo na mojim drjewiſchczu pschi Rakečzanſko-Łupjanſkim pucźu **na Nowowjeßnjanſkich ležomnoſćach** ſćěhowaze palne drjewo ſ wuměnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, na pschebadžowanje pschedawacź:
32 rm. khójnowych schćěpow,
15 rm. = kuluchow,
76 rm. = pjeńkow,
29 kruchow khójnowych płotowych ryhelow,
38 = = žerdžow,
57 = = halosowych hromadow.

W Rakezach, 30. januara 1902.

Thomas.

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 13. februara rano w 9 hodźinach ma ßo **pschi Scheſchowſko-Kosłowſkim pucźu** na prawizy pschi Kosłowſkich mjesach ſćěhowaze palne drjewo ſ wuměnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, na pschebadžowanje pschedawacź:
něhdże 3 rm. khójnowych schćěpow,
= 18 rm. = kuluchow,
= 100 rm. = pjeńkow,
= 35 kruchow khójnowych halosowych hromadow.
} 120lětne drjewo.

W Rakezach, 30. januarja 1902.

J. A. Kluge,
wyſchſchi hajnik ſw. ßt.

Schewſkeho wucžobnika
ſ pschihódnymi wuměnjenjemi pyta
Khorla Strauß
na Bismarkſkej dróſy 16.

Hólczez, kotryž chze wojnarſtwo nawuknyć, móže jutry do wucžby ſtupić pola wojnarſkeho miſchtra Weſera w Bukojnje p. Hucźiny.

Budyska Bjesada

změje **wutoru 4. februara** w Budyskej třeleńi

maskeradny bal.

Započatk wječor w 7 hodźinach.

Předsydstwo.

Tow. Sserb. Bur. ſa Ralbiczanſku woſzadu ſměje ſwoju lětuſchu hlownu ſhromadźiſnu **póſtnizy njedźelu,** 10. makeho rózka, **popołdnju w 4 hodź. w Konjezach.**

Hacź do teho czaſa njech ſo lětny pſchinoſchk a ſkaſanja nalětnich hnojow a ſymjenjow pola wjeſnych wubjernikow wotwjedu.

Pſchedſydſtwo.

Ratarſke woheń ſawěſczaze towarſtwo w ſakſkim kraleſtwje w Draždźanach.

Wobkhod w lěcze 1901.

Pſchibywk: 12928 polizow ſe ſawěſczenſkej ſumu	Mk.	101,920,094.—
Sawěſczeńſki wobkhad po wotczehnjenju haſnjenych a ponowjenych ſawěſczenjow	=	657,849,254.—
Dokhody ſ premijow a bjernow a dobytk ſ firmow	=	1,050,248.07
Naſadſawěſczenſke premije	=	349,145.02
Sarunanje ſchkodowanjow po wotczehnjenju podźela naſadſawěſczenſkich towarſtwow . .	=	356,683.03
Wobkhodny wuſbytk a fondowy wunoſchk . .	=	207,631.18
Premije a reſerwy	=	422,688.85
Hlowny a ſpezialny reſerwuy fond po pſchipokaſanju wuſbytka	=	1,464,831.59
Shromadne ſamoženje (reſerwny fond a premijowe reſerwy)	=	1,887,520.44
Sarunanje ſchkody, wot wobſtacza wuſtawa wudate	=	8,076,982,—
Darmotne lěta wot lěta 1881 pſchi lětnym płaczenju premijow pſchiſwolene	=	846,920.70
Wot lěta 1888 pſchiſwolene dividendy . . .	=	940,200.—

Wot lěta 1901 da ſo ſ nowa 15 % dividendy wočakacź.

K pſchijimanju ſawěſczenja poručataj ſo

C. Meisel w Budyſchinje a Loka w Błózanach.

Pſchi ratarſkej ſchuli w Budyſchinje

ſo lětni ſemeſter **wutoru 8. haprleje** ſapočnje. Samolwjenja pſchijimuje a dalſche rad wukaſuje

direktor profeſor **Brugger.**

W ſadarſkej a ſahrodniſkej ſchuli w Budyſchinje

ſo lětni ſemeſter **wutoru 8. haprleje 1902** ſapočnje.

Samolwjenja pſchijimuje a wſcho dalſche rad wukaſuje

pſchedſtejićer ſadarſkeje a ſahrodniſkeje ſchule

dr. Friedrich Brugger.

Marczíny wuſtaw w Budyſchinje

konfirměrowanym holzam ſkładnoſcź poſkicza, ſo we wodźělenju **hoſpodarſtwoweje ſchule** abo w **ſchuli ſa ſłużobnizy** ſa pſchichodne powołanje pſchihotowacź.

Jutry 1902 ſo nowe wuczbne lěto ſapočnje, k czemuž ſo ſamolwjenja pola **pſchedſtejeŕi Marczínehо wuſtawa** bórſy wuproſcheja, wot kotrejež ſu tež wumėnjenja, wſcho dalſche wukaſaze, darmo doſtacź.

Knjezim duchownym w Hornjej Łužizy ſu ſo teho runja tele wumėnjenja pódłałe; woni je po žadanju dobroczińwje wudźěla.

Pjenjes ſa hoſpodowanje, jědź a wuczbu w **hoſpodarſtwowej ſchuli** 450 hriwnow a w **ſchuli ſa ſłużobnizy** 240 hriwnow wuczini.

Do Pſzowjow!

Njedźelu 9. februara, **póſtnizy,** budźa **reje** ſe ſzylnej balſkej hudźbu. K temu budźe ſo

kóſkopiwo

toczicź. Pſcheczelnje pſcheproſchuje

J. Ratter, hoſczenzař.

Do Rakez!

Njedźelu 1. februara

kóſkopiwowy ſzwjedźeń

a **jedźenża pjeczenych kołbaſzow** a **ſſ. kóſkowych kołbaſkow.**

Ssobotu wječor ſo kóſkopiwo natoczi. Pſcheczelnje pſcheproſchuje

Klemens Gäbler w Rakezach.

W Dźiwoczizach pola Žiczenja je **żiwnoſcź** cźiſło 16 ſ bohacze 9 kórzami pola a kuki ſe wſchěm żiwym a morwym inventarom hnydom na pſchedań. Wſcho dalſche je tam ſhonicź.

Pſches ſzudniſtwo ma ſo na dyrbjenſke waſchnje na pſcheſzadźowanje pſchedawacź: 15. měrza 1902 dopołdnja w 10 hodźinach Muczerez kubło w Bórku. 32 hekt. 65,5 ara wulke a na 57,568 hr. 50 np. takſěrowane.

W Cźeſchkezach je **khěża** cźo. 10 ſ polom a ſahrodu na pſchedań.

W knjezim walzowym mkynje w Delnim Wujeſdźe ſu wſchě derje ſdźerżane mkynſke maſchine a měchi na pſchedań.

Regensburgſkeho mlokowcho a kormjazeho pólvra

„wobžernoſcź"

mamoj ſkład.

Schiſchka a Rjeczka.

Pruhu darmo wotedawamoj.

Schulerjo doſtanu dobru a ſzwědomitu **penſiju** po pſchimėrjenej płaczińſnje na dwórniſchczowej drózy 8 delka.

Schwależa a wuczobniza ſo pytatej na nowej haſzy 8 po 2 ſth.

Wuczobnik ſo pyta.

Do ſzwojeje pſchedawarńje kolonialnych tworow, ſpirituſow a zigarow lětſa k jutram wuczobnika ſ pſchihódnymi wumėnjenjemi pytam.

Hermann Gruhl

pſchi theatrowym měſtnje.

Hólczcź, kotryž chze **ſahrodniſtwo** nawuknycź, móże jutry do wuczby ſtupicź pola **Hermanna Droſchütza** na rybowej haſzy.

Syn ſprawneju ſtarſcheju, kotryž chze **rėſniſtwo** nawuknycź, móże ſ zyle pſchihódnymi wumėnjenjemi pola mje do wuczby ſtupicź. Praktiſke wuwuczenje lubju.

Klemens Gäbler w Rakezach.

Hólczeża, kotryž chze **rėſniſtwo** nawuknycź, k jutram 1902 pyta

Khorla Meltka w Budyſchinje na jerjowej haſzy.

Wuczobnika

hnydom abo k jutram pyta

kowarſki miſchtr **O. Ssymank** w Bóſchizach pola Njeżwaczidła.

Kowarſkeho wuczobnika

pyta **Auguſt Hübner** w Rakezach.

Wojnarſkeho pomoznika

pyta wojnarſki miſchtr **Schramm** w Klukſchu.

Tyſcherſkeho wuczobnika

hnydom abo poſdźiſcho pyta

Schuſter w Maleſchezach.

Pohonczˇ a hródźna dźowka

ſo pytataj na **knjezim dworje w Radżanezach** pola Budyſchina.

Sskužobne a hródźne dźowki a tajke k ſwinjom, wotroczkow, ſrěnkow, rólnych pohonczow, pohonczow, hejtmanow, dźěłaczerſke ſwójby, tſeczakow a wolazych ſa tudomne a Draždźanſke ſtrony hnydom pyta **Schmidtowa** na ſukelnſkej haſzy cźiſło 24 w Budyſchinje.

Cźiſta, ſzylna **ſłużobna holza** ſo k 1. haprleji do ſłużby pyta na ſwonk. lawſkej haſzy 13 po 1 ſth.

Dźowka, kotraž móże derje dejicź, ſo ſa 55—60 tol. lětneje mſdy hnydom pyta. Dalſche je ſhonicź we wud. Serb. Now.

Porjadna, pilna **ſłużobna holza,** kotraž ma luboſcź k dźěcźom, ſo k 15. februarej do dobreje ſłużby pyta. Dalſche je ſhonicź we wud. Serb. Nowin.

Pyta

ſo do jenych ſchokoladowych a konfekturrowych klamow w Budyſchinje mkoda holza ſ cźeżneje ſwójby, kotraž je po możnoſczi hižo ſ pſchedawarku była, tola tež taſka, kotraž by hakle wukka. Wona w hoſpodarjowej ſwójbje pſchiſamknjenje, jědź a bydło namaka. Holzy, k temu ſo hodźaze, chzyłe we wudawarni Serb. Now. ſwoju adreżu wotedacź.

Porjedźenje cźiſchcźeŕſkeho ſmyłka: W 4. cźiſle tychle nowin ma w ſmjertnym nawěſchtku na poſledniej ſtronje měſto: „towarſtwowe" prědowanje rěkacź „troſchtowanſke" prědowanje.

(K temu cźiſku jena pſchiloha.)

Pschiloha k czišłu 5 Serbskich Nowin.

Ssobotu 1. februara 1902.

Płaczišny rěsnego skotu na Draždžanskich skótnych wikach

20 januara 1902.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	32—36	60—65
awstriske	34—38	62 68
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	28—31	55—59
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	25—27	51—54
4. žnadnje pizowane kóžbeje staroby	21—24	46—50
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšeje rěsneje hódnosće	31—34	59—63
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	27—30	55—58
3. starše, wukormjene krowy a žnadnje wuwite młódše krowy a jałojzy	24—26	50—54
4. žrěnjo pizowane krowy a jałojzy	21—23	47—49
5. žnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	43—46
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšeje rěsneje hódnosće awstriske	31—34	56—59
2. žrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	27—30	51—55
3. žnadnje pizowane	23—26	46—50
Čělata:		
1. najlěpše s mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	42—44	64 66
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	38—41	59—63
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich stšižењjow w starobje hač do 1¼ léta	50—51	62—63
2. mjaßne	48 49	60—61
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundrcy	45—47	57—59

Płaczišna žitow a produktow w Budyšchinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyšchinje: 3255 měchow	W Budyšchinje 25 januara 1902. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju 30 januara 1902. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšenica běła	8	71	8	94	8	59	8	82
" žołta	8	35	8	59	8	29	8	53
Rožka	7	21	7	31	7	19	9	35
Jeczmjeń	6	65	7	—	6	53	7	—
Wowß	6	50	7	60	7	—	7	30
proch	9	—	11	—	10	—	11	—
Žoka	8	—	11	—	7	50	9	—
Jahły	13	—	16	—	13	—	16	—
Hejduchka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	50	2	—	1	80	1	40
Butra 1 kilogr.	2	—	2	40	1	90	2	10
Pšeničžna muka 50	9	—	17	50		—	—	—
Rža muka 50	8	—	13	50	—	—	—	—
Ssyno 50	4	—	4	50	3	60	4	—
Ssłoma 600	36	—	43	—	32	—	38	—
Prošata 780 schtuk, schtuka	15	—	35	—				
Pšeničžne wotruby	—	—	5	25	—			
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	50	—	—	—	—
Pšenčžny gris	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	6	50	—	—	—	—

Runklizowe žymjo, punt po 50 np. — **Čerwjeny dźeczel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyšchinje płaćeše: hórz pšenicy (běła) po 170 puntach 14 hr. 80 np hač 15 hr. 19 np, žołta 14 hr. 19 np. hač 14 hr. 60 np, hórz rožki po 160 puntach 11 hr 29 np. hač 11 hr. 69 np., hórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 31 np. hač 10 hr. 50 np.

Na Burzy w Budyšchinje pšenica (běła) wot 8 hr 83 np. hač 8 hr. 97 np., pšenica (žołta) wot 8 hr. 53 np. hač 8 hr. 68 np, rožka wot 7 hr. 25 np. hač 7 hr 35 np., jeczmjeń wot 7 hr — np. hač 7 hr. 13 np., wowß wot 7 hr. 20 np. hač 7 hr. 35 np.

Wiežne płaczišny w Kamjenzu

30. januara 1902.

Po 50 kilogr: Rožka wot 6 hr 94 np. hač 7 hr. — np., pšenica wot 8 hr. 20 np hač 8 hr. 53 np., jeczmjeń wot 6 hr. 70 np. hač 6 hr 79 np., wowß wot 7 hr. 20 np. hač 7 hr 50 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hač 12 hr. — np, hróch 10 hr. — np., žyno 4 hr. 40 np., běrny 1 hr. 75 np. Ssłoma (600 kilogr.) 42 hr. — np Butra (1 kilogr.) wot 1 hr. 70 np hač 2 hr 10 np.

Wjedro w **Londonje** 31. januara Mjerśnjenje

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smjeje njedźelu Sexagesima rano w 7 hodźinach farař Räda žerbsku spowjednu rěč, ¼9 hodźin diakonus Tyscher žerbske a w 10 hodźinach němske předowanje

Wěrowani:

W **Michałskej zyrkwi**: Jan Hajnza, pschekupski dźěłaćeŕ na Židowje, s bywšej swudowjenej Hajnzowej rodź. Zochez tam. — Khorla Hermann Gnauk, paleŕ tu, s Emmu Theresiju Gorbarjez w Nadžanezach. — August Emil Bjedrich Krämar, kamjenjeczežaŕ w Roswodezach, s Margarethu Almu Häuslerez se Sombarka.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi**: Handrij Wylem, Handrija Urbana, zyhelnika na Židowje, ž. — Richard Willy, Khorle Augusta Melchera, fabrikarja na Židowje, ž. — Marja Sidonia, Khorle Augusta Čzecha, murjerja a wobydl. w Kelnje, dź. — Margaretha Gerruda. Ernsta Hermanna Němczka, kopornišćeho dźěłaćerja na Židowje, dź. — Emma Helena, Ernsta Handrija Kudźele, žiwnoscerja w Čzichońzach, dź. — Margaretha Emma Frieda, Wylema Ferdinanda Galberta, dźěłaćerja na Židowje, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 25. januara 1902: Richard Handrij Handrik, pohonca a wobydleŕ na Židowje, 26 l. 14 d. — 27. Gustav Adolf, Khorle Adolfa Hilbjenza, klamarja pod hrodom, ž., 14 l. 2 m 19 d. — 28. Martha Marja, Bohuwěra Ernsta Hioba, khěžerja a kopornišćeho dźěłaćerja na Židowje, dwójnička dź., 11 l. 7 m. 7 d. — Margaretha Gertrud, Ernsta Hermanna Němczki, kopornišćeho dźěłaćerja na Židowje, dź. 19 d.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

Njedźelu Sexagesima smjeje rano ½8 hodź. duchowny Domaschka němsku spowjednu wuczbu, ½9 hodźin farař Kschižan němske a w 10 hodź. žerbske předowanje.

Wupschedawanje
po inventurskich płaczišnach!

Dźělbu **hotowych wobleczenjow** sa 3—17 lět žo hodźazych,

mantlow s pellerinu, khěžorskich mantlow, paletotow, jupow,

dźělbu **holczazych wobleczenjow** we wschěch wulkosczach,

symskich mantlow, symskich a létnich żaketow, mantlow do deschcza po pok płaczišnach,

jenož hódnu tworu, so bych ju wotbył, po žměschnje tunich płaczišnach wupschedawam.

Pschi lawskich hrjebjach 10. Ernst Jenke. Pódla Wjazkez hosczenza.

Wot hód na wschě twory, kotrež žo pola mje na knihi kupuja,

5% rabatta

dawam.

Ernst Bukan

w Klukschu a Lichanju.

Rjane žuche pjeńkowe drjewo a kuluchi

rm. po 2 mk. 50 np. ma hischcze na składze a pschedawa

Hrabinske Lippeske hajniske farjadnistwo w Dubom.

Jěsdny plan železnizow
wot 1. oktobra 1901.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždžan

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4	2. 3.
Se Shorjelza	1,58	—	4,30	8,55	7,58	10,55	2,06	2,21	4,25	6,55	8,40	10,58
Rychbacha	—	—	4,53		8,22	11,19	—	2,46	4,48	7,20	9,04	11,51
Lubija	2,23	—	5,12		8,43	11,41	2,52	3,08	5,07	7,42	9,22	12,34
Budyschina	2,44	3,55	5,47	9,39	9,18	12,20	2,53	3,44	5,42	8,18	9,55	1,27
Biskopiz	—	4,29	6,22		10,03	12,55	—	4,19	6,15	8,54	10,32	—
Arnsdorfa	—	4,50	6,45		10,25	1,17	—	4,43	6,36	9,19	10,53	—
Radeberga	—	5,02	6,53		10,33	1,25	—	—	6,44	9,28	11,01	—
Do Draždžan	3,40	5,29	7,13	10,34	10,52	1,45	3,49	5,10	7,04	9,48	11,20	—

Wot **Lubija** wotjědže kóždu **sobotu rano w 7,0 wožebity cžah** do **Budyschina**.

S Draždžan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3
S Draždžan	—	6,13	9,12	10,30	12,35	3,13	4,37	5,30	7,31	9,42	11,47	12,57
Radeberga	—	—	—	—	—	—		—	—	—	12,19	—
Arnsdorfa	—	6,48	9,48	—	1,11	3,48		6,06	8,05	10,17	12,29	—
Biskopiz	—	7,13	10,14	—	1,36	4,10		6,29	8,32	10,40	12,53	—
Budyschina	5,09	7,48	10,47	11,30	2,07	4,41	5,34	7,01	9,03	11,10	1,19	1,57
Lubija	6,31	8,25	11,26	11,53	2,42	5,15	5,56	7,38	9,39	11,45	—	2,20
Rychbacha	7,04	8,42	11,42	—	2,58	5,31		7,54	9,55	12,01	—	—
Do Shorjelza	7,45	9,04	12,02	12,17	3,20	5,52	6,20	8,17	10,17	12,23	—	2,44

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2 4.	2-4.	2 4
S Budyschina	4,59†	7,44	10,47	1,20*	2,06	4,43	8,40
Dźěžnikez	5,08†	7,57	10,56	1,32*	2,14	4,51	8,48
Budestez	5,15†	8,08	11,03	1,42*	2,21	5,00	8,56
Roswodez	5,20†	8,14	11,08	—	2,26	5,06	9,01
Do Wjeleczina	5,28†	8,23	11,16	—	2,34	5,15	9,09

Kóždu póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru, wotjědže jedyn cžah ſ Budyschina rano 5,50 do Budestez, kotryž 6,14 w Budestezach.

Kóždy dźeń wotjědže jedyn cžah ſ Budyschina wjecžor 6,58, ſ Dźěžnikez 7,06 do Budestez, kotryž je 7,14 w Budestezach.

† Jěsdźi sobotu a póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru.

* Jěsdźi jenož sobotu, hacž 17. novembra też njedźelu a ßwjate dny.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2 4.	2-4
S Wjeleczina	5,49†	8,47	11,42	—	2,59	5,47	9,45
Roswodez	5,59†	8,54	11,49	—	3,09	5,58	9,51
Budestez	6,09†	8,59	11,54	12,42*	3,17	6,08	9,56
Dźěžnikez	6,20†	9,05	12,01	12,52*	3,28	6,19	10,02
Do Budyschina	6,30†	9,12	12,08	1,04*	3,38	6,30	10,09

Kóždu póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru, wotjědže jedyn cžah ſ Budestez rano 5,14, ſ Dźěžnikez 5,24 do Budyschina, kotryž je 5,35 w Budyschinje.

Kóždy dźeń wotjědže jedyn cžah ſ Budestez wjecžor 8,01, ſ Dźěžnikez 8,07 do Budyschina, kotryž je 8,14 w Budyschinje.

† Jěsdźi sobotu a póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru.

* Jěsdźi jenož sobotu, hacž do 17. novembra też njedźelu a ßwjate dny.

S Budyschina do Rakez.

S Budyschina	6,40	10,48	2,10*	5,0	9,10
Ratarjez	6,48	10,56	2,18*	5,8	9,18
Židowa	6,53	11,2	2,24*	5,14	9,23
M. Wjelkowa	7,1	11,10	2,36*	5,22	9,31
Radworja	7,12	11,22	2,50*	5,34	9,42
Kaßowa	7,19	11,29	3,0*	5,41	9,49
Njeßwaczidła	7,29	11,39	3,16*	5,51	9,59
Scheschowa	7,37	11,47	3,24*	5,59	10,7
Do Rakez	7,45	11,55	3,32*	6,71	0,15

S Rakez do Budyschina.

S Rakez	5,21	8,2	12,33	7,0	
Scheschowa	5,29	8,11	12,42	7 9	
Njeßwaczidła	5,37	8,19	12,50	7,17	
Kaßowa	5,47	8,29	1,0	7,27	
Radworja	5,54	8,36	1,7	7,34	
M. Wjelkowa	6,5	8,47	1,19	7,46	
Židowa	6,13	8,55	1,27	7,54	
Ratarjez	6,18	9,0	1,33	8,0	
Do Budyschina	6,25	9,7	1,40	8,7	

* Jěsdźi jenož kóždu sobotu

S Wósborka do Lubija.

S Wósborka	7,20	10,25	1,30	6,30	9,30*
Maleczidz	7,27	10,32	1,37	6,37	9,37*
Luwoczidz	7,36	10,39	1,44	6,46	9,44*
Hluschiny	7,44	10,47	1,52	6,54	9,52*
Radměriz	7,50	10,52	1,57	7,1	9,57*
Ketliz	8,3	11,3	2,8	7,14	10,8*
Do Lubija	8,15	11,15	2,20	7,26	10,20*

S Lubija do Wósborka.

S Lubija	8,50	12,0	3,15	7,50	10,45*
Ketliz	9,2	12,12	3,27	8,3	10,58*
Radměriz	9,13	12,22	3,37	8,14	11,5*
Hluschiny	9,19	12,28	3,43	8,20	11,11*
Luwoczidz	9,28	12,37	3,53	8,30	11,19*
Maleczidz	9,35	12,44	4,0	8,37	11,26*
do Wósborka	9,41	12,50	4,6	8,43	11,32*

* Jěsdźi jenož njedźelu a ßwjate dny.

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2 4.	2-4.
S Kamjenza	5,53	8,5	12,08	3,01	7,00	9,18
Połczinizy	6,18	9,14	12,32	3,22	7,24	9,42
Großröhrsdorfa	6,28	9,22	12,42	3,31	7,34	9,51
Do Arnsdorfa	6,38	9,32	12,54	3,41	7,44	10,01

S Arnsdorfa do Kamjenza.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4	2 4.	2-4.	2-4.	1-4
S Arnsdorfa	7,06	10,33	1,24	4,52	8,08	11,37
Großröhrsdorfa	7,20	10,45	1,38	5,05	8,20	11,48
Połczinizy	7,29	10,53	1,47	5,14	8,28	11,56
Do Kamjenza	7,46	11,10	2,05	5,31	8,45	12,13

Destillazija Adolfa Rämscha naßlěd.

(mějeczel **Max Kirschner**)

w Budyschinje pschi butrowych wikach

— 1868 załožena —

porucža ßwoje daloko a schěroko znate wubjerne **likěry** k kwaßam, kschcžišnam a druhim ßwjedźeńskim składnoscžam w cžwizach a po wasy. Wožebje dobre ßu dwójny **rózowy, nalikowy, hontwinski** a **jadroselowy, hornjołužiski, žołdkoselowy seleny** a **cžerwjeny, zitronowy, wischnjowy, malenowy, prußnizowy** a **korwejdowy** liter po 60—80 np. Dale **naturskokorwejdowy** liter po 40 np., dobry **žitny** po 70 a 60 np., a **cžisty** cžišzło 1 a 2, liter po 32 a 30 np. **Cžwizy k pjelnjenju ßo wupožcžuja.**

Cžeßny diplom — Bronsowe medaille a cžeßny diplom — III. myto

I. myto. I. myto.

Heinrich Mohr,

schewski mischtr,

w Budyschinje, na ßukelnjskej haßy 14,

porucža ßwój wulki skład hońtw rjschich, jeßdnych a dołhich schkórnjow, pjelscžowych, filzowych a ßuknjanych schkórniczkow a stupnjow, wyßoko ſ kožu wobßadźenych, cžopłych a wodu njepschepuschcžatych, ſ jednorej a dwójnej póduschu, wyßokim a niskim pjeńkom. Hólcžaze dołhe schkórnje ſ faldami a bjes nich. Rosweinske a Oschatzske filzowe stupnje a tosle ſ filzowej a kožanej póduschu, też ſ pjelscžom wuschite. **Nowoscže** balskich a njewjescžinskich stupnjow. Ruske, amerikanske a němske gumijowe stupnje, stupnje a schkórnje ſ drjewjanej póduschu, ſ 1, 2 a 3 spinami, ſ ruskim filzom wuschite, kaž też wschě jenož pomyßlne družiny **stupnjow** a **schkórnjow** za mužskich, žónske a dźěcži po znatych tunich płacžišnach.

Kedźbujcže na moje wukładne wokna!

Stare knihi ßo derje a tunjo pschewjesaju.

Spěwarske

ßerbske a němske,

w trajnych jednorych a najwoßebnischich ßwjatkach

w najwjetschim wubjerku

po najtunischich płacžišnoch pola

G. A. Wetzki,

knihiwjazarnja a papjerowa pschedawarnja

na bohatej haßy 17.

Knihi ßo derje a tunjo wjazu.

Cžorne drastne tkaniny

k konfirmaziji,

cžornu hódnu tworu, meter po 100, 125, 150, 175 a 200 np. porucža

Richard Gautzsch

na bohatej haßy.

Na moju domiznu.

Mužski chor wot K. A. Kocora je we wudawarni »Serbskich Nowin« za 10 np., w partijach za 5 np. dostać.

Dobry a najlěpschi **paleny**

khofej

wschelakeho měschenja

punt po 85 np., 90 np., 1 mk., 1 mk 20 np. hacž 2 mk. jara płaczišny hódno porucza

Ernst Lehmann,
prjedy **Khorla Pětschka**
na rózku žerbskeje
a schulerskeje haže.

Paleny

khofej

žylnje a czišcze žłodźazy
punt po 80—200 np.,
po wjetschich dźělbach poměrnje tunšchi porucza

Pawoł Pětschka
pschi drjewowych wikach.

Wubjerne a žylnje žłodźazy

khofej

punt po 100 a 120 np.

Dale dobre

likeury
a žłódki palenz

naležnje poručam.

Žitny palenz liter 28 np.

Khorla Nowak
na žitnej haže.

Strowy

skót.

Fosforokižały kalk, wobžerny pólver za žwinje, pólver psche žału, hollandski a schwajzarski mlokowy

a **wužitkowy pólver, skótny jatrowy wolij**

nanajlěpje z dobrych družinow sestajeny porucza

měschczanska haptyka
pschi hłownym torhoschczu.

Czerstwy

lany wolij

w bleschach po 25 puntach a po waży tunjo porucza

C. P. Walter
6 na znutskownej lawskej haže 6.

Runklizu

po wosach zentnar za 45 np. pschedawa **Klahra** w Delnjej Kinje.

Hólzy a holzy!

Kupujecze žebi žwoje

kordowe tosle a drjewjanzy
a czrije z drjewjanej póduschu

najtuńscho

w drjewjanzarni pschi žerbskich hrjebjach czišło 14,

Sažopschedawarjo dostanu najwjetschi rabatt, stare drjewjanzy a tosle žo rucže a najtuńscho z nowa póduschuja.

Ota Heber.

Pschisp. Wiczny dźeń na **žitnych wikach** pschedawam.

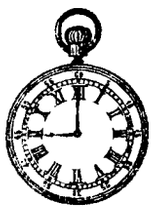

Franz Marsoner

czažnikař w Budyschinje
cjo. 9 na bohatej haży cjo. 9
žwój sklad **czažnikow** a **czažnikowych rjeczazow** dobroczživemu wobkedźbowanju porucža.

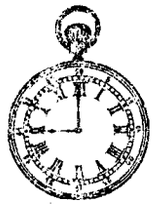

Hódne twory. Pišmowe rukowanje. Tunje płaczišna.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pschiwomnjenje: Rěcžu **Serbski.**

Poh, dobry stražnik a czahać, je na pschedań w hoscženzu w Kamjenej pola Radworja.

Dobreju starscheju konjow

ma dla pschirostka na pschedań
Delnjokinjanski knježi dwór.

Howjaze kože, czelaze kože, konjaze kože, wowcze kože a tež **wowczu wołmu** po najwjetschich płaczišnach kupuje

Heinrich Lange
pschi žerbskej katholskej zyrkwi
a pschi žitnych wikach.

Kosaze kože,

sajecze, kaniklaze, kocze, kunjaze a khórjaze kože po najwjetschich płaczišnach kupuje

Heinrich Langa
pschi žerbskej katholskej zyrkwi
a pschi žitnych wikach.

Czorne drastne tkaniny

za **njewjesczinske, konfirmandske a žarowanske wobleczenja**

wulki wubjerk po tunich płaczišnach porucža

C. G. Fiebiger

w Budyschinje — na žerbskej haży 5 a 7.

Tale **schijaza maschina**

nanajczischischo skoro bjeswolijowanja dźe,

wona na najwjazy nadźěła a dołho dźerži.

Porjedźenja kóždeje družiny we mojej žamžnej dźěłarni hnydom a najtuńscho.

F. Eule

na nowosalzskej drósy
czišło 19.

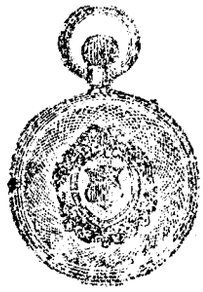

Kóždy, kotryž chze žebi **dobry** a **tuni czažnik** kupicz, abo kotryž chze žebi jón **porjedźicz** dacz, njech dźe k czažnikarjej

Curtej Jenczej

na swonkownej lawskej haży 5.

Jencz pschedawa a porjedża za žwoje dźěło sprawnje rukujo. — **Proschu, žebi moje wukładne wokno, z płaczišnami wupołożene, wobhladacz.**

We wudawarni „Sserb. Nowin" žu dostacz:

knótsjaze listy
w laschczikach.

Cžorne a piſzane drastne tkaniny

hladke, ſzmužkate a ſ malymi muſtrami,

po jara tunich płaczišnach we wulkim wubjerku meter po 70 np., 80 np., 90 np., 1 mk., 110 np., 120 np., 140 np., 150 np. a dróžſcho poručam.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy.

Dowolam ſzebi k wjedženju dacź, ſo ſzym ſo, ſpuſchczišwſchi ſzwoje, pſchipuſchczenje pſchi Lipſczanſkich ſzudniſtwach, wot 1. februara 1902 pſchi Budyſkim a Žitawſkim hamtſkim ſzudniſtwje, pſchi Žitawſkej komorje ſa wikowanſke wězy a pſchi Budyſkim kralowſkim krajnym ſzudže k wukonjenju prawiſniſtwa pſchipuſchcził a ſo praxis hromadže ſ knjeſom rěčznikom a kral. ſakſkim notarom **Raimundom Sachßu** w Budyſchinje powjedu.

W Budyſchinje, 1. februara 1902.

Rěčznik **Rudolf Nitze.**

Najlěpſchi

kožowy mas „Torpedo“

k maſanju cžrijow, ſchkórnjow, konjazeho gratu, njepſchetrjecheny, poručza

H. Zawnik
w Rakezach.

Deſki a hranite drjewo

pſchedawa **Wutołczanſki knježi dwór.**

Mloda kruwa ſ cželeczom
je na pſchedań w Sſkonej Borſchczi cžo. 5.

Kruwa ſ czeleczom
je na pſchedań w Mniſchońzu cžo, 2.

Žiwnoſcź na pſchedań.

Žiwnoſcź je wſchěm inventarom w Budyſchinje, hnydom pſchi Sprewi leżaza, nimale 200 dawſkich jenoſczow wopſchijaza, je wobßedžerjoweje wobſtarnoſcže dla na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola **Khorle Wackera** w Budyſchinje pſchi ſtarej winizy.

W Hórkach pola Khróſczišz je maßiwna nowa **khěža** cžißło 44 ſ hródžu a bróžnju, kórzom pola a rjanej ſahrodu bjes hoſpody a wumjenka hnydom na pſchedań. Wſcho dalſche je pola wobßedžerja tam ſhonicź. Trajne ſkałarſke džěło ßo w ſymje a lěcže hnydom pſchi khěži namaka.

Pjaty

wěnz ſpěwow

je wuſchoł, a je ſa 10 np. doſtacź **we wudawarni „Sſerb. Nowin“.**

Tam ßu też prěni, druhi, tſeczi a ſchtwórty wěnz ſpěwow na ſkładže.

Parny rěſak w Rakezach

wſchě druzhiny deſkow a to:

najlěpſche ſchkleńczerſke, tyſcherſke a twarſke drjewo, zyle ßuchu tworu ſ puſchczenja 1900/1901 po poniżenych płaczišnach poručza. Dale ßo hranite drjewo wſchěch dołhoſczow a tołſtoſczow po ſkaſanju rěſa.

Parny rěſak w Delnim Wujeſdže

khójnowe a ſchmrěkowe drjewo najlěpſcheje hódnoſcže ſa ſchkleńczerjow a tyſcherjow, zyle ßuchu tworu ſ rěſanja 1900/1901, teho runja parallelnje a koniſzy wobrubnjene twarſke drjewo wſchěch tołſtoſczow a dołhoſczow po wjele poniżenych płaczišnach poručza.

Hranite drjewo wſchěch dołhoſczow a tołſtoſczow ßo po ſkaſanju ſhotuje.

Sſerbſke a němſke ſpěwarſke

w najwoßebniſchich a jednorych ſwjaſkach ßu po tunich płaczišnach na pſchedań **we wudawarni Serb. Nowin.**

Hdže ßo meble, w ßamßnej džěłarni wudžěłane, teho runja **ſchpihele** a **pólſtrowane meble** ſ rukowanjom a po najtuniſchich płaczišnach kupuja?

Jenož w meblowni na theaterſkej haßy 2

G. Seikritta, tyſcherſkeho miſchtra.

Moritz Schulz, **klampnarſki miſchtr w Budyſchinje pſchi ſzerbſkich hrjebjach 10**

poručza ßo k ſhotowjenju wſchěch klampnarſkich džěłow, wodowodow, kupjelow, kloſetow, ßamonapojakow ſa ſkót, tſěchnych žłobow a rołow, k pſchikrywanju wězow a runych tſěchow, też ßwój derje ſrjadowany ſkład **domjazeje** a **kuchinſkeje nadoby, lampow** a **łakowanych tworow** najnaležniſcho poručza.

Spěſchne poßłużenje. **Tunje płaczišny.**

Wjetſchu kup wobſamknywſchi je mi mózno

najlěpſche Mariaſcheinſke muhło

jara tunjo wotedawacź. Ssym wot nětka płaczišny ſaßo poniżił.

Dobre wuběranje. **Jenož ßucha twora.**

Emil Lebelt
na dwórniſchczu w Budeſtezach.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 6. | Sobotu 8. februara 1902. | Lětnik 61.

Swětne podawki.

Wschitzy sakšzy ministrojo šu wotstupili.

Wschitzy sakšzy ministrojo šu pjatk 7. februara krala proššyli, so by jich se šłužby puschćił. Kral je šebi wuměnił, wo tejle próstwje rossudźićz a je jenotliwym ministram porućił, hacz na dalsche dźěła dale wjesćz. S pschičinu ministerstwoweho wotstupjenja je pjatkowne ropotne poššedźenje było, w kotrymž šu šo finanznemu ministrej s Watzdorfej najwótrische poroki činiłe. Na dnjowym rjedźe stejesche dožadanka sa želesnizu, kotraž šo s Kamjenizy (Chemnitz) do Wechselburga twari. Tale želesniza je nimale 3 milijony hriwnow wjazy pózrjeła hacz je pošledni šejm pschiswolił. Tež pschi druhich pschiswolenkach je finanzne ministerstwo postajene sumy pschekrocžiło. Ssejmowa finanzna deputazija měnjenje sastupowasche, so šo tajke wurjadne pschekrocženja se sašadami wustawy njesmješu, a so šo s tym prawa krajneho sastupjerstwa pschi postajenju krajnych dokhodow a wukhodow pschikrótschuja. Ssejm s zyła njeby Kamjenisko-Wechselburgsku želesnizu pschiswolił, hdy by do prědka wjedźał, so khosty tajku nješměrnu wyšokosćz dozpija. Dokelž pak šu pjenjesy, kotreż maja šo doswolićz, hižo pschetwarjene, deputazija namjetowasche, so by šo wězy, wo čož zyłe ministerstwo proschesche, dobre bycz wostajiło. Po myšlenju wulkeje wjetschiny krajnych sapóšłanzow pak šo prascha, hacz je ludowe sastupjerstwo swólniwe, finanznemu ministrej psches porsty hladacz. W pošlednim poššedźenju sapóšłanzy Schill, Opitz a woššebje rěčnik Stöckel finanznemu ministrej najcźežše poroki činjachu, kotreż drje šo w sakskim šejmje sa 50 lět wjazy njeišu šłyschake. Stöckel finanznemu ministrej praji, so komora nima k njemu dowěrjenje wjazy, a jemu pokiw da, so chzył šwoje sastojnstwo složicz. Po Stöckelowej rěčzi, kotraž w komorje wjele pschihłošowanja nadeńdże, bě roshorjenje mjes sapóšłanzami tak wulke, so pschedšyda poššedźenje sběhny. Hnydom po ropotnym wuradźenju šu šo ministrojo rossudźili, so hromadźe s finanznym ministrom, s kotrymž šo solidarišzy cźuja, wotstupja. Hacz kral zyłe ministerstwo, abo jenož finanzneho ministra se šłužby puschćzi, njeje hischcźe wuczinjene. Wěste pak je, so budźa s finanznym ministrom tež někotsi wyššozy finanzni sastojnizy woteńcź dyrbjecź, kotsiž šu lohkomyšlnje se statnymi pjenjesami pschi statnych twarach brojili. Finanzny ministar s Watzdorf šo wopor šwojeje dobrocźiwosće k šwojim radźicźelam sćźini.

Wo rataŕstwowej nuši

je rataŕski ministar s Podbjelski póndźelu w krajnym rataŕskim kollegiju rěcz měł. Po jeho nahladze šo ratarjenje na polach 8. rjadownje njepłacźi. Mamy wjele polow, kotreż šu prjedy hola byłe. Nuši dla šu drjewo na nich spuschcźeli a potom na nje rožku woženli abo běrny woššadźeli. Kusk mozy s tajkeho pola je bórši pschetrjebany, a wobšedźeŕ ma potom jenož bědźeńzu. Tajke pola dyrbja šo sašo se schtomami poššadźecź; sa rataŕstwo njeišu wone niczo hódne. Tež hdy by šo na wukrajne žito wyššoke zło położiłe, njeby ratarjenje na tajkej njepłódnej roli s wužitkom było. Njewěrju, so budźe zło rataŕstwu na pschezo pomhacz. Dyrbimy jón jenož jako hacźenje wobhladacz, sa kotrymž šebi nasche wězy tak naprawimy, so nasche rataŕstwo wotkhori, a so k lěpschim wobstejnosćzam pschińdźemy. Duž nimam nowe zła sa něschto wěcźne, ale sa něschto nakhwilne. Chzył kedźbliwosćz ratarjow na twarjenje dobrych wobkhodnych pucźow wobrocźicz, niz jenož na schošeje, ale na wscho, schtož roswicźe wobkhada spěchuje. Hdyž bliže pohladacźe, budźecźe widźecź, so šo na kuble pschi želesniży lěpje hodźi hospodaricz, dyžli na tajkim, kotreż je dwě hodźinje wot njeje sdalene. Njeišym hischcźe ženje widźał, so kultura po błócźe khodźi. Wona jenož po dobrych dróhach a wobkhodnych pucźach khodźi. Mlokarnje druhdy lěpje cźinjachu, so šwoje mloko prjecź lijachu, město so je 3 hodźiny daloko s wosom na pschedań wožachu. Khosty šo woprawdźe njesarunaju. W rataŕstwje šmy tež hrěschili, hdyž šmy kóždemu ratarjej pschikupny hnój porucźeli, kotryž dyrbja dwě abo tši hodźiny daloko wosycź. Tym ludźom dyrbi šo prajicź, so šu schošeje a želesniży nusnische.

Sa 60 milijonow hriwnow wuhlowych polow

ma pruski stat myšle w wjecźornej Pruskej kupicź. Krajny šejm smeje wo tym bližschi cźaš wothłošowacź. — Barlinšzy wikowarjo šu płacźišny sa wuhlo brikety a koks ponižili. To je wěste snamjo sa to, so njemóža wuhlowe podkopki a briketarnje šwoju tworu wotbycź.

Wobstejnosćze w měschcźanskich hojeŕnjach

w Barlinje, Hamburgu, Shorjelzu a druhich městach šu šo póndźelu w khěžorstwowym šejmje rospominake. Něhduschi dwórski předar Stöcker šebi žadasche, so dyrbjeli šo sa wothladanje mužskich mužšzy wothladarjo postajicź. W jenym spišu, wo Hamburgskich hojeŕnjach wudatym, w kotrychž jenož žónske mužskich wothladaju, šo hanibne wězy powjedaju. Stöcker tež na modlenje sa wotkhorjenych a spiritismus spomni, kotremuž šu šo tež mnosy sdźěkani ludźo pschiwobrocźili. W Barlinje šo tyšazy se spiritismom saběraju, s nich někotre sta, kotsiž šebi s tym pjenjesy sašłużeja, po tajkim s jebawym wotpohladom. Knježerstwo dyrbjało kommišiju postajicź, so by wušłědźiła, schto na wězy je, a jebawe nałoženje spiritisma dyrbjało šo krucze sakasacz.

Sozialdemokratiski sapóšłanz Andrik šo na to hórschesche, so sarjadnistwa hojeŕnjow šwoju winowatosćz njecźinja. Samolwicz šo njehodźi, so šo 16 abo 17lětne holzy k wothladanju mužskich bjeru. Sa pschichod wothladarjow je pschemako postarane. Jedyn wothladaŕ, kotryž je 7 lět w hojeŕni statej šłużił, je woššlepił a dyrbjesche šo se šłužby puschćzicź. Wón jenož 7 hriwnow pensije wot stata dostawa; a na to hischcźe prawa nima, sa njeho je to jenož hnada. Kelko msdy je wón w šłužbje měł, njeje šo mohło shonicź, dokelž šo wón boji, so by 7 hriwnow statneje pensije shubił, hdy by šo jeho wěz w šejmje k rěcźam pschinješła.

W pruskim krajnym šejmje

je šo 400,000 hriwnow k pschiprawjenju pschedawarnischcźa sa šuchi stót pschiswoliło.

Wopyt němskeho khěžora w Ruskej.

Khěžor Wylem pjecźa w juliju ruskeho khěžora w Revalu wopyta, hdyž budźe tam sajimawe swucźowanske tšelenje artillerije ruskeho wójnskeho łódźstwa. Wot tam khěžor pjecźa zara do Kronštadta a Peterburga pschewodźi. Zar je khěžora pjecźa hižo na tutón wopyt pscheproššył, hdyž je šo loni w Gdansku s nim setkał.

— (Nasad pózłane wusnamjenjenja.) Medaille a rjady, kotrež žu žo khěžorowe narodniny wudźělike, žu dostawarjo s wulkeho dźěla saža wróćili. Wučerjo a nižschi sastojnizy žu powschitkowne cžežne snamjo wotpokasali, dokelž maja tole wosnamjenjenje, kotrež žo woženbje ratarskej cželedźi dawa, sa žebje jako pschežnadne.

Jendźelski krónprynz

je po sdaću někajkeho njesnatcho podawka dla nahle žwój wopyt w Barlinje pschikrótschik. Město 5 dnjow, kaž bě postajene, je wón lědma 2 dnjej s khěžorowym hosćom był. Tsećí dźeń je wón do Strelitz wotjěł, hač runje bě jendźelski póžłanz tón žamy dźeń wulki balski žwjedźeń k jeho cześći wuhotował. Ssrjedu w Barlinje podarmo na to cžakachu, so žo jendźelski krónprynz wróćí. Wón bě žo mjes tym hižo na domojjěsbn do Jendźelskeje podał. Po wschěm tym žo sda, so je žo něschto w Barlinje stako, schtož je jendźelskeho hosća jara rosmjersako. Ssnadź jeho pschi hosćinje w khěžorowym hrodže njejžu dosć cześćili, Barlinsźy wobydlerjo pak na njeho do zyła njejžu dźiwali. Ssnadź je prynz też s někajkim nadawkom do Barlina pschischoł, kotryž žo jemu njeje hnydom s wopředka schlachćił.

Bayerski prynzregent

je wot někotrych dnjow khory, tola chzedźa to wonka potajić. Prynzregent je hižo 81 lět stary, duž je kóžde skhorjenje pola njeho wjele bóle wobmyžlić, dyžli pola młódscheho muža.

Pschiwoženje skotn s Awstriskeje a Wuherskeje,

w kotrymž kraju skoro ženje žwinjazy mór zyle njepscheshestawa, je na tym wina, so žo pschezo s nowa do Němskeje skótne khorosće sanoschuja. Najwjazy awstriskeho skotu žo, kaž žo sapóžłanz Ring w pruskim krajnym žejmje wobcežowasche, s pokodnischich Němzow, woženbje s Bayerskeje, na Barlinske skótne wiki sežele. Hač runje žu mjesy awstriskemn skotej sawrjene, žo wón tola psches Bayersku do Prnskeje wosy. To je sa němske skotarstwo s wulkim strachom. Njemóže žo awstriskemu skotej pschithad k bayerskim mjesam sawrjecź? Njeje žo pothroma s awstriskim skotom psched něktrymi měžazami do Bayerskeje a Württembergskeje sanježła? Jeli so Bayerska žwoje mjesy zusemu skotej njesawrje, dyrbi žebi Pruska na to myžlić, na kajke waschnje móhła žo pschiwosa zuseho skota dowobrócź. — Ratarstwowy minister s Podbielski praji, so je Ringowe wopisanje bayerskich wobstejnosćow wěrne. Dobry bayerski skót žo w Bayerskej njerěsa, ale žo do pschirheinskeje krajiny wosy. Sa to žo w Bayerskej awstriski skót rěsa. W Barlinje wěz wjele hinak njeleži. W Barlinje bóle na to hladaja, hač sa pjenjesy wjele dostawaju, tola mjenje na to, kajke je mjažo.

Jako spodźiwny pschecźel Němskeje

je žo wěsty Poultney Bigelow w sjenocźenych statach połnócnje Ameriki pokasał. Hdyž nětcžischi khěžor Wylem w Casselskim gymnasiju wuknjesche, žo wón s Poultneyom Bigelom spscheceli, kotryž s nim na jenej lawzy žydasche. Dokelž Poultney Bigelow posdźischo wo khěžorje wězy powjedasche, kotrež do sjawnosće nježluscheja, khěžor Bigelowej sa wschón pschichod durje sawrje. Wot teho cžaža bu wón hidźazy njepscheceźel Němskeje. Pschedstejaze pucźowanje khěžoroweho bratra, prynza Hendricha, do Ameriki je wón wužił, so by Amerikanskich psched strachom, jim wot Němzow hrožazy, warnował. Wón jim radźi, so bychu žebi podobnje žylne wójsko stworili, kaž Němska. Po jeho měnjenju je wójna mjes Němskej a sjenocźenymi statami jenož praschenje cžaža a to najbližscheho cžaža. Teho dla dyrbja žo Amerikanszy brónicź, so bychu Němzam we wojerskim nastupanju runi byli. Hewak móhło žo stacź, so by žo 100,000 muži žylne němske wójsko w pokodnischej Amerizy saždyliko, kotrež njemohle sjenocźene staty se wschej žwojej wójskowej mozu wjazy wotehnacź.

Awstriski trónski naslědnik

Franz Ferdinand je 7. februara do Peterburga zarej na wopyt pschijěł. Jeho pucźowanju do Ruskeje žo woženbita politiska wažnosćź pschipisuje. Wo kajkich praschenjach pak ma wón s zarom jednacź, je potajne.

Bjesdźěłosćź w Schpaniskej.

Dla klazanja w industriji też w hórnistwje dźěło sastawa. W Chartagenaskej provinzy je žo s rudnych podkopkow 12,000 dźěłacźerjow puschcźiło. Knjejstwo chze rucže tutym dźěłacźerjam dźěło wobstaracź, so bychu njeměry njewudyrike.

Jendźelski kral Eduard VII.

do Cannelskich kupjel w pokodnischej Franzowskej 15. měrza k dlějschemu pobycźu pschijědże. Jedyn s jeho dwórskich intendantow je jenu s najkražnischich villow sa njeho na tsi měžazy wotnajał.

Amerika.

President Krüger do Ameriki pscheprosćeny.

W amerikanskim žejmje je ludowy sastupjer Cochran namjetował, presidenta Krügera jako hosća sjenocźenych statow pscheproženc a 25,000 dollarow wustajicź, so bychu žo khósty Krügerowe wopyta sapłacźike. So president Krüger tole posćiženje pschiwosmje, je cžežko wěricź.

Amerikanszy na philippinskich kupach.

Hižo dwě lěcže žo Amerikanszy se sběžkarjemi na philippinskich kupach bědźa. Nětkole njeje žanych wuhladow, so móhli Amerikanszy sběžk podtlócźicź. Na knpje Samarje je general Smith domoródne wobydlerstwo s brjoha do snutskowneho kraja wuhnał. Woni žmědźa žo jenož wróćicź, hdyž jatych sběžkarjow abo jatych bróń pschinježu. General Smith na tajke waschnje měrlubowaze wobydlerstwo s mozu k sběžkarjam honi. Město so bychu sběžk podtlócźili, jón Amerikanszy s tajkimi wopacźnymi žrědkami požylnjuja. Se žrjedźischcźom philippinskich njespokojnych je Manila. General Chaffe na Manilskich dróhach skoro wschědnje parady wotbywa, so by žwojn wojerstu móz pokasował; boji žo widomnje, so Philippinszy wschitkich Amerikanow skónzuja. Teho dla žu žo pschiprawjenja cžiniże, so móhli amerikanske žony a dźěcźi na date snamjo do knjeżerstwowych twarjenjow cžeknycź.

Wójna w pokodnischej Afrizy.

Lord Kitchener wschědnje telegrafuje, so žu Jendźelcźenjo wjele burow morili abo sajeli a jim kanony wotewsali. Wulke praschenje je, hač žu tele powjesće wěrne. W kapskej koloniji, hdźež po Kitchenerowej rosprawje žanych burow wjazy njebě, žu tucźi jedyn jendźelski proviantski cžah sadźerżeli a jón s dźěla spalili.

22 jendźelskich wotdźělenjow

je žo nětkole pschecźiwo Dewetej wotpóžłało, so bychu jeho popadnyli abo morili. To žu Jendźelcźenjo hižo wospjet spytali, tola Dewet kóždy króć sbožownje wupjerchny. Tak budże drje też tón ras.

Pschetrjebanje jendźelskich wojakow.

W lěcže 1900 je Jendźelska 6066 offižerow, 139,722 podwyschkow a mužstwow a 112,989 wojakow do pokodnischeje Afriki póžłała a w lěcže 1901 s nowa 4362 offižerow, 77,551 podwyschkow a mužstwow a 129,322 koni. Njeje wobdźiwanja hódne, so žu něktre tyžazy burow tejle satraschnej wójskowej mozy móhli napscheczo stejecź?

Podarmowske jeduanje wo měr.

Hollanske knjeżerstwo bě jendźelskemu knjeżerstwu žwoje žrědnistwo pschi jednanju wo měr mjes Jendźelskej a burami posćiźiło. Jendźelske knjeżerstwo je tole posćiženje wotpokasało. Po jeho měnjenju mataj burskaj wjednikaj Steju a Schalk Burgher w Afrizy s Kitchenerom měrowe wucžinjenja wujednacź; w Europje žo to stacź njemóže.

Cžežko dobyty.

(Stónczenje.)

„Jano! Jano!“ saklincza to s nowa, so bě jemu tak, jako by jeho duzy na poslednim žmjertnym pucźu wobwěwał hłóš jeje ducha. Je žnadź wona hižo psched nim woteschła po tutym pucźu a wocźakuje jeho žnadź pschi wrotach tamneho žwěta, so by jeho pschijała s wupschestrjenymaj rukomaj? Je žnadź wona dyrbjała sapłacźicź se žwojim žiwjenjom, so je jeho skhowaneho dźeržała?

Tu dobywasche žo k njemu jeho mjeno pschezo bóle napominazy hłóš s wokna wěże.

Ně wschak, to njebě žón, to bě žama woprawdźitosćź!

Prjedy dyžli móžesche wotmolwicź na wołanje, žuny žo dele powjas, do kotreżož běchu žuki nawjasane. Duž wuhlada pucź

k wußwobodźenju wotewrjeny. Jemu bě, jako budźiśche ßo jemu dyrbjała hłowa puknyć ſ rosbudźenjom. Dyrbjeśche wokomik wočzaknyć, ſo by wodychnył; na to pśchimny ßo powjasa a zaléśy hacź do makeho woknjeśchka we wěźi horje, ſ kotrehoź běchu źeleśne léßyzy wukamane. K hwéźdnatemu njebju pohladnywschi prózowaśche ßo pśeceźiśćeźeć pśches woknjeśchko, pśchi čimž jemu kahodna ruka ſ wonka pomhaśche. Skónčnje ſtejeśche zyle wußwobodźeny na najwyschśchim prěkuśchku rěbla, po kotrymž pśched nim kahodna poſtawa dele léśeśche. Bórſy na to bě runja mi teź ßam na twjerdej ſemi. Tu ßwěčeśche méßaczk hólzej do woblicza, kiž bě nimo měry lubośne.

„Hanka, moja luba Hanka!“ ſawoła wyſchk hnuty, ßylnje jej ruku wokoſchejo.

Sa hólza pſchedraſćena bě Hana ſ pomozu ßwěrnje podateho ſtarſkeho wotroczka droheho mužſkeho wußwobodźika: ſahorjena luboſć k njemu bě ßłabej holczy tajkule ſmužitoſć daka!

„Hana, ſchtož ßy ty dźeńa ſa mnje činiła, to chzu či ßo dźakowacź čaß žiwjenja!“

Potom ſtejeſchtaj ſamyßlenaj pſchi hrodowſkej wěźi, ani na ſtrach, ani na ßmjercź wjaz njeſpominajo.

A jeno něſchto krocźeli dale bě ßwěrny ſtarſki wotroczk, kiž ſkónčnje krucźe k wotßalenju napominaſche, lubjo, ſo wyſchka po tajnych ſcźeźkach pſches Jeſcźedſki léß hacź do léhwa Rakuſchanow dowjedźe.

S krótka ale hnuty ßo roſžohnowawſchi ſe ßwěrnej holczku khwataſche wón ſe ßwojim pſchewodnikom pſches wyßoke hraby k wukhodej ſ parka.

Hana woſta hiſchcźe khwilku, wſchitko koło wokoło ſapominajo, ßo njehibajo pſchi wěźi, ſ kotrejež bě runje lubeho wußwobodźika. Ponižna poklakny ßo na to, Boha wo wumóženje droheho mužſkeho proſcho. Na dobo naſta błuka hara, a prjedy hacź ßo roſpomni, hacź woſtacź abo cźekнycź, ſtorže ju ßylna ruka, mjes tym ſo na nju wołachu:

„Ptak je ſ klětki wuleczał a nam cźeknył, ſa to pak ßmy tebje popadli, kiž ßy ßam jemu durje k ßwobodźe wotamknył!“

Prjedy hacź móżeſche Hana, kotruž mějachu pſchedraſćenu ſa hólza, ſe ßmjertnym ſtrachom ßłowczka wotmolwicź, wotwleczechu ju a dołho njetrajeſche, ſo wona měſto cźeknjeneho nawoženje ſ rjecźami wuwjaſana w hrodowſkej wěźi leżeſche, wočakujo ßwój woßud do wole Božeje poddata. —

Naſajtra rano roſnjeße ßo po měſcźe Liberzu powjeſcź, ſo je rjana Hanka kuſt wulkeje khrobłoſcźe wopokaſała, rakuſkeho wyſchka ſ wěźe wußwobodźika a tak ßmjercźi wutorhła. Wſchěm ßo derje ſdaſche a kóždy bě hordy na to, ſo ma tak nadobnu a wutrobitu holzu ſa ßobuměſchcźanku. Nichtó njewjedźeſche, ſchtó je to wunjeßł, dokelž dźě ani Prußojo ſdacźa njemějachu wo tom, ſo je jim pſchedraſćena holczeza do rukow padnyła.

Ale prěnje ſabkyſknjenje hordoſcźe a wjeßeloſcźe ſcźěhowaſche bórſy najhłubſche poraženje a ſrudoba, hdyž rěkaſche, ſo chzedźa jej ßamßny woßud pſchihotowacź, kajkiž bě wyſchkej pſchißudźeny był.

Wſchitzy khwatachu na hród, hdźež mějeſche wójnſki ßud wußudźicź, kotrehož pſchedßyda bě ſtary połkownik. Hdyž pſchißydni pruſzy wyſchzy hižo prawje njeſcźerpni čakachu, bu něžny hólz wobkuſkowazeje luboſnoſcźe pſchedwjedźeny. Nochzychu ßwojimaj wočomaj wěricź, hnydom widźo, ſo pſchedraſćena holczka pſched nimi ſteji. Mózne hnucźe jich pſchewſa a woni čujachu, ſo budźe jim jako njeßmilnym ßudnikam jich dźěło tón krócź jara cźeźke.

Prjedy dyžli móżeſche ßo połkownik wopraſchecź, ſchtó wona je, roſprawi jedyn ſ pſchißydnych, kotryž ju ſ wotßudźenja jeje nawoženje ſnajeſche, ſo je to ßamßna, kotraž bě tehdom na kolenomaj wo jeho wobhnadźenje proßyła.

Khwatnje poſtanywſchi a rosbudźeny pſchiſtupi połkownik k njej na nju wołajo:

„Ty ßy potajkim to holczińſko, kiž je rakuſkemu wyſchkej, kotrehož hižo pola Friedlanda ras jako wußlědźerja popadźechmy, k cźeknjenju dopomhała?“

„Haj, ßym to ſcźiniła!“ wotmolwi wona krucźe, ale ſ waha a zyle doſpołnje poddata.

„A wěſch ty też, ſchto ſa to na tebje cźaka?“

„Woßud, kotryž mějeſche jeho ßameho potrjechicź: ßmjercź!“

„A tola ßy ty to ſcźiniła?“

„Wopruju ßwoje žiwjenje rady ſa njeho!“ ſnapſchecźiwi wona, pſchi cźimž ßo jej wočzi ſe ſapalom błyſchcźeſchtej.

Tu hladaſche połkownik khwilu, ſ hłowu tſchaßo, na nju, potom praſcheſche ßo na nuſne wěźy, kaž ßebi to pſcheßłyſchenje žadaſche, a wona wotmolwjeſche po prawdźe.

Druhim wyſchkam bě wboheje holczki wutrobnje žel, ale ſjawneho wuſnacźa dla njeſbu jim niczo druhe, khiba wotßudźazy wußudk.

Hdyž bě jim połkownik wotßudźenje k ßmjercźi pſchiſjewił, kotreż mějeſche naſajtra rano ſ pólverom a wołojom wuwjedźene bycź, ſtykny wona bjesdźak ruzy nad wutrobnjom a ßmjercź błěda ſtejeſche tu khwilu ßo njehibajo. Potom ſtupichu jej ßylſy do wočzow, kiž ßo jej hnydom na to bjes ſaſtacźa po lizomaj kulachu. To dźě njebě tak ßnadna lohka wěź, ßo dźělicź wot młodeho, ſe ſbožom ßo hiſchcźe błyſchcźazeho žiwjenja.

Tu pocźa połkownik, kotremuž ßo hubje w kucźiku prawje dźiwnje ſcźahowaſchtej, k pſchißydnym wójnſkeho ßuda ßo wobrocźejo, ſ rosbudźenym hłoßom:

„Ssmy ßudźili, kaž nam winowatoſć kaſaſche, ale cźeſcź Prußow by dyrbjała ſhubjena bycź, bychmy-li chzyli tutu nadobnu holczku ſa ßławny ſkutk, kotryž je hódny naſcheho wobdźiwanja, ßurowemu khoſtanju pſchepodacź. Mi jako pſchedßydźe je date prawo wobhnadźenja a hiſchcźe ženje njejßym ſ tajkej radoſcźu jeho nałožał, kaž dźeńa! Ty ßy wußwobodźena, ty lube, pěkne dźěcźo, a ja ßam chzu tebje ßwojimaj ſrudnymaj ſtarſchimaj do rukow pſchepodacź!“

Saſchiknywſchi bě Hanka pſched nim hikajo na kolenje padnyła, jemu ruzy ſe ßylſami maczejo a wokoſchejo. Zane wóczko njewoſta ßuche, a mjeſe wſchěmi najbóle hnuty bě ſtary połkownik. Hnuty ju ſběže. Žohnujo położi jej ruzy na hłowu, nutrnje prajo:

„Ja bych hordy był na to, hdy bych takle nadobnu dobru dźowku měł.“ Potom dowjedźe ju, pſchewodźany wot druhich wyſchkow, ßobu won pſched hród, hdźež ludźo w ſtraſche na wußudźenje cźakachu.

Starſchimaj ju pſchepodawajo ſawoła ſ móznym hłoßom do ludźi, ſo bě daloko ßłyſchecź:

„Wona je ßwobodna, wſmicźe ju ſaßo do ßwojeje ßrjedźiſny a budźcźe hordźi na nju, dokelž w jeje wutrobnju pukota ßwěrna wutroba, ſo lěpſcheje po ſchěrokim dalokim ßwěcźe bycź njemóże!“

Sa wotmołwu ſaklincźa wyſkanje, kiž wotmjelczeż nochzyſche.

* * *

Lěto poſdźiſcho, ſaßo na luboſnym wónje połnym nałětnim dnju, ſaklincźachu w Liberzu kwaßne ſwony, a ſtari a młodźi khwatachu do zyrkwje, ſo bychu widźeli kraßnu njewjeſtu, kotraž bě ßwojemu nawoženi žiwjenje dwójzy wukhowała.

A hdyž ßo Hana ſa ruku ſroſtneho wyſchka pokaſa a jej ßo lizy pſchi wuhladanju mnoho ludźi ſaczerwjeniſchtej, wołachu ſ wjeßeloſcźu, a też kwětki jej na pucź ſcźelechu, běchu dźě wſchitzy na to hordźi, ſo maja tak nadobnu ßobuměſchcźanku. — —

Hdyž bě bórſy na to wyſchk ſe ßwojej młodej mandźelſkej do Wina ſaſtupił, ſo by ju ßwojimaj ſtarſchimaj pſchedſtajił a ješo do wſchědneho powołanja ßo wrócźił, da ßebi ju khěžorka Marja Thereſija k ßebi pſchińcź a rjekny, hłuboko hnuta, Hanku nježnje wobjimajo:

„Moje měſto Liberz khowa dobrych ßwěrnych cźłowjekow, hdyž je tam takle pózcźiwa luboſna róžicźka móhła ſakcźěcź! Woſtań tajka, kajkaž ßy, moje dźěcźo, njemóżu či hewak niczo wjazy pſchecź, a budź ßebi wěſta luboſcźe a wobdźiwowanja ßwojeje khěžorki!“

Ze Serbow.

S Budyſchina. Sańdźenu wutoru, dźeń 4. februara, wotmě Budyſka „Bjeßada“ na tudomnej tſělerni po minjenju 12 lět ßwój 2. maſkeradny bal, ſo by ſ nim póſtnizaŕſkemu kralej Pimpuch-Pampuchej IV. holdowała. K temu běchu ßo ßwjedźeńſke měſtnoſcźe wulzy rjenje wudebiłe, a w pobocźnymaj ſalomaj bě wjetſcha liczba ſelenych khłódnizow ſa pſchijomny pſchebytk natwarjenych; ßamo Jurij Mokry njebě ſapomnił, ßebi tam ßerbſku korczmu ſałožicź, w kotrejž wón ſchampańſke wino pſchedawaſche. S zyła běſche ßo cźeſcźeny wubjerk ſa wokſchewjenje jaſyka a żołdka, kaž też ſa ſradowanje wočzow, wuſchow a wutroby bohacźe poſtarał. Bal wotewri ßo wjecźor w 7 hodźinach, bě wot nimale 240 woßobow wopytany a trajeſche hacź do 6 hodźin rano. Maſki běchu jara pyſchne a pſchedſtajachu n. pſch. cźeŕwjeny mak, fijałku, ßlónzo, nózny hwěźdźinu, zygarniczu, hribarku, kwětkow-pſchedawarku, błótarku, Chineſu, matroſu, wuhnjerja, trompejtarja-ſäkkingſkeho, ßerbſkeho braſchku atd. Dwaj wojeŕſkaj hudźbnaj choraj njepſcheſtajnje konzertowaſchtaj, pſchi cźimž roswólne maſkeradniſtwo ſ wurjadnej radoſcźu a ſ nje-

winowatym schibakstwom we wulkim salu koło wokoło promenirowasche a poskakowasche. Běsche to luboſny napohlad! Powschitkomnu wjeßekoſcź powjetschowachu też hischcźe schtyrjo najeczi klownojo abo žortarjo. W prěnjej sastawzy ßo rubjeschkata selena meja ſ wěcźnje rjanymi synkami Kozoroweje „Meje“ a nawjedowana wot ßerbſkeho braschki wokoło noschesche, na cźož bu wona na wyßoki stołp, ſe ßerbſkimi bantami debjeny, postajena, pschi cźimž ßo spěw: „Hischcźe Sserbſtwo njeſhubjene“ sanjeße a ßo skónczńje wokoło seleneje meje wot 8 porow pěkna burska reja rejwasche. W jenej druhej sastawzy bu potom też hischcźe wot 8 porow w rjanych kostümach spaniſka narodna reja rejwana. Snamjo k wotewsaczu maſkow bu w 11 hodźinach date, schtož wjele wjeßela wubudźi. Po krótkim wodychnjenju a wokschewjenju sapocźa ßo powschitkowne rejwanje. W 2 hodźinomaj bu meja dele wsata a rubiſchka ßo mjes rejwakki a rejwarjow rosdźělichu. Też spaniſka narodna reja mějesche ßo dwójzy wospjetowacź, dokelž rjany saczíſchcź cźinjesche. S zyła dyrbimy wusnacź, ſo je ßo ßerbſki maſkeradny ßwjedźeń wubjernje poradźił a ſo je wón teho dla we wschěch ßwojich dźělach powschitkowne spodobanje žnjał. Duž ßłuſcha jeho hłownymaj wuwjedźerjomaj: k. pschedßydźe Bukej, woßebje pak k. mischtrej a měschcźanej Bieſoldej tudy, ſjawne pschipósnacźe a wutrobny dźak. F.

— W Budyſkej ßadarſkej a ſahrodniſkej schuli směja ßo wucźbne kurſy 14. a 15. februara wo wocźehnjenju a pjelnjenju wina 10., 11., 12. a 13. měrza wo pschiprawjenju saźnych woßrědkow a 12., 13., 14. a 15. meje wo ßadarſtwje.

— (Kóń ßo ſplóſchił.) Na tudomnej połnóznej dróſy bě ßo kóń do rěſniſkeho wosa ſapschehnjeny ſplóſchił a cźeknył. Hakle pschi dwórniſchcźu bě móżno, jeho sadźerźecź. Pohoncź, wěſty Bjenada, pschichodny nan jeneho rěſnikeho miſchtra na hornczerſkej haßy je, ſ wosa padnywſchi ßo straſchnje pscherasył a wobſchkodźił. S wosa běſchtej ßo jene koło a kojo wotlemiłoj. Kóń bě ßo na sadnimaj nohomaj wobſchkodźił.

— Symſki manever je ßo wutoru a ßrjedu mjes Biſkopizami a Radebergom pod dohladowanjom komanděrowazeho generala ſ Hauſena, generalneho lieutenanta Jüngſta a diviſiſkeho komandeura Baſſy wotměł. 300 muži ſ Budyſkeho 103. a 300 muži ſ Kamjeńſkeho 102. pěſchkowſkeho regimenta pschecźiwo Draždźanſkim honjerjam a tſělzam wojowachu. Prěni dźeń dyrbjachu Kamjeńſzy a Budyſzy zoſacź, naſajtra pak postupowachu a honjerjow a tſělzow hacź do Wilsdorfa pola Langebrücka wróćo honichu. Tu ßo maneuer saſtaji. Budyſzy a Kamjeńſzy běchu wutoru hižo rano w 2 hodźinomaj pschecźiwo njepschecźelej wucźahnyli.

— S wotbywanjom cźěſkeho wuhla ßo lětßa dźeń a bóle hacźi. Na Komotowſko-Podmoklowſkej (Bodenbachſkej) żeleſnizy ßo nětkole wſchědnje 200 waggonow wuhla mjenje wosy, dyžli hewak w ſymſkim cźaßu. Prażſka direkzija ſtatnych żeleſnizow je teho dla wobſamkła, pschichodnje někotrym tworowym cźaham wſchědnje wupadnycź dacź. Wobßedźerjo cźěſkich wuhlowych podkopkow budźa drje dyrbjecź wuhlowe płacźiſny khětro ponižicź, ſo bychu wulku konkurrenzu pschewinyli, kotruž jim brikitarnje w Sakſkej a pschimjeſowazej Pruſkej cźinja.

— Wjedrowěſchcźeŕ w Sserbach piſche: Wotcźakana ſyma je dlějſchi cźaß na ßo cźakacź daka. Myßlu ßebi, ſo budźe hiſchcźe na nowy tydźeń khětro ſyma. K 15. februarej wulki wětr doſtanjemy. Wón tacźe ßobu pſchinjeße, kotreż budźe hacź do 20. februara tracź. Moje prjedawſche doprědka prajenje njeje zyle trjechiło; wſcho wſchak dyrbi ßo dowuknycź.

— Wo wjedrje w małym różku je Rudolf Falb do prědka prajił, ſo wón wjele ßněha pſchinjeßy. Sda pak ßo, ſo tón krócź Falbowe wěſchcźenje bóle ſa Schpaniſku a Franzowſku trjechi. Schtoż ßmy hacź dotal w naſchich ſtronach ßněha měli, njeje rěcźow hódne, ſa to je ßo jeho cźim wjazy w Schpaniſkej naſchło, hdźež je wón hewak jara żadny. W połnóznej Schpaniſkej ſmjerſnjeny ßněh tſi metry wyßoko na żeleſnizach leži a dyrbi ßo ſ dynamitom rostſělecź. Se ßněhowym mjecźelom je ßo pola Bilbao jedyn młyn powalił; dwaj cźłowjekaj ſtaj ßo pschi tym saraſyłoj. W Madridźe ßněh tak wyßoko leži, ſo njemóża wosy dróhowe żeleſnizy, dróżki a kucźe wjazy jěſdźicź. Wjele ludźi je ßebi ſtawy ſłamało. Pola Gijona ſtaj w ßněhowym mjecźelu dwaj żeleſniſkaj cźahaj do ßo ſraſyłoj, pschi cźimž ßu ßo někotre wosy ſranile. Nichtó w Schpaniſkej tajku ßněhowu a ßurowu ſymu njepomni.

We wjecźornych ſtatach połnózneje Ameriki ßu ßylne ßněhowe mjecźele ſakhadźałe. S wulkej ſymu pscheńza schkoduje.

— Mejſke bruki hižo bliſkoſcź nalécźa cźuja. W měſchcźanſkich promenadach ßu pjatk jenož dłóń hłuboko tajkeho pſchipowjedarja nalécźa wuryli a jeho do redakzije Serbskich Nowin pſchinjeßli. Schtóż ßo ſa tajke żadnoſcźe ſajimuje, móże ßebi brunacźka tam wobhladacź.

Njedźelu tydźenja běchmy hoſcźo **Radworſkeje „Meje“**, a ßwědkojo wjecźora pobychmy, na kajkiż ßo tak ßnadno njeſapomina ... Hižo hdyž prěnja pokaſka hry „Na wumjeńku“ w ſeptembrowej „Łužicy“ ßo ſjewi, cźitarjo ſ radoſcźu nowinku powitachu. Pschetoż to bě woprawdźita dźiwadłowa hra, pokna żiwjenja a hibanja, a wopſchijaza jadriwu myßliczku, wopſchijaza ſkutk, podawk, kotryž móże ßo ſtacź a ßo też ſtał a ſtawał je a — podawa mnoho ſpomóżneje wucźby. Młodomu Wroblej, bjes teho hižo doſcź wótromu pachołej ßu hróſynkow do hłowy naßadźeli, ſo by na ßwojim kuble „na hliniſchcźach“ lěpje ſ hlinu hoſpodarił a zyhele ſ njeje pjekł. A tu dźě je jena wulkomóz, prěnja wulkomóz na ßwěcźe: pjenjes; ſ tej ßo wbohi Jurij wſchak ßlubił njeje, a ſ teho nastawaju konflikty ſa konfliktami — a młody Wrobl dyrbi k ſtaremu po pomoz, a tón ma zyle hinaſche myßle. Tón je njepſchecźel wſcheho tajkeho a k temu tak droheho nowotarſtwa, tón njecha dacź „na hliniſchcźa“ dołha dźěłacź, njecha, ſo by ſ pjenjesami ßo mjetało w dobrych lětach — ale ſo by ſ nich wuſbytkowany toleŕ ſkerje był ſ witanym pschiběrkom w ßuchich lětach ... — A nětko, kak ßu Radworćźenjo hrali? Ja měnju, po wobſtejnoſcźach jara derje. Wospjetuju: po wobſtejnoſcźach. Wſchitzy hrajerjo a hrajerki běchu prěni krócź na jewiſchcźu. Hdyž budźa na nim druhi krócź, budźa hižo pomałſcho rěcźecź a kóżde ßłowo wótſje do ludźi rěcźecź, cźim bóle, budźe-li to saßo něſchto do cźiſta nowe a njeſnate ludej. Niz jene ßłowo, ně, ani ſłóżki ſpody blida padnycź njeßmě. Najlěpje hrajeſchtaj dźěd a Hana, ale potom hnydom Lejna. Tute role běchu pomérnje wubjernje podate. Rjeńczowy Jurij, a ja ßym pscheßwědczeny, ſo budźe hra wospjetowana — budźe ßo na druhi krócź bóle měrnicź w rěcźi; hewak bě jeho — a bě to najhłownischa a najcźeźſcha rola — najwubjerniſcho nawuknjena, a po ßwojim temperamentu je ju hrajeŕ też hrał wubjernje. Ale temperament njech ßo pſchichodny krócź podwoli duchej hry! Też Matka a mnoſy druſy běchu jara dobri. S zyła ma ßo wusnacź, ſo je hra „Na wumjeńku“ w Radworju nadeſchła woprawdźe doſtatk dobreje wole — a pilnoſcź, ſo ma lědy hdźe runjecźa. Pschetož, njedźiwajzy wobcźeżnoſcźow a wulkeho dźěła, ßu ßo wſchitzy ſ prawej luboſcźu do dźěła podali — a pschi hracźu njetrjebachu ſuflera. Powschitkowny saczíſchcź wjecźora dźě bě: ſo je jara kraßne było. A ſa to Radworćźanam ßłuſcha wutrobny dźak wſchěch, kotſiż jich tehdy wopytachu. Pokna, »nabita« łubja jich bě, 4—5 ſtow woßobow. Haj wſchak: Sserbja też něſchto móża — tak myßlachmy, hdyž ßo ſ wulkotnje wuwjedźenym měſchanym khorom „Naſche Sserbſtwo ſ procha ſtawa“ roszohnowachmy ſ Radworjom. Budźcźe bożemje, bratſja, mějcźe najhorzyſchi dźak — a ſkutkujcźe dale tak! (K. P.)

S **Njeßwaczidła.** Sandźeny ſchtwórtk je żiwnoſcźeŕ Marſchka ſ Łuha do njeſboża pschiſchoł, hdyž chżyſche ßo na pucźu mjes Łomſkom a Njeßwaczidłom na ſpadnym měſtnje ſe ßwojim ſapſchahom knjeżemu ſapſchahej wuwinycź. Wón pod koło ßwojeho wosa ſ cźeźkimi kamjenjemi pokładżeneho, padźe, kotreż jemu nohu pſchi kulzy rosmjecźe. Żiwnoſcźeŕ Zur ſ Łomſka, kotryž nimo pſchińdźe, je ſnjeſboženeho k Njeßwaczidliſkemu lěkarjej a potom domoj dowjeſł.

S **Njeßwaczidła.** Na poßlednje ſkótne wiki bě ßo 279 howjadow, 80 běhakow a 220 proßatow na pschedań pſchiwjeſło. Proßata ßo bórſy pokupichu, howjada a běhaki něſchto wjazy kupzow namakachu dyžli poßlednje wiki. 5. měrza budźa ſ dobom wolaze wiki.

S **Budeſtez.** Naſcha gmejna je ßo rosßudźiła, wodowód natwaricź, ſ kotrehoż dyrbja Budeſtecźenjo ſtajnje ſtrowu, cźiſtu ſtudnjazu wodu doſtawacź. Na leżomnoſcźach gmejnſkeho pſchedſtejicźerja Riczela w Sahorju ßu ßylne żórło namakali, kotreż budźe wodowodej doßahazu wodu podawacź.

Se **Skaſkowa.** Pónd̄źelu w nozy je ßo do pißarnje tudomneje briketarnje njeſnaty paduch dobył. Wón je jenoż hońtwinſku tſělbu a ſumicźku pjenjes jako ßobuwſacźa hódne wězy namakał. Dokelž bě ßo najſkerje nadźał, ſo ßo w pißarni wjazy pjenjes khowa, je paduch ſ njembroſcźu, ſo je ßo ſe ßwojim wocźakanjom ſjebał, w pißarni nadobu rosbił.

S **Bukez.** Sandźenu wutoru je wumjeńkar Huſak, hdyž k ßwojemu ßynej do Zornoßyk dźěſche, w Měrcźinkez ketkach na Bukecźanſkich leżomnoſcźach jeneho wojaka ſa hałoſu jeneho ſchtoma wißazeho namakał. Ssamomordaŕ bě ßo ſa paß ßwojeho khlébo-

weho měschka wobwěßnyk. Jeho ßu jako wojaka Laua wot 11. kompagnije pěschkowskeho regimenta 103 spósnali, kotryž je ßo psched někotrymi njedźelemi shubik. Regimentowe komando bě sa nim někotre dny prjedy s kojeŕskim listom ßlědźiło. Jeho cźěło ßu s kerkow najprjedy do Bukeczańskeje cźěłownje dowjesli. Schto je jeho pohnuło, ruku na ßebje složicź, njeje snate. Sa někotre njedźele je to hižo druhi wojak s 103. regimenta, kotryž je ßwojemu žiwjenju kónz cźinik.

— Tudomne pjerisniske towarstwo smęje wot 9. hacź do 11. februara ßwoju 25. wustajeńzu.

S **Hrodźischcza.** Po jenohlóßnym rosßudźenju nascheho zyrkwinskeho pschedstejicźerstwa ma ßo nascha zyrkej s nowa natwaricź. Sańdźeny tydźeń staj knjes wokrjeßny hejtman se Schlieben a knjes wyschschi zyrkwinski radźicźel Meier zyrkwineho nowotwara dla nasch Boži dom wopytałoj.

S **Wjeleczina.** Sańdźeny schtwórtk rano 3/4 1 hodźiny je ßo se ßłomu kryte domske tudomneho žiwnoscźerja Förstera wotpaliło.

S **Rakez.** Sańdźenu póndźelu někotre Komorowske sapschahi do Rakez kamjenje wjesechu. Njedaloko Rakez ßo s druhimaj Komorowskimaj konjomaj setkachu, kotrajž běschtaj do parneje mlócźazeje maschiny kublerja Khorle Schibaka sapschehnjenaj. S wrjeskotom, s kotrymž ßo maschina wjesesche, ßo konjej Komorowskeho kublerja Wrobla splóschischtaj. Wonaj s wosom, s kamjenjemi nakładźenym, w runej měrje do dróhoweho pschěrowa sleczeschtaj a kojo wotlemischtaj. Njembrej skocźecźi skoku po pucźu k Trupinej cźerjeschtaj a wot tam potom do Komorowa. Schtož je ßłyschecź, njeje ßo konjomaj žaneje schkody stało. Dwaj druhaj pohonczej staj posdźischo se ßwojimaj wosomaj kamjenje do Rakez dowjesłoj a slamany wós do Komorowa ßobu wsałoj. Njesboże budźische móhło wjele hórsche bycź. Pohonczojo dyrbjeli ßo pschichodnje bóle stracha hladacź.

S **Kamjenza.** Tudomna dźěłarnja elektrizitety, Voglerez bratromaj ßłuschaza, je bankrut schła.

S **Halschtrowa.** Njedźelu rano je ßo tu tak mjenowany knježi hród, knjeni s Hartmannowej-Kmochowej ßłuschazy, wotpalik. Jeho wobßedźerka bě na dlejschi cźaß sapucźowała. Sso wrócźiwschi wona ßwój statok w prósche a popjele namaka.

Se **Shorjelza.** (Khostanska komora.) Loni 5. septembra běschtaj na Delnjowujesdźanskim dwórnischcźu dwaj tworowaj cźahaj do ßo srasykoj. Rosbitki wotnoschejo ßo wuhibar Schurig schcźěcźe dohlada, kotraž żelesniskemu sarjadnistwu ßłuschesche. Dokelž ßo Schurigej schcźěcź salubi, ju wón żelesniskemu dźěłacźerjej Handrijej Davidej s Woleschniza do bliskeje pinzy hamtskeho pschedstejicźerja donjesćź da. Schurigowa dźowka schwalcźuje a móżesche teho dla tajku schcźěcź derje trjebacź. Wězka pak na ßwětko pschińdże, a Schurig a David ßo psched ßud žadaschtaj. Hacź runje Schurig prějesche, mějachu jeho winu sa dopokasanu a je žahłej horzotu ßo sa 10 mjeńschinow też domske, hródź a wumjeńk sapali. 4 ßwinje ßu w płomjenjach kónz wsałe, mjes tym so ßo 7 howjadow a 1 kóń wukhowachu. Hanusch a Rjela ßo cźim bóle wobžarujetaj, dokelž mataj twarjenja jenož jara niśko sawěscźene. Wonaj staj spróźniwaj cźłowjekaj, kotrajž staj hódnaj, so byschtaj po cźežkim wohnjowym njesbožu podpjeru a pomoz pola ßwojich ßobuschescźijanow namakałoj.

S **Krjebje.** Ssobotu tydźenja tu nawoženja s Budyschich stron s njewjestu k stawnikej pschińdże, so by ßo swěrowacź dał. Ssebi pschipowjedanske pißmo wobhładowawschi, kotrež bě w kaschcźiku wupowěßnjene było, stawnik spósna, so bě ßo wone dźeń pschesahe s kaschcźika wsało. Duž njeßmědźische po postajenjach wobstejazeho sakonja wěrowanje wukonjecź. To bě jara njeluba wěz, a nawoženja a njewjesta dyrbjeschtaj ßo s tym troschtowacź, so ßo jeju wěrowanju sa tśi njedźele žadyn nowy sadźěwk na pschecźo njestaji. Dokelž běchu kwaßarjo hižo w kwaßnym domje shromadźeni, ßo kwaß do wěrowanja ßwjecźesche a sa blidom pschi wjeßelej sabawje na mjersazu wěz bórsy sabuchu.

Tón ßamy dźeń w tudomnym hosćenzu pola „żelesnika“ komißija poßedźenje wotmě, kotrež ßo wo twar żelesnizy prózuje, kotraž ma Běku Wodu s Wósborkom sjenocźicź.

S **Hródka.** Tśjo cźłowjekojo ßu ßobotu w Konradowej jamje pola Kolziga nahłu ßmjercź namakali. Dźěłacźerjo August Schrybar s Lěscźcźow, Pawoł Nagora s Bóschojz a Kojnzak s Trebina w jamje delka popołdnju 1/2 5 hodźin na jěsdny stok stupichu, a běchu hižo nimale na swjerch semje dojěli, hdyž na dobo jěsdny stok s nimi dele do hłubiny wrjeßny. Wschitzy tśjo dźěłacźerjo, kotśiž na nim stejachu, ßo sarasychu. Na njesbožu je pjecza nowy powjas, k jěsdnemu stokej pschicźinjeny, wina byk, kotrehož woko je hischcźe proste było a ßo wuhokło.

Přilopk.

* (Sajědojcźeŕ.) Mischnanski pschißażny ßud je samkarja P. W. Kunzu, kotryž je ßwojej 57 lětnej cźecźe swudowjenej Selmje Kunzowej s jědom sawdacź spytał, k khostarni na 10 lět saßudźił a jemu cźeßne prawa na 10 lět wotrjeknył. Kunza bě w juliju dźěło shubił a wot teho cźaßa do wulkeje nusy pschischoł. Wón wjedźesche, so ma jeho cźeta něschto pjenjes a so je dźěł ßwojeho samoženja jemu wotkasała. So by tele pjenjesy skerje dostał, ßo wón rosßudźi, cźetu moricź. 5. septembra bě ßebi wón w haptyzy 5 gramow ßylneho jěda cyankalia kupił. Kaž wón wudawa, je potom k cźecźe schoł a ju wo pjenjesy proßył. Ta pak je ßo jeho prósstwje sapowjedźika, tola jemu schalku khojeja posficźika. Mjes tym so cźeta khojej naliwasche, ju wón wo wodu k mycźu proschesche. Tak dołho hacź cźeta po wodu dźěsche, Kunza khojej wupi a ßo bożemje njeprajiwschi wotßali. Cźeta maliczkoscź khojeja wupiwschi jón hnydom do spódnjeje schalki wula, dokelž jara hórko ßłodźesche. Pschi tym wona na dnje schalki jej njesnaty jěd we wulkoscźi lěschneho worjecha nadeńdże. Woprawdże saniczaze sa wobskorżeneho bě ßwědczenje ßwědka Einwalda. Tutón praji, so je Kunza jemu prjedy dowěrił, so ma myßle cźetu moricź. Najprjedy je chzył jej wjele kognaka ßo napicź dacź, so by na alkoholowe sajědojcźenje wumrjeła, posdźischo je jej chzył smijizu do loża tyknycź. Skónczńje sapoczatk septembra, hdyž bě ßebi wobskorżeny hižo jěd kupił, je wón prajił: „Nětko ßym ßo rosßudźił, ßwoju cźetu skónzowacź, jeli so mi niczo njeda.

* Krwawny sadwělowanski njeskutk, kotryž je wikowaŕ Jäger w Dybinje pola Žitawy na ßebi a ßwojich dźěcźoch skucźił, móże ßo hakle sa někotre měßazy psched ßudom wußudźicź. Jäger a jeho dwaj hólzaj njejßu wjazy w ßmjertnym strasche, tola ßo hischcźe schtwórcź lěta pominje, prjedy hacź cźeżkosranjenych s jojeŕnje puschcźa. Sa tśilětneho hólza, kotremuž ßu ßuche žily wobeju rukow pscheŕesnjene, je strach, so cźaß žiwjenja khromej ruzy wobkhowa. Mjes tym ßo pschepytanje pschecźiwo Jägerowej mandźelskej, sapalenja dla sajatej, dale wjedźe.

* (Sso sadußyli.) W młynje w Dammerawje ßu schtwórtk rano tśjoch młynskich morwych namakali. Woni ßu ßo s dymom drjewowego wuhla sadußyli.

* Załoßne njeboże je ßo na dwórnischcźu w Rychbachu stało. Wosystorkaŕ Schmidt mějesche ßo służbnych należnoscźow dla jeneho towarscha nješchto wopraschecź. Hdyž se spinazym klumpachom pod pażu pschi nim blisko wuhibadła stejesche, s Lubija tworowy cźah pschijědże a do klumpacha saloži. S nahłym sraženjom ßo Schmidt na napschecźne wuhibadło wjerhny, tola s tuteho ßo saßo wotrasy a ßo do schěnow funkny. Wobžaromny tak njesbożownje padże, so jemu cźah wobej nosy pschi delnim žiwocźe pschejědże a rosmjecźe. Jeho swobalichu a hnydom do Shorjelskeje kliniki dowjesechu, hdźež je njesbożowneho hischcźe tu ßamu nóz ßmjercź s jeho wulkich bolosczow wumohła. Schmidt bě 25 lět stary a chzysche tón ßamy dźeń popołdnju pschipowjedanje ßwojeho wěrowanja pola stawnika skasacź. Jeho nan, jedyn wußkużeny żelesniski wothładaŕ, jeho bratr, kotryž je teho runja s wosystorkarjom na Rychbachskim dwórnischcźu, a jeho njewjesta, ßu dla bolostneho podawka, kotryž je jich podeschoł, bjesstroschtni.

* (Pschekschiwjeŕ). Pokładnik měschczańskeje nalutowańnje w Schalkawje w Thüringskej je 30,000 hriwnow pschekschiwiwschi cźeknył. Jeho ßu wobwěßnjeneho w lěßu pola Schwabacha namakali.

* Zakoßny podawk je ßo w zoologiskej sahrodże w Baselu stał. Wothładowaŕ Schöpflin khlěwy rjedźesche, w kotrychž ßu dźiwje ßwinje sawrjene. Hródże ßu s tołstymi lěßyzymi do wjazorych wotdźělenjow dźělene. To hischcźe njeje snate, kak je móżno było, so je ßo na dobo wulki kundros do teho wotdźělenja dobycź mohł, hdźež Schöpflin dźěłasche. Skocźo wothładarja na semju cźißny a

jemu se ſubiſkomaj cžrjewa ſe žiwota wutorha. Dźěcźi hrósbnemu podawkej pſchihladowachu. Někotſi mužojo na pomoz pſchihnachu a kundroſa do jeho khlěwa ſahnachu. Schöpflin na wjeſbje do hojeńnje wumrje.

* (Hólz w kſchini ßo ſadußył.) W Hilbersdorfje bě ßo wot wutory tydźenja 13lětny hólz Emil Schreiter ſhubił, a wſcho ßlědźenje ſa nim bě podarmo. Njedźelu dopoldnja ßu jeho ſtónczńje w ſtarej kſchini na kubi ſaduſcheneho namakali. Sso khoſtanja bojo, je ßo hólz najſkerje do njeje ſkhował a njeje mohł ſakapnjene wěko ſaßo wocžinicź. Teź wón ßylnje ſa terpentinom wonjeſche, tak ſo ßo ſda, ſo je ßo wón ſe ſtrachom terpentina napił.

* (Pſchekſchiwjerjowy kónz.) W Mannheimje je ßo pſchekupz Gunzenhäußer, kotryž bě ſ prokuriſtom w žitowej pſchedawańni Khorle Fickſa, ſatſělił. Gunzenhäußer je 300,000 hriwnow pſchekſchiwił, kotreż je we winowych korcžmach hromadźe ſ njerodnymi žónſkimi pſchejuſkał. Tele dny dyrbjeſche firma Khorle Fickſa 170,000 hriwnow zkownych kreditow ſapkacźicź, tola to njemóżeſche, dokelž běchu kaßy próſdne. Pſchi pſchehladanju knihow ßo wupokaſa, ſo bě prokuriſt něhdźe 300,000 hriwnow pſchekſchiwił.

* Jedyn ſ najſnamjenicźiſchich němſkich powětrojěſdnych, hejtman ſe Siegsfeld ſ Barlinſkeho powětrojěſdneho bataillona, je ßobotu popoldnju na jěſbje ſ nowym ballonom „Berſonom“ žałoßnu ßmjercź poczerpił. Hejtman ſe Sigsfeld bě ßo hromadźe ſ wjedrawuſtojnym dr. Linku ßobotu dopoldnja ſ ballonom „Berſonom“ do powětra puſchcźił. Nowy ballon rucže horje leczeſche, a hdyž bě ßo we wyßokoſcźi elektriziteta měrika, ßo wón hacž do 650 metrow dele puſchcźi. Tu ßo hejtman ſe Sigsfeld a dr. Linka dohladaſchtaj, ſo nad rěku Scheldu pola Antwerpena leczitaj. So ßo njebyſchtaj ſe ßylnym wětrom na daloke morjo ſehnakoj, ſcźeżeſchtaj torhazy powjas. Ballon drje ßo dele puſchcźeſche, dokelž ßo pak doſcź pkuna njewupuſchcźi, ßo wón bórſy ſaßo ſběhaſche. Duž ßo powětrojěſdnaj roßßudźiſchtaj, ſ ballona na ſemju ſkocžicź. Dr. Linzy ßo to poradźi, hejtman ſe Sigsfeld pak, kotryž ſa nim ſkocźi, ßo do wleczneho powjaſa ſaſchmata, ſnak padnywſchi ßebi hkowu wo ſemju wobraſy a ßo ſe ſwinjenej ſchiju hiſchcże kruch pucźa wleczeſche. Dr. Linka bě ßebi jenož hkowu, ruzy a noſy njeſtraſchnje wobraſył. Cźěko hejtmana Sigsfelda we kuži krwje namakachu. Wone bě tak wobodrjene, ſo bě lědma ſpósnacź. Dr. Linka je w Antwerpenje pola němſkeho konſula ſ nětotrymi nowinarjemi rosrěczenje měł, kotrymž powjedaſche, ſo wón njeje ſ ballonoweho korba ſkocźił, ale ſo je jeho ßylny wětr ſ njeho cźißnył. Wón je pſcheßwědczeny, ſo je teź hejtman ſe Sigsfeld na to ßame waſchnje žiwjenje ſhubił. Linka ßo hórko na belgiſkich żandarmow wobcźežowaſche.

* (Trichinoſa.) W Golubinje w rańſchej Pruſkej je wjele wobydlerjow na trichinoſu ſkhorjeło. Woni ßu ßwinjaze mjaßo jědli, kotreż je ßo ſ Ruſkeje pſchiwjeſło. Jena woßoba je hižo wumrjeła.

* Żałoßny njeſkutk je ßo pſchi ruſkich mjeſach ſkucźił. Židowſki bankier Wolf Cohn bě ßo pſched něhdźe 2 njedźelomaj wot doma wotßalił a ßo ſaßo njewrócźi. Wſcho ßlědźenje ſa tym, hdźe bě woſtał, njemějeſche wuſpěcha. Pſchepytanje rěki Proßny bě teho runja podarmo. Nětko je jedyn kódźnik w Proßnje ſaſchity měch namakał, w kotrymž cźěko ſhubjeneho tcźeſche. Wone bě jara rosbite. Najſkerje ßo tu wo rubjeżne mordarſtwo jedna. Na namakanje 54lětneho ſkónzowaneho bě wyſchuoſcź wulke myto pſchilubiła.

* (Lawiny.) W Bleibergu w Korutanſkej (w Awſtriſkej) ſtej ßo ſ Dobraczſkeje hory lawinje dele walikej, kotrejž ſtej nětotre kheże ſaßypkej. Wjele cźlowjekow je ßo ſ lawinomaj ſaßypko. Dwě lawinje też Bleibergej hroſytej.

* (Muž 9 lět dołho ßwoju žonu ſawjerał.) Na polizajſtwo w Madridźe tele dny jena žona ſe ßwojej wóßomlětnej dźowku pſchińdźe. Wona powjedaſche, ſo je ju jejny muž, 34lětny Joſe Gonzalez, wuj jeneho gouvernera w provinzy, ſ kotrymž je ßo pſched 9 lětami jako 15lětna holza woženiło, wot teho cźaßa w ßwojim wobydlenju jatu měł. Hdyž je ßo wobcźežowała, je ju ſ kijom tak dołho bił, hacž je ſ krwju polata bjes wědomja ßo ſwjeſka. Najßnadniſcha pſchicžina doßahaſche, njeſbožownu krjudowacź. Wona a tſi dźěcźi, kotreż wot Gonzaleza mějeſche, běchu kaž proſcherjo draſcźene a runje telko jěſcź doſtachu, ſo njetrjebachu hłodu wumrjecź, mjes tym ſo bě Gonzalez ſ wulka žiwy. Klucź ſamknjeneho wobydlenja wón pſchezo pſchi ßebi noſcheſche. Wot 9 lět njebě wboha žona wjazy na dróhu ſtupiła. Pjatk wboha žona ſpanje ßwojeho cźwilowarja wuži, ſo ßo klucża ſmozowa a ſe ßwojej dźowku na poliziju pſchińdźe. Pſchepytanje je dopokaſało, ſo je to, ſchtož je žona powjedała, po wſchěch dróbnoſcźach wěrno. Ssudniſzy lěkarjo prajachu, ſo je žonine cźěło ſ ranami a błuſnami pokryte. Muża ßu ſajeli.

* (Njeſbože na rěży.) S Wulkeho Waradina we Wuheſkej pißaja: 14 baptiſtow ſe wßy Jeketeto chżyſche ßo na cźołmje pſches Körösku rěku k modleńni, na tamnej ſtronje rěki ßo namakazej, pſchewjeſcź. Cźołm ßo powrócźi a ſchěſcź woßobow ßo tepi.

* Cźeżke njeſbože na hońtwje je ßo pola Arraſa w Franzowſkej ſtało. Pſchi hońtwje ſa dźiwimi ßwinjemi hrabja de Pas jeneho kundroſa potſěli. Kulka kundroſowu hkowu pſchedyriwſchi hrabinku de Pas trjechi. Na ßmjercź ſranjena hrabinka ſa nětotre wokomiku wudycha.

* (Japanſzy wojazy ſmjerſli.) W połnóżnych ſtronach hkowneje japanſkeje kupy bě 23. januara 200 wojakow pod jenym majorom ſ měſta Awomori wucźahnyło, ſo by ßo w ßněży marſchěrowacź ſwucžowało. W ßněży wojakow błud wobeńdźe. Syma bě tak wulka, ſo 25. januara 131 wojakow ſmjerſny, hacž runje běchu wojazy ßwoje tornińtry a drjewo ßwojich tſělbow ſpalili, ſo bychu ßo wohrjewali. Sbytkni žiwi ßo do małych wotdźělenjow dźělichu, ſo bychu něhdźe wjeß abo dróhu namakali. Tola jenož ſchtyrjom offizèram a ßydom wojakam je ßo to ſchlachcźiło. Boja ßo, ſo ßu wſchitzy druſy w ßněży ſmjerſli, kotryž 10 kohcźi wyßoko leži. Mjes tym je ßo hiſchcże wjazy ßněha naſchło.

* (Njeſbože na morju.) Poßlednje dny ßu na morju jara wětrojte byle, a wjele kódźow je do njeſboża pſchiſchło. Bliſko Falmoutha je ßo franzowſka kódź „Chanaral“ powrócźiła a ßo ſ kapitanom a 15 mužemi ponuriła. Jedyn offizěr a ſchtyrjo mužojo běchu ßo w ſchtwórtym cźołmje wukhowali. Tón ßo poſdźiſcho teho runja powrócźi, a cźi pjecžo mužojo ßo tepichu. Offizěr pak ßo twjerdźe cźołma dźerżeſche, ßo ſkónczńje ſaßo do njeho ſběhny a ßo w nim ſ wětrom wokoło honjeſche, doniž jeho norwegſka parna kódź „Viktoria“ njewukhowa. — Italſka kódź „Lafaro“ je ßo na jěſbje ſ Hamburga do Cardiffa ſ prochom a mochom podnuriła.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Žiwnoſcźerja Schlozu w Khróſcźe bě kawniſki ßud k jaſtwu na jedyn tydźeń ſaßudźił, dokelž bě pjecža ſ knježeje hole hromadźe ſ kupjenym drjewom něſchto mocha a pjerſchcźe ßobu domoj wſał. Pódla teho dyrbjeſche Schloza wotewſatu wěż ſ 1 hriwnu ſapkacźicź a hrabje, kotreż bě pſchi hrabanju pjerſchcźe a mocha wuźił, ßudniſtwu pſchepodacź. Saßudźeny bě ßebi w nalěcźu pſchi drjewowej awkziji na hrabinſkim Einſiedelſkim revěrje dwaj loßaj drjewa kupił. Do awkzije bě ßo woſjewiło, ſo ßmědźa kupzy jenož jehlinu kupjeneho drjewa ßobu wſacź, tola niz moch a pjerſchcź. Po hajnikowym wobßwědczenju bě pak to wobſkorżeny cźinił. Schloza, kotryž bě ßo pſchecźiwo wußudej kawniſkeho ßuda na druhu inſtanzu powołał, wudawaſche, ſo je moch a pjerſchcź ſe ßwojeje ßamßneje hole wotewſał, niz pak ſ knježeho reveŕa. Na jeho ſboże móżeſche jedyn ßwědk jeho wuprajenje wobkrucźicź. Duž powołanſki ßud njemějeſche jeho winu ſa dopokaſanu a jeho wuwinowa. Ssudniſke khóſty ßo ſtatnej kaßy napołożichu.

Hudancźzy.

267.	268.
Wón leczi wotßal khwatniwy, Sso nihdy njewrócźi. Je ſ mikoſcźe nam ſpożczeny Na pſchihot njebjeſki. Jón lěni cźlowjek ſahanja A ſabiwa bjes wupkoda.	Wón pſchikhadźa ſe ßměrkami A mjeſu dźělej ſtaja; S nim ropot mjelczi wodniſchi, Hdyž ſwony pſchebiwaja. Bóh pomhaj k temu rjeńſchemu Po ſeńſkim cźěßnym pinanju.

Wuhudancźzy ſ poßlednjeho cźißła:
265. Rybh. 266. Cźaß.

Sa nowy Macźicźny dom

je ßo w lěcźe 1902 dotal nahromadźiło: 559 hr. 56 np.

Dale ßu ſa njón darili:

W „Katholſkim Póßle“ cźißło 6. lěta 1902 hižo kwitowane:

Молоканы 1 hr. (ſ minjenoho tydźenja), 1 hr. 5 np. + 75 np. (wot dobrych ßuboßow), 20 np. (k dorunanju). (Hromadźe 3 hr.) — Kudźelka ſ Bronja 1 hr. 50 np. = ... 4 = 50 =

Hromadźe: 564 hr. 6 np.

S dźakom kwituje a dalſche dary pſchijimuje

ſarjadniſtwo Macźizy Sserbſkeje.

Drjewowa awkzija.

Pónd̓elu 10. febr. t. l. ma ßo **dopołdnja wot ½ 10 hod̓zin w Huczinjanſkim hoſcz̓enzu**

ſcz̓ěhowaze drjewo na pſcheßad̓owanje pſchedawacź:

20 ſchkowronczich ſchtomow, 36 cm ßrěnjeje tolſtoſcze a 18 m dołhoſcze,
150 brěſowych klozow,
200 krutych ẑerd̓ow,
6 rm twjerdych a 7 rm mjehkich palnych ſchcźěpow,
160 „ „ 3 „ „ „ „ ,
120 ſtotnjow twjerdych walczkow,
250 twjerdych dołhich hromadow,
30 rm mjehkich hakoſow.

Tole drjewo je pſchihotowane w drjewiſchcźach 15. wotd̓ělenja (w Huczinjanſkim lěſku), na Maleſchanſkim revěru, pſchi Nowowjeſcźanſkej hrjebi, Huczinjanſkej ßadowej ſahrod̓e, pſchi Lubacze pola kamjeńtneho wara, pſchi Hlinjanſkich wětrnikowych kertach, na Brěſynjanſkej kuzy (wulkej remiſy) a pſchi Maleſchanſkej Sprewi.

Huſcz̓anſke hajniſtwo, 3. februara 1902.

O. Mendte.

Drjewowa awkzija.

Pónd̓elu 10. februara rano wot 9 hod̓zin ma ßo w mojim drjewiſchcźu pſchi **Jeńſcheczanſko-Pßowjanſkim puczu** na prawizy pſchi krajnej mjeſy ſcz̓ěhowaze palne drjewo ſ wuměnjenjemi, do awkzije woſjewjomnymi, na pſcheßad̓owanje pſchedawacź:

nědẑe 15 rm. kójnowych ſchcźěpow,
= 50 rm. = kuluchow,
= 150 rm. = pjeńkow,
= 100 kruchow kójnowych hakoſowych hromadow.

W Rakezach, 30. januara 1902.

J. A. Kluga,
wyſchſchi hajnik ſw. ßk.

Drjewowe awkzije.

W hajniſkich revěrach, Rakeczanſkemu knjejſtwu ßkuſchazych, ma ßo ſcz̓ěhowaze dny, tu pomjenjene, drjewo ſ wuměnjenjemi, do awkzije woſjewjomnymi, ſa hotowe pjenjeſy ſjawnje na pſcheßad̓owanje pſchedawacź:

1. **Wutoru 11. februara 1902 dop. wot 9 hod̓zin w Trupinjanſkim revěrje** pſchi Konjeczanſkej mjeſy:

nědẑe 14 rm. próchnaweho kójnoweho dołheho wuẑitkoweho drjewa,
2 rm. wólſchoweho wuẑitkoweho drjewa ſa drjewjanzarjow,
10 rm. płotowych ryhelow,
110 rm. kójnowych ſchcźěpow,
40 rm. = klumpachow,
370 rm. kójnoweje walczíny,
15 rm. brěſowych ſchcźěpow,
40 rm. = klumpachow,
30 hromadow walczíny.

2. **Ssrjedu 12. februara 1902 dop. wot 9 hod̓zin w Schcz̓eńczanſkim reverje** „pſchi rocźizy“:

3,57 m. brěſoweho dołheho wuẑitkoweho drjewa,
3 m. duboweho, wólſchoweho a woßyzoweho drjewa,
25 m. ſchcźěpow liſcźoweho drjewa,
2 m. brěſowych kuleczkow,
290 m. pjeńkow,
16 m. brěſoweje walczíny,
616 m. kójnoweje a ſchmrěkoweje walczíny.

W Rakezach, 23. januara 1902.

Hajniſke ſarjadniſtwo.

Drjewowa awkzija

Wutoru 11. februara t. l. dopołdnja w 10 hod̓zinach ma ßo na **Bóſchicźanſkim knjeẑim revěrje** pſchi tak mjenowanej „byczej horje“ ſady kowańje

73 rm kójnowych kuluchow,
50 „ „ pjeńkow,
4 „ „ ſchcźěpow,
48 „ kójnoweje ſbytneje walczíny

na pſcheßad̓owanje pſchedawacź.

Kubłowe ſarjadniſtwo.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 11. februara rano wot 9 hod̓zin ma ßo na mojim drjewiſchcźu pſchi Rakeczanſko-Lupjanſkim puczu **na Nowowjeßnjanſkich leẑomnoſcźach** ſcz̓ěhowaze palne drjewo ſ wuměnjenjemi, do awkzije woſjewjomnymi, na pſcheßad̓owanje pſchedawacź:

32 rm. kójnowych ſchcźěpow,
15 rm. = kuluchow,
76 rm. = pjeńkow,
29 kruchow kójnowych płotowych ryhelow,
38 = = ẑerd̓ow,
57 = = hakoſowych hromadow.

W Rakezach, 30. januara 1902.

Thomas.

Drjewowa awkzija

Na **hrabinſkim Lippeſkim Bartſko-Nowowjeſcźanſkim hajniſkim revěrje** ma ßo

wutoru 11. februara t. l.

nědẑe 12 mjehkich dołhich hromadow,
25 „ hakoſowych hromadow,
10800 „ walczkow,
485 rm. pjeńkow

ſ wuměnjenjemi, do awkzije woſjewjomnymi, ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßad̓owanje pſchedawacź.

Drjewo je pſchihotowane w drjewiſchcźach 5. a 14. wotd̓ělenja.

Shromad̓iſna w drjewiſchcźu 14. wotd̓ělenja (pſchi Wulkoſuborniczanſkej mjeſy) dopołdnja w 9 hod̓zinach.

Revěrſke ſarjadniſtwo.
A u ſt.

Drjewowa awkzija.

Ssrjedu 12. februara dopołdnja wot 10 hod̓zin ma ßo na **Kobliczanſkim hajniſkim revěrje,** Njeßwacźidliſkemu majoratnemu knjejſtwu ßkuſchazym, w 5. a 8. wotd̓ělenju ſcz̓ěhowaze kójnowe drjewo na měſtnje ßamym na pſcheßad̓owanje pſchedawacź:

nědẑe 10 rm. ſchcźěpow a kuleczkow,
175 „ pjeńkow,
240 „ walczíny,
40 dołhich hromadow.

Shromad̓iſna w drjewiſchcźu pſchi Laſowſko-Wojerowſkim puczu.

W Koblizach, 4. februara 1902.

Wyſchſchi hajnik pod. **Nieprafchk.**
Revěrſki hajnik **Mitrach.**

Drjewowa awkzija

Na **Hermancźanſkim hajniſkim revěrje** ma ßo ſcz̓ěhowazaj dujej ßlěd̓owaze drjewo ſ lětuſcheho ſpuſchcźenja ſjawnje na pſcheßad̓owanje pſchedawacź.

Schtwórtk 13. februara t. l.

30 twjerdych a mjehkich klozow,
19 rm wuẑitkowych kuluchow,
121 „ ſchcźěpow,
45 „ klumpachow,
590 dołhich hromadow,
86 hakoſowych hromadow.

Sapocźatk rano w 9 hod̓zinach pola Nowych Pßowjow.

Pónd̓elu 24. februara t. l.

243 twjerdych a mjehkich klozow,
240 rm ſchcźěpow,
100 rm kuluchow,
220 dołhich a ſbytknych hromadow.

Sapocźatk rano w 9 hod̓zinach pſchi Hermancźanſkim knjeẑim dworje.

Hajniſke ſarjadniſtwo.
Schimrigk.

Wjetſchu kup wobſamknywſchi je mi mózno

najlěpſche Mariaſcheinſke wuhło

jara tunjo wotedawacź. Ssym wot nětka płacźiſny ſaßo poniẑik.

Dobre wuběranje. **Jenoẑ ßucha twora.**

Emil Lebelt
na dwórniſchcźu w Budeſtezach.

W Dźiwocźizach pola Žiczenja je **žiwnosćz** cźišło 16 ſ bohacźe 9 kórzami pola a łuki ſe wſchém žiwym a morwym inventarom hnydom na pſchedań. Wſcho dalſche je tam ſhonicź.

W Hrodźiſchczu je **khěža** cźišło 46 ſ rjanej ſahrodu a polom na pſchedań. Dalſche je ſhonicź cźišło 47 tam.

Maßiwna khěža
ſe 4, po žadanju też ſe 7 kórzami pola a łuki je na pſchedań **w Nowym Bronju** cź. 16 p. Lupoje.

Rychtarjez khěža cźišło 13 w Nowych Bóſchizach pola Njeßwaczidła je pſches podpißaneho ſe ßwobodneje ruki na pſchedań a móže ßo hnydom pſchedewſacź.
Auguſt Rychtař w Budyſchinje na wyßokej haßy 6.

Palne drjewo na pſchedań.

Sſkabe ßuche **knleczki,** rm. hižo po 1 mk. 70 np., **tołſte kuluchi** hižo po 3 mk. 80 np., też ſ pſchiwoženjom do domu najtuńſcho, ßu doſtacź pola žiwnoſćerja
A. Sſwory w Lubjenzu.

We wudawarni „Sſerb. Nowin“ ßu doſtacź:
kmótſjaze liſty.

Tow. Sſerb. Bur. ſa Nalbicžanſku woßadu

ſměje ßwoju lětuſchu hłownu ſhromadźiſnu **póſtnizy póndźelu,** 10. maleho rózka, **popołdnju w 4 hodź. w Konjezach.**

Hacź do teho cźaßa njech ßo lětny pſchinoſchk a ſkaſanja nalětnich hnojow a ßymjenjow pola wjeßnych wubjernikow wotwjedu.

Pſchedßydſtwo.

Rěčnik Vollhering
w Budyſchinje
na walſkej dróſy 17 po 1 ſkhodźe,

pſchipuſchczeny pſchi kralowſkim ſakſkim hamtſkim a krajnym ßudže w Budyſchinje a pſchi komorje ſa wikowanſke wězy w Žitawje, je dźenża rěčniſtwo wukonjecź ſapočzał.

W Budyſchinje, 7. febr. 1902.

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 13. februara rano w 9 hodźinach ma ßo **pſchi Scheſchowſko-Koßlowſkim puczu** na prawizy pſchi Koßlowſkich mjeſach ſcźěhowaze palne drjewo ſ wuměnjenjemi, do awkzije woſjewjomnymi, na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

něhdźe 3 rm. khójnowych ſchcźěpow,
= 18 rm. = kuluchow,
= 100 rm. = pjeńkow,
= 35 kruchow khójnowych hakoſowych hromadow.
} 120lětne drjewo.

W Rakezach, 30. januarja 1902.

J. A. Kluge,
wyſchſchi hajnik ſw. ßk.

Lubijſka banka.

Danimy pjenjeſy na ſapołożenſke knižki

pſchi wſchědnym wupowjedźenju 2½ %
„ měßacžnym „ 3 %
„ tſtiměßacžnym „ 3½ %
„ ſchěſcźměßacžnym „ 3¾ %
„ dwanacźeměßacžn. „ 4 %

Filiala Lubijſkeje banki w Budyſchinje
pſchi lawſkich hrjebjach.

Deſki
a hranite drjewo

pſchedawa **Wutołczanſki knježi dwór.**

Howjaſe koże, cźelaze koże, konjaze koże, wowcze koże a też **wowczu wołnu** po najwjetſchich płacźiſnach kupuje

Heinrich Lange
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach.

Konje na pſchedań.

S tutym k wjedźenju dawamoj, ſo ßmój ſ wulkim transportom ruſkich a litawſkich konjow wſchelakeje wulkoſcze a barby pſchijěłoj. W hoſcźenzu pola „kurwjercha“ w Budyſchinje je po ſolidnych płacźiſnach ſ rukowanjom hacž do pónđźele pſchedawamoj a proßymoj na to dźiwacź.

Dzwonitzky a Dänemark.

Koſaze koże,

ſajecze, kaniklaze, kocze, kunjaze a tłhórjaze koże po najwjetſchich płacźiſnach kupuje

Heinrich Lauga
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach.

Ssuche drjewo.

Schcźěpy, pjeńki a walcźki, ſtejaze žerdźe ßu na pſchedań pola **Nowaka** w Lemiſchowje.

Kruwa ſ cźeleczom
je na pſchedań w Mniſchońzu cźo. 2.

Kóń, dobry běhać a twjerdy cźahać, je na pſchedań w **Jeſchizach** cźo. 4.

Schulerjo dobru a ßwědomitu **penſiju** dóſtanu na kamjeńtnej haßy 26 po 2 ſkhodomaj.

Hólz ſ dobrej ſchulſkej wědoſcźu móže jutry do wucźby ſtupicź **w Sſmolerjez knihicźiſchcźerni.**

Hólcźeza, kotryž chce **rěſniſtwo** nawuknyć, k jutram 1902 pyta **Khorla Meſtka** w Budyſchinje na jerjowej haßy.

Hólcźez, kotryž chce **ſahrodniſtwo** nawuknyć, móže jutry do wucźby ſtupicź pola **Hermanna Droſchütza** na rybowej haßy.

Cźaßnikarſki wucźobnik
móže jutry do wucźby ſtupicź pola **K. Köchlera naßl. Th. Thiele** na žitnej haßy.

Kowarſkeho wucźobnika
pytn **R. Nowař,** kowarſki miſchtr na ſwonkownej lawſkej haßy 31.

Kowarſkeho wucźobnika
pyta **R. Bär** w Budyſchinje.

Dźěłacźerſke ßwójby

ßo pytaju na knježi dwór **we Lupoji** p. Radworja.

Pohoncź
a hródźna dźowka

ßo pytataj na **knježim dworje w Radźanezach** pola Budyſchina.

K 15. februarej t. l. ßo ſtrowa, ſprawna a cźiſta **ßłużobna holza,** kotraž je hižo ſa cźeledź warika, na knježi dwór w Sarěcźu ſa wulku mſdu pyta.

K 1. hapr. holzu ſa domjaze dźěło a k jenemu dźeſcźu pytam.
Martha Thielowa
na žitnej haßy 14.

Młódſchu, zyle dowěrnu
ßłużobnu holzu
k 1. měrzej pyta Kopacźowa na ſnutſkownej lawſkej haßy 3.

Młódſchu wuſchiknu ſprawnu **ßłużobnu holzu** do domjazeho dźěła pyta Lückowa na Židowje 201.

Boža hnada je namaj 4. februara ſtrowu a čerſtwu
dźowčičku
wobradźiła.
Marko Smoleŕ
a mandźelska.

(K temu cźišłu jena pſchiłoha.)

Pschiłoha k czišłu 6 Serbskich Nowin.

Ssobotu 8. februara 1902.

Placźišny rěsneho slotu na Draždźanskich słótnych wikach

3. februara 1902.

Placźišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha.	Rěsna waha.
	hr.	hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnosćże hacź do 6 lět	32—36	60—65
awstriske	33—38	62—68
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	28—31	55—59
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	25—27	51—54
4. ßnadnje pizowane kóždeje starosty	22—24	46—50
Jałojźy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojźy, najwjetscheje rěsneje hódnosćże	31—34	59—63
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnosćże hacź do 7 lět	28—30	55—58
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojźy	24—26	50—54
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojźy	21—23	46—50
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojźy	—	43—46
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnosćże awstriske	31—34	56—59
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	27—30	51—55
3. ßnadnje pizowane	23—26	46—50
Cźelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	42—44	64—66
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	38—41	59—63
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiżenjow w starobje hacź do 1¼ lěta	50—51	62—63
2. mjaßne	48—49	60—61
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrowy	45—47	57—59

Placźišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy bowos w Budyschinje: 3114 měchow.	W Budyschinje 1 februara 1902. wot		hacź		W Lubiju 6. februara 1902 wot		hacź	
	hr.	np.	hr.	np.	hr.	np.	hr.	np.
Pschenza běła	8	71	8	94	8	59	8	82
" žołta	8	35	8	59	8	29	8	53
Rožka	7	6	7	19	7	19	9	35
Jećźmjeń	6	65	6	79	6	53	7	—
Wowß	7	60	8	—	7	20	7	50
Hróch	9	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	—	9	50	7	50	9	—
Jahły	13	—	16	—	13	—	16	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	50	2	—	1	80	1	40
Butra 1 kilogr.	2	10	2	40	2	—	2	30
Pschenična muka 50 "	9	—	17	50	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	8	—	13	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	4	—	4	50	3	60	4	—
Ssłoma 600 "	36	—	40	—	32	—	38	—
Proßata 1086 schtuk, schtuka	16	—	28	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenični gris	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris 50 kilogr.	—	—	6	50	—	—	—	—

Runklizowe ßymjo, punt po 50 np. — **Czerwjeny dźerčel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyschinje płaćeśesche: kórz pschenizy (běła) po 170 puntach 14 hr. 80 np hacź 15 hr. 19 np., žołta 14 hr. 19 np. hacź 14 hr. 60 np, kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 35 np. hacź 11 hr. 50 np., kórz jećźmjenja po 140 puntach 9 hr. 31 np. hacź 9 hr. 50 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr. 83 np. hacź 8 hr. 97 np., pschenża (žołta) wot 8 hr. 53 np. hacź 8 hr. 68 np., rožka wot 7 hr. 16 np. hacź 7 hr. 25 np., jećźmjeń wot 7 hr. — np. hacź 7 hr. 13 np., wowß wot 7 hr. 50 np. hacź 8 hr. — np.

Wiežne placźišny w Kamjenzu

30. januara 1902.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 6 hr. 94 np. hacź 7 hr. — np., pschenża wot 8 hr. 20 np. hacź 8 hr. 53 np., jećźmjeń wot 6 hr. 70 np. hacź 6 hr. 79 np., wowß wot 7 hr. 20 np. hacź 7 hr. 50 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacź 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., ßyno 4 hr. 40 np., běrny 1 hr. 75 np. Ssłoma (600 kilogr.) 42 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. — np. hacź 2 hr. 40 np.

Wjedro w **Londonje** 7. februara: Pomročene.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** śmje njedźelu Estomihi rano w 7 hodźinach diakonus Tyscher němsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin farar Räda němske a w 10 hodźinach ßerbske prědowanje.

Wěrowani:

W **katholskej zyrkwi:** Jakub Lukasch, dźěłaćer, s Marju rodź. Kubizeź.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Ernst Max, Jana Khorle Krećźmarja, zyhelnika na Židowje, ß. — Jan Wylem Max, Jana Kubika, fabrikskeho dźěłaćerja na Židowje, ß. — Rudolf Erich, Alberta Oty Krjenza, kamjenjećiśchćerja na Židowje, ß. — Selma Frieda, Bjedricha Ernsta Kóćźki, sastupnika żelesniskeho wothladarja w Jeńkezach, dź.

W **katholskej zyrkwi:** Martha Hilda, Jana Bohumiła Starkbauera, fabrikskeho murjerja, dź. — Hana, Mikławscha Krawcźika, dźěłaćerja, dź. — Herta Hilžbjeta, Hendricha Tietzy, tocźerja, dź.

Zemrjeli:

Dźeń 29. januara 1902: Pawoł Langer, cźaßnikaŕ s Frankensteina, 38 l. 10 m. 7 d., w Nowych Cźichońzach morwy namakany. — 3 februara Max, njemandź. ß na Židowje, 3 m. 20 d. — Jan Bohuwěr Jakub, privatier s Draždźan na Židowje, 67 l. 11 m. 16 d. — 4. Elsa, Bohuměra Mühlemanna, wyschscheho schwajcarja we Wulkim Wjelkowje, dź., 2 m. 14 d. — 5. Hermann August, Khorle Augusta Wobsta, żiwnoscźerja w Libuchowje, ß., 2 m. 15 d. — Martha Frieda, Ernsta Roberta Lischki, młynskeho dźěłaćerja na Židowje, dź., 1 m.

Zyrkwinske powjesćze s Hodźija.

Njedźelu Estomihi śmje rano ½8 hodź. farar Kschiżan ßerbsku spowjednu wucźbu, ½9 hodźin duchowny Domaschka ßerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje.

Franz Marschner

cźaßnikaŕ w Budyschinje

cźo. 9 na bohatej haßy cźo. 9

ßwój skład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczaßow** dobroćiwemu wobkedźbowanju porucźa.

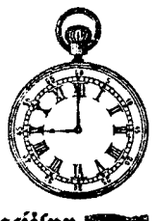

Hódna twora. Pišomne rukowanje. Tunje placźišny. Porjedźenje dobre a tunje.

Wschitkopomnjenje: Rěcźu **ßerbski.**

Strowy **słót.**

Fosforokišłaty kalk, wobžerny pólver ßa ßwinje, pólver psche žałdy, hollandski a schwajcarski mlokowy

a **wužitkowy pólver, słótny jatrowy wolij**

nanajlěpje s dobrych družinow sestajeny porucźa

měschczańska haptyka

pschi hłownym torhoschcźu.

Bronchialne zigarety*

psche asthma

sakońcźny sakitane cźišło 43750, pschihotowane po dr. Abbotu. Dostacź w schtyrjoch měschenjach po 10, 25, 50 a 100 schtuk, Placźišna ßa 10 schtuk wucźini 50 np., 75 np., 1 mk. a 1,50 mk.

Dostacź

w měschczańskej haptyzy

w Budyschinje.

Bronchialne tow. s wob. rukowan. w Barlinje cźo. 10. 7.

* Wobsteja s łopjenow tobakowcje rostliny, cannabis indica, datura stramonium, s aniśoweho wolija, salpetra.

Hdźe ßo meble, w ßamßnej dźěłaŕni wudźěłane, teho runja **schpihele** a **pólstrowane meble** s rukowanjom a po najtuńischich placźišnach kupuja?

Jenož w meblowni na theaterskej haßy 2

G. Seifritta, tyscherskeho mischtra.

Cżeßny diplom | Bronſowe medaille a cżeßny diplom | III. myto

I. myto. I. myto.

Heinrich Mohr,

ſchewſki miſchtr,

w Budyſchinje, na ßukelnſkej haßy 14,

porucza ßwój wulki ſklad hońtw ſ́kich, jéſdnych a dołhich ſchkórnjow, pjelſczowych, filzowych a ßuknjanych ſchkórniczkow a ſtupnjow, wyßoko ſ kożu wobßadżenych, cżoplych a wodu njepſchepuſchczatych, ſ jednorej a dwójnej póduſchu, wyßokim a niſkim pjeńkom. Hólczaze dołhe ſchkórnje ſ ſaldami a bjes nich. Rosweinſke a Oſchatzſke filzowe ſtupnje a toſle ſ filzowej a kożanej póduſchu, też ſ pjelſczom wuſchite. **Rowoſcże** balſtich a njewjeſcżinſkich ſtupnjow. Ruſke, amerikanſke a němſke gumijowe ſtupnje, ſtupnje a ſchkórnje ſ drjewjanej póduſchu, ſ 1, 2 a 3 ſpinami, ſ ruſkim filzom wuſchite, kaž też wſchě jenoż pomyßlne drużiny **ſtupnjow** a **ſchkórnjow** ſa mużſkich, żónſke a dźěczi po ſnatych tunich płaczíſnach.

Kedżbujcże na moje wukładne wokna!

Stare knihi ßo derje a tunjo pſchewjeſaju.

Spěwárſke

ßerbſke a němſke,

w trajnych jednorych a najwoßebniſchich ſwjaſkach

w najwjetſchim wubjerku

po najtuniſchich płaczíſnach pola

E. A. Wetzki,

knihiwjaſarńja a papjerowa pſchedawarńja

na bohatej haßy 17.

Knihi ßo derje a tunjo wiſaja.

Stupnje a cžrije

= k konfirmaziji, =

kaž też wſchě pomyßlne hinaſche drużiny,

trajne dźěłaneho

wobuczża

ſa mużſkich, żónſke a dźěczi

po zyle tunich płaczíſnach porucza

Pawoł Kristeller

na bohatej haßy 29

ſ napſchecza hoſczenza winoweje kicze.

Wot 15. hacž do 23. februara traje naju

wulke wupſchedawanje

Płaczíſny ßu po ſkónczenej inventurje **nadpadnje tunje**, a ſkładnoſcź k tunjemu kupowanju ßo ſa lěto jenoż raz wróczi.

Poruczamoj:

ſchórzuchi ſa dźěczi po 35, 40, 45 np.,

ſchórzuchi ſa żony po 50 a 75 np.,

ſchórzuchi ſ ramjenjowymi paßami po 75 np.,

ſchórzuſchki, koło wokoło wuſchite, po 75 np.,

barchentowe koſchle ſa żony po 1 mk.,

kalmukowe ßuknje, tołſte po 90 np.,

krimſke rukajzy ſ kożu, po 90 np.,

rukawate lazy, wulki wubjerk, hižo po 1 mk.,

hotowe wupjerki, roſa, po 3 mk..

hotowe zychi, barbunjepuſchczate, po 2 mk. 25 np.,

watowe pſchikrywy (deki), wulke, po 2 mk. 25 np.,

blidowe pſchikrywy (deki) barbunjepuſchczate, po 75, 95, 110 np.,

blidowe pſchikrywy, wóſkowy barchent, po 50, 85, 100 np.,

ſofowe pſchikrywy, krótke a dołhe, po 60 a 100 np.,

barchentowe rubiſchcża, běłe a pißane, hižo po 40 np.,

ſpanſke pſchikrywy (deki), wulki wubjerk, po 150 a 200 np.,

1000 ſbytkow a wotrėſkow

wſchěch tkaninow, kotrež pſchedawamoj, woſtajamoj

nadpadnje tunjo.

Wobhladajcże ſej naju wukładne wokna!

Jenoż jedyn tydzień.

Philippi & Co.

na bohatej haßy 3.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 7. | Sobotu 15. februara 1902. | Lětnik 61.

Swětne podawki.

Sakska ministerska krisis

je so bórzy skónčiła. Kral Albert je finanzneho ministra s Watzdorfa se słužby puschćił, tola wschitkich druhich ministrow je napominał, so bychu so k swojemu sastojnstwu wróćili. Dotalnemu justiznemu winistrej dr. Rügerej je so nakhwilnje dalewjedźenje džéłow finanzneho ministra pschepodało.

Tak je wětr bórzy wočichnył, kotryž bě so psched tydźenjom pschećiwo finanznemu ministrej s Watzdorfej sběhnył. Mjes sakskim wobydlerstwom je postupanje šejmskich sapósłanzow pschećiwo samowolnemu nałoženju statnych pjenjes pśches finanzne ministerstwo powschitkowne pschihłosowanje namakało. Druha komora je dyrbjała na swojim prawje w nastupanju statnych wudawkow wobstaćz, njebudźišće=li to cźiniła, by so šejmowa ważnosćz psched wuswolerjemi na ničžo stłóčźiła. Kak bychu sozialdemokratojo pschećiwo šejmej schćuwali, budźišće=li šejm na swojim prawje krućze njewobstał! Bychu jemu porokowali, so je ludowe prawa pscheradźił a so knježerstwowcho słužobnika sćinił. Cźi, kotsiž po pschemënjenju wólbnecho sakonja wěschćachu, so šejm w pschichodźe njesmëje wjazy wjele płaćiwosćze, su so mylili. Runje nawopak je so stało. Tak bórzy hač běchu sozialdemokratojo se šejma, móžesche konserwativna strona, hdyž bě trěbne, krute słowo pschećiwo knježerstwu porěčaćz.

Wuradźenja w šejmje su so sańdźeny tydźeń porjadnje dale měle. Prěnja komora je wo želesniskich twarach jednajo wjetsche sumy sa nje pschiswoliła, a to 300,000 hriwnow sa elektriske wobswětlenje dwornischća w Rychbachu (w Vogtlandskej) a 529,000 hr. sa pschepoloženje dwórnischća w Bornje.

W druhej komorje so nasch serbski sapósłanz knjes Kokla pschi wuradźenju wo starobnej rentskej banzy na to wobćežowasche, so pschi wupłaćerńjach tejele banki wobswědčenjam gmejnskich pschedstejićerjow płaćiś njedadźa, ale šebi notarske wobswědčenja žadaju. Wón sarjadnistwo proschesche, so bychu so wobswědčenja gmejnskich pschedstejićerjow sa doźahaze wobhladało. Ministerialny direktor tajny radźićel dr. Diller wotmolwi, so je pschi wupłaćenju wjetschich sumow notarske wobkrućenje trěbne. Wón proschesche, so bychu so jemu pady wosjewile, pschi kotrychž su wupłaćerńje njewoprawnjene wobćežnosće cźiniłe. Knjes Kokla pschipowjedźi, so tajke pady poda.

Sakski kalk pschi sakskich statnych twarach.

Na sakski krajny šejm je so 18 sakskich kalkownjow s próstwu wobroćiło, so by so pruhowało a rospominało, cźeho dla so pschi statnych twarach tak mało na sakske kalkownje dźiwa. Knježerstwo je pschikasało, pschi nich wukrajny kalk nałožić. hač runje je sakski kalk runje telko hódny, kaž wukrajny. Ssejmowa deputazija, kotraž je petiziju pruhowała, je ju jara wobledźbowanja hódnu namakała. Wona pak ma sa doźahaze, so je so jej słubiło, so budźe so pschichodnje pschi sakskich twarach po móžnosći sakski kalk wužićź. Sapósłanzaj Enke a Andrä k rosprawje deputazije pschispomnischtaj, so drje ma knježerstwo dobru wolu, swoje słuby dopjelnić, so pak so sastojnizy husto po knježerstwowych wukasach njeskłožuja. Tajny twarski radźićel Waldow temu snapschećiwi, so jemu njeje ničžo wo tym znate. Wón proschesche, so by so, hdy by so to sašo stało, jemu hnydom k wjedźenju dało, a pschilubi, so so potom wěz najkrućišcho pschepyta.

Swjask ratarjow pschećiwo nowemu złownemu tarifej.

Swjask ratarjow je so na swojej hłownej shromadźišnje, kotraž je so sańdźeny tydźeń w Buschowym zyrkušu w Barlinje wotměła, se wschej rasnosću pschećiwo nowemu złownemu tarifej wuprajił. Do khěžorstwoweho kanzlera hrabje Bülowa so khěžorstwowaj sapósłanzaj dr. Rösicke a Hahn dawaschtaj. Hrabja Bülow je psched krótkim pschi jenej hosćinje pschipowjedźił, so na žane waschnje njebudźe móžno, žitowe a skótne zła dale powyschicź, hač su w nowym złownym tarifje postajene. S tym je šebi pschećelstwo pola swjaska ratarjow skasył. Na swojej hłownej shromadźišnje je so swjask rosšudźił, so nowy hłowny tarif sačišnje, jeli so njebudźe móžno, jeho postajenja tak pschemënicź, so so s nimi woprawnjene žadanja němskeho ratarstwa dopjelnja. Złowny tarif, po kotrymž chze knježerstwo nowe wikowanske wucźinjenja s wukrajom sesamkнycź, njemóže němskemu ratarstwu doźahacź.

Dr. Rösicke měnjesche, so so pschećiwo ratarstwu te sakonje njeźmilnje pschewjeduja, wo kotrež wone njerodźi. Swjask ratarjow je tsjoch kanzlerow widźał: hrabja Caprivi njeje so se swojim pschećiwnistwom pschećiwo ratarstwu tajił; wjerch Hohenlohe je so s wjetscha sa cźichim khował, hrabju Bülowa njejźu hač do poślednjeho pjatka snali. Wot teho cźaźa pak je jaźne, so ratarstwo njetrjeba ničžo sa šebje wot njeho wotcźakacź.

Kaž dr. Rösicke so swobodny knjes s Wangenheim pschećiwo knježerstwu wobroći, kotrež pschezo wjele lubi, kotrehož słuby pak ženje skutki njesćěhuja. Srudnje by było, hdy so njemohł nichtó wjazy na słowa ministrow spuschćećź, žałoźnischo pak by było, hdy by khěžor wjazy na słowa ratarjow njepośłuchał.

W nastupanju politiki swjaska ratarjow dr. Hahn pschispomni, so ratarjo na poślednju Bülowu rěć, kotryž hrabi Caprivi pschezo podobnischi bywa, směrom a khłódnje wotmolwja. W běhdźenju wo nowy złowny tarif so wo to jedna, němskej industriji wiki snutska kraja sdźerźećź; pschetoż wukrajne wiki so posdźischo ras shubja. Ratarstwo chze tež industriju pschećiwo wukrajnej konkurrenzy schkitacź.

S pschitomnych na shromadźišnje jenož hrabja Limburg=Stirumski spyta hrabju Bülowa sakitacź. Wón měnjesche, so pschi nětčišchich wobstejnosćźach njemóženy lěpscheho kanzlera dostacź, hač wón je. Hrabja Bülow chze dale, kaž je móžno, ratarstwu pomhacź, tola ma so wón w knježerstwu šam s wulkimi sadźěwkami běhdźicź. Sastupjerjo ratarstwa dyrbjeli so w šejmje s druhimi stronami dorěčećź, dokelž šami njemóža swoje žadanja pschećiwischćećź. To wschak dyrbi prajicź, so by lěpje było, so by so nowy tarif sačišnył, jeli so so wón njeby polěpschił.

Jate burske žony a dźěćźi w pruskim krajnym šejmje.

W Němzach su we wschěch stronach pjenjesy sa burske žony a dźěćźi, w jendźelskich shromadźenskich lěhwach jate, składowali. Prascha pak so, hač su wězy, kotrež su so sa tele pjenjesy nakupiłe a do pokodnischeje Afriki wotpósłałe, tež k burskim žonam dóschłe. W pruskim krajnym šejmje su so tele dny sa tym prascheli, tola njejźu hnydom wotmolwjenja dostali. Tajny radźićel s Rheinbaben měnjesche, so tale wěz psched khěžorstwowy šejm šłuscha, hrabja Bülow pak s zyła njebě do/poběhdźenja pschischoł, hač runje wjedźesche, so budźe so na tole praschenje wotmolwjenje žadacź. Se swojej njepschitom=

nosczu je drje ßo naczischczźnych prascherjow sminycź chzyk. Nasajtra pak je hrabja Bülow psches sekretara swonkownych naležnosczow ßejmej wosjewił, so jendżelske knjeżerstwo do teho njeswoli, so by ßo s Němskeje do shromadżeńskich lěhwow w polodnischej Afriży pomozna a sanitetna expedizija wotpósłała. Tež je wone žadanje wotpokasało, so bychu ßo pjenjesy jatym burskim žonam ßłale. Jeniczke, schtož ßnadź by jendżelske knjeżerstwo dowoliło, by ßnadź zyroba a drasta była, kotraż pak ßměła ßo tež jenož psches jendżelsku wyschnosczź mjes nusuczerpjaze burske žony a dźěczi rosdźělicź. — Jendżelske knjeżerstwo by najradscho widźało, hdy bychu burske žony a dźěczi bórsy wumrjele. Hewak ßo njeby pschecźiwjało, so by pomozna expedizija s Němskeje srudne wobstejnosczże jatych burskich žonow a dźěczi snjeßliwe sczinika.

Ssudniska khostanjomnosczź dźěczi

ßo nětko s 12. lětom sapoczina. Po namjecże sapóßłanza Esche w khěžorstwowym ßejmje dyrbjesche ßo khostanjomnosczź wot 12. na 14. lěto wotstorczicź. Statny sekretar s Nieberding pak snapschecźiwi, so njeje radźicź, khostanjomnu starobu powyschicź. Sa poßlednje 5 lět je ßo w Němskej sa pscheńdźenja a njeskutki 45,510 dźěczi khostało, po tajkim w pscherěsku sa lěto 9000. Jenož pschi 10 prozentach ßu ßudnizy měnili, so dźěczi njeßu dopósnacże khostanjomnosczże měle, we wjele padach pak ßu dźěczi snamjenja swuczeneho slóstnika pokasowake. Dla mordarstwa je ßo 6 dźěczi, dla rubjeżnistwa 116 khostało, dla do stracha stajenja żelesnistich cżahow 19, a schtož je najsrudnische, 726 dźěczi je ßo dla njekasanstwa s wumozowanjom khostało. Duž ßo njemóże namjetej pschihłoßowacź, so by ßo khostanjomnosczź s wyschschej starobu sapoczała. Po měnjenju sozialdemokrata Herzfelda je hospodarska nusa a duchowne sahłupjenje wina na srudnych sozialnych wobstejnosczach. S 18,049 slóstnikow w khostarnjach, je ßo 2000 njemandżelszy narodźiło, 1000 je woßyrocźiło, 53000 je pak nana pak macź do 14. lěta shubiło, 1491 njemóże cźitacź a 1130 je ßo hižo do 14 lěta prěni krócź khostało. Konservativny sapóßłanz Oertel Herzfeldowym ßłowam doda, so je se žórkom wschěch njeskutkow hrěch; duž njeje naboźina privatna wěz, ale wona dyrbi hłowna statna wěz bycź. Sawróczenje k naboźinje je s najlépschim wobaradkom pschecźiwo skaženju młodźiny, kotraż dyrbi ßo k žiwemu kschesczijanstwu dowjesczź.

Automobil w khěžorstwowym ßejmje.

Konservativny sapóßłanz s Maltzahn je w khěžorstwowy ßejmje na strachi pokasował, kotreż ludźom na sjawnych dróhach s automobilemi hroża. Wón ßebi wukas žadasche, po kotrymž ma ßo spěschnosczź jěsdźenja postajicź. Jěsdźerjo dyrbjeli dopokasacź, so ßo na jěsdźenje s automobilom wusteja, a dale měło ßo se se sakonjom postajicź, na kajke waschnje měła ßo schkoda, s automobilemi naczinjena, sarunacź. Statny sekretar s Nieberding wotmolwi, so tale wěz psched khěžorstwowy ßud njeßłuscha, ale psched ßejmy jenotliwych němskich statow. Te na to cźakaju, so jim w tej naležnosczi Pruska do prědka dźe, tola ta nima sa to, so je k temu hižo cźaß doschoł.

Nětczischce wikowanske wuczinjenje

je Němska s Awstriskej a Italskej wo jene lěto podlějschika. To je se schkodu sa ratarstwo, pschetož po nowym zkownym tarifje ßo żitne zło powyschi. Ratarjo njebudźa knjeżerstwu sa podlějschenje nětczischeho wikowanskeho wuczinjenja, pod hrabju Capriviom wobsamknjene, dźakowni.

Pschiwißowarjo „strowomodlenja"

ßu ßo s wobkhada s khěžorskim dworom wusamkli. Duž ßo njebudźe někotryżkuli pschi khěžorskich ßwjedźenjach w pschichodźe wjazy wobdźělicź móz. Runje mjes najwyschschimi semjanskimi ludźimi je ßo njewuschnosczź „strowomodlenja" a spiritisma rosschěrika. Khěžor je psched krótkim polizajskeho presidenta s Windheima a generalneho superintendenta D. Fabera k ßebi skasał a jimaj prajił, so staj spiritismus a strowomodlenje nascheho cźaßa njedostojna njewuschnosczź. Polizija chże najprjódzy sjawnje psched „strowomodlenjom" warnowacź. Spiritistam dyrbi ßo jich skutkowanje s polizajskimi wukasnjemi poczežicź, kotreż powołanje duchow semrjetych, pschesßadżenje woßobow do ßonjenja a podobny humbug sakasaja.

Jendżelczenjo Weihaiwei Němskej pschewostaja.

Hdyż ßebi psched tsjomi lětami Ruska Port Arthur wot Chiny „wotnaja", Jendżelczenjo Chinu nusowachu, so jim mórski pschistaw Weihaiwei pschewostaji. Wot tam chzychu Jendżelczenjo Ruskim wobaracź, ßwoju móz w polnóznej Chinje rosscherjecź. Bórsy ßu Jendżelczenjo dopósnali, so jich pschitomnosczź we Weihaiwei Ruskich njewotdźerži, Mandżursku a zyłu polnóznu Chinu pod ßwoje nadknjejstwo stajicź. Sa wójnske łódże a wobßadku, kotruż je Jendżelska tsi lěta we Weihaiwei stejo měła, je wona lětnje tsi milijony hriwnow wudawała, tola wuspěcha sa ßwoje njepschecźelske wotpohlady pschecźiwo Ruskej njeje żanych měła. Duż je ßo jendżelske knjeżerstwo rosßudźiło, każ něhdy Helgoland nětko Weihaiwei Němskej wotstupicź. Kajku ßłużbu dyrbi Němska sa to Jendżelskej wopokasacź, njeje snate. Wěste pak je, so Jendżelska Němskej niczo darmo njeda. Wobmyßlicź je, so je Weihaiwei dar, kotrehož dla ßnadź móże Němska s Ruskej njelubosczże dostacź. Rusko-němska swada pak by ßo Jendżelczanam do jich ßwětoweje politiki runje pschihodźiła.

Anarchistojo w Awstriskej.

W Grottawje, w cźeskim městaczku pola Žitawy, ßu 13 ßobustawow cźeskeho towarstwa sajeli, kotreż dyrbjesche po ßwojich wustawkach cźitanske towarstwo bycź. Woprawdże pak bě wone ßydło anarchistiskeho paßmowanja, a nětczische jimanje ßobustawow pjecża s dynamitowym nadpadom lěta 1901 swißuje, kotryż je ßo, każ je snate, někotre hodźiny psched pschikhadom khěžora Franza Josefa do Liberza skucził. Do wotliwkowych dźěrow kamjeńtneho mosta njedaloko dwórnischcża běchu ßo tehdy dynamitowe bomby tykle a ßo se sapaladkom sażehlike. Móz rosbuchnjenja bě tak wulka, so ßo cźeżke kamjeńtne kwadry pol metra rosehnachu. Na wußlědżenje skuczerjow bě ßo tehdy wulke myto pschilubiło, tola bjese wscheho wuspěcha.

Tež w Žitawje ßu ßydom cźeskich dźěłaczerjow sajeli a s jich bydłow wjele cźischczanych wězow a listow ßobu wsali.

Ssmjertne khostanje w Franzowskej.

W franzowskim ßejmje sapóßłanz Dumas namjetowasche, ßmjertne khostanje w Franzowskej sběhnyczź. Ssejmowa wjetschina ßo pschi wothłoßowanju wo namjecże pschecźiwo njemu wupraji; wón ßo s 332 pschecźiwo 210 hłoßam saczißny.

Turkowska a Italska.

Wot teho cźaßa, so je Franzowska Italskej ßlubita, so jej njeby wobaraka, hdy by Tripolis wobßadźiła, njeje sultan wjazy pschecźel Italskeje. Wón je w Parisu a Romje pschecźiwo franzowsko-italskemu wuczinjenju protestował. Tripolis pod sultanowym knjejstwom steji a bjes pschecźiwjenja ßebi jón wón njeda wsacź. Wón je teho dla tamnische garnisony poßylnicź porucził a wschitkich muhamedanow wobronił.

Sa knjeżenje bywscheho krala Milana,

kotryż je Sserbiju, hdżež je ßo hodźiło, klukał a ju blisko k statnemu bankrotej dowjedł, ßu tež jeho pschiwißowarjo wulke sumy je statneje kaßy pschekschiwjeli. K tutym njeßwěrnikam tež Milanowy finanzny minister Wukaschin Petrowicz ßluscha. W nětczischim ßerbskim ßejmje ßu ßo jeho jebanstwa wotkryke. Jeho bychu psched ßud stajili, ujebudźische-li ßo wón s cźaßom s prócha měł.

Jendżelsko-japanski swjask.

Japanska je ßo narěczecź dała, s Jendżelskej swjask sczinicź, kotryż ßo pschecźiwo wupschestrjenju ruskeje mozy w polnóznej Chinje měri. Potajnje tež sjenoczene staty polnózneje Ameriki k tutemu swjaskej pschißłuscheja. Hdy by Ruska s tutymi mozami na morju dyrbjała wo ßwoje nadknjejstwo w Asiskej wojowacź, by drje s wěstosczu podležała. Na sboże Ruskeje pak ßo praschenje, schtó budże w Asiskej s knjesom, na kraju rosriża. Tu ßo s Ruskej nichtó njemóże měricź. S Mandżurskeje, kotruż je Ruska, chineske wójsko sbiwschi wobßadźiła, ßo wona njeda ani se sjenoczenymi japanskimi, amerikanskimi a jendżelskimi wójskami wuczischczecź. W tu khwilu je s zyła móżnosczź wusamknjena, so mohł jendżelsko-japanski swjask ruskej mozy w Asiskej puczź salehnyczź. Amerika ma ßo hischcże se sbežkarjemi na philipinskich kupach bědżicź, srudnej ßłabosczi a njewustojnosczi jendżelskeho wójska, kotrež ani někotre tyßazy afrikanskich burow njemóże pschewinyczź, ßo wschón ßwět ßměje, a Japanska ßama ßebi ani na to pomyßlicź njeswěri, pschecźiwo Ruskej na wójnu wuczahnyczź. Hacź na dalsche je jendżelsko-japanski swjask jenož pólne scherjenje, s kotrymž dyrbi ßo Ruska najskerje wottraschicź, pschi indiskich mjesach pschecźiwo Jendżelskej postupowacź. W Afghanistanje pjecża bórsy njemery wudyrja. Bratraj noweho afganistanskeho emira pschecźiwo ßwojemu bratrej schkarataj, wudawajo, so jimaj trón ßluscha. Schmatańzy w Afghanistanje mohła Ruska lohko pschecźiwo jendżel-

ſkemu knjejſtwu w Indiſkej wuwužicź. Jej by lohko było, ßebi Afghanſku podczińnyćź a potom ßwoje regimenty do Indiſkeje póßłacź, jeli ſo by Jendźelſka Japanſku k wójnje pſcheczińwo Ruſkej naſchczuwaka.

Kſcheſczijanam njepſcheczelſke hibanje w Chinje.

W Faguenu pola Kantona ßu kſcheſczijanam njepſcheczelſke ludowe czrjódy twarjenja Barlinſkeho mißionſkeho towarſtwa ſapalike. Mißionaram je ßo poradźiło, ßo wukhowacź.

Wójna w połodniſchej Afriziy.

Dewet

je Jendźelczanow ſaßo raz ſa nóß powodźił. Lord Kitchener bě Deweta ſ něhdźe 30,000 muźemi mjes Lindleyom a Heilbronnom ßrjedź kładźitych khěźkow wobſtupił, kotreź je wón wjele ſtow mil daloko w Oranźſkej natwaricź a ſ wojakami wobßaczicź dał. Wſchě wupucźe wobßadźene widźo, Dewet ßwoje wójſko do małych wotdźelenkow dźeli. Wón ßam ſtadło howjadow pſcheczińwo groczanemu płotej czerjeſche, ſ kotrymź ßu kładźite khěźki wobhrodźene. Tak ßo jemu poradźi, ßo ſe ßwojim wotdźelenjom pſchedrěcź. Pſchi tym ßu pjecźa tſjo ſ jeho ludźi padnyli, pódła teho je 25 koni a khětro wjele ſkotu ſhubił, po kotryź pak ßebi wón poſdźiſcho ſaßo pſchińdźe. Teź druhe burſke wotdźelenja ßebi wupucź dobuchu. Kitchener wudawa, ſo ßu Dewetowi ludźo 283 muźi, 700 koni a wjele ſkotu ſhubili, Jendźelczenjo pak jenoź 10 muźi. Hacź je wſcho wěrno, ſchtoź Kitchener telegrafuje, ßo jara praſcha. Hacź dotal ßmy huſto naſhonili, ſo ßu jeho powjeſcźe ſ wjetſcha barbjene a ſelhańne. Wo tym, ſo je ßo Dewet ſe ßwojimi ludźimi pſches jendźelſke wobſtupjenje pſchedobył, pak Kitchener w ßwojej powjeſczi do zyła mjelczi. Wón drje ßo hańbuje, ßo wuſnacź, ſo je Dewet ſaßo wupjerchnył? W jendźelſkim knjezerſtwje je njeporadźena hońtwa ſa Dewetom wulke mjerſanje ſhubźiła. Miniſterſtwo bě ſ połnej wěſtoſczu na to liczilo, ſo Kitchener ſtraſchneho Deweta popadnje, tola ſaßo je ßo jemu to nimo kuliko.

Jendźelſkej porażzy w kapſkej koloniji.

W jendźelſkim ßejmje běchu miniſtrojo ſapółłanzam wobkrucźeli, ſo ßu burja ſ kapſkeje kolonije wuhnacźi. Spodźiwne pak je, ſo njedźiwajzy teho tam na Jendźeleźanow huſto puki padaju. Mjes Beaufort-Weſtrom a Fraſerburgom ßu burjo jendźelſki transport, ſe 60 woſow wobſtejazy, kotryź 160 wojakow pſchewodźeſche, nadpadnyli a ßo jeho ſmozowali. Na jendźelſkej ſtronje ßu 2 offiźeraj a 11 muźi padnyli a jedyn offiźer a 47 muźi je ßo ſraniło.

Dale ßu burjo wotdźelenje wyſchka Drana nadpadnyli a 3 offiźerow a 7 muźi morili. 17 jendźelſkich wojakow je ßo ſraniło.

W połodniſchej Transwaalſkej móże ßo general Methuen lědma nadpadow burſkich czrjódow dowobaracź. Wón je ßo podarmo prózował, Lichtenburg wobßadźicź a je do Klerksdorpa zoſacź dyrbjał. Burjo ßu wſchitkich wobhonjerjow, kotſiź ßu ſpytali, ßo k nim pſchibliźicź, potſěleli. W nozy 6. februara je 50 burow ſaſtaniſchczo Brak Pan wobßadźiło.

Nowa burſka republika.

Burjo w połodniſchej Afriziy ßu 150 kilometrow ſ wjeczora Kimberleya nowu republiku ſałożili. Tam je ßo pjecźa wjele burow ſaßydliło, kotſiź, kaź ßo jim hodźi, ßyja a źněja.

Jendźelſke hroſnoſczc.

Njedźelu ßo w Barlinje ſhromadźiſna, wot „źónſkich pomoznego ſwjaſka ſa burſke źony a dźěczi“ ſwołana, wotmě. W njej ßo czerpjenja burſkich ßwójbow w jendźelſkich ſhromadźeńſkich lěhwach wobßwětlichu. Prěnju roſprawu mandźelſka ſaſtaniſchczoweho pſchedſtejiczerja Goldſtejna ſ Nilſtrooma w Transwaalſkej poda, kotraź je ßo 9 měßazow dołho w tajkich lěhwach jata dźerźała. Wona powjedaſche:

10. auguſta 1901 w nozy 8 poliziſtow pſchińdźe, ſo bychu mojeho muża ſajeli. Naſajtra dwaj jendźelſkaj wojakaj a ſchtyrjo Kaffrojo ſ dwěmaj woſomaj pſchijědźechu, ſo bychu mje a moje dźěczi wotwjeſli. Moje pſchecźiwjenje niczo njepomhaſche; woni moju nadobu a moje dźěczi na wós położichu a na to dyrbjach ßobu, nochzych-li dźěczi Jendźelczanam pſchewoſtajicź. Bjeſe wſcheho pſchikrywa, pſchi wětrje a deſchczu ſchtyri dny dołho do ſhromadźeńſkeho lěhwa jědźechmy. Konje ßo pſchikrychu, tola ſ nami hórje, dyźli ſe ſkotom wobkhadźachu. Huſto ßo ſta, ſo żony a dźěczi po puczu woßłabnywſchi wumrjechu. W lěhwje běſche żałoßnje. Wone ſe 600 ſtanow wobſtejeſche, tola żadyn njeběſche zyły. Wſchě běchu roſtorhane a pſche deſchcź a wětr njeſchkitachu. Mi a mojim dźěczom bě ßo ſtary, roſtorhany ſtan pſchipokaſał, kotryź bě runje jena żona ſ dźěczimi wopuſchczika, kotreź běchu na natykowazu khoroſcź czerpike. Jenu nóz wětr ſtan powrócźi, a bjeſe ßwězy a pomozy dyrbjach po czmje jón ſaßo ſtajicź. K palenju mějachmy jenoź něſchto drjewa, kotreź pak ßo, dokelź bě mokre, njepaleſche. Tak njemóżachmy ßwojim dźěczom żadyn czopły kuſk podacź, a ſa jedyn tydźeń ſ nich 180 na woßłabnjenje wumrje. Małej pjezy w lěhwje ſa 3000 jatych njedoßahaſchtej, a khlěb, kotryź w nimaj pjez ſpytachu, ſa hodźinu jenoź pół ſpjeczeny a zyle běły ſaßo wucźežechu. Hdy by dźěczo wumrjeło, bychu żony ßame kaſchcź wudźěłałe. S wjetſcha pak bychu małe czełka jenoź do rubiſchczow ſawalili a tak pohrjebali.

Wob tydźeń doſtawachmy 7 jendźelſkich puntow muki, 3 jendźelſke punty mjaßa, 3/4 punta zokora, pół punta khoſeja a něſchto ßele. Muka pak bě ſtuchła a połna czerwjow, mjaßo wot ſkoczatow, kotreź běchu na mór padnyłe; wone běſche bóle ſelene, dyźli czerwjene. Dyrbjachmy jo pßam jako żratwu czińnyćź. Khoſej a zokor drje ßo hodźiſchtej wužiwacź, tola nam doſpołnje mloko a butra pobrachowaſchtej. Wot jeneho hollandſkeho komiteja wob tydźeń jenu ßwězu doſtawachmy. Dyrbjachmy ſ njej jara lutowacź, a hdyż ßo něhdźe w ſtanje ßwěza ßwěczeſche, tam ſawěſcźe jena macź pſchi ßmjercźkhorym dźěſczu ßedźeſche, abo małe czełko do rubiſchka ſawaleſche.“

Jendźelczenjo dźěczi ſyſtematiſzy wutupjeja. Jenoź temu, ſo bě Goldſtejnowa jedyn petrolejowy warjak ßobu wſaka a ſo móżeſche ßebi ſa pjenjeſy petrolej kupowacź, mějeſche ßo wona dźakowacź, ſo ßu jejne dźěczi żiwe woſtałe. Hakle hdyż Jendźelczenjo jejneho muża a ju ſ połodniſcheje Afriki wupokaſachu, ſa nju hodźina wumoženja pſchińdźe.

Druhi rěcźnik, burſki komandant Schutte, powjedaſche:

„Jendźelczenjo do khěźow tſělachu, w kotrychź jenoź żony a dźěczi pſchebywachu, njeſbożownych wotwjedźechu, wſcho na kruchi rosbichu a potom twarjenja ſpalichu. Mějach rjanu farmu. Hdyż ſ Cronju do wójny wucźežech, ßwojej żonje 600 wowzow, 150 howjadow, 28 koni a pěknu khěżu woſtajich. Poruczich jej, ſo dyrbi teź Jendźelczanam jěſcź dawacź, jeli ſo bychu pſchiſchli, a ſo ßnadź ju potom doma woſtaja. To ßo njeje ſtało. Měſtno, hdźež mój ſtatok ſtejeſche, je wupuſczene, ſkót ßu wotehnali. Moju żonu a moje pjecź dźěczi ßu do ſhromadźeńſkeho lěhwa pſchinjeßli. Wone budźiſche ßo po żeleſnizy móhło ſa dwě hodźinje doßahnycź, tola wjeſba dlěje dyźli 4 dny trajeſche, dokelź njeſbożownych wjele mil daloko wodźachu. Hdyż chzyſche mój pſchichodny nan ßwojej żonje bożemje rjez, a ta widźeſche, ſo wón ſ Cronjoweho lěhwa domoj dźěſche, ßo wona dohlada, ſo ßo ſ druheje ſtrony jendźelſiźy wojazy blížachu. Wona ßwojemu mandźelſkemu ſ ruku kiwaſche, ſo by naſdała woſtał. Wón pak jej njeſroſumi; duż jemu wona napſchecźo khwataſche. Lědma ſ domu ſtupiwſchi, ßo wboha ſ kulkami jendźelſkich wojakow k ſemi poraſy. Mój pſchichodny nan ßwoju morwu żonu ſběhny a ju do khěże donjeßy. Jendźelczenjo ßo do doma dobuchu, jeho ſajachu, khěżu ſapalichu a morwu njepohrjebanu leżo woſtajichu, hdźež runje leżeſche.“

Doth.

I.

Knjes Wilak ſtłóczi tſi krócź elektriſki ſwónczk, kotryź wjedźeſche ſ jeho pißarnje.

Młody muźſki ſe ßwětłymi włoßami a wyßokeje poſtawy ſaſtupi, pohladny na ßwojeho pſchedſtajeneho a ſawrje ſa ßobu durje. Pſchedſtajeny dóńdźe na prawizu k pokładniziy, kotraź bě pſchi wokńje w kucźe, wotamkny ju, a rjekny ſ tſchepjetazym hłoßom, kiź ßo jemu tak ßypaſche ſ blědeju hubow.

„Knjes Paßnik, w pokładniziy pobrachuje pjecź tyßaz hriwnow. Hdźe ßu?“

Młody muźſki ßo w tym wokomiku wotmjelkny a pſcheměni, kaź by něchtó do njeho tſelił. Do woczow ßo ſaczerwjeni, woczi ſ hańbu k ſemi ſłoży, a czucźe ſtracha jemu ſmorſchczi zyłe wobliczo.

Knjes Wilak ßo ſpěſchnje k njemu pſchibliži, a nakhilíwſchi ßo k njemu, rjekny jemu runje do woczi:

„Knjeże, wy ſcźe paduch!“

Młodeho muźſkeho to pſchewſa, wón ſatorże ßo nervoſnje, ſymny pót wuſtupi jemu na czoło, njemějeſche mozow, ſo mohł wotmolwicź. Ale tuto mjelczenje roſnjembri hiſchcźe bóle knjeſa

Wilaka, tak so se słobami wustorczi najprjódzy něschto njeswißowazych poduschenych słowow, ale potom rjekny s wótrym hłoßom:

„Wotmolwjecże ... wotmolwjecże potajkim ... Hižo dlějschi cžaß ßym na waß tukał, ale dzenßa ßym wěsty: Wusnajcże ßo njeskutka, njekhmaniko! Chacź njemóżecże ... Dopokas skutka tu je ... njejscże hižo wjazy pokkadnik, ale zyle wschědny paduch!“

Nětkole salaschtej ßo mkodemu mużskemu wocži se ßylsami, a s hłoßom, kiž ßo tu a tam do hikanja żelnoscże pschemënjesche, kotraż ßo wěrna bycź sdasche, rjekny:

„Knjeże, macże prawje ... wotewsał ßym pjecź tyßaz hriwnow s tejele pokkadnizy ... njewużitnje ßym trjebał wascheje dowěry. Pschi wschelakorych wobstejenjach ßym pschistup měł do wascheje pokkadnizy ... a so bych ßwoju dżiwju nakhilnoscź spokojił ... ßym hrał ...; a pschěhrawał ßym ... Njemózach ßo nihdy na nihdy sdżerżecź ... Nadżija, so mohł saßo nasbytkowacź telko, so bych sarunał nastaty wotbytk, sahna mje dale hłubscho do bjesdna.“

Knjes Wilak njeda jemu dorečżecź:

„Dam waß ßadżicź“, rjekny s krótka.

W tym wokomiku wotewrichu ßo pódlanske durje, kotrež dżěchu s wobydlenja knjesa Wilakoweho do pißarnje, a na prosy pokasa ßo mkoda holza.

„Nano“, rjekny, „proschu waß, wodajcże mkodemu mużskemu!“

„Ty ßy bjes rosoma, Hanka!“ wupraßny knjes Wilak. „Je dha tutón njekhmanik hódny ßmilnoscże? Pschijał ßym jeho do ßłużby na próstwu jeho nana, kiž mje na ßmjertnym łożu sa njeho proschesche. Hdyž jeho pschiwsach, bě hakle tsinacże lět. Ssym jeho s pschikhilnoscżu saßypał, tak so je ßebi měßacżnje tsi sta hriwnow saßłużił. To ßu wulkotne dokhody na tsiadwazyczilětneho cżłowjeka ... A so by ßo mi wotrunał sa moju dobrocżiwoscź, je kradnył. Wotebrał je mi s pokkadnizy pjecź tyßaz hriwnow ... A ty chzesch, so dyrbju ßobużelnoscź měcź s tajkimle njekhmanikom?“

„Wěscże dha, nano, to“, naczißny ponižnje mkoda holza, „so je knjes Paßnik jenicżka podpjera ßwojeje macżerje? Ssym w jeje mjenje pschischła waß proßycź, so byschcże jeje ßyna njesnicżili. Njekhostajcże jeho sa khwilku, kotraż je jeho sawjedła k tak cżeżkemu padej ... Hdy by tule moja macź była, sawěscże by sa njeho proßyła, każ tule wasche dżěcżo!“

Knjes Wilak ßo khwatnje wobrocži k pokkadnikej:

„Woteńdżcże, so waß wjazy njewohladam!“

Skloniwschi hłowu pschestupi mkody mużski proh a tu sastawschi rjekny:

„Knjeże, prjedy hacź ßo dżeßacź lět minje, saplacżu ßwój dołh ... to wam pschißaham.“

II.

Knjes Wilak bě schuler wumjelsko-rjemjeßlniskeje schule. Bě hischcże mkody muż, hdyž ßebi samkarnju sałoži, w kotrejż ßo jeno ßame samki, żelesne verandy, khěżki a kowane leßyzy shotowjachu. Nimo pilnoscże mějesche praktiszy wobkhodneho ducha a rosom, a tak pschibywasche jeho wobkhod, so mějesche pjecźdżeßacź dżěłacżerjow. Sarjadowanje bě bjes bracha; mjes nim a jeho wotebjerarjemi bě mohł rjez ßamo pschecżelski a wutrobny poměr.

Ale knjesa Wilaka potrjechi w tsizytych lětach cżeżke njesboże. Po dołhej a cżeżkej khoroscźi jemu żona wumrje, sawostajiwschi jemu dżowku, kotruż nutrnje lubowasche a kotruż ßmy tu spósnali, runje w tym wokomiku, hdyž krucże żadasche wo ßmilnoscź sa njespraweneho pokkadnika. Knjeżna Hanka ßo tu wopokasa jako cżłowjek polny dobroty a nježnoscże. Pod swonkownym, po sdacżu symnym napohladom khowasche ßo nadobnoscź, kiž ßo pokasowasche pschi najmjeńschich pschileżnoscżach. Jeje wobliczo ßwědczeesche wo nježnym cżuczu. W módrymaj wocżomaj, kotrejż każ drohej kamjenjej rossjaßnjeschtej samyßlene cżoło, wotwobrasowaschtej ßo zunjoscź a frudnoscź. Jeje napohlad dyrbjesche kóżdeho sajimowacź.

Lubosna njewinowatoscź tehole dżěscża smërnjowasche dyß a dyß Wilakowu bolosć psche njebo mandżelsku. Nětkole wschě ßwoje cżuczе, zyle ßwoje żiwjenje, ßwoju lubosć na ßwoju dżowku skożowasche, dżěłasche hacź do pschenapinanja, wjedżo, so jeno s dżěłom sabudże na ßwoje njesboże. Mějo ßwoju dżěłarnju se wschěmi nusnymi potrjebami sastaranu, ßonjesche wo tym, so budże bohacźk, so budże móz rjanoscź a mkodoscź ßwojeje dżowki se słotej pychu saßypacź. Jeje samóżenje ßo pschisporjesche, wobkhody roscżechu, twornju rosschërjesche, swjasa swjask s podkopsikim towarstwom, pocża wuwożowacź do chinskeje Indije, ale kónz wscheho bě tón, so na pschewjedżenje wschěch sapocżatych planow pjenjesy njedoßahachu a jeho sapocżatki rospadnychu.

Bankrot wuwożneho towarstwa pschihotowa jemu wulku pjenjeżnu schkodu a na to scżěhowachu druhe rany. Wilak ßo hischcże njepuschcżi nadżiju a dżěłasche, schtoż móżesche. Se ßwojej wutrajnoscżu podlějschi tuto wojowanje wo ßwoje bycże na dwanacże lět. Ale konkurrentne wobkhody, snajo jeho wobstejenja, prózowachu ßo, jeho wutrajnoscź slemicź.

Skóncżnje pschińdże dżeń, so knjes Wilak niczo wjazy sa ßwój wobkhod cżinicź njemóżesche. W dżěłarni dżěłasche jeno hischcże něhdże dżeßacź dżěłacżerjow a saplacżicź mějesche 25 tyßaz hriwnow, ale jeno dżeßacź tyßaz mějesche hotowych pjenjes.

Hrózny strach jeho pschewsa. Po tsizycżilětnym napinazym dżěle bě nětko do sahubjenja pschischoł. W duchu hižo widżesche bliżazeho ßo ßudniskeho wukonjerja, cżujesche do prědka hańbu, kotrejż do rukow khwatasche, a bě ßebi wěsty, so ßo na njeho wjazy sboże njesaßmëje. A pschi tym pomyßlenje na dżowku! Ta myßl bě hórscha, dyżli wschě druhe. Spinasche jemu wutrobu.

Knjeżna Hana bě nětkole wóßomadwazyczi lět. Njedżiwajo na teho, so bě mnoho namołwjenjow k wudacżu dostała, so nan honjesche, so dyrbi ßo wudacź, wona nochzysche wo wudacżu niczo słyschecź.

W tamnych sbożownych dnjach budżische ßo mohła wudacź po pschikhilnoscżi ßwojeje wutroby a po ßwojim ßłowje. Nětkole bě też jeje sboże snicżene a ßnadź ßo wjazy njewróczi.

III.

Nasajtra rano, dżeń bankrota, saklapa ßo do duri knjesa Wilakoweje pißarnje.

Srostny mużski, wyßokeje postawy, derje wuhotowany, se spalenym wobliczom s woßebnym pschiprawjenjom sastupi.

„Knjeże“, rjekny, ßo poklaniwschi, „2. haprleje 18.. scże mje wotehnali se ßwojeho domu kradnjenja dla, ßym słubił, so, prjedy hacź ßo minje dżeßacź lět, saplacżu ßwój dołh. Pschischoł ßym, so bych ßwoju winowatoscź dopjelnił.“

Knjes Wilak postany dżiwajo ßo.

„Knjeże?“

„Knjes Paßnik“, wotmolwi zusy. „Sabyli scże moje mjeno. Ale ja njejßym sabył na ßwój dołh. Tule je pjecź tyßaz hriwnow, k kotrymż ßym pschilicził dań sa sańdżene dżeßacź lět. A nětkole mi dowolcże, so bych ßo wam horzo podżakował, so scże ßo ßmilił nade mnu mojeho padnjenja dla ... Budżischcże móhli mje wobskorżicź, dacź ßadżicź, tyknycź dacź do jastwa, snicżicź mój pschichod a naczińcź ßmjertny strach mojej macżeri ...

Wjele stow wobżarujomnych cżerpi khostanje w jastwach sa njepschemyßleny wokomik. A tola budżische jenicżke słowo, jenicżke dobrowólne wodacże mohło sakitacź tajkeho njesbożowneho, so njebudżische był mjes ludżimi snicżeny.

Kelko je tych, kotśiż wobżaruja ßwój hrěch, budżichu ßo pschi prěnim wotkrycżu nakasali.

A jenicżka pschekhwatana krutoscź je doßahowała, so bu bycże snicżene na zyke żiwjenje ... Hdyž ßym wasch dom wopuschcżił, dżěch do Ameriki, a tam pschijach městno jako pißar w fabrizy na maschiny. Ale njespokojich ßo se ßwojim pißarstwom.

Chzych też wuknycź, a wuknych, a prózowach ßo po zyłych dnjach a s dżěła też po nozach, wobkhadżach też s najlepschimi inżenerami fabriki, a sańdżene lěto ßu moji dżěłodawarjo sa sto tyßaz hriwnow kupili leżomnoscże, so bychu jenicżzy swużiwowali moje patentowanje na praßowanje mjedże ... Spominanje na njedostatk pjenjes, kotryż mje cżwilowasche w mojich tsiadwazytych lětach, mje najbóle do dżěła pohonjesche a napominasche mje, so bych ßo sdalował njespraweneho cżow ... Dżenßa mam tsi sta tyßaz hriwnow samóżenja, techniske wědomoscże, kotrež ßnadź byschcże ßebi ważili, a proschu waß, so byschcże mje pschijeli sa towarschnika.“

Pschi tymle słowje „towarschnik“ sdasche ßo knjes Wilak bycź pschekhwapjeny, a rosbudżeny rjekny:

„Knjeże, wobżaruju wulzy, ale waschehо pschecża njemóżu dopjelnicź.“

Knjes Paßnik ßo sacżerwjeni:

„Myßliczе ßebi, so moja powaha hischcże doscź polepschena njeje, a so hischcże nimam prawa, cżestny cżłowjek ßo mjenowacź?“

Knjes Wilak tłócżi prjedyschemu pokkadnikej wobej ruzy:

„Wě ßo ... wy scże cżestny muż ... ßwój dołh scże derje saplacżili, kotryż scże měli sarunacź ... Ale sjednocżicź ßo s wami we ßwojim wobkhadże, to by wote mnje było njehańbite ... pschetoż ßym snicżeny muż!“

„To ja wěm!“ rjekny směromnje knjes Paßnik. „Hdy bych

njewjedżał, kak ſ ważim wobkhodom ſteji, njebych wam namjetował, bycz waſch towaršchnik, dokelž samóžnemu cžłowjekej njecžinimy namjeta, žo dźělicz ſ nim do jeho dobytka. A teho dla, dokelž wěm a derje ſnaju, w kajkej pjenježnej nuſy ſcže, poſkicžam wam žwoje pjenjeſy a žwoje wědomoſcže, a to ſ tej nadźiju, ſo ſměje naju ſhromadne dźěło dobry wuſpěch."

„Tež na tole dźiwajo dyrbju waſch namjet wotpokaſacz. Chzecže ſwojaſk ſwjaſacz, w kotrymž byſcheže wy wobkradnjeny byli a ja bych byk paduch. Poſkicžecže mi wſchitko a ja njemóžu wam niczo poſkicžicz. Wuſtajecže ſtrachej mnoho a ja niczo ... Do tuteho ſwjaſka ſaſtupicz, by wote mnje njeſprawnje było."

Knjes Paßnik ſaßmja žo njewěriwje.

„Dowolcže ... Ale njeje žnadź žrědka, ſo mohła žo ſjednocžicz waſcha žwědomitoſcz ſ mojim napinanjom ... Jako dwazyczilětny muźſki žym po zyłych dnjach ponurjeny do waſchich knihi žydał a pſchi tym lubo měk młodu holzu, kotrejež rjanoſcz a bohatſtwo mje tehdom njeßmědźeſchtej ſajimowacz. Njedźiwajo na mój pad, kotryž žym bóle ſ njeroſomom ſawinył, njepſcheſta mje tuta holczka ſańcz měcz ... Huſto žym tam daloko ſa morjom ſ Němſkeje doſtał dopiß, kiž mje troſchtowaſche, kotryž wo mni žwjate płomjo ſdźerżowaſche, bjes kotrehoż je mužowa wutrajnoſcz kaž mikotawe žwětleſchko latarnje, kiž hroſy haßnycz pſchi ſadunjenju wětra. Duž na ſwurumanje ſa mój pjenjes dajcže mi ſboże na zyłe moje žiwjenje."

Knjeſej Wilakej bě, kaž by žo jemu dźało. Jeho myßliczki běchu kaž womróczene. „Njeroſymju wam", ſabórcža.

W tym wokomiku ſaſtupi Hana do pißarnje ... Knjes Paßnik žo hłuboko pokłoni a wobroczi žo k knjeſej Wilakej ſ tymile žłowami:

„Proſchu wo mandźelſku tulc, kotraž je mi dała mózk dalſchemu žiwjenju a wutrobitoſcz k połěpſchenju žwojeho pſcheſtupjenja."

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** (Nowe žudniſtwo.) S twarom noweho žudniſtwa ſ jaſtwom žo w naléczu ſapocznje. Semſke a murjerſke dźěła žu žo hižo wupißałe. Poſkicženja maja žo hacž do 5. měrza w kralowſkim twarſkim hamcže w Budyſchinje wotedacz.

S Dobroſchez. Sańdźenu póndźelu žwjeczeſche naſch hoſczenzarſki wumjenkař Jan Kunath ſe žwojej mandźelſkej we ſtrowoſczi a czerſtwoſczi žwój ſloty kwaž.

S Wulkeje Dubrawy. Njedźelu, 9. februara, rano namakachu ludźo w Pentarjez dworje czěło dźěłacerja Ernſta Thomaſa ſ Maleſchez. Najſkerje běſche jeho w nozy na domojpuczu Boża ruczka ſajała. Thomas běſche 31 lět ſtary. Sańdźenu žrjedu žu jeho ſe wſchej czeſczu w Maleſchezach khowali.

S Bukez. Na tudomnej pjerſinowej wuſtajeńzy žu 1. myto doſtali na kury a hołbje: Bohuwěr Pětſchka ſ Budyſchina, Kh. Matthes ſ Wichowow, G. Neumann ſ Worzyna, A. Mawkſch a Aug. Wiczas ſ Czornjowa, Jan Paleř ſ Koporz, Ernſt Krawz ſ Trjebjenzy, G. Voigt ſ Luwocźiz, E. Młynk ſ Koporz. Druhe myto doſtachu: Kh. Matthes ſ Wichowow, E. Młynk ſ Koporz, A. Wowczeř ſ Lichanja, Handrij Wowczeř ſ Konjez, H. Broda ſ Błózan, J. Czěßla ſ Kołwaſy, G. Neumann ſ Worzyna, A. Mawkſch ſ Czornjowa, A. Młynk ſ Luwocźiz, P. Knobloch a Pětſchka ſ Budyſchina, Iſrael ſ Lěwałda, Jan Paleř ſ Koporz, Dub ſ Błózan, A. Jurak ſ Hrodźiſchcża, G. Voigt ſ Luwocźiz, E. Krawz ſ Trjebjeńzy, Wowczeř ſ Lichanja, A. Wiczas ſ Koporz, Czěßla ſ Kołwaſy. — Dale žo tež hiſchcže tſecže myto pſchipóſna: A. Dubej ſ Błózan, G. Neumannej ſ Worzyna, Handrijej Wowczerjej ſ Konjez, J. Palerjej ſ Koporz, B. Pětſchzy ſ Budyſchina, A. Wiczaſej ſ Koporz, A. Młynkej ſ Luwocźiz, E. Zettwitzej ſ Kołwaſy, E. Młynkej ſ Koporz, A. Jurakej ſ Hrodźiſchcża, J. Rabowſkemu ſ Pomorz, A. Małkſchej ſ Czornjowa, E. Młynkej ſ Koporz, E. Krawzej ſ Trjebjeńzy, Wowczerjej ſ Lichanja, H. Schwarzej ſ Kotez, M. Mitaſchej ſ Bukez a Iſraelej ſ Lěwałda.

S **Rakojd.** Tudomny žiwnoſczeř Reinhardt je w žwojej ſahrodze 2½ metra hłuboka najlěpſchu brunizu doryk, hdyž na tſjoch měſtnach wodu ſa nowu ſtudźeń pytaſche. Kaž žo ſda, w naſchich ſtronach ſemja wjele brunizy we žebi khowa.

S **Komorowa** pola Rakez W naſchej wßy je žo Raiffeiſenſka nalutowarnja a wupožczerńja ſałożiła. Do jeneho pſchedžydſtwa žu žo wuſwolili: ſahrodniſki žiwnoſczeř Khorla Schelzig w Komorowje jako pſchedžyda, kubleř Auguſt Schudak w Komorowje jako liczeř, ſahrodniſki žiwnoſczeř Auguſt Wirth w Jitku jako měſtopſchedžyda a kubleř Michał Schołta w Trupinje. Nowemu towaršſtwu pſchejemy, ſo by kczołko, roſtko a pſchiběrało. Njech ſ tym žamym žohnowanjom ſa naſche burſtwo ſkutkuje, kaž druhe nalutowarnje w Sserbach.

S **Wudworja.** (Sapoſdźene.) Tu žwjeczeſchtaj ſchtwórtk pſched dwěmaj njedźelomaj kubleř a gmejnſki pſchedſtejicžeř knjes Jakub Żurik, rodźeny ſ Khróſczicz, a jeho mandźelſka Hana rodźena Wowczerkez ſ Wudworja žwój žlěborny mandźelſki jubilej w doſpołnej ſtrowocze. Pſcheczeljo a ſnaczi běchu jeju ſe wſchelakimi darami poczeſczili. A dokelž běſche jubilar hižo dołhe lěta žobuſtaw Khróſczańſkeho ſpěwarſkeho towaršſtwa „Jednoty", poczeſczi jeju „Jednota" tež ſ wjeczornym ſaſtanicžkom, na kotrymž žo wobaj wutrobnje ſwjeżeliſchtaj. Wjeßołych towaršchow potom ſ wjeczerju wokſchewiſchtaj. Knjes pſchedžyda jimaj pſchi tym w mjenje „Jednoty" žwoje ſbožopſchecza wupraji a dźak ſa tajku kraßnu hoſpodliwoſcz. — Mnohe lěta!

S **Kulowa.** Njedźelu po kemſchach běſche po prědowanju na pohrjebniſchczu khowanje. Hdyž žo k temu ſwonjeſche, žo we wulkim ſwonje wucho roſtorže, w kotrymž ſwonowa ſchpaka wißa. 90 puntow czežka ſchpaka ſ wulkim wotmachom ſe ſwona wuleczawſchi wulke wěžine wokno roſbi, žo do tſeſchineje murje wrjeßny a wot tam na wěžinu galeriju padże, hdźež leżo woſta. Budźiſche-li ſ galerije dele padnyła, budźiſche mohła kemſcherjow franicz, kotſiž runje ſ czrjódami wote mſchi dźěchu.

S **Draždźan.** Wojerſki žud je lieutenanta Roſu wot pěſchkowſkeho regimenta czißko 102 w Zitawje dla czežkeho kaženja domjazeho měra, ſtraſchneho czělneho ſranjenja a njepraweho wužiwanja brónje k jaſtwu na 3 měßazy ſaßudźik. Lieutenant Roſe bě žo w jenej Zitawſkej reſtawraziji ſ tamniſchim agentom Häblerom jeneje holzy dla ſwadźik, pſchi czimž bě jemu Häbler pliſtu wotkožik. Dwaj dnjej poſdźiſcho je lieutenant Roſe do Häbleroweho wobydlenja pſchiſchoł a žo do njeho ſe žwojim mjeczom dał. Häbler jeho ſa ruku pſchimny a jeho do kuta ſczíſcheża, hdźež jeho tak dołho ſdźerża, doniž mužojo ſ drohi, ſ kſchikami jeho žwójbnych pſchiwołani, jemu na pomoz njepſchiběžachu.

S **Wojerez.** Ssobotu wjeczor žu žo kóſka kólnje tudomneho ſkótneho wikowarja Rychtarja na kulowſkej dróſy wotpalike.

Se **Shorjelza.** Czežke paduchſtwo je 12létny hólz Auguſt Pětſchka w Borſchczi pola Mikowa ſkucźił. Njedoczink na žynowu łubju ſaléſy a žo wot tam do komory dobu, w kotrejž ſwudowjena Wojnarka w ſamknjenej kſchini 117 hriwnow khowaſche. Pětſchka kſchinju wocźiniwſchi žo pjenjes ſmozowa. Naſajtra jenemn žußodej hólzowej połnej natykanaj kholowowaj ſakaj nadpadnyſchtaj. W nimaj ſkoro zyły kradnjenu ſumu namakachu. Młodoſtneho paducha k jaſtwu na dwě njedźeli ſaßudźichu, tole khoſtanje pak wón njetrjeba wotpokucźicz jeli ſo pſchichodnje niczo wjazy njeſkucźi.

Buraj Jurij Schimank a Matěj Krawz ſ Czělneho běſchtaj jeneho jelenja, kotryž bě žo na jeju revěrje tſělił, tola na knježi Arnimſki revěr twóchnył, tam namakali. Jeho doſaraſywſchi běſchtaj jeho žobu wſakoj. S tym běſchtaj hońtwinſki ſakoń pſcheſtupikoj, a Mužakowſki kawniſki žud bě jeju teho dla k 100 hriwnam pjenježneho khoſtanja ſaßudźił. Jeju powołanje pſcheczíwo temule wußudej bjes wuſpěcha woſta. Jenož jeju tſělbje žo jimaj woſtajiſchtej, kotrejž dyrbjeſchtej žo jimaj po wußudźe kawniſkeho žuda wotewſacz.

Se Sslepcho. Lětża kónz januara tudomny hrabja Arnimowy lěßny dźěłacer Kſcheſczijan Plazk je žwojej mandźelſkej ſloty kwaž žwjeczeſche. S tejle pſchicžinu khěžorowy ſ 30 hriwnow wobſtejazy dar a 25 hriwnow wucźinjazy dar hrabje Arnima na faru dóńdźeſchtaj. Po wobaj daraj ſtaj žebi jubjelſkaj mandźelſkaj k knjeſej ſararjej pſchiſchkoj, kotryž je jej jimaj ſ požohnowanſkej rěczu pſchepodał.

— (Woßypizy.) W naſchej wßy a wokolnoſczi je jara wjele dźěczi na woßypizy (maſery) ſkhorikło. Sańdźenu žrjedu ſ dobom 38 ſkhorjenych dźěczi w jenej jenicžkej rjadowni naſcheje ſchule wuwoſta. W Mułkezach a Mikoraſu žu ſchulu do zyła ſamknycz dyrbjeli.

Přilopk.

* (Sſo tepikoj.) W Schandawje ſtaj žo njedźelu w nozy tepjerjej Beck a Trachbrodt ſ parnneje łódże czißko 6 němſko-awſtriſkeho łódźniſtwoweho towaršſtwa we Łobju tepikoj, hdyž žo na łódź wróczíſchtaj. Beck bě woženjeny.

* (Sſo żeleſnizy pſchejěcź dał.) Pjatk rano wokoło 2 hodźin je žo njedaloko Schandawy njeſnaty cžłowjek ſpěſchnemu cžahej pſchejěcź dał. Wón je pjecża cžahej napſcheczo běžał

a ſ revolvra do ßebje tſělik, hdyž ßo cžahej bližeſche. Zuſeho cžěło je ßo zyle rosmjatło. Ssamomordarjowe mjeno njeſnaja. S jeho ſapißanſkich knižkow běchu wſchě kopjenka ſwutorhane, kotreż budžichu ßnadź to ſpósnacź dake. Dźěl jeneho liſta, kotryž pſchi nim namakachu, ſpomnjeńku wo ſpalenju tſjoch dźěcźi wopſchija.

* (Rubjeżne mordarſtwo.) We Wurzenje ßu ſańdźenu ßrjedu rano 67lětnu pſchedawarku zigarow ſwudowjenu Möſerowu w jejnych khlamach na Torgawſkej dróſy ſkónzowanu a wurubjenu namakali. Mordarja, kotryž je nčhdźe 150 hriwnow a dwě nalutowanſkej knižzy Wurzenſkeje nalutowarnje rubił, hiſchcźe njeſnaja. Wobydleŕſtwo je ßo ſ hroſnym njeſkutkom khluboko roshoriło. Jako mordarſka bróń je ßo po ſdacźu nčkajki tupy grat wužił.

* (Spytane mordarſtwo.) W Kamjenizy je pſchekupſki wucźobnik Schneider ſpytał 33lětnu direktrißu Oertelez ſkónzowacź. Wón ju pſched khěžu nadpadźe, ſo by jej ſ britwju krk pſcherěſnył. Jeho wotpohlad pak ßo njeporadźi. Hiſchcźe w nozy jeho w kólni khěže jeho macźerje ſajachu. Wón je Oertelez ſkónzowacź chcył, dokelž ta wjedźeſche, ſo je ßo wón do khlamow ßwojeho prinzipala nutſklamał.

* Wulka Hempelez żeleſolijerńja w Kamjenizy (Chemnitz) je bankrot. Jejny wobßedźeŕ je wulki dołh ſawoſtajiwſchi ßo ſ próchа měł.

* Wulke ſaſtróżenje je jedyn khoſtanz w ßudniſkej ſali Barlinſkeje prěnjeje khoſtanſkeje komory nacźinił. Hdyž ßo jeho ßudowy pſchedßydа wopraſcha, hacź je wón dźěłacźeŕ Fiebranz, ſłóſtnik na pſchedßydu ſareji: „Ty ßlěpźo! Paducho! Ty dźě mje ſnajeſch! ßy mje hižo ßam ras ſaßudźił. Cźißnu Tebi ſtoł do hłowy!“ a rucźe wón ſtólz ſhrabnywſchi jón na pſchedßydu cźißny. Se ßudnikow drje ßo nichtó njeſrani, tola ßo na ßudniſkim blidźe wulke ſapuſcźenje pſchihotowa. Někotre tintowe ſchkleńzy ßo rosbichu, tinta ßo niz jenoż na ßudnikow rospluſkny, ale też na akty, kotreż na blidźe leżachu. Słóſtnika hnydom wuwjaſachu a njeſchkódneho ſcźinichu. Poßkuchaŕnja ßo wuprósdni, a ßudniſzy ßkužownizy pytachu ſ aktow wukhowacź, ſchtoż ſamóchu. Ssudnizy pak ßo do wuradźeŕnje podachu, ſo bychu tintu ſe ßwojeje draſty trochu wutrěli. Hdyž bě ßo ßudźenje ſaßo ſapocźało, ßud wobſamkny, wobſkorżeneho, kotryž bě ßo ſměrował, do khoſtaŕnje wrócźo dowjeſcź dacź.

* Wo krwawnych pukach je wyſchſchi wojeŕſki ßud w Metzu ßudźił. Loni w ſeptembrje dwaj bayerſkaj reſerviſtaj w hoſcźenzu pola „cźeŕwjeneho woła“ w Metzu ßwój kimjelcźkowy palenz pijeſchtaj. S dobom bě tam 6 židow, kotſiž bayerſkeju wojakow wußměchowachu. Dokelž jedyn ſ reſerviſtow khróble wotmolwjeſche, jedyn ſe židow ſawoła: „Cźiń, ſo ſ woknom won ſkoczíſch, hewak twoje mjaßo rapakam żracź damy“. „Dobry appetit!“ reſerviſt wotmolwi — ja radſcho waſche cźěła rybam dam.“ Židźa pſchezo bóle reſerviſtu hanjachu a ſkónczńje ßo do njeho ſ nożemi dachu. Prjedy hacź ßo dohlada, bě wón dwójzy do ramjenja kłóty. Na to ßo wojakaj rosſłobiſchtaj a ſ teßakom do židow rubaſchtaj. Dwaj židaj mrějo na bitwiſchcźu leżo woſtaſchtaj, druſy buchu jenoż ſ lohka ſranjeni. Židźi reſerviſtow wobſkorżichu, tola wyſchſchi wójnſki ßud měnjeſche, ſo ſtaj wojakaj nuſowanaj byłoj, ßo wobaracź. Duž jeju wuwinowa.

* Na wießele waſchnje je ßo jedyn bayerſki wojak Steidler, kotryž je w chineſkej wójnje pobył, pſchekwapił. Wón bě ßo pola Potingfu w bitwicźzy cźeżko ſranił, kotruż mějeſche małe němſke wotdźělenje ſ boxerami wobſtacź. Franzowſojo Němzam na pomoz pſchińdźechu, a franzowſki komandeur wßy, kotraż bě boxerow podpjerała, 1000 dollarow (4200 hriwnow) pokuty ſa ſranjeneho Němza napołoži. Tón je nětk te pjenjeſy doſtał.

* Kraßne wobſtejnoſcźe je wopalny direktor Oeſer ſ Miſchna w někotrych wßach Draždźanſkeho podkrjeßa nadeſchoł. W jenej wßy wón w ßykawowym kaſchcźu lehnidło młodych łóczkow namaka, do druheho ßykawoweho kaſchcźa bě jena kokoſch po nčcźim 36 jeji nanjeßła atd. Saßo w druhim ßykawowym kaſchcźu njerjad leżeſche, kotryž bě pſched tſjomi lětami pſchi porjedźenju tſěchi do njeho napadał. W jenej wßy ani gmejnſki ani kubłowy pſchedſtejicźeŕ njewjedźeſchtej, hdźe ßykawa, na knježim dworje ßo khowaza, ſtejeſche. Sa njej dołho ßlědźiwſchi ju ſkónczńje ſe ßłomu a ßynom ſamjetanu ſady juchowych ßudow a woſow wußlědźichu.

* (Nawożenja cźeknył.) W Türmizach pola Wuſtja w Cźechach dyrbjeſche ßo wutoru dopołdnja wěrowanje wotměcź. Hdyž njewjeſta kucźu po nawożenju k jeho wobydlenju póßła, wón praji, ſo dyrbja hiſchcźe khwilku wocźaknycź, dokelž dyrbi ßo pola brodutruharja wottruhacź dacź. Wón ßo też wotßali, tola ßo wjazy njewrócźi. Hacź dotal hiſchcźe njewjedźa, hdźe je woſtał.

* (114 hodźin pod ſemju.) W Kappelu pola Freiburga ßu hewjerja Menicola wutoru wuhrjebali, kotryž bě ßo w podkopkach ſaßypnył. Menicol bě 114 hodźin bjes jědźe a picźa ſawrjeny był. Sawoławſchi: „Jutſje pak ßo módre ſcźim!“ chzyſche wón prjecź běžecź, tola jeho do hojeŕnje dowjedźechu. To je hižo tſeczi krócź, ſo je ßo Menicol w podkopkach ſaßypnył.

* (Wunamakaŕ Schcźěpanik.) Snaty półſki wunamakaŕ Jan Schcźěpanik je, hdyž zarſkaj mandźelſkaj w Spali pſchebywaſchtaj, zara wo awdijenzu proßył. Zar je do teho ſwolił, a Schcźěpanik je jemu njepſchetſělny panzer, kotryž je wunamkał, pſchepodał. Zar je jeho ſ miłoſcźu pſchijał a ßo wo jeho wunamakanju žiwje rosmołwił.

* (Jedyn ßyn Napoleona III.) W Pariſu je pſched někotrymi dnjemi w hojeŕni jedyn pſchekupowaŕ na ßuchocźinu wumrjeł, kotremuž běchu jeho pſcheczeljo dla jeho nadpadneje podobnoſcźe na Napoleona III. pſchimjeno „Poleon“ narjekli. Tutón khudźinka, kotryž rostorhanu draſtu woblekany ßo hubjenje žiwjeſche, je, kaž nowiny „Figaro“ wudawaju, woprawdźe Napoleonowy njemandźelſki ßyn był, a to ſ Napoleonoweho wobkhada ſ Margueritu Bellangerez. Jenemu nowinſkemu dopißowarjej, kotryž jeho w hojeŕni wopyta, wón powjedaſche, ſo je wón po ßwojej macźeri 400,000 frankow namrěł, ſo pak je ßwoje pjenjeſy ſ njeſbožownym wikowanjom ſhubił. Tak je wón po nčcźim dale bóle wokhudźił a ſkónczńje do najwjetſcheho hubjenſtwa pſchiſchoł.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Schewz E. M. Förſter ſ Roswodez, hižo 13 krócź khoſtany, kotryž nakhwilnje w Budyſchinje bydli, bě loni 19. januara pſchi ßerbſkich hrjebjach wikowarźy Gruhlowej ſ Roswodez, kotraż božodźěſcźowe ſchtomiki pſchedawaſche, dwaj ſchtomikaj, 80 np. hódnaj, kranycź ſpytał. Dale bě wón na ßerbſkej haßy rucźne ßanki, 10lětnemu hólzej Keilej ſe Židowa ßluſchaze wuwjeſcź chcył, hdyž ßebi hólz runje Neuhahnez wukładne wokno na ßerbſkej haßy wobhładowaſche. Förſtera běchu hakle 17. januara wſchelakich pſcheſtupjenjow dla k jaſtwu na 6 njedźel a k arreſtej na 2 njedźeli ſaßudźili. Temule khoſtanju ſpanycź dawſchi njepołěpſchomneho paducha na 2 lěcźe 2 měßazaj do khoſtaŕnje póßłachu a jemu cźeßne prawo na 5 lět wotrjekнychu. Pódla teho ma wón hiſchcźe 5 njedźel arreſta wotpokucźicź.

26lětna dwójzy paduchſtwa dla khoſtana ßłużobna dźowka Koſlerez ſ Noßacźiz, bě ßo loni ſ dźěłacźerjom Krügerom w Krakezach wodźiła. Tutón wobkhad, kotryž Krügerowa macź nochzyſche cźeŕpicź, bjes ſcźěhwkow njewoſta. Ssamodruha Koſlerez nakhwilnje hoſpodu pola dźěłacźerja Hanſchka w Krakezach namaka, kotrehoż żona je Krügerowa cźeta. Dokelž pak Koſlerez njemóżeſche pola Hanſchkez dlěſſchi cźaß bydlicź, dyrbjeſche ßebi druhdźe hoſpodu pytacź. W ßwojej nuſy ßo wona do Hanſchkez ſamknjenenje kſchinje dobu a ſ njeje nalutowarnſke knižki Budyſkeje nalutowarnje ſe ſapołożenymi 771 hr. 92 np. kradny a ßebi ſ nich tón ßamy dźeń 30 hriwnow wuplacźicź da. Na tule ſumu wona ſ mjenom „Mina Hanſchkowa“ kwitowaſche. Potom wona do Draždźan wotjědźe a w tammſchim porodźiſchcźu do njedźel pſchińdźe. Kranjene nalutowarnſke knižki tam pſchi njej namakachu. Jej położaze wobſtejnoſcźe pſchizpiwſchi Koſlerez k jaſtwu na 1 lěto 2 měßazaj ſaßudźichu.

Wuhloweho wikowarja Oskara Strehlku w Budeſtezach, kotrehoż bě tamniſchi wuhlowy wikowaŕ Emil Lebelt dla ſſchkodźenja wobſkorżił, bě kawniſki ßud k 20 hriwnam pokuty abo k 4 dnjam arreſta a k wojſejenju wußuda ſaßudźił. Strehlka ßo pſchecźiwo wußudej na khoſtanſku komoru powoła, kotraż pak prěni wußud wobkrucźi.

Sa nowy Macźicźny dom

je ßo w lěcźe 1902 dotal nahromadźiło: 564 hr. 6 np.

Dale ßu ſa njón darili:

W „Katholſkim Póßle“ cźißło 7. lěta 1902 hižo kwitowane:

Молоканы (135 hr.) 5 hr. — Radwořſka platowa komißija: W herbſkej grychcźe 50 np., pſchihładowachu Jakub, Hańźka, Eugen a Richard 70 np., na plinzach 40 np. (Hromadźe 1 hr. 60 np.) — Knjes J. J. dobawka 30 np. — Delanſka patentna komißija 30 np. = . . . 7 = 20 =

Hromadźe: 571 hr. 26 np.

S dźakom kwituje a dalſche dary pſchijimuje

ſarjadniſtwo Macźizy Serbſkeje.

Hudanczko.

269.

Prjedy rospomń, potom praj,
Kotry to je rjad a raj.
S wyskanjom drje do njoh' dźeja;
Drusy „Bóh daj sboże“ pscheja.
A se skotym pjećschćenjom
Wotamknje so dwěmaj dom.
Dny sej paradijske sonja —
Bórsy někotsi pak hronja:

„Naš te sony sjebachu,
Wobehlachu nadźiju;
By-li někak mózno bylo,
By so nam saš' naspjet chzyło.“
Kotsiž pak w nim sćerpni khodźa,
Duschu sa duschu so wodźa,
Tym je we tym pschebytku
Jako byli we njebju.

Wuhudanczźy s poślednjeho cźišła:
267. Cźaš. 268. Sswjatok.

Drjewowej awkziji.

Póndźelu a wutoru, 17. a 18. febr. 1902 ma so na

Njeßwaczidliskim majoratnym revěrje

scźěhowaze palne drjewo s wuměnjenjemi, do awkzije wossewjomnymi, na městnje samym na pscheßadźowanje pschedawacź, a to:

póndźelu 17. februara dopołdnja wot 9 hodźin

160 rm. khójnowych schcźěpow,
5 rm. brěsowych =
90 rm. khójnowych kuluchow
8 rm. brěsowych =
150 rm. khójnowych pjeńkow
6 stotnjow khójnowych walcźkow
60 khójnowych dołhich hromadow
10 dołhich hromadow liscźoweho drjewa

w drjewischcźach 37. a 38. wotdźělenja kocźeho hata, kaž tež cźiscźenske, skamane a suschizowe drjewo w tych samych wotdźělenjach.

Shromadźisna w drjewischcźu 38. wotdźělenja pschi Koßlowsko-Nižowjeßnjanskim pucźu.

Wutoru 18. februara dopołdnja wot 9 hodźin

135 rm. khójnowych schcźěpow
5 rm. liscźowych =
120 rm. khójnowych kuluchow
10 rm. liscźowych =
145 rm. khójnowych a schmrěkow. pjeńkow
14 rm. dubowych pjeńkow
115 rm. schmrěkoweje walcźiny
6 stotnjow khójnowych walcźkow
90 khójnowych dołhich hromadow
40 liscźowych = =

w drjewischcźu 30. wotdźělenja pschi dubinskim hacźe a w 33. wotdźělenju, kaž tež cźiscźenske, skamane a suschizowe drjewo w 32., 33. a 34. wotdźělenju pola Łomska.

Shromadźisna w drjewischcźu 30. wotdźělenja pschi dubinskim hacźe.

Hrabinske s Rieschke hajniske revěrske sarjadnistwo.
H. Niepraschk.

Drjewowa awkzija.

Pjatk 21. februara dopołdnja w 9 hodźinach ma so na **majoratskim knjeźim Njeßwaczidlisko-Kobliczanskim revěrje** w 10. wotdźělenju scźěhowaze khójnowe drjewo na městnje samym na pscheßadźowanje pschedawacź:

něhdźe 7 m. kuluchow,
80 m. pjeńkow,
200 m. walcźiny,
40 m. dołhich cźiscźenskich hromadow.

Tež so twarske drjewo se swobodneje ruki pschedawa.

Shromadźisna w drjewischcźu pschi selenym pucźu torfoweje hrjebje.

W Koblizach, 14. februara 1902.

Wyschschi hajnik **Niepraschk.** Revěrski hajnik **Mittrach.**

Drjewowa awkzija

Na **Hermanczanskim hajnistim revěrje** ma so sležowaze drjewo s lětuscheho spuschcźenja sjawnje na pscheßadźowanje pschedawacź a to:

póndźelu 24. februara t. l.

243 twjerdych a mjehkich klozow,
240 rm schcźěpow,
100 rm kuluchow,
220 dołhich a sbytknych hromadow.

Sapoczatk rano w 9 hodźinach pschi Hermanczanskim knjeźim dworje.

Hajniske sarjadnistwo.
Schimrigk.

Drjewowa awkzija.

Póndźelu 17. februara rano w 9 hodź. ma so něhdźe
50 brěsowych dołhich hromadow a
30 m brěsowych kuluchow, 30 hacź 40lětnych,
na Sarěcźanskej wětrnikowej horje sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Na Sarěcźanskim rycźerkuble 1902. Fiedler.

Blisko hermanskeho městna a zyrkwje leżaza

khěža w Njeßwaczidle,

wobstejaza s domskeho, hródźow, sonoweje lubje, kólnje, wulkeho dwora a sahrody, wulkeho ruma dla so jara sa rjemjeßlnikow hodźaza, je na pschedań abo na pschenajecźe. Dalsche je shonicź pola **M. Hauffy** w Njeßwaczidle cźišło 56 a pola kn. **Jana Cźecha** we Łomsku pola Njeßwaczidła.

Kubło

80—120 kórzow wulke, so we wokolnoscźi Budyschina kupicź pyta. Poskicźenja chzyke so we wudawarni Serb. Nowin wotedacź.

W Hrodźischcźu je **khěža** cźišło 46 s rjanej sahrodu a polom na pschedań. Dalsche je shonicź cźišło 47 tam.

Mašzivna khěža

se 4, po žadanju tež se 7 kórzami pola a łuki je na pschedań **w Nowym Bronju** cź. 16 p. Łupoje.

Rychtarjez khěža cźišło 13 w Nowych Bóschizach pola Njeßwaczidła je psches podpißaneho se swobodneje ruki na pschedań a móže so huydom pschedewsacź.

August Rychtar w Budyschinje na wyßokej haßy 6.

Palne drjewo na pschedań.

Sslabe suche **kuleczki,** rm. hižo po 1 mk. 70 np., **tolste kuluchi** hižo po 3 mk. 80 np., tež s pschiwoženjom do domu najtuńscho, su dostacź pola žiwnoscźerja

A. Ssworý w Lubjenzu.

Ssuche drjewo.

Schcźěpy, pjeńki a walcźki, stejaze žerdźe su na pschedań pola **Nowaka** w Lemischowje.

Schtrympy

pschischtrykuje a schaty wuporjedźuje **F. Patsch** w Bukezach pschi dwórnischcźowej dróšy.

Cźerstwy kój punt po 30, 40 a 50 np., suscheny **swinjazy brjuch** punt po 70 np., tołsty **suscheny połcź** punt po 80 np., **tuczny howjazy brjuch** punt po 50 np., II. druzinu **dobreje kołbašzy** punt po 50 np., porucza

O. Pětschka na žitnej haßy.

Pjaty

wěnz spěwow

je wuschoł, a je sa 10 np. dostacź **we wudawarni „Sserb. Nowin“.**

Tam su tež prěni, druhi, tsecźi a schtwórty wěnz spěwow na składze.

Dla dźělenja herbstwa je **khěža** cźo. 12 w Zicźeńku na pchsedań.

Sahrodniski wucžobnik.

Ssyn cźeßneju starscheju, kotryž chze sahrodnistwo nawuknycź, móže jutry s pschihódnymi wuměnjenjemi do wucźby stupicź pola wumělskeho a wikowanskeho sahrodnika

Handrija Pětschki w Budyschinje na lazaretskej dróšy.

Hólcźez, kotryž chze **sahrodnistwo** nawuknycź, móže jutry do wucźby stupicź pola **Hermauna Droschütza** na rybowej haßy.

Tyscherskeho wucžobnika

k jutram pyta
tyscherski mischtr **Clemens Walde**
w Korsymju.

Kowarskeho wucžobnika

pytn **R. Nowak,** kowarski mischtr na swonkownej lawskej haßy 31.

Kowarskeho wucžobnika

pyta **R. Bär** w Budyschinje.

Dźelacźerske sbójby

so pytaju na knježi dwór **we Łupoji** p. Radworja.

K 15. februarej t. l. so strowa, sprawna a cźista **sklužobna holza,** kotraž je hižo sa cźeledź warika, na knježi dwór w Sarěcźu sa wulku msdu pyta.

Hólz s dobrej schulskej wědoscźu móže jutry do wucźby stupicź

w Ssmolerjez knihicźischcźerni-

Rakečanske serbske tow. „Lipa“

změje jutře njedźelu 16. mał. rózka popołdnju w 4 hodź. w Křižanec hosćencu swoje **měsačne posedźenje.** Přednošk je přilubjeny. Duž přeprošuje sobustawy a hosći.

předsydstwo.

Do Hermanez!

K **póstniskemu swjeżelenju,** kotrež żo **njedźelu 16. februara** w naschim hosćenzu śmeje, wutrobnje pscheproschujetaj

hosćenzaŕ **G. Kockel** a mkodźina.

Herzy budźa ſ Adolfsko-Hětſkeje kapały.

Pucźowanska shromadźizna Budyskeho podkrjeżneho żadaŕskeho towaŕstwa

budźe **njedźelu 16. febr. popołdnju w 3 hodź. w Porschiskim hosćenzu.** Na nju żo wschitzy wobydlerjo w Porschizach a wokolnosćźi pscheproschuja.

Pschednoschk knjesa żadaŕskeho pucźowanskeho wucźerja **Schandera** wo rataŕskim żadaŕstwje.

W Budyschinje, 10. februara 1902.

Podkrjeżne żadaŕske towaŕstwo.
ſ Döring.

Wupożćzowaŕnja a nalutowaŕnja ſa Khwaćźizy a wokolnosćź.

Bilansa 31. dezembra 1901.

Aktiva.		Passiva.	
1. Wobstatk pokładnizy	181.70	1. Podźěle żobustawow	779.03
2. Wupożćzonki	11209.50	2. Lutowanki	11064.66
3. Pjenjesy na banzy .	5276.35	3. Pożćzonki	5100.—
4. Wobkhodne podźěle ſw. w. p.	600.—	4. Rezerwny fond . . .	18.72
5. mobiliar	20.—	5. Wobkhodny fond . .	18.72
		6. Dobytk	306.42
	17287.55		17287.55

Ssobustawow kónz 1900 21. Pschikhad 5, wotkhad —.
Wobstatk 26.

W Khwaćźizach, 13. febr. 1002.

J. E. Wjerab. **J. A. Kschižan.**

Pschi ratarskej schuli w Budyschinje

żo lětni semester **wutoru 8. haprleje** sapoćznje. Samolwjenja pschijimuje a dalsche rad wukasuje

direktor profeżor **Brugger.**

W żadaŕskej a sahrodniskej schuli w Budyschinje

żo lětni semester **wutoru 8. haprleje 1902** sapoćznje.

Samolwjenja pschijimuje a wscho dalsche rad wukasuje

pschedstejićeŕ żadaŕskeje a sahrodniskeje schule

dr. Friedrich Brugger.

Marćziny wustaw w Budyschinje

konfirmĕrowanym holzam składnosćź poskićża, żo we wodźělenju **hospodaŕstwoweje schule** abo w **schuli ſa żłużobnizy** ſa pschichodne powołanje pschihotowacź.

Jutry 1902 żo nowe wućźbne lěto sapoćznje, k ćźemuż żo samolwjenja pola **pschedstejeŕ'i Marćzinego wustawa** bórzy wuproscheja, wot kotrejež żu też wumĕnjenja, wscho dalsche wukasaze, darmo dostacź.

Knjezim duchownym w Hornjej Łužizy żu żo teho runja tele wumĕnjenja póżłałe; woni je po żadanju dobroćźiwje wudźĕla.

Pjenjes ſa hospodowanje, jĕdź a wućźbu w **hospodaŕstwowej schuli** 450 hriwnow a w **schuli ſa żłużobnizy** 240 hriwnow wućźini.

Młódschu **holzu** ſe wżow do żłużby pyta **H. Khěžor,** rjemjenjeŕski mischtr pschi żitnych wikach.

Hnydom żo 15—16 lětna **żłużobna holza** pyta na kamjeńtnej haży 32 p. 1 ſch.

20 hriwnow myta

płaćźu temu, kotryż mi wożobu, kotraż je mi psched nĕkotrym cźażom ſchschiwdźazu póſtſku khartu bjes podpiśma póżłała, tak mjenuje, so móżu ju żudniſzy khoſtacź dacź.

August Prósła, drenĕraŕski mischtr w Pschiwćźizach.

Pĕtku, dowĕrnu

żłużobnu holzu

k 1. haprleji t. l. Pytam.

Marja Jakubowa
na Jurjowej drósy 4.

Wróćźenje cźesće.

Skschiwdźaze żłowa pschećźiwo tudomnemu gmejnskemu starschemu kn. Janej Wukaschej ſ tutym wróćźu a lubju, so to njebudu wospjetowacź.

W Komorowje p. Rakez.

Wucźeŕ **J. Horliza.**

Lětny śmjertny dźeń

cźežneje mkodeje holzy **Hańże Nowakez,** mandźelskeje dźowki Jana Nowaka w Tſjoch Žonach pola Łasa.

Narodźi żo 3. septembra 1883, wumrje 17. februara 1901.

17 lět 5 měżazow 14 dnjow ſtara.

O, kajka bě to ſrudoba,
Kiž Nowakez je podeſchła
To njedź'lu wjećźor żydnatoh'
Bě loni rózka makeho,

Hdyż Bóh jich dźowku wotwoła
W najrjeńſchim kćźenju żiwjenja,
Kiž bĕſche lětkow żydnacźe
Tu jenoż żiwa na żwĕcźe.

Ta żama bě wot makoſcźe
Pſchez' zyle pokna ſtrowoſcźe
Hacź ſchulſki cźaż żo dokonja
A aſtupi do knjeżniſtwa,

Sso ſtraſchna khoroſcź ſapocźa,
Kiž rĕka kreje khudoba,
Ta je ju huſto nadpadła
A napożledk tež moriła.

Hdyż ſkoro na pjećź njedźelow
Je cźeżży khora była jow,
Dha wſchak we lutej żłaboſcźi
We śmjercźi wocźi ſandźeli.

Hacź runjeż pomoz lĕkaŕſka
Bu ſ cźażom wſchudźe pytana,
Bě tola wſchitko podarmo
Hoyż jeje cźaż tu wuſchoł jo.

Tež dósta Khryſta cźĕło, krej
K tej żwojej rjeżi pożlednjej,
A tak na jeho ſakżužbu
Dom dźĕſche k mĕrej wĕcźnemu.

Tak żbożownje je wuſchła jow
Do tamnych żbóżnych njebjeżow,
Hdźeż wam nĕtk wſchitkim pſchiwoła:
Ach, luby nano, macźeńka,

Wſchak wo mnje wjazy njeplacźcźe,
Mi żo tu jara derje dźe,
Ssym nĕtko cźeżna njewjeſta
Tu pola mojoh' Sbóżnika.

Tež żotry ſchtyri, bratraj dwaj,
Nĕtk wo nju wjazy njeplacźtaj,
Schtóż tak, każ wona, wumrjeŕ je,
Je żbóżne dźĕcźo njebjeſke.

Tež rjane dobre khĕrluſche,
Wot macźerje prjódk ſpĕwane,
Je żebi huſto żadała,
A po tych bĕſche ſtroſchtniſcha.

Duż najbóle tež macźeri
Nĕtk leži wona na myżli,
Wſchak pſchezo, ſchtoż je wutrobne,
To k wutrobje tež żażo dźe.

Tež horzy dźak żo praji tu
We mjenje ſrudnej' ſtarſcheju
Tom' lubom' knjeſej fararjej
Każ tež joh' knjeni mandźelſkej.

Sa dary a ſa luboſcźe
A wopytanje pſchecźelne,
A dale cźeżnej mkodoſcźi
Tež horzy dźak żo wupraji.

A tak ſpi derje, Hańża, ty,
Kiž pſchĕtrała nĕtk wſchitko ży,
Tu na kerchowje we Łasu —
My pſchińdźemy tež ſa tobu.

W mjenje ſrudneju ſtarſcheju
Hańża Budarka, rodź. Scholcźiz.

Dźak.

Naſchu lubowanu macź a wowku

Hanu Schusterowu

rodź. Ssworiz we Wawizach

k pożlednjemu wotpocźinkej pſchewodźiwſchi, huuje naż, wſchitkim ſnatym a pſchecźelam ſa wopokaſma luboſcźe a dźĕlbracźa pſchi jejnym wotżalhicźu a wożebje wyżokodoſtojnemu knjeſej fararjej wotżalhicźu a wożebje wyżokodoſtojnemu knjeſej fararjej Garbarjej w Kotezach ſa troſchtowanſke żłowa pſchi rowje najwutrobniſchi dźak wuprajicź.

Srudźeni ſawoſtajeni.

(K temu cźiżku jena pſchiloha.)

Pschiloha k czißku 7 Serbskich Nowin.

Ssobotu 15. februara 1902.

Płaczišny rěsneho slotu na Draždźanskich skótnych wikach

10. februara 1902

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druźiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha. hr.	Rěsna waha. hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšcheje rěsneje hódnosćje hacź do 6 lět	32—36	60—65
awstriske	33—38	61—68
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	29—31	56—59
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	25—28	51—55
4. ßnadnje pizowane kóźdeje starosty	22—24	47—50
Jałojźy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojźy, najwjetšcheje rěsneje hódnosćje	30—34	58—63
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetšcheje rěsneje hódnosćje hacź do 7 lět	27—29	54—57
3. starše, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódše kruwy a jałojźy	24—26	50—53
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałojźy	21—23	46—49
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojźy	—	40—45
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšcheje rěsneje hódnosćje	31—35	56—60
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	27—30	52—55
3. ßnadnje pizowane	22—25	45—51
Čelata:		
1. najlěpše s mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	42—45	64—67
2. ßrěnje kormjene abo teź dobre wot zyza	38—41	59—63
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich skřiżenjow w starobje hacź do 1¼ lěta	50—52	62—64
2. mjaßne	48—49	60—61
3. ßnadnje wuwite, teź ranzy a kundroše	45—47	57—59

Płaczišna žitow a produktow w Budyšchinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyšchinje: 3152 měchow.	W Budyšchinje 8. februara 1902. wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.	W Lubiju 13 februara 1902 wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.
Pšenica běła	8	71	8	94	8	53	8	82
" žołta	8	35	8	59	8	29	8	53
Rožka	7	6	7	19	7	6	9	35
Jećmjeń	6	65	6	79	6	53	7	—
Wowß (50 kilogr.)	7	70	8	—	7	40	7	60
Hróch (50 kilogr.)	9	—	11	—	10	—	11	—
Boka (50 kilogr.)	8	—	9	50	7	50	9	—
Jahły (50 kilogr.)	13	—	16	—	13	—	16	—
Hejduschka (50 kilogr.)	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny (50 kilogr.)	1	50	2	—	1	40	1	80
Butra 1 kilogr.	2	10	2	40	2	—	2	30
Pšeńcžna muka 50 "	9	—	17	50	—	—	—	—
Rža na muka 50 "	8	—	13	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	4	—	4	50	3	60	4	—
Ssłoma 600 "	36	—	40	—	32	—	38	—
Prošata 786 schtuk, schtuka	14	—	24	—	—	—	—	
Pšeńcžne wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	25	—	—	—	—
Rža ne wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	50	—	—	—	—
Pšeńcžny gris (50 kilogr.)	—	—	6	—	—	—	—	—
Rža ny gris (50 kilogr.)	—	—	6	50	—	—	—	—

Runklizowe ßymjo, punt po 50 np. — **Čerwjeny dźeczel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyšchinje płaczeše: kórz pšeńcžy (běła) po 170 puntach 14 hr. 80 np hacź 15 hr. 19 np., žołta 14 hr. 19 np. hacź 14 hr. 60 np, kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 35 np. hacź 11 hr. 50 np., kórz jećmjenja po 140 puntach 9 hr. 31 np. hacź 9 hr. 50 np.

Na Bursy w Budyšchinje pšeńca (běła) wot 8 hr. 83 np. hacź 8 hr. 97 np., pšeńca (žołta) wot 8 hr. 53 np. hacź 8 hr. 68 np., rožka wot 7 hr. 16 np. hacź 7 hr 25 np., jećmjeń wot 7 hr. — np. hacź 7 hr. 13 np., wowß wot 7 hr. 70 np. hacź 8 hr. — np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu

6. februara 1902.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 6 hr. 94 np. hacź 7 hr. — np., pšeńca wot 8 hr. 20 np. hacź 8 hr. 53 np., jećmjeń wot 6 hr. 70 np. hacź 6 hr. 79 np., wowß wot 7 hr. 20 np. hacź 7 hr. 50 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacź 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., ßyno 4 hr. 40 np., běrny 1 hr. 75 np. Ssłoma (600 kilogr.) 42 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 20 np. hacź 2 hr. 40 np.

Wjedro w **Londonje** 14. februara: Symne a rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** śmeje njedźelu Invocavit rano w 7 hodźinach farar Räda ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin diakonus Tyscher ßerbske w 10 hodźinach němske předowanje.

Ssrjedu popołdnju w 5 hodźinach budźe w Jenkezach a Bórku, a schtwórtk ½6 hodźin we Wulkim Wjelkowje ßerbska póstna nutrnosćź.

Wěrowani:

W **Michałskej zyrkwi**: August Bjedrich Pawoł, skałar a wobydleŕ pod hrodom, s Marju Berthu Urbanez w Žičenju.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi**: Kurt Alfred, Jana Augusta Fiedlera, zyhelniskeho dźěłaćerja na Židowje, ß. — Pawoł August, Jana Ernsta Soki, dźěłaćerja w Čichońzach, ß. — Pawoł Gerhard, njemandź ß. w Brěsowje. — Max Hermann, njemandź. ß. w Delnjej Kinje. — Martha Liesbetha, njemandź. dź. pod hrodom. — Marja Ida, Hendricha Wylema Hillera, fabrikarja na Židowje, dź. — Hermann August, Khorle Čecha, kamjenjećežarja w Hněwßezach, ß.

W **katholskej zyrkwi**: Jurij, Jana Herrmanna, pohonća, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 9. februara 1902: Bohuślaw Ernst Fröda, khěžeŕ a tyscheŕski mischtr w Jenkezach, 58 l. 10 m. 4 d. — Handrij Haase, wobydleŕ na Židowje, 78 l. 10 m. 16 d. — 12. Handrij Wylem, Handrija Urbana, wobydlerja a zyhelnika pod hrodom, ß., 1 m. 7 d.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

Njedźelu Invocavit śmeje rano ½8 hodź. farar Kschižan ßerbsku spowjednu wucźbu, ½9 hodźin duchowny Domaschka ßerbske a w 10 hodźinach němske předowanje.

Popołdnju w 2 hodź. śmeje farar Kschižan katechismußowu wucźbu se ßerbskej mužskej młodźinu.

Pjatk 21. małeho rožka rano ½9 hodź. budźe ßerbska spowjedź se ßerbskim póstnym kemschenjom.

Podpisane ßobustawy hórńczeŕskeje jednoty w Budyšchinje

poručeja **najlěpje wupruhowane**

warjenske khachle

s patentowanym tepjadłom a powětrowej zirkulaziju.

Woßebitosće tychle khachlaw ßu:

spěšchne wutepjenje, 50 % wuhloweho salutowanja, czopke schpundowanie.

Khachle na pruhu, w kotrychž ßo tepi, ßu na wobhladanje postajene.

H. R. Teutscher, Fr. Römer, O. Jurk, P. Wilhelm, E. Kohl.

Rěčnik Vollhering w Budyšchinje

na walskej dróšy 17 po 1 skhodźe,

pschipuschczeny pschi kralowskim sakskim hamtskim a krajnym ßudźe w Budyschinje a pschi komorje sa wikowanske wězy w Žitawje, je dźenża rěčnistwo wukonjecź sapočzał.

W Budyschinje, 7. febr. 1902.

Ssmolerjez knihiczischczerńja

w Budyšchinje w ßerbskim domje

knihi, sliczbowanja, visitne a **pscheproschenske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy** atd. atd.

we wschěch rěčzach derje a tunjo czischczi.

Jěsdny plan želesnizow
wot 1. oktobra 1901.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakſkich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždžan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4	2. 3.
Se Shorjelza	1,58	—	4,30	8,55	7,58	10,55	2,06	2,21	4,25	6,55	8,40	10,58
Rychbacha	—	—	4,53		8,22	11,19	—	2,46	4,48	7,20	9,04	11,51
Lubija	2,23	—	5,12		8,43	11,41	2,32	3,08	5,07	7,42	9,22	12,34
Budyschina	2,44	3,55	5,47	9,39	9,18	12,20	2,53	3,44	5,42	8,18	9,55	1,27
Biskopiz	—	4,29	6,22		10,03	12,55	—	4,19	6,15	8,54	10,32	—
Arnsdorfa	—	4,50	6,45		10,25	1,17	—	4,43	6,36	9,19	10,53	—
Radeberga	—	5,02	6,53		10,33	1,25	—	—	6,44	9,28	11,01	—
Do Draždžan	3,40	5,29	7,13	10,34	10,52	1,45	3,49	5,10	7,04	9,48	11,20	—

Wot **Lubija** wotjědže kóždu ßobotu rano w **7,0** wožebity cžah do **Budyschina.**

S Draždžan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.
S **Draždžan**	—	6,13	9,12	10,30	12,35	3,13	4,37	5,30	7,31	9,42	11,47	12,57
Radeberga	—	—	—	—	—	—		—	—		12,19	—
Arnsdorfa	—	6,48	9,48	—	1,11	3,48		6,06	8,05	10,17	12,29	—
Biskopiz .	—	7,13	10,14	—	1,36	4,10		6,29	8,32	10,40	12,53	—
Budyschina	5,09	7,46	10,47	11,30	2,07	4,41	5,34	7,01	9,03	11,10	1,19	1,57
Lubija .	6,31	8,25	11,26	11,53	2,42	5,15	5,56	7,38	9,39	11,45	—	2,20
Rychbacha	7,04	8,42	11,42	—	2,58	5,31		7,54	9,55	12,01	—	—
Do Shorjelza	7,45	9,04	12,02	12,17	3,20	5,52	6,20	8,17	10,17	12,23	—	2,44

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4	2-4.	2 4.
S **Budyschina**	4,59†	7,44	10,47	1,20*	2,06	4,43	8,40
Dźěžnikez	5,08†	7,57	10,56	1,32*	2,14	4,51	8,49
Budestez	5,15†	8,08	11,03	1,42*	2,21	5,00	8,56
Roswodez	5,20†	8,14	11,08	—	2,26	5,06	9,01
Do Wjeleczina	5,28†	8,23	11,16	—	2,34	5,15	9,09

Kóždu pónd̄zelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru, wotjědže jedyn cžah ſ Budyschina rano 5,50 do Budestez, kotryž 6,14 w Budestezach.

Kóždy dźeń wotjědže jedyn cžah ſ Budyschina wjeczor 6,58, ſ Dźěžnikez 7,06 do Budestez, kotryž je 7,14 w Budestezach.

† Jěsdźi ßobotu a pónd̄zelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru.

* Jěsdźi jenož ßobotu.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S **Wjeleczina**	5,49†	8,47	11,42	—	2,59	5,47	9,45
Roswodez	5,59†	8,54	11,49	—	3,09	5,58	9,51
Budestez	6,09†	8,59	11,54	12,42*	3,17	6,08	9,56
Dźěžnikez	6,20†	9,05	12,01	12,52*	3,28	6,19	10,02
Do Budyschina	6,30†	9,12	12,08	1,04*	3,38	6,30	10,09

Kóždu pónd̄zelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru, wotjědže jedyn cžah ſ Budestez rano 5,14, ſ Dźěžnikez 5,24 do Budyschina, kotryž je 5,35 w Budyschinje.

Kóždy dźeń wotjědže jedyn cžah ſ Budestez wjeczor 8,01, ſ Dźěžnikez 8,07 do Budyschina, kotryž je 8,14 w Budyschinje.

† Jěsdźi ßobotu a pónd̄zelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru.

* Jěsdźi jenož ßobotu.

S Budyschina do Rakez.

S Budyschina	6,40	10,48	2,10*	5,0 9,10
Ratarjez	6,48	10,56	2,18*	5,8 9,18
Židowa	6,53	11,2	2,24*	5,14 9,23
M. Wjelkowa	7,1	11,10	2,36*	5,22 9,31
Radworja	7,12	11,22	2,50*	5,34 9,42
Kaßowa	7,19	11,29	3,0*	5,41 9,49
Njeßwaczidl.	7,29	11,39	3,16*	5,51 9,59
Scheschowa	7,37	11,47	3,24*	5,59 10,7
Do Rakez	7,45	11,55	3,32*	6,71 0,15

* Jěsdźi jenož kóždu ßobotu

S Rakez do Budyschina.

S Rakez	5,21	8,2	12,33	7,0
Scheschowa	5,29	8,11	12,42	7,9
Njeßwaczidla	5,37	8,19	12,50	7,17
Kaßowa	5,47	8,29	1,0	7,27
Radworja	5,54	8,36	1,7	7,34
M. Wjelkowa	6,5	8,47	1,19	7,46
Židowa	6,13	8,55	1,27	7,54
Ratarjez	6,18	9,0	1,33	8,0
Do Budyschina	6,25	9,7	1,40	8,7

S Wósborka do Lubija.

S Wósborka	7,20	10,25	1,30	6,30	9,30*
Malecžiz	7,27	10,32	1,37	6,37	9,37*
Luwocžiz	7,36	10,39	1,44	6,46	9,44*
Hluschiny	7,44	10,47	1,52	6,54	9,52*
Radměriz	7,50	10,52	1,57	7,1	9,57*
Ketliz	8,3	11,3	2,8	7,14	10,8*
Do Lubija	8,15	11,15	2,20	7,26	10,20*

S Lubija do Wósborka.

S Lubija	8,50	12,0	3,15	7,50	10,45*
Ketliz	9,2	12,12	3,27	8,3	10,58*
Radměriz	9,13	12,22	3,37	8,14	11,5*
Hluschiny	9,19	12,28	3,43	8,20	11,11*
Luwocžiz	9,28	12,37	3,53	8,30	11,19*
Malecžiz	9,35	12,44	4,0	8,37	11,26*
do Wósborka	9,41	12,50	4,6	8,43	11,32*

* Jěsdźi jenož njedźelu a ßwjate dny.

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S **Kamjenza**	5,55	8,52	12,08	3,01	7,00	9,18
Polcžnizy	6,18	9,14	12,32	3,22	7,24	9,42
Großröhrsdorfa	6,28	9,22	12,42	3,31	7,34	9,51
Do Arnsdorfa	6,38	9,32	12,54	3,41	7,44	10,01

S Arnsdorfa do Kamjenza.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	1-4.
S **Arnsdorfa**	7,06	10,33	1,24	4,52	8,08	11,37
Großröhrsdorfa	7,20	10,45	1,38	5,05	8,20	11,48
Polcžnizy	7,29	10,53	1,47	5,14	8,28	11,56
Do Kamjenza	7,46	11,10	2,05	5,31	8,45	12,13

Cžorne
drastne tkaniny
k konfirmaziji,

cžornu hódnu tworu, meter po 100, 125, 150, 175 a 200 np. porucža

Richard Gautzsch
na bohatej haßy.

Tale **schijaza maschina** nanajcžiſchiſcho ſkoro bjeswolijowanja dźe, wona na najwjazy nadźěla a dołho dźerži.

Porjedźenja kóždeje družiny we mojej ßamßnej dźěłarni hnydom a najtuńſcho.

F. Eule
na nowosalzſkej dróſy cžißko 19.

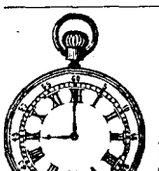

Franz Marſchner

cžaßnikař w Budyschinje
cžo. 9 na bohatej haßy cžo. 9
ßwój ſklad **cžaßnikow** a **cžaßnikowych rjeczaſow** dobroczinwemu wobkedźbowanju porucža.

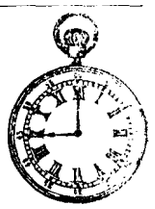

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczißny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Wschißwomnjenje: Rěčku **Serbſki.**

Strowy **ſkót.**

Fosforokißały kalk, wobžerny pólver ſa ßwinje, pólver pſche zaſty, hollandſki a ſchwajzarſki mlokowy a **wužitkowy pólver, ſkótny jatrowy wolij** nanajlěpje ſ dobrych družinow ſeſtajeny porucža

měſchczańſka haptyka
pſchi hłownym torhoſchczu.

Regensburgſkeho mlokoweho a kormjazeho pólvra
„wobžernoſcž“
mamoj ſklad.
Schiſchła a Rjeczła.
Pruhu darmo wotedawamoj.

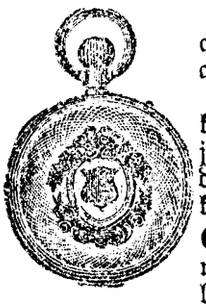

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni cžaßnik** kupicž, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicž** dacž, njech dźe k cžaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawſkej haßy 5.

Jencz pſchedawa a porjedźa ſa ßwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Proſchn, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczißnami wupołożene, wobhladacž.**

Hdźe ßo meble, w ßamßnej dźěłarni wudźěłane, teho runja **ſchpihele** a **pólſtrowane meble** ſ rukowanjom a po najtuńſchich płaczißnach kupuja?
Jenož w meblowni na theaterſkej haßy 2
G. Seikritta, tyſcherſkeho miſchtra.

Cžeßny diplom | Bronsowe medaille a cžeßny diplom | III. myto

I. myto. I. myto.

Heinrich Mohr,

schewski mischtr,

w Budyschinje, na ßukelnskej haßy 14,

porucza ßwój wulki sklad hońtw ćskich, jeßdnych a dołhich schkórnjow, pjelsczowych, filzowych a ßuknjanych schkórniczkow a stupnjow, wyßoko s kožu wobßadżenych, cžopłych a wodu njepschepuschczatych, s jednorej a dwójnej póduschu, wyßokim a niskim pjeńkom. Hólczaze dołhe schkórnje s faldami a bjes nich. Rosweinske a Oschatzske filzowe stupnje a tofle s filzowej a kožanej póduschu, też s pjelsczom wuschite. **Nowosce** balskich a njewjesczinskich stupnjow. Ruske, amerikanske a němske gumijowe stupnje, stupnje a schkórnje s drjewjanej póduschu, s 1, 2 a 3 spinami, s ruskim filzom wuschite, kaž też wschě jenož pomyßlne družiny **stupnjow**, a **schkórnjow** ßa mužskich, žónske a dżeczi po snatych tunich płaczisnach.

Kedżbujcze na moje wukładne wokna!

Stare knihi ßo derje a tunjo pschewjazaju.

Spěwarske

ßerbske a němske,

w trajnych jednorych a najwoßebnischich swjazkach

w najwjetschim wubjerku

po najtunischich płaczisnach pola

G. A. Wetzki,

knihiwjazarnja a papjerowa pschedawarnja

na bohatej haßy 17.

Wulki Ko derje a tunjo wuslepi.

Stupnje a cžrije

= k konfirmaziji, =

kaž też wschě pomyßlne hinasche družiny,

trajne dżełaneho

wobucža

ßa mužskich, žónske a dżeczi

po zyle tunich płaczisnach porucza

Pawoł Kristeller

na bohatej haßy 29

s napschecza hosczenza winoweje kicze.

Wot 15. hacž do 23. februara traje naju

wulke wupschedawanje

Płaczisny ßu po skónczenej inventurje **nadpadnje tunje**, a skladnosc k tunjemu kupowanju ßo sa lěto jenož ras wrócži.

Porucžamoj:

schórzuchi sa dżeczi po 35, 40, 45 np.,

schórzuchi sa žony po 50 a 75 np.,

schórzuchi s ramjenjowymi paßami po 75 np.,

schórzuschki, koło wokoło wuschite, po 75 np.,

barchentowe koschle sa žony po 1 mk.,

kalmukowe ßuknje, tołste po 90 np.,

krimske rukajzy s kožu, po 90 np.,

rukawate lazy, wulki wubjerk, hižo po 1 mk.,

hotowe wupjerki, rosa, po 3 mk..

hotowe zychi, barbunjepuschczate, po 2 mk. 25 np.,

watowe pschikrywy (deki), wulke, po 2 mk. 25 np.,

blidowe pschikrywy (deki) barbunjepuschczate, po 75, 95, 110 np.,

blidowe pschikrywy, wóskowy barchent, po 50, 85, 100 np.,

sofowe pschikrywy, krótke a dołhe, po 60 a 100 np.,

barchentowe rubischcza, běłe a pißane, hižo po 40 np.,

spanske pschikrywy (deki), wulki wubjerk, po 150 a 200 np.,

1000 shytkow a wotrěskow wschěch tkaninow, kotrež pschedawamoj, wostajamoj

nadpadnje tunjo.

Wobhladajcze ßebi naju wukładne wokna!

Jenož jedyn tydżeń.

Philippi & Co.

na bohatej haßy 3.

Dobry a najlěpschi **paleny**

khofej

wschelakeho měschenja

punt po 85 np., 90 np., 1 mk., 1 mk 20 np. hacž 2 mk. jara płaczišny hódno porucza

Ernst Lehmann,
prjedy **Khorla Pětschka**
na rózku ſerbſkeje
a ſchuleńſkeje haßy.

Howjaſe koże, czelaze koże, konjaze koże, wowcze koże a też **wowczu wołmu** po najwjetſchich płaczišnach kupuje

Heinrich Lange
pſchi ſerbſkej katholſkej zyrkwi
a pſchi žitnych wikach.

Lubijſka banka.

Danimy pjenjesy na ſapołożenſke knižki

pſchi **wſchědnym wupowjedženju** $2\frac{1}{2}$ %
„ **měßacznym** „ 3 %
„ **tſtimeßacznym** „ $3\frac{1}{2}$ %
„ **ſchěſczmeßacznym** „ $3\frac{3}{4}$ %
„ **dwanacźemeßaczn.** „ 4 %

Filiala Lubijſkeje banki w Budyſchinje

pſchi lawſkich hrjebjach.

Lětuſche

rumowanſke wupſchedawanje

po wurjadnje tunich płaczišnach ßo

ßobotu 22. februara

ſapocznje.

Płaczišny a wězy ßo w bližſchim czißle tychle nowin woſjewja.

W Budyſchinje **S. Beer** pſchi hlownym torhoſchczu 9

delka a po 1 ſkhodze.

Paleny

khofej

ßylnje a czišcże ßłodźazy
punt po 80—200 np.,
po wjetſchich dźělbach poměrnje tuńſchi porucza

Pawoł Pětschka
pſchi drjewowych wikach.

Wubjerne a ßylnje ßłodźazy

khofej

punt po 100 a 120 np.

Dale dobre

likeury

a ßłódki palenz

naležnje poruczam.

Žitny palenz liter 28 np.

Khorla Nowak
na žitnej haßy.

Koſaze koże,

ſajecze, kaniklaze, kocze, kunjaze a tkhórjaze koże po najwjetſchich płaczišnach kupuje

Heinrich Langa
pſchi ſerbſkej katholſkej zyrkwi
a pſchi žitnych wikach.

Czorne a piſßane drastne tkaniny

hładke, ßmužkate a ſ małymi muſtrami,

po jara tunich płaczišnach we wulkim wubjerku meter po 70 np., 80 np., 90 np., 1 mk., 110 np., 120 np., 140 np., 150 np. a dróžſcho poruczam.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy.

Deſki

a hranite drjewo

pſchedawa **Wutołczanſki knježi dwór.**

Wjetſchu kup wobſamknywſchi je mi móžno

najlěpſche Mariaſcheinſke wuhło

jara tunjo wotedawacź. Ssym wot nětka płaczišny ſaßo ponižił.

Dobre wuběranje. **Jenož ßucha twora.**

Emil Lebelt
na dwórniſchczu w Budeſtezach.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 8. Sobotu 22. februara 1902. Lětnik 61.

Swětne podawki.

Sakski ſejm wo jěſdźenju ſ automobilemi.

Rycŕeŕkubleŕ Schrybař nad Žičeńkom je ſejmej petiziju pſchepodał, w kotrejž wo to proſy, ſo bychu ſo khostanſke postajenja, we wukasu wo wobkhodźe ſ automobilemi na ſjawnych puczach wopſchijate, pſchiwótſiće. Deputazija, kotraž je wo petiziji wuradźecź měła, je, ſchtož ſo woſebje mjes ratarjemi jara wobžaruje, wobſamkła, petiziju na ſebi wostajicź. Nasch ſerbſki ſapóſłanz, knjes Ssmoła, je intereſy ſwojich wuſwolerjow ſaſtupujo ſo prózował, namjet deputazije powalicź. Wón namjetowaſche, ſo by ſo Schrybarjowa petizija knjeżeŕſtwu k wjedźenju dała, to rěka, ſo by ſo knjeżeŕſtwo napominało, khoſtanſke postajenja pſche bjesſwědomite, ſjawny wobkhad na dróhach wohrožaze jěſdźenje ſ automobilemi pſchiwótſicź. Hdyž też bě do prědka widźecź, ſo ſejm namjet deputazije njeſacźišnje, dha je knjes Ssmoła tola tón wuſpěch dozpił, ſo je ſo wulka ſejmowa mjeńſchina ſa jeho namjet wuprajiła. Sa Ssmołowy namjet 31, ſa namjet deputazije 45 ſapóſłanzow hłoſowaſche. Knjes Ssmoła budźiſche potajkim jenož 8 hłoſow trjebał pſchidobycź, ſo by namjet deputazije porazył. Pſchiſpomnjenja hódne je, ſo nationalliberalni jako ſaſtupjerjo induſtrije a měſchcźanſzy ſapóſłanzy pſchecźiwo Ssmołowemu namjetej hłoſowachu. W ſwojej rěcźi knjes Ssmoła mjes druhim ſcźěhowaze praji:

„Moji knježa! Dyrbju ſo dźiwacź, ſo deputazija namjetuje, petiziju, kotraž je ſ 500 podpiſmami pſchewodźena, na ſebi wostajicź. Bych měnił, ſo dyrbjała ſo petizija ſ najmjeńſcha knjeżeŕſtwu k wjedźenju dacź, a to cźim bóle, dokelž we wobcźežowanſkej deputaziji někotſi ratarjo ſedźa, kotrymž dyrbjało tola ſnate bycź, kak ſtraſchne je njewobhladniwe ſpěſchne jěſdźenje ſ automobilom ſa ratarjow a ſ zyła ſa wſchitkich, kotſiž ſu na to pokaſani, na dróhach a ſjawnych puczach ſ dobrymi młodymi konjemi jěſdźicź. Ssym dźě pſcheſwědcźeny, ſo ſu tuczi knježa w deputaziji ſa petiziju rěcźeli, ale kaž nětko wot referenta deputazije ſłyſchimy, chzedźa dalſchich naſhonjenjow ſběracź a wocźakacź, hacź ſo wukas, wo jěſdźenju ſ automobilemi wudaty, njewupruhuje. Nó, moji knježa, po mojim měnjenju njedyrbjało ſo pſchedołho cźakacź, ſo by tak daloko njedóſchło, kaž ludowe prajidmo praji: „Haj nětko, hdyž je dźěcźo do ſtudnje padnyło, ſo wona pſchikryje.“ Mi drje hiſchcźe njeje ſnate, ſo je něchtó ſ njewobhladniwym ſpěſchnym automobilowym jěſdźenjom žiwjenje ſhubił, někotre pady pak ſnaju, ſo ſu ſ tym ludźo do ſmjertneho ſtracha pſchiſchli a ſo ſu ſo jenož kaž ſ Božim dźiwom ſmjercźi wukhowali.

Naſpomnju jenož někotre pſchikkady: Jedyn kubleŕ ſ Budeſtecźanſkich ſtron ras ſobotu hromadźe ſe ſwojej dźowku po Nowoſalźſkej dróſy domoj jědźeſche. Tu jemu tajki njekraſnik ſ najdźiwiſchim khwatkom napſcheczo pſchijědźe. Jeho hewak dobry měrny kóń ſo ſpłóſchi. Wón njeſamó ſkoczo ſdźeržecź. Wone ſ woſom po brjoſy 2½ metra hłuboko ſkoczi. Pſchi tym ſo hewak hiſchcźe dobry wós ſłama. Kubleŕ a jeho dźowka ſo ſ woſowymi roſpadankami pſchikrychu, tola, hacź runje běſchtaj ſo jara wobodrěłoj, běſchtaj wjeſelej, ſo ſebi njeběſchtaj ſtawy ſłamałoj. — Potom druhi pad: Jedyn młokowy ſapſchah jeneho kublerja pola Budyſchina, ſ kotrymž jena dźowka wſchědnje do měſta jěſdźi, ſo ſ jenym automobilom ſetka. Kóń ſo ſpłóſchi a pſches pſchěrow ſkoczi. Wós ſo powali, dźowka pſchiſidźe pod wós a zyłe młoko ſo wuliny. K temu mohło ſo rjec, ſo dźowka njeje konja wodźicź wjedźała. Tola mam hiſchcźe wo hórſchim padźe powjedźicź: Jedyn kubleŕ pola Pomorz mi piſche: 20. julija 1901 po ſchoſeju ſ Budyſchina domoj jědźech. Na hórzy pola Kubſchiz ſo dohladach, ſo mi w dalokoſcźi 250 hacź 300 metrow jedyn automobil ſ wulkej ſpěſchnoſcźu napſcheczo jědźe. Ruku ſběhnywſchi wobarajo machach, a moja pódla mje ſedźaza žona ſ běłym ſchantkom wjechlowaſche, ſo by automobil ſaſtał. Rucźe ſ woſa ſkocźiwſchi chzych ſwojeho konja ſa hłowu dźerżecź. Jako něhduſchi gardźiny jěſdny hewak derje wěm, konja wodźicź a ſkludźicź. Tola tu bě wſcho podarmo. Hdyž ſo automobil na něhdźe 6 abo 8 metrow pſchibliži, ſo kóń ſawrócźi a ſ prědkom ſtawaſche. Dokelž jeho nochzych puſchcźicź, mje wón k ſemi ſtorhny a mje 50 hacź 60 metrow ſobu wleczeſche. Pſchiňdźech pod koło, wós mje pſchejědźe a ſ někotrych ranow krwawjo leżo wostach. Něhdźe 5 metrow pſchede mnu ſkónczńje automobil ſaſta. W nim tſjo mużſzy ſedźachu; jedyn ſ nich na mnje ſawoła: „Stańcźe tola!“ Wotmolwich jemu: „Ja dźě tola njemóžu!“ Duž je mje ſběhnył. K temu hiſchcźe jedyn ſuſod ſ naſcheje wſy ſ Budyſchina duzy pſchiňdźe. Wón bě mi pomozny a ſa automobilowym cźiſłkom hladaſche a dokelž žaneho njewidźeſche, prajich: „Moji knježa, proſchu wo Waſchu adreſu!“ Dokelž ju cźi nochzychu prajicź, ſo mój ſuſod pſched automobil ſtaji a praji: „Njepóńdu prjecź, doniž njejſcźe ſwoju adreſu k wjedźenju dali“. Na dobo jedyn ſ jěſdnych na automobil ſtupi a hrożeſche: „Dźicźe, abo ja Waſ pſchejědu!“ a ſ najdźiwiſchej ſpěſchnoſcźu do Budyſchina wotjědźe. Dokelž ſo podawk bliſko Kubſchiſkeho ſaſtaniſchcźa wotmě, ſo hnydom wot tam na Budyſke polizajſtwo telefonowaſche, ſo dyrbi ſo automobil ſadźerżecź. Na ſwonkownej lawſkej haſy jón też lepichu a ſhonichu, ſo je automobilowy wobſedźeŕ jedyn pſchekupz ſ Wrótſławja, kotrehož je poſdźiſcho Budyſki ławniſki ſud k 50 hriwnam pjenježneho khoſtanja ſaſudźił.

Knjes Ssmoła dale praji, ſo najwjazy automobilowych jěſdźerjow jenož k ſwojemu wjeſelu wokoło jěſdźi a ſo jako bohacźi ludźo ſa tajki motor 6000, 8000 hacź 10,000 hriwnow płacźa. Hdyž ſo jedyn ſ nich dla njewobhladniweho jěſdźenja ſ 50 hriwnami pokhoſta, kaž je ſo to w Budyſchinje ſtało, jemu cźežko njeje, tule ſumu ſapłacźicź. Knjes Ssmoła měnjeſche, ſo dyrbjało ſo khoſtanje powyſchicź a polizija krucźiſcho ſakrocźecź.

K Ssmołowej rěcźi ſo žiwa debatta, dlěje dyžli hodźinu trajaza, pſchiſamkny. Ssmołowy namjet ſapóſłanzy Steiger, direktar Schubert, Zeidler, Hähnel a Kokla ſ Khróſcźiz podpjerachu a ſa njón wuſtupowachu. Schtož je ſo pſchecźiwo njewuſchnoſcźi ſpěſchneho jěſdźenja ſ automobilemi rěcźało, w knježeŕſtwje ſawěſcźe njewobkedźbowane njewoſtanje. Ratarjo ſmědźa ſo nadźecź, ſo ſo pſchichodnje ſtrach pomjeńſchi, kotryž je hacź dotal jich ſapſchahom ſ automobilemi hroſył.

Wósborſko-Radwoŕſka żeleſniza pſched ſakſkim krajnym ſejmom.

S tvarom Wósborſko-Radwoŕſkeje żeleſnizy jara pomału dźe. Knjes ſapóſłanz Ssmoła je teho dla, hdyž ſo w ſejmje 1½ miliony hriwnow jako druha twarſka rata žadaſche, knježeŕſtwo napominał, żeleſniſki twar po móžnoſcźi poſpěſchicź. Wón je prajił:

„Moji knježa! Cźeſcźenej deputaziji ſym jara ſa to dźakowny, ſo je wona wyſokej komorje porucźiła, 1½ milijona hriwnow jako druhu twarſku ratu pſchiſwolicź. Wjele lubſcho wſchak by mi a wſchitkim, kotſiž ſo ſa tule żeleſnizu ſajimuja, było, hdy by ſo zyła

ſbytkna ſuma ſa tónle żeleſniſki twar do lětuſchich wudawkow ſtajika, ſo mohła ßo hiſchcże w nětczíſchej finanznej periodże tale ważna podżélna cżara projektowaneje połnóznorańſcheje żeleſnizy dotwaricź. Potom móhło ßo ſkerje lěpje ſapocżecź, żeleſnizu pſches klóſchtrſke ſtrony do Kamjeńza natwaricź. Duż ſtatne kralowſke knjeżerſtwo proſchu, ſo by twar Wósborſko-Radwoſkeje żeleſnizy po móżnoſczi hiſchcże w tejle finanznej periodże dokonjecź dało."

W tym ßamym ſmyßle, każ knjes Ssmoła, tež ſapóßłanzaj Hähnel-Koporczański a Rollfuß-Zitawſki rěcżeſchtaj. Jich próſtwy ßnadź zyle bjes wuſpěcha njewoſtanu. Nowy finanzny miniſter dr. Rüger wobżarowaſche, ſo ßo ſa twar Wósborſko-Radwoſkeje żeleſnizy hiſchcże njeje wjazy pjenjes wudało a ſo doprědkne dżéła hiſchcże njejßu ſkónczene. S debatty je wón ſhonił, ſo ßo wo nuſny twar jedna, kotryż dyrbi knjeżerſtwo do wſchěch ſtron ſpěchowacź. S dobom wón wupraji, ſo je pſcheßwědczeny, ſo je ßnadź Sakſka poßlednje lěta pſchewjele żeleſniſkich twarow pſchedewſała, ſo pak wona ſ zyła a ſ wulka njeje w naſtupanju ludoweho hoſpodarſtwa wopak cżiniła, hdyż je nuſne żeleſnizy twarika. Pſchichod ßnadź tónle nahlad wobkrucźi a pokaże, ſo je ßo ſe żeleſniſkimi twarami troſchku pſchekhwatało, ſo pak ßu ßo wone jako wużitne wopokaſałe.

Njedoßahanju wucżerjow w Sakſkej

budże ßo bliżſche lěta wotpomhacź hodżicź. W druhej komorje ſakſkeho krajneho ßejma je ſtatny miniſter ſe Seydewitz wopowjedźił, ſo ßo wón nadżija, ſo ßo ſa něktore lěta njedoßahanje wucżerjow pſchewinje. Knjeżerſtwo je ſa 10 lět 6 nowych ſeminarow natwaricź dało, ſa kotreż je ßejm 4½ milijona hriwnow pſchiſwolił. Pódla teho ßo dwaj nowaj ſeminaraj twaritaj, tak ſo je w Sakſkej w tu khwilu 22 wucżerſkich ſeminarow. Nakhwilnje je k nim 24 dwójnych rjadownjow pſchiſamknjenych, kotreż bychu 4 nowe ſeminary pjelniłe. Njedoßahanje wucżerjow je ſe ßylnym pſchibywanjom ſchulſkich dżéczi naſtało, kotrychż liczba je ßo létnje wo 16—18,000 pſchiſporika. S wojeńſkej ßłużbu ßo wjele wucżerjow na jene léto ſe ſaſtojúſtwa bjerje; pódla teho 110 — 120 na univerſitach ſtuduje, kotſiż ßo ſ wjetſcha ludowej ſchuli ſhubja.

Nowy złowny tarif.

W komißiji khěżorſtwoweho ßejma, kotraż wo nowym złownym tarifje wuradżuje, ßu zentrumſzy a konſervativni ſapóßłanzy namjet ſtajili, po kotrymż ma ſ namjeńſcha żło ſa zentnar pſcheńzy 3 hr., ſa rożku, jecżmjeń a wowß 2¾ hr., a na najwyſchſche ſa zentnar pſcheńzy 3¾ hr., ſa rożku, jecżmjeń a wowß pak 3½ hr. wucżinicź. Namjet ßu podpißali 13 konſervativni, 7 zentrumſzy, 1 nationalliberalny a reformar.

Wojeŕſtwo pſched khěżorſtwowym ßejmom.

Każ we wſchěch wójſkach, ßo też w němſkim něma poßłuſchnoſcź żada a ßo wojakam druhdy ſe ſtrony pſchedſtajenych ſchiwda cżini. W khěżorſtwowym ßejmje ßu tón krócź, hdyż ßo wo mſdże wójnſkeho miniſtra jednaſche, ßwobodomyßlni, zentrumſzy, Polazy a a ſozialdemokratojo jara wjele njelubych wězow wotkryli, kotreż ßu ßo pjecża we wójſku ſtałe. Bebel zyku liczbu pſchikładow wo pſcheſcżéhanju wojakow poda. W Oldenburgu je jedyn podwyſchk wojakam kaſał, ßo na ſemju lehnycź a ßebi połnu hubu trawy nakußacź. Jedyn druhi podwyſchk w Mörchingenje je jenemu njewottruhanenu mużej ſpytał brodu ſ nożom ſwucżahacź a ju ſe ſchwabliczku wotßmudżicź. Duż je bjes dżiwa, ſo wojazy ſ wójſka cżékaja. Po wobliczenju jeneho bayerſkeho offizéra je wot léta 1871 ſ němſkeho wójſka telko ludźi cżékło, ſo mohł ßo ſ nimi zyły armeekorps poſtajicź. Bebel měnjeſche, ſo ßo pſchewjele cżaßa na wußwětlenje helmow a kneflow, teho runja na paradny marſch nakożuje, mjes tym ſo ßo wuwucżenje w pólnej ßłużbje ſanjechuje.

Polak Chryſanowſki ßo wobcżeżowaſche, ſo ßo ſ pólſkimi wojakami we wójſku ſlě ſakhadża. Tak je ßo jedyn wojak, kotryż je ßwjecżo Bożeje macżerje w ßwojej paßowej knjižy měł, ſ arreſtom na 3 dny pokhoſtał. Měſtu Wreſchnu je ßo bataillon wojakow pſchinuſował.

Sswobodomyßlny Leuzmann Gumbinnenſki prozeß pſchecżiwo podwyſchkomaj Martenej a Hickelej k rěcżam pſchinjeßy a wojeńſku wyſchnoſcź winowaſche, ſo je pſchi wjedżenju prozeßa poſtajenja wojeńſkeho khoſtanſkeho ſakonja pſcheſtupika.

Sswobodomyßlny ſapóßłanz Eickhoff powjedaſche, ſo je ßo w Worbiſu pſchi lonſchej kontrolſkej ſhromadżiſnje wucżeŕ Thila k ßwojemu ßußodej wobrocźił, tola niczo njerěcżał. Njedżiwajcy teho je jeho rytmiſchtr ſ hrjada wutorhnył, ſawołajo: „Feldweblo, napißajcże khadlu, wón je w rjedże rěcżał; w żidowſkej dżécżazej ſchuli mózecże bledżicź, tu pak macże hubu dżerżecź!" Schulſke dżéczi ßu temule podawkej pſchihladowałe. Wucżeŕ je ßo poſdżiſcho wobcżeżował a ßo po wjazyhodżinſkim jednanju, wo kotrymż je ßo pſchikaſało, krucże mjelczecź, wuminował. Na jenej druhe kontrolſkej ſhromadżiſnje je ßo na ſhromadżenych ſawołało: „Wy dżé tu ſtejicże każ błudni!"

Wójnſki miniſter ſ Goßler a generalny major ſ Tippelskirch ßo prózowaſchtaj, pſchednjeßene wobſkórżby po móżnoſczi woßłabicź. Wonaj prějeſchtaj, ſo je pſcheſcżéhanje wojakow poßlednje léta pſchiběrało. Nawopak je wěrno. Rětkole njeje lohko, rekrutow wuwucżicź. 14 % ſ nich je ßo w pſcheréſku ßudniſzy khoſtało, prjedy hacż do wójſka ſaſtupichu. Tucźi ludźo maja ſku ſamóżnoſcź na kompagniju a ſ teho maja ßo wſchelake pſcheſcżéhanja wukożicź. Tež liczba wojeńſkich cżeknjeńzow njeje pſchibywała.

Pruſki prynz Heinrich

je ßobotu popołdnju ſ Bremerhavena na Lloydſkej parnej łódźi „Krónprynz Wylem" ſ pſchewodom do Ameriki wotjěł. W New-Yorku ßo wulkotne pſchihoty k prynzowemu powitanju cżinja. Němſkej njepſchecżelna ſtrona w ſjenoczenych amerikanſkich ſtatach je ſ wopytom prynza Heinricha wjele ſamóżnoſcże ſhubiła, tola njeje hiſchcże zyle womjelka. W ludowym ſaſtupjerſtwje we Waſhingtonje ſapóßłanz Wheeler porokowaſche, ſo ßo ſ prynzom Heinrichom telko hary cżini a praji, ſo je ſadżerżenje ſjenoczenych ſtatow napſchecżo Jendżelſkej poßłużobniſke. Wón ßo na to hórſchcheſche, ſo Amerikanſzy do Jendżelſkeje póńdu, ſo bychu kralej Eduardej ruku koſchili, a ſo ßo woßebje jedyn ſtaw ſ preſidentoweje ßwójby do Londona k krónowanju jendżelſkeho krala poda. Rěcżniży wſchelakich ſtronow pſchecżiwo Wheelerowej rěcżi proteſtowachu. Sapóßłanz Grovenor ßo ſ wótrymi ßłowami pſchecżiwo Wheelerowej rěcżi wobrocźi, kotraż njeßměła pſchi wotjědżenju prynza Heinricha k tutenu jako powitanje amerikanſkeho luda dońcź.

Pruſka wukrajnemu ſkotej mjeſy wocżini.

Sakaſnja, pſchiwożenje żiweho howjaſeho ſkotu ſ Galizíſkeje naſtupaza, je ßo ſběhnyła. Sakaſnja bě ßo 1. oktobra 1895 wudała. Hakle pſched krótkim bě pruſki rataŕſki miniſter ſ Podbielſki ßo na to wobcżeżował, ſo ßo do Bayerſkeje wjele awſtriſkeho ſkotu pſchiwożuje, ſ kotrymż ßo wſchelake ſkótne khoroſcże do Němſkeje ſanoſchuja. W Pruſkej budża drje ßo teho dla njemało dżiwacź, ſo Pruſka nětko ßama zuſy ſkót do kraja puſchcża.

Sběżk w Trieſcże.

W Trieſcże, we hłownym awſtriſkim pſchiſtawnym měſcże pſchi adriatiſkim morju, ßu ßo pjatk a ßobotu tydżenja krwawne njeměry měłe. Tepjerjo awſtriſkeho Lloyda běchu dżéło ſkożili, dokelż jim njechachu dżélanſki cżaß pſchikrótſchicź. K ſtrajkej ßo ſa krótki cżaß nimale wſchitzy Trieſtjzy dżélacżerjo pſchiſamknychu. Anarchiſtojo, ſozialdemokratojo a irridentiſtojo, to ßu ludźo, kotſiż chżedża Dalmatiſku, Iſtriſku a dżél Tirolſkeje, tak daloko hacż w njej Italſzy bydła, wot Awſtriſkeje wottorhnycź a ſ Italſkej ſjenoczicź, ßu ſtrajk ſa ßwoje wotpohlady wuwużicź wjedżeli. Woni dżélacżerjow k naßylnoſcżam naſchcżuwachu. Strajkowarjo po dróhach cżahajo pſchekupzow nuſowachu, thlamy ſawrjecź. Woni ßu wjele tyßaz woknow wubili a mnohe thlamy wupuſcżili. Wjele pkunowych (gaſowych) latarnjow ßu powalili a ſ rokow ſtupazy pkun ſapalili. Poliziſtojo ßo podarmo prózowachu, dżiwuchaм wobaracź, do wojakow, k podtkóczenju njemčerow ſawołanych, ſ kamjenjemi mjetachu. Tucźi ſkónczenje ſ natykhjenym bajonetom poſtupowachu a ludowe cżrjódy tak naſad cżiſchcżachu. Njedżiwajcy teho kamjenje dale na wojakow padachu. Duż wojazy do herjekarjow tſélichu. Na to lud roscżéka. Schtyri wożoby běchu padnyke; ſ nich dwě morwej woſtaſchtej, a dwě běſchtej cżężko ſranjenej. Druhi ras wojazy pſchi Katarinaſkej dróſy do ſtrajkowarjow ſraſychu. Do wotdżélenja wojakow, kotſiż běchu tam poſtajeni, kamjenje a wſchelaki żeleſny grat mjetachu. Wojazy ßo njemóżachu hinak wobaracź, hacż ſo do ludoweje cżrjódy dwójcy tſélichu. Pſchi tym ßo jena wożoba mori, a něktore ßo ſranichu. Njeměrnizy běchu jeneho offizéra a 1 wojaka cżężko ſranili, 1 poliziſtu morili a 4 poliziſtow ſranili. K ſatraſchenju njeměrnikow je knjeżerſtwo nahły ßud wuwołacź dało. Wobydleŕſtwu ßo woſjewi, ſo ßo kóżdy, kotryż budże ßo wójſku a poliziji ſpjecżowacź, pſched ßud ſtaji, kotryż kóżdeho, kotrehoż ſběżkarſtwa winowateho ſpóſnaje, hnydom na ſchibjenzu powěßnje. Teho ßo herjekarjo naſtrózichu, a bórſy ßo w měſcże ſaßo porjad poſtaji. Pjecżoch anarchiſtow, kotſiż ßu njeměry naſchkarali, je polizija ſajała. Jaßnje je

ßo hižo dopokasało, so ßu anarchistojo a woßebje irridentistojo strajkowarjow na policistow a wojakow schczuwali. Trieſtiska wyschnoscz, kotraž se ßamych irridentistow wobsteji, je njeměrnikam, hdyž je ßo hodžiło, polěkowała. S mnohich twarjenjow ßo žarowanske khorhoje smahowachu. We wjazorych městach, z wjetscheho dźěła z Italskimi wobydlenych, teho runja sběžkarjam swoje sympathije wopokasachu. Krwawne podawki w Trieſcze ßu awstriske knjeżerstwo powuczile, so italskemu wobydlerstwu njeje wěricz, a so wone jenož na składnostny wokomik czaka, ßo wot Awstriskeje dźělicz.

Sběžkarske hibanje w Schpanielskej.

W Barcelonje w pokodnischej Schpanielskej hižo někotre njedźele strajkowazy dźěłaczerjo se ßwojimi naßylnoscznemi wobydlerstwo w hrosy dźerża. We wschěch fabrikach je ßo dźěło sastajiło; wobßedźerjow někotrych fabrikow ßu dźěłaczerjo sranili. Wutoru je k krwawnemu srażenju mjes wojakami a njeměrnikami dóschło. Pschi tym ßu ßo 3 herjekarjo morili a 35 je ßo sraniło. Sběžkarske hibanje widomnje pschibywa a ßo też na wokolnoscz wupscheszera; žónske z czerwjenymi khorhojemi po městze czahaju. Wscho hromadże je ßo k strajkej 80,000 woßobow pschisamtko. Wschě khlamy a khosejownje ßu ßo sawrjele, nowiny njemóża wjazy wukhadźecz, też wobkhad po dróhowej żelesnizy je ßo sastajił. Do żelesniskich czahow strajkowarjo z kamjenjemi mjetachu.

Wotdźělenja strajkowarjow ßu dwoje tobakowe khlamy wurubiłe a kamjenje na wós mjetachu, w kotrymž ßo jeczi wjesechu. Młody człowjek schesc krócz z revolwra do żandarmow wutseli, kotsiż wós pschewodżachu. Jedyn żandarm ßo wobarajo napadnika satseli. Wuhlowy skład, w kotrymž bě ßo se stóstniskej ruku woheń sałożił, je ßo wotpalił.

Ssrjedu w Barcelonje strajkowarjo na dróhach barrikady natwarichu. Pschi wojowanju je 20 woßobow żiwjenje shubiło a 170 je ßo sajako. Poßlednje dny njeje ßo na wiki wjazy żaneje zyroby pschinjeßło. Ssnadź ßo skónczńje sběžk z khodom podtkóczi.

W Sabadellu ßu anarchistojo jedyn klóschtr a zkowne twarjenja sapalili.

Wójna w pokodnischej Afrizy.

Nowe wuspěchi burow.

Roskasował jendźelskeho wójska w pokodnischej Afrizy, lord Kitchener, je nusowany był, powjesce wo jendźelskich porażkach do Londona telegrafowacz, kotrež ßo njehodża samjelczecz. Schesc hodżin z pokodnja Johannesburga někotre kilometry wot Heidelberga, ßrjedz Transvaalskeje w kucze mjes dwěmaj żelesnizomaj a pažitych thěžkow ßu burjo 150 jendźelskich jěsdnych pěschkow wobstupili a sajeli.

Dale ßu burjo pola Klippana wotdźělenje dragunarjow jendźelskeho generala Gilberta Hamiltona wobstupili a 46 Jendźelczanow sajeli. Na jendźelskej stronje staj ßo dwaj offizěraj czežko sranikoj, dwaj wojakaj staj ßo morikoj a schesczo ßo sranili.

Skónczńje ßu Jendźelczenjo w bitwiczży pola Besberga 5 morwych, 9 sranjenych a 7 jatych shubili.

* * *

Jendźelczenjo ßu po sdaczu nadźiju spuschczili, so lětża burow pschewinu. Woni ßu teho dla burske żony a dźěczi, kotrež ßo w shromadżenskich lěhwach pola Pietersburga dźerżachu, do Natala wotwjedli.

Shubjenje jendźelskeju wójnskeju łódźow

„Condora“ a „Egerije“ a podnurjenje jeneje parneje łódże w mexikanskim pschistawje, na kotrejž ßo konje a mule sa jendźelske wójsko wjesechu, je w Jendźelskej najhórsche wobojenje sbudźiło. Tukaja na to, so irischy spschißahanzy jendźelske łódże na morju z dynamitom rostsěleja, so bychu ßo sa kschiwdu, kotruž irski lud w Irskej pod jendźelskim knjejstwom czerpi, wjetschili, a z dobom buram z tym pomozni byli. Do wudyrjenja wójny ßu woprawdże Irojo w Amerizy presidentej Krügerej swoju służbu k saniczenju jendźelskich wójnskich a pschekupskich łódźow poskiczili. Krüger je tule poskiczenku se wschej rossudżenoscżu wotpokasał.

Duchowny Bohuměr.

Młodoscz prědarja Bohuměra, kotryž w ßrjedźisnje sańdżeneho lětstotka wumrje, bě z wulkim njesbožom a z mnohej srudobu domapytana. Hižo sahe shubi starschej, a mějesche nětkole w ßyrotowni ßwojeho narodneho města hubjene wukublanje dostacz; pschetož w tamnym czaßu psched lětom 1700 njeběchu tele wustawy hischcże tak srjadowali, kaž je ßo to dźeńßnischi dźeń drje bjes maka wschudżom stało. Wbohe dźěczi bydlachu najbóle hischcże w stuchłych wulkich twarjenjach hromadże, wukhadżachu z rědka na powětr, a dostawachu czasto jeno schpatnje pschiprawjenu, mało mozow dawazu zyrobu.

Wschudżom po městze mórkotachu ludżo, kotsiż běchu schwarnej starschej wboheho hólczeza snali, a prajachu: Schto? Bohuměr dyrbi ßyrotuy hólz bycz a ma tola bohateho wuja, kiż pjenjesy po kórzach měri? To bě stary rěsnik Hněwak, kotryż drje njebě jara bliski pschiwusny Bohuměrej, kotryż pakle bě tola jako kmótr bóle dyżli żadyn druhi měschczan winowaty, ßo wo hólza staracz. Hdyż bě jemu tuto powědanje k wuschomaj pschischło, hańbowasche ßo tola trochu a da ßebi wopuschczeneho Bohuměra do domu pschiúcz. Dokelż pak mějachu ßo hižo jeho ßamßne dźěczi doscz hubjenje pschi tutym twjerdym mużu, wjedźesche ßo nowemu pschikhadnikej hischcże wjele srudnischo.

Bohuměr bě wot domu dobry hólczez z mnohimi darami; teho dla pschiwobroczi jemu też schulski wuczeř swoju luboscz a wjedźesche stareho Hněwaka ßamo k temu pscherěczecz, so jemu posdźischo wustaw wopytowacz da, na kotrymž ßo mkodźi ludżo na wyßoku schulu pschihotowachu. Ale jedyn brach mějesche nasch Bohuměr, kotryż budźische jeno rosomne wukublanje mohła wotstronicz: wón bě mjenujzy jara lohkomyßlny a khwatny, schtož dźě je pola wobdarjenych a żiwych hólzow jara husto.

Skeho ani njemyßlo, ani njechzyjo, naczinu ßebi z tym tola mnoho mjerjanja a schkody. Twjerdoscz jeho sastaracżerja satraschi drje jeho potom hacz do tschepjetanja, ale njepolěpschi jeho. S Božim dopuschczenjom pak sta ßo něschto, schtož je na jeho moraliske wukublanje podstatnje skutkowało.

Mischtr Hněwak njeda ßo nihdy na nihdy pohnucz k temu, mkodżenzej dostudowacz dacz, runjež bě wußwědczenje wuczerjow sa njeho hacz nanajlěpsche. „To płaczi pschewjele! Hólz móże rjemjeßko nawukuczi!“ To bě pschi tóżdym pospyczże, jeho dobycz sa Bohuměrowu nakhilnoscz, stajnje rěsnikowe poßlednje ßkowo. A tak zyle wopak wón też njemějesche.

Tola sdasche ßo, so naschcho Bohuměra woßebity pokiw Božeje pschedwidźiwoscże na wuczene powokanje pokasowasche. Mkodżenzowa njebo macz mjenujzy, dokelż bě w Kielu rodżena, mějesche tam bliskeho pschiwusneho, kiż bě prjedy pschekupz był, ale bankrot sczinił, posdźischo pak ßo pschi wjetschim sbożu ßo nimale saßo shrabał. Tutón nětkole, shoniwschi, kak ßo jeho mkodemu wujej wjedże, namokwi ßo k temu, jeho pola ßebje pschijecz a jeho darmo dżeržecz, jeli so chzył tamnischu wyßoku schuln wopytowacz. Bohuměr ßo jara swjeßeli na tutym njenadźitym sbożu; skoro hischcże bóle wjeßelesche ßo mischtr Hněwak, dokelż móżesche nětkole na pschistojne waschnje ßwojeho móta zyle wotbycz. Lědom běsche z měschczańskeje schule puschczeny a hižo jeho honjesche, so dyrbi kofert pakowacz, pschi czimż jemu rosliczowasche, schto bě kóżdy kusk drasty płacził. Na poßledku pytasche hischcże dołho w móschni, prjedy hacz ßo nětkore tolerje na pucz wot sbytkneho mamona wotdźělichu. —

„Nětkole ßym ßwoju winowatoscz dospołnje dokonjał!“ rjekny pschi rosżohnowanju; „twój wuj móże tebje nětkole też tak dołho měcz, kaž ja. Wjele sboża na pucz!“

Płaczo wopuschczi Bohuměr tónle dom; nichtó njeplakasche psche njeho, hacz stary samkarski wotroczk, kiż tu na podružnistwje bydlesche. Tón se ßwojim mkodym pschecżelom tak derje měnjesche, so jemu pschi rosżohnowanju se ßwojeje khudobneje kożaneje móschnicżki twjerdy toleř k wopomnjeczu, kaž wón praji, z mozu poskiczesche. Tamuy pak njeda ßo pohnucz, so by pjenjes pschijał. Sa to wuproßy ßebi maku wěz z jeho dźěła. Samkar da jemu nóżnje, sapodobne na wulki nóż, w kotrychż běchu wschelakore kruchi samkarskeho gratu.

Khłódne nasymske ranje kroczesche mkody student psches tu horu, kotrejež lěßowy wjerschk bě najdalscha mjesa jeho dotalnych wukhodow była. S lohkej kurjawu, kotraž ßo nad dołom rosběża, rosronichu ßo też z dobom wschitke srudne czucża jeho hubjeneje mkodosczże, a z pruhami rańscheho ßłónza sesłhadża jemu ßłódke czucże hischcże żenje njewużiteje ßwobody, kiż jeho z nutrnej radosczu napjelni.

Hižo bě bjes maka pokojzu pucża woteschoł; tu dozpě posdże wjeczor do městacżka, so by tam pschenozował a nasajtra saßo dale pucżował. Knjes kmótr Hněwak bě ßo se ßnadnym pschepitkom hižo wo to postarał, so móżesche ßebi Bohuměr pschezo jeno tajki

nózlěh wubracź, kajkiž je khudemu pěschi pucźowazemu pschimĕrjeny. Tež w jeho dźenžnischej hospodźe njebĕchu woženi pucźowarjo. Jeno nĕkotsi wósnizy žedźachu w niskej sakurjenej stwi; tež pucźowazy rjemjeźlnizy, na dowol puschcźeni wojazy, kaž tež nĕkotsi hosczo s mĕsta; duž mĕjachu studenta, hdyž žo k nim na kawku žyže a žo wježely do jich rĕczow mĕschesche, bjes dwĕla sa najwucźenischeho mjes žobu; teho dla žo sdasche, so jemu tež czeszczowny mĕschczan, kiž žo pschi nim žyže, s wožebitym spodobanjom pschipožkuchasche, runjež žo druhdy na mlodźenzowe pschekhwatane wuprajenja požmĕwasche.

Pschi zykym rosmolwjenju pschistupi hosczenzar k žwojemu khamorczkej na scźĕnje, wotamkny a pschinjeży s njeho czežku mósched k žwĕzy sa blido, so by s njeje drobne pjenjesy k wróczodawanju wubjerak. —

„Knjes hosczenzar“, rjekny žortniwy Bohuměr, „dowol wón mi ras mažnycź do pokladnizy; sa to žmĕ žebi tež s mojeje móschnje horschcź wuwsacź.“ —

„Haj wschak“, wotmolwi hosczenzar, žort se žortom wotrunajo, „jeli so žebi myžli, so ma wjetsche prawo na to, dyžli ja, dha njech žo k temu ma!“

„S tutym wuměnjenjom wschak dyrbju to wostajicź!“ rjekny Bohuměr, a pytny, hdyž jemu tamny móscheń poskicźesche, na hosczenzarjowym porscźe kluczik do pjenježneho khamorczka. Tu spózna pschipadnje, so je jeho kofrowy kluczik runje tajki; s dźĕczazej njeroshladnosczu a wczipnosczu chzyssche žo wón, hdyž bĕ hosczenzar sažo samknył a žo wotžalił, tež pschepokasacź, hacž je woprawdźe tak. Stwu pschekroczjwschi pschistupi do khĕtro czmoweho khamorczkoweho kuta a pospyta žwój kluczik. Stlóczi a woprawdźe dukczka žo wotewrichu! W tym wokomiku saczu, so je nĕschto njepschekladžene skucził. Wustróżany samknu spĕschnje a žyže žo sažo na žwoje prjedyssche mĕstno sa blidom. „To drje žo tola nichtó dohladał njeje?“ pomyžli žebi žam pschi žebi; pschetož wschitzy hosczo horlìwje bjeżadowachu. Ale tuta nadźija žo na jeho njesboże njedopjelni. Ssužod hrożesche jemu srosymlìwje s porstom, ale njepraji niczo dale. Bohuměr wobžarowasche, pyrjo žo s hańbu, posdźe žwoju dźĕczazu wczipnosczź. A runje tuta hańbiczìwosczź sadźĕwasche jemu, so žo tamnemu czĕstnemu mĕschczanej sjawnje njewusna. Tón tež to posdźischo na to wjele njedźiwasche, a Bohuměr žo pschi tym bórsy sažo směrowa.

Sswoju maku worczìsnu hischcźe wjeczor sapłacźi, so mohł rano s prĕnimi serjemi sažo dale pucźowacź; potom lehny žo pschi druhich sparnych towarschach na roseżkanu žkomu, kiž bĕ sady w hosczinskej stwĕ pschiprawjena.

Nasajtra rano bĕ wón lĕdom hodźinu pucźa pschi žmĕrkach psches polo woteschoł, tu wuhlada nasdala nĕschto ludźi, kotsiž s mozu po žamžnym puczu sa nim pschihnachu. Bórsy spósna w nich wojakow; a dokelž w tamnym czażu dosczź czasto s mozu do wojakow najimachu, wustróża žo jara, so mohło žo tež jemu nĕschto podobne stacź, pschetož zyke polo bĕ prósdne a nichtó tam njebĕ, tak so budźische jeho wołanje podarmo było. Se strachom, kiž bĕ w nim na dobo wotucźił, da žo do czĕkanja; wón bĕżesche nĕtkole, so by žwojim pschescźĕharjam wucźeknył, tež prĕki psches pola do bliskeho hraboweho lĕska, schtož jeno móżesche dokhwatacź. Ale sdasche žo, so bĕchu žebi na jeho czeknjenje do boka hižo do czażа pomyžlili, a so bĕchu tež tam pomocznikow postajili; pschetož lĕdom žebi myžlesche, so je pschescźĕharjam sbożownje wucźeknył, tu wustupitaj dwaj druhej s husczìny pschecźiwo njemu; jedyn, tołsty žukaty, kij dźerżo, kotryž hrożo na wboheho czĕkazeho sasbĕże, pschimny jeho se žkowami: „Wón je mój sajaty!“ —

„Schto dha žym ja sawinył?“ woprascha žo mlodźenz.

„To žo pokaže“, bĕ wotmołwa, „nĕtkole pój, marsch, wróczo do mĕsta!“

Tež wojazy dóńdźechu nĕtkole, a wsachu jateho do žrjedźa. Bohuměr dyrkotajo sczĕhowasche. Doschedschi tam, wotedachu jeho žudnikej, kotryž na jateho hnĕwnje sarĕcźa, jeho pschepytacź a to, schtož mĕjesche pschi žebi, skhowacź da. —

„Nĕtkole tež won s pjenježnej móschnju!“ rejachu na njeho.

Pomyžli žebi na strach, kiž njesbożownecho pschewsa, hdyž shoni, so bĕchu žo sańdźenu nóz hosczenzarjej jeho pjenjesy pokradnyke, a so bĕ žo prajiło, so je Bohuměr hižo wjeczor khamorczk mjelczo wotamkał, tak so mózachu jeno jeho paduschstwa winowacź. Wotewsaty kofrowy kluczik žudnik hnydom na mĕstnje pospyta, a hdyž bĕ žo s nim woprawdźe wotamkło, rjekny wón hanjo jatemu:

„Dha dźĕ ty žwojich ditrichow ani trjebał njejžy!“ —

Na njesboże bĕchu mjenujzy w nózjnjach, kotrež bĕ wot samkarskeho na wopomnjecźe dostał, tež woprawdźe nĕkotre tajke pschiprawy. (Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S **Budyschina.** (Wojeński czeknjeńz.) Jedyn rekrut 12. kompagnije pĕschkowskeho regimenta czižło 103, Arthur Fischer se Zitawy, je sańdźeny tydźeń czeknył. Hacź dotal nimaju hischcźe sa nim žaneho žłĕda.

— (Spytane žamomordarstwo.) Póndźelu dopołdnja bĕ žo jedyn rekrut 6. kompagnije pĕschkowskeho regimenta czo. 103 na łubi w nowych kasarmach wobwĕżnył. Na sboże žo jeho hischcźe s czażom dohladachu a jeho hischcźe żiweho wotrĕsnychu.

— Lubijska banka. 14. februara je žo w pożedźenju dohladowarskeje rady wotsamknjenje sańdźeneho wobkhodneho lĕta pschedpołożiło a žo wobsamkło, 4293 hriwnow 95 np. na mobiliarny a ležomnostny konto, 100,000 hriwnow na reserwny fond wotpiżacź a s czistheho dobytka, 242,780 hr. 38 np. wuczinjazeho, 202,500 hr. k wudźĕlenju 4½-prozentowskeje dividendy a 27,422 hr. 25 np. jako dividendu sa dohladowansku radu, direkziju a sastojnikow nałożicź a sbytne 12,858 hr. 13 np. na nowe liczenje sapiżacź.

— Nasch sażkužbny krajan a wubjerny wumjelz, knjes komponist Bjarnat Krawz w Draždźanach, pschezo wjazy žławy dobywa se žwojim derje snatym žónskim khorom. Tak spĕwasche s nim 9. januara pschi žwjedźenju, kotryž bĕ pschedžyda 2. komory naschego žejma, tajny radźicźel dr. Mehnert, wuhotował. Na programje tež serbskej pĕżni: „Hanka, budź wjeżeła“ wot Kozora, a narodna: „Borczecź, morczecź druhdźe chzemy!“ (němski pschełožk wot Krawza). Tež je žo žobotu, 1. februara, pod kantorom Schöne jeho 5hłóżnje wobdźĕłany serbski narodny spĕw: „Spiwajśo źins wjasele!“ we Frauenkirche w Draždźanach wubjernje spĕwał. Niz mjenje žnĕjesche tutón khor wulku khwalbu 3. februara na žwjedźenju Draždźanskich žurnalistow. Bjes dźiwa, so žo sakożeński žwjedźeń Krawzoweho snamjeniteho ensembla 14. februara s najwjetschimi sympathijemi wschĕch wumjelstwu a hudźbje dobrych worschtow resideny wocźakowasche. Bóh pak žohnuj nascheho lubeho Krawza, spożecź a sdźerż jemu czerstwu myžl, sahorjenje a tworjazeho ducha k dalschim skutkam k czesczi žwojeho ludu — a tež trochu wjazy porosymjenja jeho dźĕławosczi mjes krajanami — jemu wobradź!

„Łužica.“ Zykemu nakładej dźenžnischeho czižła nascheho czażopiża pschipołożichmy 1. czižło „Łużicy“ 1902. Poruczamy s tutym „Łużicu“ wschĕm czitarjam a naschim pschecźelam najwutrobnischo. Sawĕsczе hischcźe mnosy spominacźe na „Lipu Serbsku“ a na „Łužiskeho Serba“. W podobnym duchu chze tež „Łużica“ lud sabawjecź a wucźicź, a to w rĕczi, wschĕm worschtam derje srosymlìwej. Teho dla wocźakujemy s redakziju „Łużicy“ s dowĕru tež my, so dobra wola, žwĕrna próza a lubosczź k wĕzy njewuklinczi tón krócź na prósdne, ale so budźe s wuspĕchom krónowana. Zyle derje by tajka „Łużica“ w naschich wobstejnosczach mohła 1000 wotebĕrarjow mĕcź — a wjele wjazy. Potom by žo sa to tež nĕschto podacź hodźiło, a bórsy by potom „Łużica“ sa mĕżaz dwójzy k wam khodźiła. To daj Bóh! — Dodawamy, so s mĕrzowym czižłom „Łużicy“ wunźe tež prĕni krócź pschiłoha sa dźĕczi, kotruž hižo do czażа s radosczu witamy a jej wjele sboża na pucź pschejemy do žerbskeho kraja. Wschо druhe a wjazy macźe we „Łużicy“ žamej; njemjetajcźe ju na žane waschnje precź, ale pschecźitajcźe žebi ju! Tež žebi tuto czižło skhowajcźe a pschichodne žebi skasajcźe w prawym czażu tam, hdyž nasch czażopiż bjerjecźe. Tam žo skasanja, a tež pschedplatne (2 hr. lĕtnje), s pschiłohu sa dźĕczi 2 hr. 75 np. (wot mĕrza 1902 hacź do mĕrza 1903) pschijima; wožebje, wě žo, pola administratora (Caplan Andritzki, Ralbitz, Post Rosenthal bei Kamenz i. S.).

Se Sczijez. W tudomnej syenitowej skale, w kotrejž žo hewak jenož plestrowanske kamjenje dźĕłaju, žu sańdźeny tydźeń 1¾ kubikskeho metra wulki a 120 zentnarjow ważazy syenitowy kamjeń wotsĕlili a wotkałali. Tsjo dźĕłacźerjo mĕjachu pjecź dnjow dźĕłacź, prjedy hacź hobora se skały wukulachu. Na Ratarowskim sastanischczu žu kamjenisko na żelesniski wós sbĕhnyli, so by žo w Semizach wobdźĕłało a toczìło. Najskerje budźe žo kamjeń jako sakożk jeneho wulkeho pomnika wužicź.

S **Makżez.** Wutoru popołdnju ¾5 hodźin je s Wehserez maśiwneho kowarskeho twarjenja woheń wudyrił. S domjazeje nadoby je žo nimale wschо spaliło. Na haschenje žykawy s Daliz, Bórka a Židowa pschijĕdźechu; s nich bĕ Daliczańska prĕnja. Dźeń posdźischo je žo hischcźe poradźiło, s wotpaleneho doma dwaj swjerschnikaj a nĕkotre pożleschcźa wukhowacź. Kak je woheń nastał, njeje

hischcże wujaßnjene, tola ßo měni, so je na nim dodżerżany wuheń wina. S wulkim sbożom bě, so wětr wot ranja stejesche, budźische=li wón wot wjeczora dul, by zykej wży, s wulkeho dźěla s twarjenjow, se ßlomu krytych wobstejazej, wulki strach hrosyk.

S Makeje Borschcze. Sańdżenu njedżelu je tu dźěłaczerka Wollmannowa w czežkich myßlach ßwojenu żiwjenju s wobwěßnjenjom kónz czinika.

S **Pschiwcziz.** Pjatk 14. februara wjeczor wokoło ½11 hodżin je ßo tu se ßlomu kryta bróżeń tyscherja a żiwnosczerja Hajny wotpalika. Woheń je něschto ßyna a czischczazu a ßykanjowu maschinu sniczik.

S **Dobroschez.** K slotemu kwaßej tudomneho wumjeńkarja k. Kunatha, na kotryż ßo hižo w poßlednim czißle spomni, ma ßo hischcże dodacz: Na dnju sloteho kwaßa buschtaj k. Kunath a jeho mandżelska wot knjesa fararja Handrika domach ßwjatoczńje pożohnowanaj. Jeho Majestosc nasch lubowany kral Albert je jimaj ważnemu dnjej ßwój wobras jako dar spożczik. Na hornim wobkuku je snamjo kralowskeho dara kralowska króna. Knjes Kunath je stary veteran s lěta 1848, s kotrychż je jenoż hischcże jara mało żiwych. Wón w lěcże 1848 w Draždżanach pola regimenta „Krónprynz Albert" jako wojak ßkużesche, hdyż revoluzija wudyri. Tehdom mějesche jako podwyschk czesc, krala w hrodże strażowacz. W tej ßamej nozy pak je krala na kóńi na twjerdżisnu Königstein pschewodżak. S rjanym darom je nasch lubowany kral stareho ßwěrneho wojaka czesczik a swjeżelik.

S **Rjeßwaczidła.** Pschichodnu wutoru budżetaj tu prjedawschi sahrodniski żiwnosczeŕ a nětczischi wumjeńkaŕ Handrij Měschcer a jeho mandżelska Hańża rodż. Czochez skoty kwaß ßwjeczicz.

S **Bukez.** S dalokeje wokolnosczże běchu ßo sańdżenu njedżelu Sserbja k nam seschli, so bychu s naschim ßerbskim towaŕstwom jeho sakożeński ßwjedżeń w Heimrichez hosczenzu ßobu ßwjeczili. Wjeczor ½8 hodżin bě hosczenzowa sala napjelnjena, a dokelż ßo njeßmědżesche pschepjelnicz, dyrbjesche ßo wjele pschikadnikow domoj wróczicz. Mnohosczż pschitomnych knjes pschedßyda Wojnaŕ se Żornoßyk s wutrobnymi ßkowami powita, kotrež se ßkawu na Jeho Majestosc krala Alberta wuklinczachu. Shromadżeni stanywschi „Krala Bóh pożohnuj" wuspěwachu. Hnydom na to ßo sawěschk psched dźiwadkowym jewischczom sběhny, a naschi hižo jako dobri pschedstajerjo snaczi towaŕstwowi ßobustawy hrajachu: „Kukeczanski kaseńk." Knjes Mitasch jako „korczmaŕ" ptaka wottsěli. W pschestawzy po hrě saniesży ßo: „Bratsja, dajcże město spěwej." Po tym ßo wjeselohra „Prěni wobjed" pschedstajesche. Pschihladowarjo dyrbjachu ßo ßmjecz, so ßo jim ßylsy ronjachu, tak żortniwje knjes Mitasch „assessora" pschedstajesche. Jemu ßo s wuspěchom runacz pytachu knjeżnje Hußakez a Pilakez a knjesaj Rachlowz a Hußak. Duż bě derje saßkużeny dżak, so poßkucharjo hrajerjow a hrajerki wjazy krócz na jewischczo żadachu. Knjeżna Hußakez ßo sa tole poczesczenje se sczěhowazym hróncżkom podżakowa:

Saßo je ßo minyło
Nasche ßerbske dźiwadło,
Wsmicże nasch dżak wutrobny
Sa wasch wopyt bohaty.

Njech wón ßwědczenje nam dawa,
So 'schcże Sserbstwo njepschestawa.
Duż Wam pscheju sa tón krócz
Strowy domkhód, dobru nóz! S. we W.

S **Bukez.** W poßedżenju tudomneho rataŕskeho towaŕstwa je sańdżenu ßrjedu knjes profeßor Brugger jako sastupjeŕ wokrjeßneho rataŕskeho towaŕstwa pohonczej Janej Augustej Ssymankej, 25 lět na knjeżim kuble w Drożdżiju ßkużazemu, poskoczenu ßlěbornu medaillu, a dźěłaczerjej Handrijej Löfflerej, kotryż je 27 lět na knjeżim dworje w Pomorzach dźěłaŕ, pschipósnawanski diplom s pschihódnymi ßkowami ßwjedżeńszy pschepodaŕ. Tež knjes faraŕ Kubiza mějesche hnujazu rěcz, s kotrejż wusnamjenjeneju k dalschej ßwěrnej ßkużbje napominasche a jeju jako pschikład druhim pschedstajesche. Ssymank wot knjesa barona Bleichrödera a Löffler wot k. inspektora Weißfloga hischcże nahladny pjenjeżny dar dostaschtaj.

S **Wósborka.** S Kschischowa bě tele dny do jeneje tudomneje korczmy człowjek s wotpohladom pschischoł, so by ßo do ßyteje wole napił a potom korczmarja wo worczisnu sjebaŕ. Sso wopiwschi ßebi wón sdacże dawasche, so twjerdże spi a ßo se żanym ßrědkom njeda wubudżicz. Korczmaŕ, kotryż chżysche darmaczkahladarja wotbycz, teho dla pachoła na haßu won donjeßy, a so ßo njeby s wosom pschejeŕ, jeho pod jedyn juchowy ßud położi. S nějakim pschipadom pak ßo na dobo ßud woczini, a bruna juschka na saspaneho piczka dele pluskotasche. Schtoż njebě prjedy żana człowska mudrosczż samohka, ßylnje wonjazy amoniak dokonja. Piczk na dobo wostróßbiwschi na nosy skoczi a na njekniczomnosczż człowjekow ßantorjejo ßo skoku wotßali. Bruna wonjaza kupjel bě rucże jeho alkoholowe sajědojczenje wulěkowaka.

S **Lubija.** W tudomnej Römerez barbjerni ßo póndżelu dźěłaczerjej Scholta a Johne schczěkaschtaj. Pschi tym Scholta s nożom ßo wobarajzy ßwojeho pscheczela k wutrobje kłó, so ßo tón na semju swjesy a bórsy po tym wudycha. Lohkomyßlneho kakarja ßu sajeli.

S **Kamjeńza.** Jedyn wojak tudomneho regimenta ßo ßrjedu do jeneho towaŕscha se ßwojej tsělbu saměri, měnjo, so je tsělba psche wutsěl swěsczena. Temu pak Bohu żel njebě tak. Rosbuchanska patrona ßo wutsěliwschi wojaka tak straschnje we wobliczu srany, so dyrbjesche wón hnydom lěkaŕsku pomoz pytacz.

S **Wyßokeje** pola Wóßlinka. Ssrjedu rano je ßo se ßlomu kryta bróżeń tudomneho kublerja Naczaka wotpalika. Sa něhdże 550 hriwnow żita a rólneho gratu je ßo sniczisko. Nadoba bě sawěsczena.

S **Ralbiz.** Nasche burske towaŕstwo wotmě póstnizy póndżelu ßwoju hłownu shromadżisnu w Konjezach. Wona ßo s jara powuczazym a sajimawym pschednoschkom k. inspektora Ditricha s Budyschina woziwi. W derje srosymlinej, psches hodżinu trajazej rěczi powuczi wón pschitomnych wo wocżehnjenju młodeho skotu, woßebje czelatow. Mnohi poßkuchaŕ dyrbjesche wusnacz, so je dotal wjele wopaczneho w tutym nastupanju czinił a tak husto ßam wina był na něktorym njelubym njedostatku.

Sliczbowanje sańdżeneho lěta pokasa

13,530 hriwnow 61 np. dokhodow a
11,464 „ 61 „ wudawkow; potajkim

2066 hriwnow — np. w pokkadnizy wosta.

Czyste towaŕstwowe samożenje wysche snateho twara a wschelakich wężow atd. wuczinja w tu khwilu 2191 hriwnow 87 np.

Knjesaj kublerjej P. Lebsa s Ralbiz a P. Janza s Konjez sliczbowanje pschehladataj.

Pschedßydstwo a wubjerk ßo jenohłóßnje s nowa na tsi lěta wuswolischtaj. Hdyż bě ßo hischcże wo pschikupnych hnojach a ßymjenjach wujednało, skónczi ßo shromadżisna, kotruż běschtaj też wot spoczatka kk. skótny lěkaŕ Mißbach s Kamjeńza a kubleŕ Schewczik s Wudworja s wopytom poczesczikoj.

Pschisspomnicz ßo hischcże móże, so bě k. Ditrich pschipósnawaze diplomy sa loni w Konjezach wustajeny a premërowany skót ßobu pschinjeßł.

S **Draždżan.** Sańdżeny pjatk wjeczor je w tudomnej hojerni jedyn s naschich najßwěrnischich Sserbow, knjes Handrij Bohuwěr Symny, wumrjeł. Wón je dlěje dyżli 10 lět ßerbskemu towaŕstwu „Czornobóh" jako ßobustaw pschißłuschaŕ a pjecz lět s jeho pschedßydu był. Kajke saßkużby je ßebi njebocżiczki wo roswicże tehole towaŕstwa dobył, je niz jenoż ßobustawam wědomne, ale wschitkim, kotsiż ßu w nim wobkhadżeli. Hdyż ßo w lěcże 1896 narodopißna wustajeńza wotmě, bě knjes Symny jedyn s tych, kotsiż na njej ßerbski musej naprawichu a wschě ßwoje mozy do ßkużby tejele węży stajichu. S jeho ßmjerczu je ßo Draždżanskim Sserbam jedyn s jich najdżěławischich wjednikow wsaŕ, a se żarowazej wutrobu ßu woni jeho k poßlednjemu wotpoczinkej pschewodżili. Jeho ßwěrne wopornitwe skutkowanje sa sbudżenje a shromadżenje Draždżanskich Sserbow stajnje w dżakownym wopomnjeczu wostanje.

S **Kulowa.** Pjatk tydżenja wjeczor je jena ßkużobna dżowka s Dubrjenka na jenej torfowej kuzy blisko Paßtrnakez młyna częło jeneho muża namakała, kotryż je tam po sdaczu smjersnył. Morweho jako dźěłaczerja s Czißowy spósnachu, kotryż bě ßo psched něktorymi dnjemi wot doma shubił.

S **Wojerez.** Do pruskeho krajneho ßejma je sakonjowy naczisk, nastupazy twar makeje żelesnizy, kotraż ma ßo s Khoczebusa psches Wiki a Blunjo do Wojerez a s wotnohu do Hródka natwaricz. dóschoł. Sa tule żelesnizu ßo 4,080,000 hriwnow żada. Ssejm żelesnizu bjes dwěła pschiswoli. Wjele bóle hacz sa Wojerowsko=Khoczebuskej żelesnizu pak wobydlerstwo Wojerowskeho wokrjeßa sa żelesnizu wot Wojerez do Rakez żada. Jeli so by ßo sakske knjeżerstwo sarjekło, żelesnizu s Rakez k prukim mjesam natwaricz, chzedża pjecza sa tule krótku pschestrjeń elektrisku żelesnizu pschiprawicz. Dowolnosczż k temu měła wschak ßo też hakle wot sakskeho knjeżerstwa wuproßycz.

S Hór. Njedźelu tydźenja je ßo nasche nowe pohrjebniſchczo poßwjeczíko a ßo na nim ſ dobom prěnje cźěko khowako. Spodźiwny pſchipad je, ſo je prěnja ſprózna putniza, kotraž je na nim wotpocźink namakała, 85 lětna wumjeńkarka Hana Motſowa, kotraž je tu dołhe lěta ſ cźěkowej żonu była.

Se **Sſeho Komorowa.** Na żeleſnizy mjes Rólanami a Lauchhammerom ßu pjecź wulkich kamjenjow namakali, kotrež ßu ßo tam widomnje ſ wotpohladom położiłe, ſo by ßo ſ nimi jedyn żeleſniſki cźah ſwrócźił. Na wußlědźenje ſłóſtnika je żeleſniſke ſarjadniſtwo 100 hriwnow myta wuſtajiło.

S Ptaczej. Sańdźeny ſchtwórtk 13. februara je kralowſki krajny radźicźel knjes Schwarz tudomnemu wojeŕſkemu towaŕſtwu ſ pſchicźinu jeho 25lětneho wobſtacźa khěžorowy hnadny dar, ſ khorhojneho banta a khorhojneho hoſdźa wobſtejazy, ſ jadriwej rěcźu pſchepodał, kotruž ſe ßławu na khěžora ſkónczi. W mjenje wojeŕſkeho towaŕſtwa ßo towaŕſtwowy ſapißowaŕ knjeſej krajnemu radźicźelej dźakowaſche a jemu ßławu wunjeßy. Pſchi poſdźiſchej bjeßadźe hiſcheźe knjes krajny radźicźel tudomne wojeŕſke towaŕſtwo ßławjeſche.

Přilopk.

* Wosy 4. klaſſy w Saſkej ßo pſchiſprawniſche cźinja. Jich durje ßo tak naprawja, ſo budźa ßo wone na lěwizu a prawizu wocźinjecź hodźecź. Dale dyrbja ßo w nich nuſniki pſchiprawicź, kaž je ßo to we wosach druhich klaſſow hižo dawno ſtako. S perronſkej ſawjeru a ſ pſchikrótſchenjom ſaſtawanſkeho cźaßa je druhdy pucźowarjam njemóżno, nuſnik na ſaſtaniſchczach wužicź. Ssnadź ſarjadniſtwo ſtatnych żeleſnizow k temu dóńdźe, ſo wosy ſchtwórteje klaſſy też ſ hrabjemi k powěſchenju draſty a kłobukow wuhotuje.

* (Duell.) Pſchißażny żud w Hannoverje je najenka ſtatneho kubła Falkenhagena, kotryż je krajneho radźicźela ſ Bennigſena w duellu morił, k twjerdźiſnje na 6 lět ſaßudźił. Krajny radźicźel ſ Bennigſen bě Falkenhagena na duell żadał, dokelż bě tutón ſ jeho żonu mandźelſtwo łamał. Żona bě młodeho cźłowjeka ſawjedła.

* (Njeporadźene rubjeżne morđaŕſtwo.) We Weißenfelſu ſtaj wěſtý Brendel a Ordnung ſpytałoj pſchekupza Klözziga wjecźor w jeho khlamach ſaraſycź a potom wurubicź. Klözzig, mały, ale ßylny muż, je pak ßo nadpada, pſchi kotrymż je pſchi ßamym żiwjenje ſhubił, ſ wulkej duchapſchitomnoſcźu wobrół. Nadpad je ßo na tajkele waſchnje ſtał: Brendelej, kotryż je prjedy pola Klözziga ſ kaßěrarjom był, bě měſtnoſcź w khlamach ßwědomna. Wón wjedźeſche, ſo w pjenjeżnym khamorje pſchezo něhdźe 1000 hr. leži, a ſo Klözzig khamorowy klucź na rjecźaſu w lěwym kholowowym ſaku pſchi ßebi noßy. Brendelowy plan na to dźěſche, Klözziga moricź a potom hromadźe ſ Ordnungom pjenjeżny khamor wurubicź. Wón ßo ſ winowej bleſchu w khěži pſched khlamowy wukhod poſtaji, ſo by Klözziga k ſemi poraſył, hdy by jako poßledni ſ khlamow wuſchoł. Ordnung bě ßo prjedy teho w khlamach ſady jeneho khamora ſkhował a dyrbjeſche, jeli ſo Brendel njebudźiſche Klözziga hnydom morił, jeho ſe ßekeru ſaraſycź. Tónle plan pak ßo ſ woßobami pſchekaſy, kotrež pſchipadnje pſches khěżu khodźachu. Duż dyrbjeſche Brendel cźeknycź a Ordnungej pſchewoſtajicź, njeſkutk wuwjeſcź. Tutón ſe ßekeru ſady khamora cźakaſche, hacż bě Klözzig ßwojich ludźi ſ khlamow puſchcźił a elektriſke ßwětło wotſtajił. Potom ſe ßwojeje khowanki wuſkocźi. Wón tſi krócź do ßwojeho wopora dyri. Hacż runje krej ſ cźuram běżeſche, nadpadnjeny ßekeru ſhrabny a ßo potom ſ nadpadnikom wo żiwjenje běđźeſche. Khamorowe durje, ſchkleńcźane wokna ßo rosbichu, a ſawjera ßo ſ dźěła ſłama. Klözzig pſchi tym, dokelż bě wjele krewje ſhubił, woſpjet woßłabny, tola ßo jemu poradźi, do Ordnunga woſpjet ſe ßekeru dyricź, jeho dwójzy kußnycź a potom ſ elektriſkim ſwonom ſaſwonicź. Wſchě mozy ſebrawſchi Klözzig pſches ſkładownju cźekny. Ordnung ſa nim ſe ſekeru běżeſche. Sbożownje nadpadnjeny ſkhód, do ßwojeho wobydlenja wjedźazy, doſcźeże, hdźež wón ſ krewju polaty pſched noſy ßwojeje na ßmjercź wuſtróżaneje żony padże, tola bě wón hiſchcźe telko duchapſchitomnoſcźe měł, ſo bě durje k ſkładowni ſady ßebje ſamknył. Póßłachu po poliziju, kotraž Ordnunga ſaja. Brendel bě mjes tym do wulkeje ludoweje hromady ſaſchoł, kotraž pſchihladowaſche, kak Ordnunga wotwjedźechu. Tutón poliziji pſcheradźi, ſo je Brendel jeho ßobuwinik, kotrehož jeho na to hnydom ſajachu.

* W Rieſenburgu (we wjecźornej Pruſkej) je w tamniſchich kuraßierſkich kaſarmach ßedłaŕ Schulz dźeßatnika (gefreiter) Kracźeczа ſakoł. Tutón bě Schulza dla jeho pjanoſcźe naßwarił. To chulza tak roshori, ſo wón Kracźewicźa ſe ßwojim dołhim ßedłaŕſkim nożom do ſchije kłó. Wulka żika ßo rosrěſny, tak ſo Kracźewicź ßo wukrwawi. Mordarja ßu ſajeli.

* Żid Hülſner ſ Polny w Cźechach, kotrehož ßu dla ſkónzowanja dweju kſcheſcźijanſkeju holzow k khoſtaŕni na cźaß żiwjenja ſaßudźili, je wo to proßył, ſo by ßo wo jeho njeſkutku ſ nowa ßudźiło. Wón chze pjecźa ßobuwinikow mjenowacź a ßo wſcheho wuſnacź. Wěź je ßo hižo Prażſkemu wyſchſchemu ſtatnemu rěcźniſtwu pſchipokaſała.

* (Pſchecźela ſatſělił.) W Aachenje w jenym hoſcźenzu jedyn hóſcź Flobertſku tſělbu, na billardźe leżazu, pſchimny a ßo ſ njej do ßwojeho pſchecźela ſaměri. Na njeſboże w tſělbje kulka tcźeſche, kotraž pſchecźelej do ſchije ſlecźa. Wón hnydom wumrje. Njeſbożowny tſělz je ßo poliziji ſtajił.

* (Powětrojěſdny Santos Dumont ſnjeſbożił.) Santos Dumont, kotryż je wodźbliwy powětroń (powětrowy ballon) wunamakał, je ßo 13. februara pola Monte Carlo pſchi ßamym w morju tepił. Wón ſe ßwojim ballonom nad morjom lecźeſche. Ballon ßo njebě na doßahaze waſchnje pjelnił. Duż prawje njelecźeſche, a hdyż chżyſche jón Santos Dumont do rjada ſtajicź, ßo wolij ſ motora na ballon wuliny. So by ßo wulkeho wohnjoweho ſtracha ſminył, Santos Dumont ballon rosrěſny. Duż wón ſkoku dele padże. Dumont w korbje ßo hacż do ſchije do wody ſhubi. Wón ßo ſdaſche ſhubjeny bycź, tola ruczе jemu parne yachty (cźołmy) Montecarloſkeho wjeŕcha na pomoz pſchijěđźechu a jeho wukhowachu. Ballon je ßo wſchón rostorhał. Hdyż Santos Dumont na brjóh ſtupi, jeho ſhromadźeny lud ßławа wołajo powita. Dumont praji, ſo je ßo ſ wobſtejnoſcźemi, kotrež ßu njeſboże ſawinowałe, powucził, a tole naſhonjenje pſchi ßwojich dalſchich ſlětach wuwużije.

* (Semjerżenje.) W kawkaſkich horach w ruſkej Aſijiſkej ſtej ßo město Schemacha a wokolnoſcź ſe ſatraſchnym ſemjerżenjom domapytałej. Něhdźe 2000 cźłowjekow je pſchi tym żiwjenje ſhubiło. něhdźe 4000 khěżow je ßo ſaßypło. We wokolnoſcźi je ßo 34 wßow wupuſcźiło. Pſchede wßu Morasy, ſ ranja Schemachi, je wohenpluwaza hora naſtała. Rěcźka Geoncźejka je ſtronu ßwojeho běha pſcheměniła. Knjeżerſtwo je bataillon ſ 200 ſtanami do Schemachi póßłało, hdźež wobydleŕſtwo po ſemjerżenju pod hołym njebjom lěha. Mesto Schemacha na měſtnje ſteji, na kotrymż po ſdacźu natura nochze cźłowjekow cźerpicź. Wot lěta 1826 je na tymle měſtnje 9 jara ßylnych ſemjerżenjow było. Hdyż ßo 16. januara 1872 Schemacha ſe ſemjerżenjom hacż do 20 khěżow wupuſcźi, ßo 118 woßobow ſaraſy a 44 ßo ſrani, ruſke knjeżerſtwo wężywuſtojnych muży wotpółła, kotſiż radźachu, měſto na nękotre mile ſdaleniſchim měſtnje natwaricź, tola njedźiwajzy wſcheho ſkeho naſhonjenja je wobydleŕſtwo ſ nowa na ſtarym měſtnje ßwoje domy natwariło.

* Ssylny ßněhowy mjecźel w połnóżnej Amerizy w krajach pſchi atlantſkim morju ſakhadźa. W New-Yorku njeßu ſa wjele lět wjazy tajki ßněhowy wichor měli. Wobkhad je we wjele ſtronach pſchetorhnjeny.

Wußudźenja.

Pſchißażny żud. Hižo ſchěſcź krócź khoſtany kowaŕ a dźěłacźeŕ J. Stapel ſ Póſnańſkeje bě loni 11. ſeptembra w nozy w Nowej Wßy pola Huſki pſchi dróſy leżał. Nózny ſtrażnik bě ßo jeho dohladał a kublerja Haufu ſawołał, ſo by ſ nim zuſeho cźłowjeka do wßy donjeßł. Mjes tym bě zuſy ſtanył, tola jeho nózny ſtrażnik a Haufa pola Lejnertez dwora doſcźeżeſchtaj. Nózny ſtrażnik ßo zuſeho praſcheſche, hdźe dźe. Tón wotmolwi, ſo ßebi dźěło pyta a ſo njewě, hdźe khodźi. Na to jemu ſtrażnik pſchikaſa: „Pſchińdźcźe ßobu do wßy, tu njemóżecźe khodźicź!“ Zuſy pak ßo na ſemju cźißnywſchi praji, ſo je khory. Duż Haufa po karu woteńdźe, ſo by zuſeho do wßy dowjeſł. Hdyż pak bě Haufa lědma nękotre krocźele woteſchoł, zuſy ſtany a chżyſche na ſtronu hicź. Duż ſtrażnik jeho ſhrabny a do wßy wjedźeſche. Na dobo ßo zuſy jemu wutorże a revolver ſe ſaka wucźahnywſchi wón do Haufy, nękotre krocźele wot njeho ſdaleneho, tſěli. Kulka do lěweho ramjenja ſlecźa, tola ßo wotraſy a ßo ſhubi. Kaž ßo poſdźiſcho wupokaſa, bě kulka pſches ßuknju a koſchlu ſjěła a Haufu ſranika. Rana bě njeſtraſchna a ſa krótki cźaß bjes lěkaŕſkeje pomozy ſaži. Strażnik bě ßo mjes tym ſa kijom ſkhilił, kotryż bě zuſy puſchcźił. Pſchi tym latańja haßny. Tón ßamy wokomik zuſy druhi krócź tſěli a potom cźekny. Kulka pak tón krócź mißny a nimo ſtrażnikoweje hłowy leccźeſche. 15. ſeptembra zuſeho w Nowej Wßy ſaßłapichu. Hdyż jemu kaſachu, ſo dyrbi ßwoje papjery pokaſacź, wón praji: „Dźenßa je njepokaſam, dźenßa je njedźela!“ Dundak ßo jako wěſty Stapel

ſ Pósnańſkeje wupokaſa, kotryż je hižo ras loni w meji jenemu żandarmej w Kroßenje, hdyż chzyſche jeho tón ſajecź, ſ revolvrom hroſyk. Stapela k khoſtańi na 6 lět ſaßudźichu.

Hudanczko.

270.

M . . . — Krawzej druhdy pßyk ſ njej cźekuje.
W . . . — Ta na wucźbu haj, haj, rjekuje.
Dź . . . — Do tej' tyknu paducha.
Ssw . . . — S rědka hdy ßo namaka.

Wuhudanczko ſ poßlednjeho cźißła:
269. Mandźelſtwo.

Sa nowy Maczicźny dom

je ßo w lěcźe 1902 dotal nahromadźiko: 571 hr. 26 np.

Dale ßu ſa njón darili:

Liſchki-Póndźelniźy . . . . . — = 50 =

W „Katholſkim Póßle“ cźißko 8. lěta 1902 hižo kwitowane:

Hiſchcźe bożodźěſcźowe dary: Sswěrny Sserb w zuſbje 3 hr. Inżeněr Wjazßł. Fiala ſ Pětrohroda 1 rubl = 2 hr. 15 np. Fotograf Fr. Reime ſ Belleville (Illin. w Amerizy) 1 dollar = 4 hr. 20 np. (hromadźe 9 hr. 35 np. wot 3 pſcheczelow). — Radworſka płatowa komißija: Sa exx. „Na wumjeńku“ 50 np. wjazy, pola Domanje dobyczkaj 25 np. (Hromadźe 75 np.) = 10 = 10 =

Hromadźe: 581 hr. 86 np.

S dźakom kwituje a dalſche dary pſchijimuje

ſarjadniſtwo Maczizy Sserbſkeje.

Drjewowa awkzija.

Na **Sderjanſkim tachantſkim hajniſkim revěrje** ma ßo **póndźelu 24. februara t. l. dopołdnja wot 9 hodźin**
105 brěſowych a khójnowych krutych hromadow
a 14 khójnowych żerdkowych hromadow
ſa hotowe pjenjeſy po ſwucźenych wuměnjenjach na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Shromadźiſna w Sderjanſkim hoſcźenzu.

Hajniſke ſarjadniſtwo.

Drjewowa awkzija
na Wujezkowſkim revěrje.

Póndźelu 24. februara t. l. pſchipołdnju w 1 hodźinje ma ßo we Wujezkowſkim hoſcźenzu na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

53 rm twjerdych, 24 rm mjehkich ſchcźěpow,
16 = = 200 = = klumpachow,
90 = mjehkeje walcźiny (ßłabych klumpaſchkow),
400 = twjerdeje a mjehkeje walcźiny (hakoſowych hromadow),

pſchihotowanych w 25., 26., 27., 30. wotdźělenju, ſ wjetſcha w bliſkoſcźi Wujezkowſko-Makodażinſkeje dróhi a na łukach Wujezkowſkeje hajńkownje.

Dla wukaſanja drjewa chzyli ßo na kupjenje ſmyßleni pſcheßadźowanſki dźeń rano w 9 hodź. pſchi Wujezkowſkej hajńkowni ſeńcź.

Měſchcźanſke hajniſtwo we Wujezku, 12. febr. 1902.

Wyſchſchi hajnik **Bluhm.**

Drjewowa awkzija
na knjezim Lutobcźanſkim revěrje.

Wutoru 25. februara 1902 ma ßo
něhdźe 50 twjerdych dołhich hromadow,
= 6 rm brěſowych kuluchow,
= 25 rm khójnowych tołſtych kuluchow,
= 40 rm khójnoweje walcźiny

ſ wuměnjenjemi ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Awkzija ßo dopołdnja w 9 hodźinach w Bronjanſkich hatach pola Seleneho Haja ſapocźnje.

W Lutobcźu, 16. februara 1902.

Hajniſke ſarjadniſtwo.
Fritſche.

Ssloma na pſchedań.

Rżana ßłoma, njenamokła, ſ maſchinu ſchěroko młócźena, teho runja **wollepy** ßu po małych a wjetſchich dźělbach na pſchedań na **Bóſchicźanſkim knjezim dworje** pola Njeßwacźidła.

Blisko hermanſkeho měſtna a zyrkwje ležaza

khěża w Njeßwacźidle,

wobſtejaza ſ domſkeho, hródźow, ßynoweje łubje, kólnje, wulkeho dwora a ſahrody, wulkeho ruma dla ßo jara ſa rjemjeßlnikow hodźaza, je na pſchedań abo na pſchenajecźe. Dalſche je ſhonicź pola **M. Hauffy** w Njeßwacźidle cźißko 56 a pola kn. **Jana Czecha** we Łomſku pola Njeßwacźidła.

Kwaßne a kmótſjaze bukety,

wěnzy na hlowu,
richelki do wloßow,
dale
Boże martry,
wißaza wjerba,
ſtejaze kſchiże
a druhe wězy na rowy
ßu dóſtacź
w Lehmanez kwětkowym basaru
w Budyſchinje na žitnej haßy 12.

Zahopſchedawarjo ſo pytaju!

Zahopſchedawarjo ſo pytaju!

Konfirmandske woblečenja,

mužazu a hólczazu draſtu,
dźěłaczerſku draſtu

po tunich płacźiſnach porucźa

Gustav Freude, prjedy ſwud. Hänſchowa
pſched ſchuleriſkimi wrotami cźißło 3.

Hdźe ßo meble, w ßamßnej dźěłarni wudźěłane, teho runja **ſchpihele** a **pólſtrowane meble** ſ rukowanjom a po najtuniſchich płacźiſnach kupuja?

Jenoż w meblowni na theateriſkej haßy 2

G. Seikritta, tyſcheriſkeho miſchtra.

Spěwarſkich

ſ wulkim a dróbnym pißmom, ſe żołtym a ſkotym ſrěſkom, w ſwjaſku najnowſchich muſtrow ſaffianoweje, cźelazeje kože atd. ma wulki ſkład po tunich płacźiſnach **Alfr. Heymann** prjedy G. Rämſch w Budyſchinje na bohatej haßy 21.

Sserbſke ſpěwarſke

w najwoßebniſchich a jednorych ſwjaſkach ßu po tunich płacźiſnach na pſchedań we wudawarni „Sserb. Nowin“.

Howjaſe koże, cźelaze koże, konjaze koże, wowcze koże a tež **wowczu wołmu** po najwjetſchich płacźiſnach kupuje

Heinrich Lange
pſchi ſerbſkej katholſkej zyrkwi
a pſchi žitnych wikach.

Koſaze koże,

ſajecze, kaniklaze, kocze, kunjaze a tkhórjaze koże po najwjetſchich płacźiſnach kupuje

Heinrich Langa
pſchi ſerbſkej katholſkej zyrkwi
a pſchi žitnych wikach.

Serbske towarstwo za Khwaćicy a wokolnosć

měsačne posedźenje budże jutře njedźelu popołdnju w 4 hodźinach. Sobustawy a hosći přeprošuje

předsydstwo.

Serbske towarstwo za Khwaćicy a wokolnosć.

Jutře njedźelu za tydźeń, 2. dźeń nalětnika, wotmějemy zaso

swójbny wječor,

k kotremuž je nam naš wysokodostojny kn. farar Zarjeńk přednošk dobroćiwje přilubił. Započatk z dypkom ½8 hodź. wječor. Přeprošujemy na njón wutrobnje wšěch Serbow a Serbowki, domjacych a čeladnych. **Předsydstwo.**

budźa **Ssrjedu 5. měrza**

skótne a wolaze wiki w Njeßwaczidle.

Pschi ratarskej schuli w Budyschinje

ßo lětni semester **wutoru 8. haprleje** sapočnje. Samolwjenja pschijimuje a dalsche rad wukasuje

direktor profeßor **Brugger.**

W ßadarskej a sahrodniskej schuli w Budyschinje

ßo lětni semester **wutoru 8. haprleje 1902** sapočnje.

Samolwjenja pschijimuje a wscho dalsche rad wukasuje

pschedstejičer ßadarskeje a sahrodniskeje schule

dr. Friedrich Brugger.

w Budyschinje **Fotografowarnja** **na ßukelnskej haßy 20**

Roberta Süßa

porucza ßwój wubjernje pschiprawjeny ateliej k fotografowanju jenotliwych woßobow a gruppow.

Najstaroscźiwische wuwjedźenje. Najtuńsche płaćišny.

1 duzent fotografijow s žyłej figuru 3 mk. 50 np.
1 = = hacž do kolen 4 mk.
1 = dźěćazych fotografijow abo hacž do wutrobna 5 mk.

Tež k fotografowanju na wßach, kwaßnych gruppow, krajinow kubłow atd. ßo s pschihódnymi wuměnjenjemi poručam.

Podpißane ßobustawy hórńčerskeje jednoty w Budyschinje

poručeja **najlěpje wupruhowane**

warjenske khachle

s patentowanym tepjadłom a powětrowej zirkulaziju.

Woßebitosćže tychle khachlaw ßu:

spěschne wutepjenje, 50 % wuhloweho salutowanja, czopke schpundowanie.

Khachle na pruhu, w kotrychž ßo tepi, ßu na wobhladanje postajene.

H. R. Teutscher, Fr. Römer, O. Jurk, P. Wilhelm, E. Kohl.

Běrny

ßu najlěpschi pizowanski ßrědk. Dwaj zentnarjej běrnow mataj tu ßamu pizowansku hódnosć kaž zentnar dobreho ßyna. Sa 1 zentnar ßyna móže pak ßo 5 zentn. běrnow kupicź; pschetož **knježi dwór w Pßowjach** zentnar strowych běrnow po wosach po 80 np. pschedawa. Wjetsche dźělby hischcže tuńscho.

Burske towarstwo w Rakezach

směje **jutsje njedźelu** 23. febr. popołdnju s dypkom w 4 hodźinach w Gáblerez hosćenzu **poßedźenje** a 7 hodź. **sabawny wječor.**

Pschedßydstwo.

Bukečanske serb. tow.

změje njedźelu za tydźeń, 2. měrca, popołdnju w 4 hodź. **posedźenje.** Knjez wučeŕ Schütza z Rachlowa je přednošk dobroćiwje přilubił. Wšě sobustawy a hosći wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

W Holeschowskej Dubrawzy pola Njeßwaczidła je sahrodniska **žiwnosć** cźišło 6 s 34½ kórzom pola, łuki a khojnow se wschěm žiwym a morwym inventarom bjes hospody a wumjeńka na pschedań. Tšěchi ßu maßiwne a 7 kórzow pola je wudreněrowaneho.

W Hrodźischczu je **khěža** cźišło 46 s rjanej sahrodu a polom na pschedań. Dalsche je shonicź cźišło 47 tam.

Khěža cźo. 123c **w Rakezach** je na pschedań. Dalsche tam shonicź.

W jenym wjetschim schlesynskim měsće ßu **rjane khlamy** s elektriskim ßwětłom a wodowodom, w kotrychž ßu ßo hacž dotal wuréšne a kolonialne twory s wulkim wuspěchom pschedawake, 1. julija s pschihódnymi wuměnjenjemi na pschenajecźe. Na pschekupstwo ßo wustejazemu ßerbski ręczazemu muzej ßo tu rjana składnosć poskicźi, ßo ßamostatneho sćinicź. Wscho dalsche je shonicź pola agenta **Arthura Schimanna** w Budyschinje na hoschiz haßy.

Trjebany woknaty **wós,** jara dobry, sa 6 woßobow hromadźe s pohonczom, je zyle tunjo na pschedań. Dalsche je shonicź pola **R. Galla,** wosotwarza w Budyschinje.

Pjaty

wěnz spěwow

je wuschoł, a je sa 10 np. dostacź **we wudawarni „Sserb. Nowin“.**

Palne drjewo na pschedań.

Sskabe ßuche **kuleczki,** rm. hižo po 1 mk. 70 np., **tołste kuluchi** hižo po 3 mk. 80 np., tež s pschiwoženjom do domu najtuńscho, ßu dostacź pola žiwnosćerja

A. Ssworý w Lubjenzu.

Hnydom hódneho, na kruty porjad swuczeneho, sprawneho

hejtmana

pyta **Kurt Giesner** w Boranezach w Sakskej.

Strowa pschecźelna **holza,** kotraž jutry schulu wukhodźi a ßo žaneho domjazeho dźěła njeboji, ßo do sastojńskeje ßwójby s pjecźlětnym hólzom w Draždźanach pyta. Dalsche je shonicź pola ßudniskeho sekretara **Kühne** na Pauliskej drósy cźo. 34 II njedaloko noweje Marjineje Marcźineje zyrkwje w Budyschinje.

Dowěrnu ßłużobnu holzu do domu a do thlamow pyta **Berger,** wikowař se swěrinu na ßerbskej haßy 6.

Wustojna dźowka k ßwinjom

ßo sa wulku msdu k 1. haprleji pyta na knježim dworje w Lichanju pola Klukscha w Sakskej.

Hólz s dobrej schulskej wědomosću móže jutry do wucźby stupicź

Ssmolerjez knihicźischczerni.

Puczowanska dela je ßo njedźelu wječor wot Radworja do Adolfskeje Hěty shubiła. Njech ßo sa myto w pißarni Adolfskeje Hěty woteda.

14. dźeń małeho rózka je nasch luby dołholětny pschedßyda knjes

Handrij Bohuwěr Symny

wumrjeł. Žarujemy wo njeho jako wo jeneho s najlěpschich dźěłacźerjow, sa ßerbski narod a pschedßydu nascheho towarstwa, kotryž je ßo s njewustawajcej sprózniwosću a pilnosću wo njo starał a kóždemu w naschim towarstwje luby pschecźel był.

Sserbske towarstwo „Czornobóh“ w Draždźanach.

(K temu cźišku jena pschiloha.)

Pschiloha k czišku 8 Serbskich Nowin.

Sobotu 22. februara 1902.

Placišny rěsneho skotu na Draždžanskich skotnych wikach

17. februara 1902

Placišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha. hr.	Rěsna waha. hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	32—36	60—65
awstriske	33—38	61—68
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	29—31	56—59
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	26—28	52—55
4. žnadnje pizowane kóždeje staroby	22—25	47—51
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšeje rěsneje hódnosće	30—34	58—63
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	27—29	54—57
3. starše, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódše kruwy a jałojzy	24—26	50—53
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	21—23	46—49
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	40—45
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšeje rěsneje hódnosće	31—35	56—60
awstriske	—	—
2. žrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	26—30	53—55
3. žnadnje pizowane	22—25	46—52
Čelata:		
1. najlěpše s mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	40—53	62—65
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	36—39	57—61
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich skšiženjow w staroby hač do 1¼ léta	50—52	62—64
2. mjaßne	48—49	60—61
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundrošy	45—47	57—59

Placišna žitow a produktow w Budyšinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyšinje: 3262 měchow.	W Budyšinje 15 februara 1902. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju 20. februara 1902 wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšenza běła	8	71	8	94	8	59	8	82
" žołta	8	35	8	59	8	29	8	53
Rožka	7	6	7	19	7	13	7	35
Jeczmjeń	6	65	6	79	6	50	7	—
Wowß	7	70	8	—	7	50	7	70
Hroch (50 kilogr.)	9	—	11	—	10	—	11	—
Boka	8	—	9	50	7	50	9	—
Jahły	13	—	16	—	13	—	16	—
Hejduščka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	50	2	—	1	40	1	80
Butra 1 kilogr.	2	30	2	50	2	—	2	30
Pšeničžna muka 50 "	9	—	17	50	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	8	—	13	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	4	—	4	50	3	60	4	—
Sstoma 600 "	34	—	38	—	32	—	38	—
Prošata 828 schtuk, schtuka	16	—	27	—	—	—	—	
Pšeničžne wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	50	—	—	—	—
Pšenčžny gris (50 kilogr.)	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris (50 kilogr.)	—	—	6	50	—	—	—	—

Runkliżowe žymjo, punt po 50 np. — **Čerwjeny dźerźel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyšinje płaćeše: kórz pšenžny (běła) po 170 puntach 14 hr. 80 np hač 15 hr. 19 np., žołta 14 hr. 19 np. hač 14 hr. 60 np, kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 35 np. hač 11 hr. 50 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 31 np. hač 9 hr. 50 np.

Na Bursy w Budyšinje pšenża (běła) wot 8 hr. 83 np. hač 8 hr. 97 np., pšenża (žołta) wot 8 hr. 53 np. hač 8 hr. 68 np., rožka wot 7 hr. 16 np. hač 7 hr. 25 np., jeczmjeń wot 7 hr. — np. hač 7 hr. 13 np., wowß wot 7 hr. 70 np. hač 8 hr. 5 np.

Wiczne placišny w Kamjenzu

13. februara 1902.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 6 hr. 94 np. hač 7 hr. — np., pšenża wot 8 hr. 20 np. hač 8 hr. 53 np., jeczmjeń wot 6 hr. 70 np. hač 6 hr. 79 np., wowß wot 7 hr. 50 np. hač 7 hr. 50 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hač 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., žyno 4 hr. 50 np., běrny 1 hr. 75 np. Sstoma (600 kilogr.) 42 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 20 np. hač 2 hr. 40 np.

Wjedro w **Londonje** 21. februara: Wlóžne.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** směje njedźelu Reminiscere rano w 7 hodźinach diakonus Tyscher žerbšku spowjednu rěč, ½9 hodźin farař Räda žerbske a w 10 hodźinach němske předowanje.

Pokutny dźeń směje rano w 7 hodźinach farař Räda žerbšku spowjednu rěč, ½9 hodźin diakonus Tyscher žerbske a w 10 hodźinach němske předowanje. Tutón dźeń budże kollekta sa saměry smutskowneho mišionstwa.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Jan Junker, dźěłaćeŕ pod hrodom, s Marju Marthu Benschez s Khwaćiz.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Alma Erna, Moritza Pawola Dürrlicha, pohonca na Židowje, dź.

W **katholskej zyrkwi:** Erwin Oskar, Wylema Winklera, tkalskeho mischtra, ž. — Marja, Jakuba Mjechela, fabrikskeho dźěłaćerja, dź. — Marja Marta, Jana Larraža, khěžerja a kamjenjećežarja w Dźěžnikezach, dź. — Herta Hana, Jana Augusta Rjećki, fabrikskeho dźěłaćerja w Dźěžnikezach, dź. — Charlotta, Rudolfa Flecka, stazionskeho aspiranta w Huszy, dź.

Zemrjeli:

Dźeń 15. februara 1902: Laura Hilžbjeta swud Thiemowa rodź. Mischnarjez pod hrodom, 47 l. — Jakub Müller, wobžedźeŕ a cěžła w Sstonej Borschći, 80 l. 8 m. 25 d. — 17. Alice Gerda, Hermanna Oswina Haasy, maschinskeho wjednika w Dobruschi, dź. 7 m. 7 d.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

Njedźelu Reminiscere směje rano ½8 hodź. duchowny Domaschka žerbšku spowjednu wucžbu, ½9 hodźin farař Kschižan žerbske a w 10 hodźinach němske předowanje.

Popołdnju w 2 hodź. směje duchowny Domaschka katechismušowu wucžbu se **žerbskej žónskej młodźinu.**

Pokutny dźeń směje rano ½8 hodź. duchowny Domaschka žerbšku spowjednu wucžbu, ½9 hodź. farař Kschižan žerbske a w 10 hodź. němske předowanje.

Popołdnju w 4 hodź. budże němska spowjedź s wudźělenjom Božeho wotkasanja, pschi čimž směje duchowny Domaschka spowjednu wucžbu.

Na tutym dnju budże žo kollekta sa smutskowne mišionstwo składowacź.

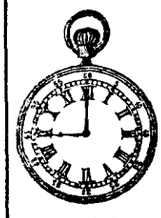

Franz Marschner

čžaßnikaŕ w Budyšinje

čžo. 9 na bohatej haży čžo. 9

žwój skład **čžaßnikow** a **čžaßnikowych rjeczasow** dobroćiwemu wobkedźbowanju porucža.

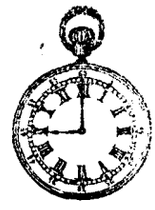

Hódna twora. Pilnje rukowanje. Tunje placišny.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pschispomnjenje: Rěčžu **žerbski.**

Najlěpsche schijaze maschiny

žu

Khěžorowe schijaze maschiny

s naporjadom kulneho lěhwa, — kotrež wurjadnje lóhko du a najlěpje dźerža.

Wschelake systemy mamy hižo po 55 hriwnach na pschedań.

F. Eule

na nowosalzskej drósy čžo. 19.

Pola mje žo žerbski rěčži.

Cżeßny diplom | Bronſowe medaille a cżeßny diplom | III. myto

I. myto. I. myto.

Heinrich Mohr,

ſchewſki miſchtr,

w Budyſchinje, na ßukelnſkej haßy 14,

porucza ßwój wulki ſkład hońtw ćiſkich, jeſdnych a dołhich ſchkórnjow, pjelſcżowych, filzowych a ßuknjanych ſchkórniczkow a ſtupnjow, wyßoko ſ kożu wobßadżenych, cżopłych a wodu njepſchepuſchcżatych, ſ jednorej a dwójnej póduſchu, wyßokim a niſkim pjeńkom. Hólcżaze dołhe ſchkórnje ſ ſałdami a bjes nich. Rosweinſke a Oſchatßſke filzowe ſtupnje a tofle ſ filzowej a kożanej póduſchu, też ſ pjelſcżom wuſchite. **Nowoſcże** balſkich a njewjeſcżinſkich ſtupnjow. Ruſke, amerikanſke a němſke gumijowe ſtupnje, ſtupnje a ſchkórnje ſ drjewjanej póduſchu, ſ 1, 2 a 3 ſpinami, ſ ruſkim filzom wuſchite, każ też wſchě jenoż pomyßlne družiny **ſtupnjow** ,a **ſchkórnjow** ſa mużſkich, żónſke a dźěcźi po ſnatych tunich płacźiſnach.

Kedźbujcże na moje wukładne wokna!

Stare knihi ßo derje a tunjo pſchewjaſaju.

Spěwaŕſke

ßerbſke a němſke,

w trajnych jednorych a najwoßebniſchich ſwjaſkach

w najwjetſchim wubjerku

po najtuniſchich płacźiſnach pola

E. A. Wetzki,

knihiwjaſarńja a papjerowa pſchedawarńja

na bohatej haßy 17.

Knihi ßo derje a tunjo wićahuja.

Stupnje a cžrije

= k konfirmaziji, =

każ też wſchě pomyßlne hinaſche družiny,

trajne dźěłaneho

wobuczża

ſa mużſkich, żónſke a dźěcźi

po zyle tunich płacźiſnach porucża

Pawoł Kristeller

na bohatej haßy 29

ſ napſchecża hoſcżenza winoweje kicże.

Wot 15. haćž do 23. februara traje naju

wulke wupschedawanje

Płacźiſny ßu po ſkónczenej inventurje **nadpadnje tunje,** a ſkładnoſcź k tunjemu kupowanju ßo ſa lěto jenoż raz wróćźi.

Porucźamoj:

ſchórzuchi ſa dźěcźi po 35, 40, 45 np.,

ſchórzuchi ſa żony po 50 a 75 np.,

ſchórzuchi ſ ramjenjowymi paßami po 75 np.,

ſchórzuſchki, koło wokoło wuſchite, po 75 np.,

barchentowe koſchle ſa żony po 1 mk.,

kalmukowe ßuknje, tołſte po 90 np.,

krimſke rukajzy ſ kożu, po 90 np.,

rukawate lazy, wulki wubjerk, hižo po 1 mk.,

hotowe wubjerki, roſa, po 3 mk..

hotowe zychi, barbunjepuſchcżate, po 2 mk. 25 np.,

watowe pſchikrywy (deki), wulke, po 2 mk. 25 np.,

blidowe pſchikrywy (deki) barbunjepuſchcżate, po 75, 95, 110 np.,

blidowe pſchikrywy, wóſkowy barchent, po 50, 85, 100 np.,

ſofowe pſchikrywy, krótke a dołhe, po 60 a 100 np.,

barchentowe rubiſchcża, běłe a pißane, hižo po 40 np.,

ſpanſke pſchikrywy (deki), wulki wubjerk, po 150 a 200 np.,

1000 ſbytkow a wotrěſkow wſchěch tkaninow, kotrež pſchedawamoj, woſtajamoj

nadpadnje tunjo.

Mohł kładźe kěhi nam naſtołne wotnjeć!

Jenoż jedyn tydźeń.

Philippi & Co.

na bohatej haßy 3.

Wubjerne a ſylnje ſkłodźazy

khojej

punt po 100 a 120 np.

Dale dobre

likeury

a ſłódki palenz

naležnje poruczam.

Žitny palenz liter 28 np.

Khorla Nowak

na žitnej haßy.

Paleny

khojej

ſylnje a čiſćze ſkłodźazy punt po 80—200 np., po wjetſchich dźělbach pomĕrnje tuńſchi poruczа

Pawoł Pětschka

pſchi drjewowych wikach.

Dobry a najlĕpſchi **paleny**

khojej

wſchelakeho měſchenja

punt po 85 np., 90 np., 1 mk., 1 mk 20 np. hacž 2 mk. jara płaczišny hódno poruczа

Ernst Lehmann,

prjedy **Khorla Pětſchka**

na rózku ſerbſkeje a ſchuleńſkeje haßy.

Strowy

ſkót.

Fosforokiſzały kalk, wobžerny pólver ſa ſwinje, pólver pſche žałdy, hollandſki a ſchwajzarſki mlokowy

a **wužitkowy pólver, ſkótny jatrowy wolij**

nanajlĕpje ſ dobrych druźinow ſeſtajeny poruczа

měſchczańska haptyka

pſchi hłownym torhoſchczu.

Regensburgſkeho mlokoweho a kormjazeho pólvra

„wobžernoſcz“

mamoj ſklad.

Schiſchka a Rjeczka.

Pruhu darmo wotedawamoj.

We wudawarni „Sſerb. Nowin“ ßu dostacz:

kmótſjaze liſty.

Lubijſka banka.

Danimy pjenjeſy na ſapołożenſke knižki

pſchi **wſchědnym wupowjedźenju** **2½ %**

„ **měßacznym** „ **3 %**

„ **tſtimĕßacznym** „ **3½ %**

„ **ſchĕſczmĕßacznym** „ **3¾ %**

„ **dwanaczemĕßaczn.** „ **4 %**

Filiala Lubijſkeje banki w Budyſchinje

pſchi lawſkich hrjebjach.

Čorne a pißane drastne tkaniny

hładke, ßmužkate a ſ malymi muſtrami,

po jara tunich płaczišnach we wulkim wubjerku meter po 70 np., 80 np., 90 np., 1 mk., 110 np., 120 np., 140 np., 150 np. a drózſcho poruczam.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy.

Poruczam

konfirmandske woblečenja

najnowſcheje mody po 7½—25 mk.,

jara woßebne mužaze wobleczenja

ſ najmodniſchich tkaninow,

hólczaze wobleczenja po 2½ mk. hacž do najwoßebniſcheho.

Wulki ſklad lĕpſchich tkaninow

k ſeſchiczu po mĕrje ſ rukowanjom.

Žonjaze a konfirmandske žakety a khornarje

rjane modne wĕzy po jara tunich płaczišnach.

Otto Preuss prjedy Kloss

w Budyſchinje na žitnej haßy 4.

Zanki, židźany bant a ſbytki wuſchiwanja njeßměrnje tunjo.

Moje lětuſche

rumowanske wupředawanje

Najlěpſcha ſkładnoſcź k wuhotowanju konfirmandow.

Němotre ſta

ſbytkow

a džělene **ſbytkowe kruchi** cźornych a pißanych

drastnych tkaninow.

Kattunowe
běłopłatowe
barchentowe
wupjerkowe
zychowe
trjenjowe

ſbytki

po wurjadnje tunich płacźiſnach.

Džělba
židźanych tkaninow
k bluſam, prjedy meter po 2 mk., nětko po 98 np.

Schtalty
po bokomaj ſ gumijom, lěkarſzy poručzene, po wſchěch ſchěrjach k ſapinanju abo ſamkanju po 2 mk. 15 np.

Džělba
mužazych ſpódnich kholowow
jenož lěpſcheje hódnoſcźe, po 90 np. hacž 2½ mk.

Běły
poßleſchcźowy damaſt,
woprawna elſaſka twora, kraßne muſtry, hłowakowa ſchěř mtr. po 52 np., poßleſchcźowa ſchěř mtr. po 88 np.

Džělba
pißanych žonjazych glaßejowych rukajzow
ſ 2 a 3 tłóčzakami, por po 1 mk.

Balmjane žonjaze ſchtrympy
bruneje, ſchěreje a modneje barby. Po patencźe ſchtrykowane ſ dwójnej pjatu a kónzom, 3 pory po 1 mk. 20 np., 1 por po 42 np.

Pſchedeſchcźniki
ſa žónſkich a mužſkich, njeßměrnje tunjo.

Cźorne žonjaze
rypſowe paßy
ſe ſamkom na wubjerk po 15 np.

Džělba
hólczazych filzowych klobukow
po 52 np.

ſapočznje ßo
ßobotu 22. febr. rano a ßrjedu 5. měrza
ßo ſkónczi.

S. Beer, prjedy **Messow & Waldschmidt,**

w Budyſchinje
pſchi hłownym torhoſchcźu 9, delka a po 1 ſkhodźe.

Sa cźaß wupſchedawanja ßo poßykkow na pokaſku njeſcźele. Niczo ßo njeſaměnja, dokhož ſkład doßaha po delka wosnamjenjenych wurjadnje tunich płacźiſnach.

Džělba
mužazych filzowych klobukow
krucźe modneje ſormy ſ małkymi fabrikſkimi ſmykami
po 1 mk. 40 np. a 185 np.

Linonſke ſchantka
woßebite firmine ſnamjo, hotowe wobrubjene něhdźe 50 cm wulke, ½ duz. po 1 mk. 15 np.

Gardiny
ſbytki a jenotliwe wokna njeßměrnje tunjo.

25 tołſtych pißanych kopjenow
pijateje papjery
do ſchulſkich knihow po 6 np.

Jadriwe mydło
ryhel, něhdźe 800 gr cźežki, po 39 np.

Haptykarja Döringowe mydło
2 kuſkaj po 31 np.

Moſchuſowe mydło
po 9 np.

Toillettowe mydło
kuſk po 7 np.

Woprawne **hórkomandlowe** abo **glyzerinowe mydło**
zyły ryhel po 17 np.

Prima mydłowy półvr
2 pakcźikaj po 14 np.

Emaillowe ßmjeczowe łopatki
po 41 np.

Schalki
Miſchnjanſkeje formy ſ zyblowym muſtrom por po 17 np.

Wulke
emaillowe wódne bowy
módre, ſnutska běłe, po 98 np.

Jědźne talerje
zyblowy muſtr, nikke a hłuboke, po 11 np.,
talerje k wjeczeri
po 90 np.
talerje k ßnědanju
po 8 np.

Cźwiczki
ſ zyblowym muſtrom, wſchelakimi napißmami a wěcźkom po 35 np.

Sſłonki a mucźnizy
ſ zyblowym muſtrom a polérowanym wěkom po 43 np.

Myjne ßudobja
4 džělate, rjenje wudebjene, po 1 mk. 42 np., 5 džělate wulke po 2 mk. 97 np.

Wódne ſchkleńzy
po 4 a 6 np.

Schatowe klamory
ſ twjerdeho drjewa, kopa po 14 np.

Teppichi
hižo po 3 mk. 85 np.

Běhanſke tkaniny
meter po 30 np.

Schkleńczane karany
něhdźe 2 litraj wopſchijaze, wyßoka modna forma po 29 np.

Schkleńczane talerje a kompottowe ſchklě
po 6—7 np.

Njedźiwajzy njeßměrnje tunich płacźiſnow ßym ßo rosßudźił, tele dny pſchi kupjach, ſ 1 hriwnu ßo ſapočzajych, ſchkleńczany taleŕ, pſchi 2 hriwnomaj picźnu ſchkleńzu, pſchi 3 hr. atd. bjechaŕ ſe ſlołej kromu darmo wudźělicź.

Płacźiſny jenož ſa poſtajene dny płacźa.

Džělba ſchtalttow, kotrež dale njewjedu, nětkole po 1 mk.

Proſchu, moje wukładne wokna wobhladacź, w kotrychž je dźěl tworow wuſtajeny.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 9. Sobotu 1. měrca 1902. Lětnik 61.

Swětne podawki.

Pruski prynz Hendrich w połnóžnej Ameriży.

Po wobčežnej jěsbje, kotraž bě so ś wulkim wětrom wo jedyn dźeń sakomdźiła, je prynz Hendrich njedźelu dopołdnja w 11 hodźinach na Lloydskej parnej łódźi „Kronprynz Wylem“ do New-Yorkskeho pschistawa pschijěł. Amerikanske wójnske łódże a forty jeho ś wutsělenjom ś kanonow postrowichu. Kontreadmiral amerikanskeho wójnskeho łódźstwa Evans so se swojimi offizěrami na łódź „Kronprynz Wylem“ poda a tam prynza se słowami powita: „Jara mje wjeseli, Waš powitacź. Kóždy w sjenočenych statach na to čaka, Waš postrowicź.“

Prynz Hendrich wotmolwi: „Džakuju so Wam; wjeselu so jara, so sym tudy. Khěžor je mi poručił, so bych Wam, knjes admiralo, jeho postrowy pschinjesł, a mam wjesele, po tejle poručnosći činicź.“ W 12 hodźinach prynz Hendrich na amerikanski brjóh stupi. New-Yorske dróhi, po kotrychž prynz jědźesche, běchu wulkotnje ś khorhojemi wudebjene a wjele němskich transparentow jeho ś domow strowjesche. Hdyž běchu prynza knježerstwowi sastupjerjo powitali, wón w nozy w 1 hodźinje do Washingtona wotjědźe. Tam wón ś pschewodom schwadrony jěsdnych, ś tšelenjom kanonow a wyskanjom ludowych cźrjódow do „běłeho doma“, kaž so sydło knježerstwa sjenočenych statow mjenuje, cźehnjesche. Na dróhy wojazy a policistojo se spalěrom stejachu. Konjej jeneho wosa so spłóschischtaj a do prynzoweho wosa sakožischtaj. Prynz pschi tym poknu duchapschitomnosć wobkhowa. W běłym domje president Roosevelt prynza ś wutrobnymi słowami powita, a tutón runje tak wutrobnje wotmolwi a so sa strowosću presidentoweho starscheho syna, kotryž bě na symjercź skhorił, prascheschе. Potom prynz poslowstwo swojeho khěžorskeho bratra pschepoda, presidentown mandźelsku a dźowku postrowi a khěžorske dary pschinjesć da.

Wutoru so yachta, kotraž bě so sa němskeho khěžora w Ameriży natwariła, w New-Yorku na morjo puschći. Skoro wschě domy běchu so po próstwje měschćanosty ś amerikanskimi khorhojemi wudebiłe. Njedźiwajcy njepschihódneho wjedra tyšazy ludźi w New-Yorku na prynzowy a presidentowy pschikhad ś Washingtona cźakachu. Presidentowa dźowka, kotrnž runje kaž prynza a presidenta lnd wutrobnje witasche, yachtu na mjeno „Meteor“ wukschći. Hdyž bě so yachta sbožownje na morjo puschćiła, so snědasche. Posdźischo bě prynz ś hosćom w New-Yorkskej radnizy, hdźež jemu měschćanosta ś narěču list cźesneho měschćana pschepoda. Wjecźor bě wulke pschedstajenje w operje; khěžorska yachta „Hohenzollern“ so w pschistawje w kraśnym wobswětlenju pokasowasche. Ssrjedu sastupjerjo pschekupstwa, industrije a nowinarstwa prynza pohosćachu a wjecźor němske towarstwa faklowy cźah srjadowachu.

Pschi hosćinach su so Amerikanscy khětro „amerikanscy“ sadźerźeli. Pschi jenej hosćinje so woni schampanskeho wina napiwschi žony spowalachu a wschо wotnjeseechu, schtož njebě ś hosdźemi pschibite. Hosćina dyrbjesche so teho dla do cźasa skónčicź.

Běd̄źenje wo nowy złowny tarif.

Wo nowym złownym tarifje, po kotrymž maja so nowe wikowanske wucźinjenja ś wukrajom wobsamknyć, so, kaž so nětko sda, mjes knježerstwom a wjetschinu khěžorstwoweho sejma pschesjenosć njedozpi. Dźiwajo na Awstrisku a Rusku knježerstwo na tym wobsteji, so so žitne a skótne zło dale njepowyschi, hač je w tarifje postajene. Statny minister hrabja Posadowsky je w komišiji khěžorstwoweho sejma, kotraž złowny tarif wuradźuje, wopowjedźił, so Awstriska a Ruska njebyschtej ś Němskej wikowanske wucźinjenja njewobnowiłej, hdy by so zło na žito a skót pschewyšoko stajiło. Posadowskeho wopowjedźenje pak njeje wjele sacźischcźa na sobustawy komišije cźiniło. Zentrumski sapósłanz Heim mjenowasche sadźerźenje knježerstwa, kotrež tola nusu ratarstwa snaje, njewobstajne a njewopschijomne. Dołholětne swjasanje na njedosahaze zła je strach bjes kónza, lěpje by było, hdy by so nowy złowny tarif sacźišnył. Najhórsche je njedosahaza wyšokosć zła na jecźmjeń a skót; wona małeho bura do sahubjenja dowjedźe. Dosahaze zło na jecźmjeń je wumělenje, bjes kotrehož zentrumszy sapósłanzy ś Bayerskeje njemóža sa nowy złowny tarif hłosowacź. Stejischcźo bayerskeho knježerstwa ma so wobžarowacź. — Heymowym porokam bayerski ministerialny direktor ś Geiger napschecźo stupi, prajizy, so bayerske knježerstwo měni, so je nacźisk noweho złowneho tarifa prawe trjechił. Wone nusu ratarstwa pschipósnawa, tola ma sa to, so dyrbi so na interesy powschitkownosćе dźiwacź. Bayerska wosebitu ważnosć na wikowanske wucźinjenja ś Awstriskej a Ruskej kładźe. Sswobodomyślnemu Bräsickej, kotryž pschecźiwo powyschenju zła rěcźesche, minister ś Podbielski snapschecźiwi, so so nusa ratarstwa njehodźi prěcź, a so so sm wobstejnosćе małych burow woprawdźe trudne. Wukraj budźe ś najmjeńscha pokojzn zła njesć dyrbjecź. So by so khléb podrožił, njetrjebamy so bojecź. Nowy złowny tarif khětre polěpschenje pschinjesy. W tu khwilu dyrbi so wsacź, schtož so hodźi doßahnyć, sa njemóžnym so njesmě žadacź.

Skasanki pruskeho želesniskeho sarjadnistwa.

Sa pruske želesnizy je so 787 nowych lokomotiwow a 6400 wosow skasało, kotrež dyrbja hač do kónz oktobra t. l. hotowe bycź. Wudawki sa to 82 milijonow hriwnow wucźinja. Pódla teho je so hischcźe 3800 tworowych wosow skasało, kotrež dyrbja so hač do měrza 1903 shotowicź. Khosty sa to sm so na 10 milijonow hriwnow wobliczike. Skasanki sa pruske želesnizy w nětcźischim cźasu, hdźež wosebje w maschinskich a waggonowych fabrikach klaza, wjele tyšaz dźěłacźerjam sasłužbu dawaju.

Bamž Leo XIII.

je schtwórtk tydźenja swój 25lětny bamžowski jubilej swjecźił. Khěžor Wylem a kral Albert staj jemu ś wosebitymi wotpósłanzami sboże pschecź dałoj.

Sserbija a Cžorna Hora.

Dołhož je Milan w Sserbiji knježił, je mjes Sserbami w Sserbiji a Cžornej Horje bjes pschestacźa njejednota była. Hakle po Milanowej smjercźi je so mjes Sserbiju a Cžornej Horu pschecźelny wobkhad roswił. Sańdźeny tydźeń w Belgradźe cžornohórski minister swonkownych naležnosćow, Wikowicź, pschebywasche, kotrehož je kral na počeschcźowaze waschnje wusnamjenił. Na hosćinu, k jeho cześći wuhotowanej, běchu so wschitzy wukrajni pósłanzy pscheproseli. Kral cžornohórskemu wjerchej a jeho domej pschipitk wunjesy a wusběhowasche, so sebi wón, kaž tež cžornohórski wjerch pschejetaj, so bychu jenoródni Sserbjo a Cžornohórzy we wschěch narodnych serbskich naležnosćach hromadźe schli.

Wotmolwjenje Ruskeje na jendźelsko-japanski swjask.

Po wopowjedźenju jendźelskeho knjeźerstwa ma žo s nowopjeczenym jendźelsko-japanskim swjaskom wobžedźenstwo Korejskeje a Chiny sakhowacź, to rěka, wupscheſtrjenju Ruskeje w połnócnej Chinje a Korejskej ma žo wobaracź, so mohłej junu Japanska a Jendźelska žamej Chinu a Korejsku pod žwoje nadknjejstwo stajicź. Woprawdźe žměschnje žo pohlada, kak spěschnje je Ruska jendźelsko-japanski swjask sa žwoje žamžne wotpohlady wuwužiła. Dokelž žo s tutym swjaskom Korejskej a Chinje jeju wobžedźenstwo sarucza, je Ruska s Korejskej wucźinjenje wobsamkła, po kotrymž žo Korejska na to swjasa, so žanej mozy wjazy nětkajkiźkuli kraj njewotstupi. Tole wucźinjenje žo jenicźzy pscheczźiwo Japanskej měri, kotraž njemóże doczakacź, so by Korejsku schlapka.

S Mandźurskeje njebudźe žo Ruska Jendźelskej a Japanskej k woli ženje hibacź. Se žwojim žylnym wójskom, kotrež hischcźe pschezo w Mandźurskej steji, móże wona wschěm wójnskim pschipadam s měrom napscheczźo hladacź. Mandźurske wobydlerstwo a žužodni Mongolojo hižo nětkole Ruskich sa žwojich knjesow a schkitarjow wobhladuja. Ruski wyschk Irman, kotryž je w Mandźurskej sběžkarske tunguske cźrjódy do cźista sbił, je jara pscheczźelnje s mongolskimi wjerchami wobkhadźał. Tucźi žu Ruskim sa postajenje měra w kraju jara džakowni a žu žo rossžudźili, w Tukumenje pomnik stajicź, do kotrehož dyrbja žo w ruskej, mongolskej, tibetanskej a chineskej rěcźi žkowa sarubacź, kotrež wobžwědczeja, so žu Ruszy Mongolow wot jich mandźurskich pschescźěharjow wužwobodźili.

Wójna w połodnischej Afriźy.

Dobre wuhlady sa burow.

S hłowneho burskeho kwartěra je do Brüssela tele dny wěsty dr. Albrecht pschijěł. Wón praji, so žu wobstejnoscźe sa burow nětkole jara pschihódne a wjele lěpsche dyžli sapoczatk wójny. Burow je hischcźe 20,000 muži, kotsiž žu duchownje a cźělnje stwjerdnyli a žu rossžudźeni, hacź do najžurowischeho kónza dowojowacź. Jim je móžno, hischcźe 10 lět wutracź, schtož Jendźelcźenjo s cźežka samóža. Pažite khěžki, s kotrymiž žu Jendźelcźenjo Oranžsku a s dźěla Transwaalsku pscheczźahnyli, žu sa Jendźelcźanow skerje schkódne dyžli wužitne; w tychle khěžkach žo jendźelszy wojazy sawrjeni dźerža a njemóža buram sadźewacź, po kraju žo žwobodnje hibacź a po nim cźahacź. W dezembru a januarje je žo 600 bitwicźkow měko. Ani myžliczki na to njeje, so mohli Jendźelcźenjo burow sniczicź. Jenož s dwěmaj wězomaj mohła žo móz burow skónczńje slemicź: njepscheſtawajze sastaranje Jendźelcźanow s konjemi se wschěch stron žwěta a wusamknjenje lěkarjow s połodnischeje Afriki. Wulkomozy maja žo rossžudźicź, hacź chzedźa pschichodnje dale mjelcźizy Jendźelcźanam dowolicź, so wschitkich buram pomoznych lěkarjow s kraja honja. Wulkomozy morjenju burow runje won połěkuja, hdyž Jendźelcźanow nochzedźa nusowacź; pscheczźiwo buram na cźłowjske waschnje wójnu wjescź.

Wóndano žu burjo pola Franfurta jenu pažitu khěžku dobyli. Tele khěžki maja małe tšélne dźěry, s kotrymiž móža jendźelszy wojazy bjes stracha do burow tšélecź. Hacź dotal běchu Jendźelcźenjo pscheđ burskimi kulkami nimale schkitani, tola nětkole burja s drobom (schrótom) do khěžkow tšéleja, kotrehož małe kulki husto psches tšélne dźěry slecźa a jendźelskich wojakow husto sranja.

Dewetowe dobycźe.

Hakle nětko je žo s jendźelskeje strony shonilo, so je žo Dewet hižo 24. januara psches jendźelske wobstupjenje pschedobył. Pschi tym je 3 jendźelske kompagnije do cźista sbił a 4 kanony Jendźelcźanam wotewsał.

Poždedni tydźeń je Kitchener sažo jara mjelcźity był. To je wěste snamjo, so žu na Jendźelcźanow nehdźe puki padałe.

Duchowny Bohumèr.

(Skónczenje.)

W tamnym cźażu pschewjedźechu žo žudniske pschepytowanja wo njeskutkach cźasto s pschehnatej khwatnoscźu a krutoscźu; a dokelž žo pschi tutym podawku woprawdźe nětkotre wobstejenja sjednocźichu, kotrež naschehо Bohumèra jara podhladneho cźinjachu, móžesch žebi žnadnje myžlicź, so dyrbjesche jeho naležnoscź srudny kónz měcź. Ssamo wužwědczenja, kotrež žebi s jeho narodneho města pschińcź dachu, njeběchu jemu zyle pschecźelne, dokelž wožebje žo jeno na jeho khmanoscźe a jeho schulsku pilnoscź pocźahowachu, a dokelž bě žo też mischtr Hněwak, bojo žo, so mohłe jemu wudawki nastacź, žwojeho sastaraneho žyna dospołnje wotrjekł, a dokelž bě też tak njecźłowski, so pschistaji: so je jemu hižo w domje nětkotrežkuli lohkomyžlne prysle wuwjedł. Ssamo s ważliwa wěz s ditrichami nochzyschе žo wujažnicź; pschetož samkarski, wot kotrehož běchu, běsche žo mjes tym s městacźka wotžalił, so by žebi druhdźe dźěło pytał.

Runjež mějachu mnohi s młodźenzom žobuželnoscź, wosta tola bjes pomozy žwojemu wožudej pschewostajeny. Tuto cźucźiwe dźěłbracźe drje njemóžesche mnoho wliwa na jeho pschepytowanje měcź, jeno něschto mało wołóženja w jastwje jemu pschinježe. Dohladował jatych dawasche žebi niz jeno prózu, so by jemu lěpschu zyrobu wobstarał, dyžli bě hewak w tutych srudnych pschebytkach waschnje, ale wobstara Bohumèrej na jeho próstwu też duchownu zyrobu, a wupožczi jemu pak tu, pak tamu knihu k cźitanju. Tak dosta žo jemu mjes druhimi też łacźanska knižka „wo scźěhowanju Khrystuža“ do rukow, kotraž na njeho wurjadnje wulki sacźischcź scźini. Dla rjaneje nadobneje rěcźe, kotruž jara lubowasche a derje rosymjesche, a dla hłubokeje nutrneje pobožnoscźe, kiž w tutej knižzy knježi, bu wona jemu woprawdźe droha. Cźitasche ju pschezo sažo s nowa, doniž ju s hłowy njemóžesche, a namała w pobožnych cźucźach, kotrež w nim sbudźowasche, troscht we žwojim njesbožu, kajkehož drje budźische s druhdźe žem lědom dostał.

Po mnohich pscheżkłyschenjach, s kotrychž žo wo paduschstwje pschezo hischcźe niczo jažne njewukopa, wusnachu skónczńje, so ma žo cźwilowanje nałożicź. Tónle žurowy žrědk, k wutkóczenju wusnacźow, bu tehdom hischcźe powschitkownje nałożeny, a tyžazy njewinowatych dachu žo s bojoscźu mnohich a wschelakorych cźwilow, kotrež jim hrožachu, k temu samoz, so žebi žmjercź skóstnika s njewěrnym wusnacźom salutowachu. To mjenowachu cźwilowanske praschenje. Prjedy hacź žo to sta, dyrbjachu jatemu kóždy ras zyłe wuwjedźenje pschi tutym hrósbnym cźwilowanju pokasowacź a wužažnjecź, so bychu jeho po móžnoscźi hischcźe psched nałożenjom cźwilowanja k wusnacźu pohnuli. Hdyž potajkim njesbožownemu Bohumèrej cźwilowanske pschiprawy jenu po druhej pschedpołożichu; hdyž kat s wjerdej ruku jeho sa ruzy pschimny, so by jemu pokasał, kak žo palzowy schrub pschicžinja; hdyž też schcźercźaze želesne schěny na nosy psched njeho cźišny a hrósbnu pschiprawu pschiwlecźe, na kotruž woporу sprawnoscźe wupscheſtrěwachu a wschě stawy jim bjes mała se shibadłow wustorkowachu: tu wulinychu žo młodźenzej, kiž bě bjes pomozy, žylsy s mozu s wocźow. Shladowasche pak na žebje, pak na tute žurowe pschiprawy; pschetož wón bě žłabeho cźěła, a wón njemějesche ani telko mozy, so mohł myžl na tajke nježměrne bolosće pschenjesćź.

Hdyž běchu jeho sažo do jastwa wróczo dowjedli a hdyž bě tam horzo žo modło na semi kleczo dołho ležał: tu sesda žo jemu na dobo, jako by žo jemu njebjeske žwětło w snutskownym rossžwětliło: „So je to wschitko wot Boha jako pruhowanje na njeho dopuschczene a so žo wón njedyrbi spjecźowacź.“ — „Nan a macź staj mje wopuschczikoj“, wón sawoła, „haj, zyły žwět mje wopuschcźa, ale Knjes mje njewopuschczi!“

Nětkole bě žo Bohumèr rosmyžlił, jemu sa winu dawany njeskutk na žo wsacź, pscheżwědczeny, so jemu Bóh njewěrnoscź, kajkaž bě jeho wusnacźe, woda, dokelž žo žam scźerpny do žwojeho wožuda podawa, a nimo teho też hrožaze cźwilowanje pschenjesćź njemóže. Wón mějesche to sa scźěhowanje nascheho Sbóžnika, ale w tym žo myleschе; pschetož Khrystuž, nasch Knjes, njeje žo też s najwjetschimi cźwilemi k temu pschewinycź dał, so by wěrnoscź sapřeł. S tutym wotmyžlenjom, žo winowaty wusnacź skóscźe, wróczi žo jemu do wutroby tajka wutrobitoscź a tajka dowěra, so žamo twjerdych žudnikow k dźiwanju donusowa. Dokelž jemu na praschenje: hdźe je wurubk skhował? nowe khostanja hrožachu, pschida, so jemu do rta położichu wusnacźe: so bě móscheń pschi cźěkanju do lěža wot žo cźišnył. Tak sdaschе žo žudnikej k wěrje podobne, runjež tamne polo zyłe podarmo pschepytachu.

S nowym nałěczom dóńdźe Bohumèrowe wotžudźenje: dyrbjeschе s powjasom se žiwjenja k žmercźi wotprawjeny bycź, tola mějesche dźiwajo na žwoju młodoscź a želnoscźiwe wusnacźe po žmjercźi wotewsaty a na wotprawnischcźu pokhowany bycź.

Wotžudźeny pschi pschisjewjenju wužuda ani wokomik myžle njeshubi. Haj, jemu bě nawopak tak, jako by tamny tajny hłóž troschta, kotryž bě tamna pobožna knižka w nim sbudźiła, pschezo dale wótrischo a móznischo jemu do wutroby rěcźał: „Njeboj žo! Ja žym pschi tebi!“ Tajki nastupi na postajenym dnju pucź na wotprawnischcźo; duchowny dźěschе jemu po boku.

Horje na hórku dozpěwschi poklakny žo pschi žwojim hižo wu-

rytym rowje a modleſche ßo, ßmjertna cžiſchina wobkuježeſche wſchěch kokowokoło. — Tola na dobo ſaſběže ßo kahodne bórbotanje; bórſy bě tež ßkyſchecź, mjes tym ſo ßo ludźo dale bóle hibachu, mózne wokanje, a pſches huſtu cžrjódu ludźi dobywaſche ßo muźiki, kotryž ſtónczńuje, hdyž bě ßo jemu poradźiło, do koka ſaſtupicź, bjes maka ſ dycha wuběžany a jachło a ſ roszuchanymi włoßami wudźerajo pſchi Bohumměrje ßo na ſemju cžißny. „Tule!“ ſawoła ſ hroſnym ſchikom, „tule hubjeny hřěſchnik leži! Puſchcźeźe tehole njewinowateho! Ja — ßym paduch!“

Samylenje, kotreź ßo po tutym wuſtupje ſta, njehodźi ßo wopißacź ſe ßkowami. Bohuměr njewjedźeſche, ſchto ßo to njecźiu, hdyž ßo wſchitzy k njemu cžiſchcźachu a jemu mnoſy, ronjo ßylſy radoſcźe, ſboże pſchejachu k wumóženju; tola wón njeſhubi zyle myßle a ſtyknuwſchi ruzy ßo Bohu dźakowaſche.

Jeho wſchak, doniž ßo njeby wſchitko bliže wujaßniło, ſ nowym jatym ſaßo do jaſtwa wotwjedźechu, ale jemu ßo khód tam runaſche dobycźeźíſkemu cžahej. Kóždy chzyſche jemu rady ruku dacź. Samóženi měſchcźenjo póßłachu jemu nahladne dary w pjenjeſach. Druſy ſcźelechu jemu na pſchemoh zyrobiſny a napoje, hacź runje we ßwojich nětcžiſchich myßlach najmjenje na to dźiwaſche. To bě ßwjedźeń zykemu měſtu.

Bórſy wujaßni ßo nětkole też ſ wuſnacźom roskateho hřěſchnika wěz, kaž bě ßo woprawdźe měła.

To bě khudy ſchewz ſ bliſkeje wßy. Nakhileny k lěujoſcźi a k lohkomyßlnemu pſchecźinjenju bě ſe ßwojej ßwójbu do hubjenſtwa pſchiſchoł. Tamny wjecźor, hdyž Bohuměr ßwoju njeſbožownu wcźipnoſcź na pjenjeżnym khamorcźku wopokaſa, bě tež tutón ſchewz mjes hoſcźemi, ſo by ßebi, kaž dźe to pſchecźaſto cžinjeſche, ßwoje ſtaroſcźe ſapił. Wón ßedźeſche ſa blidom tak, ſo móżeſche Bohuměrowy poſpyt na pjenjeżnym khamorcźku derje wobkedźbowacź; tu da jemu, kaž wón měnjeſche, ſły duch do myßli, tejele pſchileżnoſcźe wužicź, a ßo na dobo ſe ßwojeho hubjenſtwa a nuſy wutorhnycź. Hnydom ßo roſßudźiwſchi, ſo ßwoje wotmyßlenje wuwjedźe, pſchenozowa ſ druhimi pucźowazywi w tamnej hoſpodźe, a wjedźeſche ßebi ßwoje měſtno pſchi ßamym Bohuměrje tak wuſwolicź, ſo móżeſche ßo, hdyž mucźny młody pěſchi pucźowaŕ, kaž tež wſchitzy druſy pucźowazy, we hłubokim ſparje leżachu, ßnadnje kluczika ſmozowacź a jón, paduſchſtwo wuwjedſchi, ſaßo do kapßy ßunycź. S młodym cžłowjekom, tak ßo nadźijeſche, njebudźa tak krucźe wobkhadźecź, tež hdy by do podhlada a pſchepytowanja pſchiſchoł.

Kradnjene hotowe pjenjeſy a wokſchewjenja, kotreź móżeſche ßebi nětkole popſchecź, podduſchachu ſ woprědka poroki ßwědomnja, hdyž wo ſajecźu njewinowateho ſhoni. Dokelž pak ßo dźělbracźe ſa młodeho njeſbożowneho cžłowjeka dale bóle roſcherjeſche, a wěz tak ſrudny kónz wſa, wotucźi w nim želnoſcź ſe ßwojej njepſchewinitej mozu. S teho cžaßa njemějeſche ani w nozy, ani wodnjo wjazy měra, a bě huſto na tym, ßebje ßam ßudniſtwu woſjewicź; pſchezo pak ſaßo bě jemu wbohich dźecźi tak jara žel, ſo ßebi wotmyßli, najhórſche hakle docźakacź; pſchetoż tež po wuprajenym wotßudźenju ſdaſche ßo jemu k wěrje podobne, ſo budźe młodźenz wobhnadźeny. Móz ßwědomnja cžerjeſche jeho do pſchihladowarjow hróſbneho dźiwadła, a wona poſtorcźi jeho na poßledku, hdyž bě tež jeho poßledńja nadźija na wobhnadźenje podarmo, ſ wukſchikom ſadwělowanja a ſ wuſnacźom wiuy k ßudnikowymaj nohomaj. Jeho khoſtanje bu dźiwajo na wurjadne wobſtejenja, a dokelž bě ßo ßam rukomaj ſprawnoſcźe pſchepodał, do dołho trajazeho jaſtwa pſcheměnjene. S zyła pak ſbudźi wukónz tehole ſpodźiwneho podawka pola wyſchſchich ßudniſtwow wulku kedźbnoſcź, ſchtož ßnadź je ßobu k temu pomhało, ſo ßo dotalneho njecźłowſkeho waſchnja, wuſnacźe ſ cźwilowanjom wuuuſowacź chzycź, dale bóle hańbowacź poczachu.

Bohuměrowy woßud ßo na to ſ kralowej hnadu hacź nanajſbožownišcho wobrocźi, kiž jemu zyle ßwobodnje ſtudowacź da. Wón bu wubjernje pobożny, wuſtojny a lubowany předaŕ. Jeho rt je dawno woněmił; tola jeho ſtawiſna hiſchcźe nětkole předuje; njech prawje wjele kedźbnych poßłucharjow namaka.

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** Nětcžiſche póſtſke ſnamki (marki) jenoż hiſchcźe hacź do 31. měrza t. l. płacźa. Wot 1. hapr. budźa ßo póſtſke ſnamki ſe ſapißom „Němſke khěžorſtwo“ wudawacź. So bychu ßo ludźo poſdźiſcheho nuſneho ſaměnjenja ſminyli, ßo napominaju, ſo bychu ßebi jenoż telko liſtowych ſnamkow, póſtſkich khartow, khartowych liſtow a póſtſkich pſchipokaſankow nakupili, kelkoż hacź do 1. haprleje trjebaju.

— Wobhladowanje młodych ludźi, kotſiž maja lětßa do měry hicź, ſmeje ßo w Budyſkim hamtſkim hejtmanſtwje wot 7.—11. měrza w Biſkopizach, 12. měrza w Hornjej Wjaſońzy, 14. měrza w Schěrachowje, 17. měrza w Njeßwacźidle, 18.—29. měrza w Budyſchinje.

— (Paduchaj.) Ssobotu wjecźor do pſchedawarńje tudomneje Hartrathez pjekarńje pachołaj pſchińdźeſchtaj. Jedyn ſ njeju ßebi kuſk tykanza kaſaſche, druhi pak pokrutu khlěba. Mjes tym ſo pſchedawaŕ do pódlanſkeje ſtwy po khlěb dźěſche, pachołaj woteńdźeſchtaj, pſchedawarjowe wrócźenje njewocźaknywſchi. Poſdźiſcho ßo tón dohlada, ſo běſchtaj kupzaj pjenjeżnu móſcheń ſ 15 hriwnami, kotraż bě na khamorowym blidźe leżała, ßobu wſakoj. Polizija ma pjecźa ſa pakoſtnikomaj ßlěd.

— (Wojeńſki cźekunjeńz.) Mjes rekrutami tudomneho pěſchkowſkeho regimenta cžißko 103 po ſdacźu cźěkanſka khoroſcź knježi. Saúdźenu ßrjedu dopołdnja je hižo ſaßo jedyn rekruta 2. kompagnije ſ nowych kaſarmow wupjerchnył. Wón rěka Berthold; jeho ſtarſchej w Radebergu bydlitaj. Kajkich pſchicžinow dla je ßo jemu wojeńſka ßłużba pſchižraka, njeje ſnate.

— Wo pſchichodnym wjedrje Rudolf Falb wěſchcźi, ſo budźe wot 1. hacź do 7. měrza wjele deſchcźow pak ßněhow.

„Łužica“. Tydźenja ßu wſchitzy cžitarjo „Serb. Nowin“ 1. cžißko „Łužicy“ 1902 doſtali. Radyßerbowy žiwjenjopiß a ſapocźatk powědancźka: Z kralestwa prěnjeje wulkomocy, woßebje, drje ſtej ßo wſchěm derje ſpodobałoj. Woſjewjamy, ſo nowe cžißko „Łužicy“ pſchinjeße wulki kruch pokracźowanja tejele powjeſcźe, a w 3. cžißle budźe dokónczenje a nowe powjedanje, nimo teho jara ſajimawy naſtawk wo ameriſkich żeleſnizach. Nowe cžißko doſtanjecźe ſ najmjeńſcha do dweju njedźelow, a proßymy, ſo byſchcźe tam, hdźež „Serbske Nowiny“ doſtawacźe, woſjewili, ſchtó chzecźe „Łužicu“ měcź. Wjazy Waß budźe, wjazy budźemy Wam poſkicźowacź móz. Tež knježa agentojo, kotſiž pak njech nam ſkerje lěpje liczbu żadanych exemplarow ſdźěła, ſarunanje doſtanu. Schtóž chze tež pſchikohu ſa dźecźi měcź, njech k 2 hr. hiſchcźe 75 np. pſchipokoża! Woßebje tež tuta pſchikoha budźe ßo jara ſpodobacź. Prěnje jeje cžißko wunńdźe ſ 3. cžißkom „Łužicy“, a w haprylu budźemy ſe wſchěm w rjedźe. Na ſaßowidźenje! Mikławſch Andrizki, Ralbitz, p. Roſenthal b. Kamenz i. Sa. Tež w Ssmolerjez knihicźiſchcźeńni a we wudawarńi „Serbskich Nowin“ móżecźe ßebi „Łužicu“ ſkaſacź, bracź a płacźicź. 1. cžißko pak hižo macźe, a khowajcźe jo!

Se Židowa. Saúdźenu ßobotu ſtaj tu kowaŕſki miſchtr Bohumił Mkynk a jeho mandźelſka Khryſta rodź. Sobiz ſtrowaj a cžłaj ßwój 50-lětny mandźelſki jubilej ßwjecźikoj.

S Małeho Wjelkowa. W pěſkowej jamje w żeleſnizynym ſarěſku njedaloko Kelna je ſaúdźeny ſchtwórtk ßyn žiwnoſcźerja Měrſcha w Cźemjerzach do njeſboża pſchiſchoł. Na njeho ßo ſcźěna pjerſchcźe wali, kotraż jemu nohu pſchi kulzy ſłama.

S **Małeho Wjelkowa.** Naſche towaŕſtwo wupożcźowanſkeje a nalutowanſkeje kaßy mějeſche ſchtwórtk 27. febr. ßwoju lětuſchu prěnju generalnu ſhromadźiſnu, na kotruż bě 38 ßobuſtawow pſchiſchło. Pokładnik, knjes ryczerſkubleŕ Kſchižan ſ. Hornjeje Hórki, poda ſliczenje wo minjenym lěcźe. Towaŕſtwo je měło 60,265 hr. 90 np. dokhodow a 56,607 hr. 85 np. wudawkow, ma potajkim 2658 hr. 5 np. ſbytka w kaßy. S zyła towaŕſtwowe aktiva wucźinjeja 85,160 hr. 25 np. a paſſiva 84,823 hr. 81 np., tak ſo je cžiſteho dobytka było 336 hr. 44 np. Towaŕſtwo wobſteji nětko 10 lět a ma tu khwilu 71 ßobuſtawow. Pſchedźělało je ſa tych 10 lět nimale 730,000 hr.

S Hrubocźiz. Ssrjedu w nozy ſtej ßo na tudomnym Pjechez kuble njewobhydlene domſke a kólnja wotpalikej. W kólni běchu ßwinjaze khlěwy pſchiprawjene. Se ßwini, kotreź běchu tam ſaměſcźene, je jene w płomjenjach kónz wſało. Ssłoma a ßyno, kotreź ßo w kólni khowaſche, je ßo ſniczikło. Kak je woheń naſtał, njeje ſnate.

S **Bónez.** Njedźelu wjecźor ½11 hodźin je ßo naſcha wjeß ſ wjetſchim wohnjowym njeſbożom domapytała. Twarjenja tſjoch žiwnoſcźow, Janej Rjenczej, Jakubej Stanſy a Pawołej Meierej ßłuſchaze, ßu ßo do procha a popjeła pſchewobroczike. Meierowe njeběchu wobydlene. 2 ßwinjecźi a nětkotre kury ßu w płomjenjach kónz namakałe. Pódła teho je ßo 300 hriwnow ſłotych roſeſchkrjeło. Se ßykawow, kotreź běchu na haſchenje pſchijeże, bě Rabocźanſka prěnja a Budyſka druha. Jako ſapalerja ßu jeneho njeſnateho dundaka ſajeli. Hacź dotal njeje hiſchcźe móżno było, jeho mjeno wußłědźicź.

Se Sréſchina. Saúdźeny ſchtwórtk wjecźor wokoło 9 hodźin je ſ bróżnje tudomneho kublerja Jana Ducźmana woheń wudyrił,

kotryž je žo na Ducžmanez druhu brózeń a domske a na domske a brózeń žiwnosćerja Krumwjaza wupscheſtrěł. Wschě tele twarjenja žu žo do prócha a popjela pschewobrocžiłe.

S **Maleschez.** Dženža schtwórtk, 27. małeho rózka, rano po 7 hodžinach wudyri w khěži dźěłaćerja Augusta Lubscha tudy woheń a ju do cžista spali. Lubschezy běchu žebi žwinjo sarěšali a w kótliku, k temu w khěži stejazym, wodu hrějachu. Najskerscho běsche žo se schkrjemi we wuhnju drjewo sapaliko, a tak woheń nastał. Dokelž běsche wodnjo, běchu ludźo a Maleschanskej žykawje na měsće k pomozy tu. Duž móžesche žo s wjetscha wschitka domjaza nadoba płomjenjam wutorhnyć. — S zusych žykawow běsche jenož Hucźinjanska na pomoz pschijěła.

S **Kukez pola Nětzez.** S wuhladom na to, so budźe žo w dalschim pschichodźe želesniza wot Radworja pscheš nasche žerbske, jenož rataŕske wšy a wjeski (s wuwjaczom nětkotrych skałow a zyhelnczow) hacž do Kamjenza jako želesniza sa pschejěsdny a daloki wobkhod dale twaricź, je skoro w kóždej wjeszy hibanje nastało. Wobydlerjo nětkotreježkuli wšy žu petrziju do žejma póšłali, w kotrejž žo prózuja, dopokasacź, so ma žo želesniza s zykym prawom pscheš jich wješ natwaricź. Hdy dyrbjałe žo tele wschelakore pschecźa dopjelnicź, dyrbjała žo nowa želesniza s Radworja prěki a pódlu wot jeneje wšy k druhej hacž do Kamjenza wjesć! Tu je sašo widźecź, kak je nasch lud njepschesjene, njepopschaty a žebicźny, kaž je wón bohužel husto był, hdyž je žo jemu něschto posticźiło.

Kaž je žo hižo prajiło, žo tak mjenowana rańscho-poknózna želesniza po waschnju wulkich želesnizow sa daloki wobkhod twari, a jejna želesna cžara ma žo po móžnosći runu žmuhu wjesć, tak daloko hacž žo to s dźiwanjom na hory, doły a rěcznischcźa hodźi, runu žmuhu wožebje też teho dla, so by woženje tworow do dalokosće pschedrohe njebyło. Kruch bliže do městow a na druhe želesnizy pak směja wobydlerjo kóždeje wšy teje krajiny, pscheš kotruž želesniza pójdźe, jenož nimo pożledniczy ju njemóże kóždy dostacź. Njech žo s tym kóždy spokoji, hewak móże žo stacź kaž w lětomaj 1887/88 se želesnizu, kiž měješe žo wot Budyschina pscheš Mały Wjelkow do Kamjenza twaricź. Jedni chzychu ju měcź, drusy niz, jedni bóle k pokodnju, drusy sašo bóle k poknozy, a kónz njejednoty bě, so s twarjenjom želesnizy niczo njebu. Knježerstwo ma hižo dawno cžaru twarjonmeje rańscho-poknózneje želesnizy na tharcźe wotsnamjenjenu, a někotsi, kotsiž žu ju widźeli, praja: „Tak je runje prawje; wschěm interessentam budźe s tym po móžnosći doscźcźinjene.“

Idealni Sserbjo drje wjedźa, so nowa želesniza njebudźe poměram a kubłanju nascheho Sserbowstwa spomožna, ale skerje nawopak, tola schto pomha, žwět je kulowaty a žo wjercźi, duž dyrbimy też nowu želesnizu pschijecź, hdyž pschińdźe, pschi tym pak žo prózowacź, so se Sserbowstwa dale wobkhowamy, schtož dobre s nim a we nim hischcźe mamy. Skónczńje pak też tu płacźi heżko: „Pschesjenosć twari a požylnja, njepschesjenosć pak rospjerscha a torha.“

S Khwaczicz. Jutsje njedźelu wjeczor wotměje nasche žerbske towaŕstwo sašo jedyn „žwójbny wjeczor“. Wyšokodostojny knjes farař Sarjenk je nam sa njón sajimawy pschednoschk dobrocźiwje pschilubił. Sserbskej knježnje chzetaj nam spěwy pschednosćhecź. Dale nascha młodźina sa tónle wjeczor pod wodźenjom nascheho zyrkwinskeho wucžerja k. Rybaka žerbske spěwy wuknje. Tak pschinjeżemy w lubej macźernej rěcźi mnoho powucžazeho a sajimaweho, so žměmy khroble žlubicź, so budźe žo kóždemu wopytowarjej nasch žwójbny wjeczor spodobacź. Duž pscheproschujemy na njón Sserbow a Sserbowki, domjazych a cželadnych. Sastup je darmo a kóždźicźki budźe nam wutrobnje witany.

Pschedsydstwo žerbskeho towaŕstwa.

S **Njeżwaczidła,** 25. februara. Dženżnischi dźeń žwjecżeschtaj tudy žadny žwjedźeń słotehо kwaža: Handrij Měšcheŕ, wumjeńkaŕ tudy, se žwojej mandželskej Haňžu rodźenej Cžochez se Stachowa. Dokelž mataj Měšcherjez wjele pschecźelow tudy, dha bě wobdźělenje na wjeżelym duju wulke a powschitkowne. Wschako je też Měšcheŕ, kotryž je nětk 80te lěto pschekrocźił, prjedawschi cžaž wjele lět žwěrny wjeżny rychtaŕ był, tak so też knjes baron s Vietinghoff jeho s darom a wopytom počeścźi. Też wot žejmskeho sapódkanza knjesa Ssmoły, jako wot jeho wuja, bě tu rjany sbožopschejazy spěw. — Najrjeńscha pak bě žwjatocžnosćz w naschim lubym Božim domje, hdyž buschtaj Měšcherjez wot knjesa fararja Jakuba s wutrobnymi žłowami požohnowanaj. Pschi tym pschepoda knjes farař pscheđ Božim woltarjom jubjelskemu porej kražnu bibliju jako dar Jeho Majestosće nascheho wulzy lubowaneho krala, kotryž je też žwoje kralowske mjeno žamoručnje do žwjatych knihow sapisał. To bě jara wulke wjeżele sa Měšcherjez dom a sa zyke Njeżwaczidło. — Bóh wobradź wobdarjenomaj hischcźe někotre žohnowane lěta!

S **Bělczez.** W naschim burskim towaŕstwje, kotrež je s nowa sašo sakcźeło, měješe saúdźenu njedźelu knjes rataŕski komižar Dilger sajimawy a jara powucžazy pschednoschk wo sakoženju nětcźischich sahonskich knihow. Hdyž bě žo robota sběhnyła, knježerstwo kóždu leżomnosćz wuměricź a jejnu hódnosćz wobliczicź da, so by žo po tym krajny dawk sa wobžedźerja postajił. To bě wobcźežne dźeło, na kotrež žu žo milijony nudałe. Najprjódzy žo kraj wot horow a hórkow a wot zyrkwinskich wěžow do tsiróžkow dźělesche. Tajke městna, kotrež žu žo k temu wužiłe, namakamy na Sskonoborscheczańskej horje, na wěži Cžornoboha, pola Kelna atd. Hdyž bě tak zyły kraj pscheměrjeny, žo na wuměrjenje leżomnosćzow jenotliwych gmejnow dachu. Jenotliwe kopjena tehole wuměrjenja knježerstwo žwědomicźe khowa. Wožebicźi k temu postajeni sastojnizy po žadanju kopije wudźěłaju. W Budyschinje je k temu knjes inżenieur Richter postajeny. Kóždej gmejnje žo radźi, žebi kopiju kopjenow wo wuměrjenju žwojich leżomnosćzow wudźěłacź dacź. Posdźischе pscheměnjenja mjesow dyrbja žo dla sminjenja posdźischich drohich prozeżow na žudnistwje sapisacź dacź. Druhdy žu žo měsniki poshubiłe, te dyrbja žo narunacź. Pschi kóždym pscheměnjenju wobžedźenstwa dyrbjałe žo mjesy s nowa wuměricź, a to měło žo po poručnosći gmejny stacź. Pschi skórźbach mjesow dla kóždy geometer druhdy na hinaschi resultat pschińdźe. Pschi tajkich padach pak s zyła geometer njerosžudźi, ale žudnistwo. To s wjetscha rosžudźi, so ma žo sawadny kruch mjes skórźbnikow dźělicź. Duž knjes rěcźnik wot skorženja wotradźesche, lěpje je, so žo žužodźa s dobrym wo sawadnych leżomnosćzach dorěcźa.

Po wuměrjenju leżomnosćzow je knježerstwo jich hódnosćz wobliczicź dało. To je žo na to waschnje stało, so žu žo najprjódzy po zyłym kraju na jenotliwych leżomnosćzach do khětreje hłubokosće dźěry wuryłe a so je žo semja s nich pschepytała a na to pruhowała, kelko hliny, tona, pěska, włóhi atd. wopschija. Po tymle pschepytanju je žo 12 pólnych klažow postajiło. Pschi tym je žo dźiwało na wyšokosćz nad morjom, na położenje k žłónzu, na blischkosćz lěža, małych abo wulkich městow, na lohke abo cźežke wobdźěłanje role atd. Do 1. klažy žłuscheja w Sakskej jenož pola w Hlomacźanskich stronach a we Łobjowych nižinach, kotrež wysche dyžli 100 hacž 150 metrow nad morjom njeleza. Cźim hłubscho mjenujzy leżomnosćz leži, cźim milische je jejny klima a cźim mjenje rostliny na njej se symu cźerpja. Rola 1. klažy je hacž do hłubokosće hlinojta a ani s mokrotu ani se žuchotu njecźerpi.

Pschi 2. klažy dobra pjerschcź mjenje do hłubokosće doža a něschto pěska wopschija. Na njej žo rožka a rěpa poradźetej.

3. klažu namakamy wjele w naschich stronach. Wona se žywojteje hliny s pěskowymi žiłami wobsteji a wodu pschepuschcźa. Wona žo sa pscheńzu pschihodźa

4. klaža je s pěskom a kamuschkami pscheměschana, woda žo s njeje bórsy shubi, wona ani s mokrotu, ani se žuchotu njecźerpi, korjenje rostlinow do njeje hłuboko rostu, shnija a tak rolu hnoja. Na tejle roli rožka wubjernje roscźe.

5. klaža žo husto wyshe Budyschina pod horami nadeńdźe. Wona s běłkojteje hliny wobsteji, kotraž je se želesowymi sornjatkami směschana. Tajka rola wodu cźežko do hłubokosće pschepuschcźa. Rožka na njej husto wumjersnje, runkliza w žuchocźe njeroscźe, dokelž je rola s twjerdej kóžku počehnjena. Na njeroscźenju je želeso wina, kotrež žo w hlinje namaka. Tajka rola dyrbi žo pschede wschěm dreněrowacź.

6. klaža ma nikku rólnu pjerschcź. Wona žo njehodźi hłuboko woracź. Pod rólnej pjerschcźu twjerdy ton leži, kotryž na žłónzu njerospada, ale hischcźe bóle stwjerdnje. We hłubokosći je ton s kamuschkami směschany. Te žu tu wužitne, dokelž žo s nimi ton rosžypuje. Semja je we hłubokosći symna a želeso wopschija. Na tejle roli hubjenje roscźe. Ssněhowa woda njemóże w naléczu dla spody leżazeho tona do hłubokosće sacźahnycź, ale dyrbi žo rosdymacź. S tym sašo schkódna syma nastawa. Korjenje njemóża hłuboko do semje, kotruž hudźeńzy (rybjaze waki abo rožaki) njepschecźahaju a ju powětrej pschistupnu njecźinja. Tajka rola dyrbi žo dreněrowacź, so móża žo korjenje a hudźeńzy, cźile pioněrojo rataŕstwa, do njeje dobycź.

7. klaža ma pěskojcźnu rolu a wupary, kotrež se shnikeho granita wobsteja. Wona njeje njepłódna, dokelž nasch granit kali wopschija a žo sa rožku a běrny pschihodźa.

8. klaßa ßo w naſchich ſtronach njenamaka. Wona je wokoło Połcźnizy doma, je w ßuchocźe popjok ſchěra a po deſchcźu cźorna. Wona bórſy na ßuchocźe, pak bórſy na mokrocźe cźerpi. Pjerſchcź je kißaka, we hłubokoſcźi zyle njepłódna.

9. klaßa ſ tonojteje ſe żeleſom naßyczeneje pjerſchcźe wobſteji. Wona je njepłódna. Rożka huſto wumjerſnje. Wowß ßo ſchpatny poradźi. Swjerćha ßo huſto lohka hlina namaka.

10. klaßa je lědma hiſchcźe hódna, ſo ßo rożka na njej plahuje. W niżinach, hdźež podſeńſka woda wyßoko ſtupa, pak ßo żito hiſchcźe pſchezo na njej radźi.

11. a 12. klaßa njech ßo jenoż ſa paſtwiſchcźa a lěß wużije.

Tež łuki ßo po hódnoſcźi pjerſchcźe, po wyßokoſcźi nad morjom, po powodźliwoſcźi atd. do klaßow dźěła. 1. klaßu łukow jenoż we Łobjowych niżinach namakamy. Wone ßo porjadnje ſ powodźenjom wopłodźeja, kotrež pak żenje ſchkodu njenaczinjeja. Jejna płódna pjerſchcź hłuboko doßaha. Kórz tajkeje łuki 20 zentnarjow ßyna pſchinjeßy.

2. klaßa łukow ßo derje powodźicź hodźi, tola je jejna pjerſchcź mjenje hłuboka a něſchto pěſkojcźna, teho dla włóhu lohko pſchepuſchcźa. Powodźenja druhdy ſchkodu naczinjeja.

3. klaßu łukow mamy ſ měſtnami w naſchich ſtronach. Na jich hłubokej dobrej pjerſchcźi mało njedobrych ſelow roſcźe. Hdyż ßo tajke łuki prawje powodźuja, ßo wone wob lěto tſi krócź ßyz hodźa.

4. klaßa ßo teho runja w naſchej krajinje nadeńdźe. We hłubokoſcźi je ſemja tonojta a włóżna. Na tajkich łukach druhdy ſcźinu widźimy.

Do 5. klaßy rjane dobre tola ßuche łuki w wyßokoſcźi ßłuſcheja. Hdyż ßo na nje ſ polow a drenażow woda wodźi, hodźi ßo jich wunoſchk wo wjele powyſchicź.

6. klaßa je cźeźka drużina łukow. Wone ßu mokre a ſymne a njehodźa ßo derje wuwodźicź.

7. klaßa je ßucha łuka, kotraż by ßo lěpje jako polo dźěłała.

8. klaßu łukow ſ rědka w naſchich ſtronach wohladamy. Wone ßu tonidłate a torfowe, ſ měſtnami mokre.

9. klaßa ſ mokrotu cźerpi a je njepłódna.

10. a 11. klaßa njech ßo ſ kerkami poßadźatej.

Pola a łuki hodźa ßo huſto ſ drenażu a hnojenjom wo někotre klaßy polěpſchicź. Wokrjeßne ratarſke towarſtwo w Budyſchinje k tomu trěbne hoſpodarſke plany darmo wudźěła. Schkoda jenoż, ſo ratarjo tutu poſkiczenku tak mało wużiwaju. S tychle planow wobßedźeć ſhoni, kotre leżomnoſcźe maja ßo dreněrowacź, ſ kajkim hnojom dyrbi ßo hnojicź a po kajkim rjedźe a kajke żito, wobkopne płody, pizu atd. ma na jenotliwych leżomnoſcźach plahowacź. Każ je ßo hižo prajiło, ßo tele plany darmo wudźěłaju, a jenoż trěbne pſcheměnjenje ma ßo ſapkaczicź.

Schtóż chze ßebi něhdźe żiwnoſcź abo łubło kupicź, ma ßo pſchede wſchěm ſa tym wobhonicź, ſ kelko dawſkimi jenoſcźemi ßu leżomnoſcźe poczeżene. Powſchitkownje jena dawſka jenoſcź 1 hriwnu cźiſteho wunoſchka pſchedſtaja. Dyrbi pak ßo tež na to dźiwacź, ſo ßo ſda, ſo njejßu dawſke jenoſcźe wſchudźe prawje wobliczene, druhdźe ſaßo je ßo wunoſchk leżomnoſcźow ſ drenażu a ſ popuſchcźenjom lěßa wo wjele powyſchił. Skónczńje njech ßo na to njeſabudźe, ſo cźim wyſchſche nad morjom leża, cźim mjenje leżomnoſcźe wunjeßu. Woßebje wunoſchk ſorna ſ pſchiběrazej wyßokoſcźu rucźe wotebjera. Někotryżkuli ratař ſ Miſchnjanſkich abo Rieſaſkich ſtron, kotryż je ßebi w Łużizy łubło kupił, je ßo jara ſjebał, hdyż je měnił, ſo tunju kuß ſcźini, dokelż njeje wopomnił, ſo Łużiza wyſchſche leži, hacź niżiny pſchi Łobju a w połnóżnej Saſkej.

S Druzkez. Schtwórtk 27. februara wječor wokoło 10 hodź. ſtej ßo tu kněži ſwudowjeneje Heiſoweje a kněżerja Vogela wotpalikej. Woheń je ßo ſakożił.

S **Kubſchiz.** Ssobotu tydźenja je ßo tu jěſdne koło ſe ſnamjenjom „Preſto“ cźißko 9716 kranyło.

S **Kubſchiz.** Sańdźenu njedźelu dopołdnja je ßo na ludźazym cźahu, kotryż 5 mjeńſchinow do 9 hodźin ſe Shorjelza pſchijěde, ſe ſaczinjenjom woſowych durjow cźahowy rjadowař Rothmann ſe Shorjelza tak cźeźko na hłowje ſranił, ſo je bórſy po tym wumrjeł.

S Bukez. Tudomna nalutowarńja a wupożczeńja ma pſchichodnu njedźelu 2. měrza popołdnju w 3 hodźinach ßwoju hłownu ſhromadźiſnu. W njej budźe knjes Löſcha ſ Draždźan wo ſawěſcźenju żiwjenja a wo jeho ważnoſcźi ſa ratarſtwo pſchednoſchecź. Dale ßo bilanſa a ſliczbowanje wo lěcźe 1901 poda. K ſhromadźiſnje ma kóżdy pſchiſtup, njech je ßobuſtaw abo niz. Jara pſchecź je, ſo by ßo wjele wopytarjow ſeſchło, ſo bychu ſhonili, ſ kajkim żohnowanjom ſa powſchitkownoſcź tudomna Raiffeiſenſka pokładniza ſkutkuje.

S **Lubija.** Wobhładowanje młodych ludźi, kotſiż maja lětßa do měry hicź, ſměje ßo w Lubijſkim hamtſkim hejtmanſtwje wot 6. do 18. měrza.

S **Delnjeho Wujeſda.** Schtwórtk tydźenja ßu pſchi żeleſniſkim brjoſa bliſko Lěſkowſko-Koſchlowſkeho pſchekhoda mużſke cźěło namakali. Cźěkowa hłowa wulku ranu pokaſowaſche, a 1¼ metra dale cźěła bě na żeleſniſkej koliji wulka łuża krwě widźecź. Muż je po ſdaczu chzył żeleſnizu pſchekroczicź, tola je ßo pſchi tym do grota ſignaloweje pſchiprawy ſaſchmatał a ſ hłowu wo żeleſnu ſchěnu wrjeßnył. Tam je ßo muż wukrwawił, a ſcźěhowazy cźah je ſ rumowakami pſched lokomotivu cźěło na bok ßunył. Morweho woßoba njeje ſnata.

S **Nowoßliz.** Minjenu njedźelu popołdnju ßo tu wobżarujomne njeſboże ſta. Jedyn tudomny wjeßnjan bě něktore żónſke do Kulowa dowjeſł. Na domojjěſbje ßo kóń ſ kołojěſdnym, kotryż ſkoku do Nowoßliz jědźeſche, ſpłóſchi a cźeku. Wós do Schołcźiz rółkneho kamjenja ſałożiwſchi ßo powrócźi, tola ßo pohonczej na ſboże ſchlachcźi, konja ſadźerżecź. Schołcźiz mandźelſkaj hnydom ſ domu wuběhnywſchi běſchtaj pohonczej pomoznaj. Do dweju wójkow ſapſchehnjeny kóń bě jene wójko rosteptał a ßo tak do grata ſaſchmatał, ſo dyrbjeſchtaj ßo jedyn poſtronk a jena woteżka rosrěſnycź. Żónſke, w krytym woſu, tak mjenowanym kurjenzu, ßedźaze, ßo ßyluje pſchetſchaßechu a pſchewalachu. Na ſboże pak ßebi jenoż wobliczo wobraſychu a ſ njeſtraſchnych ranow krwawjachu. Pſchi nahłym ſwrócźenju je pſchezo hiſchcźe ſboże wjetſche było, dyżli njeſboże.

S **Draždźan.** Sſerbſke kemſche ßu ſaßo bliſke a nadźija na nje wubudźi hižo naſche wjeßele. Njedźelu Lätare, 9. měrza, dopołdnja ½12 hodźin ßwjecźa ßo, da-li Bóh, w kſchižnej zyrkwi w Draždźanach, a ſměje ßerbſku ſpowjednu rěcź knjes farař Jakub ſ Njeßwačidła a ßerbſke prědowanje knjes farař Matek ſ Hucźiny. Bóh wobradź ſ hnadu wjele ſboża!

Se **Shorjelza.** (Khoſtanſka komora). Żona póſtſkeho pohoncza Auguſta Rożki w Mikowje bě wobſkorżena, ſo je póſtſkemu fiskußej 160 hriwnow kranyła. Wona bě ßo 21. dezembra do wobydlenja Mikowſkeho póſtſkeho agenta dobyła, ſ bózkom pjenjeżny kaſchcź roſpaczika a ſ njeho 160 hriwnow kradnyła. Wobſkorżenu k jaſtwu na 6 měßazow ſaßudźichu.

S **Bjedrichez.** Hdźež ßo kóſkopiwo tocźi, druhdy koſoł ludźom roſumcźi ſbodźe, ſo ßo potom najſpodźiwniſche pryſle ſworaja. Wóndano běchu tu na kóſkopiwo tež holzy ſe ßußodſtwa pſchiſchkle; wone běchu ßo ßněhběku draſtu woblekłe, ſ wotpohladom drje, ſo bychu pſchi rejach hólzam bóle nadpadowałe. Wone ßo tež woprawdźe naſchim pachołam lubjachu, a cźi jim huſto laczńu ſchijku ſe ßłódkim piwkom maczachu. To pak njebě po dobrym. Worakawy koſoł, kotryż w kóſkopiwje tcźi, rjanym rejwarkam do hłowy ſajędźe a jim jaßnu myßliczku ſmucźi. W ſkurjenoſcźi ßebi wone papjerjane měży na hłowu ſtajichu, ßebi zigary ſażehlichu a pachachu, każ to někotryżkuli ſtary fabrikſki wuheń tež lěpje njedokonja. Bjes dźiwa bě, ſo ßo naſchim rjankam pocźa bórſy hłowa wjercźicź. Duż dźěchu ßo po ßněhowych pucźach w měßaczku wukhodźowacź. Syma dyrbjeſche jim ßmudźazu horzotu ſtudźicź a měßaczk pſchepocźenu draſtu wußuſchicź a ſaßo wobělicź. Powjeda ßo, ſo ßu ßebi pachaze holczki na hłódnej wukhadźowanzy nóſk ſwoſabili, abo bě ßnadź nóſkowa cźerwjenkojta barba ſcźěhwk wużiteho kóſkopiwa?

S **Jatſobja.** Sańdźenu njedźelu popołdnju je tudomny kněżkař a ſchewſki miſchtr Michał Mihan nahłu ßmjercź poczerpił. Muż najwjetſcheje cźerſtwoſcźe a hewak żenje khory bě ßo popołdnju po wobjedźe na pucź do ßußodneje wßy Komorowa naſtajił, hdźež mějeſche něſchto wobſtaracź. Tola hdyż bě lědma 10 mjeńſchinow po pucźu ſchoł, bu ſ Božej ruczku ſajaty. Muż, kotryż po tym ßamym pucźu dźěſche, jeho na ſemi leżazeho morweho namaka a ſrudnu powjeſcź jeho ßwójbnym pſchinjeßy. Pokutnu ßrjedu ßu nahle ſe żiwjenja wotwołaneho ſ wulkim wobdźělenjom khowali. Dokelż je wón na wójnje pobył, wojeńſke towarſtwo jemu pſches row tſělesche.

S **Běleje Wody.** Naſcha gmejna je ſ nowa knjeżeńſtwu próſtwu podała, ſo by ßo w Běłej Wodźe hamtſke ßudniſtwo ſałożiło. Běła Woda je ßo ſa poßlednje 10 lět popjecźiła (wo 5 krócź ßo powjetſchiła), wona njeje wjazy wjeß, ale fabrikſke měſtaczko ſ 39 fabrikami. Gmejna je ſwólniła, ßudniſke a jaſtwowe twarjenje ſa ßwoje pjenjeſy natwaricź. Hižo nětkole dwaj rěcźnikaj w Běłej Wodźe ſkutkujetaj. Běła Woda pſchi ſkſchiżenju żeleſnizow wjele pſchihodniſcho leži, dyżli Mużakow. W pruſkim krajnym ßejmje je ſapóßłanz Wenzel ßo ſa tym praſchał, kajke wuhłady ma petizija wo

hamtske ßudnistwo w Běłej wodźe. Justizny minister je wotmolwjenje na posdźischi cząß wotstorcził.

— Tele dny ßu tu kucharku w jenym hosczenzu sajeli. Wona je ßwojemu hospodarjej s pomozu zuscheho klucza něhdźe 1000 hriwnow hotowych pjenjes a wschelake debjenki kradnyła.

Přilopk.

* Hrosny njeskutk je ßo pscheð krótkim w Löbtawje pola Draždźan wußlědźił. W januarje 1900 pola tamnischeho wosoweho wjednika dróhoweje żelesniży Lercha 35lětny fabrikski strażnik Pracz bydlesche. Tutón bě do nalutowarnje 1250 hriwnow dał a mějesche pódla teho pola jeneho bankiera 1100 hr. na dani. So by ßo tychle pjenjes smozował, ßo Lerch rosßudźi, Pracza skónzowacz. 1. augusta 1900 wón ßwoje wotmyßlenje, kotrež bě ßwojej żonje sdźělił, wuwjedźe. Hdyż Pracz w ložu spasche, jeho wón sadaji. K wotstronjenju cźěła bě ßebi Lerch hižo prjedy koffer wobstarał. Dokelž pak bě tón pschemały, so by ßo w nim cźěło skhowało, Lerch hłowu a nosy wot cźěła wotrěsny. Koffer s cźěłom je wón potom do Łobja cźißnył. So by njenadpadło, so je ßo Pracz shubił, bě Lerch wyschnoscźi wosjewił, so je wón do Ameriki wucźahnył. Po wosjewjenju měschczańskeje rady w Riesy ßu tam 8. augusta 1900 jenož koschlu wobleczene cźěło bjes hłowy a nohow s Łobja wucźahnyli. To je najskerje Praczowe cźěło było. Mordarstwo je nětko s Praczowymi nalutowarnstimi knižkami na sjawne pschischło. Lerch jako nahrabny, słóscźiwy a jebawy cźłowjek ludźom, pola kotrychž bě pożczował, ßwój dołh njepłacźesche. Hdyż jeho wobskorżichu, wón swotpschißaha, so njemóże płacźicź, dokelž niczo njewobßedźi. Posdźischo pak ßebi Lerch na Praczowe nalutowarnske knižki pjenjesy wupłacźicź da. To wyschnoscź shoni, a dokelž bě s tym dopokasane, so je wopak pschißahał, jeho do pschepytanja wsachu. Pschi dalschim pschepytanju sa tym, s wotkal je Lerch Praczowe nalutowarnske knižki dostał, Lerchowa żona wusna, so je jejny muż Pracza skónzował. Jedyn pjerschczeń, kotryż bě ßo Praczej wotewsał, Lerchowa żona na porscze noschesche.

* (Na lodźe ßo pschekamali.) W Kleinzadlu pola Pirny ßu ßo njedźelu na Łobjowym lodźe schtyrjo hólzy, 11 hacz 14 lět stari, po ßmykaczach jěsdźo pschepadnyli a ßo tepili. — W Sonenburgu w Schlesynskej ßu ßo teho runja schtyrjo hólzy na lodźe pschepadli. Dwjeju s nich staj ßo wukhowakoj, dwjeju pak staj ßo tepikoj. — W Thammenheimje pola Wurzena ßu ßo tsjo hólzy jahrodnika Pentera, 4—6 lět stari, na knježim hacźe pschepadnyli a ßo tepili.

* Semjerżenje w Schamacha w Kawkaskich horach je ßo wospjetowało. Liczba morwych ßo na 5000 wobliczuje. 30,000 cźłowjekow je bjes wobydlenja. 32 wożobow ßu żiwych wuhrjebali. Pola wßy Astrachanki je schtwórta woheńpluwaza hora nastała.

* Milijarda minutow, to je 1000 milijonow minutow, ßo 29. haprleje 40 mjeńschinow po 10 hodźinach po Khrystußowym narodźenju pominje.

* (Wulki woheń w New-Yorku.) S wóhnjom, kotryż je wulki hosczenz w Parc-Avennue wupuscźił, je 15 cźłowjekow żiwjenje shubiło a 50 je ßo wobschkodźiło. Hosczom w pjatym posthodźe płomjenja wupucź salehnychu. Wohnjowa wobora rěble staji a mnohich ludźi wukhowa. Wschelake żónske pak s wyßokosce pjateho posthoda na dróhu dele skocźichu a ßebi stawy słamachu abo ßo sarasnychu. Druzy hosczo ßo w kurje saczknychu.

Wußudźenja.

Pschißażny ßud. Fabrikski dźěłaczeŕ Khorla August Khěżor, kotryż je ßo 1861 w Holzy pola Huski narodźił, bě sapalenja dla wobskorżeny. Khěżor je ßo psched dwěmaj lětomaj do Kelna do jeneje żiwnostki woženił. Wobskorżeny, kotryż wot lěta 1889 do Budyskeho papjernika na dźěło khodźi, bě 1. januara hacz do ranja w fabrizy dźěłała, bě ßo na domojpucźu w korczmach palenza a groga napił. Domoj pschischedschi, wón kosn pjerjesche a hdyż jemu żona wobarasche, ju wón na nóß dyri, so krwawjesche. ½12 hodźin Khěżorowy 16lětny pschirodny ßyn k ßußodej pschiběża wołajo, so chze nan khěżu sapalicź. Ssußodża, kotsiż teho dla k dworej wobskorżeneho pschiběżachu, ßłyschachu, kak wón roshorjeny po dworje běhajo wołasche: „Buda dyrbi do powětra! Hdyż niz nětkole, dha w nozy abo posdźischo ras; wjazy hacz 3 lěta khostarnje njedostanu a też niczo njeshubju!“ Potom wobskorżeny do domu stupi, s kotrehoż ßo sa khwilu wrócźi. W ruzy dwaj pakczikaj schwabliczkow dźerżo dźěsche k kólni a schwabliczki sapaliwschi je k ßlómjanej tšesche tykny. To wohladawschi pschihladowarjo do dwora pschihnachu a wobskorżenemu schwabliczki s ruki wubichu. Wobskorżeny pak wołasche: „To je mi wscho jene! Wjazy dyżli 3 lěta khostarnje njedostanu. Potom saßo sapocznu, wschako wo moje njeńdźe!“ Na dobo ßußodża widźachu, so ßo s khěże kuri. Do khěże stupiwschi widźachu, so ßo w kólni dwaj měchaj, na wuhlu leżazaj, żehleschtaj. Wodu skoku pschinoschujo, woheń salachu. Wobskorżeny pschi tym rjekny: „Dyrbicze prawje wodu lecź, ßym petrolej na wuhlo linył!“ Posdźischo wón praji: „Njebudźich dyrbjał harn cźinicź, potom ßo njeby nichtó dohladał, a by ßo paliko; potom njebychmy tu na sofje ßedźeli.“ Hdyż bě jeho popołdnju żandarm sajał, wobskorżeny do města duzy tutemu powjedasche, so ßo na hólza ßwojeje żony hněwa; hdyż domoj s dźěła pschińdźe, nima měra; chze-li spacź, hólz s harmoniku piska; hdyż nješchto praji, ßo jemu hólz ßměje.“ Posdźischo w jastwje wón teho runja powjedasche, so je na złym njesbożu hólz wina. Pschi pschepytanju pak wobskorżeny wudawasche, so njemóże palenza snjescź; s jenej bleschku ßo jemu hižo hłowa sawjercźi. Hdyż wón ßo ras wjazy napije, ßo jeho njemdroscź jima. W pjanoscźi je hižo wjele hłuposczow sworal, wo kotrychž chze mjelczecź. Jeho pschirodny ßyn je pěkny hólz, kotryż jeho poßłucha; se ßwojej żonu je wón sbożowny żiwy był; wón njewě, schto je jemu tehdy do myßlow pschischło. Tamny dźeń je někotre bleschki palenza a groga wupił a njeje wot połnozy niczo jědł. Pschepytanje wupokasa, so je Khěżorowe wudawanje wobmyßlenja hódne. Na ßwoju żonu bě wón tehdy wocźi dźiwje wudźěrał. Sswědzy wobßwědczichu, so je wón tři krócź bjes spósnajomnych pschiczinow spytał, ßebi żiwjenje wsacź. W mandźelstwje a w fabrizy bě ßo wón zyle bjes poroka sadźerżował. Lěkarjo, kotsiż běchu wobskorżeneho wobkedźbowali, mějachu sa to, so je wón tamny njeskutk w pathalogiskej wopojenoscźi skucźił, pschi cźimż njeje ßwoju wolu wobknjeżił. Pschi tychle wobstejnoscźach statny rěcznik pschißażnym pschewostaji, rosßudźicź, hacz je wobskorżeny winowaty. Tucźi po namjecze wobskorżeneho sakitarja jenohłóßnje Khěżora wuwinowachu. Hłubokohnuty wuwinowany w ßudniskej sali ßwoju mandźelsku wobjima.

Khostanska komora. Hosczenzarja K. A. Wjenku a dźěłaczerja Jana Cźornaka w Brěmjenju bě kawniski ßud k jastwu po 2 njedźelomaj saßudźił, dokelž běschtaj s tachantskeje hole 19 małych khójnow, 9½ hr. hódnych, wsałoj. Jeju powołanje pschecźiwo temule wußudej ßo saczißny.

Dźěłaczerja J. A. Ssworu w Hrubocźizach, kotryż bě jebanstwa dla wobskorżeny, bě kawniski ßud wuwinował. Po powołanju sastupjerja statneho rěcznistwa wußud sběhnychu a Ssworu k jastwu na jedyn tydźeń saßudźichu.

Sa nowy Macźicźny dom

je ßo w lěcze 1902 dotal nahromadźiło: 581 hr. 86 np.

Dale ßu sa njón darili:

M. J. s D.	1	—
Schewczik w Barlinje	1	75
W „Katholskim Póßle“ cźißło 9. lěta 1902 hižo kwitowane: Wucźeŕ Stanißław Klíma w Hoštěradizach 10 hr. 24 np. — Psches knjeza P. Stanisława Kobyłeckeho: T. J., redaktora Przeglądu Powszechnego: Redakcya Przeglądu Powszechnego 5 hr., Redakcya Misyi Katolickich 4 hr. 25 np., knjeża Rektor Boc T. J., Jozef Gadowski T. J. po 3 hr. = 15 hr. 25 np. — kh. 25 np. = ...	25	74

Hromadźe: 610 hr. 35 np.

S dźakom kwituje a dalsche dary pschijimuje

sarjadnistwo Macźizy Sserbskeje.

Hudanczzy.

271.

Psched wocźomaj drje ßo taja,
Wutrobu pak pscheseczěhaja,
Cźischcza, tłócza bjes rukow,
Nutra żeru bjes subow;
S nimi woschědźiwja hłowy,
Hlad je kißały a cźmowy.
Pschikasnju ma biblija:
„Cźiskajcze je na Wótza!“

272.

To jenoż ert je s lutoh' mjedża,
Ma ßylnu heju w ßebi ßrjedża;
Wón s hnucźom s wyßokeho stoła
Waß k wjeßelam a k srudźbam woła;
Wón proßy k blidu Božich hosczi
A ßłuži jeno k pobożnoscźi —
Sa wschě te dobre poczinki
We hejmbjerkach ma wißacźi.

Wuhudanczko s poßlednjeho cźißła:
Měra, wěra, dźěra, ßwěra.

Drjewowa awkzija

na **Łupjanskim revěrje.**

Pónd̆zelu 3. měrza 1902 ma ßo
350 kh̆ójnowych dołkich hromadow
ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßad̆zowanje pſchedawacź.

Sapoczątk dopołdnja 1/2 10 hod̆zin na Drobjanſko-Łupjanſko-Dubrawſkim puczu pſchi dubje.

W Minakale, 24. februara 1902.

Hrabinſka ſ Einſiedelſka inſpekzija.

Drjewowa awkzija.

Na **knjeźim Dobroſchanſkim revěrje** pola Njeßwacźidła ma ßo **pónd̆zelu 3. měrza 1902** dopołdnja wot 9 hod̆zin
nęhd̆że 50 tołſtych a ßłabſchich kh̆ójnowych krutych
dołkich hromadow
ſa hnydom hotowe pjenjeſy na pſcheßad̆zowanje pſchedawacź.

Hajniſke ſarjadniſtwo.

Drjewowa awkzija.

Pjatk 7. měrza rano w **9** hod̆zinach ma ßo
w **knjeźim Dubjanſkim lěßu**
175 twjerdych a mjehkich dołkich hromadow
ſ cźiſćenja ſ wuměnjenjemi na pſcheßad̆zowanje pſchedawacź.

Shomad̆źiſna pſchi wulkim ź̆orle. **Kretſchmar.**

Drjewowa awkzija.

Pjatk 7. měrza dop. wot 10 hod̆zin ma ßo na **Bóſchicźanſkim knjeźim revěrje** w Nowych Bóſchizach pola Njeßwacźidła
80 rm. kh̆ójnowych ſchcźěpow,
150 rm. = kuluchow,
120 rm. = pjeńkow,
100 kh̆ójnowych ſbytknych hromadow,
300 dołkich kh̆ójnowych hromadow
na pſcheßad̆zowanje pſchedawacź. **Kubłowe ſarjadniſtwo.**

Drjewowa awkzija.

Pónd̆zelu 10. měrza t. l. ma ßo **popołdnju wot 3 hod̆zin w Mjed̆zoji̇ſkim hoſćenzu**
ſcźěhowaze drjewo na pſcheßad̆zowanje pſchedawacź:
34 rm twjerdych, 113 rm mjehkich palnych klumpachow,
23 mjehkich repuchow a
9 twjerdych dołkich hromadow.

Drjewo je pſchihotowane na Mjed̆zojſkim revěrje we wotd̆źělenju 31. (drjewiſchcźu), 30 (cźiſćenju), 28, 29 a 32 (jako jednotliwe drjewo).

Huſcźanſke hajniſtwo, 27. februara 1902.

O. Mendte.

Blisko hermanſkeho měſtna a zyrkwje leżaza

kh̆ěża w Njeßwacźidle,

wobſtejaza ſ domſkeho, hród̆zow, ßynowęje ł̆ubje, kólnje, wulkeho dwora a ſahrody, wulkeho ruma dla ßo jara ſa rjemjeßlnikow hod̆źaza, je na pſchedań abo na pſchenajecźe. Dalſche je ſhonicź pola **M. Hauffy** w Njeßwacźidle cźißło 56 a pola kn. **Jana Cźecha** we Łomſku pola Njeßwacźidła.

Tyſcherſke deſki

ßuche ſ lońſcheho rěſanja, **ſchpundowanſke deſki,** hěblowane a ſchpundowane, hotowe k ſacźehnjenju, wotrěſki atd. pſchedawa tunjo

rěſakowe ſarjadniſtwo w Bělym Kholmzu
pola Łaſa.

w Budyſchinje **Fotografowańja** na ßukelnſkej haßy 20
Roberta Süßa

poruczа ßwój wubjernje pſchiprawjeny ateliej k fotografowanju jenotliwych woßobow a gruppow.

Najſtaroſcźiwiſche wuwjed̆zenje. Najtuńſche płacźiſny.
1 duzent fotografijow ſ zyłej figuru 3 mk. 50 np.
1 = = hacź do kolen 4 mk.
1 = d̆źěcźazych fotografijow abo
hacź do wutrobna 5 mk.

Tež k fotografowanju na wßach, kwaßnych gruppow, krajinow kubłow atd. ßo ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi poruczam.

Podpißane ßobuſtawy horńczeŕſkeje jednoty w Budyſchinje

poruczeja **najlěpje wupruhowane**

warjenſke khachle

ſ patentowanym tepjadłom a powětrowej zirkulaziju.

Woßebitoſcźe tychle khachlaw ßu:
ſpěſchne wutepjenje, 50 % wuhloweho ſalutowanja, cźopke ſchpundowanje.

Khachle na pruhu, w kotrychź ßo tepi, ßu na wobhladanje poſtajene.

G. R. Teutſcher, Fr. Römer, O. Jurk, P. Wilhelm, E. Kohl.

Konfirmandske kłobuki

wſchelakich druźinow, kaź tež wſchelakore druhe **klobuki, zylindrowe klobuki a męży** po najtuniſchich płacźiſnach poruczа

C. E. Rinke

na bohatej haßy 5.

Pſchedeſchcźniki

ſa **konfirmandow,** wulki wubjerk po najtuniſchich płacźiſnach poruczа

Kurt Pfeiffer

na bohatej haßy 27 ſ napſchecźa „winowęje kicźe".

Konfirmandſke a d̆źěcźaze wobleczenja

a d̆źěłacźerſke kholowy ßo najtuńſcho kupuja pola

Alberta Helbiga

na Hauenſteinſkej haßy 4.

Koſaze kože,

ſajecźe, kaniklaze, kocźe, kunjaze a kh̆orjaze kože po najwjetſchich płacźiſnach kupuje

Heinrich Langa
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi
a pſchi żitnych wikach.

Cźerſtwy łój punt po 30, 40 a 50 np., ßuſcheny **ßwinjazy brjuch** punt po 70 np., tołſty **ßuſcheny połcź** punt po 80 np., **tuczny howjazy brjuch** punt po 50 np., II. druźinu **dobreje kołbaßy** punt po 50 np., poruczа

O. Pětſchka na żitnej haßy.

Awkzija.

Wutoru 4. měrza dopołdnja wot 10 hodźin budźa ßo na Splóščanskim knježim dworje 5 koni, 7 kruwow, 2 jałojzy, 1 wół, 1 cźelo, 1 kučzowy a 1 wocźinjeny wós, 2 ßanje, konjazy a wolazy grat, 5 dekow a 30 kruwjazych rjeczasow na pschedawacź.

Sswoje **ßbytne kubło** chzu pak zykc, pak po kruchach ſ morwym inwentarom ſ pschihódnymi wuměnjenjemi pschedacź.

A. Martak w Mochołzu.

W Hnaschezach je **ziwnoſcź** cźo. 23 ſ 30 kórzami pola, łuki a lěßa ſe ziwym a morwym inwentarom je ßwobodneje ruki na pschedań. Twarjenja ßu maßiwne a leżomnoſcże ßu ſ 257 dawſkimi jednoſcźemi poczeżene. Wſcho dalſche je tam ſhonicź.

Khěźniſka ziwnoſcź
na pschedań.

W Hodźiju je khěźniſka ziwnoſcź cźißło 78 ſ ranej wulkej ßadowej ſahrodu a ſ něhdźe poltſecźa kórzom dobreho pola ſe ßwobodneje ruki na pschedań. Wſcho dalſche je ſhonicź pola kublerja **Laraßa** w Hodźiju cźißło 79.

Khěźa cźo. 123c **w Rakezach** je na pschedań. Dalſche tam ſhonicź.

Byk Oldenburgſkeje raßy, lěto ſtary, je na pschedań w **Klukſchu** cźo. 9.

Trjebany woknaty **wós,** jara dobry, ſa 6 woßobow hromadźe ſ pohonczom, je zyle tunjo na pschedań. Dalſche je ſhonicź pola **R. Galla,** woſotwarza w Budyſchinje.

Wulki **draſtny khamor** je na pschedań pſchi Pětrowſkej zyrkwi cźo. 1 po 3 ſkh. w Budyſchinje.

Kowarſkeho wucźobnika
pyta kowarſki miſchtr **Wollmann** w Seźijezach.

Hólczeź ſprawneju ſtarſcheju ſ dobrej ſchulſkej wědomoſcźu móże jutry do wucźby ſtupicź do pſchedawarnje kolonialnych a żeleſnych tworow **Pawoła Bjenady** we Wósborku.

Wucźobnik ßo pyta.

Do ßwojeje pſchedawarnje kolonialnych tworow, ſpirituoſow a zigarow lětßa k jutram wucźobnika ſpſchihódnymi wuměnjenjemi pytam.

Hermann Gruhl
pſchi theatrowym měſtnje.

Bibliſki pucźnik 1992.

Pjenjeſy ſa roſpſchedate „Bibliſke pucźniki" njech ßo pſchecźeľniwje ſcźelu knjeſej ſararjej **Sarjenkej** w Khwaczizach (Pfarrer **Säring** in Quatiz, Poſt Merka i. S.).

Jakub.

Serbske towarſtwo za Khwaćicy a wokolnoſć.

Jutře njedźelu, 2. dźeń nalětnika, wotmějemy zaso

ſwójbny wječor,

k kotremuż je nam naš wyſokodoſtojny kn. farař Zarjeńk přednošk dobroćiwje přilubił. Započatk z dypkom ½8 hodź. wječor. Přeproſujemy na njón wutrobnje wſěch Serbow a Serbowki, domjacych a čeladnych.

Předſydſtwo.

Towarſtwo Sserbſkich Burow.

Poboczne towaiſtwa, kotrež hiſchcże njeißu létny pſchinoſchk do hłowneje pokładnizy na 1901 wotwjedźe, njech to do jutrow cźinja. Po jutrach budźe hłowna ſhromadźiſna.

Hłowne pſchedźydſtwo.

Ssrjedu 5. měrza
budźa
ſkótne a wolaze wiki
w Njeßwacźidle.

Pjenjeſy

po niſkej dani na 1. hypotheku wot 1. haprleje wupożcźuje

Hodźiiſka nalutowarnja a wupożcźerńja.

Pſchi ratarſkej ſchuli
w Budyſchinje

ßo létni ſemeſter **wutoru 8. haprleje** ſapocźnje. Samolwjenja pſchijimuje a dalſche rad wukaſuje

direktor profeßor **Brugger.**

W ßadarſkej a ſahrodniſkej ſchuli w Budyſchinje

ßo létni ſemeſter **wutoru 8. haprleje 1902** ſapocźnje.
Samolwjenja pſchijimuje a wſcho dalſche rad wukaſuje
pſchedſtejicźeŕ ßadarſkeje a ſahrodniſkeje ſchule

dr. Friedrich Brugger.

Marcźiny wuſtaw
w Budyſchinje

konfirmĕrowanym holzam ſkładnoſcź poſkicźa, ßo we wodźělenju **hoſpodarſtwoweje ſchule** abo w **ſchuli ſa ßłużobnizy** ſa pſchichodne powołanje pſchihotowacź.

Jutry 1902 ßo nowe wucźbne lěto ſapocźnje, k cźemuż ßo ſamolwjenja pola **pſchedſtejeŕi Marcźineho wuſtawa** bórſy wuproſcheja, wot kotrejeż ßu tež wuměnjenja, wſcho dalſche wukaſaze, darmo doſtacź.

Knježim duchownym w Hornjej Łużizy ßu ßo teho runja tele wuměnjenja pózłałe; woni je po żadanju dobroćiwje wudźěla.

Pjenjes ſa hoſpodowanje, jědź a wucźbu w **hoſpodarſtwowej ſchuli** 450 hriwnow a w **ſchuli ſa ßłużobnizy** 240 hriwnow wucźini.

Sſłoma na pſchedań.

Rżana ßłoma, njenamokła, ſ maſchinu ſchĕroko młócźena, teho runja **wolkepy** ßu po małych a wjetſchich dźělbach na pſchedań na **Bóſchicźanſkim knježim dworje** pola Njeßwacźidła.

Sſerbſke a němſke ſpěwarſke

w najwoßebniſchich a jednorych ſwjaſkach ßu po tunich płacźiſnach na pſchedań **we wudawarni Serb. Nowin.**

Bukečanske serb. tow.

změje jutře njedźelu 2. měrca, popołdnju w 4 hodź. **posedźenje.** Knjez wučeŕ Schütza z Rachlowa je přednošk dobroćiwje přilubił. Wšě sobustawy a hoſći wutrobnje přeproſuje

předſydſtwo.

Miſchnarjez hoſcźenz w Radworju.

Njedźelu a póndźelu ßo

kóſlopiwo

toczi. K temu **khoſej a pampuchi.**

Pſchecźelnje pſcheproſchuje

Franz Domanja.

Hródźne a ßłużobne dźowki

a tajke, kotrež jutry ſchulu wukhodźa, pyta pſchiſtajeŕ **M. Lange** w Njeßwacźidle.

Wuſtojna dźowka
k ßwinjom

ßo ſa wułku mſdu k 1. haprleji pyta na knježim dworje w Lichanju pola Klukſcha w Sakſkej.

Strowa pſchecźelna **holza,** kotraż jutry ſchulu wukhodźi a ßo żaneho domjazeho dźěła njeboji, ßo do ſaſtojńſkeje ßwójby ſ pjecźlětnym hólzom w Draždźanach pyta.

Dalſche je ſhonicź pola ßudniſkeho ſekretara **Kühne** na Pauliſkej dróſy cźo. 34 II njedaloko noweje Marjineje Marcźineje zyrkwje w Budyſchinje.

K 1. haprleji ßylnu **ßłużobnu holzu** a holzu do thlamow pytam.

Jenny Harniſchowa,
konditarńja pſchilawſkim tórmje.

Do Draždźan

ßo k 15. měrzej abo k 1. haprleji pilna dźěława **ßłużobna holza** do kuchinje, hdźež móże darmo waricź nawukńycź, ſ 15 hriwnami měßacźneje mſdy pyta.

Auguſt Heinrich,
Reſtaurant Falkenhof.
Dresden-A., Sternplatz 1.

Pola ſměrza ßo roſrunawſchi ſkſchiwdźaze ßłowa, 10. febr. we Wolfej hoſcźenzu w Hucźinje na knjeſa Meltku w Brĕſynje ſrĕcźane, jako njewĕrne wrócźu.

Ernſt Barth w Hucźinje.

Sa wſchĕ bohate wopokaſma luboſcźe a ßwĕrnoſcźe, pſchi naju ſkotym kwaßu doſtate, ſ tutym ßwój **najwutrobniſchi dźak** wuprajimoj.

W Njeßwacźidle, 25. febr. 1902.

Handrij Mĕſcheŕ
a **Hańża Mĕſcherjowa**
rodź. Cźochez.

(K temu cźißłu jena pſchiloha.)

Pschiloha k czišku 9 Serbskich Nowin.

Ssobotu 1. měrza 1902.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

24 februara 1902.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha.	Rěsna waha.
	hr.	hr.
Wóły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	32—36	60—65
awstriske	33—38	61—68
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	29—31	56—59
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	26—28	51—55
4. ßnadnje pizowane kóždeje starosty	21—24	46—50
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšeje rěsneje hódnosće	31—34	59—63
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	27—30	54—58
3. starše, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódše krowy a jałojzy	24—26	50—53
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojzy	21—23	46—49
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	40—45
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšeje rěsneje hódnosće	32—35	57—60
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	27—31	54—56
3. ßnadnje pizowane	22—29	47—54
Cźelata:		
1. najlěpše s mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	40—47	66—69
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	41—43	63—65
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich skšiżenjow w starosty hač do 1¼ léta	51—52	63—64
2. mjaßne	49—50	61—62
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroše	47—48	58—60

Płaczišna žitow a produktow w Budyšinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyšinje: 3188 měchow.		W Budyšinje 22. februara 1902. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju 27. februara 1902 wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšenza	běła	8	71	8	94	8	59	8	82
"	žołta	8	35	8	59	8	29	8	53
Rožka		7	6	7	19	7	13	7	35
Jeczmjeń		6	65	6	79	6	50	7	—
Wowß	50 kilogr.	7	80	8	20	7	60	8	—
Hróch		9	—	11	—	10	—	11	—
Woka		8	—	9	50	7	50	10	—
Jahły		13	—	16	—	13	—	16	—
Hejdušcka		16	—	17	—	16	—	17	—
Bérny		1	50	2	—	1	40	1	80
Butra	1 kilogr.	2	20	2	50	2	—	2	30
Pšeńcžna muka	50 "	9	—	17	50	—	—	—	—
Rjana muka	50 "	8	—	13	50	—	—	—	—
Ssyno	50 "	4	—	4	50	3	60	4	—
Ssłoma	600 "	32	—	36	—	30	—	36	—
Wrošata 888 schtuk, schtuka		16	—	30	—	—	—	—	—
Pšeńcžne wotruby	50 kilogr.	—	—	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby	50 kilogr.	—	—	5	50	—	—	—	—
Pšeńcžny gris	50 kilogr.	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris	50 kilogr.	—	—	6	50	—	—	—	—

Runklizowe žymjo, punt po 50 np. — **Czerwjeny dźeczel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyšinje płaczeše: tórz pšenizy (běła) po 170 puntach 14 hr. 80 np hač 15 hr. 19 np., žołta 14 hr. 19 np. hač 14 hr. 60 np, tórz rožki po 160 puntach 11 hr. 35 np. hač 11 hr. 50 np., tórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr 31 np. hač 9 hr. 50 np.

Na Bursy w Budyšinje pšeniza (běła) wot 8 hr. 83 np. hač 8 hr. 97 np., pšeniza (žołta) wot 8 hr. 53 np. hač 8 hr. 68 np., rožka wot 7 hr. 16 np. hač 7 hr. 25 np., jeczmjeń wot 7 hr. — np. hač 7 hr. 25 np., wowß wot 7 hr. 80 np. hač 8 hr. — np.

Wiežne płaczišny w Kamjenzu

20. februara 1902.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 6 hr. 94 np. hač 7 hr. — np., pšeniza wot 8 hr. 20 np. hač 8 hr. 53 np., jeczmjeń wot 6 hr. 70 np. hač 6 hr. 79 np., wowß wot 7 hr. 75 np. hač 7 hr. 80 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hač 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., ßyno 4 hr. 25 np., bérny 1 hr. 75 np. Ssłoma (600 kilogr.) 40 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 20 np. hač 2 hr. 40 np.

Wjedro w **Londonje** 28. februara: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smjeje njedźelu Oculi rano w 7 hodźinach diakonus Tyšcer ßerbsku spowjednu rěč, ½9 hodźin farar Räda ßerbske a w 10 hodźinach němske předowanje.

Ssrjedu wječor ½7 hodźin budże w Dobruschi němska póstna nutrnosć, ßrjedu popołdnju w 5 hodźinach w Kelnje a schtwórtk w 5 hodźinach w Brěšowje ßerbska póstna nutrnosć.

Wěrowani:

W **Michałskej zyrkwi:** Jan Čech, póstski pošelnik w Draždźanach, s Emmu Ernestinu Reymannez na Židowje. — Jan Nikusch, khěžer a murjer na Židowje, s Marju Salomu Schrammiz s Bolborz.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi:** Khorla August, Khorle Augusta Greulicha, kowarskeho mischtra w Cźichońzach, ß. — Max August, Jana Augusta Kaspera, žiwnoscźerja w Dźěžnikezach, ß. — Alma Martha, Jana Augusta Nemutha, pohonca na Židowje, dź. — Lena Elsa, Ernsta Jurja Haasy, wobydlerja a tyscherja w Dobruschi, dź. — Augustina Gertrud, Lothara Wicźasa, schewskeho mischtra na Židowje.

W **katholskej zyrkwi:** Jan Jurij, Augusta Jurja Scholty, dźěłacźerja s zementom, ß. — Willibald Herman, Pětra Schöbla, fabrikskeho dohladowarja we Wulkich Debßezach, ß.

Zemrjeli:

Dźeń 20. februara 1902: Hana Schmißez, njebo Michała Bohuwěra Kranza, khěžerja a murjerja na Židowje, sawostajena wudowa tam, 66 l. 6 m. 20 d. — 23. Jan Bruno, Josefa Bertholda Peickerta, fabrikskeho dźěłacźerja w Hornjej Kinje, ß., 1 l. 6 m. 15 d. — 26. Emil Alfred, Juliusa Emila Klugi, fabrikarja w Dobruschi, ß, 4 m. 27 d. — Marja Lena, Jana Ernsta Hejtmana, fabrikarja w Sczijezach, dwójniska dź., 1 l. 1 m. 21 d.

Zyrkwinske powjesćze s Hodźija.

Njedźelu Oculi śmeje rano ½8 hodźin duchowny Domaschka němsku spowjednu wucźbu, ½9 hodźin farar Kschižan němske a w 10 hodźinach ßerbske předowanje.

Popołdnju w 2 hodź. śmeje duchowny Domaschka katechismußowu wucźbu s **němskej mužskej młodźinu.**

Pjatk 7. měrza rano ½9 hodź budże ßerbska spowjedź se ßerbskim póstnym zemschenjom.

Stupnje a cźrije
= k konfirmaziji, =

kaž tež wschě pomyßlne hinasche druziny,

trajne dźěłaneho

wobucźa

sa mužskich, žónske a dźěcźi

po zyle tunich płaczišnach porucza

Pawoł Kristeller

na bohatej haßy 29

s napischecza hoscźenza winoweje kicze.

Hdźe ßo meble, w ßamßnej dźěłarni wudźěłane, teho runja **schpihele** a **półstrowane meble** s rukowanjom a po najtunischich płaczišnach kupuja?

Jenoż w meblowni na theaterskej haßy 2

G. Seikritta, tyscherskeho mischtra.

Wubjerne a ßylnje ßkodźazy

khofej

punt po 100 a 120 np.

Dale dobre

likeury

a ßłódki palenz

naležnje poručam.

Žitny palenz liter 28 np.

Khorla Nowak

na žitnej haßy.

Paleny

khofej

ßylnje a čiſćże ßkodźazy punt po 80—200 np., po wjetſchich dźělbach poměrnje tuńſchi porucža

Pawoł Pětschka

pſchi drjewowych wikach.

Dobry a najlěpſchi **paleny**

khofej

wſchelakeho měſchenja

punt po 85 np., 90 np., 1 mk., 1 mk 20 np. hač 2 mk. jara płačiſny hódno porucža

Ernst Lehmann,

prjedy **Khorla Pětſchka**

na rózku ßerbſkeje a ſchuleńſkeje haßy.

Regensburgſkeho mlokoweho a kormjazeho pólvra

„wobžernoſć“

mamoj ſkład.

Schiſchka a Rjeczka.

Pruhu darmo wotedawamoj.

Deſtillazija Adolfa Rämſcha naßlěd.

(mějeczel **Max Kirschner**)

w Budyſchinje pſchi butrowych wikach

— 1868 ſakoženа —

porucża ßwoje daloko a ſchěroko ſnate wubjerne **likéry** k kwaßam, kſchčiſnam a druhim ßwjedźeńſkim ſkładnoſćam w čźwizach a po waſy. Woßebje dobre ßu dwójny **rózowy, nalikowy, hońtwinſki** a **jadroſelowy, hornjołużiſki, žołdkoſelowy ſeleny** a **czetrwjeny, zitronowy, wiſchnjowy, malenowy, prußnizowy** a **korwejdowy** liter po 60—80 np. Dale **naturſkokorwejdowy** liter po 40 np., dobry **žitny** po 70 a 60 np., a **cziſty** čiſßło 1 a 2, liter po 32 a 30 np. **Čźwizy k pjelnjenju ßo wupožčźuja.**

Konfirmandske woblečenja

hižo po 8 mk.,

Schulſke wobleczenja hižo po 2 mk.,

jednotliwe kholowy ſa 3—15 létnych hólzow,

wobleczenja, paletoty, kholowy

ſa mužow a młodźenzow ſ najnowſchich tkaninow.

Najtuńſche płačźiſny. **Najtuńſche płačźiſny.**

Kurt Lehmann

pſchi hłownym torhoſchczu 5.

Spěwárſke

ßerbſke a němſke,

w trajnych jednorych a najwoßebniſchich ſwjaſkach

w najwjetſchim wubjerku

po najtuniſchich płačźiſnach pola

E. A. Wetzki,

knihiwjaſarńja a papjerowa pſchedawarńja na bohatej haßy 17.

Stare knihi ßo derje a tunjo pſchewjazaju.

Knihi ßo derje a tunjo wjazaju.

Heinrich Mohr

ſchewſki miſchtr

w Budyſchinje

na ßukelńſkej haßy 14

porucža

k konfirmaziji

czehnite ſchkórniczki

hižo po 7 mk. 50 np., wſchěch wulkoſczow ſ wyßokim a niſkim pjeńkom.

Zonjaze kneflate ſchkórniczki

wot jednoreho hač do najlěpſcheho wuwjedźenja, po wſchěch płačźiſnach wulki wubjerk,

hižo po 7 mk. 50 np.

Zónſke ſchkórniczki

k **ſchnórowanju** ſ najnowſchich faßonow a kožowych družinow hižo po 6 mk. 50 np.

Hólczaze czehnite ſchkórniczki

hižo po 6 mk. 50 np.

Zonjaze ſchnórowanſke ſtupnje

ſ konjazeje kože po 4 mk. 50 np.
ſ howjaſeje kože po 4 mk. 50 np.,
ſ boranjazeje kože po 6 mk. 50 np.
ſ woprawdźiteho chervauxa
a we wſchěch wulkoſczach.

Wobhladajcze ßebi moje mukładne wokna!

Čźorne a pißane drańſtne tkaniny

hładke, ßmužkate a ſ małymi muſtrami,

po jara tunich płačźiſnach we wulkim wubjerku meter po 70 np., 80 np., 90 np., 1 mk., 110 np., 120 np., 140 np., 150 np. a dróžſcho poručam.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy.

Konfirmandske woblečenja

cžorne a piſzane

we wulkim wubjerku po najtuńſchich płaczińnach porucža

pſchi lawſkich hrjebjach 10 **Ernst Jenke** pódla Wjazkez hoſczenza.

Poruczam

konfirmandske woblečenja

najnowſcheje mody po 7½—25 mk.,

jara woſzebne mužaze wobleczenja

ſ najmodniſchich tkaninow,

hólczaze wobleczenja po 2½ mk. hacz do najwoſzebniſcheho.

Wulki ſklad lěpſchich tkaninow

k ſeſchiczu po měrje ſ rukowanjom.

Zonjaze a konfirmandske žakety a khornarje

rjane modne wězy po jara tunich płaczińnach.

Otto Preuss prjedy Kloss

w Budyſchinje na žitnej haſzy 4.

Strowy

ſkót.

Fosforokiſzały kalk, wobžerny pólver ſa ſwinje, pólver pſche žału, hollandſki a ſchwajzarſki mlokowy

a **wužitkowy pólver, ſkótny jatrowy wolij**

nanajlěpje ſ dobrych družinow ſeſtajeny porucža

měſchczańska haptyka

pſchi hłownym torhoſchczu.

We wudawarni „Sſerb. Nowin“ ſu dostacz:

kmótſſaze liſty.

Najlěpſche ſchijaze maſchiny

ſu

Khežorowe ſchijaze maſchiny

ſ naporjadom kulneho lěhwa, — kotrež wurjadnje lóhko du a najlěpje dźerža.

Wſchelake ſyſtemy mamy hižo po 55 hriwnach na pſchedań.

F. Eule

na nowoſalzſkej dróſy cžo. 19.

Pola mje ſu ſerbſki rěcži.

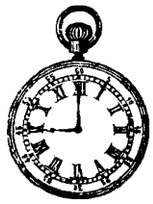

Franz Marſchner

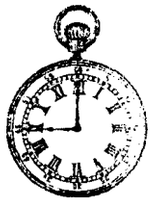

cžaſznikař w Budyſchinje

cžo. 9 na bohatej haſzy cžo. 9

ſwój ſklad **cžaſznikow** a **cžaſznikowych rjeczaſow** dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucža.

Hódna twora. Pilžomne rukowanje. Tunje płaczińny.

Porjedzenje dobre a tunje.

Wſchitkowmnjenje: Rěcžu **ſerbſki.**

Konfirmandske woblečenja,

mužazu a hólczazu draſtu,

džělaczerſku draſtu

po tunich płaczińnach porucža

Gustav Freude, prjedy ſwud. Hänſchowa

pſched ſchulerſkimi wrotami cžiſzło 3.

Zanki, židźany bant a ſbytki wuſchiwanja njeßmĕrnje tunjo.

Dźĕlba ſchtaltow, kotrež dale njewidźiš, nětkole po 1 mk.

Proſchu, moje wukładne wokna wobhladać, w kotrychž je dźĕl tworow wuſtajeny.

Moje lĕtuſche

rumowanske wupředawanje

Najlĕpſcha ſkładnoſcz k wuhotowanju konfirmandow.

Nĕkotre ſta

ſbytkow

a dźĕlene **ſbytkowe kruchi**
cžornych a pißanych
drastnych tkaninow.

Kattunowe
bĕłopłatowe
barchentowe
wupjerkowe
zychowe
trjenjowe
ſbytki

po wurjadnje tunich płacźiſnach.

sapoczŋje ßo
ßobotu 22. febr. rano a ßrjedu 5. měrza
ßo ſkónczi.

S. Beer, prjedy **Messow & Waldschmidt,**

w Budyſchinje
pſchi hłownym torhoſchczu 9, delka a po 1 ſkhodźe.

Sa cžaß wupſchedawanja ßo poßykkow na pokaſku njeſczele. Niczo ßo njeſaměnja, dołhoż ſkład doßaha po delka woſnamjenjenych wurjadnje tunich płacźiſnach.

Dźĕlba
židźanych tkaninow
k bluſam, prjedy meter po 2 mk., nětko po 98 np.

Schtalty
po bokomaj ſ gumijom, lĕkarſzy poručene, po wſchĕch ſchĕrjach k ſapinanju abo ſamkanju po 2 mk. 15 np.

Dźĕlba
mužazych ſpódnich kholowow
jenoż lĕpſcheje hódnoſcze, po 90 np. hacž 2½ mk.

Bĕły
poßleſchczowy damaſt,
woprawna elſaſka twora, kraßne muſtry, hłowakowa ſchĕř mtr. po 52 np., poßleſchczowa ſchĕř mtr. po 88 np.

Dźĕlba
pißanych žonjazych glaßejowych rukajzow
ſ 2 a 3 tłóczakami, por po 1 mk.

Balmjane žonjaze ſchtrympy
runeje, ſchĕreje a modnoje barby. Po patencze ſchtrykowane ſ dwójnej pjatu a tónzom, 3 pory po 1 mk. 20 np., 1 por po 42 np.

Pſchedeſchczniki
ſa žónſkich a mužſkich, njeßmĕrnje tunjo.

Cžorne žonjaze
rypſowe paßy
ſe ſamkom na wubjerk po 15 np.

Dźĕlba
hólczazych ſilzowych klobukow
po 52 np.

Dźĕlba
mužazych ſilzowych klobukow
krucze modneje formy ſ małymi fabrikſkimi ſmykami
po 1 mk. 40 np. a 185 np.

Linonſke ſchantka
woßebite firmine ſnamjo, hotowe wobrubjene nĕhdźe 50 cm wulke, ½ duz. po 1 mk. 15 np.

Gardiny
ſbytki a jenotliwe wokna njeßmĕrnje tunjo.

25 tołſtych pißanych łopjenow
pijateje papjery
do ſchulſkich knihow po 6 np.

Jadriwe mydło
ryhel, nĕhdźe 800 gr cžežki, po 39 np.

Haptykarja Döringowe mydło
2 kuſkaj po 31 np.

Moſchuſowe mydło
po 9 np.

Toillettowe mydło
kuſk po 7 np.

Woprawne **hórkomandłowe** abo **glyzerinowe mydło**
zyły ryhel po 17 np.

Prima mydłowy półvr
2 pakcžikaj po 14 np.

Emaillowe ßmjeczowe łopatki
po 41 np.

Schalki
Miſchnjanſkeje formy ſ zyblowym muſtrom por po 17 np.

Wulke
emaillowe wódne bowy
módre, ſmutſka bĕłe, po 98 np.

Jĕdźne talerje
zyblowy muſtr, nikke a hłuboke, po 11 np.,
talerje k wjcžeri
po 90 np.
talerje k ſnĕdanju
po 8 np.

Cžwiczki
ſ zyblowym muſtrom, wſchelakimi napißmami a wĕczkom po 35 np.

Sſtonki a mucznizy
ſ zyblowym muſtrom a polĕrowanym wĕkom po 43 np.

Myjne ßudobja
4 dźĕlate, rjenje wudebjene, po 1 mk. 42 np., 5 dźĕlate wulke po 2 mk. 97 np.

Wódne ſchkleńzy
po 4 a 6 np.

Schatowe klamory
ſ twjerdeho drjewa, kopa po 14 np.

Teppichi
hižo po 3 mk. 85 np.

Bĕhanſke tkaniny
meter po 30 np.

Schkleńczane karany
nĕhdźe 2 litraj wopſchijaze, wyßoka modna forma po 29 np.

Schkleńczane talerje a kompottowe ſchklĕ
po 6—7 np.

Njedźiwajcy njeßmĕrnje tunich płacźiſnow ßym ßo roſßudźił, tele dny pſchi kupjach, ſ 1 hriwnu ßo ſapoczazych, ſchkleńczany taleŕ, pſchi 2 hriwnomaj picznu ſchkleńzu, pſchi 3 hr. atd. bjechaŕ ſe ſłotej kromu darmo wudźĕlicz.

Płacźiſny jenoż ſa poſtajene dny płacza.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. – Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 10. | Sobotu 8. měrca 1902. | Lětnik 61.

Swětne podawki.

Puczowanje pruskeho prynza Hendricha do Ameriki

je ßo tež w khěžorstwowym ßejmje do rosrěczenja wsako. Wschoněmski sapósłanz Hasse měnjesche, so prynzowe puczowanje nasche poměry k sjenoczenym statam poknózneje Ameriki wěsce hischcze polepschi. Wone je hižo wuspěch měło, so je Jendźelczanam schczuwanje skasyło, s kotrymž chzychu czi w Amerizy njedowěrjenje pschecziwo Němskej sbudźicz. Amerikanska konkurrenza s Němskej wschak njedźiwajcy wscheho pschecželnecho wobkhada njepopuschczi.

Sozialdemokrat Gradnauer bě zyle hinascheho nahlada dyžli Hasse. Tajka puczowanska politika je ßo tak roswika, so dyrbjał jej khěžorstwowy ßejm wobaracz. W tejle puczowanskej politizy ßo naczischczinoscz pokasuje, kotraž Němskej niczo njepomha. Rěczník dale na to ßwarjesche, so Němska nochze pschecziwo Jendźelskej dla wójny w pokodnischej Afrizy sakroczicz. Potom na Chinu pschenđże a namjetowasche, so by Němska astronomiske instrumenty, kotrež ßu němszy wojazy s Pekinga ßobu wsali, do Chiny wrócziła. Wón měnjesche, so ßu wone pomnik hańby, czehoż dla jeho ßejmowy pschedßyda k porjadej sawoła.

Hrabja Bülow Gradnauerowe pschispomnjenja wo puczowanju prynza Hendricha do Ameriki wobzarowasche, pohladujo na rjane, ryczerske a błyschczaze powitanje, kotrež je ßo prynzej w Amerizy dostało. S jeho puczowanjom dyrbja ßo jenož dobre poměry mjes Němskej a Sjenoczenymi Statami sdźerżecz. Wobaj ludaj nimataj žanoje pschicžiny, ßo roskoricz abo ßo wadźicz, woběmaj wo to dże, na sałožku wsajimoscze w měrje a pokoju mjes ßobu žiwaj bycz. W nastupanju Pekingskich astronomiskich instrumentow je Gradnauer bóle chinesti, dyžli Chinesojo ßami. Hdy bychmy te instrumenty wrócziłi, by chinesta khěžorka, kotraž je s zyła jara nawjedźita mudra knjeni, to sa sto wsała, mjes tym so by to chinesti lud jako wulke poraženje Němskeje wobhładał.

Pruski prynz Hendrich w Amerizy.

Po New-Yorku a Waśhingtonu je prynz Hendrich wjazore wjetsche města sjenoczenych statow wopytał. Wschudże ßu jemu wulkotne powitanje a poczesczowanje pschihotowali. Se ßwojim jednorym pschecželnym waschnjom a wobkhadzenjom je ßebi wón njewěrjomnje rucze pschikhilnoscz a sympathije wobydlerstwa sjenoczenych statow dobył. Wschě města, psches kotrež jeho pucz wjedźesche, běchu ßo najrjeńscho wupyschike a ßo wieczor kraßnje wobßwětlichu. S wjele rěczenjom, s kotrymž dyrbjesche prynz na mnohe powitanja wotmolwjecz, bě wón poßlednje dny wodybawił. Dwórnischcza, psches kotrež prynzowy czah jědźesche, běchu s wulkimi ludowymi ßykami wobßadźene, kotrež jemu se sahorjenjom hołdowachu.

Dawki na zyrobu

njebychu ßměte gmejny po nowym zkownym tarifje w pschichodże dale bracz, hdy by ßo w khěžorstwowym ßejmje na to ßo poczahowazy namjet pschijał. Wschelake sakske města bychu ßo s tym czežko potrjechiłe, kaž je to statny minister s Metzsch w prěnjej komorje sakskeho ßejma roskładował. Draždźany maja na pschiklad s dawkow na zyrobu létnje $1\frac{1}{2}$ milijona hriwnow dochodow, w Budyschinje winoschi tehole dawka 34,000 hriwnow wuczini. Dźiwajo na schkodowanje, kotrež bychu mnohe sakske gmejny s pscheměnjenjom wobstejazeho sakonja poczerpiłe, je sakske knježerstwo ßwojeho sastupjerja w swjatkowej radże napominało, so by se wschej rasnoscżu pschecziwo namjetej, na pscheměnjenje sakonja ßo poczahowazemu, wustupował.

Póßłanstwo němskeho khěžora pola bamża.

Generalny wyschk ßwobodny knjes s Loë, kotryž je jako wotpóßłanz khěžora Wylema bamżej k jeho 25lětnemu bamżowskemu jubilejej sboże pschał, je jemu jako khěžorowy dar pschi tejle składnoscżi kraßny czaßnik s porzlina rokokoskeho styla pschepodał. We ßwojej rěczi dobre poměry wusběhowasche, kotrež ßu ßo mjes Němskej a bamżom roswiłe, a naspomni, so je hižo w lěcze 1888 bamżej k jeho biskopskemu jubilejej sboże pschał. Bamż ßo sa dar žiwje dźakowasche a praji, so ßo wjeßeli, so ßu ßo poměry mjes khěžorom a jeho katholskimi poddanami polěpschiłe. — Bayerski wotpóßłanz je bamżej drohotnu Božu martru jako dar bayerskeho prynz-regenta pschepodał.

K nawuknjenju ruskeje rěcze

sa statnych sastojnikow staj ßo loni w Gdansku a Brombergu seminaraj sałożiłoj, pódla teho je ßo w seminaru sa orientalske rěcze w Barlinje woßebita rjadownja sa rusku rěcz naprawika. Sastojnikam, kotsiž tele seminary dla nawuknjenja ruskeje rěcze wopytuja, ßo sa tón czaß jich sastojńska mjda dale płaczi. Tež w němskim wójsku ßo ruska rěcz wucži. W sakskim wójsku k temu najradscho wojakow wuběraju, kotsiž ßu ßerbskeje abo pólskeje rěcze mózni. Nětczischi czaß ßu dopósnali, so je wědomosczß ßłowjanskich rěczow druhdy jara nusna a wužitna. To njech naschi Sserbjo wopomnja, s kotrychž ßebi někotryżkuli myßli, so se ßerbskej rěczu dale Lubija abo Khoczebusa njepschińdże. Mnohim je njesnate, so s połodnja a s ranja Němskeje wschudże Sskowjenjo bydła, kotrychž rěcz Sserb s pomozu ßwojeje maczerneje rěcze lohko dorosumi a nawuknje.

Sakroczenje Němskeje pschecziwo wójnje w pokodnischej Afrizy

je hrabja Bülow w khěžorstwowym ßejmje s rasnoscżu wotpokasał. Hdy by to Němska czinicz chzyła, dyrbjała wona hotowa bycz, Jendźelsku s brónjowej mozu nusowacz, žałoßnu wójnu skónczicz. Pokodnischeje Afriki dla pak wójnu wjesc, njeby interessam Němskeje spomožne było.

Němska politika w Chinje

je ßo w khěžorstwowym ßejmje rospominała. Zentrumski sapóßłanz Hertling tejle politizy pschihłoßowasche a ßo praschesche, kak dołho hischcze němske wójsko w Tientsinje a Shanghaiu wostanje. Khěžorstwowy kanzler wotmolwi, so wone prjedy tejle měscze njewopuschczi, hacz budże tam jendźelske a japanske wójsko stejecz. Němske wikowanske interessy bychu w Chinje czerpiłe, hdy bychu ßo wone s němskim wójskom njeschkitałe. Jendźelsko-japanski swjask němskim interessam niczo njeschkodźi. Hrabja Bülow prějesche, so je Němska wotsamknjenju tehole swjaska połěkowała abo so jemu potajnje pschißłuscha.

Sakſke knjeżeŕſtwo wo kładżenju dawkow na wulke tworownje.

Sakſkemu ßejmej je knjeżeŕſtwo wopomnjeńſki ſpiß wo kładżenju dawkow na wulke tworownje pſchepodał. Knjeżeŕſtwo ßo w ſpißu ſa to njewupraji, ſo by ßo tymle tworownjam, kotreż pſchekupſtwu a rjemjeßlu wulku ſchkodu cźinja, woßebity dawk napołożił. Nadźijomnje budźe ßejm hinaſcheho měnjenja.

Bamż a ßwobodni murjerjo.

Bamż Leo XIII., kotryż je pſched krótkim njedźiwajcy ßwojeje wyßokeje ſtaroby ßwój 25lětny bamżowſki jubilej ſ dźiwnej cźikoſcźu ßwjecził, je ßrjedu wjele franzowſkich putnikow, mjes nimi 5 kardinalow a 5 biſkopow, pſchijał. W rěcźi, ſ kotrejż bamż na cźitanu adreßu wotmolwi, wón praji: „Nuſne je, ſo bychu wſchitcy franzowſcy katholikojo ſ jena byli, ſo bychu Franzowſku wußwobodźili. Dźěłajcźe, ſo byſchcźe kwaklu ßwobodnych murjerjow wottſchaßli.“ Se ßwobodnymi murjerjemi bamż nětcźiſche frawzowſke miniſterſtwo měni, kotreż je jeſuitow a druhe katholſke duchowne rjady ſ kraja wupokaſało. Hacź runje je Franzowſka ſ wjetſcha katholſki kraj, ßu tola w nim ßwobodni murjerjo politiſke knjeſſtwo na ßo ſtorhnyli.

Strajk żeleſnizarjow w Italſkej.

Wulki dźěl żeleſniſkich dźěłacźerjow w Italſkej ſtrajkuje. Żadaju ßebi wjetſchu mſdu, kotruż jim towarſtwa, kotrymż żeleſnizy ßłuſcheja, nochzedźa pſchiſwolicź. So by wobkhod na żeleſnizach njeſaſtał, knjeżeŕſtwo wojakam, na żeleſniſku ßłużbu ßo wuſtejazych, ßłużbu na nich cźinicź dawa. Hacź dotal ßo wojazy njeßu ſpjecźowali, powſchitkownje pak ßo měni, ſo wojeŕſka pomoz njebudźe doßahacź, jeli ſo ßo ſtrajk dale roſſchěri. W Italſkej je wjazy khudoby a hubjenſtwa, dyżli w druhich europiſkich krajach. Pódla teho je kraj ſadołżeny, a dawki ßu tak wulke, każ nihdźe druhdźe. Móżnoſcź, ſo ras revoluzija wudyri, je teho dla jara bliſka.

Wopyt preſidenta Loubeta w Peterburgu.

Zar Miklawſch je preſidenta franzowſkeje republiki Loubeta ſ nowa na wopyt pſcheproßył. Ruſki póßłanz Urußow w Pariſu hižo ſ franzowſkim miniſtrom Delcaſſéom dźeń poſtaja, kotryż dyrbi Loubet do Peterburga pſchijěcź. Najſkerje ßo preſident 16. meje na mórſku jěſbu do Ruſkeje poda.

Nowowólby w Bołharſkej

ßu ßo tón krócź bjes każenja měra a bjes naßylnoſcźe měłe. Nětcźiſcha knjeżeŕſtwowa ſtrona, kotraż je Ruſkej pſchecźelnje ſmyßlena, je ſ wulkej wjetſchinu dobyła.

Njemčery w Turkowſkej.

W Albanſkej ſultan jenoż hiſchcźe po mjenje knježi. Tamniſche muhamedanſke wobydleŕſtwo hižo dawno wjazy ſultanowych ſaſtojnikow jako wyſchnoſcź njepſchipóſnawa. 26 albanſkich měſtow je wobſamkło, ſultanej w pſchichodźe dawki ſapowjedźicź. W Elbaſſamje a Tiranje żaneho knjejſtwa wjazy njewobſteji. Tamniſche wobydleŕſtwo je wyſchnoſcź nuſowało, jaſtwa wotewricź a jatych puſchcźicź. Spjecźiwoſcź albanſkeho luda pſchecźiwo ſultanej ßu pjecźa awſtriſzy a italſzy agentojo ſbudźili. Awſtriſka runje każ Italſka ſa tym ſtejitej, ſo byſchtej ßo Albanſkeje ſmozowali.

Bronjenje Ruſkeje pſchecźiwo Schwedſkej.

Każ něhdy pſchi němſkich a awſtriſkich mjeſach, Ruſka nětkole pſchi ſchwedſkich mjeſach nowe kaſarmy twari. W nich móże ßo 30,000 muži hoſpodowacź. Schwedſka na ſtronje njepſchecźelow Ruſkeje ſteji; wona potajnje ßo hotuje, Ruſkej Finſku wottorhnycź, jeli ſo by Ruſka jenu wójnu w Europje pſchěhrała. Duż dhże Ruſka ſ cźaßom móżnemu nadpadej ſe Schwedſkeje wobaracź.

Njeporadźena revoluzija w Sſerbiji.

Něhduſchi pſchiwißowarjo krala Milana, bywſchi miniſtrojo Vladan Dźordźewicź, Wukaſchin Petrowicź a Genčicź, ſ kotrychż je Dźordźewicź grichiſkeho a Petrowicź żidowſkeho rodu, njepſchestawajcy ſke plany pſchecźiwo nětcźiſchemu ßerbſkemu kralej Alexandrej dźěłaju. W Awſtriſkej, kotraż jim bjesſtraſchny wukhow dawa, woni najprjódzy mnohe ſehłarne, krala Alexandra a jeho mandżelſku wußměſchaze powjeſcźe roſſchěrjachu. Stóncźnje ßu ßo na poſpyt ſważili, pſchecźiwo kralej Alexandrej revoluziju ſbudźicź. Wěſty Alavantič, po prawom Milan Radovanowicź rěkazy, kotryż je něhdy offizěr w ßerbſkim wójſku był, je ßo Milanowym kreaturam dobycź dał, krala Alexandra ſe ſběżkom ſ tróna ſtorcźicź.

Alavantič ßo ßrjedu hromadźe ſe ſchtyrjomi woßobami němſkeho a madźarſkeje narodnoſcźe ſ awſtriſkeho měſta Mitrowizy na cźołmiku po rěcźy Ssawje k ßerbſkemu brjohej pſchewjeſeź da. Sſo ßerbſku generalſku uniformu ſwoblekawſchi, kotruż ßobu w ſchinzy wjedźeſche, k bliżſchej pomjeſnej ſtraži dźěſche a ſtrażnikam pſchikaſa, ſo bychu jeho, ßerbſkeho generala, pſchewodźeli. S pomjeſneje ſtraże na zkoniſtwo w Schabaſu dźěſche a też tu ſtrażnikam kaſaſche, ſ nim ßobu hicź. Potom wón ſe ßwojimi wobrónjenymi pſchewodźerjemi do radnizy ſaſtupi, tam haſcherjow napominaſche, ßo k njemu pſchiſamknycź, a tym, kotſiż ßo ſpjecźowachu, wón hroźeſche, ſo jich ſatſěli. Haſcherjo, runjeż wobrónjeni, ſ nim na prefekturu dźěchu.

Najprjedy wón tam żandarmow alarmowaſche a jich wobrónjenych do rjada ſeſtaja. Wjetſchina ſ nich Alavanticźej poßłuſchnoſcź ſapowjedźi, na cźoż ßo po jeho pſchikaſni ſtrażnizy ſ pomjeſneje ſtraże a zkonizy pſchecźiwo nim k wutſělu pſchiprawichu. Nichtó njeßmědźiſche prefekturu wopuſchcźicź. Dwaj żandarmaj pak ſ wokom won wupjeŕchnyſchtaj a roskaſowarjej żandarmerije, hejtmanej Nikoliczej, woſjewiſchtaj, ſchto ßo ſtawa. Tón bjes komdźenja ſ revolvrom w ruzy do prefektury khwataſche, ßo pſched Alavanticza ſtupi a ßo jeho praſcheſche, ſchtó je a ſchto chze. Alavantič měſto wotmolwjenja do njeho tſěli.

Kulka pak ßo wo Nikoliczowu kożanu toſchu wotraſy, na cźoż Nikolič do mėnliweho generala tſěli, kotremuż kulka do wutrobna ſlecźa. S druhim wutſělenjom jemu nohu ſrani. Alavantič na ſemju padnywſchi bórſy wudycha. Jeho pſchewodnikow wotbrónichu a ſajachu. Woßoby, kotreż běchu Alavanticza ſ Mitrovizy do Sſerbije pſchewodźeli, rěkaju Jurij Stoerk, Franz Eckner, Pawoł Werner, a Ferencz.

S wopŕědka měnjachu, ſo je Alavantič w ßłużbje Pětra Karadźordźewicza, potomnika něhduſcheho ßerbſkeho wjerćha Jurja Cźorneho, ſtał. Pětr Karadźordźewicź, kotryż ßwoje prawo na ßerbſki trón njeje hacź dotal ſpuſchcźił, pak je ßo hnydom ſjawnje pſchecźiwo powjeſcźam wobrocźił, ſo je ßo wón na nětkajke waſchnje pſchi njeporadźenym ſběżku wobdźělił. Woprawdźe ſda ßo też wěſte bycź, ſo je plan k ſběżkej ſe ſtrony wotehnatych Milanowych miniſtrow wuſchoł.

Nowy ſakoń pſchecźiwo anarchiſtam

je ſenat ſjenocźenych ſtatow połnóżneje Ameriki pſchijał. Sa ſpytane nadpady je ßo khoſtanje wot 10 na 20 lět powyſchiko.

Wójna w połodniſchej Afriży.

Dobycźe burow.

Pola Klerksdorpa w Oranżeſkej ßu Jendźelcźenjo wulke porażenje pocźeŕpili. Burjo po ſdacźu pod generalom Delareyom ßu tam 800 muži ßylne jendźelſke wotdźělenje ſ wójſka generala Donopa nadpadli a do cźiſta ſbili. Kitchener ßam je po něcźim ßo wuſnał, ſo je na jendźelſkej ſtronje 706 muži ſ dźěła padnyło, ſ dźěła ßo ſraniło a ſ dźěła ßo ſajało. Na jendźelſkej porażzy ßu pjecźa do woſow a kanonow ſapſchehnjene mule wina byłe, kotreż ßu ßo ſ nadpadom burow ſpłóſchiłe a do wſchěch ſtron cźěkajo mjes pěſchkami njeporjad nacźiniłe. Porażka pola Klerksdorpa je jena ſ najcźeżſchich ranow, kotreż je jendźelſke wójſko w połodniſchej Afriży pocźeŕpiło. Pódla wjele munizije a woſow ſtej buram dwě kanonje do rukow padnyłej.

So by ßo naſtróżazy ſacźiſchcź, kotryż je powjeſcź wo Klerksdorpſkej porażzy w Jendźelſkej cźiniła, troſchku woßłabił, je Kitchener ſpěſchnje telegrafował, ſo je ßo pſchi Vaalſkej rěcźy 900 burow Jendźelcźanam poddało. Każ pak je ßo nětko wukopało, ßo tu wo lěhwo khorych burow, żonow a dźěcźi jedna. Nětko hakle je ßo wuſaßniło, cźeho dla ßo ſ Jendźelcźanow ani jedyn muż njeje pſchi tym ſranił.

Pſchecźiwo ſatſělenju jatych burſkich generalow

ßu nětko ßamo woßomnacźo profeßorojo jendźelſkeje univerſity w Oxfordźe proteſtowali. Do njeſtronitoſcźe jendźelſkich wójnſkich ßudow je cźeżko wěricź, dokelż wone huſto po wobßwědcźenjach ſehłarnych domoródnych cźornych ßudźa. Oxfordſzy profeßorojo maja teho dla ſa jara pſchecźa hódne, ſo ßo pſchichodnje njeby żadyn jaty burſki general wjazy k ßmjerći ſaßudźił.

Wo ßylnoſcźi burſkeho wójſka

je transvaalſki póßłanz dr. Leyds dopißowarjej jendźelſkich nowiu

„Daily News“ ſcźěhowaze liczby mjenował: Wſchо hromadźe maja burjo hiſchcźe 23,000 wojowarjow. S nich je 8000 Transvaalſkich, 4000 Oranjźkich a 11,000 ſběžkarjow ſ kapſkeje kolonije a ſ Natalſkeje. Burjo maju hiſchcźe doſcź brónjow a munizije.

Spytowanje.

K połodnju wot měſtow Neuburga a Ingolſtadta leža Dunajſke Mochi, njewuſtatna pokhmurna krajina, runje mjes bohatymi „žitowymi komorami“ Starobayerſkeje. Na dwazyczi hodźin móže cźlowjek hicź, jeli ſo chze ju pěſchi wobeńcź. Pſchetoż wona je wjetſcha, dyžli nětkotrežkuli wjerchowſtwo. —

Hdyž běchu wulke prěnjotne lěžy w Němſkej hiſchcźe njeſranjene, hdyž Dunaj ſ nich hiſchcźe bohatſche pſchitoki doſtawaſche a hdyž móžeſche teho dla hiſchcźe wjazy wody wotedawacź dyžli nětkole, wupſcheſtrěwaſche žo tu we wulkim jěſorje, kotryž ſchtyri kóžne mile wobjimaſche, a wotpoczowaſche tu na khwilu, naběžawſchi žo pſches Schwabſku. Hdyž pak buchu poſdźiſcho tute lěžy dale bóle popuſchczane, a hdyž pſchitoki ſ nich dale bóle rědnjechu, wobmjeſowa žo Dunaj też w tym kónzu do wužſchich brjohow a pſchida, ſo žo jeje jěſor pſchewobrocźi do tymjeſchcźa. —

Sa kurwjerćha (woleŕſkeho wjerćha) Khorle Theodora buchu tute mochowiſchcźa wužuſchene. Praktiſki duchowny nacźižny k temu plan, towaŕſtwo nabra na to nuſne pjenjeſy, a prjedy hacź bě žo pjecź lět minyło, bě to hotowe. Khěžka po khěžzy žo ſe ſemje ſběhny, hdźež prjedy ani měſniſki kamjeń ſtacź njemóžeſche. Ale prěni ſažydlerjo na Dunajſkich Mochach ſtajachu žwoje khěžki hnydom na žame tórfowe dno, jako budźichu žebi pſchi tym prěnich wobydlerjow žwojich tonidłow ſa pſchiktad brali. Tola khěža, njech też ſe žłabych hrjadow a ſe ſtojanych zyhelow twarjena, je tola cźežſcha, dyžli ptacźe a kacźe hněſdo. Dawa žo dale hłubſcho do ſemje, ſpódnje hrjady nahniwaju, a po dźeżacźorych lětach žu drohe porjedźenja nuſne, ſ kotrymiž je hižo mnohi ſažydleŕ wokhudnył.

S teho wužwětla žo też ſka powjedańża, kotraž naſta wo prěnich ſažydlerjach na Dunajſkich Mochach. Powjedaſche žo mjenujzy, ſo žu něktoſi ſ nich, kotſiž pjenjes na taſke porjedźenja wjazy ſehnacź njemóžachu, žwoju khěžku žami ſatykli a ſpalili, ſo žu potom ſ wopalnym liſtom w ruzy khodźo proſžyli a ſ naproſchenymi pjenjeſami nowe khěžki twarili. Njech je to, kažkuli chze, ale wo jenej ſažydleŕſkej khěži ſ najmjeńſcha móže žo powjedacź, ſo budźiſche była pſchi žamym ſpalena.

Ta běſche kaž mnohe druhe, runje tak ſtara, tak hłuboko do tonidła ſpadnyła, ſo buchu ſtwa, komora a hródź, kotreż wopſchijeſche, wjazy hacź ſtopu niżſche, dyžli běchu wot ſpocźatka byłe. Ale niz wſchitke runje k ſeni ſtejaze a hacź na mochowe dno dožahaze ſtołpy běchu jenak hłuboko ſapadnyłe. Dwaj, kotrajž ſ dobom dźěł wudwjernjow tworjeſchtaj, běſchtaj bórſy na ſdonk dawno puſchczeneje khójny trjechiłoj a tak ſtejo woſtałoj. Taj ſtołpaj potajkim žahaſchtaj horje, druhe dele, a tak doſta khěžka na pucź won zyle kſchiwy a wohidny napohlad.

W tej khěžzy bydleſchtaj cźłowjekaj, kotrajž běſchtaj ſ Cźěſkeho Lěža k Dunajej pſchicźahnyłoj. Muž, wulki kaž hobor a žylny kaž law, móžeſche žo tradanjam a wobcźežnoſcźam, kotrychž bě na Mochu telko, kaž kiſałeje trawy, ſ wulkotnej cźělnej mozu ſepjeracź. Budźiſche-li w ſažydlenju też woheń wuſchoł, jeho ſuby a žołdk budźichu też nad njewarjenymi běrnami dobyłe, a kruch drjewa njebudźiſche na khachlowej kawzy zunjiſcho ſpał, dyžli wón ſe žwojimi kaž kamjeń twjerdymi ſtawami. Zona pak, runjež też wyšoka a žylna jědła ſ cźornych cźěſkich lěžow, ſnježe to, ſchtoż mějeſche njeſcź, bóle w duchu ſpokojnoſcźe.

Tutaj mandźelſkaj žedźeſchtaj raz w auguſcźe hižo na rańſchich žměrkach pſchi žwojim žnědanju. Dźěłaſchtaj mjenujzy hižo dlějſchi cźaš na akkord na nowym kanalu, a dyrbjeſchtaj žo hižo rano w pjecźich na pucź naſtajicź. Zona, kotraž bě žwoju kžizu ſe ſamyšłom pomałſcho pohibowała, doniž žo njebě jeje muž najědł a kžizu wotpołożił, jědźeſche hiſchcźe nješchto wokomikow dale a woſtaji potom ſbytk wodźaneje poliwki we wulkej ſchkli na blidźe ſtejo. Sažydleŕ pſchiprawi žebi mjes tym žwoju dymku a natyka wulku móſcheń ſ tobakom a běrnazymi kopjenami, kotreż bě žebi k tutemu njewſchědnemu trjebanju pſchihotował a narěſał. Pſchetoż cźuwy, kajkeż wón mějeſche, budźichu žo też hiſchcźe ſ hórſchim ſelom ſpokojiłe; jeno ſo žo jeho dymka wot ranja hacź do wjecźora žehleſche, to bě jemu prawje. Ale hdyž wón proch, kotryž bě wot rěſanja a měſchenja kopjenow ſbył, po blidźe ſduny, ſapikota ſažo khěžka nad nim, kaž žo to kóždy krócź ſtawaſche, hdyž chzychu žo jeje ſhnike ſtołpy doſpołnje k měrej podacź, a hdyž dwaj dobraj ſtołpaj, kotrajž hiſchcźe twjerdźe ſtejeſchtaj, žo jim pſchiſamknycź nochzyſchtaj. A tuto praſkanje wutorže muža na něſchto wokomikow tak jara ſ jeho kamjeńtneho měra, ſo wón natykanu dymku njeſažehlenu w rcźe ſdźerža a rjekny:

„Ta pikotarnja žo mi hiſchcźe na hłowu žypnje! Najſprawniſcho by było, hdy by ju cźłowjek ſ krótka wotbył, kaž žužod ſ napſchecźa, a by ju žobu ſeſchkrěł. S porjedźenjom žo pſchi ſtarym hněſdźe niczo wjazy dobycź njehodźi, a ſa nowy twar mój ženje pjenjes njeſwjedźemoj. Ta pžycźa hěta njeje hódna teje tſchěſki, ſ kotrejž ju ſapaliſch. Hacź žama ſpadnje abo hacź ju wotžmudźiſch, to je tola wopraudźe wſchо jene.“

Zona žo wuſtróža na taſke mužowe rěcźe, njewotmolwi pak w tym wokomiku niczo na to. Duzy po pucźu, hdyž budźe žo jeho dymka tak prawje derje kuricź, chzyſche wo tej wěžy ſ nim tak prawje dokładnje rěcźecź. Wona da jemu potajkim, niczo njeprajo, woteńcź a dale hicź a ſcźěhowaſche jeho khwatajzy, ſ kopacźu na ramjenju, hdyž bě ſa žwojimaj hólzomaj, kotrajž ſa khachlemi na mochowym měchu leżeſchtaj, pohładała a na pok wótſje žo pomodlika:

„Knježe Božo, też tón dźeń naš ſakituj pſched hrěchom a hańbu po žwojej dobrocźiwoſcźi. Njech žu też twoji lubi jandźeljo nam ſchkitarjo a ſtražnizy. Hamjeń.“

Ale ſtarſchi ſ hólzow njeſpaſche, ale ſańdźeli wocźi jeno na ſdacźe, hdyž žo jeho macź nad nim modleſche. Wón bě hižo wotucźeny był a wuſchi naſtajał, hdyž jeho nan wo ſeſchkrěcźu khěžki rěcźeſche; a hdyž běſchtaj jeho ſtarſchej woteſchkoj, bě hnydom widźecź, ſo nan a macź, hdyž hromadźe rěcźitaj, žo wuſchow žwojich małych dźěcźi doſcź na kedźbu bracź njemóžetaj. Jank ſawoła žwojeho młódſcheho bratra a rjekny jemu, ſo bě nan to a tamo prajił, a ſo budźe jemu ſawěſcźe lubo a prawje, hdyž wón wjecźor dom pſchińdźe a wěz budźe hižo hotowa. Wonaj też žiwej duſchi wo tym ani žłowa prajicź njetrjebataj, to móžetaj žamoj ſa žo ſcźinicź. —

A w žamžnym wokomiku, hdyž wón žwój rt ſawrje, ſawrjeſkota kipra khěža ſažo, kaž by rjekł, ſo chze jeho žłowo wobkrucźicź. To běſche, jako budźiſche ſły duch nanowu a hólzowu rěcź žłyſchał. — Też młódſchemu hólzej lubjeſche žo namjet jeho bratra; ale dokelž bě pomałki a njelepy, měnjeſche, ſo ta wěz tak nuſna njeje, ſo chzetaj najprjódzy pohładacź, ſchto bě jimaj macź w ſchkli woſtajiła. A ſ tymile žłowami poda žo w koſchli a khołowach, w kotrymajž bě leżał a ſchtoż bě też w lěcźe jeho zyłe wobleczenje, na ławku ſa blido; Jan jeho ſcźěhowaſche, a ſ wulkimaj rohowymaj kžizomaj žwojeju ſtarſcheju wodźanu poliwku dojědźejo, ſkładowaſchtaj radu, kak mohłoj najlěpje žwoju wěz wuwjeſcź.

Jan rjekny: „Sapalimoj tſěchu. Sſkoma je nětkole žucha a pali žo kaž dźěło.“ Handrij pak dwělujo ſ hłowu tſchaŕeſche a rjekny: „Na tſěſche je jeno mało žłomy hiſchcźe, ta mohła žo wotpalicź a koſoły a drjewo ſtejo woſtacź. Potom mohłoj ſažo ſ nowa ſapocźecź. Njewěſch wjazy, kak je žo macźeri kudźel ſpalika a kudźołkej njeje niczo ſcźiniło?“ Na to wotmolwi Jan, ſo žu ſady w hródźi tak wulke pawcźiny kaž khorhoje, a też žłanje a też žucha zyroba koſam. To dyrbjało žo ſapopadnycź, kaž bycź dyrbi. —

Ale Handrij ſažo temu njepſchihłožowaſche, ale wotmolwi: „ſo je mjes hródźu a domſkim murja. To mohł žo khěžzy jeno ſadni dźěł wotpalicź, a to ſažo niczo było njeby. Wón pak namjetuje, ſo ma žo ſtwa a hródź na dobo ſatykнycź. So ma macź w komorje wał dźěła. To dyrbi žo po połojzy do jſtwy a do hródźe ſnožycź, a to by rjany woheń dało. A wſchě žykawy zyłeho měſta njebychu to dohaſchecź mohłe.“ (Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** Na měſto ſemrjeteho měſchcźanoſty Lindnera wuſwoleny kn. dr. jur. Zahn, kotryž je hacź dotal ſ měſchcźanoſtu w Burgſtädtu był, je žo 1. měrza do žwojeho noweho ſaſtojńſtwa ſapokaſał. Měſchcźanoſta ma wyſchſcheho měſchcźanoſtu w jeho njepſchitomnoſcźi ſaſtupowacź.

— Měrzſke mhły žo po ſtarym ludowym prawidle ſa 100 dnjow jako deſchcźe wrócźa. Sapocźatk junija měli po tajkim ſa žobu dwaj deſchcźowaj dnjej wotcźakacź; pſchetoż 1. a 2. měrza bě wulka mhła. Tſi njedźele do Jana žu deſchcźe ratarjej witane, a hdy by tehdy prawje namokło, by to ſa pſchirodu pſchihódne było. Naſpomnicź pak žo dyrbi, ſo žu deſchcźe po měrzſkich mhłach w poſtajenym cźaſu hižo wuwoſtałe. Wěſteho ſpuſchcźenja po tajkim na nje njeje.

— (Wuſnamjenje dźěłacźerjow.) Po poruczności knjeżerſtwa je direkzija hornjołužiſkeho wokrjeżneho towaŕſtwa pſchipóſna-

wajo dołholětnu žwěrnu žłužbu na jenym žłužbnym měsće spožčiło: poskoczanu žlěbornu medaillu cželadnikej Bjedrichej Wylemej Steinbornej, 22 lět pola hosćenzarja Kaupa w Kupoj pola Kamjenza žłužazemu, a pschipósnawanski diplom ratarskemu dźěłaćerjej Augustej Kubaschej, 21½ lět pola ratarja Jurja Nowaka w Budyschinje žłužazemu.

— (Njesnate cźěło namakali.) Pjatk 7. měrza rano žu w dróhowym pschěrowje na Mužakowskej drózy s napschecźa brózńjow cźěło něhdźe 60-lětneho muža namakali, kotrehož je po sdacźu Boża ruczka sajała. Morwy je dźěłaćerskemu stawej pschižłuschał, tola jeho woža njeje snata, dokelž wón pschi žebi žanych wopiśmow njemějesche.

— (Nahła žmjercź.) Saźdźenu žrjedu žu njewoženjeneho skakarja Lahodu, na Moltkowej drózy bydlazeho, w jeho kožu morweho namakali. Na jeho hłowje žu sranjenje namakali, kotrež je drje žebi po skhodźe dele padnywschi srasył. Po wschěm sdacźu je jeho Boża ruczka sajała.

— (Se žmjercźe tepjenja wumohł.) Khorhojnik Kannegießer wot pěschkowskeho regimenta cźiśko 103 je žrjedu tydźenja w Rumburgu jenu holcźku žmjercźi wukhował. Holcźka bě žo na lodźe pschepadnyła a žo se žmjercźu bědźesche. Sso ruczе rosžudźiwschi Kannegießer do symneje wody skoczi a dźěcźo s njeje sbožownje wukhowa.

— Běrny kaž jabłuka, žłowki atd. žuschicź, kotrež posdźisćho žłódna jěd́ź wostanu, žu hakle psched krótkim ratarjo rospominali. Běrny žo rosžykaju a tele žykanki žo na žuschenzy wuśuscha, kaž w zokrowej fabriźy rěpowe žykanki. Běrnaze žykanki pak žo nježmědźa tłóczicź; pschetož běrnaza muczka by žo s tym shubiła. Pschi dotalnych pospytach je s wjetscha 5 zentnarjow běrnow 1 zentnar běrnazych žuschenkow dawało. Běrnaze žuschenki we wodźe lohko namokaju, a howjasy skót a žwinje je rad žeru. Hdyž žo wjetsche hromady žuscha, žuschenje zentnarja běrnow 20 np. płaczi.

— **Łužica.** Cźesćenych a lubych cźitarjow nascheho cźaźopiśa proźymy, so bychu sćerpni byli a hischcźe někotre dny na 2. cźiśko „Łužicy“ docźakali. Wone budźe žo jim potom, nadźijamy žo, cźim lěpje spodobacź. Agentojo „Sserbskich Nowin“ a „Kath. Pósoła“ pak njech žu tak dobri a nam bórsy wosjewja, kelko cźiśkow ludoweho wudacźa „Łužicy“ mamy sa nich cźischcźecź dacź. Adressa: M. Andrizki, Ralbitz, p. Rosenthal b. Kamenz i. S. Tež knjes Ssmoler skasanki pschijima.

— Wobhladanje koblow a śrěbzow smě́je žo lětźa 1. meje dopołdnja w 9 hodźinach w Lubiju a 2. meje dopołdnja w 9 hodź. w Tšelanach.

Se Srěschina. Sa krótki cźaź je žo w naschej wśy njedźelu 2. měrza wjecźor druhi krócź paliło. Wjecźor wokoło ½8 hodźin s domskeho žiwnosćze, k Schkleńcźerjej kubłu žłuschazeje, woheń wudyri. Se žłomu kryte žiwnosćźine twarjenja žo do cźista spalichu. Domske bě jenemu skakarjej s němskich Cźech, wěstemu Brodźe, pschenajate. Tutón ma žwoju domjazu nadobu s 2500 hriwnami pschе wohnjowu schkodu sawěsćenu, hacź runje je wona jenož něhdźe 300 hriwnow hódna. Na Brodu teho dla tukachu, so je woheń sakoźił. Pónd́źelu rano jeho do Budyschina wotwjedźechu, so bychu jeho pscheźkyscheli, tola hischcźe tón žamy dźeń žu jeho saźo puschcźili. So njeje trjebał dołho w pschepytanju žedźecź, ma drje žo wón temu dźakowacź, so je žo jeho sawěsćena nadoba pschi wohnju wscha wukhowała. Duź woheń sawěsćaze towarstwo žaneje schkody njepocźerpi.

S **Torońzy.** Ssrjedu 5. měrza wjecźor wokoło 7 hodźin je žo na tudomnym Scholcźiz kuble stara brózeń sapalika. Woheń na žuźodne njewobydlene domske pschesłoczi a sa krótki cźaź wobej twarjeni do procha a popjeła pschewobrocźi. Scholcźizy, kotsiź nimaju sawěsćene, žu s wohnjom khětro schkodowali. We wotpalenej brózni je žo jim wjele žyna, wotawy, žłomy a rólneho gratu sniczіło. Woheń je s wěstosćzu sakoženy. Jedyn wobydleŕ blisheho Srěschina je widźał, kak je se Scholcźiz nisheje brózńineje žłomjaneje tšěchi płomjeschko na ponoschk běžało; hnydom na to je zyła brózeń w płomjenjach stała. Slóstnistkeho sapalerja hischcźe njejžu lepili. Sda žo skoro, kaž so w naschich stronach nětkole ludźo twarjenja sapaleja, kotsiź chzedźa žebi s tym dźěło wobstaracź. Wobydlerstwo je žo s mnohimi wohnjemi do wulkeje hrosy dało. Někotryžkuli, kotryž w twarjenju se žłomjanej tšěchu bydli, wjecźor swoblekany lehnycź khodźi, so by žebi s najmjeńscha žiwjenje wukhował, hdy by jemu někajki slóstnik khěžu sapalił. — Na hasćhenje běchu pschijěle žykawy s Raboz, Jenkez, Schekez, Budyschina, Zidowa a Drožd́źija.

S **Bronja.** Schtwórtk tydźenja, 26. makeho rózka, chzychu w Hantuschez skale wodu wuplumpacź. Pschi tym žo w jenym kucźe něcźeho cźerwjeneho dohladachu. Bliže stupiwschi cźerwjenu wěz jako schantko spósnachu. Wone se saka žuknje won tcźesche, kotruž bě cźěło jeneho starza wobleczene. Morwy žo jako něhduschi piwarz a posdźischi wikowar s kožemi Scholka s Łupoje spósna. Něhdźe 90lětny starz bě Tsjoch Kralow woteschoł a tón žamy dźeń w korczmje w Selenym Haju khojej pił a žo wot tam na domoj pucź nastajił. Domoj pak njebě dóschoł. Łupjanska gmejnska wyschnosćź je jeho teho dla pytacź dała, tola jeho njejžu tehdy móhli namakacź, hacź je nětko pschipad ludźi k jeho cźěłu dowjedł. Kaž žo da, je Scholka do Łupoje duzy schcźeźku smylił. Wokoło kludźo je do skały padnywschi žo sarasył. Kr.

S **Njeżwaczidła.** Ssobotu 1. měrza dopołdnja w 11 hodźinach budźische žo mohło na tudomnym sastanischcźu wjetsche njesboże stacź. Na městnje, na kotrymž żelesniza psches dróhu wjedźe, sapschah jeneje Budyskeje piwarnje, se spizym pohonczom tak blisko k lokomotiwje pschijěde, so dyrbjesche cźah sastacź. Hacź runje na lokomotiwje žylnje hwisdachu a swonjachu, njemóžachu spanza s jeho hłubokeho žonjenja wubudźicź. Duź dyrbjachu pohoncźa se spanja wutschascź a wós do sady storcźicź. Něhdźe 5 mjeńschinow žo sakomdźiwschi móžesche cźah skónczńje dale jěcź.

S **Njeżwaczidła.** Na poźledńje skótne wiki bě žo 447 howjadow, 124 běhakow, 200 prožatow a 30 wokow na pschedań pschihnało. Kupowanje howjadow bě spokojaze, prožata žo jara pytachu. Bliźische skótne wiki budźa 2. haprleje.

S **Bobolz.** Ssobotu popołdnju wokoło 3 hodźin je žo w kruwarni tudomneho kublerja a gmejnskeho pschedstejicźerja E. Měta nowa maśiwna kruwarnja s wohnjom wupuscźiła. Na kubi leżaze žyno je žo sniczіło, skót pak je žo wukhował. Ssykawy s Budyschina, Hornjeje Hórki, Hajniz a Roswodez bórsy płomjenja salachu. S nich Budyska prěnju wodu na woheń puschcźi. Na kruwarni mějachu cźeladniznу komory. Woheń je žo pjecźa s prjecź cźiśnjenym žo hischcźe żehlaznym kónczkom zigary saparał.

Se Scheschowa. Tudomny kubleŕ Ernst Cźech bě psched někotrymi dnjemi se žwojim sapschahom něhdźe na konjaze wiki wotjěł. Ssebi konja kupiwschi bě žo Cźech po żelesnizy domoj podał, mjes tym so dyrbjesche jeho žwěrny wotrocźk noweho konja do Scheschowa dowjescź. Dźeń po druhim žo miny, tola žwěrny wotrocźk njebě hischcźe pschezo do Sserbow dojěł. Jeho hospodaŕ žebi staroscźe cźinjesche, so žnadź je wotrocźk po pucźu skhorił abo so je někak do njesboża pschischoł. Duź sa nim někotre telegramy póśła. Żandarmam žo porucźi, sa shubjenym žlěbicź, tola wscha prźa bě podarmo, nihdźe žo žaneho žlěba sa konjom a wotrocźkom njepokasa. Hdyž běchu žo w Scheschowje hižo do móžnosćze podali, so wotrocźk njeje wjazy mjes žiwymi, žo tutón tele dny njenadźizy do domiśny pschiśnowa, tola — bjes konja a wosa. Hdźe je jeju žwěrny cźeladnik wostajił, njeje hischcźe dźenža wujaźnjene. Wón pjecźa wudawa, so staj jeho něhdźe w Němzach dwaj rubjeźnikaj nadpadnyłoj a jemu konja a wós rubiłoj. — Derje jenož je, so njejstaj teź khróbleho pohoncźa žobu wsałoj a so staj jemu žiwjenje wostajiłoj.

S **Bukez.** Nascha Raiffeisenska nalutowarnja a wupožcźerńja njedźelu 2. měrza popołdnju w 3 hodźinach w Heimrichez hosćenzu žwoju prěnju lětnu hłownu shromadźiznu wotmě. Na nju bě žo wulka žyła žobustawow a hosćі seschła. Hdyž bě pschedžyła, knjes Ssworа, wschitkich pschitomnych wutrobnje powital, žo protokol poźledńjeje shromadźizny cźitasche. Po tym měješche sastupjeŕ Stuttgartskeho žiwjenjesawěsćazeho towarstwa, H. Mörscha s Draždźan, jara sajimawy pschednoschk wo sawěsćenju žiwjenja a wožebje wo jeho waźnosći sa ratarjow. Wón radźesche, so by kóždy ratař, kiž ma pjenjeźne žrědki k temu, s cźažom k lěpschemu žwojich žwójbnych žwoje žiwjenje pschе móžnu druhdy njenadźitu žmjercź sawěsćicź dał. — Na to sliczbowaŕ, knjes Blažij, prěnju rosprawu wo sańdźenym lěcźe poda. Po njej mějachmy dokhodow 167,323 hr. 11 np., wudawkow 165,579 hr. 10 np., jako wobstatk w pokładniźy wosta 1744 hr. 1 np. Towarstwowe samoženje (aktiwa) wuczini 144,695 hr. 26 np., dołh (passiwa) 144,158 hr. 91 np., po tajkim 536 hr. 35 np. cźisteho dobytka wosta. Wot towarstwoweho sakoženja je žo hacź do nětka 1,202,033 hr. 91 np. pschedźěłało. 24 žobustawow bě s pokładnizu w běžnym sliczbowanskim wobkhodźe, to rěka, so móžachu žwoje pjenjesy wschědnje do pokładniźy na dań dawacź abo je wotebjeracź. S nimi je žo 155,451 hr. pschedźěłało. Nowych nalutowanskich knižkow je žo minjene lěto 65 wudało. Nalutowanki žo nětkole s 3½ %, wupožcźonki se 4 % danja. Ssobustawow bě tónz lěta 118. Pschi wólbach žo knjeża Arnoscht Měrcźin s Kolwasy,

Jan Reinig ſ Wujeźka a Handrij Reda ſ Pomorz do pſchedbyḋſtwa, Auguſt Khěžor ſ Koporz, Auguſt Loko ſ Błózan a Bohuwěr Albert ſ Mješchiz do dohladowarſtwa a Jan Blažij ſ Bukez dale jako ſliźbowar wuſwolichu.

S **Błózan.** Sańdźenu njedźelu w Serb. Nowinach cźitachmy, ſo je w Bjedrichezach nětkotrym tamniſchim rjankam kóſkopiwowy duch hłowu ſahrěł, a ſo ßu ßebi wbohuſchke holcźki ßwój luby nóſk ſwoſabike, hdyž ßu, ſo bychu ßebi horzu hłowu ſtudźike, ßo po ßněhowych puczach wukhodźake. Tu pola naß pod Cźornobohom je piwowy koſoł bohužel w póſtnym cźaßu wjele hórſche wězy nabodł. Sańdźenu njedźelu je wón tu nětkotrym pachołam ſ Wujeźka moſhy tak ſmucźił, ſo ßu ßo k jara wobźaromnym pſchekhwatankam ſtorhnycź dali. S jenym Koporſkim młodźenzom ßo ſwadźiwſchi, ßu jemu źałoßnje hłowu ſkałali. Sranjeneho ßu dyrbjeli hnydom do Bukez k lěkarjej dowjeſcź, kotryž je jemu 4 rany ſaſchił.

Njedawno je ßo tež w ßußodnej wjeſy K., hdyž bě tam hoſcźenzał kóſkopiwowu bjeßadu wuhotował, ßměſchk a płacźk do hromady měſchał. Woßebje jenu ßwójbu je piwowy koſoł ſlě ſbodł a roszychnował. Cźłowjek njeby wěrił, kajki worakawy duch w kóſkopiwje tcźi! Bratſja, ßotry, ßwakojo a ßwakowki ßo do wkloßow dachu a ßo pjerjechu, ſo ßo zyła dróha kurjeſche. Pſchi nadpadźe pola Bukez ßo njeje mohło mjes Prußakami a Rakuſchanami hórje bědźicź a wojowacź. Kak njembra je torhanza a cźahanza była, wo tym rósdrjeny ſchtałt ßwědcźeſche, kotryž naſajtra rano žony na dźěło duzy na jenym płocźe wißazy namakachu.

S **Lubija.** Druhe lětuſche poßedźenje pokrjeßneho wubjerka ſměje ßo pjatk 14. měrza popołdnju w 3 hodźinach w kral. hamtſkim hejtmanſtwje.

S Jitka pola Rakez. S wotpohladom, ſo bychu ßo hoſpodarjo podobneje ſchkody ſminyli, ſcźěhowazu podawiſnu podamy. Jedyn tudomny korcźmař bě wóndano jenemu Rakecźanſkemu rěſnikej ßwojeho kuncźa pſchedał. Tele dny ßebi rěſnik po kuncźa pſchijědźe, tola město njeho ßebi ſ njewědomoſcźu ßuproſchnu ranzu ßobu wſa. Hdyž bě měnliweho kuncźa doma ſarěſał, ßo wupokaſa, ſo bě ranzu, kotraž mějeſche 11 proßatow w žiwocźe, morił. Nětko ßo praſcha, ſchtó ma ſchkodu njeſcź, rěſnik abo korcźmař. Schtóž ma rěſnikej ſkoczo ſ hródźe dacź, njech tola kedźbliwje ſa tym hlada, ſo ßo pſchi tym njerſazeho pſcheměnjenja njeſtanje.

S **Wulkeho Pſchěſdrjenja.** Sańdźenu ßrjedu rano w 8 hodź. ßu tudomneho žiwnoſcźerja Cźecha w Mílkecźanſkim młynſkim hacźe morweho namakali. Wutoru wjecźor ſ młyna domoj duzy je wón w tołſtej cźmje pucź ſmylił a do hata panył, w kotrymž je ßo tepił.

Se **Skaſkowa.** W ßwojim wobydlenju je ßo tu wuhlowy dźěłacźeŕ Khorla Bieſold ſ Panez ſadußył. Se ſtwinſtich khachlow je žahke wuhlo wupadnyło a ſchpundowanje ſapaliło. W naſtatym kurje je ßo Bieſold ſacźkuył.

Se **Shorjelza.** Khorhoje 5. armeekorpſa, kotryž ßo pſchi lětuſchich khěžorſkich manevrach wobdźěli, maja ßo po khěžorowej pſchikaſni wobnowicź. Khorhoje tudomneje garniſony ßo teho dla wójnſkemu miniſterſtwu wotpóſcźelu.

S Wojerowſkich ſtron. Nětotre pruſke hornjołużiſke nowiny ßu ſańdźeny tydźeń powjeſcź wocźiſchcźake, ſo je ſakſke knjeźerſtwo do teho ſwoliło, ſo by żeleſnizu, kotraž ma ßo ſ Wikow (Petersheyn) do Wojerez twaricź, pruſke knjeźerſtwo hacź do Rakez natwariło. Bohu žel pak ßo tale powjeſcź njeje jako wěrna wopokaſała. Duž budźa wobydlerjo Wojerowſkich ſtron hiſchcźe nětotre lěta ſe ſcźerpliwoſcźu cźakacź dyrbjecź, prjedy hacź budźa ſ Wojerez do Rakez po żeleſnizy jěſdźicź móz. Knjes ßejmſki ſapóßłanz Kokla, pola kotrehož je ßo redakzija „Sſerbſtich Nowin“ wo Wojerowſko-Rakecźanſkej żeleſnizy wobhoniła, je ſcźěhowaze wotmołwjenje dał: „Wo twarje Wojerowſko-Rakecźanſkeje żeleſnizy njeje ßo lětßa w ſakſkim ßejmje niczo pikło, ani ſe ſtrony knjeźerſtwa, ani w finanznej deputaziji B., kotraž wo żeleſniſkich naležnoſcźach jedna. S zyła njeje ßo tón ras ßejmej žaneje petizije wo twar tejele żeleſnizy pſchipóßłało.“

S **Krebje.** Tudomnemu woješkemu a pohrjebnemu towarſtwu je ſańdźenu njedźelu krajny radźicźel ſ Lucke pychu ſa jeho khorhoj, ſ banta w pruſkimaj barbomaj a hoſdźika ſ pruſkim wopom wobſtejazy, jako khěžorowy dar w pſchitomnoſcźi knjeſa hrabje ſ Einſiedela ßwjedźeńſzy pſchepodał.

Přilopk.

* (Nadpad.) W Draždźanach je njedźelu wjecźor w jenym domje pſchi Lutherowym měſtnje njeſnaty cźłowjek mandźelſku pſchekupza Klugi nadpadnył a cźežko ſranił, hdyž chzyſche ta pſchedſalne durje wocźinicź. Wón ju ſ wotmachom na hłowu dyri a ju ſ dobom ſ nětajkim inſtrumentom do ſadnjeje hłowy kló. Durje ſapraßnywſchi ßo nadpadnjena njekraßnikej wukhowa. Wón bě ßo ſ pomozu zuſnych kluczow chzył do wobydlenja dobycź, pſchi cźimž jeho žona pſchekhwata.

* (Sajecźe.) Inſpektora ßudniſkeho jaſtwa w Oſchatzu ßu ſajeli, dokelž je pjecźa jenu žónſku wumozował.

* (Njewuſchne hrajkanje ſtſělbu.) S revolvrom ßo parajo, kotryž bě natykany na jenym khamorje ležał, je 17lětny fabrikſki dźěłacźeŕ Gob w Woleſchnizy w Vogtlandſkej ßwoju ſchtyrnacźelětnu ßotru do praweho wócźka tšělił. Wócźko je ſnicźene, a kulka hiſchcźe w hłowje njeſbožowneje holzy tcźi. Njewobhladniweho młodeho cźłowjeka mózachu lědma wot teho wotdźerżecź, ſo ßebi žiwjenje wſa.

* (Cźěſchne dźěcźo ßo ſadußyło.) W Kamjenizy (Chemnitz) bě njedźelu w nozy jena mandźelſka ßwoje ßydomnjedźelſke dźěcźo do loża wſaka, ſo by jo cźěſchiła. S wulkej mucźnoſcźu macź wußny; hdyž wona wotucźi, bě małe dźěcźo morwe. Pſchiwołany lěkaŕ móżeſche jenož wobßwědcźicź, ſo bě ßo dźěcźo w łożu ſadußyło.

* (Mordarſtwo.) W Cainsdorfu pola Zwickawy je žona hórniſkeho invalida Tauſchera tuteho ſ hamorom ſaraſyła a ßo potom wobwěßła.

* (Ssamomordarſtwo.) Prjedawſchi wodźeŕ měſchcźanſkeje kapały w Bielefeldze, hudźbny direktor Eckert, je na to waſchnje ßwojemu žiwjenju kónz cźinił, ſo je ßebi krk a wulku žiłu na woběmaj rukomaj pſcherěſnył. Wón bě w pjenježnych wuſkoſcźach. — Ssyrota, 16lětny brodutruharſki wucźobnik Emil Bahrend w Barlinje, je ßo karboloweje kißaliny ſe ßamomordarſkim wotpohladom napił, dokelž bě ßo hubjeneho žiwjenja pola ßwojeho miſchtra nabył. W hojeńni je wón we wulkich boloſcźach wumrjeł.

* Rubjeżny mordaŕ je wěſtu Dieckmanowu w Hamburgu, kotraž ßo ſ danju ßwojeho ſamoženja žiwjeſche, ſtónzował. Njeſkutk je 24lětny cźěßla Osbahr ſkucźił. Zonu na wuhlowej łubi nadpadnywſchi je ju ſe ſchnóru ſadajił a potom 500 hriwnow rubił. S tymile pjenjeſami je wón k pſchecźelam do Kiela jěł. Hdyž ßo wón do Hamburga wrócźi, jeho ſajachu. S woprědka prějeſche, tola poſdźiſcho ßo wſcheho wuſna.

* Žałoßny njeſkutk je w nakhwilnej duchownej ſabłudźenoſcźi jedyn 8 lětny hólcźeż w Arysu (w narańſchej Pruſkej) ſkucźił. Wón je ßwoje tſi młódſche ßotry ſe ßekeru ſaraſył, dokelž jemu nochzychu w njepſchitomnoſcźi ſtarſcheju poßłuchacź. Cźěła ßu žałoßnje rosrubane.

* Žałoßne wohnjowe njeſboże, pſchi kotrymž je 12 cźłowjekow žiwjenje ſhubiło, je město Dinkelsbühl w Bayerſkej potrjechiło. Ssrjedu rano wokoło 5 hodźin ſ twarjenjow ratarja Pfanza woheń wudyri. S woprědka wobßedźeŕ ßam a ſ pomozu ßußodow woheń podtłócźicź hladaſche. Prjedy hacź wóhnjowa wobora pſchihna, prědnje ßwißle domſkeho na dróhu padźechu a ſ roſpadankami ludźi, pſchi khěži ſtejazych, ſaßypnychu. Wobydlerjo ßo palazeho doma běchu ßo ſ cźaßom wukhowali. Pod roſpadankami dwanacźe žałoßnje rosbitych cźełow namakachu, měſchcźanſki radźicźel Brunner, nětotſi rjemjeßlnizy a realny ſchuleŕ Fink. Wulka a žałoßna je ſrudźba ſawoſtajenych, ſ kotrychž ßu nětotſi ßwojeho ſeźiwjerja ſhubili. Jedyn ſ nich 9 dźěcźi ſawoſtaji. Woprawdźe ſrudny je dóńt realneho ſchulerja Finka. Pſched něhdźe 10 dnjemi je wón ſe ßmjertnym ſtrachom dwě dźěſcźi ßmjercźi tepjenja wutorhnył; tón krócź, hdyž ſaßo ßwojim ßobucźłowjekam na pomoz khwataſche, ßam žiwjenje ſhubi.

* (Wußlědźene rubjeńſtwo.) S wulkim wjeßelom ßu ßo nětotſi cźaßnikarjo w Schwerinje pſchekwapili. Loni naſymu běſche jim njeſnaty paduch wjele cźaßnikow a drohotnoſcźow pokradnył. Hdyž w januarje tamniſcheho ſamkarja Müllera pſchi kranjenju w jenych khlamach lepichu, ßo tukanje na tuteho wobrocźi. Polizija jemu wſchelake paduchſtwa dopokaſa, tola kranjenje w cźaßnikarſkich khlamach njemózachu na njeho pſchinjeſcź. Nětko ßu w hródźi khěže, w kotrejž Müller na podrużnistwje bydleſche, dwaj kaſchcźej wuhrjebali, kotraj ſa 8000 hriwnow cźaßnikow a ſkoteje pychi wopſchijeſchtaj.

* (Pſchekſchiwjeŕ.) W Badenje pola Wina ßu měſchcźanſkeho ſliźbowarja Waſtła ſajeli. Njeßwěrny ſaſtojnik je 175,000 krónow ſ měſchcźanſkeje kaßy kradnył.

* Žałoßne njeſboże je ßo pſchi roſtſělenju ſkały pola Deggendorfa ſtało. Hdyž murjeŕ Sommer dźěry nabiwaſche, jedyn wutſěł do cźaßa wubuchny a Sommerej wobliczo žałoßnje roskhar-

towa. Jene wóčko zyle ſ próſdnjenzy wißaſche, druhe bě teho runja rosbite, tak wobžaromny cłowjek na dobo widženje ſhubi. Sommer je nan ſcheſczich małych dźěczi.

* Žałoßny njeſkutk je ßo w Sommerfeldže ſtał. Ssynaj młynka Buntebarta ßo do pukow daſchtaj. Nan jimaj wobaraſche a hdyž bě jeju dźělił, ßekeru ſhrabny a ſ njej ſtarſcheho (31-lětneho) ßyna na hłowu dyri, tak ſo ßo tón ſ rosſchczěpjenym nopom na ſemju ſwjeſy.

* Awſtriſka arzywójwodka Hilžbjeta je do ßwojeho kwaßa ſ Windiſch-Grätzſkim prynzom wot ßwojeho dźěda, awſtriſkeho kheżora, 8 milijonow frankow pomoży, 1¼ milijona frankow lětneje rynty, jedyn hród we Winje a ſa 5 milijonow frankow drohotnoſczow doſtała. S tym ßo hodźi żiwy byczź. Arzywójwodka Hilžbjeta je dźowka njeſbožowneho awſtriſkeho kronprynza Rudolfa, kotryž je ßebi pſched něhdże 10 lětami ßam żiwjenje wſał.

* (Ssamomordaŕka.) Na żałoßne waſchnje je ßebi w Kirſtenhauſenje jena ßłużobna dźowka żiwjenje wſacź ſpytała. Wona hłowu mjes noże ßykanjoweje maſchiny tykny. Noże drje hłuboko do ſchije ſarěſnychu, tola holzu njemorichu. Schto je ju k ßamomordaŕſkemu njeſkutkej pohnuło, njeje ſnate.

* Wójnſki ßud w Brombergu je artilleriſkeho hejtmana Leuthauſa k jaſtwu na 8 měßazow ſaßudźił a jemu offizěrſki rang wotrjekny. Leuthauſa winowachu, ſo je wobſkórżbu dla krjudowanja wojakow pſchećiwo jenemu podwyſchkej, kotryž je ßo mjes tym ſatſělił, podtłócził. Dale bě wón wachtmiſchtrej Glaßerej dźeń prjedy hacź korpſowy komandeur batteriju wobhładowaſche, pſchikaſał, tſjoch ſtarych wojakow jako regrutow poſtajicź a jim wopaczne mjeno pſchipokaſał.

* Tſjo wuczobnizy běchu ßo ſ Gößniz w Altenburgſkej ſańdźenu njedźelu wotßalili, ſo bychu ſ burami pſchećiwo Jendźelczanam wojowali. Jedyn ſ nich bě ſ pjenjeżneho kaſchća ßwojeho nana 400 hriwnow ßobu wſał. Někotre dny poſdźiſcho ßu wſchittich tſjoch khłopzow ſaßłapili.

* (Rubjeżne mordaŕſtwo.) W Nazy Kata bliſko Budapeſta ßu tſjo wjeßnjenjo leżomnoſczerja Löwingera, jeho żonu, cźetu a ßłużobnu holzu nadpadnyli a żałoßnje ſ nożemi ſkałali, ſo bychu jich wurubili. Löwingerowa żona je hižo na ßwoje rany wumrjeła; też druhe woßoby ßu w ßmjertnym ſtraſche. Ssnßodża, kotſiž na pomoz pſchiběżachu, ßu rubjeżnikow ſajeli.

* (Hoborſki namrěwk.) Schtwórczinu 80 milijonow herbowacź, njeje niczo wſchědne, woßebje hdyž je cłowjek ſ pohonczom pſchi dróhowej żeleſnizy. Tutón ſbożowny pohončź pſchi Lipſczańſkej dróhowej żeleſnizy rěka Sch... Jeho ſtarſchej bratraj ſtaj pſched wjele lětami do połodniſcheje Afriki wucźahnyłoj a tam ſ wuſpěſchnymi ſpekulazijemi hoborſke ſamoženje nahromadźiłoj. Pſched dlějſchim cźaßom jedyn ſ bratrow wumrje, a nětko je też druhi żiwjenje dokonjał. Pſched někotrymi dnjemi Sch. liſt doſta, ſ kotrymž jeho do Londona ſkaſachu, ſo by tam nadrobniſche wo namrěwku ſhonił. Wón je też hnydom wotpucźował.

* (Njeſbože na hońtwje.) Hrabju Joſefa Potozkeho, kotryž je pſched někotrym cźaßom w Winſkim hockeyſkim towarſtwje něhdże dwaj miliona krónow ſhubił, je na hońtwje na jeho kuble w Njewiſchu w Wolynſkej wjerch Matěj Radźiwill ſ njeſbožownym pſchipadom ßmjertnje ſranił. Wjerchej Potozkemu je kulka nopowu kóſcź roſſchczěpiła, tak ſo je operazija trěbna.

* (Skónzowanje jeneho milijonara.) W St. Louiſu w połnóznej Amerizy je jedyn cźorny kupjelniſki ßłużobnik milijonara Johna Coopera w turkowſkich kupjelach ſkónzował. Cooper měješche drohotny pjerſchczeń na porſcze, kotryž cźornochowu nahrabnoſcź ſbudźi. Wudawajo, ſo dyrbi po někotre wězy dóńcź, ßo ßłużobnik wotßali a ßo ſ cźežkim hamorom wrócźi, ſ kotrymž Cooperej hłowu roſbi.

* (Scherjenje.) W Delnim Heidersdorfje wobydlerjow jeneho dwora ſcherjenje traſchi. W nozy ßo durje ſapraſkuja, ßudy ßo kuleja, wone wrjeſka a bucha, ſtót je njemérny a ſa rjeczaſy torha. Dale ßo powjeda, ſo je burowu żonu, hdyž je w hródże ßedźała, na dobo něchtó wot ſady wobjał. Pſchi ſcźěnach ſcźiny tam a ßem ſchuſkaju. Też ßußodża ßu tele hróſbne wězy pjecża widźeli. Najſkerje někajki njedocźink ludźi ſcheri. Jara pſchecź je, ſo bychu ſcherjaka bórſy lapnyli. Hewak bychu ßebi ludźo myßlili, ſo tam woprawdże ſli duchojo ſakhadźeja. — W ßußodnej wßy ßebi ludźo powjedaju, ſo je krunam naczinjene, a ſo njedeja. Tajke cźinki womjeſchk najlěpje ſacźěri.

* Jedyn ßwědk ſemjerżenja w Schemacha je w jenych ruſkich nowinach jimaze wopißanje podał. Město Schemacha měješche 35,000 wobydlerjow a ſ europiſkeho dźěła na niſkej hórzy a muhamedanſkeho města pod hórku wobſtejeſche. Na dobo bě ßylny hrimot ßkyſchecź, ſemja ſarża. Semja ßo tak ßylnje tſchaßeſche, ſo mózachu ludźo lědom na njej ſtejecź. Potom ßo runje każ hrimanjojte howrjenje něſchto żałoßne ſta. Se żałoßnym wrjeſkotom ßo zyle muhamedanſke město do wyßoka cźißny, a kheże, do powětra wjerhnjene, ßo hromadu tłóczachu a ßo każ koleßo wjercźachu, hacź ßo ſe ſatraſchnym wrjeſkom jako hromada kamjenjow na ßwoje prjedawſche měſtno ßypnychu. Wokomik bě wſcho ſměrom, potom ßo hoborſke, hroſnje ßmjerdżaze prochowe mróczele ſběhnychu, kotreż hodźiny dołho ßłónzo ſacźmiwachu a ßo każ cźełowa płachta nad wupuſczenym městom lěhachu. Wobydlerjo, kotſiž běchu ßebi żiwjenje wukhowali, każ bychu wonjemudrili, ſ města cźěkachu. Wjedro bě ſymne, w kóżdym domje ßo na pjezaku paleſche, a po ſaßypnjenju domow we wſchěch ſtronach ſ nich woheń ßapaſche. Njemdrje płomjenja ſ rospadankow ſchwihachu a tajki ſtrach roſſchěrjachu, ſo mnoſy wobłudnichu. Starſchi ßwoje dźěczi njeſpóſnachu, żony niż ßwojich mużow, bratſja a ßotry ßo mjes ßobu njeſnajachu. Wjele jich ßebi myßleſche, ſo je ßudny dźeń pſchiſchoł. Wutrobu łamaze żałoſcźenje ßo ſanjeßy, a w tołſtym próſche a praſkotazych płomjenjach bě wobras ßmjertneho ſtracha widźecź, kotryž nichtó njemohł do ßłowow ſapſchijecź, a na kotryž nichtó żenje njeſabudże, kotryž je jón widźał.

* (Dwě parnej łódźi w połnóznym morju ßo podnurikej.) Sańdźeny tydźeń ſtej ßo w połnóznym morju dwě parnej łódźi, kotrejž ſtej najſkerje do ßo ſraſykej, ſ prochom a mochom ſhubikej. Danjzy nurjakojo ſa nimaj na mórſkim dnje ßłédża, ſo bychu ſ najmjeńſcha jeju mjenje naſhonili. Jeju na mórſkim dnje leżaze rospadanki dyrbja ßo roſtſělecź, dokelž mohłe druhe łódże do nich ſakoźicź a ßo ſ nimi ſahubicź.

* (Powodźenje w połnóznej Amerizy.) Powodźenje, kotreż je ſe ßylnym deſchczom a ſ roſtaczom ßněha naſtało, je we wjele ſtronach połnózneje Ameriki wjele ſchkody naczinikło. Město Pattorſon, kotreż je ßo pſched krótkim ſ wulkim wohnjom domapytało, je ßo ſ powodźenjom wupuſczikło. Wobydlerjo dyrbjachu pſched wodu cźeknycź, a moſty hroża ßo ſaßypnycź. Město je ßo ſ wodu do dweju dźělow roſtorhnyło. Fabriſke město w Paſſaiku w New-Jerſeyu 5 łohczi pod wodu ſteji. Woda hiſchcże pſchibywa. Wjele ſtow cłowjekow je ßo dyrbjało ſ cźołmami ſ domow wukhowacź. We Wilkesbarru w Pennſylvanſkej je ßo 6 cłowjekow tepiło, a ſapiſk tepjenych ßo hiſchcże powjetſchi, hdyž powjeſcże ſ dalſchich ſtron dóńdu. Měſcże Matteawam a Fiſh Kill Landing ſtej w nozy zyle cźmowej, dokelž je ßo elektriſke wobßwětlenje pócźrjeło. Pola Philmonta ßo żeleſniſki cźah ſwrócźi, dokelž bě woda żeleſnizu podmléka. Tſi woßoby pſchi tym żiwjenje ſhubichu. Pittsburgej a Alleghenyej powodźenje hroſy, kotreż wot lěta 1832 wjazy njepomnja. Tehdy woda 16 łohczi wyßoko ſtupi, boja pak ßo, ſo wona tón krócź hiſchcże wjetſchu wyßokoſcź dozpěje. Połozja města Elmiry w New-Yorkſkim ſtatu je powodźena. Ludźo tam jenož po cźołmach mjes ßobu wobkhadźeja. Wjele żeleſniſkich cźahow je ßrjedź wody ſaſtacź dyrbjało, dokelž woheń w lokomotivach ſ wodu, ßo do nich dobywazej, haßny. Pucźowarjo dyrbjachu ßo ſ waggonow ſ cźołmami wotwjeſcź.

* (Mór!) Na dobo je ßo do Sidneya (w Awſtralſkej) mór wrócźił. Sa nękotre dny je wjele ludźi na njón ſkhoriło. Wobydleŕſtwo je ßo ſ wulkej bojoſcźu wobjało. Pódla wſchěch druhich naprawow k podtłóczenju khoroſcże dyrbja ßo pſchede wſchěm wulke myſche wutupicź. Te mjenujzy huſto prjedy hacź cłowjekojo na mór khorja a mrětwu do cźłowczich wobydlenjow pſchinjeßu.

Sa nowy Macźiczny dom

je ßo w lěcże 1902 dotal nahromadźiło: 610 hr. 35 np.

Dale ßu ſa njón darili:

W „Katholſkim Pósle“ cźißko 10. lěta 1902 hižo kwitowane:

Radworſka płatowa komißija: Na bjeßadże 50 np., po ſchulſkim poßedźenju 15 np. = 65 np.
— Delanſka patentna komißija 1 hr. 20 np.
+ 60 np. — My w pſchecźelnym towarſtwje mamy — pſchez 25 hr. = ... 27 = 45 =

Hromadźe: 637 hr. 80 np.

S dźakom kwituje a dalſche dary pſchijimuje

ſarjadniſtwo Macźizy Serbſkeje.

Hudanczźy.

273.

Dub ma w ſemi korjenje;
Wjerch jom' do wyßoka dźe —
Kotry pak ma ſ narostkow
Krónu niže korjenjow?

274.

D . . je ßrjedźa wyſchſchinow,
W . . je lěnik ſ howjadow,
K . . dźe ſ kónzom do ſemje,
St . . njej' k niczom' do bróżnje.

Wuhudanczźy ſ poßledniejho czißła:
271. Staroſcźe. 272. Swón.

Drjewowa awkzija.

Póndźelu 10. měrza t. l. ma ßo **popołdnju wot 3 hodźin w Mjedźojſkim hoſcźenzu** ſcźěhowaze drjewo na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

34 rm twjerdych, 113 rm mjehkich palnych klumpachow,
23 mjehkich repuchow a
9 twjerdych dołhich hromadow.

Drjewo je pſchihotowane na Mjedźojſkim revěrje we wotdźělenju 31. (drjewiſchcźu), 30 (cźiſcźenju), 28, 29 a 32 (jako jednotliwe drjewo).

Huſcźanſke hajniſtwo, 27. februara 1902.

O. Mendte.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 11. měrza rano w 9 hodźinach ma ßo w mojim drjewiſchcźu w Jeńſchezach pſchi Njeßwaczidliſkej mjeſy pola ſajeczeho kuta ſcźěhowaze palne drjewo na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

30 rm kłójnowych ſchcźěpow,
9 rm = kuluchow,
30 rm = pjeńkow,
23 hałoſowych hromadow,
4 dołhe hromady.

W Rakezach, 4. měrza 1902. **Thomas.**

Drjewowa awkzija

na **Drobjanſkim revěrje.**

Schtwórtk 13. měrza 1902 ma ßo
140 ßuſchizowych a wjerſchkowych hromadow,
8 twjerdych dołhich hromadow a
40 łoßow kłójnoweje walczźiny
ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Sapoczatk 1/2 10 hodźin w Sslinje.

W Minakale, 5. měrza 1902.

Hrabinſka ſ Einſiedelſka inſpekzija.

Drjewowej awkziji.

Póndźeln 17. měrza t. l. ma ßo w 9., 12., 13. a 14. wotdźělenju **Hucźinjanſkeje hole** ſcźěhowaze drjewo na pſcheßadowanje pſchedawacź, jako:

něhdźe 150 mjehkich krutych żerdźow, 10—15 cm delnjeje tołſtoſcźe,
150 rm mjehkich ſchcźěpow,
170 „ „ kuleczkow,
50 „ „ repuchow,
50 mjehkich dołhich hromadow,
200 rm mjehkeje walczźiny a
120 „ mjehkich pjeńkow.

Shromadźiſna popołdnja w 10 hodź. w drjewiſchcźu 9. wotdźělenja njedaloko Delnjowujeſdźanſkeho pſcheddwórniſchcźa.

Wutoru 18. měrza t. l. ma ßo **w Hucźinjanſkim lěſu, w Stróżanſkej a Hlinjanſkej holi** ſtejaze drjewo na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

něhdźe 400 mjehkich krutych żerdźow, 8—15 cm delnjeje tołſtoſcźe,
35 rm twjerdych a 40 rm mjehkich ſchcźěpow,
35 „ „ a 400 „ „ kuleczkow,
70 „ mjehkich repuchow (ßłabych kuleczkow),
120 „ twjerdeje a 200 rm mjehkeje walczźiny a
70 „ mjehkich pjeńkow.

Shromadźiſna popołdnju w Hucźinjanſkim hoſcźenzu.

Huſcźanſke hajniſtwo, 5. měrza 1902.

O. Mendte.

Drjewowa awkzija

na **Połpiczańſkim ſtatnym hajniſkim revěrje.**

W Hucźinjanſkim hoſcźenzu ma ßo ßrjedu **12. měrza pſchi= połdnju w 1 hodźinje**

15 1/2	rm twjerdych palnych ſchcźěpow,	w drjewiſchcźu a cźiſcźenju na Lemiſchowſkim pſchikupjenym blisko Lemiſchowa
44 1/2	„ mjehkich „ „	
68 1/2	„ twjerdych palnych klumpachow,	
182 1/2	„ mjehkich „ „	
14 1/2	„ twjerdych repuchow,	
183	„ mjehkich „	
13	„ twjerdych hałoſow,	
268	„ mjehkich „	
21,70	ſtotnjow walczźkow,	
20	dołhich hromadow,	
87 1/2	rm mjehkich pjeńkow	

ſa hnydom hotowe pjenjeſy a ſ wuměnjenjemi, do awkzije woſjewjomnymi, na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

W Połpizy, 1. měrza 1902.

Kralowſke hajniſke ſarjadniſtwo.

Drjewowa awkzija.

Póndźelu 17. měrza 1902

ma ßo **Njeßwaczidliſkim majoratſkim hajniſkim revěrje** na měſtnje ßamym ſcźěhowaze palne drjewo ſe ſwucźenymi wuměnjenjemi na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

170	rm kłójnowych palnych ſchcźěpow,	w drjewiſchcźu 23. wotdźělenja pſchi dołhim haczе a pſchi Budyſko-Rakeczańſkej dróſy.
30	rm = = kuluchow,	
200	rm = = pjeńkow,	
270	rm kłójnoweje walczźiny,	
80	ſtotnjow kłójnowych walczźkow,	
40	dołhich hromadow liſcźoweho drjewa,	
70	= = kłójnoweho =	w kłójnowym cźiſcźenju w 22. wotdźělenju.
30	wólſchowych dołhich hromadow	niže Scheſchowſkeje zyhelnicze.

Shromadźiſna popołdnja w 9 hodźinach w drjewiſchcźu 23. wotdźělenja.

Hrabinſke ſ Rieſchke hajniſke ſarjadniſtwo.
Niepraſchk.

Sswoje **ſbytne kubło** chzu pak zyke, pak po kruchach ſ morwym inventarom ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi pſchedacź.

A. Martak w Mocholzu.

W Kotezach je **khěża** cźißło 5 ſe ßadowej a ßołotowej ſahrodu ſa 600 hriwnow ſe ßwobodneje ruki na pſchedań. Dalſche je pola gmejnſkeho pſchedſtejiczerja w Budyſchinku ſhonicź.

Korczmaſkhlamarnju kież ſa pjekarjow ßo hodźaza, hodźinu wot Budyſchina, je na pſchedań pſches aktuara ſ. ßł. **Libſchu** w Budyſchinje.

W Hnaſchezach je **żiwnoſcź** cźo. 23 ſ 30 kórzami pola, kuki a lěża ſe żiwym a morwym inventarom ſe ßwobodneje ruki na pſchedań. Twarjenja ßu maßivne a leżomnoſcźe ßu ſ 257 dawſkimi jednoſcźemi poczeżene. Wſcho dalſche je tam ſhonicź.

Khěżniſka żiwnoſcź
na pſchedań.

W Hodźiju je khěżniſka żiwnoſcź cźißło 78 ſ ranej wulkej ßadowej ſahrodu a ſ něhdźe poltſecźa kórzom dobreho pola ſe ßwobodneje ruki na pſchedań. Wſcho dalſche je ſhonicź pola kublerja **Laraßa** w Hodźiju cźißło 79.

Sahrodniſtwo ßadarſkeje a ſahrodniſkeje ſchule
w Budyſchinje

ma **ßadowe ſchtomiki** najlěpſchich druźin, k powſchitkownemu ßadźenju poruczenych, na pſchedań.

Hromadna kultura wyßokich ſchtomikow,

wiſchenjow, kruſchenjow, jabłonjow, ßłowczinow atd., krótkich ſchtomikow, kerkojtych ſchtomikow.

Sapißy płaczińnow a druźinow ßo darmo roſeſcźelu.

Serbſke a němſke ſpěwarſke

w najwoßebniſchich a jednorych ſwjaſkach ßu po tunich płaczińnach na pſchedań **we wudawarni Serb. Nowin.**

Budyska Bjesada

změje **lětušu hłownu zhromadźiznu** wutoru 18. měrca t. l. wječor w 8 hodź. w Budyskej třeleŕni. Dla nowowólbow so mnohe wobdźělenje přeje.

Předsydstwo.

Serbske towaŕstwo za Khwaćicy a wokolnosć

změje jutře njedźelu za tydźeń 16. nalětnika popołdnju w 4 hodź. swoje **měsačne posedźenje.**

Předsydstwo.

Burske towaŕstwo ša Scheschow a wokolnosć

šmeje **njedźelu 9. nalětnika** šwoju **shromadźišnu.** W njej budźe šo wo škasanju šymjenjow a hnójnischćow jednacź.

Pschećelnje pscheproschuje **pschedšydstwo.**

Wupožčeŕna a nalutowaŕna ša Budeštezy a wokolnosć,

šapišane wužitkaŕstwo ſ njewobmjesowanym rukowanjom.

Hłowna shromadźišna

šměje šo **šrjedu 19. měrza 1902** popołdnju w **4** hodźinach w Schmišez hosćenzu w Budeštezach. Dujowy porjad: 1. Wobkhodna rosprawa. 2. Ša prawe spósnaće bilansy a wotwjasanje pschedšydstwa. 3. Nowowólba 1 šobuštawa pschedšydstwa a 4 šobuštawow dohladowaŕstwa. 4. Rosprawa dohladowaŕstwa wo šakońskej reviziji. 5. Pscheměnjenje daňskeje měry ša wupožčonki. 6. Wschelake. Inventar, lětne sličbowanje a bilansa šu hač do 18. měrza w naschim wobkhodźe na wobhladanje wužitkarjow wupołożene.

W Budeštezach, 6. měrza 1902.

P. Kschižan. **H. Mrózaŕ.**

So by šo mylnemu měnjenju na pscheczo stupiło, so šebi baby w Budyschinje a wokolnosći pschewjele płaćicź dawaju, ma podpišane babinske towaŕstwo ša trěbne, taxu, wot ministerstwa šnutskownych naležnosćow 13. junija 1902 wudatu, ſ tutym wosjewicź.

Baba ma prawo žadacź ša pomoz pschi naturskim porodźe 6—10 hriwnow,

teho runja ša pomoz pschi naturskim porodźe dwójnikow 7—12 hriwnow,

ša porod, pschi kotrymž je baba dlěje dyžli 24 hodźin pschećiniła 6—15 hr., ša jene pschepytanje 1—2 hr..

ša kóžde wopytanje njedźelnicže abo ša pódla teho žadany wopyt

a) wo dnjo 60 np. hač do 1 hr.

b) w nozy 1 hr. hač do 2 hr. 50 np.

Pschedšydstwo.

Pschi ratarskej schuli w Budyschinje

šo lětni semester **wutoru 8. haprleje** šapočnje. Samolwjenja pschijimuje a dalsche rad wukasuje

direktor profeßor **Brugger.**

W šadaŕskej a šahrodniskej schuli w Budyschinje

šo lětni semester **wutoru 8. haprleje 1902** šapočnje.

Samolwjenja pschijimuje a wscho dalsche rad wukasuje

pschedstejićeŕ šadaŕskeje a šahrodniskeje schule

dr. Friedrich Brugger.

Wušławowe pjenjesy

šu na wěstu hypothcku wupožčicź. Dalsche wukasuje měschćanska hłowna knihiwjedźerńja w radnej khěži w 2. poskhodźe w Budyschinje.

Herbska grychta w Koßlowje.

K šwojej

poßwjeczeńskej hosćinje,

njedźelu 9. měrza šo mějazej,

lubych pschećelow, šußodow a šnatych pschećelnje pscheproschuju.

Khorla Dejka.

Towaŕstwo Sserbskich Burow.

Poboczne towaŕstwa, kotrež hischće njejßu lětny pschinoschk do hłowneje pokładnizy na 1901 wotwjedźe, njech to do jutrow cźinja. Po jutrach budźe hłowna shromadźišna.

Hłowne pschedšydstwo.

Pjenjesy

po niskej dani na 1. hypotheku wot 1. haprleje wupožčuje

Hodźijska nalutowaŕnja a wupožčeŕnja.

W jenym wjetschim schlesynskim měsće šu **rjane khlamy** ſ elektriskim šwětłom a wodowodom w kotrychž šu šo hač detal wu, rěsne a kolonialne twory, ſ wulkim wuspěchom pschedawaće, 1. julija ſ pschihódnymi wuměnjenjemi na pschenajeće. Na pschekupstwo šo wustejazemu šerbski rěčazemu mužej šo tu rjana składnosć posćiči, šo šamostatneho sćinicź. Wscho dalsche je shonicź pola agenta **Arthura Schimanna** w Budyschinje na hoschiz haßy.

Běrny

zentnaŕ po 80 np. pschedawa

ryćeŕkubło we **Lahowje.**

600 zentnarjow

runklizy

ma na pschedań kubleŕ **Horšt** w Njeßwaćidle.

Jěšdne koło.

Derje sdźeržane pneumatiske jěšdne koło je tunjo na pschedań we Worklezach cźišło 16.

Ssylny hólcźeż, 14—18 lět stary, šo do šahrodniskeho dźěła k jutram pyta.

W Budyschinje pschi pólnym hrodźiku (Feldschlößchen) cźo. 8.

Hólcźeż sprawneju starscheju, kotryž chze tyscherstwo nawukнycź, móže do wucźby stupicź pola tyscherskeho mischtra **A. Rychtarja** na rěsniskej haßy.

Wucźobnik

móže hnydom do wucźby sastupicź pola kowaŕskeho mischtra **Jakuba Libsche** w Radworju.

Kowaŕskeho wucźobnika

pyta kowaŕski mischtr **Wollmann** w Scźijezach.

Bibliski pucźnik 1902.

Pjenjesy ša rospschedate „Bibliske pucźniki" njech šo pschećelniwje scźelu knjesej fararjej **Sarjenkej** w Khwaćizach (Pfarrer **Säring** in Quatitz, Post Merka i. S.).

Jakub.

Hólz, kotryž chce **pišmikiſtajerstwo** nawukнycź, móže do wucźby sastupicź **w Ssmolerjez knihicźiscźerni.**

Wucźobnik šo pyta.

Do šwojeje pschedawaŕnje kolonialnych tworow, spirituosow a zigarow lětša k jutram wucźobnika ſ pschihódnymi wuměnjenjemi pytam.

Hermann Gruhl

pschi theatrowym městnje.

Hródźne a šłužobne dźowki

a tajke, kotrež jutry schulu wukhodźa, pyta pschistajeŕ **M. Lange** w Njeßwaćidle.

K 1. haprl. abo posdźischo šo **kuchińska holza** do hrodu pyta na knježi dwór **w Bóschizach** p. Njeßwaćidła.

Porjadna

šłužobna dźowka

šo pyta na knježi dwór **w Rakezach.**

Do Draždžan

šo k 15. měrzej abo k 1. haprleji pilna dźěkawa **šłužobna holza** do kuchinje, hdźež móže darmo warićź nawukнycź, ſ 15 hriwnami měšaćzneje mšdy pyta.

August Heinrich,

Restaurant Falkenhof.

Dresden-A., Sternplatz 1.

Wopiczi pinczak

na mjeno „Meier" poßłuchazy, je cźeknył. Ša dobre myto wotedacź na šwobodnym kuble w Jeschizach.

Džak.

Mužstwam Jeńkecźanskeje, Raboczanskeje, Schekecźanskeje, Budyšseje, Zidowskeje a Drožďžijskeje žykawy, kotrež šu pschi wohnjowym njeschožu, kotrež je mje šrjedu 5. měrza potrjechiło, mi spěschnje na pomoz khwatałe, ša jich pilne wukhowanske dźěkanje šwój najwutrobnischi džak praju, ſ prósstwu k Bohu, so by kóždeho psched podobnym njeschožom wobarnował.

Jan August Scholta w Torońzy.

(K temu cźišku jena pschiłoha.)

Pschiloha k czišku 10 Serbskich Nowin.

Ssobotu 8. měrza 1902.

Płaczišny rěsneho slotu na Draždžanskich slótnych wikach

3 měrza 1902

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha.		Rěsna waha.	
Wóły:	hr.		hr.	
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	32—36		60—65	
awstriske	33—38		61—68	
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	29—31		56—59	
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	25—28		51—55	
4. ßnadnje pizowane kóždeje staroby	21—24		46—50	
Jałojzy a kruwy:				
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	31—34		59—63	
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	27—30		54—58	
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	24—26		50—53	
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	21—23		46—49	
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—		40—45	
Byki:				
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	32—35		57—60	
awstriske	—		—	
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	27—31		54—56	
3. ßnadnje pizowane	22—26		47—53	
Cželata:				
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	43—46		65—68	
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	39—42		60—64	
Swinje:				
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschižењow w starobje hacž do 1¼ léta	50—52		62—64	
2. mjaßne	47—49		59—61	
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrozy	45—46		57—58	

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 3162 měchow.	W Budyschinje 1. měrza 1902. wot hr.	np.	hacž hr.	np.	W Lubiju 6. měrza 1902 wot hr.	np.	hacž hr.	np.
Pschenza . . běła	8	71	8	94	8	59	8	82
" . . žołta	8	35	8	59	8	29	8	53
Rožka . .	7	6	7	19	7	13	7	35
Jeczmjeń . .	6	65	6	79	6	53	7	—
Wowß . . 50 kilogr.	7	80	8	30	7	60	8	—
Hróch . .	9	—	11	—	10	—	11	—
Woka . .	8	—	9	50	7	50	10	—
Jahły . .	13	—	16	—	13	—	16	—
Hejduschka . .	16	—	17	—	16	—	17	—
Bérny . . .	1	50	2	—	1	40	1	80
Butra . . . 1 kilogr.	2	20	2	50	2	—	2	30
Pschenična muka 50 "	9	—	17	50	—	—	—	—
Rjana muka . 50 "	8	—	13	50	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 "	4	—	4	50	3	60	4	—
Ssłoma . . 600 "	32	—	36	—	30	—	36	—
Brožata 846 schtuk, schtuka	16	—	30	—	—	—	—	
Pschenične wotruby	—	—	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenični gris	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	6	50	—	—	—	—

Runklizowe žymjo, punt po 50 np. — **Čerwjeny dźerćel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyschinje płaczeschе: kórž pschenzy (běła) po 170 puntach 14 hr. 80 np hacž 15 hr. 19 np., žołta 14 hr. 19 np. hacž 14 hr. 60 np, kórž rožki po 160 puntach 11 hr. 35 np. hacž 11 hr. 50 np., kórž jeczmjenja po 140 puntach 9 hr 31 np. hacž 9 hr. 50 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot 8 hr. 83 np. hacž 8 hr. 97 np., pschenża (žołta) wot 8 hr. 53 np. hacž 8 hr. 68 np., rožka wot 7 hr. 16 np. hacž 7 hr. 25 np., jeczmjeń wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 13 np., wowß wot 7 hr. 80 np. hacž 8 hr. 5 np.

Wiežne płaczišny w Kamjenzu

27. februara 1902.

Po 50 kilogr.: **Rožka** wot 6 hr. 94 np. hacž 7 hr. — np., **pschenża** wot 8 hr. 20 np. hacž 8 hr. 53 np., **jeczmjeń** wot 6 hr. 70 np. hacž 6 hr. 79 np., **wowß** wot 7 hr. 75 np. hacž 8 hr. — np., **jahły** wot 10 hr. 58 np. hacž 12 hr. — np., **hróch** 10 hr. — np., **žyno** 4 hr. 25 np., **bérny** 1 hr. 75 np. **Ssłoma** (600 kilogr.) 39 hr. — np. **Butra** (1 kilogr.) wot 2 hr. — np. hacž 2 hr. 40 np.

Wjedro w **Londonje** 7. měrza: Symnische.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smjeje njedźelu Lätare rano w 7 hodźinach diakonus Tyscher ßerbsku spowjednu réčž, ½9 hodźin farar Räda němske a w 10 hodźinach ßerbske předowanje. — Popołdnju ½2 hodźin budże diakonus Tyscher ßerbskich konfirmandow pruhowacž.

Ssrjedu popołdnju w 5 hodž. budże w Libuchowje póstna nutrnosćž.

Schtwórtk dopołdnja w 9 hodž. budże ßerbska spowjedž; spowjednu réčž smjeje farar Räda.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi**: Gustav Reinhold Kern, piwarński dźěłaćer a wobydlér pod hrodom, s Hanžu Helenu Mičkej s Khaßowa.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi**: Hedwig Hilžbjeta, Augusta Hermanna Krawza, skakarja na Židowje, dź. — Johana Erna, njemandź. dź. w Jenkezach.

W **katholskej zyrkwi**: Hilžbjeta, Wojcźecha Knappy, krawskeho mischtra, dź.

Zemrjeli:

Dźeń 26. februara 1902: Kurt Marczin, Handrija Mótka, piwarńskeho dźěłaćerja a wobhdlerja pod hrodom, ß., 2 m. 6 d. — 27. Hana Theresia Pjekarjez, bywscha kucharka na Židowje, 40 l. 3 m. 6 d. — 1. měrza: Max Hermann, njemandź. ß. w Delnjej Kinje, 24 d. — Jan Jurij, Augusta Jurija Scholty, dźěłaćerja w zemencże, ß., 18 d.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

Njedźelu Lätare smjeje rano ½8 hodźin duchowny Domaschka ßerbsku spowjednu wucźbu, ½9 hodźin farar Kschižan ßerbske a w 10 hodźinach němske předowanje.

Popołdnju w 2 hodź. smjeje duchowny Domaschka katechismußowu wucźbu s němskej žónskej młodźinu.

Pjatk 14. měrza rano ½9 hodź. budże ßerbska spowjedź se ßerbskim póstnym kemschenjom.

w Budyschinje **Fotografowarnja** na ßukelnskej haßy 20

Roberta Süßa

porucza ßwój wubjernje pschiprawjeny ateliej k fotografowanju jenotliwych wožobow a gruppow.

Najstarosćiwische wuwjedźenje. Najtuńsche płaczišny.

1 duzent fotografijow s zykej figuru 3 mk. 50 np.
1 = = hacž do kolen 4 mk.
1 = dźěćzazych fotografijow abo hacž do wutrobna 5 mk.

Tež k fotografowanju na wšach, kwaßnych gruppow, krajinow kubłow atd. ßo s pschihódnymi wuměnjenjemi porucźam.

Konfirmandske a dźěćezaze wobleczenja a dźěłaczerske kholowy ßo najtuńscho kupuja pola

Alberta Helbiga

na Hauensteinskej haßy 4.

Hdże ßo meble, w ßamßnej dźěłarni wudźěłane, teho runja **schpihele** a **pólstrowane meble** s rukowanjom a po najtunischich płaczišnach kupuja?

Jenož w meblowni na theaterskej haßy 2

G. Seikritta, tyscherskeho mischtra.

Tyscherske deski

ßuche s lońscheho rěsanja, **schpundowanske deski,** hěblowane a schpundowane, hotowe k saczehnjenju, wotrěski atd. pschedawa tunjo

rěsakowe sarjadnistwo w Běłym Kholmzu

pola Laša.

Ssłoma na pschedań.

Rjana ßłoma, njenamokka, s maschinu schěroko młóczena, teho runja **wokleny** ßu po małych a wjetschich dźělbach na pschedań na **Bóschiczanskim knježim dworje** pola Njeßwačidła.

Paleny

khojej

ßylnje a cźisćze ßłodźazy punt po 80—200 np., po wjetschich dźělbach poměrnje tuńschi porucža

Pawoł Pětschka

pschi drjewowych wikach.

Kosaze kože,

sajecże, kaniklaze, kocże, kunjaze a tkhórjaze kože po najwjetschich płaćźisnach kupuje

Heinrich Langa

pschi ßerbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach.

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tnni cźaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k cźaßnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haßy 5

Jencz pschedawa a porjedźa sa ßwoje dźěło sprawnje rukujo. — **Proschu, ßebi moje wukładne wokno, s płaćźisnami wupołożene, wobhladacź.**

Dobry a najlěpschi **paleny**

khojej

wschelakeho měschenja

punt po 85 np., 90 np., 1 mk., 1 mk 20 np. hacź 2 mk. jara płaćźisny hódno porucža

Ernst Lehmann,

prjedy **Khorla Pětschka**

na rózku ßerbskeje a schulerskeje haßy.

Strowy

skót.

Fosforokisały kalk, wobžerny pólver sa ßwinje, pólver psche žalsy, hollandski a schwajzarski mlokowy

a **wužitkowy pólver, skótny jatrowy wolij**

nanajlěpje s dobrych družinow sestajeny porucža

měschczańska haptyka

pschi hłownym torhoschczu.

Konfirmandske kłobuki

wschelakich družinow, kaž tež wschelakore druhe **kłobuki, zylindrowe kłobuki a mězy** po najtuńschich płaćźisnach porucža

C. E. Rinke

na bohatej haßy 5.

Najwjetschi skład w Budyschinje. Najtuńsche płaćźisny.

Konfirmandske kłobuki.

Jenož trajne družiny. — Snate tunje płaćźisny.

Filzowe, zylindrowe, honćwarske a dźěćźaze

kłobuki.

Nalětnje nowosće. — Dobre družiny. — Snate tunje płaćźisny.

Ratarske, kolojesdne, dźělanske a dźěćźaze

mězy.

Hoborsći wubjerk. — Derje dźerżaze. — Wurjadnje tunjo.

Hugo Lehmann

22 na bohatej haßy 22 (pódla hosćenza winoweje kicze.)

Spěwarske

ßerbske a němske,

w trajnych jednorych a najwoßebnischich swjaskach

w najwjetschim wubjerku

po najtuńschich płaćźisnach pola

G. A. Wetzki,

knihiwjasarńja a papjerowa pschedawarńja

na bohatej haßy 17.

Stare knihi ße derje a tunjo pschewjasaju.

Knihi ße derje a tunjo wićahuju.

Kwaßne a kmótsjaze buket y,

wěnzy na hlowu, richelki do włoßow,

dale

Boże martry, wißaza wjerba, stejaze kschiże

a druhe wězy na rowy

ßu dóstacź

w Lehmanez kwětkowym basaru

w Budyschinje na žitnej haßy 12.

Zaßopschedawarjo ße pytaju!

Stupnje a cźrije

= k konfirmaziji, =

kaž tež wschě pomyßlne hinasche družiny,

trajne dźělaneho

wobucźa

sa mnźskich, žónske a dźěcźi

po zyle tunich płaćźisnach porucža

Pawoł Kristeller

na bohatej haßy 29

s napschecza hosćenza winoweje kicze.

Konfirmandske woblečenja,

mužazu a hólcźazu drastu, dźělaćerśku drastu

po tunich płaćźisnach porucža

Gustav Freude, prjedy swud. Hänschowa

psched schulerskimi wrotami cźisło 3.

Heinrich Mohr

schewski mischtr w Budyschinje na ßukelńskej haßy 14
porucza
k konfirmaziji

czehnite schkórniczki
hižo po 7 mk. 50 np.,
wschěch wulkosćzow
ſ wyßokim a niskim pjeńkom.

Žonjaze kneflate schkórniczki
wot jednoreho hacž do najlěpscheho wuwjedźenja, po wschěch płaćišnach
wulki wubjerk,
hižo po 7 mk. 50 np.

Žónske schkórniczki
k schnórowanju ſ najnowschich faßonow a kožowych družinow
hižo po 6 mk. 50 np.

Hólczaze czehnite schkórniczki
hižo po 6 mk. 50 np.

Žonjaze schnórowanske stupnje
ſ konjazeje kože po 4 mk. 50 np.
ſ howjaseje kože po 4 mk. 50 np.,
ſ boranjazeje kože po 6 mk. 50 np.
ſ woprawdźiteho chervauza
a we wschěch wulkosćzach.

Žonjaze kneflate stupnje
ſ konjazeje a howjaseje kože hižo po 4½ hriwny, też ſ wjele druhich kožowych družinow a wschelakoreho wuwjedźenja.

Wobhladajcze ßebi moje mukkadne wokna!

Poručam

konfirmandske woblečenja

najnowšcheje mody po **7½—25 mk.,**

jara woßebne mužaze wobleczenja

ſ najmodnischich tkaninow,

hólczaze wobleczenja po 2½ mk. hacž do najwoßebnischeho.

Wulki ſklad lěpschich tkaninow

k ſeschicźu po měrje ſ rukowanjom.

Žonjaze a konfirmandske žakety a khornarje

rjane modne wězy po jara tunich płaćišnach.

Otto Preuss prjedy Kloss

w Budyschinje na žitnej haßy 4.

Cžorne a pißane drastne tkaniny

hladke, ßmužkate a ſ malymi mustrami,

po jara tunich płaćišnach we wulkim wubjerku meter po 70 np., 80 np., 90 np., 1 mk., 110 np., 120 np., 140 np., 150 np. a dróžscho poručam.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy.

Konfirmandske woblečenja

hižo po 8 mk.,

Schulske wobleczenja hižo po 2 mk.,

jednotliwe kholowy ſa 3—15 létnych hólzow,

wobleczenja, paletoty, kholowy

ſa mužow a mlodźenzow ſ najnowschich tkaninow.

Najtuńſche płaćišny. **Najtuńſche płaćišny.**

Kurt Lehmann

pschi hlownym torhoschczu 5.

Regensburgſkeho mlokoweho a kormjazeho pólvra

„wobžernosć“

mamoj ſklad.

Schischka a Rjeczka.

Pruhu darmo wotedawamoj.

Spěwarſkich

ſ wulkim a dróbnym pißmom, ſe žołtym a ſkotym ſrěſkom, w ſwjaſku najnowschich mustrow ſaffianoweje, cželazeje kože atd. ma wulki ſklad po tunich płaćišnach

Alfr. Heymann prjedy G. Rämſch w Budyschinje na bohatej haßy 21.

We wudawarni „Sserb. Nowin“ ßu dostacź:

kmótſjaze liſty.

Konfirmandske woblečenja

čorne a pišane

we wulkim wubjerku po najtuńischich płaczińach porucza

pschi lawskich hrjebjach 10 **Ernst Jenke** pódla Wjazkez hosczenza.

Howjaše kože, czelaze kože, konjaze kože, wowcze kože a też **wowczu wołmu** po najwjetschich płaczińach kupuje

Heinrich Lange
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi
a pschi žitnych wikach.

Czerńwjeny dźeczel
bjes židy,
kaž też
woku
kupuje a pschedawa
po dnjowych płaczińach
Khorla Schuppan
žitowa wikowarńja.

Czerńtwy łój punt po 30, 40 a 50 np., ßuscheny **ßwinjazy brjuch** punt po 70 np., tołsty **ßuscheny połcz** punt po 80 np., **tuczny howjazy brjuch** punt po 50 np., II. družinu **dobreje kołbaßy** punt po 50 np., porucza

O. Pětschka na žitnej haßy.

Pjaty
wěnz spěwow
je wuschoł, a je sa 10 np. dostacz **we wudawarni „Sserb. Nowin".**

Tam ßu też prěni, druhi, tscezi a schtwórty wěnz spěwow na składze.

Pruhi s Božeho ßwětła,
schpruchi a khěrluschowe schtuczki w pyschnych kaschczikach, k selenemu schtwórtkej ßo woßebje pschihodźaze, ßu w wudawarni „Sserb. Nowin" dostacz.

Podpißane ßobuśtawy horńuczerśkeje jednoty w Budyschinje
poruczeja **najlěpje wupruhowane**
warjenske khachle
s patentowanym tepjadłom a powětrowej zirkulaziju.

Woßebitosce tychle khachlaw ßu:
spěschne wutepjenje, 50 % wuhloweho salutowanja, czopte schpundowanje.

Khachle na pruhu, w kotrychž ßo tepi, ßu na wobhladanje postajene.

H. R. Teutscher, Fr. Römer, O. Jurk, P. Wilhelm, E. Kohl.

Pschedeschczniki
sa **konfirmandow,** wulki wubjerk po najtuńischich płaczińach porucza
Kurt Pfeiffer
na bohatej haßy 27 s napschecza „winoweje licze".

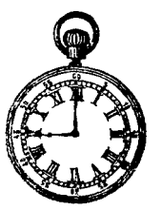

Franz Marschner
czaßnikar w Budyschinje
czo. 9 na bohatej haßy czo. 9
ßwój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczasow** dobroczńwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczińy.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pschispomnjenje: Rěczu **herbski.**

Wjetschu kup wotsamknywschi je mi mózno
najlěpsche Mariascheinske wuhło
jara tunjo wotedawacz. Ssym wot nětka płaczińny saßo ponižił.
Dobre wuběranje. **Jenož ßucha twora.**
Emil Lebelt
na dwórnischczu w Budestezach.

Probstajski wowß,
probstajski jeczmjeń,
woprawny a poßyty,
Lutijeczanski žołty wowß,
czerńwjeny dźeczel,
běły dźeczel,
Timothejowe ßymjo,
rajsku trawu,
saradellu,
Oberndorfsku runklizu,
Eckendorfku runklizu,
majß
k wußyczu
a wschu druhu nalětnju ßytwu s najlěpscheje derje schadźazeje tworu po najtuńischich płaczińach porucza

Pawoł Scholta
w Budyschinje.

Wschě družiny
ßymjeńtneho wowßa,
runklizy,
trawoweho ßymjenja
atd. atd.
tunjo porucza

Khorla Schuppan
žitowa pschedawarnja.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a se štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 11. | Sobotu 15. měrca 1902. | Lětnik 61.

Čzesćzeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedźa sa nje na

2. schtwórtlěto 1902

do prědka płaćzicź, njech nětko **80 np.** we wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa.

Čzi, kotsiž žebi Serbske Nowiny psches **póst** pschinjesćz dadźa, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto saplaćzi žo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž tež w druhich krajach němskeho khěžorstwa **90 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwna 5 np.**

Serbske Nowiny s pschikohu „Serbski Hospodař" płaćza na pósćze **1 hriwnu 5 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwnu 20 np.**

Serbske Nowiny s pschikohu „Pomhaj Bóh" płaćza na pósćze **1 hr. 30 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwnu 45 np.**

Serbske Nowiny s pschikohomaj „Serbski Hospodař" a „Pomhaj Bóh" płaćza na pósćze **1 hriwnu 45 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwnu 60 np.**

Redakzija Serbskich Nowin.

Swětne podawki.

Wojeršzy invalidojo w Sakskej

žu hač dotal na žwoju pensiju, kotruž dla wójnskeje invalidnosćze abo dla wobědnjenja dostawaju, dawki dawacź dyrbjeli. Po knježerstwowym namjecze je druha komora sakskeho žejma jenomyžlnje wobsamkła, tónle dawk wojerskim invalidam spuschćzicź. Sapóžłanzy žamo knježerstwo napominachu, so by žejm sakonjowy nacźisk podał, so by žo tež wudowam a žyrotam wojerskich invalidow dawk na invalidnu pensiju spuschćził.

Pruski prynz Hendrich

je žo wutoru s Ameriki na domojjězbu puschćził. Amerikanszy žu žwojemu hosćzej wschě móžne poczesćzowanja wopokasowali a jeho wschudźe s wjeselosću a sprawnej wutrobu witali. Sda žo, so je khěžor s wotpóžłanjom žwojeho bratra do Ameriki žwój wotpohlad dozpił, kotryž na to dźěsche, njedowěrjenje Sjednoczenych Statow do němskeje politiki rospróschicź.

S pschiczinu puczowanja prynza Hendricha do Ameriki je žo sažo ras njesprawnosć a falschnosć Jendźelskeje w połnym žwětle pokasała. Prjedy hač prynz k amerikanskemu brjohej pschijědźe, Jendźelska se jelhańnymi žrědkami spyta, Amerikansku pschećźiwo Němskej naschćźuwacź. Jendźelski póžłanz w Sjednoczenych Statach njewěrnu powjesć rosscheri, so je Němska do wudyrjenja amerikansko-schpaniskeje wójny europiske wulkomozy namołwjała, so bychu Amerikanskej sadźewałe, Schpaniskej Kuby dla wójnu pschipowjedźicź. Woprawdźe je žo wěz zyle hinak měła. Niz Němska, ale Jendźelska je europiske wulkomozy sa to dobycź spytała, so bychu shromadnje Ameriku wot wójny se Schpaniskej wottraschiłe. Němska, runje kaž Ruska a Franzowska pak je žo Jendźelskej sapowjedźiła, žo do amerikansko-schpaniskeje swady tykacź. Wona budźischče s tym jenož sa interessy Jendźelskeje dźełała, kotraž žo boji, so budźa Amerikanszy w njedalokim pschichodźe tež jendźelskemu knjejstwu w Kanadźe kónz cźinicź, kaž je žo to se schpaniskim na Kubje stało. Bjes sćěhowkow wschak pschižłodźenje Jendźelskeje pschećźiwo Němskej njeje wostało. Wone pak njeběchu tajke, kajkež běsche jendźelske knježerstwo žebi pschało. Město so bychu prynza Hendricha w Ameriży khłódnje pschijeli, žu jeho, hdyž běchu žo jendźelske kžě wotkryłe, s cźim wjetschej wutrobnosću a pschećźelnosću witali.

Knježerstwo hrosy khěžorstwowy žejm rospuschćzicź,

jeli so bychu žo w nim powyschene zła, kotrež žu žo w komižiji sa złowny tarif wobsamkle, pschijałe. Schtwórtk je w komižiji mjes knježerstwowym sastupjerjom statnym sekretarom Richthofenom a wjetschinu žobustawow komižije k wótrej swadźe dóschło. Njedźiwajcy napschećźiwjenja knježerstwoweho sastupjerja wjetschina sažo někotre zła powyschi. Na to Richthofen pschipowjedźi, so žo tajke namjety njehodźa pschijecź, dokelž na tajkim sakładze njeje móžno, s wukrajom wikowanske wucźinjenja wotsamknyćź. Swjasłowa rada pak je žo rossudźiła, to pschi wschěch wobstejnosćzach cźinicź, jeli trjeba, tež pschećźiwo woli wjetschiny. S tym je žo zyle sjawnje hrosyło, khěžorstwowy žejm, jeli so žo njeby knježerstwu podwolił, rospuschćzicź.

Nowa konkurrenza němskemu ratarstwu

s Małeje Asiskeje hrosy. Hač k persiskim mjesam němszy a franzowszy pjenježnizy psches Mału Asisku želesnizu twarja. Tak bórsy hač budźe želesniza hotowa, budźa s Małeje Asiskeje wožebje žito do Němskeje wosyćź. Hižo sańdźeny tydźeń žo na Barlinskej bursy pruhi małoasiskeje pschenży pokasowachu. Skónczńje žo w Němzach njebudźe wjazy próza płaćzicź, pschenżu wužywacź, jeli so žo na wukrajnu pschenżu wulke zło njepokoji.

Sredk pschežlinawosćź a pokhromu

je žo wužlědźił. Někajki žrědk je žo wunamakał, s kotrymž žo, hdyž je žo pod kožu howjadow žyknył, skót natyknjenja se žlinawosću a pokhromu sminje. W pruskim krajnym žejmje je tajny radźicźel Kirschner wobkrućał, so je žo nowy žrědk jako khmany wupruhował. Hdy by temu tak było, by to sa ratarstwo s wulkej dobrotu była.

Dołh němskeho khěžorstwa

bórsy 3 milijardy hriwnow wucźini. W poženbdźenju komižije khěžorstwoweho dołha je minister Thielmann sdźělił, so je khěžorstwowy dołh 1. februara 2813 milijonow hriwnow wucźinił. Khěžorstwowy invalidski fonds žo hač do lěta 1910 do zyła pschetrjeba. Potom budźe wudawki, kotrež žo s njeho bjeru, khěžorstwowa kassa podawacź dyrbjecź. Dawkow budźe potajkim pschezo wjazy.

Pschećźiwo khłóschczeńskim běrnam

žu w złownej tarifowej komižiji někotsi pschiwižowarjo sakitanskeho zła rěczeli. Mjes tym so měle žo po knježerstwowym nacźisku wukrajne běrny bjes zła do kraja puschćźecź, žebi žobustawy zentrumskeje a konservatiwneje strony na sałožku mnohich petizijow němskich sahrodnikow sa zentnar wukrajnych nałětnich běrnow 1 hr. 25 np. hač do 2 hr. 50 np. wot 15. februara hač do 31. julija žadaju. Sapóžłanz s Wangenheimom na to pokasowasche, so žo w Němzach pschewjele běrnow wupkodźa; sažne wukrajne běry žu khłóschczeńki sa samožite wobydleršstwo. S pschiwoženjom sažnych běrnow najprjódy sahrodniży schkoduja, potom pak tež ratarjo, kotsiž žwoje

ſaźne družiny ſ polow njemóża wotbyćź, dokelž Italſka a Franzowſka ſwoje poſledne ſaźne bèrny ſa ſmèſchnje tunje płaćišny na nèmſke wiki mjetatej. Zentnaŕ bèrnow ſa 50 hacž 80 np., to ſu nètćišſche płaćišny, njemóże nichtó bèrny plahowacź; naſchi mali ratarjo na pèſkach ſo wo bèrny ſkoro hiſchćże bóle ſajimuja, hacž ſa žito. — Pſchećźiwo hłoſam ſtatneho ſekretara ſ Poſadowſkeho a ſozialnych demokratow ſo na zentnaŕ wukrajnych bèrnow 1 hr. 25 np. zła połoži.

Pruſki rataŕſki miniſter ſ Podbielſki je tele dny wulkemu ſtrachej wuſchoł. Pſchi rańſchim wujèſdźe, na kotryž ſo wón kóžde ranje na trojokole podawa, jeho bliſko Lipſćanſkeho mèſtna w Barlinje jena kućza wot ſady pſchejèdźe. Miniſter ſo pſches hkowu ſ trojokoła wali. Pſchipadnje nimo duzy nèhduſchi wachtmiſchtr Ziethenſkich huſarow jeho hnydom ſa ſwojeho nèhduſcheho regimentowcho komandèra ſeſna a jemu na pomoz pſchiſkoćźi. Miniſter ſ Podbielſki je ſebi jenož pſchi padnjenju kožu wobodrèł, dalſcheje ſchkody njeje poćźerpił.

Awſtriſki khèžor Franz Joſef,

kotryž w tu khwilu w Budapeſtu pſchebywa, je tam wſchelake wèrnoſće rèčźał. Tak je wón rektorej polytechnika prajił: „Wobžaruju, ſo ſo telko dowolenjow k wotewrjenju nowych korćźmow dawa. Cźim wjazy korćźmow, cźim wjazy ſpelunkow. Runje te pak ſtudentow k ſebi wabja a jich wot jich powołanja wotwodźeja, tak ſo mnoſy ſadundaju a ſo ſalidruja.“ — Nowemu ſapóſłanzej Rakoſiej, njewuſchnemu bledźakej, khèžor praji: „Mi žel cźini, ſo nahladnoſćź ſejma ſpaduje. Parlamentariſmus ſo ſ wjele powjedanjom ſkónzuje. Runje mnoſy nowowuſwoleni ſapóſłanzy ſu na tym wina, ſo wuradźenja pſchedołho traja, dokelž chzedźa ſo wſchitzy ſłyſchećź dacź.“ — Knježenja je ſo khèžor po ſdaćźu dawno nabył, ſchtož je bjes dźiwa, hdyž ſo pomyſłi, ſ kajkimi wobćźežnoſćźemi ma ſo w knježenju bèdźićź. K jenemu wyſokemu ſaſtojnikej, kotryž je pſched krótkim na wotpoćźink ſchoł, wón mènjeſche: „Hdy mohł tola też ſkoro ſe ſłużby hićź!“

Njemèry w Irſkej.

Zyła Irſka ſ wjetſcha nèkotrym jendźelſkim ſemjanam ſłuſcha. Cźile w Irſkej njebydła, ale ſwoje kubła najeńkam pſchenajeja. Irſki lud ſam jenož mało kraja wobſèdźi a huſto khètro trada. Mjes nim teho dla huſćźiſcho njemèry naſtawajn, a jeho hnèw ſo potom woſebje pſchećźiwo jendźelſkim najeńkam wobrocźa. Pſches zyku Irſku je irſki tajny ſwjaſk wupſcheſtrjeny. Jeho ſobuſtawy ſ boykottom najeńkam žiwjenje w kubłach njemóžne cźinja. W Sligoſkim hrabinſtwje je ſo 11 kubłow wopuſchćźiło. Druhich najeńkow dyrbja w nozy a wodnjo poliziſtojo ſtražowacź. Wóſom ſwójbow je boykottej podćźiſnjenych, wone njemóża ludźi namakacź, kotſiž bychu jim twory poddawali, ani rjemjeſłnikow, kotſiž bychu ſa nich dźèłali. Ssudniſka rada w Sligowſkim hrabinſtwje je knjeżeŕſtwo napominała, tymle njeſnjeſnym wobſtejnoſćźam kónz cźinićź. We wjele dźèłach hrabinſtwa doſpołne knjejſtwo hroſy wobſteji, kotreż ma wjazy mozy, dyžli wyſchnoſćź. Na kóždeho, kotryž ſo tajnemu irſkemu ſwjaſkej njepodćźiſnje, ſo boykott połoži. Na ſakonje nichtó wjazy njedźiwa, dokelž po ſdaćźu wſcha móz w rukomaj tajneho ſwjaſka leži. Wèzy dyrbja hižo jara ſłe bycź; hewak njeby knjeżeŕſtwo bataillon wojakow do Cholcheſtra póſłało. Cźile wojazy bèchu ſa połodniſchu Afriku poſtajeni. Hacž runje ſo woni tam jara nuſnje trjebaja, ſdadźa ſo woni w Irſkej hiſchćże nuſniſchi bycź.

Ruſzy w Mandźurſkej.

Mandźurſku rubjeżny lud Chunchuſojo wobydła. Hacž runje ſu jich Ruſzy hižo wjele króćź ſbili a roſehnali, ſo Chunchuſojo pſchezo ſnowa ſhromadźuja a w Mandźurſkej a ſuźodnej Mongolſkej na rubjeżniſtwo wucźahuja. Kónz januara ſu Ruſzy pod wyſchkom Dobroramſowom ſ ranja Mukdena 1000 Chunchuſow a ſ ranja Karbina 600 Chunchuſow ſbili a roſehnali. Też pola Tunczena je ſo bitwiczka měła, w kotrejž ſu Chunchuſojo nèhdże 100 muži ſhubili. S połodnja Mukdena pſchi mongolſkej mjeſy ſu ſo teho runja chunchuſke cźrjódy ſbèžałe, kotreż ſu, nèhdże 400 hacž 1000 muži ſyłne, rubjo a palo po kraju cźahałe. Generalny major Miſchcźenko je 24. februara wobtwjerdźenje dobył, w kotrymž bèchu Chunchuſojo wucźek pytali. Woni pſchi tym 133 muži ſhubichu, mjes tym ſo na ruſkej ſtronje pſchi nadbèhu 13 muži padźe.

Pſcheradnik w ruſkim wójſku.

Krakowſke pólſke nowiny „Cźaſ“ ſu ſ dobreho žórła powjeſćź dostałe, ſo ſu we Warſchawje wyſchka Grimma, pomozníka generala Puſyrewſkeho, ſajeli. Dźeſacź lèt dołho je Grimm pišma, mobiliſaziju a ſakitanje mjeſow naſtupaze, Nèmſkej pſchedawał. Hižo mèſazy dołho knjeżeŕſtwo wjedźeſche, ſo ſo woješke potajnoſće Nèmſkej pſcheradźeja, tola hakle pſched krótkim połnu wèſtoſćź doſtachu, ſo je Grimm ſ pſcheradnikom. Jeho wobydlenje pſchepytuja potajne woješke pišma a ſapiſ offiźerow nadeńdźechu, kotſiž bychu ſnadź ſo k pſcheradniſtwu pokupićź dali. Grimma ſu pjecźa hižo ſatſèlili.

Pódła Grimma ſu hiſchćże dwè knjeni, wèſtu Blumenthalowu a Trachtenbergowu, ſajeli. Tej ſtej ſ tajnymi pišmami do Nèmſkeje jèſdźikoj. W Grimmowym wobydlenju ſu też papjery namakali, ſ kotrychž je ſpóſnacź, ſo je Grimm ſa ſwoje pſcheradniſtwo nèhdże 400,000 rublow doſtał. 25,000 rublow hotowych pjenjes pſchi nim namakachu.

Wójna w połodniſchej Afriziy.

Wulke dobycźe burow.

Jendźelcźenjo ſu ſ nowa cźeźke poraźenje poćźerpili. Burſki general Delarey je 8. mèrza w Oranźſkej jendźelſkeho generala Methuena, kotryž ſ nèhdże 1000 muženi ſ Vrybburga do Lichtenburga cźehnjeſche, nadpadnył a do cźiſta ſbił. Burjo ſu 5 kanonow a wſchè transportſke woſy a bagažu Jendźelcźanam wotewſali a 200 Jendźelcźanow, mjes nimi też ſranjeneho generala Methuena, ſajeli.

Po telegramje, wot Lorda Kitchenera do Londona póſłanym, je na ſtronje Jendźelcźanow 38 muži padnyło, 5 offizèrow a 72 muži je ſo ſraniło, a 1 offizèr a 200 muži je ſo ſajało. Powjeſćźe, kotreż ſu k preſidentej Krügerej ſ Hollandſkeje dóſchłe, pak praja, ſo je ſchkodowanje Jendźelcźanow wjele hórſche, hacž je lord Kitchener telegrafował. Kaž ſo ſda, ſu burjo zyłe jendźelſke wójſko ſajeli, tola wjetſchi dźèl ſaźo puſchćźili. Jendźelſki major Paris, kotryž je teho runja jaty pola burow był, je po powjeſćźi lorda Kitchenera 9. mèrza do Kaaipana pſchiſchoł a wot tam ſcźèhowazu roſprawu wo bitwje Kitchenerej póſłał:

Methuenowe wójſko w dwèmaj wotdźèlenjomaj cźehnjeſche a rano w 3 hodźinach Tweeboſch wopuſchćźi. Hodźinu poſdźiſcho, krótko po ſwitanju, burjo naſ nadpadźechu. Prjedy hacž móżeſche pomoz dóńćź, ſo ſadnje wójſko pſchetorźe. Mjes tym ſo burjo do wobeju bokow jendźelſkeho wójſka dachu. Jendźelcźenjo tónle nadpad ſ woprèdka wotpokaſachu, tola bórſy jich powſchitkowna hroſa wobja. Mule, do woſow a kanonow ſapſchehnjene, dźiwje wokoło honjachu, ſa nimi cźèrichu woſy, do kotrychž bèchu woły ſapſchehnjene. Wſcho prózowanje, ſpłóſcheny ſkót ſadźerźećź, bè podarmo. Major Paris ſe 40 muženi hórku wobſadźi a wolaze woſy ſaſtaji. S wulkej khrobłoſcźu pak ſo burjo pſches woſowe ſaracźenje, ſ kotrymž bèchu ſo Jendźelcźenjo wobdali, pſchedobychu a Methuen bu na ſcźèhnje ſranjeny. Pariſa burjo wobſtupichu a ſajachu.

Burjo bèchu ſkoro wſchitzy jendźelſke uniformy wobleczene, a teho dla bè jendźelſkim pèſchkam njemóžno, jich wot jendźelſkich jèſdnych roſeſnacź. Po ſwjeŕſchnym wobliczenju ſu burjo 1500 muži ſyłni byli a dwè kanonje ſobu wjedli.

* * *

Dalſche cźeźke poraźenje ſu pjecźa Jendźelcźenjo pod generalom Greenfellom poćźerpili. Powjeſćź wo tym ſrjedu pſches London dźèſche, tola njeje knjeżeŕſtwo wo tym niczo na ſjawne daka. S zyła je ſo naſhoniło, ſo ſu burjo poſledni cźaſ jendźelſke wójſka a wotdźèlenja we wjazorych bitwach a bitwiczkach ſbili, kotreż pak je jendźelſke knjeżeŕſtwo wſchè potajiło.

* * *

Generala Methuena burjo hacž na dalſche jateho wobkhowaju. General Delarey chze jeho ſ burſkim komandantom Kruitzingerom, kotrehož ſu Jendźelcźenjo cźeźko ſranjeneho ſajeli, ſamènicź.

* * *

General Delarey, kotryž je Jendźelcźanow hižo woſpjet ſbił, je we wójnje pſchezo wjele ſboża mèł. Hižo w ſpoćźatku wójny ſebi wón mjeno ſ tym ſcźini, ſo ſo ſady dobywazeho lorda Robertſa zyłeho traina 7. jendźelſkeje diviſije ſmozowa. Hižo tehdy ſo wón jako wuſchikny wjednik w małej wójnje wuſnamjeni. Wot teho cźaſa je liczba jeho dobycźow ſtajnje pſchibywała. Wón je ſ najmjeńſcha w ſtyrjoch bitwiczkach a bitwach Jendźelcźanow poraſył.

Bjes dźiwa je, so ßo ſ tutym wuſtojnym wójnſkim wjednikom lord Methuen njemóżeſche měricź.

Ssmjercź burſkeho komandanta Scheepersa.

Scheepersa ßu jendźelſzy katoju nětko tola wotprawili. Jeho ſrudny dóńt ßo po zykym ßwěcźe wobżaruje. Ssamo jendźelſzy profeßorojo Oxfordſkeje univerſity ßu pſchecźiwo jeho wotprawjenju, kotrež ma ßo po prawom mordarſtwo mjenowacź, proteſtowali. Scheepersa běchu Jendźelcźenjo w ßamotnej farmje khoreho nadeſchli a jeho, hdyž bě nětkaf ſaßo wotthorił, pſched wójnſki ßud ſtajili, kotryž je jeho k ßmjercźi ſaßudźił. Zona jeneho jendźelſkeho wojaka, kotrož je pſchi jeho wotprawjenju pſchitomna była, je jenym jendźelſkim nowinam wo tym ſcźěhowaze wopißanje podała:

„Ssym njedźelu w 3 hodźinach wotprawjenju komandanta Scheepera pſchihladowała. Na noßydłach jeho ſ měſta ſ piſkanjom njeßechu; ſady herzow wotdźělenje wojakow dźěſche. Hdyž běchu jeho na wotprawniſchcźo pſchinjeßli, wón wo to proſcheſche, ſo ßměł ſtanycź a tak wumrjecź. Na to jeho na ſtoł ßadźichu a jemu wocźi ſawjaſachu. Pjatnacźo mużojo Coldcreamſkeje gardy ßo pſched njeho ſtupichu a do njeho tſělichu. Skoro zyłe cźěło ßo jemu ſ kulkami roſtorha, to bě żałoßny napohlad. Wón je dyrbjał khrobły muż bycź. Wón njewoblědny a ßo też njeſatorhny. Jeho pohrjebachu, kajkiż běſche, a ſtołowe kruchi na jeho cźěło cźißnychu."

Spytowanje.

(Pokraczowanje a ſkónczenje.)

Sady ßameju hólzow bě jedyn małeju woknjazeju kſchidłow wotewrjeny, ale najſkerje niz doſcź ſchěroko. Pſchetoż ßucha ruka ſ dołhimi porſtami a ſ módroczeŕwjenymi ßmjertnymi blakami ßahny ſ wonka nuts a wotewri jón pomału hiſchcźe dale. Ruka pak ßłuſcheſche małej ſtarej żonje, kotrejż w měſcźe, hdźež wob tydźeń ras po proſchenju khodźeſche, Mochowſka babka rěkachu, a kotraż njemóżeſche nimo wotewrjenych woknow abo kluczikoweje dźěrki abo nimo ſawrjenych wokeńzow trjechicź, ale poſaſtawaſche a ßłuchaſche, woßebje na Dunajſkich Mochach, hdźež ßebi ſ kładźenjom khartow, ſ wukożowanjom figurow w khoſcjowym ßydku a ſ druhimi rjanymi khumſchtami mnohi pjenjes ſaßłużeſche. Wabjena ſ rěczemi, kotrež hólzaj měješchtaj, woſta wona ſtejo, pſchetoż wona ſ zyła wo niczim radſcho powjedacź njeßłyſcheſche, dyżli wo ſatyknjenju wohnja, wo ſajědojczenjach, ſatepjenych dźěczoch a podobnych wězach. By-li ßo wěz wuwjedła, budźiſche ſ wotpohladanjom hólzow potajńſtwo do ruki doſtała, kotrež móżeſche po ßwojim ſdaczu ſamjelczecź abo też na pſchißłuſchnym měſtnje pſcheradźicź, ſa tym hacź budźiſchtaj ſtarſchej hólzow ßwoju ruku pſched njeju wotewrjałoj abo ſawrjewałoj. Teho dła też hnydom ſaßo woteńdźe, hdyž bě na ßwój wotpohlad doſcź ßłyſchała, a czakaſche njedaloko ſa płotom na cźerwjeneho honacza, kiż měješche ßo na khěżku ßydnycź.

Jan cźißny na bratrowy namjet kżizu do próſdneje ſchklě a ſkoczi ſ kawki, ſo by wał dźěła ſ komory pſchinjeßł. Handrij pak ſawoła ſa nim:

„Czakaj! Sswoje wězy tola nochzemoj ßobu ſpalicź dacź?"

A wón wuczeże ſ pod khachli woſyczk, kotryż bě jemu nan hakle ſańdźenu njedźelu ſklepał. Jan, jeho pſchiklad ſcźěhujo, wſa nowy kſchud ſe ſcźěny a pſchimny ſ druhej ruku ſa wojo woſyczka, ſo by bratrej pomhał cźahnycź. Ale w ßamßnym wokomiku běſche, jako by dujazy powětr do duri ſatłócził, ſamk ſapadny ßam, a dźěſcźi běſchtej jatej. Samk, kajkeż běchu wſchudźom hewak na wßach, budźiſchtej ßnadnje ſaßo wotamknycź mohłoj, tola tutón ſamk bě nan na cźaprowym torhoſchczu w měſcźe kupił, a ſ tym njewjedźeſchtej wobkhadźecź. Hdyž potajkim ſ durjemi njeńdźeſche, budźiſchtaj mohłoj ſ woknom won; ale wokna běchu wſchitke hacź do jeneho, dokelž ani bantow, ani ryhelow njemějachu, ſ hoſdźemi ſabite, a jenicźke hibite měješche wotwjeru, kiż bě k wuléſenju pſchejara wuſka. Duż njeſbu niczo druhe, khiba trěbnu liczbu ſchkleńzow ſ wobłukami wubicź, a to cźim bóle, dokelž dyrbjachu też tak ſ khěżku ſ dobom ſahinycź. Ale puki, kotrež běſchtaj hólzaj hakle pſched nětkotrymi dnjemi ſa rosraženu woknowu ſchkleńzu doſtałoj, tcźachu jimaj hiſchcźe w ſtawach, a ſ teho cźaßa měješchtaj hiſchcźe njepſchewinity ſtrach pſched kóżdym kruchom ſchkleńzy, kotryż we wokoju a we wobłukach tcźeſche. Duż chzyſchtaj cźakacź, doniż njeby nichtó nimo pſchiſchoł, na kotrehoż mohłaj ſawołacź a proßycź, ſo by jimaj ſ kluczom wotamknył, kotryż dyrbjeſche wonka w durjach tcźecź. Dokelž pak bě jich khěżka jara wotleżana a dokelž bě dźěławy dźeń, na kotrymż běſche wſchitko a ſ dźěła jara daloko na dźěle, bychu dołho dyrbjałoj podarmo cźakacź.

Ale też ſtarej babzy, każ dźě ßu ſtari ludźo ſ wjetſcha jara njedocźakliwi, bě ßo bórſy woſtudźiło cźakacź. Hdyž běchu ßo tſi ſchtwórcź hodźiny minyłe, a hdyž ßo cźerwjeny honacź pſchezo hiſchcźe na ßłomjanej tſěſche khěżki pokaſacź nochzyſche, wuléſy ſe ßwojeho ſkhowa a pſchikaczi ßo hacź k khěżzy wróczo, ſo by widźała, cźeho dła hólzomaj ſatyknjenje wot rukow hicź nochze. Cźim lubſcho jej potajkim bě, hdyž jej popadnjenej myſchzy hižo napſchecźo wokaſchtej a ju proſcheſchtej, ſo dyrbi jeju ſ paßli wumoz. We ſto druhich padach budźiſche ßo wona hłucha ſtajiła a myſchkomaj podarmo kwicźecź dała; ale w tymle padźe pſchikhwata wona ſpěſchnje a wotamknu niz jeno ſ kluczom durje, ale wotewri też durje ſchěroko a pſchedpokoži też klozk, kotryż trjebaſche macź dźěſcźi ſa hejcźku, a rjekny:

„Takle, dźěſcźi, nětkole ßo njetrjebataj bojecź, ſo durje ſaßo ſapraßnu, a móżetaj won a nuts noßycź, ſchtożkuli chzetaj."

Dale njepraji niczo, ale ſdali ßo hnydom ſaßo do druheho kónza ſa płót, hdźež bě hiſchcźe cźoplíſcho a cźiſchiſcho dyżli prjedy; pſchetoż wona nochzyſche, każ ſły duch, ßo pſchi tym ani wo nohcź dale wobdźělicź, hacź bě runje nuſne.

Hólzaj pak nětkole to hacź nanajbóle wużiſchtaj. Hdyż běſchtaj woſyczk a kſchud wukhowałoj, myßleſchtaj, ſo by tola ſ hrěchom było, hdy byſchtaj Bożu martru a wobraſy ßobu ſpalicź dałoj. A hdyż běſchtaj to wumoßyłoj, daſchtaj ßo do polzow a wukhowaſchtaj glaſurowane hornczeŕſke talerje ſ rjanymi ſtejazymi a ſkakazymi jelenjemi. A tak pſchińdźeſchtaj ſ jencho na druhe, ſ nanoweje njedźelſkeje dymki na macźeŕny ſchijazy korbik, a tak pſchezo dale a dale, doniż to w khěżzy a pſched njeju na to ſapodobne njebě, każ by popołdnju muleŕ na bělenje pſchińcź měł. Schěra pliſchka, kotraż bě ßo tucznych ſtwinych muchow pſchejědła, njeczakaſche hakle na hólzaj, ale pytaſche ßama dźěru, kotruż bě cźeßła woſtajił, a podźakowa ßo hakle wonka na muri ſa hoſpodowanje, ſ hłowu kiwkajo a ſ wopuſchku machatojo. — Koſy budźiſchtej ßo też rady na poßyczenej luzy pſchekhodźałej; a dléje wbohej ſkoczecźi wokoło njeho khodźeſchtej, nadźijejo ßo, ſ tym ßo wußwobodźicź, a krótſchej bywaſchtej jeju powjaſaj.

Pſchi zykym wurumowanju pak běchu ßo niz jeno tſi hodźiny minyłe, ale hólzaj běſchtaj ßo też wuhłódniłoj. Duż dźěſchtaj do iſtwy wróczo, hdźež běſchtaj cźeżke dubowe blido ſtejo woſtajicź dyrbjałoj, a namakaſchtaj w jeho kaſchcźiku ßwój wobjed a ßwoju ßwaczinu, kóżdy ßam ſa ßo dwaj kruchaj cźorneho tykanza a něſchto ßuſchenych ßłowkow. Měſchcźanſke dźěcźi budźichu ſ tym ſpěſchnje hotowe byłe. Ssnadź njebudźichu ßo ſ tym hakle ſa blido ßydnyłe. Na wßach to wjele pomałſcho jědźa. A duż ßo ſta, ſo jědźkaj pſchi ßłowkach a pſchi mukowej jědźi zyku hodźinu pſcheßedźeſchtaj.

Potom pak daſchtaj ßo cźim ſpěſchniſcho do wuwjedźenja ßwojeho wotmyßlenja. Jan do komory doběżawſchi pſchinoſcheſche wały dźěła, Handrij dźěſche po maczeŕny ſaßwěcźak a po hornczeŕſku lampu do kuchnje a ſtaji ju na ſymß, k kotremuż ßłuſcheſche jenicźki hibity woknowy rózk wo iſtwje. Ale bórſy ßo pokaſa, ſo ßo hólzaj prěni ras we ßwojim żiwjenju ſe ſaßwěcźakom paraſchtaj. Wonaj ßebi porſty krawe naklepaſchtaj, dawaſchtaj ßebi hłupych a njelepych, torhaſchtaj ßebi kamjeń a żeleſko ſ rukow a ſtorczíſchtaj karan połny wody, kotryż wot jědźe hiſchcźe ſady njeju ſtejeſche, pſches blido do iſtwy. Cźim bóle ßo ſawjeßeliſchtaj, hdyż ßo prěnja ſchkriczka żahi popadźe a ßo w njej roſſchěri, hdyż ßo ſchwablowa nicź ſapopadźe a na ßużoh lampki małe płomjeſchko ßadźi. Ale jeju wjeßele bě tak krótke, każ pohladnjenje ßłóncźka pſches haprlejſke mróczele. Wichor, abo ſchtoż to běſche, wotſtorczi rózk wokna, kiż bě jeno pſchiſkoženy, a ßobu też ſ nim ſaßwěcźak, ſchwablowu nicź a lampku pſches blido a kawku dele a runje do ßrjedź kuże, kotraż ßo mjes cźropami rosbiteho karana wupſcheſtrěwaſche. Hólzaj hnydom won pohladaſchtaj, ſo byſchtaj widźałoj, ſ wotkel bě ſtork pſchiſchoł; ale njewidźeſchtaj a njeßłyſheſchtaj niczo woßebite. Jeno cźerwjene kęźejaze malvy pod woknom ßo pohibowachu, jako budźiſche runje něchtó ſ kromu dołheje draſty po nich pſchejěł.

Hólzomaj nětkole niczo druhe njeſbu, khiba pohladacź, hacź ßo njebě ſ torfoweho wohnja, na kotrymż bě macź rańſchu poliwku pſchiprawiła, żane wuhło wjazy ſdźerżało. W kuchni pak bě też thětro cźěmno, dokelž mějeſche na dnjowe ßwětło jeno jara mału wotwjeru, a ſchkleńzy zyle mólczkeho woknjeſchka běchu tak cźorne ſakurjene, każ te ſchkleńzy, ſ kotrymiż ßo ſaczmicze łóncza wobkedźbuje. W tutej hłubokej cźěmnoſczi pytnyſchtaj też bórſy pod roſſchkaranym popjekom na wohniſchczu nětkotre kuſki żehliweho tórſa a chzyſchtaj runje ßuche liſcze a njerjad na njón ſmjetacź a potom nowy woheń ſadunycź. Hdyż pak ßo ſa hromadu ßmjecźi

w kucze khileschtaj, pocza w muri, psches kotruż dżěra do pjezy dżěsche, schwjercz wokacz. To ßnadż bě prěni schwjercz, kotryż na Dunajskich Mochach wokasche, klóß jeho spodźiwneho nastroja bě wuschomaj hólzow zyle nowy a njesnaty. Myßleschtaj ßebi, so je ßo mkody ptaczk s wuhnjom do kuchnje sabkudźił, a wostajischtaj wschitko stejo a leżo, so byschtaj jeho kojikoj. Ale niczo njebě jeju hischcze tak jara sa błasń pomělo, każ tónle maky rawsk. Hdyżkuli bywaschtaj jeho khowanzy w muri blisko, by wón mjelczał, a hdyż běschtaj precz, pocza ßaßo wokacz, doniż ßo na poßledku, podarmo ßo napytawschi, s horschczu liscza a njerjada k wohnischczu njewróczischtaj. Ale sa tón czaß bě ßo wuhlo zyle dożehliko a njenadeńdżeschtaj w popjele niczo wjazy.

Hólzaj wsaschtaj nětkole stary wotpokoženy hornyk s kuta, hdźež bě hižo dawno sabyty leżał, a sebraschtaj ßo s nim, so byschtaj k wohnju na paswischczach abo něhdże druhdże po żehliwe wuhlo dóschkoj. Pschi wschěm tym pak bě ßo starej Mohowskej babzy sa płotom hižo dawno jara wostudźiko. Wona stany, so by pohladała czeho dla jeno hólcziskaj k żanemu kónzej pschińcz njemóżetaj, a setka jeju njedaloko jich khěżki. Na starym hornzu pak, kotryż mějesche Jan w ruzy a, puknjeny wot kromy hacz do dna, ßo k wodże wjazy trjebacz njemóżesche, spósna hnydom, schto hólzaj s nim chzetaj, a rjekny, jenemu na ramjo klepajo:

„Pójtaj jeno ke mni. Pola waß je woheń wuschoł a chzetaj satepicz, so ßo macz njeby trjebała cźwilowacz. Kak budże waju khwalicz, hdyż domoj pschischedschi wuhlada, so je wěz hižo hotowa. Njelutujtaj mi jeno wuczka. Chzu wamaj wuczka ßobu dacz, nimataj-li doscz."

Tak a podobnje powjedajo dźěsche psched hólzomaj do ßwojeje ßamßneje khěżki, napjelni hornz se ßwojeje něsce s něschto kruchami tórsa, kotrež ßo rjenje żehlachu, a cźinjesche, każ by nětkole zyle prózna była a hnydom lehnycz schła. Ale hdyż běschtaj hólzaj woteschkoj, kaczesche ßo saßo sa nimaj a stupi ßo njedaloko jich khěżki sa hromadu tórsa, kotryż k skhnyczu na ßlónzu leżesche. Tež sdasche ßo, so tón krócz njebudże trjebacz tak dołho czakacz. Pschetoż hólzaj khwataschtaj s hornzom, każ budźischtaj jón kradnykoj; a hacz do khěżnych duri doschedschi stajischtaj jón dele, namjetaschtaj ßuchich khójnowych hakßow do płomjenjow a dujeschtaj do nich, so schkrě hacz do ßlomjaneje tśěchi khěżki lětachu, a so ßo hižo nusne njesdasche, hakle do jstwy khodźicz a tam dźěło sapalicz. — Ale to saßo k niczemu njedóńdże. Kosy pschi wjerbowym sdonku, kotrejż běschtej ßo do ßwojeho woßuda podałej a żuwajo na trawje leżeschtej, poskoczischtej na dobo a rósno ßo spłóschawschi, jako budźische něschto scherjaze mjes njeju stupiło, rostorżeschtej powjas każ nitku a cźeknyschtej. Hólzaj, wostajiwschi horuza, sleczeschtaj wokajo sa nimaj a chzyschtaj jej saßo popadnycz, schtoż ßo też cźeżke njesdasche, dokelż ßebi skoczeczi bjes maka na kóżdu tsecźu krocżel kónz powjasa pschistupowaschtej, kiż jimaj hischcze se schije wißasche, pak ßo potkowaschtej, pak zyle padaschtej. Dokelż pak to tola wjele pomałscho dźěsche, hacz ßo jimaj lubjesche, sebra ßo stara żónka hischcze ras sesady tórfoweje hromady, so by hólzomaj kojicz pomhała. A pschi tym pschińdże skónczńje tola se ßwojeho wotmyßlenja a scźini něschto, schtoż jeje mischtr, sły duch, budźische-li na jeje ßydom a ßydomdżeßaczlětnymaj nohomaj stał, nihdy na nihdy njebudźische cźinił. Njedoczakliwa mjenujzy stupi na wusku kawku bjes wobkoženja, kotraż dźěsche psches schěroku hrjebju, a sawoła na hólzaj: „Ssem hońtaj skoczeczi! Chzu jej sadżerżecz!" Spěschnymaj hólzomaj ßo też poradźi, skoczeczi tak sahnacz, so jimaj niczo njesbu, khiba pak mjes hólzomaj wutwochnycz abo ßo na kawku dobycz. A tu bě ßnadno wolicz mjes pukami hólzow a mjes njewobrónjenej żonu. Kosy sleczeschtej do schěroko wupscheństrjeneju rukow stareje żony a storczischtej ju psches kawku do czorneho tymjeschcza. Potom pak dźěschtej w runej měrje a w měrje domoj, każ budźische jeju njewidżany honjeŕ pschestał honicz, abo każ byschtej wjedżałej, so je nětkole dnjowe dźěło sleje żony dżeńba nimo a so móżetej s najmjeńscha bliżschu nóz we ßwojej hródźi saßo njemylenej wostacz. Też my móżemy nětkole w měrje bycz a pohladacz, schto starschej njerosomneju hólzow cźinitaj.

Taj běschtaj hakle poł dnja dźěłakoj a ßedżeschtaj runje pschi ßwojim wobjedże na brjosy noweho wottoka, tu buschtaj na ßudnistwo do města skasanaj, a też hnydom dyrbjeschtaj tam hicz, kajkajż runje běschtaj. Runjeż ßebi niczeho skeho wědomnaj njeběschtaj, shudawaschtaj tola na wscho móżne a běschtaj też s dźěła w strasche. Cźim wjetscha bě jeju radosc, hdyż jimaj ßudnik wosjewi, so je jimaj kral na próstwu Augsburgskeho biskopa a dźiwajo na jeju dobre mjeno tśi sta schěßnakow na pschetwarjenje jeju khěżki pschiswolił. Bjes dźiwa, so wonaj s wjeßelosczu domoj khwataschtaj a so běschtaj tam, prjedy hacz móżeschtaj hólzaj s nowa spytacz khěżku satyknycz. Ale dosc stracha wustaschtaj, hdyż wschu nadobu na dwór wurumowanu wuhladaschtaj a hólzaj powjedacz počeschtaj. Najprjedy shraba ßo saßo macz a rjekny ruzy stykniwschi:

„To ßu lubi jandżeljo strażowali!"

A Bohu cźesc dawschi, wsa kschud a napraska hólzow, so to dlěje hacz tydżeń cźujeschtaj. Potom hakle snoßy wězy nuts. Ale też pschi tym hischcze něschto pukow wotlecża.

Cźim wjeßelschaj běschtaj hólzaj na nowe lěto, hdyż bě stara khěżka potorhana, a hdyż móżeschtaj wonaj, prjedy hacz mózachu do noweje khěżki cźahnycz, zyke cźopke lěcże a nasymje s kosomaj na ßlanju lěhacz.

Ze Serbow.

S **Budyschina.** (Krajnostawski seminar.) Na krajnostawskim seminarje w Budyschinje ßu sańdżeny měßaz 3 Sserbja pruhowanje srakosczе s dobrej zensuru wobstali, mjenujzy: kk. Kopta s Klukscha, Grund s Budyschina a Kubiza s Bukez. S nich hižo wot Michała loni Grund w Hrodźischczu a Kubiza w Bukezach jako vikaraj wucźitaj. Kopta je loni wot jutrow hacz do Michała w Worzynje s vikarom był a nětkole w Klukschu wupomhuje.

Jako nowi wucźomnizy do seminara ßu ßo 4 Sserbjo pschijeli: Hajna, Panach a Pětschka s Budyschina a Micźka s Małych Trjebjenz.

Pruhowanje do Präparandy ßu 4 Sserbjo wobstali: Schütza s Rachlowa, Senda se Sderje, Junker a Pětka s Budyschina. To je jara swjeßelazy wunoschk jutrownych pruhowanjow. Hdy budźische pschezo temu tak było, njebudźichmy trjebali do naschich sakskich ßerbskich schulow wucźerjow s pruskeje hornjeje Łużizy bracz, hdźež je nětko wulka nusa na ßerbskich wucźerjach nastała.

— (Budyski gymnasij.) Na tudomnym gymnasiju staj psched krótkim dwaj Sserbaj wotkhadne pruhowanje wobstałoj, kk. Handril s Małeschez a Kschižan s Małeje Prahi. Prěńschi chze theologiju, poßlednischi medizinu studowacz.

— Morweho, kotrehoż ßu, każ ßo tydżenja pißasche, pjatk 7. měrza rano w dróhowym pschěrowje na Mużakowskej dróhy namakali, ßu jako dźěłacźerja Lorza s Minakała spósnali.

— (Woheń.) Sańdżenu wutoru dopołdnja ¼10 hodźin je w Lehmannez kwětkowych khlamach na żitnej haßy woheń wuschoł. Lohko ßo palaze, s papjery atd. dźěłane kwětki, s kotrymiż běchu khlamy napjelnjene, ßo sa krótki cźaß sniczichu. Hdyż ßo wohnja dohladachu, běchu ßo hižo sadnje khlamowe wokna rospukałe a woheń s nimi do dwora ßapasche. Měschczańska wohnjowa wobora woheń bórsy poddußy. Spalena twora bě psche wohnjowu schkodu sawěscźena.

— Sprejny móst w rybowej haßy je ßo sa wobkhod s cźeżkimi wosami sawrjek. Jeho hrjady ßu ßo troschku dale a ßu ßo hacz na dalsche s kolijemi podprjeke.

— Wot 7. hacz 10. měrza mějesche ßo wustajeńza pjerisny w piwarńskej sahrodże. Widźecz běsche wjele rjaneje pjerisny. Wopyt běsche bohaty. Prěnje wusnamjenjenja na kury dostachu knjes Precźka, k. Voigt s Budestez, k. farar Gólcź s Budyschinka, k. Schmidt se Schekez a k. Sswora s Jeńkez; na hołbje: knjes Klaus s Draždżan, k. Sswora s Jeńkez, k. Baldeweg, k. Hugo Rencź, k. wucźer Łahoda, k. Herberg s Lubija, k. Pěcźka, k. Schäfer, k. Pötka. Krajny swjask sakskich pjerisnych towarstwow je mjes druhim sa cźeßne snamjo też cźestny wopon a ßlěbornu medaillu wustajił. Wone ma rossßudźicz, kotre s tuteju cźestneju wusnamjenjenjom dostanje mjes k. fararjom Gólcźom s Budyschinka a k. Voigtom s Budestez, dokelż mataj tu ßamu liczbu dypkow pschi wusnamjenjenju na ßwoje kacźki.

— Měrz je nam wjazy ßněha a mjerśnjenja pschinjeßł, hacz ßmy sa zyku symu měli. Tola njemóżemy ßo hacz dotal wobcźeżowacz, so by syma pschekruta była. Ssurowischo dyżli w naschich stronach ßo wona w poknóznych Němzach pokasuje. Sańdżeny schtwórtk w Kralowzu (Königsbergu) thermometer 14 gradow symy po Reaumurje pokasowasche.

S Jeńkez. Hrosny njeskutk je ßo w tudomnej dracźownі stał. Wobßedżerjowemu konjej je ßo jasyk wotrěsnył. Na dweju prjedawscheju cźeladnikow ßo hrěscha, so staj njekniczomnu hrosnosc skucźiłoj. Dokelż bě ßo jimaj ßłużba wupowjedźiła, staj ßo chzyłoj pjecża na ßwojim hospodarju s tym wjecźicz. Wobeju je żandarm w bliskej Karolinej sahrodże sajał. Konja, mkode drohe skoczo, ßu dyrbjeli sakłócz.

Se Žiczenja. Pjatk 7. měrza mějesche 1. Hodžijske ratarske towarstwo w Henczelez restauraziji w Žiczenju poßedženje. Pschi tutym poßedženju buchu sczěhowazy džěłaczerjo a džěłaczerki za dołholětnu ßwěrnu ßłużbu mutowani: 1. Khorla August Zawnik, 26¾ lěta na Mikkeczanskim knjezim dworje, dosta poskoczanu ßlěborny medaillu, 2. Henrietta Sserbez, 25 lět na tym ßamym dworje, dosta poskoczany ßlěborny kschiž; 3. Lejna Augusta Holanez, 18 lět na Czeŕwjenonoßłowskim dworje, dosta ßlěborny kschiž; 4. a 5. Khorla Ernst Hoblant, 12¾ lěta na Czeŕwjenonoßłowskim dworje, a Michał Ernst Urban, 11 lět na dworje w Žiczenku, dostaschtaj czeßny diplom. Tute wusnamjenjenja tajny radžiczel Hähnel, kiž běsche s Draždžan pschijěł, po dlějschej rěczi, w kotrejž saßłużby wusnamjenjenych džěłaczerjow a džěłaczerkow wopißowasche, wudželi, na czoż farar Kschižan s Hodžija w ßwojej rěczi na to pokasowasche, kak ßo tež zyrkej nad tajkej mytowanja hódnej ßwěrnosczu ßwojich woßadnych wulzy wjeßeli, dokelž w njej ßwoje wuczby wuwjedzene a ßwoje napominanja a žadanja dopjelnjene widži. Na hosczinje, kiž ßo po wudželenju czeßnych mytow wotmě, ßo wěso tež mytowani wobdželichu. Bohužel pak ßo na tym wschěm ta jena mytowanych džěłaczerkow, mjenujzy Holanez s Czeŕwjenych Noßliz, wobdželicz njemóżesche, dokelž runje tehdy domach khora leżesche. Jej bu póndželu na to w jenej stwje na Czeŕwjenonoßłowskim dworje w pschitomnosczi jejneho knjejstwa a jejnych ßobußłużomnych jejne wusnamjenjenje psches fararja Kschižana s pschihódnymi ßłowami pschepodate. Bóh daj, so móhli ßo wschitzy mytowani ßwojeho wusnamjenjenja prawje dołho pschi dobrej strowosczi wjeßelicz!

Se Scheschowa. Tudomny kubleŕ Czech je ßwojeho konja s wosom saßo dostał. Jeho ßwěrny a ßwědomity wotroczk bě ßo na domojjěbje najskerje schczipaka napił a w skurjenosczi s wosa padnył. Kóń je mjes tym s wosom dale jěł. We Łużnizy pola Kamjenza jeho sadžerżachu a wěz żandarmeriji wosjewichu. Czech je ßo, wo tym powjesch dostawschi, hnydom do Łużnizy podał a konja a wós jako ßwoje wobßedżenstwo spósnał. Rubjeżnisku podawisnu bě ßebi wotroczk wumyßlił.

S **Kumwałda.** Mnosy wobydlerjo w Kumwałdże ßo wotwlakuja, kralowske a gmejnske dawki płaczicz. Sa to czim bóle do korczmow na rejwansku łubju khodża. Gmejnska wyschnosch je teho dla wobsamkła, mjena tych, kotsiž dawki njepłacża, se sapißow towarstwow wumasnyczch a je sjawnje wupowěßnyczch dacz. Njepłaczerjam dyrbi ßo dale sakasacz, do korczmow khodzicz.

S **Kamjenza.** Knihiwjednik Maywald, w kótkarni Alfreda Niklausa postajeny, je 200 hriwnow pschekschiwiwschi czeknył. Daloko pak njeje pschischoł. W Biskopizach ßu hižo pschekschiwjerja saßłapili.

— W klóschtrskich stronach ßu wokolonoscherjo saßo ludżom ßukno, kotrež je lědma hódne, so ßo seschije, narěczeli. Jena żona, kotraż bě ßo k kupjenju wobleszczicz dała, se 100 hriwnowskej papjeru sapłaczi. Tónle pjenjes wuhladawschi, wokolonoscheŕ żonje hnydom hischcze ras telko ßukna wotrěsny, hacz bě skasała. Wscho jejne wobaranje bě podarmo. Żona je ßwoje pjenjesy wotbyła a ma nětko sa to ßukno, kotrež je s czeżka něschto hódne.

Se **Žitawy.** Poß rentiera Kirsche w ßußodnym Eckartsbergu je na polu pod hromadu pyra jeneho Žitawskeho wobydlerja zyle sanjerodżeneho wuczuschlił. Namakany je prajił, so je ßo psched dwěmaj njedželomaj wot doma wotßalił a so je ßebi wotmyßlił, na tamnym městnje, na kotrymž ßu jeho namakali, hłodu wumrjeczch. Wobżaromneho ßu do Žitawskeje hojeŕnje pschinjeßli, hdżež ßo wupokasa, so běschtej jemu wobej nosy smjerskej; tak so dyrbitej ßo jemu najskerje wotewjacz.

S **Rakez.** Sańdżeny tydżeń ßo w bliżschej wßy bal rekrutow wotmě. Dokelž ßo deschczik bjes pschestacża dżěsche, dyrbjesche jich jedyn pobożny bur se ßwojimaj haplomaj na rejwansku łubju dowjesch. Tola mjes tym so ßo rekrutojo na reje wożachu, dyrbjachu jich pscheproschene holczki pěschi hicz a hłuboke błóto měricz. Ssněh a deschcz holczkam pyschnu drastu hacz na kożu pschemacża, stupnje ßo hacz do kulkow s błótom womasachu, a howrjazy wětr holczkam wlóski roszucha. Zyle twjerdeje bjeschczuczíweje wutroby pak tola rekrutojo njeběchu. Hdyż widżachu, kak dyrbjachu ßo holczki bědżicz, so bychu s mleschczateho błóta wulěske a nad torhazym wětrom dobyłe, dachu rucże pampuchi sa ßwoje łube napjez. Duż te njetrjebachu s najmjeńscha hłodu mrěcz, a nadżijomnje ßu tež czopłe pampuchi drjenje se stawow wuhnałe, jeli so je ßo ßnadż ta abo tamna w wětru abo deschczu duzy nasymnika. Bórsy ßo rekrutojo je ßwojimi holzami po łubi wjeßele wjerczachu, a herzy piskachu, so schkrjebot trompetow hacz k najdalschemu ßußodej klinczesche. To běsche mnohim ludżom, kotrymž wótre piskanje póstnu nutrnosce każesche, s pohórschkom. Sswarjachu na to, so młodżina w poscżż rejwa, schtož w prjedawschich czażach njeje waschnje było, hdyż ßo dżěczi bóle s Božim ßłowom a w nabożnej myßli wotczahnychu. Na ßłowa naschcho knjesa duschowpastyrja, kotryż bě se ßwjatcho města należnje napominał, so dyrbi ßo póst po kschesczijanskim waschnju ßwjeczicz, wschak Bohu żel wschelazy starschi, hospodarjo a młodżina njekedżbuja.

S **Draždżan.** Nasche łube, łube ßerbske kemsche tudy maja tu khwilu husczischo czeżke deschczikojste wjedro pschewinycz. Tež dżenßa, njedżelu Lětare, 9. měrza, lijesche ßo Boži deschczik wot ranja bjes pschestacża hacz do pschipołdnischeho czaża. Na kemschach ßo Boże ßłónczko pokasa, potom saßo dale deschczowasche. To je pruhowanje wot Boha, ale stanje ßo nam k lěpschemu. Tak możemy my Sserbja w Draždżanach pokasacz, kak wyßoko ßebi nasche Boże ßłużby w maczeŕnej rěczi ważimy, a so naß tež tudy, we wulkim měsczе kusk deschczika njemóże wottraschicz wot wopytanja ßerbskich kemschow, każ tež niz we wjeszy w łubej Łużizy. Tak bě, Bohu dżak tež dżenßa. W swuczenym czażu, pschipołdnju ½12, bě wulka ßerbska wożada w rjanej schischnej zyrkwi shromadżena, kotrejž knjes farar Matek s Hucżiny prědowasche, mjes tym so mějesche spowjednu wuczbu knjes farar Jakub s Njeßwaczidła. Spowjednych bě 195, mjenujzy 73 mużskich a 122 żónskich. Temu Knjesej budź khwalba.

S **Draždżan.** Naschemu ßerbskemu towarstwu „Czornobohej" je ßo saßo czeżka rana sbika. Jejny nětczischi pschedßyda, knjes Ernst Förster, je schtwórtk 13. měrza na sajeczе wutroby nahle wumrjeł. Njebocziczki je hakle někotre lěta s wjednikom naschcho towarstwa był, tola ja tutón krótki czaż je se ßwojej wutrobnej pschecżelnosczu a se ßwojim spróznjowym skutkowanjom za roswicże ßerbskeho towarstwa ßebi luboscz a czesczenje wschěch ßobustawow dobył. Se ßwojej horliwosczu a njeßebicznej dżěławosczu za Sserbowstwo w Draždżanach běsche wón tym, kotsiž jeho snajachu, s najlěpschim pschikładom, po kotrymž dyrbjeli my wschitzy czinicz. Bóh luby Knjes spożcz tutemu ßwěrnemu ßynej ßerbskeho luda czichi wotpoczink a sbóżnosch we wěczności.

S **Draždżan.** W kotołni nowotwara elektriskeje zentrale w Albertskim měsczе je ßo 2½ metra wyßoka a 10 metrow dołha murja powalika. Pschi tym je ßo 5 džěłaczerjow saßypko, s kotrychż staj ßo dwejo sarasyłoj. Druhi ßu czeżko sranjeni. Spodżiwne je, so w jenym knjeżerstwowym twarjenju tak derje njetwarja, so ßo njemóże tajke njesboże stacz.

S **Niskeje.** (Lawniski ßud.) Khěżkaŕ Petrik a jeho żona w Jamnom běschtaj wobskorżenaj, so staj s Jamnowskeje hole sa 24 hriwnow palneho drjewa wotewsałoj. Dokelž staj hižo ras khostanaj, ßo k jastwu po 6 njedżelach saßudżischtaj. — Murjerski wuczobnik R. S. bě džěłaczerjej Kulzy w Hósdnizy schrubowak kranył. Wón ma sa to dżeń jastwa wotpokuczicz. — Khěżkaŕ Wolfmann we Wukranczizach bě ßwojim kurom swonka ßwojeje leżomnosczе wokoło běhacz dawał. Khostanju, jemu wot Borschczańskeho hamta napołożenemu, njebě ßo wón podczißnył. Lawniski ßud pak jeho teho runja winowateho spósna a jemu 2 hriwnje pjenjeżneho khostanja napołoży.

Se Shorjelza. (Khostanska komora.) Dla falschowanja dołżneho wopißma mějesche ßo khěżkaŕ Matěj Sprejiz s Rowneho samolwicz. So by tsi měßazy prjedy 300 hriwnow saßo dostał, kotrež bě jenemu khěżkarjej požcził, bě wón na dołżnym wopißmje wupowjedżeński czaż 6 měßazow wo 3 měßazy pschikrótschił a potom wopißmo rěczнikej dla wuskorżenja pschepodał. Tehole „porjedżenja" dla dyrbi wón na 1 tydżeń do jastwa.

S **Wojerowskeho wokrjeża.** Pschi poßlednim liczenju skotu w tudomnym wokrjeżu je ßo 2117 koni a 17,727 howjadow naliczikło. Pornjo pschedpoßlednjemu liczenju ßu ßo konje wo 81 pschisporike, howjada pak wo 1294 wotebjerale.

S **Mochołza.** W naschej wßy ma ßo nowa schula natwaricz. Po naczisku twarskeho mischtra Wawra njeje mózno, twar tuńscho dyżli sa 13,800 hriwnow wuwjesch. Kralowske knjeżerstwo je 7200 hriwnow pomozy pschiswolikło, 4300 hriwnow chze khuda schulska gmejna woprowacz a ßo na knjeżerstwo s próstwu wobroczicz, so by sbytne 2300 hriwnow dodało.

S **Radschowa.** Tudomne hacz dotal knjesej s Hajniz ßłuschaze ryczeŕkubło je tele dny do wobßedżeństwa knjesa Marczina Wendenburga pscheschło. Kupny pjenjes 415.000 hriwnow wuczini.

Přilopk.

* (Rak ßo njepſcheherbuje.) W budgetowej komißiji khežorſtwoweho ßejma je ſaſtupjeŕ ſtatneho knjeżerſtwa ſdżělił, ſo je Barlinſki wubjerk lěkarjow ſa wuſlědżenje raczeje khoroſcże ſpósnał, ſo ßo rak njepſcheherbuje, tola ſo ßo pſchenoſchuje. Na wěſtych městnach pſchezo ſaßo ludżo na raka ſkhorja. S pßow a kóczkow, kotrež huſto na raka khorja, ßo wón na cżlowjekow pſchenoſchuje; mjenje ßo rak pola konjow a howjadow namaka. W Barlinſkej hojerni ßo dwě barazy twaritej, w kotrymajż budża ßo na raka khori lěkowacź a ßo racża khoroſcź pſchepytowacź.

* (Saßypnjenje.) W Hagenje pola Osnabrücka ßo wjerch jeneje kowarnje ſaßypny. Kowař a jeho dżowka ßo ſaraſyſchtaj.

* (Nanowy morđař.) Augsburgſki pſchißażny ßud je 27 lětneho ßyna měſchczanoſty w Mohrenhauſenje k ßmjerczi ſaßudżił. Njekraßnik bě 17. dezembra ſ. l. ßwojeho nana ſaraſył a potom, ſo by njeſkutkowy ßlěd wotſtronił, khežu ſapalił.

* (Dżěczi ßo tepiłe.) W Konawje w Limborſkej je ßo pjecź dżěczi na hatowym lodże pſchełamało; ſchtyri ßo tepichu. — W Suſternje pola Emſa ßo 8 lětny ßyn wudowy Deterſoweje na lodże pſchepadny. Jeho 28 lětna ßotra, kotraż jemu na pomoz pſchiběża, ßo teho runja do hłubokoſcże ſcżeże, a wobaj ßo tepiſchtaj.

* (Wobhnadżeny.) Tele dny dyrbjachu bura Liga Grosdana wotprawicź. Hdyż jeho hižo k ſchibjeńzy wjedżechu, telegram, khežorowe wobhnadżenje wopſchijazy, dóńdże. Mordarjowe ßmjertne khoſtanje ßo k khoſtarni na cżaß żiwjenja pſchemėni.

* Srosbuchnjenjom granaty ſtaj ßo w bramborſkej wßy Rohrbecku bur Kühnow a jedyn dżěłacżeŕ moriłoj. Jedyn druhi dżěłacżeŕ ßo cżeżko ſrani. Snjeſbożeni běchu granatu na wojeŕſkim tſělniku namakali.

* (Sso ſpalił.) 18 lětny, troſchku hłupikojty ßyn jeneje wndowy w Tinzu chżyſche ßebi na ſpiritußu khoſej ſwaricź. Pſchi tym bleſcha ſe ſpiritußom rosbuchny, a młody cżłowjek ßo tak ſlě wopali, ſo na rany wumrje.

* (Njewobhladniwoſcź.) Ratař Mahr w Hörſelgawje pólwer, kotryż dyrbjeſche ßo k wótrej żałbje ſa ſtót trjebacź, ſ njewobhladniwoſczu ßam wuži a na ſcżěhwkach ßwojeje njewobhladniwoſcże wumrje.

* Cżwilowarja wojakow najhórſcheje drużiny, podwyſchka Kraffta, ſ 88. pěſchkowſkeho regimenta je woješki ßud w Frankfurcże nad Mainom k jaſtwu na 1 lěto a k degradaziji ſaßudżił. Wobſtorżeny, kotryż je ſ podwyſchkowſkeje ſchule wuſchoł, rekrutow ſ teßakom, tſělbu a biczom pjerjeſche a jim běhacź dawaſche, ſo ßo ſ dycha wuběhachu. Woßebje rad won rekrutam ßo do kużow a mokreho ßněha lehnycź dawaſche. Dokelż ßo rekrucża ras wjeczor po jeho měnjenju doſcź rucże do koża njelehnychu, jim wón ſa jedyn wjeczor tſi krócź ſ koża ſtanycź a ſaßo ßo lehnycź kaſaſche. Huſto wón też ſ rekrutami „żortowaſche“. Někotremużkuli wón k ßwojemu wjeßelu ſ biczom khribjet pſchemlócźi. Jenemu rekrutej, kotryż bě ßo hižo wuſlěkał, wón pſchikaſa, ſo dyrbi boßy na horze khachle ſaléſcź. Wot tam horka dyrbjeſche wbohi „Wacht am Rhein“ hwiſdacź. Pódla teho mějeſche ßud ſa dopokaſane, ſo bě Krafft rekrutow wotdżerżał, ßo na njeho wobcżeżowacź.

* (Morđarſtwo.) W Trutnowje w polnóznych Czechach ßu dżěłacżerja Pilza ſajeli. Wón je pjecża jenu 78 lětnu wumjeńkarku w Großmergthalu pola Zwikawa w Czechach wumozował a ſkónzował.

* (Morđarſtwo dla herbſtwa.) Hižo lěta dołho ſtaj bratraj Pawoł a Jan Subik w Kuklom we Wuherſkej herbſtwa dla w najhórſchim njepſcheczelſtwje żiwaj. Sańdżenu ßrjedu ßo njepſcheczelſkaj bratraj ſaßo ſwadżiſchtaj a ßo do pukow daſchtaj, pſchi cżimż Jana Subikowy 16-lětny ßyn ßwojeho wuja ſaraſy. Mordař czekny, tola pſchi mjeſy jeho żandarmojo lepichu.

* (Powodżenje w Schpaniſkej a Portugalſkej.) Rěka Inker je pſches brjohi ſtupiwſchi město Alcira póczrjeka. Każ ſ Kartagena piżaju, ßu ßo tamniſche ſtrony ſe ſlimkojtymi deſchczemi póczrjeke. Do wjele městnow je njewjedro dyrilo. — Żałoßne powodżenja ßu w Portugalſkej ſ njepſcheſtawazym deſchczom naſtałe a njewopiżomnu ſchkodu nacżiniłe. Najprjedy je rěka Liz město Leiria w nozy póczrjeła, tak ſo wobydlerjam lědma khwilka woſta, ßo do wyſchſche leżazych ſtron wukhowacź. Ludżo ßu ſkoro wſchu ßwoju nadobu ſhubili. Wjele khežow je ßo ſaßypło. Někotſi cżłowjekojo ßu ßo tepili. Hiſchcże wjetſche njeſbože je rěka Tajo na město Santarem w Portugalſkej pſchinjeßła. Knjeżerſtwo někotre mjeńſche rěcżne parne łódże ſ żyrobu a lěkarſtwom wotpóßła, a tele parne łódże mużachu bjes ſadżěwka pſches dróhi, w kotrychż woda ſ dżěła 3 hacź 5 metrow wyßoko ſtejeſche, hacź k radnej khěżi dojěcź a pſchi torhoſchczu kótwizu dele puſchczicź. W Coimbre je rěka Mondego wjele njeſboża nacżiniła. Wſchě pola a winizy ßu wupuſczene, tak ſo je rataŕſke wobydleŕſtwo do wulkeje nuſy pſchiſchło.

* (Nowe ſemjerżenje w pokodniſchej Ruſkej.) W Cżangry pſchi Cżornym morju je ßo ſe ſemjerżenjom 3020 khežow ſpowalało. 20,000 cżłowjekow je bjes hoſpody. Hacź dotal ßu 4 morwych a 100 cżeżkoſranjenych namakali.

Wußudżenja.

Khoſtanſka komora. Bjesßwědomity jebak je jenu holczku w Małym Wjelkowje loni do hód na njeknicżomne waſchnje wujebał. Wón jej nahła, ſo chże ßo wożenicź a ßo w Lipſku jako cżaßnikaŕ ſaßydlicź. Sſo naduwajo wón pſchiſpomni, ſo je ſamożity a ſo teho dla żonu ſ pjenjeſami njetrjeba. Małowjelkowſkej holczży wón narěcża, ſo chżył ßo ſ njej hnydom ßlubicź a januara ßo wożenicź. S dobom też pſchiſpomni, ſo ma bohateho wuja w Draždżanach. Teho je wo pjenjeſy proßył, kotrež jutſje na Budyſki póſt dóńdu. Mjes tym pak wón nuſnje 20 hriwnow trjebaſche. „Njewjeſta“ bě, ßo roſymi, hnydom ſwólniwa, jemu ſ pjenjeżneho cżěßna wupomhacź. Pódla teho jemu wona też ßwój ſloty cżaßnik dowěri, kotryż chżyſche wón, dokelż prawje njeńdżeſche, porjedżicź. Trěbny grat mějeſche wón, każ wudawaſche, w Budyſchinje. W poſtajenej hodżinje naſajtra „nawożenja“ ſaßo do Wjelkowa pſchińdże. Wobżarujo wón powjedaſche, ſo pożczene 20 hr. njemóże wróczicź, dokelż Draždżański wuj njebě hiſchcże pjenjeſy póßłał. To bě jemu cżim bóle mjerſaza wěz, dokelż wón hiſchcże hnydom 30 hriwnow trjebaſche. Dowěriwa holczka też tule ſumu nawożenju pożczi, a bě też ſ tym ſpokojom, ſo wón hiſchcże jejny cżaßnik dla regulazije někotre dny wobkhowa. Wot teho cżaßa ßo nawożenja wjazy njepokaſa, a holczży bu hakle nětko jaßne, ſo bě ju zuſy wobſchudżił. Poliziji ßo na ſboże poradżi, ßlěpzowſkeho ßlěpza bórſy lepicź. Wón ßo jako 34 lětny cżaßnikaŕ Ernſt Ludwig Max Gleichmann ſ Lipſka wupokaſa. Jebak bě też druhdże ludżi klukał. Tak bě wón w Barlinje jenemu cżaßnikarjej pjecź cżaßnikow wuwěſchcził a je pſchedawſchi do Budyſchina wotjeł, hdżež bě ßebi w hoſcżenzu „pok měßaza“ hoſpodu wotnajał. Gleichmanna, kotryż je ßo hižo pjecź krócź jebanſtwa dla khoſtał, k khoſtarni na 3 lěta, k 300 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja abo k dalſchim 20 dnjam khoſtarnje a k ſhubjenju cżeßnych prawow na 5 lět ſaßudżichu.

Maydżelſka khežerja Handrija Schuſtera w Kobelnju bě hoſpodarſku pomoznizu Marju Auguſtu Schtrympiz tam ſkſchiwdżenja dla ſaßudżił. Kawniſti ßud Schtrympiz wuwinowa. Schuſteroweje powołanje pſchecżiwo tutemu wuwinowazemu wußudej njemějeſche w druhej inſtanzy żaneho wuſpěcha.

Hudancżzy.

275.	276.
B . . je k wodunoſchenju, R . . je k cżěłam khowanju, K . . ßo bije ſ hamorom; Sch . . ßo ſcżini ſe ſchicżom.	Kak rěka ta profeczina We cżaßu ßwjatoh' naroda, Ta w templu wſchědna modlerka? Staj na kónz s, je w myßlach cżi, Tón falſchny měſchnik najwyſchſchi, Kiż najßwjecżiſchoh' ſaßudżi.

Wuhudancżzy ſ poßlednjeho cżiſła:
273. Horni ſub. 274. Dok, wok, kok, ſtok.

Sa nowy Macżicżny dom

je ßo w lěcże 1902 dotal nahromadżiło: 637 hr. 80 np.

Dale ßu ſa njón darili:

Se Ssmolerjez kſchcżiſnow w Budyſchinje . . .	5	—	
W Hrodżiſchczu na pſchaſy naſběrali	1	—	
Liſchki-Póndżelniży: Prěni ſkutk wótcżinſkeje luboſcże, wopokaſany pſches Liſchkez Khatku	5	—	
Prof. Tayrich w Praſy	1	66	
W „Katholſkim Póßle“ cżißko 11. lěta 1902 hižo kwitowane: r.	1	—	

Hromadże: 651 hr. 46 np.

S dżakom kwituje a dalſche dary pſchijimuje

ſarjadniſtwo Macżizy Sserbſkeje.

Wosjewjenje.

Wójnski minister ma myßle, też tole lěto konje **sakskeho plahowanja** jako remonty kupowacź dacź.

Remontske wiki śmeja ßo:

w **Lubiju** na nowym torhoschczu **ßrjedu 16. haprleje** dopołdnja w 1/2 9 hodźin,
w **Budyschinje** pschi tśelerni **ßrjedu 16. haprleje** dopołdnja w 1/2 9 hodźinach,
w **Kamjenzu** na Albertskim torhoschczu **schtwórtk 17. haprleje** dopołdnja 1/4 12 hodźin,

Kupowanske wuczinjenja:

1. Pschedawarjo maja ſ wopißmom polizajskeje wyschnoscźe ßwojeho bydlischcźa dopokasacź
   a) so ßu ßo konje, wot nich pschiwjedźene, w Sakskej narodźile, abo so ßu ßo jako śrěbjata w prěnim lěcźe źiwjenja do Sakskeje pschiwjedle a so ßu ßo wot teho cźaßa tam wocźahnyle.
   Wulka ważnosć ßo na to kładźe, so ßo pschipuschcźne abo śrěbcźe wopißma ßobu pschinjeßu.
   b) dale dyrbja pschedawarjo dopokasacź, so ßu nastupneho konja ſ najmjeńscha 2 lěcźe wobßedźeli.
2. Konje dyrbja 3—4 lěta stare bycź. Kupujomne konje dyrbja — ſ kijowej měru měrjene — (tśilětne) ſ najmjeńscha 1 meter 48 centimetrow wulke bycź. Najwjetscha měra njeßmě 1 meter 58 cenmtimetrow pschekrocźicź.
3. Schumjele, śrěbzy (hengsty), pschiśrěbne kobły a konje ſ pschikrótschenej wopuschu ßo njekupuja.
4. Pschedawarjo maja ſa wschě hłowne brachi po wukasni, nastupazej hłowne brachi a rukowanski cźaß pschi skótnym wikowanju, wot 27. měrza 1899 — kopjeno khěžorstwoweho sakonja na stronje 219 — a wotpowjedazej §§ 459 hacź 493 ludoweho sakonja na cźaß dweju njedźel rukowacź.
5. Jako khmane spósnate konje ßo pschedawarjej hnydom sapłacźa a ßo na měsćze wotwosmn.
6. K kóždemu konjej ma pschedawaŕ bjes woßebiteho sarunanja pschidacź:
   1 nowu wusdu ſ dźeržazeje howjaseje koże,
   1 nowu gurtowu abo powjasowu hłowojzu a
   2 konopjanaj postronkaj.

Wójnske ministerstwo.

Drjewowej awkziji.

Póndźelu 17. měrza t. l. ma ßo w 9., 12., 13. a 14. wotdźělenju **Hucźinjanskeje hole** scźěhowaze drjewo na pscheßadowauje pschedawacź, jako:

něhdźe 150 mjehkich krutych żerdźow, 10—15 cm delnjeje tołstoscźe,
150 rm mjehkich schcźěpow,
170 „ „ kuleczkow,
50 „ „ repuchow,
50 mjehkich dołhich hromadow,
200 rm mjehkeje walczźiny a
120 „ mjehkich pjeńkow.

Shromadźisna dopołdnja w 10 hodź. w drjewischczu 9. wotdźělenja njedaloko Delnjowujesdźanskeho pscheddwórnischcźa.

Wutoru 18. měrza t. l. ma ßo **w Hucźinjanskim lěsu, w Stróżanskej** a **Hlinjanskej holi** stejaze drjewo na pscheßadźowanje pschedawacź:

něhdźe 400 mjehkich krutych żerdźow, 8—15 cm delnjeje tołstoscźe,
35 rm twjerdych a 40 rm mjehkich schcźěpow,
35 „ „ a 400 „ „ kuleczkow,
70 „ mjehkich repuchow (ßłabych kuleczkow),
120 „ twjerdeje a 200 rm mjehkeje walczźiny a
70 „ mjehkich pjeńkow.

Shromadźisna popołdnju w Hucźinjanskim hoscźenzu.

Huscźanske hajnistwo, 5. měrza 1902.

O. Mendte.

Drjewowa awkzija.

Póndźelu 17. měrza 1902

ma ßo **Njeßwaczidliskim majoratskim hajniskim revěrje** na městnje ßamym scźěhowaze palne drjewo se ſwucźenymi wuměnjenjemi na pscheßadźowanje pschedawacź:

170 rm kłójnowych palnych schcźěpow,
30 rm = = kuluchow,
200 rm = = pjeńkow,
270 rm kłójnoweje walczźiny,
80 stotnjow kłójnowych walczkow,
40 dołhich hromadow liscźoweho drjewa,
70 = = kłójnoweho =
30 wólschowych dołhich hromadow

} w drjewischczu 23. wotdźělenja pschi dołhim hacźe a pschi Budyscho-Rakeczanskej drósy.
} w kłójnowym cźiscźenju w 22. wotdźělenju.
} niże Scheschowskeje zyhelnicźe.

Shromadźisna dopołdnja w 9 hodźinach w drjewischczu 23. wotdźělenja.

Hrabinske ſ Rieschke hajniske sarjadnistwo.
Niepraschk.

Drjewowa awkzija.

W hrabinskim Lippeskim Bartsko-Nowowjescźanskim hajniskim revěrje ma ßo **póndźelu 17. měrza**

něhdźe 40 mjehkich hałosowych hromadow,
40 = dołhich hromadow,
10 rm. mjehkich kuleczkow

sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Drjewo je pschihotowane w 4., 8., 9., 10. a 11. wotdźělenju.

Shromadźisna w drjewischczu 10. wotdźělanja (w schwinczej jamje) dopołdnja w 9 hodźinach.

Revěrske sarjadnistwo.
Aust.

Drjewowa awkzija
na Huscźanskim revěrje.

Ssrjedu 19. měrza t. l. ma ßo popołdnju wot 3 hodźin **w hoscźenzu w Hunczerizach** scźěhowaze drjewo na pscheßadźowanje pschedawacź:

225 krutych żerdźow, 9—11 cm delnjeje tołstoscźe,
685 żerdkow, 6—7 cm = =
120 rm twjerdych a 174 rm mjehkich klumpachow,
15 rm = a 27 rm = repuchow (kuluchow),
750 rm mjehkeje palneje walczźiny.

Tole drjewo je pschihotowane w drjewischczach 21. a 27. wotdźělerja (w ßłębornej hłubinje a Zicźenskim haju) a w cźiscźenju 3. a 12. wotdźělenja (na winizy a lischcźej horje).

Huscźanske hajnistwo, 10. měrza 1902. **O. Mendte.**

Korczmaſkhlamarńju kež ſa pjekarjow ßo hodźaza, hodźinu wot Budyschina, je na pschedań psches aktuara ſ. ßk. **Libschu** w Budyschinje.

W Kotezach je **khěža** cźiłko 5 se ßadowej a ßołotowej sahrodu ſa 600 hriwnow se ßwobodneje ruki na pschedań. Dalsche je pola gmejnskeho pschedstejicźerja w Budyschinku shonicź.

Wulka dźělba

runklizy

je tunjo na pschedań pola **Rychtarja** w Njesnarowach pola Lubija.

Khěžniska źiwnosć
na pschedań.

W Hodźiju je khěžniska źiwnosć cźiłko 78 ſ ranej wulkej ßadowej sahrodu a ſ něhdźe poltsecźa kórzom dobreho pola se ßwobodneje ruki na pschedań. Wscho dalsche je shonicź pola kublerja **Laraßa** w Hodźiju cźiłko 79.

Běrny.

Po wjetschich dźělbach **magnum bonum** njewuběrane tunjo pschedawa

Penther we Walowach pola Lubija.

Budyska Bjesada

změje **lětnšu hłownu zhromadźiznu** wutoru 18. měrca t. l. wječor w 8 hodź. w Budyskej třeleŕni. Dla nowowólbow so mnohe wobdźělenje přeje.

Předsydstwo.

Serbske towaŕstwo za Khwaćicy a wokolnosć

změje jutře njedźelu 16. nalětnika popołdnju w 4 hodź. swoje **měsačne posedźenje.** Přednošk, wuradźenje wo założeńskim swjedźenju a druhe należnosće steja na dnjowym rjedźe.

Předsydstwo.

Wupožčeŕnja a nalutowaŕnja ša Budeštezy a wokolnosć,

šapišane wužitkaŕstwo ſ njewobmjeſowanym rukowanjom.

Hłowna ſhromadźišna

šměje šo **štrjedu 19. měrza 1902** popołdnju w **4** hodźinach w Schmißez hoſćenzu w Budeštezach. Dnjowy porjad: 1. Wobkhodna rospraŵa. 2. Sa prawe spóſnaće bilansy a wotwjaſanje pſchedbžydſtwa. 3. Nowowólba 1 šobuſtawa pſchedbžydſtwa a 4 šobuſtawow dohladowaŕſtwa. 4. Rospraŵa dohladowaŕſtwa wo ſakońſkej reviſiji. 5. Pſcheměnjenje daňſkeje měry ša wupožčonki. 6. Wſchelake. Inventar, lětne ſličbowanje a bilansa šu hač do 18. měrza w naſchim wobkhodźe na wobhladanje wužitkarjow wupołożene.

W Budeſtezach, 6. měrza 1902.

P. Kſchižan. **H. Mrózaŕ.**

Marčziny wuſtaw

w Budyſchinje

konfirměrowanym holzam ſkładnosć poſkiča, šo we wodźělenju **hoſpodaŕſtwoweje ſchule** abo w **ſchuli ša šlužobnizy** ša pſchichodne powołanje pſchihotowacź.

Jutry 1902 šo nowe wučžbne lěto ſapočnje, k čemuž šo ſamolwjenja pola **pſchedſtejeŕi Marčzinezo wuſtawa** bórzy wuproſcheja, wot kotrejež šu tež wumėnjenja, wſcho dalſche wukaſaze, darmo dostacź.

Knjezim duchownym w Hornjej Łužizy šu šo teho runja tele wumėnjenja pósłałe; woni je po žadanju dobroćiwje wudźěla.

Pjenjes ša hoſpodowanje, jědź a wučžbu w **hoſpodaŕſtwowej ſchuli** 450 hriwnow a w **ſchuli ša šlužobnizy** 240 hriwnow wučžini.

Pjenjeſy

po niſkej dani na 1. hypotheku wot 1. haprleje wupožčuje

Hodźijſka nalutowaŕnja a wupožčeŕnja.

Pſchi rataŕſkej ſchuli

w Budyſchinje

šo lětni ſemeſter **wutoru 8. haprleje** ſapočnje. Samolwjenja pſchijimuje a dalſche rad wukaſuje

direktor profeßor **Brugger.**

Ssmolerjez knihiczišchczeŕnja

w Budyſchinje w šerbſkim domje

knihi, ſličžbowanja, viſitne a pſcheproſchenſke khartki, ſaſtojnſke formulary, wuſtawki, blidne ſpěwy atd. atd.

we wſchěch rěčžach derje a tunjo čiſchčži.

W šadaŕſkej a ſahrodniſkej ſchuli w Budyſchinje

šo lětni ſemeſter **wutoru 8. haprleje 1902** ſapočnje.

Samolwjenja pſchijimuje a wſcho dalſche rad wukaſuje pſchedſtejičeŕ šadaŕſkeje a ſahrodniſkeje ſchule

dr. Friedrich Brugger.

K swjatym dnjam

poručam swój skład **hotoweje dźěćaceje drasty. Wšědnu mužacu drastu** mam kóždy čas na předań.

Mikławš Graf,
krawski mištr w Ralbicach.

Rakečanske serbske tow. „Lipa“

změje jutře njedźelu 16. nalětnika popołdnju w 4 hodź. w Křižanec hoſćencu swoju **měsačnu zhromadźiznu.**

Přednošk je knjez Kruža II. přilubił. Duž wo bohaty wopyt prosy **předsydstwo.**

Bibliſki pučźnik 1902.

Pjenjesy ſa rospſchedate „Bibliſke pučźniki“ njech šo pſcheczelniwje ſčželu knjeſej ſararjej **Sarjenkej** w Khwaćizach (Pfarrer **Säring** in Quatitz, Poſt Merka i. S.).

Jakub.

Pruhi ſ Božeho šwětła,

ſchpruchi a khěrluſchowe ſchtučźki w pyſchnych kaſchčźikach, k ſelenemu ſchtwórtkej šo wožebje pſchihodźaze, šu w wud. „Sserb. Nowin“ dostacź.

Jězdne koło.

Derje ſdźeržane pneumatiſke jězdne koło je tunjo na pſchedań we Worklezach čižko 16.

Wojnaŕſkeho wučžobnika

pyta wojnaŕſki miſchtr **Hultſch** na ſeminaŕſkej haßy 17.

Krawſkeho pomnoznika

do trajneho dźěła pyta krawſki miſchtr **Jan Mihank** w Njeßwačzidle.

Hólčžez,

kotryž chže rěſniſtwo nawuknyčź, móže ſ pſchihódnymi wumėnjenjemi do wučžby ſtupičź. Dalſche je ſhonič pola rěſniſkeho miſchtra **Pawoła Witzki** w Haßlowje.

Hólčžez ſprawneju ſtarſcheju, kotryž chže tyſcheŕſtwo nawuknyčź, móže do wučžby ſtupičź pola tyſcheŕſkeho miſchtra **A. Rychtarja** na rěſniſkej haßy.

Wučžobnik

móže hnydom do wučžby ſaſtupičź pola kowaŕſkeho miſchtra **Jakuba Libſche** w Radworju.

Wučžobnik šo pyta.

Do šwojeje pſchedawaŕnje kolonialnych tworow, ſpirituoſow a zigarow lětša k jutram wučžobnika ſ pſchihódnymi wumėnjenjemi pytam.

Hermann Gruhl
pſchi theatrowym měſtnje.

Sa šwoju pſchedawaŕnju kolonialnych tworow, zigarow a ſpirituoſow k jutram

wučžobnika

ſ dobrej ſchulſkej wědomoſču pytam.

Franz Wölfle
(prjedy Moritz Mjerwa)
pſchi mjaßowym torhoſchču.

Hródźne a šłužobne džowki

a tajke, kotrež jutry ſchulu wukhodźa, pyta pſchiſtajeŕ **M. Lange** w Njeßwačzidle.

Porjadna

šłužobna džowka

šo pyta na knježi dwór

w Rakezach.

Pěſtonča

je wßow, ſprawna a dowěrna šo k jenemu džěſču blisko Budyſchina pyta. Dalſche je ſhonič we wud. Serb. Nowin.

Wróčzenje czeſcze.

Pſchißłodźaze šłowa, pſcheczźiwo ſararjej džowzy A. Běrkej ſrěčzane, wróčzu a lubju, ſo je njebudu woſpjetowacź.

H. Th. Kilank w Bukezach.

Wutrobna próſtwa!

Lětša 27. febr. dyrbjach šwoju jeniczku czehnitu krowu, dokelž bě ſkhoriła, ſaklócź dacź. Dokelž bě mjaßo mjenje hódne, šmědźich punt jenož po 20 np. pſchedawacź. Se ſawěſčenja 11 hriwnow dostach. dokelž mam šo ſ dokhom bědźicź a 4 džěčźi žiwicź, kſcheſčźijanſzy myßlazych ludźi proſchu, ſo bychu mje ſ darami podpjerali, ſo mohła šebi ſaßo krowu kupicź. Pſchinoſchki kn. gmejnſki pſchedſtejičeŕ Schibak pſchijimuje.

Khěžkarka **Emilia Schimankowa** w Komorowje pola Rakez.

Z Božej miłoſću je so namaj džensa

džowčička

narodźiła.

W Budyšinje,
10. nalětnika 1902.

Wučeŕ **Sommer**
a mandźelska.

(K temu čižku jena pſchiloha.)

Pschiloha k czišku 11 Serbskich Nowin.

Ssobotu 15. měrza 1902.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

10 měrza 1902.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	32—36	60—65
awstriske	33—38	61—68
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — staršie wukormjene	29—31	56—59
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	25—28	51—55
4. žnadnje pizowane kóždeje staroby	21—24	46—50
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšeje rěsneje hódnosće	31—34	59—63
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	28—30	55—58
3. starše, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódše kruwy a jałojzy	25—27	51—54
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	22—24	47—50
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	41—46
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšeje rěsneje hódnosće	32—35	57—60
awstriske	—	—
2. žrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	27—31	54—56
3. žnadnje pizowane	22—26	48—53
Čelata:		
1. najlěpše s mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	45—48	67—72
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	42—44	63—66
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich wotšiženjow w starobje hač do 1¼ léta	50—51	62—63
2. mjaßne	48—49	60—61
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundrowa	46—47	58—59

Płaczišna žitow a produktow w Budyšchinje a Lubiju.

Žitowy dowoz w Budyšchinje: 3713 měchow	W Budyšchinje 8 měrza 1902. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju 13. měrza 1902. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšenica běła	8	71	8	94	8	59	8	82
" žołta	8	35	8	59	8	29	8	53
Rožka	7	6	7	19	7	6	7	19
Jačmjeń	6	65	6	79	6	53	6	93
Wowß	7	50	8	—	7	50	7	80
Hroch	9	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	—	9	50	8	50	10	—
Jahły	13	—	16	—	13	—	16	—
Pejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	50	2	—	1	40	1	80
Butra 1 kilogr.	2	30	2	50	2	10	2	30
Pšeničžna muka 50 "	9	—	17	50	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	8	—	13	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	4	—	4	50	3	60	4	—
Sslama 600 "	32	—	36	—	30	—	36	—
Broßata 962 schtuk, schtuka	16	—	36	—	—	—	—	—
Pšeničžne wotruby 50 kilogr.	—	—	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby "	—	—	5	50	—	—	—	—
Pšeničžny gris "	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris "	—	—	6	50	—	—	—	—

Runklizowe žymjo, punt po 50 np. — **Čerwjeny dźeczel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyšchinje płaczeschе: kórz pšeničny (běła) po 170 puntach 14 hr. 80 np hač 15 hr. 19 np., žołta 14 hr. 19 np. hač 14 hr. 60 np, kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 35 np. hač 11 hr. 50 np., kórz jačmjenja po 140 puntach 9 hr 31 np. hač 9 hr. 50 np.

Na Bursy w Budyšchinje pšenica (běła) wot 8 hr. 83 np. hač 9 hr. — np., pšenica (žołta) wot 8 hr. 53 np. hač 8 hr. 75 np., rožka wot 7 hr. 16 np. hač 7 hr 30 np., jačmjeń wot 7 hr. — np. hač 7 hr. 13 np., wowß wot 7 hr. 80 np hač 8 hr. — np.

Wičzne płaczišny w Kamjenzu

6. měrza 1902.

Po 50 kilogr: Rožka wot 6 hr. 94 np. hač 7 hr. — np., pšenica wot 8 hr. 20 np. hač 8 hr. 53 np., jačmjeń wot 6 hr. 70 np. hač 6 hr. 79 np., wowß wot 7 hr. 75 np. hač 8 hr — np., jahły wot 10 hr. 58 np. hač 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., žyno 4 hr. 25 np., běrny 1 hr. 75 np. Sslama (600 kilogr.) 39 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 10 np. hač 2 hr. 30 np.

Wjedro w **Londonje** 14. měrza: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** směje njedźelu Judica rano w 7 hodźinach farař Räda žerbsku spowjednu rěč, ½9 hodźin diakonus Tyscher žerbske a w 10 hodźinach němske předowanje. — Popoldnju ½2 hodźin budže farař Räda němskich konfirmandow pruhowacz.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi**: Ernst Walter, Handrija Wicžaso, žiwnoscžerja w Nadžanezach, ž. — August Khorla, Khorle Augusta Rychtarja, želesniskeho wothladorja w Tšelanach, ž. — Helena Lisbetha, Gustava Emila Hermanna, tepjerja na Židowje, ž. — Hana Theresia, Jana Augusta Wjenka, zyhelnika na Židowje, dž. — Marja Martha, Jana Ludwiga Glawscha, dźěłacžerja we Wulkim Wjellowje, dž. — Max Hermann, njemandž ž. w Kelnje. — Max Pawot, njemandž. ž. w Kelnje.

W **katholskej zyrkwi**: Madlena Michala Domscha, kublerja w Bosankezach, dž.

Zemrjeli:

Dźen 8. měrza 1902: Emma Augusta Hempelez, swud. Petzigowa, dźěłaczerka w Nadžanezach, 53 l. 11 m. 26 d. (žo morwa namakała w kublowym hacže). — 2. Frida Marja, Antona Jaroscha, domownika, dž., 6 l. 3 m

Zyrkwinske powjesće z Hodźija.

Njedźelu Judica směje rano ½8 hodźin farař Kschižan žerbsku spowjednu wucžbu, ½9 hodźin duchowny Domaschka žerbske a w 10 hodźinach němske předowanje

Popoldnju w 2 hodź. směje duchowny Domaschka pruhowanje z němskimi pacžerskimi dźěcžimi.

Popoldnju w 4 hodź. směje farař Kschižan w Čzerwjenych Nožlizach na schuli němsku spowjednu wucžbu z póstnym kemschenjom.

Pjatk 21. měrza rano ½9 hodź. budže žerbska spowjedź se žerbskim póstnym kemschenjom.

Strowy **skót.**

Fosforokisłały kalk, wobžerny pólver za žwinje, pólver psche žałły, hollandski a schwajzarski mlokowy a **wužitkowy pólver, skótny jatrowy wolij** nanajlěpje z dobrych družinow sestajeny porucža

měschczańska haptyka

pschi hłownym torhoschczu.

Kosaze kože,

sajecže, kaniklaze, kocže, kunjaze a khórjaze koże po najwjetšich płaczišnach kupuje

Heinrich Langa

pschi žerbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach.

Howjaze koże, czelaze koże, konjaze koże, wowcze koże a tež **wowczu wołmu** po najwjetšich płaczišnach kupuje

Heinrich Lange

pschi žerbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach.

Dobry a najlěpschi **paleny**

khofej

wschelakeho měschenja

punt po 85 np., 90 np., 1 mk., 1 mk 20 np. hač 2 mk. jara płaczišny hódno porucža

Ernst Lehmann,

prjedy **Khorla Pětschka**

na rózku žerbskeje a schulerskeje haßy.

Paleny

khofej

žylnje a czišcže žłodźazy punt po 80—200 np., po wjetschich dźělbach poměrnje tuńschi porucža

Pawoł Pětschka

pschi drjewowych wikach.

Jerje!

rjanu tworu po **5, 6, 7,** a 8 np. porucža

Khorla Noack

na žitnej haßy.

Czerstwy łój punt po 30, 40 a 50 np., žuscheny **žwinjazy brjuch** punt po 70 np., tołsty **žuscheny połcž** punt po 80 np., **tuczny howjazy brjuch** punt po 50 np., II. družinu **dobreje kołbaßy** punt po 50 np., porucža

O. Pětschka na žitnej haßy.

Spěwarske

ßerbske a němske,

w trajnych jednorych a najwoßebniſchich ſwjaſkach, teho runja konfirmaziſke ſchkleńczane wobraſy, ſcžénſke ſchpruchi, debjenki, konfirmaziſke a jutrowne khartki, jutrowne debjenki atd. po najtuniſchich płaczíſnach pola

E. A. Wetzki,

knihiwjaſarńja a papjerowa pſchedawarńja

17 na bohatej haßy 17.

Stare knihi ßo derje a tunjo wjaſaju.

Stare knihi ßo derje a tunjo wjaſaju.

Pſchedeſchczniki

ſa **konfirmandow**, wulki wubjerk po najtuniſchich płaczíſnach porucža

Kurt Pfeiffer

na bohatej haßy 27 ſ napſchecza „winoweje kicze“.

Konfirmandske a dźěczaze wobleczenja

a dźěłaczerſke kholowy ßo najtuńſcho kupuja pola

Alberta Helbiga

na Hauenſteinſkej haßy 4.

Najlěpſche ſchijaze maſchiny

ßu

Khěžorowe ſchijaze maſchiny

ſ naporjadom kulneho lěhwa, — kotrež wurjadnje lóhko du a najlěpje dźerža.

Wſchelake ſyſtemy mamy hižo po 55 hriwnach na pſchedań.

F. Eule

na nowoſalzſkej drósy čzo. 19.

Pola mje ßo ßerbſki rěčži.

Franz Marſchner

czaßnikař w Budyſchinje

čzo. 9 na bohatej haßy čzo. 9

ßwój ſklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczałow** dobroczíwemu wobkedźbowanju porucža.

Hódna twora. Pilßomne rukowanje. Tunje płaczíſny. Porjedźenje dobre a tunje.

Pſchiſpomnjenje: Rěčžu **ßerbſki.**

Konfirmandske woblečenja,

mužazu a hólczazu draſtu,

dźěłaczerſku draſtu

po tunich płaczíſnach porucža

Gustav Freude, prjedy ſwnd. Hänſchowa

pſched ſchuleŕſkimi wrotami čiſło 3.

Najwjetſchi ſklad w Budyſchinje. Najtuńſche płaczíſny.

Konfirmandſke kłobuki.

Jenoż trajne družiny. — Snate tunje płaczíſny.

Filzowe, zylindrowe, honťwarſke a dźěčzaze

kłobuki.

Nalětnje nowoſcze. — Dobre družiny. — Snate tunje płaczíſny.

Ratarſke, kolojěſdne, dźěłanſke a dźěčzaze

měžy.

Hoborſki wubjerk. — Derje dźerżaze. — Wurjadnje tunjo.

Hugo Lehmann

22 na bohatej haßy 22 (pódla hoſczenza winowcje kicze.)

Stupnje a čžrije

= k konfirmaziji, =

kaž tež wſchě pomyßlne hinaſche družiny,

trajne dźěłaneho

wobuča

ſa muźſkich, žónſke a dźěči

po zyle tunich płaczíſnach porucža

Pawoł Kriſteller

na bohatej haßy 29

ſ napſchecza hoſczenza winoweje kicze.

Konfirmandske kłobuki

wſchelakich družinow, kaž tež wſchelakore druhe **kłobuki, zylindrowe kłobuki a měžy** po najtuniſchich płaczíſnach porucža

C. E. Rinke

na bohatej haßy 5.

Čerwjeny dźeczeł
bjes židy,
kaž tež
woku
kupuje a pschedawa
po dnjowych płaczišnach
Khorla Schuppan
žitowa wikowarnja.

Konfirmandske woblečenja
hižo po 8 mk.,
Schulske wobleczenja hižo po 2 mk.,
jednotliwe kholowy ša 3—15 létnych hólzow,
wobleczenja, paletoty, kholowy
ša mužow a młodźenzow ſ najnowšchich tkaninow.
Najtuńſche płaczišny. **Najtuńſche płaczišny.**
Kurt Lehmann
pschi hlownym torhoschczu 5.

Čorne a pišane drastne tkaniny
hładke, ſmužkate a ſ malymi muſtrami,
po jara tunich płaczišnach we wulkim wubjerku meter po 70 np., 80 np., 90 np., 1 mk., 110 np., 120 np., 140 np., 150 np. a dróžſcho poručam.
Emil Wehrle
na jerjowej haßy.

Poručam
konfirmandske woblečenja
najnowšcheje mody po 7½—25 mk.,
jara woßebne mužaze wobleczenja
ſ najmodniſchich tkaninow,
hólczaze wobleczenja po 2½ mk. hacž do najwoßebniſchcho.
Wulki ſklad lěpſchich tkaninow
k ſeſchiczu po měrje ſ rukowanjom.
Jonjaze a konfirmandske žakety a khornarje
rjane modne wězy po jara tunich płaczišnach.
Otto Preuss prjedy Kloss
w Budyſchinje na žitnej haßy 4.

Heinrich Mohr
ſchewſki miſchtr w Budyſchinje
na ſzukelńſkej haßy 14
poručza
k konfirmaziji

czehnite ſchkórniczki
hižo po 7 mk. 50 np.,
wſchěch wulkoſczow
ſ wyßokim a niſkim pjeńkom.

Jonjaze kneſlate ſchkórniczki
wot jednoreho hacž do najlěpſcheho wuwjedźenja, po wſchěch płaczišnach
wulki wubjerk,
hižo po 7 mk. 50 np.

Jónſke ſchkórniczki
k ſchnórowanju ſ najnowšchich
faßonow a kožowych druſinow
hižo po 6 mk. 50 np.

Hólczaze czehnite ſchkórniczki
hižo po 6 mk. 50 np.

Jonjaze ſchnórowanſke ſtupnje
ſ konjazeje kože po 4 mk. 50 np.
ſ howjaſeje kože po 4 mk. 50 np.,
ſ boranjazeje kože po 6 mk. 50 np.
ſ woprawdźiteho chervauxa
a we wſchěch wulkoſczach.

Jonjaze kneſlate ſtupnje
ſ konjazeje a howjaſeje kože hižo po 4½ hriwny, tež ſ wjele druhich kožowych druſinow a wſchelakoreho wuwjedźenja.
Wobhladajcze ſzebi moje mukładne wokna!

K pschedstejazemu nalětnemu wußywej derje sfkhadźazy

ßymjeńtny wowß, woku, schtyrsku woku, dźeczel, Eckendorfsku runklizu,

woprawne ßymjo czerwjeneho kala atd.

poruczа

pschedawarnja kolonialnych tworow a ßymjenjow

Ernsta Wobady

w Hodźiju.

Probstajski wowß, probstajski jeczmjeń,

woprawny a poßyty,

Lutijeczanski žolty wowß, czerwjeny dźeczel, bely dźeczel, Timothejowe ßymjo, rajsku trawu, faradellu, Oberndorfsku runklizu, Eckendorfsku runklizu,

maj ß

k wußnjeżu

a wschu druhu nalětnju ßytnu sfkhadźazeje derje twory po najtunischich płaczisnach poruczа

Pawoł Scholta

w Budyschinje.

Wschě družiny

ßymjeńtneho wowßa, runklizy, trawoweho ßymjenja

atd. atd.

tunjo poruczа

Khorla Schuppan

žitowa pschedawarnja.

---

w Budyschinje **Fotografowarnja** na ßukelnskej haßy 20

Roberta Süßa

poruczа ßwój wubjernje pschiprawjeny ateliej k fotografowanju jenotliwych woßobow a gruppow.

Najstaroscźiwische wuwjedźenje. Najtunische płaczisny.

1 duzent fotografijow s zyłej figuru 3 mk. 50 np.
1 = = hacź do kolen 4 mk.
1 = dźeczazych fotografijow abo hacź do wutrobna 5 mk.

Tež k fotografowanju na wßach, kwaßnych gruppow, krajinow kublow atd. ßo s pschihódnymi wumenjenjemi poruczam.

G. Rost,

fabrika zementowych tworow, gypsowych deskow a mosaikowych platow

dalokorečzat 393. w Budyschinje na Wjeleczanskej drósy

poruczа wschě wudebjeńki a wupyschenja sa faßady, wokna, wudwjerna, nadwobluki, skhodźeńki, pschikrywanske platy, wrotowe a płotowe stołpy, wobkładźenje wokoło rowa, studnjaze rynki, gypsowe deski k shotowjenju wjerchow a sczenow, zementowe a mosaikowe platy k taflowanju dna.

Podpißane ßobustawy hórńczerskeje jednoty w Budyschinje

poruczeja **najlepje wupruhowane**

warjenske khachle

s patentowanym tepjadłom a powětrowej zirkulaziju.

Woßebitosće tychle khachlaw ßu:

spěschne wutepjenje, 50 % wuhlowcho salutowanja, czopke schpundowanje.

Khachle na pruhu, w kotrychž ßo tepi, ßu na wobhladanje postajene.

H. R. Teutscher, Fr. Römer, O. Jurk, P. Wilhelm, E. Kohl.

Hdže ßo meble, w ßamßnej dźełarni wudźełane, teho runja **schpihele** a **połstrowane meble** s rukowanjom a po najtunischich płaczisnach kupuja?

Jenoż w meblowni na theaterskej haßy 2

G. Seikritta, tyscherskeho mischtra.

Tyscherske deski

ßuche s lońscheho rězanja, **schpundowanske deski,** hěblowane a schpundowane, hotowe k saczehnjenju, wotrěski atd. pschedawa tunjo

rězakowe sarjadnistwo w Bělym Kholmzu

pola Łasa.

Wjetschu kupˊ wotsamkuwschi je mi mózno

najlepsche Mariascheinske wuhlo

jara tunjo wotedawacź. Ssym wot nětka płaczisny saßo ponižił.

Dobre wuběranje. **Jenoż ßucha twora.**

Emil Lebelt

na dwórnischczu w Budestezach.

Sklad drenérowanskich rolow w Lětonju.

Drenérowanske roły wschěch wulkosczow a **proßaze** a **ßwinjaze korta** s rěblikom a bjes njeho po fabrikskich płaczisnach poruczа

Emil Dietrich.

2000 zentnarjow běrnow

zentnar po 1 mk. ma na pschedań

knjezi dwór w Radworju.

Winkler.

Rjane wulke

rósynki

k jutram poruczа

Khorla Noack

na žitnej haßy.

Regensburgskeho mlokoweho a kormjazeho pólvra

„wobžernosć"

mamoj sklad.

Schischka a Rjeczka.

Pruhu darmo wotedawamoj.

Serbske a němske spěwarske

derje do koże swjasane tunjo poruczа

Oskar Klahre

psched schulerskimi wrotami czo. 1.

Ssobotu a hermank na hłownym torhoschczu.

Wulki wubjerk

ßerbskich spěwarskich

we woßebnych swjaskich se słotym srěskom hižo po 3 mk. 50 np.

J. Nowak

na snutskownej lawskej haßy 8.

Spěwarskich

s wulkim a dróbnym pißmom, se žołtym a słotym srěskom, w swjasku najnowschich mustrow saffianowcje, czelazeje koże atd. ma wulki sklad po tunich płaczisnach

Alfr. Heymann prjedy G. Rämsch w Budyschinje na bohatej haßy 21.

Pjerje

ßo s paru czischcza pola

Mat. Schmollera

na ßukelnskej haßy czißło 3.

Kschinje a komody

we wulkim wubjerku po tunich płaczisnach poruczа

Ernst Němczka w Maleschezach, twarska a meblowa tyscherńja s motorowym czerjenjom.

Wjerczitu schatowu rólu

ma na pschedań

Ernst Němczka w Maleschezach, twarska a meblowa tyscherńja s motorowym czerjenjom.

Jara rjanu ßuchu

pschenicznu muku

1. družinu hachtl po 90 np.,
2. = = = 75 np.,
3. = = = 60 np.,

poruczа

Hendrich Bar,

mlynski mischtr w Lipiczanskim mlynje pola Minakała.

Běrny a ßymjeńtny dźeczel

pschedawa

Sarečzanski knjezi dwór.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. – Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. – Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćefnje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 12. Sobotu 22. měrca 1902. Lětnik 61.

Čežesćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedźa sa nje na

2. schtwórtlěto 1902

do prědka płaćicź, njech nětko **80 np.** we wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa.

Čźi, kotsiž žebi Serbske Nowiny psches **póst** pschinjesćź dadźa, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto saplaćźi žo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž tež w druhich krajach němskeho khěžorstwa **90 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwna 5 np.**

Serbske Nowiny s pschikłohu „Serbski Hospodar“ płaćza na pósće **1 hriwnu 5 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwnu 20 np.**

Serbske Nowiny s pschikłohu „Pomhaj Bóh“ płaćza na pósće **1 hr. 30 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwnu 45 np.**

Serbske Nowiny s pschikłohomaj „Serbski Hospodar“ a „Pomhaj Bóh“ płaćza na pósće **1 hriwnu 45 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwnu 60 np.**

Redakzija Serbskich Nowin.

Swětne podawki.

Khěžor Wylem

je hromadźe s khěžorku sańdźeny tydźeń Bremen, Kiel a Cuxhaven wopytał. W Bremenje wón žwojeho žyna Adalberta wotczakowasche, kotryž je žo, se žwojeho prěnjeho wjetscheho puczowanje domoj wróćźił. W Cuxhavenje pak khěžor 18. měrza žwojeho bratra prynza Hendricha postrowi, hdyž žo tón se žwojeho puczowanja po połnóžnej Ameriziy žbožownje saže k němskemu brjohej pschiwjesy.

Dynamitowy nadpad na awstriske wójnske łódźe.

W Trieschim pschistawje je žo sańdźeny tydźeń wulka dźelba dynamita kradnyła. Tydźeń posdźischo wyschnosćź shoni, so maja dynamitowi paduschi wotmyślenje, awstriskej wójnskej łódźi „Arpad“ a „Habsburg“, kotrejž hischće njejstej dotwarjenej, we łódźerni San Roco pola Pole s dynamitom sniczicź. Knjeżerstwo je teho dla hnydom 4 torpedoske czołmy do San Roco wotpósłało a s wotdźelenjom matrosow brjóh wobžadźicź dało, so by žo sadźewało, so by žo něchtó s njepscheczelskim wotpohladom k njedotwarjenymaj wójnskimaj łódźomaj bliźił. Kaž žo sda, njejžu žo tele wobhladniwostne pschiprawjenja podarmo stałe. Powjeda žo, so je žo njesnata mjeńscha łódź, s wjele ludźimi wobžadźena, chzyła k brjohej bliźicź, so pak je torpedoske czołmy wohladawschi czekła.

Hara w awstriskim khěžorstwowym žejmje.

Wjednik wschoněmskeje strony, Schönerer, je w khěžorstwowym žejmje saže ras žwoje žadanje se sjenoczenjom Awstriskeje s Němskej na sjawne dał. Wón wobkruczeschе, so budźe wschoněmska strona pscheczźiwo kóždemu knjeżerstwu wustupowacź, kotrež žo temule wotmyślenju pscheczźiwja. Swoju rěcź wón skónczi wołajo: „Sława a sboże Hohenzollernskim!“ Tele žłowa mjes sapósłanzami wulke roshorjenje sbudźichu. Ssejmowy pschedžyda drje Schönerera k porjadej sawoła, tola ministerjo žebi rady njewjedźachu, schto bychu Schönererej snapscheczźili. Czěski sapósłanz Kramař teho dla ministrow hanjesche, so czěskich sapósłanzow nusuja, Awstriisku psched Wschoněmzami schkitowacź. Kramař žo praschesche: „By w jendźelskim parlamencze mózno byko, so by žo zusemu knjeżerstwowemu domej žława wunjeżła? Nascha winowatosćź k Awstriskej je, žo psched tajkim žławawołanjom wobaracź. Ssnadź budże knjeżerstwo widźecź, hdże politika powjedże, kotruž je Schönerer pschipowjedźił. Bjes rosuma je, žebi žadacź, so byschtej dwě němskej khěžorstwje pódla žebje wobstałej. Kóžde pscheněmczenje w Awstriskej dyrbi k Schönerowej politizy dowjesćź, kotraž žwój wuras namaka we wołanju: „Sława Hohenzollernskim!“ Sa naž je wohańbjaze, schtož žmy dźenża žłyscheli.“

Wjednik němskeje katholskeje ludoweje strony, dr. Kathrein, praji: „Ssmy dźenża tu žłowa žłyscheli, kotrež žu naž hłuboko sraniże a nasche wótczinske sacżucza skschiwdźiże. Wopowjedam w mjenje wschitkich awstrisży smyślenych, so tele žłowa s najwjetschim pohórschenjom wotpokasamy.“

Mjes tym běchu žo wschoněmsży a czěsży sapósłanzy skoro do pukow dali. Wschoněmz Stein Czechам plisty podtykowasche, mjes tym so jemu Czech Freżl lubjesche, so jeho se žejmownje won czišnje. Pschi horzej swadże Stein Czecha Dyka na duell žadasche, tola tón žo temu sapowjedźi, prajizy, so žo se žlěpzami njetsěła. Nasajtra Stein do žejmownje s skschudom pschińdże, so by Dyka pschebił. Tón pak bě na tajke nadpady pschihotowany a Steinej hrożesche, so jeho s revolvrom satseli, hdyž jemu blisko pschińdże. Sapósłanzy mějachu teho dla wulku staroscź, so wobeju pschecźiwnikow rósno dźerżachu, so njeby w žejmje k krejpschelecźu dóschło.

Sskowjansży wukrajni studentojo

žu žo skoro se wschěch pruskich universitow a wyžokich schulow wupokasali. W awstriskim khěžorstwowym žejmje žu teho dla knjeżerstwo napominali, so dyrbi žo awstriske knjeżerstwo na to waschnje wotrunacź, so němskich studentow s němskeho khěžorstwa, kotsiž na awstriskich universitach studuja, teho runja wupokaże. Awstrisży sapósłanzy dyrbjeli jenož to pomyślicź, so je Awstriska nětkole hižo wot hnady Němskeje wotwižna a so dyrbi žebi wschelake směrom lubicź dacź, so by žebi Němsku dobru sdźeržała. Němski khěžorstwowy kanzleř je dźe hižo wóndano w khěžorstwowym žejmje prajił, so by też zyle derje bjes swjaska s Awstriskej schło.

Studentiske njeměry w Ruskej.

W Peterburgu žu žo 16. měrza krwawne njeměry měke. Někotre dny prjedy běchu žo revoluzionarne lecżaze listna rosschěrjake, w kotrychž žo lud napominasche, so by žo 16. měrza pschi Kasanskej zyrkwi shromadźił. Rano tuteho dnja bě zyke wulke městno s jěsdnymi żandarmami a wojakami wobžadźene, kotsiž běchu žo tam pó czmje postajili, so bychu ludej sadźewali, žo shromadźicź. Druzy wojazy hotowi stejachu, so bychu fabriskim dźełaczerjam se Schlüsselburga a druhich fabriskich městnow wobarali, žo na Kasanskim městnje sběżecź. Pódla teho bě wjele wojakow w sjawnych twarjenjach a pódlanskich dróhach skhowanych. Njedźiwajzy wscheho teho žo w pódlanskich dróhach Njewskeho prospekta wulka czrjóda studentow sběża a s czerwjenymi khorhojemi k katholskej zyrkwi czehnjesche. Njeżměrne ludowe czrjódy, kotrež žo se wschěch stron bliżachu, žo na torhoschczu hromadźachu. S wjetscha běchu to dźełaczerjo. Wotdźelenja jěsdnych do luda jěchachu a jón do pódlanskich dróhow honjachu. Kosakojo pschi tym pilnje žwoje bicże wuživachu. Wot-

dźělenje jěsdnych cžrjódu studentow a studentkow wobstupi a jich, dokelž žo spjecžowachu, roshonjesche. Wjele stow studentow je žo franiko a žo do žužodnych khěžow donjeßko, hdyž hacž do wjecžora sawrjeni wostachu. Wjecžor jich na polizajstwo dowjedžechu. Mjes tym bě žo psched měschczańskej wikowarnju žurowe wojowanje sapocžało. Tu bě žo nětdže 5000 dźěłacžerjow pod wodženjom studentow shromadźiło. Žandarmoju a kosakoju žo pschezo s nowa se žwojimi biczemi do luda dawachu, kotryž do nich s kamjenjemi mjetasche. Wjele žandarmow je žo franiko a jedyn offizěr bu morjeny. 280 studentow, mjes kotrymiž běchu někotre studentki, je žo sajało.

Po tychle nowych njemérach budže drje knjeżerstwo se žurowischimi žrědkami pschecźiwo spjecźiwym studentam postupowacź.

Pscheradnizy w ruskim wójsku.

Wyschk Grimm we Warschawje, kotryž je Němskej ruske mobilisaziske plany pscheradźił, njeje pjecža hižo satšeleny, ale je hischcže w pschepytanju. Pódla njeho je žo nětdže 20 ruskich offizěrow sajało. Grimmowe pscheradnistwo je pjecža ruske knjeżerstwo wot jeneje woženbneje knjenje shoniło, kotraž w Grimmowej žłužbje stejesche. Dokelž žo Grimm komdźesche, jej někotre tyžazy rublow wuplacźicź, kotrež žebi wot njeho žadasche, wona jeho pscheradnistwo ruskemu knjeżerstwu wosjewi. Ruski minister Kuropatkin je pjecža hižo dawno na to tukał, so je ruski mobilisaziski plan Němskej pscheradźeny. dokelž staj žo dwaj němskaj regimentaj runje na tym městnje pschi mjesach do garnisony położiłoj, hdyž dyrbjesche žo pschi mobilisaziji ruske wójsko shromadźicź.

Wyschk Grimm k wotdźělenju generalneho staba žłuschesche, w kotrymž žo mobilisaziske plany dźěłaju a žo plany twjerdźisnow Warschawy, Deblina a Modlina khowaju. Wschě tele plany je Grimm Němskej pscheradźił. Jeneho pschekupza w Soßnowizach, kotryž je potajne pißma psches němske mjesy pscheßmykał, žu do jastwa wotwjedli.

Wyschka Grimmowy pschedstajeny, general Pusyrjewski, budže dyrbjecź na wotpočźink hicź. Wón je s Grimmom jara dowěrliwy wobkhad měł a žebi žamo wot njeho wjele pjenjes napožčźił. Pusyrjewski je dyrbjał wjedźecź, so Grimm tele sumy njeje se žwojeho samoženja abo se žwojeje msdy bracź mohł. Pódla teho wjedža, so je žo Pusyrjewski poßledni cžaß mako wo žwoju žłužbu starał a žo pschejara s wožobami Warschawskeho dźiwadła saběral. Hdyž žu Grimma sajeli, je Pusyrjewski hromadże s jenej spěwarku we wukraju wokolo pucźował.

Pscheradnika Grimma w nozy a wodnjo pscheßłyschuja, so bychu s wotpjateho pschestupnika cžim lěpje wschě potajnosćze wuskuschowali. Offizěrojo wulkeho generalneho staba s Peterburga žu pschi pscheßłyschowanju pschitomni. Jedyn s tychle offizěrow, kotrehož žo praschachu, hacž je wěrno, so je wyschk Grimm hižo satšeleny, měnjesche, so Grimma s zyła njesatšelu, ale so jeho wobwěßnu.

Zar je žo Grimmoweho pscheradnistwa dla jara roshorił. Hdyž jemu tele dny general Herrschelmann, schef wulkeho generalneho staba w Peterburgu, wo jenej naležnosczi rosprawu poda, jemu zar praji: „Schto mi Twoje najrjeńsche plany pomhaju, hdyž je Twoji ludžo hižo nětkole wukrajej pscheradźeja.“

Cžornohórska a Sserbija.

Cžornohórski prynz Mirko je žo s jenej cžetu žerbskeho krala Alexandra žłubił. Madźarske nowiny też tule składnosćź wužiwaju, so bychu mjes Sserbiju a Cžornohórskej njedowěru a njepschecźelstwo sbudźowake. Wone krala Alexandra psched worakawymi wotpohladami cžornohórskeho wjerćha warnuja, kotryž chze s tejle žeńtwu žwojemu žynej pucź na žerbski trón pschihotowacź. Hdy by mandźelstwo krala Alexandra bjes dźěcźi wostało, by drje też žyn cžornohórskeho wjerćha nadźiju měł, so bychu jeho sa Alexandroweho naslědnika wuswolili. To je też kralej Alexandrej snate, tola s tym žo wón njeda wotdžerźecź, s cžornohórskim wjerćhom pschecźelnje wobkhadźecź. Nětcžischi žerbski kral derje wě, so wot Cžornohórskeje jeho trónej žadyn strach njehrosy.

Wotpohlady Italskeje na Tripolis.

Psched někotrymi měžazami je žo mjes Franzowskej a Italskej dorosumjenje w nastupanju Tripolisa dozpiło. Tripolis na połnócznym afriskim brjosy s ranja franzowskeje Algierskeje a Tunisskeje kolonije leži. Franzowska je do teho swolika, so njebudże Italskej wobaracź, hdyž ta Tripolis wobžadźi. W tu khwilu Tripolis pod turkowskim nadknjejstwom steji, a sultan je hnydom pschecźiwo temu protestował, so by žo Italska Tripolisa smozowała. Sultanowe protesty pak s cźežka Italsku wotdžerža, žwoje wotmyßlenje na Tripolis wuwjesćź. W Italskej je pjecža wscho na wójnski cžah do Tripolisa pschihotowane. Mnosy offizěrojo žu žo hižo jako dobrowólni k njemu samolwili. Italszy žo nadźijeja, so jim njebudże cžežko, Tripolisse wobtwjerdźenja dobycź a žebi kraj podcźišnycź. Wyšokich sastojnikow chzedža žebi najprjedy pokupicź; potom, měnja, Tripolisse wójsko bjes wjele prózy pschewinycź.

Cecil Rhodes,

kotryž je w prěnim rjedže wójnu pscheczźiwo buram naschkarał, je na žmjercź skhorił. Woßebje s njeho bě myßl wuschła, zyku pokodnischu a rańschu Afriku jendźelskemu knjejstwu podcźišnycź.

Anarchistojo w Amerizy

žu duchowneho němskeje lutherskeje zyrkwje, Housta, w Elisabeth-New-Jerseyu skonzowacź spytali. Houst, kotryž je wospjet pscheczźiwo italskim anarchistam prědował, bě wot tutych wospjet hrožaze listy dostał. W novembrje je žo jeho žyn shubił; kaž žo sda, žu jeho anarchistojo morili. Posdźischo žu woni Houstowu maku dźowku wotwjedli. Housta žu skakacźom franili, tola niz straschnje.

Sběžk w Chinje.

W Kwangsiskej, Kwangtungskej a Yünanskej provinzy je žo sběžk rucže rosschěrił. Chineski general Ma, kotryž bě žo pscheczźiwo sběžkarjam pózłał, je po dwajdnjownym wojowanju zosał. Mnosy wojazy žu žo sběžkarjam pschisamkli, so bychu žo pschi rubjenju wobdźělili.

Wójna w pokodnischej Afriziy.

Wulkomyßlnosćź burow.

Burski general Delarey je jateho jendźelskeho generala lorda Methuena puschcźił. W jendźelskim ludowym žejmje žu Delareyowu wulkomyßlnosćź poknje pschipósnali. Ssejmowa wjetschina je po spacźu sa to, so žo Jendźelska buram se skutkom podobneho nadobneho smyßlenja wotruna. Jendźelske knjeżerstwo žebi nětko pjecža też na to myßli, kak by žo hodźiło, s burami na cžežne waschnje měr sczinicź. S tymle nadawkom je pjecža prjedawschi wyschschi roskasowar jendźelskeho wójska, lord Wolseley, do pokodnischeje Afriki wotjěł. Wón dyrbi tamnische wobstejnosćze žam studowacź a kralej Eduardej VII. najprjódzy wo nich rosprawu podacź. Lord Wolselei wulke dowěrjenje a pschecźelstwo pola jendźelskeho krala wužiwa.

Lord Methuen

je, s burskeje jatby puschcźeny, rosprawu wo žwojim poražanju dał. Po njej žu žo jeho jěsdni s nadpadom burow samylili a pěschkow žobu do schmatańzy storhnyli. Pschi wojowanju pola kanonow žu žo Jendźelczenjo dołho wobarali, doniž njebu lieutenant Nescham satšeleny. Methuena žameho s 200 pěschkami a 2 kanonomaj burjo wot jeho wójska wotcźischczachu a jeho franichu. Jendźelczenjo žu jara wjele ludźi shubili. Najwjazy burow bě jendźelsku wojersku drastu wobleczenych, kotruž žu Jendźelczanam wotewsali.

Dopißowar jendźelskich nowin „Standart“ je sčěhowaze wudospołnjaze wo bitwje pola Tweebuscha podał:

„Methuen burskich jěsdnych rano w 5 hodźinach schtyri jendźelske mile sady žwojeho sadnjeho wójska wuhlada. Wón jich hnydom sa burow spósna. Tsi mile psched jendźelskim wójskom žo burjo do pjecź rjadownjow srjadowachu a w runej měrje k sadnjemu wójsku cžerjachu. W dalokosczi 1400 metrow sadnje wójsko do burow s kanonow a tšelbow tšeleschc. Burjo se žylnym tšelenjom wotmolwichu a w dźiwim saskaku ale derje srjadowani do prědka jěchachu, hura wołajo a s tšelbami machajo. Jich žrjedźischczo runje do prědka cžerjesche, jich kschidle pak žo wo bokaj jendźelskeho sadnjeho wójska swinyschtej. Burjo wulku khrobkosćź pokasowachu a do žrjedź jendźelskich rjadownjow sajěchachu. Strach wohladawschi, Methuen wotdźělenje jěsdnych sadnjemu wójsku na pomoz póßła. Tucźi pak nadběh burow jenož wokomik sadžeržachu. Burjo, kotsiž s khrobkosczu wojowachu, kotraž žo njemóže dokhwalicź, žo s nowa pschiblizachu, na žylne njepschecźelske tšelenje njedźiwajzy. ½7 hodźin burjo jendźelsku lěwizu a jendźelske wójsko nadběhnychu. Kanonje na lěwizy 28. polneje batterije stejazej, sapuscźazy woheń na njepschecźela puschcźeschtej. Pěschzy, kotsiž běchu k podpjerje kanonow na prawizy wotpóßłani, s najwjetschim porjadom wojowachu. Hinak pak jěsdni sadnjeho wójska. S khróbłym nadběhom burow satra-

ſcheni woni ſe ßlepym ſtrachom cźěkachu, jenoż kapſzy poliziſtojo, pjaty yeomanryſki regiment a někotre mjeńſche wotdźělenja khroble napſcheczo ſtejachu, ſbytk pak ßo ßes porjada do cźěkanja da. Kanony ßo bjes ſakitanja woſtajichu, artilleriſtojo na ßwojim měſtnje padźechu. Na to jendźelſke wójſko do kafferſkeje wßy cźěkaſche. General Methuen majorej Pariſej hłowny komando pſchepodawſchi k kanonam na prawizy jěchaſche, hdźež bu ſranjeny. Jendźelſke kanony dyrbjachu wotmjelknyć. Pěſchzy a ſbytk jěſdnych pomaku do kafferſkeje wßy zoſachu, kotraž ßo nětko wot burow wobſtupi a ßo njehodźeſche dlěje dźerźeć. Jenoż poddacźe bě jeniczki ßrědk, ſ kotrymž móżeſche ßo dalſchich njetrěbnych woporow ſminyć.

Nowe wuſpěchi burow.

Mjes Louiſom Bothu a Bruceom Hamiltonom je ßo pola Paulpietersdorpa a Dombebergom bitwiczka měła, w kotrejž ßu Jendźelcźenjo 46 morwych a 92 ſranjenych ſhubili, 150 muži je ßo buram poddało, kotrymž 15,000 małych tſělbow a 200 koni do rukow padźe. Na ſtronje burow ßu pſchi tym jeno 3 padnyli a 6 ßo ſranili.

Też w połnóżnej kapſkej koloniji ßu burjo nowe dobycźe ſcźinili. Woni ßu dwaj proviantſkaj cźahaj Jendźelcźanam wotewſali a pſchi tym wjele tſěleńſkeje potrjeby a żywroby do rukow doſtali.

Buram pſchecźelne hibanje

je w ſjenocźenych ſtatach połnóżneje Ameriki telko rośměrow nabyło, ſo chże demokratiſka ſtrona burſku wěz do ßwojeho programa pſchijecź. W ludowym ſaſtupjerſtwje ſtaj hižo dwaj demokratiſkaj ſapóßłanzaj knjeżerſtwo teho dla pſchimałoj, dokelž buram na żane waſchnje pomozy pſchecźiwo jendźelſkim naßylnoſcźam njedawa. Jedyn ſ rěcźnikow ßo praſcheſche, ſchto je ßo ſ namjetom, w ludowym ßejmje pſchijatym, ſtało, po kotrymž dyrbjeſche ßo preſident Krüger do ſjenocźenych ſtatow pſcheproßyć. Hiſchcźe bóle wośnamjaza je rěcź, kotruž je prjedawſchi New-Yorkſki guverněr Hill pſchi Patrickſkej ßwjatocźnoſcźi měł. Tutón dopokaſowaſche, ſo je winowatoſcź ſjenocźenych ſtatow, ſo bychu buram ßwoje ſympathije k wjedźenju dałe, wſcho jene, hacž ßu jendźelſzy diplomatojo teho dla njemdri, a hacž jendźelſki law ſaruje.

Dobra rada.

To je hižo tójſchto lět, ſo je ßo tónle podawk ſtał, kotryż je woßebje też teho dla ſajimawy, dokelž je wěrny. To poſkicźa nam też dobry pſchikład pſcheklepanoſcźe rěcźnika, kotryż pſched něhdźe pjecźdźeßacź abo ſchěſcźdźeßacź létami w jendźelſkim měſcźe Manchesteru wobſchěrnje ſkutkowaſche. To bě knjes Jakub Hadfield, wjednik firmy Hadfield a Moſſop.

Samóżity muż ſe wßy, ſ mjenom Nelſon, bě wobſtaranjow dla do Manchestera pſchiſchoł. Nimo pjenjes, kotreż na ßwoje wobſtaranja trjebaſche, běſche wón hiſchcźe, ſo by na wſchě pady pſchihotowany był, ſto puntow — něhdźe 2000 hriwnow — hotowych pjenjes ßobu wſał, kotreż mějeſche w móſchni pſchi ßebi.

Tehdom bě bankowſtwo hiſchcźe we ßwojich ſpoczatkach, a na wßach bě ſ rědka ſchtó, kiž by wjedźał ſ běżazeho ſliczbowanja pola banki wużitk cźahnyć.

Nelſon bě do Manchestera runje w cźaßu pſchiſchoł, w kotrymž bě ßo tam, najſkerje wuſběhowanjow abo hermanka abo podobneje winy dla, jara wjele zuſych naſchło. — Duż nadeńdźe hoſcźenz, w kotrymž chżyſche wotſtupicź, hižo pſchepjelnjeny, a duż dyrbjeſche druhi pytacź. Bojo ßo, ſo móhli jemu ſto puntow, kotrychž najprjódzy tola hiſchcźe njetrjebaſche, pokradnyć, proſcheſche hoſcźenzarja, je jemu ſkhowacź. To bě tehdom wěſtoſcźe dla wſchudźom tak waſchnje.

Rad do teho hoſcźenzař ſwoli, a knjes Nelſon pſchepoda jemu pjenjeſy bjes ßwědka, a njeda ßebi też wopißma dacź.

Hoſcźenz mějeſche tehdom dobre mjeno, a knjes Nelſon njemějeſche też ani najmjeńſcheje winy, na ſprawnoſcźi ßwojeho hoſcźenzarja dwělowacź. Tak ßo miny tydźeń. Sa tón cźaß bu w Manchesteru mjenje ludźi, a dokelž ßo knjeſej Nelſonej w jeho pſchebytku runje najlěpje njelubjeſche, roßßudźi ßo, ßo do ßwojeho ſwucźeneho hoſcźenza pſcheczahnyć. Duż chżyſche ßebi wot hoſcźenzarja ſkhowane pjenjeſy pſchepodacź dacź.

Knjes Nelſon poda ßo k wobßedźerjej hoſcźenza a rjekny:

„Sſměm drje waß, knjes hoſcźenzař, proßyć, ſo chżył mi dobrocźiwje pjenjeſy, kotreż ſcźe tak dobrocźiwje na tydźeń khowali, ſaßo wróczo dacź?“

„Pjenjeſy! Pjenjeſy! Kajke pjenjeſy dha měnicźe?“

„Nó ſto puntow, kotreż běchu w płatowej móſchni.“

Hoſcźenzař tſchaßeſche ſ hłowu. To dyrbi ſmyłk bycź. So drje je knjeſa Nelſona tola pomjatk wopuſchcźił. Ssnadź ſo je pjenjeſy někomu druhemu k ſkhowanju pſchepodał, jemu pak tola ſawěſcźe niz, a podobne wurěcźe ſcźěhowachu.

Knjes Nelſon njewjedźeſche, ſchto ma ßebi wo tym myßlicź. Skónczńje pak bě to tola jeno wuprajenje jeneho pſchecźiwo wuprajenju druheho. Kak chżyſche wón dopokaſacź ßwoje prawo? Bjes maka ſadwělowawſchi wuſtupi na haßu a tu ſetka ſtareho ſnateho, kotremuż ßwoju nuſu wuſkorži.

„Tu je jeno jene móżno“, tutón měnjeſche. „Ty dyrbiſch hnydom k rěcźnikej Hadfieldej dóńcź a jemu wěz wupowjedacź.“

To chżyſche knjes Nelſon też ſcźinicź, ale na wobżarowanje knjeſa rěcźnika w pißarni njenadeńdźe. Każ bu jemu prajene, pſchebywaſche rěcźnik na ßwojim kuble, ſo by tam kaczki tſělał. Spěſchnje ßo roßßudźiwſchi, puczowaſche Nelſon tam ſa nim a pſchednjeße jemu ßwoju należnoſcź.

Knjes Hadfield, muż ſ jara móznym napohladom, kotremuż bě na wyßokim cźole a na mudrymaj woczomaj njewſchědnje wulki roſom ſpóſnacź, běſche ſa prawje ſapleceny pad prawiſniſtwa kóżdy cźaß pſchiſtupny, wſcho jenak, hacž bě doma we ßwojej pißarni abo na hońtwje. Krótki cźaß ßebi pſchekładowaſche, potom ßo woprascha:

„Móżecźe traſch wy hiſchcźe dalſche ſto puntow hotowych ſcźinicź?“

„Ow haj, zyle derje. Ssym tu w Manchesteru něſchto żita pſchedał a dobytk wunoſcha wjaz dyżli ſto puntow.“

„Dobre. Proſchcźe nětkole ßwojeho pſchecźela, kotryż je wam wukaſał, ke mni hicź, ſo by waß pſchewodźał k tutemu njekhmanemu hoſcźenzarjej, a prajcźe pſched tutym ßwojim pſchecźelom temu njeplechej, ſo ſcźe ßo nětkole pſcheßwědcźili, ſo běſchcźe ßo prjedy mylili a ſo jeho nětkole proßycźe, ſo by tute druhe ſto puntow ſa waß na ſkhowanje pſchijał.“

„Jara derje, knjes rěcźnik. Njerośymju drje prawje, cźemu dyrbju njekhmanikej hiſchcźe jene ſto puntow dacź. Ale ſcźinju tak, każ ſcźe mi wukaſali.“

Knjes Hadfield požada wot ßwojeho poruczenza hiſchcźe, ſo dyrbi jeho ſa tſi dny w jeho pißarni ſaßo wopytacź. Potom ßo ſ nim roszohnowa, ſo by po pſchetorhnjenju dale honił. Ale hiſchcźe na wotkhadźazeho Nelſona ſawoła:

„Njeſabudźcźe na żane waſchnje, ßwojeho pſchecźela ßobu wſacź.“

Knjes Nelſon ſcźini tak, każ mějeſche kaſane. Najprjódzy nochżyſche hoſcźenzař pjenjes pſchijecź, jeho hóſcź pak proſcheſche jeho hacž nanajnależniſcho, a dokelž nuſowaneje winy, ſo dyrbjał ßo ſprawnej próſtwje ßwojeho hoſcźa ſapowjeſcź, mjenowacź njemóżeſche, duż dyrbjeſche hoſcźenzař chżyjo njechżyjo pjenjes pſchijecź.

„Cźemu ma to po prawom bycź, to też nětkole hiſchcźe njerośymju“, rjekny knjes Nelſon ßwojemu pſchecźelej, ſ hoſcźenza wotkhadźejo.

„Haj, też ja niz. Ale Hadfield wſchak wě, ſchto chże. Na to móżeſch ßo ſpuſchcźecź, a to mi doſpołnje doßaha.“

Sa tſi dny pſchiſjewi ßo knjes Nelſon w pißarni knjeſow Hadfielda a Moſſopa.

Wón nadeńdźe rěcźnika doma a bu wot jeneho pißarja do jeho privatneje pißarnje pokaſany.

„Wy ſcźe pſchiſchli ßwojich pjenjes dla? Scźe wy tak ſcźinili, każ ßym wam pſchikaſał?“

„Waſche wukaſanja ßym hacž nanajlěpje wobkedźbował.“

„Jara derje. Nětkole dźicźe tam ſaßo a żadajcźe ßebi ßwoje pjenjeſy wróczo. Wy pak to prjedy ani jenemu cźłowjekej prajicź njeßměcźe, pſchetož macźe jeno ſ hoſcźenzarjom cźinicź.“

Knjes Nelſon poſtkhaſche bjes wotmołwjenja. Wón proſcheſche hoſcźenzarja wo te pjenjeſy, kotreż bě jemu pſched tſjomi dnjemi na ſkhowanje pſchepodał. — Hnydom buchu jemu pſchepodate.

S hoſcźenza poda ßo ſaßo do rěcźnikoweje pißarnje.

„S najmjeńſcha druhe ſto puntow ßym wróczo doſtał“, rjekny nětkole knjes Nelſon, „kak pak dyrbju ſ tym druhe ſto puntow, wo kotreż je mje njekhmanik ſjebał, też ſaßo doſtacź, njemóżu prawje roſymjecź.“

„Wy to njerośymicźe? Ja pak to roſymju. Nětkole wy dźicźe hiſchcźe raz ſe ßwojim pſchecźelom k hoſcźenzarjej a żadajcźe ßebi te ſto puntow wróczo, kotreż ſcźe jemu pſched ßwojim pſchecźelom na ſkhowanje pſchepodali.“

„Wón pak mi rjekńje, ſo je mi je hižo wróczo dał.“

„To móže bycź. Potom pak ſtejitej dwě wuprajeni pſcheczźiwo jenemu. Wy macże ſwědka ſa ſwoje wobkruczenje, wón pak niz. A jeli ſo wón nochze płaczicź, prajcże jemu jeno, ſo wy zyku wěz mojimaj rukomaj pſchepodacże.“

Pſchewodźany wot ſwojeho pſcheczela poda ſo knjes Nelſon ſaſo k hoſczenzarjej. Tón drje ſakhadźeſche a herjekaſche a njemdrjeſche, ale wón derje widźeſche, ſo pſcheczźiwo ſwědkej pſchi mózným prozeßu niczo wuczinik njeby, woßebje pak potom niz, hdy by napſchecźnikej tak wuſtojny rěcźnik k pomozy byk, kajkiż knjes Hadfield bě. Duż pſchińdże ſa prěnim ſto puntow tcź druhe ſto puntow knjeſej Nelſonej do móſchnje.

Dołho njetrajeſche a tale wěz bě ſo po zykym Mancheſteru rosnjeßka.

Mjeno knjeſa Hadfielda bu hiſchcże khwalobniſche, hacź bě hdy prjedy było, a jebarſki hoſczenzaŕ mějeſche na poßledku ſa najſprawniſche, ſwój pſchebytk do druheho měſta pſchepokożicź.

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** K twarej noweho ſudniſkeho twarjenja ſ pokodnja nowych kaſarmow je ſo ſrjedu prěni kopacź ſaſtajił. Wuwjedźenje twara je ſo twarſkemu miſchtrej Robertej Scheibje pſchepodało.

S **Budyſchina.** Budyſka „Bjeßada“ ſrjedu po jutrach w Budyſkej tſěleŕni „dźiwadłowy wjeczor“ wuhotuje. Jako hoſczi je ſebi ſobuſtawy Radworſkeje „Meje“ pſcheproßyła, kotrež ſu ſo poſkicźiłe, wjeßelohru „Na wumjeńku“ pſchedſtajecź. Tale hra je ſo prěni krócź pſched krótkim w Radworju na jewiſchczu pokaſała a ſo tam mnohim poßkucharjam ſpodobała.

— Nalětnje kontrolſke ſhromadźiſny budźa wot 1. hacź do 4. haprleje w Budyſchinje w reſtawraziji „Albertſkeho dwora“, 5. haprleje dopołdnja 20 mjeńſchin. po 8 hodźinach w Budeſtezach, 7. haprleje w Scherachowje, 8. haprleje w Hornjej Wjaſońzy, 9. a 10 haprleje w Biſkopizach, 11. haprleje dopołdnja ¾11 hodźin a popołdnju ½2 hodźin w Njeßwacźidle, 12. haprleje dopołdnja w 9 hodźinach a ½11 hodźin w Klukſchu, 14. haprleje dopołdnja w 9 a ½10 hodźin we Worzynje. S mużſtwow ſe Zidowa a Budyſchina maja na kontrolſke ſhromadźiſny pſchińcź wutoru 1. haprleje dopołdnja ½8 hodźin lětnikaj 1889 a 1890, 1. haprleje dop. ¼10 hodźin lětnikaj 1891 a 1892, 1. haprl. dop. w 11 hodź. lětnikaj 1893 a 1894, ſrjedu 2. haprleje dop. w 8 hodź. lětnik 1895, 2. haprl. dop. ½10 hodźin lětnik 1896, 2. haprl. dop. ¼12 hodź. lětn. 1897, ſchtwórtk 3. haprleje dop. w 8 hodź. lětnik 1898, 3. haprleje dop. ¾10 hodźin lětniki 1899, 1900 a 1901.

— Wo żeleſnizu ſ Budyſchina do Běkeje Wody ſo wobydleŕſtwo Budyſchina hižo dawno prózuje. Deputazija Budyſkeje měſchczańſkeje rady a měſchczańſkich ſaſtupjerjow dyrbi finanzneho miniſtra wo nuſnocże tehole żeleſniſkeho twara pſcheßwědczicź. Pódla teho je ſo wubjerk, ſ 15 muži wobſtejazy, wuſwolił, kotryż ma twar żeleſnizy ſpěchowacź.

— Po namjecże Budyſkeje twarſkeje jednoty je Zitawſka pſchemyßłowa komora ſcźěhowazym polěram a pomoznikam jich dołholětne dźěło pſchipóſnawſchi cźeßne diplomy wudźělika:

Murjeŕſkemu polěrej Moritzej Heymannej w Budyſchinje, 28 lět pola wyſchſcheho miſchtra Rob. Scheiby; cźěßli Khorli Auguſtej Kobani w Kſchiwej Borſchczi, 27 lět pola miſchtra Guſty Lotzy; murjeŕſkemu polěrej Franzej Friſchej ſ Budyſchina, 26 lět pola miſchtra Khorle Schneidera; murjeŕſkemu polěrej Fr. A. Wobſtej ſ Wjaſońzy, 25 lět pola miſchtra Adolfa Kaupa; cźěßli Ernſtej Halmje ſe Zidowa, 25 lět pola miſchtra Adolfa Kaupa; murjeŕſkemu polěrej Hermannej Měrcźinkej ſ Budyſchina, 27 lět prjedy pola miſchtra Fr. Mörbitzy a nětko pola ßynow; cźěßli Fr. A. Schönje ſ Budyſchina, 30 lět pola miſchtra Tr. Holbjana a cźěßli G. A. Opitzej ſ Budyſchina, 28 lět pola miſchtra Tr. Holbjana.

— Hdyż ſo na nahe drjewo hrima, nowa ſyma pſchińdże, wjedrowuſtojni praja. Prěni nalětni dźeń je nam po kraßnym ſłónczným wjedrje wjeczor ſyłne hrimanje pſchinjeßł. Duż ſnadź nětko ſaſo khłódniſche wjedro dostanjemy. A to by jara dobre było; pſchetoż pſchi tajkej cźoplocze, kajkaż bě ſaůdźeny tydźeń, bychu ſo roſtliny w roſcźenju a roswiczu pſcheknwatałe.

— Wuhlo ſo ſaſo potuńſchi. W Zwikawſkim wuhlowym reverje je ſo płaczińa ſa dwójny wós wo 6—8 hr. ponižiła.

— (Njekraßnik.) 18. měrza ſu Budyſzy poliziſtojo dźěłacźerja Herzoga ſ Něcźina ſajeli. Wón je pjecża jenu pjecźlětnu holcźizu ſe żitnych wikow na tſělnik wabił, ſo by ſ njej njekaſanſzy wobkhadźał. Na ſboże wón ſwój wotpohlad njeje dozpił. Herzog je hižo woſpjet dla wumozowanja żónſkich a paduchſtwa dla khoſtany. Straſchneho cźłowjeka ſu fotografowali a měrili.

Powjeſcże ſe ſerbſkich ſchulow. K jutram pſcheßydla ſo knjes wucźeŕ Kruſchwiza ſ Myſchez na Zidow, na jeho dotalne měſtno je ſo knjes Krawz ſ Bórka do Myſchez powołał. Bórkecźanſka ſchula ſo ſ knjeſom Lolkom ſ Hermanez wobßadźi. Knjes Albert ſ Budeſtez do Hucźiny póńdże, a na wopak Hucźinjanſki pomozny wucźeŕ do Budeſtez. Knjes Wiederwach pſcheßadźi ſo ſ Minakała do Klukſcha, a knjes Kopta ſ Klukſcha do Minakała.

Se **Zidowa.** S dalokowidomnym wóhnjom ſo wutoru wjecźor ¾8 hodźin Zidowcźenjo wuſtróżichu. Se ſtareje ſe ſkomu kryteje Marxez bróżnje a wumjenka płomjenja wyßoko k njebju ſapachu; wone na napſchecźnu ſtronu dróhi pſcheſtoczźiwſchi domſke, hródże a bróżni prjedawſcheho kowaŕſkeho miſchtra Młynka a ſwudowjeneje Ramſchowcje ſapalichu a do procha a popjeła pſchewobroczźichu. Każ Marxez běchu tcź Młynkez a Ramſchez twarjenja ſe ſkomu kryte a jara ſtare. Rólneje a domjazeje nadoby je ſo mało ſpaliło, jenoż Marxez młócźaza maſchina je ſo ſ wóhnjom ſniczźiła. Młynk a Marx mějeſchtaj ſwoju nadobu pſche wohnjowu ſchkodu ſawěſcźenu, Ramſchowa pak ma zyku naſtatu ſchkodu ſama njeſcź. 83lětnu wot 1869 ſwudowjenu Ramſchowu a jejnu wot lěta 1889 khoru dźowku je teho dla wohnjowe njeſboże najcźeżſcho potrjechiło. 18 ſykawow, kotrež běchu na haſchenje pſchijěłe, njemóżachu Ramſchez twarjenja wóhnjej wukhowacź. 80lětneho, na wobej noſy wokhromjeneho prjedawſcheho kowarja Młynka, kotryż je pſched tſjomi njedźelemi hromadźe ſe ſwojej mandźelſkej ſloty kwaß ſwjecźił, dyrbjeſche wohnjowa wobora ſ domſkeho wunjeſcź. W ſtwicźzy ſwojeje nehduſcheje kowarńje je wón hacź na dalſche hoſpodu namakał. S wohnjowych ſykawow, kotrež ſu na haſchenje pſchijěłe, je ſebi Scźijecźanſka prěnje myto dobyła. Pilnemu njewuſtawazemu dźěłanju jejnych mużſtwow maja ſo woßebje dźakowacź, ſo je ſo hakle pſched dwěmaj lětomaj nowa natwarjena Kulkez khěża, kotraż w najwjetſchej bliſkoſcźi Marxez bróżnje ſteji, wohnjej wobróła.

S **Dźiwocźiz.** Tudomne ſchulſke měſtno ſo 1. meje wuprózdni. Pódla darmotneho wobydlenja a wużiwanja ſahrody ſo wucźerjej 1200 hr. ſakładneje mſdy a 165 hr. ſa roswucźenje w turnowanju a pokracźowanſkej ſchuli płaczi.

S **Korſymja.** K jenej tudomnej żónſkej hižo dlějſchi cźaß cźłowjek ſe Scherachowa na żeńtwu khodźi. Wón by zyle ſchwarny nawożenja byk, hdy by jenicźki brach na ſebi njeměk, ſo je jemu jena żona hižo pſchiwěrowana. Żandarm bě teho dla Scherachowcźanej ſa pjatomaj a jemu wſchelake wobcźeżnoſcże cźinjeſche, hdyż jeho w Korſymju na dyrdomdejach nadeńdże. Salubowany pak ſo ſ tym njeda wottraſchicź. Wóndano jeho ſaſo raz luboſcź do naſcheje wſy pſchihna. Sſwoju lubu drje doma njenadeńdże, tola dokelż wjedźeſche, kak ſo ſamki wocźinjeja, jemu njebě cźeżko, ſo do jejneje ſtwy dobycź. Hižo pak ſaſo żandarm ſa nim ſlědźeſche, ſo by jemu jeho luboſcź kaſyk. Duż ſo wón do kſchinje ſwojeje lubeje ſkhowa, ſo by tam měr pſched njewuſtatym cźuſchlakom měk. Hdyż pak bě ſalubowanz lědma w kſchini ſwoje ſtawy trochn wupſcheſtrěk, na dobo kſchinine wěko ſaſchnapny, a Scherachowſki wuj bě ſo każ myſch w paßlach popadnył. S woprědka njemějeſche wěz ſa ſtraſchnu, myßleſche ſebi, ſo budże móz ſamk wot nutſka wocźinicź. Tola tu bě wſcho prózowanje podarmo. Duż ſo ſ nohomaj a ſ khribjetom ſe wſchej mozu do kſchininych ſcźěnow ſapjeraſche, ſo by je wutłóczźił. Ale ach, ſcźěny běchu ſ tolſteho khójnoweho drjewa dźěłane a ſo njedachu pſchekamacź. Cźim dlěje pak ſalubowany w kſchini tcźeſche, cźim bóle ſo jemu cźeżko dychaſche. Bórſy wón w tużnej cźeßnoſcźi ſa cźerſtwym powětrom hrabaſche, każ karp na pěſku ſa wodu. Sawrjeny w ſmjertnej ſtyſknoſcźi każ kłudny rejeſche a ſ nohomaj a rukomaj do kſchinje pjerjeſche. Podružniżny, w tej ſamej khěżi delka pſchi ſemi bydlaży, na ſboże buchotanje a wo pomoz wołanje ſaſłyſchachu. Hdyż pak chżychu do jſtwy ſtupicź, durje ſamknjene namakachu. Duż dyrbjachu ſebi rěbl ſtajicź a ſ woknom do jſtwy ſaleſcź. Se ſekerami lſchinine wěko roſrubawſchi Scherachowcźana ſe ſmjertneho cźeßna wuſwobodźichu. Běſche najwjetſchi cźaß. Jeho cźěło ſo hižo módrjeſche a na hubje jemu běła pěna ſtejeſche. Budźiſche-li pomoz hiſchcże khwilu na ſo cźakacź daka, budźiſche ſo wón ſacźknycź dyrbjał. Wot ſwojeho khodźenja ſa ſakaſanymi dyrdomdejemi budże nětko ſalubowany Scherachowcźan nadźijomnje wulěkowany.

S **Cźornych Noßliz.** W hródźi tudomneje Miliz żiwnoſcże je ſo póndźelu rano pſchi ſamym wſchón ſkót ſaraſył. Do hródże ſtupiwſchi ſo hoſpodaŕ dohlada, ſo ſo hródżiny wjerch puka a dele

dawa. Duž rucže skót wotwjasa a s hródže wuhna. Bližschi wokomik, hdyž bě žo to stako, zyky wjerch s wulkim hrimotom dele wrješny. Kaž s Božim dźiwom bě žo hospodar se žwojim skotom njesbožu wukhowak.

Z **Khwaczicz.** Hižo naschi žerbšzy prjedownizy žo na dolhich symskich wječorach rad skhadźowachu. Na tychle žwojich skhadźowankach, tež bježdy mjenowane, žebi saradźachu, žwoje naschonjenja wumjenjejo a žo powučejo. Na tule pěknu towarschnosć naschich wótzow pokasujo nasch knjes pschedžyda wotewri poždleni nasch žwójbny wjeczor, prěnju njedželu t. m. wotměty. Nasch wyžokodostojny k. farar Sarjenk naschu wot žerbskeho luda s pschebohatej žyku wopytanu skhadźowanku se žwojej pschitomnosću počeschi, so by nam pschednoschował. „Sswjaty kschiž" bě jeho pschednoschka pschedmjet, pschiměrjeny nětčišchemu kóždemu wěrnemu kschescijanej khutnemu póstnemu čaže. Wjedžo naž do dalokeje starodawnosće, do pschedkhrystužowych čažow, nam wyžokodostojny knjes pschednoscher powjedasche, kak je tehdom kschiž byl nastroj, hrosnischeje dženžnischeje schibjenzy, wotprawnischčžo sa slóstnikow, doniž nasch sbóžnik na nim njewudycha žwoje žwjate žiwjenje sa wumóženje čžlowjestwa. Wón wopiždowasche a wukožowasche nam snamjo žwjateho kschiža a snamjenja wo nim w žwjatym piždmje, w Božej stwórbje. Sskyschachmy powjesće a powjedanja wo žwjatym kschižu s prěnich čažow kschescijanstwa a se stawisnow po Khrystužu, kajkež žu nam zyrkwinsky wótzojo sapiždawschi, sakhowali. Sskuchachmy na pschednoschk, dych sadžeržawschi, tak jara naž sajimowasche, tak jara žo nam spodobasche. Wuprajamy tu wschěch pschipožkucharjow nutrnu prósstwu, so chzyk žo pschednoschk žnano w „Pomhaj Bóh" wotčischčeć. Do a po pschednoschku sanoschowachmy spěwy, kotrež k. wučer Andrizki s Radworja na piano pschewodźesche. Nasch zyrkwinski wučer k. Rybak bě khorowatosće dla sadźěwany. Dwě knježnje porjenschowaschtej naschu bježadu s pschednoschowanjom wjazorych kražnje spěwanych spěwow. Jeju uan, stary žerbski wojak, napominasche naž s hlubokosačutymi žlowami, žebi wažicz, žo džeržeć žwojeje maczerneje rěče, kotrejež nježnje pschemózazy wliw je sačul, jako s krawneje wójny domoj žo wróčži, a jeho macz a jeho pschečel se žerbskim „Pomhaj Bóh" jeho witaschtaj. Wutrobny „Saplacz Bóh" wschěm, kotsiž žu nasch „Sswójbny wjeczor" tak sdobnje wuhotowacz a porjenschicz pomhali. Hischče dolho wobdźělnizy budža spominacz na tele rjane hodźinki w žerbskim towarstwje.

S **Lupjanskeje Dubrawy.** Sandźenu njedželu žu žiwnosćerja Weißhorna dla skučenja njekasanstwa a hrubeje njewuschnosće sajeli a do Budyskeho žudniskeho jastwa wotwjedli.

S **Wjeleczina.** Sandźenu njedželu wjeczor je w towarstwje sa ludowe sdźělanje nasch knjes farar dr. Rencz pschednoschk wo knžiskich stawisnach a wo Korsynskim rubježnym hrodže měl. Wschitzy pschitomni s wulkej napjatosću na sajimawy pschednoschk požkuchachu.

S **Běłych Noßliz.** Tudomnemu wotročkej Janej Augustej Cžeßli, na prjedawschej Radzez a nětko Libschez žiwnosći w Běłych Noßlizach 33 lět žkužazemu, je direkzija ratarskeho wokrjeßneho towarstwa w Budyschinje postoczanu žlěbornu medaillu spožčika.

S **Khrósčiz.** Po poručnosći wokrjeßneje schulskeje inspekzije ma nascha schulska gmejna nowe schulske twarjenje hischče do nasymy natwaricz. Město nětčišchich dweju rjadownjow smeje nowa schula tsi rjadownje. Duž budže žo sa naschu schuln k lětu tež tsecži wučer postajicz dyrbjecz. Wo městnje, na kotrymž dyrbi nowe schulske twarjenje stejecz, žo hischče wuradźnje.

S **Wolbramez.** Wutoru tydženja je 21lětny skakar Khorla Thomas žwoju macz s murjerskim hamorom sarasył. Hižo dlejschi čaž žo na maczernym mordarju snamjenja duchakhorosće pokasowachu. Poždlenje njedžele bě žo jeho khorosć tak pohórschika, so měješe jeho nan sa nusne, žebi wot gmejnskeho pschedstejiczerja straznikow sa njeho žadacz, kotsiž žo tež stajichu. Duchakhory na wjelemyžlnosć czerpjesche a sdasche žo njestraschny bycz. Wutoru pschipoldnju khoreho macz do pinzy po běrny sa wobjed džesche. To khory pytnywschi žo sa njej kradny a sady žebje stwine durje samkny, so njemohlaj nan a straznik sa nim pschińcz. Teho runja tež dwoje khežne durje samkny a potom sa maczerju džesche a jej s hamorom sadny nop rosbi, tak so běchu s džela mosny widźecz. Njesbožowna žona hnydom wumrje. Ssužodža bludneho wuwjasachu a jeho tak njeschódneho sčinichu. Džeń posdźischo duchakhoreho do Budyskeho jastwa wotwjedžechu.

Se Zitawy. Wikowarja Jägera s Oybina, kotrž je 20. jan. t. l. žwoje mlódsche dźěczo skónzowak a žwojeju starscheju hólzow a žebje žameho moricz spytak, žu póndželu se Zitawskeje měschczanskeje hojerne puschczili a jeho hnydom do pschepytanskeho jastwa Budyskeho hamtskeho žudnistwa dowjedli. Jäger bě jara poražený a wótsje plakasche. Rany, kotrež je žebi pschi schiji a pschi shibadle lěweje ruki narěsak, žu sažike, tola bě jeho ruka hischče swobalena. Jäger budže žo pscheď Budyskim pschižažnym žudom dla žwojeho krwawneho njeskutka samolwicz dyrbjecz. Jägerowa žona, na kotruž tukaja, so je s wotpohladom žwoju thežu sapalika, je hischče pschezo w žudniskim pschepytanju. Dla jejneho sajecza bě Jäger na njesbožownu myžl pschischok, žwoje džeczi a žebje žameho moricz. Njesbožownaj hólzaj staj hischče w hojerni.

Se Zitawy. Wojak Max Neumann s tudomneho pěschkowskeho regimenta je žo se žwojej žlužbnej tsělbu njesbožowneje lubosče dla satsělik.

S **Trupina.** Tudomneho žiwnosćerja Jana Janascha, kotrž je 30 lět njepschestawajzy sastojnstwo schulskeho pschedstejiczerja sastawak, je kral. wokrjeßna schulska inspekzija w Budyschinje s pokhwalerskim piždmom wusnamjenika.

S **Draždžan.** Wójnski žud 3. divisije je w tajnym žudženju 43létneho hejtmana Kurta Ambrosija Kruga s 13. pěschkowskeho regimenta czižko 178 w Kamjenzu dla njepožkuschnosće, njepraweho wosjewjenja žlužbneho pschipowjedženja, skučeneho shromadnje s podstajenymi, a dla skschiwdženja jeneho podstajeneho k jastwu na 6 měžazow 3 njedžele a k wustorčenju s wójska saždźik. Ssobuwobskorženymaj, feldweblej Hammerej a seržantej Měrischej, dla pschipomhanja k njepožkuschnosći žo tydžeń a 1 džeń mileho arresta napoloži. Tak wjele hacz je žo nashonilo, hkowna wina hejtmana Kruga w tym wobsteji, so je tjelne knihi wopak wjedł.

S **Korez.** W tudomnej Valentinez filzowej fabrizy je schtwórtk tydženja džělacžeŕ Hugo Heiuzelmann do kótka, s horzej wodu napjelnjeneho, padnył. Wón mějesche telko mozy, so mózesche s kótka wulěsčz a žo do žněha czižnycz. Wobžaromny bě pak žo tak czežko woparik, so nasajtra na to w hojerni wumrje.

Přilopk.

* W Sskanknowje je we Weberez žomotarni 40létny džělacžeŕ Anton Hesse s tym do njesboža pschischok, so žo krótko do žwjatoka se žwojim schórzuchom do maschiny saschmata. Bohu žel jemu hnydom na pomoz njepschiňdžechu. Duž mózachu jeho jenož morweho s maschiny wuczahnycz. Wón žonu a pjecz njewoczehnjenych dźěczi sawostaji.

* (Luby a luba žo satsělikoj.) W Lindže pola Plauena w Vogtlandskej je 36létny džiwadlownik Wedell žebje a žwoju lubu satsělik. Wedell bě žo do džowki džiwadloweho direktora, w kotrehož trupje wón hrajesche, salubowak. To pytnywschi direktor Wedella hnydom puschczi a žwoju džowku na žwoju villu do Lindy póžka. Wedell sa žwojej lubej do Lindy jědžesche a tam pschi njej pschebywasche. Direktor, kotremuž bě žo wo tym powjesć daka, teho runja do Lindy pschijědže. Hdyž do bliskosće žwojeho doma pschińdže, wón schtyri krócz žo wutsělicz saždkyscha. Skoku po skhodže do jstwy žwojeje džowki pschiběžawschi žo jemu žakožny napohlad poskicži. Jeho džowka na sofje leżesche a bě žo se subami do sofoweho poczehnjenja sakuška. Wona bě morwa; kulka s revolvra, do spanja tsělena, bě jejnemu mlodemu žiwjenju kónz činika. Pódla njeje džiwadlownik Wedell leżesche. Wón bě teho runja morwy. Na njeho bě hrósbno hladacz. Wedell bě spytak, žebi najprjódzy kulku do czoka tsělicz. Kulka pak bě žo wotraska a bě do wjercha sajěka. Potom bě hischče wón dwójzy do žebje tsělik a žebi wobej woczi pschetsělik. Na blidže pižmo leżesche, kotrež něhdže žlowa wopschijesche: „Mój luby nano! Wodaj mi! Njemóžu hinak. Džakuju žo tebi sa wschě dobroty." Tež pola Wedella žo někotre pižma namakachu, s kotrychž bě widźecz, so staj njesbožownaj žmjercz dobrowólnje pytakoj.

* (Na sczekkosczż wumrjeka.) Jena žlužobna holza w Halberstadtu, kotruž bě sczekky (skaženy) pož skužak, je na sczekkosczż wumrjeka. Wona bě pscheposdže w Pasteurskim wustawje w Barlinje pomoz pytaka.

* (Wopak srosumjena mobilisazija.) W tu khwilu žo reservistam pschikasy sczelu, w kotrychž žo jim k wjedženju dawa, na kotre město měli žo pschi mobilisaziji sencz. Jedyn wjeßnjan pola Glauchawy, kotrž žobotu tajku pschikasnju dosta, w kotrejž bě „tsecži mobilisazijski džeń" mjenowany, měnjesche, so je nětko wójna wudyrika. Sso se žwojimi lubymi na hnujaze waschnje roszohnowawschi a žo se wschelakej potrjebu sastarawschi, kotruž mohł we wójnje trjebacz, nasch reservist póndželu rano na Glauchawski tsělnik pschi-

cźeže a žo njemało džiwasche, hdyž na wulkim městnje hewak nikoho njenadeńdže. Khwilu počakawschi, wón do korčmy džěsche, hdźež jemu korčmař „tsečźi mobilisazisti dźeń“ rosjaßni. Wulzy swjeßeleny žo wón na domojpucź nastaji; jeho lubi jeho nanajwutrobnischo domoj witachu.

* Załožnu žmjercź je 18-lětny samkař Ota Rischka w elektriskej dźěłarni w Starej Darbni poczerpił. Jenu maschinu puschczźiwschi žo wón wobßuže a žo s zylindrowej pěstu k sczěnje stłóczi. Wbohemu cźlowjekej žo wutrobno pschestorczi, tak so wón sa nękotre wokomiki wumrje.

* Pschißažny žud we Wrótßławju je dźěłacźerja Zimmermanna, kotryž je na žwoju žonu saßwěcźenu petrolejowu lampu cźißnył s cźimž je žo žona žmjertnje wopalika, k khostarni na 8 lět sažudźił.

* S rosbuchnjenjom jeneje granaty je žo žrjedu wjeczor w jenej khěži na Dalldorfskej drósy w Barlinje wjetsche njesboże stako. W pinzy spomnjeneje khěže murjeŕ Holnak se žonu a 4 dźěcźimi bydli. Žona s warjenjom a starym želesom wikuje. W hromadže želesa bě tež nějhdže 15 puntow cźežka granata, kotraž je žo najskerje na nějakim artilleriskim tšelniku pola Barlina namakała. Njewjedžo, so je granata hischcże pjelnjena, žo Holnakowa do teho da, so by s granaty wokojany mantl wotschkrěła. Mjes tym so wona pschi pjezaku žedžo běrny bělesche, granata se satraschnym hrimotom rosbuchny. Pjezak žo rostorha a jeho kruchi do wschěch stron rosleczichu. Zyły dom žo satschaßy, a žamo w hornich poskhodach žo khamory a blida spowalachu. Wustróženi podružnizy Holnakowu s krwju polatu na dnje leżazu namakachu. Jejna zyła lěwa wobliczowa pokojza bě žałožnje roskhartowana. Tež Holnakoweje jědnacźelětny žyn, kotryž bě w kuchini, hdyž žo njesboże sta, je žo cźežko na hłowje a rukomaj sranił. Macź a žyn staj žo do hojeŕnje donjeßkoj. Małej dźěsczi, kotrejž w spanskej komorje spaschtej, stej njesranjenej wostałej. Polizija je rosbuchnjenu kulu žobu wsała. Wona je na sboże žwoju móz woßebje dele stožika a wulku dźěru psches pjezak do dna wudyrika.

* (Hróßbny skutk bludneje.) W Mühlhausenje pola Bamberga žo kucharka tamnischeho lěkarja dr. Scheidiga njejabzy wobkudniwschi s petrolejom wobla, potom na lubju dźěsche a tam žwoju drastu sapali. Wona žo hnydom s płomjenjom palesche a wo pomoz kschicžo po skhodže dele cźerjesche. Lěkař, kotryž rucže domoj pschińdže, płomjenja saduży, tola wobžaromna bě žo hižo tak cźežko wopalika, so lědma żiwa wostanje.

* Wo žamomordarstwje młodeje duchakhorcje holzy žo s Harburga pische: Tudomnaj tu hižo dołho bydlazaj samóžitaj mandźelskaj Cottini s Italskeje měješchtaj dwě džowzy, 17 a 19 lět starej. Starscha bě duchakhora. Hdyž bě njedźelu wjeczor młódscha na khwilu woteschła, so by něschto tworow nakupowała, starscha žotra tónle cźaž wuži, žebi żiwjenje wsacź. Wona žebi po khanu petroleja dźěsche, petrolej do koža liny a žo do njeho lehnywschi kožo sapali. Sso domoj wrócźiwschi młódscha žotra njesbožownu we womorje psched kožom leżazu a žałožnje wopalenu namaka. Wobžaromnu holzu do hojeŕnje donjeßechu, hdźež wona bórsy po tym wumrje.

* (Saßypnjenje mosta w Wuheŕskej.) Psches rěku Tißu wjedźazy wulki drjewjany móst pola Zenty je žo póndźelu najskerje pschi semjerżenju saßypnył. W wokomiknjenju saßypnjenja pod mostom wulka parna tworowa łódź jědźesche. Cźežke mostowe hrjady s njeßměrnym hrimotom na łódź wrjeßnychu, ju dospołnje rosrasychu a pod wodu storczichu. S łódźnikow žu žo kaž s Božim dźiwom wschitzy hacž do jeneho matrosy wukhowali; woni žo do wody wjerhnychu a žo s rěku dale cźerjachu, doniž płuwajo brjóh njedozpichu.

* (Dźěsczi s lokomotivu morjenej.) S Budapesta piżaju: W Mezö-Laborczu je žo na żelesniskim sastanischczu žałožne njesboże stako. Jena žona se žwojimaj dźowczicźkomaj, dwójnikomaj, na dwórnischczu na cźah cźakasche, s kotrymž chzyšche do Krakowa jěcź. Hdyž žo cźah pschibliži, jena holczka pscheblisko pschi koliji stejesche a žo s lokomotivu shrabny. Ssotra chzyšche ju k žebi storhnycź, tola wona žo teho runja pschejědže. Macź je s bolosczemi a stróżelemi wowrótnika.

* (Pschekschiwjenje pschi Budapeststej nalutowarni.) Pokładnik tuteje nalutowarnje, Adler, je 30,000 schěßnakow pschekschiwiwschi cźekнył. Nalutowarniny direktor Augenstein je žo teho dla satsélił. Hdyž bě žo powjesćź wo Augensteinowym žamomordarstwje rosschěrika, ludźo, kotsiž žu nalutowarni pjenjesy dowěrili, s hromadami po žwoje pjenjesy pschikhadźachu. Tola wschě durje a wokna běchu sawrjene. Dźeń posdźischo žu žo ludźom jich pjenjesy wupłacźike.

* Wulki woheń w Parisu je na drósy Mont-Martre wjele khěžow wupuscźił. 4 wožoby žu do njesboża pschischke. S rospadankow žu swuhlene cźěło 80-lětneje žónskeje wucźahnyli. S wohnjom je žo sa nějhdže 20 milijonow hriwnow schkody naczinilo.

* Towaŕstwo stolětnych w Londonje wobsteji. Wone je wóndano komißiju pomjenowało, kotraž dyrbjesche najstarscheho cźłowjeka na semi wuhlědźicź, so by žo jemu cźežne pschedžydstwo poskicźiło. Jako najstarschi cźłowjek je žo 136-lětny měschczan Isaias Radowski w Moskwje spósnał. Wón hischcże zyle derje widźi, tola žo džiwa, so počzina cźežko žłyschecź. Wón wjele kuri a małko pije. Wón pjecža njeje sa žwoje zyke żiwjenje khory był. Jeho nan je 120 lět dozpił. Najstarscha żónska je 117-lětna Nancy Hollifieldowa w Ameriży. W Jendźelskej je najstarscha wožoba 109-lětna Margareta Nevowa. Wona je hischcże dospołnje duchownje strowa. Wona žebi s rědka nawoczi bjerje, hdyž nowiny cźita a žo jenož druhdy na kij sepjera, hdyž žo wukhodźuje. Khorla Richards, kotryž je 102 lécźe stary, ma napohlad 60lětneho cźłowjeka a je žo hakle psched dwěmaj lětomaj teho wostajił, wschědnje na konju wujěchacź. Nětkole wón wob měßaz jenož ras abo dwójzy wujěcha, tola żenje bjes kwětki w kneflowej dźerży. Wón njeßměrnje wjele zigarow kuri. Pschi Waterlooskej bitwje je žo wón jako kadett we Wellingtonowym generalnym stabje wobdźělił. Najspodźiwnischi wschěch stolětnych pak je cźłowjek, Dnaper rěkazy, kotryž je 104 lěta stary a we Widney Wood bydli. Wón je zygan, kotryž je žo wokołocźahazeho żiwjenja hakle žwój stolětny narodny dźeń wostajił. Wón je wot młodosczе rad schkleńczku wupił a je skoro wschědnje troschku pjany. Hewak pak je wón strowy, ani nawoczow ani kija njetrjeba a wótsje s jaßnym hłosom spěwa. Jeho macź je 108 lět stara wumrjeła. Wón ma žwojeho žyna pschi żebi, 83lětneho „młodźenza“, kotryž wubjernje rejwa.

* Se žałožnym žamomordarstwom je żebi husar W. Hahn w Stendalu żiwjenke wsał. Sa wczerawschim žo wón s kasarmow wotßali so by, kaž praji, jeneho pschecźela wopytał. Na sajtra žo wón na żelesniży psched lokomotivu cźißny, kotraž jemu hłowu wotjědže. Hakle nękotre hodźiny hłowu pytawschi ju skónczńje namakachu; lokomotiva bě ju daloko žobu wsała. Hahn bě dobry wojak. Njesbožowne žwójbne należnosczе žu jeho pjecža k žamomordarstwu pohnuke.

* (20,000 krónow = 10,000 schěßnakow w žłomniku.) 9. měrza w Wiuje Hanu Sswobodowu pohrjebachu. Po jejnej žmjercźi w žłomniku jejneho koža 20,000 krónow namakachn. Sswobodowa, kotraž je khudobnje żiwa była, njeje żenje nikomu žwoje kožo póscźekacź dała a k kožu nikoho pschipuschcźika. Pjenjesy drje jejny muž dostanje, wot kotrehož je hižo dlějschi cźaž dźělena żiwa była.

Hudanczźy.

277.

Hdže s wjelkom wowza bydlesche,
Hdže sholbjom schkraholz wbjeßadźe?
A law bě pschecźel jelenja,
A mjedźwjedź towarsch jehnjecźa?
Ach bohužel, so tajki kraj
Wjaz nihdže njeje na žwěcźe —
Kak rěkasche tón słoty raj,
Kiž tajki pokoj hajił je?

278.

I w lěßach kerk a sahrodach,
Rad hižo měrza sakcźěwa,
A cźerwjene we haložkach
'żno prjedy liscźe kcźenje ma;
Dźě stara cźeta rěkasche
Jom: „Dźěcźko prjedy macźerje.“—
Ssy widźał ty jón nějhdže žnadź,
A žłyschał hinak mjenowacź?

Wuhudanczźy s poßledniejho cźißła:
275. Bow, row, kow, schow. 276. Hana, Hanas.

Sa nowy Macźicźny dom

je žo w lécźe 1902 dotal nahromadźiło: 651 hr. 46 np.

Dale žu sa njón darili:

W „Katholskim Póßle“ cźißło 12. lěta 1902 hižo kwitowane:

Radworska płatowa komißija: Knjes W. s Kamjeneje 1 hr., knjes Z. s Bronja 1 hr., dobycźk na dopruhowanju 1 hr. 65 np. = ... 3 = 65 =

Hromadže: 655 hr. 11 np.

S džakom kwituje a dalsche dary pschijimuje

farjadnistwo Macźicźny Serbskeje.

Drjewowa awkzija.

Na **Sderjanskim tachantskim revěrje** ma ßo **pónd̄zelu 24. měrza dopołdnja wot 9 hod̄zin**

něhd̄že 240 khójnowych płotowych ryhelow,
50 = krutych hromadow,
20 twjerdych walcźinowych hromadow a
196 rm. twjerdeje a mjehkeje walcźiny

se ſwucźenymi wuměnjenjemi na pſcheßad̄zowanje pſchedawacź.

Shromadźisna w drjewiſchcźu 16. wotd̄źělenja pola Sderje.

Hajniſke ſarjadniſtwo.

Drjewowa awkzija

Pónd̄zelu 24. měrza dopołdnja wot 9 hod̄zin ma ßo **w knjeźim Dubjanskim lěßu**

159 cźiſcźenſkich dołhich hromadow

ſ wuměnjenjemi na pſcheßad̄zowanje pſchedawacź.

Shromadźisna w hajnkowni.

Krecźmar.

Drjewowa awkzija.

Srjedu 26. měrza 1902

ma ßo na **Nießwaczidliſkim majoratnym hajniſtkim revěrje** na měſtnje ßamym ſcźěhowaze palne drjewo na pſcheßad̄zowanje pſchedawacź:

40 rm khójnowych palnych ſchcźěpow,
60 = = = kuleczkow,
30 = = = pjenkow,
80 = khójnoweje walcźiny,
80 = khójnowych a
80 liſcźowych dołhich hromadow

w drjewiſchcźu w Kocźiz hacźe 37. wotd̄źělenja a cźiſcźenſke drjewo 30. wotd̄źělenja w Dubinſkim hacźe pſchi Njeßwaczidlſko-Kołßlowſkim pucźu.

Shromadźisna dopołdnja w 9 hod̄zinach w drjewiſchcźu 37. wotd̄źělenja pſchi Kołßlowſko-Rakeczanſkim pucźu.

Hajniſke ſarjadniſtwo.
H. Nieprajchk.

Awkzija palneho drjewo
na Wujeźkowſkim revěrje.

Wutoru 1. haprleje (3. dźeń jutrow) **pſchipołdnju w 1 hod̄zinje** ma ßo **we Wujeźkowſkim hoſcźenzu** na pſcheßad̄zowanje pſchedawacź:

30 rm twjerdych, 53 rm mjehkich ſcheźěpow
7 = = 68 = = klumpachow,
83 = = 789 = mjehkeje walcźiny (hałoſowych hromadow),

38 dołhich hromadow twjerdeje walcźiny.

Drjewo je pſchihotowane w 30. wotd̄źělenju a na Něcźanſkim pſchikupjenym, kaž tež jenotliwje w 25., 26., 27., 30. a we wobrubjenjach 32. a 36. wotd̄źělenja.

Schtóž chze ßebi drjewo wobhladacź, proßy ßo, ſo by pſcheßad̄zowanſki d̄zeń rano w 9 hod̄zinach k Wujeźkowſkej hajnkowni pſchiſchoł.

Měſchcźanſke hajniſtwo we Wujeźku, 16. měrza 1902.

Wyſchſchi hajnik **Bluhm.**

W **Maleſchezach** je **ziwnoſcź** cźo. 42 ſ 19 kórzami pola a łuki ſ zyłym ziwym a morwym inwentarom ſtaroby dła na pſchedań. Wopalna kaßa 614 mk. wucźini. Wſcho dalſche je tam ſhonicź.

Ziwnoſcź ſ něhd̄že 30 kórzami ſ dobrymi a wobſchěrnymi twarjenjemi je ſe ßwobodneje ruki na pſchedań. Dalſche je pola wobßed̄zerja w Hnaſchezach cźißło 15 ſhonicź.

W Kotezach je **khěźa** cźißło 5 ſe ßadowej a ßołotowej ſahrodu ſa 600 hriwnow ſe ßwobodneje ruki na pſchedań. Dalſche je pola gmejnſkeho pſchedſtejicźerja w Budyſchinku ſhonicź.

Khěźniſka ziwnoſcź
na pſchedań.

W Hod̄źiju je khěźniſka ziwnoſcź cźißło 78 ſ ranej wulkej ßadowej ſahrodu a ſ něhd̄že połſcźa kórzom dobreho pola ſe ßwobodneje ruki na pſchedań. Wſcho dalſche je ſhonicź pola kublerja **Laraßa** w Hod̄źiju cźißło 79.

Korcźmaſkhlamarńju kěź ſa pjekarjow ßo hod̄źaza, hod̄zinu wot Budyſchina, je na pſchedań pſches aktuara ſ. ßk. **Libſchu** w Budyſchinje.

2 zentnarjej
d̄zecźelowcho ßymjenja
ma na pſchedań **Strehla** w Błohaſchezach.

Pſcheßad̄zowanje inventara.

Wutoru 1. haprleje dopołdnja w 9 hod̄zinach budu wſchón ßwój ziwy a morwy inventar, jako **1 konja, 3 kruwy, 1 byka, 3 jałoźy, 2 ßuproſchnej ranzy, 2 běhakaj (ßwini), 3 hoſpodarſke woſy, 1 kucźowy wós, 1 rucźny wós, 1 ßanje, 1 juchowy ßud, 1 hobanku ſ gratom, 1 ſchatowu rólu, 1 butrowanſku maſchinu, 1 dezimalnu wahu, 1 ßyłanjowu maſchinu, 1 cźiſcźazu maſchinu, 1 rěpu roßßyłazu maſchinu, ßnjowe rjebliſny,** wſchón rólny grat jako **płuhi, brony, něhd̄že 30 zentnarjow ßłomy, 50 zentnarjow ßyna, 150 zentnarjow běrnow, 100 zentnarjow runklizy,** kaž tež domjazu a hoſpodarſku nadobu a wjele druheho na pſcheßad̄zowanje pſchedawacź.

Wuměnjenja ßo do awkzije wojjewja.

W Stróži, 20. Měrza 1902. **Auguſt Kuhn.**

W Borſchcźi pola Wólſchiny je **fahrodniſka ziwnoſcź** cźißło 19 ſ 20 jutrami pola, łuki a hole ſe wſchěm inventarom wobßed̄zerjoweje wobſtarnoſcźe dła na pſchedań. Wſcho dalſche je pola **Ernſta Handrika** tam ſhonicź.

Běrny.

Po wjetſchich d̄źělbach **magnum bonum** njewuběrane tunjo pſchedawa

Penther we Walowach pola Lubija.

Probſtajſki wowß

prěni wußyw originalneho pſchedawa zentnar po 8,50.

Herzog we Łahowje.

Wulka d̄źělba

runklizy

je tunjo na pſchedań pola **Rychtarja** w Njeſnarowach pola Lubija.

Schcźěpjene

ßadowe ſchtomiki

a cźiſte dobre

d̄zecźelowe ßymjo

pſchedawa

Jan Wjela w Maleſchezach.

Schatowu rólu

ſe żeleſnymi kołami ma na pſchedań **Handrij Hejtman** w Budyſchinje na ſcharfenſtegu cźißło 2.

Jěſdne koło Brennaborſkeje firmy, jara derje ſd̄erżane, je na pſchedań, teho runja **ſchijaza maſchina** ſa 40 hriwnow. Dalſche je ſhonicź pola **J. Mitaſcha** w Scheſchowje.

Schewſka ſchijaza maſchina je na pſchedań na hłownym torhoſchcźu cźißło 2.

Ruczne woſy
a
d̄zěcźaze woſy

dła pſchetwarjenja tuńſcho pſchedawam, ſo bych je ſkerje wotbył.

Bartuſch na Židowje.

Cześcźenym Sſerbowkam k wjed̄zenju dawam, ſo moja pſchedawarńja **banta a ßerbſkich khapow** njeje wjazy na rózku mjaßoweho torhoſchcźa, ale ſo ßo nětko na **butrowej haßy cźo. 3** w ſbytkowej pſchedawarńi namaka.

S dobom ſbytki wſcheje druźiny tunjo poruczam.

Marja Hanſchowa.

Wucźobnik ßo pyta.

Do ßwojeje pſchedawarńje kolonialnych tworow, ſpirituoſow a zigarow lětßa k jutram wucźobnika ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi pytam.

Hermann Gruhl
pſchi theatrowym měſtnje.

Kowarſkeho wucźobnika
hnydom pyta kowarſki miſchtr **Ernſt Kranich** w Klukſchu.

Wjerćzitu ſchatowu rólu
ma na pſchedań
Ernſt Němczka w Maleſchezach,
twarſka a meblowa tyſcherńja
ſ motorowym cźerjenjom.

Pjaty
wěnz ſpěwow

je wuſchoł, a je ſa 10 np. dostacź **we wudawarni „Sſerb. Nowin“.**

Tam ßu tež prěni, druhi, tſeczi a ſchtwórty wěnz ſpěwow na ſkładze.

Bibliſki pucźnik 1902.

Pjenjeſy ſa roſpſchedate „Bibliſke pucźniki“ njech ßo pſcheczełniwje ſcźelu knjeſej ſararjej **Sarjenkej** w Khwaczizach (Pfarrer **Säring** in Quatitz, Poſt Merka i. S.).

Jakub.

W ßadarſkej a ſahrodniſkej ſchuli w Budyſchinje

ßo lětni ſemeſter **wutoru 8. haprleje 1902** ſapocźnje.

Samolwjenja pſchijimuje a wſcho dalſche rad wukaſuje

pſchedſtejicźer ßadarſkeje a ſahrodniſkeje ſchule
dr. Friedrich Brugger.

Maćica Serbska

změje **srjedu po jutrach, 2. haprleje t. l. w Gudźic hoscenu** w Budyšinje

hłownu zhromadźiznu.

Započatk: popołdnju ½3 hodźin z dypkom.

Dźeński porjad: 1. Rozprawy. 2. Wuradźenje wo postajenju jednotliwych městnosćow dotwarjomneho dźěła Maćičneho domu. 3. Namjety. 4. Wječor 8 hodź. dźiwadło: „Na wumjeńku".

Předsydtwo.

Budyska Bjesada

změje **srjedu po jutrach 2. haprleje**

swójbny wječor

z dźiwadłowym předstajenjom. Sobustawy Radwórskeje „Meje" budźa wjeselohru „Na wumjenku" hrać.

Započatk wječor we 8 hodźinach.

Hodźijska nalutowańja a wupožčeńja

směje swoju **hłownu zhromadźiznu tsećźi dźeń jutrow** popołdnju w 5 hodźinach w Mrózej restawraziji.

Sličbowanje léta 1901 hač do 31. měrza je w pisarni nascheje pokladnizy na wohladanje wupołożene.

Pschedsydstwo.

Burske towarstwo w Rakezach

smeje jutsje njedźelu 23. měrza popołdnju s dypkom 4 hodźin w Gäblerez hosćenzu **poběedźenje.**

Pschedsydstwo.

So by so mylnemu měnjenju na pscheczo stupiło, so sebi baby w Budyschinje a wokolnosczi pschewjele płaczicz dawaju, ma podpisane babinske towarstwo sa trěbne, taxu, wot ministerstwa snutskownych należnosczow 13. junija 1892 wudatu, s tutym wosjewicz.

Baba ma prawo žadacj sa pomoz pschi naturskim porodźe 6—10 hr.,
teho runja sa pomoz pschi naturskim porodźe dwójnikow 7—12 hr.,
sa porod, pschi kotrymž je baba dleje, dyžli 24 hodźin pschecźinika 6—15 hr.,
sa jene pschepytanje 1—2 hr.,
sa kóžde wopytanje njedźelnicze abo sa pódla teho žadany wopyt
a) wo dnjo — hr. 60 np. hacj do 1 hr. 50 np.
b) w nozy 1 hr. 20 np. hacj do 2 hr. 50 np.

Babinske towarstwo sa Budyschin a wokolnosczi.

Marczíny wustaw

w Budyschinje

konfirmerowanym holzam składnosczi poskicza, so we wodźelenju **hospodarstwoweje schule** abo w **schuli sa słužobnizy** sa pschichodne powołanje pschihotowacz.

Jutry 1902 so nowe wuczbne léto sapocznje, k czemuž so samolwjenja wola **pschedsteje'i Marczineho wustawa** borzy wuproscheja, wot kotrejez su tez wumenjenja, wscho dalsche wukasaze, darmo dostacz.

Knjezim duchownym w Hornjej Łužizy su so teho runja tele wumenjenja pósłałe; woni je po žadanju dobroczinje wudźela.

Pjenjes sa hospodowanje, jědź a wuczbu w **hospodarstwowej schuli** 450 hriwnow a w **schuli sa słužobnizy** 240 hriwnow wuczini.

Jědźne běrne,

magnum bonum zentnar po 1 mk. 10 np., **pizowanske běrny** zentnar po 90 np. s pola pschedawa

G. Prüfer w Mjeschizach.

Do Psowjow!

Druhi dźeń jutrow

sylnje wobsadzena balska hudźba.

Pschecelnje pscheproschuje hosczenzar **Rattey** w Pšowjach.

Wuczobnika

k jutram pyta schewski mischtr **Scholta** na rózowej haży 1.

Sa swoju pschedawarnju kolonialnych tworow, zigarow a spirituosow k jutram

wuczobnika

s dobrej schulskej wědomosczu pytam.

Franz Wölfle
(prjedy Moritz Mjerwa)
pschi mjasowym torhoschczu.

Dźowka so pyta.

Pytam sa sebje hnydom abo k 1. haprleji wustojnu dźowku k 3—4 krumam a do domjazeho dźěła s 180 mk. msdy. Dobre wopisma su trěbne.

Marja Große,
mlokowa lěkowarnja we
Weißer Hirsch p. Draždźan.

Sskužobna holza

niz starscha dyžli 15 lět, so k 1. meji do skužby s dobrym wobkhadom a wulkej msdu pyta.

H. Lehmann,
na polnóznej drózy 2.

Do serbskeho farskeho doma so k 1. meji abo posdźischo jednora, sprawna, porjadna, s najmjenscha 17 lět stara **holza** do skužby pyta. Hdźe? je shonicz we wudawarni Serb. Nowin.

Pěstonicza

je wšow, sprawna a dowěrna so k jenemu dźěsczu blisko Budyschina pyta. Dalsche je shonicz we wud. Serb. Nowin.

Porjadna dźěłaczerska swójba so na jene kubło blisko Budyschina k 1. haprleji pyta. Dalsche je shonicz we wudawarni Serb. Nowin.

Hejtmanow, pohonczow a dźěłaczerske swójby

s wulkej msdu hnydom pyta

E. Lebelt w Budyschinje
pschi žitnych wikach 9.

Porjadneho a dowěrneho

rólneho pohonicza

pyta **knježi dwór w Delnjej Kinje.**

Pohonicza

dowěrneho a strózbeho pyta

Strehla w Blohaschezach.

Njewoženjenaj

pohončej

sylnaj a strózbaj s dobrymi wopismami so k 1. haprl. abo prjedy pytataj. — Msda měsaczinje 50 hr. Darmotne wobydlenje, tepjenje, něschto sahrody a dwaj wosaj hnoja na běrnowe polo. Hodowny dar po sadźerženju.

Parny rěsak we Lupoj pola Radworja.

Domownik (Hausknecht), po możnosczi wuzkuženy kavallerist, so k 1. haprleji pyta. Dobre wopisma su trěbne. Dalsche je shonicz we wudawarni Serb. Now.

Žeńtwa.

Kubleński syn, 28 lět stary, kotryž dyrbi wjetsche kubło starscheju w sakskej Schwizy pschedewsacz, chce so dla posdźischeho wożenjenja s hospodarszy wocžehnjenej holzu s poměrnym samożenjom sesnacz.

Poskiczenja s napismom **P. J. 90 postlagernd Sebnitz** (Sa.) chzyke najposdźischo hacz do 12. haprleje na póst dacz.

Zaso stejimy při rowje! Bóh luby Knjez je našeho předsydu

knjeza Ernsta Förstera

13. měrca w 33. lěče jeho žiwjenja z našeje srjedźizny do tamneje wěčnosće wotwołał.

Ze žadnej wutrajnosću a pilnosću je wón naše towarstwo k přeco wjetšemu rosćenju a kćenju wjedł.

Bóh daj jemu ćichi wotpočink w rowje a junu wěčnu zbóžnosć.

Serbske towarstwo „Čornobóh" w Draždźanach.

(K temu cžišku jena pschiloha.)

Pschiłoha k czišku 12 Serbskich Nowin.

Ssobotu 22. měrza 1902.

Płaczišny rěsneho slotu na Draždžanskich slótnych wikach

17. měrza 1902.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Slótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha. hr.	Rěsna waha. hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	33—37	61—66
awstriske	34—38	62—68
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	30—32	58—60
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	26—29	52—57
4. žnadnje pizowane kóždeje staroby	23—25	48—51
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	31—34	59—63
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	28—30	55—58
3. starsche, wukormjene krowy a žnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	25—27	51—54
4. žrěnjo pizowane krowy a jałojzy	22—24	47—50
5. žnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	42—46
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	32—35	57—60
awstriske	—	—
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	28—31	54—56
3. žnadnje pizowane	24—27	50—53
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	44—48	66—72
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	41—43	62—65
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich sčischiženjow w staroscbje hacž do 1¼ léta	49—50	61—62
2. mjaßne	47—48	59—60
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundrowy	44—46	56—58

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2919 měchow.	W Budyschinje 15 měrza 1902. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 20. měrza 1902. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenza běła	8	71	8	94	8	59	8	82
" žołta	8	35	8	59	8	29	8	53
Rožka	7	6	7	19	7	6	7	19
Jačmjeń	6	65	6	79	6	53	6	93
Wowß	7	80	8	—	7	50	7	80
Hroch	9	—	11	—	10	—	11	—
Hota	8	—	9	50	8	50	10	—
Jahły	13	—	16	—	13	—	16	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Berny	1	50	2	—	1	30	1	60
Butra 1 kilogr.	2	30	2	50	2	10	2	40
Pšeničžna muka 50 "	9	—	17	50	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	8	—	13	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	4	—	4	50	3	60	4	—
Ssłoma 600 "	32	—	36	—	30	—	36	—
Proßata 828 schtuk, schtuka	14	—	30	—	—	—	—	
Pšeničžne wotruby 50 kilogr.	—	—	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby "	—	—	5	50	—	—	—	—
Pšeničžny gris "	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris "	—	—	6	50	—	—	—	—

Runklizowe žymjo, punt po 50 np. — **Czerwjeny dźerčel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyschinje płaczeschе: tórz pschenžy (běła) po 170 puntach 14 hr. 80 np hacž 15 hr. 19 np., žołta 14 hr. 19 np. hacž 14 hr. 60 np, tórz rožki po 160 puntach 11 hr. 35 np. hacž 11 hr. 50 np., tórz jačmjenja po 140 puntach 9 hr. 31 np. hacž 9 hr. 50 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenža (běła) wot 8 hr. 83 np. hacž 9 hr. — np., pschenža (žołta) wot 8 hr. 53 np. hacž 8 hr. 75 np., rožka wot 7 hr. 16 np. hacž 7 hr. 25 np., jačmjeń wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 13 np., wowß wot 7 hr. 80 np. hacž 8 hr. — np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu

13. měrza 1902.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 6 hr. 94 np. hacž 7 hr. — np., pschenža wot 8 hr. 20 np. hacž 8 hr. 53 np., jačmjeń wot 6 hr. 70 np. hacž 6 hr. 79 np., wowß wot 7 hr. 75 np. hacž 8 hr. — np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacž 12 hr. — np., hroch 10 hr. — np., žyno 4 hr. 25 np., berny 1 hr. 75 np. Sslоma (600 kilogr.) 39 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 20 np. hacž 2 hr. 50 np.

Wjedro w **Londonje** 21. měrza: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smje njedželu Palmarum rano w 7 hodžinach farar Räda žerbsku spowjednu rěč, ½9 hodžin budže diakonus Tyscher žerbske a ½11 hodž. farar Räda němske paczeŕske dźěči konfirměrowacz.

Seleny schtwórtk budže dopoldnja w 8 hodž. žerbska a w 10 hodžinach němska spowjedź, pschi čimž smje diakonus Tyscher spowjednu rěč.

Czichi pjatk smje rano w 7 hodž. diakonus Tyscher žerbsku spowjednu rěč, ½9 hodžin farar Räda žerbske a w 10 hodžinach němske prědowanje. — Zyrkwiny khor budže spěwacz: Poczehńmy s Jesußom, žobu s nim wumrjecz.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi**: Erich Alfred, Ernsta Augusta Kóczki, wobydl. a czěßle w Hrubocžizach, ž. — Hildegard Hilžbjeta, Bjedricha Roberta Eduarda Hólcža, wosyłstorkarja pod hrodom, dž. — Martha Emma, Jana Ernsta Scholty, ſalarja w Bórku, dž. — Gretka Selma, Franza Stachowskeho, fabrikarja na Židowje, dž.

W **katholskej zyrkwi**: Aloysija Viktorija Hana, Josefa Kozojeda, kowarja, dž. — Hańža Lejna, Jana Hermana Pawoła Müllera, krawza, dž. — Jan Pawoł, Khorle Jana Měta, pohonca, ž. — Jadwiga Mathilda, Josefa Baara, knjeżeho pohonca w Barcze, dž. — Marja Hana, Mateja Hupki, dźěłacerja w Krakezach, dž.

Zemrjeli:

Dżeń 14. měrza 1902: Hana Panachez, njebo Handrija Bohuwěra Faltena, khěžerja, leżomnoscerja a prjedawscheho gmejnskeho žudnika na Židowje, sawost. wudowa tu, 73 l. 15 d. — August Salm, khěžer a dźěłacer na Židowje, 66 l. 5 m. — 15. Helena, Bjedricha Augusta Molki, fabrikarja w Hrubjelczizach, dž., ½ d. — 18. knjezna Hana Bukez, rodž. se Sserjan, 78 l. 10 m. — 19. Madlena, rodž. Majez, njebo Handrija Khorle Jarscha, měschcana a czožnikarja sawost. wudowa, 84 l. 7 m. 3 d. — Marja Margaretha, Ernsta Bohuwěra Měta, kublerja w Bobolzach, dwójn. dž, 2 m. 18 d.

Zyrkwinske powjescze s Hodžija.

Njedželu Palmarum smeje rano 8 hodž. duchowny Domaschka konfirmaziju němskich a w 10 hodžinach farar Kschižan žerbskich paczeŕskich dźěczi.

Seleny schtwórtk smeje duchowny Domaschka rano ½9 hodž. žerbsku spowjednu wuczbu a ½10 hodžin farar Kschižan žerbske prědowanje.

Czichi pjatk smeje rano ½8 hodž. farar Kschižan němsku spowjednu wuczbu, ½9 hodž. duchowny Domaschka němske a ¾10 hodž. žerbske prědowanje. Popoldnju w 3 hodž. budže psches fararja Kschižana žerbske liturgiske kemschenje.

K nalětnemu

wusywej

poruczam w dobrej, derje skhadžazej tworje:

runklizowe žymjo,

Eckendorfske, žołte a czerwjene hoborskowalzowe, Oberndorfske kopjenokulojte, žołte;

czerwjenokalowe žymjo,

Erfurtskeho krwejczerwjeneho, sažneho, twjerdeho, hollandskeho, krwejczerwjeneho, pósdneho, wulkeho;

bělokalowe žymjo,

braunschweigskeho, wubjerneho, twjerdeho, wulkeho;

woprawne Erfurtske warjenjowe žymjo,

wulki wubjerk w bunach, hrochu atd.,

wožebitosce we woprawnych Erfurtskich kwětkowych žymjenjach

w 10 np. tyskach a plahowanskim wukasanjom.

Wulki wubjerk

Draždžanskich žadženskich zyblow.

Jan Bjedrich w Kolwasy

pola Pomorz.

Kóždy wiczny dżeń w Budyschinje a Lubiju.

Pjenjesy

po niskej dani na 1. hypotheku wot 1. haprleje wupožczuje

Hodžijska nalutowarnja a wupožczernja.

Heinrich Mohr

ſchewſki miſchtr w Budyſchinje na ſzukelńſkej haßy 14
porucza
k naléczu

mužaze cžehnite ſchkórnieczki
23 wſchelkich druzinow, faßonow a wudžélanja.

Mužaze ſchnórowanſke ſchkórnje
ſ cžorneje, bruneje a cžerwjeneje kože 12 wſchelakich družinow po wſchěch płaczińach.

Žonjaze kneſlate ſchkórnje
cžorne, brune a cžerwjene kožowe družiny, ſ najjednorischeho hacž do najwoßebniſcheho.

Zónſke ſchnórowanſke ſchkórnje
woßebneje noweje faßony we wulkim wubjerku.

Žonjaze ſchnórowanſke ſtupnje
wſchěch płaczińnow a družinow.

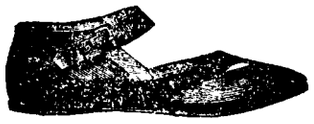

Sandale ſa kołojéſdnych
ſ cžerwjenobruneje a cžorneje kože ſa mužſkich a žónſke.

Sergowe ſtupje (Laſtiny)
hižo po 2 mk. 50 np.

Laſtingowe ſtupnje
pſchi boku ſ cžehnitym gumijom a lakowanym kónczkom, kóždeje wulkoſcze.

Wobhladajcze ßebi moje mukkadne wokna!
S nowa wupyſchene!

Khěžorowa khofejowa předawaŕnja

porucza k jutram

khofej — cžaj — biſkwit

Ssamßne wudželki:

ſchokoladu, kakao, marzipan, zokrowu tworu.

Filiala
w Budyſchinje na bohatej haßy 7.

Cžorne a pißane drastne tkaniny

hladke, ßmužkate a ſ malymi muſtrami,

po jara tunich płaczińach we wulkim wubjerku meter po 70 np., 80 np., 90 np., 1 mk., 110 np., 120 np., 140 np., 150 np. a dróžſcho poruczam.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy.

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni cžaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedzicź** dacź, njech dže k cžaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawſkej haßy 5

Jencz pſchedawa a porjedża ſa ßwoje dźélo ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje mukkadne wokno, ſ płaczińnami wupołożene, wobhladacź.**

Stare knihi ko derje a tunjo

Spěwaŕſke

ßerbſke a němſke,

w trajnych jednorych a najwoßebniſchich ſwjaſkach, teho runja **konfirmaziſke** ſchkleńczane **wobraſy**, ſcźěnſke ſchpruchi, **debjenki**, **konfirmaziſke** a jutrowne **khartki**, jutrowne **debjenki** atd. po najtuniſchich płaczińnach pola

E. A. Wetzki,

knihiwjaſaŕnja a papjerowa pſchedawaŕnja
17 na bohatej haßy 17.

Knihi ko derje a tunjo wjaſaju.

Konfirmandske woblečenja,

mužazu a hólczazu draftu,
džĕlaczerſku draftu

po tunich płaczišnach porucža

Gustav Freude, prjedy ſwud. Hänſchowa

pſched ſchulerſkimi wrotami czišło 3.

Najwjetchi ſkład w Budyſchinje. Najtuńſche płaczišny.

Konfirmandſke kłobuki.

Jenož trajne druživy. — Snate tunje płaczišny.

Filzowe, zylindrowe, hońtwarſke a dźĕczaze

kłobuki.

Nalĕtnje nowoſcze. — Dobre druživy. — Snate tunje płaczišny.

Ratarſke, kolojĕſdne, džĕlanſke a dźĕczaze

mĕzy.

Hoborſki wubjerk. — Derje dźerżaze. — Wurjadnje tunjo.

Hugo Lehmann

22 na bohatej haßy 22 (pódla hoſczenza winoweje kicze.)

Stupnje a czrije

= k konfirmaziji, =

kaž tež wſchĕ pomyßlne hinaſche druživy,

trajne džĕlaneho

wobucža

ſa mużſkich, żónſke a dźĕczi

po zyle tunich płaczišnach porucža

Pawoł Kriſteller

na bohatej haßy 29-

ſ napſchecza hoſczenza winoweje kicze.

Konfirmandſke kłobuki

wſchelakich druživow, kaž tež wſchelakore druhe

kłobuki, zylindrowe kłobuki a mĕzy

po najtuniſchich płaczišnach porucža

C. E. Rinke

na bohatej haßy 5.

Kwaßne a kmótſjaze bukety,

wĕnzy na hlowu,
richelki do wloßow,

dale

Boże martry,
wißaza wjerba,
ſtejaze kſchiże

a druhe wĕzy na rowy

ßu dóſtacz

w Lehmanez kwĕtkowym basaru

w Budyſchinje na žitnej haßy 12.

Zaßpſchedawarjo ßo pytaju!

Zaßpſchedawarjo ßo pytaju!

Woblečenja

hižo po 8 mk.,

Schulſke wobleczenja hižo po 2 mk.,

jednotliwe kholowy ſa 3—15 lĕtnych hólzow,

wobleczenja, paletoty, kholowy

ſa mužow a młodżenzow ſ najnowſchich tkaninow.

Najtuńſche płaczišny. Najtuńſche płaczišny.

Kurt Lehmann

pſchi hlownym torhoſchczu 5.

Konfirmandſke
a dźĕczaze wobleczenja

a džĕlaczerſke kholowy ßo najtuńſcho kupuja pola

Alberta Helbiga

na Hauenſteinſkej haßy 4.

Pſchedeſchczniki

ſa **konfirmandow**, wulki wubjerk po najtuniſchich płaczišnach porucža

Kurt Pfeiffer

na bohatej haßy 27 ſ napſchecza „winoweje kicze“.

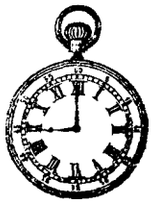

Franz Marſchner

czaßnikař w Budyſchinje

czo. 9 na bohatej haßy czo. 9

ßwój ſkład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczazow** dobroczinwemu wobkedźbowanju porucža.

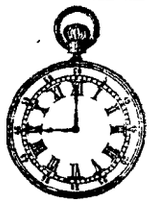

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczišny.

Porjedżenje dobre a tunje.

Pſchiſpomnjenje: Rĕczu **Herbſki.**

Dobry a najlěpschi **paleny**

khosej

wschelakeho měschenja

punt po 85 np., 90 np., 1 mk., 1 mk 20 np. hacž 2 mk. jara płaczišny hódno porucza

Ernst Lehmann,
prjedy **Khorla Pětschka**
na rózku ſerbſkeje
a ſchuleřſkeje haßy.

Paleny

khosej

ſylnje a czišcze ſkodźazy
punt po 80—200 np.,
po wjetſchich dźělbach poměrnje tuńſchi porucza

Pawoł Pětschka
pſchi drjewowych wikach.

Jerje!

rjanu tworu po **5, 6, 7,** a **8** np.
porucza

Khorla Noack
na žitnej haßy.

Strowy

ſkót.

Fosforokißały kalk, wobžerny pólver ſa ſwinje, pólver pſche žałsy, hollandſki a ſchwajzarſki mlokowy
a **wužitkowy pólver, ſłótny jatrowy wolij**
nanajlěpje ſ dobrych družinow ſeſtajeny porucza

měſchczańska haptyka
pſchi hłownym torhoſchczu.

Rjane wulke

rósynki

k jutram porucza

Khorla Noack
na žitnej haßy.

Regensburgſkeho mlokoweho a kormjazeho pólvra

„wobžernosć“

mamoj ſklad.

Schiſchka a Rjeczka.

Pruhu darmo wotedawamoj.

Pruhi ſ Božeho ßwětła,

ſchpruchi a kěrluſchowe ſchtucžki w pyſchnych kaſchczikach, k ſelenemu ſchtwórtkej ßo woßebje pſchihodźaze, ßu w wud. „Sserb. Nowin“ dostacž.

Sserbſke a němſke

ſpěwarſke

derje do kože ſwjaſane tunjo porucza

Oskar Klahre

pſched ſchuleřſkimi wrotami czo. 1.
Ssobotu a hermank na hłownym torhoſchczu.

We wudawarni „Sserb. Nowin“ ßu dostacž:

kmótſjaze liſty.

Snate najlěpſche,
ſ dobom najtuńſche jězdne koła ßu:

Njedoßahnjena jeniczka ßo namakaza poßledńja konſtrukzija.

Wilhelm Fuchs

džěłarnja rapidnych jězdnych kołow
na Draždźanſkej drózy 10.

Spěwarſkich

ſ wulkim a dróbnym pißmom, ſe žołtym a ſłotym ſrěſkom, w ſwjaſku najnowſchich muſtrow ſaffianowej, czelazeje kože atd. ma wulki ſklad po tunich płaczišnach

Alfr. Heymann prjedy G. Rämſch
w Budyſchinje na bohatej haßy 21.

Wulki wubjerk

ſerbſkich

ſpěwarſkich

we woßebnych ſwjaſkich ſe ſłotym ſrěſkom hižo po 3 mk. 50 np.

J. Nowak
na ſnutskownej lawſkej haßy 8.

Kosaze kože,

ſajecze, kaniklaze, kocze, kunjaze a tłhórjaze kože po najwjetſchich płaczišnach kupuje

Heinrich Langa
pſchi ſerbſkej katholſkej zyrkwi
a pſchi žitnych wikach.

Howjaſe kože, czelaze kože, konjaze kože, wowcze kože a też **wowču wołmu** po najwjetſchich płaczišnach kupuje

Heinrich Lange
pſchi ſerbſkej katholſkej zyrkwi
a pſchi žitnych wikach.

Pjerje

ßo ſ paru czišcza pola

Mat. Schmollera
na ßukelnſkej haßy czišło 3.

Wſchě druzhiny

ßymjeńtneho wowßa,

runklizy,
trawoweho
ßymjenja
atd. atd.
tunjo porucza

Khorla Schuppan

žitowa pſchedawarnja.

Probſtajſki wowß,

probſtajſki jeczmjeń,
woprawny a poßyty,
Lutijeczanſki žołty wowß,
czerwjeny dźeczel,
běły dźeczel,
Timothejowe ßymjo,
rajſku trawu,
ſaradellu,
Oberndorfſku runklizu,
Eckendorfſku runklizu,

majß

k wußhczu

a wſchu druhu nalětnju ßytwu ſ najlěpſcheje derje ſkhadźazeje twory po najtuńiſchich płaczišnach porucza

Pawoł Scholta
w Budyſchinje.

---

w Budyſchinje **Fotografowarnja** **na ßukelnſkej haßy 20**

Roberta Süßa

porucza ßwój wubjernje pſchiprawjeny ateliej k fotografowanju jenotliwych woßobow a gruppow.

Najſtaroſczíwiſche wuwjedženje. Najtuńſche płaczišny.

1 duzent fotografijow ſ zyłej figuru 3 mk. 50 np.
1 = = hacž do kolen 4 mk.
1 = džěczazych fotografijow abo hacž do wutrobna 5 mk.

Tež k fotografowanju na wßach, kwaßnych gruppow, krajinow kublow atd. ßo ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi porucžam.

Wjetſchu kup wotſamknywſchi je mi možno

najlěpſche Mariaſcheinſke wuhło

jara tunjo wotedawacž. Ssym wot nětka płaczišny ſaßo ponižił.

Dobre wuběranje. **Jenož ßuha twora.**

Emil Lebelt
na dwórniſchczu w Budeſtezach.

Tyſcherſke deſki

ßuche ſ lońſcheho rěſanja, **ſchpundowanſke deſki,** hěblowane a ſchpundowane, hotowe k ſaczehnjenju, wotrěſki atd. pſchedawa tunjo

rěſakowe ſarjadniſtwo w Bělym Kholmzu
pola Laſa.

2000 zentnarjow běrnow

zentnar po 1 mk. ma na pſchedań

knježi dwór w Radworju.
Winkler.

K pſchedſtejazemu nalětnemu wußywej derje ſkhadźazy

ßymjeńtny wowß,
woku,
ſchtyrſki dźeczel,
woku,
Eckendorfſku runklizu,
woprawne ßymjo
czerwjeneho kala
atd.
porucza

pſchedawarnja kolonialnych tworow a ßymjenjow

Ernſta Wobady
w Hodźiju.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleń.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 13. Sobotu 29. měrca 1902. Lětnik 61.

Za jutrowniczku.

Khrystuß je stanył! Duž khwalobne psalmy
Se rtom a wutrobu sanoschujcze;
Kóždy scźel Sbóžnikej dźakowne palmy,
So mamy psches njeho wujednanje;
Sa nasche hrěchi wón we ßmjercźi poby,
Slemi móz ßmjercze a žiwjenje doby.

Khrystuß je stanył! O póßelstwo kraßne,
Nóz bu precź, ranje je saßwitało;
Jutrowne ßłónzo nam seskhadźa jaßne,
Srudoby, skórźby nětk wostajmy ßo;
Do njebja we wěrje duscha njech hlada,
Psches Khrysta kźěje tam prawdoscź a hnada.

Khrystuß je stanył! Tak Sbóžnikej spěwa
Stwórba też s naléczom wotucźazym;
Ty pak chzesch mjelczecź, hdźež wschitko tu kźěwa,
Myßlam ßo podawacź pokhmurjenym?
Poßkuchaj tola, kak k jutram ßo swoni,
Dha ßo cźi pokoj, troscht do dusche roni.

Khrystuß je stanył! Njech staroscź naß tyschi,
Kamjeń ßo léha nam na wutrobu!
Wumóžnik sdychnjeńcźka nasche wschě ßłyschi,
Póscźele po nozy jutrowniczku:
Staroscze kamjeń wón s wutroby wali,
So bychmy w dowěrje krucźischo stali.

Khrystuß je stanył! Nětk ßobu s nim postań
S hłubiny hrěcha a njeprawdoscze;
Sa nim krocź, we nowym žiwjenju wostań,
Stary běh tebi njech próśdny row je.
Jeli-so s Khrystußom we ßwětle khodźisch,
Dha ßo s nim junu tam we njebju wodźisch.

Khrystuß je stanył! Duž njeboj ßo rowa,
Komorku twoju wón wußwjecźił je;
Cźeło ßo do njeje na khwilu khowa:
Junu ßu jutry, hdźež sbudźi wón cźe.
Potom s nim póńdźesch do kraßnoscze raja,
We kotrymž Salemske palmy ßo haja!

K. A. Fiedler.

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo.

Skhadźowanka khěžorstwoweho kanzlera Bülowa s italskim ministrom Prinettiom.

Hrabja Bülow w tu khwilu w Połnócznej Italskej pschebywa. W Benedigu je ßo wón s italskim ministrom swonkownych należnoscźow Prinettiom setkał. Sso ßamo wě, so ßo s nim njeje wo nalětnim wjedrje rosrěczował, ale wo ważnych politiskich należnoscźach. Italska ßo mjenujzy kombźi, s Němskej politiski swjask wobnowicź, prjedy hacź ßo njeje nowe němsko-italske wikowanske wucźinjenje wotsamkło. Duž budźe Němska Italskej dyrbjecź s nowa konzeßije cźinicź na schkodu němskeho sahrodnistwa a ratarstwa. Italszy wjedźa nětcźische politiske wobstejnoscze sa ßwoje interesßy nanajlépje wuwužicź. Němskej a Franzowskej, kotrejž ßo wobej wo jejne pscheczelstwo prózujetej, Italszy wotměnja na lépische ßwojeje swonkowneje a hospodarskeje politiki dobytki wulescźuja. Też pschi skhadźowanzy mjes hrabju Bülowom a ministerstwowym pschedsydu Prinettiom njebudźe ßo Němska sminycź móz, do žadanjow Italskeje swolicź. A pschi wschěm tym njeje žaneho spuschcźenja na to, so by Italska, hdy by ras k wulkej europiskej wójnje doschło, trojoswjaskej ßwěrna wostała.

Němzam pschecźiwne smyßlenje mjes Polakami.

Roshorjenje njeje hischcze popuschcźiło, kotrež je ßo Polakow dla saßudźenja Wreschenskich wobydlerjow smozowała. Tucźi běchu ßwojim dźěcźom sakasali, kaž je snate, nabožinu němski wuknycź. Wucźerjo teho dla dźěcźi pjerichu, a hdyž starschi wucźerjam wobarachu, buchu wobskorżeni a saßudźeni. W Galiziskej a ruskej Pólskej je wscho, schtoż s Němskeje wukhadźa, nětko hłuboko hidźene. W Tarnopolu w Galiziskej tele dny zirkuß němskeho direktora Richtera stajachu. Hnydom ßo tamnischi pólszy gymnasiastojo sběžachu, kotsiž wokachu: „Njetrjebamy pruskeho zyrkußa!“ Na zyrkußowu płatowu tšěchu błóto a kamjenje namjetachu. Policistojo dwazycźi herjekarjow sajachu. Hdyž pak ßebi w nozy cźrjódy gymnasiastow žadachu, so bychu ßo jich towarschojo puschcźili, sajatych jich starschim pschepodachu.

Pucźowanje presidenta Loubeta do Ruskeje.

Franzowski ßejm je sa pucźowanje presidenta Loubeta k ruskemu zarej na wopyt pół milijona frankow pschiswolił. Hdyž ßo w ßejmje wo tym jednasche, ßo zarowy list, s kotrymž ßo Loubet na wopyt proßy, cźitasche. Wón je s jara wutrobnymi ßłowami napißany a praji ßo w nim:

„Pod hłubokim hischcze sacźischcźom njesapomniteho nascheho lońscheho wopyta w Franzowskej, dawamoj ßo zarowa a ja nadźiji, so jara ważeny president franzowskeje republiki namaj wjeßele wjazydnjowneho wopyta pschihotuje. Myßlu ßebi, so budźe Wam pschijomne, ßo pschi tejle składnoscźi ßo parschonszy pscheßwědczicź

wo nutrnych a sprawnych sačžuczach, kotreż Rusku se spscheczelenej a swjasskowanej Franzowskej wjasaju."

Zarowy list žo w franzowskim žejmje se živym pokleskom powita.

Studentske njeměry w Ruskej.

Mjes ruskimi studentami je wot lěta 1902 revoluzionarne hibanje wulkich rosměrow nabyko. Židowszy studentojo s Ruskeje, na wukrajnych universitach studowazy, žu wjedželi, njenawjedžitych ruskich studentow s pschečživnym duchom pschečživo ruskemu knježerstwu napjelnicž. Žiđži chzedža nětčžischi politiski porjad w Ruskej powróčicž, so bychu žebi w Ruskej te žame politiske prawa dobyli, kotreż woni hižo dawno w druhich europiskich krajach wužiwaju. Tutón wotpohlad njemóža hinak dozpicž, dyžli s revoluziju. Hižo lětdžežatki dołho žiđži teho dla revoluzionarne prózowanja sbudžuja. Dopokasane je, so žu woni tež něhdy cžerjaza móz mjes nihilistami byli, kotsiž žu mnohe mordarske nadpady na zara Alexandra II. spytali a jeho skónčnje morili. Nihilismus pak njeje dołho tak wulke rosschěrjenje měł, kaž nětčžische revoluzionarne hibanje. Wone je žo na wschě ruske universitу wupschestrěło, k wjetschim njeměram pak je w Peterburgu, Moskwje a Kijewje dóschło. W Moskwje žu 22. februara a 2. měrza wscho hromadže 682 wožobow sajeli, kotreż žu pak njeměry pschihotowale, pak žo pschi nich wobdželike. Najprjedy bě žebi knježerstwo wotmyšliło, wschitkich sajatych do sdalenych stron Ruskeje póžłacž, hdžež dyrbjachu dlějschi cžaž pod polizajskej nadkedžbu žiwi bycž. Zar pak je pschikasał, jenož hlownych winikow do Irkutskeje gubernije (w Ssibirskej) wuhnacž, druhich wobdželnikow pak k jastwu po 3—6 měžazach sažudžicž. Do Irkutskeje gubernije je žo 95 wožobow na 2—5 lět wuhnało, 567 wožobow je žo s jastwom po 3—6 měžazach khostało, 6 wožobow je žo na městnach, hdžež jich starschi bydla, na lěto pod polizajsku nadkedžbu stajiło. Mjes khostanymi je 537 studentow Moskowskeje universitу, 56 studentow wschelakich Moskowskich wyžokich schulow a wustawow, 55 studentkow a 34 wožobow se wschěch powołanjow.

Knježerstwo žo nadžija, so spjecživeho a revoluzionarneho ducha, kotryž je žo s wukraja do ruskich studentow sanjesł, podtłóczi, kaž je něhdy nihilismus wutupiło.

Deputazija božniskich muhamedanow pola sultana.

Božniszy muhamedanojo žu žo wospjet podarmo prózowali, pola awstriskeho khežora pomoz pschečživo podtłóczenju pytacž, kotreż maju nětkole pod awstriskim knjejstwom cžerpicž. Duž je žo psched krótkim deputazija s nich k turkowskemu sultanej podała. Wona je sultana prožyła, so by polěpschenje nětčžischich srudnych wobstejnosczow sa muhamedanske wobydlerstwo w Božniji wuskutkował. Sultan je božnisku deputaziju jara milosciwje pschijał, tola pódla pschečželnych žłowow njeje jim niczo mohł posliczicž. Po mjenje drje sultan hischcže nad Božniskej knježi, s jeje woprawnym knjesom pak je awstriski khežor. Awstriska je w lěcže 1876 na Barlinskim kongreżu poručnosc dostała, w Božniji měr a porjad postajicž a potom kraj sažo sultanej wrócicž. Wona je na to Božnju se žwojim wójskom wobžadžała, tola runjež žu tam nětkole tschesczijenjo a muhamedanojo w najlepschim měrje a pokoju hižo lěta dołho žiwi, žo wona s Božnije wjazy won njehiba. Awstriska žebi wjele bóle na to myšli, tež žužodnu Albansku a Mazedonsku pschi prěnjej žo posliczazej składnosczi sultanej wudrěcž. Duž žo deputazija božniskich muhamedanow k sultanej do zyła do awstriskich politiskich planow njeje pschihodžała. Ssobustawy tejele deputazije njeje Awstriske knježerstwo do Božniskeje sažo puschczilo; na tajke waschnje ludži njewotbywa, kotsiž so jejnej politizy pschečživeja. To drje je zyle pschečživo wschemu prawu, tola w politizy płacži móz wjazy dyžli prawo.

Turkowska.

Turkowskemu knježerstwu njeje hacž dotal mózno było, spjecživych Albanskich skludžicž. W Janinje žu Albanszy guverneurowy dom nadpadnyli. Guverneura cžežko sraniwschi žu s jastwow jatych pschestupnikow puschczili. Tež w Volonje a w druhich městach hrosy sběžk wudyricž.

Jendželczan Cecil Rhodes,

jedyn s hlownych winikow, kotsiž žu wójnu w połodnischej Afrizy naschkarali, je na cžežku schijinu thorosc wumrjeł. Wón bě w połodnischej Afrizy, do kotrejež bě njesamožity pschischoł, nježměrnje wobohatnył. Tola njenažytny wón sa tym stejesche, so by Johannesburgske słote jamy w Transwaalskej do žwojeje mozy dostał. Teho dla wón Jendželsku k wójnje pschečživo buram schczuwasche. Požlednje dny jeho živjenja žo jemu s powjesczemi wo nowych porażkach Jendželczanow sajědojczichu. S wobcžeženym žwědomnjom, so je Jendželsku do njesbožownеje wójny torhnył a hubjenstwo a žmjercz statyžazow cžłowjekow sawinował, je wón žwoju duschu wudychał.

Wójna w połodnischej Afrizy.

Jednanje wo měr.

Mjes Jendželczanami a burami žo wo měr jedna. Ssobustawy transwalskeho knježerstwa Schalk, Burger, Lukasch Meyer, Roitz, Jacobi, Kropf a Vandervelde žu psches Pretoriju do kapskeje kolonije wotjěli, so bychu se sastupjerjemi jendželskeho knježerstwa wo wuměnjenjach jednali, s kotrymž měł žo mjes burami a Jendželczanami měr sčinicž. Burjo chzedža pjecža pschestacž wojowacž se sčěhowazymi wuměnjenjemi: 1. Transwaalskej a Oranježskej žo połna njewotwižnosczi pod jendželskim nadknjejstwom pschisiwoli; 2. Hollandskim wobydlerjam s kapskeje kolonije, kotsiž žu žo k burskim wójskam pschisamkli, žo bjeskhostanjomnosczi sarucži; 3. Wschě jendželske wukasy, po kotrychž žu žo burjo s połodnischeje Afriki wuhnali, abo žo jim jich wobžedženstwo wsako, žo wrócža. 4. Jendželska buram sa wupuscženje jich farmow sarunanje sapkacži.

Hacž Jendželska do tychle wuměnjenjow swoli, njeje hischcže wěste. W parlamencže je žo knježerstwo sapowjedžiło, wo jednanju měra něschto drobnische na sjawne dacž. Khrobłym buram by zyły žwět pschał, so bychu žebi žwoju politisku njewotwižnosczi, sa kotruž žu s wobdžiwanja hódnej wutrajnosczu wojowali, sakhowali.

Pošlednje cžežke porażki, kotreż žu Jendželczenjo poczerpili, žu jich k dopósnaczu dowjedle, so jim ženje njebudže mózno, burow pschewinycž. Jenož teho dla, dokelž žu wschu nadžijiju do pschichoda spuschczili, žu Jendželczenjo nětkole swólniwi, s burami wo měrowych wuměnjenjach jednacž. Njech pak žebi s myšlow staja, so budža burja chzycž žwoju njewotwižnosczi woprowacž. Burszy wójskowi wjednizy Louis Botha, Dewet a Delarey bróń prjedy s ruki njepołoža, doniž njewotwižnosczi Transwaalskeje a Oranježskeje njeje saručena. Pošledni cžaž žu burjo wschudže s dobyczerjemi wostali.

Najwažnische je, so staj žo burskaj komandantaj Malon a Fouché s rańscheho džela kapskeje kolonije po wulkich bědženjach do žrjedz Kapskeje. dobykoj, hdžež staj žo s wotdželenjomaj komandantow Moritza a Wessels požylnikoj.

Burjo žu s zyła w kapskim kraju republiku sałożili, kotraž krajinu wot Kalvinije hacž k Oranježskej rězy wobžaha.

Hdy by žo měr bjes pschipósnacza njewotwižnosczе a bjes powschitkowneho wobhnadženja sběžkarjow sčinił, by 60,000 wobrónjenych hollandskich kolonistow w kapskim kraju a njespokojnych burow s Transwaalskeje a Oranježskeje wójnu dale na žamžnu pjascz wjedło. Tónle strach žnadž Jendželsku k swólniwosczi pohnuje.

Oliwak.

„Kak je žo stało, so je žo naju mandželske živjenje w sbožu a spokojnosczi tak rjenje minyło", praji mi knjeni Muschinkurtowa, moja žwěrna žužodžina, kak je žo stało, so naju hischcže dženža, wjecžor do naju skoteho kwaža, žamžne swjaski lubosczе runje tak twjerdže a krucže wjasuja kaž tehdom, hdyž prěni krócz žo sa ruzy wjedžo s radosczu błyschczo wot woktarja krocžachmoj — kak je žo to stało, mój knježe, to chzu wam žwěru powjedacž." —

Hdyž běch žwój stólz bliže k blidu pschistorczik, so bych na schwarnu staruschku kedžbnje poskhał, žedžesche mój stary pschecžel Oliwak sa khachlemi, lubje žwoju dymku pachajo a njemyło naju ani s najmjeńscha.

* * *

„Najprjódzy dyrbju wam, mój knježe", tak knjeni Muschinkurtowa sapocža, „prajicž, so sa moje młode lěta w naschim kraju džiwna pschiwěra knježesche, do kotrejež kóžda holza wjele džeržesche, a to wožebje potom, hdyž bě wo to cžinicž, s młodych hólzow pschichodneho mandželskeho wuswolicž.

Tajka młoda holza, kiž mějesche myšle, žebi žama žwój dom sałożicž, wsa rjane jabłuko, na pschikład rejnetu, a sapocža jo wot płeschka hacž do schischki bělicž. By-li žo jej poradžiło tak, so bělska zyła wosta, t. r. njenatorhnjena, saschwikny s njeju tři krócz nad žwojej žamžnej hłowu do koła a da jej potom pomału k semi padnycž."

„To dže je jara rjenje!"

„Sawěscže, mój knježe. — Tež we žwojim wóžomnatym lěcže

to njejßym hinak cžiniła. Ale kak běch tehdom rosbudżena, kak mi ruzy tschepjetaschtej, prjedy dyžli ßym tule wěz wuwjedła.

Tři krócź wschach jabłuko do ruki, tři krócź saßtajowach nóž do běliśki. A hlejcże! To je ßo mi tola poradźiło, haj, mój knjeże, a je ßo mi tola poradźiło, a „O“, najrjeńsche, prawidłowne „O“ leżesche mi k nohomaj.“

„Schtó by ßebi tole myßlił!“

„Wy mi tola njebudźecże hordoscź porokowacź, mój knjeże“, pokracžowasche knjeni Muschinkurtowa, „hdyž wam praju, so běch tehdom rjana kčéjaza holza. Mějo kudźerjawe włoßy, wocži módrej kaž fijałka, a cžerwjenej lizy, njerěkach kokowokoło hinak hacž „rjana Stanzija“.

Też dyrbju hischcże naspomnicź, so mějesche moja macź jako wudowa korcžmu, kotraž njedaloko hrodu pschi drósy stejesche a kotruž wschitzy młodźi hólzy s wokolinY a se wßy wopytowachu.

Wě ßo, běchu mjes nimi też někotrzi, kotrziž budźichu ßo rady wo mnje samołwili: ale jich mjena běchu Pětr, Kasymér, Filibert atd.

Ale na njeßboże ani jedyn njerěkasche Oto, Oskar, Oktavius! Wy ßebi njemóżecże myßlicź, mój knjeże, kak je mje to sarudźiło. Njeměrna, kaž we ßonje, khabłowach s tamneho dnja tam a ßem, niczo mje njemóżesche sawjeßelicź. Ale namołwjerjo ßo tola namakachu. Tři krócź sa měßaz ßo wo mnje samołwichu, a tři krócź ßym jich wotpokasała.

Tak miny ßo jene lěto, też druhe, ale mój wußonjeny mandźelski ßo hischcże pschezo nochzysche pokasacź!

Nětkole shubjowachu ßo mi pomału bjes mała wschitke moje nadźije, a myßlicźka, so dyrbju njewudata wostacź, cžwilowasche mje w nozy a wodnjo.

Tu ßo na dobo něschto sta!

Kaž s błyskom pschilecža do nascheho městacźka powjesćź, so ma stary, sabyty hród, kotryž bě blisko nascheho domu, se ßwojeho wjelelětneho spanja wotucźicź. Běchu mjenujzy we wokolinje wulke honitwy pschipowjedźene.

Njewuprajita radoscź pschewsa mi wutrobu, hdyž to shonich.

„Stanzija“, rjeknych ßebi ßamej, „kedźbuj, twoje sboże ßo bliži!“

Ssmějcże ßo jeno, mój knjeże, wußmějcże ßo mi jeno. To bě pschedcžucże, kotreż mje tak hłuboko saja.

A woprawdże rjane oktoberske ranje jědźesche wulka ßyła korejtow horje do hrodu. Ssamßny dźeń mjerwjesche ßo pola naß korcžma s nowymi hoscźemi, a piwo a wino běżesche s patokami.

Stari a młodźi, żołcźi a bruni ßo tu skhadźowachu. Ja pak na żaneho s nich njejßym hladała, a jeno jedyn jenicźki młody, kraßny a woßebny mužiki scźeże s prěnim wokomikom, so jeho pytnych, moju kedźbnoscź na ßo, a scźini, so mi wutroba móznischo pukotasche.

„Ach“, sdychowach, „hdy by tola jeno tónle wón był, jeno tónle!“

Něhdże sa pjecź mjeńschinow, hdyž piwo wo stwě wunoschach, sasběże jedyn jeho towarschow, kiž s nim sa blidom ßedźesche, poknu chleńzu a rjekny k njemu wobroczeny:

„Na twoju strowotu, Oliwak!“

Kaž s błyskom pohłuschena tu stejach, dych ßo mi hacźesche.

„O — liwak!“ pißmikowach skónczńje ßama pschi ßebi, „to wón je, to je, ßym to ßebi myßlika, tón to budże!“

Ale, běda! — Runjeż rjany Oliwak se ßwojimi towarschemi wschědnje k nam salożesche a ja jeho stajnje psched wschěmi druhimi wusnamjenjach, ßamo jeho dla ßo wschědnje najrjeńscho pyschach, popscha mi ßam jeno mało kedźbnoscże a hdyß a hdyß na mnje skradźu pohlada.

Tak to zyły měßaz hižo dźesche. Hižo chzysche mi scźerpnoscź sańcź, rosom chzysche ßo mi sapowjesćź. — —

Nětkole pak, mój knjeże! dawajcże derje kedźbu!

W dezembru, haj, w dezembru to běsche, wěm ßo to zyle jaßnje dopomnicź, póßła mje nascha macź do blischeho městacźka, kiž njebě daloko wot naß, so bych wězow nakupowała. Hdyž ßo cźmische, wrócźich ßo domoj. S latarnju w ruzy dóńdźech sbożownje hacž blisko k tonidłam pola Mokrez.

Tu na dobo saßłyschach wołanje na pomoz, kotreż ßo mi dale móznischo do wuschow dobywasche.

„Sawěscże je ßo něchtó na lodże pschekamał“, pomyßlich ßebi, pschetoż něhdże dwaj dnjej prjedy bě krucże mjersko a ßo ßněha naschło.

Kedźbnje dźěch nětkole sa hłoßom, kiž wołasche, hacž k kromje hata, posběżech ßwoju latarnju a — schto tu wuhladach?

Ach! — Oliwak, rjany Oliwak tcżesche hacž do paßa w tonidle.

„Knjeżna Konstanzija“, sawoła wón, mje spósnawschi. „Bóh ßam je waß ßem póßłał, khětsje, khětsje, pomhajcże mi won!“

Tu slecża mi kaž kłok spěschnje dźiwna myßlicźka do hłowy.

„Stanzija, Stanzija“, rěczesche tajny hłoß we mni, „wužij tejele pschileżnoscże, ßnadź ßo cźi tajka pschileżnoscź żenje wjazy njewróćźi!“

„Knjes Oliwak“, ja sapoczach, „jara rady chzu wam pomhacź, ale jeno s jenym wuměnjenjom.“

„Rěczecź, rěczecź, knjeżna Konstanza“, pokracžowasche wón, „lubju wam wschitko hižo do cźaßa!“

„Nó dha, wy dyrbicże ßo so mnu woženicź!“ —

„Ženicź ßo, s wami ßo ženicź!“ wón sawoła a se ßamym dźiwanjom a pschekwapjenjom budźische bjes mała snak do tonidła zyły dopadnył.

„Kaž widźu, je to zyle pschecźiwo waschej myßli“, ja pschistajich. „Ale ja waß k temu njenusuja. — Na saßowidźenje, knjes Oliwak!“

Roshněwana chzych ßo wotßalicź.

„Ach, nawopak“, wón sa mnu wołasche. „Knjeżna Konstanza, to dźě bě stajnje moje najhorzysche a najbóle żedźene pschecże s teho cźaßa, so ßym waß sawohladał; tola njejßym ßebi swěrił — dźenßa pak budu ßo hischcże wo waschu ruku samołwjecź, tola nětkole spěschnje, spěschnje, wumożcże mje!“

Hnuta s tutymi wobkrucźenjemi stajich latarnju na semju a wotwjasach ßwoju falu. Jedyn kónz pschicźißnych lubemu Oliwakej, a hdyž bě ßo sa njón pschimnył, scźahnych sa druhi kónz se wschěmi mozami k ßebi — scźahnych hischcże ras — a hižo bě pschekamany ßo s nohu něhdże saprěcź mohł.

Jeho radoscź nad tym bě nimo měry wulka.

Wschitke te rjane ßłowa, s kotrymiž mje duzy po pucźu saßypowasche, njetrjebam wam saßo powjedacź, mój knjeże; wam budże doßahacź, hdyž wam hischcże praju, so buchmój sa schěscź njedźel swěrowanaj.

* * *

„Niż wěrno, żenje żanaj mandźelskaj njejstaj sbożownischej bykoj, dyžli mój dwaj, mój drohi Oliwako?“

Mój stary pschecźel, tute ßłowa saßłyschawschi, wopuschcźi ßwoje ßydło a ßyże ßo k namaj sa blido.

„Dobre, dobre, ty stara bledźawka!“ rjekny wón ßwojej ßwěrnej mandźelskej. „Daj jeno khwatnje kharty ßem, so ßebi do wjecżerje hischcże jenu sehrajemoj!“

Runjeż chzysche mój stary snamz, kaž ßo sdasche, wschitku nežnoscź a hnucże myßlow wot ßo wotehnacź, widźach tola na jeho włożnymaj wocżomaj, so ßo tam wschitke naßhonjene sboże saßo wotrasuje.

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Sswójbny wjecżor Budyskeje Bjeßady ujesměje ßo ßrjedu po jutrach, kaž ßo tydźenja pißasche, w Budyskej tśeleŕni, ale w „Albertskim dworje“. Dla dźiwadłoweho pschedstajenja „Na wumjeńku“, kotreż nam ßobustawy Radwořskeje „Meje“ poskicża, je wulke jewischczo trěbne. Dokelž ßo to njehodźi na tśeleŕni pschiprawicź, je Bjeßada nusowana, tón krócź ßwój ßwójbny wjecżor w Albertskim dworje wotměcź. Jara pschecź by było, so by ßo k dźiwadłowemu pschedstajenju prawje wjele poßłucharjow sjeschło. „Na wumjeńku“ je kraßna, sajimawa hra, kotraž je wschudże, hdżež je ßo pschedstajiła, ßebi wulki wuspěch dobyła. Schtóż chze Bjeßadźiny ßwójbny wjecżor wopytacź, njech ßebi psches jeneho Bjeßadźineho ßobustawa pola knjesa drogista Emila Měrscha na kamjeńtnej drósy sastupnu khartku wuproßy.

S **Budyschina.** „Kath. Posoł“ pische: Jara wulka cźesćź a radoscź je ßo naschej diözesy we Łužizy dostała. Sswjaty wótz Leo XIII. je psches breve se 6. měrza tuteho lěta najdostojnischemu zyrkwinskemu administratorej japoschtolskeje präfektury Hornjeje Łužizy, knjesej Can. Cap. Cantorej Jurijej Łuscżańskemu, wyßoku dostojnoscź spożcżił, kotraż rěka pronotarius apostolicus ad instar participantium. To je najwyschsche wusnamjenjenje, kotreż ßwjaty stoł duchownemu, kiž biskop njeje, wudźěła, a kotreż ßo jeno jara wurjadnje a s rědka spożcżuje. Japoschtolski protonotar je mjes najwyschschimi prälatami a jako tajki do famiglia pontificia, to rěka: do bamżowych ßwójbnych abo domjazych ßłuscha. Schtóż tule

dostojnosć wot ßwjateho wótza dostanje, ßmě pontifikalnu abo wulku biskopsku božu mschu ßwjećićź a ma tež wschelake dalsche wyßoke prawa, kotrež wschědny měschnik nima.

— Nalětnje kontrolske shromadźisny budža wot 1. hacž do 4. haprleje w Budyschinje w restawraziji „Albertskeho dwora“, 5. haprleje dopołdnja 20 mjeńschin. po 8 hodźinach w Budestezach, 7 haprleje w Schěrachowje, 8. haprleje w Hornjej Wjasońzy, 9. a 10. haprleje w Biskopizach. 11. haprleje dopołdnja 3/4 11 hodźin a popołdnju 1/2 2 hodźin w Njeßwaczidle, 12. haprleje dopołdnja w 9 hodźinach a 1/2 11 hodźin w Klukschu, 14. haprleje dop. w 9 hodźinach a 1/2 10 hodźin we Worzynje. -- S mužstwow se Zidowa a Budyschina maja na kontrolske shromadźisny pschińcź: wutoru 1. haprleje dopołdnja 1/2 8 hodź. lětnikaj 1889 a 1890, 1. haprleje dop. 1/4 10 hodźin lětnikaj 1891 a 1892, 1. haprleje dopołdnja w 11 hodźinach lětnikaj 1893 a 1894, ßrjedu 2. haprleje dopołdnja we 8 hodźinach lětnik 1895, 2. haprleje dopołdnja 1/2 10 hodźin lětnik 1896, 2. haprleje dopołdnja 1/4 12 hodźin lětnik 1897, schtwórtk 3. haprleje dop. we 8 hodź. lětnik 1898, 3. haprl. dop. 3/4 10 hodźin lětniki 1899, 1900 a 1901.

— Wopschichodnym wjedrje je Rudolf Falb scźěhowaze do prědka prajił, so wot 1. hacž do 11. haprleje powschitkownje ßuche wjedro wotcźakuje. Jenož tam a ßem deschcźiki póndu.

S Kelna. Pjatk 21. měrza wjeczor wokoło 1/4 11 hodźin je s kólnje tudomneje Cźarnkez žiwnosćze woheń wudyrił, kotryž domske, bróžeń a hródź do procha a popjeła pschewobroczi. Tele twarjenja běchu wschě stare a se ßkomu kryte. Maßiwny wumjenk je ßo s wohnjom pschelutował. Cźarnkezom, kotsiž nimaju niczo sawěscźene, je je ßo nimale wscha domjaza a hospodarska nadoba spalika. W pkomjenjach je pjerisna kónź wsała, a dwě ßwinjeczi ßo tak slě wopalischtej, so dyrbjeschtej ßo nasajtra sarěsacź. Woheń je pjecźa se slóstniskej ruku sałożeny. Jeneho cźeladnika, na kotrehož tukaja, so je woheń sałożił, ßu do pschepytanskeho jastwa wotwjedli. Sjenoczenemu dźěłanju pjecź ßykawow ßo poradźi, twarjenja něhduscheje Ramschez žiwnosćze, kotraž je ßo k Kralez žiwnosćzi pschikupiła, wohnjej wobrócź.

S **Budestez.** Njesboże, kotrež dyrbi powschitkowne dźěłbracźe sbudźecź a kóždeho, kiž ma kusk cźucźa we wutrobje, najhłubscho nastróżicź, je ßo tu njedźelu Palmarum stało. Młodźenz w najrjeńschim kcźenju młodosćze, 14lětny Jan Ernst Pětschka, ßyn tudomneho khěžkarja Khorle Pětschki, běsche njedźelu Palmarum dopołdnja se 112 druhimi młodymi hólzami a holzami psched ßwj. woltarjom w naschim Božim domje wjeßely a nadźije polny ßwoje wěruwusnacźe wotpołożił a ßwój schcźeński žlub wobnowił. Dokelž běsche někotre lěta na wěži ßobu swonił a poßledni cźaß prěni mjes swonjerjemi był, běsche ßebi dowolnosćź wuproßył, so ßměł pschi pohrjebje popołdnju hischcźe ras, a to poßledni ras, ßobu swonicź — běsche to s pschicźinu jeho nahleje ßmjercźe. Pschi swonjenju popołdnju 1/2 6 hodźin, kotrež ßo tu stawa pschi delepuschcźenju kaschcźa, Pětschka ßam naswonjesche, pschi tym wón ßrjedź ßrěnjeho a makeho swona, kotrajž snapschecźa ßebje wißataj a ßo cźumpataj, stupi. Schto je tam chżył a schto je tam pytał, a schto je ßebi pschi tym myßlił, to nichtó njewě; cźinicź pak tam niczo njemějesche, a stupicź tam njeßmědźesche. Jenicźki wokomik a jeho schpała ßrěnjeho swona do spanja trjechi — rany žaneje njebě widźecź, žaneje krjepki krwě njewustupi, jenož jeschcź s noßa pschińdźe, ale wón ßo hnydom morwy swjesy. Towarschojo jeho s wěže do zyrkwineho pschitwarka dele donjeßechu, dr. Menschel s Budyschina, kiž w Budestezach w hoscźenzu pschebywasche, rucźe pschikhwata, so by pomoz skicźił, ale móżesche jenož wobkrucźicź, so je Pětschka morwy! Ssrjedu bu cźeßnje pohrjebany, zyła woßada s jeho starschimaj ßobu žaruje. Wěscźe jeho ßmjercź wschitkim s nim konfirmirowanym wótrischo do ßwědomnja a k wutrobje rěcźi, hacž je to duchowny se wschitkej ßwojej srěcźnjowoscźu samoh.

S **Korsymja.** Wutoru wjeczor je ßo pschi ßamym domske tudomneho blidarja Weichelta wotpaliko. Ssußodźa ßo na sboże dohladachu, hdyž pkomjenja po hrjadach paženeje khěžki schwihachu. Woheń shaschawschi widźachu, so běchu hrjady s petrolejom polate. Sa slóstniskim sapalerjom hischcźe Bohu žel žaneho ßlěda nimaju.

S **Hodźija.** Tudomny spomožerski dom ßwjeczi 1. haprleje, potajkim 3. dźeń jutrow, 25lětny jubilej ßwojeho wobstacźa. Wón je ßo 1. haprleje 1877 wotewrił a ma tón nawdawk, woßyroczene a wopuschcźene abo hewak někajkemu strachej wustajene dźěcźi pschijimacź a je wocźahnycź. Provinzialne towarstwo sa snutskowne mißionstwo w Budyschinje je tutón dom sałożiło. Tehdomnischi pschedßyda tuteho towarstwa mjenujzy, ryczerkubleŕ s Watzdorf nad Ssólschezami, a jeho městopschedßyda, farař D. Imisch s Hodźija, běschtaj s generalom hrabju s Lippe nad Debrikezami wobsamkloj, tajki dom sałożicź, a hdyž temu sastupjerstwo Budyskeho hamtskeho hejtmanstwa pschihłoßowasche, ßo ta wěz na měscźe do skutka staji. Tehdomnischemu Hodźijskemu wobydlerjej Rehschuhej ßo pschi farje lcźaza khěža s něhdźe kórz wulkej sahrodu wotkupi a ßo sa wustaw naprawi. Wustawowy pschedßyda bu hrabja s Lippe nad Debrikezami a městopschedßyda farař D. Imisch. Prěni domjazy nan bě Jan Cźěßla, 13. meje 1843 w Bukojnje narodźeny, nětko w Lěskej. Wustaw bě najprjedy s wulkim dołhom wobcźeżeny, tola je ßo tón s Bożej pomozu psches dary kschescźijanskeje lubosćze po něcźim wschón wotplacźował, hacž runjež ßo domej w lěcźe 1884 pschitwark pschistaji a w lěcźe 1889 ßo bróżeń pschitwari. Wożebje ßu wustaw s darami podpjerali: Jeho Majestosćź kral Albert a Jeje Majestosćź kralowa Karola, a Jeho kralowska Wyßokosćź prynz Jurij, sastupjerstwo Budyskeho hamtskeho hejtmanstwa, provinzialne a hlowne towarstwo sa snutskowne mißionstwo, stare kužiske wßy a wschelazy samóžicźi knježa. W lěcźe 1891 dosta dom ßwoje prěnje a hacž dotal jenicźke wotkasanje, mjenujzy 600 hriwnow wot swudowjeneje Zenkeroweje, prjedy w Makej Prasy a posdźischo w Huszy.

W spocźatku bě postajene, so ßmě ßo do doma nanajwyschsche 12 hólzow pschijecź, so mohł nan wschitkich w doßahajezej měrje wobkedźbowacź. Tola, hacž runjež bě ßo dołho do 1. haprleje 1877 wosjewiło, so ßmědźa ßo hólzy do domu dacź, dha nichtó žaneho njepschiwjedźe, tak so dom prósdny stejesche. Hakle 19. haprleje ßo prěni hólz pschiwjedźe. Teho pak jeho forminda sa 10 dnjow saßo precź wsa, dokelž běsche jeho macź jeho bjes jeho wole do domu dała. Duž bě dom saßo prósdny. Tak mało tehdy žohnowanje spomožerskich domow ßebi ważachu, schtož wschak bě bjes dźiwa, dokelž běchu tute wustawy tehdy něschto cźisćze nowe. Hakle 28. meje 1877 buschtaj do domu dwaj bratraj s Rakez pschiwjedźenaj, wot kotrejuž pak tón jedyn hižo 2 měßazaj posdźischo na difteritis wumrje, tón jeniczki, dźak budź Bohu, kiž je dotal w spomožerskim domje wumrjeł. Na Michała bě w domje pak hižo 8 hólzow, a nětko ta licźba roscźesche, dokelž bu domowe wulke žohnowanje bórsy wschudźe snate. Haj, bórsy ßo telko dźěcźi do doma samolwi, so dyrbjesche dom wjele dźěcźi wotpokasacź. Teho dla bě nusne, so ßo w lěcźe 1888 w bliżschej Wjasońzy druhi spomožerski dom sałoži. Wot teho cźaßa je nasch dom wschě dźěcźi, kiž mějachu ßo s Budyskeho hamtskeho hejtmanstwa do njeho dawacź, pschijecź mohł, haj, je hischcźe tu a tam jene s druhich hamtskich hejtmanstwow pschijał. Polny, haj, s wjetscha psches měru polny, je pak dom nětko pschezo był.

Prěni wustawowy pschedßyda, hrabja s Lippe, wumrje w lěcźe 1880, a jeho naßlědnik bu hrabja s Lippe nad Cźichońzami, a po teho ßmjercźi bě pschedßyda krajny starschi s Zezschwitz w Budyschinje. Prěni městopschedßyda a domowy dohladowaŕ bě farař D. Imisch, kiž ma najwjetsche saßłužby wo nastacźe a prěnje dobre roswicźe wustawa, na jeho městno stupi po jeho ßmjercźi jeho naßlědnik w farskim sastojństwje, farař Kschižan. Prěni domowy nan, Jan Cźěßla, ßo w lěcźe 1885 do Schneckengrüna a wot tam do Lěskeje pscheßadźi. Jeho naßlědnik bu dotalny domowy nan Khorla August Voigt, rodźeny 11. julija 1845 w Huncźerizach.

W domje je nětko s wjetscha 17—19 dźěcźi, kiž maju ßo wocźahnycź, žiwicź a drascźicź. S wotkel nětko dom ßrědki sa ßwoje wobstacźe bjerje? Se wschelakich žórkow. Sa kóžde dźěcźo ma ßo lětnje 90 hriwnow pensije dawacź, wysche teho dostawa dom kóžde lěto rjany dar wot Jeju Majestosćźi krala Alberta a kraloweje Karole, teho runja wot kužiskich krajnych stawow a wot sastupjerstwa Budyskeho hejtmanstwa. Najwjazy pak bjerje dom ßam se ßwojeho hospodarstwa. Wón ma mjenujzy pschi ßwojej sahrodźe hischcźe 19 kórzow pola a łuki wotnajatych, kiž domowaj starschej s dźowku a s hólzami ßwojeho doma cźisćze ßamaj wobdźěkataj. Tak ma dom khleb, mloko, butru atd. ßam. So dźěcźi w tym cźaßu, w kotrymž w schuli njejßu, w hospodarstwje pomhaju, je jim jara wužitne, a wone to rad cźinja. Wożebje na tajke waschnje s cźaßom ratarske dźěło, w kotrymž s wulkeho dźěła posdźischo ßwój khleb pytaja a namakaja, nawuknu.

Dźěcźi ßobu do wjeßneje schule khodźa, dokelž ßebi dom ßam ßwojeho wucźerja dźerżecź njemóże, a tu pilnje wuknu, tež je domowaj starschej ßwěru k temu napominaju.

So domowy nan na porjad w domje dźerži, ßo ßamo wot ßo rosumi. Tola pak ßo w domje wscho wocźehnjenje niz na krutosćź, ale na lubosćź sałożuje. Dźěcźom ßo w domje lubi, a s wjetscha ßo wschitke, hdyž ßu dawno s doma wustupiłe, hischcźe k tutemu

wustawej, jako k ßwojej domisnje dżerża. W tu khwilu je 17 dżěczi w domje, a wot sakoženja wustawa je 122 dżěczi w domje pobyło. W lěcże 1897 je njebo farař Imisch we ßwojej poßlednjej rosprawje wo domje wobkrucził, so je ßo 96 dżěczom, kiż běchu hacż do telo cżaßa w domje pobyłe, wschěm, ſ wuwsacżom tſjoch, posdżischo w żiwjenju derje wjedło. A wo dalschich mělo ßo runje tak ßudżicż.

S teho wscheho je widżecż, so drje mataj nan a macż spomożerſkeho doma cżeżke a samolwjenja polne dżěło, so pak ſ wulkim żohnowanjom ſtutkujetaj, każ je do zyła żohnowanje, kiż ſ tuteho doma wukhadża, jara wulke. Duż pschejemy domej pschi ßwjecżenju jeho 25letneho jubileja ſ wutroby wscho sboże. Bóh, kiż je jón dotal hnadnje schkitował, chzył jón też dale se ßwojej hnadu pschewodżecż!

S **Worklez.** W naschej wßy ßo husto něschto zosa. S wjetscha ßu to mjerſaze podawki ſa tych, kotſiż ßo ſ nimi potrjechja. Woßebje ma Horjenkez Jakub wjele pod wschelakimi pschecżiwnoſcżemi cżerpicż. Loni ßo jemu khlěwy pschekamachu, ſo ßebi njeje mohł ßwinko wukormicż. Bórſy po tym ßo ponoschk na jenym kónzu kruwarnje dele wali, a ſańdżenu ßrjedu 16. měrza ßo jemu wuheń saßypny. Na wulke sboże njeje pschi tym nichtó do schkody pschischoł, ale cżim bóle ßu ßo ludżo wustróżeli. To běſche hrimotanje, każ ſo by ßo ſ kanonu wutſělilo. Ssußodża ſ domow wuběżachu, ßebi myßlo, ſo semja rżi. Najhórje je ßo pschedawarka twarożkow ſtróżika, kotraż bě runje pola Horjenkez saſtupika. Saridrowanje saßkyſchawschi, wona měnjeſche, ſo ßo semja pschepadnje, a teho dla tak wyßoko saſſakowasche, ſo jej wschě twarożki ſ korba ſwulětachu. Mjerſaza wěż je, ſo je ßo wuheń runje do jutrow ſ padawej khoroſcżu ſhrabnył. Runje k jutram je wón jara trěbny, hdyż dyrbja ßo tykanzy a woßuſchki pjez. Dokelż ßo pak wuheń njehodżi tak rucże natwaricż, każ ßo brazle napjeku, dyrbi tón krócż Horjenk jutrowneho tykanza tradacż; schkoda, wón hewak rad něschto pscheńcżne ßna ßwój jaſyk położi.

S **Hrodżiſchcża.** Sańdżenu ßobotu rano 1/45 hodżin je ßo tu ſe ßkomu kryta khěża, khěżkarjej Janej Domaschzy ßkuſchaza, do cżiſta wotpalika. Kak je woheń nastał, njeje ſnate.

S **Wósborka.** Ssynomaj tudomneho kóżkarja Nyczki je ßo ßlěborna wukhowanſka medailla ſpożczika, kotruż je jimaj póndżelu popoldnju w radnizy hamtſki hetmann ſ Carlowitz w pschitomnoſcżi měſchczańskeje rady a měſchczańſkich saſtupjerjow pschepodał. Nyczkowaj ßynaj ſtaj loni 21. dezembra dweju ßynow ſwudowjenceje wucżerki Mateczkoweje, kotrajż běſchtaj ßo na Lubaczinym cżeńkim lodże pschekamakoj, ſ wulkim napinanjom a ßmjertnym strachom ßmjercżi wukhowakoj. Dżěkacżerjomaj Urbanſkemu a Lippeltej, kotrajż ſtaj ßo pschi wukhowanſkim ſkutku wobdżělikoj, je ßo myto po 20 hriwnach pschipósnało.

S **Kóſkow.** Pola tudomneho kublerja Paula ßu pſches zyku ſymu nowu bróżeń twarili. So by twarſki pjenjes pschewjele njewucżinił, měſto kalka hlinu k murjowanju trjebachu. W ſymje wſchak, hdyż mjerſnjeſche, murje po ſdacżu zyle krucże ſtejachu. Tak bórſy pak hacż nalětnje ßlónczko murje pschehrě, ſmjerſnjena hlina rosta, murje ßo kiwkachu a ßo ßypnychu. Nětko dyrbja ßo wot ſakłada ſ nowa natwaricż. Radżicż by było, ſo by ßo tola radscho něschto kalka k murjowanju wużiwało.

S **Halſchtrowa.** S wulkim wóhnjom ßu ßo tu ßobotu w nozy 13 bróżnjow a jena khěża ſniczike. Strach ſa nasche měſtaczko bě cżim wjetſchi, dokelż bě wóhnjowa wobora ſe ßykawu do ßußodneho Kindiſcha wotjěła, hdżeż ßo 1/211 hodżin jena khěża wotpali. W Halſchtrowje budżiſche ßo woheń hiſchcże dale rosſchěrił, hdy budżiſche cżicho njebyło. Tón ßamy cżaß ßo w poldra hodżiny ſdalenym Ramnowje twarjenja jeneho burſkeho kubła wotpalichu. Mnohe wohnje ßu ludżom wulki njeměr nacżinike. Najſkerje ßu ſtóſtnizy woheń ſakożili.

Poßlednje dny ßu ßo tu ſapaleńſke kharty a liſty mjetale, w kotrychż ßo dalſche wóhnje pschipowjedaju. W jenym liſcże, kotrehoż ſchtyri rózki běchu wobßmudżene, ßo wobżaruje, ſo ßo njeje njedżelu pschi wotpalenju bróżnjow woheń dale rosſchěrił. Każ ßo ſda, je ta ßama woßoba, kotraż je w Halſchtrowje ſapalika, też w Kindiſchu a Ramnjowje woheń ſakożika. Polizija ſa pißarjom ſapaleńſkich liſtow ßlędżi, a w nozy ßo domy ſtrażuja, dokelż ßo wobydleŕſtwo dalſchich wohnjow boji.

S **Lubija.** Nalětnje kontrolſke ſhromadżiſny ſmeja ßo tu 17. a 18. haprleje dop. w 9 a 1/211 hodżin, popoldnju 1/23 hodż.

Se Shorjelza. Ssylne njewjedra ſe ſliwkojtymi deſchcżemi ßu w krajinje Lubańſkeho wokrjeża wjele ſchkody nacżinike. Zimnoſcżeŕ Seidel w Rengersdorfje je ßo ſ błyſkom ſaraſył.

Se **Shorjelza.** (Khoſtanſka komora.) Burſkemu ßynej Laduſchej we Wochoſach bě dżěkacżeŕ Heinrich Zimmer ſe Seidenberga 38 hriwnow ſ kholowow krany a ßo potom ſ procha měł. Zimmera, kotryż je hižo wospjet paduchſtwa dla khoſtany, k khoſtarni na jene lěto saßudżichu.

Schtworeho bankrotta dla bě twarſki miſchtr Peuſer we Wojerezach wobſkorżeny. Wón bě ßwoje knihi tak njeporjadnje wjedł, ſo njebě móżno, ſ nich pschehlad wo jeho ſamożenju dostacż. Jeho dołh 30,000 hriwnow wucżini, a wěricżeljo tak wjele każ niczo njedoſtanu. Po żadanju Peuſerowho ſakitarja ßo dla sběranja dalſchich dopokaſmow doßudżenje wotſtorcżi.

— Dla njepózcżiwho wobkhadżenja ſ makołětnej holzu mějachu ßo rěſniſkaj miſchtraj Franz Handrik a Theodor Morawiz a pschekupz Emil Wels ſ Kulowa pſched khoſtanſkej komoru ſamolwicż. Jako ßwědkowa pschecżiwo nim wustupi 14-lětna holczka Hana Willingez, dżowka tamneje Willingoweje, kotraż je ßo w lěcże 1900 wot wobſkórżby wuwinowała, ſo je ßwojemu mużej ſ jědom sawdała. Cżělnje jara roswita ßylna holza bě loni w dezembrje bórſy po ßwojim 14. narodnym dnju hólczka porodżika. Wobſkorżeni přejachu, ſo ßu ſ holzu na njepózcżiwe waschnje wobkhadżeli, tola sawjedżena wobżaromna holza jim jich bjeßwědomite a njecżeßne cżinjenje na wěry hódne waschnje dopokaſa. Statny rěcżnik, kotryż bě pscheßwědcżeny, ſo ßu wobſkorżeni winowacżi, namjetowasche, Handrika k jaſtwu na 9, Welſa na 8 a Morawitza na 6 měßazow saßudżicż. Sakitarjo wobſkorżenych, rěcżnizy Praſſe, Brüll a Sommer woßebje wěry njehódnoſcż holzyneho wobßwědcżenja wuſběhowachu a ſa to rěcżachu, ſo bychu ßo wobſkorżeni wuwinowali. Ssudnizy pak měnjachu, ſo ßu holzyne wuprajenja wěry hódne a saßudżichu Handrika k jaſtwu na 9 měßazow a Welſa na 6 měßazow. Morawitza wuwinowachu, dokelż je ßebi tutón myßlił, ſo je holza hižo ſtarſcha.

S **Wojerowſkeho wokrjeża.** Nalětnje kontrolſke ſhromadżiſny budża 10. haprleje dopołdnja 1/29 hodżin w Kulowje, 10. haprleje popołdnju 1/21 hodżin w Njedżichowje, 11. haprleje dopołdnja we 8 hodżinach w Hóſni, 11. haprleje popołdnju 1/25 hodżin w Ruhlandże, 12. haprleje dopołdnja 1/211 hodżin w Delnim Wujeſdże, 12. haprleje popołdnju 1/24 hodżin w Běłym Khołmzu, 14. haprleje dopołdnja w 10 hodżinach w Blunju, 15. haprleje dopołdnja 1/410 hodżin a w 11 hodżinach we Wojerezach.

S **Mikowa.** Pjatk wjecżor je tu mjes dżěkacżerjomaj Haudrijom Kópku a Guſtavom Fiežu k krwawnym pukam dóſchło. Kopka je Fiežu ſ nożom ßmjercż ſtraſchnje ſkakał. Cżeżko ſranjeneho Fiežu ßu hnydom k lěkarjej do Niſkeje dowjeſli. Tón pak dwěluje, hacż budże móżno, Fiežowe żiwjenje sdżerżecż.

S **Rychwałda.** Tudomna Raiffeiſenſka nalutowarnja a wupożczerńja mějeſche ſańdżenu njedżelu w Khěżorez hoſcżenzu ßwoju lětuſchu nalětnju hłownu ſhromadżiſnu. Po pschedßydowej rosprawje je towarſtwo poßlednje lěto 130,000 hriwnow pschedżěłało. Někotre wożoby ßu towarſtwu pschiſtupike, tak ſo wone nětko 45 ßobuſtawow liczi. Pschedßyda wo praſchenju rěcżeſche: „Pschi kajkich wobſtejnoſcżach hnojenje ſ pschikupnym hnojom bjes wuſpěcha woſtanje?“ Pschitomny reviſor knjes Elteſter wo bilanſy lěta 1901 rosprawowaſche. Po njej dobytk poßlednjeho lěta 407 hriwnow wucżini, tak ſo ma towarſtwo nětko 860 hriwnow ſakożeńſkeho a reſerwneho fonda.

Přilopk.

* Pschetwar Auguſtußoweho mosta w Draždżanach, ſa kotryż je ßo wjazy dyżli 3 milijony hriwnow nahromadżiło, ßo hiſchcże lětża sapocżnje. Nowy móſt budże ſchěrſchi a jeho wobłuki ſměja wjetſche wupinanje dyżli nětczijſche.

* (Konjazy paduch.) W Mügelnje pola Draždżan bě ßo wóndano landawſka kucża ſ konjomaj kradnyła. Hdyż ſapſchah, jenemu Draždżanſkemu wósnikej ßkuſchazy, njehladany pſched hoſcżenzom ſtejeſche, ßo na dobo njeſnaty cżłowjek na wós ſchwihny a ſaſkak ſ nim wotjědże. Wón na ſtronu dróhi Müglitzſkeho doła jědżeſche. W Bärenſteinje pak hižo wuſkocżneho jěſdżerja saßłapichu, dokelż bě ßo hnydom do wſchěch wßow Müglitzſkeho doła telegrafowało. Paduch je jedyn Müglitzſki wobydleŕ.

* (Njeſboże pschi khěżorowym wujěchanju.) Hdyż ßo khěżor Wylem ſchtwórtk pſched wjecżorom wujěchaſche, ßo na rózku Bjedrichoweje dróhi a pod lipami wobżaromne njeſboże ſta. Kóń khěżoroweho konjeŕnika Ebelinga ßo ſ machanjom ſchantkow ſpłóſchi, ſ kotrymż ludżo ſ daloka khěżora ſtrowjachu. Kóń wyßoko ſ prědkom ſtawaſche, pschi cżimż Ebeling ſ njeho padże a ßebi

shibadło jeneje ruki slemi. Snjesboženeho w dróžzy do kliniki profesora s Bergmanna dowjesechu.

* (Straschnosćź wojerskich patronow.) W Grunbachu pola Wilsdruffa schulizy hólzy wojerske potrony namakachu. Jedyn hólz s hamorom na patronu dyri; ta rosbuchny a hólzej stawčźk praweho pokasowarja wottorže.

* (Sapalerja sajeli.) W Elsterwerdźe bě žo sa krótki czaž 12 bróžnjow wotpaliło. Na dwórnischczowej drósy jenož hischcże žama jena brózeń stejesche, kotruž slóstniski sakožer teho runja schtwórtk w nozy sapali. Mužstwa wohnjoweje wobory, kotrež po nozach město strażowachu, slóstnika lepichu a sajachu. Hdyž žebi jeho pschi žwětle wobhladachu, jeho jako — měschczanskeho polizista Hurraža spósnachu. Wón je pjecza s wjeczíwoscźu bróžnje sapalak, dokelž běchu jemu jeho žłužbu wupowjedźili.

* Měschczanske dźiwadło w Barmenje je žo 24. měrza w nozy wotpaliło. Woheń po skónczenym pschedstajenju wudyri, hdyž běchu žo pschihladowarjo a hrajerjo wotžalili. Duž njeje nichtó do njesboža pschischok.

* (Morda ŕstwo a žamomorda ŕstwo.) Njedźelu je žo w Rastattu w Badenskej jedyn leutnant 25. pěschkowskeho regimenta we žwojim wobydlenju satšélik, žwoju lubu, kotraž pola njeho pschebywasche, teho runja moriwschi.

* (Rosbuchnjenje pólwroweho magazina.) Pod Rochuskej horu pola Bingena nad Rheinom je pólwrowy magazin, 60 zentnarjow pólwra wopschijazy, do powětra slecźik. Sapuscźenje, s tym naczinjene, je nježmérnje wulke. Winizy žu dale Rüdesheima sapuscźene. Schkoda někotre sta tyžaz hriwnow wuczini. Mužikaj, kotrajž na łódźi po Rheinje jědźeschtaj, staj žo s rosbitkami, psches powětr leczazymi, cźežko sraniloj, jedyn muž je widźenje shubik, a dale je žo jena holza straschnje wobschkodźika. Slóstniski cźlowjek je pjecza pólwrowy magazin sapalik, hacž dotal pak polizija sa nim žaneho žłeda nima.

* (Paduschstwo na póscźe.) Na Straßburgskim póscźe bě žo sańdźeny tydźeń poštyka s 34,000 hriwnami shubika. Někotre dny posdźischo 20,000 hriwnow s kranjenych pjenjes w jenym listowym kaschcźiku namakachu. Skónczinje žo tež poradźi, paducha wužlědźicź. Wón je póstski poželnik, pola kotrehož sbytkne 14,000 hr. namakachu.

* (Wobroczenje na brjusche.) Psched Wrótžkawskim wyschschim wojerskim žudom wutoru pěschk Pawoł Pschewloka s Briega stejesche, kotryž bě wobskorženy, so je psched shromadźenym mužstwom poštuschnoscź sapowjedźik. Tuteho pschestupjenja dla bě Wrótžkawski wójnski žud Pschewloku k jastwu na 8 njedźel saždźik. Wěz je žo takle měła: 1. februara žo 12 muži pschi paradnym marschu swuczowachu. Pschi tym njebě Pschewloka na podwyschka kedźbował. Podwyschk jemu teho dla na pschedsali žo s tšélbu swuczowacź a tšélbu wupschestrjewacź dawasche. Wobskorženy tšélbu něhdźe 10—12 krócź wupschestrě a ju potom wotstaji, dokelž bě wustał. Hdyž bě potom po podwyschkowej pschikasni tšélbu dale hischcże 15 krócź wupscheströł, jeho, kaž wón wudawasche, cźélna móz wopuschczi, tak so jemu njebě mózno, tšélbu dléje wupscheschczéracź. Posdźischo dyrbjachu žo wojazy něhdźe 6 krócź do žněha lehnycź a dyrbjachu, kaž wobskorženy wudawasche, žo na brjusche ležo wobroczecź. Pschi tym je podwyschk pjecza prajił: „Hlejcże, wy saklate žwinje, tak dyrbicże žo cźwilowacź.“ Podwyschk, kotryž žo jako žwědk pscheždyschesche, to prějejesche, tola žo wobskorženeho wuprajenje s druhimi žwědkami jako wěrne wobkrucźi. Sastupjer wobskórżby njemějesche drje podwyschkowe sadźerženje sa korrektne, tola njedźiwajzy teho namjetowasche, Pschewlokowe powołanje saczižnycź. Wyschschi wójnski žud khostanje na 43 dnjow jastwa poniži s pohladom na to, so podwyschkowe sadźerženje njebě prawe było.

* W želesowej industriji hischcże pschezo klaza. W podkopkach nad Ruhrskej rěku je žo sańdźeny tydźeń 8000 hórnikow s dźěła puschczilo. W haprleji žo hischcże wjazy dźěłaczerjam wupowjedźi.

* (Ssywy w Pólskej.) Njedźiwajzy žuroweje symy, kotruž žu w ruskej Pólskej měli, žu symske žywy mało schkodowake. Duž maju tamnischi ratarjo nadźiju na dobre žně.

* (Wulki woheń we Schwedskej.) Pschi wohnju, kotryž je Nylandez piwarnju w Hernösandze smiczik, žu žo wobžedźer piwarnje, jeho žona a tši dźěczi spalike.

* (Semjerženje.) Kawkaske hory w pokodnischej Ruskej žo létža husto se semjerženjom domapytaju. 20. měrza je semjerženje sažo městaczko Oni potrjechiło. Wjele domow je žo wobschkodźiło, cźlowjekojo pak žo njejžu sranili.

Wužudźenja.

Khostanska komora. Njedźelu 19. januara dopołdnja w Khwaczizach s twarjenjow žiwnoscźe Rjeczkez mandźelskeju, hdyž běschtaj taj w kemschach, woheń wudyri. Jenož temu, so žo jedyn Khwaczanski wobydlerkura dohlada, hdyž tón pocza s tšěchi stupacź, maja žo džakowacź, so žo twarjenja njewotpalichu. Kaž žo posdźischo wužlědźi, bě czeladnik Ernst Hermann Winkler s Plužnikez, 17. haprleje 1886 w Nowej Wži nad Sprewju narodźeny, woheń sakožik. Winkler bě tydźeń prjedy pschipadnje w Khwaczizach nimo Rjeczkez žiwnoscźe pschischok. Pytnywschi, so Rjeczkez mandźelskaj doma njejstaj, žo Winkler do doma, w kotrymž bě žwědomny, dobu. W bydleńskej stwě wón sa pjenjesami pytajo w schkleńczanym khamorje pjenježnu korbjałku je 190 hriwnami wohlada a žebi s njeje 40 hriwnow wsa. S tejle sumu pak žo Winkler dokho njespokoji. Tydźeń posdźischo wón saždo do Khwaczíz pschińdże. W njepschitomnoscźi Rjeczkez mandźelskeju žo wón saždo do domskeho kradny a sbytkne 150 hriwnow s korbjałki wsa. So by žlěd paduchstwa wotstronił, žo njekražnik rossudźi, twarjenja sapalicź. Wón na lubju dźěsche, wobwi jedyn drjewjany stołp se žłomu a jón sapali. Prjedy pak hacž žo woheń rosscheri, jón jedyn žužod pytny, a na pomoz sawołani ludźo jón potom hnydom salachu. Pódła tuteho sapalenja a paduchstwa Winklera winowachu, so je pjekarskemu wucźobnikej Jeremiażej w Khwaczizach por schkórniczkow, 7½ hriwnow hódnejn, kranył. Najskerje pak žo na jeho nosy njejstej hodźikej; pschetož wón je jej wróczo pschinjeżł, sa to pak Jeremiażej zigarowy etwij, 1 hr. 20 np. hódny, wuwjedł. Dale je Winkler Jeremiażowemu mischtrej, pjekarjej Scholczi w Khwaczizach, jedyn tykanz sa 60 np. a jedyn kołacź sa 1½ hriwny kradnył. Straschneho paducha a sapalerja k jastwu na 4 njedźele a k arrestej na 2 njedźeli saždźichu.

Hudanczko.

279.

Duschka žłodowa — jednoscź lěpjerka,
Klij sa towarstwa — spěwow hajerka,
Schijam tschewisna — hněwa stużerka,
K rejam witana — radoscź budżerka,
Wlóha wonjata — laczných pojerka,
Brěczka khmjelena, kak czi rěkaja?

Wuhudanczży s poželednjeho czižka:
277. Paradis. 278. Lykowe, wjelcze drjewo.

Sa nowy Maczicźny dom

je žo w lěcze 1902 dotal nahromadźiło: 655 hr. 11 np.

Dale žu sa njón darili:

Knjes D. Wicźas, sem. wucźer w Draždźanach . . 4 = 45 =

W „Katholskim Póžle“ czižko 13. léta 1902 hižo kwitowane:

r. . . . . 1 = — =

Hromadźe: 660 hr. 56 np.

S džakom kwituje a dalsche dary pschijimuje

sarjadnistwo Maczizy Serbskeje.

Czesczeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedźa sa nje na

2. schtwórtlěto 1902

do prědka płaczicź, njech nětko **80 np.** we wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa.

Czi, kotsiž žebi Serbske Nowiny psches **póst** pschinjesecź dadźa, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto saplaczi žo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž tež w druhich krajach němskeho khěžorstwa **90 np.,** s pschinjeżenjom do domu **1 hriwna 5 np.**

Serbske Nowiny s pschikohu „Serbski Hospodar“ płaczа na póscze **1 hriwnu 5 np.,** s pschinjeżenjom do domu **1 hriwnu 20 np.**

Serbske Nowiny s pschikohu „Pomhaj Bóh“ płaczа na póscze **1 hr. 30 np.,** s pschinjeżenjom do domu **1 hriwnu 45 np.**

Serbske Nowiny s pschikohomaj „Serbski Hospodar“ a „Pomhaj Bóh“ płaczа na póscze **1 hriwnu 45 np.,** s pschinjeżenjom do domu **1 hriwnu 60 np.**

Redakzija Serbskich Nowin.

Awkzija palneho drjewo
na Wujeżkowskim rewěrje.

Wutoru 1. haprleje (3. dżeń jutrow) **pschipołdnju w 1 hodźinje** ma ßo **we Wujeżkowskim hoscżenzu** na pscheßadżowanje pschedawacź:

30 rm twjerdych, 53 rm mjechkich scheżěvow
7 = = 68 = = klumpachow,
83 = = 789 = mjehkeje walczźiny (hakosowych hromadow),
38 dołhich hromadow twjerdeje walczźiny.

Drjewo je pschihotowane w 30. wotdżělenju a na Něczańskim pschikupjenym, kaž tež jenotliwje w 25., 26., 27., 30. a we wobrubjenjach 32. a 36. wotdżělenja.

Schtóż chze ßebi drjewo wobhladacź, proßy ßo, so by pscheßadżowanski dżeń rano w 9 hodźinach k Wujeżkowskej hajnkowni pschischoł.

Měschczańske hajnistwo we Wujeżku, 16. měrza 1902.

Wyschschi hajnik **Bluhm.**

Drjewowa awkzija.

Wutoru 1. haprleje dop. w 9 hodźinach ma ßo na gmejnskich leżomnoscźach w **Hnaschezach** 90 brěsowych dołhich hromadow a 15 schmrěkowych żerdźowych hromadow na pscheßadżowanje pschedawacź.

W Hnaschezach, 26. měrza 1902. **Gmejnska rada.**

Pscheßadżowanje inventara.

Wutoru 1. haprleje dopołdnja w 9 hodźinach budu wschón ßwój żiwy a morwy inventar, jako **1 konja, 3 kruwy, 1 byka, 3 jałowy, 2 ßuproschnej ranzy, 2 běhakaj (ßwini), 3 hospodarske wosy, 1 kuczowy wós, 1 ruczny wós, 1 ßanje, 1 juchowy ßud, 1 hobanku s gratom, 1 schatowu rólu, 1 butrowansku maschinu, 1 dezimalnu wahu, 1 ßykanjowu maschinu, 1 czischczazu maschinu, 1 rěpn rosßykłazu maschinu, żujowe rjeblisny,** wschón rólny grat jako **płuhi, brony, něhdże 30 zentnarjow słamy, 50 zentnarjow ßyna, 150 zentnarjow běrnow, 100 zentnarjow runkliży,** kaž tež domjazu a hospodarsku nadobu a wjele druheho na pscheßadżowanje pschedawacź.

Wuměnjenja ßo do awkzije wosjewja.

W Stróżi, 20. Měrza 1902. **August Kuhn.**

2000 zentnarjow běrnow

zentnar po 1 mk. ma na pschedań

knjeżi dwór w Radworju.
Winkler.

Awkzija.

Wutoru 1. haprleje, 3. dżeń jutrow, wot dopołdnja 9 hodźin maja ßo na sliczbowanje teho, kotrehoż nastupa, w hoscżenzu „pod měßaza“ na swonkownej lawskej haßy wschelake **khamory, sosy, koża a matrazy, myjne blida, stoły, 1 pikladowy automat, wschelaka hospodarska nadoba** sa hotowe pjenjesy na pscheßadżowanje pschedawacź.

Th. Wällnitz,
do pschißłuschnoscże wsaty awkzionator.

Starowuprnhowany Shorjelski

twarski a rólny kalk

czerstwy paleny w kalkownjach w Niskej a Kundraczizach, poruczа

firma E. Plümeke w Niskej.

Jedźne ßymjeńtne
(wschelakich czistych druzinow)
pizne

běrny

ßu tunjo na pschedań na **knjeżim dworje w Czelchowje** pola Klukscha.

Běrny,

czerwjene rózowe k ßymjenju, zentnar po 1 hr. 25 np.,
magnum bonum, njewuběrane, zentnar po 1 hr.
pschedawa

Skop w **Kołwasy.**

Jedźne běrny,

magnum bonum zentnar po 1 mk. 10 np., **pizowanske běrny** zentnar po 90 np. s pola pschedawa

G. Prüfer w Mjeschizach.

Schczěpjene
ßadowe schtomiki
a cziste dobre
dżeczelowe ßymjo
pschedawa
Jan Wjela w Maleschezach.

Pohonča

dowěrneho a strósbeho pyta
Strehla w Błohaschezach.

Njewoženjenaj
pohončej

ßylnaj a strósbaj s dobrymi wopißmami ßo k 1. haprl. abo prjedy pytataj. — Mßda měßaczńje 50 hr. Darmotne wobydlenje, tepjenje, něschto sahrody a dwaj wosaj hnoja na běrnowe polo. Hodowny dar po sadżerżenju.

Parny rěsak we Łupoj pola Radworja.

Nalutowarńja a wupożczerńja sa Budestezy a wokolnoscź,

sapißane towarstwo s njewobmjesowanym rukowanjom.

Bilansa 31. dezembra 1901.

Aktiva.		Passiva.	
1. Wobstatk kaßy	7532 hr. 13 np.	1. Pożczonki	3900 hr. — np.
2. Wupożczonki	108929 = 30 =	2. Běżaze liczenje (wěriczeljo .	10664 = 56 =
3. Běżaze liczenje (Dołżniży)	28382 = 42 =	3. Nalutowanki	128884 = 84 =
4. Wobkhodne podżěle pschi druhich towarstwach .	900 = — =	4. Wobkhodny dżěl wużitkarjow	5835 = 14 =
5. Mobilije	205 = 08 =	5. Wobkhodny fond . . .	988 = 55 =
		6. Reserwny fond	581 = 15 =
		7. Bankowy wobkhod (Krajna wużitkarstwowa kaßa) .	3603 = 18 =
		8. Czisty dobytk	1491 = 61 =
	155,949 hr. 03 np.		155,949 hr. 03 np.

Liczba ßobustawow kónz 1900 . . . . = 111
Pschibywk w lěcze 1901 = 15, wotbywk 5 = 10
Liczba ßobustawow 1901 . . . . . = 120

W Budestezach, 23. měrza 1902. **P. Kschizan.** **E. Wjazka.**

Pschikupne hnoje njech ßo pola tajkich liferantow kupuja, kotśiż pod kontrolu śteja.

Budyska Bjesada

změje srjedu po jutrach 2. haprleje w „Albertskim dworje“

swójbny wječor

z dźiwadłowym předstajenjom. Sobustawy Radwórskeje „Meje“ budźa wjeselohru „Na wumjenku“ hrać.

Započatk wječor we 8 hodźinach.

Nalětnja skhadźowanka

serb. stud. młodźiny

změje so **srjedu 2. hapryla** dopołdnja w 10 hodźinach w „Liščej jamje“ w Budyšinje. Wšitcy kk. serbscy studowacy a přećeljo stud. młodźiny so najwutrobnišo přeprošuja.

Jan Wjeńka, stud. theol.,
t. č. hł. starši.

Rěčespytny wotrjad M. S.

změje **srjedu po jutrach,** dźeń 2. haprleje, dopołdnja w 11 hodź. w „Liščej jamje“ w Budyšinje **posedźenje.** Přednošk dźerži knjez farař Handrik-Slepjanski.

Do posedźenja najwutrobnišo přeprošuje

J. Gólč, farař w Budyšinku,
městopředsyda.

Narodopisny wotrjad Maćicy Serbskeje

změje **srjedu 2. hapryla** dopołdnja wot ½12 hodźin w „Liščej jamje“ w Budyšinje **posedźenje.** Přednošk změje k. farař Handrik-Slepjanski. Duž nanajwutrobnišo přeprošuje **A. Sommer,** městopředsyda.

Maćica Serbska

změje **srjedu po jutrach, 2. haprleje t. l. w Gudźic hosćencu** w Budyšinje

hłownu zhromadźiznu.

Započatk: popołdnju ½3 hodźin z dypkom.

Dźeński porjad: 1. Rozprawy. 2. Wuradźenje wo postajenju jednotliwych městnosćow dotwarjomneho dźěła Maćičneho domu. 3. Namjety. 4. Wječor 8 hodź. dźiwadło: „Na wumjeńku“.

Předsydtwo.

Hodźijska nalutowańnja a wupožčeńnja

šměje swoju **hłownu shromadźiznu tsečzi dźeń jutrow** popołdnju w 5 hodźinach w Mrózej restawraziji.

Sliczbowanje léta 1901 hač do 31. měrza je w pišańni naščeje pokładnizy na wohladanje wupołożene.

Pschedšydstwo.

Restawrazija „Hrodowska pinza“

na hrodowskej drózy tu

Nowe! **Mandolinski** Nowe!

konzertowy orchestrion

je šo postajił.

Sa dobre pohosćenje je šo na najlepje postaralo.

S počešćowanjom

Clemens Riedel.

Pschikupne hnoje

wschěch šo kupowaznych družinow

porucza tunjo

Emil Lebelt

pschi dwórnischczu w Budestezach.

Pschispomnjenje: Dokelž šym kontroli krajneje kulturneje rady podstajeny, móže šebi kóždy pola ratarskich pschepytańnjow žadacz, so by šo kupjena twora darmo pschepytała.

Budyska meblowa fabrika

Walthera a Nowaka,

w Budyschinje, na běleńskej drózy 7 a 8 (njedaloko staraje winizy), porucza šwój wulki skład

hotowych meblow,

jako **khamorow, komodow, ložow atd.**

po najtuńschich fabrikskich płaczišnach.

Njewjesczinska nadoba

po wschěch płaczišnach šo rucze a tunjo wudźěła.

W Čzornych Noßlizach je **khěža,** w kotrejž je šo 40 lět dołho schewzowało, tunjo na pschedań. Dalsche wukasa **Robert Bär** tam.

W Borschczi pola Wólschiny je **fahrodniska žiwnosć** czišło 19 ſ 20 jutrami pola, łuki a hole se wschěm inventarom wobšedźerjowe wobstarnosćze dla na pschedań. Wscho dalsche je pola **Ernsta Handrika** tam shonicz.

Porjadneho a dowěrneho

rólneho pohonča

pyta **knježi dwór w Delnjej Kinje.**

Do šerbskeho farskeho doma šo k 1. meji abo posdźischo jednora, sprawna, porjadna, ſ najmjeńscha 17 lět stara **holza** do šłužby pyta. Hdže? je shonicz we wudawańni Serb. Nowin.

Hólzy, kotsiž chzedža molerstwo a lakěrańtwo nawuknyc, móža do wuczby stupicz pola **Walthera a Nowaka** w Budyschinje.

Kowarskeho wuczobnika

hnydom pyta kowarski mischtr **Ernst Kranich** w Klukschu.

Sa šwoju pschedawańnju kolonialnych tworow, zigarow a spirituosow

wuczobnika

ſ dobrej schulskej wědomosczu pytam.

Franz Wölsle
(prjedy Moritz Mjerwa)
pschi mjaßowym torhoschczu.

Wobdarjeny hólz, kotryž chze **pißmikistajerstwo** nawuknyc, może **w Ssmolerjez knihiczischczerni** do wuczby stupicz.

Wuczobnika

pyta **Pawoł Miczka,**
kowarski mischtr w Jenkezach.

Krawskeho pomoznika

do trajneho dźěła pyta
krawski mischtr **Jan Mihank**
w Njeßwaczidle.

Młodeho **tyscherskeho pomoznika** hnydom do trajneho dźěła pyta **Clemens Walde** w Korsymju.

---

2 zentnarjej
dźeczeloweho šymjenja
ma na pschedań **Strehla** w Błohaschezach.

Wobydlenje je na pschenajecze w Měrkowje czišło 11.

Pscheměnjenja dla je **fahrodniska žiwnosć** czišło 4 w Rabozach pola Budyschina, 14 kórzow wulka, se wschěm inventarom hnydom na pschedań.

Korczma ſkhlamarńnju

kež sa pjekarjow šo hodźaza, hodźinu wot Budyschina, je na pschedań psches aktuara ſ. šk. **Libschu** w Budyschinje.

Jěsdne koło Brennaborskeje firmy, jara derje sdźerżane, je na pschedań, teho runja **schijaza maschina** sa 40 hriwnow. Dalsche je shonicz pola **J. Mitascha** w Scheschowje.

Kacze jeja

šu płaczišny hódno na pschedań na

knježim dworje w Budyschinku.

Dźěłaczerske kholowy,
dźěłaczerske lazy,
dźěczaze wobleczenja,

direktnje se Seifennersdorfskeje drastoweje fabriki porucza.

Emil Heinrich w Borschczi.

Czerstwe šuche drožđže a dobru zokorown tworu k pjelnjenju jutrownych dźutow pschedawa tunjo

Wedel w Pšowjach.

Awkzija.

Wutoru 1. haprleje 1902 dopołdnja wot 9 hodźin maja šo w Jeńkezach czišło 41b wschelake deski, 2 hobanzy, 1 bantowa pila a wschón tyscherski grat ſa hnydom hotowe pjenjesy sjawnje na pschedawacz.

Herbjo.

Do Psowjow!

Druhi dźeń jutrow

šylnje wobšadzena
balska hudźba.

Pschecelnje pscheproschuje hosćenzar **Rattey** w Pšowjach.

(K temu czišłu jena pschiloha.)

Pschiłoha k czišłu 13 Serbskich Nowin.

Ssobotu 29. měrza 1902.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

17. měrza 1902

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha. hr.	Rěsna waha. hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosće hacž do 6 lět	33—37	61—66
awstriske	34—38	62—68
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	30—32	58—60
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	26—29	52—57
4. žnadnje pizowane kóždeje staroby	23—25	48—51
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšeje rěsneje hódnosće	31—34	59—63
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetšeje rěsneje hódnosće hacž do 7 lět	28—30	55—58
3. starše, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódše kruwy a jałojzy	25—27	51—54
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	22—24	47—50
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	42—46
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšeje rěsneje hódnosće	32—35	57—60
awstriske	—	—
2. žrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	28—31	54—56
3. žnadnje pizowane	24—27	50—53
Čelata:		
1. najlěpše s mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	44—48	66—72
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	41—43	62—65
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich skhižењow w starobje hacž do 1¼ léta	49—50	61—62
2. mjaßne	47—48	59—60
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundrowy	44—46	56—58

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2919 měchow.	W Budyschinje 15 měrza 1902. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 20 měrza 1902. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pšenza běła	8	71	8	94	8	65	8	82
" žołta	8	35	8	59	8	35	8	53
Rožka	7	6	7	19	7	6	7	19
Jećmjeń	6	65	6	79	6	53	6	93
Wowß	7	80	8	—	7	50	7	80
Hróch	9	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	—	9	50	8	50	10	—
Jahły	13	—	16	—	13	—	16	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	50	2	—	1	30	1	60
Butra 1 kilogr.	2	30	2	50	2	10	2	40
Pšeničžna muka 50 "	9	—	17	50	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	8	—	13	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	4	—	4	50	3	60	4	—
Sskoma 600 "	32	—	36	—	30	—	36	—
Proßata 828 schtuk, schtuka	14	—	30	—	—	—	—	—
Pšeničžne wotruby 50 kilogr.	—	—	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	50	—	—	—	—
Pšeničžny gris 50 kilogr.	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris 50 kilogr.	—	—	6	50	—	—	—	—

Runklizowe žymjo, punt po 50 np. — **Čerwjeny dźećel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyschinje płaćeše: kórz pšenizy (běła) po 170 puntach 14 hr. 80 np hacž 15 hr. 19 np., žołta 14 hr. 19 np. hacž 14 hr. 60 np, kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 35 np. hacž 11 hr. 50 np., kórz jećmjenja po 140 puntach 9 hr 31 np. hacž 9 hr. 50 np.

Na Bursy w Budyschinje pšeniza (běła) wot 8 hr. 83 np. hacž 9 hr. — np., pšeniza (žołta) wot 8 hr. 53 np. hacž 8 hr. 75 np., rožka wot 7 hr. 16 np. hacž 7 hr. 25 np., jećmjeń wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 13 np., wowß wot 7 hr. 80 np. hacž 8 hr. — np.

Wićzne płaczišny w Kamjenzu

13. měrza 1902.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 6 hr. 94 np. hacž 7 hr. — np., pšeniza wot 8 hr. 20 np. hacž 8 hr. 53 np., jećmjeń wot 6 hr. 70 np. hacž 6 hr. 79 np., wowß wot 7 hr. 75 np. hacž 8 hr. — np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacž 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., žyno 4 hr. 25 np., běrny 1 hr. 75 np. Sskoma (600 kilogr.) 39 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 20 np. hacž 2 hr. 50 np.

Wjedro w **Londonje** 28. měrza: Pomróčene.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smeje jutrowniczku rano w 7 hodźinach diakonus Tyscher žerbsku spowjednu rěč, ½9 hodźin farar Räda žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Zyrkwiny khor budże spěwać: Te wrota prawdosće wočźińće, tón Knjes we bitwje dobył je. — Pšched zyrkwinymi durjemi budże kollekta sa woßadnych khudych.

Druhi žwjaty dźeń jutrow smeje rano w 7 hodź. farar Räda žerbsku spowjednu rěč, ½9 hodźin diakonus Tyscher žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Zyrkwiny khor budże spěwać: Tón Knjes je s rowa stanył psches tu kraßnosć teho Wótza. — Pšched zyrkwinymi durjemi budże kollekta sa samery sakskeho hłowneho biblijskeho towarstwa.

Tśeći žwjaty dźeń jutrow smeje dopołdnja wot 9 hodźin diakonus Tyscher žerbske prědowanje.

Wěrowani:

W **Michałskej zyrkwi:** Jan August Nowak, pißmikistajeŕ tu, s Marju Marthu Haschkez na Židowje.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi:** Ernst Pawoł, Jana Bohuwěra Nowaka, dróhoweho dźełaćerja a khěžerja w Jenkezach, ž. — Franz Pawoł, Ernsta Emila Krawza, dźełaćerja na Židowje, ž. — Max Erwin, Jana Khorle Klezja, dźełaćerja pod hrodom, ž. — Pawoł, Khorle Augusta Běłuscha, dźełaćerja pod hrodom, ž.

W **katholskej zyrkwi:** Marja, Jana Delana, postillona, dź. — Erich Pawoł, Valentina Błažija Lercha, samkarja, ž. — Jan Pawoł, Khorle Jana Měta, pohonca, ž.

Zemrjeli:

Dźeń 25. měrza 1902: Martha, Jurija Jakuba Krala, hosćenzarja, dź., 3 l. 1 dź. — 26. Michał Krawcźik, privatěr, 71 l. 1 m. 21 d. — Elsa Bertha, Jana Augusta Moritza Wjenka, khěžerja a składnika na Židowje, dź., 10 m. 5 d.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

Jutrowniczku smeje duchowny Domaschka rano ½8 hodź žerbsku spowjednu wucźbu, ½9 hodźin farar Kschižan žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Druhi dźeń jutrow smeje rano ½9 hodź. duchowny Domaschka žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Na tutym dnju budże žo do schkliczkow pšched zyrkwinymi durjemi kollekta sa sakske hłowne biblijske towarstwo składowacź.

Tśeći dźeń jutrow smeje rano w 9 hodź. farar Kschižan žerbske prědowanje.

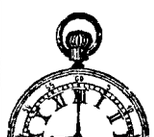

Franz Marschner

cźaßnikaŕ w Budyschinje

cźo. 9 na bohatej haßy cźo. 9

swój skład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjećazow** dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucźa.

Hódna twora. Pilnje rukowanje. Tunje płaczišny. Porjedźenje dobre a tunje.

Pschispomnjenje: Rěcźu **žerbski.**

Kwaßne a kmótsjaze bukety,

wěnzy na hłowu,

richelki do włoßow,

dale

Boże martry,

wißaza wjerba,

stejaze kschiże

a druhe wězy na rowy

žu dóstacź

w Lehmanez kwětkowym basaru

w Budyschinje na žitnej haßy 12.

Cakopschedawarjo so pytaju!

Hlowny wobkhod
we Wósborku.

W Budyšinje
na hauenſteinſkej haßy.

Heinrich Hoppstockez

barbjerńja a chemiſka cźiſćerńja
ſa mužazu a žonjazu draſtu,
meblowe tkaniny, běhaki, gardiny, teppichi atd.
Spěſchne poßłuženje! Najtuńſche płaćiſny!

Pſchijimarńje:
w Radebergu
na horajej dróſy 4,
w Neugersdorfje
na
Jurjowej lěßowej dróſy 7a,
w Seifhennersdorje
cźißło 566.

Pſchikupne hnoje:
ammoniak,
ſuperfoſfat,
ßyru a parjenu koſeźinu,
ſa kotrychž wopſchijećze ßo rukuje,
poruča tunjo
Oskar Strehlke,
pſchedawarńja pſchikupnych hnojow
w Budeſtezach.

Khoſej,
ßyry po 70 hač 140 np.,
paleny po 80 hač 200 np.,
dobrych a najlěpſchich družinow
poručataj
Schieſchka a Rjeczka
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Germania jězdne koła

ßu bjes dwěla najlěpſche! Nowe! Patentowane ßwobodne běžne cźerjenje ſ doſadnoſtupanſkim ſpinanjom. Nowe!

Najwjetſche dozpicźe w kolojěſdnej techniźy

Seidel & Naumanna w Draždźanach.

Saſtupjeŕ ſa Rakezy a wokolnoſcź:

Khorla Zug, ſamkarſki miſchtr.

Ssamßna porjedźerńja.

Hdźe ßo meble, w ßamßnej dźěłarni wudźěłane, teho runja **ſchpihele** a **pólſtrowane meble** ſ rukowanjom a po najtuńſchich płaćiſnach kupuja?
Jenož w meblowni na theaterſkej haßy 2
G. Seikritta, tyſcherſkeho miſchtra.

Tyſcherſke deſki
ßuche ſ lońſcheho rěſanja, **ſchpundowanſke deſki,** hěblowane a ſchpundowane, hotowe k ſaćehnjenju, wotrěſki atd. pſchedawa tunjo
rěſakowe ſarjadniſtwo w Běłym Kholmzu
pola Laſa.

Podpißane ßobuſtawy horńcźerſkeje jednoty w Budyſchinje
poručeja **najlěpje wupruhowane**
warjenſke khachle
ſ patentowanym tepjadłom a powětrowej zirkulaziju.
Woßebitoſcźe tychle khachlaw ßu:
ſpěſchne wutepjenje, 50 % wuhloweho ſalutowanja, cźopte ſchpundowanje.
Khachle na pruhu, w kotrychž ßo tepi, ßu na wobhladanje poſtajene.
H. R. Teutſcher, Fr. Römer, O. Jurk, P. Wilhelm, E. Kohl.

---

w Budyſchinje **Fotografowarńja** **na ßukelnſkej haßy 20**
Roberta Süßa
poruča ßwój wubjernje pſchiprawjeny ateliej k fotografowanju jenotliwych woßobow a gruppow.
Najſtaroſcźiwiſche wuwjedźenje. Najtuńſche płaćiſny.
1 duzent fotografijow ſ zyłej figuru 3 mk. 50 np.
1 = = hač do kolen 4 mk.
1 = dźěcźazych fotografijow abo hač do wutrobna 5 mk.
Też k fotografowanju na wßach, kwaßnych gruppow, krajinow kubkow atd. ßo ſ pſchihódnymi wumjenjenjemi poručam.

Jatrowy (lebrowy)
wolij
ſa ſkót
cźerſtwu lětuſchu tworu w cźwizach a po waſy, ma ſtajnje na ſkładze a po najtuńſchich płaćiſnach
poruča
Otto Engert
en gros drogownja en detail
Dalokoreczak 33.

Woprawne
Eckendorfſke a **Oberndorfſke**
runklizowe ſymjo
poruča
Khorla Nowak
na žitnej haßy.

Pruhi ſ Božeho ßwětła,
ſchpruchi a khěrluſchowe ſchtuczki w pyſchnych kaſchcźikach, k ſelenemu ſchtwórtkej ßo woßebje pſchihodźaze, ßu w wud. „Sſerb. Nowin“ doſtacź.

G. Rost,
fabrika zementowych tworow, gypſowych deſkow a moſaikowych platow
dalokoreczak 393. w Budyſchinje na Wjeleczanſkej dróſy
poruča wſchě wudebjeńki a wupyſchenja ſa faßady, wokna, wudwjerna, nadwobłuki, ſchodźeńki, pſchikrywanſke płaty, wrotowe a płotowe ſtołpy, wobkładźenje wokoło rowa, ſtudnjaze rynki, gypſowe deſki k ſchotowjenju wjerchow a ſcźěnow, zementowe a moſaikowe płaty k taflowanju dna.

Pſchi ratarſkej ſchuli
w Budyſchinje
ßo lětni ſemeſter **wutoru 8. haprleje** ſapoczńje. Samolwjenja pſchijimuje a dalſche rad wukaſuje
direktor profeßor **Brugger.**

W ßadarſkej a ſahrodniſkej ſchuli w Budyſchinje
ßo lětni ſemeſter **wutoru 8. haprleje 1902** ſapoczńje.
Samolwjenja pſchijimuje a wſcho dalſche rad wukaſuje
pſchedſtejicźeŕ ßadarſkeje a ſahrodniſkeje ſchule
dr. Friedrich Brugger.

Dobry a najlěpschi **paleny**

khosej

wschelakeho měschenja

punt po 85 np., 90 np., 1 mk., 1 mk 20 np. hacž 2 mk. jara płaczišny hódno porucža

Ernst Lehmann,
prjedy **Khorla Pětschka**
na rózku žerbskeje
a schulerskeje haßy.

Paleny

khosej

žylnje a czišcze žkłodżazy
punt po 80—200 np.,
po wjetschich dźělbach poměrnje tuńschi porucža

Pawoł Pětschka
pschi drjewowych wikach.

Jerje!

rjanu tworu po **5, 6, 7,** a **8** np.
porucža

Khorla Noack
na žitnej haßy.

Strowy

skót.

Fosforokißały kalk, wobžerny pólver ja žwinje, pólver psche žalsy, hollandski a schwajzarski mlokowy
a **wužitkowy pólver, skótny jatrowy wolij**
nanajlěpje s dobrych družinow sestajany porucža

měschczańska haptyka
pschi hłownym torhoschczu.

Rjane wulke

rósynki

k jutram porucža

Khorla Noack
na žitnej haßy.

Regensburgskeho mlokoweho a kormjazeho pólvra

„wobžernosć"

mamoj skład.

Schischka a Rjeczka.

Pruhu darmo wotedawamoj.

Pjerje

žo s paru czišcza pola
Mat. Schmollera
na žukelnskej haßy czißko 3.

K nalětnemu

wusywej

poruczam w dobrej, derje skhadżazej tworje:

rurkizowe žymjo,
Eckendorfske, žołte a czerwjene hoborskowalzowe, Oberndorfske kopjenokulojte, žołte;

czerwjenokałowe žymjo,
Erfurtskeho krwejczerwjeneho, sažneho, twjerdeho, hollandskeho, krwejczerwjeneho, pósdneho, wulkeho;

bělokałowe žymjo,
braunschweigskeho, wubjerneho, twjerdeho, wulkeho;

woprawne Erfurtske warjenjowe žymjo,
wulki wubjerk w bunach, hrochu atd.,

wošebitosczе we woprawnych Erfurtskich kwětkowych žymjenjach
w 10 np. tyskach a plahowanskim wukasanjom.

Wulki wubjerk

Draždżanskich žadżeńskich zyblow.

Jan Bjedrich w Kołwasy

pola Pomorz.

Kóždy wiczny dżeń w Budyschinje a Lubiju.

Znate najlěpsche,
s dobom najtuńsche jězdne kołа žu:

Njedožahnjena jenicžka žo namakaza poždejsza konstrukcija.

Wilhelm Fuchs

dźěłarnja rapidnych jězdnych kołow
na Draždżanskej drósy 10.

Kosaze kože,

sajeczе, kaniklaze, kocže, kunjaze a tkhórjaze koże po najwjetschich płaczišnach kupuje

Heinrich Langa
pschi žerbskej katholskej zyrkwi
a pschi žitnych wikach.

Wulki wubjerk

žerbskich

spěwarskich

we wožebnych swjaskich se słotym srěskom hižo po 3 mk. 50 np.

J. Nowak
na snutskownej lawskej haßy 8.

Spěwarskich

s wulkim a dróbnym pißmom, se žołtym a słotym srěskom, w swjasku najnowschich mustrow saffianoweje, czelazeje kože atd. na wulki skład po tunich płaczišnach

Alfr. Heymann prjedy G. Rämsch
w Budyschinje na bohatej haßy 21.

Woblečenja

hižo po 8 mk.,

Schulske wobleczenja hižo po 2 mk.,

jednotliwe kholowy ja 3—15 lětnych hólzow, wobleczenja, paletoty, kholowy
ja nuzow a młodżenzow s najnowschich tkaninow.

Najtuńsche płaczišny. **Najtuńsche płaczišny.**

Kurt Lehmann
pschi hłownym torhoschczu 5.

Wschě drużiny

žymjeńtneho wowža,
runklizy,
trawoweho
žymjenja
atd. atd.
tunjo porucža

Khorla Schuppan

žitowa pschedawarnja.

Probstajski wowž,
probstajski jeczmjeń,
woprawny a poždyty,
Lutijeczanski žołty wowž,
czerwjeny dżeczel,
běły dżeczel,
Timothejowe žymjo,
rajsku trawu,
saradellu,
Oberndorfsku runklizu,
Eckendorfsku runklizu,

majž

k wužyczu

a wschu druhu nalětnju žytwu s najlěpscheje derje skhadżazeje tworu po najtuńschich płaczišnach porucža

Pawoł Scholta
w Budyschinje.

K pschedstejazemu nalětnemu wužywej derje skhadżazy

žymjeńtny wowž,
woku,
schtyrski dżeczel,
woku,
Eckendorfsku runklizu,
woprawne žymjo czerwjeneho kala
atd.
porucža

pschedawarnja kolonialnych tworow a žymjenjow

Ernsta Wobady
w Hodžiju.

Heinrich Mohr

ſchewſki miſchtr w Budyſchinje na ſzukelńſkej haſzy 14
porucza
k nalěczu

mużaze czehnite ſchkórnieźki
23 wſchelkich druzinow, faſzonow a wudźěkanja.

Mużaze ſchnórowanſke ſchkórnje
ſ czorneje, bruneje a czerwjeneje kože 12 wſchelakich druźinow po wſchěch płaczińach.

Żonjaze kneſlate ſchkórnje
czorne, brune a czerwjene kožowe druźiny, ſ najjednoriſcheho hacź do najwoßebniſcheho.

Zónſke ſchnórowanſke ſchkórnje
woßebneje noweje faßony we wulkim wubjerku.

Żonjaze ſchnórowanſke ſtupnje
wſchěch płaczińow a druźinow.

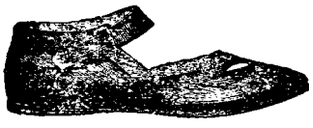

Sandale ſa kołojeſdnych
ſ czerwjenobruneje a czorneje kože ſa mużſkich a żónſke.

Sergowe ſtupje (Laſtiny)
hižo po 2 mk. 50 np.

Laſtingowe ſtupnje
pſchi boku ſ czehnitym gumijom a lakowanym kónczkom, kóždeje wulkoſcze.

Wobhladajcze ſzebi moje mukładne wokna!
S nowa wupyſchene!

Khěžorowa khofejowa předawarńja

poruczа k jutram

khofej — czaj — biskwit

Ssamßzne wudźěłki:

ſchokoladu, kakao, marzipan, zokrowu tworu.

Filiala
w Budyſchinje na bohatej haßzy 7.

Czorne a pißane drastne tkaniny

hladke, ßmużkate a ſ malymi muſtrami,

po jara tunich płaczińach we wulkim wubjerku meter po 70 np., 80 np., 90 np., 1 mk., 110 np., 120 np., 140 np., 150 np. a dróżſcho poruczam.

Emil Wehrle

na jerjowej haßzy.

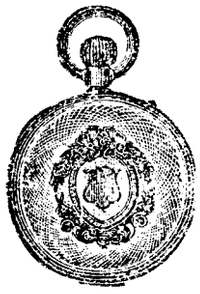

Kóždy, kotryż chze ßebi **dobry** a **tuni czaßnik** kupicź, abo kotryż chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k czaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawſkej haßzy 5

Jenczej pſchedawa a porjedźa ſa ßwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje mukładne wokno, ſ płaczińami wupołożene, wobhladacź.**

Stare knihi ſo derje a tunjo pſchewjazuja.

Spěwarſke

ßerbſke a němſke,

w trajnych jednorych a najwoßebniſchich ſwjaſkach, teho runja ſchkleńczane wobraſy, ſrěbrne ſchpruchi, debjenki, jutrowne khartki, jutrowne debjenki atd. po najtuniſchich płaczińach pola

E. A. Wetzki,

knihiwjaſarńja a papjerowa pſchedawarńja
17 na bohatej haßzy 17.

Knihi ſo derje a tunjo wjaſaju.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 14. Sobotu 5. haprleje 1902. Lětnik 61.

Swětne podawki.

Wschelake njespodobanki na sakskich żelesnizach

ßu ßo w druhej komorje sakskeho ßejma rospominało. Sapółkanz Heymann ßo na to wobcźežowasche, so ßu ßo na jěsbje s Flöha do Dražďan sastojnizy sarjekli, jemu kupej 1. rjadownje wocźinicź, wudawajzy, so je to ßłużbity kupej. Wón knježerstwo proschesche, sastojnikow napominacź, so njebychu kupeje 1. a 2. rjadownje na ßebicźiwe waschnje wužiwali.

Sapółkanz Behrens k temu doda, so je wón pschi składnosćzi też nawjedźił, so ßebi jedyn twarski abo wyschschi twarski radźicźel jedyn zyły kupej ßam sa ßebje žadasche.

Sapółkanz dr. Stöckel na žortniwe waschnje powjedasche, kak jeho teho runja njejßu ras do kupeja 1. rjadownje puschczicź chzyli. Jedyn wyschschi żelesniski saßojnik je ßo jeho wopraschał, hacź ma prawo, ßo do kupeja 1. rjadownje ßydnycź. Tutemu je wón wotmolwił: „Haj, mam też darmotny billet". Dr. Stöckel ßejmskim sapółkanzam radźesche, so bychu w podobnych padach runje tak cźinili.

Sapółkanz Behrens ßo dale na to hórschesche, so ßebi mnosy sastojnizy pódla ßwojeho sastojnstwa se wschelakej druhej dźeławosćzu pjenjesy saßkuźeja a ludźom, w ßwobodnym pschemyßlowym žiwjenju stejazym, konkurrenzu cźinja. To dyrbjało ßo sastojnikam sakasacź, dokelž doßahazu mjdu dostawaju. Behrens też ßłużbne pucźowanje sastojnikow naspomni. W druhich krajach ßo dźiwaju, so sakšzy sastojnizy tak wjele pucźuja, sa cźož dyrbi stat wjele pjenjes wudawacź. Tak je ßo na pschikład dla żelesniskeho twara w Kamjenicźanskim dole, na kotryž je stat nětotre milijony wjazy wudał, hacź je ßejm pschiswolił, 90 tajkich ßłużbnych pucźowanjow cźiniło.

Statny minister dr. Rüger na tele wobcźežowanja wotmolwi, so ßo sastojnikam poruczi, so nimaju pschi ßłużbnych pucźowanjach zyły kupej ßami sa ßebje žadacź. Zyle ßo tajke pucźowanja woßebje pschi żelesniskich twarach njehodźa wobeńcź, tola budźa ßo wone po możnosći samjesowacź.

Hajniska akademija w Tharandtu

je sa sakšku statnu kaßu jara drohi wustaw. Jeje dokhody sa poßlednjej dwě lěcźe jenož 14,500 hriwnow, jeje wudawki pak 92,250 hr. wucźinichu. Liczba hajniskich studentow je lěto wot lěta wotebjerała, dokelž je hajnistwo se sastojnikami pschepjelnjene. Na druhich wukrajnych hajniskich akademijach ßu podobne wobstejnosćze. W druhej komorje sakskeho ßejma ßo namjetowasche, Tharandtsku akademiju s Lipskcźanskej universitu sjenocźicź; potom ßnadź by liczba poßlucharjow pschibyła. Ssejmowa wjetschina ßo pak rosßudźi, hajnisku akademiju w Tharandtu wostajicź.

Sa wumjetanje ßněha na schoßejach

sakski stat gmejnam sa dźěłacźerja na hodźinu nětkole 10 np. sarunanja płacźi. Ssejmej bě ßo petizija pschepodała, w kotrejž ßo proßy, so by stat gmejnam pschichodnje sa dźěłacźerja na hodźinu 20 np. sarunanja płacźił. Dźiwajo na nětcźische njedobre finanzne wobstejnosćze je ßejm tule petiziju sacźißnycź dyrbjał. Pschi wuradźenju wo tym sapółkanz tajny radźicźel Hähnel na skórźby ratarjow pokasowasche, kotrymž ßo njedowoli, so bychu ßwoje dränažowe roły do pschěrowow statnych dróhow wjedli.

Zentrumska strona w khěžorstwowym ßejmje

je se ßmjercźu ßwojeho wjednika, dr. Liebera, shubiła. Po Windhorstowym minjenju ßo dr. Lieber na cźoło zentrumskeje strony staji. Wón drje dołho k wyßokosćzi ßwojeho ßławneho wjednika njedoßahasche, tola je też wón wjedźał, katholsku zentrumsku stronu, kotrejež jenotliwe ßobustawy jara wschelakore a ßebi husto s napschecźa stejaze interesy sastupuja, jako zykk hromadże sdźerźecź. Pola zentruma je poßlednje lěta bóle dyźli hdy prjedy pschi wothłoßowanjach w khěžorstwowym ßejmje rosrißanje leżało, wón ßo teho dla žortnje „knježaza strona" mjenowasche. Tole mózne politiske stejischcźo je dr. Lieber se ßwojej diplomatiskej mudrosćzu a wobwjertliwosćzu stajnje ßo měnjaze politiske wobstejnosćze wužiwajo, pschezo s nowa wudobywał. Na Liberowe městno naßlědnika namakacź, njebudźe drje zentrumskej stronje pschecźežko; wona ma w ßebi khětru liczbu w politizy derje nawjedźitych a wustojnych muži.

Skhadźowanka němskeho kanzlera hrabje Bülowa s italskim ministrom Prinettiom w Venedigu.

Italska wě ßwoje stejischcźo mjes Franzowskej a Němskej w poknej měrje wuwużicź. Franzowskej kaž Němskej ßebi wona ßwoje pschecźelstwo droho płacźicź dawa. Italski ministerstwowy pschedßyda je hrabi Bülowej wopowjedźił, so móże Italska jenož potom k němsko-awstriskemu swjazkej s nowa pschistupicź, jeli so ßo w nowym němsko-italskim wikowanskim wucźinjenju zło na wupłody a wudźełki, s Italskeje do Němskeje ßo wožaze, njepowyschi. Hrabja Bülow je ßo nadźał, so němski khěžorstwowy ßejm wikowanske poměry s Italskej njerostorhnje, tola niczo wěste njeje mohł ßlubicź. Po wudawanju franzowskich nowin budże Italska po postajenjach wobnowjencho trojoswjaska pschi możnej wójnje mjes Němskej a Franzowskej neutralna wostacź móz. Jeli so by ßo Italska chzyła Tripolisa smozowacź, njeby jej pschi tym Němska sadźěwkow cźinika. Kaž je widźecź, je Němska do wschěch italskich žadankow swolika, so by trojoswjaskej dalsche wobstejenje sakhowała. Němske ratarstwo a sahrodnistwo budże khósty sa to płacźicź dyrbjecź.

Amerikanske balsamowane mjaßo,

kotrež ßo s hromadami do Europy wosy, je němska strowotna rada sa cźłowskej strowosćzi schkódne spósnała. So by ßo mjaßo, kotrež ßo do wukraja wosy, njeskasyło, jo Amerikanszy s borowej kißalinu narybuja. Ta pak na cźłowski żołdk jara schkódnje skutkuje. Němska strowotna rada je teho dla knježerstwu namjetowała, so by ßo pschichodnje sakasało, s borowes kißalinu směschane abo nyrybowane mjaßo pschedawacź. Powjesćz wo tym je w sjenocźenych statach połnózneje Ameriki wulke roshorjenje sbudźiła. Amerikanszy hroża, so budźa wschelakim khłóschcźenkam, kaž Frankfurtskim kołbaskam, Kielskim sprottam, Gnadawskim brazlam atd., kotrež ßo s Němskeje do Ameriki woża, mjesy samknycź, jeli so ßo pschichodnje njeby amerikanske balsamowane mjaßo do Němskeje puschczało. Němske wikowanje by pjecża s tym wo nětotre miliony schkodowało.

Wjetschi dawk na tobaku a piwo.

Finanzy němskeho khěžorstwa ßu ßo poßlednje lěto njenadźizy pohubjeńschile. Khěžorstwowa kaßa nchdźe 60 milijonow hriwnow njedostatka pokasuje. K jeho wotstronjenju knježerstwo namjetuje

na tobak a piwo wjetschi dawk położicź. Poßlednje lěta je ßo ßejm pschezo pschecźiwo powjetschenju tobakowcho a piwowcho dawka ſapjerak.

K ſamjeſowanju wapilſtwa

je ßo w Beuthenſkim wokrjeßu w Schleſyniſkej woßebity wukas wudał. Dny, kotrež ßo dźěłaczerjam mſda wupłaczuje, dyrbja ßo korczmy hižo popołdnju w 4 hodźinach ſamkacź. S tymle wukaſom dyrbi ßo temu wobaracź, ſo dźěłaczerjo mſdu doſtawſchi ju tón ßamy dźeń ſ wjetſcheho dźěła pſchepija.

Strajk w Fiumje.

W Fiumje, najwažniſchim awſtriſkim pſchiſtawnym měſcze pſchi adriatiſkim morju, je mjes pſchiſtawnymi dźěłaczerjemi ſtrajk wudyrił. Jemu ßu ßo mnoſy fabrikſzy dźěłaczerjo pſchiſamkli. Poliziſtojo a wojazy ßu wſchě fabriki wobßadźili, ſo bychu dźěłaczerjow, kotſiž chzeďa dale dźěłacź, pſched ſatraſchenjom ſe ſtrony ſtrajkowarjow ſchkitali. W nječkotrych fabrikach běchu ſtrajkowarjo hižo wokna wubili.

Spjecźiwoſcź wojakow w Italſkej.

W Nocera ßobotu do jutrow 200 reſerviſtow ſtarobneje klaßy 1878, kotſiž běchu ßo k ſwuczowanju ſwołkali, bjes dowolenja ſ kaſarmow wuńdźechu a pſches jutrowne ßwjate dny wuwoſtachu. 150 tychle reſerviſtow ßu ſajeli.

Pſcheradnizy w ruſkim wójſku.

S pſcheradniſtwom wyſchka Grimma ßo hiſchcze pſchezo w Ruſkej žiwje ſaběraju. Woßebje pólſke nowiny wjele wo tym pißaju, ßo ßamo wě, ßo tež wězy roſſchěrjeja, kotrež ßu ßamo wumyßlenki. Wěſte pak je, ſo je Grimm jara waţne wojeſke potajnoſcze Němſkej a Awſtriſkej pſchedał. Wón je pjecźa wſchě mobiliſaziſke a ſakitanſke a tehoruja twjerdźiſniſke plany Ruſko-Pólſkeje pſcheradźił. Najwjetſchu waţnoſcź a ſajimawoſcź maju plany, kotrež ſtaj něhdy ſchef franzowſkeho generalneho ſtaba, Boisdeffre, a ſchef ruſkeho generalneho ſtaba, Obruczew, wudźěłałoj; tež wone ßu w ruzy němſkeho a awſtriſkeho wójſkoweho wjedniſta. Zar je ßo pjecźa tychle wězow dla jara roshorił. Jendźelſke nowiny ßo prózuja zarowy hnčw hiſchcze bóle ſapyricź a jeho pſchecźiwo Němſkej naſchcźuwacź. Njewěrne pak ßo tola ſda wudawanje jendźelſkich nowin bycź, ſo zar žanych ſaſtojnikow a offizěrow němſkeho rodu wjazy k ßebi njepuſchcźa. Jeho wotkhilnoſcź wot wſcheho němſkeho je ßo nětkole hiſchcze pohórſchika.

Bołharſke ſtatny dołh

je tak wulki, ſo nichtó nochze Bołharſkej nicźo wjazy pożcźicź. Loni běchu franzowſzy pjenjeźnizy ſwólniwi, Bołharſkej uěhdźe 100 milijonow frankow pożcźicź, tola jenoż ſ tym wuměnjenjom, ſo by ßo w Bołharſkej tobakowy monopol ſawjedł. S jeho wunoſchkom dyrbjeſche ßo ſadanjenje a wotpłaczenje pożcźonki ſaruczicź. Bołharſki ßejm pak ßo dwójzy ſapowjedźi, do teho ſwolicź, ſo by ßo tobakowy monopol ſawjedł. Duž franzowſzy pjenjeźnizy ßwoje poſkicźenje wróczichu. Mjes tym je ßo finanzna nuſa hiſchcze powjetſchiła. Poßlednju nadźiju Bołharjo na Ruſku ſtajeja. Bołharſki finanzny miniſter Danew je do Ruſkeje wotjěł; wón dyrbi ruſke knjeźerſtwo wo to proßycź, ſo by wone franzowſkim pjenjeźnikam ſa połczonku rukowało, kotruž chzychu cźi jenoż po ſawjedźenju tobakowcho monopola pſchiſwolicź.

Turkowſka.

W Albanſkej bjeſknjejſtwo pſchezo wjetſchich roswěrow nabywa. Miriditojo, ſpjecźiwy albanſki lud, po dróhach mjes měſtomaj Skutariom a Priſrendom cźahaju a ßu wſchě telegrafowe groty rosrubali. Kompagniju turkowſkich wojakow, pſchecźiwo nim wupóßłanu, ßu woni ſajeli. Turkowſkemu knjeźerſtwu njeje móžno było, njeměry podtłóczicź a je dyrbjało ßwoje wójſko wróczo ſcźahnycź, ſo bychu ſběžkarjo jatu kompagniju ſaßo puſchcźili.

Tež w měſtach njeſpokojnoſcź wſchědnje pſchiběra. Rubjeźniſke nadpady a krwawne njeſkutki ßo wſchědnje ſtawaju. Pſched nětrymi dnjemi je w Skutariu jedyn Albanſki do jeneho turkowſkeho wyßokeho ſaſtojnika na dróſy tſělił a jeho cźežko ſranił. Najhórje ßo w Janinaſkim wokrjeßu droždźi, hdźež ßu ßurowoſcze tamniſcheho turkowſkeho valia Osmana paſche lud ſnjemdrike. Sjawne napominanja wobydleŕſtwo pohanjeja, poſtanycź a valijej, „jědojtej wazy a wuzyzarjej“ hłowu rosraſycź. Saúdźeny ſchtwórtk je Janinaſki wojeŕſki komandant knjeźerſtwoweho pokładnika ſajał, dokelž njejßu wojazy a offizěrojo ſa zyke poßlednje lěto ani pjenjes, ani cźrijow, ani draſty doſtali.

Tež ſ Mazedonſkeje na dobo wjele powjeſcźow, wo krwawnych ſtutkach, wot Turkow a ſběžkaŕſkich Bołharow ſkuczenych, pſchikhadźeja. Turkowſki agent Ivaneo w Kaſtoriji bě khowanku jeneje bołharſkeje ſběžkaŕſkeje bandy pſcheradźił. Turkowſzy na to połozu bandy ſajachu. Sſo wjecźiwoſcze ſběžkarjow bojo Ivaneo cźekny. Tola na pucźu jeho ſběžkarjo ſaßłapichu a ſkónzowachu. W Maguziſcze je bołharſka banda bołharſkeho wucźerja Ziorbewa ſkónzowała, dokelž bě ßo wón ſapowjedźił, bołharſki revoluzionarny komitej ſ pjenjeſami podpjeracź. Bołharſki ſběžkaŕſki nawjedowaŕ Stefow, nězduſchi wucźeŕ, kotryž bě ſ turkowſkeho jaſtwa cźekny, bu w Schefſtowje, hdźež ſe ßwojej cźrjódu w domje ßwojeje njewjeſty pſchebywaſche, pſcheradźeny, Turkowſzy wojazy dom wobſtupichu a ßo do njeho dobycź ſpytachu. Sběžkarjo ßo khróble wobarachu, a pſchi wojowanju dwaj Bołharaj a ßedmjo Turkojo padźechu. Hdyž chzychu ſkónczuje Turkoju do domu ſtupicź, Stefowowa njewjeſta pſchi durjach do turkowſkeho offizěra ſ teßakom rubny. Wojeŕku hnydom ſatſělichu. Stefow ßo na to ßam ſatſěli. Do Salonikia ßu pſched krótkim hłowy ßedmjoch morjenych bołharſkich ſběžkarjow póßłali.

Perſiſki ſchah

lětßa ſaßo Europu wopyta. 25. meje wón do Barlina pſchijěďže a ßo potom do Jendźelſkeje poda. Na domojpucźu budże wón 20 dnjow w Ruſkej pſchebywacź.

Nowe wobrónjenje jendźelſkeho wójſka.

Zyłe jendźelſke wójſko ßo bliżſchi cźaß ſ nowej tſělbu wuhotuje. Wona rěka „połěpſchena Enfieldſka tſělba“ a ma podobny ſamk kaž Mauſerſka tſělba. Jeje roka je 5 zolow krótſcha, dyžli roka nětcźiſcheje w jendźelſkim wójſku ſawjedźeneje tſělby.

Krwawne ſwadźenje mjes europiſkimi wojakami w Chinje.

S korczmy duzy ßu ßo w Pekingu němſzy, franzowſzy a jendźelſzy wojazy ſwadźili. Němzy a Franzowſojo ßu pſchi tym ſchtyrjoch Jendźelcźanow ſ teßakami ſrubali.

Wójna w połodniſchej Afrizy.

Nowe wuſpěchi burow.

Burjo ßo wo měrowe jednanje mało ſtaraju. Njewěrja drje, ſo jim Jendźelcźenjo poknu njewotwißnoſcź pſchiſwola. Duž burſzy wjednizy wójnu dale wjedu a Jendźelcźanow pjeru, hdyž ßo jim pſchileżnoſcź poſkicźi. 24. měrza ßu, kaž je ſ jendźelſkich ſchkodowanſkich ſapißow widźecź, burjo w Rhenoſterſkim dole pola Sutherlanda jendźelſke wotdźělenje nadpadnyli. Na jendźelſkej ſtronje woßmjo wojazy a jedyn lieutenant padźechu, wóßom muži ßo ſrani. Jeneho hejtmana a 28 muži burjo ſajachu, tola jich poſdźiſcho ſaßo puſchcźichu. Dale ßu Jendźelcźenjo pola Tanugſa a Meintjeſuka poražźy poczerpili, w kotrymajž ßu ßo 1 hejtman a 9 mužojo ſranili.

W o w jetſchej bitwicźzy, kotraž je ßo w nozy 5. měrza w Calviniji biła, je hakle nětkole powjeſcź doſchła. Telegram wo tym njeje jendźelſka wyſchnoſcź pſchepuſchcźiła. Po tejle powjeſcźi ßu burjo wotdźělenje wyſchka Dorana do zyła ſbili. Po horzym wojowanju, w kotrymž wyſchk Doran a 11 muži padźechu a 30 muži ßo ſrani, burjo Jendźelcźanam wſchě proviantſke wozy wotewſachu.

Tſecźe poraženje ßu jeudźelſzy gardźini dragunarjo pola Boſchmanskopa poczerpili. Schtyrjo jendźelſzy offizěrojo ßu ßo pſchi tym ſranili. Kelko muži je padnyło, wo tym lord Kitchener mjelczi

Hroſnoſcźe jendźelſkich offizěrow.

W Komatipoortſkim wokrjeßu w raníſchej Transwaalſkej loni w oktobrje jendźelſkeho offizěra ſ wukaknjenymaj wocźomaj namakachu. Bliſko měſtna, na kotrymž cźěko nadeńdźechu, Jendźelcźenjo 11 burow ſetkachu a jich ſajachu. Hacź runje ßo ſdaſche wěſte bycź, ſo ßu Kaffrojo offizěra ſkónzowali, a hacź runje burjo hiſchcze ženje njejßu tajke hroſnoſcze ſkuczili, jich tola na to winowachu a jich bjes pſchepytanja ſatſělichu. 11 njewinowacźi ludźo běchu ßebi prjedy teho dyrbjeli ßami ßwój row wurycź. Jeneho němſkeho miſionara, kotryž Jendźelcźanow jich njeprawdoſcze dla poßwari a jich mordarjow mjenowaſche, teho runja ſatſělichu. Podawk ſhoniwſchi, roskaſowazy jendźelſki general wěž pſchepytacź da, a wójnſka rada jeneho ſ winowateju offizěrow k ßmjercźi a druheho k jaſtwu na cźaß žiwjenja ſaßudźi.

Po ßwědcźenju jencho jendźelſkeho wojaka, kotryž je jako wocźity ßwědk pſchi wotprawjenju pſchitomny był, ßu ſatſěleni burjo duzy po pucźu do Pietersburga byli, ſo bychu ßo Jendźelcźanam

poddali. Jich sajawschi, jendżelszy offizěrojo wuskuschowachu, so mějachu burjo 20,000 puntow sterlingow (400,000 hriwnow) pschi żebi. S tym żo nahrabnoscź lieutenanta Hankoka sbudźi, kotryż na sdacże wójnski żud wotmě a porucźi, burow tatšelicź. Jena schwadrona je żo spjeczika, tónle pschikas wukonjecź, na cżoż żu ludźo ſ jeneje druheje schwadrony 10 burow satšelili. Jeneho němskeho mišionara, wo kotrymż je Hankock shonił, so wo wězy wě, je wón teho runja satšelicź dał. Posdźischo żu po wójnskim wużudże lieutenantow Hankocka a Morata satšelili, mjes tym so je żo 10 jendżelskich wojakow, kotsiż żu pschi skónzowanju burow pomozni byli, k khostarni na cżaż żiwjenja sażudźiko.

Dale żu tśo jendżelszy offizěrojo scźěhowaze skucźili: w Pietersburgskim wokrjeżu żu woni 27 burskich mużow, żonow a dźěcźi bjes żmilnoscźe moricź dali, kotsiż směrom żrjedź żwojich wosow pschebywachu a pschi bliżenju Jendżelczanow se schantkami a rubischkami kiwachu jako znamjo, so chzedża żo poddacź. Jeneho schtyrilětneho hólza na pschikład, kotryż strach njesnajo pschi wosowym woju steješche, ſ zykym wotpohladom satšelichu, teho runja jeho nětkotre lěta starscheho bratra, kotryż pschiběża, so by pohladał, cżeho dla je bratr padnył. Offizěrojo żu pjecża tak cźinili, so njebychu żwědkow sa to měli, kak żu żo wobżedżenstwa burow smozowali. Mjes nimi staj pjecża jedyn wyschk a żyn jeneho admirala.

Żelesniske njesboże.

Pola Babertona w Transwaalskej je żo jedyn jendżelski wojerski żelesniski cźah swrócźił. Hdyż cźah po nahłej cźarje dele jědźeșche, njemóżeșche lokomotiwnik lokomotiwu dodźeržecź. Pschi nahłym sawinjenju żo lokomotiwa se schěścź wosami swrócźi. Pschi tym kotoł rosbuchny. Lokomotiwnik, tepjeŕ, 35 wojakow a 1 ziwilist żo morichu. Se franjenych żu scheseżo w hojerni wumrjeli.

S cźaża żelesneje larwy.

Na spoczatku schěżnatcho lětstotka bě w małej khěżzy w Parižskim pschedměscźe semjan ſ mjenom Sulpize żiwy, něhdże schtyrzycźi lět stary, jeno ſ jenicźkim starym żkużobnikom żamym. W żużodstwje bě ludźom nadpadnc, so żo mużski, stejo w połnej mozy żiwjenja, sdalowasche wscheho żwěta a, ſ wuwsacźom nětkotrych wukhodow, po zykym dnju doma skhowany wostawasche.

Też stajnje pokhmurjeny wuras woblicża tehole mużskeho bě wschěm wobkedźbowarjam nadpadny, a tutón wuras każ tež jeho wożamocźenje měješche żwoju dobru winu.

Hacź psched nimale tśjomi lětami běșche Jan Sulpize se żwojim bratrom Bjedrichom w najwożebnischim dźělu hłowneho města hromadże żiwy a wschě sawjeżelenja tehdomnischeho Parižskeho żiwjenja wożebnych ludźi wopytał. Luboscź, kotraż bratrow sjednocźeșche, bě mjes wschěmi znatymi pschiżkowna. Duż móżeșche żebi cźłowjek myślicź, kak jara je żo Jan wustrózał, hdyż żo ras Bjedrich, kiż bě do města woteschoł na kupowanje brónje, wjazy domoj njewrócźi; ża to naúdże pižmo shnbjeneho bratra, kotreż bě żo na nětkajke spodżiwne waschnje do jeho stwy dostako, a kotreż něhdże takle rěkasche:

„Luby bratsje!

Potajna wěz, kotreżej tebi w tu khwilu sdźělicź njemóżu, nusuje mje, Franzowsku wopuschcźicź. Hdyż budu na wěstej semi, napiżam cźi wobschěrnischo. Bjedrich."

Jan cźakasche wschón njemérny, ale njedosta ani najmjeńscheho znamjenja wo pschebywanju a żiwjenju żwojeho bratra. Lěto żo miny a hischcże jene. Srudne sdacża dźěchu jemu psches wutrobu a cźischce sadwělujo sdali żo hołkoweho żiwjenja hłowneho města a jeno stareho żkużobnika jenicźzy żobu bjerjo wotnaja żebi maku khěżku w pschedměscźe, w kotrejż nětkole hižo tśi lěta po shubjenju żwojeho bratra na stajnoscźi jeho wrócźenje abo znamjo wo jeho żiwjenju wocźakowasche.

Ras saklapa żo ſ klepadłom do khěżnych duri a stary żkużobnik wotewri.

„Aha, wy to scże, knjes ſ Dumont", rjekny stary. „Wy dźě wěscże, so mój knjes nikoho njepschijima a so je salubił —"

„Ja to derje wěm, a njepschikhadźam żwoje dla, ale żwojeho knjesa dla, a jeli so jemu rjeknjesch, so ma jedyn ſ jeho prjedyschich najlěpschich pschecźelow jemu něschto jara nusne sdźělicź —"

„Je żnadź to jeho bratra dla?" woprascha żo żkużobnik, pschi cźimż jemu ruka na klinzy dyrkotasche.

„Ně, to niz — ale schtożkuli też je — dźi a pschijjew mje!" Hacź je Jan knjesa ſ Dumonta w dobrym wopomnjecźu měł, abo hacź bě runje pschi lěpschej myżli, ſ krótka, wón porucźi żkużobnikej, jeho nuts puschcźicź.

„Schto tebje ke mni wjedże, Dumonto?" woprascha żo se żwojim srudnym hłożom.

„Jara wożebita naležnoscź — wěz, kotraż je na to japodobna, so mołyka tebje ſ nětcźischeho srudneho samyżlenja trochu wubudźicź. Ty żnadź ży żkyschał wo mużskim se żelesnej larwu, kotryż sdychuje w jastwje bastili —?"

„Ludźaze blady!" wotmolwi Sulpize wotpokasnjo.

„Ně, to je cźasta wěrnoscź, tajki jaty je w bastili, a ty drje wěsch, schto żebi dale wo nim powjedaju, so je bratr naschelo krala Ludwika XIV. a so je prěnjorodźeny, a duż ma, każ praja, prawo na trón, a teho dla —"

„Bladki!" pschetorże jeho sażo Jan.

„Chzesch-li na tutej pożlednjej powjescźi dwělowacź, moje dla, runjeż je mi k wěrje podobna se wschelakich pschicźinow. Hłowna wěz pschezo wostanje, so żo tu sażo pscheczźiwo semjanej żurowje sakhadża, a cźrjódka rosżudnych muži je żo sjednocźika na to, so bychu potajnstwo wotkryli a, je-li móżno, wboheho jateho wużwobodźili. Wobsamknjene bu, so ma jedyn ſ naż skutk wużwobodżenja nawjedowacź a do ruki wsacź, wschitzy sbytkni pschijachu winowatoscź, wěz na lóżde waschnje derje podpjerowacź. Hdyż pak mějeșche żo potom tutón jedyn żam dobrowólnje samokwicź, mějeșche lóżdy hinasche wurěcże, a na pożledku wusnachu sjawnje, so je nadawk sjednocźeny ſ tak wulkim strachom, so by tón, schtóż by pschi tym najbóle sajimowany był, żmjerczi sa najkrótschi cźaż wěscże do rukow khwatał. Tu dopomnich żo na rosmołwu, kotruż běch něhdże psched lětom ſ tobu měł, Jano, hdyż żo na brjosy rěki Seine setkachmoj. Wěsch to hischcże?"

„To żo njewěm wjazy dopomnicź", bórbotasche Jan. —

„Ty rjekny, so ży żiwjenja żyty a so by tebi prěnja lěpscha składnoscź, jo wotbycź, luba była. Ssy też nětkole hischcże tak smyżleny?"

„To żym!"

„Nó dobre, duż poskicża żo tebi pschileżnoscź k temu, so by żo se żwojeje njepkłódneje njedźěławoscźe wutorhnył."

Woprawdże njemóżeșche knjesa se Sulpize żiwjenje, kajkeż bě hacź dotal wjedł, wjazy spokojecź, a bjes komdźenja pschija poskicźenn składnoscź, je woprowacź na wużwobodżenje njewinowacże jateho.

S horliwoscźu da żo towaŕstwo semjanow do skutka, kiż bèchu żebi wotmyżlili, żelesnu larwu wużwobodźicź. To, so Jan żwoje dołho wotpoczowaze mozy cźěła a ducha na pomoz żebra, a też dale njewschědne sbożowne wobstejenja podpjerowachu jara sważliwe wotmyżlenje. Bèchu khěżu pschi żamej bastili kupili a mějachu myżle niczo mjeńsche, hacź ſ teje khěże podsemsku khódbu do bastilije rycź a to runje do teho jastwa, kotreż bě żelesnej larvje pschipokasane. Bratr jeneho se żobupschižahanych semjanow bě stražiny wyschk w bastili, a tak żo jemu radźi, ſ wobhladniwym napraschowanjom mjes sastojnikami bastilije jastwo wużlědźicź.

S wulkotnej wutrajnoscźu a se wschěmi móżnymi żrědkami kedżbnoscże ryjachu podsemsku khódbu a wuwjedżechu ju też woprawdże. Skónczńje běchu tak daloko, so móżachu żebi ſ klapanjom do podłohi ſ jatym dorosymjecź a so móżachu jemu bórsy kiwaze wużwobodżenje pschisjewicź.

Najczežšcha wěz pschi zykym dźěle běșche jara wěste matematiske wobliczenje jastwa a potajkim też samér, po kotrymż mějeșche żo podsemska khódba skożowacź. Wobliczenje běschtaj dwaj żobustawaj swjaska na żo wsakoj, kotrajż běschtaj geometrije abo wumérowanja żwědomaj. Runjeż hewak pschesjene, běschtaj żo tola na pożledku roseschkoj wo samèru, tola dobry nahlad starscheho rosżudźi, mjes tym so młódschi hacź do pożledka wobkruczesche, so jastwo nješchto mało dale na lěwy bok leži.

Skónczńje běchu żebi ſ jatym tak daloko dorosymili, so móżeșche Jan pożledni kamjeń żam wotewsacź, psches kotryż mějeșche żo jeho wużwobodżeŕ pschedobycź. We wichoratej nozy, hdyż żurowe wjedro wschě druhe znutskowne schudrowanje pohłuschowasche, kroczeșche Jan Sulpize po khódbje, latańnju w ruzy dżeržo, a hdyż bě wotrěczane znamjo date, bu kamjeń wotstronjeny a Jan saléšy do jastwa jateho.

Lědma bě żwětko latańnje horje złożił, tak so móżeschtaj żebi napscheczo stejazaj mużaj do woblicża widźecź, sakschiknyschtaj wobaj nadobo ſ dźiwanjom, ſ radoscźu a ſ pschekwapjenjom a wobjeschtaj żo potom njerěczo. Jan se Sulpize bě żwojeho bratra sażo namakał.

W scźěhowazym wokomiku wopuschcźischtaj wobaj jastwo po

podsemſkej khódbje, a ſ mako ßkowami bě Bjedrich bratra roswucził wo podawkach, kiž běchu jeho do jastwa dowjedle.

Bjedrich bě měł lnbo knjeni pſchi dworje, wo kotruż pak ßo też jedyn prynz prózowasche, a dokelž ßo ſdasche, ſo Bjedrich w luboſczi wutraje, wuſkutkowa ßej prynz ſ krótkej prózu liſt k ſajeczu, ſ kotrehoż pomozu Bjedricha na ſjawnej haßy jajachu a do jastwa dowjedżechu. So bychu bratra ſmylili, běchu Bjedricha ſ cźwilowanjom hrožo k temu nuſowali, ſo dyrbjesche bratrej liſt napißacź, w kotrymż ßo wudawasche, kaž by rjekł, ſo je do wukraja cźeknył.

Hiſchcźe w ßamßnej nozy poradźi ßo woběmaj bratromaj, pſches mjesu cźeknycź. Běſchtaj něſchto lět žiwaj w Brüſſelu a wróczíſchtaj ßo hakle po ßmjerczi tamneho prynza, kiž bě Bjedrichowe ſajecźe ſawinył, do Pariſa, hdźež běſchtaj hiſchcźe dołho njemylenaj a w cźeſczi žiwaj.

A ſchto bu ſe żeleſnej larvu?

Sawěſcźe bě młódſchi wobeju liczerjow prawje měł, a ſo jastwo żeleſneje larvy woprawdźe na lěwy bok wot wuryteje khódby leżeſche. Pſchipad, kotryż pak ßo njemóże wjazy pſchipad njenowacź, ale dopuſchczenje Boże, běſche njewinowateho Janoweho bratra ſ jeho wěczneho rowa wußwobodźił.

Ze Serbow.

Hłowna ſhromadźiſna Macźizy Sserbſkeje w Budyſchinje w Gudźiz hoſczenzu 2. haprleje 1902. Sſrjedu po jutrach mějeſche Macźiza Sserbſka ßwoju lětuſchu porjadnu hłownu ſhromadźiſnu, ſ kotrejž wona 55. lěto ßwojeho wobſtacźa wobſamkny. Shromadźiſnu knjes pſchedßyda, prälat Kuſczańſki, něſchto do 3 hodźin wotewri. S hłowneje rosprawy pißmawjedźerja móżemy tuto ſdźělicź. Woßebity nadawk pſchedßydſtwa a wubjerka w minjenym lěcźe běſche ſtaroſcź, kak ßebi trěbne ßrědki ſa dotwarjenje Macźicznehо domu ſawěſczimy. Samyßł w poßlednjej hłownej ſhromadźiſnje roskłoženy a powſchitkownje powitany, ſo po hypothekarnej poßczonzy hiſchcźe jako druhu hypotheku trěbny pjenjes ſa dotwarjenje domu wot banki dobycź pytamy, ßmy dyrbjeli ſpadnycź dacź. Pſchetoż ſnate ſtruchle podawki na pjenjeżnych wikach ßu ſ Lipſka ßwój wothlóß hacź do Łużizy ßłake, tak ſo nadźija wjaz njeje, ſo by nam banka trěbny pjenjes poßczíła. Duż je ßo druhi wupucź pytał a knjes ſarjadnik domu, kaž ßo wěſcźe ſda, też namakał. Budźe ßo wo to jednacź, trěbnu liczbu narodnje ſmyßlenych a woporniwych Sserbow nam. kacź, kotſiž bychu trěbnych 60,000 hr. abo też něſchto wjaz ſ podźělemi po 3000 hr. poßczili, a te bychu ßo potom jako ſhromadna druha hypotheka na nowy dom ſapißałe. Pſchedßydſtwo je próſtwu wo tym ſeſtajało a někotrym nahladnym Sserbam ſapóßłało, jich namołwjejo, ſo chżyli pſchi tajkim narodnym ſkutku pomhacź. Prózowanje njeje podarmo było, a po tym, ſchtoż je hacź dotal pſchilubjene, ßo ſda, ſo je pſchedßydſtwo ſ tym na prawy pucź ſkłoźiło. — Też hewak ßu wſchelake ſkładowanja w dokonjanym lěcźe ſa Macźicźny dom ßo porjadnje ſtawałe, woßebje ma ßo ſ dźakom ſpomnicź na jara wunoſchne prózowanje knjeſa kapłana Andrizkehо, ſ bożodźěſcźowymi a nowołětnymi daromi Macźicźnemu domej nahladnu pomoz pſchiwobrocźicź. — Shromadne poßedźenja ſtaj pſchedßydſtwo a wubjerk w dokonjanym lěcźe 4 měłoj. Pódła hižo ſpomnjeneho nadawka ßu ßo běżne naležnoſcźe Macźizy Sserbſkeje w nich wuradźowałe a wobſamkowałe. — Rosprawa dale ſpominaſche na někotre woßebite cźeſcźe jenotliwych ßobuſtawow a dobrocźerjow Macźizy. Tak je Macźiza Sserbſka wopominała 25lětny měſchniſki jubilej pißmawjedźerja ſ rjanym diplomom a deputaziju, dale 25lětny ſaſtojńſki jubilej knjeſa dra. Pilka ſe ſbożopſcheczom, teho runja 80. narodny dźeń ßwojeho cźeſtneho ßobuſtawa knjeſa wyſchſcheho wucźerja Wjele ſe ſbożopſchejazej deputaziju, ſkónczńje wulkotne wuſnamjenjenje knjeſa pſchedßydy, prälata Kuſczańſkeho, kiž bu ſa japoſchtołſkeho protonotaria pomjenowany, ſe ſbożopſchejazej deputaziju. Knjeſej finanznemu radźiczelej Schmidtej w Draždźanach bu rjany dźakny diplom ſa jeho dobroty a pomoz Macźizy Sserbſkej wopokaſane, ſ cźeſtnej deputaziju pſchepodaty. — Pſchiſpomni ßo wo ßmjerczi cźeſtneho ßobuſtawa Macźizy Wilhelma Bogußławſkeho, a ßo wo nim nekrolog poda. — Hdyż bě pißmawjedźerjowa rosprawa pſchijata, poda pokładnik, knjes pſchekupz Cźecź, ſliczbowanje. Dokhodow je Macźiza w tutym lěcźe měła 3154 hr. 72 np. a wudawkow 2938 hr. 89 np., tak ſo wuſbytka w pokładnizy woſta 215 hr. 83 np. W rosprawje knjeſa pokładnika ßo ſ woßebitym ſpodobanjom wſchitkich namaka dokhod wot 69 ßobuſtawow 230 ſaſtatych pſchinoſchkow hromadźe 920 hr. Dokelž je knjes profeßor Muka ſ wulkotnej prózu tele ſaſtate pſchinoſchki Macźizy wuſtarał, ßo jemu w mjenje ſhromadźiſny najwutrobniſchi dźak wupraji. Někotre poſty ſliczbowanja ßo wujaßnichu; też ßo ßlubi, ſo ßo wuprajene pſchecźa dopjelnicź ſpytaja. Sliczbowanje, wot dweju reviſorow ſ wubjerka pſchehladane, ßo ſa prawe ſpóſna. — S rosprawy knihiſkładnika, k. kantora Kaplerja, ſhonichmy, ſo je w 9 měßazach (dokelž ßo nětko wſchitke ſliczenja ſ 31. dezembrom wobſamkuja) ßo 6661 exemplarow wſchelakich knihow a ſpißow wudało, mjes nimi 5495 protykow. — Knihownik, k. ſeminarſki wyſchſchi wucźeŕ Fiedler, rosprawi, ſo je knihowni Macźizy Sserbſkeje w dokonjanym 55. lěcźe pſchibyło wot 13 jenotliwych knjeſow 46 cźißkow a wot 24 towarſtwow 119, wſcho hromadźe 181 cźißkow. — Muſejownik, knjes tachantſki prědar Schewczik, na to ſkorži, ſo je muſej ſe ßwojej njedoßahajej měſtnoſcźu jara wuputany, tak ſo wſchelake rjane a drohotne wěży ßo ani wupołożicź njehodźa. Też wopyt minjeneho lěta je jara ßłaby był. Jenoż 71 płacźazych wopytowarjow je w muſeju pobyło; też tón krócź ani jena ßerbſka ſchula abo ßerbſke towarſtwo tam njeje pobyło. Dariło je ßo muſejej wot 14 daricźelow 35 darow, mjes nimi drohotny ſloty ſaſtarſki cźaßnik wot k. kanonika Herrmanna. Jenu jenicźku popjelnizu ßu do naſcheho muſeja wotedali, hacź runjeż je ßo w minjenym lěcźe w Sserbach wjele popjelnizow wuryło a hacź runjeż je ßo naležna próſtwa woſjewiła, ſo bychu ßo wſchitke ſajimawe a ſtarożitnoſtne wěży do naſcheho muſeja wotedawałe a niz něhdźe druhdźe. — Sarjadnik Macźicźneho domu, knjes rěcźnik notar Zyż, móże ſhromadźiſnu ſpokojicź, ſo wobſtejenja naſcheho domu ſrudne njejßu. Też jeho ſliczbowanſke lěto tón krócź jeno 9 měßazow wopſchija, na 12 měßazow by wunoſchk wjele lěpſchi był. S jeho rosprawy ßo ſhoni, ſo je ſa tutych 9 měßazow ſ pſchenajecźa bydłow a rumow ßo dostało 5760 hr. a dobrowólnych darow pſchibyło 2179 hr. 8 np. Wſchěch dokhodow bě 8079 hr. 11 np., wudawkow pak 7824 hr. 71 np., tak ſo je ſbytka w pokładnizy 254 hr. 40 np. Dołha je ßo twarſkemu miſchtrej Kaupej wotpłacźiło 3000 hr. Nětko ma Macźicźny dom hypothekarneho dołha na Budyſkej nalutowarni 90.000 hr. a pola twarſkeho miſchtra Kaupa hiſchcźe 6500 hr. Dokhody domu ßu ſtabilne abo wobſtajne a wěſte, ſ teho ſcźěhuje, ſo je pokład dobry a ſtrowy. Knjeſej ſarjadnikej Zyżej ſa roshladne ſprózniwe dźěło, kotreż bjeſe wſcheho ſarunanja wobſtara, knjes pſchedßyda w mjenje wſchitkich najwutrobniſchi dźak wupraji. — W mjenje wubjerka jeho pſchedßyda, knjes farař Kubiza, pſchitomnym woſjewi, ſo je wubjerk 3. měrza nadrobnu reviſiju wotměł a wſchitko w najlěpſchim porjedźe namakał: muſej, knihiſkład a pokładnizu; knihownju hiſchcźe pſchehlada. Knjes kaplan Andrizki w rosprawje pokracźowaſche a někotre pſchecźa wupraji, kotreż ßo po móżnoſczi dopjelnja. — Wo jenotliwych wotrjadach, rěcźeſpytnym, narodopißnym, pſchirodoſpytnym, ſtawiſniſkim a ſtarożitnoſtnym ßo też rosprawy podawachu. S nich bě widźecź, ſo drje wotrjady wußłe njejßu, ſo pak tola w połnej měrje ßo w nich njeje dźěłacź mohło, dokelž ßu ſ dźěła jich wjedniży ſ mnohimi druhimi (ſaſtojńſkimi) dźěłami pſchecźeżeni, ſ dźěła też ßobuſtawy telko ſajimanja ſa nje njepokaſaja, kajkehoż by trjeba było. — S Delnjeje Łużizy na dźenßniſchu ſhromadźiſnu pſchiſchli njeběchu, ale knjeſaj kantor Jórdan a redaktor Schwjela běſchtaj pißomnje woſjewiłoj, ſo ßu ßo tam 3 małe knižki ſa lud wudałe a ſpěwarſke knihi w 3. wudawku ſ nowa cźiſchcźałe. (Stónczenje pſchichodnje.)

S **Budyſchina.** Tudomna Bjeßada wotmě na dnju hłowneje ſhromadźiſny Macźizy Sserbſkeje, 2. haprleje t. l., w Albertſkim dworje ßwójbny wjecźor, kotryż bu pſches to wuſnamjenjeny, ſo w nim 14 ßobuſtawow Radworſkeho ſpěwanſkeho towarſtwa „Meja“ ßerbſku dźiwadłowu hru „Na wumeńku“, wobdźěłanu wot J. W., bohacźe ſhromadźenemu wopytarſtwu pſchedſtajichu a to k powſchitkownemu dobremu ſpodobanju. Pſchetoż zyła hra, do ſchtyrjoch jednanjow dźělena a wubjernje derje nawuknjena, bu jara khwalobnje pſchedſtajena. Rěcź bě dobra a geſtikulazija pſchiſprawna, ſchtoż też wo wobleczenju a zyłym ſwonkownym naprawjenju płacźeſche. Radworſka „Meja“ je ßebi teho dla ſe ßwojim wótcźinſkim ſłutkom woßebite pſchipoſnacźe dobyła a połnu dźakownoſcź ſaßłużiła, ſchtoż pſchitomni też ſ horliwym applaudirowanjom woſpjet pokaſowachu. Mjes jenotliwymi jednanjemi hudźba ßerbſke ſpěwy hrajeſche, po ſkónczenym dźiwadle pak wſcho pſchitomnſtwo w ſali a na jewiſchcźu pod pſchewodom hudźby wótcźinſki ſpěw „Naſche Sserbſtwo“ ſ procha ſtawa“ horliwje wuſpěwa. Bal, kotryż na to ſcźěhowaſche, ßo ſ luboſnej Kozorowej „Meju“ wotewri a ſa wuſtoczną młodoſcź wjele radoſcźe ſbudźowaſche. F.

— Tajke njelubosne jutry, kaž lětuſche, ſa dołhe lěta njepomnimy. Hižo wot ſażneho ranja howrjazy wětr a ßněhowe

mjeczele sakhadżachu. Bože domy nimale prózdne wostachu, dokelž ßebi ludźo ſ domu wuńcź bojachu. Kulenje jutrownych jejkow na Hrodźiſchku je ßo ſ hroſnym wjedrom do zyka ſkaſyło. Cźrjódka dźěcźi drje bě ßo ſběžała a ſa horu ſa cźichim „jejka!“ „jejka!“ wołaſche, tola podarmo na to cźakaſche, ſo bychu ßo jejka, poprjanzy a druhe khłóſchcźenki po horje dele kulałe. Horka na horje ßo jara ſ rědka ſroſcźeny cźłowjek pokaſa, dołho pak tam nichtó njewutra, zychnowazy wětr bórſy kóždeho domoj ſdu. Wobžarowacź běchu pſchedawarki, kotrež drje ßu ßobupſchinjeßenu tworu wſchu njepſchedatu ſaßo domoj dowjeſcź dyrbjałe. Na tſěchach a ſchtomach je wulki wětr wſchelaku ſchkodu nacźinił. S wjele ßadowych ſchtomow ßu ßo wulke hałoſy wotlemike, a mnohe ſchtomy ßu ßo wuwalike, mjes druhim jena kruſcheń na kemſchazej ſchcźežzy pola Kubſchiz a jena jabłoń pola Kelna. W měſchcźanſkich promenadach je ßo bliſko ſeminara ſtary kerkojty ſchtom, krategus rěkazy, kotryž w meji kraßnje ſakcźěwa, podlemił.

We Wósborku je wětr w Jenczez piwarni ſe ßkodarnje zyku zinkowu tſěchu hacź k wuhnjej ſwotkulił.

W Shorjelzu ßu pſchi jutrownym wětru někotre wožoby do ßmjertneho ſtracha pſchiſchkle. Popołdnju w 3 hodźinach powali wětr 6 metrow dołhi wuheń. Tutón na twarjenje padźe, w kotrymž barbjeŕ Langener a dźěłacźerka Neugebauerowa ſ dwěmaj dźěſcźomaj bydlitaj. Wuhenjowe roſpadanki tſěchu a łubine hrjady pſcheraſpwſchi pſches wjerch do Langeneroweje jſtwy wrjeßnychu, hdźež mjenowane ſchtyri wožoby pſchebywachu — na ſboże w bliſkoſcźi woknow. Budźichu-li ßo wone bliſko khachłow abo ßrjedź jſtwy namakałe, budźichu ßo ßnadź wſchě ſchtyri ſaraſyłe. Khachle wó jſtwje a domjaza nadoba ßu ßo ſ cźežkimi roſpadankami, wožebje ſ zementowym wuhenjowym naſtawkom, na kruchi rosbike. Se ßypinu, zyku jſtwu wupjelnjazu, ſ murjerſkimi a tſěſchnymi zyhelemi, deſkami a hrjadami běchu ßo ſchtyrjo wobydlerjo zyle ſaßypli, tak ſo dyrbjeſche ßo jich wußwobodźenja dła wohnjowa wobora na pomoz ſawołacź. Hdyž běchu ßo wjetſche roſpadanki wotnjeßke, bě móžno, najprjódzy Neugebauerowu, kotrejž bě ßo lěwe koleno wuwinyło, ſ pomozu rěblow ſ woknom won donjeſcź, mjes tym ſo Langnera, kotremuž bě lěwa hwiſdźel wobſchkodźena, ſ durjemi wuwjedźechu. Dźěcźi běchu ßo jenož lohko wobſchkodźike.

— (Jěſdne koło ßo kradnyło.) Njedźelu tydźenja bě ßo ſe Scholcźiz korczmy pſchi ßerbſkich hrjebjach jěſdne koło kradnyło. Kaž měſchcźanſzy poliziſtojo wußlědźichu, bě jo jedyn cźeladnik ſ Bórka wotwjeſł a tam město njeho ßwoje ſtare koło woſtajił. Jebawy ſaměnjeŕ ſměje ßo teho dła pſched ßudom ſamolwicź.

— (Jebak.) Poßledni hermank bě jedyn njeſnaty jeneho dźěłacźerja ſe wßow wobrěcźał, ſo by jemn 20 hriwnow na krótki cźaß pożcźił. Jako rukowanje jemu wón cźaßnik pſchepoda, kotryž bě pjecźa ſkoty a ſ najmjeńſcha 150 hriwnow hódny. Dokelž ßo pożcźował po ßwój drohotny cźaßnik njewróćźi, jón dźěłacźeŕ na jeho hódnoſcź pola cźaßnikarja takſěrowacź da. Pſchi tym wón ſhoni, ſo bě cźaßnik blachowy a nimale niczo hódny. S pſchipadom ßu měſchcźanſkej poliziji poradźi, wobſchudźerja, jeneho měſchcźanſkeho domownika, wußlědźicź.

— Knjes kandidat duchownſtwa Ota Wicźas ſ Khwacźiz, kotryž bě poßlednje lěto ſ wucźerjom pſchi ſeminarje w Bjedrichowym měſcźe w Draždźanach, je ßo na ſeminar w Cźopawje pſcheßadźił.

Se **Sſłónkez.** W tudomnym papjerniku je pſchi porjedźenju maſchinow dźěłacźeŕ Max Hulcź ſ Dobruſche padnywſchi ßo ſaraſył. Wón žonu a dwě dźěſcźi ſawoſtaji.

S **Dźiwocźiz.** Na naſche ſchulſke město, na kotrež ßo žadyn ſakſki ßerbſki wucźeŕ ſamolwił njebě, ßu dotalneho wucźerja w Narcźu pola Wojerez, k. Nuglíſcha, powołali. Wón ßo 1. julija k nam pſcheßydli. Tudomne městno ma pſchi wſchěch po ſakonju poſtajenych dokhodach parſchonſku pſchikohu wo 200 hr.

S Njeßwacźidła. Na poßlednje ſkótne wiki bě ßo 403 howjadow, 80 ßwini (běhakow) a 254 proßatow na pſchedań pſchihnało. Proßata ßo žiwje kupowachu, howjada a běhaki na ſpokojaze waſchnje. Pſchichodne wiki ſměja ßo 7. meje.

S Dźěžnikez. Na żeleſnizy mjes Dźěžnikezami a Budeſtezami budźiſche ßo tele dny njeſboże ſtacź mohło. Hdyž żeleſniſzy dźěłacźerjo wjecźor po żeleſnizy domoj dźěchu, ßo jedyn ſ nich, wěſty Panaſch ſ Wulkich Debßez, dohlada, ſo je ßo jena ſchěna pukła. Dźěłacźerjo ßo hnydom do Budeſtez po nowu ſchěnu wróćźichu, kotruž na město pukneneje nacźahnychu. Panaſchej, kotryž je ſe ßwojej kedźbliwoſcźu ßnadź wjetſche njeſboże wotwobrocził, je żeleſniſka wyſchnoſcź 3 hriwny myta pſchipóſnała.

S **Dobroſchez** pola Plußnikez. Ssobotu 28. měrza rano w 1 hodźinje je ßo bróżeń tudomneho Kunathez hoſcźenza wotpalika. Kak je woheń naſtał, njeje hiſchcźe wujaßnjene.

S **Raſchowa.** So by ßo jemu ſtara bróżeń njewotßmudźiła, bě tudomny dźěłacźeŕ Kubaſch ſańdźenu wutoru mużſtwa Roſwodeczanſkeje dobrowólneje wohnjoweje wobory k ßebi do Raſchowa na pomoż ſwołał. Te pak njemějachu dodźeržane twarjenje pſched ſapalerjemi ſchkitacź, ale dyrbjachu jo ſwottorhacź. Tónle nadawk wone ſa krótki cźaß dokonjachu. Sa jich ſpěſchne dźěło ßo jim 27 hriwnow wupłacźi.

S **Ketliz.** Tudomnej zyrkwinej khudźinſkej kaßy je jena ſemrjeta woßadniza 2000 hriwnow wotkaſała. Dań tuteho kapitala dyrbi ßo lětnje mjes woßadźinych khudych a ſtarych ludźi wudźělecź.

Dale je mandźelſka legaziſkeho radźicźela ſ Noſtiz nad Wujerjom nowy wołtarny pſchikrywy darika.

S **Kamjenza.** 31. měrza bě w fabrizy pod tonowej horu njeſnaty ſapaleŕ woheń ſakożił. Wohnja pak ßo dohladachu a jón podtłócźichu, prjedy hacź móżeſche wjetſchu ſchkodu nacźinicź.

S **Łupoje.** Jutry naſchej woßadźe witany dar pſchinjeßechu ſ powjeſcźu wot zyle wěſteje ſtrony, ſo ßo naſcha woßada bliżſchi cźaß ßamoſtatna perſonalna woßada ſcźini. Wuſtawki (ſtatuty) maja ßo bórſy wuradźicź. Tak budźe wona, da-li Bóh, bórſy druhim ßerbſkim woßadam runa ſ tym, ſo ßwoje należnoſcźe njewotwißnje wot druhich ſarjaduje. Pſchezo bliże a bliże je na pucźu k temu była. Wot lěta 1900 wona ßama wſchón ßwój zyrkwinſki dawk ſběra, a jejny duchowny ma wot teho ßameho cźaßu titul paſtor. Jutry ßu ßwjedźeń porodźenja k żiwej nadźiji, każ ßmy prěni dźeń ßwjedźenja ſ nowa ßłyſcheli. A to je tež ſawěſcźe rjana duchowna nadźija, ſo budźe potom ſ Bożej pomozu wobſtajneho pſcheměnjenja kónz, kiž běſche ſańdźeny cźaß w naſchej woßadźe, ſo duchownych dlěje wobkhowamy a ſo tak duchowne, woßadne a zyrkwinſke żiwjenje ßo wobtwjerdźi a poſběhnje. A woßada, kiž je prjedy mjenje woporow ſa ßwoju zyrkej pſchinjeſcź trjebała, budźe ſwólniwje wſcho cźinicź, ſchtoż ſamóże. Pſchetoż ſchto dha je ſkóncźnje tak ważne, każ pěkne tſchеſcźijanſke żiwjenje po Bożim ßłowje, kiž każ cźerſtwa woda ſ Bożeho doma ßo żórło woßadu wopkłodźa. Dokelž je naſcha woßada mólcźka a ſkoro ſ lutych njeſamożitych ſtawow wobſteji, wona jenož pomałku k wottyknjenemu kónzej napſchecźo dźe. Tež je wyſche teho khětro ſ druhimi, woßebje ſchulſkimi dawkami wobcźeżena. My pak mamy nadźiju, ſo budźe, hdyž w lěcźe 1904 dźeń jejneho 25-lětneho wobſtacźa pſchińdźe, rjany kónz dozpity, a ſo budźe ſtaroſcź pſchewinjena. Bóh, kiž je naſchej woßadźe hacź dotal telko pſchecźelow a podpjerarjow dał, chzył to ſpożcźicź.

Jutry naß hiſchcźe na druhe waſchnje ſwjeßelichu. Njedźelu Judika widźachmy prěni krócź pyſchny wißaty krónojty ßwěcźnik ſe ſchkleńzy w naſchim Božim domje, kiž je ßo jutrowniczku ſaßwěcźił. Pſchecźelniza we woßadźe je jón darika. Cźichi pjatk na ſpowjedźi móżeſche ßo ſpowjedny khelich, kiž běſche na ſeleny ſchtwórtk ſkasany był, do trjebanja wſacź. Někotſi pſchecźeljo woßady a lětuſche paczerſke dźěcźi běchu ſa njón pjenjeſy ſkładowali. Jutrowniczku ßu nam tež prěni krócź ſchulſke dźěcźi na hłownej Bożej ßłużbje khorſki ſpěw ßerbſzy a němſzy ſpěwałe. Naß je ſwjeßeliło, ſo je k. zyrkwinſki wucźeŕ Lodny, kiž běſche hakle 1. meje t. l. ßwoje ſaſtojnſtwo we Łupoji naſtupił, hnydom tak krucźe do dźěła ſchoł.

S **Nowoßliz.** Njedźiwajzy wichorojteho wjedra a ßněhowych mjeczelow bě lětßa pſchi jutrownym jěchanju wjele wobdźělenja. Pſchi Kulowſkej prozeßiji 83 a pſchi Ralbicźanſkej 42 porow naliczichu. Někotryżkuli wſchak je ßo ſ wětrowym zychonom ſatraſchicź dał. Tež jedyn Nowoßliczanſki bur bě ßo wětſikez hólzow nabojał. Tola cźim bóle ßo pſchipoldnju bliżeſche, cźim bóle ßo wón ßwojeje bojaſnoſcźe kajeſche. Naſchemu burikej mjenujzy cźelaza pjecźeń we hłowje khodźeſche, kotraż ßo w Kulowje ſchiżerjam pſchi wobjedźe pſchedſtaja. Chzyjatoſcź po njej jeho ſkóncźnje tak ßylnje pſchewja, ſo wſchón ſtrach ſabywſchi konja ſeßedła a ſkoku każ na wětrowych ſchidłach po ſtarej drósy do Kulowa lecźeſche. Tam ßo hnydom ſa cźelazej pjecźenju a napoßled tež ſa ßwojimi towarſchemi praſcheſche. Wbohemu wuhłódnjenemu pak praſichu, ſo pjecźeń hiſchcźe njeje dopjecźena a ſo tež jeho towarſchojo hiſchcźe njejßu dojěchali. So njetrjebał pſchedołho na nich a na cźelazu pjecźeń cźakacź, wón towarſcham ſ Kulowa napſchecźo jěchaſche a jich do ſpěcha pohonjeſche, ſo móhł ſkerje lěpje ſ nimi ſa wobjedom ßedźecź. Tam je ßo tež do ßyteje wole nahamał. Jeneho wſchak luboſcź, druheho cźeſcź a tſecźeho ſaßo chzyjaty żołdk k khróbłym ſkutkam honi.

Se **Sſlepeho.** Roshorjazy podawk je ßo jutrowniczku w nozy w naſchej wßy ſtał. Naſchemu kantorej knjeſej Wiederej je někajki

njedocžink ſ woknom nuts kulku do wobhydlenja tſělik. Na ſbože nikohoſ njeſraniwſchi je ſo wona wot napſcheczneje ſczěny wotraſyła, hdyž je rosplaznjena leżo woſtała. S kajkej pſchiczinu je ſo pſcheczniwo naſchemu knjeſej kantorej tſělbna bróń nawróczika, njemóżemy ſebi wujaſnicz. Naſch knjes kantor po powſchitkownym měnjenju żanych njepſcheczelow nima. Se ſwojim cžichim waſchnjom je ſebi wón luboſcz w ſchulſkej gmejnje a zyłej woſadże dobył. Duż drje ſo wo njeſbożowny pſchipad pſchi jutrownym tſělenju jedna, kotrež drje je wyſchnoſcz ſ khoſtanjom krucże ſakaſała, kotrež pak nochże njedżiwajzy teho zyle pſcheſtacz. Zandarm cžěmnu wěz pſchepytuje; pſchecz by było, ſo by ſo njewuſchny tſělеŕ wußlědżił a derje ſaſkużene khoſtanje doſtał.

„Woſtań pola naſ, dokelž ſo k wjeczoru pſchibliżuje a dżeń je ſo nakhilił!“

Luk. 24, 28. 29.

Hdże chzeſch, ty drohi putniko?
Dżeń haſcha, wjeczor bliži ſo;
Domczk boži ſklónczko hižom dże,
Rój ſměrkow k ſemi ſpaduje.

Pój ke mni, woſtań pola mje,
Budź ſ hoſczom w mojej wutrobje;
Cži luboſcz durje wotewrja
A wotpoczink w njej poſkicza.

Mi ſobu pſchinjeſ, ſchtož ty maſch,
Njech mojej duſchi k ſbožu daſch
Měr Boži, mikoſcz njebjeſku,
Kiž doby wſchemu cžłowjeſtwu.

Hlej, mój dżeń ſo też nakhila
A nóz ſo hižom pſchibliża;
Duż budź mój hóſcź, ja proſchu cże,
Ach, woſtań ſ hnadu pola mje!

Budź moje ſwětko w cžěmnoſczi,
Kiž wutrobu mi roſſwětli
A roſeczěri hrěchow cžmu,
So do njebja pucź njeſmylu.

A jima mje ras ſmjercże nóz,
Dha pomhaj mi pſches ſwoju móz
A daj, ſo ſ twojej ſaſtużbu
Ja potom ſbóżnje domoj du!

K. A. Fiedleŕ.

Sa nowy Macźiczny dom

je ſo w lěcże 1902 dotal nahromadźiło:	660	hr.	56 np.
Dale ſu ſa njón darili:			
Knjeni Hörnigowa w Budyſchinje	3	= —	=
Liſchki-Pónděłniży: Prěni wjeczor wobnowjeneho porjadneho wótzneho ſkutkowanja, ſ pſchecźom, ſo bychmy mnohich ſobuſkutkowarjow na polo narodneho ſkutkowanja ſwołali = ...	1	= 4	=
Sſerbſke Bukecżanſke towaŕſtwo (cžiſty wunoſchk pſchi dżiwadłowym wjeczoru)	30	= 4	=
Prof. Herzog	1	= —	=
Prof. Petrow	5	= —	=
Dr. Tſchatzkin w Freibergu	1	= —	=
Wucżeŕ Mulmann w Draždżanach	1	= —	=
„Ssyrotka“	1	= 37	=
Draždżanſke ſerbſke blido	1	= 3	=
Na hłownej ſhromadźiſnje „Macźizy Sſerbſkeje“ 2. haprleje 1902 nahromadżene	30	= 70	=
W „Katholſkim Póßle“ cžißko 14. lěta 1902 hižo kwitowane:			
Radworſka płatowa komißija: Naſch ſobuſtaw ſ Łucżlaneje pſchinjeßk 50 np., ſ wojakomaj w Khróſcże 50 np., na univerſicże 1 hriwnu, w Różencże 55 np., na Rakecżanſkej żeleſniży 65 np. Hromadże = ...	3	= 20	=
Hromadże:	738	hr.	94 np.

S dżakom kwituje a dalſche dary pſchijimuje

ſarjadniſtwo Macźizy Sſerbſkeje.

Přilopk.

* (Scżekły poſ.) W Neczkawje pola Plauena ſu wutoru pża ſatſělili, kotrehoż je ſkótny lěkaŕ jako ſkaženeho ſpóſnał. Bohu żel je poſ dweju cžłowjekow a druhe pży ſkużał. Skużanaj cžłowjekaj, pjekaŕſki miſchtr Albert, kotremuż poſ żkuſchesche, a jeho doroſcżeny ſyn ſtaj do Barlina wotjěkoj, ſo byſchtaj ſo tam w Paſteurſkim wuſtawje lěkowacz dałoj.

* W Spandawſkich wojeŕſkich brónjeŕnjach je ſo ſobotu do jutrow 200 rjemjeſnikam dżěło wupowjedżiło. Mjes nimi ſu mnoſy ſwójbni nanojo, kotſiž ſu hižo 9 lět w tamniſchich wojeŕſkich dżěłaŕnjach dżěłali. Bliżſchi cżaſ ſo hiſchcże wjazy ludźi ſ dżěła puſchczi.

* Wójnſki ſud w Glogawje 24. měrza artileriſkeho lieutenanta W. ſe Sprottawy dla cžělneho franjenja ſe ſtraſchnej brónju ſudżeſche. Wón bě 2. februara pſchi ſwucżowanju rekrutam pſchikaſał: „Wocži na prawizu!“ Kanoněr Goldmann bě hižo pſchi prěnim ſkowje lieutenantoweje pſchikaſnje wocži na prawizu ſkożił. Lieutenant ſo teho dla tak roshori, ſo mjecz wucżahnywſchi ſ nim Goldmanna k wutrobje kłó. Tutón na lěwej ſtronje wutrobna ſylnje krwawjazu ranu poczeŕpi. Po lěkarjowym wobßwědczenju bě ſo franjeny hacz do 15. februara w lazarecże hojił. Sa kanoněra rana njeje dalſchich ſłych ſczěhwkow měła. Dżiwajo na to, ſo je kanoněr lieutenantej jenoż mało pſchiczinu k roshorjenju dał, wobſkorżeneho k twjerdżiſnowemu arreſtej na 44 dnjow ſaßudźichu.

* Hróſbne mordaŕſtwo, hižo pſched dlějſchim cżaßom ſkucżene, je w Kralowzu (Königsbergu) na ßwětko pſchiſchło. Gratmiſchtrej Beekej bě ſo żona pſched połdra lětom ſhubika, a wo njej powjedachu, ſo je muża ſkomyßlnje wopuſchczika. Hdyž Beek 1. haprleje ſe ßwojeho dotalneho wobhydlenja wucżeże, wón w pinzy wulki drjewjany kaſchcź ſtejo woſtaji; po jeho wudawanju kaſchcź, ſa kotryż wón w ßwojim nowm wobhydlenju měſtna njemějeſche, wſchelaki grat wopſchijeſche. Po něczim ſo tukanje ſhudżowaſche, a po porucżuoſczi ſtatneho rěczniſtwa ſo kaſchcź wocżini. W nim ſaletowany zinkowy kaſchcź a w tutym ſaßo ſylnje tłajaze cžěło ſ powjaſom wokoło ſchije namakachu. Na draſcże ſpóſnachu, ſo mějachu cžěło Beekoweje żony pſched ſobu. Beek je ſo ßrjedż měrza ſ jenej druhej żonu ßlubił. Wón je pjecża ſ njej do pokodniſchich Němzow wotjěł.

* Mordaŕſtwo. Pjekarja Reinhardta w Sondelfingenu w Bayerſkej běchu ſaßudźili, ſo dyrbi ßwojej prjedawſchej żonje a jejnemu dwělětnemu dżěſcżu lětnje 400 hriwnow k ſeżiwjenju płacżicz. S tym ſo Reinhardt na najhórje ſnjemdri. Hdyž tele dny jeho wot njeho dżělena żona ſe ßwojim dżěſcżom nimo jeho khlamow dżěſche, wón ßekeru ſhrabnywſchi ſa nimaj běżeſche. Wón żonje dżěcżo wutorhnywſchi jemu ſe ßekeru nop rosbi, tak ſo bě dżěcżo hnydom morwe. Na ßmjercz wuſtróżena żona cžěkaſche, tola hdyž ſo ſakopnywſchi padże, ju njekraßnik teho runja do ſadnjeje hłowy rubny. Żona je cžežko franjena. Mordarja ſu ſajeli.

* (Droha hubka.) 18lětny mkodżenz w Winterthurje na dróſy wjetſchu ſchulſku holzu, kotraż domoj dżěſche, ſetka. Prjedy hacz ſo holza dohlada, ju wón wokoſcha. Holza ſo ſ tym tak wuſtróży, ſo na cżuwy, (nervy) cżežko ſkhori. Holzyny nan „nadpadnika“ cžělneho franjenja dla wobſkorży. Ssudniży mkodeho cžłowjeka k 100 frankam pokuty a 2000 frankam boloſtnych pjenjes, kotrež wokoſchena holza doſtanje, ſaßudźichu.

* (Njeſboże na żeleſniży.) S Würzburga w Bayerſkej piſaju: Pola Kitzingena je bliſko dwórniſchcża jedyn tworowy cżah ſ boka do jeneho druheho tworoweho cżaha ſajěł. Jedyn ßud ſpirituſa ſo pſchi tym ſapali a jedyn ſpinaŕ ſo cżežko a druhi lohko wopali. Dżeßacz woſow ſo rosbi a pjecz druhich ſo bóle abo mjenje wobſchkodźi. Wobkhod bě dlějſchi cżaſ pſchetorhnjeny.

* Wo ßamomordaŕſtwje jeneho generała w Brüſſelu piſaju. General reſerwy Hennequin, direktor kartografiſkeho wuſtawa we wulkim generalnym ſtabje je ſo w ßwojej piſaŕni ſatſělił. Kajkich pſchiczinow dla je ruku na ßebje ſkożił, njeje hiſchcże ſnate. Wójnſki miniſter je ßamomordarjowu piſaŕnju a papjery ſaſyglowacz dał a je něktrym offizěram wulkeho generalneho ſtaba porucżił, cžěmnu wěz pſchepytacz.

* (Njeſboże pſchi poſtrowjenſkim tſělenju.) Hdyž ſo jendżelſka nowa wójnſka kódź „Prince of Wales“ na morjo puſchczi, ſo jedyn kanoněr pſchi poſtrowjeńſkim tſělenju ßmjertnje ſrani; jemu ſo ruzy wottorhnyſchtej.

* Satraſchna horzota je na dobo w Portugalſkej naſtała. Thermometer 40 gradow po Celſiju pokaſuje.

* (Pſcheßunjenje zyrkwje.) Bliſko Immannelſkeje zyrkwje w Chikagu bě ſo hoſczenz „Metropol“ natwarił. Poſdźiſcho ſo dohladachu, ſo zyrkwina wěża najlěpſche hoſczenzowe ſtwy ſacżěmnjowaſche, tak ſo njeběchu nimale niczo hódne. Hoſczenzowy wobßedżeŕ ſo teho dla poſkicżi, ſa ßwoje pjenjeſy zyrkej pſcheßunycz. Zyrkwina gmejna bě ſ tym ſpokojom, dokelž ſ tym tež zyrkej lěpſche ſtejiſchczo doſta. Pſchedewſacże ßame bě techniſzy jara khrobłe, dokelž ſo wo twarjenje njejednaſche, kotrež njebě ſ prěcznymi murjemi a ſczěnami podprjene, ale wo wulku próſdnjeńzu bjes ſtołpow, kotraż móżeſche ſo pſchi pſcheßunjenju ßypnycz. Tola ſważny ſkutk ſo ſa ſchěſcz dnjow doſpołnje poradźi. Pſchеſtrjeń, wo kotruż je ſo zyrkej pſcheſtajiła, 15½ metra wucżini.

* (Falschowaŕ pjenjes.) W Frankensteinje w Schlesynskej žu cžlowjeka, kotryž žo jako twarski mischtr s Rychbacha wudawasche, saßlapili, hdyž falschowanu tyßazhriwnowsku papjeru wuda. Wón je pjecža tón žamy cžlowjek, kotryž je we Wrótßlawju w wjazorych pschedawaŕnjach falschowane stohriwnowske papjery wudawał.

* (Namakanje skota.) W Markersdorfje pola Děcžina je wónzdano wěsty Hegenbart studnju ryjo pěsk doryk, kotrehož błyskotate sornjeschka jemu nadpadžechu. Wón je pěsk teho dla w Prasy pschepytacź dał, hdžež žu w nim khětro wjele skotu namakali. Duž budža žnadź bórsy w Markersdorfje sa skotym rycź poczecź.

* Ssydom dźěcži w Fuendes pola Saragossy w jenej skałowej khěžzy pólver namakachu. Na njesboże mějachu schwabliczki žobu, s kotrymiž pólver sapalichu. Pólver rosbuchny a wschě dźěcži žo cžežko sranichu.

* (Alkoholate mloko.) Sajimawu wěz žu w chemiskim laboratoriju mlokarskeho wustawa we Winje wußlědźili. Do wustawa mloko pschinjeßechu, s kotrehož wuživanjom běchu cźi, kotsiž běchu jo pili, na hłowubolenje skhorili. Pschepytanje dopokasa, so mloko acthylowy alkohol wopschijesche. Dalsche pschepytanje dopokasa, so běchu žo kruwy, s kotrychž bě žo mloko wudejiło, se schlempu spiritußoweje palerńje pizowałe. Hdyž na to na spytanje kruwy se schlempu pizowachu, žo woprawdźe wjele alkohola w mlozy namaka. Duž je dopokasane, so alkohol, w pizowanskej schlempje žo namakazy, do mloka pschekhadža.

* (Hrosne běd̄zenje se skaženym [sczekłym] wjelkom.) S Caltogirone w Sizilskej italske nowiny pißaju: Mjes tym so ratarjo rosležaneje gmejny San Pietro na polu dźěłachu, s blískeho lěža hrosnje wujo skaženy wjelk wuběža a wscho skuża, schtož jemu do pucža pschińdže: ludźi a swěrjata. Wón wschudže strach a hrosu rosschěrjesche. We Vaccarizzu žo do stadła žwini da a s nich žydom skuża. Wot tam dale běžo tsjoch ratarjow, na polu dźěłazych, nadpadže. Mjes tym hoborski wowczerski poß pschiběža, kotryž wótsje schczowkajo žo na swěrisko wali. Sadwělowanske bědźenje nasta. Wobej swěrjeczi žylnje krwawjeschtej a žebi mjaßo s cźěła drějeschtej a skónczńje w žlepej njemdroscźi twjerdže do žebje sakußnjenej žo do rěki walischtej. W tym wokomiku pžykowy wobžedźeŕ, wowczeŕ Ginzza Giacomo, k rězy pschiskoczi a skaženeho wjelka se žekern saruba. Poß, wschón s krewju polaty, se spěnjenej hubu žwojeho padnjeneho pschecźiwnika wobczucha, a pschežwědźiwschi žo, so je morwy, žo k žwojemu knjesej wróczi. Podawk žo poliziji k wjedźenju da, kotraž poruczi, so bychu žo wschě skußane swěrjata morike. Tež žwěrny wowczerski poß bu wopor tejele pschikasnje.

* W Parisu je nahrabniza wumrjeła, kotraž je njedźiwajzy žwojeho hoborskeho samoženja w najwjetschim hubjeństwje wumrjeła. W drósy Da la Michodiere je 77 létna njewoženjena Marja Chretienez skonjała. Se žudnistwow postajeny sawostajeństwowy sarjadnik we wobydlenju schtwórcź kohcża tołstu worschtu njerjada namaka, mjes nim wjele morwych wulkich myschi. Scźěny běchu s njerjadom pschikryte. Sarjadnik a herbjo, kotsiž běchu žo rucże pschinamakali, dyrbjachu žo, hdyž samoženje sapißowachu, wschědnje wokumpacź, so bychu njerjad a žmjerdy wotbyli. W njerjadowej worschcże rosmjetane namakachu: 64,000 frankow hotowych pjenjes, 1,165,000 frankow statnych papjerow, akzijow atd., s kotrychž žo njeběchu sa wjele lět dańske kupony wotrěsałe. Skónczńje žo wukopa, so do wobžedźenstwa semrjeteje 7 khěžow žłuschesche. Wscho hromadže bě semrjeta $2\frac{1}{2}$ milijona frankow wobžedźała a bě, njedźiwajzy žwojeho bohatstwa we woprawnej hnojowej hromadže žiwa była, kotraž budźische najkhudscheho dźěłacźerja wottraschiłe. S nanoweje a macźerneje strony je žo schtyrnacże wujow samolwiło; woni nětko hromadže skorża, dokelž žu schtyrjo s nich pjecża njeprawi wujojo.

* 135 lět stary je w Londonskej zoologiskej sahrodže jedyn elefant wumrjeł. Ssamo najžylnische lěkarstwo njemóžesche jeho žiwjenje podlějschicź. Wón wschědnje 15 bleschow ruma a palenza wupi. Wbohe skoczo je drje skónczńje na alkoholowe sajědojcźenje kónz wsało. Telko spirituosow žamo elefantska natura na dlějschi cžaž njesnjeßy.

* (Ludźižraczży.) W hollandskej Nowej Guineji žu tamnischi domoródni wobydlerjo žobustawy jeneje franzowskeje expedizije morili. K expediziji tež jedyn Němz, Hagenbeck rěkazy, žłuschesche. Jeho žu domoródni žiwcho pjekli. Tež drusy běli buchu na žałožne waschnje cžwilowani a napožled sežrani. Kostanska expedizija, kotruž je hollanska wyschnoscź pschecźiwo ludźižraczkam wupóßłała, je 32 s nich morika.

* (Ssebi schiju swinył.) W Rynarni je žobotu w nozy fabrikski dźěłacźeŕ Thomas žmjertnje do njesboża pschischoł. Pó cźmje wón dróhowemu pschěrowej pscheblisko pschińdže a tak njesbožownje padže, so s hłowu do wónzucha sajědže, s kotrehož jeho njedźelu morweho wucźežechu. Wón běsche žebi schiju swinył.

* (Semjerženje.) Po nowschich powjescźach je semjerženje w Kangeri pschi Cžornym Morju wjele wjetsche było, hacź je žo s wopręda shoniło. S 3000 khěžow žu žo skoro wschě wupuscźike. Schtyrjo cžlowjekojo žu žo sarasyli, něhdže 100 je žo sranilo. Po sultanowej pschikasni je žo pomozna komišija postajiła. Knjeżerstwo ludźom bjes hospody twarske drjewo a žito dawa.

* (Sselene lěkarske sliczbowanje.) Najwjetsche sliczbowanje, kotrež je hdy jedyn lěkaŕ napißał, je drje dr. Browningowe w Philadelphiji, kotrež je wón herbam senatora Mageea w Pittsburgu pschedpołożił. Sliczbowanje 760,000 hriwnow wucźini. Dr. Browning je semrjeteho Mageea 21 měßazow lěkował a je jeho dyrbjał wospjet na pucźowanjach pschewodźicź. Sa jene tajke pucźowanje do Atlantic City je wón 51,000 hriwnow woblicził, sa jedyn wukhód do Hot Springsa 48,000 hriwnow. So žo herbjo se wschěmi mozami wobaraju, tele sliczbowanje sa prawe spósnacź a sapkacźicź, žo žamo rosumi.

Drjewowa awkzija
na Łupjanskim revěrje
pschi Mjetlczanu hacze.

Wutoru 8. haprleje 1902 ma žo
100 khójnowych dołhich hromadow a
30 łožow khójnoweje walczinu
sa hnydom hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Sapocźatk dopołdnja $\frac{1}{2}$10 hodźin na Łupjansko-Khaßowskim pucźu.

W Minakale, 2. haprleje 1902.

Hrabinska s Einsiedelska inspekzija.

Blizschi pjatk,
12. haprleje
pschipołdnju
budu transport rjanych
žuczelnych kruwow, mjes kotrymiž žu tajke s **czelatami,**
w mojim dworje na hornczerskej haßy 29 pschedawacź.

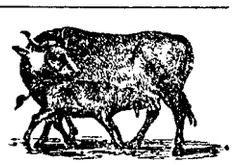

Jan Czepiz.

Pschi sapocźatku twarskeho cźaßa žwój wulki skład
deskow, tramow, latow
a hraniteho drjewa
(poßlednische tež po žadanju rěsane) jara drobnołětneje žrojiteje twory po najtunischich płacźisnach, tyscherjam bjeshakosatu tworu poruczamoj. Dale žo **schwaty** a **rès** tunjo wotedawaju.

Wotwoženje je lohke, dokelž rěsak pschi Budysko-Wojerowskim schoßeju leži.

Parny rěsak Jana Jurka a žyna
we Wulkich Sdźarach.

Wosjewjenje.

S tutym žo k wjedźenju dawa, so budže podpißany wot 1. haprleje t. l. hacź na dalsche kóždy tydźeń schtwórtk wot 9—10 hodź. w Malescḥanskim hrodże k rěczam.

Tam móża žo tutón dźeń hajniske pjenjesy płacźicź a žo žadanki pschipowjedźicź.

Hólnik Wylem Berndt ma teho runja prawo, drjewowe pjenjesy pschijimacź.

Hrabinske Schall-Riaucourske sarjadnistwo
w Huszy, 27. měrza 1902.
Wyschschi hajnik **Mendte.**

Serbske towařstwo za Khwaćicy a wokolnosć
swjeći jutře njedźelu za tydźeń, 13. dźeń t. m., swój lětuši **załoženski swjedźeń** z dźiwadłowym předstajenjom a rejemi. Předstajeć budźa so: „Nankowe škórnje“. Sobustawy a wšěch lubowarjow pěkneje serbskeje zabawy wutrobnje přeprošuje **předsydstwo.**

Přeprošenje.

Konjećanske wojeńske towařstwo

wuhotuje **njedźelu 13. hapr.** w Bjenšec hosćencu w Sernjanach wječor w 7 hodź. **koncert.** Po koncerće změje so b a l za hosći. Wutrobnje přeprošuje k temu

Jakub Čornak,
předs. Konjećanskeho wojeńskeho tow.

Do Njeßwaczidła!

Čeßćenym wobydlerjam w Njeßwaczidle a wokolnosći najpodwolnischo ſ wjedźenju dawam, ſo ßym ßo do wobydlenja prjedawſcheje baby Mattheßoweje pſchećahnyła.

Wünſchowa, baba w Njeßwaczidle.

Žiwnosć

ſ 30—35 kórzami dobreho pola a łuki a ſ maßiwnymi twarjenjemi ßo hnydom kupicź pyta. Poſticzenja njech ßo we wudawarni Serb. Nowin wotedadźa.

Staroby dla je **khěža** wo ßrjedź města, ſa wikowarjow a rjemjeßlnikow ßo pſchihodźaza, na pſchedań. Dalſche je ſhonicź we wud. Serb. Nowin.

Wobydlenje je na pſchenajecźe w Měrkowje czißko 11.

Dźěłaczerſke kholowy, dźěłaczerſke łazy, dźěczaze wobleczenja,
direktnje ſe Seifennersdorfſkeje draſtoweje fabriki porucza.
Emil Heinrich w Borſchczi.

Pſchikupne hnoje:

ammoniak, ſuperfoſfat,
ßyru a parjenu koſezinu,
ſa kotrychž wopſchijecźe ßo rukuje, porucza tunjo
Oskar Strehlke,
pſchedawarnja pſchikupnych hnojow w Budeſtezach.

Deſki a hranite drjewo
pſchedawa
Wutołczanſki knježi dwór.

Skład
dränowych rołkow
Emila Dietricha
w Lětonjanſkim hoſczenzu
porucza
drainowe rołki
wſchěch wulkoſczow,
proßaze a ßwinjaze korta
ſ rěblom a bjes njeho.
Najlěpſchi wudźěłk po fabrikſkich płaczišnach.

Kwaßny wenczk

czeßnej njewjeſcze
Hańži Kubizez
ſ **Rakez**
a jeje nawoženi,
knjeſej **Janej Schibakej**
ſ **Jitka**
(nětko w Lichanju pola Kluſcha)
k jeju wěrowanju
na dnju 10. haprleje 1902.

To wjeßela je hodźinka,
Kiž Wamaj nětk ßo pſchibliža,
Kiž ſbóżnu czini wutrobu,
Hdyž dźetaj k ßwjatom' mandźelſtwu.

Do tutoh' ßwjatoh' mandźelſtwa
Waj' pſchewodź ſtarſchich ſdych-
[njeńczka,
My wſchitzy, kiž Waj' ſnajemy
Tu Wamaj takle pſchejemy:

Njech Bóh da radoſcź w wutrobje
A ſczerpliwoſcź w wſchej' ſrudobje
A Wamaj róża luboſcze
Tu kóžde lěto rjeńſcha kcze.

O, njeje luboſcź najrjeńſcha
Na cźłowſtkim njebju hwězdźiczka?
Tam knježi jenoż jednota,
Hdźež ßwěrna luboſcź pſchebywa.

Hdźe knježi radoſcź w mandźelſtwje
A Boži mér we wutrobje?
Tam, hdźež ßu duſche poboźne
A ſ Bożej' hnady wjeßele.

Njech Bóh tón Wóczez njebjeſki
Też Wamaj ſtrowoſcź wobradźi;
A khoroſcze ßo ſdaluja,
So cźikoſcź, cźerſtwoſcź knjejſtwo ma.

A hdyž też druhdy njebjeßa
Sſo Wamaj cźěmnicź póczniejo,
Njech wutroba ßo njerudźi,
Hlaj, Bóh ſaß' cźěmnoſcź wujaßni.

Tón dom, hdźež ſboże ſakeźěwa,
Je kraßna Boża ſahrodka,
Tam kóždemu ßo derje dźe,
Hdźež Bóh ßam w domje ſ knjeſom je.

Duž njech Bóh Waju žohnuje,
So Wamaj wſchitko k ſbožu dźe;
A wjedźe Waj' po puczišku,
Kiž wjedźe k wěcznom' žiwjenju.

Ss. T. **L.** w R.

Reſtawrazija „Hrodowska pinza“

na hrodowſkej dróſy tu

Nowe! **Mandolinski** Nowe!

konzertowy orcheſtrion

je ßo poſtajił.

Sa dobre pohoſczenje je ßo na najlěpje poſtaralo.

S poczeſczowanjom

Clemens Riedel.

Skótne běrny

jara rjane, zentnar po 60 np. pſchedawa **A. Gödan** w Krakezach.

Sa ßwoju pſchedawarnju kolonialnych tworow, zigarow a ſpirituſow

wuczobnika

ſ dobrej ſchulſkej wědomoſczu pytam.

Franz Wölfle
(prjedy Moritz Mjerwa)
pſchi mjaßowym torhoſchczu.

Pjekarſki wuczobnik

móže hiſchcze dobru wuczbu namakacź pola pjekarſkeho miſchtra **Richarda Brody** na wulkej bratrowſkej haßy 16.

Hólzy, kotſiž chzedźa molerſtwo a lakěrarſtwo nawuknycź, móža do wuczby ſtupicź pola **Walthera a Nowaka** w Budyſchinje.

Młodeho **tyſcherſkeho pomoznika** hnydom do trajneho dźěła pyta **Clemens Walde** w Korſymju.

Sſkužobne a hródźne dźowki a tajke k ßwinjom, wotrocźkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, pohonczow, hejtmanow, dźěłaczerſke ßwójby, tſeczakow a wołazych ſa tudomne a Draždźanſke ſtrony hnydom pyta **Schmidtowa** na ßukelnſkej haßy czißko 24 w Budyſchinje.

Porjadneho a dowěrneho
rólneho pohonca
pyta **knježi dwór w Delnjej Kinje.**

Pohoncź

dowěrny a ſtróſbny, pſchi wulkej mſdźe ßo hnydom pyta. Shonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Dźak.

Sa wutrobne wopokaſma dźělbracźa a ſa mnohe kwětkowe dary, kotrež ßu ßo nam pſchi wumrjecźu, wotproſcheuju a khowanju naſcheje w Bohu wotpočžowazeje lubeje njeſapomniteje maczerje, pſchichodneje maczerje, wowki a wulkowowki

Hany ſwud. Schäfrichoweje,

bywſcheje ſwud. **Woczzyneje** rodź. **Wjerabez,**

ſe wſchěch ſtron doſtake, njeje nam możno, ßo kóždemu jednotliwemu dźakowacź. Duž na tuthym pucźu ßwoje dźakowne czuczа wſchitkim czeſczenym ßußodam, pſchiwuſnym, pſchecźelam a ſnatym wobßwědczamy.

Woßebje dźakujemy ßo wyßokodoſtojnemu knjeſej kan. ſchol. fararjej Skali ſa jeho troſchtowanſke ßłowa pſchi rowje, dale pomoznymaj wyßokodoſtojnymaj knjeſaj kapłanomaj a wyßokodoſtojnemu duchownſtwu, teho runja kn. organiſtej kantorej Rjecźzy ſa poſběhowaze ſpěwanje a pſchidamy k temu próſtwu, ſo by ßo lubej njebocźiczkej poboźne wopominanje w modlitwje ſakhowacź chzyło.

W Hornjej Kinje a Budyſchinje.

Hłubokoſrudźenej Gudźiz a Trulleyez ßwójbje.

Pſchiſp.: Jeli ſo je ßo ſabyło, někomu ßmjertnu powjeſcź póßłacź, chzyło ßa to naſchej wulkej ſrudźbje pſchiſpicź.

(K temu czißku jena pſchiloha.)

Pschiloha k czißku 14 Serbskich Nowin.

Ssobotu 5. haprleje 1902.

Placźisny rěsneho slotu na Draždźanskich slótnych wikach

2. haprleje 1902.

Placźisny po zentnarju a hriwnach.

Slótne druźiny a wosnamjenjenje.	Żiwa waha.	Rěsna waha.
Woly:	hr.	hr.
1. polnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnosće hacź do 6 lět	33—37	61—66
awstriske	34—38	62—68
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	29—32	57—60
3. ßrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	26—28	52—56
4. ßnadnje pizowane kóźdeje staroby	23—25	48—51
Jałojzy a krumy:		
1. polnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnosće	32—35	60—64
2. polnomjaßne, wukormjene krumy, najwjetscheje rěsneje hodnosće hacź do 7 lět	28—31	55—59
3. starsche, wukormjene krumy a ßnadnje wuwite mlódsche krumy a jałojzy	25—27	51—54
4. ßrěnjo pizowane krumy a jałojzy	22—24	47—50
5. ßnadnje pizowane krumy a jałojzy	—	42—46
Byki:		
1. polnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnosće	32—35	57—60
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, mlódsche a derje pizowane starsche	28—31	54—56
3. ßnadnje pizowane	24—27	50—53
Cźelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	48—51	72—76
2. ßrěnje kormjene abo teź dobre wot zyza	45—47	65—70
Swinje:		
1. polnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiźenjow w starobje hacź do 1¼ lěta	48—50	60—62
2. mjaßne	46—47	58—59
3. ßnadnje wuwite, teź ranźy a kundrošy	43—45	55—57

Placźisna żitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Żitowy dowos w Budyschinje: 2919 měchow.	W Budyschinje 29 měrza 1902. wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.	W Lubiju 3 haprleje 1902. wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.
Pschenza běła	8	71	8	94	8	59	8	82
" żołta	8	35	8	59	8	29	8	53
Rožka	7	6	7	19	7	—	7	6
Jećźmjeń	6	65	6	79	6	53	7	—
Wowß	7	60	8	10	7	50	7	80
Hróch	9	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	—	9	50	8	50	10	—
Jahły	13	—	16	—	13	—	16	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	40	2	—	1	30	1	60
Butra 1 kilogr	2	30	2	60	2	10	2	40
Pschenična muka 50 "	9	—	17	50		—	—	—
Rźana muka 50 "	8	—	13	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	4	—	4	50	3	60	4	—
Ssłoma 600 "	32	—	36	—	30	—	36	—
Prošata 998 schtuk, schtuka	17	—	31	—	—	—	—	
Pschenične wotruby	—	—	5	25	—	—	—	—
Rźane wotruby	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenični gris	—	—	6	—	—	—	—	—
Rźany gris	—	—	6	50	—	—	—	—

(50 kilogr.)

Runklizowe ßymjo, punt po 50 np. — **Cźerwjeny dźećel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyschinje płaćeschе: kórz pschenży (běła) po 170 puntach 14 hr. 80 np hacź 15 hr. 19 np., żołta 14 hr. 19 np. hacź 14 hr. 60 np, kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 35 np. hacź 11 hr. 50 np., kórz jećźmjenja po 140 puntach 9 hr 31 np. hacź 9 hr. 50 np.

Na Burhy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr. 83 np. hacź 9 hr. — np., pschenża (żołta) wot 8 hr. 53 np. hacź 8 hr. 75 np., rožka wot 7 hr. 16 np. hacź 7 hr 25 np., jećźmjeń wot 7 hr. — np. hacź 7 hr. 13 np., wowß wot 7 hr. 80 np. hacź 8 hr. — np.

Wićzne placźisny w Kamjenzu

27. měrza 1902.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 6 hr. 94 np. hacź 7 hr. — np., pschenża wot 8 hr. 20 np. hacź 8 hr. 53 np., jećźmjeń wot 6 hr. 70 np. hacź 6 hr. 79 np., wowß wot 7 hr. 75 np. hacź 8 hr. — np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacź 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., ßyno 4 hr. 25 np., běrny 1 hr. 75 np. Ssłoma (600 kilogr.) 39 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 30 np. hacź 2 hr. 60 np.

Wjedro w **Londonje** 4. haprleje: Pomróčene.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje njedźelu Quasimodogeniti rano w 7 hodźinach farar Räda ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin diakonus Tyscher ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Popołdnju ½2 hodźin smeje farar Räda katechismusowe rosrěčenje s konfirměrowanej ßerbskej młodźinu.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Khorla Jan Neumann, wikowar na Židowje, s Augustu swud. Gärtnerez, rodź. Scholcźiź tam. — Franz Prokoph, cźěßla w Ssmochcźizach, s Marju Augustu Wicźasej s Wulkeho Wjelkowa. — Jan Ernst Schramm, fabrikski kowar a wobydler na Židowje, s Marthu Helenu Prochnez tam. — Bjedrich Wylem Rabe, krawz w Hornjej Hórzy, s Marju Theresiju Stolliz na Židowje.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Fritz, Handrija Scholty, mlynskeho dźełacźerja na Židowje, ß. — Robert Max, Maxa Hempela, pschedstajerja na Židowje, ß. — Rosa, prjedy mjenowana dź. na Židowje. — Max Walkar, Augusta Barscha, dźełacźerja na Židowje, ß. — Arthur Max, Bjedricha Maxa Hambscha, kamjenjecźischcźerja na Židowje, ß. — Kurt August, Jana Bohuwěra Ducźmana, kubleria w Sréschinje, ß. — Martha Frieda, Pawoła Josefa Waltarja, kowarja w Jeńkezach, dź. — Marja Helena, Khorle Jurja Gruhla, murjerja w Delnjej Kinje, dź. — Emma Theresija, Pawoła Augusta Micźki, kowarskeho mischtra w Jeńkezach, dź. — Marja Frieda, Ernsta Hermanna Schustera, pohonca na Ssokolzy, dź — Martha Frieda, Khorle Augusta Stolle, koporníkarja na Židowje, dź. — Johana Emma, njemandź. dź. na Židowje.

W **katholskej zyrkwi:** Otilija Franziska, Jana Josefa Riedla, pschekupza, dź. — Hana Katka, Moritza Wylema Riedla, hoscźenzarja, dź. — Fritz Franz, Khorle Josefa Kassnera, pschekupza w Hornjej Hórzy, ß.

Zemrjeli:

Dźeń 28. měrza 1902: Morwy narodźeny ß. Khorle Kopjenacźa, żiwnoscźerja w Katarjezach. — 29. Khrystiana Wicźasez. njebo Khorle Augusta Heinricha, prjedawscheho żiwnoscźerja w Libuchowje, sawost. wud. w Tšelanach, 74 l. 1 m. 11 d. — 30. Hana rodź. Wjerabez, prjedy swud. Wocźżyna, njebo Jakuba Schäfricha, kublerja w Hornjej Kinje, sawost. wudowa, 90 l. 6 m. 11 d. — 30. Luisa Margaretha, Khorle Augusta Hermanna Wendy, khěžkarja a fabrikarja w Hrubjelcźizach, dź., 7 m. 8 d. — 31. Hańża rodź. Bjarschez, Wylema Augusta Pursche, wuhnjerskeho mischtra mandź., 50 l. 2 m. 11 d. — Hermann Max Hulcź, fabrikar a wobydler w Dobruschi, 30 l. 2 m 18 d. (snjesbožik w Sslonkecźanskim papjerniku). — 2. haprleje: Jan August Harnap, wumjeńkar w Hrubjelcźizach, 62 l. 4 m. 16 d.

Zyrkwinske powjescze s Hodźija.

Njedźelu Quasimodogeniti smeje rano ½7 hodź. duchowny Domaschka němsku spowjednu wucźbu, ½8 hodźin farar Kschižan němske a w 9 hodź. ßerbske prědowanje. — Popołdnju w 2 hodź. smeje duchowny Domaschka katechismusowu wucźbu se ßerbskej mužiej młodźinu.

Tyscherske deski

ßuche s lońscheho rěsanja, **schpundowanke deski,** hěblowane a schpundowane, hotowe k sacźehnjenju, wotrěski atd. pschedawa tunjo

rěsakowe sarjadnistwo w Bělym Kholmzu

pola Łasa.

w Budyschinje **Fotografowarnja** na ßukelnskej haßy 20

Roberta Süßa

porucza ßwój wubjernje pschiprawjeny ateliej k fotografowanju jenotliwych woßobow a gruppow.

Najstaroscźiwiske wuwjedźenje. Najtuńske placźisny.

1 duzent fotografijow s zykej figuru 3 mk. 50 np.
1 = = hacź do kolen 4 mk.
1 = dźećźazych fotografijow abo hacź do wutrobna 5 mk.

Teź k fotografowanju na wßach, kwaßnych gruppow, krajinow kubkow atd. ßo s pschihódnymi wuměnjenjemi porucźam.

Eckendorfske, Oberndorfske runklizowe ßymjo

porucza

Khorla Noack

na żitnej haßy.

Schcźěpjene

ßadowe schtomiki

a cźiste dobre

dźećelowe ßymjo

pschedawa

Jan Wjela w Maleschezach.

Dobry a najlěpschi **paleny**

khojej

wschelakeho měschenja

punt po 85 np., 90 np., 1 mk., 1 mk 20 np. hacž 2 mk. jara płaczišny hódno porucža

Ernst Lehmann,
prjedy **Khorla Pětschka**
na rózku žerbskeje
a schuleńskeje haže.

Paleny

khojej

žylnje a cžišće žkodžazy
punt po 80—200 np.,
po wjetschich dźělbach poměrnje
tuńschi porucža

Pawoł Pětschka
pschi drjewowych wikach.

Strowy

skót.

Fosforokižały kalk, wobžerny pólver ja žwinje, pólver psche žalsy, hollandski a schwajzarski mlokowy
a **wužitkowy pólver, skótny jatrowy wolij**
nanajlěpje s dobrych družinow sestajeny porucža

měschczańska haptyka
pschi hłownym torhoschczu.

Jatrowy (lebrowy) wolij ja skót

cžerstwu lětuschu tworu w cžwizach a po wasy, ma stajnje na składže a po najtuńschich płaczišnach
porucža
Otto Engert
en gros drogownja en detail
Dalokoreczak 33.

Khojej,

žyry po 70 hacž 140 np.,
paleny po 80 hacž 200 np.,
dobrych a najlěpschich družinow
poručataj
Schieschka a Rjeczka
na swonkownej lawskej haže.

Kacže jeja
žu płaczišny hódno na pschedań na
kujezim dworje w Budyschinku.

Destillazija Adolfa Rämscha nažlěd.

(mějeczel **Max Kirschner**)
w Budyschinje pschi butrowych wikach
— 1868 sałożena —

porucža žwoje daloko a schěroko znate wubjerne **likéry** k kwažam, kschczišnam a druhim žwjedženskim składnoscžam w cžwizach a po wasy. Wožebje dobre žu dwójny **rózowy, nalikowy, hontwinski** a **jadroselowy, hornjokužiski, žołdkoselowy seleny** a **cžerwjeny, zitronowy, wischnjowy, malenowy, pružnizowy** a **korwejdowy** liter po 60—80 np. Dale **naturskokorwejdowy** liter po 40 np., dobry **zitny** po 70 a 60 np., a **cžisty** cžišlo 1 a 2, liter po 32 a 30 np. **Cžwizy k pjelnjenju žo wupožcžuja.**

Budyska meblowa fabrika

Walthera a Nowaka,
w Budyschinje, na bělerńskej drózy 7 a 8 (njedaloko staraje winizy),
porucža žwój wulki skład
hotowych meblow,
jako **khamorow, komodow, ložow atd.**
po najtuńschich fabrikskich płaczišnach.
Rjewjescžinska nadoba
po wschěch płaczišnach žo rucže a tunjo wudžěła.

Woblečenja

hižo po 8 mk.,
Schulske wobleczenja hižo po 2 mk.,
jednotliwe kholowy ja 3—15 létnych hólzow,
wobleczenja, paletoty, kholowy
ja mužow a młodženzow s najnowschich tkaninow.

Najtuńsche płaczišny. **Najtuńsche płaczišny.**

Kurt Lehmann
pschi hłownym torhoschczu 5.

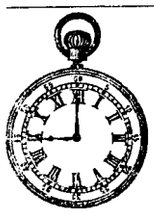

Franz Marschner

czažnikat w Budyschinje
cjo. 9 na Bohatej haže cjo. 9
žwój skład **cžažnikow** a **cžažnikowych rjeczazow** dobroczinnemu wobkedžbowanju porucža.

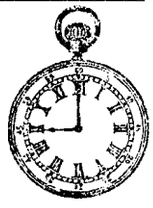

Hódna twora. Pilne rukowanje. Tunje płaczišny.
Porjedženje dobre a tunje.
Wschitkopomnjenje: Rěcžu **Herbski.**

G. Rost,

fabrika zementowych tworow, gypsowych deskow a mosaikowych platow
dalokoreczak 393. w Budyschinje na Wjeleczanskej drózy

porucža wschě wudebjeńki a wupyschenja ja faže, wokna, wudwjerna, nadwobluki, schodženki, pschikrywanske platy, wrotowe a plotowe stołpy, wobkladženje wokoło rowa, studnjaze rynki, gypsowe deski k schotowjenju wjerchow a sczěnow, zementowe a mosaikowe platy k taflowanju dna.

Heinrich Mohr

schewski mischtr w Budyschinje
na žukelńskej haže 14
porucža
k naleczu

mužaze cžehnite schkórnicžki
23 wschelkich druzinow, faženow a wudźěłanja.
Mužaze schnórowanske schkórnje
s cžorneje, bruneje a cžerwjeneje kože 12 wschelakich družinow po wschěch płaczišnach.

Žonjaze kneflate schkórnje
cžorne, brune a cžerwjene kožowe družiny, s najjednorischeho hacž do najwožebnischeho.

Zónske schnórowanske schkórnje
woženeje noweje faženy
we wulkimwubjerku.

Žonjaze schnórowanske stupnje
we wschěch płaczišnow a družinow.

Sandale ja kolojězdnych
s cžerwjenobruneje a cžorneje kože ja mužskich a žónske.

Sergowe stupje (Lastiny)
hižo po 2 mk. 50 np.

Lastingowe stupnje
pschi boku s cžehnitym gumijom a lakowanym kónczkom, kóždeje wulkosče.
Wobhladajcže žebi moje mukkadne wokna!
S nowa wupyschene!

Wschě druźiny
ßymjeńtneho wowßa,
runklizy,
trawoweho
ßymjenja
atd. atd.
tunjo porucza
Khorla Schuppan
žitowa pschedawarnja.

Th. A. Wällnitz

mějeczel **Kurt Wällnitz**
w Budyschinje na ßukelnjskej haßy 9.
Woßebita pschedawarnja laterowanych meblow.

Draßne khamory,
vertikowy,
schkleńczane khamory,
komody,
stoły
wuczahanske, stejaze
a jedźne blida,
schpihele,
sofy
a druhe polstrowane meble,
łoža
a matrazy,
wuße a nózne blida,
kuchińska nadoba.

Najwjetschi skład
a wubjerk jednoreho a
najwoßebnischeho wuwjedźenja.
Woßebitosćz: **Njewjesćzinska nadoba.**

Hódne dźełło — najtuńsche płaćźisny.

Probstajski wowß,
probstajski jeczmjeń,
woprawny a poßyty,
Lutijeczanski žołty wowß,
cźerwjeny dźeczel,
bělu dźeczel,
Timothejowe ßymjo,
rajsku trawu,
saradellu,
Oberndorfsku runklizu,
Eckendorfsku runklizu,
majß
k wußhczu
a wschu druhu naležnju ßytwu
s najlěpscheje derje skhadźazeje
twory po najtuńischich płaćźisnach
porucza
Pawoł Scholta
w Budyschinje.

K pschedstejazemu naležnemu wußywjej derje skhadźazy
ßymjeńtny wowß,
woku,
schtyrski dźeczel,
woku,
Eckendorfsku runklizu,
woprawne ßymjo
cźerwjeneho kala
atd.
porucza
pschedawarnja kolonialnych tworow a ßymjenjow
Ernsta Wobady
w Hodźiju.

Najlěpsche schijaze maschiny
ßu
Khěžorowe schijaze maschiny
s naporjadom kulneho lěhwa, — kotrež wurjadnje lóhko du a najlěpje dźerža.
Wschelake systemy mamy hižo po 55 hriwnach na pschedań.

F. Eule
na nowosalzskej drósy 10.

Pola mje ßo ßerbski rěcźi.

Snate najlěpsche,
s dobom najtuńsche jězdne koła ßu:

Njedoßahnjena jenicźka ßo namakaza poßlednja konstrukzija.
Wilhelm Fuchs
dźełarnja rapidnych jězdnych kołow
na Draždźanskej drósy 10.

Woprawne
Eckendorfske a Oberndorfske
runklizowe symjo
porucza
Khorla Nowak
na žitnej haßy.

Spěwarske
ßerbske a němske,
w trajnych jednorych a najwoßebnischich swjazkach,
teho runja schkleńczane wobrazy, scźěnske schpruchi,
debjenki, atd.
po najtunischich płaćźisnach pola
E. A. Wetzki,
knihiwjazarnja a papjerowa pschedawarnja
17 na bohatej haßy 17.

Stare knihi ßo derje a tunjo wjazaju.

Knihi ßo derje a tunjo wjazaju.

Hlowny wobkhod
we Wósborku.

W Budyšinje
na hauenſteinſkej haßy

Heinrich Hoppstockez

barbjeŕnja a chemiſka cziſczeŕnja
ſa mužazu a žonjazu draſtu,
meblowe tkaniny, běhaki, gardiny,
teppichi atd.
Spěſchne poßłużenje! **Najtuńſche płaczišny!**

Pſchijimańje:
w Radebergu
na horajej dróſy 4,
w Neugersdorfje
na
Jurjowej lěßowej dróſy 7a,
w Seifhennersdorje
czißło 566.

Czeŕwjeny dżeczel
bjes židy,
kaž tež
woku
kupuje a pſchedawa
po dnjowych płaczišnach
Khorla Schuppan
žitowa wikowańja.

Rjane
jerje
po 5, 6, 7, 8 np.,
jednory
cziſty palenz
liter po 28 np.,
woprawdźity žitny
liter po 60 np.,
ßłódke palenzy
liter po 50, 55—60 np.
porucža
Khorla Noack
na žitnej haßy.

Kolij,
derje cziſczeny,
kupuje
a
pſchedawa
Khorla Schuppan,
žitowa pſchedawańja.

Starowupruhowany Shorjelſti
twarſki a rólny kalk
czerſtwy paleny w kalkownjach w Niſkej a Kundraczizach, porucža
firma E. Plümeke w Niskej.

K nalětnemu
wusywej
poruczam w dobrej, derje ſkhadźazej tworje:
rurkizowe ßymjo,
Eckendorfſke, žołte a czeŕwjene hoborſkwalzowe, Oberndorfſke kopjenokulojte, žołte;
czeŕwjenokalowe ßymjo,
Erfurtſkeho krwejczeŕwjeneho, ſaźneho, twjerdeho, hollandſkeho, krwejczeŕwjeneho, póſdneho, wulkeho;
běłokalowe ßymjo,
braunſchweigſkeho, wubjerneho, twjerdeho, wulkeho;
woprawne Erfurtſke warjenjowe ßymjo,
wulki wubjerk w bunach, hrochu atd.,
woßebitoſcze we woprawnych Erfurtſkich kwětkowych ßymjenjach
w 10 np. tyſkach a plahowanſkim wukaſanjom.
Wulki wubjerk
Draždźanſkich ßadźeńſkich zyblow.
Jan Bjedrich w Kolwaſy
pola Pomorz.
Kóždy wiczny dźeń w Budyſchinje a Lubiju.

Pſchikupne hnoje
wſchěch ßo kupowaznych družinow
porucža tunjo
Emil Lebelt
pſchi dwórniſchczu w Budeſtezach.
Pſchiſpomnjenje: Dokelž ßym kontroli krajneje kulturneje rady podſtajeny, móže ßebi kóždy pola ratarſkich pſchepytańnjow žadacź, ſo by ßo kupjena twora darmo pſchepytała.

Jědźne ßymjeńtne
(wſchelakich cziſtych družinow)
pizne
běrny
ßu tunjo na pſchedań na **knježim dworje w Czelchowje** pola Klukſcha.

Najlěpſchi paleny
khoſej
punt po 80—100 np.
a 120—206 np.
pſchedawa jenoż
Khorla Noack
na žitnej haßy.

Nudle!
Czeſczenym Serbam ßwoje ßamodźelane
jejkowe nudle,
wubjernje ßłodźaze poruczam.
Wo dobroczišwe wobkedźbowanje proſcho
Franz Schurſch,
pjekańnja a nudlowa dźelańnja
na theaterſkej haßy.

Ruczne woſy
a
dźeczaze woſy
dla pſchetwarjenja tuńſcho pſchedawam, ſo bych je ſkerje wotbył.
Bartuſch na Židowje.

Howjaſe koże, czelaze koże, konjaze koże, wowcze koże a tež **wowczu wołmu** po najwjetſchich płaczišnach kupuje
Heinrich Lange
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi
a pſchi žitnych wikach.

Czerſtwy kłój punt po 30, 40 a 50 np., ßuſcheny **ßwinjazy brjuch** punt po 70 np., tołſty **ßuſcheny połcz** punt po 80 np., **tuczny howjaſy brjuch** punt po 50 np., II. družinu **dobreje kołbaßy** punt po 50 np., porucža
O. Pětſchka na žitnej haßy.

Běrny
zentnaŕ po 80 np. pſchedawa
Wutołczanſki knježi dwór.

Pſchikupne hnoje
njech ßo pola tajkich liferantow kupuja, kotřiž pod kontrolu ſteja.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 15. | Sobotu 12. haprleje 1902. | Lětnik 61.

Swětne podawki.

Wo Wechselburgskej hrodowskej zyrkwi

je w druhej komorje sakskeho ßejma kultußowy minister se Seydewitz rosjaßnjenje na wopraschenje nazionalliberalneho sapółklanza dr. Vogela podał. Nětčišchi wobßedźeŕ mjenowaneje kapały, Schönburgski hrabja Khorla, k katholskej wěrje pschestupiwschi w njej katholsku Božu ßłużbu wotměwacź dawa. Dobrowólnje dla sdźerżenja zyrkwinskeho měra je Schönburgski hrabja do teho swolił, so ßměli evangelszy 23. měrza kóždeho lěta w kapali wopomnjeński ßwjedźeń ßwjećicź. Dale je Schönburgski hrabja pschilubił, so ßměli evangelszy ßwoju kapalu prjedy katholskich k ßwojim Božim ßłużbam wuźiwacź, jeli so by ßo Wechselburgska evangelska zyrkej s wohnjom abo druhim njesbožom njemohła nakhwilnje k Božim ßłużbam trjebacź.

Samożenjowy dawk,

kotryž je ßo w druhej komorje sakskeho ßejma pschijał, ßo po sdaczu hischcże pschichodne lěto njesawjedźe. W prěnjej komorje je wulka wjetschina sa to, so by ßo ležomnostny dawk njesběhnył a ßo dokhodny dawk s 10 prozentami pschiražka powyschił.

Snowa ajchowanje puntow a wahow

je ßo saßo w druhej komorje sakskeho krajneho ßejma k rěczam pschinjeßło. Sapółklanz Matthes se Schönbacha wusběhowasche, so ßo s nowa ajchowanje jako wulka wobcźeżnosć sacźuwa. Wón wo to prosches che, so by ßo s nowa ajchowanje po mózhnosći samjesowało, a so ßo njebychu khosty żadałe, hdyż ßu ßo punty a wahi sa prawe spósnałe. Każ je znate, ßu psched dwěmaj lětomaj hižo ras ßerbske towarstwa wo to proßyłe, so by ßo wobcźeżnosć s nowa ajchowanja połóżiła. To je ßo na to waschnje stało, so ßu ßo khosty wo 25 proz. ponižiłe. Tajny knjeżerstwowy radźicźel dr. Gelbhaar sapółklanzej Matthesej snapschecźiwi, so ßo schpatnych statnych dokhodow dla njehodźi, khosty hischcże bóle ponižicź. Pódla teho je wopomnicź, so ßnadź khěżorstwowa wyschnosć sakoń wuda, s kotrymž ßo s nowa ajchowanje w zyłym němskim khěżorstwje sawjedźe. S nowa ajchowanje njeje zyłe bjes wuspěcha wostało. Wot jeho sawjedźenja w lěcze 1894 je ßo liczba njeprawych wahow a puntow wot 36 na 17,4 prozentow ponižiła.

Pschepytanje zyroby,

kotreż hižo w nčkotrych wjetschich sakskich městach wobsteji, ßo s krajnym sakonjom w zyłej Sakskej sawjedźe. Schtwórtk ßo wo tym w druhej komorje sakskeho ßejma jednasche. Sapółklanz Matthes se Schönbacha, kotryž pschepytanje zyroby na wßach sa trěbne nima, ßo woßebje na to hórschesche, so ma ßo lětnje w kóždej gmejnje na 1000 wobydlerjow 30 pschepytanjow wuwjesć a so maja gmejny sa kóžde pschepytanje 5 pjenjeżkow po hłowje sapłacźicź. Matthes měnjesche, so ßu tajke khósty pschewyßoke, a so njeby telko pschepytanjow trěbnych było. Na wßach njeje niczo wjele wo tym zkyschecź, so by nčczeja strowosć s zyrobu schkodowała abo ßo sajědojczika. We wulkich městach ßnadź je kontrola zyroby nusna, na wßach je nětčišchi porjad doßahazy. W nowschim czaßu je ßo hischcże wobhładanje mjaßa pschidało. Gmejny ßu hižo bjes teho dosć wobcźeżene, tak so wone tele pschiprawjenja cźeżko snjeßu.

Sapółklanz Hähnel Matthesej pschihłoßujo wusběhowasche, so ma Łużiza hižo jara derje pschiprawjenu pschepytańju w Pomorzach, kajkejež drje ßo żaneje druheje w kraju njenamaka. Hähnel ßo praschesche, hacź ßo pschepytanje zyroby połóži, hdyż ßo wone sa łużiske strony město w Pomorzach pschichodnje w Draždźanach wuwjeduje. Drusy rěcźnizy, kotsiž ßo pschi debacze wobdźělichu, mějachu dyrbjeńske pschepytanje zyroby sa trěbne, duż drje też sakonjowy nacźisk wjetschinu namaka.

Khěżorstwowy kanzler hrabja Bülow we Winje.

Hrabja Bülow je ßrjedu do Wina pschijěł. Wón ma tam s awstriskim ministerstwom swonkownych należnosczow, hrabju Goluchowskim, wo wobnowjenju němsko-awstrisko-italskeho swjaska a wo wobsamknjenju noweho awstrisko-němskeho wikowanskeho wucźinjenja jednacź. Każ w Italskej je hrabja Bülow też we Winje pschikhilne smyßlenje sa wobnowjenje trojoswjaska namakał. W nastupanju noweho wikowanskeho wucźinjenja maja pak ßo hischcże sadźěwki pschewinycź, dokelž maju wo nich parlamenty rosßudźicź.

Półny marschal hrabja Walderjee

wutoru ßwoje 70. narodniny ßwjecźesche. Wón je ßebi wo organisaziju a wocźehnjenje pruskeho wójska wulke saßłużby dobył. Pola khěżora, do kotrehož pschiwusnistwa je wón psches ßwoju żonu pschischoł, ma wón najlěpsche mjeno. Khěżor ßebi jeho sa najmudrischeho a najbóle nawjedźiteho wjednika němskeho wójska waži. W Czechach a Franzowskej mějesche wón składnosć, wjazy wójnskeje ßławy žnjecź, dyžli w Chinje. Wo ßwojich nashonjenjach w Chinje je hrabja Walderjee tele dny w Hannoverje mjes druhim tole prajił: Ssym se wschěmi wulkimi ludami ßwěta privatnje a sastojnszy wobkhadźał a ßym ßo też mohł s dźiwnym chineskim ludom, kotremuž nichtó prawje njerosumjesche, privatnje a sastojniszy saběracź. Ssym ßo se wschěmi mozami prózował, jón studowacź a sesnacź. Tola ßym Chinu wopuschcźił s pscheßwědczenjom, so njeißym w tym daloko dóschoł a s dalschim pscheßwědczenjom, so wschitzy tak mjenowani snajerjo Chiny Chinu do zyła njesnaju.

Semrjety dr. Lieber,

nawjedźity a mudry wjednik zentrumskeje strony, budźische ßo wyschschi presídent jeneje pruskeje provinzy abo ßamo minister sczinił, hdy budźische wón wo tajke wyßoke statne sastojństwa rodźił. Hdyż bě khěżorstwowy ßejm w lěcze 1898 s pomozu zentrumskeje strony pjenježne ßrědki sa powjetschenje němskeho wójnskeho łódźstwa pschiswolił, chzyische ßo knjeżerstwo dr. Lieberej dźakowne wopokasacź. Dr. Lieber pak kóžde myto wotpokasa, wón ßo ßamo sarjeny, někajki wyßoki rjad (orden) pschijecź. Zentrumskej stronje je wón s tym najwjetschu ßłużbu wopokasał. Jej njemóhło niczo bóle seschkodźicź, hacź hdy by ßebi jejny wjednik ßwoje parlamentariske dźełko s wyßokimi sastojństwami a s wulkimi czesczemi sapłacźicź dał.

Wusnamjenjenje jendźelskich offizěrow s němskimi rjadami.

Khěżor Wylem je jendźelskemu admiralej Seymourej a jeho stabowym offizěram wyßoke rjady (ordeny) spożcził. Seymour je rjad czerwjeneho worjoła 1. rjadownje s mjeczomaj dostał, jeho stabowy schef rjad czerwjeneho worjoła 2. rjadownje s mjeczomaj.

Admiral Seymour bě wucžahnyk, so by Europjanow, w Pekingu wobklenjenych, wuswobodźił. Tónle pospyt pak žo njeporadźi, a Seymour dyrbješe žo žrjedź pucža wróćić. Chinesojo budźichu žnadź tehdy jeho zyke wójsko sarubali, njebudźichu-li jemu Rusy na pomoz pschičahnyli a jo s chineskeho wobstupjenja wuswobodźili.

Wobaranje wopilstwu.

Wopilstwo w Němzach skerje pschiběra, město so by wotběralo. Knježerstwo je žo nětko rozsudźiło, tež s pomozu schule wopilstwo samjesowacź. Pruske kultuzowe ministerstwo je wukas wudało, po kotrymž dyrbja wucžerjo w schuli dźěći na skažerske skutkowanje pschesměrneho alkoholoweho wužiwanja kedźbliwe čzinić. Nadźijomnje to bjes wotmyšleneho wuspěcha njewostanje; najlepje by było, hdy bychu dźěći sły pschikład na dorosćenych wschěndnje njewidźałe.

Pruske statne želesnizy

žu w lěcže 1901 nadpadnje mało wunjeske. Jich dokhody žu žo wo 35 milijonow hriwnow pornjo prjedawschemu létu pomjenschike. Duž móže žo Saksa troschtowacź, so jejne želesnizy njejžu jenicžke, kotrychž wunoschk wróćo dźe. Njepschihódne wobstejnosće w industriji a pschemyšle žu na wotbywanju dokhodow želesnizow wina. Želesnizy maju nětkole wjele mjenje tworow, dyžli w prjedawschich létach wosyć. Wupad želesniskich dokhodow budźe teho dla w tutym lěcže hischće wjetschi.

Ssamostatnosć bayerskich želesnizow.

Bayerski žejm je wobsamknył, želesnizy w bayerskej Pfalzu sa stat kupić. Statny minister hrabja s Crailsheim pschi tym wopowjedźi, so na to žanych myšlow njeje, so bychu žo bayerske želesnizy s pruskimi sjednoczile. Wschě prózowanja, na to žo měrjaze, žu bjese wschěch wuhladow.

Italszy anarchistojo w Němskej.

W Düsseldorfu žu Italjana Bernardina Fratodia sajeli. Wón je pjecza do skónzowanja awstriskeje khěžorki saplecženy. Se Schwajzarskeje žu jeho tehdy s mnohimi druhimi Italjanami wupokasali.

Cecil Rhodes,

hlowny naschkarař jendželsko-burskeje wójny, je se žwojich hrěschnych pjenjes něschto tyžaz sa studentow s Jendželskeje, Ameriki a tež Němskeje wotkasał. Stipendium sa němskich studentow pak je wón wot wumělenja wotwišny sčinił, so žo najprjedy na němskich gymnasijach dyrbjenske wucženje jendželskeje rěcže sawjedźe. Wot tych, kotsiž stipendium dostanu, žebi Cecil Rhodes počinki žada, kotrež žam ženje njeje měł, woni dyrbja mjenujzy „khrobli njebojasni bycź a sympathije sa schkitowanje žlabych měcź“. Khěžor dyrbi žam tych němskich studentow, kotsiž měli Rhodesoweho stipendija hódni bycź, wubracź. Cecil Rhodes je něhdy dobry spekulant był, w tym pak je žo wón salicził, hdyž je měnił, so žebi se žwojim wotkasanjom pschečelstwo němskeho luda dobudźe.

Sběžk w Belgiskej.

Sozialdemokratojo a liberalni žu žo w Belgiskej s wotmyšlenjom sjenočili, wobstejazy statny porjad powróćić. Na mnohich městnach je k njeměram dóschło. W Brüželu chzychu žo sozialistojo s pukami do klerikalnych sapóžlanzow dacź, kotsiž žu namjet na sawjedźenje powschitkowneho žejmskeho wólbneho prawa w žejmje saczíšli. Do policistow, kotsiž sapóžlanzow schkitachu, sozialistojo kamjenje mjetachu. Wjele woždobow je žo pschi njeměrach na dróhach sranilo. Ludowe čzrjódy žu wokna klóschtrow, zyrkwjow a duchownehho seminara s kamjenjemi wubili. Njeměrnizy na dróhach latarnje rosbichu. Do policistow, kotsiž jim napschečžo stupichu, kamjenje mjetachu. Policistojo žo s revolvrom wobarachu, tež njeměrnizy s revolvrow tšelachu. Jedyn policist bu k wutrobje tšeleny, druha kulka jemu pšches hubu do wucha dźěsche. Hdyž běschtaj druhaj policistaj patrony pschetrjebałoj, dyrbjeschtaj žo do cžěkanja dacź. Do sranjeneho na semi ležazeho njeměrnizy kopachu a kamjenje mjetachu. Jedyn s policistow žo wukhowa, druhi do jeneje khojejownje cžekny a žo na kubi skhowa. Sozialistojo žo do khojejownje dobuchu, wurubichu ju a wschu nadobu rosbichu. Jena lampa rosbuchny a nadoba žo sapali. Psched wóhnjom njeměrnizy cžeknychu. Sranjeneho policista mrějazeho w pschěrowje s zyle rosbitej hlowu namakachu. Jena kulka bě jemu pluza pschedrěła, jeho hlowa 4 hluboke dźěry pokasowasche, někotre rjebka běchu skamane. Sozialistojo potom na polnózne dwórnischczo cžehnjechu, hdźež do policistow srasychu. S wobeju stron žo s revolvrow tšeleše. Jenecho policajskeho offizěra k semi sbichu a jeho budźichu morili, njebudźiše-li kavallerija pschihnała a jeho wukhowała. Ministerska rada je pod kralowym pschedsydstwom wobsamkła, s najwótrischimi žrědkami sběžk podtlóczicź. Pomyslicź pak ma žo, so žo knježerstwo njemóže s wěstoscžu na wójsko spuschczecź. W Gentu je žo na pschikład wotdźelenje wojakow s njeměrnikami sjednoczilo a revoluzionarne spěwy spěwało.

Rusy studentojo,

kotrychž žu pschi poslednich njeměrach w Moskwje sajeli, ujedadźa žo tež w jastwje skludźicź. Woni žu njeměrni a žo jastwowemu porjadej spjecžuja. Zar pjecža měni, so žo studentojo w jastwje hischcže bóle skaža, hdyž w nim w hromadźe wostanu. Wón je pjecža teho dla pschikasał, so dyrbja jecži studentojo žwoje khostanje do wjele jastwow rostykani wotpokucźicź.

Njeměry w Turkowskej.

Njeměry w Mazedonskej a Starej Sserbiji žu žo tak s hórschike, so je Turkowska sa trěbne měła, wjetsche wójsko k jich podtlóczenju wotpósłacź. S dobom je žo Turkowska s wokolnikom pola wulkomozow na to hórschika, so Sserbija a Bołharska wobrónjenym cžrjódam njewobaratej, kotrež se Sserbije a Bołharskeje žo do Turkowskeje nawaleja. Turkowske knježerstwo derje wě, so je jenicžzy pschescžěhanje kschescžijanow w Turkowskej na tym wina, hdyž žo njeměry pschezo sažo wospjetuja. Ani žerbske ani bołharske knježerstwo njemóže žebi swěricź, mjesy kschescžijanam se Stareje Sserbije a Mazedonskeje sawrjecź, hdyž tucži psched žwojimi albanskimi a turkowskimi wutupjerjemi a podtlóczerjemi wucžek pytaju. Hdyž njeje móžno, porjad w Turkowskej postajicź, hłowna wina na turkowske knježerstwo pada. Hacž runje je wone hižo psched 25 létami wulkomozam žlubiło, so s reformami kschescžijanam jenake prawo s muhamedanami da, njeje žebi sultan ani na to pomyšlił, žwoje žluby dopjelnicź. Duž Turkowska tež junu Staru Sserbiju a Mazedonsku shubi, kaž něhdy Bołharsku, Sserbiju, Romunsku atd. Kschescžijenjo njebudźa na Balkanje prjedy w pokoju žiwi bycź móz, hacž žo Turkojo s Europy njewucžerja. To budźišche žo dawno stało, hdy byschtej sawiscź a njepopschecže mjes wulkomozami sultanowe knjejstwo njedźerżałej.

Pschetorhnjenje diplomatiskeho wobkhada mjes Schwajzarskej a Italskej.

Njewažnjeje pschičžiny dla stej žo schwajzarske a italske knježerstwo roskorikoj. Italski póžłanz bě žo pola schwajzarskeje swjaskoweje rady na to wobcžežował, so běchu nowiny „Le Revaille“ nastawki wocžischczake, kotrež wopomnjenje skónzowaneho italskeho krala Humberta hanjachu a morjenje wjerchow žławjachu. Pschi tejle składnosczi bě žo italski póžłanz se schwajzarskim swjaskowym radžiczelom pscherěčžał, na čžož žebi schwajzarske knježerstwo žadasche, so by žo italski póžłanz wotwołał. Italske knježerstwo pak žo tutemu žadanju sapowjedźi. Duž swjaskowa rada wobkhad s italskim póžłanzom pschetorže. To žame je na to italske knježerstwo napschecžo schwajzarskemu póžłanzej w Romje čžiniło. — Swada drje žo bórsy sažo wuruna.

Buram pschecželne hibanje w Amerizy

dźeń a wjetschich rosměrow nabywa. Amerikanske nowiny žo wožebje na to hórscha, so žu pjecža Jendželczenjo sa žwoje wójsko a wójnu w pokodnischej Afrizy 42,000 rekrutow wot tam sa žwoje wójsko wotwjedli. Tucži žu žo jako honjerjo mulow, w Amerizy sa wójnu nakupjenych, najeli, tola žo w Afrizy potom k jendželskemu wójsku nusowali. Tale powjesć je w Amerizy wulke roshorjenje sbudźiła. W Washingtonje je žo lud teho dla pschecžiwo Jendželskej tak sapyrił, so žo nadpada na tamnischi jendželski konsulat boja, jeli so knježerstwo njesakaže, dale konje a mule do pokodnischeje Afriki wuwožowacź.

Wójna w pokodnischej Afrizy.

Jednanje wo měrowych wucžinjenjach

mjes Jendželczanami a burami je hacž dotal bjes wuspěcha wostało. Jendželski kral je pjecža jara hněwny na to, so žo wujednanje wo měr podliwa, a je husto prajił, so se žedženjom dźeń wocžakuje, s kotrymž žo wójna skónczi. Něhduschi jendželski minister lord Rosebery do pokodnischeje Afriki wotjědže, so by na sakładže žamžnych nashonje-

njow kralej Eduardej khmane namjety cžinił. Tole puczowanje mohł ßebi lord Rosebery salutowacź. Sastupjerjo burskeho knjeżerstwa do mèra njeswola, khiba so Jendżelska buram poknu njewotwißnosćź a ßwobodnosćź pschipósnaje. Wójnske położenje je ßo poßledni cžaß saßo wo wjele sa burow polèpschiło a je nètkole pschihodnische, dyżli prènje dny po wulkich burskich dobycżach. Jendżelszy ministrjo ßu dla nowych burskich wnspèchow a dla kralowelio sadżerżenja jara porażeni.

Burskeho komandanta Kruißingera,

kotrehoż bèchu Jendżelcżenjo sranjeneho sajeli a psched ßud stajili, ßu wuwinowali. S nim budża nètko każ se wschèdnym wójnskim jatym wojakom wobkhadżecź. So je ßo Kruißinger kulki sminył, ma drje ßo wón temu dżakowacź, so je burski general Delarey jateho jendżelskeho generala Methuena puschcżił.

Jendżelske hrosnoscże.

Jendżelszy offizèrojo s Awstralskeje ßu krejlacżni njekraßnizny. Jedynatsizyczżo s nich ßu wschelakich hrosnoscżow dla wobskorżeni, mjes nimi ßedmjo dla skónzowanja burskich żonow a dżèczi.

Wo offizèromaj Morantu a Hankoku, kotrajż staj ßo dla skónzowanja 10 burow, każ ßo tydżenja pißasche, k ßmjercźi saßudźiłoj, jendżelske nowiny „Morning Leader“ pißaju: Wobaj żiwjenje druhich cżlowjekow jako niczżo-njeważischtej. Morant Kaffrow satsèlesche, jako bychu kanikle byke. Hdyż ßo ras s jenym druhim offizèrom rosrècżesche, wón w bliskoscźi jeneho Kaffra wuhlada. Ani ßkowczka njeprajiwschi Morant revolver wucźeże a Kaffra satsèli. Domoródni wobhonjerjo ßebi na poßled s zyka wjazy njeswèrjachu do Morantoweje bliskoscże pschińcź. Morantowe a Hankokowe wotdżèlenje bè 200 mil s połnozy Pietsburga, hdyż 10 burow na pucżu do mèsta wuhlada. Burjo ßo bjes pschecźiwjenja poddachu a ßo wusnachu, so maju 20,000 puntow sterlingow (400,000 ßriwnow) pschi ßebi. Leutnant Hankok feldweblej Morrisonej pschikasa, jatych wotwjesćź a satsèlicź. Tutón pak a serżant Grey ßo sarjeknyschtaj, Hankokowu pschikasnju wuwjesćź. Leutnant Hankok potom ludżom jeneho druheho wotdżèlenja poruczi, burow wotprawicź. Njesbożowni dyrbjachu ßo pschi ßwojich wosach klaknycź a buchu jedyn po druhim satsèleni. Na to jich wosy wurubichu, a offizèrojo ßo s wulkim mjersanjom dohladachu, so te 20,000 puntow sterlingow s *transwaalskich papjerjanych pjenjes* wobstejachu.

Jedyn nèmski mißionar nèkotre mile wot mèstna teho njeskutka pschebywasche. Na nèkajke waschnje wón wo hrosnoscźi leutnanta Hankoka shoni, a tutón saßo powjesćź dosta, so mißionar wscho wè. Duż Hankok mißionara wopyta a jeho s jeho cżornym ßkużobnikom nadeńdże; bèschtaj runje ßwój stan sa nóż postajiłoj. Mißionar cżitasche: Hankok ßo k njemu pschibliżi a jeho satsèli; potom też do cżorneho ßkużobnika tsèli, tola jeho jenoż srani. Sskużobnik do hustych kerkow cżekny a posdżísicho k blischemu hłownikej, kotremuż podawk powjedasche. Tutón nèmskemu mißionstwu powjesćź poda, a wot teho ju nèmski konsul shoni, kotryż hnydom k lordej Kitchenerej puczowasche a na tym wobsta, so ßo podawk pschepyta.

Tamny wjeczor, hdyż burow skónzowachu, jedyn offizèrski ßkużobnik, karabinier van Buren, pschipadnje ßkyschesche, kak ßo Hankok s druhimi offizèrami wo tym rosrècżowasche, so mataj ßo feldwebel Morrison a serżant Grey dla sapowjedżeneje poßkuschnosćże satsèlicź. van Buren Morrisonej a Greyej k wjedżenju da, schto jimaj hrosy. Hdyż ßo cźmiczkasche, ßwojeho konja ßedkaschtaj, wsaschtaj hischcże druheho konja ßobu a zyku nóż a scżèhowazy dżeń 185 mil daloko do Pietersburga jèchaschtaj. Prjedy hacż do mèsta dojèchaschtaj, jeju ludżo pschesecźahnychu, kotrychż bè Hankok sa nimaj póßkał. Woni na nich wołachu: „Njetsèltaj, towarschej, chzemy s wamaj do Pietersburga!“ Tam dożpiwschi ßo pola majora Linehana samolwischtaj. Tón jimaj praji, so staj ßo spiecżowakoj a so ßo psched wójnski ßud stajitaj. Wón pak jimaj radżesche, ßo k ßwojemu kapitanej wrócźicź, kotryż drje wèż wujedna. Wonaj pak ßo sarjeknyschtaj ßo wrócźicź a w Pietersburgu wostaschtaj. Pschispomnicź ma ßo, so offizèrojo, shoniwschi, so staj Morrison a Grey cżekłoj, hnydom na njesbożowneho van Burena tukaschtaj, so je jeju warnował; duż jeho hnydom satsèlicź daschtaj.

Wo dalschich njeskutkach je jedyn prjedawschi jendżelski wojak nowinam „Liwerpoolska pósta“ scżèhowazu rosprawu podał:

„Pola Spelonkow, nèhdże 30 mil s połnozy Pietersburga, ßo prènje mordarstwa skucźichu. Serżant Wrench se ßwojej patruillu tam 8 burow saja. Wón s nimi nimo jeneho nèmskeho mißionstwa pschińdże. Mißionar patruillu wohladawschi ju postrowi. Lieutenantaj Morant a Hankok patruillu setkawschi poruczischtaj, jatych satsèlicź. Mißionar cżèła skónzowanych burow namaka. Wón wołu do ßwojeho wosa sapschahny a ßo na pucź do Pietersburga poda, so by tam wo podawku powjesćź dał. Bèch we wobtwjerdżenju, hdyż ßo patruilla wrócźi a wot njeje wèż shonich. Nèmski mißionar dyrbjesche nimo naschehо wobtwjerdżenja pschińcź, a offizèrojo jeho widżachu. Lieutenant Hankok wuńdże a s nim rècżesche. Mòżachmy widżecź, so ßo pscherècżeschtaj. Mißionar potom dale jèdżesche. Sso do wobtwjerdżenja wrócźiwschi lieutenant Hankok na ßwojeho cżorneho ßkużobnika sawoła, so dyrbi konja ßedkacź. Potom ßwój karabiner wsawschi ßo sa mißionarom puschcźi. Hakle jara posdże, wokoło połnozy, ßo wón wrócźi. Wón se żanym cżlowjekom njerècżesche. Nasajtra jena patruilla mißionarowe cżèło na drósy leżaze namaka. Na to druha patruilla, k kotrejż ja pschißłuschach, po cżèło wuńdże. Mißionara na pschistojne waschnje pohrjebachmy.

Dóńt Hollandżana van Buirena.

Rosprawa jendżelskeho wojaka dale praji: „Hollandżan van Buiren bè ßo na to jara hórschił, so bèchu jatych burow satsèlili. Bórsy po tym jemu lieutenantaj Moran a Hankok pschikasaschtaj, konja ßedkacź, so by s nimaj hromadże a s Morantowym ßkużobnikom, jenym Hollandżanom, Botha rèkazym, jako patruilla wujèchał. Po Bothowym posdżischim ßudniskim wobßwèdczenju je jedyn s offizèrow do van Buirena tsèlił, hdyż psches polo jèchachu; wón jeho do ramjenja trjechi, tola jeho njemori. Van Buiren na to sawoła: „Njemyßlach ßebi, so je neho se ßwojich ßamßnych ludźi satsèlicże!“ „Ty hischcże rècżischch?“ Morant snapschecźiwi a jeho potom s tsjomi dalschimi kulkami mori. Nasajtra ßo s dnjowym wukasom wosjewi, so je van Buiren w bitwje ßmjercź sprawneho a khrobkeho wojaka wumrjeł.

Skónzowanje małych dżèczi.

Jendżelski rosprawnik dale powjeda: „Nèkotry cżaß posdżísicho druha jendżelska patruilla burśti wós saßłapi, na kotrymż ßo dwaj hólzaj, dżeßacź a dwanacże lèt staraj, a maka holczka wjesechtaj. Dżèczi k wjedżenju dachu, so chzedża ßo poddacź. Patrouilli pak ßo poruczi, do wosa tsèlecź. Holza a jedyn s hólzow ßo sranischtaj. Njesranjeny hólz ßwojeho młódscheho bratra na khribjet wsa a spyta jeho wotnjesćź, tola druha kulka wobeju morweju k semi porasy. *Maka holczka nèkotre dny posdżísicho na poczeŕpjene sranjenje wumrje.*

S dżèła jendżelszy wojazy morja, so móhli ßo s rubjeżnistwom wobohacźicź, s dżèła pak jenoż, so bychu morili. S wopikstwom bèchu woni zyle wodżiwili a wohrubili. W Pietersburgu duzent bleschow palenza jenoż 32 schillingow płacżesche, mjes tym so bèchu dyrbjeli w Kapskim mèscże sa kóżdu bleschu 6 schillingow 6 penzow sapłacźicź. Knjeżerstwo psches kantiny palenz podawasche. Ani offizèrojo, ani wojazy njejßu żenje palenza tradali, a mohł wobkrucźicź, so ßu ßo jendżelske wójska w druhich stronach połodnischeje Afriki pschezo doscź palenza napicź móhli.

Dwórski błasen.

Hoscźenzař k „Jelenjej“ we Wonedżinje porjedżesche ßwojim hoscźom piwo a, hdyż mèjesche khwile, też wschelakore stawisny powjedasche. Jeho powjedańczka pak njebèchu wostudke a jeho piwo njebè wotestate. Jeho piwo stupasche do noßa a jeho stawisny wostawachu pschezo hischcże cżerstwe, a byrnjeż był je hiżo dwanacże krócź powjedał, woßebje stawisny wo Prankowskim w Mnichowje.

Po powołanju bè to po prawom lènoch a żiwjesche ßo se ßwojej a s zusych ludźi błasniwoscźu. To pak po prawom njebè rodżeny błasen, ale w jeho wobliczu bè pißane: Prankowski njeje błasen; schtóż pak je błasen a jemu sapłacźi, temu chze błasna hracź, a doma pola ßwojeje macźerje pak je wón zyle rosomny bywał. Hdyż pak po ßwojim dżèle khodżesche, mèwasche wulku hwèsdu s cżerwjeneje żidy na ßwojim wutrobnju a sady dwaj komorniskej kneflaj. Pschetoż ßwojich najlèpschich snamzow mèjesche pola dwora.

Hdyżkuli bè khurwjerch wobożny na ßwojich Mnichowjanow, abo hnèwny na ßwojich Schwabow, abo njemiły na jeneho s dworjanow, abo bèsche-li tak mjersazy, so jemu ßame muchi na scżènje prawje njeßedżachu, potom scżelechu po Prankowskeho. Pschetoż hdyż bèsche też wschèm huba sakasana, ßmèdżesche wón hischcże rècżecź, a hdyż nikomu niczżo wjazy na myßle pschińcź nochzyschе, a hdyż bè dobra rada droha, dżerżesche ßebi jeno ßwój wulki schpanski kij wokomik pod nóß a rjekny potom: „Tak abo tak móże hicź“, a hlej, to dżèsche kóżdy ras.

Ale niz jeno khurwjerčhej khwataſche na pomoz ſe ßwojim žortom a roſomom, ale tež mjeńſchim ludžom, kotſiž ßebi pola njeho radu pytachu a pſchi tym ſchěßnaki abo tež tolerje w kapßy ßłyſchecź dachu.

Tak je tež na pſchikład bohatemu burej Hanßej Truźnikez tam delka pola Wodžancz ſ wulkeje nuſy, ſtracha a ſtyſknoſcże wupomhał, kotrehož jeniczki dwanaczelětny ßyn Franz bě do jara ſrudneje wuſkoſcże pſchiſchoł. Běchu dźě pſchi rejach tam we Wodžanezach wulke puki. Franz tam tež bě a ſkurjeny ßebi myßli: ſchtóž puki doſtawa, móże je tež ſaßo wudźělecź, woſmje we ſłobach piwowu ſchkleńzu a wotkožì ßußodźiz Khorli ſ njeju tajku do hłowy, ſo tón ſawoła ſ zykej ſchiju a bě hnydom morwy. — To bě ßurowje! Dołho njetrajeſche, a pſchińdźechu poliziſtojo a wotwjedźechu Franza na ßudniſtwo. Podarmo je jeho žałoſcźenje a rudźenje, podarmo proßytaj nan a macź ſa jeniczkeho ßyna. Ssyn njemóże prěcź. Ssudnik wußudźi na khoſtanje ſe ßmjercźu, a akty buchu do Mnichowa póßłane wo wobkrucźenje wußuda.

Hdyž to Franzowej ſtarſchej ſhoniſchtaj, ſebra ßo jeho nan ßam do Mnichowa, runjež jeho lědom noſy njeßeſchtej, a proſcheſche tam pola knjeſow kriminalnych radźiczelow ſa ßwojeho ßyna. Ale krucźi knježa dachu jemu ſchpatny troſcht. Akty, woni rjeknychu, ßu hižo khurwjerčhej pſchepodate, a jedyn ſcźeleſche jeho k druhemu. A poßledni, k kotremuž wón pſchińdźe, praji jemu, ſo ßo ſprawnoſcź we ßwojim běhu njeßmě ſadźerżecź kaž kóń.

Duž khodźeſche nětkole ſtary nan ſe ſrudnej wutrobu po rjanych dróhach a haßach hłowneho měſta. Hdźe mohł nětkole tež pomozy nadeńcź ſa ßwojeho ßyna? Kak chżył ßwoju hacź na ßmjercź wurudźenu žonu troſchtowacź, hdy by ßo ſaßo domoj wrócźicź dyrbjał a njemohł lěpſcheje powjecźe pſchinjeſcź? — Tak ſamyßleny ſaſtupi do korczmy, hdźež wupſchahowaſche, hdyžkuli by na žitne wiki do Mnichowa jěſdźił.

Teho dla woprašcha ßo jeho tež hnydom korczmaŕ, cźeho dla ma tak wurudźeny napohlad, a bur wußypa pſched nim zyku ßwoju wutrobu a powjedaſche jemu, ſo dyrbi jeho ßyn hłowu rubanu doſtacź, a kak je wſchěch knjeſow wo ßmilnoſcź proßył, ale ſo ßu ſymni woſtali kaž łód, a ſo ßebi nětkole we ßwojej nuſy rady njewě.

Sa khachlemi wo jſtwje pak ßedźeſche hiſchcźe hóſcź, muž ſ cźeŕwjenej hwěſdu na wutrobnju a ſ karanom piwa pſched ßobu. Na teho ßo korczmaŕ wobroćzi a rjekny:

„Tu móhli wy pomhacź, knjes Prankowſki, a khurwjerčha proßycź ſa wboheho hólza. To ßu ſchwarni ludźo, a ſrudoba je wulka. A na pjenjeſy też dźiwane njebudźe. — Nĕwěrno, Antonje, wy hižo něſchto hódne na to ważicźe, jeli ſo waſcheho ßyna ſaßo puſchcźa?“ —

„Ach“, wotmolwi bur, „ſto toleŕ hnydom wupłacźu.“

Ale muž ſ cźeŕwjenej hwěſdu tſchaßeſche ſ hłowu a rjekny:

„Haj, cźeho dla to niz? Schto ßebi tola myßlicźe, ludźo? Waſcheho ßyna je mi žel; ale wſchako ſnajecźe naſcheho khurwjerčha. Pola teho dźe po ſakonju a liſanje niczo njepomha. Ssyna je mi woprawdźe žel, hiſchcźe tak młody a hewak tak ſchwarny. Ale ſa ſto toleŕ njemóžu niczo cźinicź.“

Hakle hdyž bě bur hiſchcźe ſto toleŕ, a potom hiſchcźe tſi ſta toleŕ pſchilubił, hdy by jeho ßyn wobhnadźeny był, ſwoli Prankowſki do teho a praji:

„Jutſje rano ſahe dźicźe k rěcźnikej a dajcźe ßebi próſtwowne pißmo wudźěłacź. Na ſapoczatku móże pißane bycź kažkuli; ale to ßebi ſpomjatkujcźe, na końzu dyrbi rěkacź:

»A tak dha proſchu Waſchu khurwjerčhowſku Jaßnoſcź, ſo byſchcźe chżyli mojemu ßynej wſchitke khoſtanje ſpuſchcźicź a jeho najßmilniſcho rukomaj jeho lubowazeju ſtarſcheju ſaßo wrócźicź, a ſwoſtawam w najhłubſchej cźeſcźownoſcźi

Waſch

nanajpodwolniſchi ßwěrny a poßłuſchny

Maks Pielak, bur.«

A hdyž to pißmo ſmějecźe, pſchińdźcźe ſaßo do tejele korczmy, tu mje nańdźecźe.“

Bur pſchińdźe, Prankowſki dopi piwo a dźěſche ſ próſtwowym pißmom do hrodu. Do kabineta khurwjerčha ſaſtupiwſchi da ßo do ßmjecźa.

„Schto dha pak ßaßo maſch, Prankowſki?“ woprašcha ßo kurwjerčh jeho, „ſchto dha je k ßmjecźu?“

Ale dwórſki błaſen ßměješche ßo dale bóle, doniž ßo khurwjerčh bjes mała njeroshněwa a jemu zyle khutnje njepſchikaſa, ſo dyrbi hnydom prajicź, cźeho dla ßo ßměje. Dwórſki błaſen ſetrě ßebi ſ ruku ßyłſy ſ wocźow a powjedaſche:

„Mi je ßo ſchwarnje natorhło. Ssedźu tu w korczmje a pſchińdźe mi tajki ſchibałz a chze mje na pruhu ſtajicź, hacź bych wot Waſcheje khurwjerčhowſkeje Jaßnoſcźe też woprawdźe jene pſchecźe dopjelnjene doſtał.

»Wěſo«, ja wotmolwich, »to chżemy tola widźecź. Schto wy na to ßadźicźe?« Mój ſchibałz ſapocza ßadźecź, hacź na poßledku pjecź ſtow toleŕ njeßadźi, hdy bych jemu cźorne na běłym pſchinjeßł, ſo mi Waſcha khurwjerčhowſka Jaßnoſcź jene pſchecźe dopjelnicźe.“

Wjerch wijeſche najprjódzy ſ hłowu, wotmjelkny ßo a dopomniwſchi ßo, ſo bě hižo wjele krócź ſa ßwojeho błaſna mnoho płacźicź dyrbjał, rjekny:

„Po prawom wſchak ßo tebi, Prankowſki, njeſaleži, mje wo moje podpißmo proßycź, ale tón krócź chżu wuwſacźe ſcźinicź. Ale to cźi hacź nanajkrucźiſcho pſchiporucźam, ſo mi te pjecź ſtow toleŕ pſchinjeßeſch a ſo mi je derje nałożiſch, nochże ßo mi ſa tebje pſchezo płacźicź.“

„Ach, Waſcha khurwjerčhowſka Jaßnoſcź“, padźe Prankowſki nutrnje proſcho wjerčhej k nohomaj, „duž chżyli hnydom to tule na papjeru napißacź, kotruž ßym ßobu pſchinjeßł.“

Khurwjerch napiša ßłowa: »Twoje pſchecźe njech ßo dopjelni.« a dokelž błaſen tak jara rjenje proſcheſche, pſchiſtaji też ßwoje mjeno: »Khorla Theodor.«

Potom wrócźi Prankowſkemu jeho pißmo a rjekny:

„Nětkole dźi mi ſaßo, Prankowſki. Tule hladaj na ßeb aktow. Burſki ßyn we Wodźanezach je druheho pſchi pukach ſaraſył. Krajny ßud je jeho k ßmjercźi wotßudźił, a ja jemu njebudu móz pomhacź. Žel mi jeho je, wboheho hólza!“

„Schto?“ wotmolwi Prankowſki, „nětkole chżecźe pachołej tola hiſchcźe dacź hłowu rubacź, a najprjódzy ſcźe lubili a podpißali, ſo dyrbja jeho puſchcźicź, a potom je Wam teho ſaßo žel! To njemóžu wjele do teho dźerżecź!“ —

„Schto ty to bledźiſch?“ ſnapſchecźiwi khurwjerch, „ßym dha ja błaſen abo ßy to ty? Komu ßym ſchto ßłubił? Hdźe ßym ſchto podpißał!“ —

„Na, khurwjerčhowſka Jaßnoſcź, cźitajcźe jeno hnadnje, ſchtož ſcźe podpißali! Tule hladajcźe, tu ſteji:

»A tak dha proſchu Waſchu kurwjerčhowſku Jaßnoſcź, ſo byſchcźe chżyli mojemu ßynej wſchitke khoſtanje ſpuſchcźicź a jeho najßmilniſcho rukomaj jeho lubowazeju ſtarſcheju ſaßo wrócźicź, a ſwoſtawam w najhłubſchej cźeſcźownoſcźi

Waſch

nanajpodwolniſchi ßwěrny a poßłuſchny

Maks Pielak, bur.«

A nětkole hladajcźe hiſchcźe dale! Porſt niže ſteji:

»Twoje pſchecźe njech ßo dopjelni.

Khorla Theodor.«

Kurwjerčhowſka Jaßnoſcź, ſchto chżecźe nětkole cźinicź? Nima to podpißmo niczo płacźicź? Ach, mějcźe ßmilnoſcź a prajcźe: »Schtož ßym pißał, to ßym pißał!« Pomyßlcźe ßebi na zyle młodeho cźłowjeka a na jeho ſtareho nana! Dajcźe hnadźe měſtno pſched prawom!“

Ale khurwjerch wotmolwi hněwny:

„Prankowſki, Prankowſki, ſchto ßy to naparał! Měniſch dha, ſo tajke podpißmo ſchto płacźi? Ty mi rjane kuſki cźiniſch! chżeſch ßwojeho wjerčha ſa błaſna měcź! To ßo cźi tola njeßmě radźicź! Marſch! Won ſ tobu, hdźež je cźěßła dźěru woſtajił!“

„Najhnadniſchi khurwjercho!“ ſawoła dwórſki błaſen napſchecźnje, „mějcźe ßmilnoſcź a dajcźe mi doręczecź! Hlejcźe, pjecź woßobow ſcźinicźe dźenża ſbożownych, jeli ſo podpißmo płacźi. — Najprěnja ſcźe Wy; pſchetož potom njetrjebacźe telkole aktow cźitacź. — Druha je Franz. Kak wjeßely tón budźe, hdyž budźe ſ klětki won a jemu woſtanje hłowa na ſchiji ſtejo! — Tſecźa je hólzowy nan. Kak budźe ßo tón a jeho žona Bohu modlicź ſa Waſche derjehicźe, jeli jimaj jeju ßyna puſchcźicźe. — Schtwórty — ale to je ßměſchna wěz“, — pokracźowaſche Prankowſki, ſa wuſchomaj ßo drapajo —, „ſchtwórty, kotryž budźe dźenża ſbożowny, tón ßym ja. S jenym ßłowom, mam wjele dołha, pola „Jelenja“ dwazyczi toleŕ, pola „Stacha“ ſchěſcźdźeßacź toleŕ, pola „Lawa“ tſizyczi toleŕ, a ſ poßłednim korczmarjom hiſchcźe ani liczik njeßym. — A tu je mi nětkole hólzowy nan ßłubił, ſo mi pjecź ſtow toleŕ da, jeli ſo jeho ßyna wußwobodźu. — Pjatu woßobu pak budźich bjes mała ſabył. To je moja macź. Tej by něſchto ſbyke ſa moje pokhowanje. A

jeli so by hischcże dale doßahako, dostanje też mój stary pschecżel, strażnisti mischtr, hischcże nješchto. Ma jeno jenu nohu, ale schěsćz dźěcźi sexiwicź. — Nĕwĕrno, pschesjenc, Wascha Jaßnoscź! Prajcże haj! ßmilnoscże dla! Płacźi dha podpißmo abo njepłacźi?"

„Nó, w Bożim mjenje!" wotmolwi khurwjerch, „moje podpißmo dyrbi płacźicź! Hólz njech dźe, hdźežkuli chze, wón je ßwobodny! Ale Prankowski, bjer ßo na kedźbu, so mi też ßwój dołhi sprawnje a prawje saplacźisch."

Ze Serbow.

Hłowna shromadźizna Macźizy Sserbskeje w Budyschinje w Gudźiz hotelu 2. haprleje 1902. (Skónczenje.) II. Po wobsamknjenju rosprawow knjes prosesßor dr. Muka nekrolog Bogußławskeho cźitasche. Nasch luby a ßwĕrny pschecźel Alfons Parczewski w Kalischu, kiž bě se ßwojej ßotru knjeżnu Melaniju dźenßnischcej shromadźizne wutrobne postrowjenja a pschecźa pózłał, dokelž ßam pschińcź njemóżesche, je żiwjenjopiß naschcheho nadobneho dobrocźela napißał. Kaž ßmy loni powjescź podali, je 11. dezembra 1901 w Zitomĕrzu ßławny pólski wucźenz Wylem Bogußławski wumrjeł. Nekrolog wopißuje narod, wukublanje a sdźĕlanje Bogußławskeho, jeho sjawne skutkowanje we ważnych sastojnstwach, jeho wusnamjenjaze dźĕło na polu wĕdomoscźow. Dale nekrolog woßebje wopomina spoczatk jeho pschikhilnoscże k naschemu narodej w lĕcże 1858, hdyż Bogußławski Budyschin wopyta, wudacże Historije Serbskeho Naroda w lĕcże 1884, a woßebje njesapomnitu saßłużbu Bogußławskeho wo Macźicźny dom, hdyż nam tak móznu pomoz wuskutkowa, so ßo dom w cźežkej krisy sdźerża. Ssobustaw Macźizy Sserbskeje bĕsche Bogußławski s lĕta 1880, sa jeje cźestneho ßobustawa bu 1885 pomjenowany.

Wopomnjecże semrjetcho wulkeho dobrocźerja naschcheje Macźizy a s tym zyłeho naroda shromadźizna s postanjenjom poczescźi.

III. Na to scźĕhowasche wuradźowanje wo dotwarjomnym dźĕle Macźicźneho domu. Pschi dlĕjschej rosmołwje ßo woßebje na dwoje dźiwasche: a) Dyrbimy ßo sa to staracź, so ßo dom sadani, a to tak, zo móżemy porjadnje wot dołha wotpłacźecź, b) pódla pak dyrbimy tola to pschez we wocźomaj mĕcź, so je dom Macźicźny dom a dyrbi też samĕram a wotpohladam Macźizy ßłużicź. Dokelž móże ßo po wußudźe wĕzywustojnych sawĕscźicź, so ßo woboje żadanje sjednocźicź hodźi, shromadźizna wobsamknu: 1. do noweho dźĕła dyrbi hoscźenz, t. r. restauracija, (bjes wupschahanja) pschińcź, 2. teho runja ßrĕnja wulka sala, so bychmy ßwoje shromadźizny też we ßwojim domje wotmĕwacź móhli, a pódla mjeńscha stwa abo cźitarnja sa skhadźowanki, 3. też ma ßo na to dźiwacź, so ßo sa musej dostojnische a wjetsche mĕstnoscże dobudu s pschistojnischim pschikhadom, hacź w tu khwilu je.

Jeno powschitkowne żadanja a saßady móżachu ßo tudy postajicź. Nadrobne wuwjedźenje, wobstaranje konzeßije sa korczmarjenje atd. dyrbi ßo pschedßydstwu sawostajicź.

Mjes tym bĕsche k. stud. theol. Knjeżk mjes pschitomnymi sa Macźicźny dom składował. Wunoschk bě 30 hr. 70 np.

Schtoż składowanske komißije nastupa, kotreż ßu ßo w minjenym lĕcże sałożiłe, s rosprawow tajkeho wuspĕcha widźecź njebĕsche, kajkehoż bĕchmy ßo nadźijecź mĕli. S nowa ßo rasnje na to pokasowasche, so je składowanje dobrowólnych darow sa Macźicźny dom wschudźe, we wschitkich woßadach, nusnje trĕbne.

IV. Jako poßledni dźĕl dźeńskeho porjada bĕchu namjety postajene. S nich najważnische tudy wosjewjamy.

Sa pschedßydu belletristiskeho wotrjada, dokelž je dotalny pschedßyda sastojnstwo stożił, pschitomni jenohłóßnje knjesa kaplana Andrizkeho wuswolichu, sa mĕstopschedßydu knjesa katechetu Wingera.

Hdyż bě knjes farar Handrik se Sslepeho rosprawu podacź mohł, so je agentura sa rosschĕrjenje ßerbskich spißow w jeho woßadźe tola hižo wuspĕch mĕła, tak so je 19 hr. sa Macźizu wotedał, ßo saßo s nowa na to spominasche, kak jara wużitne a trĕbne tele agentury ßu. Wjele bóle dyrbi ßo na rosschĕrjenje ßerbskich knižkow a spißow tłóczicź. Tajke knižki ßu kóżdy cźaß witane, woßebje ßo jako bożodźĕscźowe dary sa dźĕcźi w schulach a ßwójbach hodźa. Kóżde lĕto ßo mnohe knižki rosdźĕleja, też wot schulskich pschedstejicźerstwow. Schto sadźewa, so bychu to ßerbske byłe? So ßo to w tej mĕrje njestawa, każ by ßo pschißłuschało, ma ßo też s tym samołwicź, so tajke knižki snate njejßu. Duż ßo wobsamknu, so ma ßo sapiß wschitkich ßerbskich knihow, kotreż ßu na składze, sestajecź. Nowy pschedßyda belletristiskeho wotrjada to wobstara.

Jedyn sastupnik do wubjerka Macźizy Sserbskeje ma ßo w bliżschim poßedźenju pschedßydstwa s kooptaziju wuswolicź.

Sa pschedßydu rĕcźespytneho wotrjada pschitomni s nowa saßo knjesa professora dra. Muku jenohłóßnje wuswolichu, kiž też wólbu saßo pschija.

Knjes professor Adolf Cźerný s Prahi a knjes pschekupz Falten s Wojerez bĕschtaj pschecźelny postrow hłownej shromadźiznje pósłałoj.

Skónczenje ßo hischcże jenohłóßnje a s woßebitym pschihłoßowanjom wobsamknu, so ma ßo dwĕmaj ßobustawomaj, kotrajž staj Macźizy Sserbskej a jeje domej wschelake wulke dobroty wopokasałoj, s woßebitym cźestnym diplomom sdobny dźak wuprajicź.

Hdyż bě protokoll pschecźitany a pschipósnaty, pscheproßy knjes pschedßyda shromadźenych na wjecźornu sabawu do Alberthofa.

Po swucźenym sdobnym rjedźe ßo hłowna shromadźizna s wuspĕwanjom spĕwa „Hischcże Sserbstwo njeshubjene" wobsamknu. Bĕsche 7 hodźin wjecźor. Wopytana bě shromadźizna wot 42 ßobustawow.

— (Paducha sajeli.) Tele dny ßu w Budyschinje samkarskeho pomoznika Kaulfußa s Noweho Mĕsta sajeli. Wón je ßo psched nĕkotrymi dnjemi na sadnjej bohatej haßy do jeneje korczmy dobył a s njeje nĕhdźe 100 hriwnow kranył. Hdyż nutskamarja sajachu. bě wón kradnjene pjenjesy hižo pschecźinił.

— Hdyż wutoru wjecźor na Wjasońskim schoßeju mjes draczownju a starej winizu se swjenami nakładźeny wós Rakojdźenskeho młynka Elle po horje horje jĕdźesche, ßo konjej spjecźowaschtaj. Duż ßo wós do sady kuli a ßo po nahłym brjosy na kuku dele swjesy. Na sboże ßo ani wós, ani konjej njewobschkodźichu.

— (Bacźony.) Pjatk 11. haprleje pschipołdnju pjecź bacźonow wysche Budyschina leczesche. Wone w runej mĕrje k połnozy k Rakeczanskim hatam khwatachu. Ssu drje to wobhonjerjo byli, kotsiž mĕjachu psched wulkim bacźonjazym stadłom leczo ßo pscheßwĕdcźicź, hacź je w lońschich bacźonjazych pschebytkach hischcże wscho w dobrym rjedźe.

— (Pólszy dźĕkacźerjo.) S nalĕcźom ßu lĕtßa do Sserbow a do Nĕmzow saßo pólszy dźĕkacźerjo a dźĕkacźerki s hromadami schicźahnyli. Woni w ratarstwje a też w industriji dźĕło pytaju. Sańdźenu póndźelu je ßo ßamo 20,000 Polakow s Hornjeje Schlesynskeje po żelesnizy do wschelakich stron nĕmskeho khĕżorstwa wotwjesło. Tamnische żelesnizy njemĕjachu doscź wosow, so mohłe tele dźĕło pytaze ßyły na dobo wotwjescź.

— (Wuhlowe transporty.) Hdyż ßo po pschetrjebanju wuhla wobstejnoscże w industriji ßudża, dha wone w tu khwilu njejßu swjeżelaze. Wożenje wuhla po żelesnizach je lĕtßa jara woteběrało. W mĕrzu je ßo w pscherĕsku 4761 tunow wuhla wschĕduje mjenje po sakskich żelesnizach wosyło, dyżli loni w tym ßamym cźaßu. Też w druhich nĕmskich krajach njeje lĕpje. W krajinje nad Ruhrskej rĕku ßu w nĕkotrych mjeńschich podkopkach dyrbjeli dźĕłacź pscheschacź, dokelž njemóża wjazy wuhlo wotbycź.

S **Maleschez.** Njemdry wĕtr, kotryž pjatk tydźenja pschipołdnju 3/4 12 hodźin sakhadźesche, je s nascheje zyrkwineje wĕże kulu s khorhojczku a kónczkom dele cźißnył. Dźakowano Bohu, so pschi tym njeje nichtó do njesboża pschischoł.

S **Njeßwaczidła.** Pjatk tydźenja do pschipołdnja je ßylny wĕtr na naschim pohrjebnischczu wulki schmrĕk powalił. We Łuży je ßo s wĕtrom na knjeżim dworje tołsty topol wuwalił, kotryž je na jene knjeże twarjenje padnywschi, jeho tżĕchu rosrasył. Mnohe sapschahi, kotreż bĕchu w tym cźaßu na pucźu, ßu ßo swrócźiłe. Tak ßo wós, kublerjej Pĕtranzej w Cźornezach ßłuschazy, na kotrymż ßo hakoły wjesechu, na pucźu mjes Krónzu a Sarĕczom swrócźi. Wón na pschewodźazeho pohonicza padże, tola ßo tón na wulke sboże jenoż s lohka wobschkodźi.

S **Myschez.** Jutry je naß nasch dotalny wucźeŕ, knjes Kruschwiza, wopuscźicźił a je ßo na Żidow podał. Wjeßelimy ßo, so je ßo wuprósdnjene mĕsto hnydom saßo se ßerbskim wucźerjom wobßadźiło. Sańdźenu póndźelu, 7. t. m. bu knjes wucźeŕ Krawz, hacź dotal w Bórku, pola naß sapokasany. Sswjecźisna ßo w pschitomnoscźi wschĕch schulskich a dweju zyrkwinskeju pschedstejicźerjow psches knjesa duchowneho Domaschku s Hodźija sta. Bóh spożcź, so by nasch nowy knjes wucźeŕ dołhe lĕta mjes nami s bohatym żohnowanjom skutkował! L.

S **Budestez.** Schtwórtk tydźenja bĕchu maschinista K., w Hajniczanskej pschadowni dźĕłazeho, sajeli a do pschepytanskeho jastwa wotwjedli, na njeho ßo hrĕscho, so je ßo psched krótkim do tamnischich khlamow konsumskeho towarstwa dobył a s nich wjetschu sumu pjenjes kradnył. Na njeho bě ßo tukanje sbudźiło, dokelž bě ßebi psched krótkim wjele domjazeje nadoby nakupił. S wotkal je

K. k temu trěbne pjenjesy nabrał, je drje wón pschi pschepytanju dopokasacź mohł; pschetoż sa někotre dny ßu jeho s jastwa puschćźili.

S **Wotrowa.** W rosprawje wo Pancźiczańskim wohnjowym njesbożu 26. wulkeho rózka ßo w 5. cźißle Serbskich Nowin s wulkim wusběhnjenjom pißasche, so je tehdom mjese wschitkimi swonkownymi ßykawami Khrósćźanska najprěnja k haschenju pschijeła, haj, prjedy hacź ßykawy s najbliźšich ßußodnych wßow. W tym leźi sa poßlednje wěso khětry porok, kotryź tute bjes snapschećźiwjenja wostajicź njemóźa, cźim mjenje, hdyź je tón ßamy zyle njesprawny a njewěrny. Mjese wschitkimi ßykawami pschi tamnym wohnju běsche mjenujizy Wotrowska najprěnscha, schtoż je tehdom hiźo s kompetentneje strony ßo jej wobßwědcźiło a sańdźeny tydźeń skónczńje se strony wyschnosćze ßo wobkrucźiło — psches to, so do Wotrowa 30 hriwnow jako prěnja haschowanska premija dóńdźe. Ssmy-li prawje wobhonjeni, dha teź ßamo druha premija do Khrósćźiz njepschińdźe, ale do Khanez. — Dokelź ßmy pschećźeljo wěrnosćze a nam na dobrym cźestnym mjenje nascheje wjeski wjele saleźi, njesaßkuźene poroki pak, woßebje do sjawnosćze wuwołane, nichtó rady njesnjeße, dha mějachmy sa winowatosćź, tamny dopiß do mjesow wěrnosćze pokasacź. Duź budźe luba Khrósćźanska ßykawa pschichodnje ßo hischćze do wjetschego spěcha měcź a po móźnosći hischćze troschku sažo stawacź dyrbjecź.

S **Hórkow** pola Khrósćźiz. Poßledni cźichi pjatk ßo swudowjena 58 létna Halzyna, hdyź dom swojeho ßyna rjedźesche, dohlada, so bě ßo ßkoma na pjezy sapaliła. Dokelź njebě pódla njeje nichtó doma, ßo wona ßama prózowasche, woheń shaschecź. Pschi tym ßo wona źałoßnje wopali. S jejnych wulkich bolosćzow je ju skónczńje sańdźeny tydźeń ßwjercź wumohła.

S **Delujeho Wujesda.** Tudomne druhe wucźeŕske městno, kotreź je dléje dyźli léto njewobßadźene było, je ßo s knjesom wucźerjom Schliebenom s Dittersbacha wobßadźiło. Sserbski wucźeŕ ßo sa njo njebě namakał. To je s wulkej schkodu sa nasche ßerbske dźećźi.

S **Ketliz.** Nasche zyrkwinske pschedstejeŕstwo je jenohłóßnje wobsamkło, k poßylnjenju pokładnizy ßerbskeho pobocźneho bibliskeho towaŕstwa 50 hr. s woßadźineje pokładnizy daricź. 10 hr. je ßo temu hischćze pschidało. Nadźijomnje je to s nastorkom, so teź druhe zyrkwinske prjódkstejeŕstwa ßerbskich woßadow teho runja cźinja. To by sa nowy wudawk ßerbskeje biblije s wulkim wużitkom było a sa ßerbske evangelske woßady ßame wěsće se žohnowanjom!

S **Kamjenza.** Na żelesnizy mjes Kamjenzom a Hlinku ßu schtwórtk w 11 hodźinach cźeło 18 létneje holzy namakali. Wobźaromna je ßo po sdaczu żelesniskemu cźahej pschejećź dała.

Se **Shorjelza.** Pschißażny ßud je 62 létneho dźěłaćerja Witschela s Peńcźka k ßmjercźi saßudźił. Witschel je loni 7. dezembra swudowjenu Schäferowu, pola kotrejeź bydlesche, skónzował, so by ju wurubił.

S **Njedźichowa.** Schtwórtk tydźenja wjecźor je tudomny twarski mischtr Müller na Kamjensko-Lubnjowskej żelesnizy do wulkeho ßmjertneho stracha pschischoł. Hdyź chzyschе wón se ßwojim sapschahom runje psches żelesnizu pola Nadróżneje Hrabowki pschejećź, njebě pschejeśd wobßwětleny, tola bě sawjera dele puschćźena. Bliźschi wokomik cźah pschibuchota. Sslepjateho ßwětła lokomotiwineju latarńjow ßo konjej stróźischtaj, sawjeru roskamaschtaj a psches żelesnizu cźerjeschtaj. Wós ßo pschi tym powróćźi a ßo s lokomotiwu shrabny. Müller ßo s wosa tak blisko k żelesniskej koliji kuli, so lokomotiwa kruch jeho drasty wottorże. Na sboże ßo Müller jenoź ßylnje satschaßy, hewak pak njeje pódla ßmjertneho wustróżenja żaneje schkody poczerpił. Schtó je njesboże sawinował, drje pschepytanje wupokaże.

Přilopk.

* (S wětrom nacźinjene njesboże.) W Oetzschu pola Lipska wětr pjatk dopołdnja jenu sahrodnu murju powali a pod roswalinami 3 dźećźi pohrjeba. 12 létnu holzu morwu, druhej dźeśćźi cźeźko wobschkodźenej pod roswalinami wucźeżechu. — Nimale tón ßamy cźaß wětr ßwißle jeneje ßotwarjazeje pólneje bróżnje wutłócźi. Sswißle tśěchu twarskeje budy pscherasychu, w kotrejź běchu dźěłaćerjo psched wětrom wukhow pytali. Jedyn murjeŕski wucźobnik ßo saraśy, dwaj dźěłaćerjej ßo cźeźko sranischtaj.

* (Dźěćźo ßo sajěło.) W Zwikawje je ßo wutoru jedyn tśílétny hólz s wosom elektriskeje żelesnizy pschejeł. Wón bě hnydom morwy.

* Nadźija, so ßo s naléćźom wobstejnosćze w industriji a rjemjeßle polěpscha, je ßo jenoź s dźěła dopjelnika. We wjele fabrikach je nětkole hischćze mjenje dźěła dyźli w symje. Tak ßu na pschikład w sabrikach w Kamjenizy (Chemnitz), w kotrychź ßo lokomotiwy twarja, 200 dźěłaćerjow puschćźili. Druhim dźěłaćerjam je ßo dźěłanski cźaß pschikrótschił.

* (Do wóćźka ßo tśělika.) Na spodźiwne waschnje je żona jeneho młynskeho pohonća w Ellguthu widźenje na jenym wóćźku shubiła. So by pěź wupyrika, bě ju s walcźinu natykała. Na dobo ßo sawrjeßny, a kulka żonje do wóćźka sleźi, kotreź hnydom wuběża. Njesbożowny podawk njewjedźa ßebi hinak wukożicź, hacź so je hajnik w léßu patronu shubił, kotraź je ßo hromadźe s walcźinu do pjezy tykła.

* Cźeźke njesboże je ßo w Borstendorfu pola Grünhainichena stało. 12 létny hólcźez na khachlowu kawu saléśy, so by se stwinskich khachlow něschto dele wsał. Pschi tym ßo kawka pschekama, a hornź polny kropa, kotryź na kawzy stejesche, ßo na hólza, na semi leźazeho, wula. Wbohemu ßo zyle cźéło wopari. Sa krótki cźaß jeho ßmjercź s jeho bolosćzow wumó.

* (Na bykowymaj rohomaj.) Na Barlinskich zentralnych skótnych wikach ßo jedyn byk na dobo do wyschscheho honjerja Knopfa da a jeho na rohaj wsawschi jeho wyßoko do powětra cźißny. Knopfa cźeźko sranjeneho do Hedwigskeje hojeŕnje donjeßechu.

* Hrósbny hósćź ßo wo wrota Enropy kłapa: kholera. Wona je s Asiskeje hiźo hacź k Cźeŕwjenemu morju postupiła. Europiske knjeżeŕstwa budźa se wschej kedźbliwosćźu strażowacź dyrbjecź, so by ßo do Europy njedobyła. Poßlednja kholerina epidemija w Hamburgu je hischćze w sym wopomnjenju.

* (Wuhlady na żně w Ruskej.) S wjecźorneje Ruskeje pißaju, so je mika syma nasymskim ßywam hojika. S deschćźemi je ßo rosćźenje spěchowało. Jeli so ßo syma njewróćźi, ßmědźa ßo dobre żně wocźakacź.

* (Njesbożowna luboscź.) Lieutenant Hauer w Diedenhofenje je w ßwojim wobydlenju ßwoju lubu a potom ßebje ßameho satśélił.

* Nadpady na żelesnizu w pschirheinskej a westfalskej krajinje ßo pschezo husćźischo stawaju. Poßlednje dny ßo pola Oberhausena do cźaha tśěli, a lokomotiwnikej ßo s kulku wucho srani. Tón króćź pak je ßo poradźiło, tśélza sajecź.

Wußudźenja.

Khostanska komora. 22 létny murjeŕ W. H. Hanusch a dźěłaćeŕ G. M. Schmidt s Budyschina posdźe w nozy 12. januara na pschibrjóżnym pucźu w Budyschinje stejeschtaj, hdyź pißmikistajeŕ Hajna domoj duzy nimo njeju pschińdźe. Jedyn s njeju na Hajnu sawoła, so dyrbi schkleńzu palenza sapłacźicź, a hdyź ßo tón sarjekny, ßo wobaj do njeho daschtaj, spytaschtaj jeho k semi cźißnyecź, pjerjeschtaj do njeho s pjascźu a jeho dajeschtaj. Hajna ßo se wschej mozu wobarajzy wo pomoz wołasche. Hakle hdyź ßo jedyn nózny strażnik bliźesche, nadpadnikaj cźeknyschtaj. Hanuscha kaž teź Schmidta k jastwu po schěśćź měßazach saßudźichu.

20 létny cźeladnik Michał Kubiza s Khaßowa njemóże ßo po sdaczu pakosćźenja wostajicź. Loni sapocźatk dezembra wón ßwojemu ßobucźeladnikej Isoltej w Cźaßezach s pjenjeżneje móschniczki, na blidźe leżazeje, 50 np. kradny. 22. dezembra Kubiza w kólni kublerja Skale w Kopschinje nozowasche; pschi tejle składnosćźi wón cźeladnikej Schwedźe por schkórnjow wsa. Wobskorźeneho, kotryź je prjedy teho hiźo dwójizy paduchstwa dla khostany, k jastwu na 8 měßazow saßudźichu a jemu cźestne prawa na 4 léta wotrjeknychu.

Sa nowy Macźicźny dom

je ßo w lěcźe 1902 dotal nahromadźiło: 738 hr. 94 np.

Dale ßu sa njón darili:

Garbaŕ w Nadźanecach	—	=	20 =
Lischki-Póndźelnizy	1	=	94 =
W „Katholskim Póßle“ cźißło 15. léta 1902 hiźo kwitowane:			
Delanska patentna komißija: s bratrom s płatoweje	2	=	— =
Hromadźe:	743	hr.	8 np.

S dźakom kwituje a dalsche dary pschijimuje

farjadnistwo Macźizy Sserbskeje.

Wosjewjenje.

Wójnski minister ma myßle, tež tole lěto konje **sakskeho plahowanja** jako remonty kupowacź dacź.

Remontske wiki smědja ßo:

w **Lubiju** na nowym torhoschczu **ßrjedu 16. haprleje** dopołdnja w 1/2 9 hodźin,
w **Budyschinje** pschi tšeleźni **ßrjedu 16. haprleje** dopołdnja w 1/2 9 hodźinach,
w **Kamjenzu** na Albertskim torhoschczu **schtwórtk 17. haprleje** dopołdnja 1/4 12 hodźin,

Kupowanske wuczinjenja:

1. Pschedawarjo maja s wopißmom polizajskeje wyschnoscze ßwojeho bydlischcza dopokasacź
   a) so ßu ßo konje, wot nich pschiwjedźene, w Sakskej narodźike, abo so ßu ßo jako srěbjata w prěnim lěcze žiwjenja do Sakskeje pschiwjedke a so ßu ßo wot teho czaßa tam wocźahnyke.
   Wulka ważnosćź ßo na to kładze, so ßo pschipuschczne abo srěbcze wopißma ßobu pschinjeßu.
   b) dale dyrbja pschedawarjo dopokasacź, so ßu nastupneho konja s najmjeńscha 2 lěcze wobßedźeli.
2. Konje dyrbja 3—4 lěta stare bycź. Kupujomne konje dyrbja — s kijowej měru měrjene — (tsilětne) s najmjeńscha 1 meter 48 centimetrow wulke bycź. Najwjetscha měra njeßmě 1 meter 58 cenmtimetrow pschekroczicź.
3. Schumjele, srěbzy (hengsty), pschisrěbne kobły a konje s pschikrótschenej wopuschu ßo njekupuja.
4. Pschedawarjo maja sa wschě hłowne brachi po wukasni, nastupazej hłowne brachi a rukowanski czaß pschi skótnym wikowanju, wot 27. měrza 1899 — kopjeno khěžorstwoweho sakonja na stronje 219 — a wotpowjedazej §§ 459 hacź 493 ludoweho sakonja na czaß dweju njedźel rukowacź.
5. Jako khmane spósnate konje ßo pschedawarjej hnydom sapłacźa a ßo na měscze wotwosmu.
6. K kóždemu konjej ma pschedawaŕ bjes woßebiteho sarunanja pschidacź:
   1 nowu wusdu s dźerżazeje howjaseje koże,
   1 nowu gurtowu abo powjasowu hłowojzu a
   2 konopjanaj postronkaj.

Wójnske ministerstwo.

Žiwnosćź

s 30—35 kórzami dobreho pola a luki a s maßiwnymi twarjenjemi ßo hnydom kupicź pyta. Posticźenja njech ßo we wudawaŕni Serb. Nowin wotedadźa.

Staroby dla je **khěža** wo ßrjedź města, sa wikowarjow a rjemjeßlnikow ßo pschihodźaza, na pschedań. Dalsche je shonicź we wud. Serb. Nowin.

W Hodźiju je **khěža** cźißko 5 sc 7/4 kórzami pola a wulkej ßadowej sahrodu płaczisny hódno na pschedań. Dalsche je pola swud. Rychtaŕki tam shonicź.

Hollandski wětrnik pola Lipska je żalusijemi, 1 walzowym stołom, 2 mlejidłomaj, s rosrißakom a pschedrosrißakom dobrym cźisćerjom pjekaŕnju a s něhdźe 2 kórzomaj pola je tunjo na pschedań. Wětrnik a twarjenja ßu w dobrym rjedźe. Napłacźenje po wucźinjenju. Dalsche wukasa gratmischtr **Liebing** w parnym młynje we Zwenkau pola Lipska.

Wobydlenje je na pschenajecźe w Měrkowje cźißko 11.

Ssucźelna kruwa
je na pschedań we Wulkej Dubracźißko 2.

Ssuproschna ranza
je na pschedań w Holeschowskej Dubrawje cźo. 17.

Dźěłaczerske kholowy, dźěłaczerske lazy, dźěczaze wobleczenja,
direktnje se Seifennersdorfskeje drastoweje fabriki porucźa.
Emil Heinrich w Borschczi.

Pschi sapoczatku twarskeho czaßa ßwój wulki skład

deskow, tramow, latow a haniteho drjewa

(poßledniſche tež po żadanju rěsane) jara drobnołětneje žrojiteje twory po najtuniſchich płaczisnach, tyscherjam bjeshakosatu tworu porucźamoj. Dale ßo **schwaty** a **rěs** tunjo wotedawaju.

Wotwoženje je lohke, dokelž rěsak pschi Budysko-Wojerowskim schoßeju leži.

Parny rěsak Jana Jurka a ßyna
we Wulkich Sdźarach.

Tyscherske deski

ßuche s lońscheho rěsanja, **schpundowanke deski,** hěblowane a schpundowane, hotowe k sacźehnjenju, wotrěski atd. pschedawa tunjo

rěsakowe sarjadnistwo w Běłym Kholmzu
pola Łasa.

Pschikupne hnoje

wschěch ßo kupowaznych druźinow
porucźa tunjo
Emil Lebelt
pschi dwórnischczu w Budestezach.

Pschispomnjenje: Dokelž ßym kontroli krajneje kulturneje rady podstajeny, móże ßebi kóždy pola ratarskich pschepytaŕnjow żadacź, so by ßo kupjena twora darmo pschepytała.

Len, dźěło a pschedźeno

kóżdu ßobotu pola restawratěra Teicha w Budyschinje pschi żitnych wikach po najwyschschich płaczisnach kupuje
August Brankacź.

Skótne běrny

jara rjane, zentnaŕ po 60 np. pschedawa **A. Gödan** w Krakezach.

Kožuschne twory

każ tež wschě druhe **wołmjane twory** pschemolowu schkodu a wohnjowy strach khowa a pschijimuje
Heinrich Langa
11 pschi żitnych wikach 11.

Běrny

strowe a dobre ßu tunjo na pschedań w młynje w Krónßu pola Njeßwacźidła.

Khěža cźo. 1 w Kóskach s kórzom pola a luki je hnydom na pschedań. Dalsche je shonicź w Kumwałdze cźißko 418.

Wowßne pluwy a ßłoma
ßu na pschedań w Konjezach cźo. 14 połß Kubschicź.

Kósslaze kózki

po najwjetschej płaczisnje kupuje
Heinrich Lange
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi a pschi żitnych wikach 11.

Probstajski wowß, probstajski jeczmjeń,

woprawny a poßyty,
Lutijeczanski żołty wowß,
czerwjeny dźeczel,
běły dźeczel,
Timothejowe ßymjo,
rajsku trawu,
saradellu,
Oberndorfsku runklizu,
Eckendorfsku runklizu,
majß
k wußhyczu
a wschu druhu naletnju ßytwu s najlepscheje derje skhadźazeje twory po najtuniſchich płaczisnach porucźa

Pawoł Scholta

w Budyschinje.

We wudawaŕni „Sserb. Nowin" ßu dostacź:

kmótsjaze listy.

Serbske towařstwo za Khwaćicy a wokolnosć

swjeći **jutře njedźelu 13. haprleje** wječor ¼8 hodź. w Hustec hosćencu w Khwaćicach swój lětuši **załoženski swjedźeń** z dźiwadłowym předstajenjom a rejemi. Předstajeć budźa so: „Nankowe škórnje“. Sobustawy a wšěch lubowarjow pěkneje serbskeje zabawy wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

Přeprošenje.

Konječanske wojeńske towařstwo

wuhotuje **njedźelu 13. hapr.** w Bjenšec hosćencu w Sernjanach wječor w 7 hodź. **koncert.** Po koncerće změje so b a l za hosći. Wutrobnje přeprošuje k temu

Jakub Čornak,
předs. Konječanskeho wojeńskeho tow.

Wosjewjenje.

S tutym ßo k wjedźenju dawa, so budźe podpißany wot 1. haprleje t. l. hacź na dalsche kóždy tydźeń schtwórtk wot 9—10 hodź. w Maleschanskim hrodźe k rěčam.

Tam móža ßo tutón dźeń hajniske pjenjesy płaćicź a ßo žadanki pschipowjedźicź.

Hólnik Wylem Berndt ma teho runja prawo, drjewowe pjenjesy pschijimacź.

Hrabinske Schall-Riaucourske sarjadnistwo
w Huschy, 27. měrza 1902.
Wyschschi hajnik **Mendte.**

Pschepołoženje pschedawańnje.

Česchćenym Serbam w Budyschinje a wokolnoschći najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so moja

pschedawańnja kłobukow a mězow

njeje wjazy na schulerskej haßy, ale so ßym ju na

bohatu haßu čißło 7

do domu knjesa pjekarskeho mischtra Bieselda pschepołožił.

Franz Trulley,

kóžkarski mischtr.

Pschikupne hnoje njech ßo pola tajkich liferantow kupuja, kotřiž pod kontrolu steja.

Pschikupne hnoje:

ammoniak,
superfosfat,
ßyru a parjenu kosežinu,
sa kotrychž wopschijecże ßo rukuje, poruča tunjo

Oskar Strehlke,
pschedawańnja pschikupnych hnojow w Budeschezach.

Draschla

sa wojnarjow ßo pschihodźaza, je tunjo na pschedań pschi Pětrowskej zyrkwi 1 po 2 schd.

Sslužobne a hródźne dźowki a tajke k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohončow, pohončow, hejtmanow, dźěłaczerske ßwójby, tsecźakow a wolazych sa tudomne a Draždźanske strony hnydom pyta **Schmidtowa** vu ßukelnskej haßy čißło 24 w Budyschinje.

Swoju pschedawańnju ßmy s bohateje haßy 7 na

Hoschic hasu 14

pschepołožili.

Khežorowa khofejowa pschedawańnja

Do Njeßwaczidła!

Česchćenym wobydlerjam w Njeßwaczidle a wokolnoschći najpodwolnischo s wjedźenju dawam, so ßym ßo do wobydlenja prjedawscheje baby Mattheßoweje pschecźahnyła.

Wünschowa, baba w Njeßwaczidle.

Jedźne ßymjeńtne
(wschelakich čistych družinow)
pizne
ßu tunjo na pschedań na **knježim dworje w Czelchowje** pola Klukscha.

běrny

Rakečanske serbske tow. „Lipa“

změje jutře njedźelu 13. haprl. swoju **měsačnu zhromadźiznu** popołdnju w 4 hodźinach we Křižanec hosćencu. Přednošk (skónčenje). Duž prosy wo bohaty wopyt **předsydstwo.**

Kacje jeja,
Pekingskeje rasy ma na pschedań **Rutniczanski** w Zyżezach.

Pjekarski wucžobnik
móže hischcże dobru wucžbu namakacź pola pjekarskeho mischtra **Richarda Brody** na wulkej bratrowskej haßy 16.

Wotroczk s dobrej msdu ßo hnydom pyta w Tšelanach čo. 1.

Porjadneho a dowěrneho
rólneho pohonca
pyta **knježi dwór w Delnjej Kinje.**

Pohonč

dowěrny a strózbny, pschi wulkej msdźe ßo hnydom pyta. Shonicź we wudawańni Serb. Nowin.

Woßoba, kotraž je ßebi sańdźenu njedźelu spěwarske duzy ke mschi njewědomnje saměnika, chzyła je we wud. Serb. Nowin. wotedacź.

(K temu čißłu jena pschiloha.)

Pschiloha k czißku 15 Serbskich Nowin.

Ssobotu 12. haprleje 1902.

Placźisny rěsneho skotu na Draždźanskich skótnych wikach

7 haprleje 1902.

Placźisny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druźiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnosćże hacź do 6 lět	34—38	62—68
awstriske	34—38	62—68
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	29—33	57—61
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	26—28	52—56
4 ßnadnje pizowane kóždeje starosty	23—25	48—51
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnosćże	32—36	60—65
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnosćże hacź do 7 lět	28—31	55—59
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	25—27	51—54
4. žrěnjo pizowane krowy a jałojzy	22—24	47—50
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	42—46
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnosćże	32—36	57—60
awstriske	—	—
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	28—31	54—56
3. ßnadnje pizowane	24—27	50—53
Cźelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	46—50	68 75
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	43—45	63—67
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiżenjow w starosty hacź do 1¼ léta	50—52	62—64
2. mjaßne	48—50	60—62
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a tundrowe	45—47	57—59

Placźisna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 3035 měchow	W Budyschinje 5 haprleje 1902. wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.	W Lubiju 10. haprleje 1902. wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.
Pschenza běła	8	71	8	94	8	53	8	82
" žołta	8	35	8	59	8	24	8	53
Rožka	7	6	7	19	6	94	7	6
Jećźmjeń	6	65	6	79	6	53	7	—
Wowß	7	50	8	—	7	50	7	80
Hróch	9	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	—	10	—	8	50	11	—
Jahły	13	—	16	—	12	—	16	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	30	1	80	1	30	1	60
Butra 1 kilogr.	2	30	2	50	2	20	2	40
Pschenčźna muka 50 "	9	—	17	50	—	—	—	—
Rźana muka 50 "	8	—	13	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	3	80	4	20	3	50	4	—
Ssłoma 600 "	28	—	33	—	28	—	34	—
Brožata 1050 schtuk, schtuka	17	—	33	—	—	—	—	—
Pschenčźne wotruby	—	—	5	25	—	—	—	—
Rźane wotruby	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenčźny gris	—	—	6	—	—	—	—	—
Rźany gris	—	—	6	50	—	—	—	—

(50 kilogr.)

Runklizowe žymjo, punt po 50 np. — **Cźerwjeny dźeczel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyschinje placźesche: kórz pschenźny (běła) po 170 puntach 14 hr. 80 np hacź 15 hr. 19 np., žołta 14 hr. 19 np. hacź 14 hr. 60 np, kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 35 np. hacź 11 hr. 50 np., kórz jećźmjenja po 140 puntach 9 hr 31 np. hacź 9 hr. 50 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr. 83 np. hacź 9 hr. — np., pschenża (žołta) wot 8 hr. 53 np. hacź 8 hr. 75 np., rožka wot 7 hr. 16 np. hacź 7 hr 20 np., jećźmjeń wot 7 hr. — np. hacź 7 hr. 13 np., wowß wot 7 hr. 70 np. hacź 8 hr. — np.

Wićzne placźisny w Kamjenzu

3. haprleje 1902.

Po 50 kilogr.: **Rožka wot 6 hr 94 np. hacź 7 hr. — np., pschenża wot 8 hr. 20 np hacź 8 hr. 53 np., jećźmjeń wot 6 hr. 70 np. hacź 6 hr. 79 np, wowß wot 7 hr. 75 np. hacź 8 hr. — np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacź 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., žano 4 hr. 25 np., běrny 1 hr. 75 np. Sstoma (600 kilogr.) 39 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 40 np. hacź 2 hr. 50 np.**

Wjedro w **Londonje** 11. haprleje: Pomróčźene.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smjeje njedźelu Misericordias Domini rano w 7 hodź. farar Räda němsku spowjednu rěcź. ½9 hodźin diakonus Tyscheŕ němske a w 10 hodź. serbske prědowanje. — Popołdnju ½2 hodźin smjeje farar Räda katechismusowe rosrěčźenje s konfirměrowanej němskej młodźinu.

Křćenł:

W **Michalskej zyrkwi**: Pawoł Max, Ernsta Sendy, tyscherja a wobydl. pod hrodom, ß. — Max Richard, Jana Rjelki, wojnarskeho mischtra w Bórku, ß — Gertrud Hilžbjeta, Gustava Adolfa Měta, samkarja a wobydl. w Dźěžnikezach, dź. — Hana Pawlina, njemandź. dź. na Židowje.

Zemrjeł:

Dźeń 6. haprleje 1902: Jan August, Jana Augusta Bjara, dźěłaćerja w Hněwßezach, ß., 3 m. 18 d. — Marja Hedwiga, Bohuwěra Wylema Rittera, krawza pod hrodom. dź., 4 m. 14 d. — 8. Hana Marja Margaretha, Jana Handrija Kokle, khěžerja a murjerskeho poléra na Židowje, dź., 3 l. — Hana Krawzez, bywscha swudowjena Zurkowa, njebo Handrija Donatha, khěžerja a rowarja na Židowje, sawostajena wudowa, 70 l. 2 m 26 d. — 9. Marja Hańža Ssymankez, Jana Bohuwěra Nowaka, khěžerja a dróhowego wothladarja w Jeńkezach, mandźelska, 34 l. 4 m.

Zyrkwinske powjesćze s Hodźija.

Njedźelu Misericordias Domini smjeje rano ½7 hodź. duchowny Domaschka ßerbsku spowjednu wucźbu, ½8 hodźin farar Kschižan ßerbske a w ½10 hodź. němske prědowanje. — Popołdnju w 2 hodź. smjeje duchowny Domaschka katechismusowu wucźbu se ßerbskej žónskej młodźinu.

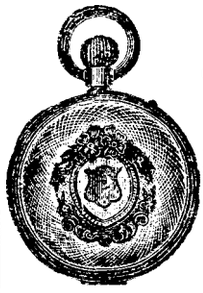

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni cźaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k cźaßnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haßy 5

Jencź pschedawa a porjedźa sa ßwoje dźěło sprawnje rukujo. — **Prosćhu, ßebi moje wukładne wokno, s płacźisnami wupołożene, wobhładacź.**

Howjaše kože, cźelaze kože, konjaze kože, wowcże kože a tež **wowcźu wołmu** po najwjetschich placźisnach kupuje

Heinrich Lange

pschi ßerbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach.

Pjaty

wěnz spěwow

je wuschoł, a je sa 10 np. dostacź **we wudawarni „Sserb. Nowin“.**

Tam ßu tež prěni, druhi, tsecźi a schtwórty wěnz spěwow na składże.

S nakładom Macźizy Sserbskeje ßu wuschle a we wudawarni „Sserbskich Nowin“ na pschedań:

Kschiž a połměßaz abo **Turkojo psched Winom w lěcźe 1683.** 1883. Placźisna 40 np.

Trójniki. Sběrka powědańcźkow. 1885. Placźisna 40 np.

Nadpad pola Bukez. (1758.) S wobrasom. Druhi wudawk. 1888. Placźisna 30 np.

Jan Manja abo **Hdźe statok mój?** Powědańcźko se ßerbskich stawisnow nowischeho cźaßa. 1889. Placźisna 40 np.

Bitwa pola Budyschina. (1813.) 1891. Placźisna 50 np.

Nowe Trójniki. Sběrka powědańcźkow. 1893. Placźisna 40 np.

Sabawki. 1896. Placźisna 40 np.

Ssmolerjez knihicźischczérnja

w Budyschinje w ßerbskim domje

knihi, sliczbowanja, visitne a **pscheproschenske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy** atd. atd.

we wschěch rěcźach derje a tunjo cźischcźi.

Paleny

khojej

ſyhnje a cžiſcże ſkodźazy
punt po 80—200 np.,
po wjetſchich dźělbach poměrnje
tuńſchi porucža

Pawoł Pětschka
pſchi drjewowych wikach.

Khojej,

ſyry po 70 hacž 140 np.,
paleny po 80 hacž 200 np.,
dobrych a najlěpſchich druźinow
poruczataj

Schieſchka a Rjeczka
na ſwonkownej lawſkej haſy.

Najlěpſchi paleny

khojej

punt po 80—100 np.
a 120—206 np.
pſchedawa jenož

Khorla Noack
na žitnej haſy.

Nudle!

Cžeſcženym Sserbam ſwoje
ſamodźěłane

jejkowe nudle,

wubjernje ſkodźaze poruczam.
Wo dobrocžiwe wobkedźbowanje
proſcho

Franz Schurſch,
pjekarnja a nudlowa dźěłarnja
! na theaterſkej haſy.

Strowy

ſkót.

Fosforokiſały kalk, wobžerny pólver ſa ſwinje, pólver pſche žałſy, hollandſki a ſchwajzarſki mlokowy
a **wužitkowy pólver, ſkótny jatrowy wolij**
nanajlěpje ſ dobrych druźinow
ſeſtajeny porucža

měſchczańska haptyka
pſchi hłownym torhoſchcžu.

Czerſtwy łój punt po 30, 40 a 50 np., ſuſcheny **ſwinjazy brjuch** punt po 70 np., tołſty **ſuſcheny połcž** punt po 80 np., **tuczny howjazy brjuch** punt po 50 np., II. druźinu **dobreje kołbaže** punt po 50 np., porucža

O. Pětſchka na žitnej haſy.

---

w Budyſchinje **Fotografowańja** na ſukelnſkej haſy 20
Roberta Süſza

porucža ſwój wubjernje pſchiprawjeny ateliej k fotografowanju jenotliwych woſobow a gruppow.
Najſtaroſcžiwiſche wuwjedźenje. Najtuńſche płacžiſny.
1 duzent fotografijow ſ zyłej figuru 3 mk. 50 np.
1 = = hacž do kolen 4 mk.
1 = dźěcžazych fotografijow abo hacž do wutrobna 5 mk.
Tež k fotografowanju na wſach, kwaſnych gruppow, krajinow kubłow atd. ſo ſ pſchihódnymi wumĕnjenjemi poruczam.

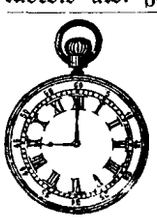

Franz Marſchner

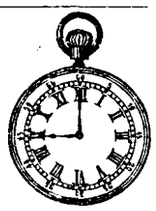

cžaſownikař w Budyſchinje
cžo. 9 na bohatej haſy cžo. 9
ſwój ſkład **cžaſownikow** a **cžaſownikowych rjeczaſow** dobrocžiwemu wobkedźbowanju porucža.
Hódna twora. Pilnje rukowanje. Tunje płacžiſny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pſchiſpomnjenje: Rěcžu **Herbſki.**

Kwaſne a kmótſjaze bukety,

wěnzy na hłowu,
richelki do włoſow,
dale
Boże martry,
wiſaza wjerba,
ſtejaze kſchiže
a druhe wězy na rowy
ſu dóſtacž

Cžakajcy chcedźetaj ſo pytaju!

w **Lehmanez kwětkowym basaru**
w Budyſchinje na žitnej haſy 12.

Cžakajcy chcedźetaj ſo pytaju!

Emil Wehrle

w Budyſchinje
na jerjowej haſy 7

porucža po jara tunich płacžiſnach $^{9}/_{4}$ a $^{6}/_{4}$ ſchěroke **běłe** a **piſane zychi,** łohcž po 18, 20, 23, 25, 30 np.,
wupjerki $^{6}/_{4}$, $^{7}/_{4}$, $^{8}/_{4}$, $^{9}/_{4}$, $^{10}/_{4}$ ſchěroke, hładke, cžerwjene, cžerwjene ſmuhate, módre ſmuhate łohcž hižo po 25 np.,
módrocžiſchcž ſ małymi muſtrami łohcž hižo po 20 np.,
Oxfort k lětnim koſchlam, łohcž po 20, 23, 25, 35 np.,
koſchle ſ oxforta a **wojeŕſkeje kopſchiwoweje** tkaniny po wurjadnje tunich płacžiſnach, dale **kattun** a **błuſowe ſbytki** po 50 np.

Běrny,

jědźne a ſkótne, zentnaŕ po 1 hriwnje pſchedawa
knježi dwór w Hlinje pola Hucžiny.

Khojej, rajž, zokor, petrolej, jerje,

ežiſty palenz liter po 28 np.
ſkłódki palenz liter po 50, 60 np.
porucža

Khorla Noack
na žitnej haſy.

Kacže jeja

ſu płacžiſny hódno na pſchedań na
knježim dworje w Budyſchinku.

Snate najlěpſche,
ſ dobom najtuńſche jěſdne koła ſu:

Njedoſahnjena jeniczka ſo namakaza poſledńja konſtrukzija.

Wilhelm Fuchs

dźěłarnja rapidnych jěſdnych kołow
na Draždźańſkej dróſy 10.

Heinrich Mohr

ſchewſki miſchtr w Budyſchinje
na ſukelnſkej haſy 14
porucža
k naleczu
ſchkórnje ſe ſpinami
ſa mužow, žónſke a dźěcži
ſ cžorneje a piſanceje kože,
19 wſchelakich druźinow.

Mužaze ſchnórowanſke ſchkórnje
ſ cžorneje, bruneje a cžerwjeneje kože, 12 wſchelakich druźinow po wſchěch płacžiſnach.

Žonjaze kneſlate ſtupnje
wſchelakich wuwjedźenjow a kožowych druźinow.

Stupnje ſa kołojěſdnych a turnarjow
ſ płata ſ kožanej abo gumijowej póduſchu wſchěch wulkoſcžow.

Th. A. Wällnitz

mějeczel Kurt Wällnitz
w Budyschinje na ſzukelnſkej haßy 9.
Woßebita pichedawarnja lakérowanych meblow.

Draſtne khamory,
vertikowy,
ſchkleńczane khamory,
komody,
ſtoły
wuczahanſke, ſtejoze
a jédzne blida,
ſchpihele,
ſofy
a druhe polſtrowane meble,
łoża
a matrazy,
mytne a nózne blida,
kuchińſka nadoba.

Najwjetſchi ſkład
a wubjerk jednoreho a
najwoßebniſcheho wuwjedzenja.
Woßebitoſcz: **Rjewjeſczinſka nadoba.**

Hódne dzélo — najtuńſche płaczińny.

Germania jézdne koła

ſzu bjes dwéla najlépſche! Nowe! Patentowane ſzwobodne béżne czérjenje ſ dosadyſtupanſkim ſpinanjom. Nowe!

Najwjetſche dozpicze w kolojéſdnej techniziy

Seidel & Naumanna w Draždżanach.

Saſtupjeŕ ſa Rakezy a wokolnoſcz:

Khorla Zug, ſamkařſki miſchtr.

Ssamßna porjedżerńja.

Heinrich Mohr

ſchewſki miſchtr w Budyſchinje na ſzukelńſkej haßy 14
porucza
k nalèczu

mużaze ezehnite ſchkórnieżki
23 wſchelkich druzinow, faßonow a wudżełanja.
Mużaze ſchnórowanſke ſchkórnje
ſ czornеje, bruneje a czerwjeneje koże 12 wſchelakich drużinow po wſchěch płaczińnach.

Żonjaze kneſlate ſchkórnje
czorne, brune a czerwjene kożowe drużiny, ſ najjednoriſcheho hacz do najwoßebniſcheho.

Żónſke ſchnórowanſke ſchkórnje
woßebneje noweje faßony we wulkimwubjerku.

Żonjaze ſchnórowanſke ſtupnje
we wchěch płaczińnow a drużinow.

Sandale ſa kolojéſdnych
ſ czerwjenobruneje a czornеje koże ſa mużſkich a żónſke.

Sergowe ſtupje (Laſtiny)
hižo po 2 mk. 50 np.

Laſtingowe ſtupnje
pſchi boku ſ czehnitym gumijom a lakowanym kónczkom, kóżdeje wulkoſcze.

Wobhladajcze ſzebi moje mnkładne wokna!
S nowa wupyſchene!

Jatrowy (lebrowy) wolij ſa ſkót

czerſtwu létuſchu tworu w czwizach a po waſy, ma ſtajnje na ſkładze a po najtuńſchich płaczińnach porucza

Otto Engert
en gros drogownja en detail
Dalokoréczak 33.

G. Rost,

fabrika zementowych tworow, gypſowych deſkow a moſaikowych platow

dalokoréczak 393. w Budyſchinje na Wjeleczanſkej dróſy

porucza wſchě wudebjeńki a wupyſchenja ſa faßady, wokna, wudwjerna, nadwobluki, ſkhodżeńki, pſchikrywanſke platy, wrotowe a płotowe ſtołpy, wobkładżenje wokoło rowa, ſtudnjaze rynki, gypſowe deſki k ſhotowjenju wjerchow a ſczénow, zementowe a moſaikowe platy k taflowanju dna.

Hłowny wobkhod
we Wósborku.

W Budyšinje
na hauenſteinſkej haßy

Heinrich Hoppstockez

barbjerńja a chemiſka cziſczerńja
ſa mużazu a żonjazu draſtu,
meblowe tkaniny, běhaki, gardiny, teppichi atd.
Spěſchne poßłużenje! Najtuńſche płaczińy!

Pſchijimarńje:
w Radebergu
na horajej dróſy 4,
w Neugersdorfje
na
Jurjowej łěßowej dróſy 7a,
w Seifhennersdorje
czißło 566.

K pſchedſtejazemu nalětnemu wußywej derje ſkhadźazy

ßymjeńtny wowß,
woku,
ſchtyrſki dźeczel,
woku,
Eckendorfſku runklizu,
woprawne ßymjo
czerwjeneho kala
atd.
porucza
pſchedawarńja kolonialnych tworow a ßymjenjow
Ernsta Wobady
w Hodźiju.

Mużaze krawatty
we wulkim wubjerku
porucza

Kóżda
we wukładnym woknje
wuſtajena krawatta
ßo k pſchedaczu
ſ njeho won wosmje.

A. Tschentscher
na bohatej haßy czißło 18. **Dalokoreczak czißło 80.**

Kolij,
derje cziſczeny,
kupuje
a
pſchedawa
Khorla Schuppan,
żitowa pſchedawarńja.

Ruczne woſy
a
dźeczaze woſy
dla pſchetwarjenja tuńſcho pſchedawam, ſo bych je ſkerje wotbył.
Bartuſch na Zidowje.

Starowupruhowany Shorjelſti
twarſki a rólny kalk
czerſtwy paleny w kalkownjach w Niſkej a Kundraczizach, porucza
firma E. Plümeke w Niskej.

Rjane
jerje
po 5, 6, 7, 8 np.,
jednory
cziſty palenz
liter po 28 np.,
woprawdźity żitny
liter po 60 np.,
ßłódke palenzy
liter po 50, 55—60 np.
porucza
Khorla Noack
na żitnej haßy.

Woprawne
Eckendorfſke a **Oberndorfſke**
runklizowe symjo
porucza
Khorla Nowak
na żitnej haßy.

K nalětnemu
wuſywej
poruczam w dobrej, derje ſkhadźazej tworje:
runklizowe ßymjo,
Eckendorfſke, żołte a czerwjene hoborſkowalzowe, Oberndorfſke łopjenokulojte, żołte;
czerwjenokałowe ßymjo,
Erfurtſkeho krwejczerwjeneho, ſaźneho, twjerdeho, hollandſkeho, krwejczerwjeneho, póſdneho, wulkeho;
bělokałowe ßymjo,
braunſchweigſkeho, wubjerneho, twjerdeho, wulkeho;
woprawne Erfurtſke warjenjowe ßymjo,
wulki wubjerk w bunach, hrochu atd.,
woßebitoſcze we woprawnych Erfurtſkich kwětkowych ßymjenjach
w 10 np. tyſkach a plahowanſkim wukaſanjom.
Wulki wubjerk
Draždźanſkich ſadźeńſkich zyblow.
Jan Bjedrich w Kołwaſy
pola Pomorz.
Kóżdy wiczny dźeń w Budyſchinje a Lubiju.

Wſchě druźiny
ßymjeńtneho wowßa,
runklizy,
trawoweho ßymjenja
atd. atd.
tunjo porucza
Khorla Schuppan
żitowa pſchedawarńja.

Strowe ßymjeńtne běrny
zyblowe, magnum bonum, różowe a żidźeńki ma tunjo na pſchedań kubleŕ **Jurij Slop** w Rjeßwaczidle.

Czerwjeny dźeczel
bjes żidy,
każ tež
woku
kupuje a pſchedawa
po dnjowych płaczińach
Khorla Schuppan
żitowa wikowarńja.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Za nawěšćki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 16. Sobotu 19. haprleje 1902. Lětnik 61.

Swětne podawki.

Jednanje sakskeho sejma wo dźiwich kaniklach a bažantach.

Druha komora je so srjedu z pscheměnjenjom sakonja wo honjenju a hajenju honjomneje swěriny w nastupanju dźiwich kaniklow saběrała.

Sapósłanz dr. Stöckel dokładuje rozestajesche, so je dla wulkeje schkody, z dźiwimi kaniklemi so naczinjazeje, nusne, pschecźiwo jich dalschemu pschisporjenju naprawy cźinicź. Drje so po pruskim sakonju skoržujo, je sakske knježerstwo sejmej sakonjowy naczisk pschedpołożiło, po kotrymž so dźiwje kanikle se swěriny, z honćwinskim sakonjom so schkitazeje, wumasnu. Po namjetach deputazije směło so dźiwje kanikle kóždy czas wot wosobow, k temu prawo mějazych, wutupicź. Hajicź so dźiwje kanikle z zyła njeszmědźa, a jeli so je trjeba, je hamtskemu hejtmanstwu dowolene, dźiwje kanikle na chósty teho, kotremuž honćwa słuscha, wutupicź. Dr. Stöckel dale praschenje rospominasche, hacź njebudźe trjeba, w bliższim pschichodźe podobny sakoń kaž pschecźiwo dźiwim kaniklam tež pschecźiwo bažantam (sasanam) wudacź.

Sapósłanz Hauffa w nastupanju bažantow k Stöckelowej rosprawje doda, so schkoda, kotruž bažanty na polach naczinjeja, njeje mjeńscha, dyžli sapuscźenje, z dźiwimi kaniklami so cźinjaze. Wjes dwěla so bažanty tak njeszměrnje pschisporjeja, dokelž w Sakskej pschedołhi sahajeny czas wužiwaju. Bažanty su so w Němzach za krótki czas dźesacź krócź pschisporike. Sapósłanz Hauffa potom na schkodu pokasowasche, kotruž bažanty na pscheńczných, běrnazych a druhich polach cźinja. Hdyž bě na to tež hischcźe sapósłanz Andrä knježerstwo napominał, so by k praschenju w nastupanju bažantow bliže stupiło, so nowy sakoń wo wutupjenju dźiwich kaniklow po namjetach deputazije pschija.

Wo njewužitnym wužiwanju duchownych napitkow

je prěnja komora sakskeho sejma jednała. Sakski krajny swjazk pscheje njewužitne wužiwanje duchownych napitkow je sakskemu sejmej petiziju podał, w kotrejž so wo to prosy, so by so sakoń k wotwobroczenju scźěhwkow alkoholoweho wužiwanja wudał. Petizija w sejmje wjele sarěcznikow nadeńdźe. Mjes nimi knjes prälat Luscźanski sebi pschejesche, so bychu so niz jenoż dźěcźi w schulach, ale tež wojazy a nawoženje a njewjesty wot duchowneho na ske scźěhwki wopilstwa kedźbliwe cźinili; pschetoż wosebje w lětach wot 19.—25. lěta žiwjenja je powuczenje najtrěbnische. Skónczenje so po dołhej debacźe namjety deputazije, kotraž bě petiziju hižo rospomnika, pschijachu. Po nich njeszměł so palenz w czasu wot 1. haprleje hacź do 30. septembra do 7 hodźin rano, a w czasu wot 1. oktobra hacź do 31. měrza do 8 hodźin rano pschedawacź. Wopilzam a wosobam do 18. lěta njeszměł so palenz pschedawacź. Palenzowe korcźmy měle so po licźbje wobydlerstwa samjesowacź a k sastaranju wopilzow dyrbjale so wustawy sakoźicź. Tele namjety so knježerstwu z dźěla k rosmyslenju, z dźěla k wjedźenju dadźa. Druha komora budźe wěscze teho runja hłownym dypkam petizije pschihłosowacź.

Knježerstwowy tarif za nowy dokhodny dawk

je prěnja komora sakskeho sejma se 36 pscheczźiwo 8 hłosam sacźisła. Po wobsamknjenju prěnjeje komory ma ležomnostny dawk sawostacź, tola so z nowa pruhowacź. S nětczišćim dokhodnym dawkom ma so wudospołnjazy dawk na rentowy a pschemysłowy kapital sjenocźicź. Lětuschi dokhodny dawk so z pschirazkom powyschi, kotrehož wysokosćź njeje hischcźe postajena.

Wo wojerskich nashonjenjach w Chinje

wyschschi lieutenant z Hayne pische: Němszy wojazy běchu z tscelbami, karabinerjemi, kanonami a hlebijemi najnowscheho modella wobronjeni. Hacź runje so njejsu wulke bitwy z runoródnymi pscheczźiwnikami bile, je so tola wupokasacko, so běchu wschě bronje k wójnje khmane a so zyle na wysokosći powschitkownje so cźinjazych žadanjow stejachu. Pschi pěschkowskej tscelbje njeje teżakowa dokhosć k trajnosći a tokstosći pschipravy k jeho natyknjenju prawje pschimerjena. Teho runja maju němszy wojazy njedźiwajzy teżaka, k kakanju jara khmaneho, njepschewinjomnu pschichilnosć, so z tscelbinym toporom do pscheczźiwnika dawacź, schtoż tscelbine toporo njesnjeży. W nastupanju makokalibratych kulkow chzu naspomnicź, so so na někotre pady dopominam, so su sranjeni, hacź runje běchu nutriny trjechene, hischcźe dołho žiwi byli. Hlebije so naschi pscheczźiwnizy jara bojachu. S njej naczinjene rany su wschak tež woprawdźe žałostne. Dokelž su hlebijowe khorhojczki hižo nasdala spósnacź, by z wužitkom było, hdy bychu so wone we wójnje do zyła z hlebijow wotewsake. Schtoż wosebje pobrachowasche, běchu warjenske apparaty, w kotrychž so na marschu waricź hodźi. Wone běchu dla njestroweje wody w tamnych stronach wosebje nusne. Dźěl ruskich wojakow bě z kuchińskimi wosami wuhotowany, w kotrychž so jědź za kompagniju na marschu warjesche, a kotrež mózachu tež trěbnu wodu swaricź.

Bróńenje ruskeho wójskeho łódźstwa.

Ruske wójnske łódźstwo budźe so kónz Jana mobilisowacź. Wot někotrecho czasa so z wulkim spěchom wójnske łódże, wosebje torpedowe czołmy, do rjada stajeja. Někotre torpedowe czołmy w baltiskim morju su so k posylnjenju czornomórskeho wójnskeho łódźstwa wotpósłałe. Do Sebastopolskich składownjow wjele posylkow munizije pschikhadźa. Tež wójnske łódźstwo w baltiskim morju ma so mobilisowacź a z dobom so wokoło Odeży khětro wjele ruskich wojakow shromadźuje. Chze snadź Ruska na wschě pschipady pschihotowana byc, hdy by w Turkowskej k wójnje dóschło?

Mordarski nadpad na ruskeho ministra znutskownych naležnosćow, Ssipjagina.

Jedyn wotchnaty ruski student z Kijewskeje universitu, Malyschew rěkazy, je wutoru w twarjenju khežorstwoweje rady ministra znutskownych naležnosćow, Ssipjagina, z revolwrom satželił. Mordar uniformu ruskeho adjutanta wobleczeny, so k ministrej pschibliži, prajizy, so ma jemu po poruczności wulkowjerscha Ssergeja pišmo wotedacź. Mjes tym so minister za tym pschimny, Malyschew do njeho z revolwra pjecź krócź tseli. Jena kulka ministra do delnjeho žiwota trjechi, druha psches jatra pschejedźe. S tsecźej kulku so ministrowy służobnik srani, kotryž k nadpadnikej pschiskocźi, so by jemu bróń wutorhnył. Druhe kulki do murje dźěchu. Ministrowe poslednje słowa běchu: „Cźeho dla mje skónzuje? Mi njeje wědomne, so sym někomu schiwdu cźinił. Wo Malyschewowej wo-

ßobje je hiſchcże ſnate, ſo ßu jeho po poßlednich ſtudentſkich njemĕrach ſ univerſity wotehnali, ſo pak je jeho bórſy po tym zar Mikławſch wobhnadźił. Hacź je Malyſchew ſe ßamßneho pohnucża mordarſtwo ſkucźił, abo hacź je to po pſchikaſni revoluzionarneho ſwjaſka cźinił, njeje hiſchcże wujaßnjene. Ssipjagin je nĕtko ſa krótki cźaß druhi ruſki miniſter, kotryż je pſches mordarſku ruku wumrjeł. Też wón je ßo, każ prjedawſchi miniſter roswucźenja, Bogolepow, kotrehoż je jedyn wotßadźeny wucźeŕ ſkónzował, wopor wjecźiwoſcże ſcźinił. Ssipjagin bĕ prawiſnik a mĕjeſche jako tajki mjeno wubjerneho, krutcho a prawdu lubowazeho ſaſtojnika. Jeho nahła ßmjercź pſches mordarſku ruku je teho dla po zyłej Ruſkej powſchitkowne pohórſchenje a ßobuſacźucże ſbudźiła.

Ssipjagin je pjecża fataliſt był, to rĕka, wón je wĕrił, ſo nichtó njemóże ßo teho ſminycź, ſchtoż je jemu Bóh wotßudźił. Franzowſke nowiny pißaju, ſo je Ssipjagina loni, hdyż w franzowſkich ſtrowotnych kupjelach Aix-Les-Bains pſchebywaſche, jedyn agent wopytał, kotryż je jemu kulki wudźerżaze koſchle poſkicźał. Ssipjagin je tehdy kupjenju ſarjekнył, prajiwſchi: „Ssym njeporjedźomny fataliſt.“

Njepſchesjenoſcź mjes ruſkim knjeżerſtwom a bamżom.

Katholſki biſkop Swĕrowicź we Wilnje bĕ ſ tajnym pißmom pólſkich ſtarſchich napominał, ſo njebychu ßwoje dźĕcźi do ruſkich prawoßławnych ſchulow ßkali. Po tutym napominanju 2000 ſchulſkich dźĕcźi ſe ſchulow woſta. Miniſter roswucźenja teho dla biſkopa wotßadźi a jemu hrożeſche, ſo jeho do Ssibirſkeje póſcźele. Bamżowy ſtatny ſekretar kardinal Rampolla pſchecźiwo krutemu poſtupanju proteſtowaſche. Ruſke knjeżerſtwo je Rampolli wotmolwiło, ſo ßo jemu njeſaleźi, ßo do ſnutſkownych ruſkich należnoſcźow mĕſchecź. Biſkop, kotryż ßo ſtatnym ſakonjam ſpjecźuje, ßo po prawdźe khoſta. Duż knjeżerſtwo njeje ſwólniwe, teho dla wo tej wĕzy ſ vatikanom jednacź.

Żidowſke njemĕry w Ruſkej.

W żidowſkim mĕſcże Żitomĕrje pola Kijewa ßu poßlednju ßobotu żidźi wulki ropot ſehnali. Jedyn żidowſki haptykaŕ ßebi ſwĕri, ßwoju haptyku ßobotu wocźinicź. Żidźi, kotſiż mĕjachu to ſa wotßwjecźenje ßabbatha, ſ cźrjódami pſched haptyku pſchicźeżechu a ßo do haptykarjowych ludźi ſ pukami dachu. Poliziſtojo ſkónczńje njemĕrnikow roſehnachu a nĕkotrych ſ nich ſajachu. Haptykaŕ je woſtajiwſchi wſcheho cźeknył, dokelż ſnjembrjeni żidźa hroża, ſo jeho ſaraża.

Hłowni wjedniży revoluzionarneho hibanja w Ruſkej ßu pjecża żidźi. Tak je ßo pſchi njemĕrach we Witebſku, kotreż ßu ßo w tym ßamym cźaßu, każ w druhich ruſkich mĕſtach po wotrĕcźanym waſchnju ſtake, 30 woßobow ſajako. S nich je ßo 11 k jaſtwu po 3 mĕßazach a 19 po 2 mĕßazomaj ſaßudźiło. Wſchitzy tucźi njemĕrniży bĕchu żidźi. Podobnje je ſe ſtudentſkimi njemĕrami. Lĕpſchi dźĕl ruſkich ſtudentow nima ſ nimi niczo cźinicź, runje każ niż ſe ſjawnym napominanjom, kotreż je tajny (żidowſko-pólſki) ſwjaſk ruſkich ſtudentow wudał. W tymle woſjewjenju ßo praji, ſo ruſzy ſtudentojo njewojuja jenoż ſa ſtudentſke prawa, ale ſa powſchitkowne prawa ruſkeho luda. Studentojo ßu k najwjetſchim woporam hotowi a ßo niczeho njeſtróża, doniż njejßu ßwobodu wubĕdźili. Schtoż ßo we woſjewjenju wo ludowych prawach a ßwobodze rĕcźi, pocźahuje ßo na ruſkich żidow. W żanym kraju na ßwĕcźe njeje żidam wikowanje a wobkhad po kraju tak pocźeżeny, każ w Ruſkej. Duż je bjes dźiwa, ſo ßo żidźi próżnja, nĕtcźiſche knjeżerſtwo powrócźicź. Pſchi tym dyrbja jim ruſzy ſtudentojo pomogni bycź, kotſiż ßu ßo też ſ wulkeho dźĕła ſa żidowſke interesy woprowali. Ruſke knjeżerſtwo jenicźke żórko wſchĕch poßlednich njemĕrow ſnaje a je ßo po ſdacźu rosßudźiło, ſe żeleſnej krutoſcźu powrócźeŕſke ſpocźinanje podtłócźicź.

Revoluzija w Belgiſkej.

Knjeżerſtwo je ſ pomozu żandarmow a poliziſtow revoluzionarow w Brüßelu porazyło. Najnjemdriſcho je ßo ßobotu w nozy wojowało. Mjes ſbĕżkarjemi bĕ wjele żónſkich, kotrez każ cźerćźizy ſakhadźachu ja na żandarmow vitriol ßykachu. Wjele njemĕrnikow je padnyło abo ßo ſraniło, tola też mnoſy żandarmojo a poliziſtojo ßu ßmjercź abo ſranjenje pocźerpili. Na Jauſkim torhoſchcźu ßo żandarmojo tak do cźĕßna ſahnachu, ſo dyrbjachu ßo ſ revolvrom wobaracź. Jenemn poliziſtej dłoń lĕweje ruki nimale zyle wotrĕſnychu. Na jenej drósy njemĕrniży pleſtr ſtorhachu, płunowe (gaſowe) roły rosbichu a płun ſapalichu ſ wotpohladom, ſo bychu ßo khĕże ſapaliłe. W jenej druhej drósy ſpytachu barrikady twaricź. Storhachu pleſtr, ſ khĕżow firmowe ſchkity dele bjerjechu a dróhowe lataŕnje roſkamachu. Żandarmam pak ßo poradźi, ludowu cźrjódu roſehnacź. Do poliziſtow a żandarmow ſ khĕżow a tſĕchow zyhele, kamjenje, bleſche a wſchelake druhe wĕzy mjetachu. Też w Lüttichu a Gencże je k njemĕram doſchło, tola wſchudże ßu ßo wone poraſyłe.

Sozialdemokratiſzy ſapóßłanzy a wjedniży ßu, ſpósnawſchi, ſo ſbĕżk podleźi, ſjawnje lud napominali, ſo by ßo dalſchich naßylnoſcźow woſtajił. Hacź runje ßu woni jenicźzy krwawne podawki ſe ßwojim ſchcźuwanjom pſchecźiwo wobſtejazemu porjadej ſawinowali, chzedźa ßo nĕtko ſ winy wucźahnycź. Tak je pſchezo pſchi njeporadźenych revoluzijach było; naſchkarany lud je ßwoju krej pſchelał, woprawni winizy pak ßu ſ cźaßom wucźek pytali.

Swudowjena ßerbſka kralowa je wĕru pſcheſtupiła.

Nĕhdyſcha ßerbſka kralowa Natalija je w Franzowſkej, hdźeż nĕtkole bydli, wo tgrichiſko-katholſkeje k romſko-katholſkej zyrkwi pſcheſtupiła.

910 milijonow hriwnow njedoſtatka

w ſtatnej kaßy jendźelſki finanzny miniſter ſa poßlednje lĕto wocźakuje. K jeho wurunanju wón namjetuje, dokhodny dawk a dawki na ſmĕnki (wechſle) a kupony powyſchicź, na zentnaŕ żita 3—5 hr. zła położicź a 640 milijonow hriwnow pożecźicź. Złoto na zokor a wuhlo, kotreż bĕ ßo loni ſawjedło, je drje rjany pjenjes wunjeßło, tola wudawki ſa njeſbożownu wójnu w pokodniſchej Afriży ßu tak pſchibywake, ſo ßo lĕto njedźiwajcy teho ſ njedoſtatkom, nimale milijardu wnczinjazym, ſkónczi. Finanzny miniſter ßo nadźija, ſo nĕtcźiſche jednanja wo mĕr k ſpokojazemu kónzej dowjedu. Jeli ſo pak ßo njeby tale nadźija dopjelniła, njedyrbjał parlament ßo komdźicź, dalſche milijardy pſchiſwolicź, ſo mohła ßo wójna ſ dobycźom Jendźelcźanow ſkónczicź. — Jendźelcźenjo budźa drje hiſchcże nĕkotru milijardu woprowacź dyrbjecź, prjedy hacź ßebi burow podcźißnu. W tu khwilu drje jendźelſke knjeżerſtwo ßame pocźina na tym dwĕlowacź, ſo hdy ßwój wotthknjeny kónz w pokodniſchej Afriży dozpije.

Amerikanſzy na philippinſkich kupach.

Domoródne wobydlerſtwo na philippinſkich kupach, kotreż ſa ßwój wótzny kraj pſchecźiwo amerikanſkim zuſobnikam wojuje, drje ſ tutymi kahodnje njewobkhadźa, hdyż jich do ßwojeje mozy dostanje. Tola dyrbi ßo pomyßlicź, ſo ßu philippinſzy ſbĕżkarjo ſ wulkeho dźĕła hiſchcże dźiwi a pohanſki lud. Amerikanſzy teho dla hiſchcże prawo nimaju, pſchecźiwo ſbĕżkarjam na njecźłowſke waſchnje ſakhadźecź. Po wĕry hódnych powjeſcźach Amerikanſzy Philippinſkich ſ podobnymi cźwilemi dracźuja, ſ kotrymiż ßu ßebi Schwedojo w tſizycźilĕtnej wójnje hróſbne mjeno ſcźinili. So bychu domoródnym wobydlerjam powjeſcże wunuſowali, jim tak mjenowany „ſchwedſki napoj“ dawaju. Domoródnemu ßo ruzy a noſy wuwjaſatej. Potom jemu lik do huby ſtorcża a do tuteho wodu pjelnja. Domoródny dyrbi ßrĕbacź abo ßo ſadußycź. Cźwila tajkeho wobżaromneho hnſto zyle njewinowateho cźłowjeka je żałoßna a ßo cźaſto ſ jeho ßmjercźu ſkónczi. Saßakka ſpjecźiwoſcź ſbĕżkarjow je po ſdacźu wſcho ſchcheſcźijanſke a cźłowſke cźucże w amerikanſkim wójſku poddußyła. Tak je na pſchikład amerikanſki general Smith pjecża pſchikaſał, w Samarje ßmalicź a palicź a żaneho cźłowjeka żiweho njewoſtajicź, kotryż je ſtarſchi dyżli 10 lĕt. Major Waller, kotrehoż ßu dla tychle hroſnoſcźow wobſtorżili a pſched ßud ſtajili, je ßo wuſnał, ſo je 11 Philippinſkich ſatſĕlicź dał. Wón wudawa, ſo je to po pſchikaſni generala Smitha cźinił. Smithowy wukas je rĕkał: „Chzu, ſo byſchcże morili a palili; cźim bóle wy moricże, cźim bóle budźecże mi k woli. Zyły ſnutſkowny kraj Samarſkeje kupy dyrbi ßo puſcźina ſcźinicź. Mjeſa ſa morjenje je 10. lĕto.“

Nowiny „New-York Evening Poſt“ k temu praja: Njedwĕlujemy na tym, ſo budże ßo kóżdeho Amerikanſkcho, hdyż tele hroſnoſcże cźita, palaza hańba mozowacź. Naſche wójſko je wonjecżeſcźene a naſche narodne mjeno womaſane ſe żałoßnym wotkrycźom wójnſkeho ßuda. Pſched wocźomaj zyłeho ßwĕta wonjecżeſcźeni ſtejimy. Jenoż jena wĕz je, kotraż mohła naß hiſchcże bóle wohańbicź, a to by to było, ſo bychu Amerikanſzy byli, kotſiż ßo njebychu hanibowali.

Mór w Indiſkej

ſaßo pſchibĕra. Poßledni tydźeń je ßo 23,715 wumrjecźow naliczilo. Loni tón ßamy tydźeń bĕ jenoż 7900 cźłowjekow na mór wumrjeło. Skoro w kóżdej provinzy ßo mór ſ nowa rosſchĕrja. Woßebite

wobmyßlenje je powjesćz ſbudźika, ſo je ßo wón do ſadnjeje Indiſkeje ſanjeßk. Hdy by ßo tež tam mrětwa rosſcherika, by powſchitkowne hubjeńſtwo w Jendźelſkej Indiſkej doſpołne byko. Jako ſpodźiwnosćz njech je naſpomnjene, ſo ßu ßo w jenym Madraſkim wokrjeßu wſchě wewjercźki, ſ kotrymiž ßo hacź dotal kraj mjerwjeſche, ſ mórom wutupike.

Njeměry w Chinje.

W Kantonſkej provinzy ßu ſběžkarju 2000 chineſkich khěžorſkich wojakow, kotſiž běchu ßo pſchecźiwo nim wupóßkali, w jenym hórſkim pſchekhodźe nadpadnyli a jich pak morili, pak ſajeli. Kantonſki měſtokral je do Pekinga wo nowe wójſko telegrafowak. W Chinje ſběžki ſkoro ženje zyle njepſcheſtawaju.

Wójna w połodniſchej Afrizy.

Wujednawanje měra je bjes wuſpěcha woſtako. Burſzy ſaſtupjerjo ßu na tym wobſtali, ſo Jendźelcźenjo njewotwißnosćz Transwaalſkeje a Oranźſkeje pſchipóſnaja a Hollandſkich ſběžkarjow w kapſkej koloniji wobhnadźa. Dokelž jendźelſke knježerſtwo do tychle žadanjow njeje ſwoliko, je ßo dalſche jednanje pſchetorhnyko.

Podſeńſke ſboże.

Ryjeŕ pokkadow (ſchazow) bě ſcźinik, ſo bu bjes maka zyka, ſamožita wjeß žadoſcźiwa ſa podſeńſkimi pokkadami. Wobydlerjo hramjachu ſemjanſkemu ßudniſkemu knjeſej, ſo wón, hacź ſ pſcheßwědcźenja abo ſ pſchedßudka, tutemu mužej nochźyſche pſchebywanja na ßwojich leżomnoſcźach dowolicź. Někotſi běchu ßamo khodźili ſa tutym wumjekźom, kotryž bě wudawak, ſo njebě hiſchcźe nihdźe telko ſnamjeni ſakhowanych pokkadow pytnyk, kaž tu. Ale wſchě jich prózowanja, ſo by jim něſchto pokaſak, běchu podarmo. Jeno jeho ßamßna pſchitomnoſcź we woßobje, tak wón wobkrucźeſche, móże wužitna bycź. Teho dla ſkładowachu ſkradźu radu, ſo bychu, hdyž budźe ßudniſki knjes do kupjelow, kaž hewak, pucźowacź, ryjerja mjelczo pſchiwokali. Někotſi ſamožicźiſchi, kotſiž ßo ſ wjecźora pſchi korcźmje pod wulkej lipu ſkhadźowachu, běchu tu runje ſaßo hromadźe, a mjes nimi tón ras tež knjes Bohacź. Tón bě wulke kubko kupik. Wón bě hakle njedawno do gmejny ſaſtupik a pokaſowaſche ſdźěłanoſcź, kiž ßahaſche pſches jeho powokanje.

Kaž dobroczźiwy a powjedaty tón muž tež hewak bywaſche, mjerſazy a njerěczo poſkhaſche na rěcze, kotrež ßo ſaßo na wurywanje pokkadow pocźahowachu. Wón wotpokaſowaſche wſchě praſchenja ſa waſchnjemi pſchi nim a na poßledku runje wuſna, ſo je jemu to woprawdźe pſchecźiwne, a ſo wón nimo njepytanych ſbožowných pſchipadow a w podkopkach naturſzy ſakhowanych pokkadow móże jeno te pokkady pſchenjechacź, kotrež móże cźłowjek ſ dźěłom a ſ wuſtojnoſcźu na ſwjerchu ſemje dobywacź. Rycźe pokkadow pak, rjekny wón, wjedźe najwjazoriſchich k lěnjemu žiwjenju a ſ teho do proſcheŕſtwa abo hiſchcźe k hórſchim wězam. Nimo teho ma ßo hiſchcźe wopomnicź, ſo měwa tež hiſchcźe cźaſto druhi, tajny ſwiſk najſchkódniſchi wliw na měr a žiwjenje ryjerjow pokkadow, a ſo je to jara ſwažliwa wěz, pokkad, kiž je dołho we hłubinach ſemje wotpocźowak, ſaßo na ßwětko wuſběhnycź. —

Hm, ſnapſchecźiwi ſchołta, ſ hłowu tſchaßo, to mje njemohło wottraſchicź, pokkad ſběhnycź, kotryž budźich wjedźak na ßwojich leżomnoſcźach. To wſchak je wěrno, ſo je ßo hižo něchtóžkuli ſ njewuſpěſchnym rycźom pokkadow do njedocźinka a paducha pſchewobrocźik. Schtóž pak ma to ſboże, ſo pokkad na prawe waſchnje wußlědźi, tón ßmě jón, myßlu ßebi, tež k ßebi wſacź a wužiwacź, hdyž to ſ roſomom cźini.

To, wotmolwi knjes Bohacź, to wſchak ßebi najwjazoriſchi tak myßla. Ale teho dla to njeje nicźo mjenje dwělomne. Rěcźu ſ naſhonjenja, lubi pſchecźeljo, a lědom bych tule mjes wami bydlik, budźiſche-li moje naſhonjeje w tej wězy trochu wjeßelſche byko.

Shromadźeni mějachu cźim wjetſchu žadoſcź, wjazy wo tym ßkyſchecź, dokelž běchu knjeſa Bohacźkowe wobſtejenja hiſchcźe jara tajne, tak ſo ſemjanſki knjes jeno něſchto ſ nich wjedźeſche, a jeho ßußod, mkody, ſchwarny muž, wſa jeho dowěrnje ſa ruku a rjekny, ſo je wón kaž tež druſy žadoſcźiwy na wužitne ßkowo ſ naſhonjenja.

Trochu ßo wobarawſchi, pocźa knjes Bohacźk po tajkim nèhdźe takle:

Powjesćz, ſo je pokkad na leżomnoſcźach naſcheje ßwójby ſakhowany, bě ßo hižo ßnadź lětſtotki dale podawaka. Tukachu na někotre měſtna, tola to mějeſche pſchemako podkožka, hacź ſo budźichu to ſa trochu ważne měcź móhli. Tola porychu wjazy krócź, ale podarmo, a ſo ßo to cźaſcźiſcho njeſtawaſche, bě wina teho ſ dźěła ſchěrokoſcź leżomnoſcźow, ſ dźěła tež druha powjesćz, kotraž ßo ſtajnje ſ tamnej ſwjaſowaſche. Rěkaſche mjenujzy, ſo ſběhnjenje pokkada pſches ßobuſtawa ßwójby bjes jeho ßmjercźe abo bjes ßmjercźe druheho ßobuſtawa ßwójby mózne njeje.

Mój ſe ßotru Hanu ßkyſchachmoj we ßwojich dźeſcźowſkich lětach huſto wo tym powjedacź, dale to kedźbu njemějo. Dźělachmoj tež poſdźiſcho wobßedźeńſtwo, po nanje herbowane, tola njedźiwachmoj pſchi tym na žane ſ mnohich hudawanjow, hdźe mohł pokkad leżecź.

Hakle dźeń po Haninym kwaßu, kiž ßebi mkodeho ratarja wſa, wotucźi jej w pomjatku dołho ſabyta powjesćz a naczini jej jara mnoho ſtracha. Duž pſchińdźe ke mni, ſo bych ju pokojak a troſchtowak. Wona rjekny, ſo móże ßo teje myßliczki lědom wobrócź, ſo mohł jeje mandźelſki wo nowej powjeſcźi ſaßkyſchecź, a ſo mohł potom rycź dacź. Wona ma tute ſdacźe a ſo ßo jeho wotrjez njemóże. Proſchach ju, ſo ßebi njeßmě na žane ſdacźe myßlicź, ſo ßo tuta pſchipadnjena myßliczka a jeje ſtrach na wjele ßnadniſche waſchnje wujaßnicź hodźi. Moja ßotra bě hižo wjele cźaßa prjedy ßwojeho mandźelſkeho hacź nanajbóle lubo měka. Naſch nan, hewak jara ſprawny, ale tež jara kruty a huſto tež bjes winy njchibity muž, běſche tak jara pſchecźiwo tutej luboſcźi byk, ſo jeho ani Hanina ſjawnje ßo pokaſowaza hłuboka ſrudźba ſmjehcźicź njemóżeſche. Wón woſta pſchi tym, ſo je Khójnak pſchejara mkody a njenaſhonity ſa nju. Hakle nanowa nahła ßmjercź da jej nadźiju na mandźelſki ſwjaſk ſ nawoženju, a wona bě na mózноſcźi ßwojeho ſboża, kotrež mějeſche ſa jenicźke, tak dołho dwělowaka, ſo ßebi zyke lěto, kotrež ßo dźiwajo na mnohe ßwójbne wobſtejenja wot nanoweje ßmjercźe hacź do jeje kwaßa miny, hiſchcźe myßleſche, ſo ßo pſchecźiwo jeje pſchecźu, a njech by tež poßledni dźeń byko, ſadźěwk ſběhnje.

Na ſboże běchu jeje ſtaroſcźe bjes pſchicźiny byke. Jeje radoſcź bě pſchi ſwěrowanju teho dla tež njewopißomnje wulka.

Ale runje tute dołho trajaze a mohł rjez pſchiwucźene dwělowanje bě tež po mojim ſdacźu wina, ſo bě Hana dźeń po kwaßu tajka, a myßlach ßebi, ſo drje bě jeje wobraſnoſcź, kiž bě cźěmnym wobraſam pſchiwukka, tež nětkole dale ſa ſtarej powjeſcźu pſchimaka, dokelž tu nicźo ſa nju w bliſkoſcźi njebě.

Tute wujaßnjenje ſměrowa tež moju ßotru nimale. Wona chźyſche na to tež wjedźecź, hacź by dobre byko, hdy by wona ßama na pokkad, wo kotrymž jeje mandźelſki hiſchcźe nicźo njewjedźeſche, ſpomnika. Ja pak jej radźach, ſo dyrbi wo tutej ßamo na ßebi njewažnej wězy radſcho pſchipadej rosßudźicź dacź, hacź ſo by to ßama cźiniła. Nimo teho dodach, ſo drje ſměje zyka wěz lědom žanych ſcźěhwkow, hdyž běchu leżomnoſcźe naju nana, po ſtarym wucźinjenju, ſ wjetſcheho dźěła do rukow pódlanſkeho pſchiwuſniſtwa pſchiſchke, a hdyž bě ßo ſ jeho wulkich wobßedźeńſtwow lědom dźeßaty dźěl na naju dóſchoł. To by, měnjach ja, wot Khójnaka tola jara dźiwno byko, hdy by wón ſa pokkadom, wo kotrehož měſtnje tež nicźo wěſcźiſche ßo ſhudacź njemóże, runje na ßwojich leżomnoſcźach dak rycź.

Hana ſtłóczi mi dźakowna ruku a pokaſa ſ doſpołnym měrom, kiž ßo jej bórſy na to wróczi, ſo moje rěcźenje njebě bjes wuſpěcha byko. Jeje mandźelſtwo ſ Khójnakom bě ſ pſchikkadom zykej krajinje. Pſchi tym ßo tež wſchitko w hoſpodarſtwje hacź nanajlěpje jeje mužej, kotryž bě we ßwojich wězach kaž tež hewak doſpołnje roswucźeny a ſdźěłany, ſpodobaſche, a ſwonkowne ſboże ſjednocźi ßo ſ nutſkownym tak jara, ſo ßebi ſpokojniſcheju mandźelſkeju myßlicź njemóżeſche, hdyž ßo jimaj prěnje dźěcźo narodźi. Prjedy hacź bě ßo ſchěſcź njedźel minyko, bě wona do zyrkwje mohła wuńcź, a mały Jank pſchiſporjeſche ſ kóždym dnjom radoſcź ßwojeju ſtarſcheju.

Hižo něſchto lět wudowz a bjes dźěcźi, njemějach tež ja druheho wjeßela wjazy, dyžli woßrjedź tuteje ßwójby, w kotrejž nětkole wſchě ßwoje wjecźory pſchebywach. — Bórſy buchmy tak njerosdźělomni, ſo dyrbjach ważne ſamokwjenja měcź, hdyž běch ras wſchědnu hodźinu ßwojeho pſchikhada ſkomdźik abo hdyž ſ zyka pſchiſchok njeběch. Njebjo błyſchcźeſche ßo nad tutym domom wſchitke dny tak jaßne, kaž dźenßa tule nad nami, a hdyž bě druhdy mróczakka pſchiſchka, bě to, dokelž ſwucźene dźěcźaze khoroſcźe tež Janka podeńdźechu.

Cźim napadniſche bě mi, hdyž ras wjecźor pytnych, ſo je ſjawnje někajki njeměr naſtak, ſo ßo mandźelſkaj wot ßo wotwobroczeſchtaj a macźeri hdyß a hdyß ßylſy do wocźow ſtupachu, kotraž ßo ani ſ wurjadnej cźikoſcźu a žiwoſcźu makeho hólcźka k wjeßelokoſcźi wróczicź njeda.

Moja ßotra pohlada wjazy krócź jara wuſnamnje na mnje. Sdaſche ßo, ſo chze mi něſchto mjelczo tajnje dowěricź. Ale runje,

hdyž chzych ſa njeju do jſtwy hicź, wſa mje Khójnak ſa ruku a rjekny: Jeniczke ſkowo, luby bratſje, dokelž ſmój nětkole runje ſamoj. Mi a mojej žonje je ſo nješchto zyle ſpodźiwne ſtako.

A niczo ſwjeſelaze, jeli ſo jeno trochu na ſhudawanje wuſtejam, ja wotmolwich.

Sa tym, kaž to wosmjesch, ſnapſchecźiwi mój ſwak. Pomyſl ſebi, ſaźdźenu nóz ſo mi dźijesche, ſo ſym delka w ſahrodźe. Wobhladuju ſebi kwětki, ſchtomy, a wſchitko ſo błyſchcźi tak rjenje w roſy. Woſebje błyſkotaſche ſo wobhrodźeny kruch kuki na prawu ruku kaž ſame ſmaragdy a dejmanty. Wostach tam khwilku ſtejo a wjeſelach ſo. Hdyž pak běch na hórku horje a tam durje do roſpadankow ſtareho hrodu wotewrich, ſo bych ſebi topoły, kiž ſu ty tam naſadźał, wobhladał, bě mi napadne, ſo chzychu nětkotre ſ nich zyle ſahinyć, runjež druhe hacž najrjeńſcho ſtejachu. Duž ſdaſche ſo mi, ſo je ſebi něchtó ſchibałſtwo ſ nimi ſehnał. Ale to budźiſche cźežka wěž była, dokelž bě murja jara wyſoka a ſamk jara wumjelſki. Schtóž pak budźiſche mohł tón ſ wopaczným kluczom wottamknyć, teho budźich ſo bojał. Khore topoły pak a też pod nimi trawy běchu bjes roſy; to, kaž ſo praji, pokaſuje na ſaryte pokłady. Pódła ſteji kopacź. Wſach jón a ſtorecźu do wulkeho rózkateho kamjenja. Na to pokaſa ſo wumurjowany rum ſe ſkhodom. Du tam dele. Na to běchu ſpadowaze durje, też widźach nětkole, ſo je klucź w durjach ſamych něſkak pſchicźinjeny. Hižo dyrkotaſche wón w mojej ruzy, tu wuhladach ſwoju žonu mjes ſobu a mjes ſamkom ruzy łamajo. Wona mje na kolenomaj proſy, ſo njeſmém wottamkacź, tak ſo ſo jeje wopraſchach, hacž chze naju ſbožu ſadźěwacź. Ale wona wobkrucźeſche, ſo dyrbimoj ſ wotewrjenjom tutych duri pak jedyn, pak wobaj ſahinyć. Roſhněwach ſo na to tak, ſo ju ſ wotmachom wotſtorcźich.

Honacź mje na to ſawoła a ja ſkocźich ſ loża.

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

Nałětnja ſkhadźowanka ſerbſkeje ſtudowazeje młodźiny 1902. 2. haprleje ſeńdźe ſo cźrjódka ſerbſkich ſtudowazych dopokdnja w 10 hodź. kaž hižo loni w „Liſchcźej jamje“ w Budyſchinje, ſo bychu wo ſwojich należnoſcźach wuradźowali. Knjes stud. theol. Jan Wjenka ſ Rózanta ſhromadźiſnu wotewri ſe ſpěwom „Hiſchcźe Sſerbſtwo njeſhubjene“, a ſtudowazy a hoſcźo, kotrychž bě nahladna liczba, ſtejo naſchu hymnu ſobu wuſpěwachu. Hdyž bě hłowny ſtarſchi pſchitomnych powitał, podawachu ſo po ſwuczenym waſchnjn najprjedy roſprawy. Knjes stud. theol. Micź pißaſche protokoll. Lipſcźanſke towarſtwo akademikow „Sorabicum“ mějesche w tutym połłecźe 7 ſobuſtawow. Kóždy tydźeń ſo we wobydlenju ſtarſchego, k. stud. theol. Kſchižana, abo na univerſicźe ſhadźowachu, cźitajcy ſ „Historije Serbskeho Naroda“ a Sejlerjowe „Naléco“. Młódſchi mějachu hiſchcźe woſebite hodźiny ſ elementarnej wuczbu, ſchtož bě cźim nuſniſche, dokelž jedyn ſe ſobuſtawow hakle ſerbſki wukńjeſche. Woni ſu horliwje dźěkali. Roſprawu poda k. stud. theol. Wicźeźk ſ Pſchiſchecz. Prażſka „Serbowka“ je ſwoje 56. lěto 20. oktobra ſapoczała. Starſchi wuczeſche po Kralowej rěcźnizy ſerbſke ſkowjeſo, też ſo ſobuſtawy nawjedowachu, ſo bychu pilnje ſe ſerbſkeje hiſtorije wukke. W ſerbſkich hodźinach, kotrež ſo kóždu njedźelu dopołdnja wotměwachu, nimo teho na ſpoczatku młódſche ſobuſtawy baſnje pſchednoſchowachu, ſtarſchi wo ſerbſkich a ſkowjanſkich wězach pſchednoſchki podawachu. Tajkich ſwobodnych pſchednoſchkow bě 5, deklamazijow 15. Ssobuſtawow mějesche „Serbowka“ 13; ſa wſchěch woteběraju ſo wſchitke naſche cźaſopißy, kóždy jenotliwy cźita a woteběra „Łužicu“. — W Delnjej Łužizy próżuja ſo wulzy khwalby hódnje ſtarodarbinſzy ſeminariſtojo; jich je nětkle pſches 20. Knjes direktor Lüttich, kotryž je jich prózowanjam tak pſchecźelnje pſchikhileny, ſa to ſaſłużuje naſch a wſcheje ſerbſkeje ſjawnoſcźe wutrobny dźak. — Knjes Hajno Jórdan nam ſ Delnjeje Łužizy powjedaſche a woſebje też Wjerbujańſki wjecźor wopomni. — Wot Budyſkich gymnaſiaſtow a ſ krajnoſtawſkeho ſeminara bohużel ſ zyła roſprawy njedoſtachmy, teho runja niz ſ towarſtwa „Włady“. Budyſka „Włada“ je hewak poměrnje piline dźěkała, a jenož na wſchelakich njelubosnych woſtejnoſcźach je wina, ſo tu roſprawy nimamy. — Nětko k. kaplan Andrizki pſchecźita horzy a nutrnje ſacźuty liſt k. Alfonſa Parcźewſkeho, kotryž ma telko nadźijow na ſerbſki pſchichod. Tutón liſt je naš wſchitkich wulzy pohnuł. W nim nam wón mjes druhim poruczeſche, ſo bychmy nětko, hdyž ſu Sejlerjowe ſpißy wudate, na Radyńerba Wjelu pomyſlili, kotryž tak ludej roſymliwje piſche. Nětko pſchi ſkładnoſcźi jeho 80. narodninow je k temu wurjadnje dobra pſchileżnoſcź. — Knjes dr. Muka namjetowaſche, ſo bychmy, prjedy hacž ſo do nowych wězow podawamy, pſchede wſchěm Sejlerja roſpſchedali, a to po pſchekupſku. W Sejlerjowych ſpißach je kapital, Sejlerjowe ſpißy njech ſo pſchedawaju, ale brojicź ſo ſ nimi njeſmě. Dale rěcźi wo namjecźe, w liſcźe k. Parcźewſkeho wuprajenym: ſo bychmy ſwoje ſkhadźowanki w namjeſnych krajinach ſerbſkeje narodnoſcźe wotměwali; ſchtóž pak chze tam ſahorjecź, dyrbi ſam hižo ſahorjeny być. Dopißowanje mjes ſerbſkimi towarſchemi je zyle wjaſnyło, kaž ſtarſchi „Serbowki“ ſe ſkórźbu wopomina, ſchtož je jara ſrudne. — W podobnym ſmyſłu rěcźeſche też k. kaplan Andrizki. Hłowny ſtarſchi zyku należnoſcź na ſo bjerje. — Knjes stud. jur. Bryl namjetowaſche poczeſcźenje knjeſa profeſora Ad. Cźerneho. — Schtož Sejlerjowe ſpißy naſtupa a woſebje naſche narodne prózowanja, nam też k. faraŕ Handrik ſe Sslepeho hiſcźe něktore kraßne a poſbudźowaze pokiwy poda, kotrež ſmy ſ horzym dźakom pſchijeli. — Hłowna ſkhadźowanka budźe, kaž loni poſtajichmy, w Klukſchu, ſa hłowneho ſtarſcheho l. 1902/03 bu namjetowany Delnjołużiczan k. stud. theol. Chriſke, ſa I. podſtarſcheho k. stud. theol. Kſchižan, ſa II. podſtarſcheho k. abiturient Delenk. — Se ſpěwom „Naſche Sſerbſtwo ſ procha ſtawa“ ſo nałětnja ſkhadźowanka ſkónczi. W.

S **Budyſchina.** Wot junija hacž do ſeptembra t. l. budźe tracź „Hornjołużiſka wuſtajeńza rjemjeßka, pſchemyßka, ratarſtwa a ſahrodniſtwa“ w Zitawje. Schtož móžemy ſ pſchihotow ſudźicź, budźe wuſtajeńza bohata a wulkotna. Woſebje budźe też ratarſtwo doſtojnje ſaſtupjene. Profeßor Brugger ſ Budyſchina ſmėje tam wſchědnje pſchednoſchki wo nim. Też Jeho Majeſtoſcź kral Albert wuſtajeńzu wopyta. Dyrbjało nětko Sſerbowſtwo zyle wotßal ſtacź pſchi tutej wuſtajeńzy, Sſerbowſtwo pſchi horujołużiſkej wuſtajeńzy? Sarjadowarſki komitej je chzył na wuſtajeniſchcźu darmotnje ſerbſku khěżu natwaricź, ſo by tam ſerbſki narod ſo pokaſacź mohł, ale Sſerbja ſo njeſßu hibali. A nětko je ſo cźaſ minył! So pak tola hornjołużiſki pranarod njeby zule zuſy woſtał Zitawſkej wuſtajeńzy, namołwja jón pſchedßyda ſwjedźeńſkeho wubjerka, notar Thiemer, ſo by ſo 17. auguſta wobdźělił na draſtnym ſwjedźenju. Tale myßliczka je ſo wot wſchelakich Sſerbow ſ radoſcźu pſchijała. So pak by ſo to też doſtojnje wuwjeſcź mohło, dyrbi ſo ſerbſka komißija wuſwolicź. Teho dla proßymy wſchěch, kotſiž ſo ſa tule wěz ſajimuja, ſo bychu ſrjedu 23. haprleje popołdnju w 3 hodźinach w „Liſchcźej jamje“ w Budyſchinje ſo ſeſchli, abo ſ najmjeńſcha ſ liſcźikom k. tach. prědarjej Schewcźikej wojſewili, ſo ſu ſwólniwi, ſo na draſtnym ſwjedźenju wobdźělicź. Wſcho dalſche potom ſhonja.

S **Budyſchina.** Po dróſy ſ rybowym korbom duzy je ſo tudomny wikowaŕ ſ rybami Altmann ſ Božej ruczku ſajał. Jeho zyła lěwa ſtrona je wokhromika.

— Prokuriſt Monſcz knihicźiſchcźećnje, knjes L. Doerna, je njedźelu ſwój 50lětny knihicźiſchcźeŕſki jubilej ſwjecźił. Pſchi tejle ſkładnoſcźi je ſo jemu wjele poczeſcźowanjow doſtało.

— S bjeſßwědomitym cźißnjenjom jeneje żeleſneje klamory ſ zyrkuża, kotryž bě na žitnych wikach poſtajeny, je ſo wutoru wjecźor jedyn 15lětny pjekaŕſki wucźobnik ſ Hodźija cźežko na wócźku ſranił. Wón je dyrbjał hnydom pola lěkarja pomoz pytacź.

— Doſpołne měßacźkowe ſacźmicźe ſmėje ſo rano 22. haprleje. Sacźmicźe ſo w 6 hodźinach ſapoczńje a budźe ¾10 hodźin nimo. Doſpołne ſacźmicźe wot 10 mjeńſchinow po 7 hodźin hacž do 35 mjeńſchinow po 8 hodźin traje.

S **Bóſchiz.** Tudomnemu hornczeŕſkemu miſchtrej Khorli Auguſtej Barchmannej a dźěkacźerjej K. G. Ryczerjej mjenowanemu Picźmannej, kotrajž hižo dlėje dyžli 25 lět k wohnjowej woborje pſchißłuſchataj, je knjeżeŕſtwo haſcheŕſke cźeßne ſnamjo ſpożcźiło. Knjeżeŕſtwowy aſſeſſor dr. Eras je jo jimaj w pſchitomnoſcźi gmejnſkeje a ryczeŕſkubłoweje wyſchnoſcźe pſched ſhromadźenej Bóſchicźanſkej wohnjowej woboru pſchepodał.

S **Drożdźija.** Něktremnużkuliż budźe ſnadź ſajimawe ſhonicź, ſ kajkej ſylnoſcźu je tu wóndańſchi wětr ſakhadźał. Mjes druhim je wón jenu 30 metrow ſchěroku, 1000 kop žita wopſchijazu knjeżu półnu bróżeń powalił, roſkłamał a roſmjetał. Cźežke bróżnine wrota, kotrež bychu pſchi ſacźinjenju a wocźinjenju jenož 5 mużojo wobroczicź mohli, je wětr 45 metrow daloko wotnjeßł. — S wjele ſadowych ſchtomow je wětr hakoſy wotlemił. Na hórzy mjes Kumſchizami a Worzynom je wón 13 khójnow ſ korjenjemi hromadźe ſ pjerſcheżu wuwalił.

S **Łupjanſkeje Dubrawy.** Srudźaze njeſboże je wutoru tudomneju Duczmanez mandżelſkeju podeſchko. W njewobkedźbowanym

wokomiku jeju dwělětne dźěćźo psched khěžu do wanje, ſ wodu napjelnjeneje, padźe a ßo ſaßrěbny.

S **Minakala.** Sswěrnemu ßkužobnikej tudomneho knjejſtwa, Handrijej Taffeltej, kotryž je wot lěta 1868 ſ wuwjacźom wójnſkeju lětow 1870/71 njepschestawajzy naschemu hrabinſtwu ßkužił, je ßo cźeßne ſnamjo ſa ßwěrnoſcź w dźěle spožcźiko. Knjeźerſtwowy aſſeſſor Eras ſ Budyſchina je jo Taffeltej ſańdźenu póndźelu w hrabinſkim hrodźe w pſchitomnoſcźi knjeſa hrabje, něktorych ſaſtojnikow a cźeledźe ßwjedźeńſzy pſchepodał.

S **Minakala.** Žadne ſwěrjo ſańdźenu ßrjedu rano w naſchej wſzy wohladachmy. S Lipicźanſkich ſtron ßylny wulki jeleń na běłym dnju do wßy pſchilecźa. Rěku pſchepkuwawſchi wón pſches poldra metra wyßoki płót do knjeźeho parka ſkoczi a potom pſches knjeźu ſahrodu a nimo hrodu na ſtronu k Jatſobjej cźerjeſche. Najſtarſchi ludźo njepomnja, ſo je ßo hdy w Minakale žadyn jeleń pokaſał.

S **Rakez.** Saložk k nowotwarej tudomneje ſwudowjeneje Zindlerki ryjo, kotrejež khěža je ßo poßlednju ſymu wotpaliła, ßu hornz ſ něhdźe 750 ſtarymi pjenjeſami namakali. Wone ſ wjetſcheho dźěla ſe 6-nowarjow, 4-ßlěbornych, nórtow, wóßom dobrych ßlěbornych a ſchéßnakow wobſteja a ßu w lětach wot 1696 hacź 1811 bite. Duž drje ßu ßo w lěcźe 1813, hdyž franzowſke, němſke a ruſke wójſka pſches Kužizu cźahachu, w ſemi ſkhowake. Jich wobßedźeŕ je ßnadź ßo ſ nahlej ßmjercźu pſchekhwatał, tak ſo je jeho poklad hacź do naſcheho cźaßa ſarnty woſtał.

S **Kulowa.** Se ſkótnej wobhladańzu a rataŕſkej wuſtajeńzu, kotraž ßo tu 7., 8. a 9. junija ſmėje, ma ßo też wuběranje koblow wotbywacź. K temu ßmědźa ßo jenož kobły ſ Wojerowſkeho wokrjeßa pſchiwjeſcź, kotreż ßu ßo lětßa k ſrěbzej (hengſtej) wot wokrjeßneje wuběranſkeje komißije wubranemu, pſchipuſchcźike. Woßebje budźe ßo na kobły dźiwacź, kotrychž wupkody ſ prjedawſchich lět ßo ßobu pſchedwjedu. Pſchißluſchnoſcź ſrěbjatow k koblam ma ßo pſches gmejnſkeho pſchedſtejicźerja wobßwědcźicź. Też maja ßo pſchipuſchcźne wobßwědcźenja ßobu pſchinjeſcź. Kobły maja ßo hacź do 8 hodźin dopołdnja na Kulowſki tſělnik pſchiwjeſcź. Pſchipowjedźenje ma ßo hacź do 1. junija wokrjeßnemu wubjerkowemu bürowej póßlacź.

S **Kulowa.** Schtwórtk tydźenja rano je ßo kólnja tudomneho tyſcherja Neunerta wupaliła. Naſcha wohnjowa wobora woheń ſ cźaßom ſala.

Se **Shorjelza.** (Khoſtanſka komora.) Dla hońtwinſkeho pſcheſtupjenja běſchtaj dźěłacźerjej Kſcheſcźijan a Jan Picźula a bertlkbur Hendrich Wirth ſ Cźělneho wobſtorźeni. Kſcheſcźijan a Jan Picźula běſchtaj na Bjerwaldſkim knjejim revěrje ſatſěleneho jelenja namakałoj a jeho na burſki revěr donjeßłoj. Wirth, kotryž ma burſku hońtwu wotnajatu, je jelenja w Budyſchinje ſa 35 hriwnow pſchedał a ßo ſ Picźulomaj do tychle pjenjes dźělił. Wirth drje wudawaſche, ſo ſtaj jemu Picźulej prajiłoj, ſo ſtaj jelenja na burſkim revěrje namakałoj, tola ßudniźy jemu njewěrjachu a jeho pſchekhowanja dla k jaſtwu na jedyn tydźeń ſaßudźichu, mjes tym ſo ma Kſcheſcźijan Picźula 30 hriwnow, a Jan Picźula 15 hriwnow pjenjeźneho khoſtanja płacźicź.

— Tſjo ſamkarźy wucźobniźy ſ Wojerez: Khorla Schuſter, Arthur Fritſche a Fritź Heinſch ßu pjecźa we Wojerezach loni na wſchelakich měſtnach kradnyli. Woßebje ßo na nich ßylne tukanje wobrocźa, ſo ßu loni 30. junija ratarjej Reitzej, hdyž bě tutón do Hródka pucźował, wjetſchu ſumu pjenjes kradnyli. Reitz, ſtary khamorny muž, jako pomoz ßwojeje dźowki Auguſty 1500 hriwnow w ſamknjenej komodźe khowaſche. 6. julija ßo wón dohlada, ſo běchu ßo ſ tychle pjenjes 700 hriwnow ſtotych a dwě ſtohriwnowſkej papjerje ſhubiłe. Wobkradnjeny najprjódźy poliziji nicźo njewoſjewi, ale ßo roſßudźi, ßam ſa paduchami ßlědźicź. S wulkim ſpodźivanjom ßo Reitz někotre dny poſdźiſcho na ßwojich durjach wißazeho pakcźika, ſe ſchěrymi lapami wobwiteho, dohlada, kotryž dwě kranjenej ſtohriwnowſkej papjerje a 190 hriwnow ſtotych wopſchijeſche. Reitz bórſy wuſkuſchowa, ſo běchu ſamkarźy wucźobniźy Schuſter, Fritſche a Heinſch poßledni cźaß nadpadnje ſ pjenjeſami brojili. Cźi tſjo ßo ſ jeho ßynom derje ſnajachu a woßebje Fritſcha bě wjele w Reitzez domje wobkhadźał a ſhonił, ſo ßo w tamnej komodźe pjenjeſy khowaju. Kaž ßo ſda, je Schuſter, pola kotrehož 6 zuſnych kluczow namakachu, paduchſtwo wuwjedł, mjes tym ſo je Fritſcha na łakańzy ſtał, a Heinſch ßo ſ nimaj do pjenjes dźělił. Dotal njekhoſtanych wobſtorźenych, kotſiž hiſchcźe njejßu 17 lět ſtari, winowatych ſpóſnawſchi Schuſtera k jaſtwu na 1 lěto, Fritſchu na 1 lěto tſi dny a Heinſcha na 4 měßazy ſaßudźichu.

Se **Sleho Komorowa.** W Alminej Hěcźe je ßo pjatk tydźenja Kochez reſtawrazija ſe ſalu wotpaliła. S wokoło lětazymi ſchkrami ßo w ſnapſchecźa leżazej fabrizy hromada półvroweho procha ſapali, kotryž rosbuchny. Pſchi tym ßo pjecźo dźěłacźerjo ſ dźěła cźekko, ſ dźěła lohko wobſchkodźichu.

S **Kißlizy.** Ssrjedu rano w 5 hodźinach je ßo brózeń ſwudowjeneje Hilkoweje do cźiſta wotpaliła. Kak je woheń wuſchoł, njeje hiſchcźe ſnate.

S **Cźornecho Khołmza.** Sańdźenu njedźelu je ßo w naſchim Božim domje wołtarny -naſtawk, wot Weilanda w Liebenwerdźe darjeny, poßwjecźił. Naſtawk wobdawa wobraz „na morju ßo nurjazeho Pětra“, a 600 hriwnow płacźi. Powſchitkowuje ßnadź njeje ſnate, ſo je njebo kral Wylem, poſdźiſchi khěžor Wylem, 5 pißanych woknow we wołtaŕniſchcźu naſcheje zyrkwje darił. Nowy wołtarny naſtawk, kotryž je wołtaŕniſchcźowej wulkoſcźi pſchiměrjeny, tymle woknam hakle połnu płacźiwoſcź dawa. Njech rjany ſmyßlny dar naſchich woßadnych pohnuwa, naſchu duſchnu, ale njedebjenu zyrkwicźku ſ wumělſkej pychu dale porjeńſchecź.

S **Njedźichowa.** W drjewowni tudomneho twarſkeho miſchtra Müllera je pjatk tydźenja woheń wudyrił, kotryž je twarſku potrjebu, w njej ßo khowazu, ſnicził. Pilnej dźěławoſcźi wohnjoweje wobory maju ßo dźakowacź, ſo ßo njeje woheń dale roſſchěrił.

S **Duboho.** Sańdźenu njedźelu popołdnju je pſchi jara ßylnym njewjedrje Boże njewjedro jako wohnjowy had na ſahrodźe bura Bartka do jabłonje, bliſko domſkeho ſtejazeje, dyrił. Błyſk po ſchtomje, kotrehož ſkora ßo ſ lohka wobodrje, dele jědźo do duboweju tramow, k ſchtomej pſchiſtajeneju, pſcheſkocźi. S tuteju wulke ſchpaki wudrěwſchi, kotreż ßo daloko po ſahrodźe roſmjetachu, ßo błyſk do ſemje ſhubi.

W Khołmje je Boże njewjedro w knjeźej ſahrodźe ſchmrěł, 2,35 metra wobßaha mějazy, roſzychnował. Tſchěſki ßo 50 krocźelow daloko roſſunkachu. Njewjedro ßo ſ deſchcźom, na ſlimk podobnym, pſchewodźeſche. Po pucźach a ſchcźeżkach bórſy woda ſ rěkami ſchucźeſche. Wo wjele lět tajkeho ßylneho njewjedra njepomnja.

We Wódrjeńzu pola Rósborka je Boże njewjedro do hródźe žiwnoſcźerja Walthera dyrił a jenu krumu ſaraſył. Pſchi jenym njewjedrje pſched něktrymi lětami błyſk na tym ßamym měſtnje tſi krumy mori.

S **Běleje Wody.** Sańdźenu wutoru je tudomna njewoźenjena Hj. ſe ßwojim poklětnym dźěćźom w rukomaj do Bruniz hata ſe ßamomordaŕſkim wotpohladom ſkocźiła. Ludźo žiwjenja ßytu holzu hiſchcźe žiwu wucźežechu, jejne dźěcźo pak bě ßo hižo tepiło. Bjes dwěła ßu ſtaroſcźe dla jejneho a jejneho dźěſcźa ſežiwjenja njeſbožownu holzu pohnuke, we wodźe ßmjercź pytacź. Holza nětko w polizajſtim jaſtwje ßwojemu khoſtanju napſchecźo hlada.

Se **Sslepeho.** Schtwórtk tydźenja ſtej ßo brózeń a domſke tudomneho połbura Kſcheſcźijana Wobuſy wotpalitej. Woheń ſ brózńje wudyri, hdyž njebě runje ſ Wobuſez ludźi nichtó doma. Płomjenja budźichu ßo po ſ maßiwnych nowych twarjenjach dale roſſchěrike, njebudźichu-li wjeßnjenjo a mużſtwa Sslepjanſkeje a Brěſowcźanſkeje ßykawy ſoku na pomoz khwatali a wohnjej dowobarali. Kak je woheń naſtał, njeje ſnate.

S **Hródka.** W fabrizy Blütha a Co. 8. haprleje fabrikſki wuheń ßo powalíwſchi na wołmowu ſkładownju a kotołniju padźe. W kotołni, kotrejež pěź ßo roſraſy, woheń naſta, kotryž też wołmowu ſkładownju wupuſcźi.

Přilopk.

* Žałoßne mordaŕſtwo a ßamomordaŕſtwo je ßo w Löbtawje pola Draždźan ſtało. Mandźelſka tamniſcheho krawſkeho miſchtra Kippenhahna, kotraž je 10 lět woženjena, je ßwojim tſjom dźěćźom a potom ßebi ßamej ſ kuchińſkim nožom krk pſcheréſła.

* (Sso żeleſniſkemu cźahej pſchejěcź dał.) Na Shorjelſko-Žitawſkej żeleſniźy ßu póndźelu tapezérarja Märza ſe Shorjelza pſchejědźeneho namakali. Morwy mějeſche wulku ranu na hłowje, prawa noha bě jemu zyle wotjědźena. Měrz je ßo bjes dwěła ſe ßamomordaŕſkim wotpohladom pſched pſchijědźazy cźah na ſchěny lehnył.

* (S błyſkom ßo trjechiłoj.) Sańdźenu njedźelu Boże njewjedro w Hermanezach pola Boleßława w Schleſynſkej do khěže żeleſniſkeho dźěłacźerja Marſchlera dyriwſchi ßkomjanu tſěchu ſapali a Marſchlera a jeho pjecźlětneho ßyna ſrani, potom ſ woknom won ſjědźe a jenu 40 zentimetrow tołſtu brěſu doſpołnje pſchedyri. Marſchlerowa żona ßwojeho muża ſe ßo palazeho doma wunjeße, mjes tym ſo ßyna ßußodźa wukhowachu. Marſchler ßo ſ woprědka morwy

bycź sdasche, tola sa hodźinu wón sažo wocźi wocźini. Błysk bě jeho do hłowy trjechił a po khribjecźe dele sjěk. Něhdźe schěsćź zentimetrow schěroka wopalena žmuha błyskowy pucź po jeho cźěle pokasuje. Marschlerowy hólz bě jenoź pohłuscheny.

* Jako młodostny šlósťnik najhórscheje druźiny žo 7. haprleje Draždźanskej poliziji 9létny schulski hólcźeź H. pschedwjedźe. Poźledni cźaž běchu na Pieschenskich leźomnoscźach nadpadnje cźasto dźěcźi pschi hrajkanju do Łobja padałe a žo tepiłe. Ludźo žebi myślachu, so žu dźěcźi s njesbožownym pschipadom žmjercź we wodźe namakałe, tola nětko je žo wujednało, so je je jene hólcźisko do Łobja storkało. Pschedwjedźeny młodostny njekražnik je žo wusnał, so je žydom krócź dźěcźi, pschi Łobjowym brjosy hrajkaze, do wody storcźił. Jenoź dwě dźěscźi stej žo samohłej wukhowacź, pjecź je žo s nich tepiło. Straschny młodostny šlósťnik, kotrehož dwě lěcźe starschi bratr je pschi někotrych jeho njeskutkach pschitomny był, tola njeje bratrej wobarał a teź niz jeho pscheradźił, žo cźežko pokhosta.

* (Sliwk w Barlinje.) Póndźelu w nozy je w Barlinje sliwk nježměrnu schkodu nacźinił. Wjele dróhow bě powodźenych, tak so žo njehodźesche s wosami elektriskeje želesnizy po nich jěźdźicź abo pěschi khodźicź. Dokelž žanych cźołmow njemějachu, žo ludźo w meblowych wosach psches wodu wožachu. Najcźežo žu wikowarjo a rjemjeźlnizy, korcźmarjo atd. potrjecheni, kotsiž w pinzach bydła. Masana woda je jim wschě twory skasyła a nadobu skónzowała. W hłubscho leżazych dróhach woda meter wyžoko stejesche. W někotrych dróhach woda wulke wukładne wokna wutłócźi. Wohnjowa wobora žo na dobo na tak wjele městnow sawoła, so jej njebě móžno, wschudźe žwoju pomoz posticźicź. Na jenej drósy kolebka pluwasche, w kotrejž cźěschne dźěcźo leżesche. Želesnizyny naždyp pschi žudniskej drósy žo podmlě a žo jeźuwa. Jedyn žo s pjerschcźowymi hromadami na bok stłócźi a žo sažypny. Dwaj cźłowjekaj žo pschi tym wobschkodźischtaj. Dwě druhej twarjeni, kotrejž teho runja hrožeschtej, žo sažypnycź, wobydlerjo s cźažom wopuschcźichu. Boże njewjedro je na wjazorych městnach dyrku, tola njeje nihdźe sapaliło. Do někotrych wosow elektriskeje želesnizy błysk prażny, wón pak schkodu njenacźiniwschi po elektriskich grotach dale jěźdźesche. Na někotrych želesniskich cźarach žo wobkhad pschetorže; cźahi móžachu hakle dźeń abo dwaj dnjej posdźischo sažo jěźdźicź. W Humboldtskim haju žo želesniski naždyp, runje hdyž bě cźah psches njón pschejěł, s hrimotojtym wrjeskom žypny.

Wulku schkodu je woda w Invalidskej drósy a Schönhausenskej aleji nacźinił. Kamjeńtny plestr žo na wjele městnach swutorha, a khódby pschi khěžach žo podmlěchu. W Yorkskej drósy konje hacź do schije we wodźe khodźachu. S wulkej wodu teź pruska krajna žejmownja do stracha pschińdźe. Woda tepjenski naporjad a wuhlowe pinzy pócźrje. Na Lehrtskim dwórnischcźu žo póstske stwy tak wyžoko powodźichu, so wschě póstske pakety po njej pluwachu. Pschi Bellevueskim želesniskim mosćze žo dźěłacźerjo bjes dźěła jako noscherjo posticźachu. Woženbje žónske, kotrež chzychu žo k dwórnischcźu podacź, tule składnoscź wužichu. Starsche žónske, kotrež žo psches wodu pschenjesćź dachu, dyrbjachu 10 np. płacźicź, młódsche pak jenoź 5 np. We wjele schulach dyrbjesche wucźba wupadnycź.

Do sliwka krupy padachu, kotrež 10 zentimetrow wyžoko plestr pschikrychu.

* Proscherja s 1000 hriwnowskimi papjerjanymi pjenjesami žu tele dny w Halli sajeli. Něhdźe žydomdźeźacźlétneho starza běchu hižo psched někotrymi měžazami sajeli, dokelž bě po proschenju khodźił. W jeho saku woprawnu tyžazhriwnowsku papjeru namakachu, kotruž pak jeho pschiwusni jako jeho prawe žwójstwo dopokasachu. Tele dny schědźiwza sažo pscheškapichu, hdyž po proschenju khodźesche, a to masaneho, rostorhaneho a wschoiweho, kajkehož s rědka hdy žaneho wohladasch. Hdyž žo jeho praschachu, hacź ma sažo tyžazhriwnowsku papjeru pschi žebi, wón prějesche, tola jeho drastu pschepytajo sažo pod podschiwkom tyžazhriwnowsku papjeru — druhu hacź tehdomnischu — wužlědźichu. Kaž wobhonjenje wupokasa, je proscheŕ psched někotrymi létami khětre samoženje namrěł, tola je wón žwojemu proscherskemu powołanju žwěrny wostał a nětko žwoje pjenjesy psched žwojimi pschiwusnymi we wschelakich potajnych khowankach khowa.

* (Njesboże na želesnizy.) W Koburgu je žo na želesniskim pschekhodźe pschi rěsańi schěžnacźełétna dźowka želesniskeho dźěłacźerja Müllera psched wocźomaj žwojeho nana se spěschnym cźahom pschejěła. Wona bě hnydom morwa.

* (Njesboże s automobilom.) W Lichtenfelsu pola Koburga njedźelu dwaj mužskaj s automobilom po Trieberbergu jěźdźeschtaj. Dokelž njebě spinadło w rjedźe, automobil do jeneho doma sakoži a žo rosrasy. Pschekupz Pensel s Kulmbacha žo s wosa funkny a bě hnydom morwy. Jeho towarsch žo cźežko srani.

* (Morda ŕ stwo.) Wulka woda je w Hirschbergu w Schlesynskej měch s cźółom bjes hłowy pschipławika. Skónzowany je wěsty Oswald Neugebauer, kotryž je žo poźlednje hody žhubił. Jeho žonu a teje lubeho žu sajeli, žo na njeju hrěscho, so staj Neugebauera skónzowałoj.

* (Rosbuchnjenje na jendźelskej wójnskej łódźi.) Na wójnskej łódźi „Marsu“ je, hdyž žo na njej tšelecź swuczowachu, pschi połodnischim mórskim brjosy blisko Corka dwanacźezołowska kanona rosbuchła. Dwaj offizěraj a 10 mužow hnydom morwi wostachu, schescźo žo cźežko sranichu. S rosbuchnjenjom žo nimale wschě woženoby, blisko kanony stejaze, morichu. Dalschich drobnischich powjesćźow njeje hischcźe dóschło.

* Wulka nuša na šlótnej pizej je w Delnjej Bayerskej. Wschědnje dracź po spadany šlót do hródźow khodźi. Burjo budźichu rad žwój šlót pschedali, tola njenamakachu wotebjerarjow, a tak dyrbi njedožahazeje pizy dla šlót satradacź. To žu srudne cźaže sa burow w tamnych stronach, a hdyž žo bórsy njepołěpscha, budźa mnoży dyrbjecź k proscherskemu kijej pschimnycź.

* (Sso spalika.) W Enskirchenje pola Kölna je 23létna dźowka jeneho wulkopschekupza njejabzy wowrótniwschi žwoje ložo s petrolejom polała a jo sapalika. Potom je žo do loža lehnyła. Dokelž bě holza žama doma, je žo wona spalika, prjedy dyžli pomoz pschińdźe. Woheń shaschawschi, jenoź swuhlene cźěło nadeńdźechu.

* Se žałostnym njeskutkom je žo wobydlerstwo w Parižskim měschcźanskim dźělu Fauburg Saint-Antoine wustróżiło. Tam je friseur Legrand žwojemu schěscźlétnemu žynkej s britwju hłowu wotrěsnył. Wón wudawa, so je dźěcźo skónzował, dokelž je dwělował, hacź je hólz woprawdźe jeho dźěcźo. Duž je jeho s njemdroscźu morił. Móžno, so je Legrand duchakhory.

* Wulke wuhlowe składy žu w Limborskej a Antwerpenskej provinzy w Hollandskej wužlědźili. Po pschedběžnym wobliczenju wone něhdźe 13 milijardow tunow wuhla, kotrež žu něhdźe 200 milijardow frankow hódne, wopschijeja.

* (Morda ŕ stwo w zyrkwi.) W zyrkwi w San Nicolo a Itolskej je w kemschach wěsty Bilancione blisko hłowneho woltarja žłužbaka Piskopa sakół. Kemscherjo žo mordaŕstwa satraschnje wustróżichu. Někotre žónske žo s njemozu wobjachu, drusy, kotsiž žo s zyrkwje cźiźcźachu, žo cźežko wobschkodźichu. Mordarjej žo poradźi, w powschitkownej měscheńzy cźeknycź. Bilancione je Piskopa stónzował, dokelž bě tón cźescź jeho žwójby womasał.

Wužudźenja.

Khostanska komora. 27létny dźěłacźeŕ Hocker s Hucźiny 15. februara na tamnischim ryćeŕkuble dźěłasche. Schožaŕ Hajna jemu pschikasa, so dyrbi wolazemu Młynkej pomhacź woły pschahacź. Tehole dźěła pak žo Hockerej nochzysche. Duž na schožarja sawoła: „Hdyž hnydom prjecź njepóńdźecźe, Waž s kilopom do hłowy wrjeżnu.“ Na to Hocker do zofazeho schožarja kilop cźižny a jeho s toporom do ruki a nohi trjechi. Hockera dla straschneho cźělneho sranjenja a nusowanja k jastwu na 4 měžazy saždźichu.

Sa nowy Macźicźny dom

je žo w lěcźe 1902 dotal nahromadźiło: 743 hr. 8 np.

Dale žu sa njón darili:

N. N. s Lipicza	10	=	— =
Lischki-Póndźelnizy: Hórke běsche bědźenje se schtyrjomi pachołami — dachu 100 a 40 a sa kralowskeho 66 a k temu dobywaŕ 30 = . .	2	=	36 =
W „Katholskim Póžle“ cźižko 16. léta 1902 hižo kwitowane:			
Radwořska płatowa komižija: Pola Nawkez 31 np., s kujesom doktorom kupowachu 70 np., Jakub doda 30 np., w Bacźonju 20 np. + 10 np., w Khwacźizach 50 np., myto s wětrnika 50 np. Hromadźe 2 hr. 61 np. — Молоканы (140 hr.) 2 hr. = ...	4	=	61 =
Hromadźe:	760	hr.	5 np.

S džakom kwituje a dalsche dary pschijimuje

farjadnistwo Macźizy Sserbskeje.

Hlowny wobkhod
we Wósborku.

W Budyšinje
na hauenſteinſkej haßy

Heinrich Hoppstockez

barbjerńja a chemiſka cziſczerńja
ſa mužazu a žonjazu draſtu,
meblowe tkaniny, běhaki, gardiny,
teppichi atd.

Spěſchne poßluženje! **Najtuńſche placźiſny!**

Pſchijimańje:
w Radebergu
na hornjej dróſy 4,
w Neugersdorfje
na
Jurjowej lěßowej dróſy 7a,
w Seifhennersdorje
czißło 566.

Wolijowe barby

wſchěch ſnatych nuanßow, huydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdże ſkhnyjaze,
moleŕſke a murjeŕſke barby,
terpentinowy wolij
(němſki a franzowſki),
najlěpſchi
lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdże ſkhnyjazy,
jantarjowe laki,
kopallaki,
damarlaki,
želeſowe laki,
Kölnſki klij kaž tež
murjeŕſki klij,
drobnu krydu,
gyps,
portlandſki zement,
najlěpſchi karbolineum,
barbicže wſcheje druźiny,
ſchablony
ſa molerjow a murjejow
porucza a ma pſchezo na ſkładže po najtuniſchich placźiſnach

Emil Měrſch,
drogowe khlamy
24 na kamjeńtnej haßy 24
ſnapſchecža turnańje.

Něktore dźělby rjanych **žonjazych draſtnych tkaninow** wſchelakich barbow ßu tunjo na pſchedań na ſwonkownej lawſkej haßy 4 po 2 ſkhodomaj.

Zacherlin

ſpodźiwnje ſkutkuje! Wón mori, kaž

žadyn druhi ßrědk, ſ wěſtoſczu a rucže kóždu druźinu ſchkódnych pſchekaßanzow, woßebje mole, tkhi, ſchwoby, muchi, ſchczónwy, njerodź na domjazych ſkocźatach a ßo teho dla wot milijonow wotebjerarjow khwali a pyta. Jeho ſnamjenja ßu: 1. ſaſyglowana bleſcha, 2. mjeno „Zacherl".

W **Budyſchinje** pola kk. Měrſchez bratrow naßlědnikow, Straucha a Koldy,
= = = k. Oty Engerta,
= = = = Straucha a Koldy,
= = = = Ernſta Creydta,
= = = = Emila Měrſcha,
= **Barcze** = = C. A. Lukaſcha,
= **Biſkopizach** = = Pawoła Schockarta,
= = = = Oskara Wagnera,
= = = = R. Seſſela,
= **Bukezach** = = Sswory,
= **Ketlizach** = = Pawoła Mikela,
= **Wjaſońzy** = = E. Ferd. Lehmanna,
= = = = Aug. Schwera,

---

22 kamjeńtnych ſtołpikow
$1^1/_2$ mtr. dołhich, 1 mtr. cžeßanych, hiſchcže njetrjebanych, ſa wobhrodźenje ſahrodkow ßo hodźazych, je, dokelž ßu wyſche, pola **zyrkwje we Łupoj** płacźiſny hódno na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola gmejnſkeho pſchedſtejicźerja a na farje tam.

Khěža ſe ſahrodu a 2 kórzomaj pola je ſe ßwobodneje ruki na pſchedań w Byczizach cźißło 25 pola Hodźija.

Běrny nětko zentnař op 80 np. pſchedawa **knježi dwór we Wutołezizach.**

Runklizu

zentnař po 40 np.,
běrny,
„Němſka khěžorka" a „Wjeŕch Bismark", wubjerne, wjele wunoſchaze běrny, zentnař po 2 mk. pſchedawa
Klahre w Delnjej Kinje.

Twarſki kruchaty kalk
hnójny kalk
ſtajnje cžerſtwy
najtúſcho porucza
Emil Lebelt
w Budeſtezach.

Dźěłaeźerſke kholowy,
dźěłaeźerſke łazy,
dźěcźaze wobleeźenja,
direktnje ſe Seifennersdorfſkeje draſtoweje fabriki porucza.
Emil Heinrich w Borſchczi.

We wudawarni „Sſerb. Nowin" ßu dostacź:
kmótſſaze liſty.

Běrny na pſchedań.

Jara rjane „magnum bonum" a „khěžorſtwowy kanzler" k ßadźenju wubjerane, kaž tež njewubjerane, pſchedawa
knježi dwór we Luſczu pola Njeßwacźidła.

Staroby dla je **khěža** wo ßrjedź města, ſa wikowarjow a rjemjeßlnikow ßo pſchihodźaza, na pſchedań. Dalſche je ſhonicź we wud. Serb. Nowin.

Jědźne
ßymjeńtne
(wſchelakich cźiſtych druźinow)
pizne

běrny

ßu tunjo na pſchedań na **knježim dworje w Czelchowje** pola Klukſcha.

Strowe ßymjeńtne běrny

zyblowe, magnum bonum, różowe a židźeńki ma tunjo na pſchedań kubleŕ **Jurij Skop** w Njeßwacźidle.

Pſchikupne hnoje

wſchěch ßo kupowazych druźinow
porucza tunjo
Emil Lebelt
pſchi dwórniſchczu w Budeſtezach.

Pſchiſpomnjenje: Dokelž ßym kontroli krajneje kulturneje rady podſtajeny, móže ßebi kóždy pola rataŕſkich pſchepytańnjow žadacź, ſo by ßo kupjena twora darmo pſchepytała.

Pschepołożenje pschedawarńje.

Czeſczenym Sserbam w Budyſchinje a wokolnoſczi najpodwolniſcho k wjedżenju dawam, ſo moja

pschedawarńja kłobukow a mežow

njeje wjazy na ſchulerſkej haßy, ale ſo ßym ju na

bohatu haßu czißło 7

do domu knjeſa pjekarſkeho miſchtra Bieſolda pschepołożił.

Franz Trulley,
kóžkarſki miſchtr.

Wótčinski dźak

wuprajamy knjeni **Israelowej,** knježnam **Wroblec, Huzakec a Piwarcec** za wopokazanu swěrnu serbsku zmyslenosć a přećelne sobuskutkowanje w poslednim našim dźiwadłowym předstajenju.

W Khwaćicach, 15. jutrow. 1902.

Předsydstwo serb. towarſtwa.

Njedźelu 27. haprleje wuhotuje **Pančičanske spěwarſke towarſtwo** ryzy **serbski koncert** w Pančicach, k kotremuž so spěwarſke tow. a lubowarjo serbskeho spěwa z tutym přeprošuja. Započatk ½8 hodźin.

Čisty wunošk je za Maćičny dom w Budyšinje.

Předsydstwo.

Union,

powſchitkowne němſke wohenſawěſczaze towarſtwo we Weimarje.

S tutym najpodwolniſcho k wjedżenju dawamy, ſo ßmy, dokelž je naſch dotalny ſaſtupjeć, knjes August Schibak agenturu horka mjenowaneho towarſtwa ſkožił, ju

knjeſej kublerjej Jurjej Schibakej w Komorowje pola Rakez

pſchepodali.

Proßymy wobdźělenych, ſo bychu ßo ſe ßwojimi ſawěſczeńſkimi należnoſczemi pſchichoduje na knjeſa **Jurja Schibaka** wobroczeli, kotryž je tež hotowy, nowe ſawěſczenſke wotſamknjenja po twjerdych premijach bjes kóždeho ſwjaſanja na dopłaczenja pſchijimacź.

W Draždźanach, 10. haprleje 1902.

Generalna agentura ſa ſakſke kraleſtwo.
A. Michaelis.

Do Njeßwaczidliſkeje woßady!

Młyn w Krónźy kupiwſchi ßym ſ dobom tam ßo namakazy

czełowy wós

pſchedewſak. Czeſczenym wobydlerjam Njeßwaczidliſkeje woßady a wokolnych wßow teho dla k wjedżenju dawam, ſo, kaž prjedy knjes Wicźas, nětko ja ſ tutym czełowym wosom czełka k poßlednjemu wotpoczinkej wožu. Proſchu wo to, ſo by ßo na to dobroczinjwje dźiwało.

Jan Scholta w Krónźy.

Běrny na pschedań.

Pizowanſke běrny ßu zentnar po 70 np., na pschedań na knježim dworje w Budyſchinku.

Pſchichodnu wutoru popołdnju ½2 hodźin budu na ßwojim polu pſchi kupjeli wulku liczbu **ſchtomikow, pyſchazych kerczkow, jahodźinow atd.** na pſcheßadźowanje pſchedawacź a proſchu, ſo bychu wſchitzy, kotſiž bychu ſa tuni pjenjes ßebi rady něſchto rjane do ßwojich ſahrodkow naßadźeli, tule žadnu ſkładnoſcź wužili.

Miklawſch Schewczik we Wudworju.

Holza, ßerbſkeje rěcze mózna, kotraž by chzyła hoſczom poßłużowacź, ßo bórſy do jeneho hoſczenza na wßach pyta. Tajkim, kotrež ßu hižo w tajkej ßłużbje byłe, ßo lěpſchina dawa. Dalſche je ſhonicź we wudawarńi Serb. Nowin.

Holza, 14—16 lětna, ßo 1. meje do ßłużby pyta. Dalſche je ſhonicź w Budyſchinje na ſchulſkej dróſy 7 pola **Linny Strobeloweje.**

Holza ſe wßow, kotraž je jutry ſchulu wukhodźika abo tajka hacź do 16 lět, ßo do ßłużby k jenemu ſaſtojnikej pyta. Dalſche je ſhonicź we wudawarńi Serb. Nowin.

Wotroczk ſ dobrej mſdu ßo hnydom pyta w Tſělanach cźo. 1.

Hejtmanow,
dźełaczerſke ßwójby
a ratarſku czeledź
ſ dobrymi wopißmami pyta
Lebelt w Budyſchinje
pſchi żitnych wikach.

Pſcheměnjenja dla je **ſahrodniſka żiwnoſcź** cźo. 4 w Rabozach pola Budyſchina, 14 górzow wulka, ſe wſchěm inventarom na pſchedań.

Do Noweje Jaßoſzy!

Njedźelu 20. haprleje **reje.** Reja po 5 np., w akkordje 50 np. Pſchecźelnje pſcheproſchuje

Richard Dunkel.

Bukečanske serb. tow.

změje jutře njedźelu 20. haprleje popołdnju w 4 hodź. w Heimrichec hoſcencu swoje **posedźenje.** Přednoſk je knjez časnikař Mróz wo swojim grammophonje přilubił. K temu so sobustawy, wosebje pak knježny a knjenje kaž też hoſco najpřećelnišo přeprošuja.

Předsydstwo.

Wuſtojni murjerjo

ßo hiſchcźe pſchijimaju pſchi twarje na knježim dworje w Delnjej Hórzy.

Bratraj Mörbitzaj,
twarzaj.

Pola ſměrza ßo rosrunawſchi ſkſchiwdźaze ßkowa, na Lipkowu w Khwaczizach ſrěczane, roſkata wróczam.

Marja Mayerka w Khwaczizach

Wutrobny dźak

prajimy wſchitkim ſa wopokaſanu wulku luboſcź a dźělbracźe pſchi pohrjebje naſcheho lubeho najmłódſcheho ßyna a bratra

Ernſta,

woßebje knjeſej fararjej Jakubej ſa jeho rjane troſchtowaze přědowanje, cźeßnej młodoſczi ſa kraßnu kwětkowu pychu, ſa ſapłaczenje ſwonjenja, njeßenje k rowu a cźeßny pſchewod, knjeſej Barchmanej ſa ſapłaczenje přědowanja, kaž też pſchecźelam a ßußodam ſa mnohu wopokaſanu luboſcź a ſkónczńje wſchitkim hromadźe, kiž ßu njeboczicźkeho ſ wěnzami pyſchili a na Božu rolu pſchewodźili.

W Nowej Wßy p. Njeßwaczidła, 13. hapr. 1902.

Hłubokoſrudźena Hanuſchez ßwójba.

(K temu cźißku jena pſchiłoha.)

Pschiloha k czišku 16 Serbskich Nowin.

Ssobotu 19. haprleje 1902.

Placzišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

14. haprleje 1902.

Placzišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druzhiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha.	Rěsna waha.
	hr.	hr.
Wóły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacz do 6 lět	33—37	61—66
awstriske	34—38	62—68
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	29—32	56—60
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	25—28	51—53
4. ßnadnje pizowane kózdeje staroby	22—24	46—50
Jałowzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałowzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	31—35	59—64
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacz do 7 lět	27—30	54—58
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałowzy	24—26	50—53
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałowzy	21—23	46—49
5. ßnadnje pizowane krowy a jałowzy	—	40—45
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	32—36	57—62
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	27—31	53—56
3. ßnadnje pizowane	23—26	49—52
Cželata:		
1. najlěpsche s młokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	45—48	67—71
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	42—44	62—66
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschižењow w starobje hacz do 1¼ léta	49—50	61—62
2. mjaßne	46—48	58—60
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrošy	44—45	56—57

Placzišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2971 měchow.	W Budyschinje 12. haprleje 1902. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju 17. haprleje 1902. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pschenza běła	8	71	8	94	8	53	8	82
" žołta	8	35	8	59	8	24	8	53
Rožka	7	6	7	19	6	88	7	6
Jeczmjeń	6	65	6	79	6	53	6	93
Wowß	7	50	7	80	7	40	7	80
Hróch	9	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	—	10	—	8	50	11	—
Jahły	13	—	16	—	12	—	16	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	30	1	80	1	20	1	50
Butra 1 kilogr.	2	30	2	50	2	20	2	40
Pschenična muka 50 "	9	—	17	50	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	8	—	13	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	3	80	4	20	3	50	3	80
Ssłoma 600 "	28	—	32	—	27	—	32	—
Proßata 1152 schtuk, schtuka	16	—	35	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenčny gris	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	6	50	—	—	—	—

(50 kilogr.)

Kunklizowe ßymjo, punt po 50 np. — **Czerwjeny dźeczel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyschinje placzesche: kórz pschenizy (běła) po 170 puntach 14 hr. 80 np hacz 15 hr. 19 np., žołta 14 hr. 19 np. hacz 14 hr. 60 np, kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 35 np. hacz 11 hr. 50 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr 31 np. hacz 9 hr. 50 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot 8 hr. 83 np. hacz 9 hr. — np., pschenza (žołta) wot 8 hr. 53 np. hacz 8 hr. 75 np., rožka wot 7 hr. — np. hacz 7 hr 15 np., jeczmjeń wot 7 hr. — np. hacz 7 hr. 13 np., wowß wot 7 hr. 50 np. hacz 7 hr. 75 np.

Wiczne placzišny w Kamjenzu

10. haprleje 1902.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 6 hr. 94 np. hacz 7 hr. — np., pschenza wot 8 hr. 20 np. hacz 8 hr. 53 np., jeczmjeń wot 6 hr. 70 np. hacz 6 hr. 79 np., wowß wot 7 hr. 75 np. hacz 8 hr — np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacz 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., ßymo 4 hr. 25 np., běrny 1 hr. 75 np. Ssłoma (600 kilogr.) 27 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 20 np. hacz 2 hr. 50 np.

Wjedro w **Londonje** 18. haprleje: Mhła..

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smjeje njedźelu Jubilate rano w 7 hodź. diakonus Tyscher ßerbsku spowjednu rěč, ½9 hodźin farar Räda ßerbske a w 10 hodź. němske předowanje.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi**: Khorla Bohuwěr Schczěpank, džełaczer s Delnjeje Kiny tu, s Hanu Augustu Běliz s Worzyna. — Hermann Schleza, džełaczer s Hrubocziz, s Hanu Kubjenzez tam. — Jan August Mět, džełaczer w Trjebjenzach, s Khrystianu Heinrichez na Židowje.

W **katholskej zyrkwi**: Artur Alexander Hilla, piwarz w Schěrachowje, s Marju Agatu, rodź. Mildnerez tam. — Anton Kurek, džełaczer w Bobolzach, s Marju Madlenu rodź. Rjenczez. — Robert Pawol Josef Ottlinger, schkleńczerski mischtr w Delnich Pózkowach, s Hanu Augustu rodź. Tittelez w Ssmilnej. — Michał Luscžanski, khěžeŕ, s Hanu Lejnu rodź. Rjeczkez s Džěchorjez.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi**: Pawol Richard, njemandź. ß. na Ssokolzy. — Frieda Gertrud, njemandź. dź. na Židowje

W **katholskej zyrkwi**: Frieda Martha, Ernsta Gustava Kaspera, bürowowego ßłužobnika, dź — Beno, Jana Scholty listonoscherja, ß. — Josef, Josefa Moosmüllera, kamjenjeczeßarja w Trjechowje, ß — Frieda Martha, Josefa Krgywaźnje, džełaczerja w Bělczezach, dź.

Zemrjeół:

Dźeń 6. haprleje 1902: Hana Ssymankez, 65 l. 3 m. 11 d. — 9. Jan Josef Albert Wojwoda, kowaŕ, 31 l. 7 m. 8 d. — Marja Rosalia Waltherez, hospoza we Wurizach, 59 l. 3 m. — Khrystiana Karolina Mtynkez, njebo Pětra Kulki, khěžerja a džełaczerja na Židowje, sawost. wudowa tam, 72 l. 11 m. 22 d.

Zyrkwinske powjescze s Hodźija.

Njedźelu Jubilate smeje rano ½7 hodź. farar Kschižan ßerbsku spowjednu wuczbu, ½8 hodźin duchowny Domaschka ßerbske a ½10 hodźin němske předowanje.

Najlěpsche schijaze maschiny

ßu

Khěžorowe schijaze maschiny

s naporjadom kulneho lěhwa, — kotrež wurjadnje lóhko du a najlěpje dźerża.

Wschelake systemy mamy hižo po 55 hrivnach na pschedań.

F. Eule

na nowosalzskej drózy 10.

Pola mje ßo ßerbski rěczi.

Starowupruhowany Shorjelski

twarski a rólny kalk

czerstwy palony w kalkowujach w Niskej a Kundraczizach, poruczá

firma E. Plümeke w Niskej.

Pschi sapoczatku twarskeho czaßa ßwój wulki skład

deskow, tramow, latow a haniteho drjewa

(poßlednische tež po žadanju rěsane) jara drobnolětneje žrojiteje twory po najtunischich placzišnach, tyscherjam bjeshałosatu tworu poruczamoj. Dale ßo **schwaty** a **rěs** tunjo wotedawaju.

Wotwoženje je lohke, dokelž rěsak pschi Budysko-Wojerowskim schoßeju leži.

Parny rěsak Jana Jurka a ßyna we Wulkich Sdźarach.

Th. A. Wällnitz

mějeczel Kurt Wällnitz
w Budyschinje na ſzukelńſkej haſzy 9.
Woſzebita pſchedawarnja lakěrowanych mjeblow.

Draſtne khamory,
vertikowy,
ſchkleńczane khamory,
komody,
ſtoły
wuczahanſke, ſtejaze
a jědzne bidła,
ſchpihele,
ſofy
a druhe polſtrowane meble,
łoža
a matrazy,
myjne a nózne bidła,
kuchińſka nadoba.

Najwjetſchi ſkład
a wubjerk jednoreho a
najwoſzebniſcheho wuwjedźenja.
Woſzebitoſcź: **Njewjeſczinſka nadoba.**

Hódne dźěło — najtuńſche płaczińny.

Heinrich Mohr

ſchewſki miſchtr w Budyſchinje na ſzukelńſkej haſzy 14
porucza
k nalěczu

mužaze czehnite ſchkórniczki
23 wſchelkich druzinow, faſzonow a wudźěłanja.

Mužaze ſchnórowanſke ſchkórnje
ſ czorneje, bruneje a czeŕwjeneje kože 12 wſchelakich družinow po wſchěch płaczińnach.

Žonjaze kneſlate ſchkórnje
czorne, brune a czeŕwjene kožowe družiny, ſ najjednoriſcheho hač do najwoſzebniſcheho.

Žónſke ſchnórowanſke ſchkórnje
woſzebneje noweje faſzony we wulkimwubjerku.

Žonjaze ſchnórowanſke ſtupnje
we wchěch płaczińnow a družinow.

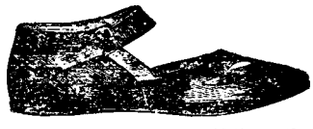

Sandale ſa kolojěſdnych
ſ czeŕwjenobruneje a czorneje koże ſa mužſkich a žónſke.

Sergowe ſtupje (Laſtiny)
hižo po 2 mk. 50 np.

Laſtingowe ſtupnje
pſchi boku ſ czehnitym gumijom a lakowanym kónczkom, kóždeje wulkoſcze.

Wobhladajcze ſzebi moje mukładne wokna!
S nowa wupyſchene!

Germania jězdne koła

ſzu bjes dwěla najlěpſche! Nowe! Patentowane ſzwobodne běžne czěrjenje ſ doſadyſtupanſkim ſpinanjom. Nowe!

Najwjetſche dozpicźe w kolojěſdnej techniziy

Seidel & Naumanna w Draždźanach.

Saſtupjeŕ ſa Rakezy a wokolnoſcź:

Khorla Zug, ſamkaŕſki miſchtr.

Ssamſzna porjedźeŕnja.

Jatrowy (lebrowy) wolij ſa ſkót

czerſtwu lětuſchu tworu w czwizach a po waſy, ma ſtajnje na ſkładze a po najtuńſchich płaczińnach porucza

Otto Engert
en gros drogownja en detail
Dalokoreczak 33.

G. Rost,

fabrika zementowych tworow, gypſowych deſkow a moſaikowych platow

dalokoreczak 393. w Budyschinje na Wjeleczanſkej dróſy

porucza wſchě wudebjeńki a wupyſchenja ſa faſzady, wokna, wudwjerna, nadwobluki, ſkhodźeńki, pſchikrywanſke platy, wrotowe a płotowe ſtołpy, wobkładźenje wokolo rowa, ſtudnjaze rynki, gypſowe deſki k ſhotowjenju wjeŕchow a ſcźěnow, zementowe a moſaikowe platy k taflowanju dna.

Heinrich Mohr

schewski mischtr w Budyschinje
na ßukelnſtej haßy 14
poruczа
k naléczu
ſchkórnje ſe ſpinami
ſa mužow, žónſke a dźěczi
ſ czórneje a pißaneje kože,
19 wſchelakich druźinow.

Mužaze
ſchnórowanſke ſchkórnje
ſ czórneje, bruneje a czerwjeneje
kože, 12 wſchelakich druźinow
po wſchěch płaczíſnach.

Zonjaze kneſtate ſtupnje
wſchelakich wuwjedźenjow a
kožowych druźinow.

Stupnje ſa kołojěſdnych a turnarjow
ſ płata ſ kožanej abo gumijowej
póduſchu wſchěch wulkoſczow.

Khoſej, rajß,

zokor, petrolej, jerje,
czíſty palenz liter po 28 np.
ßkódki palenz liter po 50, 60 np.
poruczа
Khorla Noack
na žitnej haßy.

Kacze jeja
ßu płaczíſny hódno na pſchedań
na
knježim dworje w Budyſchinku.

Snate najlěpſche,
ſ dobom najtuńſche jěſdne koła ßuſ:

Njedoßahnjena jeniczka ßo na-
makaza poßlednja konſtrukzija.

Wilhelm Fuchs

dźěłarnja rapidnych jěſdnych kołow
na Draždźanſkej dróſy 10.

w Budyſchinje **Fotografowarnja** **na ßukelnſkej haßy 20**

Roberta Süßa

poruczа ßwój wubjernje pſchiprawjeny ateliej k fotografowanju jenotliwych woßobow a gruppow.
Najſtaroſczíwiſche wuwjedźenje. Najtuńſche płaczíſny.
1 duzent fotografijow ſ zyłej figuru 3 mk. 50 np.
1 = = hacž do kolen 4 mk.
1 = dźěczazych fotografijow abo hacž do wutrobna 5 mk.
Tež k fotografowanju na wßach, kwaßnych gruppow, krajinow kubłow atd. ßo ſ pſchihódnymi wumjenjenjemi poruczam.

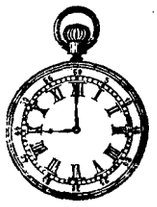

Franz Marſchner

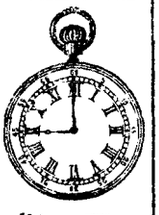

czaßnikař w Budyſchinje
czo. 9 na bohatej haßy czo. 9
ßwój ſkład **czaßnikow** a **czaßnikowych ricezaſow** dobroczíwemu wobkedźbowanju poruczа.
Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczíſny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pſchiſpomnjenje: Měczu **Herbſki.**

Emil Wehrle

w Budyſchinje

na jerjowej haßy 7

poruczа po jara tunich płaczíſnach 9/4 a 6/4 ſchěroke **běłe** a **pißane zychi,** łohcž po 18, 20, 23, 25, 30 np.,
wupjerki 6/4, 7/4, 8/4, 9/4, 10/4 ſchěroke, hładke, czerwjene, czerwjene ßmuhate, módre ßmuhate łohcž hižo po 25 np.,
módroczíſchcž ſ małymi muſtrami łohcž hižo po 20 np.,
Oxfort k létnim koſchlam, łohcž po 20, 23, 25, 35 np.,
koſchle ſ oxforta a wojerſkeje kopſchiwoweje tkaniny po wurjadnje tunich płaczíſnach, dale **kattun** a **bluſowe ſbytki** po 50 np.

Mužaze krawatty
we wulkim wubjerku
poruczа

Kóždа
we wukładnym woknje
wuſtajena krawatta
ßo k pſchedaczu
ſ njeho won woſmje.

A. Tschentscher
na bohatej haßy czíßło 18. **Dalokoręczał czíßło 80.**

Len, dźěło a pſchedźeno
kóždu ßobotu pola reſtawratěra Teicha w Budyſchinje pſchi žitnych wikach po najwyſchſchich płaczíſnach kupuje
Auguſt Braukacz.

Pſchikupne hnoje
njech ßo pola tajkich liferantow kupuja, kotříž pod kontrolu ſteja.

Paleny

khoſej

ßylnje a czíſcze ßkodźazy
punt po 80—200 np.,
po wjetſchich dźělbach pomérnje tuńſchi poruczа
Pawoł Pětschka
pſchi drjewowych wikach.

Khoſej,

ßyry po 70 hacž 140 np.,
paleny po 80 hacž 200 np.,
dobrych a najlěpſchich druźinow
poruczataj
Schieſchka a Njeczka
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Strowy

ſkót.

Fosforokißały kalk, wobžerny pólver ſa ßwinje, pólver pſche žału, hollandſki a ſchwajzarſki mlokowy
a **wužitkowy pólver, ſkótny jatrowy wolij**
nanajlěpje ſ dobrych druźinow ſeſtajeny poruczа
měſchczańſka haptyka
pſchi hłownym torhoſchczu.

Czerſtwy łój punt po 30, 40 a 50 np., ßuſcheny **ßwinjazy brjuch** punt po 70 np., tołſty **ßuſcheny połcz** punt po 80 np., **tuczny howjazy brjuch** punt po 50 np., II. druźinu **dobreje kołbaßy** punt po 50 np., poruczа
O. Pětſchka na žitnej haßy.

Wſchě druźiny
ßymjeńtneho wowßa,
runklizy,
trawoweho
ßymjenja
atd. atd.
tunjo poruczа
Khorla Schuppan
žitowa pſchedawarnja.

Sshmjeńtny wowß
(wschelakich druźinow),
czerwjeny dźeczel, rajsku trawu, timotheowu trawu, mjedowu trawu, hróch, woku atd.
porucza
Emil Lebelt
w Budeschezach.

K pschedstejazemu naletnemu wußywej derje skhadźazy
ßymjeńtny wowß, woku,
schtyrski dźeczel,
woku,
Eckendorfsku runklizu,
woprawne ßymjo
czerwjeneho kala
atd.
porucza
pschedawarńja kolonialnych tworow a ßymjenjow
Ernsta Wobady
w Hodźiju.

Pschikupne hnoje:
ammoniak, superfosfat,
ßyru a parjenu koseźinu,
sa kotrychž wopschijecze ßo rukuje,
porucza tunjo
Oskar Strehlke,
pschedawarńja pschikupnych hnojow
w Budeschezach.

Czerwjeny dźeczel
bjes źidy,
kaž tež
woku
kupuje a pschedawa
po dnjowych placźisnach
Khorla Schuppan
žitowa wikowarńja.

Jenoż tónle tydźeń!

Namaj je ßo poradźiło
s rospuschczenja jeneje pschedawarńje wulku dźelbu **gardinow, kongreßowych tkaninow, zankow** atd. jara tunjo kupicź. So bychmoj je rucze wotbyłoj, budźemoj je tónle tydźeń

nadpadnje tunje

pschedawacź.

Dale czinimoj na scźehowaze skladnostne kupjenje kedźbliwe:
schtrykowane czorne żonjaze schtrympy po 25 np.,
schtrykowane mużaze soki por po 18 np.,
czisto wolmjane dźeczaze schrympy po 20 a 25 np.,
wobrubjene schantka, 1/2 duzenta po 70 np.,
krute a schěroke twjelki 1/2 duzenta po 1 mk. 50 np.,
woßebje wulke trjenja, 1/2 duzenta po 90 np.,
wubjerne blidowe ruby,
wuwsaczna placźisna 1 mk. 50 np.

Philippi & Co.

3 na bohatej haßy 3.

Probstajski wowß, probstajski jeczmjeń,
woprawny a poßyty,
Lutijeczanski zolty wowß, czerwjeny dźeczel,
bely dźeczel,
Timothejowe ßymjo, rajsku trawu,
saradellu,
Oberndorfsku runklizu,
Eckendorfsku runklizu,
maj ß
k wußyczu
a wschu druhu naletnju ßytwu s najlepscheje derje skhadźazeje twory po najtunischich placźisnach
porucza
Pawoł Scholta
w Budyschinje.

Kolij,
derje czisczeny,
kupuje
a
pschedawa
Khorla Schuppan,
žitowa pschedawarńja.

Běrny
strowe a dobre ßu tunjo na pschedań w mkynje w Krónzy pola Njeßwaczidła.

Wowßne pluwy a ßloma
ßu na pschedań w Konjezach czo. 14 pola Kubschicź.

Kósłaze kózki
po najwjetschej placźisnje kupuje
Heinrich Lange
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi
a pschi žitnych wikach 11.

Hnydom abo k 1. meji porjadnu ßylnu holzu k wothladanju skotu a jako podpjeru w hospodarstwje s dobrej msdu pyta
C. Thormannowa
w zyhelnczi w Běłej Wodźe.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 17. Sobotu 26. haprleje 1902. Lětnik 61.

Swětne podawki.

Narodniny krala Alberta

ßu ßo po zykym kraju ſ powſchitkownym wobdźělenjom ßwěrneho ſakſkeho luda ßwjećiłe. Najbóle ſwjeßelaze bě, ſo je kral, kotryž bě loni wospjet ſkhorił, ſaßo do zyła wotkhorił, tak ſo ßu ſbožopſchejaze deputazije jeho čžiłeho a čžerſtweho nadeſchłe. Khěžor Wylem bě tež lětßa po ſwučženym waſchnju do Draždźan pſchijěł, ſo by kralej Albertej parſchonſzy ßwoje ſbožopſchecźa wuprajił.

Sakſki ſtatny dołh

je ſa poßlednjej dwě lěčze wo 150 milijonow hriwnow pſchibył, a to wot 830 milijonow na 980 milijonow. Dyrbi ßo pomyßlicź, ſo ßu ßo ſtatne pożčžonki na jenoż mało ßo danjaze hódnoſcże nałożiłe, a ſo ßo nowe lokomotiwy atd. teho runja ſ pożčžonkow płacźa. Duž naſche krajne finanzy njeßu tak rózjożte, kaž ßo to po wuradźenjach prěnjeje komory bycź ſda. Samożenjowy dawk, kotryž je prěnja komora ſaćiłka, budźe ßo ſkónčžnje tola hiſchcże ſawjeſcź dyrbjecź, ſo by ßo dalſchemu roſcźenju ſtatneho dołha ſadźěwało.

Wósborſko-Radworſka żeleſniza.

Druha komora ſakſkeho ßejma je wutoru druhi krócź měła wo Wósborſko-Radwórſkej żeleſnizy jednacź. Wona bě ſa jejny twar dalſche 1½ milijona hriwnow pſchiſwoliła. Prěnja komora pak bě dźiwajo na njeſwjeßelaze krajne finanzne wobſtejnoſcże tule ſumu wo poł milijona pſchikrótſchiła. Dokelž ßu ſtatne dokhody dźeń a hubjeńſche, je druha komora wobſamknjenju prěnjeje komory pſchihłoßowała.

Runje kaž ſapóßłanzaj knjeſaj Rollfuß a Hähnel, tak tež ſapóßłanz knjes Ssmoła-Spyteczański knjeżerſtwo napominaſche, twar Wósborſko-Radwórſkeje żeleſnizy po móżnoſcźi ſpěchowacź. Knjes Ssmoła wobżarujo praji: „Runje tak mjenowana połnózno-rańſcha żeleſniza, kotrejž twar je ßo hižo pſched 6 lětami ſa nuſny ſpóſnał, ßo pſchezo ſ nowa do ſady ſtaja. Duž je bjes dźiwa, ſo ßo wobyhleŕſtwa pſchi projektowanej żeleſnizy wěſty njeměr mozuje.

Pohladajmy tola ras na Kamjeniczańſko-Wechſelburgſku żeleſnizu, kotraž w ßejmowej periodźe 1895/96 ſ połnózno-rańſchej żeleſnizu w jenym rjedźe ſtejeſche, kotraž pak je, dokelž ßu ju hižo w lěcze 1898 twaricź ſapoczeli, nimale dotwarjena. Haj, moji knjeża, hdyž budźichu ßo radſcho ſ twarom kužiſkeje połnózno-rańſcheje żeleſnizy tak do ſpěcha měli, kaž pola twara Kamjeniczańſko-Wechſelburgſkeje, powom njeby k tajkim njelubym roſpominanjam ſ knjeżerſtwom dóſchło. Pſchetoż we Kužizy njebudźichu ßo tajke wěży ſtake, kaž pſchi twarje tamneje. żeleſnizy. Skónčžnje mam hiſchcże pſchecźe wuprajicź a ſtatne knjeżerſtwo proßycź, ſ twarom Wósborſko-Radwórſkeje żeleſnizy ſkerje lěpje ſapoczecź, ſo by ßo tamniſche wobyhleŕſtwo ſaßo troſchku ſměrowało.“

Bjesdźěłoſcź w ſtatnych dźěłarńjach.

Trajnje ßłaby wobkhad na ſakſkich ſtatnych żeleſnizach je ſ pſchiczinu, ſo je we wobſchěrnych dźěłarńjach ſakſkich ſtatnych żeleſnizow mało dźěłacź. So ßo njebychu trjebali dźěłaczerjo ſ dźěła puſchczicź, je generalna direkzija poruczika, ſo maja hacź na dalſche dźěłarńje ßobotu popołdnju ſamknjene woſtacź.

Wjeŕch Hendrich XXII. Reuß ſtarſcheje linije

je ßobotu po dołhim cžerpjenju wumrjeł. Jeho kraj jenoż 66,000 wobyhlerjow liczi. Hacź do ßwojeje ßmjercże je wón pſchecźiwnik Pruſkeje woſtał. S jeho rta bě ßłowo wuſchło: „Tu nima Bismark niczo prajicź.“ Sswojemu ſaſtupjerjej w ſwjaſkowej radże wón poruczi, ſo dyrbi pſchecźiwo kóżdemu wot Pruſkeje wukhadźazemu namjetej hłoßowacź. Wón bě ſakaſał, w ßwojim kraju 25lětny jubilej Sedanſkeje bitwy ßwjecźicź a ßo też pſchi ßwjeczenju khěžorowych narodninow njewobdźěli. Njedźiwajzy ßwojeho pſchecźiwniſtwa pſchecźiwo Pruſkej bě wón ſa pruſkeho generala a ſa ſchefa 2. bataillona 7. thüringſkeho pěſchkowſkeho regimenta cžißko 96 pomjenowany. Dale bě jemu khěžor najwyſchſchi pruſki rjad, cžorny worjołowy rjad, ſpożčžił. Wſchě tele wuſnamjenjenja njemóżachu jeho ſ Pruſkej ſdobricź. W lěcze 1866 Reuß na awſtriſkej ſtronje ſtejeſche, po wójnje pak ſ tymi ßamymi wuměnjenjemi kaž Sakſka ßamoſtatnoſcź wobkhowa. S jeho mandźelſtwa ſe Schaumburgſko-Lippeſkej prynzeßu Idu je 6 dźěczi wuſchło, 1 ßyn a 5 dźowkow. Dokelž je jeho jenicźki ßyn duchakhory, budźe herbſki prynz Hendrich XXVII. Reuß młódſcheje linije tuteho w knjeżerſtwje ſaſtupowacź.

Dźěczaze dźěło

bě ßo pſched wjazorymi lětami w fabrikach ſakaſało. Nětko dyrbi ßo wone w domach a w ßwójbach po móżnoſcźi ſamjeſowacź. Statny ſekretar hrabja Poſadowſki njeprějeſche, ſo ma dźěczaze dźěło ſa woczehnjenje k pſchichodnemu powołanju wulku ważnoſcź. Wone dźěczi wot lěnichowanja wotdźerżuje a je ſa pſchichodne powołanje pſchihotuje. Hdyž pak ßo dźěczaze dźěło po czaßu njeſamjeſuje, wone k wohłupjenju dźěczi dowjedźe. Ratarſke dźěło njeje tak ſchkódne, kaž induſtrialne, a teho dla je prawe, jenoż dźěczaze dźěło w induſtriji ſamjeſowacź. Trjebanje dźěczi w dźiwadłowych pſchedſtajenjach dyrbjało ßo do zyła ſakaſacź.

Hollandſka kralowa Wylemina,

kotraž je ßamodruha, je na tyfus ſkhorika. Jejneje khoroſcże dla ßo ſakoń, na natykowaze khoroſcże ßo poczahowazy, połnje wobkedźbuje. Dwórſki lěkaŕ Pot je gmejnſkej wyſchnoſczi w Apeldoornje kraloweje ſkhorjenje woſjewił. Papjera, na kotruż je kraloweje khoroſcź napiſana, je ßo po ſakonjowych poſtajenjach na durje Looſkeho hroda, wot kraloweje wobydleneho, pſchibika.

Wótriſchi wětſik pſchecźiwo żidam

w Ruſkej nětkole ſaduwa. Juſtizny miniſter Murawjew je wokolne pißmo wudał, po kotrymż ßo żidźi po móżnoſczi njeßmědźa jako pſchiſßażni pſchi pſchiſßażnych ßudach pomjenowacź. Żidźi ßu ßo pjecża huſto jako pſchiſßażni ſ pjenjeſami ſa to pokupicź dali, ſo ßu wobſkorżeneho wuwinowali.

Wo ſłónzowanju ruſkeho miniſtra Ssipjagina

ruſke nowiny hakle nětkole drobniſche powjeſcże podawaju.

Cžeżko ſranjeny miniſter, podeprjeny ſ ludźimi, kotſiž běchu jeho ſběhnyli, praji: „Pomhajcże mi, chzu ſtejecź.“ Hdyž jemu rjeknychu, ſo dyrbi leżecź, praji: „Haj, dyrbju! Mrěju. Mój Bożo, kak bych ßebi pſchał, khěžora wohladacź.“ Na to ßo wón ſ bjeswědomnjom wobja.

Prěni lěkaŕ, kotryž na pomoz pſchińdźe, bě lěkaŕ ſtatneje rady

dr. Petrow, a ſ dobom dra. Dmitrijewa ſawołachu. Lěkarjo móžachu jenož ſpósnacź, ſo je wulka žila pſcheſtawa bicź. Dr. Dmitrijew jemu do muſkow äther ſpyknu, mjes tym ſo jemu dr. Petrow kißlik dychacź daſche. Sso troſchku ſhrabawſchi Ssipjagin praji: „Sawołajcźe duchowneho, ſo by ſe ſwjatym wotkaſanjom pſchiſchoł. Hdyž bě ſo to ſtało, miniſtra do hojernje dowjeſechu, hdźež hnydom ſławny chirurg Wjeljaminow pſchińdźe, kotryž jeho ſawjaſa a na ložo połoži.

Ranjenemu ſo hiſchcźe raz wědomnje wróćźi. Wokoło jeho łoža běchu ſhromadźeni: jeho mandźelſka, pſchiwuſni a najbliſchi pſcheczeljo. Ssipjagin woſpjet wo duchowneho proſcheſche. Hdyž tón pſchińdźe, mrějazy jeho proſcheſche, ſo by jemu ruku ſběhnył, ſo mohł ſo ſe ſwjatym ſchižom požohnowacź. Poßlednje jeho ſłowa běchu: „Cźežko jenož njewěrjazy mrěja; Bóh widźi, ſo njejßym nikomu niczo ſleho cźinił.“ Na to wudycha. Pſchitomni ſo klaknywſchi ſo ſa jeho duſchu modlachu.

Ruſke knjeżerſtwo na židow tuka, ſo je ſ nich naſtork k morderſkemu nadpadej na Ssipjagina wuſchoł. We Warſchawje ßu jeneho židowſkeho redaktora a někotrych židowſkich rěcźnikow ſajeli. Wo Ssipjaginowym mordarju ſo pjecźa ſe židowſkeje ſtrony wjele njewěrnych powjeſcźow ſ wotpohladom roſſchěrja, ſo by ſo ſ tym wěrnoſcź podtłóczźiła.

Sa naßlědnika ſkónzowaneho Ssipjagina je zar ſtatneho tajneho radźiczela Plewu pomjenował. Tale wólba je pjecźa wěſte pſchedſnamjo ſa tu, ſo je ſo zar roſßudźił, pſcheczźiwo ſawjedźenym ſtudentam a jich ſawjednikam pſchichodnje ſ krutoſcźu poſtupowacź. Zar je dopósnał, ſo ſo ſ mikoſcźu a pſcheczelnoſcźu ruſzy ſtudentojo njedadźa wodźicź. Nětczźiſchi miniſter roswuczenja, Wannowſki, kotryž je ſtudentam ruſkich univerſitow wjazy prawow ſpožczźił a zarej liberalne reformy poručźał, je dla pſchemeńenja zaroweje ſchulſkeje politiki ſwoje ſaſtojńſtwo ſłożił. Sa jeho naßlědnika je ſo jeho pomoznik, prjedawſchi kurator Warſchawſkeho ſchulſkeho wokrjeża, tajny radźiczel Sengar, pomjenował.

Pódla ruſkich židow ßu też ruſzy w wukraju pſchebywazy nihiliſtojo do nětczźiſchich ſtudentſkich njeměrow ſapleczeni. Po żadanju ruſkeho knjeżerſtwa je polizija w Pariſu wobydlenja tamniſchich ruſkich nihiliſtow pſchepytała a pſchi tym pißma, na ſkónzowanje miniſtra Ssipjagina ſo poczahowaze, namakała. Franzowſke knjeżerſtwo drje nětko ruſkich nihiliſtow wupokaże.

W někotrych ſtronach Ruſkeje ßu ruſzy burja knjeże kubła wurubili. Wotehnaczi ſtudentojo ßu mjes burami ſełhańe pißma roſſchěrjeli, w kotrychž zar buram dowola, ſo knjeżich kubłow mozowacź. Jene tajke ſełhańe pißmo ma ſcźěhowaze wopſchijecźe:

Wukas Jeho Majeſtoſcźe zara Mikławſcha II. Mój w Bohu wotpoczowazy dźěd, zar Alexander II., je wam buram njewólniſtwo ſběhnywſchi ſwobodu dał a ſ dobom kraj mjes waß roſdźělił. Semjenjo pak njeběchu ſ tym ſpokojom, ale ßu kraj do ſwojeho wobßedźenſtwa ſcźahnyli a waß wobkraduyli. Kraj, kotryž w poczźe ſwojeho wobliczźa ſa tunju mſdu dźěłacźe, je waſch kraj, žito w bróžnjach waſchich podtłóczźerjow je waſche žito. Lubuju waß, a dokelž ſwym prawdoſcźiwy zar, dowolam a pſchikaſuju wam, ſo byſchcźe ſwoje ſwójſtwo wróczo żadali a ſo do njeho dźělili. Jeli ſo jo wam ſ dobrym njedadźa, potom jo ſe ſłym hromadźe ſe ſkotom w hródźach a žitom w bróžnjach wſmicźe atd.

Lohkowěriwi burjo ßu ſ měſtnami ſo ſ tymile pißmami ſablaſnicź dali. Na pomoz ſawołani wojazy ßu pak jich bórſy powuczźili, ſo ſo njeßmědźa zuſeho wobßedźenſtwa pſchimacź.

Żadanje ſa powſchitkownym wólbnym prawom

je też w Schwedſkej njeměry ſbudźiło. W Stockholmje ludowe cźrjódy po dróhach cźahajo ſa powſchitkownym wólbnym prawom wołachu a ſo pſches rjady poliziſtow k kralowſkemu hrodej pſchecźiſchcźecź pytachu. Poliziſtojo dyrbjachu wótru bróń wužicź. Někotrych njeměrnikow ſrubachu a pjecźoch ſajachu. Wotdźělenje wojakow někotre dny dołho k hrodej wjedźazy móſt ſ natyknjenym teßakom ſtražowaſche. Też w druhich ſchwedſkich měſtach ßu ſo njeměry dla powſchitkowneho wólbneho prawa měłe. Kaž ſo ſda, ßu belgiſzy a ſchwedſzy ſozialdemokratojo tele njeměry mjes ſobu ſrěcźeli. Jenož ſ teho móhło ſo wuložicź, ſo ßu wone nimale w tym ſamym cźaßu w Belgiſkej a Schwedſkej wudyrike.

Njeměry w Finlandſkej.

Pſchecźiwo ſawjedźenju powſchitkowneje woješkeje powinoſcźe, kotraž je ſo pod zarom Mikławſchom II. w Finlandſkej ſawjedła, ſo finlanſke wobydleŕſtwo ſe wſchej mozu ſpjecźuje. Hdyž dyrbjachu 17. haprleje w Helſingforſu rekrutojo do měry hicź, ſo ſ 857 rekrutow jenož 57 ſeńdźe. Shromadny lud kaſchlujo a herjekajo guverneurej ſadźěwaſche, mjena rekrutow cźitacź. Do poliziajſkeho komißara ſ kamjenjemi mjetachu a jeho cźežko ſranichu. Pomoznik poliziajſkeho miſchtra, ſtabowy kapitan Maximow komißara ſ njemdreje cźrjódy wußwobodźi. Dźeń poſdźiſcho, hdyž lěkarjo rekrutow w kaſarmach wobhladowachu, ſo njeměry woſpjetowachu. Lud ſo pſched kaſarmami ſběża a rekrutow, kotſiž ſ kaſarmow ſtupichu, hwiſdajo a wołajo hanjeſche. Do jeneho pſchi dróhowym różku ſtejazeho żandarma ſo lud ſ pukami da. Staboweho kapitana Maximowa, kotryž żandarmej na pomoz khwataſche, k ſemi porasychu a jeho cźežko ſranichu. Runje tak ſo jenemu poliziſtej dźěſche. Dokelž běchu poliziſtojo pſcheczźiwo wulkej ludowej cźrjódźe pſcheßłabi, ſo jim 50 koſakow na pomoz póßła. Pſched tymi lud ſ wopředka zoſaſche, tola bórſy ſo wróćźi a do koſakow kamjenje mjetaſche, mjes tym ſo ſo ſ khěžow na wojakow drjewjane pjenki a bleſche ſ kußatej kißalinu cźiſkachu. Někotſi koſakojo ſo ſranichu, mjes nimi jedyn traſchnje na hłowje. Njedźiwajzy teho koſakojo ſwoje mjecźe njewužichu, ale ſo jenož ſe ſwojimi biczemi wobarachu.

Hdyž bě ſo koſakſke wotdźělenje ſ 50 dalſchimi koſakami a dwěmaj kompagnijomaj pěſchkow poßylniło, wone ſ nowa pſcheczźiwo ludej poſtupowaſche. Pſchi naſtatym bědźenju ſo 6 poliziſtow a 1 koſak a pódla teho mnoſy njeměrniży ſranichu. Ludowe cźrjódy koſakow ſ kamjenjemi poßypachu. Jedyn offižer a jedyn podwyſchk ſo cźežko ſranſchtaj. S měſtnami dyrbjachu ſo koſakojo pſches lud pſchebicź.

S tajkej ſpjecźiwoſcźu finlandſke wobydleŕſtwo ſwoje politiſke prawa njepołěpſchi. Nětko hakle je ruſke knjeżerſtwo ſmyßlenje tamniſcheho wobydleŕſtwa pokuje ſpósnało. Wone ſnadź ſylne ruſke wójſko do Finlandſkeje połoži a ſaſtojnſtwa po mózuoſcźi ſ Rußami wobßadźi. Pſchi pſchichodnych njeměrach njebudźa drje ſo też koſakojo jenož ſe ſwojimi biczemi wobaracź.

Revoluzija w Chinje.

Sběżkarjo, ſ kotrychž wjednikom je prjedawſchi offižer Hung Ming, w połodniſchej Chinje dobycźerſzy poſtupuja. Jich ſamer na to dże, nětczźiſchi khěžorſki dom, Mandźuſku dynaſtiju, powróćźicź. Sběżkarjo ßu generalow Ma a Su, kotrajž běſchtaj ſo pſcheczźiwo nim wupóßłakoj, po horzym wojowanju ſbili a něhdże 30 měſtow wobßadźili. Chineſki general Su je drje ſtary khrobły wojak ſe ſrubanej ruku, rosrubanym noßom a mnohimi błuſnami na hłowje, tola wjedniſka wuſtojnoſcź Hunga Minga, woješka khmanoſcź jeho wojakow a ludowa ſympathija ßamo najkhróbliſcheho khěžorſkeho generala pſchewinu. Sajimawa je proklamazija Hunga Minga: „Ssynojo Chiny! Njejßmy rubježniży! Ssmy prawi Chineſojo. Zuſobniży nad nami knjeża. Abo njejßu ſnadź Mandźuſzy knjeżerjo zuſobniży? Woni ßu bjes prawdoſcźe nad nami knjeżili. Na ludowe ſtonanje njejßu poßkuchali a jeho prawym ſkórżbam njeje ſo wotpomhało. Mandarinojo ßu pokupjeni. Woni ßu kruchi Chiny Europjanam pſchedali. Woni ßu bjes naſcheho wjedźenja wójnu ſapoczeli a nětko dawki k ſaplacźenju wójnſkeho dołha żadaju. Cźeho dla dyrbimy my to cźerpicź? Wy prawi ßynojo Chiny a połodnja, napominamy waß, cźitajcźe naſch program a pruhujcźe jón! Tole wón wopſchija: 1. Powrócźenje Mandźuſkeje dynaſtije. 2. Sakoźenje noweje dynaſtije pod jenym chineſkim khěžorom. 3. Pomoz ſa podtłóczenych. 4. Sawjedźenje reformow. 5. Sakitanje wikowanja. 6. Europjenjo dyrbja ſo na pokoj woſtajicź. Jich žiwjenje a wikowanje dyrbi ſo ſchkitacź. Ssmy jenož njepſcheczeljo Mandźuſkich!“

Europiſzy póßłanzy ßu ſwojim knjeżerſtwam roſprawu podali, ſo ſběžk khěžorſkemu knjeżerſtwu w Pekingu wulku ſtaroſcź cźini a ſo budźe tutemu ſ cźežka mózno, ſběžk bjes zuſeje pomozy podtłóczicź.

Anarchiſtojo w połnóznej Amerizy

ßu pjecźa kata Daviſa, kotryž je preſidentowcho mordarja Cźolgoſcha ſ elektrizitetu wotprawił, ſkónzowali. Davis je ſo někotre dny po wotprawjenju bjes ſłěda ſhubił. Jeho pſchiwuſni najprjedy měnjachu, ſo je něhdże wotpucźował, nětko pak ſo boja, ſo ßu jeho anarchiſtojo morili. Hižo do wotprawjenja je wón wjele hrožazych anarchiſtiſkich liſtow doſtał, ſ kotrymiž dyrbjeſche ſo wottraſchicź, Cźolgoſcha wotprawicź. Jedyn liſt bě ßamo ſ Europy pſchiſchoł.

Wójna w pokodnischej Afrizy.

Mjes tym so ßu burßy saſtupjerjo ſ jendżelſkim knjeżerſtwom wo měrje jednali, ßu burske wójſka dale ſ Jendżelczanami wojowale. Hdże ßu ßo bitwy bile, njeje ſhonicź, dokelż jendżelſke knjeżerſtwo wſchě powjeſcże, kotrež burske dobycża pſchipowjeduja, ſ pokodnischeje Afriki njepuſchcża. Jenož ſ jendżelſkich ſchkodowanſkich liſczinow je mózno nawjedżicź, ſo je pola Ficksburga w Oranżſkej bitwa była, w kotrejż ßu na jendżelſkej ſtronje dwaj offizěraj a tſjo mużojo padnyli a tſjo offizěrojo a 19 muży ßo ſranili.

Němſke dary ſa burow

kotrež ßu ßo jendżelſkemu knjeżerſtwu ſ próſtwu pſchepodake, ſo bychu ßo darmo do Afriki dowjeſke, ßu ßo na dołhej jěſbje żałoßnje ſaßmjerdżake. S uich tajke ßmjerdy ſtupachu, ſo ßo wóßom młodych knjeżnow, kotrež dyrbjachu je pſchedewſacź, ſ njemozu wobja.

Kochczikaty grot

ſ kotrymż ßu Jendżelczenjo Oranżeſku a ſ dżěła też Transwaalſku pſchecżahali, ma ßo ſe żeleſnym płotom narunacź. Burjo ßo pſches grot ſ lohkoſczu pſchedrěwaju, hdyż Jendżelczenjo ſa nimi hanjeja. Tak je też hońtwa generala Hamiltona ſa burami zyle bjes wuſpěcha woſtała, hacź runje je ßo pſchi njej 8 wójſkow a pjecź panzerowanych żeleſniſkich cżahow wobdżěliło.

Podſemſke ſboże.

(Pokracźowanje a ſkónczenje.)

Hana ſpaſche, ale każ ßo ſdaſche, cżwilowachu ju njeměrne ßony, tak ſo dwělawach, hacź mam ju budźicź abo niz.

Wuhladawſchi ſahrodu, kotruż nětkole ſ wokna pſchewidżach, rosßudżich ßo ſa njebudżenje. Woprawdże leżeſche pſchede mnu runje tak błyſchcżata, każ w mojim ßonje. Woßebje wabjo błyſkotaſche ßo mi ſuka napſchecżo, każ by mi prajicź chzyła: pój a namakaj we woprawdżitoſczi ſaßo to, ſchtoż bu cźi runje w ßonje pokaſane.

Njemózach ßo dodżerżecź, ſwoblekach ßo khwatnje domjazu draſtu a dóńdżech dele. Spodżiwnje bě mi hnydom pſchi ſaſtupjenju do ſahrody, każ bych hižo ſ kóżdej jenotliwej roßowej kapku ſnaty był. Ani jena trawiczka njebě hinaſcha, hacź w mojim ßonje. Dóńdżech na hórku, wotamknych durje hrodowych roſpadankow, a khore prochnawe topoły tu też ſtejachu. Ssamo jeſchcźerza pſchi łopaczu mje njeſminy.

Najprjódzy poczach na wědomnym měſtnje rycź, a njemózach=li też kamjenja, kotryż tu woprawdże bě, tak ßnadnje wotßunycź, każ w ßonje, radźi ßo mi to tola po nětkotrym napinanju, a podſemſki ſkhód bě pſchede mnu. Ale hdyż dele krocżach, ſbudźi we mni myßliczka na moju żonu, kajkaż bě ßo mi pſched żeleſnymi durjemi w ßonje pokaſała, ßylny ſtrach. Tajke niczo dźě w żiwjenju na Hanje żenje ſkucźił njeběch, ſyma mje na měſtnje woběża, hdżež moja ruka, doſcź hruba, lubosnu mandżelſku wotßmykny. Tu ſpósnach tola, ſo ma też podobnoſcź ſe ßonom ßwoje mjeſy, a ſo tajka hruboſcź w mojim żiwjenju ßo żenje ſtacź njeßmě.

A woprawdże pſchesta nětkole też podobnoſcź. Pſchetoż runje, hdyż ſaßuwak, ſa kotrymż klucz ſkhowany leżeſche, wotewrich, ſaßłyſchach ſ horka ſe ſahrody ßwoje mjeno wot Hany ſ tajkej ſtrachocźiwoſczu ſawołacź, pſchi kotrejż hnydom na wſcho ſabych a horje khwatach.

Njenadeńdżech wſchak ju w ſahrodże. Sdaſche ßo, ſo bě mi moja wobraſnoſcź tute wołanje podßunyła. Ale ſo jej njebych winu k tukanju dał, rosßudżich ßo, ßo wrócźicź a tu wěz druhi ras wuwjeſcź. Běch dźě nimo teho ßłyſchał, ſo je połnózna hodżina najpſchihodniſcha ſběhanju pokładow. —

Sswoju żonu nadeńdżech wo ſtwje wſchu rosbudżenu, a chzyſche runje hicź mje pytacź. Pſchińdże mi ſ wupſcheſtrjenymaj rukomaj napſchecżo a da ßo do mnje tak krucże a tak dołho ſ praſchenjom, hdże běch był, ſo ßo jej ſapowjeſcź njemózach, wěz we hłownych dźělach wotkrycź. Tola njeprajich jej měſtna a pódlanſkich wobſtejenjow.

Tak je tale njeſbożowna hodżina tola woprawdże pſchińcź dyrbjała! ſawoła boloſcziwje, a ſwjeſe ßo potom na kanapej.

Njerozymjach jej. Ale wona mi rjekny: Schtoż mi ty wotkrywaſch, to ßym hižo prjedy wjedżała. Na moje praſchenje mi powjedaſche, ſo bě w ßamßnym cżaßu hróſbny ßón měła. Wona bě mjenujzy ſo mnu pſched żeleſnymi podſemſkimi ſpadowazymi durjemi ſtała a ßłyſchała, ſo bě ßo tſi krócź „běda“ na naju wuprajiło, wot kotrehoż, każ rjekny, jej hiſchcże pſchezo wſchě ſtawy tſchepjetaju.

A cżeho dla tute „běda“?

Runje njeſbożowneho pokłada dla! wona wotmołwi.

Dokelż pak druheje pſchicżiny teho njenowacź njemózeſche, dyżli ſtaru powjeſcź, ſakaſach jej tule dźiwnoſcź; ßnadź ſcżinich to ſ pſchejara wótrym kłoßom, tak ſo to jeje rosbudżena myßl ſnjeſcź njemózeſche. Ale ſchtó mózeſche ßo w kóżdym cżaßu doſpołnje wobkuježicź? — Wotmjelknychmoj wobaj na wjazy hodżin. Skónczńje ſarěcżach ſ luboſczu na nju. Wona mi wotmołwi na podobne waſchnje. Wuſnach jej na jeje požadanje, kak daloko běch pſchiſchoł ſ pokładom. Ale nětko żadaſche wote mnje pſchilubjenje, ſo njeßměm dźiwajo na jeje luboſcź dale krocżicź, a ſo ßebi pokłada żenje pſchißwojicź njeßměm.

To ſdaſche, ßo mi tola pſchewulke połěkowanje cźěmnej wobraſnoſcźi; duż ſapowěch pſchilubjenje, a ſ teho naſta ſ wobeju bokow hramjenje.

Runje hdyż bě Khójnak po tutych ßkowach hiſchcże ſdychnył, wrócźi ßo moja ßotra, po napohładże woblicża njeſpokojom, ſo ju njeběch ſcźěhował.

Wſach ju ſa ruku a proſchach ju, ſo dyrbi ßo w pſchitomnoſcźi ßwojeho mandżelſkeho ſaßo ſměrowacź, dokelż běch hižo wſchitko ſhonił. Rěcżmy, ja rjeknych, tule ſhromadnje wo tej wězy, tak ſawěſcże najdale dozpějemy.

Je cźi Khójnak też wo mojim ßonu powjedał? ßo wona woprascha. Pſchihłoßowach njerěcżo, a wona powjedaſche dale: Ach, tón bě tak hroſny, ſo druheho tajkeho ßona njebych pſcheżiwiła.

A tola, pſchetorże ju ſakaſujo Khójnak, ale ſ nježnym kłoßom, tola je w nim wſcho tak njejaßne, hacź na „běda“, na kotrež ty najbóle dźiwaſch!

Ach, na tute ſniczaze „běda“! wona ſnapſchecźiwi, ſyma ſo mnu tſchaße, hdyż jeno ßebi na to pomyßlu. Njejaßne, luby Khójnako? Każ by rjekł, ſo dyrbi ßo hakle wſchitko najprjódzy roſomnje wujaßnicź! Nima dha cżuće druhdy wjele wótriſche wócźko hacź roſom? A njeje też twój ßón ßamo mje na ſrudne waſchnje do wězy ſaplekł?

Khójnak měnjeſche, ſo dyrbi tute ſapleczenje, jako k wěſchczazemu ßonej njeßkuſchaze, ßwojej wobraſnoſczi pſchizpěwacź, a prózowaſche ßo, to hiſchcże k wěrje podobniſche ſcżinicź ſ tym, ſo bě jemu potom też wotucźenemu ßo Haniny kłóß ſeſdał. Wón ju potom njerěcżo luboſcziwje ſměrnjowaſche. Ale wona woſpjetowaſche, ſ kłowu tſchaßo, ßwoju próſtwu, a to ſ najwjetſchim hnucźom a ſ tajkej rěcżniwoſczu, k kajkejż roſom też hiſchcże żenje dozpěł njeje.

S tym pſchemożeny rjekny Khójnak: haj, lubju cźi to, chze=li twój bratr też k twojemu měnjenju pſchiſtupicź. —

A cżeho dla to nochzył? ßo woprascha. Schto dha wamaj k ſbożu hiſchcże brachuje? Cżeho dla trjebataj hiſchcże ſeniſkeho pokłada, hdyż mataj tola njebjeſki pokład, ſpokojnoſcź, w tak bohatej měrje?

Powjedach nětkole ßwojemu ßwakej, kajku ſtaroſcź bě Hana dżeń po kwaßu měła, a wuſkutkowach też woprawdże, ſo wón hiſchcże ßamßny wjeczor ſo mnu k roſpadankam dóńdże, kamjeń ſaßo na ßwoje měſtno ßuny a wſchitku cźěł rycża ſniczicź pytaſche. — —

Ale njeměr, ſo ma pokład, kotrehoż njewużiwa, napadowaſche jeho ſaßo hdyß a hdyß. Runjeż bě w jara dobrych wobſtejenjach, chzyſche tola nowe pſchiprawy a porjedżenja měcź, kotrež ßo njehodżachu wobſtaracź ſa jeho a Hanine ſamożenje. Pokład budźiſche jemu pſchi tym jara w hódź był, pokład, na kotryż bě jeho, każ wón měnjeſche — tak jaßnje — tamny ßón pokaſał. Pſchetoż na moje ßotſiny ßón, kiż móżeſche ßo temu pſchecźiwjecź, wón ani njedźiwaſche, dokelż mějeſche jón ſa wuplód ſtrachocźiwych dopomnjeńkow, mjes tym ſo bě jeho jeho ßón na prjedy zyle njeſnatu myßl dowjedł a jeje wěrnoſcź też ſ dobom na ſpodżiwne waſchnje wobkrucźił. Duż ßo ſta, ſo Khójnak dźiwajo na tajke wobſtejenja ßwoju mandżelſku cżaſto pſcheſcźěhaſche, ſo by jemu ßlubjenje ſpuſchcźiła, kotrež mějeſche ſa najmjenje pſchekładżene, kiż bě hdy ſchtó dał.

Ale Hana, runjeż jemu hewak doſcź wjele pſchidawaſche, wobſta tón ras twjerdże na pſchilubjenju.

Tute zyle napſchecźiwne ſmyßlenje pſchinjeße do hewak pſchikładneho mandżelſtwa njeſbože, kotrež bě cźłowjekomaj cźim ſrudniſche, cźim rjeńſchich dnjow běſchtaj prjedy wużiwałoj. Ssmjercź dźěſcźa ſcżini dóńt wboheju cźłowjekow bórſy hiſchcże ſrudniſchi. Moje doſcź huſto pospytane jednanje woſta bjeſe wſcheho wuſpěcha,

haj ßamo moje, mi ßamemu nětkole wobcźežne wopyty běchu wobě-maj jeno pschecźiwne, dokelž ſ nimi buschtaj cźlowjekaj, kotrajž jeno dźělenaj ſnjeßomne žiwjenje wjedźeschtaj, k ſhromadnemu bycźu na wěſte waſchnje nuſowanaj. Teho dla myßlach ßebi, ſo ßym ßebi a wbohimaj cźlowjekomaj winowaty, krajinu wopuſchcźicź.

Kubło, kotrež na pucźowanju, kiž běch ſ njeſpokojnoſcźu naſtupił, tule na pſchedań nadeńdźech, ßo mi lubjeſche, a to je ßo runje prawje ſeſchikowało, ſo móžu njeſbožowny dóńt ßwojeju najbližſcheju pſchiwuſneju jako wottraſchazy pſchiklad ßwojim nowym lubym ſnatym a ßußodam nětkole pſchedſtajicź. —

A tón poklad je pſchezo hiſchcźe njeſběhnjeny? wopraſcha ßo jedyn ſ pſchitomnych.

To ßo ſ najmjeńſcha nadźijam. Pſchetož runjež njewěm, hacž wobſteji ſ njeſprawneho kubła abo kak ßo hewak ſ nim ma, ſnutskowny hłóß wobkrucźa mi pſchejara wěſcźe njeſboże, kotrež by naſtało ſ jeho wußwobodźenja, tak ſo to dyrbju wěricź. — —

Lědom tydźeń poſdźiſcho ßedźachu ſaßo na rjanym měßacźkowym wjecźoru hromadźe a rěcźe dóńdźechu ſ nowa na wurywanje pokładow. Woßebje rěcźeſche ßo wo hróſbnych podawkach, ſ kotrymiž bu niz ſ rědka žadoſcź ſa pokładami pokhoſtana, tu pſchikłacźi ßo mužſki, kotrehož błěde wobliczo, ſ měßacźkom roſßwětlene, mějeſche woprawdźe ßanjazy wuraſ.

Schtó to je? rěkaſche, mjes tym ſo zuſy nowemu ßobuſtawej gmejny do rukow padźe. Khójnak! ſawoła na njeho knjes Bohacź, wſchón rosbudźeny.

Powětr, powětr! rjekny tamny, a Bohacź wopuſchcźi ſ nim druhich. Hiſchcźe njeběſchtaj ani ßłowa ſarěcźałoj, hdyž na jeho nowe kubło dóńdźeſchtaj.

Schto dha maſch? wopraſcha ßo na poßledku knjes Bohacź.

Ssebje ßameho a ßwoje hubjenſtwo. Mój rt ßo wobara, to wuprajicź. Ale cźitaj, a wodaj mi, móžeſch-li to.

Pſchi tym pſchepoda jemu papjeru, na to cźißny ßo ſadwělujo ßwojemu ßwakej na wutrobno a tón rjekny: ſchtožkuli też na tejle papjerje ſteji, njewopuſchcźu cźe.

Jeno wodacźa trjebam.

Wot wutroby.

Měj wutrobny dźak, a nětkole cźitaj a puſchcź mje do druheje ſtwy. Njemóžu pſchihladowacź, kak budźe moje pißmo na twojim wobliczu ſkutkowacź.

Na to knjes Bohacź ßwojemu ßwakej ſtwu pſchipokaſa, wrócźi ßo niczo dobreho ßo njenadźijejo, a cźitaſche tole:

K tebi, ßwojemu bratrowſkemu pſchecźelej, chzych khwatacź a tebi wſchitko wotkrycź. Ale ſ wotkel ßłowow nabracź? A nětkole pobrachuje mi ßamo pißmikow, ſo mohł wopißacź wſchěch ſtrachow, kiž na tebje cźakaja. Ale wopißacź ßo dyrbi, a byrnjež bych pſchi tym ſ boloſcźu ſahinył. —

Ty wěſch, w kajkich ßurowych wobſtejenjach ßy mje wopuſchcźił. Trjebam jeno rjez, ſo tamna njeſbožowna žadoſcź ſa pokładom we mni dźeń wote dnja pſchibywaſche. Na poßledku pſchewinu moje pſchilubjenje zyle a ſawcźerawſchim w poknozy ßo ſebrach a wuńdźech won. Khwatach do ſahrody na wědomne měſtno. Wotwaliwſchi kamjeń, ſlěſech dele a wotewrich żelesne durje. Ale to njebě hiſchcźe hotowe, kaž widźach. Nowa murja ſtupi mi napſchecźiwo a ſlecźach wrócźo po grat, kotrež też bórſy w ſahrodźe namakach. K wěrje njepodobne je, kak ſpěſchnje najwjetſche kamjenje wotrych abo rosmjecźech, a bjes maka chzył do njewidźomneje pomozy wěricź, hdyž ßebi pomyßlu, ſo běch dźěło, na kotrež mohł cźlowjek hewak pół dnja trjebacź, ſa pół hodźiny tak daloko dokonjak, ſo hižo żelesny kaſchcź, kiž poklad wobßahowaſche, pſchede mnu leżeſche. Dyrkotazu ruku hižo ſa nim wupſcheſtrěwam, ale kamjeńtny ſtołp hiſchcźe na jenej ſtronje kaſchcźa wotpocźuje. S nowa pſchimam ßo gratn. S njeſcźerpnoſcźu dyrich tak hłuboko do murje, ſo ßo wjerch pſchi tym pocźa khabłacź. W ßamßnym wokomiku ſaßłyſchach ſakſchik, jaßny hłóß ßwojeje żony. Jeje a twoje napominanje mje wobkněžuje. Twarjenje nade mnu kiwka ßo pſchezo bóle, a mjes tym, ſo khwatam, ſo bych ßo na krucźe ſtejazu ſtronu ſkhodu wukhował, ſwali ßo wjelb a moja Hana ſ nim dele.

Wona wumrje mi na rukomaj. Jeje wodacźe, kiž hiſchcźe dozpěch, je jenicźki troſcht, kiž ſ tehole ßwěta ßobu bjeru. Wodaj mi też ty a budź ſbožowny. —

Tak widźeſche knjes Bohacź, ſo bě ßo jeho ſke ſdacźe dopjelniło. Hižo chzyſche do druheje ſtwy khwatacź, ſo by ßwojemu ßwakej ruku dał. Ale bě pſchepoſdźe. Njeſbožowny bě ſ woknom won ſkocźił, a runje jeho rosbiteho po ſkhodźe horje pſchinjeßechu. Wón bě jeno něſchto wokomikow hiſchcźe żiwy.

Hnydom po jeho pokhowanju wotpucźowa knjes Bohacź jako jenicźki herba na Khójnakez kubło. Prjedy pak hiſchcźe ſdźěli ſrudny kónz ſtawiſny ßwojim nowym ſnatym. —

Schto je ßo ſ pokładom ſtało, w tu khwilu nichtó njewě. Móžno, ſo je też knjes Bohacź ſa nim ryk. S najmjeńſcha wumrje też wón bórſy nahle po naſtupjenju herbſtwa. Pſchi rycźu, kiž wyſchnoſcź po jeho ßmjercźi wuwjeſcź da, namakachu drje żeleſny kaſchcź, ale próſdny.

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** Nowy żeleſniſki jězdny plan, wot 1. meje płacźazy, je w dźeńßniſchim cźißle wocźiſchcźany.

— Pſchi ſkładnoſcźi kralowych narodninow je ßo knjeſej can. schol. ſararjej Jakubej Skali Albrechtſki rjad I. rjadownje ſpožcźił, kotryž je jemu knjes prälat Luſcźanſki na ßwjedźeńſke waſchnje pſchepodał. Tole wyßoke wuſnamjenjenje ßo hewak jenož ſaſtojnikam wyſchſchich lět wudźěla. Hdyž je ßo wone knjeſej can. schol. ſararjej Skali hižo w ßrěnich lětach doſtało, je drje ßo to ſ dźiwanjom na jeho wurjadne wopornive ſkutkowanje niz jenož w jeho woßadźe, ale też powſchitkownje w Sserbach ſtało.

— Jedyn kołojeſdny je tele dny na Hoſchiz haßy pjecźlětnu holcźku Margaretu Schcźěpanez ſ kołom pſchejeł. Tudomna polizija je wußlědźiła, ſo je njewobhladniwy cźlowjek jedyn cźeladnik ſ Koporz był. Wón je pjecźa kołojeſdnu khartu, na druhe mjeno wuſtajenu, pſchi ßebi měł. Hižo tuteho pſchenděenja dla ma wón khoſtanje wocźakacź.

— K wuwužiwanju wuhlowych ſkładow na Bartſkich, Wokranczanſkich a Suborniczanſkich leżomnoſcźach je ßo wutoru popołdnju ſałożeńſka ſhromadźiſna hornjołużiſkeho bruniza ryjazeho towaŕſtwa „Union“ wotměło. Pſchitomni knjeża 861 kupow ſaſtupowachu. Do towaŕſtwoweho pſchedběhydſtwa ßo wuſwolichu: rycźeŕkubleŕ ſe Schau we Wokranczizach, wyſchk ſ Blumenthal w Barlinje, dr. jur. Häusler w Braunſchweigu, Emil Prensgen w Düſſeldorfu, direktor Jähnig w Crimmiczawje, dr. Röhrig w Sudenburgu, Max Ulrich w Magdeburgu a jako naměſtnik Ota Ulrich w Magdeburgu. Shromadźiſna wobſamknu, Maxej Ulrichej ſa pſchewoſtajenje jeho wotnajenſkich wucźinjenjow a ſa prjedawſche wudawki a pſchihoty ſa pſchedewſacźe 250,000 hriwnow wupłacźicź.

— (Wutupjenje pyra.) Pyrojte polo njeßmě ßo naſymn pſcherycź, też niz w měrzu abo w haprleji. Ssamo hdyž ßo pyrowe korjenje ßwědomicźe ſwuběraju, tola něktore kuſki w roli woſtanu a te potom wjeßle dale roſtu, jako bychu ßadźene byle. Pyrowe korjenja dyrbja ßo w ßwojej ßamßnej brěcźżu ſadußycź, a to ßo ſ wěſtoſcźu ſtanje, hdyž ßo polo ſ měrom leżo woſtaji hacž do cźopleje meje. Hdyž je potom pyr prawje ſeleny a tucźny, ßo rola ſwora a ßo ſe ſpěſchnje roſcźazej roſtlinu, ſe ßolotwju, běrnami atd. poßadźa. Cźim tucźniſchi je pyr był, cźim wěſcźiſcho wón po tutym waſchnju ſaúdźe.

— Powſchitkowne cźeſtne ſnamjo je ßo ſpožcźiło bywſchemu knježemu rybakej Hantuſchcj w Rakezach a kublerjej Scholcźe w Torońzy.

— (Pſchichodne wjedro.) Rudolf Falb ſapoczatk pſchichodneho tydźenja njewjedra wocźakuje. Deſchcźe budźa ßnadź hacž do 8. meje tracź. Wjedro ßo ſcźopli. Wokoło 7. meje, kotryž dźeń je dla ſacźmicźa ßłónza kritiſki 1. rjadownje, budźa ſ měſtnami ßylne njewjedra.

Se Židowa. Tudomny fabrikſki dźěłacźeŕ Klingſt je ßo 23. haprleje ſ wobſtejnoſcźemi ſe ßwojeho wobydlenja wotßalił, po kotrychž ßo hodźi ßudźicź, ſo je ruku na ßebje ſkožił. Wón je 60 lět ſtary a je hižo dlějſchi cźaß khorowaty był.

S **Trjebjeńz.** Měſtna khorobna kaßa ſa Trjebjeńzy a wokolnoſcź ſměje ßrjedu 30. haprleje wjecźor ½8 hodźin w Trjebjeńcźanſkim hoſcźenzu ßwoju lětuſchu hłownu ſhromadźiſnu.

S **Delnjeje Hórki.** Tudomna měſtna khorobna kaßa ſměje ßobotu 26. haprleje wjecźor ½8 hodźin w hoſcźenzu „němſkeho doma“ hłownu ſhromadźiſnu.

S **Hodźija.** Tſecźi dźeń jutrow bě ßo 25 lět minyło, ſo bě knjes ſtawnik Jan A. Rencź w Hodźiju ſtawniſtwo pſchedewſał. Kelko ßwójbam Hodźijſkeje woßady je pſchi wjeßelych abo ſrudnych ſkładnoſcźach w ßwojim ſaſtojnſtwje ßłużił! Dokelž je ßebi knjes Rencź powſchitkowne cźeſcźenje a wulku luboſcź dobył, bu na dnju jubileja pſches wſchelake dary a wjele ſbožopſcheczow ſwjeßeleny. Saúdźenu póndźelu pak doſta ßo jemu hiſchcźe woßebite pſchipóſnacźe. Saſtupnik hamtſkeho hejtmanſtwa, knjes dr. Erras, jemu wot krala ſpožcźene cźeßne ſnamjo pſchepoda. Stawnikowe ſaſtojnſtwo

je w Hodźiju wobcźežne, dokelž je jenicźke stawnistwo sa zyku wožadu. Spožcź Bóh, so mohł žo knjes stawnik sa wschu žwoju prózu dołho nad žwojim wusnamjenjenjom wježelicź!

S **Boranez.** Sańdźenu wutoru dopołdnja bě na tudomnym knježim dworje s jeneje kólnje pódla mlokarnje woheń wuschoł. Hdyž běchu lědma płomjenja shascheli, žo hižo sažo s bróžninymi wrotami kur won walesche. Tež w bróžni bě hischcże mózno, woheń salecź, prjedy hacź bě žo daloko rosschěrił. Wobstejnoscże na to jažnje pokasowachu, se bě něchtó se samyžkom woheń sałożił. Tukanje žo na jeneho wolazeho, wěsteho Rychtarja se Židowa, wobrocźi. Tón je žo pjecża tež żandarmej wusnał, so je woheń samischkrił. Jeho žu teho dla hnydom do Budyskeho jastwa wotwjedli. Hacź je młody cźłowjek woprawdże winowaty, drje žudniske pschepytanje dopokaże.

S **Radworja.** Sańdźenu njedźelu rano wokoło 2 hodźin s bróžnje Schramiz żiwnoscże woheń wudyri, kotryž žo bórsy na žužodne twarjenja żiwnoscźerja Mejna wupschestrě. Skót žo wschón s wuwsacźom kur wukhowa. Tola domjaza nadoba je žo s wjetscheho dźěla płomjenjam pschewostajicź dyrbjała. W Schramiz bróžni měješche žužod Hajnisch žłomu natykanu, kiž je žo s drjewom, tam leżazym, spalika. Ssykawy běchu na haschenje pschijěle s Łupoje, Kamjeneje, Lutobcża, Kelna, Łuha, Khwacźiz, Schmochcźiz, Makeho Wjelkowa a Adolfskeje Hěty.

S **Wulkeje Dubrawy.** Nasche tudomne wojerske towarstwo wobsteji hižo na 30 lět. Jedyn s jeho žobusakožerjow a žwěrnych žobustawow je k. Gusta Piwarz, wobžedźer żiwnoscże a brunizowych podkopkow w Khwacźizach. Wcźera pjatk wjecźor jemu nasche wojerske towarstwo snamjo žwojeho pschipósnacża se žwjatocźnym pschepodacźom cźestneho diploma a pomjenowanjom sa wurjadneho žobustawa da.

S **Khwacźiz.** „Łužica“ pišasche něhdy, njeje hischcże tak dołho, Nankowe schkórnje žu hižo khětro wuteptane. Tola njech, wone žu jene s naschich najprěnischich a najrjeńschich dźiwadłowych kruchow. Psched wožnimi lětami wuběžachmy žebi we nich prěni ras na žerbske jewischcźo. Wone žo tehdom hižo wschudże spodobachu. Mózemy prajicź, so běchu tónle krócź „Nankowe schkórnje“ pornjo prjedawschemu wjele bóle swuporjedżane, měnimy hru, so naž wopak njerosymicże. Tehdom bě pola naž pschihladowarjam žerbske dźiwadło něschto nowe a spodobasche žo pěkneje hry a bóle dźě hischcże njewidźaneje nowoscże dla. Tónle ras pak wustupowasche žo psched pschihladowarstwom s posticźenkami žerbskeho jewischcża doscź wědomnym a teho dla bóle kritikowazym. Wone pschedstajerjow s móznym pschipósnawazym pschikleskom žławjesche, wěsty dopokas, so žo jemu spodobasche a mnohi pschihladowar nam ertnje hischcże wobkrucźowasche, kak pěknje je žo sabawjał. Najbóle spodobachu žo nasche knjenje a nasche knježny w žwojej kražnej żiwobarbnej narodnej drascże. W tym nastupanju mamy wjele doprědka psched naschimi žužodami Němzami. W cźim chze žo jewicź němska wježna diletantka? Po najnowschej parižskej módże ma žo drascźicź, wy prajicże, cźescźene cźitarki, a pak je wbohuschka — karikaturka, wobžaromny pschedmjet wužměschenja. Njewěscże, kak pišasche njedawno rosprawa s Kulowa? — Kajke žu pornjo nim tola nasche Sserbowki kražne młódne postawy na jewischcźu. Kóždc wócźko s radoscźu na nje pohladuje. Do dźiwadłoweho pschedstajenja nasch knjes pschedžyda witasche hoscźi, kotsiž běchu žo s pschebohatymi žłakami s dalokich wžow a tež s Budyschina k nam seschli. Rěcźo wo dobrych wótcźinskich saměrach nascheho towarstwa skónczi wón s tsikrócźnej žławu Jeho Majestoscźi naschemu lubowanemu kralej Albertej. Staertnje wothłožowasche žława mjes žwjedźeńskej shromadźisnu a stejo wuspěwa žo: Krala Bóh požohnuj. W pschestawkach spěwasche žo: „Bratsja dajcże město spěwej“ a „S dychom žwjatoh' Jana“. Po pschedstajenju posběhny žo hischcże ras sawěschk a s rjada dźiwadźelnikow wustupi knjeni Israelowa a dźakowasche žo s dobnymi schtucźkami sc. pschebohaty wopyt. „Selena ta meja“ sawjedże tsecźi dźěl žwjedźenja: reje. Cźisty wunoschk žwjedźenja na žadźakach 13 hr. dźěsche tónle ras do pokładnizy towarstwa pomozy sa studowazych Sserbow. Byrnjež žo žerbszy schtudencźi k žerbskim towarstwam njesnaja a jim pschezo hischcże njepschednoschuja, dha snajemy žo tola my k nim a žanu s jich skhadźowankow njepschepuscźimy. — Po žwjatkach pójdźemy do Klukscha a wotmějemy tam žerbske dźiwadło. Rěka, so chzedźa tamnischi Sserbjo žebi teho runja narodne žerbske towarstwo sałożicź. ale to dźě jenož tak rěka. Tajke towarstwa bychu skónczne wschudźom po Sserbach, hdźež hischcże njejžu, nastałe, to je wěste, ale wjednikow nimamy. Sserbjo s wonka Sserbow porokuja, wschako macże Mójsaża a profetow, woni měnja naschu žławnu intelligenzu. Wbohy, woni ani njewjedźa, kajka nascha intelligenza po prawom je. Mudracźkojo žnadnje žudźa wo naschich dźiwadłach. To ma jim bycź. My wěmy, so ma nasche pokorne dźiwadło na naschu rěcź widomny wliw. Rěcź žo porjedża. Na dźiwadle žłyschisch nimale korrektnu žerbschcźinu. Sskowa, wurasy, nimale posabyte, s nowa wożiwja. Dźiwadła žu sa lud w nastupanju rěcże schula. Teho dla wschě ludy sa žwoje narodne dźiwadła wulke wopory pschinoschuja. Dźiwadła mějachu hižo w sastarsku stari Grjekojo. Powostanki jich dźiwadnych twarjenjow žu hischcże dźenžnischi dźeń němi a tola sreczniwi žwědzy jich wulkotnoscże, krażnoscże a wažnoscże. Sastarszy Grjekojo běchu mudry lud. Hischcże dźenžnischi dźeń cźerpaju naschi młodźenzy na wyžokich schulach žwoje wědomoscże žobu s grjeskich żórkow. Alle psches naž Sserbow w spocźatku 20. lětstotka pak tola njeběchu. Woni wuhotowachu žwoje dźiwadła jenicźzy w žwojej macźernej rěcźi.

S **Małych Bobolz.** Tudomny wobydleŕ Jakub Schenk a jeho mandźelska Hana rodź. Rybakez staj sańdźenu njedźelu w žrjedźisnje žwojich dźěcźi strowaj a cźerstwaj žwój słoty kwaž žwjecźiłoj. Tón žamy dźeń bě žo tež 25 lět minyło, so bě žo jeju dźowka s Michałom Rjecźku, nětcźischim dohladowarjom w Hornjohórcźanskim papjerniku, woženika. Duž žo sw tym žamym domje a w tej žamej žwójbje słoty a žłěborny kwaž s dobom wotmě. To je sawěscże runje tak swježelazy, kaž jara žadny podawk. Bóh luby Knjes chzył dale Schenkez kaž tež Rjecźkez mandźelskeju se žwojej hnadu pschewodźecź.

S **Hajniz.** Tyscherskeho pomoznika nahkeho waschnja je tudomny tyscherski mischtr Dornig poměł. Schtwórtk dopołdnja žo mischtr s nim jeneho dźěła dla pscherěcża a jeho s katu pražny. Pomoznik žo teho dla roscźercźiwschi nóž shrabny a mischtrej wobliczo tak slě skała, so dyrbjesche lěkař rany hromadu schicź. Njemdreho pomoznika je żandarm sajał a do Budyskeho jastwa wotwjedł.

S **Brěsez.** Konjej tudomneho kublerja Krawza žo tele dny splóschischtaj. Krawzowemu žnyej koła psches żiwot dźěchu a jeho tak cźežko wobschkodźichu, so dyrbjachu sa njeho lěkarsku pomoz pytacź.

S **Noweje Wžy** nad Sprewju. S pschicźinu kralowych narodninow běchu žo 23. haprleje tudomni wobydlerjo shromadźili a naschemu lubowanemu kralej sbožopschejazy telegram póžłali. Nasajtra žo kral s depeschu na jara pschecźelne waschnje sa to podźakowa.

S **Woleschnizy.** Tudomny 53lětny murjeŕ Greulich je žo 16. haprleje wot domu se snamjenjemi, na duchakhoroscź pokasowazymi, wotžalił,

Se Syjiz pola Panczig. 12lětny hólz tudomneho żiwnoscźerja Domscha je žrjedu wjecźor njesbože měł, so je pschi wjecźeri polimku jědźo jehku póžrjeł. Dokelž hólz hnydom wulke bolosce sacźuwasche, jeho nan s nim rucże do Panczig k lěkarjej dojědże. Tón pak hólza do Budyschina do měschczańskeje hojerńje póžła. Tam ma žo póžrjeta jehła s pomozu Rönthgenowych pruhow w hólzowym cźěle pytacź. Hólzowe bolosce sa někotre hodźiny zyle pschestachu. Kaž žo sda, je jehła na městno w mjažu sajěła, hdźež nětko s měrom leži a teho dla hólzej bolosczow wjazy njecźini.

S **Kamjenza.** Kamjensko-Halschtrowsko-Biskopiczańska żelesniza žo 1. meje wobkhadej pschepoda. Wschě jejne twarske dźěła žu hižo pscheð nětkotrymi njedźelemi skónczene. Sańdźeny tydźeń žo pschetoki, mosty atd. noweje żelesnizy wobhladowachu a pruhowachu.

Se Shorjelza. (Khostanska komora.) Ssukelnik Wylem Rolla s Daschkow pola Hródka 1. měrza k žwojemu bratrej na wopyt pschińdźe. Hdyž jemu tón k wobjedu běrny poskicźi, žo wón s nim pscherěcża a do pukow da. Hacź runje pschi tym Wylem Rolla bratra wjele krócź s nožom skała, njeběchu tele rany straschne. Kakarja teho dla jenož k jastwu na 6 měžazow saždźicźu.

S **Běkeje Wody.** Prózowanje wo sałożenje hamtskeho žudnistwa w Běkej Wodże smeje drje wuspěcha. Prusti krajny žejm je na to žo pocźahowazu petiziju nimale jenohłósnje knježerstwu k wobkedźbowanju porucził.

S **Kohlfurta.** Psched někotrymi dnjemi mandźelska jeneho tudomneho khěžkarja spyta, žo hromadże se žwojimaj dźěsczomaj w hamorskim hacże tepicź. Se žałosczenjom dźěsczow žo ludźo, po dróży dnzy, k hatej pschiwabichu a jim žo poradźi, macź s dźěsczomaj s wody wukhowacź. Kaž žo sda, je žo macź s cźežkimi myžlemi wobjata k frudnemu skutkej rosžudźiła.

S **Mužakowa.** Knjes dr. jur. hrabja Adolf Arnim, starschi žyn hrabje Hermanna Arnima-Mužakowskeho, je žo s hrabinku Sofiju s Lippe-Biesterfeld žlubił.

Do Prahi! Pscheproschenje: Schtóžkuli se Sserbow trasch by měł žadosćź a lubosćź, ras sa žiwjenje do kralowskeje Prahi sawitacź, so by žebi chzył stowěžatu žkowjansku metropolu se sajimawosćźu sa jeje starožkawnu žamownosćź, wožebite kražnosćże a wschě historiske starožitnosćże, kotrež bywaju ś wusuamom „skoteje Prahi“ mjes europiskimi wulkoměstami, wobhladacź, temu poskicza žo w najbližšim cžažu dobra pschileżnosćź!

Ssobotu 10. meje t. l. budże žo mjenujzy (w narodnym domje na Kral. Winohradach) **repreżentny žerbski wjeczor** wotměwacź ś **rjanym konzertom,** pschi kotrymž budża prěnje mozy cžěskeje akademiskeje młodosćże a drusy wuwołani wumjelzy a wumjelki žobuskutkowacź. Po wucžerpanym programje scžěhuja **reje** a **žerbska sabawa,** k cžemuž naležnje pscheproschujemy wschěch pscheczelow žerbskeho mjena a narodnosćże, kaž wožebje žerbske towarstwa a jich sastupjerjow, so bychu pschijěli naš wopytacź.

Kóždy hósć ś Łužizy, wožebje **žerbske knjenje a knjeżniczki we žwojej narodnej žwjatocznej drasće,** budża tu pscheczelnje witani a **hospodnje sastarani!**

Pucžowanje nastupi žo **žobotu 10. meje rano,** hdyž wokolo **5 hodźin cžah ś Budyschina** wotjědże; pschestupowacź dyrbjako žo pak w Łubiju abo we Wjeleczinje **do Georgswalde-Ebersbach.** Wot tam jědże potom direktnje hacž do **Prahi!**

Wušudženja.

Khostanska komora. Skakarjej Urbank a Jähnichen w Schpitalu mataj pžowje mjažo sa khłóschczenku. So byschtaj žwoju chzyjatosćź sa nim spokojiloj, staj žamo zuse pžy kojiloj a rěsakoj. Tak staj wulkeho pža rěsnika Bulanka w Jěžowje k žebi wabiłoj, jeho sarasyłoj, rěsakoj a sjědłoj. Psched Kamjenskim kawniskim žudom, kotryž jeju k jastwu saždži, běschtaj wonaj prajiłoj, so staj ś wopředka sa pžom wuschłoj, kotrehož bě jimaj něchto daricź žlubił. Teho pak njejstaj dostałoj, a hdyž staj žo ś prósdnymaj rukomaj domoj wrócźiłoj, je jimaj jeju hosposa, Ernestina Wylemina Gräfowa w Schpitalu, radźiła, so dyrbitaj žebi tola něhdże jeneho pža popadnycź. Jako wabidło bě jimaj wona pjecza kruch mjaža a k wjedženju pža rjeczas žobu dała. Na załožku tehole wuprajenja bě kawniski žud Gräfowu dla nadpjeranja k paduchstwu k jastwu na jedyn tydźeń sažudźił. Gräfowa žo pschecźiwo tutemu wužudej powołka, ś nowa kaž hižom psched kawniskim žudom prějo, so je Urbanka a Jähnichena na něhajke waschnje pohnuła, zuseho pža kradnycź. Ssudnizy njemějachu Urbankowe a Jähnichenowe wuprajenje sa dožahaze dopokasmo a teho dla Gräfowu wuwinowachu.

Přilopk.

* Žałostny njeskutk mandželskeje kowarskeho mischtra Kippenhahna w Löbtawje, kotraž je žebi a žwojim tsjom dźěczom krk pscherěła, je Löbtawske wobhdlerstwo do wulkeho njeměra stajił. Pjenježna nusa je žonu k mordarstwu pohnuła. Jejny muž bě pschi nowotwarach loni wjele pjenjes shubił a pschi tym do dołha salěsł. Bližschi cžaž dyrbjesche žo jeho khěža na pscheżadźowanje pschedawacź. Kippenhahnowy nan, kotryž je hoscenzar w Koschizach, je žwojemu žynej wospjet ś pjenjesami wupomhał, tola pschezo bjes trajncho wuspěcha. Tele njesbožowne wobstejnosćże běchu Kippenhahnowu žonu cžežkomyžlatu scžiniłe a jej sadwělowacź dałe.

* (Spytane mordarstwo.) Wikowar Heller ś Großposna pola Lipska psched krótkim se žwojej lubej do Hofa pschijědże. Ssrjedu wón ś njej do njedalokeho lěža dźěsche, hdyž ju do khowy ś revolvra tseli. Potom holzy powjas wokolo schije sadźerny. Holza sa někotre hodźiny ś womory wotucźiwschi žo do Hofa wrócźi a podawk poliziji wosjewi. Na jejnej schiji běchu hischcże pruskele ś powjasom satłóczene, spósnacź. Heller je žo bjes žłěda shubił.

* (Njeczłowska starschej.) W Braunschweigskej žu jeneho dźěłacźerja ś Hötzuna a jeho žonu sajeli, dokelž staj taj žwoje žamžne, dźeń stare dźěczo žiwe sahrjebałoj. Wonaj mataj hischcże žydom žiwych dźěczi.

* (Njesboże na nowotwarje.) Hdyž žebi w Barlinje murjeński mischtr Metzger hromadże ś dwěmaj twarskimaj dźěłacźerjomaj, jedyn nimale dotwarjeny nowotwar wobhladowschtej, žo roschty słamachu. Jedyn dźěłacźer žo sarasy, druhi dźěłacźer a Metzger žo ežežko srauischtaj.

* Dla skónzowanja rytmischtra Krosigka hižo psches tydźeń wyschschi wójnski žud w Gumbinnenje jedna. Podwyschkaj Marten a Hickel, kotrejuž bě wójnski žud mordarstwa winowateju spósnał, staj žo pschecźiwo tutemu wužudej powołkoj. Po dotalnym wunoschku noweho pschepytanja žo skoro wěste bycź sda, so njebudże wyschschi wójnski žud jeju ś nowa sažudźicź móz. Wobžwědczenja, kotrež žu pschi prěnim žudženju rosžudżaze byłe, žu žo, hdyž žu žo ś nowa pruhowałe, jako jara njewěste wupokasałe. Tak bě dragunar Baranowski wobžwědcził, so je tamny wjeczor, hdyž je žo mordarstwo stało, dragunarja w podwyschkowskej mězy sczornej podnožnej brodu w powoczinjenych jěcharuiuych durjach stejazeho widżał. Hickel dyrbjesche žo pschi nowym pschepytanju do tamnych powoczinjenych durjow stupicź, a Baranowski, nasdala stejo, dyrbjesche rjez, schto widźi. Wón praji, so cžłowjeka ś cžornej podnožnej brodu (schnawzarjom) widźi. Na to Hickelowy sakitował durje woczini, a Hickel tam ś zusej brunej połnej brodu stejesche. Runje tak žo wobžwědczenja dragunarja Skopeka jako wěry njehódne wupokasachu. Tež njeje możnosćź wusamknjena, so je něchtó zusy, kotryž je žo na rytmischtrje Krosigku wjeczicź chzył, tuteho satsělił.

* Smjerski a mrósy žu saúdźeny tydźeń we Wuherskej wjele schkody naczinike. Wožebje žu žadowe schtomy, kotrež hižo w połnym kczenju stejachu, czerpike.

* (Njesboże na żelesniży). Ssobotu pschipołdnju w Altonje na dwórnischczu jedyn żelesniski dźěłacźer pod cžah pschińdże. Lokomotiva jeho cžěło do dweju dźělow rosrěsny.

* (Pschi wojerskim swuczowanju do njesboża pschischli.) Hdyž žo 5. batterija artilleriskeho regimenta w Ludwigsburgu swuczowasche, žo schtyrjo mužojo se žydka cžižnychu. Jedyn artillerist morwy ležo wosta, druhi bórsy po tym wumrje; jedyn jenolětny dobrowólnik žebi ruku wobschkodźi, a schtwórty muž njewobschkodźeny wosta.

* (Skutk bludneho.) W Auskirchenje w Bayerskej 24lětny Josef Aumüller žwojej macżeri hrożesche, so ju satsěli a sakole, jeli so jemu njeby hnydom ś pucża schła, dokelž chze dom sapalicź. Zona móżesche žo jenož na to waschnje wukhowacź, so do khěże twochny a durje sady žebje samkny. Na to žyn sawoła, so uanowe twarjenja sapali. Macź ś hrosu na tjěchu běżesche. Někotre zyhele wotsběhnywschi dyrbjesche pschihladowacź, kak bludny bróžeń sapali. Macź jemu njemóżesche wobaracź, nan pak bě tehdy na polu. Sawołani hascherjo ś nusu domske wohnjcj wobróchu. Skót žo płomjenjam wutorże, mjes tym so žo bróżeń a hródź spalischtej. Bludny, kotryž je žo hakle psched někotrymi njedźelemi ś bludnizy puschcził, je do bližscheho lěža cžeknył, hdyž je žo wobwěžnył.

* (Rubjeżneho mordarstwa dla psched wyschnosćź žo stajił.) W Litowlu w Awstriskej je k komandantej tamnischeje żandarmerije 18lětny dundak Franz Steiner ś Wina pschischoł, žo žam wobskorżejo, so je loni w měrzu we Winje jeneho hantwjerskeho wurubił a skónzował. Sswědomje a roskacże Steinerej měra njedaschtej, tak so je žo dyrbjał žam wobskorżicź.

* Wopor studentskeho wopiłstwa je žo žudent ś Grafenstein scžinił. S wopiłstom wowrótuiwschi je wón žwojeho nana a potom žebje žameho satsělił.

* Wulki woheń w Londonje je zyłu dróhu khěžow wupuscźił. Zyła hascherska brigada ś 30 parnymi žykawami dyrbjesche žo na pomoz skasacź, so mohło žo wohnjej dowobaracź. Woženbje wobcżežne pschi wukhowanskim dźěle běchu elekriske groty, kotrež běchu hascherjam jara straschne. Wulke ludowe cžrjódy na dróhach stejachu a móżachu žo lědma w rjedże sdźerżecź.

* (Semjerżenje w ruskej Asiskej.) Zarowy adjutant Obolenski je zarej wo poślednim wulkim semjerżenju w ruskej Asiskej rosprawu podał. Po njej je žo 126 wżow a městow bóle abo mjenje cžežko potrjechiło. W Schemacha je 914 cžłowjekow žiwjenje shubiło a 325 domjazych skocźatow je kónz wsało. Pschi semjerżenju je pola Schemacha wohenpluwaza hora (vulkan) nastała. Wona w tu khwilu žłabscho dyžli pschi spocżatku semjerżenja dźěła. S wopředka hora kamjenje a popjeł diwě mile daloko koło wokolo žebje wumjetowasche. Semja blisko wohenpluwazeje hory je žo żołmojta scžiniła. Nětkole je skerje możno žo vulkanowemu wupluwaniscczu (kraterej) bližicź, tola dyrbi žo to dla stajnje wustupowazych schwablowych dymow se wschej wobhladniwosczu stacź. Módre płomjenja hischcże nětkole ś hory schwihaju a w nozy zyłu krajinu wobžwětleja. Kamjenje a popjeł žo tež ś pódlanskich kraterow wumjetuja, mjes tym so płomjenja jenož ś khowneho wupluwaniscża žapaju. Něhdże 120 metrow wot khowneho vulkana žo semja po něczim kwěka. Tele kwěkańzy žu dołhe, wnske a jara khłuboke.

* (Ludźižraczży.) W franzowskej koloniji nad Kongoskej rěku žu cžornochojo direktora jeneje wikowarnje a jeho sastojnikow nadpadli, morili a sežrali. Wikowarnju žu wurubili a spalili.

* Wulke njeſbože je ßo w Ibroxu w Jendźelſkej pſchi hrě, pſchi kotrejž ßo bul ſ nohu mjeta, ſtako. K hrě bě ßo wjele pſchihladowarjow ſeſchło, kotſiž běchu ßo na tribunje, terraſſojcźe natwarjenej, ſeßydali. Sadnja ſcźěna tuteje tribuny ßo wotlemi a něhdźe 100 woßobow 25 kohcźi hłuboko dele padźe. Na ſranjenych, mjes deſki ſatłóčenych, potom druſy teptachu. Lud polny ſtracha ßo ſ tribuny dele cźiſchcźeſche, a ſ wopředka nochzyſche nichtó pſchińcź, ſnjeſboženych wukhowacź, dokelž ßo bojachu, ſo ßo zyła tribuna ſaßypnje. Sady tribuny běſche jako na bitwiſchcźu. Durje ſ tribunow ßo wutorhachu, ſo bychu ßo na nich ſranjeni wotnjeßli. Tſjo mužojo, kotſiž běchu ßebi nop rosraſyli, ſa někotre mjeńſchiny wumrjechu, ſchtwórty poſdźiſcho w hoſpitalu wudycha. 40 woßobow je ßo cźežko ſraniko, 30 lohko.

* (Semjerźenje w ßrjedźnej Ameriźy.) S Guatemala pißaju, ſo je ßo tam ſemja pjatk ſ tſjomi ßylnymi ſtorkami ſatſchaßka. Měſto Quezaltenango je ßylnje wobſchkodźene a Amatitlon do zyła wupuſcźene. W Quezaltenango je pjecźa 500 cźłowjekow źiwjenje ſhubiło. Nadrobniſchich powjeſcźow njeje hiſchcźe doſchło. Wo ſemjerźenju nowiny „New-Yorkſki Herald“ ſ Guatemale dale pißaju: Se ſemjerźenjom ßu ßo poßlednje dny nimale wſchě měſta, wßy a ſahrody wupuſcźiłe.

* (Łódź na rěźy Ohio ßo ſpaliła.) Łódź „Pittsburg“, kotraž njedźelu wjele puczowarjow ſ Cincinnatti do Memphiſa wjeſeſche, ßo na dobo ſapali. Woheń ßo tak ſkoku wupſcheſtrě, ſo pſchi naſtatej měſcheńźy njebě móźno, wukhowanſke dźěło na porjadne waſchnje wuwjeſcź. Woßebje je wjele puczowarjow w ſalonach ßmjercź namakało, prjedy hacź móźeſche ßo jim pomoz poſkicźicź. Někotre ſta puczowarjow ſ łódźe do rěki ſkoczichu, ſ nich ßo mnoſy tepichu. Po dotalnym wobliczenju je 68 woßobow ßo tepiło, mjes nimi mnoſy matroſojo, kotſiž na wukhowanje puczowarjow ßwoje źiwjenje waźichu. Łódź je ßo do cźiſta ſpaliła.

Sa nowy Maczicźny dom

je ßo w lěcźe 1902 dotal nahromadźiło: 760 hr. 5 np.

Dale ßu ſa njón darili:

Liſchki-Pónbźeluizy: Bjes lěkarjej knjeſowcje hnady dwójźy po 50, k temu ſprawny Jakub 20 a rubjeźnik pſchi puczu 30 = ... 1 = 50 =

W „Katholſkim Póßle“ cźiſło 17. lěta 1902 hiźo kwitowane:

Молоканы (142 hr.) 1 hr. 30 np., ſtudent Kanzki ſ Prahi 1 hr. 70 np. Hromadźe 3 hr. — Swobodne ſjednoczeńſtwo kath. wucźerjow ßerbſkeje Łužizy nahromadźi pſchi poßlednjej ſhromadźiſnje w Baczonju 7 hr. 80 np. = 10 = 80 =

Hromadźe: 772 hr. 35 np.

S dźakom kwituje a dalſche dary pſchijimuje

ſarjadniſtwo Maczizy Sſerbſkeje.

Sa towarſtwo pomozy ſtudowazych Sſerbow

je ßo naſběrało na kwaßu kublerja Jana Kaſchpora w Bórku ſ Haun Ernestinu Grofiz ſ Jeńkez . . . . . 9 hr. 20 np.

Wolijowe barby

wſchěch ſnatych nuanßow, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdźe ſkhnyjaze,

molerſke a murjerſke barby,
terpentinowy wolij
(němſki a franzowſki),
najlěpſchi
lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdźe ſkhnyjazy,
jantarjowe laki,
kopallaki,
damarlaki,
żeleſowe laki,
Kölnſki klij kaž tež
murjerſki klij,
drobnu krydu,
portlandſki zement,
najlěpſchi karbolineum,
barbicźe wſcheje druźiny,
ſchablony
ſa **molerjow** a **murjeſow**
porucza a ma pſchezo na ſkładźe
po najtuniſchich płaczišnach

Emil Měrſch,
drogowe khlamy
24 na kamjeńtnej haßy 24
ſnapſchecźa turnańje.

Žiwnoſcź cźiſło 16 **w Cźichońzach** ſ nowymi twarjenjemi ma na pſchedań póſtownik **Moritz Wobſt** w Budyſchinje.

Kóſſaze kóźki
po najwjetſchej płaczišnje kupuje
Heinrich Lange
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi; a pſchi žitnych wikach 11.

Do Laſa!
Njedźelu 27. haprleje budźa
reje.
Pſchecźelnje pſcheproſchuje
K. Scholta.

22 kamjeńtnych ſtołpikow
1½ mtr. dołhich, 1 mtr. cźeßanych, hiſchcźe njetrjebanych, ſa wobhrodźenje ſahrodkow ßo hodźazych, je, dokelž ßu wyſche, pola **zyrkwje we Łupoj** płaczišny hódno na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola gmejnſkeho pſchedſtejicźerja a na farje tam.

Twarſki kruchaty kalk
hnójny kalk
ſtajnje cźerſtwy
najtúſcho porucza
Emil Lebelt
w Budeſtezach.

Dźěłaczerſke kholowy,
dźěłaczerſke łazy,
dźěcźaze wobleczenja,
direktnje ſe Seifennersdorfſkeje draſtoweje fabriki porucza.
Emil Heinrich w Borſchczi.

Hejtmanow,
dźěłaczerſke ßwójby
a **ratarſku cźeledź**
ſ dobrymi wopißmami pyta
Lebelt w Budyſchinje
pſchi žitnych wikach.

Wuſtojni murjerjo
ßo hiſchcźe pſchijimaju pſchi twarje na knježim dworje w Delnjej Hórzy.
Bratraj Mörbitzaj,
twarzaj.

Někotre dźělby rjanych **żonjazych draſtnych tkaninow** wſchelakich barbow ßu tunjo na pſchedań na ſwonkownej lawſkej haßy 4 po 2 ſkhodomaj.

Běrny na pſchedań.
Pizowanſke běrny ßu zentnař po 70 np., na pſchedań na knježim dworje w Budyſchinku.

Pſchepołożenje pſchedawarńje.

Cźeſcźenym Sſerbam w Budyſchinje a wokolnoſczi najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo moja

pſchedawarńja kłobukow a mězow

njeje wjazy na ſchulerſkej haßy, ale ſo ßym ju na

bohatu haßu cźiſło 7

do domu knjeſa pjekarſkeho miſchtra Bieſolda pſchepołożił.

Franz Trulley,
kóźkarſki miſchtr.

Serbske towařstwo za Khwaćicy a wokolnosć

změje jutře njedźelu za tydźeń 4. meje swoje měsačne **posedźenje.** Hosćo a sobustawy so należnje přeprošuja.

Předsydstwo.

Burske towařstwo w Rakezach

śměje jutśe njedźelu 27. haprleje popołdnju ś dypkom 5 hodźin w Gáblerez hośćenzu **pożedźenje.** Wo bohaty wopyt prošy

pschedźydstwo.

Njedźelu 27. haprleje wuhotuje **Pančičanske spěwarske towařstwo** ryzy **serbski koncert** w Pančicach, k kotremuž so spěwarske tow. a lubowarjo serbskeho spěwa z tutym přeprošuja. Započatk ½8 hodźin.

Čisty wunošk je za Maćičny dom w Budyšinje.

Předsydstwo.

Swjedźeń smutskowneho mišionstwa

w Hodźijskej zyrkwi, schtwórtk 1. meje.

Sserbska Boža žłužba popołdnju w 2 hodź. se žwjedźeńskim prědowanjom k. farara Mateka ś Barta. Němska Boža žłužba popołdnju w 4 hodź. se žwjedźeńskim prědowanjom k. wyschscheho konsistorialneho radźićela dr. Dibeliuža ś Drježdźan.

Na tutón žwjedźeń wschěch pschećelow smutskowneho mišionstwa wutrobnje pscheproschuje **zyrkwinske pschedstejićerstwo.**

W Hodźiju, 26. haprl. 1902.

Union,

powschitkowne němske wohenjawěśćaze towařstwo we Weimarje.

S tutym najpodwolnischo k wjedźenju dawamy, so žmy, dokelž je nasch dotalny sastupjeŕ, knjes August Schibak agenturu horka mjenowaneho towařstwa složił, ju

knjesej kublerjej Jurjej Schibakej w Komorowje pola Rakez

pschepodali.

Prožymy wobdźělenych, so bychu žo se žwojimi sawěśćeńskimi należnosćemi pschichodnje na knjesa **Jurja Schibaka** wobroćeli, kotryž je tež hotowy, nowe sawěśćenske wotsamknjenja po twjerdych premijach bjes kóždeho swjasanja na dopłaćenja pschijimaćz.

W Draždźanach, 10. haprleje 1902.

Generalna agentura sa sakske kralestwo.
A. Michaelis.

Do Njeżwaćidliskeje wožady!

Młyn w Króńzy kupiwschi žym ś dobom tam žo namakazy

ćžełowy wós

pschedewsak. Čeśćenym wobydlerjam Njeżwaćidliskeje wožady a wokolnych wžow teho dla k wjedźenju dawam, so, kaž prjedy knjes Wićas, nětko ja ś tutym ćžełowym wosom ćžła k poślednjemu wotpočinkej wožu. Proschu wo to, so by žo na to dobroćiwje dźiwało.

Khorla Scholta w Króńzy.

S tutym žebi dowolam najpodwolnischo k wjedźenju dać, so budu wot 1. meje t. l. kóždu njedźelu popołdnju wot 3 hać do ½5 hodźin pola restauratěra knjesa Fudera w Klětnom k rěčam.

W Niskej, 23. haprleje 1902.

Dr. med. **Pawoł Girndt,**
praktiski lěkaŕ w Niskej.

Poručam tołste **krjepjawki, wódne khany, mlokowe khany, mločanki, ćerpaki, petrolejowe khany, wuhlowe kaschcze** žamžneho wudźełka, mam tež wulki sklad domjazeje, kuchińskeje a emaillowaneje nadoby, **schablony** k wuschiwanju a wosnamjenjenju, **wódne pónoje** a **želesniki.**

Dale ćinju na to kedźbliwe, so wschě do mojeho rjemjeźła žłuschaze twarske dźěła, tśěschne žłoby (ryny) a roły, kaž tež wodowody jara žwědomliwje wuwjedu. Duž proschu na mnje dźiwaćz.

Spěschne pożłuženje. Porjedźerńja. Tunje płaćizny.

Moritz Schulz,

klampnaŕski mischtr w Budyschinje pschi žerbskich hrjebjach 10.

Bukečanske serb. tow.

změje njedźelu 4. meje popołdnju w 4 hodźinach w Heimrichec hośćencu swoje **posedźenje.** Přednošk je knjez časnikaŕ Mróz wo swojim grammophonje přilubił. K temu so sobustawy, wosebje pak knježny a knjenje kaž tež hosćo najpřećelnišo přeprošuja.

Předsydstwo.

Ssylna **župroschna ranza** a **žnćzelna kruwa** blisko k ćeleću stej na pschedań w Komorowje ćo. 35b pola Rakez.

W Nowožlizach ćišło 3 je **rólny wós** se želesnymi wóskami na pschedań.

20 zentn. rzanych woklepow a dźělba **žymjeńtneho** a **pizowanskeho wowža** je na pschedań we Hlinje ćo. 39.

Trjebane **tśěschne zyhele, želesne wokna** a wschelake **durje** ma tunjo na pschedań **Kießling** pschi mjažowych jědkach w Budyschinje.

Žiwnosć, 6—8 górzow wulka, žo sa hotowe pjenjesy kupić pyta. Dalsche je shonić pola domownika we Wettinskim dworje.

Khěža se sahrodu a 2 górzomaj pola je se žwobodneje ruki na pschedań w Byćizach ćišło 25 pola Hodźija.

Holza, žerbskeje rěcže mózna, kotraž by chcyła hosćom pożkužowaćz, žo bórzy do jeneho hosćenza na wšach pyta. Tajkim, kotrež žu hižo w tajkej žłužbje byle, žo lěpschina dawa. Dalsche je shonić we wudawaŕni Serb. Nowin.

Holza je wžow, kotraž je jutry schulu wukhodźiła abo tajka hać do 16 lět, žo do žłužby k jenemu sastojnikej pyta. Dalsche je shonić we wudawaŕni Serb. Nowin.

Runklizu

zentnaŕ po 40 np.,

běrny,

„Němska khěžorka" a „Wjerch Bismark", wubjerne, wjelc wunoschaze běrny, zentnaŕ po 2 mk. pschedawa

Klahre w Delnjej Kiuje.

Žonjaza drasta žo schije a pschescheiwa na jerjowej haży ćo. 17 po 1 skh.

Deski

k pokładźenju huna

□ mtr ¼ zolowske po 80 np. pschedawa

rěsak w Huczinje.

Wósk,

wóskowy twar a **kras** kupuje po najwyschschich płaćizinach

H. Lehmann,

mydłaŕnja na hornjeńerskej haży 3.

Njesapomniczka

na row
ćežnjeje młodeje holzy,
Hany Ernestiny Scholćiz
we Wujeżku,
njebo Handrija Scholty,
žiwnosćerja tam,
a jeho mandźelskeje
Marje rodź. Husakez,
mandźelskeje najmłódscheje dźowki.
† 6. haprl. 1902, nimale 18 lět stara.

Tu ś doła žylsow wotwołana
W najrjeńschim kćenju žiwjenja
Nětk wotpočuj, o lubowana;
Hlaj, ty bě Bohu spodobna.
Wón sahe wuswoli ćže žebi,
So jeho kschiž by nošyła,
Nětk kražne herbstwo skići tebi,
Kiž tu žy khwilku ćerpiła.

Wot naroda žem strowa, ćžiła
A starschim dźowka najmłódscha,
Po waschnju lubosna a miła,
Bě žwojim radosć wutrobna.
We wutrobje pak sačuwasche
Ty žwjatu lačnosć po Bosy,
Duch twój žo ś cžažom hotowasche
Na puć do wěcznej' domiony.

Kak rady, hdyž žo sradowachu
Tu młode žobutowarschki,
Sso k swježelenjam skhadźowachu,
Ty sawosta we ćišchini.
We ćichosći ty pschikhadźesche
K lubemu nanej na keŕchow,
„Hlaj, skoro budźe," tak knam dźesche,
„Tež mje tu krywacz khłódny row."

Drje krótke běchu lěta twoje,
Kak husto žy ty ś bolosću
Tu napjała wschě mozy žwoje,
(Hdyž bědźesche žo ś khorosću:)
So žama žebi sažłužiła
By potrjebnosće žiwjenja,
Hać napośledk žy srosymiła,
So žy wschak k temu pschežłaba.

Na khorokožu shladowasche
Na krawny wobras Sbóžnika;
„O macźi!" ś tym žo troschtowasche,
„Kak je wón ćerpił moje dla."
Ja ćerpju rad; hlaj, ś mojoh' ćěła
Schće žana krej žo njećišchći,
„Ach, so by moja duscha měła
Tež dźěl na jeho žwjatej krwi."

Tak pschikhad žmjerće dopósna
Ty Sbóžnikej žo porući, ſwschi,
Sso žwojich hrěchow spowjedasche
A wuživasche Khrysta krej.
A tak we wěrje pożylnjena
Ty wušny ś ćichim ćerpjenjom,
Se žylsow kraja wuwjedźena
Ssy skónčiła běh ś wježelom.

O dźowka, žotra lubowana,
Hlaj, kak je nětko derje ći,
Ach, žy ty žwěrna namakana,
Dha žy nětk dójschła k sbóžnosći.
Haj, žy ty staka w ćišej wěri
Pod žwjatym kschižom Sbóžnika,
Dha sćeleseš nětk we sbóžnym měri
Tam palmy wěcznoh' dobyća.

Srudźena macź a jeje dźěći.
(H. P.)

We wudawaŕni „Serb. Nowin" žu dostaćz:

kmótsjaze listy.

(K temu ćišku jena pschiloha.)

Pschiloha k czišku 17 Serbskich Nowin.

Ssobotu 26. haprleje 1902.

Placžisny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

21 haprleje 1902.

Placžisny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha.	Rěsna waha.
Wóły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	32—35	59—64
awstriske	33—37	62—68
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	28—31	60—66
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	25—27	51—54
4. ßnadnje pizowane kóždeje staroby	22—24	46—50
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	30—33	57—62
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	27—29	54—56
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	24—26	56—60
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojzy	21—23	46—49
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	40—45
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże awstriske	31—34	57—62
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	27—30	53—55
3. ßnadnje pizowane	23—26	48—52
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	44—47	66—70
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	42—44	56—59
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacž do 1¼ leta	48—49	60—61
2. mjaßne	46—47	58—59
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroty	42—45	54—57

Placžisna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2971 měchow.	W Budyschinje 19 haprleje 1902. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 24 haprleje 1902. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenza běła	8	71	8	94	8	59	8	82
Pschenza žołta	8	35	8	59	8	29	8	53
Rožka	7	6	7	19	6	53	7	6
Jeczmjeń	6	65	6	69	6	53	6	93
Wowß	7	50	7	80	7	40	7	80
Hróch	9	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	—	10	—	8	50	11	—
Jahły	13	—	16	—	12	—	16	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	30	1	80	1	20	1	50
Butra 1 kilogr	2	30	2	50	2	20	2	50
Pschenična muka 50 "	9	—	17	50	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	8	—	13	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	3	80	4	20	3	50	3	80
Ssłoma 600 "	28	—	32	—	26	—	32	—
Prošata 1152 schtuk, schtuka	16	—	35	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenični gris (50 kilogr.)	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris (50 kilogr.)	—	—	6	50	—	—	—	—

Runklizowe ßymjo, punt po 50 np. — **Czerwjeny dźeczel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyschinje płaczeschе: kórz pschenży (běła) po 170 puntach 14 hr. 80 np hacž 15 hr. 19 np., žołta 14 hr. 19 np. hacž 14 hr. 60 np, kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 35 np. hacž 11 hr. 50 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr 36 np. hacž 9 hr. 50 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr. 83 np. hacž 9 hr. — np., pschenża (žołta) wot 8 hr. 53 np. hacž 8 hr. 75 np., rožka wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 15 np., jeczmjeń wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 13 np., wowß wot 7 hr. 50 np. hacž 7 hr. 75 np.

Wiczne placžisny w Kamjenzu

17. haprleje 1902.

Po 50 kilogr.: **Rožka** wot 6 hr 94 np. hacž 7 hr. — np., **pschenża** wot 8 hr. 20 np. hacž 8 hr. 53 np., **jeczmjeń** wot 6 hr. 70 np. hacž 6 hr. 79 np., **wowß** wot 7 hr. 75 np. hacž 8 hr. — np., **jahły** wot 10 hr. 58 np. hacž 12 hr. — np., **hróch** 10 hr. — np., **ßyno** 4 hr. 25 np., **běrny** 1 hr. 75 np. **Ssłoma** (600 kilogr.) 37 hr. — np. **Butra** (1 kilogr.) wot 2 hr. 20 np. hacž 2 hr. 50 np.

Wjedro w **Londonje** 25. haprleje: Pomróczene

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje njedźelu Cantate rano w 7 hodź. farař Räda ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin diakonus Tyscher ßerbske a w 10 hodź němske prědowanje.

Popołdnju ½2 hodź smeje farař Räda katechismusowe rozrěczenje se ßerbskej konfirmèrowanej młodźinu.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Pawoł Lorenz, najemk rěsnistwa w Dobruschi, s Hanu Marthu Strehliz tam. — Jan Ernst Kasper, kubleŕ w Bórku, s Hanu Ernestinu Grosiz w Jeńkezach.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Khorla August, Jana Augusta Halgascha, skakarja w Nadźanezach, ß. — Alfred Jan, Gustava Pawoła Selle, dźełaczerja na Židowje, ß — Powoł Hermann, Khorle Wjenka, dźełaczerja w Czichońzach, ß. — Lina Frieda, Khorle Bohuwěra Gróßa, dźełaczerja w Hrubjelczizach, dź. — Johana Elfrida, Moritza Richarda Peßolda, tyscherja na Židowje, dź.

Zemrjeli:

Dźeń 20. haprleje 1902: Martha Augusta, Bjedricha Bjarnata Heinricha, žiwnoscźerja w Libuchowje, dź., 5 l. 8 m. 21 d. — 23. Frieda Elsa, Gustava Reinholda Scholty, fabrikskeho dohladowarja na Židowje, dź., 2 l.

Zyrkwinske powjesczе s Hodźija.

Njedźelu Cantate smeje rano ½7 hodź. duchowny Domaschka ßerbsku spowjednu wucźbu. ½8 hodźin farař Kschižan ßerbske a ½10 hodźin němske prědowanje — Popołdnju w 2 hodź smeje duchowny Domaschka katechismusowu wucźbu s němskej žónskej młodźinu.

Schiwórtk 1. meje smeje ßerbske pobocźne towarstwo snutskowneho mißionstwa w Hodźijskej zyrkwi ßwój letny ßwjedźeń. Sserbske prědowanje smeje popołdnju w 2 hodź. farař Matek s Barta, němske popołdnju w 4 hodź. wyschschi konsistorialny radźicźel dr. Dibelius s Draždźan.

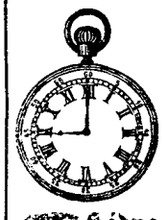

Franz Marschner

czaßnikaŕ w Budyschinje

czo. 9 na bohatej haßy czo. 9

ßwój sklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczasow** dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje placžisny.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pschispomnjenje: Rěczu **herbski.**

Starowupruhowany Shorjelsti

twarski a rólny kalk

czerstwy paleny w kalkownjach w Niskej a Kundraczizach, poruczа

firma E. Plümeke w Niskej.

Běrny na pschedań.

Jara rjane „magnum bonum“ a „khěžorstwowy kanzler“ k ßadźenju wubjerane, kaž tež njewubjerane, pschedawa

knježi dwór we Luscźu pola Njeßwaczidła.

Strowe ßymjeńtne běrny

žyblowe, magnum bonum, rózowe a židźeńki ma tunjo na pschedań kubleŕ **Jurij Skop** w Njeßwaczidle.

Pschikupne hnoje njech so pola tajkich liferantow kupuja, kotrež pod kontrolu steja.

Khosej,

ßyry po 70 hacž 140 np., paleny po 80 hacž 200 np., dobrych a najlěpschich družinow poruczataj

Schieschka a Rjeczka

na swonkownej lawskej haßy.

Jěsdny plan żelesnizow
wot 1. meje 1902.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždżan

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4	2. 3.
Se Shorjelza	1,58	—	4,20	8,55	7,58	10,55	2,11	2,21	4,25	6,55	8,40	10,58
Rychbacha	—	—	4,43		8,22	11,19	—	2,46	4,48	7,20	9,04	11,51
Lubija	2,23	—	5,02		8,43	11,41	2,37	3,08	5,07	7,42	9,22	12,34
Budyschina	2,44	3,55	5,37	9,39	9,18	12,20	2,58	3,43	5,42	8,18	9,55	1,27
Biskopiz	—	4,29	6,11		10,03	12,55	—	4,18	6,15	8,54	10,32	—
Arnsdorfa	—	4,49	6,33		10,25	1,17	—	4,40	6,36	9,19	10,53	—
Radeberga	—	5,01	6,53		10,33	1,25	—	—	6,44	9,28	11,01	—
Do Draždżan	3,40	5,27	6,58	10,34	10,52	1,45	3,54	5,05	7,04	9,48	11,20	—

Wot **Lubija** wotiědże kóždu ßobotu rano w **7,0** woßebity cżah do **Budyschina**.

S Draždżan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.
S Draždżan	—	6,13	9,12	10,30	12,35	3,13	5,05	5,30	7,32	9,42	11,47	12,57
Radeberga	—	—	—	—	—	—		—	—	—	12,19	—
Arnsdorfa	—	6,48	9,48	—	1,11	3,48		6,06	8,06	10,17	12,29	—
Biskopiz	—	7,13	10,14	—	1,36	4,10		6,29	8,32	10,40	12,53	—
Budyschina	5,09	7,46	10,47	11,30	2,07	4,41	6,02	7,01	9,03	11,10	1,19	1,57
Lubija	6,31	8,25	11,26	11,53	2,42	5,15	6,24	7,38	9,43	11,45	—	2,20
Rychbacha	7,04	8,42	11,42	—	2,58	5,31		7,54	9,59	12,01	—	—
Do Shorjelza	7,45	9,04	12,02	12,17	3,20	5,52	6,48	8,17	10,21	12,23	—	2,44

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2 4.
S Budyschina	4,55†	7,44	10,47	1,20*	2,06	4,43	8,40
Dźěžnikez	5,04†	7,57	10,56	1,32*	2,14	4,51	8,49
Budestez	5,10†	8,08	11,03	—	2,21	5,00	8,56
Roswodez	5,15†	8,14	11,08	—	2,26	5,06	9,01
Do Wjeleczina	5,22†	8,23	11,16	—	2,34	5,15	9,09

Kóždu póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru, wotjědże jedyn cżah ſ Budyschina rano 5,50 do Budestez, kotryž 6,14 w Budestezach.
Kóždy dźeń wotjědże jedyn cżah ſ Budyschina wjeczor 6,58, ſ Dźěžnikez 7,06 do Budestez, kotryž je 7,14 w Budestezach.
† Jěsdźi ßobotu a póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru.
* Jěsdźi jenoż ßobotu.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Wjeleczina	5,49†	8,47	11,42	—	2,59	5,47	9,45
Roswodez	5,59†	8,54	11,49	—	3,09	5,58	9,51
Budestez	6,09†	8,59	11,54	12,42*	3,17	6,08	9,56
Dźěžnikez	6,20†	9,05	12,01	12,52*	3,28	6,19	10,02
Do Budyschina	6,30†	9,12	12,08	1,04*	3,38	6,30	10,09

Kóždu póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru, wotjědże jedyn cżah ſ Budestez rano 5,14, ſ Dźěžnikez 5,24 do Budyschina, kotryž je 5,35 w Budyschinje.
Kóždy dźeń wotjědże jedyn cżah ſ Budestez wjeczor 8,01, ſ Dźěžnikez 8,07 do Budyschina, kotryž je 8,14 w Budyschinje.
† Jěsdźi ßobotu a póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru.
* Jěsdźi jenoż ßobotu.

S Budyschina do Rakez.

S Budyschina	6,40	11,35	2,10*	5,0	9,10
Ratarjez	6,48	11,42	2,18*	5,8	9,18
Zidowa	6,53	11,47	2,24*	5,14	9,23
M. Wjelkowa	7,1	11,55	2,36*	5,22	9,31
Radworja	7,12	12,05	2,50*	5,34	9,42
Kaßowa	7,19	12,11	3,02*	5,41	9,49
Njeßwaczidl.	7,29	12,20	3,16*	5,51	9,59
Scheschowa	7,37	12,28	3,24*	5,59	10,7
Do Rakez	7,45	12,35	3,32*	6,07	10,15

S Rakez do Budyschina.

S Rakez	4,27	8,2	12,50	7,0	
Scheschowa	4,35	8,11	12,58	7,9	
Njeßwaczidla	4,43	8,19	1,05	7,17	
Kaßowa	4,53	8,29	1,14	7,27	
Radworja	5,00	8,36	1,21	7,34	
M. Wjelkowa	5,11	8,47	1,31	7,46	
Zidowa	5,19	8,55	1,38	7,54	
Ratarjez	5,24	9,0	1,43	8,0	
Do Budyschina	5,31	9,7	1,50	8,7	

* Jěsdźi jenoż kóždu ßobotu

S Wósborka do Lubija.

S Wósborka	7,20	10,25	1,30	6,30	9,30*
Maleczij	7,27	10,32	1,37	6,37	9,37*
Luwoczij	7,36	10,39	1,44	6,46	9,44*
Hluschiny	7,44	10,47	1,52	6,54	9,52*
Radměrij	7,50	10,52	1,57	7,1	9,57*
Ketlij	8,3	11,3	2,8	7,14	10,8*
Do Lubija	8,15	11,15	2,20	7,26	10,20*

S Lubija do Wósborka.

S Lubija	8,50	12,0	3,15	7,50	10,45*
Ketlij	9,2	12,12	3,27	8,3	10,56*
Radměrij	9,13	12,22	3,37	8,14	11,5*
Hluschiny	9,19	12,28	3,43	8,20	11,11*
Luwoczij	9,28	12,37	3,53	8,30	11,19*
Maleczij	9,35	12,44	4,0	8,37	11,26*
do Wósborka	9,41	12,50	4,6	8,43	11,32*

* Jěsdźi jenoż njedźelu a ßwjate dny.

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2 4.	2-4.
S Kamjenza	5,45	8,52	12,16	3,02	7,15	9,20
Połcznizy	6,07	9,14	12,39	3,23	7,38	9,44
Großröhrsdorfa	6,16	9,22	12,48	3,32	7,47	9,53
Do Arnsdorfa	6,26	9,32	12,58	3,42	7,47	10,03

S Arnsdorfa do Kamjenza.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	1-4.
S Arnsdorfa	6,56	10,33	1,21	4,50	8,08	11,40
Großröhrsdorfa	7,09	10,45	1,34	5,03	8,20	11,52
Połcznizy	7,18	10,53	1,43	5,12	8,28	12,00
Do Kamjenza	7,35	11,10	2,00	5,29	8,45	12,17

Kamjenz-Halschtrow-Biskopizy.

S Kamjenza	4,52	11,35	7,02
Halschtrowa	5,19	12,03	7,36
do Biskopiz	6,5	12,49	8,27

Biskopizy-Halschtrow-Kamjenz.

S Biskopiz	7,13	1,40	9,01
Halschtrowa	8,00	2,29	9,54
do Kamjenza	8,26	2,58	10,22

Emil Wehrle

w Budyschinje

na jerjowej haßy 7

porucza po jara tunich płaczišnach 9/4 a 6/4 schěroke **běłe** a **pißane zychi,** łohcź po 18, 20, 23, 25, 30 np.,

wupjerki 6/4, 7/4, 8/4, 9/4, 10/4 schěroke, hładke, cźerwjene, cźerwjene ßmuhate, módre ßmuhate łohcź hižo po 25 np.,

módrocźischcź ſ małymi mustrami łohcź hižo po 20 np.,

Oxfort k lětnim koschlam, łohcź po 20, 23, 25, 35 np.,

koschle ſ oxforta a **wojeŕskeje kopschiwoweje** tkaniny po wurjadnje tunich płaczišnach, dale **kattun** a **blußowe ßbytki** po 50 np.

Mužaze krawatty

we wulkim wubjerku porucza

Kóżda we wukładnym woknje wußajena krawatta ßo k pschedaczu ſ njeho won wosmje.

A. Tschentscher

na bohatej haßy cźišło 18. Dalokoreczak cźišło 80.

Pschikupne hnoje

wschěch ßo kupowaznych druźinow porucza tunjo

Emil Lebelt

pschi dwórnischczu w Budestezach.

Pschispomnjenje: Dokelž ßym kontroli krajneje kulturneje rady podstajeny, móże ßebi kóżdy pola ratarskich pschepytarnjow žadacź, so by ßo kupjena twora darmo pschepytała.

w Budyschinje **Fotografowarnja** na ßukelnskej haßy 20

Roberta Süßa

porucza ßwój wubjernje pschiprawjeny ateliej k fotografowanju jenotliwych woßobow a gruppow.
Najstarosczišischze wuwjedźenje. Najtuńsche płaczišny.
1 duzent fotografijow ſ zykej figuru 3 mk. 50 np.
1 = = hacź do kolen 4 mk.
1 = dźěcźazych fotografijow abo hacź do wutrobna 5 mk.
Tež k fotografowanju na wßach, twaßnych gruppow, krajinow kubłow atd. ßo ſ pschihódnymi wumjenjenjemi poruczam.

Heinrich Mohr

ſchewſki miſchtr w Budyſchinje
na ſukelniſkej haßy 14
porucza
k naležczu
ſchkórnje ſe ſpinami
ſa mužow, žónſke a dźěczi
ſ czorneje a pißaneje kože,
19 wſchelakich druźinow.
Mužaze
ſchnórowanſke ſchkórnje
ſ czorneje, bruneje a czeŕwjeneje
kože, 12 wſchelakich druźinow
po wſchěch płaczißnach.

Zonjaze kneſlate ſtupnje
wſchelakich wuwjedźenjow a
kožowych druźinow.

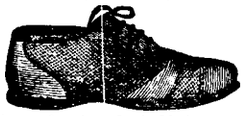

Stupnje ſa kołojěſdnych a turnarjow
ſ płata ſ kožanej abo gumijowej
póduſchu wſchěch wulkoſczow.

Khoſej, rajß,

zokor, petrolej, jerje,
czißty palenz liter po 28 np.
ßłódki palenz liter po 50, 60 np.
porucza
Khorla Noack
na žitnej haßy.

Kacze jeja
ßu płaczißny hódno na pſchedań
na
knjezim dworje w Budyſchinku.

Snate najlěpſche,
ſ dobom najtuńſche jěſdne koła ßu:

Njedoßahnjena jeniczka ßo na-
makaza poßlednja konſtrukzija.

Wilhelm Fuchs
džělarnja rapidnych jěſdnych kołow
na Draždźanſkej dróſy 10.

Jenoż tónle tydźeń!

Namaj je ßo poradźiło
ſ **rospuſchczenja jeneje pſchedawarnje**
wulku dźělbu **gardinow, kongreßowych**
tkaninow, zankow atd. jara tunjo kupicź.
So bychmoj je rucże wotbyłoj, budźemoj
je tónle tydźeń

nadpadnje tunje

pſchedawacź.

Dale czinimoj na ſczěhowaze ſkład-
noſtne kupjenje kedźbliwe:
ſchtrykowane czorne žonjaze ſchtrympy
po 25 np.,
ſchtrykowane mužaze ſoki por po 18 np.,
czißto wolmjane dźěczaze ſchrympy
po 20 a 25 np.,
wobrubjene ſchantka,
1/2 duzenta po 70 np.,
krute a ſchěroke twjelki 1/2 duzenta
po 1 mk. 50 np.,
woßebje wulke trjenja, 1/2 duzenta po
90 np.,
wubjerne blidowe ruby,
wuwſaczna płaczißna 1 mk. 50 np.

Philippi & Co.

3 na bohatej haßy 3.

Kolij,

derje czißczeny,
kupuje
a
pſchedawa
Khorla
Schuppan,
žitowa pſchedawarnja.

Sshmjentny wowß

(wſchelakich druźinow),
czerwjeny dźeczel,
rajſku trawu,
timotheowu trawu,
mjedowu trawu,
hróch, woku atd.
porucza
Emil Lebelt
w Budeſtezach.

Strowy
ſkót.

Fosforokißały
kalk, wobžerny
pólver
ſa ßwinje,
pólver pſche
žalſy,
hollandſki
a ſchwajzarſki
mlokowy
a **wužitkowy pólver,**
ſlótny jatrowy wolij
nanajlěpje ſ dobrych druźinow
ſeſtajeny porucza
měſchczanſka haptyka
pſchi hłownym torhoſchczu.

Paleny
khoſej

ßylnje a czißcże ßłodźazy
punt po 80—200 np.,
po wjetſchich dźělbach poměrnje
tuńſchi porucza
Pawoł Pětschka
pſchi drjewowych wikach.

Th. A. Wällnitz

mějejcźel Kurt Wällnitz
w Budyschinje na ſzukelńſkej haſzy 9.
Woſzebita pſchedawarńja lakěrowanych mjeblow.

Draſtne khamory,
vertikowy,
ſchkleńczane khamory,
komody,
ſtoły
wuczahanſke, ſtejaze
a jědzne blida,
ſchpihele,
ſofy
a druhe polſtrowane mjebje,
koža
a matrazy,
mnjane a nózne blida,
kuchińſka nadoba.

Najwjetſchi ſklad
a wubjerk jednoreho a
najwoſzebniſcheho wuwjedźenja.
Woſzebitoſcź: **Rjewjeſcźinſka nadoba.**

Hódne dźěło — najtuńſche płaćźiſny.

Germania jězdne koła

ſzu bjes dwěla najlěpſche! Nowe! Patentowane ſzwobodne běžne cźěrjenje ſ doſadyſtupanſkim ſpinanjom. Nowe!

Najwjetſche dozpicźe w kolojěſdnej techniziy

Seidel & Naumanna w Draždźanach.

Saſtupjeŕ ſa Rakezy a wokolnoſcź:

Khorla Zug, ſamkaŕſki miſchtr.

Ssamſzna porjedźeŕnja.

Jatrowy (lebrowy) wolij ſa ſkót

cźerſtwu lětuſchu tworu w cźwizach a po waſy, ma ſtajnje na ſkładźe a po najtuńſchich płaćźiſnach

poručża

Otto Engert

en gros drogownja en detail

Dalokoreczak 33.

Pſchi ſapoczatku twarſkeho cźaſa ſzwój wulki ſklad

deſkow, tramow, latow a hraniteho drjewa

(poſzledniſche tež po žadanju rěſane) jara drobnolětneje ; ojiteje tworu po najtuńſchich płaćźiſnach, tyſcherjam bjeshakoſatu tworu poručźamoj. Dale ſzo **ſchwaty** a **rěs** tunjo wotedawaju.

Wotwoženje je lohke, dokelž rěſak pſchi Budyſko-Wojerowſkim ſchoſzeju leži.

Parny rěſak Jana Jurka a ſzyna we Wulkich Sdźarach.

Heinrich Mohr

ſchewſki miſchtr w Budyſchinje na ſzukelńſkej haſzy 14

poručża

k nalěcźu

muźaze cźehnite ſchkórniczki
23 wſchelkich druźinow, faſzonow a wudźěłanja.

Muźaze ſchnórowanſke ſchkórnje
ſ cźorneje, bruneje a cźerwjeneje koźe 12 wſchelakich druźinow po wſchěch płaćźiſnach.

Žonjaze kneſlate ſchkórnje
cźorne, brune a cźerwjene koźowe druźiny, ſ najjednoriſcheho hač do najwoſzebniſcheho.

Zónſke ſchnórowanſke ſchkórnje
woſzebneje noweje faſzony we wulkimwubjerku.

Žonjaze ſchnórowanſke ſtupnje
we wchěch płaćźiſnow a druźinow

Sandale ſa kolojěſdnych
ſ cźerwjenobruneje a cźorneje koźe ſa muźſkich a žónſke.

Sergowe ſtupje (Laſtiny)
hižo po 2 mk. 50 np.

Laſtingowe ſtupnje
pſchi boku ſ cźehnitym gumijom a lakowanym kónczkom, kóždeje wulkoſcźe.

Wobhladajcźe ſzebi moje mukładne wokna!
S nowa wupyſchene!

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 18. | Sobotu 3. meje 1902. | Lětnik 61.

Swětne podawki.

Pschichodne žitne zła

je sapósłanz Steiger ſ Lutyjez w ſakſkim krajnym ſejmje do debaty ſcžahnył. Wón wobžarowaſche, ſo pjenježne ſrědki, kotrež knježeŕſtwo k podpjeranju rataŕſtwa dawa, tutomu njemóža wjele pomhacź, jeli ſo ſo na zuſe žito doſahaze zło njepokoži. Sakſke rataŕſtwo móže jenož wobſtacź, jeli ſo zło ſa zentnaŕ zuſeho žita pſchichodnje ſ najmjeńſcha 3 hriwny 75 np. wucžini. Rataŕſtwo ſo na pódlanſke hałožki a na ſkotaŕſtwo pokaſuje, tola tež tu je ſo rataŕſtwo wucžeŕpało, a wot knježeŕſtwowych ſaſtupjerjow njeje wotcžakacź, ſo ſo doſcź wyſoke zło na wukrajny ſkót dozpije. Sapósłanzy Hähnel, Horſt a Andrä ſo Steigerowym roſeſtajenjam pſchiſamknychu, mjes tym ſo nationalliberalni dr. Schill dr. Vogel a Behrens měnjachu, ſo ſo rataŕſtwo ſ nowym złownym tarifom na doſahaze waſchnje ſchkituje.

Statny miniſter ſ Metzſch Steigerej ſnapſchecźiwi, ſo je knježeŕſtwu wědomne, ſo je rataŕſtwo w ſrudnych wobſtejnoſcźach, a ſo nětkole njeje wjeſele ratariсź a wot wunoſchkow rataŕſtwa wotwißny bycź. Knježeŕſtwo ma dobru wolu rataŕſtwu pomhacź, tola ſ dobom ſo nima ſ wocžow puſchcźicź, ſo pſchi tym njeſmě induſtrija ſchkodowacź. Sa wobej dyrbi ſo tak ſtaracź, ſo je móžno ſ wukrajom wikowanſke wucžinjenja na ſałožku wotſamknycź, po kotrymž je móžno, ſo rataŕſtwo a induſtrija wobſtejitej.

Lutowacź w ſtatnym hoſpodaŕſtwje!

rěka nětkole heßło ſakſkeho krajneho ßejma. Pod prjedawſchim finanznym miniſtrom ßu ßo w ßejmje pſchiſwolene ſumy jara huſto a daloko pſchekrocžiłe. Tak je ßo na pſchikład ſa pucźowanſke khoſty pſchi żeleſniſkich twarach 209,105 hriwnow wyſche pſchiſwolenych pjenjes wudało. To je knježeŕſtwu ſ naſtorkom było, ſo je ſ naſtajenych ßłużbnych pucźowanjow 100,000 hriwnow ſchtrychło. Pſchichodnje chze ßejm na tym wobſtacź, ſo ßo pſchiſwolene ſumy wo wjazy dyžli 5% njeßmědźa pſchekrocžicź.

Dokhody ſakſkich ſtatnych żeleſnizow

w lěcže 1901 ßu pornjo dokhodam prjedawſchich lět khětro ſady woſtałe. Te ßame njeſwjeßelaze wobſtejnoſcźe pak tež pola wſchěch druhich němſkich ſtatnych żeleſnizow namakamy. To je powſchitkowne hubjene hoſpodaŕſke położenje ſawinowało. Dokelž w induſtriji a wikowanju klaza, je wjele dźěłacźerjow bjes dźěła, a woženje tworow a woßobow je teho dla woteběrało. Wſchě dokhody lěta 1901 ſ woženja woßobow a tworow 115,670,141 hriwnow wucžinichu, pornjo 120,450,553 hriwnam prjedawſcheho lěta, to je 4,780,412 hriwnow mjenje.

Półny marſchal hrabja Walderſee

je ſańdźeny tydźeń ſakſkeho krała w Draždźanach a prjedy teho bayerſkeho prynza-regenta Luitpolda w Mnichowje wopytał. Schto je wón měł w Draždźanach wucžinicź, je njeſnate, cźim wjazy ßo wo ſameŕach jeho pucźowanja do Bayerſkeje powjeda. Wón je ßebi pjecża pſchał, ſo by ßo jaßnomódra barba uniformow bayerſkeho wójſka ſ cźěmnomódrej pruſkeho wójſka ſameniła. Dale je wón namjetował, ſo by ßo zyły druhi bayerſki armeekorps do Pfalzy pſchepołożił, a ſo by bayerſke wójſko pſchichodnje tóżde lěto ſ druhimi němſkimi wójſkami manevry wotměwało.

Ssobuſtawy němſkeho khěžorſtwoweho ßejma

ſa ßwoje dźěło w khěžorſtwowym ßejmje pjenježne ſarunanje njedoſtawaju. To je wina, ſo do wuradźenjow jenož horſtka ſapósłanzow khodźi. Sa to dyrbja ßo ßobuſtawy jenotliwych komißijow porjadnje ſkhadźowacź. Woßebje dołhotrajaze a wobcźežne ßu nětkole poßedźenja komißije, kotraž tarif ſa nowe wikowanſke wucžinjenja wuradźuje. Sa jejne ßobuſtawy ßo teho dla pjenježne ſarunanje żada. W khěžorſtwowym ßejmje ßobuſtawy konſerwatiwneje, zentrumſkeje a nationalliberalneje ſtrony ſa tónle namjet khłoßowachu, mjes tym ſo ßwobodomyßlni a ſozialdemokratojo pſchecźiwo njemu rěcźachu. Skónczńje ßo namjet budgetowej komißiji dalſcheho roſpominanja dla pſchipokaſa.

Jedyn mennonit w pruſkim krajnym ßejmje.

Pſched někotrymi dnjemi dyrbjachu w pruſkim krajnym ßejmje dźewjecźo nowowuſwoleni ſapósłanzy po poſtajenju wuſtawy pſchißahacź. Woßmjo ſ nich po ſwucźenej formje pſchißahachu, dźewjaty pak, ſapósłanz Schlabach, jako mennonit prawo wužiwaſche, kotrež jemu na ſałožku kabinetſkeho wukaſa wot 11. měrza 1827 pſchiſteji. Dokelž maja mennonitojo po Khryſtußowej pſchikaſni: „Waſcha rěcź budź: Haj, haj; ně, ně; ſchtož je wyſche, to je wot ſkeho“ pſchißahu ſa hrěſchnu, je jim wotpuſchcźene, ruku ſawdawſchi ßlubjenje dacź. Sapósłanz Schlabach dyrbjeſche k preſidentej ſtupicź a ruku ſawdawſchi ſcźěhowaze ßlubicź:

„Ja, Pětr Schlabach, ſ haj, kotrež je haj, ruku ſawdawſchi lubju, ſo chzu kralej ßwěrny bycź a ßo wuſtawy dźerżecź.“

Dokelž ſ rěďka jedyn pſchiwißowaŕ mennonitſkeje ſekty pruſkemu ßejmej pſchißłuſcha, je wjele cźaßa ſaſchło, ſo je ßo tajke ßlubjenje w ßejmje ſtało.

Italſka a trojoſwjaſk.

Jedyn italſki politiſki wjednik je telc dny wo ponowjenju italſko-němſko-awſtriſkeho ſwjaſka prajił, ſo ßo Italſka njedźiwajcy pſchecźa němſkeho a awſtriſkeho knježeŕſtwa hiſchcźe njeje ſ nowa na ſwjaſk ſwjaſała. Italſka tež k njemu ſ nowa njepſchiſtupi, prjedy hacź nima rukowanje ſa wotſamknjenje pſchichodnych wikowanſkich wucžinjenjow ſ Awſtriſkej a ſ Němſkej. Němſka je hižo wſcho pſchilubiła, ſchtož Italſka żada, Awſtriſka pak ßo hiſchcźe dla winoweho zła komdźi, wotmolwicź. Nětcźiſche politiſke wobſtejnoſcźe wě Italſka mudrje ſa ßwoje intereßy wuwužicź. Němſkej ßebi da ßwoje pſchiſtłuſchenje k trojoſwjaſkej na ſchkodu němſkeho rataŕſtwa a ſahrodniſtwa droho ſapłacźicź a ſ dobom ßo ſ Franzowſkej helczi a plenczi, ſo by jej Franzowſka dała, ßo w Tripoliſu ſaßydlicź. Dwěmaj knjeſomaj ſ dobom ſłużicź, je jara cźeżko; pak Italſka Franzowſku, pak Němſku ſjeba, hdyž raš mjes tutymaj krajomaj k wójnje dóńdźe.

Nowowólby do franzowſkeho krajneho ßejma

njejßu ſamohłe, nětcźiſche radikalne knježeŕſtwo powrócźicź. Njemóże pak ßo pſchepóſnacź, ſo pſchecźiwniſtwo pſchecźiwo njemu móżnje pſchibjera. W Pariſu je ßo na pſchikład ſa knježeŕſtwowych wólbnych kandidatow 236,253 khłoßow a ſa kandidatow knježeŕſtwu pſchecźiwnych ſtron 384,180 khłoßow wotedało. Njewobſtajni Frankowſojo ßu ßo po ſdacźu radikalneho knjejſtwa nabyli.

Mobilisaza na Cžornej Horje.

Na Balkanje žo po sdacžu nowa wójna pschihotuje. Hižo dawno wot tam njepschestawajzy powjesće wo krwawnych njemĕrach, wo pschesćĕhanju kschesćijanow a wo potajnym rewoluzijonarnym skutkowanju bolharskeho komiteja w Mazedonskej wukhadźeja. Pschezo pak žo sdasche, so žo balkanske ludy sa bližschi cžaž wójnskich njemĕrow iminu. Njewocžakana a njenadžita mobilisazija cžornohórskeho wójska na dobo hrožazy strach bliskeje wójny spósnacž dawa. Cžorna Hora je wschitkich žwojich sa mjesami pschebywazych žynow pod khorhoj swolała. To žo jenož krótko do wudyrjenja wójny psched powschitkownej mobilisaziju stawa. W žušodnej Albanskej, pod turkowskim knjejstwom stejazej, žo powschitkowne bjeskněžstwo rosschĕrja. Albanszy chzedža postanycž, turkowske knjejstwo wottschasacž a žebi žami njewotwišne kralestwo sałožicž. Do tuteho kralestwa chzedža tež kraje sćahnycž, kotrež žu se Sserbami wobydlene. K sakitanju tehole kraja žo Cžorna Hora broni. Wudyrja-li njeměry, Cžornohórszy hnydom se Sserbami wobydleny kraj wobžadža. Krajina pola Gušinja a Plawy bĕ žo hižo s Barlinskim kongrešom Cžornej Horje pschipósnała. Duž ma Cžorna Hora polne prawo na tule krajinu, tola ju njemóže wobknjeżicž dla saštakleje spjecžiwosće tamnischich muhamedanow, kotsiž žu žo w Barlinskim kongrešu pod awstriski schkit stajili, so bychu pod cžornohórske knjejstwo njepschischli.

Jimanje židow we Warschawje.

We Warschawje je žo poślednje njedźele wjele židow do žudniskeho pschepytanja wsało. Sa poślednje 10 dnjow žu 130 židow sajeli. Knježerstwo je shonilo, so židźi k meji wulke dźĕłacžerske njeměry pschihotuja, schtož je we Warschawje a ruskej Pólskej cžim lóžo, dokelž je wulki dźĕl dźĕłacžerstwa se židowskeho luda. Lecžaze listy sa židowskich dźĕłacžerjow postajene, bĕchu se židowskej narĕcžu a židowskim pišmom pocžischcžane. Dokelž jenož židźi židowsku narĕcž a židowske pišmo snaja, žo tukanje sbudźi, so žo spišarjo lecžazych listow w židowskich rjadach namakaju a tukanje žo s wušlĕdźenjom poślni, so židźi w Ruskej wschudže dźĕłacžerske njeměry nawjeduja. We Warschawje je žo tajna sozialistiska organisazija pschi pschehladanju redakzije němskich dźĕłacžerskich nowin wukopała. Tež tale organisazija w ruzy židowskich wucženych ležesche.

Mucženje mjes dźĕłacžerjemi njeje bjes wuspĕcha wostało. Danske nowiny „Politiken“ žu wot žwojeho ruskeho dopisarja powjesć dostałe, so dźĕłacžerstwo w krajinje mjes Moskwu a Wladimirom, hdźež je wjele fabrikow, strajkuje. Mjes strajkowarjemi a wojakami je žo wospjet wojowało, a wjele wožobow je žo morilo a sranilo. Ulanski regiment wyschka Morosowa je žo pjecža sapowjedźił, pschecžiwo dźĕłacžerjam sakrocžicž.

Prĕnja židowska ratarska schula

je žo we Warschawje se 150 wucžomzami wotewrika. Pjenjesy k s dźerženju schule žu žo s wotkasanja semrjeteho židowskeho barona Hirscha pschiswolike. Ruske knježerstwo je hižo ras spytało, židow wot wikowarstwa k ratarstwu pschiwobrocžicž. Tutón pospyt pak je žo tehdy do zyła njeporadźił. Židźi žu žo cžežkeho ratarskeho dźĕła, kotrež w Ruskej mało wunjeży, bórzy wostajili a žo sažo k swucženemu wikowanju pschiwobrocžili.

Pscherada wyschka Grimma.

Pschepytanje pschecžiwo wyschkej Grimmej je nĕtko skónczene. General Lukanow, pomoznik schefa generalneho staba, kotryž bĕ žo do Warschawy póžłał, so by pschepytanje pschewjedł, je žo do Peterburga wrócźił. To je snamjo, so je žwój nadawk dopjelnił. Grimmowa lubka, žona artilleriskeho wyschka Bergströma, je w pschepytowanskim jastwje do cžežkich myšlow padła.

Dokelž je Grimm Němskej tak mjenowane „Ostrolenkske plany“ pscheradźił, žu sa nusne spósnali, tsecži móst na Wišle natwaricž. Sa to je žo wojeska konferenza wuprajika, kotraž je pod pschedsydstwom Warschawskeho generalneho gubernatora Podgornika wuradźała. Mostowy twar je na 5½ milijona hriwnow wobliczeny.

Wójna w połodnischej Afriziy.

Cžłowske wopory,

kotrež je žebi wójna w połodnischej Afriziy žadała, žu ujeżmĕrne. Sapóžłanz Ellis w Londonje je woblicził, so je se 400,000 muži, kotrež je Jendźelska pschecžiwo buram wotpóžłała, wjazy dyžli 40,000 padnyło, to rĕka, so je s 10 jendźelskich wojakow pschezo jedyn psches burow wumrjeł. Dalsche 70,000 muži žu žo jako khori a bĕdni invalidojo do Jendźelskeje wrócźili.

Rozprawa burskeho generala Delareya, presidentej Krügerej podata.

W poln, w dezembrje 1901.

Transwaalske a oranžske knježerstwo stej žo, kaž stej to lordej Kitchenerej k wjedźenju dalej, rozžudźiłej, sa žwoje prawo hacž do hórkeho konza wojowacž, a mjes nami njeje žaneje rĕcže, nĕkajkemu sćinjenju mĕra pschihłožowacž, jeli so žo s nim njepschipósnaje njewotwišnosć wobeju republikow a naschich bratrow s jendźelskich kolonijow, kotsiž žu nasch dónt žwój sćinili.

1. Nasch kraj je hromada rozpadankow. W nim njeje niczo namakacž, khiba murje twarjenjow, jeli so tež te njeżu s dynamitom srostsĕlane. Se sapuscženjom wobžedźenstwa njeje žo nichtó pschelutował: tež zyrkwje, farske domy a schule njeżu žo pschepuschczike.

2. Wschón nasch skót je nam wsaty. Hdźež jón njeżu móhli wotwjesć, žu jón s tyżazami hromadu honili a jón potom sesatsĕleli abo jón s mjeczemi a teżakami sarubali.

3. Pscheńczne žně žu žo se skotom sapuscžike abo žo sežrake. Hdźež bĕ polo pschewulke, žu Jendźelczenjo wjele stow wojakow a Kaffrow wupóžłali, so bychu žywy pożykli a sapuscžili. Domkhowane žně žu žo spalike.

4. Wobkhadźenje je žónskimi a dźĕczimi, tutymi wobhimi bjesbrónitymi stworjenjemi, je woprawdże najczórnische mjes czornymi kopjenami tuteje srudneje wójny. Hdyž bĕchu žo farmy spalike, žo žony a dźĕczi wotwjedźechu a žo druhdy wjele njedźel dołho na tworowych wosach wokoło wožachu. W nozy žo žony psched wojerskimi lĕhwami wostajichu, so bychu jako sakitanje pschecžiwo burskim nózným nadpadam žłužike. To pytnywschi žony cžĕkachu, tola Jendźelczenjo žo sa nimi puschczichu. S Kruppskimi kanonami a tsĕlbami sa cžĕkazymi žonami tsĕlachu. Žony, kotrež w žwojich žamžnych domach na wožach bydlachu, žo do sdalenych stron wotwjedźechu a dyrbjachu pod stanami bydlicž. Tola s tychle žonjazych lĕhwow pschikhadźeja k nam sta troschtowanskich powjesćow: „Njestarajcže žo wo naš, ale wojujcže sa wasch kraj!“ Wjele žónskich je žo hižo s njepschecželskimi kulkami, druhe s hubjenstwom, w kotrymž žu žiwe, morike. Moja žamžna žona je jena s tych, kotraž je dyrbjała po pschikasni lorda Methuena žwój dom wopuschczicž wostajiwschi wscheho, schtož je wobžedźała. Wona nĕtko hižo dwanacže mežazow se žwojimi schesć makymi dźĕczimi po kraju cžaha. Moju macž, 83lĕtnu hižo 9 lĕt swudowjenu žonu, žu sajeli. Wschón jejny skót žu krałyli, jejny dom spalili, ju žamu pak do Klerksdorpa wotwjedli.

5. Cžerwjeny kschiž. Naschi sranjeni maja žo jara cžežko. Bĕch wjazore polne hospitale pschiprawił, tola Jendźelczenjo na nje njedźiwachu, sranjenych wotwjedźechu, lĕkarstwa a wobwalki prjecž wsachu a wscho druhe spalichu. Ssym wo lĕkarstwa proženy a pjenjesy sa nje poskicžał, tola hacž dotal žu žo stajnje mojej prośtwje sarjekli. Po nĕczim žu naš we wójnje wschitzy lĕkarjo wopuschczili; pschi žwojich wojakach mam jenicžkeho lĕkarja, mjenujzy dr. Reuvenkampffa, jeneho Rušu, kotryž je nam woprawdże žwĕrny a kotryž je wjele sa naschich ludźi cžinił. Dyrbimy žebi s ludźimi pomhacž, kotsiž prjedy lĕkarjam poślužowachu, a woni nam wubjernu žkužbu cžinja.

6. Wobrónjeny je hischcže wulki dźĕl burow, kotrychž chzyl Bóh se žwojej mozu poženylnjecž k wudźerženju hacž do konza.

7. Drasta. S wulkeho dźĕła tczimy w kožach; drusy žu žebi drastu s dobytych płachtow a stanow wudźĕłali a wulka wjetschina je drastu jendźelskich wojakow wobleczena, kotruž žu wójnskim jatym wotewsali.

8. Wschĕ młyny, młócžaze maschiny a druhe maschiny, pluhi a brony je njepschecžel snicził.

9. Kanony mamy hischcže nĕkotre, tola žwoje Mauserske tsĕlby žmy s jendźelskimi Lee Metfortskimi tsĕlbami samĕnili. Mam wjazy tyżaz muži, kotsiž žu s tajkimi Metfortskimi tsĕlbami wobrónjeni. Patrony hakle nam potom wunidu, hdyž Jendźelska pschestanje muniziju do połodnischeje Afriki žłacž. Runje kaž mi, so tež generalomaj Bocže a Dewetej wjedže.

10. Zyroba. Hacž runje žu Jendźelczenjo spytali, mjecž hłodu nad republikomaj wupschestrjecž, je mily Bóh hinak swjedł. Duž mamy hischcže pschezo doscž mjaża a majża. Jeli so by ras hłód nastał, byschtej žo s nim tež Natalska a kapska kolonija domapytałej.

11. Konjow žmy pośledni cžaž wjele s konjazej mrĕtwu shubili.

12. Wojownischczo žo w tu khwilu wot połnózneje Trans-

waalskeje hacź nimale k Kapskemu městu wupscheseźera. Dokelź chźedźa Jendźelcźenjo ßwětej narěcźecź, so wójnu na njesakońske waschnje wjedźemy, pscheciźiwo temu ſ tutym najdorazniſcho protestuju.

13. Sarjadniſtwo. W kóždym podkrjeßu ßmy krajneho drosta (měschcźanoſtu) postajili. Kóźde wójſkowe wotdźělenje ma ßwój wojerſki ßud. Zeńtwy ßo saſtojnſzy wobſamkuja. Sawoſtajenſtwa ßo sakońſzy ſrjaduja. Skoro kóždy druhi podkrjeß ma wojowanſkeho generala.

14. Cźornochojo. 29. ſeptembra 1901 Kaffrojo, kotrychź běchu Jendźelcźenjo wobrónili, jene ßonjaze lěhwo w Ruſtenburgſkim wokrjeßu nadpadźechu. Pſchi tym dwaj buraj padźeſchtaj a pjecźo ßo ſranichu. 27. novembra dyrbjachmy 10 Kaffrow, kotrychź ſ brónju w ruzy ſetkachmy, ſatſělicź. Wot generala Bayera je powjeſcź doſchła, ſo jeho na ſtajnoſcźi jendźelſke wotdźělenja, kotrež ßu ſ Kafframi poßylnjene, nadpaduja. W mojich wokrjeßach ßu něktore kaffriſke ludy wobronjene. Garniſony we wjecźornych wokrjeßach ſ wjetſcha ſ měſchenzow (potomnikow cźornych a běłych) wobſteja.

15. S burſkimi jatymi ßu Jendźelcźenjo ſlě wobkhadźeli, tež ßu ſranjenych woprawdźe morili.

16. Naſchi duchowni ßu ſkoro wſchitzy jecźi. W Oranźſkej je jich jenoź hiſchcźe 10 mjes burſkimi wójſkami.

Moja roſpraiva ßuadź Wam nadźiju do pſchichoda poßłabi, tola njeßměcźe ßo nabojecź. Dźenßa nimamy niczo wjazy ſhubicź, dyźli naſche ludowe bycźe, a ſa to ßmy hacź do poßlednjeho muża hotowi ßwoju krej woprowacź. Dlěje hacź dwě lěcźe ßmy hacź dotal ßwoje bycźe jako lud ſ wuſpěchom ſakitali.

Schtoź njepſcheczel jenicźzy wobknjeźi, ßu ſpalene wßy a żeleſnizy. W druhich ſtronach jeho móz jenoź tak daloko doßaha, hacź jeho kanony tſěleja. Skoro wſchědnje wojujemy a něktoru cźeźku bitwu bijemy.

Wot teho cźaßa, kotryź we wjecźornych ſtronach roskaſuju, po tajkim wot 7. julija 1900 hacź do 4. novembra 1901 moje ſchkodowanki wobſteja ſe 170 morwych a 380 ſranjenych. Scheſcźoch muźi ßu Kaffrojo morili.

Delarey,
pomoznik generalneho komandanta we wjecźornych wokrjeßach oranźſkeje republiki.

Na jenej nitzy.

To běſe cźmowa deſchcźowa nóz, nóz wot jutrowneje ßoboty na jutrowniczku. Woda ſchumjeſche w tſěſchnych rynach a ſhibowaſche, bjes pſchestacźa ßo lijo, hałźki ſchtomow.

Niczo ſe ſtareho měſtacźka njebě widźecź, ani praſtareje zyrkwje woßrjedź romantiſkeho wobtwjerdźenja, ani dźiwnje ßo wijateje hłowneje dróhi, ani ßwißlowatych khěźow ſe ßwojim wureſowanym abo molowanym wubebjenjom.

Ale ßłyſchecź bě, kak hórſka rěka ſchucźeſche a něhdźe poſchcźowkowaſche poß, a daloko ſ tamneje ſtrony ſtonaſche nózny cźah pſches wuſki dół.

Khěźne durje běchu dawno ſeſamkane, a tež w hoſcźenzach bě dawno hižo směrom.

Poßledni hóſcź wopuſchcźi runje hoſcźenz pola „króny“, a lědom bě won, haßnychu nutſka tež hižo ßwězy, a durje ßo ſamknychu ropotajo.

„Dobru nóz, knjes Bremak“, bě kaź wumoženy a teho dla trochu pſchecźelnje ſaſparny pinczńik na poßlednjeho hoſcźa ſawołał, a nětkole ſtejeſche wón ßam a niz zyle ßwojich ſmyßłow mózny, mały ßuchi muź ſ ptacźim wobliczom, na ſeleń wußmahnjenej perrüku a ſ mikotatymaj woczomaj.

Pomału ſtupaſche domoj a ſepjeraſche ßo, runjeź ßo lijeſche, radſcho na ßwój pſchedeſchcźnik, hacź ſo budźiſche jón wotewrił; pſchetoź ſdaſche ßo, ſo bě dobremu knjeſej Bremakej dźenßa pucź woßebje wobcźeźny, a tule wobcźeźnoſcź prózowaſche ßo ſe ſepjeru pſchewinyćź.

Sbożownje, runjeź pomału, pſchińdźe do prědka, hižo bě wjazore horje a dele wjedźaze dróhi dobył, tu ſaſta ſaſtróżany.

Jemu běſche, jako budźiſche ßo zyle bliſko w prědku nimo njeho tołſta cźěmna poſtawa pſches dróhu ßunyła, jako budźiſche ßo njedźany pſchedmjet wokomik ſ waha ſabłyſknył, jako budźiſchtej cźěkazej póduſchi na mokre kamjenje plazałej. Njepſchijomne cźucźe pſchewja Bremaka. Wón ſaſta.

Ale kaźkuli ßo napinajo ſtary muź tež ßłuchaſche, wón njewidźeſche a njeßłyſcheſche niczo wjazy; na poßledku hańbowaſche ßo ßam pſchi ßebi, dokelź pſchińdźe jemu na myßle, ſo bě jemu wino dźenßa lěpje ſeßłodźało dyźli hewak.

To ſpóſnawajo a ßłyſchjo ſ naſdala klinczaze ſynki ſpěwa nóźneho ſtražnika, nabywaſche Bremak ſaßo kuraże, pſchetoź myßleſche ßebi: W twojim ſkurjenju je ßo cźi něſchto ſeſdało, a njebudźiſche-li to tež było, wſchako je tu tež dołhi ſtražnik bliſko, ſo móżeſch jeho dowołacź.“

Tuta myßliczka ſměrowa potajkim ſtareho knjeſa, a tak dokroczi ſe wſchej ſkładnoſcźu a wobhładniwoſcźu ſbytkny pucź, tykny ſkónczńje kluczź do ßwojich khěźnych duri a kroßnjeſche ßo bórſy na to po ſchodźe horje.

Jara wjeßeły a ſpokojny pytny, ſo jeho mandźelſka hižo twjerdźe ſpaſche, tak ſo ſ teje ſtrony jemu poroki njehrożachu.

Na to poda ßo knjes Bremak jara ſměrowany do ßwojeje ſtwy a ſa ſchtwórcź hodźiny wotpocźowaſche we ßwojim łożu.

Ani ßwězy njebě trjebał, ſo by ßwoju nóznu draſtu pſchiprawił. Mjes tym, ſo ſ jeho mokreje ſwjeŕſchneje draſty na draſtniku woda kapaſche a cźeŕw w drjewje toczeſche, ſańdźeliſchtej ßo Bremakowej mucźnej wocźi — tola niz na dołho.

Lědom bě dołhi ſtražnik ßwoju pěßeń ſanjeßł, a hižo ju tež pſchetorże, a tute njeſwucźene pſchetorhnjenje bě wina, ſo lědom ßo domoj wrócźiwſchi Bremak ſaßo wotucźi.

A nětkole doživi knjes Bremak ſaßo něſchto żadne; ſtwa wjercźeſche ßo ſ nim do koławokoło a něktore ßwětłowe ſchkrě pſcheleczachu cźorny nózny rum, ale tute ſchkrě běchu drje jara njemérne, dołha, wuſka, njehibita ßwětła ßmuha pſchetorhowaſche cźmu; pſches wokno wona dźěſche, pſchi ßamych ramach wot horka dele. To widźeſchtej knjeſa Bremakowej mikotatej wocźi, ale pſchi tym ßłyſcheſchtej tež jeho wuſchi něſchto, běhanje, praſkanje a ſchukotanje, a potom — potom ßłyſcheſchtej ßłaby, njejaßny ſwuk.

Bě to błuke wołanje było? Abo wołanje běda? Sdychnjenje? — — — Stareho muża woběża ſyma po khribjecźe. Wón pak ßebi na to ani njepomyßli, ſtanycź, na dróhu abo jeno tež do wokna khwatacź, ach ně, wón wotewri a ſańdźeli jeno něſchto krócź hiſchcźe wocźi, ſo by ßo pſcheßwědcził, ſo je wotucźeny, potom ſcźeże ßebi pſchikrywa na wuſchi — a ſa ſchtwórcź hodźiny ſpaſche zyle krucźe.

Teho dla njeßměmy knjeſa Bremaka ſa bojaſnika měcź, ně — wón bě jeno ſ tych lět, w kotrychź ßo kuraża ßama roſymi, dokelź ſpěſchnoſcź a móz ſa ſkutkami żedźi; knjes Bremak bě 59 lět ſtary a dźenßa bě kuſk hłuboko do winoweje ſchkleńzy pohladał. Wón pak tež dołho hiſchcźe picźk njebě; pſchetoź wot wina wjeßeły bycź, ſchtoź drje wón huſcźiſcho bywaſche, njeje hiſchcźe wopiłſtwo.

Hłuboko a niczo njepomnjo pſcheſpa knjes Bremak nóz, ßebi njemyßło, ſo budźa tu nóz mnohe druhe ſcźěhowacź, w kotrychź budźe ßo jeho ſpar, kaź jeho najhórſchi njepſchecźel, ſdalowacź.

* * *

Naſajtra rano ßedźeſchtaj Bremakez cźłowjekaj runje pſchi ßnědanju, tu pſchilecźa ſtara ßłużobna dźowka Hana, wſcha błěda a wuſtróżana, a ſawoła: „Knjeni, knjeni, pomyßlcźe ßebi, ſtražnika Handrija ßu ſaraſyli.“

„Pětra, ſtareho Pětra?“ ſabórcźa knjeni Bremakowa, mjes tym ſo ßo jeje mużej ſe ßłabjazeje ruki dymka wußuwaſche.

Nichtó to njepytny, najſkerje ani tón, kotremuź ßo to ſtawaſche, dokelź tón bě ßo runje ßwojej żonje nětkole wſchón ſapoſkhał, mjes tym ſo bě ßo Hana tak do rěcźenja dała, ſo na njej wſcho ßobu rěcźeſche, tež ßame banty na cźěpzu, wo hróſbnym podawku, kiź bě ßo ſańdźenu nóz ſtał. Schtoź Hana powjedaſche, bě ſ krótka tole:

„Hórniźy, kotſiź běchu hiſchcźe do rańſchich ßmerkow ſ bliſkich podkopkow pſchiſchli, běchu naſchli dołheho Pětra, po prawom Pětra Maſaka, pod wjelbowanym górtom wodowoda, kotryź wjedźe nad měſtom a nad dołom, w kotrymź měſto leźi. Pětr bě hižo ſymny a ſproſtnjeny. Rany na jeho cźěle nihdźe njebě, ale maka błuſna na ſadnjej hłowje, runje na tym měſtnje, hdźeź make moſy do rjapa pſchekhadźeja.

Pětrowa draſta bě ſ pucźnym błótom wſcha ſapanzana, ſdaſche ßo, jako budźiſche jeho ßmjercź njepſchekhwataka w ßuchim kucźe, hdźeź jeho namakachu. S wězow, kotrež ſtajnje pſchi ßebi měwaſche, njebě niczo ſhubjene. Schtó budźiſche tež tak mało hódnych wězkow dła cźłowjeſke żiwjenje ſniczicź chcył?

Truba wißaſche jemu po boku na ſelenym wußmahnjenym bancźe, kotryź bě jemu hakle njedawno hajnkowa darika; hłebiju dźerżeſche jeho lěwa ruka krucźe wobjimanu, a tež druha ruka dźerżeſche pſchedmjet, mały kuſk drjewa, niz hrube a ſchkropawe, kajkeź je naroſtko, ně, hładke a ßwětłe, na bruń żołte wobarbjene.

Tutón kuſk drjewa bě hakle doktor pytnył, po kotrehoź bě jedyn ſ hórnikow dóſchoł, mjes tym ſo druhi na poliźajſku ſtražu dobeża a

drusy hórniży pschi morwym stražowachu. Hakle hdyž běchu wyschnostne wožoby dóschle, pschepytachu wboheho Pětra bliže a potom donjeżechu jeho do jstwy bliskeje polizajskeje straže. Tam hischćże leżesche, hdyž Hana k rěsnikej dźěsche, a pok města bě žo psched stražnej jstwu shromadźiło a powjedachu žebi wschelako shudawajo wo pschiczinje tehole morjenja. Tola tute bórbotanje njedobywasche žo hacž do Bremakez domu. Duž padże tuta njewjeżeka powjesćź kaž bomba do cźicheje stwy, w kotrejž nětkole staraj mandźelskaj s mnohich pschiczinow na žnědanje sabyschtaj. Knjeni Bremakowa bě wscha pohłuschena s tutym podawkom, wo kotrymž žo nětkole dołho rosmołwjachu, a nimo teho bě jej jara žel, so bě tak dobry, strósby, žwědomity muž, kajkiž bě Pětr Masak był (spominajo na Pětrowu strósbnosćź, pohlada knjeni Bremakowa jara srosymliwje na žwojeho mandźelskeho), takle srudnje žwoje žiwjenje shubicź dyrbjał. To drje bě tež schwarnemu Bremakej žel, ale jemu leżesche hischćże tež druha wěz na myžli.

Pod wjelbom wodowoda běchu morjeneho namakali — dobre dźeżacź njeńschinow wot teho městna, hdźež bě žwoju poślednju pěseń sanjeżł, tutu poślednju pěseń, kotruž wón wjazy njedospěwa, kotraž žo tak nahle pschetorże, a na to bě běhanje, ropotanje žłyschecź było, a potom žłaby błuki swuk, kotryž móżesche njejażne wołanje bycź, abo tež běda — abo — sdychnjenje — žmjertne stonanje — — —

S błyskom, hižo po prěnich Haninych žłowach, bě dopomnjecże na podawki w nozy, na kotrež žebi dotal njebě pomyžlił, sažo w starym knjesu wotucźiła, a hdyž bě Hana žwoju dołhu rosprawu na pośledku skónczika — njemóżesche žo Bremak sdźerżecź a žo wopraschа:

„Ssu dha Pětra woprawdże pod wodowodom namakali?“

Zónskej na dwělowarja s wulkimaj wocźomaj hladaschtej.

„Haj, ale cźeho dla dha ty to njewěrisch? Chzesch ty to sažo lěpje wjedźecź“, da žo jeho žnadnje rosbudźomna mandźelska wobožna do njeho, a Hana žo dźiwnje požměwasche a cźinjesche kaž ranjena, dokelž na jeje žłowach dwělowachu.

Knjes Bremak njeswěri žebi ani žłowa dale prajicź.

Pomału postany a wopuschcźi, žwoju dymku sběhnywschi, stwu, so by žo do žwojeje žamžneje stwiczki podał.

Hischćże njebě cźaž kemschi hicź, hischćże móżesche pok hodźinki to rospominacź, schtož běchu sańdźenu nóz wužlěbźili, a to, schtož bě wczera w nozy pytnył.

Ale — bě dha wón też woprawdże nješchto pytnył? A jeli so, bě to też schto woprawdźite, schtož bě pytnył? Wón snajesche žebje — a žwoju žiwu wobrasnosćź —, wón snajesche też wino a jeho słutkowanje. Jemu njebě móżno, žo dospołnje pschežwědcźicź wo tym, so bě po cźmje też woprawdże cźłowjeka, mužskeho, wulkeho schěrokeho mužskeho nimo žebje žo žunycź widźał. Cźłowjek žo tak žnadnje myli, hdyž žo wonka a snutska mły pohibuja, hdyž je wonka a nutska cźma. A tola je dźiwna wěz, so wobrasnosćź tak jara žiwje dźěła, so wona na cźěmnej barbje powětra runje hischćże cźěmnischi sćźin cźłowjeka moluje.

Njedźiwajo na dwělowanje, hacž je jeho wobkedźbowanje prawe było, dyrbi žebi Bremak na stajnosćźi na nóznu postawu myžlicź; wón widźi jażnje jeje wobryžy psched žobu, wón widźi žłabe mischkrjenje sažo, kotrež je žo w nozy na wokomik po postawje sabłyskнуło, a wón žłyschi hischćże cźěkaze plazanje jeje mokrych póduschow a sacźuwa hischćże cźehnjenje powětra, kotrež bě wona duzy nimo sawinyła.

A sažo a sažo tschaže s hłowu a njewě, hacž žwojim smyžłam a žwojemu pomjatkej njewěricź abo jim wěricź.

Ale wěso — schto dha ma nózny sćźin s mordarstwom cźinicź? (Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Se žadowych schtomow žu s nóznymi smjerskami sańdźeneho tydźenja drje wischenje najbóle schkodowake. Jich kźenje je skoro wschě smjersko. Duž drje budża wischnje lětża dróżsche, dyžli poślednje léta.

We Łobjowym dole, hdźež hižo nimale wschě žadowe schtomy kźěcjachu, je wscho kźenje smjersko.

— Na měrzske rožy pschińdu mejske mróšy. Tole prajidmo je žo lětża jako wěrne wopokasało. Mróšy pak tón ras zyle do meje njedocźakachu, ale hižo kónz haprleje kraj bělachu. Schtó budźische žebi myžlił, so budźemy po žłónczných měrzskich dnjach nětkole dyrbjecź symu mrěcź? Kožuchi a symske swjerschniki dyrbjachu žo sažo s khamorow bracź a wo jstwach njebě wutracź, hdyž žo njebě w khachlach satepiło. Hacž je nózna syma wjele schkody naczinika, njehodźi žo nětkole hischćże prajicź, boja pak žo, so žu s njej wožebje w nižinach połnózneje hornjeje Łužizy, kotraž je s hatami pschecźehnjena, žita schkodowake. Mjenje žu žywy w hornich stronach cźerpike. Jako wulke žoże ma žo wobhladacź, so je symne wjedro sastupiło, prjedy hacž žu žo kłoży wuwlekle. W nóżnych smjerskach budźische hewak drje wscha rožka smjerska. Duž džakujemy žo Bohu, so je nasche ratarstwo tón krócź hnadnje je schkodu žo pschepuschcźiło. W rańschej Pruskej, wožebje w Pósnańskej, žu nózne smjerski bóle seschkodźike, dokelž bě tam syma woprawdże žurowa. W Fraustadtu thermometer 9 gradow pod null pokasowasche. Też we wyžkoležazym Schmiedebergu w Schlesynskej žu 4 grady symy měli.

W połnodnischich europiskich krajach je syma runje tak abo hischćże hórje dyžli pola naš duchaka. W Schtyrskej (w połnodnischej Awstriskej) je wutoru w nozy žylnje mjersko. Wuhlady na žadowy wunoschk žu sniczene. W Khorwatskej je pschi khětrej symje žněły naschoł. Też w połnóznej Italskej je, kaž s Venediga piżaju, wjele žněha napadało, tak so pok kóhcźa wyžoko leżesche. S dobom satraschny wichor sakhadźesche.

— Ssywy žu w Saksej žrjedź haprleje 1902 po rosprawje krajneje kulturneje rady wschudźe rjane stake. Wurjadnje miku symu žu wone derje pschětrake. Tu a tam žu na cźežkich nisko leżazych polach rožki s mokrotu troschku cźerpike. Też je rožka loni w žuchim cźażu kónz septembra s ruku wožyta khětro rědka. Hewak je žo wona derje rospjenkowała a husta a tucźna steji. Lońscha žuchota je s městnami dźecźelej seschkodźiła; wón dyrbi žo s dźěła horje woracź. Dźěłanje role, kotrež žo sapocźatk haprleje s mokrymwjedrom dlijesche, žrjedź haprleje spěschnje do prědka dźěsche. Wo swěrjazych a rostlinskich schkódnikach je powschitkownje mały žłyschecź. W dwěmaj wokrjeżomaj na skhorjenje dźecźela skorża, pschiczinu njesnajo.

— Lětża žo jażeń prjedy duba seleni. To je po starym prajidmje wěste snamjo sa to, so budże pschichodne lěcźo žuche.

— (Wo pschichodnym wjedrje.) Po měnjenju wjedrawustojnych mamy bližsche dny wjele deschcźow a žnadź też krupy a žněh wotcźakacź.

— Rudolf Falb wot 1. hacž do 17. meje deschcże a s městnami žylne njewjedra do prědka praji. 7. meje budże žłónczkoweho sacźmicźa dla kritiski dźeń. Do njeho abo po nim žo wětry a žylne deschcże wotcźakuja. Wokoło 8. meje žo powětr scźopli a do 17. meje sažo wustudnje.

S **Jenkez.** Ssorny a bažanty žo po něcźim po zykym kraju rosschěrjeja. W stronach, w kotrychž prjedy lětstotki žanych žornow njeje widźecź było, njejžu wone nětkole niczo žadne. Tele dny bě žo jedyn žornik sa žornu do sahrody tudomneho kublerja Dejki sabłudźił. Psched ludźimi cźěkajo žo žornik grocźaneje pleczeńzy njedohlada, s kotrejž je sahroda wobhrodźena. Wón žo do njeje s prědnimaj nohomaj tak njesbožownje saschmata, so žebi jej skama. Njedźiwajcy skamaneju stawow pak žo wbohe skocźo se sadwělowanjom wobarasche, prjedy hacž žo popadnycź da. Kubleŕ podawk hnydom měschcźanej w Budyschinje, kotremuž je žo nascha hońtwa pschenajała, k wjedźenju da. Tón bolosczam snjesboženeho k schtomej pschiwjasaneho žornika s derje samerjenej kulku kónz sćźini.

S **Hodźija.** Schtwórtk 1. meje žwjecźesche žo žwjedźeń snutskowneho mišionstwa w Hodźijskej wožadże. Hdyž też wot ranja wjedro njehojesche, žo tola popołdnju rosjażni a žłónczko mile žwěcźesche, hdyž žo žwjedźeński cźah psched faru sestupa. Do 2 hodź. hibasche žo žwjedźeński cźah, wobstejacy s mkodźiny, wjeżnych towarstwow, wohnjoweje wobory a wožadnych sastupjerjow do Božeho doma. Psched faru knjeża duchowni do cźaha sastupichu, s kotrychž běsche 17 w měschniskej drascże a jim žo zyrkwinszy pschedstejicźerjo pschisamknychu. Rjany Boži dom běsche wot nutrnych kemscherjow wschón pschepjelnjeny. Wołtarnu Božu žłužbu měješchtaj na žerbskim kemschenju knjes farař Mrósak-Hrodźischcźanski a pschedžyda nascheje žerbskeje konferenzy knjes farař ryczeŕ Jakub. Prědowanje dźerżesche nam knjes farař Matek-Bartski. S hnutymi hłubokosacźutymi žłowami wjedźesche žerbsku wožadu do wažneho słutkowanja snutskowneho mišionstwa. W rjanej žerbskej a sa kóždeho srosymliwej rěcźi nam rosjażni, kak je nam wschitkim słutk snutskowneho mišionstwa wot teho Knjesa na wutrobu położeny. W žwojim prědowanju nam wukoži na sałożku texta Mat. 10, 5—8: Kak naš Jesuš do žłužby snutskowneho mišionstwa woła, hdyž pokasuje 1. na polo, na kotrymž ma žo słutk snutskowneho mišionstwa stacź; 2. na žrědkaj, kotrajž chze wón nałożenaj měcź; 3. na smyžlenje, kotrež žebi wot kóždeho dźěłacźerja

ſnutskowneho mißionſtwa żada. Po prědowanju pſchednjeße zyrkwinſki khor kaž na ßerbſkim tak tež na němſkim kemſchenju rjane wutrobu jimaze ſpěwanje. Němſke kemſchenje ſapocża ßo popołdnju w 4 hodźinach. We wulkej woporniwoſcźi běſche knjes wyſchſchi konſiſtorialny radźicźel Dr. Dibelius ſ Draždźan ßwjedźeńſke prědowanje na ßo wſak. Sſławny prědar dźerżeſche nam po ßwojim waſchnju kraßne wutrobu jimaze prědowanje. Wutroba ßo nam horjeſche, hdyž jeho żałbowane ßłowa ßłyſchachmy. Na ſałożku texta Hioba 35, 10 wukłoži: Bóh cźini ſpěwanje w nozy; 1. wo tekſcźe, kotryż Bóh k tajkemu ſpěwanju wobradźa, ßo rosmyßlmy; 2. po tym hłoßu, kiž ßo jemu ſpodoba, ſaſpěwajmy tajki khěrluſch; 3. k ſtarym khěrluſcham pſchiſpěwamy ſ Božej pomozu nowe khěrluſche. Wołtarnu Božu ßłużbu dźerżeſchtaj na němſkim kemſchenju knjes ſuperintendent Khěžor, kotryż běſche tež pſchecźelniwje na ßwjedźeń pſchijěł, a knjes primarius Wjazka ſ Budyſchina. Sahorjeni ſa ßwjaty ſkutk mißionſtwa tež nutrni kemſcherjo bohaty dar w ßwjedźeńſkej kollekcźe darichu. 420 hriwnow bu w ßmilnej luboſcźi woprowanych. Kemſchenju pſchiſamkny ßo nutrnoſcź, kotraž mějeſche ßo w ſpomożeŕſkim domje, kiž lětża 25 lětny ßwjedźeń ßwojeho wobſtacża ßwjecźi. Knjes farař Jakub jako měſtopſchedßyda provinzialneho towarſtwa mějeſche tam hnujazu rěcź ſpominajo na żohnowanje tehole wuſtawa, kotryż bu pſched 25 lětami pſches knjeſa fararja Imiſcha ſałożeny. Jeho wobras běſche w domje ſ wěnzom dźakownje wobwity. Provinzialne towarſtwo běſche dźěcźom wuſtawa knihi na jubilejſki dźeń dariło. Knjes měſtopſchedßyda wuſtawa, farar Kſchiżan, wojſewi wſchelake ſbożopſchecźa, wuſtawej na jubilejſki dźeń póßłane, a pſchepoda wot knjeni hrabinki ſ Lippe dźěcźom darjene knihi. Se ſpěwanjom „Njech Bohu dźaknje“ wobſamkny ßo rjana nutrnoſcź w żohnowanym wuſtawje ſnutskowneho mißionſtwa. W hoſpodliwym farſkim domje wunjeße knjes farař Kſchiżan ßławu na ßwjedźeńſkeju prědarjow, kaž na ſaſtupjerja provinzialneho towarſtwa ſa ſnutskowne mißionſtwo, knjeſa fararja ryćerja Jakuba, kaž na 25 lětneho ßobuſtawa pſchedßydſtwa knjeſa ökonomiſkeho radźicźela Hetzera nad Delnjej Kinu. Kraßny běſche ßwjedźeń ſnutskowneho mißionſtwa. Bóh daj, ſo by to żohnowanje w naſchich wutrobach woſtało jako żiwy woheń ßmilneje luboſcże Jeſußoweje, kotryż njewuhaßnje, ale naß cźěri a wodźi, pomhacź hubjenym a ſabłudźenym bratram.

S Korſymja. S njewuſchnym hrajkanjom ſ njehaſchenym kalkom, ſ kotrymž je ßo hižo wjele dźěcźi njeſbożownych ſcźiniło, ſtej ßo tudomnemu 9lětnemu Reinholdej hólzej wobej wocźi wobſchkodźiłej. Hólzaj tudomneje ſwudowjeneje Lehmannoweje do bleſche, ſ wodu napjelnjeneje, njehaſcheny kalk ßypnyſchtaj a ju potom ſacźiniſchtaj, ſo by rosbuchła. Hdyž rosbuchnjenje khwilu na ßo cźakacź da, Reinholdej hólz na měſtno doběża, hdźež bleſcha leżeſche. Hdyž pak bě lědma k njej dóſchoł, wona ſ wulkim wrjeſkom rosbuchny, a warjaza kalkowa woda hólzej mjes wocźi ßykny. Hólza, kotryż bjeſwědomny na ſemju padźe, ßu do Budyſkeje měſchcźańſkeje hojerńje dowjeſli. Hacź budźe móżno, jemu widźenje wukhowacź, njeje hiſchcźe wěſte.

S **Lemiſchowa.** Sańdźenu njedźelu w nozy ßu ßo tu twarjenja żiwnoſcźerjow Jana Hajnika, Jana Kiſcha, Handrija Mitaſcha a Hanże Pětſchżyneje wotpaliłe. Na kajke waſchnje je woheń naſtał, njeje hiſchcźe wußlědźene.

S **Lahowa.** Měſtna khorobna kaßa ſa Lahow a wokolnoſcź ſmějc njedźelu 11. meje 1902 popołdnju w 5 hodź. w Nowakej hoſcźenzu we Lahowje hłownu ſhromadźiſnu.

S **Kóſłow.** Wóndano budźiſche ßo w ſkale, knjeſej Wujanzej pſchenajatej, wulke njeſboże mohło ſtacź. Na wyßokej nahłej ſkale łěta dołho żerawz (kran) ſtejeſche, ſ kotrehoż pomozu ßo kamjenje na woſy ſběhachu. Pſchipadnje ßo jedyn dźěłacźeŕ na jenej ſchkałobje dohlada, ſo ßo ſkała po něcźim ßuwa, a po jeho radźe ßo żerawz hnydom pſchestaji. Najwjetſchi cźaß bě, ſo ßo to ſta. Hižo w ſcźěhowazej nozy ßo ſkałowa ſcźěna do hłubiny wotwali. Scźěna mějeſche podobiſnu klina, kotrehoż cźeńki kónz bě delka, ſchěroki bok pak horka. To bě ſ pſchicźinu, ſo ßo horni ſchěroki dźěł pſchewali. Na wulke ſboże je ßo ſcźěna w nozy do hłubiny cźißła. Wodnjo budźiſche ßnadź wjele dźěłacźerjow w ſkale do njeſboża pſchiſchło.

S Cźěſchkez. 23. dźeń haprleje bě tež ſa naſchu gmejnu dźeń radoſcźe a wjeßeloſcźe. S roswicźom wjeßneje khorhoje ßo narodniny Jeho Majeſtoſcźe krala Alberta ßwjecźachu, a ſ dobom bě ßo tutón dźeń 25 lět pominyło, ſo bě tudomny knjes gmejnſki pſchedſtejicźeŕ Jórdan, ßwojich wjeßełych myßliczkow dla daloko a ſchěroko ſnaty, ſaſtojnſtwo gmejnſkeho pſchedſtejicźeŕſtwa naſtupił. S tejle pſchicźinu bě jemu kral powſchitkowne cźeßne ſnamjo ſpożcźił, a tež gmejna jemu cźeßny dar, wobſtejazy ſ mjehkeho żupana a wſchelakich druhich maliczkoſcźow, pſchepoda. Wjecźor ßo gmejnſke ßabuſtawy na wjeßelu bjeßadu ſeńdźechu. Knjeſej Jórdanej pſchejemy, ſo mohł hiſchcźe wjele lět ſa lěpſche gmejny ſkutkowacź.

E. Wicźas.

S Rakez. Kaž wſchudźe po zyłej Sakſkej, je ßo tež tu narodny dźeń naſcheho lubowaneho krala Alberta hódnje ßwjecźił. Hižo ſahe rano ßo khorhoje ſ mnohich domow ſmahowachu, a w ſchuli ßo na kralowe narodniny ſe ßwjedźeńſkim aktom ſpominaſche. Bliżſchu njedźelu naſche wojeŕſke towarſtwo ſe ſamknjenym cźahom k ßwjedźeńſkej Božej ßłużbje do zyrkwje cźehnjeſche a wjecźor ſhromadźi ßo ſaßo a ſe ſynkami hudźby po zyłej wßy cźehnjeſche. Na to mějeſche ßo kralej k cźeſcźi w hoſcźenzu ſakſkeho doma wulkotny bal, kotryż ßobuſtawy naſcheho wojeŕſkeho towarſtwa hiſchcźe dołho we wjeßełej myßliczży hromadźe dźerżeſche.

Se Schunowa. Pſchi ſkładnoſcźi narodninow Jeho Majeſt. krala Alberta je k. Jakub Schelz, kotryż je 30 lět poſpochi ſ gmejnſkim pſchedſtejicźerjom był, powſchitkowne cźeßne ſnamjo doſtał. Bóh jemu ſpożcź, ſo mohł ßo prawje dołhe łěta nad tutym cźeſcźazym wuſnamjenjenjom cźiły a ſtrowy wjeßelicź.

S Ralbiz. Tudomne ſkót ſawěſcźaze towarſtwo wotmě ßwoju lětuſchu hłownu ſhromadźiſnu njedźelu 20. haprleje. Pſchedßyda, k. Schelz-Schunowſki, powita pſchitomnych, na to ſpominajo, ſo ßmy ſe ſhromadźiſnu tak dołho cźakacź dyrbjeli, dokelż njebě hiſchcźe prjedy wot hamtſkeho hejtmanſtwa dowolnoſcź ſa pſchidawk k wuſtawkam dóſchła.

Sarunacź mějeſche towarſtwo w minjenym lěcźe 7 ſchkodow ſ 328 hr. 57 np.; to je w pſcherěſku 47 hr. na kruwu.

Sliczbowanje pokaſa

633 hr. 23 np. dokhodow a
477 „ 05 „ wudawkow;

potajkim 156 hr. 18 np. ſbytka w pokładniży.

Sliczbowanje pſchehladaſchtaj kk. Jurij Cźornak a Jakub Piwarz ſ Ralbiz.

Towarſtwo wot nětk hacź na dalſche ßwojim ßobuſtawam w tych padach, w kotrychż ſtatna kaßa ſarunanje płacźi, wyſche teho 50 hr. dodawa k ſarunanju płahowanſkeje hódnoty. W padach, hdźež krajna kaßa niczo njepłacźi, doſtawaju ßobuſtawy po 40 hr. ſa zentnar mjaßa. Tute ſarunanja pak płacża ßo jenoż ßobuſtawam a niż tſeczej woßobje.

Nowe ßobuſtawy pſchijimuja ßo jenoż ſ nowym lětom, a maja tute ſa kóżdu kruwu jónkrócźny ſaſtupny pjenjes po 1 hriwnje ſapłacźicź.

Ssobuſtawow ma towarſtwo w tu khwilu 107, kotſiż ßu 284 kruwow ſawěſcźili.

S Halſchtrowa. Sjawny wobkhad na Halſchtrowſko-Biſkopſkej żeleſnizy hakle ßo 15. meje wotewri; 14. meje ßwjedźeńſki cźah pojěźe.

S pruſkeje Łużizy pſchi ſakſkich mjeſach. Jedyn nahladny burſki ßyn, kotryż bě ßwojeho nana kubło pſchedewſał, bě ßo ſ holzu ſ něſtotre hodźiny ſdaleneje wßy ßlubił. Wóndano mějeſche wjeßeły kwaß, a daloko a ſchěroko ßo wo nim hižo do cźaßa wjele powjedaſche. Burjo ſe Sprelow a Ssylneho wobſamknychu, młodenu nawożeni woßebitu cźeſcź wopokaſacź. Kwaßny dźeń rano, hdyž ßo wón ſ kwaßarjemi na pucź k njewjeſcźinenu domej naſtaji, jemu Sprelowcźenjo a Ssylnjenjo ſ 23 wołami, ſ kwětkami a bantami nanajrjeńſcho wupyſchenymi, pucź ſakrocźichu. Nawożenja ßo jara cźeſcźeny cźujeſche, tola cźuczow do ſaka njepokaſowaſche. Dokelż pak żana kokoſch nochze darmo hrjebacź, powitarjo nawożenju na to dopomnichu, ſo dyrbi tola ras do kapßy hrabnycź. Wón to hnydom ſcźini, tola pſchi tym prawu měru njetrjechi. Wón mjenujzy zyłaj dwaj bimaj (20 nowych pjenjeżkow) na dobo wucźeże. To dha bě wjeßele mjes ſhromadźenym ludom, ßamo pyſchne woły ßo ſpokojom ßmějkotachu. Wulkotny dar pak niz jenoż wjeßele, ale bórſy też hłowułamanje lubym Sprelowcźanam a Ssylnjanam naczini. Njemóżachu mjenujzy pſches jene pſchińcź, kak bychu ßo do teju dweju bimow dźělili. Skónczńje ßo roſßudźichu, ßebi ſa nahladny pjenjeżny dar palenz kupicź a ßo po prawje do njeho dźělicź. S tym pak hiſchcźe njeběchu wſchě ſtaroſcźe pſchewinjene. Hdyž dyrbjeſche ßo palenz rosdźělicź, ßo pokaſa, ſo korczmaŕ tak makuſchkich ſchklenczkow njemějeſche, ſo mohł ßo palenz po ßylſkach rosdawacź. Mudra hłowczka, Boßakez Matej, tu bórſy radu wjedźeſche. „Pjerko jow!“ wón ſawoła. To ßo jemu hnydom da. Boßakez Matej na to pjerko w palenzu wotnnknywſchi ſ nim kóždej laczńej duſchi pod nóß ſchmórny, tak ſo ßłódka palenzowa wóń pſches nóß hacź do chzyja-

teho żołdka dele docżeże. Hischcże dżenża je to wschitkim w żłódkim wopomnjenju, a hdżeżkuli Mateja wohladnu, na njeho żadoscżiwje wołaju: „Matejo, ſ pjerkom, ſ pjerkom!“ Hacż pak budża Sprelowczenjo a Ssylnjenjo w pschichodże dale kwaßam sakroczecż, to hischcże njeje wuczinjene. Nětkotſi wschak praja: „Wulka hara a małe twarożki.“

S **Wojerez.** S njesbożom na żelesniży je saúdżenu żobotu wjeczor tudomy wósnik a wikowar Rychtař żwojeju 2000 hr. hódnecju konjow shubił. Wón bě spomnjeny dżeń dopołdnja żwojeho pohonicża do Budyschina po wowß poßkał. Hdyż pohonecż wjeczor na domojjéßbje blisko Cżißowy psches njesawrjeny żelesniski pschekhód jędżesche, ludżazy żelesniski cżah pschipuchota. Lokomotiwa jeneho konja do cżista rosmjecże. Mjaßowe cżasće żo tak do jejnych kołow saschmatachu, so wona stejo wosta. Cżah móżesche hakle potom dale jecż, hdyż běchu żo lokomotiwine koła wot mjaßa, wokoło nich wobwiteho, wuczijscżike, druhi kóń drje pod cżah njepschińdże, tola wosowe wojo, kotreż żo pschi srażenju slemi, żo jemu tak hłuboko do żiwota storczi, so skocżo hnydom kónz wsa. S 50 kórzami wowßa nakładżeny wóß żo swróczi. Pohonecż, kotryż na nim sady żedżesche, żo wo semju cżißny, tola njeje po sdaczu do schkody pschischoł, khiba so je żebi stawy kusk wuwinył. Po pohoncżowym wudawanju njeje sawjera dele puschczena była. Pschepytanje drje dopokaże, schtó je njesboże sawinował.

— Twar Wojerowsko-Rakeczanskeje żelesniży je krajny sapóßłanz knjes rytmischtr ſ Götz nad Bukowom w prußkim krajnym żejmje horliwje sastupował, hdyż żo tam wo twarje Wikowsko-Wojerowskej a wo petiziji Khoczebuskeho magistrata wo twar Khoczebusko-Hródkowskeje żelesniży jednasche. Knjes ſ Götz w debacże praji: Knjesej ministrej chżył najprjódżu żwoje wjeßele nad tym a żwój dżak sa to wuprajicż, so je żo nětko dżěł pschecża dopjelnił, ſ kotrymż żmy żo hižo lětdżeßatki na kralowske statne knjeżerstwo wobroczeli, mjenujży żelesniske swjasanje mjes Khoczebusom, Wojerezami, Kulowom a Rakezami. Tola bjechał wjeßełoscże wulku krepjel połona wopschija, mjenujży, so dyrbi żelesniża wot połnozy jenoż hacż do Wojerez doßahacż. Nam we Wojerowskim wokrjeżu móże wscho jene bycż, hacż budżemy, każ knjeżerstwo chże, psches Wiki, abo każ Khoczebuska petizija chże, psches Hródk do Khoczebusa jędżicż. My mamy pschede wschém pscheważaze sajimanje sa to, so żwoje podsemske poklady (wuhlo) do połodnja, mjenujży do sakskeho kraleſtwa, kotreż je nasch najlépschi wotebjerał, po móżno najkrótschim puczu wodżimy; jenicżki żrédk k temu je żelesniza ſ Wojerez psches Kulow do Rakez a Budyschina. Nětkole wotmyßlena żelesniza ma żo wjeßele powitacż, wona pak je tola něschto njedospokne. Chżył teho dla knjesa ministra naležnje proßycż, so by twar Wojerowsko-Rakeczanskeje pschestrjenje do krajnych wudawkow stajił, kotreż směje krajny żejm w nowym poßydanju pschiswolicż. To by k smérowanju wobydlerstwa w mojim wólbnym wokrjeżu żłużiło, kotreż żo nětkole boji, so budże żelesniza jenoż hacż do Wojerez doßahacż. Wschě gmejny Wojerowskeho wokrjeża ſ wuwsacżom jeneje żu sa zyku pschestrjeń wot Wikow hacż do Wojerez, tak daloko hacż wona do naschcho wokrjeża żłuscha, żłubike, trébne ležomnoscże sa żelesniżu darmo wotstupicż.“ — Na to żo knjeżerstwowa pschedkoha, twar Wikowsko-Wojerowskeje żelesniży nastupaza, pschija a żo wobsamkny, wuprajene pschecża knjeżerstwu jako „material“ pschipokasacż.

S **Wjeski** pola Sslepeho. Tudomneho żiwnoscżerja Kantora běchu wobskorżili, dokelż bě je żwojim sapschahom pjecża żelesniski cżah do stracha stajił. Kantor bě na żelesniskim pschekhodże ſ cżeżkim wosom stejo wostał, hdyż bě żo cżah pschiblížił. Na sboże żo hischcże schlachcżi, cżah psched wosom sastajicż. Żelesniszy sastojniży pomhachu, Kantorowy wós se żelesniży storczicż, ſ cżimż żo cżah w żwojej jéßbje thętry cżaż sakomdżi. Wobskorżeny Kantor psched żudom na wěry hódne waschnje dopokasacż wjedżesche, so je żo jeho kóń runje na żelesniskim pschekhodże skokujędżazeho kołojędneho splóschił, a so jemu njeje móżno było, wobscherjene skocżo rucże ſ městna scżahnycż. Na tele wobstejnoscże dżiwajo, njemóżesche żud hinak rosßudżicż, hacż so jeho wuwinowa.

Přilopk.

* S dżěczimi woßebje bohacże żohnowany muż je 69lětny wobydler Josef Ströer w Bärringenje w Rudnych Horach. Jemu je żo wóndano 37. dżěczo narodżiło. Ströer je tseczi krócż wożenjeny. Jeho prěnja mandżelska jeho w 17lětnym mandżelstwje ſ 13 dżěczimi, 10 hólzami a 3 holzami wobsboži. Jeho druha żona jemu w 12lětnym mandżelstwje 12 dżěczi, 8 hólzow a 4 holzy pschinjeßy. S tseczej mandżelskej mějesche wón 12 dżěczi, 6 hólzow a 6 holzow. S tychle 37 dżěczi je 10 żiwych. Ströer je khudy rawß, kotryż je żo ſ wocżehnjenjom ptacżkow żiwił.

* Dla nałożowanja präservneje żele, kotruż rěsnizy woßebje do rubaneho mjaßa żypachu, so by żo lépje dżerżało, je krajne żudnistwo w Plauenje żydom rěsnikow ſ Treuena, Woleschniży, Pausy a Ellefelda w Vogtlandskej k 70 a 80 hriwnam pjenjeżneho khostanja abo k jastwu na 6 dnjow saßudżiło. Na tydżeń do jastwa jeneho pschekupza tyknychu, kotryż bě dwěmaj se saßudżenych rěsnikow präservnu żół pschedawał.

* Psched poliziſtom cżěkajo je żo tele dny w Hali jedyn woßobnje drascżeny něhdże 20lětny cżłowjek tepił. Poliziſta na drósy wohladawschi żo wón sawróczi a cżěkasche. Poliziſt żo sa nim puschczi. Zusy k rězy Ssolawje dele bježesche. Do njeje skocżiwschi żo wón w żołmach tepi. Jeho cżěło żo ſ réku żobu wsa. Schtó je tepjeny a ſ kajkej pschicżinu je cżeknył, to njeje hischcże wujasnjene.

* (Rubjeżny hońtwař satsělený.) Hajnik Keller w Mosteniskim lěżu snateho rubjeżneho hońtwarja Feuerla pschekwapi. Tutón żo nochżyschе poddacż, na cżoż hajnik dwě kulzy do njeho tsěli, kotrejż jeho morischtej. Wón wudowu ſe scheschcżimi dżěcżimi sawostaji.

* Wyschschi wójnski żud w Gumbinnenje je dragunarskeju podwyschkow Hickela a Martena, kotrajż běschtaj wobskorżenaj, so staj loni rytmischtra Krosigka w Gumbinnenje satsělilokj, wuwinował. Nowe pschepytanje je dopokasało, so wuprajenje żwědkow, kotsiż Martena a Hickela wobcżeżowachu, njeběchu wěry hódne. Wschelake wobßwědżenja na to pokasowachu, so je móżno, so żu druhi dragunarjo abo zywilistojo, haj żamo něchtó ſ offizérow rytmischtra Krosigka morili. Hacż runje je jara wobżarowanja hódne, so żo woprawdżity mordař njeje wußlędżił, dha tola wußud wyschscheho wójnskeho żuda wschudże wulke spokojenje sbudżuje. S nim je móżnosć wotstronjena, so byschtaj Marten a Hickel njewinowacże khostanje cżeżpikoj.

* (Wotprawjenje.) W Hanawje żu wutoru mordarjej Gläserej hkowu wotcżeli. Wón bě hacż do poßledniheho dnja jara wjeßely, doniż jeho k wotprawnemu pjenkej njewjedżechu. Tu wón na dobo stonacż a żo sapjeracż pocża. Katowi pomozniży pak jeho shrabnychu, a sa krótki cżaż bě żo żmjertny wußud wukonjał.

* (Sso spaliła.) Mandżelska fabrikanta Haasa w Ravensburgu chżyschе żwojemu mużej, kotryż bě żo runje ſ pucżowanja domoj wrócżił, na spiritußowym warjaku wjeczeŕ swaricż. Mjes tym so żo spirituß palesche, żona hischcże něschto spirituża pschilimy. Płomjo do blesche żapny, kotraż rosbuchny. Sso palazy spirituß żonimu drastu sapali. Żona żo spali.

* (W pěskowej jamje żo saßypkoj.) Ssynaj kublerja Lowedanza w Annchenthalu, 16 a 14 lět staraj, kotrajż w pěskowej jamje dżěłaschtaj, staj żo ſ pěskowej scżěnu, kotraż żo wotwali, saßypkoj. Hacż runje żo hnydom sa nimaj ryjesche, żo wobaj morwaj wuryschtaj.

* (Njesboże w cżěskich wuhlowych podkopkach.) W wuhlowej jamje Dobbelhof cżißko 3 żu żo żrjedu rano ske powětry sapaliże. Kelko hórnikow je pschi tym żiwjenje shubiło, njeje hischcże wěste. Hacż dotal żu ſ hkubiny 6 cżěłow a wjazorych cżeżkoſranjenych wucżahnyli, ſ kotrychż żu hižo schescżo wumrjeli. Cżeżkoſranjenych żu do hojeŕnje w Cżoplizach dowjesli, mjes tym so żu żo lohkosranjeni domjazemu wothledanju pschewostajili. Cżěła njesbożowanych hórnikow żu żałoßnje shrosnoscżene. Drasta na nich je do zyka spalena, a stawy żu rosrażene, někotrym je nop rosbity. Teho dla żo měni, so żu żo hórniży pschi wubuchu daloko wo scżěny a tramy morßnyke.

* (Semjerżenje w Ruskej Asiskej.) Rospadanki w Schemacha, se semjerżenjom wupuscżenym, wotnoschejo, żu w tamnischich tatarskich kupjelach pjecż żónskich cżěłow namakali, kotrež żanych ranow njepokasowachu. Lěkarjo spósnachu, so żu żo wbohe żónske pod rospadankami sadußyke.

* (Wulki wichor w jendżelskej Indiskej.) S Kalkutty telegrafuja: Ssylny wichor je město Dacca a wokolne wßy domapytał. 416 woßobow je pschi tym żiwjenje shubiło, żně żu do zyka sniczene, wobydlerstwo zyroby trada.

* W Philadelphiji w połnóznej Amerizy w jenej zigarowej fabrizy, w kotrejż wjazy dyżli 600 żónskich dżěła, wopacżna wohnjowa hara nasta. Dżěłacżerki k skhodam khwatachu, hdżeż cżischcżenza nasta, w kotrejż żo jich wjele wobschkodżi. Druſy ſ woknom won

skoczichu. Ssydom dźěłaczećkow je morwych, dwazyczi je franjcowych, mjes nimi tři ſmjertnje.

Wuſudźenja.

Khostańska komora. S wusamknjenjom ſjawnoſcze ſo moleŕſki wuczobnik Emil Mattuſch ſ Budeſtez njekaſańſtwa dla ſudźeſche. Jeho k jaſtwu na 6 měſazow ſaſudźichu.

30lětny wuhlowy dźěłaczeŕ E. K. Zawnik, w Měrkowje narodźeny a hižo dwójzy paduchſtwa dla khoſtany, na poſledk w Khwaczizach bydleſche. Lětſa 1. februara wón na Měrkowſkich leżomnoſczach żeleſne paſle, kotrež bě Lutobczańſki hajnik liſchkam powlakł, namaka, a je někotre dny poſdźiſcho na Khwaczańſkich leżomnoſczach dźiwim kaniklam powlecże. Bórzy tež wón jeneho dźiwjeho kanikla popadże a jeho domoj donjeſy. Wospjetneho paduchſtwa dla Zawnika k jaſtwu na 3 měſazy a 3 dny ſaſudźichu.

Sa nowy Maczicżny dom

je ſo w lěcże 1902 dotal nahromadźiło: 772 hr. 35 np.

Dale ſu ſa njón darili:

Pancżańſke ſpěwaŕſke towaŕſtwo	50	=	— =
Stara macź ſ Mikez	—	=	50 =
W „Katholſkim Póſle“ czišło 18. lěta 1902 hižo kwitowane:			
Молоканы (145 hr.) 2 hr. — Delańſka patentna komišija: na dobrych ludźi »kołbaſy« 1 hr., naſch młody pryncz a nadźejny ſobuſtaw 7 hr. 50 np., N. N. 50 np. = ...	11	=	— =

Hromadźe: 833 hr. 85 np.

S dźakom kwituje a dalſche dary pſchijimuje

ſarjadniſtwo Maczizy Sſerbſkeje.

Kolij,

derje cziſczeny,

kupuje

a

pſchedawa

Khorla Schuppan,

žitowa pſchedawaŕnja.

Žitne droždże!

Punt dwójnych droždżow po 65 np.,
= prima = = 60 np.
Skaſanja ſo tež tydźeń do ſwjatkow pſchijimaju. Droždże ſo darmo do domu pſchinjeſu.

Khr. Nowak w Khróſczc.

Wolijowe barby

wſchěch ſnatych nuanſow, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdże ſchnyjaze,

moleŕſke a murjeŕſke barby,
terpentinowy wolij
(němſki a franzowſki),
najlěpſchi
lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdże ſchnyjazy,
jantarjowe laki,
kopallaki,
damarlaki,
żeleſowe laki,
Kölnſki klij kaž tež
murjeŕſki klij,
drobnu krydu,
portlandſki zement,
najlěpſchi karbolineum,
barbieże wſcheje druźiny,
ſchablony
ſa **molerjow** a **murjejow**
poručza a ma pſchezo na ſkładze
po najtuniſchich płaczišnach

Emil Měrſch,

drogowe khlamy
24 na kamjeńtnej haßy 24
ſnapſchecza turnaŕnje.

Někotre dźělby rjanych **żonjazych**
draſtnych tkaninow
wſchelakich barbow ſu tunjo na pſchedań na ſwonkownej lawſkej haßy 4 po 2 ſkhodomaj.

Twarſki kruchaty kalk
hnójny kalk
ſtajnje czerſtwy
najtńſcho poruczа

Emil Lebelt
w Budeſtezach.

Howjaſe koże, czelaze koże, konjaze koże, wowcze koże a tež **wowczu wołmu** po najwjetſchich płaczišnach kupuje

Heinrich Lange
pſchi ſerbſkej katholſkej zyrkwi
a pſchi žitnych wikach.

Kóždy, kotryž chże ſebi **dobry** a **tuni czaßnik** kupicź, abo kotryž chze ſebi jón **porjedźicz** dacź, njech dże k czaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawſkej haßy 5

Jencz pſchedawa a porjedża ſa ſwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ſebi moje wukładne wokno, ſ płaczišnami wupołożene, wobhladacź.**

Rólny pohonczь,

kotryž wě ſ konjemi derje wobkhadźecź, ſo na jene kubło ſ wulkej mſdu pyta. Dalſche je ſhonicź we wudawaŕni Serb. Now.

Sſkužobne a hródźne dźowki a tajke k ſwinjom, wotroczkow, ſrěnkow, rólnych pohonczow, pohonczow, hejtmanow, dźěłaczeŕſke ſwójby, tſeczakow a wolazych ſa tudomne a Draždźanſke ſtrony hnydom pyta **Schmidtowa** na ſukelnſkej haßy czišło 24

W Hodźiju je khěža czišło 5 ſe 7/4 kórzami pola a wulkej ſadowej ſahrodu płaczišny hódno na pſchedań. Dalſche je pola ſwud. Rychtaŕki tam ſhonicź.

Dźěłaczeŕſke kholowy,
dźěłaczeŕſke lazy,
dźěczaze wobleczenja,
direktnje ſe Seifennersdorfſkeje draſtoweje fabriki poručа.

Emil Heinrich w Borſchczi.

Khokej, rajß,

zokor, petrolej, jerje,

cziſty palenz liter po 28 np.
ſłódki palenz liter po 50, 60 np.
poručа

Khorla Noack
na žitnej haßy.

We wudawaŕni „Sſerb. Nowin“ ſu doſtacź:

kmótſſaze liſty.

Zacherlin

ſpodźiwnje ſkutkuje! Wón mori, kaž

žadyn druhi ſrědk, ſ wěſtoſczu a rucże kóždu druźinu ſchkódnych pſchekaßanzow, woßebje mole, tkhi, ſchwoby, muchi, ſchczónwy, njerodź na domjazych ſkočatach a ſo teho dla wot milijonow wotebjerarjow khwali a pyta. Jeho ſnamjenja ſu: 1. ſaſyglowana bleſcha, 2. mjeno „Zacherl“.

W **Budyſchinje** pola kf. Měrſchez bratrow naßlědnikow, Straucha a Koldy,
= = = k. Otty Engerta,
= = = = Straucha a Koldy,
= = = = Ernſta Creydta,
= = = = Emila Měrſcha,
= **Barcze** = = C. A. Lukaſcha,
= **Biſkopizach** = = Pawoła Schockarta,
= = = = Oskara Wagnera,
= = = = R. Seſſela,
= **Bukezach** = = Sswory,
= **Ketlizach** = = Pawoła Mikela,
= **Wjaſońzy** = = E. Ferd. Lehmanna,
= = = = Aug. Schwera,

Serbske towařstwo za Khwaćicy a wokolnosć

změje jutře njedźelu 4. meje popołdnju wot 4 hodź. swoje měsačne **posedźenje** w Khwaćicach. Wšěch Serbow wutrobnje přeprošuje **předsydstwo.**

Přeprošenje.

Ralbičanske spěwarske towařstwo změje **njedźelu 11. t. m.** w Bjeńšec hoscencu w Sernjanach **spěwny wječor.** Lubowarjo serbskeho spěwa a zabawy a wosebje naše towařstwa, so jenož z tutym wutrobnje k swjedźenjej přeprošuja. Započatk 1/2 8 hodźin. Po koncerće jenož za hosći **reje.**

Předsydstwo.

Do Radworja!

Njedźelu 4. meje budźa reje. Pschećelnje pscheproschuje

M. Delenk.

We **Łašu** je **dźěłarnja,** w kotrejž je žo hač dotal wojnariko, kotraž pak žo tež sa kóždeho druheho rjemjeślnika hodźi, ſ doßahazym wobydlenjom hnydom na pschenajećże abo na pschedań. Dalschе je ſhonicź pola Jurja Muchi we Łašu.

Pólna brózeń, ſkoro nowa, 21 × 11 metrow wulka, je pscheměnjenja dla hnydom na pschedań w **Kumschizach** čžo. 9.

W Nowych Boschezach je **khěžna leżomnosćź** čžo. 13 zyle tunjo na pschedań. Dalschе je ſhonicź w Budyſchinje na wyßokej haßy čžo. 6 pola póſtſkeho póßelnika Rychtarja.

W Nowoßlizach čžißko 3 je **rólny wós** na pschedań, kotryž ma żeleſne wósſki. Wón je na jeneho konja pschećeżki.

Rjane kubło

ſe 66 kórzami pola a łuki, ſ 500 dawſkimi jenoſćemi pocżežene, je ſe żiwym a morwym inventarom na pschedań. Dalschе je ſhonicź w Hucźinje čžo. 29.

W Scheſchowje je rjana **żiwnosćź** čžißko 30 ſ wulkej žadowej ſahrodu, 50 kórzami leżomnoſćże, ſ kotrychž 9 kórzow pſchi domſkim leži, ſe żiwym a morwym inventarom njenadžitych wobſtejnoſćzow dla na pschedań. Pola žu wudreněrowane, na twarjenjach je 7000 hr. wopalneje kaßy, do Njeßwačidła je 15 mjeńſchinow hicź, żeleſniſke ſaſtaniſchčžo je wo wßy. Pſchedewſaćże móże žo hnydom ſtacź.

Kowarńja

w Horunjej Borſchčži je ſ doſpołnym inventarom ſ napłačenjom 2000 hr. hnydom na pschedań. Dalschе je ſhonicź pola gmejnſkeho pſchedſtejičerja tam.

Żiwnosćź čžißko 16 **w Czichońzach** ſ nowymi twarjenjemi ma na pschedań póſtownik **Moritz Wobſt** w Budyſchinje.

Wjacy dyžli 750 pschedawanſkich filialow.

Direktnje ſ plantaže bjes mjeſywikowanja

khoſej

milijonam pschetrjebarjow pschedawa

Khěžorowa khoſejowa pſchedawarńja

najwjetſcha khoſej pſchiwożaza wikowarńja w Němſkej, kotraž direktnje ſ pſchetrjebarjemi (konſumentami) wobkhadźa.

Pſchedawanſka filiala **w Budyſchinje: na Hoſchiz haßy 14** pódla khěžorſkeho panorama.

Ksaunkna kakaowa a ſchokoladowa fabrika.

S tutym ßebi dowolam najpodwolniſcho k wjedźenju dacź, ſo budu wot 1. meje t. l. kóždu njedźelu popołdnju wot 3 hač do 1/2 5 hodźin pola reſtauratěra Łušeja Fudera w Klětnom k rěčam.

W Niſkej, 23. haprleje 1902.

Dr. med. **Pawoł Girndt,**
praktiſki lěkař w Niſkej.

Runklizu

zentnar po 40 np.,

běrny,

„Němſka khěžorka" a „Wjerch Bismark", wubjerne, wjele wunoſchaze běrny, zentnar po 2 mk. pſchedawa

Klahre w Delnjej Kinje.

Jatrowy (lebrowy) wolij ſa ſkót

czerſtwu lětuſchu tworu w cžwizach a po waſy, ma ſtajnje na ſkładže a po najtuńſchich płaczišnach porucża

Otto Engert

en gros drogownja en detail

Dalokoreczak 33.

Kacże jeja

žu płaczišny hódno na pschedań na

Łužicim dworje w Budyſchinku.

Deſki

k pokładzenju huna

□ mtr 4/4 zolowſke po 80 np. pſchedawa

rěſak w Hucźinje.

Runkliza,

něhdże 150 zentnarjow, zentnar po 40 np. je na pschedań w **Rakoſdach** čžißko 46.

Holza, ßerbſkeje rěcże mózna, kotraž by chžyła hoſcżom poßłużowacź, žo bórſy do jeneho hoſcżenza na wßach pyta. Tajkim, kotrež žu hižo w tajkej ßłużbje byłe, žo lěpſchina dawa. Dalschе je ſhonicź we wudawarńi Serb. Nowin.

Běrny

nětko zentnar po 80 np. pſchedawa **Wutołczanſki Łužeji dwór.**

Sſo wróczíwſchi wot rowa naſcheje tak ſahe wot naß wſateje, nětko w Bohu wotpočžowazeje horzolubowaneje mandźelſkeje, macźerje, dźowki a ßotry

Hańže Schieberowеje rodź. **Sendźiz**

žo ſa mnohe dopokaſma ſprawneho dźělbracźa, kotrež žu žo mi ſ bliſka a ſ daloka doſtałe, na tuttym měſtnje najwutrobniſcho dźakuju, dokelž mi njeje móżno, kóždemu parſchonſzy ßwój dźak prajicź. Wutrobnje žo tež dźakuju wyßokodoſtojnemu Łužejej fararjej Jakubej ſa troſchtowanſke ßłowa pſchi khowanju, kaž tež tym, kotſiž žu njebočźičžkej ſ kwětkowej pychu a ſ pſchewodom k poßlednjemu wotpočźinkej poßlednju luboſcź a cżeſcź wopokaſali.

Hłubokoſrudźeny mandźelſki
Handrij Schieber ſ dźěćźimi.

We Łomſku, 29. haprleje 1902.

(K temu čžißku jena pſchiłoha.)

Pschiloha k czišku 18 Serbskich Nowin.

Ssobotu 3. meje 1902.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

28 haprleje 1902.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha. hr.	Rěsna waha. hr.
Wóły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšcheje rěsneje hódnosće hacž do 6 lět	32—36	59—65
awstriske	33—37	60—66
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	28—31	55—58
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	25—27	51—54
4. ßnadnje pizowane kóžđeje staroby	21—24	45—50
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšcheje rěsneje hódnosće	30—33	57—62
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetšcheje rěsneje hódnosće hacž do 7 lět	27—29	54—56
3. starše, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódše krowy a jałojzy	24—26	50—53
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojzy	21—23	46—49
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	40—45
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšcheje rěsneje hódnosće	32—35	57—61
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	27—31	53—56
3. ßnadnje pizowane	24—26	49—52
Cželata:		
1. najlěpše z mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	44—47	66—70
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	41—43	61—65
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich zchšiženjow w starobje hacž do 1¼ lěta	48—49	60—61
2. mjaßne	46—47	58—59
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrowe	43—45	55—57

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 3014 měchow.	W Budyschinje 26 haprleje 1902. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 1 meje 1902. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pšenica běła	8	71	8	94	8	59	8	82
" žołta	8	35	8	59	8	29	8	53
Rožka	7	—	7	10	6	88	7	6
Jeczmjeń	6	65	6	69	6	50	6	—
Wowß	7	60	7	90	7	40	7	80
Hróch	9	—	11	—	10	—	11	—
Boka	8	50	10	—	8	50	11	—
Jahły	13	—	16	—	12	—	16	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	30	1	80	1	20	1	50
Butra 1 kilogr.	2	30	2	50	2	20	2	50
Pšeničžna muka 50 "	9	—	17	50		—	—	—
Rjana muka 50 "	8	—	13	50	—	—	—	
Ssyno 50 "	3	70	4	20	3	50	3	80
Ssłoma 600 "	27	—	31	—	25	—	31	—
Proßata 1302 schtuk, schtuka	18	—	36	—	—	—	—	—
Pšeničžne wotruby	—	—	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby	—	—	5	50	—	—	—	—
Pšeničžny gris	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	6	50	—	—	—	—

50 kilogr.

Runklizowe žymje, punt po 50 np. — **Czerwjeny dźerźel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyschinje płaczeše: tórz pšeniczy (běła) po 170 puntach 14 hr. 80 np hacž 15 hr. 19 np., žołta 14 hr. 19 np. hacž 14 hr. 60 np, tórz rožki po 160 puntach 11 hr. 20 np. hacž 11 hr. 36 np., tórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr 36 np. hacž 9 hr. 50 np.

Na Bursy w Budyschinje pšeniza (běła) wot 8 hr. 83 np. hacž 9 hr. — np., pšeniza (žołta) wot 8 hr. 53 np. hacž 8 hr. 75 np., rožka wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 20 np., jeczmjeń wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 13 np., wowß wot 7 hr. 50 np. hacž 7 hr. 75 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu

17. haprleje 1902.

Po 50 kilogr: Rožka wot 6 hr 94 np. hacž 7 hr. — np., pšeniza wot 8 hr. 20 np hacž 8 hr. 53 np., jeczmjeń wot 6 hr. 70 np. hacž 6 hr. 79 np., wowß wot 7 hr. 75 np. hacž 8 hr. — np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacž 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., ßyno 4 hr. 25 np., běrny 1 hr. 75 np Ssłoma (600 kilogr.) 37 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 30 np. hacž 2 hr. 60 np.

Wjedro w **Londonje** 2. meje: Pomrócźene.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smje njedźelu Rogate rano w 7 hodź. diakonus Tyscheŕ ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin farař Räda ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Pšched zyrkwinymi durjemi budźe tutón dźeń kollekta za wobźadnych khudych. — Popoldnju ½2 hodź. smje diakonus Tyscheŕ katechismusowe rozrěčenje z konfirmèrowanej němskej młodźinu.

Boże stpicze smeje rano w 7 hodź. farař Räda ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 h. diakonus Tyscheŕ ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Wěrowani:

W **Michałskej zyrkwi**: Ernst Gustav Nowak, krawc tu, z Hanu Marju Błažijez z Brěsowa w Tšelanach.

W **katholskej zyrkwi**: Hans Viktor Müller, pschekupc, z Marju Martu Jadwigu rodź. Weinholdez.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi**: Reinhold Arno, Khorle Adolfa Kruschwizy, fabrikarja w Dobruschi, ß. — Jurij Rudolf Waltař, Jurja Pawoła Hantuscha, wikowanskeho zahrodnika a khježerja w Kelnje, ß. — Kurt, Maxa Huga Louisa Meiniga, młynka pod hrodom, ß. — Kurt, Jana Augusta Scholtyj, pohonca na Židowje, ß — Hana Katharina, Jurja Huga Natuscha, pjekarskeho mischtra na Židowje, dź.

W **katholskej zyrkwi**: Marja Madlena, Jana Bjedricha Oty Lukascha, rěsniskeho mischtra na Židowje, dź.

Zemrjeół:

Dźeń 17. haprleje 1902: Vinzenz Mathes, fabriski dźěłacjeŕ z Hajniz, 33 l. 2 m. 24 d. — 21. Jan Ota Ritter, 18 l. 8 m. 5 d. — 24. Johana Madlena Augusta Schmidtez, njebo Khorle Augusta Ernsta Tannebergera, maschinskeho samkarja na Židowje, sawostajena wudowa tam, 68 l. 1 m. 15 d. — Marja Pilopez, njebo Handrija Mróska, murjerja na Židowje, sawostajena wudowa tam, 72 l. 9 m. 18 d. — 27. Pawoł Hermann, Khorle Wjenka, dźěłacźerja w Cźichońzach, ß, 14 d.

Zyrkwinske powjesće z Hodźija.

Njedźelu Rogate smeje rano ½7 hodźin duchowny Domaschka němsku spowjednu wucźbu, ½8 hodźin farař Kschižan němske a ½10 hodźin ßerbske prědowanje — Popoldnju w 2 hodź. smeje duchowny Domaschka katechismusowu wucźbu se ßerbskej mužskej młodźinu.

Boże stpicze smeje rano ½7 hodź duchowny Domaschka ßerbsku spowjednu wucźbu, ¼8 hodź. farař Kschižan ßerbske a ½10 hodź. němske prědowanje. — Popoldnju w 2 hodź. smeje duchowny Domaschka katechismusowu wucźbu se ßerbskej zónstej młodźinu.

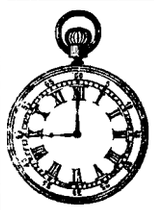

Franz Marschner

cźaßnikaŕ w Budyschinje

cźo. 9 na bohatej haßy cźo. 9

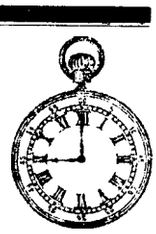

ßwój skład **cźaßnikow** a **cźaßnikowneh rjeczaßow** dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucźa.

Hódna twora. Pilßomne rukowanje. Tunje płaczišny.

Porjedźenje dobre a tunje.

Wschispomnjenje: Rěcźu **ßerbski.**

Porucźam tołste **krjepjawki, wódne khany, mlokowe khany, mlocźanki, cźerpaki, petrolejowe khany, wnhlowe laschcze** ßamßneho wudźěłka, mam tež wulki skład domjazeje, kuchińskeje a emaillowaneje nadoby, **schablony** k wuschiwanju a wosnamjenjenju, **wódne pónoje** a **żelesniki.**

Dale cźinju na to kedźbliwe, so wschě do mojeho rjemjeßka ßłuschaze twarske dźěła, tšěschne žłoby (ryny) a roły, kaž tež wodowody jara ßwědomliwje wuwjedu. Duž proschu na mnje dźiwacź.

Spěschne poßłuženje. Porjedźenja. Tunje płaczišny.

Moritz Schulz,

klampnarski mischtr w Budyschinje pschi ßerbskich hrjebjach 10.

Pschikupne hnoje njech ßo pola tajkich liferantow kupuja, kotřiž pod kontrolu steja.

Khojej,

ßyry po 70 hacž 140 np., paleny po 80 hacž 200 np., dobrych a najlěpschich družinow porucźataj

Schieschka a Rjeczka

na swonkownej lawskej haßy.

Jěsdny plan želesnizow

wot 1. meje 1902.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždžan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1 4.	1-4.	1-4	2. 3.
Se Shorjelza	1,58	—	4,20	8,55	7,58	10,55	2,11	2,21	4,25	6,55	8,40	10,58
Rychbacha	—	—	4,43		8,22	11,19	—	2,46	4,48	7,20	9,04	11,51
Lubija	2,23	—	5,02		8,43	11,41	2,37	3,08	5,07	7,42	9,22	12,34
Budyschina	2,44	3,55	5,37	9,39	9,18	12,20	2,58	3,43	5,42	8,18	9,55	1,27
Biskopiz	—	4,29	6,11		10,03	12,55	—	4,18	6,15	8,54	10,32	—
Arnsdorfa	—	4,49	6,33		10,25	1,17	—	4,40	6,36	9,19	10,53	—
Radeberga	—	5,01	6,53		10,33	1,25	—	—	6,44	9,28	11,01	—
Do Draždžan	3,40	5,27	6,58	10,34	10,52	1,45	3,54	5,05	7,04	9,48	11,20	—

Wot **Lubija** wotjědže kóždu **ßobotu rano** w **7,0 wožebity** cžah do **Budyschina**.

S Draždžan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.
S Draždžan	—	6,13	9,12	10,30	12,35	3,13	5,05	5,30	7,32	9,42	11,47	12,57
Radeberga	—	—	—	—	—	—		—	—	—	12,19	—
Arnsdorfa	—	6,48	9,48	—	1,11	3,48		6,06	8,06	10,17	12,29	—
Biskopiz	—	7,13	10,14	—	1,36	4,10		6,29	8,32	10,40	12,53	—
Budyschina	5,09	7,46	10,47	11,30	2,07	4,41	6,02	7,01	9,03	11,10	1,19	1,57
Lubija	6,31	8,25	11,26	11,53	2,42	5,15	6,24	7,38	9,43	11,45	—	2,20
Rychbacha	7,04	8,42	11,42	—	2,58	5,31		7,54	9,59	12,01	—	—
Do Shorjelza	7,45	9,04	12,02	12,17	3,20	5,52	6,48	8,17	10,21	12,23	—	2,44

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2 4.
S Budyschina	4,55†	7,44	10,47	1,20*	2,06	4,43	8,40
Dźěžnikez	5,04†	7,57	10,56	1,32*	2,14	4,51	8,49
Budestez	5,10†	8,08	11,03	—	2,21	5,00	8,56
Roswodez	5,15†	8,14	11,08	—	2,26	5,06	9,01
Do Wjeleczina	5,22†	8,23	11,16	—	2,34	5,15	9,09

Kóždu póndželu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru, wotjědže jedyn cžah ſ Budyschina rano 5,50 do Budestez, kotryž 6,14 w Budestezach.

† Jěsdži ßobotu a póndželu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru.

* Jěsdži jenož ßobotu.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Wjeleczina	5,49†	8,47	11,42	—	2,59	5,47	9,45
Roswodez	5,59†	8,54	11,49	—	3,09	5,58	9,51
Budestez	6,09†	8,59	11,54	12,42*	3,17	6,08	9,56
Dźěžnikez	6,20†	9,05	12,01	12,52*	3,28	6,19	10,02
Do Budyschina	6,30†	9,12	12,08	1,04*	3,38	6,30	10,09

Kóždu póndželu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru, wotjědže jedyn cžah ſ Budestez rano 5,09, ſ Dźěžnikez 5,19 do Budyschina, kotryž je 5,30 w Budyschinje.

† Jěsdži ßobotu a póndželu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru.

* Jěsdži jenož ßobotu.

S Budyschina do Rakez.

S Budyschina	6,40	11,35	2,10*	5,0	9,10
Ratarjez	6,48	11,4	2,18*	5,8	9,18
Židowa	6,53	11, 7	2,24*	5,14	9,23
M. Wjelkowa	7,11	1,55	2,36*	5,22	9,31
Radworja	7,12	12,05	2,50*	5,34	9,42
Kaßowa	7,19	12,11	3,02*	5,41	9,49
Njeßwaczidła	7,29	12,20	3,16*	5,51	9,59
Scheschowa	7,37	12,28	3,24*	5,59	10,7
Do Rakez	7,45	12,35	3,32*	6,07	10,15

S Rakez do Budyschina.

S Rakez	4,27	8,2	12,50	7,0	
Scheschowa	4,35	8,11	12,58	7,9	
Njeßwaczidła	4,43	8,19	1,05	7,17	
Kaßowa	4,53	8,29	1,14	7,27	
Radworja	5,00	8,36	1,21	7,34	
M. Wjelkowa	5,11	8,47	1,31	7,46	
Židowa	5,19	8,55	1,38	7,54	
Ratarjez	5,24	9,0	1,43	8,0	
Do Budyschina	5,31	9,7	1,50	8,7	

* Jěsdži jenož kóždu ßobotu

S Wósborka do Lubija.

S Wósborka	7,20	10,25	1,30	6,30	9,30*
Maleczij	7,27	10,32	1,37	6,37	9,37*
Luwocžij	7,36	10,39	1,44	6,46	9,44*
Hłuschiny	7,44	10,47	1,52	6,54	9,52*
Radměrij	7,50	10,52	1,57	7,1	9,57*
Ketlij	8,3	11,3	2,8	7,14	10,8*
Do Lubija	8,15	11,15	2,20	7,26	10,20*

S Lubija do Wósborka.

S Lubija	8,50	12,0	3,15	7,50	10,45*
Ketlij	9,2	12,12	3,27	8,3	10,56*
Radměrij	9,13	12,22	3,37	8,14	11,5*
Hłuschiny	9,19	12,28	3,43	8,20	11,11*
Luwocžij	9,28	12,37	3,53	8,30	11,19*
Maleczij	9,35	12,44	4,0	8,37	11,26*
do Wósborka	9,41	12,50	4,6	8,43	11,32*

* Jěsdži jenož njedźelu a ßwjate dny.

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Kamjenza	5,45	8,52	12,16	3,02	7,15	9,20
Połcžnizy	6,07	9,14	12,39	3,23	7,38	9,44
Großröhrsdorfa	6,16	9,22	12,48	3,32	7,47	9,53
Do Arnsdorfa	6,26	9,32	12,58	3,42	7,47	10,03

S Arnsdorfa do Kamjenza.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	1-4.
S Arnsdorfa	6,56	10,33	1,21	4,50	8,08	11,40
Großröhrsdorfa	7,09	10,45	1,34	5,03	8,20	11,52
Połcžnizy	7,18	10,53	1,43	5,12	8,28	12,00
Do Kamjenza	7,35	11,10	2,00	5,29	8,45	12,17

Kamjenz-Halschtrow-Biskopizy.

S Kamjenza	4,52	11,35	7,02
Halschtrowa	5,19	12,03	7,36
do Biskopiz	6,5	12,49	8,27

Biskopizy-Halschtrow-Kamjenz.

S Biskopiz	7,13	1,40	9,01
Halschtrowa	8,00	2,29	9,54
do Kamjenza	8,26	2,58	10,22

Emil Wehrle

w Budyschinje

na jerjowej haßy 7

porucza po jara tunich płaczišnach 9/4 a 6/4 schěroke **běle** a **pißane zychi,** łohcž po 18, 20, 23, 25, 30 np.,

wupjerki 6/4, 7/4, 8/4, 9/4, 10/4 schěroke, hładke, cžerwjene, cžerwjene ßmuhate, módre ßmuhate łohcž hižo po 25 np.,

módrocžischcž ſ małymi mustrami łohcž hižo po 20 np.,

Orfort k létnim koschlam, łohcž po 20, 23, 25, 35 np.,

koschle ſ orforta a wojerskeje kopschiwoweje tkaniny po wurjadnje tunich płaczišnach, dale **kattun** a **blusowe ßbytki** po 50 np.

Mužaze krawatty

we wulkim wubjerku porucza

Kóžda we wukładnym woknje wustajena krawatta ßo k pschedacžu ſ njeho won wosmje.

A. Tschentscher

na bohatej haßy cžißło 18. **Dalokorěcžak cžißło 80.**

Pschikupne hnoje

wschěch ßo kupowaznych družinow

porucza tunjo

Emil Lebelt

pschi dwórnischczu w Budestezach.

Pschispomnjenje: Dokelž ßym kontroli krajneje kulturneje rady podstajeny, móže ßebi kóždy pola ratarskich pschepytarnjow žadacž, so by ßo kupjena twora darmo pschepytała.

w Budyschinje **Fotografowarnja** **na ßukelnskej haßy 20**

Roberta Süßa

porucza ßwój wubjernje pschiprawjeny ateliej k fotografowanju jenotliwych wožobow a gruppow.

Najstaroscžiwische wuwjedženje. Najtunische płaczišny.

1 duzent fotografijow ſ zykej figuru 3 mk. 50 np.

1 = = hacž do kolen 4 mk.

1 = džěcžazych fotografijow abo hacž do wutrobna 5 mk.

Tež k fotografowanju na wšach, kwaßnych gruppow, krajinow kubkow atd. ßo ſ pschihódnymi wumjenjenjemi poručam.

Pschepołożenje pschedawarńje.

Czeſczenym Sserbam w Budyſchinje a wokolnoſczi najpodwolniſcho k wjedżenju dawam, ſo moja

pschedawarńja klobukow a mězow

njeje wjazy na ſchulerſkej haßy, ale ſo ßym ju na

bohatu haßu czißło 7

do domu knjeſa pjekarſkeho miſchtra Bieſolda pſchepołożił.

Franz Trulley,
kóžkarſki miſchtr.

Heinrich Mohr

ſchewſki miſchtr w Budyſchinje
na ßukelnſkej haßy 14
porucza
k naležeżu
ſchkórnje ſe ſpinami
ja mužow, żónſke a dźěczi
ſ czorneje a pißaneje kože,
19 wſchelakich družinow.
Mužaze
ſchnórowanſke ſchkórnje
ſ czorneje, bruneje a czerwjeneje
kože, 12 wſchelakich družinow
po wſchěch płaczißnach.

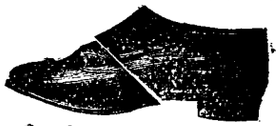

Żonjaze kneſlate ſtupnje
wſchelakich wuwjedżenjow a
kožowych družinow.

Stupnje ſa kołojeſdnych a turnarjow
ſ płata ſ kožanej abo gumijowej
póduſchu wſchěch wulkoſczow.

Kožuſchne twory

kaž tež wſchě druhe **wołmjane twory** pſche molowu ſchkodu a wohnjowy ſtrach khowa a pſchijimuje
Heinrich Langa
11 pſchi żitnych wikach 11.

Th. A. Wällnitz

měſcžel **Kurt Wällnitz**
w Budyſchinje na ßukelnſkej haßy 9.
Woßebita pſchedawarńja lakěrowanych mjelow.

Draſtne khamory,
wertikowy,
ſchkleńczane khamory,
komody,
ſtoły
wuczahanſke, ſtejaze
a jedżne blida,
ſchpihele,
ſofy
a druhe polſtrowane mjeble,
loža
a matrazy,
myjne a nózne blida,
kuchińſka nadoba.

Najwjetſchi ſkład
a wubjerk jednoreho a
najwoßebniſcheho wuwjedżenja.
Woßebitoſcz: **Njewjeſczińſka nadoba.**

Hódne dźěło — najtuńſche płaczißny.

Hlowny wobkhod
we Wósborku.

W Budyšinje
na hauenſteinſkej haßy.

Heinrich Hoppstockez

barbjerńja a chemiſka cziſczerńja
ſa mužazu a żonjazu draſtu,
meblowe tkaniny, běhaki, gardiny, teppichi atd.
Spěſchne poßłużenje! Najtuńſche płaczißny!

Pſchijimarńje:

w Radebergu
na hornjej dróſy 4,
w Neugersdorfje
na
Jurjowej lěßowej dróſy 7a,
w Seifhennersdorje
czißło 566.

Bilanza krajnoſtawſkeje banki w Budyſchinje

31. dezembra 1901.

Aktiva.

	M.	Pf.
Hypothekſki konto.		
Wobſtatk hypothekſkich žadankow	64.185.250	—
Konto kapitalowych dołžnikow.		
Wobſtatk žadanjow na gmejny w ſakſkim kraleſtwje	18.184.411	—
Konto hypothekſkeje danje.		
Saſtata dań	59.404	93
Konto běžnych kontow. Dołžnizy	5.699.365	07
Konto wupožčenſkeje banki	442.500	—
Effektowy konto	12.316.929	42
Ležomnoſtny konto	107.500	—
Kaſſowy konto	3.497.535	39
Na ſamßne ſliczbowanje	208.078	30
	104.700.974	11

	M.	Pf.
Konto fundaziſkeho kapitala	1.740.000	—
Konto reſervneho fonda	3.000.000	—
Konto ſpezialneho reſervneho fonda	5.475.160	69
Bankowy konto	3.000.000	—
Konto ſaſtawnych liſtow	53.670.500	—
Konto ſa ſamenjenje danje ſaſtawnych liſtow	139.310	—
Amortiſaziſki konto	2.279.505	12
Konto běžnych kontow. Wěricželjo	6.325.175	25
Nalutowarniny konto.		
Suma nalutowarnjwych ſapołožkow ſ dwanacźemeßacznym wupowjedźenjom	27.581.151	86
Konto penſionſkeho fonda	946.688	—
Na nowe ſliczbowanje	224.500	—
Konto dobytkow a ſchkodowankow.		
Cziſty dobytk	318.983	19
	104.700.974	11

Konto dobytkow a ſchkodowankow krajnoſtawſkeje banki w Budyſchinje wot 31. dezembra 1901.

Debet.

	M.	Pf.
Sa ſapłaczomnu dań ſaſtawnych liſtow	1.857.758	15
= ſapłaczomnu dań nalutowarnje	877.282	10
= dań na krajnu wokrjeßnu kaßu, 3½ % fundaziſkeho kapitala	60.900	—
= dań na penſionſki fond	46.060	30
= ſchkodowanki pſchi pſchedaczu ſaſtawnych liſtow	32.066	—
= pſchenoſchk na bankowy narunanſki konto	255.000	—
= mſdy	113.687	35
= dawki a bjerinje	27.299	49
= inventar a wudawki ſa ſarjadniſtwo	19.334	34
= ſtempel na ſaſtawne liſty a formulary a nowe kopjena ſa dańſke wobßwědczenja	9.575	75
Cziſty dobytk	318.983	19
	3.617.946	67

Credit.

	M.	Pf.
Sa dań hypothekarſkich wupožczenkow	2.292.753	20
= dań a wupožczenki na gmejny	558.130	94
= dań ſ effektow	420.073	79
= dań ſ wupožczernineho wobkhoda	33.034	90
= dań ſ wobkhoda běžnych kontow dostate M. 246.363. 44. ſapłaczene M. 86.742. 93.	159.620	51
= proviſije a dokhody ſ depoſitow dostate M. 144.678. 16. ſapłaczene M. 11.410. 52.	133.267	64
= dań ſ nakhwilnych ſałožkow a wſchelakich dokhodow	21.065	69
	3.617.946	67

W Budyſchinje, 14. februara 1902.

Direkzija
krajnoſtawſkeje banki hornjołužiſkeho kral. ſakſkeho markhrabinſtwa.

Najlěpſche ſchijaze maſchiny
ßu
Khěžorowe ſchijaze maſchiny
ſ naporjadom kulneho lěhwa, — kotrež wurjadnje lóhko du a najlěpje džerža.
Wſchelake ſyſtemy mamy hižo po 55 hrivnach na pſchedań.

F. Eule
na nowoſalzſkej drózy 10.

Pola mje ßo ßerbſki rěczi.

Běrny na pſchedań.
Pizowanſke běrny ßu zentnar po 70 np., na pſchedań na knježim dworje w Budyſchinku.

Běrny na pſchedań.
Jara rjane „magnum bonum“ a „khěžorſtwowy kanzler“ k ßadženju wubjerane, kaž tež njewubjerane, pſchedawa
knježi dwór we Luſczu pola Njeßwaczidła.

Sſymjeńtny wowß
(wſchelakich druzinow),
czerwjeny dżeczel, rajſku trawu, timotheowu trawu, mjedowu trawu, hróch, woku atd.
porucza
Emil Lebelt
w Budeſtezach.

Kóſlaze kózki
po najwjetſchej płaczisnje kupuje
Heinrich Lange
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach 11.

Wóſk,
wóſkowy twar a **kras** kupuje po najwyſchſchich płaczisnach
H. Lehmann,
mydlarnja na hornczerſkej haßy 3.

Snate najlěpſche,
ſ dobom najtuńſche jězdne koła ßu:

Njedoßahnjena jenicžka ßo namakaza poßlednja konſtrukzija.

Wilhelm Fuchs
džełarnja rapidnych jězdnych kołow na Draždżanſkej drózy 10.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małoho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 19. Sobotu 10. meje 1902. Lětnik 61.

Swětne podawki.

Sakſko-pruſka żeleſniſka wójna.

Mjeſe wſchěmi němſkimi ſtatnymi żeleſnizami ſu dokhody ſakſkich ſtatnych żeleſnizow poſłednje lěta najbóle wotebjerake. Schto je na ſpadowanju wunoſchka ſakſkich żeleſnizow wina, wo tymle praſchenju je ſo hižo woſpjet w ſakſkim ſejmje jednako. Prjedawſchi finanzny miniſter ſ Watzdorf je ſo ſtrachocźiwje hladał, pſchi rospominanju żeleſniſkich finanznych wobſtejnoſćow ſkowćko rjez, kotreż ſo njeby w Barlinje lubiło. Na pſchezo pak ſo njehodźi pſchiczina ſamjelćicź, kotraż žiwjenſku móz ſakſkich żeleſnizow podrywa. Finanzna deputazija A druheje komory ſakſkeho ſejma, je w ſwojej rosprawje wo ſtatnych żeleſnizach ſjawnje prajiła, ſo Pruſka twory, kotreż je prjedy pſches Sakſku do Bayerſkeje a Awſtriſkeje woſyćź dawała, nětko po ſwojich żeleſnizach po dalokim wobłuku wokoło ſakſkich mjeſow woſy. S pomjeńſchenjom pſchekhodneho wobkhada najbóle hłowne ſakſke linije ſchkoduja, kotreż ſu prjedawſche lěta najwjazy dobytka wunoſchale. Bjes dwěla chże Pruſka ſe ſwojej żeleſniſkej politiku Sakſku nuſowacź, ſo by wona ſwoje żeleſnizy pod pruſke żeleſniſke ſarjadniſtwo ſtajiła. Sakſka pak runje ſamoſtatnoſćź ſwojich żeleſnizow żarliwje ſakituje a budźe wſchě ſrědki wuſpytacź, ſo by ſebi ju ſdźeržała. Sapóſłanz Kellner w ſakſkim ſejmje namjetowaſche, Pruſku po 42. ſtawje kheżorſtwowe wuſtawy ponucźicź, ſo ſwoju njepſcheceźelſku żeleſniſku politiku pſcheceźiwo Sakſkej ſpuſchcźi. Druhi namjet na to dźe, němſki żeleſniſki ſakoń ſtworicź, kotryż by ſrěnje němſke ſwjaſkowe ſtaty lěpje ſchkitał. Woſebje dyrbjało ſo do tajkeho ſakonja poſtajenje pſchijećź, kotreż żada, ſo dyrbja ſo twory po najkrótſchej pſcheſtrjeni woſyćź. Jeli ſo ſo njeby tajki ſakoń w kheżorſtwowym ſejmje dozpił, měł ſo ſa ſakſke żeleſnizy ſrudny pſchichod wotcźakacź. Tón ſamy dóńt kaž Sakſkej ſa poſdźiſchi cźaſ Bayerſkej a Württembergſkej hroſy. Tak bórſy hacź ſo Sakſka Pruſkej podda, budźe Pruſkej lohko, bayerſke a württembergſke żeleſnizy wuhłódnicź.

Druha komora je pjatk ſ nowa wo pruſko-ſakſkej żeleſniſkej wójnje jednaka. Sapóſłanz Opitz ſ dołhej rěcźu ſamoſtatnoſćź ſakſkich ſtatnych żeleſnizow ſakitowaſche. Hdyž wón praji, ſo żadyn ſwěrny Sakſki njemóže temu pſchihłoſowacź, ſo bychu ſo ſakſke ſtatne żeleſnizy Pruſkej podſtajiłe, rěcźnikej konſerwatiwni ſapóſłanzy žiwje pſchihłoſowachu. Na druhej ſtronje pak njeje pſchepóſnacź, ſo nazionalliberalni ſa to dźěkaju, ſo bychu ſo ſakſke żeleſnizy ſ pruſkimi ſjenocźiłe.

Sakſki ſakoń wo ſawěſćźenju rěſneho ſkotu ma hiſchcźe wſchelake njedoſtatki. Naſch ſerbſki ſejmſki ſapóſłanz knjes Kokla je w druhej komorje knjeżeŕſtwo na wulke pjenjeżne wudawki kedźbliwe cźinił, kotreż druhdy małym gmejnam dla ſkótnych lěkarjow naſtawaju. Někotra wjeſna gmejna ma ſhoże abo njeſhoże, ſo w njej rěſnik ſa khory ſkót bydli. Hdyž mjaſowobhladowaŕ mjaſo ſa ſtrowe njeſpóſnaje, dyrbi ſo ſkótuy lěkaŕ ſawołacź, kotryż druhdy wjele hodźin daloko bydli, ſ cźimž ſo wjele khóſtow nacźinjeja. Mała gmejna dyrbi ſkótneho lěkarja płacźicź, mjes tym ſo wokoło leżaze gmejny, kotreż ſnadź teho runja po mjaſo k rěſarjej khoreho ſkotu khodźa, niczo njetrjebaju płacźicź. Tu dyrbjało ſo wurunanje ſtacź.

W tym ſamym ſmyſle, kaž knjes Kokla, też knjeſaj ſapóſłanzaj Hähnel a Leithold rěcźeſchtaj.

Njedoſtatk w němſkej kheżorſtwowej kaſy

na lěto 1902 bě miniſter ſ Thielmann na 43 milijonow hriwnow woblicził. W lěcźe 1899 mějeſche kheżorſtwowa kaſa hiſchcźe 30 milijonow ſbytka. Kheżorſtwowe finanzne wobſtejnoſcźe ſu ſo po tajkim ſa dwě lěcźe wo něhdźe 70 milijonow pohubjeńſchiłe. S wězywuſtojneje ſtrony ſo njedoſtatk hiſchcźe wjetſchi wobliczа. Hacźenje a klazanje w induſtriji je na tychle njeſwjeżelazych wobſtejnoſcźach wina.

Wojazy ſ chineſkeje wójny

maja po wukaſu pruſkeho miniſterſtwa po jich prózſtwje, jeli ſo ſo hodźi, ſłużbu pſchi ſtatnych żeleſnizach doſtacź. Hacź dotal je ſo na wſchitkich próſtwarjow, kotrychž je ſo wulka liczba ſamołwiła, dźiwało. Woni ſu ſo najprjódzy jako dźěłacźerjo poſtajili, móża pak, jeli ſo pruhowanje wobſteja, ſo jako nižſchi ſaſtojnizy pſchijećź. Druſy żeleſniſzy ſaſtojnizy tychle „Chineſow“ jako ſtraſchnych konkurrentow w naſtupanju ſwojeho ſamżneho powyſchenja wobhładuja.

Mejſki ſwjedźeń

je ſo w Němcach wſchudźe bjes njeměrow minył. Wobdźělenje pſchi nim bě lětża ſłabſche dyžli prjedawſche lěta. Najwjazy je ſo 1. meja w Barlinje ſwjeceźiła. 2800 tyſcherjow, 80 ſamkarjow a 80 druhich dźěłacźerjow ſu dźěłodawarjo dla wobdźělenja pſchi mejſkim ſwjedźenju na někotre njedźele ſ dźěła wuſamkli a 300 pomoznikow do zyła ſ dźěła puſchcźili.

Pólſka rěcź w ſjawnych ſhromadźiſnach.

Pruſki krajny ſejm ma ſo nětkole huſto ſ Polakami ſaběracź, kotſiž njepſcheſtawaju ſo dla pſcheſcźěhanja pólſkeje rěcźe wobcźežowacź. Wutoru ſo zentrumſki ſapóſłanz Faltin knjeżeŕſtwo praſcheſche, po kajkim ſakonju je ſo ludowa ſhromadźiſna w Rybniku w Schleſyńſkej dla trjebanja pólſkeje rěcźe roſpuſchcźika. Faltin roſkładowaſche, ſo je roſpuſchcźenje ſhromadźiſny njeſakońſzy a pſcheceźiwo krajnej wuſtawje było. Miniſter ſ Hammerſtein pſchipóſna, ſo ſo pólſkeje rěcźe dla njeje ſměła ſhromadźiſna roſpuſchcźicź. Rybniſkej poliziji pak ma ſo połóżaza wobſtejnoſcź pſchipóſnacź. W Rybniku je prěni krócź wulkopólſka agitazija pytnycź była, a pſchedbyda je wulkopólſkemu agitatorej rěcźecź dał, kotryż je ſo hakle dla tajneho ſwjaſkowanja k jaſtwu ſaſudźił. Wuſtawy pak ſo ta wěz njedótka. Wona nihdźe wużiwanje jeneje „zuſeje“ rěcźe w Pruſkej njeſaruczuje.

Konſerwatiwny hrabja Limburg-Stirumſki a ſwobodny knjes ſ Zedlitz knjeżeŕſtwo napominaſchtaj, pſcheceźiwo wulkopólſkej agitaziji dale poſtupowacź. Zentrumſki ſapóſłanz Daßbach pak Polakow ſakituje knjeżeŕſtwu porokowaſche, ſo wone w pólſkich należnoſcźach huſto wotmołwjenja dawa, kotreż ſo poſdźiſcho jako wopacźne wupokaſaju. Wón ſebi jaſne pſchikaſanje żadaſche, ſo ſo njebychu nižſchi ſaſtojnizy huſto pſcheceźiwo ſhromadźenſkemu prawu pſcheſchli.

Wobnowjenje trojoſwjaſka

je awſtriſki miniſter ſwonkowinych należnoſcźow hrabja Goluchowſki w awſtriſtich delegazijach pſchipowjedźił. Němſka, Awſtriſka a Italſka ſu pſchilubiłe, ſo trojoſwjaſkej ſwěrne woſtanu; duž jeho wobnowjenju njeſteji ſadźěwkow napſchecźiwo.

Hollandſka kralowa Wylemina,

kotraż bě na tyfus ſkhorika, je do cźaſa porodźika. Wjazy dnjow

bě wona ꞩmjercźi jara bliſko. Nětko pak ꞩo ſda, ſo je wſchón ſtrach nimo. Mjes hollandſkim ludom je kralowa Wylemina jara luboẅana.

Njeměry w Ruſkej

njejꞩu ꞩo w tajkich rosměrach měke, kaž je to we wſchelakich ſehlaŕnych powjeſćach cźitacź byko. Ruſke knjeźerſtwowe nowiny piꞩaju, ſo njeje wěrno, ſo ꞩu ꞩo ſtrajkowazy dźěkacźerjo w krajinje mjes Moskwu a Wladimirom ſ wojakami bili, ſo je pſchi tym wjele ludźi ꞩo ſatſěliko abo ꞩo franiko, a ſo je ꞩo ulanſki regiment wyſchka Morosowa ſapowjedźił, pſcheczíwo njeměrnikam ſakroczíc. Tele podawki ꞩo njejꞩu ſtake. W tamnej krajinje ſ zyka žadyn ulanſki regiment njeſteji, teź žadyn wyſchk Morosow žanemu jěſdnemu regimentej njeroskaſuje.

Nanajhórje je teź pſchěhnate, hdyž pólſke, židowſke a jendźelſke nowiny wo pſchedſtejazym pſchewróće w Ruſkej piꞩaju, jeli ſo zar konſtituziju a khěžorſtwowy ꞩejm njepſchiſwoli. S tym by zar jenož ſchćźuwarjam a revoluzionaram wrota wotewrił. Poſledńje njeměry mjes rataŕſkim ludom w pokodniſchej Ruſkej a na ruſkich univerſitach ꞩu ꞩo, kaž je nětko dopokaſane, pſches židow a wukrajnych nihiliſtow naſchkarake. We Warſchawje ꞩu wjele židowſkich lěkarjow, rěčnikow, nowinarjow atd. ſajeli, kotſiž ꞩu do revoluzionarneho hibanja ſapleczeni. Zar je ꞩo rosꞩudźił, ſ twjerdej ruku powróćźerſke prózowanje podtlóczicź, ſpóſnawſchi, ſo je ſ dotalnym mikym regimentom jenož njepſchecźelam Ruſkeje polěkował.

Poſledni cźaꞩ je ꞩo wjele łžow wo Ruſkej rosſchěriko. Tak bě jedyn dopiꞩował Barlinſkim a pólſkim Lwowſkim nowinam powjeſcź póſłał, ſo ꞩu wſchěm němſkim a pólſkim towaŕſtwam pſchikaſali, ſo by ꞩo w nich pſchichodnje pſchi ſjawnych ſhromadźiſnach jenož ruſki rěcźało. Woprawdźe we Warſchawje wo tajkim wukaſu niczo njewjedźa.

• Nowe ſtudentſke njeměry

ꞩu ꞩo pjecźa we Warſchowje měke. Pólſko-galiziſke nowiny „Cźaꞩ“ wo nich piꞩaju, ſo ꞩo ſ tajkimi podawkami jenož pólſkemu ludej ſchkodźi. Wſchopólſka agitazija ſ tymile demonſtrazijemi na wužitk ſozialdemokratow dźěła. Polazy ꞩu po naſhonjenjach do revoluzije lěta 1863 a po tym telko nawukli, ſo ꞩwoje ſacźucźa ſa ſtudentſke wokolocźahanje njerosbroja, měſto ſo bychu je na wutrajne dźěło naloženi. Hdyž cźrjódła ſchulſkich hólzow pſches „dźěcźaze khoroſcźe“ dźe, njemóże ſa to pólſki lud ſamolwjenje pſchedewſacź.

Wopyty pſchi zarſkim dworje.

Sa njedołhi cźaꞩ franzowſki preſident Loubet zara w Peterburgu wopyta. Po nim ꞩo ꞩerbſkaj kralowſkaj mandźelſkaj a bołharſki wjerch pſchi zarſkim dworje wotcźakuja. Ruſke nowiny měnja, ſo tele wopyty mjes ꞩobu ſwiꞩuja. Politika balkanſkich ſtatow je ſprawjena po ſaměrach franzowſko-ruſkeho ſwjaſka, ſ kotrehož pomozu dyrbi ꞩo Sſerbiji, Bołharſkej a Cźornej Horje wſcho dostacź, ſchtož ꞩu jim pſched 25 lětami po ruſko-turkowſkej wójnje europiſke wulkomozy pſchecźiwo woli Ruſkeje ſapowjedźíle. So je ꞩo ruſko-franzowſki ſwjaſk ſ balkanſkimi ſtatami wudoſpołnił, dopokaſuje po rosꞩudźe ruſkich nowin teź to, ſo ꞩu runje franzowſzy pjenjeźnizy Sſerbiji a Bołharſkej pjenjeźne požcźonki ſ jara pſchihódnymi wuměnjenjemi poſkicźili.

Sakaſany wuwos koni.

S zarſkim wukaſom je ꞩo ſakaſało, ſ Ruſkeje konje wuwoſycź. Tutón wukas ꞩo pſchecźiwo Jendźelſkej měri, kotraž wot nětka njebudźe wjazy w Ruſkej konje ſa ꞩwoje wójſko w pokodniſchej Afrizy kupowacź móz.

Pólſkim dźěkacźerjam,

kotſiž chzedźa ꞩo w Němzach ſa lěcźo na knjeźich kubłach pſchiſtajicź, ruſke wyſchnoſcźe radźa, jenož potom do Němzow na ꞩłużbu cźahnycź, jeli ſo ꞩu twjerdze kontrakty ſ dźěkodawarjemi wobſamkli. Loni ꞩu pjecźa muoſy pólſzy dźěkacźerjo w Němzach jara hubjenu hoſpodu a jědź namakali, a hdyž ꞩu ꞩo na to wobcźeżowali, ꞩu jich pjecźa ſe ꞩłużby wuhnali, jim do zyła žaneje mſdy njedawſchi. Ruſke wyſchnoſcźe teho dla lětꞩa pólſkich dźěkacźerjow, kotſiž žanych khmanych kontraktow w rukomaj nimaju, ſ zyka pſches mjeſy do Němzow njepuſchcźa.

Ruſke bróujenje w rauſchej Aſiſkej.

Pjecź ruſkich wulkich wójnſkich łódźow ſ wjele wojakami je do rańſcheje Aſiſkeje wotjěło. Wotcźakuje ꞩnadź Ruſka wójnu ſ Japanſkej?

Njeměry w Chinje.

W cźiliſkej provinzy ꞩo ſ nowa ſběžk rosſchěrja. Na kſchecźijanſke zyrkwje a kſchecźijanſkich miꞩionarow ꞩu ꞩo ſaꞩo nadpady ſtawake. Sběžkarjo ꞩu derje wobróńjeni a pjecźa 40,000 muži ꞩylni. Hacź dotal njeje ꞩo měſto-kralej Juanſchikaiej poradźiło, ſběžk porasycź.

Sběžkarſke hibanje w Portugalſkej.

W Portugalſkej je revoluzija wudyrika. W měſtomaj Oporto a Coimbra je lud pſcheczíwo knjeźerſtwu poſtanył. W Coimbra ſtudentojo a ludowe cźrjódy ſ barrikadow ſ kamjenjemi mjetajo poliziſtow a žandarmow wuhnachu, kotſiž do ſběžkarjow tſělachu. Skónczńje republiku wukowachu. Dokelž ꞩo wojazy ſapowjedźichu, do luda tſělecź, k dalſchemu krejpſchelecźu njedóńdźe. Univerſituheho rektora, kotryž ſtudentow k měrej napominaſche, tucźi na hnojowy wós ſwjaſachu, jeho po měſcźe wožachu a ſkónczńje do hródźe ſawrjechu. Dróbniſchich powjeſćow wo ſběžku njeje dóſchko.

Na wójſko ꞩo njemóże knjeźerſtwo wjazy ſpuſchcźecź. Scheſty pěſchi regiment w Oporto je ꞩo dyrbjał rucźe wotbróńicź a ꞩo roſpuſchcźicź, dokelž ꞩo jeho offizěrojo ſe ſběžkarjemi bratſjachu. Portugalſki lud je ſ nětcźiſchim knjeźerſtwom njeſpokojom, dokelž je wone dla pjenjeźnych požcźonkow politiſku njewotwiꞩnoſcź Portugalſkeje Jendźelſkej woprowało.

Hroſnoſcźe amerikanſkich wojakow na philipinſkich kupach

ꞩu w połnóznych ſtatach wulke pohórſchenje ſbudźíle. Senator Simons je w ſenacźe generala Smitha, kotryž bě pſchikaſał, philippinſku kupu Samar do „wujazeje puſcźiny“ pſchetworicź a wſchitkich „wjazy dyžli 10 lět ſtarych wobydlerjow ſabicź“, ſ Herodaſchom pſchirunał, kotryž je wſchě dwělěkne a młódſche dźěcźi w Bethlehemje moricź dał. Kaž Simmons teź ſenator Sibley rěcźeſche. Wón ꞩo nadźijeſche, ſo ꞩo w ludowym ſaſtupjerſtwje doſcź khróbkoſcźe, wótcźinſtwa a kſchecźijanſtwa namaka, ſo by ꞩo ſa to poſtarało, ſo by ꞩo tutemu wonjecźeſcźerjej Ameriki ſa wóꞩomaſchtyrzycźi hodźin uniforma ſ cźěła ſtorhała. Tele ꞩkowa howrjaze pſchihłoꞩowanje namakachu. Ani jedyn knjeźerſtwowy ſaſtupjeŕ njeſpyta, generala Smitha ſakitacź.

Jendźelcźenjo, kotſiž ꞩu ꞩo hiſchcźe ſ hórſchimi hroſnoſcźemi w pokodniſchej Afrizy womaſali, dyžli Amerikanſzy na philippinſkich kupach, móhli ꞩebi pſchikład na amerikanſkim ludowym ſaſtupjerſtwje wſacź. Tola Jendźelcźenjo nimaju dawno žaneje hańby wjazy. Měſto ſo bychu ꞩo na hroſnoſcźe ꞩwojich wojakow hórſchili, woni jich njecźłowſke ſakhadźenje w ꞩejmje a nowinach pſchikrycź a porjeńſchecź pytaju. Najlěpje ꞩo na to jendźelſzy miniſtrojo wuſteja.

Wójna w pokodniſchej Afrizy.

Wo wuhladach na wobſamknjenje měra

je jedyn pſchecźel burſkeho generala Louiſa Bothy, kotryž je tele dny do Hollandſkeje pſchijěł, ſcźěhowaze prajił: „Njemóžu ꞩo ſelhaŕnym powjeſcźam a roſprawam jendźelſkich nowin doſpodźiwacź. Skoro wſchě powjeſcźe wo wójnje a wo ſadźerźenju burſkich wjednikow w měrowym praſchenju ꞩu njewěrne. Hdyž ꞩo wo ſadźerźenju burow ꞩudźi, njeꞩmě ꞩo pſchehladacź, ſo ꞩo woni pſchewinjeni njecźuja a ſo woni na wſchě pady na tym wobſteja, ſo ꞩo kapiźy ſběžkarjo wobhnadźa, a ſo ꞩo njewotwiꞩnoſcź Oranźſkeje a Transwaalſkeje pſchipóſnaje. Sa poſledńje pjecź měꞩazow ꞩu burjo we wjele bitwach Jendźelcźanow ſbili, a tola jendźelſke knjeźerſtwo je wſchě powjeſcźe wo tym podtlóczíło. Burjo ꞩu ſ nětcźiſchim ſtawom wójny jara ſpokojom a ꞩu jenož potom ſwólniwi měr cźinicź, hdyž Jendźelcźenjo do jich žadanjow ſwola.

Dobycźa burow

ꞩamo lord Kitchener njemóże zyle ſamjelcźecź. W ꞩwojej rosprawje je ꞩo wón wuſnał, ſo burjo ſ wuſpěchom jendźelſke tramowe khěžki ſ dynamitom rostſěleja, a ſo ꞩu poſledńje bitwy cźěžke byke. Dokelž Kitchener njepraji, ſo ꞩu Jendźelcźenjo dobyli, ꞩo ꞩamo roſumi, ſo ꞩu burjo ſaꞩo Jendźelcźanow ſmócźili. W Kapſkej koloniji móża ꞩo Jendźelcźenjo burow lědma dowobrócź. Burjo ꞩu hacź k morju pſchicźahnyli a ꞩo wokoło měſta Ortleba lehnyli. Hakle hdyž běchu Jendźelcźenjo poꞩylnjenje doſtali, ꞩu burjo wot Ortleba wotcźahnyli. Druhe měſta pak burjo hiſchcźe dźenꞩa wobꞩadźene dźerża.

Jedyn jendźelſki panzerowany cźaꞩ

je ꞩo po roſprawje lorda Kitchnera mjes Pretoriju a Pietersburgom ſwróćił. Jedyn lieutenant a dźeſacźo muꞩojo ꞩu ꞩo pſchi

tym morili. So ßnadź ßu burjo cźah powróćźili, wo tym Kitchener mjelćźi. Burjo ßu poßledni cźaß we wschěch stronach pschećźiwo Jendźelćźanam postupali. Presídent Krüger je powjesćźe wo nowych burskich dobyćźach dostał.

Jako wójnske khóśty

hromadźe ſ danju sa poźćźene pjenjesy je Jendźelska hacź dotal něhdźe $4\frac{1}{2}$ milijardy hriwnow wudała. To je njeßměrna suma, a pschekwapjaze je, hdyž ßo powyßli, so ßu wudawki sa wójnu pschećźiwo buram tsi króćź wjetsche, hacź khósty Krimskeje wójny. Suma je nětkole hižo wjetscha, hacź sarunanje wójnskich khóstow, kotreź je Franzowska dyrbjała 1871 Němskej saplaćźićź.

Na jenej nitzy.

(Pokraćźowanje.)

Namakachu Pětra něschto dróhow dale, na zyle druhim kónzu, dyžli tam, hdźež bě ßo scźěn podał; tón bě ßo do polnózneho kónza města shubił a morweho Pětra běchu na jeho pokodnischim boku namakali.

A tola — tola bě wokolo jěnateje hodźiny hischće daloko ſ tamneho boka ßwój spěw spěwał a woßrjedź spěwanja bu smyleny a bě jón ſe sakschikujenjom pschetorhnył — abo bě to běda! wołanje było, kotreź bě ßylna ruka na pół podußyła a kotreź móźesche jeno hischće sdychnjenje bycź?

Knjes Bremak pomyßli ßebi na nózne ropotanje pod ßwojim woknom, na běhanje a schukotanje, kotreź bě ßłyschał, a trěje ßebi pót ſ cźoła. Je dha to wschitko skurjenje a ßón był? A ma ßnadź wón ßwoje wobkedźbowanja pschisjewicź? Ale tu widźi hižo wußměschaze poßměwanje ßwojeho pschedstajeneho, kotryž ma jeho — to Bremak wě — sa cźłowjeka pscheźiweje wobrasnosćźe, a kotryž bě jeho psched winom a druhimi krjepkami hižo wjazy rasow warnował. Panak, tak rěkasche krutemu knjesej, chze jeho hižo dawno se sastojństwa měcź a ßlědźi jeno sa doßahazej winu. A wopacźne abo sa wopacźne měne pschisjewjenje, skurjenje — to mohła tajka wina bycź — płacźićź. Njelubowany dźě je bórsy wotstronjeny, hdyž chze pschedwsaty pschedstajeny jeho ſ pucźa měcź!

Bremak pak ma ßwoje cźiche skutkowanje rad a wón trjeba ßwoju zyłu mšdu, ſ wumjeńkom nochze ßo hischće spokojićź.

Potajkim ßebi njepschekhwatacź — radscho pschewjele mjelcźećź hacź pschewjele powjedacź. Nimo teho dźě je to teź tak wěź polizajstwa, wscho, schtoźkuli ßo pocźahuje na mordarstwo, wotkrywacź — cźemu potajkim Panakowu wótrosćź hischće pschisporjećź ſ pschisjewjenjemi, kiž ßu tola njewěste?

Ma-li Bremak prawje, budźe njelubowany, dokelź budźe potom, ſ najmjeńscha něschto cźaßa, widźana woßoba w městacźku; je-li pak ßo we ßwojich měnjenjach mylił, budźe wußměschany, a sazpěcźu njewuńdźe w žanym padźe. Pschetoź budźe-li rěcźećź, budźe zyłe město wjedźećź, so je w měrje we ložu wostał, mjes tym so wjedźesche abo ßebi ſ najmjeńscha myßlesche, so je něchtó pod jeho woknom w nusy. Tuteho jeneho bojasneho skutka dla budźa na njeho ſ porstom pokasowacź a budźa hischće bóle dyžli hewak wo jeho njejaßnym, pschejara wobrasnoßtnym myßlenju powjedacź. To rospominajo rosßudźi ßo bojasny muž, mjelcźećź. Kschiwdy dźě ſ tym nikomu njecźini, to je hižo w nozy scźinił, hdyž budźische ßnadź pomhacź mohł, a je to sanjechał. Nětkole je Pětr morwy, a ani wusnacźe, ani żelnosćź jeho wjazy njesbudźi.

Sdychujo postany Bremak, bjerje kłobuk a kij a wopuschcźi dom. Samyßleny wobhladuje ßebi dróhu, je jena ſ najrjeńschich w měscźe; hdyž ju zusy pschekhodźuja, njemóża, wjeßele ßo dźiwajo, ßo nahladacź na prastare khěže, kotreź ßo, se sahrodami wobrubjene, jena pschi druhej posběhuja. Twarstwo sańdźenych lětstotkow pokasuje ßo na staroschěrych kamjenjach, wocźornjenym drjewje domow. Tu je nahła tšécha se schifrom pschikryta, tam pola ßußoda roscźe moch mjes schindźelemi, tu wißa wumjekszy kowane snamjo nad dróhu a w cźichim wutwarku steji postawa, a tam khowa ßo starodawna kawka pod starej lipu, kotrejeź liscźe na pschemoh schumi ſ wodu, kiž ſ kužoła běži.

A nade wschěm tym wupina ßo cźěmnomódre njebjo a strażuja hoborske wulke hory, na kotrychž roscźe cźorne drjewo a na kotrychž wjerschku ßněh leži. Radostna je jutrownicźka sesthadźała, a město, kotreź je nózny deschcź dokładnje wucźiscźił, ma woprawdźe ßwjatocźny napohlad.

Zyle smylenemu Bremakej je to prawje njespodobne, dokelź je njeměrny a se ßwojim nóznym sadźerźenjom njespokojom, a jeho myli ßłónzo a wuhotowani ludźo, kotsiž nimo khodźa.

To ßu wjeßnjenjo, kotsiž ſ bliska a ſ daloka pschikhadźeja, so bychu ßwjatocźnym Bożim ßłużbam pschitomni byli a so bychu hórnikow staroßławneho podkopkoweho města we wulkej pysche widźeli. Ale teź domjazy měscheja ßo do zusych, kotsiž ßebi powjedaja; hnydom jich spóśnajesch jako domjazych, pschetoź samyßleni abo khutnje ßebi wo nóznym podawku rosmołwjejo tu khodźa. Bremak pytnje duzy dale trochu ßo směrujo, so je niz jeno wón, ale so je zyłe město rosbudźene — tak jeho njeměrnosćź njebudźe nadpadna.

Psched domom polizajstwa steja sta ludźi, wschitzy chzedźa wboheho, dołheho Handrija widźećź — ale jich pschecźe ßo jim njedopjelni, a runje tak mało móża schto shonićź na ßwoje mnohe napraschowanja, kotreź podarmo składuja na stareho polizaja, kotryž dom strażuje.

Teź Bremak by rad posastał, a tola nusuje jeho něschto, schtoź je ßylnische dyžli jeho wcźipnosćź, dale hicź.

Jemu je, kaž by dyrbjał wschej kedźbliwosćźi ſ pucźa hicź, kaž by nimo teho tak hižo widźał, so ma wón ſ mordarstwom něschto cźinićź.

Wón ßo satraschuje, hdyž ßebi takle myßli, chze tu myßliczku wottschasćź a njemóże; pschetoź njech ßo pschecźiwo temu wobara kažkuli chze, pschezo a pschezo saßo dyrbi ßebi prajićź, so by ßnadź dołhi Handrij hischće żiwy był, njebudźische-li wón, hewak tak schwarny stary Bremak, sańdźenu nóz tak bojasny był.

„Ty ßy jo widźał?“ woprascha ßo ßylny hłóß sa starym nużom, pomału dale kroczazym.

Njejabzy ßo satorże. Woprawdźe, wón cźuje ßo ßobu winowaty na tymle mordarstwje.

„Wěso widźach to, zyle jaßnje. Błusnu je hamor nabił“, wotmolwi druhi hłóß, a spłóschiły hlada Bremak sa spěschnje nimo khwatazymi.

„Ty ßebi myßlisch, so je to jedyn ſ naß scźinił?“ Tuto praschenje Bremak hischće ßłyschesche — to ponuri jeho do samyßlenja. Myßli hischće na to, hdyž je hižo w zyrkwi, hdyž ßu Boże ßłużby hižo do pół skónczene.

Runje ßo wschitzy klakaju, jeno Bremak je sabył, to cźinićź, wón steji, schiju daloko do prědka nadźerajo, wudźěrajo na jedyn dypk, njehibajo ßo.

Schto dha wón widźi?

Niczo woßebite.

Niczo, schtoź mohło na koho druheho sacźischcź cźinićź, khiba jeno na njeho, wobrasnosćźe polneho, wot pokojcźneje winy cźwilowaneho.

W cźěmnej pobocźnej kódźi zyrkwje, tam, hdźež psches barbowe a ſ wonka se schtomami sacźmowjene wokna jeno mało ßwětła pschikhadźa, sepjera ßo na stołp postawa.

Mużski to je, wulki, njelepje srosćźeny mużski w njewjeßelej, wuhloczornej hórnischej drasćźe. To cźłowjek jeno tak shubawa, dokelź je pschejara cźma, so mohł to widźećź, a jeno njejaßnje wotestawatej nadutej rukawje, fałdatej porćźmje hórnischeje ßuknje wot staroczěmneho drjewjaneho pschedrasćźenja zyrkwineje murje — jena wěź pak pscheradźa na postawje hórnika, schěroka ßlěborna ßmuha, kotraź paß wobmjesuje, tuta ßmuha, kotraź, hdyž ßo mużski pohibnje, druhdy ßo mutnje saßwěcźi; tuteho mużskeho Bremakowej wocźi nihdy spuschcźićź njemóżetej, hdyž je wón po klaknjenju ludźi widźećź. Hakle hdyž běchu ludźo saßo postanyli, wopuschcźi Bremaka sakusklanje; to je woprawdźe kusko, a to hischće njewjeßele, pschetoź nasch stary ßnadno pytnje, so jemu na cźole symny pót steji. „Błasn, woprawdźe błasn tola ßym“, wón bórbota, mjes tym so druhi spěwaju, „kak dha chzył to Khorla bycź?“

A tola dyrbi, njech teź hischće bóle na ßo schelhawi, pschezo saßo na Khorlu Neplika hladacź, na tehole wulkeho, rjaneho cźłowjeka, kotryž je wschudźom jako schwarny, cźestny hólź snaty a kotrehoż ßylna postawa hacź psches ramjenja nad druhim ßo wupina.

„Hłupe ßonjenja! — Ale to je mi prawje, jeli mje ta wěź hischće błasna scźini!“ S tym wobsamknu Bremak ßwoje pschebywanje w zyrkwi, wěso bjes duchownego wużitka.

Ludźo du ſ zyrkwje, teź Bremak wustupi na dróhu. Bjesdźak ßlědźitej jeho wocźi sa jenym. Bórsy jeho teź namakatej. To je Khorla Neplik, kiž je psched druhimi ludźimi hižo do prědka.

Bremak widźi, kak ßo ſ rjanej holzu sabawja.

To ßo wě — cźeho dla ßo teź temu dźiwacź? — to ßo wě, Khorla je wjeßely a bjes staroscźe, kaž pschezo. Wón je teź kraßny, haj, skoro woßebny w pyschnej hórnischej drasćźe, kotraź

ſ druhich bjes maka ludkow cžini, jemu wulkotneho knjesojteho napohlada dawa.

Bremak jeju ſcžěhuje. Cžini to bjese wſcheho wotpohlada. Abo ma ßnadž tola něſchto na myßlach? Chze ßo ſ měrnym pohibowanjom, ſ wobkedžbowanjom Khorloweje poſtawy pſcheßwědcžicž, ſo jeho tu nóz njeje mohł widžecž, ſo Khorla a tammy ßylny ſcžěn, kiž ßo nimo njeho mikny, njeje mohł to ßame bycž?

Tak mkodeju cžłowjekow ſcžěhujo pytnje, ſo Khorla trochu khromi a ſo pomalſcho ſtupa dyžli hewak.

Potajkim to Khorla tak prawje hakle njeje był. Nózny běhak je ſawěſcže cžikej noſy měł. Mjerſazy, ſo jeho ßony nochzedža na pokoj woſtajicž, ſawróczi ßo a dže domoj. (Pokracžowanje.)

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** Lieutenantej Kannengießerej, kotryž je bliſko Rumburga jeneho hólza ſ hłubokeho hata ſe ßamßnym ßmjertnym ſtrachom wukhował, je ßo awſtriſka ßłěborna wukhowanſka medailla ſpožčzika. Kral Albert je lieutenantej Kannengießerej dowolił, tule medaillu na běłym bancže noßycž.

— (Njeſbože ſ jěſdnym kołom.) 10lětny ßyn jeneho želeſniſkeho ſaſtojnika na Wjeleczańſkej dróſy pjatk tydženja popołdnju boßy wokoło běhajo wot ſady na jěſdne koło jeneho towarſcha ſkočzi, ſo by ßobu jěł. Pſchi tym wón tak njeſbožownje ſ nohowym palzom do koleßoweho rjeczaſa ſajědže, ſo ßo jemu palz wutorže.

— Podkrjeßna ſhromadžizna ſměje ßo ſchtwórtk 15. meje pſchipołdnju w 12 hodžinach w tudomnej radnizy.

— (Spytanc ßamomordarſtwo.) Jedyn rekruta ſe 7. kompagnije tudomneho pěſchkowſkeho regimenta cžißko 103 bě ſańdženu njedželu cžaß ſkomdžił, w kotrymž mějeſche ßo wjeczor do nowych kaſarmow wróczicž. Naſajtra ſkomdžaka jeho towarſchojo pſchebichu, dokelž mějachu ſ wěſtoſczu wotczakacž, ſo ßo jim jeho njeporjadnoſcže dla wukhodžowanſki cžaß na něktore njedžele pſchikrótſchi. To ßebi pſchebity jara k wutrobje wſa, a dokelž běchu jemu też hiſchcže tſi dny arreſta wěſte, ßo wón w ßwojim ſadwělowanju roßßudźi, ßebi žiwjenje wſacž. Horka na łubi ßo wón ſa jemu hrjadu powěßny, tola prjedy hacž bě ſ njeho žiwjenje wucžekło, ßo ßamomordarja dohladachu a jeho wotrěſnychu. Najprjódzy ßu jeho do lazareta dowjeſli, tola poſdžiſcho budže drje ßo dyrbjecž pſched wojeŕſkim ßudom ſamolwicž.

— Lětuſche ſymne jěre mejſke wjedro roſcženju njehoji. Łuki ßu hiſchcže ſchěre, nalětnje žita cžežko a rědke ſtkadžeja, a džecželе njejßu ſa poßlednjej dwě njedželi ſkoro niczo narоſtke. Duž ratarjo ſa milym włóżnym wjedrom žedža, kajkež hewak w meji knježi. W połodniſchich Němzach, w Schumawje (w cžeſkich horach) we Württembergſkej, Badenſkej, Elſaßu a w pſchirheinſkej krajinje hacž k hollandſkim mjeſam je hiſchcže ſymniſcho, dyžli pola naß w Serbach. Pola Würzburga w Bayerſkej běchu ßrjedu rano hory ſe ßněhom pſchikryte. W Stuttgarcže tón ßamy džeń ßylny ßněhowy mjeczel pſchi 2 gradomaj wyſche null wobydleŕſtwo pſchekwapi. We wyſchſche ležazej Württembergſkej ßněh poł łokcža wyßoko ležeſche. Syma je khětru ſchkodu na polach a na ſahrodach naczinika. Cež na Hunsrückſkich horach je ßo wulki ßněh naſchoł.

S **Maleſchez.** Jutſje popołdnju w 3 hodžinach je hłowna ſ[illegible]omadźizna naſcheje nalutowarnje a wupožczerne. Kóždy ßobuſ[illegible] dyrbi, kóždy ſajimowaŕ ſa naſchu ſpomožnu należnoſcž ßmě ßo [illegible]dželicž. Teho dla wotczakuje ßo bohaty wopyt.

S **Njeßwaczidła.** Tu je wóndano 11lětny Mühlbachez hólz ſ [illegible]ym do njeſboža pſchiſchoł, ſo je bleſchu ſ wodu napjelnił a do [illegible]je potom njehaſchany kalk ßypnył a ju ſatyknył. Prjedy hacž [illegible]ß bleſchu na ſemju cžißny, wona w jeho ruzy rosbuchny. Kal[illegible]ny krop hólzej do wobliczа ßykny a jeho žałoßnje wopali. Lěkaŕ [illegible]oprědka porucži, ſo dyrbja jeho do Budyſkeje měſchczańſkeje ho[illegible]nje dowjeſcž, po próſtwje ſtarſcheju a tudomneje diakoniſzy pak je jeho wón w ſtarſchiſkim domje woſtajił. Hólz njemóżeſche tſi dny dołho wocži wocžinicž, kotrež dyrbjeſchtej ßo jemu ſ lodom ſtudžicž. Nětko pak ßu ßo boloſcže pominyłe, wobliczowa koża ßo běli, a lěkaŕ ßo nadžija, ſo ßo hólzej widženje ſdžerži. Njech je tutón podawk ſtarſchim ſ napominanjom, ſo bychu ßwoje dźěcži wot tajkeho njewuſchneho a ſtraſchneho hrajkanja wotdžerżeli.

S **Njeßwaczidła.** Na poßlednje ſkótne wiki bě ßo pſchihnało 410 howjadow, 87 běhakow (ßwini) a 195 proßatow. Wſchón ſkót ßo žiwje kupowaſche. Bližſche ſkótne wiki budža 4. junija.

S **Budeſtez.** Njedželu 11. meje popołdnju w 5 hodžinach ſměje w tudomnym Schmißez hoſcženzu rataŕſka a hajniſka měſtna thorobna kaßa ſa Budeſtezy a wokolnoſcž hłownu ſhromadźiſnu.

S **Bukcz.** W tudomnym Heimrichez hoſcženzu ſměje njedželu 11. meje wjeczor w 9 hodžinach mißionar Regler pſchednoſchk wo burſkej wójnje w połodniſchej Afrizy. Knjes Regler je lětdžeßatki w połodniſchej Afrizy žiwy był a jako mißionar tam ſkutkował. Schtož budže wón powjedacž, je wón ßam widžał a naſhonił. Pódla nětcžiſcheje wójny wón też wopißanje burſkich waſchnjow, wo jich pſchicžehnjenju a roſſchěrjenju w połodniſchej Afrizy poda. K jeho pſchednoſchkej ßo wěſcže wjele poßkucharjow ſenđže.

S **Kumwałda.** Sańdženu ßobotu běſchtaj do bróżnje tudomneho bětnarja Schwertnera hantwjerſkaj ſaléſłoj, ſo byſchtaj tam nozowałoj. Dokelž je bróżeń k domſkemu pſchitwarjena, ßo jedyn ſ njeju dopołdnja do domſkeho pſchiwaczi a ſ jeneho khamora wſchelaku draſtu kradny. Schwertnerowa dżowka ßo ſ cžaßom paducha dohlada, tak ſo dyrbjeſche ßo dalſcheho pakoſcženja woſtajicž. Pytnywſchi, ſo ßu jeho widżeli kradnycž, wón cžekny, na dróſy pak jeho někotſi njebojaſni mużojo pſchimnychu. Jeho towarſch bě ßo mjes tym ſ procha měł. Żandarm ſaßłapjeneho jako ſtraſchneho cžłowjeka, wěſteho Schumanna ſ Werdawy, ſpósna, kotryž je hakle pſched krótkim 8lětne khoſtanje w khoſtarni ſapokucžił.

S **Rakez.** Sańdženu póndželu rano ßo ßobuſtawy Łupjanſkeho ſpěwanſkeho towarſtwa ſe ſpěwanſkeho konzerta, kotryž běchu we Wulkich Sdžarach wotměli, pſches naſchu wjeß na rjeblowanym wosu domoj wjeſechu. Krótko prjedy hacž ſ Rakez wujědžechu, chżyſche ßo pohoncž Wjerak pſcheßydnycž. Pſchi tym wón runowahu ſhubiwſchi tak njeſbožownje ſ wosa padże, ſo ßo jemu hwiſdżel ſłama a ßo koſczowe ſchpaki pſches briſtwju pſcheklóchu. Snjeſboženemu ßo hnydom lěkaŕſka pomoz doſta.

S **Łubija.** Lětuſche rekrutěrowanje ſměje ßo tu 14., 15., 16. a 17. meje rano wot 3/4 7 hodžin.

S **Ralbiczańſkeje woßady.** Knjeſej zyrkwinemu wucžerjej K. Wjenzy w Różencže ſchulſke pſchedſtejiczeŕſtwo ſ pſchileżnoſczu jeho 25lětnoho ſaſtojńſkeho jubileja dźědowy ſtólz dari. S tej pſchicžinu potom někotrych knjeſow pſchecželiſka wjeczeŕ ſhromadži. Hižo prjedy k tej ſkładnoſczi knjes farař Żur, měſtopſchedßyda ßwobodneho ſjednocženſtwa katholſkich wucžerjow ßerbſkeje Łużizy, na jeho poßlednim poßedženju w Baczonju knjeſej Wjenzy, kotryž je jeho pſchedßyda, ſboże pſchejeſche a ſ dobom rjany tepich pſchepoda. — Dodawamy, ſo knjes Wjenka bórſy pomozника doſtanje, kotremuž ßo w najbliżſchim cžaßu nowe woßebite twarjenje ſtaji. „Stara“ macžeŕſka ſchula dawno njedoßahaſche, wucžeſche ßo po trojim wotdžělenju pſches 140 dźěcži.

Se Shorjelza. (Khoſtanſka komora.) Khěžkaŕ Matěj Dubraw bě někotre kołcže pcžołow, Wojerowſkemu wuhnjeŕſkemu miſchtrej Scheuerej ßłuſchaze, do wothładanja wſak. Hdyž Scheuer ßwoje kołcže wróczo doſta, ßo wón dohlada, ſo bě jedyn wężywuſtojny ſ nich kras wureſał. Wón měnjeſche, ſo je Dubraw jeho kołcže klukał. Njedoßahazych dopokaſmow dla dyrbjachu pak Dubrowa wuwinowacž.

Loni 5. ſeptembra bě na želeſnizy pola Delnjeho Wujeſda pſchi ſraženju dweju cžahow něſchto zokora ſ jeneho wosa na želeſnizu wupadło. Auguſtu Bomsdorfowu ſ Delnjeho Wujeſda winowachu, ſo je wjetſchu dźělbu tehole zokora ſeſběraka a ßobu domoj wſaka. Jejne wobydlenje pſchepytajo w nim něhdże 10 puntow zokora namakachu. Bomsdorfowu, kotraž je paduchſtwa dla hižo woſpjet khoſtana, k jaſtwu na 3 měßazy ſaßudžichu.

S **Wojerez.** Wużitne drjewo ſ kralowſkich holow budże ßo ſchtwórtk 15. meje dopołdnja wot 10 hodžin w hoſcženzu „ſkoteje hwězdy“ we Wojerezach na pſcheßadžowanje pſchedawacž.

Přilopk.

* Kurjazy mór je mjes pjerišnu w Striesenje pola Draždżan wudyrił. Hižo loni je ßo wjele kur ſ tejle mrětwu moriło.

* (Njewjedra.) We wjeczornej Sakſkej ßu tydženja ßylniſche njewjedra měli, dyžli we Łużizy. We Wetterizach pola Mutzſchena je błyſk 18lětneho ßyna kublerja Schady na poln ſaraſył. Jedyn cželadnik bu jenož pohłuſcheny. W Dürrweitzſchenje pola Döbelna je Buże njewjedro do korczmy dyriło a ſapaliło. Korczma a ßußodne twarjenja ßo do procha a popjeła pſchewobroczichu.

W Kodersdorfje pola Rósborka błyſk ſańdženu ßobotu do dwora žiwnoſczerja Schmidta ſajědže, rosbi w domſkim wſchě wokna a w kruwarni jene cželo ſaraſy. Dwě kruwje ßo pohłuſchiſchtej.

Hdyž wutoru popołdnju kubleŕ M. Guckland w Burhartshainje pola Wurzena běrny ßadżeſche, błyſk jeho dweju droheju konjow mori. Guckland a jeho dwě ßłużobnej dżowzy, kotſiž běchu pſched deſchczom ßo khowajo ßo ſady kaſchczowego wosa ſtupili, ßo k ſemi

cźišnuchu a sprostnuchu. Kublerjej błysk schkóń s praweje nohi dospołnje dele storže a jeho na pjecże a na makuschku srani. Guckłanda je hižo w lěcże 1895 Boże njewjedro, kotrež jemu tehdy teho runja dweju konjow sarasy, cźežko sranilo.

* (Njesboże na żelesniży.) Na pruskej statnej żelesniży mjes Lipskom a Cźortowom je so póndźelu rano w 4 hodźinach cźežke żelesniske njesboże stało. Pod tenderowym wosom spěschneho cźaha, s Lipska do Barlina jědźazeho, so wóska skama. Cźahowy wjednik je scźěhowazu rosprawu podał:

„Lokomotiva puchotasche a schipjesche, jako bychmy po horbatym plestrje jěli. Scźežech powětrowe spinadło; najprjódy hischcże 500 metrow dale jědźechmy, potom sastachmy. Tola jenož lokomotiva, tender a brěmjenjowy wós tu běchu, zyły druhi cźah bě sady naš wostał. S njeho běschtaj so prědnjej pschekhódnaj wosaj swrócźiłoj. Snutska njeju bě žałoscźenje a stonanje słyschecź. Sawołani lěkarjo a żelesniszy sastojniży hnydom snjesbożenym na pomoz khwatachu. Pschi spinanju bě so wojimadło, s kotrymž so prěni wožobowy wós brěmjenjoweho wosa dźerżesche, rostorhnyło. Prědnjej wosaj běschtaj do so srasyłoj a so do so saźunyłoj, dalsche tśi wosy běchu so s dźěła na prawizu, s dźěła na lěwizu powaliłe. Póstski wós, kotrehož srjedźna wóska bě so slemika, bě w kolijach stejo wostał. Žałoscźazych a po pomoz wołazych s powrócźenych wosow wokna wubiwschi wukhowachmy. Dwě wožobje, khěžorstwoješmski sapóšłanz Friedel a mandźelska wikowanskeho sudnika Hirscha s Barlina, běschtaj pschi njesbožu smjercź poczerpiłoj. Hirschowa bě dospołnje do pjerschcże saryta a se żelesowymi rosbitkami pschikryta. Sapóšłanz Friedel je po sdaczu s wosa we wokomiku wuskocził, hdyž je so tón swrócźił. Friedelowe cźełko pod wosom ležaze namakachu. Wotlemjena wosowa wóska bě jemu do khribjeta sajełka, s cźimž je so wón hnydom morił. So móhli cźełko wukhowacź, dyrbjachu pjerschcź pod nim wuhrjebacź, dokelž bě wono mjes semju a wosom satkušnjene. Cźełko bě žałoznje shrosnoscźene, a hrósbne bě, na njo hladacź.

W jenym wosu knjeni wohladachmy, kotrejež jena noha bě satkušnjena. Wušwobodźichmy ju s cźěžnoscźe a ju s pomozu rěbła s waggonoweho wokna wucźežechmy."

Blisko Cźortowa je so hižo ras, 22. junija 1871, po tajkim psched 31 lětami, žałoznje żelesniske njesboże stało. Pschi tym je 18 němskich wojakow, s němsko-franzowskeje wójny so domoj wrócźazych, s kotrychž běchu tśjo se żelesnym kschižom wusnamjenjeni, nahłu smjercź namakało. Woni so na blischej kuzy w jenym wulkim rowje khowachu. Jednory pomnik hischcże dźenża na srudny podawk dopomina.

* (Też pohrjeb.) We Waldkirchenje 74lětny khěžeŕ Fesl wumrje. Jeho duchakhory wuj, kotryž s nim hromadże bydlesche, chzysche cźełko bórsy wotbycź. Wón so am kaschcź hromadże sbi, cźełko do njeho cźišny a potom s karu kaschcź na pohrjebnischczo dowjesy. Ludźom, kotrychž tam nadeńdże, wón rjekny: „Tak, tu jeho macże, sahrjebacź możecże jeho sami; sym doscź hary s nim měł." Duchakhory potom s próšdnej karu domoj jědźesche.

* (Pschekschiwjerjo.) Pschi Barlinskich měschczańskich kašach so sa někotre njedźele tśjoch sastojnikow jako pschekschiwjerjow wušlědźili. Wschitzy tśjo njeswěrnizy so hromadże něhdże 70,000 hr. pschekschiwili a potom cźekli, hdyž so bojachu, so jich njeswěrnoscź na swětło pschińdże.

* Wo spodźiwnym mlokowym falschowanju so wóndano psched Barlinskim krajnym sudom jednasche. W někotrych stronach je mjes ratarskim ludom a mlokowymi wikowarjemi měnjenje rosschěrjene, so mloko w njewjedratym cźašu njewokišnje, hdyž so do njeho někotre kopschiwowe kopjena cźišnu. To bě też mlokaŕ Gombert w Schönermarku cźinił, hdyž bě mloko mlokowemu wikowarjej Mangelsdorfej w Barlinje póšłał. Tón kopschiwowe kopjena njewotstroniwschi mloko do mjeńschich sudobjow nala a jo w nich mjeńschim wotebjerarjam rospóšła. Tak so sta, so polizija pola wikowarki Kuglerowe mloko sašłapi, kotrež někotre kopschiwowe kopjeschka wopschijesche. Gombert, Mangelsdorf a Kuglerowa so na to dla falschowanja mloka wobskorżichu. Wobskorżeni wopowjedźichu, so jim njeje do myšlow pschischło, so pschecźiwo sakonjej pscheńcź; woni su jenož po starym nałožku cźinili. Jena swědźerka wobkrucźesche, so je wona wot małoscże do mloka pschi njewjedrach kopschiwowe kopjena puschcźała. Chemik Junker pak měnjesche, so su kopschiwy dla swojeho skutkowanja schkódne. Wone mrowjazu kišalinu wopschijeja, kotraž so s drobnuschkimi włóskami pschenoschuje. Duž dyrbi so s kopschiwowymi kopjenami směschane mloko jako skažene wobhladacź. Ssudnizy mějachu sa dopokasane, so je so mloko na strowoscźi schkódne waschnje falschowało, tola so njehodźi, wobskorżenych sašudźicź, dokelž su w dobrej wěrje po powschitkownje rosschěrjenym nałožku cźinili. Duž so woni wuwinowachu.

* (Żiwe so spaliło.) W Düsseldorfu je so schtyrilětne dźěcźo w swojim ložu spaliło. Maja sa to, so je swebi dźěcźo se schwablicźkami hrało a s tym woheń saparało.

* (Ssněh a krupy.) S Kölna nad Rheinom 6. meje pišachu: Tu a we wokolnoscźi Essena rano so sněh s krupami směšany dźěsche. W Radevormwaldże mějachu sylny sněhowy mjecźel. Ssněh s městnami pół kholcźa wyšoko leži.

* (Njesboże na morju.) Hamburgske namórnistwo je wosjewiło, so je so w měrzu 88 łódźow podnuriło, a to 57 plachtatych a 31 parnych łódźow. Pódla teho je so 44 łódźow cźežko wobschkodźiło.

* Sahrodnik Wolf w Taucha dwěmaj mužomaj, kotrajž so pola njeho sa dźěłom prascheschtaj, se swojim sapschahom twory do Lipska dowjesć da. Zusaj cźłowjekaj wós, konjow a twory rospschedaschtaj a s pjenjeżnym wunoschkom cźeknyschtaj. Nasajtra so sapschah w Paunsdorfje wušlědźi, hdyž běschtaj jón jebazy sa 60 hriwnow pschedałoj.

* (Rubjeżniży.) W Liebertwolkwizach su rubjeżniży 10 zentnarjow cźežki żelesny khamor s kamjeńtneho podłožka wusběhnyli, potom jeho sadnju scźěnu pscherasyli a 1321 hriwnow rubili. Trěbny grat su so sebi s bliskeho żelesniskeho twara kradnyli.

* Jenejepliśty dla je 18lětna dźowka kamjenjecźischcźerja Petzolda w Manheimje se schtwórteho poschkhoda na dróhn dele skočiła. Jejna macź bě ju jejneje njepoškuschnoscźe dla naswarika a ju pschi tym kleznyła. To dźowku tak roshori, so s wocźinjenym woknom won skoči. Holza je so straschnje wobschkodźiła.

* Njehańbicźiwy rubjeżniski nadpad je so sobotu w Frankfurcźe n. M. scźinił. W Palmskej dróšy pschekupskemu wucźobnikej Josef Krebsej pschekupski pomoznik bjes dźěła, Kloß, napscheczo stupi, wón jemu s wocźinjenym nožom hrožesche a jemu listowu mapu wutorže, kotruž pod pažu dźerżesche. Dokelž wucźobnik wo pomoz wołasche, so dróhowy rubjeżnik skoku do cźěkanja da. Polizistojo pak njehańbicźiweho pachoła wušlědźichu a sajachu.

* (Arrestantojo we winowej pinzy.) W Neudörflu pola Oedenburga dźeßaczo jecźi, w tamnischim gmejnskim arrescźe sedźazy, dźěru do dna wurychu a so na tajke waschnje do winowych pinzow jeneje wulkeje winoweje wikowarnje pschedobuchu. Tydźeń dołho arrestantojo winowe pinzy wopytowachu a so wschědnje do syteje wole napiwachu. Potom hakle so wopyty njeproschenych hoscźi pytnychu. Hłowny winik Josef Palkowicź so psched sudom wusna, so je hromadże s druhimi jatymi sa tydźeń něhdże 500 litrow wina wupił. Ssud Palkowicza k jastwu na 4 njedźele sašudźi, s kotrychž ma wón poslednjej dwě njedźeli w jednotliwej klětzy pschebycź.

* (Lubowaŕ khostarnje.) Dokelž chzysche rad do khostarnje, so by sastarany był, so dźěłacźeŕ Blümel w Siebenhubenje pola Jawory winowasche, so je Jaworski měschczański lěs sapalił. Blümel je hižo 6 lět w khostarni dla sepalenja wotsedźał. Wón powjedasche, so nětkole, hdyž je jemu żona wumrjeła, sam na swěcże steji a so njewě, schto dyrbi sapoczecź. Wón by so teho dla rad do khostarnje wrócźił, dokelž je tam na najlěpje sastarany. — Hdy bychu w khostarni sapalerjow s pukami powitali a jim s pukami sašo bożemje dali, njebychu wěscże sa khostarnju žedźeli. Nětkole pak su khostarnje woprawdże sastaraŕnje sa sapalerjow, lěnichow a podobnu zwólbu, a sprawni ludźo dyrbja tutón rak se swojimi dawkami żiwicź.

* (Njesboże w skale.) W skale pola Kirchenlamitza so wotnoscheŕ Hofmann s wuwjercźanej dźěru, s pólvrom nabitej, saběrasche. Na dobo pólver wubuchny a Hofmann so 25 metrow daloko wjerhny. Njesbożowny bě hnydom morwy. Wón żonu se 7 dźěcźimi sawostaji.

* Cźeknjenz jeneho pionerskeho bataillona dyrbjesche so s Wina do Kremsa dowjesć. Na jěsbje so wón wot swojeho pschewodźerja wottorže a hacźrunje bě wuwjasany, s jědźazeho żelesniskeho cźaha wuskoczi. Podwyschk, kotryž jeho pschewodźesche, sa nusny powjas scźeže, cźah sasta, a żelesniszy sastojniży so sa cźeknjenzom puschcźichu, kotrehož skónczńje doscźežechu a do cźaha wrócźo dowjedźechu. Spodźiwne je, so je so wón s cźaha skocziwschi jenož s lohka wobschkodźił.

* Sso teho dla kajo, so bě swoju khěžu pschedał a so dyrbjesche nětko wucźahnycź, ratař Fettig we Wüst-Sommerreinje (we Wuheŕsku) na myšl pschińdże, khěžu s cźwizu pólvra do powětra buchnycź. Hdyž bě so to stało, dźěsche wón na pohrjebnischczo a so na rowje swojeje żony a swojeho dźěsća satseli.

* (Psche drjenje a wicź.) Kčenje kastanijow ma pjecža wopraudže džiwnu mózy, drjenje sahnacź. Kčenje žo, hdyž je žo runje najrjeńscho roswiko, schcźipa, žo do makych kuskow roskraje, žo do blescheje žypnje, na čož žo na njo 90 gradowski cźisty (niž palny) spirituž linje. Na to žo 2—3 njedźele dołho twjerdže satykњena blescha sa woknom na žłonzo staji, so by žo spirituž potom wotlinył. Tutón wotliwk je wubjerny žrědk k sarybowanju psche drjenje a wicź.

* (Psche schwoby.) Sa domjazy skót njeschkódny žrědk psche schwoby je měschenža se rżaneje a pschenicžneje muki s alabastrowym gipsom. Schwoby ju rad żeru, tola wona je mori, dokelž gips, kotryž w jich cźěle stwjerdnje, njemóže s cźrjewow wjazy wustupicź.

* Młodostnu sapaleńku, 14létnu žłužobnu holzu, žu w Delnim Dietmannsdorfje sajeli. Wona je domske tamnischeho kublerja Gelserta sapalika, so by s tym se žłužby pschischka, w kotrejž žo jej njelubjesche. Woheń žu hischcźe s cźažkom shascheli.

* (Zakožny njeskutk.) Wobydler Balika w Frauendorfje w Schlesynskej je žo nad žwojim njepschecźelom Josefom Balanom na žakožne waschnje wjecźił. Wón jeho sa koło žwojeho wosa swjasa a potom sapschehnjeneho konja pohoni. Sapschaly po dróży cźerjesche, krej cźecžazeho Balana sa žobu wlecžo. Hdyž skónczńje wjeżnjenjo pschiběžawschi wós sastajichu, bě Balan hižo morwy. Mordarja žu sajeli.

* (Mordarstwo.) W Graslizach w rudnych horach je jedyn pachoł žwojeho towarscha, žo s nim swadźiwschi, s Hausberga do hłubiny dele storcźił. Młodeho cźłowjeka žu tam morwecho s rosražennymi stawami namakali.

* W Nürnbergu dźěcźo jeneho mechanika we wobydlenju morwe namakachu. Dźěsćowa macź bě psched jeho łóžko stoł stajiła, so njemóhło dźěcźo s łoža padnycź. Dźěcźo pak wotucźiwschi hłowcźku pscheš stołowy khribjet tykny a žo sadużny.

* (Nahła žmjercź.) Universitneho profesžora a pschedžydu chemiskeho wustaka dr. žwobodneho knjesa s Pechmanna w Stuttgartu žu w jeho łožu morwecho namakali. Wón je žebi pjecža s jědom sawdał.

* (Mejske bruki.) Se Speyera w rheinskej Pfalzy pišaju: Stadła brunacźkow žu žo do sasełenych schtomow a kerkow dałe, s wjetschimi cźrjódami dyžli wójska wschěch wulkomozow. Wjele schtomow je hižo nahich wobžranych. Młodźina ma nad mejskimi brukami wjele wjeżela, niz pak ratař. Gmejny pschihoty cźinja, brunych žracźkow saniczicź.

* (Njesboże s automobilom.) Baron Iserclars hromadže s jenej knjenju a tepjerjom na automobilu s Nizzy do Genfa jědźesche. Dła wopacźnecho wodźenja automobil se wschěm wotmachom do jeneje khěže jałoži a žo rosrasy. Baronej žo nop rosschcźěpi, a tepjer žo cźežko srani.

* (Město s wohenbluwazej horu wohrožene.) Na amerikanskej kupje Martinique je wulkan Montepellee popjeł a kamjenje wubluwał. Město Saint Pierre bě schtwórcź zoła wyšoko s popjełom pschikryte. Wikowanski wobkhad w měscże je telo dła sastał.

* (Mordarstwo.) 73létnu samožitu žónsku žu w Parisu w jejnym wobydlenju na Wagramskej dróży skónzowali. Dokelž je to tsecże mordarstwo, kotrež je žo posledni cźas s podobnymi wobstejnoscźemi stało, měnja, so žo wo zwólbu skóstnikow jedna, kotsiž žamostejazych ludźi morja, so bychu jich wurubili.

* Wo njesbožu na żelesnizy s Franzowskeje pišaju: Jedyn cźah s belgiskimi putnikami, kotsiž do Lourdes jědźechu, je žo mjes Amiens a Compiègne swrócźił. 9 putnikow je žo morikło, 60 žo cźežko a 40 lohko sraniko. Njesboże je žo s tym stało, so je żelesniza se žylnymi deschcźemi rosmokała.

* (Semjerženje w Schpaniskej.) Wutoru rano je semjerženje w Barcelonje, Saragosy, Pampelonje a San Sebastionje wulke sapuscźenje nacźiniło. W nurzijskej provinzy žo hoborske stały s horow wotwalichu. W Alberca žu schulu a zyrkej sawrjeli, dokelž běchu žo jeju murje rospukałe. Někotsi ludźo žu žo se sažypujenjom stwinskich wjerchow wobschkodźili. Woda žo s wódnych hrjebjow horje wjerhny. Burjo, kotsiž s lěžnych figowzow figi schcźipachu, se schtoma padżechu.

* Po dwajmežacźnym žudźenju žu w New-Yorku rěcźnika Alberta Patrika winowateho spósnali, so je milijonarej Williamej Ricej s jědom sawdał, so by žo jeho samoženja smozował. Walterej Jonrej, žłužobnikej morweho, kotryž je tutemu po Petrikowej pschikasni jěd dał a jako statny žwědk wustupi, sa jeho wusnacże khostanje spuschcża. Prozeż je 8 njedźel trał; New-Yorkski stat je sa njón milijon hriwnow wudał.

* Najwjetsche skótne wiki zykeho žwěta ma Chikago w poknóznej Amerizy. Na nich je město sa 461,000 skocźatow, a to sa 75,000 howjadow, 300,000 žwini, 80,000 wowzow a 6000 koni. Powschitkownje žo skót rucże rospschedawa, tak so s rědka hdy skót dléje dyžli 4 dny na wikach wostawa. Sańdżene lěto je žo na tychle wikach něhdże 16 milijonow skocźatow rospschedało, s kotrychž bě žo 293,000 po żelesnizy pschiwjesło. Hacź do 40,000 skocźatow jeneje druzziny žo druhdy sa jedyn dźeń na wiki pschicźeri, a wicźni sastojnizy dyrbja potom sa 24 hodźin sto tyžazam wschelakich skocźatow městnoscź pschipokasacź. Schtóž pschi skadnoscźi wiki wopyta, sa to je wožebje wotdźělenje konjow widżenja hódne. 100,000 hacź 120,000 koni žo tam wob lěto rospschedawa. Shromadna suma rospschedacża je sańdżene lěto 11,200 milijonow hriwnow dozpika.

Wužudżenja.

Khostanska komora. Wojnarja a gmejnskeho starscheho Rólu w Bóschizach bě kawniski žud k 50 hriwnam pjenježneho khostanja abo k jastwu na 10 dnjow sažudźił, dokelž bě wón w korcźmje gmejnskeho starscheho Jana Pallmanna tam najwjetscheho žłěpza wo wšy mjenował. Rólowe powołanje pschecźiwo temule wužudej njemějesche w druhej instanzy wnspěcha.

Rěsnik a skótny wikowar August Rachliz s Wulkich Debžez bě 3. januara wjecźor wokoło 6 hodźin se žwojim rěsniskim sapschahom papjerniskeho dźěłacźerja Groschu po cźmje pschejěł. Hacź runje Rachlitz prějesche, so je pscherucże jěł, a wobkrucźesche, so je jeho latarnja sažwěcźena była, jeho lohkomyžlneho cźělneho sranjenja winowateho spósnachu a jeho teho dła k jastwu na 6 njedźel sažudźichu.

Khrystiana Gnawkowa w Radworju bě pschedawarja bleschowego piwa Augusta Braukacża dła skschiwdźenja wobskorźika, dokelž bě tón pjecża psched njej wuplunył. Lawnisti žud bě Braukacża wuwinował a žudniske khósty skórźbnizy napoložił, dokelž ta njemóżesche žanych žwědkow sa žwoje winowanje pschiwjesćź. Druha instanza runje tak wužudźi.

Hudaucźzy.

280.	281.
Hdyž w njebju spjecżeńża je była Tych duchow hordych, trózkatych, A jandżelow ta žwjata žyła Je wubiło tych poklatych: Schtó tehdy wójwoda je był, Kiž s nimi słych je pschewinył?	Na žuchim drjewcźku hłowicźka Je s barbu wschelkej pyschena; W njej nutska kosćźik taji žo, Kusk žyrka pod njej widżecź jo; W njej žiwjeńcźko kaž morwe spi, Ju schmarujesch — hnydom wotucźi.

Wuhudancźko s poslednjeho cźišła:

279. Piwo.

Sa nowy Macźicźny dom

je žo w lěcże 1902 dotal nahromadźiło: 833 hr. 85 np.

Dale žu sa njón darili:

Lischki-Pondźelnizy 28./4. 1902: Jakub 50 np., knjes assessor 20 np., Michał s dobrym 50 np. — 5. meje: knjes lěkař 125 np., jeho hósćź 105 np., Michał 20 np., shubjeny žyn Adolf saža niczo. — Hromadże:	3	= 70	=
Na Kruparjez kwažu w Trjebinje nasb. kwažny herz Schuster	1	= 75	=
Na Kulniz kwažu w Mikorasu nasb. kwažny herz Domel	1	= 80	=
Na Sprejzez kwažu w Sslepom nasb. kwažny herz Domel	4	= —	=
W „Katholskim Póžle“ cźišło 19. léta 1902 hižo kwitowane:			
Молоканы (147 hr.) 1 hr. — Radwórska płatowa komižija: W herbskej grychcże pschi kupowanju 1 hr. 65 np., niczeje 20 np., wowcźerjo w Khelnje 45 np., pola Barta w Dubrawje 25 np., na Rakecźanskej wot Miklawscha 1 hr. Hromadże 3 hr. 55 np. — Delanska patentna komižija 1 hr. 45 np. = .	6	= —	=

Hromadże: 851 hr. 10 np.

S džakom kwituje a dalsche dary pschijimuje

farjadnistwo Macźizy Serbskeje.

Cyhanikowe rjeczaſy

ja ſchyfke a muſkiſke we wulkim wubjerku.

Manſchettowe knefle,
ſchemiſettowe knefliczki,
khornarjowe knefliczki,
krawattowe knefliczki,
debjenki
jako
broſche,
naruczniczy,
kſchize,
kolijeje,
nawuſchnizy,
pjerſchczenje,
fantaſijowe a woprawne dublejowe,
debjenki do włosow
we wulkim wubjerku
pola
A. & W. Neuhahna
w Budyſchinje
4 na ſerbſkej haſy 4.

Kóſlaze kózki
po najwjetſchej płaczijnje kupuje
Heinrich Lange
pſchi ſerbſkej katholſkej zyrkwi
a pſchi żitnych wikach 11.

Kacze jeja
ſu płaczijny hódno na pſchedań
na
kaježim dworje w Budyſchinku.

Khoſej,
ſyry po 70 hacz 140 np.,
paleny po 80 hacz 200 np.,
dobrych a najlepſchich druzinow
poruczataj
Schieſchka a Rjeczka
na ſwonkownej lawſkej haſy.

Sſłużobne a hródzne dzowki a tajke k ſwinjom, wotroczkow, ſrenkow, rólnych pohonczow, pohonczow, hejtmanow, dzeka-czerſke ſwojby, tſeczakow a wo-lazych ſa tudomne a Drazdzanſke ſtrony hnydom pyta **Schmidtowa** na ſukelnſkej haſy czisło 24.

Rjane kubło
nehdze 96 korzow wulke, w najlepſchim rjedze, je khoroſcze dla na pſchedań. Dalſche je ſhonicz pola wobſedzerja **Auguſta Schczepana,** kublerja w Budeſtezach pola Budyſchina.

Domjaze jehnjata
pſchedawa
knjezi dwór w Krakezach.

Strowe ſzmjeńtne běrny
zyblowe, maguum bonum, rózowe a zidzeńki ma tunjo na pſchedań kubleŕ **Jurij Skop** w Njeſzwaczidle.

Běrny na pſchedań.
Pizowanſke běrny ſu zentnaŕ po 70 np., na pſchedań na knjezim dworje w Budyſchinku.

Na moju domiznu. Mużski chor wot K. A. Kocora
je we wudawaŕni »Serbskich Nowin« za 10 np., w partijach za 5 np. dostać.

Cziſtu dowěrnu holzu, niz młódſchu 17 lět, k 1. junijej abo k 1. julijej pyta dr. med. **Haaſe** w Minakale.

Ssylna ſłużobna holza a holza k rjedzenju ſtwow, 15—16 lět ſtara, ſo pytatej **w konditaŕni Edm. Harniſcha,** G. Grohmanna naſlědnika.

W Hodżiju je khěża czisło 5 ſe 7/4 korzami pola a wulkej ſadowej ſahrodu płaczijny hódno na pſchedań. Dalſche je pola ſwud. Rychtaŕki tam ſhonicz.

Dżeczaze wós
ſ wojkom, mało trjebany a derje ſdżeržany, je tunjo na pſchedań na rěſnijſkej haſy 9.

Pſches ſudniſtwo ma ſo na dyrbjenſke waſchnje pſchedawacz: 21. junija dop. 1/2 10 hodź. leżomnoſcz czo. 98 w Klukſchu, Jurjej Rjeczzy ſłuſchaza.

Pſcheńczny mnku
rjanu ſuchu, poruczam a to
1. druzinu hachtl po 90 np.,
2. = = = 75 np.,
3. = = = 60 np.,
Pódla teho ſwojim czeſczenym wotebjerarjam k wjedzenju dawam, ſo wot nětka ſa kórz rożki 17 po-krutow II. druzinu dawam.
S poczeſczowanjom
H. Bjar,
mlynſki miſchtr w Lipiczu
pola Minakała.

Słomjane kłobuki we wulkim wubjerku po ſnatych tunich płaczijnach poruczа
Kurt Märkel w Budyſchinje pſchi lawſkich hrjebjach czisło 6 pódla ſerbſkeho doma.
Proſchu wobhladajcze ſebi moje wukładne wokna.

Direktnje ſ plantaże
bjes mjeſhwikowanja
khoſej
milijonam pſchetrjebarjow pſchedawa
Khěžorowa khoſejowa pſchedawaŕnja
najwjetſcha khoſej pſchiwożaza wikowaŕnja w Němſkej, kotraż direktnje ſ pſchetrjebarjemi (konſumentami) wobkhadża.
Pſchedawanſka filiala **w Budyſchinje:**
na Hoſchiz haſy 14 pódla khěžorſkeho panorama.
Wjazy dyžli 750 pſchedawanſkich filialow.
Ssamſna kakowa a ſchokoladowa fabrika.

Hłowna serbska prědarska konferenca.

Do **posedźenja** hłowneje serbskeje prědarskeje konferency, **srjedu po swjatkach**„ 21. meje t. l. dopołdnja ½10 w hosćencu „winoweje kiče“ w Budyšinje, kaž tež do posedźenja serbskeho lutherskeho knihowneho towarstwa srjedu po swjatkach připołdnju ½12 hodźin, na tym samym městnje, k předpołoženju lětneho zličbowanja, należnje přeprošuje **předsydstwo.**

Přeprošenje.

Ralbičanske spěwarske towarstwo změje **jutře njedźelu 11. t. m.** w Bjeńšec hoscencu w Sernjanach **spěwny wječor.** Lubowarjo, serbskeho spěwa a zabawy a wosebje naše towarstwa so jenož z tutym wutrobnje k swjedźenjej přeprošuja. Započatk **w 7 hodź.** (nic, kaž bě zmylnje w poslednim čisle wozjewjene.) Po koncerće jenož za hosći **reje.**

Předsydstwo.

S tutym žebi dowolam najpodwolnischo k wjedźenju dać, so budu wot 1. meje t. l. kóždu njedźelu popołdnju wot 3 hač do ½5 hodźin pola restauratěra kujesa Fudera w Klětnom k rěčam.

W Niskej, 23. haprleje 1902.

Dr. med. **Pawoł Girndt,**
praktiski lěkař w Niskej.

Drjewowa awkzija.

Pónjelu 12. meje 1902 ma so na **Njeswačidliskim majoratnym hajniskim revěrje** sćěhowaze palne drjewo na pscheżadźowanje pschedawać:

50 rm khójnowych schćěpow,
20 rm khójnowych kuleczkow,
70 khójnowych pjenkow,
60 rm khójnoweje walčziny,
5 stotnjow khójnowych walčzkow a něhdže
30 dołhich hromadow w 13. wotdźělenju, kotrež Ssukcz hora rěka.

Shromadźizna dopołdnja w 9 hodź. na mjenowanym Nowowjesćansko-Pšowjanskim puczu.

Hrabinske s Rieschske hajniske sarjadnistwo.
H. Nieprašk.

Rakečanske serbske tow. „Lipa“

změje jutře njedźelu 11. rózownika swoju **měsačnu zhromadźiznu** pop. z dypkom w 3 hodź. w Křižanec hosćencu. Přednošk je k. Kruža II. wo „přesćěhanju evangel. Salzburgskich 1731“ přilubił. Wo prawje bohaty wopyt najnależnišo prosy

předsydstwo.

Kubło na pschedań.

W Schpikałach pola Lubija, hodźinu wot Pomorczańskeho żelesniskeho sastanischcża ležaze burske kubło czišło 9, s něhdže 80 kórzami pschenićzneho pola a łukow, s 626 dawskimi jenoscźemi wobczežene, se wschěm žiwym a morwym inventarom je hnydom s pschihódnymi wuměnjenjemi, po žadanju też dźělene, na pschedań. Lěža je mało. Dalsche wukasuje **Bjedrich Bartko** w Njeswačidle a **Ernst Bartko** w Schpikałach pola Lubija.

W Schescłowje je rjana **žiwnosć** czišło 30 s wulkej žadowej sahrodu, 50 kórzami ležomnosćze, s kotrychž 9 kórzow pschi domskim leži, se žiwym a morwym inventarom njenadźitych wobstejnoscźow dla na pschedań. Pola žu wudreněrowane, na twarjenjach je 7000 hr. wopalneje kašty, do Njeswačidła je 15 mjeńschinow hicź, želesniske sastaniscżo je wo wšy. Pschedewsacże może so hnydom stacź.

Pólna brózeń, skoro nowa, 21 × 11 metrow wulka, je pscheměnjenja dla hnydom na pschedań w **Kumschizach** czo. 9.

W Nowych Bóschizach je **khežna ležomnosć** czo. 13 zyle tunjo na pschedań. Dalsche je shonicź w Budyschinje na wyšokej hašy czo. 6 pola póstskeho póšelnika Rychtarja.

Kowarnja

w Hornjej Borschczi je s dospoknym inventarom s napłaczenjom 2000 hr. hnydom na pschedań. Dalsche je shonicź pola gmejnskeho pschedstejiczerja tam.

W Nowych Debšezach je **khěža** cz. 18 je schifrom kryta, na pschedań

W Nowej Wšy pola Njeswačidła je **žiwnosć** czišło 28 s 20 kórzami pola a łuki s morwym inventarom se swobodneje ruki na pschedań. Dalsche je shonicź pola Khorle Schołty w Krónzy czo. 1 pola Njeswačidła.

W Lahowje je **sahrodniska žiwnosć** czišło 17 s 21 kórzami pola a łuki, s 243 dawskimi jenoscźemi wobczežena, na pschedań.

2 šuproschnej ranzy stej na pschedań w Jitku czišło 11.

Rólny pohonc,

kotryž wě s konjemi derje wobkhadźecź, so na jene kubło s wulkej msdu pyta. Dalsche je shonicź we wudawarni Serb. Now.

Džak.

Łupjanskemu mužskemu spěwarskemu towarstwu, kotrež je njedźelu 4. meje t. l. w Ssykoriz hoscźenzu we Wulkich Sdźarach nam se spěwom a šměschnymi pschednoschkami rjany sabawny wječor pschihotowało, so s tutym wutrobnje džakujemy.

Rělotsi pošłucharjo.

Wotewrjenje čašnikarstwa.

Čzesćenym Serbam w Budyschinje a wokolnoscźi najpodwolnischo k wjedźenju dam, so šym dźenša

pschi drjewowym torhoschczu czišło 6

(pódla restawrazije pola **Romskeho**)

wulki sklad wschěch družinow

čašnikow a čašnikowych rjeczasow

wotewrił.

Budu so prózowacź, so bych s krucze sprawnym a šwědomitym pošłuženjom šebi spokojnoscź šwojich čzesćenych wotebjerarjow dobył. Duž najpodwolnischo proschu, so by so na moje pschedewsacze pschi trjebanju čašnikow a čašnikowych rjeczasow dobroczinje dźiwało.

S poczesczowanjom

Pawoł Bergmann, čašnikar.

Čašniki sa dobre dźěło rukuju derje a tunjo porjedźam.

(K temu czišku jena pschiłoha.)

Pschiloha k czišku 19 Serbskich Nowin.

Ssobotu 10. meje 1902.

Płaczišny rěsneho słotu na Draždžanskich słótnych wikach

5. meje 1902.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Słótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha. hr.	Rěsna waha. hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšcheje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	33—37	60—66
awstriske	34—38	62—68
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	29—32	56—59
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	25—28	51—55
4. žnadnje pizowane kóždeje staroby	22—24	46—50
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšcheje rěsneje hódnosće	31—34	58—63
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetšcheje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	27—30	54—57
3. starše, wukormjene krowy a žnadnje wuwite młódše krowy a jałojzy	24—26	50—53
4. žrěnjo pizowane krowy a jałojzy	21—23	46—49
5. žnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	40—45
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšcheje rěsneje hódnosće	32—36	58—62
awstriske	—	—
2. žrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	28—31	53—57
3. žnadnje pizowane	24—27	48—52
Čelata:		
1. najlěpše z mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	46—49	69—73
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	44—45	66—68
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich skšhiženjow w starobje hač do 1¼ léta	49—51	61—63
2. mjaßne	46—48	58—60
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundrošy	44—45	56—57

Płaczišna žitow a produktow w Budyšchinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyšchinje: 3014 měchow.	W Budyšchinje 3 meje 1902. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju 7. meje 1902. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšchenza běła	8	71	8	94	8	59	8	82
" žołta	8	35	8	59	8	29	8	53
Rožka	7	—	7	10	6	94	7	6
Jačmjeń	6	65	6	69	6	50	7	—
Wowß	7	60	7	90	7	40	7	80
Hróch	9	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	50	10	—	8	50	11	—
Jahły	13	—	16	—	12	—	16	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Berny	1	30	1	80	1	—	1	50
Butra 1 kilogr.	2	40	2	60	2	20	2	50
Pšchenična muka 50 "	9	—	17	50	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	8	—	13	50	—	—	—	—
Sšyno 50 "	3	70	4	—	3	50	3	80
Sšloma 600 "	27	—	30	—	25	—	30	—
Prožata 1302 schtuk, schtuka	18	—	36	—	—	—	—	—
Pšchenične wotruby 50 kilogr.	—	—	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	50	—	—	—	—
Pšchenični gris 50 kilogr.	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris 50 kilogr.	—	—	6	50	—	—	—	—

Runklizowe žymjo, punt po 50 np. — **Čerwjeny dźeczel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyšchinje płaczeschе: kórz pšchenzy (běła) po 170 puntach 14 hr. 80 np hač 15 hr. 19 np., žołta 14 hr. 19 np. hač 14 hr. 60 np, kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 20 np. hač 11 hr. 36 np., kórz jačzmjenja po 140 puntach 9 hr. 36 np. hač 9 hr. 50 np.

Na Burzy w Budyschinje pšchenża (běła) wot 8 hr. 83 np. hač 9 hr. — np., pšchenża (žołta) wot 8 hr. 53 np. hač 8 hr. 75 np., rožka wot 7 hr. — np. hač 7 hr. 20 np., jačzmjeń wot 7 hr. — np. hač 7 hr. 13 np., wowß wot 7 hr. 50 np. hač 7 hr. 75 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu

1. meje 1902.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 6 hr. 94 np. hač 7 hr. — np., pšchenża wot 8 hr. 20 np. hač 8 hr. 53 np., jačzmjeń wot 6 hr. 70 np. hač 6 hr. 79 np., wowß wot 7 hr. 75 np. hač 8 hr. — np., jahły wot 10 hr. 58 np. hač 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., žyno 4 hr. 25 np., berny 1 hr. 50 np. Sšloma (600 kilogr.) 34 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 30 np. hač 2 hr. 00 np.

Wjedro w **Londonje** 9. meje: Ssněhowy powětr.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smjeje njedźelu Exaudi rano w 7 hodź. diakonus Tyscher němsku spowjednu rěč, ½9 hodźin farar Räda němske a w 10 hodź. žerbske předowanje.

Wěrowani:

W **Michałskej zyrkwi:** Richard Eduard Horak, zigarnik na Zidowje, z Hedwigu Selmu Teichez tam.

Křeni:

W **Michałskej zyrkwi:** Ernst Bohuwěr, Jana Augusta Rychtarja, pohonča w Dobruschi, ž. — Martha Alma, Handrija Ssmočka, fabrikarja na Zidowje.

W **katholskej zyrkwi:** Marja Katha, Josefa Theodora Jerika, fabrikskeho mischtra, dź. — Katha Emma, Gustava Hermanna Kócžki, žiwnoscerja w Boschezach, dź. — Max Ernst, Khorle Prady, skałarskeho dohladowarja w Delnjej Hórzy, ž.

Zemrjeł:

Dźeń 2. meje 1902: Max Erwin, Jana Khorle Klecža, piwarskeho dźełacerja na Zidowje, ž., 1 m. 26 d. — 4. Marja Gruhlez, njebo Jurja Domaschki, prjedawscheho kowarja w Scžijezach, na poßled wobydlerja na Zidowje, sawost. wudowa, 66 l. 4 m. 20 d. — 5. Johana Madlena Mučeriz, njebo Bohußława Ernsta Mučerja, thěžerja a fabrikskeho strażnika na Zidowje, sawost. wudowa tam, 79 l 7 m. 27 d. — 6. Jurij Brycža, wobydler a invalid na Zidowje, 64 l. 11 m. 26 d.

Zyrkwinske powjesče z Hodźija.

Njedźelu Exaudi smeje rano ½7 hodźin farar Kschižan žerbsku spowjednu wucžbu, ½8 hodźin duchowny Domaschka žerbske a ½10 hodźin němske předowanje. — Popołdnju w 2 hodź. smeje farar Kschižan katechismusowu wucžbu z němskej muzikej młodźinu.

w Budyschinje **Fotografowarnja** na žukelnskej haßy 20

Roberta Süßa

porucza swój wubjernje pschiprawjeny ateliej k fotografowanju jenotliwych woßobow a gruppow.

Najstaroscziwische wuwjedźenje. Najtuńsche płaczišny.

1 duzent fotografijow z zykej figuru 3 mk. 50 np.
1 " " hač do kolen 4 mk.
1 " dźeczažych fotografijow abo hač do wutrobna 5 mk.

Tež k fotografowanju na wßach, kwaßnych gruppow, krajinow kubłow atd. ßo z pschihódnymi wumenjenjemi porucžam

Snate najlepsche, z dobom najtuńsche jesdne koła ßu:

Njedoßahnjena jeniczka ßo namakaza poßlednja konstrukzija.

Wilhelm Fuchs

dźełarnja rapidnych jesdnych kołow na Draždžanskej drósy 10.

Jatrowy (lebrowy) **wolij za skót**

czerstwu lětuschu tworu w czwizach a po wasy, ma stajnje na składze a po najtuńschich płaczišnach porucza

Otto Engert

en gros drogownja en detail

Dalokorečžak 33.

Howjaze koże, czelaze koże, konjaze koże, wowcze koże a tež **wowczu wołmu** po najwjetschich płaczišnach kupuje

Heinrich Lange

pschi žerbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach.

Wósk,

wóskowy twar a **kras** kupuje po najwyschschich płaczišnach

H. Lehmann,

mydlarnja na hornczerskej haßy 3.

Heinrich Mohr

ſchewſki miſchtr w Budyſchinje
na ſukelnſkej haſy 14
poruča
k naleczu
ſchkórnje ſe ſpinami
ſa mužow, žónſke a dźěćźi
ſ čžorneje a piſaneje kože,
19 wſchelakich družinow.

Mužaze
ſchnórowanſke ſchkórnje
ſ čžorneje, bruneje a čeŕwjeneje
kože, 12 wſchelakich družinow
po wſchěch płaczišnach.

Zonjaze kneſlate ſtupnje
wſchelakich wuwjedźenjow a
kožowych družinow.

Stupnje ſa kołojěſdnych a turnarjow
ſ płata ſ kožanej abo gumijowej
póduſchu wſchěch wulkoſczow.

Kožuſchne twory

kaž tež wſchě druhe **wołmjane twory** pſche molowu ſchkodu ſa wohnjowy ſtrach khowa a pſchijimuje
Heinrich Langa
11 pſchi žitnych wikach 11.

Zitne droždże!

Punt dwójnych droždžow po 65 np.,
= prima = = 60 np.
Skaſanja ſo tež tydźeń do ſwjatkow pſchijimaju. Droždże ſo darmo do domu pſchinjeſu.
Khr. Nowak w Khróſczе.

Dźěłaczerſke kholowy, dźěłaczerſke lazy, dźěčaze wobleczenja,
direktnje ſe Seifennersdorfſkeje draſtoweje fabriki poruča.
Emil Heinrich w Borſchczi.

Khoſej, rajß,

zokor, petrolej, jerje,
čiſty palenz liter po 28 np.
ſłódki palenz liter po 50, 60 np.
poruča
Khorla Noack
na žitnej haſy.

Deſki

k pokładženju huna
□ mtr 4/4 zolowſke po 80 np.
pſchedawa
rěſak w Huczinje.

Th. A. Wällnitz

mějeczel **Kurt Wäunitz**
w Budyſchinje na ſukelnſkej haſy 9.
Woſebita pſchedawarnja lakérowanych meblow.

Draſtne khamory,
vertikowy,
ſchkleńczane khamory,
komody,
ſtoły
wuczahanſke, ſtejaze
a jedźne blida,
ſchpihele,
ſofy
a druhe polſtrowane meble,
loža
a matrazy,
wuſne a nózne blida,
kuchińſka nadoba.

Najwjetſchi ſkład
a wubjerk jednoreho a najwoſebniſcheho wuwjedźenja.
Woſebitoſcz: **Njewjeſczinſka nadoba.**

Hódne dźěło — najtuńſche płaczišny.

Poruczam tołſte **krjepjawki, wódne khany, mlokowe khany, mločanki, czerpaki, petrolejowe khany, wnhlowe kaſchcze** ſamžneho wudźěłka, mam tež wulki ſkład domjazeje, kuchińſkeje a emaillowaneje nadoby, **ſchablony** k wuſchiwanju a woſnamjenjenju, **wódne pónoje** a **želeſniki.**

Dale čzinju na to kedźbliwe, ſo wſchě do mojeho rjemjeſła ſłuſchaze twarſke dźěła, tſčſchne žłoby (rynu) a roky, kaž tež wodowody jara ſwědomliwje wuwjedu. Duž proſchu na mnje dźiwacz.
Spěſchne poſłuženje. Porjedźerja. Tunje płaczišny.

Moritz Schulz,
klampnarſki miſchtr w Budyſchinje pſchi ſerbſkich hrjebjach 10.

Wulku dźělbu najrjeńſchich
mužazych a hólczazych
wobleczenjow,
teho runja
žonjazych žaketow a khornarjow
po wjele poniženych płaczišnach
pſchedawam.
Otto Preuss na žitnej haſy 4.

Wulki
khlamowy khamor
je tunjo na pſchedań pſchi drjewowych wikach čišło 6 po 2 ſkhod.

Twarſki kruchaty kalk
hnójny kalk
ſtajnje czerſtwy
najtúſcho poruča
Emil Lebelt
w Budeſtezach.

Runkliza, něhdže 150 zentnarjow, zentnar po 40 np. je na pſchedań w **Rakojdach** čišło 46.

Kóždy, kotryž chze ſebi **dobry** a **tuni czaßnik** kupicz, abo kotryž chze ſebi jón **porjedzicz** dacz, njech dźe k czaßnikarjej
Curtej Jenczej
na ſwonkownej lawſkej haſy 5
Jencz pſchedawa a porjedźa ſa ſwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ſebi moje wukładne wokno, ſ płaczišnami wupołożene, wobhladacz.**

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 20. | Sobotu 17. meje 1902. | Lětnik 61.

Na Sswjatkownicžku.

Ducho Sswjaty, wukhadźazy
Wot Wótza a wot Ssyna,
S njebjeß deschczo wokschewjazy!
Maczej hona cžłowjeſtwa.
Wutroby ßu twjerde ßmahi,
Wuſkhnjene a njepłódne;
Lud je wutły, khudy, nahi,
Wſchо je w hrěchach ſkažene.

Ducho Boži, warbowany
S wumoženjom Sbóžnika,
S njebja dele duſcham ßłany,
Kiž ßej Tebje wuproſcha!
Njech je žel Cži teho luda,
Pſchińdź Ty hnadnje ſ pomozu,
So ßo ſbudźicź ſemja khuda
K žiwjenju da nowemu.

Ducho ßwětła! Sacžěř mroki,
Naſche duſche kryjaze;
Wuhaß hrěcha ſtraſchne kłoki,
So ßu ſa naß njeſchkódne.
Rosßwěcź wſchitkich powołanych
Se ßwojimi darami;
K prawej pokucže ſcžiń khmanych,
Kiž ßu ßwój hrěch pósnali.

Ducho wěry! Ja Cže proſchu,
Wjedź mje k wěrje do Khryſta,
So ja jeho rany koſchu,
Sskužu jemu do kónza;
S wěru ſpožcź mi wußwjecźenje
Dotalneho žiwjenja;
Daj, ſo duſchu debi rjenje
Krcj a prawdoſcź Khryſtußa.

Ducho troſchta! W Twojej mozy
Sskłaboſcže ßo njeſtróžu;
Jaßne ßu mi kſchiža nozy,
Hdyž Ty pjelniſch wutrobu.
So mje do wěrnoſcže wodźiſch,
Wucžiſch prawe modlenje,
Boże pucže ſo mnu khodźiſch:
O kak to mje troſchtuje!

Ducho měra! Pokoj, ſboże
Do duſche mi wuliwaſch;
Sswědcžiſch, ſo ßym dźěcžo Boże
A mi junu ſbóžnoſcź daſch.
Sswjaty Ducho miłoſcžiwy!
Sdžerž mi ſbóžnu nadźiju,
So ja, we Khryſtußu žiwy,
Wěcžny Salem poſtrowju!

K. A. Fiedleř.

Sničenje města St. Pierre na kupje Martinique.

Podobnje, kaž něhdy Sodom a Gomorha je ßo město St. Pierre na franzowſkej kupje Martinique, ſ ranja ßrjedźncje Ameriki leżazej, ſničiło. S wubuchanjom woheńbluwazeje hory Mont Pelée je ßo 30,000 cžłowjekow w St. Pierre morilo a ßo 19 łódźow w tamniſchim pſchiſtawje ſpalilo. Kaž ßo ſda, ßu ßo cžłowjekojo ſ jědojtymi dymami ſadußyli; pſchetož namakanc cžěła ßebi ſ wjetſcha ruku pſched hubu dźerža, kaž ſo ßu ßo ludźo chzyli pſched morjazym dymom wobaracź. Potom hakle je Mont Pelée na město wohnjowy a kamjenjowy deſchcź wubluwał, kotryž je město ſpalił. Jedyn w Morne Rouge, dwě hodźinje wot St. Pierre bydlazy ſahrodnik we wokomiku, hdyž ßo njeſboże ſta, ßydom wóhnjow na Mont Pelée wohlada, jemu bě, kaž by ßo wón ſ powětrowym cžiſchcžom k woheńbluwazej horje cžahnył. Potom ßo hora roſſchcžěpi a wohnjowy mjecžel na St. Pierre puchaſche.

Hacž runje hižo lětdźeßatki dołho ſ Mont Pelée njeje wjazy woheń ſtupał, njeje njeſboże zyle njepſchipowjedźene pſchiſchło. Hižo zyły tydźeń dołho bě cžiche ſemjerženje ſacžuwacź, cžaſto bě dudkawe podſeńſte kulenje ßkyſchcecź. S kratera (wubluwaniſchcža) Mont Pelée, hobrſkeje hory, kotraž je daloko ſe ßußodnych kupow widźecź, pſchezo tołſche mróčzele kura a wohnjowe trubjele ßapachu. Pſchi tym bě powětr elektriſzy napjaty a tužnota na cžłowjekow cžiſchcžeſche. Hacž do ßrjedy ßebi hiſchcže pſchezo myßlachu, ſo njeje trjeba, ßo bojecź. W dwěmaj fabrikomaj ſ wonka St. Pierra dale dźěłachu; wonej běſchtej prěnjej woporaj njeſboža. Ssrjedu wjecžor ßo ſatraſchnje ſawrjeßny. Pod horu ßo ſemja pukny a ſ rospuklinu ßo hoborſka rěka žałkeho błóta wuliwaſche, kotraž tak rucže wobej fabriziy wobběža, ſo ßo njemóžeſche nichtó ſ njeju wukhowacź. Žałke błóto wyſchſche a wyſchſche ſtupaſche a ſkónczńje wſchě twarjenja a cžłowjekow, w nimaj pſchebywazych, pożrje. Wjazy dyžli 200 woßobow ſrudnu ßmjercź namaka. Žałka błótowa rěka město pſchelutowa a ßo ſ boka njeho do morja wuła. Morjo pſched ſatraſchnym cžiſchcžom błótoweje rěki wróčzo ſtupi, tola ßo jako wyßokołětaza žołma wróčźi, kotraž ßo daloko pſches brjóh pſchecźißny, tola dalſcheje ſchkody njenacžini. Hakle ſchtwórtk rano ßo St. Pierre ſničźi.

Jedyn kapitan małeje parneje łódźe, kotryž je ßo hiſchcže ſ cžaßom ſe St. Pierreſkeho pſchiſtawa do dalokeho morja wukhował, powjeda, ſo je ſchtwórtk rano w 8 hodźinach pohłuſchazy hrimot a wrjeſkot powětr roſtſchaßł. Tón ßamy wokomik je ßo ſdało, kaž ſo by ßo woheńbluwaza hora roſſchcžěpika była. Deſchcź ſ mróčzelow padaſche a zyłe město St. Pierre w płomjenjach ſtejeſche. Žałły popjeł ßo na ſemju ßypaſche a pſchi brjoſy ſtejaze łódźe ſapali. Schtóž do wody njeſkoczi — a najwjazy je to cžiniło — je cžwilnu ßmjercź w płomjenjach wumrjeł. Popjelowy deſchcź rucže pſchiběraſche a bu tak huſty, ſo bě tołſta cžma. Pſchi tym ßo bjes pſcheſtacža žałoßnje howrjeſche a hrimotaſche. Sdaſche ßo, kaž ſo by ßo morjo wariło, a torhaze rěki w nim naſtachu, kotreż kapitana, kiž chzyſche k St. Domaſchowej kupje dojěcź, nuſowachu, w dalokim morju wukhow

pytacź. Popjek a kruchi žahkeho błóta na łódźinu łubju padachu, a myßlachmy žebi, so je žo kónz žwěta pschiblížił." Hakle daloko wonka na wotewrjenym morju žo saßo jaßnjesche, a łódźež Martinique leżesche, bě jenož husta cžorna mróczel widźecź, psches kotruž ſ khwilemi mózne wohnjowe trubjele žapachu.

Do někotrych łódźow, kotreż žu žo sahubjenju wukhowake, jendźelska łódź „Roddam" žłuscha. Wona wscha roszychnowana 8. meje k kupje St. Lucia pschijědże a bě wscha ſ popjekom pschikryta. Žerdże, płachty a powjasy ſ jejnych scżežorow běchu rostorhane. Jejny kapitan powjedasche, so je 8. meje w nozy satraschny wětr pschětracź dyrbjał, kotryž je ſ hrimotatym bubotom pschewodźany był. Njedaloko St. Pierra wón žwoju łódź sastaji. Rano w 8 hodźinach pschi rjanym wjedrje žo wón runje ſ agentom žwojeho towarstwa, Josefom Plissonneaum, rosrěcżowasche, kotryž bě ſ cżołkom k łódźi pschijěł. Na dobo žo mróczele procha, se žahkej pjerschczu śměschaneho, wußypachu. Hnydom ſ města płomjenja žapachu a nam žo sdasche, jako by sady płomjenjoweho sawěschka było. Wohnjowy deschcź žo tež na „Roddam" dźesche. Knjes Plissonneau měješe runje hischcże khwile, po powjasowym rěblu ſ cżołma na łódź salěscź. Hnydom po tym žo cżołm ponuri. Na łódźi, kotrejež mużstwo ſ wjetscha ſ němskich matrosow wobstejesche, žo někotsi mużojo spalichu. Na wulke sboże žo poradźi, kótwizowy powjas rosrubnycź a dokelž bě w kótkach hischcże para, bě móżno hnydom wotjěcź. Dźewjecź hodźinow posdźischo „Roddam" 15 zentimetrow wyżoko ſ popjekom pschikryta do Castries na kupje St. Lucia pschijědże. Pod popjekom jako njesnajomne powyschki cżeła dźeßacźoch muži leżachu. Dwaj matrosaj ſ mużstwa powjedaschtaj, so je parna łódź hischcże 6 mórskich mil dale Martiniqua w popjelnym deschczu jěła; popjek bě hischcże pschezo ſ wohnjom śměschany. Kapitan je cżeżko sranjeny, knjes Plissonneau hischcże hórje. Tuteho maja sa jenicżkeho żiweho ſ tych, kotsiž běchu 8. meje w St. Pierru, hdyž běchu žo hižo pschedsnamjenja wulkeho njesboża pschisjewike. Parna łódź „Grappler" je, kaž mużstwa „Roddama" dale powjedachu, žo prěnja podnurika, potom žo „Roraima" w morjowym kużole shubi. We wokomiku, w kotrymž žo wona se satraschnym wrjeskom do hłubiny storhny, jejny kapitan Roddamowemu kapitanej poßlednje bożemje pschikiwny. Roddamowe mużstwa njemóża khrobke sadźerżenje žwojeho kapitana dokhwalicź, kotryž, hacź runje běschtej jeho ruzy wopalenej, žam wješko wodźesche, hdyž bě strach najwjetschi.

Prěni offizěr sahubjeneje łódże „Roraima", Scott, powjeda, so je jeho łódź 6. meje rano sahe po žylnym njewjedrje do St. Pierreskeho pschijěła Łódźiny agent na łódź pschińdże a praji, so žo dla hory Mont Pelée boji, dokelž bě horzy pěsk padał. Tola woheń, bluwaza hora bě žo mjes tym směrowała, a poczachumy nakład ſ łodże noßyż. Něhdże 20 łódźow běsche w pschistawje, a poßlenja kotraž pschijědże, bě jendźelska parna łódź, „Roddam". Na dobo bě nam, jako bychu naß tschaßli. Powětr žo satschaßy a wschitzy wocźi na Mont Pelée wobrocźichu, ſ kotrehož hacź knjebjeßam wohnjowe trubjel žapascha; potom žo hora roschżěpi, a płomjo ſ hory na město a pschistaw žapny. Potom žo ſ mózným howrjenjom satraschna żołma ſ běhny. Horze błóto žo do morja lijesche a sdasche žo, so je žo kónz žwěta pschiblížiło. Wschě łódże žo palachu. Město St. Pierre bě do kura a schěreho procha sawalene, a pschistaw bě polny cżołkow.

Ani jena khěża njeje w St. Pierre njewobschkodźena wostała. 13. meje bu móżno, saßo do města sastupicź. 2000 cżołkow žu na drohach namakali. Ssmjerdźenje tlajazych cżołkow powětr napjelnja. Mjes rospadankami, hromadami sprostnjeneho błóta (lavy) a popjela cżeła leża. Na jenym městnje 22 żołkow, mużskich, żónskich a dźěži, ſ popjela ſ rukomaj won tczachu. Dźewjecź cżołkow, najskerje starschi se žwojimi dźěžimi, žo wobjatych dżerżesche. Hrosne, njesujeżne žmjerdy žo ſ rospadankow wudymaju. Vulkan je bjes dwěla tak jědojte dymy wudymał, so žu ludźo, kotsiž žu žo ſ nimi doßahnyli, hnydom žo sadußyli.

Se St. Pierra budźische žo wjele ludźi wukhowało, njebudźische-li jich martiniqueski guwerněr, Mauthet, žrjedu wjeczor směrował, prajizy, so straschnoscź njebudże pschiběracź. Wón wojakow do St. Pierra póßla, so by powschitkownemu wucżelnjenju wobydlerstwa sadźěwał a žam se žwojej żonu do města pschińdże, hdyž je ſ druhimi žmjercź namakał.

Mórski brjóh pola St. Pierra a morjo žame je na milu daloko pschikryte ſ rosbitkami łódźow a cżełami; mórske ptaki a żrawizy (rybiska) cżeła żeru. S cżołkom je nětkole jenož cżeżko k brjohej dozpicź. Horzota je wobcżežaza. Dróhi žu ſ zyle nahimi cżełami poßypane. Wscho w rospadankach leży; popjelowe mróczele podnjebjo pschikrywaju a na stajnoscźi je podsemske rżenje žłyschecź. Pinza Martiniqueskeje pjenježneje banki je njewobschkodźena wostała. 2 milijonaj hódnostnych papjerow, kotreż žo tam khowachu, žu žo do forta de France póßlake. W poknóżnym dźělu Martiniqueskeje kupy žo semja puka, zyła krajina žo hiba, tak so žo na dobo nowe hory a doły tworja. Na sbože je ſ tuteho dźěła kupy wobydlerstwo cżekko.

Wumjety amerikanskich vulkanow.

W tym žamym cżažu, w kotrymž je žo St. Pierre sahubił žu tež druhe amerikanske vulkany, kotreż žu hižo dołhe lěta wot, počżowake, ſ nowa woheń wubluwake. Na kupje St. Vincent ſ południa kupy Martinique leżazej, je hora Soufrière žahke błóto wubluwała, kotreż je daloku wokolinu wupuscźiło a wscho, schtož je tam żiwe było, moriło. S najmjeńscha 1600 cżłowjekow je tam żiwjenje shubiło. St. Vincent Jendźelskej žłuscha. Dokelž je wobydlerstwo tuteje kupy ſ wospjetnym wubluwanjom tamnischeho vulkany wokhudźiło, chze jendźelske knjeżerstwo tamnischich wobydlerjow do Guyany, Trinidad a Jamaiku pscheżydlicź.

Tež na žužodnej kupje St. Lucia tamnischa woheńbluwaza hora žahły popjek wumjetuje. Tamnischemu městu Port Castris njeje pak hacź dotal žadyn strach hrosył.

Na franzowskej kupje Guadeloupe tamnische horze żórka wot poßlednjeho tydźenja wodu wyżoko mjetaju, runje tak žo w dawno wocźichnjenym gayseru w Nebrasży (w poknóżnej Amerizy) ſ nowa woda wari a žo pschewaluje.

W południschim Mexiku ſ woheńbluwazeje hory Colima, kotraž je 40 lět cżicha była, ſ nowa woheń pucha. Wona je 12,000 stopow wyżoka a leži nad žylnje wobydlenymi płódnymi dołami. Tamnische wobydlerstwo do 9 mil sdalenecho města Manzanylla cżeka.

W Nikaragua w žrjedźnej Amerizy je vulkan Monotombo na dobo žahke błóto, kamjenje a popjek wubluwał. Dwórnischcżo pschi Managuaskim jězorje je žo snicżiło.

Khěżor Wylem, zar Miklawsch, jendźelski, italski a schwedski kral žu franzowskemu knjeżerstwu dla njesboża na kupje Martinique telegrafiszy žwoju žobuželniwoscź wuprajili. Khěżor Wylem ſ dobom 10,000 hriwnow, italski a jendźelski kral po 25,000 hr., schwedski kral 8000 hr. a knjeżerstwo sjenocżenych statow poknóżneje Ameriki 10 milijonow hriwnow darichu.

Swětne podawki.

Prusko-sakska żelesniska wójna

je žo ſ nowa w druhej komorje sakskeho krajneho žejma rospominała. Kaž prjedawschi finanzny minister ſ Watzdorf, tak tež nětczischi finanzny minister dr. Rüger prějesche, so Pruska sakskim statnym żelesnizam schkodźicź a jich dokhody pschikrótschicź pyta. Temu napschecźiwo sapóßłanz Kellner pschi žwojim rossudże wobsta, so je Pruska na njesprawne waschnje sakskim żelesnizam konkurrenzu cżiniła. Wón ma pscheżwědczenje, so je żelesniska wójna woprawdże wobstała.

W druhej komorje je žo wo Rakeczańsko-Wojerowskej żelesnizy schtwórtk jednako. Na to žo počżahowaza petizija je žo knjeżerstwu k wjedźenju pschipokasała.

Twar Rakeczańsko-Wojerowskeje a Budysko-Běłowodowskeje żelesnizy

je žo wutoru w poßedźenju prěnjeje komory sakskeho krajneho žejma rospominał. Wyschschi měschczańosta dr. Käubler ſ Budyschina knjeżerstwo. napominasche, so by wo twarje njenowaneju żelesnizow ſ nowa ſ pruskim knjeżerstwom jednako. Knjeżerstwowy sastupjer dr. Ritterstädt snapschecźiwi, so knjeżerstwo njeje wotkhilene, w pschichodże nowe żelesnizy k poknozy tvaricź.

Spjecżiwoscź němskich burow w Ruskej.

We Wolyni w nawjecżornej Ruskej žu mjes tamnischimi němskimi ratarjemi njeměry wudyrike. Němszy ratarjo běchu žo psched 35 lětami na leżomnoscźach jeneho ruskeho semjana saßydlili. Leżomnoscże žo jim na 24 lět pschenajachu, a lětny pacht sa deßjatinu žo na $1\frac{1}{2}$ rubla wucżini. (Deßjatina je něhdże 2 hórzaj wulka.) Po minjenju najeńskeho cżaża hischcże 10 lět sandże a wobßedźeć němskim kolonistam pacht njepowyschi. Mjes tym leżomnoscże do druheje ruki pschenděcźechu, a nowy wobßedźeć pacht na $3\frac{1}{2}$ rubla powyschi. Najeńzy pschecźiwo temu protestowachu, wudawajo, so je jim prjedawschi wobßedźeć leżomnoscże na wěczne cżaßy sa $1\frac{1}{2}$ rubla po deßjatinje pschenajał. Wucżinjenje wo tym je žo piecża ertnje

ſtako. Ssudniſtwo, ßo roſumi, po piſanym wuczinjenju wußudźi a nowemu wobßedźerjej prawo da, kotryž ſpjeczinym najeńkam wupowjedźi. Dokelž czi wupowjedźenje njepſchijachu, ßebi nowy wobßedźer pola wyſchnoſcze żadaſche, ſo bychu ßo najeńzy ſ mozu wotſtronili. To němſkich koloniſtow w zykym Nowgorodſko-Wolynſkim wokrjeßu roshori, hdźež jich nějhdźe 50,000 bydli. Wſchitzy ßo ſrěczachu, ſo ßo, jeli ſo by trjeba byko, też wobronjenej mozy napſchecżo ſtaja. Exekutorjo, ßudny adjunkt, pißarjo a wukonjerjo ſe 100 mużemi wjeßneje polizije pſchińdźechu. Adjunkt najprjedy ſpjeczowarjam ſ dobrym rěczeſche, potom hrożeſche. Wſcho podarmo. Na dobo wjeßni koloniſtojo zoſachu, a do prědka njeſnaczi ſe ſdaleniſchich kolonijow ſtupichu. Adjunkt chzyſche do domu ſtupicz, hdźež mějeſche ßo prěnja exekuzija wukonjecz a ßwojim wobronjenym pſchewodnikam poruczi, kóždeho ſajecz, kotryž by ßo pſchecziwił. Na to k krwawym pukam pſcheńdźe. Exekutorow nabichu a jim draſtu roſtorhachu. Woni dyrbjachu zoſacz, a ßudny adjunkt ßo ſ tajkim ſtrachom ſaja, ſo wyſchnoſczi woſjewi, ſo njemóże Němzow ſ wotnajatych leżomnoſczow wuhnacz

Franzowſki preſident Loubet

je ßo na puczowanje do Ruſkeje naſtajił. Wón je w Breſtu na łódź ſtupił, na kotrejž ßo do Peterburga powjeſy.

Wójna w połodniſchej Afriży.

Na wobſamknjenje měra

njeje żanych wuhladow. Burzy ſaſtupjerjo na tym wobſteja, ſo ma ßo jim pokna njewotwißnoſcz woſtajicz, a ſo dyrbja ßo ſbeżkarjo w kapſkej koloniji wobhnadźicz. Wo wójnſkich podawkach njeje poßledni czaß żanych powjeſczow dóſchło.

Na jenej nitzy.

(Pokraczowanje.)

Tam dźěła rosbudźena ſtara dobra Hana, mjes tym jo je knjeni do zyrkwje ſchła. Stary knjes pſchekhodźuje ßo ſamyßleny po ſahrodźe, doniż jeho żiwoſcz ßo wróczazeje żony ſ jeho njelubych myßlow njewutorhnje.

Knjeni Bremakowa — żony maja wſchudźom prawo — bě ßebi wbohego dołheho Handrija wobhladała a nětkole njemóże ßo napowjedacz, kajki ſaczińſchcz je na nju czińiło blěde wobliczo ſ wuraſom ſtracha w ſchěroko wotewrjenymaj woczomaj.

Wona pſchi ßwojej ßamßnej rosbudźenoſczi njepytnje, kak bliſko jeje dobremu njehkemu mużej tuta jeje roſprawa dźe a njewě, ſo wón widliſchczojcze ſdychuje, hdyž ßo wona ſkónczńje do domu poda, ſo by ßwjedźeńſku draſtu wotpokożiła a do hoſpodarſtwa hladała.

„To ßebi njeißym myßlika, ſo mohł mój muż tak ſymnu wutrobu měcz“, wona rjekńje, trochu njemdra, Hanje, hdyž bě też ſ nowa wſcho wupowjedała a potom wopißała, kak mało ßobuczucza jeje muż ma. — Ale mjes tym, ſo wona ßo dźiwajo a roshorjena wo ſymnej wutrobje ßwojeho muża rěczi, pukota tuta wutroba na ſtraſchne waſchnje a wón ßam ſtłóczi ßebi widliſchczojcze ruzy hromadu a myßli ßebi — rěczecz dźě ßebi njewěri — „a ja ßym tebi w ſtrachu a hrózbje ſahinycz dał, wbohi Handrijo! A ßnadź budźich czi mohł pomhacz a ßym ßebi pſchikrym pſches wuſchi ſczahnył a twojemu poßlednjemu ſakſchikej podarmo wuklinczecz dał. Ach, ſtajnje budu tutón ſakſchik ßłyſchecz. Pſchezo budu pokny żelnoſcze bjes wużitka, jeli ſo — — —“

Bremak njemóżeſche ßwojeje ßady domyßlicz, ſpěſchnje pſchikhwatowaze krocżele jeho nuſowachu, njewobdźělene wobliczo naſtajicz, a hnydom na to poßmějwaſche ßo ſ mozu a witaſche ßo bliżazeho.

To bě jeho ſaſtojńſki kollega, pokładnik dawkoweho ſaſtojńſtwa (běrkowniſtwa), żiwy, wobſtarny muż kaž wón, kotryž ma runja njemu mnohe druhe ſtaroſcze, hacz ſliczbowanje a liczenje pjenjes.

Żanemu ſ njeju Panak njebě dobry, kotryž — mohł rjez ßama liczba — niczo druhe njeſnajeſche, hacz ßwoje ßuchoparne powołanje.

Tuta njelubowanoſcz bě ſtarnjazeju mużow ſpſchecżelika, pſchetoż běſchtaj jedyn druheho w njepſchijomnym a woßamoczenym poſtajenju wobżarowacz, ßebi ważicz a lubowacz ſwukkoj.

„Dobre ranje, Liczowſki, ſchto dha waß wjedźe ke mni? Myßlach ßebi, ſo chżecze tute krótke próſdne dny pola ßwojeje wudateje dźowki pſchebycz?“

S tuthymi trochu nuſownje wuprajenymi ßłowami a tola woprawdźe ſ wutrobnym ſtłóczenjom ruki pſchija Bremak ßwojeho kollegu.

Liczowſki wujaßni, ſo je tu, ſ tym, ſo ßo njebě na puczowanje doſcz ſtrowy czuł, a bórſy běſchtaj ßo do rosmołwjenja dałoj, kiž ßo wěſo na morjenje Handrija poczahowaſche. Liczowſki do teho njepſchińdźe, ſo jeho kollega jeno mało k rosmołwje pſchinoſchowaſche, dokelž bě, ſchtož Bremak jara derje pytny, dźiwnje rosbudźeny.

Bě dha hewak tak roſomnemu mużej tak jara hubjenje, ſo bě to wina jeho rosbudźenja? Tak praſcheſche ßo Bremak pſchi ßebi, ſkradźu wobkedźbujo pſchecżela. Ale wěz mějeſche ßo hinak a bórſy dyrbjeſche ßwoje myßle pſcheměnicz.

Wo mordarſtwje běſchtaj ßebi wſcho dopowjedałoj a duż wotmjelknyſchtaj. Mużomaj, kotrajż bledźakaj njeběſchtaj, ale żiwaj myßlerjej, bě ßo něſchto żadne ſtako: jimaj běchu rěcze wuſchke. Liczowſki ßo njeměrny poßmějwaſche, Bremak we wuſkoſczi jara ſajimawu hußanzu wobkedźbowaſche, kotraż pſches blido lěſeſche, ſa kotrymż wonaj ßedźeſchtaj.

Skónczńje ſebra Liczowſki wſchě mozy a wuſna ßo ſaſtojńſkemu towarſchej, ßwojemu pſchecżelej, ſo je w nuſy hacz na ſadwělowanje, ſo je jeho ßyn, runje na wyſchka powyſcheny, njeſbożownje wulki dołh pſchi hraczu nadźěłał, kotryž dyrbi na kóżde waſchnje ſa krótke dny ſaplaczeny bycz, njeßmě-li ßo pſchichod młodeho człowjeka ſniczicz.

„A nětkole nimam nikoho, khiba waß, na kotrehoż mohł ßo wobroczicz. Wo wóßom ſtow ſchěßnakow ßo jedna. Pſchecżelo — wutorhńcze mojeho Hanßa — wón ſchpatny njeje, wón też njeje żenje lohkomyßlny był, a to też, tuto naſhonjenje ſczinimſchi, żenje njebudże. Rady budżemoj ſe żonu tradacz, ſo bych wam ſkerje lěpje ſaßo dołh wotplacził.“ Tak dorěcza Liczowſki, trějo ßebi pót ſ czoła; to bě na nim widźecz, ſo njebě ſwuknył dołh czinicz. Ale niz mjenje trjecheny, hacz wón, bě Bremak. Hižo pſchi pſchecżelowym khwatazym powjedanju bě ſtanył, a hdyž Liczowſki, polny ſtracha na njeho hladajo, dorěcza, pſchiſtupi k njemu a położi jemu wobcj ruzy na ramjo.

„Měnicze, ſo ßym ja waſch pſchecżel?“ praſcheſche ßo należnje.

„To ßebi myßlu“, wotmołwi druhi a ſkloni ſchěru hłowu; wjedźeſche dźě nětkole hižo, ſo Bremak jemu pomhacz njemóże; tón pocza ſdychujo rěczecz:

„A nětkole poſkhajcze ſměromnje na mnje. Ssmy żiwi wot mojeje mſdy, kotraż ßo hacz do czeřwjeneho pjenjeżka pſchetrjeba, to mi wěrcze — a tola ſcze ke mni pſchiſchli — dokelž wěſcze, ſo ma moja żona něſchto tyßaz ſchěßnakow. Tute pjenjeſy pak tcża we wobkhodźe mojeho ßwaka, w tu khwilu ani danje ſ nich njewużiwamy, tak je to wuczinjene a w tym njehodźi ßo na něſchto lět niczo pſcheměnicz. Tón muż tych pjenjes hiſchcze na czaß trjeba a wotruna nam pſchibywazy kapital we ßwojim czaßu — hdyž ja wjazy w ſaſtojńſtwje njebudu. Tak ßebi my myßlachmy a ßo na to ſwjaſachmy, a to je mi dźenßa prěni ras żel, dokelž to je wina, ſo wam njemóżu pomhacz.“

Runje běchu Bremakowe ßłowa krótke a ßuche, prajeſchtej tola jeho ſrudoba a jeho ßylſowatej wocži njeſbożownemu nanej, ſo pſchecżel ßwěru ſ nim ßobu czerpjeſche.

„Pjecźdźeßacz ſchěßnakow mam doma leżo a na dowěru mohł wam ßnadź dwě abo tſi ſta ſchěßnakow wobſtaracz; ale wóßom ſtow ſchěßnakow — wóßom ſtow — to njewěm, ſchtó chzył mi te pożczicz?“

„A ſ mjenje pjenjeſami mi pomhane njeje“, rjekny Liczowſki, ßo rosbudżeny ſe ſtoła poſběhujo.

„Njemóhli dha druhe pjenjeſy nějhdże —“

„Nějhdże druhdże pożczicz?“ ſajědże Liczowſki pſchecżelej do rěcze. „Haj, njewěſcze dha wy woprawdźe, ſo ßym ja zyle a doſpołnje ſadołżeny? Njemóżach dźě Hanje czińſcze bjes niczeho ſ domu hicz dacz. A Hanß dyrbjeſche wupſchiprawjeny bycz, a moja żona bě ſchtyri měßazy khora, to njebě wotbyte ſ pſchedwupłaczenjom, kotrež wot wyſchnoſcze doſtach.“

Saßo bě ßo Liczowſki na ſtółz ſwjeſł a tłóczeſche ßebi ruzy do woczow, mjes tym ſo Bremak wſchón pſchejaty na ſchwarneho muża hladaſche, kiž bě ßwojej ßwójbje telko woprował, a to tak ſkradźu, ſo ani jeho najlěpſchi pſchecżel to ſhonił njebě.

„Dyrbi dha waſch Hanß pjenjeſy na hłowu měcz?“ wopraſcha ßo Bremak hiſchcze ras.

„Hnydom. Njeroſomny je dźě, mje ßo bojo, mnoho czaßa ßo minycz dał, a hižo bliżſchu ßrjedu hroſy jemu czeſtne ßudźenje, pſchetoż jeho pſchecżiwnik je njeßmilny, hraczk ſ rjemjeßła, kiž ma hižo ſboże mnohich człowjekow na ßwědomnju.“

„Potajkim wam niczo njepomha, hdyž wam dźěl pjenjes wobstaram?“

„Niczo — pschetož njebych wjedźał — — —“ Dale Liczowski njerěczeše, wón bu blědy a cźerwjeny a wudźěrasche khwilu psched ßebje — potom sjědze ßebi pomaku s ruku po woczomaj a stany. Wón bě ßo pscheměnił. Runy a kruty tu stejeshe, s trózkatym wurasom na hubomaj. „Sslubcze mi s cźestnym ßkowom, so ani ßkowczka s naju rosmolwy s waschcho rta njepschińdze!“ wón rjekny, Bremaka sa ruku dźerżo.

Tón jemu też ruku sawda, ßwěru prajo:

„Na moje ßkowo — haj, k waschemu směrowanju, też tak njebudźische mi na myßle pschischko, wo waschich naležnoscźach rěczecź.“

„Moje naležnoscze, zyle prawje, to ßu jeno moje naležnoscze, teho dla, Bremako, nochzu, so by schtó schto shonił wo Hanßowej a mojej nusy. Spuschczu ßo na wasche ßkowo, na waschu cźescź.“

Khwatnje, rosbudźeny, s pyrjazymaj woczomaj sahrodku pscheßlědźejo, hacź tola nimo pscheczela hischcze schtó jeho ßkowa ßkyschał njeje — rěczesche satraschcny nan, potom sawda hischcze ras Bremakej ruku a woteńdze.

Stary muž hladasche, ßo dźiwajo, se staroscźu sa nim. Potom ßo ßyže, bě muczny, rosbity.

Ale kajki bě to też dźeń! Najprjódzy powjescź wo mordarstwje, na to dźiwny saczischcź w zyrkwi a nětkole dyrbi pscheczela bjes pomozy, bjes troschta puschczicź.

Bremak czujesche ßo jara njesbožowny.

* * * (Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Wobhladanje srěbjatow a kobkow je ßo w Tšelanach 2. meje wotmělo. Knjes krajny konjeńik hrabja s Münster a knjes wyschschi konjazy lěkar dr. Röber běschtaj pschitomnaj a hromadze s wokrjeßnym skótnym lěkarjom Stephaniom, ryczerkubkowym najenkom Böhmu a ratarskim radźiczelom Steigerom, kotsiž běchu jako pschißndźowarjo mytow postajeni, pschiwjedźene kobły a srěbjata wobhladowaschtaj. Też tón krócź ßmědźachu ßo jenož pschipuschczne kobły mytowacź. Dla nalětnjeho rólneho dźěła, kotrež hischcze njebě skónczene, njebě ßo wjele koni pschiwjedło; duž ßo njemózachu wschě myta wudźělicź. Naplacźenske myto sa tajke 3- a 4-lětne pschipuschczne kobły, kotrež wot kobkow a kral. srěbzow wotkhadźeja a ßo też k pschipuschczenju trjebacź hodźa, dostachu knjes kubleŕ Hilbjenz w Bórku 3. myto, 50 hriwnow wucźinjaze, plahowanske myta sa starsche kobły s najmjeńscha s 3 potomnikami, kotrež mějachu ßo pschedwjescź, dostachu: wupruhowany konjeŕ knjes gmejnski pschedstejicźer Libsch w Hornim Hunjowje jako 1. myto 100 hr., a knjes kubleŕ Michał Hórnik w Hornjej Kinje teho runja jako 1. myto 100 hriwnow, knjeni kubleŕka Wicźezkowa w Pschischezach jako 3. myto 50 hriwnow. Pódla mnohich ratarjow a konjerjow běchu pschitomni: inspektor sa zyle remontstwo w Sakskej excellenza knjes general s Hönnings, sastupjeŕ kral. hamtskeho hejtmaustwa knjes knjezeŕstwowy assessor dr. Eras, wschelake ßobustawy ratarskeho wokrjeßneho towarstwa, wyschkaj se Schwanewede a Steindorff atd. Po wobhladanju wustajenych kobkow knjes krajny konjeńik hischcze shromadźisnu pschitomnych konjerjow wotmě, w kotrejž konjerjo ßwoje pschecźa w nastupanju wubracźa stajomnych pschipuschcznych srěbzow (hengstow) wosjewichu. Też ßo pschisspomni, so ßo na remontske wiki tak mało koni wodźi, dokelž ßo pschewulke żadanja na nje stajeja, a dokelž ßo s rědka jedyn kóń remontskej komißiji pscheda.

— Swjask ratarjow smeje ßobotu 24. meje popołdnju w 3 hodźinach w hoscźenzu króny krajnu shromadźisnu. W njej budźetaj swjaskowy pschedßyda ßwobodny knjes s Waugenheim a khěžorstwowy sapóßłanz Schrempf se Stuttgarta rěczecź.

— (Kóń ßo splóschił.) Rěsniskemu mischtrej Rjenczej s Hornjeje Hórki ßo sańdźenu póndźelu, hdyž se ßwojim sapschahom do Budyschina jědźesche, njedaloko města konjej njesnateje pschiczinu dla splóschischtaj. Jedyn herz s Hornjeje Hórki, kotremuž bě Rjencz dowolił, ßo ßobu wjescź, dele paduwschi pod koła pschińdze. Wobżaromny cźlowjek ßebi pschi padnjenju jenu nohu skama. Jeho s drózku hnydom do měschcźanskeje hojeńnje dowjesechu.

— Tele dny ßu jeneho cźeladnika se wßow sajeli, hdyž chzyshche kradnjeny cźaßnik sastajicź.

— Mejske smjerski a mrósy ßu w wjele stronach Němskeje, Awstriskeje, Schwajzarskeje, Italskeje, Franzowskeje a Schpanskeje wunoschk ßadowych schtomow a winizow sniczike. Duž budze ßad lětża hischcze żadnischi dyżli loni. W Draždźanskich stronach je wscho kcźenje saźnych ßadowych schtomow smjersko. Hischcze bóle ßu ßadowe schtomy a winizy w Bayerskej schkodowake. Temperatnra je tam s městnami 3 grady pod null padnyła, a woda je ßo s 2 zentimetraj tołstym lodom pschikryła. We wjele stronach winizy do zyła żanych płodow lětża njepschinjeßu. Też dźeczel, běrny a buny ßu tu a tam smjerske. W Tirolskej běchu też niżsche hory se ßněhom pschikryte. Na wjele městnach w nozy kadźachu, so bychu s kurom sadźěwali, so by smjersk nastał. Schkoda mějskich mrósow a smjerskow bě cźim wjetscha, dokelž bě ßo s haprlejskej cźopłotu kcźenje sahe wuwabiło. W Jendźelskej je meja wurjadnje symne wjedro pschinjeßła. We wjele stronach je ßněh naschoł. Boja ßo, so staj ßad a rożka cźerpiłoj. W Italskej ßu wjele dnjow ßněhowe mjecźele a wětry sakhadźake. Appeninske hory ßu se ßněhom wodźete, też żelesniske cźahi běchu se ßněhom poßypane, kotrež s Piemonta pschijědźechu. W połnócznej Italskej je ßurowje syma. Też w Neaplu wětry a deschcze howrja. — W Franzowskej ßu smjerski a ßněh na sahrodach a polach wjele schkody naczinike. Ssamo ßkónczna Schpanska njeje ßo s mejskimi smjerskemi pschelutowała. Temperatura je tam jenu nóz na null spadnyła.

Też s pschirheinskeje krajiny, kotraž je najcźoplischa zyłeje Němskeje, ßu jara srudźaze powjescze wo mejskich smjerskach dóschke. Hory s Eifela hacź do Cźorneho lěża ßu do ßněha sawalene. Też w nižinach je ßněh na ßo selenjaze hona a na kcźejate ßadowe schtomy padnył a hacź do pschipołdnja leżo wostał. Ssadowe schtomy, worjeschiny, winowzy, a wscha selenina w sahrodach a na polach ßu cźeżko schkodowake. Thermometer poßlednje dny 2—3 grady pod null padze. Smjersk je wulku schkodu naczinił. Se ßadowych schtomow pupki wotpadnja; kcźenje na worjeschinach, dźeczel, żitowe kłoßy, winowzowe hałożki a mnohe druhe rostliny ßu smjerske. W nozy ßu skoro we wschěch winizach pschisaarskeje krajiny wschě młode wotnoschki a kopjena smjerske. Też w rheinskej Pfalzy je mejski smjersk wschu nadźiju winizarjow suicził.

— Poßledni tydźeń ßu nozy hischcze symnische byle dyżli tydźeń prjedy. Kóżde ranje běchu ßylne mrósy a wodnjo temperatura husto wjazy dyżli 4 abo 5 gradow cźopłoty njemějesche. Tajke dołhotrajaze symne wjedro sa wjele lět wjazy njepomnimy. W połodnischich Czechach je schtwórtk wulki ßněh padnył, też w Schumawje (cźěśkim lěßu) běchu ßněhowe mjecźele. Ratarstwo a sahrodnistwo s mejskej symn cźeżko schkodujetej.

S **Hornjeho Hunjowa.** Na leżownoscźach tudomneho gmejnskeho pschedstejicźerja Libsche ßu ßobustawy Budyskeho towarstwa sa cźłowjekopiß a prastawisny dwě popjelnizy wuryke. Wonej stej s najstarschich cźaßow, w kotrychž ßu poczeli ßudobja dźěłacź, mjenujazy s młódscheho kamjeńtneho cźaßa. Staroba wobeju ßudobjow ßo na 5000 lět woblicza.

S **Hajniz.** Schtwórtk rano je w tudomnych bliskich kerkach jedyn mużski ßrěnich lět jenu woženjenu dźěłacźerku s Budestez nadpadnył, so by ju wumozował. Psched dźěłacźerjemi, kotsiž na dźěło dźěchu, nadpadnik cźekny. Sa nim maju pjecźa ßléd.

S **Haßlowa.** Dźěłacźeŕ Schuster s Hory, kotryż pschi Rjebischez twarje tu dźěłasche, je ßo ßobotu s wobżaromnym njesbožom podeschoł. Pschi haschenju kalka wón mißnywschi do jamy, w kotrejž ßo kalk runje hasheshe, padze. Pschi tym ßebi jenu ruku a wobliczo żałoßnje wopali. Woßebje je jene wócźko cźerpiło, s kotrymż hischcze dźenża saßo njewidźi.

S **Khwacźiz.** W naschej woßadze je ßo měschany zyrkwinski khor sałożił. Jeho wjeduistwo je knjes zyrkwinski wucźeŕ Rybak pschedewsał.

S **Brěsy.** Sańdźeny schtwórtk 15. meje tudomny ryczerkubleŕ knjes Heiber se ßwojej mandźelskej ßlěborny kwaß ßwjecźeshe. Knjeżemu dźěławemu ludej, kotremuż ßo tón dźeń dźěło spuschcźi, ßo wulka hoscźina wuhotowa.

S **Korjymja.** Do ßyteje wole je ßo wóndano jedyn tudomny wobydleŕ naspał. Sańdźenu njedźelu rano w swucźenym cźaßu wotucźiwschi, ßo wón njemało dźiwasche, so bě hischcze tołsta cźma. Duž ßo wón na druhi bok lehny a ßo prózowasche, dale ßmorcźecź. Tola hodźina po hodźinje ßo miny, a hischcze pschezo nochzyshche ßměrkacź. Běsche ßnadź runje ßkónczkowe sacźmicze abo bě ßnadź ßebi ßkónczko saležało? To dyrbjesche ßo pschepytacź. Naspany a wuwotpocźowany muž staże, so by wokno wocźinił. Nětko hakle ßo wón dohlada, so běchu ßebi s nim żort sejhrali. Nětkotsi schibałzy běchu jemu wokna se schcźěpami sastajili, tak so bě dnjowej ßwětłoscźi pucź do spanskeje komory sawrjeny

S **Kumwałda.** Pschi poßlednim strajku tudomnych fabriskich kałzow běchu nětkotsi s nich s pomozu sozialdemokratiskich pjenjes

wužitkarſtwowu tkajeŕnju ſakožili. Nadžijachu ſo, ſo wona ſobuſtawam wjele pjenjeżneho wužitka wunjeſy, tola kaž ſo ſda, je wužitk jara ſnadny byk. Na poſledujej ſhromadžiſnje ſu wužitkarjo ſozialdemokratiſkeje tkajeŕnje wobſamkli, ju rospuſchczicz, a nadželane twory po móżnoſczi bórſy rospſchedacz.

Se **Shorjelza.** Direktora tudomneje ſchule ſa twarjenje maſchinow, Schauera, ſu pſchekſchiwjenja dla ſajeli.

Se **Shorjelza.** Khežkarja H. Petrika ſ Kryngelez a jeho mandželſku bě kawniſki ſud k jaſtwu na 6 njedžel ſaſudžił, dokelž běſchtaj pjecza ſa něhdże 24 hriwnow drjewa ſ Jamnowſkeje hole kradnykoj. Kariny ſlěd hacz do wobydlenja wobſkorżeneju wjedżeſche, a 12 metrow drjewa, kajkež bě ſo kradnyko, bě ſo pſchi nimaj namakako. Petrik a jeho mandželſka ſo pſchecżiwo wuſudej na druhu inſtanzu powolaſchtaj, tola njemëjeſchtaj ſ tym żaneho wuſpěcha.

Khežkař Guſtav Fietza a džěkacżeŕ Handrij Kopka ſ Mikowa běſchtaj ſo 21. měrza w korczmje pſchi khartach ſo ſwadżiwſchi do pukow dakoj. S wopředka ſo wobaj ſ drjewjanzomaj pjerjeſchtaj. Hdyż pak ſo k nimaj Kopkowy bratr pſchida, ſo Fietza do cżekanja da. Kopka ſo ſa nim puſchczi a jeho doſczahnywſchi jeho ſ nożom pod lěwe ramjo a mjes rjebka kló. Po lěkarjowym wobſwědczenju je ſo na wulke ſboże nóż na rjeble wobſunyk. Njebudżiſche-li ſo to ſtako, budżiſche Fietzy wulke żiły rosrěſak, a wón budżiſche ſo wukrwawik. Kopku k jaſtwu na 1½ lěta ſaſudżichu, tola też ſkakany Fietza ſo khoſtanja njeſminy. Dokelž je wón ſwojeho pſchecżiwnika ſ drjewjanzom ſranik, ma wón 2 měżazaj w klódże wotſedżecz

Wunjenkarja Kiſchka w Mikoraſu, kotryż bě pjecza w holi woka ſornam powlakowak, bě Mużakowſki kawniſki ſud k 50 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja ſaſudżik. Kiſchkowe powolanje pſchecżiwo temule wuſudej ſo ſacżiſny.

Se **Sslepeho.** Ssyn naſcheho prjedawſcheho wulzy lubowaneho a wjeleſaſkužbueho em. kantora Rady je ſańdżenu njedżelu w naſchim Bożim domje ſajimawe a duchapokne kandidatne prědowanje měk. Sslyſchachmy, kak kujes kandidat Räda wuraſnje a cziſcże ſerbſki rěczeſche. Wón je ſo mjes ſerbſkim ludom wukubłak a teho dla ſerbſku rěcz dokładnje ſnaje. Wjeżelimy ſo, ſo je ſaſo jedyn kandidat duchownſtwa ſa ſamolwjenjapokne ſaſtojnſtwo pſchihotowany, ſo móże ſo měſto w Sserbach wobſadżicz. Bóh ſpożcz jemu ſwoje żohnowanje na pucz żiwjenja, ſo by ſkutkował Bohu k czeſczi a Sserbam k wužitku.

S **Běleje Wody.** Na hrabinſkej Arnimſkej żeleſnizy, na kotrejž ſo hacz do Mużakowſkeje dróhi nětkole jěſdżi, je wutoru 4 lětny Bienemannez hólz do njeſboża pſchiſchok. Někotſi hólzy běchu na tamnym měſtnje na tſi waggony ſaléſli, kotrez běchu, dokelž żeleſniza tam ſylnje ſwiżuje, ſeſpinane. Jedyn hólz jedyn wós ſ njeroſumom wotſpina, tak ſo wós wotjędże. Khětrowazy hólzy teho dla ſ woſa ſkoczichu, 4lětny Bienemann to teho runja ſczini, tola pſchi tym na ſchěny padże, tak ſo pod koła poſlednjeho woſa pſchińdże. Rěſniſki miſchtr Hauſen ſ krwju polate dżěczo k dr. Wegnerej donjeſy. Tón ſpóſna, ſo běſchtej hólczkej prawa ruka a lěwa noha ſłamanej, a ſo bě ſo jemu też nop ſylnje wobſchkodżik. Dżěczo je ſa někotre dny wumrjeło.

Přilopk.

* (Ssuche lěczo.) Ludżo, kotſiż pſchirodżine ſjewjenje wobkedżbuja a po nich pſchichodne wjedro hudaju, lětża rjane lělżo do prědka praja. Po jich měnjenju ſo wjedro pſchichodneho lěcża hiżo ſ bacżonjazym pjerjom pſchiſjewja. Jeli ſo je bacżonjazy pjerjowy khabat w naléczu běły, potom mamy rjane lěczo wotczakacz, jeli ſo pak ma ſchěry maſany napohlad, dha to na włóżne lěczo pokaſuje. Lětża ſu ſo bacżony ſněhběke k nam wróczike. S teho ſmëmy ſudżicz, ſo budże lěczo rjane a ſuche.

* 200,000 hriwnow ſarunanja ſa ſnjeſboženje na żeleſnizy je Barlinſki pſchekupz Max Pinkus wot żeleſniſkeho ſarjadniſtwa doſtak. Pinkuſowy rěcznik direkziju żeleſnizy w Eſſenje, w kotrejež wokrjeżu bě ſo njeſboże ſtako, wobſkorži a żebi 250,000 hriwnow jenokróczneho ſarunanja żadaſche, dokelž bě Pinkus poſlednje lěto w ſwojim pſchekupſtwje 30,000 hriwnow ſaſkužił. Po dołhim jednanju je żeleſniſka direkzija ſkónczuje 200,000 hriwnow ſarunanja ſapłaczika.

* (Wotkryte mordarſtwo.) Pſched někotrymi njedżelemi bě wulka woda Zeckenſkeje rěki w Hirſchbergu (w Schleſynſkej) na brjóh ſaſchity měch wucżiżka, w kotrymż czěło dżěkacżerja Neugebauera, wot novembra ſhubjeneho, namakachu. Czěłu běchu noſy a hkowa wotrnbane. Nětko je dwazyczilětny ſamkař Lorenz, na kotrehoż tukachu, ſo je Neugebauera morik, ſo wuſnak, ſo je wón hromadże ſ Neugebauerowej żonu teje muża ſkónzowak, czěło rosrubak a czaſcże do tſjoch měchow ſtykak, kotrez je do rěki czíżnyk.

* (Se ſcheſczimi żeleſniſkimi woſami pſchejędżeny.) 48lětny ſpinař Franz Tiralla ſ Gleiwitz ſo tele dny bliſko Fröbelnſkeje zokroweje fabriki w Schleſynſkej ſ woſa tworoweho czaha ſuny a ſo pſchejędże. Njeſbożownemu ſo jena noha, lěwa ruka a tſi porſty praweje ruki wotmjeczechu. Snjeſbożeny, kotryż żadyn wokomik wědomnja njeſbu, wſchě mozy napinaſche, ſo by ſ kolije ſlěſk. Tola ſ wulkej ſłaboſczu njemóżeſche ſo ſ měſtna hibnycz. Wón dyrbjeſche mjes ſchěnami leżo woſtacz a mëjeſche hroſu pſchětracz, ſo hiſchcże pjecz ſlědowazych tworowych czahow jeho pſchejędże. Skónczuje ſa dwě czwilnej hodżinje jeho namakachu, a ſawołany żeleſniſki lěkař jeho ſawjaſa. Na to njeſbożowneho człowjeka dla dalſcheho lěkowanja do Wrótſławja dowjeſechu.

* (Żiwi pohrjebani.) W Mülheimje pola Düſſeldorfa ſo pſchi twarje jeneho kanala twarſki miſchtr a jedyn dżěkazeŕ ſ pěſkom ſaſypnyſchtaj. Miſchtra morweho wurychu, dżěkazeŕ bě hiſchże żiwy, tola jeho noha bě czężko ſmjeżena.

* (Wotprawjenje.) W Głogawje je kat Schwietz 56lětnemu wumjeńkarjej Hendrichej Kubje ſ Delnjeho Czirnowa hkowu wotczak, kotryż je ſwojeho pſchichodneho ſyna, żiwnoſczerja Guſtava Brauna, ſkónzowak. Rano ½7 hodżin ſaſudżeneho k wotprawniſchczu wjedżechu. Kuba mëjeſche napohlad ſlemjeneho człowjeka. Hdyż jemu woſjewichu, ſo jeho khežor njeje wobhnadżik, a ſo ſtatny rěcznik jeho wopraſcha, hacz je wón wumjeńkař Hendrich Kuba ſ Delnjeho Czirnowa, wón lědma widomnje ſ hkowu kiwnywſchi wotmolwi. Kat, kotremuż běchu tſjo pomoznizy k pomozy, ſo pſcheſywědczi, ſo je kral ſmjertny wuſud podpiſak a na to wotſudżenemu hkowu wotrubny. Sa někotre wokomiki bě ſo prawdże doſcz ſcziniko.

* (Nowotwar ſo powalik.) W Löwenbergu je ſo jedyn nowotwar ſaſypnyk, pſchi czimż ſu ſo twarſki miſchtr a jeho tſjo ſynojo pod roſpadankami pohrjebali. Nan a jedyn ſyn ſtaj morwaj, druhi ſyn je czężko ſranjeny. Twarz żonu a dżewjecz dżěczi ſawoſtaji.

* 27,000 hriwnow pſchekſchiwiwſchi je rendant konſumſkeho towarſtwa ſaſtojnikow a dżěkacżerjow fabriki Simenſa a Halſki, ſamkarſki miſchtr Mann w Charlottenburgu, czeknyk. Mann dyrbjeſche żadanki liferantow konſumſkeho towarſtwa ſapłacżicz. K temu bě żebi wón ſ towarſtwoweje pokładnizy 27,000 hriwnow pſchipokaſacz dak. S tymile pjenjeſami je ſo wón ſhubik, a hacz dotal nimaju ſa nim żancho ſlěda.

* (Njeſboże ſ powětrowym ballonom.) Braſilianſki ſapóſłanz Severo, kotryż w Pariſu pſchebywaſche, bě nowy wodżliwy powětrowy ballon wunamakak. 12. meje ſo wón w nim hromadże ſ inżenérom Lachambrom do powětra puſchczi. Horka w powětſje ſo na dobo ballon po rosbuchnjenju petrolejoweho kótlika ſapali a ſ wulkej ſpěſchnoſczu dele na ſemju ſlecża. Severa a Lachambra żakoſtnje wopaleneju a morweju w ballonowym korbje namakachu.

* (Schulſke twarjenje ſo ſaſypko.) W Erida w Schpaniſkej je ſo gymnaſialne twarjenje ſaſypko. Direktor a pjecżo wucżomzy buchu morjeni. Mnoſy wucżomzy ſu czężko ſranjeni.

* (Łódź ſo podnurika.) Jendżelſka łódź „Camorta“ je ſo pſchi brjoſy prědnjeje Indiſkeje 6. meje we wichorje podnurika. 89 matroſow a 650 pucżowarjow je ſo tepiko.

* (Czah petrolejowych waggonow ſo ſpalik.) Na ſaſtaniſchczu w Sheradanje pola Chikago w poknóżnej Amerizy ſu pſchi ranżerowanju petrolejowe woſy rosbuchke; 20 człowjekow je ſo ſ tym moriko, 150 ſo ſmjertnje a 50 lohko ſraniko. Se ſrażenjom poſlednjeho woſa do pſchedpoſlednjeho bě ſo petrolej, kotryż ſo wula, ſapalik. S płomjenjemi, 20 kohczi wyſoko ſchwihazymi, tajka horzota naſta, ſo też druhe petrolejowe waggony rosbuchnychu, a ſo bě zyke tworowe dwórniſchczo jene płomjenjowe morjo. Poſlednjiſche rosbuchnjenje ſo ſta, hdyż bě ſo wjazy dyżli 200 woſobow k wohnjej ſběżako. S nich njewoſta nichtó njeſranjeny. Rěka ſo palazeho petroleja 1½ mile daloko do Eſplenborougha běżeſche; tu ſo nowe rosbuchnjenje ſta, ſ kotrymż ſo 3 khěże, mjes nimi wulki hoſczenz, ſniczichu.

Wuſudżenja.

Pſchiſażny ſud. Lětża 24. februara wjeczor wokoło 11 hodżin ſo w Bónjczach żiwnoſcże Rjeczkoweje, Pawoła Meyera a kamjenjeczeżarja Langi wotpalichu. Jenoż Stangezy mëjachu ſ dżěla pſche wohnjowu ſchkodu ſawěſczene. Rjenczowa drje móżeſche ſkót

wukhowacź, tola ßo jej 300 hriwnow hotowych pjenjes spali. W Meyerez žiwnoscźi, kotraž njebě wobydlena, ßo wjele nadoby sniczi. Woheń bě ſ Renczez bróžnje wuschoł. Hischcźe tón ßamy dźeń wjeczor kamjenjeczeßarja Jana Bohuwěra Frenzela sajachu, dokelž ßo na njeho hrěschachu, so je woheń se samóßom sakožił. Frenzel bě spomnjeny dźeń wjeczor hromadźe ſ druhimi dźěłacźerjemi do Hofmannez korczmy stupił, hdźež bě ßo dźeń prjedy kóſkowe piwo natoczilo. Skakarjo prajichu, so chzedźa piwo picź, kotrež bě pjecźa wuhlowy wikowar Strehlka sa nich dźeń prjedy sapłacził. Dokelž pak korczmar niczo wo tym njewjedźesche, wón niczo darmo njewuda. Duž skakarjo hromadźe palenz pijachu, kotryž Frenzel skasowasche. Hdyž mějesche ßo worczisna sapłaczicź, ßo wupokasa, so Frenzel ſ zyka pjenjes pschi ßebi njemějesche. Korczmar jemu teho dla hrožesche, so jeho pola žandarma wobskorži. Bórzy po $^1/_2$9 hodźin Frenzel woteńdźe. Kaž wón wudawasche, bě wón hnydom domoj schoł, tola njedaloko wßy je ßo wón wohnja dohladał a ßo do Bónjez wróczíwschi ludźi wołał. Korczmarjej pak bě wón prajił, so je w skale leżał a wot tam woheń wuńcź widźał. Frenzel prějesche, so je to prajił, tola njemóżesche prajicź, hdźe je wot $^3/_4$9 hacź $^1/_4$11 hodźin był. Se ßwědkow, kotrychž bě ßo 20 skasało, jena žónska wobßwědczi, so je ßo jej sdało, so je Frenzel wokoło 10 hodźin do Khěžorez bróžnjazych wrotow prał a ſ jenoho wosa, psched jejnym domom stejazeho, dwaj zentnarjej cźežki měch wotnjesecź spytał. So by muża, kotryž njeje měch sběhnycź móhł, wotehnała, je pßa na njeho wuhnała. S tym je ßo muž wokoło khěže honił a pschi tym padnył. Saßo stanywschi je wón do korczmy schoł. Haru saßłyschawschi bě jedyn ßußod ſ domu wuschoł a na hłoßu Frenzla sesnał. Też druſy ßwědzy běchu Frenzela blisko žiwnoscźow, kotrychž twarjenja ßo posdźischo wotpalichu, widźeli. Sastupjeł statneho rěcźnistwa namjetowasche, Frenzela sapalenja winowateho spósnacź, tola pschißažni njemějachu sa jaßnje dopokasane, so je Frenzel woheń sakožił, a jeho teho dla wuwinowachu.

Dla njekasanstwa Michała Weißenhorna ſ Łupjanskeje Dubrawy, kotryž je ßo 1862 w Bayerskej narodźił, khostańi na 7 lět a k ſhubjenju cźestnych prawow na 10 lět saßudźichu.

44lětneho wikowarja Jägera ſ Oybina k khostańi na 10 lět saßudźichu. Jäger, kotrehož žonu běchu sapalenja dla sajeli, bě teho dla sadwělowawschi ßwoje dźěcźi moricź spytał, kotrymž je krk a wulku žiłu na rukomaj pscherěſnył. Potom je ßam ßebje skónzowacź chzył. Młódsche dźěcźo je na sranjenje wumrjeło, dwě druhej dźěſcźi drje stej žiwej wostałej, tola njebudźetej cźaß žiwjenja ßwojej ruzy kaž prjedy trjebacź móz. Pschecźiwo Jägerowej žonje je ßo pschepytanje dla sakoženja wohnja sastajiło.

Khostanska komora. Dźěłacźeŕ Sitte ſ Wetzwalda w Cźechach bě w haperleji ßo do dźěłacźerskeje khěžki w skale Augusta Mišnarja w Hucźinje dobył a ſ njeje 4 hamory a 13 błózkow, 30 hriwnow hódnych, kranył. Někotre ſ nich bě wón pschedał, hdyž pak sbytk kowařskemu mischtrej Pětschzy w Hrodźischcźu podtykowasche, tón paducha sajecź da. Sittu cźežkeho paduchstwa dla k jastwu na 5 měßazow saßudźichu a jemu cźeßne prawa na 2 lěcźe wotrjeknychu.

Budyski kawniski ßud bě skakarja H. Libschu w Hněwßezach dla paduchstwa k jastwu na 1 tydźeń, robocźana H. Kleczku tam a hejtmana H. Krügera w Hlinje dla pschipomhanja k jastwu na po tsjoch dnjach saßudźił. Statne rěcźnistwo bě ßo pschecźiwo wußudej powołało, dokelž ßo wobskorženi njeběchu dla pschekschiwjenja, ale paduchstwa dla saßudźili. Druha instanza powołanje sacźißny.

Spanzy na Kaponizy.

I.

Ssy stejał hdy na horje Kaponizy,
A woczi ſ njej' do ßerbskoh' kraja ßłał?
Dha ßy, hacź wyßoki tón wjerch też njeje,
Wot Sserbow wulki pschestrěń wohladał.
Haj wulkotna wschak tuta hora njeje,
Pak tola wo njej wjele baje ßo.
Sso praschesch: Pschecźo Kaponiza rěka?
To wukładuja ludźo wschelako.
Najwjaz je tych, kiž takle wukožuja:
To mjeno wukhadźa wot kaponow,
Wot dźiwich kur, tu dawno pominjenych,
Kiž w starych cźaßach hnězdźike ßu jow.
Ssy widźał hdźe ßnadź tajkoh cźornoh' ptaka,
Na cźole cźerwjeneho blakatoh?
„Te blaki cźerwjene ßu jako wuschi„
Sso něhdy mjes ludom je prajiło.

Haj, wo tej horje to a wono baja,
Schtož ty też ßnano hižo ßłyschał ßy.
Najcźaścźischo drje ßu cźi powědali,
So sarjeknjeni spja w njej wojazy.
Cźi kóźde léto w ßwojej wěſtej nozy
Se želesneho sparja wozucźa;
Pod njebjom pocźahaju ſ hawtowanjom
A potom saß w tej horje dale spja.
Haj, spacź tu woni dyrbja zyle cźaßy,
Hacź ßo te cźorne ptaki njeſhubja,
A potom do žiwjenja sawołani
Sso na poßlenju wojnu podadźa.
Wo nich ßej na wjecźorkach powedaju,
So ſ wocźomaj jich cźłowjek widźał njej:
Noż wěsty młodźenz pola nich je pobył.
We dźiwnej, wulkej dupje podseńskej.
Tón běſche zuſe kraje pschecźahował,
Sso wuvucźujo w ſtrójnym kowaŕſtwje;
Nětk' na pucźu bě ſ Cźech do Sserbow domoj,
Sso tudy žiwicź w ßwojim rjemjeßle.
A bě też móschniczka hacź dó dna hoła,
Wón pucźowasche ſ poknym wjeßelom;
We wutrobje jom' radoscź sejhrawasche,
So k ßwojim lubym skoro budźe dom.
So b'dźe ßo ſ lubym nanom bórzy koschicź
A ſ lubej wutrobliwej macźerku,
A ſ Hanźku towaŕschnje ßo saßo wodźicź,
Kiž sładał běſche ßej sa njewjeſtu.

II.

Wot Łupoje wón chzyſche k Hermanczam
A dale dó wßy ßwojej' narodnej'.
Sso wjecźorne žno ßmĕrki miholachu
Na Kaponizy psched nim stejatej.
Wón pschi pucźiku do khójcźkow ßo ßydźe;
— Te běchu hakle wob kochcź wyßoke, —
Jow khwilku wodychnycź a powjecźerjecź,
Ssej ßuchu krjeńczku ſ kapßy wucźeże.
A ßedźo tu te wulke ptaki pytny,
Te cźorne ſ dźiwnym cźołom cźerwjenym,
Kiž tu a tam ßo widźecź dachu
Na horje horka w lěßu khójnowym.
A hlej! Schto njepoda ßo njenadźizy?
Sso psched nim hora dźiwnje wotewri,
A do njej' dźěchu wjelbowane wrota,
A w tych ßo schěry mužik wosjewi.
Tón po sdaczu bě jara jara stary,
A ſ dołhej brodu schěrej schědźiwej;
Tón kiwasche na naschoh' kowaŕskeho
A jeho wołasche do bliska ßej.
„Pój, pschecźelko! So kowaŕ ßy, to widźu
Na pucźowaŕskim twojim wacźoku;
Wo poßłužbicźku tebje lubje proschu;
Sa prózu pschilubjam cźi schwarnu mſdu."
„Tu wobkowacź chzył ſ nowa koni;
Mam k tomu w horje gratu kowaŕskoh';
A nustka móżesch k dźěłu derje widźecź,
Njech je też wonka tu ßo ßmĕrkało."
Pschi tajkim wabjenju drje nĕchtóžkuli
Sso wobajawschi w skoku cźeknył by.
Nasch pucźownik pak hnydom swažny dźěſche—
Hlej prawy kowaŕ muž je khroblíwy.—

(Pschichodnje dale.)

Sa nowy Macźicźny dom

je ßo w lěcźe 1902 dotal nahromadźiło: 851 hr. 10 np.

Dale je ßo sa njón dariło:

W „Katholſkim Póßle" cźißło 20. léta 1902 hižo kwitowane:

Молоканы (148 hr.) 1 hr. = ... 1 = — =

Hromadźe: 852 hr. 10 np.

S dźakom kwituje a dalſche dary pschijimuje

ſarjadnistwo Macźizy Sserbſkeje.

Pscheproschenje
na krajnu shromadźisnu swjaska ratarjow

sa jakske kralestwo, sobotu 24. meje popołdnju w 3 hodźinach w hosćenzu **„krony“** w Budyschinje. Jejne wodźenje je krajny wotpósłanz knjes ryčerkubler ratarski radźiczel **Andrä** w Braunsdorfje pschedewsał. Jako rěčnikow budźemy swjaskoweho pschedsydu, wschudźe znateho a lubowaneho swobodneho knjesa **Wangenheima** w Kleinspiegelu a knjesa **Schrempfa** se Stuttgarta, kotryž je se swojimi jimazymi rěčemi sławnje znaty, powitacź móz.

Po poručnosći krajneho delegěrowaneho A. Steigera. **B. Böhme.**

Drjewowa awkzija.

Ssrjedu 21. meje t. l. ma so **popołdnju wot ½10 hodźin** w **Huczinjanskim hosćenzu** slamane a suschizowe drjewo, w **Strózanskej** a **Hlinjanskej** holi pschihotowane, jako:

53 rm. twjerdych schćěpow,
28 = twjerdych klumpachow,
57 = mjechkich klumpachow,
½ = twjerdych repuchow,
13½ = mjechkich repuchow,
2½ = twjerdeje walcźiny,
63 = mjechkeje walcźiny

na pscheźadźowanje pschedawacź.

Huscźanske hajnistwo, 12. meje 1902. **O. Mendte.**

Drjewowa awkzija.

Wutoru 20. meje t. l. ma so **popołdnju wot 2 hodźin** w hosćenzu w **Hunczerizach** scźěhowaze na

Huscźanskim rewěrje

(w Boroschczach, Druźkezach, Kocźanskim lěsu, na Demjanskej horje, Huscźanskim lěsu, Zicźanskim Haju)

pschihotowane slamane a suschizowe drjewo na pscheźadźowanje pschedawacź, jako:

185 krutych žerdźow, 8 cm delnjeje tołstosće,
315 žerdźow, 6 a 7 cm delnjeje tołstosće,
1 rm. twjerdych schćěpow,
4 = mjechkich schćěpow,
40 = twjerdych klumpachow,
300 = mjechkich klumpachow,
½ = twjerdych repuchow,
60 = mjechkich repuchow.

Huscźanske hajnistwo, 12. meje 1902. **O. Mendte.**

We wudawarni „Sserb. Nowin“ so dostacź:

kmótsjaze listy.

Holzy, kotrež chzedźa **płatowacź** nawukнycź, namakaju wucźbu pola **Berthy Grafoweje** na kotołskej haźy 18 po 1 schodźe.

Pytam

młodu **holzu** s jednoreje tola sprawneje swójby do lohkeho dźěła.

Marezin Bulnheim
(prjedy Dude a Bulnheim),
kwětkowa pschedawarnja
w Budyschinje na Hoschiz haźy 36.

Rólny pohonc

so na knježi dwór do Holeschowa pola Njeźwacźidła pyta.

Leuthold.

S tutym sebi dowolam najpodwolnischo k wjedźenju dacź, so budu wot 1. meje t. l. kóždu njedźelu popołdnju wot 3 hacź do ½5 hodźin pola restauratěra knjesa Fudera w Klětnom k rěčam.

W Niskej, 23. haprleje 1902.

Dr. med. **Pawol Girndt,**
praktiski lěkar w Niskej.

Płaczeńske dny
Lasowskeho wyschscheho hajnistwa.

Pónjelu 26. meje:

w Skyczanskim hosćenzu, dopołdnja wot 8—9 hodźin,
w Radskim hosćenzu, dopołdnja wot 10—11 hodźin,
w Lasowskim hosćenzu knjesa Kónza, pschipołdnju wot 12—1 hodź.

Wutoru 27. meje t. l.:

w Strózanskim hosćenzu, dopołdnja wot 8—9 hodźin,
w Wulkosdźarowskim hosćenzu knjesa Ssykory, dopołdnja wot 10—11 hodźin.

Saplacźicź su wschě hajniske sbytki, jeli so so njejsu wosebite płaczeńske wumjenjenja wucźinike.

Pjenjesy, kotrež so tele dny njejsu saplacźike, budźa so bjes dalscheho pominanja psches sudnistwo žadacź.

We Lasu, 10. meje 1902.

Wyschschi hajnik.
Schittmer.

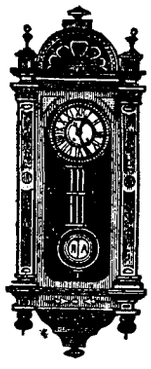

Wotewrjenje cźaßnikarstwa.

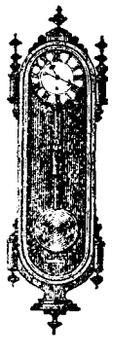

Cześcźenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosći najpodwolnischo k wjedźenju dam, so sym dźenża

pschi drjewowym torhoschcźu cźisło 6

(pódla restawrazije pola **Romskeho**)

wulki skład wschěch druźinow

cźaßnikow a cźaßnikowych rjecźasow

wotewrił.

Budu so prózowacź, so bych s krucze sprawnym a swědomitym posłużenjom sebi spokojnosć swojich cześcźenych wotebjerarjow dobył. Duż najpodwolnischo proschu, so by so na moje pschedewsacze pschi trjebanju cźaßnikow a cźaßnikowych rjecźasow dobrocźiwje dźiwało.

S pocześcźowanjom

Pawoł Bergmann, cźaßnikar.

Cźaßniki sa dobre dźěło rukuju derje a tunjo porjedźam.

Hłowna serbska prědarska konferenca.

Do **posedźenja** hłowneje serbskeje prědarskeje konferency, **srjedu po swjatkach,** 21. meje t. l. dopołdnja ½10 w hosćencu „winoweje kiće“ w Budyšinje, kaž też do posedźenja serbskeho lutherskeho knihowneho towarstwa, srjedu po swjatkach připołdnju ½12 hodźin, na tym samym městnje, k předpołoženju lětneho zličbowanja, należnje přeprošuje

předsydstwo.

Towarstwo Pomocy
za studowacych Serbow

zmeje **srjedu po swjatkach 21. meje** t. l. swoju lětušu

hłownu zhromadźiznu

w **„měšćanskej zahrodźe“** (Bürgergarten) tudy.

Započatk popołdnju w 3 hodź. — Dnjowy porjad: 1. Rozprawy. 2. Nowowólby. 3. Namjety.

Předsydstwo.

Powschitkowne pscheproschenje
k shromadnemu biblijskemu rozrěčenju

w modlećni sotrowskeho doma **w Małym Wjelkowje,** druhi dźeń swjatkow, **pónjeln 19. meje,** popołdnju ½3 hodźin.

Sskowa se swjateho pisma: Ephes. 4, 22—5, 9.

Wodźer: emer. unitatny direktor K. Beck s Herrnhuta.

Kóždy je witany!

J. Treu, prědar.

Bibliski swjedźeń
w Minakalskej zyrkwi, tseczi dźeń swjatkow.

Sserbska Boża słužba popołdnju w 2 hodź. se swjedźenskim prědowanjom knjesa fararja Waltarja s Wóšlinka. Němska Boża słužba ¾4 hodź. knjes farar Hicka s Kötzschenbrody. Pójcće, bratsja a sotry w Khrystusu a swjeczćće s nami sobu pożohnowany swjedźeń.

Zyrkwine pschedstejiczerstwo.

Ssykora, farar.

Towarstwo serbskich burow
a nalutowarnjow.

Hłowna shromadźizna budźe **njedźelu 25. meje** popołdnju napoł schtyrjoch hodźin w hosćenzu w **Pančicach.**

Dnjowy porjad: Lětna rosprawa, sličbowanja, namjety a pschednoschk knjesa rěčnika a kral. notara Zyža s Budyschina.

Wschě sobustawy a też hosćo su lubje pscheproscheni.

Hłowne pschedsydstwo.

Barlinske žiwjenje sawěsczaze towarstwo.

Sałożene 1836.

65. wobkhodowa rosprawa.

W lěcze 1901, 65. towarstwowym wobkhodowym lěcze, je so wotsamkło

3671 policow s	**16,714,880 hr.**	kapitala	
a	**11,653** =	renty.	
Shromadne lětne dochody na 1901	**10,628,768** =		
Pschipowjedźiło je so **548 semrjecow**	**3,159,258** =	kapitala.	

Wobkhodowy wobstatk lońz 1901.

Sawěsczenski wobstatk 43,637 wosobow s	**207,747,248** =	kapitala
a	**364,471** =	renty.
Shromadny rukowanski fond . . .	**73,217,666** =	
Njerozdźělny cžisty dobytk posl. 5 lět	**6,426,788** =	

Dividenda na lěto **1902** sa premije, na dobytk prawo mějaze: Sa sawěsczenych po rozdźělenskim waschnju I **30%** lětneje premije, 1897 sapłaczeneje, a sa sawěsczenych po rozdźělenskim waschnju II **2½%** wschěch sapłaczenych lětnych premijow, kaž też **1,25%** wschěch sapłaczenych wudospołnjazych premijow.

W Barlinje, 7. meje 1902.

Barlinske žiwjenje sawěsczaze towarstwo.

Dalsche rad wukasuje a namjety na sawěsczenje žiwjenja, lutowanskeje renty a cźělneje renty pschijimuje

pschekupz Pawol Bjenada w Wósborku.

Do Rakez!
Wupschedawanje.

Wot dźenża hacž do 1. junija swój skład

wurěsnych a wołmjanych tworow, drjewjanzow a filzowych toflow

a wschelake druhe wězy po wjele poniženych płaczišnach pschedawam.

Reinhold Boden

w Rakezach.

W Kschiwej Borschcźi je rjana **žiwnosć** cžišło 8 s 15 kórzami dobrych polow a łukow na pschedań.

Sahrodniska žiwnosć cžišło 3 w **Zornoščykach** pola Bukez s 20 kórzami leżomnosćze na jenym krusche pola domskeho je s morwym a žiwym inventarom staroby dla bjes wumjeńka a hospody hnydom na pschedań.

Sahrodniska žiwnosć cžišło 30 **w Mjeschizach** ma so semrjecża dla se wschěm žiwym a morwym inventarom bórsy pschedacź. Wona je 7 hekt. 52 arow (13 akrow 179 prutow) wulka. Na kupjenje smyšleni, kotsiž chzedźa žebi žiwnosć wobhladacź, chzyli so na **Moritza Knncža** w Mjeschizach pola Pomorz wobroczicź.

Dźěcźaze wós

s wojkom, mako trjebany a derje sdźerżany, je tunjo na pschedań na rěsnischej haży 9.

Kubło na pschedań.

W Schpikałach pola Lubija, hodźinu wot Pomorczańskeho żelesniskeho sastanischcża leżaze burske kubło cžišło 9, s něhdże 80 kórzami pschenicznego pola a łukow, s 626 dawskimi jenoscźemi wobcźežene, se wschěm žiwym a morwym inventarom je hnydom s pschihódnymi wuměnjenjemi, po žadanju też dźělene, na pschedań. Lěża je mako. Dalsche wukasuje **Bjedrich Bartko** w Njeswacźidle a **Ernst Bartko** w Schpikałach pola Lubija.

W Schescłowje je rjana **žiwnosć** cžišło 30 s wulkej sadowej sahrodu, 50 kórzami leżomnosćze, s kotrychž 9 kórzow pschi domskim leži, se žiwym a morwym inventarom njenadžitych wobstejnosćow dla na pschedań. Pola su wudreněrowane, na twarjenjach je 7000 hr. wopalneje każy, do Njeswacźidła je 15 mjeńschinow hicź, želesniske sastanischcźo je wo wžy. Pschedewsacźe może so hnydom stacź.

Psches sudnistwo na dyrbjenske waschnje ma so na pscheżadźowanje pschedawacź 5. julija 1902 dop. w 10 hodźinach khěża J. C. Zyža w Njeswacźidle, na 3075 hr. taksěrowana.

Běrny zentnar po 80 np. pschedawa **Wutołczanski knježi dwór.**

Wotewrjenje pschedawarnje.

Cžesćenym Sserbam we Wulkich Sdźarach a wokolnosći najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so sym we Wulkich Sdźarach

pschedawarnju jěsdnych kolow a schijazych maschinow

wotewrił.

Budu so swěru prózowacź, so bych swojim wotebjerarjam **s najlěpschimi wudźěłkami po najtunischich płaczišnach** poskužował.

Wuporjedźenja so spěschnje a tunjo wobstaraju.

Potrjeba sa jěsdne koła a pschisłušnschne dźěle stajnje na składze.

Pschi trjebanju proschu na mnje dobroczinje dźiwacź.

We Wulkich Sdźarach, 12. meje 1902.

S počesćowanjom

J. Sulk.

Džak.

Sa wjelestronske wopokasma dźělbracza, kotrež su so nam pschi wotsalhiczu nascheho lubowaneho njesapomniteho nana a mandźelskeho

Jana Bjedricha Błažija

wopokasake. sa bohate wupyschenje kaschcża a sa pschewodźenje k poslednjemu wotpočinkej, wosebje knjesej fararjej Rädže sa troschtowanske słowa pschi rowje najwutrobnischi dźak prajimy.

W Brěsowje, Tšelanach, Budyschinje, Shorjelzu a Riesy, 15. meje 1902.

Srudźeni sawostajeni.

(K temu cžišłu jena pschiłoha.)

Pschiloha k czišku 20 Serbskich Nowin.

Ssobotu 17. meje 1902.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

12 meje 1902.

Płaczišny po zentnarju a hrtwnach.

Skótne druzhiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
	hr.	hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšcheje rěsneje hódnosće hacž do 6 lět	33—37	60—65
awstriske	34—38	62—68
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	29—32	56—59
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	26—28	52—55
4 žnadnje pizowane kóždeje starosty	22—25	46—51
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšcheje rěsneje hódnosće	31—35	58—63
2 połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetšcheje rěsneje hódnosće hacž do 7 lět	28—30	54—57
3. starše, wukormjene krowy a žnadnje wuwite młódše krowy a jałojzy	25—27	51—53
4. žrěnjo pizowane krowy a jałojzy	22—24	47—50
5. žnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	42—46
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšcheje rěsneje hódnosće	32—36	58—62
awstriske	—	—
2 žrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	28—31	54—57
3. žnadnje pizowane	24—27	49—53
Čelata:		
1. najlěpše s mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	47—51	70—76
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	44—47	66—70
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich sčhišenjow w starobje hacž do 1¼ léta	49—50	61—62
2. mjaßne	47—48	59—60
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundrošy	43—46	55—58

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 3014 měchow.	W Budyschinje 10 meje 1902. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 7. meje 1902. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenza běła	8	71	8	94	8	59	8	82
" žołta	8	35	8	59	8	29	8	59
Rožka	7	—	7	10	6	94	7	6
Jećmjeń	6	65	6	69	6	50	7	—
Wowß	7	70	8	—	7	40	7	80
Hróch	9	—	11	—	10	—	11	—
Boka	8	50	10	—	8	50	11	—
Jahły	13	—	16	—	12	—	16	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	—	1	50	1	—	1	50
Butra 1 kilogr.	2	40	2	70	2	20	2	50
Pschenična muka 50 "	9	—	17	50	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	8	—	13	50	—	—	—	—
Sěno 50 "	3	70	4	—	3	50	3	80
Słoma 600 "	27	—	30	—	25	—	30	—
Broßata 1068 schtuk, schtuka	18	—	34	—	—	—	—	
Pschenične wotruby 50 kilogr.	—	—	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby 50 "	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenični gris 50 "	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris 50 "	—	—	6	50	—	—	—	—

Runklizowe žymjo, punt po 50 np. — **Čerwjeny dźeczel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyschinje płaczeschе: kórz pschenży (běła) po 170 puntach 14 hr. 80 np hacž 15 hr. 19 np., žołta 14 hr. 19 np. hacž 14 hr. 60 np, kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 20 np. hacž 11 hr. 36 np., kórz jećmjenja po 140 puntach 9 hr 36 np. hacž 9 hr. 50 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr 83 np. hacž 9 hr. 12 np., pschenża (žołta) wot 8 hr. 70 np. hacž 8 hr. 83 np., rožka wot 7 hr. — np. hacž 7 hr 20 np., jećmjeń wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 13 np., wowß wot 7 hr. 50 np. hacž 7 hr. 75 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu

7. meje 1902.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 6 hr 94 np. hacž 7 hr. — np., pschenża wot 8 hr. 20 np. hacž 8 hr. 53 np., jećmjeń wot 6 hr. 70 np. hacž 6 hr 79 np., wowß wot 7 hr. 75 np. hacž 8 hr. — np, jahły wot 10 hr. 58 np. hacž 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., sěno 4 hr. 25 np., běruy 1 hr. 50 np Słoma (600 kilogr.) 34 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 40 np. hacž 2 hr. 60 np.

Wjedro w **Londonje** 16. meje: Pomróczene.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje swjatkowniczku rano w 7 hodź. diakonus Tyscher serbsku spowjednu rěcz, ½9 hodźin farar Räda serbske a w 10 hodź. němske prědowanje. Khorowy spěw: „Pschińdź, Knježe Jesom Khryschćże k nam.

2. **dźeń swjatkow** smeje rano w 7 hodź. farar Räda serbsku spowjednu rěcz, ½9 hodźin diakonus Tyscher serbske a w 10 hodź němske prědowanje. — Wobaj swjataj dnjej budźe psched zyrkwinymi durjemi kollekta sa powschitkowny sakski zyrkwinski fond.

3. **dźeń swjatkow** dopołdnja w 9 hodź. smeje farar Räda serbske prědowanje.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi**: Khorla Alfred Pohrisch, wiceżny kubler w Jeschizach, s Bianku Marju Marthu Marzez na Židowje.

W **katholskej zyrkwi**: Wjazslaw Kuczera, murjer, s Marju Marthu rodź. Baltnez s Budyschina.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi**: Marja Elsa, Khorle Hermanna Rychtarja, kamjenjecześarja na Židowje, dź. — Gustav Emil, Khorle Hendricha Serba, tyscherskeho mischtra na Židowje, s.

W **katholskej zyrkwi**: Bjarnat Richard, Wylema Oskara Krenza, fabrikskeho dźełaczerja w Budyschinje, s. — Jan Albert, Jana Jakuba Hurbanka, mlynskeho pomozhnika na Židowje, s.

Zemrjeli:

Dźeń 6 meje 1902: Handrij Weser, dźełaczer s Bukojny, we wokrjeżnej khorownі na Židowje, 67 l. 4 m. 28 d. — 9 Richard Willy, Khorle Augusta Melchera, khežerja a fabrikarja na Židowje, s., 4 m — 10. Marja, Pětra Jakuba, žiwnoscherja w Dobruschi, mandźelska, 76 l. 10 m. 15 d. — 12. Jan Bjedrich Blažij, žiwnoscher w Brěsowje, 62 l. 22 d. — 13 Johana Khrystiana Holanez, Michała Khežnika, kublerja a krawza w Dobruschi, mandźelska, 45 l. 2 m. 19 d. — Morwa narodź. dź. Ernsta Schatule, dźełaczerja a wobydlerja w Kelnje. — Marja Alma, Jana Kosielskeho, dźełaczerja w Budyschinje, 1 l. 8 m. 14 d. — 11. Pawol Pětr Buk, wyschschi wokrjeżny žandarm na wotpocžinku w Budyschinje, 75 l. 1 m. 6 d. — Kasiměr Džinbek, dźełaczer w Adolfskej Hěcze, 19 l 1 m.

Zyrkwinske powjesče s Hodźija.

Swjatkowniczku smeje rano ½7 hodźin duchowny Domaschka serbsku spowjednu wuczbu, ½8 hodźin farar Kschižan serbske a ½10 hodźin němske prědowanje.

2. **dźeń swjatkow** smeje duchowny Domaschka rano ½8 hodź serbske a ½10 němske prědowanje.

3. **dźeń swjatkow** smeje farar Kschižan rano we 8 hodź. serbske prědowanje.

Na 1. a 2. dnju budźe so kollekta sa powschitkowny zyrkwinski fond sakskeje krajneje zyrkwje składowacz.

w Budyschinje **Fotografowarnja** na Bukelnskej haßy 20

Roberta Süßa

porucza swój wubjernje pschiprawjeny ateliej k fotografowanju jenotliwych woßobow a gruppow.

Najstaroscziwische wuwjedźenje. Najtunńsche płaczišny.

1 duzent fotografijow s zyłej figuru 3 mk. 50 np.
1 " " hacž do kolen 4 mk.
1 " dźeczazych fotografijow abo hacž do wutrobna 5 mk.

Tež k fotografowanju na wßach, kwaßnych gruppow, krajinow kubłow atd. so s pschihódnymi wuměnjenjemi poruczam

Mužaze krawatty

we wulkim wubjerku porucza

Kóżda we wukładnym woknje wustajena krawatta so k pschedaczu s njeho won wosmje.

A. Tschentscher

na bohatej haßy čišło 18. **Dalokorěczak čišło 80.**

Emil Wehrle

w Budyschinje

na jerjowej haßy 7

porucza po jara tunich płaćiſnach $^{9}/_{4}$ a $^{6}/_{4}$ ſchěroke **běłe** a **pißane zychi,** łohcź po 18, 20, 23, 25, 30 np.,

wupjerki $^{6}/_{4}$, $^{7}/_{4}$, $^{8}/_{4}$, $^{9}/_{4}$, $^{10}/_{4}$ ſchěroke, hładke, czerwjene, czerwjene ßmuhate, módre ßmuhate łohcź hižo po 25 np.,

módroczíſchcź ſ małymi muſtrami łohcź hižo po 20 np.,

Oxfort k lětnim koſchlam, łohcź po 20, 23, 25, 35 np.,

koſchle ſ oxforta a wojerſkeje kopſchiwoweje tkaniny po wurjadnje tunich płaćiſnach, dale **kattun** a **bluſowe ſbytki** po 50 np.

Pſchikupne hnoje

wſchěch ßo kupowaznych druźinow

porucza tunjo

Emil Lebelt

pſchi dwórniſchczu w Budeſtezach.

Pſchiſpomnjenjė: Dokelž ßym kontroli krajneje kulturneje rady podſtajeny, móže ßebi kóždy pola ratarſkich pſchepytarnjow žadacź, ſo by ßo kupjena twora darmo pſchepytała.

Najlěpſche ſchijaze maſchiny

ßu

Khěžorowe ſchijaze maſchiny

ſ naporjadom kulneho lěhwa, — kotrež wurjadnje lóhko du a najlěpje dźerža.

Wſchelake ſyſtemy mamy hižo po 55 hriwnach na pſchedań.

F. Eule

na nowoſalzſkej drózy 10.

Pola mje ßo ßerbſki rěcźi.

Strowe ßymjeńtne běrny

zyblowe, magnum bonum, rózowe a židźeńki ma tunjo na pſchedań kubleŕ **Jurij Skop** w Njeßwacźidle.

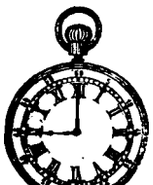

Franz Marſchner

czaßnikař w Budyſchinje

czo. 9 na bohatej haßy czo. 9

ßwój ſklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaſow** dobroczińwemu wobkedźbowanju porucza.

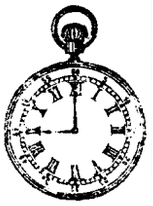

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaćiſny.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pſchiſpomnjenje: Rěcźu **ßerbſki.**

Bóſchicźanſke ryczeŕkublo

pola Njeßwacźidła

porucźa

praßowany torf,

1000 kruchow po 7 hriwnach,

ſ hnydomnym ſapłaczenjom po 6 hr. 50 np.

Kwaßne a kmótſjaze bukety,

wěnzy na hłowu,

richelki do włosow,

dale

Boże martry,

wißaza wjeŕba,

ſtejaze kſchiže

a druhe wězy na rowy

ßu dóſtacź

w Lehmanez kwětkowym baßaru

w Budyſchinje na žitnej haßy 12.

Zaßobſchedawarjo ßo pytaju!

Inſtrukcija ſo zahrmi!

„Zacherlin"

ſpodźiwnje ſkutkuje! Wón mori, kaž žadyn druhi ßrědk, ſ wěſtoſcźu a rucźe kóždu druźinu ſchkódnych pſchekaßanzow, woßebje mole, tkhi, ſchwoby, muchi, ſchcźónwy, njerodź na domjazych ſkocźatach a ßo teho dla wot milijonow wotebjerarjow khwali a pyta. Jeho ſnamjenja ßu: 1. ſaſyglowana bleſcha, 2. mjeno „Zacherl".

W **Budyſchinje** pola kk. Měrſchez bratrow naßlědnikow, Straucha a Koldy,

= = = k. Oty Engerta,
= = = = Straucha a Koldy,
= = = = Ernſta Creydta,
= = = = Emila Měrſcha,
= **Barcze** = = C. A. Lukaſcha,
= **Biſkopizach** = = Pawoła Schockarta,
= = = = Oskara Wagnera,
= = = = R. Seſſela,
= **Bukezach** = = Sswory,
= **Ketlizach** = = Pawoła Mikela,
= **Wjaſonźy** = = E. Ferd. Lehmanna,
= = = = Aug. Schwera,

Direktnje ſ plantaže
bjes mjeſhwikowanja
khofej
milijonam pſchetrjebarjow pſchedawa
Khěžorowa khofejowa pſchedawarńja

najwjetſcha khofej pſchiwožaza wikowarńja w Němſkej, kotraž direktnje ſ pſchetrjebarjemi (konſumentami) wobkhadža.

Pſchedawanſka filiala **w Budyſchinje:**
na Hoſchiz haßy 14 pódla khěžorſkeho panorama.

Wjazy dyžli 750 pſchedawanſkich filialow.

Ssamßna kakaowa a ſchokoladowa fabrika.

Cžaßnikowe
ja žónſke a mužſkich we wulkim wubjerku.

Manſchettowe knefle,
ſchemiſettowe knefliczki,
khornarjowe knefliczki,
krawattowe knefliczki,
debjenki
jako
broſche,
naruczniczy,
kſchiže,
kolijeje,
nawuſchniczy,
pjerſchczenje,
fantaſijowe a woprawne dublejowe,
debjenki do włoſow
we wulkim wubjerku
pola
A. & W. Neuhahna
w Budyſchinje
4 na ßerbſkej haßy 4.

Cžeßny diplom — Bronſowe medaille a cžeßny diplom — III. myto

I. myto. — I. myto.

Heinrich Mohr,
ſchewſki miſchtr,
w Budyſchinje, na ßukelnſkej haßy 14,

poruca ßwój ſe wſchěmi nowoſcžemi wuhotowany ſkład **wukhodžowanſkich ſtupnjow** ſ kneflemi, ſchnórami, ſpinami abo ſ cžehnitym gumijom ſe wſchěch cžornych a brunych kožowych družinow, **ſchikne ſtupnje, domjaze a kuchińſke ſtupnje** ſ kože, ſerže, płata, płyſcha a tkaninow ſ pjeńkom a bjes njeho, **kołojeſdne, turnowanſke a puczowanſke ſtupnje a ſandale,** wulki wubjerk kneflowanſkich, ſchnórowanſkich, cžehnitych a ſpinkatych ſchkórnjow ſe ſchěrokej, kónczojtej, rózkatej a kuloſtej póduſchu, **toſte** wſchěch družinow, wſchě družiny **létnych ſtupnjow,** teho runja wſchě pomyßlne družiny **ſtupnjow** a **ſchkórnjow** ſa mužſkich, žónſke a dźěczi po ſnatych tunich płacžiſnach.

Jeniczka pſchedawarńja G. Engelhardtowych cžrijow ſ lawjazym ſnamjenjom.

Jeniczka pſchedawarńja dr. Hoyowych aſbeſtowych ſakładnych póduſchow (pſche pótnu nohu).

Wulki ſkład **gamaſchow.**

Kedźbujcže na moje wukładne wokna!

Khofej, rajß,
zokor, petrolej, jerje,
cžiſty palenz liter po 28 np.
ßłódki palenz liter po 50, 60 np.
poruca
Khorla Noack
na žitnej haßy.

Jatrowy (lebrowy) wolij
ſa ſkót
cžerſtwu lětuſchu tworu w cžwizach a po waſy, ma ſtajnje na ſkładže a po najtuńſchich płacžiſnach
poruca
Otto Engert
en gros drogownja en detail
Dalokoreczak 33.

Khofej,
ßyry po 70 hacž 140 np.,
paleny po 80 hacž 200 np.,
dobrych a najlepſchich družinow
poruczataj
Schieſchka a Rjeczka
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Sſkužobne a hródźne džowki a tajke k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, pohonczow, hejtmanow, džěłaczerſke ßwójby, tſeczakow a wolazych ſa tudomne a Draždžanſke ſtrony hnydom pyta **Schmidtowa** na ßukelnſkej haßy cžißło 24.

Ssylna ßłužobna holza a holza k rjedźenju ſtwow, 15—16 lět ſtara, ßo pytatej **w konditarni Edm. Harniſcha,** G. Grohmanna naßlědnika.

Kóſſlaze kózki
po najwjetſchej płacžiſnje kupuje
Heinrich Lange
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach 11.

Runkliza,
něhdže 150 zentnarjow, zentnar po 40 np. je na pſchedań w **Rakojdach** cžißło 46.

Rjane kublo
něhdže 96 kórzow wulke, w najlepſchim rjedze, je khoroſcže dla na pſchedań. Dalſche je ſhonicz pola wobßedźerja **Auguſta Schcžepana,** kublerja w Budeſtezach pola Budyſchina.

Domjaze jehnjata
pſchedawa
knježi dwór w Krakezach.

Heinrich Mohr

ſchewſki miſchtr w Budyſchinje
na ſukeluſkej haſy 14
poruča
k naleczu
ſchkórnje ſe ſpinami
ſa mužow, žónſke a dźěczi
ſ cžorneje a piſaneje kože,
19 wſchelakich družinow.

Mužaze
ſchnórowanſke ſchkórnje
ſ cžorneje, bruneje a czerwjeneje
kože, 12 wſchelakich družinow
po wſchěch płaczišnach.

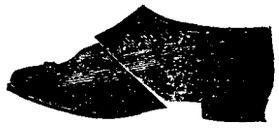

Zonjaze kneſlate ſtupnje
wſchelakich wuwjedženjow a
kožowych družinow.

Stupnje ſa kołojesdnych a turnarjow
ſ płata ſ kožanej abo gumijowej
póduſchu wſchěch wulkoſczow.

Kožuſchne twory

kaž tež wſchě druhe **wołmjane twory** wſche molowu ſchkodu ſa wohnjowy ſtrach khowa a pſchijimuje
Heinrich Langa
11 pſchi žitnych wikach 11.

Dźěłaczerſke kholowy, dźěłaczerſke łazy, dźěczaze wobleczenja,
direktuje ſe Seifennersdorfſkeje draſtoweje fabriki porucza.
Emil Heinrich w Borſchczi.

Howjaſe koże, czelaze koże, konjaze koże, wowcze koże a tež **wowczu wołmu** po najwjetſchich płaczišnach kupuje
Heinrich Lange
pſchi ſerbſkej katholſkej zyrkwi
a pſchi žitnych wikach.

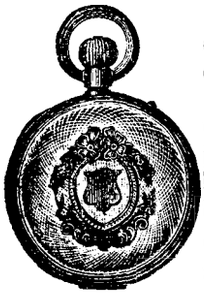

Kóždy, kotryž chze ſebi **dobry** a **tuni cžaſnik** kupicź, abo kotryž chze ſebi jón **porjedzicz** dacź, njech dźe k cžaſnikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawſkej haſy 5

Jencz pſchedawa a porjedźa ſa ſwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ſebi moje wukładne wokno, ſ płaczišnami wupołożene, wobhladacz.**

Th. A. Wällnitz

mějeczel **Kurt Wällnitz**
w Budyſchinje na ſukeluſkej haſy 9.
Woſebita pſchedawarnja lakérowanych meblow.

Draſtne khamory,
vertikowy,
ſchkleńczane khamory,
komody,
ſtoły
wuczahanſke, ſtejaze
a jedźne bida,
ſchpihele,
ſofy
a druhe poſtrowane wěſe,
łoža
a matrazy,
mjane a nózne bidła,
kuchińſka nadoba.

Najwjetſchi ſkład
a wubjerk jednoreho a najwoſebniſcheho wuwjedźenja.
Woſebitoſcz: **Rjewjeſczinſka nadoba.**

Hódne dźěło — najtuńſche płaczišny.

Poruczam tokſte **krjepjawki, wódne khany, mlokowe khany, mloczanki, czerpaki, petrolejowe khany, wnhlowe kaſcheze** ſamſneho wudźěłka, mam tež wulki ſkład domjazeje, kuchińſkeje a emaillowaneje nadoby, **ſchablony** k wuſchiwanju a woſnamjenjenju, **wódne pónoje** a **żelesniki.**

Dale cžinju na to kedźbliwe, ſo wſchě do mojeho rjemjeſła ſkuſchaze twarſke dźěła, tſěſchne žłoby (ryny) a roły, kaž tež wodowody jara ſwědomliwje wuwjedu. Duž proſchu na mnje dźiwacź.
Spěſchne poſkuženje. Porjedźenja. Tunje płaczišny.

Moritz Schulz,
klampnarſki miſchtr w Budyſchinje pſchi ſerbſkich hrjebjach 10.

Wulku dźělbu najrjeńſchich
mužazych a hólczazych
wobleczenjow,
teho runja
žonjazych žaketow a khornarjow
po wjele poniženych płaczišnach
pſchedawam.
Otto Preuss na žitnej haſy 4.

Snate najlěpſche,
ſ dobom najtuńſche jěſdne koła ſu:

Njedoſahnjena jeniczka ſo namakaza poſledna konſtrukzija.

Wilhelm Fuchs
dźěłarnja rapidnych jěſdnych kołow
na Draždźanſkej dróſy 10.

Kacze jeja
ſu płaczišny hódno na pſchedań na
knježim dworje w Budyſchinku.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 21. | Sobotu 24. meje 1902. | Lětnik 61.

Swětne podawki.

Nowy złowny tarif

je ßo do ßwjatkow hischcźe ras w prěnjej komorje sakskeho ßejma k rěčam pschinjeßł. Ssejmowy pschedßyda hrabja Könneritz měješche stejischczo sakskeho knjeżerstwa sa prawe, na kotrymž w nastupanju noweho złowneho tarifa steji. Hdy pak by móżno było, pschi dalschich jednanjach tarif na něłajke waschnje pscheměnicź, by wón sakske knjeżerstwo proßył, rybastwo a sahrodnistwo psched wukrajnej konkurrenzu lěpje schkitowacź. W Romunskej punt karpa 25 np. płaczi, pola naß ſ najmjeńscha 50 np., runje tak w Awstriskej; woßebje napschecźo Romunskej dyrbjało ßo wjetsche złó na karpy žadacź. Rěčnik ßo pschecźiwo měnjenju wobarasche, so je njepschecźel industrije, wón wjele bóle rataŕstwo a industriju jako ßotsje wobhladuje, ſ kotrejuž pak je rataŕstwo starsche, kotrež dyrbi cźežsche dźěło dokonjecź, mjes tym so je industrija ſ knjeżerstwom saplencźeny lubuschk.

Khěžor Wylem

w tu khwilu po Lothringskej pucźuje. Schtwórtk wón w Metzu pschebywasche. Do ßwojeho pschijěsda je khěžor diktaturske paragrafy sběhnycź dał, ſ kotrymiž běschtej Elsaß a Lothringska pod polizajsku nadkedźbu stajenej. Metzski měschcźanosta khěžora powitawschi ßo jemu dźakowasche, so je wón sc sběhnjenjom diktaturskich paragrafow Elsaß a Lothringsku sa pokuolětnej pschipósnał.

Wjeŕch Hendrich Reußski młódschcje linije

pschi składnoscźi ßwojeho 70lětneho narodneho dnja w ßwojim wjeŕchowstwje wschitkich dla pschestupjenja sakonja a pschenźdźenjow dla saßudźenych wobhnadźi.

Pruska pschecźiwo Polakam.

Pólstwo ma wulku žiwjeńsku móz. Hacź runje je pruski krajny ßejm hižo 200 milijonow hriwnow na pokupjenje pólskich kubłow a pscheněmcźenje Polakow pschiswolił, je pólstwo w pruskich rańschich provinzach bóle pschiběrało, dyžli němcźina. Dokelž je ßo sc pschiswolenych 200 milijonow hacź do 17 milijonow hižo wscho pschetrjebało, ma pruske knjeżerstwo sa nnsne, hischcźe 250 milijonow hriwnow sa pscheněmcźenje Polakow woprowacź. Pruski ßejm bjes dwěła bèrtlik milijardy rad k temu pschiswoli.

Președent Loubet w Ruskej.

Președent franzowskeje republiki je wutoru do Peterhofa pschijeł. Na dwórnischczu jeho měschcźanszy sastupjerjo se ßelu a khlěbom powitachu. S Peterhofa ßo zar Mikławsch se ßwojim hoscźom do Zarskeho Ssela dowjesy.

Tu je ßo psched Loubetom parada 70,000 wojakow wotměła. Po paradze zar pschi ßnědanju w zarskim stanje scźěhowazy pschipitk wunjeßy:

„Knjes președento! Moje wójsko, kotrež je psched wami runje nimo cźahnyło, ma ßo sa sbožowne, so je móhło wyßokocźescźenej khowje spscheczeleneho a swjaskowaneho stata cźescź dacź. Žiwe sympatije, ſ kotrymiž je ruske wójsko sa kraßne franzowske wójsko napjelnjene, ßu wam, knjes președento, znate. Wone runje wojeŕske sbratsjenje pschedstajeja, na kotrež móżemy ſ cźim wjetschim sadoscźcźinjenjom pokasacź, dokelž tale wulkotna móz njeje sa to postajena, so by na někoho nadpady cźiniła, ale na wopak, so by powschitkowny měr wobtwjerdźiła a sakhowała. Sběham ßwoju schkleńzu na spomoženje a ßławu khrobłeho franzowskeho wójska."

Președent Loubet wotmolwi: „Majestoscź, ßym dźakowny, so je ßo mi radostna pschileżnoscź poskicźiła, so móżach kraßne wójsko wobdźiwacź, kotrehoż horde wustupowanje, wojeŕske krocźenje a rasne hibanje dopokasuje, so je ßebi ruske wójsko se stajnym pokracźowanjom ßwoju wulku ßławu móznje sakhowało. Kaž staj wobaj ludaj se wsajimnymi sympathijemi a wyschschimi interesami sjenocźenaj, tak stej wobej wójszy ſ nadobnym wojeŕskim sbratsjenjom a wsajimnym waženjom swjasanaj. Tale wulkotna móz sa nikoho hrósbu njewopschija, ale ſ dobom Ruskej a Franzowskej móżno cźini, so byschtej w njej rukowanje sa woprawny schkit ßwojeho doma widźałej, pod kotrymž schkitom móżetaj ßo wobaj ludaj ſ žyłym měrom płódnemu dźěku podawacź, kotrež jeju derjeměcźe posběhuje a jeju móz rosmnożuje. W mjenje franzowskeho wójska, kotrež njeje na cźescź sabyło, kotruž je jemu Wascha Majestoscź wopokasała, hdyž je jeho manevry wopytało, piju na spomoženje a ßławu khrobłeho ruskeho wójska."

Zarowy a Loubetowy pschipitk ßo ſ wulkej wutrobnoscźu rěcźeschtaj. Wonaj w Ruskej a Franzowskej mózny wothłóß nadeńdźetaj. Ruske nowiny rusko-franzowski swjask se sahorjenymi ßłowami ßławja.

Președent Loubet je zarowym małym dźowkam mały saniklowany automobil, klanku (pópu), kotraž móże khodźicź a rěcźecź, a wschelake druhe hrajki ßobu pschinjeßł.

Mużstwam franzowskich wójnskich łódźow, kotrež ßu președenta Loubeta do Ruskeje pschewodźiłe, je ßo w Kronstadtu wutoru hoscźina wuhotowała. Pschi njej ßo ruszy podwyschzy a matrosojo wobdźělichu, a ſ wjele pschipitkami ßo rusko-franzowski swjask wobkrucźesche. Po hoscźinje ruszy matrosojo ßwojich franzowskich hoscźi, ſ kotrymiž běchu ßebi ßwoje cźapki saměnili, do pschistawa pschewodźichu, hdźež ßo piskasche a rejwasche. Franzowszy offizěrojo w kucźach po Peterburgskich dróhach jěsdźachu. Wobydleŕstwo jich wschudźom sc sahorjenjom witasche.

Wo burskich njeměrach a revoluzionarnych naßylnoscźach

je ruski finanzny minister Witte jenemu Parižskemu redaktorej rosraßnjenje dał. Witte wusběhowasche, so ßu burske njeměry a skónzowanje ministra Ssipjagina podawki, kotrež žaneho wliwa na powitanje președenta Loubeta njesměja. Jendźelske nowiny wschě njeměry w Ruskej se samoßom pschecźerjeja. Ssamo dźěł franzowskich nowin je Ruskej njepschecźelski. W ruskim khěžorstwje je mjes 136 milijonami wobydlerjow lědma dźeßacź tyßac revoluzionarow. Hdyž jich knjeżerstwo schkódnych njesczini, ßo lud ßam do nich da.

Wo ruško-franzowskim swjasku minister praji, so je wón teho dla wjazy hódny dyžli druhe sjaski a woßebje trojoswjask, dokelž ßo wón na woprawnu sympathiju ruskeho a franzowskeho luda sakožuje.

Wo stejischczu Ruskeje we wokomiku jendźelsko-franzowskeje swady dla rosschěrjenja franzowskeho wobßedźenstwa hacź k Nilej Witta praji: Tehdy Ruska Franzowskej radźesche, so dyrbi swadu na měrne waschnje wurunacź, tak daloko hacź to cźescź dowoli. Franzosojo

běchu w ſnutskownej Afriziy hacź k Nilowym žórkam poſtupili, tole tamny kraj njebě hódny, ſo by Franzowſka jeho dla ſ Jendźelſkej wójnu wjedła. Hdyž budźichu tam intereſy Franzowſkeje na hracźkach ſtáce, budźiſche nam wot wſcheho ſapoczatka hinaſche ſtejiſchczo pſchipokaſane było. Hdyž ſmy Franzowſkej radźili, tamny kraj Jendźelczanam pſchewoſtajicź, ſmy Jendźelſkej najhórje ſeſchkodźili; pſchetoż bjes tuteho měrneho rosrunanja njebudźichu Jendźelczenjo burſku wójnu ſapoczeli a njebychu dźenża w ſwojich finanzach a woje rſzy woſklabjeni byli, a bychu w Chinje wjele wjetſche žadanje cźinili.

Radpad na Wilenſkeho guvernera.

Anarchiſtojo a nihiliſtojo ſu nowe ſnamjo žiwjenja dali. Hdyž ſo njedźelu wjeczor Wilenſki guverner, general Wahl, ſ zyrkuža wróczi, jedyn muźſki do njeho wot ſady dwě kulzy ſ revolvra tſěli. Guvernerej ſo lěwa ruka a prawa noha ſrani. Lud ſo hnydom do nadpadnika da a jeho k ſemi ſbi, pſchi cźimž wón tſeczu kulku wutſěli. Pſchi pſcheſkyſchenju wón praji, ſo wón Hirſch Zekert rěka. Kaž ſo ſda, je nadpadnik žid, kotrehož je tajny revoluzionarny komitej poſtajił, guvernera moricź. W revoluzionarnym hibanju w Ruſkej ſu židźi ſ wjednikami; ruſke knjeżerſtwo ma dopokaſma, ſo ſu židźi wſchě poſlednje revoluzionarne njeměry ſbudźili. Prózowanje židow na to dże, nětcziſchi ſtatny porjad w Ruſkej powróczicź, ſo bychu ſebi ſ kſchesczanami runoprawoſcź dobyli. Po nětcziſchich ruſkich ſakonjach ſu židźi ſe wſchěch ſtatnych ſaſtojnſtwow wuſamknjeni, tež je jim ſakaſane, ſo bjes woſebiteje dowolnoſcź w ſtarych ruſkich provinzach ſaſydlicź. Jenoż w něhduſchich pólſkich provinzach ſmědźa židźi ſwobodnje wikowacź. Tam ſu ſo židźi njeſmérnje pſchiſporili, w něktorych městach ſkoro zyke wobhydlerſtwo ſe židow wobſteji.

Židam njepſchecźelne hibanje w Galiziſkej.

Mjes pólſkim a makoruſkim wobhydlerſtwom w Galiziſkej ſo po něcźim židam njepſchecźelſke ſmyſlenje hiba. Sańdźeny tydźeń dyrbjeſche ſo knjeże kubło w Zupanju pſchedacź, a gmejna mějeſche myſle, jo kupicź. Tamniſchi židowſki korczmař pak kubło do cźaſa kupi. Hdyž to gmejna ſhoni, ſo w njej wulke roshorjenje ſbudźi. Někotre ſta burow ſo do korczmy walichu, durje a wokna rosbichu, wſchón palenz ſe ſudobjow wulachu a domjazu nadobu rosraſychu. Korczmař ſo ſe ſwojej ſwójbu wukhowa. Hdyž żandarmojo pſchińdźechu, njebě niczo wjazy wukhowacź. Pſchepytowazy ſudnik burſtich nawjednikow pſched ſud ſawoła, tola wſchitzy Zumpanſzy wobhydlerjo wopowjedźichu, ſo ſo nichtó njeſmě ſajecź. Tuteho podawka dla ſu ſo židźi w ſuſodnych gmejnach do hroſy dali, dokelž ſo boja, ſo ſo tež w nich kſchesczijanſke wobhydlerſtwo woſebje pſchecźiwo židowſkim korczmarjam k naſylnoſcźam ſtorhnycź da.

Nowe njeměry w Finſkej.

Finſke wobhydlerſtwo ſo hiſchcźe pſchezo ſaſakle ſpjecźuje, ſo nowemu ſakonjej podcźiſnycź, po kotrymž ma w Finſkej kóždy k wojerſtwu khmany mlodźenz, we wójſku ſłużicź. W druhich ruſkich provinzach tónle ſakoń hižo wjele lět wobſteji, runje kaž w Němſkej, Awſtriſkej, Franzowſkej atd. Ruſke knjeżerſtwo je hacź dotal ſe ſpodźiwnej kahodnoſczu pſchecźiwo ſpjecźiwoſczi finſkeho wobhydlerſtwa poſtupowało, ſo nadźejo, ſo lud ſ jendźelſkimi a ſchwedſkimi ſcheźuwarjemi ſawjedźeny, ſkónczńje dopósnaje, ſo je podarmo, ſo zarowemu wukaſej pſchecźiwjecź.

Pſchi poſlednim wobhladanju rekrutow je ſ nowa k njeměram doſchło. W Tammerforſu, ſ wjetſcha ſ dźěłacźerſkim ludom wobhydlenym, chzychu ſo herjekarjo ſ pukami do mlodych ludźi dacź, kotſiž do měry dźěchu. W Forsblomje polizajſkemu komiſarej wokna wubichu. Potom cźrjóda herjekarjow na torhoſchczo cźehnjeſche. Polizajſki direktor chzyſche haſcherjow na pomoz wſacź a lud roſehnacź, tola widźo, ſo je poliziſtow pſchemało, a ſo rosnjemdrjena cźrjóda do nich kamjenje a bleſche mjeta, wón ſwoje wotmyſlenje ſpuſchczi, do herjekarjow ſe ſykawow wodu ſykacź, ſo bojo, ſo by ſo ſ tym lud hiſchcźe bóle roscźercził. Haſcherjow wohladawſchi chzyſche jich lud nabicź a ſykawy ſniczicź. W nozy w 12 hodźinach ſo mjes ludom powjeſcź rosſchěri, ſo wójſko po żeleſnizy pſchijédże, ſo by mlodźenzow, kotſiž njeběchu do měry pſchiſchli, k temu nuſowało. Lud „Pońdźemy Ruſſow powitacź!“ wołajo ſo na dwórniſchczo wali. Tam lud pleſtrowe kamjenje ſeſběra a ſ nimi do poliziſtow mjetaſche a někotre wokna wubi. Skónczńje ſo poliziſtojo rosſudźichu ſakroczicź, wucźeżechu mjecże a njemérnikow ſ dwórniſchcźa wucźiſchcźachu, tak ſo móżachu puczowarjo nózneho cźaha bjes ſadźěwka pſcheńcź. Hdyž bě ſo lud pſcheſwědcził, ſo njeběchu ſ cźahom wojazy pſchijěli, ſo po nječzim roſcendże. Tola hiſchcźe poſpyt ſcźini, ruſku zyrkej wonjeczeſcźicź a wokna ruſkeje ſchule wubicź, tola poliziji ſo poradźi, temu ſadźěwacź, w cźimž běchu jej někotſi rosumni wobhydlerjo pomozni. Naſajtra ſo njeměry woſpjetowachu, tola běchu hižo ſłabſche.

Schpaniſki kral Alfons XIII.,

kotryž je ſobotu 16. lěto žiwjenja dozpił, je tónle dźeń knjeżerſtwo naſtupił. Hacź do teho cźaſa bě jeho macź Marja Khryſtiana w jeho mjenje knjeżika. Pſchi ſkładnoſcźi krónowanja ſu pjecża anarchiſtojo chzyli młodeho krala moricź. Polizija je anarchiſtiſke paſmo wuſlědźika, pola kotrehož ſobuſtawow ſu 9 dynamitowych patronow namakali. Jedyn ſe ſajatych, wěſty Lopez, je pjecża dyrbjał dynamitowu patronu do kraloweho woſa cźiſnycź.

Nowe jendźelſke żeleſnizy w połnóznej Chinje.

Jendźelczenjo ſu ſebi prawo na kupjenje a twarjenje wſchěch żeleſnizow w połnóznej Chinje wuleſcźili. To je Ruſkej ſ pſchicźinu, ſo nětko ſwoje wójſko w Mandźurſkej woſtaji. Sa Němzow pak je to ſ nowym dopokaſmom, ſo Jendźelſka na intereſu ſwojeho najbliżſcheho pſchecźela njedźiwa, hdyž ſo ſkładnoſcź poſkicźi, ſa ſwoje wikowanje někajki dobytk dozpicź. Němſki póſłanz w Chinje, ſwobodny knjes Mumm ſe Schwarzenſtein, je ſo ſ jendźelſko-chineſkim żeleſniſkim wucźinjenjom wſchón pſchekwapił. Wón drje je pſchecźiwo njemu proteſtował, tola wo jeho proteſty njebudże ſo Jendźelſka wjele ſtaracź. Chineſki khežor ſebi ſdacze dawa, kaž ſo ſu jeho ſaſtojnizy bjes jeho wjedźenja Jendźelczanam k woli byli a wón je pſchikaſał, ſo dyrbja ſo teho dla khoſtacź. To pak je wſcho keklija, jendźelſko-chineſke żeleſniſke wucźinjenje ſo ſ tym w niczim njepſchemêni. Němzy ſu ſaſo ras ſpósnali, ſo je jim Jendźelczan wocźi wutrěł.

Njeměry w Chinje.

W cźiliſkej provinzy, w kotrejž Peking leži, njeje hiſchcźe ſběžk podtłócźeny. Sběžkarjow, kotſiž ſu 30,000 muži ſylni, Cźininpin nawjeduje, kotryž je ſwoju żonu a dźowku ſkónzował, ſo by dopokaſał, kak doſpołnje je ſo wěży ſběžka podał. Chineiſzy wojazy ſu ſo pjecża ſarjekli, na ſběžkarjow tſělecź.

Někotre ſběžkarſke cźrjódy ſu żeleſnizu, ſ Hankaua do Pekinga ſo twarjazu, ſniczike. Wone ſu żeleſniſke moſty a twarſku potrjebu ſpalike. Belgiſzy inżeněrojo, kotſiž żeleſnizu twarja, ſu cźekli.

Njeměry dla droheho mjaża w New-Yorku.

Někotſi amerikanſzy milionarojo wot někotrych njedźel wobhydlerſtwo ſ drohimi mjażowymi płacźiſnami wulichuja. Woni wſchón rěſny ſkót pokupuja a jón rěſnikam ſ jara wulkim dobytkom ſaſo pſchedawaju. Na tajke waſchnje ſu woni płacźiſny hiſchcźe ras tak wyſoko ſehnali hacź ſu prjedy byke. Wobhydlerſtwo je ſo nětko na to ſwjaſało, ſo njebudże bliżſchi cźaſ żaneho mjaża wjazy jěſcź. Tym, kotſiž ſo tehole wobſamknjenja njedźerża, kupjene mjaſo na dróſy ſ potrolejom poliwaju. Najhórje żónſke pſchecźiwo tym ſakhadźeja, kotſiž ſebi nětkole w rěſniſkich khlamach mjaſo kupuja. Hacź runje 1000 poliziſtow rěſniſke khlamy ſtražuja, ſebi ſ rědka něchtó ſwěri, ſebi mjaſo w khlamach kupicź. Knjeżerſtwo ſame by rad lichowanju pjenjeżnikow napſchecźo ſtupiło, tola po nětcziſchim ſakonju njeje to móżno.

Wójna w połodniſchej Afriziy.

W měſcze Vereenigungu w Transwaalſkej ſu ſo ſańdźeny tydźeń wſchitzy wjednizy burow ſeſchli, ſo bychu wo wójnje a měrje wobſamkli. Na tejle ſkhadźowanzy je wulka wjetſchina burſtich ſaſtupjerjow wobſamkła, ſo ma ſo wójna dale wjeſcź, jeli ſo Jendźelczenjo buram połnu politiſku njewotwiſnoſcź njewoſtaja. To Jendźelczenjo njebudźa cźinicź chzycź. Lětża w januarje je hiſchcźe něhdże 10,000 burow pſchecźiwo Jendźelczanam wojowało.

Semjerżenje w Guatemali.

W Guatemali w ſrjedźnej Amerizy je ſo město Guezaltenango ſe żałoſnym, tſiſchtwórcź hodźiny trajazym ſemjerżenjom do zyła wupuſcźiło. W měſcze Guatemali je ſo mjenje ſchkody naczinilo. Tola ſtej ſo dwě zyrkwi khětro wobſchkodźiłej. Wikowanje je do zyła pſcheſtało. Wjele khoſejowych plantażow je ſo ſe ſemjerżenjom wupuſcźiło.

Njepſcheſtawaze wumjetanje woheńbluwazych horow na Marti-

niqueſkej a St. Vinzentſkej kupje ßu wobmyßlenja dla twara kanala pſches ßrjedźnu Ameriku ſbudźike. Semjoſpytnizy jenomyßlnje praja, ſo je zyka ßrjedźna Amerika we wulkim ſtraſche, woßebje republiki Guatemala, Nicaragua a Coſtarica, hdźež nětkotre vulkany nětkole ſ nowa puchaju. Woni teho dla wotradźeja kanal tvaricź, ſ najmjeńſcha niz tón pſches Nicaraguu. Mjeńſchemu ſtrachej by kanal pſches Panamu wuſtajeny byk, dokelž ßo wón njeby w bliſkoſcźi woheńbluwazych horow tvarik.

Na jenej nitzy.

(Pokračźowanje.)

Naſajtra rano dźěſche wón ſaßo do zyrkwje. Hacź do teho cźaßa njebě ſe ßwojeho domu ſtupik, pſchetož jemu budźiſche pſchejara pſchecźiwne byko, wo dokhim Handriju ßkyſchecź, abo Liczowſkeho abo jeho cźichu blědu žonu ſetkacź.

Runje, hdyž chzyſche pſches torhoſchcźo hicź, ſadźerža ßo wós. Pſchipadnje pohlada do njeho a ſatorže ßo wſchón. W jenym kucźiku cźapnjeny, kaž by ßo dyrbjak ßkónza a ludźi bojecź, ßedźeſche we woſu Liczowſki. A wón bě tak blědy a ſpadnjeny, ſo chzyſche Bremak, pokny ßobucźucźa, na njeho ſawokacź, ale wós jědźeſche pſchejara ſpěſchnje nimo, a tak móżeſche Bremak jeno ſmyleny ſa nim hladacź. Samyßleny dźěſche do zyrkwje. Schto bě mohko Liczowſkeho, njedźiwajo jeho hubjenoſcźe, k temu pohnucź, na mako hodźin k ßwojej dźowzy dojěcź? Pſchetož k njej wjedźeſche jeho pucź, do měſtacźka woßrjedź horow, kiž hiſchcźe ženje ſahwiſdanja lokomotivy ſaßkyſchake njeběchu? — — —

Saßo bě ßo nóz minyka.

Ta bě naſchemu ſtaremu pſchecźelej runje tak mako wokſchewjenja pſchinjeßka, kaž pſchedkhadźaza.

Mjerſazy poda ßo do ßwojeho ſaſtojúſtwa.

Wón trjebaſche jeno dróhu pſchekrocźicź, pſchetož runje napſchecźo jeho domej mějeſche dawkowa wyſchnoſcź ßwoje ßydło.

Saßo bě pokhmurjene wjedro ſaſtupiło a duž mějeſche dróha runje tak njeluby napohlad, kaž hole pißańnje.

Panak ßwarjeſche hižo na ßkužobnika, dokelž wokna hiſchcźe wotewrjene njeběchu, wokenzy jeno njerodnje wotewrjene, procha bě ßo na blidach a na ſtólzach naßydało a ſtuchły powětr pſchecźiwjeſche ßo Panakej, kiž bě jara wulki khramoſcźeŕ na hory; ale niz khramoſcźeŕ w dobrym ſmyßku, niz tajki, kiž, ſo by pſchirodźe bliſko byk, móże cźłowjekow parowacź, ně, tajki, kiž hodźiny dołho w ßamocźe bkudźeſche, dokelž ßo cźłowjekow rady ſdalowaſche. Dokelž bě Panak na ſtajnoſcźi njeluby a njewjeßely, njedźiwachu jeho poddacźi wjazy na jeho woboßne waſchnje.

Khorla, tak ßkužobnik rěkaſche, chzyſche ſakhomdźene nakhwatacź, tola pſchedſtajeny wuhna jeho precź, ſchtož wſchak Khorla tež njerad njeßkyſcheſche.

Bremak bě ßo mjes tym ßwoju pißańniſku ßuknju woblekł a ßwoju lěpſchu ßuknju ſtaroſcźiwje powßnył a chzyſche ßebi runje pißańſku rukawu na ruku ſcźahnycź, tu ſakſchikny Liczowſki, pokladnizu powotewriwſchi.

„Ale ſchto dha ſ wami je?“ ſawoła Bremak naſtróżany a khwataſche k khabłazemu, a na proſy pódlanſkeje ſtwy pokaſa ßo Panak a mórcźeſche:

„Schto dha je?“

Liczowſki, ſ tſchepjetazymaj rukomaj ßo ſtólza dźerżo, ſahika něſchto krócź widliſchcźojcźe, a praji potom ſ napinanjom te ßłowa:

„S pokladnizy je ßo kradnyło.“

„Sſo kradnyło!“ wotwoła ßo ſe rta wobcju pſchipoßłucharjow, a na to bě njewjeßeka cźiſchina wo jſtwje.

Njelubje jaßnje bě ßkyſchecź ſpěwanje dróſny, kotraž w bliſkej ſahrodźe ſpěwaſche, a ßkyſchecź bě tež, kak pokladnik ſtonajo dychaſche.

A potom pſchetorže Panakowy ßuchi jaßny hłóß napinazu cźiſchinu.

„Prjedy hacź waß, knjes Liczowſki, na khwilu ſ waſcheje ßkužby puſchcźu, pſcheßwědczmy ßo tola, hacź ßo njejſcźe mylili.“

Tak rjekny ſměromnje Panak, a durje ſa ßobu ſacźahnywſchi pſchińdźe pomaku prěki pſches ſtwu. Liczowſki dyrkotaſche tak jara, ſo ßebi njewěrjeſche ßwojeje ſepjery ßo puſchcźicź, wudźěraſche hiſchcźe pſchezo na wotewrjenu pokladnizu a njeſamoh, ßo ßamowólnje ſhrabacź k hibanju.

Duž njebě mohł pytnycź, kak bě jeho wuſtróżany ſtary pſchecźel jeho na wokomik wobkedźbował — jeno na wokomik, pſchetož potom bě ßo Bremak ſ wobliczom wotwobrocźił a, jako by chzył pſchecźiwnu myßl na pſchezo wottſchaſcź, bě ſ mozu ſ hłowu tſchaßł. Panakowym wocźam, kiž běſchtej ſtajnje wótrej a ßlědźazej, njeběchu ßo Bremakowe pohiby ſminyke, wón nad tym ſ wobliczom njeſcźahny. Po ſdaczu njebě ßebi pſchi tym niczo woßebite myßlił.

Nětkole pſchikiwa Bremaka, a tón pſchiſtupi ſ nim k pokladnizy.

„Schto dha pobrachuje?“ ßo wopraſcha, prjedy hacź bě tam nuts pohladał.

Tu ſaſběže Liczowſki ſprózny hłowu.

„Tſi móſchnje, w kotrychž běchu pjenjeſy ſa dodawarjow drjewa“, wotmolwi lědom ſroſymlivje.

„Potajkim ſchěſcź tyßaz ſchěßnakow.“

„Schěſcź tyßaz ſchěßnakow.“

„S kotreho wotdźěła?“

„Se ßrědnjeho.“

„Pohladajmy tam.“

Nětkole bě tola tež Panak hnuty.

Jeho trochu ſdybawjeny hłóß, jeho bóle ſblědnjenej lizy to pokaſowaſchtej.

Bremak ſkhili ßo bliſko pſchi nim do prědka, ſo by rumy pokladnizy pſchewidźecź mohł, tu wuhlada bjeskrawne Panakowe wobliczo. Wón tež widźeſche, ſo bě ßrědni wotdźěł próſdny — a potom wuhlada hiſchcźe něſchto — a widźeſche, kak ßo pſchedſtajenemu na dobo wobliczo ſaczerwjenja a cźujeſche ßo wotſtorkowany. Panak bě cźeźke durje pokladnizy ſapraßnył a ſamkaſche je nětkole.

To bě wobcźeźne dźěło.

Panak mějeſche nimale dołho ſ tym cźinicź.

Pſchi tym wěſo bě ſaſtojnikomaj khribjet pſchiwobrocźił.

Hdyž ßo ſaßo k nimaj pſchiwobrocźi, bě blědy kaž prjedy, blědy a zyle měrny.

Bremakej pak horjeſche ßo nětkole ßamßne ſahorjenje na makym wobliczu, kaž prjedy Panakej; a — Bremak njebě ſměromny, dychaſche cźeźko a ſ hłuboka a trějeſche ßebi tak khwatnje pót ſ cźoła, ſo ßo ſelenjaza perrúka pſchi tym khětro pſcheßuny.

Panak ſdaſche ßo jeho rosbudźenja njepytnycź, tykny w měrje klucze pokladnizy k ßebi a rjekny bjes maka pſchecźelnje Liczowſkemu, kiž hiſchcźe pſchezo kaž ſ duchom njepſchitomny pſched ßebje wudźěraſche:

„S kradnjenjom ma ßo woprawdźe tak. Dyrbju waß potajkim na cźaß ſe ßkužby puſchcźicź. Dźicźe domoj. Wěſo dyrbju waß kóždy cźaß we waſchim wobydlenju namakacź móz. — Cźeho dla njeńdźecźe?“

Tak dyrbjeſche ßo pſchedſtajeny wopraſchecź — pſchetož Liczowſki ßo njehibny — a tola ßo pohibowaſche, dokelž jeho zyke cźěło lětaſche ſe ſahorjenjom a kóždy muſkel tſchepjetaſche na nim ſ hłubokim boloſtnym rosbudźenjom.

Mutnej a wudźěrajzy ſhladowaſchtej jeho wocźi ſe ſchěroblědeho wobliczа, a ſ napinanjom dobywaſche ßo jemu dych ſ jeho wutrobnja.

„Cźeho dla dha wy njeńdźecźe?“ wopraſcha ßo hiſchcźe raz Panak, kiž pocźa rosbudźeny bycź.

Tu ſpyta Liczowſki rěcźecź — tu puſchcźi ßo wobłożenja ſtoła. To pak bě podarmo, dokelž njepſchinjeße ßłowa ſe rta, to pak wupadźe ſlě, dokelž bjes podpjery, bjes dźerżenja ſhubi njeſbožowny móz nad ßwojim cźełom, powjerćźa ßo trochu na lěwy, na prawy bok, wutykny ruzy pytajo a ſwjeſe ßo Bremakej do rukow.

„Pſchecźelo, pſchecźelo, ſhrabajcźe ßo“, žałoſcźeſche maky muž, dale cźeźſche bywaze cźěło k bližſchemu ſtólzej wlecźo. Panak jemu pomhaſche njeſbožowneho tam donjeſcź, a khwataſche potom won po pomoz.

Bremak podpjerowaſche mjes tym pſchecźelej cźeźku hłowu, a hdyž ßo ſtaroſcźiwy nad nim ſkhili, wotewri Liczowſki wocźi.

Ssurowa cźwila hladaſche ſ njeju, a hiſchcźe hórſche wězy dyžli wocźi powjedaſchtej blědej hubje hubjeneho muža.

To bě jeno jena ßada — ale hróſbnje pokna wobßaha, tak ſo ſtaremu ſchwarnemu Bremakej bjes maka krej w žilach ſproſtny.

„A ja ßym tola winowaty a ßym druheho ßobu winowateho ſcźinił.“

To rjekny mjckotajo, na pół ſroſymliwje jeno, a tola pſchecźelej doſcź jaßnje njeſbožowny muž, a wjazy hiſchcźe chzyſche prajicź, ale tu ſaklinczachu ſpěſchne krocźele wonka po khódbje, a Bremak położi ruku pſchecźelej na rt.

Sa wokomik ſtejachu Panak a dwaj ßkužobnikaj wo jſtwje a tón poruczi, ſo ma ßo ſkhorjeny ſaſtojnik ſ najwjetſchej kedźbnoſcźu do wobydlenja donjeſcź.

Bremak pschewostaji pschecźela ßkužobnikomaj, tola pschimny ßo kłobuka — tu skoži jemu Panak ruku na ramjo a trochu wótrje rjekny pschedstajeny:

„Luby Bremako, wy wostanjecźe tule. Ja pschewodźu waschego pschecźela a proschu waß, so byschcźe s khorym tak mało kaž móżno wobkhadźeli — pschetoż dyrbi ßebi pschecź, so wón ßebi ßamemu pschewostajeny wostanje."

To prajiwschi, woteńdźe Panak se ßkužobnikomaj, kotrajž Liczowskeho — bóle njeßo, dyžli wjedźo — s domu wjedźeschtaj, w kotrymž bě runje tak ßurowe wězy naschonił.

Smyleny hladasche Bremak sa wotkhadźazym, potom swjese ßo na stólz a skoži ruzy na kolenje. (Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

Farař Jan Hermann Mrosak †.

Sserbski lud je jeneho ßwojich najlěpschich ßynow shubił. Nahła njenadźita ßmjercź je knjesa fararja Jana Hermanna Mrosaka drnhi dźeń ßwjatkow wjecźor pschekhwataka, hdyž chzyschе po napinazym cźeźkim sastojńskim dźěle hodźinku mjes ßwojimi lubowanymi ßwójbnymi pschebycź. S jeho ßwójbnymi a wošadnymi Sserbowstwo ßobu pschi jeho rowje žaruje. Boloscziwa je rana, kotraž je ßo nam s jeho ßmjercźu nadyrika. Njebocźiczki bě jedyn s tych ßerbskich duchownych, kotsiž na cźole ßerbskich prózowanjow steja. Hižo sa mkode lěta wón do „Macźizy Sserbskeje" sastupi, w kotrejž wón nětko hižo wjele lět městopschedßydstwo sastawuje. Wón bě też ßobu mjes tamnymi 7 ßerbskimi wótczinzami, kotsiž psched něhdźe 20 létami towarstwo pomozy studowazych Sserbow sałożichu. Wschudźe, hdźež ßo wo to jednasche, Sserbowstwo spěchowacź, wón rad ßwoju pomoz a radu posficźowasche. Hacź runje poßlednje lěta husczisicho na drjenje cźerpjesche, ßo tola s bolostnej khorosczu njeda wotdźerżecź, ßwoje wobcźeżne sastojństwo bjes pomozy s druheje strony sastawacź a też jako Sserb ßwoju winowatosćz poknje dopjelnjecź. Poßlednje jutry mějachmy hischcźe wjeßele, jeho we khownej shromadźisnje „Macźizy Sserbskeje" wohladacź. Njedźiwajzy ßwojeje khorowatosćze bě pschischok, ßo pschi jejnych sa Sserbowstwo tak ważnych wuradźenjach wobdźělicź. Schtó budźische ßebi tehdy myßlik, so je to poßlednja shromadźisna, pschi kotrejž bě pschitomny. Njebocźiczkemu njeje ßo dołhe žiwjenje spožczilo. Hischcźe niz 61 lět stary je wón ßwój semski běh dokonjak. Wón bě ßo 1841 w Narczu pola Wojerez jako ßyn tamnischeho wuczerja narodźik a posdźischo we Wulkich Sdźarach wotrostk, hdźež běchu jeho nana sa kantora powołali. Jeho wurjadneje duchowneje wobdarjenosćze dla jemu jeho nan studowacź dasche. Sswoje pruhowanja na universicźe s khwalbu wobstawschi ßo njebocźiczki w lěcźe 1866 sa fararja w Radschowje wuswoli. Po wóßomlětnym skutkowanju ßo wón wot tam w lěcźe 1874 do Budestez powoła. Tu wón, kaž jeho něhduschi sastojński prjedownik a khawny pschekoßowař ßerbskeje biblije Michał Frenzel, jako ßwěrny Sserb sa sdźerżenje Sserbowstwa dźěłasche. Jako prawdosczinwy muž ßo wón wo to staraschе, so ßo němskim wošadnym pokne sakońske prawo dostawasche, tola pschi tym njesabywasche na to kedźbowacź, so ßo Sserbam w schuli a zyrkwi jich saruczene prawa njepschikrótschachu. Wón je teho dla husto wjele bědźenja měł, tola dokelž je stajnje sa prawo a sa prawdu wojował, je wón pschezo s dobyczerjom wostał. Njebocźiczki je ßo niz jenoż wo duchowne sboże ßwojich wošadnych starał, ale ßo też prózował, jich hospodarske derjemęcze spěchowacź. S tymle wotpohladom wón psched nětkotrymi létami nalutowarńju a wupożczerńju sa Budesteczańsku wošadu sałoži. Dla jeho dobrych a nadobnych wotmyßlenjow, ßo na polěpschenje wobstejnosczow w jeho wošadźe měrjazych, jeho sprawnosćze a prawdosciwosćze dla jeho Sserbjo a Němzy jenak jara lubowachu a cźeścźachu. Jeho cźěło ßo nětko pominje, tola jeho dobre skutki po nim wostanu a na nje budźe ßo pschezo s dźakownym pschipósnaczom spominacź.

S **Budyschina.** Towarstwo Pomozy sa studowazych Sserbow mějesche, kaž kóżde lěto, ßrjedu po ßwjatkach, 21. meje, ßwoju lětuschu porjadnu khownu shromadźisnu. Wschо hromadźe bě ßo 20 ßobustawow shromadźiło. Knjes pschedßyda farař Rjeda-Budyschinski shromadźisnu wotewri a najprjedy na ßmjercź ßwěrneho ßobustawa, knjesa fararja Mrósaka w Budestezach, spomni. Jeho wopomnjecźe pschitomni s postanjenjom cźeścźachu. Potom pißmawjedźeŕ k. scholastikus Skala lětnu rosprawu poda. S njeje shonichmy, so je Towarstwo Pomozy 22. lěto ßwojeho wobstacźa dokonjało. W minjenym lěcźe je 450 hriwnow pomozy na 10 studowazych wudźělicź mohło, a to tsjom studentam na universicźe, jenemu gymnasiastej a scheścźom wuczerskim seminaristam. Też ma ßo s wjeßeloscźu na to spomnicź, so je njebo Herta Stillerowa w Budyschinje towarstwu 900 hr. wotkasała. — Druhu rosprawu towarstwowy pokładnik knjes wuczeŕ Pjech w Budyschinje poda. Dokhodow je Towarstwo Pomozy mělo 1694 hr. 29 np., mjes nimi danje 801 hr. 80 np., tola pschinoschkow wot ßobustawow jeno 70 hr. (!) Wudawkow je 1669 hr. 15 np. bylo, tak so 25 hr. 14 np. w pokładnizy wosta. 450 hr. bu na studowazych rosdźělene, dalsche po sapłacźenju nětkotrych ßnadnych wudawkow k kapitalej pschirażene. Samóżenje Towarstwa Pomozy, kotrež je po najwjetschim dźěle na hypotheki pożczene, s mjeńscheho dźěła pak w statnych papjerach, ruczných pożczonkach a w nalutowarni ßo namaka, wuczinja w tu khwilu 20,950 hr. 14 np. K sliczbowanju ßo pschecźe wupraji, so. by ßo s poßlednim dezembrom kóżdeho lěta wobsamkło, potom cźaßa doscź pschehladacź mohło a potom khowna shromadźisna je sa prawe wuprajicź (justifikaziju podacź) mohła. To ßo pschißlubi. — Na wulku schkodu, kotruž je Towarstwo Pomozy psches prjedawscheho njeßwěrneho pokładnika poczerpiło, ßo też w lětuschej khownej shromadźisnje spominasche. Hdyž bě pschedßydstwo s nowa ßlubiło, so budźe ßo se wschej ßwěru prózowacź, schkodu po móżnosczi saßo sarunacź, a hdyž běchu ßo někotre prjedy njedorosnjene wobstejenja wujaßnike, ßo interpellazije směrowachu a skożichu. — S dalschich namjetow, kotrež — dokelž nowowólby lětßa trěbne njejßu — na to sczěhowachu, khowne tudy naspomnimy. So bychu pschinoschki sa Towarstwo Pomozy saßo porjadnischo ßo wotedawake, dowěri ßo jich sběranje khownemu agentej, kotrehož Macźiza Sserbska dobudźe; tón budźe potom ßam abo psches ßwojich podagentow pschinoschki sběracź ßmęcź. Dale maja ßo tajzy, kotsiž ßu we ßwojich studijach wot Towarstwa Pomozy pomoz dostawali, s listami namołwjecź, so bychu tola s najmjeńscha jako ßobustawy do Towarstwa Pomozy sastupili. K temu měła tajkich muži tola naturska dźakownosćz pohonjecź — a tola wulki dźěł prjedy podpjeranych njemóże w Towarstwje Pomozy jako porjadnych ßobustawow bycź, hewak njeby pschinoschkow jeno 70 hr. sa lěto mohło bycź. Je dźěn ßo ßamo to srudne nashonjenje cźiniło, so prjedy podpjerani nětko w němskich ßłużbach na Sserbow a Towarstwo Pomozy ßwarja! — Wo dwazyczi létach Towarstwa Pomocy (1880—1900) maja ßo stawisny Towarstwa Pomozy sestajecź, kotrež ßo w Časopisu Maćicy Serbskeje wosjewja. Khowny pokłoźk sa to towarstwowe protokolle podadźa. — Skónczńje ßo też wobsamkny, so ßo pschichodnje wot tajkich, kotsiž wo pomoz prosscha, też woßebite ßerbske pißomne dźěło (nastawk abo też pschekłoźk) w ßerbskej rěczi požada. — Jara nusne a spomóżne Towarstwo Pomozy sa studowazych Sserbow dyrbimy lubym Sserbam naležnje poruczecź. Pschinoschk, 1 hriwna sa lěto, je tola tak ßnadny. Duž njech mnosy pschistupja. Też hewak njech ßo na Towarstwo Pomozy s darami, wotkasanjemi atd. spomina. Wschak ßo wscho sa studowazych a s tym też k spomóżenju zyłeho naschеho naroda nałoži.

— Wo pschichodnym wjedrje Falb sczěhowaze wěschcźi: Wot 26.—31. meje budźe deschczowe a khłódne wjedro. Wot 1. hacź do 5. junija ßo deschcź dale pónđźe, wjedro budźe pomérnje khłódne, tola budźe ßo s městnami hrimacź. 6. junija je kritiski dźeń 1. rjadownje, kotryž pak ßo hižo 3. junija s deschczemi pschipowjedźi. — S wutrajnymi deschczemi kónz meje a sapoczatk junija by ßo wjele saßo wuporjedźiło, schtoż ßu mejske smjerski seschkodźike. Włóżne wjedro by ratarstwu a sahrodnistwu jara witane było, tola njeßmęło wjazy w nozy mjersnycź.

— Lětuscha syma w nalécźu ßo wulkim lodowym horiskam pschipißuje, kotrež hižo dlějschi cźaß s wulkej hromadu s lodoweho morja k połodnju płuwaju. Wjele łódźow je do nich sałoživschi ßo rosbiło. Symu, kotrež lodowe horiska wudymaju, wjecźorne a połnózne wětsiki do Europy wěja.

S **Maleschez.** W tudomnym Wjeliz hoscźenzu śmęje mißionar Tempel s Małeho Wjelkowa njedźelu 25. meje popołdnju w 3 hodź. pschednoschk wo wobstejnosczach burskeho luda w połodnischej Afriży. Kóżdemu je dowolene, na pschednoschk poßłuchacź pschińcź.

S **Bójßwez.** Nascha gmejna je sańdźenu wutoru ßwoju nowu ßykawu poßwjecźiła. Knjes słotnik Reiche, komandant Budyschkeje dobrowólneje wobory je ju pruhował a sa khmanu spósnał.

S **Dźiwocźiz.** Prjedy rěkasche, so sa noweho wuczerja knjesa Nuglischa s Narta dostanjemy. Temu pak tak njeje. Nasche schulske

prjódkſtejeŕſtwo je ſa nowehо wuczerja k. Khójczku, kiž je tu khwilu ſ wuczerjom w Urbanſtrebenje pola Bunzlawy a kiž je w Nowym Měſcze pola Wojerez rodzeny, wuſwoliko. Hdy wuſwoleny ßwoje nowe měſto naſtupi, njeje hiſchcze wuczinjene. Jara ſwjeßelaze je, ſo ßo tak Sserb ſaßo do Sserbow wróczi.

S **Wuhanczig** pola Kumwalda. Sańdźenu ßobotu wjeczor je ßo ſe ßkomu kryta khěża tudomneho dźěłaczerja Riedela wotpalika.

S **Khróſta.** Póndźelu rano 3/4 6 hodźin je ßo pódlanſke twarjenje, tudomnemu wikowarjej Nowakej ßluſchaze, w kotrymž mějeſche Nowak ßwoje khlamy, wotpaliko. Tudomna dobrowólna fabrikſka wohnjowa wobora ßo hnydom ſwoka, ſo by wohnjej wobaraka, ßo roſſcheŕicz. Pſchi wurumowanju khlamow dźěłaczeŕ Rabenſtein do ßmjertneho njeſboża pſchińdże. Wjelb ßo nad nim ſaßypny a jeho roſpadanki jeho khětro wobſchkodźichu. S najmjeńſcha dwě njedźeli budże ſnjeſboženy ßwjeczicz dyrbjecz. W cżaßu wohnja njeběſchtaj Nowak a jeho żona doma. Sswoje twory ma Nowak pſche wohnjowu ſchkodu ſawěſczene.

Se Schěrachowa. Doſtawarku invalidneje renty Marju Marſchnerez, kotraż bě ßo 12. meje ſhubiła, ßu w tachantſkim hacze morwu namakali. Marſchnerez na padawu khoroſcz cżerpjeſche a je drje, hdyż je ju khoroſcz nadpadła, do hata padnyła a ßo tepika.

Přilopk.

* (Woheń.) W Lubnjowje pola Kamjenza je ßo wutoru w nozy 7 dworow wotpaliko. 32 woßobow je tam bjes hoſpody. — W Delnich Puzkowach ſtej ßo póndźelu wokoło 11 hodźin domſke a bróżeń kublerja Steglicha ſ wohnjom ſniczikej.

* Holanſke jahody budża lětßa w rudnych horach żadne. S mejſkimi ſmjerſkami je tam kczenje holanſkich jahodow ſ wjetſcha ſmjerſko.

* (Póſdna ſyma prjedawſchich cżaßow.) Lětuſche mejſke ſmjerſki a ßněhowe mjeczele dopomnjenje na podobne wjedro ſańdźenych cżaßow ſbudźuja. 15. junija 1416 ßo w rudnych horach w Sakſkej ßněh pół kohcza wyßoko nańdże. 3. junija 1598 pola Annaberga ßněh teho runja pół kohcza wyßoko leżeſche. W lěcze 1600 bě ßwjatki 12. meje tołſty lód, ſ tſěchow lodowe ßwězy wißachu. 1619 bě pola Altenberga ſapoczatk meje hiſchcze tołſty lód. Teho runja móżachu 3. meje 1624 pola Altenburga ſe ßanjemi jěſdźicz. 1627 ßo 12. junija, 1635 pak 15. meje telko ßněha nańdże, ſo wón někotre kohcze wyßoko leżeſche. 1649 běchu zyku meju a junuju ſmjerſki. 1667 ßo w meji tak wulki ßněh nańdże, ſo ßo do njeho hacz do kolen ſapadowachu. 1694 njemóżachu wulkeho ßněha dla w meji po dróſy woſy wot Freiberga do Altenburga jěſdźicz. Mnoſy ludźo ßněh wothrabachu, ſo móhli trawu ſa ſkót naßyz. Ludźo, kotſiż běchu ßněh ſe ſchtomowehо kczenja wottſchaßyli, njemějachu to lěto ßadu, mjes tym ſo ſchtomy, na kotrychż bě ßněh leżo woſtał, wjele ßadu pſchinjeßechu. 17. a 18. meje 1709 ßněh padaſche, ſo 1 1/2 běrtlika wyßoko leżeſche. 1731 ßo pola Altenberga hiſchcze khětry ßněh nańdże, kotryż leżo woſta. 1732 mějachu ßwjatkownicżku (2. junija) w hornich rudnych horach ſaßo wjele ßněha. Podobnje bě 13. meje 1736. W lěcze 1742 je 27. a 28. meje ßněh leżał. W nowſchim cżaßu wulki ßněh ßwjatki 1866 padże.

* (Sso ſparili.) W Hamburgu ßu ßo na ĺódźi „Münſter“ pjecżo tepjerjo ſ wuſtupjenjom pary cżeżko ſparili; tſjo ſ nich ßu hižo wumrjeli.

* (Sso ſatſělił.) W Grottkawje je ßo ßrjedu artilleriſti ſerżant Matzner w ſtražeŕni tamniſchich kaſarmow ſatſělił. Matzner mějeſche na ſtraži ßłużbu. Krótko pſched tym, hdyż dyrbjeſche ßo wón wotměnicz, wón pſched druhimi wojakami revolver wucżeże a ßebi kulku do ſpanja tſěli.

* Na wojeŕſkim ſwuczowaniſchczu pola Deuthena (w raúſchej Pruſkej) ßo pſchi jenej attazy 10. dragunſkeho regimenta kóń jeneho rekruty ſpłóſchi. Pſchi tym ßo rytmiſchtr Deetien ſ hlebiju jeneho rekruty cżeżko ſrani a ßo na ſemju ſwjeſy. Jeho dyrbjachu do garniſonſkeho lazaretha dowjescz.

* (Worakawy kóń.) Jedyn kubleŕ w Mieſte pola Gardelegena ßebi wóndano kußateho konja kupi, kotremuż chżyſche jeho njepoczinki wotwucżicz. Wěż pak ßo hinak ſkoži, hacz bě ßebi kubleŕ myßlik. Hdyż wón konjej pocża njeduſchnoſcże wotwucżecz, jemu kóń nóß wotkußny.

* (Smjerſki w Franzowſkej.) Mjes tym ſo je w Němzach poßlednje dny miliſche wjedro było, ßu w Franzowſkej nózne ſmjerſki wjele ſchkody nacżiniłe. W Grenoblu ßu ßrjedu ßylnu ſymu ſe ßněhowym mjeczelom měli. Żidżenzy (hußanzy), ſ kotrychż kokonow ßo żida pſchedże, ßu ſmjerſke.

* Njemdry wichor je ßrjedu w zykej ßrjedźnej Italſkej ſakhadźał. S měſtnami njemóżachu żeleſnizy jeho dla jěſdźicz. W Gemonje bě wupuſczenje woßebje wulke, tſi woßoby ßu ßo tam ſaraſyłe. W Genua ßu krupy wulku ſchkodu nacżiniłe.

Vulkan Mont Pellée je 20. meje ſ nowa ſ wjetſchimi hromadami woheń, żałke błóto, popjeł a kamjenje wumjetował. Popjelowy deſchcz je hacz do měſta Fort de France doßahał. Tamniſche wobydleŕſtwo je ßo ſ nowym wudyrjenjom Mont Pellée-a ßmjercz wuſtróżało a do wſchěch ſtron roſczěkało. Něhdże 20,000 cżłowjekow ſa cżaß popjeloweho deſchcża wuſtróżanych po měſchczańſkich dróhach cżahaſche; mnoſy ßo klaknywſchi ßo modlachu; druſy ßo na ĺódże wukhowachu. Morjo bě ßo ſ wulkimi hromadami popjela a kamjenjow, kotrež ßo ſ Mont Pellée-a mjetachu, ſ měſtnami ſawariło. Amerikańſka ĺódź „Potomac“ a jendźelſki ſchiżak „Inſatigable“, kotrejż běſchtej po cżéle amerikańſkeho a jendźelſkeho konſula w St. Pierre pſchijěłej, ſtej rucże ſaßo wotjěłej. Wobydleŕſtwo w Fort de France njeda ßo wjazy ſměrowacz. Wone je ſ wjetſcheho dźěła na franzowſku kupu Guadeloup wucżahnyło.

Wo ſapuſczażym ſemjerżenju na kupje St. Vinzent ßo piſche: Hdyż bě ßo wjazy dnjow ſa ßobu ſ hory Soufrière błyſkało a puchało, ßrjedu wulka cżorna mróczel ſ hory ſtupaſche a ßłónzo ſaczmi, ſo bu cżma każ w nozy. Se ſchwablowym dymom napjelnjeny powětr bě połny procha. Po cżornym deſchczu ſ njebjeß wulke a mjeńſche kamjenje padachu. Mnohe ſpěſchnje jěſdżaze błyſki cżěmnoſcz ſ khwilemi wobßwětlachu a hroſu powjetſchachu, ſ kotrejż běchu ßo ludźo ſe ſemjerżenjom, howrjenjom, ſ wumjetanym horzym błótom a kamjenjowym deſchczom wobjeli. Wulke ſtrony wobdźěłaneho kraja ßo wupuſczichu. Plantaże w Valibou a Richmondże ßo do cżiſta ſniczichu a khěże ßo ſpalichu. Wſchón kraj bě ſ popjelom a horzym błótom jedyn abo dwaj łohcżej wyßoko pokryty. Niczo ſeleneho njebě wjazy widźecz. S roſtlinami bě wſchón ſkót ſniczeny. Twarjenja běchu wupuſczene, żórka a rěki ſaprahnychu. Na kupje ludźo picża a khléba tradaju. Najwjazy ludźi je ßo ſe ſchwablowym dymom ſadußyło, ſ błyſkom ßo ſaraſyło abo ßo ſe żałkym błótom ſpaliło.

To je najwjetſche njeſboże, wo kotrymż ſtawiſny St. Vinzenta powjedacz wjedża. Zyłe farmerſke ßwójby ßo ſ błyſkom ſaraſychu.

Dalſcha roſprawa wo St. Vinzentſkej kupje praji: Něhdże 17 cżłowjekow je ßo moriło Tola mjes tym ſo ßo w St. Pierru ludźo ſ jědojtymi ſchwablowymi dymami ſadußychu, ßu ßo na St. Vinzentſkej kupje ſ wjetſcha ſe żałkym pěſkom ſpalili abo ßo ſ błyſkom ſaraſyli. Morwi ßo na měſtnje khowaju, hdżeż ßo namakaju. Pódla dróhow, na polach a hórkach, wſchudże, hdżeż wuſtróżeni cżękachu, ßu rowy widżecz. Wjazy dyżli 1300 cżękow je ßo hižo pohrjebało. 300 ſranjenych je ßo do hojeŕnje w Kingſtownje pſchijało, 100 ßu do Georgetowna dowjeſli. W hojeŕni na ſemi leża, dokelż tam łożow nimaju, też hewak wſcho trěbne pobrachuje. Pjecz tyßacz poknahich cżeknjenzow na dróhach w Kingſtownje a Georgtownje lěha. Georgtown je ſ vulkanowym wubluwanjom cżeżko cżeŕpił. Hacz runje je měſto 9 mil wot vulkana ſdalene, ßu ßo jeho twarjenja tola cżeżko wobſchkodźiłe. Wokna khěżow ßu ſ kamjenjowym deſchczom, kotryż ßo ſ wětrom pſchecżiwo nim honjeſche, rosbite.

Hora Soufrière poł hodźiny ſchěroku rěku kamjenjow a horzeho błóta wubluwaſche. 5 zentimetrow tołſte kamjenje ßo ſ woheńbluwazeje hory 12 mil daloko hacz do měſta Kingſtona mjetachu, hdżeż popjeł 2 zolaj wyßoko napada.

S měſta St. Pierra na Martiniqueſkej kupje je ßo něhdże 300 woßobow na cżołmach na kupu Dominika wukhowało. St. Pierre je do cżiſta wupuſczeny. Żałky popjeł kohcż wyßoko cżęła pſchikrywaſche, kotrež běchu, hdyż ßo ſ popjeła wucżeżechu, cżorne a ßwěcżate, każ ſo bychu ſ warjazej ßmoku polate byłe. Dżěł měſta je ßo pſchepadnył a ßo bjes ßłěda w ſemi ſhubił. Najwjazy khěżow je ßo do hromadow cżornych roſpadankow pſchetworiło. Semjerżenje, roſpuknjenje ſemje a woheń ßu hromadże dźěło ſapuſczenja dokonjałe. Wjele cżękow pſchi móŕſkim brjoſy leżeſche. Każ ßo ſda, ßu wobydlerjo na morjo wucżeknycz chżyli, hdyż wohnjowy wichor ſ hory na njeſbożowne měſto pſchicżeże. Wjele cżękow ßu murje padnywſchi żałoßnje ſmjatke, druhe cżęła běchu wobßmudżene a ſaßo druhe běchu ßo ſe ſchwablowymi dymami, kotrež bě hora wupuchała, ſajědojcżiłe. Nadpadne bě to, ſo běchu wſchě cżęła nahe. Cżornochojo wſchak ßo wjele draſty njewoblekaju. Maja ſa to, ſo ßu ludźo draſtu ſe ßebje ſtorhali, ſo bychu ßebi wobliczo pſched żałkej horzotu a padazym wohnjom ſchkitali. Hdyż bě ſemjerżenje trochu popuſchcżiło, a prěni

ludžo ſ Forta de France do mésta ſtupichu, njebě w nim žaneho žiweho ſtworjenja widžecź. Wupuſczene a žamotne wone pod hromadu procha a kamjenjow leżeſche. Hoſpitalowy cžažnik žrjedź roſpadankow ſtejeſche. Jeho ſ njeſbožom ſadžerženaj pokaſarjej pokaſaſchtaj 10 mjeńſchinow do 8 hodźin. Drjewjane twarjenja běchu doſpołnje ſniczene; jenoż hiſchcże mało ſczěnow ſteji. Pſches wupuſczene měſto žo kaž kaſchczowa płachta mróczel kura a procha wupſcheſczera. Cžěła žo hromadu pytachu a žo ſ drjewom a petrolejom ſpalichu. Wopory ſemjerženja dyrbjachu žo hnydom wotſtronicź, dokelž bychu ſ jich tkaczom, ſ horzotu poſpěſchenym, natykowaze khoroſcze naſtałe. Někotſi duchowni pſched palazymi ſchczěpowzami modlitwy cžitachu. To bě nimo měry žwjatocžny a jimazy napohlad. Małe dźěczi, žónſke, mużſzy žo w tym ſtejiſchczu, w kotrymž bě jich žmjercź pſchekhwataka, na ſchczěpowz donjeżechu. Sdaleny hrimot woheńbluwazeje hory ſkoro kaž pohrjebny khěrluſch ſa morwych klinczeſche, a vulkanowe płomjenjowe trubjele, kotrež dyž a dyž pſches cžmowotu prochowych mróczelow žapachu, pohrjeb wobžwětlachu.

* Wulki wichor je w Goliadže w Texaſu wulku ſchkodu nacžinił. Wón je tſi zyrkwje a něhdže ſto khěžow ſpowróczał, něhdže 90 cžłowjekow morił a 100 wobſchkodźił. Telegrafiſki wobkhod je žo pſchetorhnył.

* (Njeſbože w wuhlowych podkopkach.) W Teneſeeſkej w połnóznej Amerizy je žo w Fraternvileſkich podkopkach ſły powětr ſapalił. S rosbuchnjenjom je 150 hórnikow žiwjenje ſhubiło; jenož jedyn hórnik je žo wukhował.

Spanzy na Kaponizy.

III.

Tón ſchěry mużik ſa ruku joh' ſaja,
Do hory ſ wrotami joh' dowjedże.
Hlej, kajka pſchěſtrjeń wobſchěrna jow běſche!
Kak tu žo ſe wſchěch ſczěnow błyſchczeſche!
Sa kowarſkoh' kak žiwe ſpodźiwanje:
Wón zykaj rjadaj koni wuhlada,
Wſchě cžorne, a na kóždym ſpizy žedźo
Na wójnu wuſtrojenoh' jězdnika.
Jich draſta běſche ſ cžerwjeneho płatu,
A ſ worzla kowane jich khobuki;
Jich ruki błyſchczachu žo ſ lebijemi
A bjedra ſ ryczerſkimi mieczemi.
Se ſparjom běchu wocži ſeſamkane;
We žanym ſtawje žane hibnjeńcžko;
Jich dołhe běłe brody doſahachu
Hacž na ſeń dele na kamjeńtne tło.
Tón ſchěrak pocža ſ ruku pokaſawſchi:
„Tu leża nowe žwětłe podkowy,
A tamle hamory a wſchelke kleſchczże;
W ſkok wobkowaj te konje ſ nowoty."
A ja bdu konjom krucże nohi dźerżecź;
Sso dajmoj pokhwatajzy do dźěła!
Cžim ſkerſcho budże derje dokonjane,
Cžim bohatſiſcha budże tebi mſda."
Naſch kowaŕ ſ khwatkom ſa kleſchczemi žahny,
Te ſtare podkowy huj ſwottorhacź,
So ſkerje — lepje żeleſa te nowe
Na boży kopyta móhł ſpſchibiwacź.
Schwap! ſawrěchu žo jemu ſa khribjetom
Te wrota, a wón běſche ſajaty.
„Sso njeboj!" ſchěrak pokojeſche,
„ Hdyž dowobkowaſch, budżeſch puſchczeny."
To jenož daj žej ſ krutej radu radźicź,
Pſchi khwatku žaneho žo njedótkni!
Hlej dótknjeſch — li žo žaneho tych ſpanzow,
Jow žydom cžažow dyrbiſch woſtacźi."
A by — li njelepje žo dwójzy dótknył,
Sa žydom cžažow žmjercź cże ſhrabła by;
Po tſeczim podótknjenju był na kónzu —
Sa wokomik by padnył morjeny."

IV.

Duž kowaŕ dźěłaſche tam žwěru kedźbny,
Pak mjerſazy na žebje žameho,
So do toh' dyrdomdeja žo bě podał
Pſches wulke myto nawabicź dał žo.

Hdyž prědni rjad bě derje wobſtarany,
Sso ſpěſchnje naſtaji na druhi wón,
Njech po něczim też mozy nochowachu,
A njech też běſche pſchepoczeny wſchón.
Tam ſeſady pak běſche khětro wuſko,
Jom' njejabzy žo hłupje ſeſkuczi:
Pſchi wobwjertnjenju wón žej wopak ſtupi
A ſtorczi jenoh' ſpanza do nohi.
Tu ſaſtona tón ſchěrak ſ cžežkim ſwukom:
„Ach běda běda wězy ſkepžanej!
Stój tórowacź a kedźbliwſchi žo hladaj,
So njeſwinujeſch wěſtej žmjercże žej."
Tón podotknjeny jězdnik wozuczíwſchi
Sso praſchecź pocža zyle ſpłóſchiły:
„Je czaž? Je kónz tych dźežacź cžažow,
A pojěchamy hnydom do bitwy?"
„„Ach ně, ach ně! Te cžažy na kónz njejžu.""
Se ſrudnym hłożom ſchěrak wotmolwi,
„„Schtó wě, kak dołho mamy hiſchczeczakacź.
Saž na wocži žo lehń, a dale ſpi!""

V.

Tón wojak ſkorżizy žo ſažo ſkhili,
A hłuchi ſpak joh' ſ nowa ſpojima,
A kowaŕ poślesy bjes podótknjenja
To dźěło po miſchterſku dokonja.
„Ssy žwoje wězy jara pěknje ſczinił."
Tón ſchěrak ſkónczńje ſ khwalbu ſapocža,
„Tu wſmi ſa kóždoh' konja ſkoty pjenjes!"
A ſchwarny měſchk jom' połny ſłotkow da.
Tu wotewrichu žo te wrota ſažo,
A žwětły dżeń žo wonka jažnjeſche;
Sso kowaŕ ſwjeżeleny podźakowa
A chzyſche naſtajicź žo k domiſnje.
„Cžehń," ſchěrak dźeſche, „nětko žwoje ſchczeżki;
To ſamożenje ſtrowy wužiwaj,
Pak prjedy, dyžli ſ wrotow na pucź ſtupiſch,
Mi tola ſa naž wažnu powěſcź daj."
„Ma Kaponiza ſchcże te wulke ptaki
Te cžorne ſ cžećwjenymi wuſchemi?"
„„Haj, te žo tam hacž dotal pokaſuja!""
Tón wopraſchany na to wotmolwi.
Tu ſaſtorži tón mużik ſ mutnym hłożom:
„ Tak mam jow dlěje żiwicź ſrudobu;
S toh' ſarjeknjenja njebdu wumóżeny,
Kaž dołho te jow hiſchcże lětaju."
(Pſchichodnje dale.)

Sa nowy Macźicżny dom

je žo w lěcże 1902 dotal nahromadźiło: 852 hr. 10 np.

Dale žu ſa njón darili:

Prof. dr. E. Muka město palmy dźaka a cžeſczowanja ſa njebo městopſchedžydu Macźizy Sserbſkeje, knjeſa fararja Jana Hermanna Mróſaka w Budeſtezach, ...	6	= —	=
Sa 15 eksemplarow noweje ſběrki bažnjow žobnſtawa Macźizy Sserbſkeje, knjeſa Eyſymonta, ſ napiżom „Wójna idejow", ſa dom wot njeho darjenych a wot jeho cžeſczowarjow po 3 hriwnach kupowanych = ...	45	= —	=
Liſchki-Pondźelnizy: Shubjeny 65, njeſhubjenaj dobrowólnje 50 a 25 np. = ...	1	= 40	=
Kantor Jordan w Popojzach	2	= —	=
Jurist F. L. w P.	2	= —	=
Lohe	2	= 20	=
W „Katholſkim Póžle" cžiżło 21. lěta 1902 hižo kwitowane: Молоканы (149 hr.) 1 hr. — Radworſka płatowa komiżija: Duzy do Wotrowa 1 hr. 50 np., ſ wucžerjom ſ Lipſka 50 np. + 10 np. Hromadže 2 hr. 10 np. = ...	3	= 10	=
Hromadže:	913	hr. 80	np.

S džakom kwituje a dalſche dary pſchijimuje

ſarjadniſtwo Macźizy Sserbſkeje.

Wupschedawanje wobucza.

Dokelž ßwój cžrijowy sklad spuschczu, wscho

wobucże sa muzskich, żónske a dźĕczi

po zyle **tunich placźisnach** wupschedawam.

Franz Braun, schewski mischtr

na swonkownej lawskej haßy 8.

Do Rakez!

Wupschedawanje.

Wot dżenża hacž do 1. junija ßwój sklad

wurĕsnych a **wolmjanych tworow, drjewjanzow** a **filzowych toflow** a wschelake druhe wĕzy po wjele poniżenych placźisnach pschedawam.

Reinhold Boden

w Rakezach.

Placźeńske dny

Lasowskeho wyschscheho hajnistwa.

Pónđzelu 26. meje:

w Skyczanskim hosćenzu, dopołdnja wot 8—9 hodźin,
w Radsćim hosćenzu, dopołdnja wot 10—11 hodźin,
w Lasowskim hosćenzu knjesa Kónza, pschipołdnju wot 12—1 hodź.

Wutoru 27. meje t. l.:

w Stróżanskim hosćenzu, dopołdnja wot 8—9 hodźin,
w Wulkosdźarowskim hosćenzu knjesa Ssykory, dopołdnja wot 10—11 hodźin.

Sapłacźicź ßu wschĕ hajnske sbytki, jeli so ßo njejßu woßebite placźeńske wumĕnjenja wucźinike.

Pjenjesy, kotrež ßo tele dny njejßu sapłacźike, budźa ßo bjes dalscheho pominanja psches ßudnistwo żadacź.

We Lasu, 10. meje 1902.

Wyschschi hajnik.
Schittmer.

Sbożopschecże

Arnoschtej Jsraelej, wulkemu sahrodnikej,

a jeho mandźelskej **Hanje** rodź. Markez w Khwacźizach

k jeju ßlĕbornemu kwaßej.

Dżenża Wamaj saßwita
Tamny ważny dżeń tu ſ nowa,
Hdżeż wój pola woltarja
Stupikaj staj do mandźelstwa;
Hdżeż Bóh Waju ßwjecżeschc
W kschescźijanskim mandźelstwje.

Pjecź a dwazecźi lĕt ßu
Nĕtko hižo sady Waju,
Hdżeż Wój lutu dobrotu
Dostakoj staj ſ Bożej hnadu;
Jeho wótzna wutroba
Je Waj' stajnje wodźika.

Boże pucże dźiwne ßu,
Schtóż je prawje dopósnaje;
Hodźiny tež pschińdu tu
Druhdy husto jara nahle,
We kotrychž tež mandźelskaj
Srudnosćź shonicź dyrbitaj.

Bóh je Waju żohnował
S darom lutej' wjeßelosćże,
Po cżaßu pak swobrocźał
Wjeßelosćź je do srudnosćże,
Hdyż Wój shubicź dyrbjeschtaj
Tych, kiž lubo mĕjeschtaj.

Dale pak ßo njerudźtaj,
Bóh je cżinił wschitko derje;
Wój wschak wjedźecź njem'żetaj,
Hacž to sa Waj' dobre njeje.
Schtož Bóh na naß wobsamknje,
Wschitko jara dobre je.

Duż ßo ßwĕru poruczźtaj
Bożej miłosći tu ſ nowoh',
Tola stajnje wopomńtaj,
So Bóh ßam Waj' wodźi jeno.
Njech Waj' dale poßylnja,
Troscht a hnadu wudźĕla.

Sskónczko Bożej' kraßnosćże
Skhadźej Wamaj kóżde ranje;
Pruhi jeho jaßnosćże
Njech Waj' wohrjewaju stajnje;
Njech Waj' roża njebjeska
Kóżde ranje poßylnja.

Wĕra, lubosćź, nadźija
Wamaj njech tu njewuhaßnje;
Te tsi hwĕzdy żiwjenja
Njech Waj' pschewodźuja kraßnje.
Pucź njech Waju jaßny tu
Dale budź we żiwjenju.

W Bożim domje w Hodźiju
Kschcżeński ßlub staj wobnowikaj,
Bożu ßwjatu kschcżenizu
We nim dostakoj tež wobaj;
Jako cżestnaj ßlubjenaj
Buschtaj tež tam swĕr'wanaj.

Duż nĕtk ßwjecźtaj ſ wjeßelom
Sswjedźeń ßlĕborneho kwaßa;
Bóh budź Wamaj ſ pschewodom
Hacž do dalscheho cżaßa;
Strowosćź njech wón wudźĕla,
Horjo wot Waj' wobrocźa.

Wĕsćże Wamaj rucże ßu
Tute lĕta wotbĕżake;
Boże dary stajnje tu
Pak ßu Waju poßylnjake.
Duż nĕtk prajtaj ſ wutrobu
Dżak sa Bożu dobrotu.

Bóh chżyk hischcże dokho Waj'
Strowej' sdźeržecź na tej semi,
So Wój móhkoj wjeßelaj
Skoty kwaß tu ßwjecźicź rjeni;
Bóh daj k temu ßwoje „haj",
Junu w njebju sbóżny raj.

To pschejetaj Wamaj ſ wutrobu
Jan Henka a mandźelska.

Do Maleho Wjelkowa!

Cżesćenym Sserbam w Malym Wjelkowje a wokolnosćźi k wjedźenju dawam, so **tyscherńju** ßwojeho njebocźiczkeho bratra dale powjedu, a so budże moja dźĕlarńja hacž na dalsche w sadnim twarjenju stareje swonolijerńje.

Wo dobrocźiwe wobkedźbowanje prosćho

Adolf Lorenz w Malym Wjelkowje.

Rjane kubło

nĕhdże 96 kórzow wulke, w najlĕpschim rjedże, je khorosćże dla na pschedań. Dalsche je shonicź pola wobßedźerja **Augusta Scheźĕpana,** kublerja w Budestezach pola Budyschina.

Wotewrjenje pschedawarńje.

Cżesćenym Sserbam we Wulkich Sdźarach a wokolnosćźi najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so ßym we Wulkich Sdźarach

pschedawarńju jĕsdnych kolow a schijazych maschinow

wotewrił.

Budu ßo ßwĕru prózowacź, so bych ßwojim wotebjerarjam **ſ najlĕpschimi wudźĕłkami po najtunischich placźisnach** poßłużował.

Wuporjedźenja ßo spĕschnje a tunjo wobstaraju. Potrjeba ſa jĕsdne kola a pschißłuschne dźĕle stajnje na składze.

Pschi trjebanju proschu na mnje dobrocźiwje dźiwacź.

We Wulkich Sdźarach, 12. meje 1902.

S poczesćowanjom

J. Sulk.

Barlinske żiwjenje sawĕsćźaze towarstwo.

Sałożene 1836.

65. wobkhodowa rosprawa.

W lĕcźe 1901, 65. towarstwowym wobkhodowym lĕcźe, je ßo wotsamkło

3671 poliżow ſ	**16,714,880 hr.**	kapitala	
a	**11,653** =	renty.	
Shromadne lĕtne dokhody na 1901	**10,628,768** =		
Pschipowjedźiło je ßo **548 semrjeczow**	**3,159,258** =	kapitala.	

Wobkhodowy wobstatk kónz 1901.

Sawĕsćźenski wobstatk 43,637 woßobow ſ	**207,747,248** =	kapitala
a	**364,471** =	renty.
Shromadny rukowanski fond . . .	**73,217,666** =	
Njerosdźĕlny cżisty dobytk poßl. 5 lĕt	**6,426,788** =	

Dividenda na lĕto **1902** sa premije, na dobytk prawo mĕjaze: Sa sawĕsćźenych po rosdźĕlenskim waschnju I **30%** lĕtneje premije, 1897 sapłacźeneje, a sa sawĕsćźenych po rosdźĕlenskim waschnju II **2½%** wschĕch sapłacźenych lĕtnych premijow, kaž tež **1,25%** wschĕch sapłacźenych wudospołnjazych premijow.

W Barlinje, 7. meje 1902.

Barlinske żiwjenje sawĕsćźaze towarstwo.

Dalsche rad wukasuje a namjety na sawĕsćźenje żiwjenja, lutowanskeje renty a cźĕlneje renty pschijimuje

pschekupz **Pawoł Bjenada** w **Wósborku.**

Burske towarſtwo w Rakezach

ſměje jutfje njedźelu 25. meje popołdnju ſ dypkom 5 hodźin w Gäblerez hoſćenzu **poſzedźenje.** Wo bohaty wopyt proſzy

pſchedźydſtwo.

Khróſćańska nalutowarńja a wupożčerńja

wotměje **njedźelu 1. junija 1902** popołdnju w 4 hodź. we Wjenkez ſali w Khróſćizach ſwoju nalětnju **generalnu ſhromadźiſnu.**

Dnjowy porjad: 1. Sličźbowanje a bilanſa wo lěće 1901. 2. Wólby w pſchedźydſtwje a dohladowarſtwje. 3. Namjety.

Pſchedźydſtwo.

Towarſtwo ſzerbſkich burow a nalutowarńjow.

Hłowna ſhromadźiſna budźe **njedźelu 25. meje** popołdnju napoł ſchtyrjoch hodźin w hoſćenzu w **Pančizach.**

Dnjowy porjad: Lětna rosprawa, ſličźbowarja, namjety a pſchednoſchk knjeſa rěčnika a kral. notara Zyža ſ Budyſchina.

Wſchě ſobuſtawy a tež hoſćo ſu lubje pſcheproſzeni.

Hłowne pſchedźydſtwo.

Nowa maſziwna **khěža** je w Hodźiju na pſchedań. Shonicź na ſukelnſkej haſy 24 delka.

W Hrubjelčźizach je **khěža** čźo. 18 ſe ſahrodu a 3 wobydlenjemi na pſchedań. Shonicź pola **Schneidera** w Budyſchinje na ſwonkownej lawſkej haſy 17 po 2 ſkhd.

Tak mjenowany **połojčźny wós** (połſchesa) je, dokelž měſtno pobrachuje, tunjo na pſchedań na ſwonkownej lawſkej haſy čźo. 60.

Rolny pohonč

zyle dowěrny a dobry wothladowař koni, ſo pſchi wulkej mſdźe hnydom pyta. Shonicź we wudawarńi Serb. Nowin.

Dejna koſa je na pſchedań w Nowym Kuſchčźu čźo. 12 pola Njeſzwačźidła.

Dowěrna porjadna **pěſtońča** ſo k 15. junijej abo k 1. julijej pyta pſchi lawſkich hrjebjach 16 delka.

Woſſewjenje.

Hižo dwě lěće ſym ſo Bohu žel prózowała, na bjeſſwědomite waſchnje ſ ſkſchiwdźazymi woraka-wymi rěčźemi knjeſej dr. med. Weierej w Bukezach ſchkodźičź. Sprawnje ſo kaju, ſo ſym tele cźežke, žanych podłožkow njemějaze ſkſchiwdźenja ſebi wumyſlika a warnuju, je dale roſſchěrjeć.

Baba **Schefflerowa** w Mjeſchizach.

Hana Marškec
Hermann Hušmann
ſlubjenaj.
Swjatki 1902.
We Łuzy a Draždźanach.

Reſtawrazija **„Hwězda“** w Korſymju ma ſo wutoru 27. meje dopołdnja w 10 hodź. pola gmejnſkeho pſchedſtejičźerja tam pſchenajeć.

Pytam
młodu **holzn** ſ jednoreje tola ſprawneje ſwójby do lohkeho dźěła.
Marczin Bulnheim
(prjedy Dude a Bulnheim),
kwětkowa pſchedawańja
w Budyſchinje na Hoſchiz haſy 36.

Holzy, kotrež chzedźa **platowacź** nawuknyć, namakaju wuczbu pola **Berthy Grafoweje** na kotołſkej haſy 18 po 1 ſkhodźe.

Drjewowa awkzija na Drobjanſkim revěrje.

Sſrjedu 28. meje 1902 ma ſo
90 khójnowych dołhich hromadow
11 rm dubowych ſchćěpow
6 rm dubowych kuluchow } ſ wětrom ſłamanych.
20 rm khójnowych ſchćěpow }

ſa hotowe pjenjeſy na pſcheſadźowanje pſchedawacź.

Sapočatk dopołdnja 1/2 10 hodźin pola Adolfſkeje hěty.

W Minakale, 21. meje 1902.

Hrabinſka ſ Einſiedelſka inſpekzija.

Druhi dźeń ſwjatkow wječor 1/2 10 hodźin je naſch luby drohi nan a dźěd

Jan Hermann Mrósak

farař w Budeſtezach,

nahle mjes ſwojimi ſwójbnymi wumrjeł.

W farje w Budeſtezach, 20. meje 1902.

W hłubokej ſrudobje

Toni Mrósakowa rodź. Antonez.
Jan Mrósak, farař we Wulkich Sdźarach.
Gerhard Mrósak, dr. med., lěkař w Draždźanach.
Mathilda Handrikowa, rodź. Mrósakez.
Bjedrich Mrósak, ſaſtojnik němſkeje banki w Barlinje.
Jurij Mrósak, ſtud. med. we Würzburgu.
Albrecht Mrósak.
Waltař Mrósak.
Matěj Handrik, farař w Sslepom.
Hilžbjeta Mrósakowa rodź. Koppätzkez
a 7 wnuczkow.

Swojemu wot teho Knjeza wotwołanemu njezapomnitemu bratrej

wysokodostojnemu knjezej fararjej

Janej Hermanej Mrózakej,

derjezasłužbnemu duchownemu w Budestecach,

městopředsydźe serb. hłowneje prědarskeje konferency,

wupraja za wšu swěru a lubosć při dołholětnym twarjenju Božeho kralestwa mjez Serbami a za wšu přećelniwosć, sobubratram wopokazanu,

wutrobny dźak do wěčnosće

W Budyšinje, 21. meje 1902.

Hłowna serbska prědarska konferenca.

(K temu cźišłu jena pſchiłoha.)

Pschiloha k czišku 21 Serbskich Nowin.

Ssobotu 24. meje 1902.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

12 meje 1902.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwo hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	33—37	60—65
awstriske	34—37	62—66
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	29—32	56—59
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	26—28	52—55
4. ßnadnje pizowane kóždeje staroby	22—25	46—50
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	31—35	58—63
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	28—30	54—57
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	25—27	51—53
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojzy	22—24	46—46
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	42—45
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	32—36	58—61
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	28—31	54—57
3. ßnadnje pizowane	24—27	48—52
Cželata:		
1. najlěpsche ſ mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	47—51	70—74
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	44—46	67—69
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich ſkschiženjow w starobje hacž do 1¼ léta	49—51	62—63
2. mjaßne	47—48	60—61
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroſy	44—45	56—58

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2755 měchow.	W Budyschinje 17 meje 1902. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 22. meje 1902. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenza běła	8	71	8	94	8	59	8	82
" žołta	8	35	8	59	8	35	8	59
Rožka	7	—	7	10	6	94	7	6
Jačmjeń	6	65	6	69	6	67	7	—
Wowß	7	80	8	—	7	50	7	80
Hróch	9	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	50	10	—	8	50	11	—
Jahły	13	—	16	—	12	—	16	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	—	1	50	1	—	1	50
Butra 1 kilogr.	2	40	2	60	2	20	2	50
Pschenična muka 50 "	9	—	17	50	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	8	—	13	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	3	70	4	—	3	50	3	80
Ssłoma 600 "	27	—	30	—	24	—	30	—
Proßata 1158 schtuk, schtuka	19	—	36	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenični gris	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	6	50	—	—	—	—

Runkliżowe ßymjo, punt po 50 np. — **Czerwjeny dźeczel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyschinje płaczeſche: kórz pschenizy (běła) po 170 puntach 14 hr. 80 np hacž 15 hr. 19 np., žołta 14 hr. 19 np. hacž 14 hr. 60 np, kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 20 np. hacž 11 hr. 36 np., kórz jačmjenja po 140 puntach 9 hr 36 np. hacž 9 hr. 50 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr 83 np. hacž 9 hr. 12 np., pschenża (žołta) wot 8 hr. 70 np. hacž 8 hr. 83 np., rožka wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 20 np., jačmjeń wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 13 np., wowß wot 7 hr. 50 np. hacž 7 hr. 75 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu

15. meje 1902.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 6 hr. 94 np. hacž 7 hr. — np., pschenża wot 8 hr. 20 np. hacž 8 hr. 53 np., jačmjeń wot 6 hr. 70 np. hacž 6 hr. 79 np., wowß wot 7 hr. 75 np. hacž 8 hr. — np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacž 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., ßyno 4 hr. 25 np., běrny 1 hr. 50 np Ssłoma (600 kilogr.) 34 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 40 np. hacž 2 hr. 60 np.

Wjedro w **Londonje** 23. meje: Pomróčene.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smje njedźelu ßwjateje Trojizy rano w 7 hodź. diakonus Tyscheŕ ßerbsku ſpowjednu rěč. ½9 hodźin farař Räda ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Popołdnju ½2 hodź. smje diakonus Tyscheŕ katechismusowe rozrěčenje ſ konfirměrowanej ßerbskej młodźinu.

Wěrowani:

W **Michałskej zyrkwi**: Hermann Albrecht Oertel, technik w Bühlawje, ſ Augustu Emiliju Pětſchez tu. — Jan August Jutte, fabrikař w Dobruschi, ſ Marju Ruchtarjez tam. — Ernſt Preuſche, fabrikař tu, ſ Marju Thereſiju Goczez na Židowje. — Ernſt August Hobor, ſkałař na Židowje, ſ Hanu Marju ſwud. Domaschowej rodź. Mikaniz tam. — Pawot Ota Leſka, ſerjant tu, ſ Hanu Emiliju Lisbethu Pietſchmannez na Židowje.

W **katholſkej zyrkwi**: Mikławſch Zyſch, dźěłaczeŕ, ſ Augustu Berthu rodź. Schusterez ſ Porchowa.

Křóeni:

W **Michałskej zyrkwi**: Hermann Kurt, Jana Ernſta Kißała, dźěłaczerja na Židowje, ß — Kurt Mor, Jana Pawola Wylema Vogela, zyhelnika na Židowje, ß — Elſa Sidonia, Jana Ernſta Wojnarja, khěžerja a fabrikarja w Dobruſchi, dź. — Martha Frida, Jana Junkera, dźěłaczerja na Židowje, dź. — Martha Helena, njemandź. dź. w Hněwßazach.

W **katholſkej zyrkwi**: Jan, Jana Weyera, inženěra, ß. — Albert Jurij, Mikławſcha Kilanka, dźěłaczerja, ß. — Marja Hana Wjaßława Kuczery, murjerja, dź.

Zemrjeli:

Dźeń 13. meje 1902: Hana Michałkez, dźěłaczerka ſ Delnjeje Hórki, we wokrjeßnej khorowni na Židowje, 72 l. 3 m. 1 d. — 15. Hańža Johana, Jakuba Barta, młynka, dź., 1 l. 2 m — 21. Jan Mikławſch Kral, kubleŕſki wumjeńkař w Czemjerzach, 84 l. — Martha Elſa, Jana Ernſta Libſchera, wobydlerja a dźěłaczerja na Židowje, dź., 1 l. 15 d.

Zyrkwinſke powjesče ſ Hodźija.

Njedźelu ßwjateje Trojizy smje rano ½7 hodźin duchowny Domaſchka ßerbſku ſpowjednu wuczbu, ½8 hodźin farař Kſchižan ßerbſke a ½10 hodźin němſke prědowanje.

Popołdnju w 2 hodź. smje duchowny Domaſchka katechismuſowu wuczbu ſ němſkej žónſkej młodźinu.

Czeßny diplom — Bronſowe medaille a czeßny diplom — III. myto

I. myto. I. myto.

Heinrich Mohr,

ſchewſki mischtr,

w Budyschinje, na ßukelnſkej haßy 14,

porucza ßwój ſe wſchěmi nowoſczemi wuhotowany ſkład **wukhodźowanſkich ſtupnjow** ſ kneflemi, ſchnórami, ſpinami abo ſ czehnitym gumijom ſe wſchěch czornych a brunych kožowych družinow, **ſchikne ſtupnje, domjaze a kuchinſke ſtupnje** ſ koże, ſerže, płata, płuſcha a tkaninow ſ pjeńkom a bjes njeho, **kołojeſdne, turnowanſke a puczowanſke ſtupnje a ſandale,** wulki wubjerk kneflowanſkich, ſchnórowanſkich, czehnitych a ſpinkatych ſchkórnjow ſe ſchěrokej, kónczojtej, rózkatej a kulojtej póduſchu, **toſle** wſchěch družinow, wſchě družiny **lětnych ſtupnjow,** teho runja wſchě pomyßlne družiny **ſtupnjow** a **ſchkórnjow** ſa mužſkich, žónſke a dźěczi po ſnatych tunich płaczišnach.

Jeniczka pſchedawarnja G. Engelhardtowych czrijow ſ lawjazym ſnamjenjom.

Jeniczka pſchedawarnja dr. Hoyowych aſbeſtowych ſakkadnych póduſchow (pſche pótnu nohu).

Wulki ſkład **gamaſchow.**

Kedźbujcze na moje wukładne wokna!

Jěsdny plan železnizow

wot 1. meje 1902.

4. wosowa klaza njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždžan.

Wosowa klaza	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4	2. 3.
Se Shorjelza	1,58	—	4,20	8,55	7,58	10,55	2,11	2,21	4,25	6,55	8,40	10,58
Rychbacha	—	—	4,43		8,22	11,19	—	2,46	4,48	7,20	9,04	11,51
Lubija	2,23	—	5,02		8,43	11,41	2,37	3,08	5,07	7,42	9,22	12,34
Budyschina	2,44	3,55	5,37	9,39	9,18	12,20	2,58	3,43	5,42	8,18	9,55	1,27
Biskopiz	—	4,29	6,11		10,03	12,55	—	4,18	6,15	8,54	10,32	—
Arnsdorfa	—	4,49	6,33		10,25	1,17	—	4,40	6,36	9,19	10,53	—
Radeberga	—	5,01	6,53		10,33	1,25	—	—	6,44	9,28	11,01	—
Do Draždžan	3,40	5,27	6,58	10,34	10,52	1,45	3,54	5,05	7,04	9,48	11,20	—

Wot **Lubija** wotjědže kóždu **ßobotu rano** w **7,0** woßebity cžah do **Budyschina**.

S Draždžan do Shorjelza.

Wosowa klaza	2. 3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.
S Draždžan	—	6,13	9,12	10,30	12,35	3,13	5,05	5,30	7,32	9,42	11,47	12,57
Radeberga	—	—	—	—	—	—		—	—	—	12,19	—
Arnsdorfa	—	6,48	9,48	—	1,11	3,48		6,06	8,06	10,17	12,29	—
Biskopiz	—	7,13	10,14	—	1,36	4,10		6,29	8,32	10,40	12,53	—
Budyschina	5,09	7,46	10,47	11,30	2,07	4,41	6,02	7,01	9,03	11,10	1,19	1,57
Lubija	6,31	8,25	11,26	11,53	2,42	5,15	6,24	7,38	9,43	11,45	—	2,20
Rychbacha	7,04	8,42	11,42	—	2,58	5,31		7,54	9,59	12,01	—	—
Do Shorjelza	7,45	9,04	12,02	12,17	3,20	5,52	6,48	8,17	10,21	12,23	—	2,43

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaza	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4
S Budyschina	4,55†	7,44	10,47	1,20*	2,06	4,43	7,25	8,40
Dźěžnikez	5,04†	7,57	10,56	1,32*	2,14	4,51	7,34	8,49
Budestez	5,10†	8,08	11,03	—	2,21	5,00	7,41	8,56
Roswodez	5,15†	8,14	11,08	—	2,26	5,06	—	9,01
Do Wjeleczina	5,22†	8,23	11,16	—	2,34	5,15	—	9,09

Kóždu póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru, wotjědže jedyn cžah ſ Budyschina rano 5,50 do Budestez, kotryž je 6,14 w Budestezach.

† Jěsdźi ßobotu a póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru.

* Jěsdźi jenož ßobotu.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaza	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Wjeleczina	5,49†	8,47	11,42	—	2,59	5,47	—	9,45
Roswodez	5,59†	8,54	11,49	—	3,09	5,58	—	9,51
Budestez	6,09†	8,59	11,54	12,42*	3,17	6,08	7,50	9,56
Dźěžnikez	6,20†	9,05	12,01	12,52*	3,28	6,19	7,56	10,02
Do Budyschina	6,30†	9,12	12,08	1,04*	3,38	6,30	8,03	10,09

Kóždu póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru, wotjědže jedyn cžah ſ Budestez rano 5,09, ſ Dźěžnikez 5,19 do Budyschina, kotryž je 5,30 w Budyschinje.

† Jěsdźi ßobotu a póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru.

* Jěsdźi jenož ßobotu.

S Budyschina do Rakez.

S Budyschina	6,40	11,35	2,10*	5,0	9,10
Ratarjez	6,48	11,42	2,18*	5,8	9,18
Židowa	6,53	11,47	2,24*	5,14	9,23
M. Wjelkowa	7,1	11,55	2,36*	5,22	9,31
Radworja	7,12	12,05	2,50*	5,34	9,42
Kaßowa	7,19	12,11	3,0*	5,41	9,49
Njeßwacžidl.	7,29	12,20	3,16*	5,51	9,59
Scheschowa	7,37	12 28	3,24*	5,59	10,7
Do Rakez	7,45	12,35	3,32*	6,07	10,15

* Jěsdźi jenož kóždu ßobotu

S Rakez do Budyschina.

S Rakez	4,27	8,2	12,50	7,0	
Scheschowa	4,35	8,11	12,58	7,9	
Njeßwacžidla	4,43	8,19	1,05	7,17	
Kaßowa	4,53	8,29	1,14	7,27	
Radworja	5,00	8,36	1,21	7,34	
M. Wjelkowa	5,11	8,47	1,31	7,46	
Židowa	5,19	8,55	1,38	7,54	
Ratarjez	5,24	9,0	1,43	8,0	
Do Budyschina	5,31	9,7	1,50	8,7	

S Wósborka do Lubija.

S Wósborka	7,20	10,25	1,30	6,30	9,30*
Maleczij	7,27	10,32	1,37	6,37	9,37*
Luwoczij	7,36	10,39	1,44	6,46	9,44*
Hluschiny	7,44	10,47	1,52	6,54	9,52*
Radměrij	7,50	10,52	1,57	7,1	9,57*
Ketlij	8,3	11,3	2,8	7,14	10,8*
Do Lubija	8,15	11,15	2,20	7,26	10,20*

* Jěsdźi jenož njedźelu a ßwjate dny.

S Lubija do Wósborka.

S Lubija	8,50	12,0	3,15	7,50	10,45*
Ketlij	9,2	12,12	3,27	8,3	10,56*
Radměrij	9,13	12,22	3,37	8,14	11,5*
Hluschiny	9,19	12,28	3,43	8,20	11,11*
Luwoczij	9,28	12,37	3,53	8,30	11,19*
Maleczij	9,35	12,44	4,0	8,37	11,26*
do Wósborka	9,41	12,50	4,6	8,43	11,32*

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Wosowa klaza	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Kamjenza	5,45	8,52	12,16	3,02	7,15	9,20
Połcžnizy	6,07	9,14	12,39	3,23	7,38	9,44
Großröhrsdorfa	6,16	9,22	12,48	3,32	7,47	9,53
Do Arnsdorfa	6,26	9,32	12,58	3,42	7,47	10,03

S Arnsdorfa do Kamjenza.

Wosowa klaza	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	1-4.
S Arnsdorfa	6,56	10,33	1,21	4,50	8,08	11,40
Großröhrsdorfa	7,09	10,45	1,34	5,03	8,20	11,52
Połcžnizy	7,18	10,53	1,43	5,12	8,28	12,00
Do Kamjenza	7,35	11,10	2,00	5,29	8,45	12,17

Kamjenz-Halschtrow-Biskopizy.

S Kamjenza	4,52	11,35	7,02
Halschtrowa	5,19	12,03	7,36
do Biskopiz	6,5	12,49	8,27

Biskopizy-Halschtrow-Kamjenz.

S Biskopiz	7,13	1,40	9,01
Halschtrowa	8,00	2,29	9,54
do Kamjenza	8,26	2,58	10,22

w Budyschinje **Fotografowarnja** na ßukelnskej haßy 20

Roberta Süßa

porucza ßwój wubjernje pschiprawjeny ateliej k fotografowanju jenotliwych woßobow a gruppow.
Najstaroscžiwische wuwjedjenje. Najtunische płaczišny.
1 duzent fotografijow ſ zykej figuru 3 mk. 50 np.
1 = = hacž do kolen 4 mk.
1 = dźěczazych fotografijow abo hacž do wutrobna 5 mk.
Tež k fotografowanju na wßach, kwaßnych gruppow, krajinow kubkow atd. ßo ſ pschihódnymi wumĕnjenjemi poruczam

Nužaze krawatty
we wulkim wubjerku porucza

Kóžda **we wukładnym woknje wustajena krawatta ßo k pschedaczu ſ njeho won wosmje.**

A. Tschentscher

na bohatej haßy cžišło 18. **Dalokoreczak cžišło 80.**

Wolijowe barby
wschĕch snatych nuanßow, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdże sklnyjaze,
molerske a murjerske barby,
terpentinowy wolij
(nĕmski a franzowski),
najlĕpschi lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdże sklnyjazy,
jantarjowe laki, kopallaki, damarlaki, želesowe laki, gyps, Kölnski klij kaž tež **murjerski klij, drobnu krydu, portlandski zement, najlĕpschi karbolineum, barbicže** wscheje druzˇiny,
schablony
ßa **molerjow** a **murjejow**
porucza a ma pschezo na składze po najtunischich płaczišnach

Emil Mĕrsch,
drogowe khlamy
24 na kamjentnej haßy 24
snapschecza turnarnje.

Sczinowe pleczenje
k dźĕłanju wjerchow se sazynkowanym grotom pschedawa tunjo **C. Schneider,** twarski mischtr na walkej drósy 14.

Skład
dränowych rolkow
Emila Dietricha
w Lětonjanskim hoscženzu
porucza
drainowe rolki
wschĕch wulkoscžow,
proßaze a **ßwinjaze korta**
ſ rĕblom a bjes njeho.
Najlĕpschi wudźĕłk po fabrikstich płaczišnach.

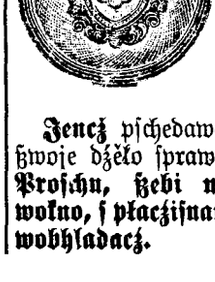

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni cžaßnik** kupicž, abo kotryž chze ßebi jón **porjedžicž** dacž, njech dże k cžaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ßwonkownej lawskej haßy 5

Jencž pschedawa a porjedża sa ßwoje dźĕło sprawnje rukujo. — **Proschu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczišnami wupołożene, wobhladacž.**

Emil Wehrle

w Budyschinje

na jerjowej haßy 7

porucza po jara tunich płaczišnach 9/4 a 6/4 schěroke **běle** a **pißane zychi,** łohcź po 18, 20, 23, 25, 30 np.,

wupjerki 6/4, 7/4, 8/4, 9/4, 10/4 schěroke, hładke, czerwjene, czerwjene ßmuhate, módre ßmuhate łohcź hižo po 25 np.,

módraczišchcź ſ małymi mustrami łohcź hižo po 20 np.,

Oxfort k lětnim koschlam, łohcź po 20, 23, 25, 35 np.,

koschle ſ oxforta a wojerſkeje kopschiwoweje tkaniny po wurjadnje tunich płaczišnach, dale **kattun** a **blusowe ſbytki** po 50 np.

Pschikupne hnoje

wschěch ßo kupowaznych družinow

porucza tunjo

Emil Lebelt

pschi dwórnischczu w Budestezach.

Pschišpomnjenje: Dokelž ßym kontroli krajneje kulturneje rady podstajeny, móže ßebi kóždy pola ratarſkich pschepytańnjow žadacź, ſo by ßo kupjena twora darmo pschepytała.

Najlěpsche schijaze maschiny

ßu

Khěžorowe schijaze maschiny

ſ naporjadom kulneho łěhwa, — kotrež wurjadnje lóhko du a najlěpje dźerža.

Wschelake ſyſtemy mamy hižo po 55 hriwnach na pschedań.

F. Eule

na nowosalzſkej drósy 10.

Pola mje ßo ßerbſki rěcźi.

Strowe běrny

zyblowe, magnum bonum, różowe a židźeńki ma tunjo na pschedań kubleŕ **Jurij Skop** w Njeßwaczidle.

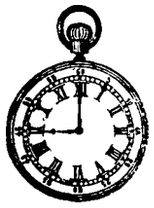

Franz Marschner

czaßnikaŕ w Budyschinje

czo. 9 na bohatej haßy czo. 9

ßwój ſklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaſow** dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczišny.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pschišpomnjenje: Rěczu **ßerbſki.**

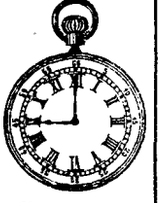

Bóschiczanſke ryczerſkublo

pola Njeßwaczidła

porucza

praßowany torf,

1000 kruchow po 7 hriwnach,

ſ hnydomnym ſapłaczenjom po 6 hr. 50 np.

Kwaßne a kmótſſaze bukety,

Saßopſchedawarjo ßo pytajtej!

wěnzy na hlown,

richelki do włosow,

dale

Boże martry,

wißaza wjerba,

ſtejaze kſchiže

a druhe wězy na rowy

ßu dóſtacź

w Lehmanez kwětkowym baßaru

w Budyschinje na zitnej haßy 12.

Saßopſchedawarjo ßo pytajtej!

Zacherlin

ſpodźiwnje ſkutkuje! Wón mori, kaž žadyn druhi ßrědk, ſ wěſtoſczu a rucze kóždu družinu ſchkódnych pſchekaßanzow, woßebje mole, tkhi, ſchwoby, muchi, ſchczónwy, njerodź na domjazych ſkocźatach a ßo teho dla wot milijonow wotebjerarjow khwali a pyta. Jeho ſnamjenja ßu: 1. ſaſyglowana blescha, 2. mjeno „Zacherl".

W **Budyschinje** pola kk. Měrſchez bratrow naßlědnikow, Straucha a Koldy,

= = = k. Oty Engerta,
= = = = Straucha a Koldy,
= = = = Ernſta Creydta,
= = = = Emila Měrſcha,
= **Barcze** = = C. A. Lukaſcha,
= **Biſkopizach** = = Pawoła Schockarta,
= = = = Oskara Wagnera,
= = = = R. Seſſela,
= **Bukezach** = = Sswory,
= **Ketlizach** = = Pawoła Mikela,
= **Wjaſońzy** = = E. Ferd. Lehmanna,
= = = = Aug. Schwera,

Th. A. Wällnitz

mějeżel Kurt Wällnitz
w Budyschinje na ßukelnjskej haßy 9.
Woßebita pschedawarnja lakérowanych mjebłow.

Draßne khamory,
vertikowy,
schkleńczane khamory,
komody,
stoły
wuczahanße, ßtejaze
a jédźne bitła,
schpihele,
sofy
a druhe polßtrowane meble,
łoża
a matrozy,
uhlne a nózne bléda,
kuchińßka nadoba.

Najwjetschi ßklad
a wubjerk jednoreho a
najwoßebnischeho wuwjedźenja.
Woßebitoßcź: **Njewjeßczinßka nadoba.**

Hódne dźélo — najtuńsche płaczißny.

Poruczam tołßte **krjepjawki, wódne khany, mlokowe khany, mloczanki, czerpaki, petrolejowe khany, wuhlowe kaschcze** ßamßneho wudźélka, mam téż wulki ßklad domjazeje, kuchińßkeje a emaillowaneje nadoby, **schablony** k wuschiwanju a wosnamjenjenju, **wódne pónoje** a **żelesniki.**

Dale czinju na to kedźbliwe, ßo wschě do mojeho rjemjeßła ßłuschaze twarske dźéła, tßéschne żłoby (ryny) a roły, każ téż wodowody jara ßwědomliwje wuwjedu. Duż proschu na mnje dźiwacź.

Spěschne poßłużenje. Porjedźerńja. Tunje płaczißny.

Moritz Schulz,
klampnarßki mischtr w Budyschinje pschi ßerbßkich hrjebjach 10.

Wulku dźélbu najrjeńschich
mużazych a hólczazych
wobleczenjow,
teho runja
żonjazych żaketow a khornarjow
po wjele poniżenych płaczißnach
pschedawam.
Otto Preuss na żitnej haßy 4.

Snate najlěpsche,
ſ dobom najtuńsche jéźdne koła ßu:

Njedoßahnjena jeniczka ßo namakaza poßlednja konßtrukzija.

Wilhelm Fuchs
dźélarnja rapidnych jéźdnych kołow
na Draždźanßkej dróßy 10.

Kacze jeja
ßu płaczißny hódno na pschedań
na
kujezim dworje w Budyschinku.

Cżapnikowe rjeczazy
ja żónßke a muźßkich we wulkim wubjerku.

Manschettowe knefle,
schemißettowe knefliczki,
khornarjowe knefliczki,
krawattowe knefliczki,
debjenki
jako
broßche,
naruczniczy,
kßchiże,
kolijeje,
nawuschnizy,
pjerschczenje,
fantaßijowe a woprawne dublejowe,
debjenki do włosow
we wulkim wubjerku
pola
A. & W. Neuhahna
w Budyschinje
4 na ßerbßkej haßy 4.

Jatrowy (lebrowy)
wolij
ja ßkót
czerßtwu lětuschu tworu w czwizach a po waßy, ma ßtajnje na ßkładze a po najtuńßchich płaczißnach poruczа
Otto Engert
en gros drogownja en detail
Dalokoreczak 33.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 22. | Sobotu 31. meje 1902. | Lětnik 61.

Swětne podawki.

Samoženjowy dawk,

kotryž bě ßo w druhej komorje sakskeho ßejma pśched někotrymi měßazami wobsamknył, tola ßo w prěnjej komorje sacźißnył, ßo nětko tola hischcźe sawjedźe. Saúdźeny pjatk je jón prěnja komora jenohłósßnje a druha komora ſ 52 pśecźiwo 27 hłoßam pśchijaka. Wot leżomnoſtcźow ßo samoženjowy dawk njebudźe bracź, dokelž dotalny leżomnoſtny dawk woſtanje. Odtalny dokhodny dawk ma ßo ſ pśchirażkom 25 prozentow na 4 lěta sběracź.

Dar kněžora Wylema II.

Kněžor Wylem je sjenocźenym statam połnóżneje Ameriki, w kotrychž ßu jeho bratra, prynza Hendricha, jara pśecźelnje witali, postawu Bjedricha Wulkeho poſticźił. Preſident Roſeveldt je kněžorowy dar ſ dźakom pśchijał a postajił, so ma ßo darjena postawa Bjedricha Wulkeho we Waſhingtonje postajicź. Wſchudźe w sjenocźenych statach pak ßebi kněžorowy dar nochzedźa ważicź. Tak je w ludowym saſtupjerſtwje sapółłanz Stephens namjetował, so Amerika njeßmě wot žaneho wukrajneho luda jenu postawu pśchijecź abo na jenym sjawnym městnje postajicź, kotraž krala, kněžora, wjerćha abo druheho knježerja pśchedstaja, kotryž je nad jenym ludom knježił abo nad nim knježi.

Pruſko-ſakſka żeleſniſka pśchekora pśched pruſkim krajnym ßejmom.

Nětko je ßo też w pruſkim krajnym ßejmje wo pruſko-ſakſkej żeleſniſkej pśchekorje porěcźało. Żeleſniſki miniſter ſ Thielen ßo wě, přejeſche, so je hdy tajka roskora wobſtała. Pruſka po Thieleno-wym roſeſtajenju nochze Sakſkej ſchkodźicź, tola wona dyrbi też na druhe wucźinjenja dźiwacź. Pśchi woženju tworow nima ßo pśchezo na to hladacź, kotra cźara ma mjenje kilometrow, ale kotra ma najlěpſche pśchiprawjenja na ßwojich ſaſtaniſchcźach. Miniſter na tym dwělnje, so by Sakſka woßebity wužitk ſ teho měła, hdy by ßo wo-prawdźe po najkrótſchej cźarje jěſdźiło. — Miniſter ſ Thielen je ſe ßwojej sawitej rěcźu jenož wobkrucźił, na cźož ßu ßo w ſakſkim ſtejmje wobcźežowali, mjenujcy so ſarjadniſtwo pruſkich ſtatnych żeleſnizow twory niz po najkrótſchim pucźu pśches Sakſku, ale daloki pucź koło wokoło ſakſkich mjeſow woſy. W tym ßamym poßedźenju nationalliberalny ſapółłanz Rolle ßebi pśchejeſche, so bychu ßo wſchě němſke żeleſnizy pod pruſke ſarjadniſto ſtajikę. Najradſcho wſchak by wón widźał, hdy bychu wſchě němſke żeleſnizy do wobßedźeńſtwa němſkeho kněžorſtwa pścheſchłe, tola na to w tu chwilu njeje žaneje nadźije.

Njedoßahanje rataŕſkich dźełacźerjow.

Hacź runje w induſtriji chětro hubjenje dźe, ßo rataŕſtwu hiſchcźe pścheze pśchemało dźełacźerjow poſticźuje. Württembergſki krajny ßejm je teho dla ſ wulkej wjetſchinu namjet pśchijał, kotryž ßebi żada, so by wo žně po móżnoſcźi wjele wojakow wotpuſk doſtało a ſo ßo ſa żnjowy cźaß reſerviſtojo njebychu k ſwucźowanjam ſwołałe. Tajke wobſamknjenje by też w Sakſkej ſa naſche rataŕſtwo jara nuſne było.

Pruſke knježeŕſtwo pśchecźiwo Polakam.

Schtwórcźmilijony wucźinjaza žadanka k pſcheněmcźenju połſkeho kraja je ßo w pruſkim krajnym ßejmje 21ſtawatej komißiji k wuradźenju pśchipokaſało. Kněžorſtwowy kanzler hrabja Bülow, finanzny miniſter ſ Rheinbaben, konſerwatiwni a nationalliberalni ſapółłanzy žadanku jako nuſnu poručachu, mjes tym ſo rěcźnizy połſkeje, zentrumſkeje a ßwobodomyßlneje ſtrony jej cźežke wobmyßlenja na pśchecźo ſtajachu. Zentrumſki ſapółłanz Fritzen praji, ſo je žadanka njeprawda pśchecźiwo Polakam. Hacź dotal ßo ſ kupowanjom kubłow w Póſnanſkej njeje niczo Polakam ſeſchkodźiło. S tym je ßo jenož hódnoſcź połſkich kubłow powyſchika. Prjedy dyrbjachu ßo wulke kubła do małych němſkich kubłow roskuſkowacź, nětko dyrbja ßo wulke kubła ſdźerżecź a jenož na Němzow pścheńcź. Nětkole dyrbi ßo też na njedobre finanzy w Pruſkej a němſkim kněžorſtwje dźiwacź. Sswobodomyßlny Eugen Richter měnjeſche, ſo ßo ſ wuwſacźnymi ſakonjemi Polazy jenož doßylnja. Hacź dotal je ßo jenož dozpiło, ſo je ßo płacźiſna połſkich kubłow powyſchika, wot 600 na 800 hriwnow po hektarje, a to w cźaßu rataŕſkeje nuſy. Tole powyſchenje płacźiſny ßamoſtatnych ratarjow wottraſchuje, ßebi w Póſnanſkej kraj kupicź.

Sraženje dwcju němſkeju wójuſkeju łódźow.

Pśchi jendźelſkim brjoſy je w huſtej mhli łódź „Kněžor Wylem II.“ do małeho kſchižaka „Amazone“ ſałożiła. Satraſchny ſtork ßo ſta. Kſchižak ßo we wſchěch ßwojich dźělach ſatſchaßy. Matroſojo w humpawach ſpizy wuſtróżeni ſ nich wuſkocźichu a na łubju khwatachu. Storkacźny wotróh „Kněžora Wylema II.“ bě „Amazonu“ do boka trjechił a ßo do njeje ſaryk. Wokomik wobej łódźi hromadźe ßedźeſchtej, tola na to ßo hoborſka łódź, hdyž bě ßo poručiło: „S poknej paru wrócźo!“ wot „Amazony“ dźěli. Na kſchižaku ßo hnydom bocźne komory ſ wodu pjelnjachu. Tam wjednik torpedoweho cźołma Milſchau w humpawje ſpaſche. Satraſchny ſtork jeho wubudźi; wón hnydom ſ humpawy wuſkocźi a horje běżeſche. Pśchi ßamym ßo wón tepjenju wukhowa. Mórſka woda ſkładownju powodźi a wſchu zyrobu a picźnu wodu ſkaſy. Duž dyrbjachu ßo mużſtwa ſ twjerdym khlěbom a deſtillowanej (pſcheżydźenej) wodu ſpokojicź. Mórſka woda jenož bocźne komory pócźrje, kotrychž ſcźěny morjowy cźiſchcź wudźerżachu. „Amazona“ wot jendźelſkeho brjoha w runej měrje ſ wulkej ſpěſchnoſcźu do Kiela jědźeſche.

Cźechojo pśchecźiwo trojoſwjaſkej.

W awſtriſko-wuherſkich delegazijach ma awſtriſki miniſter ſwonkownych naležnoſcźow, hrabja Goluchowſki, na wſchě praſchenja, awſtriſku ſwonkownu politiku naſtupaze, wotmołwjecź. Cźechojo tam ſ kóżdym lětom hórſche nadpady na němſko-awſtriſko-italſki ſwjaſk cźinja. Po jich měnjenju wón žaneje politiſkeje hódnoſcźe nima a je Awſtriſkej bóle ſchkódny, dyžli wužitny. Sapółłanz Kramaŕ ßo na to wobcźežowaſche, ſo Němſka „hibanje prjecź wot Roma“ podpjera. S tutym hibanjom dyrbi ßo Awſtriſka na rjad jeneho němſkeho ſwjaſkoweho ſtata ponižicź. Sjawneho wſchoněmzowſtwa ßo Cźechojo njeboja, ale hroſneho powětra, ſ kotrehož ſtej ßo ßwjedźeń połnołětnoſcźe němſkeho krónprynza a ſacźehnjenje pruſko-chineſkich wojakow do Winſkeho kněžorſkeho hroda wupkodźiłoj.

Wſchoněmſki Stein měnjeſche, ſo maja Ruſzy a Němzy pśchicźinu, Połakej Goluchowſkemu niz wěricź, kotrehož hida pśchecźiwo Němzam je ſnata. Sa Němſku je jenož ſwjaſk ſ awſtriſkimi Němzami něſchto

hódne. Skónčnje ßo Stein praſcheſche, čeho dla njeje Awſtriſka ſa burow ſakročiła. Hdy budźiſche ßo wo jeneho makeho knježerka ſ nětkajkeje wjerchowſkeje ßwójby jednako, budźichu ßo wſchě europiſke monarchiſke knježerſtwa hibake. Wo wboheho Krügera ßo nichtó njeſtara. Stein też jendźelſkeho krala Eduarda pſchimaſche, kotrehoż hanjeſche, ſo je ſ khartami falſchnje hrał.

Čěſki ſapóßłanz Kramař chzyſche na němſkeho khěžora winu burſkeje wójny walicź, dokelž je ſe ßwojim telegramom, w lěcze 1896 buram póßłanym, mjes tutymi jebawu nadźiju ſbudźił. Trojoſwjaſk po jeho měnjenju wjazy twjerdźe njeſteji, hewak njeby němſki khěžor ſ Ameriku ſwjaſk pytał, kotrejž je poſtawu Bjedricha Wulkeho darił. Kramař měnjeſche, ſo drje je nětko też mózno, ſo ſ Barlina k wopomnjenju na njedawne cžaßy poſtawa Wylema Wulkeho do Wina pſchińdźe.

Hrabja Goluchowſki je wſchě poroki, ſ kotrymiž ßo ſadźerżenje Němſkeje napſcheczo Awſtriſkej jako podhladne pſchedſtaja, wotpokaſał. Wo trojoſwjaſku wón praji, ſo je wón hiſchcze dźenßa, ſchtož je prjedy był, ſwjaſk měra a ſakitanja.

Pſchedßyda franzowſkeho miniſterſtwa Waldeck-Rouſſeau

je wotſtupił. Kaž je ßo nětko wupokaſało, je jeho ſtrona pſchi nowowólbach cžežke poražene poczerpiła. Sa Waldeckom-Rouſſeauom budźa też druſy miniſtrjo hicź dyrbjecź.

Wopyt franzowſkeho preſidenta Lobeta w Danſkej.

Na domojiſbje ſ Ruſkeje je preſident Loubet danſkeho krala w Kopenhagenje wopytał. Franzowſke nowiny tónle wopyt w tym ſmyßle wukožuja, ſo je Danſka k franzowſko-rnſkemu ſwjaſkej pſchiſtupiła.

Wójna w pokodniſchej Afriży.

Jednanje wo měr

njeje po ſdacžu žaneho wuſpěcha mělo. Burſzy ſaſtupjerjo ßu w Pretoriji na tym wobſtali, ſo jenož ſ tym wuměnjenjom ſ Jendźelczanami měr ſcžinja, jeli ſo poknu njewotwißnoſcź Transwaalſkeje a Oranżeſkeje pſchipóſnaja a ſběžkarſkich burow w kapſkej koloniji wobhnadźa. Jendźelſke knježerſtwo njeje ßo hiſchcze roßßudźicź mohło, do žadanja burow ſwolicź. Ssrjedu wjecžor bě ßo w Londonje nahle miniſterſka rada dla wobſamknjenja měra ſwołała, tola njeje hiſchcze k žanemu roßßudej doſchło.

Na jenej nitzy.

(Pokracžowanje.)

Tak tu Bremak nětydźe ſchtwórcź hodźiny ßedźeſche, ſ cžełom ßo njehibajo, ale ſ duchom mózne dźełajo, to pokaſowaſche ſpěſchnje ßo pſcheměnjazy wuras woblicža.

Skónčnje ſtany a pſcheńdźe po ſdacžu bjes ſamyßła něſchto krócź pſches ſtwu. Jeho hladanje bě kedźbnje napjate; wón jeno poſkhaſche, ßo praſcheſche, ßlědźeſche.

„Tola winowaty — tola winowaty“, bórbotaſche a bě pſchi tym w myßlach wſchón ſmyleny; njemóżeſche Liczowſkeho ßłowam wěricź, ſo je winowaty. Pytajo ſhladowaſche ſa kóždym pſchedmjetom wo jſtwje; po běłej podłoſy, po ſchěrych wobarbjenych ſcžěnach, po njemnohich khamorach a blidach a ſtólzach, na kotrychž proch cžeńko leżeſche.

Nihdźe pak, nihdźe njenamaka ſnamjenja, ßlěda, kotryž budźiſche pokaſował na teho, kotryž budźiſche ſkradźu w tej ſtwě k njedobremu ſkutkej pobył — tola něſchto jemu nadpadźe, ſchtož ßebi hiſchcze wujaßnicź njemóżeſche.

To bě maliczkoſcź, ale jeho ßlědźazymaj wocžomaj njewuńdźe dźenßa — njewinoſcź, lěpje prajene, ſ teho wokomika, ſo bě Panakej krej do hłowy ſtupiła, ani najmjeńſcha maliczkoſcź.

Pokladniſka ſtwa měješe dwaj wukhodaj, jedyn dźěſche na khódbu, druhi do jſtwy pſchedſtajeneho. Pſchi ßamym poßlednim wukhodźe ſtejeſche blido, jara jednore blido, na kotrež bě cžémny wóſkowy płat pſcheſtrjeny a kotrež tu ſ wjetſcha próſdne a njetrjebane ſtejeſche — też dźenßa bě próſdne, nichtó ßo jeho hiſchcze njebě dótknył, nichtó hiſchcze njetrjebał, to pokaſowaſche worſchta prochu, kotraž hiſchcze njedótknjena na nim leżeſche a kotruž bě trochu njerodny ßłużobnik wotſtronicź ſabył.

Nad tuto ſapróſchene blido naczahuje ßo nětkole Bremak jara pilnje. Studuje to ßame. A wón pytnje něſchto na nim, ſchtož móże někomu, ſchtóż ma nětkole hiſchcze ſa njepſcheradźeneho, cžeſcź a ßwobodu rubicź.

Schto dha widźi?

Worſchta procha na blidźe njeje jenak tołſta.

Bliſko po prědkownej khromje pokaſuje ßo na něſchto měſtnach mjenje cžémna, leži proch mjenje huſty na nim, dyžli wſchudźom druhdźe. Tſi, bjes maka jenak wutworjene, podołhojcze kulowate měſtna ßo tu namakaju, to je napohlad, kaž budźichu tam mjehke cžełeża wotpocžowałe, kiž mějachu jenajku twórbu, a pſchi ßamych ßlědach, kiž běchu ſawoſtajiłe, ßo hiſchcze jedyn pokaſuje: ſchtyri małe, cžémne bleczki, kiž ßu nimale do koła ſrjadowane a ſ kotrychž prěni a poßledni do ßmuhi wuběhnje, do dweju ßmuhow, kiž ſtej ſ waha naſhibnjenej a ßo do romſkeje liczby pjecź ſjednocžatej; a tam, hdźež ßo ſjednocžatej, je ſaßo cžémny ſchěroki blak.

Bremak khwilu na tute ſnamjenja wudźěra; potom dźe k ßwojemu blidu, woſmje papjeru a wołojnik a naryßuje ßebi khwatnje wobryßby blakow, kiž ßu jemu hacž dotal hiſchcze njewujaßnjene.

„Schtó wě, k cžemu móże to dobre bycź“, bórbotaſche wón, dźiwny nacziſk do kapßy ßuwajo — potom wutrje ſ rubiſchkom prěnjotniki ßwojeho ryßa.

Nichtó druhi dźě to njetrjeba widźecź.

Hdyž bě ſtary fantaſt — tak rěka jemu nimale ſjawnje jeho pſchedſtajeny — to dokonjał, pſchewidźa hiſchcze ras ſtwu. To bě wulki próſdny rum. Do jeneje ſe ſchtyrjoch ſcžěnow, runje ſ napſchecža woknow, ßu durje na khódbu, na prawizu wot nich, w kucže, ſteji pokładniza, na lěwizu khachle, pſchi nich praſtary aktowy khamor, ke kotremuž ßo pſchiſamkuja durje k Panakowej ſtwi, a ſ lěweje ſtrony tutych duri ſteji ſpomnjene blido. Bě tam paduch ſ pokładnizy ſebrane pjenježne měchi hacž do cžeknjenja feſtajał? A cžeho dla tam? Na měſtnje, wo jſtwě wot pokładnizy najſdaleniſchim, pſchi ßamych durjach do Panakoweje ſtwy, ſ kotrejež bě pucź do kabineta, kotryž ßłuſcheſche hižo k Panakowemu ſaſtojńſkemu bydłu?

Bě ßnadź pſchedſtajeny wo kradnjenju hižo prjedy wjedźał, dyžli jeho ſaſtojnizy?

Ale Liczowſki dźě bě rjekł: „A ja ßym tola winowaty a ßym druheho ßobuwinowateho ſcžinił.“ — A Liczowſki a Panak njeběſchtaj żenje niczo ſhromadnje cžinicź mełoj.

Bremakej mylachu ßo ſe ſahorjenjom dźěłaze myßle.

Wón cžuje ßo jara njewěſty; wón je njedowěrny pſchecžiwo wſchěm ßwojim mjelczo ſcžinjenym wußudkam.

To, ſchtož bě jeho hacž pſched hodźinu cžwilowało, myßle na ßobu ſ jeho winu morjeneho Handrija, ponuri ßo pſchi rosbudźenju, kotrež bě jemu nowy podawk naczinił.

„Najnowſche?“ — tak ßebi pomyßli, potom ßo ſwjeſe. „Najnowſche?“ Haj, je dha to woprawdźe najnowſche, tutón runje wukopany njeſkutk? Njeje ßnadź ßo to hižo prjedy abo w ßamßnym cžaßu ſtało, w kotrymž je wbohi Handrij ßwoje žiwjenje wudychał?

Wichor, wujaßnjazy wichor jědźe Bremakej pſches moſhy. — Na dobo wě zyle wěſcže, ſo je Handrij woprawdźe pod jeho a pod tymile woknami wumrjeł, ſo jeho ani ſkurjenje, ani ßón, ani wobraſnoſcź w nozy jutrowneje ßoboty mylike njeißu.

Jeniczke pohladnjenje je jemu to prajiło, pohladnjenje na dróhu won. Pſchi tutym pohladnjenju nadpadźe jemu ſpodźiwnje ſa mnohe lěta, kotrež bě w tutym domje dźěłał, hakle prěni krócź, ſo běchu wokna jeho pißarnje runje ſ napſchecža woknam jeho ſparneje komory, tak ſo móżeſche ſe ßwojeho łoża wſchitko, ſchtož ßo na tym boku ſtawaſche, pſchehladacź. A njebě wón — w nozy morjenja pódła mikotazych dypkow, kotrež jemu rosbudźena krej pſchedſtajowaſche, dołhu, jaßnu, ſměrom ſtejazu ßmuhu widźał?

Khorla, njerodny Khorla, bě wokenzy ſchpatnje ſawrjeł a pſches maku ſchkałobu bě ßo ßwětło pſchedobyło, kotrež paduchej k jeho dźěłu ßwěcžeſche, kotrež bě wěſcže też Handrija pſchiwabiło, kotryž chzyſche wußlědźicź, k cžemu ßo to ßwěcži, ſchtož pak je jemu „kedźbowarjowe“ ßmjertne dyrjenje na wſchě cžaßy ſwobarało.

Tak ßebi myßli — to wě nětkole Bremak.

* * *

Zyłe měſto bě rosbudźene.

Dwaj njeſkutkaj běſchtaj ßo ſa małko dnjow w jeho hewak tak pokojnej ßrjedźiſnje ſtałoj.

To bě njeßłyſchana wěz; to budźiſche cžłowjeka mohła hróſba pſchewſacź — wěſcže pak mějachu nětkole doſcź powjedanja na dołhi cžaß.

Jutrownu wutoru popołdnju měješe ßo cžełko dołheho Handrija pokhowacź. Běſche, prjedy hacž bu nózny ſtražnik, hórnik był, teho dla wotmyßlichu ßebi hórnizy, jeho ßwjatoczńje k rowu pſchewodźecź.

Pok města wobdźěli žo dobrowólnje na khowanju. Schkoda bě, so Handrij, kiž bě stajnje jara do cžesćze byk, niczo wjazy wo cžesćzach njewjedźesche, kotrež bě jemu jeho žmjercz pschinjeßła.

Knjeża hórnišeje wyschnosćze a měschczańskich wyschnosczow žedźachu w prěnich ławkach nimo měry rjaneje stareje farskeje zyrkwje a schukotachu žebi ſ cžicha wo poßlednich podawkach. A hdyž Handrijowe cžełko hórnizy nuts pschinjeßechu a hdyž žo synki žarowanskeho khěrluscha kaž cžeźke nózne mjetele pschez zyrkej snoschowachu, njehnu žo ani jedyn pschitomnych, dokelž myßle, so bě žo pschecźiwo pokojcj a wěstoscźi města wulki njeskutk stał, cžinjachu wschěch frudnych a njewjeßelych.

Runja nóznym scźěnam stejachu schescźo noscherjo wokoło kaschcźa. Bluke žwětło, kiž žo pschez wuske gotiske wokna dobywasche, a cžorna hórniska drasta cžinjesche, so žo jich wobliczo hrósbnje blěde sdachu. A najblědschi mjes nimi sdasche žo Khorla bycz, a runjež bě hewak wulki a schwižny, dźenža žo sdasche, so bě wulki kruch mjeńschi, tak stuleny tu stejesche.

Staremu Bremakej ſ najmjeńscha žo to tak sdasche. —

Tón žedźesche sczapnjeny, dokelž jeho huschkasche, w pódlanskej ławzy w zyrkwi a njemóżesche wócźka wotwobroczicz wot młodeho mużskeho, pscheklądowasche a pscheklądowasche žebi stajnje saßo wo tym, na koho mohło jeho wobliczo sapodobne bycz. Ras swjese žo dospołnje, to bě, hdyž Khorla něschto krocźeli wot kaschcźa wotstupi, so by žo, wot bolosćze sjawnje k temu nusowany, k bliskemu stołpej sepřěł. Tu scźeże stopu k žebi a sakußny žebi hubje hromadu, — tak so žwětły schnawzać dyrkotasche. — Też kschipjachu běłe Khorlowe suby — kotrež žnadź na žo cźischczźesche?

Wón stejesche pod žamej ławku, w kotrejż pódła druhich mjeńschich knjesow też Bremak žedźesche, a tak móżesche tón zyle jaßnje wobkedźbowacz, so Khorla tschepjetasche.

Bremak tschaßesche ſ hłowu.

Bě to młody hobor tam niże njeho rosbudźeny?

Pschetoż woprawdźe khory dźě wón tola njemóżesche bycz, hewak njebudźichu jeho k temu namołwili, so dyrbi kaschcz žobu niesc, abo wón budźische žo mohł sapowjedźicz.

Nimo teho běchu dźenźa wschitzy rosbudźeni, pschetoż jaßo hižo schukotachu a sdźělachu žebi to a druhe, tschaßechu ſ hłowu a posthachu a hladachu, kaž bychu nětkole cžakali a kakali, hacz žo hischcźe niczo hórsche njestanje, pschetoż njesboża pschikhadźeja rady, to kóżdy wě, ſ hromadami. (Pokracžowanje.)

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Pjatk, 23. meje t. l., bě sa Budesteczańsku wožadu a sa nasche lube Sserbowstwo frudny dźeń. Pschetoż tehdy mějesche žo khowanje wyßokodostojneho k. fararja Jana Hermanna Mrósaka, kotrehoż bě Bóh tón Knjes ſ połneho sastojńskeho dźěła 2. dźeń žwjatkow wjeczor ½10 hodź. ſ lubeje žwójby tak sahe a nahle k žebi do sbóżneje wěcznosćze wotwołał. W kajkim wyßokim poczesczowanju njebocźiczki k. farař Mrósak wschudźe stejesche a kajku dźakownu luboscz wón powschitkownje žnějesche, wo tym jeho wulzy žwjatocźne khowanje žiwje žwědczesche. Niz jeno se wschěch stron Budesteczańskeje wožady, tež ſ bliżscheje a dalischeje wokolnosćze běchu žo pschewodźerjo wulzy bohacze seschli, so bychu lubemu njebocźiczkemu poßlenju czesc a luboscz wopokasali. W žwěrnej pschiwißliwosczi 33 jeho sastojńskich bratrow pschińdźe a jeho k poßlenemu wotpocźinkej pschewodźesche. Ssamo najwyschschi duchowny pastyr Łužizy, k. wyschschi zyrkwiny radźicźel Meier, žo na žarowanskej žwjatocźnosczi wobdźěli. Też Budyska rada bě jako kollaturske knjeźstwo sastupjerja na khowanje póßłała. Poßlenje kožo sbóżnje dokonjaneho běschtej poczesczowanje a dźakowna luboscz se strony wožady a wschelakich korporazijow ſ mnohimi pletwami, ſ wulkimi ławrjenzowymi wěnzami a palmami, ſ napißmami wuhotowanymi, wulzy rjenje wudebikej. Mjes poßleńschimi běchu też 3 wulke wjechlate palmy. Prěnja bě wot wožadźineho zyrkwinehо prjódkstejeństwa ſ pschisprawnej dedikaziju. Druha běsche poßwjeczena wot hłowneje konferenzy žerbskich duchownych se žłédowazymi, rjenje cźischczźanymi žłowami:

Wysokodostojnemu knjezej
Janej Hermannej Mrózakej,
fararjej w Budestecach,
městopředsydźe Hłowneje Prědarskeje Konferency
na stajne dopomnjeće w dźakownej lubosći
Hłowna konferenca serbskich duchownych.

Tsecźu wulku wjechlatu palmu, ſ pyschnymaj buketomaj wuhotowanu, bě Macźiza Sserbska póßłała. Ju debjesche wulka žekla, ſ běłeho atłaßoweho banta swjasana, na kotrejež dołhimaj kónzomaj, se złotymi franzami wobrubjenymaj, tele žłowa, wot k. sem. wyschscheho wucźerja Fiedlerja sestajane, rjenje wocźischczźane stejachu:

Dopomnjenju
na zbóżnje wusnjeneho swěrneho wótčinca a Serba,
wysokodostojneho knjeza
Jana Hermanna Mrózaka,
derjezasłużbneho fararja w Budestecach,
městopředsydy Maćicy Serbskeje,
na dnju Jeho khowanja 23. meje 1902
předsydstwo a wubjerk Maćicy Serbskeje.

Ach, z nowa želne zynki zwony zwonja
A zrudoba so jima wutrobow,
Zo zaso jedyn z wěrnych wótčincow,
Naš luby Mrózak, Swój běh hižo skonja.

Wón, kiž je z horliwosću hajił, mnożił
Mjez serbskim ludom Bože kralestwo
A při tym njezapomnjał wótčinstwo,
Je nětko k rjenišim so honam złożił.

Jow pak při Jeho marach želi, płaka
Dźens z wosadu też Serbow Maćica
A Jemu na row scźele palmy dźaka.

Njech stawy we rowje nětk prochnu, tłaju,
Nam z wěry zbóżna wěstosć wukhadźa,
Zo widźimy so zaso w Božim raju!

Jako bě žo popołdnju w 3 hodźinach kaschcz nad drohim njebocźiczkim samknył a psched faru na mary stajił, wuspěwaschtej žo 1. a 2. schtuczka khěrluscha: „Schtó wě mój kónz? wón žnadź je blisko“, na cžoż spowjedny wótz njebocźiczkeho, k. farař dr. Rjeńcz ſ Wjeleczina, wotproschenje dźerżesche, ſ hnujazymi žłowami na to pokasujo, kak bu njesprózniwy, mózny, duchownje cžerstwy duschowpastyr a pschecźel ſ połneho sastojńskeho dźěła tak njenadżujzy pschez žmjercz wotwołany. Pod swonjenjom a spěwanjom prěnjeju dweju schtuczkow khěrluscha: „Moje žiwjenje žy, Khryschcźe“ poda žo na to cźełny cźah, na kotrymż žo też wojerskej towarstwje ſ Budestez a ſ Hornjeje Hórki a spěwanske towarstwo ſ khorhowjemi wobdźělichu, do Božeho domu, ſ ludom pschepjelnjeneho, hdźež bu kaschcz psched woltar stajeny. Po wuspěwanju 6. a 7. schtuczki khěrluscha 474 se strony wožady stupi najprjedy k. farař rycźeŕ Jakub ſ Njeżwaczidła jako pschedżyda żerbskeje prědarskeje konferenzy na woltar a dżerżesche lubemu njebocźiczkemu městopschedżydźe spomnjeneje konferenzy hłubokosaczutu żerbsku żarowansku rěcz, na to pokasujo, so je Knjesowe pożohnowanje to poßlenje było, schtoż je njebocźicki žwojej wożadźe 2. dźeń žwjatkow wudźělił, a kak žu tele żohnowanske žłowa nasch troscht pschi jeho kaschcźu. Jako bě na to mużski khor tamnischeho spěwanskeho towarstwa pod wjedźenjom k. kantora Ssmoły 3 schtuczki Annakeroweho spěwa: „Nad rjanej hwězdźinu junu žo jaßni“ wubjernje derje wuspěwał, dżerżesche k. Pastor Prim. Wjazka ſ Budyschina jako pschecźel semrjeteho a pschedżyda Budyskeje pastoralneje konferenzy němsku cźělnu rěcz, w kotrejż wón nutrnej wożadźe ſ rjanymi žłowami wobras lubowaneho duschowpastyrja psched wocźi staji. Po krótkim interludiju byrglow rěcżesche hischcźe żerbski k. farař Kschižan ſ Hodźija jako pschedżyda spezialneje konferenzy, kotrejż bě sbóżnje wużnjeny, każ ſ zyła wschěm konferenzam, jako żwěrny żobustaw pschiżłuschał. Wón na wutrobne waschnje wusběhowasche, kak tu bolosnu ranu, kotruż je jeho njenadżita żmjercz tak mnohim wutrobam nadyrika, też jeho pschecźeljo hłuboko saczuwaju a kak nam wschěm ſ wěry, luboscze a nadżije troscht wukhadża. Na to žłědowasche saßo krótki interludium na byrglach, po kotrymż wschitzy kk. duchowni, jedyn po druhim, żwojemu lubemu dokonjanemu sastojńskemu bratrej pschi jeho kaschcźu krótke żohnowanske hróncźko ſ Božeho żłowa do wěcźnosćze żobu dachu. Jich rjad wotewri k. wyschschi zyrkwiny radźicźel Meier ſ tym, so krótke żłowo złoży na sawostajenych, na wożadu a na semrjeteho. Mjes kk. duchownymi bě też k. farař Häsler ſ Wulkeho Radschowa jako sastupjer njebocźiczkeho něhduscheje wożady. Jako bě skónczńje měschany zyrkwinski khor motettu wuspěwał, poda žo żarowanski cźah na to město, hdźež dyrbjesche njebocźiczki nětko żwój poßledni wotpocźink namakacz: na pohrjebnischczo pschi pucźu do kapalnje, po kotrymż bě wón 28 lět dołho kóżdu njedźelu do Božeho domu thodźił, so by żwojej wożadźe Knjesowe żłowo pschipowjedał. Po wuspěwanju khěrluschoweje schtuczki wuprajowasche pschi wupyschenym rowje najprjedy městopschedżyda zyrkwineho prjódkstejeństwa, k. privatus Mět ſ Raschowa, żwěrnemu duschowpastyrjej wutrobne dżakne żłowa zyleje Budesteczańskeje wożady, schtoż po nim na niz njenje

wutrobne waschnje tež k. kan. scholastikus Skala ſ Budyschina po poruczнoſczi czinjeſche, ſ dźiwanjom na to, schtož je drohi njeboczičzki woßebje jako měſtopſchedßyda Maczizy Sserbſkeje ſa nasch lubowany ßerbſki lud czinił. Skónczнje pſchednoſcheſche k. farař Waklař ſ Wößlinka w ßerbſkej a němſkej rěczi wot njeho wubjernję derje ſeſtajany a ſbóżnje dokonjanemu poßwjeczeny żarowanſki ſpěw. Na to ſpěwaſchtej ßo prěnjej 2 ſchtuczży khěrluſcha: „Nětk czěło chzemy pohrjebacź“, po czimż k. farař dr. Rjeńcź ſ Wjeleczina intonaziju a pożohnowanje wukonja. S wuſpěwanjom khěrluſchoweje ſchtuczki: „Hdyż dyrbju wotßal czahnycź, ßo njedźěl wote mnje“ bu żarowanſka ßwjatoczнoſcź ſ czichim wótczenaſchom ſkónczena.

Duż dha wotpoczuj w měrje, ßwěrny ßerbſki wótczinzo! Now je ßo nad Tobu ſamknył; tola Twoje wopomnjecze woſtanje mjes naſchim lubym ßerbſkim ludom w żohnowanju. F.

S **Budyſchina.** Knjes hamtſki hejtman dr. Hempel, kotryż je hižo dlějſchi czaß khorowaty, 1. junija ßwoje ſaſtojnſtwo ſłoži. Hacź do nowowobßadźenja budże knjeżerſtwowy aſſeſſor dr. Eras ſaſtojnſtwo hamtſkeho hejtmana ſaſtawacź.

— Na krajnu ſhromadźiſnu ratarjow, kotraż ßo ſańdźenu ßobotu w hoſczenzu „króny“ wotmě, bě ßo něhdże 1000 woßobow ſeſchło. Shromadźiſniny pſchedßyda, ratarſki radźiczel Andrä, wopowjedźi, ſo je ſwjaſkowy pſchedßyda ßwobodny knjes ſ Wangenheim ſadźěwany był, na ſhromadźiſnu pſchińcź. Ratarſki radźiczel Andrä na to na nowy złowny tarif pſcheńdże, na kotrehoż ſakkadże dyrbja ßo nowe wikowanſke wuczinjenja wotſamknycź. Wón tutón tarif ludowe njeſboże mjenowaſche. Wón warnuje a wobżaruje tych ratarjow, kotſiż praja a měnja, ſo dyrbi ßo to, ſchtož knjeżerſtwo poſficza, pſchijecź. Tole měnjenje njemóże ſwjaſk ratarjow ſaſtupowacź, ale dyrbi na ßwojich żadanjach wobſtacź. W Sakſkej dyrbitej ratarſtwo a induſtrija ßebi ruku podawacź, tola wſcho dyrbi měru měcź. Hdy by ßo dale induſtriji lěpſchina dawała, by ßo ſ tym zyła Němſka ſahubiła.

Khěżorſtwoßezjmſki ſapóßłanz Schrempf ſe Stuttgarta teho runja na ſtrach pokaſowaſche, kotryż ratarſtwu ſ nowym złownym tarifom hroſy, dokelż ßo ſ nim żitne zła tak wyßoko njeſtaja, ſo by ßo němſke ratarſtwo pſched wukrajnej konkurrenzu na doßahaze waſchnje ſchkitowało. K temu njeßmě dóńcź, ſo by ßo ratarſtwo pornjo induſtriji do ſady ſcziſchczało. Wulzy pjenjeżnizy njeßmědźa do ſaſtojnſtwow pruſkich knjeżkow ßo ſacziſchczecź a ſ tym wulku politiſku móz nabycź. Rěczнik dale praji, ſo bychu ratarjo w Němzach hižo dawno bankrott byli, hdy budźichu ßo njemóhli ſe ſawoſtajenſtwom ßwojich prjedownikow ſdźerżecź. Schrempfowa rěcź ßo huſto ſe żiwym pſchihłoßowanjom pſchewodźeſche. Na to ſhromadźiſna reſoluziju pſchija, po kotrejż je wona pſches jene ſe ſadźerżenjom ſwjaſka ratarjow a jemu ſa to dźak a pſchipóſnacże wupraji a jo napomina, ſa to wuſtupowacź, ſo bychu ßo intereßy ratarſtwa w naſtupanju zokroweho praſchenja ſakitałe, a ſo by złowny tarif ßo tak pſchedźełał, ſo byſchtej ßo induſtrija a ratarſtwo jenak ſtajikej a ßo poßledniſcha na doßahaze waſchnje ſchkitała. Jeli ſo ßo njeby hodźiło, tule runoprawoſcź ani ſ doßahazym powyſchenjom ratarſkich, ani ſ wotpowjedazym wutworjenjom induſtrialnych złow dozpicź, by wotpokaſanje złowneho tarifa mjeńſche ſle było, a ludowi ſaſtupjerjo měli ßo po tym roſßudźicź.

— (Wupißanje Budeſteczanſkeho farſtwa.) Budyſka měſchczańſka rada je jako kolatorka ſe ßmjerczu wuprózdnjene Budeſteczanſke farſtwo wupißała. Sserbſkeje rěcże poknje mózni duchowni ßmědźa ßo jenoż wo njo hacź do 21. junija ſamołwicź. Jeho dokhody 6218 hriwnow pódła darmotneho ſaſtojnſkeho wobydlenja wuczinjeja. S tejele ſumy ma ßo dźěl wotſtupicź, jeli ſo ßo pódła farſtwa diakonat ſałoži.

— (Woheń.) Schtwórtk w nozy ßo jedyn nózny ſtražnik po rybowej haßy duzy dohlada, ſo ßo na łubi Kühlez khěże pali. Wón hnydom wobydlerjow na to kedźbliwych ſczini, kotſiż płomjenja bórſy ſhaſchachu. Woheń je ßo pjecża ſe ſłóſtniſkej ruku ſakożił.

— (Kradnjenje żyrkwinſkich pjenjes.) Sańdźenu njedźelu wjeczor je ßo w ßerbſkej katholſkej żyrkwi w mejſkej pobożnoſczi ſběranſka pjenjeżna tyſa kradnyła. Na jeneho mużſkeho, kotryż je bliſko tyſy ſtał, tukaju, ſo je paduchſtwo ſkucził. Wón je ßo pjecża na nadpadne waſchnje ſchczěrił a ßo bjes ßłěda ſhubił.

— (S Božej ruczku ſajaty.) Tudomny jałmożnik Jork je ßo ſe ßwojeho wobydlenja na tworowe dwórſnichczo duzy ſ Božej ruczku ſajał a hnydom wumrjeł. Jork bě hiſchcże jedyn ſ tych, kotſiż ßu Budyſko-Draždźanſku żeleſnizu twaricź pomhali.

— (Zyganjo.) Sańdźenu njedźelu czrjóda zyganow, ſ 5 ßwójbow a 20 hłowow wobſtejaza wot Budeſtez ßem pſches Budyſchin czehnjeſche. Zandarmojo zyganow pſches Delnju Hórku k ruſkim mjeſam pſchewodźachu, ſo njemohli wobydlerjow na wßach wobkradnycź a ſjebacź.

S **Wownjowa,** Hdyż ßo wutorn popołdnju dwaj młodźenzaj na czołmje po Spreji pſchi „czělzu“ wożeſchtaj, ſ hłubiny człowſke czěło horje ſpłuny. Czěło bě wojeŕſtu draſtu wobleczene a ſ wojeŕſkim teßakom wopaßane. Hdyż bě ßo na brjoh ſczahnyło a ßo wobhladało, jo ſa czěło podwyſchka Neidhardta wot 10 kompagnije Budyſkeho pěſcheho regimenta czišło 103 ſpósnachu. Tutón bě pſched něhdże 3 njedźelemi ßłużbu wopuſchcził, ßo khoſtanja bojo, dokelż bě bjes dowolnoſcze pſches nóz wuwoſtał. Neidhardt je ßmjercź we wodże pytał a namakał. Prjedy hacź je do wody ſkocził, je ßo do wutroby tſělił.

S **Hodźija.** Baczony ßo ſ kóżdym lětom bóle po Sserbach roſſchěrjeja. Lětßa ſtaj ßo ßamo w Hodźiju dwaj baczonaj ſaßydlikoj, hacź runje tu w bliżſchej wokolnoſczi wjetſchich hatow a łużow njeje. Hdyż běſchtaj dołho doſcź po wßy lětakoj a Hodźiczanam ſ tym k wjedźenju dałoj, ſo byſchtaj ßebi tu rad ſtatok ſałożiłoj, knjes kubleŕ Max Laraß woſowe koło na ponoſchk hródźineho twarjenja położi. Tutón pokiw baczonaj hnydom ſroſumiſchtaj; ßebi koło mudrje ſe wſchěch ſtron ſwobladowawſchi a pruhowawſchi hacź twjerdże ſteji, ßo wonaj hnydom do teho daſchtaj, ßebi hnězdo na nim ſtwaricź. Schtó wě, ſchto ma tónle podawk ſa Hodźij rěkacź.

S **Brěſy.** Sańdźenu ßobotu rano wokoło 6 hodźin je na tudomnym knjeżim dworje pohoncź Kijank ſ Hunczeriz do czeżkeho njeſboża pſchiſchoł. So by rjaneju konjow měł, chzyſche ßebi ſkradźu na łubi něſchto womęſchka wſacź. Łubju pak njemóżeſche hinak dozpicź, hacź ſo po tſěchach hacź horje k łubinemu woknu ſaléſy. Tam pak ßo wón wobßuże a ßo bjes womjeſchka dele wali. Na ſemju dele padnywſchi ßebi wobżaromny człowjek wobej ruzy ſłama.

S **Budeſtez.** Ssyn tudomneho ſamkarja Michałka je tele dny pſchi ßamym w pěſkowej jamje pola Sombarka ßmjercź namakał. Wón bě ſ woſyczkom do jamy po pěſk pſchijeł, kotryż ßebi wón ſ pěſkoweje ſczeny kopaſche. Na dobo ßo ta ßypny a hólza pſchikry. Dwaj murjerjej ſ Budeſtez pſchipadnje nimo duzy ßo podawka dohladaſchtaj a hólza hnydom ſ pěſka wuhrjebaſchtaj. Jeho czěło bě ßo pſchi ſaßypnjenju tak ſcziſchczało, ſo dyrbjachu łěkarja na pomoz ſawołacź. Poſdźiſcho je ßo hólz ſaßo trochu ſhrabał; hacź ſmeje podawk ſa jeho ſtrowoſcź dalſche ſle ſczěhwki, ßo hakle w pſchichodże pokaże.

— Ssynk tudomneho dźěłaczerja Błażija bě wutoru wjeczor wuſchoł ßwojeho nana, kotryż w Budyſchinje dźěła, domoj hladacź. Jemu napſcheczo duzy, bě wón hacź do Budyſchina dóſchoł. Tamniſcha poliżija hólczka, ſ kotrehoż ſ woprědka njemóżachu ſhonicź, ſ wotkal je pſchiſchoł, pſches nóz wobkhowa a jeho naſajtra domoj k ſtarſchimaj dowjedże, kotrajż jeho hižo ſtyſknjwje pytaſchtaj.

S **Wulkeje Dubrawy.** Żałoſtne njeſboże je tudomneho dźěłaczerja a parnikarja Adolfhětſkeje twornje Guſtava Schleudera ſańdźenu ßrjedu pſchipołdnju potrjechiło. S parneho kotła wjedże truba, ſ kotrejż ßo woda a para w pſchipadach ſtracha nahle abo, jeli ſo ma ßo kotoł wuprózdnicź, puſchcża. Po ſakońſkim poſtajenju ma ßo wrjecźeńko, tule trubu ſamkaze, kóżdy tydżen na ßwoju wěſtoſcź a njeſaprajomnoſcź pruhowacź. Tole dźěło Schleuder kóżdu ßrjedu pſchipołdnju czinjeſche. Jeho młoda żona — běſchtaj hakle ſańdźene ßwjatki ſwěrowanaj — bě jemu runje wobjed pſchinjeßła. Kuſk pojědſchi Schleuder do kotołnje dóńdże, ſo by ſpomnjene dźěło wuwjedł; k temu wón żeleſne wěko ſběhny, ſpody kotrehoż ßo w podſeńſkej wumurjowanej próſnjeńzy ſpomnjene wrjecźeńko ſ trubu nadeńdże. Na dobo ſaßłyſcha ßo kuſk, każ kanonowy wutſěł. Rujo para ſ warjazej wodu ſ truby, kiż bě ßo na njewußlědźomne waſchnje pukła, ſchumjeſche, Schleudera na 8 metrow wotwrjeßnywſchi a jeho żałoſtnje woparíwſchi. S njewuprajomnej boloſczu czwilowany ſkoczi wón do żłoba ſymneje wody ſ wonka kotołnje, ſ kotrehoż jeho wucżeżechu. S czwakami wißaſche mjaßo a koża ſ czěła. S dałokorěczakom pſchiwołany Minakalſki łěkar da jeho hnydom do Budyſkeje hojerńje dowjeſcź, hdźež hiſchcże ßamßny dźeń wjeczor wudycha. Jeho młoda żona bě ſe ßwědkom zyłeho hróſbneho podawka a chzyſche ſa nim do morjazeje parjeńzy ſkoczicź. S wulkej nuſu ju parnikaŕ Beßler wotdźerża, pſchi tym ßebi ßam noſy ſtraſchnje woparíwſchi. Hakle pſched połdra lětom Schleuder na ßamßnym měſtnje nimale żiwjenje ſhubi. Tehdom czěżke parnikowe czěrjaze koło roſlecża, ſ kotrehoż jedyn kruch jemu nop wobodrje.

Se wßow. Najczerſtwiſche narodne wědomnje nadeńdżeſch czaſto mjes wjeßnym ludom. Do ludźi, kotſiż wjedża, czeji ßu, a

ßebi ßwoju lubu maczérnu rěcz a ßwoje Sserbſtwo wyßoko waża, ßłuſcha domjaza młodoſcz a czeledź Kſchiweje Borſchczże. Kóždolětnje ſmahuje ßo nad njej ſnamjo ßerbſkeje wßy: „Selena ta meja.“ Lětża pak ßu ßwěrni hiſchcże dale ſchli, ßu dali ßwojej ßerbſkej ſmyßlnoſczi hiſchcże czeſczowniſchi wuras. Mjes ßobu ßu ßebi krucże ßłubili, wot nětka ſanoſchowacz ßerbſke ſpěwy. Wobſtarali ßu ßebi „Spěwniki“ a „Wěnz ſpěwow“, a wukli ßu pilnje ſ nich pod nawjedowanjom jeneho ßobuſtawa ßerbſkeho towarſtwa nětotry rjany ſpěw. Delebranje jich meje ſańdźenu njedźelu njebě teho dla jenicźzy ßerbſki ßwjedźeń po mjenje, ale po ſkutku. Sserbſke ſpěwy rosnoſchowachu ßo pſches nalětnje hona, jako pod pſchewodom hudźby „tu meju w ruzy, do korczmy duzy“ do Khwaczíz czehnjechu. A dźiwnje. Nětotſi Němzy běchu ſ pſchihladowarjemi jich ßwjedźenja. Czi njemózachu wuprajicz a wukhwalicz, kak jara je ßo jim ryſy ßerbſki nałożk ſpodobał. To je ſtare, tudy hižo czaſto woſpjetowane wobkedźbowanje, ſo je naſchim němſkim ßußodam ſto krócz lubſcho, ſ nami Sserbami wobkhadźecz każ ſe Sserbami a niz każ ſ němzowazymi ßerbſkimi wopizami, kajkeż je czaſto wuhladaſch w konzertach a dźiwadłach. Tak widźicze, jednora ßerbſka wjeßna młodźina powyſchuje naſchu nahladnoſcz we wocżach naſchich ßußodow, a ſ druha kóždy derje ſmyßleny człowjek ßo wjeßeli, ſo tu a tam naſcha młodźina poczina ßo wróczecz k naſchim pózczíwym ßerbſkim ſpěwam. To wuwabjuje nam pokornu próſtwu, tak ſtrachoczíwje, każ kwětka w mejſkich mrózach ßwoju hłowczku poſběhuje, na naſche ßerbſke wuczeŕſtwo, hacz nochzyło wſchudźom po Sserbach wuwuczowanje ßerbſkich ſpěwow na ßo wſacz. Dźak do wěczności bý jemu wěſty był!

S **Delnjeho Wujeſda.** Sańdźenu ßrjedu pſchipołdnju ßo hola pſchi żeleſnizy pſchede wßu ſapali. Něhdże 40 arow 10lětnych kłójniczkow, tudomnemu hoſczenzarjej W. ßłuſchazych, je ßo ſ wóhnjom ſniczíło. Dokelž doſcz ludźi ſkoku k haſchenju pſchiběża, mózachu ßo płomjeńja bórſy poddußycz.

S Kuczíny. Wóndano mějeſche bohaty burik ſ delnich wßow kwaß ſ burſtej holzu naſcheje wokoliny. Nawożenjowy nuj, hejtman tudomnych tšélzow, bě ßobu na kwaß proſcheny. Na tule czeſcz ßebi hejtmanowi towarſchojo wjele wjedźachu a chzychu teho dla pſchi kwaßu ßwojemu komandantej ßwoje wjeßele na nékajke waſchnje ſpósnacz dacz. Hdy bychu ſ wokami ßwoju rolu dźékali, każ to Sprejlowczenjo czinja, budźichu jemu ſ wupyſchenymi wokami pucz ſakroczíli. Tola w naſchich ſtronach ſ wjetſcha jenoż kruwiczki pſchahaju, a tak dyrbjachu hejtmanowi towarſchojo na druhe waſchnje ßwojeho roskaſowarja poczeſczicz. Hdyż ßo wón hromadże ſ nawożenju w tſjoch kuczach pſches wjeß pſchiwjeſy, jeho towarſchojo w ßwěczatych helmach pſchi puczu paradowachu a po ſtarym waſchnju ſ rubiſchkatym powjaſom pucz ſaczeżechu. Tola ani nawożeuja, ani komandant nochzyſchtaj wjedźecz, ſchto ma tajki rubiſchkaty powjas rěkacz. Po braſchkowym kiwnjenju dyrbjeſche ßo powjas na ſemju puſchczicz a kucże ſ horda pſches njón jědźechu. Komandantowi towarſchojo pak ſ laczjnej ſchiju ſa nimi ſhladowachu. To běchu tola Sprejlowczenjo ſbożowniſchi. Tym bě ſ najmjeńſcha darniwy nawożenja dwaj bimaj woprował, a hdyż też ßebi ſa to njemózachu czwizu piwa kupicz, dha mózachu ßebi tola ſ pjerkom palenz pod nóß ſchmóracz dacz a ßłódku palenzowu wóń do ßo ßrébacz. Kucżinjenjo pak ani niczo nuchacz, ani niczo czuchacz njemějachu, a hdyż nochzychu każ něhdy Mortkowczenjo ſ próſdneho picz, dha dyrbjachu ßami do ßwojeje móſchniczki pſchimnycz.

S **Běłeje Wody.** Wot 7. junija budźa ßo tu kóždy ßobotny dźeń tydźeńſke wiki wotbywacz.

S **Hródka.** Schtwórtk wjeczor je ßo w Blüthez fabriży wokmowa ſkładownja ſapalika a ßo do cziſta ſe wſchěm, ſchtož je wopſchijała, ſniczíła.

Přilopk.

Vulkanſke wupuſczenje na Martiniqueſkej kupje.

Czerpjenje Martiniqueſkich wobydlerjow njeje hiſchcże nimo. Wutoru wjeczor je hora Mont Pellée ſ nowa wumjetowała. Płomjenja hodźinu dołho 150 metrow wyſche horineho wjerſchka ßapachu. Pſchi tym wětr howrjeſche a ßo ßylnje błyſkaſche a ßo hrimaſche. Město St. Pierre je zyle ſe ſtwjerdnjenym błótom (lavu) pſchikryte, żaneje murje wjazy njeſteji, a njeje niczo wjazy widźecz, kłyba daloki ſchěry pſchikryw, kotryż ßo ſchtyri mile daloko wupſcheſczera. 3000 czełow ßu na dróhach namakali a ſpalili, prjedy hacz hora poßledni raz wubluwaſche. 35,000 człowjekow pod rospadankami leži. Straſchne je, ßo městu pſchibliżicz, prjedy hacz njeje żahłe błóto wuſtudło a ſtwjerdnyło. Popjelowy deſchcz poſpochi pada, ſ hrimotom pſchewodżeny, na kotryż ßo poßłucha każ na hrimanje tyßazow wulkich kanonow. Město Fort de France je daloko doſcz wot hory Pelléa ſdalene, ſo jemu wumjetane kamjenje njemóża wjele ſeſchkodźicz, tola wobydleŕſtwo ßo boji, ſo mohłe błyſki, ſtajnje nad městom jěſdźaze, pólver a druhe rosbuchadła ſapalicz, kotrež ßo w městowych wobtwjerdźenjach khowaju. Wobydleŕſtwo na ßußodne kupy cżéka. Pjatk je 200 czeknjenzow do St. Lucia a 1700 do Guadeloupe pſchijěło. Najwjazy czeknjenzow je bjes pjenjes.

Pſchedpoßledni raś je Mont Pellée 20. meje t. l. wulke hromady żahłeho błóta wubluwał, kotrež ſkoku a njewuprajnje ſpěſchnje na St Pierreſke rospadanki dele ſchuczeſche. Vulkanſke mróczele hacz k městu Fort de France pſchicżeżechu. S pruhami ſkhadźazeho ßłónza wobßwětlene ßo wone roſeſchkrjenemu żeleſu runachu, kotrež ßo w powětſje nad městom waleſche. Napohlad bě hróſbny, tola majeſtetiſki. Wobydleŕſtwo Forta de France je w ſtajnej hroſy. Poliziſtojo, wojazy, mużojo a żony płaczíży a ßo modło po dróhach běhachu, mjes tym ſo ßo w powětſje ſe żahłych mróczelow hrimaſche a ſ nich horze kamjenje ſ popjełom padachu. Něhdże 100 czeknjenzow je wukhowanje na parnych łódźach „Cincinati“, „Suchet“ a „Potomac“ namakało. Lieutenant Mac Cormic ſ łódże „Potomac“ je ſpytał, ßebi St. Pierre wobhladacz. Wón bliſko k městu dońdże a widźeſche, ſo bě ßo wone ſ vulkana ſ wulkimi kamjenjemi wotmjetało. Murje, kotrež běchu 8. meje ſtejo woſtałe, ßu do zyła ſpowalane a zyłe město pod popjełom leži. Dale k połodnju běchu ßo khěże wjeßnjanow, kotſiż njeběchu cżekli, ſ mjeńſchimi kamjenjemi wupuſczíłe. Łódź „Potomac“ je 180 czeknjenzow pſchijała, ſ nich bě najſtarſchi 72 lět a najmłódſchi 3 dny ſtary. Lieutenant Mac Cormic je jich ſ jědźu ſaſtarał a je jich do Fort de France dowjeſł. Wukhowanſke dźěło je wurjadnje cżeżke a wobcżeżne. Zyłe wobydleŕſtwo Martiniqueſkeje kupy do Fort de France cżéka.

Komandantojo nětotrych franzowſkich wójnſkich łódźow ßu ßebi St. Pierre wobhladali. S wulkimi wobcżeżnoſczemi woni na brjóh ſtupichu. Komandantojo powjedaja, ſo je poßlednje wubuchnjenje najbóle wupuſczaze było. Zyrkwinej wyßokej baſaltowej wěži (tórmaj) ſtej do prócha rosmjeczenej. Wumjetane vulkanſke kamjenje njejßu pak ßame ſamohłe, tajke wupuſczenje naczinicz, ale ſatraſchny wichor żahłych dymow, kotryż je ſ njewuprajnej ſpěſchnoſczu a njeliczomnej mozu pſches město cżahnył. Pſchekwapjaze je, kajke hromady popjeła, kulojtych a rózkojtych kamjenjow je ßo ſ hory wumjetało. Hiſchcże pſchezo trubjele kura a dymow ſ wulkeho kratera (wubluwaniſchcża) ſtupaja, a nowe rospukliny ſ boka hory żołte wichory wuſtorkuja.

Prěni wocżizy ßwědzy podawkow pſchirody we Wjeczornej Indiſkej ßu 23. meje ſ parnej łódźu „La Plata“ do Europy pſchijěli. Woni tamne wopokaſma Bożeje wſchehomozy ſ małeje parneje łódże „Eſk“ widźachu, kotraż wobkhad mjes wjeczornoindiſkimi kupami wobſtaruje, a ßo w Barbados na łódź „La Plata“ pſcheßadźichu. „Eſk“ pſched St. Pierre 8. meje w nozy pſchijědże a bě hižo hodźiny dołho prjedy teho pod njebjom jěł, kotrež bě cżorne każ kołmas a ßo ſ hróſbnymi błyſkami pſchetorhowaſche. Te a mózne howrjenje dachu ſpósnacz, ſo ßo k městnu ſatraſchneho pſchirodźineho ſjewjenja blížachu. S Monte Pelléa wohnjowa trubjel k njebju ßapaſche, wohnjowe rěki ßo ſ hory lijachu, a St. Pierre w płomjenjach ſtejeſche, runje tak, każ zyły brjóh něktore mile daloko. Dokelž mějeſche „Eſk“ póſtſke wěży ſa St. Pierre ßobu, tola bliże k njemu pſchijěcz njemóżeſche, jeli ſo ßo nochzyſche do najwjetſcheho ſtracha podacz, ßo cżołm wußadźi. Mużſtwa pak njemózachu ſatraſchneje horzoty dla k brjohej doječz, a po ſdaczu njebě w St. Pierru żaneho żiweho ſtworjenja wjazy. Morjo ßo mohł rjez warjeſche. Wróczo jědźo cżołm nimo njeſbożowneje łódże „Roraima“ pſchijědże, kotraż wſcha w płomjenjach ſtejeſche a bórſy rosbuchny. Jedyn ſ wocżitych ßwědkow praji, ſo je pſchirodźine ſjewjenje tajki ſatraſchazy a hróſbny napohlad dawało, ſo njeje móżno ſ wopißanjom wo nim ßłabe wopſchijecże dacz. Se St. Pierra „Eſk“ k Port Caſtries na kupje St. Lucia wotjědże, hdźeż ßo ſ parnej łódźu „Roddam“ ſetka, kotraż bě ßo ſ wohnja wukhowała, tola na kotruż ßo każ na łódźine ſcherjenje hladaſche, pſchetoż wſchě ſczeżory a ſczeżorowe żerdże, kotrež njeběchu ſe żeleſa byłe, běchu ßo ſpalike. Na „Roddamje“ bě, każ ſo by w bitwje ſ bombami a granatami pomjetany był, kotryż ſaczíſchcz ßo ſ łubju, ſ wohnjom wobſchkodżenej, a ſ wokoło leżazymi cżełami poßylni. Też łódź „La Plata“ ßwoju wohnjowu kſchcżenizu ſ woheń pluwazeje hory Soufrière na jěſbje ſe St. Vincenta do Barbados doſta. Jedyn wot tam ßobu jědźazy puczował powjedaſche, ſo je na dróhach cźma było każ w nozy; ludźo ßu ßo ſ pſchedeſchczníkami a ſe ſaßwěczenymi latarnjemi wu-

khadżeli. Na Barbadosu běchu pscheklepani pschekupzy, kotsiž cžornocham padazy vulkanski popjek a błóto w žudach hromadžecž dachu, so bychu to na druhe kupy jako hnójnischcžo pschedali, k cžemuž žo wošebje vulkanski popjek jara derje pschihodži, dokelž wón fosforowu kišalinu, kalziumowy sulfat, sulvid, želesowy oxyd a soko wopschija. Po wupuchanju w lěcže 1812 běchu wschě pola, na kotrež bě tajki popjek napadał, wjele płódnische. Popjekowy deschcž bě tež na to waschnje wužitny, so wulkej mrowjazej cžwili na dobo kónz sčžini.

W Guatemali je semjerženje nimale runje telko sapusčenja naczinilo, kaž na Martiniqueskej kupje. Wóžom městow je wupusčenych, tyžazy cžłowjekojo žu bjes hospody a khleba tradaju. Něhdže 20,000 cžłowjekow je žo se semjerženjom pak morilo, pak žo franilo. W měsce Quezaltenango je žo 4000 morwych hižo wuhrjebało, a lědma je žo wožmy dżěl rospadankow pschepytał. W jastwach žu žo jecži a w kasarmach wojazy sarasyli. Pschi sažypnjenju artillerischich kasarmow žo žałožne rosbuchnjenje sta. Sa někotre mjeńschiny buchu bohacži khudži, dżěcži starschich shubichu a starschi žwoje dżěcži. W haptykach žu žo wschě blesche rosbite; duž wukhowani sranjeni na rany mrěja, dokelž njemóža lěkarstwa dostacž. Jedyn Němz, wěsty Debans, bě se žwojej žonu do konzerta wuschoł. Hdyž žo semjerženje sapocža, wón domoj khwatasche, so by žwoje dżěcži, kotrež běchu lehnycž schke, wukhował. Tola dom bě žo hižo sažypnył; pod jeho rospadankami dżěcži pohrjebane ležachu.

---

* (Ssamomordarstwo.) Schěžnacželětna schwalcža Charlotta Spreewitz w Barlinje je žebi živjenje wsała, dokelž bě ju jejna macž nabika. Holza bě bjes starschiskeho dowolenja na reje schła a žo posdże wjeczor młodemu cžłowjekej domoj dowjesc dała. Spreewitzowa teho dla žwoju dżowku naždwari a jej někotre plisty wotłoži. Nasajtra holza w swucženym cžažu wot domu dżěsche, tola niz na dżěło, ale do Sprewje. Tam rěčni dżěłacžerjo holzyne cžełko namakachu.

* (Krwawna pohrjebna hosczina.) W Schleimbachu pola Wina měješe žo pohrjebna hosczina 76lětneje wudowy Hochmeisteroweje. Semrjeteje woženjene dżowki žo do swady a potom do pukow dachu. Blesche, schkleńzy, talerje a stoły po jstwje lětachu, a napožledk noże wucžežechu a krej s cžurami běžesche. Swadźliwe žotry a jich dżěcži žo bóle abo mjenje sranichu. Jenož sakroženju gmejnskeho prjódkstejicžerja mějachu žo džakowacž, so žo nichtó njeskónzowa, a so žo měr sažo postaji.

* (Cžežke želesniske njesboże.) Schtwórtk wjecžor je w Speyeru želesniski cžah na jenym pscheježdże twažny wós, na kotrymž wóžom wožobow žedżesche, pschejěł. Schtyri woždoby běchu hnydom morwe. Nawoženja a mandżelska staj žo wukhowałoj, tola je žo nawoženi noha sranika, a njewjesta je po sdacžu wowrótnika. Pohoncž a konjej žu lohko wobschkodżeni.

* Pschi kupowanju konjow žo druhdy spodżiwne wěžki stawaju. Na Eisenbergskich konjazych wikach bě žebi wóndano jedyn ratař konja kupił. Hdyž bě jeho domoj dowjedł a žebi jeho tam bliže wobhladowasche, spósna, so bě konja sažo kupił, kotrehož bě psched lětom jeho wschelakich njepocžinkow dla pschedał. Tehdomnischi pscheklepany kupz bě konjej kožma pschitsihał a jeho wukormił.

* (Mordarstwo a žamomordarstwo.) Na kuble Wischeńzy pola Janowa w Galiziskej je 40lětny kubleŕ Jan Stanek, kotrehož mějachu sa wjelekróczneho milionara, s revolvrom žwoju młodu rjanu žonu a žwoje tši dżěcži satšělił. Potom wón žam revolver na žebje złoži, tola prěni krócž mižny; duž sa honťwjerskej tšelbu pschimny, s kotrejž žo do wutroby tšeli. W samostajenym liscže Stanek praji, so je žo s kupjenjom někotrych kubłow sjebał a žwoje samoženje shubił. Wón njeje mohł psches wutrobu pschinjesc, so by žwoju žwójbu w nusy a hubjenstwje wostajił.

* (Wopor skaženeho pža.) W Saarawje w Schlesynskej běchu sapocžatk januara pža morili, kotrehož skótny lěkar sa skaženeho spósna. Mjes druhim bě pož jeneho nóžneho strażnika do ruki kužnył. Strażnika hnydom do Barlina do tamnischeho Pasteurskeho wustawa póžłachu, so by žo tam pschе skaženosc schcžěpił. Sa dwě njedżeli žo wón po sdacžu strowy wrócži. Na dobo žo kónz sańdżeneho tydżenja na nim podhladne snamjenja pokasowachu: žylne wróczenje, wobcžežne póžeranje a sczekłosc psched wodu. Hacž runje žo khoremu hnydom lěkarska pomoz dosta, wón wumrje, prjedy hacž bě jeho njemdrosc sajała.

* (Straschny podawk w lawjazej klětzy.) Skludżerku Tilly Bebe, kotraž žo poždedni tydżeń s dživimi swěrjatami w jenym zyrkužu w Lwowje pschedstajesche, pschi tym dwaj lawaj nadpadnyschtaj. S njeje žo hnydom krej lijesche. Pschihladowarjo žo teho dla do hrosy dachu. Skludżerku mějachu sa shubjenu, pschihladowarki žo s womoru wobjachu. Tilly Bebe pak duchapschitomnosce njesbu. Hacž runje bě jedyn law jejnu lěwu ruku sranił, jeho wona tola s prawej ruku se wschěm wotmachom s kschudom psches hłowu dyri. S dobom poškužobnizy wot wonka se želesnymi žerdżemi snjemdrjenych lawow do sady storkachu. Tilly Bebe móžesche potom s klětki twochnycž; wona je jenož s lohka sranjena.

* Satraschne njewjedro s wulkimi krupami 21. meje nad Budapeštom cžehnjesche, kotrež je wulku schkodu naczinilo.

* (Njesboże s automobilom.) W Parisu wutoru jedyn automobil do jeneje drožki sakoži. Wjednik automobiloweho wosa, drožzyny pohoncž a hrabja s Aulame, kotryž w dróżzy žedżesche, žo cžežko sranichu. Wobaj wosaj žo rosrasyschtaj.

* (Lawiza cžekła.) Hdyž poždednje dny Ehlbeckowa menažerija w Schwajzarskej do Solothurna jědżesche, s wosa, kotrehož durje běchu njedospołnje sawrjene, jena lawiza wuskocži. Swěrjo drje žo khětro njekahodnje wo semju cžižny, tola žo bórsy sběhny. Najprjódzy žo spodżiwajzy roshladowasche a potom wocži na jeneho kolojesdneho wuwalesche, kotryž niczo skeho njewocžakujo po pucžu pschijědże. Sso žmjercž wustróżawschi žo wón sawrócži a na sboże cžeknycž samo, prjedy hacž móžesche lawiza na njeho skocžicž. S wołanjom ludži, kotsiž se wschelakimi brónjemi wobrónjeni pschiběžachu, žo cžahowi sastojnizy na cžeknjenje lawizy kedżbliwi sčžinichu. Cžah žo sastaji, a skludżer Ehlbeck potom spyta, swěrjo k žebi do wosa sažo swabicž. Tola wscho bě podarmo; mózne swěrjo žo mórczo wot njeho wotwobrocži a žamo někotre khłóschcženki sazpi, kotrež jemu jeho knjes a mischtr napschecžo dżerżesche. Duž niczo druhe njewubu, dyžli swěrjo njeschkódne sčžinicž, a tak žo lawizynemu živenju s derje saměrjenej kulku kónz sčžini. Wona bě jena s najrjeńschich swěrjatow Ehlbeckoweje menažerije.

* (Spjecžiwosc na łódži.) Na chileskej łódži Flecha je žo mužstwo kapitanej spjecžiło a tuteho, jeho žonu a prěnjeho a druheho wjeslowarja skónzowało. Spjecžowarjo žu łódź potom nawjercžili, so je žo podnuriła, a na to do horow cžekli.

* W Pykrje w Delnjej Awstriskej je błysk do jeneje kapały dyrił w kotrejž runje wjele ludži pschebywasche. Dżewjecz woždobow je žo s dżěła cžežko, s dżěła lohko sranilo.

* (Argentinski skót.) 5 milijonow młodych howjedow po wosjewjenju argentinskeho ratarskeho ministra na to cžaka, so bychu žo do Europy pschedałe. Mjes argentinskim skotom bě pokhroma wudyrika, tola nětko je khorosc haždka.

* W Augustenthalu w Westfalskej žu wutoru w nozy pomnik khěczora Wylma rosbili. Hižo psched někotrymi dnjemi běchu s naždylnosžu s pomnika khěczorowy wobras wottorhnyli. Sa wupuscerjemi nimaju žaneho žłeda.

* (Živaj žo spaliłoj.) W Haviżbeku pola Münstera staj pschi wotpalenju jeneje khěže tsilětny hólz a schěscželětna holza w płomjenjach žmjercž namakałoj. Wonaj běschtaj na łubju saléłoj a tam woheń sakożiłoj.

* (Njesboże na morju). S New-Yorka piżaju: Mjes tym so 27. meje scheseżo matrosojo na němskej parnej łódži „krónprynz Wylem" durje na druhej łubi sacžinjachu, mózna žołma, kotraž žo psches łódź pschecžiżny, dweju matrosow žobu storże. Hacž runje žo hnydom sa nimaj wukhowanske paży wucžiżnychu a žo poldra hodżiny sa nimaj pytasche, njebě tola mózno, snjesboženeju wukhowacž. Pucžowarjo na łódži žu sa sawostajenych tepjeneju pjenjesy składowali.

Sa nowy Maczicžny dom

je žo w lěcže 1902 dotal nahromadżiło: 913 hr. 80 np.

Dale žu sa njón darili:

Knjeni Kožischkowa w Prasy	3	—
Lischki-Póndżelnizy: Pod kralowskim knjejstom 100 + 60 + 30 np., k temu na wopomnjecže 2. pschedžydy, njebo knjesa fararja Mrósaka, 3 hriwny = ...	4	90
W „Katholskim Póžle" cžiżło 22. lěta 1902 hižo kwitowane:		
Молоканы (150 hr.) 1 hr. — Radworska płatowa komižija: s Cžornoboha 2 hr. 44 np. =	3	44

Hromadże: 925 hr. 14 np.

S džakom kwituje a dalsche dary pschijimuje

farjadnistwo Maczizy Serbskeje.

* (Ssmjercz ſ kłóſku.) Wo jara žadnym ſranjenju ſ zuſym pſchedmjetom je praktiſki lěkař dr. Zuppinger w jenym wuczenym towarſtwje rosprawu podał. Wón kruch pluzow jeneho ſemrjetcho 2½ lětneho dźěſcza pokaſowaſche, kotrež bě ſpizy próſdnu žitnu kłóſku ſ rostorhaneho žłomnika ſadychko. Sa 38 hodźin je dźěczo wumrjeło.

Elegija

(žarowanſki ſpěw)

na žmjercz njeſapomniteho knjeſa fararja H. Mróſaka w Budeſtezach.

Bratſja, prajcze mi, ſchto je žo ſtało,
Schto je wſchudźom ſrudźbu ſhotowało,
So na naleczowy žłónczny dźeń
Pada cźěmny cźorny žmjertny ſcźěń,
So žo žłónczko macza k žylſyczkam
Mi a wam?

Ssu žnadź njewjedra wam žymy ſbike,
Nózne mróſy kczenje ſaniczike?
Steji cźežki dóńt pſched wrotami?
Schto te ſwony ſwonja, prajcze mi! —

Ach, wy njetrjebacze jo mi prajicź,
A wy njemózecze jo mi tajicź:
Moja je tež wſcha
Waſcha ſrudoba,
A wy njetrjebacze žylſy ſtajicź!

Hdźež je Michał Frenzel žwěru ſtał,
Hdźež je Budař pomnik namakał,
Hdźež ma zyke Sserbſtwo dźakny dołk,
Tam, wy lubi, tam je nowy row!
Sswěrne duſche ſ daloka a ſ bliſka,
Pſchecźelozjo ſ wyšoka a ſ niſka
Steja ſ płaczom, žałoſcźeja tam:
Sswěrny pſchecźel, ach, je wſaty nam!
A ſwony ſwonja,
A žylſy žo ronja
Wot rańſchich ſerjow hacž k žwjatokam.—

Sskyſch, kak płakajo žej powjedaju,
Kak je w zyrkwi ſkutkował a w krajn:
„Mi je pomoz dał!“
„Mje je troſchtował!“
„Sa mnje luboſcź měł!“
„Mje pſched ſłóſczu krył!“
„Dźěczo je mi požohnował!“
„Naſchich khorych wopytował!“
„Sažo žłyſchu jeho žwěrne žłowa
Tam pſches žwjatnizu a pola rowa!“
„Mi je ſhojił duſche cźežke rany!“
„Jebanje njeběſche we nim žane!“
„Haj, wón běſche kaž Nathanael!“
„So wón nětk dřěma,
Ta wutroba něma,
To je nam horjo a ſrudźba a žel!“

Spi, ty žwěrny, ſpi,
Hacž we kraſnoſcźi
Jeſuſ tebje ſbudźi ſ nowa.
Woktař dźaknoſcźe,
Wěry, nadźije
Twařmy pola twojoh' rowa!
A na twojej duſchi pſchekraſń žo
Jeſuſowy měr a ſboże wſcho!

Lubi bratſja, žotry, dźeržmy žwěru
Kaž naſch bratr a wobarnujmy wěru!
Boże žłowo praji, ſo we kraju
Knjes žo praſchecź chze, hacž žwěru haju!

Knjeże naſch! pſches žiwjenje a mrěcźe
Cźehń naš bliže k tebi tu na žwěcźe;
Spožcź ty žwoju miłoſcź wulkim, małym
A wſmi junu dom naš k žwojim prawym!

We Wóžlinku, 25. meje 1902.

Jan Waltař.

Drjewowa awkzija

na Budeſtecźanſkim revěrje.

Schtwórtk 5. junija t. l. pſchipołdnju w 12 hodźinach ma žo w hoſcźenzu w **Raſchowje**

20 rm twjerdych, 9 rm mjehkich ſchcźěpow,
39 rm twjerdych, 80 rm mjehkich klumpachow,
21 rm twjerdeje, 65 rm mjehkeje walcźiny (žłabych klumpaſchkow), na Žmórzu, Lubinje a Debžecźanſkim lěžu pſchihotowanych, na pſcheźadźowanje pſchedawacź.

Dalſche wukaſuje revěrſki hajnik w Lubjenzu.

Měſchcźanſke hajniſtwo we Wuježku, 25. meje 1902.

Wyſchſchi hajnik Bluhm.

Drjewowa awkzija

na Lupjanſkim revěrje pſchi Mjetlcźan hacze.

Schtwórtk 5. junija ma žo

90 khójuowych dołhich hromadow

ſa hotowe pjenjeſy na pſcheźadźowanje pſchedawacź.

Sapoczatk: dopołdnja ½10 hodź. pſchi Lupjanſko-Kaźowſkim puczu.

W Minakale, 29. meje 1902.

Hrabinſka ſ Einſiedelſka inſpekzija.

Holzy, kotrež chzedźa **platowacź** nawukhycź, namakaju wuczbu pola **Berthy Grafoweje** na kotołſkej haźy 18 po 1 ſthodźe.

We wudawarni „Sserb. Nowin“ žu dóſtacź:

kmótſjaze liſty.

Běrny

k pizowanju

po wjetſchich a mjeńſchich dźělbach pſchedawa

Skop w Kołwaſy.

K twarſkemu cźaſej poruczam žwój wulki ſklad

tſěſchnych łatow a deſkow,

mjes poſledniſchimi jara rjana tyſcheſka twora. **Hranite drjewo, tſěſchne wobbicze a hotowe hěblowane ſchpundowanje** žo po ſkaſanju rucze ſa tunje płacźiſny ſhotowi.

Płacźiſny ſa tſěſchne łaty:
hacž 3 m dołhe, kopa po 13 mk.,
hacž 4 m dołhe, kopa po 15 mk.,
hacž 4½m dołhe, kopa po 16½ mk.

Pſchi wotewſaczu łatow ſe ſchtomowej hranu kopu 3 hr. tuńſcho wobliczam.

Płacźiſny ſa wobrubjene deſki:
20 mm tołſte, □m po 65 np.,
24 mm tołſte, = po 1 mk. 10 np.,
30 mm tołſte, = po 1 mk. 40 np.,
njewobrubjene po □m 5 np. tuńſcho.

Foſty žo po fm. hižo po 50 mk. wotedawaju a žo pſchi wjetſchim wotewſaczu a hnydomnym ſapłacźenju 2% ſkonta dawa.

Parny rěſak w Sserujanach p. Rózanta (p. Kamjenza).

P. Rocho, twarſki miſchtr.

Ssylne

ſellerijowe žadźeńki

žu na pſchedań na knježim dworje **w Debiſchkowje.**

Sbytne konje

žu na pſchedań na knježim dworje **w Delnjej Kinje.**

Jako cźěžła,

kotryž žo na wſchě wuporjedźeńſke cźěžliſke a tyſcheſke dźěło wuſteji a tež nowe dźěło wuwjeduje, žo porucza a ſpěſchne dźěło a tunje płacźiſny lubi

M. Broda

na flinzſkej dróſy w nowotwarje (pola Łukaſcha) po 2 ſkhod.

Do Klukscha! Do Klukscha!

na

ßerbski wjeczor

njedźelu sa tydźeń **8. junija** w Schusterez hoscźenzu. Dźiwadłowy wotrjad Khwacźanskeho ßerbskeho towarstwa wuhotuje nam dźiwadłowe pschedstajenje. Sapoczatk s dypkom 8 hodźin. Wschěch Sserbow a wschě Sserbowki s bliska a s daloka wutrobnje pschesproschuje **E. Schuster,** hoscźenzar.

Sswjedźenske porjady dostanjecźe hižo nětko pola mje. — Czisty wunoschk sa ßerbski dom.

Sahrodniska ziwnosć czišło 3 w **Zornoßylach** pola Bukez s 20 kórzami leżomnosćze na jenym krusche pola domskeho je s morwym a żiwym inventarom staroby dla bjes wumjeńka a hospody hnydom na pschedań.

Dla semrjecźa je **kubło** czo. 113 we Wjeleczinje s 45 kórzami pola a łuki a 67 kórzami lěßa na pschedań. Twarjenja ßu 1897 nowe natwarjene.

W Ssulschezach pola Prěczez je **ziwnosć** czišło 4 s 10 kórzami pola a łuki se żiwym a morwym inventarom na pschedań.

W Žiczenju je **ziwnostka** se 4 3/4 kórzami pola a łuki na pschedań. Dalsche je pola wobßedźerki czišło 15 tam shonicź.

W Kaßowje pola Radworja je **khěża** czišło 10 se ßadźenskej a rjanej ßadowej sahrodu na pschedań.

W Bobolzach czišło 1 je **wobbydlenje** w maßiwnym twarjenju 1. julija na pschenajecźe.

Ziwnosć na pschedań.

W **Jeńkezach** je ziwnosć czo. 28, něhdźe 20 kórzow wulka a se 164 dawskimi jenosćemi wobcźežena, bjes hospody a wumjeńka se żiwym a morwym inventarom hnydom na pschedań. Dalsche je tam shonicź.

Ziwnosć na pschedań.

We **Wulkim Pschěsdrjenju** je rjana ziwnosć czišło 3 s 19 kórzami pola a łuki pschi domskim, se 4850 mk. wopalneje kaßy takšerowana, se ßwobodneje ruki na pschedań. Dalsche je shonicź pola **Měrscha** w Pschěsdrjenju pola Makeho Wjelkowa.

Pěknu m'sodu **holzu,** kotraż je hižo ßłużiła, k 1. julijej do ßłużby pyta **Schmautzowa** na kamjentnej haßy 18 po 1 skhodże.

Na hußlach a posawnje piskacz ßo wucźi na bohatej haßy 22 po 4 skhodach.

Najwutrobnischi dźak praji ßo k. duchownemu Waktarjej we Wóßlinku sa jeho duchapokne a wutrobu hnujaze rjane prědowanje, nastupaze wopominanje 28. meje, kotryż dźeń je ßo w lěcze 1896 wulki dźěl nascheje woßady s krupobicźom sapuscźił.

Wjele dźakownych kemscherjow.

Ziwnosć na pschedań.

Ziwnosć czišło 9 w **Demjanach** pola Huski s nowym domskim, 30 kórzami pola a łuki, kotreż wschě bliško leża, je se żiwym a morwym inventarom pscheměnjenja dla hnydom na pschedań. Dalsche je pola wobßedźerja shonicź.

Gustav-Adolfski ßwjedźeń

ßrjedu 4. junija w Hornim Wujesdźe.

Sserbska Boża ßłużba se ßwjedźeńskim prědowanjom k. fararja dr. Renča s Wjeleczina ßo popołdnju w 2 hodź. sapocźnje, němska se ßwjedźeńskim prědowanjom k. archidiakona Haaßa s Budyschina 3/4 4 hodźin.

Wutrobnje witani ßu wschitzy pschecźeljo nascheje droheje lutherskeje zyrkwje s bliska a s daloka.

W Hornim Wujesdźe 31. meje 1902.

Zyrkwinske pschedstejiczerstwo.
Wjazka, farar.

Dla pschetwarjenja mojeje meblownje jara rjane wulke **komody, kschinje sa cźeledź,** wschelake **blida, stoły, dejne stólczki, heczki, łoża, myjne blida,** kaž tež trjebany wulki regal sa materialne twory s kaschczemi a pschedawanskim blidom po najtunischich płaczisnach pschedawam.

A. Mittasch, tyscherski mischtr
w Bukezach.

Poßlednje bożemje do rowa!

Nad sachodnymi powostankami nascheho tak njenadźizy ruczże semrjeteho njesapomniteho pschedßydy zyrkwinskeho pschedstejiczerstwa

knjesa fararja

Jana Hermanna Mrózaka

w Budestezach

je ßo row samknył. Skoro 28 lět je wón naschej woßadże niz jenoż woprawny duschowpastyr, ale wschitkim też sprawny, ßwěrny, k pomozy stajnje hotowy pschecźel a radźiczel był. Duż naß hnuje, jemu nutrne

Měj dźak a wotpocźń w měrje!

do wěcźnosćze pschiwołacź.

W Budestezach, 24. meje 1902.

Zyrkwinske pschedstejiczerstwo.

Sa nimo měry mnohe, naschej franjenej wutrobje tak derje cźinjaze wopokasma a dźělbracźa pschi njenadźitym wumrjecźu nascheho njesapomniteho droheho mandźelskeho, nana, pschichodneho nana a dźěda,

fararja Jana Hermanna Mrósaka

w Budestezach,

hnuje naß, ßwój najwutrobnischi dźak prajicź wschitkim tym, kotsiž ßu se ßłowom a pißmom na naß s dźělbracźom spominali a s drohotnymi kwětkowymi darami a s cźeßnym pschewodom k rowej ßwědcźenje dali wo luboscźi a cźescźowanju, kotreż je semrjety wužiwał. Woßebje dźakujemy ßo jeho knjesam sastojńskim bratram, runje tak knjesam woßadźinym wucźerjam, zyrkwinym a schulskim pschedstejiczerjam, Budestecźanskemu a Hornjohórcźanskemu wojerskemu towarstwu, tudomnemu wojerskemu towarstwu a zyłej zyrkwinej gmejnje.

W Budestecźanskim farskim domje, 24. meje 1902.

Zarowazy sawostajeni.

(K temu czišku jena pschiłoha.)

Pschiloha k czišku 22 Serbskich Nowin.

Ssobotu 31. meje 1902.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

26 meje 1902.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha.	Rěsna waha.
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	34—38	61—67
awstriske	35—39	62—68
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	30—33	57—60
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	26—29	53—56
4. ßnadnje pizowane kóždeje starosty	23—25	48—52
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	32—35	60—64
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	29—31	57—59
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	26—28	53—56
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojzy	23—25	49—52
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	44—48
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	33—37	60—63
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	29—32	55—59
3. ßnadnje pizowane	25—28	50—54
Čelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	46—48	69—72
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	42—45	64—68
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacž do 1¼ léta	50—51	62—63
2. mjaßne	48—49	60—61
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroše	45—47	57—59

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2755 měchow	W Budyschinje 24 meje 1902. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 22. meje 1902. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenza běła	8	71	8	94	8	59	8	82
" žołta	8	35	8	59	8	35	8	59
Rožka	7	—	7	10	6	94	7	6
Ječmjeń	6	65	6	69	6	67	7	—
Wowß	7	70	8	10	7	50	7	80
Hróch	9	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	50	10	—	8	50	11	—
Jahły	13	—	16	—	12	—	16	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	—	1	50	1	—	1	50
Butra 1 kilogr.	2	30	2	50	2	20	2	50
Pschenična muka 50	9	—	17	50	13	50	15	50
Rjana muka 50	8	—	13	50	10	83	11	83
Ssyno 50	3	70	4	—	3	50	3	80
Ssłoma 600	25	—	30	—	24	—	30	—
Proßata 1008 schtuk, schtuka	20	—	37	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenčny gris	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	6	50	—	—	—	—

Runklizowe ßymjo, punt po 50 np. — **Čerwjeny dźeczel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyschinje płaczeschе: kórz pschenizy (běła) po 170 puntach 14 hr. 80 np hacž 15 hr. 19 np, žołta 14 hr. 19 np. hacž 14 hr. 60 np, kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 20 np. hacž 11 hr. 36 np., kórz ječmjenja po 140 puntach 9 hr 36 np. hacž 9 hr. 50 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot 8 hr 83 np. hacž 9 hr. 12 np., pschenza (žołta) wot 8 hr. 70 np. hacž 8 hr. 83 np., rožka wot 7 hr. 10 np. hacž 7 hr 30 np., ječmjeń wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 13 np., wowß wot 7 hr. 70 np. hacž 7 hr. 90 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu

22. meje 1902.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 6 hr. 94 np. hacž 7 hr. — np., pschenza wot 8 hr. 20 np hacž 8 hr. 53 np., ječmjeń wot 6 hr. 70 np. hacž 6 hr. 79 np., wowß wot 7 hr. 75 np. hacž 8 hr. — np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacž 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., ßyno 4 hr. 25 np., běrny 1 hr. 50 np. Ssłoma (600 kilogr.) 34 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 10 np. hacž 2 hr. 60 np.

Wjedro w **Londonje** 30. meje: Rjane

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje 1. njedźelu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodź. farar Räda serbsku spowjednu rěč, ½9 hodźin diakonus Tyscher serbske a w 10 hodźinach němske prědowanje. — Popoldnju ½2 hodź. smeje farar Räda katechismusowe rosrěčenje s konfirměrowanej němskej młodźinu.

Wěrowani:

W **katholskej zyrkwi**: Jurij Guda, kubler w Dalizach, s Hanu rodź. Mynkez se Sskoneje Borschcze. — Felix Kaisig, sekretar na ßudnistwje w Małym Zabrzu, s Marju rodź. Trulleyez tu.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi**: Rudolf Eberhard, Alfreda Hendricha Bacha, kublerja w Rabozach, ß. — Max Richard, Jana Ernsta Kokle, tepjerja na Židowje, ß. — Martha Hedwiga, Khorle Augusta Wojnarja, fabrikarja na Židowje, dź. — Marja Martha, Ernsta Hermanna Jakscha, fabrikarja na Židowje, dź.

W **katholskej zyrkwi**: Marja, Jana Walkowiaka, ratarskeho dźěłaćerja we Wulkim Wjelkowje, dź.

Zemrjeli:

Dźeń 21. meje 1902: Jan Bohumił Kalawch s Kobliz pola Kumwalda, we wokrjeßnej khorowni na Židowje, 82 l. — 22. Marja, Josefa Kotátka, krawza, dź., 6 m. — 23. Jan Jork, invalidny kamjenjeklepar, 78 l. 9 m. 25 d. — 24. Alfred Max, Jana Ernsta Libschera, dźěłaćerja a wobydlerja pod hrodom, dwójnik, 1 l. 18 d. — 25. Marćin Ernst, Ernsta Hendricha Janeza, kowarja a wobydlerja pod hrodom, ß., 9 m. 22 d. — 26. Johana Emma, njemandź. dź. na Židowje, 2 m. 2 d. — Marćin, Khorle Augusta Henčela, fahrodnika w Bobolzach, ß., 9 m. 4 d. — 28. Oskar Arno, Moriza Reinholda Pawola, kublerja w Hněwßezach, ß, 3 l. 4 m. 17 d. (w Sprewi ßo tepił.)

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

1. njedźelu po ßwjatej Trojizy smeje rano ½7 hodź. duchowny Domaschka němsku spowjednu wučbu, ½8 hodźin farar Kschižan němske a 9 hodź. serbske prědowanje.

Popoldnju w 2 hodź. smeje duchowny Domaschka katechismusowu wučbu se serbskej muzskej młodźinu.

Pscheßadźowanje khěže.

Póndźelu 9. junija dopołdnja w **10** hodźinach ma ßo dotalna **kowarnja w Hornjej Borschczi** pola Budyschina, kotraž ßo jako khěža też sa druhe samery pschihodźa, na pscheßadźowanje pschedawacź, teho runja ma ßo na pscheßadźowanje pschedawacź: wschón kowarski grat, jako 1 skoro zyle nowa nakowa, 1 naduwak (měch), něhdźe 50 wohnjowych klěschczow, wschelake hamory, pile, njeboßy, tóczniki, schrubowaki, hotowe a połhotowe dźěła, stare želeso, 20 zentn. kowarskeho wuhla, teho runja bruniza, dźělba palneho drjewa, 2 makaj ruczнaj wosaj a wschelake druhe.

Trawowa awkzija.

Wutoru 3. junija t. l. po 3 hodź. maja ßo k Klukschanskemu ryczerkublu ßłuschaze Schawiz a Prószkez łuki, 26 kórzow wulke, po sahonach na 6 lět na pscheßadźowanje pschenajecź.

Shromadźišna pschi Schawiz mosczе.

Wuměnjenja ßo do awkzije wossjewja.

Klukschanske ryczerkublo.
Böhme.

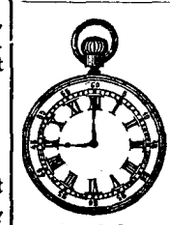

Franz Marschner

czaßnikař w Budyschinje

cjo. 9 na bohatej haßy cjo. 9

ßwój sklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaßow** dobroczinwemu wobkedźbowanju porucza.

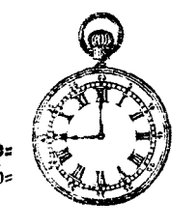

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczišny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pschisporonmjenje: Rěczu **serbski.**

Jěsdny plan żelesnizow

wot 1. meje 1902.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždżan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4	2. 3.
Se Shorjelza	1,58	—	4,20	8,55	7,58	10,55	2,11	2,21	4,25	6,55	8,40	10,58
Rychbacha	—	—	4,43		8,22	11,19	—	2,46	4,48	7,20	9,04	11,51
Lubija	2,23	—	5,02		8,43	11,41	2,37	3,08	5,07	7,42	9,22	12,34
Budyschina	2,44	3,55	5,37	9,39	9,18	12,20	2,58	3,43	5,42	8,18	9,55	1,27
Biskoviz	—	4,29	6,11		10,03	12,55	—	4,18	6,15	8,54	10,32	—
Arnsdorfa	—	4,49	6,33		10,25	1,17	—	4,40	6,36	9,19	10,53	—
Radeberga	—	5,01	6,53		10,33	1,25	—	—	6,44	9,28	11,01	—
Do Draždżan	3,40	5,27	6,58	10,34	10,52	1,45	3,54	5,05	7,04	9,48	11,20	—

Wot **Lubija** wotjědže kóždu **ßobotu rano** w **7,0 wožebity cjah do Budyschina.**

S Draždżan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3
S Draždżan	—	6,13	9,12	10,30	12,35	3,13	5,05	5,30	7,32	9,42	11,47	12,57
Radeberga	—	—	—	—	—	—		—	—	—	12,19	—
Arnsdorfa	—	6,48	9,48	—	1,11	3,48		6,06	8,06	10,17	12,29	—
Biskoviz	—	7,13	10,14	—	1,36	4,10		6,29	8,32	10,40	12,53	—
Budyschina	5,09	7,45	10,47	11,30	2,07	4,41	6,02	7,01	9,03	11,10	1,19	1,57
Lubija	6,31	8,25	11,26	11,53	2,42	5,15	6,24	7,38	9,43	11,45	—	2,20
Rychbacha	7,04	8,42	11,42	—	2,58	5,31		7,54	9,59	12,01	—	—
Do Shorjelza	7,45	9,04	12,02	12,17	3,20	5,52	6,48	8,17	10,21	12,23	—	2,44

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2 4
S Budyschina	4,55†	7,44	10,47	1,20*	2,06	4,43	7,25	8,40	
Dźěžnikez	5,04†	7,57	10,56	1,32*	2,14	4,51	7,34	8,49	
Budestez	5,10†	8,08	11,03	—	2,21	5,00	7,41	8,56	
Roswodez	5,15†	8,14	11,08	—	2,26	5,06	—	9,01	
Do Wjeleczina	5,22†	8,23	11,16	—	2,34	5,15	—	9,09	

Kóždu póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru, wotjědže jedyn cjah ſ Budyschina rano 5,50 do Budestez, kotryž je 6,14 w Budestezach.

† Jěsdźi ßobotu a póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru.

* Jěsdźi jenož ßobotu.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Wjeleczina	5,49†	8,47	11,42	—	2,59	5,47	—	9,45
Roswodez	5,59†	8,54	11,49	—	3,09	5,58	—	9,51
Budestez	6,09†	8,59	11,54	12,42*	3,17	6,08	7,50	9,56
Dźěžnikez	6,20†	9,05	12,01	12,52*	3,28	6,19	7,56	10,02
Do Budyschina	6,30†	9,12	12,08	1,04*	3,38	6,30	8,03	10,09

Kóždu póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru, wotjědže jedyn cjah ſ Budestez rano 5,09, ſ Dźěžnikez 5,19 do Budyschina, kotryž je 5,30 w Budyschinje.

† Jěsdźi ßobotu a póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru.

* Jěsdźi jenož ßobotu.

S Budyschina do Rakez.

S Budyschina	6,40	11,35	2,10*	5,0	9,10
Ratarjez	6,48	11,42	2,18*	5,8	9,18
Židowa	6,53	11,47	2,24*	5,14	9,23
M. Wjelkowa	7,1	11,55	2,36*	5,22	9,31
Radworja	7,12	12,05	2,50*	5,34	9,42
Kaßowa	7,19	12,11	3,02*	5,41	9,49
Njeßwaczidk.	7,29	12,20	3,16*	5,51	9,59
Scheschowa	7,37	12,28	3,24*	5,59	10,7
Do Rakez	7,45	12,35	3,32*	6,07	10,15

S Rakez do Budyschina.

S Rakez	4,27	8,2	12,50	7,0	
Scheschowa	4,35	8,11	12,58	7,9	
Njeßwaczidla	4,43	8,19	1,05	7,17	
Kaßowa	4,53	8,29	1,14	7,27	
Radworja	5,00	8,36	1,21	7,34	
M. Wjelkowa	5,11	8,47	1,31	7,46	
Židowa	5,19	8,55	1,38	7,54	
Ratarjez	5,24	9,0	1,43	8,0	
Do Budyschina	5,31	9,7	1,50	8,7	

* Jěsdźi jenož kóždu ßobotu

S Wósborka do Lubija.

S Wósborka	7,20	10,25	1,30	6,30	9,30*
Maleczíz	7,27	10,32	1,37	6,37	9,37*
Luwoczíz	7,36	10,39	1,44	6,46	9,44*
Hluschiny	7,44	10,47	1,52	6,54	9,52*
Radmériz	7,50	10,52	1,57	7,1	9,57*
Ketliz	8,3	11,3	2,8	7,14	10,8*
Do Lubija	8,15	11,15	2,20	7,26	10,20*

S Lubija do Wósborka.

S Lubija	8,50	12,0	3,15	7,50	10,45*
Ketliz	9,2	12,12	3,27	8,3	10,56*
Radmériz	9,13	12,22	3,37	8,14	11,5*
Hluschiny	9,19	12,28	3,43	8,20	11,11*
Luwoczíz	9,28	12,37	3,53	8,30	11,19*
Maleczíz	9,35	12,44	4,0	8,37	11,26*
do Wósborka	9,41	12,50	4,6	8,43	11,32*

* Jěsdźi jenož njedźelu a ßwjate dny.

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-1.
S Kamjenza	5,45	8,52	12,16	3,02	7,15	9,20
Polcznizy	6,07	9,14	12,39	3,23	7,38	9,44
Großröhrsdorfa	6,16	9,22	12,48	3,32	7,47	9,53
Do Arnsdorfa	6,26	9,32	12,58	3,42	7,47	10,03

S Arnsdorfa do Kamjenza.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	1-4.
S Arnsdorfa	6,56	10,33	1,21	4,50	8,08	11,40
Großröhrsdorfa	7,09	10,45	1,34	5,03	8,20	11,52
Polcznizy	7,18	10,53	1,43	5,12	8,28	12,00
Do Kamjenza	7,35	11,10	2,00	5,29	8,45	12,17

Kamjenz-Halschtrow-Biskopizy.

S Kamjenza	4,52	11,35	7,02
Halschtrowa	5,19	12,03	7,36
do Biskopiz	6,5	12,49	8,27

Biskopizy-Halschtrow-Kamjenz.

S Biskopiz	7.13	1,40	9,01
Halschtrowa	8,00	2,29	9,54
do Kamjenza	8,26	2,58	10,22

Čßeßny diplom Bronsowe medaille a čßeßny diplom III. myto

I. myto. I. myto.

Heinrich Mohr,

ſchewski mischtr,

w Budyschinje, na ßukelnſkej haßy 14,

poruča ßwój ſe wſchěmi nowoſčemi wuhotowany ſkład **wukhodžowanſkich ſtupnjow** ſ kneflemi, ſchnórami, ſpinami abo ſ čžehnitym gumijom ſe wſchěch čžornych a brunych kožowych družinow, **ſchikne ſtupnje, domjaze a kuchinſke ſtupnje** ſ kože, ſerže, płata, plyſcha a tkaninow ſ pjeńkom a bjes njeho, **kołojeſdne, turnowanſke a puczowanſke ſtupnje a ſandale,** wulki wubjerk kneflowanſkich, ſchnórowanſkich, čžehnitych a ſpinkatych ſchkórnjow ſe ſchěrokej, kónčžojtej, rózkatej a kulojtej póduſchu. **toſle** wſchěch družinow, wſchě družiny **lětnych ſtupnjow,** teho runja wſchě pomyßlne družiny **ſtupnjow** a **ſchkórnjow** ſa mužſkich, žónſke a dźěčži po ſnatych tunich płačžiſnach.

Jeniczka pſchedawarnja G. Engelhardtowych čžrijow ſ lawjazym ſnamjenjom.

Jeniczka pſchedawarnja dr. Hoyowych aſbeſtowych ſakkadnych póduſchow (pſche pótnu nohu).

Wulki ſkład **gamaſchow.**

Kedžbujcje na moje wukładne wokna!

Strowe běrny

zyblowe, magnum bonum, rózowe a žiłdźeńki ma tunjo na pſchedań kubleŕ **Jurij Skop** w Njeßwaczidle.

w Budyschinje **Fotografowarnja** **na ßukelnſkej haßy 20**

Roberta Süßa

poruča ßwój wubjernje pſchiprawjeny ateliej k fotografowanju jenotliwych woßobow a gruppow.

Najſtaroſčiwiſche wuwjedźenje. Najtuńſche płačžiſny.

1 duzent fotografijow ſ žyłej figuru 3 mk. 50 np.
1 = = hač do kolen 4 mk.
1 = dźěčžazych fotografijow abo hač do wutrobna 5 mk.

Tež k fotografowanju na wßach, kwaßnych gruppow, krajinow kubłow atd. ßo ſ pſchihódnymi wumjenjenjemi poručam

Mužaze krawatty

we wulkim wubjerku poruča

Kóžda we wukładnym woknje wuſtajena krawatta ßo k pſchedačžu ſ njeho won wosmje.

A. Tschentscher

na bohatej haßy čžißło 18. **Dalokoręčžak čžißło 80.**

Snate najlěpsche,
ſ dobom najtuńſche jěſdne koła ßu:

Njedoßahnjena jeniczka ßo namakaza poßlednja konſtrukzija.

Wilhelm Fuchs
dźěłarnja rapidnych jěſdnych kołow
na Draždźanſkej dróſy 10.

Skład
dränowych rołkow
Emila Dietricha
w Lětonjanſkim hoſczenzu
porucza
drainowe rołki
wſchěch wulkoſczow,
proßaze a ßwinjaze korta
ſ rěblom a bjes njeho.
Najlěpſchi wudźěłk po fabrikſkich płaczińnach.

Jatrowy (lebrowy)
wolij
ja ſkót
czerſtwu lětuſchu tworu w czwizach
a po waſy, ma ſtajnje na ſkładze
a po najtuńſchich płaczińnach
porucza
Otto Engert
en gros drogownja en detail
Dalokorěczak 33.

Wupſchedawanje wobucza.

Dokelž ßwój czrijowy ſkład ſpuſchczu, wſcho
wobucze ſa muźſkich, žónſke a dźěczi
po zyle **tunich płaczińnach** wupſchedawam.

Franz Braun, ſchewſki miſchtr
na ſwonkownej lawſkej haßy 8.

Th. A. Wällnitz

mějeczel **Kurt Wällnitz**
w Budyſchinje na Bukelnſkej haßy 9.
Woßebita pſchedawarnja lakerowanych njeblow.

Draſtne khamory,
vertikowy,
ſchkleńczane khamory,
komody,
ſtoły
wuczahanſke, ſtejaze
a jědźne blida,
ſchpihele,
ſofy
a druhe polſtrowane meble,
loža
a matrach,
myjne a nózne blidła,
kuchińſka nadoba.

Najwjetſchi ſkład
a wubjerk jednoreho a
najwoßebniſcheho wuwjedźenja.
Woßebitoſcz: **Njewjeſczińſka nadoba.**

Hódne dźěło — najtuńſche płaczińny.

Bóſchiczanſke ryczerſtwo
pola Njeßwaczidła
porucza
praßowany torf,
1000 kruchow po 7 hriwnach,
ſ huydomnym ſapłaczenjom po 6 hr. 50 up.

1000 zentn. pizowanſkich běrnow
je hiſchcze na pſchedań na knježim dworje **w Boranezach.** Jednotliwje ßo wone póndźelu a ſchtwórtk pſchedawaju.
Knrt Gießner.

Kwaßne a kmótſjaze bukety,

Kaßopſchedawarjo ſo pytaju!

wěnzy na hlowu,
richelki do włosow,
dale
Boże martry,
wißaza wjerba,
ſtejaze kſchiże
a druhe wězy na rowy
ßu dóſtacź
w Lehmanez kwětkowym baßaru
w Budyſchinje na žitnej haßy 12.

Kaßopſchedawarjo ſo pytaju!

Kacze jeja

ßu płaćišny hódno na pschedań na

knjeźim dworje w Budyschinku.

Sćinowe plećenje

k dźełanju wjerchow se sazynkowanym grotom pschedawa tunjo

C. Schneider, twarski mischtr na walkej drósy 14.

Rólny pohonć

zyle dowěrny a dobry wothladowaŕ koni, ßo pschi wulkej msdze hnydom pyta. Shonićz we wudawaŕni Serb. Nowin.

Kóždy, kotryż chze ßebi **dobry** a **tuni cżaßnik** kupić, abo kotryż chze ßebi jón **porjedźić** dać, njech dźe k cżaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ßwonkownej lawskej haßy 5

Jencz pschedawa a porjedźa sa ßwoje dźěło sprawnje rukujo. — **Proschu, ßebi moje wukładne wokno, s płaćišnami wupołożene, wobhladacź.**

Wotewrjenje restauranta.

Cżesćenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosći najpodwolnischo k wjedźenju dawamoj, so ßmój **pschi hłownym torhoschczu** leżazu khěžu

restaurant złoteho hodlerja

kupikoj a so jón po skónczenym ponowjenju **póndźelu 2. junija** wotewrimoj.

Budźemoj ßwoju kedźbliwosću na to složowacź, so bychmoj hosćom, kotsiž naju poczesća, s najlěpschim **jědwom** a **picżom** poßłużowałoj.

Woßebje na ßwój wubjerny

wobjed

kedźbliwe cżinimoj, pódla teho na **cżopłe a symne jědze** w kóždym cżaßu.

Toczicź budże ßo

Budyske akzijowe cżěske a brune piwo,
Felsenkellerski leżak s Plawena pola Draźdźan,
Petzske piwo s Kulmbacha a woprawne Hainsbachske cżěske.

Najpodwolnischo proschu, naju dospołnje s nowa pschiprawjene městnosće ßebi dobroćiwje wobhladacź, ßo s najwjetschim poczesćowanjom porucżamoj

E. Sondermann a mandźelska.

Wulku dźělbu najrjeńschich

mużazych a hólczazych wobleczenjow,

teho runja

żonjazych żaketow a khornarjow

po wjele poniżenych płaćišnach

pschedawam.

Otto Preuss na żitnej haßy 4.

Pschikupne hnoje

wschěch ßo kupowaznych druźinow

porucża tunjo

Emil Lebelt

pschi dwórnischczu w Budestezach.

Pschispomnjenje: Dokelž ßym kontroli krajneje kulturneje rady podstajeny, móże ßebi kóždy pola ratarskich pschepytaŕnjow żadacź, so by ßo kupjena twora darmo pschepytała.

Emil Wehrle

w Budyschinje

na jerjowej haßy 7

porucża po jara tunich płaćišnach $^{9}/_{4}$ a $^{6}/_{4}$ schěroke **běle** a **pißane zychi,** łohcź po 18, 20, 23, 25, 30 np.,

wupjerki $^{6}/_{4}$, $^{7}/_{4}$, $^{8}/_{4}$, $^{9}/_{4}$, $^{10}/_{4}$ schěroke, hładke, cżerwjene, cżerwjene ßmuhate, módre ßmuhate łohcź hižo po 25 np.,

módrocźischcź s małymi mustrami łohcź hižo po 20 np.,

Oxfort k lětnim koschlam, łohcź po 20, 23, 25, 35 np.,

koschle s oxforta a wojerskeje kopschiwoweje tkaniny po wurjadnje tunich płaćišnach, dale **kattun** a **blusowe sbytki** po 50 np.

Porucżam tołste **krjepjawki, wódne khany, mlokowe khany, mlocżanki, cżerpaki, petrolejowe khany, wuhlowe kaschcze** ßamßneho wudźełka, mam też wulki sklad domjazeje, kuchińskeje a emaillowaneje nadoby, **schablony** k wnschiwanju a wosnamjenjenju, **wódne pónoje** a **żelesniki.**

Dale cżinju na to kedźbliwe, so wschě do mojeho rjemjeßka ßłuschaze twarske dźěła, tšěschne żłoby (ryny) a roły, kaž też wodowody jara ßwědomliwje wuwjedu. Duż proschu na mnje dźiwacź.

Spěschne poßłużenje. Porjedźernja. Tunje płaćišny.

Moritz Schulz,

klampnarski mischtr w Budyschinje pschi ßerbskich hrjebjach 10.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Za nawóstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 23. Sobotu 7. junija 1902. Lětnik 61.

Swětne podawki.

Kral Albert cježko skhorił.

Njewotcžakana powjesć je po zykej Sakskej wobydleŕstwo wustrózika. Nasch lubowany kral Albert je ßrjedu w Sibyllenortskim hrodże, hdźež wot něktorych njedźel ßem pschebywa, na pucherjowe cžerpjenje cježscho dyžli hdy prjedy skhorił. S dobom stej ßo cježke dychanje a ßłabosć wutroby pschidałej. Kral ßo powschitkownje jara ßłaby cžuje. Cježki nadpad schtwórtk hłuboke spanje scžehowasche, kotrež s krótkimi pschestawkami dale traje. Prynz Bjedrich August je hromadże se ßwojej mandźelskej pjatk dopołdnja k kralowemu khorokožu khwatał. Tež kralowy bratr, prynz Jurij, tam pschebywa. Lěkarjo maja hischcże nadźiju, so kral s Božej pomozu saßo wotkhori.

Powyschenje mšdy sakskich statnych sastojnikow.

Druha komora sakskeho krajneho ßejma je statnym sastojnikam pschidawk k wobydleńskemu pjenjesej, 60 hacž 400 hriwnow lětnje wucžinjazy, pschiswolika. Njedźiwajzy srudnych krajnych finanzow, kotrychž dla ßu ßo krajne dawki powyschicź dyrbjałe, je ßo ßejm sastojnikam jara darniwy wopokasał. Powyschenje sastojńskeje mšdy budże ßebi lětnje milijony žadacź; woßebje měschcženjo budża trěbne pjenjesy k temu s wjetschimi dawkami nawdacź dyrbjecź. Dokhodny dawk ßo niz jenož s 25-prozentowskim pschirażkom powyschi, ale tež s tym, so dawkidawarjow do wyschschich dawkowych klaßow staja. Na tajke waschnje ßo s lohkoscžu statne kaßy s trěbnymi milijonami pjelnja.

Liberalni w sakskim ßejmje

ßu s nowym wólbnym sakonjom njespokojom. W druhej komorje woni namjetowachu, so by ßo sa města wjazy wólbnych mandatow pschiswoliło, dokelž je tam wobydleŕstwo s cžaßom jara rostło. Liberalni s tymle namjetom teho dla ßejm wobcžežowachu, dokelž chzedża knježeŕstwo w ßejmje na ßo storhnycź. W městach ßo mjenujzy s wjetscha liberalni sapóßłanzy wuswoleja. Konserwatiwni rěcžnizy liberalnych na to dopomnichu, so je ßo nowy wólbny sakoń po jich namjetach wobsamknył a so njeje srosumicź, so ßebi hižo saßo žadaju, jón pscheměnicź. Liberalny namjet ßo s wulkej wjetschinu sacžißny.

Němski khěžor pschecźiwo Polakam.

W pschitomnosczi khěžora a jeho mandźelskeje je ßo w Marienburgu we wjecžornej pruskej provinzy ponowjeny hród ryczerjow Johanitskeho rjada poßwjecźił. Tutón hród ßu něhdy Polazy dobyli a tehdy rańschu a wjecžornu Prusku pólskemu nadknjejstwu podcźißli. Na tamne cžaßy je khěžor pschi hosczinje spominał. W ßwojim pschipitku, prynzej Albrechtej jako mischtrej Johanitskeho rjada, wunjeßenym, wón praji:

„Nětko je saßo tak daloko, kaž něhdy dóschło. Pólska wólniwosczi chże ßo němzowstwu pschibliżicź, a ja ßym nusowany, ßwój lud sawokacź, so by ßwoje narodne kubła schkitał. Tu w Marienburgu wotcžakanje wupraju, so budża wschitzy bratrja Johanitskeho rjada stajnje k ßłužbam, hdyž jich sawołam, so bychu němske waschnje a poczinki schkitacź.“

Mjes Polakami je khěžorowa rěcź wulke roshorjenje sbudźiła.

Khěžorstwowy kanzler hrabja Bülow pschecźiwo swjatej ratarjow.

Swjatk ratarjow dyrbi nadźiju spuschcźicź, so se ßwojim žadanjom sa powyschenym žitnym złom pola khěžorstwoweho kanzlera podpjeru namaka. W pruskim krajnym ßejmje je ßo hrabja Bülow sarjeknył, namjet konserwatiwnych, powyschenje žitneho zła nastupazy, rospominacź. Wón měnjenje sastupowasche, so ßo krajnemu ßejmej njesaleži, wo wikowanskich wucžinjenjach jednacź, wo kotrychž ma jenicžzy khěžorstwowy ßejm rosßudźicź. So by ßo dalscheho wuręczenja sminył, hrabja Bülow po ßwojej rěczi hnydom ßejmownju wopuschcźi. Hdyž bě ßo wón wotßalił, drje ßo w ßejmje namjet, po kotrymž ma ßo knježeŕstwo napominacź, žitne zło w nowym wikowanskim wucžinjenju powyschicź, s wulkej wjetschinu pschija, tola s tym ßo njeje niczo dobyło. Po wopowjedźenju hrabje Bülowa je ßo knježeŕstwo sa to rosßudźiło, so maja žitne zła tu wyßokosczi wobkhowacź, kotraž je ßo sa nje w nacźiłku sa nowy złowny tarif postajiła.

Termijowe wikowanje se žitom

je ßo, kaž hižo psched lětami w Němzach, něhdy też w Awstriskej se sakonjom sakasało. Awstriski sakoń pak ma wjele sadnich durjow, s kotrymiž móża pscheklepani žitowi wikowarjo wucžeknycź, hdyž nowy sakoń pscheschupja.

Nowe Kruppske kanony.

Krupp je kanonu sdźełał, kotraž ma telko pscheražazeje mozy, so najtolsche panzerske płaty pscherasy, kajkež Krupp ßam dźełа. Psched khěžorom je ßo hižo s tejle kanonu tšełało. Krupp je ßo pjecža na to swjatał, so budże tele kanony jenož sa němske wójsko dźełacź. Sso wě, so budże ßo sa to hódnje saplacźicź dacź. Krupp ßebi sa ßwoje kanony wulke płacźisny žada, a hdyž je w Němzach njedostanje, je wón we wukraju dozpicź pyta. Hdy bychu jemu Franzowsojo abo Rußojo jeho kanony lěpje saplacźili, by wón jim je rady pschewostajił.

Nowy palenzowy dawk

je ßo w khěžorstwowym ßejmje dowuradźił a namjety komißije ßo pschijake. Wothkloßowacź budże ßo wo nim hromadże s zokrowym dawkom. Nowy sakoń palerńje na knježich kubłach spěchuje.

Wschoněmzy w awstriskim khěžorstwowym ßejmje

ßu ßo saßo ras prawje wucžeschcźili. Sapóßłanz Stein ßwojeho prjedawscheho pschecźela Wolka bjeschcžeßneho ßłěpza mjenowasche. Wolf ßo wobarajzy ßwojeho prjedawscheho pschecźela Schönerera najworakawischeho cžłowjeka zykeho ßwěta a pscheradnika němskeho luda hanjesche.

Awstriszy Polazy pschecźiwo Němskej a trojoswjatskej.

„Swjatk s Němskej je sa Awstrisku smjercź; pschetoż Awstriska hižo pod nadknjejstwom němskeho khěžora steji.“ Tak je w swjatku pólskich sapóßłanzow we Winje Grek rěcžał, a druhi sapóßłanzy jemu pschihloßowachu. Awstriszy Polazy ßo na Němsku njemdrja, dokelž ßu w pruskim krajnym ßejmje s nowa 250 milijonow hr. k pokupjenju pólskich kubłow a k pscheněmcženju Polakow pschiswolili. „Hdy by wójna wudyrika“ — měnjesche sapóßłanz Daboschynski —

a Awstriska dyrbjała ſ Němſkej hromadźe hicź, njemohli Polazy ſa Pruſku wojowacź.

Mjaßowa drohota w ſjenoczenych ſtatach połnóżneje Ameriki

je hižo wospjet w někotrych městach njeměry ſbudźiła. W Chicagu je ßo ſańdźeny tydźeń pſchi tajkim ropocźe krej pſchelała. Poliziſtojo ßu wospjet ßwoje revolwry wužili. Něhdźe 150 woßobow je ßo ſraniło, mjes nimi mnoſy ßmjertnje. Bjeßßwědomitym pjenježnikam, kotſiž mjaßowe placźiſny wyßoko honja a lud nulichuja, njemóże knjeżerſtwo po nětczjſchim ſakonju wobaracź.

Połodniſcha Afrika.

Měr mjes Jendźelcźanami a burami je ßo wobſamknył.

Krejpſchelecźa w połodniſchej Afriźy je kónz. Burjo ßu ßwoju njewotwißnoſcź woprowali a jendźelſke nadknjejſtwo pſchipóſnali. Sa to ßu Jendźelcźenjo do teho ſwolili, ſo ßo ſběžkarjo w kapſkej koloniji wobhnadźa. Transwaalſka a Oranźiſka doſtanjetej ßamßne zivilne ſarjadniſtwo a poſdźiſcho ßamoknjejſtwo. Jendźelſka a hollandſka rěcź dyrbitej runoprawnej bycź. Tychle wucźinjenjow budźe ßo Jendźelſka, ßo wě, jenoż tak dołho dźerżecź, hacź budźe ßo jej ſpodobacź. Jendźelſka njeſprawnoſcź a falſchnoſcź je dźě doſcź ſnata. Podarmo je mały burſki ludźik ſe ſtotyßazami jendźelſkich njekraßnikow wojował, kotſiž ßu ſ bjesbrónitymi burſkimi żonami a dźěcźimi hórje ſakhadźeli, dyžli pohanſzy dźiwi. Podarmo ßu tyßazy burow do ßmjercźe ſchli, podarmo ßu ßwoje żony a dźěcźi a ßwoje zyłe ſamoženje ſa njewotwißnoſcź ßwojeho kraja woprowali — nětko ßu ßebi tola jendźelſku kwaklu napołożicź dali. Kajke ßu wobſtejnoſcźe byłe, kotrež ßu burow k tutemu roſßudej pohnuke, drje bórſy na ßwětko pſchińdźe. Schtó wě, hacź njejßu jendźelſke pjenjeſy ßobu pomhake. Hacź do poßlednjeho wokomiknjenja bě hiſchcźe njewěſte, hacź ßo měr ſcźini. Dewet, najmudriſchi wſchitkich burow, na tym wobſtawaſche, ſo dyrbi ßo buram połna njewotwißnoſcź woſtajicź. Tola pſhecźiwna ſtrona ſtóncźnje wjetſchinu doſta. Oranźſki preſident Steyn bě, hdyž widźeſche, ſo ßo burſzy ſaſtupjerjo poczinaju kablacź, ßo wotßalił.

Na preſidenta Krügera ßu wuměnjenja měra poražazy ſacźiſchcź cźinike. Wón je cźežko ſkhoril a nikoho k ßebi njepuſchcźi. Jeho póßkow, kotrychž bě wón k buram do połodniſcheje Afriki ſ napominanjom wotpóßkał, ſo ßo njebychu Jendźelcźanam podcźißnyli, ßu Jendźelcźenjo ſ dźěła popadnyli, ſ dźěła ſatſělili.

Burjo ßu nětko poddanjo Jendźelſkeje. Kak je to hanibne a ſrudźaze! Tola junu pſchińdźe ßnadź cźaß, ſo jendźelſku kwaklu ſaßo wotßaßu. W wójnje ſ burami je ßo jendźelſke wójſko w ßwojej zyłej njehódnoſcźi a njekhmanoſcźi pokaſało. Europiſke wulkomozy ßu wojeŕſku ßłaboſcź Jendźelſkeje ſpóſnałe, a budźa ßo w pſchichodźe po tym ſkładowacź wjedźecź. Hdyž k wulkej europiſkej wójnje dóńdźe, ßnadź Jendźelſku do zyła rostorhaju. To by prawy dóńt ſa jejne hroſnoſcźe był, ſ kotrymiž je ßo na wěcźne cźaßy w burſkej wójnje wonjecźeſcźiła.

Na jenej nitzy.

(Pokracźowanje.)

Jeno jedyn jeniczki bě ſměrom, ßedźeſche ßo njehibajo, wulkej jaßnej wocźi na woltaŕ ſkładujo.

To bě Panak, muż ſymneje wutroby, kiž drje ßebi hiſchcźe cźaß żiwjenja njebě niczo tak bliſko dał hicź — tak bliſko, ſo budźiſche to jeho pſchimnycź mohło.

Njebě dha wón ßo hiſchcźe dźenßa po wſchitkej ſrudobje, kotruž bě na Liczowſkim ßobu wſał, ſměromny a pomały, każ pſchezo, do pißańnje wrócził, a njebě tam knjeſam ſ polizajſtwa ſ njehnutym kłoßom podawk roſkładował? Bremak bě dyrbjał pódła woſtacź, dokelž bě pſchi wotkrycźu kradnjenja pſchitomny był. Nahlady pſchedſtajeneho wo paduchu běchu zyłe njejaßne woſtałe — pſchetož wo tym bě ßo Panak nimo měry kedźbnje wuprajił. Jeno na dwě wěży wjazy raſow pokaſowaſche, ſ prénja na to, ſo běchu dyrbjeli wjazori bycź, kotſiž běchu njeſkutk wumjedli; pſchetož bjes pomoznika njebě mohł jedyn cźeźke pjenjeżne měchi tak ſpěſchnje wotnjeſcź, każ bě ßebi to pſchał, a ſ druha, ſo je ßo njeſkutk w nozy ſ jutrowneje póndźele na wutoru ſtacź dyrbjał, pſchetož w pſchedkhadźazych nozach je jeno nimo měry kedźbliwy poß, każ hewak tež pſchezo, na khódbje leżał, kotraż do pokładniſkeje ſtwy wjedźe, a tak njeje ſawěſcźe nichtó ßo tam nuts dobycź mohł, mjes tym ſo bě poßlednju nóż ſ nim poß ſ wonka domu pſchebywał, dokelž je hrimanje, kotrež bě jeho ſ pßom w horach pſchekhwatało, wobej nuſowało, w hórſkej korczmje pſchenozowacź.

Tak wupraji ßo pſchedſtajeny, kotryž wo ßwojim pokładniku ani jeneho wopaczneho ßłowa njerjekny, ale jeho jako pilneho, ſměromneho, wěſo ſ njeſbożom pſcheſcźěhaneho muża wopißowaſche.

Tež wo pokładniſkich kluczach běchu rěcźe byłe, a tež wo tym, ſo ßo ani najmjeńſcheje namozy njebě pſchi wotewrjenju pokładnizy nałożowało, a pokaſa ßo Panak woßebje teho dla ſměrowany, ſo njebě żenje żaneho pokładniſkeho klucza khował, dokelž bě wobaj kluczej, kotrajž tu běſchtaj, na ſtajnoſcźi Liczowſki khował.

Haj, zyłe ſměrowany pokaſa ßo Panak teho dla, pſchepoda Liczowſkemu wotewſatej kluczej ßudniſkim knjeſam a wróczi ßo, hdyž bě jich pſchiſtojnje, dokelž běchu luczi jeho dobri ſnacźi, hacź pſched khěžu pſchewodźał — ſaßo do ßwojeje ſaſtojńſkeje ſtwy, hdźež tak ſměromnje dźěłaſche, każ budźiſche ßo niczo njeſtało.

A nětkole, nětkole ßedźeſche w zyrkwinej ławzy na tamnej ſtronje a pohlada — Bremakej ſ najmjeńſcha ßo tak ſdaſche — něſchto krócź ſe ſtaroſcźiwym wóczkom na Khorlu. Ale to móżeſche tež mylenje bycź, pſchetož nětkole hižo ſaßo hladaſchtaj jeho wulkej, jaßnej, njehnutej wocźi na ßwjeczo na ſcźěnje, abo na pletwo kopjenow, kotrež, ſ dawno woczornjeneho drjewa wnrěſowane, wutaſlowanje zyrkwineje ſcźěnje krónowachu.

Haj — jenu cźeſcź dyrbjeſche cźłowjek jemu woſtajicź, Panakej: wón wuſtejeſche ßo na to, rosbudźenja wot ßo ſdałowacź a tež wulkeho knjeſa hracź, kiž ßo ſ kimżkuli do rěcźi njeda, dokelž bě woprawdźe zyłe a poknje na to ſabył, ſo je jeho kolebka w hubjenej wjeßnej khěży ſtała.

Każ jara huſto, tak ſatraſchi tež dźenßa cźucźiwemu ſtaremu Bremakej, kotryž, ras ſ jeho hordym pohladnjenjom trjecheny, ßwojej wocźi ſkłoni a ßebi wjazy njewěrjeſche tam pohladacź — abo njebě to ſatrach, bě to mudroſcź a wobhladniwoſcź, kotraž ſtareho muża pohnu, wocźi ſkłonicź?

Tak budźiſche ßebi cźłowjek myßlicź mohł, wobkedźbujo dźiwny wuras w ßuchim Bremakowym wobliczu; to bě wuras, kotryž hewak na nim njebywaſche, kiž na krute trózkaze wotmyßlenje pokaſowaſche a tež wo ſkhadźazej hidźe a hłubokim ſazpěwanju ßwědczeſche.

* * *

Tydźenje běchu ßo minyłe.

Wo dołhim Handriju a wo jeho hróſbnym, njewujaßnjenym ſkónzowanju ßo hiſchcźe pſchezo po měſcźe powjedaſche, a runje telko powjedachu wo wurubjenju dawkoweje pokładnizy.

Tak bě poſtarane wo pſchijomnje hróſbne wupjelnjenje wjecźorow, kotrež bywachu dale dlějſche.

Lipa pſchi ſtudni wottſchaße ſeżołtnjene liſcźe a ßłowki poczachu ßo módricź. Sahe pſchikhadźa naſyma do hór. Poßlednje horze dny póſdnjeho lěcźa bě ſymſki ßad doſrawił — a nětkole ßłónzo pſcheſta ſkutkowacź w dołach Alpow, hdźež ßo wyßoke pjezy żehła a koßowe hamory brincźa. Khwatniſcho ſchucźeſche dźiwja rěka do doła, a w haju a w lěßu jeno hiſchcźe cźorny kóß ßwój jednory ſpěw ſanoſchowaſche.

S lěßnymi ptaczkami běchu tež lěcźni hoſcźo měſto wopuſchcźili, kotrež bu na to cźiche.

A tola bě tuta cźiſchina tón ras zyle hinaſcha dyžli hewak, hdyž pſchijomny měr do njeho ſacźeże, hdyž hawtowazy zuſbniży woteńdźechu — lětża bě to njewjeſeła cźiſchina, kotraž wſchudźom knjecźeſche, dokelž dwě ſtóſcźi běſchtej — njekhoſtanej woſtałej.

Pſchi wſchěch ßłědźenjach njeběchu ani mordarja — ani paducha wußłědźili, a ta myßl, ſo ßnadź wobaj mjes nimi pſchebywataj, cźinjeſche tutym ſchwarnym ludźom ſtrach, mjerſaſche a tyſcheſche jich.

* * *

Runjež bě polizija horliwje ſa ſkucźerjemi ßłědźiła a runjež hiſchcźe pſchezo ſa nimi ßłědźeſche, njebě ßo jej tola poradźiło, tež jeno hiſchcźe ßnadniſchu cźěř nadeńcź, kiž budźiſche na ſłóſtnikow pokaſowała. Haj, njemějachu hiſchcźe ſdacźa ani wo ſamyßłu mordarſtwa, ani wo tym, do kotreho kónza bě ſchěſcź tyßaz toleř pſchiſchło. To běchu lute, hakle njedawno bite pjenjeſy byłe, a tola njebu w bliſkej a dalokej wokolinje měſta ani jedyn toleř ſ tamnym běżazym lětom wudaty. Tuta wěż da naſtork k tukanju, ſo běchu kradnjene pjenjeſy daloko wotnjeßene. A tola bě je nětchtó tudomny wſacź dyrbjał, nětchtó, kotryž bě w měſtnoſcźach wyſchnoſcźe a tež po měſcźe derje ßwědomny, pſchetož tak bjeſe wſcheho paduchej ſchkódneho poſtorka, bjeſe wſcheho ßłěda, bě ßo khrobłe kradnjenje wumjedło, tak ſo móżeſche ßo jeno na to myßlicź, ſo bě to pokładnizy bliſko ſtejazy wumjedł.

So ßebi pſchi tym na Liczowſkeho myßlachu, to ßo ßamo

rosymjesche. Na cžestnoscź cžlowjeka dźě žo spěschnje sabywa! Tukachu na jeho dołh, wo tak bliskim spytowanju, a tež na to, kak k wěrje podobne je, so je Liczowski jemu podležał.

Schtó bě tuto tukanje najprěni wuprajił, nichtó s tych njewjedźesche, kotsiž jo dale powjedachu, doscź, so napoźledku nimale sjawnje a, kaž by žo žamo rosymiło, wo pokkadnikowej winowatoscźi rěcźachu. Nadrobnje bu jemu dom pschepytany. Wón to njeshoni, dokelž leżesche khory, w sahorjenju žonjo. Knjeża se žudnistwa, kotrychž knjeni Liczowska po zykym bydle wodźesche, chzychu wobkedźbowane měcź, so bě žona wjazy hacź smylena, so je kaž žo spjecźowaza a sadwělowaza cžinika, kaž jena, kotraž ma wjazy na wutrobje njesci, hacź khoroscź žwojeho muža a wohańbjaze tukanje, kiž na nim leżesche, kotrež pak dyrbjesche žo bórsy shubicź — bě-li Liczowski njewinowaty.

Dźiwajo na tuto wobkedźbowanje strażowachu mjelczo khěžu, w kotrejž pokkadnik bydlesche, runjež ani myślaze rěcźe njesbožowneho, ani pschepytanje domu nastorka k dalschemu sakrocźenju dale njeběchu. Zibilny polizista, žadyn s mudrischich, kaž žo bórsy wupokasa, dosta w napscheczo leżazej korczmje bydlenje. Tón widźesche ras wjeczor hižo prawje posdźe, so dołhi žuchi muž do Liczowskeż domu dźěsche, so blěda pokkadnikowa žona hnydom na to s zusym do wokna stwy khoreho stupi a žiwje s nim rěcźesche, potom pschepoda jej zusy papjeru, na kotruž dołho hladasche, žnadź bě to list, ważny list, dokelž žona bě wscha hnuta s tym, schtož s njeho cžitasche, plakasche jara, potom pschepoda papjeru sažo zusemu. Polizista, kotryž bě sawěscźe bóle swólniwy dyžli mudry, wopuschcźi w tym wokomiku žwoju kakańzu, so by w bliskej polizajskej khěži žwoje wobkedźbowanja wosjewił. (Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Kajki straschny njepschecźel strowoscźe dusche a cźěła je palenz, kajke hubjeństwo pschinjeży do žwójbneho a ludoweho žiwjenja, to žmy sańdźenu žobotu wjeczor w shromadźisnje tudomneho evangelskeho dźěłacźerskeho towarstwa sažo žłyscheli. Schtož wospjet wot klětkow duchowni, kaž tež hewak wschitzy drusy pscheczeljo luda a spěchowarjo jeho hospodarskeho žiwjenja preduja a rěcźa, to tam knjes dr. med. Elßner s rjanym, sa kóždeho, tež najjednorischeho muža s luda derje srosumliwym pschednoschkom wupraji. Tutón pschednoschk, kotryž žo wschitkim pschitomnym jara lubjesche, žo wocźischcźi a po namjecźe Sserbow, kotrychž je wjele se žobustawami spomnjeneho towarstwa, tež do žerbskeje rěcźe pschekloži, so bychu tež cźi, kotsiž njejžu pódla byli. žo psched njewužitnym wužiwanjom tuteho najhórscheho jěda s cžažom warnowacź dali. Kajku ważnoscź tež hewak lěkarjo na to kładźa, kotrychž powołanje je, niz jenož khoroscźe hojicź, ale tež jim pschedeńcź, to spósnachmy s teho, so knjesaj sanitetny radźicźel dr. med. Meinert, wo bědźenje pscheczíwo palenzej derje sažuženy Draždźanski lěkař, a dr. med. Rohr wschelku radu dawaschtaj, kak mohło žo pscheczíwo tutemu wohidnemu njepschecźelej nascheso ludoweho žiwjenja postupacź. Najważnische wschak je a wostanje, so by kóždy rosomny cźlowjek žwěru žo na kedźbu brał a druhich warnował psched njewužitnym wužiwanjom palenza a druheho žylneho picźa, wo kotrymž pišane steji: wino cźini schibałych ludźi a žylne picźe dźiwich; schtóž ma na tym spodobanje, njebudźe nihdy mudry.

— (Wuswolenje noweho hamtskeho hejtmana.) Budyske wokrjeżne hejtmanstwo je wosjewiło, so žo na žobotu 14. junija 1902 dopołdnja w 11 hodźinach wurjadny žejm hornjołużiskich stawow seńdźe, w kotrymž ma žo na město dotalneho hamtskeho hejtmana dr. Hempela, kotryž je khorowatoscźe dla žwoje sastojnstwo složił, naślědnik wuswolicź.

— (Woheń.) Sańdźenu njedźelu wjeczor wokoło 1/2 8 hodź. je žo na tudomnym tšelniku pschi tarczowym stejischczu drjewjana scźěna sapalika. Hacź runje dobrowólna wohnjowa wobora hnydom wohnjej wobarasche, nastata schkoda tola 200 hacź 300 hriwnow wuczini.

— (Tepicź žo spytała.) Sańdźenu žrjedu jena žłužobna holza s Budyschina wysche kopornika do Sprewje se žamomordarskim wotpohladom skocźi. Jedyn dźěłacźeŕ, kotryž rano wokoło 4 hodźin do kopornika na dźěło dźěsche, je holzu žmjerczi tepjenja wukhował.

— (Petizija konjerjow.) Naschi ratarjo, kotsiž konje w žwojim powołanju trjebaju, žo na petiziju, saksle konjerstwo nastupazu, kedźbliwi cźinja. W tejle petiziji konjerjo s Budyskeho wokrjeża knjeżerstwo prosscha, so bychu žo krajne koblańnje se žylnje twarjenymi srěbzami wobžadźake. Wuklody saksleho konjerstwa bychu potom žylnische konje byle, kajkeż žo w ratarstwje trjebaju. Duž njech ratarjo, kotsiž žwoju rolu s pomozu konjow dźěłaju, njesabudźa, tule petiziju podpišacź. Wona je w hoscźenzu „žlónzu“ s napscheczа starych kasarmow k podpišanju wupołożena. Cźim wjazy smeje wona podpišmow, cźim bóle budźe knjeżerstwo na nju dźiwacź.

— Wurjadna horzota poźlednjeju njedźelow je po mejskich smjerskach a mrosach wschej pschirodźe wubjernje hojika. Kaž s Božim dźiwom žu žita sa krótki cźaž muž wyžoke narostke, a na kukach, psched dwěmaj njedźelomaj hischcźe nahich a scherych, se wschelakorymi kwětkami žo pižanjaza husta trawa hižo hacź do kolen doža ha. Kajka je to radoscź, žo nětkole w Božej stwórbje wukhodźowacź. Schtwórtk žo njebjo samróczi, a temperatura troschku wustudny. Deschcźa pak, kotrehoż žu nalětnje žita, džecźel, kał, rěpa, žuche kuki atd. jara potrjebne, mróczele mało pschinjeżechu. Nasymske žita, kotrež hižo sakcźěwaju, powschitkownje wschudźe rjane steja; spomjenja hódne pak je, so žu wone na běrnischczu wjele žłabsche, dyžli na druhich polach. Kaž žo sda, žu běrny, kotrychž bě žo loni jara wjele poradźiło, s polow wscho hnójnischczo swucźahałe, tak so žito nětko k žwojemu roswiwanju w roli doscź zyroby njenamaka.

— Wo pschichodnym wjedrje Rudolf Falb pische: Hacź do 11. junija budźe khětro žucho. Jenoż poźlednje dny žo do deschczikow a njewjedrow da. Wjedro žo sczopli. Wot 12.—22. junija budźe khětro žucho. S woprědka budźe czopko, na poźledk pak khłódnischo. Dźeń 21. junija je kritiska termija 3. rjadownje, po kotrejž budża deschcźe a njewjedra pschiběracź.

S Radworja. Hdyž sańdźeny tydźeń na Mjenez polu mjes Radworjom a Kamjenej pěsk ryjachu, žo dwě starej pohanskej pohrjebnischczi wotkryschtej. Pódla wjele czrjopow wnrychu wulku schklu s koscźemi, 2 popjelnizy (urnje), kajkichž je žo hižo wjele namakało, 3 wulke nopachi, mjes nimi jedyn s wěczkom a wuschkomaj a 6 małych nopaschkow, jedyn s wuschkom, kaž nasche schalki. Wscho to žo musejej žerbskeho doma pschepoda, Pschispomnimy hischcźe, so žu tam hižo psched 20 lětami pschi woranju dwě tajkej popjelnizy wuryli.

Sańdźenu žrjedu žu na tym žamžnym městnje s nowa s nawjedowanjom knjesa Schewczika ryli a 10 wjetschich a mjeńschich popjelnizow namakali.

Se Spytez. Tudomne hrodźischczo, kn. krajnoježemskemu sapóžłanzej Ssmole a kn. kublerjej Khróstakej žłuschaze, žu žobustawy Budyskeho towarstwa sa anthropologiju a łužiske prastawisny pschepytake. Najprjódzy na hrodźischczowym pokodnischim brjosy něhdźe 3 łohcźe dołhu swuhlenu hrjadu, na scherokim kamjenju leżazu, a na wjeczornym brjohu 1½ łohcźa dołhu swuhlenu hrjadu wnrychu. Něhdźe 80 cm. dale prěnjeje hrjady wóhnischczo a na městnje mjes nim a hrjadu něhdźe pół kórza dospołnje sdźeržaneho paleneho žita nadeńdźechu. Bóle k wjeczoru žo nětkotre litry s wohnjom sczornjenych pscheńczných derje sdźeržanych sornow wurychu. Skónczńje žo hischcźe poradźi, dwě nopachojtej popjelnizy a jenu wyžoku popjelnizu namakacź. Wschě tsi běchu s palenym žitom pjelnjene.

S **Klukscha a do Klukscha.** Jutsje wjeczor we 8 hodź. wuhotuje žo w tudomnym Schusterez hoscźenzu „Sserbski wjeczor“ Khwaczańskeho žerbskeho towarstwa dźiwadłowy wotrjad pschedwjedźe nam žerbske dźiwadłowe pschedstajenje. Wschěch Sserbow a wschě Sserbowki, wschěch lubowarjow pěkneje žerbskeje sabawy namolwjamy tam jutsje hicź. Mózemy doprědka žlubicź, so budźe žo Wam spodobacź. Czisty wunoschk je sa dotwarjenje „Sserbskeho doma“ w Budyschinje postajeny, sa naležnoscź, kaž kóždy wě, sa zyły žerbski lud wulzy ważnu a wužitnu.

Se **Sahorja.** Na nowotwarje Gusty Bjenady tele dny polerej Żelesnikej (Eisoldej) s Wjeleczina wulki czežki kamjeń na nohu padże a jeje wulke žily pschedrě. Dokelž žobudźełacźerjo njemózachu krej, s czurami s nohi běžazu, stajicź, a bě strach, so žo sranjeny wukrwawi, dyrbjachu hnydom po lěkarja póžłacź. Temu žo bórsy poradźi, rany samknycź.

S Jiłoz. Sańdźenu njedźelu popołdnju je žo dwanacźelětny žyn tudomneho žiwnoscźerja Hejny w Spreji tepił. Sso kupajo bě hólz do hłubokeho městna pschischoł, a prjedy hacź mózachu jemu na pomoz pschińcź, žmjercź we wodźe namakał.

S **Rakez.** Na poźlednje skótne wiki je žo 532 hojadow, 136 běhakow (žwini) a 305 prožatow pschihnało. Dokelž bě wjele skotu na pschedań, kupowanje něschto pomału dźěsche. S bliższimi wikami 2. julija budża s dobom wolaze wiki sjenocźene.

S **Hornjeho Wujesda.** Sańdźenu ſrjedu popołdnju Biskopſke pobocżne Gustav-Adolfſke towarſtwo w naſchej zyrkwi ſwój lětuſchi ſwjedźeń a ſ dobom ſwoju generalnu ſhromadźiſnu wotdźerża. Pod wodźenjom naſcheho lubeho knjeſa fararja běchu woſadni wſcho hacź na najrjeńſcho na ſwjedźeń pſchihotowali. Cżeſne wrota pſched kerchowymi durjemi a zyrkwju, wſchudźom naſtajene mejki, woſebje pak wulkotne wuhotowanje zyrkwje a woltarja ſ pletwami a wěnzami kaž tež korhowje, kiž na wěži a wſchelakich domach ſmahowachu, to wſcho jara lubosny napohlad poſticżeſche. Popołdnju w 2 hodź. ſwjedźeńſki cżah, kiž ſ hudźby, ſchulſtich dźěcżi, mkodźiny a wojerſkeho towarſtwa wobſtejeſche, pſched faru pſchicżeże, hdźež do njeho duchowni, kotrychž běſche 15 na ſwjedźeń pſchiſchło, ſaſtupichu. Wot tam ſo cżah do zyrkwje na ſerbſku Bożu ſłużbu poda. Zyrkej bě jara derje wopytana. Sswjedźeńſki prědar bě kn. farar dr. Rjencź ſ Wjeleczina, kiž na podłożku Mat. 10, 1. wukłożowaſche: Kajkich naſch Knjes ſwojich pózłkow won ſcżele: 1. Wuhotowanych ſe ſwojim duchom, 2. Wobrónjenych ſe ſwojej mozu, 3. Napjelnjenych ſ nadźiju na dobycże. Prědowanje běſche kraſne a woſada ſ napjatej nutrnoſcżu na njo wot ſpoczatka hacź do kónza kedźbowaſche. Woltarne wotſpěwanje mějeſchtaj knjes farar lic. Rjencź ſ Ketliz, a knjes farar Jakub ſ Njeſwacżidła. Jara porjeńſchena bě Boża ſłużba pſches jara rjenje wuwuczenu a pſchednjeſenu ariju, kiž ſchulſke dźěcżi pod nawjedowanjom kn. kantora Kubizy ſpěwachu. Na to ſo cżah ſaſo k němſkej Bożej ſłużbje ſeſtupa. Sswjedźeńſki prědar běſche kn. archidiakon Haaß ſ Budyſchina, kiž po Sjew. 3, 11. k nam wo tym rěcżeſche, ſo mamy 1. ſami ſebi ſwoju krónu ſdźerżecź a 2. tež ju druhim ſdźerżecź pytacź, ſa kotrychž je ſtrach, ſo ju ſhubja. Tež jeho prědowanje, ſ rjanymi pſchikładami wudebjene a na żiwe waſchnje pſchednoſchene, hłuboki ſacżiſchcź cżinjeſche a ſa woporniwoſcź ſa wěrybratrow w roſprószchenju ſahorjeſche. Sswjedźeńſkaj liturgaj běſchtaj knjes farar Wjazka ſ Budyſchina a knjes farar ſ Trenk ſ Wjaſońzy. Tež němſku Bożu ſłużbu ſpěwana motetta porjeńſchi. Kollekta běſche, hdyż na to ſpominamy, ſo ma Wujeſd jenoż 1528 duſchow, woprawdźe wulkotna; pſchetoż wona wucżini něhdźe 321 hriwnow. Po němſkej Bożej ſłużbje mějachmy ludowu ſhromadźiſnu a ſ dobom tež generalnu ſhromadźiſnu Guſtav-Adolfſkeho towarſtwa na ſahrodźe „herbſkeho hoſcżenza. Wona ſo wotewri ſ wuſpěwanjom kherluſcho „Ach woſtań pkchi naß ſ hnadu", na cżoż pſchedbyda towarſtwa, kn. farar dr. Wetzel ſ Biſkopiz krótke bibliſke ſłowo wukłożowaſche; po tym towarſtwowy pokładnik, kn. měſchcżańſki wucżeŕ a kantor Wolf ſ Biſkopiz ſliczbowanje poſłednjeho lěta poda, ſ kotrehoż widźachmy, kelko je ſo w żanej woſadźe ſa ſamery Guſtav-Adolfſkeho towarſtwa woprowało. Nětko woſadźiny duchowny, knjes farar Wjazka, hdyż běſche pſchitomnych poſtrowił, roſprawjeſche wo tym, kotrej evangelſkej woſadźe w roſprószchenju měła ſo ſwjedźeńſka kollekta pſchipokasacź; pſchi cżim wón namjetowaſche, ſo měłe ju 4 jenak potrjebne woſady, mjenujzy 2 w Cżeſkej, 1 w Pruſkej a 1 w Naßawſkej, kóżda po ſchtwórtym dźělu, dostacź. To ſo tež wobſamkny; wſche teho ſo do kłobuka hiſchcże na 31 hr. ſmilnych darow ſa 5. potrjebnu evangelſku woſadu nawda. Tež roſdźěli towarſtwo ſe ſwojich ſrědkow na tſi woſady po 80 hr., wo kotrychž knjes farar Langa ſ Pózkowow krótku roſprawu poda. S wuſpěwanjom ſchtucźki ſo tuta ſhromadźiſna wobſamkny. Sswjedźeń, kotremuż běſche luby Bóh rjane wjedro ſpożcżił a na kotryż bě wjele hoſcżi ſe ſuſodnych, woſebje ſe ſerbſkich woſadow ſo ſeſchło, je ſo wulzy derje poradźił. Bóh ſdźerż tež dale wſchě evangelſke wutroby Guſtav-Adolfſkemu towarſtwu a jeho nuſnemu dźěłu pſchikhilene!

S **Worzyna.** Pjatk 6. junija popołdnju w 4 hodźinach ſu ſo tu twarjenja tſjoch żiwnoſcżow wotpalike.

S **Njebjeleżiz.** Sańdźenu wutoru wjecżor ſtaj konjej ſapſchaha ſ Kralez kubła na polu ſo ſpłóſchikoj a cżekkoj. 18lětny pohoncź ſo k ſemi ſtorże a pod koła pſchińdźe. Cżeżko wobſchkodźeneho a ſranjeneho jeho ſběhnychu a do Kamjenſkeho ſmilnoſtneho wuſtawa dowjeſechu.

S **Kija** pola Mużakowa. Pſchehnate khrobolenje je ſebi tu ſańdźenu njedźelu wopor żadało. 40lětny dźěłacźeŕ Loeben ſo w něhdźe 5 metrow hłubokim hólnym hacże, „cżornym jěſorje", kupaſche a wjazy krócź tam a ſem płuwaſche. Hdyż jeho warnowachu, ſo pſchedaloko do wody ſwěricź, wón wotmolwi, ſo je we wodźe wotroſtł a żaneho ſadźěwka njeſnaje. Sswoje khrobolenje pak dyrbjeſche ſe ſwojim żiwjenjom ſapłacźicź; pſchetoż na dobo ſo wón ani njeſyknywſchi na hłubokim ſymnym měſtnje podnuri, hiſchcże ſo ras ſwjerċha wody pokaſa a ſo potom pſched wocżomaj druhich kupazych we hłubinje ſhubi. S pomozu cżołma ſa jeho cżełom pytachu a jo ſkónczńje ſa tſi hodźiny namakachu.

S **Lubhoſcża.** Njedźelu 8. junija a ſcżěhowaze dny budźe w Kulowje ratarſka wuſtajeńża. Njedźelu 1/4 12 hodźin wotewri knjes krajny rada ſe Schwarz (v. Schwarz) ſ Wojerez wuſtajeńzu. Póńdźelu wot 1/2 8—1/2 9 hodźin dopołdnja nacżěri ſo ſkót; wot 1/2 9—1/2 10 hodźin poſudźenje kobkow (Stutenmuſterung); w 10 hodźinach ſeſtupi ſo komiſija k poſudźenju ſcheho wuſtajeneho a k wuradźowanju, na cżo maja ſo premije dacź. — Premije ſu: 1 ſkota, 2 ſłěbornej, 2 bronzowej medaliji a na 800 hriwnow pjenjes. — Pſchipołdnju w 1 hodź. wudźěła ſo premije a pſchedwjedźe ſo wuſnamjenjeny ſtót. Popołdnju w 3 hodźinach je ſhromadny wobjed w Braunez hoſcżenzu (ſa 1,25 hr. bjes nuſowanja na wino). Wutoru w 10 hodźinach dopołdnja je loſowanje.

Tale wuſtajeńża budźe ſo móz nimale zyle ſerbſka mjenowacź, dokelż je wokolina Kulowa ſerbſka. Wěſo, hdyż ſami fabrikow ſa ratarſke maſchiny nimamy, wobdźěła ſo tež Němzy na wuſtajenju. My pak chzemy w tym, ſchtoż ſo tam wuſtaji, widźecź, hacź fabriki naſche potrjeby ſnaja a prawje poſudźa. Nadźijomnje ſo tola jenoż wuſtaja, wo cżimż ſo ſudźi, ſo mohła wjetſchina wopytowarjow to trjebacź.

Skót naſtupajo, cżinimy intereſſentow runje na wuſtajenje ſwini kedźbnych. Płahuje ſo mjenujzy w Kulowſkej wokolinje wot dweju lět ſem drużina ſwini, kotraż po wěſo hakle krótkim naſhonjenju dobry wuſpěch lubi. Tak budźa tam runje mjeńſchi wobſedźerjo ſajimazu wěz namakacź, dokelż mjeńſchi hoſpodaŕ cżaſto ſ ranzy najwjazy wuwikuje.

Sa ſobuſtawy ratarſkich towarſtwow, pſchińdu-li ſhromadnje abo ſ wupokaſom, poniżi ſo ſaſtupny pjenjes. Duż wopytajmy wuſtajeńzu mnoſy! Na małej wuſtajeńzy, kotruż ſ dobrej khwilu pſchehładamy, móżemy wjazy nawuknycź, hacź na wulkej, hdźež nam bórſy wot pſchewulkeje mnohoſcże wuſtajenych wězow hłowa bórcźi. H.

S **Kulowa.** Na poſłednich ſkótnych wikach 114 kruwow, 4 byki, 59 běhakow (ſwini) a 63 proſatow na pſchedań ſtejeſche. Płacźiſny ſa proſata wo něſchto ſpadnychu, hewak ſo na ſpokojaze waſchnje kupowaſche.

S **Draždżan.** Stejimy nětk w najkraſniſchim, najwjeſelſchim cżaſu lěta, krajneho, kaž zyrkwineho W mozy ſwjateho ducha ſwjecźi kſcheſcźijanſtwo wotkryte potajnſtwo Bożeje ſwjateje Trojizy; a ſ nadunjenjom wſchehomózneho Bożeho dycha żiwjenja pyſchi ſo ſemja ſ połnej nalětnjej rjanoſcżu. Kak ſmy lětża cżakali, ſo bychu cżěmnoſcź, ſyma, mokrota a wichor ſo ſhubiłe a hłaj, na jene dobo je ſo ſtało! Pſchi tym je tež tudy pola naß w Draždżanach a we wokolnej krajinje pſches měru jara lubosnje, ſo naležnje proſymy: „Wy lubi, w ſerbſkej Łużizy, pſchińdźcże naß nětk w tutym cżaſu wopytacź!" Wy móżecże pſchi tym tež ſ nami wjeſeły zyrkwiny ſwjedźeń ſobu ſwjecźicź, naſche lube ſerbſke kemſche tudy w rjanej nowej kſchiżnej zyrkwi. Njedźelu, 15. junija, pſchipołdnju 1/2 12 t. l. je ſaſo ſerbſke kemſchenje w Draždżanach a je tam ſ dobom ſerbſki ſwjaty hamt. Spowjednu wucżbu ſmeje knjes farar Jakub ſ Njeſwacżidła, prědowanje knjes farar Kubiza ſ Bukez. Bóh daj dobre radżenje!

S **Draždżan.** Podwyſchka ſe Sanderslebena tſelerſkeho regimenta cżiſło 108 w Draždżanach je wójnſki ſud dla cżiwilowanja jeneho wojaka k ſrěnjemu arreſtej na 14 dnjow ſaſudźił. Wón je wojaka Wolfa tak dreł, do njeho ſtorkał a kopał, ſo tón wědomnje ſbywſchi na ſemju padże a ſo ſ widliſchcżemi wobja. Wojak je ſo 10 dnjow w lazarecże lěkował, prjedy hacź je ſaſo mohł ſłużbu cżinicź.

Druhi cżiwilowaŕ wojakow, ſeržant Frank ſ pólneho artilleriſkeho regimenta cżiſło 17 w Brombergu je ſo khoſtanja ſe ſamomordaŕſtwom ſminył. Wón bě jeneho kanoněra w pinzy ſa powjas powżnył a jemu tak dołho wiſacź dał, doniż njebě wědomnja ſbył. Hdyż ſo kanoněrej wědomje wrócźi, wón dwěmaj artilleriſtomaj pſchikaſa, jemu wodu do kholowow lecź. Wachtmiſchtr Glaſa bě bjes dowolnoſcże jeneho wojaka, kotrehoż Frank njemóżeſche ſnjeſcź, na khoſtanſku ſtražu póſłał. Glaſa bu teho dla k arreſtej na 15 dnjow ſaſudźeny. Hejtmana Leuthaaſa, kotryż bě wobcżežowanja cżiwilowaneho wojaka wotpokaſał, k jaſtwu na 8 měżazow ſaſudźichu a jemu offizerſki titul wotrjeknychu. Wyſchſchi wójnſki ſud we Schcżecżinje je poſłedniſchi wuſud ſběhnył a hejtmana k twjerdźiſniſkemu arreſtej na 2 měżazaj wobhnadźił.

S **Hródka.** Ssobotu dopołdnja wokoło 9 hodźin tu powětrowy balon widźachu, kotryž ſ połodnja leczo pomału k ſemi ſpadowaſche. Pſchi żeleſnizy ßo dele puſchczena kótwiza kłójczkow pſchimny, a powětrojeſdnaj bjes ſchkody na ſemju pſchijeđźeſchtaj. Balon běſche awſtriſki a mějeſche napißmo „Meteor“. Powětrojeſdnaj běſchtaj prynz Don Jaim Bourbonſki a wyſchſchi lieutenant ſ Korwin. Wonaj běſchtaj ßo w Winje wo połnozy do powětra puſchczikoj. Jeſba bě, kaž prajeſchtaj, napinaza a roshorjaza była, duž bě jimaj trěbne, ßo tu w hoſczenzu „ßłónza“ khwilu ſwuwotpoczowacź. Popołdnju ßo wobaj knjeſaj po żeleſnizy pſches Draždźany do Wina podaſchtaj. Balon bě ßo mjes tym ſapakował a ßo ſa nimaj póßła.

Přilopk.

* Wobkudniwſchi je w Hamburgu żona jeneho kóđźneho cźiſcźerja ſe ßwojim 6 lětnym ßynkom do Łobja ſkoczika. Żonu ſ wody wucźeżechu, đźěcźo je ßo tepiło.

* Wojowanje mjes bacźonomaj a ßokołomaj je ßo w Lügumkloſterje wobkedźbowałe. Bacźonow, kotrajź běſchtaj ßebi na zyrkwinym wjeczornym kónzu hnězdo natwarikoj, ßokołaj, kotrajź mějeſchtaj hnězdo w zyrkwinej wěźi, nadpadowaſchtaj. Wojowanje ßo ſ wulkim klepotanjom a ßyczenjom ſapocźa, tola dołho njetrajeſche, ſo wobaj ßokołaj morwaj pſchi zyrkwi delka leżeſchtaj. Bacźonaj běſchtaj jeju ſarubakoj.

* W kralowſkim lěßu pola Kralowza (Königsberga) je ſchulſki rektor Holek pohanſke pohrjebniſchcźo ſ něhđźe 150 pòpjelnizami namakał. Pòdła ßudobjow, ſ wjetſcha próſdnych, ßo nożowe brjenki, hlebijowe kónzy, płachcźowe ſpiny, wjele pacźerjow (parlow) a jedyn pjenjes, ſa romſkeho kheżora Gordiana wokoło lěta 240 po Khryſtuſowym narodźenju bity, nadeńdźechu.

* Zyle nahe, něhđźe 2—3 njedźeli ſtare đźěcźo muźſkeho rodu ßu w kerkach pola Oetzſcha blisko Lipſka namakali. Ssmilna mandźelſkaj ſtaj njebożatko na dalſche na wotcźehnjenje wſakoj.

* (Vulkanſke wudyrjenje we Wuherſkej.) S Budapeſta piſaju, ſo je blisko hornjowuherſkho měſta Eperieſa vulkan ſaßo dźěłacź ſapocźał. Vulkan je lětſtotki mjelczał. We wokolnych wßach na dobo woda w ſtudnjach ſaprahny. Naſajtra ßo ſe wſchěch ſtudnjow horza woda żórleſche. Wobyhdleŕſtwo je ßo ſ tutym ſjewjenjom natury, kotrež ßnadź ſ wudyrjenjom woheń bluwazych horow w Amerizy ſwißuje, do hroſy dało.

* (Njeſboże na żeleſnizy.) Hdyž ludźazy cźah ſ Zwötzenſkeho dwórniſchcźa (w Sakſkej) wujeđźe, ßo 39 lětny żeleſniſki rjadowaŕ Richter, nan 6 đźěcźi, pſchejeđźe a ßo mori.

* Mordaŕſtwo a ßamomordaŕſtwo ßobotu rano wobyhdlerjow połnózneho Barlina roshori. W Chorinſkej dróſy bě 38 lětna żona tapezěrarja Auberta ßwojeho wóßomlětneho ßyna ſadajika a ßo potom wobwěßka.

* (1,300,000 krónow ſhubił.) W ſemjanſkim kaſinje w Budapeſtu je młody hrabja Szekonicz hrabi Nadasdemu 1,300,000 hriwnow ſa tſi dny wotdobył. Nadasdy je drje ßyn bohateho muża, tola ßam żanych pjenjes nima.

* Wo wopramdźe żadkawym krwawnym njeſkutku ſ Bromberga piſaju: Zyhelnſki miſchtr Krämer w Schimanowje pola Samtera ßwoju żonu ßo ſ njej ſwadźiwſchi, ſe ßekeru ßmjertnje ſruba a potom ßwoje 5 đźěcźi, ½ lěta hacź đźeßacź lět ſtarych, ſ powjaſom ſadaji, hoſdźe do ſcźěny ſabi a cźeła na nje ſpowěſcha. Mordaŕ je cźeknył.

* (Njekraßnizy.) Dwě ßyrocźe, hólzaj, ſtaj w Herfordźe wutoru wospjet ſpytałoj tamniſchu evangeliſku ßyrotownju ſapalicź. Njekraßnikow ßu ſaßłapili. Dźeń poſdźiſcho je na to jedyn tſeczi hólz ßyrotownju ſapalił. Woheń je jěſdny ſtoł doſpołnje ſnicził. Hólza ßu ſajeli.

* Murjerjo a cźěßłojo w Hamburgu, Altonje, Wandsbecku a Harburgu ßebi wjetſchu mſdu żadachu a hrożachu, ſtrajkowacź, jeli ſo ßo njeby do jich żadanja ſwoliko. Na to ßu miſchtrjo w ſpomnjenych měſtach wſchitkim murjerjam a cźěßlam đźěło wupowjeđźili.

* (Njeſbożowne mandźelſtwo.) 70 lětny kubleŕ Linſer w Luczminje ſpyta w nozy ßwoju żonu moricź a ßebi potom ßam kulku do delnjeho żiwota tſěli. Jeho rana je ßmjertna, żona je jenoż lohko ſranjena.

* W Lipnom w ruſkej Pólſkej je ßo ſ rosbuchnjenjom jena cźiſchcźeźnja ſapalika. 6 muźſtich a 9 żónſtich je w płomjenjach ßmjercź namakało.

* (Naſtróżenje w zyrkwi.) S Katowiz (w pruſkej Schleſynſkej) piſaju: W katholſkej zyrkwi w Laurinej hěcźe bě ßo pſchi hłownych durjach jena guirlanda ſapalika. S wohnjowym wołanjom ßo ludźo naſtróżichu, a wſchitzy ßo k małemu pobocźnemu wukhodej cźiſchcźachu. Mnohe żony pſches ſkhodźenki padźechu a woßoby ſa nimi duzy ßo pſches nje ſtorkachu. Jena żona bu ſateptana, pjecź druhich ßo cźeźko abo lohko ſrani. Woheńcźk ßo bórſy ſhaſcha. Poſdźiſcho ßo wupokaſa, ſo běchu paduſchi guirlandu ſ wotpohładom ſapalili, ſo móhli w powſchitkownym wuſtróżenju ludźi wobkradnycź. Mnohim ludźom ßu ßo pjenjesy kradnyłe.

* (Morđaŕſtwo.) W Seewalchenje w Bayerſkej ßu 17 lětnu đźowku khlamarja Schirmera ſadjenu namakali. Burſkeho ßyna Heigerchingera, kotryž je Schimerez doſchoł, ßu ſajeli. Na njeho tukaja, ſo je holzu ſtózował.

* (Anarchiſta ſajeli.) We Wetzwalde pola Żitawy ßu ſubneho lěkarja Otu, kotryž bě ſ Barlina pſchijěł, ſajeli. Sa nim dla ſkſchiwdźenja majeſtoſcze a dla anarchiſtiſkeje agitazije ßlědźachu.

* (Woheń.) W Bobenneukirchen ßu ßo twarjenja Künzelez kubła ſpaliłe. Tſi krumy ßu w płomjenjach kónz wſake, a khětra ſuma papjerjanych pjenjes je ßo ſniczika. Jedyn ßußod, kotryž pomhaſche nadobu wunoſchecź, ßo tak cźeźko ſrani, ſo naſajtra na poczeŕpjene rany wumrje.

* (Njeſboże ſ automobilom.) Ssyn ßławneho němſkeho wucźenza Schliemanna bě njedawno ſpißacźela Quelliena pſchejeł, kotryž bě na ſcźěhwki poczeŕpjeneje ſchkody wumrjeł. Parižſka khoſtanſka komora je nětko Schliemanna k 200 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja ſaßudźika.

* (Se ſwonowej ſchpaku ſaraźeny.) W Benediktbeurenje jedyn cźeladnik do zyrkwineje wěże pſchiběża, ſo by ßebi ſwonjenje ſ najwjetſcheje bliſkoſczi wobhładał. Pſchi tym ßo wón ſe ſchpaku do hłowy dyri a na měſcze wumrje. Tole njeſboże na ſrudny podawk dopomina, kotryž je ßo pſched dwěmaj měßazomaj w Budeſtezach ſtał.

* (Wopory horzeho wjedra.) Hdyž ßo do Paderborna 1. bataillon 158. pěſchkowſkeho regimenta wrócźi, ßo lieutenant hrabja Sparr ſe ßłónczkom ſeżaha. Lěkarſka pomoz drje ßo jemu bórſy doſta, tola hrabi Sparrej ßo wědomnje wjazy ujewróczi.

W Halli je teho runja jedyn wojak ſe ßłónzom ſeżahany wumrjeł, ſ jenym druhim, kotryž bě na marſchu padnył, ßo polěpſchuje.

W Barlinje je horzota ſańdźeny tydźeń 36 gradow po Celſiju dozpika. S wojakow, kotſiž wutoru ſ Potsdama do Döberitz cźehnjechu, je 60 muži wuſtako. Jedyn wojak je ßo ſe ßłónzom ſeżahał.

* (Njewjedra.) Pjatk tydźenja pſchipołdnju w Draždźanach pſchi ßylnym njewjedrje błyſk na Lennéſkej dróſy do woſa elektriſkeje drohowoje-żeleſnizy dyri, tola żaneje ſchkody njenacźini, też żaneje woßoby njeſrani. Njedźiwajźy teho bě ßo jena ſtarſcha żónſka do hroſy dała a ſ jědźazeho woſa wotſkocźi. Pſchi tym jeneho pomozníka ßobu ſtorże a tak na ſemju padże, ſo dyrbjachu ju jako morwu do hojeŕnje donjeſcź, hdyž je dźeń poſdźiſcho wumrjeła. — Tón ßamy dźeń ßu w Belgiſkej ßylne njewjedra ſakhadźałe. Naſtata ſchkoda je njeßměrnje wulka. Někotre woßoby ßu ßo ſ błyſkom trjechiłe.

Też w pſchirheinſkej krajinje ßu njewjedra njemdrike. W Pinnebergu ſtej ßo dwě fabrizy ſ Bożim njewjedrom ſapaliłej. Schkoda 200,000 hriwnow wucźini. W Lüdenſcheidu ßo żeleſuiſki tunel tak ſ pſchipławjenym njerjadom ſatyka, ſo dyrbjachu cźahi jěſbu ſaſtajicź, doniż njebě ſadźěwk wotſtronjeny. Niże Weſela ßo jedyn cźołm powróczi; jena knjeni ßo tepi, druhe woßoby ßo wukhowachu. W lěßu pola Königsdorfa ßo towaŕſtwo wulětnikow ſ njewjedrom pſchekhwata; błyſk dwě woßobje trjechi, kotrejź wokhromiſchtej.

* (Nowe vulkanſke wubluwanja.) Se ßrjedźneje Ameriki, Bolivije a Aljaſchki ßu powjeſcze wo nowych vulkanſkich wubluwanjach pſchiſchłe. Ludźo ßo do hroſy dawaju; ßamo New-Yorkej pjecża ſtrach hroſy. Wſchelazy ſemjeſpytnizy ßu pola Peetskilla, 15 hodźin wyſche New-Yorka, dale pſchi delnjej Hudſonſkej rěży vulkanſke hibanje pytli. Wulka horzota po ſdacźu ſ njeměrnymi podeńdźenjemi ſ nutſka ſemje ſwißuje. Pola La Paz w Chiliſkej je tamniſcha woheńbluwaza hora dwě wßy wupuſcźika a 75 cźłowjekow morika. Vulkan njepſcheſtawajźy wumjetuje.

* (Morjowe wopory.) Po ſtatiſtiſkich ſapißach je ßo lětża w haprleji 75 kóđźow ſhubiło, a to 53 płachtatych a 22 parnych. Mjes nimi běchu 4 němſke. Pòdła teho ſtatiſtika na 377 kóđźow pokaſuje, kotrež ßu ßo ßylnje wobſchkodźiłe, mjes nimi je 33 němſkich.

* (3 đźěcźi ßo ſpaliłe.) W Turſkom w Pòſnańſkej ßo tele dny bróżeń a hródź młynka Binkowſkeho wotpaliſchtej. W bróżni Binkowſkeho tſjo hólzy ſpachu. Jedyn hólczez wotucźi a ſ bróżnje wuběża, tola bě ßo wón tak cźeźko wopalił, ſo ſa krótki cźaß

wumrje; jeho bratraj ßo ſpaliſchtaj. Najſkerje ßu hólzy, hdyž ßu ſpacź ſchli, ſchwabliczku ſapalili a ju lohkomyßlnje do ßkomy czißli.

* (Pſchekſchiwjenje offizěrſkeho poßkužobnika.) 1500 hriwnow pſchekſchiwiwſchi je poßkužobnik lieutenanta ßwobodneho knjeſa ſ Jellera w Potsdamje czeknył. Sso do khamora ßwojeho lieutenanta dobywſchi bě njeſprawny poßkužobnik pjenjeſy kranył a ßo ſ nimi ſ procha měł.

* (Sajědojczenje ſ tintu.) S Ottmachawa w Schleſynſkej pißaju: Pißajo ßo ſchulſki hólz Branzel ſ pjerom, ſ tintu womaczanym, do ruki kló. Bórſy po tym hólz kakazu ból w ruzy czujeſche, kotraž ſ dobom ßylnje ſaczěkaſche. Hdyž lěkarja na pomoz ſawołachu, bě hólz hižo w ßmjertnym ſtraſche. Sajědojczena ruka dyrbjeſche ßo jemu wotewſacź.

* (Rubježne mordarſtwo w želeſniſkim kupeju.) Mjes Popradom a Kapoßtaſalu ſtaj jeneho pucźowarja w želeſniſkim kupeju jeho dwaj ßobupucźowarjej, kotrajž do Ameriki czehnjeſchtaj, ſaraſyłoj a jeho potom wurubiłoj. So byſchtaj ſtóſtnikaj mordarſtwo potajiłoj, ßwoj wopor ſ woſa na želeſnizu czißnyſchtaj. Do Bremena a Hamburga je ßo powjeſcź póßłała, ſo bychu tam mordarjow ſaßłapili.

* Nowu kanonu je ſchwedſki fyſikſki profeßor Birkeland wunamakał. Wona bjes półvra jenož ſ elektro-magnetiſkej mozu 150 mil abo hiſchcze dale tſěla. Kanonina rola pak dyrbi wjele dlějſcha dyžli pola nětcźiſchich kanonow bycź. Tola to nima wjele rjez; pſchetož nowa kanona móże ſ tunich želeſnych rołow, ſ koprowym grotom wobwitych, wobſtejecź, dokelž wone njetrjebaju czíſchcź półvrowych plunow (gaſow) wudžerżecź. Kanoniny wunamakar woczakuje, ſo ßo ſ jeho wunamakanjom podomnje powróczenje kaž něhdy ſ wunamakanjom tſělenſkeho półvra ſtanje.

Wußudženja.

Khoſtanſka komora. 18lětny Bronißław Migulez a 15lětny Ernſt Emil Hofmann běſchtaj ſ dyrbjenſkeje woczehnjerńje w Großroſenje w Schleſynſkej loni w lěczu czeknywſchi na kradnjenje khodźiłoj. Mjes druhim wonaj ſe ſkałoweje khěžki jeneje ſkały pſchi Raboczańſko-Jenkeczańſkim pucźu czorne wobleczenje a ſeleny klobuk, ſkałarjej Grafej ſ Wuriz ßłuſchazej, kradnyſchtaj. W Rachlowje wonaj ſ domſkeho khěžerja Alberta pjenježnu móſcheń, ſ najmjeńſcha 5 hriwnow wopſchijazu, a dale ſwudowjenej Gruhlowej ſ polzy teho runja 5 hriwnow kradnyſchtaj. Wokno wutłóczíwſchi bě Migulez do domu ſalěſł, mjes tym ſo Hofmann na łakańzy ſtejeſche. Někotre dny poſdźiſcho wonaj ſ zuſym kluczom w Syjizach khěžne durje domſkeho kublerja Měrſcha wocziniſchtaj a w nim kaſchczik ſ 65 hriwnami, jedyn żaket, 2 lazaj, kholowy, żonjaze ſchtrympy atd. kradnyſchtaj. Migulezа k jaſtwu na $3\frac{1}{2}$ lěta a Hofmanna k jaſtwu na 2 lěcze 4 měßazy ſaßudźichu.

E. T. Bohota ſ Hnaſchez bě ławniſki ßud paduchſtwa dla k jaſtwu na 1 dźeń ſaßudźił, dokelž bě jako ſtražnik w Hnaſcheczańſkim półverniku někotre po dworje wokoło leżaze deſkowe kónzy ßobu domoj wſał, ſo by je jako palne drjewo wužił. Tele deſkowe kónzy běchu jako ſbytki ſtareho twarjenja leżo woſtałe, kotrež bě półvernikowa direkzija ſwottorhacź dała. Bohotowe powołanje pſchecźiwo wußudej ławniſkeho ßuda ßo ſacźißny.

Sſłużobna dźowka Helena Auguſta Falantez ſ Holeſchowa bě ßo loni na nowe lěto pola tamniſcheho najenka Leupolda pſchiſtajiła. S dobom chzyſche ßebi pak tež najenk Günther w Njeßwaczidle Falantez pſchiſtajicź. Ta pak ßo njeda wobrěczecź a pola Leupoldez ßłużbu naſtupi. Günther, kotryž měnjeſche, ſo je ßo Falantez ſa ßłużbu pola njeho na někajke waſchnje ſwjaſała, Falantez dla njedźerżenja kontrakta wobſkorži. Ławniſki ßud pak Falantez wuwinowa, a tež khoſtanſka komora k tutemu wußudej dóńdże, hdyž bě ßo ſtatne rěcźniſtwo pſchecźiwo prěnjemu wußudej powołało. Ssudniſke khóſty ßo ſtatnej kaßy napołożichu.

Żiwnoſcźeŕ K. A. Mucha ſ Noweje Wßy pola Rakez bě lětża w februarje na njepſchiſtojne waſchnje w nozy na dróſy herjekał a ſ tym nózny měr kaſył. Ławniſki ßud bě Muchu teho dla k arreſtej na dwě njedźeli ſaßudźił. Muchowe powołanje pſchecźiwo tutemu wußudej bě podarmo.

Kowaŕſkeho Ernſta Emila Silbera ſ Nowych Dźěžnikez bě ławniſki ßud k jaſtwu na 3 měßazy ſaßudźił, dokelž bě ßo wón lětża 27. februara na ſjawnej dróſy jenej żonje naczíſchczał. Saßudżeny ſpyta w druhej inſtanzy wußud powróczicź. Wón měſtno a hodźinu mjenowaſche, hdźež bě ßo tamny czaß namakał. Dokelž żona na tym wobſta, ſo je Silber jej naczíſchczny był, ßudnizy wobſamknychu, wußudżenje dla ßłyſchenja dalſchich ßwědkow wotſtorczicź.

Pohonczej E. Tr. Glaſerej ſ Delnjeje Kiny, kotryž w Jenkeczańſkej draczowni ßłużeſche, bě ßo ßłużba wupowjedźika. So by ßo ſa to wjecził, je wón pjecża konjej ßwojeho hoſpodarja kónz jaſyka wotrěſnył. Półdła teho bě wón 4 punty tuka ſ kotołnje wſał a jo ſkałarjej Jeſchzy w Nadźanezach darił. Glaſera wězywobjchko-. dźenja a paduchſtwa dla k jaſtwu na 1 lěto a 1 tydźeń ſaßudźichu

Spanzy na Kaponizy.

(Skóńczenje.)

VI.

A ſpěſchnje pſches te wotewrjene wrota
Naſch młodźenz na pucź ſkroczi wjeßely
A hdyž bě ſ wrotow ſaß pod jaßne njebjo,
Sso hora ſamkny hacź tak ſapraßny.
A dźiw! Te khójczki, hdźež bě prjedy ßedźał,
Każ khětre khójny pſched nim ſtejachu.
„Kak to, ſo ſa te lědy ßydom hodźin
Hdyž w horje běch, tak wulke froſtke ßu?“
Wón liczeſche te kóždolětne roſtki:
K tym prěnim běſche ßydom pſchiroſtkow;
S toh' ſroſumi, ſo ßydom lět je ſaſchło,
Wot teho dnja, hacź do hory bě ſchoł.
Tak pytny, ſo te ſchěrakowe rěcze
Jom' hrożene dla jenoh' dótknjenja,
Sso nad nim dopjelnike běchu —
S tym dohladom ßo rucze wotßał da.
„Ach ſchkoda, ſo ßym telko czaßa ſhubił
Dla toho podótknjeńczka jeneho.
Nět pospěchuju k lubej domowiſnje
S tej ſłotej, nadobiſnu khelpajo.“

VII.

Tu wo tych ſpanzach w horje Kaponizy
To ſtare powjedanczko ſkónczi ßo. —
Pak rady doſhonił by něchtóżkuli,
Kak ſ naſchim kowaŕſkim je dale ſchło.
Hdyž pſchißaha wón do wßy narodneje,
Ssej dźěczi runje na wßy hrajachu.
„Hy! tamle wěczny Żid ßo na naß měri!“
Sso ſchiczo roſpjerſchichu ſ bojoſczu.
Hlej, froſtka bě jom' wulka dołha broda
W tej horje ſa te zyłe ßydom lět,
So ſ dała móhł ßej něchtóżkuli myßlicź,
To někajki je kanaanſki dźěd.
Hdyž ſaſtupi do ſtarſchiſkeje ſtwiczki,
Tu ſtara macź ßej ßylſy trějeſche,
Tom' ſtarom' nanej ſ błukim hłoßom rěczo:
„Bóh wě, hdźe najn Michał woſtał je!“—
O kajke koſchenje a wobjimanje,
Hdyž pósnaſchtaj toh' ßyna wróczenoh'!
A kajke horze Bohu-dźakowanje
Sso żórleſche jim ſ erta hnuteho!
„A ſchto traſch pěkna Miliz Hańźka czini,
Ta ſ lětkow dźěczazych mi towaŕſchka?
Kak ßo ji wjedźe? Schto mi wo njej wěſcze?
Je hiſchcze knježna, abo někom' wudata?„
A na to macź:„ „Dźě wo nju napraſchuja
Sso ſchwarni nawoženjo nadobni —
A wona, prěnju młodu luboſcź hajo,
Wo żaneho ſ tych żeńchow njerodźi!„„—
A k lětu na měſtnje jich ſtarej khěžki,
Bě ſa te ſłotki nowa kowaŕnja,
A Miliz Hańźa, dobra ßwěrna duſcha,
Bě Michałowa miſchtr-kowarka.

Hudanczży.

282.

Drapaczk je tam na brjóżku;
Na nim ßedźa hólczki rjane;
W draſcźiczkach we ßwětłych ßu:
W purpurje ßu ſwoblekane;
Maja pſchi tym na hłowi
Rjane czorne klobuczki.

283.

Żerdka krucze ſtajena —
Wokoł' njeje wijiza —
Na wijizy bimbjele —
W bimbjelach ßu maliczke —
Wětſiczki je kolebaja,
Maczerki je k jědźi kraja.

Wuhudanczży ſ czíßka 19:
280. Sswjaty Michał. 281. Sapałka, ſchwabliczka.

Sa nowy Maćiczny dom

je ßo w lěcźe 1902 dotal nahromadźiko: 925 hr. 14 np.

Dale ßu sa njón darili:

Liſchki-Póndźelniizy: Pjelnjenu móſchniczku klukachmy jemu, temu knjeſej kralowſkemu ſaſtojnikej, tſi pak tych pjenjeźkow ſ dobrym nam da, ſo mějachmy wſcheho 30 wot njeho! Jakub a Michał pak ſkožichu po 50 a 25 np. = ... 1 = 5 =

W „Katholſkim Póßle“ cźißko 23. lěta 1902 hižo kwitowane:

Молоканы (151 hr.) 1 hr. — Radwoŕſka płatowa komißija: na Bjeßadźe a na měrje 46 np. — Ralbicźanſke ſpěw. towaŕſtwo po konzercźe (45) 10 hr. N. N. 1 hr. 50 np. »To njech je ſa ßerbſki dom«: 30 np. — Delanſka patentna komißija 90 np. + 95 np., na Wjenkez kſchcźiſnach ſ Rózanta 5 hr. 60 np., na Narcźikez kſchcźiſnach w Schunowje 5 hr. 70 np. = ... 26 = 41 =

Hromadźe: 952 hr. 60 np.

S dźakom kwituje a dalſche dary pſchijimuje

ſarjadniſtwo Macźizy Sſerbſkeje.

K twarſkemu cźaßej poruczam ßwój wulki ſklad

tſěſchnych latow a deſkow,

mjes poßledniſchimi jara rjanu tyſcheŕſku tworu. **Hranite drjewo, tſěſchne wobbicze a hotowe hěblowane ſchpundowanje** ßo po ſkaſanju rucze ſa tunje płacźiſny ſhotowi.

Płacźiſny ſa tſěſchne laty:

hacź 3 m dołhe, kopa po 13 mk.,
hacź 4 m dołhe, kopa po 15 mk.,
hacź 4½ m dołhe, kopa po 16½ mk.

Pſchi wotewſaczu latow ſe ſchtomowej hranu kopu 3 hr. tuńſcho wobliczam.

Płacźiſny ſa wobrubjene deſki:

20 mm tołſte, □m po 65 np.,
24 mm tołſte, = po 1 mk. 10 np.,
30 mm tołſte, = po 1 mk. 40 np.,

njewobrubjene po □m 5 np. tuńſcho.

Foſty ßo po fm. hižo po 50 mk. wotedawaju a ßo pſchi wjetſchim wotewſaczu a hnydomnym ſapłacźenju 2% ſkonta dawa.

Parny rěſak w Sſernjanach p. Rózanta (p. Kamjenza).

P. Rocho, twarſki miſchtr.

---

w Budyſchinje **Fotografowaŕnja** **na ßukelnſkej haßy 20**

Roberta Süßa

poruczа ßwój wubjernje pſchiprawjeny ateliej k fotografowanju jenotliwych woßobow a gruppow.

Najſtaroſcźiwiſche wuwjedźenje. Najtuńſche płacźiſny.

1 duzent fotografijow ſ zyłej figuru 3 mk. 50 np.
1 = = hacź do kolen 4 mk.
1 = dźeźcźazych fotografijow abo hacź do wutrobna 5 mk.

Tež k fotografowanju na wßach, kwaßnych gruppow, krajinow kubłow atd. ßo ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi poruczam

---

Poruczam tołſte **krjepjawki, wódne khany, mlokowe khany mlocźanki, cźerpaki, petrolejowe khany, wuhlowe kaſchcze** ßamßneho wudźełka, mam tež wulki ſklad domjazeje, kuchińſkeje a emaillowaneje nadoby, **ſchablony** k wuſchiwanju a woſnamjenjenju, **wódne pónoje** a **żeleſniki.**

Dale cźinju na to kedźbliwe, ſo wſchě do mojeho rjemjeßka ßłuſchaze twarſke dźěła, tſěſchne žłoby (ryny) a roły, kaž tež wodowody jara ßwědomliwje wuwjedu. Duž proſchu na mnje dźiwacź.

Spěſchne poßłužnjenje. Porjedźerńja. Tunje płacźiſny.

Moritz Schulz,

klampnaŕſki miſchtr w Budyſchinje pſchi ßerbſkich hrjebjach 10.

Krajnoſtawſki bank.

Daniſke knpony naſchich **ſaſtawnych liſtow** ßo

wot 16. teho měßaza

w ßlědowazych płacźeŕnjach **bjes wſcheho wotcźehnjenja** ſa hotowe pjenjeſy ſaměnjeja:

w **Budyſchinje** pola **krajnoſtawſkeho banka,**
w **Draźdźanach** pola jeho **filiale,** Schulgaſſe 1,
w **Herrnhuczе** pola knjeſa **C. F. Görlitza,**
w **Lubiju** pola knjeſa **G. E. Heydemanna,**
w **Žitawje** pola knjeſow **Bormanna & Co.,**
w **Zitawje** pola **hornjołużiſkeho banka** w **Žitawje.**

W Budyſchinje, 30. meje 1902.

Krajnoſtawſki bank Kralowſkeho Sakſkeho Hornjołużiſkeho markhrabinſtwa.

Schmidt & Gottſchalk pjenjezna banka w Budyſchinje

pſchi mjaßowym torhoſchczu 14/16, telefon 86

ſtatne papjery, ſaſtawne liſty, akzije kupujetaj a pſchedawataj. Derje ßo danjaze hódnoſtne papjery ßu pſchezo na ſkładze. Privatne treſorſke kaſchczіki ſe ßamßnym ſamkanjom wotnajerjow ßo we worzłowym panzerowanym khamorje, pſche paduchow a woheń ſwěſczenym, pſchenajeja. Knpony ßo 14 dnjow do wupłacźomnoſcźe ſaměnjeja.

S tutym cźeſcźenym wobydlerjam w Budyſchinje a wokolnoſcźi najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ßym

ſkładownju wužitkoweho drjewa

knjeſa **Waltarja Friedricha**

w Budyſchinje na Lubijſkej dróſy cźo. 23

kupił a pſchedewſak. Pſchi trjebanju wužitkoweho drjewa proſchu na mnje dobroczіwje dźiwacź.

S poczeſcźowanjom

Klemens Kluge.

„Dekonom“

najlěpſcha zentrifuga nětcźiſcheho cźaßa,

jara derje ßmjetanu ſběra, hrajizy lohko dźe, je jara jednorje a ſtabilnje twarjena. Tyßazy najlěpſchich wobßwědczenjow ſ tudomnych ſtron.

Steiner a Brochmann.

Wona je na pſchedaŕ pola

Jana Petſchki w Kocźizy p. Huſki.

Na moju domiznu.

Mužski chor wot K. A. Kocora je we wudawaŕni »Serbskich Nowin« za 10 np., w partijach za 5 np. dostać.

Do Klukscha! **Do Klukscha!**

na

ßerbski wjeczor

jutßje njedźelu **8. junija** w Schusterez hoßczenzu. Dźiwadłowy wotrjad Khwaczańskeho ßerbskeho towarstwa wuhotuje nam dźiwadłowe pschedstajenje. Sapoczatk ſ dypkom 8 hodźin. Wschěch Sserbow a wschě Sserbowki ſ bliska a ſ daloka wutrobnje pscheproschuje **E. Schuster,** hoßczenzar.

Sswjedźeńske porjady dostanjecze hižo nětko pola mje. — Czisty wunoschk sa ßerbski dom.

Hrodowski park w Njeßwaczidle!

Njedźelu 22. junija budże wulki

wojerski konzert

w Njeßwaczidliskim hrodowskim parku, kotryż hudźbna kapała kral. sakſ. 13. pěschcheho regimenta czisło 178 ſ parschonskim wodźenjom ßwojeho direktora knjesa Krämera wuwjedże.

Sapoczatk w 4 hodźinach popoldnju. Sastup sa woßobu po 50 np., dźeczi polojzu placza.

K tutemu konzertej wotjědże

woßebity czah

ſ Budyschina do Njeßwaczidła 10 mjenschinow po 2 hodź. popoldnju,
ſ Njeßwaczidła do Budyschina 30 = = 10 hodź. wjeczor

a pschi wschěch sastanischczach sastanje.

Wo prawje ßylny wopyt proßy

kral. sakske wojerske towarstwo w Njeßwaczidle.

Pschispomnjenje: Pschi njepschihódnym wjedrje smeje ßo konzert w oranżeriji.

Po konzercze bal.

Wokrjeßna skótna wobhładańza
a ratarska wustajeńza w Kulowje,
8., 9. a 10. junija 1902 na tšeletnskim městnje.

Sswjedźenjowy program.

Njedźelu 8. junija: dopoldnja w 11 hodźinach: **wotewrjenje wustajeńzy** psches kralowskeho krajneho radźiczela k. Schwarza. K temu pschisamknje ßo **powschitkowne wobhladanje** wustajenych pschedmjetow. Lotterijina komißija tutón dźeń dźełacź sapoczńje.

Pónđźelu 9. junija: dopoldnja wot 1/2 8 hacź 1/2 9 **ßo skót pschiczeri;** dop. wot 1/2 9 hacź 1/2 10 hodź. **wobhladanje kobkow;** 1/2 11 hodźin doprědnje rosrěczenje wschěch komißijow; wokoło 1 hodźiny pschipoldnju ßo **myta wosjewja** a ßo mytowany skót pschedwjedże. Popoldnju w 3 hodźinach **powschitkowny ßwjedźeński wobjed w Brannez hotelu.** (Kouvert 1 mk. 25 np. placzi, wino picz ßo nichtó njenusuje.) Wobdźělnizy chzyli ßo hacź do 10 hodźin do liscźinow, w Brannez hotelu a w tšeleni wupokojenych, sapißacź.

Wutoru 10. junija: dopoldnja wot 11 hodźin: **wuloßowanje.**

Prěnjej dwaj dnjej popoldnju **wulki konzert.**

Sastup: 30 a 50 np., ßwójbne kharty 1 mk. (płaczaze wschě tři dny). Sswójbne kharty po 50 np. sa ßobustawy Kulowskeho towarstwa pola knjesa radźiczela Richtera w Kulowje.

K dopoldnischim żelesnistkim czahan na dwórnischczomaj we Wojerezach a Rakezach wosy k pschiwjesenju wopytarjow wustajeńzy steja. Wjesba sa woßobu wot Rakeczanskeho dwórnischcza 50 np., wot Wojerowskeho dwórnischcza 30 np. placzi.

Na prawje wjeleliczbne wobdźělenje pscheproschuje

pschedßydstwo ratarskeho městneho towarstwa w Kulowje.

Trawowa awkzija.

Pónđźelu 16. junija t. l. dopoldnja wot 9 hodźin ma ßo lětusche trawjenje na 75 jutrach pschisprejnych łukow na **Hermanczanskich** leżomnoscźach na pscheßadźowanje pschenajecź. Shromadźisna pschi młynje. Wuměnjenja ßo do awkzije wosjewja.

Pßowjanske a Hermanczanske ryczerkubło.

Inventurowa awkzija.

Pónđźelu 9. junija dopoldnja wot 9 hodźin maja ßo w **Sendźiz** żiwnoscźi w Hermanczach n. Spr. scźěhowaze pschedmjety sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź:

1 ßuproschna ranza blisko k proßatam, 1 hospodarski wós, 1 płuh se ſubami, 1 radło, 1 jěź, někotre bróny, 1 kara, 1 deskowana kara, 1 ßykanjowa maschina, 1 czisczaza maschina atd.

Meble, jako: 1 derje sdźerżane pißanske blido, 1 drastny khamor, někotre łoża, 1 blido, někotre stoły, 3 kschinje atd., dale 1 hobanka, każ też wschelaki tyschersti grat.

Wobßedźerjo.

Żiwnoscź na pschedań.

W **Jeńkezach** je żiwnoscź cżo. 28. něhdże 20 kórzow wulka a se 164 dawskimi jenoscźemi wobcźeżena, bjes hospody a wumjeńka se żiwym a morwym inventarom hnydom na pschedań. Dalsche je tam shonicź.

Żiwnoscź na pschedań.

We **Wulkim Pschěsdrjenju** je rjana żiwnoscź czisło 3 ſ 19 kórzami pola a łuki pschi domskim, se 4850 mk. wopalneje kaßy takšerowana, se ßwobodneje ruki na pschedań. Dalsche je shonicź pola **Mèrscha** w Pschěsdrjenju pola Makeho Wjelkowa.

W Sajdowje pola Makeho Wjelkowa je **żiwnostka** czisło 5 se 4 kórzami pola a łuki pscheměnjenja dla na pschedań. Dalsche je tam shonicź.

W Kaßowje pola Radworja je **khěża** czisło 10 se ßadźeńskej a rjanej ßadowej sahrodu na pschedań.

W Bobolzach czisło 1 je **wobydlenje** w maßiwnym twarjenju 1. julija na pschenajecze.

W Delnjej Kinje czisło 25b je **wobydlenje** hnydom abo posdźischo na pschenajecze.

Kruwjazy wós,

mało trjebany, je placzisny hódno na pschedań w Hermanezach czisło 24 pola Kasa.

Schpundowanske deski

schěroke, w symje puschczane, □m po 1 mk. 25 np. ma na pschedań

Wutokczanski knjezi dwór.

Shytne konje

ßu na pschedań na knjezim dworje **w Delnjej Kinje.**

Pyta ßo

k 1. julijej **ßłużobna holza,** ſ najmjenscha 18 lět stara. Dalsche je shonicź w hajnkowni w Huszy.

Wuczobnik ßo pyta!

Ssyna sprawneju starscheju, kotryż chze rěsnistwo dokładnje nawuknycź, bjes wuczbneho pjenjesa ſ dospołnje darmotnej jědźu a płokanjom pyta

E. Bubnar,
rěsnisti mischtr w Klětnom.

Na hußłach a posawnje pistacź ßo wuczi na bohatej haßy 22 po 4 skhodach.

Pjaty

wěnz spěwow

je wuschoł, a je ſa 10 np. dostacź **we wudawarni „Sserb. Rowin".**

Pscheßadźowanje khěże.

Pónđźelu 9. junija dopoldnja w **10** hodźinach ma ßo dotalna **kowarnja w Hornjej Borschczi** pola Budyschina, kotraż ßo jako khěża też ſa druhe saměry pschihodża, na pscheßadźowanje pschedawacź, teho runja ma ßo na pscheßadźowanje pschedawacź: wschón kowarski grat, jako 1 skoro zyle nowa nakowa, 1 naduwak (měch), něhdże 50 wohnjowych klěschczow, wschelake hamory, pile, njeboſy, tóczniki, schrubowaki, hotowe a połhotowe dźěła, stare żeleso, 20 zentn. kowarskeho wuhla, teho runja bruniza, dźělba palneho drjewa, 2 małaj ruczna wosaj a wschelake druhe.

Sslanjowa awkzija.

Scźěhowaze dny ma ßo ſa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź:

Wutoru 10. junija rano wot 8 hodźin

w drjewischczu pschichodneho lěta na **Trupinjanskim revěrje pschi Konjeczanskich mjesach něhdże 2 ha lěßneho ßłanja.**

Ssrjedu 11. junija w drjewischczu pschichodneho lěta na **Kobliczanskim revěrje něhdże 7 ha lěßneho ßłanja.**

Shromadźisna rano we 8 hodźinach we wopalnej huscźinje.

W Rakezach, 5. junija 1902.

Knjezi rentski hamt.

(K temu czißku jena pschiłoha.)

Pschiloha k czišku 23 Serbskich Nowin.

Ssobotu 7. junija 1902.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

2. junija 1902.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha. hr.	Rěsna waha. hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšcheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	32—36	58 - 64
awstriske	32—36	58 - 64
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	28—31	55—57
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	25—27	51—54
4 žnadnje pizowane kóždeje starosty	21—24	46—50
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšcheje rěsneje hódnoscże	31—34	58—62
2 połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetšcheje rěsneje hodnoscże hacž do 7 lět	28—30	55—57
3. starše, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódše kruwy a jałojzy	25—27	52—54
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	22—24	48—51
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	43—47
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšcheje rěsneje hódnoscże	32—35	58—61
awstriske	—	—
2. žrěnjo pizowane, młódšche a derje pizowane starše	28—31	53—57
3. žnadnje pizowane	24—27	48—52
Cželata:		
1. najlěpše s mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	43—46	66—69
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	40—42	60—64
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich skschižењow w starobje hacž do 1¼ lěta	47—48	59—60
2. mjaßne	44—46	56—58
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundrohy	41—43	53—55

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2707 měchow.	W Budyschinje 31 meje 1902. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 5. junija 1902. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenza běła	8	71	8	94	8	59	8	82
" žołta	8	35	8	59	8	35	8	59
Rožka	7	20	7	35	7	—	7	6
Ječmjeń	6	65	6	69	6	67	7	—
Wowß	7	80	8	—	7	50	7	80
Hroch	9	—	11	—	10	—	11	—
Boka	8	50	10	—	8	50	11	—
Jahły	13	—	16	—	12	—	16	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	—	1	50	1	—	1	50
Butra 1 kilogr.	2	—	2	40	1	80	2	10
Pschenična muka 50 "	9	—	17	50	13	50	15	50
Rjana muka 50 "	8	—	13	50	10	83	11	83
Ssyno 50 "	3	70	4	—	3	50	3	80
Ssłoma 600 "	25	—	30	—	24	—	30	—
Proßata 1326 schtuk, schtuka	22	—	36	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby 50 kilogr.	—	—	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenčny gris	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	6	50	—	—	—	—

Runklizowe žymjo, punt po 50 np. — **Cžerwjeny dźeczel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyschinje płaczeschе: kórž pschenžy (běła) po 170 puntach 14 hr. 80 np hacž 15 hr. 19 np, žołta 14 hr. 19 np. hacž 14 hr. 60 np, kórž rožki po 160 puntach 11 hr. 20 np. hacž 11 hr. 36 np., kórž ječmjenja po 140 puntach 9 hr 36 np. hacž 9 hr. 50 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot 8 hr. 83 np. hacž 9 hr. 12 np., pschenża (žołta) wot 8 hr. 70 np. hacž 8 hr. 83 np., rožka wot 7 hr. 10 np. hacž 7 hr 30 np., ječmjeń wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 13 np., wowß wot 7 hr. 70 np. hacž 7 hr. 90 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu

29. meje 1902.

Po 50 kilogr: Rožka wot 6 hr 94 np. hacž 7 hr. — np., pschenża wot 8 hr. 20 np hacž 8 hr. 53 np., ječmjeń wot 6 hr. 70 np. hacž 6 hr 79 np., wowß wot 7 hr. 75 np. hacž 8 hr. — np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacž 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., žyno 4 hr. 25 np., běrny 1 hr. 50 np. Ssłoma (600 kilogr.) 34 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. — np. hacž 2 hr. 40 np.

Wjedro w **Londonje** 6. junija: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smėje 2. njedželu po žwjatej Trojizy rano w 7 hodź. farař Räda němsku spowjednu rěcž. ½9 hodźin diakonus Tyscher němske a w 10 hodźinach žerbske předowanje.

Wěrowani:

W **Michałskej zyrkwi**: August Ernst Krawz, zigarnik na Židowje, s Emmu Marju Lahodźiz tam.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi**: Erich Kurt, Bjedricha Hermanna Fietzy, fabrikarja na Židowje, ž. — Martha Frieda, Khorle Richarda Kopty, maschinista na Židowje, dź. — Marja Martha, Jana Bjedricha Wylema Gnerlicha, schewza w Hněwžezach dź. — Ernst Pawoł, njemandź. ž. w Delnjej Kinje. — Max Pawoł, Pawoła Maxa Feuricha, žiwnoscżerja w Hrubocźizach, ž.

W **katholskej zyrkwi**: Hanža Lejno, Franza Krajewskeho, dźełaczerja, dź.

Zemrjeli:

Dżeń 28. meje 1902: Jan Hendrich Neidhardt, podwyschi 4. pěschego reg. cžišło 103 tu, 24 l. 2 m. 5 d (w Sprewji na Wownjowskich leżomnoscżach morwy namakany.) — 30. meje: Marja Martha, njemandź. dź. na Židowje, 1 m. 27 d — 1. junija: Alwin, Hendricha Petermanna, murjerja a wobydlerja w Małym Wjelkowje, ž., 2 m. 17 d. — 3. Kurt Max, Jana Pawoła Wylema Vogela, zyhelnika a wobydlerja na Židowje, ž, 1 m. — Hanža rodź. Scholcźiz, Pawoła Bjedricha Michala Kamprada, žedtarja, mandź., 46 l. 6 m. 27 d. — 4. Khorla August Bergmann, žiwnoscżer w Jenkezach, 75 l. 3 m. 22 d.

Zyrkwinske powjescże s Hodźija.

2. njedželu po žwjatej Trojizy smėje rano ½7 hodź. duchowny Domaschka žerbsku spowjednu wucźbu, ½8 hodźin farař Kschižan žerbske a 9 hodź. němske předowanje

Popoldnju w 2 hodź. smėje duchowny Domaschka katechismußowu wucźbu se žerbskej žónskej młodźinu.

Cžeßny diplom — Bronsowe medaille a cžeßny diplom — III. myto

I. myto. I. myto.

Heinrich Mohr,

schewski mischtr,

w Budyschinje, na žukelnskej haßy 14,

porucża žwój se wschěmi nowoscżemi wuhotowany skład **wukhodźowanskich stupnjow** s kneflemi, schnórami, spinami abo s cżehnitym gumijom se wschěch cżornych a brunych kožowych družinow, **schikne stupnje, domjaze a kuchińske stupnje** s koże, serże, płata, płyscha a tkaninow s pjeńkom a bjes njeho, **kołojėsdne, turnowanske a puczowanske stupnje a sandale,** wulki wubjerk kneflowanskich, schnórowanskich, cżehnitych a spinkatych schkórnjow se schěrokej, kónczojtej, rózkatej a kulojtej póduschu, **tośle** wschěch družinow, wschě družiny **lětnych stupnjow,** teho runja wschě pomyßlne družiny **stupnjow** a **schkórnjow** sa mużskich, žónske a dźeczi po snatych tunich płaczišnach.

Jeniczka pschedawarnja G. Engelhardtowych cžrijow s lawjazym snamjenjom.

Jeniczka pschedawarnja dr. Hoyowych asbestowych sakładnych póduschow (pschе pótnu nohu).

Wulki skład **gamaschow.**

Kedźbujcże na moje wukładne wokna!

Strowe běrny

zyblowe, magnum bonum, rózowe a židźeńki ma tunjo na pschedań

kubleŕ **Jurij Skop** w Njeßwaczidle.

Jěsdny plan železnizow

wot 1. meje 1902.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždžan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4	2. 3.
Se Shorjelza	1,58	—	4,20	8,55	7,58	10,55	2,11	2,21	4,25	6,55	8,40	10,58
Rychbacha	—	—	4,43		8,22	11,19	—	2,46	4,48	7,20	9,04	11,51
Lubija	2,23	—	5,02		8,43	11,41	2,37	3,08	5,07	7,42	9,22	12,34
Budyschina	2,44	3,55	5,37	9,39	9,18	12,20	2,58	3,43	5,42	8,18	9,55	1,27
Biskopiz	—	4,29	6,11		10,03	12,55	—	4,18	6,15	8,54	10,32	—
Arnsdorfa	—	4,49	6,33		10,25	1,17	—	4,40	6,36	9,19	10,53	—
Radeberga	—	5,01	6,53		10,33	1,25	—	—	6,44	9,28	11,01	—
Do Draždžan	3,40	5,27	6,58	10,34	10,52	1,45	3,54	5,05	7,04	9,48	11,20	—

Wot **Lubija** wotiědže kóždu **ßobotu rano** w **7,0 woßebity** cžah do **Budyschina**.

S Draždžan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.
S Draždžan	—	6,13	9,12	10,30	12,35	3,13	5,05	5,30	7,32	9,42	11,47	12,57
Radeberga	—	—	—	—	—	—		—	—	—	12,19	—
Arnsdorfa	—	6,48	9,48	—	1,11	3,48		6,06	8,06	10,17	12,29	—
Biskopiz	—	7,13	10,14	—	1,36	4,10		6,29	8,32	10,40	12,53	—
Budyschina	5,09	7,46	10,47	11,30	2,07	4,41	6,02	7,01	9,03	11,10	1,19	1,57
Lubija	6,31	8,25	11,26	11,53	2,42	5,15	6,24	7,38	9,43	11,45	—	2,20
Rychbacha	7,04	8,42	11,42	—	2,58	5,31		7,54	9,59	12,01	—	—
Do Shorjelza	7,45	9,04	12,02	12,17	3,20	5,52	6,48	8,17	10,21	12,23	—	2,44

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2 4
S Budyschina	4,55†	7,44	10,47	1,20*	2,06	4,43	7,25	8,40
Dźěžnikez	5,04†	7,57	10,56	1,32*	2,14	4,51	7,34	8,48
Budestez	5,10†	8,08	11,03	—	2,21	5,00	7,41	8,56
Roswodez	5,15†	8,14	11,08	—	2,26	5,06	—	9,01
Do Wjeleczina	5,22†	8,23	11,16	—	2,34	5,15	—	9,09

Kóždu póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru, wotjědže jedyn cžah ſ Budyschina rano 5,50 do Budestez, kotryž je 6,14 w Budestezach.

† Jěsdźi ßobotu a póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru.

* Jěsdźi jenož ßobotu.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Wjeleczina	5,49†	8,47	11,42	—	2,59	5,47	—	9,45
Roswodez	5,59†	8,54	11,49	—	3,09	5,58	—	9,51
Budestez	6,09†	8,59	11,54	12,42*	3,17	6,08	7,50	9,56
Dźěžnikez	6,20†	9,05	12,01	12,52*	3,28	6,19	7,56	10,02
Do Budyschina	6,30†	9,12	12,08	1,04*	3,38	6,30	8,03	10,09

Kóždu póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru, wotjědže jedyn cžah ſ Budestez rano 5,09, ſ Dźěžnikez 5,19 do Budyschina, kotryž je 5,30 w Budyschinje.

† Jěsdźi ßobotu a póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru.

* Jěsdźi jenož ßobotu.

S Budyschina do Rakez.

S Budyschina	6,40	11,35	2,10*	5,0	9,10
Ratarjez	6,48	11,42	2,18*	5,8	9,18
Židowa	6,53	11,47	2,24*	5,14	9,23
M. Wjelkowa	7,4	11,55	2,36*	5,22	9,31
Radworja	7,12	12,05	2,50*	5,34	9,42
Kaßowa	7,19	12,11	3,02*	5,41	9,49
Njeßwacžidła	7,29	12,20	3,16*	5,51	9,59
Scheschowa	7,37	12,28	3,24*	5,59	10,7
Do Rakez	7,45	12,35	3,32*	6,07	10,15

S Rakez do Budyschina.

S Rakez	4,27	8,2	12,50	7,0
Scheschowa	4,35	8,11	12,58	7,9
Njeßwacžidła	4,43	8,19	1,05	7,17
Kaßowa	4,53	8,29	1,14	7,27
Radworja	5,00	8,36	1,21	7,34
M. Wjelkowa	5,11	8,47	1,31	7,46
Židowa	5,19	8,55	1,38	7,54
Ratarjez	5,24	9,0	1,43	8,0
Do Budyschina	5,31	9,7	1,50	8,7

* Jěsdźi jenož kóždu ßobotu

S Wósborka do Lubija.

S Wósborka	7,20	10,25	1,30	6,30	9,30*
Maleczíz	7,27	10,32	1,37	6,37	9,37*
Luwoczíz	7,36	10,39	1,44	6,46	9,44*
Hluschiny	7,44	10,47	1,52	6,54	9,52*
Radměriz	7,50	10,52	1,57	7,1	9,57*
Ketliz	8,3	11,3	2,8	7,14	10,8*
Do Lubija	8,15	11,15	2,20	7,26	10,20*

S Lubija do Wósborka.

S Lubija	8,50	12,0	3,15	7,50	10,45*
Ketliz	9,2	12,12	3,27	8,3	10,56*
Radměriz	9,13	12,22	3,37	8,14	11,5*
Hluschiny	9,19	12,28	3,43	8,20	11,11*
Luwoczíz	9,28	12,37	3,53	8,30	11,19*
Maleczíz	9,35	12,44	4,0	8,37	11,26*
do Wósborka	9,41	12,50	4,6	8,43	11,32*

* Jěsdźi jenož njedźelu a ßwjate dny.

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Kamjenza	5,45	8,52	12,16	3,02	7,15	9,20
Połcžnizy	6,07	9,14	12,39	3,23	7,38	9,44
Großröhrsdorfa	6,16	9,22	12,48	3,32	7,47	9,53
Do Arnsdorfa	6,26	9,32	12,58	3,42	7,47	10,03

S Arnsdorfa do Kamjenza.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	1-4.
S Arnsdorfa	6,56	10,33	1,21	4,50	8,08	11,40
Großröhrsdorfa	7,09	10,45	1,34	5,03	8,20	11,52
Połcžnizy	7,18	10,53	1,43	5,12	8,28	12,00
Do Kamjenza	7,35	11,10	2,00	5,29	8,45	12,17

Kamjenz-Halschtrow-Biskopizy.

S Kamjenza	4,52	11,35	7,02
Halschtrowa	5,19	12,03	7,36
do Biskopiz	6,5	12,49	8,27

Biskopizy-Halschtrow-Kamjenz.

S Biskopiz	7,13	1,40	9,01
Halschtrowa	8,00	2,29	9,54
do Kamjenza	8,26	2,58	10,22

Emil Wehrle

w Budyschinje

na jerjowej haßy 7

porucža po jara tunich płaczišnach 9/4 a 6/4 schěroke **běle** a **pišane zychi,** łohcž po 18, 20, 23, 25, 30 np.,

wupjerki 6/4, 7/4, 8/4, 9/4, 10/4 schěroke, hładke, czerwjene, czerwjene ßmuhate, módre ßmuhate łohcž hižo po 25 np.,

módroczišchcž ſ małymi mustrami łohcž hižo po 20 np.,

Oxfort k lětnim koschlam, łohcž po 20, 23, 25, 35 np.,

koschle ſ oxforta a **wojerskeje kopschiwoweje** tkaniny po wurjadnje tunich płaczišnach, dale **kattun** a **blusowe zbytki** po 50 np.

Zacherlin

spodźiwnje skutkuje! Wón mori, kaž

žadyn druhi ßrědk, ſ wěstoscžu a rucže kóždu družinu schkódnych pschekaßanzow, woßebje mole, tkhi, schwoby, muchi, schczónwy, njerodź na domjazych skocžatach a ßo teho dla wot milijonow wotebjerarjow khwali a pyta. Jeho znamjenja ßu: 1. sasyglowana blescha, 2. mjeno „Zacherl".

W **Budyschinje** pola kk. Měrschez bratrow naßlědnikow, Straucha a Koldy,

= = = k. Oty Engerta,
= = = = Straucha a Koldy,
= = = = Ernsta Creydta,
= = = = Emila Měrscha,
= **Barcže** = = C. A. Lukascha,
= **Biskopizach** = = Pawoła Schockarta,
= = = = Oskara Wagnera,
= = = = R. Sessela,
= **Bukezach** = = Swory,
= **Ketlizach** = = Pawoła Mikela,
= **Wjasońzy** = = E. Ferd. Lehmanna,
= = = = Aug. Schwera,

Domjaze jehnjata

pschedawa

knježi dwór w Krakezach.

Wupschedawanje wobucza.

Dokelž swój cžrijowy skład spuschczu, wscho

wobuceže sa mužskich, žónske a dźěczi

po zyle **tunich placžisnach** wupschedawam.

Franz Braun, schewski mischtr

na swonkownej lawskej haßy 8.

Th. A. Wällnitz

mějeczel **Kurt Wällnitz**

w Budyschinje na Bukelitzkej haßy 9.

Woßebita pschedawarnja lakěrowanych meblow.

Draßne khamory,
vertikowy,
schkleněžane khamory,
komody,
stoły
wuczahowße, stejaze
a jedžne blida,
schpihele,
sofy
a druhe polstrowane meble,
loža
a matrazy,
myjne a nózne blida,
kuchińska nadoba.

Najwjetschi skład
a wubjerk jednoreho a
najwoßebnischeho wuwjedženja.
Woßebitosčz: **Njewjesčzinska nadoba.**

Hódne dźěło — najtuńsche placžisny.

Franz Marschner

czaßnikař w Budyschinje

czo. 9 na bohatej haßy czo. 9

swój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaßow** dobroczinwemu wobkedźbowanju porucža.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje placžisny.

Porjedženje dobre a tunje.

Wschitkowmnjenje: Rěczu **serbski.**

Dla pschetwarjenja mojeje meblownje jara rjane wulke **komody, kschinje sa czeledź,** wschelake **blida, stoły, dejne stólczki, heczki, loža, myjne blidu,** kaž też trjebany wulki regal sa materialne twory s kaschczemi a pschedawanskim blidom po najtunischich placžisnach pschedawam.

A. Mittasch, tyscherski mischtr
w Bukezach.

Khofejowy Sachsa

bydli hischcze pschezo na

bohatej haßy 4

a ma pschezo hischcze

najlěpschi khofej.

Sczinowe pleczenje

k dźěłanju wjerchow se sazynkowanym grotom pschedawa tunjo

C. Schneider, twarski mischtr
na walkej drózy 14.

Kožuschne twory,

kaž też wschě druhe **wołmjane twory** pschе molowu schkodu a wohnjowy strach khowa a pschijimuje

Heinrich Langa
11 pschi žitnych wikach 11.

Dźěłaczerske kholowy, dźěłaczerske lazy, dźěczaze wobleczenja,

direktnje se Seifennersdorfskeje drastoweje fabriki porucža.

Emil Heinrich w Borschczi.

Kóždy, kotryž chze žebi **dobry** a **tuni czaßnik** kupicz, abo kotryž chze žebi jón **porjedzicz** dacz, njech dże k czaßnikarjej

Curtej Jenczej
na swonkownej lawskej haßy 5

Jencz pschedawa a porjedża sa swoje dźěło sprawnje rukujo. — **Prosschu, žebi moje wukładne wokno, s placžisnami wupołożene, wobhladacz.**

Snate najlěpsche,
s dobom najtuńsche jěsdne koła su:

Njedoßahnjena jenicžka so namakaza poßledńja konstrukzija.

Wilhelm Fuchs

dźěłarnja rapidnych jěsdnych kolow
na Draždźanskej drózy 10.

Holzy, kotrež chzedża **platowacz** nawukrycz, namakaju wuczbu pola **Berthy Grafoweje** na kotolskej haßy 18 po 1 schodže.

We wudawarni „Serb. Nowin“ su dostacz:

kmótsjaze listy.

Moja spezialna pschedawarnja

mužazeje a dźěczazeje drasty

je wot nětka

na bohatej haßy 12.

F. Schlesinger.

Wotewrjenje restauranta.

Cžesćenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosczi najpodwolnischo k wjedźenju dawamoj, so ßmój **pschi hłownym torhoschczu** leżazu khěžu

restaurant złoteho hodlerja

kupiłoj a so jón po skónczenym ponowjenju **póndźelu 2. junija** wotewrimoj.

Budźemoj ßwoju kedźbliwosć na to složowacź, so bychmoj hosczom, kotsiž naju poczesća, s najlěpschim **jědwom** a **picžom** poßkńžowałoj.

Woßebje na ßwój wubjerny

wobjed

kedźbliwe cžinimoj, pódla teho na **czopke a symne jědże** w kóždym cžaßu.

Toczicź budże ßo

Budyske akzijowe cžěske a brune piwo,
Felsenkellerski leżak s Plawena pola Draždźan,
Petzske piwo s Kulmbacha a woprawne Hainsbachske cžěske.

Najpodwolnischo prosczo, naju dospołnje s nowa pschiprawjene městnosćze ßebi dobrocźiwje wobhladacź, ßo s najwjetschim poczesćowanjom poručamoj

E. Sondermann a mandźelska.

Wolijowe barby

wschěch snatych nuanßow, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdźe schnyjaze,

molerske a murjerske barby,
terpentinowy wolij
(němski a franzowski),
najlěpschi
lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdźe schnyjazy,
jantarjowe laki,
kopallaki,
damarlaki,
želesowe laki,
gyps,
Kölnski klij kaž tež
murjerski klij,
drobnu krydu,
portlandski zement,
najlěpschi karbolineum,
barbicže wscheje družiny,
schablony
sa **molerjow** a **murjejow**
poručza a ma pschezo na składze po najtunischich płaczisnach

Emil Nërsch,
drogowe khlamy
24 na kamjentnej haßy 24
snapschecza turnarnje.

Howjaze koże, czelaze koże, konjaze koże, wowcze koże a tež **wowczu wołmu** po najwjetschich płaczisnach kupuje

Heinrich Lange
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi
a pschi žitnych wikach.

Skład
dränowych rołkow
Emila Dietricha
w Lětonjanskim hosczenzu
poručza
drainowe rołki
wschěch wulkosczow,
proßaze a **ßwinjaze korta**
s rěblom a bjes njeho.
Najlěpschi wudźěłk po fabrikskich płaczisnach.

Kóslaze kóžki
po najwjetschej płaczisnje kupuje
Heinrich Lange
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi
a pschi žitnych wikach 11.

Ssylne
sellerijowe ßadźenki
ßu na pschedań na knježim dworje
w Debischkowje.

Běrny
k pizowanju
po wjetschich a mjeńschich dźělbach pschedawa
Skop w Kołwasy.

Rólny pohonicž
zyle dowěrny a dobry wothladowar koni, ßo pschi wulkej msdze hnydom pyta. Shonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Khosej,
ßyry po 70 hacž 140 np.,
paleny po 80 hacž 200 np.,
dobrych a najlěpschich družinow poručataj
Schieschka a Rjeczka
na swonkownej lawskej haßy.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 24. **Sobotu 14. junija 1902.** **Lětnik 61.**

Čzesćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedźa sa nje na

3. schtwórtlěto 1902

do prědka płaćićz, njech nětko **80 np.** we wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa.

Čzi, kotsiž žebi Serbske Nowiny psches **póst** pschinjesćz dadźa, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórsy skasacz. Na schtwórtlěto sapłaćzi žo sa Serbske Nowiny na saksich a pruskich póstach, kaž tež w druhich krajach němskeho khěžorstwa **90 np.,** s pschinjeżenjom do domu **1 hriwna 5 np.**

Serbske Nowiny s pschikohu „Serbski Hospodar“ płaćza na pósćze **1 hriwnu 5 np.,** s pschinjeżenjom do domu **1 hriwnu 20 np.**

Serbske Nowiny s pschikohu „Pomhaj Bóh“ płaćza na pósćze **1 hr. 30 np.,** s pschinjeżenjom do domu **1 hriwnu 45 np.**

Serbske Nowiny s pschikohomaj „Serbski Hospodar“ a „Pomhaj Bóh“ płaćza na pósćze **1 hriwnu 45 np.,** s pschinjeżenjom do domu **1 hriwnu 60 np.**

Redakzija Serbskich Nowin.

Swětne podawki.

Wotkhorjenje krala Alberta.

S wulkej wjeżełosću žu žo wschudźe po Saksej powjesće sażłyschale, so je žo strach, žiwjenju nascheho lubowancho krala Alberta hrožazy, pominył. Cžémne mroki, kotrež žo nad krónowanej hłowu scžahowachu, žu rospłunyłe a žłónczko nadźije nětko saźo žwěcži. Cžélne mozy saźo pschiběraju, sc strowym spanjom žo tež požadanje sa twjerdej jědźu pokasuje. S dobom stej žo tež duchowne hibanje a cžerstwa dźěławosćz, kotrejž stej kralowa wożebitosćz, wrócźiłej. Sapoczatk žwojeho wotkhorjenja je wón s wulkim kralowskim skutkom wosnamił a wutoru do wjazy dyžli sto próstwow swolił. Poźlednje dny je žo kral tež saźo s knjeżerstwowymi dźěłami nakładował. Bóh daj, so by žo jemu saźo połna cžerstwosćz a cžiłosćz wrócźiła.

Sakski krajny žejm

je žobotu žwoje dźěła skóncził. Sa dołhe lěta njejžu w žejmje tajke ropotne rěcže měli, kaž we wuradźenjach poźlednjeho poźydanja. Prjedawschi finanzny minister s Watzdorf je dla porokow, kotrež žo jeho sarjadnistwu cžinjachu, wotstupił. Ssejm je žo prózował, krajne finanzy saźo trochu do runowahi pschinjesćz. Pódla 25 prozentiskeho pschiražka k dokhodnemu dawkej je wón nowy samoženjowy dawk wobsamknył.

Nowy zokrowy dawk

je khěžorstwowy žejm s wulkej wjetschinu pschijał. Po nim žo na dwójny zentnar 14 hriwnow dawka położi. Hacž dotal je žo zokrowym fabrikam dawk sa tón zokor, kotryž je žo do wukraja pschedawał, wrócźał. To žo w pschichodźe wjazy njestanje, Němskim zokrowym fabrikam budźe teho dla cžežko, žwój zokor do Jendźelskeje a Ameriki wotbycz. Zokor, s zokroweje scžiny dźěłany, kotraž w horzych krajach roscże, je tuńschi a budźe teho dla němskemu rěpowemu zokorej wulku konkurrenzu cžinicz.

Sacharinowy sakoń.

Wužiwanju saccharina, tutcho straschneho zokorowho konkurrenta, žo s khěžorstwowym sakonjom nimale zyle kónz scžini. Po wobsamknjenju khěžorstwowho žejma žo na punt saccharina 30 hriwnow dawka położi. Pódla teho je žo postajenje pschijało, so žmě žo saccharin jenož k lěkarstwam wužiwacz. Po tajkim budźe wón pschichodnje jenož hischcże w haptykach dostacz. K žłódcženju picża a jědźe žo wón s zyła wjazy njeżmě wužicz. Dokelž budźa po wobsamknjenju tuteho sakonja saccharinowe fabriki dyrbjecz dźěłacz pschestacz, žu žo statej pjenjesy k temu pschiswolike, tele fabriki pokupicz. 1. haprleje 1903 nowy sakoń do mozy stupi.

Sakoń psche wopiłosćz w Pruskej.

Pschehnatemu wopiłstwu, kotrež je wina na njewuprajnym hubjenstwje mjes ludom, chzedźa w Pruskej s krajnym sakonjom wobaracz. Po namjecże hrabje Douglasa je pruski krajny žejm sakonjowy nacżisk pschijak, kotryž budźe składnosći palenz picz troschku sadźěwacz. Po nowym sakonju žo korczmarjam, hosćenzarjam a wikowarjam sakaże, dźěcżom, kotrež hischcże njejžu 14 lět starc, palenz pschedawacz. 14—15lětnym wożobam žmě pak žo jenož potom palenz pschedawacz, hdyž jón wone žame njewužija. Teho runja je po městnosćach pschimérjene sakasane, palenz rano saje a wjecżor posźe a dale w cżażu Božich žłużbow pschedawacz. Krajna komišija, wopiłstwu wobaraza, žo hischcże postaji. Wona ma wo dalschich žrědkach wuradźecz, s kotrymiž mohło žo wopiłstwo samjesowacz. W někotrych pokodnischich němskich statach hižo podobne sakonje psche wopiłstwo wobsteja, a nashonjenje wucži, so žu wone jara wužitne.

K schkitanju ptakow

je němske khěžorstwo s někotrymi druhimi europiskimi statami postajenja wucżiniło, po kotrychž žo spěwarske a druhe wužitne ptaki a ptacżki njeżmědźa moricz. Khěžorstwowy žejm je tutym wucżinjenjam pschihłosował. Pschi debacże sapósłanz Deinhard na strachi pokasowasche, kotrež pjerisnje hroża; ptacżki žo niz jenož tšelcja a jědźa, ale žo tež na klobuki tykaju. Rěcżnik wobžarowasche, so žo Turkowska, Italska a Hollandska njejžu k tutemu wucżinjenju pschisamkle. Hrabja Bernstorff žo na to hórschesche, so bacżon, najhórschi rubježny ptak, tež k ptakam žłuscha, kotrež maju žo schkitacz. Sa to měła žo do sapiża wužitnych ptakow kokula pschijecz, kotraž je jena s najpilnischich saniczerkow hužanzow. Sswobodomyślny Müller pschispomni, so žo bjes dalscheho pschepytanja njeżmě bacżon s wužitnych ptakow wumasnycz. Knježerstwo dyrbi jeho hakle wobkedźbowacz dacz, prjedy hacž jeho k žmjercži saźudźi.

Awstriska.

Rěcz khěžora Wylema pschecżiwo Polakam

je, kaž bě wotcżakacz, Polakow a Cżechow žylnje roshorika. Radikalny cżeski sapósłanz Klofacz je khěžora Wylema dla tuteje rěcże w awstriskim khěžorstwowym žejmje s hanjazymi žłowami pschimał. Klofacz němskeho khěžora winowasche, so je je žo se žwojej rěcżu na cżoło wschoněmskeho hibanja pschecżiwo Sslowjanam stajił a so je wurasy trjebał, kotrež žu krónowanych hłowow njehódne. Němski khěžor njeje wo pólskej wólniwosći, ale wo pólskej njehańbicżiwosći rěcżał. Kak móże tak monarch rěcżecz, sa kotrehož dynastiju žu pola

Sedana rěki pólskeje kreje běžake? Klofacz ßo praschesche, schto budże knjeżerstwo k sakitanju awstriskich Sskowjanow pschecźiwo tajkej agitaziji cźinicź. Radikalny cźěski sapósklanz Freßl město ministra Körbera Klofacźej wotmolwi: „Mamy bojasne knjeżerstwo! Scźe schklovojo němskeho khěžora!“ Ssejmowy president na to poßedźenje skónczi. Holk hischcźe dołho po skónczenju poßedźenja trajesche.

W bliżschim poßedźenju je ministerstwowy pschedßyda ſ Körber Klofacźowe wupady na němskeho khěžora hłuboko wobżarujo, „ßo sarjekł, na nje wotmolwicź.

W Galiziskej je Klofacźowa rěcź ßylny wothłóß namakała. Měschczańszy sastojnizy galiziskeho hłowneho města Lwowa ßu Klofacźej telegrafiszy ßwój dźak a pocześcźowanje prajili, dokelź je w khěžorstwowym ßejmje pschecźiwo Marienburgskej rěczi khěžora Wylema protestował.

Cźěski minister Resek wotstupił.

Dla nowego dawka na jěsdne khartki je cźěski minister Resek dyrbjał ßwoje sastojństwo w awstriskim ministerstwje złożicź. Cźěszy sapósklanzy ßwoje pschihłoßowanje k nowemu dawkej wot wumĕnjenjow wotwißne cźinjachu, do kotrychż je ßo knjeżerstwo sapowjedźiło swolicź. Najważnische tychle wumĕnjenjow ßebi runnoprawosćź cźěskeje rěcźe ſ němskej w Cźechach a na Morawje żada. Pschecźiwo woli cźěskich sapósklanzow njebudże móżno, dawk na jěsdne khartki w khěžorstwowym ßejmje pschecźischcźecź.

Madźarojo jako pschecźiwnizy němskeje rěcźe.

Madźarojo we Wuherskej ßu ßo nabojeli, so mohła ßo němska rěcź we Wuherskej pschejara rosschěricź. We wuherskim hłownym měscźe Buda-Pestu ßu teho dla wobsamkli, so němsku rěcź wot nětka ſ wuczby zyle wusamknu.

Nowe ministerstwo w Franzowskej.

W Franzowskej je runje nowe ministerstwo do żiwjenja stupiło. Wone je schtyrzyte, kotrež je franzowska republika sa cźaß ßwojeho wobstacźa widźała. Nowe ministerstwo se ßamych ßwobodnych murjerjow wobsteji a je zyrkwi hischcźe bóle njepschecźelne dyżli prjedawsche.

Bołharski wjerch Ferdinand w Ruskej.

Wjerch Ferdinand je w tu khwilu ſ zarowym hosćźom w Peterburgu. Wón ſ wulkim wojerskim pschewodom pucźuje, a dokelź staj tež wójnski minister a schef generalneho staba w jeho pschewodźe, ßo powjeda, so dyrbja ßo w Peterburgu woßebite wojerske wucźinjenja mjes Ruskej a Bołharskej wujednacź. To pak njeje wĕrje podobne; pschetoż mjes Ruskej a Bołharskej po sdacźu hižo wojerske wucźinjenje wobsteji. S druheje strony ßo powjeda, so wjerch Ferdinand po wopyćze w Ruskej turkowske nadknjejstwo, kotrež hischcźe jenoż po mjenje wobsteji, wottschaße a Bołharsku jako kralestwo wuwoła. Ruske nowiny bołharskich hosćźi ſ jara sahorjenymi ßłowami witaju. Wjercha Ferdinanda jako sprawneho pschecźela Ruskeje khwala. Jeho nětcźischi wopyt rusko-bołharske pschecźelstwo hischcźe bóle wobtwjerdźi.

Sserbski kral Alexander

je sa ßwojeho nana Milana něhdźe 6 milijonow hriwnow dołha, we Winje a Parisu napraskaneho, bjes pschecźiwjenja sapłacźił. S tym je kral Alexander ßwoje zyle samoženje, kotrež je ßo sa njeho wulutowało, wudał a by do wulkich wuskoscźow pschischoł, hdy by dyrbjał na nĕcźo wjetschi pjenjes nałożicź. Jeho mandźelska Draga wĕż ſ tym wurunacź pyta, so pilnje lutuje a so ſ 30,000 frankow, kotrež jej jejny mandźelski kóżdy męßaz k ßamßnym potrjebnoscźam pschewostaja, lĕdma nĕschto wudawa.

Monakoski wjerch,

w kotrehoż krajiku je snata pjenjeżna hrajerńja, je ßo wot ßwojeje druheje mandźelskeje, jeneje rodźeneje żidowki, dźělicź dał. Jeho ßwĕrna żona bě, hdyż bě na prjecźkach był, pschejara pschecźelniwje ſ jenym portugalskim komponistom wobkhadźała, kotrehoż niczo hódne opery bě w Monaku ſ wulkej pychu pschedwjesćź dała.

Turkowska ßo bróni.

Sultan je ßo rossbudźił, ßwoje wójsko ſ wjazorymi regimentami jěsdnych poßylnicź. * Trĕbne konje k temu dyrbjachu ßo w Ruskej nakupicź. Wo tym shoniwschi je ruske knjeżerstwo sakasało, ſ Ruskeje konje do wukraja pschedawacź. Sultan je nětko kupowarjow konjow do Bołharskeje, Sserbije a Awstriskeje póßłał.

Wójna w połodnischej Afriży

je najdróżscha była, kotraż je ßo hacź dotal wjedła. Khosty zykeje wójny ßo na jendźelskej stronje na 4 milijardy hriwnow wobliczą. Jene towarstwo, kotrež woßebje jendźelskemu wójsku mjaßo podawasche, je hižo pschi jenej jenicźkej lifronzy 20 milijonow hriwnow saßkużiło. Wone móżesche ßwojim wobdźělnikam 105 prozentow dividendy wupłacźicź. W pscherĕsku je ßo sa kóżdeho jendźelskeho wojaka sa cźaß wójny 17 hriwnow wschĕdnje wudało. Kak mało ßu pornjo temu němszy wojazy w němsko-franzowskej wójnje pschetrjebali! Jenoż 5 hriwnow je ßo wschĕdnje sa wojaka sapłacźiło, w Chinje wschak wschĕdne wudawki tež hižo 14 hriwnow sa muża wunczinichu.

Na jenej nitzy.

(Pokracźowanje.)

Tam dachu policistej lĕdma wscho dopowjedacź a pschidachu jemu hischcźe ßobu spuschcźomneho muża, so byschtaj wobaj cźinjenje podhladneho zuscho dale wobkedźbowałoj, jeho, hdy by dom wopuschcźił, scźĕhowałoj a jeho sajałoj, hdy by trĕbne było.

Khwatajaj podaschtaj ßo na ßwoje městno — pschecpośdźe, każ hnydom spósnaschtaj, dokelź knjeni Licźowska stupi runje ſ bleschku ſ domu, so by do haptyki schła. Zusy bě ju hižo wopuschcźił. Hólcźk, kiż na khěżnym prosy ßedźesche, powjedasche na pschißłuschne praschenja, so je runje prjedy knjeni Licźowska wulkeho muża psches sahrodku, sa khěżu leżazu, wjedła, a so je muż, hdyż ßo wupokasa, so ßu durćźka, kiż se sahrody du, samknjene, psches płót pschelĕst.

Tutón muż mĕjesche potajkim ßwoju winu, ßo tajnje wotßalicź. S dróhi ßem bě pschischoł, to ßnadź hischcźe njebě wjedźał, so ßo Licźowskezy njewĕscźi cźuja — to bě jemu potom żona sdźělika a teho dla miny ßo se sahrody, a tak nusne mĕjesche, so ani njedocźaka, so mohła żona po klucź do durćźkow dońcź. — —

Podhladna wĕż. S krótka ßebi pschemyßliwschi, khwataschtaj mużej na dwórnischcźo. Tam ßnadź nadeńdźeschtaj zuseho, kotrehoż by tajny policist wĕscźe saßo spósnał.

Khwatnje, prĕki psches pola a łuki, woteńdźeschtaj, so byschtaj runje dóschłoj k temu, hdyż cźah ſ dwórnischcźa cźĕrjesche. Bě zusy w nim?

Je ßnadź wón potajnstwo, kotrež budźische jeho sajecźe wujaßniło, saßo ßobu wsak?

Sastwojnik we woknje bě jeno mało woßobam khartki wudał; wulki, ßuchi muż njebě był mjes nimi, ale ſ teho njescźĕhowasche, so wón njeby w cźahu ßedźał, wón dźě budźische mohł mĕcź wrócźnu khartu — abo wón móżesche ßebi khartu na cźahu kupicź.

Mjersazaj ßo wobaj wrócźischtaj, wotedawschi telegram na bliżsche sastanischcźo. Tón mĕjesche ßo takle: „Wulki ßuchi muż w schĕrej drascźe, ſ Woncz pschikhadźejo, ma ßo sadźerżecź, jeli so je w cźahu.“

Mjes tym jĕdźesche stara khorejta po hórskej dróży k połnozy. Pohoncź cźepjesche do konjow.

Wón drje mĕjesche pschikasane, so dyrbi tak spĕschnje każ móżno ſ wobwoda města khwatacź.

We wosu ßedźesche muż.

Wón bě wulki. Bě ßuchi. Jeho wobliczo bě blĕde, jeho wocźi bĕschtej njemĕrnej. Shladowaschtej hdyß a hdyß na prawizu, pak na lĕwizu. Bĕsche tak, każ by ßo tón muż nĕcźeho bojał. Wón mĕjesche napohlad każ cźłowjek, kiż nima mĕrneho ßwĕdomnja. Tón muż bě schĕry sdrascźeny.

* * *

Bórsy na to, so bě policaj ſ tajnym policistom dwórnischcźo wopuschcźił, dojĕdźe cźah do sastanischcźa. To bě spĕschny cźah ſ hłowneho města.

Jenicźki pucźowazy ſ njeho wustupi.

Stare hórske město w tym cźaßu zusych wabicź njemóżesche.

Wobliczo tehole pucźowazeho bě prawje wurudźene, jeho wocźi mikotaschtej hischcźe njemĕrnischo dyżli hewak, a hdyß a hdyß sdychowasche, pomału kroczo k městu.

To bě nasch stary pschecźel Bremak, kotryż bě sa mnohe lĕta saßo hakle ras do hłowneho města pucźował; — ßwojeju pschezo ßłabscheju wocźow dla, tak bě ludźom powjedał, ſ tym bě tež ßwojej żonje pucźowanje samołwił. Ale wón pola żaneho lĕkarja njebě był, ale jeno w jenych kasarnach; tam bě młodeho wyschka wopytał.

Tón njebě pschekwapjeny, so jeho wopyta pschecźel jeho nana, dokelź cźasto wopyty ßwojich krajanow dostawasche; jeno bě tón

ras khětro we ſtaroſczach, hdyž krajana pſchijima; to bě Bremakej naſtork, ſo ßo njenadpadnje nanowſzy ſa pſchiczinu praſcheſche, a tu pſchida Hanß Liczowſki, ſo bě we wulkej wukoſczi byl, ſ kotrejež wſchak jeho nan wußwobodźi, ſo pak ßebi tola jara porokuje, dokelž ßu rosbudźenja, kaž bě ßkyſchał, jeho khoreho ſczinike.

Kak jara khory jeho nan bě, a ſchto bě ßo hewak hiſchcze doma ſtało, to Hanß njewjedźeſche, a Bremak njemějeſche to ſa winowatoſcz, jemu ſdźělicz, ſchtož drje běchu jemu pſchiwuſni ſ ważnych winow ſamjelczeli; wón dźě njewjedźeſche, kajke ſczěhwki budźiſche tajke ſdźělenje mohło měcz.

S jara czežkej wutrobu roszohnowa ßo ſ młodym mużſkim, kotrehož ſ runje tak czežkej wutrobu wopuſchczi.

„Potajkim tola — potajkim tola!“ wón bórbotaſche, kaſarny wopuſchczejo. Wón poczа dwělowacz na pſcheczelowej czeſtnoſczi; a tuto czwilowaze „potajkim tola“ — pſcheſczěhaſche jeho po zyłym puczowanju a dóńdże ſ nim tež do ſtareho měſtaczka. Bremak bě, doniż njebě wujaßnjenje we khownym měſcze namakał, krucze pſcheßwědczeny byl, ſo bě ßo Liczowſki jeno naſdatneje winy wobſkorżował — nětkole poczа wěricz, ſo tajka wina woprawdże wobſteji — pſchetož khudy Liczowſki, kiž nihdże wjazy pożczene njedoſta, bě ßwojemu ßynej mohł wulke pjenjeſy póßłacz — a w ßamßnym czaßu bu pokkadniza, jemu dowěrjena, wurubjena.

Běchu ßnadź Liczowſkeho naležne próſtwy jeno hra byłe? Ale czemu tutu ſtraſchnu hru, jeli ſo je pjenjeſy hižo měł — abo je-li hižo tehdom myßle měł, ßebi je wobſtaracz na njeſprawne waſchnje?

A ſchtó bě jeho ßobuwinowaty? Panak? kiž bě ßo pſched pokkadnizu tehdom tak ſaczeřwjenił, ſo bě jemu wopaki? Kotryž bě tam jeno jenu jeniczku wěz namakał, kotruž k ßebi tykny, myßło ßebi, ſo ma ſtary Bremak hiſchcze wjele, wjele hubjeńſchej wocži, dyžli jej woprawdże ma? — — —

Pſchezo dale bóle njewujaßnjene ſdachu ßo ſtaremu mużej wězy, kotrež běchu ßo podałe. Wón hižo wjazy njewě, ſchto dyrbi wěricz, kak dyrbi ßudźicz. To jeno wě, ſo tež nětkole hiſchcze we wutrobje pſchißaha na Liczowſkeho ſprawnoſcz, ſo pak jeho roſom tutu pſchißahu ſaczińkuje, a wě — ſo Panakej kſchiwdy njeczini, hdyž ma jeho ſa njekhmanika. —

Kaž czežki kamjeń jemu to na wutrobje leži, ſo bě tehdom mjelczał, hdyž bě hiſchcze czaß k rěczenju; jeho wjedźenje, jeho ſdacze mohło jeho bjes mała ſatkóczicz. Wón powjeda wo tym ßam ſe ßobu, dokelž je nětkole hiſchcze wſchitko, ſchtož by mohł prajicz, njeſrałe; ſ nikim druhim wo tym rěczeć njemóże. S pſcheczelom wobkhadźecz, je jemu ſakaſane, tež żada ßebi to mudroſcz, Liczowſkeho doma njewopytowacz. Schto by tam tež chzył — pola żony, kiž bě wěſcze njewinowata, pola ſmylnje rěczażeho muża?

Tak widźi, ſo je wotßudźeny, mjelczecz, ßlědźicz a czuchacz; to jemu jeniczke hiſchcze ſbywa, ſo by ſarunał mjelczenje we wopaczným czaßu. Jemu ßamemu dyrbi ßo poradźicz, winowateho abo njewinowatych wotkrycz, ſo mohł ſaßo k měrej pſchiiicz; je-li Liczowſki mjes nimi, njech tež jeho ruka ſprawnoſcze doßahnje, njeje-li mjes nimi, njedyrbi jeho nichtó do tychle wězow ſaplesc, ſchtożkuli móże wón ſadźěwacz. — —

To ßu myßle, to je wotmyßlenje Bremakowe.

* * *

Rano, wróczíwſchi ßo ſ khownego měſta, ßedźi, kaž hewak, czíſche a pilnje dźěłajo ſa ßwojim ſaſtojńſkim blidom, tu pſchiſtupi Panak ſ kónzom aktow k njemu. Prawje pſcheczelnje — Panak je nětkole pſchezo pſcheczelny — rěczi ſ nim wo jich wotbyczu a wobroczi ßo měrnje, hdyž ßłużobnik trochu khwatniſcho, hacž ßo ßłuſcha, do iſtwy ſaſtupi.

„Nó, ſchto dha je?“ praſcha ßo Panak trochu wótrje a klapa njeſczerpnje ſ wokojnikom, kiž dżerżi, na kromu blida.

Sſłużobnik, kotryž ßo pſchedſtajeneho w prěnjej iſtwě njebě nadżał, khelpa hiſchcze nęſchto krocżeli do prědka, na to wuplaznje:

„Ja — ja chzych jeno knjeſej Bremakej prajicz, ſo je Khorla runje wumrjeł.“

Bremak ſpohladny ſaſtróżany. Schto to je?

Panak ſblědny kaž ſczěna — a wokojnik w jeho ruzy piknje wótſje, pſchetož tak widliſchczojcze běchu porſty drjewo wopſchimnyke, ſo ßo woßrjedźa roskama. A nětkole, nětkole dże Panak pomaku ſe iſtwy. Wón prawje njewě, hdże hicz, dokelž njekrocżi runje do duri — a k ſczenje doſchedſchi, maßa ßo po njej runja ßlepemu dale; nětkole je, runjež běſchtej ßo jeho noſy kaž wokoj czežkej ſczińkoj, daloki puczk wukhodej dóſchoł a ſczehnje durje ſa ßobu.

Sſłużobnik wudźěra, ßo dźiwajo, ſa nim, a potom hlada, niz mjenje ßo dźiwajo, na Bremaka, kotryž, ßo njehnujo, bórbota: „Jara pódobne wobliczo!“ — —

Sſłużobnik nima ſdacza, ſo Bremak nětkole zyle wěſcze wě, na koho jeho Khorlowe wobliczo ſtajnje dopominaſche.

(Pokraczowanje.)

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** Tu je ßo ſańdżenu ßrjedu nowe ßerbſke towarſtwo prěni krócz wotbyło. Bě to towarſtwo ßerbſkich zyrkwinych wuczerjow, kiž ſměje ſa ſaměr, wo ßwojich naležnoſczach, zyrkwinu ßłużbu naſtupazych, jednacz. Sſerbſkim zyrkwinym wuczerjam je liczba wjetſchich a mjeńſchich ſaſtojnſtwow napokłożena, kotrež ßu woßebje w měſtach na wjazy woßobow rosdźělene. Nowe ßo hiſchcze pſchinamkaju. Tak ßo na pſchikład nětkole nimale pſchi wſchěch zyrkwjach khory ſakłożuja, kiž bychu woßadźiny ſpěw podjerałe a tež ſ arijemi, motettami atd. ßwjatoczноſcz Božich ßłużbow ßobu poſběhowałe. To je drje rjana wěz a ßo tež wěſcze wſchěm kemſcherjam lubi, ale wona ßebi tež tak wjele czaßa, prózy a mozy żada, ſo zyrkwineho wuczerja, kiž ma ju w rukomaj, pódla druhich dźěłow jara wobczežuje. Teho dla ßo ſpomnjene towarſtwo nětko na ßerbſkich kk. fararjow a jich zyrkwinych prjódkſtejerjow ſ próſtwu wo ſaſtupjerſtwo pſchi ſadźěwkach wobrocza. So maju tež kk. duchowni ßami tajke towarſtwo ſa trěbne, to je wyßokodoſtojny knjes farař Jakub w Njeßwaczidle, w kotrehož domje je ßo wone na jeho namołwjenje pſched ßwjatkami ſakłożiło, zyrkwinym wuczerjam ſ pſchipóßłanjom nahladneho dara a wutrobneho ſbożopſchecza ſ dobom w mjenje ßwojeho k. bratra najpſcheczelniſcho wobßwědczik. Towarſtwo, něhdże 24 ßobuſtawow wopſchijaze, wobſteji ſ kk. pſchedßydy Kaplerja tu, měſtopſchedßydy Hanczki w Porſchizach, pißmawjedźerja Kerka w Maleſchezach a pokkadnika Kalicha w Njeßwaczidle. Pſchejemy ſ k. fararjom Jakubom: „Bóh daj dobry ſapoczatk a ſbożowne dalewjedźenje, ſo by tež ßo w tym jeho ßwjata wola ſtała k lěpſchemu naſcheho lubeho ßerbſkeho luda!“

— (Njeſbożе na nowotwaromaj.) S nowotwara Weigangez ville je 9. junija ſ khětreje wyßokoſcze jedyn monteur ſ Lubija padnył. Wón je ßebi nękotre rjebka a ruku w ſhibadle ſłamał. — Tón ßamy dźeń je pſchi Oßwaldez nowotwarje na kamjeńtnej haßy pohoncz Schuſter ſe Schěrachowa do njeſboża pſchiſchoł. S woſa, ſ kotrymż bě Schuſter twarſke drjewo pſchiwjeſł, ßo jena hrjada dele kuli a Schuſterej ſczehno praweje nohi rosmjecze. Wobaj ſnjeſbożenaj ſtaj ßo do tudomneje měſchczańſkeje hojeńnje dowjeſłoj.

— Wo pſchichodnym wjedrje Rudolf Falb měni, ſo pſched wjazynjedźelſkim ßuchim czaßom ſtejimy. Ssamo njewjedra nam pſchichodny czaß njepſchinjeßy. — Falb wjedro wěſcheżi, Bóh pak jo dźěła.

S **Maleſchez.** Wutoru 10. junija je ßo runje 25 lět minyło, ſo bu Maleſchanſki knjes farař Handrik ſ doſtaczom duchownſkeje ßwjeczińſny do prědarſkeho ſaſtojnſtwa jako tehdomny diakonus w Ketlizach ſapokaſany. Hacz runje bě wón ſpytał, kóždemu poczeſczowanju ſ pſchiczíny tuteho ßwojeho jubileja ſ pucza hicz, njeje ßo jemu tola jeho wotmyßlenje poknje poradźiło. Woßebje ßerbſka khowna prědarſka konferenza w tym wobſta, ßwój ßobuſtaw na jeho czeſtnym dnju w jeho farſkim domje ßwjedżeńſzy poſtrowicz, a to pſches deputaziju, wobſtejazu ſ knjeſow fararjow ryczerja Jakuba-Njeßwaczidliſkeho, Běrnicha-Klukſchanſkeho a Mateka-Hucżinjanſkeho. Se ßwjedżeńſkimi poßylnjazymi ßłowami ßo konferenzyny pſchedßyda k. farař Jakub na knjeſa jubilara wobroczi a ßwjatoczнje poſběhowazy bě wokomik, hdyž jemu pożohnowanje wudźěli. Na to knjes farař Běrnich ſ teho runja pſchihodnej, wutrobnej rěczu dar konferenzy, rjany wobras, „Jeſuża pola Marthy a Marje w Bethaniji“ pſchedſtajazy, pſchepoda. Dżakne wotmołwjenje k. jubilara bě żiwe, hnute ßwědczenje wo tym, czehož bě jeho wutroba pokna na tym dnju, wo kotrymż płaczeſche: „To je tón dźeń, kotryž tón Knjes czinił je; teho dla ſradujmy ßo a wjeßelmy ßo w nim.“ Sswjedżeńſki wobjed w hoſpodliwym farſkim domje ßo ßwjatoczноſczi pſchiſamknu. Hiſchcze druſy knjeża ßwoje ſbożopſchecza pſchinjeßechu, kaž wuczerjej Maleſchanſkeje ſchule a nękotſi ßußodni fararjo. Wokrjeßne hejtmanſtwo jako konſiſtorialna wyſchnoſcz bě poczeſczaze pißmo póßłało. Bóh luby Knjes pak, kiž je lubowaneho a czeſczeneho jubilara hacz ßem pſchiwjedł, wobarnował a pożohnował, chzył ßo dale nad nim mikoſcziwje pſchekraßnicz a jemu kaž jeho domej kóżdy czaß wobradźecz ßwoje Boże ſboże! Pſchiſpomnjene tu budź, ſo je k. farař jenoż krótki czaß w Ketlizach ſkutkował. Hižo 14. měrza 1878 je ßo do Maleſchez pſcheßydlił a 3 dny

posdźišcho tam ßwoje nowe šastojnstwo nastupił. Duž smějetaj k dopomnjeću na to Maleschanska woßada a jeje ßwěrny duschowpastyŕ hižo k lětu, 17. měrza, da=li Bóh, hromadźe wjeßeły, požohnowany ßwjedźeń.

S **Hućziny.** Minjenu njedźelu měješe ßo tudomna wohnjowa wobora w pschitomnoscźi k. słótnika Reicha ſ Budyschina a k. ryćźeŕkubloweho najenka Brühla ſ Łuha na ßwoju wustojnoscź pruhowacź. Muźstwa dyrbjachu wjazy króćź pokasacź, kak ßo ßykawa rosebjerje a saßo šestaja. Potom ßo ßykawa ſ wodu napjelni a ßo na wjazy městnach ßykasche, jako by ßo tam paliło. Pschi prusy ßo teź nękotre wohnjowe wobory ſ wokolnych wßow wobdźělichu. Nascha wohnjowa wobora je wschě nadawki na najlěpje dokonjała; duž je drje teź dobru zensuru dostała.

S **Bukojny** pola Barta. Saźdźeny tśeći dźeń ßwjatkow tudomny khěžkaŕ a dźěłaćeŕ Khorla Ssedlik se ßwojej mandźelskej Karolinu rodź. Kreibichez ßwój pokstałětny mandźelski jubilej ßwjećźesche. Ssedlik je sprawny kschesćźijanski muž, kotryž hižo pokśta lět na tudomnym knjeźim dworje dźěła. Jeho mandźelska je stajnje ßwěrna hospoša a staroscźiwa macź w domje była a ßwoje dźěćźi derje wocźahnyła. Jubjelskimaj mandźelskimaj ßo jako dopokasma luboscźe a cźesćźenja wjele darow wot jich dźěćźi a wschelakich pschećźelow dosta. Woßebje Bartske hrabinstwo jeju ſ rjanymi daramí swjeßeli a jich zyku ßwójbu do Bartskeho Božeho doma dowjesćź da. Tam jimaj knjes duchowny Matek zyrkwine požohnowanje wudźěli a rjanu bibliju pschepoda. Bóh luby Knjes chzyk jubilarej a jeho mandźelskej dale strowosćź a cźerstwosćź a ßłóncźny wjećźor žiwjenja spožćźicź.

Sserbske towaŕstwo sa Khwaćźizy a wokolnosćź wulećźa ßebi, kaž ßu nawěschtki powědałe, minyłu njedźelu do Klukscha, a srjadowa tam derje radźeny sabawny wjećźor. Sserbski, ßamo ßo rosumi. A lud bě srosumił, doscź jeho mějachu, hacź wot Njeßwaćźidła ßem; ſ towaŕstwow bě Radwoŕska „Meja“ šastupjena. Teź knjes duchowny bě pschischoł. Ale potom widźachmy se wšědźělanych ludźi jenoź hischćźe jenićźkeho wućźerja, a teź tón bě ſ daloka. — Kak ßu Khwaćźićźenjo hrali, njebudu wopißowacź; hraja wot spoćźatka ßwojeho skutkowanja ßem dźiwadło, maja ßwoje mjeno w tym, a je ßo wo nich w tym nastupanju hižo ſ wustojnischeje strony pißało doscź. To je wěste, so ßo jich „Nankowe schkórnje“ teź tónkróćź wubjernje spodobachu, a to je skóncźnje najważnischa wěź. Hacź do tuteho dnja pak saklinćźowachu ßerbske spěwy tehole ßerbskeho wjećźora, kotryž budźe ſ dobrej pschiprawu sa skhadźowanku, kotraž dźě śměje lětźa ßwoje ßydło w Klukschu. Khwaćźićźenjo maju saßłužbu, so ßu lětuschu skhadźowanku, a woßebje jeje sabawny dźěł pschihotowali, abo lěpje: so ßu lud sa skhadźowanku pschihotowali, — a ßnadź teź sa ßerbske towaŕstwo sa Klukscha wokolnosćź, schtoź daj Bóh! W nadobnej myßli bě towaŕstwo cźisty wunoschk postajiło sa Macźićźny dom, a sawěsćźe je wón nadobny był, hischćźe wjele wjetschi pak běsche moralny abo duchowny wužitk wschěch poßłucharjow. Sa to Khwaćźićźanam ßłuscha dźakna ßława. Bratśja, pschezo dale tak! Do prědka, do prědka! Tajke budź nasche heßło. Do skoku, nasad niz kroćźałku!

S **Dźěžnikez.** Žadny ßwjedźeń budźe ßo pschichodnu njedźelu w tudomnej Bartkez ßwójbje ßwjećźicź. Tutón dźeń Bartkez starscha dźowka do mandźelstwa stupi, a ſ dobom ßo jejna najmłódscha ßotsićźka se ßwjatej kschćźenizu do swjatka kschesćźijanstwa pschiwosmje.

Se **Sahorja.** Tudomnemu wobydlerjej Vinzenzej Jarouschej, kotryž hižo 30 lět dołho w Hajnićźanskej pschadowni dźěła, je ßo ßłěborna medailla sa ßwěrnosćź w dźěle spožćźika. Sastupjeŕ Budyskeho hamtskeho hejtmanstwa, knjes dr. Eras, je ju jemu se ßwjedźeńskej rěćźu pschepodał. Wobßedźeŕ Hajnićźanskeje pschadownje, knjes Porak, je wusnamjenjenemu 50 hriwnow cźeßneho myta darił.

S **Korsymja.** Njewoźenjenej Hanje Běliz ßu ßo w tudomnej Friesez fabriźy ſ maschinu tśi porsty rosmjatke.

Se Skaskowa. Pjatk 6. junija popołdnju je ßo tudomna brikettowa fabrika ſ wohnjom snićźiła. Woheń je ſ rosbuchnjenjom plunowych khachlow nastał. Ani fabrikšzy dźěłaćźerjo, ani ßykawy, kotrez běchu se wschěch stron na pomoz pschijěłe, njesamóchu płomjenja poddußnyć. Fabrika je ßo do cźista wupaliła, teź maschiny ßu ßo snićźiłe. Brikettowe składy njejßu ſ wohnjom cźerpiłe. Fabrika akźijowemu towaŕstwu ßłuscha a je psche wohnjowu schkodu sawěsćźena. S nowotwarom ßo po móžnosćźi bórsy sapoćźnje.

S **Worzyna.** Pjatk 6. junija wokoło $^1/_2$4 hodźin ſ jeneje knjeźeje khěže, kotruž Schneiderez ßwójba wobydlesche, woheń wuńdźe. Stare se ßłomu kryte twarjenje ßo hnydom psches zyłe palesche, a płomjenja ßo skoku na ßußodnej dwě knjeźej khěži a psches pućź na twarjenja Pětschkez žiwnosćźe wupschestrěchu. W knjeźich khěžach njebě nichtó doma dyžli jena njedźelniza ſ tśi dny starym dźěśćźom. Tuta budźische ßo pschi ßamym se ßwojim dźěćźatkom žiwa spaliła. Poßledni wokomik, hdyž hižo hrjady padachu, pak ju ludźo na pomoz pschiběžawschi ſ płomjenjow wukhowachu. W Pětschkez žiwnosćźi bě stara 90 lětna wowka ßamalutka doma. Wona ßo komdźesche, ßo palazy dom wopuschćźicź. Hdyž ju ſ mozu wuwjedźechu, wona žałosćźo powjedasche, so ma jejna dźowka w pjezy 1000 hriwnow skhowanych. Duž hascherjo hnydom pěz pschepytachu a skhowane pjenjesy teź sbožownje wußłędźichu a wukhowachu. Pjenjesy pak, kotrez běchu horka w najstwje w kschinjach skhowane, je wschě woheń późrjeł. Khudym wobydlerjam knjeźich khěžow je ßo nimale wscha nadoba spaliła. Ssmilni ludźo chzyli ßo nad nimi ßmilićź, so by ßo jim ſ hubjenstwa, do kotrehoż ßu ßo ſ wohnjowym njesbožom storćźiłe, wupomhało. Kaž ßo powjeda, je jedyn schtyrilětny hólz se schwablićźkami hrajkajo woheń saparał.

Towaŕstwo Sserbskich Burow měješe ßwoju lětuschu hłownu shromadźisnu njedźelu 25. meje w salu Rachelez hoscźenza w Panćźizach. Ale łubja wosta jara próśdna, schtoż je cźim bóle wobžarowacź, so je ßamotny powućźazy pschednoschk, kotryž ßmy tam ßłyscheli, teź dalokim hoscźom sa cźeże pućźa nadobnje sarunał. Njeběsche wolena njedźela najpschihódnischa, dale bě dopołdnischi deschćź — na pschiklad Bukećźanow, kotśiž ßu dźeßaćźo ßo hotowali, hacź do jeneho wottraschił wschitkich, tola kóždy wěmy, so teź w njepschihódnym cźaßu cźasto pokno bywa něhdźeźkuli — druhdźe. Woßebje młodych hospodarjow ſ wokolnosćźe ßmy ſ bolosćźu parowali. — Knjes pschedßyda, ßejmski sapóßłanz Kokla, shromadźisnu wotewri $^1/_2$5 hodźin, witajo pschitomnych, woßebje kk. kralowskeho notara rěćźnika Zyža, dr. Rachela, kapłana Andrizkeho. Pschedßyda spomni — wěsćźe sdobnje na historiśkim městnje, hdźež je psched 17 lětami Towaŕstwo Sserbskich Burow saložene było: ſ khwalbu a ſ dźakom na skutkowanje roshladnych a wustojnych ratarjow, kotśiž ßu wot naß hižo woteschli: Kummera=Łaskowskeho, Skopa=Kschiwoborschćźanskeho a Krawćźika se Sserbskich Pasliz. Sćźěhowasche lětna rosprawa, hłowna shromadźisna bě w Radworju, derje wopytana, a to hacź do skóncźenja teź wot k. fararja Zura. Hischćźe ras seńdźechu ßo burjo w oktobru w Sendźiz restawraziji w Budyschinje, a to ſ 5 towaŕstwow sastupjerjo. Tam wujednaschtej ßo petiziji: sa powyschenje žitnych złow a w nastupanju wobhladowanja mjasa rěsneho skotu, kotrez rataŕstwo jara boli. Tak je wjeska ſ lědma 300 dawkowymi jednotkami sa lěto psches 50 hr. lěkarjej sdawacź dyrbjała, teho runja Bukezy, ſ 500 wobydlerjemi, 320 hriwnow sa jenićźke poßlednje lěto. Tutu ważnu naležnosćź je rěćźnik ßam na ßejmje sastupował — hacź dotal drje bjes sjawneho wuspěcha: někajkeho wurunanja pak ßo tu bórsy dozpěćź dyrbi. Prěnischa petizija, w prawym cźaßu do Barlina póßłana, je wulku mnohosćź podpißow dostała, runjeż je jich mělo hischćźe wjele wjaz byćź. Solidarnosćź wschak je dotal w Sserbach žadna kwětka a njepschesejenosćź nasch dawny stary po wótzach hrěschny namrěwk. — Samóźenje towaŕstwa, kotrez Khróśćźanska nalutowaŕnja khowa, je ſ 1368 hr. 20 np. na spoćźatku lěta, nětko 1496 hr. 81 np. dostupiło. Pschinoschki (po 5 hriwnach, towaŕstwa ſ wjazy 50 ßobustawow 10 hr.) wotedachu Bukećźanske Towaŕstwo Sserbskich Burow (na 2 lěćźe), Mało=Wjelkowske (na 3 lěta), Njebjelćźanske, Khróśćźanske, Radwoŕske, Baćźońske; ſ Rakez 2 hr. dóńdźeschtej. (Hižo lěta dołho pschinoschkow njepłaćźa ſ Hodźija, Bělćźez a Wotrowa.) S teho pak, so nimo drobnych na porti a podobnych wudawkow njebě, wurosymisch dobytk. Ralbićźanske Towaŕstwo Sserbskich Burow płaćźi 20 hr. sa 1901/02, schtoż pak ßo hižo do noweho konta salićźi. Knjes Kokla na kónz ßwojeje jaßneje a pschewidneje rosprawy hospodarjow horliwje namołwjesche, so bychu w pschesjenosćźi jedyn sa wschitkich a wschitzy sa jeneho byli a tak w luboscźi a dorasnje saměry a dobre nascheho burstwa spěchowali. Shromadźeni rosprawu ſ dźakom pschijachu.

Jara sajimawy bě pschednoschk k. Zyža, kotryž je, kaž spomni, ſ radoscźu do nascheje ßrjedźisny pschischoł, so by nam porěćźał wo testamencźe: schtó móże wotkasowacź, kak ßo to stawa, komu móże ßo wotkasowacź, a hdy? Podamy referat, dokelž je powschitkownje wužitne a ważne powućźenje w nim, w zyłku něhdźe w protyzy, a teho dla ßo tu dale wo nim njerospißujemy. Pschispomnjenje knjesa rěćźnika wo zyrkwi a spomóžnych wustawach pschiwjedźe dleńschu rosmołwu: Prawje je, hdyž ßerbski rólnik w poßlednjej woli njesapomina teź na Boži dom jako ßyn nabožneho ludu. Ale pschi tym njech ßo njesabywa woßebje w pschitomnych cźeźkich cźaßach na ßwojich, kotrychž trasch by tajka pomoz wusběhnyćź pomhała —

a tež, hdyž žo zyrkwi wotkasuje, wostawajmy doma! Wulke pjenjesy tak ſ njewědomnoſcžu do zusby du, a my bychmy jich doma jara derje wužicž móhli. Knjes Króna ſ nashonjenja powjeda, kak je žo tam a tam 30 tyžaz do zusöy wotkasako, a jenož tak ſ leſcžu, kaž rěka, wudobyschtej žo ſa Towarſtwo Pomozy ſa studowazych Sserbow dwaj tyžazaj. To je narodohospodarſzy njeroſom. (Najrjeńſche pſchi wſchěm bě, ſo ſpomnjeny wulki měch na žwoje město ani njedóńdže, ale po pucžu něhdže wjasny.) Tu pak maju, kaž k. dr. Rachel doda, powołani radžicžerjo ludu ſastupicž, ludži powucžicž a jim, hdyž na to maju, tajke woprawdže dobre wězy poručžicž. Tak ſakožuje žo na pſch. khorownja w Sserbach. So bychu tola, ſchtóž móža, woprowali ſa nju. Haj, maličžkoſcž tež najmjeńſchi ſa khorownju wotkasacž móže. Schtóž njewě, wěrił njeby, kak pſchese wſchu měru hubjeni žu žem a tam naſchi khori. Woßebje stari. Skerje žo ſkót wobhlada, ale ſ ludži mnohi bědnje hinje. Teho dla podpjerujmy ſakožk a wutwarjenje khorownje w Sserbach. — Wěſo dóńdže tež na Macžicžny dom. Macžicžny dom je měł žrjedžiſchcžo Sserbowſtwa bycž a, dokelž žu Sserbja ratarjo ſ wjetſcha, tež, a to niz w poßlednim rjedže, žrjedžiſchcžo naſcheho burſtwa. A woprawdže je žo tež lubika khofejownja, a hoſcženz ſ wupſchahowanjom. Kaž žo žkyſchi, niczo ſ teho njebudže, a žerbiſki ratař je teho dla hněwny. Njech ſastupjerjej Macžizy Sserbſkeje porěczitaj; kk. Zyž a Andrizki to ſcžiniſchtaj. Schkoda, ſo burja žami lěpje »na Macžizu« njekhodža, tam by jich rěcž ſawěſcže ſ wuſpěchom rěczała, runje lětža jutry je žo doſcž wo tym powjedało, a naſchi ratarjo běchu žkyſchecž móhli, kak ſe ſahorjenjom je žo runje tuta jich wěz rospominała. Njech nětko Towarſtwo Sserbſkich Burow dobru wolu wosjewi, a ſaſtupi do rjadu ſakkadnikow Macžicžneho domu, po pſchikkadže tak mnohich druhich towarſtwow w Sserbach. Jeho žadanja budža wěſcže derje a ſkedžbliwje rospominane. S pſchedžydſtwa žo wotmolwi, ſo towarſtwo hnydom žwojich ſto hriwnow da, hdyž budže wěſte, ſo konjenzy žo natwarja. — Po někotrych dalſchich napraſchowanjach a wotmolwjenjach žo ſhromadžiſna ſkónczi. Pſchichodna budže w Budyſchinje, hdy? — powě nawěſchtk. Njech je derje wopytana, a njech roſcže naſch rólniſki ſtaw! M. A.

Se **Shorjelza.** (Khoſtanſka komora.) Mužakowſki kawniſki žud bě ſahrodnika Jana Melchera ſ Hermanez k jaſtwu na jedyn tydžeń ſaßudžił, dokelž bě tón jedyn 6 hriwnow hódny powjas kradnył; jeho bratra, žiwnoſcžerja Auguſta Melchera w Sdžarach, pola kotrehož powjas namakachu, pak wuwinowa. Po powołanju ſtatneho rěcžniſtwa khoſtanſka komora tež Auguſta Melchera k jaſtwu na jedyn tydžeń ſaßndži.

Katharina Marowa w Kulowje bě 10. haprleje žahły popjek lohkomyßlnje do drjewjaneho žuda žypka. S tym bě pjecža woheń ſawinowała, kotryž bórſy po tym w jejnej kólni wudyri. Ssudnizy njemějachu Maroweje winu ſa polnje dopokaſanu a ju teho dla wuwinowachu.

Schkleńczerjej Jan a Khryſtian Sswat ſ Nowehо Lubuſcha, hižo woſpjet paduchſtwa dla khoſtanaj, běſchtaj loni w auguſcže w Blunju murjerjam wſchelaki grat, hamory, wodowahi atd. kradnyłoj. Khryſtiana Sswata k jaſtwu na 1 měßaz ſaßudžichu, wußudženje pſchecžiwo jeho bratrej Janej, kotryž wndawa, ſo je njewinowaty, žo dla pſcheßkyſchenja jeho žwědkow do 14. junija wotſtorczi.

S **Kulowa.** Na tndomnej ſkótnej wuſtajeńzy, wot njedžele hacž do wutory trajazej, je žo wjele koni, howjadow, žwini a pjerińny wuſtajiło. S džěła běchu to prawje nahladne ſkocžata; wone ratarjam, kotrež žu je plahowali, cžeſcž cžinjachu. Njedželu pſchipołdnju žo myta wudželichu a žo mytowany ſkót pſchedwjedže.

S **Kulowa.** Wutoru w nozy ſtej žo hródž a kólnja ſwndowjeneje Wjerſchowеje na Sdžarowſkej dróſy wotpaliłej. Wohnjowa wobora płomjenjam dom a ßußodne twarjenja wobró. Kak je woheń naſtał, njeje ſnate.

S **Draždžan.** Matroſa Speck ſ Altona, ſa kotrymž mordarſtwa dla tamniſche ſtatne rěcžniſtwo žlědžeſche, je žrjedu popołdnju kriminalneho poliziſta Markнža, ſa nim khodžazeho, ſatſělił. Markнž mějeſche hižo wot dweju dnjow žlěd ſa mordarjom. Ssrjedu popołdnju žo jemu poradži, Specka w khěži na biſkopſkim pucžu 88 ſaßłapicž. W khěži k ſadwělowanemu bědženju dońdže, kotrež žo ſ tym ſkónczi, ſo Speck poliziſta ſ tſjomi kulkami do wutroby mori. Mordař cžekny, tola jedyn grenaděr ſa nim žo puſchcžiwſchi jeho na biſkopſkim pucžu doſcžeže a ſaja. Mordarjowaj ſtarſchej w Draždžanach bydlitaj. Specka žu teho dla najprjedy w Draždžanach pytali.

Wo mordarjowym ſajecžu žo dale piſche: Kriminalny poliziſt Markuß bě mordarja ſpósnał a jeho hižo dlějſchi cžaž ſcžěhował. Na biſkopſkim pucžu bě wón na dobo jeho žlěd ſhubił a teho dla pſched khěžu cžißko 88 ſtejo woſta. Speck bě do khěže cžißko 90 na biſkopſkim pncžu ſaſtupił a žo w pſchedſtwje jeneje wuhlowеje wikowarnje pſched poliziſtom ſkhowa, kotrehož bě jako tajkeho ſpósnał, hacž runje bě ziwilnu draſtu wobleczeny. Hdyž měnjeſche, ſo je ſtrach nimo, wón na dróhu ſtupi, tola poliziſt jemu hnydom pucž ſaſtupi a jeho, ſo by žebi jeho legitimaziſke papjery wobhladał, do khěže cžißko 88 na biſkopſkim pucžu žobu wſa. Mordař žo najprjódzy ſapowjedži, žwoje papjery pokaſacž. Duž poliziſt 13 lětnemu hólzej Starzy poručži, po druheho poliziſta na ſtražu hicž. Hdyž pak hólz hiſchcže njebě k khěžnym durjam dóſchoł, mordař na dobo revolwer ſe ſaka wucžeže, ſ kotrehož tſi krócž do poliziſta wutſěli. Markuß, na žmjercž ſranjeny, žo na ſemju ſwjeſy. Mordař žo hnydom ſ doma wotßali a pomału po biſkopſkim pucžu džěſche. S wutſělemi pak běchu žo domowi wobydlerjo a ludžo na dróſy kedžbliwi ſcžinili a ſ jenym woknom tamneje khěže Starkowa macž wołaſche: „Džerżcže jeho, wón je mordař!“ Tole wołanje ſ napſchecža bydlazy ſchewſki miſchtr Schleinitz ſaßkyſchawſchi žo hnydom ſa mordarjom puſchcži. Pytnywſchi, ſo žu jemu ſa pjatomaj, žo wón do Brěſniczańſkeje dróhi swiny, tola Schleinitz ſa nim běžo „Dżerżcže mordarja!“ wołaſche. Tu na Brěſniczańſkej dróſy poliziſt Gerber mordarjej napſchecžo pſchińdže. Tuteho wohladawſchi žo cžeknjenz do khěže cžißko 47 ſhubi. Wón hnydom tſi ſkhody wyßoko běžeſche a tam jenu žonu, wudawajo, ſo dyrbi ſ jejnym mužom porěczecž, napominaſche, ſo dyrbi jeho nuts puſchcžicž. Žona pak, kotraž bě ſ rjecžaſkom durje ſawrjeła, žo jemu ſarjekny, durje woczinicž. Potom mordař ſaßo do khěže dele džěſche, hdžež jeho poliziſt Gerber a jedyn grenaděr, kotryž bě mjes tym pſchiſchoł, ſajeſchtaj a jemu revolwer wſaſchtaj. Wobžaromny poliziſt Markuß, kotryž je žo wopor žwojeho powołanja ſcžinił, žonu a džěczi ſawoſtaji.

Přilopk.

* (Njeſbože pſches jěſdne koło.) Wot kołojěſdneho, kotryž wutoru wjecžor wokoło 11 hodžin jara ſkoku po wjeßnej dróſy w Gersdorfje (pola Kamjenza) jědžeſche, žo jedyn fabrikſki džěłacžeŕ powali a k semi ſtorhny. Wón hnydom wumrje. Lěkarſke pſchepytanje je dopokaſało, ſo je žebi nop rosbił a žebi moſhy ſmjatk. Njewobhladniweho kołojěſdneho, hórnika ſ Hermanez, žu ſajeli.

* (Sliwk.) Pola Plawena w Vogtlandſkej je pjatk žyłny ſliwk padnył. Sa džeßacž mjeńſchinow bě žo telko wody naſchło, ſo žo Rungſtockſki doły pola Olbernhaua jěſorej runaſche. Woda je na twarjenjach ſahrodach a polach khětru ſchkodu nacžiniła. S Božim njewjedrom žu žo někotre bróžnje do procha a popjeła pſchewobrocžiłe.

* Cžežke njewjedra ſ džěła ſ krupobicžom, žu w Heſſiſkej, Weſtfalſkej a Thüringſkej ſakhadžake. Na wjele měſtnach je Bože njewjedro dyrko a ſapaliło. Tež cžłowjekojo žu žo ſ błyſkom ſaraſyli. W Kamjenzu a wokolnoſcži žo njewjedro ſ měſtnami ſ krupobicžom pſchewodžeſche. Na knježim dworje w Lokwizach žo deſchcžowa woda do 3 metry hłubokeje hródžneje hnojoweje jamy dobu. Woda tramy, ſ kotrymiž bě jama pſchikryta, wuſběhny a jena na nich ſtejaza žłužobna džowka do wody padže. Na ſboże mózachu holzu wukhowacž. — W Klibenje pola Coswiga błyſk do jeneje hródže dyri a dwě krowje ſaraſy. — Pola Hajnichena bě jedyn wósnik žwojeju konjow do lěßneje khěžki ſcžahnył. Wobej ſkoczecži žo ſ błyſkom moriſchtej, wósnik a jeho pomoznik žo pohkuſchiſchtaj.

* (W hnójniżowej jamje žo nimale ſadußyli.) Jedyn cželadnik kublerja Förſtera w Jěrkezach pola Ketliz hnójniżowu jamu prósdnjeſche. S wuſtupowazymi dymami žo wón pohkuſchi a do jamy padže. Kublerjowy žyn, kotryž žo ſa khwilu njeſboža dohlada, cželadnikej, w jamje leżazemu, na pomoz khwataſche. Hdyž chzyſche cželadnika wucžahnycž, žo wón žam ſ wuſtupowazymi dymami pohkuſchi a teho runja do jamy padže. Tymaj dwěmaj, w jamje leżazymaj, kubleŕ Förſter na pomoz pſchiběža. Tola tež wón pohkuſcheny do jamy padže. Na to ßußodow na pomoz ſawołachu, kotſiž wſchitkich tſjoch ſ jamy ſwucžahachu a hnydom wſchě žrědki nałożichu, ſo žo ſnjeſboženym žiwjenje ſdžerża.

* (Wuſtupjenja ſ krajneje zyrkwje.) W Cžorlawje pola Zwikawy (Zwickau) je 30 woßobow k methodiſtiſkej zyrkwi pſcheſtupiło. Kóżdu njedželu woßebje wulke žłyły młodych ludži do methodiſtiſkich kapałow khodži. Kajkich pſchicžinow dla žo telko ludži wot krajneje zyrkwje wotwobrocža, njeje hiſchcže wujaßnjene.

* (Dwě dźěšćźi žo spalikej.) W Rendnizu pola Lipska žynaj pinčznika Schmidta, 7 a 5 lět staraj, njedźelu popołdnju w njepschitomnosćźi starscheju s petrolejoweje khany do wohnja kuchinskich khachlow petrolej linyschtaj. Pschi tym khana rosbuchny, petrolej žo sapali, a płomjenja žo drasty wobeju hólzow popadźechu: Dźěšćźi žo žmjercź straschnje wopalischtej a nasajtra w měschćanskej hojerni na počźerpjene rany wumrjeschtej.

* (Rubježny nadpad.) Na drósy pola Pottensteina žu tsjo hantwjerszy jeneho bura nadpadnyli a jemu pjenježnu mósceń, 80 hriwnow wopschijazu, kradnyli.

* Załožnu žmjercź je njedźelu wječor 62lětny želesniski wothladaŕ Freund w Frankenhausenje we wječornej Sakskej počźerpił. Njesbožowny muž žo se spěschnym cźahom podtorže a žo do zyka rostorha. Hłowa, kotruž njemóžachu s wopŕědka namakacź, ruzy a nosy po želesnizy rosmjetane ležachu.

* Na žałožne waschnje je žebi w Saalfeldže dźěłacźeŕ Müller žiwjenje wsał. Wón žebi dynamitowu patronu na hłowu położi, kotruž sapali. Hłowa žo do zyka rostorha.

* (Njesboże s powětrowym ballonom na morju.) Powětrowy ballon, k łódźstwowemu powětrojěźdnemu wotdźělenju žłuschazy, sa kotrymž dwaj torpedowaj cźołmaj jědźeschtaj, je 9. junija do morja padnył. Łódźstwowy lieutenan Randin, kotryž w nim žedźesche, je žo tepił.

* Vulkan Mont Pelée na njesbožownej Martiniqueskej kupje je pjatk s nowa wubluwał. Leżomnosćźe wšy Morne Rouge žu žo s nowa se žałym błótom pschikryke. Někotsi rybazy a jich cźołmy žu žo wot teho cźaža shubiłe. S nowa je žo spósnało, so žo vulkanske wubluwanja tón cźaž stawaju, w kotrymž žo měšacźk pscheměnja. Łódźe, kotrež žu s Martiniqua wotjěke, žu pytłe, so je žo mjes tejle kupu a mjes kupu St. Lucia morjo w tutym cźažu sběhnyło; s tym chzedźa dopokasacź, so semja też pod morjom wumjetuje.

Jedyn list, kotryž je 22. meje s Martiniqua wotpósłkany a nětkole do Franzowskeje dóschoł, scźěhowaze wopisanje podawa: Wschědnje žo 600 cźełow spali. Wuhrjebanje cźełow pod rospadankami žałožne sjeny wotkrywa. Na jenym městnje cźeło jeneje žony wurychu, kotraž mějesche ruzy k modlitwje stuknjenej, na druhim městnje někotrych ludźi, kotsiž běchu žo na drósy runje rosrěcźeli. W jenym druhim domje někotrych ludźi wurychu. Jedyn muž pschi pisanskim blidźe stejesche, a młoda žona bě jeho wokoło schije wobjała, mjes tym so młody cźłowjek, kaž so by wukhowanje pytał, žo jeho kolenow dźeržesche. Potom saso cźełko jeneho rybaka wušlědźichu, kotryž bě w žwojim cźołmje wukhow pytał. Nadpadne je, so žo s wjetscha cźěła wjazorych wožobow hromadźe namakaju. Zyłe cźrjódy ludźi cźěła pala. Woni maju nóš a hubje se schantkom, s karbolom namacźenym, wobwjasanej. Palenje žo na scźěhowaze waschnje stawa: Na cźełko žo walcźki drjewa położa, na kotrež žo petrolej linje, a na to žo drjewo sapali. Cźěła žo na tym žamym městnje spala, na kotrymž žo namakaju. Rubježniski prak je žo psches město rosschěrił, tola pscheczźiwo njemu je žo bórsy sakroczźiło. Do khlamow a pjenježnych khamorow pjenježnych bankow žu žo rubježnizy łamali.

Wo wubluwanju Mont Pelèa 20. meje franzowske nowiny „Français“ scźěhowazu rosprawu s Fort de France pschinjeżu: Zyłu nóz wot 19. hacź do 20. meje dudkawe howrjenje žłyschachmy, kotrež rano kaž njemdre schczźowkanje klinczźesche. Powětr bě pokny elektrizitety, a satraschne błyski wobojane wobydlerstwo sastrózachu. Hdyž žłónzo skhadźesche, sdasche žo, so žo njepscheftawaze kanonske tšelenje Fortej de France bliżesche. Na dobo žo njebjo se žałkej cźerwjenosczu pschikry. Ssamo najnjebojasnischi mějachu sacźucźe, kaž so bychu žo płomjenika na město puschcźike. Ssym widźał, kak žony a młode holzy s najwožebnischich žwójbow drastu se žebje storhachu, so mohłe spěschnischo cźěkacź. Khutni sastojnizy a dostojni pschekupzy se žonu a dźěcźimi sa ruku kaž se słymi duchami honjeni do wschěch bokow cźěkachu. To bě hrósbny napohlad. Hdyž wubluwane mróczele zyłe podnjebjo pschikrychu a njebjo sacźmichu, a hdyž kamjenje, s popjełom směschane, pomału kaž krupy dele padachu, žo dohladachu, so běchu žo s njepschemyślenymi stróżelemi storhnycź dali. Bojasnosćź wschědnje pschiběra. Měnja, so je druhe wumjetanje Monte Pelèa runje tak mózne było, kaž tamne 8. meje. Wulka schkoda budźische žo s nowa nacźiniła, hdy by koło wokoło hory hižo wscho japuscźene a s popjełom pschikryte njebyło. Kóždy žo prascha, hdy stónczźnje satraschne sjewjenja pschirody pschestanu, a hacź njejžu cźi wěstej žmjercźi podacźi, kotsiž njedźiwajcy wscheho teho žo tuteho kuska semje dźerža.

Wušudźenja.

Khostanska komora. Njekasanstwa dla tyscheŕskeho mischtra E. B. Haufu w Budestezach, 1873 w Bretnicu narodźeneho, s wusamknjenjom sjawnosćźe k jastwu na $2^3/_4$ lěta sašudźichu a jemu cźežne prawa na pjecź lět wotrjeknychu. Haufu hnydom do jastwa wotwjedźechu, dokelž měnjachu, so mohł do wukraja cźeknycź a žo tak khostanja sminycź.

Hospodarskeho pomoznika Mikławscha Cźornaka w Nowoślizach bě Kamjenski kawnisti žud k 5 hriwnam pjenježneho khostanja sašudźił, dokelž bě žo wobskorżeny na žynow gmejnskeho pschedstejicźerja Pětra Cźornaka pschiślodźał. Sašudźeny bě žo pscheczźiwo wušudej na druhu instanzu wobroczźił, kotraž pak prěni wušud sa prawy spósna. Cźornak ma nětko pódla pjenježneho khostanja hischcźe khósty sa druhe wušudźenje sapłacźicź.

16lětny fabrikaŕ R. H. Kühn s Freiberga, 20lětny krawz O. M. Balzer a 17lětny dźěłacźeŕ M. W. Balzer s Budyschina běchu loni, hdyž w Freibergu dźěłachu, žo srěcźeli na puczźomanje hicź. 8. oktobra woni do Wósborka pschińdźechu, hdźež jedyn wuj Balzerez bratrow bydli. Tnteho chzychu cźi tsjo kumpanojo wobkradnycź. Balzerez bratraj teho dla wuja wopytaschtaj a pola njeho psches nóz wostaschtaj, mjes tym so Kühn w korczmje pschenozowa. Dokelž pak žo prěnju nóz njebě hodźiło, paduchstwo wuwjesćź, dyrbjesche žo to druhu stacź. Kühn bě wječor teho runja k Balzerez wujej na wopyt pschischoł. Hdyž žo cźaž k spanju pschibliži, Kühn praji, so žo do korczmy wrócźi, woprawdźe pak jeho Ota Balzer do komory horje dowjedźe. Na sdacźe žo thěžne durje wocźinichu, so by žo saswoniło a so by Balzerez wuj žebi myślił, so je žo Kühn wotžalił. Hdyž běschtaj Balzerez mandźelskaj lehnycź schkoj, žo cźi njedocźinkojo do kradnjenja dachu. W bydlenskej stwje woni s pomozu klucźa, kotryž bě Willi Balzer s pilu pschiprawił, pult wotamknychu. Willy Balzer s njeho kožany etwij, 90 hriwnow wopschijazy, wsa, mjes tym so Kühn s dołhim nožom a Ota Balzer s makej nabitej pistoliju pschi durjach strażowaschtaj. So byschtaj žo staraj cźłowjekaj satraschikoj, Ota Balzer papjerku se scźěhowazymi žłowami sawostaji: „Njechamy Wamaj dale měr kasycź, tola wostajtaj žo powjedanja, hewak krej poběhnje; žmy 40 ludźi. Hdyž nješchto pscheradźitaj, budźetaj sa dwě njedźeli morwaj. Nowy hósćź, kotryž dźenża hischcźe pschińdźe, bě rubježniski hejtman Karlnß“. S krajnenymi pjenjesami pachołkojo psches mjesu do Prusskeje dźěchu, hdźež na dalsche kradnjenje khodźachu. Otu Balzera k jastwu na 1 lěto 7 měšazow, Willya Balzera na 1 lěto 3 njedźele a Kühna na 1 lěto dwě njedźeli sašudźichu.

Na Boranczanskim knježim dworje 22. haprleje dopołdnja na łubi hródźineho twarjenja, se žłomu napjelnjenej, woheń wudyri. Dokelž hnydom doscź ludźi k haschenju pschiběža, žo jenož kósky wotpalichu. Hdyž bě žo lědma woheń poddušył, žo w bróżni w paženi žłoma palesche. Też tu žo płomjenja polachu, prjedy hacź wjetschich rosměrow nabychu, tola bě paženine drjewo hižo 1 cm. hłuboko swuhlene. Wobstejnosćźe na to pokasowachu, so bě słóstniska ruka woheń sałożiła, a bórsy žo też poradźi, 14lětneho cźeladnika Khorlu Richarda Richtera, w Budyschinje narodźeneho, sa sapalerja wušlědźicź. Młodostny njedocźink žo wusna, so je woheń sałożił, dokelž bě žo na žwojeho knjesa roshněwał. Tutón bě jemu porokował, so bě žo psched někotrymi dnjemi wopił. So by sa to knjesej nješchto khlubu sczinił, je wón najprjódy tšechu hródźineho twarjenja sapalił. So běchu žo pak jenož kósky spalike, s tym wón njebě spokojom był. Duž je, hdyž bě knjes jeho do bróżnje póssłał, w paženi woheń sałożił. Wjecźiweho słóstnika dla wotmyślenego sapalenja k jastwu na 8 měšazow sašudźichu.

Sa nowy Macźicźny dom

je žo w lěcźe 1902 dotal nahromadźiło: 952 hr. 60 np.

Dale žu sa njón darili:

Lischki-Póndźelnizy: Tsjo žmuschkowani po 133, 50 a 48 np., k temu sa „Pschińdź strowy sašo“ Dźěcźina 50 np. = ... 2 = 81 =

W „Katholskim Póssle“ cźišło 24. lěta 1902 hižo kwitowane:

r. . . . . 1 = — =

Hromadźe: 956 hr. 41 np.

S dźakom kwituje a dalsche dary pschijimuje

farjadnistwo Macźizy Serbskeje.

Trawowa awkzija.

Póndźelu 16. junija t. l. dopołdnja wot 9 hodźin ma ßo lětusche trawjenje na 75 jutrach pschisprejnych łukow na **Hermanczanskich** leżomnoscżach na pscheßadźowanje pschenajecź. Shromadźisna pschi młynje. Wunměnjenja ßo do awkzije wosjewja.

Pßowjanske a Hermanczanske ryczerkubło.

Trawowa awkzija.

Trawa na pschisprejnych łukach **Kobliczanskeho, Schczeńczanskeho a Wyßokowskeho** ryczerkubła ma ßo sa hnydom hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź:

Póndźelu 23. junija rano we 8 hodźinach w Koblizach, sapoczatk pschi hrodowskej łuzy.

Dopołdnja wot 10 hodźin w Schczeńzy, sapoczatk pschi młynskej łuzy.

Wutoru 24. junija rano wot 8 hodźin we Wyßokej, sapoczatk pschi Sprejnym mosczе.

W Rakezach, 12. junija 1902.

Knjeźi rentski hamt.

Sslanjowa awkzija.

Wutoru 17. junija dopołdnja we 8 hodźinach ma ßo w drjewischczu pschichodneho lěta w **Koßlowskim revěrje pschi kamjentnym hacze** nětdźe 1 ha lěßneho ßkanja sa hnydom hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

W Rakezach, 12. junija 1902.

Knjeźi rentski hamt.

Schmidt & Gottschalk

pjenjezna banka

w Budyschinje

pschi mjaßowym torhoschczu 14/16, telefon 86

statne papjery, saſtawne listy, akzije kupujetaj a pschedawataj. Derje ßo danjaze hódnoſtne papjery ßu pschezo na ſkładze. Privatne treſorſke kaſchczíki ſe ßamßnym ſamkanjom wotnajerjow ßo we worzlowym panzerowanym kamorje, pſche paduchow a woheń ſwěſczenym, pschenajeja. Kupony ßo 14 dnjow do wupłaczomnoſczе ſaměnjeja.

Fabrika ſchleſynſkich tſěſchnych ſaſhibnjenych zyhelow a ſchamotow

akzijowe towarſtwo prjedy A. Dannenberga

w Kodersdorfje

dźěła wſchě družiny

ſchleſynſkich ſaſhibnjenych tſěſchnych zyhelow

runje tak ſ natnrſkej barbu kaž ſ worzlotwjerdej glaſuru.

Mój **hoſczenz** ſe 70—75 kórzami pola, łuki a lěßa, ſ rjanej rejwanſkej ſalu, 2 konjomaj, 11 howjadami a 10 ßwinjemi je na pschedań. Dalſche je ſhonicź pola wobßedźerja w Hnaſchezach czo. 2.

Pyta ßo

k 1. julijej **ßłużobna holza**, ſ najmjeńſcha 18 lět ſtara. Dalſche je ſhonicź w hajnkowni w Huſzy.

Do Njeßwaczidła!

S tutym najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ßym ßo w Njeßwaczidle jako **korbař** ſaßydlił. Czeſczenych wobydlerjow Njeßwaczidła a wokolnoſczе proſchu, moje pſchedewſaczе dobroczіwje podpjeracź.

Porjedźenje wſcheje družiny ruczе a tunjo wobſtaram.

Dźěczaze woſy ſ nowa barbju a porjedźam.

S poczeſczowanjom

Auguſt Seemann, korbař.

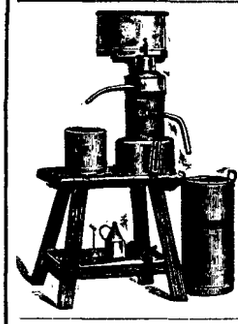

„Dekonom"

najlèpſcha zentrifuga nětczíſcheho czaßa,

jara derje ßmjetanu ſběra, hrajizy lohko dźe, je jara jednorje a ſtabilnje twarjena. Tyßazy najlèpſchich wobßwědczenjow ſ tudomnych ſtron.

Steiner a Brochmann.

Wona je na pschedań pola

Jana Pětki w Koczizy p. Huſki.

Drjewowa awkzija.

Na knjeźim hajniſkim revěrje **w Dobroſchezach** pola Njeßwaczidła ma ßo **póndźelu 16. junija** dopołdnja wot 9 hodźin nětdźe

24 rm. dubowych ſchczěpow

a kuleczkow

a 40 rm. dubowych hakoſow

ſa hnydom hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna pschi Koßlowſkim puczu. **Revěrſke ſarjadniſtwo.**

Trawowa awkzija.

Bliſchu póndźelu 16. junija popołdnju wot ½6 hodźin ma ßo trawa pschi Tranjowſkim puczu po ſahonach na pscheßadźowanje pschedawacź.

E. M. Clauß we Wósborku.

Pscheßadźowanje trawy a żita.

Wutoru 24. junija pop. wot 1 hodź. budu wſchu ßwoju trawu a na polu ſtejaze żito ſa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź. Shromadźisna w mojim dworje.

W Stróži p. Rakez, 12. jun. 1902.

Auguſt Kuhn.

Ruczne woſy

a

dźěczaze woſy

dla pschetwarjenja tuńſcho pschedawam, ſo bych je ſkerje wotbył.

Bartuſch na Zidowje.

W Małych Bobolzach je **reſtawrazija** ſ rěſniſtwom, ſ polom a ſahrodu na pschedań. Dalſche je pola wobßedźerja czißko 2 tam ſhonicź.

W Sajdowje pola Małeho Wjelkowa je **żiwnoſtka** czißko 5 ſe 4 kórzami pola a łuki pſcheměnjenja dla na pschedań. Dalſche je tam ſhonicź.

Żiwnoſcź

njedaloko Budyſchina, wopſchijaza 18 kórzow dobreho pola a łukow, lěża a 2½ kórza ſahrody, je ſ morwym inventarom a żnjemi na pschedań. 13 kórzow polow wokoło twarjenjow leži, kotrychż tſěchi ßu ſe ſchifrom kryte. Brózeń je lětßa nowa natwarjena. Tſeczіna kupneho pjenjeſa móże ſtejo woſtacź. Dalſche je ſhonicź we Budyſchinje na Wjeleczanſkej dróſy czißko 14.

Sahrodniſka żiwnoſcź czo. 3 w **Żornoßykach** pola Bukez ſ 20 kórzami leżomnoſczе na jenym kruſche pola domſkeho je ſ morwym a żiwym inventarom ſtaroby dla bjes wumeńka a hoſpody hnydom na pschedań.

W Kaßowje pola Radworja je **khèża** czißko 10 ſe ßadźeńſkej a rjanej ßadowej ſahrodu na pschedań.

Sprawna a cziſta

ßłużobna holza

ßo k 1. julijej na kamjeńtnu haßu czo. 13 pyta.

Do wjeßneje fary ßo dobra **ßłużobna holza,** kotraż je hižo ßłużika, ßo na warjenje troſchku wuſteji a kotraż ma dźeczі rad, k 1. auguſtej abo poſdźiſcho do ßłużby pyta. Dalſche je ſhonicź w Budyſchinje pſchi nowych hrjebjach (Neugraben) 7 po 2 ſkhod.

Wuczobnik ßo pyta!

Ssyna ſprawneju ſtarſcheju, kotryż chże rěſniſtwo dokładnje nawuknycź, bjes wuczbneho pjenjeſa ſ doſpoknje darmotnej jědźu a płokanjom pyta

E. Bubnař,

rěſniſki miſchtr w Klětnom.

Na hußłach a poſawnje piſkacź ßo wucżi na bohatej haßy 22 po 4 ſkhodach.

Sſrjedu 18. junija 1902

ſbytkowy (reſtowy) dźeń.

Sbytki a tkaniny krótkeje méry, židźane a wolmjane, plokanſke tkaniny a ſbytki žonjazeje draſty

dyrbja ſo ☛ tunjo ☚ rospſchedacź.

Wſchu niz naſad ſtajenu **wolmjanu žonjazu draſtu** wot tuteho dnja **= ſ 20% rabatta =** pſchedawam.

Jan Jurij Pahn.

Rakečanske serbske tow. „Lipa“

změje jutře njedźelu 15. jun. swoje měsačne **posedźenje,** popołdnju z dypkom 5 hodź. w Křižanec hosćencu. Přednošk je přilubjeny. Wo prawje bohaty wopyt wutrobnje prosy

předsydstwo.

W Lejnje pola Budeſtez je **žiwnoſć** ſ 8 kórzami pola a łuki a rjanymi khlamami na pſchedań. Dalſche je ſhonicź we Wehrsdorfje cźišło 230.

Moja **kowarnja** w Hnaſchezach je hnydom na pſchedań abo na pſchenajeće.

H. Henczel w Hnaſchezach.

Khěža cźišło 20 **w Hodźiju,** ſa kóždu rjemjeſło ſo pſchihodźaza, je na pſchedań.

S tutym k wjedźenju dawam, ſo ſo jara kaju, ſo ſym žiwnoſćerjej knjeſej Sſykorje tu pſchi ſkładnoſći wobhladanja mjeſow wulku kſchiwdu cźinił. S tutym jeho ſjawnje proſchu, ſo by mi w hnėwje prajene ſkowa wodał.

Dudel, khěžnik a pſchekupc w Pluſnikezach.

Wutrobny dźak

praji ſo wſchitkim ſnuſodam a wohnjowym woboram ſ Droždźija, Rodez, Njechornja, Porſchiz, Hrodźiſchcźa, Rakojd atd., kotſiž ſu 6. junija, hdyž ſo naſcha wjeſ ſ wohnjowym njeſbožom domapytaſche, ſe ſwojej pilnej dźěławoſću njemdrje wokoło ſebje hrabazym płomjenjam wobarali, ſo dale roſſchěricź.

We Worzynje 7. jun. 1902.

F. Fehrmann, gm. pſchedſt.

Mišionſki ſwjedźeń we Wóſlinku

wutoru 24. junija.

Sſerbſka ſwjedźeńſka Boža ſłužba popołdnju w 1 hodźinach. Prědowanje: kn. lic. theol. farař Rencź ſ Ketliz. Němſke kemſchenje popołdnju ½3 hodźin. Prědowanje: knjes dwórſki prědař konſiſtorialny radźicźel Klemm ſ Draždźan.

Wſchitzy pſchecźeljo ſwjateho mišionſtwa mjes pohanami ſu k temu nanajwutrobniſcho pſcheproſcheni.

Zyrkwine pſchedſtejicźerſtwo.
Kh. J. Waltař, ſarař.

Hrodowſki park w Njeſwacźidle!

Njedźelu 22. junija budźe wulki

☛ wojerſki konzert ☚

w Njeſwacźidliſkim hrodowſkim parku, kotryž hudźbna kapała kral. ſaſ. 13. pěſcheho regimenta cźišło 178 ſ parſchonſkim wodźenjom ſwojeho direktora knjeſa Krämera wuwjedźe.

Sapočatk w 4 hodźinach popołdnju. Saſtup ſa woſobu po 50 np., dźěcźi połojzu płacźa.

K tutemu konzertej wotjědźe

woſebity cźah

ſ Budyſchina do Njeſwacźidła 10 mjeńſchinow po 2 hodź. popołdnju,
ſ Njeſwacźidła do Budyſchina 30 = = 10 hodź. wjecźor

a pſchi wſchěch ſaſtaniſchcźach ſaſtanje.

Wo prawje ſylny wopyt proſzy

kral. ſakſke wojerſke towarſtwo w Njeſwacźidle.

Pſchiſpomnjenje: Pſchi njepſchihódnym wjedrje smėje ſo konzert w oranžeriji.

Po konzercze bal.

Próſtwa wo pomoz.

Cźežke njeſboże je Abtez a Kreutzigerez ſwójbu a ſwudowjeneje Měrcźinoweje a Pětſchoweje ſwójbu we Worzynje podeſchło. 6. jun. ſu ſo jich wobydlenja do cźiſta wotpalike. Jenož mało domjazeje nadoby je ſo mohło wukhowacź. Mjenowane ſwójby ſu khude a nimaju niczo ſawěſcźene. Jich hubjeńſtwo budźe jara wulke a wone budźa na wjele lět bite, jeli ſo ſo ſmilne wutroby nad nimi njeſmila. Wudawarnja Serb. Nowin a podpiſany gmejnſki pſchedſtejicźeř ſtaj ſwólniwaj, dary ſa cźežko domapytanych pſchijimacź.

We Worzynje, 7. junija 1902.

Ratarſki radźicźel **Zſchucke.**

F. Fehrmann, gmejnſki pſchedſtejicźeř.

Do Krakez!

Jutſje njedźelu budźa ſo w Krakezach ☛ **kołbašny wukulecź.** Pſchecźelnje pſcheproſchuje

A. Gödan.

Khorli Sſedlikej

a jeho mandźelſkej

Karolinje rodź. Kreibichez

k jeju ſlotemu kwašej

20. meje 1902 w Bukojnje.

Hdyž tu w podružniſtwje ſwěta
Dołho traje mandźelſtwo,
Wyšoke ſu jeho lěta,
Cźichi wjecźor bliži ſo,
Dha na kromje žiwjenja
Tu a tam Bóh ſkhadźecź da
Mandźelſkimaj ſwjedźeń rjany,
S dobrotami žohnowany.

Dźenš tež Wamaj luboſcź Boža
Tajki ſwjedźeń wobradźi,
Stuptaj naſad na dźeń ſboža,
Hdyž pſched połſta lětami
W rjanym kćźewje žiwjenja
Pola Božoh' woltarja
K mandźelſtwu ſo ſjednocźiſchtaj
A ſej ſwěrnoſcź pſchilubiſchtaj.

Hdyž pak Wy nětk pohladacźe
Wrócźo na wſcho minjene,
Ach, kak dźakowacź ſo macźe
Bohu ſa wſcho doſtate,
So je wón Waj' ſakhował,
Wamaj tež tu hnadu dał,
So pſched jeho woltař ſtrowaj
S nowa dźenš ſtaj ſtupicź mohłoj.

Bóh ſpožcź hiſchcźe dołhe lěta
Strowoſcź, cźiłoſcź wobėmaj,
So Wój ſ nim na dróſy ſwěta
Wjeſle dale krocźitaj.
Jeho mjeno wótzowſke
Njech Waj' ſchkit a wodźeř je,
Jeho miłoſcź njech Waj' kryje,
Na dalſchi pucź róže ſyje.

Jedyn pſchecźel.

(K temu cźišłu jena pſchiłoha.)

Pschiloha k czišku 24 Serbskich Nowin.

Ssobotu 14. junija 1902.

Placišny rěsneho slotu na Draždžanskich slótnych wikach

9. junija 1902.

Placišny po zentnarju a hriwnach.

Slótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha. hr.	Rěsna waha. hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnosće hacž do 6 lět	32—35	59—63
awstriske	32—36	59—64
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	28—31	55—58
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	25—27	51—54
4. ßnadnje pizowane kóždeje staroby	21—24	46—50
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnosće	31—34	58—62
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnosće hacž do 7 lět	28—30	55—57
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	25—27	52—54
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	22—24	48—51
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	43—47
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnosće	31—34	57—60
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	27—30	52—56
3. ßnadnje pizowane	24—26	48—51
Cźelata:		
1. najlěpsche z mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	45—48	68—72
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	42—44	64—67
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich zkschiženjow w starobje hacž do 1¼ léta	48—49	60—61
2. mjaßne	46—47	58—59
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrowy	43—45	55—57

Placišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2647 měchow.	W Budyschinje 7. junija 1902. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 12. junija 1902. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenza běła	8	71	8	94	8	59	8	82
" žołta	8	35	8	59	8	35	8	59
Rožka	7	20	7	35	7	—	7	6
Jeczmjeń	6	65	6	69	6	67	7	—
Wowß	8	—	8	30	7	50	7	80
Hróch	9	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	50	10	—	8	50	11	—
Jahły	13	—	16	—	12	—	16	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	—	1	50	1	—	1	40
Butra 1 kilogr.	1	90	2	30	1	80	2	10
Pšeničžna muka 50 "	9	—	17	50	13	50	15	50
Rjana muka 50 "	8	—	13	50	10	83	11	83
Ssyno 50 "	3	70	4	—	3	50	3	80
Ssłoma 600 "	25	—	30	—	24	—	30	—
Prožata 1032 schtuk, schtuka	20	—	32	—	--	--	--	--
Pschenične wotruby 50 kilogr.	—	—	5	25	4	80	5	25
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	50	5	25	5	75
Pschenižny gris 50 kilogr.	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris 50 kilogr.	—	—	6	50	—	—	—	—

Runklizowe žymjo, punt po 50 np. — **Czerwjeny dźeczel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyschinje placzesche: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 14 hr. 80 np hacž 15 hr. 19 np., žołta 14 hr. 19 np. hacž 14 hr. 60 np, kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 20 np. hacž 11 hr. 36 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 36 np. hacž 9 hr. 50 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot 8 hr. 83 np. hacž 9 hr. 12 np., pschenza (žołta) wot 8 hr. 70 np. hacž 8 hr. 83 np., rožka wot 7 hr. 10 np. hacž 7 hr. 30 np., jeczmjeń wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 13 np., wowß wot 7 hr. 70 np. hacž 7 hr. 90 np.

Wiczne placišny w Kamjenzu

5. junija 1902.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 31 np., pschenza wot 8 hr. 20 np. hacž 8 hr. 53 np., jeczmjeń wot 6 hr. 70 np. hacž 6 hr. 79 np., wowß wot 7 hr. 75 np. hacž 8 hr. — np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacž 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., ßyno 4 hr. 25 np., běrny 1 hr. 50 np. Ssłoma (600 kilogr.) 34 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 1 hr. 80 np. hacž 2 hr. 20 np.

Wjedro w **Londonje** 13. junija: **Wlóžne.**

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smje 2. njedźelu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodź. diakonus Tyscheŕ ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin farař Räda ßerbske a w 10 hodźinach němske předowanje. — Popołdnju 1½ hodźin smje diakonus Tyscheŕ katechismußowe rosrěčenje z konfirmèrowanej ßerbskej młodźinu.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: August Krakowski, pohonca w Biskopizach, z Marju Theresiju swud. Wackerowej rodź. Sobiz na Zidowje,.

W katholskej zyrkwi: Jakub Měrczink, hospodarski pomoznik w Hrubjelczizach, z Hańžu rodź. Zyžez w Stróžischczu.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Hana Martha, Bjedricha Ernsta Weigerta, fabrikarja na Zidowje, dź. — Gertrud Meta, Ernsta Hendricha Barthela, krawskeho mischtra a wobhdlerja w Dobruschi, dź. — Max Richard, njemandźelski ßyn w Ratarjezach. — Hana Martha, njemandź. dź. w Brěsowje. — Lina, njemandź. dź. za Zidowje. — Pawoł Kurt, Khorle Augusta Wolfa, dźěłaczerja a wobhdl. na Zidowje, ß.

Zemrjeli:

Dźeń 8. junija 1902: Bjedrich Wilem Robert Nathert, dźěłaczeŕ a wobhdleŕ na Zidowje, 24 l. 7 m. 15 d. — 9. Willy Erwin, njemandź. ß. z Budyschina w Nadźanezach, 2 m. 27 d. — Jurij Marczin, Jana Ernsta Czecha, póstskeho poßelnika w Draždźanach, ß, na Zidowje, 1 m. 9 d. — Khorla August, Khorle Augusta Greulicha, kowarskeho mischtra w Czichońzach, ß, 4 m.

Zyrkwinske powjesće z Hodźija.

2. njedźelu po ßwjatej Trojizy smje rano ½7 hodź. farař Kschižan ßerbsku spowjednu wuczbu, ½8 hodźin duchowny Domaschka ßerbske a ½10 hodź. němske předowanje.

Popołdnju w 2 hodź. smje farař Kschižan katechismußowu wuczbu se ßerbskej mużskej młodźinu.

Zyrkwinske powjesće z Budestez.

3. njedźelu po ßwjatej Trojizy smje rano w 7 hodźinach farař Waltař z Wóßlinka ßerbsku spowjednu rěcź, w 8 hodźinach ßerbske a ¾10 hodźin němske předowanje.

Cźeßny diplom — Bronsowe medaille a cźeßny diplom. — III. myto

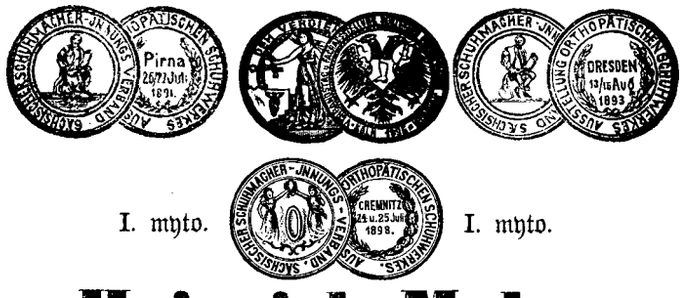

I. myto. — I. myto.

Heinrich Mohr,

schewski mischtr,

w Budyschinje, na ßukelnskej haßy 14,

poruczа ßwój se wschěmi nowoscźemi wuhotowany sklad **wukhodźowanskich stupnjow** z kneflemi, schnórami, spinami abo z cźehnitym gumijom se wschěch cźornych a brunych kożowych družinow, **schikne stupnje, domjaze a kuchińske stupnje** z koże, serże, płata, plyscha a tkaninow z pjeńkom a bjes njeho, **kołojéšdne, turnowanske a puczowanske stupnje a sandale,** wulki wubjerk kneflowanskich, schnórowanskich, cźehnitych a spinkatych schkórnjow se schěrokej, kónczojtej, rózkatej a kuloitej póduschu, **tosle** wschěch družinow, wschě družiny **létnych stupnjow,** teho runja wschě pomyßlne družiny **stupnjow** a **schkórnjow** za mużskich, żónske a dźěcźi po snatych tunich placźišnach.

Jeniczka pschedawarnja G. Engelhardtowych cźrijow z lawjazym znamjenjom.

Jeniczka pschedawarnja dr. Hoyowych asbestowych sakładnych póduschow (psche pótnu nohu).

Wulki sklad **gamaschow.**

Kedźbujcze na moje wukładne wokna!

Budyschinje **Fotografowarnja** na Bukelnskej haßy 20
Roberta Süßa

rucza ßwój wubjernje pschiprawjeny ateliej k fotografowanju notliwych woßobow a gruppow.
ajstaroscziwische wuwjedzenje. Najtunsche placzisny.

1 duzent fotografijow s zylej figuru 3 mk. 50 np.
1 = = hacz do kolen 4 mk.
1 = dzeczazych fotografijow abo hacz do wutrobna 5 mk.

Tez k fotografowanju na wßach, kwaßnych gruppow, krajinow blow atd. ßo s pschihódnymi wumenjenjemi poruczam

---

Poruczam tolste **krjepjawki, wódne khany, mlokowe khany loczanki, czerpaki, petrolejowe khany, wnhlowe laschcze** ßamßho wudzélka, mam tez wulki sklad domjazeje, kuchinskeje a emaillowaneje nadoby, **schablony** k wuschiwanju a wosnamjenjenju, **wódne noje** a **zelesniki.**

Dale czinju na to kedzbliwe, so wschè do mojeho rjemjeßka uschaze twarske dzéka, tséschne zloby (ryny) a roky, kaz tez wodody jara ßwédomliwje wuwjedu. Duz proschu na mnje dziwacz.

pschne poßluzenje. Porjedzernja. Tunje placzisny.

Moritz Schulz,
ampnarski mischtr w Budyschinje pschi ßerbskich hrjebjach 10.

S tutym czescenym wobhdlerjam w Budyschinje a wokolnoszi najpodwolnischo k wjedzenju dawam, so ßym

skladowanju wuzitkoweho drjewa

knjesa Waltarja Friedricha
w Budyschinje na Lubijskej drósy czo. 23

kupil a pschedewsak. Pschi trjebanju wuzitkoweho drjewa proschu na nunje dobroczliwje dziwacz.

S poczescowanjom
Klemens Kluge.

Na moju domiznu. Mužski chor wot K. A. Kocora
je we wudawarni »Serbskich Nowin« za 10 np., w partijach za 5 np. dostać.

Moja spezialna pschedawarnja
mužazeje a dzéczazeje drasty
je wot nětka
na bohatej haßy 12.
F. Schlesinger.

Khosej,
ßyry po 70 hacz 140 np.,
paleny po 80 hacz 200 np.,
dobrych a uajlépschich druzinow poruczataj
Schieschka a Rjeczka
na swonkownej lawskej haßy.

Kósłaze kózki
po najwjetschej placzisnje kupuje
Heinrich Lange
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi
a pschi zitnych wikach 11.

Snate najlépsche,
s dobom najtunische jésdne koła ßu:

Njedoßahnjena jeniczka ßo namakaza poßlednja konstrukzija.

Wilhelm Fuchs
dzélarnja rapidnych jésdnych kolow
na Drazdzanskej drósy 10.

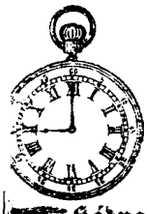

Franz Marschner
czaßnikar w Budyschinje
czo. 9 na bohatej haßy czo. 9
ßwój sklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczasow** dobroczliwemu wobkedzbowanju poruczа.
Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje placzisny.
Porjedzenje dobre a tunje.
Pschispomnjenje: Réczu **Serbski.**

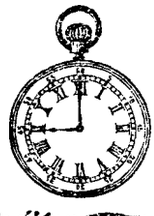

Dla pschetwarjenja mojeje meblownje jara rjane wulke **komody, schinje sa czeledz,** wschelake **blida, stoły, dejne stólczki, heczki, oza, myjne blidu,** kaz tez trjebany wulki regal sa materialne wory s kaschczemi a pschedawanskim blidom po najtunischich placzisnach schedawam.

A. Mittasch, tyscherski mischtr
w Bukezach.

Khofejowy Sachsa
bydli hischcze pschezo na
bohatej haßy 4
a ma pschezo hischcze
najlépschi khofej.

Ssylne
sellerijowe ßadzenki
ßu na pschedań na knjezim dworje
w Debischkowje.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź wječor přijimaja.

Čisło 25. | Sobotu 21. junija 1902. | Lětnik 61.

Kral Albert †.

Želne, žarowanske swonjenje psches sakski kraj klinczi. Wone nam pschipowjeda, so je nasch lubowany kral schtwórtk wjeczor 5 mjeńschinow po 8 hodźinach cźicho wušnył. Swonka sakskich mjesow, w swojim Sibyllenortskim hrodźe w Schlesynskej, je wón swoje sławnych skutkow połne žiwjenje dokonjał. Jeho horze žadanje, so mohł swojej wóczi w swojej lubowanej Sakskej sańdźelicź, so njeje hodźiło dopjelnicź. Jeho cźělne mozy s kóždym dnjom bóle hinychu. Lěkarjo teho dla njeśmědźachu do teho swolicź, jeho do wótcźiny dowjesćź, dokelž bě strach, so mohł po pucźu śmjertny jandźel k njemu pschistupicź.

Sakski lud je s kralom Albertom mileho a prawdoscźiweho knjeźerja a sławneho wójnskeho wjednika schubił. Se swojimi skutkami je sebi dokonjany w sakskich stawisnach mjeno dobreho a miłoscźiweho wjerćha sasłužił. Hischcźe poślednje dny swojeho žiwjenja je wón schcźedriwje dobrotu a hnadu wušypował. Jeho ruka njepscheśta wjele stow próstwownych a wobhnadźeńskich pišmow podpisowacź, doniž jej śmjercź pjero njewnwiny.

Nam Sserbam je so niz jenož lubowany kral, ale też swěrny pschecźel a schkitaŕ rubił. Kral Albert sebi swěrnoscź Sserbow wyšoko waźesche a na njn husto spominasche. Pšched nękotrymi lětami hakle je wón naschimaj serbskimaj sapósłanzomaj wobkrucźał, so njeby trjeba było, krajnoźejmski wólbny sakoń pscheměnicź, hdy by so wschudźe w Sakskej tajka swěrnoscź a pschiwišnoscź k kralowskemu domej nadeschła, kaž mjes serbskim ludom. Kral so też pschezo rad na swój pschebytk w Budyschinje a na tamny cźaś dopominasche, hdyž bě rěcź nascheho luda wuknył. Tele mnohe wobswědczenja kraloweje pschikhilnoscźe k Sserbam jeho wutrobam serbskeho luda woźebje bliśko stajichu. Nihdźe njebudźa wo jeho minjenje hłubscho a woprawnischo žarowacź, dyžli w sakskich Sserbach.

Kral Albert je starobu pschekrocźił, wo kotrejž psalmist praji, so cźłowjekowe žiwjenje traje. Wulke wjeśele běsche tehdy w kralowskim hrodźe w Draždźanach, hdyž so wón 23. haprleje 1828 jako nowa hałožka na staroślawnym schtomje Wettinskeho doma narodźi. Tehdy běsche Anton Dobrocźiwy se sakskim kralom, kotrehož mandźelstwo njebě s dźěcźimi žohnowane. Jeho młódschi bratr Maximilian měješe dweju synow, Bjedricha Augusta a Jana. Ale jenož prynzej Janej Bóh dźěsćźi dari, prynza Alberta a Jurja. W kschcźenizy prěńschemu mjena Albert Bjedrich August narjeknychu. W starschiskim domje, hdźež so jemu jara staroscźiwe wocźehnjenje dosta, wón w duchu wutrobneje pscheczelnoscźe wotroscźe. Wědomoscźow nabywschi, kotrež su knjeźerjej trěbne, so wón s zyłej horliwoscźu k wojerstwu pschiwobrocźi. W lěcźe 1849 prynz Albert jako hejtman artillerije se sakskim wójskom do Schleswiga a Holstejnskeje cźehnjesche. Pschi nadběhu na Düppelske naśypy běsche wón śrjedźa w najhorzyschej bědźenzy. Hdyž njepschecźelske kulki wokoło njeho fruncźachu, wón wojakow se sahorjazymi słowami k wutrajnoscźi napominasche. Jeho pohonjenje wojakow do prědka cźerjesche a „śława Albertej" wołajo so do njepschecźela walichu a jeho porasychu. 18. junija 1853 so wón s prynześu Karolu s Wasa woženi. Wutrobna luboscź wobeju mandźelskeju wjasasche, a hacź runje jimaj Bóh dźěcźi njewobradźi, bě jimaj mandźelstwo njesaprahnite žórło so pschezo wospjetowazeho sboža. W lěcźe 1854 so jemu wjedniśtwo sakskeho wójska dowěri. Po jeho wodźenjom je so khmanoscź a hódnoscź sakskeho wójska wyšoko sběhnyła, a w lěcźe 1866, hdyž wón w Cźechach na stronje Awstriskeje wojowasche, njeje dobycźerski njepschecźel swoje pschipósnacźe jeho wojerskemu talentej sarjeknycź mohł. Najkrašnischo pak so wón jako wulki wójwoda w němsko-franzowskej wójnje wopokasa. S lawrjenzom wojerskich dobycźow w horzych bitwach debjeny so wón jako generalny półny marschal němskeho wójska a jako generalny inspektor prěnjeje armeje do wótcźiny wrócźi.

Dwě lěcźe posdźischo, 29. oktobra 1873, jeho nadobny nan, kral Jan, wumrje, a krónprynz Albert so na trón swojich wótzow powoła. S tej samej swěrnoscźu, s kotrejž běsche swojemu ludej w tsjoch wójnach słužił, wón cźežkoty a winowatoscźe knjeźerskeho powołanja na swojej sylnej ramjeni wsa, słubiwschi, so budźe so stajnje sa prawo a prawdoscź, sa pschisporjenje derjehicźa a sboža swojeho luda staracź. Schtoż je słubił, je swěru dźeržał. Ssam se swojimaj wocźomaj so roshladowasche, sam se swojimaj wuschomaj słyschesche, kak s jeho krajom a ludom stejesche. Wón w universicźe na pschednoschki profesorow posłuchasche, wón pschehladowasche fabriki a wulke pschekupske domy, wón khodźesche do khorownjow a pschistupi k ložam bědnych a hubjenych, jich s miłymi słowami troschtujo, wón wobhonjesche so sa jatymi w jastwach. Tak so swědomicźe prózowasche, swoju knjeźersku winowatoscź dopjelnicź.

Pschi jeho marach žarujo sakski lud wulkosćz a cžežkosćz teho spósnawa, schtož je se žwojim kralom shubił. Tola w žwojej srudobje trosćht namakuje, so je Bóh jemu hódneho naßlědnika na sakskim trónje dał. Kuježerstwo je do nawjedźiteje ruki nadobneho bratra, krala Jurja, pscheschło. Wojerske sastojúnstwa žwojeho swęczjeneho bratra hižo tutón lěta dołho sastawa. S dowěrjenjom žměmy wot njeho wotczakowacz, so budże wón tez w duchu a myßli wyßokeho njebocźiczkeho žwój lud jako krajny wótz wodźicz.

Postajenja sa wuwjedźenja sakonja wo rěsanju skotu a wobhladanju mjaßa

žu žo w pruskim krajnym žejmje rucze rospominake. Do postajenjow je žo namjet zentrumskeho sapóßlanza Herolda pschijał, po kotrymž žo mjaßo žwini, kotrez žo w hospodarjowym domje pschetrjeba, njetrjeba pschepytacz.

Bayerski prynz Ludwig,

kotryž budże žwojeho nana jako bayerski regent sczěhowacz a junu bayersku krónu noßycz, je hižo wospjet žylnje roswite žebjewědomnje pokasował. Něhdy je wón pschi jenej hosczinje w němskej koloniji w Peterburgu pschecźiwo temu protestował, so žu němszy wjerchojo a prynzojo „vasallojo“ němskeho khěžora. Nětko je wón saßo, s Mannheima žo wrócźiwschi, hdyž bě žo s Badenskim wulkowójwodu setkał, w sjawnej rěcži prajił:

„Pschińdu runje s kraßneho kuska semje, kotryž je žo nam psched sto lětami s mozu wudrěł.“

Psched něhdże sto lětami je Badenjka raúschu Pfalzu, wopschijazu Mannheim, Heidelberg a Schwetzingen, Bayerskej wotdobyka. Wot teho czaża je mjes Bayerskej a Badenskej pschezo něschto napjatosćze wobstało, kotraž hischcże dźenża njeje zyle pschestała, kaž žu žkowa prynza Ludwiga wobßwědczike.

Rěcž khěžorstwoweho kanzlerja hrabje Bülowa, kotruž je tutón w pruskim semjanskim žejmje pschecźiwo Polakam měł, je czěłki radikalny sapóßlanz Klofacz wužił, so by w awstriskim krajnym žejmje žo s nowa na němske knježerstwo wobczežował. Klofacz hrabju Bülowa winowasche, so je Němzow tez s wonka němskich mjesow pschecźiwo Polakam schcźuwał. Hdyž je awstriske knježerstwo hacz dotal na wschě wužadanja s Barlina mjelczało, dyrbi wone na Bülowu rěcz wotmolwicz, jeli so nochze se stajnym mjelczenjom sdacze sbudźicz, so je awstriski khěžor s němskim vasalom.

Ministerstwowy pschedžyda s Körber s krótka wotmolwi, so wón žebi rěcz hrabje Bülowa njemóże jako naschczuwanje awstriskich Němzow pschecźiwo Sskowjanam wukožicz.

Židźi w Italskej.

Italska je khwaleny kraj židow. W nětczišchim italskim ministerstwje tšjo židża žedża; jedyn s nich, general Ottolengi, je s wójnskim ministrom. Pódla teho žu mnosy senatorojo a krajni sapóßlanzy židźi. Italske žwobodomurjerske loże, kotrez politiszy Italsku wobkuježa, maja wschě židow sa wulkomischtrow. Italski lud je po sdaczu s tutymi wobstejnosczemi zyle spokojom; pschetoż bóle hacz tamnischi kschesczijanszy sastojnizy jich tez židowszy njemóża jebacz. Nihdże w žanym europiskim kraju njestona lud pod tak czežkimi dawkami, kaž w Italskej. W Sakskej nětkole na wulke dawki skorża, tola w Italskej žu wone něhdże pjecz krócz wjetsche.

Bołharski wjerch Ferdinand

je s Peterburga do Moskwy pschijěł. Na dwórnischczu jemu měschczanosta khléb a žel poskiczi. Wjerch žo potom do Kremla poda, hdyž Božu žłužbu w Uspenskej zyrkwi wopyta. Wjerch je zarej model pomnika zara Alexandra II. pschepodał, kotryž je Bołharsku s turkowskeho pschaha wußwobodźił. Njemóżne njeje, so žo zar po próstwje bołharskeho wjercha k pomnikowemu wotkryczu do Bołharskeje poda.

Spiona w ruskim wójsku, wyschka Grimma,

kotryž je Němskej a Awstriskej ważne potajnstwa ruskeho wójska pscheradźił, žu k khostańi na 12 lět saßudźili. 34 druhich ruskich offizěrow, kotsiž běchu žo Grimmoweho pscheradnistwa dla do pschepytanja wsali, žu jako njewinowatych spósnali a hnydom s jastwa puschczili.

Grimm budże žwoje khostanje na Ssachalinskej kupje wotpokucźicz dyrbjecz. To je městno, na kotrež žo najhórschi slóstnizy sczelu. Posdźischo Grimm we wuhnanstwje wostanje, tola wón smeje w tym nastupanju něschto žwobody, so budże žebi móz s někotrych najnjepschistupnischich žibirskich wßow jenu sa wobydlenischczo wuswolicz. Prjedy hacz wyschka Grimma do Ssachalina wotwjesu, jeho psched offizěrami a muzstwami Warschawskeje garnisony degraduja. Degradazija žo w Ruskej na sczěhowaze waschnje wuwjeduje: Epauletty žo wottorhnu, mjecz žo slama, a saßudźeneho se slamanym mjeczom bija. Wložby na hkowje žo do połozby swotsihaja, saßudźeny žo wußlěka a žo khostanske wobleczenje wobleczе. Napoßled khostanza s rjeczasami wuputaju. Pschi pschepytanju je žo pjecza wopokasało, so je wyschk Grimm tajne postajenja Němskej a Awstriskej pscheradźił a sa to něhdże 1½ milijona hrivnow dostał, kotrez je kharty hrajo a s lohkim žiwjenjom rosbrojił. Kaž dopißowaŕ jendźelskich nowin „Daily Expreß“ wudawa, je Grimm prajił, so je jeho k prěnjej pscheradże jedyn němski general sawjedł. Hdyž je žo Grimmej wußud wosjewił, je wón pschipomjedźił, so chze zara proßycz, so by tón khostanske dźěło do žmjertneho khostanja pscheměnił. — K temu ma žo pschispomnicz, so je němske knježerstwo hižo wosjewiło, so jemu Grimm njeje žanych wojerskich potajnosczow pscheradźił.

Němszy kolonistojo we Wolynskej (w Ruskej) žu žo po sdaczu nabojeli, so budże ruske knježerstwo pschecźiwo nim po tym žamym waschnju postupowacz, kaž Pruska pschecźiwo Polakam. Kolonistojo, kotsiž žu wschitzy s Hannoverskeje wucźahnyli, podtlóczenje Polakow wobžarujo w jenych Warschawskich pólskich nowinach němskich burow w Ruskej napominaju, so bychu w Ruskej wostali a so žo njebychu w Pósnańskej na ležomnosczach, kotrez pruske knježerstwo Polakam wotkupi, saßydlili. Nadpadne je, so je ruske knježerstwo tole napominanje wotczischczecz dało.

Khorosćz jendźelskeho krala Eduarda

njesda žo tak lohka bycz, kaž žo wudawa. Kral pjecza na wutrobu cžerpi. Tele dny je kral w nozy tak cžežko skhorił, so žu dyrbjeli w 12 hodźinach lěkarja Francisa k njemu sawołacz. Pschi wojerskich paradach njeje žo kral žwojeje khorosćze dla poßledni czaż wjazy wobdźělicz mohł.

Kholera w Chinje.

W měsczе Shanghaju žo kholera žyluje rosschěrja. S Chinesow wschědnje 50, s Europjanow něhdże 40 woßobow wumrje. Mjes semrjetymi je schpanski konsul.

Anarchistiske njeměry w połnóznej Amerizy.

W snatym anarchistiskim měsczе Patersonje w sjenoczenych statach barbjerszy dźěłaczerjo strajkuja. Lud je s tych fabrikow, hdyž žo dale dźěłasche, dźěłaczerjow wuhnał a twarjenja wupuscźił. Pschi njeměrach žu 9 cžłowjekow satsělili. Polizistojo, do kotrychž kamjenje mjetachu, drje lud rosehnachu, tola njeměrnikam žo poradźi, tez hischcże s druhich fabrikow k dźěłu swólniwych dźěłaczerjow wuhnacz. Jeneho nowinskeho dopißowarja, kotryž chzyschе nadběł na jenu fabriku fotografowacz, žu s jeho žamžnym revolvrom satsělili.

Na jenej nitzy.

(Pokraczowanje.)

Wěso bě Khorlowe wobliczo mkode, czerstwe a rózowe, Panakowe pak stare, smorschczene a s czěmnymi włoßami wobrubjene, mjes tym so žo hólzowe žwětke kudźerje wschěm lubjachu; a s wjetscha bywasche Khorla sapodobny na žamu wólnosczę; mjes tym so bě na tamnym, na kotrehoż bě podobny, njespokojnosczę a symna hotowa hordosczę s kóždeje falty wobliczа widźecz. Ras pak, pschi Handrijowym pokhowanju, bě žo Khorla žałostnje jara pscheměnił, to na žebje žameho wjazy sapodobny njebě, a tu bě žo wobrasnostny Bremak na dobo na druhe wobliczo, na wobliczo teho muža dopomnił, kiž bě nětkole runje — suntskownje pschemożeny, haj, sniczeny — se jstwy khabłak. Schto dha bě žo měł woženbny Panak hacz do wutroby pschestróżicz, hdyž bě jeno khudy hórnik wumrjeł? Hórnik, s kotrymž dale niczo cžinicz njemějesche, khiba so bě na njeho trochu podobny?! — — —

„Dźicze. — Wostajcze mje žameho“, rjekuje Bremak žłużobnikej, se žwojich myßlow wotuczejo, wjele mjenje zuni dyžli hewak.

Sskużobnik dże. Tschaße pschi tym s hkowu. Woni žu nětkole wschitzy tak dźiwni.

Alc tež Bremak bórsy ſa nim dže. Jeno nĕſchto make, ale zyle ſpodžiwne je hiſchcže prjedy wuwjedł; hrabny, kaž ſ błyſkom khwatnje hnuty, do kapßy ßwojeje ßukuje a tak huſto bjes wužitka wobhladowany ryß, kotryž bĕ pſched wjazy njedželemi na ſaprôſchenym blidže ſcžinił, pſched ßobu wupſcheſtrje na to mĕſtno, hdžež ßo ſchtyri make bleczki pokaſowachu, kotrež w ſhibnjenej ßmuſy poſtupowachu a kotrež ßo, nimale kaczanſke V tworjo, ſjednoczachu do wulkeho blaka. Nĕtkole wotpoczowaſche Bremakowa ruka na nich. Wſchitke wobryßy blakow bĕchu ſ jeho ruku wobßadżene — jeno jeho pokaſowarjej tu žaneho wobryßa njebĕ.

„To ßo trjechuje“, rjekny ßebi Bremak, ſ hluboka dychajo, „te tſi pjenježne mĕchi ſtejachu na blidže — a tute ßlĕdy ßu wot Khorloweje ruki — kotraž pokaſowarja nima.“ — — —

Bremak tykny ßwój ryß ſaßo k ßebi, woſmje kij a klobuk a dže. Nimo mĕry ßwĕdomity, njewopuſchcža hewak ani mjeńſchiny do cžaßa ſaſtojńſtwo — ale dżenßa nima myßle na ßwoje akty, na ßwoju ſaſtojńſku winowatoſcž. Jemu je ſ zyka wo nĕſchto mjeńſchinow tak, jako by tu nichtó njebył, komuž by mĕł poſkhacž, kohož by mĕł wo cžo ßo praſchecž. W runjej mĕrje a jara khwatajo dže do dołho wopuſchczeneho Liczowſkeho wobydlenja. W jeho domje dže bydli tón, kotremuž ßmjertne ſwony ſwonja.

Nĕtkole ßo Bremak Bohu dżakowaſche, dokelž bĕ wón na zyle wĕſtu cžĕŕ dozpĕł, nĕtkole wón wjedżeſche, ſo je Khorla Handrijowy mordaŕ a pomoznik teho, kotryž bĕ pokładnizu wobkradnył. Wonaj drje wboheho Handrija njejſtaj moricž chzykoj, ale — wón je jeju lepił pſchi njeſkutku, kotryž je ßo w nozy jutrowneje ßoboty ſtał, a tu je jeho ßyluiſchi ſ njeju nĕmeho ſcžinił, na to ſtaj jeho daloko wotnjeßkoj wot mĕſtna njeſkutka, kotryž móżeſche ßo hakle jako w nozy jutrowneje pôndżele wuwjedżeny wupokaſacž, jeli ſo jón ſ morjenjom njeſwjaſowachu.

„Tak bĕ to Panak ludżom napowjedał a woni njepſchińdżechu też na żanu pſchicžinu, ßebi hinak myßlicž, hacž bĕ jemu prawje.“ Bremak rĕczeſche kaž wĕſchczeŕ ßam pſchi ßebi — jeho wocži bĕſchtej ſchĕroko wotewrjenej, kaž byſchtej wſchitko hrôſbne widżałej, ſchtož wón wopißowaſche.

Bremak bĕ nĕtkole lutki ßam. Wón ſtykny ruzy.

To bĕ cžiche nutrne dżakowanje, horze modlenje, kotrež na jeho hubomaj dyrkotaſche, a ſ wocżow ßo jemu błyſchczeſche.

Potajkim Liczowſki ſ najmjeńſcha tuteje cžeżkeje winy na ßebi njemĕjeſche, nima ſ Handrijowej ßmjercžu niczo cžinicž, a tež niz ſ paduſchſtwom — ach, Bremak bĕ prawje mĕł, ſo ßo njebĕ na roſom ßamón ſpuſchczał, kiž jeno ſ hrubymi ſmyßłami dżĕła a ßo na tute ſepjera — mjes tym ſo wutroba njeſkażeneho cžłowjeka ſhudawa, ſchtož je prawe a ſprawne. — —

Błuki mĕr, kotryž nad mĕſtom leżeſche, njebu ſ niczim myleny. Jeno jedyn njemĕjeſche mĕra, to bĕ Bremak, kiž mĕjeſche nĕtkole wſchelakore khodżenja, wulĕty a make pnczowanja.

Panak, kiž hewak tak kruty bywaſche, da jemu hicž, cžerpjeſche njerĕczo jeho nakhwilnu njepſchitomnoſcž, haj, ſdaſche ßo to lĕdma kedżbu mĕcž, tak horliwje dżĕłaſche wón ßam, a ſhubjowaſche ßo w prôſdnym cžaßu hiſchcže ſpĕſchniſcho dyżli hewak, ſo by w horach ßamotu pytał.

Zyle cžicho bywaſche potom na dawkowni, jeno ſo by dyß a dyß ſakhadżenje żonjazeho khloßa tutu njepſchijomnu cžiſchinu pſchetorhło.

Potom ßußodża wjedżachu, ſo bĕ knjeni Panakowa, kotrejež ßo jeje ſkeje huby dla bojachu a kiž bĕ ßamo ßwojeho hordeho muża ßebi poßkuſchneho ſcžiniła — ſaßo ras prawje ſła.

Prjedy bĕchu ßo jeje mużej teho dla poßmĕwali, nĕtkole jeho wobżarowachu, pſchetoż wón bĕ widżomnje khory, to bĕ widżecž pſchi prĕnim pohladże na jeho ſpadowazu poſtawu, na jeho blĕde, khwatnje ſeſtarjene wobliczo.

Też Bremak, dobry ſprawny Bremak wobżarowaſche jeho, ale njedżiwajo na to, krocżeſche njeſaſtawajo po tym puczu dale, po kotrymž bĕ prjedy ßlepy teptał — a po kotrymž nĕtkole ſ widżazymaj wocżomaj wĕdomny ßebi ßwojeho wotpohlada a mohł rjez w runej ßmuſy do prĕdka ſtupaſche.

Liczowſkej khĕżu bĕ hiſchcže ras wopytał, ſ pſchecżelom pak, kotryž hiſchcže pſchezo khory leżeſche, njemóżeſche wĕſo rĕczecž, ale jeho żona, kotraž ßo jemu nĕtkole wjele mjenje ſtrachocżiwa a ſtaroſcżiwa bycž ſdaſche, bĕ ſwólniwa k kóżdemu napraſchowanju. S teho ſhoni Bremak tole: S prĕnja, ſo bĕ Liczowſki, kiž ani ſ najmjeńſcha niczo ſkeho njetnkaſche, druhi klucž do pokładnizy drje derje, ale tola niz dołho tak derje ſkhował, ſo njebudżiſche jón pſcheklepany domjazy cžłowjek ſe ſ rĕdka trjebaneje dobreje ſtwy mohł wotewſacž a ſkradżu ſaßo na ßwoje mĕſtno wróczicž. K temu trjebaſche paduch klucża jeno jednory ſamk khamora a runje tak jednory ſamk do duri wotamknycž.

S druha ſhoni Bremak, ſo bĕ Khorli, kiž bĕ ßo hakle wot lĕta ßem tu pokaſał, jara wjele wo to cžinicž, runje tu ſtwu doſtacž, kotruž knjeni Liczowſka pſchenajimowaſche ſ teho cžaßa, ſo bĕ jeje dżowka ſ domu.

A ſ tſecża ßo wukopa, ſo bĕ Khorla prĕni krócž runje jutrowniczku boloſcž na noſy ſaczuł, ſo pak niczo pſchecżiwo temu cžinicž nochzyſche, haj, ſhórſchenje tak dołho prĕjeſche, doniž ßo ſa dwĕ njedżeli po jutrach njelehny a jemu knjeni Liczowſka, jeho ßo dale wjazy njepraſchejo, lĕkarja njepóßła, kiž też hnydom wupraji, ſo ſ ranu wulki ſtrach hroſy, ſchtož bĕ ßo nĕtkole też dopjelniło.

Pſchi ßwojej khoroſczi bĕ Khorla jara njemĕrny był, bĕ też liſt ſapoczał, tola jón ſaßo ſpalił.

Też jeho ßmjercž bĕ żurowje hroſna była.

* * *

To bĕ Bremak wot ßwojeho pſchecżeloweje żony ſhonił.

To jemu doſpołnje doßahaſche.

Schtóż mĕjeſche, kaž wón, nĕtkole hižo telko wukhadow a telko niczi w ruzy, ßmĕdżiſche ßo pſchezo nadżijecž, ſo zyle njekhmane paßmo wotkryje.

Schtóż by ſtareho ßucheho mużika ſ wuſkim wobliczom a ſe ſelenej perúku, ſamyßleneho a hiſchcže bóle wot ßwĕta wotwobrocżeneho hacž hewak, ſetykał, poßmĕwaſche drje ßo ßobużelnje — zyke mĕſto mĕjeſche jeho ſa dżiwnu hłójczku a ſa myßlaka.

A tola Bremak to ani hewak njebĕ, a bĕ — kaž wĕmy — najmjenje nĕtkole. Njewuſtawajzy wón myßleſche a ßlĕdżeſche. Poſdżiſcho bĕ Bremak, mnoho ßo napraſchejo, ſhonił, ſo rjany hórnik njebĕ ani ſ najmjeńſcha myßle mĕł, we ßwojim niſkim powołanju woſtacž, ale ſo bĕ chzył ſ pomozu tajneho podpjerowanja wucżahnycž a woßebne żiwjenje ſapoczecž. — To bĕ nowy pokaß na pucž.

So bĕ tammy podpjerał Panak a ſo bĕ jeho Khorla hižo khĕtro k temu pohnuł, jemu nowe bycże, kiž by ßo jeho hordoſczi lĕpje pſchihodżało, ſakożicž — to bĕ na ſtajnoſczi ßlĕdżazy Bremak też bórſy wukopał a wjedżeſche też na poßledku, kak bĕ Khorla na noſy ßnadnu ranu doſtał, kotraž jemu też, dołho ſamjelczana a ſanjerodżena, ſkónczuje ßmjercž pſchinjeße.

Ras wjeczor mjenujzy ſdżĕli lĕkaŕ w rózknej ſtwje w „kołpju“, ſo Khorla njebudżiſche trjebał wumrjecž, budżichuli cžaßa doſcž po njeho pôßłali, pſchetoż dha njebudżiſche mohł ſeleny jĕd (grünſpan), kiž bĕ na dżiwne waſchnje do rany pſchiſchoł, cžaßa mĕcž, tak ſtraſchnje ſkutkowacž.

Bórſy potom bĕ Bremak k ßudniſkej woßobje, jemu derje ſnatej a pſchikhilenej, pſchiſchoł, pola kotrejž ßo hiſchcže pſchezo wĕzy khowachu, kiž bĕchu pſchi morwym dołhim Handriju namakali. A pſchi tym ßo wukopa, ſo bĕ koprowe wupyſchenje hlebije jara ſe ſelenym ſerſawizom wobcżehnjene było.

(Pokracżowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Hornjołużiſke ſtawy ßu ßobotu 14. junija wo namjetach k wólbje ſa wobßadżenje wuprôſdnjeneho mĕſtna Budyſkeho hamtſkeho hejtmana wuradżake. Pſchi tym je ßo wobſamkło, na prĕnim mĕſtnje knjeſa knjeżeŕſtwoweho radżicżela ſ Kirchbach w Draždżanach, dale knjeſa legaziſkeho radżicżela ſ Noſtiz w Draždżanach a knjeſa podkrjeßneho aſſeſſora ſ Noſtiz-Wallwitz Jeho Majeſtoſczi kralej k pomjenowanju namjetowacž.

— (Podkrjeßny wubjerk.) W poßlednim poßedżenju podkrjeßneho wubjerka Budyſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa ßu mjes druhim do prôſtwow wo dismembraziji Pjecha w Hodżiju, Henniga we Wjeleczinje, Henczela w Hnaſchezach, Gucże w Boſchezach a Nowaka a Rychtarja w Semizach ſwolili, prôſtwu hamorſkeho młynka w Khrôſczе pak ſaczißli. Dowolnoſcž k korczmarjenju atd. ßu doſtali: Schuſter w Klukſchu ſa Wulku Dubrawu, Pjetaſchowa w Budyſchinje ſa Kubſchizy, Petzoldowa w Hornjej Hórzy, Bergmann w Nowych Noßlizach, Seemann w Nowej Wßy pola Njeßwaczidła, Wirth w Ledżborezach, Dejka we Wulkej Dubrawje a Pjetaſchez w Małßezach. Wotpokaſałe ßu ßo tajke prôſtwy atd. Panachej w Njeßwaczidle, Teutſcherej w Porſchizach, Wicżaſej w Mjeſchizach Neumannej w Njechornju, dżĕlenej Bjarowej w Bjedruſku a Großy w Korſymju. Schwiebſej w Subornicżzy ßo dowoli, prawne wĕzy ſa druhich wobſtaracž. Dale ßo do ſahnacża pucżow w Błohaſchezach a Lipicżu pſchihłoßowaſche a Pſchiſchecżanſkej, Kobjel-

njanskej, Skaneczanskej gmejnje a kublowemu kujejstwu w Jaßońzy pola Njeßwaczidła ßo pjenjeżna podpjera k twarjenju puczow pschijwoli, teho runja ßo nowy tarif k sběranju gmejnskich dawkow sa Klusch, postajenje mschy sa gmejnskeho pschedstejiczerja w Bjedrusku, sakoženje woheńhascherskich swjatkow sa Kupjanske a Jatsjobjanske knjeże kubło, sa Komorow s Komorowskej a Kupjansko-Jatsjobjanskej gmejnu, sa knjeże dwory we Lomsku pola Minakała a w Drobach, wustawki sa skotarske wuživarstwo we Wujeżku pola Wósborka, dodawk Minakalskeho mjaßowobhladanskeho podkrjeßa pschiswolichu, mjes tym so ßo prósstwa wo dowolnosćz k pschedaczu jeneho Maleschanskeho gmejnskeho sahona saczißny.

— Kelko ßmě butra wody wopschijecź? Němska swjatkowa rada je sakoń wobsamkła, po kotrymż ßo butra, kotraż njeßelena wjazy dyżli 18 prozentow a ßelena wjazy dyżli 16 prozentow wody wopschija, wot 1. julija njeßmě pschedawacź. Schtóż tónle sakoń pschestupi, ma hacź do 100 hriwnow pjenjeżneho khostanja wotczakacź.

— Tudomny pěschi regiment czißko 103 wutoru 24. junija do Draždżan poczehnje, so by ßo tam pschi brigadnych swuczowanjach wobdźělił.

— (Sso sajědojczika.) Mlokowa dźowka Hartmanez s Thilitz (w Pomorskej), wot 8 dnjow pola tudomneho mlokarja Haugka ßkużaza, je schtwórtk njejabzy s wobstejnosczemi wumrjeła, kotreż myßlicz dadża, so je ßebi wona s jědom sawdała. Wona je w njewuprajnych wulkich bolosczach wumrjeła. S kajkej pschiczinu je ßebi holza żiwjenje wsała, njeje znate.

S **Hornjeje Hórki.** W tudomnym Petzoldez hosczenzu sańdżenu njedżelu jedyn czorny pinczník poßkużowasche. Jedyn hósczcz czornocha jeho czorneje barby dla schkrějesche. To pak tón slě srosymi. Skałatymi rěczemi ßo rosnjemdriwschi ßo wón do hosczła s pukami da a jeho tak pschebi, so móżesche ßo tón lědma domoj doschmatacź.

S **Lejna** pola Budestez. Póndżelu ßu tu dźěłaczerja Kratzera sajeli. Wón je pjecza jenu 11lětnu holzu wumozował.

S **Korsymja.** Tudomny fabrikski wobßedźer Friesa bě sańdżenu ßobotu se ßwojimi dźěławymi ludźimi wulět na horu Landskrónu sczinił. Na domojjěsbje bě jena dźěłaczerka ßwój kupej smyliwschi do wosa stupika, w kotrymż luczi muższy ßedżachu. Hdyż bě czah wotjěł, tucźi żónskej khlubu czinjachu. Sso wobarajzy dźěłaczerka sa nusny powjas sczeże. Bliższchi wokomik czah ßrjedź jěsby njedaloko Habrachczizstejo wosta. Po sakonju ßo czi, kotsiż tajke sastajenje sawinuja, s wulkim pjenjeżnym khostanjom khostaju. Duż budże ßnadź sa mużskich, kotsiż ßu żónskej khlubu czinili, wulět na Landskrónu drohe wjeßele. Budża dyrbjecź jara spokojom bycź, jeli so ßo wěz hischcze s pjenjesami sarunacź da.

S **Worzyna.** Někotsi hascherjo, kotsiż ßu 6. junija w naschej wßy woheń haschecź pomhali, ßu njewěrnu powjesć rosschěrili, so je w pjezy Pětschez żiwnosćze 1000 hriwnow skhowanych byko. Woprawdże pak je swudowjena Pětschowa jenoż 62 hriwnow tam khowała, kotreż je ßebi s invalidskeje renty wulutowała, so by s tym posdźischo drjewo a wuhlo sapłacźika. Wona je runje tak potrjebna ßmilnych darow, każ druhy s wohnjom potrjecheni. Bohu żel, njeje hacź dotal ßo wjele darow nahromadźiko, duż ßo ßmilni ludźo s nowa uapominaju, nusu czerpjazych s kschesczijanskej luboscźu podpjeracź.

S **Rakeczanskich hatow.** Hdyż hólzy ßwoje rejwarki domoj pschewodźeja, ßo druhdy stawa, so jedyn druheho wupschimnje, a so potom puki padaju. S rědka pak je ßkyschecź, so je ßo woženjeny muż s tajkeho czeßneho pschewoda s módrjenzami a pruskelemi domoj wrócził. Tak bě jedyn woženjeny s Wonez pschi pruskich mjesach jenu holzu do makeje wjeski domoj dowjedł. To bě jara khwalobne, so njebě holzy po ßamotnym puczu ßamej hicź dał. Khwalicź pak ßo njemóżesche, so ßo wón posdźischo k woknu domika naczahowasche, w kotrymż ta holza bydlesche. Hdyż pak wón runje tak prawje saßlipowasche, jeho na dobo wot sady schtyri ruki shrabnychu a wróczo sczeżechu, so wón khětro wyßoko dele plazny. Potom jeho hischcze hódnje pscheknykachu, so dyrbjesche wbohi muż wschón pschebity a khromy k ßwojej lubej mandżelskej domoj czampacź. Duż lubi mużojo, wodźcze ßo radscho pschezo se ßwojimi mandżelskimi a wostajcze młode holzy hólzam!

S **pola.** Do kwaßa a po kwaßu ßo druhdy dźiwnuschke wězki zosaju. W jenej wßy pschi Czornizy ßo wóndano czeßna młoda holza woženi. Kwaß bě nimo měry s wulka wuhotowany. Wjeßnjenjo, młodźi a stari, běchu czeßnej njewjesćze rjane czeßne wrota natwarili, woni ßo wschitzy ßobu k kwaßnej hosczinje pscheproßychu a móżachu ßo dobreho tykanza do ßyteje wole najesćz a ßo ßmjetanoweho khoseja a ßłódkeho palenza napicź, kelkoż ßo kóżdemu sechzy. Braschka mějesche rjanu rěcź, w kotrejż wón woßebje wusběhowasche, so bě njewjesta czeßna holza. Pjecź njedżel posdźischo, hdyż ßebi hischcze ludźo wo pyschnym kwaßu powjedachu, njenadźizy baczon do wßy pschilecźa a młodej mandżelskej dźowczicźku pschinjeßy. To dha bě powschitkownje wulke spodźiwanje a ßmějkotanje. Najspodźiwnische kareßy pak wupowěschny kaschczik czinjesche; pschetoż wón bě, hdyż bě ßo w nim młoda mandżelska jako czeßna njewjesta pschipowjedała, dwě njedżeli dołho s woßebnej guirlandu wudebjeny był.

S **Kißlizy.** Sańdżenu njedżelu rano w 3 hodźinach stej ßo prósdne stejaze wumjenske twarjenje żiwnosczerja Nowaka a domske dźěłaczerki Khrystiny Mjerwineje wotpalikej. Woheń je po sdaczu sakoženy.

S **Njeßwaczidła.** Wutoru w nozy do poßlednich skótnych wikow ßu psched tudomnym hosczenzom jeneho zuseho skótneho wikowarja krwaweho sbili. Każ je wón psched żandarmom wudawak, je wón pjecza 1800 hriwnow pschi ßebi měł, kotreż ßu jemu chżyli rubicź. Woprawdże pak drje ßu chżyli jemu khabat troschku wuprószicź, dokelż je ßo w korczmje s druhimi hosczemi pscherěczał. Czěmna wěz ßo s czeżka wujaßni.

S **Hrodźischcza.** Twar nascheho noweho Bożeho doma pschezo dale pokracźuje a murje sběhaju ßo hižo thětry kruch se semje. Pschichodnu njedżelu 22. junija popołdnju w tsjoch budże ßwjedżeński skutk kładżenja sakożkneho kamjenja.

— Mokre, symne wjedro je czopłym ßkónczným dnjam bórsy kónz cziniło, kotreż běchu po jěrym nalěczu żiwjenje w pschirodże sbudźiłe a sa krótki czaß rosczenje tak pospěschiło, so bě ßo wscho sakomdżene nakhwatało. W zykej ßrjedżnej Europje maja symne wětry nětkole knjejstwo. W Franzowskej a Awstriskej je ßo w horach wjele ßněha naschło. Tajke symne lěto, kajkeż je lětża, nichtó njepomni.

W połodnischej Franzowskej, w kraju ßkónza a czopłoty, je lětża symnischo, hacź w druhich europiskich krajach. S Perpignana pschi ßrjedżoseńskim morju, pißaju, so ßu w Montlouiskim a Saillagouseskim wokrjeżu zyke żně se symu sniczene. Thermometer je 16. junija na 3 grady pod null padnył, a w czopłej Roussilonskej krajinje, dla ßwojeho dobreho wina wuwołancej, je tele dny wospjet deschcź, je ßněhom a lodom směschany, schoł.

S **Draždżan.** Pisches zyku ßobotu bě ßo deschczik lak a bě czěmne wjedro człowiske wutroby podtłócziło, ale njedżela, 15. junija t. l. pschinjeßy nam ßwětło a ßkónzo a wjeßele. Też nam Sserbam, kiż běchmy ßo hubjeneho wjedra ßwojich serbskich kemschow dla bojeli. Nětk radoscziwje do kschižneje zyrkwje khwatachmy. Knjes farař Kubiza s Bukez nam prědowasche a knjes farař Jakub nam spowjednu rěcź wotdźerża. Spowjednych bě 185, mjenujzy 75 mużow a 110 żonow — Bóh sdźerż nam hnadnje dale tute nasche wutrobnje lubowane duchowne wokschewjenje!

S **Běleje Wody.** Wěża tudomneje noweje katholskeje zyrkwje je ßo tydżenja sesběhała. — Židowske wobydlerstwo je ßo tu khětro pschisporiło. Fabrikski wobßedźer J. Schweig je teho dla dwaj jutraj leżomnosćze kupił, na kotrejż ßo židowske pohrjebnischczo sakoži.

Se **Shorjelza.** Paduschneho sastojnika je tudomna polizija w ßwojej ßrjedżisnje měła. Tudomneho nahladneho polizajskeho komißara Holdgrüna ßu w Karlowych Warach (w Czechach) dla czeżkeho paduchstwa sajeli. — Na tudomnym dwórnischczu je samkař Rudolf Franka, kotryż w żelesnińskej dźěłarni dźěłasche, żałoßnu ßmjercź namakał. Wón bě ßo na lokomotivu, kotraż ßo s dźěłarnje puschcźi, stupił a bu pschi tym k jenemu różknemu stołpej stłóczeny a morjeny.

Se **Shorjelza.** (Pschißażny ßud.) Fabrikska dźěłaczerka Bertha Horterez s Běleje Wody mějesche ßo psched pschißażnymi dla skónzowanja ßwojeho dźěsza samolwicź. To běsche srudny wobras, kotryż ßo wo ßwójbnych wobstejnosczach wobskorżeneje s wußudżenjom roswi. Wobskorżena pytasche ßwój njeskutk s krutosczu a njeluboscźu ßwojeje maczerje samolwicź. Wona praji: „Moja macź je tak slě so mnu wobkhadżała, so ßebi druheje rady ujewjedżach, hacź ßebi a ßwojemu dźěsczu żiwjenje wsacź.“ Jejna macź je ju stajnje haniła a biła; skónczńje je ju macź chżyła s dźěsczom s doma czißnyczź. S maczerinym sakhadżenjom je ßo wobskorżena tak roshorika, so njebě wjazy ßwojich myßlow mózna. W tajkej roshorjenosczi je wona dźěczo do wosyka ßadźika a s nim k bliskemu hatej dojěła. S rubischczom dźěczo k ßebi pschiwjasawschi je wona do wody schła. Wona pak ßo njeje mohła tepicź, dokelż njeje woda dosczł hłuboka była. Wona je ßebi potom wotmyßlika, tamny symny dżeń w holi

symu wumrjecź, tola ßu ju ludźo sadźerżeli, hdyž je ſ wosom, do kotrehoż bě dźěćźo pokoźika, do hole jěka. Po puczu je wědomnja sbyka, a tajku ßu ju k lěkarjej dr. Zieglerej pschiwjesli. Temu je ßo poradźiko, ju saßo woźiwicź. Dźěćźo bě ~~morwe~~. Saßkyschawschi, so je dźěćźo morwe, je wona skorźizy prajika: „Ach, dha ja saßo do wody póńdu.

Wobskorźena ßo ſ 25 lětnym schkleńczerjom Schmidtom wodźesche a bě ßo druhi krócź dóschka. Wona jako sawalerka w schkleńczeźni dźěkasche; ſ jejnej tydźeńskej msdu je ßo ßwójba ſ wjetscha źiwika. Jejna macź, Wonnebergerowa rodź. Hortercz, bě tehdy w ßudniskim pschepytanju dla cźeźkeho kuplowanja a je ßo mjes tym k jastwu na schěsćź měßazow saßudźika, dokelž je cźerpika, so ßu mužsźy ſ jejnymaj dźowkomaj wobkhadźowali. Wot Schmidta je wobskorźena mako pjenjes k wocźehnjenju dźěsća dostawaka, dokelž wón pschemako saßkuźesche.

Po wobßwědczenju wokrjeßneho lěkarja dr. Meyena je ßo dźěćźo tepiko. Na praschenje, hacź je wobskorźena ſ poknym samolwitym wědomnjom njeskutk skucźika, dr. Ziegler měnjesche, so je rossudnosćź jejneje wole tehdy jara samjesowana byka. Wona je ßo do myßle, do wody hicź, tak samyßlika, so ßebi njeje mohka ßwój njeskutk rosmyßlicź. Pschißaźni wobskorźenu saraźenja winowatu spósnachu, a ßudnizy ju na to k najmjeńschemu dowolomnemu khostanju, k jastwu na schěsćź měßazow, saßudźichu.

Se **Shorjelza.** (Khostanska khomora.) Schkleńczerja Swata w Nowym Lubuschu, kotryż bě wobskorźeny, so je murjerjam grat kradnył, mějachu njedźiwajzy jeho prěcźa sa pschepokasaneho a jeho k jastwu na schtyri njedźele saßudźichu.

Boża milosćź wostanje.

Hórki spadnu, hory twochnu,
Ždyž ßo jich cźaß pominje;
Se nine wschě kraßy prochnu:
Boża milosćź wostanje!

Hlej, kak rjenje kwětki kcźěja
Na kuzy a w sahrodźe!
Po cźaßu wschě wjadnycź smějа:
Boża milosćź wostanje!

Tych też, kiž cźe lubo maju,
Kotrychž noßyſch w wutrobje,
Junu rowy pschikrywaju:
Boża milosćź wostanje!

Wscho, schtoż w ßwěcźe poskicźuja:
Rjanoty, cźesćź, radosćźe
Minu ßo a wotemruja:
Boża milosćź wostanje!

K. A. Fiedler.

Přilopk.

* (S błyskom ranjeni.) S Oelsa w Schlesynskej pißaju: 17. junija je na knjeźim dworje w Oppelnje błysk tsjoch cźłowjekow porasył, dwejo ſ nich běschtaj hnydom morwaj, mjes tym so ßo tseczi cźeźko srani.

* (Morda ſtwo a ßamomorda ſtwo.) Ssrjedu rano je w Hühndorfje pola Draźdźan 27lětny tselbar Rühla 15lětnu dźowku hosćenzarja Schmidta satselik. Rühl běsche ßo ſ holzu dlejschi cźaß wodźik. Wutoru wjecźor bě wón k Schmidtezom pschischoł a tam pschenozował. Hdyž jemu nasajtra jeho luba ßnědauski khofej pschinjeßy, wón revolver wucźahnywschi tsi kulki do njeje tseli, kotrež ju do khribjeta trjechichu. Ani njesyknywschi wona na semju padźe a hnydom wudycha. Rühla potom revolver k ßebi nawróćźi a ßo do hłowy tseli. Ssmjertnje sranjeneho, tola hischcźe źiweho, jeho namakachu.

* (Njewjedra.) Blisko Lübecka ßu cźeźke njewjedra byke. Schtyrjo dźěkacźerjo ßu ßo morili. Pola ßu ßo ſ wulkej wodu wupuscźike.

* (Jěd ojte hriby.) W Rony we Wuherſkej je ßwójba bura Palka na jědźenje cźerstwych hribow skhorika. 8 woßobow ſ 11 je wumrjeko.

* (Wurubjenje jeneje banki w Franzowskej.) Do filiale franzowskeje banki w La Roches sur Yon ßu ßo w nozy paduschi dobyli a 120,000 frankow słotych kradnylii.

* Hrabju Pücklera je Głogawska khostanska komora dla snicźenja jeneje żelesnizy k jastwu na 9 njedźel a jeho ßobuwobskorźeneho inspektora k jastwu na 4 njedźele saßudźika. Schtyrjo ßobuwobskorźeni dźěkacźerjo ßo wuwinowachu. Hrabja Pückler je pschipowjedźił, so budźa tajneho sanitetneho radźicźela dr. Neumanna, kotryż bě namjetował, jeho dla wobkedźbowanja jeho ducha do jeneje błudnizy dowjesćź, na duell žadacź. To ßame wón też ßudnikam hrożesche.

* (S pcźołami nadpadnjeny żelesniski cźah.) Hdyž tworowy cźah cźišło 3661 do Khocźebuskeho dwórnischcźa sajędźe, żelesniszy dźěkacźerjo na jenym tworowym wosu wulki rój pcźołow wohladachu. Wschě prózowanje, pilne mědnoscherki popadnycź, bě podarmo. Dokelž cźah w Khocźebusu dołho pschebywacź njeßmědźesche, dyrbjachu dźěkacźerjo matzy ſ połojzu roja do Zarowa wotjěcź dacź. Druha połojza bě ßo mjes tym na wosu, k tworowemu cźahej njeßkuschazym, saßydlika. Dokelž dźěkacźerjo do pcźołow ſ kijemi schkarachu, ßo te roscźercźichu a jich żałoßnje roskakachu, so mějachu njewobhladniwi hischcźe nasajtra sacźekke wobliczo. Na kajke waschnje ßu pcźoły do tworoweho cźaha pschischkle, njeje hischcźe snate.

* Wulke hromady běrnow ßu ßo poßlednje měßazy do Ameriki wuwosyke. Płacźisny běrnow ßu ßo tam poßledni cźaß wot 30 np. sa zentnaŕ na 4 hr. 40 np. powyschike. W Franzowskej, Belgiskej a Schottlandskej zentnaŕ běrnow jenoż 35 np. płacźi, wjesba po morju wucźini 13 np. a pschiwoźne źko 35 np., wscho hromadźe 1½ hr. mjenje hacź New-Yorkska wicźna płacźisna wucźini. Běrny ßu nětkole cźim bóle pytane, dokelž je ßo mjaßo tak podroźiko, so ßebi jo khudschi wobydlerjo w New-Yorku njemóźa wjazy kupowacź.

* (Wohnjowe njesboże.) Pschi wohnju, kotryż 1. junija na kuble ßwobodneho knjesa ſ Zedlitza w Ulschuetz pola Krossena w Schlesynskej wudyri, je ßo jena mkoda żona ſ kurom sadusyła. W płomjenjach je 800 wowzow, 40 howjadow a wjazy konjow kónz wsako.

* (Wo wutupjenju njerjada.) Do najwohidnischeho njerjada na polach a sahrodach ßkuscheja konjaze kopyto (kopytnik abo dźewjas), pyr a kschipiza (kudźołk). Konjaze kopyto ßo ſ wjetscha w hlinojtej wkóźnej semi namaka. Wona ßo najlepje podtkóczi, hdyž ßo semja w naléczu ſ kopaczom hłuboko pschewobrocźa abo ßo ſ płuhom hłuboko pschecźisća. Wospjetne woranje ſ tydźenje dołhimi pschestawkami ma teho runja dobry wuspěch. Pschе pyr je tón ßamy źrědk jara dobry. Jedyn ratař ßwoje polo w mikej symje tak hłuboko ſ płuhom swora, so pyr poł kohcźa hłuboko do semje pschińdźe. Polo bě na dobo ßwoju cźwilu wotbyko. Kschipiza drje ßwoje korjenje najhłubschcho do semje honi, w hłubokosći 2—3 kohcźi ßu ßo wone namakake. Wón w hłubokosći sywojtu wkóźnu pjerschcź lubuje. Wuwodźenje semje, hdyž je mokra, a ſwukißanje ſ kalkom jemu trochu sadźéwa. Jedyn nasłonity ratař radźesche, kruch pola, na kotrymž wjele kschipizy rosćesche, ſ dźecźelom a rajskej trawu husto poßycź. To wubjernje pomhasche. Wona bě ßo ſ rucźe roscźazym dźecźelom a rajskej trawu dospołnje poddußyła. S tychle pokiwow a wuspěchow je widźecź, so ßo njerjad hodźi wutupicź, hdyž ßo prawe źrědki na dokkadne waschnje nakoźeja.

* (Njesboże na żelesnizy.) Na żelesnizy pola Dortmunda je ßo jedyn kruwaŕ, hdyž chzysche jenu kruwu se żelesnizy wuhnacź, ſ cźahom pschejeł a rosmjatk. Wbohi hólz bě ſ jenej nohu w schěnje tcźazy wostak.

* Diwisionski komandér generalny lieutenant ſ Bock a Polach je ßo, hdyž ßebi Tilsitski dragunski regiment wobhladowasche, cźeźko sranił. Hdyž ßo pschi jenej attazy „ßo sawróćźicź!“ sapiska, bě general blisko fronty. Jedyn dragunaŕ ßo njejabzy sawróćźiwschi generalej se ßwojej hlebiju lizo a schiju straschnje srani.

* Wo njeskutku błudneje ßo ſ Unterulreina w Bayerskej pische: Ssrjedu rano ratař Lauterbach na rolu wujédźe. Jeho 33 lět stara żona se ßwojimi schtyrimi dźecźimi doma wosta. Hdyž muž wokoło 9 hodźin domoj pschińdźe, bě dom sawrjeny. Durje wocźiniwschi, wón nikoho se ßwojich ßwójbnych njeßkyschesche. Sady skhoda wón skónczńje stary pschikryw wohlada, pod nim jeho schtyri dźecźi po rjedźe morwe w krwi leżachu. Wón potom dom sa ßwojej żonu pschepyta; w spanskej komorje ju wobwéßnjenu namaka. Hdyž ßo cźeka dźecźi wobhladachu, ßo spósna, so bě je macź najprjedy sadajika a jim potom wulke żiły pschi schiji a pschi shibadkach rukow pscherésła. Żona bě wot nětkotrych dnjow pschemyßlena a wjele wo wumrjecźu rěcźesche. Wona chzysche „wot ludźi prjecź pschińcź“, tola bě jej dźecźi żel. Hižo psched schesćźimi lětami bě żona pschemyßlena pobyła a też spytała, ßebi żiwjenje wsacź.

* (Sliwki w Galizisku.) W wjele stronach Galizisku ßu sliwki padnyke. Nastata schkoda je jara wulka.

* (Satraschne krupobicźe w Ruskej.) Moskwa a jejna wokolina je ßo 18. junija ſe satraschnym krupobicźom domapytała. Krupy ſ dźéła we wulkosći kurjazych jejow padachu.

* (Młodostny zyrkwinski rubjeźnik.) W Neuhausenje w Bayerskej ßu hólza sajeli, kotryż je ßo wusnał, so je ßo 9. junija wjecźor do farskeje zyrkwje w Pasingu dobył, hdźež je woporny kaschcź wocźiniwschi pjenjesy ſ njeho kradnył a zyrkwinske ßudobja rubił. Każ ßo sda, je hólcźisko hischcźe wjele druhich cźeźkich paduchstwow skucźił.

* (Njesbože s automobilom.) Bankier Jurij s Bleichröder se swojim automobilom po jenej drósy pola Kölna jědźo so s jenopscheźnym karojtym wosom setka. Wósnik Bleichröderej kiwasche, so dyrbi směrom jěcź, so bojo, so so kóń splóschi. Dokelž pak automobil dale skoku jědźesche, wósnik sasta a swojeho konja twjerdźe dźeržesche. We wokomiku, hdyž automobil nimo wosa jědźesche, kóń na bok skoczi a na njesbože do automobila kopny. Automobil so swróci a Bleichröder s hłowu pod želesne zydłowe lěhadło s wobliczom k semi padźe. Sranjenje so hischcze s tym pohórschi, so motor dale dźěłasche, mjes tym so so tschaßyzy automobil na hłowje sjesbožaneho leżesche. Lěkarske pschepytanje wupokasa, so je so Bleichröderej nop wjazy krócź rosbił, a kosczowe rosraźki wotstroniwschi widźachu, so běchu też mosny sranjene. Bleichröder njeje wjazy s bjeswědomuja wotucził a tón samy wjeczor wumrjek. Jeho sługobnikaj, kotrajź so sobu wjesechtaj, staj njesranjenaj wostałoj. Jedyn so do drósyneho pschěrowa funkny, mjes tym so druhi pod wós padźe, tola njes zydłomaj so njewobschkodźi.

* Njesbože je pjecza Bleichröder se swojim dźiwim jězdźenjom sam sawinował. Jeho automobila so daloko w zykej wokolnosczi bojachu. S jeho spěschnym jězdźenjom su husto ludźo a konje do wulkeho stracha pschischli. Bleichröder ani na wosy, ani na pěschkow, ani na hrajkaze dźěczi njedźiwasche. Hdy bychu so ludźo wobczežowali, by jich wón s hroženjom wottraschał. Jurij s Bleichröder bě hakle 47 lět stary. W lěcze 1885 bě wón jako wobdźělnik do firmy S. Bleichröder sastupił.

* (Rubježnistwo.) We Wrótźkawju pschekupz Thomaß, hdyž chzyschе rano khlamy wocźinicź, jeneho paducha w nich nadeńdźe. Tutón Thomaßa s hamorom k semi porasy. Czežkosranjeneho su Thomaßa do hojerńje donjeßli. Paducha su sajeli.

* Ssylne njewjedra su pjatk tydźenja w Mischnjanskich stronach sakhadźake. Do Gerlachez zyhelnicze w Mischnje błysk dwójzy dyri. S wulkeho wuhenja wón wot horka 4 metra dołhi kruch wotrasy. W Górna błysk do źwißlow jeneho nowego twarjenja dyri, tola njesapali. Wulka torhaza woda je pola powodźika, pjerschcź wotpławika a łuki samasała. Ssyna su s dźěła skażene. Też mjes žitom su njewjedra wjele schkody naczinike.

* (Sswinjo dźěczo sežrało.) Burskaj mandźelskaj w L'Argentière (w Franzowskej) běschtaj na khwilku swoje schtyri měßaczne dźěczo wó jstwje same wostajikoj. Hdyž so wróczischtaj, bě so dźěczo shubiło. Sa nim pytajo so dohladaschtaj, so bě jo swinjo, kotrež bě do jstwy saběžało, sežrało.

* (Satsělili.) Offizěr baron Sdenko Puteany, psched krótkim s Pesta do Kestely pscheßadźeny, kasarmski arrest dosta. Jemu so poradźi, s kasarmow twóchnycź. Wón domoj po pjenjesy a revolwer doběža a do theatra dźěsche, so by tam swoju lubu wohladał. Hdyž žandarmojo sa nim do theatra pschińdźechu, wón na dróhu khwatasche; tu so wón s druhej patrouillu setka, kotrejež wjednik jeho napominasche, so poddacź. Baron Puteany pak so spjeczowasche a do žandarmow tšěli; na to też czi tšělichu, a s pschetšělenej hłowu młody offizěr na semju padźe. Wón bě 21 lět stary.

* (Semjerženje w Italskej.) Se Syrakusa pišaju: Sańdźenu njedźelu su tu jara swylne podsemske semjerženje saczuli. Wobydlerstwo so smjercź wustróża. Schkody pak so njeje naczinikо. Poßlednje dny bě tuźno horzo; też s druhich stron Italskeje su powjesce wo semjerženju dóschke.

* S dyrdombejemi jeneje spłóscheneje krumy je so wobydlerstwo města Halle skoro zyły tydźeń saběrało. W měschczańskej rězarni bě jena krumy swojeho honjerja powróczíwschi jeneho rězniskeho pomoznika s rohomaj sbodła a czežko franiła. Hischcze někotre druhe woßoby spowalawschi a franiwschi bě s rězarnje czekła a do wyßokich žitnych polow czekła. Dokelž spłóschene skoczo pak tu, pak tam s polow na pucze khodźesche a ludźi a skót nadpadowasche, so wotdźělenje 15 poliziſtow s tšělbami wobróni, so bychu poßylnjeni se žandarmami straschnu krumy wußlědźili a njeschkódnu sczinili. Wjele dnjow dołho poliziſtojo a žandarmojo sa krumy honjachu, wscho podarmo, hakle sedmy dźeń bě móžno, krumy wobstupicź a moricź. Schkoda na polach, kotruž je krumy se swojim honjenjom naczinika, so na 1000 hriwnow wobliczi. Rězník, kotremuž wona słuschała, njeje samožity muž.

* Czežke njesbože je so na dwórnischczu w Marsaku stało. Dokelž jena nowa lokomotiva hubjenje dźěłasche, chzyschе lokomotivnik, so by skondźeny czaß nakhwatał, parowy czischcź powjetschicź. Pschi tym kotoł rosbuchny. Lokomotivnik a tepjeŕ buschtaj morjenaj, jedyn puczować so srani.

* Semjerženje na Martiniqueskej kupje je Boži khostanski sud było. Skoro wěricź njeje, kak skażene je tamnische wobydlerstwo było. Czichi pjatk je tam lud jene swinjo na smech kschižował a jene druhe swinjo jutrownu njedźelu jako „s morwych stanjene“ po dróhach hnał. S někotrych wosobow, kotsiž su smjercźi wucźekle, je so shoniło, so je so Boże stpicze něschto podobne pschihotowało, so pak je so temu s wupuscźazym semjerženjom sadźěwało. Jenemu konjej su w St. Pierre poßwjeczenu woblatku dali. Franzowske knjeżerstwo je wschemu tutemu wußměchowanju kschesczijanstwa s měrom pschihladowało. Podawki poßlednjeho czaßa naß k rosmyßlenju napominaju. Kaž někdy Sodom a Gomorrha, je so nětko St. Pierre dla skażenosczе a hrěschnosczе jeho wobydlerjow skasył.

Mont Pelée je s nowa 19. junija trubjel žahłeho błóta, kotraž bě 5 metrow wyßoka, wublował. Błóto so na wjeß Basse-Pointe wula a 22 khěžow dospołnje sniczi.

Wußudźenja.

Khostanska komora. Czeladnik R. M. Otta s Běłych Noßliz bě swojeho sobuczeladnika tam wobkradnył. Wospjetneho paduchstwa dla Ottu k jastwu na 1 lěto 8 měßazow saßudźichu.

31lětny, hižo schtyri krócź khostany J. A. Schilling w Kokwasy bě hrosne njekasanstwo skucził. Jeho k jastwu na pół lěta saßudźichu a jemu czeßne prawa na 2 lěcze wotrjeknychu.

W februarje 1900 bě wulka woda dwě želesnej czeßanskej wali na łuku ratarja Philippa Jakuba Krala w Małßezach pschipławika. Tam walzy něhdże lěto dołho leżo wostaschtej. Skónczńje jej Kral s pomozu swojeho swaka, korczmarja J. R. Pjetascha w Małßezach, psched tuteho dom donjeßy. Napoßled wonaj walzy po 2 hriwnomaj wikowarjej Neumannej w Budyschinje pschedaschtaj. Nětko hakle něhduschi wobßedźeŕ walzow, pschadownik Hochauf, kotremuž běschtaj so s wulkej wodu wotwjedłej, wo nimaj shoni. Kral a Pjetasch so dla pschekschiwjenja namakanki wobskorźischtaj a kawnisti sud jeju po 10 hriwnach pjenjeżneho khostanja abo k jastwu po 3 dnjach saßudźi. Saßudźenaj so s wuspěchom pschecźiwo temule wußudej na druhu instanzu powołaschtaj. Ta wobskórźbu s nowa pruhowawschi wobeju wuwinowa.

Sa nowy Maczicźny dom

je so w lěcze 1902 dotal nahromadźiło: 956 hr. 41 np.

Dale su sa njón darili:

Lischki-Pondźelniźy: Po wschědnym pondźelskim 150 + 20 np.; k temu na wopomnjecze swojeho njebo krala, pschecźela Serbow, složich 300 np. = ... 4 = 70 =

W „Katholskim Pósle“ czišło 25. lěta 1902 hižo kwitowane:

Молоканы 2 hr. = ... 2 = — =

Hromadźe: 963 hr. 11 np.

S dźakom kwituje a dalsche dary pschijimuje

farjadnistwo Maczizy Sserbskeje.

Czesczeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedźa sa nje na

3. schtwórtlěto 1902

do prědka płaczicź, njech nětko **80 np.** we wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa.

Czi, kotsiž sebi Serbske Nowiny psches **póst** pschinjesecź dadźa, njech tola njesapomnja, sebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto sapłaczi so sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž też w druhich krajach němskeho khěžorstwa **90 np.,** s pschinjeßenjom do domu **1 hriwna 5 np.**

Serbske Nowiny s pschikłohu „Serbski Hospodaŕ“ płacza na pósczе **1 hriwnu 5 np.,** s pschinjeßenjom do domu **1 hriwnu 20 np.**

Serbske Nowiny s pschikłohu „Pomhaj Bóh“ płacza na pósczе **1 hr. 30 np.,** s pschinjeßenjom do domu **1 hriwnu 45 np.**

Serbske Nowiny s pschikłohomaj „Serbski Hospodaŕ“ a „Pomhaj Bóh“ płacza na pósczе **1 hriwnu 45 np.,** s pschinjeßenjom do domu **1 hriwnu 60 np.**

Redakzija Serbskich Nowin.

Najlěpsche schijaze maschiny
ßu
Khěžorowe schijaze maschiny
ſ naporjadom kulneho lěhwa, — kotrež wurjadnje lóhko du a najlěpje dźerža.

Wſchelake ſyſtemy mamy hižo po 55 hriwnach na pſchedań.

F. Eule
na nowoſalzſkej drózy 10.

Pola mje ßo ßerbſki rěčži.

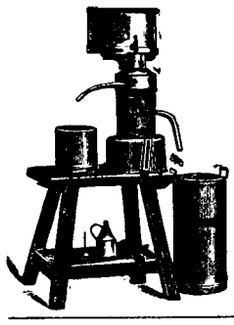

„Dekonom“
najlěpſcha zentrifuga nětčžiſcheho cżaßa,
jara derje ßmjetanu ſběra, hrajizy lohko dźe, je jara jednorje a ſtabilnje twarjena. Tyßazy najlěpſchich wobßwědčenjow ſ tudomnych ſtron.

Steiner a Brochmann.

Wona je na pſchedań pola
Jana Pětki w Kocżizy p. Huſki.

Zacherlin

ſpodźiwnje ſkutkuje! Wón mori, kaž žadyn druhi ßrědk, ſ wěſtoſcżu a rucże kóždu drużinu ſchkódnych pſchekaßanzow, woßebje mole, tkhi, ſchwoby, muchi, ſchcżónwy, njerodź na domjazych ſkocżatach a ßo teho dla wot milijonow wotebjerarjow khwali a pyta. Jeho ſnamjenja ßu: 1. ſaſyglowana bleſcha, 2. mjeno „Zacherl“.

W **Budyſchinje** pola kk. Měrſchez bratrow naßlědnikow, Straucha a Koldy,
= = = k. Oty Engerta,
= = = = Straucha a Koldy,
= = = = Ernſta Creydta,
= = = = Emila Měrſcha,
= **Barcże** = = C. A. Lukaſcha,
= **Biſkopizach** = = Pawoła Schockarta,
= = = = Oskara Wagnera,
= = = = R. Seſſela,
= **Bukezach** = = Swory,
= **Ketlizach** = = Pawoła Mikela,
= **Wjaſońzy** = = E. Ferd. Lehmanna,
= = = = Aug. Schwera,

Schmidt & Gottſchalk pjenjezna banka
w Budyſchinje
pſchi mjaßowym torhoſchczu 14/16, telefon 86

ſtatne papjery, ſaſtawne liſty, akzije kupujetaj a pſchedawataj. Derje ßo danjaze hódnoſtne papjery ßu pſchezo na ſkładze. Privatne treſorſke kaſcheziki ſe ßamßnym ſamkanjom wotnajerjow ßo we worzlowym panzerowanym khamorje, pſche paduchow a woheń ſwěſczenym, pſchenajeja. Kupony ßo 14 dnjow do wupłaczomnoſcże ſamėnjeja.

Bóſchiczanſke ryczerſkublo
pola Rjeßwaczidła
porucża
praßowany torf,
1000 kruchow po 7 hriwnach,
ſ hnydomnym ſapłaczenjom po 6 hr. 50 np.

Ssymjeńtny hróch
kaž tež
woku, kolij, hejduſchku a żonop
najlěpſchich drużinow
porucża **tunjo**
Khorla Schuppan
żitowa pſchedawarnja.

Swój ſkład
tſěſchneje papy, theera, drjewoweho zementa a tſěſchnych tſchěſkow
po tunich płaczifnach porucżam.
August Thomas,
tſěchikryjeŕſki miſchtr
w Budyſchinje narózowej haßy 16.

Do dobreje ßłużby ßo ratarſka cżeledź, hejtmanojo a dźěłaczerſke ßwójby pytaja. Dalſche je ſhonicź pola **E. Lebelta** pſchi żitnych wikach 9.

Holzy a żony
do trajneho dźěła pyta
porzlinowa fabrika w Margareczinej hěcże
p. Měrkowa.

Trawowa awkzija.
Trawa na pſchiſprejnych łukach **Kobliczanſkeho, Schczeńczanſkeho a Wyßokowſkeho** ryczerſkubła ma ßo ſa hnydom hotowe pjenjeſy na pſcheßadżowanje pſchedawacź:

Pónđzelu 23. junija rano we 8 hodźinach w Koblizach, ſapoczatk pſchi hrodowſkej łuzy.

Dopoldnja wot 10 hodźin w Schczeńzy, ſapoczatk pſchi młynſkej łuzy.

Wutoru 24. junija rano wot 8 hodźin we Wyßokej, ſapoczatk pſchi Sprejnym moſcże.

W Rakezach, 12. junija 1902.

Knjeżi rentſki hamt.

Ruczne woſy
a
dźěczaze woſy
dla pſchetwarjenja tuńſcho pſchedawam, ſo bych je ſkerje wotbył.

Bartuſch na Židowje.

Khoſej,
ßyry po 70 hacż 140 np.,
paleny po 80 hacż 200 np.
dobrych a najlěpſchich drużinow porucżataj
Schieſchka a Rjeczka
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Mißionski ßwjedźeń we Wóßlinku

wutoru 24. junija.

Sserbska ßwjedźeńska Boża ßłużba popołdnju w 1 hodźinach. Přědowanje: ku. lic. theol. farař Rencz ſ Ketliz. Němske kemſchenje popołdnju ½ 3 hodźin. Přědowanje: knjes dwórſki přědar konſiſtorialny radźiczel Klemm ſ Dražďan.

Wſchitzy pſcheczeljo ßwjateho mißionſtwa mjes pohanami ßu k temu nanajwutrobniſcho pſcheproſcheni.

Zyrkwine pſchedstejiczerſtwo.
Kh. J. Waltar, farař.

Do Njeßwaczidła!

S tutym najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ßym ßo w Njeßwaczidle jako **korbar** ſaßydlił. Czeſczenych wobydlerjow Njeßwaczidła a wokolnoſcze proſchu, moje pſchedewſacze dobrocziwje podpjerać.

Porjedźenje wſcheje druźiny rucze a tunjo wobſtaram. Dźěczaze wosy ſ nowa barbju a porjedźam.

S poczeſczowanjom

Auguſt Seemann, korbar.

Wotewrjenje khlamow
w Khróſce.

Czeſczenym Serbam w Khróſcze a wokolnoſczi najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ßym po wulkej wohnjowej ſchkodźe ßwoje khlamy **ſchtwórtk 16. junija** wotewrił. Budu ßo tež dale prózowacz, ſo bych ßwojim wotebjerarjam najſprawniſcho a najtuńſcho poßłużał.

S poczeſczowanjom

Khryſtian Nowak w Khróſcze
pola Mĭnakała.

S tutym najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ßym dźeńża ſ wulkim transportom **ruſkich koni** pſchijeł; mjes nimi ßu **ßylne dźełanſke konje** a **lohke woſowe konje** ßo pſchihodźazych parow a wſchelakich barbow. Pſchedawanje ſ rukowanjom po ſolidnych płaczińnach w Budyſchinje w hoſczenzu Mnichowſkeho dwora (Münchener Hof). S poczeſczowanjom

Dwonitzki.

S tutym czeſczenym wobydlerjam w Budyſchinje a wokolnoſczi najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ßym

ſkładownju wužitkoweho drjewa

knjeſa **Waltarja Friedricha**
w Budyſchinje na Lubijſkej drózy czo. 23

kupił a pſchedewſał. Pſchi trjebanju wužitkoweho drjewa proſchu na mnje dobrocziwje dźiwacz.

S poczeſczowanjom

Klemens Kluge.

Kartonowe kaſchczíki

k póſtſkim a druhim poßyłkam po 10 np., mjeńſche 10 ſchtuk ſa 40 np. ßu doſtacz pola

Heinricha Mohra
na ßukelnſkej haßy 14.

Burſke towarſtwo w Rakezach

ſmĕje jutſje njedźelu 22. junija popołdnju w 5 hodź. w Gáblerez hoſczenzu **poßedźenje.** Wo bohaty wopyt proßy

pſchedßydſtwo.

Dla ſemrjecza Jeho Majeſtoſcze krala Alberta ßo ſahrodny konzert w Njeßwaczidle wotſtorczi.

Trawowa awkzija.

Bliżſchu njedźelu 22. junija ma ßo na **Hněwßeczanſkej gmejnſkej łuzy** lětuſcha **trawa** k ßynu po ſahonach ſa hnydom hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacz. Shromadźiſna popołdnju w 4 hodźinach pſchi gmejnſkej łuzy.

Bjenada, gmejnſki pſchedſt.

Pſcheßadźowanje trawy a żita.

Wutoru 24. junija pop. wot 1 hodź. budu wſchu ßwoju trawu a na poli ſtejaze żito ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacz. Shromadźiſna w mojim dworje.

W Stróži p. Rakez, 12. jun. 1902.

Auguſt Kuhn.

Żiwnoſcz

njedaloko Budyſchina, wopſchijaza 18 kórzow dobreho pola a łukow, lĕża a 2½ kórza ſahrody, je ſ morwym inventarom a żujemi na pſchedań. 13 kórzow polow wokoło zwarjenjow leži, kotrychż tſĕchi ßu ſe ſchifrom kryte. Bróżeń je lĕtßa nowa natwarjena. Tſczina kupneho pjenjeſa móże ſtejo woſtacz. Dalſche je ſhonicz we Budyſchinje na Wjeleczańſkej dróſy czíßło 14.

Sahrodniſka żiwnoſcz czo. 3 w **Zornoßyłach** pola Bukez ſ 20 kórzami leżomnoſcze na jenym kruſche pola domſkeho je ſ morwym a żiwym inventarom ſtaroby dla bjes wumĕńka a hoſpody hnydom na pſchedań.

W Kaßowje pola Radworja je **khĕża** czíßło 10 ſe ßadźeńſkej a rjanej ßadowej ſahrodu na pſchedań.

Żiwnoſcz czo. 45 w Hornim Wujeżku ſ 33 kórzami je na pſchedań.

W Barcze je **żiwnoſcz** czo. 70 ſe 16 kórzami na pſchedań.

W Hrubjelczizach je **khĕża** czíßło 18 ſe ſahrodu a 3 wobydlenjemi na pſchedań.

Khĕża na pſchedań.

W Kortnizy je khĕża czíßło 24 na pſchedań. Dalſche je ſhonicz w Rakojdach pola Handrija Nowaka.

Maßiwna khĕża w Zokowje czíßło 6b ſe ſahrodu a polom je hnydom na pſchedań.

Do Rakojd!

Njedźeln 22. junija ſmĕje mißionar **Tempel** w Rakojdźańſkim hoſczenzu pſchednoſchk wo

połodniſchej Afriziy a wo burach.

Sapoczatk popołdnju w 5 hodź. Saſtup darmo. Wſchitkich pſchecżelow burow ſdwórliwje pſchecżeproſchuje

hoſczenzař **Fieber** w Rakojdach.

Ssylny kóń

je tunjo na pſchedań **w Huczinje** czíßło 31.

Něhdże 100 kop roſtlinow

bĕleho a czerwjeneho kala

je na pſchedań **w hrodowſkim ſahrodniſtwje w Njeßwaczidle.**

Sprawna a czíſta

ßłużobna holza

ßo k 1. julijej na kamjeńtnu haßu czo. 13 pyta.

Sſłużobne a hródźne dźowki a tajke k ßwinjom, wotroczkow, ßrĕnkow, rólnych pohonczow, pohonczow, hejtmanow, dźĕłaczerſke ßwójby, tſecżakow a wołazych ſa tudomne a Dražďańſke ſtrony hnydom pyta **Schmidtowa** na ßukelnſkej haßy czíßło 24.

Wutrobny dźak

wyßokodoſtojnemu k. duchownemu Waltarjej ſ Wóßlinka ſa jeho kraßne a wutrobu jimaze pŕedowanje, w Budeſtezach ſańdźenu njedźelu dźerżane, ſ próſtwu, ſo by ßo k trajnemu wopomjenju wocżiſchczało, praji

wjele nutrnych kemſcherjow.

Najhorzyſchi dźak

wupraja ßo ſ tutym wyßokodoſtojnemu knjeſej ſararjej Waltarjej we Wóßlinku ſa jeho wubjerne, wulzy natwarjaze a ſe ßwjatym Duchom żałbowane pŕedowanje, 3. njedź. po ßwj. Troj. na ſał. 1. Pětra 5, 5—11 w Budeſtezach dźerżane, ſ należnej próſtwu wo jeho dobroczíwe wocżiſchczenje, ſo móhli tež tajzy, kotſiż je ßłyſchecz njemóżachu, ßebi ſ nim ßwoju wutrobu wokſchewicz a ſhrĕcz.

Wjele dźakownych kemſcherjow.

(K temu czíßku jena pſchiłoha.)

Pschiloha k czißku 25 Serbskich Nowin.

Ssobotu 21. junija 1902.

Płaczišny rěsneho slotu na Draždžanskich slótnych wikach

16. junija 1902.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Slótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa hr.	Rěsna waha. hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosće hacž do 6 lět	33—37	60—65
awstriske	34—38	61—66
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	30—32	56—59
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	27—29	53—55
4. ßnadnje pizowane kóždeje starosty	23—26	48—52
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšeje rěsneje hódnosće	32—36	59—64
2 połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetšeje rěsneje hódnosće hacž do 7 lět	29—31	56—58
3. starše, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódše krowy a jałojzy	26—28	53—55
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojzy	23—25	50—52
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	46—49
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšeje rěsneje hódnosće	33—36	59—62
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	29—32	54—58
3. ßnadnje pizowane	25—28	49—53
Cželata:		
1. najlěpše s mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	47—50	70—75
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	44—46	66—69
Sswinje:		
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich sćišiženjow w starobje hacž do 1¼ léta	48—49	60—61
2. mjaßne	46—47	58—59
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroše	42—45	54—57

Płaczišna žitow a produktow w Budyšchinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyšchinje: 2784 měchow.	W Budyšchinje 14. junija 1902. wot hr.	np.	hacž hr.	np.	W Lubiju 19. junija 1902. wot hr.	np.	hacž hr.	np.
Pšenza běła	8	71	8	94	8	59	8	82
" žołta	8	35	8	59	8	35	8	59
Rožka	7	20	7	35	7	—	7	6
Jećmjeń	6	65	6	69	6	67	6	93
Wowß	7	90	8	10	7	50	7	80
Hróch	9	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	50	10	—	8	50	11	—
Jahły	13	—	16	—	12	—	16	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	—	1	50	1	—	1	40
Butra 1 kilogr.	1	90	2	30	1	80	2	10
Pšeńcžna muka 50 "	9	—	17	50	13	50	15	50
Ržana muka 50 "	8	—	13	50	10	83	11	83
Ssyno 50 "	3	70	4	—	3	50	3	80
Ssłoma 600 "	25	—	30	—	24	—	30	—
Prošata 1224 schtuk, schtuka	19	—	31	—	—	—	—	—
Pšeńcžne wotruby	—	—	5	25	4	80	5	25
Ržane wotruby	—	—	5	50	5	25	5	75
Pšeńcžny gris	—	—	6	—	—	—	—	—
Ržany gris	—	—	6	50	—	—	—	—

(50 kilogr.)

Runklizowe ßmjo, punt po 50 np. — **Czerwjeny dźeczel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyšchinje płaczeše: kórz pšenizy (běła) po 170 puntach 14 hr. 80 np hacž 15 hr. 19 np., žołta 14 hr. 19 np. hacž 14 hr. 60 np, kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 20 np. hacž 11 hr. 36 np., kórz jećmjenja po 140 puntach 9 hr. 36 np. hacž 9 hr. 50 np.

Na Bursy w Budyšchinje pšenza (běła) wot 8 hr. 83 np. hacž 9 hr. 12 np., pšenza (žołta) wot 8 hr. 70 np. hacž 8 hr. 83 np., rožka wot 7 hr. 10 np. hacž 7 hr. 30 np., jećmjeń wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 13 np., wowß wot 7 hr. 70 np. hacž 7 hr. 90 np.

Wiežne płaczišny w Kamjenzu

12. junija 1902.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 31 np., pšenza wot 8 hr. 20 np. hacž 8 hr. 53 np., jećmjeń wot 6 hr. 70 np. hacž 6 hr. 79 np., wowß wot 7 hr. 55 np. hacž 8 hr. — np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacž 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., ßyno 4 hr. 25 np., běrny 1 hr. 50 np Ssłoma (600 kilogr.) 34 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 1 hr. 80 np. hacž 2 hr. 20 np.

Wjedro w **Londonje** 20. junija: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smje 4 njedźelu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodź. farař Räda ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin diakonus Tyscher ßerbske a w 10 hodźinach němske předowanje. — Popołdnju ½2 hodźin smje farař Räda katechismusowe rosrěčenje s konfirmèrowanej němskej młodźinu.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi**: Bohuwěr Moritz Ferdinand Schickel, schewz w Draždźanach, s Hańžu Wicźasez w Kelnje.

W **katholskej zyrkwi**: Jurij Rěsak, kubler w Bělschezach, s Marju Madlenu rodź. Ducźmanez s Hněwßez. — Umilio Giovanni Salvatore Benedetti, knjezski pohonc w Gawernizach pola Mischna, s Jadwigu Klarn Franzisku rodź. Weberez w Budyschinje.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi**: Max Rudolf, Edmunda Richarda Nowaka, kamjenjezischezerja na Židowje, ß. — Alma Elsa, Ernsta Bohuwěra Schmidta, khězerja a murjerja pod hrodom, dź. — Johana Lisbetha, Bjedricha Khorle Krawschki, samkarja pod hrodom, dź. — Frieda Hedwiga, Gustava Reinholda Kerno, piwarskeho dźěłaczerja pod hrodom, dź.

W **katholskej zyrkwi**: Hańža, Jana Handrija Winarja, pschekupza, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 13. junija 1902: Erich Richard, Josefa Franza Rothera, modelskeho tyscherja a wobydlerja na Židowje, ß., 11 m. 3 d. — 14. Frieda Gertrud, njemandź. dź. na Židowje. — Johana Erna, njemandź. dź. w Jenkezach, 4 m. 2 d. — 15. Pawoł Kurt, Khorle Augusta Wolfa, dźěłaczerja na Židowje, ß., 17 d. — 18. Martha Frieda, Khorle Richarda Kopty, maschinista na Židowje, dź., 1 m. 4 d.

Zyrkwinske powjesćze s Hodźija.

4. njedźelu po ßwjatej Trojizy smje rano ½7 hodź. farař Kschižan ßerbsku spowjednu wuczbu, ½8 hodźin farař Matek s Barta ßerbske a ½10 hodź. němske předowanje.

Zyrkwinske powjesćze s Budestez.

4. njedźelu po ßwjatej Trojizy smje rano w ½7 hodźin duchowny Domaschka s Hodźija ßerbsku spowjednu rěcź, w 8 hodźinach ßerbske a ¾10 hodź. němske předowanje.

Cžeßny diplom — Bronsowe medaille a cžeßny diplom. — III. myto

I. myto. — I. myto.

Heinrich Mohr,

schewski mischtr,

w Budyschinje, na ßukelnskej haßy 14,

porucza ßwój se wschěmi nowoscźemi wuhotowany sklad **wukhodźowanskich stupnjow** s kneflemi, schnórami, spinami abo s cžehnitym gumijom se wschěch cžornych a brunych kožowych družinow, **schikne stupnje, domjaze a kuchińske stupnje** s kože, serže, płata, plyscha a tkaninow s pjenkom a bjes njeho, **kołojędne, turnowanske a puczowanske stupnje a sandale,** wulki wubjerk kneflowanskich, schnórowanskich, cžehnitych a spinkatych schkórnjow se schěrokej, kónczojtej, rózkatej a kulojtej póduschu, **tosle** wschěch družinow, wschě družiny **letnych stupnjow,** teho runja wschě pomyßlne družiny **stupnjow** a **schkórnjow** sa mužskich, žónske a dźěczi po snatych tunich płaczišnach.

Jeniczka pschedawarnja G. Engelhardtowych cžrijow s lawjazym snamjenjom.

Jeniczka pschedawarnja dr. Hoyowych asbestowych sakkadnych póduschow (psche pótnu nohu).

Wulki sklad **gamaschow.**

Kedźbujcze na moje wukładne wokna!

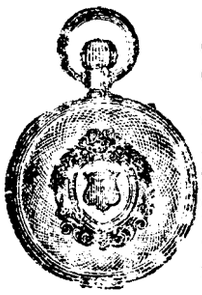

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni cżaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k cżaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ßwonkownej lawskej haßy 5

Jencz pschedawa a porjedźa ßa ßwoje dźełko ßprawnje rukujo. — **Proßchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczißnami wupołożene, wobhładacz.**

Skład
dränowych rołkow
Emila Dietricha
w Lětonjanßkim hoßczenzu
porucza
drainowe rołki
wßchěch wulkoßczow,
proßaze a **ßwinjaze korta**
ſ rěblom a bjes njeho.
Najlěpßchi wudźěłk po fabrikßkich płaczißnach.

Snate najlěpßche,
ſ dobom najtuńßche jězdne koła ßu:

Njedoßahnjena jenicźka ßo namakaza poßlednja konſtrukzija.

Wilhelm Fuchs
dźěłarnja rapidnych jězdnych kołow
na Draždźanßkej dróßy 10.

Dźěłaczerßke kholowy, dźěłaczerßke łazy, dźěczaze wobleczenja,
direktnje ſe Seifennersdorfßkeje draßtoweje fabriki porucza.
Emil Heinrich w Borßchczi.

Howjaße koże, czelaze koże, konjaze koże, wowcze koże a tež **wowczu wołmu** po najwjetßchich płaczißnach kupuje
Heinrich Lange
pßchi ßerbßkej katholßkej zyrkwi
a pßchi žitnych wikach.

Th. A. Wällnitz

mějeczeľ **Kurt Wällnitz**
w Budyßchinße na ßakelnßkej haßy 9.
Woßebita pßchedawarnja lakěrowanych meblow.

Draßne khamory,
vertikowy,
ßchleńczane khamory,
komody,
ßtoły
wuczahanße, ßtejaze
a jědźne blida,
ſchpihele,
ßofy
a druhe polßtrowane meble,
koža
a matrazy,
myjne a nózne blida,
tuchińßka nadoba.

Najwjetßchi ßkład
a wubjerk jednoreho a
najwoßebnißcheho wuwjedźenja.
Woßebitoßcź: **Njewjeßczińßka nadoba.**

Hódne dźełko — najtuńßche płaczißny.

Emil Wehrle
w Budyßchinje
na jerjowej haßy 7
porucza po jara tunich płaczißnach 9/4 a 6/4 ßchěroke **běłe** a **pißane zychi,** łohcź po 18, 20, 23, 25, 30 np.,
wupjerki 6/4, 7/4, 8/4, 9/4, 10/4 ßchěroke, hładke, czerwjene, czerwjene ßmuhate, módre ßmuhate łohcź hižo po 25, np.,
módroczißchcź ſ małymi muſtrami łohcź hižo po 20 np.,
Oxfort k lětnim koßchlam, łohcź po 20, 23, 25, 35 np.,
koßchle ſ oxforta a **wojerßkeje kopßchiwoweje tkaniny** po wurjadnje tunich płaczißnach, dale **kattun** a **bluſowe ßbytki** po 50 np.

Dla pßchetwarjenja mojeje meblownje jara rjane wulke **komody, ßchinje ßa cżeledź,** wßchelake **blida, ßtoły, dejne ßtólczki, heczki, koža, myjne blidu,** kaž tež trjebany wulki regal ßa materialne twory ſ kaßchczemi a pßchedawanßkim blídom po najtuńßchich płaczißnach pßchedawam.

A. Mittaßch, tyßcherßki miſchtr
w Bukezach.

Kožuſchne twory,
kaž tež wßchě druhe **wołmjane twory** pßche molowu ßchkodu a wohnjowy ßtrach khowa a pßchijimuje
Heinrich Langa
11 pßchi žitnych wikach 11.

Kóßlaze kózki
po najwjetßchej płaczißnje kupuje
Heinrich Lange
pßchi ßerbßkej katholßkej zyrkwi
a pßchi žitnych wikach 11.

Khoßejowy Sachsa
bydli hißchcźe pßchezo na
bohatej haßy 4
a ma pßchezo hißchcźe
najlěpßchi khoßej.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Za nawěšťki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a sc štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 26. | Sobotu 28. junija 1902. | Lětnik 61.

Pschi rowniſchczu

Jeho Majeſtoſcze krala Alberta.

Ach, ſo tež Ty nětk drěmaſch wótzow ſpanje,
Naſch wjeleßławny kralo ryczeŕſki!
Ty ſpiſch, Twój ławrjenz pak ßo ſeleni
A Twoje ſtopy debi žohnowanje.

Kraj želi wo Tebje a ßylſy ßyje,
Cypreſſy do rowniſchcza pſchěſczera;
Měr ſa Tebje wón proßy wot Boha
A ſ dźakownoſcze wěnzom Twój kaſchcź kryje.

Wſchak prawdoſcziwy wjerch a wóczez wěrny
Ty jemu běſche, polny miloſcze,
Kaž wuſnawa to želnje lud Twój ßwěrny.

O kak Ty mjes nim běſche lubowany,
Kak Tebje czeſczeſche, ßej waženſche!
Duž bjes dźiwa, ſo pala jeho rany.

Tež Sserbjo pſchi rowniſchczu Twojim ſteja,
Lud njepowalny w kraloßwěrnoſczi;
Jich wóczko jěru ßylſu ſyboli
A boloſcze jim pſches wutrobu dźeja.

Lud ßerbſki cźuje, ſchtož je ſ Tobu ſhubił,
Wón wě, kak Ty rěcź Sserbow czeſczeſche
A kak jich ßwěru ßebi waženſche;
Ach, ſo je nam ßo tajki pſchecźel rubił!

Duž Sserbow narod želnoſcźiwje płaka
Pſchi Twojim cźichim khłódnym rowniſchczu
A Tebi na kaſchcź ſczele palmy dźaka.

Spi derje! Sserbow dźakne ßylſy praja;
Njech do procha tež ſtawy roſpadnu:
Twój wobras Sserbjo w duſchi wobkhowaja!

K. A. Fiedleŕ.

Kral Albert †.

Poßledni dźeń w Sibyllenorcze.

Ssobotu pſchipołdnju w 12 hodźinach kardinal Kopp kralowe cźěło ßwjatocźnje požohnowa. Ssmjertna ſtwa bě ßo do kapalnje pſchetworiła. Po poßwjecźazych modlitwach měješche kardinal Kopp dlějſchu wopomnjeńſku rěcź, w kotrejž žiwjenje a ſkutki ſwěcźnjeneho wopißowaſche a ſ modlitwu ſa krala Jurja a ſa jeho dom ſkónczi. 3/4 3 hodźin 2 ſchwadronje cźělnych khraßěrow a jedyn bataillon 11. pěſchkowſkeho regimenta pſchicźežechu a ßo pſched hród poſtajichu. Mjes tym ſo wojazy präſentěrowachu a herzy khěrluſch: „Schtož cźini Bóh, wſcho dobre je“ piſkachu, hajniſzy ſaſtojniſzy kaſchcź na cźěłowy wós, do kotrehož bě 6 koni ſapſchehnjenych, poſtajichu. 1/4 4 hodźin cźěłowy cźah na dwórniſchczo cźehnjeſche; na jeho cźole ſchwadrona kěraßěrow a bataillon pěſchkow dźěſchtaj. Potom pſchińdźe cźěłowy wós, kotryž ſchwadrona kěraßěrow ſcźěhowaſche. W prěnim wosu ßo kral Jurij ſe ſwudowjenej kralowej, w dalſchich wosach ſakſki krónprynz ſ krónprynzeßu, ſakſki prynz Jan Jurij, prynz-regent Albrecht a meiningſki herbſki prynz ſ pſchewodom wjeſechu. Mjes tym ſo wojazy präſentěrowachu a herzy ſ nowa khěrluſch: „Schtož cźini Bóh, wſcho dobre je“, piſkachu, hajniſzy ſaſtojniſzy kaſchcź do cźěłoweho woſa donjeßechu. Wón bě ſ wonka ſ cźornym ßuknom wodźety a ſakſki wopon ſ kralowſkej krónu pokaſowaſche.

Poßlednje hodźiny krala Alberta.

Mjes tym ſo ßo kral Albert ſchtwórtk wjecźor w Sibyllenortſkim hrodźe ſe ßmjercźu bědźeſche, ßo deſchcź njepſcheſtawajzy lijeſche a wětr ſ tajkej njemdroſcźu wokoło hroda ſakhadźeſche, ſo kralowſku khorhoj nad hrodom roſtorha. Kral hižo popołdnju w fibrowych fantaſijach rěcźeſche. Hdyž lěkarjo ſ wěſtoſcźu ſpóſnachu, ſo ßo ßmjertna hodźina pſchibližuje, woni kralowu, dworjanow, ſaſtojnikow a ßłužobnikow k ßmjertnemu ložu ſawołachu, pſchi kotrymž ßo ßami k horzej modlitwje klaknychu. Kralowe ßmjertne bědźenje njebě cźěžke. Sswojej hač do poßlednjeho wokomika woporniwje podatej mandźelſkej ruku ſawdawſchi, wón ſkonja, napoßledk hiſchcźe něktore krócź ſ hłuboka ſadychnywſchi. Hdyž potom jedyn ſ lěkarjow płacźiży praji: „Wone je nimo!“ ßo pſchitomni hnucźi klaknychu a polni ſrudnoſcźe na ßmjertne modlitwy poßłuchachu, kotrež dwótſki kapłan Maaz ſpěwaſche. Kralowa pak hač do poł nozy pſchi ßmjertnym ložu ßwojeho mandźelſkeho ſawoſta, ſo by ſa ßwoju hłuboku ſrudźbu pola Boha troſcht a pomoz pytała.

Kralowa khoroſcź.

Pjatk lěkarjo kralowe cźěło wotewrichu. Powſchitkownje ßo khoroſcź ſ tym jako tajka wobkrucźi, ſa kotruž běchu ju lěkarjo hižo pſched lětami ſpóſnali. W pucherju ßo porſtwulke, ſe ſcheſcherjatymi wuroſtkami wobßadźene jětſjenje namaka, kotrež je lěta dołho ſ pſchicźinu pucherjoweho krwawjenja było. Jětſjenje njebě rakojteho waſchnja. Wutroba bě njenje cźeŕpika, hač bě ßo ſdało. Wutrobina khoroſcź, kotraž ßo poßledni cźaß pokaſowaſche, bě potajkim ſcźěhowk wulkich pucherjowych krwawjenjow. Na to ßo do cźěła pjecźprozentiſki ſublimat (jěd) ßykaſche, ſo by ßo jeho tkacźu ſadźe-

wako. Wutroba a druhe lohko tkajaze nutriny ßo ſ cžëła wſachu a ßo do woßebitych ßudobjow położichu. Na to ßo cžëło žałkowaſche a ßo w ßmjertnej ſtwje do kaſchcža położi mjes huſty rjad ßwëcžnikow a mjes kžëjate azaleje. Sady kaſchcža bëchu do koła palmy ſeſtajene. K hłowam dwaj kyraßërſkaj offizëraj ſ Wrótßkławja a k noham teho runja dwaj ſe ßwëtkym mjecžom ſtražowaſchtaj. S cžerwjenym ßomotom počžehnjeny dwójny khójnowy kaſchcž bë ſnutſka ſe ßylnym zynkom wukładženy.

Dowjeſenje cžëła ſe Sibyllenorta do Draždžan.

Cžah ſe ſachodnymi powoſtankami krala Alberta ſ pſchewodom krala Jurja, ſwudowjeneje kraloweje Karoły a wſchitkich prynzow a prynzeßow kralowſkeho doma w 5 hodžinach do Draždžan wotjëdže. Pſchi ſaſtaniſchcžach ludowe ßyły ſtejachu; ſ nahej hłowu nutrni dachu cžahej nimo jëcž. Huſto tež na połach cžrjódki ludźi ſtejachu, kotſiž połni nutrnoſcže ſa cžahom ſhładowachu. Pſchi prënim ſakſkim ſaſtaniſchcžu wojerſke, turnarſke, tſëlerſke towarſtwa, duchownſtwo a wyſchnoſcž ſwëcžnjeneho krala a noweho krala powitachu. W Lubiju cžah ſaſta. Kral Jurij ſe ſalonſkeho woſa ſtupi a poſtrowi k powitanju ſhromadženych miniſtrow, ſa kralowſkeho komißara pomjenowaneho wyſchſcheho dwórſkeho marſchala hrabju Vitzthuma, komanderowazeju generalow ſ Hauſena a ſ Treitſchku, wokrjeßneho hejtmana ſ Craushaara, wyſchſcheho konjerja ſ Haugka, ſaſtupjerjow wyſchnoſcže. Turnowanſke, wojerſke a tſëlerſke towarſtwa ſe ſpalërom ſtejachu. Jako prëni kwëtkowy dar we wótcžinje Budyſki wyſchſchi mëſchcžanoſta dr. Käubler kawrjenzowy wënz, 1¾ metra w pſcherëſku mërjazy, ſ bantami Budyſkeje barby a ſ pißmom: „Wótzej wótzneho kraja mëſto Budyſchin“ na kralowy kaſchcž położi. Sa pjecž mjeńſchinow cžah dale jëdžeſche. W Budyſchinje bëchu na dwórniſchcžu a wokoło njeho ſaſtupjerjo mëſchcžanſkeje wyſchnoſcže, zyły pëſchkowſki regiment cžißko 103, duchownſtwo, towarſtwa, ſchule a wobydlerjo ſhromadžene. W Biſkopizach bë runje tak. Na woßebite waſchnje Schwarzburgrudolſtatſki wjerch w Großharthawje kralowemu cžëku hołdowaſche. Najprjedy bë dołhi rjad wyßokoßapazych žarowanſkich wohnjow widžecž, potom bë hrimot tſëlenja ßłyſchecž. Wjerchowi džëlacžerjo bëchu ßo pſchi želeſnizy ſeſtupali, wjerch ßam w kyraßërſkej uniformje ruku pſchi helmje cžah ſtrowjeſche. 5 mjeńſchinow po 9 hodžinach cžah w nowym mëſcže w Draždžanach do dwórniſchcža ſajëdže.

Pſchijëſd do Draždžan.

Hłowne mëſto bë ßo hižo pjatk a bóle hiſchcže ßobotu žarowanſki ſchat woblekło. Tyßazy khorhojow na poł ſe ſcžežorow puſchcženych a ſe žarowanſkim florom wopowſchanych ßo ſmahowachu. Woßebje wjele žarowanſkeje pychi dróhi pokaſowachu, po kotrychž ßo žarowanſki cžah wjedžeſche. Stare torhoſchcžo bë ſ podſtawkami, ſ cžornym ßuknom wodžetymi, naſtajane, na kotrychž kraßne kawrjenzowe ſchtomy ſtejachu, mjes tym ſo bë druhi rjad podſtawkow ſe želeſnymi korbami naſtajany, w kotrychž ßo wohnje k wobßwëtlenju palachu. To wſcho hromadže ſ khorhojemi, ſ wyßokich ſcžežorow ſmahowazymi, hłuboko khutny ſacžiſchcž cžinjeſche. Na to ßame waſchnje kaž ſtare, ßo tež nowe torhoſchcžo wobßwëtleſche.

* * *

Kral Jurij ſ kijom pólneho marſchala w ruzy prëni ſe želeſniſkeho cžaha ſtupi; ſa nim džëſchtaj kronprynz a prynz Jan Jurij. Na kralu Jurju bëchu ſcžëhwki wulkeho roshorjenja poßlednich njedžel widžecž. Želeſniſzy ſaſtojnizy kralowy kaſchcž ſ woſa do wjerchowſkeje ſtwy, ſ palmami a druhimi roſtlinami wupyſcheneje, donjeßechu. Pſched kaſchcžom ßo wutroba krala Alberta w ßudobju, ſ bëłej židu počžehnjenym, a teho runja w ßudobju, ſ bëłej židu wobwalenym, druhe nutriny njeßechu. Hdyž bë duchowny modlitwy wuſpëwał, dwanacžo wachtmiſchtrjo a feldweblojo kaſchcž do cžëkoweho woſa njeßechu, kotrehož płaſchcž ſchtyrjo generalni majorojo džeržachu. Potom ßo dołhi cžah ſe ſwonjenjom a ſe žarowanſkim piſkanjom ſ dwórniſchcža hibaſche; ſ daloka ſ kóždej mjeńſchinu kanony ſahrimachu. Pſched cžahom gardžini jëdni ſ kapaku jëchachu, kotraž khërluſch „Jeſuß moja nadžija“ piſkaſche. Potom pſchińdžechu grenaderojo, tſëlzy, honjerjo a artilleriſtojo ſe 24 kanonami. Kapały jenotliwych regimentow pak žarowanſke pſchespoła, pak khërluſche piſkachu. Sa wojakami džëchu noſcherjo faklow, dwórſzy ßłużobnizy, dwórſzy a ſtatni ſaſtojnizy, wyſchſchi dwórſki marſchal, tſjo komornikojo, kotſiž ßudobje ſ kralowej wutrobu a nutrinami njeßechu; tuthych ſcžëhowaſche kralowy cžëkowy wós, do kotrehož bë ſchëſcž cžornych koni ſapſchehnjenych. Cžëkowu płachtu, na kotrejž ßo ßlëborny kſchiž błyſchcžeſche, komornikojo a generalojo njeßechu. Póbla komornikow džëchu podwyſchzy, kotſiž kaſchcž na wós ſbëhnychu, ſ boka tutych na kóždej ſtronje ſcheſcžo pažojo, cžerwjenu draſtu wobleczeni, faklu w ruzy džeržo. Nëkotre rjady tajkich pažow cžëlneho konja, ſa kaſchcžom ſwëcžnjeneho krala kroczažeho, a krala Jurja, kotryž ſa konjom džëſche, pſchewodžachu. Na prawizy krala Jurja kronprynz Bjedrich Auguſt, na lëwizy prynz Jan Jurij džëſchtaj. Potom ſcžëhowachu miniſterjo, generalojo, wyßozy ſaſtojnizy, duchowni, ſaſtupjerjo mëſta Draždžan atd. Jim po boku ßłużobnizy w liwreji fakle njeßechu. Wojazy cžah ſkónczichu. Po zyłym puczu na jenym boku dróhow wojazy, na druhim boku deputazije towarſtwow a ſchulow ſ khorhojemi ſe ſpalërom ſtejachu.

Mjes tym ſe wſchëch Draždžanſkich zyrkwjow a ſ wjele zyrkwjow dalokeho Łobjoweho doka žarowanſke ſwonjenje klinczeſche, ſ hrimotom kanonow ßo powëtr ſatſchaßowaſche, a nad ſtotyßazami, kotſiž bëchu pſchi wulkej ßwjatoczноſczi pſchitomni, ßo hłuboka khutnoſcž a ßwjatoczne želnoſczіwe myßle lëhachu. Njeſapomnity ſacžiſchcž je kóždy, kotryž je ſe ßwëdkom tehole jimazeho podawka byk, wobkhowak. Mjes tym, ſo ßo cžah k katholſkej zyrkwi bliżeſche, bë ſwudowjena kralowa ſ prynzeßami a dwórſkimi knjenjemi ſ hroda pſches khód do zyrkwje pſchiſchła. Pſched hłownymi durjemi katholſkeje zyrkwje ſ napſchecža Brühlſkeje terraßy katholſzy duchowni cžakachu. W zyrkwi ßamej gardžini jëſdni ſe ſpalërom ſtejachu. Dwanacžo podwyſchzy kralowy kaſchcž ſ cžëkoweho woſa ſbëhnychu a jón pſched kralom Jurjom a jeho ßynomaj do wobßwëtleneje zyrkwje njeßechu.

Wokoło katafalka, na kotrymž kralowe mary ſtejachu, ßo wjele ſtow ßwëczow ßwëcžeſche. Nad kaſchcžom ſwjecžcha cžorny ſe ſlëbrom wuſchity baldachin wißaſche, cžorne bëkowobrubjene ſawëſchki ſtołpowe wobkuki pjelnjachu. Kaſchcž purpurojteje barby, ſe ſkotymi ßmuhami wobrubjeny, pſched hłownym woktarjom ſtejeſche. S boka ſtejachu paže a w ßrjedžnym khodže ßłużobnikojo ſ hiſchcže pſchezo ßo palazymi faklemi. Wokoło kaſchcža ßo kral Jurij, ſwudowjena kralowa, prynzojo a pſchewod ſeſtupachu a na modlitwy duchownych poßłuchachu. Wokoło ¾11 hodžin bë cžicha ßwjatoczноſcž ſkónczena. Hdyž hiſchcže poßledni wobdžëlnizy pſchi žarowanſkej ßwjatoczноſczi w zyrkwi pſchebywachu, ßo wulkotny kawrjenzowy wënz ſ wulkim buketom bëłych lilijow a róžow a bëłym atlaßowym bantom pſchi kaſchcžu położi, kotryž jednore, tola jimaze ßłowa wopſchijeſche: „Mojemu nutrnje lubowanemu mužej.“ Nicžo njemóže lëpje ſwjaſk luboſcže wobßwëdcžicž, kotryž ſwëcžnjeneho a jeho wyßoku mandželſku ſjenoczeſche, dyžli tele nëkotre wutrobne ßłowa.

Kral Albert na marach.

Pſched hłownym woktarjom katholſkeje zyrkwje, wobßwëtleny ſe ßwëtkom wëcžneje lampy a ßwëzami 40 wulkich girandołow ſachodne ſbytki krala Alberta wotpočžowachu. Njedželu wot 1 hodžiny bë ludej, kotryž chzyſche hiſchcže ras ßwojeho ſwëcžnjeneho krala wohladacž a jemu bożemje prajicž, zyrkej wotewrjena. Tyßazy hodžiny dołho cžakachu a njemóžachu tola do zyrkwje pſchińcž. We wyßokoſczі katafalka wotewrjeny kaſchcž ſ kralowym cžëkom ſtejeſche. Swëcžnjeny bë uniformu generalneho pólneho marſchala wobleczeny; jeho žołto-bëłe wobliczo wuras mëra a miłoſcže pokaſowaſche; ruzy bëſchtej ſtyknjenej. Na katafalkowych ſkhodženkach kandelabry ſe ſaßwëczenymi ßwëzami ſtejachu; ſ bokomaj kaſchcža offizërojo ſtražowachu. Na delnich ſkhodženkach pažojo w cžerwjenej draſcže a dwórſzy ſaſtojnizy ſtejachu.

Pſched kaſchcžom na bëłożidžanym puzaku ſlëborne wutrobojte ßudobje ſ kralowej wutrobu ſtejeſche. K kaſchcžej k noham bëchu ßo wënzy ſwudowjeneje kraloweje, druhich ſtawow kralowſkeje ßwójby a nëmſkeho, awſtriſkeho a ruſkeho khëžora położike. Na prawizy a lëwizy katafalka kralowy helm, mjecž a marſchalſki kij leżachu a ſ bokomaj na purpurowych puzakach mnohe rjady a hwëzdy, ſ kotrymiž bëchu nëmſzy a wukrajni wjerchojo kralej hołdowali.

Khowanje krala Alberta.

Póndželu wjecžor w 9 hodžinach je ßo cžëło krala Alberta w rownińſchcžu katholſkeje na jednore, tola doſtojne waſchnje w pſchitomnoſczі kralowych ßwójbnych, nëmſkeho a awſtriſkeho khëžora a mnohich nëmſkich a wukrajnych wjerchow khowało. ½9 hodžin ßo zyrkej ſ wyßokimi ſaſtojnikami, offizërami, ſaſtupjerjemi wyſchnoſcžow, mëſtow atd. pjelnjeſche. Miniſterjo ßo w prënich ławkach ſeßydachu. Noſcherjo faklow ßo bliſko katafalka poſtajichu. Krótko do 9 hodž. ßo ſwudowjena kralowa a nëmſka khëžorka, prynzeßy a druhe wjerchowſke knjenje ſ pſchewodom do zyrkwinych tribünow podachu. Se ſwonje-

njom swonow potom dołhi cżah wjerchow do zyrkwje cżehnjesche. Krala Jurja awstriski a němski kheżor pschewodżeschtaj. Jednory cżorny měschniski płascheć sakskeho prynza Maxa mjes mnohimi błyschcżazymi uniformami nadpadowasche. Němski kheżor k kaschcżej krasnu wěnz s běłymi orchidejemi położi. Po modlitwach duchownych mějesche dwórski předar Brendler předowanje. S hłubokosacżutymi słowami wón skutkowanje a dżełko, krasne poczinki a hłuboku wěru wusnjeneho sławjesche a żarowazych, wożebje kralowu swěrnu mandżelsku a noweho krala troschtowasche. Po wuspěwanju Wótcze-nascha so kaschcż do zyrkwineho wjelba puschcżi, w kotrymż hižo wot dweju lětstotkow wjerchojo Wettinskeho doma wotpocżuja. W tutym wokomiku kanony na woběmaj brjohomaj Łobja sahrimachu, a do jich hrimota so wrjeskanje salwow 1. bataillona cżělneho grenaděrskeho regimenta a swonjenje wschěch zyrkwinych swonow měschesche. S tym so zyrkwinska swjatocznosć skónczi. Kralowski komiżar s tśjomi komornikami, kotśiż nutriny semrjeteho w słěbornych sudobjach njeżechu, a s dwěmaj duchownymaj do rownischeża stupi; tam so sudobja sestajachu, a kaschcżowy klucż so fararjej Maazej pschepoda. Kral Jurij bě pschi khowanju hłuboko hnuty, teho runja swudowjena kralowa wjele sylsow pscheliwasche.

Jeho Majestosć kral Jurij je scżěhowaze tśi powjestwa wosjewił:

My, Jurij, s Bożeje miłosćże sakski Kral atd. atd.

wosjewjamy:

Dokelż je so po Božej njewuslědżitej radże najnadobniischeho Krala a Knjesa, **Alberta,** krala sakskeho, nascheho wjelelubowaneho bratra, kralowska Majestosć, k najwjetschej bolosći swojeho domu a wschěch swojich poddanow se żiwjenja pominyła, smy My knjeżenje sakskeho kralestwa, hdyż je so nam po wustawje króna namrěła, pschewsali.

My mamy teho dla k swojim swěrnym stawam, kralowskim każ też hewak w sjawnych służbach stejazym duchownym a swětnym sastojnikam a służownikam, też k wschěm poddanam a wobydlerjam Nascheho kralestwa tu dowěru, so Nam jako swojemu prawomu a pschinarodżenemu krajnemu knjesej winowatu służbu, swěru a posłuschnosć tak swólnisje każ po winowatosći dopjelnja.

My pak lubimy, so budżemy prawo a sprawnosć hajicż a sboże a wužitk zyłeho kraja njewustawajcy jako krajny wótz spěchowacż a krajnu wustawu we wschěch jeje postajenjach sa Nasche knjeżenje wobkedżbowacż, dżerżecż a schkitacż.

So by so rjad statnych dżěłow njekasył, je Nascha wola, so wschitke wyschnosće po winowatosći dale dżełaju, doniż dalsche roskasy wot Naß njedóńdu!

Sibyllenort, 20. junija 1902. **Jurij.**

S dobom so też kralowske powěstwo wójsku dosta:

Wojazy!

Po Božej njewuslědżitej radże sće shubili swojeho krala — swojeho krala, kotryż je s najwjetschej wójnskej sławu w dobrych a złych dnjach wasche korhowje debił, kotryż mějesche sa kóżdeho s waß staroscżiwu wutrobu.

S njekhabłazej swěru a njepschekhadżazej luboscżu scże to swojemu kralej płacżili a s njewobmjesowanej dowěru scże k njemu shladowali.

Duż dha cżuju so dżenża s wěrnej srudobu s Mojim wójskom sjednocżeny a dyrbju wam Sswój kralowski dżak wuprajicż sa wasche smysłenje a waschu swěru, s kotrymajż scże stajnje k Mojemu w Bohu wotpocżowazemu bratrej stali.

S dobom mam krutu dowěru k wam, so też Mi a Mojemu kralowskemu domej stajnje njekhabłazu swěru sakhowacże a so budżecże swjatkowu swěru każ drohe po mojim pschedkhadniku na trónje namrěte kubło se Mnu hajicż k wužitku kralestwa, k sławje wójska, k waschej cżeścżi a k spomoženju lubeje wótcżiny.

Sibyllenort, 20. junija 1902. **Jurij.**

K swojemu ludej

pak kral Jurij takle porcża:

Hłuboko żarujo steju Ja, stejimy wschitzy pschi marach najnadobniischeho, najkhmańscheho wjerscha, kotryż nam njebě jenoż s pschikładom w mérje a we wójnje, ale też s krajnym wótzom w połnym słowa smysłu.

S bojoscżu pschimam so knjeżenja, pschetoż tajkeho wjerscha naslědnik być je cżężko; s bojoscżu, ale też s krutej dowěru na pomoz Božu a luboscż swojich Sakscow; pschetoż każ ja lubju, stajnje w duchu a mysli swojeho ujeboscżiczkeho bratra swoje sastojnstwo wukonjecż, tak mam też krutu dowěru, so mój lud, kotryż dżě mje snaje, tu luboscż, kotruż je drohemu njebohemu wopokasował, też na mnje pschenjeże.

Sibyllenort, 21. junija 1902. **Jurij.**

Němske kheżorstwo.

Nowy pruski żelesniski minister Budde je, runje każ nětcżischi ratarski minister Podbielski, s wojerstwa wuschoł. Budde je sebi w němsko-franzowskej wójnje żelezny kschiż dobył a bu w bitwje pola Noiseville sranjeny. Wón potom po něcżim rjad generalneho majora dozpi a jako tajki żelesniske wotdżělenje wodżesche. Po měnjenju kheżora je wón pschi tym dosć wědomosćow nabył, so móhł wodżenje wschěch pruskich statnych żelesnizow do ruki wsacż. W pruskim sejmje je Budde w lěcże 1899 jako sastupjer wójnskeho ministerstwa żiwje sa twar kanalow wustupował. Kheżor drje so nadżija, so Budde skónczne sa twar kanalow wjetschinu w sejmje swjedże.

Dotalnemu żelesniskemu ministrej s Thielenej, kotryż je starosty dla wotstupił, je kheżor rjad cżerwjeneho worjoła spożcżił.

Njesboże němskeho łódźstwa.

Torpedoska łódź S 24 němskeho łódźstwa je so psched Kuxhawenom pola Hamburga s jendżelskej łódźu „Firsby" pschejeła a so hnydom podnurika. S wobsadki su so kapitan Rosenstock a schtyrjo matrosojo tepili. Łódźi „Firsby" a „Mercur" dalschich 19 muži wukhowaschtej. Pódla wobsadki so na torpedoskej łódźi schtyrjo Jendżelcżenjo a tajny radźicżel Busley namakachu. Schtó je tutym Jendżelcżanam dowolił, s jenej němskej wójnskej łódźu jěcż, njeje hischcże wujasnjene. Podnurjena torpedoska łódź je so w lěcże 1889 natwarika, bě 48½ metra dołha a 5½ metra schěroka, s 2 revolwerskimaj kanonomaj, 2 spěschnje tśělazymaj kanonomaj a 3 torpedoskimi wustorcżnymi rokami wuhotowana.

Franzowske knjeżerstwo pschecżiwnikow republiki podtłoczuje.

Nětcżische franzowske knjeżerstwo je prefektam (wokrejsnym hejtmanam) pschikasało, so so njesmě w pschichodże niz jenoż nichtó sa sastojnika postajicż, ale so so też nichtó se sastojnikow powyschicż njesmě, kotryż njeje se slepym pschiwisowarjom republiki. To a niz jenoż swědomite sastawanje sastojnstwa a sakonja ma prenja sastojnikowa winowatosć być. Hdy by knjeżerstwo sa wobsadżenje wuprósdnjenych sastojnstwow jenoż swojich pschiwisowarjow brało, njeby jemu to nichtó wjele porokował, tola wone starym sastojnikam hrosy, so jim njeda wyschsche městno dozpicż, jeli so swoje politiske pscheswědczenje njesaprěja abo je njepotaja. Wo tajkim pschesceżehanju politiskich pschecżiwnikow je hacż dotal jenoż w Turkowskej słyschecż było, hewak so w europiskich krajach sasady dżerża, so so sastojnik njesmě w swojim sastojnstwje s politiku saběracż, tola so ma, każ bórsy s pisarnje wustupi, po swojich nahladach swobodny muż być. Druhemu wotmysleniu franzowskeho knjeżerstwa mólko so skerje pschihlosowacż. Pschi wobsadżenju wukrajnych pósłanzskich městnow ma so pschichodnje niz franzowskim semjanam prědnosć dawacż, ale, każ daloko jenaki talent dże, radscho muzam s luda. W tymle nastupanju ma so sa njedołhi cżaß hižo pscheměnjenje na tśjoch wukrajnych pósłanzskich městnach pschewjesć.

Khorosć jendżelskeho krala Eduarda VI.

Sandżeny schtwórtk dyrbjesche so jendżelski kral krónowacż. Se wschěch jendżelskich kolonijow běchu so sastupjerjo wschěch możnych dźiwich a połdźiwich ludow hromadu sbudnowali, so by so s nimi holdowanski cżah w Londonje sajimawje pisanił. Hižo někotre njedżele tale měschenza ludow pod stanami w Londonje lěha, kotraż dyrbi pschi krónowanskim swjedżenju wcżipnosć Jendżelcżanow spokojicż. Też wschě druhe pschihoty sa krónowanje běchu wuwjedżene, London bě nanajkrasnischo wudebjeny, tribuny běchu natwarjene, hosćiny skasane atd. Wjesele swjedżeńske żiwjenje psches London żołmjesche, hdyż na dobo srjedu każ błysk s jasneho njebja so powjesć rosnjesy, so je kral na smjercż skhorił. Wón je na sahorjenje slepeho cżrjewa skhorił, kotreż su dyrbjeli lěkarjo s operaziju wotstronicż. Pschi operaziji su lěkarjo spósnali, so je kral cżežko khory a so budże so posdżischo hischcże dalschim operazijam podcżisnyeż dyrbjecż. Wón też na stucżnjenje wutroby cżerpi, schtoż je s pschicżinu jeho asthmatiskeho cżerpjenja. Pódla teho drje kral Eduard na raka, herbsku khorosć jeho swójby, cżerpi, kotryż je sebi hižo jeneho jeho synow, jeho bratra, Koburgskeho wójwodu Alfreda a jeho sotru, kheżorku Bjedrichowu, jako wopor żadał. Njewotcżakane wotstorcżenje krónowanja je lud njemało wustrózało. Pschiwěrniwi ludźo

žo wěschczenja jeneje zyganki dopominaju, kotraž je kralej něhdy sa jeho mlode lěta prajila: „Króna žo nad twojej hlowje jaśni — ale ty ju ženje njeponješesch.“ Kralej žo ſ cžežka žiwjenje sdžerži.

Hdy by kral Eduard wumrjek, by króna na jeho 37-lětneho žyna Jurja pscheschła. Tutón je po wobliczu na ruskeho zara tak podobny, so mohkaj žo wobaj samenicz. Tale podobnosć žo ſ teho wujaśnjuje, so stej macź prynza Jurja a zarowa macź žotsje, dźowzy danskeho krala.

Wopyt žerbskeju kralowskeju mandželskeju w Ruskej.

Kral Alexander se žwojej mandželskej pjecża w auguscze do Peterburga zarej na wopyt pschijědże. Jeju pschewodźitaj ruski póśłanz na žerbskim dworje Czarykow a jeho pomoznik Mansurow, kotryž je pschi wěrowanju krala Alexandra ſ kralowej Dragu zara sastupił. Pódla teho budźa kralowskeju mandželskeju tsjo ministrjo a mnosy wyschschi offizěrojo pschewodźecź. Do Ruskeje pojědu psches Romunsku a žo ſ Ruskeje psches Konstantinopel a Bołharsku do Sserbije wrócza.

Amerikanski sakoń pschecźiwo anarchistam.

Jara kruty sakoń pschecźiwo anarchistam je žo w sjenocźenych statach poknózneje Ameriki wobsanknył. Po tym maja žo wschitzy k žmjercźi sažudźicź, kotsiž presidentu republiki skónzuja abo města presidentu, jeneho statneho sekretara, kotryž mohł ſ presidentowym nałlědnikom bycź, abo jeneho sastupjerja (póśłanza) jeneho wukrajneho knježerstwa morja. Mordarjowi pomozniży abo nadpjerarjo maja žo runje kaž mordaŕ žam se žmjercźu khostacź. Dale maja žmjertne khostanje pocźerpicź tež cźi, kotsiž se žkowom abo pišmom druhich schcźuwaju, presidenta abo jeho mózných nałlědnikow skónzowacź, jeli so je tajke schcźuwanje žmjertny wuspěch mělo, w druhich padach žo naschcźuwanje ſ khostańju hacź do 25 lět khosta. To žame khostanje tež tych potrjechi, kotsiž na to schcźuwaju, hlowu jeneho zusebo stata moricź. So by žo anarchistam sabźěwało, w sjenocźenych statach žwobodnje wobkhadźecź, je žo postajiło, so ludźo, kotsiž žu snacźi pschecźiwniży jeneho sakońskeho knježerstwa, njeżmědża ſ zyła na amerikanski brjóh stupicź. Cźi, kotsiž žu zusym anarchistam pomozni byli, pschecźiwo sakonjej do kraja pschińcź, žo ſ pjenjesami hacź do 500 dollarow abo ſ jastwom hacź do 5 lět khostaju!

Cźaž, w kotrymž mózachu žo anarchistojo w Ameriży žwobodnje hibacź a mordaŕske nadpady pschihotowacź, je po tajkim nimo. Europiśży anarchistojo tež wjazy w Ameriży wucźeka njenamakaju, kotraž je jim ſ nowym sakonjom mjesy samkła.

Na jenej nitzy.

(Pokracźowanje.)

Tež kusk drjewa, kotryž běchu w ruzy morwego nadeschli, wuhlada Bremak a wjedźesche, na cźož wěso nichtó druhi, khiba jeno wón žam, pschińcź njemózesche, dźeń posdźischo, hdyž bě w cźichich ranschich hodźinach mało khěžow, blisko kotrychž bě žo stako nózne krótke wojowanje, hacź nanajstaroscźiwscho wobhladak — so bě tamny kusk drjewa dźěl ſ drjewjaneje debjenki, kiž bě na durje žužodoweje khěže pschiražena.

Tak pschidawasche žo staremu mužej, hdyž bě ras na prawu cźěŕ pschischoł, wójmidło po wójmidłu do rjeczasa, kiž žo dźeń a wužscho a straschnischo wokoło niczo žo njenadźijazeho Panaka sadźernjowasche.

Niczeho žo njenadźijesche! Tak bě to woprawdźe. Njesbožowny, kiž bě žo k njeskutkej dak wužicź, so by bliskemu pschiwusnemu, žotsinemu žynej, k wyschschemu postajenju w žiwjenju, kiž žo jemu lubjesche, dopomhał — wón drje nětkole wjedźesche, so bě žo tutón njeskutk podarmo stał — niz pak, so na njeho hischcże druhe khostanje cźakasche, dyžli žurowe cźwile, kiž jeho duschu krjudowachu a kiž jeho hewak tak želesnu strowotu a móz nahle sniczichu.

Panak khodźesche hischcże pschezo jako zyle žwobodny a bjesporokowy muž, jeno sdasche žo, so žo ludźi bóle boji, pschetož lědma by žwoje sastojńske dźěło skónczene měł, a hižo by do nětkole tak cźichich hór khwatał.

Pucźnik, kerk, kata w płocze dožahasche jeho makemu, žuchemu scźěhowarjej, so by žo hnydom skhował, hdyžkuli psched nim krocżazy hdy stejo wostawasche abo žo wobroczesche. A něschto bě spodźiwne. Hdyžkuli by žo Panak też nastajił, hacź žo k wjeczoru abo k ranju, k połodnju abo k poknozy wobroczesche — po mjenje bóle wulkich wokolopucźach pschikhadźesche pschezo na jedyn kónz — to bě khětro njenahladna khěžka na kónzu sdaleneje wožy.

Ras na tajkim žlědźazym wukhodźe pytny Bremak, so Panak, duzy daloko wokoło, žo na pohrjebnischczo poda. Se strony, wot města ſ napschecza, dóńdźe na hórku, na kotrejž tak we khłódnej semi po staroscźow poknym žiwjenju wotpocźowasche. Spěschnje kaž jeschcźerza slěsy Bremak, se žamžnymi kerkami kryty kaž Panak — sa nim a namaka městno, kiž jemu dowolesche, Panakowe cźinjenje wobkedźbowacź.

Pschi niskej muri pohrjebnischcża wosta njesbožowny muž stejo, dokelž na pohrjebnischczo stupicź žebi wón njeswěri.

Ruzy na ponoschk murje pokožiwschi wudźerasche na najnowschi row, na kotrymž khudobny wěnz leżesche, skónz kotrehož pak žo nadpadnje rjany želesny kschiž posběhowasche.

Macź njebocźicźkeho bě jón daka, tak powjedasche rowaŕ ludźom, kotsiž žo dźiwachu, so je khudy hórnik tak drohn rowowu debu dostał.

Schtó pak Khorlowa macź bě a hdże wona pschebywasche, to nichtó njewjedźesche.

Nětkole wudźera Panak na row na tamny bok, na nadpižmo na kschižu, a hubje jemu dyrkotatej a wocźi žo jemu płomjenitej.

Bremak, ani dżežacź krocżeli wot njesbožowneho muža sa kerkom skhowany stejo — cźuje, so žo jemu wutroba smjehcźuje, pschi tutej tak wulkej a němej bolosczi a zyle ſ cźicha wotproschuje Panakej, so je jeho sa njeczucźiweho cźlowjeka měł, kiž je jeno žebi žamemu żiwy a jeno žebje žameho lubuje.

Tajki Panak njeje; schtóž móże tak hłuboko cźerpjecź a njerěczo takle cźerpjecź, tón njeje zyle schpatny a tón njeje mały w duchu.

Hacź do tuteho wokomika bě Bremak žwojeho pschedstajeneho dospołnje hidźił, sa tak prawje doscź niskeho cźlowjeka měł a jeho jeno sa k najschpatnischim wězam khmaneho měł; nětkole myžli lěpje wo nim, hdyž je jeho widźał žarowacź.

Ale njech bě też hischcże mjekscha wutroba stareho muža, žylna je tola wostała a też směromna, kaž dźě to pola prawego muža pschezo bywa, hdyž dyrbi žo něschto wulke dozpěcź — Bremak hnydom saža počzina wobkedźbowacź; — hdyž je Panak pohrjebnischczowu murju wopuschcził, scźěhuje jeho kaž žamžny sczin.

Wobaj zastupischtaj do doka w lěžu.

Khwatnje a dale khwatnischo krocži Panak.

Je tak, kaž by njebył na pschekhadźowanju, ale kaž by wěsty saměr dozpěcź chzył.

A khwatnje a dale khwatnischo scźěhuje jeho psches hory a doły stary Bremak. W tym mužu tczi wjazy, dyžli bě žebi žam myžlił — smyžł žlědźenja, kotryž nětkole prěni krócź žwój nałoźk namaka, móz a wutrajnosczu, kotrejž njeběschtej ženje swucźowanej bykej, symnosczu krewje a shudawazy dar, nad kotrymž žo žam dźiwa.

Ale njeje to žane sdacże, je to jeno wěstotne wužudźowanje, kotrež jemu, mudremu, ſ wobrasnosczu wobdarjenemu pschedwidźecź dawa, schtož pschińdże, schtož pschińcź dyrbi? Jena wěz je wěsta, nichtó njebudźische Bremakej, a wón žam najmjenje tón kruch dowěrjak, kotryž nětkole wuwjeduje, kruch žlědźazeho poliziśty, kotryž nětkole sprawnosczże dla a też Liczowskeho dla wuknjuje; pschetož Liczowski budże hakle potom sažo bjes poroka, hdyž budże woprawdźity paduch wotkrytý — a też kruch wjeczeŕskeho nadawka — pschetož njekhostane nježmě morjenje Handrija wostacź.

„Dźi jeno, dźi — njesbožowny“, myžli žebi Bremak, pscheklepanje kaž Indian žwojeho pschedstajeneho scźěhujo, „pokaž mi pucź k kradnjenym pjenjesam. Kradnjene kubło cźehnje tebje k žebi, tak dołho, doniž žo žam njepscheradźi.“

Tak myžli žebi stary, stajnje wjele myžlazy muž a jeho wobliczo ma pschi tym khětro twjerdy wuras — a tola dyrkotatej jemu druhdy hubje — kaž by rjekł, so jeho, kotryž tak symnje a hórzy myžli, boli cźwila muża, kotrehož dyrbi sniczicź w mjenje sprawnosczże.

Woprawdźe, jemu bywa doscź hórke, tuto kaczenje a cźuchanje — ale žkužowniży tejele žamžneje sprawnosczże, kotrejž pschi wschěm snutskownym spjeczowanju žkuži, bychu žo jemu jeno wužmjeli, by-li tehole wjelemózneho knjesa chzył wobskorżicź. Wjedźa dźě, so je Panak se žwojimi poddatymi stajnje schpatnje, nimo měry schpatnje wobkhadźał, duž bychu to sa wjeczenje měli, schtož mohło Bremaka k tajkemu wobskorżenju pohnucź.

Wón dźě tutym jara akuratnym knjesam žanych dopokasow podacź njemóże, kiž bychu jim dožahałe. So bě žo Panak pschi namakanzy, kiž bě w pokładniży sczinił, saczerwjenił, a so bě nama-

kanu maliczkoscz, kiž dže po prawom niczo njebě, jara khwatnje na bok ßunyk — schtó to hischcze dženßa Bremakej wěri? To budźische hnydom prajicz dyrbjak, kaž budźische tež hnydom jednacz měk w tamnej nozy njeßoża. A ßlědy w prósche, wo kotrychž budźische mohł naczisk pokasacz, dopokasowachu k nusy, so běchu měchi s pjenjesami na tamnym blidže stake, a so bě tež Khorla pschi jich pokradnjenju ßwoju braschnu ruku nałożak — ale hewak niczo — a Khorla bě morwy; a so budźische Panak pschi pschisjewjenju Khorloweje ßmjercze bjes maka rosom shubił — schtoż mózesche ßkużobnik wobßwědczicz — schto to dopokasowasche? K nusy, so bě Panak khory, so bě nervosny rosbudżomny — a to tež tak kóżde dźěczo wjedżesche.

Ně, dopokasow sa jeho winu tu dotal njebě.

Jeno pjenjesy abo Panakowe njekedżbne ßłowo mózesche jeho pscheradźicz.

Tute pjenjesy na puczach ßwojeho pschedstajeneho namakacz, abo tajke ßłowo wupoßłuchacz, to bě nadawk, kotryž bě ßebi Bremak s dźěła k doscżczinjenju, s dźěła tež k sapokuczenju nadak, nadawk, na kotrymž hižo tydżenje dołho, a niz zyle podarmo, dźěłasche, a pschi kotrehoż wuwjedżenju bě hižo jara blisko, ßam to njewjedżo. —

Lěßny dok je ßo rosschěrił na mjeńschu, s horami wobdatu runinu. Wona tu leži, s lohkej mhłu napjelnjena. Mjes horami je włóżne — a nasymu wustupuja mhły hižo pschi khowanju ßłónza. W dole ßo hižo ßměrkasche a po zykej runinje bě měr a pokoj. Na tutej runinje śteja khopnizy schtomow, pola a łuki dawaju jej pscheczelny napohlad, a wjesła, pschi rězy ßo czehnjo, czini pschi ßwojej sjawnej khudobje saczischcz, so ßu jeje wobydlerjo schwarni dźěławi ludźo.

Jeno jedyn dom, jena khěżka, kiž ßo pschi ßamym lěßu, daloko wot druhich khěżow, posběhuje, ma bóle pißany hacz dowěrny, bóle woßebny hacz luboßny napohlad.

Na módr kur czehnje pod khójnami se schikowanymi mróczakami, ale tamny wuheń je rospukany a rospadany.

Sskónczne róże a dźiwi mak kiwkatej ßo psched woknomaj khěżki, ale woknje śtej masanej a saprószchenej, a pawczizny tam w kutach wißaju.

Rjana czeŕwjena kóczka leži psched durjemi, ale hoki durjow ßu wukhabkane a na prosu je błóto.

A pśches tónle próh śtupi nětkole Panak. Wón czini woprawdże woßebny saczischcz w tychle khudobnych a sanjerodżenych wobśtejenjach.

(Pokracżowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Sa nowehо Budyskeho hamtskeho hejtmana je ßo knjeżerstwowy radźicżel s Kirchbach w Draždżanach pomjenował.

— Budyske měschczanske tschelenje (Schießbleiche) smeje ßo wot 6. hacz do 13. julija.

— (Ssebi s jědom sawdała.) Sskużobna dźowka, w tudomnej mlokarni ßkużaza, kotraž je ßebi, kaž ßo tydżenja pißasche, s jědom sawdała a na to wumrjeła, je fosfor wot schwabliczkow wotschkrabała, kotryž je s mlokom wupiła. Wona bě ßo pjecża żiwjenja nabyła.

— (Woheń.) Sańdżenu njedżelu wjeczor po 7 hodźinach ßo po měscze wołasche, so ßo stare kasarmy pala. Prjedy pak hacz ßykawy pschijědżechu, běchu hižo wojazy ßami płomjenja poddußyli. W jenej czischczerni ßu ßo pjecża někotre lapy spalike. Nastata schkoda njebě rěczow hódna.

— Wischnje budża lětża żadne. Te, kotrež njejßu w mejßkich smjerskach smjerske, ßu ßo s khłódnym junijowym wjedrom sahubike. Wobßedżerjo leżomnoscżow, kotrychž wischenjowe plantaże w pscherěsku kóżde lěto wulki pjenjeżny wużitk podawaju, lětża czeżko schkoduja. W Gothaskej je na pschikład tamnischa wjeß Kleinfahner se ßwojich wischenjowych plantażow s najmjeńscha hewak wob lěto 20,000 hriwnow dobytka dostawała. Lětża ßnadź wunoschk wjazy dyżli 20 hriwnow njewucżini. Wot lěta 1871 tajke njeporadżenje wischnjow njepomnja. Też knykacżkow a ßłowkow budże lětża mało.

— (Njehoda s konjom.) Hdyż wósnik Nuczan s Wuriz sańdżenu wutoru wós, s murjeŕskimi kamjenjemi nakładżeny, k tudomnemu ßudniſtwowemu nowotwarej pschiwjesy, ßo pod jeho podßobnym konjom pjerschczowa scżěna wotwali. Pod nohami semju shubiwschi ßo kóń s komota wußuże a dele do dźěry padże, kotraž bě sa sałożknu murju wuryta. Skoczo tam sa morwe leżo wosta a ßo wjazy njehibny. So bychu jo s cżěßna wumohli, jo s powjasami a bleschowym cżahadłom wucżežechu. Hacż runje budźische ßo nětko kóń mohł ßwobodnje hibacz, wón tam tola dale wschón prosty leżesche. Sawołany skótny lěkaŕ ßebi njemóżesche pschicżinu wukładnicz, kotrejež dla skoczo stanycz njemóżesche. Konjowy wobßedżeŕ skónczńje po konjazeho rěsnika póßła, so by konja saklół. Prjedy pak hacż tón dóńdże, ßo kóń na dobo shraba a staże. Nětko podßobnik saßo hromadże s bróſdnikom cżežki wós cżehnje. Padnjenje do hłubiny njeje jemu po sdaczu niczo swadźiło.

— (Dźěczo pod koła pschischło.) Psched „helgestom“ na Draždżanskej dróſy je sańdżenu ßrjedu Schwurakez dwělętne dźěczo s boka do konjow cżežkeho wosa saběżało a padnywschi pod koła pschischło. Dźěsczu je ßo nop puknył a pódła teho je ßo też hischcze snutska wobschkodźiło. Sapschahowy pohoncz njeje na njeßożu wina.

— (Woheń.) W pinzy Kulischez khěże na Hoschiz haßy bě ßo schtwórtk w nozy drjewo sapaliło. S pomozu ßußodow ßo woheń bórsy shascha.

S **Hunjowa.** Wutoru tydżenja tudomny kubleŕ Schönfeld pola kublerja Schütży khoru kruwu doreśa. Bórsy po tym Schönfeld w ruzy wulke bolosczе sacżuwasche. Wón teho dla k lěkarjej do Hodżija dóńdże. Tón hnydom spósna, so bě ßebi Schönfeld krej sajědojcził, a jeho teho dla do Budyschina k medizinalnemu radźicżelej dr. Menschelej póßła. Tež wot tuteho Schönfeld shoni, so je sajědojczenje jeho ruki ßmjercz straschne, a so dyrbi wón teho dla hnydom do měschczańskeje hojeŕnje hicz. Dokelž pak bě Schönfeld ßwojeho mjeńscheho ßyna ßobu do města wsał, wón tuteho najprjódzy saßo do Hunjowa domoj dowjedże a hakle posdże wjeczor do měschczańskeje hojeŕnje pschińdże. Nasajtra bě ßo ruka hižo tak shórschika, so dyrbjachu ju lěkarjo wotewsacz. Kruwa, kotruž bě Schönfeld doreśał, bě na słósniwosczе (Milzbrand) khora była, a jěd tuteje straschneje khorosczе bě ßo psches kożu Schönfeldowеje ruki do jeho krwě sczahnył. Někotre dny posdźischo Schönfeld w Budyskej hojeŕni na sajědojczenje wumrje. Wón wudowu s 9 dźěczimi sawostaji.

Nadpad na żónsku. Dwaczecżilětna ßkużobniza s Budyschina dźěsche sańdżenu ßobotu psched wjeczorom wokoło 5 hodż. k ßwojim starschim do Wulkeje Dubrawy na wopyt. Sady Cżichońz pschida ßo k njej mużisko, saßadźity, ßrěnjeje wulkosczе, módrewocżaty, selene kholowy a bruny khabat wobleczeny, po sdaczu dźěłacżeŕ. Najprjedy s njej w pscheczelnej rosmołwje dźěsche, jej powjedajo so je 24 lět stary, so je wojak był, a so ßu jemu w wójsku „wjeßely August“ rěkali. Dale Staromakßeczańskeho wotpucża, jako żiweje dusche we wokolnosczi njebě a wyßoke rożki, murjam rune, dalischemu roshladej sadźěwachu, pocża njehańbicżiwy byczь. Wón holzu wo sjemju mjetasche. Ta pak ßo smużicże wobarasche a wo pomoz kschicżesche. Tak ßo s nim běżo po pucżu nękrtre krocżele dale pschińdże, doniž deleka blisko Hněwßez muża na polu njewuhlada. Njekniczomnik na njeho ßo dohladawschi holzu puschczi a ßo k Kschiwej Borschczi horje winy. Holza běżesche prěki psches pola k ßwojemu wumożerjej, kiž ju hacż k Dalizam pschewodźi. Sa nadpadnikom maja pjecża wěsty ßlěd.

S **Worzyna.** Tydżenja ßo pißasche, so ßu hascherjo njewěrnu powjesczь wunjeßli, so je w pjezy swudowjeneje Pětschzyneje, kotrejež twarjenja ßu ßo 6. junija wotpalike, 1000 hriwnow skhowanych było. Tale rosprawa na podłożku wěrnosczе njesteji. Hascherjo s zyła telko khwile njejßu měli, so ßu móhli w palazym domje namakane pjenjesy pscheliczicz a ßu je njepscheliczene wobßedżerży pschepodali. Tón hascheŕ, kotryž je ßo do ßmjertneho stracha podał, hdyż je skhowane pjenjesy płomjenjam wutorhnył, dyrbjał po prawom někajke myto sa to dostacz. Tola ßebi je wot khudych wotpalenych żadacz, to jemu jeho tschesczijanske smyßlenje njedowoli.

S **Hrodźischcża.** Sańdżena njedżela, 22. junija, mějesche sa naschu woßadu woßebitu ważnosczь; na njej wotmě ßo tu ßwjatocżnosczь kładżenja sałożkneho kamjenja nascheho noweho Bożeho doma. Runjež běsche wjedro jara njewěste, běsche ßo wulka liczba ludźi seschła. Popołdnju w tsjoch cżehnjesche se swonjenjom swonow ßwjedżeńſki cżah zyrkwinych a gmejnskich pschedstejiczerjow, woßadnych wucżerjow a ßwjedżeńſkich hosczi na postajene městno. Po wuspěwanju schtucżki „Budź khwalba Bohu ßamemu“ dżerżesche knjes farař Mrósak ßwjedżeńſku rěcż po 1. knih. Mójs. 28, 22. Prjódzy w ßerbskej a na to w němskej rěczi wón na praschenje: Schto nam tutón sakkadny kamjeń praji? nam s jadriwymi ßłowami rosestaji: 1. wón nam wobßwědcża stare Boże ßlubjenje, 2. wón nam pschiwoła mózne napominanje, 3. wón naß nucżi k nutrnej prósstwje. Mjes woběmaj rěczomaj spěwachu schulske dźěczi pod nawjedowanjom knjesa kantora Sarjeńka rjany spěw. Do kschinje,

kotraž bu na to do sakkadneho kamjenja samurjowana, je tež wjazy ßerbskich spißow położenych: nowy sakoń, spěwarske, předowanja wo prěnim artiklu, pschedźenak, Sserbske Nowiny, Pomhaj Bóh, Łužiza, Sserbski hospodař a druhe. Se schtuczku „My Bohu Wótzewi“ ßo ßwjatocznosć skónczi. Bóh daj, so bychu ßo wschitke pschecźa, nad sakkadnym kamjenjom wuprajene, dopjelnike a so móhli bórzy ßwjedźeń poßwjeczenja noweho Božeho doma ßwjeczicź.

— (Njedostojnej proscherzy.) Njedźele dokho proscherzy, stara a mkoda, woßebje wßy niże Budyschina pscheběhujetej. Wudawajo, so stej se Sprejz, so stej bědnej, so stej ßo wotpalikej, so je muž hubjeny atd. S tajkim skiwlenjom dobroduschnych ludźi hnujetej jich schczedriwosć wutrjebujo. Muž se Sprejz bě sańdźenu ßrjedu pschipoldnju w jenej wjeszy, hdyž proscherzy nimo czehnjeschtej. Něchtó ßo jeho tak nasdala wo nimaj woprascha. K powschitkownemu spodźiwanju muž praji, so njejstej se Sprejz ale s Hamorow a so stej w poměrnje dobrych wobstejnosczach žiwej. Muž dźě je bědny, dostawa pak wyßoku rentu, na dźeń pok tolerja. Żónskej s naproschenymi darami czrjódu ßwini kormitej a naproschene běrny hischcze pschedawatej. Wonej stej tajkeho schibakeho proscherstwa dla hižo khostanej. Wuj se Sprejz jimaj to do wocżow praji, na czoż żónskej nosy pod paża wsaschi mydko wjeseschtej. Na pschecże Sprejczana, kiž nochzy so by jeho wjes jeju dla do hubjeneho mjena pschischła a k lěpschemu naschich schczedriwych hosposow wězku tudy wocźischczimy.

Se Sahorja. Na spodźiwne waschnje je tudomny dźěkaczer Muczink ßwojej kosy shubił. Skoczeczi, kotrejż běschtej sa powjas swjasanej, ßo bodźeschtej a ßo pschi tym tak do powjasow sawischtej, so ßo sadajischtej.

Se Schěrachowa. Pjatk rano wokoło 3 hodźin je ßo tu brózeń twarskeho mischtra Alberta Löbmanna wotpalika. Kaž ßo sda, je slóstniska ruka woheń sakoźika.

S **Wóßlinka.** Nascha woßada ßwjeczeschce wutoru 24. junija ßwjedźeń mißionstwa mjes pohanami. Hacz runje bě wjedro jara pscheměnjate a druhdy deschczikojte, hacz runje nowa srudoba dla naschcho njeboh' krala na wutroby czischczeschce, dha ßo tola kraßnje wupyschcny Boži dom w 1 hodźinje k ßerbskemu kemschenju a $^1/_2$3 k němskemu hacz do poßlednjeho městaczka s nutrnymi kemscherjemi napjelni. K ßerbskej Božej ßłużbje buchu pschitomni knjeza duchowni a czeßni hosczo s wojeńskim towarstwom s Jitra a wokolnosczą a s zyrkwinym pschedstejiczeństwom pschewodźeni. Sswjedźeńske předowanje mějesche tu knjes lic. theol. farař Rencz-Ketliczanski, prawnuk njeboh' knjesa fararja Fuhrmanna, kiž wjele lět we Wóßlinka skutkowasche a psched nimale 100 létami sakkadny kamjeń Wóßliczanskeje zyrkwje sakoži. Sswjedźeństi předař wukkadowasche na sakožku Mat. 3, 1.—3.: Mißionstwo je Janowa ßłużba bjes runjecza! I. jeho nadawk: předarja hłóß w puscźinje bycź; II. jeho troscht a żohnowanje: pucź temu Knjesej pschihotowacź. Na sahorjene a sahorjaze waschnje wjedźesche knjes duchowny nutrnu woßadu k duchownemu sakožnemu kamjenjej ßwjateho mißionstwa a napominasche zyku woßadu, so by kóżdy ßobu twarił na tutej ßwjatnizy. Sserbski měschany chor, komponowany wot Nägeli, pěßnjeny wot knjesa fararja Waktarja, pod wustojnym wodźenjom knjesa kantora Starki, porjeńschi ßwjatocznosć a swjeßeli poßłucharjow. Schtuczki tuteho spěwa běchu tele:

Hlaj, tudy ßmy, Cże, kralo Jesu khwalicź
A mjenu twojemu ßwój wopor palicź.
Naß wobhnadź, so czi khěrlusch saspěwamy
A khwalbu damy.

Sa wschitkich ßy ty wumrjeł, Jesu miły
Sa wschitkich s twojoh' rowa stany żiwy.
O hladaj na tych, kiž Cże njepósnaju
We czěmnym kraju.

Sczel ßwěrnych dźěkaczerjow k wschitkim ludźom,
Daj ßwojoh' Božoh' ßłowa ßymjo wschudźom.
Psches zyły ßwět twój kschiż a mjeno kraßne
Sswěcź, Jesu, jaßnje!

Pschińdź, Knjeże, pschewiń ßwět a hrěch a błudy,
Njech tebi ßłuża kralojo a ludy,
So budźa twoje stadło tu na ßwěczi
A twoje dźěczi!

K němskej Božej ßłużbje bu ßwjedźeński czah s wojeńskim towarstwom sa Wóßlink a wokolnosczą nawjedowany. Tu předowasche knjes dwórski předař konsistorialny radźiczel Klemm s Draždźan. Jeho tekst bě Luk. 1, 67—79, jeho thema: Wjeßelcże, ludźo, ßo w jeho mjenje, wón wulke dźiwy czini sam. 1. Khwalcże dźiwy teho Knjesa; 2. wěrcże ßłubjenjam teho Knjesa; 3. Sastupcże do ßłużby teho Knjesa! To bě wulzy natwarjaze předowanje, kotreż wschitkim poßłucharjam hischcze dołho w požohnowanym dopomnjenju wostanje. Do předowanja saspěwa měschany chor kraßnu hymnu s pschewodom hußłow a byrglow, komponowanu wot G. Merka, pěßnjenu wot knjesa fararja Waktarja. Liturgiju spěwachu na ßerbskim kemschenju knjes farař Kubiza-Bukeczanski a knjes farař Jakub-Njeßwaczidlski, na němskim knjes farař Mikela-Łupjanski a knjes farař Waktař-Wóßliczanski. Swonkowny wuspěch bě jara swjeßelazy, haj pschi wobstejnosczach krajiny a woßady wulkotny; ßwjedźeńska kollekta wunjeßy 405 hriwnow. Njech Boże trajne żohnowanje wotpoczuje na tutym woporje, na daricźelach, na ßwjedźeńskimaj předarjomaj a na zyłym rjanym ßwjedźenju!

S **Wóßlinka.** Tu je jene dwělětne dźěczo se ßynoweje łubje s wotewrjenzu na dwór padnyło, hdyž bjes wědomnja leżo wosta. Nasajtra je wone na sczěhwki padnjenja wumrjeło.

Se Shorjelza. (Khostanska komora.) Twarza Gustava Wernera s Běłeje Wody, kotryż je sa 5820 hriwnow falschowanych směnkow (wechslow) swudawał, ßu k jastwu na 8 měßazow saßudźili.

Wußudźenja.

Khostanska komora. Skakarja Miklawscha Herbricha s Dobroschez pola Njeßwaczidła bě Budyski kawniski ßud k jastwu na jedyn tydźeń saßudźił, dokelž bě Herbrich murjerjej Schöbelej w knjeżim hosczenzu w Njeßwaczidle pjerschczeń kradnył. Po Herbrichowym powołanju pschecźiwo temule wußudej ßo jeho khostanje na 4 dny poniżi.

Přilopk.

* (Wulka woda w Schlesyusku.) Sańdźeny tydźeń ßu ßo krajiny, pschi wjetschich rěkach leżaze, s powodźenjom domapytake. Njedźiwajzy napinazeho dźěła ßu ßo haczenja pschi rězy Wißle pola Lonkowa a Goczalkowiz pschetorhnyke. S pschileżazych karpjazych hatow ßu ßo karpy wotwjedke. We Walowach je ßo 21 dworow póczrjeło, a człowjekojo a skót mózachu ßo lědma wukhowacź. Krajina hacz k ruskim mjesam ßo morju runa, s kotrehoż jenoż ßwißle khěżow a schtomowe hakoły tcża. Żně ßu w tychle stronach sniczene. Wjele mostow je ßo swottorhało. Khěże Opolskeho pschedměsta ßu póczrjene. Wobydlerjo hornich poskhodow móża do nich jenoż po rěblach pschikhadźecź. Wobkhod po dróhach ßo s pomozu czołmow stawa.

* (Njewjedra.) W połnóznej Sakskej w stronach wokoło Großenhaina ßu njedźelu popołdnju ßylne njewjedra sakhadźałe. W Großenhainje ßo 4 hodźiny sa ßobu deschcź lijesche. W hosczenzu „konja“ błysk do sadnjeho twarjenja dyri a sapali. Woheń pak bórzy salachu. W Naundorfje błysk do jeneje hródże dyriwschi jene ßwinjo pohłuschi. W Kolmnizach ßo brózeń hosczenzarja Borsdorfa s Božim njewjedrom wotpali. W Radwizach ßo w jenym khlěwje, kotryż ßo powodźi, dwě ßwinjeczi tepischtej.

* (S błyskom saraženi.) Sańdźenu póndźelu wjeczor ßu ßo w Fröllersdorfje na Morawje tśjo dźěkaczerjo, kotśiż běchu pod jenym schtomom wukhow psched njewjedrowym deschczom pytali, s błyskom sarasyli.

* (Spytane ßamomordarstwo.) W Draždźanach je póndźelu wjeczor mandźelska powjasarja Skiby w ßwojim wobydlenju s revolwrom ßwojimaj dwěmaj dźěśczomaj a potom ßebi kulku do hłowy tśelika. Wschě tśi ßu czężko franjene, tola ßu hischcze żive. Skibowa je pjecża pschemyślena.

* (Ssamomordarstwo jeneho profeßora.) Profeßora dra. Oswalda Wachtera, kotryż wot 35 lět na universicze w Malvernje w Jendźelskej němsku a franzowsku rěcź wucżeschce, ßu w jeho łożu morweho namakali; pschi nim někotre blesche jěda leżachu. Na papjerku bě wón němski napißał: „Sswojemu czerpjenju ßym dobrowólnje kónz czinił.“

* (Młodostna morderka.) W Lienenje we Westfalskej ßu 16-létnu w ßyrotowni wocżehnjenu pěstończu sajeli. Młodostna słóstniza je ßo wusnała, so je dwě dźěśczi jeneje ßwójby, pola kotrejež ßłużeschce, do hata czißka a satepika, so by jej njetrjebała dale hladacź.

* (Sajědojczeŕ.) 48létny blidarski pomoznik Pohn w Winje je ßwojej 10 lět starschej żonje s jědom sawdał. Żona, kotruż Pohn, dokelž bě jemu pschestara, snjesc njemóżeschce, czężko khora leży. Pohna ßu do ßudniskeho pschepytanja wsali.

Za nowy Maczicźny dom

je ſo w lěcze 1902 dotal nahromadźiło: 963 hr. 11 np.

Dale ſu ſa njón darili:

Na Fabiancz kwaßu w Mikorafu naſběrał kwaßny herz Schuſter . . . . . 2 = 10 =

Na Kullingez-Domulez twarbje w Sſlepom naſběrał kwaßny herz Domel . . . . . 3 = — =

W „Katholſkim Pößle“ cźißło 26. lěta 1902 hižo kwitowane:

Radwórſka płatowa komißija: bratr ſ Delan 60 np. a naſch knjes 25 np.: dobyſchtaj + 50 np. Hromadźe 1 hr. 35 np. = . . . 1 = 35 =

Hromadźe: 969 hr. 56 np.

S dźakom kwituje a dalſche dary pſchijimuje

ſarjadniſtwo Maczizy Sſerbſkeje.

Cźeſcźeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotſiž chzedźa ſa nje na

3. ſchtwórtlěto 1902

do prědka płacźicź, njech nětko **80 np.** we wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa.

Cźi, kotſiž ßebi Serbske Nowiny pſches **pošt** pſchinjeſcź dadźa, njech tola njeſapomnja, ßebi je tam bórſy ſkaſacź. Na ſchtwórtlěto ſapłacźi ßo ſa Serbske Nowiny na ſakſkich a pruſkich póſtach, kaž tež w druhich krajach němſkeho khěžorſtwa **90 np.,** ſ pſchinjeßenjom do domu **1 hriwna 5 np.**

Serbske Nowiny ſ pſchikohu „Serbski Hospodař“ płacźa na póſcźe **1 hriwnu 5 np.,** ſ pſchinjeßenjom do domu **1 hriwnu 20 np.**

Serbske Nowiny ſ pſchikohu „Pomhaj Bóh“ płacźa na póſcźe **1 hr. 30 np.,** ſ pſchinjeßenjom do domu **1 hriwnu 45 np.**

Serbske Nowiny ſ pſchikohomaj „Serbski Hospodař“ a „Pomhaj Bóh“ płacźa na póſcźe **1 hriwnu 45 np.,** ſ pſchinjeßenjom do domu **1 hriwnu 60 np.**

Redakzija Serbskich Nowin.

---

w Budyſchinje **Fotografowarnja** na ßukelnſkej haßy 20

Roberta Süßa

porucza ßwój wubjernje pſchiprawjeny ateliej k fotografowanju jenotliwych woßobow a gruppow.

Najſtaroſcźiwiſche wuwjedźenje. Najtuńſche płacźiſny.

1 duzent fotografijow ſ zyłej figuru 3 mk. 50 np.
1 = = hacž do koleu 4 mk.
1 = dźěcźazych fotografijow abo hacž do wutrobna 5 mk.

Tež k fotografowanju na wßach, kwaßnych gruppow, krajinow kubkow atd. ßo ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi poruczam

---

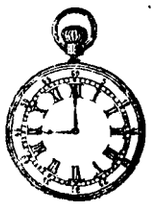

Franz Marſchner

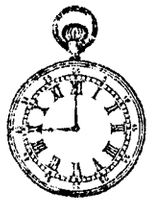

cźaßnikař w Budyſchinje

cźo. 9 na bohatej haßy cźo. 9

ßwój ſklad **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczaſow** dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płacźiſny.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pſchiſpomnjenje: Rěcźu **ßerbſki.**

Howjaſe koże, cźelaze koże, konjaze koże, wowcze koże a tež **wowcźu wołmu** po najwjetſchich płacźiſnach kupuje

Heinrich Lange

pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach.

Dźěłaczerſke kholowy, dźěłaczerſke lazy, dźěcźaze wobleczenja,

direktnje ſe Seifennersdorfſkeje draſtoweje fabriki porucza.

Emil Heinrich w Borſchcźi.

Czelaze koże,

ſajecze, kaniklaze, kocze, kunjaze a tkhórjaze koże po najwjetſchich płacźiſnach kupuje

Heinrich Lange

pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach.

Swój ſklad

tſěſchneje papy, theera, drjewoweho zementa a tſěſchnych tſchěſkow

po tunich płacźiſnach poruczam.

August Thomas,

tſěchikryjerſki miſchtr w Budyſchinje na różowej haßy 16.

Khojej,

ßyry po 70 hacž 140 np., paleny po 80 hacž 200 np.

dobrych a najlěpſchich druźinow poruczataj

Schieſchka a Rjeczka

na ſwonkownej lawſkej haßy.

Ssuproſchna ranza

je na pſchedań w **Komorowje** cźißko 61 pola Rakez.

Holzy a žony

do trajneho dźěła pyta

porzlinowa fabrika w Margareczinej hěcze

p. Měrkowa.

Sskužobne a hródźne dźowki a tajke k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, pohonczow, hejtmanow, dźěłaczerſke ßwójby, tſeczakow a wolazych ſa tudomne a Draždźanſke ſtrony hnydom pyta **Schmidtowa** na ßukelnſkej haßy cźißko 24.

Běrny k pizowanju

po wjetſchich a mjeńſchich dźělbach pſchedawa

Skop w Kolwaſy.

We wudawarni „Sſerb. Nowin“ ßu dostacź:

kmótſſjaze liſty.

Kartonowe kaſchcźiki

k póſtſkim a druhim poßyłkam po 10 np., mjeńſche 10 ſchtuk ſa 40 np. ßu dostacź pola

Heinricha Mohra

na ßukelnſkej haßy 14.

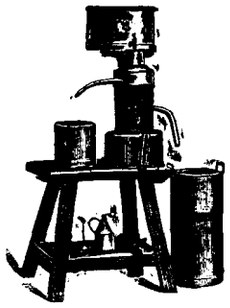

„Dekonom“

najlěpſcha zentrifuga nětcźiſcheho cźaßa,

jara derje ßmjetanu ſběra, hrajizy lohko dźe, je jara jednorje a ſtabilnje twarjena. Tyßazy najlěpſchich wobßwědčenjow ſ tudomnych ſtron.

Steiner a Brochmann.

Wona je na pſchedań pola

Jana Pětki w Kocźizy p. Huſki.

Bóſchicźanſke ryczerkubło

pola Rjeßwaczidła

porucza

praßowany torf,

1000 kruchow po 7 hriwnach, ſ hnydomnym ſapłaczenjom po 6 hr. 50 np.

Poruczam tokſte **krjepjawki, wódne khany, mlokowe khany, mloczanki, czerpaki, petrolejowe khany, wnhlowe kaſchcze** ßamßneho wudźełka, mam tež wulki ſklad domjazeje, kuchińſkeje a emaillowaneje nadoby, **ſchablony** k wuſchiwanju a woſnamjenjenju, **wódne pónoje** a **żeleſniki.**

Dale cźinju na to kedźbliwe, ſo wſchě do mojeho rjemjeßła ßluſchaze twarſke dźěła, tſěſchne žłoby (ryny) a roky, kaž tež wodowody jara ßwědomliwje wuwjedu. Duž proſchu na mnje dźiwacź.

Spěſchne poßłuženje. Porjedźernja. Tunje płacźiſny.

Moritz Schulz,

klampnarſki miſchtr w Budyſchinje pſchi ßerbſkich hrjebjach 10.

Do Lasa!

Póndźelu reje. 29. junija budźa Pscheczelnje na nje pscheproschuje

K. Scholta.

Khěža na pschedań.

W Kortnizy je khěža cźišło 24 na pschedań. Dalsche je shonicź w Rakojdach pola Handrija Nowaka.

Žiwnosćz

njedaloko Budyschina, wopschijaza 18 kórzow dobreho pola a łukow, lěža a 2½ kórza sahrody, je s morwym inventarom a žnjemi na pschedań. 13 kórzow polow wokoło twarjenjow leži, kotrychž tšěchi žu se schifrom kryte. Brózeń je lětża nowa natwarjena. Tšeczina kupneho pjenjesa móże stejo wostacź. Dalsche je shonicź we Budyschinje na Wjeleczańskej drósy cźišło 14.

Hosczenz w Hnaschezach

s rjanymi žnjemi a sc żiwym a morwym inventarom je na pschedań. Wscho dalsche je shonicź w Hnaschezach cźišło 2.

Dobre strowe

šyno

je na pschedań **w Zornoszykach** cźišło 3.

Něhdże 100 kop rostlinow

běleho a cźerwjeneho

kala

je na pschedań **w hrodowskim sahrodnistwje w Njeßwacźidle.**

Sczinowe pleczenje

k dźełanju wjerchow se sazynkowanym grotom pschedawa tunjo **C. Schneider,** twarski mischtr na walkej drósy 14.

Do Njeßwacźidła!

S tutym najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so šym šo w Njeßwacźidle jako **korbař** saßydlił. Czesczenych wobydlerjow Njeßwacźidła a wokolnosćze proschu, moje pschedewsacże dobroćiwje podpjeracź.

Porjedźenje wscheje druźiny rucże a tunjo wobstaram.

Dźećaze wosy s nowa barbju a porjedźam.

S poczesczowanjom

August Seemann, korbař.

Wotewrjenje khlamow

w Khrósće.

Czesczenym Serbam w Khrósćze a wokolnosczi najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so šym po wulkej wohnjowej schkodźe šwoje khlamy **schtwórtk 16. junija** wotewrił. Budu šo też dale prózowacź, so bych šwojim wotebjerarjam najsprawnischo a najtunischo poßłużał.

S poczesczowanjom

Khrystian Nowak w Khrósćze

pola Minakała.

Serbske towarstwo za Khwaćicy a wokolnosć

změje jutře njedźelu popołdnju w 4 hodźinach swoje **měsačne posedźenje.** Přednošk a jara ważne należnosće namolwjeju wobdźělenje wšěch stawow. Hosćo so lubje witaja.

Předsydstwo.

Dla spuschczenja powołanja šu na pschedań:

1 derje sdźerżany tšélbowy khamor,
1 tširokkata tšélba
1 mauserska tšélba } **derje sdźerżane.**
1 cźehnity teschin

Na listne napraschowanje a rtnje njedźelu w Rakezach wotmolwja

wyschschi hajnik sw. šł. **Kluge,**

wikowar s wužitkowym drjewom na Lubijskej drósy.

Sczěnsku pychu.

Majolikowe twory.

Kwaßne dary,

šwjedźenjowe dary,

jubilejny dary

sa kóždu składnosćz

poručzataj

A. & W. Neuhahn

4 na šerbskej haszy 4.

Modrawne kronjowe wěży.

Woknowe wobrasy.

W Hunczerizach pola Husti je **žiwnosćz** cźišło 1 s 24 kórzami na pschedań.

Pyta šo jedyn

sahrodnik

a jedyn **hólnik**

na Wutołczańskim knjezim dworje.

Sprawna a cźista

šłužobna holza

šo k 1. julijej na kamjeńtnu haßu cźo. 13 pyta.

Tyscherskeho wuczobnika

pyta **August Warnacz**

w Panezach p. Horn. Wujesda.

Na wjelestronske żadanje wotcźischczane **prědowanje** k. fararja Waktarja, 3. njedźelu po šwj. Trojizy w Budestezach dźerżane, je w Budestezach w khlamach kk. **Rósika, Lorenza** a **Herrmanna** po 10 np. dostacź.

Cźeżke skschiwdźenje, kotrež šym na Hermanna Rjeka w Kumschizach sreczał, s tutym jako njewerne wróćam.

Ernst Lehmann w Kumschizach.

Wutrobny dźak

wyšokodostojnemu k. duchownemu Domaschzy w Hodźiju sa jeho kraßne duchapołne a wutrobu posběhowaze prědowanje, sańdźenu njedźelu w naschim Bożim domje dźerżane, praji

wjele dźakownych kemscherjow s Budesczanskeje wožady.

(K temu cźišku jena pschiloha.)

Pschepołoženje pschedawarńje.

Wot dźenßnischeho dnja šo moja

pschedawarńja schijazych maschinow,

sjenoczena s porjedźerńju a shotowjerńju wschěch elektriskich pschiprawjenjow

w mojej šamßnej khěži na

šukelnskej haszy cźišło 13

namakuje. Czesczenych Serbow w Budyschinje a wokolnosczi proschu na mnje pschi trjebanju dobroćiwje dźiwacź.

S najwjetschim poczesczowanjom

W Budyschinje, 27. junija 1902.

Richard Otto, mechanikus,

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 27. Sobotu 5. julija 1902. Lětnik 61.

Swětne podawki.

Sakski krajny sejm.

Dla pscheměnjenja na trónje je so sakski krajny sejm schtwórtk wječor k wurjadnemu wuradźenju shromadźił. Prjedawschi pschedsydа, sapósłanz Mehnert, poswjedźenje druheje komory s hłubokosacžutej wopomnjenskej rěcžu wo kralu Albertu wotewri a ju se sławu kralej Jurjej skónczi. Stejo běchu sapósłanzy na Mehnertowu rěcž poslúchali a prěni krócź na tamnym městnje sława nowemu kralej saklincža.

Pschedsyda Mehnert na to sejmej wosjewi, so je 22. junija pschipoldnju w 12 hodźinach w pschitomnosczi statnych ministrow a pschedsydow wobeju komorow kral Jurij po wustawowej liscźinje se swojim kralowskim słowom słubił, so budże so krajneje wustawy we wschěch jejnych postajenjach sa swoje knjejstwo dźerżeć a ju sakhować a schkitać pytać. Wo tym napisanu liscźinu staj pschedsydże wobeju komorow dostałoj a ju tón samy dźeń do sejmoweho archiwa położiłoj.

Stejischczo krala Jurja snapschecza evangelskeje zyrkwje.

Pscheměnjenje na sakskim trónje so krajnych zyrkwinskich wobstejnosczow w niczim njedótknje. Konsistorialny radźiczel Benz je Drazdźanskej diözesanskej shromadźisnje wosjewił, so je jemu kral Jurij prajił, so dyrbi so evangelska zyrkej Sakskeje pod jeho knjejstwom runje tak měcź, kaž pod jeho prjedownikom. „To dyrbja", je kral pschispomnił, „niz jenoż słowa, ale też skutki bycź, spuschczesce so na mnje!"

Trojosmjask

je so mjes Němskej, Awstriskej a Italskej w Barlinje sasso wobnowił. Jeho wobstacze sdasche so psched pol létom njewěste bycź. Italska so s Franzowskej helczesche, so by sebi sdacze dała, kaž so chzyła so s Franzowskej sjednoczicź. Woprawdże Italska jenoż pschecželstwo k Franzowsam ludasche s wotpohladom, so by Němsku žarliwu sczinika. To je so Italskej polnje poradźiło. Němska je na schkodu němskeho sahrodnistwa a ratarstwa do teho swoliła, so smědźa so pschichodnje sasso italske sahrodniske a pólne wuplody po tym samym niskim zkowanym tarifje do Němskeje wosycź, kaž poslednje léta. Awstriska dyrbi sasso italske wino s niskim zkom do kraja puschczecź. Tak je sebi Italska swój nowy pschistup k trojosmjaskej drobo sapłaczicź dała. Němska njeje chzyła Italsku s njeho puschczicź, dokelž by so hewak Italska k rusko-franzowskemu swjaskej pschisamkła, kotryž by potom pornjo němsko-awstriskemu swjaskej pschewulku pschewahu dostał.

Reußski prynz Hendrich XXII. starscheje linije, snaty pschecźiwnik Pruskeje, kotryž je psched někotrymi měsazami wumrjeł, je do swojeje smjercze pschitomnemu duchownemu prajił: „Wěm, so budu jenoż hischcze někotre dny žiwy; potom psched Boži sudny stol stupju; jeli so bychu po mni po mojej smjercźi rěczeli, so sym njemandźelske dźěcźi sawostajił, potom, posłuchajcze na mnje, prajcze sjawnje a khroble, so je to pschisłodźenje."

Puczowanje italskeho krala do Barlina a do Peterburga.

Italski kral lětusche lěcźo němskeho kheźora w Barlinje a ruskeho zara w Peterburgu wopyta. Nadpadne je, so wón też do Wina njepschijědze. Wón pjecza s wotpohladom Win s boka leżo wostaji. Awstriski kheźor mjenujzy hischcze njeje wopyt prjedawscheho italskeho krala w Romje wotpłacźił. Kheźor Franz Joseph je so teho dźiwajo na bamża, wostajił. Bamž njeje hischcze italskej kralowskej swójbje wodał, so je wona jeho knjejstwo w Romje powróczika. Wón by teho dla njerad widźał, so by awstriski kheźor bamżowho njepschecželа se swojim wopytom počeścźił a s tym mohł rjez jeho njepschecželsku politiku pschecźiwo bamżej sa prawu pschipósnał.

Mordaŕ awstriskeje kheźorki Hilźbjety, Luccheni,

ma w Genfje swój njeskutk s cžaśźiwjeńskim jastwom wotpokucźicź. Anarchistiski njekrańznik njeje so hischcze w jastwje skludźił. Wón je jatych, kotsiž běchu s nim hromadźe do klětki sawrjeni, bił, jich dajił a je wospjet spytał, sam swojemu žiwjenju kónz cžinicź. Duž Luccheni sameho do klětki sawrjechu. Tu je wón sasso jastnika nadpadnył, kotryž jemu do klětki jědź pschinjesy. Jastnik so jenoż s lohka srani a móżesche so strachej wukhowacź. Na to su Luccheni do cźežkich rjecźasow samkli.

Sawjedźenje dwělětneje wojeńskeje służby w Franzowskej.

Franzowski senat wo pschikrótschenju tsilětneje wojeńskeje służby wo jene lěto wuradźa. Franzowszy generalojo a offizěrojo podarmo w senacze pschecźiwo dwělětnej wojeńskej służbje w franzowskim wójsku rěcźa. Po jich měnjenju so se sawjedźenjom dwělětneje służby wójsko posłabi a po swojej wójnskej wustojnosczi wjele shubi. Tola prózowanje generalow a offizěrow je podarmo. W senacze su pschiwiśowarjo pschikrótschenje wojeńskeje służby we wulkej wjetschinje. Duž je wěste, so so dwělětna służba w franzowskim wójsku sawjedże.

Jeli so so nowy sakoń pschiwosmje, budźa też studowani polnej dwě lěcze służicź dyrbjecź. Wójnski minister André měni, so budźa franzowszy reserwni offizěrojo lěpschi dyžli němszy, hdyž budźa město jeneho pschichodnje dwě lěcze służicź.

Němski wobhonjeŕ w Franzowskej.

Ssudniska wyschnosczi w Donai w Franzowskej so s wobhonjeńskej należnosczu saběra, do kotrejež je jedyn němski offizěr saschmatany. Tutón je tam dlějschi cžaś, so Leroy mjenujo, pschebywał, so by sebi nowe kanony, nětkole so w tamnischich brónjeńnjach dźěłaze, wobhladał a jich muniziju do ruki dostał. Hosczenzarja, pola kotrehoż němski offizěr bydlesche, bě wón napominał, so by jemu muniziju wobstarał. Hosczenzaŕ pak offizěra pscheradźi. Hacź je so wěz woprawdże tak měła, sudniske pschepytanje wupokaże.

Khorosczi jendźelskeho krala Eduarda VI.

S jendźelskeho kralowskeho dwora so powjesce wudawaju, po kotrychž so strowosczi krala Eduarda polěpschuje. Zyle hinaschu rosprawu wo kralowej khorosczi su Londonske nowiny „Reynolds News-Paper" wocźischczałe. Po nich su krala tsi krócź sleje nadkrkoweje khorosczе dla operěrowali. Schija je so jemu wschědnje

tśi króćź ſ lěkarſtwom wukußaka, a wón je ßo dyrbjał kurjenja woſtajićź. Dwaj cźělnaj lěkarjej ſtaj jeho wſchědnje lěkowałoj. 3. junija je kral na wulke bolośće w delnim žiwoćze ſkoržił. Lěkarjo jemu opium dachu. Bolośće ßo ſhórſchichu; horze wobałki a dalſchi opium ſamóžachu je jenož mało wolóžićź. Cźělne mozy widomnje wotebjerachu, a ſ dobom ſchijina khoroſćź pſchiběraſche. Njedźiwajzy teho kral do Londona pſchijědźe, dokelž nochzyſche, ſo by ßo króno-wanje wotſtorcźiło. Tola wrota kralowſkeho hroda pſchekroćźiwſchi ßo kral ſ womoru wobja, kotraž ßydom mjeńſchinow trajeſche. Jeho mějachu ſ wopředka ſa morweho. Waleſkeho prynza (kraloweho ſtarſcheho prynza) a druhe ßobuſtawy kralowſkeho doma do hroda ſawołachu, a ſcheſćźo lěkarjo radu ſkładowachu, hač měła ßo opera-zija, kotraž bě jara nuſna, wotſtorcźićź. Mjes tym ßo kralowe bolośće powjetſchichu. Wón pſchezo bóle ßkłabjeſche, wón bluwaſche a ſyma jeho tſchaßeſche. Pſchi operaziji, kotraž ßo wutoru ſta, ßo wulke jědmo pſchi ßlepym cźrjewje pokaſa, a wjazy dyžli pół litra jětſjenja ſ njeho wuběža. Kralej ßo hakle popołdnju w 3 hodźinach ſaßo wědomje wróćźi, a wón bě mjes wutoru a ßrjedu w ßmjert-nym ſtraſche. Lěkarjo ßo ſajědojcźenja krwě bojachu. Wutoru wje-cźor kralej hubje ſ wodu womaćźachu. Hakle 22 hodźin po opera-ziji kral něſchto wodźaneho mloka wupi. Ssrjedu pſchipołdnju jemu dwě ßitzy mjaßoweje juſchki podachu, wjecźor ßo rana tak hroſnje pſchemění, ſo ßo lěkarjo ſymneho wohnja bojachu. Kral w nozy niczo wo ßebi njewjedźo błudnje rěcźeſche. Hakle ſchtwórtk pſchi-połdnju wón ſaßo wocźi worźini a lěkarjow ſpóſna. Rana je hiſchcźe jara ſahorjena a ßebi jara ßwědomite lěkowanje żada. Hakle pjatk wjecźor móžachu lěkarjo rjez, ſo je roſßudny cźaß nimo. Hdy bychu ßo wobſtejnoſće najpſchihodniſcho roswike, njemóhło ßo doſpołne wotkhorjenje do tſjoch měßazow wotcźakaćź. Kral pódła teho na zokrowu khoroſćź a ſahorjenje jěrchenjow khori.

Nowiny „Daily Mail“ pißaju, ſo je rano po wotſtronjenju jětſjenja ßo pjaſćź wulka dźěra pokaſała, kotraž dyrbi ßo pſchi wob-nowjenju wobałki ſ wotu, ſ jodoformom pſchemaćźanej, wupjelnjećź. Kral pſchi tym njeßměrne bolośće cźerpi. Ssnadź cźi, kotſiž kóžde kralowe ſaſtonanje ſapißaju, na tyßazore bolośće a cźwile ſpomi-naju, w kotrychž ßu tyßazy burſkich dźěćźi a žonow w ſlě wuko-lanych ſhromadźenſkich lěhwach w połodniſchej Afriży ſahinyłe a kónz wſałe, kotrymž je jendźelſke knježerſtwo lěkarjow a lěkarſtwo ſa-powjedźiło.

Pſchiwěriwi ludźo w Jendźelſkej, kotſiž ßu w najwyſchſchich worſchtach jendźelſkeho luda namakaćź, ſ zyła njewěrja, ſo kral wot-khori. Dopominaju na wěſchcźenje jeneje zyganki, kotraž je kralej Eduardej hižo ſa jeho młode lěta wěſchcźiła, ſo wón ženje njebudźe krónowany. Tež horoſkop, kotryž je hwězdaŕ Evans Hugh loni w haprleji kralej ſtajił, ßo ſ nowa roſpomina. Tutón je w ßwo-jich „Okkultſkich nowinach“ tehdy wojſewił, ſchtož je wo kralowym pſchichodźe ſ hwězdow wucźitał. Hłowne ßady jeho wěſchcźenja rě-kaju: „Jeho Majeſtoſćź kral Eduard VII. njebudźe króno-wany. Wſchě ſnamjenja na to pokaſuja, ſo budźe pſchichodne lěto wulka wobhladniwoſćź trěbna. Woßebje 12. a 13. julija dyrbjała ßo kralowa woßoba derje hladaćź.“ Tole warnowanje je hwězdaŕ Evans Hugh lětßa w haperleji woſpjetował.

Hoſcźina ſa khudych w Londonje.

Ssobotu 5. julija ßo 500,000 Londonſkim khudym ſ pſchicźinu kraloweho krónowanja hoſcźina wuhotuje. Krónowanje je drje ßo dyrbjało na njewěſty cźaß wotſtorcźićź, tola dokelž ßu jědźe ſa wulku hoſcźinu hižo nakupjene, dyrbja ßo ſjěſćź; hdy by ßo hiſchcźe dlěje cźakało, bychu ßo ſkaſyłe. Sa wobjed kóždeho khudeho ßo 1 hriwna 20 np. wuda. Wſcho hromadźe je 379 ſalow a ſjawnych měſtnow ſa hoſcźinu naprawjenych. Jědźny cźaß budźe wot 12 hač do 4 hodźin popołdnju tracź. 1500 ſpěwarjow a keklerjow budźe jědźkow ſ pſchednoſchkami a pſchedſtajenjemi ſabawjećź.

Kralowa je 10,000 ßłużobnym holzam wopomnjeńſke broſche a krónowanſki cźaj (thee) ßlubiła. Woboje pak je ßo na njewěſty cźaß wotſtorcźiło. Broſche pokaſuja na módrej emailli kralowſke mjenko a ßłowa: „Wot kraloweje Alexandry.“

Nowe njeměry w Ruſkej.

W Jekaterinoßławſkej guberniji w połodniſchej Ruſkej ßu ſ nowa njeměry mjes dźěłacźerjemi a burſkim ludom wudyrike. Cźrjóda dźěłacźerjow je ßo do fabrikow dobyła, je wurubiła a w nich ma-ſchiny roſbiła; ſ dobom je burſki lud we wokolnoſćźi domy ſemjanſkich kublerjow a najenkow wurubił. Wojazy ßu dyrbjeli ſakrocźićź, ſo by ßo porjad ſaßo poſtajił. Wojazy ßu do njeměrnikow tſěleli a wjele ſ nich ſranili. Dźěłacźerjow a burſki lud ßu woßobnje dra-ſcźeni mužoju w uniformje, ſ medaillemi wopowſchanej, kotſiž ßu ßo jako zarowi wotpóßłanzy wudawali, naſchcźuwali. Woni ßu dźěła-cźerjow narěcźeli, ſo dyrbi ßo ſ maſchinami jenož liczba dźěłacźerjow pomjeńſchicź a ßo khudźi ſahubićź, ſchtož mileho zara jara rudźi.

* * *

Zar chze pjecźa 200 woßobow ſe wſchěch ſtawow ruſkeho wo-bydleŕſtwa k ßebi pſcheproßyćź, a to univerſitnych profeßorow, re-daktorow, ſpißacźelow, haj ßamo politiſkich jatych a ludźi, kotſiž ßu poliziji podhladni. Se ſkónzowanjom dweju miniſtrow a ſ njeměrami, kotrež ßo pſchezo ſ nowa woſpjetuja, je ßo zar do njeměra dał. Wón chze teho dla ßam ſ ludowymi ſaſtupjerjemi rěcźo, ſhonićź pytaćź, na kajke waſchnje móhło ßo pſchichodnym njeměram ſadźěwaćź a ßo nuſy a njeſpokojnoſćźi nižſchich ludowych worſchtow wotpomhaćź. Pſcheproſchene woßoby dyrbja ßo napominaćź, ſo bychu bjes bojoſćze zarej ßwoje měnjenje ſjewili.

Židźi w Ruſkej.

Poßledńje revoluzionarne njeměry na ruſkich univerſitach ßu po měnjenju ruſkeho knježerſtwa židźi naſchkarali. Duž je ßo knježerſtwo roſßudźiło, roſcherjenju židow w pſchichodźe bóle dyžli hač dotal ſadźěwaćź. Najprjódy je wukas miniſterſtwa roswucźenja wuſchoł, ſ kotrymž ßo poſtaja, ſo mjes wucźomzami gymnaſijow a realnych ſchulow njeßmě wjazy dyžli 10 prozentow židow byćź.

Dale je ßo wſchitkim generalnym gubernatoram poruczìło, ſo njeßmědźa žanemu židej pſchedawanje ſtatnych papjerow a lotterijowych loßow dowěricź. Teho runja njeßmě ßo žadyn žid ſa ſtatneho wikowanſkeho agenta pomjenowaćź.

Skónczńje je ßo židam ſakaſało, do Sſibirſkeje abo do Man-dźurſkeje wucźahnyćź a ßo tam ſaßydlićź. Ssamo pſches tutón kraj ſ wukrajnym paßom pucźowaćź, je jim ſakaſane.

Po najnowiſchim zarowym roſßudźe je jenoż tym židam dowolene, w krajinach móŕſkich brjohow pſchebywaćź, kotrymž je ßo njewobmjeſowane pſchebywanſke prawo ſpožczìło. Wſchitzy druſy židźi njeßmědźa w móŕſkich ſtronach a móŕſkich kupjelach pſchebywaćź. Dokelž pak ßo židam w Ruſkej ſkoro ženje njewobmjeſowane pſche-bywanſke prawo njeſpožczi, zarowy wukas ſkoro wſchitkich židow cźežko potrjechi.

Bołharſki wjerch w njehnadźe pola jendźelſkehu krała.

Mjeſe wſchěmi europiſkimi monarchami je bołharſki wjerch Ferdinand jeniczki, kotryž ßo njeje na krónowanſki ßwjedźeń krała Eduarda VII. pſcheproßył. Duž njeje wjerch Ferdinand trjebał žaneho ſaſtupjerja do Londona póßłaćź a je ßebi tež wobžarowanſke pißmo dła kraloweho ſhorjenja ſalutowaćź mohł. Dła njehnady jendźelſkeho krała njebudźe ßo wjerch Ferdinand wjele rudźićź. Pſchecźelſtwo ruſkeho zara jemu jendźelſke njepſchecźelſtwo wjele króć ſaruna.

Bołharſka ſtatna požczonka.

S pomozu ruſkeho knježerſtwa je ßebi Bołharſka 106 milijonow frankow po 5 prozentach pola franzowſkich pjenježnikow požczìła. Tale ſuma ßo nimale wſcha k ſapłacźenju ſtareho ſtatneho dołha nałoži. Bołharſki ßejm dyrbi hiſchcźe požczonku ſa prawu ſpóſnaćź a pſchipóſnaćź.

Turkowſki ſułtan

je po ſdaczu ſ pſcheſcźěhanſkej błudnoſcźu wobjaty. Wón ßo boji, ſo jemu ſa žiwjenjom ſteja a ßamo ßwojim najbliżſchim wujam wjazy njewěri. Sswojeho wuja Saida Edhema je wón w jaſtwje ſadajicź dał. Mnohy druſy wyßozy ſaſtojnizy ßu tu ßamu ßmjercź w jaſtwje poczerpili. Achmed paſcha, jedyn prjedawſchi ſułtanowy lubuſchk, kotrehož chzychu teho runja do pſchepytanja wſacź, je ßo ſ cźaßom na jenu jendźelſku łódź wukhował.

Mór w Konſtantinoplu.

W Konſtantinoplu je pjecźa wjele woßobow na mór ſhoriło. Bołharſke knježerſtwo je teho dła poruczìło, ſo maja ßo pucźowarjo ſ Turkowſkeje pſchi bołharſkich mjeſach na ßwoju ſtrowoſćź pruhowaćź a ßo tam ſ najmjeńſcha 24 hodźin abo hiſchcźe dlěje ſadźerżećź. Twory, ſ kotrymiž mohł ßo mór ſanjeſćź, ßo ſ zyła pſches mjeſy njepuſchcźa.

Kholera w Chinje.

Se Shanghaia je ßo kholera hač do Mandźurſkeje roſcherìła. Po ruſkich nowinach je hač do 23. junija w Portu Arthurje 430

cžłowjekow na kholeru wumrjeło; mjes nimi je 279 Europjanow. Nětkole mrětwa wotebjera.

Na jenej nitzy.

(Pokraczowanje a skónczenje.)

Nutska w khěži nańdże żónsku. To je wulka ßylna żónska, kotraż je po wuraßu ßwojeho wobliczа na Panaka khětro sapodobna, so by jeho ßotra byczź mohła. A tak temu też běsche. Ta bě we ßwojich khudobnych wobstejenjach wostała, mjes tym so bě ßo jeje bratr, nasch Panak, na wyßoki skhodżenk posběhnył. Wona bě wudowa, jeje jeniczki ßyn bě Khorla, kotremuż też Panak polěkowasche, bóle hacz bě to dobre a wużitne. Khorla bu dżeń a bóle ßwjerschny a rosmjeta mnoho pjenjes.

„Ssu sadnje durje samknjene?“ woprascha ßo Panak hrubje.

„Njewěm!“ wona wotmolwi a staji pomaln hornz khofeja, kotryż chzyschе, runje hdyż Panak sastupi, k ertej dosběhnyczź, saßo na wohnischczo. Tola pschińdże do teho, so je dobr; so je poßledniza samknjena, hdyż je tutón wopyt pola njeje, teho dla dóńdże, druheho kasanja njeczakajo, po krótkej czmowej khěži a dosamknje poßledniza.

Haj — wona bě samknjena. Abo — njebě dha? Njepopuschczi ßnadź samk jeno teho dla, dokelż ßo ßwonka mużski pschecźiwo temu sepjerasche?

Barnarjowa myßlesche ßebi, so je samknjena, njekamasche ßebi s zyka rady hłowu, bě lěnja, haj, wjaz hacz to, bě shnika.

Tuta wulka ßylna żona sdalowasche ßo dżeka runje tak jara, każ pycharstwo a dobre jědże lubowasche. Tak bě wschitko pschißadźiła a bě zyle na proscherski kij pschischła. Dokelż ju nětkole trochu pohuschka, khwatasche wróczo do czopkeje stwy, w kotrejż ßo na wotewrjenym wohnischczu woheń palesche. Barnarjowa njepomyßli ßebi ani na to, durje dokładnischo pschepytacź — myßlesche ßebi jeno na ßwoje dobroměcze a njeměješesche, runje każ jeje hóscź, ani sdacza wo tym, so ßo — lědma so běchu jeje czerchaze krocżele po khěži woněmile — mały hibity mużik se ßměrkow do hischcze hłubscheje khěże ßuny, so by ßo bjes ropota a s błyskom do kucźika stłócził, kotryż tworjesche skhód, kiż na horuju kubju wjedżesche.

Bórsy pschitoczi ßo k njemu czopke mjehke czełko a selenej wóczzy błyskaschtej psches czmu.

Barnarjoweje czerwjena kóczka bě pschischła, so by ßo jeje sahubjerjej, lubje baßniczki bajo, pschitowarschiła.

Wo jstwje nutska bě hara nastała.

S khwatnymi krocżelemi khodżesche tu Panak tam a ßem. Nětkole sasta.

„Kak ßy ßebi mohła tajkile rjeczask kupicź?“ sakhadżesche na żónsku.

Wona ßrěbasche wótsje ßwój khofej.

„Stara dha to tebje schto?“ wona skónczńje wotmolwi.

„Ssym tebi sakasał, so njeßměsch s tychle pjenjes niczo wudawacź.

„To mje niczo njestara.“

„Ale mje sa to czim bóle. Je se wßy schtó hižo rjeczask widżał?“

„Schtó dha by ke mni pschischoł?“

„Wot koho ßy jón kupiła?“

„Wot zuseho wikowarja, we woßadnej wßy tam. Njeboj ßo, tak hłupa ja njejßym, so bych nowe pjenjesy, sa kotrymiż błędża, tule wudawała.“

Panakej ßo jeno tak sda, so Bremak něschto wo jeho słóscźi wě, dokelż pscheradźił ßo Bremak s niczim njebě.

Na dobo, hdyż měješe Barnarjowa najnusnischo, pjenjesy sapakowacź, sastupi Bremak do jstwy. Jej ßo bjes maka sezny, ale ja wokomik ßo shraba a chzyschе ßo s pjasczu do stareho muża dacź. Ale tón wucżeże revolwer, a to ju zyle skłudnu sczini.

„Możecze wy pißacź?“ prascha ßo Bremak; wona pschikiwnje.

„Dha napißajcze, schto je narowny kamjeń placźił a schto pycha, kiż macze wokoło schije. Też — schtoż scże hewak hischcze sa schěsćź tyßaz toleŕ sa ßebje wudali.“

Wona nochzyschе, ale Bremak hrożesche s nowa s revolverom.

Nětkole khwatnje s wokojnikom pißasche.

„Nětkole rostorhńcze papjeru a napißajcze na prósdnu pokojzu, so scże sbytkne pjenjesy mi pschepodali“, tak wón porucza.

To wona sczini, a też wón ßo podpißa.

Wón wsa czeżki korb s pjenjesami na khribjet a woteńdże. Klucź do duri wón wucźahny a tyknу jón s wonka, ale njesamknу, dokelż chzyschе jej czeknycź dacź.

Pschi korczmje wón sasta a czakasche. Skónczńje wustupi korczmaŕ, Bremak sawoła na njeho s czicha, bórsy wjedżesche korczmaŕ, s kim ma czinicź. Sa pół hodźiny wotjědże wós se wßy; w nim ßedżitaj Bremak a korczmaŕ. Mjes nimaj steji korb s pjenjesami.

* * *

Nasajtra jara sahe wuńdże Bremak do sastojństwa. Sa nim dżeschtaj mużskaj. Młódschi njeße korb. Bremak da ßo ßwjatocznje pola ßwojeho pschedstajeneho pschimołwicź. Panak jeho hnydom pschiwosmje, ale njeje měrniwy.

„Schto wy chzecze? Tak sahe — swonka sastojństwa?“

„Njepschikhadżam swonka sastojństwa, knjes pschedstajeny“, rjeknje khutnje a pokasa na mużskeju wonka. „Wczera wjeczor je ßo mi poradźiło, nadeńcź pjenjesy, pschi kotrychż pokradnjenju je wbohi Handrij żiwjenje shubił. Tute pjenjesy ßym tajeŕzy wotewsał a nětkole je wróczam. Wy wěscze, schto macze cźinicź. Knjeża se ßudnistwa, k kotrymż ßym pósłał, móża bórsy pschińcź.“

Nětkole spósna Panak, so Bremak wschitko wě a so móże wschitko dopokasacź.

Jene pohladnjenje, saßměwk polny dżiwjeho rosbudżenja, a Panak je ßo we ßwojej komorje shubił.

Wonka ßo tepta. Khwatnje ßo durje wotewrja. Nětotsi knjeża sastupja.

Jedyn s nich khwata k Bremakej a ßo prascha.

„Schto macze wosjewicź?“

„Te pjenjesy tu ßu.“

„A paduch, hdże je tón paduch?“

W pódlanskej komorje něschto padże. Bremak setrě ßebi pót s czoła. Knjeża shladuja sastróżeni na ßo.

„Schtó je tón paduch?“ woprascha ßo ßudnik hischcze ras. Tu pokasa jim Bremak do duri pódla, a tam wuhladachu Panaka — morweho. Se seznjenjom bě ßo jemu wutroba slemika.

* * *

Sa něschto dnjow bě Bremak w bjeßadże prěni ras saßo se ßwojim pschecźelom Liczowskim w korczmje.

Wobaj staj nětkole ßławjenaj mużej.

To bě wjeßele. Chzychu tola Liczowskemu pokasacź, so ani wokomika na jeho czestnosczi dwělowali njejßu.

To bě ßwjedżeń a Bremak dyrbjesche nětkole sjawnje powjedacź, kak je paducha wußlědźił.

A tu shonichu hosczo, so bě zyła wěz na jenej niczi wißała — na żoltej ßwětłej niczi, kajkeż běchu na żupanje, w kotrymż tehdom Panak doma khodżesche. Tón bě Bremak w pokładniзy wuhladał, to bě jeho prěnje tukanje.

Liczowski hladasche ßo dżiwajo a dżakujo na Bremaka, kiż bě telko a tak dołho dżełał a ßo prózował, so by ßwojeho pschecźela s tejele winy psched ludźimi wußwobodźił.

Liczowski bě k ßwojemu pschichodnemu ßynej schoł a tón bě na krótke dny s pokładniзy sa ßyrotne pjenjesy wóßom stow toleŕ wuwsał. Ale sa mało dnjow bě Hanß, jeho ßyn, pjenjesy saßo wrócził. Tón, kotryż bě je jemu pschi wsaczu wotdobył, bu jako jebak ßudnistwu pschepodaty.

* * *

Panakowa bě ßo bórsy s města měła. Barnarjowa bě wscha pschemyßlena. Ta ßydasche wschědnje na prosy ßwojeje khěżki a wudżěrasche do ßwěta.

Jeje drasta bě nětkole hischcze bóle hacz prjedy sanjerodżena, a teho dla wotestawasche pycha na jeje schiji hischcze bóle dyżli prjedy. Husto powjedasche, so wo jstwje zyle měchi błębora steja, a so móże ßebi hischcze wjele khěżow kupicź.

Druhdy pschikhadża dżěczo k njej a schcźěła ßo s njeju, druhdże też ßmilna burowka a dawa jej khofej.

Ssudnistwo je s njeju jeno zyle s krótka cźinicź měło, runje każ s Panakom.

Pschecźiwo njerosomej a ßmjercźi je ßwětna sprawnosczź bjese wscheje mozy.

Ze Serbow.

S **Budyschina.** (Wożebite żelesniske czahi.) S pschiczinu Budyskeho tšelenja pojědu 9. julija wjeczor scźěhowaze wożebite czahi: s Budyschina wjeczor 15 mjeńschinow po 11 hodźin do Biskopiz, s Budyschina wjeczor 50 mjeńschinow po 10 hodźinach do Hornjeje Wjasońzy a s Budyschina wjeczor 25 mjeńschinow po 11 hodźinach do Rakez.

— (Hladajcze ßo awstriskich słotych.) W Awstriskej ßu

ßo 10 krónowske a 20 krónowske słote wudake. Wone ßu po wulkosćži a po biczu němskim słotym jara podobne. Wone pak ßu khětro mjenje hódne dyžli němske; pschetož 10 krónowski słoty jenož 8 hr. 55 np., a 20 krónowski słoty jenož 17 hr. 10 np. płaczi. Mnoży ludźo ßu ßo poßledni czaß ſ awstriskimi słotymi sjebacź dali, też tajźy, kotsiž wschědnje słote pjenjesy do rukow dostawaju. Komuž ßo pschichodnje słote wuplacźa, njech ßebi kóždy pjenjes woßebje wobhlada, hacź je němski abo awstriski. Schtóž to njebudźe cźinicź, njebudźe ßo móz schkodowanja sminycź. Do Němskeje je ßo hižo wjele awstriskich słotych sawjedko. Duž ßo jich hladajcźe, kaž něhdy awstriskich ßlěbornych schěßnakow.

Se **Židowa.** Pod hrodom je póndźelu wjeczor dwělětne dźěcźo Polakez mandźelskeju do młynskeje hrjebje padnyło. S rucźe běžazej wodu ßo wone do Sprewje dopławi. Tam ßo jeho drjewjanzar August Pätzig dohlada. Tutón do Sprewje skoczíwschi dźěcźo hischcźe żiwe se żołmow wucźeże.

— Tudomuy 62 lět stary gmejnski nózny straźnik J. G. Schumann je ßo w nozy 1. julija wobwěßnył. Dźeń prjedy bě wón ßwoju żonu nabił, cźehož dla bě ta wot njeho cźekła.

— (Nahła ßmjercź.) S Božej rucźku sajaty je 29. junija tudomny leżomnoscźeŕ Khorla Wylem Jakub nahle wumrjeł.

S Wownjowa. Hdyž mandźelska tudomneho młynka Körnera tele dny rano stanywschi delka do jstwy stupi, ßo njemało nastróži. Po jstwje pohladnywschi wona spósna, so bě tam w nozy paduch pobył. Wón bě wókno wutłócził a smutskownu wokenzu wupaczíwschi do jstwy saléł. Tam bě ßo do blida, w kotrymž młynk pjenjesy khowa, dobył a ſ njeho něhdźe 100 hriwnow, dybsacźny cźaßnik ſ rjecźasom a někotre druhe wězy kradnył. Pódla teho bě někotre ßyre jeja, pschipadnje wó jstwje leżaze, wupił. Paduch drje je cźłowjek, kotryž je w młynje ßwědomny. Wón je najskerje na někajke waschnje shonił, so ma młynk pjenjesy doma. Tola je ßo paduch wo jedyn dźeń sakomdźił. Dźeń do paduchstwa je mjenujzy młynk 1700 hriwnow do Budyschina wotnjeßł. Tale suma budźische paduchej do ruki padła, hdy budźische wón nóz prjedy Młynkez wopytał. Jara nadpadowaze je, so Młynkez poß, kotryž hewak derje straźuje, w nozy, w kotrejž je ßo paduchstwo stało, njeje ani saschcźowknył. Někotre woßoby, na kotrež ßo hrěscha, ßu ßo do pschepytanja wsake.

S **Radworja.** Pschi ßylnym njewjedrje błysk sańdźenu wutoru do błyskowoda Grólmußez ville dyri a po nim k semi dele sjědźe. Schkody njeje żaneje naczinił, khiba so je poskotk błyskowodoweho kónczka roseschkrěł.

S **Njeßwaczidła.** Na poßlednje skótne wiki je ßo 417 howjadow, 119 běhakow (ßwini), 270 proßatow a 35 wołow na pschedań pschihnało. Howjada ßo pomału kupowachu, ßwinje pomału po nižschich płaczisnach, mjes tym so ßo woły rucźe rospschedachu.

S **Wulkich Debßez.** Ssobotu wjeczor ßo 21 lětny dźěłacźeŕ Raimund, kotryž w Hajniczanskej pschadowni dźěłasche, w Sprewi wysche tudomneho młyna kumpasche. Pschi tym je jeho, hdyž w hłubokej wodźe płuwasche, Boża rucźka sajała, tak so je ßo podnurił a ßo tepił. W jeho pschi brjosy leżazej drascźe 6 hriwnow pjenjes a dybsacźny cźaßnik namakachu.

S **Hajniz.** Wutoru dopołdnja je błysk w tudomnej pschadowni do telefonowych grotow dyrił a někotre batterije rosbił.

S **Bolborz.** Na jenej tudomnej łuzy ßu 27. junija póstsku khartu namakali, kotraž bě ßo 19. junija popołdnju w 2 hodźinomaj ſ wyßokosćze 600 metrow ſ jeneho powětroweho ballona pruskeho powětrojěźdneho wotdźělenja dele cźißła. Na njej bě próstwa napißana, so by ju namakaŕ do bliżscheho póstskeho kaschcźika tyknył. To je ßo hnydom stało.

S **Koporz.** Sańdźenu ßobotu je wobstarny wußkużeny żelesniski wothladaŕ Lukasch na łuzy dźěcźo pěstonjo ßo ſ Božej rucźku sajał a hnydom wumrjeł.

S **Wjeleczina.** Wutoru dopołdnja je Boże njewjedro do wuhenja nascheje schule dyrilo a po nim k semi sjěło. Wuheń je ßo pschi tym wobschkodźił. Wucźerjo a schulske dźěcźi ßo ſ hrimotazym sawrjeßnjenjom ßmjercź wustróżichu, tola nichtó ſ nich njeje do schkody pschischoł.

S **Hornjeje Wjasońzy.** Wutoru 1. julija je błysk do khěże hrabjerja Rychtara dyriwschi do jeneho drastneho khamora sajeł, w kotrymž je drastu wobßmudźił. Wot tam je na bantowu piku pscheskocźił, kotruž je wobschkodźił. 10 mjeńschinow prjedy bě Rychtaŕ pschi tejle pile dźěłaŕ.

S **Kóßłow.** Wutoru popołdnju je pschi Božim njewjedrje błysk do Bahsenoweje stały dyrił. Někotsi dźěłacźerjo ßo pohłuschichu, tola ßo bórsy saßo shrabachu. Nichtó ſ nich njeje do schkody pschischoł.

S **klóschtra Marijneje Hwězdy.** Po dlějschej khoroscźi je tu 20. junija w 69. lěcźe żiwjenja klóschtrska knjeżna zisterziskeho rjada Franka Madlena Kokliz wumrjeła. Wona je wot 21. novembra 1853, po tajkim nimale 49 lět w ßwojim klóschtrje a rjedźe se wschej luboscźu a ſ woprawdźitej snutskownej spokojnoscźu a wjeßełoscźu żiwa była. Sa ßwoje młode lěta je wona pschi klóschtrskich ßwjatocźnych Božich ßłużbach na byrglach piskała a po potrjebnoscźi też na hußłach hudźika. Kaž sa ßwój klóschtr, tak mějesche wona też sa nasche ßerbske należnoscźe stajnje cźopku wutrobu a też ßerbske pißmowstwo lubowasche. „Katholski Posoł“ je wot jeho nastacźa hacź do ßwojeje poßlednjeje khoroscźe stajnje a rad cźitała a dlěje dyžli 25 lět je w klóschtrskej holcźazej schuli ſ wucźerźu była a tam też ßerbski cźitacź wucźika. S naschim njesapomnitym njebo Hórnikom bě wot dźěcźazych lět ßem snata a stajnje pschecźelna. 23. junija je ju knjes klóschtrski propst Schneider ſ assistenzu klóschtrskeho a Różencźanskeho duchownstwa a ſ wjazy dyžli 40 klóschtrskich knjeżnow po wobrjedźe zisterziskeho rjada ßwjatocźnje khował. Też knjes kanonik farař Wornaŕ a knjes kapłan Just ſ Khróscźiz běschtaj pschi pohrjebje pschitomnaj a pódła teho njebocźiczkeje pschiwusni, pscheczeljo a pscheczelniży. Bóh sapłacź jej nětko ſ njebjeskim mytom wschu luboscź, kotruž je sa żiwjenje ßwojemu klóschtrej, naschemu Sserbowstwu a też ßwojim ßwójbnym stajnje a pschezo wopokasowała.

Se **Schönbrunna pola Palowa.** Sańdźenu wutoru dopołdnja je pschi ßylnym Božim njewjedrje błysk mandźelsku tudomneho hołbjerja Hochi, hdyž bě wona se ßwojimi dźěcźimi na polu, sarasył. Dźěcźi ßu njewobschkodźene wostałe.

S **Lubija.** Wutoru pschipołdnju je tu Boże njewjedro wjazy krócź do twarjenjow prażko. Mjes druhim je wone do wuhenja Rötyigez fabriki dyrilo a w maschinowni wokna rosbiło. Maschinist ßo pschi tym wo scźěnu morßny, a maschina na dobo dźěłacź pschesta.

S **Wojerez.** Sańdźenu njedźelu je tudomne wojerske towarstwo „Towarschnoscź“ ßwoju nowu khorhoj poßwjecźiło. 30 ßwonkownych towarstwow ſ 20 khorhojemi ßo pschi ßwjedźenju wobdźěli.

S **Hór pola Wojerez.** Gmejnje Hory a Nowa Łuka stej wobsamtkej, na ßwojim shromadnym pohrjebnischcźu kapalnju natwaricź.

S **Bórka** pola Wojerez. Na tudomnym reverje staj 1. julija pschekupz Lawka a fabriski wobßedźeŕ Hajnza ſ Hródka dweju jelenjow, jeneho wóßomrohacza a jeneho dwanacźerohacza, tšélikoj. Prěnischi wukutleny 200 puntow, poßlednischi 243 puntow ważesche.

S **Wochos.** Sańdźenu wutoru je Boże njewjedro żonu, kotraž wo wßy po drósy dźěsche, sarasyło. Żona runje nimo wyßokeho topoła dźěsche, hdyž błysk do njeho dyri.

S **Rychwałda.** Ssobotu w nozy je ßo rěsak swudowjeneje Dittrichoweje wotpalił. Schkoda je khětro wulka. Kak je woheń nastał, njeje hischcźe wujaßnjene.

S **Hródka.** Wutoru popołdnju je błysk w tudomnym hoscźenzu „tšjoch krónow“ po wuhenju dele sjeł a we poskhodach khachle, pschi tymle wuhenju stejaze, wabschkodźił.

W Sprewi ßo kumpajo je ßo niże żelesniskeho mosta 16-lětny dźěłacźeŕ Khorla Weser se Sabroda, kotryž płuwacź njemóżesche, tepił.

K domisnje.

Ach, kak próśdna wutroba
Je nam w tutym kraju!
Horje dźe nam myßliczka
K njebjeskemu raju.

Chzyli rady doma bycź
Wysche hwězdow jaßnych,
Wschitkej nusy wucźeknycź,
Wuńcź ſ tych cźwilow cźaßnych.

Tam wot wscheje hrěschnoscźe
Mamy wumoženje,
S jandźelemi khěrluschе
Saspěwamy rjenje.

Bědowanje pschestanje,
Duscha měr tam smeje,
Hdyž we Bosy wotpocźuje,
Bóh jej ßylny trěje.

Prjedy pak hacź pschińdźe cźaß,
So pucź ßmjertny dźemy,
Njech ßo na njebjeski kwaß
Swěru hotujemy!

K. A. Fiedleŕ.

Přilopk.

* Ssylne njewjedra ßu njedźelu, póndźelu a wutoru we wjecźornej Němskej, wjecźornej Sakskej, Schlesynskej a Bramborskej

ſakhadźake. S Rudolſtadta a Saalfelda w Thüringſkej piſaju: Krupobicze je póndźelu wjeczor žně ſapuſczíko. Krupy ſ měſtnami běrtlk lohcźa wyſoko leżachu. W Untſchenje ſo ſ błyſkom hródź tamniſcheho knježeho dwora wotpali. W měſtaczku Schauenſteinje w Bayerſkej błyſk jenu bróžeń ſapali. Woheń ſo na 28 druhich bróžnjow wupſchestrje, kotrež ſo wſchě do procha a popjeka pſchewobroczichu.

W Juraſkich horach je ſo w Oberngrubu jedyn bur ſ błyſkom ſaraſył. Jeho ſwójbni, kotſiž wokoło njeho ſtejachu, ſo jenož lohko pohluſchichu.

W Hornjej Bayerſkej ſu jara cźežke njewjedra ſakhadźake. Schkoda, na polach a twarjenjach naczinjena, je wulka.

Hdyž w Ginderichu jena ſwójba pſchi wjeczeri ſedźeſche, błyſk nana, mjes maczerju a dźěćzimi ſedźazeho, ſaraſy.

W Gersdorfje pola Shorjelza je wutoru pſchipoldnju błyſk bróžeń kublerja Wagnera ſapalił. Płomjenja ſo na hródże, kólnje a domſke wupſcheſtrěchu a wſchě tele twarjenja ſniczichu.

S Goldentrauma pola Lubanja piſaju: Ssrjedu pſchipoldnju je błyſk rólnika Guſtava Engwichta morił. Engwicht bě na łuzy ſyno kopił a domoj duzy pſched deſchczom pod jenej lipu wukhow pytał. Tu jeho morweho namakachu. Wón bě hakle 3 lěta woženjeny a žonu, dźěczi a wobſtarneju ſtarſcheju ſawoſtaji.

S Gleiwitz w Schleſyńſkej piſaju: 1. julija njewjedro ſe ſylnym wětrom ſakhadźeſche. Wjele ſchtomow je ſo ſwuwalało abo ſo ſlemiko. Pola Ujeſda a Labanda ſu krupy wjele ſchkody naczinike.

W Brěſyzach pola Kroßyna je Boże njewjedro dwě žónſkej ſaraſyło.

W Barlinje je błyſk wutoru dopoldnja do gmejnſkeje ſchule na ſahrodnej dróſy dyrił. Błyſkowa pruha ſ woknom nuts do jeneje ſchulſkeje ſtwy ſjédże, bliſko pſchi wuczerju nimo, kotryž drje ſo pohluſchi, tola ſo bórſy ſaßo ſebra. Jena holza, kotraž bliſko tamneho wokna ſedźeſche, ſo ſ cźrjopami woknoweje ſchkleńzy, ſ błyſkom rosraženeje, na rukomaj a we wobliczu ſrani. Tola rany njeißu ſtraſchne. Schulſke dźěczi ſo ſ błyſkowym wrjeſkom ſmjercź wuſtróżichu, wone pak ſo ſměrowachu, hdyž ſo ſa někotre mjeńſchiny pſcheßwědczichu, ſo ſo nichtó njebě ſtraſchnje ſranił.

* (Se ſklónzom ſo ſežahałoj.) Po ſwuczowanſkim marſchu je w Barlinje ſo póndźelu reſerviſt Seifert ſe ſklónzom ſežahał a w garniſonſkim lazarecze wumrjeł. Regiment bě rano w 5 hodźinach we wulkej horzocze wucźahnył a ſo popoldnju w 2 hodźinomaj do kaſarmow wróczi. Seifert bě k dwěnjedźelſkemu ſwuczowanju ſwołany; wón někotre njedoroſczene dźěczi ſawoſtaji. — Ulanſki lieutenant Tucher ſe Simmelsdorfa je ſo po dlějſchim ſwuczowanſkim jěchanju pjatk popoldnju krótko pſched Bambergom ſe ſklónzom ſežahał a ſ konja padnył. Někotſi domoj jědźazy młynſzy offizéra bjes wědomnja na dróſy ležazeho nadeńdźechu a jeho hnydom do ulanſkich kaſarmow dowjeſechu. Poſdźiſcho ſu ſnjeſboženeho do chirurgiſkeje hojeŕnje pſchewjeſli; tamniſchi lěkarjo ſpóſnachu, ſo je ſebi moſhy cźežko ſtſchaßł.

* (Sliwk a krupobicźe w Schtyrſkej.) S Graza w Awſtriſkej piſaju: Sliwk ſ krupobicźom je w hornjej a ſrjedźnej Schtyrſkej njeßměrnu ſchkodu naczinił. Hórſke rěczki ſu pjerſchcź wotpławike a moſty a młyny ſwottorhałe. Hórſke pucźe ſu ſniczene. Pola Troſaiacha dyrbjachu ludźo na horu cźeknycź a ſkót a wós žołmam pſchewoſtajicź.

Pola Judenburga je hórſka rěczka burſki dom ſ nanom, maczerju a tſjomi dźěczimi ſobu ſtorhnyła. Jenož nan je ſo wukhował, pſched jeho wocžomaj ſo jeho ſwójbni tepichu. Jedyn dźěkacźeŕ w jenym rěſaku je ſo teho runja tepił.

Se Shorjelza. Póndźelu wjeczor je ſo żeleſniſkemu cźahej, kotryž 5 mjeńſchinow do 7 hodźin do Draždźan wotjědże, pinczník Brucke pſchejěcź dacź chzył. Wón pak njeje ſwój wotpohlad dozpił, pſchetož lokomotiviny rumowak jeho na bok cźißny. Ssamomordaŕ pak ſo na ſchiji a na khribjecze tak cźežko wobſchkodźi, ſo wón, hdyž jeho ſe Shorjelſkeho dwórniſchcza do hojeŕnje njeßechu, wumrje. Jedyn żeleſniſki ſaſtojnik je na měſtnje, hdyž je ſo pinczník pſched cźah cźißnył, jeho klobuk, khornaŕ a pſchedkoſchliczku namakał. W draſcze morweho ſu liſty ſ papjerku namakali, na kotruž bě napißał: „Schtóž mje namaka, njech liſty wotſcźele.

* (Nadpad.) Paduſchni hońtwjerjo ſu w lěßu pola Suhla tamniſcheho měſchczańſkeho hajnika Gräfu wot ſady tſělili a ſmjercź ſtraſchnje ſranili.

* (Morduŕſtwo.) Pola Wechſelburga (w Saſkej) ſu jeneho podwyſchka ſkónzowaneho ſ rěki Muldy wucźahnyli. Skónzowaneho ruzy a noſy běſchtej wuwjaſanej, a jeho nop bě rosraženy. Mordarjo njeißu hiſchcze wußlědźeni.

* (Offizěr ſo wobwěßnył.) Wyſchſchi lieutenant Friedrich Kleinhaus w Schneidemühlu, w 129. pěſchim regimencze ſłużazy, je ſo w ſwojim wobydlenju ſ twjelu (ſchärpu) ſa durjazu klinku wobwěßnył. Straſchna khoroſcź je pjecza ſ pſchicžinu mordaŕſtwa.

* (Njeſboże na żeleſnizy.) Pola ſaſtaniſchcza Niedermohra w bayerſkej Pfalzy je żeleſniſki cźah 30. junija jedyn ſapſchah pſchejěł. Jenej žonje ſo hłowa a jenemu hólzej noha pſchejěże. Pohoncź ſo cźežko wobſchkodźi. Njeſboże je żeleſniſki wothladaŕ ſawinował, kotryž je ſabył, pſchekhod ſawrjecź, hdyž je cźah pſchijěł.

* (Sso ſadußył.) W Budapeſtu bě ſo wyſchſchi lieutenant Adam ſe ſo żehlazej zigaru do koża lehnył. Wón bórſy wußny, a zigara na poßleſchczo padnywſchi jo ſapali. W naſtatym kurje je ſo wyſchſchi lieutenant Adam ſadußył.

* Cźežke njewjedra ſ krupobicźom ſu póndźelu Heßenſku a wokolne krajiny domapytake. Twarjenja kublerja Kleppera w Niederelſungenje ſu ſo ſ błyſkom ſpalike. Konje a ſwinje ſu w płomjenjach kónz wſale.

* (Morduŕſtwo.) W Karlowych Warach (Karlsbad) w Cźechach ſtaj dwaj hoſcźej khoſejownika Alberta Honiſcha ſatſělikoj a jeho žonu cźežko ſranikoj. Mordarjej běſchtaj ſebi wotmyßlikoj, khoſejownju wurubicź, tola ſo jimaj to njeje poradźiło.

* 103 lět ſtara žona měješe tele dny pſched pſchißażnym ſudom w Lyzku ſwědcźicź. Wobſtarna ſwědkowa, burowka Katharina Janowſkowa, kotraž je ſo 1799 narodźiła, pſchi wobßwědczenju połnu duchownu cźerſtwoſcź wopokaſowaſche. Staru Janowſkowu maja w jejnej domowinje ſa mudru žonu; wona khoroſcze cźłowjekow a ſkota ſażohnuje.

* (Pjecź lawow na dróſy.) Skludźeŕzy knježni Elli, kotraž ſo w Krakowje ſ 5 lawami pſchedſtajeſche, je ſo dźiwna wěz ſejhraka. Jejni ſchulerjo ſ hubjenje ſawrjeneje klětki twóchnychu a pomaku na měſtno dźěchu, hdźež wojeŕſzy herzy piſkachu. Hdyž ſo tam njeſwucźenych wukhodźerjow dohladachu, herzy na dobo pſcheſtachu piſkacź a ſo do cźékanja dachu, runje kaž poßkucharjo. Hdyž ſwěriſka ludźi ſo rosběžecź widźachu, też wone poſkakowachu a ſaruwachu. Hižo chzychu ludźo po wojakow póßlacź, ſo bychu lawy ſeſatſělili, tola ſkludźeŕzy ſo poradźi, ſ tym ſaßo ſwěriſka do klětki ſwabicź, ſo tam wulke kruchi mjaßa nakładże. Hdyž to lawy wohladachu, ſo ſawrócźichu a do klětki ſaléſychu. Pſchetorhnjeny konzert ſo potom dale wotměwaſche.

* (150 khěżow ſo wotpaliło.) W Laurviku w Norwegſkej je ſo 150 khěżow, mjes nimi wulka żitowa ſkładownja, wotpaliło. Woheń móżeſche ſo bjes ſadźěwka rosſchěrjecź, dokelž woda njedoßahaſche. Naſtata ſchkoda ſ najmjeńſcha 1 milijonu krónow wucźini.

* (Wohnjowa ſchkoda.) We waggonowej dźěłarni Warſchawſko-Winſkeje żeleſnizy we Warſchawje je ſo 30 ludźazych woſow ſpaliło. Schkoda ſo na 1 milijon hriwnow wobliczi.

* Wobwěßnjeneho ſu w Hohenſtein-Ernſtthalu 12-létneho hólza Wagnera w ſtarſchiſkim wobydlenju we woku, k kroßnam pſchiwjaſanym, namakali. Wón běſche ſebi ſe ſwojimi towaŕſchemi huſto wo wobwěſchenju powjedał, a mjes tym ſo prajachu, ſo ſo to cźežko cźini, wón měnjeſche, ſo je wobwěſchenje najlóżſcha ſmjercź. Najſkerje je wón ras wobwěſchenje ſpytał a hłowu do woka tyknył. Hdyž je potom nad ſemju wißał, njeje jemu móżno było, ſo wuſwobodźicź.

* (Syma w połnóznej Italſkej.) Sańdźeny tydźeń je w połnóznej Italſkej grawocźiwe wjedro knježiło. W Lombardſkej a Venedſkej tak wulke krupy padachu, ſo ſu ſo pola Treviſo ſ lodowymi kruchami kury, haj ſamo kóczki ſaraſyłe.

* Cźělnahi cźłowjek, po ſdacźu błudny, po lěßach bliſko Hluchowa (Glauchau) wokoło khodźi. Druhdy wón ſ lěża ſtupi, tola ſo hnydom ſhubi, hdyž ludźi wohlada. Żandarmojo ſu lěß ſa błudnym pſchepytali, tola jeho njeißu nadeſchli.

* (Żałoßne njeſboże.) Njeſbożowny podawk, kotryž je żiwjenje dweju hólzow ſnicził, je ſo 26. junija na pucźu ſ Georgenthala do Tannendorfa w Cźechach pſchi ſakſkich mjeſach ſtał. Po tutym pucźu někotſi hólzy ſ Hornich Krajbiz dźěchu. Jedyn ſ nich, 13½ létny Höhnel, mějeſche mały revolver ſ wótrymi patronami pſchi ſebi, ſ kotrychž chzyſche někotre wutſělicź. Na njeſboże wón pſchi tym dźewjecźlětneho hólza Schückmanna do khribjeta tak ſtraſchnje trjechi, ſo tón ſa krótki cźaß wudycha. Kulka bě ſo do wutroby dobyła a bě młode żiwjenje ſniczika. Wuſtróżeni někotſi

hólzy domoj běžachu, mjes tym so morweho bratr a njesbožowny tšeleŕ pschi cźele wostaschtaj. Bojoscź a strach stej po sdaczu wbohemu Höhnelej sadwělowacź dalej; sawokawschi: Nětko žo satšelu!" wón do njedalokeho lěža běžesche. Hdyž jeho pytacź dźěchu, bě žo hižo njesboże stało. S pschetšelenym spanjom hólza w lěžu namakachu. Cźele wobeju hólzow žo do cźelownje donjeseschtej, hdźež s měrom w jenym kaschczu leżeschtaj. Horjo starschich njeda žo wopišacź.

* (Skažeŕske rosbuchnjenje.) W Algerikas w lokomotivnej kólni kotoł jeneje lokomotivy rosbuchny; lokomotivnik, tepjeŕ a tšo dźěłacźerjo žo morichu, žedmjo dźěłacźerjo žo cźežko sranichu. Lokomotivna kólnja žo wupuscźi.

* (Ssamomordarstwo bankoweho direktora.) Naměstny direktor Asowsko-Donskeje banki w Lodsu, Neufeld, je žo satšelił, dokelž je 20,000 rublow pschekschiwił.

* Spomnjeńki se žiwjenja krala Alberta. Semrjety kral jednore žiwjenje lubowasche. Poměrnje dołho by trało, hacž by wón wjele wotnoschenu žuknju zyle na bok położił, a jeho komorny služobnik by wjele prózy měł, prjedy hacž by žebi kral nowu drastu seschicź dał. Hdyž bě ras krawz nowu žuknju na kralowym cźele pruhował, kral do ryczeŕskeje sale Dražďanskeho hroda stupiwschi stonajzy praji: „Kak derje mějachu žo stari ryczerjo w žwojich želesnych kabatach! Te njemóžachu njetrěbne faldy cźinicź." — Prósťwowne pišma pschehladujo by kral žortne pschispomnjenja cźinił. Jedyn hejtman swonka služby, wo kotrymž bě snate, so pod toflom žwojeje žony stejesche, wo dowolnoscź proschesche, so žměł žo dale žwoju uniformu woblekacź. Kral na jeho pišmo napiša: „Moje dla, jeli so jeho žona dowoli." A hdyž jena primadonna (spěwarka) dwórskeho dźiwadła proschesche, so by žo jej mša powyschiła, wón na kromu jejneho pišma napiša: „To njeje trjeba, ta dyrbi hižo bjes teho bórzy starobnu rentu dostacź." — Kral mějesche rad, hdyž mějachu psched nim wožoby s jeho pschewoda žortniwe rěcze. Tak ras jedyn komerzijski radźiczeł s wulkim plěchom na hkowje do audijenzy pschińdże, so by žo sa spožczeny rjad podźakował. „Kak? To dźě žo sda Wascha prěnja rjadowa hwězda bycź?" kral praji, žamotnu hwězdu na plěchaczowym fraku wohladawschi. „Haj, Majestoscź", tón stonajo wotmolwi, a na žwój plěch pokasawschi: „Pola naš ziwilistow hwězdy hakle pschińdu, hdyž je měšaczk sekhadźał."

* (Semjerženje na Martiniqueskej kupje.) Kapitan jendźelskeje parneje łódże „Roddam", William Edward Fremann, kotrehož khrobkoscźi a duchapschitomnoscźi žo poradźi, pschi sniczenju města St. Pierra žwoju łódź jahubjenju wukhowacź a se wschěch łódźow, kotrež tehdy w St. Pierreskim pschistawje stejachu, žam se žwojej cźeknycź, je do Plymoutha (w Jendźelskej) pschijěł. Na cźele kapitana Freemanna žu hischcźe wopalne rany widźecź, kotrež je poczerpił, hdyž žwoju łódź psches deschcź žahkeho błóta s pschistawa wjedźesche. Wón powjeda, so je połdra hodźiny prjedy, hacž je Mont Pelée poczał žahke błóto wubluwacź, se žwojej łódźu psched St. Pierre pschijěł. S njebjež je deschcź roseschkrjenych kamjenjow schoł, a bližsche wokomiki koło wokoło žmjercź a jahubjenje pschinjeżechu. Łódź „Roddam" bě do płomjenjow jawalena. Dokelž bě se želesa natwarjena a dokelž bě tež jejna łubja se želesom pschikryta, je žo wona sniczenja sminyła, kotrež je druhe łódże potrjechiło. Njedźiwajzy teho je pokojza jejneje wobžadki wumrjeła. — Załožny wobras, kotryž stej jeho wocźi wohladałej, njehodźi žo wopišacź; s krótka prajene: „Hela bě žo wottorhnyła." — St. Pierreszy wobydlerjo žu žo se schwablowym dymom po sdaczu sa wokomik morili. Pschi prosy žwojeje khěže žu žo ludźo w stejischczu namakali, jako so bychu na Mont Pelée hladali. Druhy hischcźe pschi blidźe žedźachu; jeneho muža wo žrjedź dróhi nadeńdźechu, kotrehož nohowe muskle běchu hischcźe napjate, kaž žo wone pschi běženju napinaju. Druhy běchu saž̌o w stejischczu, hdyž žebi ruzy podachu.

* (Njesbožowna lubosćź.) Wobydlerjo wžy Kohlfurta žu žo pjatk tydźenja wjeczor se žamomordarstwom wojaka Hirchi, žyna tudomneho žiwnoscźerja Hirchi, do wulkeho njeměra dali. Wojak Hircha, kotryž bě na dwěnjedźelskej dowoleńzy pola žwojeju starscheju, bě žo se žylnej lubosczu k dźowzy tudomneho žiwnoscźerja K. sapalił. Holza pak wo njeho niczo wjedźecź nochzyschе. Hdyž mjenowany dźeń holza krótko po 10 hodźinach se starschiskeho doma stupi, Hircha do njeje s revolwra tšeli. Kulka blisko holzyneje hkowy nimo hwisdny. Nasajtra 20 krocźelow dale starschiskeho doma wojakowe cźelo namakachu. Wón běsche žebi k wutrobje tšelił a tak žwojemu žiwjenju kónz scźinił.

* (Wohnjowe njesboże.) W Londonje w jenym wyžokim twarjenju na Victoria-drósy woheń wudyri. W najwyschschim posthodźe nětotre holzy žałoscźejo wo pomoz kschicźachu. Hascherjo delka žwoje ruby wupscheśtrěchu. Pjecź holzow dele skoczi; dwě nimale s dobom wotskocźischtej, do žo sraśyschtej a žo cźežko wobschkodźischtej. Schtyri holzy a jedyn muž žu žo sranike. Nětotre holzy žo bjes wědomuja s domu wunjeżechu. Pod rospadankami žu cźěła 8 holzow a jeneho hólza namakali.

* (Njesbožowna lubosćź.) W jenym hoscźenzu w Florisdorfje pola Wina je 22lětny mechanikus Kahanek žwoju lubu, dźěłacźerku Kasterez, s dwěmaj kulkomaj cźežko sranił a potom žam žebje satšelił. Wón chzyšche žo s holzu, kotruž psches měru lubowasche, woženicź, tola žo žeńtwje pjenježne sadźěwki napscheczo stajachu. Salubowanaj žo teho dla rosžudźischtaj, wumrjecź.

* (Njesbožowne lotterijowe dobycźe.) W St. Póltenje w Awstriskej je žo hoscźenzaŕ Landerl wobwěžnył. Wón bě na jedyn lóž Hamburgskeje lotterije 70,000 hriwnow dobył. Finanzna wyschnoscź wo tym shoniwschi jemu lóž prjecź wsa a dobycźerjej dla hracza we wukrajnej lotteriji khostanje napoloži. Sso teho dla roshnéwawschi žebi hoscźenzaŕ žiwjenje wsa.

* S Užizy w Khorwatskej pišaju: Wobydleŕstwo jeneje bliskeje wžy je žo jara roshoriło. Jena rataŕska dźěłacźerka, kotraž bě na polo wuschła, bě žwoje jenolětne dźěcźo žwojej 11létnej džowzy hladacź poručźika, kotraž pak dźěcźo bjes hladanja w dworje wostaji. Jedyn hodleŕ, kotryž runje wokoło dwora lětasche, dźěcźo wuhlada, s wyžokoscźe dele tšeli a dźěcźo do wyžokoscźe wotwjedże. Bjesžwědomita holza žužodow na pomoz sawoła, cźi pak móžachu jenož pschihladowacź, kak hodleŕ s hłožom kschicźaze dźěcźo pschezo wyschsche k njebju njeżesche. Dźěsćźowy rubjeżnik bě žwój wopor žobu do hnězda wsał. Burjo, kotsiž běchu wuschli, rubjene dźěcźo wukhowacź, drje s. wulkej prózu na nahku skału, hdźež hodleŕ hnězdźesche, saléschychu, tola jenož krwawe koscźe a drastowe sbytki namakachu.

* (Želesniske njesboże w Ruskej.) Cźah, kotryž je žrjedu s Petersburga do Eydkuhnena pschijěł, je w Ruskej do jeneho cźaha wulětnikow srasył. Lokomotivnik, tepjeŕ a nětotre wožoby žu morwe, něhdźe 60 pucźowarjow je žo cźežko sranikło.

* (Zyrkej žo sažypła.) W Pineiro w Schpaniskej je do zyrkwje Boże njewjedro dyrikło, hdyž žo w njej Boża mscha sa semrjetych cźitasche. Zyrkej žo sažypny. 25 wožobow žo sarasy a 30 žo cźežko wobschkodźi.

* Wulki woheń we Washingtonskim stacźe w połnóznej Amerizy lěžy saniczuje. Wjele ratarjow je se žwojimi žwójbami w płomjenjach žmjercź namakało. Strach spalenja městu Enanelowej, w tamnych stronach leżazemu, hrosy. Dźěl wobydleŕstwa je žo se želesniskim cźahom wukhował, kotryž s połnej paru psches žo palazy lěž jědźesche. Nětotre wožoby žu žo pschi tym saduženje, druhe žo wopalike.

Wužudźenja.

Khostanska komora. Žiwnoscźerja Domaschku w Nowej Wžy pola Rakez bě Budyski kawniski žud paduchstwa dla k jastwu na 5 dnjow saždźił. Domaschka bě pjecźa loni w oktobrje s jeneho pola žiwnoscźerja Khrystosa dwě bani (kŭrbsy) a lětža w měrzu jedyn rubanski pjenk, 50 np. hódny, kranył. Saždźeny žo s wuspěchom pschecźino temule wužudej na druhu instanzu powoła. Po nowym pschepytanju Domaschku njedožahazych dopokasmow dla wuwinowachu.

Sa nowy Macźiczny dom

je žo w lěcźe 1902 dotal nahromadźiło: 969 hr. 56 np.

Dale žu sa njón darili:

Lischki-Póndźelnizy: Psches Mlónkez žmilnoscź žmilichu žo kral a kralowszy s 20, 25, 50 a 60 np., mi pak wunusowachu 1 hr. 3 np. =	2	58
W „Katholskim Pósle" cźišło 27. léta 1902 hižo kwitowane:		
Radworska platowa komišija: Jakub a Hańža 30 np., w herbskej grychcźe s wowcźeje 30 np. Hromadźe 60 np. — Молоканы 2 hr. =	2	60
Hromadźe: 974 hr. 74 np.		

S dźakom kwituje a dalsche dary pschijimuje

farjadnistwo Macźizy Serbskeje.

Pschepołożenje pschedawarńje.

Wot dżeńßniſcheho dnja ßo moja

pſchedawarńja ſchijazych maſchinow,

ſjenoczena ſ porjedżerńju a ſhotowjerńju wſchěch elektriſkich pſchiprawjenjow

w mojej ßamßnej kheži na

ßukelnſkej haßy czißlo 13

namakuje. Czeſczenych Serbow w Budyſchinje a wokolnoſczi proſchu na mnje pſchi trjebanju dobrocziwje dźiwacź.

S najwjetſchim poczeſczowanjom

W Budyſchinje, 27. junija 1902.

Richard Otto, mechanikus,

Sskużobne a hródźne dźowki a tajke k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, pohonczow, hejtmanow, dźěłaczerſke ßwójby, tſeczakow a wolazych ſa tudomne a Draždźanſke strony hnydom pyta **Schmidtowa** na ßukelnſkej haßy czißło 24.

Swój ſklad

tſěſchneje papy,
theera,
drjewoweho zementa
a tſěſchnych tſchěſkow

po tunich płaczißnach poruczam.

August Thomas,

tſěchikryjerſki miſchtr
w Budyſchinje na różowej haßy 16.

We wudawarni „Sserb. Nowin“ ßu dostacź:

kmótſſjaze liſty.

Scźěnſku pychu.

Majolikowe twory. **Mokrjanske kronjowe wěży.**

Kwaßne dary,
ßwjedźenjowe dary,
jubilejny dary

ſa kóždu ſkładnoſcź

poruczotaj

A. & W. Neuhahn

4 na ßerbſkej haßy 4.

Woknowe wobraſy.

Dla ſpuſchczenja powołanja ßu na pſchedań:

1 derje ſdźerżany tſělbowy khamor,
1 tſirolkata tſělba
1 mauſerſka tſělba } **derje ſdźerżane.**
1 czehnity teſchin

Na liſtne napraſchowanje a rtnje njedźelu w Rakezach wotmolwja

wyſchſchi hajnik ſw. ßł. **Kluge,**
wikowar ſ wużitkowym drjewom na Lubijſkej dróſy.

Sklad
dränowych rolkow
Emila Dietricha
w Lětonjanſkim hoſczenzu
poruča

drainowe rolki

wſchěch wulkoſczow,
proßaze a **ßwinjaze korta**
ſ rěblom a bjes njeho.
Najlěpſchi wudźěłk po fabrikſtich płaczißnach.

Hdźe ſcźe tónle dobry a tuni **czaßnik** kupili?

Pola

G. Magera naſlědnika,
mějeczeł Th. Hippa
na ßerbſkej haßy 11.

Deſtillazija Adolfa Rämſcha naßlěd.

(mějeczeł **Max Kirschner**)

w Budyſchinje pſchi butrowych wikach

— 1868 ſałożena —

poruča ßwoje daloko a ſchěroko ſnate wubjerne ☛ **likěry** ☚ k kwaßam, ſchczißnam a druhim ßwjedźeńſkim ſkładnoſczam w czwizach a po waſy. Woßebje dobre ßu dwójny **różowy, nalikowy, hontwinſki a jadroſelowy, hornjołużiſki, żołdkoſelowy ſeleny** a **czerwjeny, zitronowy, wiſchnjowy, malenowy, prußnizowy** a **korwejdowy** liter po 60—80 np. Dale **naturſkokorwejdowy** liter po 40 np., dobry **żitny** po 70 a 60 np., a **cziſty** czißko 1 a 2, liter po 32 a 30 np. **Czwizy k pjelnjenju ßo wupożczuja.**

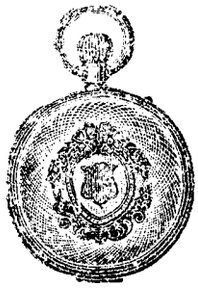

Kóżdy, kotryż chze ßebi **dobry** a **tuni czaßnik** kupicź, abo kotryż chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k czaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawſkej haßy 5

Jencz pſchedawa a porjedża ſa ßwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczißnami wupołożene, wobhladacź.**

Njedoßahnjena jeniczka ßo namakaza poßlednja konſtrukzija.

Wilhelm Fuchs

dźěłarnja rapidnych jěſdnych kołow na Draždźanſkej dróſy 10.

W mojej nowonatwarjenej pſchedawarni kóżdy wulki wubjerk

mużazych, pacholazych a hólczazych wobleczenjow

bjes poroka ßedżazych, teho runja **wobleczenja ſ płatowych tkaninow** wſcheje wulkoſcze, **jenotliwe kholowy, lazy, żakety, żonjaze żakety a khornarje** wſchěch wulkoſczow po najtuńſchich płaczißnach namaka.

E. L. Nitſche we Wósborku.

Běrny

k pizowanju

po wjetſchich a mjeńſchich dźělbach pſchedawa

Skop w Kołwaſy.

Pschedewsacże wobkhoda.

S tutym cżesczenym Sserbam najpodwolnischo k wjedżenju dawam, so ßym dżenßa ßwoju **fabriku rokkateho tobaka,** wot lěta 1860 ſ firmu

Hermann Gerlich

wobstejazu, ßwojemu ßynej **Khorli** pschepodaka.

Sswojim wotebjerarjam ßo sa dowěrjenje, hacż dotal spożczene, wutrobnje dżakujo, proschu jo też na mojeho naßlědnika pschenjescź.

S poczesczowanjom

Theresa ſwud. **Gerlichowa,**
ſ firmu **Hermann Gerlich.**

W Budyschinje, 1. julija 1902.

Na hornje wosjewjenje ßo poczahujo hischcże naspominam, so mi pschepodaty wobkhod se starej firmu na njepscheměnjene waschnje dale powjedu a so budu ßo prózowacź, so bych wschitkim mje poczesczowazym spěschnje a sprawnje poßkużał. S njepscheſtawazej dżěławosczu w tymle wobkhodże ßym k temu doßahazu nawjedżitosczź nabyw.

S podwolnej prósstwu, so by ßo dotalnc dowěrjenje też na mnje pschenjeßko a ßo moje pschedewsacże dobrocżiwje podpjerako, poruczam ßo

ſ poczesczowanjom najpodwolnischo

Khorla Gerlich.

Proßata

jara rjaneje raßy ßu na pschedań na knjeżim dworje w **Ssmochczizach.**

Dobre ſtrowe

ßyno

je na pschedań **w Zornoßykach** czißko 3.

Sczinowe plecżenje

k dżełanju wjerchow se sazynkowanym grotom pschedawa tunjo **C. Schneider,** twarski mischtr. na walkej drósy 14.

Strósbaj pilnaj rólnaj pohonczej ßo hnydom pytataj na knjeżim dworje w Sarěczu.

Tyscherskeho wuczobnika pyta **August Warnacz** w Panezach p. Horn. Wujesda.

Sskużobne holzy do městow a wschu czeledź na wßy pyta hnydom a k nowemu lětu pschistajerka **Görlichowa** pschi Michalskej zyrkwi.

Inwentarowe wupschedawanje.

Póndżelu 7. julija t. l. dopołdnja wot 9 hodżin maja ßo w Duczmanez żiwnosczi w Rakezach a kaczej korczmje scżěhowaze wězy na pscheßadżowanje pschedawacź: 2 jara derje dejazej kruwje, 1 teho runja tuczna, 1 jałojza, 2 ßwinjeczi, 1 hospodarski, 1 lohki wujěsdny a 1 ruczny wós, 2 juchowaj ßudaj, rólny grat jako: płuh, radło, bróny, krymać, dezimalna waha, ßykanjowa maschina, krumjazy grat, ratarski grat, 1 czischczaza maschina atd.

Po awkziji ßo leżomnosczź pscheda. **Wobßedżer.**

W Nowej Wßy nad Sprewju je **khěża** ſ 9 kórzami pola a łuki ſ inventarom na pschedań. Dalsche je pola Jana Rjeczki tam ſhonicź.

Radworske spěwarske tow. „Meja“ změje **njedżelu 13. julija t. l.**

spěwny wječor

w Delanec hosćencu. Započatk we 8 hodżinach. Po spěwanju **reje** za wopytowarjow. Serbske towarstwa a wšěch lubowarjow serbskeje zabawy **jenož z tutym** wutrobnje přeprošuje **předsydstwo.**

Serbske towarstwo za Khwaćicy a wokolnosć změje jutře njedżelu za tydżeń 13. dżeń prażnika swoje **měsačne posedżenje.** Započatk popołdnju w 4 hodź.

Předsydstwo.

Jara tunjo pschedawam sa cżaß Budyskeho měscżanskeho tšělenja

kraßne wobleczenja

ſa mużskich pacholow a hólzow;

jenotliwe kholowy, płóczliwe jupy, hólczaze bluſy, ſportiſke kholowy, pótne koſchle, ſportiſle koſchle atd.

Kurt Lehmann

5 pschi hłownym torhoschczu 5.

Sserbſke a němſke spěwarſke

w najwoßebnischich a jednorych ſwjaſkach ßu po tunich płaczisnach na pschedań **we wudawarni Serb. Nowin.**

Wutrobne bożemje

ßwojim cżesczenym podpjerarjam **w Maleſchezach a wokolnosczi** pschiwołam, ßo na pucź do Johannesburga w połodnischej Afriży nastajiwschi. Proschu tych, kotsiż ßebi tyscherskeho dżěła požadaju, so bychu jo pola mojeho bratra skasali, kotremuż ßym ßwoje tyscherſtwo sa tak dołho, hacż ßo njewróczu, wotstupił.

Ernſt Schuſter, tyscherski mischtr.

Po Božej njewußlědżomnej radże je wutoru 1. julija nozy ½12 hodżin njewočakanje a njejabzy moja najwutrobnischo lubowana mandżelska, nascha luba dobra dżowka, ßotra, pschichodna dżowka a ßwakowa

Johana Auguſta Mětowa

rodż. **Ssmoliz**

cżicho wußnyła.

To k wjedżenju dawajo wo cżiche dżělbracże proßby

hłubokosrudżeny mandżelski August Mět
ſ dobom w mjenje sawostajenych.

W Raschowje, Spytezach, Přěczezach a Hodżiju, 2. julija 1902.

(K temu cżißku jena pschiłoha.)

Pschiloha k czišku 27 Serbskich Nowin.

Ssobotu 5. julija 1902.

Placišny rěsneho skotu na Draždžanskich skotnych wikach

30 junija 1902

Placišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Zhiwa waha w hr.	mjasa hr.
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hodnoscze hacz do 6 lět	35—38	62—68
awstriske	35—39	62—70
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	31—34	58—61
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	28—30	54—57
4. žnadnje pizowane kóždeje starosty	25—27	50—53
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hodnoscze	33—36	60—64
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hodnoscze hacz do 7 lět	30—32	57—59
3. starsche, wukormjene krowy a žnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	27—29	51—56
4. žrěnjo pizowane krowy a jałojzy	24—26	50—53
5. žnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	45—49
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	35—38	61—65
awstriske	—	—
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	32—34	57—60
3. žnadnje pizowane	28—31	52—56
Čželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	42—46	64—69
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	38—41	60—63
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starosty hacz do 1¼ léta	48—49	60—61
2. mjaßne	46—47	58—59
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundrošy	44—45	55—57

Placišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2716 měchow.	W Budyschinje 28. junija 1902. wot hr.	np.	hacz hr.	np.	W Lubiju 3 julija 1902 wot hr.	np.	hacz hr.	np.
Pschenza běła	8	71	8	94	8	59	8	82
" žołta	8	35	8	59	8	35	8	59
Rožka	7	20	7	35	7	3	7	19
Jeczmjeń	6	65	6	79	6	67	6	93
Wowß	7	25	8	50	7	60	7	80
Hróch	9	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	50	10	—	8	50	11	—
Jahły	13	—	16	—	12	—	16	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	—	1	50	1	—	1	40
Butra 1 kilogr.	1	80	2	20	1	90	2	10
Pschenična muka 50 "	9	—	17	50	13	50	15	50
Rjana muka 50 "	8	—	13	50	10	83	11	83
Ssyno 50 "	3	70	4	—	3	50	3	80
Ssłoma 600 "	25	—	30	—	24	—	30	—
Prošata 660 schtuk, schtuka	14	—	28	—				
Pschenične wotruby 50 kilogr.	—	—	5	25	4	80	5	25
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	50	5	25	5	75
Pschenčny gris 50 kilogr.	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris 50 kilogr.	—	—	6	50	—	—	—	—

Runklizowe žymjo, punt po 50 np. — **Czerwjeny dżerczel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyschinje placzesche: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 14 hr. 80 np hacz 15 hr. 19 np., žołta 14 hr. 19 np. hacz 14 hr. 60 np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 20 np. hacz 11 hr. 36 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr 36 np. hacz 9 hr. 50 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot 8 hr 83 np. hacz 9 hr. 12 np., pschenza (žołta) wot 8 hr. 70 np. hacz 8 hr. 83 np., rožka wot 7 hr. 25 np. hacz 7 hr 35 np., jeczmjeń wot 7 hr. — np. hacz 7 hr. 13 np., wowß wot 7 hr. 70 np. hacz 7 hr. 90 np.

Wiczne placišny w Kamjenzu

26. junija 1902.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. — np. hacz 7 hr. 31 np., pschenza wot 8 hr. 20 np hacz 8 hr. 53 np., jeczmjeń wot 6 hr. 70 np. hacz 6 hr. 79 np., wowß wot 7 hr. 75 np. hacz 8 hr. 20 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacz 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., žyno 4 hr. 25 np., berny 1 hr. 50 np. Ssłoma (600 kilogr.) 34 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 1 hr. 80 np. hacz 2 hr. 10 np.

Wjedro w **Londonje** 4. julija: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje 6 njedželu po žwjatej Trojizy rano w 7 hodž. farař Räda žerbsku spowjednu rěcz, ½9 hodzin diakonus Tyscher žerbske a w 10 hodzinach němske prědowanje.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Gustav Adolf Wiczas, fabrikař pod hrodom, s Minu Fridu Kupkez tam. — Ernst Pawol Panach, dželaczer w Hrubjelczizach, s Johannu Augustu Petschkez na Zidowje.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Erich Arndt, Hermanna Waltarja Steglicha, lezomnoscerja a pokładnika na Zidowje, ž. — Ota, Juliusa Alwina Bryla, skotarja na Zidowje, ž. — Alwin, Jana Augusta Schustera, dželaczerja na Zidowje, ž. — Jan Max, Khorle Herenza, dželaczerja w Delnjej Kinje, ž. — Frieda Elsa, Josefa Franza Rothera, modelskeho tischerja na Zidowje, dž.

W katholskej zyrkwi: Pawol Jurij, Jurija Hermanna Holscheidera, telegrafowego dželaczerja, ž. — Hana Otilija, Josefa Khorle Sczepana, massseura, dž. — Pawol Petr, Michała Klimanka, hejtmana na ryczerkuble w Malej Borschczi. — Bertha Marja, Jakuba Kalasko, skotarja w Kubschizach.

Zemrjeći:

Dżen 23. junija 1902: Pawol Richard, njemandž. ž. na Ssokolzy, 2 m. 18 d. — 29. Handrij Bohuwěr Scher, krawz a khežkař w Małżezach, 70 l. 2 m 21 d. — 28. Jakub Leschawa, něhduschi ratař s Dżiwoczez, w Tšelanach, 70 l. 11 m. 15 d. (žo do Hodżija pschewjesł). — 29 Khorla Wylem Jakub, lezomnoscżer na Zidowje, 59 l. 9 m. 6 d. — Jan Wiczas, woßlepjeny schewz a wobydlerna Zidowje, 78 l. 10 m. 22 d — 1. julijo: Jan Bohumił Schumann, gmejnski strażnik na Zidowje, 62 l. 3 m. 1 d. (žo wobwěßnyk). — Willy August, Jana Wylema Harcha, dželaczerja, ž., 1 l. 4 m. 20 d.

Zyrkwinske powjesczo s Hodżija.

6. njedželu po žwjatej Trojizy smeje rano ½7 hodž. duchowny Domaschka němsku spowjednu wuczbu, ½8 hodzin farař Kschižan němske a w 9 hodž. žerbske prědowanje.

Zyrkwinske powjesczo s Budestez.

6. njedželu po žwjatej Trojizy smeje rano ½7 hodzin farař Mrójak s Hrodżischcza žerbsku spowjednu rěcz, w 8 hodzinach němske a ½10 hodzin žerbske prědowanje.

w Budyschinje **Fotografowarnja** na žukelnskej haßy 20

Roberta Süßa

porucza swój wubjernje pschiprawjeny ateliej k fotografowanju jenotliwych woßobow a gruppow.

Najstaroscziwische wuwjedżenje. Najtuńsche placišny.

1 duzent fotografijow s zylej figuru 3 mk. 50 np.
1 " " hacz do kolen 4 mk.
1 " dżeczazych fotografijow abo hacz do wutrobna 5 mk.

Tež k fotografowanju na wßach, kwaßnych gruppow, krajinow kublow atd. žo s pschihódnymi wuměnjenjemi porucżam

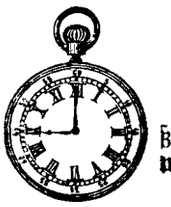

Franz Marschner

czaßnikař w Budyschinje

czo. 9 na bohatej haßy czo. 9

swój sklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczazow** dobrocziwemu wobkedżbowanju porucża.

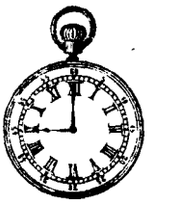

Hódna twora. Pilzomne rukowanje. Tunje placišny.

Porjedżenje dobre a tunje.

Pschispomnjenje: Rěczu **serbski.**

Howjaze koże, czelaze koże, konjaze koże, wowcze koże a tež **wowczu wołnu** po najwjetschich placišnach kupuje

Heinrich Lange

pschi žerbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach.

Dżełaczerske kholowy, dżełaczerske lazy, dżeczaze wobleczenja,

direktnje se Seifennersdorffskeje drastoweje fabriki porucża.

Emil Heinrich w Borschczi.

Czaj. **Khofej.**

Pschepoloženje pschedawarńje.

Ssamßna **palerńja** w **Bierſenje, Barlinje, Wrótſławju, Heilbronnje**

Ssamßna fabrika ſa **kakao, ſchokoladu** a **zokrowe twory.**

Cześćenym Sserbam w Budyſchinje a wokolnoſćži najpodwolniſcho k wjedženju dawam, ſo ßym dženßa ßwoju tudomnu filialu ſ Hoſchiz haßy 12 na

bohatu haßu cźißlo 5

do khěže knjenje A. Roſtoweje pſchepoložił.

Khěžorowa khofejowa pſchedawarńja.

Najwjetſchi khofej pſchiwožazy wobkhod Němſkeje,

kotryž direktnje ſ pſchetrjebarjemi wobkhadža.

W Budyſchinje, jenož na bohatej haßy cźißko 5.

Zokr. twory, biskwit. **Schokolada, kakao.**

Wolijowe barby

wſchěch ſnatych nuanßow, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdže ſkhnyjaze,

molerſke a murjerſke barby,
terpentinowy wolij
(němſki a franzowſki),
najlěpſchi
lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdže ſkhnyjazy,
jantarjowe laki,
kopallaki,
damarlaki,
żelesowe laki,
Kölnſki klij kaž tež
murjerſki klij,
drobnu krydu,
portlandſki zement,
najlěpſchi karbolineum,
barbicže wſcheje druźiny,
ſchablony
ſa **molerjow** a **murjesow**
porucza a ma pſchezo na ſkładže
po najtuniſchich płaćiſnach

Emil Měrſch,
drogowe khlamy
24 na kamjeńtnej haßy 24
ſnapſchecza turnańje.

Cześny diplom — Bronſowe medaille a cześny diplom. — III. myto

I. myto. I. myto.

Heinrich Mohr,

ſchewſki miſchtr,

w Budyſchinje, na ßukeluſkej haßy 14,

poruca ßwój ſe wſchěmi nowoſćemi wuhotowany ſklad **wukhodžowanſkich ſtupnjow** ſ kneflemi, ſchnórami, ſpinami abo ſ cźehnitym gumijom ſe wſchěch cźornych a brunych kožowych druźinow, **ſchikne ſtupnje, domjaze a kuchińſke ſtupnje** ſ koże, ſerże, płata, płyſcha a tkaninow ſ pjeńkom a bjes njeho, **kołojeſdne, turnowanſke a puczowanſke ſtupnje a ſandale,** wulki wubjerk kneflowanſkich, ſchnórowanſkich, cźehnitych a ſpinkatych ſchkórnjow ſe ſchěrokej, kónczojtej, rózkatej a kulojtej póduſchu, **toſle** wſchěch druźinow, wſchě druźiny **létnych ſtupnjow,** teho runja wſchě pomyßlne druźiny **ſtupnjow** a **ſchkórnjow** ſa mużſkich, żónſke a dźěći po ſnatych tunich płaćiſnach.

Jeniczka pſchedawarńja G. Engelhardtowych cźrijow ſ lawjazym ſnamjenjom.

Jeniczka pſchedawarńja dr. Hoyowych aſbeſtowych ſakładnych póduſchow (pſche pótnu nohu).

Wulki ſklad **gamaſchow.**

Kedźbujcże na moje wukładne wokna!

Khofej,

ßyry po 70 hacž 140 np.,
paleny po 80 hacž 200 np.
dobrych a najlěpſchich druźinow
poruczataj
Schieſchka a Rjeczka
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Czelaze koże,

ſajecże, kauiklaze, kocże, kunjaze a tkhórjaze koże po najwjetſchich płaćiſnach kupuje
Heinrich Lange
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi
a pſchi żitnych wikach.

Holzy a żony
do trajneho dźěła pyta
porzlinowa fabrika
w Margareczinej hěcze
p. Měrkowa.

Poruczam tołſte **krjepjawki, wódne khany, mlokowe khany, mlocżanki, cźerpaki, petrolejowe khany, wnhlowe kaſchcże** ßamßneho wudźěłka, mam tež wulki ſklad domjazeje, kuchińſkeje a emaillowaneje nadoby, **ſchablony** k wuſchiwanju a woſnamjenjenju, **wódne pónoje** a **żeleſniki.**

Dale cźinju na to kedźbliwe, ſo wſchě do mojeho rjemjeßła ßkuſchaze twarſke dźěła, tjeſchne żłoby (ryny) a roły, kaž tež wodowody jara ßwědomliwje wuwjedu. Duž proſchu na mnje dźiwacź.

Spěſchne poßłużenje. Porjedżerńja. Tunje płaćiſny.

Moritz Schulz,

klampnarſki miſchtr w Budyſchinje pſchi ßerbſkich hrjebjach 10.

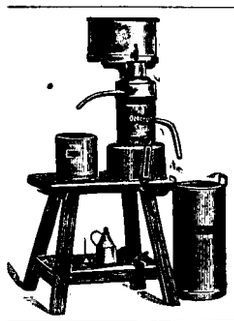

„Dekonom"

najlěpſcha zentrifuga nětcźiſcheho cźaßa,
jara derje ßmjetanu ſběra, hrajizy lohko dźe, je jara jednorje a ſtabilnje twarjena. Tyßazy najlěpſchich wobßwědczenjow ſ tudomnych ſtron.

Steiner a Brochmann,

Wona je na pſchedań pola
Jana Pětki w Kocżizy p. Huſki.

Bóſchiczanſke ryczerńkublo
pola Rjeßwaczidła
poruca
praßowany torf,
1000 kruchow po 7 hriwnach,
ſ hnydomnym ſapłaczenjom po 6 hr. 50 np.

Th. A. Wällnitz

mějeczel Kurt Wällnitz
w Budyschinje na Bukelnjskej haßy 9.
Woßebita pschedawarnja laterowanych meblow.

Draſtne khamory,
vertikowy,
ſchkleńczane khamory,
komody,
ſtoły
wuczahanſke, ſtejoze
a jedźne blida,
ſchpihele,
ſofy
a druhe poſſtrowjace meble,
loža
a matrazy,
mjatne a nózne blida,
tuchińſka nadoba.

Najwjetſchi ſkład
a wubjerk jednoreho a
najwoßebniſcheho wuwjedźenja.
Woßebitoſcź: **Njewjeſcźinſka nadoba.**

Hódne dźěło — najtuńſche płacźiſny.

Emil Wehrle

w Budyſchinje

na jerjowej haßy 7

Swój wulki ſkład **lětnich koſchlow** po jara tunich płacźiſnach poruczam:

mužaze koſchle po 90 np., 1 mk., 1 mk 10 np., 1 mk. 20 np. atd.
žonjaze koſchle po 90 np., 95 np., 1 mk. atd.
hólczaze koſchle hižo po 45 np.,
holczaze koſchle hižo po 30 np.,
módroczíſchcź hižo po 20 np., **zychi** hižo po 18 np.,
wupjerki módre, roſa a cźerwjene ßmuhate po 25 np.,
tibetowe nahłowjaze rubiſchcźa hižo po 60 np.,
ſbytki ſa kattunowe bluſy hižo po 50 np.,
rubjany płat, módroczíſchcź, běły płat wſchěch ſchěrjow po jara tunich płacźiſnach.

Na moju domiznu. Mužski chor wot K. A. Kocora
je we wudawarni »Serbskich Nowin« za 10 np., w partijach za 5 np. dostać.

Ssymjeńtny hróch
kaž tež
woku, kolij, hejduſchku a žonop
najlěpſchich druźinow
poruča **tunjo**
Khorla Schuppan
žitowa pſchedawarnja.

Ruczne woſy
a
dźěczaze woſy
dla pſchetwarjenja tuńſcho pſchedawam, ſo bych je ſkerje wotbył.
Bartuſch na Zidowje.

Czaßnikowe rjeczaſy
ſa žonſke a mužſke,
manſchettowe knefle,
ſchemiſettowe knefle,
khornarjowe knefle,
krawattowe jehły,
gumijowe ſchaty,
debjeńki,
jako:
broſche,
narucznizy,
kſchiże,
kolliery,
nawuſchnizy,
pjerſchczenje,
fantaſijowe a woprawne dublejowe,
debjenki do włoßow
na wulki wubjerk pola
A. & W. Neuhahn
w Budyſchinje
4 na ſerbſkej haßy 4.

Khofejowy Sachsa

bydli hiſchcźe pſchezo na
bohatej haßy 4
a ma pſchezo hiſchcźe
najlěpſchi khofej.

Pjatk 4. julija

je ßo moje w zyłej wokolnoſczi khwalobnje ſnate a ſ wjele mojich czeſczenych wotebjerarjow wotczakane

lětnje

zbytkowe (restowe) rumowanske wupředawanje

tworow, po ſkónczenym naléczu na pſchedań wupołożenych, ſapoczało.

Wone hacz do wutory 15. julija wjeczor traje.

Zbytki czornych pißanych draſtnych tkaninow

ſa **draſtu, draſtowe ßuknje, bluſy** a **dźěczazu draſtu** ßo pſchihodźaze, meter hižo po **50 np.**

Wulka dźělba kattunow ſa draſtu a poßleſchczowe zychi, meter po **29 np.**

Dźělba naſad ſtajenych draſtnych tkaninow, hewak 1 mk. 20 np. — 1 mk. 80 np. płaczazych, nětko po **66** a **90 np.**, bjes rosdźěla kajkoſcze.

Wulka dźělba **ſbytkow a ſbytkowych wotrěſkow** koſchlazeho ßukna, kattuna, trjenjow, poßleſchczowych tkaninow, njeßmérnje tunich.

Dźělba **wolmjanych balſkich tkaninow** ſe židźanymi effektami, hewak 1 mk. 50 np., nětko meter po **52 np.**

Dźělba **ploczliweje židy** k bluſam kraßnych barbow, meter hižo po **67 np.**

Mužaze krawatty, modneje ßeklojteje formy, na wubjerk, bjes rosdźěla kajkoſcze a faßony po 25 np.

Ssamowjaſaki płoczliwe, jenož najlěpſche, 3 ſcht. po 39 np.

Dźělba **pißanych žonjazych glaßejowych rukajzow** ſ 2 abo 3 tłóczbnymi kneflemi, por po 1 mk. 10 np.

Czorne žonjaze rypßowe paßy ſe ſamkom na wubjerk, po 15 np.

Dźělba jědźnych łžizow 1/2 duzenta po 23 np.

Prima mydłowy pólver, 2 pakczikaj po 15 np.

Spore jadriwe mydło ryhel něhdże 800 gr. czežki, zyły ryhel 40 np.

Schalki, Miſchnjanſkeje formy, zyblowy muſter, por po 17 np.

Jědźne talerje, zyblowy muſter, nitke a hłuboke, po 13 np.
wjeczerne talerje po 11 np.,
ßnědanſle talerje po 9 np.

Salatiery ſ zyblowym muſtrom na czerwjeń a na ſeleń, prěńſche 3 ſchtuki, poßledniſche 4 ſchtuki, ßadźba po 53 np.

Schatowe klamory ſ twjerdeho drjewa kopa po 15 np.

Wódne ſchkleńzy po 5 a 7 np.

Khofejowe bjecharje, běłe a ſ zyblowym muſtrom ſchtuka po 8 a 10 np.

Běłe rjepikowane talerje nitke a hłuboke po 10 np.

Dźělba **mužazych lětnich ſokow** por po 7, 18 a 27 np.

Limonſke ſchantka ſpezialneho ſnamjenja firmy, hotowe wobrubjene, něhdże 50 cm wulke, 1/2 duzenta 1 mk 15 np.

Hólczaze gummijowe ßlě, por po 23 np.

Gardiny, zanki, wotmérjene wuſchiwane vitraže a pſcheſchiwane deki ßu po płaczißnje jara ponižene.

Spodźiwnje a nadpadnje tunjo

ßu płaczißny wupyſchenych a njewupyſchenych ßłomjanych klobukow ſa mužſkich, žónſke a dźěczi, kaž tež płaczißny hotowych bluſow a wſchěch ſchtrympowych tworow.

S. Beer, prjedy **Messow & Waldschmidt,**

pſchi hłownym torhoſchczu 9 delka a po prěnim ſkhodźe.

Pschiloha k czišku 26 Serbskich Nowin.

Ssobotu 28. junija 1902.

Placišny rěsneho slotu na Draždžanskich słótnych wikach

23. junija 1902.

Placišny po zentnarju a hriwnach.

Słótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	34—37	61—65
awstriske	34—38	61—66
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	30—33	56—60
3. šrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	27—29	53—55
4. šnadnje pizowane kóždeje starosty	24—26	49—52
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	33—36	60—64
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	29—32	56—59
3. starsche, wukormjene kruwy a šnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	26—28	53—55
4. šrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	23—25	50—52
5. šnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	46—49
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	34—37	60—63
awstriske	—	—
2. šrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	30—33	55—59
3. šnadnje pizowane	26—29	50—54
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	47—50	70—75
2. šrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	43—46	65—69
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starosty hacž do 1¼ léta	48—49	60—61
2. mjaßne	45—47	57—59
3. šnadnje wuwite, tež ranzy a kundroty	42—44	54—56

Placišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2716 měchow.	W Budyschinje 21. junija 1902. wot hr.	np.	hacž hr.	np.	W Lubiju 26. junija 1902. wot hr.	np.	hacž hr.	np.
Pschenza běła	8	71	8	94	8	59	8	82
" žołta	8	35	8	59	8	35	8	59
Rožka	7	20	7	35	7	—	7	6
Jeczmjeń	6	65	6	79	6	67	7	—
Wowß	7	80	8	40	7	50	7	80
Hróch (50 kilogr.)	9	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	50	10	—	8	50	11	—
Jahły	13	—	16	—	12	—	16	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	—	1	50	1	—	1	40
Butra 1 kilogr.	1	80	2	20	1	80	2	10
Pschenična muka 50 "	9	—	17	50	13	50	15	50
Ržana muka 50 "	8	—	13	50	10	83	11	83
Ssyno 50 "	3	70	4	—	3	50	3	80
Ssłoma 600 "	25	—	30	—	24	—	30	—
Prošata 1200 schtuk, schtuka	15	—	28	—	—	—		
Pschenične wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	25	4	80	5	25
Ržane wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	50	5	25	5	75
Pschenčny gris (50 kilogr.)	—	—	6	—	—	—	—	—
Ržany gris (50 kilogr.)	—	—	6	50	—	—	—	—

Runklizowe šymjo, punt po 50 np. — **Czerwjeny dźerćel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyschinje placzeschе: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 14 hr. 80 np hacž 15 hr. 19 np., žołta 14 hr. 19 np. hacž 14 hr. 60 np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 20 np. hacž 11 hr. 36 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 36 np. hacž 9 hr. 50 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot 8 hr. 83 np. hacž 9 hr. 12 np., pschenza (žołta) wot 8 hr. 70 np. hacž 8 hr. 83 np., rožka wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr. 35 np., jeczmjeń wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 13 np., wowß wot 7 hr. 70 np. hacž 7 hr. 90 np.

Wiczne placišny w Kamjenzu

19. junija 1902.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 31 np., pschenza wot 8 hr. 20 np. hacž 8 hr. 53 np., jeczmjeń wot 6 hr. 70 np. hacž 6 hr. 79 np., wowß wot 7 hr. 75 np. hacž 8 hr. — np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacž 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., šyno 4 hr. 25 np., běrny 1 hr. 50 np. Ssłoma (600 kilogr.) 34 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 1 hr. 80 np. hacž 2 hr. 10 np.

Wjedro w **Londonje** 27. junija: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje 5 njedźelu po šwjatej Trojizy rano w 7 hodź. farar Räda šerbsku spowjednu rěč, ½9 hodźin diakonus Tyscher šerbske a w 10 hodźinach farar Räda němske prědowanje a popołdnju w 6 hodź. šerbske wopomnjeńske prědowanje sa Jeho Majestosć w Bohu wotpočowazeho krala Alberta.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Oskar Alfred, Bjedricha Hermanna Neumanna, cžěšle na Židowje, š., — Ernst Pawol, Jana Ernsta Michalka, kamjenjecžešarja w Delnjej Kinje, š. — August Gustav, njemandź. š. w Hrubocžizach. — Klara Olga, Khorle Augusta Blažija, želesniskeho dźěłacžerja w Jenkezach, dź. — Klara Martha, Jana Gustava Schlagi, želesniskeho dźěłacžerja we Wulkim Wjelkowje, dź. — Emma Augusta, Jana Augusta Urbana, dźěłacžerja we Wulkim Wjelkowje, dź. — Jan Khorla, njemandź. š. pod hrodom.

Wěrowani:

W katholskej zyrkwi: Wjazßlaw Charvát, krawc, s Marju Emmu rodź. Kellerez.

Zemrjeli:

Dźeń 13. junija 1902: Marja Madlena, Oty Lukascha, rěsniskeho mischtra na Židowje, dź. 3 m. — 15. Martha Hilda, Bohumila Starkbauera, fabriskeho murjerja na Židowje, dź 5 m. 10 d. — 20. Max Richard, Jana Ernsta Kokle, tepjerja a wobydlerja na Židowje, š., 1 m. 4 d. — Marja Schützez, Jana Mjetka, dźěłacžerja a wobydlerja na Židowje, mandźelska, 48 l. 3 m. 12 d. — 22. Khorla Ernst Pjekař, kantor em. pschi Michalskej zyrkwi a měschczan tu, 80 l. 3 m. 11 d. — Marja Flora Herta, Bruna Khorle Heinricha Zeha, klampnarja na Židowje, dź., 3 l. 7 m. — 23. Jan Khorla, njemandź. š. pod hrodom, 2 m. 22 d.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

5. njedźelu po šwjatej Trojizy smeje rano ½7 hodź. farar Kschižan šerbsku spowjednu wucžbu, ½8 hodźin duchowny Domaschka šerbske a ½10 hodź. němske prědowanje. — Popołdnju w 6 hodź. budże k dopomnjecžu na njeboczicžkeho krala Alberta šerbsta a w 7 hodź. němska žarowaza Boža słužba, pschi cžimž smeje farar Kschižan prědowanje.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

5. njedźelu po šwjatej Trojizy smeje rano ½7 hodźin duchowny Jentsch s Kamjenza němsku spowjednu rěč, w 8 hodźinach němske a ½10 hodź šerbske prědowanje.

Katarrhy, jeli so šo wopak lěkuja, abo jeli so šo na nje njekedźbuje, šu husto s pschiczinu njesahojnych khorosczow abo sažneje šmjercze. Najwucženischi lěkarjo šu šo wusnali, so šo sanjechany, něhdže 6 měšazow wobstejazy katarrh, jenož s rědka hodźi dospoknje sahojicz, dokelž šo zelle šlěnjazych kóžkow a druhe kóžki pscheměnjeja.

Kaž **naturske hojenje** šamo pschi šmjercz straschnych katarrhach hischcze sahojenje dozpiwa, scžěhowazy pschikład pokasuje: Knježna S. s W., 52 lět stara, šo šylnje nasymniwschi bě hižo 6 měšazow na jara cžežki **bronchialny katarrh** khora. — **Snamjenja:** Ssuchi, cžiwlowazy kaschel, wošebje rano; cžežke dychanje, kapanje wutroby, stupanje krwje k hłowje, shubjowanje mozow, pomjenschenje cžežkosczе wo 28 puntow, sadwělowaze myßle.

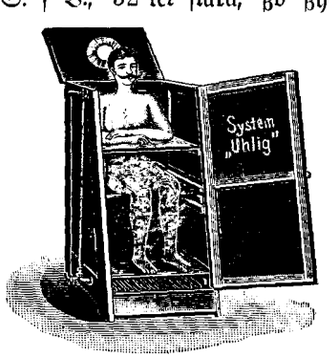

Wukasanje a skutkowanje: Parjenje hłowy a wutrobna, potom sawalenje bristwow a wutrobna najprjódzy dźiwne wolóženje pschinješechu, posdźischo khorosczž wotwodźachu, ju rospuschczachu a swumjetachu. Mike poßylnjaze hojenje sa 2 měšazaj polne sahojenje wuskutkowa. Khrjachisny šo puschczachu, cžežke dychanje a šłabosczž šo shubi, appetit a cžełowa cžežkosczž jara pschiběrasche. Patientka bě pornjo prjedawschemu cžaßu lědma saßo spósnacz.

Natursko hojenje šo po schablonojtym jebawym waschuju kaž schtrychowanje, sympathija atd. njenakožuje. S tym šo khory jenož jeba, jeho khorosczž šo podlěschuje a je potom cžim bóle saßakka a straschna. Wukasanja natursko-hojazeje methody šu jaßne, srosumliwe, skutkuja lěpje dyžli druhe, a kóždy móže je doma nakožecz. (Wschěm khorym šo stajnje mjena wustrowjenych abo polěpschenych šobucžerjerjow mjenuja **w Uhlichowych natursko-hojazych kupjelach,** pschi nowych hrjebjach 3.)

Th. A. Wällnitz

mějičel **Kurt Wällnitz**
w Budyschinje na **Fukelnskej haßy 9.**
Woßebita pschedawarnja laterowanych meblow.

Draſtne khamory,
vertikowy,
ſchkleńčzane khamory,
komody,
ſtoły
wuczahanſke, ſtejaze
a jedźne blida,
ſchpihele,
ſofy
a druhe pofſtrowane meble,
loža
a matrazy,
wuhlne a nózne blida,
kuchińſka nadoba.

Najwjetſchi ſkład
a wubjerk jednoreho a
najwoßebniſcheho wuwjedźenja.
Woßebitoſcź: **Rjewjeſcźinſka nadoba.**

Hódne dźěło — najtuńſche płaczińny.

Emil Wehrle

w Budyſchinje

na jerjowej haßy 7

Swój wulki ſkład **lětnich koſchlow** po jara tunich płaczińnach poruczam:

mužaze koſchle po 90 np., 1 mk., 1 mk 10 np., 1 mk. 20 np. atd.
žonjaze koſchle po 90 np., 95 np., 1 mk. atd.
hólczaze koſchle hižo po 45 np.,
holczaze koſchle hižo po 30 np.,
módroczińſchcź hižo po 20 np., **zychi** hižo po 18 np.,
wupjerki módre, roſa a cźerwjene ßmuhate po 25 np.,
tibetowe nahłowjaze rubiſchcźa hižo po 60 np.,
ſbytki ſa kattunowe bluſy hižo po 50 np.,
rubjany płat, módroczińſchcź, bely płat wſchěch ſchěrjow po jara tunich płaczińnach.

Na moju domiznu. Mužski chor wot K. A. Kocora
je we wudawarni »Serbskich Nowin« za 10 np., w partijach za 5 np. dostać.

Ssymjeńtny hróch
kaž tež
woku, kolij, hejduſchku a žonop
najlěpſchich druźinow
poruča **tunjo**
Khorla Schuppan
žitowa pſchedawarnja.

Ruczne woſy
a
dźěczaze woſy
dla pſchetwarjenja tuńſcho pſchedawam, ſo bych je ſkerje wotbył.
Bartuſch na Židowje.

Czaßnikowe rjeczaſy
ſa žónſke a mužſtich,
manſchettowe knefle,
ſchemiſettowe knefle,
khornarjowe knefle,
krawattowe jehły,
gumijowe ſchaty,
debjeńki,
jako:
broſche,
narucznizy,
kſchiže,
kolliery,
nawuſchnizy,
pjerſchczenje,
fantaſijowe a woprawne dublejowe,
debjenki do włoßow
na wulki wubjerk pola
A. & W. Neuhahn
w Budyſchinje
4 na ßerbſkej haßy 4.

Khofejowy Sachsa

bydli hiſchcźe pſchezo na
bohatej haßy 4
a ma pſchezo hiſchcźe
najlěpſchi khofej.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 28. Sobotu 12. julija 1902. Lětnik 61.

Swětne podawki.

Kral Jurij

je sakski krajny sejm s trónskej rěču wotewrił, w kotrejž wón sa=słužby swojeho semrjeteho bratra, krala Alberta, wusběhujo lubi, so budźe zyle w smysle semrjeteho, we wsajomnym dowěrjenju mjes ludom a kralom, knježić. Kral Jurij so nadźija, so budźe sebi jeho knježenje teho runja drohotne kubło ludoweho dowěrjenja dobudźe.

Wurjadne jednanje sakskeho krajneho sejma

je jenož někotre poswědženja trało. Pschede wschěm je so sejm s powyschenjom kralowskeje zivilneje listy wo 530,000 hriwnow saběrał. Tole powyschenje je so trěbne cźiniło, dokelž su so wudawki kralowskeje kasy sa sdźerženje kralowskeho dźiwadła, sa pensije dwórskich sastojnikow atd. wo $1^1/_2$ milijony hriwnow powjetschiłe. Kral pak je so s powyschenjom wo jenož 530,000 hriwnow spokojił, a chze sa to pschichodnje wudawki sa hońtwinske wotdźelenje pomjeńschicź. Wosebje je wón poručił, so ma so wot nětka wjazy swěriny w kralowskich revěrach potšelecź. Po nowej zivilnej liscze dostanje kral pschichodnje na lěto se statneje kasy 3,550,000 hriwnow, swudowjena kralowa 210,000 hriwnow, kronprynz 300,000 hriwnow a prynzesa Mathilda 20,000 hriwnow. Wscho hromadźe po tajkim zivilna lista kralowskeje swójby něschto psches 4 milijony hriwnow wuczini. Zyle wopaczne je měnjenje, so dyrbja tónle pjenjes dawkidawarjo nawdacź. Temu tak njeje. Saska kralowska swójba njedostanje ani pjenjezka se statneje kasy darjeneho. W lěcze 1831 su so mjenujzy kralowske kubła a lěsy statnemu sarjadnistwu s postajenjom pschewostajiłe, so ma so sa to kralowskej swójbje wěsty lětny pjenjes wuplacźecź. Nětkole tele kubła lětnje wjazy dyžli 9 milijonow hriwnow cźisteho dobytka wunjesu. Hdyž sebi po tajkim kralowska swójba nětkole s wunoschka kralowskich kublow a lěsow 4 milijony hriwnow žada, wona hischcze pschezo krajnej kasy lětnje něhdźe 5 milijonow hriwnow pschewostaja. Tele 5 milijonow hriwnow by kralowska swójba dostawała, hdy by wona swoje wobsedźenstwo sama sarjadowała. Krajny sakski sejm je, so wě, pschi tajkich wobstejnoscźach jenohłósnje do snadneho powyschenja kralowskeje zivilneje listy swolił.

Morgan jako hósćź khěžora Wylema.

Najbohatschi amerikanski milijardar Morgan je sańdźeny tydźeń s khěžorowym hoscźom był. Morganej wjetschi dźel amerikanskich kódźow sluscha; wón je też psched krótkim kódźe dweju němskeju towarstwow pokupił. Se swojim hoborskim samóženjom, kotrež wschědnje njesměrnje pschibywa, wón industriju w poknóznej Amerizy wobknježi, wot njeho tež europiskej industriji wulki strach hrosy.

Wokhudnjenje Europy.

W sańdźenym lěcze je Němska wot Awstrije, Ruskeje a sjenoczenych statow poknózneje Ameriki sa 2394 milijonow hriwnow tworow kupiła a jim jenož sa 1151 milijonow hriwnow pschedała. Pschi wikowanju s tutymi tsjomi statami je Němska potajkim sa jene lěto 1243 milijonow pschisadźiła. Podobnje je so tež hižo poslednje lěto mělo. Na tajke waschnje so milijardy s Němskeje do wukraja shubjuja, kotrež so ženje wjazy njewrócźa. Najwjazy pjenjes Amerikanszy s Němskeje dostawaju. Se sjenoczenych statow poknózneje Ameriki je so do Němskeje poslednje lěto sa 1042 milionow hriwnow tworow wuwjesło, mjes tym so su sjenocźene staty jenož sa 385 milijonow hriwnow tworow Němskej wotewsake. Tutón rosdźěl mjes pschiwosom a wuwosom so s kóždym lětom na schkodu Němskeje powjetschuje. Prjedy je němska industrija twory do Ameriki słała, s kotrymiž nětkole Amerika Němskej w Němzach samych konkurrenzu cźini. W sjenoczenych amerikanskich statach so kóždolětnje sa 8000 milijonow hriwnow wjazy tworow nadźěła, hacź móże Amerika pschetrjebacź. Duž dyrbja Amerikanszy hladacź, so tele twory něhdźe we wukraju wotbudu. Najwjazy kupzow sa nje Amerika w Europje namkuje. S teho so pschicźina wusaznja, kotrejež dla w Němskej w industriji dźeń a hubjeńscho dźe, a tysazy dźěłacźerjo podarmo sa dźěłom pytaju. Amerika je njepschecźel Europy, kotruž wona zyle wuzyza, jeli so so wschě europiske staty s cźasom s wotpohladom njesjenocźa, so bychu so morjazeje amerikanskeje konkurrenzy wobrókle.

Wosebity dawk sa wulke tworownje.

Wulke tworownje kotrež su we wulkich městach nastałe, su se swojej morjazej konkurenzu samostatnoscź wjele stow pschekupzow a pschemysłnikow sniczile. So by so schkódnoscźi wulkich tworownjow trochu wobarało, je württembergski krajny sejm, jim wosebity dawk napokožił. Liberalni a sozialdemokratojo pschecźiwo nowemu dawkej rěcźachu, tola jim jich schkewrjenje niczo njepomhasche. W sakskim krajnym sejmje je so loni wo tym samym namjecźe jednako, tola so tam sa njón njeje wjetschina namakała.

Pólszy semjenjo w Pósnanskej

nochzedźa so pschi swjedźenjach wobdźělicź, kotrež směja so w Pósnanju, hdyž budźe tam lětsa khěžor pschi skladnoscźi khěžorskich manevrow pschitomny. Woni su to pósnanskemu wyschschemu presidentej k wjedźenju dali a jemu s dobom pschicźiny, kotrychž dla s khěžorskich swjedźenjow wuwostanu, roskkadli. S khěžorowej Marienburgskej rěču, w kotrejž so k wojowanju pschecźiwo Polakam napomina, a s pschiswolenjom schtwórcźmilijardy hriwnow k samjesowanju pólskeje rěcze su so Polazy hłuboko srudźili. Woni praja, so sebi njejsu wědomni někajkeje winy napschecźo statej abo monarchej. Jim pschipisane wotmysłenje, so chzedźa so wot Pruskeje wottorhnycź, woni jako bjesskakladne pschisłkodźenje s roshorjenjom wotpokasuja a so nadźijeja, so khěžor junu sam cźistoscź jich smysłenja spósnaje. — Wysozy pólszy semjenjo, kotsiž su hacź dotal pschi khěžorskim dworje wobkhadźeli, chzedźa Barlin na tak dołho wopuschcźicź, doniž so Polakam pschecźiwny duch w Pruskej njepscheměni.

Kak židźi wjedźa so pschi prusko=polskej swadźe schkodowanja sminycź.

Něchtó do Warschawskich nowin „Wěka“ pische: Sso sańdźeny tydźeń s Pruskeje wrócźejo do Pósnanja pschijědźech, hdźež chzych někotre dny pobycź. Sastupich do jeneho hoscźenza a służobnikej poručich, so by mi stwu wobstarał. Na moje pólske rěcźenje służobnik němski wotmolwi: „W naschim hoscźenzu so jenož němski rěcźi, tola chze=li knjes, so by so s nim pólski rěcźało, poručam jemu druhi hoscźenz, jara dobry, a dam Wam hnydom Wasche brěmjenja tam

donjeſcź". Praſchach ßo: „Kak to? S tajkim měrom mje k ßwojemu konkurrentej ſcźelecźe?" „O, to njeje naſch konkurrent", ßłužobnik flegmatiſzy ſnapſchecźiwi: „W Pósnanju ßu hoſcźenzy, w kotrychž ßo pak jenož němſki, pak jenož pólſki rěcźi. Naſch hoſcźenz je jenicźzy němſki, a tón ſ napſchecźa jenicźzy pólſki.

„A komu tón ſ napſchecźa ßłuſcha?"

„Knjeſej Maxej Funkenſteinej."

„A tónle?"

Też knjeſej Maxej Funkenſteinej."

Rosßud franzowſkeho generala wo kavalleriji.

Prjedawſchi komandant franzowſkeho rańſcheho wójſka, general Keßler, je knihu wo nowej taktizy wſchelakorych wójſkowych družinow woſjewił. Keßler praji, ſo je cźaß kavallerije nimo. Wón na jěſdnych woła: „Skocźcźe ſ konjow a běžcźe ßobu kaž pěſchzy; pſchetož kóždy wojak je drohi." — Po měnjenju druhich franzowſkich generalow dyrbjeli jěſdni, pěſchzy a lohka artillerija ſ maſchinſkimi tšélbami ſe ßobu ſjenocźeni bycź. W kóždym pěſchkowſkim regimencźe dyrbjał dźěl jěſdnych bycź, tak ſo bychu jěſdni hacź do jeneho regimenta po diviſiji njetrěbni byli. Franzowſzy offizěrojo, kotſiž ßu w jendźelſko-burſkej wójnje w pokodniſchej Afrizy pobyli, ßu teho ßameho měnjenja.

Nadpady anarchiſtow.

Na wojeńſke ſtraże pſchi pólvrowych ſkładach franzowſkeje pſchimórſkeje twjerdźiſny Breſta ßu ßo poßledni cźaß woſpjet nadpady cźinike. Kaž ßo ſda, ßu nadpadnizy franzowſzy abo wukrajni anarchiſtojo. Dźěłacźerjo, bliſko pólvrowych ſkładow bydlazy, kotſiž w nozy we wójnſkim pſchiſtawje dźěłaju, hacź do ranja w ßwojich dźěłarnjach woſtawaju, dokelž ßo nadpadow ſe ſtrony anarchiſtow boja.

Cźežke ſkhorjenje krala Eduarda.

Rana krala Eduarda, kotraž je ßo ſ operaziju ſtała, pomału žije. Kral ſ njeſcźerpnoſcźu njemóže doczakacź, ſo by ßo krónowacź dał. Do oktobra pak budźe to lědma móžno. Lěkarjo měnja, ſo kral pſchezo běbny woſtanje. Jeho pſchemenjeneho napohlada ßo lud naſtróži.

Jendźelſki miniſter Chamberlain

je na domowjeſbje ſ parlamenta do njeſboža pſchiſchoł. Kóń dwěkolateje dróžki, w kotrejž ßo Chamberlain wjeſeſche, na dróſy padźe. Dróžka ßo ſ tym do prědka kiwkny a Chamberlain ßo ſe ſtorkom ſ njeje ſ prědnim woknom won cźißny. S woknowej ſchkleńzu ßebi wón cźoło ſtraſchnje rosrěſa. W bliżſchej hojeŕni Chamberlainej ranu ſaſchichu. Pſches nóz wón w hojeŕni woſta.

Semjerźenje w Turkowſkej.

W europiſkej Turkowſkej je ßo wobydleŕſtwo we wokolnoſcźi měſta Saloniki woſpjet ſemjerźenja naſtróżiło. W Saloniku ßo ßobotu 30 podſeńſkich ſtorkow naliczi. Tſecźina wobydlerjow je ſ měſta cźekła. Woni pod wojeńſkimi ſtanami bydla, kotrež ßu ßo mjes nich wudźěliłe. Wſchě fabriki, pißańnje a khlamy ßu ßo ſawrjeke, ſchtož jara ſrudny ſacźiſchcź cźini. Murje twarjenjow ßu ßo roſpukale, w Guvesne pola Saloniki je ßo 180 khěžow ſaßypło. W nozy ſymny połnózny wětr duje, kotrehož dla cźeknjenzy cźežko cźerpja. Semjerźenje ßo pſchezo ſaßo woſpjetuje.

Revoluzija w Chinje.

Po powjeſcźach, kotrež ßu ſ Chiny do Ruſkeje pſchiſchkle, revoluzija w Chinje pſchiběra. Na jědnacźe provinzow je ßo revoluzija roſſcheŕika, w Cźiliſkej provinzy ßo wona dale wupſcheſcźera. Wojazy, kotrychž je knjeżeŕſtwo pſchecźiwo ſběžkarjam wupóßłało, ßu k ſběžkarjam pſcheſchli. Sběžkarjo chzedźa wſchitkich wukrajanow, woßebje mißionarow, ſ kraja wuhnacź. Pſchi tajkich wobſtejnoſcźach njemóže žanych myßlow na to bycź, ſo by Ruſka ßwoje wójſko ſ Mandźurſkeje ſcźahnyła.

Kholera w Chinje.

Kholera ßo pſches zyku Chinu wupſcheſcźera. Wona je ßo też do Pekinga ſanjeßła. Wſchědnje tam ſ najmjeńſcha 100 Chineſow na kholeru wumrje. Też do Mandźurſkeje hacź k ruſkim mjeſam je ßo kholera dobyła.

Kholera na Philippinſkich kupach.

Skoro na wſchěch kupach cźicheho morja wobydlerjo na kholeru mrěja. W Manili na Philippinſkich kupach je ßebi kholera njedźelu 50 cźłowjekow ſa wopor żadała. Amerikanſzy ßu ßebi wotmyßlili, maſane měſchcźańſke dźěle podtorhacź a 40,000 domoródnych wobydlerjow w ſtrowych lěhwach pſched měſtom ſaměſcźicź.

Burſzy wjednizy,

generalojo Dewet, Botha a Delarey, ßo do Europy wjeſu. Woni ſměja w Utrechtu roſrěcźenje ſ Krügerom. Pſcheproſchenje, ſo bychu London wopytali, ßu pjecźa wotpokaſali.

Połodniſcha Afrika.

W Laureuco Marquez ßu ßo wſchě jendźelſke ſkładownje ſa pizu a zyrobu wotpalike. Schkoda něhdźe 6 milijonow hriwnow wucźini. Saſtaranje jendźelſkeho wójſka w Transwaalſkej budźe po ſniczenju ſkładownjow w Laurenco Marquez jara wobcźežne, dokelž je Transwaalſka wupuſcźeny kraj, w kotrymž ßo żana zyroba k ſeźiwjenju jendźelſkeho wójſka njenamaka.

Kafferſki ſtrach.

Kaffrojo, kotrychž je jendźelſke knjeżeŕſtwo pſchecźiwo buram wobróniło, budźa pſchichodnje jenak wulka cźwila ſa burow a Jendźelcźanow. W liſcźe, kotryž je jedyn Němz ſ połodniſcheje Afriki do Němzow póßłał, rěka:

Bóle hacź wſcheho druheho ßo kafferſkeho ſtracha bojimy. Se wſchěch ſtron powjeſcźe pſchikhadźeja, ſo ßu Kaffrojo burow, kotſiž ßu ßo po wójnje domoj wrócźili, na jich dworach morili. Wóndano jendźelſka patrouilla też dwór Němza Alexandra Baſcha, kotryž w Leidenburgſkim wokrjeßu bydli, wupuſcźeny namaka. Baſch a jeho dwaj ßynaj morwaj pſchi dworowej muri leżachu. Jedyn kafferſki hólz powjedaſche, ſo ßu Kaffrojo Němzow nadpadnyli a ſaraſyli. Dwěmaj dźeſcźomaj paſtyrja němſkeho farmarja, kotrejž wowzy paßyſchtej, běchu hłowu na planz rosbili. Hollandźana Jonkheera Goldmanna a někotrych burow ßu Kaffrojo w jenej hěcźe pola Holkrenſa nadpadnyli, morili a ſpalili. Kajke budźe to hubjeńſtwo w pſchichodźe! Kaffrojo, kotſiž ßu prjedy we wójnje hromadźe ſ jendźelſkimi wojakami burſke dwory ſapaleli, a wurubili, budźa nětko ßami w ßamotnych dworach a mjeńſchich wßach rubicź, palicź a moricź. Po krótkej wójnje, kotraž bě ßo w lěcźe 1881 mjes Jendźelſkej a Transwaalſkej wjedła, ßu Kaffrojo połdra lěta na burow nadpady cźinili. Tehdy pak mějachu burjo jenož ſ kafferſkimi ludźikami cźinicź, kotſiž njeběchu hiſchcźe żenje ſ běłymi wobkhadźeli a kotſiž mějachu bura ſa wyſchſche ſtworjenje. Nětcźiſcha wójna je tónle ßwjatobłyſchcź buram wſaka. Mnohich burow ßu Kaffrojo, ſ Jendźelcźanami wobronjeni, morili. Kaffrojo wjedźa, ſo ßu po liczbje dźeßacź krócź ßylniſchi, dyžli běli w połodniſchej Afrizy, a tule ßwoju pſchemóz budźa woni wuwużicź chzycź. Jendźelſka budźe ſke płody ßwojeje bjeßßwědomiteje politiki žnjecź dyrbjecź.

Hanß Kopoł.

Na ßwěcźe je njeſboże, kotrež nichtó ſa njeſboże nima a kotrež je tola njeſboże. Moje žiwjenje je pſchikład teho. Naſch njebo nan ſcźeleſche mje pilnje do ſchule; ja nawuknych něſchto hódne, runjež běchu naſche měſchcźańſke ſchule tehdom hiſchcźe ſchpatnje ſarjadowane. Wſchitzy wo mni prajichu: „Knjes Hanß Kopoł je jara wuſtojny muż; ale — trjebacź jeho njemóżeſch, wón ßo njewě do ßwěta ſchikowacź; njewě ſ ludźimi wobkhadźecź; njewě, dźe ruzy a noſy ſatyknycź. Hewak je dobry a ſchwarny cźłowjek."

Tak bychu wo mni rěcźeli. Ssy nětkole pytnył, ſchto mi pobrachowaſche? Běch ſanjerodźeny we wukublanju. Pilny běch w ſchuli a też doma pſchi dźěle, ale moja draſta bě maſana a w njeporjadku. Běch pobożny, k ßłużbam hotowy, ſprawny, ale bojaſny; cźękach, hdyż zuſy ludźo pſchikhadźachu; njewjedźach, hdźe wocźi ſkhowacź, hdy by zuſy na mnje ſarěcźał, a hdyż hakle mějach żónſku pſcheczelnje a pſchiſtojnje poſtrowicź, ſtejach tu ſproſtnjeny a němy. Doſcź, ſchtož ſdwórliwoſcź a dobre waſchnje rěka, ßłuſcha k żiwjenju a k ſbożu żiwjenja, tak derje kaž khléb a běrny a ſchkleńza wina. Mnoſy ſ naſchich młodych knjeſykow w tymle wumjelſtwje też hiſchcźe daloko pokrocźili njejßu, kaž ßo mi ſda. Nětkotryżkuli, do towaŕſtwa pſchiſchedſchi, njewě, hdźe ruzy a noſy tyknycź, a je na nim widźecź, ſo budźiſche je radſcho doma woſtajił. Mnohi njewě, hdźe ruzy ſatyknycź, pak tyka jej do laza, pak do ſaka kholowow, pak drapa ßo na wotmènjenje ſ nimaj ſa wuſchomaj. Duż njech je moja ſtawiſna druhim k wużitku woſjewjena, dokelž mnohe njeſboże ßym ßebi ſe ßwojej kopolatoſcźu naparał.

Hdyż bě moja cźeta Lutowſka wumrjeła a hdyż běch ja, jako

jeje jeniczki herba, khětro sbohatnyk, chzychu mi w mojim tsizytym lěcze holzu sa žonu dacz, kiž bě rjana, hospodarska, pózczliwa, pschecželna a samózita. Knježna Hanka žo mi lubjesche; ta wěz mějesche do rjadu pschińczź; ja dyrbjach knježnu Hanku lěpje a bliže sesnacz; buch wot jeje wuja na hosczinu pscheprosceny, hdyž mějach ju wohladacz. Njekhodžach rady na wulke bjeżady, dokelž běch psches schpatne wocżehnjenje splóschiky a bojasny. Ale schto žebi chzych? Swoblekach žo njedželsku drastu: běle židžane nohajzy, selenu žuknju se žwětkymi kneflemi — s jenym žlowom, běch wupikany kaž nawoženja. Hdyž pak psched wujowu khěžu dóńdžech, pocža mi wutroba se strachom pukotacz, kaž by rjekł, so mam zyku kowarnju we wutrobnju.

„Jeno so tam wulka bjeżada njeje!" žebi pomyślich. „Hdy by to jeno hižo nimo byko!"

Na sboże nadeńdžech wuja žameho. Pišasche žebi hischcże sliczbowanje we žwojej jstwje.

„Wy scże trochu posdże pschischli, knjes Kopolak!" wón rjekny.

Drapnych dwazyczi krócz s nohu wo semju na prawizu a lěwizu, žmějach žo se strachom, so bych pscheczelny napohlad měł, a mějach jeno pschezo wulke towarstwo na myślach. Hdyž mějesche knjes wuj sliczbowanje napižane a pyta pěsk, pschiskoczich jemu poslužicz, chzych pěska na papjeru naždypacz, hrabnu njejabzy tintowe žudobje město pěskoweho a wulinych jemu czornu rěku najlěpscheje tinty na rjane sliczbowanje. — Mi bě, jako budžich dyrbjał se stróženjom do womorow padnycz; wsach smyleny a s khwatkom žwoje žněhběle rubjeschko s kapży w žukni a trějach s nim.

„Ale, ale, schto tola woracże, knjes Kopolak!" sawoła knjes wuj žo žmějo na mnje, wotstorka mje s mojim czornym a běłym rubjeschkom a srjadowa žwoju wěz. Potom dowjedże mje do jstwy, hdyž bě žo bjeżada hižo shromadźiła. Dźech sa nim, njemějach pak hižo dobreho žwědomnja a pytnych, dele hladajo, niz bjes stróženja tintowy blak, wulki kaž toleř, na žwojej běłej židžanej nohajzy na lěwej nosy. —

„Ach!" sdychnych pschi žebi, „schto jeno hosczo rjeknu?"

Durje do jstwy žo wotewrichu. Ja sprostnjeny, drjewjany pachoł chzu žo prawje a wuskoczny pschijomny, schikowany a wuschikny pokasacz, skoczu do wulkeje kubje; poklonjach žo sady a prědku, drapam s nohomaj na lěwy a prawy bok, njewidžu ani, so zyle blisko pschede mnu žónska steji, kiž pastetu na blido njeże, sajědu jej s hlowu do khribjeta, so drohotna pasteta se schklě na semju padnje, a tak postupuju se žwojimi komplimentami a poklonami njehladajo do prědka, — mi běsche, jako bych w bitwje stał psched njepschecželom a jako bych dyrbjał do wohnja sastupicz. Kajke komplimenty mnosy hosczo wokoło mje czinjachu, njewěm; pschetož njemějach hischcże kuraże, wocži posběhnycz, ale kaž s naczinjenjom drapach, poklonjowach žo a czinjach, požlužowazych žlužownikow dale wokoło žebje, doniž nowe njesboże mojej sdwórliwosczi konza njeszini. Pschi žwojim horliwym postrowjowanju běch s nohomaj hacž k pastecze poskocził, kiž tu hischcże leżesche, dokelž žo požlužowniza hischcże dołho wot žuroweho wustróženja shrabała njebě a se srudnym wóczkom wudźěrasche na mischtrski kruch kucharjenja; ale njesběże jón. Tu sajědže mi pschi nowym postrowje moja tintowa noha do pastety, — njewidžach niczo, dokelž mi žo wot luteje sdwórliwosczje psched wocžomaj pižanesche. Wobžunych žo w czěsczje pastety na jara wohidne, ale zyle naturske waschnje, shubich žwoju runowahu a padżech tak dołhi, kaž žym — žym bjes maka dwaj metraj — na semju, czemuž žo wěso mnosy wulzy a nahladni hosczo njemako žmějachu. Padajo podtoržech hischcże dwaj stólzaj žobu, kotrejuž chzych žo dodżerżecz. Nětkole nasta žurowe wokanje a ja na semi leżo wokach też; dokelž, widžo pódla žebje też dwaj stólzaj leżo, myślach žebi se wschej wěstosczu, so je semjerżenje. Na najwjetsche sboże pak tola njebě semjerżenje, kiž bě tuto srudne padnjenje sawinyło, ale jeno, kaž žym hižo prajił, czelaza pasteta. Stanych. Wuj sczini s zykeje wězy žort. Jemu wschak žo skerje žortowasche. Ja budžich mohł płakacz a hańbowach žo do žmjercże. Stupich žo sa khachle a njerjeknych žlowczka k samolwjenju, ale dokelž žo wschitzy wokoło mje khichotachu a žmějachu, žmějach žo też ja a pohladowach jeno skradźu na rosbitu pastetu. Skónczńje dyrbjachu žo sa blido seżydacz. Knjes wuj bě tak pschistojny a da žo mi pódla Hanki žydnycz. Radscho budžich pódla woheń pluwazeje hory žedźał, dyžli pódla tuteje rjaneje knježny. Pschetož mi bě dźiwno pódla žwojeje pschichodneje njewjesty! —

Hosczi sa blidom žebi jeno swjerschnje wobhladach. Tu podawachu poliwku. Tu wukhwalowachu saždo poliwku a widżach, so se s tymi khwalbami saždo slě woteńdże. Duž proschach rjanu Hanku jara naležnje, so dyrbi poliwku wobkhowacz, a hladach jej prosscho do rjaneju módreju wocżow a njehladach na taleř, a warjaza poliwka běżesche woprawdże Hanzy na woženbnu drastu; a dokelž nětkole poliwku spěschnje wróczo sczežech, wuliny žo druha pokojza mi na kholowy, na moju servijetu a drastu.

To bě derje rosdźělene. To ženje njesabudu; to je mi wschitko hischcże kaž dźenža. To bě racża poliwka. Hanka czekny wot blida. Ja mjekotach samolwjenja. Troschtowachu mje a dachu mi druhi taleř. Moje kholowy parjachu žo hischcże s poliwku; město servijety pschikhytknych žebi rózk ruba do laza. Ale Hanka bě žo dyrbjała pschewoblekacz. Wona pschińdże saždo, a ja žo tyžaz krócz pola njeje samolwjach, tak derje kaž mózach. Hdyž widżach, so žo wona pschecželnje žmeje, bu mi też saždo wjeżelscho, setrěch žebi strachowy pót s wobliczа, to žo wě, niz s ruku, ale s rubjeschkom! Ale na njesbožowne rubjeschko! — Na tintu běch pschi wschěm sabył, schtož bě žo sa tón czaž stako. Narybowach žebi zyke wobliczo tak s tintu, so, hdyž rubjeschko do kapży tyknych, mje hosczo spodźiwnje do czornucha pscheměnjeneho wohladachu. Tu žo saždo do wulkeho žmjecża a wokanja dachu.

Se sdwórliwosczu žmějach žo abo wokach też ja zyky czaž žobu, dóniž njepytnych, so žo žónske mojeho tintoweho wobliczа boja. Nětkole hakle do teho pschińdżech, so bě mje rubjeschko do blasna pschetworiko a so dyrbju ja žurowy napohlad měcz. Wustróżany poskoczich khwatnje do kuchinje žo wumycz. Duž podtorżech blidowy rub, njesbožowny rub, kotrehož rózk běch do dźerki w lazu tyknył, sa žobu. Wschitke talerje, pjeczenje, žolotwje, spinaty, blesche, noże, widliczki, schkleńzy, ryby, mjažo, khizy, želowe nopaschki atd. běżachu kaž njemdre po stwje s wulkim ropotom sa mnu. Hosczo tu žedżachu, rt wotewrjejo, kaž sprostnjeni a widżachu, kak žo kražne jědże psched wocżomaj shubjowachu, na kotrez běchu žo wjeżelili. Najprjódzy žebi myślach, so je to naczinjene, dóniž knjes wuj s woběmaj nohomaj na rub njeskoczi. To wutorże rózk s mojeho laza. Ja pak czerjach niz do kuchinje, ale po skhodże dele, po drósy domoj. Schtyri njedżele dołho njeńdżech nikomu na wocži. S teho czaża njepomyślich žebi na žentwu bjes wjercżenja khowy, ani na wulke bjeżady bjes symizy.

Trošt nocy.

Njeskorž, wboha wutroba,
Zo so njebjo pomróčuje,
Zo nóc čěmna nastawa,
Horja zymny wichor duje.

Rjany dźeń či zeskhadźa
Junu w zerjach różowatych;
Wopomń, nóc też njebjo ma
Połne hwězdow zybolatych!

K. A. Fiedlef.

Ze Serbow.

— Pschi nowowólbje do krajneje kulturneje rady je žo w 2. wólbnym podkrježu knjes rycżerkubleŕ ratarski radźicżel Steiger w Budyschinku s nowa wuswolił. Jako žobustawy wužitkarskeje shromadźizny ratarskeho a narodohospodarskeho powołanskeho wužitkarstwa w sakskim kralestwje žu žo wuswolili: kk. rycżerkubleŕski najenk Brühl we Kusy a měschczanski kubleŕ Jockusch w Budyschinje, jako naměstnikaj: kk. kubleŕ Zur w Njebjelczizach a rycżerkubleŕ ratarski radźicżel Hetzer w Delnjej Kinje.

— (Sloty jubilej.) Sańdżenu njedżelu žiwnosczer wumjeńkaŕ Pětr Kruwjaz a jeho mandżelska Madlena rodż. Mitaschez se Srěschina žwój sloty mandżelski jubilej žwjecżeschtaj. Pschi požohnowanju w Michalskej zyrkwi žo jimaj po narěczi a modlitwje po poruczności evang.-luth. krajneho konsistorstwa krażna serbska biblija pschepoda. Bóh chzył czeszczedostojneju jubjelskeju mandżelskeju žohnowacz a schkitowacz; wón je jimaj dał dżeń wjeżelosczе a czesczе doczakacz po srudnej nozy, w kotrejž žo twarjenja žiwnosczе jeju jeniczkeho žyna, pola kotrehož wumjenk wužiwaschtaj, s wohnjom sniczichu.

— (Wusnamjenjenje ratarskeje dźěłaczerki.) Dźěłaczerzy Hanje Wiczasowej rodż. Mjeliz we Kusku, kotraž hižo 40 lět bjes pschetorhnjenja na tamnischim knježim dworje dźěła, je žo s pschipósnaczom jejneho dołholětneho žwérneho dźěłanja noschomne czesne snamjo „sa žwérnosczь w dźěle" spożczilo. Tole wusnamjenjenje je mjenowanej njedżelu popołdnju na knježim dworje we Kusku w pschitomnosczi jejneho hospodarja knjes hamtski hejtman s Carlowitz se žwjedżeńskej rěczu pschepodał. Dale je ministerstwo knutskownych naležnosczow sczěhowazym ratarskim dźěłaczerjam a dźěłaczerkam czesne snamjo „sa žwérnosczь w dźěle" pschipósnało: Handrijej Michałkej, Handrijej Husakej, Mari Madlenej Husakowej rodż. Israelez, Hanje Wroblowej rodż. Lawkez a Mari Theresiji

Symiz, kotsiž ßu wschitzy dlěje dyžli 30 lět na Maleczanskim knježim dworje dźěkali. Tole wusnamjenjenje je teho runja knjes hamtski hejtman ſ Carlowitz njedźelu popołdnju mjenowanym w pschitomnoscźi jich hospodarja pschepodał.

S **Korsymja.** Hdyž sańdźeny schtwórtk wjeczor tudomny rěsniski mischtr E. Wiczas ſ jěsdnym kołom po drósy do Korsymja jědźesche, ßo sady Roswodez ſa nim wot sady tšěli. Kulka pschi ßamym Wiczasa trjechi. Kaž ßo wón dohlada, bě wona wobrucz sadnjeho koła pscherasyła a w njej tczazy wostała. Schtó je tšělił, njeje hischcźe wußlědźene. Hacz je ßo tšělz we woßobje mylił, abo hacž ßo tu wo wjeczenje jedna, je teho runja njesnate.

S **Bukez.** Jedyn ſ najstarschich muži nascheje woßady, 86-létny prjedawschi dołholétny kněbětaŕ Jan Bydlenk w Zornoßykach je sańdźenu njedźelu rano wumrjeł.

— (Porjedźenje Bukeczanskeje zyrkwineje wěże.) Krym tudomneje wěże, kotryž je ßo w lěcze 1869 ponowił, je dodźeržał. Teho dla je zyrkwinske pschedstejiczeŕstwo wobsamkło, tšechu ſ koprom pschikrycź dacź. Pschi tejle składnoscźi dyrbjesche ßo też wěžina kula, hwězda a khorhojczka ſ nowa poskoczicź. Sańdźenu wutoru ßu ßo wone se ßwojeho wyßokeho městna dele wsake. Jena kulina nyta bě ßo puschczíła, a kula budźesche ſ bliźschim wjetschim wětrom dele padnyła, hdy budźichu ju jejneho woblědnjeneho poskotka dla dele njewsali.

S **Lejna** pola Bukez. Schtwórtk tydźenja wjeczor wokoło 11 hodźin je njespósnaty cźłowjek 60létnu Bäßlerowu ſ Błózan, hdyž wona pśches naschu wieß domoj dźěsche, njedaloko Bartuschez khěže nadpadnył, so by ju wumozował. Zonje, kotraž ßo se wschěmi mozami wobarasche, njekraßnik dwaj subaj wurasy. Skónczńje pak by žona tola podležała, hdy budźische Bartuschez wulki poß se ßwojim schczowkanjom nadpadnika njewotehnał. Po Baßleroweje prajenju je nadpadnik něhdźe 30létny muž ſ podnóßnej brodu był.

S **Jatsobja.** Schtwórtk dopołdnja w 10. hodź. małe cźeźke njewjedro se sliwkojtym deschczom a krupobiczom pśches uaschu wokolinu cźehnjesche. Błysk dyri do lipy, pódla tudomneho Jurkez domskeho stejazeje. Wot tam wotlecźa a domske sapali. Na haschenje běchu ßykawy ſ Wjeßela, ſ Minakalskeho knježeho dwora a ſ Adolfskeje Héty pschijéle.

S **Tuczíz.** We Wjeleczanskim tachantskim lěßu ßu Wyleminu Beckowu ſ Tuczíz wobwěßnjenu namakali. Dołholétna khorosćź a khudoba stej ju pohnukej, so je ßama ßwojemu žiwjenju kónz sczinika.

S **Lubija.** W poßlednim poßedźenju podkrjeßneho wubjerka je ßo wukasej pschihłoßowało, po kotrymž ßo w Lubijskim hamtskim hejtmanstwje ſ arrestom hacž do 2 njedźel abo ſ pjenjeżnym khostanjom hacž do 150 hriwnow sakaże, pod hołym njebjom abo w žitowych abo ßłomjanych fajmach pschenozowacź. Teho runja je sakasane, pschenozowanja dla do jeneho twarjenja stradźu saléscź. K twarjenju puczow ßo wscho hromadźe 25,000 hriwnow (20,000 hriwnow se statnych pjenjes) pschiswoli. Mjes druhimi dostachu: Korezy 800 hr., Jěrkezy 1300 hr., Jěrkeczanske ryczeŕkubło 450 hr., Kołwasa 1050 hr., ryczeŕkubło w Dažinku 150 hr., Krapow 550 hr., Noßacźizy 600 hr., ryczeŕkubło w Noßacźizach 250 hr., Woleschniza 350 hr., Błózany 850 hr. a Schpikały 450 hr. Nowy Schpikalski wohenhascheŕski porjad ßo sa prawy spósna.

S **Rakez.** Nasch wjelecześcźeny knjes faraŕ Gólcź chze 1. oktobra ßwoje sastojnstwo složicź. Bóh daj jemu po dołhim cźeźkim žołhnowanym dźěle rjany a wjeßely wjeczor žiwjenja.

S **Wochos.** Žona, kotruž je, kaž ßo tydźenja pißasche, błysk sarasył, je 50létna mandźelska tudomneho khěžkarja Měta.

Se Shorjelza. Něhdźe 40létny muž bě njedźelu rano na jěsbje se Shorjelza do Lubanja se żelesniskeho wosa 4. klaßy na wustup stupił, dokelž bě jemu poczało slě bycź. Sswojeje njemozy dla njeje ßo tam zusy sdźerżecź móhł a je ſ wustupa dele padnył. Scźěhowaze wosły jeho pschejědźechu a morichu.

S **Hósdnizy.** S tudomnych schulskich dźěcźi je wjele na woßypizy skhoriło. Jedyn dźeń hnydom tšecźina teho dla do schulskeje wuczby njepschińdźe.

S **Běkeje Wody.** Tudomna gmejna bě ßo wo to prózowała, so bychu ßo tu hermanki wotbywake. Provinzialna rada we Wrótßławju pak je na to ßo poczahowazy namjet saczißła. — Hornjołużisku schkleńczerńju ſ firmu Otto Hirsch, kotraž je loni bankrot sczinika, je akzijowe towarstwo se 600,000 hriwnami samoženja pschedewsało.

S **Mikowa.** 29. junija je ßo w holi Hornjowólschinskeho knježeho dwora pschi Mikowskej drósy ßłanje na 2 jutromaj spaliło. Pódla teho ßo 50létne khójny khětro wopalichu. Woheń je drje ſ kónczkom żehlazeje zigarry, ſ njekedźbliwoscźu do ßłanja cźißnjenym, nastał.

S **Mikowa.** Na Mikowsko-Krjebjanskej drósy je něchtó w nozy 2. julija dwě młodej jabłoni wuryl a kranył. So dyrbja ßo ßamo ßadowe schtomiki pschi dróhach psched paduchami strażowacź, njeje ßo hischcźe ßłyschało.

Přilopk.

* (So by mloko dołho ßłódke a cźerstwe wostało.) W lěcźe, woßebje pschi njewjedrach, maja hospodarjo wjele njerśanja, hdyž jim mloko bórsy wokißnje. So by ßo temu wotpomhało, njech ßo do pół litra mloka wjetscha kźiza wody, w kotrejž je ßo krěn wuwodźił, linje. Mloko potom pschi njewjedrach w lěcźe cźerstwe a ßłódke wostanje, mjes tym so druhe pódla stejaze mloko rucźe wokißnje.

* (Ssamomordaŕstwo.) Ssobotu pschipołdnju je ßo w Draždźanach w ßwojim wobydlenju na Zinzendorfskej drósy mandźelska generalneho direktora profeßora Schrottkya satšélika. Jejny mandźelski, kotryž ma w Indiskej wulke wobßedźenstwo, mějesche myßle, ßwoju žonu do Indiskeje ßobu wsacź. Kajkeje pschicźiny dla je ßebi jeho žona žiwjenje wsała, njeje snate.

* (Dobroczel.) Bohacźk dr. theol. Krenkel je ßwojemu narodnemu městu Kamjenizy (Chemnitz) 300,000 hriwnow ſ postajenjom wotkasał, so dyrbja ßo sa tele pjenjesy khěže ſ tunimi wobydlenjemi sa khudych ludźi natwaricź. S wuměnjenjom pak bě, so dyrbjesche město trěbne leżomnoscźe daricź. To je ßo stało. Duž bórsy sa 300,000 hriwnow khěžow natwarja.

* Tsojakeho mordaŕstwa dla a dla njeskutka pschecźiwo nastawazemu žiwjenju mějesche ßo psched pschißażnym ßudom w Lipsku 33létna ßkužobna dźowka Pawlina Meißnerez ſ Grechewitz pola Grimmy samolwicź. Wobskorżena je 8 njemandźelskich dźěcźi porodźiła, ſ kotrychž je tši hnydom po narodźenju morika. Ssudnizy ju k khostarni na 15 lět saßudźichu a jej cźeßne prawo na 10 lět wotrjeknychu.

* (Pschekschiwjerja lepili.) Gmejnskeho pschedstejiczerja Weichelta ſ Großschönawy, kotryž je gmejnsku nalutowarnju wo 50,000 hriwnow sjebawschi cźeknył, ßu w Tatraskich horach we Wuherskej sajeli. Weichelt je ſ wulka žiwy był. Dla jeho pschecźinjeńskeho waschnja běchu jemu ßkužbu wupowjedźili. Zonu ſ dźěcźimi bě wón zyle bjes pjenjes ßamu doma wostajił.

* (Wotprawjenje.) Wutoru rano je w Glogawje w ßudniskim dworje kat Schwietz ſ Wrótßławja draschlerjej Pawołej Kreczmerej se ßekeru hłowu wotcźał, kotryž je loni ßwoju njewjestu skónzował. Rano w 6 hodźinach ßo saßudźeny ßmjercź błědy a wschón slemjeny k wotprawnischczu pschiwjedźe. Jemu ßo psched blido, ſ cźornej płachtu wodźete, na kotrymž Boża martra a ßwěcźnikaj stejachu, stupicź dachu. Statny rěcźnik dr. Peicker potom wußud cźitasche. Hdyž bě statny rěcźnik hischcźe wosjewił, so khěžor njeje wobhnadźenske prawo wužił, wón kata napominasche, ßo wo kralowym podpißmje a kralowym syglu pscheßwědcźicź. Na to ßo saßudźeny katej a jeho tšjom pomoznikam pschepoda. Sa něktore wokomiki ßo wußud wukonja a ßo prawu doscź sczini.

* (Jaty poliziſta satšélił.) W Frenchu pola Metza je jedyn jaty, hdyž jeho poliziſt do arresta wjedźesche, tuteho ſ revolwrom satšélił.

* Wobžaromne njesboże je 13létneho ßyna kublerja Leubnera w Reichenawje potrjechiło. Hdyž kubler Leubner se žnějazej maschinu na kuzy trawu žnějesche, mějesche jeho ßyn ſa maschinu duzy wotßyczenu trawu na bok hrabacź. Pschi tym wón maschinje pscheblisko pschińdźe, kotrejž noże jemu stopu jeneje nohi zyle wotrěsnychu. Nan hnydom ßyna k lékarjej donjeßy, so ßo njeby wukrwawił.

* (Wichor.) W Namslawskim wokrjeßu w Schlesynskej ßobotu wjeczor w 9 hodźinach wichor nasta, kotryž woßebje na knježim kuble w Reitasku slě sakhadźesche a wjele sapusczenja naczini. 80 metrow dołha bróžeń ſ tšjomi hunami ßo tam powróczi a ßo do zyła rosbi. Pódla teho ßo druhe twarjenja bóle abo mjenje wobschkodźichu. Wichor k Reichthalej cźehnjesche, hdźež ßo tšěchi wjele khěžow wobschkodźichu. Sswój pucź wichor se słamanymi schtomami wosnamjeni, kotreż ßo sdźěła daloko na pola smjetachu.

* (Dwójne wotprawjenje.) Dźěłacźerjej Ruhgi ſ Nieder-Zahdena a sahrodnikej Idźekej ſ Kulma je kat Engelhardt w Güstrowje hłowu wotcźał. Wobaj staj lětża 10. měrza žiwnoscźerja Haacka w Hagenowerheide morikoj a wurubikoj.

* (Krwawne puki.) W Frankfurcze nad Mainom ßo pón-dźelu w nozy jedyn ziwiliſt ſ jenym wojakom ſwadźi. Wojak ßwój teßak wucźahnywſchi ziwiliſtej hłowu rosſchcźépi. Sranjeny na pucźu do hojeŕnje wumrje.

* Satraſchne krupobicźe je provinzu Lugo w Schpaniſkej ſapuſcźiło. Wjele cźłowjekow je ßo ſraniło. W provinzomaj Orenſo a Pontefedra ßu wětry ſakhadźake, kotreż ßu wulkn ſchkodu naczinike. Wjele ſtow ßwójbow je do nuſy pſchiſchło.

* (Ssmjercź po ſmijizynym kußnjenju.) S Linza pißaju: W Pranzingu ſmijiza dźěcźo, na kuzy ßebi hrajkaze, kußny. Wóßomlětna holcźka njedźiwajzy lěkaŕſkeje pomozy wumrje.

* (200,000 hriwnow kradnył.) Jedyn cźeladnik je kublerjej Dieckmannej we Weitmaru pola Eſſena nalutowaŕſke knižki a ſtatne papjery, 200,000 hriwnow hódne, kradnywſchi cźekнył.

* (Nadpad na jeneho poliziſtu.) W Eſſenje ßu w nozy na ſjawnej drósy pjecźo dundakojo polizajſkeho ſeržanta Richtera nadpadnyli a jeho ſ jeho ßamßnym mjecźom, kotryż běchu jemu wuwinyli, tak cźeźko ſkakali a ſrubali, ſo ßo ſ cźeźka ſaßo ſhraba.

* S krupobicźom a ſliwkami je ßo ſ nowa Schtyrſka (w Awſtriſkej) 4. julija potrjechiła. W Niederwälzu pola Muraw telko krupow napada, ſo ſtej ßo dwě tſecźinje pſcheńzy a wowßa ſniczikej. Na Zöbrichshöhe ßo 5 koni ſ błyſkom ſaraſy. Pola Angera njewjedro 6 hodźin ſakhadźeſche. Twarjenja kubła „Söldnerhof" ßo ſ błyſkom ſapalichu, kublerjowa dźowka ßo ſ błyſkom pohłnſchi, jena kruwa w hródźi ßo ſaraſy. Woßebje ſapuſźaze bě krupobicźe w Kirchbergu, hdźež je ßo wſchón ßad ſniczik. Pola Feldbacha ßo njewjedro ſ tajkim wětrom pſchewodźeſche, ſo ßo něhdźe 10,000 tſěſchnych zyhelow ſ tſěchow ſmjeta. Tſěcha tamniſcheje noweje farſkeje zyrkwje ßo zyle wotkry. W Pfarrbachu ßo jedyn 11 lětny hólz ſ błyſkom mori.

* Sapuſcźaze njewjedra ßu poßlednje dny w połnóznych Cźechach zychnowake. W Pylſenſkich ſtronach ßu žně do zyła ſniczene. Po dotalnych powjeſcźach je ßo ſ błyſkom 7 cźłowjekow ſaraſyła. Schkoda je njeßměrnje wulka.

* (Korczmaŕ w cźěßnje.) K wulkemu ropotej je njedźelu w jenej ſahrodnej reſtawraziji pola Eſſena doſchło, hdźež ßo jedyn powětrojěſdny ſapowjedźi, ßo ſe ßwojim ballonom do powětra puſchcźicź, dokelž jemu korczmaŕ nochzyſche wucźinjenu mſdu wupłacźiż. Wſchitzy hoſcźo w ſahrodźe powětrojěſdnemu prawo dachu, dobuchu ßo do korczmy, rosbichu wſchě blida, ſtoły a wokna, někotſi do pinzy dźěchu a ßo do wina dachu. Hdyż běſche ßo ſkoro zyła korczma ſapuſcźiła, wotdźělenje poliziſtow pſchiůdźe, kotſiż někotrych herjekarjow ſajachu a korczmarja, kotryż bě do hornjeho poſkhoda źekнył ſ cźěßna wumóchu.

* (Sso ſpaliła.) 60 lětna pſchekupſka wudowa Horberowa w Würzburgu ßo w pinzy ßwojeho doma ſ benzinom pola a ßo potom ſapali. Hdyż jejny ßyn jejne ſwuhlene cźěło namaka, ßebi wón wulke žily pſcherěſny; jeho cźeźko ſranjeneho do hojeŕnje pſchinjeßechu. Zona je ßebi pjenježnych wuſkoſcźow dla žiwjenje wſała.

* W Greizu ßu ſeminarſkeho wyſchſcho wucźerja Collmanna, ßyna tamniſcheho ſeminarſkeho direktora, ſajeli. Wón je njewożenjeny a je wot lěta 1897 ſ wjele dźěcźimi na njepózcźiwe waſchnje wobkhadźał. Wyſchſchi wucźeŕ Collmann bě theologiſke pruhowanje wobſtał. Wón bě w měſcźe jara widźany.

* (Njeſboże na żeleſnizy.) W Bützowje w Mecklenburgſkej je ßobotu pſchipołdnju na dwórniſchcźu ludźazy cźah, ſ Güſtrowa pſchijěžazy, ſ boka do ſpěſchneho cźaha, kotryż chzyſche runje do Roſtocka wotjěcź, ſakožił, dokelž bě do wopacźneje kolije ſajěł. Wjednik ſpěſchneho cźaha ßo hiſchcźe na wulke ſboże dohlada, ſo bě ludźazy cźah do wopacźneje kolije ſawinył, a teho dla hnydom paru puſchcźi, ſo by po móżnoſcźi rucźe ſ dwórniſchcźa wujěł. S tym ßo jemu poradźi ſ najmjeńſcha ſe ſcheſcźimi woſami ßwojeho cźaha do prědka pſchińcź, mjes tym ſo ludźazy cźah do ßedmeho woſa ſajědźe a jón prěki pſcherěſny; dwaj ſcźěhowazaj woſaj ßo powrócźiſchtaj. Pódla cźrjódy lohkoſranjenych ßo jědnacźe cźeźkoſranjenych ſ rosbitkow ſwucźaha. Lěkarjo bórſy ſ pomoznikami na měſtno njeſboża pſchińdźechu. Lohkoſranjenych móżeſche cźah ſa hodźinn do Roſtocka wotwjeſcź, mjes tym ſo ßo cźeźkoſranjeni hakle wjecźor do Roſtocka pſchiwjeſechu. Tam ßo na noßydłach do univerſitneje hojeŕnje donjeßechu. Dwórſkemu krawzej Ditmannej ſe Schwerina dyrbjachu jenu nohu a jenu ruku wotewſacź; dźowka dr. Krügera w Lübecku hižo na jěſbje na ßwoje ſranjenje wumrje. Lěkarjo ßo nadźijeja, dźeßacźom cźeźkoſranjenym žiwjenje ſdźeržecź.

* Wurjadnje wulku horzotu maja w tu khwilu w Hornjej Italſkej. W Mailandże thermometer w ſcźěmu 30 gradow cźopłoty po Reaumurje pokaſowaſche. Hdy by tola kuſk tejele cźopłoty a błónczneho wjedra do Lužizy pſchiſchoł.

* (Njecźłowſzy ſtarſchi.) Dźěłacźeŕ Nüßlein w Nürnbergu je nan njemandźelſkeho dźěſcźa. Hacź runje je macź tuteho dźěſcźa w błudnizy, Nüßlein ſa dźěſcźowe ſeźiwjenje niczo njepłacźeſche, a hdyż jeho ßudniſzy k temu nuſowachu, wón dźěcźo k ßebi wſa. Sa wbohe dźěcźo ßo nětko ſky cźaß ſapocźa. Nan jo ſ pjaſcźu a kijom pjerjeſche, cźahaſche jo njeßmilnje ſa wuſchomaj, hrabaſche jo ſa tył a jo ſe wſchěm wotmachom wo ſemju mjetaſche; cźaſto jemu hodźiny dołho na drjewowej ſchcźěpzy kleczecź dawaſche. Mazocha ſe żeleſnej łopacźu do dźěſcźa pjerjeſche a jo na najnjeßwědomicźiwiſche waſchnje ſanjechaſche. Dla cźělneho ſranjenja a dla ſanjechanja wukubłanſkeje winowatoſcźe nana a mazochu k jaſtwu po 6 měßazach ſaßudźichu. — Njenaturſkaj ſtarſchej mějeſchtaj ßo pſched pſchißaźnym ßudom w Mannheimje ſamolwicź. Wobſkorżenaj běſchtaj dźěłacźeŕ Khorla Hermann a jeho żona. Wonaj běſchtaj 13 lět woženjenaj a mějeſchtaj 8 dźěcźi, ſ kotrychž ßu 4 žiwe. Wobſkorżena je ßwojemu 27. julija 1899 narodźenemu dźěſcźu ſchtrykowanſku jehłu do hłowy ſtorcźiła, ſo wone wumrje. Na to ßame waſchnje wona 3. julija 1900 ßwoje dźeń prjedy narodźene dźěcźo mori. Lětża 3. haprleje wona ßwojej tſi dny ſtarej dźowcźiczźy tak dołho ſ ruku hubu a nóß ſadźerżeſche, hacź ßo dźěcźo ſaduży. K tymle tſjom mordaŕſtwam bě jej jejny muż radźił, jej prajizy, ſo tola njemóżetaj dźěcźo seźiwicź; ſo je lěpje ſo do njebjeß pſchińdźe, hacź ſo hłodu wumrje. Wobſkorżenaj ßo ſ tym ſamolwjeſchtaj, ſo ſtaj khudaj a khoraj a ſo njemóżetaj wjele ſaßkužicź. Zona praji ſo je w khoſtarni ßłyſchała, ſo maja ßo tak małe dźěcźi moricź. Njenaturſku macź k khoſtarni na 13 lět a k ſhubjenju cźeßnych prawow na 10 lět, muża k jaſtwu na 3½ lěta a k ſhubjenju cźeßnych prawow na 5 lět ſaßudźichu.

* Prawje po „lěcźu" klinczi, ſchtoż ruſke nowiny pißaju: Pſched někotrymi dnjemi dyrbjachu żeleſniſke cźahi mjes Kurſkom a Sebaſtopolom jěſbu ſaſtajicź, dokelž bě żeleſniza ſ lodom pſchikryta, kotryż ßo ſ krupow tworjeſche a jěſdźenje njemóżne cźinjeſche. Dźěłacźerjo dyrbjachu ßo ſawołacź, kotſiż łód ſe ſcheńow wotrubachu.

* Sa prěnjeho morweho we wójnje lěta 1866 mějachu hacź dotal jeneho awſtriſkeho huſara. To pak njeje prawje, dokelž je tehdomniſcha wójna prěni wopor hižo 21. junija w Mainſkim wójſku żadała, kotreż bě pſchecźiwo hannoverſkemu wucźahnyło. Běſche to dźeßatnik Schiffmann ſ 2. rheinſkeho huſarſkeho regimenta, kotremuż hannoverſki rekrut Holtje pola Witzenhauſena ſe ſatraſchnym rubnjenjom ßwojeho kſchiweho huſarſkeho mjecźa hłowu hładko wot cźěła wotrubny.

* Tſjoch ſłóſtnikow, kotſiż ßu w Jenje pſchekupowarku Harzowu ſkónzowali a wurubili, ßu bórſy po tym ſajeli. Poliziſt Bley bě ßo ſa nimi na jěſdnym kole puſchcźił. W měſtacźku Magdali pola Weimara wón jich doſcźeże. Poliziſt jeneho ſ nich ſa khornaŕ ſhrabny. Słóſtnik pak ßo wutorże a dołhi nóż ſe ſaka wucźeże, ſ kotrymż poliziſtej hrożeſche. Hdyż poliziſt na bok ſkocźi, słóſtnik cźekny, teho runja jedyn ſ jeho kumpanow. Jenoż jedyn ſe słóſtnikow ßo poliziſtej wotwjeſcź da. Wot tuteho, kotryż ßo Goldmann mjenowaſche, ſhonichu, ſo cźeknjeńzaj Behnert a Fouſſe rěkataj. Wjele hodźin dołho ſa nimaj ßłědźiwſchi, jeju ſkónczńje wobſtupichu a po krótkej pſchimańzy pſchemóchu. Behnert ßo wuſna, ſo je Harzown ſ hamorom ſaraſył. Poſdźiſcho je ßo Behnert też hiſchcźe wuſnał, ſo je loni w dezembru w Lipſku pſchekupowarku Lorzowu w jejnych khlamach a we Wurzenje mějeczelku jeneje zigaroweje pſchedawaŕnje ſkónzował a jej wurubił. Wſchitzy tſjo ßu chzyli tak dołho moricź a rubicź, hacź bychu ßebi doſcź narubili. Potom bychu do wukraja cźekli.

* Něſchto hiſchcźe żenjeßkyſchane je próſtwowne pißmo, kotreż je k penſionſkemu ſarjadniſtwu w Waſhingtonje doſchło. Jeho pißaŕ wo to proſcheſche, ſo by ßo jemu jeho penſija měßacźnje wo 30 dollarow ponižiła, dokelž w nowſchim cźaßu wjele pjenjes ſaßkuża a ſo jemu jeho ßwědomnje ſakaże, njepſchikrótſchenu penſiju dale pſchijimacź. Direktorej penſionſkeho ſarjadniſtwa ſdaſche ßo tale próſtwa tak njeßkyſchana bycź, ſo wón inſpektorej tamneho podkrjeża poruczi, ßo ſa woßobu njewěrjomnje ſprawneho muża wobhonicź. Inſpektor ſcźěhowazu rosprawu poda: „Mam cźeſcź, Wam k wjedźenju dacź, ſo je muż, kotryż proßy, jemu penſiju ponižicź, hižo pſched dlějſchim cźaßom wobkludnił".

* (Dźěcźo ßo ſpaliło.) W Pirmaſenſu tſilětna holcźka pſchekupza Müllera ſ druhimi dźěcźimi wo jſtwje hrajkaſche, w kotrejż bleſcha ſpirituża na ſchpundowanju ſtejeſche. Jedyn pjecźlětny hólz ſpirituż na holzn wula a potom jejnu draſtu ſe ſchwabliczku ſapali. Wbohe dźěcźo je ßo ſpaliło.

* Starschi dyžli 100 lět běchu 1900 pschi ludaliczenju dźewjeczo mužojo a dwajatsizyczi žónskich. Mjes poßledníschimi běchu 3 žony, wschě swudowjenc, kotrež běchu starsche 105 lět.

* (Poklecze wopikstwa.) Psched tydźenjom bě žo prjedawschi pionér Max Frenzel, kotryž je w chinesskej wójnje pobył a žo nětko do picza dał, se žwojim nanom swadźił. Pschi tym njeporadźeny žyn nana s nohu do žiwota kopny. Wobstarny muž žo s tym snutska straschnje wobschkodźi a je po wulkich bolosczach wumrjeł. Wopilcho žyna žu sajeli; wón ma czežke khostanje wočakacz.

* (Sajědojczerka.) W Neustadtu pola Koburga žu žonu wobydlerja Franza Greuthera sajeli, na kotruž tukaju, so je chzyła žwojemu mužej s jědom sawdacz. Wona bě žebi, dokelž njebě jejne tsilětne mandźelstwo sbožowne, k jenej khartykładźerzy po radu wuschła. Ta je jej pjecza radźiła, mandźelskemu s jědom sawdacz. Khartykładźerka Greutherowej někajki jěd póßła; s pschipadom pak poßykła do ruki jeneje mjenoßotry pschiňdźe, s czimž žo njeskutk wotkry. Greutherowa je žo hižo wscheho wusnała, tež jejnu sawjednizu žu sajeli.

* (Njehrajkajcze s tsělbu!) W Wachlogu w Oldenburgskej žo wotroczk bura Volkersa s hońtwinskej tsělbu saběrasche, mjes tym so tsecźak Bunjes jemu pschihladowasche. Na dobo žo wutsěli a zyły wutsěl tsecźakej k wutrobje slecźi. Njesyknywschi žo wón na semju wjesy a hnydom wumrje. Wotroczk, kotryž njesbožowneho podawka dla sadwělowa, dźěsche do bróžnje a žo tam wobwěžny.

* (Pschekschiwjeć.) S Großschönawy pola Žitawy je žo 2. julija gmejnski pschedstejicžeŕ Weichelt shubił. W gmejnskej kaßy pjecza 60,000 hriwnow pobrachuje. Weichelta žu pjecza hižo w Wrótßkawju sajeli.

* (Dwaj cžlowjekaj žo spalikoj.) W Marijnych kupjelach w Czechach je žo žrjedu hosczenz „Rudolfsheim" wotpalił. Dwaj cžlowjekaj staj žo spalikoj. Jena holza s druheho poskhoda dele skocži a žebi ramjo slemi a žo snutska pscherasy.

* Wothladarka khorych, Jane Toppan, w Bostonje (Amerizy) je 13 khorym s jědom sawdała a wospjet woheń sałožiła. Ju žu na cžaß žiwjenja do bludnizy saßudźili.

* (Mahka žmjercź duchowneho.) Farař Herout s Haberna w Czechach žo njedźelu do bliskeje wßy wjesesche, so by tam Božu mschu cžitał. Po puczu wós na dobo kolo shubi, a farař tak njesbožownje na semju padźe, so žebi nop rosrasy a hnydom wumrje.

* (Mudry wukas.) Roskasował ruskeho woßmeho armeekorpsa, general Milow, je wukas wudał, s kotrymž žo offizěram sakaže, hasardne hry (sbožohry) hracź. Hraczźy, njech žu kajzyžkuli, budźa žo czežko khostacź. Mjes ruskim wójskom je hracze wo wulki pjenjes poßlednje lěta jara pschiběrało. Duž bě trěbne, so je žo pschecźiwo temu sakroczilo.

* (Sběžk w jastwje.) W St. Josefu w Missouriskej (w Amerizy) bě 6. julija sběžk w jastwje wudyrił. Jeczi jastwowu murju s dynamitom rostsělichu a spytachu czeknycź. Jastnizy pak do nich tsělejo jich wróczo honichu. Schěsćź jatych je žo pschi tym morilo.

Wußudźenja.

Pschißažny žud. Czeladnik Jan Sodann s Łuska bě wobskorżeny, so je spytał žlužobnu dźowku Mikelez s Wuriz wumozowacź. Jednanje mějesche žo schtyri hodźiny dołho s wusamknjenjom sjawnosce. Pschißažni Sodanna spytaneho wumozowanja winowateho spósnachu, a žudnizy jeho teho dla k jastwu na 1 lěto 3 měßazy saßudźichu a jemu pódla teho czežne prawa na 3 lěta wotrjeknychu.

Sslužobna holza Hana Seidelez s Johanngeorgenstadta bě žwoje dźěczo pschi porodźe se sanjechanjom morika. Ju k jastwu na jene lěto saßudźichu.

Khostanska komora. Budyski kawniski žud bě Hańžu Eißnerowu rodź. Lißnerez se Sarěcza, kotraž prjedy w Adolfskej Hěcze w Khrósczе dźěłasche, jebanstwa dla k jastwu na 3 dny saßudźik. Eißnerowa bě pola khlamarja Freiberga w Radworju twory na pożczenje woteběrała. Hdyž jej Freiberg nochzysche dale pożczowacź, wona praji, so ma hischcze msdu w Khrósczе dostacź a so potom wscho saplaczi. Woprawdźe pak njemějesche wona žaneje msdy wjazy žadacź; pschetož dźěło bě hižo wopuschczika a sastatu msdu bě se sawinowanym pjenjeżnym khostanjom shubika. Psched khostanskej komoru wona wudawasche, so je twjerdże pscheßwědczena była, so ma žo jej msda hischcze wuplaczicź. Ssudnizy mějachu jejne wudawanje sa wěry hódne a wußud kawniskeho žuda sběhnywschi ju wuwinowachu.

Hižo wot dawnych cžaßow je waschuje, so žo jutrownu nóz w Khrósczizach na pohrjebnischczu psched zyrkwju sapoczatk jutrow s tsělenjom wita. Tole waschnje žu poßlednje lěta bjesßwědomicźi pacholjo njewaschnje sczinili. Tsělachu hižo do cžaßa, hdyž mějesche žo hischcze Boża žłužba a ju se žwojim wrjeskanjom kažachu. Boża žłužba žo teho dla lětža město w nozy hižo žobotu wjeczor wot 7 hodźin wotměwasche. Tola s tym njebě pohórschkej wotpomhane. Pacholiska nětko hižo wjeczor po 7 hodź. tsělecź poczachu. Haj, poßledniu žobotu wjeczor do jutrow bě hischcze hórje, dyžli hdy prjedy. Jedyn pachoł žwoju pistoliju s zyrkwinymi durjemi do zyrkwje nuts wutsěli. Hdyž kemscherjo teho dla durje saczinichu, bliższchi wutsěl s kluczowej dźerku do zyrkwje wrjeżny. Wrjeskot tsělenja bě tak sły, so dyrbjesche knjes farař w prědowanju pschestacź. Jako njewuschnych tsělzow běchu na pohrjebnischczu czeladnikow Michała Lubka se Syjiz a Pawoła Pětra Paczku s Khrósczіz spósnali. Wobaj žo psched žudom wusnaschtaj, so drje staj žobotu wjeczor do jutrow tsělakoj, tola jenož na pohrjebnischczu něhdże 15 metrow wot zyrkwje sdalenaj, niz pak do zyrkwje nuts. Žadany žwědk jeju wudawanje se žwojim wobßwědczenjom wobkrucźi. Ssudnizu teho dla Lubka jenož k jastwu na 4 dny a Paczku, kotryž hischcze njeje 18. lěto dozpił, k jastwu na 3 dny saßudźichu.

Sswjatojanske jahodki.

(Stara bamžiczka.)

Něhdy běsche žwjaty Jan
W zusnych stronach khodźił,
Kscheseczijanske woßady
S Božim žłowom płodźił.

Sswojoh' cžeła njehladał,
Jědże niz a měra
W cżežkej prózy, so by žo
Pschisporjała wěra.

Sswěrny wěry pschisporjeŕ
Wschak žo dobro nima:
Wobcżeża a njehoj žo
Jeho cżasto jima.

Dozpě na nóz puscźinu
Stradany a spróżny;
Stawy wschě jom' padachu;
Hłód joh' saja mózny.

Nihdże dórtka žaneho
Ani žuchej skibki;
Njesrake 'noż wißachu
Na czerniku schipki.

S boka teho schipkowza
Druhi kerk tam běsche;
Pod nim ležo hłódny Jan
Ponozowacź chzysche.

Staji k Wótzej nadźiju:
„Njewopuscheź mje, Božo,
Hdyž tu hłódny pod hołom
Mucżny smeju łožo!"

Boże hwězdki widźachu,
Kak žo pod kerk lehny,
Boż'mje wocži sańdźeli,
Wutky, wumucżeny.

A tón kerk žo pschituli
Jako želny k njemu,
A kaž tšeschka hospodna
Bě wón s krywom jemu.

Wozucźiwschi na ranje
Jan bě spodźiwany —
Kerk, tón wczera bjesspłódny,
Dżenż' bě s płodom rjany.

Kitki srakych jahodkow
Srostke běchu jemu;
Te žo lubje skicźachu
S hłodom tradazemu.

Woptawschi wón dźakowny
Pytny wokschewjenje;
Duž s tej Božej wobradu
Poßylni žo rjenje. —

Sa to žu tym płodźikam
Pěkne mjeno dali:
„Sswjatojanske jahodki"
Ssu je mjenowali.

R—b.

Hudancźy.

284.

N . . je wutwarł dźerkaty;
L . . ma dobytk dwělomny;
K . . ma jara rjany hłóß;
Kl . . tón hłuchi sběha nóß.

285.

Wón w loscze jěsdźi bjes tschidkow,
A lěta s kózkami;
Tón koßmaczk žłuscha do myschow,
A nihdy mjes ptaczki.

Wuhudancźzy s cźißka 23:

282. Schipk a schipleńki. 283. Wijate boby (buny).

Sa nowy Maczicźny dom

je žo w lěcze 1902 dotal nahromadźiło: 974 hr. 74 np.

Dale žu sa njón darili:

Lischki-Póndźelnizy	1	8
W „Katholskim Póßle" cźißko 28. lěta 1902 hižo kwitowane:		
Молоканы 1 hr. — Na Wětenczanskim kwaßu: wunoschk hry s druźkami 50 np. — Njemjenowana s měschczańskeje woßady 5 hr. =	6	50
Hromadźe:	982	hr. 32 np.

S dźakom kwituje a dalsche dary pschijimuje

farjadnistwo Maczizy Serbskeje.

Starowupruhowany

Shorjelski kalk

ſ kalkowujow firmy

E. Plümecke w Niſkej a Kundraczizach.

Jeniczki ſaſtupjeŕ ſa Budyſchin a wokolnoſcź:

knjes **Adolf Glossmann**

w Budyſchinje.

Strósbaj pilnaj rólnaj pohonczej ßo hnydom pytataj na knjeźim dworje w Sareczu.

Ratarſka ſchula w Budyſchinje.

Bliźſchi ſymſki ſemeſter ßo **wutorn 21. oktobra** 1902 ſapocźnje. Pſchipowjedźenje dla pſchijecźa nowych ſchulerjow direkzija ſchule pſchijimuje, kotraż je tež rad ſwólniwa, penſijony atd. wukaſacź.

Direkzija: profeßor **Brugger.**

Mała

ſahrodniſka žiwnoſcź

w **Žiczenju** ſ 4 3/4 kórzami dobreho pola, luki a rjaneje ßadoweje ſahrody je płaczíſny hódno na pſchedań. Wſcho dalſche je pola wobßedźerja cźo. 15 tam ſhonicź.

Khěža

ſ polom a luku cźo. 17 w Błózanach pola Pomorz je ſemrjecźa dla płaczíſny hódno na pſchedań.

Žiwnoſcź

10 mjeńſchinow wot Budyſchina ſ 5 abo 18 kórzami wubjernych leżomnoſcźow, ſ rjanymi žnjemi a derje ßo danjazej khěžu je hnydom na pſchedań. Wona by ßo też k ſahrodniſtwu derje pſchihodźiła. Dalſche je ſhonicź na knjeźim dworje **w Radźanezach.**

W Koßańi je **khěža** cźiſło 23 ſ 2 kórzomaj pola na pſchedań.

Sa hajniſkeho dźěłacźerja a torfoweho miſchtra pyta k 1. okt. młodeho wuſtojneho muża

Mückenheinſki hajniſki reveŕ

p. Kodersdorfa w Horn. Łužizy.

Curt Bräuer,

reveŕſki hajnik,

Dobra **dźěłacźerſka ßwójba** ßo hnydom ſ wobydlenjom a deputatom pyta. Mużej a żonje ßo po hodźinach wucźinjena mſda płaczi. Wſcho dalſche je ſhonicź we wud. Serb. Nowin.

Dowěrny **rólny pohonc̄,** kotryż konje derje wothladuje, ßo pſchi 400 hriwnach létneje mſdy blisko Budyſchina hnydom pyta. Dalſche je ſhonicź we wud. Serb. Nowin.

Dowěrny rólny pohonc̄

ßo hnydom do ßłuži pyta na

Holeſchowſki knježi dwór

pola Njeßwacźidła.

Žito cźiſcźaza maſchina

je dla kupjenja wjetſcheje tunjo na pſchedań **w kralowſkim młynje** w Delnjej Kinje.

Ratarjam

k ßytnemu wobjedej ßwoje ßamodźěłane

jejkowe nudle

po najtuniſchich płaczíſnach, punt hižo po 25 np. porucźa

pjekaŕnja a nudlowa fabrika

Franza Schurſcha

na theaterſkej haßy.

Czelaze koże,

ſajecże, kaniklaze, kocze, kuni a tkhórjaze koże po najwjeſ płaczíſnach kupuje

Heinrich Lan

pſchi ßerbſkej katholſke a pſchi žitnych

Czaj. **Khofej.**

Pſchepoloženje pſchedawaŕnje.

Ssamßna **palerńja** w **Bierſenje, Barlinje, Wrótßławju, Heilbronnje**

Cźeſcźenym Sserbam w Budyſchinje a wokolnoſcźi najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ßym dźenßa ßwoju tudomnu filialu ſ Hoſchiz haßy 12 na

bohatu haßu cźiſło 5

do khěže knjenje A. Roſtoweje pſchepoložił.

Khěžorowa khofejowa pſchedawaŕnja.

Najwjetſchi khofej pſchiwożazy wobkhod Němſkeje,

kotryż direktnje ſ pſchetrjebarjemi wobkhadźa.

W Budyſchinje, jenoż na bohatej haßy cźiſło 5.

Ssamßna fabrika ſa **kakao, ſchokoladu** a **zokrowe twory.**

Zokr. twory, biskwit. **Schokolada, kakao.**

Pſchedewſacźe wobkhoda.

S tutym cźeſcźenym Sserbam najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ßym dźenßa ßwoju **fabriku rołkateho tobaka,** wot léta 1860 ſ firmu

Hermann Gerlich

wobſtejazu, ßwojemu ßynej **Khorli** pſchepodała.

Sswojim wotebjerarjam ßo ſa dowěrjenje, hacź dotal ſpożcźene, wutrobnje dźakujo, proſchu jo też na mojeho naßlědnika pſchenjeſcź.

S poczeſcźowanjom

Thereſa ſwud. Gerlichowa,

ſ firmu Hermann Gerlich.

W Budyſchinje, 1. julija 1902.

Na hornje woſjewjenje ßo poczahujo hiſchcźe naſpominam, ſo mi pſchepodaty wobkhod ſe ſtarej firmu na njepſcheměnjene waſchnje dale powjedu a ſo budu ßo prózowacź, ſo bych wſchitkim mje poczeſcźowazym ſpěſchnje a ſprawnje poßłużał. S njepſchestawazej dźěławoſcźu w tymle wobkhodźe ßym k temu doßahazu nawjedźitoſcź nabył.

S podwolnej próſtwu, ſo by ßo dotalne dowěrjenje też na muje pſchenjeßło a ßo moje pſchedewſacźe dobroczińwje podpjerało, porucźam ßo

ſ poczeſcźowanjom najpodwolniſcho

Khorla Gerlich.

Zabawny wječor w Haslowje.

Njedźelu 20. julija wuleći sebi **Ralbičanske spěwarske towarstwo do Haslowa** a wuhotuje tam **koncert.** Započatk w 7 hodź. Po koncerće **reje.**

Wutrobnje — **jenož z tutym,** přeprošujetaj

Ralbičanske spěw. towarstwo. Jakub Bermich.

Serbske towarstwo za Khwaćicy a wokolnosć

změje jutře njedźelu 13. dźeń pražnika swoje **měsačne posedźenje.** Započatk pop. 4 hodź. **Předsydstwo.**

Radworske spěwarske tow. „Meja"

změje **njedźelu 13. julija t. l.**

spěwny wječor

w Delanec hosćencu. Započatk we 8 hodźinach. Po spěwanju **reje** za wopytowarjow. Serbske towarstwa a wšěch lubowarjow serbskeje zabawy **jenož z tutym** wutrobnje přeprošuje **předsydstwo.**

3 ßuproschne ranzy

ßu na pschedań w Jitku cžo. 11.

Khěža cžißko 39 w Hornjej Hórzy ſ 1 kórzom pola ma ßo wutoru dopołdnja w 10 hodźinach w Petzoldez hoſcźenzu w Hornjej Hórzy na pschesadźowanje pschedawacź.

Khěža na pschedań.

Khěža cžo. 24 we **Luſku** pola Pomorz je ſ rjanej ßadowej ſahrodu na pschedań. Dalſche je ſhonicź pola **Auguſta Bährа** we Dubrawzy pola Barta.

W Pſchiwcźizach je **ziwnoſcź** cžißko 2 ſ 12 kórzami na pschedań.

Wot ßrjedy 16. julija ßo wſchě

ſbytki płóczliwych tkaninow

pſchihodźazych ßo

k wobleczenjam, ßuknam, bluſam, jakam a ſchórzuchaм

po tunich ale twjerdych płacźiſnach wupſchedawaju.

C. G. Fiebiger,

pſchedawarńja płata a manufakturowych tworow

w Budyſchinje na ßerbſkej haßy 5.

Na moju domiznu.

Mužski chor wot K. A. Kocora

je we wudawarni »Serbskich Nowin« za 10 np., w partijach za 5 np. dostać.

Dźak.

Sa mnohe tak derje cžinjaze wopokaſma luboſcźe a dźełbracźa, kotrež ßu ßo mi pſchi wotßalhiczu mojeje njeſapomniteje mandźelſkeje, naſcheje lubowaneje dźowki, ßotry, pſchichodneje dźowki a ßwakoweje

Johany Mětoweje rodź. Ssmoliz

w Raſchowje,

w tak jara wulkej licźbje ſe ßłowom a pißmom, ſ drohotnej kwětkowej pychu a ſ mnohim pſchewodom k poßlednjemu wotpocźinkej doſtałe, ßwój najwutrobniſchi dźak praju.

W Raſchowje, Spytezach Prěcźezach a Hodźiju, 5. julija 1902.

Hłuboko ſrudźeny mandźelſki

Auguſt Mět

ſ dobom w mjenje druhich ſawoſtajenych.

Kwaßny wěnczk

cźeßnej njewjeſcźe

Hanje Wojnarjej w Zornoßykach,

a jeje cźeßnemu nawoženi

Guſcze Paulej,

žiwnoſcźerjej w Koporzach,

dźeń wěrowanja 13. julija 1902.

O cźeßnaj ßlubjenaj, dha dźitaj
Do Knjeſowych nětk pſchitwarkow,
Pſched Božim wobliczom tam wſmitaj,
Kij pucźowarſki do rukow.
Bóh woła Waj', duż poßłuchajtaj,
Schto wón ßam ſ Wamaj rěcźecź chze,
Wój w jeho domje proßycź mataj
Ssej žohnowanje njebjeſke.

Wot ßwěrnych kmótrow wobſtupjenaj
Tud' ßwjatu łupjel doſtaſchtaj,
A w kſcheſcźijanſtwje roswucźenaj
Też tu ßlub kichcźeński ſnowiſchtaj;
Pſchi woltarju, hdźež Khrysta hnada
Wam w khlěbje, winje ſkicźi ßo,
Dźenß ßwjaty ßlub Bóh wot Waj' żada,
Ach, ſakožtaj jón na njeho.

Haj, ſ dowěru na Khrysta hnadu
To ßwjate „haj" nětk wuprajtaj,
Wo jeho pomoz, ſchkit a radu
A roſßwětlenje ſdychujtaj!
A potom dźitaj ſ wjeßeloſcźu
Pucź, po kotrymž Waj' powjedźe,
We wěrje a ſe ſpokojnoſcźu,
Wón wopuſchcźicź Waj' njebudźe. —

Dha dźitaj ſjenocźenaj nětko
Pucź luboſcźe pſches žiwjenje,
A ſ pucźa Waju ſcźiſtaj wſchitko,
Schtož mohło rubicź ßwěrnoſcźe.
O njeſabudźtaj Boha ženje
Pſchi wjeßelu a w ſrudobi.
A cźiniaj wſcho w Khrysta mjenje —
„Wón poradźenje wobradźi."

Nawoženjowa kmótra
(H. P.) **Lejna Paulowa** ſ Bukez

Sbožopschecźe

k ſlotemu kwaßej

Pětra Krujaza,

prjedawſchemu žiwnoſcźerjej w Sřeſchinje,

a jeho mandźelſkej **Madlenje** rodź. Mitaſchez,

dźeń 4. julija 1902 poßwjecźene.

Hdyž też k ſemi pokhilenaj
Wot wyßokej' ſtaroby,
Stupitaj dźenß' ſwjeßelenaj
Saß' pſched woltař Knjeſowy.

Do ßwjatnizy Bóh Waj woła
Jubilejſkaj mandźelſkaj,
Jeho žohnowanje ſ nowa
Wudźělene doſtańtaj.

Přěńſcha luboſcź, ſtara ßwěra
K woltarjej Waj' pſchewodża,
W wutrobje pak žiwa wěra,
„Bóh wſcho derje dokonja".

Pſchětrate nětk Waju lěta,
Rózojte a cźerńjojte,
Srudobu a wjeßle ßwěta
Waj' duch ſ nowa pſcheběhnje.

S dźakom, kiž dźenß podawataj
Bohu Knjeſej lubemu,
Tola ſrudnaj ſacźuwataj
Hórku ranu bolostnu.

Waj' dom, w kotrymž Bóh Knjes
Waj' tak wulzy žohnował, [běſche
W krótkich wokomikach
Božı woheń ſpóżeral.

Tak pſchi nowotwarje nětko
K njebju ruzy ſběhataj,
„Knjeże ty ßy cźinił wſchitko,
S wyßoka nam pomoz daj."

Woj pak ſtuptaj, ſpominajo
Na wſchu luboſcź, ſhonjenu,
Dźak a khwalbu Bohu prajo,
Saß na dróhu daliſchu.

Bóh daj hiſchcźe dołhe lěta
Strowoſcź, cźiłoſcź woběmaj,
So Wój ſ nim na dróſy ßwěta
Směrom dale krocźitaj.

(H. P.) Waju ßyn a dźowka
Jan Krujaz a Marja rodź. Schneiderez.

(K temu cźißku jena pſchiłoha.)

Pschiloha k czißku 28 Serbskich Nowin.

Ssobotu 12. julija 1902.

Płaczišny rěsneho ſkotu na Draždžanſkich ſkótnych wikach

1. julija 1902

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druzhiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Wóły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże hacž do 6 lět	35—38	62—68
awſtriſke	35—39	62—70
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — ſtarſche wukormjene	31—34	53—61
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane ſtarſche	27—30	53—57
4 ßnadnje pizowane kóždeje ſtarosty	24—26	49—52
Jałowizy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałowizy, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże	32—35	59—62
2 połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże hacž do 7 lět	29—31	56—58
3. ſtarſche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódſche kruwy a jałowizy	26—28	52—55
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałowizy	23—25	49—52
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałowizy	—	45—48
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże	34—37	60—64
awſtriſke	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódſche a derje pizowane ſtarſche	30—32	54—58
3. ßnadnje pizowane	27 29	51—53
Cźelata:		
1. najlěpſche ſ mlokom wukormjene abo najlěpſche wot zyza	42—46	64 69
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	39—41	61—63
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpſchich raßow a jich ſkſchiženjow w ſtarobje hacž do 1¼ léta	47—48	60—61
2. mjaßne	44—46	56—58
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroſy	41—43	53—55

Płaczišna žitow a produktow w Budyſchinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyſchinje: 2895 měchow.	W Budyſchinje 5. julija 1902. wot hr.	np.	hacž hr.	np.	W Lubiju 10. julija 1902 wot hr.	np.	hacž hr.	np.
Pšeńca běła	8	71	8	94	8	59	8	82
" žołta	8	35	8	59	8	35	8	59
Rožka	7	20	7	35	7	3	7	19
Jeczmjeń	6	65	6	79	6	67	6	93
Wowß	8	—	8	30	7	60	7	80
Hróch (50 kilogr.)	10	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	50	10	—	8	50	11	—
Jahły	13	—	16	—	12	—	16	—
Hejduſchka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	—	1	50	1	—	1	40
Butra 1 kilogr.	1	80	2	20	1	90	2	10
Pšeńczna muka 50 "	9	—	17	50	13	50	15	50
Rżana muka 50 "	8	—	13	50	10	83	11	83
Ssyno 50 "	3	20	4	40	3	50	3	80
Ssłoma 600 "	25	—	30	—	24	—	30	—
Proßata 1026 ſchtuk, ſchtuka	13	—	28	—	-		-	
Pšeńczne wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	25	4	80	5	25
Rżane wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	50	5	25	5	75
Pšeńczny gris (50 kilogr.)	—	—	6	—	—	—	—	—
Rżany gris (50 kilogr.)	—	—	6	50	—	—	—	—

Runklizowe ßymjo, punt po 50 np. — **Cźerwjeny dźeczel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyſchinje płaczeſche: kórz pšeńcžy (běła) po 170 puntach 14 hr. 80 np hacž 15 hr. 19 np., žołta 14 hr. 19 np. hacž 14 hr. 60 np, kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 20 np. hacž 11 hr. 36 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr 36 np. hacž 9 hr. 50 np.

Na Burſy w Budyſchinje pšeńca (běła) wot 8 hr. 83 np. hacž 9 hr. 12 np., pšeńca (žołta) wot 8 hr. 70 np. hacž 8 hr. 83 np., rožka wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr 35 np., jeczmjeń wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 13 np., wowß wot 7 hr. 90 np. hacž 7 hr. 90 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu

3. julija 1902.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 31 np., pšeńca wot 8 hr. 20 np. hacž 8 hr. 53 np., jeczmjeń wot 6 hr. 70 np. hacž 6 hr. 79 np., wowß wot 7 hr. 75 np. hacž 8 hr. 20 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacž 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., ßyno 4 hr. 25 np., běrny 1 hr. 50 np. Ssłoma (600 kilogr.) 34 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 1 hr. 80 np. hacž 2 hr. 20 np.

Wjedro w **Londonje** 11. julija: Pomróczene.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalſkej zyrkwi ſmeje 7. njedźelu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodź. diakonus Tyſcher ßerbſku ſpowjednu rěcž, ½9 hodźin farař Räda němſke a w 10 hodźinach ßerbſke předowanje. — Pšched zyrkwinymi durjemi budże kollekta ſa Wjeleczanſti zyrkwiny twar.

Wěrowani:

W **Michalſkej zyrkwi**: Ernſt Bohuwěr Jeremiaß, pohoncz w Małßezach, ſ Marju Mótkez ſ Běleho Khołmza tu. — Wjozßław Pawel, ſamkař na Židowje, ſ Emmu Marthu Mužikez tam — Khorla Ota Kudźela, liſtynoſcheŕ tu, ſ Auguſtu Erneſtinu Fallantez w Małym Wjelkowje.

W katholſkej zyrkwi: Bohumił Hermann Steinert, ſahrodnik, ſ Jadwigu Klaru rodź. Welzelez.

Křóeni:

W **Michalſkej zyrkwi**: Oswald Reinhold, Bjedricha Oswalda Föſta, młynka na Židowje, ß. — Max Ota, Jana Auguſta Mjerwy, kublerja w Cźemjerzach, ß. — Jurij Felix, Jurja Hermanna Schönberga, kowarja na Židowje, ß. — Margaretha Flora, Richarda Oskara Spanna, fabrikarja na Židowje, dź.

W katholſkej zyrkwi: Jurij Bjarnat, Friedricha Mikkawſcha Joſefa Schuſtera, mjaßopſchehladowarja, ß — Hilžbjeta, Jana Auguſta Pawluſcha, wikowanſkeho pomoznika, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 2. julija 1902: Guſtav Hermann, Ernſta Kopacza, dźěłaczerja na Židowje, ß., 23 d. — 3 Margaretha Flora, Richarda Oskara Spanna, fabrikarja na Židowje, dź., 6 d. — 7. Pětr Urban, wumjeńkař w Libuchowje, 72 l. 2 m. 5 d. — 8. Khorla Ernſt, Emila Krawza, wobydlerja a dźěłaczerja na Židowje, ß., 6 m. 12 d.

Zyrkwinſke powjeſcze ſ Hodźija.

7. njedźelu po ßwjatej Trojizy ſmeje rano ½7 hodź. duchowny Domaſchka ßerbſku ſpowjednu wucžbu, ½8 hodźin farař Kſchižan ßerbſke a ½10 hodź. němſke předowanje. — Pšched zyrkwinymi durjemi budże kollekta ſa Wjeleczanſki zyrkwiny twar.

Zyrkwinſke powjeſcze ſ Budeſtez.

7. njedźelu po ßwjatej Trojizy ſmeje rano ½7 hodźin farař Sarjeńk ſ Khwaczicz němſku ſpowjednu rěcž, w 8 hodź. němſke a ½10 hodźin ßerbſke předowanje.

w Budyſchinje **Fotografowařnja** na ßukelnſkej haßy 20

Roberta Süßa

poruczа ßwój wubjernje pſchiprawjeny ateliej k fotografowanju jenotliwych woßobow a gruppow.

Najſtaroſcźiwiſche wuwjedźenje. Najtuńſche płaczišny.

1 duzent fotografijow ſ zyłej figuru 3 mk. 50 np.
1 " " hacž do kolen 4 mk.
1 " dźěcźazych fotografijow abo hacž do wutrobna 5 mk.

Tež k fotografowanju na wßach, kwaßnych gruppow, krajinow kubłow atd. ßo ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi poruczam

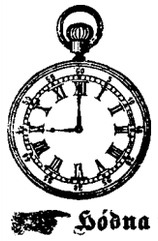

Franz Marſchner

czaßnikař w Budyſchinje

cžo. 9 na bohatej haßy cžo. 9

ßwój ſkład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczazow** dobroczinwemu wobkedźbowanju poruczа.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczišny.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pſchiſpomnjenje: Rěczu **ßerbſki.**

Howjaſe koże, czelaze koże, konjaze koże, wowcze koże a tež **wowczu wołmu** po najwjetſchich płaczišnach kupuje

Heinrich Lange

pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach.

Dźěłaczerſke kholowy, dźěłaczerſke łazy, dźěczaze wobleczenja,

direktnje ſe Seifennersdorfſkeje draſtowеje fabriki poruczа.

Emil Heinrich w Borſchczi.

Khofejowy Sachsa

bydli hischcze pschezo na
bohatej haßy 4
a ma pschezo hischcze

najlěpschi khofej.

Tšěschny pix.

Mytowany: na Barliniskej pschemyßlowej wustajeńzy 1896 — na němskej twarskej wustajeńzy 1898.

D. R. P. 64680.
Snamkowy ſakit 17907/19853.

Tšěschny pix je **najlěpscha, najtuńscha a najwutrajnischa papowa tšěcha,** kotraž je ſnata. Pomaſanje trjeba ßo jenoż ſa 5 abo 6 lět ponowicz.

Dobytki: **Najwjetscha ſtajnoſcz pſchecziwo kóždemu wjedru, žane wotběženje** theera w lěcze, teho dla **žaneho pſchemaczenja** wjazy.

Woßebje ßo pſchihodźaze k pomaſanju a ſamaſanju ſtarych theerowych tšěchow.

Tšěſchnych pixowych papow, mas tšěſchneho pixa a lěpidło tšěſchneho pixa mamoj ſtajnje wulki ſkład. S pokaſkami, wobliczenjom khoſtow a dalſchim wukaſanjom ßmój ſtajnje k ßłużbam.

Schleſynſki drjewowy komptoir w Budyſchinje.
Hitze & Winkler.

Emil Wehrle

w Budyſchinje
na jerjowej haßy 7

Swój wulki ſkład **lětnich koſchlow** po jara tunich płaczisnach poruczam:

mužaze koſchle po 90 np., 1 mk., 1 mk 10 np., 1 mk. 20 np. atd.
žonjaze koſchle po 90 np., 95 np., 1 mk. atd.
hólczaze koſchle hižo po 45 np.,
holczaze koſchle hižo po 30 np.,
módroczischcź hižo po 20 np., **zychi** hižo po 18 np.,
wupjerki módre, roſa a czerwjene ßmuhate po 25 np.,
tibetowe nahłowjaze rubiſchcza hižo po 60 np.,
ſbytki ſa kattunowe bluſy hižo po 50 np.,
rubjany płat, módroczischcź, bely płat wſchěch ſchěrjow po jara tunich płaczisnach.

W mojej nowonatwarjenej pſchedawarni kóždy wulki wubjerk **mužazych, pacholazych a hólczazych wobleczenjow** bjes poroka ßedźazych, teho runja **wobleczenja ſ płatowych tkaninow** wſcheje wulkoſcze, **jenotliwe kholowy, lazy, żakety, žonjaze żakety a khornarje** wſchěch wulkoſczow po najtuńſchich płaczisnach namaka.

E. L. Nitſche we Wósborku.

Ssymjentny hróch

każ tež
woku, kolij, hejduſchku a žonop
najlěpſchich druźinow
poruczа **tunjo**

Khorla Schuppan

žitowa pſchedawarnja.

Žaßnikowe rjeczazy

ſa žónſke a muſzſke,

manſchettowe knefle,
ſchemiſettowe knefle,
khornarjowe knefle,
krawattowe jehły,
gumijowe ſchaty,
debjeńki,
jako:
broſche,
narucznizy,
kſchize,
kolliery,
nawuſchnizy,
pjerſchczenje,
fantaſijowe a woprawne dublejowe,
debjenki do włoßow
na wulki wubjerk pola

A. & W. Neuhahn

w Budyſchinje
4 na ßerbſkej haßy 4.

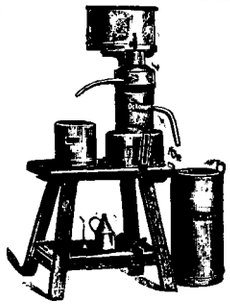

„Dekonom"

najlěpſcha zentrifuga nětcziſcheho czaßa,
jara derje ßmjetanu ſběra, hrajizy lohko dże, je jara jednorje a ſtabilnje twarjena. Tyßazy najlěpſchich wobßwědčenjow ſ tudomnych ſtron.

Steiner a Brochmann.

Wona je na pſchedań pola
Jana Pětki w Kocźizy p. Huſki.

Snate najlěpſche,
ſ dobom najtuńſche jěſdne kola ßu:

Njedoßahnjena jeniczka ßo namakaza poßlednja konſtrukzija.

Wilhelm Fuchs

džełarnja rapidnych jěſdnych kolow
na Draždźanſkej dróſy 10.

Cżeßny diplom | Bronsowe medaille a cżeßny diplom. | III. myto

I. myto. I. myto.

Heinrich Mohr,

schewski mischtr,

w Budyschinje, na ßukelnskej haßy 14,

porucza ßwój se wschěmi nowoscżemi wuhotowany sklad **wukhodżowanskich stupnjow** s kneflemi, schnórami, spinami abo s cżehnitym gumijom se wschěch cżornych a brunych kožowych druzinow, **schikne stupnje, domjaze a kuchińske stupnje** s kože, serže, płata, plyscha a tkaninow s pjeńkom a bjes njeho, **kołojěsdne, turnowanske a puczowanske stupnje a sandale,** wulki wubjerk kneflowanskich, schnórowanskich, cżehnitych a spinkatych schkórnjow se schěrokej, kónczojtej, rózkatej a kulojtej póduschu. **tosle** wschěch druzinow, wschě druziny **létnych stupnjow,** teho runja wschě pomyßlne druziny **stupnjow** a **schkórnjow** sa mużskich, żónske a dźěczi po snatych tunich płaczisnach.

Jeniczka pschedawarnja G. Engelhardtowych cżrijow s lawjazym snamjenjom.

Jeniczka pschedawarnja dr. Hoyowych asbestowych sakladnych póduschow (psche pótnu nohu).

Wulki sklad **gamaschow.**

Kedżbujcże na moje wukladne wokna!

Destillazija Adolfa Rämscha naßlèd.

(mějeczel **Max Kirschner**)

w Budyschinje pschi butrowych wikach

— 1868 salożena —

porucza ßwoje daloko a schěroko snate wubjerne **likěry** k kwaßam, kschcżisnam a druhim ßwjedżeńskim skladnoscżam w cżwizach a po wasy. Woßebje dobre ßu dwójny **rózowy, nalikowy, hontwinski a jadroselowy, hornjołużiski, żołdkoselowy seleny** a **cżerwjeny, zitronowy, wischnjowy, malenowy, prußnizowy** a **korwejdowy** liter po 60—80 np. Dale **naturskokorwejdowy** liter po 40 np., dobry **żitny** po 70 a 60 np., a **cżisty** cżißko 1 a 2, liter po 32 a 30 np. **Cżwizy k pjelnjenju ßo wupożcżuja.**

Poruczam tolste **krjepjawki, wódne khany, mlokowe khany, mlocżanki, cżerpaki, petrolejowe khany, wuhlowe kaschcże** ßamßneho wudżěłka, mam tež wulki sklad domjazeje, kuchińskeje a emaillowaneje nadoby, **schablony** k wuschiwanju a wosnamjenjenju, **wódne pónoje** a **żelesniki.**

Dale cżinju na to kedżbliwe, so wschě do mojeho rjemjeßka ßłuschaze twarske dźěła, tßeschne żłoby (ryny) a roły, każ tež wodowody jara ßwědomliwje wuwjedu. Duż proschu na mnje dźiwacż.

Spěschne poßłużenje. Porjedżerja. Tunje płaczisny.

Moritz Schulz,

klampnarski mischtr w Budyschinje pschi ßerbskich hrjebjach 10.

Bóschiczanske ryežerkublo

pola Rjeßwaczidła

porucża

praßowany torf,

1000 kruchow po 7 hriwnach,
s hnydomnym sapłacżenjom po 6 hr. 50 np.

Scżěnsku pychu.

Majolikowe twory. **Woprawne bronsowe wěże.**

Kwaßne dary,
ßwjedżenjowe dary,
jubilejne dary

sa kóżdu składnoscż

porucżataj

A. & W. Neuhahn

4 na ßerbskej haßy 4.

Woknowe wobrasy.

Jara tunjo

pschedawam sa cżaß Budyskeho měscżanskeho tsělenja

kraßne wobleczenja

sa mużskich pacholow a hólzow;

jenotliwe kholowy, płóczliwe jupy, hólczaze blusy, sportske kholowy, pótne koschle, sportske koschle atd.

Kurt Lehmann

5 pschi hlownym torhoschczu 5.

Kóżdy, kotryż chze ßebi **dobry** a **tuni cżaßnik** kupicź, abo kotryż chze ßebi jón **porjedżicź** dacź, njech dźe k cżaßnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haßy 5

Jencz pschedawa a porjedża sa ßwoje dźěło sprawnje rukujo. — **Proschu, ßebi moje wukladne wokno, s płaczisnami wupołożene, wobhladacź.**

Khojej,

ßyry po 70 hacż 140 np.,
paleny po 80 hacż 200 np.
dobrych a najlěpschich druzinow
porucżataj

Schieschka a Rjeczka

na swonkownej lawskej haßy.

Holzy a żony

do trajneho dźěła pyta

porzlinowa fabrika w Margareczinej hěcze

p. Měrkowa.

Sklad
dränowych rolkow
Emila Dietricha
w Lětonjanskim hoscżenzu
porucża
drainowe rolki
wschěch wulkoscżow,
proßaze a **ßwinjaze korta**
s rěblom a bjes njeho.
Najlěpschi wudżěłk po fabrikschich płaczisnach.

Swój sklad
tßeschneje papy,
theera,
drjewoweho zementa
a tßeschnych tschěskow
po tunich płaczisnach poruczam.

August Thomas,

tßechikryjerski mischtr
w Budyschinje na rózowej haßy 16.

We wudawarni „Sserb. Nowin“ ßu dostacź:

kmótsjaze listy.

Pjatk 4. julija

je ßo moje w zyłej wokolnoſczi khwalobnje ſnate a ſ wjele mojich cžeſczenych wotebjerarjow wotczakane

lětnje

zbytkowe (restowe) rumowanske wupředawanje

tworow, po ſkónczenym naléczu na pſchedań wupołożenych, ſapoczało.

Wone hacž do wutory 15. julija wjeczor traje.

Zbytki czornych pißanych draſtnych tkaninow

ſa **draſtu, draſtowe ßuknje, bluſy** a **dźěczazu draſtu** ßo pſchihodźaze, meter hižo po **50 np.**
Wulka dźělba kattunow ſa draſtu a poßleſchczowe zychi, meter **po 29 np.**
Dźělba naſad ſtajenych draſtnych tkaninow, hewak 1 mk. 20 np. — 1 mk. 80 np. płaczazych, nětko po **66** a **90 np.,** bjes rosdźěla kajkoſcze.
Wulka dźělba **zbytkow a zbytkowych wotrěſkow** koſchlazeho ßukna, kattuna, trjenjow, poßleſchczowych tkaninow, njeßměrnje tunich.
Dźělba **wolmjanych balſkich tkaninow** ſe židźanymi effektami, hewak 1 mk. 50 np., nětko meter po **52 np.**
Dźělba **płoczliweje židy** k bluſam kraßnych barbow, meter hižo po **67 np.**

Mužaze krawatty, modneje ßeklojteje formy, na wubjerk, bjes rosdźěla kajkoſcze a faßony po 25 np.

Ssamowjaſaki płoczliwe, jenož najlěpſche, 3 ſcht. po 39 np.

Dźělba **pißanych žonjazych glaßejowych rukajzow** ſ 2 abo 3 tłóczbnymi kneflemi, por po 1 mk. 10 np.

Czorne žonjaze ryppßowe paßy ſe ſamkom na wubjerk, po 15 np.

Dźělba jědźnych łžizow ½ duzenta po 23 np.

Prima mydłowy pólver, 2 pakcžikaj po 15 np.

Spore jadriwe mydło ryhel něhdźe 800 gr. cžežki, zyły ryhel 40 np.

Schalki, Miſchnjanſkeje formy, zyblowy muſter, por po 17 np.

Jědźne talerje, zyblowy muſter, nikke a hłuboke, po 13 np.
wjeczerne talerje po 11 np., **ßnědańſke talerje** po 9 np.

Salatiery ſ zyblowym muſtrom na cžerwjeń a na ſeleń, prěńſche 3 ſchtuki, poßledniſche 4 ſchtuki, ßadźba po 53 np.

Schatowe klamory ſ twjerdeho drjewa kopa po 15 np.

Wódne ſchkleńzy po 5 a 7 np.

Khoſejowe bjecharje, běłe a ſ zyblowym muſtrom ſchtuka po 8 a 10 np.

Běłe rjepikowane talerje nikke a hłuboke po 10 np.

Dźělba **mužazych lětnich ſokow** por po 7, 18 a 27 np.

Linonſke ſchantka ſpezialneho ſnamjenja firmy, hotowe wobrubjene, něhdźe 50 cm wulke, ½ duzenta 1 mk 15 np.

Hólczaze gummijowe ßlě, por po 23 np.

Spodźiwnje a nadpadnje tunjo

ßu płaczißny wupyſchenych a njewupyſchenych ßłomjanych klobukow ſa mužſkich, žónſke a dźěczi, kaž tež płaczißny hotowych bluſow a wſchěch ſchtrympowych tworow.

S. Beer, prjedy Messow & Waldschmidt,

pſchi hłownym torhoſchczu 9 delka a po prěnim ſkhodźe.

Gardiny, zanki, wotmèrjene wuſchiwane vitraže a pſcheſchiwane deki ßu po płaczißnje jara ponižene.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćernje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 29. | Sobotu 19. julija 1902. | Lětnik 61.

Swětne podawki.

Sakso-pruska żelesniska wójna.

W sakskim a pruskim krajnym ßejmje ministrjo ſ wobeju ſtron najkrucźišcho přeja, so mjes Sakskej a Pruskej někajka njepschesjenoscź dla ſtatnych żelesnizow wobsteji. Po ſdaczu ßo pak żelesniska wójna njepschestawajcy dale wjedźe. Kaž Winske nowiny pißaju, ſtej ßo pruske a awstriske ſarjadnistwo ſtatnych żelesnizow wo tym dorěčcźałej, so ma ßo nowy ſpěſchny cźah ſ Barlina pſches Khocźebus, Shorjelz, Hirſchberg a Mittenwalde do Wina pſchiprawicź. Tónle pucź je něhdźe 100 abo 200 kilometrow dlějſchi, dyžli cźara Barlin-Draždźany-Win. S nowym ſpěſchnym cźahom po dlějſchim pucźu pſches Schleſynſku ma ßo wobkhad po ſakskej ſtatnej żelesnizy dale ſamjeſowacź. Sakske kněżerſtwo budźe ßo ſ cźežka noweho ſchkodowanja ßwojich żelesnizow wobrócź móz, jeli ſo w khěžorſtwowej wuſtawje pomoz pſchecźiwo pruskej żelesniskej politizy njenamaka.

Roſrěčźenje khěžora Wylema ſ prjedawſchim franzowſkim miniſtrom Waldeckom-Rouſſeauom.

Dla wodychnjenja wot knježerſtwowych dźěłow je ßo khěžor Wylem lětßa ſaßo po ſwucźenym waſchnju na jěſbu do połnóżneho morja podał. Drje niz zyle pſchipadnje je ßo khěžor na ßwojej jěſbje ſ prjedawſchim pſchedßydu nětcźiſcheho franzowſkeho miniſterſtwa, Waldeckom-Rouſſeauom, ſetkał. Khěžor je jeho na ßwoju łódź „Hohenzollern“ pſcheproßył a ßo ſ nim wospjet hodźiny dołho roſrěčźował. Waldeck-Rouſſeau je ſnaty jako pſchecźel ſbliżenja mjes Němſkej a Franzowſkej. Jeho politika móz je tež hiſchcźe nětkole, hdyž je khorowatoſcźe dla ſ miniſterſtwa wuſtupił, w Franzowſkej khětro daloko ßahaza. Duż je jeho ſetkanje a wobkhadźenje ſ němſkim khěžorom w Franzowſkej kedźbliwoſcź a wulke ſajmanje ſbudźiło. W nowinach monarchiſtiſkich a narodnych ſtronow, kotrež myßl ſaßodobycźa Elſaßa a Lothringſkeje nochzedźa ſpuſchcźicź, roſrěčźenja němſkeho khěžora ſ Waldeckom-Rouſſeauom ſ wulkim roshorjenjom roſpominaju. Jene nowiny pißaju: „To je prěni krócź po ſhubjenju Elſaß-Lothringſkeje, ſo jedyn franzowſki bywſchi miniſterſtwowy pſchedßyda němſkeho khěžora wopyta. Bonapartiſtiſke nowiny „Autorite“ měnja, ſo je tole ſetkanje hižo dawno wotmyßlene. Waldeck-Rouſſeau wopyt khěžora Wylema w Pariſu pſchihotuje.

Mjaßowobhladowanſki ſakoń

w zyłym němſkim khěžorſtwje 1. haprleje 1903 po khěžorſtwowym wukaſu do mozy ſtupi. Swjaſkowa rada je ſa tónle ſakoń wuwjedźeńſke poſtajenja wudała. Po nich dyrbja ßo do rěſanja też wóßły a mule wobhladowacź. Pßowje a naßelene abo warjene konjaze a druhe mjaßo jenokopytnych ſkocźatow njeßmě ßo ſ wukraja do němſkeho khěžorſtwa wosyćź. W Sakskej mjaßowobhladowanſki ſakoń hižo dawno wobsteji.

Ratarſki miniſter ſ Podbielſki

ßo wjazy jako pſchecźel a ſakitowar ratarſtwa njewobhladuje, ſa kajkehoż ßu jeho prjedy měli. Wóndano je wón po Pomorſkej pucźujo ßebi wobßedźenſtwa mjeńſchich burow wobhladował. Pſchi ßwjedźeńſkej hoſcźinje, kotruż jemu w Stolpje wuhotowachu, je wón rěcź měł, w kotrejż je mjes druhim prajił: „Dołhoż ßo wy ratarjo ſtareje wopuſche dźerżicźe a ßo njeſhrabacźe, njemóżecźe do prědka pſchińcź. Wy njedyrbjeli pſchezo ſa ſtatom wołacź. Połdra hriwny żka (pſches knježerſtwowy nacźiſk), na kotrež Wy a ſwjaſk ratarjow wobſtejicźe, Wam ſawěſcźe niczo njepomha. Dźěłajcźe najprjódzy na porjedźenju ßwojich pucźow a njewożcźe 30 zentnarjow běrnow ſe ſchtyrimi konjemi. Budźcźe ßwěrni khěžorej a khěžorſtwu, kaž Waſchi prjedownizy, byrnjež knježerſtwo pſchezo Waſche żadanja njedopjelniło. Njemyßlcźe ßebi, ſo ßebi knježerſtwo maliczkoſcź wotnuſowacź da.“ — S tym je miniſter jaßnje prajił, ſo knježerſtwo njebudźe pſchi wobſamknjenju nowych wikowanſkich wucźinjenjow na żadanja ratarjow dźiwacź.

Wójnſka łódź „Khěžor Wylem II.“

je po ſdaczu ſ njekhmanymi rołatymi kótkami wuhotowana. Na ſwucźowanſkej jěſbje w połnóżnym morju ßu ßo ſa ßobu tſi krócź roły jejnych parnych kótkow pukle. Dokelż je tu łódź tajka njehoda hižo woſpjet potrjechika, dyrbja ßo jejne kótły na łódźerni w Kielu do drobna pruhowacź. Łódź „Khěžor Wylem II.“ je ßo hakle pſched někokrymi lětami natwarika.

Sjawne ſkſchiwdźenje němſkeho khěžora.

W Prażſkich němſkich polizajſkich nowinach je ßo kojeriſki liſt woſjewił, w kotrymż něchtó ßwojeho duchakhoreho ßyna, kotryż je ſ hojerńje cźekнył, pyta. S tutym liſtom je ßo, kaž hakle ßo tydźeń poſdźiſcho dohladachu, němſki khěžor dla ßwojeje rěcźe, w kotrejż k wojowanju pſchecźiwo Polakam napomina, wußměchował. Awſtriske knježerſtwo je, njeluby podawk jara wobżarujo, ßo teho dla pola němſkeho póßłanza we Winje ſamolwiło. Pſchezo pak njeje wujaßnjene, kak je móżno było, ſo je ßo hanjazy liſt w Prażſkich polizajſkich nowinach wocźiſchcźecź dał. W nim ßo zyle ſjawnje praji, ſo je ßo khěžor Wylem, ßyn khěžora Bjedricha, w Charlottenburgu pola Barlina bydlazeho, ſhubił.

Njepschecźelſtwo franzowſkeho knježerſtwa pſchecźiwo zyrkwi.

Knježerſtwo je nadobo 2500 ſchulow ſamknyło dało, w kotrychż duchowni wucża. W deputěrtſkej komorje je teho dla k wulkemu hołkej doſchło. Sapóßłanz Auffray na miniſterſtwoweho pſchedßydu ſawoła, ſo je ſe ſamknjenjom mjenowanych ſchulow njeſkutk ſkucźił. Sapóßłanzy ßo pſchi ßamym do pukow dachn. Auffrey ßo k porjadej ſawoła. W ßejmje ßo wobſtejnoſcźe roswiwaju, kotrež ßu na prěnju franzowſku revoluziju podobne. Radikalna, zyrkwi njepschecźelſcźy ſmyßlena ſtrona konſervativnu a narodnu ſtronu podtłóczuje a ſniczicź pyta. Wſchitzy ſaſtojnizy, kotſiż ßo radikalnym njepodwoleja knježerſtwo wotßadźa. Tak ßu ßebi radikalni a ſozialdemokratojo, wotßadźenje wjazorych wyßokich ſtatnych ſaſtojnikow żadali, dokelż ßu cźi zyrkwi pſchecźelnje ſmyßleni. Knježerſtwo je hnydom pſchilubiło, ſo budźe to cźinicź. Tak ßo konſervative ſtrony w Franzowſkej k najßylniſchemu pſchecźiwniſtwu pſchecźiwo knježerſtwu nuſuja

Wójſkowa parada w Longchamps pola Pariſa,

kotraż ßo kóżde lěto pſchi ſkładnoſcźi narodneho ßwjedźenja pſched preſidentom republiki wotbywa, je ßo lětßa ſ wulkej horzotu kaſyła. Mjes druhimi dyrbjachu Parižſkeho wójſkoweho guverněra, dokelż bě ſe ßłóncźkom ſežahany, wotnjeſcź. Też general Verrin, kabinetowy ſchef wójnſkeho miniſtra ßo ſe ßłóncźkom ſežaha; wſcho hromadźe je

pjecza něhdże 200 wojakow na sezahanje zkónczka skhoriko. Jedyn serżant pionerskeho korpsa je wieczor wumrjek. S kyrażerow, kotsiż presidentowy wós pschewodżachu, dwazyczo na drosy s konja padżechu. President wobżarowasche, so żu jich a jich konje pschi paradże pschejara napinali. Něhdże sto pschihladowarjow w horzocze skhori a dyrbjesche żo s khorobnym wosom wotwjesć. Czeho dla je żo pschi wulkej horzocze parada s zyka wotměka, njeje srosymicz. Ta wěz żo w zejmje k rěczam pschinjeży.

Wopyt italskeho krala w Ruskej.

S wurjadnej pschecźelnosczu, kajkuż żu jenicżży Franzowsojo pola zara swuczeni, je tutón s italskim kralom a jeho mandżelskej wobkhadżak, hdyż staj taj sańdżeny tydżeń zarski dwór wopytałoj. W żwojim blidnym pschipitku zar wożebje wusběhowasche, so je kral Viktor Emanuel III. na trón stupiwschi Rusku prjedy wschěch druhich krajow prěnju wopytał. Italskich ministrow, offizěrow a sastojnikow, kotsiż krala pschewodżeja, je zar s najwyschschimi rjadami wusnamjenił. Tale zarowa pschecźelnosć a jeho czesczenje italskeho krala a jeho pschewoda je jara nadpadna wěz. Jenoż politiskemu pschecźelej żo tajkele czesczowanje wopokasuje. Duż myżl blisko leži, so mjes Ruskej a Italskej někajki tajny swjask wobsteji. Hudaja na to, so drje je żo Italska namolwicz dała, k trojoswjaskej sażo pschistupicz, so pak wona njeby, hdy by k wójnje s Franzowskej abo s Ruskej doschło, pschecźiwo tutymaj wojowała. Hlowne rusko-italske sbliżenje pak drje żo na Balkan poczahuje. Tu żebi italske a awstriske interesy napscheczo steja. Runje każ Awstriska chze Italska nětkole hischcze pod turkowskim knejsstwom stejazu Albansku wobżadżicz, kotrejež wobydlerjo rěcz rěcża, kotraż je italskej jara podobna. Italsko-awstriska swada Albanskeje dla je ruskej politizy jara witana, wona je klin, s kotrymż żnadż żo trojoswjask rosschczepi. Ruska budże wschě żrědki nałożecz, so by italsko-awstrisku swadu powjetschika a budże Italskej lubicz, so może żo na rusku pomoz spuschczecz, hdy by żwoju ruku na Albansku położiła. W tym ma żo jenicżży wěrna pschicżina pytacz, kotrejež dla italski kral awstriskeho khěżora njewopyta. S teho pak je też spósnacz, so trojoswjask nima wjazy teje hódnosczе, kotruż je prjedy měł. Italska je żo k njemu jenoż s nowa pschisamkła, so by s nim żwoje wikowanske a hospodarske interesy spěchowała. Woporу, kotrež żo Italskeje dla němskemu a awstriskemu ratarstwu a sahrodnistwu napokoża, żo podarmo stawaju. Na Italsku żo Němska a Awstriska njemóże wjazy spuschczecz. Italska chze żo powjetschicz, wona je sa krajom hłódna, a tónle hłód sa zusym krajom móże wona jenoż s pomozu Ruskeje spokojicz. Tejele pschicżiny dla je Viktor Emanuel III. zara prjedy wopytał, dyżli żamo němskeho khěżora.

Khorosczь jendżelskeho krala Eduarda.

Kral je żo s Londona na Wighsku kupu dowjesł, hdżež chze wotkhoricz. Wotdżělenje wobżadki kralowskeje łódże je krala na poślesczu leżazeho s jeho hrodu na khorobny wós donjeżło. Tutón bě żo wożebje sa tule wjesbu pschiprawił. Na dwórnischczu krala czi żami matrosojo do kralowskeho żelesniskeho wosa donjeżechu. Wós bě s pschedstawkom sastajeny, tak so żami někotsi mużojo, kotsiż k dwórskemu towarstwu żłuscheja, krala njewohladachu.

Jendżelski ministerstwowy pschedżyda Salisbury je wulkeje starosty dla wotstupił. Na jeho město je jeho żyn, lord Crauborne, stupił. Jendżelska politika żo po tajkim pod nowym ministerstwowym pschedżydu njepscheměni.

Panamaski kanal

chze knjeżerstwo sjenoczenych statow połnózneje Ameriki dotwaricz. Franzowsojo běchu psched 13 lětami jeho twar dla njedożahanja pjenjes sastajicz dyrbjeli. Franzowskemu towarstwu, kotremuż kanalowy twar żłuscha, je amerikanske knjeżerstwo 120 milijonow hriwnow sa njón posliczіło. Twar kanala psches Nikaraguu je żo po poślednim semjerżenju w żrjedżnej Amerizy do zyła spuschcził. W krajinje, psches kotruż dyrbjał żo tutón kanal swjesć, někotre vulkany leża. Te żu na dobo poczałe woheń bluwacz. Se semjerżenjom, kotrež żo blisko vulkanow husto pokasuje, pak móhł żo kanal wupuscźicz. Někotryżkuli, kotryż je żo chżył s Nikaraguaskim kanalom wobohaczicz, nětko żwoje zyke samożenje shubi. Jedyn spekulant, kotryż bě sa kanal w Nikaragui wjele krajiny pokupił, je żebi teho dla żiwjenje wsał.

Hrosnosczе amerikanskich wojakow na Philippinach

njejżu zyle njekhostane wostałe. Wójnski żud w Manili je generala Smitha, kotryż bě pschikasał, na jenej kupje zyke domorodne wobydlerstwo skónzowacz, winowateho spósnał. President Roosevelt je jeho na to se żłużby na wotpoczink żadżił. To je hischcze dosczь żnadne khostanje.

Kholera w Chinje.

Kholera żebi w Chinje wjazy woporow żada, dyżli poślednja wójna. W městach Schwangsüskeje provinzy żameje je żo něhdże 13,000 wumrjeczow naliczіło.

Woprowana.

To bě tużny wieczor w lěcze. Czorne mróczele kopjachu żo k połodnju a wutworichu móznu murju, tak so bě lědma móżno, żedłate wobryżży wulkich horow wot njeje rosesnawacz, kotrež dół sawěrachu. Njedżiwajo hrożazeho njewjedra wotmyżlich żebi, żo pschenczz, dokelż bu mi horzota w mojej pižatni njesnjeżna. Pomaku krocżach po żelesnicznym nażypje, kotryż, dokelż je powyscheny a pschi rězy, tola trochu wokschewjazy powětr poskiczesche, mjes tym so druhe pucze, po italskim waschnju s wyżokimi murjemi wobrubjene, runje we wieczornych hodżinach żłónczu horzotu wudychuja, kotruż běchu wodnjo nażrěbali.

Dżenża pak mi ani wukhod po nażypje wokschewjenja njeposkiczi a chżych runje sażo na sastanischczo żo wrócźicz, tu sażłyschach wótre żałosczenje. To pschikhadżesche se strażniskeje khěżki czisło 96. Bjes dołheho myżlenja tam doběżach a sastupich s durjemi, kiż běchu jeno pschisawrjene. Wohidny napohlad tu mějach. Stary muż se schědżiwej hłowu a brodu pjerjesche tu do młodeje holzy w něhdże wóżomnatym lěcze. Hrabnych starza sa ruku:

„Njeje dha waż hańba, Hanżo, żwoje dżěczo takle czżiłowacz."

Żelesniczny strażnik żo dybawje wużmja.

„Hańbowacz, ja — hańbowacz, hdyż je wona mi hańbu na mój stary dżeń naczinika!"

Tak babotasche wón s czężkim jasykom. Bě sjawnje widżecz, so bě pił, lizy żo jemu pyrjeschtej a we woczomaj żo jemu njeżeły woheń żehlesche.

Holza bě żo mjes tym nanej s rukow wuwinyka a do kucżika skhowała. Sskowa njerjekny na żwoje samolwjenje, ale płakasche jeno s czicha pschi żebi.

„Hladajcze, knjes komižar, takle je też mi czinika", hawtowasche stary. „Wona żo nochze wusnacz. Dżenża pschipołdnju, hdyż hłódny domoj pschińdżech, płakasche pschi wohnischczu. Woheń bě hażnył, poliwka bě symna. Na wschě praschenja a poroki jeno se żylsami wotmolwjesche. A to bě moja Theresina! Ta bě dżě najwjeżelschi człowjek na zykej żelesnizy, lubuschk wschitkich, kotsiż ju snajachu, jenicżki troscht poślednich dnjow mojeho żiwjenja. Skónczńje żo tola wusna. Chżych mjeno njekhmanika shonicz, kiż bě mi moju kwětku rosteptał, so bych żo na nim wieczik. Wona pokasa tam na hród, mjena pak mi samjelcza. Sebrach żo a dóńdżech na hród, hdżež żo wschitko hibasche. Młody baron mějesche kważ s hrabinku. Duż bě wulka hoscżina, hoscżo, żłużobnizy, wschitzy nanajbóle roswjeżeleni. Ja żo mało hodżach do hokka. Młody baron, kiż bě mje snał, hdyż bě hischcze dżiwi hólz, spósna mje a żo wopraschа, schto mi je. Wschitko, wotmolwich jemu, żym sboże żwojeho żiwjenja shubił."

„A ja żym żwoje namakał", wón na to wotmolwi. „Wotpij żebi staroscze, stary, we winje je troscht, wupij schkleńzu na moje sboże, dżenża chzu jeno żame wjeżele wobliczа widżecz."

Pijach schkleńzu sa schkleńzu, so bych żwoju boloscz pohkuschił a żwoju srudobu sabył. To żo mi njeporadżi, ale też njemóżach njekhmanika namakacz, kotrehoż pytach. Ludżo mje hischcze wużmješchachu a radżachu mi, so dyrbju domoj hicz, dokelż żym pjany. Dżěch domoj, wopraschach żo Theresiny hischcze ras na jeho mjeno, ale dokelż też nětkole niczo njeshonich, pschewsa mje hněw — bijach ju — prěni ras we żwojim żiwjenju! — Starz bě to żo satorhujo a s tschepotazym hłożom powjedał, a potom bě żo bjes mozy na stólz swjesł.

„Jakubje!" ja rjeknych, „dżicze lehnycz. Dżenża njejscze wjazy strósby a njemóżecze żwojeje żłużby sastacz. Budu prożycz pschedstajeneho sastanischcza, so dyrbi wam sastupnika póżłacz."

Tu pschińdże Theresina a trějesche żebi żylsy s woczow.

„To njeje trjeba, knjes komižar. K czemu dha żym tu ja?

To njeje prěni raz, so sa ßwojeho nana tule ßkužbu saſtupuju. Wy pak, knjes komišaŕ, smějecźe cźaß, so ßo domoj wrócźicźe. Sslyſchicźe hrimanje? Njewjedro ßo bliži.“

Holzyne žadanje bě jaßne, wotpokaſa kóždu dalſchu pomoz ſ mojeje ſtrony.

„Dobru nóz, Thereſina, wam je měra trjeba.“

„Ja jón namakam, dobru nóz.“ —

* * *

W hoſcźenzu na dwórniſchcźu bě ßo wulke towaŕſtwo ſeſchko. Kwaßni hoſcźo mkodeho barona njeběchu ßebi ſapowjedli, mkodeju mandźelſkeju na dwórniſchcźo pſchewodźecź. Jeno hrožazeho hrimanja dla běchu ßo prjedy na pucź tam podali. Hacź do wotjědźenja cźaha, kotryž mějeſche noweju mandźelſkeju k italſkim jěſoram a ſ tam do Schwizaŕſkeje wotwjeſcź, bě hiſchcźe pol hodźiny cźaßa. Wonka wujeſche wichor a pleſkotajo kapaſche deſchcź do woknow. Wótre błyſki, pſchewodźane ſ błukim hrimanjom, rosßwětlachu dyß a dyß cźěmnotu. To bě hroſne wjedro pſchi naſtupjenju kwaßneho pucźowanja. Wo tym ßo powſchitkownje powjedaſche. Teź ja běch mkodemu baronej, kotrehož léta dołho ſnajach, něſchto wo tym naſpomnik. Wón ßo temu ßmějeſche.

„Schto mohło wjedro naju mylicź? We wotdźělu, kotryž ßym wotnajal, ßmój dźenßa na tule nóz derje ſkhowanaj a potom ſmějemoj jutſje cźim rjeniſchi dźeń. Dowolcźe, knjes komišaŕ! ſo waß ßwojej žonje pſchedſtaju?“

Baron ßebi ſo mnu pucź dźěkaſche pſches hoſcźi a dowjedźe mje k hrabinzy, kotraž woßrjedź někotrych knjenjow w pyſchnej pucźowanſkej draſcźe, kraßny richel w ruzy dźerżo, ſ khribjetom k dwojemu woknu hoſcźenza wobroczena ßedźeſche. Mkoda žona njebě runje rjana, ale jeje woßebna poſtawa a woßebne prawidłowne wobliczo cźinjachu ju pſchijomnu. Baron bě ßebi ju ſawěſcźe ſ wěrneje luboſcźe wſak. Hrabinka poda mi pſcheczelnje ruku a ja wuprajich jej ßwoje ſboźepſchecźa. Na dobo pak ßo pſchetorżech. Mojej wocźi běſchtej pytkej rosdźiwjene wobliczo, kiž bě ßo ſa woknom, pſchi kotrymž hrabinka ßedźeſche, pokaſało. To bě Thereſinine wobliczo. Roszuchane wißachu jej wkoßy, ſ kotrychž deſchcź kapaſche, do ßmjercź błědeho woblicźa. Jeje wocźi bkudźeſchtej po cźakaŕni a ſhladowaſchtej wokomik ſ njewurjekniczе njepſchecźelſkim wuraſom na mkodeju mandźelſkeju. Khwatnje, kaž bě pſchiſchła, ſaßo woteńdźe. Ani baron, ani jeho mkoda mandźelſka, kiž ßo hižo ſaßo ſabawjeſche ſe ßwojimi ßußodźinami, njeběſche njewjeßokeje žónſkeje pytnyła. Cźim bolostniſcho bě mje ſajała, na njenapadne waſchnje khwatach ſ cźakaŕnje. Chzych ſhonicź, ſchto bě Thereſina tu chzyła. Njedźiwajo wichora a ßo lijazeho deſchcźa pſchepytach żeleſniczny khódnik a zyku wokolinu dwórniſchcźa. Ale podarmo. Thereſiny njebě nihdźe namakacź. Běch ßnadź ßo mylik? Bě ßnadź mi moja wobraſnoſcź Thereſinu pſched wocźi ſtajiła?

* * *

Spěſchny cźah bě do wichoroweje nozy wujěł, kwaßni hoſcźo běchu ßo ſ dwórniſchcźa wotßalili. Ja běch ßo do ßwojeje inſpekzijonſkeje ſtwy we dwórniſchcźowym domje ſdalił, a pſchehladowach wjecźorne nowiny, kiž bě póſt pſchinjeßł. Moje myßle pak njewoſtachu pſchi wězy, dźiwny njeměr bě mje pſchewſał. Na dobo ſaßkyſchach ſwonka na khódniku roshorjene hkoßy, ſpěſchne krocźele bliżachu ßo k mojej pißaŕni.

„Knjes komišaŕ, wulke njeſboże, ſpěſchny cźah je pſched ßamej ſtražniſkej khěžku cźißko 96. ſ kolijow wujěł. Runje je konduktor hroſnu powjeſcź pſchinjeßł“, pſchiſjewi ßkužbu mějazy poliziſta.

Hróſbna powjeſcź mje njepſchekhwata, mi běſche, jako budźich ju wocźakował. S měrom, kiž je mi dźenßa njeſroſymliwy, ſarjadowach wſchitko, póßłach po lěkarjom, dach wſchěch ludźi, kotſiž móżachu woteńcź, ſ dwórniſchcźa ſwołacź a khwatach won na měſtno njeſboża. Jara dołhi bě mi, dźiwajo na to, ſo bě wulkoſcź njeſboża njewěſta, jeno cźaß, kiž bě trěbny k doběżenju na měſtno njeſboża. Dołha cźěmna ßmuha, rosßwětlena ſ někotrymi běłymi a cźeŕwjenymi ßwětleſchkami, pokaſowaſche nam na naßypje naſch ſaměr. Bliže dozpěwſchi, hdyž bě wichor na wokomik popuſchcźił, ſaßkyſchachmy ſ hróſbu wótre wokanje a żałoſcźenje. — —

„Woprawdźity dźiw!“ praji wjednik cźaha, nam napſchecźo khwatajo, ßmjercź błědy a ſ tſchepotazym kłoßom, „maſchina a paketowy wós ſtej ſ kolijow, tſi woſy njemało wobſchkodźene, ſe ßkužbnych ludźi pak jeno wjednik maſchiny a tepjeŕ, a ſ pucźowazych jeno tſjo ſ lohka ranjeni.“

„Kak je ßo njeſboże ſtało?“

„Kruch ſkały je ßo, najſkerje pſchi njewjedrje, ſ wotwiſka pſchi ſtražniſkej khěżzy cźißko 96. puſchcźił a je do ßrjedź kolijow padnył. Stražnikowa dźowka ſlecźa pſched ßamym pſchijěſdom cźaha na kolije, so by kamjeń wotſtroniła. Wjednik maſchiny pytny ſtrach, da alarmowaze ſnamjo a poknu napſchecźnu paru. To bě pſchepoſdźe, njeſboże móże ßo jenoż poßkabicź, tola njebě móżno, ßo jeho ſminycź.“

„A Thereſina, dźowka żeleſniczneho ſtražnika?“

„Leži pod lokomotivu ſmjecźena. Wboha je ßo podarmo woprowała.“ — —

Ssmě tu cźlowjek hiſchcźe ßudźicź?

* * *

Sso woprowała?! — Khuboki rowowy ſchlewjeŕ nad njeſbożownej holzu cźěmne potajnſtwo wodźewa.

Měsačk.

Hlej, měsačk z jasnym wobličom
Přez äther ćiše kroči;
Kónc njeje z jeho swětleškom,
Hdyž njewidźa jón woči;
Hdźež swoju ćěŕ wón złožić ma,
Tam słónco wóčko wobroća.

Njech sy kaž měsačk, wutroba!
Budź ćicha, jasna, miła;
O njepraj: mi je njehoda
Wšu swětłosć zaćěmniła;
Hdźežkuli twoja noha dźe,
Tam zhladuje Bóh na tebje!

K. A. Fiedlef.

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** Saſkzy kokojeſdni ſměja njedźelu 27. julija ſwjaſkowy ßwjedźeń w Budyſchinje. Popołdnju w 2 hodźinomaj ßwjedźeńſki cźah pſches měſto pojedźe.

— (Paduſchna pinczniza.) Pinczniza Mathildu Schönez ſ Friedlanda w Czechach, kotraž je ßwojemu hoſpodarjej w Draždźanach něhdźe 200 hriwnow kradnyła, ßu 11. julija tu ſajeli. Dźeń poſdźiſcho je jedyn Draždźanſki poliziſt po nju pſchijěł. S kradnjenych pjenjes njebě wona hiſchcźe pſchewjele wudała.

— (Nahła ßmjercź.) Sańdźenu ßobotu je twaŕſki dźěłaczeŕ Hennig ſ dźěła domoj duzy mjes kopornikom a tſělerńju ßo ſ Bożej ruczku ſajal a hnydom wumrjeł.

— Wo pſchichodnym wjedrje Rudolf Falb wěſchcźi. Hacź do 25. julija budźe mało deſchcźa. 20. julija ſmějemy kritiſku termiju 3. rjadownje, kotraž ßo ſ njewjedrami woſnamjeni. Wot 26. hacź do 31. julija budźe ſ wopŕědka ßucho, poßledńje dny pak ßylne deſchcźe pſchinjeßu.

— Kak móżeſch ſpósnacź, hacź rola kalk wopſchija? Kup ßebi ſa 10 np. ßeloweje kißaliny. Potom ſměſchej kónczk noża pſchepytujomneje pjerſchcźe do ſchkleńzy wody, do kotrejež někotre kapki ßeloweje kißaliny linjeſch. Jeli ſo woda pócźnje ßo pěnicź (jeſchcźicź), abo jeli ſo pucherje ſ njeje ſtupaju, potom pjerſchcź kalk wopſchija, hewak niz.

— Konjom po horje dele khelpacź dacź, je jara ſchkódne. Ramjo je mjenujzy ſ cźěłom jenoż ſ mjaßom ſjenocźene, kotrež pſchewulke nacźehnjenje a rostſchaßenje njeſnjeßy. Hdyž ßo pſchi jěźbje ſ hory zyła cźěłowa cźeża na ramjo cźißnje, potom ßo druhdy myſchki (muſkle) roscźahnu a ramjo wokhromi, a tajkej khromoſcźi njeda ßo druhdy wotpomhacź.

— Wótſjenje koßow a ßerpow. K wótſjenju koßow a ßerpow je wjele cźaßa trjeba. Schtóż chze ßebi tole dźěło połóżicź a pſchikrótſchicź, położ koßu abo ßerp pol hodźiny do trjebanja do wody, do kotrejež je ßo 1/2 prozenta konzentrowaneje ſchwabloweje kißaliny ſměſchało. Potom ßo koßa abo ßerp trjeba jenoż ſ mjehkim brußom nawótſicź.

— (Gratowe ſtłóczenje pola koni ſa tſi dny ſahojicź.) Starowupruhowany ßrědk pſche ſtłóczenje je ſpaleny a na proch rosrybowany khléb. Wón ßo na ranu ßypnje a ßo ſ wjetſchim rubiſchczom pſchiwjaſa, na cźoż rana ſa někotre dny ſażije. Tónle ßrědk je ßo hižo huſto wupruhował a njech ßo teho dla ratarjam porucźa.

Saſtate a druhe wězy. (Spißał Musaeus.) Cźitach po cźaßopißach wo tydźeńſchim Radworſkim konzercźe a też, ſo ßebi Ralbicźenjo jutſje wulecźa do Haßłowa. Schtoż mje pohnuwa k ſcźěhowazej rosprawje:

* * *

Ssu ludžo, kotsiž ßebi dachu ßkowo, so wam njewuwostaja žaneje skhadźowanki, kotrychž macźe na kóždym spěwanju a ßerbskim ßwjedźenju — byrnjež dale měli běžeć a po nozach ßo domoj běd̄źicź, cžornych kaž kokmas. Sa žiwjenje jara lubuja a ßo horja sa ßerbske ßkowo a spěw. A bjes komdy wusnawam, so ßym też w jich cžrjódźy. W cžrjódźy spodźiwnych — pjecža ludźi, haj: bkaseńkow ßu nam njedawno někotsi něhdźe narjekli. Nimam jim sa sko, ßudźi kóždy kaž rosemi.

Po mojim rosomje wěso, najhórschi »norkojo« my hischcźe njejßmy, ani tak sli niz — jako wony salubowany mužiczk, kotryž by dźeń wote dnja, wot ranja do wjeczora psches zyle wobliczo ßo ßmějkotak a pobožnje ßebi spěwak: „Hołb je jene rjane swěrjo“, — a hdyž pschińdźe wulki ßudny dźeń, myßlu, so wobsteju se ßwojimi »spěwakami« tola tak, kaž drusy se ßwojimi rejwakami, kiž maju ßwój plaisir saßo w tym, so boždela žanych rejow njebychu wuwostajili.

Ja myßlu, so ßo s naschimi spěwanjemi snadobnjuja nasche ludowe wjeßela a so ßo s nimi skutkuje wjele dobreho.

Pscheju naschej młodźinje pschistojneho sawjeßelenja, a ßam bych s wami ßebi saskoczik; ale boju ßo, so byschcźe runje wy prěni byli a do pěska pißali moje mjeno. Tola njedźiwajmy žortow; hotowa wěz je tole: Njech woprawdźe na spěwanje pschińdźechu mnosy, jenož scźěhowazym rejam k woli; s konzertom ßo njeßu skasyli.

Kelko skórźbow ßkyschachmy a dotal ßkyschimy, kak nasch lud wodźiwjuje — a tola je wjele bóle směrom wschudźom, hacž je bylo. Woněmjuje kraj, a něhdy wschón klinczesche a wyskasche. S cźrjódami cźahachu hólczata, holczata s kermusche, s kwaßa, na wschě strony a se wschěch stron a do wschěch stron sejhrawachu spěwy, sliwajzy ßo do jeneje lubosneje harmonije młodostneje radoscźe a cźistotneje młodostneje radoscźe. Sjawnischo a sprawnischo wotbywako je ßo wscho žiwjenje a lubowanje. Po cźaßu pak do kraja dale huscźischa cźehnjesche němota a cźma . . .

A my njebychmy khwalicź měli lud a ludźi, kotsiž stare, lěpsche cźaßy nam nawrócźeju, wěso w nowschej, naschemu cźaßej pschisprawnischej drascźe? Pschasy ßu saschke, ßame kwaßy traja jenož hischcźe po jenym dnju — ale sastupuja na to město spěwarske ßwjedźenje naschich towarstwow. A budź jim ßkawa! Wschak s nimi wotucźatej we Łužizy saßo haj a hola, a s nowa woživjuja kwaßy a kermusche a kubje a scźežki a pucźe, a wotposkhane pluwy s wojerstwa ßo sapominaju . . . A niz jenož, so ßo wjazy spěwa, spěwa ßo też lěpje. Skladnischo, cźiscźischo, rjekł bych: pobožnischo. Naschi wubjerni wumjekzy ßu w poßlednich 15 létach wulke dźeło w tym nastupanju dokonjeli, posběhnywschi k tajkemu njewoczakowanemu bkyschcźej woßebje naschu narodnu pěßeń. S talentom a s lubowazej wutrobu ßu woni ju wokraßnyli a wutrobam ludu saßo pschibliżili. Kaž dejmant, hdyž je toczeny a do skoteho wobluczka saßadźeny, ßo dwójzy kraßnje bkyscheźi a sejhrawa s barbami, s tucźelu na pschemoh, tak ßerbski ludowy spěw w lubosnym wobdźěłanju naschich mischtrow.

Hkownu saßkužbu pak, so ßo ludej saßo lubi jeho pěßeń, so ßo pósnawa w tutym kraßnym po wótzach naměrku, so rad ßo w nim shladuje, pósnawajo ßwoje wobliczo a wobnowjejo jo — tu hkownu saßkužbu maju nasche spěwarske towarstwa a jich saßkužbni wjednizy a też jich woporniwe a pilne ßobustawy.

Pschetož wopor to je, hdyž młodźenzy a mužojo a knjeżny, mamy też měschane towarstwa — po robocźe dnja ßo k nowemu dźěłu skhadźuja. Pjenjesa ßo sa to njedawa — ale ani nježada, ně: schtož potom sbywa druhdy po ßwjedźenju, poßwjecźuje ßo na dobre a narodne samyßky. A kelko pilnoscźe je k temu trjeba! Prjedy hacž je ßwjedźeń dohotowany! Cźlowjeczk, kotryž hewak w pluhu steji abo pod krutwu ßyda, ma se skutkom wosjewicź, so njeje jenož k dźěłu stworjeny, ale też k spěwu.

W naschim cźaßu powjeda ßo telko wo sozialnym praschenju. Powjeda ßo. Skutkuja w tym duchu snamjenicźe nasche prawe spěwarske towarstwa. Kaž ßmy rjenje we Wóßlinku na skhadźowanzy ßkyscheli: W spěwarskim towarstwu skhadźuja ßo starschi a młody lud, hospodarjo a ßkužobni, cźeledź. Kusk to rajskeje abo paradisiskeje harmonije. —

* * *

A se wschěch tych pschicźinow cźežzy a bolostnje njeßu, so ßo wo spěwarskich ßwjedźenjach naschich towarstwow mako rosprawja po cźaßopißach, abo s zyka niczo. Pschikładow podam.

(Pokracźowanje.)

S **Raboz.** Schtwórtk 10. julija bě młódscha dźowka żelesniskeho dźěłacźerja Handrija Rjelki, hdyž bě ßo na khwilku ßama ßebi pschewostajiła, do wjeßneho hata padnyła. Tudomny tyscheński mischtr Ernst Měrczink ßo se ßwojcho wobydlenja teho dohlada. Skoku k hatej pschibežawschi hischcźe wón cźaßa doscź pschińdźe, so móżesche dźěcźo ßmjercźi tepjenja wukhowacź.

S Radworja. Pjatk tydźenja je tu s nowotwara Jenkez bróżnje cźeßła Schibschik tak njesbożownje dele padnył, so bjes wědomnja leżo wosta. Wědomnja saßo njenabywschi wón tsecźi dźeń wumrje.

S Budestez. Sa nowehо sararja nascheje woßady ßu ßrjedu knjesa kapłana Domaschku w Hodźiju wuswolili.

S **Koßlowa.** Ssrjedu popołdnju s domskeho tudomneho gmejnskeho pschedstejicźerja woheń wudyri. Płomjenja ßo na Kubizez se ßkomu krytu hródź na twarjenja żiwnoscźe swudowjeneje Leny Zaktoweje (Schołcźineje) wupschestrjechu a je do procha a popjeła pschewobrocźichu. Kubizy stej ßo dwě ßwinjecźi spalikej, s kotrejuž bě rěsnik ßlubił, jene tón ßamy dźeń dopołdnja wotwjesć, pódla teho je woheń něhdźe 150 zentnarjow ßyna a wjele hospodarskeho grata sniczik. Twarjenjow Kilanez żiwnoscźe ßo płomjenja 3 krócź popadźechu, tola ßo kóżdy krócź shaschachu. Runje tak běchu twarjenja Menzelez żiwnoscźe we wulkim strasche. Ssykawy běchu s Jaßońzy, Bóschiz Ralbiz, Njeßwacźidła, Rakez, Różanta a Khróscźiz pschijěłe. S nich ßebi Jaßończanska 1. myto a Ralbiczanska 2. myto dobu. Jedyn hascheŕ je ßo pschi wukhowanskim dźěle lohko wobschkodźił. Njech kschescźijanska luboscź se schcźedriwej ruku pomha wupalenej statokaj bórzy saßo natwaricź.

S **Bukez.** Pcźołarske towarstwo w delnim Sprewinym dole śmeje jutsje, njedźelu 20. julija, shromadźisnu w tudomnym Heimrichez hoscźenzu a do teho wobhladowanje na pcźólnizy tudomneho wucźerja k. Wicźasa. Budyszy pcźołarjo wotjědu k nam w 2 hodź. Lětża běchu s wjetscha hubjene dny sa pcźołarjow, to bě też s pschicźinu, so ßu ßo pcźoły wschudźom pomérnje ßylnje rojike. Kaž ßo sda, ßu poßlednje dny pcźołam derje hojike a s lipy ßu derje měd noßyłe.

S Bukez. Spodźiwne scherjeuje wóndano w nozy po naschim pohrjebnischcźu bludźesche. Wone bě běłe, kajkež dyrbi kóżde prawe scherjenje bycź, nadpadne jenož bě, so ßo wone tu a tam motasche, kaž so njeby ßwój wotpocźink namakacź móhło. Teho dla bě bjes dźiwa, so wone ßantorjesche; skónczńje pak s hłoßom sarejiwschi wotmjelkny a s měrom wosta. Někotsi njebojasni mużojo s wcźipnoscźu sa njeměrnym duchom hladacź dźěchu, kotryž cźischinu na naschim hewak mjelcźitym pohrjebnischcźu każesche. Dołho njetrjebachu pytacź. Ssylne ßmorczenje jim město pscheradźi, hdźež bě duch wotpocźink namakał. Wón njebě s tamneho, ale cźłowjek s tudomneho ßwěta, psches kotrehoż żiły hischcźe cźopła krej běżesche. W jenej tudomnej korczmje bě wón pschehłuboko do schkleńczki kukał, tak so bě jemu palenzowy duch do hłowy sajěł. Wschón sawjercźany bě wón se ßwojim sapschahom na pohrjebnischcźo pschijěł a hdyž bě kóń mjes rowami sastał, bě jeho skurjeny knjes mėnił, so je domoj dojěł. Wón bě ßo po swucźenym waschnju wußlěkał, tola dokelž njebě móhł ßwoje kożo namakacź, bě hněwnje ßwarił. Na dobo bě ßo sakopnył a sakschikinywschi padnył a leżo wostał. To bě sa njeho se shożom było. Budźische-li někotre krocźele dale schoł, by ßnadź do wuryteho rowa padnył a ßebi schiju swinył. Tak pak je sa njeho nózne sabłudźenje bjes słych scźěhwkow wostało.

Se Shorjelza. (Khostanska komora.) Dźěłacźeŕ A. Schneider s Cźiżowy, hižo wjele krócź khostany cźłowjek, mějesche ßo s nowa paduchstwa dła samolwicź. Hdyž 11. junija w Koblizach khěžkarka Bomsdorfowa do ßwojeho domika stupi, wona w nim cźłowjeka nadeńdźe, kotryž ju wohladawschi s woknom won cźekny, s kotrymż bě do jstwy salěsł. Wón bě wscho pscheczahał a pscheryk a s jeneje pjenjeżneje móschniczki 60 np. kradnył. Schneider prějesche, so je pola Bomsdorfoweje kradnył, a wobkradnjena jeho też njemóżesche s poknej wěstoscźu jako paducha spósnacź. Tola s druhich wobstejnoscźow, wożebje s paduchoweho nohoweho ßlěda, kotryž mějesche runje tu měru, kaž Schneiderowe schkórnje, statny rěcźnik scźěhowasche, so je Schneider winowaty. Wobskorżeny ßo sakitujo praji: „Bych-li ja paduch był, budźich wjazy pokradnył; schtóż je tak husto khostany, kaž ja, na zykł dźe.“ Ssudniży mèjachu jeho pschepokasaneho a jeho k khostarni na połdra léta saßudźichu.

S **Kulowa.** Sańdźenu njedźelu ßo tu swjaskowy ßwjedźeń dobrowólnych wohnjowych woborow Wojerowskeho wokrjeża wotbywasche. Popołdnju w 3 hodźinach ßwjedźeństi cźah po dróhach s cźeßnymi wrotami, wěnzami, guirlandami, khorhojemi atd. wupy-

schenych, cžehnjesche. Na torhoschczu měschczanosta Schlossarek wohnjowe wobory powita a žwoju rěcž se žlawu na khěžora a sakskeho krala skónczi. Na to žo cžah wohnjowych woborow po Budyskej drósy na žwjedženske městno poda. W cžahu běchu sastupjene wohnjowe wobory s Njedžichowa, Bórkamora, Wulkich Sdžar, Hósnje, Wojerez, Rólanow, Sleho Komorowa, Hródka, Kamjenza, Rakez, Njeżwaczidla a Marijneje Hwězdy. Swuczowanja, kotrež žo psched tsélernju wotměchu, žo wschě derje poradžichu a wschě wotczakanja pschetrjechichu.

S Borschcze w Delnjej Lužizy. Piwowy pohonczˇ Ernst Forkert s Wulkich Sdžar (w Delnjej Lužizy) bě žobotu do Trěbulow k piwowym wotebjerarjam wotjěł. Wjeczor wokoło 10 hodžin žo wón strósby na domojpucz poda. Konjej pak bjes pohoncza domoj pschijědżeschtaj. Forkertowy žyn a dźěłaczˇer Hajnza shubjeneho pytacz wuńdżeschtaj. Njedaloko běleŕnje jeho morweho namakaschtaj. Jemu bě schija swinjena, a koło bě jeho hłowu, kotraž bě polna ranow, pschejěło. Jeho saki běchu pschewobroczene a jeho pjenježna mósceń, kotraž bě 30 abo 50 hriwnow wopschijaka, bě prózdna. Pak je jeho jedyn rubježnik na wosu nadpadnył a jeho potom s wosa cžišnył, pak je Forkert žam s wosa padnył, a cžłowjek, kotryž je jeho na drósy leżazeho nadeschoł, je jeho wurubił.

S Jěrkez. Wobžaromna schkodowanka je tele dny jeneho tudomneho kublerja podeschła. Hdyž chzyschе wón žwojeho konja psched tudomny Lubaczˇiny móst, jenoż s jeneho boka wobkłożeny, dowjesczˇ, žo skoczo spłóschi a se sadnimaj nohomaj žo s mosta žunywschi tak njesbožownje do rěki padže, so žebi rjap skama. Kóń dyrbjesche žo hnydom sakłóczˇ.

Přilopk.

* (Woheń.) W Röderbrunnenje pola Biskopiz stej žo žrjedu rano domske a bróžeń žiwnoscˇerja R. Schölzela wotpalikej. Woheń je žo pjeczˇa se słóstniskej ruku sakožił.

* Ssylny sliwk je w krajinje mjes Wulkej Wólschinu a Niederhäsiich pola Draždžan žrjedu padnył a wulku schkodu naczˇinił. Rěczˇka Wólschinka je w Rabenawje pokojzu sale Rabenawskeho młyna wotmlěła. Pucz s Rabenawskeho młyna do města je žo sawrjeł, dokelž je žo zyle podmlěł.

* (Pschekschiwjenje.) Tobakowa fabrika Oswalda Seybela w Lipsku psched bankrotom steji, dokelž je jejny prokurist Wohlers 200,000 hriwnow pschekschiwił.

* (Ssmjertny wužud.) Pschiżažny žud w Hirschbergu w Schlesynskej je 20-lětneho samkarja Lorenza a 35-lětnu swudowjenu Neugebauerowu k žmjerczi sażudźił. Neugebauerowa, kotraž mějesche s Lorenzom karu, hromadże s tutym žwojeho muża we kožu nadpadże, a wobaj jeho na žałożne waschnje skónzowaschtaj. Cžěku hłowu a wobej nosy wotrěsaschtaj. Potom cžěkowe dźěle do měcha saschischtaj a do hłubokeje wody cžišnyschtaj. Wulka woda měch s cžěkom s rězyneho dna storže a jón na brjoh wucžišny. S tym žo mordarstwo wotkry.

* W Neudorfje pola Großwartenberga w Schlesynskej błysk pschi jenym khowanju do pschewodzˇerjow dyri. Dwaj buraj a jena burowka žo sarasychu, pódla teho žo dwě wožobje wobschkodźischtej.

* (Skażenc pžy.) W Nikolaju w Schlesynskej je žo wjele ludźi se skażenymi pžami skužało. Wožmjo žu žo hižo dyrbjeli do Pasteurskeho wustawa do Barlina póžłacz. Jedyn se skužanych je tam hižo wumrjeł; druhi, pola kotrehoż na želesniskej jěžbje skażenosczˇ wudyri, jeneho pucžowarja kužny, kotryż žo potom žobu do Barlina dowjesy, so by žo tam teho runja dla natykнjenja s jědom sczˇeklosczˇe schczˇepił.

* Mordarja Lindemanna s Diesdorfa pola Magdeburga žu sajeli. Wón je jenu žłużobnu holzu pola Helmstedta a psched někotrym cžažom dwanaczˇelětnu holzu w Mecklenburgskej wumozował a skónzował. Zadławy je žo hižo žwojich njeskutkow wusnał.

* (Powětrowy ballon do jěsora padnył.) Hdyž powětrojěsdny Oswald Lischa s Draždžan 16. julija s Konstanza s pschewodom jeneho tamnischeho wobydlerja w powětrowym ballonu pschez Bodenski jěsor leczˇesche, ballon njedaloko Meersburga do jěsora padże. Powětrojěsdnaj byschtaj žo bjes dwěla tepikoj, hdy budźische žo württembergski kral, kotryż njedaloko se žwojej kóždu po jěsorje jěsdżesche, ballon njewohladał. Wón rucže k njemu sajěde a s wulkej prózu powětrojěsdneju s wody wucżeże. Hakle hdyž jemu taj pjenježne myto posficzischtaj, jimaj wón praji, schtó je jeju se žmjertneho stracha wumohł.

* (Morda ŕ stwo.) W Junkersdorfje žu khlamarja Pětra Martina w jeho kožu s rosschczˇěpjenej hłowu morweho namakali. Wone žo wo rubježne mordarstwo jedna. Na jeneho khlamarjoweho pschiwusneho žo hrěscha, so je mordarstwo skuczˇił. Wón je czˇeknył.

* Sle waschniczˇka žu jendźelszy wojazy s pokodnischeje Afriki do Europy pschinjeżli. Kaž s Londona pišaju, žu žo tjo wojazy na jěsbje do Londona w želesniskim wosu s jenym zywilistom swadźili. Woni zywilista s woknom won cžišnychu, hdyž žu jeho mrějazeho namakali.

* Zně w Romunskej lětża wurjadnje wulki wunoschk lubja. Wone budża nimale wo pokojzu lěpsche, dyžli loni.

* (Zykej žwójbje s jědom sawdaka.) W Lujosfelwa we Wuheŕskej je kucharka Rosa Bachmannez s wjeczˇiwosczˇu žwójbje inżenieura Emericha Winklera s jědojtej rostlinu (dójnizu) sawdała. Jene dźěczˇo je hižo wumrjeło. Druhe žwójbine stawy žu na žmjerczˇ khore.

* (Semjerženje.) W Akdonje w Algierskej žu žrjedu někotre sekundy trajaze semjerženje měli. Cžłowjekojo njejžu pschi tym do schkody pschischli. Někotre khěže žu žo saždyke. — Tón žamy cžaž žu na Balkanje w Salonichi žylny podseński stork pytli. Murje někotrych khěžow žu žo žylnje rospukale. Nascha semja je po sdaczˇu saže do njeměra pschischła. W Neuseelandskej jene tamnische horze žórko poźledni cžaž trubjel wody 400 abo 500 kohczˇi wyżoko mjeta.

* (Saždypnjenje wěže.) Swónża žwjateho Marka w Venedigu je žo saždypka. Wona bě wumělszy natwarjena wěża. Kaž žo sda, žu hrjady, na kotrež je wulki dźěł Venedigskich khěžow natwarjenych, shnike. Boja žo, so tež zyrkwi žwj. Marka a hrodej, w kotrymž žu něhdy Venedigszy dogojo bydlili, tón žamy strach hrosy. Knježerstwo je poruczˇiło, saždypnjenu wěžu hnydom sažo runje tajku s nowa natwaricz, kajkaž je była.

* Listownja s 30,000 hriwnami papjerjanych pjenjes bě s jeneje kódże mjes Kielom a Eckernförde do morja padnyła. Wscho žlědženje sa njej bě podarmo było. Nětko je morjo listownju s drohotnym wopschijeczˇom pola Aschaustranda na brjóh wucžišło. Jedyn khudy dźěłaczˇer ju tam namaka a ju shubjerjej, jenemu bohatemu Amerikanej, kotryż w jenym hosczˇenzu w Kielu pschebywasche, woteda. Sprawny namakaŕ je rjane myto dostał.

* (Nadpad na elektrisku dróhowu želesnizu.) Wjele snjeżbożenjow, kotrež běchu žo se spěschnym jěsdżenjom wosow elektriskeje dróhoweje želesnizy w Risy (w Ruskej) stake, žu tamnische wobydleŕstwo hłuboko roshorike. Pjenježne khostanje, kotrež žo sarjadnistwu dróhoweje želesnizy napołoži, niczˇo njepomhasche, ani dnja žo bjes snjeżbożenja njeminy. Hdyž žo sažo wóžomlětna holza pschejědże a žo mori, žo wobydlerjo na wschě po dróhach jěsdżaze elektriske wosy walichu, wokna rosbichu, wosowu pschiprawu roskamachu, elektriske groty rosrěsachu a wosowych wjednikow a pschewodnikow pschebichu. Poliziстojo pscheposdże sakroczˇichu. Wobkhad na elektriskej želesnizy je hacz na dalsche sastajeny.

* (Morda ŕ stwo w želesniskim wosu.) We wosu 1. klažy želesniskeho cžaha, s Parisa do Versailles jědżazeho, je žo jedyn němski lěkaŕ, dr. Ordenstein, nadpadnył. Jedyn pschistojnje swoblekany młody cžłowjek jeho wjazy króczˇ do żiwota skała. Nadpadnjenemu bě hischcze mózno, snamjo nusy dacz. Nadpadnika sajachu, kotryż žo sapowjedži, žwoje mjeno prajicz. Dr. Ordenstein, kotryż bě nahladny lěkaŕ w němskej koloniji w Parisu, je na žwoje rany wumrjeł.

* Dla skónzowanja schěsczˇměžaczˇneho dźěsczˇa je Opawski pschiżažny žud (w awstriskej Schlesynskej) 23-lětnu žłużobnu holzu Henriettu Gebauerez k žmjerczi na schibjenzy sażudźił. Holza žo wusna, so je s nusu a sadwělowanjom žwoje dźěczˇo sadużyła, so by sažo žłużbu namakała. Dźěsczˇowy nan njeje žo ani wo nju, ani wo dźěczˇo starał, a nichtó njeje ju chzył k žebi pschijeczˇ.

* Hdyž sańdżeny pjatk ludowa czˇrjóda w Londonje na regentskej dróhy na kralowe wotjědżenje czˇakasche, žo s tamnischeje zyrkwje něhdże dwajzentnaŕski kamjeń dele do luda wali. Jena żona žo saraſy, wóžom wožobow žo czˇežko srani.

* „Rěsny wojak“ je lieutenant Burmeister w 131. pruskim pěschim regimencze. Wójnski žud w Diedenhofenje je jeho pschewulkeje rěsnosczˇe dla na 5 měžazow k jastwu na twjerdźišnje sażudźił. Kompagnija mjenowaneho regimenta mały žwjedżeń wotměwasche. Lieutenant Burmeister, kotryż mějesche tón dźeń kasarmsku žłużbu, chzyschе wjeżełych wojakow s mjeczˇom s kantiny wuhnacz. Pschi tym wón jenemu wojakej, kotryż žo do spěcha njeměješche, wucho wotrubny.

* Dwě cźežkej ſnjeſboženi ſtej žo na pruſkej wojeſkej želeſnizy, ſ Barlina do Jüterboga wjedźazej, ſtakej. W holi wós jeneho cźaha, ſ kotrymž žo želeſniſke ſchěny wjeſechu, pſchi jenym kole ſ konizami do jeneho ſchtoma ſakoži. Schěny žo na wosu rosžuwachu, a ſ tym žo ſta, ſo žo dwaj wosaj ſwróćźiſchtaj. Pſchi ſwróćźenju žo želeſniſke ſchěny na pjecź wojakow žypnychu, kotſiž mózachu žo hakle ſa dlějſchi cźaž wužwobodźicź. Woni běchu žebi ſ wjetſcha noſy abo ruzy ſkamali a žebi cźěko cźežko wobraſyli. Rekrut Joppich bě žebi rjap ſlemik.

Na tym žamym měſtnje bě žo někotre hodźiny prjedy podobne njeſboże ſtako, pſchi kotrymž běſchtaj podwyſchkaj Fehler a jenolětnik Böden do njeſboža pſchiſchloj. Bödenej žo noſy ſchtyri króćź ſkamaſchtej. Wſchitzy ſnjeſboženi druhej kompagniji tſećeho želeſniſkeho regimenta pſchižkuſcheja.

* W Laudenbachu žo ſchtwórtk w nozy do twarjenja želeſniſkeho ſaſtaniſchcźa jedyn paduch dobycź ſpyta. Hdyž ſaſtaniſchcźowy pſchedſtejicźeŕ paducha pytnywſchi jemu napſcheczo ſtupi, paduch revolver wucźeže a ſaſtojnika do ruki a do hlowy tſěli. Cźežko ſranjeny žo ſaſtojnik na ſemju ſwjeſy. We Weinheimje žu cźłowjeka ſajeli, na kotrehož tukaju, ſo je njeſkutk ſkucźił, tola tón to ſažakle prěje.

* W Gedingu w Póſnańſkej Boże njewjedro 3. junija do jeneho nowotwara dyriwſchi tſjoch murjerjow ſaraſy a ſchtwórteho cźežko ſrani.

* Žałožny njeſkutk je žo w Dechſelu pola Landsberga ſtał. Khěžkaŕ Bjedrich Schulz, ſnaty ſwadnik, bě pjany žo domoj wróćźiwſchi žo ſe žwojim pſchichodnym nanom, wumjeńkarjom Schmidtom ſwadźił a jeho ſ nožom ſakoł. Hdyž žo Schulzowa žona popołdnju ſ pola wróćźi, wona žwojeho nana, ſ krewju polateho morweho w ložu namaka, mjes tym ſo jejny muž ſ krwawymaj rukomaj po iſtwje wokoło khodźeſche. Wón žo wotžali prajiwſchi: Měj žo derje, mój žo ſažo njewohladamoj. Mordarja njeſžu hacź dotal pſchimnyli. Mózno, ſo je žebi žiwjenje wſał.

* (Dźěd.) Scźěhowazy lědma wěrje podobny podawk je žo w jenym měſtaczku pola Kaſſela ſtał: W tamnym měſtaczku dyrbjeſche žo žwjedźeń wotměcź, na kotryž žo ſtari a młodźi hižo dawno wježelachu. Tak běſche też w jenej žwójbje, kotraž ma někotre na rejwanje wuſkocźne dźowki, tola też žmjercź khoreho dźěda. Tón na žwoje wnuczki tak mało dźiwaſche, ſo runje wjeczor do žwjedźenja wumrje. Schto běſche nětko cźinicź? Hdy by powjeſcź wo wumrjecźu do ſjawnoſcźe pſchiſchła, njemohło žo tola na žwjedźenju pokaſacź. Schto bychu ludźo wo tym prajili! Duž wumrjecźe ſtareho dźěda ſamjelcźachu a jeho cźěko w nozy do pinzy donjeżechu. Bližſche ſchtyri abo pjecź dnjow žwójba potom žwjedźenjowe ſwjeżelenje ſ połnej měru wužiwaſche. Hakle hdyž bě žo poželedni žwjedźenjowy dźeń minył, cźěko ſažo ſ pinzy wunjeżechu, ſo bychu jo do ložа ſtareho wumjeńkarja położili a ſ derje ludanej ſrudnoſcźu žužodam powjedali, ſo je dźěd „runje“ cźicho wužnył.

* Roshorjazy podawk žo pſchi franzowſkim narodnym žwjedźenju w Tourcoingu ſta. Tam chžyſche žo jedyn powětrojeſdny hromadźe ſe žwojej dźowcźicźku w ballonje do powětra puſchcźicź. So by pſchihladowarjam ſabawjenku porjeńſchił, wón w ballonowych powjaſach do wotjědźenja keklowaſche. Pſchi tym wón mižny, na ſemju padźe a žo cźežko wobraſy. Tón žamy wokomik žo ballon ſ dźeſcźom do powětra puſchcźi. Pſchitomni mějachu dźěcźo ſa ſhubjene, a jeho macź chžyſche ſadwělowacź. Ballon pak ſa někotre hodźiny w Belgiſkej k ſemi dele pſchijěžże, pſchi cźimž dźěcźo njewobſchkodźene woſta.

* (Wichor.) Se Chalonſa nad rěku Saonu 16. julija pižachu Wcźera popołdnju w 6 hodźinach tu žylny wichor ſakhadźeſche, kotryž někotre mjeńſche khěže ſpodtorha, ſchtomy ſwuwala a ſchtyrjoch cźłowjekow do Saony cźižny, kotſiž žo w njej tepichu. Wichor žo ſe ſliwkojtym deſchcźom pſchewodźeſche, kotryž dróhi a khlamy pócźrje.

* W menažeriji w Wrexhamje (w Jendźelſkej) žo wóndano jedyn ſkludźeŕ dźiwiw ſwěrjatow ſa wulki pjenjes jenemu brodutruharſkemu pomoznikej w lawjezej klětzy brodu wottruhaz da. Truharſki nomoznik njebojaſnje žwoje dźelo dokonja, a też w klětzy leczazy law ap njeſwucźeny wopyt njekedźbowaſche, ale dyž a dyž ſ woſtudn ſywaſche.

* (Nowe njeſboże na Martiniqueſkej kupje.) Martiniqueſki guverneur je do Pariſa powjeſcź dał, ſo je Mont Pelée 9. julija ſ nowa kamjenje a popjeł wubluwacź počał. Najprjedy ſ hory trubjele kura, ſ błyſkami žo pſchetorhowaze, ſtupachu. Potom ſ hory woheń žapaſche, kotryž roſpadanki w St. Pierre ſapali. Kamjenjowy a popjelowy deſchcź něhdże poł hodźiny na Morne Rouge a Fort de France padaſche.

* (Njeſboże pſchi wojeńſkim ſwucźowanju.) S Lockſtedta piżaju: Wcźera dopołdnja jedyn ſuražowy wós mecklenburgſkeje pólneje artillerije ſ tajkim wotmachom do jeneho ſchtoma ſakoži, ſo ſcheſcźo wojazy, kotſiž na wosu žedźachu, žo ſ njeho wucźižnychu. Jedyn ſe ſnjeſboženych bě morwy, druſy pjecźo běchu žo cźežko ſranili.

* (Spodźiwne ſetkanje dweju podeńdźenjow.) New-Yorkſke nowiny na to dopominaju, ſo je nětcźiſchi jendźelſki kral Eduard w lěcźe 1860, hdyž, žo baron Renfrew mjenujo, po ſjenoczenych ſtatach połnózneje Ameriki pucźowaſche, w New-Yorkſkim zentralnym parku po próztwje tehdomniſcheho parkoweho komižara Grüna dwaj ſchtomaj žadźił, amerikanſki wjas, kotryž je dźenža jedyn ſ najmózniſchich ſchtomow w parku, a jendźelſki dub, kotryž pak žo njedźiwajzy wſcheho wothladanja njeje prawje roswiwał. Pſchezo pak bě poželedniſchi ſchtom ſtrowy. Pſched dwěmaj njedźelomaj žo na dobo dohladachu, ſo ſ njeho ſ hromadami liſcźe wotpadowaſche. Kopjena wotemrjechu a hakoſy, na kotrychž je wjele hužanzow widźecź, žu ſkoro bjes liſcźa. Hacźrunje žo ſahrodniziy ſe wſchelakimi žrědkami prózuja, ſchtomej žiwjenje ſdźerżecź, je wón po ſdacźu ſahubjenju podaty. Wjele tyžaz wopytarjow je žebi tele dny ſchtom wobhladało, ſo bychu po roswiczu duboweje khoroſcźe dóńt krala Eduarda VII. wuhudali. Pſchiwěra njeje nihdźe wjetſcha, dyžli w roſžwětlenej Ameriziy.

* Satraſchny wichor je w połnóznej Ameriziy połnozny dakotaſki ſtat ſapuſcźił. Wón je pjecźa tſi měſta ſnicził. Schkoda je nježměrnje wulka.

* S wulkej žuchotu žu ſkotarjo w Awſtralſkej cźežko ſchkodowali. Wowzow je kónz wſako: w nowym połodniſchim Waleſu 20 milijonow, w Queenslandźe 12¾ milijona. Liczba ſawutlenych howjadow žo na 30 milijonow wobliczа. Mnoſy ſkotarjo njemóža žuchoty dla žwoje paſtwiſchcźa, ſnutſka kraja leżaze, wopytacź a njewjedźa, hacź žu hiſchcźe tam jich ſtadła žiwe.

Wužudźenja.

Schewza P. B. Salma ſ Budyſchina, kotryž bě w Dariſkej rěcźzy něhdźe 30 nóznych hokow wupołożił, bě tudomny kawniſki žud k jaſtwu na dwaj měžazaj ſažudźił, dokelž bě bjes prawa ryby łojił. Po Salmowym powołanju khoſtanſka komora jeho khoſtanje na jedyn měžaz poniži.

Prjedawſchi tepjeŕ w Budyſkim krajnoſtawſkim ſeminarje, Max Richard Rencź, bě žwojej lubej nalutowańſke knižki kradnył, na kotrež bě žo něhdźe 600 hriwnow płacźiło. S nich bě wón wjazy króćź pjenjeſy wotſběhnył a ſ mjenom holzyneho bratra kwitował. Pódla teho bě Rencź jenemu ſeminariſtej dyhſacźny cźažnik kradnył. Jeho k jaſtwu na 2 lěcźe ſažudźichu a jemu cźeſtne prawa na 3 lěta wotrjeknychu.

Hudanczźy.

286.	287.
B . . ma ſynki hłuboke;	Holczka kiwa ſe ſchtoma —
Cź . . je daty k pokucźe;	Ssukniczka je cźerwjena —
P . . žo trjeba k wobjecźu;	Wutroba je drjewjana —
Dj . . chze naſchu wutrobu.	Schto je traſch ta holiczka?

Wuhudanczźy ſ poželednjeho cźiżła:
284. Nóž, lóž, kóž, kłóž. 285. Njetopyr.

Sa nowy Macźicźny dom

je žo w lěcźe 1902 dotal nahromadźiło:		982 hr.	32 np.
Dale žu ſa njón darili:			
Budyſke towaŕſtwo „Palazky“ (ſběrka na Hužowym žwjedźenju)		5 „	— „
Liſchki-Pónděelniziy: Jakub na hubjenym 90 np., Michał na žmilnym 50 np. a ja na někajkim 35 np. = ...		1 „	75 „
W „Katholſkim Póžle“ cźiżło 29. lěta 1902 hižo kwitowane:			
Молоканы 71 np. (wucźomzy Róženczańſkeje ſchkotaŕnje) + 1 hr. (Knjezk) + 50 np. (Delan). — Radiwoŕſke ſpěwaŕſke towaŕſtwo »Meja«: wunoſchk ſe ſpěw. wjecźora 13./7. 02. 10 hr. =		12 „	21 „
	Hromadźe:	1001 hr.	28 np.

S džakom kwituje a dalſche dary pſchijimuje

ſarjadniſtwo Macźizy Sserbſkeje.

Starowupruhowany
Shorjelski kalk
ſ kalkownjow firmy
E. Plümecke w Niſkej a Kundraczizach.
Jeniežki ſaſtupjeŕ ſa Budyſchin a wokolnoſcź:
knjes **Adolf Glossmann**
w Budyſchinje.

Jara tunjo
pſchedawam ſa cżaß Budyſkeho mĕſczanſkeho tſĕlenja
kraßne wobleczenja
ſa mużſkich pacholow a hólzow;
jenotliwe kholowy, płóczliwe jupy, hólczaze bluſy, ſportſke kholowy, pótne koſchle, ſportſke koſchle atd.
Kurt Lehmann
5 pſchi hlownym torhoſchczu 5.

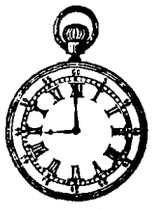

Franz Marſchner
cżaßnikaŕ w Budyſchinje
cżo. 9 na bohatej haßy cżo. 9
ßwój ſklad **cżaßnikow** a **cżaßnikowych rjeczaſow** dobroczźiwemu wobkedżbowanju porucża.
Hódna twora. Pilßomne rukowanje. Tunje płaczizny.
Porjedżenje dobre a tunje.
Pſchiſpomnjenje: Rĕczu **Herbſki.**

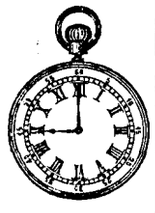

Drjewowa awkzija.
Pjatk 25. julija t. l. popołdnju w 4 hodźinach ma ßo **w hoſcżenzu w Mjedżoſſu** ſcżĕhowaze drjewo, w 28.—35. wotdżĕlenju pſchihotowane, na pſcheßadżowanje pſchedawacź, jako:
8 krutych żerdżow 9 a 10 cm delnjeje tołſtoſcże,
4 żerdże 7 a 10 cm = =
2 rm. twjerdych a 181 rm. mjehkich klumpachow,
15 mjehkich repuchow a
pjeńki w drjewiſchczach Mjedżojſkeho lĕßa, w ßlĕbrowej dolinje a Zicżenſkim haju.
Huſcżanſke hajniſtwo, 17. julija 1902.
O. Mendte.

Pſchedawarńja wużitkoweho drjewa
wyſchſcheho hajnika ſw. ßł. **Cl. Klugi w Budyſchinje**
porucża, ſo by ßo ſtary ſklad wotbył
tyſcherſku ſchtomowu khójnu
po ſcżĕhowazych poniżenych płaczizach:
ſtaru ſchtomowu khójnu 13 mm tołſtu □m po 60 np.
zyle ßuchu { 15 = = = = 68 np. / 18 = = = = 82 np. / 20 = = = = 90 np. / 25 = = = = 117—120 np.
S dobom na ßwój **nowy ſklad dobrych ſchleſynſkich khójnow a ſchmrĕkow** ſ poruczenjom dopominam.
S poczeſcźowanjom
Clemens Kluge na Lubijſkej dróſy.

Żito cziſczaza maſchina
je dla kupjenja wjetſcheje tunjo na pſchedań **w kralowſkim młynje** w Delnjej Kinje.

Jĕſdne kołO.
Derje ſdżerżany **rover** je ſa 50 hr. w ſamkarni w Sdżaru pola Klukſcha na pſchedań.

Dowĕrny rólny pohoncź
ßo hnydom do ßłużi pyta na **Holeſchowſki knježi dwór** pola Njeßwacżidła.

Sſłużobne a hródźne dźowki a tajke k ßwinjom, wotrocźkow, ßrĕnkow, rólnych pohoncźow, pohoncźow, hejtmanow, dżĕlacżeŕſke ßwójby, tſecźakow a wolazych ſa tudomne a Draždżanſke ſtrony hnydom pyta **Schmidtowa** na ßukelnſkej haßy cżißło 24.

K 1. auguſtej kuchińſku holzu, pĕſtońcźu, dżowki a wotrocźkow ſ dobrymi wopißmami hnydom do ßłużby pytam.
Alex. Jäckel pod bórklinom 10.

Hnydom a k nowemu lĕtu ßłużobne holzy do mĕſta a cżeledź na wßy pyta pſchiſtajeŕka **Görlichowa** pſchi Michalſkej zyrkwi.

Sswój ſklad
tſĕſchneje papy, theera,
drjewoweho zementa a tſĕſchnych tſchĕſkow
po tunich płaczizach poruczam.
August Thomas,
tſĕchikryjeŕſki miſchtr
w Budyſchinje na rózowej haßy 16.

Sa hajniſkeho dżĕlacżerja a torfoweho miſchtra pyta k 1. okt. młodeho wuſtojneho muża
Mückenheinſki hajniſki revĕr
p. Kodersdorfa w Horn. Łużizy.
Curt Bräuer,
revĕrſki hajnik,

Lżinowe plecżenje
k dżĕlanju wjerchow ſe ſazynkowanym grotom pſchedawa tunjo
C. Schneider, twarſki miſchtr
na walkej dróſy 14.

Cżaj.

Khofej.

Pſchepołożenje
pſchedawarńje.

Ssamßna **palerńja** w **Vierſenje, Barlinje, Wrótßławju, Heilbronnje**

Cżeſcżenym Sserbam w Budyſchinje a wokolnoſczi najpodwolniſcho k wjedżenju dawam, ſo ßym dżenża ßwoju tudomnu filialu ſ Hoſchiz haßy 12 na
bohatu haßu cżißło 5
do khĕże knjenje A. Roſtoweje pſchepołożił.

Khĕżorowa khofejowa pſchedawarńja.

Najwjetſchi khofej pſchiwożazy wobkhod Rĕmſkeje,
kotryż direktnje ſ pſchetrjebarjemi wobkhadża.
W Budyſchinje, jenoż na bohatej haßy cżißło 5.

Ssamßna fabrika ſa **kakao, ſchokoladu** a **zokrowe twory.**

Zokr. twory, biskwit.

Schokolada, kakao.

Zabawny wječor w Haslowje.

Njedźelu 20. julija wuleći sebi **Ralbičanske spěwarske towarstwo do Haslowa** a wuhotuje tam **koncert.** Započatk w 7 hodź. Po koncerće **reje.**

Wutrobnje — **jenož z tutym,** přeprošujetaj
Ralbičanske spěw. towarstwo. Jakub Bermich.

Ratarska schula w Budyschinje.

Bliščschi symski semester žo **wutoru 21. oktobra** 1902 sapočnje. Pschipowjedźenje dla pschijeczża nowych schulerjow direkzija schule pschijimuje, kotraž je tež rad swólniwa, pensiony atd. wukasacź.

Direkzija: profesor **Brugger.**

Strósbaj pilnaj rólnaj pohonczej žo huydom pytataj na knježim dworje w Sarečzu.

Mała sahrodniska žiwnosćź

w **Žiczenju** s 4 3/4 górzami dobreho pola, łuki a rjaneje žadowcje sahrody je placźišny hódno na pschedań. Wscho dalsche je pola wobžedźerja čžo. 15 tam shonicź.

Khěža na pschedań.

Khěža čžo. 14 w **Ssmjeczkezach** s dobrymaj 2 górzomaj pola je se žwobodneje ruki, kaž steji a leži, bjes wumjeńka a hospody na pschedań. Wscho dalsche je shonicź pola wobžedźerki tam abo pola **Miklawscha Scholty** w Khróscźizach.

Wotewrjenje pschedawárnje.

S tutym žebi dowolam cześcźenym Sserbam w Radworju a wokolnosczi najpodwolnischo k wjedźenju dacź, so žym tam pschi żelesnizy

wuhlowu a kalkowu składownju

wotewrił.

Budu žo stajnje prózowacź, wulki skład dobrych družinow dźerżecź.

Jeniczka pschedawarnja Shorjelskich kalkownjow firmy E. Plümecke a pr. hornjoschlesynskeho kalka.

Pschi trjebanju wo dobroczźiwe pschikhadźenje proscho, poruczam žo najpodwolnischo

Ad. Glossmann

w Budyschinje
na kamjentnej haży

w Radworju,
pschi żelesnizy.

Pschedewsacźe wobkhoda.

S tutym cześcźenym Sserbam najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so žym dźenża žwoju **fabriku rołkateho tobaka,** wot lěta 1860 s firmu

Hermann Gerlich

wobstejazu, žwojemu žynej **Khorli** pschepodała.

Sswojim wotebjerarjam žo sa dowěrjenje, hacź dotal spožczene, wutrobnje dźakujo, proschu jo tež na mojeho naślědnika pschenjesćź.

S pocześcźowanjom

Theresa swud. Gerlichowa,
s firmu Hermann Gerlich.

W Budyschinje, 1. julija 1902.

Na hornje wosjewjenje žo poczahujo hischcże naspominam, so mi pschepodaty wobkhod se starej firmu na njepscheměnjene waschnje dale powjedu a so budu žo prózowacź, so bych wschitkim mje pocześcźowazym spěschnje a sprawnje poślužał. S njepscheshtawazej dźěławosczu w tymle wobkhodże žym k temu doźahazu nawjedźitosćź nabył.

S podwolnej prósstwu, so by žo dotalne dowěrjenje tež na mnje pschenjeślo a žo moje pschedewsacźe dobroczźiwje podpjerało, poruczam žo

s pocześcźowanjom najpodwolnischo

Khorla Gerlich.

Rakečanske serbske tow. „Lipa“

změje jutře njedźelu 20. jul. swoju **měsačnu zhromadźiznu** popołdnju z dypkom 5 hodź. w Křižanec hosćencu. Přednošk je knj. předsyda dobroćiwje přilubił. Wšě sobustawy a hosći wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

Žiwnosćź

10 mjeńschinow wot Budyschina s 5 abo 18 górzami wubjernych leżomnosczow, s rjanymi žnjemi a derje žo daujazej khěžu je hnydom na pschedań. Wona by žo tež k sahrodnistwu derje pschihodźiła. Dalsche je shonicź na knježim dworje **w Radźanezach.**

W Dobroschczach pola Njeżwaczidła je **khěža** čžo. 4 s 2 3/4 górzami pola herbstwa dla na pschedań. Dalsche je shonicź pola J. Fulka w Nowej Jažońzy.

Holzy a žony

do trajneho dźěła pyta

porzlinowa fabrika
w Margareczinej hěcze
p. Měrkowa.

Składownja

firmy
Ludwig Winter & Comp.
s Biskopiz

měchow, płachtow, fabriki stanowych a konjazych pschikrywow, je wot nětka **pschi žitnych wikach čžo. 36 delka** pola knjesa schewskeho mischtra Hietzgi.

Kaž pluh kliniš,
tak wora.
Probatum est.

Wotewrjenje pschistajerstwa.

Cześcźenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosczi s tutym najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so žym **pod bórklinom cźišzło 10 pschistajerstwo** wotewrił. Poruczam žo k spěschnemu saradźenju wscheje cźeledźe a ratarskich dźěłaczerjow. Proschu, moje pschedewsacźe dobroczźiwje podpjeracź a poruczam žo s pocześcźowanjom

Alexander Jäckel.

Dźensa rano wobradźi namaj Bóh strowu
dźowčičku,
štož zwjeselenaj wozjewjataj
W Hodźiju,
17. julija 1902.
J. Křižan, farař,
a mandźelska.

(K temu cźišzku jena pschiłoha.)

Pschiloha k czišku 29 Serbskich Nowin.

Sobotu 19. julija 1902.

Placišny rěsneho slotu na Draždžanskich słótnych wikach

14. julija 1902.

Placišny po zentnarju a hriwnach.

Słótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	35—38	62—68
awstriske	36—39	63—70
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	31—34	58—61
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	27—30	54—57
4. žnadnje pizowane kóždeje starosty	24—26	49—52
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	32—36	59—63
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	29—31	56—58
3. starsche, wukormjene krowy a žnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	26—28	52—55
4. žrěnjo pizowane krowy a jałojzy	22—24	48—51
5. žnadnje pizowane krowy a jałojzy	20—22	44—47
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	34—37	60—64
awstriske	—	—
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	30—33	54—58
3. žnadnje pizowane	27—29	50—53
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	43—46	65—68
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	39—41	62—64
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skhišenjow w starosty hacž do 1¼ lěta	48—49	60—61
2. mjaßne	46—47	59—60
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	43—45	56—58

Placišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2895 měchow.	W Budyschinje 12. julija 1902. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 17. julija 1902 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenża běła	8	71	8	94	8	59	8	82
" žołta	8	35	8	59	8	35	8	59
Rožka	7	50	7	70	7	25	7	50
Ječmjeń	6	65	6	79	6	67	6	93
Wowß	8	—	8	30	7	70	8	—
hróch	10	—	11	—	10	—	11	—
Boka	8	50	10	—	8	50	11	—
Jahły	13	—	16	—	12	—	16	—
Jeduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	—	1	50	1	—	1	40
Butra 1 kilogr.	1	80	2	20	1	90	2	20
Pschenična muka 50 "	9	—	17	50	13	50	15	50
Rjana muka 50 "	8	—	13	50	10	83	11	83
Sypno 50 "	3	20	4	40	3	50	3	80
Słoma 600 "	25	—	30	—	24	—	30	—
Prošata 1068 schtuk, schtuka	12	—	26	—	—			
Pschenične wotruby	—	—	5	25	4	80	5	25
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	50	5	25	5	75
Pschenčny gris	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	6	50	—	—	—	—

Kunklizowe žymjo, punt po 50 np. — **Czerwjeny dźeczel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyschinje płaćejesche: kórz pschenizy (běła) po 170 puntach 14 hr. 80 np hacž 15 hr. 19 np., žołta 14 hr. 19 np. hacž 14 hr. 60 np, kórz rožki po 160 puntach 12 hr. — np. hacž 12 hr. 32 np., kórz ječmjenja po 140 puntach 9 hr 36 np. hacž 9 hr. 50 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr. 83 np. hacž 9 hr. 12 np., pschenża (žołta) wot 8 hr. 70 np. hacž 8 hr. 83 np., rožka wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr 35 np., ječmjeń wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 13 np., wowß wot 7 hr. 90 np. hacž 7 hr. 90 np.

Wiczne placišny w Kamjenzu

10. julija 1902.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 31 np. hacž 7 hr. 80 np., pschenża wot 8 hr. 20 np. hacž 8 hr. 53 np., ječmjeń wot 6 hr. 70 np. hacž 6 hr. 79 np., wowß wot 8 hr. 25 np. hacž 8 hr. 70 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacž 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., žyno 4 hr. 25 np., běrny 1 hr. 50 np. Słoma (600 kilogr.) 34 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 1 hr. 80 np. hacž 2 hr. 10 ny.

Wjedro w **Londonje** 18. julija: cžopke.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje 8. njedželu po žwjatej Trojizy rano w 7 hodž. diakonus Tyscheŕ žerbsku spowjednu rěcž, ½9 hodźin žerbske a w 10 hodž. němske prědowanje.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi**: Eduard Max Dudo, fabrikaŕ w Hornjej Hórzy, s Idu Marju Elsu Pilzez w Dobruschi. — Jan August Kozor, žiwnoscžeŕ we Wownjowje, s Hanu Brodźiz w Bobelzach. — Edwin Emil Hering, kubleŕ w Rosenthalu-Schweizermühle, s Liddy Fanny Hartmannez w Hněwžezach.

W **katholskej zyrkwi**: Miklawsch Synda, murjeŕ, s Marju Madlenu rodž. Mótkez tu.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi**: Wylem Waktaŕ, Khorle Wylema Pětschki, fabrikarja na Židowje, ž. — Wylemina Frieda, Wylema Roberta Kühnela, pohonczja w Nadžanezach dź. — Martha Hedwiga, Jana Augusta Jutty, fabrikarja w Dobruschi, dź

Zemrjeći:

Dźeń 13. julija 1902: Jakub Krawz, dźełaczeŕ se Starych Błohaschez, na Židowje, 74 l. 10 m. 18 d. — Pawoł Kurt, Jana Schustera, dźełaczerja na Židowje, ž, 9 m. 4 d. — 15. Pawoł Jurij, Jurja Hermanna Hohlscheidera, telegrafiskeho dźełaczerja, ž, 12 d. — 16. Kurt, Maxa Huga Louisa Meiniga, wobydlerja a młynka na Židowje, ž., 3 m. 5 d.

Zyrkwinske powjesče s Hodźija.

8. njedželu po žwjatej Trojizy smeje rano ½7 hodž. farař Kschižan žerbsku spowjednu wuczbu, ½8 hodźin duchowny Domaschka žerbske a ½10 hodž. němske prědowanje. — Pjatk 25. julija, jako na Jakuba, budže rano ½8 hodž. žerbska spowjedź a ½9 hodž. žerbske kemschenje.

Zyrkwinske powjesče s Budestez.

8. njedželu po žwjatej Trojizy budže žo rano w 8 hodž. prědowanje žerbski a w 10 hodž. němski cžitacž.

Cžeßny diplom — Bronsowe medaille a cžeßny diplom. — III. myto

I. myto. — I. myto.

Heinrich Mohr,

schewski mischtr,

w Budyschinje, na žukelnskej haßy 14,

porucza žwój se wschěmi nowoscžemi wuhotowany skład **wukhodźowanskich stupnjow** s kneflemi, schnórami, spinami abo s cžehnitym gumijom se wschěch cžornych a brunych kožowych družinow, **schikne stupnje, domjaze a kuchińske stupnje** s koże, serže, płata, płyscha a tkaninow s pjeńkom a bjes njeho, **kołojędne, turnowanske a puczowanske stupnje a sandale,** wulki wubjerk kneflowanskich, schnórowanskich, cžehnitych a spinkatych schkórnjow se schěrokej, kónczojtej, rózkatej a kulojtej póduschu, **tołste** wschěch družinow, wschě družiny **lětnych stupnjow,** teho runja wschě pomyßlne družiny **stupnjow** a **schkórnjow** sa mużskich, žónske a dźěcži po snatych tunich płacžišnach.

Jeniczka pschedawarnja G. Engelhardtowych cžrijow s lawjazym snamjenjom.

Jeniczka pschedawarnja dr. Hoyowych asbestowych sakładnych póduschow (psche pótnu nohu).

Wulki skład **gamaschow.**

Kedźbujcže na moje wukładne wokna!

Na moju domiznu.

Mużski chor wot K. A. Kocora

je we wudawarni »Serbskich Nowin« za 10 np., w partijach za 5 np. dostać.

Mytowany:
na Barlinſkej pſchemyſłowej wuſtajeńzy 1896 — na němſkej twarſkej wuſtajeńzy 1898.

Tſěſchny pix.

D. R. P. 64680.
Snamkowy ſakit 17907/19853.

Tſěſchny pix je **najlěpſcha, najtuńſcha a najwutrajniſcha papowa tſěcha,** kotraž je ſnata. Pomaſanje trjeba ßo jenoż ſa 5 abo 6 lět ponowicź.

Dobytki: **Najwjetſcha ſtajnoſcź pſchećiwo kóždemu wjedru, žane wotběženje** theera w lěcze, teho dla **žaneho pſchemaćenja** wjazy.

Woßebje ßo pſchihodźaze k pomaſanju a ſamaſanju ſtarych theerowych tſěchow.

Tſěſchnych pixowych papow, mas tſěſchneho pixa a lěpidło tſěſchneho pixa mamoj ſtajnje wulki ſkład. S pokaſkami, wobliczenjom khoſtow a dalſchim wukaſanjom ßmój ſtajnje k ßłużbam.

Schleſynſki drjewowy komptoir w Budyſchinje.
Hitze & Winkler.

Poruczam tołſte **krjepjawki, wódne khany, mlokowe khany, mlocžanki, cžerpaki, petrolejowe khany, wnhlowe kaſchcze** ßamßneho wudźełka, mam tež wulki ſkład domjazeje, kuchińſkeje a emailowaneje nadoby, **ſchablony** k wuſchiwanju a woſnamjenjenju, **wódne pónoje** a **żeleſniki.**

Dale cžinju na to kedźbliwe, ſo wſchě do mojeho rjemjeßła ßłuſchaze twarſke dźěła, tſěſchne žłoby (ryny) a roły, kaž tež wodowody jara ßwědomliwje wuwjedu. Duž proſchu na mnje dźiwacź.

Spěſchne poßłużenje. Porjedźerńja. Tunje płaczišny.

Moritz Schulz,
klampnarſki miſchtr w Budyſchinje pſchi ßerbſkich hrjebjach 10.

Ratarjam
k ßytnemu wobjedej ßwoje ßamodźěłane
jejkowe nudle
po najtuńſchich płaczišnach, punt hižo po 25 np. poručza
pjekarńja a nudlowa fabrika
Franza Schurſcha
na theaterſkej haßy.

Khoſej,
ßyry po 70 hacž 140 np.,
paleny po 80 hacž 200 np.
dobrych a najlěpſchich druźinow poručataj
Schieſchka a Rjeczka
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Khoſejowy Sachsa
bydli hiſchcże pſchezo na
bohatej haßy 4
a ma pſchezo hiſchcże
najlěpſchi khoſej.

We wudawarni „Sſerb. Nowin“ ßu dóſtacź:
kmótſjaze liſty.

Wot ßrjedy 16. julija ßo wſchě
ſbytki płóczliwych tkaninow
pſchihodźazych ßo
k wobleczenjam, ßuknam, bluſam, jakam a ſchórzucham
po tunich ale twjerdych płaczišnach wupſchedawaju.

C. G. Fiebiger,
• pſchedawarńja płata a manufakturowych tworow
w Budyſchinje na ßerbſkej haßy 5.

Snate najlěpſche,
ſ dobom najtuńſche jězdne kola ßu:

Njedoßahnjena jenicžka ßo namakaza poßledńja konſtrukzija.

Wilhelm Fuchs
džěłarńja rapidnych jězdnych kolow
na Draždźanſkej dróſy 10.

Wolijowe barby
wſchěch ſnatych nuanßow, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdże ſchnyjaze,
moleŕſke a murjeŕſke barby,
terpentinowy wolij
(němſki a franzowſki),
najlěpſchi
lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdże ſchnyjazy,
jantarjowe laki,
kopallaki,
damarlaki,
żeleſowe laki,
Kölnſki klij kaž tež
murjeŕſki klij,
gyps,
drobnu krydu,
portlandſki zement,
najlěpſchi karbolineum,
barbicže wſcheje druźiny,
ſchablony
ſa **molerjow** a **murjejow**
poručza a ma pſchezo na ſkładze
po najtuńſchich płaczišnach
Emil Měrſch,
drogowe khlamy
24 na kamjeńtnej haßy 24
ſnapſchecža turnarńje.

Czelaze koże,
ſajecze, kauiklaze, kocze, kunjaze a khórjaze koże po najwjetſchich płaczišnach kupuje
Heinrich Lange
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi
a pſchi žitnych wikach.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 30. Sobotu 26. julija 1902. Lětnik 61.

Swětne podawki.

Kral Jurij

je ßo khěžorej wot II. wójskoweje generalneje inspekzije, kotrnž je 14 lět sastawał, wotwjasacź dał. Poßlednje dny bě kral na schijiny katarrh skhorił a njeßmědźiśche ßo teho dla wukhadźecź. Bohu džakowano pak je ßo jeho strowje saßo polěpschiło.

Duelle w sakskim wójsku.

W Döbelnje ßu ßo mjes offizěrami tamnischeje garnisony někotre duelle měłe. Lieutenant s Decken, s Gutbier, Lösche, hejtman ßwobodny knjes s Hüttenbach a wyschk Weigel ßu ßo teho dla s wojeŕskeje ßłużby puschćźili.

Samostatnosćź sakskich statnych żeleśnizow

nochze sakske knježeŕstwo se żanym wuměnjenjom woprowacź. Poßledni cźaß ßu ßo w nationalliberalnych a ßwobodomyßlnych nowinach nastawki wosjewiłe, w kotrychž ßo na nacźischcźne waschnje sakskemu knježeŕstwu radźi, so by ßo se ßwojimi statnymi żeleśnizami k pruskim statnym żeleśnizam pschisamkło. Knježeŕstwowe nowiny „Draždźanski Żurnal“ je tutym njepraschenym radźicźelam wotmolwiło, so staj ßo sakski finanźny minister a wulka wjetschina sakskeho ßejma 9. meje pschecźiwo tajkemu wotmyßlenju se wschej rasnosćźu wuprajiłoj. Finanźny minister dr. Ruger je tehdy prajił: „Wón dyrbi — a ma to sa ßwoju pschißłuschnosćź — wurasnje wusběhnycź, so ßebi sakske knježeŕstwo njeje żenje na to myßliło, ßwoje żeleśniży na někajke waschnje s ruki puschćźicź. Stat, kotrnž ma ważnosćź, kaž Sakska, żenje do teho, dźiwajo na ßwoje politiske interesy, njeswoli, doniž na prawje k ßwojej existenzy njedwěłuje. Pschi tym je knježeŕstwo k pscheßwědczenju dóschło, so, wothladane wot wschěch politiskich wobmyßlenjow, Sakska njeby ani finanzneho, ani hospodaŕskeho wužitka s tajkeho sjenocźenstwa měła.“ — Tole stejischcźo je pokne pschihłoßowanje ludoweho sastupjeŕstwa namakało.

Swjask ratarjow

ßnadź bórsy ßwojeho nětcźischeho pschedßydu, ßwobodneho knjesa s Wangenheima, shubi. Wangenheim je po sdaczu nadźiju spuschćźił, so budże knježeŕstwo pschi postajenju noweho zkowneho tarifa na żadanje swjaska ratarjow dźiwacź. Woßebje njeje wjazy żanych wuhladow, so by ßo żitne zło tak powyschiło, kaž ßebi to swjask ratarjow pscheje.

Hajenski cźaß ja dźiwje kanikle

je wot nětka zyle sběhnjeny. Wußadźenje a hajenje dźiwich kaniklow ßo s pjenjesami hacź do 150 hriwnow khosta. Po wobcźežowanju leżomnoscźerjow ma wyschnosćź prawo, wotnajerjam abo wobßedźerjam hońtwy pschikasacź, liczbu dźiwich kaniklow pomjeńschicź abo wężywustojnym poručicź, tele swěrjata na khóśtu mějecźelow hońtwy wutupicź.

Klazanje němskeje industrije.

W němskej industriji te fabriki najbóle cźerpja, kotrež twory se żelesa dźěłaju. Dźěłacźerska msda je ßo w nich s dźěła wo pokojzu ponižiła. Ssamo wulke Kruppowe fabriki w Essenje ßu ßwojim dźěłacźerjam msdu wo 10 hacź 40 prozentow pschikrótschili. Wuhladow, so bychu ßo wobstejnoscźe w pschichodźe polěpschiłe, żanych njeje.

Ruskeho anarchista

ßu w Myßłowizach (w hornjej Schlesynskej) sajeli. Wón je student a mjenuje ßo Jan Kalajew. Pschi nim wulku hromadu pißmow namakachu, w kotrychž ßo Rußojo k revoluziji schcźuwaju. Wón je ßo sjawnje wusnał, so je anarchist a so je pißma dostał, so by je mjes Rußami w Barlinje rosdawał.

Skschiwdźenje jeneho awstriskeho arzywójwody.

W Sajbuschu w Galizińskej towaŕstwo płěchacźow wobsteji. Temu spodźiwna myßl pschipadźe, arzywójwodźe Khorli Schcźěpanej, kotryž ma teho runja rjany płěch, cźeßne pschedßydstwo poskicźicź. Jedyn pscheradnik to statnemu rěcźnistwu pschipowjedźi, a to towaŕstwowe pschedßydstwo dla skschiwdźenja jeneho ßobustawa khěžorskeje ßwójby do pschepytanja wsa. Arzywójwoda Khorla Schcźěpan, kotryž ßo rad na njewinowatych žortach wobdźěluje, ßudnistwu k wjedźenju da, so wón wěz jenož jako žort wobhladuje. Duž statne rěcźnistwo pschepytanje saštaji.

Sakoń sa wobaranje psche tuberkulosu

je ßo s awstriskim knježeŕstwom wudał. Po nim dyrbja na ßuchocźinu (tuberkulosu) skhorjeni ßami a we woßebitych stwach spacź. Woni dyrbja ßo s woßebitymi schatami, drastu, ßudobjom k jědźi a mycźu saštaracź. Wukasanje sa rjedźenje schatow je runje tak krute, kaž pschi jětrach abo scharlachu. Hdyž na tuberkulosu skhorjeny do druheho bydła pschecźehnje, dyrbi ßo to wyschnosćźi pschipowjedźicź. Po jeho ßmjercźi wyschnosćź jeho wobydlenje wucźisćicź da. K lěkowanju tuberkulosy ßo woßebite hojerńje a asyle natwarja. Woßebita ważnosćź ßo na to kładźe, so ßo we wobstejazych hojerńjach woßebite pavillony sa khorych na ßuchocźinu pschiprawuja, a so ßo khorym móżnosćź dawa, ßo pod hokym njebjom wukhadźecź. — W privatnych domach budże skoro njemóżno, sakonjowe postajenja dopjelnicź.

Samknjenje duchownych schulow w Franzowskej

je wulke pschecźiwjenje sbudźiło. Na mnohich městnach je lud pschecźiwo sawrjenju duchownych schulow protestował, dokelž je wone pschecźiwo wobstejazemu sakonjej. W Bainsu burjo s koßami a widłami żandarmam a knježeŕstwowemu komißarej wobarachu, schulu samknycź. Na presidenta Loubeta ßo wótre nadpady cźinja, dokelž wón ministerstwowej zyrkwi njepschecźelskej politizy njewobara. Parišskemu arzybiskopej, kotryž je k Loubetej dla samknjenja duchownych schulow pschischoł, je wón prajił: „Nichtó njeje bóle wobžarowacź, dyžli ja; jeni mi porokuja, so njewěm njewotwißnosćź ßudnikow sakitacź, druhy mje winuja, so wójsko skažu, dokelž ßym generala Audréa na jeho cźole wostajił, katholikojo skónczńje, a to je moja najwjetscha staroscź, mje sa pschescźěhanje wěry samolwiteho cźinja. Praschcham ßo Waß, schto dyrbju cźinicź?“

Na to je jemu arzybiskop snapschecźiwił: „Po ßwojej Dünkirchenskej rěcźi njejscźe ßměli Combesa sa ministra pomjenowacź. Hdyž pak scźe to cźinili, dha jeho wotßadźecźe, a jeli so to njesamóżecźe, dha dźicźe ßami.“

Ruski wopyt w Bołharskej.

Na Schipkowskim pschekhodźe, na kotrymž ßu psched 25 lětami ruśzy wojazy ſ rjekowskej khrobłoſczu a njekhabłazej wutrajnoſczu wſchě nadběhi mózneho turkowskeho wójſka wotraſyli, ßu Bołharjo k wopomnjenju na tole krwawne bědźenje klóſchtr ſałožili. W ſeptembrje ßo wón poßwjeczi. Po pscheproſchenju bołharskeho wjerćha ßo pschi tejle ßwjatoczłnoſczi ſaſtupjerjo ruskeho wójſka wobdźěla, kotſiž ßu na Schipzy ßobu wojowali. Bołharskemu knjezerſtwu je ßo k wjedźenju dało, ſo budźe deputazija ruskeho wójſka wobſtejecź ſ wulkowjerćha Miklawſcha Nikolajewicza, wójnſkeho miniſtra, ſchefa ruskeho generalneho ſtaba, 73 generalow, 46 offizěrow a 100 wojakow.

Pſchecźiwo pſcheſcźěhanju wojakow.

Ruske wojerſke nowiny „Raswědczik“ ßu wukas wyſchſcheho roskaſowarja Peterburgſkeho wójſkoweho wokrjeßa wosjewike, ſ kotrymž ßo porucza, ſo ma ßo bjes komdźenja roskaſowarjej powjeſcź wo tym podacź, hacź ßebi podwyſchzy dowoleja, rekrutow pſchi wuwuczowanju bicź. Podwyſchk, kotryž by ßo na tajke waſchnje pſcheſchoł, měł ßo ßudej pſchepodacź, a kaźkuliž ßud wußudźi, nima ßo jemu wjazy wuwuczenje rekrutow dowěricź. Diſziplinarnje ma ßo też kompagnijiny hejtman khoſtacź, jako najbliźſchi pſchedſtajeny ſa to, ſo je njewohladniwje podwyſchka k wuwuczowanju wuſwolił. Pſchi wjetſchich podwyſchkowych pſcheſtupach ma ßo hejtman ſe ßłużby puſchczicź.

Khoroſcź jendźelſkeho krała Eduarda.

Po woſjewjenjach kralowych lěkarjow kral bórſy wotkhori. Woßoby, k němſkemu khěžorſkemu dworej ßłuſchaze, kotrež ßu ßo ſ Londona wróciłe, pak zyle hinak powjedaju. Wone praja, ſo njeje žanych myßli na kralowe wotkhorjenje, a ſo ßo plan, po kotrymž měł ßo kral w auguſcźe krónowacź, njeje ſ khutnoſczu wotmyßlił.

Jendźelſka a Afghaniſtan.

Nowemu afghanſkemu emirej Habibullahej Jendźelczenjo prawje wjazy njewěrja. Wón ßo nadpadnje Ruſkim liſchczi a wjele ſ nimi wobkhadźa. Na wopak ßo wón wſcheho wobkhada ſ Jendźelczanami ſdaluje. Schtóž nětkole ſ jendźelſkeje Indiſkeje pſchińdźe, ßo ſ njedowěrjenjom wobkhladuje. Mnohich jendźelſko-indiſkich poddanow je emir ſajecź dał. S tymile wobſtejnoſczemi ßnadź podawk ſwißuje, wo kotrymž jendźelſke nowiny pißaju. Afghanſke cźrjódy ßu ßo do namjeſneje jendźelſkeje Indiſkeje nawalili a ju wurubili. Jendźelſzy wojazy, kotſiž ßu ßo pſchecźiwo nim wupóßkali, ßu pſchepoſdźe pſchiſchli. Prjedy hacź Jendźelczenjo Afghaniſkej wójnu pſchipowjedźa, ßebi drje woni to dwójzy pſchemyßla. Emir Habibullah njeby ßebi ſwěrił, pſcheczíwo nim njepſcheczelſzy wuſtupowacź, hdy by jemu Ruſka pomoz njepſchilubiła. Kaž w Chinje, budźe Jendźelſka też w Afghaniſtanje pſched Ruſkej zoſacź dyrbjecź.

Wotwißnoſcź Jendźelſkeje wot połnózneje Ameriki.

Hdyž je ßo wobydlerſtwo Jendźelſkeje wot ratarſtwa k induſtriji pſchiwobrocźiło, njeje ßo pomyßliło, ſo ßo ſ tym do wotwißnoſcźe wukraja poda. Jendźelſka dźenża wjazy dyžli połojzu ßwojeje trěbneje zyroby ſe ſjenocźenych ſtatow połnózneje Ameriki doſtawa, a žadyn druhi kraj njemohł pſchiwos ſ Ameriki zyle wurunacź, hdy by wón ras ſaſtał. Hdy by ras mjes Ameriku a Jendźelſkej k wójnje dóſchło, trjebała Amerika jenož ſakaſacź, do Jendźelſkeje zyrobu wuwožecź. W Jendźelſkej by potom we wulkich měſtach a w krajinach, hdźež ma induſtrija pſchewahu, hłód wudyrił. Pódla njemóžnoſcźe, ßwoju amerikanſku koloniju Kanadu ſakitacź, je drje woßebje hoſpodarſka wotwißnoſcź, kotraž nětkole Jendźelſku nuſuje, ßo wo pſchecźelſtwo Ameriki prózowacź. Mnoſy Jendźelczenjo měnja, ſo by ſa Jendźelſku najlěpje było, hdy by ßo wona ſe ſjenocźenymi ſtatami połnózneje Ameriki ſjenocźiła. Amerika hižo Jendźelſku ſa krk dźerži, a Jendźelczenjo ßo jeje njemóża dowobrócź. Tón ßamy ſtrach, w kotrymž je nětkole Jendźelſka, też Němſku a druhim europſkim krajam hroſy, kotrychž wobydlerſtwo ßo njemóże ſe ßwojim ratarſtwom ſeźiwicź.

Seſam!

Tyßaz toleŕ myta!

Sańdźenu nóz bu we wili barona R. w nowym dźěle wulke paduſchſtwo wuwjedźene.

Pokradnjene buchu ſłote, ßlěborne a pyſchne wězy. (Scźěhuje nadrobny ſapiſk.)

Shromadna hódnoſcź 25,000 toleŕ. Nimo teho hotowych pjenjes 1600 toleŕ. Wobkradnjeny je ſa wróczo wobſtaranje hódnoſtnych wězow 1000 toleŕ wuſtajił. Polizajſka direkzija.

Wobožny podpißach tute woſjewjenje, myßlo ßebi, ſo ſměje runje tak mało wuſpěcha, kaž wſchitke podobne, kiž běchmy w poßłednich měßazach wudali. Liczba wjetſchich paduſchſtwow bě ßo w naſchim měſcźe na woprawdźe ſtraſchne waſchnje pſchiſporjała. Njedźiwajzy wſchěch napominanjow njebě ßo nam hacź dotal ani w jenym padźe poradźiło, ſkucźerjow wußlědźicź. Najſtaroſcźiwſche pſchepytowanja, najkrucźiſche wobkedźbowanja běchu bjes wuſpěcha woſtałe, ſłóſtnizy ſdachu ßo po njeſkutku kóždy krócź zyle ſhubjeni, tydźenje dołho ſaſtupi ſaßo měr, doniž naß potom ſaßo nowy, hiſchcźe khrobliſchi kuſk hacź nanajnjepſchijomniſcho njepſchekwapi.

So běchu to pſchezo ßamßne ruzy wuwjedźe, njebě dwělomne. Kaž wſchitzy wuwuczeni ſłóſtnizy dźěłachu też naſchi paduſchi po ßwojim ßamßnym waſchnju. Wſchitke nowiſche wjetſche paduſchſtwa buchu jenicźzy ſ wopacźnymi kluczemi wuwjedźene. Nihdźe njeběchu paduſchi pucź pſches wokna ſchli, kaž je to hewak waſchnje, njeběchu durje abo wokeńzy ſ mozu wotpacźili, wſchudźom běchu ſamki prawidłownje wotamknjene a też ſaßo ſamknjene. Wěſty dopokas, ſo dyrbjachu paduſchi jara derje podźěłane kluczе měcź. Runje tak dyrbjachu ßwoje dźěło ſ woprawdźe ſatraſchazej měrniwoſczu a wěſtoſczu wuwjedowacź, dokelž běchu wobßedźerjo wſchudźom, hdźež běchu kradnjenje pytli, hewak wſchitke druhe wězy w doſpołnym rjedźe naſchli. Połkladniczki, futerale, mapy, wuprózdnjene, běchu kóždy krócź runje na ßamßnym měſtnje woſtajene, hdźež běchu prjedy leżałe. Ta wěz bě wina, ſo bě we wjazorych padach wuſłědźenje paduſchſtwa jara dołho trało, a toho dla buchu też naſche polizajſke ſłědźenja nimo měry cźeźke.

Sańdźenu nóz pak bě woprawdźe miſchtrſki kruch paduſchſtwa wuwjedźeny był. Běchu wurubjerjo wěſtu połkladnizu barona R. wotewrili, doſpołnje wuprózdnili a potom ſaßo zyle prawje ſamkli. Baron R. bě kradnjenje jeno pſchipadnje wotkrył, hdyž chzyſche ſ połkladnizy wjetſchi pjenjes wuwſacź a hdyž móſcheń, w kotrejž bě 1000 toleŕ hotowych pjenjes było, prózdnu nańdźe.

Hdyž bu nam to pſchiſjewjene, běch ßo ßam, dokelž běch ſ baronom R. ſpſcheczeleny, do jeho wile podał, ſo bych ſe ſaſtojnikom wězy wobhladał a rosprawu wo tym ſeſtajał. Skutk bě też zyle jednory. Njehodźeſche ßo niczo dale wobkrucźicź, hacź ſo wſchitke drohotne wězy, kotrež běchu w połkladnizy ſkhowane byłe, pobrachowachu, ſo pak bě połkladniza ßama njeſranjena a ſo ßo ani w łěhazej komorje, ani po zykej wili žana cźěŕ njenamaka, kotraž mohła na pobycźe paduchow pokaſowacź. Njebudźiſche-li baron R. tak doſpołnje wěry hódna woßoba była, budźiſche cźłowjek po pſchepytanju měſtna bjes maka ßebi myßlicź mohł, ſo bě pſchiſjewjene paduſchſtwo jeno wumyßlene. So běchu ßo paduſchi ſ falſchowanymi kluczemi do domu a też njepytnjeni do łěhazeje ſtwy dobyli, hodźeſche ßo wujaßnicź. Baron R. bě njeżenjeny, a mějeſche jeno ſtaru hoſpoſu, komorneho ßłużobnika a ſahrodnika, kotryž bě ſ dobom domownik, k poßłużenju. Sahrodnik bě wczera popołdnju powjeſcź doſtał, ſo bě jeho nan, bydlazy wo wßy, něſchto hodźin ſdalenej, na dobo cźeżzy ſkhorił, a bě wot barona na dwaj dnjej dowol doſtał. Komorny ßłużobnik, hewak doſcź ſpuſchczomny cźłowjek, bě ßo, wjedźo, ſo je knjes na towarſtwownym balu, někotrym towarſcham ſawjeſcź dał, korczmu bliſko wile wopytacź a bu tam pſchi khartach dłeje ſadźerżany, dyžli bě to chzył. We wili bě potajkim w roſßudnym cźaßu jeno ſtara hoſpoſa była, kotraž w druhim poſkhodźe łěhaſche a kiž nimo teho khětro cźeżzy ßłyſcheſche. Wſchě tute wobſtejenja ſhromadnje běchu paducham ßwobodne polo pſchihotowałe. Hacź běchu to też wjedźeli abo běchu ßo jeno na dobre ſboże ſpuſchczeli, to bě prachenje, ale dźiwajo na pſcheklepanoſcź nadpadnjenja dyrbjeſche ßebi cźłowjek myßlicź, ſo ßu to wjedźeli. Woprawdźe njewopſchijomna wěz bě, kak běchu móhli bjes gławta wěſtu połkladnizu wotewricź, dokelž jeje jara ſeſtajany ſamk njebě ani ſ najmjeńſcha ſranjeny. Baron R. wobkrucźeſche mi, ſo ma jeno wón ßam klucz do połkladnizy a ſo je jón, kaž pſchezo, też ſańdźenu nóz pſchi ßebi měł. Nimo teho njeje to hiſchcźe dołho, ſo je ßebi połkladnizu kupił. Jeho pſchecźeł knjes Welton bě jemu, hdyž běchu w bjeßadźe pſchipadnje rěcźe na wjazore wulke paduſchſtwa w naſchim měſcźe dóſchłe, k temu naſtork dał prajo, ſo drje by pſchi nětcźiſchej njewěſtoſczi tola radźicź było, ßebi njeſdobyjomnu połkladnizu na ſkhowanje wſchěch drohotnych wězow wobſtaracź. Dokelž baron R. drohotne ßwójbne namrěwki wobßedźeſche, je to wobkedźbował a bě ßebi wot ſtareje derje ſnateje fabriki, kiž bě w naſtupanju ſamknjenja wěſcźe wſchu kedźbnoſcź nałožała, pſchińcź

dał njesdobyjomnu pokładnizu a bě w njej wschě drohotne wězy skhował. To běchu paduschi dyrbjeli wjedźecź, dokelž běchu žo jeno na pokładnizu wobmjesowali, pišne blido, wschě druhe khamory a žamo drohotne, ale wonka ležaze wězy běchu njedótknjene ležo wostajili.

To bě runje tak cźežko shudajomny kaž pschecźiwny pad. Polizajszy agentojo, kotrychž běchmy wjazy hodźin na nosy stajili, wrócźachu žo jedyn po druhim, njenamakawschi ani najmjeńscheho žlěda k wuslědźenju slóstnikow. Wschě wjecźorne nowiny pschinjeżechu hižo rosbudźazu powjesć wo wulkim paduschstwje, a někotre s nich pschimachu tež, kaž mějesche žo wocźakowacź, wótrje žlabosć polizije. Temu wobydlerstwo tež wěsće pschihložowasche, a běchmy w strasche, so hižo tak jara podrytu dowěru dospołnje shubimy.

Jeno na paduschstwo žebi myžlo a k žanemu druhemu dźěku niz khmany, podach žo s wjecźora s nowa do wile barona R. Nadeńdźech jeho doma, wón cźinjesche žebi nacźisk nadrobneho wopisanja drohich pokradnjenych pschedmjetow.

„Niczo nowe, knjes barono?“ wopraschach žo napjaty.

„Niczo, knjes polizajski direktoro, khiba to, so je mi mój sahrodnik s krótka sdźělił, so je žwojeho nana stroweho naschoł a so žu jeho s wosjewjenjom jeho khoroscźe jeno sa blasna poměli.“

„So bychu žebi polo k paduschstwu pschihotowali, kaž žym žebi ja hnydom myžlił. Wot koho a na kajke waschnje je wasch sahrodnik tuto wopacźne wosjewjenje dostał?“

„Wo tute drobnoscźe njejžym žo wcźera staral, njemějo žaneho podhlada. Nimo teho pschińdźe sahrodnik jutsje wrócźo a budźe nam potom žam móz nadrobnischo rosprawjecź.“

„A schtó je wcźera waschelio komorneho žlužobnika do korczmy namołwjał?“

„Knjesa Weltonowy pohoncź, kotryž bě žwojeho knjesa na bal dowjesł a kotryž chzyschce cźaž hacź do jeho wrócźenja w bjeżadźe pschebycź. W tym padźe je srosymjenje s paduchami njemóžne.“

„Njemóžne“ je žłowo, kotrehož w naschim polizajskim žłowniku bycź njeżmě, knjes barono. Prajmy radscho, lědma wěrje podobne. Nimo teho macźe wy s knjesom Weltonom schto bliže cźinicź?“

„Jeno w bjeżadźe. Ssmój žo cźasto trjechowałoj. Snajomstwo, w kotrymž my njeźenjeńzy w towarstwje wobkhadźamy, dźě wulke njeje, tu a tam cźłowjeka widźisch a w klubje setkujesch žo s nim pschezo sażo.“

„Knjes Welton!“ pschisjewi žlužobnik.

„Ah, kaž wotrěcźane, dam prożycź.“

Stanych. „Knjes barono, nochzu mylicź.“

„Na žane waschnje, mylenje pschinjeżu jeno ja“, saklincźa žylny hłóż s khětro zusokrajnym pschiswukom wot durjoweho sawěschka, psches kotryž bě knjes Welton sastupił.

Knjes Welton bě rjana srótstna postawa, pschi tym, so mějesche pschecźiwo waschnju hładzy wutruhane wobliczo, bě tola jeho jendźelska podoba snacź.

„Dowolcźe, luby pschecźelo, so hakle nětkole pschińdu waż wobžarowacź. Wcźerawschi bal je wina, so žym wo njelubym podawku hakle tak posdźe žłyschał. Wobžaruju to cźim bóle, dokelž žo dobra rada, kotruž žym wam we žwojim cźażu dał, njeje jako dobra wopokasała. Firma, kiž je wam njesdobyjomnu pokładnizu dodała, móże nětkole žwój patent w měrje do wohnja cźišnycź. Něwěrno, knjes polizajski direktoro?“

„Niz tak bjese wscheho wuměnjenja, knjes Weltono, wo wěstosć njesdobyjomnoscźe dźě žo njejedna, do pokładnizy njejžu žo dobyli, ale paduschi žu ju wuprósdnili.“

„Hm, to njech je rosdźěl po wězywustojnym měnjenju polizije, wschědnemu cźłowjekej a wožebje mojemu potrjechenemu pschecźelej baronej R. móże to wscho jene bycź; wuspěch je žamžny, runjež tež njesrosymliwe wostanje, kak žu žebi paduschi kluczik, kiž žo do njesdobyjomneje pokładnizy hodźi, wobstaracź móhli.“

„A wožebje pschi tak sestajenej podobje. Knjes Weltono, scźe dźě žam tón klucź w ruzy poměli.“

„Tak? Ach haj, wěm žo dopomnicź, so scźe jón w naschej bjeżadźe, bórzy po tym, hdyž běschcźe pokładnizu dostali, runje jeho wožebitoscźe dla pokasowali. Ale dyrbju wusnacź, so tehdom njejžym na to kedźbu měł.“

„Wy pak scźe tola pschispomnili, so budu nětkole w měrje spacź móz. Mi je a wostanje ta wěz, schtožkuli žym hižo žebi myžlił, hudańczko. Cźłowjek mohł žebi na kuskarstwo myžlicź.“

„Na Sesama, něwěrno, knjes barono?“ ja nacźižnych.

Knjes Welton poposkha pschekwapjeny.

„Na cźo žebi tola myžlicźe, knjes polizajski direktoro, Sesam je drje psched lětami naschej jendźelskej poliziji mnoho hary cźinił, ale je žo nětkole dawno shubił, pak woprawdźicźe abo tola w jastwje sa cźłowjestwo morwy.“

„Sesam?“ wopraschа žo baron R.

„Nó haj, pschiwsate mjeno we žwojim cźażu snateho jendźelskeho jebaka, na kotrehož je žo knjes polizajski direktor najskerje dopomnił.“ (Skónczenje pschichodnje.)

Mje njewopuschcź!

Mje njewopuschcź! Ja Tebje horzo žadam
A k Twojim žwjatym wyžokoscźam hladam;
Ja na Tebje, o Knježe, s dowěru
Wschu stajam nadźiju.

Mje njewopuschcź! Sso moje horjo minje,
Hdyž jeno wotpocźuju w Twojim klinje;
Mi jažne žwětło wschu nóz sacźěri,
Je dusha pschi Tebi.

Mje njewopuschcź, hdyž wjecźor mój žo bliži
A junu žłónzo žiwjenja mi niži;
Njech potom Twoja wótzna prawiza
Mje wjedźe do njebja!

K. A. Fiedler.

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Sakski prynz Jan Jurij schtwórtk popołdnju s mandźelskej, adjutantom a dwórskej knjenju na automobilu do Budyschina pschijěźe. W Gudźiz hoscźenzu khofej wupiwschi wón s automobilom do Draždźan dale jěźesche.

— Nasymu maja rekrutojo pschi infanteriji, artileriji a pionerach lětža 30. oktobra do žłužby sastupicź. Rekrutojo sa sakske želesniske a telegrafiske kompagnije maju žłužbu 21. oktobra nastupicź, a rekrutojo 6. pěscheho regimenta cźišło 105 žo 22. oktobra do žłužby swołaju.

— Žně budźa po zykym němskim khěžorstwje, jeli so budaž žo derje domoj khowacź, w pscherěsku dobre. Wone žu žo pornjo druhim lětam uěhdźe wo 2 njedźeli sapośdźiše. S někotrych stron Bayerskeje a s někotrych dołow Zwickawskeho wokrjeżneho hejtmanstwa žu rosprawy doschle, so je běrnaze selo w nozy 13. julija smjerško.

S **Porschiz.** Hdyž pohoncź pschekupza Jendy w Budyschinje sańdźenu wutoru wjecźor se sapschahom žwojeho knjesa do Porschiz jěźesche, žo jemu konjej spłóschischtaj. Spytajo, jeju sadźerżecź, žo wón k semi podtorže a žo kruch pucźa žobu wlecźesche. Pschi tym je žo cźežko sranił.

S **Bóschiz.** Pjatk tydźenja chzyschce pjekał Herz s Luha, kotryž je žebi jenu wischnjowu aleju wotnajał, schkórzy wotschericź. Duž wón staru tšélbu s pólvrom natyka a do wobžernych ptakow tšéli. Tola, kaž žo sda, bě drje wón do tšélby pschewjele pólvra žypnył. Pschi wutšélenju tšélbina roka roslecźi a Herzej tši porsty lěweje ruki rostorha. Lěkaŕ je wschě tši dyrbjał wotrěsnycź.

S **Hornjeje Hórki.** Pschi turnaŕskim žwjedźenju, kotryž žo tu sańdźeny tydźeń wotmě, je žebi jedyn turnaŕ nohu pschi kulzy słamał.

S **Hornjeje Hórki.** Jedyn tudomny wobydleŕ bě žo žobotu do Budyschina nastajił. Tam mějesche wjele wobstaracź a wobběhacź. Duž bě bjes dźiwa, so žo tu a tam s piwkom abo schcźipakom pożylni. Hacź do wjecźora bě dyrbjał wokoło běhacź, a schkleńczkow, kotrež bě po něcźim sesběhał, bě zyła cźrjódka. Te jemu cźežko stawy wobcźeżachu, a wón žo teho dla rosžudźi, niz pěschi domoj hicź, ale žo po želesnizy do Dźěžnikez dowjesćź. Ale kaž žo to druhdy njecźini! Hdyž žo jachliży na dwórnischcźo pschicźumpa, jemu cźah runje psched nožom wotjěźe. To bě jara mjerfaza wěz. Hacź runje žo Hornjohórcźanej we hłowje khětro wjercźesche, dha bě jemu tola jažne, so njeby móżno było, so by žo domoj pěschi dożnował. Duž wón jeneho s drózkarjow, kotsiž psched dwórnischcźom pschezo cźakaju, proschesche, so by jeho domoj dowjesł. Dla jěsdneje płacźišny běschtaj bórzy pschesjene, a sa někotre mjeńschiny konik s drózku do Hornjeje Hórki khwatasche. Psched tudomnym hoscźenzom wón sasta. Pohoncźej bě mjes tym krk wuskhnył, a Hornjohórcźan njemějesche niczo pschecźiwo temu, so žebi pohoncź sa jeho pjenjesy schiju se schkleńzu piwa womacźa. Wón žam pak bě žo dźenża hižo do žyteje wole natutał, a chzyschce žo khwilku, mjes tym so žo pohoncź s piwom wokschewjesche, w drózzy hischcźe něschto malko

wuwotpočnyćź. Pohoncź bórsy ßwój karanczk wupi a mějesche ßo do spěcha, so by ßo domoj wróćił. W Budyschinje na lawskich hrjebjach jedyn knjes na njeho sawoła, so by jeho do wobydlenja dowjesł. Rucže ſ kóslika skoczíwschi pohoncź wosowe durje wocźini. Kak pak wón wocźi wudźerasche, hdyž we wosu Hornjohórczana do kuta slehnjeneho wuhlada. Tón twjerdże spasche, kaž by saraženy byk, a hdyž bě jeho dróżkař skónczńje ſ cźeźkich ßonow wutschaßk a ſ wosa wucźahnył, měnjesche saspanz, so ßo hakle wjesba do domisny sapočnje. Wón nochzyshe nihdy na nihdy wěricź, so je ßo hižo ras do Hornjeje Hórki dowjesł, a dróżkarjej wumjetowasche, so chze jeho sjebacź. Tón pak ſ nowym hoscźom skoku wotjěże, ßwarjaka na drósy ßameho wostajiwschi. Schto je ßo ſ Hornjohórczanom dale stało, nichtó njewě. To je jenoż wěste, so je ßo póczmje někak domoj doschmatał; pschetoż nasajtra rano w ßwojim kożu leżo wotucźi. Kak pak je wón do njeho trjechił, to wón ßam prajicź njemóże.

S **Bukez.** Hdyž ßo woßebne knjenje w lěczu wukhodźeja, pscheßłónczník ßobu noscha, so jim Boże ßłónczko njeby wobliczo seßmaliko. Do deschcza pak tajki pscheßłónczník njeßmě pschińcź; pschetoż ſ tym by ßo jeho židźany błyschcź shubił. Duž ßo knjenje pscheßłónczníka dla jara deschcza boja. Sańdźenu njedźelu pschi ßłónczným wjedrje tójschto woßebnych knjenjow do jeneje sahrodneje restawrazije na khosej pschińdże. Jena ſ nich bě ßwój židźany pscheßłónczník pódla ßebje na stronu stajiła. Hdyž ßo runje ſ khosejowymi towarschkami žiwje rosmołwjesche, jedyn hawak njejabzy do sahrody pschiběża a židźany pscheßłónczník hódnje wobkrjepi. To dha khosejowe ßotry njemało kichotachu a ßo woschcźerjachu. Něczeje horjo, je wschak husto něczeji ßměch; a jena wěz móże druhdy smoknycź, byrnjež ßłónczko najrjeńscho ßwěczíko.

S **Hbjelska.** Tudomny kantor schtwórtk tydźenja k jenemu pohrjebej dźěsche. Duzy po pucźu jeho njewjedro pschekhwata a błysk blisko njeho k semi dyri. Kantor pohłuscheny na semju padże a hakle sa khwilu saßo wědomuje nabu.

S **Rakez.** Mało wjeßela je jedyn tudomny tśěchikryjeŕ wot ßwojeho ßyna doczakał. Tutón njekraßnik je sańdźenu ßobotu butrowu kschinczku ſ tajkim wotmachom nanej do hłowy cźißnył, so je tón dyrbjał hnydom lěkarja sawołacź, kotryž je ranu saschił. Nan je skóscź njeporadźeneho ßyna poliziji k wjedźenju dał.

S **Kamjeneje pola Rakez.** Sańdźenu póndźelu dopołdnja je hajniski pomoznik Höhla na Kamjenjanskich leżomnoscźach cźěło młodeho cźłowjeka namakał, kotryž bě ßebi po wschěm sdacźu žiwjenje wsał. Ssamomordaŕ bě ßebi wulku žiku lěweje ruki pscherěsnył a ßebi potom ßedźo hischcże ſ revolvrom kulku do praweho spanja tśělił. Wón bě dobru draſtu wobleczeny, w kotrejž cźaßnik, 15 nowych pjenjeźkow a fotografiju jeneje holzy, w Leisnigu dźěłanu, namakachu. Tón ßamy dźeń w listnym kaschcźiku w Kamjenej póstsku khartu, na jenu holzu w Leisnigu adreßowanu, nadeńdźechu. Na nju bě ßamomordaŕ napißał: „Pój sa mnu!“ Wopschijecże tejele khartu na to pokasuje, so je młody cźłowjek njesbožowneje luboscźe dla ruku na ßebje složił. Wón pjecża Schmidt rěka a je ßyn jeneho kowaŕskeho mischtra w jenej wßy pola Leisniga.

S **Lubija.** Jena 17-lětna pschedawarka w jenych tudomnych khlamach, wěsta Antonia B. ſ Budyschina, je spytała, ßebi se schwabliczkowymi fosforowymi hłowčzkami sawdacź. Holzu, kotraž je cźeźko skhorika, ßu do tudomneje hojerńje pschijeli. Kaž ßo sda, ßu cźeźke myßle holzu nawabike, ßwojemu žiwjenju kónz cźinicź. Psched krótkim bě jej jejna macź wumrjeła.

Se Zitawy. Wokrjeßna wobhladanza ßwini a kosow je ßo sańdźeny tydźeń w Zitawje měła. Na njej je dostał knjes rataŕski radźicźel Steiger w Budyschinku prěnje cźeßne myto, 4 prěnje, 4 druhe a 1 tsecźe myto na Berkshireske ranzy a kundrosy, najenk Schwarz w Hrubjelcźizach 3 prěnje myta, 3 druhe myta, 1 tsecźe myto na Mischnjanske a němske běłe ranzy a kundrosy, najenk Kurt Gießner w Boranezach 1 prěnje myto na Mischnjansku ranzu ſ 11 proßatami, 2 druhej mycźe na jeneho Berkshireskeho kundrosa a na jenu Mischnjansku ranzu se 7 proßatami.

Se Shorjelza. (Khostanska komora.) Jedyn hospodaŕski pomoznik 25. haprleje ſ jěsdnym kołom do Mucźowa k ßwojej njewjesćze na wopyt pschijeżże. Tam pak ßo jemu, hdyž chzyshe ßo se błódkoscźemi luboscźe wokschewicź, hnydom pschi spočzatku jeho radowanka skasy. So mohł něschto bliże ſ holiczom ßwojeje wutroby popowjedacź, bě wón po spalerje k jejnemu woknjeschku salěsł. Tola na dobo jeho něchtó sa nosy shrabny a jeho dele k semi cźehnjesche. Khlubu cźinjazy cźłowjek, cźeladnik Matěj Pawlik ſ Mucźowa, na njeho wołasche: „Tu je waschnje, so tón, kotryž k jenej druhej na žeńtwu pschińdże, puki dostanje, a so dyrbi 3 hriwny sapłacźicź!“ Na salubowaneho hospodaŕskeho pomoznika też woprawdże puki padachu, a pódla teho jemu hischcże Pawlik 1 hriwnu wunusowa. Pawlik mějesche ßo teho dla pschesćźěhanja a wunusowanja dla psched ßudom samołwicź. Wón prějesche, so je hospodaŕskeho pomoznika bił

S **Cźorneho Khołmza.** Sańdźenu ßobotu ßu kantora emer. Drowlu khowali. Wón bě 1876 na wotpočzink schoł. Schulsku ßłužbu složiwschi je wón tak cźeźko skhorił, so je nimale 26 lět dołho na khorokožu leżał. Wón je starobu 83 lět dozpił. — Jako spodźiwnoscź njech ßo pschispomni, so w domje semrjeteho hischcże 4 jeho pschiwusni bydla, kotsiž ßu wschitzy psches 80 lět stari.

S **Dupliz** w Delnjej Łužizy. Sańdźeny schtwórtk je błysk w Tscheplinje jeneho dźěłacźerja, kotryž na želesnizy dźěłasche, saraſył. Dokelž ßo wobžaromny cźłowjek hischcże wjecźor njewožiwi, jeho do Zahanskeje hojerńje dowjesechu.

Přilopk.

* (Kißałe wischnje, ßrědk psche khory žołdk.) „Lěta dołho“, pische jena knjeni, „ßym na žołdk khora była; wschě móżne ßrědki ßym spytała, tola bjes wuspěcha. Skónczńje scźěhowaze lěkowanje ſ kißałymi wischnjemi spytach: So bych ßwój žołdk swucźika, ſ dwěmaj wischnjomaj sapoczach. Rano nacź wutrobu město khosejа abo druheho napiwka kißałej wischni wužich, nasajtra schtyri, tsecźi dźeń schěscź atd., hacź móżach $^1/_2$ hacź $^3/_4$ punta snjescź. Sa schěscź njedźel bě mój žołdk dospołnje wuhojeny. Nětkole we wischnjowym cźaßu dyrbjeli na žołdk khori teho runja wischnjowu kißalinu spytacź.“

* (Sadwělowanje.) Wutoru wjecźor wokoło 6 hodźin je ſ Marijneho mosta w Draždźanach jena žona dwě dźěsćźi do Łóbja cźißka a potom sa nimaj skoczika. Podawk ßo tak rucże sta, so ludźo, po moscże duzy, žonje njesamóchu wobaracź. Spytachu žonu a dźěsćźi ſ wody wucźahnycź, tola wscho prózowanje bě podarmo. Kaž ßo sda, je žona mandźelska dźěłacźerja Schneidera, kotryž je tele dny na duchownu khoroscź w Draždźanskej měschcźanskej hojerni wumrjeł. W ßwojim wobydlenju je Schneiderowa papjeru se scźěhowazymi ßłowami sawostajiła: „Pscheju ßebi wutrobnje, so bychmy ßo (muž, žona a dźěcźi) hromadże pohrjebali. Ssmy sbožowni hromadże žiwi byli. Njemóžu bjes njeho žiwa bycź. Tale rana (mužowa ßmjercź) bě pschewjele sa mnje.“ — Schneiderez mandźelskaj běschtaj pilnaj a sprózniwaj. Nusa njeje ßa ženje wo jeju durje klapała, to najlěpje pjenjesy dopokasaju, kotreż je žona we wobydlenju sawostajiła.

* Prozeß pschecźiwo pschedßydstwu Lipsczanskeje banki, kotraž je loni bankrott scźiniła, je ßo ßrjedu skóncził. Dla jebaweho bankrotta ßu direktora Exnera k khostarni na 5 lět a k shubjenju cźeßnych prawow na 5 lět, Gentzscha k jastwu na 3 lěta, Dodela k 15,000 hriwnam, Mayera k 18,000 hr., Schrödera k 18,000 hr., Völkera k 18,000 hr., Fiebigera k 8000 hr., Vörstera a Wilkensa po 500 hr. pjenjeżneho khostanja saßudźili.

* (Njeßboże.) Hdyž chzyshe kubleŕ Dierig w Oberlangenbilau jenu patronu se ßwojeje tśělby wucźahnycź, ßo ta sapali a jemu do wobliczа slecźi. Dierig bórsy po tym na ßwoje sranjenje we wulkich bolosczach wumrje.

* Załoßny podawk je ßo ßobotu w Auerbachu w Vogtlandskej stał. Zona dźěłacźerja Siebera bě ßwojemu mužej wobjed na dźěłanischcźo donjeßła, ßwoje tśi dźěcźi, 2—5 lět stare, ßame doma wostajiwschi. Kaž ßo sda, ßu dźěcźi „ßo khowacź“ hrałe, starschej stej do jeneho koffera saléjej a stej ßo w nim cźapnyłej. S někajkim pschipadom je wěko dele praßko a do samka padnyło. Dokelž tam nichtó njebě, kotryž budźische mohł dźěsćźi wußwobodźicź, stej ßo sadußkej. Domoj pschischedschi jej macź morwej w koffrje namaka. Dźěsćźi stej ßo załoßnje se ßmjercźu bědźiłej; wobliczo běschtej ßebi ſ nohcźemi zyle rosdrapałej.

* (Ssamomordaŕstwo.) Prěnju doktorku Barlinskeje universsity, dr. Elisu Neumannez, ßu w jejnej chemiskej dźěłarni ſ zyankaliom sajědojcźenu namakali. — Zónske njemóża ßwoje sboże we wucźenych powołanjach namakacź, kaž ßu to hižo mnohe pschikłady dopokasałe.

* Cźeźke njeßboże jeneje łódże je ßo njedźelu w nozy na delnim Łobju njedaloko Hamburga stało. 114 cźłowjekow je pschi tym žiwjenje shubiło. Pódla Nienstedtena parna łódź „Hansa“, kotraž pucźowarjow ſ Cuxhafena wjeseshe, parnu łódź „Primus“ pschejeżże. Na poßlednjej łódźi ßo ßobustawy Eilbeckskeho spěwańskeho towarstwa „Sswěrnoscź“, ſ 180 woßobow wob-

stejaze, domoj wróćešche. „Primus“ žo po sraženju hnydom s wodu napjelni a žo sa někotre mjeńšchiny podnuri.

Po powjedanju wukhowanych je žo njesboże tak njejabzy stako, so mnosy, kotsiž w kajütach pschebywachu, žo tepichu, prjedy hač mózachu žebi na wukhowanje pomyślicź. Ssmjertny strach, kotryž wulětnikow saja, žo njeda wopisacź. S kajütow žo ludźo do husteje kule sćišchćeni tłóčachu, kotsiž běchu hischće runje we wjeselej myšli jěli, pili a spěwali. Pódla pschikkada najdźiwischeho stracha, kotryž cźlowjeka dźiwje swěrjo sćini a žo jenoź wo samsne žiwjenje, njedźiwajzy na žiwjenje bližscheho, bědźi, žo skutki najwopornišcheje khrobkosće stawachu. Starschi njedźiwajzy na najwjetschi strach, w kotrymž bě jich žiwjenje, žwoje dźěcźi wukhowachu. Pschecźeljo pomhachu pschecźelam. Pschede wschěm žo towarstwowi młodźenzojo prózowachu, knjenje a knježny strachej wutorhnycź. Husto žo to poradźi, wjazy krócź pak žu khrobli spomoženo žami žwoje žiwjenje wostajili abo žu žo wobschkodźili. Wschitzy žo k želesnym sćěnam łódže „Hansy“ cźischćachu, kotreź najbližschu pomoz posticźachu. Někotryžkuli pak, kotryž žo s powjasom na „Hansu“ horje sćeže, žo s druhimi njesbožownymi, kotsiž běchu žo jeho nohow popadnyli, sažo do wody dele storhny a žo tepi. Mnosy s zyka k wukhowazym powjasam njedopkuwachu, ale žo s łódźu „Primus“ podnnrichu, hdyž žo wona do hłubiny shubi. Městno žałožneho njesboža wothłožowasche žo s kschikami pkuwazych, khropjenjom žo nurjazych a wołanjom wukhowarjow.

Wožebje spomnjenja hódne je woporniwosćź a khrobkosćź pincźnika Emila Eberharda, 19lětneho młodźenza, kotryž je druhich wukhowajo žmjercź namakał. Wón najprjódzy žwoju njewjestu a schtyri druhe žónske, kotreź s kajütow wunjeży, na „Hansu“ wukhowa. Hdyž žo wón tsećzi ras na „Hansu“ wróćzi, jeho njewjesta jeho proschesche so by žebi nětko žam na žebje myślił. Wón wotmolwi: „Delka žu hischće dźěcźi, kotreź dyrbja žo hischće wukhowacź.“ Potom žo wón na „Primus“ wróćzi, kotryž žo runje sanuri. Eberhard žo s wodowym kužołom žobu storže a žo wjazy njewohlada.

Jeneje žony, kotruž cźołmarjo s wody wucźežechu, žo muž dźeržeše. Muž pak žo, hdyž žo cźěle do cźołma cźehnjeschtej, do wody wróćzo swjesy. Jena khětro tołsta žona bě hischće wo pomoz wołała, hdyž žo cźołmy bližachu. Ju dožahnychu a do cźołma sćežechu, tola pschi tym wona wumrje. Boža ruczka bě ju sajała.

Mnosy pucźowarjo „Primusa“ běchu na kołowy kaschcź salěsli a spytachu žo na „Hansu“ wukhowacź. Tola prjedy hač žo jim to poradźi, žo „Primus“ wot „Hansy“ dźěli a žo hnydom na to s ludźimi, na kołowym kaschcźu stejazymi, kotsiž žałožnje s hłožom wo pomoz khschiczachu, podnuri.

Kotra łódź, hač „Primus“ abo „Hansa“, je njesboże sawinowała, njeje hischće wujažnjene. Kapitan „Hansy“ wschu winu na kapitana „Primusa“ storka. Wón je pschi pscheždkyschenju prajił, so je „Primus“ prěki psches Łobjo psched „Hansu“ sajěł, tak so žo ta njeje móhła jemu wuwinycź. Nawopak kapitan „Primusa“ prěje, so je wón njesboże sawinował.

Pucźowarjo, kotsiž běchu žo s „Primusa“ na „Hansu“ wukhowali, měnjachu, so je kapitan „Hansy“ sa njesboże samolwity. Teho dla žo někotsi do jejneho kapitana dachu, wołajo: „mordarjo“, a chzychu jeho s nožemi skakacź. Na sboże žo ludźo, kotsiž njeběchu žwojich myšlow wjazy mózni, skónczńje směrowacź dachu.

* (Njesboże s automobilom.) W Tyrolskej je jedyn automobil pola Griesa po nahłej hórskej drósy do rěki Sille sajěł. Automobil žo rosbi. 5 wožobow, w nim žedźazych, žo cźežko srani.

* (Łamanje mandźelstwa.) We Wagrainu w Tyrolskej kubler Kaswurm w nozy žwoju žonu hromadźe se žynom jeneho kublerja trjechi. Wón lubkarja s hnojowymi widłami sarasy. Nasajtra Kaswurm, powschitkownje jako pilny a měrny muž znaty, podawk žam poliziji wosjewi.

* (Mordarstwo w želesniskim wosu.) Na želesnizy pola Kaschawa we Wuherskej žo 28-lětny pschekupz Goldberger s jenym žobupucźowazym ratarjom swadźi. Daschtaj žo do pukow a ratał Goldbergerej nop rosbi. Ratarja žu sajeli.

* (Błysk do automobila dyrił.) Pruski inženjeur Robert Hilbert žo póndźelu w Budapestu se žwojim towarschom Adolfom Buschizom w automobilu wjesesche. Na drósy błysk do automobila dyri, kotrehož benzinowe žudobje rosbuchny. Buschiz žo hnydom mori, Hilbert žo žmjercź straschnje srani.

* (Sliwk we Winje.) 21. julija je we Winje žylny sliwk padnył. Pinzy a delnje wobydlenja žo powodźichu. Tón žamy dźeń mějachu w Salzburgskej a w Schwajzarskej sliwki a njewjedra s krupobicźom. W Salzburgskej wětr tšěchi wotkry, a delnje wobydlenja žo pócźrjechu. Pola St. Gottharda w Schwajzarskej žu pola powodźene. Winizy wjele wžow žu wupuscźene.

* (Wulke mysche a mrowje w Turinje.) S dwěmaj cźwilomaj žo lětža Turin, piemontske hłowne město w połnóznej Italskej, doma pyta. 18. julija žo sjewjenje natury sta, kajkež hischće w Turinje njepomnja. Ssylny wětr howrjesche, kotryž husto cźornu mróczel psched žobu cźerjesche, kotraž njebio saczěmni. Nad městom žo mróczel rostorže, a husty deschcź padasche, kotryž pak město wody mrowje wopschijesche. Zentimeter wyžoko žo miwolaze swěrjata dróhi a twarjenja pschikrywachu a žo jako woprawna cźwila do pinzow, wobydlenjow a khlamow dobywachu. Pschiwěrivy lud žo jara naboja, a kóždy měješe doscź dźěkacź, so njewitanych hoscźi s doma wotstroni. — Pódla teho žo lětža w Turinje wschě měschcźanske dźěle s wulkimi myschemi mjerwja, so móža žo grawocźiwych swěriskow lědma wobrócź. Niczo wulke mysche na pokoj njewostawaju, ani póstu wone njepschepuschcźeja, kotraž ma pod nimi bóle cźerpicź, dyžli druhe twarjenja. Wotpóžkarjow listow a druhich požykkow žu napominali, so bychu je w blachowych tyskach wotedawali, so bychu žo psched wobžranstwom wulkich myschow schkitake. Te žo do wscheho dawaju, schtož móža se žwojimi subami roshrymsacź, a woženbje jim papjera derje žkodźi. Póstka wyschnosćź njewě žebi žaneje rady. Dotal nałožene žrědki žu žo jako njewuspěschne wupokasake. Jědej mudre hrymsaki s pucźa khodźa, pžy a kóczki, kotreź dyrbja je kojicź, žo s cźrjódami nadpaduja a dyrbja psched pschemozu wulkich myschow cźěkacź.

* (Mordarstwo a žamomordarstwo.) W jenej khosejowni w Prasy je dragunski korporal žo s holzu Marju Zogalez swadźił. Swój žkužbny revolver wucźahnywschi wón holzu do hłowy tšěli, so wona hnydom mrějo se stoła padże. Potom žebi wón žam kulku do hłowy tšěli a teho runja sa někotre mjeńschiny wumrje.

* 22 wožobow w cźołmje žmjercź namakało. S Orsowy wo njesbožu pišaju, kotreź je žo na Dunaju žrjedu stało. Cźołm, w kotrymž žo 22 wožobow wjesesche, je žo žrjedź rěki s njewjedrom a wětrom pschekhwatał a žo powrócził. Wschě wožoby žu žo tepike.

* (Mordarstwa a žamomordarstwa.) W Balu pola Stalupönena je 60-lětna ryczerkubleŕka s Markinkiewitz žwoju 23-lětnu pschichodnu dźowku se žekeru sarasyła a potom do studnje skoczika. Staru knjeni morwu s wody wucźežechu. Pschichodnu dźowku je wona skónzowała, dokelž ju žmjertnje hidźesche. — W Raschigu w Pósnanskej je namjesny dohladowaŕ Dot žwoju žonu a 4 dźěcźi morił a žebi potom žam žiwjenje wsał. Wón je pjecża w pjenježnych wuskosćźach byk. — W Barlinje 32-lětny paßaŕ Stahn psched žwojimaj dźěsćźomaj žwoju 28-lětnu žonu a potom žebje žameho satjěli. Hdyž ludźo do wobydlenja stupichu, běschtaj Stahn a jeho žona hižo morwaj, mjes tym so dźěsćźi žałosćźo na sofje leżeschtej.

* (58 wožobow žo tepiło.) Pola Beresnikow w Ruskej je žo cźołm, s kotrymž žo 80 žnjenzarjow psches Wolgu wjesesche, wo žrjedź rěki podnurił. Jenoź 22 s nich je žo wukhowało.

* (Wulki wětr w Ruskej.) W Kijewje žu njedźelu s wulkim wětrom krupy padake a na wětrowej stronje wschě wokna rosbike. Krupy žo se sliwkom pschewodźachu. Pinzy žo pócźrjechu. Powodźenje tak rucże pschińdże, so žo wobydlerjo pinzow njemózachu wschitzy wukhowacź; pjatnacże wožobow je žo w pinzach tepiło. Nastata schkoda je njeżměrnje wulka.

* (Nadpad na jedyn klóschtr.) W Starej Sserbiji (w Turkowskej) je cźrjóda muhamedanskich Arnawtow klóschtr Wyžoke Dezany woblehnyła a žebi 3000 frankow žadała, hrožo, so hewak klóschtr sapali a jeho wobydlerjow skónzuje. Žadane pjenjesy žo rubježnikam hnydom pschepodachu.

* (Njesbožowne mandźelstwo.) 32-lětny Alfred Schrynemakers s Madeleine w Franzowskej je žo se žwojej dwělětnej dźowczičźku, kotruž bě žebi k cźělnemu paßej pschiwjasał, w Denteskej rězy tepił. W sawostajenym liscże wón pische, so je do žmjercże schoł, dokelž njemóże se žwojej žonu dleje žiwy bycź, a so tež nochże žwoju lubu dźowczičźku tajkemu skóscźiwemu žonisku wostajicź.

* W Satory pola Versailles w Franzowskej žu žo s rosbuchnjenjom pólvra 15 wojazy cźežko sranili. Jedyn serżant a jedyn korporal staj hižo na žwoje rany wumrjeloj. Wojazy žo na rosbuchanje swucźowachu a běchu do jeneje podsemskeje dźěry 500

puntow pólvra położili. Dokelž pólver, do kotrehož bě dynamitowa patrona położena, njerosbuchny, jedyn lieutenant ſa pſchiczinu njeporadženja žlědženſche a žo pſchi tym ſ worzlowej žerdku elektriſkeho grotu dótkny. Tónle wokomik žo ſatraſchne rosbuchnjenje ſta. Lieutenantej žo hnydom zyła hłowa wottorže.

* (Kußnjenje ſmijizy.) S Czrkwjeneje w Hornjej Schleſynſkej pißaju: W lěžach pola Poliz je 13lětneho hólza a 12lětnu holzu, kotrajž jahodki ſchczipaſchtaj, ſmijiza kußła. Hacž runje dźěſczi hnydom domoj khwataſchtej a žo jimaj bórſy lěkarſka pomoz doſta, bě tola hižo hólz ſhubjeny. Noha ſa krótki czaž tak ſaczekny, ſo lěkař njemóžeſche ſajědojczenju wobaracz. Naſajtra bě hólz hižo morwy. Holzy móžeſche žo hiſchcże žiwjenje ſdźerżecz. — Dale ſ Kundraczig pola Litoměržig pißaju: 17lětna dźowka ratarja Thiela boßy na polo po ſtótnu pizu dźěſche. Duzy po puczu na ſmijizu ſtupi, kotraž ju do kulkow kußny. Sa poł hodźiny holzyna noha woczorni.

* (Njeczłowſkaj ſtarſchej.) Wucžer Köpp a jeho žona mějeſchtaj žo pſched Barlinſkej khoſtanſkej komoru dla krjudowanja žwojeju dźěſczow ſamolwicz. Köppej bě w lěcże 1884 jeho žona wumrjeła. W lěcże 1890 žo Köpp ſ jenej wucžerku, žwojej nětcziſchej žonu, woženi. S prěnjeho mandźelſtwa běſchtej dwě dźěſczi, nětko 13lětna Helena a 9lětny Bruno, wuſchlej. Kaž žo druhdy ſtawa, njemóžeſche mazocha dźěſczi ſ prěnjeho mandźelſtwa wuwidźecz a nana na njeju naſchczuwa. Nan do njeju ſ wótrym żeleſnym linealom pjerjeſche. Huſto běſchtej dźěſczi wuwjaſanej. Mazocha dźěſczomaj hinak njerěkaſche, dyžli „beſtija“. Hdyž bě žo mazocha ras dohladała, ſo bě gris ſ człowjeczim njerjadom womaſany, dyrbjeſche žłužobna holza na kubju po ſtary hornz dóńcz. Mjes tym bě 13lětna holza dyrbjała gris ſ njerjada wuſběracz, a mazocha jón potom w ſtarym hornzu ſwari a holzu nuſowaſche, jón jěſcz. Hdyž žo holza wobaraſche, mazocha jej gris ſ mozu do huby ſtyka. Köppowu k jaſtwu na 1¼ lěta a jejneho muža k jaſtwu na 3 měžazy ſaßudźichu.

* Großſchönawſki gmejnſki pſchedſtejicżer bě 50,000 hriwnow ſ gmejnſkeje nalutowarnje pſchekſchiwiwſchi cżekny. W Tatraſkich horach we Wuherſkej žu jeho ſaßłapili. Wón je žo wuſnał, ſo je pſchekſchiwjene pjenjesy ſe ſpekulaziju ſhubił.

* (Sso ſpalił.) W Hengſtenerberu w rudnych horach žo 14. julija khěža měſchczana Lindnera wotpali. Hdyž dom hižo wſchón w płomjenjach ſtejeſche, Lindner hiſchcże ras do njeho běžeſche, ſo by něktore wězy wukhował. Hdyž pak bě lědma do njeho ſtupił, žo wjerch ſaßypny, kotrehož roſpadanki Lindnera k ſemi porańchu. Jako ſwuhlene cżěło jeho po ſhaſchenju wohnja namakachu. Snjeſboženy bě 30 lět ſtary.

* (Njeſbože pſchi hońtwje.) W Dünkelsbühlu je hońtwař Merz w nozy na žorniki łakajo dźěłacżerja Scheunera ſatřělił. Wón bě tuteho ſa žornika měł.

* S roſſchczěpjenym nopom žu w Bernburgu poliziſta Bamberga namakali. Mordarjo, kotſiž hiſchcże njejžu wuβłědženi, běchu jemu teßak wſali. Dźewjecz woßobow, na kotrychž tukaju, ſo žu poliziſta morike, žu ſajeli. Jedyn ſe ſajatych je žebi w jaſtwje žiwjenje wſał.

* (Swón dele padnył.) We Wuſtju w Czechach ſańdźenu njedźelu pſchi ſwonjenju wjazy dyžli 100 zentnarjow cżežki ſwón „Suſanna“ we wěži tachantſkeje zyrkwje ſ ramjenjow wuſkoczi. Na ſboże wón 1½ metrow dele padnywſchi na hrjadach wißajo woſta, tak ſo žo dalſcheje ſchkody njeſta.

* (Ssmjertny wußud.) Nürnbergſki pſchißażny žud je po dwajdnjownym jednanju žyna młynka Müllera we Weißenohe k žmjercži ſaßudźił. Müller bě jenu žłužobnu dźowku, kotruž bě dóſchoł, ſkónzował.

* (Swoniza žo ſaßypła.) Hdyž žo pſchi njewjedrje we Vaginu (w Italſkej) na ſwonizy tamniſcheje zyrkwje ſwonjeſche, błyſk do njeje dyri. Swoniza žo roſſchczěpi, ſo žo ſaßypny.

Pſchepytanje, kotreż je italſke knježerſtwo dla ſaßypnjenja ſwonizy zyrkwje žwj. Marka we Venedigu poruczilo, je ſ pſchiczinu było, ſo žu hladarja Venedigſkich twarſkich pomnikow, Benheta, a twarſkeho pſchedſtejicżerja zyrkwje žwj. Marka, inżenieura Saccarda, wotžadźili. Sběrka ſa nowotwar ſwonizy žwj. Marka je hižo na 1½ milijona frankow wunjeßła.

* (Morbarſtwo.) Krawz Gerlinger ſ Elſaßa je w Pariſu ſe žwojeho 5 poſkhodow wyßokeho bydła njeſnatu holzu na dróhu cżißnył, hdźež je wona morwa leżo woſtała. Gerlinger, kotryž je wopilz a dundak, je holzu najprjedy wurubił a potom ſtónzował.

* Kholera je žo do Egiptowſkeje ſanjeßła a žebi tam wjele woporow žada. Wobydleŕſtwo je žo ſ wulkej hroſu ſajało.

W Chinje kholera najhórje w provinzy Kwangſi ſakhadża. W Kweilinfu, w kwangſiſkim hłownym měſcże, wſchědnje tyßazy mrěja. Njemóżne je, doſcz kaſchczow wobſtaracz; duż cżěła po dróhach wokoło leża a tłaja. Chineſojo praja, ſo je khoroſcz ſ wulkimi deſchczemi naſtała, kotreż žu po wutrajnej žuchocże naſchle.

* (Bohaty paduch.) Ssyn milijonara Stronga je ſ New-Yorka cżeknył, ſa 100,000 dollarow drohotnych debjenkow ſpěwarzy Johnez kradnywſchi.

* (Powodźenje.) W ſjenoczenych ſtatach połnóżnje Ameriki je rěka Miſſiſſippi wyſche měſta St. Louis pſches brjohi ſtupiła a žußodne ſtrony powodźiła. Pola, kotreż jara dobre žně lubjachu, žu tak hłuboko pócżrjene, ſo móża parne łódże po nich jěſdźicz. Schkoda žo na 24 milijonow hriwnow wobliczi.

Wobydlerjo žu na hórki pſchi Miſſouriſkej ſtronje cżekle a wot tam ſapuſczenje powodźenja wobkedźbuja. Wjele ſtow farmerow žu wokhudnyli, a jeli ſo žo 40 mil dołhe hacżenja pſchetorhnu, by žo dalſchich 175 kóżnych mil póczrjeło. Farmerjo w nozy a wo dnjo hacżenja ſtražuja, tola žo pſchetorhnjenja hacżenjow boja, dokelž žu moſchuſke wulke myſche wulke dźěry do hacżenjow wuryłe.

* (Semjerżenje.) St. Vinzentſka kupa w žrjedźnej Amerizy je žo ſ nowa wospjet ſ podſeńſkimi ſtorkami ſtſchażła. Poßlednje ſtorki žo 22. julija ſahe rano ſtachu. Wobydlerjo wuſtróżeni poł naſy ſ wobydlenjow na dróhi cżeknychu a tam hacż do žwitanja woſtachu. Khěże, ſ poßlednimi podſeńſkimi ſtorkami wupuſczene, žo powſchitkowneje wěſtoſcże dla wotnoſchuja.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Cżeladnik K. R. Zyž, we Łupoji žłużazy, bě 5. meje wjecżor 6lětneho žynka kublerja Heinricha pſchejěł. Hólz žebi kožu wobodrě a žebi ruku khětro ſmjecże. Zyża, kotryž je hižo ras dla wobſchkodźenja wězy ſaßudźeny, k 30 hriwnam pjenježneho khoſtanja abo k jaſtwu na 6 dnjow ſaßudźichu.

Nózny ſtražnik Nakónz w Komorowje pola Rakez bě loni w dezembrje wo powyſchenje mſdy proßył. Hdyž žo w poßedźenju gmejnſkeje rady wo tym jednaſche, kubler Jurij Schibak powjedaſche, ſo je žo Nakónz pſchi kſchcżiſnach khěžkarja Tužma pjany wokoło walał, ſo je ſ dźěcżimi do poßedźenjow gmejnſkeje rady pſcheproſchował a ſo je Nakónz hiſchcże bóle pjany był, dyžli nózny ſtražnik jeneje žußodneje wěży. Nakónz teho dla Schibaka ſkſchiwdźenja dla wobſkorži, tola ławniſki žud Schibaka njeſaßudźi, jemu hladanje woprawnjenych intereßow pſchizpiwſchi. Nakónz žo ſ tutym wuβudom njeſpokoji, ale žo pſchecżiwo njemu na druhu inſtanzu wobrocži. Ta běſche hinaſcheho měnjenja, dyžli ławniſki žud, a Schibaka k 100 hriwnam pjenježneho khoſtanja ſaßudźi. Schibak žo tutemu khoſtanju njepodcżißnje, ale žo na wyſchſchi krajny žud powoła.

Sa nowy Macżiczny dom

je žo w lěcże 1902 dotal nahromadźiło: 1001 hr. 28 np.

Dale žu ſa njón darili:

Na Wojnarjez-Paulez kwaßu w Žornoßykach . .	8	=	— =
W „Katholſkim Póßle“ cżißko 30. lěta 1902 hižo kwitowane:			
Молоканы 1 hr. — Radwořiſka płatowa komiſija: Pſched Haßlowſkim konzertom na univerſicże 75 np. — Na Kuſchkez-Hawkez kwaßu w Boranezach nahromadźene 3 hr. 19 np. =	4	=	94 =

Hromadźe: 1014 hr. 22 np.

S džakom kwituje a dalſche dary pſchijimuje

ſarjadniſtwo Macżizy Sſerbſkeje.

Hudanczży.

288.

Muž pſchekrocżił je puſczinu,
Był zyły ſchěry, ſaprójſcheny,
Sso wukupawſchi w jěſorku
Był potom ſ procha wurjedźeny,
A hdyž je do cżiſta žo ſmył,
Njej' běły, ale cżorny był. —
Hdyž hoła bajka njeje to,
Wěſch rjez, kak je ſ tej wězu ſchło?

289.

Schto to je?

Se ſemje je ſwutorhane,
Pod njebjom je roswalane,
Do pjezy je natykane,
Koſcże žu jom' wukamane,
Draſty w horſchczi wobkhowane,
Pſches żeleſa pſchecżahane,
K dołhim nitkam wudźěłane.

Wuhudanczży ſ poßlednjeho cżißła:
286. Baß, cżaß, paß, djaß. 287. Wiſcheń.

Starowupruhowany

Shorjelski kalk

ſ kalkownjow firmy

E. Plümecke w Niſkej a Kundraczizach.

Jeniczki ſaſtupjer ſa Budyſchin a wokolnoſcz:

knjes **Adolf Glossmann**

w Budyſchinje.

K nowemu lětu dostanu ßkužbu:
1 dżowka, 210 hr. mſdy,
1 ßkužobna dżowka, kotraż ma ßwinje ßobu ſaſtaracz, 210 hr. mſdy a něhdże 60 hr. pſchedawanſkeho pjenjeſa,
a někotre hródźne dżowki, 195 hr. mſdy **na kujezim dworje** w **Ssemichowje** pola Hodżija.

Sskužobne a hródźne dżowki a tajke k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, pohonczow, hejtmanow, dżěłaczerſke ßwójby, tſeczakow a wolazych ſa tudomne a Draždżanſke strony hnydom pyta **Schmidtowa** na ßukelnſkej haßy czißko 24.

Hnydom a k nowemu lětu ßkužobne holzy do měſta a czeledź na wßy pyta pſchiſtajeŕka **Görlichowa** pſchi Michalſkej zyrkwi.

Khofejowy Sachsa

bydli hiſchcze pſchezo na

bohatej haßy 4

a ma pſchezo hiſchcze

najlěpſchi khofej.

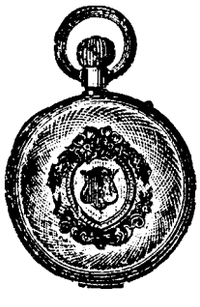

Kóżdy, kotryż chze ßebi **dobry** a **tuni czaßnik** kupicź, abo kotryż chze ßebi jón **porjedźicz** dacź, njech dże k czaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawſkej haßy 5

Jencz pſchedawa a porjedża ſa ßwoje dżěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczißnami wupołożene, wobhladacz.**

We wudawarni „Sserb. Nowin“ ßu doſtacź:

kmótſſaze liſty.

Ssymjeńtny hróch

każ tež

woku, kolij, hejduſchku a żonop

najlěpſchich drużinow

porucża **tunjo**

Khorla Schuppan

żitowa pſchedawarnja.

Składownja

firmy

Ludwig Winter & Comp.

ſ Biſkopiz

měchow, płachtow, fabriki ſtanowych a konjazych pſchikrywow, je wot nětka **pſchi żitnych wikach czo. 36 delka** pola knjeſa ſchewſkeho miſchtra Hietzgi.

Pſchedawarnja wużitkoweho drjewa

wyſchſcheho hajnika ſw. ßł. **Cl. Klugi w Budyſchinje**

porucża, ſo by ßo ſtary ſklad wotbył

tyſcherſku ſchtomowu khójnu

po ſcżěhowazych poniżenych płaczißnach:

staru ſchtomowu khójnu 13 mm tołſtu □m po 60 np.

zyle ßuchu { 15 = = = = 68 np. / 18 = = = = 82 np. / 20 = = = = 90 np. / 25 = = = = 117—120 np.

S dobom na ßwój **nowy ſklad dobrych ſchleſynſkich khójnow a ſchmrěkow** ſ poruczenjom dopominam.

S poczeſczowanjom

Clemens Kluge na Lubijſkej dróſy.

Schkleńczane twory, kamjeninowe twory, emaillowane a lakowane blachowand twory

poruczataj

A. & W. Neuhahn

4 na ßerbſkej haßy 4.

Sserbſke a němſke ſpěwarſke w najwoßebniſchich a jednorych ſwjaſkach ßu po tunich płaczißnach na pſchedań **we wudawarni Serb. Nowin.**

Wotewrjenje pſchedawárnje.

S tutym ßebi dowolam czeſczenym Sserbam w Radworju a wokolnoſczi najpodwolniſcho k wjedżenju dacź, ſo ßym tam pſchi żeleſnizy

wuhlowu a kalkowu ſkładownju

wotewrił.

Budu ßo ſtajnje prózowacź, wulki ſklad dobrych drużinow dżerżecź.

Jeniczka pſchedawarnja Shorjelſkich kalkownjow firmy E. Plümecke a pr. hornjoſchleſynſkeho kalka.

Pſchi trjebanju wo dobroczíwe pſchikhadżenje proſcho, poruczam ßo najpodwolniſcho

Ad. Glossmann

w Budyſchinje na kamjeńtnej haßy

w Radworju, pſchi żeleſnizy.

Burske towarstwo w Rakezach

smeje jutsje **njedzelu 27. julija** popoldnju w 5 hodz. w Gäblerez hosczenzu **poszedzenje.**

Wo bohaty wopyt proszy **pschedszydstwo.**

Podpisany direktorij s tutym k wjedzenju dawa, so staj s jeho srjedzisny knjesaj

hamtski hejtman dr. Hempel,
dotalny pschedszyda,
a **direktor krajneho suda Abée,**
sapiszowar,
wustupiloj, a so staj na jeju mesto
Clemens hrabja s Lippe w Budyschinje
jako pschedszyda
a **hamtski hejtman s Carlowitz** w Lubiju
jako sapiszowar
do direktorija po wólbje, na njeju padnjenej, sastupiloj.

W Budyschinje, 21. julija 1902.

Direktorij provizialneho towarstwa sa snutskowne miszionstwo w Budyskim knjezerstwowym wokrjesu.

Max Wünsche

tapezérar a wupyscheŕ
w Budyschinje na schulskej drozy 7
porucza swój sklad **sofow, matrazow, lozow** atd.

Wsche do tapezéraŕstwa skuschaze dzéla so po tunich placzisnach shotuja.

Hródzna dzowka

so k nowemu letu 1903 na knjezi dwór **w Debischkowje** p. Hodzija pyta.

Znjoweju dzélaczerjow

s dobrej msdu pyta kubleŕ **Jurij Skop** w Njeswaczidle.

Khojej
Khorle Nowaka

na zitnej haszy
je „najlépschi“ a „najtuńschi“.

Teho runja wschě druzinu

palenza

wulkotnje skódke a huste.

Kedzbu!

Ratarjo, kotsiz chzedza wo zne néschto tunje a szylne k wobjedu méczi, chzyli ras **se Schurschez wubjernymi samodzélanymi jejkowymi nudlemi** spytacz. Wone so wschédnje czerstwe dzélaju a pschedawaju w pjekarni a nudlowej fabriky na theaterskej haszy.

W Dobroschezach pola Njeswaczidka je **khéza** czo. 4 s $2\frac{3}{4}$ korzami pola herbstwa dla na pschedan. Dalsche je shonicz pola J. Fulka w Nowej Jazonizy.

Do Lasa!

Njedzelu 27. julija budza **reje.** Pschecželnje pscheproschuje

K. Scholta.

Sahrodniska zinnosc

czo. 3 **w Zornoszylach** pola Bukez s 20 korzami lezomnosczo na jenym krusche pola domskeho je s morwym a zywym inventarom a s rjanymi znjemi staroby dla bjes wumjenka a hospody hnydom na pschedan.

Zinnosc

10 mjenschinow wot Budyschina s 5 abo 18 korzami wubjernych lezomnosczow, s rjanymi znjemi a derje so danjazej khézu je hnydom na pschedan. Wona by so tez k sahrodnistwu derje pschihodzika. Dalsche je shonicz na knjezim dworje **w Radzanezach.**

Khéza na pschedan.

Khéza czo. 14 w **Ssmjeczkezach** s dobrymaj 2 korzomaj pola je se swobodneje ruki, kaz steji a leži, bjes wumjenka a hospody na pschedan. Wscho dalsche je shonicz pola wobszedzerki tam abo pola **Mikawscha Scholty** w Khrószczizach.

W **Zarkach** pola Wósborka je **masiwna khéza czisło 19B** tunjo na pschedan. Dalsche je pola gmejnskeho pschedstejiczerja tam shonicz.

Ssuczelna kruwa blisko k czeleczu je na pschedan w Ssowrjezach.

Ssuscheny tolsty polcz, punt po 80 np. a **szwinjaze mjaszo,** punt po 70 a 75 np., **kolbaszowy schmalz,** punt po 50 np., porucza **Ota Pétschka** na zitnej haszy.

Ssobotu 19. julija je so czorny **posz** w Muczowje czo. 30 pschidak. Wón ma dawkowe snamjo s Wojerez.

---

50 hriwn. myta!

Tón, kotryz teho, kiz je w nozy wot 17. do 18. julija t. l. sastawu w delnim knjezim hacze pola Kamjeneje sczahnyl a s tym ryby wotpuschczil a pschimjesowaze lezomnosczo póczrjek, tak pscheradzi, so móze so sudnischy khostacz, horka mjenowane myto dostanje.

Rakeczanske knjejstwo.

Sjawny dzak.

Knjesej tyscheŕskemu mischtrej **Ernstej Mérczinkej** w Rabozach, kotryz je naju dzéczo smjercži tepjenja wukhowak, s tutym sjawnje horzy dzak prajimoj.

Handrij Rjelka a mandzelska
w Rabozach.

(K temu czisku jena pschiloha.)

Dokelz je so nalétni czaz pominyl,

wot nétka **sbytki**

wołmjaneje
žonjaceje drasty

s 20 prozentami rabata

pschedawam.

S wosebitym dobytkom sa kupowarjow:

1 dzélba pnezowanskeje drasty, wjele nize placzisny.

Jan Jurij Pahn.

Pschiłoha k cźišku 30 Serbskich Nowin.

Ssobotu 26. julija 1902.

Placźišny rěsneho słotu na Draždźanskich słótnych wikach

21. julija 1902.

Placźišny po zentnarju a hriwnach.

Słótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
	hr.	hr.
Woły:		
1. polnomjaßne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosćże hacź do 6 lět	34—37	61—67
awstriske	35—38	62—68
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	31—33	58—60
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	28—30	54—57
4. ßnadnje pizowane kóždeje staroby	24—27	49—53
Jałojźy a kruwy:		
1. polnomjaßne, wukormjene jałojźy, najwjetšeje rěsneje hódnosćże	33—36	60—63
2. polnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetšeje rěsneje hódnosćże hacź do 7 lět	30—32	57—59
3. starše, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódše kruwy a jałojźy	27—29	54—56
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałojźy	24—26	53—53
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojźy	—	45—49
Byki:		
1. polnomjaßne, najwjetšeje rěsneje hódnosćże	34—37	60—64
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	30—33	54—58
3. ßnadnje pizowane	26—29	50—53
Cźelata:		
1. najlěpše ſ mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	42—46	64—69
2. ßrěnje kormjene abo też dobre wot zyza	39—41	61—63
Swinje:		
1. polnomjaßne lěpšich raßow a jich ſkšiżenjow w starobje hacź do $1\frac{1}{4}$ lěta	49—50	61—62
2. mjaßne	46—48	58—60
3. ßnadnje wuwite, też ranzy a kundrošy	43—45	55—57

Placźišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2668 měchow.	W Budyschinje 19. julija 1902. wot hr.	np.	hacź hr.	np.	W Lubiju 24. julija 1902 wot hr.	np.	hacź hr.	np.
Pšeńca běła	8	71	8	94	8	59	8	82
" žołta	8	35	8	59	8	35	8	59
Rožka	7	50	7	70	7	31	7	62
Jećmjeń	6	65	6	79	6	67	7	—
Wowß	8	10	8	30	7	80	8	10
Hróch	10	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	50	10	—	8	50	11	—
Jahły	13	—	16	—	12	—	16	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	—	1	50	1	—	1	40
Butra 1 kilogr.	1	90	2	20	1	90	2	20
Pšeńcźna muka 50 "	9	—	17	50	13	50	15	50
Rjana muka 50 "	8	—	13	50	10	83	11	83
Ssyno 50 "	3	20	4	40	3	50	3	80
Sšoma 600 "	25	—	30	—	24	—	30	—
Proßata 1076 schtuk, schtuka	12	—	28	—	—	—	—	
Pšeńcźne wotruby 50 kilogr.	—	—	5	25	4	80	5	25
Rjane wotruby	—	—	5	50	5	25	5	75
Pšeńcźny gris	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	6	50	—	—	—	—

Runklizowe ßymjo, punt po 50 np. — **Cźerwjeny dźeńcźel,** zentnar po 40—70 hr.

W Budyschinje placźeše: kórz pšeńcźny (běła) po 170 puntach 14 hr. 80 np hacź 15 hr. 19 np., žołta 14 hr. 19 np. hacź 14 hr. 60 np, kórz rožki po 160 puntach 12 hr. — np. hacź 12 hr. 32 np., kórz jećmjenja po 140 puntach 9 hr 36 np. hacź 9 hr. 50 np.

Na Bursy w Budyschinje pšeńca (běła) wot 8 hr. 83 np. hacź 9 hr. 12 np., pšeńca (žołta) wot 8 hr. 70 np. hacź 8 hr. 83 np., rožka wot 7 hr. 25 np. hacź 7 hr 35 np., jećmjeń wot 7 hr. — np. hacź 7 hr. 13 np., wowß wot 7 hr. 90 np. hacź 7 hr. 90 np.

Wićzne placźišny w Kamjenzu

17. julija 1902.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 31 np. hacź 7 hr. 80 np., pšeńca wot 8 hr. 20 np. hacź 8 hr. 53 np., jećmjeń wot 6 hr. 70 np. hacź 6 hr. 79 np., wowß wot 8 hr. 25 np. hacź 8 hr. 70 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacź 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., ßyno 4 hr. 25 np., běrny 1 hr. 50 np. Sšoma (600 kilogr.) 34 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 1 hr. 80 np. hacź 2 hr. 40 np.

Wjedro w **Londonje** 25. julija: pomróčene.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smjeje 9. njedźelu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodź. diakonus Tyschcer ßerbsku spowjednu rěcź, $\frac{1}{2}$9 hodźin ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Wěrowani:

W katholskej zyrkwi: August Knappe, ſ Marju Theresiju rodź. Thomaßez.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Ernst Marcźin, Ernsta Gruhla, hoscźenzarja w Nowych Bobolzach, ß. — Ernst Richard, Jana Michała Mejna, małeho sahrodnika w Hrubocźizach, ß. — Frieda Ella, Maxa Vogta, fabrikarja w Dohruschi, dź. — Martha Hedwiga, Ernsta Richarda Sommera, samkarja na Židowje, dź. — Hedwiga Klara, Jana Augusta Zuschki, hoscźenzarja a tyscherskeho mischtra we Wulkim Wjelkowje, dź. — Marjana Hilžbjeta, Jana Bjedricha Wuschika, kopornikarja na Židowje, dź. — Lina Bertha, Eduarda Knocha, dźěłaćerja na Židowje, dź. — Elsa, Hermanna Fietzy, dźěłaćerja na Židowje, dź. — Hedwiga Martha, Jana Ernsta Muki, pohončža na Židowje, dź. — Emma Hedwiga, njemandź. dź. na Židowje.

W katholskej zyrkwi: Josef Alexius Vinzenz, Adolfa Hermanna Lukaneka, pschekupza, ß. — Marja Madlena, Jurija Lebšy, dźěłaćerja, dź. — Willy Stanißław, Stanißława Schlechta, molerja na Židowje, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 15. julija 1902: Max, Handrija Hanskeho, khěžerja w Kelnje, ß., 11 m. 13 d. — 18. Erich Arndt, Hermana Waltarja Steglicha, ležomnosćerja a poklonika na Židowje, ß., 1 m 18 d. — 20. Frieda Marja, Hendricha Augusta Kschižana, żelesniskeho dźěłaćerja w Tšelanach, dź., 11 m. 18 d.

Zyrkwinske powjesćze ſ Hodźija.

9. njedźelu po ßwjatej Trojizy smjeje rano $\frac{1}{2}$7 hodź. duchowny Domaschka ßerbsku spowjednu wuczbu, $\frac{1}{2}$8 hodźin sarař Kschižan ßerbske a $\frac{1}{2}$10 hodźin němske prědowanje.

Zyrkwinske powjesćze ſ Budestez.

9. njedźelu po ßwjatej Trojizy smjeje rano $\frac{1}{2}$7 h. knjes sarař liet. heol. Rencź ſ Kettiz ßerbsku spowjednu rěcź, w 8 hodź. ßerbske a $\frac{1}{2}$10 hodź. němske prědowanje.

Rheumatiske saßakle khorosćze móža žiwjenje njesnjeßne cźinicź; wone móža takle knjejstwo nad cźěłom dobycź, so ßo jich schkodźenje ſ zyka njehodźi saßo wurunacź.

Kaž naturske lěkowanje w sadwělnje cźeźkich padach, w kotrychž njebě žane městno na cźěle bjesbolostne a psche kotreż kóždolětne lěkowanske kumpanje w Oppelsdorfje, Cźoplizach, Neuheimje atd. niczo njepomhasche, hischcźe dospołne wustrowjenje dozpiwa, njech sćěhowazy podawk dopokaże.

Woženjena Z. ſ A., 50 lět stara, bě wot lětdźeßatkow k drjenju jara pschikhilena. Wulke bolosćze w kschižu, khribjecźe, tyle, ramjenjomaj, rukomaj, bjedrje, woßebje w nohomaj a kolenomaj; pódla teho w shibadłach khětre sacźeklisny, wurostki a sprostnjenje, wótsje ßo ßłyschaze rjepotanje a kschipjenje shibadłowych koscźi.

S dołhej khorosćzu pschidachu ßo hischcźe migräna, cźerpjenje delnjeho žiwota ſ cźeźkim a cźastym krwawjenjom, sahubjenje cźuwow se słym spinanjom wutroby, tyschenje, roshorjenosć a srudnosć.

Wukasanje a skutkowanje: S městnami hodźiny trajaze parjenje, parne wobalki, a wlóžne wobalki najprjódy bolosćze polózachu a produkty sahorjenjow ßyzachu. Maßaża shibadłow shubjowanju muskulatury sadźěwasche, a pódla małeho Kneippskeho wobliwanja **hibicźiwosć** a **poßylnjenje** spěchowasche. Sa 2 njedźeli ßo khětre polěpschenje dozpi, sa 4 njedźele spokojaze wulěkowanje a po dlějschim lěkowanju doma dospołne wotkhorjenje. (Wschěm khorym ßo stajnje mjena wustrowjenych abo polěpschenych ßobućźerpjerjow mjenuja **w Uhlichowych naturskohojazych kupjelach,** pschi nowych hrjebjach 3.)

Howjaše loże, cźelaze loże, konjaze loże, wowcze loże a też **wowczu wołmu** po najwjetschich placźišnach kupuje

Heinrich Lange

pschi ßerbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach.

Dźěłaćerske kholowy, dźěłaćerske lazy, dźećaze wobleczenja,

direktnje se Seifennersdorfskeje drastoweje fabriki porucża.

Emil Heinrich w Borschcźi.

Emil Wehrle

w Budyschinje

na jerjowej haßy 7

Sswój wulki skład **lětnich koschlow** po jara tunich płaczisnach poruczam:

mužaze koschle po 90 np., 1 mk., 1 mk 10 np., 1 mk. 20 np. atd.

žonjaze koschle po 90 np., 95 np., 1 mk. atd.

hólczaze koschle hižo po 45 np.,

holczaze koschle hižo po 30 np.,

módroczischcź hižo po 20 np., **zychi** hižo po 18 np.,

wupjerki módre, rosa a czerwjene ßmuhate po 25 np.,

tibetowe nahłowjaze rubischcza hižo po 60 np., **ßbytki ßa kattunowe bluſy** hižo po 50 np., **rubjany płat, módroczischcź, bely płat** wschěch schěrjow po jara tunich płaczisnach.

Czeßny diplom — Bronsowe medaille a czeßny diplom. — III. myto

I. myto. I. myto.

Heinrich Mohr,

schewski mischtr,

w Budyschinje, na ßukelnskej haßy 14,

porucza ßwój se wschěmi nowoscźemi wuhotowany skład **wukhodźowanskich ſtupnjow** s kneflemi, schnórami, spinami abo s czehnitym gumijom se wschěch czornych a brunych kožowych druzinow, **schikne ſtupnje, domjaze a kuchińſke ſtupnje** s koże, serže, płata, płyscha a tkaninow s pjeńkom a bjes njeho, **kołoješdne, turnowanſke a puczowanſke ſtupnje a ſandale,** wulki wubjerk kneflowanskich, schnórowanskich, czehnitych a spinkatych schkórnjow se scherokej, kónczojtej, rózkatej a kulojtej póduschu, **toſle** wschěch druzinow, wschě druziny **letnych ſtupnjow,** teho runja wschě pomyßlne druziny **ſtupnjow** a **schkórnjow** sa mužskich, žónſke a dźeczi po snatych tunich płaczisnach.

Jeniczka pschedawarnja G. Engelhardtowych czrijow s lawjazym snamjenjom.

Jeniczka pschedawarnja dr. Hoyowych asbestowych sakładnych póduschow (psche pótnu nohu).

Wulki skład **gamaschow.**

Kedźbujcze na moje wukładne wokna!

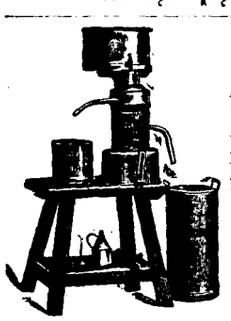

„Oekonom"

najlěpscha zentrifuga nětczischeho czaßa,

jara derje ßmjetanu sběra, hrajizy lohko dźe, je jara jednorje a ſtabilnje twarjena. Tyßazy najlěpschich wobßwědčenjow s tudomnych ſtron.

Steiner a Brochmann.

Wona je na pschedań pola

Jana Pětki w Kocźizy p. Huski.

Sczěnſku pychu.

Majolikowe tworh. **Wopramne kronſkowe wězy.**

Kwaßne dary,

ßwjedźenjowe dary,

jubilejne dary

ſa kóždu ſkładnoſcź

poruczataj

A. & W. Neuhahn

4 na ßerbſkej haßy 4.

Woknowe wobraſy.

Deſtillazija Adolfa Rämscha naßlèd.

(mějeczel **Max Kirschner**)

w Budyschinje pschi butrowych wikach

— 1868 ſałożena —

porucza ßwoje daloko a schěroko snate wubjerne ☛ **likěry** ☚ k kwaßam, ſchczisnam a druhim ßwjedźeńſkim ſkładnoſczam w czwizach a po waſy. Woßebje dobre ßu dwójny **rózowy, nalikowy, hońtwinſki a jadroſelowy, hornjołużiſki, žołdkoſelowy ſeleny** a **czerwjeny, zitronowy, wiſchnjowy, malenowy, prußnizowy** a **korwejdowy** liter po 60—80 np. Dale **naturſtokorwejdowy** liter po 40 np., dobry **žitny** po 70 a 60 np., a **cziſty** czišło 1 a 2, liter po 32 a 30 np. **Czwizy k pjelnjenju ßo wupožczuja.**

Bóschiczanſke ryczerkublo

pola Rjeßwaczidła

porucza

praßowany torf,

1000 kruchow po 7 hriwnach,

s hnydomnym ſapłaczenjom po 6 hr. 50 np.

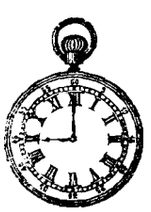

Franz Marſchner

czaßnikař w Budyschinje

czo. 9 na bohatej haßy czo. 9

ßwój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaſow** dobrocźiwemu wobkedźbowanju poruca.

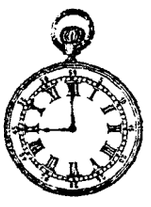

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczisny.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pschiſpomnjenje: Rěcźu **ßerbſki.**

Khoſej,

ßyry po 70 hacź 140 np., paleny po 80 hacź 200 np. dobrych a najlěpſchich druzinow poruczataj

Schieſchka a Rjeczka

na ſwonkownej lawſkej haßy.

Hdźe ſcźe tónle dobry a tuni **czaßnik** kupili?

Pola

G. Magera naſlèdnika,

mějeczel Th. Hippa

na ßerbſkej haßy 11.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawětki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 31. | Sobotu 2. augusta 1902. | Lětnik 61.

Swětne podawki.

Khěžor Wylem w Emdenje.

Khěžor Wylem je ſ jěsby po połnóžnym morju ſo wróćiwſchi do pſchimórſkeho měſta Emdena pſchijěł. Měſchćanoſta khěžora w poſedźerni radniźy powita. Khěžor je w dlějſchej rěčži wotmołwił, w kotrejž kraloſwěrnoſć Emdenſkich wobydlerjow ſławjeſche a na cźežke cźaſy ſpominaſche, kotrež je něhduſche kćějaze wikowanſke měſto połnóžneho morja pſchětracź dyrbjało. Khěžor ſwěrnych Emdenſkich ſ lěpſchim pſchichodom na kanalach a ſ zyła na kodźe troſchtowaſche, prajiźy:

„Emden je w ſwětowych ſtawiſnach wjele płacźił, a potom do ſady ſtupił. Ale ženje njeje Emden ſ wołanjom a ſkorźenjom w hórkoſcźi na ſańdźene cźaſy ſpominał, ale ſ cźichim, nutrnym dowěrjenjom na pſchichod cźakał. Nochźył tónle duſchiny ſtaw tule ſamownoſcź Friſow a Emdena lěpje woſnamjenicź, hacź ſe ſławami, kotrež je mój nan rjekł: „Woni ſu nawukli njeſkorźiźy cźerpicź.“ Sawěſcźe wulki pſchikład, kotryž dyrbjeli ſebi mnoſy mojich krajanow na pokaſku wſacź.“

Khěžorowa rěcź ſo bjes dwěła pſchecźiwo „ſwjaſkej ratarjow“ měri. Po khěžorowych ſłowach dyrbja ratarjo nawuknyć, njeſkorźiźy cźerpicź. Woni njeſmědźa ſ wołanjom a ſkorźenjom na lěpſche ſańdźene cźaſy ſpominacź, ale ſ dowěrjenjom do pſchichoda hladacź. Jaſnjſcho njeje mohł khěžor ratarjam rjec, ſo jich žadanje ſa powyſchenje žitnych a mjaſowych złow do zyła žanych wuhladow na dopjelnjenje nimaju.

Wopyt němſkeho khěžora Wylema pola zara.

Kaž je ſo hižo loni wotrěčžało, khěžor Wylem zara 6. auguſta wopyta. Tónle wopyt pak ſměje ſo jenož na kódźach ruſkeho wójnſkeho kódźſtwa pſched Rewalom. Na ruſki brjóh němſki khěžor njeſtupi, kaž dźe je też zar loni pola Gdanſka ſwój wopyt na jenu němſku kódź wobmjeſował, na kotrejž je ſo ſ khěžorom ſetkał.

Klazanje induſtrije w Němſkej.

Wobſtejnoſcźe němſkeje induſtrije ſo nochźedźa polěpſchicź. Hdyž móža tu a tam w fabrikach hiſchcźe dotalnej licźbje dźěłacźerjow dźěłacź dacź, dha ſu to wuwſacźa. S wjetſcha ſo ſkorźi, ſo dźěło njedoſaha, ſo ſu dźěłacźerjow puſchcźicź dyrbjeli, abo ſo tam, hdźež ſo hiſchcźe dale dźěła, ſe ſnadnym dobytkom abo ſamo ſe ſchkodu dźěłacźerjow wobkhowaju. Tak je Schuckertſke towarſtwo w Nürnbergu, jena ſ najwjetſchich dźěłarńjow elektrizitety w Němſkej, je ſańdźene lěto wo 15½ milijona hriwnow ſchkodowało. Tale powjeſcź na naſtróžaze waſchnje ſrudne połoženje němſkeje induſtrije pokaſuje. S dobom je ſłyſchecź, ſo je wobkhad na wſchěch němſkich żeleſnizach dale wotběrał. Duž móżemy nadźiju ſpuſchcźicź, ſo ſu dokhody ſtatnych żeleſnizow polěpſcha; ſkerje ſmě ſo wotcźakacź, ſo budźa hubjeńſche, dyžli lońſche. Też dokhody khěžorſtwoweje kaſy, kotraž mějeſche hižo loni njedoſtatk wokoło 80 milijonow, ſu ſ nowa wróćo ſchłe. Měſto 205 milijonow hriwnow je jenož 177 milijonow ſa prěnje 3 měſazy dóſchło, potajkim 28 milijonow mjenje, hacź je ſo do prědka wobliczilo. Wſchetrjebanje wuhla, po cźimž ſo najlěpje hodźi nawjedźicź, kak ſ induſtriju ſteji, je dale wotebjeralo. W mnohich wuhlowych jamach ſu ſo dyrbjeli dźěłacźerjo puſchcźicź. W tychle njeſwjeżelazych wobſtejnoſcźach jenicźki ſwětły pohlad twarſtwo poſkicźa. Lětſa ſo powſchitkownje wjele twari. Zyhelńcźe poměrnje doſcź zyhelow wotbywaju, a murjerjo maju doſcź dźěła. Na cźim to leži, ſo runje twarſtwo ſ njepſchihódnoſcźu ſrudnych hoſpodarſtich wobſtejnoſcźow njecźerpi? Na tole praſchenje njeje cźežko wotmołwicź. Ratarſtwo je ſo ſ dźěła w Němzach poſledńje lěta troſchku ſhrabało, dokelž běchu płacźiſny ſa žito a ſkót něſchto wyſchſche, dyžli hewak. Duž mnoſy ratarjo pjenjeſy, kotrež ſu ſebi wuſbytkowali, na polěpſchenje ſwojich twarjenjow nałożeja. Twarzy, murjerjo, zyhelnicźe a wſchitzy, kotſiž maja na twarach dźěłacź, maja ſ teho wužitk. Tu ſaſo widźimy, ſo ſo rjemjeſło ſpěchuje, hdyž ſo ratarſtwu ſnjeſłiwje wjedźe.

Njeměry ratarſkich dźěłacźerjow w Galiziſkej.

W Galiziſkej ſu mjes tamniſchimi ruſkimi ratarſkimi dźěłacźerjemi njeměry wudyrike. Na něktorych měſtnach, hdźež ſu wojazy a żandarmojo do njeměrnikow ſraſyli, je krej běžała. Ratarſzy dźěłacźerjo ſu dźěło ſkožili, dokelž jim ryczerkublerjo abo najenzy nochźedźa niſku mſdu powyſchicź. S zyrkwinſkimi ſwonami ſwonjo ſu ſo hromadu ſwołali a ſ měſtnami žně wupuſcźili. Woprawdźe je mſda ratarſkich dźěłacźerjow w Galiziſkej jara niſka. Burjo ſu tam zyle wokhudźili, w zyłym kraju njeje žaneho ſamožiteho bura. Burja, kotrychž žiwnoſcźe ſu pola židow ſadołżene, dyrbja w lěcźe na knjeże kubła dźěłacź khodźicź, ſo móhli židej dań ſapłacźicź. Kraj hižo ſ wjetſcha knježom a židowſkim najenkam ſłuſcha, kotſiž buram něktore pola a łuki pſchewoſtajeja, ſa cźož dyrbja jim cźi w ſymje a w lěcźe dźěłacź. W Galiziſkej ſu po tajkim nětkole hiſchcźe hórſche wobſtejnoſcźe, dyžli ſu ſa cźaſ roboty w Němſkej byle. Na wulkich kublach ſo wě, dźěławe mozy wo žně njedoſahaju. „Knjes“ je teho dla nuſowany, ſebi po móżnoſcźi wjele dźěłacźerjow najimacź. Tole dźěło wón židej porucźa, kotryž je pſchezo wo wſży knjeſowy ſarjadnik. A kak wón to cźini? Pſcheklepany je kaž pſchezo. Žid ma w Galiziſkej ſtajnje korcźmu wotnajatu. Wjecźor tam herzy piſkaja, burikam ſo picźołka fuſloweho palenza darmo porjedźi a hdyž ſu ſkurjeni, jich žid na rjeblowany wós ſnoſycź da a jich na knjeże kubło dowjeſe. Tole łojenje burow ſo „knjeſej“ pſchihodźa. Wón trjeba buram jenož něktore kroſchki mſdy dacź; „pſchetož woni ſu ſami na dźěło pſchiſchli.“ Židowſzy najenzy, kotſiž lěto wot lěta pſchiběraju, ženje do wuſkoſcźow njepſchińdu. W ſymje buriki w korcźmje palenz na pożcźonku pija a w lěcźu dyrbja potom na knjeżim kuble abo pola židowſkeho najenka ſwój dołh wotdźěłacź. Wbohi galiziſki burſki lud! Hdy wumóżnik pſchińdźe, kotryž jón ſ paſorow palenzoweho cźerta wumóże? Duchowni ſu drje tu a tam hižo ſ wuſpěchom burow wucźili a namołwjeli, ſo ſu ſo palenzpicźa woſtajili. Tola tajke měſtna ſu w Galiziſkej žadne kaž běłe wroble. Hłowne dźěło mělo awſtriſke knjeżerſtwo dokonjecź. To pak ſo wo wſcho druhe ſtara, jenož niz wo to, kak bychu ſo ſrudne wobſtejnoſcźe galiziſkich burow polěpſchiłe.

Po pólſkich nowinach cźerwjenoruſzy ſtudentojo a gymnaſiaſtojo ſtrajk galiziſkich burſkich dźěłacźerjow nawjeduja. S jěſdnymi kołami po kraju jěſdźa a ſtrajkowazym dźěłacźerjam powjeſcźe pſchinoſchuja. Woni ſu burſtu draſtu wobleczeni a pola burow wukhow pſched żandarmami namakaju. — S Cźartkowſkeho wokrjeża ſu żandarmojo 150 ſajatych burow wotwjedli.

Samknjenje duchownych schulow w Franzowskej.

Se samknjenjom duchownych schulow je žo nětko 200,000 khudym dźěćom porjadna schulska wučba wsaka, a tyžazy schulskich žotrow žo do wukraja storcza. Se wschěch stron Franzowskeje žu hłoby pohórschka dla knježerstwoweho zyrkwi njepschećelskeho postupanja žłyschećź. Se žlepej hidu pschećiwo zyrkwi nětčischе knježerstwo, kotrež s bjesbóžnych njewěriwych muži wobsteji, duchowne schule podtłóčuje. Wulka łža je, hdyž knježerstwo wudawa, so dźěći s duchownych schulow wučbu w ludowych schulach nadeńdu. K temu te na žane waschnje njedožahaju. We wjele wžach pódla duchownych s zyka žanych schulow njeje. Najprjedy dyrbi žo twarjenje sa nowu schulu natwaricź abo žo kupicź. Tola s wotkal dyrbja trěbne 5000 wučerjow a wučerkow wsacź? Samknjenju schulow je žo wobydlerstwo w mnohich městach a na wžach wobarako. W Parisu žu sozialdemokratojo knježerstwu k podtłóčenju zyrkwje na pomoz pschischli. Wulke shromadźisny w Parisu, w kotrychž dyrbjesche žo pschećiwo samknjenju duchownych schulow protestowacź, žu sozialdemokratojo rosehnali. Njewěriwa sozialdemokratija je dźenża sałožk, na kotrymž franzowske knježerstwo steji. Na naměsće „Swěrnosće“ žo sozialdemokratojo s pukami do zyrkwinszy smyžlenych dachu. Tuźi žo pak mužniwje wobarachu a nadpadnikow s rosbitymi kłobukami a módrjeńzami domoj póžłachu. Polizija, žo wě, na stronje sozialdemokratow stejesche a mnohich studentow a knjenjow, k knježerstwu pschećiwnej stronje žłuschazych, saja.

Zyły rjad spitzaćelow, wučenzow a žobustawow franzowskeje akademije žu rosžudźene protesty pschećiwo knježerstwu wosjewike. Swjask „Franzowska wótčina“ je wulku shromadźisnu powołał, w kotrejž žławni franzowszy spitzowaćeljo a wučenzy s roshorjenosću pschećiwo knježerstwu rěčachu.

Na drósy Enghien žo póndźelu wječor wulka shromadźisna wotmě, w kotrejž běchu sapóžłanzy narodneje strony pschitomni. Tyžazy pschitomnych na rěče sapóžłanza Piona Lerolla, Françoisa Coppéa, měschćańskeho radźićela Mithouarda atd. požłuchachu. Shromadźeni wobsamknjenje pschijachu, w kotrymž „4000 Franzowsow s roshorjenjom knježerstwowe nadpady na duchowne schule sažudźuje, postrow pschesćěhanym schulskim žotram, s duchownych schulow wuhnatych, sćele a žo rosžudźi, žo k wobaranju pschećiwo knježerstwu sjenocźicź.

Italska a Tripolis.

Mjes tym so italski kral jako hósćź pola zara pschebywasche, žu žo pschihoty sa podawki činike, s kotrymiž dyrbi žo Tripolis pod italske knjejstwo stajicź. Italske knježerstwo ma nětčischi čźaž sa pschihódny, so by móz Italskeje na połnóznym brjosy Afriki rosscherike. Franzowska jemu njebudźe pschi tym wobaracź; pschetož s njej je žo dla wobžadźenja Tripolisa hižo wscho srjadowało. Se strony Turkowskeje, k kotrejž Tripolis wot lěta 1835 pschiščłuscha, Italszy wulke pschećiwjenje njewočakuja. Wójnskeho łódźstwa Turkowska nima, a wulke wójsko do Afriki k sakitanju Tripolisa póžłacź, k temu je wjele pjenjes trjeba, kotrež žu runje nětkole w kažach turkowskeho knježerstwa žadne. Wschě tele pschihódne wobstejnosće Italsku žylnje wabja, žo Tripolisa smozowacź, na kotryž hižo dawno žadosćiwje shladuje. Sandźeny tydźeń je italske wójnske łódźstwo k tripoliskemu brjohej wotjěło a tam hischće nětkole pschebywa. Ničžo pschekwapjaze njeby było, hdy by wot tam powjesćź pschischła, so žu italszy wojazy s italskich łódźow na tripoliski brjóh stupili a na nim italsku khorhoj postajili. Tripolske pschimórske města bychu žo sa někotre dny dyrbjake Italskim poddacź.

Pódla Tripolisa chže žo italskemu knježerstwu Albanskeje. Tónle kraj na wječornym brjosy Balkana s napschećza Italskeje leži a hischće pod turkowskim knjejstwom steji. Jeho wobydlerjo někajku łacańsku rěcź, na italsku jara podobnu, rěcźa. Dla tuteje podobnosće mjes italskej a albanskej rěcźu ma Italska sa žwoje dobre prawo, žwoju ruku na Albansku położicź. Albanska dyrbi žo s turkowskeho pschaha „wužwobodźicź“. W Albanskej žo italske konsulaty a italske schule sałožuja a žo wikowanski wobkhad mjes Italskej a Albanskej do žiwjenja sbudźuje. Tola kaž Italska hižo tež Awstriska dawno na pschileżnosćź cźaka, so by se žwojim wójskom Albansku wobžadźika. Awstriska je k temu nusowana, jeli so chže žwoje wobžedźenstwo na Balkanje hacź k Salonikiskemu mórskemu pschistawej wupschestrjecź. Tutón pucź do Salonikia je hižo wjerch Bismark Awstriskej pschipokasał, hdyž je sa to skutkował, so by Awstriska Bošniju a Herzegowinu pod žwoje knjejstwo stajiło. „Awstriska ma žwój pschichod w Balkanje“, by wjerch Bismark prajił. A woprawdźe je tež Awstriska žo po Bismarkowej radźe složowała. W nowschim cźažu pak žo wobstejnosće na Balkanje tak roswiwaju, so budźe Astriskej cźežko, tam žwoje samery dozpicź móz. Sserbija a Bołharska stej žo pod ruski schkit stajiłej a teho runja je žo tež nětko Italska s Ruskej spschećelika s wotpohładom, so by pschi njej podpjeru namakała, hdy by k temu doschło, Albansku s Italskej sjenocźicź. Tak je sjawne, so je Italska najhórscha pschećiwniza Awstriskeje, hacź runje s tutej hromadźe trojosmjask twori.

Ruszy w Mandźurskej.

Prjedy hacź Ruszy s Mandźurskeje póndu, drje žo dołhi cźaž pominje. Tamny kraj žo s rubježnikami mjerwi, kotsiž rusku želesnizu wupuscźicź hroża. Duž drje žo wjele lět pominje, prjedy hacź budźe Ruska Mandźursku móz wrócźicź. Mjes městomaj Junglinom a Tunchuasjanom žo wjele rubježniskich cźrjódow pokasuje. Wotdźělenje kosakow je žo psches nje s brónju pschedobycź dyrbjało a je někotrych morwych shubiło. Dweju ruskeju pschekupzow, kotrajž transport tworow pschewodźeschtaj, žu rubježnizy sajeli a žiweju spalili.

Židowske ropoty w New-Yorku.

100,000 židow w New-Yorku žarowanske kherlusche spěwajo schtwórtk žwojeho wyschscheho rabbina k rowu pschewodźachu. Hdyž cźah psches kscheseźijanski dźěl města cźehnjesche, jón pschihładowarjo wužměchowachu. S jeneje fabriki na židowskich pschewodźerjow wodu kluskachu. S tym žo židźa roscźerczichu a s njemdroscźu kschicžo žo do fabriki dobycź pytachu. Jich nadpady pak žo s pomozu wóhnjoweje žykawy wotrasychu. Na to židźi fabrizyne wokna wubichu. Do polizistow, kotsiž žo na pomoz sawołachu, židźi hromady kamjenjow mjetachu. Někotsi sastojnizy žo cźežko sranichu, druhi se žwojimi klumpachami do njemernikow pjerjechu.

Straschne wunamakanje sa wójnske łódże

žu w Ameriźy sćinili. We Washingtonje žu tele dny kanonske kule wupruhowali, kotrež hakle rosbuchnychu, hdyž běchu schtyrnacźezolowsku Kruppsku panzerowanu platu pscherasyke. Straschnosćź tychle kulow w tym wobsteji, so hakle rosbuchnu, hdyž žu do łódże nuts slecźike. S někotrymi tajkimi kulemi móhła žo wulka wójnska łódź wupuscźicź.

Sesam!

(Skónczenje.)

Ně, knjes Welton žo mylesche, njeběch žo dopomnił, ale jeno pschipadnje stare kuskarske hrónczko naspomnik: „Sesam, wotewri žo!“ So bych dalschim napraschowanjam wuschoł a so bych njetrjebał žnadź wusnacź, so bě mi Sesam knjesa Weltona woprawdźe njesnate, poruczich žo a wrócźich žo domoj.

Domoj hicź, prjedy hacź bě jažne, schto se Sesamom běsche? Ně, to mi moje politiske sajimanje njedowoli. Njedźiwajo, so bě hižo posdźe, podach žo hischće na žwoju pižarnju a dach žebi wobrasy słóstnikow, wotdźěl sa Jendźelsku, pschedpołożicź. S dobom póžłach po Jana Smitta, něhdyscheho žobustawa tajneje polizije w Londonje, nascheho wožebiteho agentu sa jendźelskich jebakow. To bě wulka sběrka mužskich a žónskich powahowych hłowow, kiž wopschijesche jendźelski wotdźěl nascheho słóstniskeho albuma, a duž bě tež próza wulka, hdyž chzych jón pschehładacź, a tež wužwětlaze pižma, kiž běchu žame tołsty swjask. Njeběch tež hischće dozpět, schtož žebi pschejach, tu pschisjewi žo Jan Smitt.

„Snajecźe jendźelskeho słóstnika s pschimjenom Sesam?“ žo wopraschach.

„Sesam? Wěscźe, knjes direktoro, to je Jakub Harris, něhdy jedyn s naschich najwuschiknischich jendźelskich paduchow, tón pak je nětkole najskerje na wjazy lět w jastwje.“

Pytach w registru. Harris, Jakub, rodźeny 22. měrza 18.. w Manchestru, paduch s powołanja, we swjasku s mjesynarodnymi jebakskimi towarstwami, jara straschny. Wučeny mechanik. Wožebje wusteji žo na dźěłanje wopacźnych kluczow. Fotografija cźišło 136.

Fotografija cźišło 136. Hischće młody, žylny srósny mužski, se žylnej žwětkej podnožnej brodu a se žnadnej brodu na lizomaj, prawje jendźelske wobliczo.

„Ah, Jano Smitto, snajecźe tole wobliczo?“

„To žo wě, žym Harrisa w Londonje wjaz hacź jedyn krócź widźał.“

„W Londonje, haj — ale tu, na koho je tónle wobras podobny?“

Jan Smitt myßleſche ßebi khwilu a tſchaßeſche ſ hłowu. „Knjes Welton!“ —

Polizajſki agent dyri ßo do cžoła. „Knjes Welton! Aha, nětkole rozymju, cžeho dla je ßo mi jeho wobliczo ſnate ſdało. Ale hacž dotal njemóžach ßebi to wujaßnicž. Dźiwnje, brodu precž, a podobnoſcž je widźecž!“

Knjes Welton, bohaty Jendźelczan, pſches hrabju L. do woßebneho towarſtwa ſwjedźeny, mužſki, kotrehož zyle wuſtupowanje bě na ſemjana ſpodobne, — a Jakub Harris, paduch ſ powołanja, bě dha to móžno? A tola! Wſchako běch ja ßam hakle njedawno wobkrucžał, ſo po měnjenju polizije niczo njemóžne bycž njeßmě!

Podobnoſcž bě dopokaſana wěz, pohonczˇ knjeſa Weltona bě komorneho ßłužobnika barona R. w rosßudnej nozy wot domu wotdźerżował, knjes Welton ſnajeſche poměry w baronowym wobhdlenju derje, bě jemu radźił, ßebi kaßu wobſtaracž, bě klucž do njeje w ruzy poměł . . .

Moja hłowa bě cžopła, ſ tſchepotazej ruku ßahach ſa aktami wo paduſchſtwje we wili barona R., wſach ſ nich klucž pokkadniży, kiž bě k nim jako wopokaſ njeſkutka pſchidaty, pſchepytowach jón pſchi wótrym rosßwětlenju ſ powjetſchazej ſchkleńzu a pokaſach jón potom polizajſkemu agentej.

„Jano Smitto, ſchto widźicže w tſeczim kſchiwym ſarěſku kluczˇikoweje brody zyle w kuczˇiku?“

„Bruny bleczˇk, ßnadź kuſk ſerſawiny!“

Kedźbnje ſajědźech ſ koßaczˇowym nožikom na mjenowane měſtno. Tule widźicže, ſa cžo tole macže?“

„Aha, to je bjes dwěła kuſk žołtehо wóſka.“

„Jeno próſchk, ale tola dopokaſ, ſo bu klucž we wóſku wotczˇiſchczˇany. Cžěř ßmy ſkónczˇnje namakali. Skaſajcže hnydom inſpektora Brunaka, kiž ma ßo ſe ſchtyrjomi naſchich najlěpſchich agentow pſchihotowacž.“

* * *

Bě bjes maka w połnozy, hdyž hacž k makemu woßebnemu hrodej dozpěchmy, kotryž mějeſche knjes Welton tež w nowym dźělu měſta wotnajaty. Polizajſki agent, kiž tam ſtražowaſche, ſtupi nam napſcheczˇo.

„Knjes Welton je doma, wós pak ſteji hotowy k wotjěczˇu.“

„Dobre. Skhowajmy ßo ſa ſahrodnej murju a ſaſtajmy wós. Inſpektoro Brunako, roswucžcže ßwojich ludźi!“

Naſcha ſczˇerpnoſcž njetrjebaſche cžežkeje pruhi wobſtacž. Niz ſa puł hodźiny wotewrichu ßo bjes maka bjeſe wſcheje hary wulke lěßyzowe wrota a wós ſ dwěmaj konjomaj wujědźe pomaku ſ nimi. W ßamßnym wokomiku bě wós ſ naſchimi ludźimi wobdaty.

Inſpektor Brunak wotorže durczˇka do woſa.

„Knjes Weltono, jimam waß w mjenje ſakonja!“ Wobliczo ſ wuhloczˇornej brodu ſkhili ßo ſ woſa.

„Moje mjeno je Ramington, Sir Welton je w hrodźe. Pohonczˇo, dale!“

Inſpektor Brunak ſtejeſche njerosßudżeny. W ßamßnym wokomiku wottorže ruka we woſu ßedźazemu połnu brodu ſ wobliczˇa.

„Seſam, tule larvu ja ſnaju, wy ſcže ſajaty!“ Jan Smitt to bě, kotryž bě ſ druheje ſtrony do woſa ſaſtupił. Podtłóczˇeny ſakſchik ſłobow, wutſěł — ſa wokomik běchu poliziſtojo do woſa ſleczˇili a — Jakuba Harriſa wuſpinali.

Knjes Welton — Harris bě, ſe ßłowczˇkom „Seſam“, kiž bě ßo mi pola barona R. njewědomnje wußunyło, ſe ßwojeje wěſtoſcže wutorhnjeny, ßebi wotmyßlił, hiſchcže ßamßnu nóz měſto wopuſchczˇicž a, ſo by wſchemu tukanju wuczˇeknył, chżyſche ſ woſom na bliżſchu ſtaziju dojěcž, a ſ tam ſe ſpěſchnym cžahom k połnozy wotjěcž. We dwojich dnach jeho woßebnych pucžowanſkich kofrow namakachu ßo niz jeno wſchě drohotne wěży, ſ pokkadniży barona R. pokradnjene, ale tež mnohe pyſchne pſchedmjety, kotrež mějachu Jakuba Harriſa pſchepokaſacž jako paducha tež wſchěch druhich wjetſchich paduſchſtwow. Waſchnje, kotrež bě pſchi tym nałożał, bě runje tak pſcheklepane kaž wuſpěſchne. W kupjelach bě lěto prjedy w larvje bohateho Jendźelczana, knjeſa Weltona, ſ hrabju L. ſnajomſtwo ſczˇinił, bě jeho ßam ſczˇěhował, a bě hnydom pſchiſtup do najlěpſcheho towarſtwa doſtał. W bjeßadźe wuſtejeſche ßo na to, miſchtrſzy ſemjana hracž, ale tež njepſchepuſchczˇi żaneje ſkładnoſcže pſchi wopytach, pſchijimanjach, wjeczˇerjach, ſo njeby we woßebnych domach, kiž bě ßebi k kradnjenju ſhladał, poměry derje pſcheßlědźicž a ßebi wſchitke nuſne wotczˇiſchcže kluczˇow wobſtaracž. To cžinjeſche ſe wſchěm měrom a kedźbnje, a pſchihotowa druhdy měßazy dołho ſkutk, kotryž w nozy wuwjedźe, hdyž bě knjejſtwo ſwonka domu a hdyž bě tež cželedź ſdalena. Sa to mějachu ßo jeho pomozniży, kotſiž běchu jeho ßłużobniſtwo, ſtaracž. Pokradnjene pſchedmjety, kiž běchu bjes wuwſacża ßnadnje pſchepotajomne pyſcheńki, drohe kamjenje a podobne, buchu ſkradżu ſ kraja wobſtarane a pſches naſhonitych tajerjow daloko rosſchěrjeneje mjeſynarodneje jebarſkeje cžrjódy pſchepſchedawane, k kotrejž Jakub Harris jako jena ſ najßławniſchich mozow ßłuſcheſche.

S tym bě tež wujaßnjene, cžeho dla běchu naſche pucžowanja k wußlědźenju ſłóſtnikow tak dołho bjes wuſpěcha woſtałe a budźichu tež hiſchcže nam mnohu njeměrnu hodźinu pſchihotowałe, njebudźiſche-li ßłowczˇko „Seſam“ njenadźiży cžežke hudańczˇko wujaßniko.

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** (Bohaty wandrowſki.) Tele dny ßu tn jeneho wandrowſkeho ſaßłapili, dokelž w jeho draſcže ſa 4000 hriwnow ſtatnych papjerow namakachu. Wandrowſki ßo Henke mjenuje a je ßo pjecža w Freiburgu w Schleſynſkej narodźił. Wón wudawa, ſo je ſtatne papjery pola Sswónży namakał. Polizija pak měni, ſo je wandrowſki ſtatne papjery něhdże kradnył. Wandrowſki je ßo hižo ſ tym pſchekſchiwjenja namakanki winowaty ſczˇinił, ſo njeje namakane papjery poliziji w Sswónży wotedał, jeli ſo je wěrno, ſo je je woprawdże namakał. Skerje pak je wěrje podobne, ſo je ßo jich ſ paduchſtwom ſmozował.

— (Namakane jèſdne koło.) Hdyž poßledne dny bliſko korczˇmy „dweju lipow“ na jenym polu rożku ßyczˇechu, na nim jěſdne koło nadeńdźechu. Wone je ßo bjes dwěła něhdże kradnyło. Pola brigadiera żandarma Manna wone na wobhladanje ſteji.

— (Shubjene a ſaßo namakane jěſdne koło.) Cželadnik Hußak ſ Błóżan bě ſańdźenu njedźelu ſ jěſdnym kołom na kołojěſdny ßwjedźeń do Budyſchina pſchijěł. Sswjedźeńſke wjeßele pak ßo jemu na njelube waſchnje ſkaſy. Na bohatej haßy jemu jeho 150 hriwnow hódne koło kradnychu. Duž dyrbjeſche ßo mjerſazy pěſchi domoj wróczˇicž. Sa něktore dny pak wón wjeßelu powjeſcž doſta. W jenym wowßnym polu jeneho Budyſkeho ratarja, pſchi Lubijſkej dróſy leżazym, bě ſkakał Wjerſch ſe Żidowa kradnjene koło namakał a jo na tudomnym polizajſtwje wotedał.

— (Jebanſtwa dla ſajataj.) Po namjecže kralowſkeho ſtatneho rěczˇniſtwa ßu ßobotu w Lubiju cželadnika Hemmela ſ Lubija a ſkótneho wikowarja Gruhla ſ Kumwałda ſajeli. Wonaj ſtaj pjecža ſ njedowolenymi ßrědkami jeneho kupza ſjebałoj.

— Koporniſkemu dźěłaczˇerjej F. W. K. Młynkej na Żidowje, kotryž je 3. junija jenu doroſcženu holzu ſ khrobłoſczˇu a rosßudżenoſczˇu ßmjerczˇi tepjenja w Sprewi wukhował, je wokrjeßne hejtmanſtwo pjenjeżne myto pſchiſwoliło.

— (Žně.) Rożka je w Budyſkich ſtronach wſcha poßyczˇena. Powſchitkownje je lětża wjele kop, a kaž ßo ſda, kłóſki wjele ſorna wopſchijeja. S měſtnami pak je tež ßłyſchecž, ſo ßu kłoßy ſchczˇerbawe. Na běrniſchczˇach je rożka ßłabſcha a krótſcha, dyžli na druhich polach. Kaž ßo ſda, ßu běruy, kotrež běchu ßo loni poradźiłe, wjele hnójniſchcża ſ role wuzyzałe. Tež wowßy na běrniſchczˇach hubjeńſche hacž druhdże ſteja. Hdyž pſchichodnje ſaßo ras běrny wurjadnje wjele wunjeßu, budża ratarjo wjedźecž, ſo dyrbi ßo potom rola ſ nowa troſchku pohnojicž.

W Schleſynſkej njebudże wunoſchk ſornow pjecža jara ſpokojazy. Kłoßy ßu ſ wulkeho dźěła ſchczˇerbawe. Sſkomy budże lětża po ſdaczu doſcž. Lětuſche rożkowe żně ßu ßo wo 2 hacž 3 njedźele ſakomdźiłe.

— Wo pſchichodnym wjedrje Rudolf Falb ſcžěhowaze wěſchczˇi: Prěnjej dwě tſeczˇinje auguſta budże ßucho a cžopło. Jenoż kónz prěnjeho tydźenja budża ßylniſche deſchcže. Poßlednja tſeczˇina auguſta budże deſchczˇikojta. 3. auguſta budże kritiſka termija prěnjeje a 19. auguſta termija druheje rjadownje. Tež něktore meteorologiſke ſtazije ſa bliżſche njedźele cžopłe a ßuche wjedro wocžakuja. Naſchim ratarjam by ßo wone jara pſchihodźiło.

S **Dźěżnikez.** Do tudomneje Schöniz korczˇmy tele dny jedyn „khudy wandrowſki“ ſtupi. Wo jſtwje nikoho njewohladawſchi, wón k korczˇmarſkemu blidu dóńdże a pjenjeżny kaſchczˇik ſ njeho wucžeże. Hdyž pak runje paduſchny zuſobnik do njeho pſchimny, ſo by ßebi pjenjes ſ njeho nabrał, korczˇmař wot ſady ſ durimi ſaſtupi. Wón pakoſczˇateho hoſcža ſa khornař wſa, a hdyž bě jeho hódnje pſchetſchaßł, jeho żandarmej pſchepoda.

S **Cžornych Roßliz.** Na jěſdnym kole dyrbi cžłowjek ſtajnje na pucž kedźbowacž, ſo by ßo jemu njeſpaczˇiło, kaž tudomnemu żiwnoſczˇerjej K. Tutón pucž mißnywſchi do murje ſ tajkim wot-

machom ſakoži, ſo zyke koło na kruchi roslecza. Pſchezo pak běſche hiſchcze ſa kołojeſdneho ſ wulkim ſbožom, ſo móżeſche ſ njeroskamanymi ſtawami rospadanki ſwojeho worzloweho konika domoj donjeſcz. Někotryžkuli je ſebi pſchi tajkich ſrażkach ſchiju ſwinył.

S **Budeſtez.** Nahku ſmjercz je ſańdżeny pjatk w tudomnej zyhelnczi dżěłacżeŕ Hohlfeld ſ Wuhanczizu wumrjeł. Hdyż wón hlinu podrywaſche, ſo ſczěna hliny na njeho wali a jeho ſażypny. Sa ſażypnjenym hnydom ryjachu, tola hdyż ſo k njemu dorychu, bě hižo wón wudychał.

Se Sahorja. Sańdżenu ſobotu ſu ſo pſchi tudomnym Bjenadżiz nowotwarje roſchty ſażypke. Tſjo murjerjo ſ nimi na ſemju dele padżechu. Dwejo ſ nich ſo lohko wobſchkodżiſchtaj, tſeczi pak ſa morwy leżo woſta. Jeho domoj donjeżechu, hdżeż je ſo jemu ſażo wědomnje wróczikło.

S **Praſkowa.** Sańdżenu njedżelu, 27. julija, bě ſa khěżkarja Nowaka w Praſkowje a jeho mandżelſku rodż. Zſchiedrichez ſ Kanez żadny dżeń ſkoteho kważa pſchiſchoł. Wſchě dżěczi a wjele dżěczidżěczi běchu ſo ſ dżěla ſ dalſcheje zuiby ſeſchli, ſo bychu na ſbożu lubowaneju ſtarſcheju wutrobnje dżěl brali. Jenoż jena dżowka, kiż bě tutón dżeń wożebje wocżakowała a ſo do prědka na njón ſradowała, jón wjazy ſobu njeżwjecżeſche, dokelż bu ſańdżenu naſymu po Bożej woli, wóżom ſyrotow ſawoſtajiwſchi, ſe ſmjercżu wotwołana. — Hdyż běchu dżakowne dżěczi a dżěczidżěczi ſtarſcheju ſe wſchelakimi rjanymi darami ſwjeżelike, bu jimaj tež hiſchcze w mjenje evangelſko-lutherſkeho krajneho konſiſtorſtwa pyſchna ſerbſka biblija ſ wutrobnymi pſchecżemi dalſcheho Bożeho żohnowanja pſchepodata. Jubilaraj wopokaſaſchtaj ſwoju dżakomnoſcz k Bohu ſ bohatym darom ſa ſwjate miſionſtwo. Spożcz Boża miloſcz lubymaj ſtarſchimaj po wjele dżěle a prózy żiwjenja hiſchcze dołhi, ſwětły a pſches dżaknu luboſcz dżěczi porjeńſcheny ſwjatok a wjecżor!

S **Brěmjenja.** Pjatk tydżenja pſchipołdnju ſtej ſo hródż a bróżeń tudomneho żiwnoſcżerja Konechta wotpalikej. Skót ſ płomjenjow wukhowajo je ſebi Konecht wobliczo a ruzy tak cżežko wopalił, ſo je dyrbjał lěkarſku pomoz pytacz. Jako jenicżka żykawa bě Adolfſkohětſka pſchijěła, kotraż ſ wuſpěchom rosſchěrjenju płomjenjow wobaraſche.

S **Łaſa.** Żadni hoſczo ſa tydżeń do Łaſa pſchicżahnu Lubuſchkojo a nadżija ſerbſkeho luda, naſchi ſtudencza, ſmeja njedżelu 10. auguſta w tudomnym Schołcżiz hoſcżeńzu ſwoju ſkhadżowanku. Wona ſo popołdnju w 4 hodżinach ſapocżnje. Kohoż prózowanja naſchich ſerbſkich ſtudentow ſajimuja, njech njeſakomdżi, ſkhadżowanku wopytacz. Budżemy tam ſłyſchecz, kak ſo ſerbſzy ſtudentojo ſkhadżuja, ſo bychu ſerbſki cżitacz a piſacz nawukli. Cżim lěpje ſerbſku rěcz ſnaja, ſ cżim wjetſchim żohnowanjom móża poſdżiſcho mjes ſerbſkim ludom jako duchowni, wucżerjo, rěcżniży, lěkarjo atd. ſkutkowacz. Kóżdy dobry Sſerb ſo ſe ſerbſkej ſtudowazej młodżinu womłodża, hdyż ſo ſe ſerbſkim wótcżinſkim duchom wobwěwa, ſ kotrymż ſu naſchi ſtudentojo napjelnjeni. Wjecżor w 7 hodżinach ſmeje ſo ſpěwanſki konzert. Sſerbſke ſpěwy, kotrež ſu we Łaſowſkich ſtronach po Sejlerjowym cżaſu ſ wjetſcha womjelkle, tam ſażo ſaklincża. Njech ſ nimi tež ſażo drěmaza ſerbſka narodna myſl wotucżi a ſo wożiwi. Pódla ſpěwow ſo ſnadż tež někotre żortne pſchednoſchki poſkicża. Wopytarjam konzerta ſo teho dla ſajimawa ſabawa poſkicżi. Sſerbjo w Łaſu a w jeho bliżſchej a dalſchej wokolnoſcżi, pſchińdżcże na ſtudentſku ſkhadżowanku! Pokażcże naſchim ſtudentam, ſo ſebi jich ſerbſke wótcżinſke prózowanje ważicze. Naſcha ſtudowaza młodżina rad widżi, hdyż ſo ſerbſki lud k njej dżerżi, każ ſo wona luda dżerżi. Kóżdy ſprawny Sſerb je mjes njej wutrobnje rad witany. Po konzercze budża reje; pſchetoż ſerbſke holicza, kotrež konzert wopytaja, budża ſebi tež rejku ſaſkocżicz chżycz. Duż dha, młodżi a ſtari, pſchińdżcże 10. auguſta na ſkhadżowanku do Łaſa!

S **Wochoſ.** Naſch wjeleczeſczeny knjes farař Henczka, je januara na cżuwy ſkhorił, a hiſchcze pſchezo njeje nadżija, ſo by ſażo wotkhorił. Duż ſnadż budże dyrbjecz ſwoje ſaſtojńſtwo ſložicz. Wot januara je jeho knjes farař Wanka w Rychwałdże ſaſtupował, tutón budże to hacz do oktobra cżinicz. Wot tuteho cżaża dyrbi ſo ſerbſki vikar, jeli ſo ſo żadyn namaka, poſtajicz. W ſymje by jenemu ſużodnemu duchownemu dla hubjenych pucżow a diweju filialneju zyrkwjow ſaſtupjenje naſcheho fararja jara wobcżeżne było.

S **Narcża.** Hońtwa ſa jenym paduchom tudomnych wobydlerjow tele dny ſe ſwucżeneho pokoja wutorże. Do wobydlenja młynka P. popołdnju „khudy wandrowſki“ pſchińdże. Dokelż nikoho doma njenadeńdże, wón ſ komory młynſkeho pomozníka britej wſa. Sſo dale roshladujo wón pod łożom ſchkórni a nowej ſchtrympje wohlada. Wón rucże ſo ſchtrympje wobuwſchi nowej ſchkórni ſe ſwojimaj rostorhanymaj ſaměni. Sſo wotſalejo też hiſchcze dwě ſchantzy ſobu wſa. Pſchi tym pak jeho młynſki pſchekwapi. Tón niczo dobre njewocżakujo do ſwojeje komory pſchiběża, ſo by ſa britwju pohladał, a hlej, wona bě ſo ſhubiła. Hnydom ſo ſa paduchom puſchczíwſchi jeho doſczeże, tola jemu běżecz da, britej jemu wſawſchi. Sa nim hiſchcze ſo ras wohladnywſchi wón ſpósna, ſo bě ſo pachoł jeho ſchkórni wobuł. Wón ſo hnydom ſa nim puſchczi. Pſchi brjoſy Cżorneho Halſchtrowa cżěkajo ſo wandrowſki njejabzy ſawróczi a ſo ſe ſwojim nożom wobaraſche, na dobo pak do rěki ſkocżi, a prjedy hacz ſo młynſki roſſudzi, ſa nim wodu pſchebrodżicz, bě ſo paduch w kerkach ſhubił. Cżěkajo wón do bliſkeje winizy pſchińdże, hdżeż ſebi pola winizarja K. wobjed wuproſzy. Njedżakowny cżłowjek pak tule dobrocżiwoſcz na njeknicżomne waſchnje wotruna. Sſo njewobkedżbowany widżo, wón do iſtwy ſtupi a ſ njeje 5 hriwnow kradny. Paduchſtwa pak ſo hnydom dohladachu a ſa pakoſtnikom ſlědżichu. Runje, hdyż jeho lepichu, młynſki ſ hamorſkeho młyna nimo pſchijědże. Ssebi jeho bliże wobhladujo, wón ſpósna, ſo bě pakoſtnik niz jenoż jeho ſchkórnje, ale też ſchtrympje a ſchantzy kradnył. Hdyż běchu wandrowſkemu to wſcho wotewſali, jeho Wojerowſkej poliziji pſchepodachu.

Se **Sslepeho.** W naſchej wſy je ſo na lětni cżaż k. moler Krawſa ſ Draždżan ſażydlił, ſo by naſchu narodnu draſtu a waſchnja molował. Schtoż ſłyſchimy, wón jara pilnje dżěła, a hdyż běſche ſo hižo na Draždżanſkim draſtnym ſwjedżenju ſa naſchu narodnu draſtu ſahorił, dha je dżenża też ſahorjeny ſ wożebitej rjanoſcżu naſcheje krajiny. Wjele ſboża k dalſchemu dżěłu!

S **Bluja.** Tudomnej babje Hankowej a babje Brandtowej w Parzowje je khěżorka a kralowa ſa dołholětne ſażkużbne powołanſke dżěło broſchu dariła.

Přilopk.

* Cżěła mandżelſkeje dżěłacżerja Schneidera a jeho dżěſcżow, kotrejż bě Schneiderowa w Draždżanach ſ Marijneho moſta do Łobja cżiſła a potom ſama do rěki ſkocżiła, ſu ſ wody wucżahnyli. Wone ſu ſo hromadże ſ cżěłom dżěłacżerja Schneidera na Löbtawſkim pohrjebniſchczu khowake. Schneiderowa bě dla ſmjercze ſwojeho muża ſadwělowawſchi ſo roſſudżiła, ſwojimaj dżěſcżomaj a ſebi żiwjenje wſacz. Jejna poſlednja próſtwa, ſo by wona ſe ſwojim mużom a dżěſcżomaj w jenym rowje wotpocżowała, je ſo jej dopjelniła.

* (Mordarſtwo a ſamomordarſtwo.) Kralowſki lěżnik Lohſe we Warnocżizach pola Draždżan, kotryż w ſamotnej khěżi bydleſche, je 25. julija rano ſwoju żonu a 13lětnu dżowku ſe ſekeru żałoſtnje ſrubał a potom ſebje ſatſělił. Lohſowa żona, kotrejż ſo dżeń poſdżiſcho wědomje ſażo wróczi, je wo hróſbnym podawku ſcżěhowaze rosprawika: Pjatk rano je ſwojeho muża na kromje łoża ſedżazeho wohladała. Na jejne praſchenje, cżeho dla je tak ſahe ſtanył, je wón wotmołwił, ſo chze wumrjecz. Hdyż je ſo jeho potom bojoſcżiwa praſchała, ſchto potom ſ njej budże, je wón ju a ſwoju 13lětnu dżowku ſe ſekeru ſaraſycz ſpytał, a ſo potom ſatſělił. Hacz do pjatka wjecżora ludżo niczo wo krwawnym ſkutku njewjedżachu. Jim jenoż nadpadże, ſo měſchk ſ pokrutkami, kotryż bě pjekał póſłał, hiſchcze ſa durjemi wiſaſche. Lohſowu a jejnu dżowku ſu do Draždżanſkeho diakoniſſinſkeho wuſtawa dowjeſli.

* Żałoſtne njeſboże je ſo pſchi tſizycżilětnym ſałożeńſkim ſwjedżenju dobrowólneje wohnjoweje wobory w Plauenje we Vogtlandſkej ſtało. Pſchi hłownym ſwucżowanju běchu ſchtyri ſuwanſke rěble poſtajene. Hdyż chżychu woborniży, kotſiż běchu na nje horje ſaléſli, dele ſaléſcz, na dobo wětrowy ſtork na prawizy ſtejazy 16 metrow dołhi rěbl powali. Tón padajzy jeneho muża, na ſużodnym rěble ſtejazeho, ſobu ſtorhny. S wětrowym ſtorkom ſo ſ dobom 26 metrow dołhi rěbl na lěwizy powali, na kotrymż ſedmjo mużojo ſtejachu. Wón pſches ſawjeru na dżěcżazy wós wrjeżny a tutón do zyła roſbi. We woſyku leżaze jenolětne dżěczo ſo ſaraſy, jeho ſtarſcha ſotra, kotraż pſchi woſu ſtejeſche, ſo cżežko ſrani. Se ſedmich muži, kotſiż běchu na rěble ſtejeli, ſo dwejo ſmjertnje ſraniſchtaj, druſy ſo cżežko wobſchkodżichu.

* (Wobłudnik.) W Żytowje pola Rychbacha je njedżelu w nozy żiwnoſcżeŕ Ernſt Neumann njejabzy wobłudnik. S hnojowymi widłami wón w domje wſcho roſbiwaſche; ſwoju żonu wón nuſowaſche, ſo hodżiny dołho modlicz. Potom wón na łubju dżěſche, ſo by też tam ſakhadżał. Poſdżiſcho wón do bróżnje dżěſche a pſchi jenym rubanſkim pjenku każ dżiwi ſe ſekeru wokoło ſebje rubaſche. Bórſy po tym ſo twarjenja Neumannez żiwnoſcże ſa-

palichu. Neumann ßo ſpali, a jeho cźëko jenoż jako ſwuhleny koſcźowz ſbytkne woſta. Żně ßo ſ plomjenjemi ſniczichu. S wokolotëtazymi ſchkrjemi ßo jena ßußodna khëża ſapali a ßo do procha a popjeka pſchewobrocźi.

* (Tſëlaze widły.) Ssmëſchna wëż je ßo wóndano we Wonezach ſtaka. Jedyn kubleŕ bë ßwojeho wotrocźka a dźëlacźerja na polo wupóßłał, ſo byſchtaj tam hnój kidałoj. Pſchi tymle dźële ßo pſcherëcźeſchtaj, dokelż jedyn druhemu porokowaſche, ſo njeje we wójſku ßłużił. Tón pak ßebi to nochzyſche lubicź dacź a tamnemu ſ hnójnymi widłami pokaſa, kak ßo ſ wojeŕſkej tſëlbu wobkhadźa. Na to prëńſchi ſ poßledniſchim ßo ſwuczowacź pocźa. Mjes tym pak kubleŕ, kotryż bë na hońtwu wuſchoł, bliſko pſchińdźe, ſo by pohladał, ſchto jeho cźeladnikaj dźëłataj. Wohladawſchi jej po wojeŕſkim waſchnju ßo ſwuczowacź, ßo wón njewidźany do żitneho pola ßyże. Hdyż jedyn ſ njeju komandowaſche: „Samëŕcźe ßo!“, druhi to cźinjeſche a po pſchikaſni: „Dajcźe woheń!“ ſkhowany kubleŕ wutſëli. Sso wuſtróżawſchi tón, kotryż ßo ſ widłami ſwuczowaſche, je prjecź cźißny a tſchepotajzy na praſchenje druheho, ſchto je cźinił, wotmolwi: „Niczo, niczo, hnojowe widły ßu ßame wot ßo tſëlike!“

* (Nowy Auguſtußowy móſt.) Draźdźanſka mëſchczańſka rada je ßo rosßudźiła, mëſto ſtareho Auguſtußoweho moſta zyle nowy natwaricź; drjewany nakhwilny móſt budźe nëhdźe 300,000 hriwnow płaczicź. Twarſki pjenjes ſa nowy móſt je ßo na 4 miliony hriwnow woblicził.

* Njewobhladniwe wobkhadźenje ſ petrolejom je ßebi nowy wopor żadał. Sſydomlëtna holczka gmejnſkeho pſchedſtejicźerja Kurza w Dehnitzu pola Wurzena pſchi ſatepjenju petrolejom na woheń liny. Pſchi tym bleſcha rosbuchny. Holzyna draſta ßo ſ petrolejom naplußkny a ßo ſapali. Holza ßo żakoßnje wopali. Sa dwë hodźinje wona wumrje.

* (Student jako paduch.) W Lipſku poßlednje njedźele ſkoro wſchëdnje polizajſtwu powjeſcźe wo paduchſtwach a nutsłamanju pſchenoſchachu. Nëtko ßu ſkucźerja pſchi paduchſtwje lepili. Wón je ßo jako 28 lëtny ſtudent filologije H. ſ Hannovera wupokaſał. Paduſchny ſtudent je ßo porjadnje ſ paczidłom a zuſymi kluczemi nuts dobywał.

* (Wichor w pruſkim pſchirheinſkim kraju.) Ssobotu popołdnju wichor ſ krupobiczom pſches pruſku pſchirheinſku krajinu cźehnjeſche. Krupy w Kölnje wjele woknow rosbichu a na ſahrodach a polach wulku ſchkodu naczinichu. W Merkenichu wichor thëże a bróżnje ſpowrócźi a tołſte ſchtomy ſwuwała. Woßebje je wichor w Jülichu a wokolnych ſtronach wjele fabrikſkich wuhenjow ſpowałał. W jenej fabriży ßo wrótnikowa (portierowa) khëża powali a ßo wrótnik a jedyn druhi ßłużobnik mori. W Kirchbergu ßo nëkotre woßoby wobſchkodźichu. 25 metrow wyßoka wódna weża (tórm) ßo njedaloko Jülicha powali, pſchi cźimż jedyn na nim dźëłazy muż do hłubiny padźe, tola ßo na ſboże jenoż ſ lohka wobſchkodźi. W jenej druhej fabriży wulki wuheń na kotołnju padźe, kotraż ßo ſpali. W Eſchweileru je ßo fabrikſke twarjenje jeneje garbarnje ſaßypko. Wulka ßyła dźëłacźerjow, kotſiż bëchu tam runje pſchitomni, ſo bychu tydźeńſku mſdu doſtali, móżachu hiſchcźe ſ cźaßom pod hołe njebjo cźeknycź, hdyż ßo na ſemju cźißnychu, ſo ßo njebychu ſ wëtrom ßobu ſtorhnyli. — W Aachenje ßo nëkotre woßoby ſ dele padazymi zyhelemi ſranichu. Wëtr wjele ſchtomow ſwuwała, mjes druhim pjecźſtowlëtnu lipu w Eilendorfje.

* Satraſchne njewjedro je njedźelu wjecźor w Landawje a Silſkim dole (w Pfalzy) ſakhadźało a tamniſche ſtrony ſapuſcźiło. Skoro 10 mjeńſchinow dołho krupy każ hołbjaze jeja wułke padachu a żita ſbichu. Lëdma połoja ratarjow ma ſawëſcźene. Wſchë telegrafowe żerdźe mjes Landshutom a Dingolfingom ßu ßo powaliłe. Żeleſniſki cźah, kotryż bë wjecźor ſ Landshuta wotjël, dyrbjeſche ßwoju jëżbu ſaſtajicź, dokelż bë wëtr wjele tſëchow burſkich twarjenjow na kolije ſmjetał, hdyż pódła teho krupy poł kohcźa wyßoko leżachu. — Tež w połodniſchej Bayerſkej ßu njewjedra wulku ſchkodu naczinike. Twarjenja mnohich dworow ßu ßo ſ Bożim njewjedrom ſapalike. Zyrkwicźka ßwj. Hendricha pſchi Starnbergſkim jëżorje ßo ſ błyſkom ſapali. Wſchë drjewowe dźële ßo ſpalichu.

* (Hłowa ßo wotrëſła.) W Kruppowej fabriży w Eſſenje jedyn dźëłacźeŕ blach rëżazym nożizam pſcheblisko pſchińdźe, kotreż jemu hłowu doſpołnje wotrëſnychu.

* (Woheń.) Nemczicźki młyn pola Klatowa je ßo doſpołnje wotpalił. Młynkowa żona, dwanacźelëtny ßyn a ſchëſcźlëtna dźowka ßu ßo ſpalili. Młynk a jeho 19lëtna dźowka ſtaj ßo ßmjercź ſtraſchnje wopalikoj.

* (Njeſboże ſ automobilom.) W Gedendorfje pola Bonna je jedyn automobil ſawjeru pſched żeleſniſkim pſchekhodom pſcheraſywſchi na ſchëny ſajël a tam rosbuchnył. Muż a żona, kotrajż na automobilu ßedźeſchtaj, ſtaj ßo ſtraſchnje wopalikoj. Żeleſniſki wothladaŕ ſ cźaßom hiſchcźe pſchijëdźazemu cźahej ſnamjo da, ſo dyrbi ſaſtacź. S tym ßo dalſche njeſboże wotwobrocźi.

* (Stadło wowzow ßo pſchejëło.) Pola Oberdachſtettena w Bayerſkej je żeleſniſki cźah 16 wowzow morił. Njeſboże ßo ſ tym ſta, ſo, mjes tym ſo ßo ſawjera dele puſchczi, ſtadło na ſchëny ſabëża. Cźah a ludźo njejßu do ſchkody pſchiſchli.

* (Sahubjenje łódźe „Primus“.) Namórſki ßud je wußudźił, ſo je ſahubjenje „Primuſa“ jejny kapitan Peterſen ſawinował, dokelż je na njeprawej ſtronje na Łóbju jël a pſchemało na łódźe, jemu napſchecźo jëdźaze, kedźbował.

* Wo cźëmnym hudacźnym podawku Barlinſke nowiny powjedaju. Jedyn wożenjeny wikowaŕ, kotryż dyrbjeſche 3 dny arreſta wotßedźecź, kotrehoż pak tam 5 dnjow dlëje wobkhowachu, w mëſchczańſkej bërtlini wowrótni. Jeho do błudnizy dowjedźechu, hdźeż bórſy wumrje. Jeho pohrjebachu, jeho żonje niczo wo tym njewoſjewiwſchi, kotraż ßo dla jeho wuwoſtacźa ßmjercź ſtrachowaſche. Jara nuſne by było, ſo by ßo wujaßniło, cźeho dla je wikowaŕ 5 dnjow dlëje w bërtlinje ßedźecź dyrbjał, a ſchto je ßo tam ſ nim ſtało.

* (Lëßny woheń.) Se ſchkrjemi, ſ lokomotiwy Kölnſkeho a Frankfurtſkeho cźaha lëtazymi, je ßo mniſchi lëß w Heſſenſkej ſapalił. 70 jutrow lëßa je ßo ſniczało. Naſtata ſchkoda 150,000 hriwnow wucźini.

* (Ssamomordaŕſtwo.) W Briegu w Schleſynſkej ßu wutoru ſ Wódry cźëło jenolëtnika, podwyſchka Marcźina G., wucźahnyli. Wón bëſche ßebi pjatk rano ſależał a rańſchu ßłużbu ſakomdźił. S pſchëhynatej hańbu ßo khoſtanja bojo, wón ruku na ßebje ſłoży. Njeſbożowny je ſ nahladneje ßwójby we Wrótßławju wuſchoł a lëkaŕſtwo ſtudowaſche.

* Njeßłyſchany njeſkutk je jedyn hółz w Joinvillu pola Pariſa ſkucźił. Sso ſ wukhoda domoj wrócźiwſchi, jena żona ßwoju wóßomlëtnu holczku wobwëßnjenu a ßwojeho tſilëtneho hółza we wohniwym kożu namaka. Jejny jëdnacźelëtny hółz bë ßo ſhubił. Hdyż jeho ſłóncźnje wußlëdźichu, ßo wón wuſna, ſo je dźëſcźi morił, dokelż je pſchewjele dźëcźi na ßwëcźe. Hółza we błudnizy pſchepytuja, hacź njeje duchakhory.

* (Nahła ßmjercź.) Dwaj offizëraj 8. honjeŕſkeho bataillona w Schlettſtadtu rano ſahe na hońtwu wuńdźeſchtaj. Na njewujaßnjene waſchnje ßo jena tſëlba wutſëli a tſël lieutenanta Ericha Stubenraucha do tyła trjechi. Wón bë hnydom morwy.

* (Wotprawjenje.) W Głogawje je kat 21 lëtnemu liſtynoſcherjej Ernſtej Müllerej ſ Dittersbacha hłowu wotcźał. Müller bë 60 lëtnu Khryſtinu Reimannez w jejnym wobydlenju ſkónzował, ſo by ju wurubił.

* (Njeſboże na hońtwje.) Wucźeŕ Dietrich je ßo w lëßu pola Beurena ſ cźeżkim njeſbożom podeſchoł. Wucźeŕ bë ßwoju tſëlbu, kotruż bë ſabył ſwëſcźicź, ßwojemu pſchewodnikej (jenemu liſtonoſcherjej) pſchepodał, ſo by ju noßył. Na dobo ßo wutſëli, a ſchrótowy wutſël wucźerjej Dietrichej do żiwota ſlecźa a na druhej ſtronja ſaßo wulecźa. Dietrich je na ßwoje ſranjenje wumrjeł.

* (Njeſboże na horach.) Ssobotu je ßo wucźeŕ Kreuther, hdyż ſ wjerſchka Zugſkeje hory dźëſche, ſ Bożej rucźku ſajał a hnydom wumrjeł. Jeho pſchecźël ßo wuſtróżawſchi ſ nahleje ſkały padźe a ßo ſaraſy. Wobeju cźële ſtej ßo do Partenkirchena pſchinjeßłej.

* (S błyſkom ßo saraſył.) Nad mëſtom Hannoverom ßo ſchtwórtk cźeżke njewjedro roſpuſchczi. Pſchi nim ßo jedyn wojak 73. regimenta ſ błyſkom saraſy.

* (Wichor w Ruſkej.) Pola mëſta Kurſka je wichor jenu wjeß doſpołnje wupuſcźił. Tſi ſta domow je ßo ſniczało, 28 woßobow je ßo saraſyło.

* Kholera ßo w Chinje a Egiptowſkej dźeń a bóle rosſchërja. W Mandżurſkej, kotruż ßu Ruſzy wobßadźili, je 106 Ruſkich a 276 Chineſow wumrjelo. W Kairje w hornjej Egiptowſkej je 341 woßobow wumrjelo a pjatk tydźenja 130 woßobow ſa jedyn dźeń ſkhorilo.

* (Semjerżenje pſchi Azorſkich kupach.) Do Liſſabona je powjeſcź dóſchła, podmorſki vulkan Horta pſchi Azorſkich kupach wulke żahłe kamjenje wumjetuje. Wobydleŕſtwo ßo ſemjerżenja boji.

* (Milionar ßo ſkónzował.) W Chikagu w połnóżnej Amerizy je ßebi tamniſchi milijonar Rothſchild żiwjenjo wſał.

* (Njeſbože ſ jěſdnym kołom.) Herbſki prynz ſ Fürſtenberg je w Donau-Eſchingen ſ jěſdneho koła padnywſchi ßebi nop rosraſyk.

* Satraſchny wichor je w Reddighauſenje w Heſſenſkej jedyn karußel ſ tajkej mozu wo pódla ſtejazy bydleńſki wós wrjeßnyk, ſo ßo tutón rosraſy. S rosbitkow karußelnikowu ßotru, macź dźewjeczich njedoroſczenych dźěczi, morwu wucźežechu. Jenej karußelnikowej 17lětnej dźowzy běſchtej ßo wobej noſy ſlamałej. Teho runja ßu ßo druſy wobydlerjo rosbiteho woſa bóle abo mjenje wobſchkodźili. Karußelnika je hižo pſched dwěmaj lětomaj cźežke njeſbože podeſchło. Jeho žona ßo ſ młódſchim dźěſczom we ložu ſpali.

* (Želeſniſke njeſbože w połnóznej Ameriży.) Luxuſowy ſalonſki ſpěſchny cźah, 110 kilometrow ſa 1 hodźinu jědźazy, pola Trebernſa w Ohioſkim ſtatu na ſpadowatym měſtnje do wuhlowego woſa, kotryž bě ßo wot jeneho wuhloweho cźaha wottorhnył, ſraſy. Lokomotiva ßo ſwrócźi, prěnje woſy ßo do ßo ſeſtorkachu. Płunowe (gaſowe) ßudobje w druhim woſu rosbuchny, a wſchě woſy ßo ſapalichu. Jenož dwaj poßlednjej woſaj, kotrajž běſchtaj ßo pſchi ſraženju wot cźaha wottorhnykoj, ßo płomjenjam wukhowachu. Ssydom cźłowjekow je ßo w cźahu ſpaliło a mnohich ßu cźežko ſranjenych ſe ßo palazych rosbitkow ſwucźahali.

* (Rosrěcźenje ſ jenym ludźiźraczkom.) Jedyn ludźiźraczk ſ Fidſchiſkich kupow w połodnichim morju je wóndano ſ jenym amerikanſkim nowinſkim dopißowarjom rosrěcźenje wo ludźiźraczu měł. Wón praji, ſo wón mjaßo wobydlerjow kupow połodniſcheho morja radſcho jě, dyžli běłych cźłowjekow. Mjaßo běłych cźłowjekow je jara ßelene, wobydlerjow kupow połodniſcheho morja pak ßłódke. Najhórje, haj grawocźiwje pak mjaßo jeneho běłeho matroſa ßłodźi; na tym je palenz a tobak wina, kotryž matroſojo ſ hromadami wužiwaju. Ludźiźraczźy jenož hłowu, wocźi, moſhy a briſtwi wužiwaju, wſcho druhe pßam pſchewoſtawa. Tón ßamy dźeń popołdnju ludźiźraczk ſ tſělbu k nowinſkemu dopißowarjej pſchińdźe a jeho napominaſche, ſo by ſ nim na měſtno ſchoł, hdźež je wjele papagajow. Hacź runje bě dopißowaŕ jako běły jara ßeleny, mějeſche wón tola ſa mudriſche, niz ßobu na měſtno hicź, hdźež je wjele papagajow, a tak drje je wón prawje cźiniŕ.

* (Sraženje dweju łódźow.) Se Singapory w Indiſkej telegrafuja: Parnej łódźi „Prince Alexander“ a „Bau hen Guin“ ſtej do ßo na morju ſraſyłej. „Prince Alexander“ ßo hnydom podnuri. 40 cźłowjekow, kotſiž na njej jědźechu, je ßo tepiło.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Dla ſpytaneho wumozowanja jeneje holzy 33-lětneho dźěłacźerja K. Kratzera, napoßled we Wulkich Debßezach bydlazeho, k jaſtwu na jene lěto ſaßudźichu a jemu cźeßne prawa na tſi lěta wotrjeknychu.

Mandźelſka ſchwajzarja Heidricha, na Heringez kuble w Konjezach pola Kubſchiz ßłużazeho, bělětßa23. haprleje wó ſtwje, jejnemu mużej jako bydlenje pſchipokaſanej, w khachlach ſatepiła. Pſchi tym bě něſchto wuhla a ßłanja pſched khachlemi leżo woſtajiła, też njebě powětrowu dźěru khachlowych duŕczkow ſacźiniła. Najſkerje ßu poſdźiſcho ſ khachlow ſchkrě wuleczike a ßłanje a wuhlo pſched khachlemi ſapalike. Naſajtra rano wokoło 3 hodźin domowi wobydlerjo pytnychu, ſo ßo wo ſtwje pali. Płomjenja běchu ßo po ſchpundowanju roſſchěriłe, tola ßo poradźi, je bórſy ſalecź. Dokelž bě Hedrichowa woheń ſ njewobhładniwoſczu pſchi ſatepjenju ſawinowała, ju k 5 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja ſaßudźichu.

Skałaŕ J. E. Panach ſ Wujeżka bě w nozy 3. měrza cźeladnika Schmidta ſ Koporz, hdyž tón ſ jenej holzu domoj dźěſche, ſ kijom wot ſady ſ tajkim wotmachom do hłowy wrjeßnyk, ſo ßo Schmidtej ßylnje kriwawjaza rana nadyri. Lubijſki ławniſki ßud bě tuteho nadpada dla Panacha k jaſtwu na 3 měßazy ſaßudźił. Panachowe powołanje pſchecźiwo wußudej ławniſkeho ßuda ßo ſacźißny. Jeho wudawanje, ſo je ßo wón pſched Schmidtom wobaraŕ, ßo jako wěry njehódne ſpóſna.

Hudanczźy.

290.

Prědku rěſne ßwaridło;
Běły, cźorny kłubuch ßrjedźa;
Sady k tyglej toporo —
Schto te ſnatki prajicź chzedźa?

291.

Dwě wokruježzy ta kheżka ma,
A ſ tymaj kuka do ßwěta,
Pak njeda ſ nimaj do ßo kukacź,
A chzył-li ſchtó ßo ßlepoh' wukacź.

Wuhudancźzy ſ poßlednjeho cźißła:
288. Cźornoch (mor). 289. Len.

Sslèborna pinza.

I.

K ßewjeru wot Budyſchina
Niże ſnatej' „Winizy“
Pina ſchěroka ßo ſkała
S boka Sprewje na brjoſy.
Pſched lětami do njej' dźěſche
Cźmowa dźěra pſchi ſemi;
Hewjerjo tu něhdy běchu
Sa ßlèborom kopali.
Byrnjež ßlèbra wudobyli
Njejßu ani drjebjeńczka,
Lud je dał tej dźěrje mjeno,
Rěka: „Pinza ßlèborna.“
Něhdy łażachmy do njeje
Sważni hólzy Židowſzy,
Po ſchtyrjom do ſcherjateje
Cźěnnu cźaru do ſkały.
Hdźež ßo ſady dele winy,
Njeſważichmy dale ßo,
Mjetachmy 'noż ſ kamjenjemi
Do toh' cźmowa potajnoh'.
Khětru khwilku by to trało,
Hacź by ſ wodu ſapluſkło;
Hódachmy duž ſ teho ßebi:
„To dźe dele hłuboko.“
Druhdy ſebrachu ßo rěcze:
„Paduſchi w njej taja ßo.“
Junu też tam namakachu
Njeduſchnika morweho.
Na to pſchirucźi duž bohot:
„Saracźcźe tu wotwjeru!“
Tak ju ſ měſta robocźenjo
S kamjenjemi ſawrjechu.

W ludźoch pak je ſawoſtało
Mjeno: „Pinza ßlèborna.“ —
Schtož ßej wo njej hiſchcźe baja,
Sskyſchcźe, to ßo takle ma.

II.

Wot tej ſkały makku ſtronu
Steji mkyn tam pſchi rězy,
Tón je wurjadneho mjena,
„Tóczny mkyn“ je rěkany.
S teho mkyna w ßwojim cźaßu
Wóßły muku noſchachu,
Wodźene wot wóßliczerja
K Budyſchinej na horu.
Tón bě mużik potuleny,
Khětro hižo ſtarobny,
Tola hiſchcźe doßahachu
Cźerſtwe mozy do ßłużby.
Stary mkynk ßo k měru poda;
Na mkyn pſchińdźe nowy knjes,
Sa pjenjeżkom hrabak tórny,
Każ ſa cźłowſkej duſchn bjeß.
Tón tom' ſtarom' wóßliczerjej
Sajtra hižo hody da,
A joh' poſdźe wjeczor poczmje
Hruby ſ dwora wotehna,
„Młody pachoł ma mi ßłużicź.
Spěchliwy a wuſkoczny!
Dźi mi njetopyrje ſtary,
Stary wole dudławy!“
Wbohi ſtarik ſe ßylſami
„Božmje“ rjekny wóßlikam,
Mě ßo ßmychotajo wotßal,
Pohladujo k njebjeßam.
A hdyž dóńdźe k wonej ſkale,
K dźěrje „Pinzy ßlèbornej“,
S dobom ſaprajiwſchi noſy
Dale njeſcź joh' nochzyſchtej.
Na podnóżk tej' ſkały cźapny
Wón ßo wſchitkón bjesmózny,
So tu ßedźo powotpoczynył,
Dobył nowych mozow by. —
Poczmje nimo tutoh' měſtna
Nikom' ßo rad njechaſche,
Pſchetož w ludźoch rěcźe dźěchu,
So tu khodźi ſcherenje.
Wón we ßydanju pak ſdychny:
„Bojecź ßo drje njetrjebam;
Wſchako njejßym na ſłych pucźach,
Pokoj we ßwědomnju mam.“ —
Něhdyžkuli bě wſchak ßłyſchał:
„Duchi we tej ſkale ßu;
Te, do njeje ſeſamkane,
Wotwjaſanja cźakaju.“

Huſto roſpomnjał to běſche,
Hdyž bě wóßły nimo hnał,
A bě we wutrobje mjelczo
Sa te duchi ſdychował.

(Pſchichodnje dale.)

Sa nowy Maćiczny dom

je ßo w lěcźe 1902 dotal nahromadźiło: 1014 hr. 22 np.

Dale ßu ſa njón darili:

Nowe wopokaſmo wótcźinſkeje luboſcźe ſe Sslepjanſkeje woßady: Kwaßny herz Domel naſběrał na Suchold-Wěrikez kwaßu	2	15	
Liſchki-Póndźelniziy: Tydźenja ſakomdźich, ſo běchu mje tſihali ſe 66, a ſo darjeſchtaj Jakub 30 a Michał 36, k temu ſa Michałowy poſtrow ſ južnych hór 50 np. = ...	1	82	
W „Katholſkim Póßle“ cźißko 31. lěta 1902 hižo kwitowane:			
Молоканы 1 hr. — Radwořſka płatowa komiſija: Miſchtr Wjerſch 1 hr. = ...	2	—	
Hromadźe:	1020	hr.	19 np.

S dźakom kwituje a dalſche dary pſchijimuje

ſarjadniſtwo Macizy Sserbſkeje.

Sahrodniska žiwnosćz

cžo. 3 **w Žornoßykach** pola Bukcz ſ 20 kórzami leżomnosćze na jenym krnſche pola domſkeho je ſ morwym a żiwym inventarom a ſ rjanymi żnjemi ſtaroby dla bjes wumjeńka a hoſpody hnydom na pſchedań.

Meblowa pſchedawaŕnja
F. A. Bjara
na nowoſalzſkej dróſy
porucża ßwój ſkład
ſtolow a meblow
wſcheje drużiny.
Pſchi njewjeſcżinſkim wuhotowanju ßo tež wotplaczenje po dżělbach bjerje.

Max Wünsche
tapezěrař a wupyſcheŕ
w Budyſchinje na ſchulſkej dróſy 7
porucża ßwój ſkład
ſofow,
matrazow
a ložow atd.
Wſchě do tapezěraŕſtwa ßluſchaze dżěła ßo po tunich placzińnach ſhotuja.

Kedźbu!
Ratarjo, kotſiż chzedża wo żuě něſchto tunje a ßylne k wobjedu měcź, chzyli ras **ſe Schurſchez wubjernymi ßamodżělanymi**
jejkowymi nudlemi
ſpytacź. Wone ßo wſchědnje czerſtwe dżěłaju a pſchedawaju w pjekaŕni a nudlowej fabrizy na theaterſkej haßy.

Kedźbu!
Kłobuki a mězy
wſchěch drużinow, kaž tež
ßłomjane kłobuki
po jara poniżenych placzińnach porucża
C. E. Rinke
na bohatej haßy 5.

Wojſjewjenje.
S tutym najpodwolniſcho k wjedżenju dawam, ſo wot 1. auguſta 1902 **placzińny deſkow poniżu** a ſo pſchedawam

30 mm tołſte	□m	po	1	mk.	30	np.
24 mm	=	=	1	=	—	=
20 mm	=	=	—	=	60	=
15 mm	=	=	—	=	55	=

wobrubjenu tworu,
njewobrubjenu 5 np. po □metrje.

Proſchu wo dobroczińwe kupowanje a lubju najkedżbliwiſche poßłużenje.

Parny rěſak w Sernjanach pola Rózanta
(pola Kamjeńza w Sakſkej).
P. Rocho, twarſki miſchtr.

Ssadaŕſka a ſahrodniſka ſchula
w Budyſchinje.
Sahrodniſtwo ma wulku dżělbu **ßadowych ſchtomikow** wſchěch formow (wyßokich a niſkich, ſpalěrowych, pyramidojtych ſchtomikow atd.) na pſchedań.

Symſki ſemeſter w ſahrodniſkej ſchuli ßo **21. oktobra t. l.** ſapocżnje. Dalſche wukaſuje
pſchedßyda dr. **Brugger.**

Hródżna dżowka
ßo k nowemu lětu 1903 na knjeżi dwór **w Debiſchkowje** p. Hodżija pyta.

K nowemu lětu doſtanu ßłużbu:
1 dżowka, 210 hr. mſdy,
1 ßłużobna dżowka, kotraż ma ßwinje ßobu ſaſtaracź, 210 hr. mſdy a něhdże 60 hr. pſchedawanſkeho pjenjeſa,
a někotre hródżne dżowki, 195 hr. mſdy **na knjeżim dworje** w **Ssemichowje** pola Hodżija.

Hnydom a k nowemu lětu ßłużobne holzy do měſta a czeledź na wßy pyta pſchiſtajeńka **Görlichowa** pſchi Michalſkej zyrkwi.

Sſłużobne a hródżne dżowki a tajke k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, pohonczow, hejtmanow, dżěłaczeŕſke ßwójby, tſeczakow a wolazych ſa tudomne a Draždżanſke ſtrony hnydom pyta **Schmidtowa** na ßukelnſkej haßy czißło 24.

Khoſej
Khorle Nowaka
na żitnej haßy
je „najlěpſchi“ a
„najtuńſchi“.
Teho runja wſchě drużiny
palenza
wulkotnje ßłódke a huſte.

Ssymjeńtny hróch
kaž tež
woku, kolij, hejduſchku a żonop
najlěpſchich drużinow
porucża **tunjo**
Khorla Schuppan
żitowa pſchedawaŕnja.

Wotewrjenje pſchedawaŕnje.
S tutym ßebi dowolam czeſczenym Sserbam w Radworju a wokolnoſczi najpodwolniſcho k wjedżenju dacź, ſo ßym tam pſchi żeleſnizy
wuhlowu a kalkowu ſkładownju
wotewrił.

Budu ßo ſtajnje prózowacź, wulki ſkład dobrych drużinow dżerżecź.

Jeniczka pſchedawaŕnja Shorjelſkich kalkownjow firmy E. Plümecke a pr. hornjoſchleſynſkeho kalka.

Pſchi trjebanju wo dobroczińwe pſchikhadżenje proſcho, poruczam ßo najpodwolniſcho

Ad. Glossmann

w Budyſchinje
na kamjeńtnej haßy

w Radworju,
pſchi żeleſnizy.

Khoſej,
ßyry po 70 hacź 140 np.,
paleny po 80 hacź 200 np.
dobrych a najlěpſchich drużinow
poruczataj
Schieſchka a Rjeczka
na ſwonkownej lawſkej haßy.

XXVIII. Hłowna skhadźowanka
Serbskeje Studowaceje Młodźiny
w Šołćic hosćencu **we Łazu.**

1. Sobotu 9. augusta popołdnju w 4 hodź.: **posedźenje wubjerka.**

2. **Njedźelu 10. augusta** wotbudźe sebi Serbska Studowaca Młodźina swoju lětušu hłownu skhadźowanku, a to we Łazu.

W ½4 hodź. wotewri so **Hłowna zhromadźizna,** na kotrejž budźe nimo druheho zajimawy přednošk podaty.

Wječor w 7 hodź. budźe **koncert** z bohatym programom. Koncert **Radwořske spěwarske towarstwo „Meja“** wuhotuje. Też su někotři knježa a knjenje dwě, tři čisła lubosćiwje přilubili.

Po koncerće **reje** a piwna zabawa.

3. Póndźelu: **wulět.**

Naš lud skhadźowanki znaje, a jeho lubosć k studowacej młodźinje je znata. Teho dla wočakujemy najbohatši wopyt ze wšěch stron a worštow. Wosebje přispominamy: přińdźće hižo popołdnju na hłownu zhromadźiznu, kotraž je kóždomu přistupna a też kóždeho wokřewi a zahori.

Wutrobnje přeprošuje na XXVIII. Hłownu skhadźowanku Serb. Stud. Młodź. wšitkich zhromadnje a **serbske towarstwa wosebje** w mjenje Studowaceje Młodźiny

Jan Wjenka, t. č. hł. starši.

Jednoru porjadnu **holzu,** kotraž móže schicź, dosłohkeho domjazeho dźěła hnydom abo posdźišcho pyta

Augusta Wöllnerowa
w Hodźiju.

Pěkna **šłužobna holza,** kotraž chce so pschi buffetu a na warjenja wuwucźicź, móže so samolwicź. Hdźe, je shonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Hrodowski park w Njeßwaczidle.

Dla semrjeczа Jeho Majestosće krala wotstorczeny **konzert** smëje so nětko

njedźelu 10. augusta.

Sapoczatk popołdnju w 4 hodź. Sastupny pjenjes 50 np.
Dźěczi pokojzu płacza.

Wo bohaty wopyt prošy

kral. sakske wojerske towarstwo w Njeßwaczidle.

Wožebity czah pojědże:

S Budyschina 10 mjenschinow po 2 hodź. popołdnju do Rakez, wróczo s Rakez 20 mjensch. po 10 hodź. wječor do Budyschina, a do Budyschina 35 mjenschinow po 11 hodźin pschijědże.

Wón pschi wschěch sastanischczach sastanje.

Do Kulowa!

Dawam s tutym k wjedźenju, so mam stajnje na składże:

mužaze, žonjaze a dźěczaze stupnje

wschěch wulkosczow, s najlěpschcje kože dźěłane, dale **plyschowe a kožane tosle** na wulki wubjerk, teho runja sa pschichodnu symu wulki skład **filzowych stupnjow, schkórnjow a toslow.**

Michał Möller,
schewski mischtr.

Kubło s 56 kórzami pola je na pschedań w **Makej Khójnzy** cźišło 3 pola Budestez.

W Dubrawzy pola Barta je **žiwnosć** cźišło 20 se 40 kórzami na pschedań.

Do Krakez!

Njedźelu 3. augusta ma Krakeczańska wohnjowa wobora

wukulenje kołbasow

pola komandanta Göbana.

Pschecźelnje pscheproschuje

komando.

Psches sudnistwo ma so na pschesadźowanje pschedawacź 20. septembra 1902 dopołdnja w 10 h. zyhelncza G. A. Göhle, na 42,180 mk. taksěrowana.

---

3 hospodarske wosy

w dobrym rjedźe sdźerżane, 1 dwajpschežny a 2 jenopschežnaj, sa kruwy so pschihodźazaj, ma tunjo na pschedań **Schursch w Mjeschizach.**

Khěža se sahrodu je płacźišny hódno na pschedań w **Nowych Boranezach** cźišło 18.

W Scheschowje stej dwě **wobydleni** s rjanej sadźeńskej sahrodu na pschenajecze.

Ssuproschna ranza

je na pschedań w Jitku cźišło 5.

Ssylneho **wolazeho** hnydom a dwě wustojnej **hródźnej dźowzy** k nowemu lětu pyta

knježi dwór w Kupoj
pola Minakała.

Sslužobna holza, jednora, najradscho se wšow, niz młódscha 17 lět, kotraž je hižo w lěpschim domje šłužiła a je na porjad swucžena, so bórzy pyta. Na warjenje so njetrjeba wustejecź; składnosć k nawuknjenju so jej poskicźi. S knihemi so samolwicź na horncźerskej haßy 211.

(K temu cźišku jena pschiloha.)

Pjatk 1. augusta

wotewrja so khlamy

Hambnrgskeje westfalsko-sakskeje zigaroweje skladownje

Arthura Dittricha

w Budyschinje pschi lawskich hrjebjach 14.

Tale składownja ma 40 pschedawarnjow w Němskej a stajnje wjazy dyžli 12 milijonow zigarow na składže.

10 schtuk so po woprawdźitych en gros-płacźišnach pschedawa.

Ras spytane, pschezo saso požadane.

Jenake płacźišny haž 10 abo 100 schtuk.

Jenož s jara wulkim rospschedawanjom, krucze sprawnymi wobkhodnymi sasadami, s wotsamknjenjom po milijonach je móžno, hižo 10 schtuk po — **en gros-płacźišnach** — pschedawacź.

Pruhujcze někotre mojich wubjernych druzinow!

Sa restauratěrow a kurjerjow prěnje kupowanske žórko!

10 schtuk hižo sa 19 np. horje po kóždej płacźišnje!

Zigarettow wulki wubjerk hižo sa 6 np. 10 schtuk.

Czo. 6. 10 schtuk 19 np.
Sumatra, repiki.

Czo. 257. 10 schtuk 50 np.
Sumatra, Vorstenlanden.

Pschiloha k czißku 31 Serbskich Nowin.

Ssobotu 2. auguſta 1902.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

28. julija 1902.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druźiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Wóły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	34—37	61—67
awstriske	35—38	62—68
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	31—33	58—66
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	28—30	54—57
4 ßnadnje pizowane kóźdeje starosty	25—27	50—53
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	33—36	60—63
2 połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	30—32	57—59
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	27—29	54—56
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojzy	24—26	53—53
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	46—49
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	34—37	60—64
awstriske	—	—
2 ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	31—33	56—58
3. ßnadnje pizowane	27—30	52—55
Cźelata:		
1. najlěpsche ſ mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	45—48	67—72
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	42—44	64—66
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiżenjow w starobje hacž do 1¼ léta	49—50	61—62
2. mjaßne	47—48	59—60
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	44—46	56—58

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2636 měchow.	W Budyschinje 26. julija 1902. wot hr.	np.	hacž hr.	np.	W Lubiju 31. julija 1902 wot hr.	np.	hacž hr.	np.
Pschenża běła	8	71	8	94	8	59	8	82
" žołta	8	35	8	59	8	35	8	59
Rožka	7	50	7	70	7	31	7	62
Jeczmjeń	6	65	6	79	6	67	6	93
Wowß	8	30	8	40	7	80	8	10
Hróch	10	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	50	10	—	8	50	11	—
Jahły	13	—	16	—	12	—	16	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	—	1	50	1	—	1	40
Butra 1 kilogr.	2	—	2	30	1	90	2	20
Pschenična muka 50 "	9	—	17	50	13	50	15	50
Rjana muka 50 "	8	—	13	50	10	83	11	83
Ssyno 50 "	3	20	4	40	3	50	3	80
Sstoma 600 "	25	—	30	—	24	—	30	—
Proßata 1032 schtuk, schtuka	13	—	30	—	—	—	—	
Pschenične wotruby 50 kilogr.	—	—	5	25	4	80	5	25
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	50	5	25	5	75
Pschenični gris 50 kilogr.	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris 50 kilogr.	—	—	6	50	—	—	—	—

Runklizowe žymjo, punt po 50 np. — **Czerwjeny dźerčel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyschinje płaczeſche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach 14 hr. 80 np hacž 15 hr. 19 np., žołta 14 hr. 19 np. hacž 14 hr. 60 np, kórz rožki po 160 puntach 12 hr. — np. hacž 12 hr. 32 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr 36 np. hacž 9 hr. 50 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr. 83 np. hacž 9 hr. 12 np., pschenża (žołta) wot 8 hr. 70 np. hacž 8 hr. 83 np., rožka wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr. 35 np., jeczmjeń wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 13 np., wowß wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 25 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu

24. julija 1902.

Po 50 kilogr: Rožka wot 7 hr. 31 np. hacž 7 hr. 80 np., pschenża wot 8 hr. 20 np. hacž 8 hr. 53 np., jeczmjeń wot 6 hr. 70 np. hacž 6 hr. 79 np., wowß wot 8 hr. 25 np. hacž 8 hr. 70 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacž 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., ßyno 4 hr. 25 np., běrny 1 hr. 50 np. Sstoma (600 kilogr.) 34 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 20 np. hacž 2 hr. 40 np.

Wjedro w **Londonje** 2. auguſta: rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje 10. njedźelu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodź. diak. Tyscher ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin ßerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje. — Pschi zyrkwinych durjach budże kollekta ſa mißionſtwo mjes židami a rosschěrjenje kscheſcźijanſtwa w ßwjatym kraju.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Jurij Marcźin, Bjedricha Hermanna Löhnerta, žiwnoſcźerja w Hrubjelcźizach, ß. — Alfred Guſtav Auguſt, Ernſta Auguſta Bjedricha, kowarja na Židowje, ß. — Auguſt Max, Khorle Auguſta Malcharja, pohonca we Wultim Wjelkowje, ß. — Michał Max, Michała Steiningera, ſkałarja w Scźijezach, ß. — Margaretha Elſa, Jana Auguſta Schlammarja, fabrikarja na Židowje, dź. — Bruno Rudolf, njemandź. ß. na Židowje. — Kurt Bruno, Bjedricha Hendricha Oswalda Piwarza, reſtawratéra w Scźijezach, ß.

W katholskej zyrkwi: Ludwig, Hendricha Joſefa Andrzejaka, wojnarja w Dobruschi, ß — Joſefa, Franza Wratißlawſkeho, ſkałarſkeho polěra w Hornjej Kinje.

Zemrjeći:

Dźeń 25. julija 1902: Emma Großez, fabrikarka na Židowje, 16 l. 5 m. 28 d. — 30. Jan Auguſt Jeremias, fabrikař na Židowje, 15 l. 8 m. 11 d.

Zyrkwinske powjesće ſ Hodźija.

10. njedźelu po ßwjatej Trojizy smeje rano ½7 hodź. duchowny Domaschka němsku spowjednu wucźbu, ½8 hodźin ſarař Kſchižan němske a w 9 hodźin ßerbske prědowanje. — Pſched zyrkwinymi durjemi budże ßo kollekta ſa mißionſtwo mjes židami a ſa rosschěrjenje evangelija w ßlubjenym kraju ſkładowacź.

Zyrkwinske powjesće ſ Budestez.

10. njedźelu po ßwjatej Trojizy budże ßo rano w 8 hodź prědowanje ßerbſki a w 10 hodź. němſki cźitacź.

Katarrhy, je=li ſo ßo wopak lěkuja, abo jeli ſo ßo na nje njekedźbuje, ßu huſto ſ pſchicźinu njeſahojnych khoroſcźow abo ſažneje ßmjercźe. Najwucźeniſchi lěkarjo ßu ßo wuſnali, ſo ßo ſanjechany, něhdźe 6 měßazow wobſtejazy katarrh, jenoż ſ rědka hodźi doſpołnje ſahojicź, dokelž ßo zelle ßlěnjazych kóźkow a druhe kóźki pſcheměnjeja.

Kaž **naturſke hojenje** ßamo pſchi ßmjercź ſtraſchnych katarrhach hiſchcźe ſahojenje dozpiwa, ſcźěhowazy pſchikład pokaſuje. Knjeżna S. ſ W., 52 lět ſtara, ßo ßylnje naſymniwſchi bě hižo 6 měßazow na jara cźežki **bronchialny katarrh** khora. — **Znamjenja:** Ssuchi, cźwilowazy kaſchel, woßebje rano; cźežke dychanje, klapanje wutroby, ſtupanje krwje k hłowje, ſhubjowanje mozow, pomjeńſchenje cźežkoſcźe wo 28 puntow, ſadwělowaze myßle.

Wukaſanje a ſtutkowanje: Parjenje hłowy a wutrobna, potom ſawalenje briſtwow a wutrobna najprjódzy dźiwne wołóżenje pſchinjeßechu, poſdźiſcho khoroſcź wotwodźachu, ju roſpnſchcźachu a ſwumjetachu. Mile poßylnjaze hojenje ſa 2 měßazaj połne ſahojenje wuſkutkowa. Khrjachiſny ßo puſchcźachu, cźežke dychanje a ßłaboſcź ßo ſhubi, appetit a cźełowa cźežkoſcź jara pſchiběraſche. Patientka bě pornjo prjedawſchemu cźaßej lědma ſaßo ſpósnacź.

Naturſke hojenje ßo po ſchablonojtym jebawym waſchnju kaž ſchtrychowanje, ſympathija atd. njenałożuje. S tym ßo khory jenoż jeba, jeho khoroſcź ßo podlěſchuje a je potom cźim bóle ſaßakła a ſtraſchna. Wukaſanja naturſkohojazeje methody ßu jaßne, ſroſumliwe, ſtutkuja lěpje dyžli druhe, a kóždy móže je doma nałożecź. (Wſchěm khorym ßo ſtajnje mjena wuſtrowjenych abo polěpſchenych ßobucźerjerjow mjenuja **w Uhlichowych naturſkohojazych kupjelach,** pſchi nowych hrjebjach 3.)

Na moju domiznu. Mužski chor wot K. A. Kocora

je we wudawarni »Serbskich Nowin« za 10 np., w partijach za 5 np. dostać.

Pschedawarnja wužitkoweho drjewa

wyschscheho hajnika sw. sł. **Cl. Klugi w Budyschinje**

porucza, so by so stary skład wotbył

tyschersku schtomowu khójnu

po scžěhowazych poniženych placžisnach:

staru schtomowu khójnu 13 mm tołstu □m po 60 up.

zyle šuchu { 15 = = = = 68 np. / 18 = = = = 82 np. / 20 = = = = 90 np. / 25 = = = = 117—120 np.

S dobom na swój **nowy skład dobrych schlesynskich khójnow a schmrěkow** s poruczenjom dopominam.

S poczescowanjom

Clemens Kluge na Lubijskej drosy.

Schkleńczane twory,

kamjeninowe twory,

emaillowane a lakowane

blachowand twory

poruczataj

A. & W. Neuhahn

4 na šerbskej haßy 4.

Czeßny diplom | Bronsowe medaille a czeßny diplom. | III. myto

I. myto. | I. myto.

Heinrich Mohr,

schewski mischtr,

w Budyschinje, na šukelnskej haßy 14,

porucza swój se wschěmi nowoscžemi wuhotowany skład **wukhodzowanskich stupnjow** s kneflemi, schnórami, spinami abo s czehnitym gumijom se wschěch czornych a brunych kožowych družinow, **schikne stupnje, domjaze a kuchińske stupnje** s koże, serže, płata, płyscha a tkaninow s pjeńkom a bjes njeho, **kołoješdne, turnowanske a puczowanske stupnje a sandale,** wulki wubjerk kneflowanskich, schnórowanskich, czehnitych a spinkatych schkórnjow se scherokej, končzojtej, rózkatej a kulojtej póduschu. **tosle** wschěch družinow, wschě družiny **letnych stupnjow,** teho runja wschě pomyßlne družiny **stupnjow** a **schkórnjow** sa mužskich, žónske a dźěcži po snatych tunich placžisnach.

Jeniczka pschedawarnja G. Engelhardtowych czrijow s lawjazym snamjenjom.

Jeniczka pschedawarnja dr. Hoyowych asbestowych sakkadnych póduschow (psche pótnu nohu).

Wulki skład **gamaschow.**

Kedźbujcze na moje wukładne wokna!

Rumowanske

a

saisonske

wupschedawanje

po

nadpadnje

tunich

placžisnach.

Sapoczatk:

šobotu

9. augusta.

Poskicžamoj saßo składnosć k wurjadnje placžisny hódnemu kupowanju.

Wobhladajcze sebi naju wukładne wokna!

Philippi & Co.

na bohatej haßy 3.

Pschedeschczniki

jenoż ßamßny wudźělk

ſ najtuńſchich hacź do najlěpſchich druźinow, **polźidźane** a **cźiſtoźidźane,** ſ najmodniſchimi khwótkami. **Woßebje wulke** pſchedeſchczniki, 9 dźělate a 12 dźělate jara trajne.

Najwjetſchi wubjerk w Budyſchinje.

Schuleŕſke pſchedeſchczniki,
Dźěczaze pſchedeſchczniki

porucza

E. Niedergesäss

ſ firmu **H. M. Schmidt**

pſchi rózku khowneho torhoſchcza.

Sa nětotre hodźiny ßo pſchedeſchczniki ſ nowa počahuja a porjedźeja.

Dokelž je ßo nalětni cźaß pominył,

wot nětka **ſbytki**

wołmjaneje
žonjaceje drasty

ſ 20 prozentami rabata

pſchedawam.

S woßebitym dobytkom ſa kupowarjow:

1 dźělba puczowanſkeje draſty, wjele niże płaczíſny.

Jan Jurij Pahn.

Howjaſe koże, czelaze koże, konjaze koże, wowcze koże a tež **wowczu wołmu** po najwjetſchich płaczíſnach kupuje

Heinrich Lange

pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach.

Dźělaczeŕſke kholowy, dźělaczeŕſke lazy, dźěczaze wobleczenja,

direktnje ſe Seifennersdorfſkeje draſtoweje fabriki porucza.

Emil Heinrich w Borſchczi.

Sczinowe pleczenje

k dźělanju wjerchow ſe ſazynkowanym grotom pſchedawa tunjo

C. Schneider, twarſki miſchtr na walkej dróſy 14.

Czelaze koże,

ſajecze, kaniklaze, kocze, kunjaze a khórjaze koże po najwjetſchich płaczíſnach kupuje

Heinrich Lange

pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach.

Snate najlěpſche, ſ dobom najtuńſche jěſdne koła ßu:

Njedoßahnjena jeniczka ßo namakaza poßledńja konſtrukzija.

Wilhelm Fuchs

dźěłarńja rapidnych jěſdnych kołow na Draždźanſkej dróſy 10.

Wolijowe barby

wſchěch ſnatych nuanßow, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdźe ſkhnyjaze,

moleŕſke a murjeŕſke barby,
terpentinowy wolij
(němſki a franzowſki),
najlěpſchi
lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdźe ſkhnyjazy,
jantarjowe laki,
kopallaki,
damarlaki,
żeleſowe laki,
Kölnſki klij kaž tež
murjeŕſki klij,
gyps,
drobnu krydu,
portlandſki zement,
najlěpſchi karbolineum,
barbicze wſcheje druźiny,
ſchablony
ſa **molerjow** a **murjejow**
porucza a ma pſchezo na ſkładźe po najtuńſchich płaczíſnach

Emil Nĕrſch,

drogowe khlamy
24 na kamjentnej haßy 24
ſnapſchecza turnarńje.

Khofejowy Sachsa

bydli hischcże pschezo na

bohatej haßy 4

a ma pschezo hischcże

najlěpschi khofej.

Ssuscheny tolsty polcz, punt po 80 np. a **ßwinjaze mjaßo,** punt po 70 a 75 np., **kolbaßowy schmalz,** punt po 50 np., poruczа **Ota Pětschka** na žitnej haßy.

Mytowany: na Barlinskej pschemyßlowej wustajeńzy 1896 — na němskej twarskej wustajeńzy 1898.

Tšěschny pix.

D. R. P. 64680. Snamkowy sakit 17907/19853.

Tšěschny pix je **najlěpscha, najtuńscha a najwutrajnischa papowa tšěcha,** kotraž je snata. Pomasanje trjeba ßo jenoż sa 5 abo 6 lět ponowicz.

Dobytki: **Najwjetscha stajnosć pschecźiwo kóždemu wjedru, žane wotběženje** theera w lěcze, teho dla **žaneho pschemaczenja** wjazy.

Woßebje ßo pschihodźaze k pomasanju a samasanju starych theerowych tšěchow.

Tšěschnych pixowych papow, mas tšěschneho pixa a lěpidło tšěschneho pixa mamoj stajnje wulki skład. S pokaskami, wobliczenjom khostow a dalschim wukasanjom ßmój stajnje k ßłużbam.

Schlesynski drjewowy komptoir w Budyschinje.
Hitze & Winkler.

Scżěnsku pychu.

Majolikowe twory.

Kwaßne dary,
ßwjedżenjowe dary,
jubilejne dary

sa kóżdu składnosć

poruczataj

A. & W. Neuhahn

4 na ßerbskej haßy 4.

Wobrazowe kronjowe mjatły.

Woknowe wobrasy.

Poruczam tolste **krjepjawki, wódne khany, mlokowe khany, mlocżanki, czerpaki, petrolejowe khany, wuhlowe kaschcże** ßambneho wudżełka, mam też wulki skład domjazeje, kuchińskeje a emaillowaneje nadoby, **schablony** k wuschiwanju a wosnamjenjenju, **wódne pónoje** a **żelesniki.**

Dale cżinju na to kedżbliwe, so wschě do mojeho rjemjeßka ßłuschaze twarske dżěła, tšěschne żkoby (ryny) a roły, każ też wodowody jara ßwědomliwje wuwjedu. Duż proschu na nnje dżiwacż.

Spěschne poßłużenje. Porjedżerńja. Tunje płacżisny.

Moritz Schulz,

klampuarski mischtr w Budyschinje pschi ßerbskich hrjebjach 10.

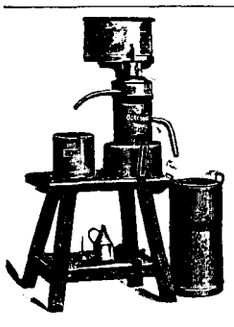

„Dekonom"

najlěpscha zentrifuga nětcżischeho cżaßa,

jara derje ßmjetanu sběra, hrajizy lohko dże, je jara jednorje a stabilnje twarjena. Tyßazy najlěpschich wobßwědczenjow s tudomnych stron.

Steiner a Brochmann.

Wona je na pschedań pola **Jana Pětki w Kocżizy** p. Huski.

Sserbske a němske spěwarske

w najwoßebnischich a jednorych swjaskach ßu po tunich płacżisnach na pschedań **we wudawarni Serb. Nowin.**

Zacherlin

spodźiwnje skutkuje! Wón mori, każ żadyn druhi srědk, s wěstosću a rucże kóżdu drużinu schkódnych pschekaßanzow, woßebje mole, tkhi, schwoby, muchi, schczónwy, njerodź na domjazych skocżatach a ßo teho dla wot milijonow wotebjerarjow khwali a pyta. Jeho snamnjenja ßu: 1. sasyglowana blescha, 2. mjeno „Zacherl".

W **Budyschinje** pola kk. Měrschez bratrow naßlědnikow, Straucha a Koldy,
= = = k. Oty Engerta,
= = = = Straucha a Koldy,
= = = = Ernsta Creydta,
= = = = Emila Měrscha,
= **Barcze** = = C. A. Lukascha,
= **Biskopizach** = = Pawoła Schockarta,
= = = = Oskara Wagnera,
= = = = R. Sessela,
= **Bukezach** = = Sswory,
= **Ketlizach** = = Pawoła Mikela,
= **Wjasońzy** = = E. Ferd. Lehmanna,
= = = = Aug. Schwera,

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Za nawěšćki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 32. | Sobotu 9. augusta 1902. | Lětnik 61.

Jeho Majestoscźi
Kralej Jurjej
dźeń 8. augusta 1902.

Srudnje ßłónzo k domu dźěsche,
Wschón kraj želnje sapłaka,
Jako w ßmjercźi haßło běsche
Wóczko krala Alberta;
Swony žałoscź žarownu
Tehdy k njebju scźelichu.

Dźenßa nowe ßłónzo skhadźa,
S purpurnej dźe kroczelu;
Dźaka wopory ßo kadźa,
Sradne hymny k njebju du:
Nowy kral, nam spožczeny,
Sswjeczi ßwjedźeń narodny!

Kraloßwěrni Sserbjo Jemu
Pokornje dźenß holduja;
Dowěra a luboscź k Njemu
Sso jim ßwěczi s woblicza;
Jeho schkit a miłoscź je
Sserbow horze žadanje.

Ty pak, Knježe, kóžde ranje
Nad Nim pschěstrěj prawizu;
Krónuj twoje žohnowanje
Jeho dom a wutrobu;
Budź ty Jemu krycźišno,
Twjerdy hród a hrodźischczo!

Daj, so Jeho szeptaŕ wodźi
Mudroscź, prawdoscź w kóždy czaß
A ßo kraja sboże płodźi,
Sswěra s trónom wježe naß;
Njech kcźe pod Nim wótczina
Jako rjana sahroda!

W Sserbach luboscź wěnzy wije
Dźenßa wótczej krajnemu,
Kóžde hrono Jemu bije,
S duschow prósstwy k Bohu du:
Krala **Jurja** wobarnuj,
Sdźerž a schczedrje požohnuj!

K. A. Fiedleŕ.

Swětne podawki.

Kralowe narodniny.

Kral Jurij je wczera ßwoje 70. narodniny ßwjecził. Pod saczischczom bolostneho podawka, měßaza junija, kotryž hischcźe na ludu pscheczerstwy leži, je po kralowej woli było, so ßu jeho narodniny tón krócź bjes ßwjedźeńskich wuhotowankow nimo schłe. Kral je w czichoscźi ßwojeho lětneho doma w Hosterwizach ßwój narodny dźeń pschebył. Jeho miła myßl je jón k temu wuswoliła, so by jón mnohim poddanam dźeń wjeßelebo a dźakneho wopomnjenja scźinił. Kral je wobhnadźenski wukas wudał, po kotrymž ßo wußudy sa lózsche pschestupjenje khěžorstwoweho khostanskeho sakonja, na arrest abo pjenjeżne khostanje hacź do 150 hriwnow pschipósnate, sběhnu. Posdźischo chze kral jenotliwych saßudźenych, kotsiž maju dlěsschi czaß w jastwje ßedźecź, jich pschestupjenje pschepruhowawschi, wobhnadźicź. S tymile wopokasmami miłoscźe ßo kral Jurij ßwojim poddanam snowa jako ludowy wěrny pschecźel pokasuje, jako kotryž jeho hižo po jeho wukasach snajemy, s kotrymiž je wón s rasnoscźu pschecźiwo pschescźěhanju wojakow w sakskim wójsku sakrocził. Naschemu mikemu, prawemu kralej chzył Bóh luby Knjes dołhe knjeżenje spožczicź a jo k lěpschemu Sakskeje žohnowacź!

Skhadźowanka khěžora Wylema a zara Miklawscha w Rewalu

ßo w nowinach zykcho ßwěta žiwje rospomina. Tónle wopyt němskeho khěžora pola zara njeje drje jenož wěz sdwórliwoscźe. Zara runje kaž khěžora Wylema minister swonkownych należnoscźow pschewodźa. S teho ßmě ßo s wěstoscźu ßudźicź, so je ßo w Rewalu wo ważnych politiskich praschenjach jednało. Schtož pak je ßo pschi khěžorskej skhadźowanzy wucźiniło, ßo nětkole hischcźe tajne dźerži, a hdyž te abo tamne nowiny pißaju, so je ßo wo němsko-ruskim wikowanskim wucźinjenju, abo wo samjesowanju dalscheho wójnskeho bronjenja europiskich wulkomozow wuradźało, dha je to ßame hódanje a maßanje po cźmje. Khěžor Wylem sda ßo s tym, schtož je ßo w Rewalu dozpiło, jara spokojeny bycź; wón je ruskemu ministrej

swonkownych naležnosczow, hrabi Lambsdorffej a baronej Frederickej najwyschschi pruski rjad, rjad czornego worjoła, spožczik.

Wopyt italskeho krala w Němskej.

Italski kral 27. auguſta do Potsdama pschijědže. Nasajtra khěžor Wylem se žwojim hosczom se žwjedženskim czahom do Barlina poczehnje. Dróhi, po kotrychž czah póndže, žo wudebja.

Nowe dawki.

Finanzy němskeho khěžorstwa žu žo dale a bóle pohubjenschike. Wudawki bywaju s kóždym létom wjetsche, tola město so bychu też dokhody pschibérale, wone na wopak wotcběraju. Dokelž industrija hubjenje dže, je žo wunoschk zkow a dawkow pomjenschik. Sa polěpschenje srudneho położenja industrije žo hischcze žanych snamjenjow njepokasuje. Duž dyrbja žebi knježerstwa na to myślicz, prósdne khěžorstwowe kaby s nowymi dawkami pjelnicz.

Jeli so dyrbja nowe dawki hódny pjenjes wunjesc, dyrbja žo wone na artikle położicz, kotrež žo mjes ludom wjele pschetrjebaju, kotrež pak njejžu k sežiwjenju czlowjeka zyle nusne. Tu maja žo pschede wschěm piwo, palenz, wino a tobak w prěnim rjedže rospominacz. Tobak, palenz a wukrajne wino žu žo hižo s dawkami poczežike, duž chze je knježerstwo hischcze tón krócz pschepuschczicz. Tola piwo, sa kotrež žo hižo psched džesacz létami knježerstwo sajimowasche, žo najskerje dawka njesminje. Po zykym kraju drje budže wulke žwarjenje na piwowy dawk, a w khěžorstwowym žejmje budža žo dokho pschecziwo njemu sapjeracz, tola skónczinje budža jón tola dyrbjecz pschiswolicz.

Wjednik němskeje radikalneje strony w Czechach, Wolf,

je po sdaczu žwoju politisku rólu dohrał. Jeho njeczežnosce a pokupnosce žo jeho prjedawschi pschiwižowarjo hańbuja a žo teho dla wot njeho wotwobroczeja. Hdyž tele dny Wolf do Langenawa k turnarskemu žwjedženjej jědžesche, dyrbjesche jeho czah w Pelsdorfje czakacz. Tam na Wolfa džěłaczerjo njepschestawajzy wołachu: „Seidlowa, Seidlowa" a „Nimacze zokora?", „Sskawa zokrowemu kartellej!" Wolf je mjenujzy žonu žwojeho pscheczela Seidla sawjedł a žo zokrowemu kartellej pokupicz dał. W Langenawje na Wolfa druhe njespodobnosce czakachu. Wón dybjesche tam pschi poždwjeczenju khorhoje turnarskeho towarstwa žwjedženisku rěcz měcz. Sa kupjenje khorhoje bě jedyn fabrikant 300 krónow daril, a fabrikantowa mandželska dyrbjesche pschi žwjatocznosczi khorhoji kmótsicz. Tola wona tule czejesc wotpokasa, shoniwschi, so smeje sapóžłanz Wolf žwjedženisku rěcz. Duž dyrbjachu na jejne městno druhu knjenju pytacz.

Skhadžowanka awstriskeho khěžora a romunskeho krala.

Romunski kral Khorla je awstriskeho khěžora w Ischlischich kupjelach wopytał. Knježerjej staj dołhe rosrěczowanja měłoj, pschi kotrychž je schef awstriskeho generalneho staba s Beck pschitomny był. Je žo pjecza wo wojerskej konvenziji wuradžało, jeli so bychu na Balkanje njeměry nastałe. Romunski kral potajnje sa tym steji, mjesy žwojeho kraja na schkodu Bołharskeje rosschěricz. Sda žo, so je žo wón s awstriskim khěžorom dorěczał, so wón rańschu połozu, Awstrisku pak wjeczornu połozu Balkana wosmje. S myślicžku, so žo něhdže 3 milijony Romunow, kotsiž hischcze pod awstriskim knjejstwom steja, wot tuteho ras wottorhnu, je drje žo awstriski khěžor spscheczelił. Sa to chze wón sarunanje na Balkanje namakacz. Sserbiju, Bošniju, Herzegowinu, Czornu Horu a wschón kraj dele hacz k grichiskim mjesam Awstrisku sa žwoje pschichodne wobžedženstwo wobhladuje. So by móhła žwoje samery dozpicz, je wona swjask s Romunskej a Grichiskej sčinika. Tutemu swjaskej napschecziwo budže Italska, Czorna Hora, Sserbija, Bołharska a Ruska stejecz. Tak je Balkan hižo do prědka rosdželeny. Prjedy pak hacz žo awstriske a romunske plany do skutka staja, dyrbja Turkojo s Europy wuhnacz bycz. To žnadz budže žo czežscho czinicz, hacz žebi myšła; pschetož Turkowska je na wójnu nětkole jara derje pschihotowana. Němszy generalojo a offizerojo žu turkowske wójsko reformowali a wuwuczili a budža jo w pschichodnej wójnje nawjedowacz.

Wuherska njerodnoscz.

K wěrje njepodobna njerodnoscz je w hospodarstwje wuherskeho města Theresiopola knježika. S knježerstwom wotpóžłany revisor je nježkyschane pschekschiwjenje wotkrył. Hkowne knihi žu žo lěta dołho falschowake a hoborske sumy žo pschekschiwike. 1,800,000 krónow je žo do zyła shubiło, 5 abo 6 milijonow je žo bjes dowolnosce rosdawało. Měschczanosta a hkowny knihiwjednik staj žo hnydom wotžadžiłoj, a 14 wožobow měschczanskeje wyschnosce je žo do žudniskeho pschepytanja wsako.

Samkujenje duchownych schulow w Franzowskej

njeje žo dla ludoweho roshorjenja w Bretagni a w Finisterreskim wokrježu hischcze pschewjesc dako. W Bretagni je žo zyle sjawnje lud napominał, pschecziwo knježerstwu postanycz. Hdyž žo žandarmojo w bliskosczi Bunulionskeho klóschtra pokasachu, se swonami swonjachu, a kublerjo žwoju czeledz wobrónichu, so bychu žandarmow wuhnali. W Motte-Servolezu žo schulske žotry sapowjedžichu, žandarmow do schule puschczicz. Tuczi na to murje podtorhachu a žotry nusowachu, dom wopuschczicz. 300 wožobow, kotrež běchu žo psched schuln seschke, žotry žława wokajo pschewodžachu. W Viènnu žandarmojo psched roshorjenym ludom, kotryž do nich s kamjenjemi mjetasche, zofachu.

Podtłóczenje duchownych schulow też mužojo w Franzowskej sažudžuja, wo kotrychž nichtó njemóže rjez, so k ultramontanskej stronje pschiżłuscheja. Evangelski profesor stawisnow, Gabriel Monod, sjawnje pschecziwo samknjenju duchownych schulow protestuje; pschetož wón njemóže dopósnacz, kak žmełko knježerstwo starschim wobaracz, džěczi po postajenjach katholskeje wěry wocžahnycz. Też evangelski sapóžłanz Johnston w nowinach „Journal des Débats" wschitkich napomina, pschecziwo podtłóczerskej knježerstwowej politizy postanycz. Johnston wobkrucza, so tyžazy evangelskich nětczischu knježerstwowu politiku s rosžudnosczu sažudžeja. Hischcze bóle žo w Parisu radikalno-sozialistiskemu wjednikej a prjedawschemu ministerstwowemu pschedžydže Gobletej džiwaju, kotryž sjawnje sa sdžerženje duchownych schulow wustupuje.

Sswjedžeń na Schipzy.

W Bołharskej czinja žo pilne pschihoty k žwjedženjam, s kotrymiž budže žo w druhej połozy septembra pschewodžecz poždwjeczenje zyrkwje a klóschtra pschi Schipzynym pschekhodže jako pomnika ruskich wojakow, tam sa wužwobodženje Bołharskeje padnjenych. Sswjedženje žo 25. septembra we Warnja sapoczmu, hdyž Bołharjo wulku rusku deputaziju powitaju, na kotrejež czole žo wulkoknjes Nikolaj Nikolajewicz a wjele ruskich generalow a wyschschich offizerow namaka. Po shromadnej jěsbje k Schipzynej podnosy žo 28. septembra zyrkej poždwjeczi, na czož smeje bołharske wójsko, 34,000 muži žyne, scžěhowaze tsi duny manevry w pschitomnosczi sastupjerjow ruskeho wójska, so bychu czi spósnali, schto žu Bołharjo we wójnskej wědomosczi wot Ruskich nawukli.

Ratarske njeměry w Galizisku.

Njeměny mjes makoruskimi ratarjemi hischcze njejžu podtłóczene. S njerosumnym, pschekhwatanym sakroczenjom wojakow žu žo wobstejnosce skerje shórschike. Tak běchu w Jachterowje w Pschemyžlskim wokrježu ratarjo na knježi dwór wotpóžłanza s prostwu póžłali, to by žo s nim wo wurunanju jednako. Mužojo a žony žo wokoło knježeho dwora shromadžichu. Mjes tym, so pak žo s ratarjemi jednasche, wotdželenje husarow pschijěcha, kotrež knježi dwór wobžadži. Na to husarojo do ratarjow sajěchachu a do nich s mjeczom rubachu. Dwaj ratarjej žo žmjertnje sranischtaj, schesczo czežko, mnosy lohko. W Husyatinje je wokrježny hejtman ratarjow, kotsiž nochzychu na knježim dworje džěłacz, bjese wscheho pschepytanja do arresta žadził. Wo wžy Buzakowskej žu husarojo 173 ratarjow sajeli, wuwjasali a jich do žužodndje wžy hnali, hdyž jich do jeneje hródže stłóczichu. Potom dyrbjachu hischcze pschezo wuwjasani do Czartkowskeho jastwa hicz. Wobydlerstwo je pschecziwo wojakam jara roshorjene; gmejnszy pschedstejiczerjo a burjo žo sapowjeduja, wojakam kwartěru dacz. We wjele wžach je teho dla k wulkim swadam doschło. Dla naždylnosczow, pod kotrymiž maja makoruszy burja w Galizisku czerpicz, žu žo makoruszy žejmszy sapóžłanzy pola knježerstwa wobczežowali.

Turkowske hrosnosce w Mazedonskej.

Njedžiwajzy wschěch protestow ruskeho, bołharskeho a žerbskeho knježerstwa w Konstantinoplu, Turkojo a Albanszy mazedonskich kschesczijanow dale na njeczłowske waschnje pschesczěhaju. W Kasa-Kiczenowo je wjednik jeneje albanskeje czrjódy jenemu wobydlerjej w Monastyrju wuschi wotrěsnył a jeho nusował, tak swohidženy k žudnikej hicz a jemu wotrěsnjenej wuschi pschedpołożicz. Jedyn druhi albanski wjednik Valin jeneho Monastyrskeho bura wupyta, so by jemu 150 turkowskich puntow wunusował. Wjeżni wobydlerjo

15 turkowskich puntow nasběrachu, so bychu jateho wukupili. Valin drje tele pjenjesy pschija, tola wón bura skónzowa, hdyž žo jemu sa dwaj dnjej zyły žadany pjenjes njepschinješy. Albanski wjednik Islam też wot gmejny 100 turkowskich puntow žadasche a hrožesche, so wschitkich wobydlerjow skónzuje, jeli so sa dwě njedželi njesapłacža. Islam jeneho romunskeho wobydlerja w Kuschewom saja a jeho hakle puschczi, hdyž jeho se 60 turkowskimi puntami wukupichu. Dale albanski wjednik Bekir dweju wobydlerjow wšy Viro saja a žebi sa nieju 60 turkowskich puntow wukupneho pjenjesa žadasche. We wokolnosczi Prilipa Albanski Saadeddin s 15 stawami žwojeje zwólby dweju wobydlerjow nadpadže, jimaj 200 turkowskich puntow wunusowa, jenemu wuschi a druhemu nóš wotrěsnywschi a jeju nuczesche, wotrěsanej wuschi a nóš žudnikej pschedpołožicz. Wudawajo, so sa bołharskimi sbožkarjemi pyta, czrjóda Albanskich w Idugi pjatnacze młodych ludzi nadpadže, jeneho bołharskeho gymnasiasta mori a pjecz wožobow srani, mjes nimi prjedawscheho profesora Haschowa, kotryž bórsy na žwoje rany wumrje, teho runja profesora Porfira Scheinowa.

Krónowanje jendželskeho krala

dyrbi žo s łóždym wuměnjenjom dženža w Londonje wotměcz. Kralowa rana je pjecza tak daloko sažiła, so budze wón móz napinanja krónowanja sjesecz. Dróhi žo s 24,000 wojakami wobžadža. Pschi krónowanju smeje Londonski biskop rěcz. Powschitkownje žo boja, so žo krónowanje posledni wokomik sažo wotstorczi.

Sakhadženje jendželskich wojakow w połodnischej Afriky.

Dżěl jendželskeho wójska je žo s pschistawneho města Durbana do domisny wotwjesć. W Durbanje žu jendželszy wojazy kaž dźiwuchi sakhadżeli. Hdyž policistojo někotrych njekražnikow sajachu, žo wojazy snjemdrichu a kaž czrjóda rospuschczenych skych duchow zychnowachu. Do policistow s revolwrow tšelachu, khěže wupuszczachu, žony a holzy napadowachu a na dróhach wulku schkodu naczinichu. Město někotre dny pod knjejstwom njemdrowakow stejesche. Jenemu policistej, kotrehož popadżechu, s rjeczasami ruzy wuputachu a jeho po dróhach wokoło wodżachu. Skónczenje matrosow s wójnskich łódžow na pomoz pschecziwo herjekarjam sawołachu. Czi dróhi wot nich wucziscichu a najhórschich s nich na łódże dowjedżechu.

Hlowny wójskowy roskasowar, Kitchener, žwojich wojakow žam najlepje snaje. Wón njeje teho dla knjezerstwu samjelczał, so by spěschne wotwjesenje wojakow s połodnischeje Afriki s njesbožom sa Jendželsku było. Dżewjecz dżežatkow zyłeho wójska je po czele a duchu skaženych; jim njeby móżno było, žo w Jendželskej na czežne waschnje ježiwicz. Kitchener je teho dla knjezerstwu radził, wojakow s połodnischeje Afriki do Awstralskeje a Kanady dowjesc, so bychu žo tam sažydlili.

Powjetschenje amerikanskeho łódźstwa.

Mjes offizěrami amerikanskeho wójnskeho łódźstwa žylny wójnski duch knježi. Hižo wospjet je žo tutón na njepschecželske waschnje pschecziwo Němskej wobrocził. Offizěrojo amerikanskeho łódźstwa žo wo to prózuja, so by žo wone po móżnosczi poždylniło. So by žo ludowe sastupjerstwo a knjezerstwo sa tule myšl dobyło, žo czert na sczěnu moluje. Wudawaju, so žo Amerika njebudże wójny s Němskej sminycz móz. Němska najprjódzy Hollandsku pózrjeje a budże žo potom někotrych republikow połodnischeje Ameriki smozowacz chycz. Połodnischa Brasilska je hižo s wulkeho dżěła s Němzami wobydlena, kotsiž žebi pscheja, so bychu žo němskemu knjezstwu podstajili. Němske knjezerstwo drje nětkole hischcze žame žanych wotmyšlenjow nima, žebi wobžedženstwo w Amerizy dobycz, tola njepschestawaze roswiwanje jejneje mozy k wobstejnosczam dowjedże, kotreż skónczenje wójnu sbudża. Amerika dyrbi žo hižo s czažom na tule móżnosc pschihotowacz a žwoje wójnske łódźstwo podwojicz.

Wulkotny podawk.

(Žort.)

Mam pscheczela, žobuschulerja s młodych lět, rěka Hanž Khutny, ale po prawom khutny njeje, s najmjenscha niz s wonka žwojich powołanskich winowatosczow. Potom bywa wubjerny, chzu prajicz, składnostny žortowar, pschetož ma wožebity dar, wuwjedowacz najbóle rospuschczene kuski, bjes teho, so by žam pschi tym do schkody pschischoł.

Psched někotrymi dnjemi setkach jeho na dróšy, a tu mi rjekny: „Ssadžu bleschu najlepscheho wina, so sa pjecz mjenschinow pschiprawju wulke sbožene ludzi, bjes teho, so bych žo žam hibnył s městna."

Chzych žo s jeho straschneje bliskosczе sdalicz, ale wón mi ramjo wuspina, kaž by měł město porstow klěscheze.

„Ně, ně, wostań jeno směrom na městnje stejo a hladaj jeno, kak žo tamle na tšechu tejele khěže wudżěra."

Posthach, ale njemožach na tamnej tšesche niczo wožebite wuhladacz.

„Ně, njeje tam też zyle niczo widżecz, ale hladaj jeno, schtoż mózesch, s najwjetschej kedžbnosczu a napjatosczu!"

A tak stejachmoj wobaj kaž pschimjersnjenaj a wudżěrachmoj na napscheczny tšechu, hdżež niczo widżecz njebě.

Sa khwilku sasta pschi namaj molerski wuczomz, so by widżał, schto tak kedžbnje hladamoj. Potom pschińdże wobstarna žónska a woprascha žo wuczomza, schto je žo tu stało?

„Jenoż ptaczk, ale tón je runje wotleczał", wotmolwi hólz.

Žónska žo prózowasche, so by teho ptaczka hischcze wušlědźiła; ale rěsniski wotroczk, kiž bě hólzowu wotmołwu sažłyschał, naspomni do zyła mudrje:

„Hdyž je ptaczk hižo precz, njeje hižo niczo dale widżecz", a dżěsche žwój pucz dale.

Ale jemu žo njeporadzi, skasycz spoczatk sboženja ludzi, kotreż chzysche mój pscheczel pschihotowacz. Někajka młoda knjeni pschistupi k starej žónskej a praschesche žo, schto je žo tu po prawom stało.

„Někajki ptaczk je — praja — wuleczał, ale něchtó tam horjeka w khěži je jeho popadnył", wukładowasche žónska.

Młoda knjeni wosta też stejo, a s njeju sastaschtaj dwaj dróhowaj hólzaj, kotrajž běschtaj žonine rěcze žłyschałoj. A s dobom pschińdżechu s druheho kónza tjo knjeża, kiž pak běchu pschejara woženbni, hacž so budzichu žo hakle wupraschowali. Wostachu jeno stejo a wobhladowachu žebi napscheczny tšechu, ale widżachu runje tak mało kaž druhy.

A pschezo dale wjazy ludzi pschikhadżesche a wschitzy wudżěrachu wczipni na tšechu napscheczneho domu. Prjedy hacž běschtej žo dwě mjenschinje minyłej, stejesche wokoło naju hižo psches dwě sczě wožobow. Na sboże njebě polizaj blisko.

„Schto je tónle tu prajił?" praschesche žo muzyki, kiž njebě dorosymił, schtoż bě wuczomz prajił.

Sa tón czaž bě czrjóda ludzi pschibyła; wosy mózachu lědma hischcze po drósy pschejesdżowacz. Ludżo, kotsiž w napscheczným domje bydlachu a s woknami tu czischczeńzu widżachu, wuńdżechu na dróhu, so bychu shonili, schto bě žo po prawom stało.

„To je tola jara dziwna wěz", něchtó sawoła, „so polizije widżecz njeje!"

„Wostań tule, Wokaczo", rjekny žylny ramjenjaty młody muž, wikowar s zyrobami se žužodneho dżěła města, žwojemu pschewodnikej, „saleju tam horje a pohladam, schto žo tam po prawom njeczini!"

Ssuny žebi klobuk do tyła, pscheczischcza žo psches czrjódu a sańdże do domu.

Dróha žo s ludzimi czornjesche a tola njebě žo ani zyle dżežacz mjenschinow minyło, so běchu žo ludżo poczeli skhadżowacz; ludżo wschelakeje staroby a zyle wschelakich powołanjow: schulerjo, wuczomzy, wojazy, studencza, rjemjeślnizy, ludżo w zylindru, młodżenzy a knjeżny; jeno policisty tu njebě.

Na dobo sawoła czrjóda se sto kłošami: „To wón je!"

A wikowar nadžěrasche žo s połojzu czěła s wuhlada w tšesche a woła dele:

„Wokaczo, žu mje tu horjeka sawrjeli. Njemożesch mi tu žem spěschnje samkarja póslacz?" —

Ale Wokacz khowa žo w czrjódze a czini, kaž by rjekł, so njeślyschi.

Nětkole widżachu wschitzy paducha.

„Moje wotmyšlenje je žo nade wschě wocżakowanje radżiło", scheptasche mi pscheczel do wucha. „Tu bleschu wina žym dobył."

W tym czažu miny žo wikowar s wuhlada. „Njesda žo wam, jako by tu sa kurom žmjerdżało?" sawoła něchtó, a hnydom wotmolwjachu mnosy ludżo kołowokoło, so czuja kur, kaž hdyž žo pjerjo žmudži a žłoma pali.

„Wón je khežu sapalił, so by mohł czeknycz!" —

„Sawołajcze tola poliziju!" —

„Dajcze šnamjo hascherjam!"

Dźěl ludźi ꝑo rosběža, so bychu poliziju ſawokali, druſy pak rostwochnychu, ſo bychu ſtróžazu powjeſcź rosnjeßli, ſo ꝑo pali.

„Njeſda ꝑo tebi, ſo by ſprawniſcho było, hdy bychmoj ſa rózk ſaſchkoj, prjedy hacź ꝑykawy a polizija dóńdu?“ wopraſchach ꝑo ſcheptajo pſcheczela Khutneho. Ale tón wußudźi, we měrje doczakacź, ſchto ꝑo hiſchcze dale wuplecze.

Na prawizy a lěwizy ſtejachu ludźo w huſtych rjadach. Tu ſajědze źiwjenje do cźrjódy: tſjo polizajſzy ſtrażnizy ꝑo bliżachu. Dwaj ſ nich dobyſchtaj ꝑo do ſawrjeneho domu, tſeczi pak woſta pſched wrotami.

W tym wokomiku wutykny wikowaŕ ſ nowa hłowu ſ wuhladom a hněwny roshladowaſche ꝑo po ſpohibowanej cźrjódze. Chźyſche ſ mozu na tſěchu wuléſcź, ale to ꝑo jemu njeporadźi, a ludźo, kotſiż běchu widźeli, kak polizajej do domu ſańdźeſchtaj, njemóżachu ani doczakacź, ſo by „paduch“ popadnjeny był.

Na dobo pſchinamaka ꝑo pódla naju tež hibity mały měſtny rosprawnik nękajtich nowin, a dwazyczi, tſizyczi ludźi hnydom na dobo powjedaſche, ſo bychu jemu podawk wußwětlili. Rosprawnik khwatnje ſapißowaſche a praji na poßledku ſpokojnje:

„To je dobra wěz, to budźa cźitacź!“

„Widźiſch, cźłowjecze“, ſaſchepta mi mój pſcheczel Khutny, „tu maſch cźłowjeka, kotryż moje ſehnacze ludźi hiſchcze na pjenjeſy ſtaji.“

Tu pſchińdźe do cźrjódy ſaßo nowe źiwjenje. Poliziſtaj wotwjedźeſchtaj, pſchewodźanaj wot něſchto ſtow ludźi, wikowarja, kotryż ꝑo jimaj ſe wſchěmi mozami ſepjeraſche.

„To bě wulkotne ſehnacze“, rjekny Hanß Khutny, „to bě wjele wjazy, hacź ꝑym ꝑo nadźak! Nětkole pójmoj domoj a wupijmoj dobytu bleſchu wina!“

A runje, hdyż ꝑo ludźo naſtajichu, ſo bychu polizajow ſ njewinowatym wikowarjom na polizajſku ſtražu pſchewodźeli, dojědźechu prěnje ꝑykawy.

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** (Kołojěſdny do njeſboża pſchiſchoł.) Kołojěſdnym ꝑo radźi, ſo njebychu ꝑrjedź měſta ſkoku jěſdźili. Jedyn kołojěſdny, kotryż póndźelu ſkoku po kamjeńtnej haßy jědźeſche, jeneho pßa pſchejěwſchi na pleſtr padźe. Wón ꝑo tak cźeźko wobſchkodźi, ſo njemóżeſche dale jěcź.

— (Kradnjene jěſdne koło.) Pſchi poßlednim kołojěſdnym ꝑwjedźenju běchu jenemu ſamkarſkemu pomoznikej ſ Hunczeriz jene jěſdne koło kradnyli. W jenym żitnym polu pſchi Wettinſkej dróſy ꝑu jo ſaßo namakali. Njekniczomny paduch je wobej gumijowej wobrucźi rosrěſnył a ſtejadło do wſchěch bokow ſeſhibował, tak ſo budźe kołowy wobßedźeŕ ſa wuporjedźenje khětry pjenjes wudacź dyrbjecź.

— Drje najſtarſchi ſakſki wojak je jedyn Żidowczan, Pětr Hoſa. Wón je ꝑo 25. oktobra 1804 na Żidowje narodźił, w lěcze 1825 do ſakſkeho wójſka ſaſtupił a w 5. kompagniji 2. lohkeho kralowſkeho ſakſkeho jěſdneho regimenta „Prynza Jana“ w Rochlizy 8 lět ꝑłużił. 10. oktobra 1833 je jeho po „ꝑwěrnje dokonjanej ꝑłužbje a dobrym wjedźenju“ w ſtabowym kwartěrje w Pirnje wyſchk Bjedrich Guſtaw Adolf Senfft ſ Pilſach k wójnſkej reſerwje puſchcźił.

— Domojkhowanje rożkowych żnjow ꝑo lětża deſchcźikoweho wjedra dla jara kombźi. Bohu dźakowano njejßu pak ꝑo hacź dotal żně ſ deſchcźemi abo ſ krupobiczom w Sſerbach ſkaſyke. W druhich krajinach njejßu ratarjo wſchudźe tak ſbożowni, każ we Łużiży. W Schleſynſkej, Czechach, Wuherſkej, Franzowſkej atd. ßu ſ měſtnami ſliwki a krupy żně ſniczike. S Opolna w Schleſynſkej pißaju, ſo ßu pola wßow Halbendorfa, Bogsdorfa a wokolnych gmejnow do zyła wupuſczene. Krupy běchu ſ dźěła tak wulke, każ hołbjaze jeja. Satraſchne krupobicze je tež ſtrony pola Sſwóńzy, Striegawy, Zobtena a Jawory domapytało. — W Lipinje błyſk 15lětnu dźowku bura Wehlaucha mori, hdyż wona runje pſchi blidźe ßedźeſche; jejny bratr, w tej ßamej ſtwě pſchebywazy, ꝑo pohłuſchi. Pſchi tym ßamym njewjedrje ꝑo bróżeń na Falkenbergſkim hrodźe ſ błyſkom ſapali a ꝑo do prócha a popjeła pſchewobroczi.

Hiſchcze wjele hórje hacź Schleſynſka ꝑu ꝑo ßußodne Czechi potrjechike, a to woßebje Młodoboleßławſka a Nowobydźowſka krajina. Wſchě lětuſche żně, kotreż bohaty wunoſchk lubjachu, ꝑu ſniczene. Kłoßy ſrałeho żita ꝑu ſ krupami do cźiſta wumłócźene. Běrnaze ſelo a nacź rěpy ꝑu krupy rosbike, ſe ſchtomow ꝑu płody ſmjetane, ſ krótka wſchě roſtliny ſranjene, pſchełamane a ſkaženju wudate. S Młodoboleßławſkeho wokrjeża pißaju: Zyły Młodoboleßławſki wokrjeß, kotryż ꝑo kiſchcze pſched nětkotrymi dnjemi ſ kraßnymi a bohatymi żnjemi hordźeſche, kajkichż ꝑo njepomni, je ꝑo ſe ſahubjazym żiwjołom (elementom) pſchirody do puſczíny pſchewobrocźił a ꝑo na kromu ſadwělowanja dowjedł. Rożka, jecźmjeń a wowß ꝑu doſpołnje wumłócźene a do ſemje ſatłócźene a w prawym ſmyßle ꝑłowa rosbite. — S Nowobydźowſkeho wokrjeża ꝑo piſche: 31. julija popołdnju w 5 hodźinach je ꝑo zyły rjad gmejnow Nowobydźowſkeho wokrjeża ſ krupobiczom potrjechił, kajkehoż ani najſtarſchi wobydlerjo njepomnja. Se ſchěreho hrożateho mróczna poczachu ꝑo krupy, każ hołbjaze jeja wulke, ꝑypacź, kotreż ſa maku thwilu wſchě żně ſniczichu. Pólna ſwěrina — ſajazy, kurwoty a wſcha dróbna ptaczina — je ꝑo ſ krupobiczom ſabika, tak ſo běchu njeliczomne ſwěrjata ſaraźene na wupuſczenych honach widźecź. W mnohich twarjenjach ꝑu ꝑo wokowe ſchkleńzy rosbike, zyhele na tſěchach ꝑo rosraſyke, tež ſtót a ludźo ꝑu pod hołym njebjom cźeźke ſranjenja poczerpili.

W Delnim Pankrazu pola Gabela je ꝑo 31. julija wjeczor jedyn ratař na domojpuczu ſ pola ſ błyſkom pohłuſchił, tola ꝑo bórſy ſaßo ſhrabał. Skoczeczi jeho ſapſchaha, jedyn woł a jedyn kóń, ꝑo ſ błyſkom ſaraſyſchtej.

Satraſchne krupobieże je 4. auguſta w krajinje pola Nagy-Sszölles wulke ſapuſczenje naczinikło. Wſchě wokna ꝑo wubichu. Na polach ꝑo 4 woßoby ſ pjaſcź wulkimi krupami ſaraſychu. Tež wjele ſkotu je ꝑo ſahubiło. Zyłe kukuruzowe a winowe żně ꝑu ſniczene. Wobydleŕſtwo je ꝑo do wulkeho hubjeńſtwa a nuſy ſtorczikło.

Tež Heſſenſka je ſ dźěła ſ krupobiczom cźeŕpika. W Bürgelnje poł hodźiny dołho krupy padachu. Wone poł łohcza wyßoko pola pſchikrychu a zyła krajina bě běła wodźeta. Żita běchu ꝑo ſ krupami zyle k ſemi ſwalzowake. Schkoda na polach a na ſahrodach je jara wulka.

S **Hruboczicz.** Pſchi ꝑylnym njewjedrje, kotreż ſchtwórtk popołdnju pſches naſche ſtrony cźehnjeſche, je błyſk w Gróſchiz żiwnoſczi do ſtareje lipy dyrił a jejnu hornju połojzu wotraſył. — Druhe njewjedro, kotreż ſ Budyſchina pſches Wurizy cźehnjeſche, bě ſe ꝑylnym wětrom pſchewodźene. We Wurizach wo wßy wětr rjanu wulku wiſcheń wuwali.

S **Njeßwaczidła.** Na poßledne ſkótne wiki je ꝑo 382 howjadow, 116 běhakow (ꝑwini) a 410 proßatow na pſchedań pſchihnało. Wſchě drużiny ꝑo żiwje kupowachu, płaczíſny ſa howjada běchu něſchto wyſchſche, ſa proßata něſchto niżſche.

S **Hornjeho Hunjowa.** Pſchi ſchtwórtkowſkim cźeźkim njewjedrje błyſk na polu tudomneho kublerja Holana do jeneje rożkoweje pópy dyri a ſapali. So by ꝑo woheń dale njerosſchěrił, Holanez ludźo ßußodne pópy ſ bliſkoſcze ꝑo palazeje rucze wotnjeßechu.

S **Hornjeje Hórki.** W Sprjewi je hižo lěta dołho mało rybow. Cźim bóle běchu rybazy pſchekwapjeni, kotſiż tele dny na tudomnym warje ryby łojachu. Woni něhdże 80 puntow rybow nałojichu. Wobżarowacź jeno bě, ſo ꝑo na rybaſtwo derje doſcź njewuſtejachu; pſchetoż wuhory jim wſchě cźeknychu.

S **Korſymja.** 205 falſchnych dwěhrimnowſkich pjenjes ſ lěta 1876 ßu ſaſkad ſa jene twarjenje ryjo namakali a gmejnſkemu pſchedſtejicźerjej pſchepodali. Wone ßu derje dźěłane, jaßnje klincza a njebychu wot woprawnych roſeſnacź byłe, hdy bychu pſchełóhke njebyłe.

S **Hajniz.** Hewak ꝑo praji: „Ssměſchki a płaczki w jenym měſchku.“ Po jenym podawku, kotryż je ꝑo tele dny w jenej tudomnej korczmje měł, dyrbjało pak rěkacź: „Płaczki a puki w jenym měſchku“. Nětkotſi mużojo, kotſiż běchu hłuboko ſrudżeni cźeło na pohrjebniſchczo pſchewodźeli, běchu na to do korczmy ſchli, ſo bychu ſrudne myßle trochu ſ piwom pohłuſchili. Piwo pak bě po ſdaczu ſa nich pſcheßylne ſwarjene; pſchetoż hłowa ꝑo jim tak jara ſhrě, ſo ꝑo ſwadźichu a ꝑo ſkónczńje do pukow dachu. Pſchi tym piwo roslachu a wjele cźrjopow nadźěłachu. Po płaczkach a pukach budźa nětko tež hiſchcze hłuboko do kapſy pſchimacź.

S **Kſchiſchowa.** Po 41lětnym bohacze żohnowanym ſkutkowanju ꝑo wſchudźe lubowany duſchowpaſtyŕ naſcheje woßady, knjes ſarař Broſka, 1. oktobra na derje ſaßkużeny wotpocźink poda. Jeho wotkhad ꝑo niz jenoż wſchudźe we woßadze, ale tež daloko pſches jejne mjeſy wobżaruje. Knjes ſarař Broſka njebě jenoż wěrny ſchceſcźijan a Bożi ꝑłużobnik, wón je tež ſwonka ꝑwojeho ſaſtojńſtwa ſe ꝑwojej wědomoſcźu, ſ radu a ſkutkom mnohim ludźom k pomozy był. Njech wón hiſchcze dołhe lěta w ꝑrjedźiſnje ꝑwojich ꝑwójbnych wotdychnjenje wot ꝑwojeho ꝑwěrneho ſaſtojńſkeho dźěła wużiwa. Wón ma myßle, pſchichodnje w Zitawje bydlicź.

S **Klukscha.** Pschi cźežkim Božim njewjedrje, kotrež schtwórtk w 3. hodźinje nad naschej wšu cźehnjesche, błysk do jeneho schmrěka dyri a schtyri metry wyschе semje jeho hornju pokojzu wotrasy. K schmrěkej bě kakaczkaty grot pschibity, s kotrymž šu rybjaze hadlerje wobhrodźene. Po tymle grocźe błysk 60 metrow daloko hacź k mlynowemu mostej sjědźe. Pódla mosta sgratowany kóń wósnika Wobsta stejesche. Kaž šo sda, błysk na konja pschesskoczi; pschetoš gratowe moššasne wobbicźe wokomik kaž rysy skoto sablyskota. Kóń na kolena padźe, tola sa khwilu saššo staže, a po sdaczu njeje jemu błyskowe dyrjenje niczo swadźiło. Dale błysk sady knježeho dwora do jeneje woššyzy dyri, kotrejež skoru rósdrě.

S **Lětonja.** Schtwórtk popołdnju wokoło 3 hodźin je pschi Božim njewjedrje błysk do domskeho kublerja Augusta Panacha dyrił. Wone drje šo njeje sapaliło, tola je šo khětro wobschkodźiło.

S **Bukez.** Sańdźenu šobotu wječor je šo pschi šamym nascha wnporjedźana zyrkwina wěža (tórm) wotpaliła. Mjenowany dźeń popołduju wokoło $^1/_2$ 5 hodźin běchu nowospołoczanu kulu na wjerschk wěže tykli, a hdyž bě šo tole dźěło dokonjało, běchu dźěłaczerjo šwjatok sczinili. Wječor $^1/_2$ 7 hodźin šo restawratěr Keck pschipadnje dohlada, so šo s wěžineho wjerschka kuri. Wón hnydom haru sehna a šušodow na woheń kedźbnych sčini. Cźi skoku s wódu na wěžu běžachu a woheń salachu. Kaž šo wupokasa, bě šo drjewowa wołma, do kotrejež bě kula šawalene była, sapaliła, a płomjenja běchu šo potom na jenu desku pod kulu wupschestrěkе. Hdy budźische šo woheń pomalscho palił a hakle w nozy šo rosschěrił, by šnadź wón zyku wěž snicził, haj šamo nasch Boži dom budźesche mohł do wulkeho stracha pschińcź.

S **Noweje Wšy** pola Rakez. Hdyž šo hońtwa nascheje gmejny s nowa pschenaja, je to pschezo važny dźeń sa nasche zyke wobydlerstwo. Wón šo sa kóždе 6 lět jenož ras wospjetuje, a šo teho dla s cźim wjetschej wješelosczu šwjecźi. Tak bě tež pośledni krócź. Nowe pschenajecźe hońtwy šo s někotrymi schcźipakami wobkrjepi, a někotremužkuli bě wječor tak dźiwno we hłowje, jako by Diki Bjarnat w njej šwoju dźiwju hońtwu měł. Tak šo sta, so šo někotsi hosczo kaž bjes wědomnja do rejwanja dachu, a šo po jstwje honjachu, jako bychu do pschewoda dźiwjeho hońtwarja šlusscheli. Dokelž nosy s hłowu šobu njemóžeschtej, šo tón a tamny sakopny abo do šwojeho šušoda sałoži. Tón to sa sto wša, a bórsy bě swada hotowa, kotraž do krwawneje bitwy pscheńdźe. Město tšělbow a teššakow šo stokow a kawow pschimachu. Hdyž Nowowješnjan wrješny, tam wjazy trawy njerosce, a domjaza nadoba kóuž bitwy na kruchi rosbita na semi leżesche. Ach, kajka bě to žałošna pschimanza, rubańza a tschepjeńza! Krej s cźurami běžesche. Hischcźe w nozy dyrbjachu po lěkarja pósłacź, kotryž najhórsche rany sašchi. Tež swonka korczmy běchu nasajtra někotre snamjenja hońtwinskeho šwjedźenja widźecź. Jedyn zusy, kotryž nimo po dróšy pschińdźe, je wohladawschi šebi myšlesche, so šu tam Kulowšzy wikowarjo proššata pizowali. Jeli so budźe pschi pschichodnych hońtwach tež tak wjele krwe běžecź, kaž pschi pschenajecźu, potom běda naschim sajazam!

S **Lubija.** S cźežkim njewjedrom šu šo schtwórtk popołdnju tudomne strony podeschłe. S krupobicźom a sliwkojtym deschcźom šu pólne wupkody khětro cźerpiłe. Wjele woknowych schkleńzow je šo rosbiło.

S **Kamjenza.** Schtwórtk popołdnju wokoło 2 hodźin šo nad naschim městom někotre njewjedra tajkeje šylnosczе rospuschczichu, kajkež šu w naschich stronach žadne. Błysk sa błyskom s cźornych mrokow šapasche a se satraschnym hrimotom šo powětr satschašowasche. W Kellingez fórbarku błysk do jeneje bróžnje dyri a sapali. Domojthowane žně šu šo sniczиłe. We wokolnosczi je šo na polach wjele popow s błyskom spaliło.

S **Draždźan.** Tu je šašo jena pjenježna banka do wušosczow pschischła. Bankowa firma Eduard Rockch Nachfolger je šwoje wupłaczenje šastajiła. Dokelž je banzyne šamoženje wjele wjetsche, dyžli jejny dołh, nichtó pjenjesy, jej dowěrjene, njeshubi. Mjenowana banka je w Draždźanach wjele twarjenjow a ležomnosczow nakupiła, šebi wobliczіwschi, so s tym wulki dobytk sczini. Jejna spekulazija budźische šnadź šo tež poradźiła, hdy budźichu šo mjes tym hospodarske wobstejnosczе w Němskej njepscheměniłe. Wulki dźěl tychle kapitalijow njeje banka mohła s kupjenych ležomnosczow sczahnycź, dokelž šo sa nje kupzy njenamakachu. S rospuschczenjom banki šu šo tež někotre fabriki do pjenježneho cźěšna sahnałe. Do nich tež Radebergske sjenocźene schkleńczerńje šlusscheja. Nadźijomnje njebudźa w nich dźěło sastajicź dyrbjecź. Sa tamnischich 400 dźěłaczerjow by to jara srudno było.

S **Łasa.** Tudomna gmejnska hońtwa je šo tudomnemu šahrodnikej Schusterej sa 160 hriwnow lětneho hońtwinskeho pjenjesa pschenajała.

Se **Shorjelza.** Pschi tudomnym franzowskim pomniku je šo 16 lětny pschekupski wuczobnik satscělił. Cźežke myšle šu jeho pjecza k šamomordarstwu pohnuke.

S **Běłeje Wody.** Tudomna katholska zyrkej šo w oktobrje poššwjecźi. Sańdźeny tydźeń je šo na wjerschk jejneje wěže poskoczena kula se želesnym schišom stajiła.

S **Radschowka.** Najstarscha wobydlerka nascheje wšy je šwudowjena Dorothea Petrikowa. Wona 4. augusta šwój 84-lětny narodny dźeń cźiła a cźerstwa šwjecźesche. Bóh chzyk jej dale sa wjeczor jejneho žiwjenja strowosczе cźěła a ducha spožcźicź.

Přilopk.

* (Sajecźi paduschi.) W Lipsku šu tsjoch paduchow sajeli, kotsiž šu 9. junija s jeneje butroweje wikowarnje 8 zentnarjow cźežki pjenježny khamor kranyli a s njeho 2000 hriwnow rubili.

* (Wumozowanje a skónzowanje schulskeje holzy.) Sańdźenu póndźelu w Lipsku w dworje jeneje khěže šeloweje haššy kaschcź wohladachu, s kotrehož krej běžesche. Kaschcź wocźiniwschi w nim cźěło 8lětneje holczki namakachu. Ju jako 8lětnu dźowku swudowjeneje Steineroweje spósnachu. Wokoło holczżyneje schije bě tolsty powjas sadźernjeny, tež běschtej nosy a ruzy s dźěła wobwjasanej. Kaž je šo psches šudniske pschepytanje dopokasało, je šo wbohe dźěczo wumozowało a potom skónzowało. Na šoże je policija dwaj dnjej posdźischo žadkawza, kotryž je dźěczo morił, wušlědźiła. Je to 20lětny optikus Wylem Grabich, šyn optikuša Grabicha w Lipsku. Skóstnik je šo hižo šwojeho njeskutka wusnał. Po šwojim wusnaczu je wón njeshožowne dźěczo do pinzy, k nanowym khlamam šlusschazeje, wabił. Tam je wón hrosny njeskutk skucził a jeho morwe cźěło do kaschcźa sitłócził. Zyle bjese wscheho roskacźa je wón potom někotre rejwanske kubje wopytał. Skóstnik budźe šwój njeskutk se šmjercźu na guillotinje wotpokuczicź dyrbjecź.

* (Ssamomordarstwo.) Na dwórnischcźu w Frankfurcze nad Wódru je šo mkody cźłowjek póndźelu psched pschijědźazy želesnisti cźah cźišnył, kotryž jemu hłowu wot cźěła wotjědže. Ssamomordar je šyn jeneho fabrikanta w Magdeburgu, kotryž domoj pucźowasche, so by šo pschi jenym wojerskim swuczowanju wobdźělił. Pschi nim pjenježnu móscheń s 90 hriwnami, cźašnik a legitimazijske papjery namakachu.

* (Nahła šmjercź.) Komandeur 1. bataillona Mecklenburgskeho regimenta cźišło 89, major s Wense, je šo w Schwerinje, hdyž swuczowanju bataillona pschihladowasche, s Božej ruczku sajał a hnydom wumrjeł.

* (S błyskom šo sarasyła.) Schtwórtk popołdnju je šo žona želesniskeho wothladarja Schneidera w Hórzy pola Niskeje s błyskom sarasyła, hdyž šo se šwojimaj dźěsczomaj s pola wrócźi. Žona šo žałošnje wopali; jejne włosy šo na proch spalichu, jejne nahłowjaze rubischko bě do kruchow rostorhane. Na dźiwne waschnje stej dźěsczi njewobschkodźenej wostałej, kotrejuž macź na karje wjesesche, hacź runje błysk tež wot kary někotre kruchi wotrasy. Njeshožowna macź bě hakle 30 lět stara.

* S Wichorom je šo pola Rampur a Hata w jendźelskej Indiskej želesniski cźah powrócźił. 13 cźłowjekow je šo morilo, 15 woššobow šo sranilo.

* Sliwki, krupobicźe a wichory šu we wjele stronach Wuherskeje wjele schkody naczinike. W Szent a Galu je šo 60 domow s pódlanskimi twarjenjemi s błyskom sapaliło.

* Wyšoke twarjenja w Venedigu šo, kaž šo sda, po něczim wschě snicza. Pschi njewjedrje je šo póndźelu dźěl zyrkwje Jana a Pawoła saššypnył. Tež wěža swonizy Schcźěpanskeje zyrkwje hrosy šo saššypnycź. Měschcźanska rada je wobsamkła, wěžu hacź do pokojzy swottorhacź dacź.

Ssrjedu šu s wěže wulke kamjenje dele padnyłe. Ssušodne khěže šu wobydlerjo dyrbjeli wopuschczicź. Wobydlerstwo je šo do wulkeho njeměra dało.

* (Sajědojcźenje s jerjom.) Rentier Steinkopf w Nyšy w Schlesynskej šo 25. julija s jeneho pohrjeba wrócźiwschi k wjeczeri matjesowy jerij s nowymi běrnami jědźesche. W nozy wón cźežko skhori, a šawołany lěkař spósna, so bě šebi s rybjazym jědom šawdał. Lěkarskej wědomosczi šo njeporadźi, wulkemu šylnemu 46lětnemu mužej žiwjenje wukhowacź. Wón hischcźe tu šamu nóz wumrje.

* (Dwójne ßamomordarſtwo.) W Grunwaldże pola Barlina ßu 23létneho molerja Wieganda ſ Muichowa a pſchi nim jenu holzu ſatſéleneju namakali. Wiegand bě do praweho ſpanja tſéleny, holza pak do wutroby. Wobaj ſtaj ßo dźeń prjedy w njedalokej reſtawraziji pſchi dobrej jědźi a winje widźakoj. We Wiegandowej draſcże ßo jenoż někotre pjenježki namakachu.

* (Wußad.) W Kochowym wuſtawje ſa ſthorjenych, na natykowaze khoroſcże cźerpjazych, ſtaj ßo ſańdźeny tydźeń dwaj wußadnaj lěkowakoj. Po poruczńoſcźi pruſkeho miniſterſtwa ſtaj ßo wonaj do doma wußadnych do Memela dowjeſkoj. Wußad, kotryż ßo tež lepra mjenuje, je jara natykowaza njeſahojomna khoroſcź.

* (Njeſbożena nowotwarje.) W Praſy je ßo pſchi jenym nowotwarje wjelb ſaßypnył a pod ßwojimi roſpadankami někotrych dźěłacźerjow pohrjebał. Hacź dotal ßu tſi cźěła wucźahnyli.

* (Skónzowanje jeneho milijonara.) W Cagliari w Italſkej je pohoncź Jais ßwojeho pſchi pißaku ßedźazeho knjeſa, milijonara Emanuela Serra di Santa Maria napadnył a jemu ſ revolvra kulku do ſadnjeje khowy tſélił. Serra bě hnydom morwy. Njeſkutk cźim wjetſche dźiwanje ſbudźuje, dokelž bě Serra po zykym kraju ſnaty a wjele ſjawnych ſaſtojńſtwow ſaſtawaſche. Mordarja ßu ſajeli. Wo pſchicźinach, kotrychž dla je ßwojeho knjeſa ſkónzował, wón mjelcźi.

* (Sawrjena dźowka.) Wo hroſnym njeſkutku njecźłowſkeju ſtarſcheju mějeſche wokrjeßny ßud we Welſu wußudźicź. Wobſkorżenaj běſchtaj Wallnerez mandźelſkaj ſe St. Konrada, kotrajž běſchtaj ßwoju 29létnu duchakhoru dźowku Antoniu ſchtyri léta we wuſkim deſkowym ſabicźu ſawrjenu dźeržałoj. Semja bě wyßoko ſ njerjadom pſchikryta, ßmjerdźenje bě tak ſke, ſo macź ßama żandarmej radźeſche, ſo by ßebi ſchantko pſched nóß dźeržał. Ssrjedź grawocźiweho njerjada dźowka ſtulena zyle naha ſ njerjadom a njerodźu pſchikryta leżeſche. Muża k khoſtarni na 6, żonu na 7 měßazow ſaßudźichu.

* (Cźeżke njewjedra w Franzowſkej.) W Dijonje je ßobotu wjecźor ſatraſchne njewjedro ſakhadźało. Krupy, każ hołbjaze jeja wulke, padachu, tſěchi ßo wotkrychu a ſchtomy ßo ſwuwalachu. Wobkhad na żeleſnizy je ßo dyrbjał ſ měſtnami ſaſtajicź. W Tarnje a Grenoblu ßu teho runja cźeżke njewjedra zychnowałe. W Clermontu je ßo jena żona ſ błyſkom ſaraſyła. W Tullu błyſk ſapali; 20 khěżow ßo wotpalichu, wjazy dyžli 10 woßobow je bjes hoſpody.

* (Semjerżenje w połnóznej Amerizy.) Měſto Los Alamos w Kaliforniſkej jo ßo do zyła ſa ſemjerżenjom wupuſcźiło, tak ſo ßu jo wobydlerja wopuſcźili. Semjerżenje ßo pſchezo ſaßo woſpjetuje.

* (Lynchowanje w Amerizy.) W Amerizy lud ſtóſtnikow w małowobydlenych ſtronach do jaſtwow njetyka, ale ſ nimi krótki prozeß cźini. W Texaßu ßu ſa jedyn měßaz 7 cźornych, kotſiž běchu běłe żony wumozowali, żiwych ſpalili.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Kowarſki pomoznik Ernſt Emil Silber ſ Dźěżnikez bě njedaloko Dobruſche jenu żonu nadpadnył, wobjimał a na njepſchiſtojne waſchnje tłócził. Lawniſki ßud bě Silbera teho dla k jaſtwu na 2 měßazaj ſaßudźił. Silberowe powołanje pſchecźiwo wußudej ßo ſacźißny. Dokelž ßo bojachu, ſo mohł cźeknycź, jeho hnydom do jaſtwa wotwjedźechu, ſo by ßwoje khoſtanje wotpokucźił. W pſchichodźe drje żónſke na pokoj woſtaji.

Sa nowy Macźicźny dom

je ßo w lěcźe 1902 dotal nahromadźiło: 1020 hr. 19 np.

Dale ßu ſa njón darili:

Khwacźanſke ßerbſke towarſtwo jako dodawk ßlubjenych 100 hriwnow	50	—	
Vadno Schmaha, Vinohrady	10	—	
Liſchki-Póndźelniży: Porědko khodźazy, dźenßa khoſtany 152, hoſcźo 50 + 25 + 10 np., ſ dopißnizow 160, k wurunanju 3 np. = .	4	—	
W „Katholſkim Póßle“ cźißło 32. léta 1902 hižo kwitowane: Молоканы 1 hr. = ...	1	—	

Hromadźe: 1085 hr. 19 np.

S dźakom kwituje a dalſche dary pſchijimuje

ſarjadniſtwo Macźizy Sserbſkeje.

Hudanczźy.

292.

K . . — Tón rejwacź ma na lěnichu.
Kl . . — Tón dźerži jene k druhemu.
Cźr . . — Je ſakrywiſno ſa nohi.
Sm . . — Bě junu pſchibóh babelſki.

293.

Jej' widźecź, ßłyſchecź njemóżeſch,
Też ſ nuchom, ßłodźom njecźnjeſch;
A woboj' tola pytnył ßy
Pak na Jana pak na hody.

Wuhudancźzy ſ poßlednjeho cźißła:

290. Ssroka. 291. Wócźzy.

Sslěborna pinza.

(Pokracźowanje.)

III.

Doßynył ßo běſche lědy,
A joh' ſaja womora;
Snurjeny do krutoh' ſpanja
Ssedźeſche bjes wědomnja.
Poſdźe w nozy ſpar joh' puſcheźi;
W měſcże ſ wężow bijeſche,
A naſch ſtarik raſy licźo
Sliczi raſow jědnacże.
Hlej, ſchto pytny ſ boka ßebje,
Hdyž bě doſynk poßledni?
W dźerje „ßlěborneje pinzy“
Sswětlina ßo ſaßwěcźi.
Sswětko żenje njewidźane,
Naſcleń każ magiſke,
A ßrjedź njeho běła ruka
Jeho k ßebi kiwaſche.
Jemu bě, każ khóßb by ſyncźał:
„Pój a njebudź ſtruchliwy!“
A wón bjeſe wſcheje hroſy
Skrocźi do tej' wotwjery.

Saſtupi do jaßnej' ſtwizy —
Kajke pyſchne bleſkanje!
Kajki błyſkot ſe wſchěch bokow!
Kajke dźiwne kraßnoſcże!
Ssrjedźa ſtwizy ſkote blido,
Nad nim kaſchcźik ßlěborny,
Jaßny jako pokny měßacźk,
S běłym ßwětłom ßwěcźaty.
Niczo żiwe njepohibny
Se żaneje ſtrony ßo,
Jeno ſ poſadnizy ſeńdże
Khóßb jom' lubje pſchihronjo.
„Wſmi tón kaſchcźik! Wón je tebi!
Wo khléb ſtaroſcźi ßo wſdaj!
A ſchtoż we nim darow leži,
Strowy pěknje wużiwaj!“
Pſcheßłapjeny wón ßo ſmuži,
Temu kaſej poßłuſchny,
Wſa tón kaſchcźik wjele cźeżki,
Wulkich dźakow prajizy.

IV.

Pſched wrotami garbarſkimi
Hoſpodu wón mějeſche,
Bydleſche ſe ßwojej żónku
Pod tſěchu na podrużſtwje.
Tej bě cźeżko na wutrobje,
Schto wón dźenß tak dliji ßo.
„Njedaj Bóh, ſo je ßo jemu
Duzy něſchto ſkucźiło!“
Nutna wona ſdychowaſche —
Sswěcźka ßo jej doßwěcźi,
Wocźakujo ßedźo woſta
Starcża ruzy ſtyknywſchi.
Wo połnozy w khěżnych durjach
Kurkotanje ſaßłyſcha —
Wocźakany ſ cźeżkim ſtupom
Po ſkhodże ßo pſchitapa.

Stajiwſchi na blidko kaſchcźik
Wecźipnej wſchitko ſpowěda,
A pſchi ſaßwěcźenej lampzy
Sczahny wěko ſ kaſchcźika.
Kajke nowe pſcheßłapjenje!
Kelko ſkotkow w kaſchcźiku!
Hladaſchtej ſe ſpodźiwanjom
Na tu wulku wobradu.
Tajkich pjenjes njeſnajeſchtaj,
Skotych něſak ßwědomej,
Ale ſo te wjele płacża,
Ssebi krucże ßwědcźeſchtaj.
„To ßo, luby nano, ſ Boha
Nimaſch wjaz tak napinacź;
Budźeſch dobroh' wotpocźinka
Da-li Bóh nět wużiwacź.“

„Rady chzemoj nětko dawacź
Khudym wujkam, cźetuſchkam,
W zyrkwi woprowacź na woltař
Wudowam a ßyrotam.

(Pſchichodnje dale.)

Praſcheńſki kaſchcźik.

Bychmy rad ſhonili, kajkeje pſchicźiny dla ßo w Budeſtecźanſkej zyrkwi wot cźaßa wuprózdnjenja farſkeho měſtna tehdy tak cźaſto prědowanje njecźita, hdyž je němſka ſpowjedź prěnja na rjedże. Budeſtecźanſka woßada je ſ wjetſcheho dźěła ßerbſka, duż by ßo pſchißłuſchało, ſo by ßo po tym na tamniſchich Sserbow dźiwało. Abo měni ßo ßnadź, ſo ßu jenoż Němzy tak wulzy hrěſchniży, ſo dyrbja cźaſto k ſpowjedźi khodźicź, ſo pak to Sserbam trjeba njeje, dokelž ßu cźi pobożni ludźo? Temule měnjenju njech ßo tu napſchecźo ſtupi. My Sserbjo mamy jara wulke požadanje ſa Bożim wotkaſanjom a ßebi naležnje żadamy, ſo by ßo w Budeſtecźanſkim Bożim domje cźaſcźiſcho ßerbſka ſpowjedna wucźba měła.

Wotmolwjenje redakzije: Wobrocźcże ßo ſe ßwojim wobcźežowanjom na zyrkwine pſchedſtejicźerſtwo. Wone wěſcże wěz tak ſrjaduje, ſo budźecże ſ tym ſpokojom.

Evangelske farske městno **w Kschischowje=Zytowje** (I. klaßa sakkadneje mšdy a sawěsćenja) je dla emeritowanja dotalneho mějećela k 1. oktobrej wobßadźićz. Žadaćeljo, kotsiž ßu ßerbskeje rěcze mózni, chzyli ßwoje požadanske pißmo hacz do 1. septembra tudomnej zyrkwinskej radze póßlacz.

W Kschischowje pola Wósborka w Sakskej. **Bróska,** farar.

Awkzija.

Schtwórtk 14. augusta t. l. ma ßo dopołdnja wot 9 hodźin **w Rakezach cźo. 103** wschón hospodarski inventar, mjes nim 2 ßylnej na mkodc dejazej krowje, 4 ßwinje, 1 dobry hospodarski wós a wschón rólny grat, 1 dujak (měch) sa kowarnju atd. sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacz.

Khorla Winkler.

Do Kulowa!

Dawam s tutym k wjedźenju, so mam stajnje na skladze:

mužaze, žonjaze a dźěćźaze stupnje

wschěch wulkosćow, s najlěpscheje kože dźěłane, dale **plyschowe a kožane tosle** na wulki wubjerk, teho runja sa pschichodnu symu wulki sklad **filzowych stupnjow, schkórnjow a toslow.**

Michał Möller,
schewski mischtr.

Sserbske a němske spěwarske

w najwoßebnischich a jednorych swjaskach ßu po tunich płaćizinach na pschedań **we wudawarni Serb. Nowin.**

Ssadarska a sahrodniska schula w Budyschinje.

Sahrodnistwo ma wulku dźěłbu **ßadowych schtomikow** wschěch formow (wyßokich a niskich, spalěrowych, pyramidojtych schtomikow atd.) na pschedań.

Symski semester w sahrodniskej schuli ßo **21. oktobra t. l.** sapoczńje. Dalsche wukasuje

pschedßyda dr. **Brugger.**

Wosjewjenje.

S tutym najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so wot 1. augusta 1902 **płaćizny deskow poniźu** a so pschedawam

30 mm tołste □m po 1 mk. 30 np.
24 mm = = = 1 = — =
20 mm = = = — = 60 =
15 mm = = = — = 55 =
wobrubjenu tworu,
njewobrubjenu 5 np. po □metrje.

Proschu wo dobrocźiwe kupowanje a lubju najkedźbliwische poßłuženje.

Parny rěsak w Sernjanach pola Rózanta
(pola Kamjeńza w Sakskej).
P. Rocho, twarski mischtr.

Pjatk 1. augusta

wotewrja ßo khlamy

Hamburgskeje westfalsko-sakskeje zigaroweje skladownje

Arthura Dittricha

w Budyschinje pschi lawskich hrjebjach 14.

Tale skladownja ma 40 pschedawarnjow w Němskej a stajnje wjazy dyžli 12 milijonow zigarow na skladze.

10 schtuk ßo po woprawdźitych en gros=płaćizinach pschedawa.

Ras spytane, pschezo saßo požadane.

Jenake płaćizny haj 10 abo 100 schtuk.

Jenož s jara wulkim rospschedawanjom, krucze sprawnymi wobkhodnymi saßadami, s wotsamknjenjom po milijonach je mózno, hižo 10 schtuk po — **en gros-płaćizinach** — pschedawacz.

Pruhujcze někotre mojich wubjernych druzinow!

Sa restauratěrow a kurjerjow prěnje kupowanske žórło!

10 schtuk hižo sa 19 np. horje po kóždej płaćizinje!

Zigarettow wulki wubjerk hižo sa 6 np. 10 schtuk.

Cźo. 6. 10 schtuk 19 np.
Sumatra, repiki.

Cźo. 257. 10 schtuk 50 np.
Sumatra, Borstenlanden.

Kedźbu!

B.: Hdźe dha tele wubjerne jejowe nudle kupujesch?

D.: Te wubjernje ßłodźa a ßu jenoż w pjekarni a nudlowej fabrizy na theaterskej haßy na pschedań.

Psches ßudnistwo ma ßo na pscheßadźowanje pschedawacz 20. septembra 1902 dopołdnja w 10 h. zyhelnicza G. A. Göhle w Wětrowje, na 42,180 mk. takserowana.

Hnydom pohonczow a žnjowych dźěłaczerjow, k nowemu lětu hosposy a domjaze a hródźne dźowki pyta **E. Lebelt** pschi žitnych wikach.

K nowemu lětu dostanu ßłužbu:
1 dźowka, 210 hr. mšdy,
1 ßłužobna dźowka, kotraž ma ßwinje ßobu sastaracz, 210 hr. mšdy a něhdże 60 hr. pschedawanskeho pjenjesa,
a někotre hródźne dźowki, 195 hr. mšdy **na knježim dworje** w **Ssemichowje** pola Hodźija.

Wosjewjenje.

S hanjazymi ßłowami a naßylnosću ßym ßo pschećiwo Schlenkerowej we Wadezach pscheschoł. Njepschistojnosć mojeho sadźerženja spósnawschi ßo tuteho podawka wutrobnje kaju.

Ernst Hantusch,
hospodarski pomoznik we Wadezach.

We wudawarni „Sserb. Nowin" ßu dostacz:

kmótsjaze listy.

XXVIII. Hłowna skhadźowanka
Serbskeje Studowaceje Młodźiny
w Šołćic hosćencu **we Łazu.**

1. Dźensa 9. augusta popołdnju w 4 hodź.: **posedźenje wubjerka.**

2. **Jutře njedźelu** wotbudźe sebi Serbska Studowaca Młodźina swoju lětušu hłownu skhadźowanku, a to we Łazu. W ½4 **hodź.** wotewri so **Hłowna zhromadźizna,** na kotrejž budźe nimo druheho zajimawy přednošk podaty.

Wječor w 7 hodź. budźe **koncert** z bohatym programom. Koncert **Radworśke spěwarske towarstwo „Meja"** wuhotuje. Tež su někotři knježa a knjenje dwě, tři čisła lubosćiwje přilubili.

Po koncerće **reje** a piwna zabawa.

3. Póndźelu: **wulět.**

Naš lud skhadźowanki znaje, a jeho lubosć k studowacej młodźinje je znata. Teho dla wočakujemy najbohatši wopyt ze wšěch stron a worštow. Wosebje přispominamy: přińdźće hižo popołdnju na hłownu zhromadźiznu, kotraž je kóždomu přistupna a tež kóždeho wokřewi a zahori.

Wutrobnje přeprošuje na XXVIII. Hłownu skhadźowanku Serb. Stud. Młodź. wšitkich zhromadnje a **serbske towarstwa wosebje** w mjenje Studowaceje Młodźiny

Jan Wjenka, t. č. hł. starši.

Skhadźowanka!

Přikhadnikam z Rakečanskej železnicu so wědźeć dawa, zo budźe k připołdnišemu ćahej **wóz** na dwórnišću w Rakecach. Tež naspjet domoj so přileżnosć poskići. Wosebje njech je přispomnjene, zo nimo porjadneho njedźelu tež **wosebity ćah** z Rakec pojědźe, a to w **10 hodź. 20 m.**

Šołta-Łazowski.

Hrodowski park w Njeßwaczidle.

Dla semrjeća Jeho Majestoséće krala wotstorčeny **konzert** směje so nětko

njedźelu 10. augusta.

Sapočatk popołdnju w 4 hodź. Sastupny pjenjes 50 np. Dźěćźi pokojzu płaća.

Wo bohaty wopyt proßy

kral. sakske wojerske towarstwo w Njeßwaczidle.

Woßebity ćah pojědźe:

S Budyschina 10 mjeńschinow po 2 hodź. popołdnju do Rakez, wróćo s Rakez 20 mjeńsch. po 10 hodź. wječor do Budyschina, a do Budyschina 35 mjeńschinow po 11 hodźin pschijědźe.

Wón pschi wschěch sastanischćach sastanje.

Saisonske wupschedawanje.

Po khětro poniženych płaćišnach wot nětka pschedawam

mužaze a hólczaze wobleczenja,

kholowy a lazy,

kaž tež

žonjaze žakety a khuty.

Otto Preuss.

w Budyschinje na žitnej haßy 4.

Do Rakez!

S tutym k wjedźenju dawam, so **schaty plokam** a je ßwětke **plotuju.**

Lubju dobre a tunje dźěło.

Ida Hausmannowa
w khěži krawskeho mischtra Feistera.

Sahrodniska žiwnosć

cžo. 3 **w Žornoßyłach** pola Bukez s 20 kórzami leżomnosćże na jenym krusche pola domskeho je s morwym a žiwym inventarom a s rjanymi žnjemi staroby dla bjes wumjeńka a hospody hnydom na pschedań.

W **Khaßowje** pola Radworja je **khěža** cžißło 10 se ßadźeńskej a rjanej ßadowej sahrodu a něschto wotnajenym polom powjetschenja dla na pschedań.

W Scheschowje stej dwě **wobydleni** s rjanej ßadźeńskej sahrodu na pschenajećże.

3 hospodarske wosy

w dobrym rjedźe sdźerżane, 1 dwajpschežny a 2 jenopschežnaj, sa kruwy ßo pschihodźazaj, ma tunjo na pschedań **Schursch w Mjeschizach.**

Ruczna młócżaza maschina a **rykanjowa maschina,** derje sdźerżanej, stej na pschedań w Rakezach cžißło 104.

Wustojnych murjerjow

sa Adolfšku Hětu a Budyschin pytataj

Mörbitzez bratraj,
twarskaj mischtraj.

Pěkna **ßkužobna holza,** kotraž chze ßo pschi buffetu a na warjenja wuwucžić, móže ßo samolwicź. Hdźe, je shonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Jednoru porjadnu **holzu,** kotraž móže schicź, do lohkeho domjazeho dźěła hnydom abo posdźischo pyta

Augusta Wöllnerowa
w Hodźiju.

Ssylneho **wolazeho** hnydom a dwě wustojnej **hródźnej dźowzy** k nowemu lětu pyta

knježi dwór w Kupoj
pola Minakała.

Žeńtwa.

Sprawny ratař, Němz, wokoło 30 lět stary, kotryž nima wobkhada se žónskimi, pyta znajomstwo se srjadnej ßerbskej holzu teje ßameje staroby abo wudowu, kotraž měła něhdźe 6000 hriwnow samoženja. Listy s napißmom **54** chzyłe ßo dobroczinje we wud. Serb. Now. wotedacź.

Sslužobna holza, jednora, najradscho se wßow, niz młódscha 17 lět, kotraž je hižo w lěpschim domje ßłužiła a je na porjad swuczena, ßo bórsy pyta. Na warjenje ßo njetrjeba wustejecź; składnosć k nawuknjenju ßo jej poskiczi. S knihemi ßo samolwicź na horncžeŕskej haßy 21 I.

Sslowa dźělenja,

rěczane prjedy wotemrjeća cžeßneho młodźenza

Jana Hermana Renča
w Koporzach,

Jana Renča w Koporzach a mandźelskeje Marje rodź. Fischerez mandźelskeho 2. ßyna.

† 7. julija 1901, 21 lět stary.

O starschej, Bóh mje woła,
Waj" dyrbju wopuschcźicź;
Mje połožtaj do rowa,
Chzu k Jesußej dom hicź.
Ja widźu Waju płakacź,
Kak mje to wurudźi,
Ja njemóžu pak cžakacź,
Wam wumrjecź w młodosći.
Wój staj mje lubowakoj
W starschiskej ßwěrnosći,
Mje Bohu poručakoj
W někotrej modlitwi.
Sso sa nuje prózowakoj
We mojim žiwjenju,
A k pomozy mi stakoj,
Kiž hubjeny ßym tu.
Bóh je mje k ßebi cžahnył
Psches dlějsche cžerpjenje,
So by nětk lóß mi padnył
Na městno wječeke.
Ja poručam ßo Bohu,
Njech cžini, kaž wón chze;
A hdyž wón moju nohu
Nětk k rowu powjedźe:
Dha wěm, so moja duscha
Je Bohu spodobna.
Tak mi też herbstwo ßkuscha,
Kiž wón sa ßwojich ma.
O starschi, njepłakajcże,
Mi jara derje je,
Sso sa to postarajcże,
So sbóžni budźecże.
O bratsja, ßotra, wsmicże
Nětk moju dobru nóz
A sa Jesußom dźicże,
Wón daj Wam k temu móz.
O dźěćo, wowka! Wamaj
Do zusby pschiwołam:
Bóh luby Knjes budź s Wamaj
A wjedź Waj' k njebjeßam.
Ja wumru, Bóh mje woła,
Kónz ma nětk hubjenstwo,
Hdyž junu stanu s rowa,
Ssym Boże dźěcźatko.

Srudźeni sawostajeni.

(K temu cžißłu jena pschikoha.)

Pschiloha k czißku 32 Serbskich Nowin.

Ssobotu 9. auguſta 1902.

Płaczißny rěsneho ſlotu na Draždžanſkich ſłótnych wikach

4. auguſta 1902.

Płaczißny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druźiny a wosnamjenjenje.	Żiwa waha	Rěsna waha
	hr.	hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże hacż do 6 lét	34—37	61—67
awſtriſke	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — ſtarſche wukormjene	31—33	58—60
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane ſtarſche	28—30	54—57
4. ßnadnje pizowane kóždeje ſtaroby	25—27	50—53
Jałojźy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojźy, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże	33—36	60—63
2 połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże hacż do 7 lét	30—32	57—59
3. ſtarſche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódſche kruwy a jałojźy	27—29	54—56
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałojźy	24—26	50—53
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojźy	—	46—49
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże	34—37	60—64
awſtriſke	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódſche a derje pizowane ſtarſche	31—33	56—59
3. ßnadnje pizowane	28—30	53—55
Cźelata:		
1. najlěpſche ſ młokom wukormjene abo najlěpſche wot zyza	47—50	71—76
2. ßrěnje kormjene abo też dobre wot zyza	43—46	67—70
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpſchich raßow a jich iſchiżenjow w ſtarobje hacż do 1¼ léta	49—50	61—62
2. mjaßne	47—48	59—60
3. ßnadnje wuwite, też ranźy a kundroſy	44—46	56—58

Płaczißna żitow a produktow w Budyſchinje a Łubiju.

Żitowy dowos w Budyſchinje: 2633 měchow.	W Budyſchinje 2. auguſta 1902. wot hr.	np.	hacż hr.	np.	W Łubiju 7. auguſta 1902. wot hr.	np.	hacż hr.	np.
Pſchenża běła	8	71	8	94	8	59	8	82
" żołta	8	35	8	59	8	35	8	59
Rožka	7	50	7	70	7	31	7	62
Jećmjeń	6	65	6	79	6	67	6	93
Wowß	8	30	8	40	7	80	8	10
Hróch	10	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	50	10	—	8	50	11	—
Jahły	13	—	16	—	12	—	16	—
Hejduſchka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	—	1	50	1	80	2	40
Butra 1 kilogr.	2	10	2	40	2	—	2	30
Pſchenična muka 50 "	9	—	17	50	13	50	15	50
Ržana muka 50 "	8	—	13	50	10	83	11	83
Ssyno 50 "	3	20	4	40	3	50	3	80
Ssłoma 600 "	25	—	30	—	24	—	30	—
Prośata 1110 ſchtuk, ſchtuka	12	—	30	—	—	—	—	—
Pſchenične wotruby	—	—	5	25	4	80	5	25
Ržane wotruby	—	—	5	50	5	25	5	75
Pſchenični gris	—	—	6	—	—	—	—	—
Ržany gris	—	—	6	50	—	—	—	—

50 kilogr.

Runklizowe ßymjo, punt po 50 np. — **Czerwjeny dźeczel,** zentnar po 40—70 hr.

W Budyſchinje płaczeſche: kórz pſchenży (běła) po 170 puntach 14 hr. 80 np hacż 15 hr. 19 np., żołta 14 hr. 19 np. hacż 14 hr. 60 np, kórz rožki po 160 puntach 12 hr. — np. hacż 12 hr. 32 np., kórz jećmjenja po 140 puntach 9 hr 36 np. hacż 9 hr. 50 np.

Na Burſy w Budyſchinje pſchenża (běła) wot 8 hr. 83 np. hacż 9 hr. 12 np., pſchenża (żołta) wot 8 hr. 70 np. hacż 8 hr. 83 np., rožka wot 7 hr. 25 np. hacż 7 hr. 35 np., jećmjeń wot 7 hr. — np. hacż 7 hr. 13 np., wowß wot 8 hr. 5 np. hacż 8 hr. 25 np.

Wićzne płaczißny w Kamjenzu

31. julija 1902.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 31 np. hacż 7 hr. 80 np., pſchenża wot 8 hr. 20 np. hacż 8 hr. 53 np., jećmjeń wot 6 hr. 70 np. hacż 6 hr. 79 np., wowß wot 8 hr. 25 np. hacż 8 hr. 70 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacż 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., ßyno 4 hr. 25 np., běrny 1 hr. 50 np. Ssłoma (600 kilogr.) 34 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 10 np. hacż 2 hr. 30 np.

Wjedro w **Londonje** 8. auguſta: rjane.

Cyrkwinske powjeſće.

W **Michalſkej zyrkwi** ſměje 11. njedźelu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodź. farař Räda němſku ſpowjednu rěcź, ½9 hodźin němſke a w 10 hodźinach ßerbſke předowanje.

Křćeni:

W **Michalſkej zyrkwi:** Waltař, Pawoła Pchaleka, fabrikſkeho ſtražnika na Židowje, ß. — Max Pawoł, Jana Auguſta Krakowſkeho, żeleźniſkeho dźěłaćerja na Ssokołzy, ß. — Elſa Gertrud, Ernſta Hantuſcha, fabrikarja na Židowje, dź. — Elſa Gertrud, Jana Auguſta Wollmanna, kowarſkeho miſchtra w Sćijezach, dź.

W **katholſkej zyrkwi:** Hildegard Margaretha, Jana Pětſcha, kamjenjećißčeńerja, dź. — Max Theodor, Reinholda Langhammera, ſchtleńćerſkeho miſchtra w Semizach-Tumizach, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 25. julija 1902: Bjedrich Auguſt Beck, invalid ſ Delnjeje Wjaſońzy, we wokrjeßnej khorownji, 75 l. 4 m. 5 d. — 31 Guſtav Emil, Khorle Hendricha Sſerba, tyſcherſkeho miſchtra na Židowje, ß. 2 m. 26 d. — 2. auguſta: Emilia Auguſta Dienholdez, Juliußa Hermanna Großy, wobydlerja a tocźerja na Židowje, mandźelſka, 48 l. 10 m. 18 d. — 4. Max Richard, Pawoła Richarda Mětaſcha, wobydlerja a dźěłaćerja we Wownjowje, ß., 5 m. 11 d. — Jakub Max Pietſchmann, zyhelńiſt dźěłaćer ſe Schěrachowa, 20 l. 11 d. — 5. Hana rodź. Welßez, Jana Jurja Bilki, wumjeńkarja, mandźelſka, 50 l. 4 m. 28 d.

Pſchiſpomnjenje: Kollekta ſa mißionſtwo mjes židami je 10. njedź. po ßwj. Tr. w Michalſkej zyrkwi 55 hr. 40 np. wunjeßła.

Zyrkwinſke powjeſće ſ Hodźija.

11. njedźelu po ßwjatej Trojizy ſměje rano ½7 hodź. duchowny Domaſchka ßerbſku ſpowjednu wucźbu, ½8 hodźin farař Kſchižan ßerbſke a ½10 hodźin němſke předowanje.

Zyrkwinſke powjeſće ſ Budeſtez.

11. njedźelu po ßwjatej Trojizy ſměje rano w ½7 hodź. k. farař Kubiza ſ Bukez němſku ſpowjednu rěcź, we 8 h. němſke a w 10 h. ßerbſke předowanje.

Rheumatiſke ſaßakke khoroſcże móża żiwjenje njeſnjeßne cźinicź; wone móża tajke knjejſtwo nad cźěłom dobycź, ſo ßo jich ſchkodźenje ſ zyła njehodźi ſaßo wurunacź.

Kaž naturſke lěkowanje w ſadwělnje cźeźkich padach, w kotrychž njebě żane městno na cźěle bjesboloſtne a pſche kotrež kóždołětne lěkowanſke kumpanje w Oppelsdorfje, Cźoplizach, Neuheimje atd. niczo njepomhaſche, hiſchcże doſpołne wuſtrowjenje dozpiwa, njech ſcźěhowazy podawk dopokaże.

Woženjena Z. ſ A., 50 lět ſtara, bě wot lětdźeßatkow k drjenju jara pſchikhilena. Wulke boloſcże w kſchižu, khribjecże, tyle, ramjenjomaj, rukomaj, bjedrje, woßebje w nohomaj a kolenomaj; pódla teho w ſhibadłach khětre ſacźeklińny, wuroſtki a ſproſtnjenje, wótſje ßo ßkyſchaze rjepotanje a kſchipjenje ſhibadłowych koſcźi.

S dołhej khoroſczu pſchidachu ßo hiſchcże migräna, cźerpjenje delnjeho żiwota ſ cźeźkim a cźaſtym krwawjenjom, ſahubjenje cźuwow ſe ſkym ſpinanjom wutroby, tyſchenje, roshorjenoſcź a ſrudnoſcź.

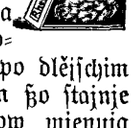

Wukaſanje a ſkutkowanje: S městnami hodźiny trajaze parjenje, parne wobałki, a włóżne wobałki najprjódzy boloſcże połóżachu a produkty ſahorjenjow ſzyzachu. Maßaża ſhibadłow ſhubjowanju muſkulatury ſadźěwaſche, a pódla makeho Kneippſkeho wobliwanja **hibicźiwoſcź** a **poſzylnjenje** ſpěchowaſche. Sa 2 njedźeli ßo khětre połěpſchenje dozpi, ſa 4 njedźele ſpokojaze wulěkowanje a po dlějſchim jěkowanju doma doſpołne wotkhorjenje. (Wſchěm khorym ßo ſtajnje mjena wuſtrowjenych abo połěpſchenych ßobucźerpjerjow mjenuja **w Uhlichowych naturſkohojazych kupjelach,** pſchi nowych hrjebjach 3.)

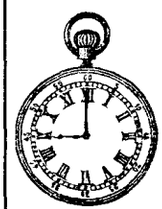

Franz Marſchner

cźaßnikaŕ w Budyſchinje

cźo. 9 na bohatej haßy cźo. 9

ßwój ſkład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczaſow** dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucźa.

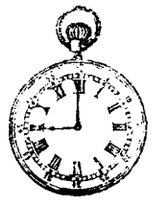

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczißny. Porjedźenje dobre a tunje.

Pſchiſpomnjenje: Rěcźu **ßerbſki.**

Pschedeschcźniki

jenoż ßamßny wudźělk

ſ najtuńſchich hacź do najlěpſchich druźinow, **polźidźane** a **cźiſtoźidźane,** ſ najmodniſchimi khwótkami. **Woßebje wulke** pſchedeſchcźniki, 9 dźělate a 12 dźělate jara trajne.

Najwjetſchi wubjerk w Budyſchinje.

Schuleŕſke pſchedeſchcźniki,

Dźěcźaze pſchedeſcheźniki

porucźa

E. Niedergesäss

ſ firmu **H. M. Schmidt**

pſchi rózku hłowneho torhoſchcźa.

Sa něktore hodźiny ßo pſchedeſchcźniki ſ nowa tunjo poczahuja a porjedźeja.

Dokelź je ßo nalětni cźaß pominył,

wot nětka **ſbytki**

wołmjaneje

žonjaceje drasty

ſ 20 prozentami rabata

pſchedawam.

S woßebitym dobytkom ſa kupowarjow:

1 dźělba pucźowanſkeje drasty, wjele niże płacźiſmy.

Jan Jurij Pahn.

Howjaſe koże, cźelaze koże, konjaze koże, wowcźe koże a teź **wowcźu wołmu** po najwjetſchich płacźiſnach kupuje

Heinrich Lange

pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach.

Dźěłacźerſke kholowy, dźěłacźerſke lazy, dźěcźaze wobleczenja,

direktnje ſe Seifennersdorffkeje draſtoweje fabriki porucźa.

Emil Heinrich w Borſchcźi.

Sczinowe pleczenje

k dźěłanju wjerchow ſe ſazynkowanym grotom pſchedawa tunjo

C. Schneider, twarſki miſchtr na walkej dróſy 14.

Wosjewjam ſ tutym, ſo je wote mnje rosſcherjene rěcźenje, ſo ſtaj knjeſaj Thomſchka a Tauſch petiziju pſchecźiwo wobßadźenju tudomneho farſkeho městna kral. wokrjeßnemu hejtmanſtwu w Budyſchinje podałoj, njewěrne a wobkrucźam, ſo ßym pſcheßwědčeny, ſo njejſtaj taj knjeſaj w tej wězy niczo cźinikoj.

W Rakezach, 6. aug. 1902.

A. Kliemand.

Hdźe ſcźe tónle dobry a tuni **cźaßnik** kupili?

Pola

G. Magera naſlědnika,

mějeczel Th. Hippa

na ßerbſkej haßy 11.

Sa ratarjow!

Wóſk

ſa cźerjeńſke rjemjenje

w kulojtych żerdkach. Wón ßo lohko nałožuje, je jara ſpory, rjemjenjowemu ßuwanju ſadźěwa a rjemjenjowu cźehnjeńſku móz a jeho dźerżenje polěpſcha.

Najlěpſchi ruſki

maſchinſki wolij,

maſchinſki tuk

a kołmas,

kožane ſale,

cźerjeńſke rjemjenje

ſnateje hódnoſcze po tunich płacźiſnach pſchedawa

Otto Büttner

pſchi hłownym torhoſchcźu 9.

Dalokoreczak 329.

Pſchiſpomnjenje: S woſom njedam ßwoje twory po wßach wokoło woſycź.

Khoſej

Khorle Nowaka

na žitnej haßy

je „najlěpſchi“ a „najtuńſchi“.

Teho runja wſchě druźiny

palenza

wulkotnje ßłódke a huſte.

Rumowanske a saisonske wupschedawanje

po

nadpadnje

tunich

płaczišnach.

Sapočatk:

ßobotu

9. auguſta.

Poſkiczamoj ſaßo ſkładnoſcź k wurjadnje płaczišny hódnemu kupowanju.

Philippi & Co.

na bohatej haßy 3.

Wobhładajcże ßebi naju wukładne wokna!

Cżeßny diplom | Bronſowe medaille a cżeßny diplom. | III. myto

I. myto. I. myto.

Heinrich Mohr,

ſchewſki miſchtr,

w Budyſchinje, na ßukelnſkej haßy 14,

porucza ßwój ſe wſchěmi nowoſczemi wuhotowany ſkład **wukhodźowanſkich ſtupnjow** ſ kneflemi, ſchnórami, ſpinami abo ſ cżehnitym gumijom ſe wſchěch cżornych a brunych kožowych druźinow, **ſchikne ſtupnje, domjaze a kuchińſke ſtupnje** ſ kože, ſerže, płata, płyſcha a tkaninow ſ pjeńkom a bjes njeho, **kołoješdne, turnowanſke a puczowanſke ſtupnje a ſandale,** wulki wubjerk kneflowanſkich, ſchnórowanſkich, cżehnitych a ſpinkatych ſchkórnjow ſe ſchěrokej, kónczojtej, rózkatej a kulojtej póduſchu, **toſle** wſchěch druźinow, wſchě druźiny **létnych ſtupnjow,** teho runja wſchě pomyßlne druźiny **ſtupnjow** a **ſchkórnjow** ſa mužſkich, žónſke a dźěczi po ſnatych tunich płaczišnach.

Jeniczka pſchedawarnja G. Engelhardtowych cźrijow ſ lawjazym ſnamjenjom.

Jeniczka pſchedawarnja dr. Hoyowych aſbeſtowych ſakładnych póduſchow (pſche pótnu nohu).

Wulki ſkład **gamaſchow.**

Kedźbujcże na moje wukładne wokna!

Deſtillazija Adolfa Rämſcha naßlèd.

(mějeczel **Max Kirschner**)

w Budyſchinje pſchi butrowych wikach

— 1868 ſałożena —

porucza ßwoje daloko a ſchěroko ſnate wubjerne **likéry** k kwaßam, ſchcźišnam a druhim ßwjedźeńſkim ſkładnoſczam w cźwizach a po waſy. Woßebje dobre ßu dwójny **rózowy, nalikowy, hontwinſki a jadroſelowy, hornjołużiſki, ſołdłoſelowy ſeleny** a **cźerwjeny, zitronowy, wiſchnjowy, malenowy, prußnizowy** a **korwejdowy** liter po 60—80 np. Dale **naturſkokorwejdowy** liter po 40 np., dobry **žitny** po 70 a 60 np., a **cźiſty** cźišło 1 a 2, liter po 32 a 30 np. **Cźwizy k pjelnjenju ßo wupožcźuja.**

Poruczam tołſte **krjepjawki, wódne łhany, mlokowe łhany, mloczanki, cźerpaki, petrolejowe łhany, wuhlowe łaſchcze** ßamßneho wudźełka, mam też wulki ſkład domjazeje, kuchińſkeje a emaillowaneje nadoby, **ſchablony** k wuſchiwanju a woſnamjenjenju, **wódne pónoje** a **żelejniki.**

Dale cźinju na to kedźbliwe, ſo wſchě do mojeho rjemjeßka ßłuſchaze twarſke dźěła, tſěſchne žłoby (rynu) a roły, kaž też wodowody jara ßwědomliwje wuwjedu. Duž proſchu na mnje dźiwacź.

Spěſchne poßłużenje. Porjedźernja. Tunje płaczišny.

Moritz Schulz,

klampnarſki miſchtr w Budyſchinje pſchi ßerbſkich hrjebjach 10.

Starowupruhowany Shorjelſki kalk

ſ kalkownjow firmy

E. Plümecke w Niſkej a Kundracźizach.

Jeniczki ſaſtupjeŕ ſa Budyſchin a wokolnoſcź:

knjes **Adolf Glossmann**

w Budyſchinje.

Mužaze krawatty

w jara wulkim wubjerku po wurjadnje t u n i ch płaćišnach poruča

Hana Rollowa
na rózku Lubijskeje a tuchorskeje dróhi 1.

Snate najlěpsche, ſ dobom najtuńsche jěsdne koła ſu:

Njedoßahnjena jeniczka ſo namakaza poßlednja konſtrukzija.

Wilhelm Fuchs
dźěłarnja rapidnych jěsdnych kołow na Draždźanskej drósy 10.

Khofejowy Sachsa

bydli hischcze pschezo na **bohatej haßy 4** a ma pschezo hischcze

najlěpschi khofej.

Meblowa pschedawarnja
F. A. Bjara
na nowosalzskej drósy
poruča ſwój ſklad
ſtołow a meblow
wscheje druziny.

Pschi njewjesczinskim wuhotowanju ſo też wotpłaczenje po dźělbach bjerje.

Kedźbu!

Kłobuki a mězy

wschěch druzinow, kaž też

ſłomjane kłobuki

po jara poniženych płaczišnach poruča

C. E. Rinke
na bohatej haßy 5.

Emil Wehrle

w Budyschinje
na jerjowej haßy 7

Swój wulki ſklad **lětnich koſchlow** po jara tunich płaczišnach poruczam:

mužaze koſchle po 90 np., 1 mk., 1 mk 10 np., 1 mk. 20 np. atd.
žonjaze koſchle po 90 np., 95 np., 1 mk. atd.
hólczaze koſchle hižo po 45 np.,
holczaze koſchle hižo po 30 np.,
módroczišchcź hižo po 20 np., **zychi** hižo po 18 np.,
wupjerki módre, roſa a czerwjene ßmuhate po 25 np.,
tibetowe nahłowjaze rubiſchcza hižo po 60 np.,
ſbytki ſa kattunowe bluſy hižo po 50 np.,
rubjany płat, módroczišchcź, bély płat wschěch ſchěrjow po jara tunich płaczišnach.

Bóschiczanske ryczérkublo
pola Njeßwaczidła
poruča
praßowany torf,
1000 kruchow po 7 hriwnach,
ſ hnydomnym ſapłaczenjom po 6 hr. 50 np.

Max Wünsche
tapezěrař a wupyſcheŕ
w Budyschinje na ſchulſkej drósy 7
poruča ſwój ſklad
ſofow,
matrazow
a **ložow** atd.

Wschě do tapezěrarſtwa ſłuſchaze dźěła ſo po tunich płaczišnach ſhotuja.

Khofej,

ßyry po 70 hacž 140 np.,
paleny po 80 hacž 200 np.
dobrych a najlěpschich druzinow
poruczataj
Schieſchka a Rjeczka
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Ssnſcheny tołſty połcź,
punt po 80 np. a **ſwinjaze mjaßo,** punt po 70 a 75 np., **kołbaßowy ſchmalź,** punt po 50 np., poruča **Ota Pětſchka** na žitnej haßy.

Ssymjeńtny hróch

kaž też
woku, kolij, hejduſchku
a žonop
najlěpschich druzinow
poruča **tunjo**
Khorla Schuppan
žitowa pschedawarnja.

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni czaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedzicz** dacź, njech dże k czaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawſkej haßy 5

Jencz pschedawa a porjedża ſa ßwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczišnami wupołożene, wobhladacź.**

Czelaze koże,

ſajecze, kauiklaze, kocze, kunjaze a khórjaze koże po najwjetſchich płaczišnach kupuje

Heinrich Lange
pschi ßerbſkej katholſkej zyrkwi a pschi žitnych wikach.

Skład
dränowych rolkow
Emila Dietricha
w Lětonjanſkim hoſczenzu
poruča
drainowe rolki
wschěch wulkoſczow,
proßaze a **ſwinjaze korta**
ſ rěblom a bjes njeho.
Najlěpschi wudźěłk po fabrikſkich płaczišnach.

Składownja
firmy
Ludwig Winter & Comp.
ſ Biſkopiz
měchow, płachtow, fabriki ſtanowych a konjazych pschikrywow, je wot nětka **pschi žitnych wikach čo. 36 delka** pola knjeſa ſchewſkeho miſchtra Hiețzgi.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedaś, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a se štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 33. Sobotu 16. augusta 1902. Lětnik 61.

Swětne podawki.

Němski kněžor pschećiwo bayerskej zentrumskej stronje.

Zentrumska strona w bayerskim krajnym žejmje je žo sapowjedźiła, 100'000 hriwnow pschiswolicź, kotrež knježerstwo sa kupjenje někotrych wobrasow žadasche. S tym chzysche žo žejmowa wjetschina sa to wjecźicź, so bě prynz-regent Luitpold prjedawscheho kultuzoweho ministra Landmanna se sastojnstwa puschćił, kotryž w knježerstwje pschecźa zentrumskeje strony sastupowasche. Kněžor Wylem je, wo tymle wobsamknjenju bayerskeho žejma shoniwschi prynzej-regentej Luitpoldej telegrafiszy sapowjedźene 100,000 hriwnow se žwojeho dispozizinskeho fonda posnicźił. Wón je jemu se Swinemünde scźěhowazy telegram pósłał:

„Se žwojeho pucźowanja žo runje domoj wrócźiwschi s najhlubschim roshorjenjom wo wotpokasanju sumy cźitam, kotruž by sa wumělske samery žadał. Khwatam, žwoje pohórschenje wurasyć dla cźorneho njedźaka, kotryž žo s tutym skutkom pschecźiwo Wittelsbachskemu domej, kaž tež pschecźiwo Twojej nadobnej wožobje pokasuje. S dobom Tebje proschu, so žměł Tebi sumu, kotruž trjebasch, posnicźicź, so by Tebi móžno było, w poknej měrje nadawki na polu wumělstwa wuwjesć, kotrež by žebi stajił."

Prynz-regent Luitpold je knježorej wotmolwił, so njemóže jeho posnicźenku pschijeć, dokelž je hižo jedyn žobustaw bayerskeje krajneje rady te 100,000 hriwnow pschilubił. W Bayerskej, haj, w zyłej Němskej žo knježorowy telegram žiwje rospomina. Nazionalliberalne nowiny žu s nim jara spokojene a žo wjeselа, so je knježor zentrumsku stronu sjawnje naždwarił. Zyle hinak pak rosžudy bayerskich burskich a zentrumskich nowin klincza. Wone pisaju, so knježor nima prawo, žo do snutskownych należnosćow Bayerskeje měschećź a so žo jemu njesaleži, wo wobsamknjenjach bayerskeho žejma žudźicź, kotrež žu žo zyle po wustawje stałe. Prynzojo bayerskeho kralowskeho doma bychu s zyła žami telko pjenjes měli, so móhli, hdy by trjeba było, žamo milijon hriwnow sa wumělstwo woprowacź a so njebychu pschinoschkow s knježorskeho dispozizinskeho fonda trjebali.

Wojerske kuchinje.

Zyroba, kotruž wojazy w kasarmach wužiwaju, dyrbi po możnosći s wupkodow němskeho ratarstwa wobstejecź. Po najnowschim wukasu nježdmě žo w kasarmach margarina ale jenož cźista butra wužiwacź. Pleza dyrbja žo jenož wot skocźatow, w tukraju sarčsanych, bracź, amerikanski schmałz a wukrajne konserwy žu sakasane. Jeli so budże žo po tymle wukasu krucźe cźinicź, budźa s nim němszy ratarjo móz spokojni bycź.

Renta sa starobu a invalidnosćź

žo w tu khwilu w Němskej 718,370 wožobam wupkacźa. Sajimawe je to, so je loni 18 wožobow, kotrež žu 100 lět a hischcźe starsche, starobnu rentu dostawało. Mjes nimi je 8 mužow, a to 4 stolětni, 2 stoajenelětnaj, 1 stoadwělětny, 1 stoatsilětny, dale 10 žonow 100 hacź 109 lětnych.

Ratarske njeměry w Galizinskej.

Strajk ratarskich dźěłacźerjow w Sbarażskim wokrjeżu, a to w Hnilizach, Ssuchowzach, Obwodowzy a Medynje, hdźež je strajk najprjedy wudyrił, w njesmjeńschenej měrje dale traje. Dźěłacźerjo se žužodnych wožow žně pod schkitowanjom wojakow dźěłaju. Też žnjeńzarki strajkuja. Ryczerkubleŕ w Obwodowzy spyta 9. augusta dźěłacźerjow bjes pschewoda wojakow na žwoje pola póžłacź. Tola strajkowarjo wojakow njewidźo žo s kijemi a klumpacźemi wobronichu, dźěłacźerjow nadpadźechu a jich tak mózne sbichu, so žo mnosy cźežko sranichu. Jedyn se sbitych wěsće na žwoje rany wumrje.

W Medynje žo wobydlerjo schtyrjoch žiwnosćow na knježe pola wróćźichu. Strajkowarjo jich nadpadźechu a jim se sapalenjom hrosychu. Nadpadnjeni k wotdźělenju žandarmow cźeknychu, na cźož žo lud rospjerschi. Jeho wjednikow žandarmojo sajachu a Nowoželskemu žudej pschepodachu.

W Lwowskim wokrjeżu w Ssuchorizach a Żurawnikach je strajk sastał a lud je žo tak směrował, so bě móžno, wójsko wotwołacź. W Suchorizach žu 11 a w Żurawnikach 13 strajkowarjow sajeli a Lwowskemu khostanskemu žudej pschepodali.

Zionistojo w ruskej Pólskej.

Zionistojo, to žu židźi, kotsiž chzedźa židowske kralestwo sałžo w Palästinje sałožicź, žu w Ruskej wjele pschiwiża namakali. W rusko-pólskim měsće Lodźu je žo sańdźeny tydźeń skhadźowanka Zionistow wotměła. S rosprawow, kotrež žo tam podawachu, bě shonicź, so je žo zionismus po wjele rusko-pólskich městach rosschěrił. Najhorliwischi wojowarjo sa zionismus žu židowszy studentojo, kotsiž we wschěch židowskich rjadownjach rolu „k wróćźenju k židowstwu" pschihotuja. K spěchowanju žwojich wotpohladow žu zionistojo w Lodźu akzijowu banku sałožili, kotraž je hižo sa 100,000 rublow akzijow pschedała.

Dźěłanje falschnych ruskich pjenjezźnych papjerow.

We Warschawje je žo pjecźa sa někotre milijony rublow falschnych ruskich papjerjanych pjenjes wudało. Hłowni rosschěrjerjo falschnych pjenjes žu židźi byli. Na cźole jebarskeje zwólby židowski bankijej Pinczewski stejesche. Pola njeho na bursy fotograf Gincha hrajesche. Hdyž bě Gincha wschě žwoje pjenjesy pschěhrał, jeho Pinczewski na myžl pschinježe, žo s falschowanjom ruskich papjerjanych pjenjes bankrota sminycź. Jedyn pomoznik bě Ssokolski, Lodźski pschecźinjak, kotryž žo wschudźe błyschcźesche, hdźež žo wjele pjenjes pschecźinjesche. Falschowanki bankowy pokładnik Ellenband a Armen Artazow wudawaschtaj. Poslednischi žo jako „mały cźłowjek" wudawasche, kotryž je žebi nješto kapitala nalutował a jako tajki wón sa falschowane bankowki ruske statne papjery kupowasche. Jebarska zwólba mějesche we Warschawje hischcźe dwaj žobustawaj, žłužobnikow Knastera a Mendelsburga. Cźischcź falschowanych pjenježnych papjerow wěsty Herz w Barlinje wobstarowasche.

Nadpad na gouverněra w Charkowje.

Revoluzionarne hibanje mjes ruskimi studentami njesda žo hischcźe podtłocźene bycź. Póndźelu młody cźłowjek w Charkowskim parku do guverněra wjercha Obolenskeho schtyri kulki s revolwra wuthěli. Guverněrej žo s kulku jenož schija wobodrě, mjes tym so policajskemu pschedstyhdźe Beschonowej druha kulka nohu pscherasy. Nadpadnika drje žu hnydom sajeli, jeho mjeno pak žo njeje hischcźe nasnoniko.

Spodźiwne je, so je žo nadpad tón žamy dźeń stał, kotryž žu žo studentojo, poślednich njeměrow dla sajeczi, se Ssmolenskeho jastwa puschczili.

Wschoślowjanska wustajenza w Pětrohrodźe.

W Pětrohrodźe (Peterburgu) budźe žo w lěcze 1904 wschoślowjanska wustajenza wotbywacź. Wona njesměje sa hłowny saměr, wikowanskim interešam služicź, ale chze wobras kulturneho stawa a dźěła wschěch ślowjanskich ludow podacź. So tajke wsajomne žiwjenje pósnacze Sslowjanow tež k nawjasanju wikowanskeho wobkhada powjedźe, žo samo wě. Tola to budźe hakle scźěhwk wustajenzy, kaž žo s njej tež duchowne žiwjenje a wobkhadźenje mjes jenotliwymi ślowjanskimi ludami roswije.

Bamž wo wjerchowskich mandźelstwach mjes krejnym pscheczelstwom.

Europiszy wjerchojo žu cžasto žebi žony se žwojeho bliskeho pschiwusnistwa brali. Tak daloko hacž žu wjerchojo katholszy, je bamž k temu žwoju dowolnosćz dał. Pschichodnje to bamž nochze wjazy cžinicź. Jene jendźelske nowiny žu s Roma powjesćz dostałe, so je bamž europiskim wjercham pišmo póślał, w kotrymž pschipowjedźi, so pschichodnje mandźelstwam mjes pschiwusnymi dowolnosćz wjazy njeda. Bamž prynzam, katholskej zyrkwi pschiślušchazym, radźi, so bychu žebi žony s wonka kralowskich žwójbow pytali, so by žo duchownemu wotrodźenju, s mandźelstwami mjes pschiwusnymi w sańdźenosczi nastatemu, wotpomhało.

Jendźelski kral Eduard VII.

je žobotu 9. augusta krónowanje sbožownje wobstał. Zyganka, kotraž bě jemu něhdy wěschczika, so drje budźe wón s kralom, tola ženje krónowany, njeje po tajkim prawo wobkhowała. Prěni krócź drje dyrbjesche žo krónowanje dla kraloweho czežkeho skhorjenja wotstorczicź, druhi krócź pak je žo wone pschewjedło. Zyle bjes sadźěwkow a bjes pschetorhnjenja pak žo žwjatocznosćz njeje minyła. Canterburyski arzybiskop, kotryž měješche krala krónowacź, žo pschi tym s njemozu wobja. Na sboże žo biskop sa dlějschej khwilu sažo shraba, hewak budźiśche žo žwjedźeński skutk s nowa dyrbjał wotstorczicź. Sa krala budźiśche to jara mjersaza wěz była, budźiśche-li zyrkej njekrónowany wopuschczicź dyrbjał.

Wójnske brónjenje Turkowskeje.

Sultan je sa žwoje wójsko pola Kruppa w Essenje spěschnje tšělaze kanony skasał, kajkež žu žo w němskim wójsku sawjedle. Krupp by tule skasanku rad pschijał, hdy by žo njetrjebał bojecź, so sultan njesabudźe kanony sapkacźicź. Sultanowe každy žu mjenujzy runje nětkole prósdne. Sa wjele měžazow hižo wojazy njejžu msdu dostali. Offizěrojo a dźěkacźerjo dźěkarnjow kódźstwoweje artillerije žu žo teho dla spjecźowali a ministrej hrosyli. Spjecźowarjow pak je knježerstwo s lescźu njeschkódnych sczinilo. Najprjedy žo jim něschto msdy wupkacźi a žo jim dalscha sa bližsche dny pschilubi. Hdyž bě žo na to měr postajił, 21 offizěrow sajachu a do žrjedźneje makeje Asiskeje wuhnachu.

Powróczenje sozialistiskeho knjejstwa w Marseillu.

Najbóle sozialdemokratiszy smyžlene město w Franzowskej je Marseille. Pschi pschedposlednich wólbach běchu sozialistojo wjetschinu w měschczańskim sastupjerstwje dozpili. Jich knjejstwo pak njeje dołho trało. Pschi nowowólbach žu wschitzy sozialistiszy gmejnszy radźiczeljo pschepadnyli. Nowowuswoleny měschczanosta měješche rěcź, w kotrejž wusběhowasche, so je prjedawscha sozialistiska wjetschina město na kromu bankrota pschiwjedła. Rosumni měschczenjo wschěch stron žu žo skónczenje sjenoczili, so bychu sozialistiske tyranstwo powróczili; to je žo tež poradźiło. Sozialistojo rěcź noweho měschczanosty herjekajzy pschetorżechu a žo s pukami do žwojich pschecźiwnikow dachu. Polizistojo žo na pomoz sawołachu a sbytknych 12 sozialistiskich gmejnskich radźiczelow w radnej khěži sajachu.

Tež w fabrikskim měsczе Lillu, hdźež běchu sozialistojo knjejstwo w gmejnskim sastupjerstwje na žo storhnyli, žu woni porażenje poczerpili. Sozialistojo běchu, kaž wschudźe druhdźe, měschczanam lubili, so budźe pod jich sarjadnistwom wscho skote, hdyž pak běchu knjejstwo nastupili, karu do błóta sawjesechu, s kotrehož dyrbja ju druhy sažo wucźahnycź.

Revoluzija na kupje Haiti.

Na kupje Haiti w žrjedźnej Amerizy je revoluzija wudyrika. Wjetschi dźěl tamnischeho wobydlerstwa s cźornych wobsteji. Wobydlerjo na Haiti žu žo stajnych njeměrow nabyli a bychu rad widźeli, hdy by žo kupa k sjenoczenym statam poknózneje Ameriki pschisamkła. To žame žadanje žo pschezo wótsischo na kupje Kubje žłyschecź dowa, kotraž je žo hakle pscheð krótkim žamostatna sczinika. Pomaku ale wěsczе žo czaž po sdaczu bliži, w kotrymž budźe junu zyła Amerika hromadźe se sjenoczenymi statami jedyn zykk.

Wichor jako sdźerżeŕ žiwjenja.

Jan Ssypak, bohaty skótny wikowar w Chicago, pucźowasche lěto wot lěta na dlějschi czaž do nawjeczornych kónczinow Sjednoczenych Statow poknózneje Ameriki, so by wot tamnischich plahowarjow žiweje twory nakupił.

Tak bě žo tež tón ras na pucź nastajił, so by wopytał Nowu Mexiku, Texas a Arizonu, kraje, w kotrychž žo najrjeńschi skót plahuje. Dokelž njebě pschecźel pschekhwatanja, njejědźesche se spěschnym czahom, ale pucźowasche se wschědnym wožobowym czahom. Tež na tym namaka wschitke pschisprawnosczе, kiž žo jemu sdobne sdachu, nimo teho pak měwasche składnosćz, žebi nosy prawje wukhodźicź pschi dlějschim sastawanju na wjetschich stazijach, a to ma pschi dołhich pucźach pschezo tež wulki wužitk.

Pucź hacž do Colorado bě sbožownje wotbyty a knjes Ssypak žo hižo wježelesche, so budźe bórsy móz žwoje wikowanja sapoczecź; tu pschińdźe jemu zyle njenadźizy něschto na prěki.

Na sastanischczu bě se žwojeho wotdźěła wustupił a žo do dwórnischczowеje korczmy podał, so by žo se schkleńzu czerstweho piwa wokschewił. Piwo je laczнemu najskerje wurjadnje žłodźało, pschetož wón sakomdźi žo pschi sastupjenju na czah, njemózesche žwojeho wosa wjazy doscźahnycź a bě wježely, so mózesche žo s pomozu sastojnika do prósdneho paketoweho wosa schwiknycź. Tužnota, tón dźeń knježaza, czwilowasche jeho jara a cžinjesche jeho mucźneho, tak so žo, njemějo pschihodnischeje podłohi, do czmoweho kuta wosa lehny, myžło žebi, so budźa tak njepschijomne wobstejenja, do kotrychž bě žo pschinjeżk, jeno krótki czaž tracź. Ale s mucźnosczu žo jemu bórsy wocźi sańdźelischtej, a to njetrajesche dołho, so wón hacž nanajtwjerdscho spasche.

Hižo na wjazorych stazijach bě žo posastało, Ssypak žmorczesche pak we žwojim paketowym wosu w měrje dale, a to cźim bóle njemyleny, hdyž bě sastojnik, nikoho we wosu njepytniwschi, czežke durje saždunył a swonka samknył. Czah bě schtwórcź hodźiny wot stazije dale jěł, tu sasta na dobo wožrjedź polow, pośledni wós — to runje tón, w kotrymž bě Ssypak žwój pschebyt naschoł — bu wotpowžnjeny a žunychu jón na tak mjenowanu morwu koliju, na kotrejž stejo wosta, mjes tym so czah dale pachasche. — K wujažnjenju njech je tu naspomnjene, so wožebje w nawjeczornej Amerizy w mało wobydlenych krajinach husto tajkeje kolije trjebaja. To je krótka kolija, kotraž žo wot żelesnizy wotdźěluje a na kotrejž s czažami wosy k nakładowanju stejo wostajeja, na kotrež wokolni ratarjo žwoje twory, hdyž žo trjechi, nakładuja a k wotwjesenju pschiprawjeja. —

Na tajkej koliji stejesche nětkole tež wós, w kotrymž Ssypak drěmasche. Něschto hodźin bě žo wot wotjěcźa czaha minyło, tu wotucźi stejo wostajeny drěmał a rybowasche žebi wocźi, dźiwajo žo. Hakle pomaku dopominasche žo na to městno, na kotrymž bě a do kotrehož bě s wobstejenjemi pschischoł.

„Ach tak“, wužuny žo jemu, „staroscźiwi ludźo žu durje samkli, so bychu mi wjazy pokoja popscheli, to je wscheje czesczе hódna pschecźelniwosćz. Runje sda žo, so czah na staziji steji, to chzu tola cźinicź, so žo sažo pscheždlu do žwojeho prjedyscheho wotdźěła, dokelž žo tež leženje tule na dlějschi czaž khětro twjerde wopokasuje!“ Tole prajiwschi, stany a maždasche po cźmje sa durjemi, so by wustupił. Ale njech žo tež hischcze bóle prózowasche, durje wotžunycź, to nihdy hicź nochzyschе, a to dlějschi czaž podarmo wjazy krócź pospytawschi, dyrbjesche do teho pschińcź, so je dospołnje samknjeny. Wón pocza wołacź, sakhadźecź, wschitko podarmo, kołowokoło bě, schtož jemu nětkole hakle žo sesda, cźicho kaž wotemrjete, tak so pschi žwojim mjersanju tež hischcze khětro jara do stracha pschińdźe. Dokelž ani swuka žłyschecź njebě, spósna bórsy, so se žwojim wosom zyle wěsczе na wožamocźenej morwej koliji steji. So to niczo troschtne njeje, ale nawopak jara bjestroschtne, to bu jemu hnydom jažne, dokelž wobstejenja żelesnizy derje snajesche. Pschetož kak žnadnje mohło žo stacź, so by wós niz jeno dny, ale tydźenje dołho na nětcźischim, žnadź zyle wotležanym městnje stejo wostał, a schto by žo potom s nim, w nim samknjenym, stało? Srudnje by woprawdźe hłodu wumrjecź dyrbjał, njebychu-li na

ſboże ludźo do bliſkoſćże pſchiſchli, abo jaſtwo ßo hewak nĕkak pſchekamać dale.

Poßledniſche wupokaſa ßo po bliźſchim wobhladanju jako njemóżne, dokelž bjeſe wſcheho gratu do krutych ſćĕnow abo do runje tak krutych duri dźĕru wudźĕlacź, tak wulku, ſo mohł won, to ßamo ſakaſa.

Dokelž ſapalku pſchi ßebi njemĕjeſche, njemóżeſche jaty ani na cźaßnik pohladacź, ſo by ſpósnał, kak dołho bĕ hižo we ßwojej klĕtzy pſchebył. Dźiwajo na wotucźazy hłód dyrbjeſche to hižo khĕtro dołhi cźaß bycź. Dokelž niczo k jĕdźi njemĕjeſche, ſo by korcźazy żołdk ſmĕrował, roſymjeſche ßo ßamo, ſo bywaſche hłód dale hróſbniſchi. Ale hiſchcże bóle cźucźiwje cźwilowaſche jeho lacźnoſcź, a ani pſchecźiwo jenemu, ani pſchecźiwo druhemu njemĕjeſche ßrĕdkow.

To jenicźke, ſchtoż móżeſche we ßwojich tak nimo mĕry ſrudnych wobſtejenjach k ßwojemu ſpomóżenju cźinicź, bĕ, ſo dyß a dyß prawje wulku haru cźĕrjeſche, ſo by ßnadź pſchikhadźazych ludźi na ßebje kedźbnych cźinił. Cźaham, kiž doſcź husto nimo hanjachu, njemóżeſche ßo na żane waſchnje ſnajomny ſcźinicź, ſ krótka, ſ nimo khwatazymi hodźinami ſhubjowaſche ßo tež wſchitka nadźija we nim, woßebje, dokelž pomału ſapocźachu jeho tež mozy cźĕła wopuſchcźecź, ſnamjo, ſo bĕ jeho ſajecże hiſchcże dołhe dny trako. Na poł ſawutleny ſ lacźnoſcźu a ſ hłodom, ſ dźiwimi ßonami cźwilowany, bu wón ſkónczńje tajki, ſo móżeſche ßo jeno ſ najwjetſchim napinanjom ſ hołeje podłohi ſběhnycź; na haru a wołanje njemóżeſche ßebi pſchi ßwojej ßłaboſći ani wjazy myßlicź.

Duż bĕ cźaß pſchiſchoł, ßo na ßmjercź a jeje ſtrachi pſchihotowacź. Cźapnjeny ßedźeſche w kucźe a ſpominaſche na lubych w dalokoſćźi, kiž wo jeho ßurowym dońtu wĕſo niczo njewjedźachu, ale ßebi myßlachu, ſo ßo nĕhdże na ßwojim pucźu komdźi. Runjeż njebĕ jara cźucźiwy, wuroni tola ßylſy pſchi pomyßlenju na ßwojich lubych. Wulkich boloſćźi dla, kiž jemu hłód cźinjeſche, proſcheſche wo ſpĕſchnu ßmjercź, dokelž mĕjeſche wußwobodźenje ſa doſpołnje njemóżne.

Hdyž takle kóżdy wokomik ßmjercź wocźakowaſche, da ßo w powĕtru na dobo zyle dźiwne buchanje ßłyſchecź, kotrehoż ani Ssypak, runjeż na niczo njedźiwaſche, njepſcheßłyſcha. Prjedy hiſchcże, hacź móżeſche ßebi wujaßnicź, ſchto ßo wonka ſtawa, faſbĕże ßo wulkotnje mózny wichor — ſchtoż w tamnych krajach niczo żadne njeje, kotryż ſ woſom każ ſ kuluſchkom pjerja wjercźeſche a na to ſe wſchĕm wotmachom na ſemju ſchtapi. Móz tehole ſtorka bĕ tak wulka, ſo ßo ſcźĕny woſa ßypnychu a jeno hubjeny koſcźowz ſtejo woſta. Ssypak bĕ ßo njewĕdomnje rucźniży durjow pſchimnył a njebĕ ßo pſchi poſnjeßenju do powĕtra wjele wobſchkodźił, tola miny ßo khĕtra khwila, prjedy hacź ſ pokojcźneho pohłuſchenja wotucźi a nĕtkole do teho pſchińdże, ſo je ſe ßwojeho jaſtwa wußwobodźeny.

Wuléſy ſ roſpadankow a poda ßo leżo, njemóżo ßłaboſcże dla khodźicź, na pucź na ſtaziju. Duzy po pucźu, to bĕ popołdnju, trjechi cźrjódu żeleſniczńych dźĕlacźerjow, kiž ßo wo njeho poſtarachu a na woſyczku na mĕſtno dowjeſechu, kiž bĕ hiſchcże ſchĕſćź jendźelſkich mil ſdaleny.

Wukopa ßo, ſo bĕ Ssypak hižo ſchĕſćź dnjow we ßwojim jaſtwje pſchebył, a wón budźiſche bjeſe wſcheje nadźije ſhubjeny był, njebudźiſche-li jemu wichor zyle njenadźizy w nuſy na pomoz pſchiſchoł.

Sso njeſtrachuj!

Sso njeſtrachuj, hdyž horja wichor duje,
Pucź wutrobicźe dźi tež cźernjojty;
Njech ſ njewjedrami wſcho ßo wobcźahuje,
Cźe wodźi ſ mikoſcźu Bóh ſchcźedriwy;
Hdyž ſ Bohom dźeſch, wo wĕrnoſcź wojujo,
Dha njeboj ßo!

Sso njeſtrachuj, hdyž ßwĕt cźe pſchepósnawa,
Hdyž wobdawa cźe leſcź a ludanje;
Je twoja ſchcźeźka pſchezo runa, prawa,
Dha nuſy ſkónczńje kraßny wukhód kcźe;
A chzyła wutroba ßnadź ſłamacź ßo,
Cźe njeſtróż to!

Sso njeſtrachuj! Cźi rjane myto kcźĕwa,
Hdyž pobożnoſcźe drohu pucźujeſch;
Hlej, we njebju ßo dobycźe cźi ßmĕwa,
Ty ſ puſcźiny do Kanaana dźeſch;
Duż mużnje ſhladuj na kſchiż, na horjo
A njeboj ßo!

Sso njeſtrachuj! Wĕř, Bóh twój dóńt tu wodźi,
Wón ſ tobu jeno myßle mĕra ma;
Njech twoja duſcha ſa Khryſtußom khodźi,
Dha kſchewja ju tam palmy Ziona;
Duż ſtroſchtny budź, haj, Bohu porucź wſcho
A njeboj ßo!

K. A. Fiedler.

Ze Serbow.

XXVIII. Hłowna ſkhadźowanka Sserbſkeje Studowazeje Młodźiny we Łaſu. (Spißakoj . . . wa.) Każ je ſ nawĕſchtkow ſnate, a tež w pomjatku pſchemnohich wopytowarjow, wotmĕ ßo lĕtuſcha ſkhadźowanka njedźelu w Scholcźiz hoſcźenzu we Łaſu. Kluſch dyrbjeſche ßo, każ ſ pſchileżnoſcźu ßwojich poſtrowjazych ßłowow hłowny ſtarſchi wujaßni, njenadźizy ßo nawaliwſchich ſadźĕwkow dła ſpuſchcźicź. Skhadźowanka njemóże, hdyž ßu hłowne wuradźowanja wotbyte, bjes ſabawneho dźĕła bycź; tutón pak bĕ w Kluſchu, każ ßo ſjewi a po dobrym rosmyßlenju wußudźi, zyle njemóżny. Wopytowarjo chzedźa po khutnej ſhromadźiſnje tež wjeßeleho wokſchewjenja, a ßame reje ſtudowaza młodźina tola njecha pĕſtowacź. Teho dła ßahny ßo k wurjadnemu ßrĕdkej, a hłowny ſtarſchi wuźiwſchi ßwojeje mozy, kotraż jemu tež po wuſtawkach ßłuſcha, wuſwoli Łaſ. Na Łaſ móżeſche ßo myßlicź, cźim bóle, ſo bĕ ßo hižo ſa pſchichodne lĕto do Łaſa ſkhadźowanka namjetowała. Khroble ßmĕmy wuſnacź, ſo ßo tuteje krocźele njekaja ani ſtudowazy ani hoſcźo, t. j. ſchĕroki lud. Tež wulke dźĕło a mnoha próza, kotruż je pſchedßydſtwo mĕło a pſcheczeljo młodźiny, ſtajnje jej dobri, ßo rad ſapomina, hdyž je wuſpĕch. A Łaſowſka ſkhadźowanka bĕ derje radźena w kóżdym dźĕlu.

Hižo dwĕ njedźeli do cźaßa jewjeſche ßo we Łaſu a wokolinje woßebite a tam w tej krajinje njeſwucźene żiwjenje. Lud bĕ ſ cźaßom ſhonił, ſo ßo wo wurjadny ßwjedźeń jedna. Każ je to waſchnje pſchi ſkhadźowankach Sserbſkeje ſtud. młodźiny, bĕ ßo ſala ſ draperijemi ßerbſkich barbow wupyſchiła. Nad jewiſchcźom hladaſche wuſnacźe Ralbicźanow: „My ßwĕrni Sserbjo chzemy woſtacź“, a wĕnzowane wobraſy naſchich ßławnych wótcźinzow, Ssmolerja, Hórnika a Imiſcha, wobras dopjelnichu, ſo bĕ woprawdźe kraßny. Tež hoſcźenzał bĕſche ſa ßwoje piwa, kotrychż bĕ nadobna wſchelakoſcź, ßerbſke napißy wobſtarał, ſchtoż hiſchcże nihdże widźeli njejßmy. S tſĕchi ßo wjeßele do wßy ſmahowaſche khorhow bĕła, cźerwjena a módra knjeſa dr. Rachelowa ſ Pancźiz.

Sswjedźeńſkemu dnjej pſchedkhadźeſche poßedźenje wubjerka, na kotrymż ma ßo hłowna ßwjatoczńoſcź pſchihotowacź, wot ſaſtupjerjow wſchitkich ſtudentſkich towaŕſtwow. Bohużel bĕſchtej tu jenoż „Sserbowka“ a „Włada“, kotrejż ſ tutym tež nĕkotrym lubym pſchitomnym hoſcźom wutrobny dźak wſdawatej ſa luboſcź a cźeſcź. Najbóle dźakujemy ßo tež knjeſej prawnikej Brylej, kotryż je ßo wurjadnje ſa ſkhadźowanku ſajimował a ſa wudebjenje jeje ßydła.

Skhadźowanki maja to ſboże, ſo je dobry Bóh ſchkituje pſched njepſchihódnym wjedrom. Tak bĕ tež tón krócź. Hdyž ßo k temu wopomni, kak naſch lud ſkhadźowanku lubuje, njedźiwajmy ßo, ſo bĕ potom njedźelu w poſtajenym cźaßu wobſchĕrny ſal napjelnjeny; nimo nawĕſchtkow bĕchu k tomu pomhałe tež woßebite pſcheproſchenja, roſeßłane wjazy hacź 40 jednotliwzam a towaŕſtwam. S tutych ßo woßebje Ralbicźanſke wuſnamjenichu, teho runja bĕ jich ſ Rakez, ſ Khwacźiz, ſ Kulowa, ſ Bukez atd. wjele pſchijĕło. Jenoż Budyſchin ßmy njeradźi parowali.

Jara ſwjeßelaza bĕſche pſchitomnoſcź pſchemnohich fararjow a wucźerjow. S njeßerbſkich hoſcźi mjenujemy knjeſa hamtſkeho pſchedſtejicźerja Falza, ſ kotrymż ßmy ßo jara derje wujednali, pſchihotujcy ſkhadźowanku.

Hłowna ſhromadźiſna wotewri ßo ſe ſpĕwom: „Hiſchcże Sserbſtwo njeſhubjene“, kotryż wſchitzy poſtanywſchi ſ młodźinu hromadźe a ſ wulkim ſahorjenjom wuſpĕwachu. Potom rĕcźeſche hłowny ſtarſchi knjes stud. theol. Wjenka. Poſtrowiwſchi lubych Sserbow ſ Łaſa, ſ bliźſcheje a dalſcheje wokolnoſcźe, lubych bratrow ſtudowazych a tež

dalokich a najdalschich drohich hoscži a bratrow, wopominasche ſ krótka stawisny ßerbskich shromadžowanjow. Wot cžaßow nascheho snowanarodženja ßo Sserbja w ludowych a we wuczenych shromadžisnach skhadžowachu a skhadžuja, so bychu sa ßwoje ßo Bohu najdróžsche kubła sjawnje ßwědczili sa ßwoju narodnosch a kraßnu rěcž. W nowschim cžaßu njeje shromadžisny, kotraž by telko luboscze měła a žnjała we wschěch worschtach kaž skhadžowanka. Rěcžnik woßebje wita pschecželow studowazeje młodžiny, knjesa fararja Krygarja-Lasowskeho sa jeho pschikhilnosch k naschej wězy, staruschkeho knjesa wuczerja Scholtu-Lipjanskeho, kotryž nam tež wjeczor saspěwa, a potom tych mnohich, kotsiž ßu naschi najßwěrnischi — prosscho jich, so bychu potom tež k nam porěcželi. Jim lubimy, so budžemy tež něhdy po jich pschikładže nasch narod lubowacž a nasche skhadžowanki. — Spomniwschi na Kluksch, postrowja wobhdlerstwo Lasa, kotryž hospoduje na ßwjatym polu kosce nascheho ßławneho Handrija Sejlerja. Na jeho row ßmy dženża rano wěnz położili se ßeklu w ßerbskich barbach, a je w nim nasch džak a nasche wusnacže. Njech ſ nami wschitkón shromadženy lud jeho luboscži pschißaha se ßwojej luboscžu sa ßerbsku pěßeń a sa ßerbsku rěcž, kotruž je wón tak pschekraßnik.

Hłowny starschi sdžěluje postrowy skhadžowanzy; pschedewschěm kraßnaj listaj knjesa Adolfa Cžerneho (druhi ſ njeju knjes kaplan Andrizki cžita), dale listaj kk. dr. Muki, fararja Handrija Ducžmana, a telegramaj kk. sem. wuczerja Oty Wicžasa, fararja Kschižana a diakona Domaschki ſ Hodžija.

Knjes farař Krygař, podžakowawschi ßo sa powitanje wupraja nadžiju, so budže skhadžowanka se žohnowanjom studentstwu a Lasowskemu ludu.

K postrowam druježesche ßo baßeń k. fararja Jakuba Barta-Cžischinskeho, kotryž prolog k. stud. Hantusch ſ Radworja ſ dorasom a se sacžuczom pschednjeße. — Skhadžowanka półła telegramy kk. kanonikej Hermanej, fararjej Ducžmanej, Alfons Parczewskemu a Melaniji, Adolfej Cžernemu, direktorej Pohonczej, Jakubej Cžischinskemu a dr. Muzy ſ zykej Reichenhallskej ßerbskej woßadu (kotreż tež hischcže ſ džakom wotmolwi Muka, Zyž, Schewczik, Kral).

Potom pschikrocži ßo k woprawdžitemu programej skhadžowanki. Rosprawjachu wo ßwojej dżeławoscži sastupjerjo Lipsczanskeje „Sorabije", Prażskeje „Sserbowki" a Budyschskeje „Włady", kk. stud. theol. Kschižan, ßam hł. starschi a K. Renner. Knjes Holan někotre ßkowa powě wo prózowanju ßwojich towarschow ſ krajnostawskeho seminara. Wschitke tute rosprawy, kaž hižo pschedkhadżaza rěcž hł. starscheho, pschijachu ßo ſ wulkej radoscžu a ſ powschitkownym sahorjenjom. S teho widžimy, kak ßo lud wjeßeli, hdyž pósnawa, so je jemu jeho młodžina ßwěrna. — Jara wobžarowacž je, so ſ zyła rosprawy njepółłachu Budyschjzy gymnasiastojo a najbóle Delnjołużiczenjo.

Pschichodna hłowna skhadžowanka smeje ßo w Maleschezach. Dlějscha debata waß njesajima, wschak je skónczńje do Maleschez dowjedła.

Hłowny starschi budže k. stud. theol. Chriske (Delnjołużiczan), podstarschej kk. bohoßłowzaj Kschižan-Lipsczanski a Delenk-Prażski.

Wo dosapłaczenju a rospschedaczu Sejlerjowych spißow mějachu ßo wuradžowanja, kotreż — Bóh to dał — k dobremu kónzej dowjedu. Tež na wudacže Radyßerbowych spißow, wot k. Parczewskeho namjetowane, hischcže dóńdže. —

Rosprawnik Bryl rospowjeda wobschěrnje wo ßerbskich stawisnach najstarschich cžaßow hacž do nětcžischeho a wujaßni stejnischczo, kotreż ma studowaza młodžina w pschitomnych Sserbach sajimacž. S nutrnymi a ßo horjazymi ßkowami pschedłoži towarscham ßwoje nahlady, kajkeż ßebi wón ßerbske studentstwo myßli w jeho sacžuwanju, myßlenju a dżěłanju. Knjes Bryl skónczi ßwoju rěcž ſ rosprawu wo ßerbskim wjeczoru w Prasy.

Mjes tym srjadowa ßo sběrka sa Macžicžny dom w Budyschinje, kotraž wunjeße 35 hr. 55 np.

Knjes kaplan Andrizki rosdawschi do ludu hromadu ßwojich „Łużizow" a pscheproßywschi ludži, so bychu ßebi je pschecžitali, pokroczowasche: W naschim cžaßu, hdyž je ßo wědomosch na wschěch polach tak rosschěrika, njeje mózno, so by wuczerńja mohła wuczomzej wscheho posticžicž, cžehož je k žiwjenju trjeba. Teho dla dyrbi ßo wuczomz ßam prózowacž a wudokonjecž. To ßo hodži ſ rosumnym cžitanjom dobrych knihi. S rosomnym a hospodarskim wužiwanjom pschihódnych knihow móže a ma studowazy młodženz we ßwojim pschedmjecže ßwoje wjedženje wudospołnicž a tež druhe ßußodne sahony pósnawacž wukńcž. Druhi ßrědk, kotryž k dobremu kónzej wjedže, je pucžowanje. S pucžowanjom ßylni cžełko, duch ßo wobohacžuje, powahi ßo tworja. Młody cžłowjek ßo ßamostatny byczż wucži. Sserb ma woßebje w Sserbach pucžowacž, ßwój kraj a lud sesnawacž.

Hdyž bě ßo k. Bart sa pscheproschenje podžakował a Kwacžicžanow, dokelž ßu nusne žně, samołwik, hł. starschi skhadžowanku skónczi. Dopomni studowazych bratrow, so je nascha pschißłuschnosch, nětko tež dopjelnicž, schtoż ßlubichmy a dokonjecž, schtoż wuradžichmy. S dobom podžakowa ßo lubym hoscžom sa lube ßkowa a shromadženym wschěm, so ßu jich a nasche zyke wuradženje tak kedžbliwje ßlědowali a pscheproßy wschitkich na wjeczorny konzert. Mjes tym ßo też ßława na krajneho wjerha wunjeße.

Tak běchu ßo tsi hodžiny minyke a hdyž bě k. stud. theol. Delenk protokol pschecžitał, ßebi wschitzy ſ zykej duschu saspěwachmy: „Nasche Sserbstwo ſ procha stawa".

* * *

Wjecžorny konzert Radworskeho spěwarskeho towarstwa „Meja" — jeho ßobustawy běchu, ßo wě, też hižo na hłownej shromadžisnje pschitomni — radži ßo wubjernje. To je jedne ßkowo sa dżeßacž. Program wobßahowasche 10 cžißkow. S nich bě 6 kraßnych khorow. Hižo prěni, „Njespuschcžejmy nadžej rjanu", naß powucži, schto luboscž k wězy samoże, hdyž tu je. Kaž tutón, ßo też spodobachu spěwy: „Ha Limborczenjo ſ wójnu dom cžehnjechu" a jara derje wolene cžißko „Buriko, chzesch-li byczż knjes". Radworski měschany khor wulzy pilnje wuknje a pschemnohim druhim by se ßwojej ßwědomitoscžu a ßwěru mohł ſ pschikładom byczż. Njeje sawěrno rjeńscheho wokschewjenja na sabawje hacž tajki ßuty a ßylny khor. — Dokelž běchmy w holi, saspěwa ßo: Khwalba hole „Kaž ßo města cžerwjenja". Knježna Hanka Scholcžiz je ßebi ſ nim wulku cžescž dobyła, runje kaž ſ lubosnej, Sejlerjej k cžescži wuswolenej pěßnju: „Pod Lasom rjana wjeska je", w kotrejž jej knježna Libschiz, tehorunja ſ Radworja, wustojnje a wěscže sekundowasche. Knjes Rjenčž ſ Kamjeneje se sapalom pschednoschowasche Pilka-Cžischinskeho solo: „Ha cžorne khójny schumjachu".

S wulkej radoscžu bu, hižo hdyž na jewischczo wustupi, knjes wucžeŕ Scholta-Lipjanski powitany. A poßłuchaŕstwo njewustawasche, doniž po ßwojim spěwje: „Hdże statok mój?" hischcže njepschida pěßeń: „Njescže leczo, mróczele". S kraßnym khorom: „Nasche Sserbstwo ſ procha stawa" ßo konzert skónczi. — A potom běchu reje a wjeßela sabawa w kole dobrych a najlěpschich bratrow.

Póndželnischi wulčt do Rakez wjedžesche, hdyž ßmy w knježim hoscženzu pobyli, a potom pola knjenje Wjazßławoweje schcžedrinje hospodowani byli, sa cžož budž jej a k. Pawołej wutrobny dżak Sserbskeje Studowazeje Młodžiny. W Ralbizach ßmy ßo w lubym towarstwje na kónz shromadžili, na ßobotu, njedželu a pónděelu hischcže ras pomyßlili a potom do kraja ßo rosechli — spominajzy na Maleschezy.

S **Budyschina.** Ssrjedu rano ßo póstszy sastojniży njemało dżiwachu, hdyž wulki listowy kaschcž, wonka psched póstom wißazy, wottorhnjeny na plestrje leżazy wohladachu. Kaž bě se sawostajeneho ßlěda widžecž, bě jedyn cžežny wós na trottoir sajěł, dokelž je ßo plestyr na tamnym městnje storhał. Pschi tym je wós do listoweho kaschcža sajěł a jón wotorhnył. Tajki kaschcž 80 puntow waži a je na żelesne żerdże k scženje pschipowßnjeny. Tele żelesne żerdże bě wós wotlemił. Komu wós ßkuscha, njeje hischcže wußlědżene.

— (Swróczena domojjěsba.) Ssobustawy jeneho Budyskeho kołojěsdneho towarstwa běchu ßo sańdżenu njedželu na jěsbu do Cžech nastajili. Jich żony w wosach tudomneho póstownika Wobsta sa nimi jědżechu. Jim ßo jěsba jara derje lubjesche a na domojpucžu ju njemóżachu dokhwalicž. Tola po starym prajidmje njeßmě ßo dżeń żenje do wjecžora khwalicž. Pohonczojo ßo wujěcž pytachu. Pschi tym jedyn wós se sadnim kołom ſ tajkej mozu sa schtom sakoži, so ßo hnydom sadnja wóska ſ woběmaj kołomaj wot wosa wottorže, a so wós na semju padże. Schto bě nětko cžinicž? Pohoncž konjow wupschežе a wós na dróży ležo wostaji. Żony pak dyrbjachu ßo do dweju druheju wosow seßydacž, w kotrymaj ßu bjes dalschich sadżěwkow domoj dojěle.

— Dżeń wote dnja deschcž a k temu syma, so mohł cžłowjek kożuch snjesecž, njeje pschihódne żnjowe wjedro. Żito dyrbi ßo pok mokre domoj khowacž, jecžmjeń hrosy wuroscž, pscheńza, wowß, ßad atd. njesrawja. Role budża ßo nasymu móz jara mało sdżěłacž, jeli so ßo bórsy njesczopli. Naschim ratarjam by nětkole najhorzyscze wjedro najlubsche było; bychu ßo wjeßelili, hdy by nješchto horzoty ſ połnóżneje Afriki k nam pschischło, kotrejž ßo tam nětkole pschewjele byczż sda. Tak w Algieru na njesnjeßne horze wjedro

skorža. Pschi manevrje žu žo tam schescžo mužojo prěnjeho bataillona prěnjeho zuavskeho regimenta se žlónzom sežahali. Horzota je žo s Afriki wutoru psches morjo na bliski pokodnischu Schpanisku wupschestrěla. W Sevilli tutón džeń thermometer 56 gradow cžopkoty pokasowasche. Mnosy ludžo žu žo se žlónzom sežahali.

Podobnje kaž w Němzach tež w Ruskej lětža wjedro žnjam njehowi. S Moskwy pišaju, so žo tam wschědnje deschcž lije a žito njeje hischcže dosrawjo. S trawu je hischcže hórje. Wotawa stejo hnije.

— (Mrós w auguscže.) W nižinach Hornjeje Lužizy je sańdženy tydžeń wospjet mrós padnyk. Po powjescžach, kotrež žu se wschelakich stron Němskeje doschle, je s městnami hižo žněty pschelětowak. W Hildesheimje w Hannoverskej mějachu wutoru rano žamo hižo žylny žněhowy mjeczel. W Hornjej Schtyrskej (w Awstriskej) je žo wjele žněha naschlo, kotryž hacž do dokow dele dožaha.

— Rudolf Falb wot 11. hacž 24. auguśta žuche a cžopke wjedro wěscheži. Bohu žěl pak je žo Falb sažo ras mylik, pschetož požledni tydžeń je žo wschědnje wjazy krócž deschcž schok. Nadžějmy žo, so pschichodne dny wěscheženu žuchotu a cžopkotu pschinježu. Zyke cžlowjesstwo sa njej žedži. Wot 25. hacž do 31. auguśta Falb sažo deschcž wotcžakuje.

S **Delnjeje Hórki.** Sańdženu njedželu je nowy wobžedźeŕ tudomneho ryczerkubła, Jeho exzellenza hrabja s Wallwitz, do Delnjeje Hórki pschicžahnyk. K jeho powitanju běchu žo gmejnsžy pschedstejicžerjo s Delnjeje Hórki, Dobroschez, Brěsynki, Makeje a Wulkeje Dubrawy, a schulska a doroscžena mkodžina seschli. Knjes gmejnski pschedstejicžeŕ Jokusch a knjes wucžeŕ Wróbl Jeho exzellenzu s rěcžu powitaschtaj, mjes tym so jemu mkodžina kwětkowy buket pschepoda. Potom nowe knjejstwo psched hród pschewodžichu a žo tam s nim roszohnowachu.

S **Hunjowa.** W naschej žužodnej wšy žu jara praktiszy ludžo. Sa žwoju nowu žykawu chzychu žebi tež nowu žykawownju natwaricž. Dokho žu wuradželi, hdže bychu ju stajili, tola njemóžachu pschesjene pschińcž. Skónczńje jim jedyn mudrich radžesche, kděžku do hata s wonka wšy natwaricž. Tale myšliczka žo wschitkim jara rosumna bycž sdasche. K haschenju wóhnja je woda trěbna, a tu hnydom namakaja, hdyž žykawu se žykawownje do hata storcža. Jeniczka schkoda je, so ma hat tón njepocžink, so žo jenož po deschcžikach s wodu pjelni; w žuchim cžažu pak je jenož pokny błóta. Duž drje budža, jeli so by w žuchocže něhdže woheń wudyrił, do žykawy błóto nakidacž dyrbjecž. S tym wschak žo woheń k nusy tež saplazacž da.

Se Stróžischcža. Tudomny kubleŕ knjes Zyž bě wóndano se žwojej mandželskej k žwojej džowzy, kublerzy Měrcžinkowej, do Hrubjelcžiz na wopyt wotjěł. Wjecžor na domojpucžu jemu blisko Tsjoch Hwězdow jedyn automobil napschecžo pschijedže. Hacž runje mějesche knjes Zyž jara směrneho konja do wosa sapschehnjeneho, žo wón tola pschi tymle setkanju njesboža bojesche. Wón teho dla rucže s wosa skocži a tež žwoju mandželsku s njeho sběhny. S dobom wón wodžerjej automobila kiwasche, so by pomaku jěł. Tón drje tež žwoju jězbu spomamschi, tola hdyž žo puchotajo k konjej pschibliži, tón s prědkom stawajo zosasche. Knjes Zyž skocžo krucže sa wotežku džerješche, tola wobscherjeny kóń žwojeho knjesa podtorže a jeho po pucžu žobu wleczješche. Skónczńje žo knjes Zyž s dróhi na polo cžižny. Wón pak tak sbožownje padže, so pschi tym do schkody njepschińdže. Kóń na to rosnjemdrjeny s wosom po pucžu do Hunjowa cžerješche, hdžeż wós padže. Mjes tym bě žo skocžo troschku směrowało, tak so žo sadžeržecž da. Ani kóń, ani wós žo njejstaj wobschkodžikoj. S tuteho podawka saža widžimy, kajki strach kóždemu sapschahej hrosy, hdyž žo s automobilom setka. Duž by jara trěbne było, so by žo knježeŕstwo pschezo saža napominało, so by žo tónle strach na něktajke waschnje pomjeńschik abo wotstronik.

S **Njeżwaczidła.** Sańdženu njedželu wjecžor po dołho wotcžakanym zahrodnym konzercže mnosy jeho wopytarjo na reje do tudomneho knježeho hoscženza džěchu. Dokelž žo cžmicžkasche, žo w rejwanskej sali lampy krónojteho žwěcžnika saždwěcžachu. Pschi tym jena saždwěcžena lampa dele na parket padže a s wulkim wrjeskom rosbuchny. Sala žo hnydom s kurom napjelni a pkomjenja horje hacž k žwěcžnikej žapachu. Pschitomni hoscžo žo teho dla nabojachu, so móhke tež druhe žwěcžnikowe lampy rosbuchnycž. Duž skoku se sala cžěkachu. Na sboże žo poradži, sa krótki cžaž wschón strach wotstronicž. Jedyn nawjedžity a duchapschitomny Njeżwacžidliczan rucže na pkomjenja pěsk nažypa a je tak podduży. Ludžo žo s tym směrowachu a žo bórsy po tym saža k rejam sestupachu. Salinu parkett bě žo na městnje, hdžeż bě lampa rosbuchka, kděžto wupalił.

S **Hajniz.** Pschichodnu njedželu žo tu nowe twarjenje katholskeje schule poždwjecži. Hacž dotal žu žo džěcži w kapali roswucžike.

S **Budestez.** Po wobsamknjenju wokrjeżneho hejtmanstwa žo s dobom se sapokasanjom nascheho noweho knjesa fararja tež druhi duchowny postaji.

S **Kumwałda.** Wjednik poždlednjeho strajka tudomnych tkalzow, sozialdemokrat Schulz, je wóndano Kumwałd wopuschcžił. Jeho agitazija njeje tudomnym džěłacžerjam wužitna była. Runje tajzy tkalzy, kotsiž najwjazy saždužachu, běchu žo narěcžecž dali, w strajku hacž na poždledk wutracž; woni njeżu posdžischo saža džěło namakali a žu žebi dyrbjeli druhdže saždužbu pytacž.

S **Jażeńzy** pola Khrósczig. Schtwórtk tydženja wjecžor tudomny ryczerkubkowy najenk knjes Schäfer se žwojim pohonczom na polschesy se Ssmjecžkez domoj jědžesche. Do wosa bě jězdny kóń sapschehnjeny, kotrehož je žebi Schäfer hakle psched krótkim kupił. Njedaloko Jażeńzy žo kóń něcžeho spłóschi a žo do džiwjeho honjenja da. So by pohonczej pomhał konja sadžeržowacž, Schäfer nje wosu stanywschi sa woteżku pschimny. Tón žamy wokomik žo wós swrócži. Pohonc žo s tóslika dele wo jedyn schtom wrjeżny a wot tam na polo do njepożyczeneho žita sjecža. Schäfer pak bě pod wós padnył a žo kruch pucža s nim žobu wlekł. Sa khwilu pohonc saža wědomnja nabu a do Jażońzy njesbožownu powjesc pschinjeży. Najenka hnydom pytacž wuńdžechu a jeho na pucžu we womorje leżazeho namakachu. Sawołany lěkaŕ spósna, so je žebi mosny straschnje stschażk. Spłóschiweho konja rano na polu nadeńdžechu, hdžeż pschi jenej pópje žito žerjesche. Wós bě žo do wjele sakražnjenych kruchow rosbił, kotrež tu a tam po pucžu rospjerschene leżachu a žo hischcže do dženžnischeho dnja njeżu wschě snamakake. Kóń bě žebi pschi błudnej hanjeńzy jene wóczko wukłół, mjes tym so bě žo pohonczej, hdyž bě žo wo schtom morżnył, jene wucho wottorhnyło, kotrež je lěkaŕ džeń posdžischo saža pschischik. Knjes Schäfer je wjele dnjow bjes wědomnja leżał, hakle poždlednje dny žu žo jemu myžle saža wrócžike, tola wón hischcže njemóže na srosumliwe waschnje rěcžecž.

S **Wotrowa.** Sańdženy schtwórtk tajny knježeŕstwowy radžicžel Krecžmaŕ a tajny schulski radžicžel Grüllich s Draždżan a hamtski hejtman s Erdmannsdorf do nascheje wšy pschijědžechu. Woni žebi nasche schulske twarjenje wobhladachu, kotrež ma žo pschetwaricž. Wot naž cži knježa do Skaskowa wotjědžechu, hdžeż ma žo sa Skaskow a Tradow nowa wucžeŕnja natwaricž.

S **Rakez.** Sańdženu žobotu 9. auguśta w stwinej komorje wobydlenja tschechikryjerja Gusty Pfeifera na hischcže njewużlědžene waschnje woheń wudyri. W komorje stejaze kožo s pożleschczom žo zyle spali, a pódla teho žo něschto na scžénje wižazeje drasty żeżmudži, a durje a schpundowanje žo wopalichu. Ssużodża hnydom na haschenje pschikhwatawschi wokno wutorhnychu a woheń salachu, prjedy hacž wjetschich rosměrow nabu. Małej džěscži, kotrejž běschtej žamej doma, budžischtej žo spalikej, hdy budžichu žo žużodża wohnja s cžažom njedohladali. Khěža je žo hakle psched dwěmaj lětomaj natwarika.

S **Noweje Wšy** pola Rakez. Tydženja žo pižasche, so žo nascha hońtwa kóžde schěscž lět na pscheżadżowanje pschenaja. Lětża temu zyle tak njeje. Tón krócž žo wona hnydom dwaj rasaj sa žobu sa jene lěto pschenaja. Pschi poždlednim pschenajecžu běschtej žo mjenujzy liczerjam hkożow se schcžipakom wocži tak sażwětlikej, so wscho dwójzy widžachu. Tak žo sta, so žo hkoży, kotrež běchu žo na wotnajecže smyżlenym wotedake, teho runja dwójzy sliczichu. Po sakonju pak tajke podwojenje hkożow njeje dowolene, a pschenajecže dyrbi žo teho dla wospjetowacž. Pschichodnje pak žo njedamy měschczanam saža skuricž, kotsiž žu naž pschi poždlednim pschežadżowanju s darmotnym schcžipakom a piwkom pschelescžicž chzyli. Na nich nětko w naschej wšy jara žwarja, wožebje njeje jedyn s naschich sastupnikow na nich derje k rěcžam, kotrehož hkowa hischcže dženża wot wschelakich wužitych schcžipakow bunczi. Wón wschědnje k lěkarjej khodži, so by tón jemu schcžipaki s hkowy honił. To pak je cžežke džěło; schcžipakow wschak je wjele a wone twjerdže w hkowje žedža. Nasche sajazy atd. žebi mjes tym kał a rěpu w dobrym měrje žkodžicž dadža; pschetož tak dołho hacž njeje hońtwa pschenajata, njetrjebaju žo schróta a kulki bojecž.

S **Ruhlanda.** 7. auguśta je do tudomneje wěże Boże njewjedro dyrko a je snutska a s wonka Božeho doma wschelaku schkodu naczinilo.

S **Ramnowa.** Njedźelu w nozy ßu ßo tu twarjenja žiwnoſczerja Wylema Oehmy wotpalike. Tu ßamu nóz ßu ßo w Oberſteina domſke, hródź, bróžeń a kólnje kublerja Auguſta Schäfera do procha a popjeła pſchewobrocźike.

S **Rémzow.** Wóndano je ßo naſcha hońtwa Draždźančanej G. Jankej pſchenajała. Létny wotnajenſki pjenjes 325 hriwnow wucźini. Pódla teho ma najenk 100 hriwnow ſarunanja ſa ſwěrinſku ſchkodu płacźicź.

S **Kobliz** pola Wojerez. Sańdźenu wutoru je krajny radźicźel Schwarz na Kobliczanſkim hacźe dźiwjeho kołpja (ſchwana) tſélił. Dźiwje kołpje ßu tu žadna ſwěrina.

S **Hóſnje.** Pſchi Božim njewjedrje je 7. auguſta błyſk bróžeń tudomneho nózneho ſtražnika Młynika ſapalił. Twarjenje je ßo ſ domojkhowanym ßynom a žitom do cźiſta ſpaliło. Młynik nima niczo ſawěſczene.

S **Běłeho Khołmza.** Sańdźenu njedźelu popołdnju ßu ßo bróžnje tudomneho knježeho dwora, knjeſej Großy ßkuſchazeho, do cźiſta wotpalike. Wokoło 5 hodźin woheń wudyri a ßo tak rucźe wupſcheſtrě, ſo njebě móžno, něſchto ſ domojkhowanych žnjow wukhowacź. Teź wohnjowa ßykawa, ſkład pſchikupnych hnojow a wſchě ratarſke maſchiny dyrbjachu ßo płomjenjam pſchewoſtajicź. Prózowanjam mužſtwa Laſowſkeje ßykawy maja ßo dźakowacź, ſo ßo woheń njeje na dalſche twarjenja wupſcheſtrěł. Naſtata ſchkoda ßo ſe ſawěſczenjom ſ wjetſcheho dźěła ſaruna.

Přilopk.

* (Pjecź dźěłacźerjow ßo ſaraſyło.) Pſchi ßylnym wichorje je ßo w Neudecku pola Plawna 11. auguſta jena bróžeń powalika a ſe ßwojimi roſpadankami pjecźoch dźěłacźerjow pohrjebała. Wſchitzy pjecźo ßu morwi.

* Se želeſniſkim cźahom je ßo ſamjatko w Herbede pola Kólna dźěcźo jeneho bura, hdyž chzyſche ßwojemu nanej jědź na polo donjeſcź. Pſched nanowymaj wocźomaj cźah dźěcźo ſhrabny.

* Na pſchewjele wróblow w ſtronach wokoło Erfurta ſkorža. Na wjazy měſtnach ßu myta na ſniczenje wróblow wupißali. Sa kóždeho wotedateho wróbla ßo 1 nowy pjenježk ſ gmejnſkeje kaßy wupłacźi.

* (Jědojte hriby.) W Mühlheimje nad Rheinom je ßebi jena zyła ßwójba ſ jědojtymi hribami ſawdała. Tſi dźěcźi ßu hižo wumrjele. Někotſi ſroſczeni ßmjercź khori leža.

* Jena ſkludźerka lawow w Mnichowje wulke ſpodźiwanje ſbudźuje. Młoda holza ſ 12 lawami wuſtupuje. Wona ßo hižo někotre léta ſ tutymi ſwěrjatami, kotrež ßu po wjetſchinje mužſkeho ſplaha, pokaſuje a ſe ßwojimi wucźomnzami jara dowěrnje a pſchecźelnje wobkhadźa. Wona ßo ſe ſwěriſkami ſchcźěka, zyba wulkeho lawa ſa brodu a ſ jenym walcźik rejwa. So by teź pruhi ßwojeje ßylnoſcze podawała, wona 168 puntow cźežkeho lawa po klětzy wokoło nožy. Wona rubjeżnym ſwěrjatam hłowu do klamy tyka, dawa jim cźaſcze mjaßa ſe ßwojeje huby bracź, haj, na jenym lawje wona ßamo ſ khorhowju ſmahujo jěcha. Wobliczo młodeje holzy wulku raſnoſcź a khróbloſcź pſcheradźuje. Swěriſka ßu po ſdacźu dobrocźiwe a dawaju ßebi wot ßwojeje młodoſtneje miſchtrki wjele lubicź. Někotre krócź wſchak je teź ſkludźerka we wulkim ſtraſche pobyła, kaž to rany na jejnym cźěle pokaſuja.

* Pſchezo hłubje padał je 73-létny kruwař Lange, kotrehož ßu w młynſkej hrjebi pola Marienburga tepjeneho namakali. Wón bě prjedy kubleŕ a hamtſki pſchedſtejicźeŕ w Königsbergſkim wokrjeßu. Se ßwojej njeßłyſchanej lohkomyßlnoſcźu a ſ hracźom khartow wo wulke ſumy je wón ßwoje kubło a wſcho ßwoje druhe ſamoženje pſchecźiniłk. Do Königsberga je wón prjedy pſchezo we woſu ſe ſchtyrimi konjemi jěſdźił. Napoßled bě wón pola jeneho kublerja w Schroppu ſ krutwarjom.

* (Wobhladniwoſcź pſchi wobkhadźe ſ konjemi.) Na žałoßne waſchnje je w Mnichowje ßyn jeneho kublerja do njeſboža pſchiſchoł. Hdyž nimo ßwojeju konjow dźěſche a chzyſche wotežku ſběhnycź, jeho kóń ſ tajkim wotmachom do wobliczа kopny, ſo ßo wbohemu cźłowjekej hornje a delnje cźeleßno rosbi, tak ſo jemu ſuby do ſchije ſlecźichu.

* (Wulki woheń.) W Böhmenkirchenje we Württembergu je ßo 1. auguſta 13 domſkich ſ bróžnjemi wotpaliło. Woheń je ſchěſcźiěiny hólz, kotryž ſe ſchwabliczkami hrajkaſche, ſaparał.

* (Skaženy poß.) W Gleiwitzu w Schleſynſkej je jedyn ſkaženy poß dwanacźe ludźi a wjele pßow ſkußał. Sranjeni ludźo ßu ßo ſa měſchcźanſke pjenjeſy do Paſteurſkeho wuſtawa do Barlina póßłali.

* (Straſchneho mordarja ſajeli.) W Wehlenje w ſakſkej Schwizy ßu wěſteho Stroppu ſajeli. Wón je pſchekupowarku Loryowu w Lipſku a jenu pſchekupowarku w Jenje hromadźe ſ wěſtym Behnertom ſkónzował a wurubił.

* Njewjedra a wětry ßu w pſchirheinſkej krajinje ſlě ſakhadźake. Na Düſſeldorfſkej wuſtajeńzy je ßo pſchiwjaſany powětrowy ballon roſtorhał, kotryž 40,000 hriwnow płacźi. Pola Kalkuma je błyſk na polu pohoncźa a dweju konjow trjechił. Konjej běſchtaj hnydom morwaj, pohoncź poſdźiſcho w hojeńni wumrje. W Schiefbahnje wětr tſěchi wotkry, pažene ſcźěny ſatłóczi a farſki dom wupuſcźi; teź ßo někotre bróžnje a kólnje ſpowalachu. Na Hombergſkim ſchoßeju pola Radingena je błyſk jeneho muža ſaraſył.

* Wo leßnym paſcheſkim kuſku ſ bayerſko-cźěſkich mjeſow pißaju: Pola Płóßa wóndano ßo někajka žona ſ njeßměrnje tołſtym brjuchom po dróſy cźumpaſche. Jej napſcheczo dohladował finanzneje ſtraże pſchińdźe, kotryž ßo roſumi, ſa paſcherjemi ßlědźeſche. Žoniny tucźny brjuch bě, ßo wě, tak ſtworjeny, ſo finanzny ſtražnik na myßl njepſchińdźe, ſo mohł brjuch ſ klobuka zokora wobſtejecź. Hdyž finanznik ßo k žonje pſchibliži, wona ſtonaſche a ſkiwleſche, jako ſo by dyrbjała do njedźel pſchińcź a finanznika Boże dla proſcheſche, ſo by do Płóßa po babu póßłał. Finanzny dohladował, woženjeny muž ſ Eiſendorfa, bě tak cźucźiwy, ſo ßam do Płóßa po babu běžeſche. Hdyž pak ſ tej na měſtno dóńdźe, hdźež bě žónſka, ſ porodnymi hronami pſchejata, ßo na ſemju ſwjeſka, njebě tam žaneje njedźelnicze wohladacź. Tama žona bě měſto dźěſcźa klobuk zokora na ßwět pſchinjeßła a bě ßo ſe ßwojej ßłódkej cźežu ſ procha měła a njeje ßo ženje wjazy pokaſała. Žona bě po tajkim klobuk zokora paſchowała a jón na bjesſtraſchne měſtno pſchinjeßła. Na poßled dyrbjeſche dobrocźiwy finanzny dohladował, kotryž bě žonje w tak cźežkej hodźinje pomhacź chzył, hiſchcźe teź babu ſapłacźicź.

* Kocźi dawk je ßo létßa w Auguſtusburgu (w Sakſkej) ſawjedł. Dawk ma ßo ſa wſchě pſches 4 njedźele ſtare kócźki płacźicź. Wón wucźini létnje ſa 1 kócźku 1 hriwnu, ſa 2 kócźky 2, ſa 3 kócźki 4, ſa 4 kócźki 8, ſa 5 kócźkow 16 a ſa 6 kócźkow 32 hriwnow, Snamku wo ſapłacźenym dawku dyrbja kócźki na ſaſchijazym kožanym paſku noßycź.

* (Satſěleny.) Njedaloko Neuſtadtla pola Žitawy je njeſnaty cźłowjek žandarma Kirſchbauma ſ revolverom ſatſělił.

* Lěkowarńju ſa wopiłzow chze Draždźanſka měſchcźanſka rada w Klingenbergu pola Freiberga ſałožicź.

* (Mužej ſpytała ſ jědom ſawdacź.) 4 létnu žonu dźěłacźerja Geuthera w Neuſtadtu, kotraž je ſpytała ßwojemu mužej ſ arſenikom ſawdacź, je khoſtanſka komora w Koburgu k jaſtwu na 3 léta ſaßudźiła. Jenej mudrej žonje, 63 létnej Forkelowej ſe Strinacha, kotraž bě jěd wobſtarała, dla pſchipomozy jaſtwo na 2 lécze pſchißudźichu.

* Straſchneho bandita je ſkónczńje franzowſka polizija ſajała. Wón je 19létny Theofile Leclerc. Jeho w Comarnje ſajachu, hdyž chzyſche runje ſe želeſniſkim cźahom do Lyona wotjécź. Pſchi pſcheßłyſchenju je ßo wón hižo pjecź mordarſtwow wuſnał. 1899 je wón wikowarku Lombardowu a 1900 wěſteho Huranta a jeho dźowku w Les Paroches ſadajił. Tole léto je wón w Touſay pjenježnika Roberta a jeho ſtaru dźowku morił. Pſchi nim 6000 frankow ſłotych a 2000 frankow pjenježnych papjerow namakachu.

* (Sſo ßam ſpalił.) Rubjeżniſtwa dla k khoſtarni na wjele lět ſaßudźeny dźěłacźeŕ Dulig je w ßwojej klětzy w khoſtarni wſchě ßwoje palne wězy na hromadu ſkładł, je ſapalił a ßo potom na nje położił. Hdyž rano Duligowu klětku wocźinichu, jeho ſaduſcheneho a žałoßnje wopaleneho namakachu.

* (Konjej ſ pczołami ſakałanaj.) Lěkaŕ dr. Sitzberger w Griesbachu jeneho khoreho wopyta. Jeho ßwak mjes tym pola konjow woſta. Na dobo jena pczoła jeneho konja kłó. Skocźecźi ßo teho dla roſcźercźiſchtej a prjecź cźerjo do pczólnizy ſałožiſchtej. Pczoły ſ tym ßo roſbudźiwſchi ßo do konjow dachu, kotrajž do jeneje jamy ſkocźiſchtaj. Tam jeju pczoły nadpadźechu a ſakałachu. Sa hodźinu běſchtaj konjej morwaj. Teź dr. Sitzberger a jeho ßwak ßo ſtraſchnje ſkałaſchtaj.

* (Tſjo cźłowjekojo ßo ſ błyſkom ſaraſyli.) Schtwórtk tydźenja je pſchi Prebiſchkich wrotach w cźěſkej Schwizy Boże njewjedro privatiera Hermanna ſaraſyło. Wón bě ſkhow pſched deſchcźom pytajo pod ſchtom ſtupił. Tón ßamy wokomik błyſk do ſchtoma dyri a jeho mori. Hermannowa žona a dźěcźo, kotrejž běſchtej 20 krocźelow ſady woſtałej, njeſranjenej woſtaſchtej. — Tón ßamy dźeń je Boże njewjedro 20létneho pißarja Joſefa Böhma ſ Bünauburga po pucźu na jenej kuzy ſaraſyło. Błyſk jeho

do hłowy trjechi a jemu dwaj porstaj schëroku schlebjerdu włoßow wotpali. Delni dźël kholow a schkórnje bëchu do małych kuskow rostorhane. Cžëło ſ wobliczom k semi pschiwobrocżene leżesche, cžaßnik bë ßo nëhdże 30 krocżelow daloko cžißnył. — Tseczi błyskowy wopor bu 40lëtny Herlitza, kotryż niże hory Ssnëżki ſe ßwojim ßwakom w lëßu dźëłasche. Wobaj ßo deschcża dla pod wyßoki schmrëk stupischtaj. Do schtoma błysk dyri, Herlitzu mori, Rückerta pak jenoż pohłuschi.

* W Neudecku pola Mosta w Cžechach jedyn drjewar pjeńki ſ pomozu klina kałasche. Pschi tym ßo wón ſ lëwej ruku w schkałobje, ſ kotrejež bë klin wuleczał, popadże. Drjewar ßwojim żałoßnym bolosczam na to waschnje kónz sczini, so satkußnjenu ruku ſe ßekeru wotrubny. S pschirubnjeneje ruki pak ßo krej tak mózne lijesche, so ßo wobżaromny cžłowjek wukrwawi.

* (Żelesniski cžah ßo wurubił.) W Savannach w połodnischej Amerizy ßu rubjeżnizy żelesniski cžah sadżerżeli, pjenjeżny kaschcź póstskeho waggona rostsëlili a ſ njeho 80,000 hriwnow rubili. Puczowarjow na pokoj wostajichu. Pschi rostsëlenju kaschcża je ßo jedyn rubjeżnik morił.

* Wulke sliwki ßu w New-Jersewskim statu w połnóżnej Amerizy njewobliczomnu schkodu naczinike. Wobthad na żelesnizy je pschetorhnjeny. W Kansas-City ßu ßo nëkotre sta wßow ſ wulkej wodu ßobu storhnyke.

Wußudźenja.

Khołtanska komora. 43-lëtny khëżkaŕ a fabrikaŕ Khorla Schmidt ſ Debriz bë ßebi ßkomu w ßwojim kożu pscheleżał. Dokelż nochżysche pjenjesy ſa nowu ßkomu wudawacź, ßebi wón po nëkotre ßnopy do pólneje bróżnje Debriczanskeho knjeżeho dwora dońdże. Pschi tym jeho nózny strażnik Bomsdorf lepi. Schmidt ßo najprjedy strażnikej spjeczowasche, potom pak jemu jenu hriwnu lubjesche, hdy by jeho puschczik. Schmidta k jastwu na jedyn tydżeń saßudźichu.

Hudanczży.

294.

Wona, hadźik cžeŕwjeny,
W semi bydli, nima jëda,
Khłóschczi kusk je ſa kury,
A tež thapon rad ju ßnëda.

295.

Prjedy ſ wodu abo ſ wëtrom
Dźëłake ßu klepotajo,
Parne dżenża dźeja ſ khëtrom,
Wjele wjazy nadźëkajo.

Wuhudanczży ſ poßlednjeho cžißła:
292. Kij, klij, cžrij, ſmij. 293. Cžopkota a ſyma.

Sa nowy Maczicżny dom

je ßo w lëcże 1902 dotal nahromadźiło: 1085 hr. 19 np.

Dale ßu ſa njón darili:

Lischki-Pondżelnizy: Pilnischi ßmy dyżli „Ssyrotka“: ſ dwórſkim wopytom a „molokanſkej“ njeplaczażej pomozu 50 + 100 + 73 np. = 2 = 23 =

W „Katholſkim Póßle“ cžißło 33. lëta 1902 hižo kwitowane:

Молоканы (162,21 hr.): pola Nowakez ßo wuhra 1 hr., pschewodżach pschecźela 25 np., k dorunanju 54 np. = 1 hr. 79 np. — Radwórſka płatowa komißija: Boßniaki a Wotrowcżan 40 np., ſa pucź na a ſe ſkhadżowanki 1 hr. — Dr. med. J. Matiegka, dozent na univerſicże w Prasy, a jeho knjeni mandżelſka 10 hr., dr. Iljinſkij, dozent na univerſicże w Pëtrohrodże, 10 hr. (wobaj pschi wopycże w Budyschinje). — Sserbſke blido ſastupjerjow wſchitkich 4 fakultetow w Reichenhallu: C.—Š.—K.—M. 4 hr. a dale Jakub wopacżnje porſkny 10 np., Michał a Jakub ßo ſakomdźischtaj 20 np., Arnoſcht lutowasche 10 np. + 10 np., najſtróſbiſchi 10 np., x do jſtwy plunył 10 np., Jakub lutowasche 30 np., darniwej wutrobje K. a M. 20 np., pohladnizy woprowaſchtaj K. 15 np. a Jakub 15 np., Michał wubëhowak do Ssolnohród 50 np. — do hrom. 6 hr. = . . . 29 = 19 =

Hromadże: 1116 hr. 61 np.

S dźakom kwituje a dalsche dary pschijimuje

ſarjadnistwo Maczizy Sserbſkeje.

Do Rakez!

S tutym k wjedżenju dawam, so **schaty płokam** a je ßwëtke **plotuju.**

Lubju dobre a tunje dźëło.

Ida Hausmannowa
w khëżi krawſkeho miſchtra Feiſtera.

Ssadarſka a ſahrodniſka ſchula
w Budyschinje.

Sahrodnistwo ma wulku, dźëlbu **ßadowych ſchtomikow** wſchëch formow (wyßokich a niſkich, ſpalërowych, pyramidojtych schtomikow atd.) na pschedań.

Symſki ſemeſter w ſahrodniſkej ſchuli ßo **21. oktobra t. l.** ſapocżnje. Dalsche wukaſuje

pschedßyda dr. **Brugger.**

Pschedawarnja wużitkoweho drjewa
wyſchſcheho hajnika ſw. ßł. **Cl. Klugi w Budyschinje**
porucża, so by ßo ſtary ſkład wotbył
tyſcherſku ſchtomowu khójnu
po ſcżëhowazych poniżenych płaczisnach:

staru ſchtomowu khójnu 13 mm tołſtu □m po 60 np.

zyle ßuchu
- 15 = = = = 68 np.
- 18 = = = = 82 np.
- 20 = = = = 90 np.
- 25 = = = = 117—120 np.

S dobom na ßwój **nowy ſkład dobrych ſchleſynſkich khójnow a ſchmrëkow** ſ poruczenjom dopominam.

S poczeſczowanjom

Clemens Kluge na Lubijſkej dróſy.

Saiſonſke wupſchedawanje.

Po khëtro poniżenych płaczisnach wot nëtka pſchedawam

mużaze a hólczaze wobleczenja,
kholowy a lazy,
każ tež
żonjaze żakety a khuty.

Otto Preuss.
w Budyschinje na żitnej haßy 4.

K domkhowankam!
K kermuſcham!

pſchedawa nëtko
najlëpſchi **ſaffran,**
najrjeńſche **róſynki,**
najlëpſchi paleny **khoſej,**
wſchë drużiny **likërow**
a mlëty **zokor** punt po 30 np.

Khorla Nowak
na żitnej haßy,
najſtarſcha a ſnata najlëpſcha pſchedawarnja w Budyschinje.

Pſchedawanje a porjedżenje

wſchëch drużinow
cżaßnikow.

Płaczisny najtuńſcho a rukowanje na dwë lëcże.

Gustav Mager,
naßl. **Th. Hippe,**
cżaßnikaŕ
na ßerbſkej haßy 11
pſchi ſtarych kaſarmach.

Maßiwna khěža se ſahrodku cžißko 14 w **Haßlowje** je pſcheměnjenje dla na pſchedań. Dźěło je w bliſkich Ssulſchezach dostacź.

W Brěſy pola Žiczenja je **kubło** ſe 56 kórzami na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola wobßedźerja **Burka** tam.

W Hodźiju je **khěža** cžißko 72 ſ někotrymi kórzami łuki a pola hnydom na pſchedań.

W Scheſchowje ſtej dwě **wobydleni** ſ rjanej ßadźeńſkej ſahrodu na pſchenajecźe p. kublerja Ryncža.

3 hoſpodarſke woſy
w dobrym rjedźe ſdźerżane, 1 dwajpſchežny a 2 jenopſchežnaj, ſa kruwy ßo pſchihodźazaj, ma tunjo na pſchedań **Schurſch w Mjeſchizach.**

Ruczna młócźaza maſchina a **ßyknanjowa maſchina,** derje ſdźerżanej, ſtej na pſchedań w Rakezach cžißko 104.

Mužaze
krawatty
we wulkim wubjerku porucża
A. Tſchentſcher
na bohatej haßy cžo. 18

Porjadna 15 lětna **holza,** kotraž ma wulku luboſcź k dźěcźom, ßo k nowemu lětu 1903 w **hajńkowni** we **Wujeźlu** do ßkužby pyta.

Hnydom pohončow a žnjowych dźěłacźerjow, k nowemu lětu hoſpoſy a domjaze a hródźne dźowki pyta
E. Lebelt pſchi žitnych wikach.

Spěwy
do žnjowych wěnzow
ßu na pſchedań
we wudawarni Serb. Nowin.

Ženitwa.
Sprawny ſamožity ratař, Němz, wokoło 30 lět ſtary, kotryž nima wobkhada ſe žónſkimi, pyta ſnajomſtwo ſe ſrjadnej ßerbſkej holzu teje ßameje ſtaroby abo wudowu, kotraž měła něhdźe 6000 hriwnow ſamoženja. Liſty ſ napißmom **54** chzyłe ßo dobroczźiwje we wud. Serb. Now. wotedacź.

Wuſtojny
rólny pohoncź
ßo hnydom na **Kupjanſki knježi dwór** pyta.

Na rataŕſtwo ßo dokładnje wuſtejazy naſhonity muž, woženjeny a niz pſchemłody, ßo jako **hejtman** abo **lambora** na jene burſke kubło pyta.
Fabrika w Koblizach
(Köblitz) pola Budeſtez.

Ssylneho **wolazeho** hnydom a dwě wuſtojnej **hródźnej dźowzy** k nowemu lětu pyta
knježi dwór w Kupoj
pola Minakała.

Hródźne dźowki, cželadnikow, ßłużobne a kuchińſke holzy k nowemu lětu 1903 pyta pſchiſtajeŕ **Moritz Lange** w Njeßwacźidle.

Jěſdźeny wós
lohki ſ pſchikrywom, na wßy ßo hodźazy, je płacźiſny hódno na pſchedań pola kowarſkeho miſchtra **Möckela** na hornczeŕſkej haßy w Budyſchinje.

Do Sslepeho!
Czeſcźenemu wobydleŕſtwu w Sslepom a wokolnoſcźi k wjedźenju dawam, ſo ßym ßo tudy jako **brodutruhaŕ** ſaßydlił. K poßłużenju ßym ßobotu a njedźelu kóždy cžaß ſwólniwy. Moje wobydlenje namaka ßo pola połbura **Hanßa Krügera** cžißko 5.
Franz Buchwald, brodutruhaŕ.

Do Kulowa!
Dawam ſ tutym k wjedźenju, ſo mam ſtajnje na ſkładźe:
mužaze, žonjaze a dźěcźaze ſtupnje
wſchěch wulkoſcźow, ſ najlěpſcheje kože dźěłane, dale **plyſchowe a kožane toſle** na wulki wubjerk, teho runja ſa pſchichodnu **ſymu** wulki ſkład **filzowych ſtupnjow, ſchkórnjow a toſlow.**
Michał Möller,
ſchewſki miſchtr.

Dźak.
12. auguſta je ßo lěto minyło, ſo ßu ßo naju twarjenja ſe ſapuſcźazym wohnjom ſniczyło. S Božej a bliſchich pomozu je ßo namaj poradźiło, ßwój ſtatok ſaßo natwaricź. Duž naju nucźi, wſchitkim tym, kotſiž ßu naju ſe ßwojej pomozu podpjerali, ſ tutym ſjawny dźak prajicź. Woßebje ßo kk. ryczeŕkublerjej Böhmerej w Klukſchu, ryczeŕkublerjej Scheffelej w Plußnikezach, ryczeŕkubleŕſkemu najeńkej Güntzej w Maleſchezach, kublerjej Bjenadźe w Sdźaru ſa jich wurjadne pomhanje dźakujemoj.
W Salhowje, w auguſcźe 1902.
Ernſt Pohoncź, gmejnſki pſchedſtejicźeŕ.
Handrij Wjazka, žiwnoſcźeŕ.

Pjatk 1. auguſta
wotewrja ßo khlamy
Hamburgſkeje weſtfalſko-ſakſkeje zigaroweje ſkładownje
Arthura Dittricha
w Budyſchinje pſchi lawſkich hrjebjach 14.

Tale ſkładownja ma 40 pſchedawaŕnjow w Němſkej a ſtajnje wjazy dyžli 12 milijonow zigarow na ſkładźe.

10 ſchtuk ßo po woprawdźitych en gros-płacźiſnach pſchedawa. | **Ras ſpytane, pſchezo ſaßo požadane.** | **Jenake płacźiſny haž 10 abo 100 ſchtuk.**

Jenoż ſ jara wulkim roſpſchedawanjom, krucźe ſprawnymi wobkhodnymi ſaßadami, ſ wotſamknjenjom po milijonach je móžno, hižo 10 ſchtuk po — **en gros-płacźiſnach** — pſchedawacź.

Pruhnjcze někotre mojich wubjernych druzinow!
Sa reſtauratèrow a kurjerjow prěnje kupowanſke žórło!
10 ſchtuk hižo ſa 19 np. horje po kóždej płacźiſnje!
Zigarettow wulki wubjerk hižo ſa 6 np. 10 ſchtuk.

Cžo. 6. 10 ſchtuk 19 np.
Sumatra, repiki.
Cžo. 257. 10 ſchtuk 50 np.
Sumatra, Vorſtenlanden.

(K temu cžißku jena pſchiłoha.)

Pschiloha k czišku 33 Serbskich Nowin.

Ssobotu 16. auguſta 1902.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skotnych wikach

11. auguſta 1902.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druzhiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
	hr.	hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacz do 6 lět	35—39	63—69
awstriske	36—40	65—70
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	31—34	58—62
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	28—30	54—57
4 ßnadnje pizowane kóżdeje starosby	25—27	50—53
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	34—47	62—65
2 połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacz do 7 lět	31—33	58—61
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	28—30	55—57
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	25—27	51—54
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	47—50
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	35—38	61—66
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	31—34	56—60
3. ßnadnje pizowane	28—30	53—55
Cželata:		
1. najlěpsche ſ mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	47—50	71—76
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	43—46	67—70
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skhižењow w starobje hacz do 1¼ léta	52—53	64—65
2. mjaßne	50—51	62—63
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	47—49	59—61

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2642 měchow.	W Budyschinje 9. auguſta 1902. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju 14. auguſta 1902 wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pschenża běła	8	71	8	94	8	59	8	82
" żołta	8	35	8	59	8	35	8	59
Rożka	7	50	7	70	7	50	7	75
Jeczmjeń	6	65	6	79	6	67	6	93
Wowß	8	40	8	50	7	90	8	20
Hróch (50 kilogr.)	10	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	50	10	—	8	50	11	—
Jahły	13	—	16	—	12	—	16	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	—	1	50	1	80	2	40
Butra 1 kilogr.	2	10	2	40	2	—	2	30
Pschenična muka 50 "	9	—	17	50	13	50	15	50
Rżana muka 50 "	8	—	13	50	10	83	11	83
Ssyno 50 "	3	20	4	40	3	50	3	80
Ssłoma 600 "	25	—	30	—	24	—	30	—
Proßata 912 schtuk, schtuka	12	—	28	—				
Pschenične wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	25	4	80	5	25
Rżane wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	50	5	25	5	75
Pschenični gris (50 kilogr.)	—	—	6	—	—	—	—	—
Rżany gris (50 kilogr.)	—	—	6	50	—	—	—	—

Runklizowe ßymjo, punt po 50 np. — **Czerwjeny dźerdźel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyschinje płaczeſche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach 14 hr. 80 np hacz 15 hr. 19 np., żołta 14 hr. 19 np. hacz 14 hr. 60 np, kórz rożki po 160 puntach 12 hr. — np. hacz 12 hr. 32 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr 36 np. hacz 9 hr. 50 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr 83 np. hacz 9 hr. 12 np., pschenża (żołta) wot 8 hr. 70 np. hacz 8 hr. 83 np., rożka wot 7 hr. 25 np. hacz 7 hr. 35 np., jeczmjeń wot 7 hr. — np. hacz 7 hr. 13 np., wowß wot 8 hr. 5 np. hacz 8 hr. 25 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu

7. auguſta 1902.

Po 50 kilogr.: Rożka wot 7 hr. 31 np. hacz 7 hr. 80 np., pschenża wot 8 hr. 20 np. hacz 8 hr. 53 np., jeczmjeń wot 6 hr. 70 np. hacz 6 hr. 79 np., wowß wot 8 hr. 25 np. hacz 8 hr. 70 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacz 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., ßyno 4 hr. 25 np., běrny 1 hr. 50 np. Ssłoma (600 kilogr.) 34 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 20 np. hacz 2 hr. 40 np.

Wjedro w **Londonje** 15. auguſta: rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** ſměje 12. njedźelu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodź. duchowny Tyschcer ßerbſku ſpowjednu rěcz, ½9 hodźin farař Räda ßerbſke a w 10 hodźinach němſke prědowanje.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi**: Khorla Auguſt Rjelka, dźěłaczer w płunarni na Židowje, ſ Hanu Kónzez tam.

W **katholskej zyrkwi**: Josef Pawoł Jäkel, liſtynoſcheŕ w Huſzy, ſ Hanu Marthu rodź. Delenkez tu.

Křóeni:

W **Michalskej zyrkwi**: Richard Pawoł, Guſtava Pawoła Rjele, murjerja w Kelnje, ß. — Ernſt Ota, Ernſta Oty Kulki, thěžerja a fabrikarja na Židowje, ß. — Emma Margaretha, Jana Janka, fabrikarja na Židowje, dź.

W **katholskej zyrkwi**: Max Pawoł, Jana Bjarnata Rehorka, murjerſkeho połěra, ß. — Bjarnat Khorla, Maxa Joſefa Morawy, thachleſtajerja, ß. — Marja, Jana Pawoła Syndy, ſkładnika, dź. — Pawoł Richard, Joſefa Marynika, dźěłaczerja w měſchczanſkej płuwarni, ß. — Bjarnat, Jakuba Kaſpera, dźěłaczerja w Hrubjelczizach, ß. — Hermina Hilža Margaretha, Bruna Zeha, klampnarja na Židowje, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 7. auguſta 1902: Hedwiga Frieda, njemandź. dź. na Židowje, 8 m. 2 d — 8. Roſina Jurzez, njebo Jona Howſchki, thěžerja a dźěłaczerja w Ssyczinje, ſawoſtajena wudowa pod hrodom, 66 l 2 m. 27 d. — Pětr Krumjaz, žiwnoſczeŕ w Sřeſchinje, 79 l. 11 m. 18 d. — Marja Walpora Herta Schuſterez, pſchedawarka, 15 l 5 m. 22 d. — 9. Willy Staniſław, Staniſława Schlechta, molerja na Židowje, ß., 1 m. 16 d. — 10. Morwa narodź. dź. Khorle Auguſta Brody, khěžerja a ſchewſkeho miſchtra na Židowje.

Zyrkwinske powjesće ſ Hodźija.

12. njedźelu po ßwjatej Trojizy ſměje rano ½7 hodź. duchowny Domaſchka ßerbſku ſpowjednu wuczbu, ½8 hodź. ßerbſke a ½10 hodź. němſke prědowanje.

Zyrkwinske powjesće ſ Budeſtez.

12. njedźelu po ßwjatej Trojizy budże ßo rano w 8 hodź. prědowanje ßerbſki a ¾10 hodź němſki cžitacź.

Emil Wehrle

w Budyschinje

na jerjowej haßy 7

Sswój wulki ſkład **lětnich koſchlow** po jara tunich płaczišnach poruczam:

mužaze koſchle po 90 np., 1 mk., 1 mk 10 np., 1 mk. 20 np. atd.

žonjaze koſchle po 90 np., 95 np., 1 mk. atd.

hólczaze koſchle hižo po 45 np.,

holczaze koſchle hižo po 30 np.,

módroczišchcź hižo po 20 np., **zychi** hižo po 18 np.,

wupjerki módre, roſa a czerwjene ßmuhate po 25 np.,

tibetowe nahłowjaze rubiſchcża hižo po 60 np.,

ſbytki ſa kattunowe bluſy hižo po 50 np.,

rubjany płat, módroczišchcź, bely płat wſchěch ſchěrjow po jara tunich płaczišnach.

Sserbſke a němſke ſpěwarſke

w najwoßebniſchich a jednorych ſwjaſkach ßu po tunich płaczišnach na pſchedań **we wudawarni Serb. Nowin.**

Jěsdny plan želesnizow

wot 1. meje 1902.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakkich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždžan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1 4.	1-4.	1-4	2. 3.
Se Shorjelza	1,58	—	4,20	8,55	7,58	10,55	2,11	2,21	4,25	6,55	8,40	10,58
Rychbacha	—	—	4,43		8,22	11,19	—	2,46	4,48	7,20	9,04	11,51
Lubija	2,23	—	5,02		8,43	11,41	2,37	3,08	5,07	7,42	9,22	12,34
Budyschina	2,44	3,55	5,37	9,39	9,18	12,20	2,58	3,43	5,42	8,18	9,55	1,27
Biskopiz	—	4,29	6,11		10,03	12,55	—	4,18	6,15	8,54	10,32	—
Arnsdorfa	—	4,49	6,33		10,25	1,17	—	4,40	6,36	9,19	10,53	—
Radeberga	—	5,01	6,53		10,33	1,25	—	—	6,44	9,28	11,01	—
Do Draždžan	3,40	5,27	6,58	10,34	10,52	1,45	3,54	5,05	7,04	9,48	11,20	—

Wot **Lubija** wotjědže kóždu **ßobotu rano** w **7,0** wožebity cžah do **Budyschina**.

S Draždžan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.
S Draždžan	—	6,13	9,12	10,30	12,35	3,13	5,05	5,30	7,32	9,42	11,47	12,57
Radeberga	—	—	—	—	—	—		—	—	—	12,19	—
Arnsdorfa	—	6,48	9,48	—	1,11	3,48		6,06	8,06	10,17	12,29	—
Biskopiz	—	7,13	10,14	—	1,36	4,10		6,29	8,32	10,40	12,53	—
Budyschina	5,09	7,46	10,47	11,30	2,07	4,41	6,02	7,01	9,03	11,10	1,19	1,57
Lubija	6,31	8,25	11,26	11,53	2,42	5,15	6,24	7,38	9,43	11,45	—	2,20
Rychbacha	7,04	8,42	11,42	—	2,58	5,31		7,54	9,59	12,01	—	—
Do Shorjelza	7,45	9,04	12,02	12,17	3,20	5,52	6,48	8,17	10,21	12,23	—	2,44

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2 4.
S Budyschina	4,55†	7,44	10,47	1,20*	2,06	4,43	7,25	8,40
Dźěžnikez	5,04†	7,57	10,56	1,32*	2,14	4,51	7,34	8,49
Budestez	5,10†	8,08	11,03	—	2,21	5,00	7,41	8,56
Roswodez	5,15†	8,14	11,08	—	2,26	5,06	—	9,01
Do Wjeleczina	5,22†	8,23	11,16	—	2,34	5,15	—	9,09

Kóždu póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru, wotjědže jedyn cžah ſ Budyschina rano 5,50 do Budestez, kotryž je 6,14 w Budestezach.

† Jěsdźi ßobotu a póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru.

* Jěsdźi jenož ßobotu.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Wjeleczina	5,49†	8,47	11,42	—	2,59	5,47	—	9,45
Roswodez	5,59†	8,54	11,49	—	3,09	5,58	—	9,51
Budestez	6,09†	8,59	11,54	12,42*	3,17	6,08	7,50	9,56
Dźěžnikez	6,20†	9,05	12,01	12,52*	3,28	6,19	7,56	10,02
Do Budyschina	6,30†	9,12	12,08	1,04*	3,38	6,30	8,03	10,09

Kóždu póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru, wotjědže jedyn cžah ſ Budestez rano 5,09, ſ Dźěžnikez 5,19 do Budyschina, kotryž je 5,30 w Budyschinje.

† Jěsdźi ßobotu a póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru.

* Jěsdźi jenož ßobotu.

S Budyschina do Rakez.

S Budyschina	6,40	11,35	2,10*	5,0	9,10
Ratarjez	6,48	11,42	2,18*	5,8	9,18
Židowa	6,53	11,47	2,24*	5,14	9,23
M. Wjelkowa	7,1	11,55	2,36*	5,22	9,31
Radworja	7,12	12,05	2,50*	5,34	9,42
Kaßowa	7,19	12,11	3,0*	5,41	9,49
Njeßwaczidł.	7,29	12,20	3,16*	5,51	9,59
Scheschowa	7,37	12 28	3,24*	5,59	10,7
Do Rakez	7,45	12,35	3,32*	6,07	10,15

* Jěsdźi jenož kóždu ßobotu.

S Rakez do Budyschina.

S Rakez	4,27	8,2	12,50	7,0
Scheschowa	4,35	8,11	12,58	7,9
Njeßwaczidła	4,43	8,19	1,05	7,17
Kaßowa	4,53	8,29	1,14	7,27
Radworja	5,00	8,36	1,21	7,34
M. Wjelkowa	5,11	8,47	1,31	7,46
Židowa	5,19	8,55	1,38	7,54
Ratarjez	5,24	9,0	1,43	8,0
Do Budyschina	5,31	9,7	1,50	8,7

S Wósborka do Lubija.

S Wósborka	7,20	10,25	1,30	6,30	9,30*
Maleczij	7,27	10,32	1,37	6,37	9,37*
Luwoczij	7,36	10,39	1,44	6,46	9,44*
Hluschiny	7,44	10,47	1,52	6,54	9,52*
Radměriz	7,50	10,52	1,57	7,1	9,57*
Ketliz	8,3	11,3	2,8	7,14	10,8*
Do Lubija	8,15	11,15	2,20	7,26	10,20*

S Lubija do Wósborka.

S Lubija	8,50	12,0	3,15	7,50	10,45*
Ketliz	9,2	12,12	3,27	8,3	10,56*
Radměriz	9,13	12,22	3,37	8,14	11,5*
Hluschiny	9,19	12,28	3,43	8,20	11,11*
Luwoczij	9,28	12,37	3,53	8,30	11,19*
Maleczij	9,35	12,44	4,0	8,37	11,26*
do Wósborka	9,41	12,50	4,6	8,43	11,32*

* Jěsdźi jenož njedźelu a ßwjate dny.

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Kamjenza	5,45	8,52	12,16	3,02	7,15	9,20
Połcžnizy	6,07	9,14	12,39	3,23	7,38	9,44
Großröhrsdorfa	6,16	9,22	12,48	3,32	7,47	9,53
Do Arnsdorfa	6,26	9,32	12,58	3,42	7,47	10,03

S Arnsdorfa do Kamjenza.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	1-4.
S Arnsdorfa	6,56	10,33	1,21	4,50	8,08	11,40
Großröhrsdorfa	7,09	10,45	1,34	5,03	8,20	11,52
Połcžnizy	7,18	10,53	1,43	5,12	8,28	12,00
Do Kamjenza	7,35	11,10	2,00	5,29	8,45	12,17

Kamjenz-Halschtrow-Biskopizy.

S Kamjenza	4,52	11,35	7 02
Halschtrowa	5,19	12,03	7,36
do Biskopiz	6,5	12,49	8,27

Biskopizy-Halschtrow-Kamjenz.

S Biskopiz	7,13	1,40	9,01
Halschtrowa	8,00	2,29	9,54
do Kamjenza	8,26	2,58	10,22

Kedźbu!

Kłobuki a mězy

wschěch družinow, kaž tež

ßłomjane kłobuki

po jara poniženych płaczisnach porucza

C. E. Rinke

na bohatej haßy 5.

Franz Aarschner

czaßnikař w Budyschinje

czo. 9 na bohatej haßy czo. 9

ßwój ſklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczasow** dobroczinwemu wobkedźbowanju porucza.

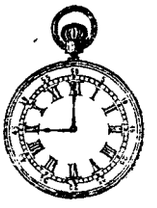

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczisny. Porjedźenje dobre a tunje.

Wschitkopomnjenje: Rěčku **kerbłki.**

Zacherlin

ßpodźiwnje skutkuje! Wón mori, kaž žadyn druhi ßrědk, ſ wěſtoſczu a rucže kóždu družinu ſchkódnych pſchekaßanzow, woßebje mole, tkhi, ſchwoby, muchi, ſchczónwy, njerodź na domjazych ſkoczatach a ßo teho dla wot milijonow wotebjerarjow khwali a pyta. Jeho ſnamjenja ßu: 1. ſaſyglowana blescha, 2. mjeno „Zacherl".

W **Budyschinje** pola kk. Měrſchez bratrow naßlědnikow, Straucha a Koldy,
= = = k. Oty Engerta,
= = = = Straucha a Koldy,
= = = = Ernſta Creydta,
= = = = Emila Měrſcha,
= **Barcze** = = C. A. Lukaſcha,
= **Biskopizach** = = Pawoła Schockarta,
= = = = Oskara Wagnera,
= = = = R. Seſſela,
= **Bukezach** = = Sswory,
= **Ketlizach** = = Pawoła Mikela,
= **Wjaſonizy** = = E. Ferd. Lehmanna,
= = = = Aug. Schwera,

Pschedeschczniki

jenoż ßamßny wudźĕłk

ſ najtuńſchich hacz do najlĕpſchich druzinow, **polźidźane** a **cźiſtoźidźane,** ſ najmodniſchimi khwótkami. **Woßebje wulke** pſchedeſchczniki, 9dźĕlate a 12dźĕlate jara trajne.

Najwjetſchi wubjerk w Budyſchinje.

Schulerſke pſchedeſchczniki,

Dźĕczaze pſchedeſchczniki

porucza

E. Niedergesäss

ſ firmu **H. M. Schmidt**

pſchi rózku hlowneho torhoſchcza.

Sa nĕkotre hodźiny ßo pſchedeſchczniki ſ nowa tunjo poczahuja a porjedźeja.

Wolijowe barby

wſchĕch ſnatych nuanßow, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdźe ſkhnyjaze,

molerſke a murjerſke barby,
terpentinowy wolij
(nĕmſki a franzowſki),
najlĕpſchi
lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdźe ſkhnyjazy,
jantarjowe laki,
kopallaki,
damarlaki,
zelesowe laki,
Kölnſki klij kaz tez
murjerſki klij,
drobnu krydu,
portlandſki zement,
najlĕpſchi karbolineum,
barbicze wſcheje druzinY,
ſchablony
ſa **molerjow** a **murjejow**
poruczа a ma pſchezo na ſkładze
po najtuniſchich płaczíſnach

Emil Mĕrſch,

drogowe khlamy
24 na kamjeńtnej haßy 24
ſnapſchecza turnarnje.

Sczinowe pleczenje

k dźĕlanju wjerchow ſe ſazynkowanym grotom pſchedawa tunjo
C. Schneider, twarſki miſchtr
na walkej dróſy 14.

Ssuſcheny tołſty połcz,
puntſpo 80 np. a **ßuſchene ßwinjaze mjaßo,** punt po 70 a 75 np., **kołbaßowy ſchmalz,** punt po 50 np., porucza
Ota Pĕtſchka na zitnej haßy.

Bóſchiczanſke ryczérkubło

pola Rjeßwaczidła

porucza

praßowany torf,

1000 kruchow po 7 hriwnach,
ſ hnydomnym ſapłaczenjom po 6 hr. 50 np.

Poruczam tołſte **krjepjawki, wódne khany, mlokowe khany, mloczanki, czerpaki, petrolejowe khany, wuhlowe kaſchcze** ßamßneho wudźĕłka, mam tez wulki ſkład domjazeje, kuchińſkeje a emaillowaneje nadoby, **ſchablony** k wuſchiwanju a woſnamjenjenju, **wódne pónoje** a **zeleſniki.**

Dale czinju na to kedźbliwe, ſo wſchĕ do mojeho rjemjeßka ßłuſchaze twarſke dźĕła, tſĕſchne ßkoby (ryny) a roły, kaz tez wodowody jara ßwĕdomliwje wuwjedu. Duz proſchu na mnje dźiwacz.

Spĕſchne poßłuzenje. Porjedźernja. Tunje płaczíſny.

Moritz Schulz,

klampnarſki miſchtr w Budyſchinje pſchi ßerbſkich hrjebjach 10.

Starowupruhowany

Shorjelſki kalk

ſ kalkownjow firmy

E. Plümecke w Niſkej a Kundraczizach.

Jeniczki ſaſtupjer ſa Budyſchin a wokolnoſcz:
knjes **Adolf Glossmann**
w Budyſchinje.

Ssmolerjez knihiczíſchczérnja

w Budyſchinje w ßerbſkim domje

knihi, ſliczbowanja, viſitne a **pſcheproſcheńſke khartki, ſaſtojnſke formulary, wuſtawki, blidne ſpĕwy** atd. atd.
we wſchĕch rĕczach derje a tunjo czíſchczi.

Sa ratarjow!

Wósk

ſa czĕrjeńſke rjemjenje
w kulojtych zerdkach. Wón ßo lohko nakożuje, je jara ſpory, rjemjenjowemu ßnwanju ſadźĕwa a rjemjenjowu czehnjeńſku móz a jeho dźerzenje polĕpſcha.

Najlĕpſchi ruſki

maſchinſki wolij,

maſchinſki tuk a kolmas,

kożane fale,

czĕrjeńſke rjemjenje

ſnateje hódnoſcze po tunich płaczíſnach pſchedawa

Otto Büttner

pſchi hłownym torhoſchczu 9.
Dalokorĕczak 329.

Pſchiſpomnjenje: S woſom njedam ßwoje twory po wßach wokoło woſycz.

Howjaſe koze, czelaze koze, konjaze koze, wowcze koze a tez **wowczu wołmu** po najwjetſchich płaczíſnach kupuje

Heinrich Lange
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi
a pſchi zitnych wikach.

Dźĕlaczerſke khołowy, dźĕlaczerſke lazy, dźĕczaze wobleczenja,
direktnje ſe Seifennersdorffkeje draſtoweje fabriki porucza.
Emil Heinrich w Borſchczi.

Czelaze koże,

ſajecze, kaniklaze, kocze, kunjaze a tkhórjaze koże po najwjetſchich płaczíſnach kupuje

Heinrich Lange
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi
a pſchi zitnych wikach.

Khofej,

ßyry po 70 hacz 140 np.,
paleny po 80 hacz 200 np.
dobrych a najlĕpſchich druzinow
poruczataj
Schieſchka a Rjeczka
na ſwonkownej lawſkej haßy.

We wudawarni „Sſerb. Nowin“ ßu doſtacz:
kmótſjaze liſty.

Mužaze krawatty

wjara wulkim wubjerku po wurjadnje tunich płaćišnach porucža

Hana Kollowa

na rózku Lubijskeje a tuchorskeje dróhi 1.

Snate najlěpsche, s dobom najtuńsche jěsdne kola ßa:

Njedožahnjena jenicžka ßo na- ßmakaza poßlednja konstrukzija.

Wilhelm Fuchs

džěłarnja rapidnych jěsdnych kołow na Draždžanskej drósy 10.

Khofejowy Sachsa

bydli hischcże pschezo na

bohatej haßy 4

a ma pschezo hischcże

najlěpschi khofej.

Meblowa pschedawarnja

F. A. Bjara

na nowosalzskej drósy

porucža ßwój skład

stołow a meblow

wscheje druziny.

Pschi njewjesczinskim wuhotowanju ßo też wotpłaczenje po džělbach bjerje.

Rumowanske a saisonske wupschedawanje

po

nadpadnje

tunich

płaćišnach.

Sapoczatk:

ßobotu

9. auguſta.

Poskicžamoj saßo składnoscj k wurjadnje płaćišny hódnemu kupowanju.

Philippi & Co.

na bohatej haßy 3.

Wobhladajcże ßebi naju wukładne wokna!

Wosjewjam s tutym, so je wote mnje rosschěrjene rěczenje, so staj knjesaj Thomschka a Tausch petiziju pschecžiwo wobßadzenju tudomneho farskeho městna kral. wokrjeßnemu hejtmanstwu w Budyschinje podałoj, njewěrne a wobžaruju, so ßym to rěczał. S dobom wobkruczam, so ßym pscheßwědczeny, so njejstaj taj knjesaj w tej wězy niczo cžinikoj.

W Rakezach, 6. aug. 1902.

A. Kliemand.

Kedźbu!

B.: Hdże dha tele wubjerne jejowe nudle kupujesch?

D.: Te wubjernje ßłodža a ßu jenoż w pjekarni a nudlowej fabrizy na theaterskej haßy na pschedań.

Sslubjeńske listki

se słotym srěskom

kaž też w jednorym wuhotowanju cžischczi po tunjej płaćišnje

Ssmolerjez knihicžischczerńja.

Ssymjeńtny hróch

kaž też

woku, kolij, hejduschku a žonop

najlěpschich druzinow

porucža **tunjo**

Khorla Schuppan

žitowa pschedawarnja.

Kóždy, kotryž chce ßebi **dobry** a **tuni cžaßnik** kupicz, abo kotryž chce ßebi jón **porjedzicz** dacz, njech dże k cžaßnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haßy 5

Jencz pschedawa a porjedża sa ßwoje džěło sprawnje rukujo. — **Proschu, ßebi moje wukładne wokno, s płaćišnami wupołożene, wobhladacz.**

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 34. Sobotu 23. augusta 1902. Lětnik 61.

Swětne podawki.

Saksi wójnski minister ſ Planitz

je wutoru 65 lět stary wumrjeł. Wón je we wójnach 1864, 1866 a 1870/71 pobył. Wot lěta 1891 bě wón ſ wójnskim ministrom.

Pruski wójnski minister ſ Goßler

pjecża hnydom po manevrach wotstupi. S pschičinu jeho woteńdźenja ßu pjecża njepschijomne wězy, kotrež ßu ßo pschi wojerſkim ßudże w Gumbinnenje měle. Khěžor je pjecża hižo dlějschi cżaß ſ Goßlerom njeſpokojom, kotryż je wot lěta 1896 w ßwojim saſtojńſtwje. Na druhej ſtronje je ßo Goßlera njelubje dótkło, ſo je ßo generalny major Budde ſa ministra żeleſnizow pomjenował.

Klazanje němſkeje induſtrije.

Pruſki fiſkus je ſe Staßfurtſkich kalijowych jamow 500 dźěłacżerjow dla njedoßahanja dźěła puſchcżił. Też w Salvayſkich podkopkach w Bernburgu ßu něktrym ſtam dźěłacżerjow dźěło wupowjedźili. Hacż do 1. junija mějachu wſchě kalijowe jamy doſcż dźěła.

Njemčry pschi ſawrjeczu duchownych ſchulow.

Pſcheczíwjenja franzowſkeho wobydleŕſtwa w něktrych provinzach pſcheczíwo ſamknjenju duchownych ſchulow, w kotrychž duchowne ßotry roſwuczeja, je wjetſche, hacż je knjeżeŕſtwo wotczakało. W Ploudanielu, Folgoetu a St. Mainu póndźelu wobydlerjo, wobrónjeni ſe ßochorami, pſches kotrychž kónzy běchu hoſdże pſchebite, zyku nóz pſched ſchulemi ſtražowachu. Wſchudże ßo barrikady twarjachu, 30 mužow ßylne cżrjódy dróhi ſaſtupowachu. W Ploudanielu żandarmeriſki lieutenant Lenormand k ludej rěczeſche a jón napominaſche, ſo dyrbi ßebi ſakoń wyſchſche ważicź dyźi wěru. Tele ßkowa wobydleŕſtwo najhłubſcho roshorichu. Tyßazy wołachu: „Sßkawa ßotram! Precz ſ miniſtrom Combeſom! Sßkawa ßwobodźe!“ Hdyż knjeżeŕſtwowy komißar lud napominaſche, měſto pſched ſchulu wopuſchczicź, ßo jemu ſ njemdroſczu ſpjeczowachu. Swonjenje ſchuliſkich a zyrkwinych ſwonow komißarowe ßkowa pſcheſynczachu. Mjes tym ßo do deſchcża da. Jedyn ſamkaŕ podarmo ſpyta, ſchuline ſamknjene durje wotamknycź. Lud wołaſche: „Judaſcho!“ a khěrluſche ſpěwaſche, mjes tym ſo komißarojo woteńdźechu a wojakam pſchikaſachu, do ſchule dźěru wubicź. Do wojakow lud błóto mjetaſche a juchu ſ bowow lijeſche. Hdyż běchu wojazy dźěru wuraſyli, chżychu komißarojo po rěble na murju ſaléſcź, tola ſe ßochorami jich naſad honjachu. Wojazy na to ſchcżěpy pſchinjeßechu, ſo bychu po nich na murju ſaléſli. Lud pak ſchcżěpy ſ petrolejom pola a je ſe ßkomjanymi wěchami, k kijam pſchiwjaſanymi, ſapali. Wołajo a ſpěwajo lud pſchezo ſ nowa wojakow, hdyż ßo ſchuli bliżachu, precz honjeſche, do nich njerjad a błóto mjetajo. Dwě hodźinje dołho tak lud ſchulu pſched wojakami ſakitowaſche. Mjes tym ßu deſchcź lijeſche, a burjo hacż na kožu pſchemoknywſchi na murjach a tśeſche ßedźo tſi nadběhi żandarmow a wojakow wotraſychu. Hakle ſe ſchtwórtym nadběhom ßo wojakam ſchlachcźi, ßo ſ dźěru do ſchule dobycź.

Podobnje je ßo w Folgoetu a St. Meenu wojowało, hdźež poliżajſkeho komißara we tłóczenzy ſranichu. W St. Meenu bě 2000 burow, ſe ßochorami wobrónjenych, ſchuliſke twarjenje wobſtupiło. Jěſdni żandarmojo jich wróczo honjachu, mnoſy ludźo ßo ſranichu. Wojazy barrikady ſ nadběhom wſachu.

Někotſi offiźerojo ßu ßo ſarjekli, wojakow nawjedowacź, kotſiž mějachu pſchi ſamknjenju duchownych ſchulow pomozni bycź. Knjeżeŕſtwo je tychle offiźerow hnydom ſajecź a do twjerdźiſny ßadźicź dało.

Wopyt ruſkeho zara w Romje.

Zar bliżſchi cżaß italſkeho krala w Romje wopyta. K jeho cżeſczi śmeje ßo tam wulka wojerſka parada, pſchi kotrejż ßo 60,000 muži wobdźěli. Pódla teho budźe pola Neapla wobhladanje 50 wójnſkich łódźow.

Wupokaſanje židow ſ Peterburga.

Mjes tym ſo ßo w ruſkej Pólſkej ſe židami mjerwi, ßu woni w ſtarych ruſkich provinzach ſ rědka widźecź. W ſtarej Ruſkej je mjenujzy jenoż małej liczbje židow dowolene bydlicź. Njedźiwajzy teho pak woni w ruſkich měſtach ſkradźu pſchebywaju. Peterburgſki wyſchſchi polizajſki miſchtr, generalny lieutenant Kleygels, je teho dla ſańdźeny tydźeń měſto ſa židami pſchepytacź dał a wulku cżrjódu tajkich nadeſchoł, kotſiž nimaju żaneho prawa w Peterburgu bydlicź. Ludźom, kotſiž ßu tajkich židow hoſpodowali, ßu arreſt a pjenježne khoſtanje napokożili. Pola jeneho żida, wěſteho Joſela Margolina, pſchi nóznej reviſiji ſchtyrjoch zuſych židowſkich wikowarjow namakachu. Margolina ßu ſ arreſtom na dwaj měßazaj a ſ 300 rublemi pjenjes khoſtali.

W ſtarej Ruſkej drje móże ruſke knjeżeŕſtwo po ſakonju židam wobaracź, niz pak w ruſkej Pólſkej. Tu ßu ßo židźi njeßměrnje roſmnożili. Prjedy woni jenoż w měſtach bydlachu; nětko ßu ßo też na wßach jara wupſcheſtrěli a wjele ſemjanſkich kubłow pokupili. Ruſke nowiny „Nowoje Wremja“ pißaju, ſo w ßamej Sſuwalſkej guberniji hižo 200 ſemjanſkich kubłow ſ něhdże 70,000 hektarami leżomnoſcże židam ßkuſcha. Mjenowane nowiny namjetuja, ſo by knjeżeŕſtwo pak pólſkich ſemjanow podpjerało, ſo móhli ßebi ßwoje kubła ſdźerżecź, pak ſo by jim kubła wotkupiło a je roſkuſkowane ruſkim buram pſchedało.

Wobhnadźenje ruſkich ſtudentow.

Zar je ſ druhim wukaſom wſchitkich ſtudentow, kotſiž ßu ßo pſchi lětuſchich njeměrach w Moſkwje wobdźělili, wobhnadźił a poručźił, jich hnydom ſ jaſtwow puſchcżicź. Wobhnadźenje ßo też na 100 ſtudentow poczahuje, kotſiž ßu ßo na 5 lět do Sſibirſkeje wuhnali.

Revoluzionarojo w Ruſkej.

Cżłowjek, kotryż je Charkowſkeho gubernatora Obolenſkeho ſaſtrělicź ſpytał, je hakle 18 lět ſtary. Wón je ßo ſjawnje wuſnał, ſo je nadpad po poručźnoſcżi revoluzionarneho khowneho komiteja wuwjedł. Schto wón je a kak rěka, njeje hiſchcże ſnate. Wón ßo ſarjekuje, ßwoje mjeno prajicź.

Židźi w ruſkim wójſku

njerad ßkuża. Se ſapißanych 16,000 židowſkich rekrutow je lětża jenoż 6000 pod měru pſchiſchło. Hdże pak ßu ßo te 10,000 ſhubiłe, kotrež ßu wuwoſtałe? Ruſke knjeżeŕſtwo ſa nimi njepyta, dokelż

ma doscź kschescźijanskich rekrutow. Loni je ßo 139,745 rekrutow do wójska pschijako, 11,000 wjazy dyźli prjedawsche lěto.

Něhduschi bursźy generalojo Botha, Dewet a Delerey ßu ßańdźeny tydźeń London wopytali a ßo w Coweju khoremu jendźelskemn kralej pschedstajili. S Jendźelskeje ßu woni do Hollandskeje k bywschemu presidentej Krügerej wotjěli. W Londonje ßu bursticch generalow, kotsiź ßu tak cźasto jendźelske wójska smkócźili, s wulkim sahorjenjom witali. Na ßwěcźe wschak ßo dźiwne wěźy stawaju.

Kholera w Egiptowskej.

Wot 15. julija je ßo kholera na 40 wßow wupscheschtrěła. Skhoriło je 2238 cźlowjekow a wumrjeło 1696. Mjes Europjanami je ßebi mrětwa hacź dotal mało woporow źadała. Wjele skhorjenjow ßo wyschnoscźi samjelcźa.

Pokodnischa Afrika.

Mnosy burjo njejßu s tym spokojom byli, so je ßo s Jendźelcźanami měr scźinił. Hdyž dyrbjachu burjo ßwoje brónje skložicź, jedyn bur ßwoju tšélbu wot ßebje cźißny sawokawschi: „Nětko tebje wjazy njetrjebam, njewěrju do niczeho wjazy!“ Najwjazy burow ßo s hněwom pyrjesche, hdyž jim powjescź wo wobsamknjenju měra pschinjeßechu, a ßamo žony ßo hórschachu. Wotedacźe brónjow w Reitzu lěkař dr. Pontzua, kotryž bě pschi tym pschitomny, s pohrjebom pschiruna, tak cźicho burjo pschikhadźachu; někotsi wschak teź ßwoje tšélby skamachu a hněwnje wokajo je wo semju cźißnychu. Jedyn bur, Hatting rěkazy, bě dowolnoscź dostał, do Heilbronna pucźowacź, so by ßwoju žonu a 6 dźěcźi, kotreź njebě sa poldra léta wohladał, w dyrbjeńskim lěhwje wopytał. Po ßydomhodźinskej jěsbje tam wón pschijědźe, a jemu ßo teź dowoli, do lěhwa sastupicź. Wón ßo sa ßwojej žonu a dźěcźimi prascheschе, sastojnik sapiß wocźini a jón pschehladawschi symnje a ßucho praji: „Hattingowa a jejne 6 dźěcźi ßu morwe a pohrjebane.“ Tutón pad pak je jenoź jedyn se žałoßnje mnohich.

Republika Kuba

ßo po tsiměßacźnym wobstacźu hižo k ßwojemu kónzej bliži. Wobydlerstwo Kuby njeje hischcźe k ßamosarjadnistwu srałe. Sastojnizy nowopjecźeneje republiki kaž rapaki kradnu, kóždy hlada, kak by ßebi saki se statnymi pjenjesami natykał. Dokhody s zkow, kotreź hacź dotal wschědnje 40,000 dollarow wucźinjachu, nětkole jenoź hischcźe 10,000 dollarow wschědnje wunoscheja. Dokelź ßo pschiwos tworow njeje pomjeńschił, je jaßne, so ßo 30,000 dollarow wschědnje do sakow njeßwěrnych sastojnikow shubjuje. Mužojo, kotrymž je ßo knjeźerstwo dowěriło, njejßu po sdacźu lěpschi, dyźli podstajeni sastojnizy. Widźo, so budźe s jich kraßnoscźu bórsy nimo, chzedźa ßo woni hischcźe prjedy teho rucźe zyrkwinskich pjenjes smozowacź. Prjedawsche schpaniske knjeźerstwo njeje wjele hódne było, dźeßacź krócź lěpsche pak je wone tola było, dyźli nětcźische republikanske. Wudyrjenje revoluzije njeje njemóžne. Porjad ßo na njesbožownej kupje njepostaji, prjedy hacź ßo wona se sjenocźenymi statami połnózneje Ameriki njesjenocźi.

Njeporadźeny nadpad.

(Podawk s praléßa w Brasilijskej.)

Cźicho je w praléßu, ßwjatocźnje cźicho wokoło połdnja, hdyž južne ßłónzo horzo pali s jaßncho njebja. Wscha swérina spi, a ani swuka pißanych, wschelako tworjenych ptakow njeje ßłyschecź, kiž ßo na hakach kolebaja. Jeno bruki bruncźa psches powětr, wschelake muchi a kuntwory syncźa kołowokoło a spodźiwnje wulke a bajkowsźy pißane mjetele kolebaja ßo na keluschkach kwětkow, kiž maja wohnjowu, skoto-žoltu a módru barbu.

Teź w cźłowjskich ßydleschcźach, kiž rancho rěkaju, ßo niczo njehiba. Te leża daloko wot ßebje sdalene, wuske léßne scźežki je sjednocźuja. Tute ßydleschcźa ßu nastałe s tym, so na městnach, kiž ßo k temu woßebje pschihodne sdachu, na pschiklad pschi kužole, pschi rěźy, pod horu, léßne schtomy spalichu a w bliźschim nalécźu s popjełom pohnojenu semju sworachu. Tak ßu ßo teź wschitzy Němzy saßydlili, kotsiź jara mnosy w Južnej Brasilijskej bydła. A hdźeź ßydleschcźa nastawaju, s tam wotcźischcźuja koprobarbnych domorodnych. Cźi wotßaluja ßo do hłubscheje huscźiny léßow a pschikacźuja ßo jeno dyß a dyß k ßydleschcźam, so bychu nadpady a rubjenja wuwjedowali.

Knjes Alonz Jago wustupi s léßa, wutyknje ßwoju wohidnu mulatsku hłowu do prědka, krocźi psches pola, na kotrychž najrjeńschi majß steji, a pschistupi k wyßokemu kolikowemu płotej, kiž Folmakez dwór wobdawa, a cźepje s klepadłom do deskowanych duri. Rossłobjene pßy snutska schcźowkaja, a hnydom na to wotewrjeja ßo durje. Cźornuch wutyknje napschecźo wobliczo, schěroko ßo ßmějo, a prascha ßo we schpatnej portugisiskej rěcźi, schto zusy chze.

Tón sasběże hłowu a rjekny s wurasom sazpěwanja, kaž to mulatojo pschecźiwo cźistym cźornuchom cźinja:

„Hłupako, wopytacź chzu knjesa Folmaka — ty tola wěsch, so ja do jeho pschecźelow ßłuscham!“

„To ja njewěm, knjeże — ale pójcźe. Knjes Folmak je doma.“

Wón sawoła na pßow, puschcźi mulata nuts a samkny dwórske wrota saßo derje. Mjes tym bě mulata, najprjedy saklapawschi, do jědźernje drjewjaneje khěże sastupił a bě ßo sdwórliwje poklonił. Knjes domu ßedźesche se ßwojimi ßwójbnymi, se ßwojej žonu, s dwěmaj ßynomaj a s wóßomnacźelětnej dźowku sa blidom. Ssudobja, kotreź běchu pschi wobjedźe trjebali, běchu runje won donjeßli a ßedźachu hischcźe pschi khłódnym piwje, kotreź běchu ßebi ßami swarili. Hakle potom ßo na khwilu lehnu, a jedyn s mužskich wostawa wotucźeny, wobkhadźuje po dworje a wuhladuje s wuhladkom na tšésche do léßa. Pschetoź tale hodźina po wobjedźe pschihodźa ßo rubjeźnym nadpadam Indianow woßebje derje.

Folmak ßo dźiwajo na sastupowazeho hladasche.

„Ah, knjes Jago? Schto wy tola njeßecźe?“

Pschikhadnik pospyta podarmo, so by ßebi dostojny napohlad dał, wón roscźeże tołstej hubje schěroko a schcźěrjesche ßo kaž cźornuch.

„Ach — chzych ßo jeno wopraschecź, kak ßo wam, knjeże, wjedźe — chzych ...“

„Haj — to je mi żel — ale moja dźowka njeje ßo hischcźe pschezo hinak rosmyßlika —.“

„Ale proschu waß — to ßebi tola teź ani myßlił njejßym — a so bych ßo hischcźe ras saßo wotpokasacź dał, k temu tola pschischoł njejßym! Ně, wobßedźerjo provinzy dyrbjeli hromadu stacź — pschetoź kóždy wobßedźeŕ rancha je semjan! Haj, hladajcźe jeno s dźiwanjom na mnje — wschako wam powjedam, so njejßym mulata — dokelź jeno macź mojeje macźerje bě cźornuschka — a njewěm, schto je wina, so njeknicźomna cźornuschska krej moju kožu pschezo hischcźe tak cźornu cźini! Nimo teho — jeli so je wam mój wopyt tak jara pschecźiwny, móžu dźe hnydom saßo woteńcź.“ —

To pak budźische nětkole pschecźiwo hospodliwoscźi byko, kotraž je w tutych lěßach jara rosschěrjena, a teho dla nusowachu pschikhadnika ßo ßynycź. Młódschi ßyn wotewsa jemu s ruki ßłomjany kłobuk, runjeź to s pschecźelnym wurasom njecźinjesche. Domjazy knjes pak sawoła na cźornu ßłużobnu dźowku, so dyrbi karan cźerstweho piwa pschinjesc. Hdyž bě picźe pschischko, postany hóscź a rjekny s horda:

„Dowolcźe mi, cźesćeny knjes Folmako, so schkleńzu naliju a so na sjednanje pijemy?“

Domjazy knjes pschikiwny pschihłoßujo, mjes tym so žona a dźowka stanyschtej. To kedźbnoscź wot hoscźa wotwobroczi, kiž najprjedy schkleńzu nala, a potom, njepytnjeny wot wschitkich pschitomnych, wutku s zyle maliczkeje w ruzy skhowaneje bleschki do karana liny, prjedy hacź teź druhe schkleńzy nala. Wón bě pschitomnych wótrje wobkedźbowak — mužšzy hladachu, spokojnje ßo ßmějo, sa žónskimaj, a tutej chzyschtej, jemu s khribjetom pschiwobroczenej, se jstwy woteńcź.

„Ale knjeni!“ sawoła sa nimaj — njeßměm dha proßycź —“

Macź pohlada na njeho s dospołnje sazpěwazym wokom, Hana pak, dźowka, sawoła s połnym hidźenjom:

„Ně — dźakuju ßo, s wami njebudu picź!“

Ssynaj ßo poßměwaschtaj, nan njebě spokojom se sadźerźenjom ßwojeje dźowki. Muž bě dźe tola hóscź. Někak ßo samołwjejo storczi s nim a wupi ßwoju schkleńzu na jedyn ras. Ssynaj scźinischtaj to sa nim, a knjes Jago naliwasche jim hischcźe ras a hischcźe pschezy ras, mjes tym so pschi nim hischcźe pschezy sbytk prěnjeje schkleńzy stejo wosta. Wón ßo samołwjesche s tym, so temu napojej njeje swucźeny.

Ale lědma běchu schtwórcź hodźiny hromadźe poßedźeli, pocźa ßo tym tsjom sywacź a wocźi jim sapadowaschtej.

„Ale ja ßym dźenßa pschipołdnju tola mucźny — ja njewěm — nó haj, ta horzota“, rjekny nan, „schto dha ma wobkhadźenje?“

„Handrij!“ rjekny Mots, starschi ßyn, naczeże ßo, sywasche a dźěsche sa nanom, kiž ßo wotßali do lěhazeje stwy, prajo:

„Wodajcże, knjes Jago, na saßowidźenje!“

Nětkole bě Jago ßam s Handrijom, kiž bě kaž schtom ßylny hobor s dźewjatnaćze lětami. Też tón ßo pschecźahowasche, pospyta stanyć a powjedasche k temu:

„Jeli so wam prawo, póńdźemoj na dwór.“

Ale jemu ßo njeporadźi stanyć, wón swjese ßo na kawku wróćo, połoži hłowu na ruzy, kiž bě na blido hromadu połožił, a wußny. Jago bě ßam wo jstwje, poßměwasche ßo dobyćerišzy, wula sbytk piwa s woknom won a wuńdźe se jstwy. Psched khěžnymi durjemi wutykny ruzy horje — s napschecźa w lěßu sakurcża dźiwi hołb. Cźornuch dźerżeše rosskłobjeneju pßow a Jago krocżeschе psches dwór — dźiwnje s rukomaj machajo.

To Hanje napadże, kotraž s woknom ßwojeje lěhazeje komory pokhmurjena sa nim hladasche. Wona wsa revolwer, kiž nad jeje łožom wißasche, se sćěny a stupi psched khěžne durje. Jago bě dwórske durje wotewrił, kiwny a sahwisda wótrje. S lěßa a też zyle s bliska wotmolwi ßo s wjelehłóßnym rucżom.

„Jakubje!“ sawoła Hana na cźornucha — „puschcź pßow a sawołaj wschěch muźlskich! Tyras — Nero — pschimaj!“

Jago stejesche tu we ßmjertnym strasche, njewjedźo, schto cźinicź, chzysche-li rosskłobjenymaj pßomaj cźeknyć, dyrbjesche dwórske durje spěschnje sapraßnyć — potom pak by je Hana khwatnje samkła, a Indianoju, kiž tu něhdźe pjecźdźeßacź pschileczachu, bychu ßebi myßlili, so chże jich nětkole pscheradźicź, a bychu jeho potom bjes milosćze morili. By-li pak durje wotewrjene wostajił, byschtej jeho swěrišzy rostorhałej. —

Ale hižo jeho mataj, też Hana je pschibožała, wutsěli revolwer na Jagoa, kiž s krewju połaty snak padże, a druhi wutsěł trjechi Indiana, kiž je ßo hižo hacź do dwora dobył. Druhi Indian, kiž bě ßo też pschetłócził a kiž ßo hižo se ßwojim ßochorom Hanje do hłowy sahanjesche, bu wot pßow woprawdże na kruchi rostorhany. Nětkole saßuny Hana ryhel, durje sapraßnywschi, a schtyrjo cźorni pólni dźełacźerjo, kotsiž běchu s brónju w ruzy pschihnali, samjetachu durje s hrjadami. Ale se strachom pytny Hana, so ßo na tsjoch kónzach płotu kur psches koliki posběhuje. Też rejenje ßo pschezo dale bóle hromadu sbližowasche, a Hanje bě napadne, so tu nan a bratraj hischcże njeběschtaj. Dweju cźornuchow staji do wrotow, druhimaj pschikasa, so dyrbitaj po prěkuschach kasyć, kiž běchu tu a tam na koliki pschibite, a so dyrbitaj psches płót tsělecź. To ßo sta — a hdźeż bě kur, tam ßama horje łażesche, so by s zykymi bowami wodu do sałoženeho wohnja laka. Khwatnje wotßalowasche ßo kóżdy krócź a kloki a kamjenje lětachu nimo.

Skónczńje też nan a bratraj dóńdźeschtaj. Ale běchu zyle mokri. Macź, wot Jakuba powjescź dostawschi, bě ßo podarmo prózowała, jich dowołacź — a na poßledku bě kóżdemu połny bow wody na hłowu linyła.

Hdyž běchu na dworje Folmakowy wótsje roskasowazy hłóß wußłyscheli, wotmjelkny wołanje s wonka płotu, a hdyž s dźěru w durjach hladachu, widźachu Indianow do lěßa cźekacź. Nětkotre derje mèrjene wutsěle morichu hischcże nětkotrych.

Pschi płocże leżesche Jago wudychujo. Hdyž ßo Folmak nad nim połchili, wotewri hischcże ras wocźi, satorże ßo, jeho ruka sajědźe sa revolmrom, spadże pak hnydom saßo bjes mozy wróćo.

„Wscho podarmo!“ kschipjesche wón, ßo runajo — „ja morwy a uadpad bjes wuspěcha — wschitzy — wschitzy dyrbjeschcże wy wumrjecź — ale pola waß, njekhmanikow, njepomha ani opium.“

A se słymi ßłowami wudycha ßwoju cźornu duschu.

Ze Serbow.

S **Budyschina.** (Dźěcźo ßo pschejěło.) Skoku jědźazy rěsniski sapschah je ßobotu na dwórnischcźowej drósy 31ětnu dźowcźicźku dźěłacźerja Kohlmanna pschejěł. Dźěcźo je ßebi pschi tym stawy wobodrěło a swinyło.

— Tudomny pěschi regiment cźißło 103 ßobotu sa dwě njedźeli, 6. septembra, do manevrow pocźehnje, kotrež smèja ßo w krajinje mjes Draždźanami a Freibergom. 24. septembra ßo manevry skónczа a dźeń posdźischo ßo wojazy do Budyschina wrócźa.

— Reservistojo ßo nanajposdźischo 30. septembra se ßłużby puschcźa. Wojazy, kotsiž ßu ßo pschi manevrach wobdźělili, smědźa s wjetscha tsecźi dźeń po nich ßłużbu wopuschcźicź. Khostanje, wjazy dyžli 6 njedźel wucźinjaze, dyrbi ßo dosłużicź, teho runja cźaß cźeknjenja wot khorhoje, njedowolene pschekrocźenje wotpuska, jeli so je ßo wone ßudnischy khostało.

— (Sso sajědojcźił.) 57-lětny korbař Humpisch chzysche ßo sańdźenu póndźelu pschi dźěle palenza napicź. Pschi tym pak ßo pschehrabny a město palenzoweje blesche tu se schwablowej kißalinu shrabny a ßo s njeje napi. Humpisch, kotrehoż hnydom do tudomneje měschcźańskeje hojerńje dowjesechu, je hižo w nozy wumrjeł.

— Nowe ßerbske katholske towarstwo, „Jednota“ rěkaze, je ßo psched někotrymi měßazami w Budyschinje sałożiło. Do njeho ßo cźiste ßerbske ßwójby, w kotrychž móża muž, żona a dźěcźi wschitzy ßerbski, pschijimuja. So stej muž abo żona jedyn evangelski, to njeje pschi sastupjenju se sadźěwkom; tajkich měschanych ßwójbow hižo někotre towarstwu pschißłuscheja. Towarstwo ßo sa měßaz ras skhadźuje.

— Symu lětuscheho lěcża, pschede wschěm wjele deschcża a wobstajnu nisku temperaturu snaty hwězdař Flammarion s wulkimi hromadami lodowych schkrutow wukoża, kotrež ßu s lodoweho morja do atlantskeho morja pschipłuwake. Norwegscy rybazy, kotsiž ßo hakle ßrjedź julija s Islanda domoj wróćichu, teho runja powjedaju, so je hakle ßrjedź julija lód wokoło kupy rostał, so pak je na kupinej połnóznej stronje lód krucże k brjohej pschimjersnył a so budże dołho tracź, prjedy hacź lodźisny rostaja. Na Islandże je sańdźene njedźele jara jère a symne wjedro knjeżiło. S pschipłuwanjom połnózneho loda do atlantiskeho morja je ßo też klima pschi norwegskim brjohu njepschipłuwaju. Tele powjescże nam rosjaßnjeja, cźeho dla je lětża kóżdy krócź syma, tak bórsy hacź wětsik s połnozy abo s wjecźora saduwa. Wětsiki s wjecźora a połnozy nam wudychanje lodowych schkrutow pschinoschuja, mjes tym so raúsche a pokodnische wětsiki, kotrež pak ßu lětża żadne, cźopkotu pschiwodźeja.

— (Wojeński ßud.) Dla pohórschkneho cźwilowanja jeneho wojaka Budyskeho pěscheho regimenta cźißło 103 mějesche ßo podwyschk Ewald Gustav Richard Hoffmann samołwicź. Hižo wjazy krócź disziplinarišzy khostany wobskorżeny bě wospjet rekrutu Woskeho, duchownje ßłabje wobdarjeneho cźłowjeka, krjudował. Ras loni w dezembrje Hoffmann Woskemu po skónczenej ßłużbje, hacź runje je to s kompagnijinym wukasom sakasane, poruczi, tsělbu wupscheszéracź. K tutemu swucżowanju, kotrež mějesche ßo w mużstwowej stwje, dyrbjesche ßo Wosky płatowu drastu, ßukjanu ßuknju a mantl woblez a pódła teho ßo rukajzy wobucź a wuschi ßebi swobalicź. Potom dyrbjesche ßo psched parne tepjenje stupicź a ßo najprjedy s diwěmaj tsělbomaj swucżowacź. Hoffmann, kotryž ßo na wboheho wojaka woschcżerjesche, druheho wojaka s poruczenjom k tepjerjej póßła, so by tón prawje wjele cźopkoty do tepjenja puschcźił. Bórsy ßo Wosky na zykym cźěle poczesche a wustawschi, njemóżesche tsělbje wjazy wupscheszéracź. Na to podwyschk jemu poruczi, jenoż jenu tsělbu wupscheszéracź, doniż podwyschk njepytny, so s tepjenja żaneje horzoty wjazy njestupa. Rucże wón Woskeho do druheje stwy dowjedże, hdźeż dyrbjesche ßo tón k khachlam stupicź, do kotrychž bě ßo dla wupscheszéranja tsělby woßebje ßylnje satepiło. Tu dyrbjesche Wosky tsělbu dale wupscheszéracź, doniż wustawschi wjazy njemóżesche. Mjes tym so cźwilowany sapłaka, jeho Hoffmann a druzy podwyschzy wußměchowachu. Wosnamjenjaze sa wobskorżeneho też je prajenje, so dyrbi ßo Wosky tak dołho swucżowacź, doniż njepadnje. Po wuprajenju ßwědkow je Wosky tsělbu hacź do 400 krócź wupscheszrěł. Krótko do hód bě ßo porucziło, wězy wojakow pschehladowacź. Pola Woskeho, kotryž bě někotre njedźele khory był, w helmje pschedpißane mjeno njenamakachu. S tym ßo podwyschk Hoffmann tak roscżercźi, so Woskemu helm s hłowy storhny a jeho s pjascżu k wutrobje dyri, so Wosky do wocźinjeneho khamora padże. Podwyschk bě tak ßylnje storcżił, so ßebi s tym ruku swiny. Pschi swucżowanju na kasarmskim dworje bě Wosky wopak srosumił a komando wopak wuwjedł. Hoffmann teho dla Woskeho s pjascżu mjes wocźi dyri, so jemu hnydom nóß ßylnje krwawjesche. Skónczńje bě Hoffmann lětża 26. junija w Draždźanskich artilleriskich kasarmach, hdyž regiment ßo w tamnych stronach swucżowasche, Woskeho krjudował. Hdyž ßo wojeńska drasta wobhładowasche, ßo na kholowach Woskeho někotre tucżne blaki namakachu. Podwyschk jemu da s rjada stupicź, a jemu khołowy sa hłowu pjerjesche a jeho wospjet do wutrobna storcżi. Cźwilowany ßo skónczńje smuži a podwyschka wobskorži. Wojeński ßud Hoffmanna k jastwu na 2 měßazaj 3 njedźele saßudźi. Sa jeho njeskutki je to hischcże jara ßnadne khostanje. Wón budźische ßo mohł po wojeńskim khostanskim sakonju na dwě lěcże do jastwa ßadźicź. Jeniczke spokojaze pschi srudnej wězy je to, so Hoffmannej njedadźa dale jako podwyschkej ßłużicź.

— (Wojeńskeho cźeknjenza sajeli.) Tudomni poliziſtojo ßu jeneho awſtriſkeho deßerteura, kotryż je wot 94. pěſcheho regimenta w Turnowje w Cźechach cźeknył, sajeli. So móhł njeſpósnaty po ßwěcźe cźahacź, bě ßebi falſchowane legitimaziſke papjery wobſtarał.

— Běrnjaza khoroſcź phytophtora infestans ßo tu a tam po nětcźiſchim deſchcźowym wjedrje pokaſuje, każ je kralowſka ratarſka pſchepytowarnja w Draždźanach woſjewiła. Běrnaze ſelo ßo ſ hribikami počźahuje, kotrež, hdyż je ſelo wotemrjeło, na běrny pſcheńdu. Tajke běrny bórſy ſkhorja a ſhnija. Pſche ſkažeńſke hribiki ßo ſcźěhowazy ßrědk porucźa: W drjewjanym, 100 litrow wopſchijazym cźworje ßo 4 punty koproweho vitriola do 50 litrow wody roſpuſchcźa. W druhim cźworje ßo ſe 4 puntow runje haſchaneho kalka a 50 litrow wody kalkowe mloko pſchihotuje. Kalkowe mloko ßo pſches rubiſchcźo do roſpuſchcźeneho koproweho vitriola pſchezydźi, mjes tym ſo ßo tón njepſchestawajzy měſcha. Naſtata módro-ſelena mokſchina ßo ſ běrnazej abo wohniſchcźowej ßykawu na běrnaze ſelo roſprósca. Prjedy hacź ßo mokſchina do ßykawy pjelni, dyrbi ßo wona kóždy krócź ßylnje ſměſchecź. Waźne je, ſo ßo ſelo ſ mokſchinu napróſchi, prjedy hacź je ßo khoroſcź roſſcheŕika, a ſo ßo to ſa 2 abo 3 njedźele woſpjetuje.

S **Hornjeje Hórki.** Do naſchich kerkow ßebi holzy wjazy njeſwěrja khodźicź. Sańdźeny tydźeń je někajki dundak, kotryż w ßußodnych horach po lěßach kaſy, dwójzy jenu holzu ſ Hornjeje Hórki nadpadnył a ju ſpytał wumozowacź. Holza je ßo na ſboże kóždy krócź njekraßnika wobróła. Tutón je pjecźa cźłowjek ßrěnjeje wulkoſcźe a ma podnóßnu brodu. Żandarm ſa nim ßlědźi, tola ßo hiſchcźe njeje hacź dotal poradźiło, jeho ſaßłapicź.

S **Budeſtez.** Każ je ßłyſchecź, ßo naſche nowoſałożene diakonſtwo ſ knjeſom duchownym Nowym wobßadźi. Knjes Nowy, kotryż je ßo w Delnjej Łužizy narodźił, je pſched krótkim w Hrodźiſchcźu ßerbſki pruhu prědował. Wón hornjołużiſku ßerbſku rěcź, każ bě ſ jeho prědowanja ſpósnacź, doſpołnje wobknjeźi. Konſiſtorſtwo, kotrež ma diakonatſtwo po nowym ſakonju prěni krócź ßamoſtatnje wobßadźicź, je ßo teho dla roſßudźiło, knjeſa Noweho ſa diakona Budeſtcźanſkeje woßady poſtajicź.

— Pſchi Božim njewjedrje je wutoru w nozy wokoło 11 hodźin błyſk do naſcheje zyrkwineje wěże dyrił, tola żaneje ſchkody njenacźiniwſchi k ſemi ſjěł.

— Sſrjedu ßo wobydlerjo naſcheje wßy ſ njemdrym ſchcźowkanjom ſe ſpanja wubudźichu. Rjecźaſnik ſ tudomneho Kſchižanez kubła bě ßo wottorhnył a po wßy hanjejo druhe wulke pßy nadpadowaſche. Dweju pßow je ſke pßycźiſko ſakußało a jenemu ſ njejn wulke cźaſcźe mjaßa ſ cźěła ſwutorhało.

S **Brěſyny** pola Hucźiny. Sańdźenu njedźelu je ßo tu ſrudny podawk ſtał. Jedyn knjeźi dźěłacźeŕ chzyſche ßebi pſched wjecźorom na ßwojim polu někajke dźěło ſ knjeźimi konjemi ſdźěłacź. Duż knjeźi pohoncź Wota konjow do ruczneho woſyczka ſapſcheże a ſ dźěłacźerjom a ſ jeho ſchtyrilětnym ßynkom ßo na wós ßydnywſchi po dróſy na ſtronu k Maleſchezam wotjědże. Sa krótki cźaß ßo ſ dwěmaj kołojéſdnymaj ſetkachu, pſched kotrymajź ßo konjej ſpłóſchiſchtaj. Wobſcherjenej ſkocźecźi ßeklacźe po dróſy cźerjo ſ woſom do ſchtomow ſałożowaſchtaj. Pſchi tym wós do jeneho ſchtoma ſ tajkim wotmachom praßny, ſo ßo wſchě tſi woßoby ſ woſa cźißnychu. Pohoncź ßebi nohu ſlemi a dźěławy muż ßebi ruku tak ſlě ſrani, ſo je lěkaŕ dyrbjał ranu hromadu ſchicź. Hólcźk je njewobſchkodźeny woſtał.

S **Hrodźiſchcźa.** Pſchichodnu póndźelu ßo na naſchej farje ßerbſki homiletiſki ſeminar ſeńdźe, kotrehoż wodźenje je ßo po ßmjercźi wo Sſerbſtwo wjele ſaßłužbneho knjeſa fararja Imiſcha knjeſej fararjej Mrósakej dowěriło. Na ſwucźowanjach ßo ſcźěhowazy ſtudentojo bohawucźenoſcźe wobdźěła: knjes Nětbark ſ Budyſchina, knjes Kſchižan ſ Makeje Borſchcźe, knjes Kapleŕ ſ Budyſchina a knjes Boitz ſe Żidowa. W ßerbſkim homiletiſkim ſeminarje, kotryż je něhdy knjeźerſtwo po namjecźe naſcheho ßerbſkeho wótcźinza njebo knjeſa fararja Imiſcha ſałożiło, ßo ßerbſzy ſtudentojo na duchownſke ſaſtojńſtwo pſchihotuja. Wſchitzy młódſchi ßerbſzy evangelſzy duchowni w Saſkej a ſ dźěła też w Prnſkej ßu w nim jara nuſne roſwucźenje namakali, ſo wuhotowani ſe wſchej wědomoſcźu, ſa duchownſke ſaſtojńſtwo trěbnej, nětko w Sſerbach ſkutkuja. Bóh chzył nad tutym ſa duchowne žiwjenje evangelſkich Sſerbow tak waźnym wuſtawom dale ßwoje žohnowanje wotpocźowacź dacź.

S **hole.** Hdyż wrjóß ſakcźěwa, ſacźaha do wſchelakich ſtron ßerbſkeje hole žiwjenje; pcźołarjo ſ hornich ſtron pſchiwjeſu ßwoje pcźoły k nam na paſtwu, hdyż ßu pola próſdne a kwětki na łukach a na ſahrodach wukcźěłe. Też lětßa ßu rjane nacźaßne pcźólniźy w naſchich ſtronach ſałożene. Najwjazy pcźołow je ßo w cźaßu wot 10. hacź do 17. auguſta ßem dowjeſko, lětßa też wo tydźeń poſdźiſcho, dyžli druhe léta, dokelž je ßo też wrjóß ſe ſymnym lěcźom ſe ßwojimi mjedowymi kwětkami ſaposdźik. Sańdźenu njedźelu pſchijěchu na Wujeſdźanſke pſcheddwórniſchcźo, hdźeż bě hižo 115 kołcźow naſtajenych, połny żeleſniſki wós ſ kołcźami ſ Wjeleczina, kotrež běchu pſches Shorjelz ßem pſchijěłe. Niże Wujeſdźanſkeho pſcheddwórniſchcźa pſchi Mużakowſkej dróſy mataj dwaj pcźołarjej ſ Budyſchina 45 kołcźow ſtejo. Jutſje njedźelu ſa tydźeń, 31. auguſta, pojědu Budyſzy pcźołarjo ſ wulkimi towarſchnymi woſami Budyſkeho wósnika Wobſta a na jěſdnych kołach do hole, ſo bychu ßebi nakhwilne pcźólniźy wobhładali. Dopołdnja w 10 hodźinach budźe ſjěſd pcźołarjow w Kißliźy a Połpizach, potom pojědu do Noweje Wßy a wot tam na Wujeſdźanſke pſcheddwórniſchcźo a do ſchoßejoweje khěże pſchi Mużakowſkej dróſy, hdźeż budźe k. wucźeŕ Sommer roſprawjecź, kak wón wós a kołcźe pſchihotuje, hdyż ſ nimi do hole jědźe, a kak maja ßo kołcźe roſomnje na żeleſniſki wós naſtajecź. W Komorowſkej korcźmje ſměja pcźołarjo poßedźenje ſ tamniſchimi pcźołarjemi pod pſchedßydſtwom k. wucźerja Hantuſcha-Komorowſkeho; pſchi tym budźe k. wucźeŕ Sommer pſchednoſchowacź wo pcźołarjenju ſtarych Sſerbow w Mużakowſkej a Wojerowſkej holi, w Barlinſkich, Limborſkich a Norimbergſkich ſtronach.

Se **Žitawy.** K woživjenju tudomneje pſchemyßkowneje wuſtajeńzy je ßo tu ſańdźenu njedźelu 17. auguſta draſtny ßwjedźeń wotměł. Na nim je ßo něhdźe 50 Sſerbow wobdźěliło, kotſiž kwaßny cźah pſchedſtajachu.

S **Draždźan.** Naſch luby ßobuſtaw ßerbſkeho towarſtwa „Cźornoboha“, Guſtav Rietſchel, 12. auguſta ſe ßwojej lubej mandźelſkej ßwój ßlěborny kwaß ßwjecźeſche. Knjes Rietſchel, kotryż je naſche ßerbſke towarſtwo pomhał ſałożicź, je wſchitkim luby a cźeſcźeny pſchecźeł. Duż bě bjes dźiwa, ſo towarſtwo jeho żadny ßwójbny ßwjedźeń njewobkedźbowany njepſchepuſchcźi. W poßlednjej towarſtwowej ſhromadźiſnje jemu pſchedßyda w mjenje wſchěch towarſtwowych ßobuſtawow wutrobnje ſboże pſchejo rjany dar pſchepoda.

S **Draždźan.** Wojeńſki ßud je 27-létneho ſeržanta Kaltſchmidta ſ 1. eſkadrony 19. huſarſkeho regimenta w Grimmje k 6 měßazam jaſtwa a degradaziji ſaßudźił. Kaltſchmidt bě ßebi wot huſara Quartza 160 hriwnow k kupjenju jěſdneho koła daricź dał. Na Quartza ßo hrěſchachu, ſo je jako póſtſki ſaſtojnik do ßwojeje woje ńſkeje ßłużby 10,000 hriwnow kranył. Kaltſchmidtej bě ßo teho dla pſchikaſało, na Quartza kedźbowacź, hacź wjele pjenjes njewudawa. Kaltſchmidt ßo pſched ßudom jenoż ſ tym wjedźeſche ſamolwicź, ſo je jemu Quartz powjedał, ſo je jeho nan kubleŕ a ſo je 3000 hriwnow herbował. So Kaltſchmidt ßam do teho njeje wěŕił, je ſ jeho ßłowow ſpósnacź, kotrež je Quartzej prajił, hdyż je wot njeho te pjenjeſy doſtał: „To tola njeje ſ pſchekſchiwjenych pjenjes?“ Każ je ßo někto wnpokaſało, je Quartz woprawdźe ſ jeneho pjenjeżneho liſta 10,000 hriwnow kradnył. Měſto pjenjeżnych papjerow bě wón do liſta niczo hódne papjerowe wotrěſki tyknył. Prjedy hacź ßu Quartza pſchimnyli, je ßo wón ſ procha měł. Hacź dotal ßo hiſchcźe njeje poradźiło, jeho ſaßłapnycź. Sa někotre dny bě wón hromadźe ſ jenym druhim huſarom, kotryż je teho runja wot khorhoje cźeknył, tola kotrehoż ßu mjes tym popadnyli, 3000 hriwnow pſchecźinił.

Se **Shorjelza.** (Khoſtanſka komora.) Reverſki hajnik Schubert ſ Berwalda lětßa 13. haprleje w Pětſchkez hoſcźenzu we Lucźu někotrych mużſkich nadeńdźe, kotſiž ßo pſched nim na Berwaldſke knjejſtwo huntorjachu. Dokelž Schubert ludźom ſakaſa, dale ßwaricź. jeho woni pſched hoſcźenzom wobſtupichu, jeho nabichu, a ſkóncźnje jeho na ſemju cźißnychu a do njeho kopachu. Hacź runje bě tolſta cźma, bě hajnik bicźkow ſpósnał a jako tajkich murjerja Guſtava Woſchika, hoſpodarſkeho pomoznika Jana Schibaka, dźěłacźerja Auguſta Pieſka a dźěłacźerja Handrija Pieſka ſe Ssepſchez wobſkorźił. Po hajnikowym wuprajenju bě Sahrodnik do njeho ſe ſchkórnjom kopał. Wobſkorźeni prějachu, ſo ßu ßo pſchi pukach wobdźělili. Njedźiwajzy teho Sahrodnika, Schibaka a Woſchika k jaſtwu po dwěmaj měßazomaj ſaßudźichu. Pieſka, kotremuż njemóżachu żaneje winy dopokaſacź, wuwinowachu.

S **Klětneho.** Pjatk tydźenja 15. auguſta w nozy ſtej ßo bróżni bura Rjele a bura Rjeka ſ wohnjom ſniczikej. Najprjedy woheń ſ Rjeloweje bróżnje wudyri, kotraż ßo ſa krótki cźaß do prócha a popjeła pſchewobrocźi. Někotre hodźiny poſdźiſcho ßo ludźo ſ nowym wohnjowym wołanjom ſe ſpanja budźichu. Tón krócź płomjenja ſ Rjekez bróżnje ßapachu. Rjela a Rjek mataj jenoż

twarjenja, tola niz žně sawěsćene. Kaž žo sda, je słóstniska ruka woheń sałožiła.

Se Židźineho. Sańdźenu žobotu 16. augusta žu žo domske, bróžeń, hródź a kólnja tudomneho kněžkarja Matěja Nalija do prócha a popjeła pschewobrocźiłe. Domkhowane žně žu žo žobu spalike.

S Brěsowki pola Sslepeho. Wóndano chzyńsche jedyn pachołk jenu tudomnu holzu posdźe wjeczor wopytacź. Hdy by ś khěžnymi durjemi, kaž druhi ludźo, nuts schoł, móhli jeho ludźo lohko wohladacź. Teho pak chzyńsche žo hólczik rad sminycź. A mudra hłowczka wjedźesche žebi pomhacź. Wón po rěblu na tšěchu a potom k wuhenjej horje salěsy. Pśches tón wón žochor prěki położi, k kotremuž žobu-pschinježenu wotežku pschiwjasa. Sa wotežku žo potom žwižny salubowanz we wuhenju nutska dele puschćesche. S wopręddka wjesba pśches žasatu roku zyle schwarnje dźěsche. Tola, pžej skobanezy, na dobo žo wotežka rostorže, a salubowany łažak, prjedy hacź bě jemu lubo, do kuchinje dele sridrowa. Tam bě hospoša runje pod wuhenjom hlinjane hornzy sa pschichodny dźeń spowróćźała. Do tych žo nózny hawron ś wulkim wrjeskotom wali. Hospodaŕ pschi wjeczeri žo dojědujo satraschny wrjesk saślyschawschi měnjesche, so je Boże njewjedro do wuhenja dyrko. Wón teho dla se jstwy běžesche, so by rucže woheń shaschał, jeli so by žo něschto sapaliko. Hdyž chzyńsche do kuchinje stupicź, žasaty cžornuch kaž khort nimo njeho schuśny, khěžine durje wottorže a twochny, wostajiwschi hospodarjej hromadu cžrjopow, rostorhnjeny powjas a žochor na wuhenju.

S **Wulkeho Dažina.** Pschi Božim njewjedrje je žo tu póndźelu 18. augusta dopołdnja $^1/_2$11 hodźin bróžeń se satwarjenym khlěwom žiwnosćerja Söffela ś błyskom sapaliła. Jene žwinjo je žo sarasyło. Bróžeń je žo do cźista wotpaliła.

Wotrodźeńz.

Schtóž wo žwoju wótcźinu njerodźi,
Tón luboscź njech nanihdy njeślodźi
We wutrobje wotrodźeńskej!
We srudobje ani we wjeselu
Ssej pschećelska luboscź na wutrobu
Toh' njeswěrnoh' njepschitłóczej!

Schtóž wótzow rěcź tupi, ju wušměwa
A narod žwój hanibnje sazpiwa,
Wscho dobre tom' we duschi shiń!
Njech jasyk jom' pscheradny woněmi,
Njech płaczi sa žlěpza mjes ludźimi,
Sso w zusbje bjes potomstwa miń!

Njech žane žo sboże jom' nježměwa,
Mrok, styśk jeho wěcźnje njech wobdawa
A rapak joh' woblětuje!
Sso sradujcźe, hłódne wy hawrony,
Waš naždyczi pscheradnik wótcźiny,
Kiž hanibny wotrodźeńz je!

Ф.

Přilopk.

* (Želesniski wós žo spalił.) Tele dny žo na dwórnischczu w Riesy něktore ballony se schwablowej kišalinu spalichu. S wulkej prózu žo poradźi, žo palazy wós na jenu pódlansku koliju storcźicź, hdźež žo lowrija ś ballonami do cźista wupali. Dalscheje schkody njeje žo stało.

* (Njesboże na želesniznz.) Pola Leisniga je žo želesniski wothladaŕ Zimmer se želesniskim cźahom pschejěł. Njesbožownemu žo hłowa wotjědźe, też jeho nosy žo smjecźeschtej. Wón je 50 lět stary a nan 4 dźěcźi.

* (Mordaŕstwo.) 25-lětny wobydleŕ Töpfer w Lipsku je žobotu wjeczor 40-lětnu swudowjenu Dietzowu skónzował. Mordaŕ žebi potom spyta žiwjenje wsacź, tola žo jenož straschnje skała. Skónzowana pjecź njewocźehnjenych dźěcźi sawostaji.

* (Smjerśk w hornim Vogtlandźe.) W hornim Vogtlandźe žu pjatk tydźenja w nozy na sahrodach a polach buny (fažole), georginy a wschě druhe nježne kwětki a rostliny smjerske. Na hłubje ležazych polach je běrnaze selo se smjerskom cźerpiło. Wone je swjadło a wocźorniło; běrny njemóža po tajkim dale roscź. W lěžowych žwětlinach žu też srawjaze pruźnizy cźerpike.

* (Sso tepiła.) W Hamburgu je wěsta Gehrkenowa se žwojim tśilětnym dźěśćom do wody skocźiła a žo tepiła, dokelž bě ju jejny muž, kotryž lěnjeho paže, nabił.

* (Nan a žyn sa jenym powjasom žo wobwěžkoj. Žiwnosćerjej Albrechtej w Göttinje pola Potsdama bě krótko do žwjatkow mandźelska wumrjeła. Powjeda žo, so je žebi žiwjenje ś wobwěžnjenjom wsała. To 61-lětnemu mužej a też jejnemu 27-lětnemu žynej jara bliśko dźěsche. Poźlednischi chzyńsche žo bliźsche dny woženicź, so by sažo do domn žónska pschischła. Po sdaczu pak wón njeje srudnosćź dla macźerneje žmjercźe pschewinycź mohł, tak so je žo w nanowej njepschitomnosćźi we wobydlenju wobwěžnył. Sso domoj wróćźiwschi a žyna morweho namakawschi, nan jeho cźěło ś woka wucźeže a žo potom sa tón žamy powjas wobwěžny.

* (S njekedźbliwosćźu satśělił.) 14-lětny žyn hajnika Stenzbachera w Reitu žo se žortom ś tśělbu na žwojeho towaŕscha saměri, měnjo, so tśělba njeje natykana. S tśělby žo wutśěli, a kulka hólza do wóczka trjechi, kotryž hnydom morwy na semju padže. Njesbožowny tśeleŕ se sadwělowanjom do hór cźekny. Hakle posdźe w nozy žo wón domoj wróćźi.

* (Smijizyne kušnjenje.) Jedyn hólz ś Jabłonza pola Stollberga w Rudnych Horach, kotrehož bě pśched něktorymi dnjemi na łuzy smijiza kušła, je pschi žamym na hadźazy jěd wumrjeł, hacź runjeź žo hnydom wschě žrědki pśche njón nałožowachu. Ranu běchu hnydom wutłóćźili a wuzyzali, hólzej žo palenza napicź dali a lěkarja sawołali, tola běchu wopacźnosćź sćźinili, so běchu sranjenu nohu podwjasali. Hólz bě w žmjertnym strasche. W jenej kliniźy w Kamjeniźy žu nohu rosrěśli a strach wotstronili. Staw, do kotrehož je smijiza kušła, nježmě žo po tajkim podwjasacź. Smijizyne kušnjenje je njestraschne, jeli so žo rana hnydom wuzyza a hdyž kušnjenemu žo wjele palenza napicź dadźa. Spodźiwne je, so žo tón, kotrehož je smijiza kušła, njewopoji.

* (Kwažarjo skhorili.) W Mainzu žu pschi jenym kwažu hosćźo, kotśiž běchu schampiony (hriby) jědli, wschitzy cźežko skhorili.

* (Njesboże s automobilemi.) W Brehlu pola Kölna je jedyn automobil starscheho knjesa pschejěł, kotryž hnydom wumrje. Automobilowego wobžedźerja, jeneho belgiskeho hrabju, žu sajeli. — W Sinzigu teho runja jedyn automobil jenu wóžomlětnu holcźku pschejědźe a ju mori. Roshorjenych burow mózachu lědma wotdźerżecź, so žo do automobiloweho wjednika ś pukami njedachu. — Jene towaŕstwo ś Belgiskeje na automobilach pśches wjeż Pünderich pschehna a dźěcźo pschejědźe, kotreż žo žmjertnje srani. Tychle podawkow dla chzedźa wyschnosćźe w pschirheinskej krajinje sakoń wudacź, ś kotrymž žo ś cźežkim khostanjom sakaže, ś automobilom skoku pśches wšy jěcź. (W Saskej by teho runja tajki sakoń jara trěbny był.)

* (Žałožne žwójbne njesboże.) W Choustniku žo wikowaŕ Emanuel Gold se žwojej žonu swadźi. Nahły cźłowjek žo pschi tym tak rosnjembri, so dołhi nóž shrabnywschi žwojej žonje krk pscherěsny. Žonine sakschiczenje sažłyschawschi Goldez dźesaczlětna dźowczicźka ś pódlanskeje stwy pschiběža, tola tón žamy wokomik ju nan shrabny a jej teho runja krk pscherěsny. Na to žadławz cźekny. Nasajtra rano pschi měschcźanskim hacźe Góldowy kłobuk a saschijaze rubischko namakachu. Myślа žebi, so je žo žoniny a dźeścźowy mordaŕ w hacźe tepił.

* Hdźe skoto wostawa? Jedyn franzowski wucźenz, kotryž je žo dołhi cźaž ś praschenjom saběraŕ, hdźe skoto semje wostawa, je na podłožku statistiskich wobliczenjow namakaŕ, so amerikanizy subjazy lěkarjo k plomběrowanju hubjenych subow lětnje 160 zentnarjow skotu pschetrjebaju. Tale cźežkosćź hódnosćź $2^1/_2$ milijona frankow pschedstaja, kotraž žo po wumrjeczu mějecźelow plomběrowanych subow do semje žobu wosmje. Hdy by to tak dale schło, by žo na tajke waschnje sa tśi lětstotki na pohrjebnischczach sjenocźenych statow poknózneje Ameriki sa 750 milijonow frankow skota pohrjebało. To je něhdźe tak wulka suma skotych, kajkaž je w tu khwilu w sjenocźenych statach we wobkhadźe.

* (Rosbuchnjenje pólvroweje wěže w San Fernando.) 20. augusta je jedyn se 7 pólvrowych wěžow bliśko San Ferdinanda w Schpaniskej do powětra slecźił Pólver je žo pjecźa we wulkej horzocźe rosžadźił a žo žam sapalił. Na sboże njejžu cźłowjekojo do njesboža pschischli, tola njedźiwajzy teho žu wobydlerjo wustróżeni. Boja žo, so móhł pólver w druhich wěžach wot žamo rosbuchnycź.

* (Wulke powodźenje w Amerizy.) S New-Yorka pišaju: Koloradoska rěka je wo 20 lohczi horje stupiła. Wjele tyšaz cźłowjekam je žo statok rubił; wulke stadła skotu žu žo tepike. Rěka Beacos je pśches brjohi stupiwschi 200 kóšnych mil póczrjeła. Kelko cźłowjekow je žo tepiło, njeje snate.

* (Njeſbožowna luboſcź.) Rěſnik Alfred Genrich ſ Wrótßławja je w Spandawje ßwoju 16lětnu lubu Idu Droeſcherez a potom ßebje ßameho ſatſělił. Holzynaj ſtarſchej nochzyſchtaj do jeju ženſtwy ſwolicź.

* (Wulke powodźenje w awſtriſkich alpſkich krajinach.) Schtyrſka, Tyrolſka a druhe hórſke krajiny ßu ßo lětßa woſpjet ſ powodźenjom ſapuſcźike. W Penzerthalu ßu wſchě moſty a mlyny ſwottorhane. W tu chwilu njeje mózno, do Penzerthala pſchińcź, dokelž je dróha wupuſcźena. Pola Aberſtückla Sagſka rěcźka kluboki dok pócźrje a móſt nad nim wottorže, kotryž hacź dotal hiſchcźe njeje žana wulka woda doßahnyła. — S Innsbrucka pißaja: Wieß Prad je ßo ſe ſliwkom ſ wjetſcheho dźěła pócźrjeła. Jědnacźe khěžow je ßo wupuſcźiło, dwanacźe khěžow ßo ßylnje wobſchkodźiło, dwaj cźlowjekaj ſtaj ßo morilo a dwejo ßo cźežko wobſchkodźiłoj. Też wieß Tſchengels je ßylnje cźerpika.

S Merana w Tyrolſkej pißaju: Rěcźka Naif, kotraž ßo pod Meranom do rěki Ecźe wuliwa, je jara ſtraſchna woda. Wona je ßo pſched někotrymi létami ſprawika a ſ wyßokimi hacźenjemi wobdała, hacž runje ma ſ wjetſcha mało wody. 20. auguſta popoldnju 1/2 3 hodźin ßo po njej wulka woda ſ kamjenjemi a ſchcźerkom pſchiwali a pſches ſchěſcź metrow wyßoke hacźenje pola St. Valentina pſcheſchucźi. Pſchi brjoſy dwajſchoßny mlyn ſteji, w kotrymž ßo knježa hoſpoduja. Tole twarjenje ßo, kaž ſ khartow natwarjena khěžka, ßypny. W druhim poſkhodźe dr. Schön, ßyn ßławneho Lipſcźanſkeho wocźneho lěkarja a profeßora, ſe ßwojej macźerju bydleſche. Hdyž bě ßo khěža ſaßypła, ſamó ßo dr. Schön, hacž runje je khorowaty, ſ roſpadankow wudźěłacź. Sa 20 mjeńſchinow bě wulka woda wotběžała. Ludźo, kotſiž na pomoz pſchiběžachu, lóhkoſranjeneho dr. Schöna wukhowachu. Do roſpadankow ſatkußnjenu poßłużobnizu nadeńdźechu, kotraž na ßwojim klinje Schönowu macź džerżeſche. Schönoweje khowa bě ſ roſpadankami roſmjecźena a jejne wutrobno róſdrjene. Poßłużobniza bě njeſranjena woſtała. Jena ſahrodnikowa, kotraž bě na jedyn ſchtom ſaléła a ßo ſ nim ßobu ſtorhnyła, a wěſta ſwudowjena Bohlendorfowa ſtej ßo tepikej. S wulkej wodu ſawoſtajene błóto ßo na wjetſchi dźěl St. Valentina wula. Naifiki mlyn je prěni pſchiwal wodow ſadźerżał, hewak budźiſche wieß cźežko ſchkodowała. — We Wagendorfje je ßo jena mlynkowa tepika, mjes tym ſo je ßo jejny ßyn na wiſchnjowy ſchtom wukhował.

* (Wjelk hólzow nadpadnył.) Njedaloko Inſterburga w rańſchich Prußach je jedyn wjelk dweju hólzow, kotrajž wowzy w lěßu paßeſchtaj, nadpadnył. Hólzaj do wjelka ſ klumpachomaj pjerjeſchtaj, tola ſwěriſko jeju ſakuba.

* (Poſdźe wotkryty njeſkutk.) W Kojetinje we Cźechach ßu tele dny cźěło jeneje žony, pſched 10 létami pohrjebaneje, wuryli. Po lěkarjowym wobßwědcźenju bě žona na tuberkuloſu wumrjeła, po ludowym powjedanju běchu pak ju pjecźa morili. Hdyž cźěłowe ſbytki wobhladowachu, w nopje woprawdźe dwaj ſerſakaj hoſdźej namakachu. Žoniny muž je hiſchcźe žiwy.

* (Cźerpjenje jeneho Nazarenſkeho.) We Wuheriſkej je ſekta, kotrejž pſchiwißowarjo ßo Nazarenſzy mjenuja. Dokelž maja pſchelecźe krwe ſa hrěch, ßo woni ſpjecźuja, we wójſku ßłużicź. Tajkich ſpjecźowarjow knjeżeŕſtwo tak dołho w jaſtwje džerži, doniž njepraja, ſo ßu k wojeŕſkej ßłużbje ſwólniwi. Hdyž tele dny w Ssegedinje knjeżeŕſka komißija tamniſche jaſtwo pſchehladowaſche, jej jaſtwowy direktor 33létneho Pawoła Kowacźa pſchedſtaji, jeho pěkne ſadźerżenje jara khwalo. Kowacź, kotryž je Nazarenſki, hižo 12 lět w khoſtarni ßedźi, dokelž ßo ſapowjeduje, wojeŕſku bróń noßycź. Na praſchenje jeneho ßobuſtawa komißije, hacž ßo njeby chzył ſakonjej podwolicź, ſo by ßwojemu cźerpjenju kónz cźinił, Kowacź wotmolwi, ſo wón do zyła njecźerpi, a ſo ßo jemu wjele bóle w jaſtwje lubi.

* (Straſchne ſpanſke měſtno.) W żeleſarni Kluſu w Schwajzarſkej ßo jedyn dźěłacźeŕ w nozy do pjezy lehny. Dokelž ßo muža njedohladachu, pjezyne durje rano ſacźinichu a pěz ſapyrichu. Naſajtra dźěłacźerjowe ſwuhlene cźěło w pjezy namakachu.

* (Wulke powodźenje w Chinje.) S Hongkonga pißaju: Satraſchne powodźenje je provinzu Kwangfu doma pytało. Něhdźe 1000 cźłowjekow je ßo tepiło. W měſcźe Honkongu ßamym ßo někotre domy, ſ wodu podmlěte, ſaßypnychu. Pſchi tym je ßo 20 cźłowjekow moriło.

* (Semjerżenje.) Japanſka kupa Toroſhima je ßo 15. auguſta ſe ſemjerżenjom wupuſcźiła. Zyłe wobydleŕſtwo, ſ 150 woßobow wobſtejaze, kotrež na kupje guano ryjeſche, je ßo moriło. Podmórſke wumjety cźinjachu njemóžne, ßo k kupje pſchibliżicź.

* (Sražene dweju kódźow.) W Kapſkim měſcźe je jendźelſka kódź „Hipfields“ do Hamburgſkeje parneje kódźe „Khežor“ ſakożiła. „Hipfields“ ßo hnydom ponuri. S jejneho mużſtwa je 23 muži ßo tepiło a jenož ſchtyrjo ßu ßo wukhowali. Hacź je ßo kódź „Khežor“ wobſchkodźiła, njeje ſnate.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Murjerja a khoſchcźerja J. K. Liſchku w Pßowjach a jeho žonu bě kawniſki ßud k jaſtwu po 9 dnjach dla kradnjenja drjewa ſaßudźił. Wonaj běſchtaj kublerjej Robſchinkej w Minakale khoſchcźa pſchedałoj, tola měſto pjenjes běſchtaj dowolnoſcź doſtałoj, ſo ßmětaj ſ Robſchinkowych brěſow delnje pruty bracź. Liſchkez mandźelſkaj pak ßo ſ delnimi hałoſami njeſpokojiſchtaj, ale też hornje hałoſy ſe ſchtomow ſwotrěſaſchtaj. Pſchecźiwo wußudej kawniſkeho ßuda ßo ſaßudźenaj powołaſchtaj. K wußudźenju bě pak jenož Liſchzyna pſchiſchła, kotrejž ßo jedyn dźeń pſchißudźeneho khoſtanja ſpuſchcźi, mjes tym ſo ma jejny muž połne 9 dnjow wotpokucźicź.

Sslèborna pinza.

(Pokracźowanje.)

V.

Kaž to běſche wotrěcźane
S bohudźaknej wutrobu,
Bu też ßwěru wukonjane
S pěknej ruku darneju.
W podhrodom wón malu khěžku
Potom bórſy kupi ßej,
So byſchtaj cźim bliže měłej
K lubej zyrkwi Michałſkej.
Krawzej da ßej nowu ſeſchicź
Hódnu ßuknju kemſchazu,
Kupi ſa ſtaruſchku lubu
Kemſchikhymanu płachcźicźku.
Žanej duſchi njeſjewiſchtaj,
S hdźe jej' połěpſchk pſchiſchoł je,
A to wobradźene ſboże
Wužiwaſchtaj poniżnje. —
Njepopſchecźe nihdy njeſpi,
A ſły jaſyk njemjelcźi;
Dźe li wam hdy na lěpſchinu,
Sawiſcź bórſy ſchkerjedźi.
„To wſchak duſchu hinak njeje,
To ßu mlynkez pjenjeſy!
Jebał telko lět a kradnył
Je tón drapak paduſchny!“ —

Tajke błudne wopluſkanje
Sadrě mlynk, tón nowy knjes.
„Teho dopytam ßo bórſy,
Kak je pſchiſchoł do pjenjes.“
„Haj wſchak haj, to wěcźe ßebi
Po něcźim je nakradnył,
S horſchcźemi wſcho brał a hrabał,
Hdyž je ßam hdy w mlynźy był.“
„Cźakaj, paduſche ty ſtary!
Na tył tebi ſajědu!
Njech też njejßy mi mohł ſebracź,
Tola mlynkej ſtaremu.
Sběhnywſchi ßo ſapyrjeny
S thwatom dźěſche na njeho.
„Radſcho hacź cźe běrzej podam,
Wuſnaj pokradnjenjow ßo!“
Wboha wóßliczerka ſtara
Satraſchena ſapłaka;
Wbohi ſtarz wſchón wobojany
Spowjeda wſcho do drobna.
Wupowjeda, kajke widźał
Je tam wulke kraßnoty,
Wjerch a ſcźěny błyſkorjate,
Sybołk ſłoty, ßlěborny.

(Skónczenje pſchichodnje.)

Hudanczzy.

296.

Jej' hłowicźka kuka
Se židkeho tuka;
Werſchk hłowcźki ßo pali
Hdyž ßłónczko ßo ſdali.

297.

Ssrjedźa kóſtki wutrobka,
Kóſtka ſ mjaſkom wobdata,
W mjaſku winko cźerwjene,
Laczinu hubu ſchewjate.

Wuhudanczzy ſ poßledjeho cźißła:
294. Rybjaza waka. 295. Mlyny.

Sa nowy Macźicźny dom

je ßo w lěcźe 1902 dotal nahromadźiło: 1116 hr. 61 np.

Dale ßu ſa njón darili:

Liſchki-Pónděłniży: Ssyrotka! Twoje dła, žona muża njepóßła — do jamy: . . . . . 2 = 92 =

W „Katholſkim Póßle“ cźißło 34. léta 1902 hižo kwitowane:

Молоканы (164 hr.): 1 hr. — Radwórſka płatowa komißija: Cźeſka Bjeßada w Liberzu ſ kużiſkimaj Sſerbomaj, hdyž ju wopytaſchtaj, 10 krónow = 8 hr. 55 np. — Wot Kukowſkeho kaßina 15 hr. = ... 24 = 55 =

Hromadźe: 1144 hr. 8 np.

S džakom kwituje a dalſche dary pſchijimuje

ſarjadniſtwo Macźizy Sſerbſkeje.

Trawowa awkzija.

Póndźelu 25. augusta t. l. ma ßo **wotawa** w parku, na murjerskej łuzy a inspekzijskej łuzy w Minakale ßa hotowe pjenjesy na pschedawanje pschedawacź.

Sapoczatk dopołdnja ½10 hodźin w Minakalskim hrodowym dworje.

W Minakale, 18. augusta 1902.

Hrabinska ſ Einſiedelska inſpekzija.

Młody kundros,

něhdźe 8 měßazow stary, ßo kupicź pyta. Posticźenja chzyke ßo we wudawarni Serb. Nowin wotedacź.

Kedźbu!

B.: Hdźe dha tele wubjerne jejowe nudle kupujesch?

D.: Te wubjernje ßłodźa a ßu jenoź w pjekarni a nudlowej fabrizy na theaterskej haßy na pschedań.

Khofej,

ßyry po 70 hacź 140 np., paleny po 80 hacź 200 np. dobrych a najlěpschich druźinow poruczataj

Schieſchka a Rjeczka

na ſwonkownej lawskej haßy.

We wudawarni „Sserb. Nowin“ ßu dostacź:

kmótſjaze liſty.

Pjaty

wěnz ſpěwow

je wuschoł, a je ſa 10 np. dostacź **we wudawarni „Sserb. Nowin“.**

Tam ßu tež prěni, druhi, tſeczi a schtwórty wěnz spěwow na składze.

Mużaze krawatty

we wulkim wubjerku poruczа

A. Tschentscher

na bohatej haßy czo. 18

„Autol“

njepschetrjecheny

wolij ſa motorske wosy.

H. Möbius a syn

w Hannovrje, Baſelu a Londonje.

S nakładom Macźizy Sserbskeje ßu wuschłe a we wudawarni „Sserbskich Nowin“ na pschedań:

Kschiż a połměßaz abo **Turkojo pſched Winom w lěcze 1683.** 1883. Płaczisna 40 np.

Trójniki. Sběrka powědańczkow. 1885. Płaczisna 40 np.

Nadpad pola Bukez. (1758.) S wobrasom. Druhi wudawk. 1888. Płaczisna 30 np.

Jan Manja abo **Hdźe ſtatok mój?** Powědańczko ſe ßerbskich ſtawisnow nowischeho czaßa. 1889. Płaczisna 40 np.

Bitwa pola Budyſchina. (1813.) 1891. Płaczisna 50 np.

Nowe Trójniki. Sběrka powědańczkow. 1893. Płaczisna 40 np.

Sabawki. 1896. Płaczisna 40 np.

K domkhowankam!

K kermuſcham!

pschedawa nětko

najlěpschi **ſaffran,**

najrjeńſche **rósynki,**

najlěpschi paleny **khofej,**

wschě druźiny **likěrow**

a mlěty **zokor** punt po 30 np.

Khorla Nowak

na żitnej haßy,

najſtarscha a ſnata najlěpscha pschedawarnja w Budyschinje.

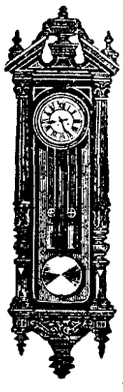

Pſchedawanje a porjedźenje

wschěch druźinow

czaßnikow.

Płaczisny najtuńscho a rukowanje na dwě lěcze.

Gustav Mager,

naßl. **Th. Hippe,**

czaßnikaŕ

na ßerbskej haßy 11 pschi starych kaßarmach.

Pſchedawarnja wużitkoweho drjewa

wyschscheho hajnika ſw. ßł. **Cl. Klugi w Budyschinje**

porucza, so by ßo stary skład wotbył

tyscherſku schtomowu khójnu

po sczěhowazych poniżenych płaczisnach:

staru schtomowu khójnu 13 mm tołstu □m po 60 np.

zyle ßuchu { 15 = = = = 68 np. / 18 = = = = 82 np. / 20 = = = = 90 np. / 25 = = = = 117—120 np.

S dobom na ßwój **nowy skład dobrych ſchlesynſkich khójnow a ſchmrěkow** ſ poruczenjom dopominam.

S poczesczowanjom

Clemens Kluge na Lubijskej drózy.

Kedźbu!

Kłobuki a mězy

wschěch druźinow, każ tež

ßłomjane kłobuki

po jara poniżenych płaczisnach porucza

C. E. Rinke

na bohatej haßy 5.

Bóschiczanske ryeźerkublo

pola Rjeßwaczidła

porucza

praßowany torf,

1000 kruchow po 7 hriwnach,

ſ hnydomnym sapłaczenjom po 6 hr. 50 np.

Poruczam tołste **krjepjawki, wódne khany, mlokowe khany, mloczanki, czerpaki, petrolejowe khany, wnhlowe kaſchcze** ßamßeneho wudźełka, mam tež wulki skład domjazeje, kuchińskeje a emaillowaneje nadoby, **ſchablony** k wuschiwanju a wosnamjenjenju, **wódne pónoje** a **żelesniki.**

Dale czinju na to kedźbliwe, so wschě do mojeho rjemjeßka ßłuschaze twarske dźełka, tſeſchne żłoby (ryny) a roły, każ tež wodowody jara ßwědomliwje wuwjedu. Duż proschu na mnje dźiwacź.

Spěſchne poßłuzenje. Porjedźerńja. Tunje płaczisny.

Moritz Schulz,

klampnarski mischtr w Budyschinje pschi ßerbskich hrjebjach 10.

Starowupruhowany

Shorjelski kalk

ſ kalkownjow firmy

E. Plümecke w Niskej a Kundraczizach.

Jeniczki ſaſtupjeŕ ſa Budyschin a wokolnosczi:

knjes **Adolf Glossmann**

w Budyschinje.

Do Rakez!

S tutym k wjedźenju dawam, so **schaty plokam** a je ſwětke **plotuju.**

Lubju dobre a tunje dźěło.

Ida Hausmannowa
w khěži krawſkeho miſchtra Feiſtera.

Woſſewjenje.

S tutym najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo wot 1. auguſta 1902 **płaćiſny deſkow poniżu** a ſo pſchedawam

30 mm	tołſte	□m	po	1	mk. 30	np.
24 mm	=	=	=	1	= —	=
20 mm	=	=	=	—	= 60	=
15 mm	=	=	=	—	= 55	=

wobrubjenu tworu,
njewobrubjenu 5 np. po □metrje.

Proſchu wo dobroćiwe kupowanje a lubju najkedźbliwiſche poſłużenje.

Parny rěſak w Sernjanach pola Rózanta
(pola Kamjeńza w Sakſtej).
P. Rocho, twarſki miſchtr.

Ssadarſka a ſahrodniſka ſchula
w Budyſchinje.

Sahrodniſtwo ma wulku dźělbu **ſadowych ſchtomikow** wſchěch formow (wyſokich a niſkich, ſpalěrowych, pyramidojtych ſchtomikow atd.) na pſchedań.

Symſki ſemeſter w ſahrodniſkej ſchuli ſo **21. oktobra t. l.** ſapoczńje. Dalſche wukaſuje

pſchedſtyda dr. **Brugger.**

Na ratarſtwo ſo dokładnje wuſtejazy naſhonity muž, woženjeny a niz pſchemłody, ſo jako **hejtman** abo **lambora** na jene burſke kubło pyta.

Fabrika w Koblizach
(Köblitz) pola Budeſtez.

Dweju ſtróſbeju a pilneju ſapſchaharjow pyta Sarěčanſki knježi dwór.

Pjekarſki wuczobnik
móže ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi do wuczby ſtupicź na hrodowſkej haſy 3.

Do farſkeho domu w Hinterhermsdorfje (ſakſkej Schwizy) ſo k 1. oktobrej kſcheſćijanſzy ſmyſlena pilna **ſłużobna holza** pyta, kotraž je hižo ſłużiła, na warjenje ſo troſchku wuſteji a też dźěćźi lubuje. S knihu ſo ſamolwicź w Budyſchinje pſchi nowych hrjebjach (Neugraben) czo. 7 II.

Porjad lubowaza **holza,** po możnoſćźi ſe wſow, ſo k 15. ſept. pyta na walſkej dróſy (Wallſtraße) cźiſło 15 I.

W Scheſchowje ſtej dwě **wobydleni** ſ rjanej ſadźeńſkej ſahrodu na pſchenajeczе p. kublerja Ryncźa.

Sjawny dźak.

Sſo wróćiwſchi wot rowa naſcheje njeſapomniteje mandźelſkeje a maczerje, nam tak nahle wotwołaneje, nucźi naſ, ſa pſches ſměru wjele wopokaſmow luboſcźe a dźělbracźa na tutym měſtnje ſwój najwutrobniſchi dźak prajicź. Woſobje ſo dźakujemy knjeſej fararjej Golczej ſa troſchtowaze ſłowa w prědowanju, ſerbſkemu a burſkemu towarſtwu, knježim dźěławym žonam, knježemu inſpektorej, kaž też wſchitkim ſhromadnje ſa jara bohatu kwětkowu pychu a pſchewod k poſledniemu wotpočźinkej.

W **Rakezach,** 20. žnjeńza 1902.

Miczkez jara hluboko
ſrudzena ſwójba.

Miſſionſki ſwjedźeń
w Malym Wjelkowje

budźe **njedźelu 31. auguſta.**

Dopołdnja ½10 hodźin: ſwjedźeńſke prědowanje a ſwjedźeńſka roſprawa.

Popołdnju w 3 hodźinach: Poſwjedźeń ſ roſprawami wſchelakich miſſionarow.

Kóždy je wutrobnje witany.

Burſke towarſtwo w Rakezach

ſměje **jutſje** njedźelu 24. auguſta popołdnju ſ dypkom **4** hodźin w Gáblerez hoſćeńzu **poſjedźenje,** w kotrymž ſo hnojniſchcźa ſkaſaja a budźe ſo wo ważnych towarſtwowych należnoſćźach wuradźecź. — Wo bohaty wopyt proſy **pſchedſtydſtwo.**

Ssylneho **wolazeho** hnydom a dwě wuſtojnej **hródźnej dźowzy** k nowemu lětu pyta **knježi dwór w Kupoj** pola Minakała.

Pilna ſprawna **holza** ſo k 1. oktobrej ſ dobrej mſdu do domjazeho dźěła pyta na ſwonkownej lawſkej haſy 16 po 1 ſkhodźe (nětkole w ſahrodnej khěži).

Wuſtojny
rólny pohonc̆
ſo hnydom na **Kupjanſki knježi dwór** pyta.

Sſkužobne a hródźne dźowki a tajke k ſwinjom, wotroczkow, ſrěnkow, rólnych pohončkow, pohončkow, hejtmanow, dźěłacźerſke ſwójby, tſecźakow a wolazych ſa tudomne a Draždźańſke ſtrony hnydom pyta **Schmidtowa** na ſukelnſkej haſy cźiſło 24.

Hnydom a k nowemu lětu ſłużobne a hródźne dźowki a tajke k ſwinjom, hoſpoſy ſ wulkej mſdu pyta pſchiſtajerka **Görlichowa** pſchi Michalſkej zyrkwi.

Hródźne dźowki, cźeladnikow, ſłużobne a kuchińſke holzy k nowemu lětu 1903 pyta pſchiſtajeŕ **Moritz Lange** w Njeſwacźidle.

Porjadna 15 létna **holza,** kotraž ma wulku luboſcź k dźěcźom, ſo k nowemu lětu 1903 w **hajſkowni** we **Wujeźlu** do ſłużby pyta.

Khěža ſe ſahrodu je płacźiſny hódno na pſchedań we **Nowych Boranezach** cźiſło 18.

Meblowa pſchedawarnja
F. A. Bjara
na nowoſalzſkej dróſy
porucza ſwój ſkład
ſtołow a meblow
wſcheje druźiny.
Pſchi njewjeſcźinſkim wuhotowanju ſo też wotpłacźenje po dźělbach bjerje.

Pohonč dowěrny a ſtróſby, ſo pſchi 360 hr. létneje mſdy hnydom abo něſchto poſdźiſcho na wſy pyta. Dalſche je ſhonicź we wud. Serb. Nowin.

W **Żarkach** pola Wósborka je **maſiwna khěža** cźiſło 19 B tunjo na pſchedań. Dalſche je pola gmejnſkeho pſchedſtejicźerja tam ſhonicź.

Maſiwna khěža ſe ſahrodku cźiſło 14 w **Haſłowje** je pſcheměnjenje dla na pſchedań. Dźěło je w bliſkich Ssulſchezach doſtacź.

W Hodźiju je **khěža** cźiſło 72 ſ něktorymi kórzami łuki a pola hnydom na pſchedań.

Jenopſchcźny wós ſ juchowym ſudom a **dezimalna waha** ſtaj tunjo na pſchedań na draždźańſkej dróſy 11 delka.

Jěſdźeny wós
lohki ſ pſchikrywom, na wſy ſo hodźazy, je płacźiſny hódno na pſchedań pola kowarſkeho miſchtra **Möckela** na hornczeŕſkej haſy w Budyſchinje.

Mlode
ſwinje
Miſchnjanſkeje raſy pſchedawa
knježi dwór w Kupoj.

Poſ, na mjeno Boz poſłuchazy, běły ſ cźornej hłowu, je ſo pſched tſjomi njedźelemi mjes Cźelchowom a Sdźerju ſhubił. Proſy ſo, ſo by ſo ſa myto w Mnichowſkim dworje (Münchener Hof) pola domownika wotedał.

Spěwy
do žnjowych wěnzow
ſu na pſchedań
we wndawarni Serb. Nowin.

(K temu cźiſłu jena pſchiłoha.)

Sa ratarjow!

Wósk

sa cžerjeńske rjemjenje

w kulojtych žerdlach. Wón žo lohko nałožnje, je jara spory, rjemjenjowemu žuwanju sadźiwa a rjemjenjowu cžehnjeńsku móz a jeho džerjenje polěpscha.

Najlěpschi ruski

maschinski wolij,

maschinski tuk

a **kolmas,**

kožane sale,

cžerjeńske rjemjenje

snateje hódnoscze po tunich płacžisnach pschedawa

Otto Büttner

pschi hłownym torhoschczu 9.

Dalokoreczak 329.

Pschispomnjenje: S wosom njedam žwoje twory po wšach wokolo wosyczź.

Sslubjeńske listki

se słotym srěškom

kaž tež w jednorym wuhotowanju cžischczi po tunjej płacžisnje

Ssmolerjez

knihicžischczerńja.

Howjaše kože, czelaze kože, konjaze kože, wowcze kože a tež **wowczu wołmu** po najwjetschich płacžisnach kupuje

Heinrich Lange

pschi žerbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach.

Džělaczerske kholowy, džělaczerske lazy, džěczaze wobleczenja, direktnje se Seifennersdorfskeje drastoweje fabriki porucza.

Emil Heinrich w Borschczi.

Czelaze kože,

sajecze, kauiklaze, kocze, kunjaze a tkhórjaze kože po najwjetschich płacžisnach kupuje

Heinrich Lange

pschi žerbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach.

Destillazija Adolfa Rämscha naślěd.

(mějeczel **Max Kirschner**)

w Budyschinje pschi butrowych wikach

— 1868 założena —

porucza žwoje daloko a schěroko znate wubjerne **likěry** k kwašam, kschczisnam a druhim žwjedženskim składnoscžam w cžwizach a po wašy. Wožebje dobre žu dwójny **rózowy, nalikowy, hontwinski a jadroselowy, hornjołužiski, žołdkoselowy seleny** a **cžerwjeny, zitronowy, wischnjowy, malenowy, prušnizowy** a **korwejdowy** liter po 60—80 np. Dale **natursłokorwejdowy** liter po 40 np., dobry **žitny** po 70 a 60 np., a **cžisty** cžišlko 1 a 2, liter po 32 a 30 np. **Cžwizy k pjelnjenju žo wupožcžuja.**

Zacherlin

spodźiwnje skutkuje! Wón mori, kaž žadyn druhi žrědk, ſ wěstoscžu a rucže kóždu družinu schkódnych pschekaſanzow, wožebje mole, tkhi, schwoby, muchi, schczónwy, njerodź na domjazych skocžatach a žo teho dla wot milijonow wotebjerarjow khwali a pyta. Jeho znamjenja žu: 1. sasyglowana blescha, 2. mjeno „Zacherl":

W **Budyschinje** pola kk. Měrschez bratrow naślědnikow, Straucha a Koldy,
= = = k. Oty Engerta,
= = = = Straucha a Koldy,
= = = = Ernsta Creydta,
= = = = Emila Měrscha,
= **Barcze** = = C. A. Lukascha,
= **Biskopizach** = = Pawoła Schockarta,
= = = = Oskara Wagnera,
= = = = R. Sessela,
= **Bukezach** = = Sswory,
= **Ketlizach** = = Pawoła Mikela,
= **Wjasońzy** = = E. Ferd. Lehmanna,
= = = = Aug. Schwera,

Franz Marschner

cžaſnikař w Budyschinje

cžo. 9 na bohatej haſy cžo. 9

žwój skład **cžaſnikow** a **cžaſnikowych rjeczažow** dobrocžiwemu wobkedžbowanju porucza.

Hódna twora. Pižomne rukowanje. Tunje płacžisny.

Porjedženje dobre a tunje.

Pschispomnjenje: Rěcžu **herbski.**

Ssuscheny tołsty połcž, punt po 80 np. a **žuschene žwinjaze mjaso,** punt po 70 a 75 np., **kołbaſowy schmalz,** punt po 50 np., porucza

Ota Pětschka na žitnej haſy.

Sczinowe pleczenje

k džěłanju wjerchow se sazynkowanym grotom pschedawa tunjo

C. Schneider, twarski mischtr na walkej dróſy 14.

Ssymjeńtny hróch

kaž tež

woku, kolij, hejduschku a žonop

najlěpschich družinow

porucza **tunjo**

Khorla Schuppan

žitowa pschedawarńja.

Khofejowy Sachsa

bydli hischcze pschezo na

bohatej haſy 4

a ma pschezo hischcze

najlěpschi khofej.

Mužaze krawatty

w jara wulkim wubjerku po wurjadnje tunich płacžisnach porucza

Hana Rollowa

na rózku Lubijskeje a tuchorskeje dróhi 1.

Kóždy, kotryž chze žebi **dobry** a **tuni cžaſnik** kupicź, abo kotryž chze žebi jón **porjedzicz** dacź, njech dže k cžaſnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haſy 5

Jencz pschedawa a porjedža sa žwoje dźěło sprawnje rukujo. — **Proſchu, žebi moje wukładne wokno, ſ płacžisnami wupołożene, wobhladacz.**

Pschiloha k czišku 34 Serbskich Nowin.

Ssobotu 23. augusta 1902.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

18. augusta 1902.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Wóły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšcheje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	36—40	64—70
awstriske	37—40	65—71
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	32—35	59—63
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	28—30	56—58
4. ßnadnje pizowane kóždeje staroby	25—27	50—53
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšcheje rěsneje hódnosće	35—37	62—65
2 połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetšcheje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	31—34	58—61
3. starše, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódše krowy a jałojzy	28—30	55—57
4. žrěnjo pizowane krowy a jałojzy	25—27	51—54
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	46—49
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšcheje rěsneje hódnosće	35—38	61—66
awstriske	—	—
2. žrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	31—34	58—60
3. ßnadnje pizowane	28—30	54—56
Cźelata:		
1. najlěpše ſ mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	46—49	68—73
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	43—45	65—67
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich ſkſchiženjow w starobje hač do 1¼ léta	51—53	64—66
2. mjaßne	48—50	62—63
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrošy	46—48	59—61

Płaczišna žitow a produktow w Budyšchinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyšchinje: 2833 měchow.	W Budyšchinje 16. augusta 1902. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju 21. augusta 1902. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšeńca . . . . . běła	8	71	8	94	8	59	8	82
" . . . . . žołta	8	35	8	59	8	35	8	59
Rožka	7	50	7	81	7	50	7	75
Jačmjeń	6	65	6	79	6	67	6	93
Wowß . . . . . 50 kilogr.	8	40	8	70	8	—	8	30
Hróch	10	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	50	10	—	8	—	11	—
Jahły	13	—	16	—	12	—	16	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	—	1	50	1	80	2	40
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	10	2	40	2	—	2	30
Pšeńczna muka 50 " . . .	9	—	17	50	13	50	15	50
Rjana muka . 50 " . . .	8	—	13	50	10	83	11	83
Ssyno . . . 50 " . . .	3	20	4	40	3	50	3	80
Ssłoma . . 600 " . . .	24	—	30	—	24	—	30	—
Proßata 1086 schtuk, schtuka . .	13	—	28	—	—	—	—	—
Pšeńczne wotruby . . .	—	—	5	25	4	80	5	25
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	50	5	25	5	75
Pšeńczny gris	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	6	50	—	—	—	—

Runklizowe ßymjo, punt po 50 np. — **Cźerwjeny dźeczel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyšchinje płaczeſche: kórz pšeńcy (běła) po 170 puntach 14 hr. 80 np hač 15 hr. 19 np., žołta 14 hr. 19 np. hač 14 hr. 60 np, kórz rožki po 160 puntach 12 hr. — np. hač 12 hr. 49 np., kórz jačmjenja po 140 puntach 9 hr 36 np. hač 9 hr. 50 np.

Na Bursy w Budyšchinje pšeńca (běła) wot 8 hr. 83 np. hač 9 hr. 12 np., pšeńca (žołta) wot 8 hr. 70 np. hač 8 hr. 83 np., rožka wot 7 hr. 25 np. hač 7 hr. 35 np., jačmjeń wot 7 hr. — np. hač 7 hr. 13 np., wowß wot 8 hr. 5 np. hač 8 hr. 25 np.

Wičzne płaczišny w Kamjenzu

14. augusta 1902.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 31 np. hač 7 hr. 80 np., pšeńca wot 8 hr. 20 np. hač 8 hr. 53 np., jačmjeń wot 6 hr. 70 np. hač 6 hr. 79 np., wowß wot 8 hr. 25 np. hač 8 hr. 70 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hač 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., ßyno 4 hr. 25 np., běrny 1 hr. 50 np. Ssłoma (600 kilogr.) 28 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 10 np. hač 2 hr. 40 np.

Wjedro w **Londonje** 22. augusta: rjane

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smje 13. njedźelu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodź. farař Räda žerbſku spowjednu rěč, ½9 hodźin duchowny Tyscher žerbſke a w 10 hodźinach němſke předowanje.

Wěrowani:

W **katholskej zyrkwi**: Hermann Franz Anton Prinz, bankowy pschedstejicžer w Emden, ſ Lejnu Klaru rodź. Smidtez tu.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi**: Khorla Erich, Khorle Augusta Micža, murjerskeho poléra na Židowje, ž. — Margaretha Gertrud, Alwina Maxa Schildera, fabrikarja w Dobruschi, dź. — Hana Theresa, Handrija Bohuwěra Běbracha, dźěłaczerja w Delnjej Kinje, dź. — Selma Hedwiga, Jana Ernsta Gudy, želesniskeho wothladarja na Ssokolzy, dź. — Kurt Erich, Jakuba Fiedlerja, fabrikarja na Židowje, ž.

W **katholskej zyrkwi**: Rudolf Lawrjenz, Jurija Eberharda Lukascha, privatěra, ž. — Franz Rudolf, Franza Mrschtneho, krawskeho mischtra, ž.

Zemrjeli:

Dźeń 14. augusta 1902: Frieda Hedwiga, Gustava Reinholda Kerna, piwarskeho dźěłaczerja na Židowje, dź, 2 m. 7 d. — Margaretha Wanda Rosa, Oty Wylema Jurja Thiemanna, rěsniskeho mischtra, dź., 9 m. 24 d. — 15. Hana swud. Schmarandarjowa, rodź. Kaplerjez, 64 l. 11 m. 13 d. — 16. Hana Emilia Kühnez, 35 l 1 m. — 18. Marja Khrystina Albina Rosalija Meierowa rodź. Wolfez ſ Wolbranez, 28 l. 1 m. 14 d. — Handrij Dorżan, khěžeŕ na Židowje, 79 l. 5 m. 24 d. — Hendrich Emil Anton Geldner, murjeŕ na Židowje, 58 l. 1 m. 22 d.

Zyrkwinske powjesće ſ Hodźija.

13. njedźelu po ßwjatej Trojizy smeje rano ½7 hodź. duchowny Domaschka žerbſku spowjednu wučbu, ½8 hodź. žerbſke a ½10 hodź. němſke předowanje.

Zyrkwinske powjesće ſ Budeſtez.

13. njedźelu po ßwjatej Trojizy smeje rano ½7 hodźin farař Wjazka ſ Hornjeho Wujesda žerbſku spowjednu rěč, w 8 hodź. žerbſke a ¾10 hodźin němſke předowanje.

Emil Wehrle

w Budyschinje

na jerjowej haßy 7

Swój wulki skład **lětnich koschlow** po jara tunich płaczišnach poručam:

mužaze koschle po 90 np., 1 mk., 1 mk 10 np., 1 mk. 20 np. atd.

žonjaze koschle po 90 np., 95 np., 1 mk. atd.

hólczaze koschle hižo po 45 np.,

holczaze koschle hižo po 30 np.,

módroczišchcź hižo po 20 np., **zychi** hižo po 18 np.,

wupjerki módre, rosa a czerwjene ßmuhate po 25 np.,

tibetowe nahłowjaze rubischcza hižo po 60 np., **ſbytki ſa kattunowe blusy** hižo po 50 np., **rubjany płat, módroczišchcź, běły płat** wschěch schěrjow po jara tunich płaczišnach.

Sserbſke a němſke spěwarske

w najwoßebnischich a jednorych swjaskach ßu po tunich płaczišnach na pschedań **wew udawarni Serb. Nowin.**

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 35. | Sobotu 30. augusta 1902. | Lětnik 61.

Sserbska deputazija pšched Jeho Majestoščzu kralom Jurjom.

Nětkole wschě wjetsche korporazije w Sakskej khwataju, nowemu knježerjej sakskeho kraja k stupjenju na trón sbožopschejo holdowacź. Duž njeßmědźesche tež ßerbski lud, ßwojemu wjerchowskemu domej njekhablajźy ßwěrny a pschiwißazy, ſ rjada sbožopschejerjow wuwostacź. Sańdźenu póndźelu 25. augusta dopołdnja ½11 hodźin je Jeho Majestoščź kral Jurij w ßwojim kralowskim hrodźe w Draždźanach ßerbsku deputaziju ßwjedźeńšzy pschijak. So bychu ßo po móžnoščźi wschě stawy sastupiłe, bě ßo deputazija na scźěhowaze waschnje sestajała: Wjednik a rěčnik bě knjes farar can. Herrmann ſ Wotrowa jako sastupjer ßerbsko-katholskeho duchownstwa, knjes farar Kubiza ſ Bukez jako sastupjer ßerbsko-evangelskeho duchownstwa a wubjerka Maćizy Sserbskeje (kotrejež pschedßydu knjesa prälata Kuscźanskcho bě Jeho Majestoščź hižo jako ßobustawa prěnjeje komory pschijała), knjes professor dr. Muka ſ Freiberga jako sastupjer ßerbskeho wucźerstwa, knjes notar a rěčnik Zyž ſ Budyschina jako sastupjer ßerbskich prawisnikow, ryćzerkubler Schrybar nad Žiczeńkom jako sastupjer ßerbskich ryćzerkublerjow, krajnoßejmskaj sapółklanzaj knjes Kokla ſ Khróscźiz a knjes Ssmoła se Spytez a knjes gmejnski pschedstejicźer Schołta ſ Kukowa jako sastupjerjo ßerbskeho ratarstwa. Deputazija ſ hłownehо dwórnischcźa w tsjoch kraßnych landawskich wosach k kralowskemu hrodej jědźesche, se ßwojimi lakajemi w bohatej liwreji hižo pschi jěsbje powschitkowne dźiwanje sbudźujo. Knjes wyschschi dwórski marschall hrabja Vitzthum ſ Eckstädt deputaziju do hroda dowjedźe.

Hdyž bě Jeho Majestoščź do audienzskeho sala sastupiła, mějesche knjes can. Herrmann wótsje se srosymliwym hłosom k kralej scźěhowazu rěcź:

„Hdyž Wascha Kralowska Majestoščź psched krótkim na ßławny trón Waschich wótzow stupi, tež we wutrobach Waschеje Kralowskeje Majestoščze ßwěrnych ßerbskich poddanow nutrne pschecźo nasta, so ßměli psched wobliczo Waschеje Kralowskeje Majestoščze stupicź a ſ woßebitej sbožopschejazej a holdowanskej deputaziju Waschej Majestoščźi sacźucźa wuprajicź, kotrež wutroby nascheho małeho luda k Waschej Kralowskej Majestoščźi napjelnjeja a hibaju. Do nascheje na to ßo počzahowazeje najpodwolnischeje próstwy je Wascha Kralowska Majestoščź najhnadnischo swolika a naschu deputaziju w tutej sa naß tak ważnej hodźinje najmiłoščźiwischo pschijała. Najnutrnischi a najcźeścźiwischi dźak ßmy sa to Waschej Kralowskej Majestoščźi winojcźi, a tónle dźak sacźuwaju niz jenoż jenotliwe ßobustawy deputazije, ale tež wschitzy cźi, w kotrychž mjenje tu psched Waschu Majestoščź stupichmy. Wascha Kralowska Majestoščź je ßo po Božej woli na kralowski trón, wjerschk semskeje mozy a wulkoscze, sběhnyła, a kaž je ßo Wascha Majestoščź w ponižnoščźi Božemu wjedźenju podcźißka a w starobje, w kotrejž ßo wjetschina cźłowjekow po dźěłapołnym žiwjenju do wuzedźeneho a derje sasłużeneho wotpočzinka podawa, ſ tak wjele a wulkimi cźežemi sjednocźene wyßoke dostojnstwo pschijała, tak tež my we Waschej Majestoščźi krala a knjesa, nam jenoż ſ Božej hnadu dateho, spósnawamy, kotremuž ßmy ßwěrnoščź, luboščź a poßłuschnoščź winojcźi. A tule poßłuschnoščź, tule njekhablazu ßwěru, tule nutrnu luboščź dźěscźa k cźeścźownemu nanej Waschej Kralowskej Majestoščźi sakhowamy w kóždym połoženju a we wschěch wobstejnoscźach ßwojeho žiwjenja. Wurasnje praju: sakhowamy; pschetoż hižo dotal je tole kraloßwěrne sacźucze njepschikrótschene herbstwo małeho ßerbskeho luda było, kotrež je wot naschich wótzow a prawótzow na naß pscheschło a wot nětcźischeho ßerbskeho luda na jeho potomnikow njepscheměnjene pscheńdźe. W tychle sacźucźach cześcźowanja, luboscźe a poßłuschnoscźe k ßwjecźenej woßobje Waschеje Kralowskeje Majestoščze, kaž tež ke knježerstwu, wot Waschеje Kralowskeje Majestoščze postajenemu, ßo my wschitzy setkawamy, njech ßmy evangelskeho abo katholskeho wěrywusnacźa, njech ßmy wucźenzy abo njewucźenzy, njech ßmy w jednorischich a ßnadnischich abo w lěpschich wobstejnoscźach žiwi, a ßmy, so bychmy wo tym ßwědcźili, ßwoju deputaziju w tymle smyßle sestajeli. Derje wěmy, so tale mjes nami wobstejaza pschesjenoscź a měrniwoscź, kajkaž je sa nasche cźaßne a wěcźne derjeměcźo nusna, tež pschecźam Waschеje Kralowskeje Majestoščze wotpowěduje, a budźemy ßo teho dla wschitzy dale prózowacź, so bychmy ßebi ju sakhowali a dorasnje spěchowali. K wutrobje nascheho najhnadnischeho krajneho wótza hischcźe najpokornischu prósstwu słožujemy: Wascha Kralowska Majestoščź chzyła tež nad małym ludom, kotryž drje druhu rěcź hacź w kraju knježazu rěcźi, kotryž ßo pak we ßwojej pschiwißnoscźi a luboscźi k kralowskemu domej a we ßwojej poßłuschnoscźi a cześcźownoscźi napschecźo Waschеje Kralowskeje Majestoščze knježerstwu nikomu pschetrjechicź njedawa, schkitajo a krywajo ßwoju kralowsku ruku wupscheschcźeracź a jón pschi wótzow waschnju miłoscźiwje wostajicź. Swoje pschecźa sa Waschu Majestoščź do ßłowow spschimnu: Bóh žohnuj, schkituj, krywaj a sdźerž Waschu Kralowsku Majestoščź a zyły kralowski dom, wobradź Waschej Kralowskej Majestoščźi k kraßnej kralowskej krónje něhdy hischcźe kraßnischu njebjesku krónu a spožcź Waschej Majestoščźi po tymle semskim prózy połnym žiwjenju wěcźnje sbóžne žiwjenje. To daj Bóh!"

Hižo w běhu tejele rěcźe Jeho Majestoščź rěcźnikej wospjet pscheczelnje pschikiwny a pschi wschelakich městnach ßwoje woßebite spodobanje spósnacź dawasche. Po skóncźenej rěcźi pak kral ßwój dźak wupraji ſ miłoscźiwymi ßłowami, so je połnje pscheßwědcźeny wo luboscźi a ßwěrje ßerbskeho luda k kralowskemu domej, we ßwojim dwórskim personalu ma wón wjele a rad Sserbow wokoło ßebje, dźenża woßebje je wón wulzy swjeßeleny nad deputaziju Sserbow. **Sserbja njech ßu pscheßwědcźeni, so chze wón rěcźnikowu prósstwu, so by ßwoju schkitazu ruku nad małym ßerbskim ludom dźerżał, połnje a zyle dopjelnicź.** Wón ma wulku luboscź k Sserbam; to cźi knježa hižo ſ teho widźa, so je jeho dźowka (prynzeßa Mathilda) ßama ßerbski nawukła a so tež rad ßerbski rěcźi, schtoż wschak njeje tak lohke. Po tychle ßłowach ßo Jeho Majestoščź na jenotliwych knježi, kotrychž jemu knjes can. Herrmann pschedstaji, wobrocźi a ſ kóždym ſ nich jara miłoscźiwje a luboscźiwje rěcźesche. Knjesej can. Herrmannej ßamemu kral rjekny, so je jeho swjeßeliko, so je na jeho rěcźi hnydom sprawnho, ßwěrneho Sserba spósnał. Jeho woßada drje je zyle ßerbska? Na to móžesche knjes can. Herrmann wotmolwicź, so wschak ßo we Wotrowje jenoż ßerbski prěduje. K knjesej fararjej Kubizy ßo wobrocźiwschi, spomni Jeho Majestoščź na wyßoku a woprawdźe rjanu Bukecźansku krajinu a ßo pschi tym sa wulkoscźu tamnischeje woßady wobhoni.

K knjesej profesorej Muzy kral jara milosćiwje praji, so jeho wurjekowanje žaneho žerbskeho pschisynkowanja nima. Knjes Muka mózesche na to wotmolwicź: „Majestosćź, hdyž cźlowjek tak dołhe léta pschi němskich gymnasijach wucźi, je to lohko srosymicź.“ Na milosćiwe waschnje žo na to kral s knjesom notarom Zyžom do rěcźenja da, žo jeho sa jeho domowinskej klóschtrskej krajinu praschejo. Na to žo Jeho Majestosćź hischcźe ras k knjesej profesorej Muzy wobrocźi a rjekny, drje žo dopomniwschi na drastny žwjedźeń léta 1896: „To je swjeselaze, so žo naschi Sserbja niz jeno žwojeje rěcźe, ale tež žwojeje drasty, kotraž je tak jednora, a tola tak dostojna a rjenje pschistejaza, twjerdźe dźerža“, na cźož knjes profesor Muka snapschecźiwi: „Majestosćź, bohužel jenož jedyn dźěl, katholscy; evangelscy Sserbja žu žo s wjetscheho dźěła žwojeje drasty wostajili.“ A kral rjekny: „To je schkoda!“ (Tak žo potajkim kral Jurij, kiž žebi ludowu drastu wyšoko waži, pódla němskeje khěžorki staji, kotraž je w spocźatku léta 1902 protektorstwo pruskich towarstwow k sakhowanju ludoweje drasty na žo wsała.) Knjesow krajnožejmskeju sapóžklanzow Koklu a Ssmoku monarch jako stareju snateju postrowi. S knjesom Koklu žo rosrěcźujo wón tež na jeho žotru Madlenu, kotraž je njedawno jako klóschtrska knježna wumrjela, spomni. Ju běsche ras Jejna Kralowska Wyšokosćź prynzeša Mathilda pschi žwojim wopyce s rěcźu poczescźika. Knjes Kokla móžesche wotmolwicź, so jeho kral w dwójnym žarowanju psched žobu widźi, najprjedy wo jeho njesapomniteho krala Alberta a potom wo jeho semrjetu žotru. Pola knjesa Ssmoky žo Jeho Majestosćź sa jeho domowinu Spytezami wobhonjesche a pschi tym tež na njebocźiczkeho knjesa farara Jmischa spomni. Knjesa Schrybarja žo kral na jeho mjeno žo pocźahujo praschesche, hacź dha je wón tež rodźeny Sserb, a tak wopraschany móžesche wotmolwicź, so je wón Sserb, a so je tež jeho žyła žwójba žerbska. Shoniwschi, so Žicźeńskje rycźerstwo knjesej Schrybarjej žłuscha, kral praji, so žo jemu hórkata, na naturskich rjanosćźach tak bohata łužiska krajina se žwojimi leżnymi wjeskami jara spodoba. K knjesej Scholcźe kral praji: „Pósnaju na Waschej rěcźi hnydom sažo mojeho dobreho Sserba“, a potom hischcźe pschispomni: „Wjeleż je mi snate, njeżmědźa žo do klóschtra s wokoliny žane knježny pschijimacź“, cźemuž knjes can. Herrmann snapschecźiwi, so žo po tym wjazy njesłožuja, něhdźe tsecźina klóschtrskich knježnow je se žerbskich, tsecźina s cźěskich a tsecźina s dalschich stron. Hischcźe ras žwoje wjeżelo nad tym wusběhnywschi, so běchu Sserbja psched njeho stupili, Jeho Majestosćź kral deputaziju milosćiwje puschcźi. Jeje žobustawy potom hischcźe posběhowaze rjane hodźiny wjeżele wopominajźy pschi shromadnym wobjedźe sjednocźene wostachu a tež pschi tym s dobrowólnym darom sa dotwar žerbskeho doma žwoje žwěrne žerbske smyślenje wopokasachu. P.

Swětne podawki.

Bywschi president Krüger

chze pschichodne léczo w Loschwizach pola Draždźan bydlicź. Wón je žebi w Loschwizach dwě villi wotnajecź dał. Hacź do meje budźe wón w Montenje w pokodnischej Franzowskej pschebywacź.

Wopyt italskeho krala.

Kral Viktor Emanuel je žrjedu popołdnju k němskemu khěžorej na wopyt do Potsdama pschijěł. Krala jeho minister swonkownych naležnosćźow, Prinetti, pschewodźesche. To žo njeby stało, hdy byschtaj knjesaj wotmyślenje njeměłoj, pschi žwojej skhadźowanzy wo politiskich naležnosćźach jednacź. Bjes dwěla je žo wo wobsamknjenju noweho němsko-italskeho wikowanskeho wucźinjenja jednało a tež spschecźelenje Italskeje s Franzowskej a Ruskej je drje žo rospominało. S roswiwanjom politiskich wobstejnosćźow poślednich lět je žo Italska mjes europiskimi statami ważna cźinicźelka sćźinika. W wójnje sjenocźeneje Ruskeje a Franzowskeje pschecźiwo Awstriskej a Němskej by jara ważne a sa wójnu rossudźaze było, na kotru stronu by Italska stupiła. Sa Franzowsku by hižo s wulkim dobytkom było, hdy by Italska neutralna wostała. Tež sa sjednocźenu Němsku a Awstrisku by neutralnosćź Italskeje doscź wjele hódno była, Italsku do němsko-awstriskeho swjaska pschijecź. Awstriske wójsko by žo nimo měry žłabiło, hdy dyrbjało pokodnische mjesy Awstriskeje pschecźiwo italskim wójskam sakitacź. Tychle pschicźinow dla žo wschě europiske wulkomozy wo pschecźelstwo Italskeje prózuja. Italska ma tak sbožowne stejischcźo w Europje, so njetrjeba na to dźiwacź, hdy by tež jejne postupanje do interesow druhich statow pschimało. Hacź runje je s Němskej a Awstriskej trojoswjask ponowiła, Italska njepschestawa, Awstriskej na Balkanje pucź k pokodnju saběhacź. Na wobžadźenje Albanskeje italske knježerstwo sjawne pschihoty cźini a tam awstrisku wliw wucźischcźuje. Awstriska dyrbi temu směrom pschihladowacź, jenož so by žebi Italsku snjepschecźelika. Tež Němska ma doscź pschicźinow, pschecźelstwo s Italskej hajicź, runjež jej jejne helcźenje s Franzowskej njeje pschijomne. Wopyt italskeho krala w Němskej budźe nadźijomnje k wobtwjerdźenju němsko-italskich pschecźelnych pomerow žłužicź.

Politika pruskeho knježerstwa napscheczo Polakam.

Wyschschi president Wósnańskeje provinzy je psched krótkim porucźił, so dyrbja studentojo wschěch fakultow, kotsiž statne stipendije dostawaju, pólsku rěcź nawuknycź a žo na to swjasacź, so budźa studije skónczinschi pjecź lět w Pósnańskej skutkowacź. Wschelakim němskim nowinam je tónle wukas s pohórschkom. Wone njemóža sapschijecź, so móže knjecerstwo runje s tajkimi němskimi sastojnikami Polakow skerje pscheněmczicź, kotsiž rěcź pólskeho luda snaju.

Schula jako wojowarka pschecźiwo Alkoholej.

Wucźerjow w anhaltskim wójwodstwje je tamnische knježerstwo napominało, so dyrbja dźěcźi psched njewužitnym wužiwanjom palenza, piwa, wina atd. warnowacź. Pschi wucźbje wo nabožinje, pschirodosłowstwu atd. dyrbja žo dźěcźi na schkódne sćźěhwki wopilstwa kedźbliwe cźinicź.

Murjerske strajki.

Hacź runje žu nětkole tyšazy dźěłacźerjow bjes dźěła, s městnami murjerjo strajkuja. W Elberfeldźe žu tamnischi murjerjo dźěło složili, dokelž jim mischtrjo nochcźychu msdu powyschicź a dźěłanski cźaž pschikrótschicź. Twarscy pomozni dźěłacźerjo žu pak wobhladniwi byli a njejžu žo k strajkej pschisamkli. W Düsseldorfje stukatěrojo wjetschu msdu žadaju, kotruž pak mischtrjo njemóža nětcźischich srudnych wobstejnosćźow dla pschiswolicź. Murjerjo žu létža jenicźky dźěłacźerjo, kotrymž dźěło njepobrachuje, mjes tym so dyrbja druhi njedobrowólnje žwjecźicź. Se žwojim strajkom murjerjo sažo tyšazam druhich dźěłacźerjow dźěło bjeru. So žo jich žadanja dopjelnja, na to njeje w tu khwilu do zyła žanych wuhladow. Hdy dyrbjał strajk wuspěschny bycź, dyrbjeli žebi k temu sładnischi cźaž wubracź.

Prynz Louis Napoleon,

kotryž hižo wjele lět w ruskim wójsku žłuži a na poźled jako general ulanski regiment khěžorki Alexandry komandowasche, je žo do kawkaskich horow jako komandant tamnischeje kavalleristiskeje divisije pschesadźił. Tole pschesadźenje dyrbi sa Louisa Napoleona khostanje bycź, dokelž žo wón njeje pschi žwjedźenjach wobdźělił, kotrež žo k cześći franzowskeho presidenta Loubeta pschi jeho poślednim wopyce w Ruskej wuhotowachu. Hacź runje bě zar generala Napoleona na tele žwjedźenje pschepročył, bě žo jich tón sdalował a tak žwoje pschecźiwnistwo pschecźiwo franzowskej republizy wobžwědcził.

Njemandźelske dźěcźi w Ruskej.

Hižo s dlějschcheho cźaža ruske knježerstwo žwoju kedźbliwosćź na njemandźelske dźěcźi složuje. So bychu tele njebožatka žo hubjenstwu wukhowałe a žo derje wukubłałe, je knježerstwo wožebje we wjetschich městach wukubłarnje sałożiło, w kotrychž žo njemandźelske dźěcźi wukubłaju, so bychu posdźischo jako hódni ludźo statej wužitni byli.

Ruske knježerstwo chze pak žo sa derjeměcze njemandźelskich dźěcźi lépje postaracź. Jich prawa dyrbja žo s nowym sakonjom sprawicź. Najważnische postajenja tehole sakonja žu: Njemandźelske dźěcźi maja po nanowej žmjercźi rune prawo kaž mandźelske. Wone žo kaž tute s nanowym mjenom mjenuja. Nan ma pschiwžkuschnosćź, žo sa wocźehnjenje žwojich njemandźelskich dźěcźi hacź do jich 21. léta, a jeli so žu holzy, hacź do jich woženjenja staracź. Wocźehnjenski pjenjes žo po nanowym samóženju a po maczerinym sozialnym stawje složuje. Tež maczeri njemandźelskeho dźěsća ma sawjednik létnje rentu płacźicź. Do wěrowanja narodźene dźěcźi žo po wěrowanju bjes wožebitych formalnosćźow jako mandźelske sapisaju. Skónczinje njeżmě žo njemandźelskim dźěcźom, kaž hacź dotal, wobaracź, do wyschscheje statneje žłužby sastupicź.

Pjenjeżna nuza w Turkowskej.

W Konstantinoplu 23. auguſta nĕkotre tyżazy wużłużenych łódźſtwowych wojakow herjekachu, dokelž jim ſaſtatu mſdu a papjery na domojpucz njewudachu. Sawołani poliziſtojo, kotſiž dyrbjachu njemĕrnikow ſkludźicz, dyrbjachu zofacz, dokelž do nich ſ kamjenjemi mjetachu. Hakle dwaj bataillonaj gardźinych pĕſchkow porjad poſtajiſchtaj.

Pokodniſcha Afrika.

Jendźelſke nowiny prózuja ſo mĕnjenje rosſchĕricz, ſo ſu ſo burjo ſe ſwojim woſudom wujednali a ſ Jendźelczanami ſo ſpſcheczelili. Woprawdże ſo hiſchcze wo pſcheczelſtwje mjes burami a Jendźelczanami njehodźi rĕczecz. Burjo njejſu dźenſa Jendźelczanam bóle pſchikhileni, dyžli prjedy. Hakle potom, hdyž Jendźelczenjo wſchĕ mĕrowe wuczinjenja ſprawnje dopjelnja, budża burjo mĕr dźerżecz. Bliżſchi czaſ budża Jendźelczenjo ſnadź wobczeżnu wójnu ſ Kafframi wjeſcz dyrbjecz, kotrychž ſu pſchecziwo buram wobrónili. Kaffrojo ſu ſo jarjekli, doſtate tſĕlby Jendźelczanam wróczicz. Woni ſo na tſĕlenje wuwuczuja a ſo na wulku wójnu pſchihotuja.

Samkaŕ w Filadelfiji.

Handrij Lutak bĕ dobry ſprawny muż a wuſtejeſche ſo na ſwoje rjemjeſło zyle wubjernje. Se ſchtyrzytym lĕtom bĕ maly żeleſny koferk ſ mnohimi tajnymi pjerami wudźĕłał.

Każ mnoſy ſnajerjo mĕnjachu, bĕ to kruch wumjekſtwa, a mnohe nowiny pſchipóſnawachu wunamakarjowu pilnoſcz a wobdarjenoſcz tak, każ ſo ſłuſcha. Hdyž bĕ tak na krótke dny na dobo ſławne mjeno doſtał, doſta ſ wjele ſtron cżeſtne namołwjenja. Ale wón wotpokaſa je wſchitke, haj ſazpĕ ſamo poſticzenu rjanu ſkładnoſcz, ſaſtupicz do dźĕłarnje najwjetſcheho mechanika w New-Yorku, ſ mjenom Patſona. Sa winu ſwojeho ſapowjedźenja wudawaſche, ſo je jemu njemóżna wĕż, Filadelfiju, ſwoje narodne mĕſto, a rowaj ſwojeju ſtarſcheju wopuſchczicz, a ſe ſwojeho małeho najateho wobydlenja, hdźež bĕ ſo woženił a hdźež bĕ kolebka jeho dźĕczi ſtała, do druheho ſo pſcheczahnycz. Nĕſchto dnjow drje bĕchu ludźo nad mużom, kiž ſwojeho ſboża njerodźeſche, ſ hłowu tſchaſyli, potom pak bĕchu bórſy na njeho ſabyli — a w tym czaſu, w kotrymž ſo naſche powjedańczko ſapoczina, bĕ wón jeno mjes ſwojimi ſużodami a wotebjerarjemi ſnaty.

Jan, jeho ſyn, pjatnacżelĕtny kczĕjazy pachoł, bĕ jeho jeniczki wuczownik. Wot ranja hacz do póſdnjeho wjeczora dźĕłaſchtaj nan a ſyn pilnje we ſwojej dźĕłarni a popſchewaſchtaj ſebi jeno ſ rĕdka na wokomik wodychnjenja. Jeju pilnoſcz pak jimaj doſcz mało wunoſcheſche. Handrij Lutak bĕ bóle wumjeły dyžli rjemjeſlnik, a to bĕ drje hłowna wina, ſo ſebi tehdom radſcho ſwoju ſwobodu a njewotwiſnoſcz wobkhowa mĕſto njeſwobodneho a wotwiſneho pſchichoda. Pſchi jednorym jenajkim dźĕle, kajkeż ſebi jeho jeno mało roſſchĕrjeny wobkhad żadaſche, myſleſche ſebi ſtajnje jeno na porjedźenja a nowe wunamakanja, wo kotrez bĕchu ſo hiżo lĕſtotki dołho podarmo prózowali a kotrychž bĕchu ſo hiżo czaſ żiwjenja bjes wuſpĕcha nadźijeli. Njedźiwajo na bjes mała khudobnje wobmjeſowane pomĕry, w kotrychž bĕ Lutakez ſwójba, wobſtejaza ſe ſtarſcheju, ſ hiżo ſpomnjeneho ſyna a dweju dźowkow, żiwa, knjeżeſche tola pſchesjenoſcz a pokoj w domje doſtojneho ſamkarſkeho miſchtra. Lutakowa bĕ ſwojej dźowzy hiżo ſ czaſom ſwoju ſamſnu pilnoſcz a ſlutniwoſcz nawucziła.

Ras bĕ ſo ſtało, ſo bĕ ſebi ſtary bohaty, ale jara ſkupy pſchekupz Skotowſki klucz do ſwojeho pjenjeżneho khamora ſapołożił abo ſhubił. Dokelž bĕ ſo to runje poſledniu ſobotu mĕżaza ſtało a dokelž dyrbjeſche wón hacz do popołdnja ſchtyrjoch hodźin wulki pjenjes wupłaczicz, bĕ pſchekupz, dołho podarmo pytawſchi, nuſowany, po ſamkarja, bliſko bydlazeho, póſłacz, kotryž pak, na wſchĕ móżne waſchnja podarmo poſpytawſchi khamor wotamknycz, wuſna, ſo je jemu njemóżno, to dokonjecz. Njeſczĕrpny pſchekupz nadawa jemu jeho njeleposcze dla porokow.

„Sawĕrno“, rjekny ſamkaŕ, „ſo ſwoje rjemjeſło roſymju, każ ſchtó druhi. Dajcze jeno wſchĕm pſchińcz a hladajcze, hacz mjes nimi żaneho wuſtojniſcheho namakacze“, k woteńdźenju ſo wobroczejo doda ſ czicha: „Jeneho ſnadź chzył wuwſacz.“ —

Wótreho wucha knjeſa Skotowſkeho njebĕ ſo tute pſchiſpomnjenje ſminyło, a khwatnje woprascha ſo ſa mjenom a bydłom tuteho jeniczkeho. „To je Handrij Lutak a bydli w khudobnej khĕżi ſe ſamkarſkim ſnamjenjom w bliżſchej wuſkej haży.

Knjes Skotowſki ſczeże ſazpĕwajo ſ ramjenjomaj a póżła do wobydlenja mjenowaneho, ſo by jeho na hłowu k ſebi ſawołacz dał, dokelž hiżo bĕ w tſjoch hodźinach a njeżmĕdźeſche ſo cżaſa kondźicz. Nanajkhwatniſcho bóńdże Handrij Lutak ſe ſwojim ſynom na ſawołanje pſchekupza, kiž bĕ we wuſkoſczi, a hiżo ſchtwórcz na ſchtyri hodźin kleczeſche Handrij Lutak pſched pjenjeżnym khamorom. Sdaſche ſo, ſo tez wón wjazy ſboża njeſmĕje, dyžli jeho towarſch, a jako by tez jemu ſo njemĕło poradźicz, ważny khamor wotamknycz.

„Kraſny ſamk, knjes Skotowſki“, wón rjekny, „ale tak rad każ bych ſnutskowny twar wobdźiwował, tak njemóżne mi je, jón wotewricz.“

To bĕ njeſczĕrpnje cżakazemu Skotowſkemu pſchewjele, we ſwojim hnĕwje wutſchaże nahłe hanjenja na njelepoſcz miſchtra, kotryž pſchezo hiſchcze pſched khamorom kleczeſche. Jan, kiž ſwojeho nana nade wſchitko cżeſczeſche a lubowaſche, a kiž bĕ trochu nahły, tute hanjenja ſaſłyſchawſchi, położi ſwojemu nanej ruku na ramjo a rjekny: „Pój, woteńdźmoj, hanicz cże dlĕje njeſmĕ!“

„Nĕ, nĕ, wój dyrbitaj woſtacz a khamor wotewricz!“ ſawoła roſhnĕwany pſchekupz, pſchetoż hiżo cżaſnik pokaſowaſche na dwazyczi mjeńſchinow do ſchtyrjoch.

„Dam wamaj dwazyczi hriwnow, budże-li khamor ſa pjecz mjeńſchinow wotewrjeny!“ —

Lutak, hiżo do duri doſchedſchi, ſawróczi ſo a poſpyta, nawabjeny bóle ſ wyſokim mytom hacz ſ wobcżeżnoſczu wuwjedźenja, hiſchcze ras kruty ſamk wotewri. Prjedy hacz bĕchu tſi mjeńſchiny nimo, ſaklincza na dobo ſ jeho a ſe ſnowoho rta: „Wotewrjene!“

A woprawdże wjerczachu ſo żeleſne durczka ſ lohka w bantach a pokaſa ſo ſnutskowny dźĕl khamora, kotrehoż wſchelakore wotdźĕle bĕchu ſ wyſoko naworſchtowanymi papjerjanymi pjenjeſami a ſ mnohimi ſepjemi a worſchtami ſłota napjelnjene. So by ſamkarjow nĕtkole ſpĕſchnje wotbył, poda jimaj Skotowſki mały pjenjeżk a chzyſche k wotewrjenemu khamorej pſchiſtupicz, tu rjekny jemu Lutak nimale mĕrnje, ſo je wón jemu po ſwojim ſlubjenju dwazyczi hriwnow dołżny.

„Schto? Dwazyczi hriwnow ſa wotewrjenje khamora? Wy tola njejſcze. Hdy dha ſcze ſa tak ſnadnu próżu telko doſtali? Lĕdma jenu hriwnu ſcze ſebi ſaſłużili — budżcze ſpokojom a dźicze!“

„Nĕ, knjeże!“ wuſkoczi Jan wołajo, póńdźemoj jeno potom, hdyž ſcze nam ſlubjene pjenjeſy dali.“

W ſamſnym wokomiku ſapraſny ſe ſpĕſchnym pohibom, tak ſo nan to ſadźĕwacz njemóżeſche, lĕdma wotamknjene durczka ſaſo do ſamka. — Skotowſki ſblĕdny ſ wuſtróżenjom a ſe ſłobami — jemu ſo ſechze na hólza ſo walicz, ale hdyž na cżaſnik pohlada, kiž bĕ hiżo hacz na wóſom mjeńſchinow do ſchtyrjoch doſchoł, pocża hinak rĕczecz. Wón wjedźeſche, ſo doſtawaŕ wupłaczomnych pjenjes hiżo na njeho w pižarni cżaka, a ſo by jemu wotſtorczenje wupłaczenja niz jeno wulkich wudawkow nacziniło, ale ſo by to tez jeho kreditej ſeſchkodźiło. Wón ſo teho dla pſchewiny tak derje, każ móżno, a ſlubi, ſo ſa nowe wotamknjenje wĕſcze dwazyczi hriwnow ſapłaczi. Lutak bliżeſche ſo hiżo khamorej, tu ſadżerża jeho Jan, k Skotowſkemu ſo wobroczíwſchi, wołajo:

„Dajcze mojemu nanej najprjódzy pjenjeſy!“

„Njekhmaniko!“ wołaſche pſchekupz wſchón wutorhnjeny, „budu ſebi na ſudniſtwje wot tebje ſamołwjenje żadacz a ſo wjeczicz!“

Ale pytnywſchi, ſo chzyſche Lutak ſwojemu ſynej po woli byczz, poda jemu dwazyczi hriwnow a pokaſa, hdyž bĕ ſamk ſ nowa wotewrjeny, njerĕczo na durje. —

„Mój knjeże“, rjekny Lutak, „je-li ſo mój ſyn nahle a njepſchiſtojnje ſadżerżał, wodajcze to, dźiwajo na jeho młodoſcz a njerosmyſlenoſcz, a dopomńcze ſo, ſo ſcze jeho ſe ſwojej njeſprawnoſczu k temu wabili. Jeho wobſkorżicz, to by njekhmanſtwo było, kiž wam njeby wużitka pſchinjeſło.“

Nan a ſyn, domoj ſo wróczíwſchi, powjedaſchtaj ſwojim ludźom, ſchto bĕ ſo ſtało. Staroſczíwa macz ſwarjeſche horzokrejneho młodżenza a koſcheſche jeho płakajo a njenadźijeſche ſo niczo dobreho.

* * *

Nĕhdże lĕto po tutych podawkach bu w banzy w Filadelfiji milijon toleŕ pokradnjenych. Nĕkotre podhladne woſoby buchu ſajate, ale njedoſahazych dopokaſow dla ſaſo puſchczene. Njemało dźiwaſche ſo miſchtr Lutak, hdyž ras rano ſchtyrjo poliziſtojo do jeho njenahladnych khlamow ſaſtupichu, kotſiž ſo ſ roskaſom wupokaſachu, ſo maja jeho dom pſchepytowacz. Jan na ſboże tón dźeń doma njedźĕłaſche. Tſi hodźiny jara dokładnje wſcho pſche-

pytawschi — schtož pak bjes wuspěcha wosta — wotßalichu ßo ßudnischzy ßkužobnizy sdwórliwischo, hacž běchu pschischchli.

„Ssměm s najmjeńscha wjedźecź", woprascha ßo Lutak pschi jich wotkhadźe, „čeho dla scźe mje wopytali?" —

Dźiwasche ßo, shoniwschi, so ßu na banzy pjenjesy pokradnjene, kotrež běchu w jeho khudym wobydlenju pytali. —

„Paduschstwa dla wobskorženy!" sawoła cźestny muž s rukomaj kamajo, tam a ßem po małej stwě khodźo, w kotrejž bě wustrózana ßwójba hromadźe.

(Skónczenje pschichodnje.)

Postanjenje.

Ssy psches ßmjercź shubił droholubu wutrobu,
Dha do ßamoty won njeß ßwoju tyschnotu;
Tam wot njeje budź cźischce pschewodźany,
A s nowa njech tam krwawja twoje rany.

A hlej, ty bórsy pytnjesch, kak tu semrjeta
Cźi we wutrobje saßo żiwa postawa,
A twoja dusha jejnu bliskosczź cźuje,
So we njej hluboki měr sakczěwuje.

Cźe w pschekraßnjazym błyschczu wona pschewodźa,
Sso s kóždej' pruhi ßkónza lubje poßmewa,
A jejny miły hłóß cźe zunjo strowi,
Cźi sańdźenoscźe sboże w duschi nowi.

Też twoja wutroba ma ßwoju jutrowńczku,
Hdźež jandźeljo jej kamjeń s rowa wotwalu,
A wotemrjeta, tebi cźělnje wsata,
Je duchownje cźi wěcźnje saßo data!

K. A. Fiedlef.

Ze Serbow.

S **Budyschinja.** (Ssamotna ßmjercź.) Wobydlerjam jeneje khěže na hrodowskej haßy bě 25. augusta nadpadnyło, so njeběchu wobßedźerku khěže, njeżenjenu Gósterez, hižo někotre dny wjazy wohladali. Duž dachu samkarjej jejne wobydlenje wocźinicź. Do njeho sastupiwschi Gósterez morwu namakachu. Wona bě hižo někotre dny prjedy s Božej ruczku sajata wumrjeła.

— S twarom Wósborsko-Radwórskeje żelesnizy ßo pomału do prědka krocźi. Jeje cźara je ßo skónczenje na leżomnoscźach Wósborskeje, Koteczanskeje a Zarkowskeje gmejny wottykała. W bliżschim cźaßu budźe knježerstwo dla kupjenja leżomnoscźow, k żelesniskemu twarej trěbnych, s jich wobßedźerjemi jednacź.

— (Njenadźite herbstwo.) Wojak Arntholz se Schcźeczina, w 4. kompagniji tudomneho pěscheho regimenta ßkużazy, je ßo sańdźeny pjatk s wjeßelej powjescźu pschekwapił. Loni bě jako khudy tyscherski pomoznik do kasarnow pschischoł, so by tam ßwój wojerski cźaß wotßkużił. Dokelž ma khudu macź, kotraż móże ßo ßama lědma sežiwicź, njedostawasche se żaneje strony żaneho pjenjeżka podpjery. Husto dyrbjesche k wjeczeri ßuchi khléb jescź a ßebi wodu k temu pschipiwacź. Do wuskocźnych pachołow ßo wón runje njeliczi; duž běsche wojerska ßkużba jemu druhdy jara kißała, a wón ßebi husto pschejesche, so mohł bórsy saßo jako tyscherski dźěłacź a ßebi rjanu mjdu saßkużicź. Sańdźeny pjatk jeho na dobo herbskich należnoscźow dla na ßudnistwo skasachu. Tam jemu wosjewichu, so je jeho daloki wuj w Schwedskej bjes żony a dźěczi wumrjeł. Wojak nochzyschce swoprědka ßwojimaj wuschomaj wěricź, hdyż jemu na to wosjewichu, so je jemu wuj 150,000 hriwnow wotkasał. Tola běsche pokna wěrnoscź, cźorne na běłym tam stejesche, so maja jemu 150,000 hriwnow s wujoweho sawostajenstwa wupłacźicź. W kasarmach je powjescź wo Arntholzowym hoborskim herbstwje wulke spodźiwanje sbudźiła. Wschitzy ßebi tam nětko wo tymle njenadźitym podawku powjedaju. Arntholz, kotrehoż ßo prjedy, hdyż bě khudy rawß, wschitzy sdalowachu, ma nětkola na dobo tajke hromady pschecźelow, so móże ßo jich lědma wobrócź.

— Skutkowanje hary a njepokoja na dejne kruwy staj dwaj amerikanskaj farmeraj praktiszy wupruhowałoj. Wobaj běschtaj zyle cźeßnaj mużej, tola mjes tym, so bě jedyn směrny a cźichi a ßwój skót derje wothladowasche, mènjesche jeho pschecźel, so s kliwanjom a hawtowanjom wjazy dokonja. Po dołhim wurěczowanju směrny muž na hodźinu ßwój skót njesměrnemu pschewostaji. Poß ßo ßobu do wobkoženja puschczi a móżesche tam schczowkacź, każ ßo jemu sechzysche, a dejeŕ herjekajo kruwy k dejenju w hromadu honjesche. Skocźatam pak ßo niczo ske njesta, ani poß je njekußny, ani dejeŕ je njenabi. Hdyż pak mloko měrjachu, bě jeho wjele mjenje, dyżli hewak, a też jeho hódnoscź bě schpatnischa; mloko 40 prozentow mjenje tuka wopschijesche, dyżli hewak.

Se Židowa. Sańdźenu ßobotu popołdnju je poltsecźalětny ßyn dźěłacźerja Horaka, pod hrodom bydlazy, do Sprejineho kanala padnył a ßo w nim tepił. Jedyn dźěłacźeŕ Thomaßez fabriki jězdnych kołow je hólczkowe cźěło s wody wucźahnył.

— Sa jedyn tydźeń staj tu hnydom dwaj cźłowjekaj ruku na ßebje skożikoj. 21. augusta je ßo 54létny skałaŕ Krawz wobwěßnył, a dźeń posdźischo je 57létny tkalz Richter se Sohlanda nad Spr. w tudomnym wokrjeßnym wustawje na to ßame waschnje ßwojemu żiwjenju kónz cźinił.

S Hornjeje Kiny. Ludźazy cźah, kotryż sańdźenu ßobotu popołdnju s Budyschina do Wjelecźina jědźesche, na dobo psched naschej wßu sasta. Ludźo, kotsiż ßo s nim wjesechu, njemóżachu ßebi wukożicź, s kajkej pschicźinu ßo to sta. Skónczenje shonichu, so bě jedyn murjeŕ s Kumwałda nusny powjas scźahnył. Wón bě to, każ praji, jenoż se żortom scźinił. Murjerjowy nan chzysche ßynowu sworanku hnydom s někotrymi hriwnami wurunacź. Tola cźahowy wjednik ßo temu sapowjedźi a ßebi murjerjowe mjeno napißa, so by jo żelesniskej inspekziji k wjedźenju dał. Njewuschny zybak budźe ßwój żorcźik droho saplacźicź dyrbjecź, so jemu tajke prysle bórsy saßo do hłowy njepschińdu.

S Hajniz. Sańdźenu póndźelu někotre fabriske dźěłacźerki s tak sacźekłym wobliczom na dźěło pschińdźechu, so mózachu lědma s lizow won widźecź. S wopredka ßebi ludźo myßlachu, so ßu jich w nozy jědojte kuntwory skußake. Posdźischo ßo pak shoni, so je sacźeklisna na hinasche waschnje nastała. Dźěłacźerjo tudomneje pschadowonje běchu mjenujzy njedźelu hromadźe se ßwojimi żonami na „żnjowy wěnz" pola Korsymja wulecźili. Tam ßo kóżdy po ßwojim pschecźu a żadanju wjeßelesche. Někotre żony běchu ßo wot ßwojich mużow wotßalike, so bychu ßo do jara pschecźelneje sabawy s druhimi mużskimi dałe. To pak jich mużow rosnjemdri. Woni ßwoje żony shrabnychu a jim tak njenéżnje liza pomajkachu, so ßo jim psched wocźomaj wscho měrkotasche.

S Walowow pola Lubija. Na tudomnym knježim dworje je ßo wutoru fajma ripikoweje ßkomy wotpalika. Wěsteho Hajńka, kotryż je pjecża fajmu sapalił, ßu w Ketlizach sajeli.

S **Łasowskich stron.** Sserbja a Němzy ßu na skhadźowanzy ßerbskich studentow we Łasu w najwjetschej pschecźelniwoscźi a harmoniji wobkhadźeli a ßo tam mohł rjez sbratsili. Schtó budźische teho dla po tymle swjeßelazym pscheběhu studentskeho ßwjedźenja we Łasu njepschecźelski nadpad na ßerbskich studentow wocźakał? Tola runjeż bychu Sserbjo njewinowacźi jako jandźeljo byli, njebychu jich tola na pokoj wostajili. Jenemu ßerbowßracźkej je ßo po sdacźu żołcź pschelał, hdyż je we Łasu rěcże a spěwy ßerbskich studentow saßkyschał. Połnej dwě njedźeli je wón ßwój hněw pschi ßebi noßył, hacž je jón skónczenje w nowinach „Tägliche Rundschau" wutschaßł. Dokelž ßu ßo ßerbßy studentojo najlojalnischo we Łasu sadżerżeli a jim wón teho dla njemóże niczo ske porokowacź, wón pschecźiwo nim podhlad sbudźicź pyta, jako bychu woni chzyli Němsku powrócźicź. Cźłowjek njeby sa móżne měł, so by něchtó, kotryż je, każ spißacźel schcźuwarskeho nastawka, na wyschschich schulach studował, tajkele błudnoscźe niz jenoż myßlił, ale też napißał, a w sjawnych nowinach wocźischczecź dał. Hida pschecźiwo ßerbskej rěcźi wschak je ßerbowßracźkej rosumcźk smucźika, so njemóże wjazy wěrnoscź wote łžě rosesnacź. Dokelž ßu skhadźowanku pjecźo Cźechojo, profeßorojo a doktorojo, wopytali, ßo ßerbowßracźk na ßerbskich studentow pschißłodźa, so ßu woni Cźechow do Łasa pscheproßyli s wotpohladom, so bychu s nimi hromadźe tam ßerbske-cźeske kraleßtwo sałożili a potom Němsku na palz małe kuski rosrubali. Cźłowjekej, kotrehoż mosny ßu hischcźe w rjedźe, chze ßo ßmjecź, hdyż tajkele kowrotnoscźe cźita, tola Bohu żel ßu też zybnjeni ludźo, kotsiż tajkemu njebolenju wěrja. Wěrno wschak je, so ßu na skhadźowanzy pjecźo Cźechojo pschitomni byli. Skhadźowanki ßerbskich studentow ßu sjawne a pschistojnym ludźom ßo njewobara, je wopytacź, njech ßu woni Sserbja, Němzy, Cźechojo, Jendźelcźenjo abo ßamo Chinesojo. Duž ßo też njechodźesche cźeßkim wopytarjam durje sawrjecź. So pak ßu ßo cźile cźeßzy wucźenzy woßebje na skhadźowanku pscheproßyli, je tołsta kża. Woni běchu po Krkonoschach (hoborskich horach) pucźowawschi někotre dny do skhadźowanki do Budyschina pschischli, so bychu ßebi wuwołane rjanoscźe tehole města wobhladali a jeho museje a knihownje studowali. W Budyschinje też shonichu, so směja

ſerbſzy ſtudentojo ſkhadźowanku we Laſu. Dokelž ſo cžěſzy wuczenzy ſa ſerbſku rěcž, kotraž je cžeſkej jara podobna, jara ſajimuja, ſo někotſi młódſchi knjeża ſ nich (wosſtudźichu, do Laſa puczowacz. Tam drje ſu tež, kaž ſu ſebi pſcheli, ſkladnoſcz měli, Sſerbow a jich rěcž a wobſtejnoſcze ſeſnacz. W ſwojim naſtawku ſo ſerbowžraczk dale na tu hórſcht, ſo ſu ſo na ſkhadźowanzy jenu ſerbſku holzu, kotrejž ſo němſka rěcz troſchu haczeſche, praſcheli, hacz je Němzowka. Schtó ſmě němſku ſakaſacz, ſo ſerbſke holzy wopraſchecz, hacz ſu Sſerbowki abo Němzowki? Cžini dha ſo ſ tym Němzam kſchiwda, hdyž ſo někoho wopraſchamy, hacz je Sſerb abo Němz? Na ſkhadźowanzy ſu ſo Sſerbjo a Němzy hromadże we wutrobnej pſchecželnoſcži ſabawili a žaneho ſkeho ſkowa tam njeje ſkyſchecz byko. Hakle njeſnaty ſerbowžraczk je ſe ſwojim jědojtym pißanjom wjeßeke womininanje rjanych hodźinkow, na ſkhadźowanzy pſchebytych, ſmucźicz chzył. Cžeho dla pak wón Němzow pſchecźiwo Sſerbam ſchcźuwa a dotalnu pſchesjenoſcz mjes Sſerbami a Němzami kaſy? Wón ſo ſmjercz jara na to hněwa, ſo ſu ſo Sſerbjo we Laſowſkej woßadże ſe ſkhadźowanku na to dopomnili, ſo ſu hiſchcże Sſerbjo. Kaž žiwy woheń ſu jeho ſynki ſerbſkich ſpěwow we wuſchomaj paliże. Tola njech ſerbowžraczk nóß krěni a njech ſo ſe ſkobami pyri, my ſebi někto cžaſcźiſcho kraßny ſpěw, wot naſcheho njeſapomniteho ſerbſkeho wótcžinza, njebo Laſowſkeho fararja Sejlerja ſpěßnjeny, ſanjeßemy:

Bóh je ſ nami, wjedźe naß,
Sſerbowžraczk ſo hižo hori,
Sſerbjo, Sſerbjo woſtanu,
Sſerbjo dobudu.

Se Skeho Komorowa. We wokolnoſcźi měſtow Wětoſchowa, a Lubnjowa ſo nětkole manevry wotbywaju. Pſched tydźenjom je prěni pěſchi gardźiny regiment pſchicźahnył. Do Wětoſchowa je ſo regimentowy ſtab a jedyn bataillon do kwartěrow położił, mjes tym ſo gardźiny huſarſki regiment a gardźiny artilleriſki regiment we wokolnoſcźi w kwartěrach leżitaj. Prynz Eitel Fritz, prynz Bjedrich Wylem a Hohenzollernſki herbſki prynz ſu kwartěr we Wětoſchowſkim hrodźe namakali, hdźež jim ſpěwarſke towarſtwo ſ wokolnoſcże ſaſtaniczko pſchi ſwětle faklow ſpěwachu. S manevrowymi napinanjemi ſu někotſi wojazy ſkhorili, jedyn ſ nich, reſerviſt Aller wot gardźineho regimenta, je wumrjeł.

— Pſchi rěſanju drjewa je tu jena doroſcźena woßoba jenemu dwělětnemu dźěſcźu 3 porſty lěweje ruki wotrěſka.

S **Wulkeho Dažina.** Sańdźenu ſobotu je wobydleŕ tudomneje gmejnſkeje khěże Tr. Hempel ſwoju žonu ſe ſtarej tſělbu ſatſělicz ſpytał. Wutſělena kulka mißny, dokelž žona ſ cžaßom na bok ſkocži. Hempela ſu do jaſtwa wotwjedli.

S **Bórkamora.** Tudomni ratarjo lětßa jara na myſchazu cžwilu ſkorža. Stejate žito bě tak roſžrane, ſo bě ſ měſtnami jenoż hiſchcże pokoja ſtwjelzow dobrych. Druhe jako ßykanje na ſemi leżachu. Dokelž je rožka nětko ſ polow, hłódne myſche běrny a rěpu žeru. Wone je doſpoknje wużeru, tak ſo jenoż bělisny a kopjena ſbytne woſtanu. We wurytych hnězdach ſu hacz do 15 młodych namakali. Wunoſchk žnjow ſo ſe ſażranymi hrymſakami wo pokoju pomjeńſchi.

Też w Cžechach ſ měſtnami pod myſchazej cžwilu cžerpja. Na jenym knježim kuble bě jedyn ſchoßaŕ, ſo by myſche wotbył, dweju hólzow ſ khoſchcžom poſtajił, kotrajž dyrbjeſchtaj ſa worazym pohonczom khodźicz a ſo pokaſowaze myſche ſaraſycz. So by wobliczenje dozpił, wón 4 kórzy wulke polo ſ dwěmaj pluhomaj woracz daſche a k temu tſjóch hólzow poſtaji. Cží dopołdnja ſa dwě hodźinje 452, popołdnju ſa 5 hodźin 559, hromadże 1011 pólnych myſchow ſaraſychu.

Přilopk.

* Mokre lěcźa. Podobne lěcžo kaž lětuſche ſu w lěcże 1468 měli. W khronikach ſo wo nim praji, ſo je khłódne a mokre byko, ſo je žito wuroſtko, ſyno na kukach ſhniko, a ſo je wjele role mokreho wjedra dla njedźěłaneje woſtako. Do drobna ſo tehdomniſche lěcžo w Magdeburgſkej khroniży wopißuje. W njej je cžitacz: W tutym lěcże (1468) bě ſymne a mokre lěcžo, deſchcża ſo wjele dźěſche, a ſłónzo njemóżeſche mróczelow dla ſwěcźicz, tak ſo žito njedoſrawi. Žně ſo ſaposdźichu, a mnohich deſchczow dla wjele žita na polach woſta, pak w pópach, pak hiſchcże njepoßyczene na polach ſhni. Naſymu ſo deſchczow a ſymy dla wjele role wobßyczi njehodźeſche. Płody ſadowych ſchtomow, jabłonjow, kruſchenjow, ſłowcžinow atd. njedoſrawichu. Ssad ſa niczim njeßłodźeſche. Włóſke worjechi běchu wodźane a njemóżachu deſchczow a ſymy dla ſrawicz; pſchetož deſchcz ſo wſchědnje w nozy a wodnjo dźěſche wot 8. ſeptembra hacz do 28. oktobra. 4. oktobra hižo ſněh pok kohcża wyßoko napada. Wino njemóżeſche doſrawicz, dokelž njemóżeſche ſtónczko ſwěcźicz, tak ſo winowe kicże njeroſcźachu a kißake a njeſrake woſtachu. Tak bě tež w Frankach, nad Rheinom, w Thüringſkej a Bramborſkej. Tu w Magdeburgu njebě naſymu žaneho moſchta doſtacz, Marczina wjeczor ſo ani moſchta ani wina njepijeſche, ſchtož ſo njebě ſtako, doniž ludźo pomnjachu. Schtyri dny po Michale dwaj běrtlej Kocžibródſkeho wina pſchiwjeſechu, wone pak bě kißake a njebě wjele hódne.

* (Saßypnjenje moſta.) W Mnichowje (München) je ſo jedyn wobłuk Kornelijoweho moſta, kotryž ſo ſ nowa twarjeſche, hromadże ſ roſchtami ſaßypnył. Wobłuk, kotrehož betoněrowanje bě hižo nimale dokonjane, bě 38 metrow dołhi a 18½ metra ſchěroki. Hdyž jón krótko do ſaßypnjenja wuměrichu, njemóżachu na nim niczo podhladneho namakacz. Schtyrzyczo dźěłaczerjo, kotſiž na moſcże dźěłachu, ſo do hłubiny ſobu ſtorżechu. Schěßnaczo ſu ſo cžežko ſranili, dwejo ſ nich ſtaj hižo wumrjekoj. Pſchicżina ſaßypnjenja hodźi ſo hakle ſ hamtſkim pſchepytanjom ſpóſnacz. Móżno, ſo ſu roſchty pſchejara poczežene byke, hdyž beton njebě hiſchcże doſcz ſtwjerdnył. Inżenieur Grüb, kotryž twar wodżeſche, je ſobu ſ roſchtow dele padnył, tola ſo njeje wobſchkodźił.

* (Tſojake wotprawjenje.) W Aſchaffenburgu je ſchtwórtk kat Engelhardt ſwudowjenej Seifertowej, dźěłaczerjej Niedermayerej a murjerjej Tänzlerej hłowu wotcżał. Tänzler bě nadpjerany ſe Seifertowej a Niedermayerom Seifertoweje muża ſatſělił.

* (Myſchaza cžwila w Cžechach.) W pokodniſchich Cžechach myſche na njeßłyſchane waſchnje pola ſapuſcźeja. Naczinjena ſchkoda je njeßměrnje wulka. Wſchě ſrědki, na ſaniczenje hrymſakow nakożene, wjele njepomhaju.

* (Morđarſtwo.) W Liberzu (Reichenbergu) je jedyn wobydleŕ nózneho poliziſta Krona ſaklół. — W Harzdorfje pola Liberza ſu wobydlerja Bana ſajeli. Na njeho ſo hrěſcha, ſo je pjecź woßobow ſwoje ſwójby ſtónzował.

* (Automobil ſo ſpalił.) S Cžopliz (Teplitz) pißaju: Sańdźenu wutoru dźiwadłowy direktor Schenk ſ Draždźan hromadże ſe ſwojej žonu a automobilowym wjednikom na nowym automobilu na jeſbje do Budapeſta pſches Cžopliz jědźeſche. W Awperſchinje benzinowy motor rosbuchny a zyły wós ſapali. Jěſdni ſamóchu ſo lědma wukhowacz. Někotſi mużojo, kotſiž ſpytachu płomjenja poddużycz, ſo pſchi tym wopalichu. Wós ſo hacz do żeleſnych dźělow ſpali. Puczowarjo ſo na to do Draždźan wróczichu.

* (Njeſboże na żeleſnizy.) Pola Schandeleha je ſo ſpěſchny cžah, kotryž póndźelu dopołdnja ſ Braunſchweiga wotjědże, ſwrócził. Wobej lokomotiwje ſo prěki na ſchěny cžißnyſchtej. Brěmjenjowy wós je ſo na koliju walił.

* (Nadpad pſchi manevrje.) Pſchi diwiſionſkich manevrach pola Budapeſta (w Wuheŕſkej) ſu lieutenanta Prelta ſ kulku cžežko ſranili. Kaž ſo powjeda, njeje kulka ſa lieutenanta, ale ſa jeneho wyſchſcheho offizěra poſtajena była. S dotalnym pſchepytanjom njeje ſo winik wußlědźił. Pſchi manevrje bě tež arzywójwoda Joſef pſchitomny.

* (Tſělenje do jeneho wojeŕſkeho powětronja.) Do wojeŕſkeho ballona, kotryž bě ſo w Bernje (w Schwajzarſkej) do powětra puſchcził, je ſo njedaloko Freiburga woſpjet tſělił. Wyſchk Schack, kotryž ſo w ballonje ſobu wjeſeſche, da rucże pěſkowe měchi wußypacz, tak ſo ſo ballon rucże do wjetſcheje wyßokoſcże ſ wobßaha kulkow ſběhny. Krute pſchepytanje je poruczene.

* Wulki wětr je w Grichiſkej ludźazy cžah, do Athena jědźazy powalił. Se 120 woßobow je ſo 90 ſranikło.

* (Żrawiza cžłowjeka ſežraka.) Pola Marina di Nicoterra w Italſkej je jena żrawiza (rubjeżna wulka ryba) kumparja, kotryž bě ſo daloka do morja ſwěrił, nadpadnyła a ſežraka. Tſjo druſy płuwarjo ſo wukhowachu. Tak żałoßnje morjeny Antonio Magna rěkaſche, bě pjekarſki wuczobnik a 18 lět ſtary.

* Sſylny wichor je na kupje Majorca pſchi ſchpaniſkim brjoſy wulku ſchkodu naczinił. Wjele khěżow je ſo wupuſcźiło a 100-lětne ſchtomy ſu ſo ſe ſemje ſwuwalałe. Mnoſy ludźo ſu ſo ſranili.

* (Semja ſo pukka.) W St. Nicholaſu w Mexiku je ſo ſemja pukka. Roſpuklina je 4 hodźiny dołha a 150 kohcźi ſchěroka a ſo wot měſta k horam cžehnje. Měſchczańſzy wobydlerjo ſu ſo ſtrachom ſajeli. Jedyn ſ nich je morwy, druſy ſu jenoż lohko ſranjeni.

* (Krjudowaŕ wojakow.) Wyschschi lieutenant Wolf Otto ſ Eberſtein ſ honjerſkeho (jegerſkeho) bataillona cžišło 12 bě pschi jenym pólnym ſwuczowanju honjerja Götza pliſtował a jeho wohanik. Wojerſki ßud je offižéra, kotrehož ßu hižo wospjet dla krjudowanja podſtajenych wojakow khoſtali, k ſtwinſkemu arreſtej na 3 njedžele 5 dnjow ſaßudžił.

* (Rubježne mordaŕſtwo.) W Potsdamje ßu 79-létnu ſwudowjenu juſtizinu radžiczelku Ißmerowu ßobotu dopołdnja w jejnym wobydlenju ſ rosraženym nopom ſkónzowanu namakali. Stara knjeni, kotraž ßo wſcheho wobkhada ſdalowaſche, njebě nĕkotre dny wjazy ludžom na wocži pſchiſchka. Ssußodža to poliziji k wjedženju dachu, kotraž Ißmeroweje villu, kotruž wona ßama wobydleſche, wotamknycz da. Juſtizinu radžiczelku w kuchini morwu leżazu namakachu. Khamory, komody a ſchinje w jejnym wobydlenju rospaczene a jich wopſchijecze rosryte namakachu. Ißmeroweje mordarja ßu bórſy wußlĕdžili. Kónz julija bĕchu tſjo mužojo ſ njej jeneje ßłużobneje holzy dla, kotraž bě pola njeje dżeń poßłużiła, porĕczeli. Jedyn ſ nich bě precz duzy prajił: „To jej hiſchcze ja nadrjebju.“ Tutón muž je, kaž je polizija ſhoniła, molerſki Otto Wagner ſ Noweje Wßy pola Potsdama był. Jeho bydło pſchepytajo w pinzy cžaßnik, kotryž bě Ißmerowej ßłuſchał, nadeńdżechu. Hdyž Wagnera ſajachu, ßo wón ſ nožom do delnjeho žiwota ſe ßamomordarſkim wotpohladom kłó. Jeho rana je ſtraſchna, tola niz ßmjertna. Kaž wón wudawa, nima wón žanych ßobuwinikow. Tola polizija temu njewĕri. S Ißmeroweje wobydlenja je ßo pjecza nĕhdže 80,000 hriwnow rubiło, kotreż ßu Wagner a jeho kumpanojo nĕhdže ſkhowali.

* (Mordaŕſtwo.) W hoſcżenzu St. Pauli w Hamburgu domownik Dabelſtein cžłowjeka pſchi kranjenju lepi. Paduch ßo wobarajzy domownika ſ nožom ſakło a ßo potom ſkhowa. Sawołani poliziſtojo mordarja pod jenym kožom ſkhowaneho namakachu. Hdyž chzychu jeho wucżahnycz. wón do nich ſ revolvra tſĕleſche, tola nikoho njetrjechi. S poßlednjej kulku wón ßebje ßameho ſatſĕli. Mordaŕ je brónjer Sieg ſ Manheima.

* (Zyła wjeß ßo wotpaliła.) Wjeß Kadolz w Delnjej Awſtriſkej je ßo wotpaliła. Woheń ßu dżĕcźi ſe ſchwabliczkami hrajkajzy ſaparale. Zyłe lĕtuſche žnĕ ßu ßo ſniczyłe. Hubjenſtwo ſ wohnjom potrjechenych wobydlerjow je bjestroſchtne, dokelž bĕ jenož mało ſawĕſczene.

* Hejtmanku jeneje romunſkeje rubježneje bandy, 22létnu žónſku, ßu blisko měſta Jaſſy ſajeli. Tydżenje dołho je rubježna banda wobydleŕſtwo wßow połnóżneje Romunſkeje traſchiła, w nozy wjele khĕžow nadpadowała a wobydlerjow na wſchelake waſchnje cżwilujo jich nuſowała, ßwoje pjenjesy a drohotne wĕzy wudacź. Schtóž je ßo ſpjeczował, teho ßu ſkónzowali. Wyſchnoſcź hejtmanku a jejnu bandu winuje, ſo je 86 cżłowjekow morika a 648 rubježniſtwow ſkucżika. Na jejne popadnjenje bĕ ßo 12,5000 frankow myta ßadžiło.

* (Lĕßowe wohnje w Algierſkej.) Wjazy dyžli 2000 hektarow lĕża je ßo w Algierſkej ſpaliło. Wobydlerjo a wojazy woheń haſcheja. Palmowy lĕß w Dolfusvilli je ßo teho runja ſ wohnjom ſniczył, pódla teho 4000 zentnarjow ßyna.

* (Semjerżenje.) Martiniqueſka kupa w ßrjedżnej Amerizy je ßo ſaßo ſe ſemjerżenjom ſtſchaßnyła. Vulkan Mont Pelée ſ nowa woheń a popjeł pluwa. Parna łódź „Dahome“, kotraž ſchtwórtk tydżenja k kupje pſchijĕdże, dyrbjeſche rucże ßwoju jĕſbu do druheje ſtrony ſložicź, ſo by žałkemu popjełowemu deſchczej wucżekła, kotryž ſ hromadami na łódź padaſche.

* (Semjerżenje na philippinſkich kupach.) Po telegramje amerikanſkeho generala Chaffeea je ßo kupa Mindanao ſe ßylnym ſemjerżenjom podeſchła. Nĕhdże 60 domoródnych wobydlerjow je pſchi tym žiwjenje ſhubiło.

* (Njeſbože ſ automobilom.) S New-Yorka piſaju: „Milijonar Matthews ſ Jerſey-City je ßo ſe ßwojim automobilom po nahłym brjoſy dele walił. Matthews a jena knjeni ßo ſaraſyſchtaj, druha knjeni a jedyn duchowny ßo ßmjertnje ſraniſchtaj.

* Najcżežſchi muž ßwĕta, Henry Morris Cannon, je w San Franziſku w połnóżnej Amerizy wumrjeł. Wón bĕ na poßled korczmaŕ. Semrjetý bĕ ſe Schwajzaŕſkeje do Ameriki wucżahnył a poßledńje lĕta 712 puntow ważeſche. Nĕhdy bĕ Cannon wobwrótny muž, kotryž móżeſche ßo ſe ßwojej ßylnoſcżu ſ kóždym měricź. Tola wotkłſtnywſchi bĕ wón wjeżeły, hdyž ſamó ßwoje ßamßne mjaßo ſnjeſcź. Kóždy na dróſy ßo ſpodżiwajzy ſtejo woſta, hdyž ßo tołſty Cannon pokaſa.

Ssĕborna pinza.

(Skónczenje.)

VI.

Lakomz młynk to naſhoniwſchi,
S wotkał tajne bohatſtwo,
Pjenjeſżerny ſaßadži ßej:
„To mi njeje podarmo.“
„Ja tež tam ßo wobohaczu;
Nikomu pak njepowĕm,
A chzu potom w ßlĕbru ßedżo
Ssmjecź ßo druhim młynkam wſchĕm.“ —

Wjeczor hižo do jĕdnaczich
Wón ßej latarniczku wſa,
Mjelczo młynſkeho a żony
Skradżu ßo k tej ſkale da.
Sawĕſchene ſ mróczelemi
Tajachu ßo hwĕżki wſchĕ;
Cźma bĕ ßlepa kołowokoł,
A ta pinza cžorna bĕ.

S latarniczku hebi ßwecżo,
Khrobły wón k njej dojtupy. —
Młynko, młynko, wrócź ßo rucże,
Abo ſlĕ ßo ſendże ßij.

Wón pak ſakroczi do njeje,
Cžĕrjeny wot lakomſtwa;
Jeho poß 'noż, dotal pſchi nim,
Wonka ſtejo ſawincża.

Wocżakowaſche na knjeſa,
Hacż był naſpjet po khwili;
Tola żane wucżakanje —
Tón ßo wjazy njewrócźi.

Styſknjwe to wbohe ſkocżo
Poßles pocża ſrudne wucź,
So ßo kamjenje w tej ſkale
Ssobu ſrudne mohłe hnucź.

Wucże dodrĕ ßo hacż k młynej,
Pſchemo w młynży klepota;
Ale kedżbu njemĕjachu
Pßowoh' nóznoh' ſkiwlenja.

VII.

Hdże tež to je miſchtr woſtał?“
W młynje rano mĕnjachu,
„Schto tež to je pßej ßo ſtako,
So ma tajku wujenzu?“
Schedſchi ſa tym pßykom hladacź,
S dżiwanjom ſchto pytnychu?
Wón kaž dżiwi ſlĕtowaſche
Skiwło na tu wotwjeru.
Do njej' ſahnacź ßo jim njeda,
Njech tež njemdrje honjeny,
Kaž by rjekł, ſo je jom' hroſno
Nuchnycź do tej' ſchkałoby.
Młynſki tſchĕſku ſapaliwſchi
Do tej' dżĕry ſkhrobli ßo —
Hnydom wonka ſaßłyſchachu
Po pomozy wołatoh'.

Se ßwĕzu ßo ſa nim dachu,
Byrnje tež ßo ſtrachujo,
Namakachu ſe ſtróżelom
Miſchtra leżo morjenoh'.
Leżeſche tu wupſchĕſtrjeny,
W horſchczi pjenjes próſdny mĕch,
Do wocżow kaž dornczel módry —
Hroſa ſpopada jich wſchĕch.
Schto to bĕſche ſ nim ßo ſtako?
Haj, ſchtó mohł to wuhódacź? –
Nĕchtóżkuli hiſchcze mĕni:
„Tak ma nahrabzej ßo ſtacź!“ —
Żadyn łakomz żenje wjazy
Sa ſchazom tam njepyta.
Sawrjena je ſ kamjenjemi
Wona „Pinza ßlĕborna“.

Židowčan.

Hudanczży.

298.

Wón je pſchiſchoł do pjerſchcze,
So by ſeſchoł do ſemje;
Wone pſchińdu po njón ßej,
A duż pſchińcź jom' móżno njej';
Lĕpje je, ſo njepſchińdu,
Wón pak pſchińdże po cżaßu.

299.

Bĕła piczel njebě wulka,
We tej bĕłe winko bĕſche,
Ssrjedża we tym ſkota kulka;
Sa tej młoda knjeni dżĕſche,
A ſo by ju dobyła,
Bĕły ßudžik roſklepa.

Wuhudancżży ſ poßlednjeho cżiſła:
296. Lampa. 297. Wiſcheń.

Sa nowy Maczicżny dom

je ßo w lĕcze 1902 dotal nahromadżiło: 1144 hr. 8 np.

Dale ßu ſa njón darili:

Sserbſka deputazija pſched kralom	12	= —	=
Pokutny pjenjes pſches k. rĕcżnika dr. Herrmanna	20	= —	=
Liſchki-Póndżelniczy	—	= 47	=
W „Katholſkim Póßle“ cżiſło 35. lĕta 1902 hižo kwitowane:			
Молоканы (165 hr.): Darniwy «lokalinſp.« 70 np. + 1 hr. — Radworſka płatowa komiſija: Na Żitawſkim dwórniſchczu wot Mĕrcźinkoweje 50 np., wutoru wjeczor pola Domanje 20 np. Hromadże 70 np. = . .	2	= 40	=
Hromadże: 1178 hr. 95 np.			

S dżakom kwituje a dalſche dary pſchijimuje

ſarjadniſtwo Maczizy Sserbſkeje.

Kedźbu!

Kłobuki a mězy

wschich družinow, kaž tež

sšłomjane kłobuki

po jara poniženych płaćišnach porucza

C. E. Rinke

na bohatej haßy 5.

Saisonske wupschedawanje.

Po khětro poniženych płaćišnach wot nětka pschedawam

mužaze a hólczaze wobleczenja,

kholowy a lazy,

kaž tež

žonjaze žakety a khuty.

Otto Preuss.

w Budyschinje na žitnej haßy 4.

Bóschiczanske ryczérkublo

pola Rjeßwaczidła

porucza

praßowany torf,

1000 kruchow po 7 hriwnach,
ſ hnydomnym sapłaczenjom po 6 hr. 50 np.

Do farskeho domu w Hinterhermsdorfje (sakskej Schwizy) ßo k 1. oktobrej kschesćijanszy smyßlena pilna **sšłužobna holza** pyta, kotraž je hižo sšłužiła, na warjenje ßo troschku wusteji a tež dźěćži lubuje. S knihu ßo samolwicź w Budyschinje pschi nowych hrjebjach (Neugraben) čžo. 7 II.

Sskužobne a hródźne džowki a tajke k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohončow, pohončow, hejtmanow, džěłaczérske ßwójby, tsečzakow a wolazych ša tudomne a Draždžanske strony hnydom pyta **Schmidtowa** na ßukelnskej haßy čžißko 24.

Sczinowe pleczenje

k džěłanju wjerchow se sazynkowanym grotom pschedawa tunjo

C. Schneider, twarski mischtr na walkej drósy 14.

Mužaze krawatty

we wulkim wubjerku porucza

A. Tschentscher

na bohatej haßy čžo. 18.

Džěłaczérske kholowy, džěłaczérske lazy, džěczaze wobleczenja,

direktnje se Seifennersdorfskeje drastoweje fabriki porucza.

Emil Heinrich w Borschczi.

K domkhowankam!

K kermuschам!

pschedawa nětko
najlěpschi **saffran,**
najrjeńsche **rósynki,**
najlěpschi paleny **khosej,**
wschě družiny **likérow**
a mlěty **zokor** punt po 30 np.

Khorla Nowak

na žitnej haßy,
najstarscha a snata najlěpscha pschedawarnja w Budyschinje.

Khosej,

ßyry po 70 hacź 140 np.,
paleny po 80 hacź 200 np.
dobrych a najlěpschich družinow
porucžataj

Schieschka a Rjeczka

na swonkownej lawskej haßy.

Ssuscheny tołsty połcź,

puntpo 80 np. a **sšuschene sšwinjaze mjaßo,** punt po 70 a 75 np., **kołbaßowy schmalz,** punt po 50 np., porucza

Ota Pětschka na žitnej haßy.

We wudawarni „Sserb. Nowin" ßu dostacź:

kmótsjaze listy.

Spěwy

do žnjowych wěnzow

ßu na pschedań

we wudawarni Serb. Nowin.

Sczěnsku pychu.

Majolikowe twory.

Kwaßne dary, ßwjedźenjowe dary, jubilejne dary

sa kóždu sšładnosćz

porucžataj

A. & W. Neuhahn

4 na ßerbskej haßy 4.

Bronsowe wězy.

Woknowe wobrasy.

Poručam tołste **krjepjawki, wódne khany, mlokowe khany, mločzanki, czerpaki, petrolejowe khany, wnhlowe kaschcze** ßamßeneho wudźěłka, mam tež wulki sšklad domjazeje, kuchińskeje a emaillowaneje nadoby, **schablony** k wuschiwanju a wosnamjenjenju, **wódne pónoje** a **želesniki.**

Dale czinju na to kedźbliwe, so wschě do mojeho rjemjeßła ßłuschaze twarske dźěła, tšěschne žłoby (ryny) a roły, kaž tež wodowody jara ßwědomliwje wuwjedu. Duž proschu na mnje dźiwacź.

Spěschne poßłuženje. Porjedźernja. Tunje płaćišny.

Moritz Schulz,

klampnarski mischtr w Budyschinje pschi ßerbskich hrjebjach 10.

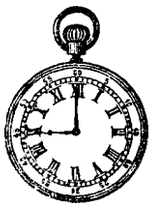

Franz Marschner

czaßnikař w Budyschinje

čžo. 9 na bohatej haßy čžo. 9

ßwój sšklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaßow** dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucza.

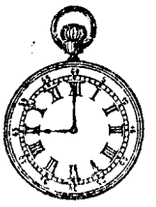

Hódna twora. Pilnome rukowanje. Tunje płaćišny.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pschispomnjenje: Rěčzu **Serbski.**

W Huſzy je **khěža** cžišło 60 ſ rjanej ſadowej ſahrodu na pſchedań.

Khěžu na Židowje ſ konjemzom a ſadowej ſahrodu ma na pſchedań Th. Barthel w Małym Wjelkowje.

Khěža w Khróſcžizach ſ wojnarńju a kowarńju je na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola pjekarſkeho miſchtra Ernſta Starki w Habrachcžizach (Ebersbach) w Sakſkej.

W **Žarkach** pola Wósborka je **maßivna khěža cžišło 19** B tunjo na pſchedań. Dalſche je pola gmejnſkeho pſchedſtejicžerja tam ſhonicź.

Khěža ſe ſahrodu je płacžiſny hóbno na pſchedań we **Nowych Boranezach** cžišło 18.

Žiwnoſcź

ſ něhdže 9 kórzami leżomnoſcže je na pſchedań pſches **Liebſcha,** aktuara ſw. ßk.

Maßivna khěža ſe ſahrodku cžišło 14 w **Haßlowje** je pſcheměnjenje dla na pſchedań. Dźěło je w bliſkich Ssulſchezach dostacź.

W Hodźiju je **khěža** cžišło 72 ſ někotrymi kórzami łuki a pola hnydom na pſchedań..

Khamor ſa konjazy grat dwojodurjaty, wulki, je dla njedoßahazeho ruma na pſchedań pſchi žitnych wikach 14.

Jenopſchežny wós ſ juchowym ßudom a **dezimalna waha** ſtaj tunjo na pſchedań na draždźanſkej dróſy 11 delka.

Młode

ßwinje

Miſchnjanſkeje raßy pſchedawa

knježi dwór w Kupoj.

Kedźbu!

Pjekarńja a nudlowa fabrika na theaterſkej haßy

porucža ßwoje wſchědnje cžerſtwe jako wubjerne ſnate

ßamodźělane nudle.

Žana hoſpoſa njeßměła ßo ſamolwicź dacź a dyrbjała ſ dobreho jenoż najlěpſche kupowacź.

Pſchiſpomnjenje: Poručam też ßwój dobry

bruny jědźny poprjanz,

100 dźělow po 3 mk.

Franz Schurſch.

Pilna ſprawna **holza** ßo k 1. oktobrej ſ dobrej miſdu do domjazeho dźěła pyta na ſwonkownej lawſkej haßy 16 po 1 ſkhodźe (nětkole w ſahrodnej khěži).

Do Rakez!

Njedźelu 31. auguſta ſměje ßo pola mje

pſchikhadna hoſcźina

na kotruž wſchitkich cžeſcženych hoſcźi a pſchecźelow lubje pſcheproſchuju.

Sa dobru jěcź a picže ßym ßo na najlěpje poſtaraka.

S poczeſczowanjom

H. ſwud. Zindlerowa
w Rakezach.

Mißionſki ßwjedźeń
w Małym Wjelkowje

budże **njedźelu 31. auguſta.**

Dopołdnja 1/2 10 hodźin: ßwjedźeńſke prědowanje a ßwjedźeńſka rosprawa.

Popołdnju w 3 hodźinach: Poßwjedźeń ſ rosprawami wſchelakich mißionarow.

Kóždy je wutrobnje witany.

Ssadarſka a ſahrodniſka ſchula
w Budyſchinje.

Sahrodniſtwo ma wulku dźělbu **ßadowych ſchtomikow** wſchěch formow (wyßokich a niſkich, ſpalěrowych, pyramidojtych ſchtomikow atd.) na pſchedań.

Symſki ſemeſter w ſahrodniſkej ſchuli ßo **21. oktobra t. l.** ſapočznje. Dalſche wukaſuje

pſchedßyda dr. **Brugger.**

Pſchedawanje leżomnoſczow.

Sſrjedu 3. ſeptembra t. l. maja ßo ſ Bórkez burſkeho kubła w Brěſy, 15 mjeńſchinow wot Žicžeńſkeho dwórniſchcža

dopołdnja wot 11 hodźin

pola, łuki a pólne ſahony na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Tón ßamy dźeń ßo **kubłowy ſbytk,** 35—40 kórzow wulki, abo też zyły ſe wſchěm morwym a žiwym inventarom a žnjemi pſcheda.

Wobßedźerjej:

E. Säuberlich w Budyſchinje,
H. Keller w Rakezach.

Drjewo na pſchedań.

Khójnowe ſchežěny, meter po 4 mk. 50 np., teho runja **kuluchi,** meter po 2 mk. 50 np., **mjehke pjeńki,** meter po 2 mk. a też 2 mk. 50 np. ma ſ wulkeho ſkłada pſchezo na pſchedań

Hrabinſke ſ Lippeſke hajniſke ſarjadniſtwo w Dubom.

Meblowa pſchedawarńja
F. A. Bjara
na nowoſalzkej dróſy
porucža ßwój ſkład
ſtołow a meblow
wſcheje druziny.

Pſchi njewjeſcźinſkim wuhotowanju ßo też wotpłacźenje po dźělbach bjerje.

„Autol“

njepſchetrjechety
wolij ſa motorſke woſy.
H. Möbius a syn
w Hannowrje, Baſelu a Londonje.

Cželaze koże,

ſajecże, kaniklaze, kocże, kunjaze a tkhórjaze koże po najwjetſchich płacžiſnach kupuje

Heinrich Lange
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach.

Hdźe ſcže tónle dobry a tuni **cžaßnik** kupili?

Pola **G. Magera naſlědnika,** měješcźel Th. Hippa na ßerbſkej haßy 11.

Do Měrkowa!

K žnjowemu ßwjedźenjej njedźelu 31. auguſta pſchejeli pſcheproſchuje

Lauendorf.

Kral. ſakſke wojerſke tow. ſa Porſchizy a wokolnoſcź ſměje **31. auguſta** ßwój letuſchi

Sedanſki ßwjedźeń

ſ teſchinſkim tſělenjom w hrodowym parku w Krakezach. Wſchitkim towarſtwowi pſchecźeljo ßo k temu pſcheproſchuja.

W. Bartuſch a **A. Gödan.**

Na ratarſtwo ßo dokładnje wuſtejazy naſhonity muž, woženjeny a niz pſchemłody, ßo jako **hejtman** abo **lambora** na jene burſke kubło pyta.

Fabrika w Koblizach
(Köbliz) pola Budeſtez.

Dweju ſtrózbeju a pilneju ſapſchaharjow pyta Sarěcžanſki knježi dwór.

Hródźne dźowki, cželadnikow, ßkužobne a kuchińſke holzy k nowemu lětu 1903 pyta pſchiſtajeć **Moritz Lange** w Njeßwacźidle.

Pjekarſki wucžobnik

móże ſ pſchihódnymi wumělenjemi do wucžby ſtupicź na hrodowſkej haßy 3.

Móſcheń ſ pjenjeſami je ßo na pucžu wot Jeńkez do Kubſchiz namakała. Wona je we wud. Serb. Nowin dostacź.

Sjawny džak.

Podpißane gmejnſke pſchedſtejicžerſtwo ma ſa ßwoju winowatoſcź, pokleńkej **Matějej Kobalzej** w Cžornym Kholmzu, kotryž je 1. auguſta t. l. wot ſaſtojnſtwa gmejnſkeho pſchedſtejicžerſtwa wotſtupił, ſa dołholětnu ßwérnu gmejnje wopokaſanu ßkužbu najwutrobniſchi džak prajicź. Jeho ſkutkowanje w gmejnje w žohnowanym wopomnjenju ſawoſtanje.

W Cžornym Kholmzu,
28. auguſta 1902.

Petſchik, Pawlik, Köhler.

Wulzy ſwjeßelenaj k wjedźenju dawamoj, ſo je ßo namaj dźenża

ſtrowa dźowcžiczka

narodźiła.

W Budyſchinje, 28. aug. 1902.

Pjekař **Jan Rjenčź**
a mandźelſka.

(K temu cžišku jena pſchiłoha.)

Pschiloha k czišku 35 Serbskich Nowin.

Ssobotu 30. auguſta 1902.

Płaczišny rěsneho ſkotu na Draždžanſkich ſkótnych wikach

25. auguſta 1902.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje:	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże hacž do 6 lět	36—40	64—70
awſtriſke	37—41	65—71
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — ſtarſche wukormjene	32—35	59—63
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane ſtarſche	29—31	56—58
4. ßnadnje pizowane kóžđeje ſtaroby	26—28	51—54
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże	35—37	62—65
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże hacž do 7 lět	31—34	58—61
3. ſtarſche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódſche krowy a jałojzy	28—30	55—57
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojzy	25—27	51—54
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	46—50
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże	36—39	62—66
awſtriſke	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódſche a derje pizowane ſtarſche	32—35	58—61
3. ßnadnje pizowane	28—31	54—57
Cželata:		
1. najlěpſche ſ młokom wukormjene abo najlěpſche wot zyza	46—49	68—72
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	43—45	65—67
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpſchich raßow a jich ſkſchiženjow w ſtarobje hacž do 1¼ léta	51—53	64—66
2. mjaßne	49—52	62—64
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroſy	47—48	58—60

Płaczišna žitow a produktow w Budyſchinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyſchinje: 2833 měchow.	W Budyſchinje 23. auguſta 1902. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 28. auguſta 1902. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pſchenża běła	8	71	8	94	8	09	8	59
" žołta	8	35	8	59	7	50	8	—
Rožka	7	50	7	66	7	44	7	75
Jeczmjeń	6	65	6	79	6	50	6	93
Wowß	8	50	9	—	8	—	8	30
Hróch	10	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	50	9	50	8	—	9	50
Jahły	12	50	16	—	12	—	16	
Hejduſchka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	50	2	50	1	60	2	40
Butra 1 kilogr.	2	10	2	40	1	90	2	20
Pſchenična muka 50 "	9	—	17	50	13	50	15	50
Ržana muka 50 "	8	—	13	50	10	83	11	83
Ssyno 50 "	3	20	4	40	3	50	3	80
Ssłoma 600 "	24	—	30	—	22	—	28	—
Proßata 1092 ſchtuk, ſchtuka	13	—	28	—	-	—		
Pſchenične wotruby	—	—	5	25	4	80	5	25
Ržane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	50	5	25	5	75
Pſchenična gris	—	—	6	—	—	—	—	—
Ržany gris	—	—	6	50	—	—	—	—

Runklizowe ßymjo, punt po 50 np. — **Czerwjeny dźeczel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyſchinje płaczeſche: kórz pſchenży (běła) po 170 puntach 14 hr. 80 np hacž 15 hr. 19 np., žołta 14 hr. 19 np. hacž 14 hr. 60 np, kórz rožki po 160 puntach 12 hr. — np. hacž 12 hr. 25 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr 36 np. hacž 9 hr. 50 np.

Na Burſy w Budyſchinje pſchenża (běła) wot 8 hr. 83 np. hacž 9 hr. 12 np., pſchenża (žołta) wot 8 hr. 70 np. hacž 8 hr. 83 np., rožka wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr. 35 np., jeczmjeń wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 13 np., wowß wot 8 hr. 5 np. hacž 8 hr. 25 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu

21. auguſta 1902.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 31 np. hacž 7 hr. 50 np., pſchenża wot 8 hr. 20 np. hacž 8 hr. 53 np., jeczmjeń wot 6 hr. 70 np. hacž 6 hr. 79 np., wowß wot 7 hr. 75 np. hacž 8 hr. 70 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacž 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., ßyno 4 hr. 25 np., běrny 1 hr. 50 np. Ssłoma (600 kilogr.) 28 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 1 hr. 80 np. hacž 2 hr. 30 np.

Wjedro w **Londonje** 29. auguſta: cžopke.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalſkej zyrkwi ſmeje 14. njedželu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodž. farař Räda ßerbſku ſpowjednu rěcž, ½9 hodźin ßerbſke a w 10 hodźinach němſke prědowanje.

Křćeni:

W Michalſkej zyrkwi: Oskar Jan, Khorle Oskara Behra, kowarja a wobßedžerja w Dobruſchi, ß. — Khorla Auguſt, Bjedricha Auguſta Henczki, maſchiniſta we Wurizach, ß.

W katholſkej zyrkwi: Jan Jurij, Jaroſława Duſcheka, krawza, ß. — Alfred Jurij, Franza Auguſta Elßnera, ſchewza, ß. — Marja, Pětra Brankačžka, khěžerja a fabrikſkeho džěłačerja w Hrubjelczizach, dž.

Zemrjeći:

Džeń 21. auguſta 1902: Jan Krawz, wobydlerſkał a ſkałař na Židowje, 54 l. 6 m 18 d. (ßo wobwěßnyt.) — Hana Martha, njemandž. dž. ſ Brěſowa we Wurizach, 2 m. 20 d. — 22. Khorla Auguſt Richter, tkalz ſe Sohlanda n. Spr., we wokrjeßnym wuſtawje na Židowje, 56 l. 11 m. 27 d. (ßo wobwěßnył). — 23. Kurt Erich, Handrija Horaka, khěžerja a fabrikarja pod hrodom, ß., 2 l. 7 m. 21 d. (ßo w Sprewi tepił). — Mikławſch Wrobl, džěłačer, 77 l. 6 m. 18 d. — Marja, Jana Pawoła Sendy, ſkładnika, dž., 9 d. — 25. Wylem Waltař, Khorle Wylema Pětſchki, fabrikarja a wobydlerja na Židowje, ß., 1 m. 25 d. — 26. Bjedrich Wylem Dietza, fórbarkař na Židowje, kral. ſtawnik a ſměrz, 61 l. 8 m. 22 d. († w měſchczańſkej hojeńni). — 27. Jan Rauſendorf, žiwnoſczeř a fabrikař w Hrubjelczizach, 54 l. 1 m. 3 d.

Zyrkwinſke powjeſcze ſ Hodžija.

14. njedželu po ßwjatej Trojizy ſmeje rano ½7 hodž. duchowny Domaſchka ßerbſku ſpowjednu wuczbu, ½8 hodž. ßerbſke a ½10 hodž. němſke prědowanje.

Zyrkwinſke powjeſcze ſ Budeſtez.

14. njedželu po ßwjatej Trojizy budże ßo rano w 8 hodž. prědowanje němſki a ¾10 hodž. ßerbſki cžitacž.

Katarrhy, je-li ſo ßo wopak lěkuja, abo jeli ſo ßo na nje njekedžbuje, ßu huſto ſ pſchiczinu njeſahojnych khoroſczow abo ſažneje ßmjercže. Najwucženiſchi lěkarjo ßu ßo wuſnali, ſo ßo ſanjechany, něhdže 6 měßazow wobſtejazy katarrh, jenož ſ rědka hodźi doſpołnje ſahojicž, dokelž ßo zelle ßlěnjazych kóžkow a druhe kóžki pſcheměnjeja.

Kaž **naturſke hojenje** ßamo pſchi ßmjercž ſtraſchnych katarrhach hiſchcże ſahojenje dozpiwa, ſcżěhowazy pſchikład pokaſuje. Knjeżna S. ſ W., 52 lět ſtara, ßo ßylnje naſymniwſchi bě hižo 6 měßazow na jara cžežki **bronchialny katarrh** khora. — **Snamjenja:** Ssuchi, cžwilowazy kaſchel, woßebje rano; cžežke dychanje, klapanje wutroby, ſtupanje krwje k hłowje, ſhubjowanje mozow, pomjeńſchenje cžežkoſcże wo 28 puntow, ſadwělowaze myßle.

Wukaſanje a ſkutkowanje: Parjenje hłowy a wutrobna, potom ſawalenje briſtwow a wutrobna najprjódzy dźiwne wołóżenje pſchinjeßechn, poſdźiſcho khoroſcż wotwodźachu, ju roſpuſchczachu a ſwumjetachu. Mike poßylnjaze hojenje ſa 2 měßazaj połne ſahojenje wuſkutkowa. Khrjachiſny ßo puſchczachu, cžežke dychanje a ßłaboſcż ßo ſhubi, appetit a cžełowa cžežkoſcż jara plchiběraſche. Patientka bě pornjo prjedawſchemu cžaßej lědma ſaßo ſpósnacž.

Naturſke hojenje ßo po ſchablonojtym jebawym waſchnju kaž ſchtrychowanje, ſympathija atd. njenałożuje. S tym ßo khory jenož jeba, jeho khoroſcż ßo podlěſchuje a je potom cžim bóle ſaßakła a ſtraſchna. Wukaſanja naturſkohojazeje methody ßu jaßne, ſroſumliwe, ſkutkuja lěpje dyžli druhe, a kóždy móże je doma nałożecž. (Wſchěm khorym ßo ſtajnje mjena wuſtrowjenych abo połěpſchenych ßobuczerpjerjow mjenuja **w Uhlichowych naturſkohojazych kupjelach,** pſchi nowych hrjebjach 3.)

Sserbſke a němſke ſpěwarſke

w najwoßebniſchich a jednorych ſwjaſkach ßu po tunich płaczišnach na pſchedań we wudawarni Serb. Nowin.

Khofejowy Sachsa

bydli hischcże pschezo na

bohatej haßy 4

a ma pschezo hischcże

najlěpschi khofej.

Wolijowe barby

wschěch snatych nuanßow, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdże skhnyjaze,

molerske a murjerske barby,
terpentinowy wolij
(němski a franzowski),
najlěpschi
lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdże skhnyjazy,
jantarjowe laki,
kopallaki,
damarlaki,
żelesowe laki,
Kölnski klij kaž tež
murjerski klij,
drobnu krydu,
gyps,
portlandski zement,
najlěpschi karbolineum,
barbicze wscheje druźiny,
schablony
sa **molerjow** a **murjesow**
porucza a ma pschezo na składże po najtunischich płaczisnach

Emil Měrsch,
drogowe khlamy
24 na kamjentnej haßy 24
snapschecża turnarnje.

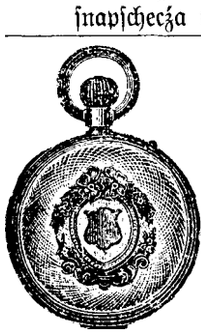

Kóżdy, kotryż chze ßebi **dobry** a **tuni czaßnik** kupicź, abo kotryż chze ßebi jón **porjedzicz** dacź, njech dże k czaßnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haßy 5

Jencz pschedawa a porjedża sa ßwoje dźěło sprawnje rukujo. — **Proschu, ßebi moje wukładne wokno, s płaczisnami wupołożene, wobhladacz.**

Emil Wehrle

w Budyschinje

na jerjowej haßy 7

Sswój wulki skład **lětnich koschlow** po jara tunich płaczisnach poruczam:

mużaze koschle po 90 np., 1 mk., 1 mk 10 np., 1 mk. 20 np. atd.
żonjaze koschle po 90 np., 95 np., 1 mk. atd.
hólczaze koschle hižo po 45 np.,
holczaze koschle hižo po 30 np.,
módroczischcź hižo po 20 np., **zychi** hižo po 18 np.,
wupjerki módre, rosa a czerwjene ßmuhate po 25 np.,
tibetowe nahłowjaze rubischcza hižo po 60 np.,
sbytki sa kattunowe blusy hižo po 50 np.,
rubjany płat, módroczischcź, bely płat wschěch schěrjow po jara tunich płaczisnach.

Zacherlin

spodźiwnje skutkuje! Wón mori, kaž

żadyn druhi ßrědk, s wěstoscżu a rucże kóżdu druźinu schkódnych pschekaßanzow, woßebje mole, tkhi, schwoby, muchi, schczónwy, njerodź na domjazych skocżatach a ßo teho dla wot milijonow wotebjerarjow khwali a pyta. Jeho znamjenja ßu: 1. sasyglowana blescha, 2. mjeno „Zacherl".

W **Budyschinje** pola kk. Měrschez bratrow naßlědnikow, Straucha a Koldy,
= = = k. Oty Engerta,
= = = = Straucha a Koldy,
= = = = Ernsta Creydta,
= = = = Emila Měrscha,
= **Barcze** = = C. A. Lukascha,
= **Biskopizach** = = Pawoła Schockarta,
= = = = Oskara Wagnera,
= = = = R. Sessela,
= **Bukezach** = = Sswory,
= **Ketlizach** = = Pawoła Mikela,
= **Wjasońzy** = = E. Ferd. Lehmanna,
= = = = Aug. Schwera,

Na moju domiznu.

Mužski chor wot K. A. Kocora

je we wudawarni »Serbskich Nowin« za 10 np., w partijach za 5 np. dostać.

Mużaze krawatty

w jara wulkim wubjerku po wurjadnje tunich płaczisnach porucża

Hana Rollowa
na rózku Lubijskeje a tuchorskeje dróhi 1.

Sa ratarjow!

Wósk

sa czěrjeńske rjemjenje

w kulojtych żerdłach. Wón ßo lohko nałożuje, je jara spory, rjemjenjowemu ßuwanju sadźewa a rjemjenjown czehnjeńsku móz a jeho dźerżenje polěpscha.

Najlěpschi ruski

maschinski wolij, maschinski tuk a kolmas, kożane sale, czěrjeńske rjemjenje

snateje hódnoscze po tunich płaczisnach pschedawa

Otto Büttner
pschi hłownym torhoschczu 9.
Dalokoreczak 329.

Pschispomnjenje: S wosom njedam ßwoje twory po wßach wokoło wosyczź.

K nowemu lětu khmane hródźne dźowki s 210 mk. msdy a 20 mk. Božeho dźěscża pytam. Njedźelu 14. septembra budu pola k. pjekarskeho mischtra Krala w Rakezach k rěczam, 28. septembra popołdnju w hoscżenzu we Lasu.

A. Pawlik.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Za nawěšćki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 36. Sobotu 6. septembra 1902. Lětnik 61.

Swětne podawki.

Sakski prynz Bjedrich August je ßo ßa komandeura 12. armeekorpßa pomjenował. Dotalny komandeur, general infanterije ßwobodny knjes ſ Hauſen, je ßo ßa ſakſkeho wójnſkeho miniſtra pomjenował.

Wobhnadźenje hejtmana Kruga. Hejtmana Kruga ſ 13. pěſcheho regimenta, kotrehoż bě Draždźanſki wojeńſki ßud dla falſchowanja tšělenſkich liſćinow k jaſtwu na 4 měßazy ſaßudźił, ßu wobhnadźili. Na cześćelakomnym offiźeru je ßo jeho požadliwoſćź, ſ dobrymi tšělenſkimi liſćinami ßwojich towaŕſchow pſchetrjechićź, cźežko wjecźika. Wón je módry liſt doſtał.

Khěžor Wylem w Pósnanju.

Khěžor Wylem je ſe ßwojej mandźelſkej wutoru do Wósnanja pſchijěł. Pſched jeho wocźomaj ßo manevry 5. armeekorpßa we wokolnoſćźi Pósnanja wotbywaja. Khěžorowe pucźowanje do Pósnanja dyrbjeſche po powſchitkownym měnjenju w Němzach jako ſakrocźenje pſcheciźiwo Pósnańſkim Polakam płaćićź. Wot khěžora nowu rěcź wotcźakowachu, ſ kotrejž by ßwoje pſcheciźiwniſtwo pſcheciźiwo Polakam wobßwědcźił, kaž bě to njedawno w Marienburgu cźinił. Cźim bóle nadpaduje, ſo khěžor we ßwojich rěcźach njeje ſe žanym ſtym ßłowcźkom na Polakow ſpomnił. Sa to je cźim bóle zara a deputaziju ruſkich offiźerow ßławił, kotrychž je zar k manevram póßłał.

Pſchi paradnej hoſcźinje, kotraž je ßo ßrjedu wjecźor w provinzialnym muſeju wotměła, je khěžor ſcźěhowazy pſchipitk zarej wunjeßł:

„K paradźe 5. armeekorpßa ßu ſ dowolnoſcźu Jeho Majeſtoſcźe ruſkeho zara Warſchawſki generalny gubernator a deputaziji regimentow pſchiſchli, ſ kotrejuž ſchefom ja ßym. S wutrobu tychle knježi witam a wjeßele nad tym, ſo ßu dźenßa jow pſchiſchli, ſ tym wobßwědcźam, ſo Waß napominam, ſo mnu na ſtrowoſćź najwyſchſcheho roskaſowarja ruſkeho wójſka, ſ nami w ßwěrnym bróńjowym bratrowſtwje ſjenocźeneho, na Jeho Majeſtoſćź zara Mikławſcha ſchkleńzu wupicź. Hura! Hura! Hura!“

Do paradneje hoſcźiny bě khěžor Warſchawſkeho generalneho gubernatora, generala Cźertkowa, a offiźerow ruſkeju regimentow, ſ kotrychž ſchefom wón je, pſchijał. K nim je wón dlěſchu rěcź měł, kotruž je ſe ſcźěhowazymi ßłowami ſkóncził:

„So ſcźe tu pſchitomni, mam ßo dobrocźiwoſcźi Jeho Majeſtoſcźe zarej Mikławſchej dźakowacź, kotryž je pſchi mojim wopycźe w Revalu wjeßele do teho ſwolił, ſo ßměł Waß pſcheproßycź. Waſcha pſchitomnoſćź w Pósnanju njewoſnamja niz jenož wopyt offiźerow mojeju rjaneju ruſkeju regimentow, ale je też ſ dopokaſmom ſtareho bróńjoweho bratrowſtwa, kotreż wot lětſtotka naſchej wójſzy ſjednocźa. So je wone hiſchcźe žiwe, to njech ßo ſ tymajle dopokaſmomaj wukoži: Dźeń Waſcheho pſchikhada ßym poſtajił, ſo maja Pósnańſke naßypy padnycź, ſ cźimž budźe ſtaremu twjerdźiſniſkemu měſtu móžno, ßo měrnje roswiwacź. Dale mam cźeſcź, dźenßa prěni krócź pſched offiźěrami mojeju regimentow ßebi ſchnóry pſchicźinicź, kotreż je Jeho Majeſtoſćź zar Mikławſch ſo mnu jako ſnamjo naju parſchonſkeho pſcheciźelſtwa ſaměnił. Wone dyrbja po zarowych ßamßnych ßłowach wójmidło w twjerdym rjecźaſu pſchedſtajecź, kotryž naju w ßwěrnym pſcheciźelſtwje wobjimaju. Bóh daj ßwoje žohnowanje k temu, ſo by pſchezo tak woſtało.“

Pſchi ßwjedźeńſkim wobßwětlenju Pósnanja, kotreż je ßo ßrjedu wjecźor měło, ßu ßo też hród arzybiſkopa Stablewſkeho, a domy pólſkich katholſkich duchownych wobßwětliłe. Pólſzy duchowni ßo potajkim njejßu wot cźeſcźowanja khěžora wuſamkli.

So by ßo khěžor wſcheho ſtracha w Pósnanju ſminył, ßu ßo wurjadne wobhladniwoſtne pſchiprawjenja cźiniłe. Pósnańſka polizija je ßo wo wjele ſtow poliziſtow ſ Barlina a Wrótßławja poßylniła, a k temu ßu ßo hiſchcźe mnoſy tajni poliziſtojo pſchidali. W provinzialnym muſeju, w kotrymž maja ßo ßwjedźeńſke hoſcźiny, hižo wjele dnjow wojazy wo dnjo a w nozy wſchě ſale ſtražowachu. Muſejowe tepjenſke roły ßo wſchědnje pſchepytuja. Saſtup do provinzialneho muſeja bě nětkole jara pocźeżeny a jenož ſ khartku móžny, kotruž bě dwórſki marſchal podpiſał a kotruž wón hnydom wrócźo žadaſche. Wſchě tele naprawy, kotreż běchu ßo dla móžnych nadpadow ſe ſtrony Polakow ſtałe, ßu pak ßo jako njetřěbne wupokaſałe. Polazy w Pósnanju a wokolnoſćźi ßu ßo jara měrniwi pokaſowali a njejßu nihdźe ani ſpytali porjad kaſycź.

Dar turkowſkeho ſultana ſa khěžora Wylema.

Małe dary pſcheciźelſtwo haja, ßebi ſultan myßli. Wón teho dla dyß a dyß něſkajki dar khěžorej Wylemej ſcźele. Tele dny je ſultan ſaßo khěžora ſ kraßnym arabſkim ſřěbzom a 4 móznymi wokami wobdarił.

Njeſboże w němſkim wójnſkim łódźſtwje. Pſchi łódźſtwowych manevrach pola Kiela je ßo 3. septembra kótkowa roła jeneje torpedoſkeje łódźe pukła. Pſchi tym ßu ßo tſjo mužojo cźeżko ſranili.

Nowe kanony w němſkim wójſku. Zyła němſka artillerija ma ßo pjecźa ſ nowymi kanonami wuhotowacź. K nim budźe worzłowy ſchkit k ſchkitanju muźſtwow pſchiciźinjeny. Tajki ſchkit maja hižo franzowſke kanony. Pſched granatami a ſchrapnelemi wón pjecźa muźſtwa derje ſchkituje a je wěſcźiſche w měrjenju cźini. S druheje ſtrony pak ßo temu napſcheciźiwja, ſo je ſchkit tak cźeżki, ſo hibiciźiwoſćź pólneje artillerije ſchkoduje. Schkit budźe też ſ daloka lohko widźecź a budźa ßo do njeho lohko ſaměricź móz. W pſchichodnych bitwach njebudźe wjetſche ſakitanje artillerije, ale jejna wjetſcha hibiciźiwoſćź a lěpſche khowanje pěſchkow rosrißowacź.

Žadnoſćź ßwini w Němſkej. Po wudawanju rěſnikow a ſkótnych wikowarjow ßwinje, w Němſkej ßo plahowaze, k ſeźiwjenju luda wjazy njedoßahaju. Saſtupjerjo měſta Kralowza běchu ßo teho dla na pruſke knježerſtwo wobrocźili, ſo by ßo hacź na dalſche wob tydźeń 1000 ßwini ſ Ruſkeje do Němſkeje pſchiwjeſcź dawało. Ratarſki miniſter ſ Podbielſki je ßo tejle próſtwje ſapowjedźił. We ßwojim wotmolwjenju wón praji, ſo budźa ratarjo ſa njedołhi cźaß doſcź ßwini na wiki ßłacź.

Sniczena nadźija.

Zarowej, kotraž bě ꝥamodruha, je ꝥo ſlě ſtako. Nadźija zarſkeju mandźelſkeju, ſo nětko ꝥyna a trónſkeho naßlědnika doſtanjetaj, njeje ꝥo ſaꝥo dopjelnika. Kaž je ſnate, ꝥu ſ mandźelſtwa zara Mikławſcha II. ſ heſſenſkej prynzeßu Alißu, nětczíſchej zarowej Alexandru Feodorownu, hacž dotal 4 dźěczi, tola ꝥame dźowki, wuſchke.

Njeměry w Sahrjebje.

Sſerbjo a Horwatojo ꝥu jedyn lud; woni tu ꝥamu rěcź rěcza. Rosdźěl mjes nimi jenižźy w tym wobſteji, ſo ꝥu Sſerbjo prawoßławneje (grichiſko-katholſkeje), Horwatojo pak romſko-katholſkeje wěry. Mjes tym ſo pak maja druhe ludy, kaž Němzy, Franzowſojo, Italſzy atd. ſa najwjetſchu hłupoſcź a njeroſum, wěry dla ꝥo pſcheſcźěhacź a ꝥo wadźicź, ꝥo Sſerbjo a Horwatojo bjeſe wſcheje pſchicźiny wěry dla hidźa a hanja. Dla jeneho naſtawka, kotryž bě w jenych Belgradſkich nowinach wuſchoł a ꝥo w Sagrebſkich nowinach „Sſerbobranje“ wotcźiſchcźał, ꝥo Horwatojo w Sagrjebje roscźerczichu. W tymle naſtawku ꝥo Horwatam niczo njeporokowaſche, jim ꝥo jeno radźeſche, ſo bychu ſe Sſerbami ꝥo wujednali a ꝥo ſjednocźili, ſo bychu Sſerbjo a Horwatojo potom w politiſkim naſtupanju jedyn zyłk pſchedſtajili. Runje tale rada pak wjednikow Horwatow ſapyri, kotſiž hižo dawno na ſkładnoſcź cźakachu, na Sſerbow ꝥwoje ſkoby wutſchaſcź. Woni ꝥebi ludźi najachu, kotſiž najprjódzy wokna ꝥerbſkeje banki wubichu. Poſdźiſcho ꝥo do khlamow a bydłow, kotreż Sſerbam ꝥłuſcheja, dobywachu a je wurubichu a wupuſcźichu. Lud ſe ꝥekerami durje rosbiwaſche a domjazu nadobu a wſcho, ſchtož jemu do rukow padźe, ſwumjeta. Ssamo khore žony ſ kožow mjetachu. Wußkuženy hejtman Witjaß jeneho ſ nadpadnikow ſatſěli a druheho ſtraſchnje ſrani. Witjaßa na to pok morweho ſbichu. Polizija temule ſakhadźenju ſ mèrom pſchihladowaſche, a tež wojazy hakle na tſeczi dźeń, hdyž bě ſapuſcźenje dokonjane, ꝥo ſ manevrow wrócźichu a porjad ſaꝥo poſtajichu. Někotrych ſtow njemèrnikow ꝥu ſajeli. Někotſi ſ nich ꝥu ꝥo wuſnali, ſo ꝥu ꝥo ſ pjenjeſami najecź dali, wobydlenja a klamy Sſerbow ſapuſcźicź a wurubicź. Adreßy wſchelakich ꝥerbſkich wobydlerjow ꝥu ꝥo jim podałe, ſo bychu wjedźeli, hdźe maja wokna wubicź. Mjes druhimi ꝥu tež měſchcźanſkeho radźicźela Gaſchparowicza ſajeli, kotrehož pak ꝥu po napißanju protokola puſchcźili. Najhórſchi ſchcźuwař pſchecźiwo Sſerbam je žid dr. Franck, kotryž nowiny „Horwatſke prawo“ wudawa. Knjeżerſtwu je roskora mjes Sſerbami a Horwatami jara witana. Cźim bóle ꝥo Sſkowjenjo mjes ꝥobu wadźa, cźim lóžo móża jich Madźarojo a Italſzy podtlóczecź a wobknjeżecź. Wſchelake ſnamjeuja ſkoro na to pokaſuja, ſo wuherſke knjeżerſtwo potajnje njepſcheczelſtwo mjes Sſerbami a Horwatami ſbudźuje a jemu polěkuje.

Pjenjeżna nuſa w Portugalſkej.

Portugalſke knjeżerſtwo je po ſdacźu we wulkich pjenjeżnych wuſkoſcźach. Knjeżerſtwo je pjecza diamanty ſ kraloweho ſzeptarja a króny wſako a je pola jeneje pjenjeżneje banki ſaſtajiło. Tale banka ꝥebi nětko wupožczene pjenjeſy wróczo żada a hroſy, wěz pſched ſjawnoſcź pſchinjeſcź, jeli ſo ꝥo ſaſtajene pjenjeſy njewukupja. Krónu a ſzeptar je mjes tym knjeżerſtwo ſ njehódnymi podražowanymi diamantami wobꝥadźicź dało.

Srudne wobſtejnoſcze w Połodniſchej Afriży.

Kóždy dźeń powjeſcze pſchikhadźeja, kotreż warnuja do połoduiſcheje Afriki wucźahnycź. Tyßazy rjemjeßlnikow, kotſiž ꝥu po ſkónczenju wójny do Afriki wucźahnyli, ꝥo jako proſcherjo domoj ſcźelu. Tež „ſwjaſk ſa wucźehnjenje żónſkich“, kotryž dyrbjeſche połodniſchu Afriku ſ jendźelſkimi żouami ſaſtaracź, je woſjewił, ſo je ꝥo po dołhim rosmyßlenju rosꝥudźił, ſo do 1. oktobra 1903 jendźelſke żóuſke do Afriki njepóſcźele.

Preſident Rooſevelt w ꝥmjertnym ſtraſchne.

Preſident ſjenoczenych ſtatow połnózneje Ameriki je wutoru na ꝥwojim pucźowanju po kraju do ꝥmjertneho ſtracha pſchiſchoł. W Dermontſkim ſtatu houtwinſki wós, w kotrymž ꝥo Rooſevelt wjeſeſche, do elektriſkeho dróhoweho woſa ſakoži. Tajny poliziſt, kotryž preſidenta pſchewodźeſche, ꝥo mori. Rooſevelt ꝥam pak ꝥebi jenož wobliczo wobodrě. Konjej houtwinſkeho woſa ſtaj pod koła pſchiſchłoj a ꝥo pſchejěłoj. Njeſboże je pjecza Rooſeveldowy pohoncź ſawinował.

Samkař w Filadelfiji.

(Skónczenje.)

Ssuꝥodźa, pſchiſchedſchi, ſo bychu ſ dźěła troſchtowali, ſ dźěła tež ꝥwoju wczipnoſcź ſpokojili, ſpytachu, rosbudźeneho muża a płakazu żonu ſměrowacź. Někotſi radźachu Lutakej, ſo dyrbi ꝥo wobhonjecź, cźeho dla ꝥu na njeho tukali. Na tutu radu poßłuchajo, poda ꝥo ſamkarſki miſchtr na pucź a powjedaſche, ꝥo wrócźiwſchi, ſo je bohaty pſchekupz Skotowſki jemu tajku kſchiwdu naczinił. Tón bě ꝥo mjenujzy ꝥwojeho wobkhoda ſdał a ꝥwój pjenjeżny khamor, kotryž bě Lutak něhdy wotamkał, banzy pſchewoſtajił. Kradnjene pjenjeſy běchu ꝥo namakałe w tutym khamorje, kiž běchu ſ hoczku abo ſ wopaczným kluczom wotewrili.

Hnydom po dokonjanym kradnjenju bě ꝥo direktor banki Skotowſkeho wopraſchecź dał, hacž je hiſchcźe druhi klucź měł a hacž ꝥu jemu tón ꝥnadź pokradnyli.

Skotowſki, drje mènjo, ſo je nětkole cźaß wjeczenja na Lutaku a jeho ꝥynu pſchiſchoł, bě wotmolwił, ſo je po jeho pſcheꝥwědczenju jeno jedyn muż, mjenujzy ſamkarſki miſchtr Handrij Lutak, ſamožił, ſamk khamora wotamknycź. Po powjeſcźach, kiž bě direktor wo Lutakej ꝥwójbje ꝥebi wobſtarał a kotreż ſa nju wſchitke derje ꝥwědczachu, běchu najprjódzy kóźde winowanje pſcheczíwo miſchtrowej cźeſcźi wotpokaſali. Hdyž pak běchu na poßledku wſchitke poſpyty, paducha wußłědźicź, podarmo byłe, běſche wyſchnoſcź nuſowana, dom wobwinowaneho pſchepytacź dacź.

Na tuto powjedanje pſchipoßłuchowaſche tež Jan, kiž bě ꝥo mjes tym wrócźił a kiž bě wot wuſtróżanych żónſkich podawk ſhonił.

Lědma poradźi ꝥo ſhromadnym próſtwam jeho maczerje a ꝥotrow, jeho wotdźerżecź, ſo njeby na hłowu k Skotowſkemu ſchoł a ꝥebi wot njeho ſarunanje ſa ranjeneho nana żadał. Mjes tymle rosrěczowanjom, kotreż bě młodeho cźłowjeka hacž nanajbóle rosbudźiło, ſaſtupi direktor bauki a żadaſche ꝥebi ſ Lutakom ꝥamym rosmołwu.

„Rěczcźe, mój knjeże!“ ſawoła tón, „nimam pſched ꝥwojej ꝥwójbu żanych tajeńſtwow.“

Sdaſche ꝥo, ſo ſamkarjowe jednore a nadobne ſadźerżenje na direktora ſacźiſchcź cźini, wón pocza ſjawnje we wuſkoſcźi a w khětro ſmylenych wuraſach wujaßnjecź, cźeho dla bě pſchiſchoł. „Wo waſchej cźeſtnoſcźi ꝥym pſcheꝥwědczeny, byſchcźe-li pak wy tola, ſchtož pak njeje ani ſ najmjeńſcha k wěrje podobne, pſchipadnje pokradnjeny milijon toleŕ měli, bychu wam mohli ſa dobrowólne wudacźe najwjetſcheho dźěła pjenjes wſchitke dalſche njelubośnoſcźe ſalutowacź.“

Lědma pak bě Jan, kiž bjes dycha pſchipoßłuchowaſche, do teho pſchiſchoł, kajke ranjenje je w tutym namjecźe, ſlecźa na direktora, hrabny jeho ſ woběmaj rukomaj ſa khornař jeho ꝥuknje, wleczeſche jeho na dróhu won a ſamkny durje ſa ꝥobu.

Tutón njepſchekładzeny ſkutk mějeſche najſrudniſche ſcźěhwki ſa Lutakej ꝥwójbu. Direktor nałoži wſchitkón ꝥwój njemały wliw, ſo by podhlad pſcheczíwo Lutakej dale mózniſchi pſchedſtajał, tak ſo bu ſa krótke dny po tutym runje wopißanym wuſtupje do jaſtwa wotwjedźeny.

Napinazy měßaz ꝥo miny, prjedy hacž bu Lutak pſchißaźnemu ꝥudej pſchedwjedźeny. Njedźiwajo na jara wobrotnu rěcź rěcźnika, kotrehož bě direktor banki wobſtarał, bu Lutak tola na kónzu poꝥedźenja dla njedoſtatka dopokaſow ſa „njewinowateho“ wuprajeny. Hnydom ꝥmědźeſche jaſtwo wopuſchcźicź a ꝥo k ꝥwojej ſaꝥo ſbożowniſchej ꝥwójbje wrócźicź. Ale ach! jich radoſcź bě jeno krótka. Podhlad, kiž na njeho mějachu, ſcźěhowaſche jeho tež domoj, pſchewodźeſche jeho wſchudźom, kaž jeho ſcźěn. Bórſy pytny wón, kaž tež ꝥobuſtawy jeho ꝥwójby, ſo jim ꝥußodźa, ſ kotrymiž běchu hacž dotal pſcheczelny wobkhad měli, ſ pucza khodźachu a ꝥo po nęczim jich ſdalowachu. Spłóſchiwje a njeradу wotmołwjachu na dróſy na jich ſtrowjenje a zyłe dny ꝥo minychu, prjedy hacž ꝥo żadyn wotebjerał w makych klamach pokaſa. K temu hiſchcźe tež to ꝥo pſchida, ſo ꝥo horzokrejny Jan — kiž pſchenjechacź njemóżeſche, ſo jeho njewinowateho nana ſazpěwachu — bjes maka wſchědnje wſchelako wadźeſche ſa dobre mjeno a cźeſcź ꝥwojeho nana. Skaſanja bywachu dźeń a żadniſche, a bórſy njebě Lutakej wjazy móżno, ꝥwoju ꝥwójbu ſ wunoſchkom ꝥnadneho dźěła ſeżiwicź. Duż ꝥo ſa dwaj měßazaj po wußudźenju ſa njewinowateho we ꝥwójbnej radźe wobſamkny, ſo Filadelfiju, hdźež bě ꝥo jim cźeſcź a ſaßkužba tak njeſprawnje ſhubiła, wopuſchcźa a ꝥo w druhim měſcźe ſaßydła. Jan, widźo, kak cźeżko jeho ſtarſchimaj je, lubowanu domiſnu wopuſchcźicź, namjetowaſche jimaj, ſo chze ꝥam woteńcź a w zuſbje ꝥwoje ſbože ſpytacź, ſo by jimaj, kaž wón rjekny, ſe ꝥwojej nahłoſcźu pſchezo ſaꝥo nowych njelubośnoſczow njenaczinił.

„Nĕ, mój ßyno“, wotmolwi Lutak jeho wobjimujo, „tebje bychu ſa winowateho mĕli, hdy by ty ßam lutki woteſchoł. My ßo njeßmĕmy dźĕlicź. Noſchmy ßwoju boloſcź, ßwoje ſboże ſhromadnje.“

Wotmyßlenje bu ſpĕſchnje wuwjedźene; nadeńdźechu młodeho miſchtra, kiž dźĕłaŕnju pſchedewſa. Sbytkne ßwójbne wĕzy ſawalichu do małych brĕmjenjow a bórſy bĕchu na paroḱódźi, kiž mĕjeſche jich do noweho bydliſchcźa pſchewjeſcź.

* * *

Sdaſche ßo, ſo budźe jemu ſboże, kotreż bĕ ßo wot cźeſtneho ſamkarſkeho miſchtra tak dołho wotwobroczíło, w Norriſtownu pſchikhilene. Hdyž bĕ ſa pjenjeſy, kotreż bĕ ſa ßwoju dźĕłaŕnju we Filadelfiji doſtał, w dobrym ḱónzu mĕſta klamy pſchiprawił, mĕjeſche ſa ſchĕſcź mĕßazow wjazy a wunoſchniſchich ſkaſowarjow, hacź bĕ to we ßwojim narodnym mĕſcźe mĕł. Hižo pocźa cźeźzy pruhowana ßwójba nowu dowĕru mĕcź, tak ſo mjenje na ſrudnej ſańdźenoſcźi wißaſche a ſo ſ nowej nadźiju do pſchichoda hladaſche, tu pſchińdźe na njeſboże ßnknowy wikowaŕ ſ Filadelfije do Norriſtowna. Tutón, polny ſawiſcźe pſchecźiwo ſamoženju muża, kiž bĕ po jeho mĕnjenju pſchespĕſchnje ſa njewinowateho wnprajeny, khwaleſche ßo w jenym hoſcźenzu mĕſta, ſo pſchichod ſamkarſkeho miſchtra Handrija Lutaka na ßwojim jaſyku noßy. Kaž móżeſche ßebi cźłowjek myßlicź, nucźachu jeho ſe wſchĕch bokow k powjedanju, ſchtož wón wĕſo jara rad a wobſchĕrnje cźinjeſche.

Jara ſpĕſchnje rosnoßy ßo powjeſcź wo Filadelfiſkich podawkach po mĕſcźe, a ſa krótki cźaß bĕchu Lutakezy ſ nowa nuſowani, ßo pſchecźahnycź. Pytaju nowe mĕſto wucźeka, ale też tu njejßu ſbożowni dyžli w Norriſtownu, powjeſcź wo jich njeſawinjenym njeſbożu ſcźĕhuje jich wſchudźom. Tak wobſtajnje wot njeſboża pſcheſcźĕhani ſhubichu na poßledku wutrobitoſcź k temu, ſo bychu hiſchcźe dlĕje pſchecźiwo tukanju a ſazpĕwanju wojowali. Jeno jena wĕz jim hiſchcźe ſby, mjenujzy ſamkarſtwo zyle woſtajicź, ßo cźłowjekow, kiž bĕchu jim telko ſrudoby a ſchiwdy nacźinili, zyle ſdalicź a ßo podacź do wulkich nawjeczornych ßamotow, ſo bychu ßo tu żiwili, ſemju dźĕłajo a płody ßebi ßami plahujo. Srudni naſtajichu ßo na tutón — kaž mĕnjachu — ßwój poßledni pucź, a prĕni raś ſaſtachu poſdźe wjeczor pod ſchkitazej liſcźowej tſĕchu rjaneho ſtareho figowza, ſo bychu tu powjeczerjeli. Jan, njemóżo ßo pſche ſrudobu wobdźĕlicź na ſhromadnym jĕdźenju, ßyże ßo naſdała pod druhim ſchtomom. So by ßebi ßwoje boloſtne myßle ſahnał, pocźa cźitacź nowiny, kiž bĕ ßebi duzy po pucźu kupił. Na dobo ſakſchikny ſ wjeßelokoſcźu, ſo to jeho pſchißłuſchni wußłyſchachu — wón dołhwata k nim a cźita jim ſ najwjetſchim khwatkom:

„Filadelfija. Paduch milijona tolerjow je wußlĕdźeny. Lutak njebĕ winowaty. —

Hewak tak ſmĕromny muż woſmje ßwojemu ßynej nowiny ſ rukow a cźita ßam dale:

„Nichtó druhi njebĕ paduch, dyžli płacźeŕ banki ßam. W tym wokomiku, ſo chżyſche cźeknycź, bu ſe ßobuwinowatym ſajaty a, dokelž pjenjeſy hacź na pobrachowazu maliczkoſcź pola njeho namakachu, doſpołnje pſchepokaſany.“

Roſprawnik doda hiſchcźe, ſo ßo direktor banki nĕtkole ßwojeho poſtupowanja pſchecźiwo Lutakej kaje, na kotrehoż bĕchu ßo pſchißłodźeli, a ſo Skotowſkeho winuje, ſo je ſ wulkeho dźĕła wina na ſchiwdźe, kiž je ßo njewinowatemu ſtaka. Ludźo ßebi jenohłóßnje żadaja, ſo by ßo wokſchiwdźenemu ſarunanje dało a ſo ma banka wſchitko cźinicź, ſo bychu Lutakez ßwójbu ſaßo namakali, ſo by ßo jej doſpołuje ſarunało, ſchtož bĕ njewinowacźe pſchißadźiła.

Nichtó njemohł wopißacź, kak wjeßeli a ſbożowni bĕchu tucźi ludźo, kotſiž bĕchu telko njeſboża wuſtali, hdyž nĕtkole tutu njenadźitu powjeſcź doſtachu. Wſchĕm błyſchcźeſchtej ßo ſ radoſcźu wocźi, a jeneje myßle ßo poklaknychu, ſo bychu modlitwu nutrneho dźaka k Bohu póßkali.

„Wróćźmy ßo do Filadelfije“, ſawoła ſtónczńje Jan, hdyž bĕ ßo prĕnja wjeßelokoſcź minyła.

„Haj, pójmy do Filadelfije!“ pſchihłoßowachu jemu wſchitzy radoſcźiwje.

Dźeń jich wróćźenja, kotryž bĕ Lutak jenicźkemu pſchecźelej, kiž bĕ ßo jemu w nuſy a w pſchißłodźenjach pſchezo ßwĕrny wopokaſał, woſjewił, bĕ ßwjatocźny Lutakez ßwójbje a wobydlerjam Filadelfije. S cźrjódami dźĕchu jim ludźo napſchecźo a pſchewodźachu jich w dobycźeŕſkim cźahu nuts. Pjenjeſy bĕchu ſbĕrali a hoſcźinu wuhotowali, pſchi kotrejž mĕjachu Lutakez ludźo cźeſtne mĕſtna.

Po hoſcźinje, pſchi kotrejž k jich cźeſcźi a khwalbje mnoho rĕcźachu a pijachu, pſchewodźachu jich ſahorjeni ludźo ßławа wokłajo do jich ſtareho makeho wobydlenja. Dotalny wobydleŕ bĕ je Lutakezom dobrowólnje ſaßo wotſtupił. Na namjet, direktora banki wobſkorżicź, Lutak njedźiwaſche a wotpokaſa też bohate poſkicźenje, ſo chżyſche jemu lĕtne dokhody wuſtajicź. Rady a dźakownje pſchijimaſche ſa to ſkaſanja ważnych, lĕta trajazych dźĕłow, kotreż jemu wſchelazy pſchekupzy a wyſchnoſcź mĕſta pſchizpĕwaſche. Bórſy dźĕłachu pod jeho nawjedowanjom mnoſy pomozniży, a hdyž bĕ Jan ßo tak wudokonjał, ſo móżeſche jemu mnohe wobſtaranja wotewſacź, kiž wſchĕdnje pſchibywachu, ſby jemu na poßledku tola hiſchcźe cźaß, ßebi myßlicź na porjedźenja a wunamakanja a je też wuwjeſcź, dokelž mĕjeſche nĕtkole na to ßrĕdki.

S teho cźaßa ſamoženje a ſboże Lutakez ßwójby wjazy njeſchkodowaſche. Lutak widźeſche, kak ßo jemu wſchitke jeho ſpocźinanja poradźachu, wużiwaſche hacź do ßmjercźe ważenja a dowĕry ßwojich ßobumĕſchcźanow a ſaſtawaſche huſto wyßoke mĕſchcźanſke cźeſtne ßłużby, k kotrymż njebudźichu mohli, kaž bychu prajili, lĕpſcheho a ſprawniſcheho muża wuſwolicź, dyžli ſamkarſkeho miſchtra Handrija Lutaka.

Wjecźor a ranje wutroby.

Sſo cźĕmni wjecźor wutrobje,
Hdyž wſcho je wuhaßnyło,
Schtož ſboże bĕſche żiwjeńſke
A wjeßele tu było;
Spĕw lóſchtny tehdy woněmja,
Wſcha radoſcź bożmje praji,
Sſo móđre njebjo ſamrócźa
A ßłónzo jaßne taji.

Kaž po nozy pak ſkhadźuje
Dźeń purpurojty ſaßy,
Tak ßwita twojej wutrobje
Też ranje w rjeńſchej kraßy.
A njechadźa tu twoju nóz
Cźi żane ſerja jaßnicź,
Hlej, we njebju chże Boża móz
Cźe ſ wĕcźnym ßwĕtłom kraßnicź!

K. A. Fiedlef.

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** Dotalny direktor tudomneje ŕataŕſkeje ſchule, knjes profeſſor Brugger, je ßwoje ſaſtojńſtwo khoroſcźe dla ſkożił. Na jeho mĕſtno je profeſſor Gräve powołany. Knjes profeſſor Brugger, kiž je nimale 25 lĕt ſ wulkej pilnoſcźu a wuſtojnoſcźu ŕataŕſku ſchulu wjedł, dźeńß Budyſchin wopuſchcźi a ßo do ßwojeho wótzneho kraja, Badenſkeje, a to do mĕſta Überlingen nad Bodanſkim jĕſorom pſcheßydli.

S **Budyſchina.** Ssobotu 27. a njedźelu 28. ſeptembra wotmĕwa ßo w Budyſchinje 3. ſhromadźiſna ſakſkich pokracźowanſkich ſchulow. Mĕſto je ßwoju pſchikhilnoſcź ſ tym wopokaſało, ſo je 150 hr. k wudebjenju ßwjedźenja pſchiſwoliło. Też ſa naß Sserbow, kiž ßmy ſ wjetſcha ŕataŕjo, budźe tuta ſhromadźiſna ſajimawa, dokelž budźe knjes rektor Kruſchwiza ſ Bjarnacźiz pſchednoſchowacź wo „wjeßnej pokracźowanſkej ſchuli a ŕataŕſtwje“. So móhli ßo naſchi wucźerjo na ſhromadźiſnje wobdźĕlicź, je miniſterſtwo tajkim wucźerjam ſa 27. ſept. wotpuſk pſchiſwoliło, a ſo bychu ßo też ßobuſtawy ſchulſkeho pſchedſtejicźerſtwa wobdźĕlili, roſpóſcźele ßo jim w pſchichodnych dnjach woßebite pſcheproſchenje. Pſchi tym ſmĕje kóżdy ſ dobom ſkładnoſcź, ßebi nowu Budyſku realnu ſchulu wobhladacź, dokelž budźe ßo tam ſhromadźiſna wotmĕcź, w pſchitwarjenej turnowaŕni pak ſmĕje ßo wuſtajeńza, pokracźowanſku ſchulu naſtupaza.

S **Budyſchina.** Budyſko-Nowomĕſcźanſka żeleſniza je ſańdźenu pońdźelu ßwój 25-lĕtny jubilej ßwjecźika. 1. ſeptembra 1877 bĕ prĕni żeleſniſki cźah ſ Budyſchina pſches Wjeleczin do Noweho Mĕſta pſchijĕł. So by ßo 25-lĕtne wobſtacźe łużiſkeje pokolnoſcheje żeleſnizy bjes wopominanja njewoſtajiło, bĕchu lokomotivy cźahow, pońdźelu po tejle cźarje jĕdźazych, ſ wulkim wĕnzom pyſchene, kotryž ßrjedźa liczbu 25 wopſchijeſche. Budeſtecźanſke dwórniſchcźo a Budeſtezy bĕchu ßo ſ khorhojemi wupyſchiłe, a wjecźor bĕ w dwórniſchcźowej reſtawraziji ßwjedźeńſka hoſcźina. Se ſaſtojnikow, na Budyſko-Wjeleczańſkej cźarje pſched 25 lĕtami poſtajenych, ßu hiſchcźe pjecźo w ſaſtojńſtwje a to Fiſcher, Zakta, Hajnik, Lupiz a Dornik.

S **Budyſchina.** W nozy wot ſchtwórtka k pjatkej ßu ßo nĕkotſi njedoczińkojo do ſahrody pſchi Lubijſkej dróſy, fabriſkemu dźĕłacźerjej Thomaßej ßłuſchazeje, dobyli a ßu jemu jedyn kołcź wurubili. Pakoſtniży ßu po ſdacźu jara hłódni byli, dokelž ßu po

ſdaczu płasty ſ mjedom w khłódniży hnydom spóżerali, něſchto też na łuzy pódla ſahrody. Pſchi tym ßu zyle nowy nóż a rjany wuſchity ſahłwczk w khłódniży leżo woſtajili. Polizija tuka na tajkich, kotſiż ßu ßo poßlednje dny ſ tudomneho noweho jaſtwa puſchczili. Hacz budże nowe jaſtwo ſ wulkim żohnowanjom ſa Budyſchin, ßo po tajkich podawkach wulzy praſcha.

— Nowoſałożene prähiſtoriſke towarſtwo je w poßlednim czaßu pódla wſchelakich pohrjebniſchczow woßebje też hrodżiſchcża w ßerbſkim kraju, a to w Spytezach, w Brěſowje a pjatk też we Wotrowje pſcheryło. Minjeny tydżeń je ßo wulka liczba ſtarych ßudobjow na Kumſchiſkich polach wurył. Sserbſzy wobßedżerjo tajkich leżomnoſczow měli ßo wo to ſtaracz, ſo bychu ßo poklady, kotrez ßo ſ jich ſemje wuryja, do ßerbſkeho muſeja ſdawakе.

— Wuwożenje ßwini ſe Sakſkeje do Czech je hacz na dalſche ſakaſane. W tu khwilu ßu ßwinje w Němzach tak żadne, ſo njeje trjeba, je do Czech pſchedawacz.

— (Wuhlowy paduch.) Wutoru w nozy ßo tepjeŕ w tudomnej měſchczańſkej rěſarni dohlada, ſo bě něchtó do wuhlowеje kólnje wuhło kradnycz pſchiſchoł. Wón teho dla k paduchej běżeſche, ſo by jeho ſaßłapił. Tón pak wulki kruch wuhla ſhrabnywſchi jón tepjerjej do woblicża cżißny a potom cżekny. Tepjerjej, kotryż bě ßo khětro wobſchkodżił, njebě móżno, ßo ſa paduchom puſchczicz.

— (Młodoſtny paduch.) Pſchedawarjej wurěſnych tworow Beyerej na hornczeŕſkej haßy, běchu ßo wospjet mjeńſche a wjetſche ſumy pjenjes kradnyłe. Jako ſkuczerja ßu ſkónczńje 13-lětneho hólza Schneidera wußlědżili. Leßny pachołk je hižo wjazy krócz pakoſcził.

— (Duchaßłaby.) Ssrjedu w nozy bě ßo něhdże 80 lětny muż na drósy wußlěkał, měnjo ſo je w ßwojej ſpanſkej komorje. Sawołany poliziſt jeho do měſchczańſkeje khudownje dowjedże, ſo by tam pſchenozował. Hdyż ſtarza naſajtra pſcheßłyſchachu, ßo pſchepokaſachu, ſo bě wón duchaßłaby cłowjek. Wón njewjedżeſche, kak rěka a hdże je ßo narodżił. S jeho powjedanja mózachu jenoż ſhonicz, ſo je něhdy w Habrachczizach a w Eibawje bydlił. W jeho draſcże wjetſchu ſumu pjenjes namakachu.

— (Zychnowaŕ.) Ssrjedu w nozy je w reſtawraziji „Gambrinuſu“ na kamjeńtnej drósy jedyn wopity cłowjek 4 wulke woknowe ſchkleńzy rosbił. Korczmaŕ, kotryż ßo wuſtróżiwſchi ſe ſtoła padże, ßo bórſy wot ſtróżelow ſhraba a zychnowarja ſaßłapi. Na poliziji njemdraka jako wěſteho Lauermanna ſpósnachu, kotryż bě ßo hakle tón ßamy dżeń ſ Budyſkeho ßudniſkeho jaſtwa puſchcził. Najſkerje ßo jemu njeje w ßwobodże lubiło. Teho dla je wón wokna wubił ſo by bórſy ſaßo hoſpodu a ſaſtaranje na ſtatne khoſty w jaſtwje namakał. Hdy bychu tajkich njedocżinkow, każ něhdy w jaſtwje ſ pukami powitali a jich ſ pukami ſaßo puſchczili, potom bychu ßo ſkerje jaſtwa hladali.

Se Żidowa. Budyſke wokrjeßne hejtmanſtwo je tudomnemu drjewjanzarjej Khorli Auguſtej Peżigej pjenjeżne myto pſchiſwoliło, dokelż je 30. junija ſ khróbłoſczu a wulkej rosßudżenoſczu a niz bjes ßamßneho ßmjertneho ſtracha jeneho hólza ßmjerczi tepjenja wukhował.

S Radworja. Sańdżenu njedżelu 31. auguſta tudomne towarſtwo koleßarjow ſałożeńſki ßwjedżeń wotmě. Ssrjedź wßy běchu mejki naſtajane, a pſchi prědkownym a ſadnim boku běchu kraßne cżeßne wrota natwarjene, pſchi kotrymajż ſ dołheje żerdże khorhoj ſmahowaſche. Popołdnju w ſchtwórtej hodżinje ſe ſcherpami w ßerbſkich barbach debjeni Radworſzy koleßowarjo po dwěmaj na wobwěnzowanych kołach na pucżach, do wßy wjedżazych, jěſdżachu, ſo bychu pſchikhadżaze ßußodne towarſtwa na ßwjedżeńſke městno pſchewodżeli. Sswjedżeń ßobuſtawy koleßarſkich towarſtwow ſ Kubſchiz, Łuha, Jaßońzy, Kluſcha a Wulkeje Dubrawy wopytachu. Na ßwjedżeńſkim městnje kóżde towarſtwo ſ piſkanjom powitachu. W 5 hodżinach ßo ßwjedżeńſki cżah koleßowarjow ſrjadowa a ſ pſchewodom piſkazych herzow po wßy jědżechu. Na to ßo koleßowanje wo myto na wottykanej cżarje na torhoſchczu wotměwaſche. Njewſchědne na pſchemo honjenje wjele pſchihładowarjow pſchiwabi. Wokoło 7 hodżin ßo wuměłſke jěſdżenje w ſali „Herbſkeje grychty“ ſapocża. Pſchi tym ßo wſchelake żortne a wuměłſke kuſki wuwjedżechu. Towarſtwowy pſchedſtejicżeŕ Lorenz mějeſche ßwjedżeńſku rěcż. Pſchitomnych ſ rjanymi ßłowami powitawſchi wón ßławu naſchemu lubowanemu kralej Jurjej wunjeßy. Hdyż bě ßława wuklinczała, pſchitomni ſtejo „Krala Bóh pożohnuj“ wuſpěwachu. Se ſpěwom, ſabawu a balom ßo ßwjedżeń ſkónczi.

S Njeßwaczidła. Na njedalokej „Ladowej horje“ ßu ßo na ſchkodu tudomnych ratarjow dżiwje kanikle ſahněſdżiłe. Prjedy hacz ßu ßo jich dohładali, ßu ßo wone njeßměrnje pſchiſporiłe. W khójnach na wjeŕſchku hory ßu ßebi wone hłuboke jamy wurył a drje wjeŕſchk hory pod ſemju zyle podryłe. Na ßußodnych polach ßu wone jara wulku ſchkodu naczinił. Kublerjej Skopej ßu zyłe woßrjedki młodeho dżeczela do zyła ſezrake a kałowe ßadżenki pſchikußake. Też kubleŕ Horſt je cżeżko ſchkodował. Wjeŕſchk hory pod ſemju pſcherywſchi ßu ßebi ſażrane hrymſaki też hižo na Skopez polu wjele jamow naryłe. Hdyż je njebudża bórſy poczecz ſe wſchej raſnoſczu wutupjecz, ßo wone też na ßußodne Wětrowſke a Bóſchczańſke leżomnoſcże wupſcheſtrěja. Każ je ſnate, maja kanikle w lěczu kóżdy měßaz zyłu hromadu młodych. Duż móże ßebi kóżdy ßam wuliczicz, kajke cżrjódy potomnikow móże jedyn jeniczki por ſa lěto měcz. Ratarjo njeßměli teho dła wěz na łohke bracz. Pſchiſporjenju dżiwich kaniklow dyrbi ßo ſe wſchěmi móżnymi ßrědkami wobaracz. Hdżeż ßu ßo wone ras ſahněſdżiłe, ßu wone cżeżko wutupicz. Hajnik Njeßwaczidliſkeho knjejſtwa, kotremuż je gmejnſka hońtwa pſchenajata, je drje hižo huſto na nje łakał, tola hacz dotal njeje niczo ſnate, ſo je wón wjele ſ nich ſeſatſělał. Dżiwje kanikle wſchak ßo cżeżko honja, dokelż ßu jara kedżbliwe a ſpłóſchiłe ſkocżata. Hdyż ßo něchtó k nim pſchibliżi, wone fuk do ßwojich jamow ſkocża, prjedy hacz je ßo jich cłowiſke wóczko dohładało. Jich najwjetſchi njepſcheczeljo ßu tkhórje, kochliży a drużina ſkludżenych kochliżow, kotrymż fretki rěkaju. Fretki, kotrez ßo do kaniklazych jamow puſchczeja, kanikle ſakußaja a jim krej wuzyzaju. Sa jedyn dżeń móże jedyn fretk khětru liczbu kaniklow moricz. Dokelż je wobßedżeŕ abo najeńk hońtwy po nowym krajnym ſakonju nuſowany, dżiwje kanikle wutupicz, budże drje k temu też w naſchich ſtronach fretki na pomoz bracz dyrbjecz. Saniczowanje dżiwich kaniklow měło naſchich ratarjow też hižo teho dła bóle ſajimacz, dokelż ßo na polach, na kotrychż maja kanikle jamy, cżeżko woracz hodżi. Konje a kruwy ßo do jamow pſchepaduja a ßu w ſtajnym ſtraſche, ſo ßebi nohi ſłamaju. Duż budżemy ßo prózowacz dyrbjecz, ſo bychmy dżiwich kaniklow ſkerje lěpje ſaßo wotbyli. Pſchede wſchěm by ßo pſchało, ſo bychu ßo ſ naſcheho pohrjebniſchcża wuhnałe. Też tam ßu ßo wone pjecża ſahněſdżiłe. Sa woßadnych njeby rjane ſaczucże było, hdy by wěrno było, ſo dżiwje kanikle w pohrjebniſchczowych rowach pſchi kaſchczach tocża.

S Budeſtez. Na tudomnym dwórniſchczu njedżelu rano w 4 hodżinach ſ Lebeltez wuhlowеje ſkładownje woheń wudyri. Tam leżaze briketty běchu ßo po ſdaczu ſaparike. S Hajniz, Budeſtez, Roswodez a Wbohowa hnydom ßykawy k haſchenju pſchijěżdżechu, tola ſ woprědka njemóżachu wohnjej wobaracz, dokelż wody njenamakachu. Hakle hdyż ßo ßykawy ſ wodu ſe Sprewje pjelnjachu, móżachu płomjenja ſalecz. Pokoja ſkładownje a pißarnja ſtej ßo wohnjej wobrókej.

S Wbohowa pola Budeſtez. Pjatk 5. ſeptembra wjeczor wokoło 9 hodżin je w naſchej wßy woheń wudyrił, kotryż je twarjenja dweju kubłow ſnicził. Jene kubło Kalauchej a druhe ſwudowjenej Schmißowej ſ Budeſtez ßłuſcha. (Nadrobniſcha powjeſcz ßo w pſchichodnym cżißle poda.)

Se Ssemichowa. W naſchich ſtronach lětża ßadowe ſchtomy wurjadnje wulki wunoſchk podadża. Wſchelake ſchtomy ßu tak bohacże ſ płodami popowſchane, ſo je njemóża ßami wjazy njeſcz a ſo dyrbja ßo podpjeracz. Schtóż to njeczini, dyrbi ſ móżnoſczu liczicz. ſo ßo jemu ſchtomy ſłamaja, każ je ßo to tudomnemu ratarjej Schrybarjej ſtało. Schrybarjezy ßo ſańdżenu njedżelu popołdnju ſ wulkim wrjeſkom wuſtróżichu. S domu ſkoku wuběżawſchi, widżachu, ſo bě ßo na ſahrodże wyßoka ßłowczina ßrjedź ſchtoma ſłamała, dokelż njebě cżeżu ßwojich płodow njeſcz mohła. Kóżdy ßo hromadże ßłowkow dżiwaſche, ſ kotrymiż běchu hałoſy pocżeżene Schkoda, ſo njeběchu mohłe tydżeń dłeje wißacz, ſo bychu doſrawił. a ßo kermuſchnym hoſczom poſkicżiłe. Też w ßußodnej Brěſy, na Bjarez ſahrodże, ßu ßo hałoſy jabłonjow wotlemiłe; też wone běchu ſa wulku cżeżu płodow pſcheßłabe.

S Budyſchinka. Tudomne ſarſke městno ßo ſ pſcheßydlenjom naſcheho dotalneho duchownehо, knjeſa Gólcża, do Rakez wuprózni.

S **Czornoboha.** Sańdżenu ßrjedu rano 4. kompagnija Budyſkeho pěſcheho regimenta na pólnym ſwuczowanju pſches Wujeżk na Czornobóh horje pſchicżeże. Kompagnijiny hejtman na wjeŕſchku ßwojich laczných wojakow ſ piwom wokſchewicz da. Na khóſty knjeſa hejtmana ßmědżiſche kóżdy wojak ßebi dwě ſchkleńzy piwa porjedżicz dacz. Do Budyſchina wróczo kompagnija pſches Hromadnik a Splósk cżehnjeſche. Sa wojakow njeje żana hora pſchewyßoka, a

hdy by ras w naschich stronach k bitwje dóschło, bychu ßnadź ßamo s Čzornoboha s kanonami tšeleli. Na to drje ßebi stary Napoleon w bitwje pola Budyschina njeje pomyßlik.

S **Noweje Wßy** pola Rakez. Nascha hońtwa je ßo sańdźeny tydźeń na pschichodne 6 lět tudomnemu žiwnosćerjej Bóschi pschenajała. Hońtwinski pjenjes na lěto 320 hriwnow wučini. Někotre njedźele prjedy běchu hońtwarjo s Budyschina 600 hriwnow ßadźili. Tola tehdomnische pschenajenje bě ßo sa njepłaćaze spósnało, dokelž bě ßo pschewjele hłoßow wotedało. Pschi druhim pschenajeću pak měschćenjo wuwostachu. So nascha gmejna nětko nimale 280 hr. mjenje sa hońtwu dostawa, na tym ßu jeniczzy měschćanske schćipaki wina.

S **Rakez.** Hižo psched někotrymi měßazami je nasche zyrkwine pschedstejećerstwo jenomyßlnje a jenohlóßnje sa naßlědnika knjesa fararja Gólcža, kotryž ßo po 40 lětnym žohnowanja poknym skutkowanju na wotpočink poda, jeho ßyna, knjesa fararja Gólcža w Budyschinku, wuswoliło. Kollatura je tutej wólbje pschihłoßowała a konsistorstwo je ju nětko wobkrućiła.

S **Wjeßela.** Hdyž ßobotu tydźenja pohoncz kublerja Makcharja s pola domoj jědźesche, ßo jemu njesnateje pschiczinu dla kóń splóschi. Pohoncz, kotremuž njebě mózno, skoczo sdźeržeć, s wosa padnywschi ßebi koleno tak cźežko wobschkodźi, so dyrbjesche lěkar ranu saschicź.

— Wobžaromne njesboże je póndźelu tydźenja žiwnosćerja Handrija Wanza potrjechiło. Hdyž wón jerzu na wós kładźeschе, wón snak s wosa padnywschi ßebi wobruczku slemi. Wanz je hižo 80 lět stary a budźe, byrnjež by kóscź saßo hromadu srostka, s cźežka saßo k dźělu khmany.

S **hole.** Budyske pčžołaŕske towaŕstwo „w delnim Sprejinym dole“ měješe sańdźenu njedźelu s wosami a kołami wulět do hole, so by ßebi tamnische nakhwilne pčžólniży wobhładało. Pčžołarjo, sjěsdźowawschi ßo w Kißlčzanskej korczmje, podachu ßo po 10 hodź. dopołdnja na pucź po wßy a wuhladachu w Fiedlerez statoku 57, w Mjedakez 5, w Kirschnarjez 50, w Lěšez 30, w Jurkez 84, w Garbarjez 16, w Rječzkez 4, w Mětakez 5 a w Zerez 1, wscho dohromady 252 kołczow, s wjetscha pschiwjesenych na wrjóß s hornich stron. Najdalsche běchu s Kumwałda a Wuhanczig. W Nowej Wßy nad Sprewju je lětża poměrnje mało pčžołow, běsche tam jenož 30 kołczow, s wjetscha domjazych. Po lońschej ßnadnej pastwje ßu ßo lětża někotsi pčžołarjo dali wottraschicź, s pčžołami do hole dojěcź. Rjany holanski wobras skicźi ßo cźlowjekej, hdyž jědźe wot Lěšeje dele k Wujesdźanskemu pschedwórnischczu, a pčžołarjowa wutroba ßo sraduje, hdyž móže na kčžějaze wrjóßowe sahony w młodej holi pohladacź a wobkedźbowacź, kak pilnje pčžołki po rjanych naczerwjeń kwětkach khodźa. Tajtich wulzy kraßnych wrjóßowych sahonow s bjesměry bohatej pastwu wuhladasch jedyn na narańschej stronje pschi dróšy a tsi na nawjeczornej stronje, hdyž ßo hakle młode khójny s wrjóßa sdobywaju. Na Wujesdźanskim pschedwórnischczu stejesche 176 kołczow, w njedalokej pschidrósnej khěži, Mužakowskemu knježstwu ßłuschazej, 45 kołczow. Tu rosprawjesche knjes wučeŕ Sommer s Budyschina wo praschenju: „Schto masch cźinicź, podasch-li ßo s pčžołami na pucź? 1. W twarje? 2. So bychu pčžoły dosćz czerstweho powětra měłe a ßo ani njesadußyłe, ani ßo njepschepoczíle a 3. Kak masch je na konjazy abo želesniski wós nastajecź.“ Hdyž běchu ßo pčžołarjo pola dróhoweho dohladowarja Schustera s Wujesdźanskim dwójnym piwom wokschewili, podachu ßo na pucź do Komorowa. W Lěšej wuhladachu w statoku pschi dróšy něhdźe 30 kołczow a psched sakisko-pruskimi mjesami wubjernje rjany sahon wrjóßa, kotryž budźe bjes dwěła Lěšczanskim pčžołam tyczź. Wowobjedowawschi podachu ßo pčžołarjo do pčžólniży k. wučerja Hantuscha w Komorowje, kotryž jim ßwoje 22 kołczow, kotreż je ßebi s wjetscha ßam sdźěłał, pokasa. Tu mózachu pčžołarjo też wyßoki Bokharski dźeczel widźecź, kotryž pčžołam se ßwojich dołhich kitkow někotre njedźele dołho bohatu mjedowu brěczku sticźa. Sa to je najlěpschi dopokas, so pčžoły poßlednju njedźelu, hdyž bliško wjele wrjóßa kčžějesche, hischcźe pilnje do njeho khodźachu. Někotsi pčžołarjo běchu mjes tym hischcźe k ßwojim kołczam do Tranjow dojěli. Tak ßu pčžołarjo njedźelu něhdźe 600 kołczow wohladali; kóždy kołcź je nětkole s pčžołami a mjedom w pscherěšku ßwoje 40 hr. hódny, to by było do hromady kapital wo něhdźe 24,000 hr. Se shromadnym poßedźenjom Komorowskeho a Budyskeho towaŕstwa w Komorowskej korczmje, do kotrehož bě ßo něhdźe 70 pčžołaŕkow a pčžołarjow seschło, mějesche ßo wulět skónczicź. Knjes wučeŕ Sommer poda wulzy sajimawy pschednoschk wo pčžołarjenju starych Sserbow do Khrystußoweho naroda, wo jich pčžołaŕskich sakonjach wokoło lěta 400 p. Khr., wo pčžołarjenju sa cźaßy ßurowych wójnow s Němzami, po pschijeću kschesćijanstwa, sa cźaßy katholskeje a protestantskeje zyrkwje, wo stowaŕschenjach ßerbskich pčžołarjow w ßrjedźnych wěkach w Mužakowskej holi, hdyž měješe stowaŕschenje 7000 kołczow, we Wojerowskej a w Shorjelskej holi w stronje wokoło Czeŕwjeneje Wody, wo ßerbskich pčžołarjach blisko Barlina a w Pomorskej. Spominawschi na jaßnu hwězdu pčžołaŕsku, Schiracha, fararja w Budyschinku, skónczi knjes Sommer ßwój pschednoschk, pschilubiwschi, so chze na Kulmana a Rädu spomnicź, poda-li sa lěto towaŕstwowe stawisny. — Pschi skónczнej powschitkownej rosmołwje běchu pčžołarjo pschesjene, so wrjóß lětża bohate žně lubi (a minjeny tydźeń s njewschědnej nasymskej cźopłotu je hischcźe rjenje pomhał). Spodźiwne pak je, so hischcźe wjele pčžołarjow nadeńdźemy, kotsiž měli po ßwojich kołczach dawno hižo na wumjeńk ßłuschecź. Pleczene kulojte korby (tuny a mězy) njehodźa ßo wjazy do naschcheho cźaßa, hdyž je też pčžołarjenje wulzy postupowało. My pak ßmy na ßwojim wulčcźe drje dobru tsecźinu wschěch kołczow wuhladali, w kotrychž ßo njehodźi pčžołaricź po nowych saßadach. — Kaž ßłyschimy, chze k. Sommer ßwój pschednoschk w „Pomhaj Bóh“ posdźischo wocźischczecź dacź, dokelž je sajimawy sa tóźdeho Sserba, hdyž też ßam njepčžołari.

S **Łaša.** Korczma Łašowskeho želesniskeho sastanischcźa ma ßo wot 1. novembra 1902 dale pschenajecź. Poskicźenja maja ßo hacź do 13. septembra 1902 dopołdnja kralowskej želesniskej dźělowej inspekziji we Wojerezach póßłacź. Tam ßu też wumènjenja shonicź.

Se Shorjelza. (Khostanska komora.) Hospodaŕski pomocnik Wirth se Stróže bě 29. haprleje do Mučzowa k ßwojej lubej na žeńtwu pschischoł. So mohł ßebi se ßwojej horzolubowanej lěpje powjedacź, bě wón po winowym spalerje k jeje woknu horje saléšł. Sskódka sabawa pak dołho njetrajesche; pschetoż na dobo jeho něchtó wot delka sa nosy shrabny a dele k semi sczeže, hdyž jeho nadpadnik nabi a ßebi wot njeho hischcźe 3 hriwny wukupneho pjenjesa žadasche, jemu hrožo, so budźe hewak ßwoje koscze w brěmjeschku domoj donjescź dyrbjecź. Se strachom Wirth kažerjej ßwojich radowankow lubosćze, kotryž ßo posdźischo jako czeladnik Pawlik s Mučzowa spósna, 1 hriwnu da a ßo potom dalschemu pschesczěhanju psches płót czeknywschi wukhowa. Wirth Pawlika dla nusowanja a czělneho franjenja wobskorži. Pschi jednanju psched khostanskej komoru njemóżesche pak wón njedoßahazych dopokasmow dla Pawlika pschewjescź, so je jemu wón pjenjesy wunusował. Duž Pawlika jenož czělneho franjenja dla k 20 hriwnam pjenjeżneje pokuty saßudźichu.

Pomozny hajnik Scholta s hrabinskeho Arnimskeho hajniskeho revěra bě 20. meje shonił, so je ßo w holi jena ßorna w grocźanym woku popadnyła. K tamnemu městnu ßo pschibliżiwschi, wón dwě żónskej wohlada, kotrejž ßo jeho widomnje stróżischtej a ßornu, s woka wucźehnjenu puschczíschtej. Żónskej, kotrejž běschtej ßebi psched hajnikom wopaczne mjeno narjetkej, běschtej, kaž ßo posdźischo wußlědźi, žona dźěłaczerja Marczina Krawza a wěsta Johana Fobowa s Běleje Wody. Na to Krawza, jeho žonu a Fobowa dla powlakowanja wokow wobskorżichu, tola Mužakowski kawniski ßud jich njedoßahazych dopokasmow dla wuwinowa. Po powołanju statneho rěcznistwa ßo wěz psched khostanskej komoru s nowa pschepyta. Ta Krawza dla pschestupjenja hońtwinskeho sakonja k 50 hriwnam a Krawzowu a Fobowu po 25 hriwnach pjenjeżneho khostanja saßudźi.

S **Wojerez.** W poßedźenju wokrjeßneje shromadźišny 27. augusta ßu wobsamkli, nowy wokrjeßowy dom sa 165,000 hriwnow natwaricź. Dotalny wokrjeßowy dom ma ßo sa 40,000 hr. pschedacź. Wokrjeßny dawk ßo wot 1. haprleje 1903 wot 35 prozentow na 40 prozentow po hłowje powyschi. Sa Wojerezy dawkowe powyschenje wscho hromadźe něhdźe 2000 hriwnow lětnje wučini. Sa twar pucza s Wětnizy k Wětniczanskemu želesniskemu sastanischczu, kotryž ma ßo jako schoßej 2. klaßy twaricź, wokrjeßna shromadźišna 3500 hriwnow a pokojzu trajnych wuporjedźeńskich pjenjes, lětnje 114 hriwnow wučinjazych, pschiswoli.

S **Rychwałda.** Schtwórtk tydźenja je ßo tu wobžaromne njesboże stało. Khěžkaŕ Andres s wějawu žito czischczesche. Hdyž na khwilu s bróżnje wuńdźe, jeho schtyrilětna dźowczičzka sa tschidu cźahasche. Pschi tym ßo wějawa powali a dźěczo saraßy.

S **Mučzowa** pola Wulkich Sdźar. Ssrjedu dopołdnja w 10 hodźinach s bróżnje połburа Kotlika woheń wudyri, kotryž ßo na twarjenja khěžkarjow Kubizy, Bertona, swudowjeneje Foboweje a na bróżni połburow Tillicha a Wjeńki wupschestrě a je do próchа a popjeła pschewobroczi. Domkhowane žně ßu ßo wschě spalike

mjes tym so je ßo skót wukhowak. Twarjenja drje ßu wschě psche wohnjowu schkodu sawěsczene, tola niz žně. Ssykawy ſ Wulkich Sdžar, Kobliz, Kulowa a bližscheje wokolnosczе na pomoz pschijědžechu. Kak je woheň nastak, njeje snate.

Přilopk.

* Psche wicz je wjele ßrědkow, jenemu to, druhemu tamne pomha. Jedyn ſ tychle ßrědkow je sczěhowazy: Jaßenjowe a bosowe kčenje 3 hodžiny dołho we wodže waricz a ſ tejle wodu nosy kupacz. Powjeda ßo, so ßo potom wicz sa 3 abo 4 dny shubi. — Abo: Warna ßel ßo do měschkow pjelni a ßo derje pschehrěta na khore městno położi. To ßo tak dołho wospjetuje, doniž njeje ſ khorosczu nimo. Tak bórsy hacz měschk wustudnje, dyrbi ßo ßel prjecz ßypnycz a ßo druha czerstwa do měschka pjelnicz.

* Czežke njewjedro je sańdženu ßobotu město Wurzen a wokolnosczе potrjechiło. Deschcz ßo ſ czurami lijesche a sahrody, dwory a pinzy póczrje. Na torhoschczu, na kotrymž běchu runje wiki, górki, jabłuka, kruschwy, běrny a druhe na pschedań pschinjeßene pólne wupłody wokoło pluwachu a ßo po drohach wotpławichu. Tež hewak je deschcz wjele schkody naczinił a woßebje žnjowe dźěło poczežił. Tež w Grimmje ßo deschcz lijesche, jako by sliwk byk, a woda po drohach kaž rěka běžesche a khěže a pinzy powodži. Rańscha torhoschczowa strona ßo wscha ſ wodu póczrje, na kotrejž na pschedań wustajene hornzy, karany atd. pluwachu. Wikowarjo ßu khětro schkodowali. Na polach je ßo wowß, kotryž hischcze njeje poßyczeny, k semi pschitłócził. Na hórkach a brjohach ßu ßo běrny wumlěke a wotpławike. Hłuboko ležaze pola a sahrody ßu ßo ſ błótom samasake.

* (Njeſboże na hońtwje.) Pola Plauena w Vogtlandže je fabrikant Großmann na hońtwje do murjerskeho mischtra Lorenza tšelił a jeho czežko sranił. Lorenz je dźeń posdžischo wumrjek. Druhe njeſboże na hońtwje budžische ßo móhło pola Großpriesena stacz. Hońtwar do kurwotow, kotrež ſ běrnazeho pola horje sleczachu, tšeli. Pschi tym někotre schróty jenu holzu a hólza, kotrajž běrny kopaschtaj, sranichu. Na ſboże pak njeje sranjenje straschne.

* (Dźeßacz człowjekow ßo saraſyło.) W Schönefeldže pola Lipska ßu ßo ßrjedu popołdnju roschty nowotwara wódneje wěže (tórma) powalike. Pschi tym je ßo 10 dźěłaczerjow saraſyło a 25 mjenje abo bóle ßo sraniło. Hdy budžische ßo powalenje pjecz mjeńschinow prjedy stało, njebudžische ßo nichtó sranił, dokelž běchu dla ßwaczinty, kotraž bě krótko do njeſboża, wschitzy dźěłaczerjo roschty wopuschczili.

* 160,000 hriwnow ſarunanja je fiskus bayerskich želeſnizow fabrikantej Blankej wupłaczicz dyrbjał. Blank bě na želeſnizy bjes ßamßneje winy tak czežko do njeſboża pschischoł, so czaß žiwjenja k dźěłu njekhmany wostanje. Blank ßebi ſ wopředka 800,000 hriwnow žadasche, a fiskus jemu na to 100,000 hriwnow da, ßo dla sbytnych 700,000 hriwnow wobskorzicz da. Ssudnistwo je nětko wußudziło, so ma fiskus Blankej hischcze 160,000 hriwnow dodacz.

* (Nadpad ſ bombu.) Na želeſniskim saſtanischczu w Selzthalu w Schtyrskej je ingenieur Hugo Scholz do bohateho wobßedžerja wuhlowych jamow Maxa ſ Guttmanna bombu czißnył. Bomba tak rosbuchny, so Scholza na kruchi rostorha a wysche teho hajnika Ssobotku, kotryž Guttmanna pschewodżesche, ßmjertnje srani, mjes tym so ßo Guttmann jenož lohko wobschkodźi. Wyschischi hajnik Ssobotk, kotremuž dyrbjachu lěkarjo rostorhanu nohu a ruku wotewsacz, je nasajtra wumrjek. Scholz je na Guttmanna ſ wjecziwosczu nadpad sczinił. Guttmann bě jeho se ßłużby puschcził a jemu 1500 hriwnow pensije pschipokasał, dokelž bě Scholz duchakhory.

* (Sczěhwki lohkomyßlneho tšělenja.) Pónđzelu w nozy jedyn wojak, kotryž ßo ſ wonka Mnichowa (München) hromadże ſ jenej holzu wukhadżesche, ſ wólnosczu ſ revolwra tšělesche. Hdyž na to jedyn poliziſt pschihna, wojak do tuteho tšělesche. Duž poliziſt teho runja ßwój revolwer wucżeże a dwě kulzy do wojaka wutšeli, ſ kotrejuž jena wojaka do hłowy a druha do wutroby trjechi. Sranjeny hnydom wumrje. Holza czekny a njeje ßo hacz dotal wußlędźiła.

* Winskej poliziji je ßo poßledni czaß husto schlachczikło, słóstnikow rucże wußlędźicz a sajecz. Wěsteho Senekla kotryž bě w Winje 80létnu pschedawarku skónzowak, hižo 36 hodžin posdžischo sajachu, hdyž wón rano w 5 hodžinach do pratera pschińdże a na jenej lawzy wotpoczowasche. Njekraßnik ßo se wschěmi mozami wobarasche a poliziſta do ruki kußny. Jedyn druhi poliziſt pak wo pomoz kschiczazeho mordarja wuwjasacz pomhasche. — Tón ßamy dźeń ßu rubježneho mordarja Woborila wobwěßli, kotryž bě pschekupowarja Kößlera skónzowak a wurubił. Hdyž ßo słóstnikej dźeń wotprawjenja wosjewi, proschesche wón ßwojeho sarěczníka, so by hischcze ras khěžora sa njeho wo hnadu proßył. Rubježnik ßo na semju swjesy a žałosczesche: „Hdy budžich wjedżał, so je tak czežko wumrjecz, budžich czeßny wostał.“ Hischcze hacz do poßlednjeho wokomika wón na wobhnadżenje czakasche. „Njepschińdże dha žaneho wotmolwjenja?“ ßo wón dwě mjeńschinje do wotprawjenja praschesche. A žaneho wotmolwjenja njepschińdże a kat ßwoje dźěło dokonja, kaž ßo to ßłuscha. Worobił ßo 12 mjeńschinow saſorhowasche, prjedy hacz bě morwy.

* (Dwaj milionaj krónow ßo pschekſchiwiłoj.) We Wuherskej ßu podobne wobstejnosczе kaž w Italskej. Měschczańſzy saſtojnizy kaž rapaki kradnu. Tak je knjeżerstwo tele dny wußlędźiło, so staj ßo ſ Temeswarskeje měschczańſkeje pokładnizy dwaj milijonaj krónow (milijon schěßnakow) kradnyłoj. Temeswarski knjeżerſtwowy dawkowy direktor je hižo psched někotrymi lětami na to kedźbliwe czinił, so w Temeswarskich kaßach njeje wscho w rjedże. Wokrjeßny hejtman Molnar, ßwak něhduscheho ministerſtwoweho pschedßydy Weckerle, pak je pschepytanje tehdy porasył. Pschekschiwjenska wěz po zykej Awſtriskej dźiwanje sbudżuje.

* (Khěža ßo saßypła.) W Rosny pola Parisa je ßo jedyn nowotwar saßypnył. Woßmjo dźěłaczerjo ßo saßypnychu a ßo czežko sranichu.

* (Pscheklepany paduch.) W Parisu je paduch, kotremuž běchu poliziſtojo sa pjatomaj, kuß wuwjedł, ſ kotrymž je ßo jaſtwa sminył. Hdyž wón do dróhi Rochechouart saběża, jeho poliziſtojo, kotříž sa nim běžachu, ſ woczow shubichu. Dyrbjachu ßebi myßlicz, so je do tamniſchich kupjelow czeknył. Woprawdże bě wón njewidżany do prójdnoſtejazeje khěżki stupił, ßo rucże wußlękał a do wody skocził. Někotre krócz wokoło pluwawſchi wón do khěżki jeneho druheho ßo kumpazeho dźěsche, kotrehož drastu ßo woblecże. W njej wón njeſpósnaty nimo poliziſtow twóchny. Bórsy po tym prawy wobßedźeŕ kradnjeneje drasty harowasche, tola wobßedźeŕ kupjelow jemu schkodu saruna. Hdyž pak chżysche ßo w paduchowej drascże wotßalicz, jeho poliziſtojo sajachu. Jeho njewinowatosczе drje ßo hnydom wupokasa, tola paduch bě mjes tym czeknył.

* (Sapuſczazy wětr pschi połodniſchim brjosy kapſkeje kolonije.) S Porta Elisabeth pišaju, so je ßo tam póndzelu w nozy 17 wulkich płachtatych łódżow ſ wulkim wětrom ponuriło. Pódla teho stej ßo też dwě parnej łódži ponurikej. Mužstwo mnohich łódżow je ßo tepiło. 2. septembra je morjo 52 czełkow na brjoh wucżißło.

* (Nowe wulkanowe wudyrjenje na Martiniqueſkej kupje.) Mont Pelée wot 15. auguſta ſ nowa popjoł, kamjenje a lavu wumjetuje. Ssylne wubluwanje je ßo 28. auguſta w nozy stało. Hrimot bě we wulkej dalokosczi ßłyschecz. S hory wyßoko woheň ßapasche. Łódże na morju ßo ſ popjołom pschikrychu. W nozy 30. auguſta ßo tſi wjetsche wudyrjenja stachu. K wupuſczenemu městu St. Pierru bě njemóżno, ßo pschibližicz. Wjeß Morne Rouge je ßo spalika. S dobom ßo morjo na brjoh wula a wjeß Le Carbet wotpławi. Pschi tym je něhdże 1000 człowjekow žiwjenje shubiło.

Minister franzowskich kolonijow w Parisu je telegram ſ Fort de France na Martiniqueskej kupje dostał, po kotrymž ßu ßo pschi wudyrjenju wulkana Monta Peléea wßy Morne Rouge, Ajoupa-Boullion a Morne London wupuſczike. Něhdże 800 człowjekow je pschi tym žiwjenje shubiło.

Nowinam „New-York Herald“ ßo pische: Morne Rouge bě pschi wudyrjenju sa wokomik ſ horzej warjazej wodu a błótom wobdaty, Ajoupa-Bouillon ßo ſ błóczanymi żołmami rěki a ſ kamjenjemi, ſ woheńblumazeje hory ßo mjetazymi, wupuſczi. Pschi wudyrjenju ßo mórſka woda wyßoko mjetasche a brjóh powodži. We wßy Le Carbet je ßo wjele ludži w mórſkich żołmach tepiło. Po wudyrjennju milu dołhi kruch kraja na rańſchim kónzu Martiniqueſkeje kupy do morja pschepadże.

* (Żeleſniſki czah ſ wichorom ßo powalił.) Blisko Arrides w Minneſotaſkim statu w połnóżnej Amerizy je wichor żeleſniſki czah powalił a jón 9 łohczi hłuboko po brjosy dele czißnył. Wosy ßo pschi tym sapalichu. S rosbitkow ßu tſi czełа wucżahnyli. Něhdże 20 pucżowarjow je ßo czežko sranilo.

Wußudźenja.

Khostanska komora. 16-lětny cželadnik Tr. Bryčza ſ Klukſcha bě ßo do kſchinje ßwojeho towarſcha dobywał a ſ njeje prěni króć 21 hriwnow a druhi ras 17 hriwnow kranył. Bryčžu, kotrehož ßu hižo ras paduchſtwa dla naßwarili, k jaſtwu na tſi měßazy ſaßudźichu.

Haptykarſki wučžobnik H. O. Dürrlich a haptykař H. W. Müller w Budyſchinje běſchtaj ßo pſchi wudačžu lěkarſtwa ſamylikoj a ſ tym ßmjerčž jeneho čžłowjeka pospěſchikoj. Dürrlicha k 80 hriwnam a Müllera k 100 hriwnam pjenježneho khoſtanja ſaßudźichu.

Murjeŕ K. H. Strehle ſ Rachlowa w Budyſchinje ſ murjerjom Heiderom hromadže bydleſche. 8. julija ßo wón do Heiderowho koffra dobu a ſ njeho 42 hriwnow wſa. S kradnjenymi pjenjeſami wón w runej měrje na Budyſke měſchčžanſke tſělenje džěſche, ſo by je tam pſchepił. Heider pak ßo hnydom paduchſtwa dohlada a ßwojeho pakoſčžazeho towarſcha ſajčž da. Hdyž Strehlu lepichu, bě hižo wón 8 hriwnow pſchejuſkał. Paduchſtwa dla hižo woſpjet khoſtany wobſkorženy ma 1 lěto 3 měßazy w jaſtwje wotßedžečž.

Hudanečžy.

300.

Čžerwjena ta wopuſchka
Je nam w ſemi naſtała;
Króna ßo jej ſeleni
Se ſtawčžkami nježnymi.
Ssyra tuta wopuſchka
Sſkodži a też warjena.

301.

Tón paduch w polach kuſchčži kloßy,
To žito do ſkhowa ßej noßy,
A to we dwěmaj měchomaj,
Kiž ſtaj jom' k hłowje pſchiroſtkaj,
Pak džěčžom njeda kuſka ženje,
Je ſ domu honi na kradnjenje.

Wuhudančžy ſ poßlednjeho čžißła:
298. Hroch a holbje. 299. Jejo.

Sa nowy Maćičny dom

je ßo w lěčže 1902 dotal nahromadźiło: 1178 hr. 95 np.

Dale ßu ſa njón darili:

Liſchki-Póndželnizy: Bitaj 84 a 15, dobrowólnje 35 np., ſa dopißnizy ſ „pſchaſu“ 1 hr., póſtne ſnamješchko ſe 4 np. dobytkom = ... 2 = 38 =

W „Katholſkim Póßle“ čžißło 36. lěta 1902 hižo kwitowane:

Молоканы (166,70 hr.): 1 hr. 30 np. —

Radwórſka płatowa komißija: Pola Domanje 20 np, w herbſkej grychčže 15 + 25 np., na Bjeßadže 20 + 5 np. Hrom. 85 np. = 2 = 15 =

Hromadže: 1183 hr. 48 np.

S džakom kwituje a dalſche dary pſchijimuje

ſarjadniſtwo Maćizy Sſerbſkeje.

Hnydom a k nowemu lětu ßłužobne a hródžne džowki a tajke k ßwinjom, hoſpoſy ſ wulkej mſdu pyta pſchiſtajerka **Görlichowa** pſchi Michalſkej zyrkwi.

Sſłužobne a hródžne džowki a tajke k ßwinjom, wotročžkow, ßrěnkow, rólnych pohončžow, pohončžow, hejtmanow, džěłačžerſke ßwójby, tſečžakow a wołazych ſa tudomne a Draždžanſke ſtrony hnydom pyta **Schmidtowa** na ßukelnſkej haßy čžißło 24.

Ssuſcheny tołſty połeč, punt po 80 np. a **ßuſchene ßwinjaze mjaßo,** punt po 70 a 75 np., **kołbaßowy ſchmalz,** punt po 50 np., poručža

Ota Pětſchka na žitnej haßy.

Džěłačžerſke khołowy, džěłačžerſke łazy, džěčžaze wobleczenja, direktnje ſe Seifennersdorfſkeje draſtoweje fabriki poručža.

Emil Heinrich w Borſchčži.

Bóſchičžanſke ryčžerſtwo
pola Njeßwačžidła
poručža
praßowany torf,
1000 kruchow po 7 hriwnach,
ſ hnydomnym ſapłačženjom po 6 hr. 50 np.

Kedźbu!
Kłobuki a mězy

wſchěch druţinow, kaž też

ßłomjane kłobuki

po jara poniženych płačžiſnach poručža

C. E. Rinke

na bohatej haßy 5.

Saiſonſke wupſchedawanje.

Po khětro poniženych płačžiſnach wot nětka pſchedawam

muţaze a hólčžaze wobleczenja,
khołowy a łazy,
kaž też
ţonjaze ţakety a khuty.

Otto Preuss.

w Budyſchinje na ţitnej haßy 4.

Deſtillazija Adolfa Rämſcha naßlěd.

(měječžel **Max Kirschner**)

w Budyſchinje pſchi butrowych wikach

— 1868 ſałoţena —

poručža ßwoje daloko a ſchěroko ſnate wubjerne **likéry** k kwaßam, kſchčžiſnam a druhim ßwjedženſkim ſkładnoſčžam w čžwizach a po waſy. Woßebje dobre ßu dwójny **rózowy, nalikowy, hontwinſki a ţadroſelowy, hornjołużiſki, ţołdkoſelowy ſeleny** a **čžerwjeny, zitronowy, wiſchnjowy, malenowy, prußnizowy** a **korwejdowy** liter po 60—80 np. Dale **naturſkokorwejdowy** liter po 40 np., dobry **žitny** po 70 a 60 np., a **čžiſty** čžißło 1 a 2, liter po 32 a 30 np. **Čžwizy k pjelnjenju ßo wupožčžuja.**

Poručžam tołſte **krjepjawki, wódne khany, mlokowe khany, mločžanki, čžerpaki, petrolejowe khany, wnhłowe kaſcheče** ßamßneho wudźełka, mam też wulki ſkład domjazeje, kuchińſkeje a emaillowaneje nadoby, **ſchablony** k wuſchiwanju a woſnamjenjenju, **wódne pónoje** a **želeſniki.**

Dale čžinju na to kedźbliwe, ſo wſchě do mojeho rjemješła ßłuſchaze twarſke džěła, tſěſchne žłoby (ryny) a roły, kaž też wodowody jara ßwědomliwje wuwjedu. Duž proſchu ng mnje džiwačž.

Spěſchne poßłuženje. Porjedžerńja. Tunje płačžiſny.

Moritz Schulz,

klampnarſki miſchtr w Budyſchinje pſchi ßerbſkich hrjebjach 10.

Pſchi wulkej mſdže k nowemu lětu pohončžow, wotročžkow, ßrěnkow, hródžne a ßłužobne holzy pyta **E. Lebelt,** pſchi žitnych wikach.

Hródžne džowki, cželadnikow, ßłužobne a kuchińſke holzy k nowemu lětu 1903 pyta pſchiſtajeŕ **Moritz Lange** w Njeßwačžidle.

Sso domoj wróćił.

Rěčnik **Wesser.**

Proviantski hamt w Budyschinje

poćina **wowß** kupowacź a posficźenki a pschiwjesseny wowß pschijimuje. Też najmjeńsche dźělby ßo njewotpokasaja. Wuměnjenje: Dobra, ßucha, njesmokła, sa stuchłym njewonjaza a ćzista twora, w běrtl litru ſ najmjeńscha 112 gramow ważaza.

Ssadarska a sahrodniska schula w Budyschinje.

Sahrodnistwo ma wulku dźělbu **ßadowych schtomikow** wschěch formow (wyßokich a niskich, spalěrowych, pyramidojtych schtomikow atd.) na pschedań.

Symski semester w sahrodniskej schuli ßo **21. oktobra t. l.** sapoćnje. Dalsche wukasuje

pschedßyda dr. **Brugger.**

Kedźbu!

Wo žně ßo ratarjam wjele prózy a dźěła salutuje, hdyž ßebi **se Schurschowych** snatych najlěpschich ßamodźěłanych

jejowych nudlow

ßytny wobjed warja. Wone ßu wschěhnje cźerstwe tunjo dostacź w **nudlowej fabriziy na theaterskej haßy,** punt po 25 np., hdyž ßo na dobo 5 puntow kupi, hischcźe tuńscho.

Dobru

pschenićznu muku

1/4 zentnarja po 3 mk. 50 np., hachtl po 90 np.,

porucźa

Khorla Kahrowe

pschi žitnych wikach.

Draždźanski jědźny rajß

punt po 16 np.

Bantojte nudle punt po 23 np.

Krupy punt po 15 np.

porucźa

Khorla Kahrowe

pschi žitnych wikach.

Mužaze krawatty

we wulkim wubjerku porucźa

A. Tschentscher

na bohatej haßy cźo. 18.

Mam wulke dźělby

zigarow

tunjo na pschedań.

Th. A. Wällnitz,

sapokaſ. awkzionator

na ßukelnjskej haßy 9.

Meblowa pschedawarnja F. A. Bjara

na nowosalzjskej drósy

porucźa ßwój skład

stołow a meblow

wscheje družiny.

Pschi njewjesćźinskim wuhotowanju ßo też wotpłaćźenje po dźělbach bjerje.

„Autol"

njepschetrjecheny

wolij sa motorske wosy.

H. Möbius a syn

w Hannovrje, Baselu a Londonje.

Ścźinowe plećźenje

k dźěłanju wjerchow se sazynkowanym grotom pschedawa tunjo

C. Schneider, twarski mischtr

na walkej drósy 14.

We wudawarni „Sserb. Nowin" ßu dostacź:

kmótſſaze listy.

Mažiwna khěža se sahrodku cźišćko 14 w **Haßlowje** je pscheměnjenje dla na pschedań. Dźěło je w bliskich Ssulschezach dostacź.

Žiwnosćź na pschedań.

W Wbohowje pola Njeßwacźidła je žiwnosćź cźišćko 14 ſ 13 kórzami pola a łuki ſ rjanymi domojkhowanymi žnjemi se žiwym a morwym inventarom se ßwobodneje ruki na pschedań.

Žiwnosćź

ſ něhdźe 9 kórzami leżomnosćźe je na pschedań psches **Liebscha,** aktuara ſw. ßk.

Wotawowa awkzija.

Bliščhu njedźelu 7. septembra t. l. ma ßo lětuscha wotawa na Hněwßecźanskej gmejnskej łuzy po sahonach sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Bjenada, gm. pschedst.

Pscheßadźowanje.

Pónd źelu 8. septembra popołdnju w 4 hodźinach ma ßo khěža cźišćko 4 w Dobroschezach pola Njeßwacźidła w Handrikez hosćźenzu na pscheßadźowanje pschedawacź. Na kupjenje smyßleni chzyli ßo w mjenowanym hosćźenzu sećź.

Herbjo.

Khosej,

ßyry po 70 hacź 140 np., paleny po 80 hacź 200 np. dobrych a najlěpschich družinow porucźataj

Schieschka a Rjeczka

na ſwonkownej lawskej haßy.

Do Měrkowa!

Njedźelu 7. septembra budźa w mojim hosćźenzu wjecźor wot 6 hodźin

reje,

na kotrež pschecźelnje pscheproschuje

Jan Teich.

Do Měrkowa!

Njedźelu 7. septembra

wulke tšělenje do ptaka

ſ mytowanjom. Sa dobre jědźe a picźe je ßo postaralo. Pschecźelnje pscheproschuje

Pawoł Knjezk.

Drainěrarjo

ßo pschijimaju pola knjesa kublerja Glasera w Trjebjeńzach a pola kn. kubl. Měta w Raschowje pola Budestez.

E. Worjech w Hlinje.

Holzy, kotrež chzedźa

plotowacź

nawuknycź, namakaja wucźbu pola **F. Grafoweje** na kotołskej haßy (Kesselgasse) 181.

K domkhowankam! K kermuschan!

pschedawa nětko

najlěpschi **saffran,**

najrjeńsche **rósynki,**

najlěpschi paleny **khosej,**

wschě družiny **likěrow**

a mlěty **zokor** punt po 30 np.

Khorla Nowak

na žitnej haßy,

najstarscha a snata najlěpscha pschedawarnja w Budyschinje.

Ssmolerjez knihicźischcźernja

w Budyschinje w ßerbskim domje

knihi, sliźbowanja, visitne a **pscheproscheńske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy** atd. atd.

we wschěch rěcźach derje a tunjo cźischcźi.

Dźak.

Sso wrócźiwschi wot rowa naschego lubowaneho mandźelskeho, nana, pschichodneho nana a dźěda

Handrija Worjecha,

wumjenkarja w Hlinje,

nam tak nahle wotwołaneho, nucźi naß, sa wjele wopokasmow lubosćźe a dźělbracźa na tutym městnje ßwój najwutrobnischi dźak prajicź. Woßebje ßo dźakujemy knjesej fararjej Matekej sa jeho rjane troschtowaze ßłowa pschi pohrjebje, a knjesej kantorej Hajnkej sa rjane spěwanje, kaž też wschitkim druhim shromadnje sa jara bohatu kwětkowu pychu a pschewod k poßlednjemu wotpocźinkej.

W Hlinje, 29. auguſta 1902.

Worjechez hłubokosrudźena ßwójba.

(K temu cźißku jena pschikoha.)

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihičišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 37. Sobotu 13. septembra 1902. Lětnik 61.

Čłesćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedźa sa nje na

4. schtwórtlěto 1902

do prědka płaćicź, njech nětko **80 np.** we wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa.

Čźi, kotsiž ßebi Serbske Nowiny psches **póst** pschinjesćź dadźa, njech tola njesapomnja, ßebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto sapłacźi ßo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž teź w druhich krajach němskeho khěžorstwa **90 np.,** s pschinjeßenjom do domu **1 hriwna 5 np.**

Serbske Nowiny s pschikłohu „Serbski Hospodař" płacźa na pósćze **1 hriwnu 5 np.,** s pschinjeßenjom do domu **1 hriwnu 20 np.**

Serbske Nowiny s pschikłohu „Pomhaj Bóh" płacźa na pósćze **1 hr. 30 np.,** s pschinjeßenjom do domu **1 hriwnu 45 np.**

Serbske Nowiny s pschikłohomaj „Serbski Hospodař" a „Pomhaj Bóh" płacźa na pósćze **1 hriwnu 45 np.,** s pschinjeßenjom do domu **1 hriwnu 60 np.**

Redakzija Serbskich Nowin.

Swětne podawki.

Kral Jurij w Kamjenizy.

Město Kamjeniza (Chemnitz) je se sakskich provinzialnych městow prěnja noweho krala w ßwojich murjach jako hosća powitacź mohła. Kral Jurij ßrjedu popołdnju po żelesnizy do Kamjenizy pschijědźe. S dwórnischcza ßo wón w schtyripschežnym wosu se swonjenjom swonow do kraßnje wupyscheneho město wjesesche. Ludowe ßuły jeho wschudźe na dróhach, na kotrychž po bokomaj studentojo, gymnasiastojo a schulske dźěći se spalěrom stejachu, s njepschestawazym sahorjenym ßkawawokanjom witachu. Wječor bě město ßwjedźeńszy wobßwětlene. W hotelu „Romskeho khěžora", w kotrymž kral bydlesche, wón 10,000 muži ßyluemu saklowemu cźakej nimo ßebje cźahnycź dasche. Kral je wschě wjetsche maschinske fabriki, pschadownje atd. wobhladował. — Dźeń prjedy je kral pschi manevrach 47. a 48. brigady pola Grimmy pschitomny był.

Kral Jurij

ßobotu do Potsdama pschijědźe, so by něktore dny w nowym hrodźe pola Potsdama s hosćom khěžorskeju mandźelskeju był. Kral je teho dla tónle dźeń wuswolił, dokelž 13. septembra khěžorowa dźowka, prynzeßa Viktoria Luisa, ßwoje 10. lěto żiwjenja dokonja.

Wójnska ßylnosćź Němskeje.

Jeli so by wójna wudyrika, mohła Němska nětkole hnydom 4 milijony wuwucźenych wojakow njepschecźelej napscheczo stajicź, sa kotrymiž mohłe ßo někotre njedźele posdźischo hischcze tsi milijony starschich mużstwow wotpósłacź.

Polazy w Barlinje

ßu poßlednje lěta mózne pschibywali. Tak je jich liczba w Moabitskim pschedměsćze wot 700 na 4000 duschow srostka. Tamnischi Polazy ßebi teho dla wjazy pólskich Božich ßłużbow a nutrnosćzow żadaju, kotreż měle ßo na posdźischu wječornu hodźinu pschepołożicź. Dokelž ani Moabitscy duchowni, ani wjerch-biskop Kopp na jich żadanje njedźiwaja, chzedźa ßo Polazy w runej měrje na bamża wo pomoz wobroczicź.

Pschecźiwo bjesßwědomitemu hanjenju s automobilemi

nětko ßamo Barlinske semjanske „Kschižne nowiny" wustupuja. Wone pißaju, so by cźaß był, so bychu polizajske wukasy jězdźerjow s automobilemi na to dopomnike, so maja pschißłuschnosćź k ßwojim ßobucźłowjekam dopjelnicź. Jenake postajenja, sa zyku Němsku płacźaze, dyrbjake ßo wudacź.

Ruscy offizěrojo pschi Pósnańskich manevrach.

Barlinske nowiny ßu se sadźerżenjom ruskich offizěrow w Pósnanju mało spokojene. Ruscy offizěrojo ßu ßo hnydom po hosćinje do Ruskeje wróćili, jenoż Warschawski generalny gubernator Cźertkow bě w Pósnanju wostał. Khěžorowa pschecźelniwosćź k Ruskim bě wurjadnje wulka. Ruscy pak ßo s tej ßamej měru njewotrunachu. Na paradnym polu njemějesche general Cźertkow sa trěbne, na někajke waschnje pschecźelnje wotmolwicź, hdyż khěžor Ruskich powita. Ruscy w jenym pólskim hosćenzu bydlachu a hosćenzarjej na franzowske powitanje pólski wotmolwichu. Zar je ßebi pjecza pschał, so by ßo hosćenz, w kotrymž Ruscy bydlachu, khěžorej k cześći wjecźor ßwjedźeńscy wobßwětlił. Ruscy pak hižo do wjecźora wotjědźechu, a hosćenz wot delka hacź horje cźmowy wosta. Pschi wulkim wjecźornym piskanju khěžor njepscheßtawajcy s generalom Cźertkowom rěcźesche, kotryż bě ßo hižo s bantom spożcźeneho rjada cźorneho worjoła pyschił. Cźertkow prosty stejesche. Wón je pjecza muż, kotryż Němzow najbóle hidźi. Někotsi ruscy offizěrojo ßu ßo ßamo wjecźor pscheđ dnjom, kotryż běchu woni hosćo němskeho khěžora, s Polakami sbratsili. — Ruske nowiny ßu pschecźiwo tymle porokam scźěhowaze wotmolwike: „Wěste wukrajne nowiny ßu mylne rossudy wo pschitomnosći ruskich offizěrow s generalom Cźertkowom na cźole pschi Pósnańskej wójskowej paradze podałe. Wone ßu ßo prózowałe, tejle pschitomnosći politisku, haj ßamo wojerśku ważnosćź pschipißacź. Mamy sa pschisprawne, wobstejnosćze rosjaßnicź, kotreż ßu k offizěrskemu wopytej dowjedke. Pschi Revalskej skhadźowanzy je ßebi khěžor Wylem żiwje pschał, so mohł pschi Pósnańskej wójskowej paradze deputaziju ruskeju regimentow wohladacź, s kotrejuż schefom wón je. Kaž je lohko srosymicź, je zar Mikławsch tole pschecźe dopjelnił. Dokelž regimentaj pod roskasom generala Cźertkowa stejitaj, je hischcze khěžor Wylem zara proßył, so by generala teho runja pscheproßył. Njetrjeba ßo pschisspomnicź, so je pschi tajkich wobstejnosćzach pschitomnosćź ruskich offizěrow w Pósnanju bjese wscheje politiskeje a wojerskeje ważnosćze była." Teź pruske knjeżerśtwowe nowiny ruskich offizěrow pscheđ porokami sakituja, kotreż ßu jim někotre Barlinske nowiny cźiniłe.

Němska wójnska łódź „Panther" je haitisku sběžkarsku łódź „Crête à Pierrot" snicźiła.

Na haitiskej kupje hižo někotre měßazy revoluzija sakhadźa. Hamburgska łódź Markomanna bě sa haitiske knjeżerśtwo pscheđ někotrymi njedźelemi muniziju a brónje s Europy pschiwjesła. Sběžkarska strona bě wo tym shoniwschi s pomozu ßwojeje wójnskeje łódźe „Crête à Pierrot" „Markomaniu" pschi haitiskim brjosy sadźerżała a jej wschu muniziju a brónje wsała. Němske knjeżerśtwo je ßo nětko sa tole namórske rubjeżnistwo wjecźiło. Němska wójnska łódź

„Panther“ je ßobotu ſbĕžkarſku łódź „Crête à Pierrot“ pſched měſtom Gonaives dospołnje pſchekwapika. Wona mużſtwu hrożeſche, ſo łódź hnydom potſĕla, jeli ſo ßo ſa ſchtwórcź hodźiny khorhoj njeſpuſchczi a ßo łódź potom njewopuſchczi. Khorhoj ßo na to ſ „Crête à Pierrot“ ſa postajeny czaß ſpuſchczi, a mużſtwa łódź wopuſchczichu. Hdyž chżyſche „Panther“ njepſchecźelſku łódź k ßebi ſa powjas pſchiwjaſacź, ßo na njej mózne rosbuchnjenje ſta. Haitiſzy ſbĕžkarjo bĕchu pólver na njej ſapalili, prjedy hacž bĕchu ju wopuſchczili. Dokelž bĕ ſtrach, ſo zyła łódź do powĕtra ſlecźi, dyrbjeſche ßo wotpohlad ſpuſchczicź, ju k „Pantherej“ pſchiwjaſacź. Duž komandant „Panthera“ zyłu njepſchecźelſku łódź potſĕlecź da.

Lord Roberts a jendźelſzy offiźĕrojo,

kotrychž je khĕžor na němſke manevry pſcheproßył, ßu ßo ſa ßwojim rosßudom wo němſkim wójſku wuwopraſchecź dali. Najſkerje ßebi myßla, ſo ßebi w Němzach jich wojeſki rosßud waża. To drje ßo tola jara myla. Khĕžor je ßwojich jendźelſkich hoſczi ſ wyßokimi pruſkimi rjadami wuſnamjenik.

Wojeſki rosprawnik jendźelſkich nowin „Standart“, kotryž je runje pſchi manevrach franzowſkeho wójſka pola Toulousa pſchitomny był a nětko pſchi němſkich manevrach pola Frankfurta nad Wódru pſchebywa, praji, ſo hiſchcze wjetſchi rosdźĕł, dyžli mjes frauzowſkimi a němſkimi manevrami njeje widźał. Mjes tym ſo Franzowſojo wuczby wójny w połodniſchej Afriży ſazpinwaju, Němzy wunoſchł taktiki burſkeje wójny doſpołnje wuwuźiwaju. W naſtupanju němſkeje artillerije wón měni, ſo jendźelſka němſku po wuſtojnoſczi a hibiczíwoſczi pſcheßaha.

Hollandſke kolonije

hollandſkemu ludej żaneho wjeßela wjazy njeczinja. Kóżde lĕto wone nĕkotre milijony ſpóżeraju, a pódla teho maja Hollandſzy ſtajnje ſ domoródnymi wójnu wjeſcź. Tak ſ kupy Sumatra pißaju: Hollandſzy wojazy ßu wobtwjerdźenej wßy gajoeſkeho luda w atchinſkim wokrjeßu dobyli, pſchi czimż je 85 Gajoeſkich padnyło. Na hollandſkej ſtronje ßu 4 mużojo a 1 lieutenant padnyli, 1 lieutenant, 1 ſerżant a 6 muži ßu ßo ſranili. — Też Němſka ma ſa ßwoje kolonije wjele milijonow woprowacź, wużitka pak ßu hacž dotal ſatraſchnje mało pſchinjeßle.

Njeměry ratarſkich dźĕłaczerjow w Italſkej.

Nuſa, pod kotrejž italſki lud ſtona, je ſaßo k makemu ſbĕžkej dowjedła. W Candeli 400 dźĕłaczerjow, kotſiž nochżychu ſa dotalnu uiſku mſdu knjeżom wjazy dźĕłacź, dźĕło wopuſchczichu. Woni wukhody wßy wobßadźichu, ſo bychu druhim dźĕłaczerjam ſadźĕwali, na pólne dźĕło wunícź. Żandarmojo najprjódzy ſ dobrym ſpytachu, ſtrajkowarjam jich wotpohlady wurĕczecź, ſchtož pak ßo njeporadźi. Do wachtmiſchtra żandarmow ßo dźĕłaczerjo ſ kijemi dachu a jeho czeżko ſranichu. Do ſawołanych wojakow ſ kamjenjemi mjetachu. Nĕkotrych wojakow ſranichu, jenemu korporalej revolwer, jenemu żandarmej tſĕlbu wſachu. Duž bĕchu wojazy nuſowani, bróń wużicź, pſchi czimż pjecź woßobow ſatſĕlichu a dźeßacź ſranichu. Do Candele hnydom wjazy wojakow a 150 żandarmow póßłachu, kotſiž porjad ſaßo poſtajichu.

Ruſzy w Mandźurſkej.

Jendźelczenjo ßo na Ruſkich mjerſaju, ſo hiſchcze czi pſchezo njejßu ſe ßwojim wójſkom Mandźurſku wopuſchczili. Każ jendźelſke nowiny pißaju, je ßo po żeleſnizy wjele Ruſkich do Mandźurſkeje pſchiwjeſło a ßo tam ſaßydliło. Jendźelſkich ſaſtojnikow, kotrychž je chineſke knjeżerſtwo do Mandźurſkeje póßłako, ſo bychu póſtſku a zkoniſku ßłużbu naſtupili, ßu Ruſzy ſ krótka ſ kraja wupokaſali. Dokelž ßo w Mandźurſkej hiſchcze ſ rubjeżnikami mjeŕwi, njeje nětkole hiſchcze do zyła żanych myßlow, ſo bychu Ruſzy ſ tehole kraja wuczahnyli. Bychu-li to czinili, bychu Chineſojo hnydom ſaßo ruſku żeleſnizu, pſches Mandźurſku do Porta Arthura wjedźazu, wupuſczili.

Snicżena nadźija ruſkeho zara.

Zarowej ßo ujeje, każ ßo ſ wopredka pißaſche, ſlĕ ſtało, ale wona je morwe dźĕczo, a to doſpołnje roswiteho hólczka, porodźika. Zarowa je ßo pjecża na ſchtyrjoch ſthodźenkach, kotrež ſ jĕdźernje do pódlanſkeje ſtwy wjedu, wobßunyła. Ludej je ßo porodźenje morweho hólczka ſamjelczało, dokelž by to lud jako njeſbożowne ſnamjo a Bože khoſtanje wobhladało.

Spjeczowanje Turkowſkeje pſchecźiwo Ruſkej.

Ruſka je ſaßo ras nuſowana, ſ Turkowſkej krute ßłowczko porĕczecź. Dla ſtajneho pſcheſczĕhanja tſcheſczijanſkeho wobydleŕſtwa bĕ ruſke knjeżerſtwo ßo rosßudźiło, w Mitrowizy ruſki konſulat ſakoźicź. Sſo dołho pſchecźiwjewſchi, ſultan do ſakożenja noweho ruſkeho konſulata ſwoli. Tola prjedy hacž ruſki konſul do Mitrowizy pſchicżeże, bĕ turkowſke knjeżerſtwo tamniſchich muhamedanſkich Arnawtow (Albanow) pſchecźiwo ruſkim pſchikhadnikam naſchczuwało. Hdyž ruſki póßłanz w Konſtantinoplu, Schczerbina, pſched nĕkotrymi dnjemi nĕkotrych ſaſtojnikow ſ domjazej nadobu do Mitrowizy póßła, ſo bychu wobydlenje ſa noweho konſula pſchiprawili, nĕhdże ſto wobrónjenych Albanſkich pod ßwojim wjednikom Iſſu Boljetinazu na Ruſkich czakaſche. Albanſzy Ruſkich pſchi mĕſchczańſkich wrotach ſajachu, jim ßobupſchinjeßene wĕzy wſachu a tſi dny jich jatych dżerżawſchi jich do Ueſkíba dowjedżechu. Ruſke knjeżerſtwo je ßebi wot ſultana żadało, ſo dyrbi Iſſu Boljetinaza hnydom ſajecź a ſ Mitrowizy wotwjeſcź dacź. Naſchczuwani Albanſzy pak ßu pſchipowjedźili, ſo ſe żanym wuměnjenjom ruſki konſulat w Mitrowizy njebudźa czerpicź. Ruſka ßwoje wotmyßlenje wĕſcże wuwjedże, byrnjeż dyrbjała pſchecźiwo Turkowſkej najwótriſche ßrĕdki nałożecź. Do wójny ſ Ruſkej ßo tola ſultan dla ruſkeho konſulata w Mitrowizy njebudźe ſaſchmatacź dacź.

Jan Pjenjeżak.

Hdy by Jan Pjenjeżak we ßwojej módrej ſwjerſchnej ßukni ſ najwoßebniſcheho płatu, w drohim hobrowym kłobuku na hłowje a ſ tołſtym ſchpanſkim kijom ſe ſłotej hłojczku w ruzy po drohach hłowneho měſta khodźił, bychu jara rady mnoſy ludźo ſ njepopſchazym wóczkom ſa nim hladali, ſ hłowu tſchaßli a ßebi rĕczeli: „To je bohaty a ſbożowny muż!“

Hdy by knjes Pjenjeżak, wobleczeny pſchijomnu domjazu ßuknju ſ purpurowehо ßomota a w ßomoczanej, ſe ſłotom wuſchiwanej czapzy hižo rano ſahe leżał we woknje ßwojeho wulkeho a rjaneho domu, kurjo ſ dymki ſ dołhej ßłowczinowej rołku a ſ jantarowej hłojczku, ſe ßlĕbrom wobbitej, najlĕpſchi a najdróżſchi tobak, byſchtej wudźĕrakej ſawiſtnej wocźi ſkradźu horje k ſbożownemu mużej, a ſaßo by rĕkało:

„Derje temu, ſchtóż móże hižo rano ſahe prajicź: »Dobre ranje, ßwjatok!«“

Hdy by Pjenjeżakowy ßłużobnik ſ wulkim ßlĕbornym deńzom, połny wotewrjenych wuſtrizow (Auſtern), abo ſ tortu abo ſ czeżkim korbom, połnym ſalĕpjenych bleſchow wina, pſches drohu a do khĕże ßwojeho kujeſa ſchoł, bychu ßebi ludźo trĕli ßlĕdnu hubu, bychu ſdychowali a prajili: „Hlej, ſchtó mohł ßo tola też takle dobro mĕcź, każ knjes Pjenjeżak!“

Ale po wobliczu njebudźiſche nichtó knjeſa Pjenjeżaka, kotrehoż wſchitzy ſa ſbożowneho wukhwalowachu, ſa woprawdże ſbożowneho mĕł. To wobliczo mĕjeſche blĕdożoltu barbu, bĕ ſmorſchczene a mĕjeſche mjerſazy a czerpjazy wuraſ. S wjetſcha khodźeſche, hłowu powĕßnywſchi a czmowje do ſemje ſhladujo, njedźiwajo na niczo, ſchtož ßo wokoło njeho ſtawaſche. Pſchi tym bĕ jeho dźĕło to, ſo ſe ßwojim kijom kamuſchki, kuſki drjewa a papjery, a ſchtož jemu hewak na puczu leżeſche, do boka ſtorkaſche a rumowaſche.

Doma njebĕ lĕpje. Tam njemĕjeſche knjes Pjenjeżak wjeßela na ßwojich mnohich ſtwach a na jich bohatym wupyſchenju ſ drohej nadobu, ſ wyßokimi ſchpihelemi, pißanymi tapetami, błyſchczatymi krónatymi ßwĕczńikami, żidźanymi ſawĕſchkami, hordymi wobraſami, drohimi tepichami a ſ druhimi debjeńkami woßebnych wobydlenjow. Wón by njemało ßwarił, hdy by khojeſ ſa wopaczńej bunu ßłodźał, praženk njeby dowupjeczeny był, hdy by ßo wobjed pak pſchejara horzy, pak liwki na blido pſchinjeßł, hdy by dymka pak jara twjerdźe, pak ſ lohka natykana była. Na drohim winu njewjeßeleſche ßo ani dołho tak, każ khudy drjewar na ſchkleńzy jednoreho piwa.

„Hdy by na naſcheho knjeſa jeno ras nuſa pſchiſchła!“ bychu Pjenjeżakez ßłużobni prajili, „potom by ßo ſkerje dźakowny wopokaſał ſa dobre, kotrež je jemu bjes jeho ſaßłużby Bóh luby Knjes wobradźił.“

Ras rano hladaſche knjes Pjenjeżak ſ woknom ßwojeje ſparneje ſtwy na drohu dele, kurjo ßwoju raŕſchu dymku. To bĕ blisko k ſymniſchemu czaßej, a teho dla khĕtro ſyma. Tu pſchińdże nimo mały, khudobnje ſdraſczeny hólczeż, kiž mĕjeſche pod pażu ſchifrowu taflu, knihu a na njej zaktu ſa kroſchik, ſ czehoż bĕ ſpósnacź, ſo do ſchule dże. Dwanacże wroblow ßedżeſche jedyn pſchi druhim na murinym ſymßu, kotryž zyły dom bohateho Pjenjeżaka wopaßowaſche, a na kotryž tutón hladaſche. Ptaczki, kotrymž ßo

se symu pjerjo sběhasche a kiž pysk do cžopkeje pjerjoweje drasty tykachu, shladowachu kaž knjes Pjenježak, jeno s zyle hinaschimi cžuczemi, w runej měrje dele, so bychu něhdze drjebjenczk khleba swojemu khódnemu žołdkej wußlědźike. Hdyž so nětkole tu wroble dele puschczichu, so bychu hromadku konjazeho hnoja pschepytowake, a so pschi tym njemdrje wadźachu wo namakane wowßne sornjatko, wosta hólczez stejo, wucżeże zaktu pod pažu, nakama ju a wjeżeleschе so wutrobnje, hdyž so wroble hischcże s mnoho wjetschej nahrabnoszu wadźachu wo pschicźißnjeny kusk zakty, s kotrymž dobyczeŕ na poßledku wotlecża. Na to padże hischcże druhi a tsecźi drjebjenczk a nětkole schwórczachu wschitke wroble dele, so bychu swój podźěl zakty dostake.

„Njerosomny hólcże!“ rjekny pschi sebi Pjenježak, „staj dha czi starschej zaktu jeno k temu dakoj, so by ju njekniczomnym wroblam rosdawak? Zaktki su nětkole tak hižo doscz make, a s czeńkeje skórki, kiž czi sbywa, so sawěscże najeszcz njemóżesch. Ale khudschi ludźo su tajzy! Na pschichod sebi njemyßla, ale pschewostajeja so saczischczej wokomika.“

Hólczez, rosdźěliwschi woprawdże wschitku swojeje zakki, shladowasche njedźiwajo teho prawje wjeżeły na wroble, kotrež, hdyž bě žórko zyroby saprahnyło, sažo na swoje městno slecżachu, dźak schczebotajo sa swojim małym dobroczelom.

Tutón snadny podawk pak mějesche tón scźěhwk, so sebi knjes Pjenježak da nasajtra rano kruch khleba dacz a jón na schěrokej podkoży wokna swojeje sparneje stwy rosdrjebi. Bórzy mějesche to wjeżele, widźecz, so czrjóda khódnych wroblow pschilecża a, wótsje schczebotajo a so wadźo, srjódki sesběra. Posdźischo pschinamakachu so też nětotre holbje, a na poßledku samo wróna, kotraž, pschewinywschi swoju spłóschiwoscz psched człowjekami, s ponoschka bliskeje khěże slecża a so do jědźkow měschesche, kotsiž zusemu czornemu hoscżej sbytki pschejo, jeho so nasplóschawschi czeknychu. S teho czaża pizowasche knjes Pjenježak porjadnje dale mnohotnischo so pschinamakowazu czrjódu wroblow, žołtych sknadźikow, holbjow a wrónow. Hoscźinje tutych pjerjowych dostawarjow jakmožny pschihladowacz, to bywasche bohatemu próstnikej prenje rospjerschenje, haj, samo czíche wokschewjenje. Teho dla hladasche Pjenježak nětkole s trochu pschikhilnischim wóczkom na sapoczerja tuteho makeho sawjeżelenja, na tamneho khudeho schulskeho hólczeza, kotryž we swojim czażu nimo khodźesche do schule a wjazy trjeba njemějesche, swoju zaktu s khódnymi wróblemi dźělicz.

Pjenježak, duzy sa nješchto czaża po drohach, spósna schulskeho hólza saso, kotryž se swojim nanom, drjewarjom, pilnje sa piku czahasche a jemu schczěpu po schczěpje rosrěsacz pomhasche, mjes tym so jeho macz hižo roskakane drjewo do korba kładźesche a do khěże noschesche. Maka, něhdze dźewjecźměßaczna holczka sedźesche w druhim nawróczenym korbje a hrajkasche sebi se swojim prózdnym mlokowym horniczkom a s blachowej łžizu, pschi czimž macz kedźbowasche s dźěla na holczku, s dźěla na drjewo.

Snutskowne pohnucże, kotrehož nahleho nastacża sebi knjes Pjenježak ani wujaßnicz njemóżesche, nawabi jeho, k dźěsczu w korbje pschistupicz, khwatnje so k njemu poklonicz a sležborny toleŕ do horniczka sunycz, na czož so wón spěschnje wotßali, tak so jeho skutka drjeworěsazaj człowjekaj, do swojeho dźěła so ponuriwschi, pytkoj njeběschtaj. Sa blisko stejazym burskim wosom so khowajo, wocżakowasche Pjenježak wschitko dalsche. Drjewarka wrócżi so, korb wußypawschi, s khěże, a jeje prenje pohladnjenje, pokne maczerskeje staroscże, bě na jeje dźěczo, kotrež, horniczk pschimnywschi s nim tschaßesche, tak so toleŕ w nim wjeżele poskakujo klinczesche. Pschekwapjena s tutym synkom, pschepyta žona, schto je w horniczku, a sakschikny pschi tym, so dźiwajo.

„Mužo!“ wona sawoła, „sy ty tak bohaty, so możesch naschej Khatzy swětke tolerje k hrajkanju dawacz?“

„Ja a tolerje!“ wotmolwi drjewar s njersanjom, „a byrnjež tolerje po górzach měl, njebych jich tola naschim dźěczom k hrajkanju dawak.“

„Tak, hladaj jeno sem!“ snapschecźiwi žona, wotewsawschi swětku toleŕ dźěsczu, kiž teho dla s hłożom wrěschczesche, a dźerżesche jón wyżoko.

„Woprawdże!“ sawoła muž, piku puschczíwschi a sa tolerjom pschimajo. „Chzesch mje sa błasna měcz, žona? Wusnaj, s wotkel masch toleŕ?“

„W Khatzynym horniczku leżesche“, wotmolwi žona, „a kak je tam pschischoł, to runje chzu wot tebje wjedźecz.“

„To so njeje mohło zyle po prawom stacz“, rjekny drjewar s hłowu tschaßo. „Hdy bychu hischcże khodojty a kuskarjo byli, bych sebi myßlił, so je tajka abo tajki mjelczo toleŕ do horniczka czißnył. Ale, schkoda, tute czaży su nimo.“

(Pokraczowanje.)

Najrjeńscha róża wutroby.

Hlej, w potajnym pschebytku młódni
Sso sahrodka rózowata,
A selene sahony płódni
Jej rěczka najßlěbornischa.

Tam naleczo mkodoscże kczěje,
Wón lubosnu rospschěsczera
A nadźije błónzo so směje,
Czaż edenski pschipowjeda.

Hdyž žórleschko pusolo baje
Tak czischinko mjes kwětkami,
Tam w nalětnich dychach też hraje
Kerczk luboscże s wětsiczkami.

Je kóżda tych rózow też rjana,
Kiž s kheluschkow sakczěwuje,
Dha tola s nich wuhotowana
Ta jena najkraßnischo je.

Hdyž wobras czi nalětni móża
Też jěre dny nasymne wsacz,
Hlej, prěnjeje luboscże róża
Ta njepóńdże do rowa spacz!

K. A. Fiedlef.

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Tachantske konsistorium je knjesa Jurja Libscha, administratora Baczońskeje zyrkwje, sa fararja pomjenowako. Duchowna wyschnoscz je s tym dokholětne skutkowanje czescżeneho knjesa we winizy Bożej pschipósnaka. Pschejemy knjesej fararjej s wutrobu: Daj Bóh sboże!

S **Budyschina.** Dotalneho komandanta tudomneho pěscheho regimenta czißko 103, wyschka Barta, su sa schefa generalneho staba pomjenowali.

S **Budyschina.** Podwyschka E. G. R. Hoffmanna wot 9. kompagnije 103. pěscheho regimenta bě wojeństi sud dla pscheschczěhanja duchaßłabeho, tola swólniweho wojaka Wosfeho k jastwu na 3 měßazy 3 njedźele saßudźił. Nětczischi wójnski minister bě so jako sudniski knjes pschecźiwo temule wußudej powołał, dokelž so jemu wón pschekahodny bycz sdasche. Wyschschi wójnski sud je nětkole Hoffmannowe khostanje na 4 měßazy powyschił, tola jeho njeje s dobom k degradaziji saßudźił. Sastupjeŕ wobskorżby bě namjetował, Hoffmanna k jastwu na 1 lěto a k degradaziji saßudźicz. Wón Hoffmanna jako njekniczomneho pschescżěharja wojakow pschedstajesche, kotrehož dźiwjoscz a hruboscz na sboże bórzy swojeho runjecża njenamaka.

— (Kralowe snamjo.) Lětża su w sakskim wójsku muzstwa 6. kompagnije pěscheho regimenta 103, 12. kompagnije pěscheho regimenta 104 a 7. kompagnije pěscheho artilleriskeho regimenta najlepje tšélake. Sakski kral je jim teho dla na lěto 1902 kralowe snamjo spożcził.

— (Murjeński strajk.) Dźěl murjerjow s twara noweho sudnistwa wot sańdźeneje póńdźele strajkuje. Woni sebi wyschschu akkordsku msdu žadachu, kotruž pak jim mischtr njeje pschiswolił.

— (Mkodostny paduch.) Sańdźenu sobotu bě so na tudomnym tworowym dwórnischczu, mjes tym so wuhlo s waggona na wós mjetachu, dybsaczny czażnik kradnył, kotryž bě so na żelesniski waggon nakhwilnje powěßnył. Jako paducha su 12lětneho hólza wußlědźili, kotryž je hižo husto pakoscżił.

— (Paduschstwo.) Sańdźenu wutoru bě ratař Starka s Hrubjelczicz wotawu na bliskich „pastwischczach“ dźěkajo so pjesł sležk, w kotrymž pjenjeżna móschniczka s 5 hriwnami pjenjes tczesche. Pjesł bě na luku położił a na njón dale njekedźbujo wotawu wowobroczał. Swoje dźěło dokonjawschi so pjesł saso woblecże. Do saka pschimnywschi pak pytny, so bě so pjenjeżna móschniczka shubiła. Kaž so sda, je ju s pjesła jedyn s hólzow kradnył, kotsiž wschěhnje po pastwischczach dundaju.

— (Mjaßowa drohota.) Kaž nimale po wschěch Němzach, su so też rěsnizy w Budyschinje srěczeli, mjaßowe placżisny powyschicz. Po wudawanju rěsnikow su stótne placżisny sa poßlednjej dwě lěcże wyschsche a wyschsche stupake. Naschi ratarjo nawopak wobkrucżeja, so su rěsnizy placżisny pschezo bóle niże tłóczike. Na to też s zyła žanych myßlow njeje, so bychu naschi ratarjo sa swój skót tajke placżisny dostawali, kajkež so w Draždźanskich sapißach wosjewjeja. Psched 5 lětami su w Draždźanach w auguscże sa dobru tworu howjadow ziweje wahi 46—51 hriwnow placżili, sa srěnju tworu 43—48 hriwnow. Lětża so sa dobru 50—53 hr., sa srěnju tworu 48—52 hriwnow placżi. Sa pjecz lět wucżini rosdźěl po tajkim 2—3 hriwny po zentnarju, to bychu na punt 3 np. pschischke.

Hdyž je po tajkim pšched 5 lětami punt dobreho howjaseho mjaßa 55 np. płaćił, by nětkole punt se 60 np. droho doseć sapłaćeny był. Ale Budyšzy rěsnizy ßebi hižo 65 np. sa punt žadaju. Hischće bóle nadpadny je rosdźěl mjes skótnymi a mjaßowymi płaćišnami, hdyž wobstejnosće pšched 10 lětami pschirunamy. Tehdy běchu skótne płaćišny runje tak wyßoke kaž nětkole, mjes tym so běchu mjaßowe płaćišny wjele niższe.

S nětčišchim ßwarjenjom na wyßoke skótne płaćišny a s powyschenjom mjaßowych płaćišnow chzedźa ßebi rěsnizy a skótni wikowarjo wotewrjenje němskich mjesow sa wukrajny skót wunusowacź. Hdy by ßo to stało, bychu drje ßo skótne płaćišny poniźiłe, dokelž bychu ßo potom burjo dyrbjeli spokojicź, byrnjež bychu jim rěsnizy mězu ßuschenkow sa skoćo ßadźili, tola měschćenjo bychu ßo jara srěsali, hdy bychu měnili, so bychu ßo tež mjaßowe płaćišny potom poniźili. Rěsnizy chzedźa ßebi saki natykacź, a burjo a jědźzy mjaßa dyrbja jim k temu trěbne pjenjezki dawacź.

Wokanje rěsnikow, so ßo w Němzach doseć skota njenaplahuje a so dyrbja ßo teho dla zusemu skotej mjesy wotewricź, je tokstа kźa. Tak je na pschikład měschćanska rada w Mnichowje tamnischim rěsnikam na jich skórźby wotmolwiła, so na tamnischich skótnych wikach stajnje wjele skotu njerospschedateho wostawa. Tež w Gdansku (Danzigu) je ßo pod pschedßydstwom wyschscheho měschćanosty Delbrücka konferenza wotměła, kotraž je ßo s mjaßowym praschenjom saběraka. Sastupjerjo Gdanskeje wyschnoscże, pschekupstwa, rěsnistwa a wjeczorno-pruskeje ratarskeje komory ßo pschi tym wobdźělichu. Na wěste ßo postaji, so w Gdansku mjaßowa nusa njeje pytnycź była. Kaž poßlednja lětna rosprawa měschćanskeje rěsarnje a skotownje praji, je wuživanje mjaßa w Gdansku w pscherěsku po hłowje wotebjeraka. Na tym pak ßu, kaž ßo w konferenzy wusběhowasche, pschede wschěm njepschihódne hospodarske wobstejnosće wina. Po statistizy wjeczorno-pruskeje ratarskeje komory je pschiwós ßwini poměrnje pschibywanju wobydlerstwa rostk. So nětčišchi pschiwos doßaha, ßu jaßnje poßlednje wiki dopokasake, na kotrychž ßo njeje wjele rěsneho skotu pschedało. Kaž na druhich wikach, tak tež hižo w Gdansku wyßoke płaćišny wróćo du a budźa hischće dale spadowacź. Duž njewjedźesche konferenza žaneje pschičziny, kotrejež dla dyrbjała někajke naprawy psche njedoßahanje rěsneho skota čzinicź. Hdy bychu wschudźe wězy tak dokładnje pschepytali, by wokanje a schkrěčzenje rěsnikow a skótnych wikowarjow bórzy womjelkło. Jenicźki ßrědk psche pschedroženje mjaßa by to było, so bychu ludźo nětkole mjenje mjaßa wuživali. Hdy bychu rěsnizy ßwoje drohe mjaßo njewotbyli, bychu jo saßo po prjedawschich doseć wyßokich płaćišnach pschedawali.

— Rěsnizy w Draždźanach ßu w ßwojim poßedźenju sańdźeny schtwórtk namjet, powyschenje mjaßowych a kołbaßowych płaćišnow žadazy, sacźißli. Wjetschina Draždźanskich rěsnikow nochze ßebi pscheczelstwo se ßwojimi wotebjerarjemi skasycź.

W Pósnanju njeje mjaßo pobrachowało, hacź runje je ßo jeho pschi khěžorskich manevrach njeßměrnje wjele pschetrjebało. 1500 ßwini, kotrež bě ratarstwowy minister Pósnańskemu měschćanskemu sastupjerstwu pschi jeho wóndanschej awdijenzy se skótneje zentrale pschilubił, ßu do zentralneje skotownje doschle, tola ßo njejßu pokupiłe. Dla nowinskeho pißanja je ßo telko rěsneho skotu do Pósnanja pschihnało, so bě pschiwós wjetschi dyžli potrjeba. Spomnjenja hódne je, so je płaćišna ßwinjazeho mjaßa poßlednje dny wo 10 prozentow spadnyła.

— Ssylne deschcże ßu sańdźenu ßobotu a njedźelu naschim honam wjele žadanu włohu pschinjeßle. Wone ßu wuběhi cźežkich njewjedrow we wjeczornej Němskej byle, kotrež ßu w sakskej provinzy, Bayerskej a Württembergskej slě sakhadźake a ßo s městnami s cźežkim krupobiczom pschewodźake. Pola Klein-Furra w sakskej provinzy krupy kohcź wyßoko semju pschikrychu. Kał, rěpa a wschě druhe hischcże na polu stejaze wupłody ßu sniczene. Schkoda je jara wulka. Wscho hromadźe je Boże njewjedro 13 cźłowjekow sarasyło. — Satraschnje je tež njewjedro w bayerskim lěßu, woßebje pola Regena, zychnowało, hdyž ßu ßo zyke khěže wotkryle, ßo najwjetsche schtomy swuwalake a ßo s krupami wjele tyßaz ptacźkow sarasyło. Na dwórnischcźu w Regenje ßamym ßu połny korb sarażenych ptacźkow sesběrali. Podobne powjesće ßu s wokolnych wßow dóschle. Wjeß Seidenau je ßo skoro wscha s błyskom wotpaliła. We Württembergskej ßu njewjedra se sliwkami wjele schkody nacźiniłe. W Haidgau ßu krupy wschě połne wupłody do cźista rosbiłe. Wokna skoro wschěch twarjenjow ßu ßo s krupami rosrasyłe, wjele tšechow je ßo wotkryło, schtomy ßu ßo se semje swuwalake a ßo 30 metrow daloko wotnjeßle. Wunoschk ßadowych schtomow je ßo s wjetscha snicził. Schkoda, s krupobiczom lětża we Württembergskej nastata, hižo nětkole wjazy dyžli milijon hriwnow wucźini. Też w hornjej Schwabskej ßu ßo někotre wßy cźežko potrjechiłe.

S **Hajniz.** Hdyž sańdźenu ßobotu ludomna ßykawa wot wohnja we Wbohowje domoj jědźesche, ßo jej jejna wlóska skama. Pschi tym ßo dwaj hascherjej s wosa dele cźißnyschtaj. Jedyn s njeju, Rudolf s Raschowa, je ßebi pschi tym nohu dwójzy skamał. Druhemu snjesboženemu dźěłacźerjej Schubertej ßo nosyne mjaßo po dołhosczi rósdrě. Lěkaŕ je ranu s 20 ßmucźkami saschił.

S **Budestez.** Pšched někotrymi njedźelemi je tudomny rěsbaŕ Gruhl wumrjeł. Jeho 30lětna mandźelska njemóżesche po jeho ßmjercźi troschta namakacź a ßo s cźežkimi myßlemi saja. W duchownym sacźěmnjenju je wobžarujomna ßebi sańdźenu wutoru žiwjenje wsała.

S **Wbohowa** pola Budestez. Pjatk tydźenja wjeczor wokoło 9 hodźin s bróżnje Kalawchez kubła woheń wudyri. Sa krótki cźaß ßo płomjenja na wumjeńk a torož a wot tam na bróżeń Nowkez kubła wupschestrjechu. W bróżnjomaj, se žnjemi napjelnjenymaj, woheń wjele zyroby namaka. Wokoło 400 kop žita je ßo snicziło. Wumjeńkarjej Kalawchej je ßo zyła nadoba spaliła. Na sboże bě móżno, wschón skót s cźaßom wukhowacź. Woheń bě daloko a schěroko widźecź. Duž bě 17 ßykawow na haschenje pschijěło. S nich ßebi Wuhancźanska prěnje a Roswodeczanska druhe myto dobu. Kaž ßo sda, je skótnisła ruka woheń sakoźiła. Hižo loni je ßo ras na Kalawchez kuble samischkriło, tola ßu ßo tehdy wohnja s cźaßom dohladali a jón saleli. (W tydźeńschej rosprawje wo tymle wohnju staj ßo wobßedźerjej kubłow, s wohnjowym njesbožom potrjecheneju, s wopacźnym mjenom mjenowakoj. Pschekrótkeho cźaßa dla njehodźesche ßo, wěsczischu rosprawu wotcźakacź; w druhej pokojzy nakłada „Sserbskich Nowin“ pak je ßo smył porjedźił.

S **Kotez.** Wutoru wjeczor wokoło 1/2 7 hodźin je s khěže tudomneho tšechikryjerja Linki woheń wudyrił, kotryž je ju do procha a popjeła pschewobrocził. Na nastaczu wohnja je pjecźa dodźeržany wuheń wina był. Linka ma sawěscźene.

S **Wósborka.** Sa twar Wósborsko-Radworskeje želesnizy ma ßo pola Wujeźka 17 metrow wyßoki móst psches Lubatu natwaricź. Tónle twar je ßo hižo jenej Draždźanskej firmje pschepodał.

S **Wjeleczina.** Tudomnemu khěžerjej a tkalzej G. T. Budarjej, kotryž hižo dlěje dyžli 25 lět tudomnej dobrowólnej wohnjowej woborje jako ßobustaw pschišłuscha, je hamtski hejtman s Kirchbach psched shromadźenym woborinym mužstwom cźeßne snamjo wohnjoweje wobory pschepodał.

S **Biskopiz.** Sańdźenu njedźelu dopołdnja je njesnaty paduch pschi hłownych durjach snutrka zyrkwje stejazu pjenježnu tysu wocźinił a s njeje składowane pjenjesy, něhdźe 30—50 np., kradnył. Po skónczenej Božej ßłužbje je wón s durjow pschitwarka samk wotschrubował, tola njeje w pschitwarku niczo ßobuwsacźa hódne namakał.

S **Wotlěhanja** pola Lubija. Ssobotu wjeczor wokoło 10 hodźin je ßo pólna sajma, tudomnemu knježemu dworej ßłuschaza, wotpaliła. Spaliłe ßu ßo 450 kop pscheńzy, 150 kop rożki, 30 wosow měscheńzy a jedyn hospodarski wós. Po wschěm sdacźu je slóstnisła ruka woheń sakoźiła.

S **Draždźan.** Sańdźenu wutoru rano Budyski 103. pěschi regiment, kotryž mějesche tu ßwoje kwartěry, do manevra cźehnjesche. Pola hłowneho dwórnischcźa jedyn schulski hólczez mjes pjatej a schestej kompagniju dróhu pscheběża. Pschi tym wón konja knjesa hejtmana Fellera wot 6. kompagnije sa wusdu torże. Kóń ßo s tym spłóschi a dźiwje salětowasche. Hejtman jeho hnydom krucże sa wusdu shrabny, tola wusda ßo rostorże, a skoczo ßo na semju cźißnywschi ßo na hejtmana wali. Tutón drje ßebi njeje žadyn staw skamał, tola je ßo po sdacźu s nutska wobschkodźił. Wón po cźěle bórzy sacźěkasche a je ßo teho dla dyrbjał po želesnizy domoj do Budyschina wrócźicź. Kóń ßo njeje s padnjenjom wobschkodźił.

S **Draždźan.** Cźaß lěcźa k kónzej khwata; wjele skónczneho wjedra nam njeje wobradźene było, a tola ßu też nasche žně rjenje srawike. Nětk, se spocźatkom nasymy, hdyž je najwjetsche dźěło sdźělane; hdyž ßu knjejstwa se ßwojich pucźowanjow domoj, a wojerszy wyschzy s naschimi wojakami na maneverskich polach wonkach, je sa naß Sserbow, kotsiž ßmy we wschelakich ßłužbach w Draždźanach a wokolnosczi, — lěpschi cźaß pschischoł, a my spominamy s wjeßelom na ßwjeczenje naschcje „ßerbskeje njedźele“ w septembru. Njedźelu 21. septembra t. l. budźa w kschižnej zyrkwi saßo nasche lubowane ßerbske kemsche. Na tutym dnju pschińdu Draždźanszy Sserbja pschipołdnju 1/2 12 na snatym ßwjatym

městnje hromadu. Prědowanje w lubej macźerńej rěczi budźe jim knjes farař Waktař ſ Wóßlinka prědowacź, a ſpowjednu wucźbu ſměje knjes farař Jakub ſ Njeßwačźidła. — Tón Knjes pak wſcheje hnady a ßmilnoſcźe budź ßrjedźa mjes nami!

— Regiment ſakſkich gardźinych jěſdnych ßo lětßa pſchi manevrach njewobdźěli, dokelž ßu mnohe konje ſkhoriłe.

Se **Shorjelza.** (Khoſtanſka komora.) Želeſniſkeho wothladarja Auguſta Opitza ſ Wulkeho Cźiſka winowachu, ſo je jedyn želeſniſki cźah wulkemu ſtrachej podał. Lětßa 26. haprleje wjecźor wokoło 9 hodźin pohoncź wóſnika a wikowarja Rychtarja ſ Wojerez ſ dwajpſcheźnym woſom, ſ wowßom nakładźenym, po Budyſkim ſchoßeju jědźo na želeſniſki pſchejěźd pola Wulkeho Cźiſka pſchijědźe. Tón ßamy wokomik ſ Kohlfurta želeſniſki cźah pſchihna. Se ſraženjom ßo Rychtarjowy wós na kruchi roſkama, a jeho konjej ßo moriſchtaj. Pohoncź bě na wulke ſboże njewobſchkodźeny woſtał. Wón bě ßo ſ wulkim wotmachom ſ płachtateho woſa na ſemju wucźißnył, ſo bě khwilu jako morwy ležał, bórſy pak bě ßo jemu ſaßo wědomje wrócźiło, a kaž ßo poſdźiſcho pokaſa, njebě wón na cźěle žaneje ſchkody poczerpił. Želeſniſki wothladař Opitz bě ſabył, pſchekhód w poſtajenym cźaßu, hdyž ßo cźah bliżeſche, ſe ſawjeru ſawrjecź. S tym bě wón na hrube waſchnje ßwoju winowakoſćź ſanjechał. Wobſkorżeny, kotryž bě hiſchcźe pół hodźiny do teho ßłużbu pſchi ſawjerje cźinił, wudawa, ſo je jeho na dobo womora wobjała. Wón ſ zyła huſto na nadpady ſawjercźanoſcźe cźerpi. Po wobßwědcźenju wjednika želeſniſkeho cźaha, Stolzenberga, bě Opitz tehdy po njeſbožownym podawku druhim woßobam prajił, ſo je wón wußnył. Tuteho měnjenja běchu też ßudniźy a Opitza, kotryž je 28 lět dołho w želeſniſkej ßłużbje był, dla lohkomyßlneho do ſtracha ſtajenja želeſniſkeho cźaha k jaſtwu na jedyn měßaz ſaßudźichu.

Se **Steho Komorowa.** Pſched nękotrymi dnjemi ſtaj dźěłacźerja Lawruſcha ſ Libeſchina dwaj mużej pola Sakuža nadpadnykoj a wurubikoj. Njeſnataj nadpadnikaj ſtaj Lawruſcha na ſemju cźißnykoj, a mjes tym ſo je jemu jedyn ſ njeju ruzy dźeržał, je jemu druhi pjenježnu móſcheń ſ 5 hriwnami kradnył. Rubježnikaj ſtaj nětdźe 20—25 lět ſtaraj. Żandarmojo pilnje ſa nimaj ßlědźa.

— Sa brikettami, kotrež ßo w naſchej wokolnoſcźi dźěłaju, je nětkole wjele praſchenja. Po želeſnizy wſchědnje 2 abo 3 woßebite cźahi ſ briketami wotjěſdźuja. Wſchědnje ßo nětdźe 900 waggonow briketow wotpóſcźeła. Tajkile ßylny wotbywk je ßo ßamo prjedy w lěpſchich cźaßach ſ rědka dozpił.

S **Běłeje Wody.** Schkleńzutoczeŕ Milk je ßo njedźelu wjecźor wokoło 11 hodźin ſ khorhojoweho ßwjedźenja wohnjoweje woborty w Gelddorfje ßo domoj wrócźo do jeneje łuże pſchi pucźu padnył a ßo w njej ſaßrěbnył. Wón žonu a ſchtyri małe dźěcźi ſawoſtaji.

Přilopk.

* S Waldheimſkeje khoſtarńje bě ſtraſchny khoſtanz Klotzſche cźeknył. Wón bě ßo derje ſadźeržał, cźehož dla běchu jemu ſwonka khoſtarńje murjerſke dźěło pſchipokaſali. Raz póndźelu wjecźor wón w njewobkedźbowanym wokomiku cźekny a rěku Cźopawu pſchepkuwa. Dokelž budźiſche ßo ſ khoſtarńſkej draſtu hnydom pſcheradźił, je wón po nozach pucźował a ßo wo dnjo w lěßach khował. Sa tón zyły cźaß je ßo ſe žitowym ſornom a ßadom živił. We Volkersdorfje ßu na wulke ſboże ſtraſchneho cźłowjeka ſaßłapili. Wón bě ßebi pjecźa wotmyßlił, żandarma ſkónzowacź, kotryž bě jeho nětdy ſajał.

* (Njeſboże pſchi domkhowanzy.) Hdyž na měſchcźańſkim kuble w Hali žnjowy wěnz hoſpodarjej pſchiwjeſechu, ßo wyßoko nakładźeny žnjowy wós ſwrócźi. 22 woßobow, kotrež na nim ßedźachu, ſ wjetſcha pólſke dźěłacźerki, ßo ſ wyßokoſcźe dele cźißny. Mnohe žónſke do ſchkody pſchińdźechu, dwě ßebi nop roſraſyſchtej.

* (Hladajcźe ßo tſělbow!) Seminariſt Fiſcher w Koburgu ßwojej macźeri bydło ſemrjeteho ſeminarſkeho wucźerja Walthera wurumowacź pomhaſche. Pſchi tym wón revolver namaka. Měnjo, ſo tſělba njeje natykana, wón ßo ſ njej paraſche. Na dobo honacź ſapraßny, a kulka ſ revolvra wulecźa, kotraž Fiſcherowu macź do hłowy trjechi a ju ßmjertnje ſrani.

* (W kolebzy ßo ſadajił.) Tſiſchtwórcźłětne dźěcźo tſěchikryjerja Keſſela w Saaldorfje w njepſchitomnoſcźi ſtarſcheju pſches kolebzyny rěblk hłowu tykny, a dokelž ju njemóżeſche ſaßo wucźahnycź, ßo ſadaji.

* (Lěßne wohnje w Italſkej.) W połodniſchej Italſkej tamniſcheje ßuchoty dla wohnje w lěßach na naſtróżaze waſchnje pſchiběraju. Woßebje ſtraſchne je w tymle naſtupanju w Beneventu. Pola měſta Piedimonta d'Alifo je ßo hižo wjele mil lěßa ſpaliło, a hiſchcźe ßo njeje poradźiło, woheń ſhaſchecź. Na njeſboże je Beneventſka garniſona w manevrach, tak ſo haſcherjo njedoßahaju. Podobne powjeſcźe ſe Salerna a wſchelakich wßow Kalabriſkeje a Sizilſkeje pſchikhadźeja.

* (Khoſtanje dźěcźi.) Saſki wyſchſchi krajny ßud je w poßlednjej inſtanzy wußudźił, ſo ßmě pódla ſtarſchich ta woßoba zuſe dźěcźo khoſtacź, kotrejž je wone ſchkodu cźiniło abo kotruž je ſe ßwojimi njewuſchnoſcźemi roſmjerſało. Jedyn dźeßacźlětny hólz bě ßad kradnył. Sahrodźiny wobßedźeŕ jeho teho dla wupliſtowa. Nan paduſchneho hólza ſahrodźineho wobßedźerja wobſkorži, měſto ſo by hólza hiſchcźe pſchebił a jemu tak kradnjenje wotwucźił. Prěnja inſtanza jeho wuwinowa, druha inſtanza pak jeho dla cźělneho krjudowanja ſaßudźi. Wyſchſchi krajny ßud pak teho runja wobſkorżeneho wuwinowa, měnjenje ſaſtupujo, ſo ßu roſumni ſtarſchi ſ tym pſchesjene, ſo druſy ludźo jich dźěcźi njewuſchnoſcźow dla khoſtaja, jeli ſo to njepſchitomnoſcźe dla ßami njemóża cźinicź.

* (Njebjerćźe dźěcźi na rólowanje ſchatow ßobu!) Załoßny podawk je ßo w Gubinje ſtał. Jedyn muż ſchaty rólowacź wuńdźe a ßwoje 2½-lětne dźěcźo ßobu wſa. Pſchi dźěle wón na dźěcźo njekedźbowaſche, na dobo na delnim rólinym tónzu wrjeſkot ſaßłyſcha a pſchiſkoczíwſchi ßo wón dohlada, ſo bě dźěcźo ſ hłowu mjes rólu a ſcźěnu pſchiſchko, a ſo bě ßo jemu nop ſatłócził. Dźěcźo budźe wumrjecź dyrbjecź.

* (Wot mjedwjedźa [bara] morjena.) Ordonanzſkeho offižera belgiſkeho krala, lieutenanta Binje, je pod horu Maladetta jedyn mjedwjedź morił a roſtorhał.

* Satraſchny wichor je ßrjedu w Vinayſkim kantonje w franzowſkej Schwizy ſakhadźał. S krupami, kotrež poł punta cźežke padachu, ßu ßo winiźy a ßadowe ſchtomy ſniczíke. Małe a wulke ptaki ßu ßo ſaraſyłe. Krupy ſchkleńcźanu tſěchu jeneje tkajerńje židźanych tkaninow pſcheraſychu a židu na kroßnach ſniczíchu. Někotſi ludźo ßu ßo ſranili. Schkoda je njewobliczomna.

* Ssylne njewjedra ßu w Jendźelſkej ßadej a khmjelej wulku ſchkodu nacźiniłe. Telegram ſ Maidſtona praji, ſo krupy hiſchcźe pſchezo ßydom zołow wyßoko daloke ſtrony pſchikrywaju.

* Se ſrudnym podawkom je ßo ßwjedźeńſke ſapokaſanje wuſtawoweho duchowneho pſchi kralowſkej hojerni w Zwikowje (Zwickau) pſchetorhnyło. Hdyž běſche konſiſtorialny radźicźel Klemm ſ Draždźan wo textu: „Sſym khory był, a wy ſcźe mje wopytali" prědował, ßo wuſtawowy duchowny pſchi woltarju klakny, a konſiſtorialny radźicźel Klemm ruzy wupſcheſtrě, ſo by jeho požohnował, wón (Klemm) ſ Božej ruczku ſajaty po woltarjowych ſkhodźenkach dele padźe. Jeho lěwa cźełowa ſtrona bě doſpołnje wokhromiła. Mnoſy poßłucharjo ßo ßmjercź wuſtróżachu, a ſapokaſanje ßo njemóżeſche, ßo wě, doſkónczicź.

* Załoßny njeſbożowny podawk je ßo pſched krótkim na ruſkej połodniſchej želeſnizy mjes Popjeltuchu a Kryżepolom ſtał. Jedyn pucźowaŕ na jěſbje ſ jeneho woſa prózdnu winowu bleſchu cźißny. Wona jenemu želeſniſkemu wothladarjej, kotryž na ſtraži ſtejeſche, tak njeſbożownje do ſpanja ſlecźi, ſo wón hnydom ſaraženy na ſemju padźe. Njewobhladniweho mjetarja njejßu hiſchcźe wußlědźili.

* (Mordarſtwo a ßamomordarſtwo.) Kubler Franz Lenartiz w Richthofenje w Schtyrſkej ßo 9. ſeptembra ſe ßwojej žonu ſwadźi a ju ſ dołhim nožom k wutrobje kłó. Potom chzyſche dźiwuch też ßwoje dwělętne dźěcźo ſkónzowacź. To pak jemu wutorżechu. Na to njemdrak ßebi krk pſcherěſny. Mandźelſkeju mrějazeju do hojerńje donjeßechu.

* (Hoborſke paduſchſtwo.) S wjelba franzowſkeje banki w Pariſu ßu paduſchi nětdźe 250,000 frankow ſkotych kradnyli. Paduch je drje tule hromadu ſkota po něcźim ſwotnoſchał; pſchetož ſa jedyn dźeń ju njeje mohł wotnjeſcź. Hacź dotal jeho hiſchcźe njejßu wußlědźili.

* (Wojowanje ſ revolvrom na ſjawnej dróſy.) Bankowy ſaſtojnik Joſef Ballabinus a juriſt Adalbert Boros w Szegedinje we Wuherſkej běſchtaj ßo pſcherěcźałoj a ßo do pukow dałoj. Zadaſchtaj ßo na duell, tola k temu njedóńdźe. Wot teho cźaßa wobaj ſ natykanym revolvrom po dróſy khodźeſchtaj. Hdyž wonaj ſańdźenu wutoru wjecźor na dróſy ßo ſetkaſchtaj, kóždy ßwoje ſchěſcź kulkow na ßwojeho pſchecźiwnika ſwutřela. Na ſboże pak wſchě kulki mißnychu. Polizija je wubjerneju tſělerjow ſajała.

* (Sapalerjo.) Pola Arada we Wuherſkej ßu zyganjo bróżeń ſapalili, w kotrejž mnoſy putniźy pſchenozowachu. Wóßom cźłowjekow je ßo ſpaliło, dźewjecźo ßu ßo cźežko wopalili.

* (Wojazy ßo se ßlónzom sežahali.) Psched tydźenjom ßu wojazy w manevrach s horzotu cźežko cźerpili. Se 134. pěscheho regimenta je na marschu s Borny do Rochliz 70 reservistow padnyło; jedyn muž 2. bataillona je na ßlónczne sežahanje wumrjeł. — Tež pola Kiela staj ßo dwaj wojakaj na marschu do manevrow se ßlónczkom sežahałoj a wumrjełoj.

* (Mordarstwo a ßamomordarstwo.) W Philippsdorfje pola Žitawy je póndźelu dźěłacźeŕ Erlbach ßwoju mandźelsku sadajił a cźěło wobwěßnył, so by ßo sdało, so je ßebi žona ßama žiwjenje wsała. Wjecźor ßu Erlbacha na Oberhennersdorfskich honach morweho namakali. Wón bě ßebi kulku do hłowy tśelił.

* Pjerisnarjam a ratarjam njech je scźěhowazy podawk s warnowanjom: Kublerjej Beckerej w Siegersdorfu je 15 huß ßłaknyło, kotrymž běchu ßmjecźe po rožkowym młócźenju žracź dali. Ssmjecźe sežrawschi hußy njepschestawajcy wodu pijachu, potom wrócźachu a skónczńe ßłaknychu. Pschepytanje dopokasa, so bě w ßmjecźach wjele ßymjenja „jědojteje trawy“ (lolium temulentum), kotraž w rožcy husto roscźe. S tymle ßymjenjom běchu ßo hußy sajědojcźiłe.

* (Pólski wójnski poklad.) W ruskej Pólskej ßu pschi twarje noweje żelesnicy pola wßy Niwki blisko awstriskich mjesow w lěßu dwaj kohcźej hłuboko w semi se żelesom wobbity kaschcź wuryli, kotryž bě ruskimi słotymi napjelnjeny. Kaschcź 2800 puntow ważesche. Maja sa to, so je to wójnski poklad pólskich sběžkarjow lěta 1863.

* (Wurubjenje cźěła.) W Brühlu pola Kölna ßu ßo paduschi na pohrjebnischcźu do wjelba professora Brassina dobyli, kaschcźowu schkleńcu rosbili a s cźěła něktore porsty, na kotrychž pjerschcźenje tcźachu, wotkamali. Cźěłowi rubjeźnicy ßu tež cźěłowu drastu rósdrěli; najskerje ßu w njej słote debjenki a drohotne kamjenje pytali.

* (Towarscha sakkóli.) Ssrjedu wjecźor ßo w Bonnje schtyrjo reservistojo 160. pěscheho regimenta, kotsiž běchu s wosom wujěli a ßo wopili, dla sapkacźenja wosa swadźichu. Posdźischo ßo reservist Küpper k nim do wosa ßyże. Na dobo wós sasta, a reservistojo towarscha Küppera s pscheklótej nohu s wosa sběhnychu. Wón je bórsy po tym na wukrawjenje wumrjeł.

* (Njejabzy wobkudnik.) W Draždźanach je měschcźaństi radźicźel Fischer na dobo wowrótnik. Na balkon ßwojeho wobydlenja stupiwschi je wón pjenjesy, kwětkowe pjeńcźki a druhe wězy dele mjetał, s rukomaj machajo a hawtujo. Po lěkarjowym poruczenju ßu jeho do měschcźańskeje kludnizy dowjedli. Měschcźaństi radźicźel Fischer, kotremuž běchu schule podstajene, je prjedy s měschcźańskim radźicźelom w Žitawje był.

* (Njeporadźeny rubjeźny nadpad.) W lěßu mjes Grüna a Limbachom pola Kamjenizy (Chemnitz) je póndźelu w nozy se ßekeru wobrónjeny cźłowjek 25lětneho kublerja Lohsu s Rabensteina nadpadnył. Nadpadnjeny ßo wobarasche, a pschi pschimańcy Lohsa rubjeźnikej ßekeru wutorże a jeho s njej wospjet psches hłowu dyri. Potom Lohsa cźekny a podawk wyschnoscźi wosjewi. Nasajtra rubjeźnika njedaloko městna, hdźež bě ßo nadpad stał, namakachu. Jeho jako 40-lětneho tkalza Demmlera s Grüna spósnachu. Lohsu hacź na dalsche w jastwje dźerża.

* (Bratrej wóczko wukłół.) Ssynkaj jeneho pjekarja w Oberlosa ßo tele dny swadźischtaj. Młódschi, hischcźe do schule njekhodźazy hólz nóż s blida hrabny a jón sa bratrom cźißny, hdyž so tón cźěkajcy hischcźe ras wobrocźi. Nožowy kónczk ßo hłuboko do hólzoweho praweho wóczka saschtapi, so ßo widźenje hnydom snicźi. W klinizy ßu lěkarjo dyrbjeli wóczko wumsacź, so by tež druhe wóczko njeskhorikło.

* (Shubjena kupa.) Komandant franzowskeho wójnskeho łódźstwa w atlantiskim morju je wosjewił, so je ßo kupa Bermuja pschi mexikanskim mórskim salimje pschi semjerżenju dospołnje do morja shubiła. Wón łódźe warnuje, so bychu ßo tamnych stron hladake, dokelž ßo hischcźe pschezo semja njeje směrowała.

* Psche wicź je wjele ßrědkow, jenemu to, druhemu tamne pomha. Jedyn s tychle ßrědkow je scźěhowazy: Jaßenjowe a bosowe kcźenje 3 hodźiny dołho we wodźe waricź a s tejle wodu nosy kupacź. Powjeda ßo, so ßo potom wicź sa 3 abo 4 dny shubi. — Abo: Warna ßel ßo do měschkow pjelni a ßo derje pschehrěta na khore městno połoži. To ßo tak dołho wospjetuje, doniž njeje s khorosczu nimo. Tak bórsy hacź měschk wustudnje, dyrbi ßo ßel prjecź ßypnycź a ßo druha cźerstwa do měschka pjelnicź.

* (Pschekschiwjeŕ.) Ssedłaŕ Schäfer, pokkadnik sozialdemokratiskeho towarstwa w Koburgu, je wjele towarstwowych pjenjes pschekschiwiwschi cźeknył.

* (Jěchanje na pschemo.) Wot Brüssela do Ostende ßu sańdźeny tydźeń franzowszy, belgiszy a hollandszy offizěrojo na pschemo jěchali. Jako prěni jěsdny k wottykmjenemu kónzej Franzowsa lieutenant Madamet pschijěcha. Jeho kóń bě žałoßnje wustał, so ßo bojachu, so móhł ßo kóždy wokomik morwy na semju walicź. Potom tjo dalschi franzowszy offizěrojo pschijěchachu. Skónczńe jedyn Hollandski a jedyn Belgiski pschijěchaschtaj. Jich konje ßu žałoßnje cźerpike, offizěrojo běchu jich bili a pohonjeli, hdyž běchu hižo wbohim skocźatam cźělne mozy wuschke. Schěscź konjow je hnydom po jěchanju padnyło. Tajke jěchanje na pschemo je ßame cźiłowanje skotu a dyrbjake ßo sakasacź.

* (Židowski jebawy ženich.) W Budapeśtu ßu něhduscheho pinczńika Greibnera, jeneho žida, po wobskórźbje ßwojeje żony sajeli. Greibner ßo jako lěkaŕ, sastojnik, advokat, kubleŕ atd. wudawasche, wobkhadźesche w lěpschich ßwójbach a ßo sa ßobu s pjecź holzami woženi. S jich samożenjom wón kóždy krócź cźekny a pscheměnite wjeßele żiwjenje wjedźesche. Jeho schesta żona pak bě nashonita wudowa, kotraž jeho pschewidźi a jeho ženjenju kónz sczini.

* (Swažliwaj pluwarjej.) Mórsku wuscźinu, kotraž Jendźelku wot Franzowskeje dźěli, staj Jendźelcźanaj Holbein a Holmes pschepluwacź spytałoj. Holmes wot jendźelskeho brjoha wotpluwa, tola tsi mile daloko pluwawschi wón wusta; duž na łódź, kotraž jeho pschewodźesche, salěsy. Holbein pak wot franzowskeho brjoha wotpluwa a milu psched Doverom pschi jendźelskim brjosy pschipluwa. Dokelž bě jara wustał, jeho do parneho cźołma sběhnychu. Napschecźne mórske rěki běchu jemu sadźěkawe, jeho wotpohlad wuwjesecź a jeho daloko wotwjedźechu. Azetylowe lampy na cźołmje, kotryž jeho pschewodźesche, pluwarjej wjele pomhachu. Nóz bě symna a jara cźmowa. S khwilemi jemu jědź a cźopke mloko podawachu. Holbein, kotrehož w Doverje wulkotuje witachu, praji, so żenje wjazy njespyta, kanal pschepluwacź. Wón bě 22 hodźin 21 mjeńschinow we wodźe pobył. Też Holmes ßebi pschichodnje nochze s nowa swěricź, mórski kanal pschepluwacź.

* (Naturske mozy.) W Aranjuezu, Ciudad Realu, Cuenca a wjele druhich městach w Schpaniskej ßu njewjedra njeßmérnu schkodu naczinike a s pschicźinu wjele njesboża byke. Pola Geri je ßo wot jeneje hory rosmokana pjerschcź s kamjenjemi wotwalika a 22 cźłowjekow saßypka. Hacź dotal ßu hakle 4 cźěła namakali. W Panziosa wutoru semjerżenje sacźuchu. Rěka Tajo je wokolnu krajinu powodźika. — S Italskeje pißaju, so hora Vesuv saßo ßylnje woheń bluwa, też vulkan na kupje Stramboli ßylnje mróczele pucha. Vulkanowy kur ßo jako cźorna mróczel na zyku kupu lěha.

Sa nowy Macźicźny dom

je ßo w lěcźe 1902 dotal nahromadźiło: 1183 hr. 48 np.

Dale ßu sa njón darili:

Sběrka na XXVIII. hłownej skhadźowanzy ßerbskeje studowazeje młodźiny	35	= 50	=
Lischki-Póndźelnizy, dźenża wutornizy: Ssmilna a dobrocźiwa duscha 50, druha 35 a 15 njewólnje, stajnje sbity 95 np. = ...	1	= 95	=
Na Schneiderez kwaßu w Rownowje naſběrał kwaßny herz Schuster	1	= —	=
W „Katholskim Pósle“ cźißło 37. lěta 1902 hižo kwitowane: Молоканы (168 hr.): 30 np. + 80 np. + 20 np. + 20 np. Hrom. 1 hr. 50 np. = .	1	= 50	=

Hromadźe: 1223 hr. 43 np.

S dźakom kwituje a dalsche dary pschijimuje

sarjadnistwo Macźizy Sserbskeje.

Hudanecźzy.

302.	303.
Styskna bě ta honitwa —	Ss . . cźežzy rósno du;
Morjo ßuchi wupucź da;	L . . pizu dawaju;
Honjeni tak swucźěkachu;	Br . . maju nohow schěscź;
Honjerjo ßo potepichu.	Tr . . mózesch ßyre jěscź.

Wuhudancźzy s posledniejho cźißła:

300. Morchej. 301. Žurk.

Drainěrarjo
ßo pschijimaju pola knjesa kublerja Glasera w Trjebjeńzach a pola kn. kubl. Měta w Raschowje pola Budeßtez.
E. Worjech w Hlinje.

Holzy, kotreż chzedźa
plotowacź
nawuknycź, namakaja wucźbu pola **F. Grafoweje** na kotolskej haßy (Keſſelgaſſe) 181.

Meblowa pschedawarńja
F. A. Bjara
na nowosalzskej dróßy
porucźa ßwój ſkład
ſtolow a meblow
wscheje druźiny.
Pschi njewjeſcźinſkim wuhotowanju ßo też wotpłacźenje po dźělbach bjerje.

Poruczam tołſte **krjepjawki, wódne khany, mlokowe khany, mloczanki, czerpaki, petrolejowe khany, wnhlowe kaſcheze** ßamßneho wudźělka, mam też wulki ſkład domjazeje, kuchińſkeje a emaillowaneje nadoby, **ſchablony** k wuſchiwanju a wośnamjenjenju, **wódne pónoje** a **żeleſniki.**

Dale cźinju na to kedźbliwe, ſo wſchě do mojeho rjemjeßła ßłuſchaze twarſke dźěła, tſěſchne żłoby (ryny) a roły, każ też wodowody jara ßwědomliwje wuwjedu. Duż proſchu na mnje dźiwacź.

Spěſchne poßłuźenje. Porjedźerńja. Tunje płacźiſny.

Moritz Schulz,
klampnarſki miſchtr w Budyſchinje pſchi ßerbſkich hrjebjach 10.

Schmidt & Gottschalk pjenjeżna banka
w Budyſchinje
pſchi mjaßowym torhoſchcźu 14/16.

Kupony ßo 14 dnjow do wupłacźomnoſcze ſa hotowe pjenjeſy ſaměnjeja. Statne papjery ßo kupuja a pſchedawaju. Derje ßo danjaze hódnoſtne papjery ßu ſtajnje na ſkładze. Privatne treſorſke kaſchcźiki (ſafes) ßo pſchenajeja.

Sczěnſku pychu.

Majolikowe twory. Kwaßne dary, ßwjedźenjowe dary, **jubilejne dary** **Bronjowe wěcy.**
ſa kóżdu ſkładnoſcź
porucźataj
A. & W. Neuhahn
4 na ßerbſkej haßy 4.

Woknowe wobraſy.

Kal krajaze maſchiny
najlěpſcheho ſyſtema,
konjaze nożizy
němſke a franzowſke,
britwje hižo po 1 mk. 20 np.
Klidne a dybſaczne nože
pola
Wilhelma Heina
16 na ßukelnjſkej haßy 16
(Tuchmachergaſſe)
nożerńja a toczerńja.

Sſkużobne a hródźne dźowki a tajke k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczkow, pohonczkow, hejtmanow, dźěłaczerſke ßwójby, tſeczakow a wolazych ſa tudomne a Draždźanſke ſtrony hnydom pyta **Schmidtowa** na ßukelnſkej haßy cźiſło 24.

Mam wulke dźělby
zigarow
tunjo na pſchedań.
Th. A. Wällnitz,
ſapokaſ. awkzionator
na ßukelnſkej haßy 9.

Mużaze
krawatty
we wulkim wubjerku porucźa
A. Tschentscher
na bohatej haßy cźo. 18.

„Autol"
njepſchetrjecheny
wolij ſa motorſke woſy.
H. Möbius a syn
w Hannowrje, Baſelu a Londonje.

Hdźe ſcźe tónle dobry a tuni **cźaßnik** kupili?
Pola
G. Magera naſlědnika,
mějeczel Th. Hippa
na ßerbſkej haßy 11.

We wudawarni „Sſerb. Nowin" ßu doſtacź:
kmótſjaze liſty.

Pschepoloženje pschedawarńje.

Sswojim cześcźenym wotebjerarjam ſ tutym k wjedźenju dawam, ſo ßo moja
pschedawarńja wurěſnych tworow
wot **ßoboty 20. ſeptembra** t. l. w mojim nowotwarje
pſchi ßerbſkich hrjebjach cźo. 12
jenoż někotre khěże dale mojeje dotalneje pschedawarńje namaka.

Sa dowěrjenje, mi hacź dotal ſpożcźene, ßo wutrobnje dźakujo, proſchu mi jo też w mojich powjetſchenych městnoſcźach ſdźerżecź a mje, hdyż ßo moje twory potrjebaju, ſ prawje bohatym pſchikhadźenjom podpjeracź.

Płacźiſny każ hacź dotal najtuńſche.

Wſchitkim kupzam, kotſiż mje ßobotu 20. a njedźelu 21. ſeptembra wopytaju, pſchekwapjenje poſkicźu. Nichtó próſdny domoj njepońdźe.

Hana Grafowa
pſchi ßerbſkich hrjebjach 12.

Gustav-Adolfski ßwjedźeń
w Porschizach.

Ssrjedu, 1. oktobra budże da-li Bóh, Budyske Gustav-Adolfske towaŕstwo w Porschizach ßwój lětuschi ßwjedźeń ßwjeczićz. Sswjedźeńskaj prědarjej budżetaj na ßerbskim kemschenju knjes duchowny Jencž ſ Kamjenza a na němskim knjes duchowny dr. Heber ſ Budyschina. Sserbska Boża ßłużba ßo sapočznje w 2 hodź., němska 1/2 4 hodźin.

Wschitzy pschećeljo Božeho kraleſtwa ßo k temu lubje pschesproschuja.

W Porschizach, 10. septembra 1902.

Zyrkwine prsódkstejerſtwo.
Krygar, farař.

Provinzialne towaŕſtwo ſa ſnutskowne mißionſtwo.

Na **lětnu ſhromadźiſnu** provinzialneho towaŕſtwa ſa ſnutskowne mißionſtwo w Budyſkim knježerſtwowym podkrjeßu, kotraž budże ßo

ßrjedu 24. septembra t. l. popołdnju w 4 hodź.

w auli Budyſkeho gymnaſija (na Bismarkſkej drósy 2) wotbywacź, ßo wschitzy pschećeljo ſnutskowneho mißionſtwa ſ tutym pschesproschuja.

Dnjowy porjad:

1. Lětna rosprawa (knjes farař Jakub w Njeßwaczidle).
2. Pokładnizyna rosprawa (knjes dwórſki radźiczel Sachſa tu) a rosßudźenje wo wudźělenju rosdźělomnych pjenjes.
3. Pschednoſchk: Stejiſchćo wumělſtwa w ludowym žiwjenju (knjes duchowny Laſſen ſ Barlina).

W Budyſchinje, 9. septembra 1902.

Direktorij.
Klemens hrabja ſ Lippe,
pschedßyda.

Proviantſki hamt w Budyſchinje

počzina **wowß** kupowacź a poſkiczenki a pschiwjeſeny wowß pschijimuje. Też najmjeńſche dźělby ßo njewotpokasaja. Wuměnjenje: Dobra, ßucha, njeſmokła, ſa ſtuchłym njewonjaza a čiſta twora, w běrtl litru ſ najmjeńſcha 112 gramow ważaza.

Ssadarſka a ſahrodniſka ſchula
w Budyſchinje.

Sahrodniſtwo ma wulku dźělbu **ßadowych ſchtomikow** wſchěch formow (wyßokich a niſkich, ſpalěrowych, pyramidojtych ſchtomikow atd.) na pschedań.

Symſki ſemeſter w ſahrodniſkej ſchuli ßo **21. oktobra t. l.** ſapočznje. Dalſche wukaſuje

pschedßyda dr. **Brugger.**

Khěžorſki panorama

ßo **pjatk 19. ſeptembra dopołdnja w 11 hodź.** wotewri.

1. tydźeń ßo pokaſuje:

Puczowanje pſches Chinu

w czaßu boxerſkeho ſběžka a pschikhad hrabje Walderſeea a jeho wójnſki czah do Pekinga.

Panorama je wſchědnje wotewrjeny dopołdnja wot 11 hodźin hacž do 10 hodźin wječor, też njedźelu ſ wuwſaczom czaßa Božeje ßłużby. Saſtupny pjenjes pschi kaßy 25 np., ſa dźěći 10 np. Do prědka ßo ſaſtupne kharty pschedawaju po 20 np., ſa ſchulerjow po 10 np., ſa wojakow po 15 np. w zigarowych khlamach kk. **Hentſchela** na ſeminarſkej haßy, **Lehmanna** na bohatej haßy, w pschedawaŕni kolonialnych tworow k. **Neumanna** na Lubijſkej drósy a pola knjeſa pschekupza **Chriſtopha** na ſnutskownej lawſkej haßy 7.

Wo bohaty wopyt proßy

Helena Petzoldowa.

Nalutowaŕnja w Rakezach.

Wobkhadny czaß tudomneje nalutowaŕnje ßo wot **1. oktobra** t. l. na

ſchtwórtk popołdnju wot 2—5 hodźin

pschepołoži, wot tehole czaßa ßo

ßrjedu wjazy w njej njewobkhadża.

Nalutowaŕnine ſarjadniſtwo.
Auguſt Rjelka, gmejnſki pschedſtejiczeŕ.

Jabluka!

Kupuju kóždu dźělbu **jablukow** ſa hotowe pjenjeſy **póndźelu** 15. septembra na dwórniſchczu **w Rakezach, wutoru** 16. septembra dopołdnja na dwórniſchczu **w Njeßwaczidle** a **ßrjedu** 17. ſept. na dwórniſchczu **w Pomorzach.**

A. Kolſcher w Budyſchinje.

Wobydlenje

je wot 1. oktobra na pſchenajeczе pola **B. Patſcha** w Bukezach.

Žiwnoſcz ſ 18 kórzami leżomnoſcze a khlamaŕnju je hnydom płaczišny hódno na pſchedań pſches aktuara ſw. ßł. **Libſchu** w Budyſchinje.

W Sarěczu je dwajſchoßna **khěža** cžißko 14 ſ rjenje wumuſtrowanymi ſtwami, ſ zyhelom kryta, ſ rjanej ßadowej a ßadźenſkej ſahrodu, hnydom na pſchenajeczе abo tunjo na pſchedań.

Žiwnoſcz na pſchedań.

W Kóſłach pola Budeſtez je žiwnoſcz cžißko 23 dla ſemrjecza wobßědżerja na pſchedań.

Ratarſki dźěłaczeŕ

dowěrny a pilny, ßo ſ wulkej mſdu k 15. ſeptem. abo k 1. okt. pyta. Hdże? je ſhonicz we wud. Serb. Nowin.

Teichez hoſczenz w Měrkowje.

Njedźelu 14. septembra

žnjowy ßwjedźeń ſ rejemi.

Pschećelnje pſcheproſchujetaj

Jan Teich a mandźelſka.

Rólny pohoncz ßo hnydom abo poſdźiſcho pſchi wulkej mſdze pyta. Dalſche je ſhonicz we wudawaŕni Serb. Nowin.

Holza do kuchinje

a někotre **hródzne dźowki** ßo k nowemu lětu pytaju na **knježi dwór w Kupoj** pola Minakała.

Ssuproſchna ranza

je w Holeſchowſkej Dubrawzy cžißko 3 na pſchedań.

Kedźbu!

Sſchiwdźaze ßłowa, na **Strauchowu** w Brězynje ſrěczane, ſ tutym wróczam. **T. Thonig.**

Sſo wróczíwſchi wot rowa naſcheho nadźije połneho wutrobnje lubowaneho ßyna

Ernſta Richarda Albinuſa,

kotryž je ßo nam 6. septembra 1902 rano w 3 hodźinach w 18. lěcze žiwjenja ſ njenadźitej ßmjercu wſak, naß nucži, wſchitkim, kotſiž ßu njebocžiczkemu telko czeſcze wopokaſali, ßwój **najwutrobniſchi dźak** prajicz, wołebje knjeſej fararjej Rädże ſa troſchtowanſke ßłowa pſchi rowje, noſcherjam a Jenkeczanſkej a Boſcheczanſkej młodźinje, kotraž je jeho na pohrjebnym dnju tak wyßoko czeſczika, też wſchitkim, kotſiž ßu jeho kaſchcz ſ kwětkami debili a jeho k poßlednjemu wotpočzinkej pſchewodźili.

To wſcho nam we wutrobje njeſapomnite woſtanje.

W **Jenkezach,** 9. septembra 1902.

Žarowaza ßwójba A. Albinuſa.

(K temu cžißku jena pſchiłoha.)

Pschiloha k czißlu 37 Serbskich Nowin.

Ssobotu 13. septembra 1902.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

8. septembra 1902.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druzyny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Wóły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšcheje rěsneje hódnosćże hacž do 6 lět	36—39	65—69
awstriske	36—40	65—70
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	32—35	60—64
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	28—31	55—59
4. ßnadnje pizowane kóždeje staroby	25—27	51—54
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšcheje rěsneje hódnosćże	34—37	62—65
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetšcheje rěsneje hódnosćże hacž do 7 lět	30—33	58—61
3. starše, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódše kruwy a jałojzy	27—29	54—57
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	24—26	50—53
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	46—49
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšcheje rěsneje hódnosćże	35—38	60—64
awstriske	—	—
2. žrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	31—34	56—59
3. ßnadnje pizowane	27—30	50—55
Cželata:		
1. najlěpše ſ mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	48—50	72—75
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	45—47	68—71
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich ſtſchižењow w staroбje hacž do 1¼ léta	51—53	63—65
2. mjaßne	49—50	61—62
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrošy	47—48	59—60

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 3351 měchow.	W Budyschinje 6. septembra 1902. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 11. septembra 1902 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pšeńža běła	8	24	8	53	7	79	8	24
" žołta	6	94	8	12	7	21	8	65
Rožka	6	88	7	03	6	44	7	—
Jeczmjeń	7	—	7	40	6	17	6	67
Wowß	7	—	7	40	6	50	7	—
Hróch	10	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	50	9	50	8	—	9	50
Jahły	12	50	16	—	12	—	16	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	50	2	—	1	60	2	40
Butra 1 kilogr.	2	10	2	40	2	—	2	30
Pšeńčna muka 50 "	9	—	17	50	13	50	15	50
Ržana muka 50 "	8	—	13	50	10	83	11	83
Ssyno 50 "	3	20	4	40	3	50	3	80
Ssłoma 600 "	24	—	30	—	22	—	28	—
Prošata 770 schtuk, schtuka	10	—	24	—	—	—	-	
Pšeńčne wotruby 50 kilogr.	—	—	5	25	4	80	5	25
Ržane wotruby	—	—	5	50	5	25	5	75
Pšeńčny gris	—	—	6	—	—	—	—	—
Ržany gris	—	—	6	50	—	—	—	—

Runklizowe ßymjo, punt po 50 np. — **Czerwjeny dźeczel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyschinje płaczeſche: kórz pšeńzy (běła) po 170 puntach 14 hr. — np hacž 14 hr. 50 np., žołta 13 hr. 49 np. hacž 13 hr. 80 np, kórz rožki po 160 puntach 11 hr. — np. hacž 11 hr. 24 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 80 np. hacž 10 hr. 36 np.

Na Bursy w Budyschinje pšeńza (běła) wot 8 hr. 38 np. hacž 8 hr. 83 np., pšeńza (žołta) wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 9 np., rožka wot 7 hr. 50 np. hacž 7 hr. 65 np., jeczmjeń wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 20 np., wowß wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 20 np.

Wiežne płaczišny w Kamjenzu

4. septembra 1902.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 19 np. hacž 7 hr. 38 np., pšeńza wot 7 hr. 65 np. hacž 7 hr. 95 np., jeczmjeń wot 6 hr. 70 np. hacž 6 hr. 78 np., wowß wot 7 hr. 20 np. hacž 7 hr. 70 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacž 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., ßyno 4 hr. 25 np., běrny 1 hr. 50 np. Ssłoma (600 kilogr.) 20 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 30 np. hacž 2 hr. 50 np.

Wjedro w **Londonje** 12. septembra: pomročzene.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smeje 16. njedźelu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodź. diakonus Tyschcer němſku spowjednu rěcź, ½9 hodźin farař Räda němſke a w 10 hodźinach ßerbſke prědowanje.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi**: Rudolf a Marja, Jurja Hermanna Brühla, drainěrařskeho mischtra pod hrodom, dwójnikaj. — Ernſt Kurt, Khorle Ernſta Pětſcha, džěłačerja pod hrodom, ß. — Max Kurt, njemandź. ß. w Hněwßezach. — Ida Hedwig, Jana Ernſta Mjerwy, džěłačerja w koporniku a wobhdlerja pod hrodom. dź. — Elſa Gertrud, Wylema Hendricha Kranza, kowarja w ſkale w Hornjej Kinje, dź. — Martha Emma, Jana Pakoſtnika, džěłačerja w Sajdowje, dź. — Johana Elſa, Bjedricha Ernſta Schčěpana, khěžkarja a kamjenječiſchčerja w Nowych Małßezach, dź.

W **katholſkej zyrkwi**: Charlotta Hilžbjeta Meta, Khorle Joſefa Ferdinanda Sprotty, fabrikſkeho mischtra, dź. — Kordula Margaretha, Jana Spychały, krawſkeho mischtra, dź. — Pawoł Michał, Michała Zyža, džěłačerja, ß. — Marja Herta, Joſefa Juliuſa Peikerta, klampnarja, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 3. septembra 1902: Khorla August Eduard Siebenhüner, ſaßydleny měſchčan a barbjer tu, 73 l. 7 m. 6 d. — 6. Ernſt Richard Albinus, hoſpodařſki pomoznik w Jeńkezach, 17 l. 3 m. 2 d. — 8. Marja Madlena Koplanſkeż, 80 l. 10 m. — 10. Erneſtina Pawlina, Marja Božidara Rjenčza, khěžerja a želeſniſkeho džěłačerja w Dobruſchi, mandźelſka, 26 l. 10 m. 16 d

Zyrkwinſke powjesće ſ Hodźija.

16. njedźelu po ßwjatej Trojizy smeje rano ½7 hodź. farař Kſchižan ßerbſku ſpowjednu wučźbu, ½8 hodź. ßerbſke a w ½10 hodź. němſke prědowanje.

Zyrkwinſke powjesće ſ Budeſtez.

16. njedźelu po ßwjatej Trojizy smeje rano ½7 hodźin farař Scheibe ſ Khróſtawy němſku ſpowjednu rěcź a w 8 hodźinach němſke prědowanje. ½10 hodź. budźe ßo ßerbſke prědowanje cźitacź.

Emil Wehrle

w Budyschinje

na jerjowej haßy 7

Swój wulki ſklad **lětnich koſchlow** po jara tunich płaczišnach poručam:

mužaze koſchle po 90 np., 1 mk., 1 mk 10 np., 1 mk. 20 np. atd.

žonjaze koſchle po 90 np., 95 np., 1 mk. atd.

hólčaze koſchle hižo po 45 np.,

holčaze koſchle hižo po 30 np.,

módrocźiſchcź hižo po 20 np., **zychi** hižo po 18 np.,

wupjerki módre, roſa a cźerwjene ßmuhate po 25 np.,

tibetowe nahłowjaze rubiſchcza hižo po 60 np., **ſbytki ſa kattunowe bluſy** hižo po 50 np., **rubjany płat, módrocźiſchcź, běły płat** wſchěch ſchěrjow po jara tunich płaczišnach.

Cželaze kože,

ſajecże, kaniklaze, kocże, kunjaze a tkhórjaze kože po najwjetſchich płaczišnach kupuje

Heinrich Lange

pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach.

Khoſej,

ßyry po 70 hacž 140 np., paleny po 80 hacž 200 np. dobrych a najlěpſchich druzinow poručataj

Schieſchka a Rjeczka

na ſwonkownej lawſkej haßy.

Ša ratarjow!

Wósk

ša cžerjeńske rjemjenje

w kulojtych žerdlach. Wón šo lohko nałožuje, je jara spory, rjemjenjowemu šuwanju šadźewa a rjemjenjowu cžehnjeńsku móz a jeho džerženje polěpscha.

Najlěpschi ruski

maschinski wolij,

maschinski tuk

a **kolmas,**

kožane sale,

cžerjeńske rjemjenje

šnateje hódnoscze po tunich płacžišnach pschedawa

Otto Büttner

pschi hlownym torhoschcžu 9.

Dalokoreczak 329.

Pschispomnjenje: S wosom njedam šwoje twory po wšach wokolo wosycz.

Draždźanski jědźny rajš
punt po 16 np.
Bantošte nudle punt po 23 np.
Krupy punt po 15 np.
porucža
Khorla Kahrowe
pschi žitnych wikach.

Dobru

pschenicžnu muku

1/4 zentnarja po 3 mk. 50 np.,
hachtl po 90 np.,
porucža
Khorla Kahrowe
pschi žitnych wikach.

Džělaczerske kholowy, džělaczerske lazy, džěczaze wobleczenja,
direktnje se Seifennersdorfskeje drastoweje fabriki porucža.
Emil Heinrich w Borschczi.

Ludwig Kuhlmann,

měješczel **Erich Hecht,**

w Budyschinje w kupnizy

porucža:

najwjetschi wubjerk po najtunischich płacžišnach:

vitražowe tkaniny, **gardiny,** } wotměrjene a wot krucha,
běle a na žołcź

roulowe tkaniny wschěch schěrjow,

pschikrywy (deki) š wóskowaneho šukna a wóskowane šukno

š krucha rěšane w 5 schěrjach,

katun a kreton k poczenjenju kanapejow,

meblowe tkaniny a to rips, damašt a pišane tkaniny,

šofowe pschikrywy (deki), blidowe pschikrywy, pschikrywy na schwadliske blidka, pschikrywy na komody a loža,

linolejowe teppichi
wschelakich wulkoscžow,

linolejowe běhacže wschelakeje schěrje,

gardinowe a vitražowe žerdže
wschěch dołhoscžow,

rosetty,

tapety
po wschěch płacžišnach,

tapetowe šbytki wot 5 hacž 15 rołkow po šamšnej kupowanskej płacžišnje a niže njeje.

Bóschicžanske ryczerkublo
pola Njeßwacžidła
porucža
praßowany torf,
1000 kruchow po 8 hriwnach,
š hnydomnym sapłacženjom po 7 hr. 50 np.

Pschi wulkej mšdže k nowemu lětu pohonczow, wotrocžkow, šrěnkow, hródźne a šłužobne holzy pyta **E. Lebelt,** pschi žitnych wikach.

Hródźne džowki, cželadnikow, šłužobne a kuchińske holzy k nowemu lětu 1903 pyta pschistajer **Moritz Lange** w Njeßwacžidle.

Wolijowe barby

wschěch šnatych nuanšow, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdže šchnyjaze,

molerske a murjerske barby,

terpentinowy wolij
(němski a franzowski),

najlěpschi

lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdže šchnyjazy,

jantarjowe laki,
kopallaki,
damarlaki,
želesowe laki,
Kölnski klij kaž tež
murjerski klij,
drobnu krydu,
gyps,
portlandski zemeut,
najlěpschi karbolineum,
barbicže wscheje druziny,
schablony
ša **molerjow** a **murjejow**
porucža a ma pschezo na šklade po najtunischich płacžišnach

Emil Měrsch,

drogowe khlamy
24 na kamjentnej haßy 24
šnapschecža turnaŕnje.

Khofejowy Sachsa

bydli hischcže pschezo na

bohatej haßy 4

a ma pschezo hischcže

najlěpschi khofej.

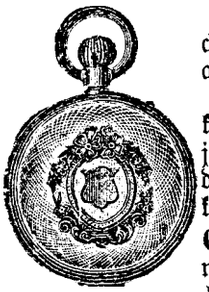

Kóždy, kotryž chce šebi **dobry** a **tuni cžašnik** kupicź, abo kotryž chce šebi jón **porjedźicź** dacź, njech dže k cžašnikarjej **Curtej Jenczej** na šwonkownej lawskej haßy 5

Jencz pschedawa a porjedža ša šwoje dźěło sprawnje rukujo. — **Prošchu, šebi moje wukładne wolno, š płacžišnami wupołožene, wobhladacz.**

Pschiloha k czißku 36 Serbskich Nowin.

Ssobotu 6. septembra 1902.

Płaczišny rěsneho slotu na Drażdżanskich slótnych wikach

1. septembra 1902.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Slótne druźiny a wosnamjenjenje.	Żiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacż do 6 lět	35—38	62—68
awstriske	36—39	63—69
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	31—34	58—62
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	28—30	54—57
4 ßnadnje pizowane kóżdeje starobы	25—27	50—53
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	33—36	60—63
2 połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacż do 7 lět	30—32	57—59
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	27—29	54—56
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	24—26	50—53
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	46—49
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	35—38	61—66
awstriske	—	—
2 ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	31—34	56—60
3. ßnadnje pizowane	27—30	52—55
Cželata:		
1. najlěpsche z młokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	47—50	71—76
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	44—46	67—70
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiżenjow w starobje hacż do $1\frac{1}{4}$ lěta	51—52	63—64
2. mjaßne	49—50	61—62
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	47—48	59—60

Płaczišna żitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Żitowy dowos w Budyschinje: 4068 měchow.	W Budyschinje 30. augusta 1902. wot hr.	np.	hacż hr.	np.	W Lubiju 28. augusta 1902. wot hr.	np.	hacż hr.	np.
Pschenża běła	8	71	8	94	8	09	8	59
" żołta	8	6	8	41	7	50	8	06
Rožka	6	88	7	—	7	38	7	75
Jeczmjeń	6	65	6	79	6	50	6	83
Wowß	8	50	8	70	8	—	8	30
Hróch	10	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	50	9	50	8	—	9	50
Jahły	12	50	16	—	12	—	16	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	50	2	50	1	60	2	40
Butra 1 kilogr.	2	10	2	30	2	—	2	20
Pschenična muka 50 "	9	—	17	50	13	50	15	50
Rżana muka 50 "	8	—	13	50	10	83	11	83
Ssyno 50 "	3	20	4	40	3	50	3	80
Ssoma 600 "	24	—	30	—	22	—	28	—
Prožata 1020 schtuk, schtuka	10	—	22	—	—	—		
Pschenične wotruby 50 kilogr.	—	—	5	25	4	80	5	25
Rżane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	50	5	25	5	75
Pschenični gris 50 kilogr.	—	—	6	—	—	—	—	—
Rżany gris 50 kilogr.	—	—	6	50	—	—	—	—

Runklizowe ßymjo, punt po 50 np. — **Czerwjeny dźerćel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyschinje płaczeschе: kórz pschenży (běła) po 170 puntach 14 hr. 80 np hacż 15 hr. 19 np., żołta 13 hr. 70 np. hacż 14 hr. 29 np, kórz rožki po 160 puntach 11 hr. — np. hacż 11 hr. 20 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr 36 np. hacż 9 hr. 50 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr 38 np. hacż 8 hr. 83 np., pschenża (żołta) wot 8 hr. — np. hacż 8 hr. 24 np., rožka wot 7 hr. 50 np. hacż 7 hr 65 np., jeczmjeń wot 7 hr. — np. hacż 7 hr. 13 np., wowß wot 8 hr. — np hacż 8 hr. 50 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu

28. augusta 1902.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 31 np. hacż 7 hr. 80 np., pschenża wot 8 hr. 20 np. hacż 8 hr. 53 np., jeczmjeń wot 6 hr. 70 np. hacż 6 hr. 79 np., wowß wot 7 hr. 20 np. hacż 7 hr. 70 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacż 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., ßyno 4 hr. 25 np., běrny 1 hr. 50 np. Sskoma (600 kilogr.) 28 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. — np. hacż 2 hr. 30 np.

Wjedro w **Londonje** 5. septembra: rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje 15. njedźelu po ßwjatej Trojizy k żnjowemu dźaknemu ßwjedźenjej rano w 7 hodź. farař Räda serbsku spowjednu rěcź, $\frac{1}{2}$9 hodźin serbske a w 10 hodźinach němske prědowanje. Zyrkwiny khor budże spěwacź: Wulki je Bóh! Tu jeho móz nam zyla stwórba pokasuje. — Psched zyrkwinymi durjemi budże kollekta sa zyrkwiny tepjenski fond.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi**: Fritz Albert, Gustava Reinholda Scholtу, fabriskeho dohladowarja na Żidowje, ß. — Alwin, Jana Bale, pohonca na Żidowje, ß — Johanna Flora, Khorle Hermanna Töpfera fabriskeho kowarja w Dźěžnikezach, dź. — Martha Selma, Khorle Ernsta Żida, kublerja w Bórku, dź. — Elsa Hedwiga, Richarda Eduarda Horaka, zigarnika na Żidowje, dź. — Hana Alma, Ernsta Emilia Gäblera dźěłaczerja na Żidowje, dź. — Martha Frieda, Jana Augusta Wirtha, dźěłaczerja na Żidowje, dź. — Ida Hedwiga, Jana Ernsta Mjerwy, dźěłaczerja w koporniku na Żidowje, dź. — Elsa Gertrud, Wylema Hendricha Kranza, kowarja w Hornjej Kinje, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 29. augusta 1902: Otc, Juliusa Wylema Brülla, skakarja pod hrodom, ß., 2 m. 15 d. — 30. Khrystiana Sofija swud. Köhlerowa, rodź. Scholcziz z Demjan, we wokrjeßnej khorownі na Żidowje, 71 l. 5 m. 19 d. — 31. Bruno Rudolf, njemandź. ß. pod hrodom. 1 m. 24 d.

Zyrkwinske powjesće z Hodźija.

15. njedźelu po ßwjatej Trojizy smeje rano $\frac{1}{2}$7 hodź. farař Kschižan němsku spowjednu wucźbu, $\frac{1}{2}$8 hodź. duchowny Domascka němske a w 9 hodź. serbske prědowanje.

Póndźelu smeje farař Kschižan rano w 8 hodź. serbske a $\frac{1}{2}$10 hodźin němske kermuschne prědowanje.

Zyrkwinske powjesće z Budestez.

15. njedźelu po ßwjatej Trojizy smeje rano $\frac{1}{2}$7 hodźin farař Garbaŕ z Kotez serbsku spowjednu rěcź, w 8 hodźinach serbske a $\frac{3}{4}$10 hodź. němske prědowanje.

Seźěnsku pychu.

Majolikowe twory.

Kwaßne dary,
ßwjedźenjowe dary,
jubilejne dary
sa kóżdu składnosćz
poručataj
A. & W. Neuhahn
4 na serbskej haßy 4.

Bronjowe wěźy.

Woknowe wobrasy.

Franz Marschner
cžaßnikaŕ w Budyschinje
cžo. 9 na bohatej haßy cžo. 9
ßwój skład **cžaßnikow** a **cžaßnikowych rjeczasow** dobroczźiwemu wobkedźbowanju poruca.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczišny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pschispomnjenje: Rěcźu **serbski.**

Wolijowe barby

wschěch snatych nuanßow, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdże skhnyjaze,

molerske a murjerske barby,
terpentinowy wolij
(němski a franzowski),
najlěpschi
lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdże skhnyjazy,
jantarjowe laki,
kopallaki,
damarlaki,
żelesowe laki,
Kölnski klij kaž tež
murjerski klij,
drobnu krydu,
gyps,
portlandski zement,
najlěpschi karbolineum,
barbieże wscheje druźiny,
schablony
sa **molerjow** a **murjejow**
porucza a ma pschezo na składze po najtuńischich płaćišnach

Emil Měrsch,
drogowe khlamy
24 na kamjentnej haßy 24
snapschecza turnaŕnje.

Khokejowy Sachsa

bydli hischcże pschezo na
bohatej haßy 4
a ma pschezo hischcże
najlěpschi khosej.

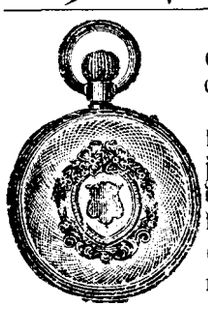

Kóždy, kotryž chze žebi **dobry** a **tuni cžaßnik** kupicź, abo kotryž chze žebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k cžaßnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haßy 5

Jencz pschedawa a porjedża sa žwoje dźěło sprawnje rukuje. — **Proschu, žebi moje wukładne wokno, s płaćišnami wupołożene, wobhladacź.**

Emil Wehrle

w Budyschinje
na jerjowej haßy 7

Swój wulki skład **lětnich koschlow** po jara tunich płaćišnach poruczam:
mužaze koschle po 90 np., 1 mk., 1 mk 10 np., 1 mk. 20 np. atd.
žonjaze koschle po 90 np., 95 np., 1 mk. atd.
hólcžaze koschle hižo po 45 np.,
holcžaze koschle hižo po 30 np.,
módrocźischcź hižo po 20 np., **zychi** hižo po 18 np.,
wupjerki módre, rosa a cžerwjene ßmuhate po 25 np.,
tibetowe nahlowjaze rubischcża hižo po 60 np.,
sbytki sa kattunowe blusy hižo po 50 np.,
rubjany płat, módrocźischcź, bely płat wschěch schěrjow po jara tunich płaćišnach.

Zacherlin

spodźiwnje skutkuje! Wón mori, kaž žadyn druhi ßrědk, s wěstoscźu a rucže kóždu druźinu schkódnych pschekaßanzow, woßebje mole, tkhi, schwoby, muchi, schcźónwy, njerodź na domjazych skocźatach a žo teho dla wot milijonow wotebjerarjow khwali a pyta. Jeho snamjenja ßu: 1. sasyglowana blescha, 2. mjeno „Zacherl".

W **Budyschinje** pola kk. Měrschez bratrow naßlědnikow, Straucha a Koldy,
= = = k. Oty Engerta,
= = = = Straucha a Koldy,
= = = = Ernsta Creydta,
= = = = Emila Měrscha,
= **Barcze** = = C. A. Lukascha,
= **Biskopizach** = = Pawoła Schockarta,
= = = = Oskara Wagnera,
= = = = R. Sessela,
= **Bukezach** = = Sswory,
= **Ketlizach** = = Pawoła Mikela,
= **Wjasońzy** = = E. Ferd. Lehmanna,
= = = = Aug. Schwera,

Na moju domiznu.

Mužski chor wot K. A. Kocora

je we wudawarni »Serbskich Nowin« za 10 np., w partijach za 5 np. dostać.

Pschedawanje a porjedźenje

wschěch druźinow
cžaßnikow.
Płaćišny najtuńscho a rukowanje na dwě lěcźe.

Gustav Mager,
naßl. **Th. Hippe,**
cžaßnikaŕ
na žerbskej haßy 11
pschi starych kasarmach.

Sa ratarjow!

Wósk
sa cžěrjeńske rjemjenje
w kuloztych žerdkach. Wón žo lohko nałožuje, je jara spory, rjemjenjowemu ßuwanju jadźewa a rjemjenjowu cžehnjeńsku móz a jeho dźerżenje polěpscha.

Najlěpschi ruski
maschinski wolij,
maschinski tuk a kolmas,
kožane sale,
cžěrjeńske rjemjenje
znateje hódnosćze po tunich płaćišnach pschedawa

Otto Büttner
pschi hłownym torhoschcźu 9.
Dalokoreczak 329.

Pschispomnjenje: S wosom njedam žwoje twory po wßach wokoło wosyczź.

Cźelaze koże,

sajecże, kaniklaze, kocze, kunjaze a tkhórjaze koże po najwjetschich płaćišnach kupuje

Heinrich Lange
pschi žerbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 38. Sobotu 20. septembra 1902. Lětnik 61.

Čześćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotśiž chzedźa sa nje na

4. schtwórtlěto 1902

do prědka płaćićź, njech nětko **80 np.** we wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa.

Čźi, kotśiž ßebi Serbske Nowiny psches **pósť** pschinjesćź dadźa, njech tola njesapomnja, ßebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto sapłaćźi ßo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž teź w druhich krajach němskeho khěžorstwa **90 np.,** s pschinjeßenjom do domu **1 hriwna 5 np.**

Serbske Nowiny s pschikłohu „Serbski Hospodaŕ“ płaćźa na pósćze **1 hriwnu 5 np.,** s pschinjeßenjom do domu **1 hriwnu 20 np.**

Serbske Nowiny s pschikłohu „Pomhaj Bóh“ płaćźa na pósćze **1 hr. 30 np.,** s pschinjeßenjom do domu **1 hriwnu 45 np.**

Serbske Nowiny s pschikłohomaj „Serbski Hospodaŕ“ a „Pomhaj Bóh“ płaćźa na pósćze **1 hriwnu 45 np.,** s pschinjeßenjom do domu **1 hriwnu 60 np.**

Redakzija Serbskich Nowin.

Swětne podawki.

Kral Jurij jako dobry statny hospodaŕ.

Knjeźerśtwo nastupiwschi je kral Jurij postajił, so ma ßo śwěrina w kralowskich lěßach pomjeńschićź. Hacź runje je kral wustojny hońtwaŕ, nochze wón tola śwěrinu psches měru dale hajićź. Wón ßo ßwojich ßamßnych sawjeßelenjow krajneho lěpscheho dla wostaja. W kralowskich revěrach je nětkole hajenje lěßa dla mnohosćze śwěrinu jara pocźeźene, a statne dokhody s kralowskich lěßow teho dla schkodowachu. Tuteje pschicźiny dla je ßo kral rosßudźił, wulki dźěł śwěrinu potśelećź. Pschispomnjenja hódne je, so kral nima hońtwu w kralowskich lěßach darmo, ale so dyrbi sa nju se ßwojeje privatneje schatulle khětru sumu, kotraž ßo po hektarach woblicźa, do statneje kaßy płaćićź. Někotre revěry nochze kral pschichodnje s nowa wotnajećź.

Wo mjaßowej nuśy

je pruski ratarśtwowy minister s Podbielski pschi składnosćźi provinzialneje skótneje wobhladanzy w Düsseldorfu rěcźał. Najprjódźy naspomniwschi, so ßo knjeźerśtwo prózuje, skotarśtwo na najwyschsche roswicź, wón dopokasowasche, so němske ratarśtwo telko howjadow a wowzow podawa, kelkoź ßo w Němskej trjeba. Płaćźisny sa ßwinje ßu drje ßo powyschiłe, tola to ßo w lěcźu pschezo stawa, jenoź lětßa to s wjetschej wótrosćźu wustupuje, dokelź je bohatosćź pizy ratarjow pohnuła, wjazy ßwini kormićź a nasad khowacź. Pódła teho je lschicźenje nowinow, kotreź ßu ßo s rěsnikami a wikowarjemi k temu namolwiłe, wina na stupanju płaćźisnow. Wo tym, so bychu ßo mjesy wotewriłe, njemóźe żanych rěcźow bycź; pschetoź mjesy njejßu s zyła sawrjene. Pschiwós howjasehо skotu s wukraja je s zyła pschibywał, ßwinjazeho móra dla pak dyrbjachu ßo mjesy sawrjećź, hewak by ßo mór do němskeho skotu sanjeßł a potom hakle by woprawna mjaßowa nuśa nastała.

W někotrych městach, kaž na pschiklad w Draždźanach, Wrótßławju, Liegnizy atd. ßu rěsnizy namjet, powyschenje mjaßowych płaćźisnow żadazy, sacźißli. W Draždźanach ßo někotśi rěsnizy sjawnje wusnachu, so móża dosćź skotu dostacź, hdyž do sdalenischich wßow po njón khodźa. Lěńkojcźi rěsnizy pak jenoź kupuja, schtoź jim wikowarjo posćicźeja abo schtoź w bliźšchej wokolnosćźi namakaju. Druśy rěsnizy ßu s wulka źiwi kaž woßebni knjeza a wocźakuja, so budźa ludźo jich powyschenym żadanjam s powyschenymi mjaßowymi płaćźisnami polěkowacź. Druśy saßo do kasarmow, jaśtwow, hojeŕnjow atd. mjaßo sa tśećźinu woprawdźiteje płaćźisny podawaju a dawaju małym wotebjerarjam mjenje hódne mjaßo runje tak drobo sapłaćźećź, kaž dobre kruchi bohatym wotebjerarjam. Rěśnizy dyrbjeli tola jene do druheho licźićź; woni maju tola teź cźaßy, hdźeź śkót tunjo kupuja, mjes tym so płaćźisny tehdy njeponiżeja. Wokanje pschecźiwo ratarśtwu hischcźe k temu dowjedźe, so ßo tucźi sjenocźa a so budźa ßami rěsacź, kaž to hižo wschudźe wobstejaze konsumske towaŕśtwa cźinja. Rěśnizy ßebi se ßwojim njemudrym wokanjom ßami row ryja a nahladnosćźi ßwojich jednotow schkodźa. Tajke a podobne wězy běchu w śhromadźisnje Draždźanskich rěśnikow ßłyschećź; potom ßo rosßudźichu, so mjaßowe płaćźisny njepowyscha.

Hdyž śkótni wikowarjo a rěśnizy wudawaju, so ratarjo w Němcach njemóża wobydleŕśtwo na doßahaze waschnje s mjaßom sastaracź, je to hoka kźa. Pschi licźenju skotu je ßo w lěcźe 1883 9 milijonow ßwini a 15½ milijona howjaseho skotu, w lěcźe 1900 pak nimale 19 milijonow howjadow a nimale 17 milijonow ßwini naliczikło. Sa tele 17 lět je drje ßo wobydleŕśtwo wo 22 prozentow pschisporiko, pornjo temu pak je teź licźba howjadow wo 21 prozentow a ßwini ßamo wo 82 prozentow śrostka. Rěśnizy dale na to ßwarja, so ßu mjesy wukrajnemu skotej a mjaßej sawrjene. Teź tu ma ßo wěz runje na wopak. W lěcźe 1901 je ßo w 1. połlěcźe po knjeźerśtwowej statistizy wscho hromadźe 152,532 howjadow a ßwini, w lěcźe 1902 pak w prěnim połlěcźe 183,430 howjadow a ßwini, potajkim lětßa 30,000 skocźatow wjazy dyźli loni s wukraja do Němskeje pschiwjesło. Runje tajke ßu poměry s mjaßom. Loni je ßo s wukraja w 1. połlěcźe 205,533 dwójnych zentnarjow mjaßa a tuka, lětßa pak w prěnim połlěcźe 286,544 dwójnych zentnarjow, po tajkim 80,000 zentnarjow wjazy, do Němskeje pschiwjesło. Pschi tajkich wobstejnosćźach je bjes dźiwa, so bě na wschěch wjeßnych skótnych wikach posćicźenje skotu wjetsche, dyźli praschenje sa nim. Wschě rosprawy se skótnych wikow wobßwědcźeja, so je kupowanje pomału schło. Wěrno je, so je rěsanje skotu poßlednje lěto wotebjeralo. Na tym pak je bjesdźěłosćź industrialneho wobydleŕśtwa wina. Po statistiskich wupokasach je ßo w lětuschim lěcźu na 100 wotewrjenych industrialnych dźěłanskich městnow w pscherěśku 150 dźěłopytazych samolwiło. Schtóž pak nima dźěła a saßłużby, temu je wscho jene, hacź punt mjaßa někotre pjenjeźki wjazy abo mjenje płaćźi. Wón ßebi njemóhł mjaßo kupicź, byrnjeź by ßo jemu po najtuńschej płaćźisnje posćicźiło.

Knjeźerśtwo a swjaśk ratarjow.

Na śkhadźowanzy swjaśka ratarjow w Düsseldorfu je knjes s Wangenheim s nowa ratarjam pschipowjedźił, so ratarśtwo nima wot knjeźerśtwa niczo wotcźakacź. Duź dyrbi ßo wone prózowacź, so by w khěžorstwowym ßejmje nusnu samóžnosćź dozpiło. Ratarjo ßmědźa jenoź tajkich sapóßłanzow wuswolicź, kotśiž na sałožku swjaśka ratarjow śteja. Woßebje ßo knjes s Wangenheim s zentrum-

ſkej ſtronu nakładowaſche. Wón pſchipóſna, ſo w njej „nĕkotſi hódni ratarjo“ ßedźa, tola nimaju cźi po ſdaczu trĕbny wliw na zyku ſtronu. Jemu njepſchipadnje, katholſkim buram radźicź, druhich dyźli zentrumſkich ſapóßłanzow wuſwolicź, tola dyrbjeli ßebi ßwojich ſaſtupjerjow ſ najwjetſchej kedźbliwoſcźu wubĕracź a ßwoje dowĕrjenje jenoź temu pſchiwobroczicź a ßwój hłóß temu dacź, kotryź intereßy ratarſtwa ſady nĕkajkeje politiſkeje ſtrony ſtaja.

Dr. Oertel na to ſkorźeſche, ſo ßebi po nowym złownym tarifje induſtrije źada, ſo bychu ßo intereßy ratarſtwa ſady intereßow induſtrije ſtajiłe. W nowym złownym tarifje ßo źaneje jenakoſcźe njenamaka, induſtriju kitaze źła, woßebje źła na źeleſo a maſchiny, budźichn ßo dyrbjałe ponizicź, ſo by ßo jenakoſcź dozpika.

Sſlub nĕmſkeho kronprynza.

Parizſke nowiny chzedźa wjedźecź, ſo ßo nĕmſki kronprynz bliźſche dny ſ jendźelſkej prynzeßu Alißu ſ Albany ßlubi.

Wußud Jendźelcźanow wo franzowſkim a nĕmſkim wójſku.

Wojeŕſki dopißowaŕ jendźelſkich nowin „Standarda“, kotryź je pſchi manevrach franzowſkeho a nĕmſkeho wójſka pſchitomny był, pſchirunowawſchi wobej wójſzy a k temule wußudej dóńdźe: Nĕmſka infanterija je po wuwucźowanju a diſziplinje wjele lĕpſcha, dyźli franzowſka; franzowſka artillerija je w kóźdym pſchipadźe lĕpſcha, dyźli nĕmſka, kavallerija wobeju wójſkow mało rosdźĕła pokaſuje, khiba ſo nĕmſke konje wjazy wudźerźa dyźli franzowſke.

Khĕźor Wylem je pſchi poßlednich manevrach wulki kavalleriſki nadpad na 41. diviſiju nawjedował. Pjecź mjeńſchinow do 9 hodźin ßo ſnamjo k nadbĕhej da. Kaź wichor jĕſdni njedźiwajzy wſchelakich ſadźĕwkow pſches pola honjachu. Bórſy ßo cźrjódy jĕſdnych w dólcźku ſhubichu, potom bĕchu ſaßo widźecź, ſo bychu ſa lĕſkom ſaßo ßo ſhubili. Pſchezo nowe regimenty ßo pſchiźołmjachu, bĕſche to druha pokojza jĕſdnych, ſ kotrychźź ßo bĕłe uniformy regimenta gardy du corps a gardźineho khraßĕrſkeho regimenta ßwĕtle wotſbĕhachu. Regimenty prĕnjeje pokojzy ßo ſady źeleſnizyneho brjoha ſhubichu, pſches kotryź mjeńſchinu poſdźiſcho leczachu, a dale dźĕſche ſtork pſchecźiwo bataillonam 10. diviſije. Sa 41. diviſiju by w pſchipadźe khutnoſcźe wotmach ſraźenja ſaniczazy był, runjeź by tez nĕkotryźkuli khróbły jĕſdny na poln padnył, prjedy hacź by k pĕſchkam dojĕchał.

Nĕmſki póßłanz we Winje, wjerch Eulenburg, wotſtupi.

Wjerch Eulenburg je pjecźa najdlĕje naleźnoſcźe nĕmſkeho khĕźorſtwa ſaſtupował. Jeho ſtejiſchcźo je ßo ſtſchaßło, dokelź wón njeje ſamohł Nĕmzow we Wuherſkej pſched podtlóczenjom Madźarow ſakitacź. Kaź dotal Horwatow, Sserbow a Sſkowakow, Madźarjo poßlednje lĕta tez nĕmſku rĕcź po móźnoſcźi wutupicź pytaju. We wuherſkim złownym mĕſcźe njeßmĕ ßo źane nĕmſke dźiwadło wjazy hracź, ſchule ßu wſchĕ madźarſke a tez w zyrkwjach ßo nĕmſka rĕcź pſchikrótſchuje. Wjerch Eulenburg je dyrbjał pſchecźiwo podcźiſchcźowanju Nĕmzow ſakroczicź. Wón drje je to cźinił, tola ſ tym njeje wuſpĕcha mĕł; pſchetoź Madźarojo ßu hiźo w Awſtriſkej pſchewulku politiſku móz nabyli. Ssnadź ſmĕje Eulenburgowy naßlĕdnik, kotryź je hiſchcźe njeſnata woßoba, wjazy ſboźa. Mjes tym Madźarojo redaktorow wſchonĕmſkich nowin ſaßudźuja. Tak ßu nĕmſkeho redaktora Cramera w Temeswarje k jaſtwu na 3 mĕßazy a redaktora Korna w Nagy-Kikinda k jaſtwu na 6 mĕßazow ſaßudźili. Cramera hnydom ſ kraja wupokaſaja, tak bórſy hacź ſmĕje ßwój cźaß w kłódźe wotpokucźeny.

Wótre wutſĕle pſchi awſtriſkich manevrach.

Pſchi manevrach, kotreź ßo pola Sagreba wotbywaju, je ßo pola 18. honvedſkeho regimenta ſ wótrymi kulkami tſĕlało. Jedyn feldwebel bu ſatſĕleny a jedyn muź 44. pĕſcheho regimenta ßmjertnje ſranjeny. Tſĕlby wojakow ßo hnydom pſchehladachu, tola ſkucźerja njejßu wußlĕdźili.

Wułka jebanka w Winſkej krajnej banzy (Länderbank).

W awſtriſkej krajnej banzy je ßo wułke pſchekſchiwjenje wotkrykło. Hdyź ſchtwórtk pokładnizu pſchehladowachu, ßo wukopa, ſo $1^1/_4$ miljona krónow pobrachowaſche. Pſchekſchiwjeŕ Edmund Jellinek bĕ krótko do reviſije ſ bankoweho twarjenja cźeknył.

Sbĕźk w jenym jaſtwje w Lwowje (w Galiziſkej).

Jatym w jenym Lwowſkim jaſtwje bĕ ßo jich njepoßłuſchnoſcźe dla khoſtanje napołożiło. S tym ßo woni rosnjemdrichu. W dźĕłarnjach a klĕtkach wſchĕ wokna, koźa, grat a nadobu rosbichu a na dróhu won ſmjetachu. Na to ſpytachu woknaze źeleſne lĕßyzy wułamacź, ſchtoź pak ßo jim njeporadźi. Hdyź ßo na dróhach ludźo ſbĕźachu, jecźi wokachu, ſo jich w jaſtwje krjuduja a jim khlĕba tradacź dawaju. Jecźi chzychu na to wojeŕſkich ſtrażnikow pſchemóz a jim bróń wotewſacź. Wojazy a dohladowarjo dyrbjachu cźĕłacź a ſwonkowne źeleſne lĕßyzate wrota ſamknycź. Tſi kompagnije pĕſchkow na to ſ natyknjenym bajonetom jatych ſ dźĕłarnjow a ſalow do klĕtkow ſcźiſchcźachu. Wojazy ßu zyłe jaſtwo wobßadźili.

Źidam njepſchecźelſki ropot w Cźenſtochowje.

Pſchi pruſkich mjeſach je w ruſko-pólſkim mĕſtacźku Cźenſtochowje k krwawnym njemĕram dóſchło. Źidźa bĕchu jenu kſcheſcźijanſku burowku nabili a k ſemi porazyli. Zonje kſcheſcźijenjo na pomoz pſchińdźechu a źidow wot njeje wotehnawſchi 200 źidowſkich klamow wupuſcźichu. Nĕkotre khĕźe ßo ſapalichu a w ſynagogomaj ßo wokna wubichu. Ropot wot ſchtwórtka wjecźora hacź do pjatka rano trajeſche, doniź koſakojo ſ Bendźina njepſchijĕchachu a nĕhdźe 100 woßobow ſajachu.

Wójnſke rĕcźe franzowſkich miniſtrow.

Miniſtraj wójny a wójnſkeho łódźſtwa, André a Pelletan, ſtaj poßledni cźaß po kraju pucźujo woſpjet rĕcźe mĕkoj, ſ kotrymiź ſtaj wójnſke poźadoſcźe franzowſkeho luda koſkotakoj. Woßebje je Pelletan w Tuniſu hubu khĕtro poknu brał a mało wobhladniwy napſcheczo Nĕmzam, Italſkej a Jendźelſkej byl. Pelletan mórſki pſchiſtaw Biſertu jako ßrjedźiſchcźo ſakitanja Franzowſkeje na połodniſchim brjoſy ßrjedźoſemſkeho morja wuſbĕhowaſche a wĕſchcźeſche, ſo budźe Biſerta nowy Karthago bjes njepocźinkow a hruboſcźow ſtareho. Franzowſka nochze ßrjedźoſemſke morjo franzowſki jĕſor ſcźinicź, tola dźĕl ßrjedźoſemſkeho morja je franzowſki a dyrbi franzowſki woſtacź. S Biſertu, móznym wobaradkom, kotraź tez ſa wupad pſchihódnje leźi, dale ſ Korſiku a Toulonom móźe Franzowſka pſchiſtawy ßrjedźoſemſkeho morja, njedźiwajzy Gibraltara a Malty, wotewrjene dźerźecź. Pelletan wobkrucźeſche, ſo ßebi ſwady ſ Italſkej abo Jendźelſkej njepſcheje, dokelź pak cźłowjek njewĕ, ſchto druſy cźiuja, ſje jeho winowatoſcź, ßwjatu wójnu ſa franzowſku wótcźinu pſchecźiwo njepſchecźelam, njech ßu kajźyźkuli, pſchihotowacź. W ziviliſowanym ßwĕcźe njeje źaneje wĕſtoſcźe wjazy. Kónz 19. lĕtſtotka, po poraźenju Franzowſkeje ſ barbarſtwom ſtareho Nĕmzowſtwa, je ßo wrócźenje pjaſcźoweho prawa a nadpada doczakało, mjes tym ſo bĕ zyły ßwĕt po ſdaczu ſe ſaßadu wobknjeźeny, ſo móz nad prawom dobywa. „Dyrbimy“, tak miniſter ſkónczi, „wſchĕ ßwoje napinanja na to ſłożicź, ſo by ßo franzowſki duch jako źórko prawa a ßwĕtła ſdźerźał.

Nimale wſchĕm franzowſkim nowinam ßu Andreowe a Pelletanowe rĕcźe ſ pohórſchkom. Pelletanej radźa, ſo by w miuiſterſkej pißarni ßydak a brónidła Franzowſkeje ſrjadował, mĕſto ſo by tak wótſje na nje kedźbliwe cźinił. Mĕſto miniſtra franzowſkeho wójnſkeho łódźſtwa je w dźĕłarni, niz pſchi hoſcźinach. Na ſboźe ma Franzowſka miniſtra ſwonkownych naleźnoſcźow, Delkaſſéa, ſo by ſke porjedźił, ſchtoź je Pelletan naczinił. André a Pelletan budźetaj po ßwojich njemudrych rĕcźach najſkerje bórſy ßwoje ſaſtojńſtwo ſłożicź dyrbjecź, ſa kotreź nimataj doßahaze ſroſumjenje.

Njeporadźene źnĕ w Jendźelſkej.

Skoro po zyłej Jendźelſkej ßu ßo źnĕ tak njeporadźiłe, kaź wot lĕta 1850 niz wjazy. Ssylne deſchcźe w lĕcźu a woßebje wo źnĕ ßu źita powſchitkownje wupuſcźiłe. Duź wotcźakaja, ſo ßo khlĕbowe płacźiſny powyſcha. W Londonje maja pjecźa jenoź ſa dwĕ njedźeli pſcheńcźu. Wjele źitownjow je próſdnych. Teho dla pak hiſchcźe drohota njenaſtanje; pſchetoź ſa krótki cźaß ßo ſ Amerikі ſ hromadami pſcheńcźa nawoſy. Mnoſy kublerjo pſched bankrotom ſteja, a ratarſzy dźĕłacźerjo khlĕba tradaju, dokelź ßebi njemóźa niczo ſaßłużicź. Pódla teho ßo ſkótne płacźiſuy tak powyſchuja, ſo ßu nĕkotſi rĕſnizy klamy ſawrjeli. Wulki dźĕł khmjelowych źnjow e ßo ſ krupobicźom ſuicźił.

Wułke manevry w Ruſkej.

We wokolnoſcźi Kurſka w połodniſchej Ruſkej ßu ßo ſańdźeny tydźeń wułke manevry ruſkeho wójſka wotmĕłe. Pſchi nich je ßo 90,000 muźi wobdźĕliło. Poknózne wójſko wulkowjerch Sſergéj Alexandrowicź nawjedowaſche. Połodniſche wójſko pod roskaſom wójnſkeho miniſtra Kuropatkina ſtejeſche. Po ſkónczenju manevrow ßo ßnĕdanje na połach wotmĕ, pſchi kotrymź ßo zar ſe 4000 offizĕrami

wobdźěli. Zar na strowosć wojakow pijesche, kotsiž běchu žo pschi manevrach wobdźělili. Sa pschiwjesenje wojakow s połnóznych stron je 80 želesniskich cžahow trěbnych bylo.

Dokelž žu žo w stronach wokolo Kurska lětža burske njeměry stake, je zar sa wužitne měl, žam sawjedženemu burskemu wobydlerstwu rosjažnicy, so je žo rewoluzionarnym schcžuwarjam saždlepicy dako. Wón je wježdnych starschich s Kurskeho, Poltawskeho, Charkowskeho, Cžernigowskeho, Orelskeho a Woroneżskeho wokrježa k žebi skasał a k nim sćěhowaze žkowa rěcžał:

W nalěcžu žu w někotrych stronach Poltawskeje a Charkowskeje gubernije burjo žužodne kubła wurubili. Winowatym žo sažkužene khostanje dostanje a wyschnosć w pschichodże k tajkim njeměram wjazy dóńcy njeda. Pomyślcże žebi, so žo cžłowjek njewobohacži, hdyž žo zuseho kubła mozuje, ale se sprawnym dźěłom, słutniwosću a se žiwjenjom po Božich kasnjach. Wscho, schtož žym wam prajił, druhim ludźom waschich wžow wosjewcże, kaž tež to, so budu žo sa jich woprawne potrěbnosće staracy.

Rumunszy židźi w Amerizy.

Poždledne lěto žu rumunszy židźi s tyžazami do sjednoczenych statow połnózneje Ameriki wucžahnyli. Po nowych rumunskich sakonjach sa rjemjeślnikow njemóża žo mnohi židźi jako rjemjeślniczy w Romunskej wjazy sežiwicy. Dokelž žu židowszy wucžaharjo s Romunskeje s wjetscha khudźi rawžy, žu woni knježerstwu sjenoczenych statow njewitani pschikhadniczy; pschetož khudych ludźi, kotsiž žu powschitkowuosći k wobcžežnosći, maja hižo w Amerizy dosć. Knježerstwo sjenoczenych statow je teho dla romunskemu knježerstwu pižmo podako, w kotrymž jo napomina, žwojich židow w kraju wobkhowacy a žo sa jich sežiwjenje staracy.

Jan Pjenježak.

(Pokracžowanje.)

„To drje je bohaty Pjenježak byk", sawoka žadowa wikowarka, kiž pschi žwojej tworje žedźesche s tamneho boka drohi. „Widźach jeho, kak žo psched njeńschinu k dźěsću skhilesche a pschi nim stejo wosta."

„Bohaty Pjenježak?" snapschecźiwi drjewarjowa žona se sazpěwanjom.

„Tón je runje na to sapodobny! Skerje chzu wscho druhe wěricy dyžli to. Tón a toleř dacy! Nizwěrno, Handrijo?"

„To by dyrbjało s krótka do žmjercże bycy", wotmolwi muž, „je-li Pjenježak poczak darniwy bycy."

Tute rěcže pschekhwatachu a mjersachu poždluchazeho Pjenježaka njemało. Schto? Njebě dha wón hacž dotal žwoje wulke pschinoschki khudobnej wyschnosći prawje placžił? Bě dha hdy žanemu jemu dźěłazemu sažkuženu msdu sdźerżał abo pschikrótschił, s někim krucże wobkhadźał abo někoho wotpokasał? A tola takle njelubosćiwje wo nim žudźicy?

„Cžakajcże, wy hanjaze jasyki!" rjekny roshněwany psched žebje, „kak chzu waž wohańbicy a wam ranjaze rěcže wobžarowacy dacy!"

Nasajtra stejachu na wschěch rózkach drohow města mnohotne cžrjódy ludźi shromadžene a cžitachu, s dobrym prawom žo dźiwajo, s wulkimi pižmikami cžischcžane, na murju pschiražene pižmo, kotrež měješche žo takle:

„Ssym žebi wotmyślił, tyžaz toleř do khudych rosdźělicy, a to na to waschnje, so bychu bjes winy sadołżeni žwójbni nanojo a rjemjeślniczy dožahaze žrědki a tu móżnosć dostali, so mohli sažo žami skutkowacy a žebje se žwojimi cžesitnje žiwicy. Tajke woždoby njech žo na sćěhowazych tsjoch popołdnjach wot druheje hacž do scheseteje hodźiny do mojeho wobydlenja podadźa s nusnymi wupokasami a njech wscho dalsche wocžakaja.

Jan Pjenježak."

W jenej běsche a knjes Pjenježak hischcże wobjedowasche, tu dobywasche žo dale bóle pschibywaza hara s drohi horje jemu do wuschow. S woknom hladajo wuhlada Pjenježak, žo dźiwajo, psched žwojej khěžu huscże hromadu stłoczenu cžrjódu ludźi, kotraž bě zyku schěr drohi wobžadźika a kóždemu wosej pucy sadźěwasche. Pjenježak, to widźo, sprostny. Swjerschnje liczo cžakazu cžrjódu rjekny žebi, so, hdy by khudym postajene pjenjesy po tolerju rosdźělecy chzył, hischcże dołho kóždy něschto dostał njeby. Runje tak njebě zyły Pjenježakowy dom ani dosć wulki, so mohł wschěch proschazych pschijecy. Teho dla pschikasa žwojim ludźom, so njeżmědża wjazy dyžli pjecy a dwazyczi najpotrjebnischich nuts puschcżicy, sbytknych pak na pschichodne dny pschipokasacy. Runjež bu tuto Pjenježakowe wuprajenje s wulkim hłožom pschipowjedźene, njehibny žo tola nichtó s městna, wjele wjaz pschibywasche tłóczeńza s kóždej mjeńschinu.

Hdyž běchu žo nětkole po wotbiczu druheje hodźiny durje do khěže wotamknyle, nasta hróśbne bědźenje wo sastup, s cžehoż žo bórsy wuwi roshorjene wojowanje. Na pschikasanje ani s najmjeńscha njedźiwajo wotcžischcża žo nuts dobywaza cžrjóda wrótnika do boka, a ludźo napjelnjachu dale huscżischo a njewotwobroczomnje dom. Sa wokomik běchu khěża, skhody, khódby a pschedstwa polna jachlazych a žo wadźazych mużskich, kotsiž, ruzy wyžoko wupschestrěwajo, žwoje papjery pokasowachu a žebi žadachu, s knjesom Pjenježakom rěcżecy. Kóždy s nich žo wudawasche sa najpotrjebnischeho a najhódnischeho, kiž ma potajkim tež najwjetsche prawo na rosdźělomne pjenjesy. Tajkim pschesběhowanjam pak druhy sažo napschecżiwo rěcżachu, a s teho sažo nastawasche dale wjetscha a powschitkownischa swada, kotraž bě žamo s wudmami, haj, tež se skutkami naměschana.

Pjenježak, durje do žwojeje stwy sažunywschi, poždluchowasche jako wustróżany žwědk na tutu swadu. Kak žo nětkole kajesche žwojeje njesbožowneje myślicżki, s kotrejž bě žebi hawtowazy njemdru cžrjódu na schiju sćahnył! Psches žwojich ludźi da cžrjódże prajicy, so pschi tutych wobstejenjach na rosdźělenje pjenjes myśle bycy njemóża, a so ma teho dla kóždy dom hnydom wopuschcżicy. Te žkowa běchu podarmo! Ani pschiwołana polizija njemóżesche próstwownikow pschewinycy, tak so dyrbjachu na poždledku wojazy dom wurumowacy. Nětkole pak da žo cžrjóda proschazych do wumjetowanja a honjenja, tak so bohateho Pjenježaka hacž nanajhórje sakliwachu a žo njesměrowachu prjedy, doniž najhórschich hewrjekarjow njesajachu.

Hischcże žamžny dźeń pschipółka Pjenježak tamne tyžaz toleř khudobnej wyschnosći s próstwu, so chzyła pjenjesy tak rosdźělicy, kaž žebi wón to pscheje. Tutón rosžud pschisjewi nowe, na murju pschiražene pižmo ludźom. A tola shromadźi žo wobaj sćěhowazaj dnjej sažo tamna cžrjóda ludźi psched Pjenježakowej khěžu a dyrbjesche wot polizije rosehnata bycy. Nimo teho bu Pjenježak s woprawdźitej smohu prosćerskich listow sažypany, w kotrychż bě, so by žo jeho žmilnosć naprožycy dała, njewurjeknite a njesažkužene hubjenstwo najdokładnischo wopižane.

Skónczńje bliżachu žo bohatemu mużej na jeho wukhodach se wschěch stron poniżnje proschaze postawy, kiž běchu žebi hižo dawno jeho wotkakake a nětkole jeho se žwojimi próstwami pschesćěhachu. Dokelž pak Pjenježak ani na pižomne, ani na rtne próstwy njedźiwasche, žkyschesche, kak jemu na wschěch kónzach wudma dawachu a jeho hanjachu, schtož jemu wukhodźowanje pschecżiwne cżinjesche a jeho hněw na khudych hacž nanajbóle powjetschi.

„Njejžu teho hódni", rjekny jeniczkemu pschecżelej, kotrehož měješche, „so ma cžłowjek najmjeńschu žobuželnosć s tutymi njekhmanymi. Hdy budźich žwoje tyžaz toleř tola na něczo lěpsche nałożił, dyžli so žym jich lěnjosć a jich sa prawo cżinjenje podpjerował!"

„Tutón njesbožowny wuspěch žwojeho cżinjenja žy ty žam sawinyk", snapschecżiwi pschecżel. „Schtó je tebi kasał, so dyrbisch runja farisejam žo stupicy na rózki drohow a žwoje dobroty sjawnje wopowjedowacy? S tym žy žwoje myto hižo dostał. Cżeho dla ty njecżinisch tak, kaž nam Sbóżnik pschikasuje, kiž njecha, so ma lěwiza wjedźecy, schtož prawiza cżini? Potajnje cżiń dobre, tak tebi to njebjeski Wótz sjawnje saruna."

Mjes tym bě hodowny cżaž pschischoł a hodowny hermank bě žo sapocżał. Pjenježak krocżesche mjes rjadami budow po žwojim swucżenym waschnju, njedźiwajo na wustajane tworY, ani na pschedawarjow, ani na kupzow. Njech žo namołwjenja k kupowanju tež hischcże pschecżelnischo a nutrnischo na njeho, jako na snateho bohateho muża, skožowachu: wón na nje njepoždluchasche. Hakle wjeżele sawyskinjenje makeho dźěsća pohnu Pjenježaka, khwatnje spohladnycy. Wón wuhlada pódla žebje a psched budu stejo žamžneho hólczka, kiž bě žwoju zaktu s wroblemi dźělił a kiž kóžde ranje žwój pucy nimo Pjenježakoweho domu khodźesche. Tutón hólczej, něhdże dźewjecźlětny, njeżesche žwoju žotsiczku na rukomaj, žamžne dźěczo, kotremuž bě Pjenježak toleř darił. Wěsće žkuscheschtej wołmjanej palzowej rukajzy, w kotrymajž dźěsćowej ruczży tczeschtej, hólczkej, kotremuž žo ruzy se symu módro-cžerwjenej barbjeschtej a sacżekaschtej. Dźěczo bě do stareho wužmahnjeneho rubjeschcża sawalene, mjes tym so měješche jeho maky nosheř cżim wjazy symu wustacy we žwojej wjetkhej drasce, schtož pak po sdacżu hólczk

jara njeczujesche. Pornjo njemu, ſ lohka ſdraſczenemu, mějesche Pjenježak we ßwojim drohim kožuchu, w koßmatej cžapzy, we ßwojimaj kožanymaj rukajzomaj a we ßwojimaj ſ kožu wuſchitymaj ſchkórnjomaj napohlad ſwoßobnjeneje ſymy pornjo lohkemu lěcžu.

Khatka bě na dołhi rjad rjanych klankow ſawołała, kotrež na ſchnórje wißachu, prěki pſches budu pſcheczehnjenej, a kotrež khutnje do ſymſkeho powětra hladachu.

„Niżwěrno?“ rjekny hólczk, ßwoju ßotſicžku na ſpróznej ruzy wyſche tykajo, „to ßu rjane klanki? Ale ſa tebje ßu hiſchcże pſchejara wulke, luba Khatka! Tež njewěſch ty ſ nimi wobkhadżecž. Ani hodźiny njeby tajka klanka tebi w rukomaj woſtała bjes rosbiteho woblicža, a to by jara ſchkoda było. Nětkole ßo jich nahladaj do wole! To maſch darmo, a moja ruka cże pſchezo hiſchcże khwilku wudżerži.“

Hdyž hólczk dale dźěſche, wupſcheſtrěwaſche Khatka żadoſczinje ruczzy ſa klankami a wołaſche ſ zykej ſchiju.

„Směrom!“ poruczi bratr, „ty dyrbiſch prawje pěkna byczˊ, Khatka, a njeßměſch wſchitko měczˊ chzyczˊ, ſchtož twojej woczi widżeſchtej. Hewak donjeßu cże domoj. Hladaj jeno, druhe małe dźěczi też njewołaja, hdyž njedoſtanu hnydom, ſchtož ßebi pſcheja.“

Tu ſkhili ßo hólczk, niz bjes napinanja, k ſemi, ſo by ſběhnył kuſk khlěba, kotryž wobhladnje wuczißczi wot njerjada æ — potom połoži do kuta na wiczˊnu kiſtu.

„S tam móże ßebi hłódny ptaczk to wſaczˊ“, rjekny ßwojej ßotſicžzy, runjeż ta niczo ſ teho njeroſymjeſche, „a ßo najeſczˊ. Hej, knjeni! knjeni!“ wołaſche wótſje na woßebnu kupowarku, „wy ſhubicże ßwoju pleczˊenu móſcheń.“

Sawołana wobroczi ßo we wuſkoſczi, ſběże padnjenu pjenjes połnu móſcheń ſe ſemje, podźakowa ßo hólczkej pſchikiwajo a ſhubi ßo mjes ludźimi. S wjeßelym wobliczˊom pſchiſtupi hólczk nětkole k bliżſchej budże, w kotrejż rumpodichi ſ běleje waty ſ krónu a ſ khorhoju ſe ſkoteje papjery we wſchěch wulkoſczach k ßebi pſchihladowarjow wabjachu.

(Pokračžowanje.)

Směrowanje.

Cžłowjecže! budź ſtroſchtny, hdyž dóńt tebi
Horja hórki khelich podawa;
Mróczi ßo, o njedaj ſtyſkaczˊ ßebi,
Bóh cži njebjo ſaßo wujaßnja.

Njepuſchczˊ wutrobitoſczˊ, jeli rany
Boża ruka tebi nabije;
S poddaczˊom njeß kſchiż, cži pſchipóßłany,
Hlej, wón tebi potom lóżſchi je.

Njeſkorż, njepkaczˊ, hdyž cże Bóh Knjes wodźi
Po czˊernjojtej dróſy żiwjeńſkej;
Wjedź, też po czˊernjach Bóh ſ tobu khodźi,
Duż ßo jemu jeno dowěrjej.

Hdyž też bołoſcże cże pſchesczˊěhaju,
Wſmi wſcho ſ dźakom ſ ruki Bożeje;
Wopomń, ſo Bóh junu k njebju raju
S domu hubjeńſtwa cże dowjedże.

Njepuſchczˊ nadźej też pſchi ßwojich rowje,
Poſběhń ßylſnej woczi k njebjeßam;
Praj: Tam horjekach po Božim ßkowje
Sswojich lubych ſaßo wohladam!

K. A. Fiedleŕ.

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** Jedyn komet ßo k naſchej ſemi bliži. W oktobrje budże wón w naſchich ſtronach na połnóznym njebju, każ hwězdarjo pißaju, po zyłych nozach widżecž.

— (S manevrow.) Budyſki 103. pěſchkowſki regiment je ſańdżeny tydżen pola Precžendorfa w rudnych horach manevry měł. Wojazy mějachu ßo ſ wjele ſadźěwkami bědźicž. W tamnych ſtronach hiſchcże ſkoro wſcho żito ſteji. Pſcheńza ma hiſchcże dwě njedźeli ſrawicž, rožka a wowß njejſtaj hiſchcże poßyczˊenaj. Duż wojazy njemóżachu pſches pola cžahacž, ale dyrbjachu wokoło nich khodźicž. Manevry běchu teho dla létża bóle njewjeßele, jenicžke dobre bě to, ſo běſche khłódne wjedro, tak ſo ßo wojazy njetrjebachu wjele poczˊicž.

— Wo pſchichodnym wjedrje je Rudolf Falb ſczěhowaze do prědka prajił: Wot 19. hacž do 24. ſeptembra ßo do deſchcża da. Wjedro ßo ſ wopředka ſczopli, tola bórſy ſaßo woſtudnje. Wot 25. hacž 30. ſeptembra budże ſyma. Deſchcž budże po něczim pſchiběracž a ßo pſches Němſku, Awſtriſku a Franzowſku wupſcheſtruje.

Se **Sahorja.** Sańdżenu póńdżelu popołdnju je ſ nowotwara tudomneho khěżerja Bjenady cžeßla Schütza ſ Karlsberga dele padnył a ßebi nohu wuwinył. Snjeſboženeho dyrbjachu na woſu domoj dowjeſcž.

Se Sderje. Hižo cžaſto je poßlednje lěta naſchu wjeß cžeżke wohnjowe njeſbože podeſchło. Sańdżeny ſchwórtk 1/2 10 hodźiu wjecžor ßo mróczele ſaßo ſe ßapazymi płomjenjemi cžerwjenjachu. Woheń, kotryż bě w bróżni wulkeho ſahrodnika Kaſchpra wudyrił, ßo na druhe Kaſchprez twarjenja, na hoſpodarſke twarjenja kublerjow Cžabrana a Pětſchki, na Petrikez khěżu a tachantſtwowu khežu, wěſtemu Nawrotej pſchenajatu, wupſcheſtrě a je do procha a popjeła pſchewobroczi. Domkhowane żně ßo ſniczˊichu. S wuwſaczˊom Pětſchki maja wſchitzy, kotſiż ßu ßo ſ wohnjowym njeſbożom potrjechili, ſawěſczˊene. Na haſchenje bě 8 ßykawow pſchijěło. S nich ßebi Lichańſka prěnje a Adolſhětſka druhe myto dobu. Klukſchanſka ßykowa, do kotrejež ſwjaſka Sdeŕ ßłuſcha, bě ßo troſchku ſapoſdźika.

S **Rakez.** Kralowſke wokrjeßne hejtmanſtwo w Budyſchinje jako konſiſtorialna wyſchnoſcž je do próſtwy naſcheho knjeſa fararja Gólcža ſwoliło, ſo ßměł 30. ſeptembra ßwoje ſaſtojnſtwo ſkożicž, kotrež je 40 lět dołho ſ wulkim żohnowanjom w naſchej woßadże ſaſtawał. Sa jeho naßlědnika je kollaturſke knjejſtwo, knjeni ryczˊerkubleŕka Klugowa nad Delnim Wujeſdom, ſtarſcheho ßyna knjeſa fararja Gólcža, dotalneho fararja w Budyſchinku, knjeſa fararja Jana Hermanna Gólcža powołało, a wyſchnoſcž je tule wólbu hižo wobkruczˊika. Naſch nowy knjes faraŕ ßo w běhu bliżſcheho měßaza ſapokaże.

Se **Schěrachowa.** Tudomni dźěłaczˊerjo ßu rěſnikam prawje wupłaczˊili. Hdyž ßebi dźěłaczˊerjo ſchtwórtk po mjaßo pſchińdźechu, jim rěſnizy pſchipowjedźichu, ſo punt wot nětko 10 np. wjazy płaczˊi. Tak pak běchu pola dźěłaczˊerjow hubjenje trjechili. Tuczˊi ßo ſrěczˊachu, ſo rěſnikam ani punta njewotkupja, jeli ſo mjaßo po dotalnej płaczˊiſnje njedoſtanu. Mjaßo wſchak njeje k ſeżiwjenju na kóżdy pad trěbne. W krajach, hdyž ßo pósta krucże dźerża, druhdy ſa běrtl lěta mjaßa njewohładaja. Hdyž rěſnizy ßwoje mjaßo wjazy njewotbudu, budża jo wěſcże ſaßo po tuńſchej płaczˊiſnje pſchedawaczˊ.

S **Bukojny** pola Stróże. Po poßlednim ludliczˊenju, kotrež je ßo pſched krótkim do drobna wojſjewiło, w Łużizy w pſcherěſku jena żona na jeneho muża pſchińdże. W někotrych wßach pak je tola też nawopak. W naſchej wßy na pſchikład na jeneho muża huydom tſi żony pſchińdu. To pak je dobreho na dobo pſchewjele, każ to huſto widźimy. Kußanja a ßwarjenja mjes tymi tſjomi żónſkimi njeje żaneho kónza. Duż by ſa naß ſ wulkej dobrotu było, hdy by ßo někajke pſcheměnjenje bórſy ſtało.

Se Ssmilneje. 8. ſeptembra wjecžor w 10 hodźinach tu ludźo, pſchi wulkim hacże bydlazy, wo pomoz wołacž ßłyſchachu. Kſchiki ſdachu ßo ſ hata wukhadźecž, tola też pſchi ßwětle latarnje njebě żaneho cžłowjeka w hacże widźecž. Wěſte pak ßo byczˊ ſdaſche, ſo bě něchtó do hata ſaſchoł, kotryż je pſchi wulinje jara hłuboki a błótny. Dokelż kſchiki pſchezo ſtyſkniwiſcho klinczˊachu, bě ſpěſchna pomoz trěbna. Wobßedźeŕ fabriki, Dejka, ßo ſmuži a ruczˊe ſ hrjadow pław wudźěła, na kotrymż hromadże ſ knjeſom Wehnerom wotjěżże. Pław pak njemóżeſche wobeju mużow ſdźeržecž a ßo bórſy nurjeſche. Duż Wehner wotſkoczi a Dejka ßam do cžmoweje nozy won jěżeſche. Mozy cžłowjeka, kotryż běſche ßo do hata ſabłudźił, pak woßłabjachu a wón ßo podnuri, prjedy hacž pław k njemu pſchipłuwa. W tejle najwjetſchej nuſy ſkałaŕſki poleŕ Zenker do ſymneje wody ſkoczi a k ßo tepjazemu płuwaſche. Woběmaj mużcmaj ßo poradźi, po ſdaczˊu morweho ſhrabnyczˊ a jeho na pław położicž, kotryż na brjoſy ſtejazy ludźo ruczˊe k brjohej ſczěżechu. Tu wězywuſtojni ludźo ßo prózowachu, wukhowaneho wożiwicž. Jich poſpyty běchu tak wuſpěſchne, ſo wón ſaßo wożiwi, tola wědomnje ßo jemu hakle někotre hodźiny poſdźiſcho wróczi. Wukhowany, kotryż mějeſche wjele pjenjes, też někotre tyßazhriwnowſke papjery, pſchi ßebi, ßo jako kubleŕ Lehmann ſ Wjaſońzy ſpósna. Sswojim wumóżerjam je ßo wón nadźějomnje prawje dźakowny wopokaſał.

Se Zitawy. Wutoru w tkalſkim pſchedměſcże młody bruny khětro wulki poż wokoło běhaſche. Pſched hoſcżenzom „měſta Rumburga“ wón mucżny leżo woſta. Jeneho hólza, kotryż jemu wodu poda, měnjo, ſo je poż laczˊny, wón kußny. Kußnjeneho hólza hnydom do měſchczˊańſkeje hojeŕnje dowjedżechu. Pßa popadżechu, a ſkótny lěkaŕ, kotryż jeho pſchepyta, jeho ſa ſkaženeho ſpósna.

S **Rózanta.** Schtwórtk 11. ſeptembra t. l. położichu w Różencże

w pschitomnoscźi pschedßydy schulskeho wubjerka sakkadny kamjeń k nowej druhej schuli. Sapoczate twarjenje budźe tsecźa schula w naschej wjesy. Prěnja wuczba je ßo po starych powjesćach hacź do lěta 1777 w privatnym domje, nětko Kaschporkezom ßluschazym, wudźělała. Tehdomnischi wuczerjo ßnadnje na wuczerstwo wukubkani njeběchu. 1777 natwari ßo potom woßebita schula, dźenża Winzarjez kněža. W tymle twarjenju je schula runje 100 lět pschebywała, doniż ßo 1877 nowa njenatwari. A nětko, po 25 lětach, twari ßo saßy nowa, dokelž ßo 1877 na to njebě dźiwako, so mohła liczba schulerjow rosćź. Wot lěta 1883 je liczba schulskich dźěcźi tak pschiběrała, so dyrbitaj wot lěta 1884 po prawom dwaj wuczerjej w Różencze wuczicź. Dokelž pak bydlenja a schulskeje stwy za druheho wuczerja njemějachmy, stej ßo tu ſ wopředka dwě pschepjelnjenej klaßy wuczikej; posdźischo bu liczba hodźinow powjetschena a hižo 10 lět dołho wucźi jedyn wuczeŕ tsi klaßy. Ministerstwo prózowanjam Dobroschcźanow, kotsiž chzychu ßebi ßami schulu natwaricź, k woli njebě a pschinusowa skónczńje Różencźansku schulsku woßadu k natwarjenju noweje schule a k powołanju druheho wuczerja. K jutram budźe, da-li Bóh, schula hotowa stacź a budźetaj dwaj wuczerjej wucźicź w schtyrjoch klaßach. To směje postup porno dźeußnischemu rěkacź, ale dawkow smějemy pschemnoho. Schulu twari nasch krajan, knjes twarsli mischtr Pětr Rocho se Ssernjan, ſ naschimi ludźimi. (K. P.)

* * *

S Kamjenza. W nozy 13. septembra je ßo jedyn paduch do tudomneje katholskeje zyrkwje dobył. Jene wokno rosbiwschi je wón do zyrkwje salesł a taw wschelake wězy pscherywschi jenu sběransku tysu rospacził, w kotrejž pak je jenoż mało pjenjes namakał. Sa paduchom nimaju żaneho ßlěda.

S **Draždźan.** Wojeŕski ßud 1. divisije měješe podwyschka K. R. Scholtu ſ 9. kompagnije Żitawskeho regimenta dla pschesczěhanja jeneho wojaka ßudźicź. Scholta bě, hdyž ßo spomnjeny regiment w Draždźanach swuczowasche, wojaka Gudu za wutrobno shrabnył, jeho pschetschaßł a jemu plistu wotkożił. Kaž ßo ſ pschesßłyschenja ßwědkow wupokasa, běchu ßo mużstwa mjenowaneje kompagnije hakle popołdnju w 4 hodźinach do kwartěrow wrócźili a běchu teho dla jara sprózni. W cźisczenskej hodźinje wjecźor, hdyž dyrbjesche ßo regiment wobhladowacź, bě Guda ſ mucźnosczu wußnył. Hdyž wón po podwyschkowym sawołanju hnydom njewotucźi, ßo Scholta rosnjemdri a Gudu wuplistowa. Scholta je ßo hakle psched krótkim podwyschk sczinił a je někotre lěta w rańschej Afriży pola němskeho kitanskeho wójska ßłużił. Gudowej strowosczi plista njeje niczo swadźiła. Scholtu teho dla jenoż k lohkemu arrestej na 9 dnjow saßudźichu.

Se **Shorjelza.** Dźěłacźeŕ Tr. Nycza ſ Bórka pola Wojerez bě ßwojemu wujej Schliewinej w Pjenczku 20 hriwnow se samknjeneje komody kradnył. Pódla teho Nyczu winowachu, so je ryby kradnył a ßo pola hosczenzarja Kruże nutsłamał. Wobskorżeneho k jastwu na 1 lěto saßudźichu.

Se **Skeho Komorowa.** Hosczenzaŕ Mannig w ßußodnej wßy bě ſ njekedźbliwosczu durje ßwojeje pczólniży wocźinjene wostajił. W nozy 17 huß do pczólniży pschicźeże. S gigotanjom ßo pczoły w kołczach rosnjemdrichu, wulecźachu a hußy se ßwojimi żahadłami morichu.

S **Wojerez.** Měschczanosce Laubengeyerej, kotryż je psched 50 lětami do justizneje ßłużby stupił a wot lěta 1878 měschczańske sarjadnistwo wodźi, je ßo rjad cźerwjeneho worjoła 4. rjadownje spożcził.

S **Brětnje.** Gmejny Brětnja, Michałki a Rydej ßu wobsamkle, lětuschu kermuschu njedźelu do Michała wotměcź.

S **Kocźiuy.** Srudźazy podawk je ßo tu wóndano stał. Dwójnikaj tudomneho żiwnosczerja Wnuka běschtaj ßo małej holczizy k hładanju pschewostajiłoj. S wosykom wokoło jěsdźo holcziza ſ nim do kamjenja sałoży. Dokelž ßo ſ dobom jene dźěczo ſ wosa wukhili, ßo wós swrócźi a ſ woběmaj dźěsczomaj do rěki padże, kotraž bě po poßlednich deschczach pokna wody. Holzyne wołanje wußłyschawschi jedyn w bliskosczi dźěłazy muż pschiběża a dźěsczi ſ wody wucźeże. Bohu żel ßo jenoż jednemu żiwjenje wrócźi, druhe bě ßo saßrèbło. Njech je tónle srudny podawk druhim starschim ſ warnowanjom.

Přilopk.

* (Pschekschiwjeŕ.) S Borny je pschekupski pomoznik 6000 hriwnow pschekschiwiwschi na jěsdnym kole cźeknył. Kradnjene pjenjesy ſ 500-hriwnowskich papjerow wobstejachu.

* (Njehańbicźiwe paduschstwo.) Na dwórnischczu w Charlottenburgu běchu pscheď schtyrimi njedźelemi wjele pschimadkow se żelesnischich wosow kradnyli. Paduschi běchu něhdże tsi zentnarje moßasa na tajke waschnje nadobyli. Pokojzu nakradnjeneho na polu njedaloko dwórnischcźa sahrjebanu namakachu. Měnjo, so paduschi pschi składnosczi też po tule pokojzu pschińdu, ju ſ měrom ležo wostajichu a jenoż tam straźnika kóżdu nóz postajichu. Mjes tym so straźnik ßwěru straźowasche, ßo paduschi do skhowaneho pokkada wohladachu, dźěchu saßo na dwórnischczo — a wóßom druhich pschimadkow kradnychu.

* (Sważliwy paduch.) W Hamburgu ßrjedu njesnaty cźłowjek w filiali Draždźanskeje banki jenu kradnjenu akziju Kielskeje kreditneje banki pschedacź spyta. Mjes tym so dwaj sastojnikaj woprawnosczź akzije pruhowaschtaj, pscheklepanz ruku psches lěßyzy tykny a 6000 hriwnow wopschijazy walczk stohriwnowskich papjerow rubiwschi cźekny. Wón je ßo bjes ßłěda shnbił.

* (Wonjecźeszczenje zyrkwje.) S Hamburga pißaju: Ssobotu w nozy ßu ßo paduschi do Pětrowskeje zyrkwje dobyli. Cźeźke durje wupaczíwschi woni ſ woknom do pschitwara salěschu, tola tam niczo njenamakachu. S njemdrosczu bjesbóżnizy khamor ſ někotrymi bleschemi wina powalichu, někotre nowe biblije rostorhachu a woltaŕ a dupu womasachu.

* Cźeźke njewjedra a sliwki ßu tydźenja ſ nowa zyku Thüringsku domapytałe. Wjeß Beuthen je ßo wscha pócźrjeła. S khěžow cźeknywschi ßo wobydlerjo wukhowachu. Heiligenstädtske hona ßo wulkemu jěsorej runaju. W Geraskim kraju ßu wschě nasymske pólne wupkody sniczene. Mnosy ludźo běchu w ßmjertnym strasche; tsjo cźłowjekojo ßo tepichu. Schkoda, ſ njewjedrami nastata, wjele milijonow wucźimi. — Sliwk ſ krupobiczom je też strony pola Mittweidy ßrjedu potrjechił. Njewjedro je khětro wjele schkody nacziniło.

* (Rosbuchnjenje schrapneloweje kule.) Na dworje pschekupowarja Münnicha w Luckenwaldźe je ßobotu schrapnel (kanonska kula) rosbuchnył, hdyž chzychu ju ſ heju rosbicź. Münnich a dźěłacźeŕ Götzschmann ßo hnydom morischtaj. Münnichowy 16-létny ßyn za pok hodźiny wumrje. Cźeła wschitkich tsjoch běchu żałoßnje rostorhane.

* Najstarschi wuczeŕ Němskeje je wuczeŕ Schlie we wßy Totenwinkel pola Rostoka. Stary knjes je 90 lět stary a hischcźe pschezo ſ rasnosczu a ſ wuspěchom cźeźku ßłużbu w ßwojej schuli sastawa, do kotrejež 60 dźěczi khodźi. W tu khwilu je wón hižo 66 lět ſ wuczerjom był. Cźeźko je ßo stary wuczeŕ potrjechił, hdyž psched někotrymi njedźelemi jeho 60 lět stary ßyn, direktor wulkowójwodskeho museja w Schwerinje, tajny radźicźel professor dr. Schlie, wumrje.

* (Cźwilowarjej wojakow.) Pruskaj artilleriskaj podwyschkaj Trautmann a Wiehn w Metzu njelepeho rekrutu Bolku na hrube waschnje krjudowaschtaj a schcźuwaschtaj druhich rekrutow na Bolku, so bychu jeho pschebili. Wójnski ßud Trautmanna k jastwu na 8 měßazow a k degradaziji, Wiehna k jastwu na 4 njedźele a ßobuwobskorżenych kanonerow k ßrěnjemu arrestej na 3 dny saßudźi. Bolka je ßebi do wußudźenja żiwjenje wsacź spytał, ßebi kulku do hłowy tsěliwschi. Rana pak njebě ßmjertna.

* Krwawne setkanje mjes dwěmaj rubjeżnymaj hońtwarjomaj a jenym żandarmom je ßo wutoru w nozy na Wörmlitzskim revěrje pola Halle měło. Żandarm Husch ſ Wörmlitz, se ßłużbneho khoda ßo domoj wrócźejo, na polu dweju mużow wohlada, kotrajž po hońtwje khodźeschtaj. Hdyž ßo k nim pschibliżi, tón jedyn cźekny, druhi pak żandarmej ſ natykanej tsělbu napscheczo stupi. Kaž ßo sda, je żandarm rubjeżneho hońtwarja se ßwojim revolvrom satsělił. Potom pak je po sdaczu druhi rubjeżny hońtwaŕ żandarma satsělił.

* Roshorjaze wotprawjenje je ßo we Widinje w Bołharskej měło. Hdyž mordarstwa dla k ßmjercźi saßudźeneho rólnika ſ jastwa k schibjenzy wuwjedźechu, wón nóż, kotryż bě pschi ßebi khował, wucźeże. Do ßwojich straźnikow ßo dawschi wón schtyrjoch — jeneho wojaka a tsjoch jastwownikow — skała. W jastwowym dworje ßo ludźo do stracha dachu, skónczńje pak dźiwuchej nóż wuwinychu. Hdyž jeho potom wuwjasaneho na schibjenzu powěsnychu, ßo powjas rostorże a skóstnik ſ wyßokosczе na semju padże. Hdyž běchu jeho ſ nowa powěßnyli a po postajenym cźaßu cźěło wotewsali, lěkarjo spósnachu, so je w dwójzy wobwěßnjenym hischcźe żiwjenje. Duż teho cźłowjeka tsecźi krócź na schibjenzu sběhnychu. Na to hakle bě ßo wotprawjenje po rjedźe dokonjało.

* Jedyn schěsczpschežny wós artilleriskeho regimenta cźo. 42 je w Schlesynskej mjes Stróżu a Gladskom na schoßejowym nahłym

brjoſy dele padnyk. Dokelž njeběchu po ſdaczu ſahe doſcz ſpinali, ßo wón dele na jenu luku wali, tak ſo koła horje ſtejachu. S pſchewodżazeho mużſtwa tſjo mużojo hnydom wotſkoczichu, dwaj druhaj pak prawy wokomik ſakomdżiwſchi ßebi noſy ſłamaſchtaj. Jedyn ſe ſcheſczich konjow ßebi ſchiju ſlemi, a druhi ßo tak czežko wobſchkodżi, ſo dyrbjachu jeho ſakłócz. Druhe konje ßo jenoż lohko wobodrěchu.

* (Wulka horzota.) Mjes tym ſo ſkoro w zykej Europje na ſymne a deſchczowe naſymſke wjedro ſkorża, pokodniſcha Ruſka ſ wulkej ßuchotu czerpi. Na Krimje ßo ßamo ſjawne modlitwy wo deſchcz wotbywaju.

* (S błyſkom ſaraženaj.) S Wojſchnika pola Wrótßławja pißaju: Pſchi poßledním njewjedrje błyſk do domſkeho jeneho żiwnoſczerja dyri, ſjędże ſ wuhenjom do jſtwy a tam młodeju mandżelſkeju mori, kotrajž runje pſchi wobjedże ßedżeſchtaj. W kolebzy leżaze dżeczo njeſranjene woſta.

* Załoßny podawk je ßo w domje wuczerja Rapczoka we wuherſkej wßy Foktö ſtał. Ssyn kublerja Ajendi ßo hižo někotry czaß ſ holzu, pola Rapczoka ßłużazej, wodżeſche. Wóndano w nozy wón do holzyneje ſpanſkeje komory ſtupi a ſ piſtoliju holzu do wutrobna, ßebje pak do praweho ſpanja tſeli. Ajendi hnydom wumrje, holza pak bě ßo czežko ſraniła. Pſchiczina k temule njeſkutkej njeje ſnata.

* (Ssmjercz na ſelenej łuzy.) Sczěhowazy woprawdże jimazy podawk je ßo w Rohrbachu nad Rheinom ſtał. Dwě dżeſczi czernjowe jahody ſchczipajo pſchi brjóżku jeneje łuki ßedżeſchtaj. Wſchi tym ßo njedohladaſchtaj, kak żnějaza maſchina k czernjowemu kerkej pſchijędże. Tež maſchininy wjednik ßo dżeſczow njedohlada, a tak tej do wótrych maſchininych nożow pſchiúdżeſchtej; noſy njebożatkow ßo doſpołnje wotrěſnyſchtej, tak ſo dżeſczi hnydom wumrjeſchtej.

* (Schtyrjo offiżěrojo ßo tepili.) Schtyrjo offiżěrojo ſchwedſkeho wójnſkeho łódżſtwa běchu město Karlskrona wopytali. Hdyž ßo ſ czołmom k ßwojej łódźi wróczichu, ßu ßo wſchitzy tepili. Dwě czěle ſtej ßo hacž dotal ſ morja wuczahnyłej. Kak je ßo podawk ſtał njeje ſnate. Strażnik na łódźi bě wo pomoz wołacz ßłyſchał.

* Dawk na jěſdne koła je w Franzowſkej loni 6¼ milijona frankow wunjeßł. Sa 1,106,768 jěſdnych kołow je ßo dawk ſapłacził. W Němſkej ßu hiſchcze tak ſbożowni, ſo njetrjebaju ſa ßwoje koła dawk dawacz.

* Wobkłudnywſchi je jedyn żandarm w Malaga (w Schpaniſkej) ßydom człowjekow ſatſelił a ſcheſczoch czežko ſranił. Sa njemdrakom ßo wojazy puſchczichu, kotſiž jeho ſatſelichu. Měſchczańſke wobydlerſtwo bě ßo ßmjertnje wuſtrózało.

* (Lěßowe wohnje w połnóżnej Amerizy.) Wulke wohnje we Washingtonſkim a Oregonſkim ſtatu lěży wupuſczeja. Njebjo je wjele mil daloko ſ kurowymi mróczelemi ſaczmite. Město Elena je ßo doſpołnje ſnicziło. Wobydlerjo tamnych ſtron woſtajiwſchi wſcheho czěkaju. Naſtata ſchkoda ßo hižo na milijon dollarow wobliczi.

* (Straſchneho amerikanſkeho rubjeżnika ſatſelili.) Rubjeżnika na żeleſnizach, Smitha, kotryž je wjele człowjekow ſkónzował a kotryž je hromadże ſ druhimi kumpanami 50,000 frankow ſ jeneho ſkłada zentralneje żeleſnizy kradnył, ßu w Octinapa w Mexiku ſatſelili. Wot ſchtwórtka pſched tydżenjom poliziſtojo wjedżachu, ſo ßo Smith bliſko Balleza w Parralſkim wokrjeżu wokoło bruczi. Puſchczichu ßo ſa nim, tola bjes wuſpěcha. Tſi dny ſa nim honjachu, a pſchi ßamym budźiſche ſkóſtnik pſches mjeſy ſjenoczenych ſtatow czekył. W Ibariji ßebi Smith konja a mula kupi a wotnaja ßebi pachoła ſa wjednika, ſo by jeho do Batopilas dowjedł. Pachołowemu nanej pak ßo wež někotre dny posdżiſcho njeſdaſche zyle prawa bycz. Jemu bě nadpadnyło, ſo bě Smith poſkiczenje wotpokaſał, ßebi wjeß pokaſacz dacz, ſo je wón ſ roſtorhanymaj czrijomaj a ſaczekłymaj nohomaj do Ibarry pſchiſchoł a ſo wón jara nadpadnje ßwoje brěmjo wobkedżbowaſche. Wón to, dokelž ßo wo ßwojeho ßyna bojeſche, poliziji woſjewi. Rubjeżnik bě hižo 70 hodżin do prědka a jeho budżichu ſ czežka doßahnyli, hdy budżichu jemu na puczu konja a mula njekradnyli. Wón drje ßebi dweju konjow kupi, tola wón bě ßo ſ tym ſakomdżił a ſczěhowarjo jemu ſa pjatomaj woſtachu. Njedaloko Santiago jeho doſczahnychu. Smith ßo pſchecziwo ßwojim ſczěhowarjam wobroczi a do nich ſ revolwra tſelejo wón jeneho poliziſta ſ kulkomaj do czoła a wutrobna mori. Rubjeżnika pſchemóchu a pſchi nim wulki dżel rubjenych pjenjes namakachu.

* S hłupym żortom je ßo ßmjercz jeneho człowjeka ſawinowała. Hdyž chżyſche ßo w jenej fabrizy w Geyeru jena 18-lětna holza na ſtólz ßydnycz, jena druha dżěłaczerka wot ſady ſtólz prjecz ſczeże, tak ſo młoda holza na ſemju padże. Pſchi tym ßo ſnutſka tak czežko wobſchkodżi, ſo na to po krótkej khoroſczi wumrje.

* (Njeſprawni gmejnſzy ſaſtojnizy.) W Horwatě we Wuherſkej běchu tele dny w nozy ſ gmejnſkeje kaßy 6000 krónow (4800 hriwnow) kradnyli. Pſchi pſchepytanju ßo wukopa, ſo běſchtaj dwaj wjeßnaj ßudnikaj hromadże ſ nóznym ſtrażnikom kaßu wurubiłoj. Wſchitkich tſjoch ßu do jaſtwa tykli.

* (S kupy Martinique.) Pucżowarjo, kotſiž ßu Martiniqueſkeje kupy do Franzowſkeje pſchijěli, powjedaju, ſo je na kupje wſcho wikowanje a wſcho dżěło pſcheſtało, hroſneje njewěſtoty dla, ſchto pſchichodny dżeń pſchinjeßy. Woßebje ßo boja, ſo połnózne wětry, kónz lěta naſtawaze, żahły popjek k pokodnju ſanjeßu, naſtanje-li w tym czaßu wubuch, a tak hiſchcze wjetſche njeſboże a ſapuſczenje.

Wußudżenja.

Khoſtanſka komora. Pohoncza Hockera, na Kupjanſkim knjeżim dworje ßłużazeho, winowachu, ſo je ſkót krjudował. Wón bě konja, kotryž bě na ßußodne polo ſaſchoł, ſ tajkej mozu naſad torhał, ſo bě ſkoczo ſnak na ſadnej noſy padnyło. So by ſkoczo ſaßo ſtanyło, jo wón ſ tajkim wotmachom do prědka ſtorże, ſo ßo wone pſchewali a ßebi 13 rjebkow ſlemi. Schtyri dny posdżiſcho dyrbjachu ſkoczo dokłócz. Hrubeho człowjeka k arreſtej na 1 měßaz a k ſapłaczenju ßudniſkich khoſtow ſaßudżichu.

Lětża 18. januara bě w Henczelez ſkale w Kukowje 26lětnemu kamjenjeczeßarjej Krauſy pſchi roſtſělenju kamjenjow 33 puntow czežki kamjeń do hłowy ſlecził a jeho morił. Njeſboże bě ßo pjecza ſ tym ſawinowało, ſo ßo njebě pſchi tſělenju w ſkale tſělenſke wěczko ſ kamjenjemi poczeżiło a ſo bě wěczko hižo dawno dodżeržało było. Statne rěczniſtwo bě teho dla ſkalineho najeńka, 71lětneho Mikławſcha Glawſcha, 40lětneho ſkałarja Jakuba Skału ſ Kukowa a ſkałarja Henczela ſ Brěſnje dla łohkomyßlneho morjenja wobſkorżiło. Pſchi ßudniſkim jednanju pak ßo wobſkorżenym njehodżeſche dopokaſacz, ſo ßu Krawſowu ßmjercz ſawinowali. Duż jich wuwinowachu.

15lětny E. R. Küchler ſ Korſymja bě, hdyž pola rěſniſkeho miſchtra Wiczaſa tam dżěłaſche, ludżom, kotſiž běchu Wiczaſej ſa mjaßo dołżni, liſty pißał a rosnjeßł, w kotrychž Wiczas wo ſapłaczenje proſcheſche. Na tajke waſchnje ßebi Küchler 10 hriwnow, 6 hr. a 14 hr. wuwěſchczi. Korczmarka Wyrgaczowa w Raſchowje tej wěży njewěrjeſche a jebaka wotpokaſa, prajiwſchi, ſo dyrbi ßebi Wiczas ßam po pjenjeſy pſchińcz. Rěſnik Rachlowz w Wulkich Debßezach pak měnjeſche, ſo dyrbi hnydom do Korſymja dojěcz a ſo Wiczaſej ßam pjenjeſy pſchepoda. Młodoſtneho njedoczinka falſchowanja a jebanſtwa dla k jaſtwu na 5 měßazow ſaßudżichu.

Hudanczży.

304.	305.
H ... lanu na ſchczuki;	Bě prjedy něhdy hußaze;
Ss ... Eſau nawari;	Je dżenża rady worzlowe;
Pr ... ßłuża k tſelenju;	Na běłym czorne naſtaja
Mr ... czinja czmowotu.	Wam abejcejſke ſnamjeſchka.

Wuhudanczży ſ poßlednjeho czißła:

302. Iſraelſki a egiptowſki lud w czerwjenym morju. 303. Ssuki, łuki, bruki, truki.

Sa nowy Maczicżny dom

je ßo w lěcże 1902 dotal nahromadżiło: 1223 hr. 43 np.

Dale ßu ſa njón darili:

Liſchki-Pondżelnizy: Wopyt pſchiúdże ſ Lubija, ſaſtupnik bě Michała 5, lěkarjej ſapißachmy 60, ſ dobrym dachmy 10 np. = ... — = 75 =

W „Katholſkim Póßle“ czißło 38. lěta 1902 hižo kwitowane:

Молоканы (169,50 hr.): 20 np. + 1 hr. 30 np. Hrom. 1 hr. 50 np. — Radworſka płatowa komißija: pola Domanje 5./9. 50 np. = . 2 = — =

Hromadże: 1226 hr. 18 np.

S dżakom kwituje a dalſche dary pſchijimuje

ſarjadniſtwo Maczizy Serbſkeje.

Nalutowarńja w Rakezach.

Wobkhadny cżaß tudomneje nalutowarńje ßo wot **1. oktobra** t. l. na

ſchtwórtk popołdnju wot 2—5 hodźin

pschepołoži, wot tehole cżaßa ßo

ßrjedu wjazy w njej njewobkhadża.

Nalutowarńine ſarjadniſtwo.

August Rjelka, gmejnſki pschedſtejicżeŕ.

Khěžorſki panorama

w Budyſchinje na rózku Hoſchiz a ſeminarſkeje haßy

ßo **pjatk 19. ſeptembra dopołdnja w 11 hodź.** wotewri.

1. tydźeń ßo pokaſuje:

Puczowanje pſches Chinu

w cżaßu boxerſkeho ſbĕžka a pſchikhad hrabje Walderſeea a jeho wójnſki cżah do Pekinga.

Panorama je wſchĕdnje wotewrjeny dopołdnja wot 11 hodźin hacż do 10 hodźin wjecżor, też njedźelu ſ wuwſacżom cżaßa Bożeje ßłużby. Saſtupny pjenjes pſchi kaßy 25 np., ſa dźĕcźi 10 np. Do prĕdka ßo ſaſtupne kharty pſchedawaju po 20 np., ſa ſchulerjow po 10 np., ſa wojakow po 15 np. w zigarowych khlamach kk. **Hentſchela** na ſeminarſkej haßy, **Lehmanna** na bohatej haßy, w pſchedawarni kolonialnych tworow k. **Neumanna** na Lubijſkej dróſy a pola knjeſa pſchekupza **Chriſtopha** na ſnutskownej lawſkej haßy 7.

Wo bohaty wopyt proßy

Helena Petzoldowa.

Koże do kożuchow!

Cżorne a běłe koże, każ wſchĕ druźiny wobßadźenſkich kożow po najtuniſchich płacżiſnach,

ſeſchicźe

nowych kożuchow kóżdeje faßony ſa mużſkich a żónſke a **pſchedźĕłanje ſtarych kożuchow** derje a tunjo, dale

ſymſke ßuknjane a koßmate mĕzy

wſchĕch druźinow pola

C. E. Rinki, kóżkarja

na bohatej haßy 5.

Sczinowe pleczenje

k dźĕłanju wjerchow ſe ſazynkowanym grotom pſchedawa tunjo

C. Schneider, twarſki miſchtr na walkej dróſy 14.

Ssuſcheny tołſty połcź, punt po 80 np. a **ßuſchene ßwinjaze mjaßo,** punt po 70 a 75 np., **kołbaßowy ſchmałz,** punt po 50 np., poruczа

Ota Pĕtſchka na żitnej haßy.

Dźĕłacżerſke khołowy, dźĕłacżerſke łazy, dźĕcżaze wobleczenja,

direktnje ſe Seifennersdorfſkeje draſtoweje fabriki poruczа.

Emil Heinrich w Borſchczi

Hejtmana ſ dobrymi wopißmami, wjele hróbźnych a ßłużobnych dźowkow, mlokowe holzy, wolazych pſchi wulkej mſdźe pyta **Spannowa** na małej bratrowſkej haßy.

Holza do kuchinje

a nĕkotre **hróbźne dźowki** ßo k nowemu lĕtu pytaju na **knjezi dwór w Kupoj** pola Minakała.

Sſkużobne a hróbźne dźowki a tajke k ßwinjom, wotrocżkow, ßrĕnkow, rólnych pohonczow, pohonczow, hejtmanow, dźĕłacżerſke ßwójby, tſecżakow a wolazych ſa tudomne a Draźdźanſke ſtrony hnydom pyta **Schmidtowa** na ßukelnſkej haßy cżiſło 24.

Pohoncża,

niz młódſcheho 18 lĕt, k 1. oktobrej jedyn lĕkaŕ na wßach pyta pſches generalneho agenta C. Meiſela na hornczerſkej haßy.

Małe kublo

ſ nĕhdźe 50 kórzami abo **żiwnoſcź** ſ nĕhdźe 30 kórzami ſ dobrymi twarjenjemi we wokolnoſcźi Budyſchina ßo pyta. Poſkicżenja chżyke ßo hacż do 1. oktobra we wudawarni Serb. Nowin wotedacź.

Inventarowa awkzija.

Wutoru 23. ſeptembra dopołdnja wot **9** hodźin maja ßo w Cżechez hoſcżenzu w **Scheſchowje** na pſcheßadźowanje pſchedawacź: 3 hoſpodarſke wosy, 1 młócżaza maſchina ſ göplom, 1 ßykanjowa maſchina, 1 żito cżiſcżaza maſchina, 1 butrowanſka maſchina, 1 dezimalna waha, 2 ſchatowej róli, pluhi, bróny atd.

W Scheſchowje, 16. ſeptembra 1902.

Wobßedźeŕ.

Drainĕrowanſke rołki

wſcheje druźiny ßu po fabrikſkich płacżiſnach na pſchedań ſe ſkłada

E. Dietricha w Lĕtonju.

Pſchedawarka,

ßerbſki rĕcżaza,

wucżobniza,

ßerbſki rĕcżaza,

ßo bórſy abo poſdźiſcho ſ pſchihódnymi wumĕnjenjemi pytatej.

Philippi & Co.

na bohatej haßy 3.

Dla woženjenja nĕtcżiſcheje pytam k 1. oktobrej abo poſdźiſcho pilnu cżiſtu **ßłużobnu holzu**

Bertha Bulnheimowa

rodź. Dudźicź

w Budyſchinje na Hoſchiz haßy 36.

Korczma blisko Budyſchina je ſa 7500 hriw. pſchi 1000 hr. napłacżenja hnydom na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola rychtarja **Bjedricha** we Wjeleczinje.

Pſches ßudniſtwo ma ßo na dyrbjenſke waſchnje na pſcheßadźowanje pſchedawacź: **15. novembra 1902 dopołdnja w 10 hodź. leżomnoſcze K. A. Liebſchera w Brĕmjenju cżo. 10,** na 10,683 hr. takſĕrowane. Wopalna kaßa wucżini 5340 hr.

Maſchinſke wolije

ruſke a **amerikanſke** ſa cżežko a lohko ßo cżĕrjaze maſchiny,

zylindrowe wolije

we wſchelakich druźinach,

konſiſtentny

maſchinſki tuk,

wolij ſa ſchijaze maſchiny

w bleſchach po 30 np. a po wſy ma pſchezo najwjetſchi ſkład a poruczа tunjo

Otto Engert

en gros drogowe khlamy en détail

na ſuutskownej lawſkej haßy 10.

Dalokoreczak 33.

We wudawarni „Sſerb. Nowin“ ßu dostacź:

kmótſjaze liſty.

Kedźbu!

Kóżdy ratař kupuje nĕtkole ſa kermuſchu jenoż **Schurſchowe najlĕpſche jejowe nudle,** kotreż ßu wſchĕdnje cżerſtwe dostacź.

Pſche wotewſacżu 5 puntow tuńſcho.

S poczeſcżowanjom

Franz Schurſch,

pjekarńja a nudlowa fabrika

na theaterſkej haßy.

Schwablowu kißalinu, ßelowu kißalinu,

w ballonach a po wſy k ratarſkim ſaměram ma ſtajnje na ſkładze a po najtuniſchich płacżiſnach poruczа

Otto Engert

en gros drogowe khlamy en détail.

„Autol“

njepſchetrjecheny

wolij ſa motorſke wosy.

H. Möbius a ſyn

w Hannovrje, Baſelu a Londonje.

Howjaſe koże, cżelaze koże, konjaze koże, wowcże koże a też **wowcżu wołmu** po najwjetſchich płacżiſnach kupuje

Heinrich Lange

pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi żitnych wikach.

Pjaty

wĕnz ſpĕwow

je wuſchoł, a je ſa 10 np. dostacź **we wudawarni „Sſerb. Nowin“.**

Tam ßu też prĕni, druhi, tſecźi a ſchtwórty wĕnz ſpĕwow na ſkładze.

Ralbičanske spěw. towarstwo

wuhotuje

njedźelu 28. septembra

w powjetšenym a wobnowjenym salu knjeza **M. Bjenša** w **Sernjanach**

wječor Bjarnata Krawca.

Započatk w $^1/_2$8 hodźin.

Program, 12 čisłow wobsahowacy, we wšěch družinach Krawcowemu wumjełstwu wustupić da. Wón sam budźe, hako prěnjemu teho rjadu, koncertej přitomny. Přispominamy, zo prěni króć při tej składnosći naše towarstwo wustupi z **měšanym khorom.**

Wšěch lubych přećelow našeho droheho Drježdźanskeho krajana a připóznateho mištra, wšěch lubowarjow serbskeje zabawy, a wosebje tež wšě naše towarstwa **jenož po tutym puću** najwutrobnišo přeprošuje

Ralbičanske spěw. towarstwo.

Serbske towarstwo za Khwaćicy a wokolnosć

změje jutře njedźelu za tydźeń swoje **měsačne posedźenje.** Započatk pop. w 4 hodź. **Předsydstwo.**

Na

założeńſki ßwjedźeń

Jaßeńczańskeho kolojěsdneho towarstwa

njedźelu 28. septembra w hoscźenzu **„kralowskeje krony“** w **Jaßeńzy** pola Njeßwačidła

ßo pschecźelniwje pscheproschuje. Mjes druhim budźe korso a pomakkujěsdźenje wo myto. $^1/_2$8 hodźin ßo bal a falſki ßwjedźeń sapočznje. Sastup 30 np.

Vschedßydstwo.

Guſtav-Adolfſki ßwjedźeń

w Porschizach.

Ssrjedu, 1. oktobra budźe da-li Bóh, Budyſke Guſtav-Adolfke towarstwo w Porſchizach ßwój lětuſchi ßwjedźeń ßwjecźicź. Sswjedźeńſkaj prědarjej budźetaj na ßerbſkim kemſchenju knjes duchowny Jencź ſ Kamjenza a na němſkim knjes duchowny dr. Heber ſ Budyſchina. Sserbſka Boża ßłužba ßo sapočznje w 2 hodź., němſka $^1/_2$4 hodźin.

Wſchitzy pschecźeljo Božeho kraleſtwa ßo k temu lubje pscheproſchuja.

W Porſchizach, 10. septembra 1902.

Zyrkwine prjódkſtejeŕſtwo.
Krygar, farař.

W ßadarſkej a ſahrodniſkej ſchuli w Budyſchinje

budźe ßo wot **ſchtwórtka 25.** hač do **ßoboty 27. septembra**

kurſus wo wuwuźiwanju ßada

wotbywacź.

Pschednoſchki a praktiſke ſwucźowanja wo ſchcźipanju ßada, khowanju ßada, roſeßłanju, ßuſchenju ßada, dźěłanju ßadoweho wina, konſerwow atd.

Wucźbny pjenjes 5 hriwnow wucźini. Sapočatk ſchtwórtk rano w 8 hodźinach.

Knjenje a knjeſojo, kotſiž chcedźa ßo pſchi kurſu wobdźělicź, chcyli ßo ſ cźaßom ſamolwicź.

W Budyſchinje, 15. septembra 1902.

Pſchedßydſtwo ßadarſkeje a ſahrodniſkeje ſchule.
Dr. Brugger.

Na moju domiznu.

Mužski chor wot K. A. Kocora je we wudawarni »Serbskich Nowin« za 10 np., w partijach za 5 np. dostać.

Budyska Bjesada

změje **njedźelu 28. septembra** na Budyskej třělerni

swójbny wječor

ze spěwnej a hudźbnej zabawu a rejemi. Započatk $^1/_2$8 hodźin.

Předsydstwo.

Rakečanske serb. tow. „Lipa“

změje **jutře** njedźelu 21. póžnjenca swoje **měsačne posedźenje** popołdnju z dypkom 5 hodźin w Křižanec hoscźencu. Přednošk je přilubjeny. Wšě sobustawy a hoscźi wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

Khěža cźišło 4 na ſchidarſkej haßy (Siebergaſſe) ſe ſadnjej khěžu a altanom je ſ niſkim napłacźenjom na pſchedań. Wona ßo nimale ſe 6 % dani.

Gmejnſka khěža w Roswodezach ma ßo njedźelu 21. ſept. popołd. w 3 hodź. na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Wobydlenje

je wot 1. oktobra na pſchenajecźe pola **B. Patſcha** w Bukezach.

Žiwnoſcź ſ 18 kórzami leżomnoſcźe a khlamarńju je hnydom płacźiſny hódno na pſchedań pſches aktuara ſw. ßł. **Libſchu** w Budyſchinje.

W Sarěcźu je dwajſchoßna **khěža** cźišło 14 ſ rjenje wumuſtrowanymi ſtwami, ſ zyhelom kryta, ſ rjanej ßadowej a ßadźenſkej ſahrodu, hnydom na pſchenajecźe abo tunjo na pſchedań.

Prjedawſcha

ſchoßejowa khěžka

w **Jeńkezach** na pſchedań pſches aktuara ſw. ßł. **Libſchu** w Budyſchinje.

Jutry 1903

ßyn cźeßneju ſtarſcheju město jako **wucźobnik** doſtanje pola

Schiſchki a Rjecźki

na ſwynkownej lawſkej haßy.

Rólny pohonc ßo hnydom abo poſdźiſcho pſchi wulkej mſdźe pyta. Dalſche je ſhonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Mały cźorny poß

ſ běłymaj prědnimaj nohomaj je ßo ſaběžał. Saßopſchinjeßnik myto doſtanje na knjeźim dworje

w Porſchizach.

Skſchiwdźaze ßkowa, na knjeſa inſpektora Buhla w Cźichońzach ſrěcźane, roskaty wróćam a warnuju je dale rosſchěricź.

Bohuwěr Kobanja
w Nowych Cźichońzach 27.

W nawěſchtku, tydźenja wojſjewjenym, dyrbi město Boſchecźańſkej rěkacź Zyžecźańſkej młodźinje.

Srudźena A. Albinußez ßuójba w Jeńkezach.

Pſchi wotßalhicźu naſcheho droheho, horzolubowancho nana, pſchichodneho nana a dźěda, knjeſa

ryczeŕkublerja E. M. Fiedlerja nad Sarěcźom,

je ßo nam telko derjecźinjazeho dźělbracźa doſtało, a ßo njebocźicźki ſ kraßnej kwětkowej pychu a pſchewodom k poßlednjemu wotpocźinkej tak wyßoko cźeſcźiłk, ſo naß nucźi, wſchitkim, woßebje naſchej Sarěcźańſkej gmejnje, dźěłacźerjam a cźeledźi ßwój **najwutrobniſchi dźak** ſ tutym prajicź.

W Sarěcźu, 17. septembra 1902.

Hłubokožarowazy ſawoſtajeni.

(K temu cźišłu jena pſchiłoha.

Pschiloha k czißku 38 Serbskich Nowin.

Ssobotu 20. septembra 1902.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

15. septembra 1902.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
	hr.	hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	37—40	66—70
awstriske	37—41	67—71
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	33—35	63—65
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	29—31	58—62
4 ßnadnje pizowane kóžđeje starosty	25—27	52—54
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	34—37	62—65
2 połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hodnoscże hacž do 7 lět	30—33	58—61
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	27—29	54—57
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojzy	20—26	50—53
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	46—49
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	35—38	60—65
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	32—34	57—59
3. ßnadnje pizowane	28—31	52—55
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	48—51	72—75
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	45—47	68—70
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich sschižењow w starobje hacž do 1¼ léta	51—53	63—65
2. mjaßne	49—50	61—62
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	46—48	59—60

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 3412 měchow.	W Budyschinje 13. septembra 1902. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 18. septembra 1902 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenża běła	8	24	8	53	7	88	8	24
" žołta	6	94	8	12	7	29	8	65
Rožka	6	88	7	—	6	44	7	—
Jeczmjeń	6	65	6	79	6	—	6	67
Wowß	6	80	7	15	6	—	7	—
Hróch	10	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	50	9	50	8	—	9	50
Jahły	12	50	16	—	12	—	16	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	50	2	—	1	60	2	40
Butra	2	20	2	50	2	—	2	40
Pschenična muka	9	—	17	50	13	50	15	50
Rjana muka	8	—	13	50	10	83	11	83
Ssyno	3	20	4	40	3	50	3	80
Ssoma	24	—	30	—	22	—	28	—
Proßata 1050 schtuk, schtuka	10	—	24	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	5	25	4	80	5	25
Rjane wotruby	—	—	5	50	5	25	5	75
Pschenični gris	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	6	50	—	—	—	—

(50 kilogr. = 1 kilogr.)

Runklizowe ßymjo, punt po 50 np. — **Czerwjeny dżerżel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyschinje płaczeschе: kórz pschenży (běła) po 170 puntach 14 hr. — np hacž 14 hr. 50 np., žołta 13 hr. 49 np. hacž 13 hr. 80 np, kórz rožki po 160 puntach 11 hr. — np. hacž 11 hr. 24 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr 31 np. hacž 9 hr 50 np.

Na Burży w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr 27 np. hacž 8 hr. 38 np., pschenża (žołta) wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 9 np., rožka wot 7 hr. — np. hacž 7 hr 10 np., jeczmjeń wot 6 hr. 75 np. hacž 7 hr. — np., wowß wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 10 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu

11. septembra 1902.

Po 50 kilogr: Rožka wot 7 hr. 19 np. hacž 7 hr. 38 np., pschenża wot 7 hr. 65 np. hacž 7 hr. 95 np., jeczmjeń wot 6 hr. 70 np. hacž 6 hr. 78 np., wowß wot 6 hr. 50 np. hacž 8 hr. 50 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacž 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., ßyno 4 hr. 25 np., běrny 1 hr. 50 np Sstoma (600 kilogr.) 20 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 30 np. hacž 2 hr. 60 np

Wjedro w **Londonje** 12. septembra: rjane

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje 17. njedželu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodž. duchowny Tyscher ßerbsku spowjednu rěcž, ½9 hodźin ßerbske a w 10 hodž. němske předowanje.

Psched zyrkwinymi durjemi budże kollekta sa twar zyrkwje w Kändleru w Kamjenicžanskej eforiji.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi**: Bjedrich Wylem Nycža, żelesniski dżěłaczer w Sprembergu, s Jdu Berthu Rjeczkez na Židowje. — Jan Ernst Lipka, kubleŕ w Hrubočizach, se Selmu Wyleminu Wjeliz tam.

W **katholskej zyrkwi**: Wjaßław Czerny, murjeŕ w Debßezach, s Antoniju rodż Hollmannez tam

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi**: Wylem Jan, Jana Hanuscha, dżěłaczerja w Czichońzach ß. — Kurt Richard, Jana Augusta Scholty, schewskeho mischtra a khěżerja pod hrodom, ß. — Arthur Gerhard, Gustava Grötschela, pomozneho wuhibarja pod hrodom, ß.

W **katholskej zyrkwi**: Hana Marja, Jakuba Barta, młynka, dź. — Marja Hilżbjeta, Jana Franki, schewza na Židowje, dź.

Zemrjeli:

Dżeń 11. septembra 1902: Johana Elsa, Bjedricha Ernsta Schczěpana, khěżkarja a kamjenjeczeßarja w Nowych Małßezach, dź., 2 d. — Ida Hedwiga, Jana Ernsta Mjerwy, dżěłaczerja w koporniku a wobydlerja pod hrodom, dź. 25 d. — 14. Marja, Jurja Hermanna Brühla, drainěrańskeho mischtra a wobydlerja pod hrodom, dź., 23 d. — 17. Hana Brěsowskez, njebo Jana Pětscha, kubleŕskeho wumjeńkarja w Hrubočizach, sawostajena wudowa tam, 75 l. 23 d.

Zyrkwinske powjesče s Hodźija.

17. njedželu po ßwjatej Trojizy smeje rano ½7 hodź. farař Kschižan ßerbsku spowjednu wuczbu, ½8 hodź. duchowny Domaschka ßerbske a w ½10 hodź. němske žnjowe předowanje.

Psched zyrkwinymi durjemi budże ßo kollekta sa nowotwar zyrkwje w Kändlerju skladowacz.

Zyrkwinske powjesče s Budestez.

17. njedželu po ßwjatej Trojizy smeje rano ½7 hodźin farař Räda s Budyschina ßerbsku spowjednu rěcž, w 8 hodźinach ßerbske a ¾10 hodźin němske předowanje.

Franz Aarschner

czaßnikaŕ w Budyschinje

cjo. 9 na bohatej haßy cjo. 9

ßwój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczazow** dobrocżiwemu wobkedżbowanju porucża.

Hódna twora. Pilżomne rukowanje. Tunje płaczišny.

Porjedżenje dobre a tunje.

Pschispomnjenje: Rěcżu **serbski.**

Hońtwarske a jěsdne schkórnje

s **wodu njepschepuschczateje koże** po 13 mk. 50 np.

s **najlěpscheje howjazeje koże** s dwójnej póbuschu, jara lohke, po 22 mk.

s **najlěpscheje czelazeje koże**, jara wožebneje formy wschěch wulkoscżow po 22 mk.

Heinrich Mohr

Poručam tołste **krjepjawki, wódne khany, mlokowe khany, mločanki, czerpaki, petrolejowe khany, wuhlowe kaschcze** ßamßneho wudźełka, mam też wulki ßkład domjazeje, kuchińskeje a emaillowaneje nadoby, **schablony** k wuschiwanju a wosnamjenjenju, **wódne pónoje** a **żelesniki.**

Dale cźinju na to kedźbliwe, so wschě do mojeho rjemjeßka ßłuschaze twarske dźełka, tßeschne żłoby (ryny) a roły, każ też wodowody jara ßwědomliwje wuwjedu. Duż proschu na mnje dźiwacź.

Spěschne poßłuženje. Porjedźerńja. Tunje płaczisny.

Moritz Schulz,

klampnarski mischtr w Budyschinje pschi ßerbskich hrjebjach 10.

Lubijska banka

w Lubiju w Neugersdorfje.

Filiale:

w Budyschinje w Żitawje

w Shorjelzu.

Depositska kassa:

w Sessihennersdorfje w Sakskej.

Zacherlin

spodźiwnje skutkuje! Wón mori, każ żadyn druhi ßrědk, ſ wěstoscźu a rucże kóżdu druźinu schkódnych pschekaßanzow, woßebje mole, tkhi, schwoby, muchi, schcźónwy, njerodź na domjazych skocźatach a ßo teho dla wot milijonow wotebjerarjow khwali a pyta. Jeho ſnamjenja ßu: 1. saſyglowana blescha, 2. mjeno „Zacherl".

W **Budyschinje** pola kk. Měrschez bratrow naßlědnikow, Straucha a Koldy,

= = = k. Oty Engerta,
= = = = Straucha a Koldy,
= = = = Ernſta Creydta,
= = = = Emila Měrscha,
= **Barcze** = = C. A. Lukascha,
= **Biskopizach** = = Pawoła Schockarta,
= = = = Oskara Wagnera,
= = = = R. Seſſela,
= **Bukezach** = = Sswory,
= **Ketlizach** = = Pawoła Mikela,
= **Wjasońzy** = = E. Ferd. Lehmanna,
= = = = Aug. Schwera,

Ludwig Kuhlmann,

mějeczel **Erich Hecht,**

w Budyschinje w kupnizy

porucża:

najwjetschi wubjerk po najtunischich płaczisnach:

vitražowe tkaniny, běłe a na żołcź
gardiny, běłe a na żołcź
} wotměrjene a wot krucha,

roulowe tkaniny wschěch schěrjow,

pschikrywy (deki) ſ wóſkowaneho ßukna a wóſkowane ßukno

ſ krucha rěßane w 5 schěrjach,

katun a kreton **k poczenjenju kanapejow,**

meblowe tkaniny a to rips, damaſt a pißane tkaniny,

ſofowe pschikrywy (deki), blidowe pschikrywy, pschikrywy na schwadliske blidka, pschikrywy na komody a koża,

linolejowe teppichi

wschelakich wulkoſczow,

linolejowe běhacże wschelakeje schěrje,

gardinowe a vitražowe żerdźe

wschěch dołhoſczow,

roſetty,

tapety

po wschěch płaczisnach,

tapetowe ſbytki wot 5 hacź 15 rołkow po ßamßnej kupowanskej płaczisnje a niże njeje.

Kał krajaze maſchiny

najlěpſcheho ſystema,

konjaze nożizy

němske a franzowske,

britwje hižo po 1 mk. 20 np.

Blidne a dybßacźne nože

pola

Wilhelma Heina

16 na ßukelnſkej haßy 16

(Tuchmachergaſſe)

nożerńja a tocźerńja.

Meblowa pschedawarńja

F. A. Bjara

na nowoſalzſkej dróſy

porucża ßwój ſkład

ſtolow a meblow wſcheje druźiny.

Pschi njewjeſcźinſkim wuhotowanju ßo też wotpłaczenje po dźělbach bjerje.

Draždżanſki jědźny rajß punt po 16 np.

Bantojte nudle punt po 23 np.

Krupy punt po 15 np.

porucża

Khorla Kahrowe

pschi żitnych wikach.

Wosebite placzisny

sa sczěhowaze 5 dnjow:
sobotu 20., njedzelu 21., póndzelu 22., wutoru 23. a srjedu 24. sept.

Pschedawam horka mjenowane dny, tak daloko hacz sklad dosaha, po njeslyschanych tunich placzisnach sczěhowaze:

Gardiny
jendzelski tüll s dwójnym wobrubjenjom, nowe dessiny,
meter po 25, 30, 35, 42, 50 hacz 1 mk. 35 np.

Kongresowe tkaniny
běle a na žołcz,
meter po 30, 35, 50 hacz 1 mk. 25 np.

Vitraže, wotměrjene,
2dzělate, wobłukate a spachtlowane, běle a na žołcz, por po 2 mk. 25 np., 2 mk. 75 np., 3 mk. 50 np., 4 mk. hacz 8 mk. 50 np.

Wolmjane portiérowe tkaniny
s prěcznymi smuhami abo bordurami
meter po 40, 60, 75, 1,00 hacz 1,50.

Meblowy rips
mustrowany, dwójneje schěrje,
meter po 1,80 hacz 2, 35.

Vitražowe zanki
běle, na žołcz, skoto-žołte a czerwjene po wschěch placzisnach.

Pschestajliwe vitražowe tkaniny
sa fóždo wokno so pschihodźaze, s kulaschkowym kaschczom po 55 np.

Wulku dźělbu **jědznych talerjow** s kamjeniny s rjanym wudebjenjom bjes rosdźěla po 12 np.

Wulku dźělbu **khofejowych schalkow,** zyblowy muster a běle hładke, bjes rosdźěla por po 12 np.

Wulku dźělbu jenotliwych **myjnikow,** wosebje wulkeje formy s rjanym wupyschenjom, 3 mk. woprawnje hódne, tute dny po 1 mk. 30 np.

Teho runja **wódne karawy,** hewak 2 mk. hódne, tele dny po 1 mk.

Wulku dźělbu **nóznych sudobjow,** hładke, běle po 37 np., ff. molowanje, bjes rosdźěla po 42 np.

Wulku dźělbu **kompotowych schklow** s kamjeniny, běle rjepikowane, 17 cm w pscherěsku, po 16 np.

Wulku dźělbu **khowanskich cžwiczkow,** na majoliku podobne, s rjanym wudebjenjom a wschelakimi napißmami, hewak 1 mk. 20 np. hódne, tele dny po 48 np. K temu so pschihodźaze **kißakowe a wolijowe blesche** po 45 np. Tón samy muster **małych cžwiczkow sa koruschki** po 18 np.

Jědzny naporjad, wobstejazy s noža a widliczkow, jenož woprawny Solingski wudźěłk, por po 42 np.

Wulku dźělbu **kwětkowych vasow** s molowanjom wschelakich formow a wulkosczow po 30, 35, 38 np.

Schatowe klamory s twjerdeho drjewa, kopu po 16 np.

Najlěpschi mydłowy pólver, 2 pakczikaj po 16 np.

Najlěpsche jadriwe lutowanske mydło, ryhel něhdze 800 gr, zyły ryhel po 40 np.

Glyzerinowe a mandlowe mydło, zyły ryhel po 17 np.

Wulku dźělbu sbytkow sa pjesle, blusy, drastu a sukanje. Koschlazy barchent, sbytki a wotrěski njeßmërnje tunjo.

S. Beer, prjedy Messow & Waldschmidt,

pschi hlownym torhoschczu 9 delka a po prënim skhodze.

Khofejowy Sachsa

bydli hischcze pschezo na
bohatej haßy 4
a ma pschezo hischcze
najlěpschi khofej.

Mužaze
krawatty
we wulkim wubjerku porucza
A. Tschentscher
na bohatej haßy czo. 18.

Schmidt & Gottschalk pjenjezna banka
w Budyschinje
pschi mjaßowym torhoschczu 14|16.

Kupony so 14 dnjow do wupłaczomnosczе sa hotowe pjenjezy samënjeja. Statne papjery so kupuja a pschedawaju. Derje so danjaze hódnostne papjery su stajnje na składze. Privatne tresorske kaschcziki (safes) so pschenajeja.

Bóschiczanske ryczerkublo
pola Njeßwaczidła
porucza
prassowany torf,
1000 kruchow po 8 hriwnach,
s hnydomnym sapłaczenjom po 7 hr. 50 np.

Mam wulke dźělby
zigarow
tunjo na pschedań.
Th. A. Wällnitz,
sapokas. awkzionator
na sukelnskej haßy 9.

Koprowy vitriol
zyły a tołczeny
k naczinjenju pschenzy jara tunjo
porucza
Otto Engert
en gros drogowe khlamy en détail
Dalokorěcžak cžißko 33.

Heinrich Mohr

ſchewſki miſchtr w Budyſchinje
na ſukelnſkej haſy 14
porucza:

Mužaze ſchkórnje
wſcheje družiny,
rjanych ſaſonow a
wſchěch wulkoſczow.

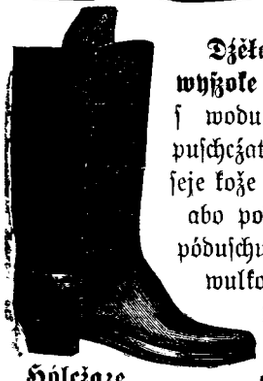

Dźěłaczerſke wyſoke ſchkórnje
ſ wodu njepſchepuſchczateje howjaſeje kože ſe ſchěrokej abo polſchěrokej póduſchu, wſchěch wulkoſczow por po 8 mk.

Hólczaze wuhornjene ſchkórnje
ſ repikowaneje a wuſwětleneje kože ſe ſmorſkami a bjes nich hižo po 4 mk. 75 np.

☛ **Wobhladajcze ſebi moje wukładne wokna!** ☚

Wobucze wſcheje družiny po žadanju ſa 2 hodźinje, najpoſdźiſcho pſchezo ſa 1 dźeń wuporjedźam.

Karbolineum,

najlhmanſchi wolij k wobělenju a namaſanju, we woprawnych cźwizach po 2 zentnarjomaj, kaž tež w mjeńſchich cźwizach a po waſy ma na ſkładze

Otto Engert
en gros drogowe khlamy en détail
na ſnutskownej lawſkej haſy 10.
Dalokoreczak cźiſło 33.

Kóždy, kotryž chze ſebi **dobry a tuni cźaſznik** kupicź, abo kotryž chze ſebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k cźaſznikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawſkej haſy 5 **Jencz** pſchedawa a porjedźa ſa ſwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ſebi moje wukładne wokno, ſ płaczišnami wupokoženo, wobhladacz.**

Ad. Glossmann

w Budyſchinje
na kamjeńtnej haſy 16.

w Radworju
na dwórniſchczu.

porucza hiſchcze po lětnich płaczišnach
cźeſku brunizu po waggonach, woſach a po kóždej dźělbje.
Jenož dobre druziny!
Slokomorowſke ſalonſke brikety a pjekarſke kuſki.
Schleſynſke kamjeńtne wuhlo.
Schleſynſke kowarſke wuhlo.
Schleſynſki koks a grudowy koks.

Ssamopſchedawanje Shorjelſkich kalkownjow E. Plümecki.

Twarſki kalk a rólny kruchaty kalk po waggonach a jenotliwych zentnarjach.
Poruczam woſebje **kalkowy próch,** zentnar po 70 np. **Drjewo** po kóždej dźělbje.
Drjewo k kadzenju po najtuniſchich płaczišnach.
Pſchi trjebanju wo dobroczíwe pſchikhadźenje proſy
najpodwolniſcho
Ad. Gloßmann.

Deſtillazija Adolfa Rämſcha naßlěd.

(mějeczeł **Max Kirschner**)
w Budyſchinje pſchi butrowych wikach
— 1868 ſałożena —

porucza ſwoje daloko a ſchěroko ſnate wubjerne ☛ **likěry** ☚ k kwaßam, ſchczišnam a druhim ſwjedźeńſkim ſkładnoſczam w cźwizach a po waſy. Woſebje dobre ſu dwójny **rózowy, nalikowy, hořtwinſki a jadroſelowy, hornjołužiſki, žołdkoſelowy ſeleny** a **cźerwjeny, zitronowy, wiſchnjowy, malenowy, prußnizowy** a **korwejdowy** liter po 60—80 np. Dale **naturſkokorwejdowy** liter po 40 np., dobry **žitny** po 70 a 60 np., a **cźiſty** cźißło 1 a 2, liter po 32 a 30 np. **Cźwizy k pjelnjenju ſo wupožcźuja.**

Ssadarſka a ſahrodniſka ſchula w Budyſchinje.

Sahrodniſtwo ma wulku dźělbu **ſadowych ſchtomikow** wſchěch formow (wyſokich a niſkich, ſpalěrowych, pyramidojtych ſchtomikow atd.) na pſchedań.

Symſki ſemeſter w ſahrodniſkej ſchuli ſo **21. oktobra t. l.** ſapocźnje. Dalſche wukaſuje

pſchedßyda dr. **Brugger.**

Cźelaze koże,

ſajecze, kaniklaze, kocze, kunjaze a tkhórjaze koże po najwjetſchich płaczišnach kupuje

Heinrich Lange
pſchi ſerbſkej katholſkej zyrkwi
a pſchi žitnych wikach.

Khoſej,

ſyry po 70 hacź 140 np.,
paleny po 80 hacź 200 np.
dobrych a najlěpſchich druzinow
poruczataj

Schieſchka a Rjeczka
na ſwonkownej lawſkej haſy.

Ssmolerjez knihicźiſchczerńja

w Budyſchinje w ſerbſkim domje

knihi, ſliczbowanja, viſitne a **pſcheproſchenſke khartki, ſaſtojnſke formulary, wuſtawki, blidne ſpěwy** atd. atd.
we wſchěch rěcźach derje a tunjo cźiſchczi.

Wolijowe barby

wſchěch ſnatych nuanßow, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdźe ſkhnyjaze,

moleŕſke a murjeŕſke barby,
terpentinowy wolij
(němſki a franzowſki),
najlěpſchi
lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdźe ſkhnyjazy,
jantarjowe laki,
kopallaki,
damarlaki,
želeſowe laki,
Kölnſki klij kaž tež
murjeŕſki klij,
drobnu krydu,
gyps,
portlandſki zement,
najlěpſchi karbolineum,
barbicze wſcheje druziny,
ſchablony
ſa **molerjow** a **murjejow**
porucza a ma pſchezo na ſkładze
po najtuniſchich płaczišnach

Emil Měrſch,
drogowe khlamy
24 na kamjeńtnej haſy 24
ſnapſchecza turnaŕnje.

Sſlubjeńſke liſtki

ſe ſłotym ſrěſkom
kaž tež w jednorym wuhotowanju
cźiſchczi po tunjej płaczišnje

Ssmolerjez knihicźiſchczerńja.

Pſchedawanje a porjedźenje

wſchěch druzinow
cźaſznikow.
Płaczišny najtuńſcho
a rukowanje na dwě
lěcze.

Gustav Mager,
naßl. **Th. Hippe,**
cźaſznikaŕ
na ſerbſkej haſy 11
pſchi ſtarych kaſarmach.

Dobru
pſchenicźnu muku

1/4 zentnarja po 3 mk. 50 np.,
hachtl po 90 np.,
porucza

Khorla Kahrowe
pſchi žitnych wikach.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 39. | Sobotu 27. septembra 1902. | Lětnik 61.

Čeśćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotśiž chzedźa sa nje na

4. schtwórtlěto 1902

do prědka płaćicź, njech nětko **80 np.** we wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa.

Čźi, kotśiž ßebi Serbske Nowiny psches **póśt** pschinjesćź dadźa, njech tola njesapomnja, ßebi je tam bórśy skasacź. Na schtwórtlěto sapłaćźi ßo sa Serbske Nowiny na sakśkich a pruśkich póstach, kaž teź w druhich krajach němskeho kněžorstwa **90 np.,** s pschinjeßenjom do domu **1 hriwna 5 np.**

Serbske Nowiny s pschikłohu „Serbski Hospodaŕ“ płaćza na póśćze **1 hriwnu 5 np.,** s pschinjeßenjom do domu **1 hriwnu 20 np.**

Serbske Nowiny s pschikłohu „Pomhaj Bóh“ płaćza na póśćze **1 hr. 30 np.,** s pschinjeßenjom do domu **1 hriwnu 45 np.**

Serbske Nowiny s pschikłohomaj „Serbski Hospodaŕ“ a „Pomhaj Bóh“ płaćza na póśćze **1 hriwnu 45 np.,** s pschinjeßenjom do domu **1 hriwnu 60 np.**

Redakzija Serbskich Nowin.

Swětne podawki.

Mjaßowa nuśa.

Sakśke knježeŕśtwo nochze schkrěčenje rěśnikow a skótnych wikowarjow dla njedoßahanja rěśneho skotu zyle njewobkedźbowane wostajićź. Wone je komißiju postajiło, kotraž ma pschepytacź, hacź woprawdźe w kraju naplahowany rěśny skót sa potrjebnoścźe wobydleŕśtwa njedoßaha.

Pschibywazy statny dołh.

Kaž w Italskej, Franzowskej, Awstriskej atd. ßu ßo teź w Němskej statne finanzy poßlednje lěto pohubjeńschiłe. Njedostatk w kněžorstwowej kaßy ßo sa běžaze lěto na 150 milijonow hriwnow wobliczi. Njedźiwajazy teho pak ma ßo po powjesći wojeŕskich nowin wójsko s nowa wo někotre tyßazy muži pschisporicź. Jeliso by ßo kněžorstwowy ßejm pschećźiwo temu spjećźowak, by knježeŕśtwo hrośyło, so saßo tśiłětnu wojeŕsku ßłużbu sawjedźe.

Konservativna strona w kněžorstwowym ßejmje je wobsamkła, nowy zkowny tarif sacźißnyćź, jeli so ßo s nim njeby rataŕśtwo na doßahaze waschnje psched wukrajnej konkurrenzu schkitako. Konservativni ßu ßo rosßudźili, so budźa pschećźiwo wyßokim industrialnym zkam hłoßowacź, hdy by kněžorstwowy ßejm na žadanja rataŕśtwa njedźiwak.

Njewěrjazy profeßorojo na němskich universitach.

Na někotrych němskich universitach ßu bohużel profeßorojo duchownstwa postajeni, kotrychž wucźba ßo s kschesćźijanskej wěru njesnjeßy. Wěrjazym duchownym ßu tajzy pschipowjedarjo błudneje wucźby s wulkim pohorschkom. Jedyn tajki njewěrjazy profeßor je teź wěsty Baumgarten w Kielu. 193 evangelskich duchownych je pruskemu kultußowemu ministerśtwu pißmo podało, w kotrymž ßebi žadaju, so by knježeŕśtwo profeßora Baumgartena jeho błudneje wucźby dla wotßadźiło a jeho město mużej dowěriło, kotryž wěrywusnacźu evangelskeje zyrkwje njepschecźelszy napschecźiwo njesteji.

Bayerska zentrumska strona pschecźiwo kněžorej.

Kněžor Wylem bě psched někotrymi njedźelemi bayerskemu prynz-regentej 100,000 hriwnow se ßwojeho dispozizińskeho sonda poskicźił, kotreż bě bayerski ßejm bayerskemu knježeŕśtwu k spěchowanju wumělstwa sapowjedźił. Dla tejele kněžoroweje poskicźeńki běchu ßo mnohe bayerske nowiny na kněžora roshněwake, dokelž ßo kněžor po jich měnjenju do naležnoścźow bayerskeho ßejma nima tykacź. Wothłóßo tychle nowinskich hłoßow je s nowa s rěcźe klinczał, kotruž je sapóßłanz dr. Pichler w shromadźišnje zentrumskeje strony w Straubingenje měł. Po „Straubingskich nowinach“ je dr. Pichler prajił: „Sakasujemy ßebi, so by ßo něchtó, njech je schtóžkuli, do naschich wězow tykał. Kněžor je s pschedßydu swjaskoweje rady, hewak niczo. Dopominamy ßo prawje saßo na rjane ßłowa, kotreż je prynz Ludwig w Moskwje rěcźał: „Ssmy swjaskarjo, tola žani vasallojo.“ Wězy ßo po krocźelach dale roswiwaju, pruski wliw bywa pschezo ßylnischi, a wliw jenotliwych wjerchow pschezo ßnadnischi. S wulkeho dźěła je Bayerska ßama na tym wina s zofanjom ßwojeho knježeŕśtwa. Hdy budźichu ßo prjedy twjerdscho na nosy stajili, worjoł budźiśche ßo hladał, lawej pscheblisko pschińcź. Kak je s generalskim kłobukom w Nürnbergu? Nad jenym s kněžoroweho telegrama ßym ßo swjeßelił, nad pokasanku na dźakownoscź. Pschetož saßłużba wo stworjenje němskeho kněžorstwa bayerskemu kralowskemu domej pschisłuscha. Pruske knježeŕśtwo je drje ßo pschezo nawopak dyžli s dźakownoscźu wotrunało, reservatske prawa ßu ßo nam jene po druhim wsak. Tak roswiwanje dale ßwój pucź dźe. Njemóżemy ßo wukhowacź, dokelž wschak ßu ludźo, kotśiž ßo nochzedźa dacź wukhowacź.

Alkohol a nabožina śtej privatnej wězy.

Na skhadźowanzy sozialdemokratiskeje strony w Mnichowje sozialdemokrat Wolf schkódnoscź alkohola dopokasawschi, namjetowasche, so by ßo wobaranje pschecźiwo pschesměrnemu wužiwanju alkohola do sozialdemokratiskeho programa pschijało. Sa jeho derjeměnjenu a wužitnu radu pak ßo jemu jenož wußměchowanje a hanjenje dosta. Wotmolwichu jemu, so móże kóždy sozialdemokrat s alkoholom měcź kaž s nabožinu, wobej śtej po wobsamknjenju sozialdemokratiskeje strony privatnej wězy. Kaž ßo sda, sozialdemokratiszy sastupjerjo měnjachu, so ßo s alkoholom jich strona ßylni a pschiběra. Wopiśtwo cźłowjeka wot wěry do Boha wotwjeduje, jeho dźěku wozusbnja a jedo do khudoby, hubjeństwa a hrěcha wjedźe. Hdźež pak cźłowjestwo w khudobje a hrěsche stona, tam sozialdemokratoju najwjazy pschiwißa namakuja. Duž je lohko srosumicź, cźeho dla woni wopiśtwu nochzedźa wobaracź. Alkohol dźě sa sozialdemokratisku wucźbu rolu pschihotuje.

Belgiska kralowa wumrjeła.

W kralowskim hrodźe w Spa je belgiska kralowa, wot ßwojeje njewoženjeneje dźowki wothladana, wumrjeła. Pschi jejnej ßmjercźi je ßo s nowa roskora, kotraž mjes kralom a jeho dźowku, prjedawschej awstriskej krónprynzeßu Stephaniju, wobsteji, na njelube waschnje wotkryła. Prynzeßa Stephanija je ßo wjele lět po ßmjercźi ßwojeho prěnjeho mandźelskeho, awstriskeho krónprynza Rudolfa, s kotrymž bě njesbožownje žiwa była, s wuheŕskim hrabju Lonyayom woženiła. Jejny nan, kral Leopold, bě pschecźiwo tejle žeńtwje, do-

kelž hrabja Lonyay njeje ſ wjerchowſkeho ſtawa. Ssamo pſchi marach ßwojeje mandželſkeje njeje wón ßwój hnėw pſcheczíwo ßwojej dżowży Stephaniji podtłócził. Wón je ju, hdyž bė wona do Spa na khowanje ßwojeje maczerje pſchijėła, ſ kapały, w kotrejž cžėło ſtejesche, wupokasał. Sswoju dżowku w kapali wuhladawſchi, wón na nju kiwasche, ſo dyrbi ßo wotßalicz. Hrabinka Lonyay, kotrejež wobliczo woblėdny, hnydom ſtanywſchi ſe ßwojej ßotru Klementinu ßo płakajo wotßali. Belgiſkemu ludej je kralowe bjesczuczíwe hrube ſadžerženje ſ wulkim pohórſchkom. Lud njemóże ſroſymicz, cžeho dla njedyrbjała nėtcziſcha hrabinka Lonyay, hdyž je po prėnim njeſbożownym mandželſtwje cžiche mandželſke ſbože pytała a namakała, hódna bycz, pſchi kaſchczu ßwojeje maczerje ßo modlicz a żarowacz. Teho dla ßu tež hrabinku Lonyay w Brüſſelu, we hłownym belgiſkim mėſcze, ſ wulkim cžeſczowanjom witali. Hižo na dwórniſchczu w Spa bėchu jej pſchiwołkali: „Sſława naſchej prynzeßy Stephaniji! Sſława hrabinzy Lonyay!“ Hrabinka dżakowasche ßo, prajizy: „Dżakuju ßo, dżakuju ßo wjele krócz, krajenjo!“ Belgiſki lud njecha pſchipósnacz, ſo mėł kral Leopold prawo, jako ßudnik wo pózczíwoſczi a pſchiſtojnoſczi pſcheczíwo ßwojej dżowży ſakroczicz. Wo ßwoju mandželſku njeje ßo wón poßlednje lėta ſ zyła ſtarał. Mjes tym ſo je ßo wona ſe ßmjercżu bėdżiła, je wón po ßwėcze pucżujo ßwoje ſwjeßelenja hladał. Wjerchow, kotſiż ßu ßo chzyli pſchi khowanju wobdżėlicz, je wón ſ krótka wotpokasał. Kraloweje cžėło je ßo w kralowſkim hrodże w Laekenje na jara jednore waſchnje zyle bjeſe wſcheje pychi khowało. Kral njepſcheſtawajzy k ſemi hladasche; wón bėſche po ſdaczu jara rospróſcheny a wotpjaty.

W belgiſkim kralowſkim domje je hižo lėta dołho njepſchesjenoſcz knježiła. Kralowſkaj mandželſkaj bėſchtaj ſ hłuboko ſakorjenej roskoru dżėlenaj, a ſkoro ßo njeje nichtó wjele temu dżiwał, ſo kral Leopold njeje nėkotre mėßazy dołho do Spaſkeho hroda pſchiſchoł, w kotrymż jeho mandželſka na khorokożu leżesche. Starſcha kralowa dżowka Louiſa je ßo wot ßwojeho muża, Koburgſkeho prynza, dżėlicz dała a w tu khwilu jata w błudnizy pſchebywa. Doſcz ſnaty je ſrudny woßud jeho druheje dżowki, prjedawſcheje awſtriſkeje krónprynzeßy Stephanije, kotrejež muż je na njeßławne waſchnje wumrjeł. Nichtó njech njewėř, ſo wjerchowſke króny, bohatoſcz a cžeſcz cžłowjeka ſbożowneho cžinja.

Schpaniſko-franzowſki ſwjaſk.

Njedawno je ſchpaniſki póßłanz w Pariſu, Caſtillo, do Madrida pſchijėł a hacz do połnoży ſ miniſterſtwowym pſchedßydu Sagaſtu wuradżował. Jeho pſchijėſd je w politiſkich kruhach żiwu kedżbliwoſcz ſbudżił. Schpaniſkej pjecża ſtrach ſe ſtrony Jendželſkeje hroſy, kotraż chze ßo Marokkoſkeje ſmozowacz a tež ßwoje wobßchędżeńſtwo w Gibraltarje na ſchkodu Schpaniſkeje powjetſchicz. Każ Schpaniſka ma pak ßo tež Franzowſka jendželſkich njepſchecželnoſczow woßebje w ßwojich ſamórſkich kolonijach bojecz. Duż wobſtejnoſcże a jenake intereßy Franzowſku a Schpaniſku dla ſakitanja jich wobßchędżeńſtwa k ſwjaſkej nucża. W Madridże je pjecża jena wyßoka woßoba prajiła, ſo je frauzowſko-ſchpaniſki ſwjaſk hižo hotowy podawk.

Romuniſki kral, pſchecželi żidow.

Romuniſki kral je Leopolda Louiſa Dreyfuſa, ſcheſa ſnateje barliſkeje pjenježneje banki, ſa romuniſkeho generalneho konſula pomjenował. Wón je ſ tym wobßwėdcził, ſo je pſchecželi żidow. Zyle hinaſcheho ſmyßlenja, dyżli kral, je romuniſki lud napſchecżo żidam. Hižo woſpjet ßu żidam njepſchecżelne ropoty w Romunſkej wudyriłe. Żidźi teho dla ſ hromadami do Ameriki wucżahuja, hdżež pak ſ jich pſchikhadom njejßu ſwjeßeleni. Knježerſtwo ſjenocżenych ſtatow by jich najradſcho ſaßo do Europy wróczo póßłało.

Njemėry w Turkowſkej.

Poßledniſchi cżaß nadpady rubježnych Arnawtow (Albanſkich) na ßerbſke wobydlerſtwo w Starej Sſerbiji, hiſchcże pod turkowſkim knjejſtwom ſtejazej, ſtraſchnje pſchibėraju. Ruſki póßłanz w Konſtantinoplu je ſultanej roskładł, ſo nėtcziſche wobſtejnoſcże w Starej Sſerbiji a Mazedonſkej njemóża dale tracz, a ſo ruſke knjeżerſtwo ßebi doraſnje żada, ſo by ßo jemu doſcżcżinjenje ſa hanibne ſkchiwdżenje w Mitrowizy dało, hdżež ßu ſultanowi poddanjo hroſyli, ruſkeho konſula a jeho ludźi ſkónzowacz.

Sultan je po ſwuczenym waſchnju wotmołwił, ſo je ſa ſdżerženje mėra na Balkanje runje każ Ruſka, ſo ſa ſpėchowanje porjada cżini, ſchtoż ſamóże, ſo pak wjazy cżinicz njeje w jeho mozach.

S tajkim wotmołwjenjom ßo Ruſka ſ cżeżka ſpokoji. Turkowſke knjeżerſtwo na ſtajnoſczi bołharſke knjeżerſtwo nadbėhuje, ſo by ßobuſtawy mazedonſkeho komiteja ſa to khoſtało, ſo w Mazedonſkej revoluziju ſbudżuja, ale ßam ſultan rubježnych Arnawtow njekhoſta, ale ßo potajnje nad jich hroſnoſczemi wjeßeli. Wėzy ßu nėtkole podobne, każ pſched ruſko-turkowſkej wójnu. Turkowſka ßebi dowola, Ruſku ſabłaſnicz a w tym ju ſaſtupjerjo druhich ſtatow podpjeraju. Scżerpnoſcz Ruſkeje ßo ſkónczńje wucżerpa, a njech je zar hiſchcże mėrniſchi, wón budże na poßled tola nuſowany, mjecz pſchecżiwo ſultanej wucżahnycz, każ nėhdy jeho dżėd Alexander II.

Skoro wėricz njeje, kajke hroſnoſcże ßebi Turkojo w nowſchim cżaßu pſchecżiwo kſcheſcżijanam dopuſchczeja. Tak ſ Mazedonſkeje pißaju:

28. auguſta ßo nėkotſi turkowſzy wojazy w Schtipje do domu żony, Kyßa Kata mjenowaneje, dobuchu, ſo bychu ju wumozowali. Kyßa Kata ßo wobaraſche. Duż ju jedyn ſ wojakow ſaraſy, na cżoż njekraßnizy dom wopuſchczicżu. Ssußodżo, kotſiż bėchu njeſkutk widżeli, wo nim rosprawu napißachu a ju Schtipowſkemu podprefektej podachu. Podprefekt pak ſłóſtnikow na pokoj woſtaji, a mėſto teho ßwėdkow hroſneho njeſkutka ſajecz da. Dweju ſ nich, Wanju Kangalowa a jeho bratra, wón winowaſche, ſo ſtaj mordarſtwo ſkucżiłoj. Wobaj pſchecżiwo temu doraſnje proteſtowaſchtaj, tola podprefekt mjecz wucżahnywſchi ſtarſcheho Wanju ſakło a młódſcheho na ramjenju ſrani. Sswėdży tehole njeſkutka wo tym rosprawu napißachu a ju w mjenje njeſbożowneje maczerje ſkónzowaneho Koßowſkemu valijej podachu, kotryż pak na nju do zyła njedżiwaſche, a mordał podprefekt je hiſchcże dżenßa w ſaſtojńſtwje.

Ssamo w ßerbſkim kraleſtwje ßo nadpadow rubježnych ſultanowych poddanow dowobrócz njemóża. S Nowibaſarſkeho wokrjeża ßu Arnawtojo do Sſerbije pſchicżahnyli a tſi mile wot turkowſkich mjeſow ßerbſkim wóſnikam wołły a woſy rubili. Dweju wóſnikow ßu morili a tſjoch jako jatych ßobu wotwjedli. Hdyž ßerbſzy wojeŕſzy ſtražnizy pſchińdżechu, bėchu rubježnizy hižo cżekli.

Najwjetſchi cżaß je, ſo bychu ßo Turkojo ſ Europy wuhnali. Dołhoż budże ſultan w Konſtantinoplu knježicz, tak dołho kſcheſcżijenjo na Balkanje mėra njenamakaju.

Schipkowſki ßwjedżeń.

25 lėtny wopomnjeńſki dżeń, na kotrymż ßu Ruſzy nėhdy wſchė nadbėhi turkowſkeho wójſka na Schipkowſki pſchekhód wotraſyli, je ßo pſchiblížił. 25. ſeptembra je bołharſki wjerch Ferdinand do pſchimórſkeho mėſta Warny ruſkich hoſcżi powitacz pſchijėł, kotſiż ßu po łódźi „Jurij Wicżeżny“ k Schipkowſkemu ßwjedżenjej pſchijėli. Ruſki wulkowjerch Nikolaj Nikolajewicz 27. ßeptembra na wjerch Schipkowſkeho pſchekhoda na konju pſchijėcha. Tam je wjele pomnikow na rowach ruſkich wojakow, kotſiż ßu ſa wußwobodżenje ßwojich kſcheſcżijanſkich bratrow ſ turkowſkeho pſchaha rjekowſku ßmjercz wumrjeli. Mjes jich pomnikami ruſzy hoſcżo powobjeduja a k wjecżoru ßo do krajiny pſchi wßy Schejnowo podadża, hdżež je w lėcże 1877 turkowſke wójſko porażenje poczerpiło, tak ſo je ßo 26,000 muži dyrbjało Ruſkim poddacz. Njedżelu ßo na Schipzy ruſki klóſchtyr poßwjeczi, pſchi kotrymż je ßo ſeminar ſa wuwuczenje prawoßławnych (grichiſko-katholſkich) duchownych naprawił. To budże woßebita ßwjatocżnoſcz. Rėczecz budża wjerch Ferdinand, wulkowjerch Nikolaj Nikolajewicz pſchedßyda bołharſkeho miniſterſtwa dr. Danew a nėhduſchi ruſki póßłanz w Konſtantinoplu, hrabja Ignatėw. Póńdżelu ſmėje bołharſke wójſko manever ſe ſłożowanjom na Schipkowſku bitwu. Sa padnjenych wojakow budża ßwjedżeńſke Boże ßłużby. Wutoru budże manever ſ nałożowanjom nadpada na Schejnowo, kotryż ſtaj 8. a 9. januara 1878 generalaj Skobelew a Sſwjatopluk Mirſki wuwjedłoj. Ssrjedu budże wulka wojeŕſka parada a na to ßwjedżeńſki wobjed w lėhwje.

Nowy wuſpėch Ruſkeje.

Ruſka je pjecża ſ Chinu wucżinjenje wobſamkła, po kotrymż ßo China mohł rjez pod ruſke ſchkitanje ſtaji a ßo Ruſkej prawo da, pſchi revoluzijach w Chinje ſ wobronjenej ruku ſakroczicz. Ruſka Chinje jejne wobſtacże ſaruczuje a jej Mandżurſku wróczi, ſa cżoż pak wona Ruſkej Tibet wotſtupi. Tibet je tſi krócz tak wulki kraj, każ Nėmſka, a je ţacz dotal ßwėtowemu wobkhadej ſamknjeny był. S pſchißwojenjom Tibeta Ruſka jendżelſku Indiſku wot połnoży wobßaha, tola Jendżelſka njemóże niczo pſcheczíwo temu cżinicz, dokelž Perſiſka a Afghaniſtan pſchezo bóle pod ruſku ſamóżnoſcz padatej. Pſchiſamknjenje Tibeta k Ruſkej ßo po woli tibetſkeho knjeżerſtwa ſtawa, kiž wė, ſo w pſchichodże junu pak pod jendżelſke,

pak pod ruske knjejstwo pschińdże. Dokelž ma k Ruskej wjazy dowěrjenja, je žo dobrowólnje pod ruski schkit podało.

Sserbsko-horwatske njepschećelnoscże w Horwatskej.

W Nowym Ssadu je žo 25. septembra shromadźisna měła, w kotrejž žu žo Sserbam njepschećelske njeměry w Sagrjebje (Agramje) rospominake. Na shromadźisnu bě žo něhdże 1000 wožobow sešchło. Shromadźisna žwoje pohorschenje nad Sagrjebskimi njeměrami wupraji a krajnemu knjeżerstwu žwoju njespokojnosć dla podtłóčenja Sserbow a dla polěkowanja, kotrež je lěta dołho Sserbam njepschećelnemu hibanju pokasało. S dobom žo zyłkemu njesnjeżnemu horwatskemu knjeżerstwowemu systemej njedowěra wupraji. Hłubokosk̃schiwdženym sačuczam žerbskeho luda dyrbi žo doscžinjenje dacž a krajne knjeżerstwo a wyschnosć města Sagrjeba dyrbi žo tajkim rukam pschepodacž, kotrež chzedža a móža žwobodu wobydlerjow a wěstosć samoženja w kraju sdžerżecž a schkitacž.

Khorosć jendželskeho krala.

Wo jendželskim kralu Eduardu žo njepokojaze powjesće rosscherjeja. Jena powjesć praji, so kral wožlepi. Wožlepjenje je w jendželskim kralowskim domje herbska khorosć, hižo poždedni kral je wot 30. lěta nimale do zyła žlepy był. Lětža w juliju je Wiesbadenski spezialist sa wocžne khorosće, profesor Pagenstecher, krala Eduarda na jeho yachće w Cowes pschepytał. To je žo tehdy psched ludom potajiło. Nětkole žo se saždakłosczu powjedanje dżerži, so kral Eduard na nadkrkowu khorosć s nowa czerpi. Jedyn jendželski spezialist sa nadkrkowe khorosće je žo wospjet k kralej powołał a s nim hromadże w Balmoralu wobjedował.

Presiident Roosevelt po operaziji.

Presiident sjenocženych statow poknózneje Ameriki Roosevelt je žwoje pucžowanje po kraju dyrbjał pschetorhnyc̃. Hdyž je wóndano se žwojim wosom do jeneho elektriskeho wosa sakožił, je žebi wón nohu wobrasył. Tole wobraženje je žo posdźischo jako tak straschnje wupokasało, so je žo presiident na žwojim pucžowanju w Indianopolu dyrbjał operěrowacž dacž. Lěkarjo praja, so je žo operazija poradźiła, tola wo dalschim mjelcža. S teho ludžo žudža, so je rana straschna, a so žnadž je žo kósc̃ sahorika.

Burszy wjednizy wo žmilne dary prosscha.

Burszy wjednizy běchu do Jendželskeje pucžowali, so bychu knjeżerstwo a krala wo pjenjesy sa natwarjenje spalenych dworow w Transwaalskej a Oranžskej proženli. Jich prósstwa žo jim njeje dopjelnika. Ssluby generala Kitchenera, kotryž bě pschi sc̃injenju měra buram nadźiju na to cžinił, so jendželske knjeżerstwo wupuscżene burske statoki saže natwari, žu žo jako wětsik wupokasake. Burszy wjednizy žu teho dla nusowani byli, žo s prósstwu na zyły žwět wo žmilne dary wobrocžicž. W prósstwownym pižmje žo praji: Lud Transwaalskeje a Oranżeskeje je dospołnje sniczeny. S najmjeńscha 30,000 domow se wschej nadobu a wulku licžbu wožow žu Jendželcženjo we wójnje spalili a wupuscżili. Nasche žadowe schtomy žu porubane, nasch rólny grat je rosbity, młyny wupuscżene a wschón skót wotwjedżeny. Maky burski lud je 4000 muži a wjazy dyžli 20,000 žonow a dźeczi žmjercži woprował, a pódla teho je žo 16,000 burow sranko. Burjo niczo wjazy nimaju, a Transwaalska bě prjedy bohaty kraj. Se sakražnjenych tyžazow skotu njeje žane wjazy na polu. Najwjetsche pschipósnacże w wójnje žebi žony sażłużeja. Mużojo móżachu žo sakitacž. Ale wbohe žony žo wotwjedżechu, wone dyrbjachu pschihladowacž, kak žo jich dom spali. Hdyž běchu žo dołho wokoło wodźike, žo do konzentraziskich lěhwow dowjedżechu, s wotkal wjele listow žwojim mandželskim pižachu. S wjetscha běsche jena macž, kotraž žwojemu mużej pižasche: „Nascha džowka je wumrjeła, jedyn abo nekotsi s naschich žynow tež“, abo „Wschě nasche dżeczi žu wumrjele, tola žym tež ja, njech je to tež cżežko, hotowa, sa njewotwižnosć wumrjecž. Njepschestań moje dla wojowacž.“ Cżasto bě tež jena džowka, kotraž nanej pižasche: „Macž je wumrjeła a tak a tak wjele dżeczi je tež wumrjeło, ale macżerine pożleduje žłowo bě hischcże: Praj nanej, so dyrbi žwéru sa žwoju žwobodu wudżerżecž!“ Połodnischa Afrika ma wulki pschichod, tola je to cżežki pschichod, jeli so žo nam njepomha, a wjele, jara wjele je trěbne, so by žo kraj sażo do žwojich prjedawschich sbożownischich wobstejnosczew wrócżił.

448,435 wojakow a offizěrow

je jendżelske knjeżerstwo dyrbjało do połodnischeje Afriki póžłacž, so by žebi burski lud podcżiżko, kotryž njemóżesche ani 50,000 muži Jendżelcżanam napscheczo stajicž. Tele cżiżka žu s jendżelskich powjesczow cżerpane, a nimale pół milijona Jendżelcżanow je tři lěta trjebało, prjedy hacž žu dżewjecž krócž žłabschich pschecżiwnikow pschemohli a k poddaczu donucżili. S Jendżelcżanow je we wójnje pschecżiwo buram 21,942 muži wumrjeło, a franiko je žo 22,892 muži, kotsiž pak žu žebi žiwjene sakhowali.

Wjecžor.

Jan Bohumił Dreßler,

w žwojim cżażu wjeleżławjeny seminarski direktor w Budyschinje a žerbskeho luda pschecżel.

Mjelk hona kryje cżemnite,
Wscho sanka wócżko sasparne.
Njech žmerki nózne dżeja,
Na njebju hwężki steja.
Bóh na naž kedźbuje
Tež w nóznej cżmowocże.

Nětk žłónzo žwój skutk dokonja
A žohnowanja wjele da.
O dajmy ruku temu,
Kiž žwój běh runa jemu:
„Cże měr kryj, pschecżelo,
Spi w dremkach cżischinko!“

Tu žmjertnym žłónzo na žwěcże
Sso pschezo jažnje njeżmeje.
Kaž nóz po dnju žo wrócżi,
Tak horjo radosć mrócżi.
Nam praji hwězdźina:
Bóh nozy póscżeka!

K. A. Fiedlef.

Jan Pjenježak.

(Pokracžowanje.)

„Tón hólcżez je sprawny“, rjekny Pjenježak pschi žebi, „to je nětkole žadna wěz a wjeżeli mje. So drjebuschka njeje sahinyc̃ dał, to je tež dobre snamjo. Nó, dżěczi žebi pscheto njemóża, so žu mje jich starschi sa skupeho wuwołali.

Tak žam se žobu porecžawschi, kupi Pjenježak rjanu klanku a wulki poprjanz. Tamnu stłóczi Khatzy do ruczki a tutón da jeje noscherjej, kotremuž tež žlěborny toler do lazoweho saka tykny. Wokomik wokschewjesche žo dawać na radostnym pschekwapjenju wobdarjeneho hólza, kotremuž błyschcżaze žłzy radosczе do wocžow stupichu, potom žo khwatnje wotžali. Hdyž Pjenježak nasajtra rano žwoju dymku s woknom kurjesche, sczeże žebi drjewarjowy žyn, duzy do schule, cżesczownje žwoju cżapku psched bohatym mużom, kotryž hinak njemóżesche, dyžli na tutón postrow s pschecżelnym pokiwom s hłowu wotmolwicž.

„Jano!“ sawoła Pjenježak na žwojeho žłużobnika, „běž tamle sa hólzom se schulskimi wężami pod pażu a wopraschej žo jeho sa mjenom a wobydlenjom jeho starscheju. Taj dyrbitaj drjewo roskakacž, kotrež jutsje nawosyc̃ dam. Wonaj žebi to po prawom saželużikoj njejstaj“, pokracžowasche Pjenježak žam pschi žebi, „ale žwojeho cżestneho žynka dla dyrbitaj to dżeło dostacž.“

Nasajtra mějesche Pjenježak dosc̃ składnosczе, wobdżiwowacž wutrajnosc̃ drjewarskeju cżłowjekow, kotrajž po zykych hodżinach s napinanjom a bjes pschetorhnjenja rězaschtaj. Hacž do schulskeho cżaża pomhasche Pětr, drjewarjowy žynk, macżeri pschi rěsanju, mjes tym so jeho nan hižo rosrésane schcżěpy kałasche. Khatka žedżesche, njedżiwajo kruteje symy, sażo w powrócżenym korbje, hrajkasche pak žebi město mlokoweho horncżka a łžizy se žwojej klanku.

Dopołdnja w dżeżacżich pschinjeże Pjenježakez žłużobnik drjewarjez ludżom wulku, brunu horncżersku khanu warjenoweho cżopkeho piwa a nješchto zaktow. S kajkej wjeżełosczu njenadżity dar pschijachu a wużichu! Bohaty muż, pschihladujo, sawidżesche jim jich appetit, s kotrymž schalku po schalzy a kulku po kulzy rumowachu. Najprjódzy sastara žona žwoju dżowcżiczku w korbje se schalku cżopkeho piwa a s kulku zakty, kotrejž dżěczo wótsje mjasakjo wuži. Sbytk cżopkeho piwa a dwě kulzy zakty buschtej njepschitomnemu Pětrej skhowanej. „Żehliwe wuhło dyrbisch hromadżicž na hłowu žwojeho njepschecżela“, rjekny Pjenježak spokojny žam pschi žebi: „Wjedżecž bych chzył, hacž ma mje drjewarjowa žona hischcże pschezo sa tak skupeho?“

So by tuto wuhło hischcże bóle żehliwe sc̃inił, dari Pjenježak drjewarskimaj cżłowjekomaj hromadu skory a tschěskow, kiž bě sbyła po dokonjanym dżele a kotrež bychu žo hewak s wjetscha do domu wobžedżerja drjewa snožyle.

Boži wječor dostachu Pjenježakez žłužobni žwoju msdu a ſ dobom też wulke hodowne dary. Hewak žo w žiwjenju bohateho muża niczo dale njepschemĕni, hacż ſo pschi khofeju měſto zwibaka a tykanza ſtibki woßuſchka leżachu, a ſo Pjenježak nĕkotre jĕdże a ſchkleńczki wina wjazy wuži dyżli hewak.

Hinak bĕſche we žwójbje khudeho drjewarja. W jich jeniczkej ſtwiczży we dworje pschi ſemi žwĕczeſche žo ſeleny hodowny ſchtom, wokoło kotrehoż žo wulzy a mali ludżo wjeżelachu. Kakakowa bĕ žwojemu mużej wobradżiła pok punta tunjeho tobaka k kurjenju, maku dymku ſ grocżanym wĕczkom, pakczik ſchtrychowanczkow, wokmjanej tykawczkaj a ſchtwórcż khany dobreho żitneho palenza; muż pak ſa to žwojej żonje nowy njedżelſki kłobuk a poprjanzowu wutrobu; žwojemu Pětrej nowej palzatej rukajzy, wokojnik, ſchĕſcż liſtnow pißneje papjery — pjecżeneho jerja ſa tſi nowe pjenjeżki; ſkónczńje žwojej Khatzy k jeje klanzy pißaneho mużika na ſczĕnu a pjatnacże poprjanzowych worjechow. Butrowy woßuſchk ſa pjecż żlĕbornych, kiż bĕ woßrjedż wſchitkich tutych rjanoſczow, bĕ poſtajeny zykej žwójby ſa pſchidawk pſchi žwjedżeńſkim khofeju prĕni dżeń hodow.

Pjenježak, bohaty muż, pſchihladowaſche a poßłuchaſche mjelczo pſchi tutym wjeżelym hodownym wobradżenju. Wón žo nĕtkole wotßali ſ jeneho wokna ſtwiczki, ſo by dwaj żlĕbornaj tolerjej jako żehliwe wuhlo ſ nowa na ſchĕroku klinku ſtwinych duri położił. Do tutych nĕtkole ſakkapa a czekny, kryty wot wjecżorneje czmy.

„To je ſaßo dobry knjes Pjenježak był!“ ſawoła Kakakowa, hdyż durje wotewriwſchi brinczazej tolerjej ſbĕraſche. „Bóh żohnuj jeho ſa to tyßaz krócż na czĕle a duſchi!“

„Hamjeń!“ doda drjewar a ſkhowa tolerjej.

To bĕ ſa dołhi czaż ſaßo prĕnja hodowna radoſcż bohatemu Pjenježakej, a k temu tak tunja!

„Hejda, hólcże!“ ſawoła Pjenježak wokoło noweho lĕta Pětrej, kiż do ſchule dżĕſche, ſ woknom, „praj nanej, ſo dyrbi jutſje ſaßo pola mje drjewo dżĕłacż.“

„Jara rady, knjes Pjenježako!“ wotmolwi Pětr pſchecżelnje.

Naſajtra rano pſchińdże Kakakowa ſe žwojim žynom a ſ dżowczińczku, kotraż w korbje na maczérnym khribjecże žedżeſche, muż pak, kotryż piły, žekery a kóſlik njeżeſche, njebĕ Kakak.

„Mój wbohi muż“, powjedaſche Kakakowa Pjenježakowemu žłużobnikej, kotryż žo po poruczenju žwojeho knjeſa ſa winu praſcheſche, czeho dla je druhi mużſki pſchiſchoł, „je žo wczera ſe žekeru do hwiſdżele rubnył a leži teho dla krucże.“

Tajku ſrudnu powjeſcż ſaßłyſchawſchi chzyſche žo Pjenježak najprjódzy nad ſchkodu ſawjeżelicż a prajicż: „To je khoſtanje ſa to, ſo je mje ſa ſkupza wudawał!“ Ale bórſy žo teho ſhańbowa a miliſche czucże ſaczíſchcża tamne njekſcheſczíjanſke. Hižo w bliżſchim ſchtwórcżu hodżiny bĕ Pjenježak na pucżu do drjewarjoweho bydła, kotrehoż nańdże żedżo w ſtarym ſtole ſe ſwjaſanymaj nohomaj.

„Kak žo wam wjedże, luby Kakako?“ ſarĕcża Pjenježak na muża, kiż žo wopytej dżiwaſche, „macże wulke boloſcże?“

„To žo wĕ, ſo to w noſy žurowje ryje a hrjeba“, wotmolwi drjewar; „ale najhórſche je, ſo dyrbju tule ſměrom żedżecż a lĕnjeho paſcż. To wot dżĕczażych dnjow njejßym ſwuknył, a teho je mi kóżda hodżina wĕczноſcż.“

Tute żłowa bohateho muża ſaczeŕwjenichu; pſchetoż wón bĕ, runje hinak dyżli drjewar, wot dżĕczażych dnjow lĕnjeho paßł a woſtudu mĕł.

„Je ranjenje ſtraſchne?“ praſcheſche žo Pjenježak dale, „a ſchto mĕni lĕkaŕ k temu?“

„Lĕkaŕ?“ poßmĕwaſche žo Kakak. „Zyle niczo njepraji k temu, dokelż — pſches mój proh żadyn njepſchińdże. Sawobalił żym nohu, a wſcho dalſche pſchewoſtajam Bohu!“

„Kajki to njeroſom! Kajka to lohkomyßlnoſcż!“ horjeſche žo Pjenježak. „Kak dha, jeli ſo žo woheń do rany pſchida, a hnicże koſcże ſ teho naſtanje? We wobĕmaj padomaj ſczinicże żonu wudowu a dżĕczi żyroty!“

„Każ Bóh ſechze!“ rjekny Kakak ſ podaczom. „Lĕkarja a jeho drohe wukaſanja płaczicż, to żebi moja żekera a pika njemóże ſażłużicż. My żmy wjeżeli, hdyż mamy nuſnu żyrobu, draſtu a wobydlenje. Hižo ſchulſke pjenjeſy ſa naſcheho Pětra żu nam pſchewulke. Ale tola njejßmy dołho hiſchcże najnjeſbożowniſchi a teho dla ſe žwojim woßudom pſchezo ſpokojom byli. W naſchej thĕži wſchak horka pod krywom bydli ſtara żydomdżeżaczlĕtna żona, kotraż na njebjo wjazy pohladacż njemóże, tak jara ſchiwa je jeje ſchija a khribjet. A tola hiſchcże pſchedże ludżom pilnje żidu a czwiluje žo we žwojej ſymnej ſtwiczży, ſo by żebi nĕſchto mało ſażłużika. Pſched tajkim woßudom ſakitaj mje a mojich Bóh luby Knjes. Radſcho wumrjecż, hacż takle bjes pomozy żiwy bycż!“

„Póſczelu wam wuſtojneho lĕkarja“, rjekny Pjenježak, „kotryż dyrbi waß ſa moje pjenjeſy wulkkowacż. Sa to pak wocżakuju wot waß, ſo wy na jeho wukaſanja derje kedżbujecże, a žwoju nohu do czaża njenapinacże.“

„Wy pak ſcże dobrocżiwy, knjes Pjenježak!“ wotmolwi Kakak dżakowny. „Bóh żohnuj waß ſa waſche nadobne ſmyßlenje. Sſlubi=li doktor, ſo mi bórſy ſaßo na noſy dopomha, chżu rad ſměrom woſtacż.“

(Pokracżowanje.)

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** Tudomny pĕſchi regiment cżißko 103 je žo žrjedu ſ manevrow wrócżił. Naſajtra žo wojazy ſ wjeżelej powjeſczu pſchekwapichu, ſo je Jeho Majeſtoſcż kral Jurij kóżdemu mużej, kiż je žo pſchi manevrje wobdżĕlił, jako dar 50 np. póżłał. Sa zyke ſakſke wójſko kralowſki dar wſcho hromadże nĕhdże 15,000 hriwnow wucżini. Reſerviſtojo žu žo ſańdżeny pjatk ſe žłużby puſchczili.

— (Reſerviſtow ſajeli.) K reſervje puſchczenaj grenadĕraj ſtaj žo ſchtwórtk w jenej Budyſkej korczmje wopiłoj a w pjanoſczi herjekałoj. Dokelż jimaj teho dla korczmaŕ won kaſaſche, wonaj tuteho nabiſchtaj. Sawołani poliziſtojo wopojeneju biczkow ſajachu.

— (Reviſija fajmow.) Mĕſchczańſzy poliziſtojo žu žrjedu w nozy na Budyſkich leżomnoſczach ſtejaze fajmy pſchepytali. Pſchi tym žu ſchtyrjoch zuſnych nadeſchli, kotfiż tam pſchenozowachu. Mjes nimi bĕ też jedyn dżĕłacżeŕ, kotrehoż jena ſwonkowna wyſchnoſcż cżĕlneho ſranjenja a jebanſtwa dla pytaſche.

— W dżenżniſchim cżißle „Serb. Nowin“ je nowy żeleſniſki jĕſdny plan, wot 1. oktobra płacżazy, wocżiſchczany.

— (Njeſbożе pſchi manevrach.) Se żałożnym podawkom je žo ſańdżenu njedżelu wobydlerſtwo měſta Freiberga roshoriło. Na tamniſchim torhoſchczu kanony 2. bataillona 2. pólneho artilleriſkeho regimenta ſtejachu, kotreż żebi dżĕczi a doroſczeni wobhladowachu. Woßebje žo ſa nje jedyn ſtudent tamniſcheje hórſkeje akademije ſajimowaſche. Strażu mĕjazy dżeßatnik (gefreiter) chzyſche ſtudentej pokaſacż, kak žo ſ nowymi kanonami tſĕła. Wón teho dla ſ kaſchcża maneverſku kartuſchu wſa, wo kotrejż mĕnjeſche, ſo je hižo wużiwana a próſdna. Ju do kanony tyknywſchi, wón ſaczeże. Na njeſboże pak bĕ wón pjelnjenu kartuſchu wſał. Płomjo, kotreż ſ kanony wußapny, żałożne njeſboże naczini. Sſydom dżĕczi, kotreż pſched kanonu ſtejachu, žo na hróſbne waſchnje wopalichu. Jene hnydom wumrje. Jenemu dżĕſczu hnydom wobej wocżi wubĕżeſchtej, druhemu žo jene wócżko wupali. Njeſbożowneho dżeßatnika, kotryż chzyſche kapitulĕrowacż, žu ſajeli. Wón je žo pjecża w jaſtwje wobwĕżnył.

Druhe njeſboże je žo w biwaku pola Freiberga ſtało. Po ſkónczenej bitwje hejtman 2. kompagnije 103. pĕſchkowiſkeho regimenta pſchikaſa, njewutſĕlene patrony ſ tſĕlbow wſacż. Jedyn wojak, kotremuż bĕchu ſe ſymu porſty ſproſtke, žo pſchemaßny, tak ſo žo patrona wutſĕli. Wojakowa tſĕlba bĕ ſ njeſbożownym pſchipadom k hłowje reſerviſta Bellmanna nawrócżena. Patronina drjewjana panka Bellmanej helm pſcherаſywſchi jemu ſadnju hłowu ſrani. Hdy budżiſche wón helm na hłowje njemĕł, budżiſche jeho žnadż morika. Sranjeneho, kotryż žylnje krwawjeſche, žu dwĕ njedżeli dołho w lazarecże hojili, prjedy hacż žu jeho puſchczicż mohli.

Jedyn huſar Wulkohajnſkeho regimenta pola wßy Reichsſtädta bliſko Dippoldiswaldy widżenje jeneho wócżka ſhubi. Jako nózna patrouilla mĕjeſche wón njepſchecżela pytacż. Wón jeho wußlĕdżi, tola też ſtrażnik njepſchecżelſkeho wotdżĕlenja žo huſara dohlada a na njeho ſawoła, ſo dyrbi ſaſtacż. Dokelż pak huſar dale jĕchaſche, ſtrażnik wutſĕli. Patronina panka na njeſboże huſarej do wócżka ſlecża a jo rosmjecże. — Jedyn druhi huſar je żebi żykanje rĕſajo porſt wotrĕſnył.

— Wjedro pſchichodnych dnjow budże po doprĕdka prajenju wjedrowuſtojnych żuche a rjane.

S **Bowżwez.** Tudomneho kublerja Ryczerja bĕ žrjedu tydżenja jena mucha kalnyła. Dwaj dnjej poſdżiſcho je wón na ſajĕdojczenje krwĕ wumrjeł. Lĕkarjowa pomoz njemóżeſche żmjercż wotdżerżecż.

S **Dżiwocżiz.** Pſchichodnu wutoru naſch nowy mucżeŕ, knjes Khójczka ſ Noweho Měſta pola Wojerez, k nam pſchicżehnje. W tu thwilu je wón ſ mucżerjom w Urbanstrebenje pola Boleżławja (Bunzlau).

S **Hornjeje Hórki** Dżĕłacżerjam Khorli Pjechej, Khorli

Krjenzej, Henriecźe Gneißowej ſ Hornjeje Hórki a dźěłacźerjej Liebſchej a Bokej ſ Dobruſche, kotſiž ßu dołhe lěta njepſcheſtawajźy w tudomnym papjerniku dźěłali, je knjeźerſtwo medaillu ſa ßwěrnoſcź w dźěle ſpožčiło. Mjenowanym je ßo cźeßne ſnamjo na ßwjatočne waſchnje pſchepodało. Direkzija Budyſkich ſjenoczenych papjernikow je pódla teho kóždemu wuſnamjenjenemu po 50 hriwnach w nowej móſchniczźy jako cźeßny dar dała.

S **Hornjeje Hórki.** Na łuzy hoſcźenzarja Peßołda bě ſańdźenu njedźelu pſchipołdnju Lawkez dźěcźo do rěki padnyło. Wone budźiſche ßo w hłubokej wodźe tepiło, njebudźiſche-li tudomny dźěłacźeŕ Hencź hnydom ſa nim ſkočił a jo wucźahnył.

Se **Sombarka.** Sańdźenu njedźelu dopołdnja běchu ßo ſ tudomnym korcźmarjom Hajniczanſzy fabrikſzy dźěłacźerjo ſwadźili a jeho ſtraſchnje ſ nožemi ſkałali. Mjes tym ſo ßo korcźmaŕ wo ßwoje žiwjenje bědźeſche, druſy fabrikarjo ſ jeho khamora wſchě zigary ſebrachu. Woni tak dźiwje ſakhadźachu, ſo dyrbjeſche ßo žandarm na pomoz ſawołacź, kotryž je tſjoch najhórſchich zychnowarjow ſajał.

S **Kluſcha.** Wutoru 23. ſept. dokonja ßo 25 lět, ſo bu knjes faraŕ Běrnik jako duchowny do Kluſcha ſapokaſany. Duž ßwjeczeſche ſ dobom ßwój ſaſtojńſki a woßadny jubilej. Duž běſche też dźakomna woßada ßwojemu duſchowpaſtyrjej ważny dźeń najrjeńſcho wuhotowała. Njedźelu 20. ſeptembra poſtrowichu jeho ſaſtupjerjo woßady, knježa zyrkwini a ſchulſzy pſchedſtejicźerjo a knježa wucźerjo. Woni pſchinjeßechu jako dary rjane blido a plyſchowy ſofa kaž też 2 plyſchowaj ſtołaj, a druhi ſtoł k pißakej, knježa wucźerjo pſchepodachu rjany teppich. Knjes jubilar jich wſchitkich k wjeczeri wokoło ßebje ſjednocźi a bu někotre hnute a hłubokoſacźute ßłowo w luboſcźi porěcźane. Wutoru dopołdnja poſtrowichu najprjedy jubilara knježa ſaſtupjerjo ryczeŕkublow, knjes kollator Běhmaŕ nad Kluſchom, knjes komerziſki radźicźel Hermsdorf nad Kupej a knjes ryczeŕkubleŕ Goldamer nad Czelchowom. Woni wobdarichu jubilara w mjenje wſchitkich ryczeŕkublow ſ dwěmaj ßlěbornymaj ßwěcźnikomaj a ſ drohotnym wyßokim ßlěbornym naſtajenjom na hoſcźińſke blido. Mjes tym běſche ßo ßerbſka konferenza ſeſchła. 9 ſaſtojńſkich bratrow běſche pſchiſchło. Hnujazu naręcź na knjeſa jubilara dźerżeſche pſchedßyda knjes faraŕ ryczeŕ Jakub-Njeßwacźidliſki na ſałožku ßłowa bibliſkeho pucźnika na tón dźeń. Jako dar doſta knjes jubilar votivnu taflu, kaž też dwě rjanej knihy. Knjes jubilar ßo ſa wſchu luboſcź nanajwutrobniſcho podźakowa. Wot konſiſtorialneje wyſchnoſcźe běſche pſchipóſnawaze a ſbožopſchejaze pißmo doſtał. Telegramy a ſbožopſchejaze liſty we wulkej liczbje dóńdźechu. Pſchi ßwjedźeńſkej hoſcźinje ßo hiſchcźe wjele ßłowow bratrowſkeje luboſcźe knjeſej jubilarej a jeho ßwójbje wuprajichu. Saſtupjeŕ měſchcźańſkeje konferenzy, knjes archidiakonus Haaß pſchepoda rjany kij ſe ßlěbornym pſchimadłom. Zyły jubilej ßwědčeſche wo bohatej luboſcźi, kotruž ma jubilar w ßwojej lubej woßadźe pſches ßwoje duſchowpaſtyrſke ßwěrne ſkutkowanje, kaž też wo bratrowſkej luboſcźi, kotruž je ßebi dobył mjes ßwojimi ſaſtojńſkimi bratrami. Bóh luby Knjes žohnuj jeho dale w jeho lubej Kluſchanſkej woßadźe!

S **Hrodźiſchcźa.** Tudomny ßerbſki homiletiſki ſeminar wotmě ßo wot 25. aug. hacź do 21. ſept. pod wodźenjom knjeſa fararja Mrósaka. Na nim wobdźělichu ßo ſchtyrjo ſtudenczi duchownſtwa: Jan Kſchižan ſ Hodźija, Khorla Rěſbaŕk ſ Budyſchinka, Jan Kapleŕ ſ Budyſchina a Richard Bojź ſe Zidowa. — Kóžde dopołdnje ßo roswucźowachmy w ßerbſkej rěcźnizy, a to woßebje na deklinaziju wězownikow a pſchidawnikow a na konjugaziju pſchitomnoſcźe kedźbowachmy (Kral, ßerbſka rěcźniza §§ 6—38 ſ wuwſacźom §§ 22—25. 29. 34). Potom rtnje a pißomnje ſ němſkeje rěcźe do ßerbſcheźiny jene prědowanje a dwě ſpowjednej rěcźi pſcheložowachmy. So bychmy też ßerbſku bibliſku rěcź nawukli, liſtaj Pětrowaj a liſt Judaſchowy ſ greſkeho teksta do ßerbſcheźiny pſcheložowachmy a ßebi bliže wobhładachmy, a potom tutón pſcheložk ſ pſcheložkom ßerbſkeju evangelſkeje a katholſkeje biblije pſchirunachmy. Popołdnju ßo w katecheſy roswucźowachmy, kſcheſcźijanſku wěru ßebi roſpominajo. Rano a wjecźor ßo ſe ßerbſkich knihow cźitaſche, a też wſchědna ſabawa bě ßerbſka. — So bychmy roswucźowanje w ßerbſko-němſkich ſchulach ſeſnali, ludowej ſchuli w Rakojdach a w Hrodźiſchcźu wopytachmy. Tam pola knjeſa wucźerja Łódneho wuſtojnu katecheſu ſ bibliſkich ſtawiſnow, tu pola knjeſa kantora Sahrjeńka wuſtojnu katecheſu ſ katechißma ßłyſchachmy; woběmaj knjeſomaj ſa to wutrobny dźak prajimy. — So bychmy pak ßo ßami w katecheſowanju ſpytali, wſchitzy katecheſu dźerżachmy. Tjjo ſ naß też w tudomnej nakhwilnej zyrkwi prědowachmy, a jedyn ſ naß też jednoŕy pohrjeb wotmě. — Sa wſchu prózu, wodźenja a ſaſtaranja ßerbſkeho ſeminara pak knjeſej fararjej Mrósakej a jeho hoſpodliwemu domej ßwój najwutrobniſchi dźak prajimy. Njech ßerbſki ſeminar dale ſkutkuje Bohu k cźeſcźi a Sſerbam k wužitku!

J. K

W **Sſernjanach,** kaž hižo tydźenja powjedaſche naweſchtk, wotbudźe ßo jutſje w rjanym wobnowjenym a powjetſchenym ſalu knjeſa Michała Bjenſcha konzert, kotryž niz jenož ſa towaŕſtwo a woßadu, ale ſa zyłu ßerbſku krajinu ſnamjenja podawk. Sawěſcźe ßo tam wohładamy bratſja a ßotry ſe wſchěch ſtron a ſhromadnje ſe ſahorjenjom poſtrowimy miſchtra, kiž naß pſchińdźe ſ knjenju wopytacź. Wohładamy ßo tam, a wuwitawſchi ßo, tam wužijemy horſchcźe kraßnych wokomikow, kajkeż pſchiprawicź ſamóže rjeńſche, hacź žane druhe wjeßele: ßerbſka pěßeń w pſchelubosnej draſcźe, kotruž je ju wobleki wot Boha wobdarjeny wumjekz. — Woßebje pſchiſpominamy, ſo budźa pſchi pokładnizy po 10 np. też cźiſchcźane kopjena doſtacź, kotreż chzedźa wſchěm hoſcźom trajaze wopomnjecźe ſwoſtacź na Sſernjany, 28. ſeptembra 1902. Kopjeno wobßahuje poſtrowjazu pěßeń, pſchednjeßomnu pſched ſpěwanjom, a potom, po krótkich ſtawiſnach towaŕſtwa krótki, ale wobßažny ſpiß žiwjenja a ſkutkow žadneho a lubeho hoſcźa, knjeſa Bjarnata Krawza.

S **Komorowa** pola Rakez. Hižo wjele njedźel běchu ßo tudomne a Trupjanſke dźěcźi a jich ſtarſchi na njedźelu 21. ſeptembra wjeßelili; pſchetoż tónle dźeń dyrbjeſche ßo po tſilětnej pſcheſtawzy ſaßo ſchulſki ßwjedźeń wotměcź. S wjeßelom dźeń powitachu, kotryž běſche po deſchcźach poßlednjeho tydźenja ſ rjanym cźoplym ßłóncźnym wjedrom porjeńſcheny. Pſchipołdnju ½1 hodź. ßo ſchulſka młodźina, ſ wěnzami, ſcherpami a khorhojemi pyſchena, ſhromadźi. Po ſwucźenym waſchnju dźěcźi do bliſkeho Trupina cźahnu. Derje ſrjadowany cźah, na kotrehoż cźole 4 wulke ſchulſke khorhoje ſmahowachu, ſ pſchewodom knjeſa wucźerja Hórlizy, knjeſa ſchulſkeho pſchedſtejicźerja Scholty ſ Komorowa a knjeſa gmejnſkeho pſchedſtejicźerja Kucźanka ſ Trupina ßo ſ piſkanjom Kulowſkich herzow na pucź naſtaji. W dworje Trupinjanſkeho gmejnſkeho pſchedſtejicźerja knjeſa Kucźanka ßo ſaſta. Hdyž běchu ßo wſchitzy ſ piwom poßylnili, ſchulſzy hólzy 1. klaßy 4 jara derje wuwjedźene reje rejwachu, kotreż ßo pſchihładowarjam jara lubjachu. Do „macźeŕneje wßy“ ßo wróczíwſchi ßo dźěcźi na ßwjedźeńſkim měſtnje ſeſtupachu, hdźež na nje hižo mnoſy pſchihładowarjo ſ bliſka a ſ daloka cźakachu. Hdyž běchu dźěcźi 9 rejow ſ pſchewodom ſpěwow a piſkanja wubjernje rejwałe, ßebi wone ßwoju ßwacźinu, ſ kołbaſkow, zaltow a piwa wobſtejazu, ſeßłodźicź dachu. Bórzy po tym ßo pißane žiwjenje po měſtnje pſcheběhowaſche. Tu ßo rejwaſche, tam ßo hrajeſche! Tu po žerdźach łažachu, tam tſelachu! A pſchi tym wucźerjowe kiwnjenje doßahaſche, ſo by ßo kóžde dźěcźo na ßwoje měſtno pokaſało. Do ßwjedźenjoweho ſkóncźenja ßo hiſchcźe hra „David a Goliath“ a „bantata reja“ pſchedwjedźeſchtej, kotrejž teho runja, kaž reje, ſpodobanje namakaſchtej. Prjedy hacź ßo cźah ſ nowa k pſchecźehnjenju piches wjeß ſeſtupa, knjes kantor Garbaŕ ſe ßußodnych Wulkich Sdźar ßłowo wſa, ſo by ßo knjeſej Hórlizy ſa jeho wulku prózu, kotruž bě pſchi ßwjedźenju a do njeho měŕ, w mjenje ſtarſchich, a wſchitkim pſchecźelam ſchulſkich dźěcźi dźakowaŕ a ſkóncźnje knjeſej Hórlizy tſikrócźnu ßławu wunjeßk, na cźoż tón ßwój a dźěcźi dźak wſchitkim pſchecźelam tudomneje ſchule wupraji. Woßebje wón ſ dźakom na wobeju wotnajerjow naſcheje hońtwy ſ Budyſchina a Draždźan ſpomni a ſkóncźnje wſchitkim pſchecźelnym daricźelam ſ bliſka a ſ daloka tſikrócźnu ßławu wunjeßy, kotrejž wſchitzy pſchitomni ſe ſahorjenjom pſchihłoßowachu. Na to cźah do wßy cźehnjeſche, hdźež ßo bliſko Schimanez hoſcźenza roſpuſchcźi. Pón-dźelu, kotryž dźeń ſchulſka wucźba ſ dowolnoſcźu pſchedſtajeneje wyſchnoſcźe wupadźe, ßo w naſchej ſchulſkej ſtwje wſchelake wužitne wězy ſa ſchulſke dźěcźi wuloßowachu. Nadźijomnje naß knjes wucźeŕ Hórliza bórzy ſaßo ſ wuhotowanjom tak rjaneho wſchitkim we wopomnjeczu woſtawazeho ſchulſkeho ßwjedźenja ſwjeßeli.

S **Draždźan,** 21. ſeptembra. Dźenßa mějachmy luboſny dźeń, ßłóncźnu njedźelu, kaž jich njeje wjele było w tutym lěcźe. Tajke wjedro cźehnje wjele wobydlerjow ſ měſta, ßwěrnych Sſerbow pak bě wono wjedło nuts do kraßneje kſchižneje zyrkwje, hdźež ßo tutón dźeń ßerbſke kemſche wotdźerżachu. Njedźela je ßwěrnym Sſerbam w zuſbje tehdy luboſny dźeń, hdyž ßmědźa w pſchitwarkach Knjeſowych w macźeŕnej rěcźi Boži dźeń ßwjecźicź, kiž je jim lubſchi, dyžli hewak tawſynt. Bě ßo wjele ßerbſkich kemſcherjow pſchipołdnju ½12 ſeſchło. Jim prědowaſche k. faraŕ Waltaŕ ſ Wóßlinka, a ſpowjednu wucźbu mějeſche k. faraŕ Jakub ſ Njeßwacźidła; ſpowjednych bě: 164, mjenujźy 66 muźſkich a 98 žónſkich. Bóh budź dale ſ tutej rjanej Božej ßłužbu!

J.

S **Draždžan.** Kajka dobrota ſa Sserbow w Draždžanach a jeho wokolnoſczi ſerbſke Boże ſłużby ſu, wo tym mózachmy ſo ſańdżenu njedżelu w tudomnej ſchižnej ſwjatnizy ſ nowa jaſnje pſcheſwědczicź. Wulka ſyła ſerbſkich kemſcherjow běſche ſo tam ſhromadźiła, ſo by w lubej maczérnej rěczi Bohu kherluſche ſpěwała a ſpowjednu wuczbu, prědowanje a Bożu wjeczeŕ wuźika. Jadriwu a natwarjazu ſpowjednu wuczbu měješche k. faraŕ ryczeŕ Jakub ſ Njeſwaczidła, wubjerne a duchapolne prědowanje pak k. faraŕ Waltaŕ ſ Wóſlinka na podłožku Eſeſ. 4, 1—6 dżerżeſche a poſłuchaŕſtwu ſ móznymi a ſahorjazymi ſłowami najjaſniſcho dopokaſa, czeho dla a kak mamy jednotu Ducha dżerżecź. We ſwjatej nutrnoſczi běchu lubowanemu prědarjej wſchitkich wocźi pſchiwobroczene a ſ nich móżeſche ſo póſnacź, kak běchu wutroby wokſchewjene a ſhréte. O ſo bychu ſebi tola wſchitzy Sserbjo prědowanje Bożeho ſłowa w maczérnej rěczi wyſoozy ważili a tu dobrotu ſ dżakom wužiwali, kotraż ſo ſ nim jich njeſmjertnym duſcham pſches Bożu mikoſcź doſtawa! F.

S **Wojerez.** Pónđżelu je klampnaŕſki miſchtr Otto do ſmjertneho njeſboża pſchiſchoł. Hdyż wón na jenym nowotwarje na rózowej haſzy tſéſchny żłob pſchiczinjeſche, wón ſ rébla padnywſchi ſo tak ſtraſchnje pſcheraſy, ſo dwě hodźinje poſdźiſcho wumrje.

— Saúdżeny ſchtwórtk dopołdnja je na Nikolajez nowotwarje na hródkowſkej dróſy murjeŕ Schołta ſ Kulawża pſchi wotroſchtowanju ſ druheho poſkhoda na kamjeńtny pleſtr dele padnył. Wón je ſebi nop ſtraſchnje wobraſył a ſebi ſhibadle wobeju rukow ſlemił.

Se Shorjelza. (Khoſtanſka komora.) Dżełacźerja Matěja Frenzla ſe Sabroda, kotrehoż winowachu, ſo je dybſacźny cźaſznik kranył, bě Wojerowſki kawniſki ſud wuwinował. Po powołanju ſtatneho rěczniſtwa ſo Frenzlowa ſkórżba hiſchcże ras pſched khoſtanſkej komoru ſudżeſche. Ta běſche hinaſcheho měnjenja a Frenzla k jaſtwu na jedyn dżeń ſaſudźi.

Khěžkaŕ Jan Kowal w Trjebinje bě wikowarjej Wjazzy konja wotkupił. Poſdźiſcho ſo wonaj ſwadźiſchtaj, dokelż ſebi Kowal żadaſche, ſo by jemu Wjazka ke konjej běrił zentnarja laneje mucźki pſchidał. Wonaj ſo do pukow daſchtaj, pſchi cźimż Kowalowa 17lětna dżowka ſwojemu nanej na pomoz pſchińdże. Wobaj do Wjazki ſ pjaſcźomaj pjerjeſchtaj a na poſled hiſchcże kuſateho rjeczaſnika na njeho ſchcźuwaſchtaj. Poſ Wjazku wjazy krócź ſkuſa, każ bě lěkaŕ wobſwědcził. Pſched ſudom Kowal a jeho dżowka wudawaſchtaj, ſo ſo njejſtaj Wjazki dótkloj. Ssudnizy pak jimaj njewěrjachu a Kowala k 50 hriwnam a jeho dżowku k 10 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja ſaſudźichu.

S **Běleje Wody.** W jenej tudomnej ſchkleńczeŕni je ſo dżěłacźeŕ N. wobwěſnył. Wón żonu a něktore dżěczi ſawoſtaji.

Přilopk.

* (Jědojta mucha.) Na kalnjenje jědojteje muchi je jena ſłużobna holza w Burgſtädtu tele dny wumrjeła. Hdyż wóndano pſches lěſ dżeſche, ju něſajka mucha do huby kuſny. Hacź runje holza hnydom pomoz pola lěkarja pytaſche, je wona tola na ſajědojcźenje krwě wumrjeła.

* (Sadwělowanſki ſkutk jeneje macźerje.) S Noweho Bydźowa w Czechach piſaju: Wobłudniwſchi je żona dżełacźerja Holecźka ſwojim tſjom ſpizym dżěcźom ſ britwju krk pſcherěſła, na cźož je ſo ſama ſmjertnje ſraniła. Pſchicźina njeſkutka ma drje ſo we wulkej nuſy pytacź. Sswójba njemějeſche wot něktorych dnjow niczo jěſcź. Holecźkoweje muża běchu paduchſtwa dla do jaſtwa ſadźili.

* (Hrabinka a bur.) S Warſchawy piſaju: Pólſzy wyſoozy ſemjenjo ſebi ſe ſpodźiwanjom wo ſwudowjenej hrabinzy ſ jeneje ſ najwoſobniſchich pólſkich ſemjanſkich ſwójbow powjedaju, kotraż je ſo ſe wſchědnym burom woženiła. Hrabinzyny nowy muż je hacź dotal na jejnych polach jako robocźan dżełał a je 30 lět młódſchi dyżli wona. Hrabinka je ſwoje wulke wobſedżenſtwo ſwojemu nowemu mandżelſkemu ſapiſacź dała.

* (Wobſtarna njewjeſta.) W Hietzingſkej zyrkwi we Winje ſo tele dny nawoženja a njewjeſta ſwěrowaſchtaj, kotrajż běſchtaj hromadże 157 lět ſtaraj. Khěžeŕ Moritz Komprowſki, kotryż je hižo 76. léto pſchekrocźił, a 81lětna prawowka Weinrankowa běſchtaj ſo roſſudźiłoj, ſo hiſchcże na ſwoje ſtare dny mandżelſzy ſjenoczicź dacź. 60lětny żyn a mnohe dżěczi-dżěczi běchu pſchi wěrowanju pſchitomne. Pſchicźiſchcź luda bě tak wulki, ſo dyrbjachu ſo zyrkwine durje ſamknycź. Nawoženja a njewjeſta běſchtaj wobaj ſwudowjenaj. Nawoženja bě loni ſe ſwojej prěnjej żonu ſloty kwaſ ſwjecził.

* (Droha hubka.) 29lětny kamjenjecźeſaŕ Ulbrich ſ Unterſchwarzbrunna bě w pjanoſczi młodu holzu wobjał a wokoſchił. Sa tónle nadpad ma wón 3 měſazy jaſtwa wotſedżecź.

* (Morđaŕſtwo.) Najeńk knjeżeho kubła, pola Wolsdorfa leżazeho a wjerchej Salm-Salmej ſłuſchazeho, Khorla Courth, je ſwoju żonu a ſwojeho ſchoſarja ſatſélił, dokelż mějeſchtaj wobaj ſe ſobu karu. Courth je ſo ſam wyſchnoſczi ſtajił.

* (Wulkotna namakanka.) W Kongsbergſkich podkopkach w Norwegſkej ſu dulu ſlébra namakali, kotraż hromadże ſ kamjenjom 3 zentnarje waži. Wona něhdże 2 zentnarjej cziſteho ſlébra wuda.

* (Naczékańzy ſatſéleny.) Rubjeżny mordaŕ Julius Radezki, k 20 létam khoſtaŕnje ſaſudżeny, chzyſche pjatk w nozy ſ khoſtaŕnje w Steinje w Awſtriſkej cźeknycź. Wón bě ſo hižo ſe ſwojeje klétki wudobył. Hdyż pak chzyſche po błyſkowodże dele ſaléſcź, ſo jeho wojeŕſki ſtražnik dohlada. Tón tſi krócź na njeho ſawoła, ſo dyrbi ſo do ſwojeje klétki wrócźicź. Dokelż khoſtanz to njeczinjeſche, wojak do njeho tſéli. Na ſmjercź ſranjeny Radezki ſ błyſkowoda padże. Jedyn ſobupomhaŕ na bliſkim ſchtomje ſedżeſche; jeho ſajachu.

* (Nowe vulkanſke wubuchi na St. Vinzentſkej kupje.) S woheń bluwazeje hory Soufriéra na St. Vinzentſkej kupje w ſrjedźnej Amerizy ſ nowa płomjeuja wyſoko ſapaja. Popjel, kamjenje a lava pak ſo tón krócź njewumjetaju.

* (115 cźłowjekow ſo ſateptało.) Na ſjéſdu cźornoſſkeje (negerſkeje) baptiſtiſkeje gmejny „Shilo“ w Birmingħamje w Alabamaſkim ſtatu w połnóznej Amerizy ſo ludźo w baptiſtiſkej zyrkwi ſe żałoſtnymi ſtróżelemi wobjachu, pſchi cźimż je ſo 115 cźłowjekow ſateptało a ſu ſo někotre ſta wobſchkodźiłe. Mjes tym ſo wucźeŕ Bocker ſ Waſhingtona rěcźeſche, ſo w huſtej cźrjódże poſłucharjow dwaj cźornochaj do pukow daſchtaj. Někotre woſoby na to wołachu: „ſight! ſight!“ (poraźcźe jeho!), ſchtoż naſdala ſtejazy jako „ſire! ſire!“ (woheń!) ſroſymichu. Duż ſo wſchitzy pſchitomni k durjam tłóczachu. Żałoſtne podawki ſo ſtachu. Mużojo a żony na ławki ſkoczichu, ſ kotrychż mnoſy dele padźechu a ſo ſateptachu. S prěnim nadběhom ſo ſkoro wſchě dżěczi ſatłóczichu.

* Miliјonar Stratton w New-Yorku, kotryż je Cripple-Creekſke ſłote jamy wuſłědżił, je 13 miliјonow dollarow dobroczelſkim wuſtawam, ſwojemu jeniczkemu njeporadżenemu ſynej pak jenoż 50,000 dollarow wotkaſał.

* Wnuk mormonſkeho japoſchtoła Brighama Younga je ſwoju młodu żonu ſkónzował.

Wuſudźenja.

Khoſtanſka komora. Budyſki kawniſki ſud bě 58lětneho murjerja a khěžerja Jana Auguſta Sſymanka w Maleſchezach k jaſtwu na 2 njedżeli a k arreſtej na 10 dnjow ſaſudźił, dokelż bě wón w Cźertojni pola Maleſchez w haprleji dwójzy nózne hoki kładł a ſa nimi naſajtra hladał. Dale bě wón w Delnjohórcźanſkim knjeżim hacźe pola Brěſynli dwójzy ryby kojił. Sſymank ſo pſchecźiwo wuſudej kawniſkeho ſuda powoła. Wón prějeſche, ſo je ſo wón żandarmej, każ bě tón pſched ſudom wudawał, wuſnał, ſo je na ſakaſanych měſtnach ryby kojił. Ssudnizy pak mějachu jeho wudawanje ſa wurěcźe a wuſud kawniſkeho ſuda wobkrucźichu.

19lětny dżełacźeŕ P. H. Schenk ſ Budyſchina bě dżełacźerjej Piſkarjej, ſ kotrymż w Lubiju hromadże bydleſche, ſ njeſamknjeneje ſchinje nalutowanſke knjižki, w kotrychż bě 300 hriwnow ſapiſanych, kranył, ſ kotrychż ſebi na Lubijſkej nalutowarni 295 hriwnow wuplacźicź da. Tele pjenjeſy wón hacź do něktorych hriwnow pſchecźini. Schenk ma ſa to 5 měſazow jaſtwa wotpokucźicź.

Sa nowy Macźicźny dom

je ſo w lěcźe 1902 dotal nahromadźiło: 1226 hr. 18 np.

Dale ſu ſa njón darili:

W „Katholſkim Pósle“ cźiſło 39. léta 1902 hižo kwitowane:

Sběrka na konferenzy ſjednoczeńſtwa katholſkich wucźerjow ſerbſkeje Łużizy w Ralbizach 6 hr. 36 np. — Sa ſchlahanje na primizy 11 hr. — Молоканы: 30 np. + 70 np. = . . 18 = 36 =

Hromadże: 1244 hr. 54 np.

S dżakom kwituje a dalſche dary pſchijimuje

ſarjadniſtwo Macźizy Sserbſkeje.

Krajnostawski bank.

Dań ſa wſchě hacž dotal ſ $3^3/_{10}$ % ſadanjene **nalutowanſke pjenjeſy** ßo ſ 1. haprleju 1903 na 3% poſtaja.

Poniženje danjoweje měry ßo w nalutowanſkich knižkach pſchi ſkładnoſczi jich pſchedpołożenja naczíſchczi.

Sapołożerjo, kotſiž poniženju njepſchihłoßuja, maja to ſ pſchedpołożenjom knihi hacž najpoſdźíſcho do 30. oktobra 1902 krajnoſtawſkej banzy k wjedźenju dacz, kotraž budże w tajkich padach wupowjedźenſke prawa, po § 52 wuſtawkow, w nalutowanſkich knižkach pſchedczíſchczanych, wužicz.

W Budyſchinje, 18. ſeptembra 1902.

Krajnoſtawſki bank kral. ſakſk. hornjołużiſkeho markhrabinſtwa.

Seehaußen. **Bauerſachs.**

Gustav Küttner

w Budyſchinje
na ßerbſkej haßy 10
dalokoręczak 5*

winowa a delikateſſowa pſchedawarnja

ßnědarnja a winownja
dowola ßebi pſchi ſapoczanej
nafymje
ſ poruczenjom na ßebje dopomnicz.

Wulkotny wuſpěch
ſa kormjenje ßwini!

Spytajcze **G. Dötzerowy ßwinjazy pólver** a żadajcze ßebi proſpekt. Tyſka po **50 np.** w drogowni **O. Engerta.**

Kal krajaze maſchiny

najlěpſcheho ſyſtema,
konjaze nożizy
němſke a franzowſke,
britwje hižo po 1 mk. 20 np.
Blidne a dybſaczne nože
pola
Wilhelma Heina
16 na ßulelnſkej haßy 16
(Tuchmachergaſſe)
nożerńja a toczerńja.

Holza do kuchinje

a někotre **hródźne dźowki** ßo k nowemu lětu pytaju na **knježi dwór w Kupoj** pola Minakała.

Nalutowarńja w Rakezach.

Wobkhadny czaß tudomneje nalutowarńje ßo wot **1. oktobra** t. l. na

ſchtwórtk popoldnju wot 2—5 hodźin

pſchepołoži, wot tehole czaßa ßo

ßrjedu wjazy w njej njewobkhadźa.

Nalutowarńne ſarjadniſtwo.
Auguſt Rjelka, gmejnſki pſchedſtejiczeŕ.

Ssadarſka a ſahrodniſka ſchula w Budyſchinje.

Sahrodniſtwo ma wulku dźělbu **ßadowych ſchtomikow** wſchěch formow (wyßokich a niſkich, ſpalěrowych, pyramidojtych ſchtomikow atd.) na pſchedań.

Symſki ſemeſter w ſahrodniſkej ſchuli ßo **21. oktobra t. l.** ſapoczńje. Dalſche wukaſuje

pſchedßyda dr. **Brugger.**

Poruczam tołſte **krjepjawki, wódne khany, mlokowe khany, mločanki, czerpaki, petrolejowe khany, wnhlowe kaſchcze** ßamßneho wudźełka, mam też wulki ſkład domjazeje, kuchińſkeje a emaillowaneje nadoby, **ſchablony** k wuſchiwanju a woſnamjenjenju, **wódne pónoje** a **żeleſniki.**

Dale cžinju na to kedźbliwe, ſo wſchě do mojeho rjemjeßła ßłuſchaze twarſke dźěła, tſčſchne žłoby (ryny) a roły, kaž też wodowody jara ßwědomliwje wuwjedu. Duż proſchu na mnje dźiwacz.

Spěſchne poßłużenje. Porjedźerńja. Tunje płaczíſny.

Moritz Schulz,
klampnarſki miſchtr w Budyſchinje pſchi ßerbſkich hrjebjach 10.

Drainěrowanſke rołki

wſchoje družiny ßu po fabrikſkich płaczíſnach na pſchedań ſe ſkłada
E. Dietricha w Lětonju.

Pſchedawarka,
ßerbſki rěczaza,
wuczobniza,
ßerbſki rěczaza,

ßo bórſy abo poſdźíſcho ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi pytatej.

Philippi & Co.
na bohatej haßy 3.

Jutry 1903

ßyn cžeßneju ſtarſcheju měſto jako **wuczobnik** doſtanje pola

Schiſchki a Rjeczki
na ſwynkownej lawſkej haßy.

Dla woženjenja nětczíſcheje pytam k 1. oktobrej abo poſdźíſcho pilnu cžiſtu **ßłużobnu holzu**

Bertha Bulnheimowa
rodź. Dudźicź
w Budyſchinje na Hoſchiz haßy 36.

Hejtmana ſ dobrymi wopißmami, wjele hródźnych a ßłużobnych dźowkow, mlokowe holzy, wołazych pſchi wulkej mſdźe pyta **Spannowa** na małej bratrowſkej haßy.

Sſłużobne a hródźne dźowki a tajke k ßwinjom, mlokowe holzy, wotroczkow, pohonczow, wołazych pſchi wulkej mſdźe do dobreje ßłużby pyta pſchiſtajerka **Görlichowa** pſchi Michałſkej zyrkwi.

15lětna **ßłużobna holza** ßo k 1. oktobrej pyta pſchi ßerbſkich hrjebjach 14.

Sſłużobne a hródźne dźowki a tajke k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, pohonczow, hejtmanow, dźěłaczéŕſke ßwójby, tſeczakow a wołazych ſa tudomne a Draždźanſke ſtrony hnydom pyta **Schmidtowa** na ßukelnſkej haßy czíßko 24.

Derje ſdźerżany wós

ſe ſadnimi durjemi ma na pſchedań **Bruno Urban** w Trjebjenzy.

Khoſej,

ßyry po 70 hacž 140 np.,
paleny po 80 hacž 200 np.
dobrych a najlěpſchich družinow poruczataj

Schieſchka a Rjeczka
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Czelaze koże,

ſajecze, kaniklaze, kocze, kunjaze a tkhórjaze koże po najwjetſchich płaczíſnach kupuje

Heinrich Lange
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi
a pſchi żitnych wikach.

Dobru

pſchenicznu muku

1/4 zentnarja po 3 mk. 50 np.,
hachtl po 90 np.,
porucza

Khorla Kahrowe
pſchi żitnych wikach.

Ssuſcheny tołſty połcz,

punt po 80 np. a **ßuſchene ßwinjaze mjaßo,** punt po 70 a 75 np., **kołbaßowy ſchmalz,** punt po 50 np., porucza

Ota Pětſchka na żitnej haßy.

Ralbičanske spěw. towarstwo

wuhotuje

njedźelu 28. septembra

w powjetšenym a wobnowjenym salu knjeza **M. Bjenša** w **Sernjanach**

wječor Bjarnata Krawca.

Započatk w $^1/_2$8 hodźin.

Program, 12 čisłow wobsahowacy, we wšěch družinach Krawcowemu wumjełstwu wustupić da. Wón sam budźe, hako prěnjemu teho rjadu, koncertej přitomny. Přispominamy, zo prěni króć při tej składnosći naše towarstwo wustupi z **měšanym khorom.**

Wšěch lubych přećelow našeho droheho Drježdźanskeho krajana a připóznateho mištra, wšěch lubowarjow serbskeje zabawy, a wosebje też wšě naše towarstwa **jenož po tutym puću** najwutrobnišo přeprošuje

Ralbičanske spěw. towarstwo.

Serbska prědarska konferenca.

Do posedźenja **hłowneje prědarskeje konferency** na **srjedu 8. oktobra 1902, dopołdnja $^1/_2$10 hodź.,** w hosćencu „winoweje kiće“ w Budyšinje jara należnje přeprošuje

předsydstwo.

Serbske towarstwo za Khwaćicy a wokolnosć

změje jutře njedźelu popołdnju w 4 hodź. swoje **měsačne posedźenje.** **Předsydstwo.**

Burske towarstwo w Rakezach

směje jutśje njedźelu 28. sept. popołdnju w 4 hodź. **pożedźenje.**

Wo bohaty wopyt prošy **pschedžydstwo.**

Wotewrjenje samkarstwa.

Čěsćenym Serbam w Budyschinje a wokolnosći dowolam ſ bi najpodwolnischo k wjedźenju dacź, so ſym

Jankez fabriku jěſdnych kołow

na horńežerſkej haſy pschedewſał a ju ſe wſchelakimi pſchiprawjenjemi porjedźił. Mi je mózno, wſchě ſo mi dowěrjaze dźěła nanajlěpje a najſchwarnischo dokonjecź a poručam ſo k dźěłanju nowych jěſdnych kołow ſnamki **„Latona“.** W mojej fabriziy je

hłowna porjedźerńja

ſa **jěſdne kola** a **ratarſke maſchiny,** ſ dobom **emailliérowarńja, toežerńja** a **ſaniklowarńja** wſchěch wězow a ſtarych jěſdnych kołow.

S dobom k wjedźenju dawam, ſo wſchě dźěła **wumělſkeho a twarſkeho ſamkarſtwa** pſchijimam, płunowody, wodowody, błyſkowody, plumpy, żeleſne wobłożenje, wrota a ſkhodźenki dźěłam, a dźěła na nowotwarach a wſchě druhe do ſamkarſtwa ſłuſchaze dźěła czinju. Duż czeſćenych Sserbow w Budyſchinje a wokolnoſći proſchu, ſo bychu moje pſchedewſacże dobroćiwje podpjerali.

Wſchě narunanſke dźěle wſchitkich ſamkow a potrjebu ſa jěſdne kola mam na ſkładze.

S poczeſćowanjom

Curt Meyer.

Budyska Bjesada

změje **njedźelu 28. septembra** na Budyskej třeleńi

swójbny wječor

ze spěwnej a hudźbnej zabawu a rejemi. Započatk $^1/_2$8 hodźin.

Předsydstwo.

Guſtav-Adolfſki ſwjedźeń

w Porſchizach.

Sſrjedu, 1. oktobra budźe da=li Bóh, Budyſke Guſtav=Adolfſke towarſtwo w Porſchizach ſwój lětuſchi ſwjedźeń ſwjećźicź. Sswjedźeńſkaj prědarjej budźetaj na ſerbſtim kemſchenju knjes duchowny Jencź ſ Kamjenza a na němſkim knjes duchowny dr. Heber ſ Budyſchina. Sſerbſka Boża kłužba ſo ſapočznje w 2 hodź., němſka $^1/_2$4 hodźin.

Wſchitzy pſchećeljo Božeho kraleſtwa ſo k temu lubje pſcheproſchuja.

W Porſchizach, 10. ſeptembra 1902.

Zyrkwine prjódkſtejeŕſtwo.

Krygar, farař.

Wobydlenje

je wot 1. oktobra na pſchenajecźe pola **B. Patſcha** w Bukezach.

Žiwnoſcź ſ 18 kórzami leżomnoſcźe a thlamarńju je hnydom płaćiſny hódno na pſchedań pſches aktuara ſw. ſł. **Libſchu** w Budyſchinje.

Žiwnoſcź cźiſło 23 w Kóſłach ſ 19 kórzami je ſe żiwym a morwym inventarom na pſchedań.

Žiwnoſcź ſemrjeteho J. A. Rehdy w Bjedruſku cźiſło 10 ſ 10 kórzami pola a łuki ma ſo póndźelu 6. okt. 1902 popołdnju w 2 hodź. w Bjedruſku na pſcheſadźowanje pſchedawacź.

Khlěbowa a zaltowa pjekarńja w Kukowje cźiſło 66 pola Pancźiz je hnydom na pſchenajecźe.

A. Kegel.

Jabłuka

k tłóczenju, zentnar po 2 mk. 10 np. kupuju.

Jan Herzig we Luſy.

Najlěpſche

durſthoffſke drožźe

wſchědnje cźerſtwe po fabrikſkich płaćiſnach poručza

Adolf Schmiß w Budeſtezach.

Jabłuka

tſchaßene, tola ſrałe a niz ſhniłe, ſo po kóždej dźělbje kupuja

w Hornjołużiſkej ſadtłóczerni

dr. Herrmanna a dr. Wetzki

pſchi kralowſkim walu 10.

Do Radworja

a wokolnoſcźe ſo jako **domjazy rěſnik** poručam.

S poczeſćowanjom

Ota Rjencź w Radworju.

Do Lětonja!

Njedźelu 28. ſept. popołdnju budźa ſo w Lětonjanſkim hoſćenzu **kołbaſy wukulecź a ſ teſchinkom tſělecź.**

Emil Dietrich.

Do Sprejow!

Njedźelu 28. ſept. wjecźor budźe **pacholazy bal** ſ herzami. Holzy ſe wſzy ſo na njón najwutrobnischo pſcheproſchuja.

Sprejanſzy pacholjo.

Ratarſzy ſchulerjo dobru penſiju namakaja pola **Schmidoweje** pſchi póſtſkim měſtnje 2 po 3 ſth.

Kowarſki wucźobnik

może hnydom abo jutry do wucźby ſtupicź pola **Bruno Urbana,** kowarſkeho miſchtra w Trjebjeńzach.

Wutrobny dźak

ſo knjeſej wucźerjej **Horliży** w Komorowje ſa wuhotowanje tak rjenje poradźeneho ſchulſkeho ſwjedźenja ſańdźeneje njedźele ſ tutym praji.

W Komorowje a Trupinje,
27. ſept. 1902.

Jurij Scholta, ſchulſki pſchedſt.
Jurij Kucźank, gm. pſchedſt.

Wutrobny dźak

a ſtokróćne „ſława“

tymaj dwěmaj cźeſćenymaj knjeźnomaj, kotrejż ſtej pſchi wuhotowanju reje w Roholnje ſwoje wulkotne dary wobſwědcźiłej.

Młodoſcź ſ Roholnja
r. u. **a wokolnoſcźe.**

(K temu cźiſłu jena pſchiłoha.

Pschiłoha k czišku 39 Serbskich Nowin.

Ssobotu 27. septembra 1902.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

22. septembra 1902.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšcheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	37—40	66—70
awstriske	37—41	67—71
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	33—36	63—65
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	30—32	58—62
4 žnadnje pizowane kóždeje starosty	—	52—55
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšcheje rěsneje hódnoscże	35—37	62—65
2 połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetšcheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	30—34	58—61
3. starsche, wukormjene krowy a žnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	26—29	54—57
4. žrěnjo pizowane krowy a jałojzy	—	51—52
5. žnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	46—50
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšcheje rěsneje hódnoscże awstriske	35—38	60—65
2 žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	32—34	57—59
3. žnadnje pizowane	27 30	51—55
Čelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	45—48	68—72
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	43—44	65—67
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschižењow w starosty hacž do 1¼ léta	51—52	63—64
2. mjaßne	48—50	60—62
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	45—47	57—59

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 3934 měchow.	W Budyschinje 20. septembra 1902. wot hr.	np.	hacž hr.	np.	W Lubiju 25. septembra 1902. wot hr.	np.	hacž hr.	np.
Pschenża běła	8	24	8	53	7	94	8	24
" žołta	6	94	8	12	7	35	8	65
Rožka	6	88	7	—	6	44	7	—
Jećmjeń	6	65	6	79	6	13	6	67
Wowß	6	50	7	10	6	—	7	—
Hróch (50 kilogr.)	10	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	50	9	50	8	—	9	50
Jahły	12	50	16	—	12	—	16	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	50	2	50	1	50	2	—
Butra 1 kilogr.	2	20	2	50	2	10	2	40
Pschenična muka 50 "	9	—	17	50	13	50	15	50
Ržana muka 50 "	8	—	13	50	10	83	11	83
Ssyno 50 "	3	20	4	40	3	50	3	80
Ssłoma 600 "	24	—	30	—	22	—	28	—
Prožata 1218 schtuk, schtuka	12	—	23	—	--	--	--	—
Pschenične wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	25	4	80	5	25
Ržane wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	50	5	25	5	75
Pschenčny gris (50 kilogr.)	--	—	6	—	—	—	—	—
Ržany gris (50 kilogr.)	—	—	6	50	—	—	—	—

Runklizowe žymjo, punt po 50 np. — **Czerwjeny dźeczel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach 14 hr. — np hacž 14 hr. 50 np., žołta 13 hr. 49 np. hacž 13 hr. 80 np, kórz rožki po 160 puntach 11 hr. — np. hacž 11 hr. 24 np., kórz jećmjenja po 140 puntach 9 hr 31 np. hacž 9 hr. 50 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr 27 np. hacž 8 hr. 38 np., pschenża (žołta) wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 9 np., rožka wot 7 hr. — np. hacž 7 hr 10 np., jećmjeń wot 6 hr. 75 np. hacž 7 hr. — np., wowß wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 10 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu

18 septembra 1902.

Po 50 kilogr: Rožka wot 7 hr. 19 np. hacž 7 hr. 28 np., pschenża wot 7 hr. 65 np. hacž 7 hr. 95 np., jećmjeń wot 6 hr. 70 np. hacž 6 hr. 78 np., wowß wot 6 hr. 50 np. hacž 8 hr. 50 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacž 12 hr. — np, hróch 10 hr. — np., žyno 4 hr. 25 np., běrny 1 hr. 50 np. Ssłoma (600 kilogr.) 20 hr — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 40 np. hacž 2 hr. 60 np.

Wjedro w **Londonje** 26. septembra: rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje 18. njedželu po žwjatej Trojizy rano w 7 hodź. farař Räda žerbsku spowjednu rěcź, ¼9 hodźin stud. theol. Kschižan s Hodźija žerbske a w 10 hodź. němske předowanje.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Pawoł, Jana Augusta Domaschki, pohonca w Małym Wjelkowje, ž. — Jan Hermann, Jana Augusta Wawrika, fabrikarja w Dźěžnikezach, ž. — August Max, Ernsta Augusta Oskara Helbiga, murjerja w Delnjej Kinje, ž. — Marja Lisbetha, njemandź. dź. w Nadźanezach.

W katholskej zyrkwi: Marja Hana, Emila Bergera, dohladowarja w pschedźelni, dź. — Thekla Theresija, Bjedricha Augusta Ferdinanda Gurki, kupza, dź. — Fanny Jadwiga, Wylema Pawoła Josefa Hübnera, tsiharja, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 21. septembra 1902: Jan Ganer, dźěłaczeŕ w Ratarjezach, 30 l. 11 m. 27 d. — 22. Božidar Marcźin, Michała Hermanna Panacha, kublerja w Kschiwej Borschczi, ž., 4 m. — 24. Jan Kudźela, žiwnoscźerski wumjeńkaŕ s Czichońz, 71 l 3 m. 6 d. († w měschczańskej hojeŕni).

Zyrkwinske powjesćze s Hodźija.

18. njedželu po žwjatej Trojizy smeje rano ½7 hodź. duchowny Domaschka žerbsku spowjednu wuczbu, ½8 hodź. farař Kschižan žerbske a w ½10 hodź. němske předowanje.

Pónđelu 29. sept. jako na Michała smeje rano ½8 hodź. farař Kschižan němsku a ½9 hodź. žerbsku spowjednu wuczbu, a ½10 hodź. duchowny Domaschka žerbske předowanje

Zyrkwinske powjesćze s Budestez.

18. njedželu po žwjatej Trojizy budze žo rano w 8 hodźinach předowanje žerbski a ¾10 hodźin němski cźitacź.

Rheumatiske **šaßakke khorosćze** móża žiwjenje njesnjeßne cźinicź; wone móża tajke knjejstwo nad cźełkom dobycź, so žo jich schkodźenje s zyka njehodźi saßo wurunacź.

Kaž naturske lěkowanje w sadwělnje cźeźkich padach, w kotrychž njebě žane městno na cźěle bjesbolostne a psche kotrež kóždolětne lěkowanske kumpanje w Oppelsdorfje, Cźoplizach, Neuheimje atd. niczo njepomhasche, hischcźe dospołne wustrowjenje dozpiwa, njech scźěhowazy podawk dopokaże.

Woženjena Z. s A., 50 lět stara, bě wot lětdźeßatkow k drjenju jara pschikhilena. Wulke bolosćze w kschižu, khribjecźe, tyle, ramjenjomaj, rukomaj, bjedrje, woßebje w nohomaj a kolenomaj; pódla teho w shibadłach khětre sacźeklisny, wurostki a sprostnjenje, wótsje žo žłyschaze rjepotanje a kschipjenje shibadłowych koscźi.

S dołhej khorosczu pschidachu žo hischcźe migräna, cźerpjenje delnjeho žiwota s cźeźkim a cźasstym krwawjenjom, sahubjenje cźuwow se skym spinanjom wutroby, tyschenje, roshorjenosćź a srudnosćź.

Wukasanje a skutkowanje: S městnami hodźiny trajaze parjenje, parne wobałki, a młóżne wobałki najprjódzy bolosćze połóżachu a produkty sahorjenjow sjzyzachu. Maßaża shibadłow shubjowanju muskulatury sadźěwasche, a pódla makeho Kneippskeho wobliwanja **hibicźiwosćź** a **poßylnjenje** spěchowasche. Sa 2 njedźeli žo khětre polěpschenje dozpi, sa 4 njedźele spokojaze wulěkowanje a po dlějschim lěkowanju doma dospołne wotkhorjenje. (Wschěm khorym žo stajnje mjena wustrowjenych abo polěpschenych žobucźeŕpjerjow mjenuja **w Uhlichowych naturskohojazych kupjelach,** pschi nowych hrjebjach 3.)

Koże do kožuchow!

Czorne a běłe koże, kaž wschě druziny wobßadźenskich kožow po najtuńschich płaczišnach,

jeschicźe

nowych kožuchow kóždeje faßony sa mužskich a žónske a **pschedźełanje starych kožuchow** derje a tunjo, dale

symske žuknjane a koßmate mězy

wschěch druzinow pola

C. E. Rinki, kóžkarja

na bohatej haßy 5.

Jěsdny plan železnizow
wot 1. oktobra 1902.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždžan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4	2. 3.
Se Shorjelza	1,58	—	4,20	8,55	7,58	10,55	2,11	2,21	4,25	6,55	8,40	10,58
Rychbacha	—	—	4,43		8,22	11,19	—	2,46	4,48	7,20	9,04	11,51
Lubija	2,23	—	5,02		8,43	11,41	2,37	3,07	5,07	7,42	9,22	12,34
Budyschina	2,44	3,55	5,37	9,39	9,18	12,20	2,58	3,43	5,42	8,18	9,55	—
Biskopiz	—	4,29	6,12		10,03	12,55	—	4,17	6,15	8,54	10,32	—
Arnsdorfa	—	4,52	6,33		10,25	1,17	—	4,40	6,36	9,19	10,53	—
Radeberga	—	5,01	—		10,33	1,25	—	—	6,44	9,28	11,01	—
Do Draždžan	3,40	5,27	6,58	10,34	10,52	1,45	3,54	5,05	7,04	9,48	11,20	—

S **Lubija** wotjědže kóždu ßobotu rano w 7,0, ſ Pomorz 7,15 a ſ Kubschiz 7,24 woßebity cžah do Budyschina, kotryž je 7,33 w Budyschinje.

S Draždžan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.
S Draždžan	—	6,13	9,08	10,30	12,35	3,13	5,09	5,30	7,32	9,42	11,47	12,57
Radeberga	—	—	—	—	—	—		—	—	—	12,19	—
Arnsdorfa	—	6,48	9,50	—	1,11	3,48		6,06	8,06	10,17	12,29	—
Biskopiz	—	7,13	10,14	—	1,36	4,10		6,29	8,32	10,40	12,53	—
Budyschina	5,09	7,46	10,47	11,30	2,07	4,41	6,06	7,01	9,03	11,10	—	1,57
Lubija	6,31	8,25	11,26	11,53	2,42	5,15	6,28	7,38	9,43	11,45	—	2,20
Rychbacha	7,04	8,42	11,42	—	2,58	5,31		7,54	9,59	12,01	—	—
Do Shorjelza	7,45	9,04	12,02	12,17	3,20	5,52	6,52	8,17	10,21	12,23	—	2,44

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Budyschina	5,00†	7,43	10,47	1,20*	2,06	4,43	7,25	8,40
Dźěžnikez	5,08†	7,55	10,56	1,32*	2,14	4,51	7,34	8,48
Budestez	5,14†	8,06	11,03	—	2,21	5,00	—	8,56
Roswodez	5,19†	8,12	11,08	—	2,26	5,06	—	9,01
Do Wjeleczina	5,26†	8,21	11,16	—	2,34	5,15	—	9,09

Kóždu póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru, wotjědže jedyn cžah ſ Budyschina rano 5,50 do Budestez, kotryž je 6,09 w Budestezach.

† Jěsdźi ßobotu a póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru.

* Jěsdźi jenož ßobotu, hacž do 16. nov. też njedźelu a ßwjate dny.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Wjeleczina	5,49†	8,45	11,42	—	2,59	5,47	—	9,45
Roswodez	5,59†	8,52	11,49	—	3,09	5,58	—	9,51
Budestez	6,09†	8,57	11,54	12,42*	3,17	6,08	7,50	9,56
Dźěžnikez	6,20†	9,03	12,01	12,52*	3,28	6,19	7,56	10,02
Do Budyschina	6,30†	9,10	12,08	1,04*	3,38	6,30	8,03	10,09

Kóždu póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru, wotjědže jedyn cžah ſ Budestez rano 5,13, ſ Dźěžnikez 5,22 do Budyschina, kotryž je 5,33 w Budyschinje.

† Jěsdźi ßobotu a póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru.

* Jěsdźi jenož ßobotu, hacž do 16. nov. też njedźelu a ßwjate dny.

S Budyschina do Rakez.

S Budyschina	6,40	11,35	2,10*	5,0	9,10
Ratarjez	6,48	11,42	2,18*	5,8	9,18
Židowa	6,53	11,47	2,24*	5,14	9,23
M. Wjelkowa	7,1	11,55	2,36*	5,22	9,31
Radworja	7,12	12,05	2,50*	5,34	9,42
Kaßowa	7,19	12,11	3,0 *	5,41	9,49
Njeßwacžidła	7,29	12,20	3,16*	5,51	9,59
Scheschowa	7,37	12,28	3,24*	5,59	10,7
Do Rakez	7,45	12,35	3,32*	6,07	10,15

S Rakez do Budyschina.

S Rakez	5,21	8,2	12,50	7,2
Scheschowa	5,29	8,11	12,58	7,11
Njeßwacžidła	5,37	8,19	1,05	7,19
Kaßowa	5,47	8,29	1,14	7,29
Radworja	5,54	8,36	1,21	7,36
M. Wjelkowa	6,05	8,47	1,31	7,48
Židowa	6,13	8,55	1,38	7,56
Ratarjez	6,18	9,0	1,43	8,2
Do Budyschina	6,25	9,7	1,50	8,9

* Jěsdźi jenož kóždu ßobotu

S Wósborka do Lubija.

S Wósborka	7,20	10,25	1,30	6,30	9,30*
Malecžiz	7,27	10,32	1,37	6,37	9,37*
Luwocžiz	7,36	10,39	1,44	6,46	9,44*
Hluschiny	7,44	10,47	1,52	6,54	9,52*
Radměriz	7,50	10,52	1,57	7,1	9,57*
Ketliz	8,3	11,3	2,8	7,14	10,8*
Do Lubija	8,15	11,15	2,20	7,26	10,20*

S Lubija do Wósborka.

S Lubija	8,50	12,0	3,15	7,50	10,45*
Ketliz	9,2	12,12	3,27	8,3	10,56*
Radměriz	9,13	12,22	3,37	8,14	11,5*
Hluschiny	9,19	12,28	3,43	8,20	11,11*
Luwocžiz	9,28	12,37	3,53	8,30	11,19*
Malecžiz	9,35	12,44	4,0	8,37	11,26*
do Wósborka	9,41	12,50	4,6	8,43	11,32*

* Jěsdźi jenož w oktobrje.

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Kamjenza	5,45	8,42	12,16	3,02	7,15	9,20
Połcžnizy	6,07	9,04	12,39	3,23	7,38	9,44
Großröhrsdorfa	6,16	9,12	12,48	3,32	7,47	9,53
Do Arnsdorfa	6,26	9,22	12,58	3,42	7,57	10,03

S Arnsdorfa do Kamjenza.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	1-4.
S Arnsdorfa	6,56	10,33	1,21	5,02	8,08	11,44
Großröhrsdorfa	7,09	10,45	1,34	5,14	8,20	11,56
Połcžnizy	7,18	10,53	1,43	5,23	8,28	12,04
Do Kamjenza	7,35	11,10	2,00	5,40	8,45	12,21

Kamjenz-Halschtrow-Biskopizy.

S Kamjenza	5,48	11,35	7,02
Halschtrowa	6,15	12,03	7,36
do Biskopiz	7,01	12,49	8,27

Biskopizy-Halschtrow-Kamjenz.

S Biskopiz	7.20	1,40	9,01
Halschtrowa	8,07	2,29	9,54
do Kamjenza	8,33	2,58	10,22

Ludwig Kuhlmann,

mějeczel **Erich Hecht,**

w Budyschinje w kupnizy

porucža:

najwjetschi wubjerk po najtunischich płaežisnach:

vitražowe tkaniny, běłe a na žołcź } wotměrjene a wot krucha,

gardiny, běłe a na žołcź } wotměrjene a wot krucha,

roulowe tkaniny wschěch schěrjow,

pschikrywy (deki) ſ wóſkowaneho ßukna a wóſkowane ßukno

ſ krucha rěsane w 5 schěrjach,

katun a kreton k poczenjenju kanapejow,

meblowe tkaniny a to rips, damaſt a pißane tkaniny,

ſoſowe pschikrywy (deki), blidowe pschikrywy, pschikrywy na ſchwadliſke blidka, pschikrywy na komody a loža,

linolejowe teppichi wschelakich wulkoſczow,

linolejowe běhacže wschelakeje schěrje,

gardinowe a vitražowe žerdže wschěch dołhoſczow,

roſetty,

t a p e t y

po wschěch płaczisnach,

tapetowe ſbytki wot 5 hacž 15 rołkow po ßamßnej kupowanſkej płaczisnje a niže njeje.

Bóschiczanſke ryczerſtwo

pola Njeßwacžidła

porucža

praßowany torf,

1000 kruchow po 8 hriwnach,

ſ hnydomnym ſaplaczenjom po 7 hr. 50 np.

w Lubiju **Lubijska banka** w Neugersdorje.

Filiale: **w Žitawje, Budyschinje, Shorjelzu, Seifhennersdorfje.**

Kupowanje a pschedawanje statnych papjerow, sastawnych listow, akzijow a prioritetow, wukrajnych bankowkow a druzinow.

Wupožčenje sa hódnostne papjery.

Domizilne městno sa znamki.

Diskontski wobkhad za wobkhadnikow a industrialnych.

Wudawanje kreditnych listow na puczowanje.

Kontokorrentski a checkowy wobkhad.

Darmotne samĕnjenje wschĕch wuplaczomnych kuponow a dividendskich papjerow.

Khowanje a sarjadowanje hódnostnych papjerow.

Pschijimanje nalutowanskich pjenjes k sadanjenju po znatej danjowej měrje.

Heinrich Mohr

schewski mischtr w Budyschinje

na zukelnskej haży 14

porucza:

Mužaze schkórnje wscheje druziny, rjanych faßonow a wschĕch wulkosczow.

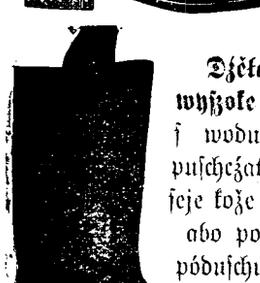

Dżĕłaczerske wyßoke schkórnje z wodu njepschepuschczateje howjaseje koże se schĕrokej abo połschĕrokej póduschu, wschĕch wulkosczow por po 8 mk.

Hólczaze wuhornjene schkórnje z repikowaneje a wuzwĕtleneje koże se smorskami a bjes nich hižo po 4 mk. 75 np.

Wobhladajcze zebi moje wulkadne wokna!

Wobucze wscheje druziny po zadanju sa 2 hodzinje, najposdźischo pschezo sa 1 dżeń wuporjedżam.

Originalnu

Pirnasku zymjeńtnu rožku

kaž tež pĕrni poßyw

Petkuskeje a Probstajskeje rožki

porucza tunjo

Khorla Schuppan

pschedawarnja rožki, zymjenjow a pizowadłow.

Ad. Glossmann

w Budyschinje na kamjeńtnej haży 16. **w Radworju** na dwórnischczu.

porucza hischcze po lětnich płaczisnach

czĕsku brunizu po waggonach, wosach a po kóždej dżĕlbje.

Jenoż dobre druziny!

Slokomorowske salonske brikety a pjekarske kuski.
Schlesynske kamjeńtne wuhlo.
Schlesynske kowarske wuhlo.
Schlesynski koks a grudowy koks.

Zsamopschedawanje Shorjelskich kalkownjow

E. Plümecki.

Twarski kalk a rólny kruchaty kalk po waggonach a jenotliwych zentnarjach.

Poruczam wožebje **kalkowy próch,** zentnar po 70 np. **Drjewo** po kóždej dżĕlbje.

Drjewo k kadzenju po najtunischich płaczisnach.

Pschi trjebanju wo dobroczinwe pschikhadzenje proßy najpodwolnischo

Ad. Gloßmann.

Mužaze

krawatty

we wulkim wubjerku porucza

A. Tschentscher

na bohatej haży czo. 18.

Drazdżanski jĕdźny rajß punt po 16 np.
Bantojte nudle punt po 23 np.
Krupy punt po 15 np.
porucza
Khorla Kahrowe
pschi žitnych wikach.

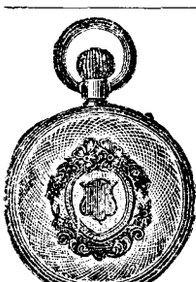

Kóżdy, kotryż chze zebi **dobry** a **tuni czaßnik** kupicz, abo kotryż chze zebi jón **porjedzicz** dacz, njech dże k czaßnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haży 5

Jencz pschedawa a porjedża sa zwoje dżĕło sprawnje rukujo. — **Proschu, zebi moje wulkadne wokno, z płaczisnami wupołożene, wobhladacz.**

Budyſka meblowa fabrika
Walthera a Nowaka
na bělerńſkej dróſy 7

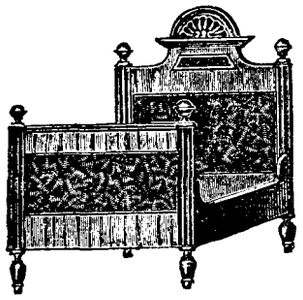

ma ſtajnje wulki ſkład

khamorow, vertikow,

komodow, ſofow, ſtolow,

blidow a ložow ſ matrazow a bjes nich.

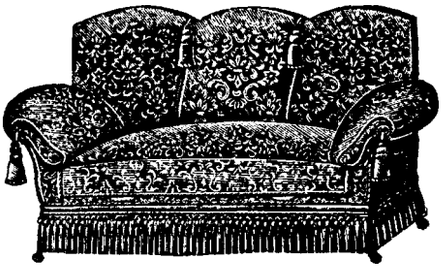

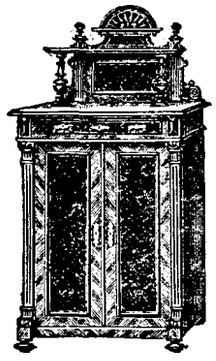

Dospolne

njewjeſczinſke wuhotowanja

ſo derje a tunjo wudźěłaju.

Pſchedawanje po fabrikſkich płaczišnach.

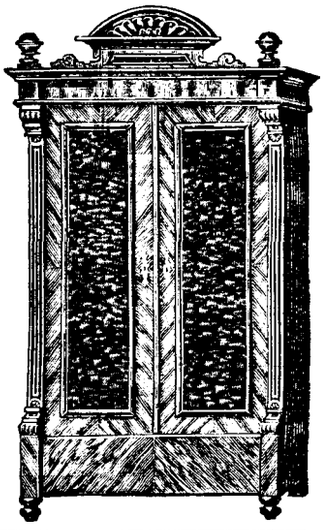

Karbolineum,

najkhmanſchi wolij k wobělenju a namaſanju, we woprawnych cžwizach po 2 zentnarjomaj, kaž tež w mjeńſchich cžwizach a po wasy ma na ſkładze

Otto Engert

en gros drogowe khlamy en détail

na ſnutskownej lawſkej haßy 10.

Dalokoreczak cžißko 33.

Schwablowu kißalinu, ßelowu kißalinu,

w ballonach a po wasy k ratarſkim ſaněram ma ſtajnje na ſkładze a po najtuniſchich płaczišnach poruča

Otto Engert

en gros drogowe khlamy en détail.

Koprowy vitriol

zyły a tołczeny

k naczinjenju pſcheńzy jara tunjo poruča

Otto Engert

en gros drogowe khlamy en détail

Dalokoreczak cžißko 33.

„Autol“

njepſchetrjecheny

wolij ſa motorſke wosy.

H. Möbius a syn

w Hannovrje, Baſelu a Londonje.

Schmidt & Gottschalk pjenjeżna banka

w Budyſchinje

pſchi mjaßowym torhoſchczu 14|16.

Kupony ßo 14 dnjow do wupłaczomnoſcze ſa hotowe pjenjezy ſaměnjeja. Statne papjery ßo kupuja a pſchedawaju. Derje ßo danjaze hódnoſtne papjery ßu ſtajnje na ſkładze. Privatne treſorſke kaſchczíki (ſafes) ßo pſchenajeja.

Nowoſcze!

Draſtne tkaniny wſcheje druźiny, też cžorne ſa njewjeſczinſku draſtu, na wulkotnym wubjerk.

Polßukno, hładke a poczíſchczane, **cheviot, pol lama, koßmate ßukno.**

Koſchlazy barchent jenoż najlěpſcheje druźiny, meter po 35, 40, 50, 60 np.

Pißane **mužaze** a **žonjaze koſchle** ßamßneho wudźěłba po 125—200 np.

Najlěpſchi **velourſki barchent** k bluſam,

ſchemillowe rubiſcheża, jenoż najlěpſcheje hódnoſcze,

wolmjane nahlowjaze rubiſchcża, wolmjane nahlowjaze ſchawle, trikotowe taille, pißane barchentowe bluſy.

Richard Gautsch

na bohatej haßy.

Maſchinſke wolije

ruſke a amerikanſke

ſa cžežko a lohko ßo cžerjaze maſchiny,

zylindrowe wolije

we wſchelakich druźinach,

konſiſtentny

maſchinſki tuk,

wolij ſa ſchijaze maſchiny

w bleſchach po 30 np. a po wasy ma pſchezo najwjetſchi ſkład a poruča tunjo

Otto Engert

en gros drogowe khlamy en détail

na ſnutskownej lawſkej haßy 10.

Dalokoreczak 33.

Lečinowe plečenje

k dźěłanju wjerchow ſe ſazynkowanym grotom pſchedawa tunjo

C. Schneider, twarſki miſchtr

na walkej dróſy 14.

Meblowa pſchedawarnja

F. A. Bjara

na nowoſalzſkej dróſy

poruča ßwój ſkład

ſtolow a meblow

wſcheje druźiny.

Pſchi njewjeſczinſkim wuhotowanju ßo też wotpłaczenje po dźělbach bjerje.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. – Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Za nawěšćki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 40. | Sobotu 4. oktobra 1902. | Lětnik 61.

Swětne podawki.

Sakski prynz Max,

profesor bohawuczenosće pschi katholskej universicze w Freiburgu (w Schwyzy), je w jenej shromadźisnje w katholskej towaŕstwowni w Stuttgarcze wo „wulkim czasu Makkabejskich“ rěczał a katholikow napominał, jich nabožne sahorjenje, dowěrjenje k Bohu, khrobłosć, pobłuschnosć a porjad sćěhowacź. „Runjež“ — prynz praji — „tež swonkownje tajke pschesćěhanje, cźwilowanje a poniżenje nimamy snjesć, kaž Makkabejszy, mamy tola hórsche wojowanje pschecźiwo Bożemu kralestwu, tak cźežke wojowanje, kajkež hischcze żenje njeje było. S duchownymi brónjemi dyrbimy do swjateje wójny cźahnyć. Tola njeczežnych srědkow so sdalujmy, njepocźinki Makkabejskich njeßměmy sćěhowacź.“ Sapósłanz Kiene so prynzej se sahorjenymi słowami sa jeho srěcźniwy pschednoschk dźakowasche. Hdyž je so prynz wyšokeho městna wotrjekł a so měschnik sćinił, leži w tym němc a tola mózne skutkowaze prědowanje, w tym wyšoki sozialny skutk leži. Wscheho swonkowneho błyschcza je so prynz sdał, a je so, so by Boha cześcźił a cźłowjekam k luboscźi, jednóry měschnik sćinił, kotrehoż powołanje wschak katholski lud runja kralowskemu jako Boži dar wobhladuje. W cźasu, w kotrymž sbicźiwosć a bědźenje wo skote cźelo pschezo bóle wustupuje, hdźež naha njewěra s universitow na dróhu wukhadźa, hdźež saprěwanje Boha tak mjenowanych rosswětlenych do fabrikow, dźěłarnjow, kasarmow a gymnasijow so dobywa, w tajkim cźasu je kralowski syn w měschniskej drascze s błyschcźatym dopokasmom sa swět pschewinjazu móz schescźijanstwa, s prědowanjom pschecźiwo wohórknjenosći a njespokojnosći, s jimazym napominanjom też sa mózuych a wosebnych a tak mjenowane wyschsche stawy w nastupanju na jich schescźijanske pschisłuschnosće a sozialne nadawki. Shromadźisna so s tsikrócźnej sławu, prynzej wunjeßenej, skónczi.

Němski khěžorstwowy sejm

so 14. oktobra s nowa seńdże. Hłowne dźěło, kotrež ma wón dokonjecź, je wuradźenje noweho zkowneho tarifa. Sozialdemokratojo su hižo pschipowjedźili, so s bjeskónczuymi rěczemi wobsamknjenje noweho zkowneho tarifa njemózne sćinja. Sozialdemokratojo njech jenož truny njepschepinaju, hewak mohło so stacź, so wólbny sakoń sa khěžorstwowy sejm na podobne waschnje pscheměnja, kaž je so hižo wólbny sakoń sa sakski sejm pscheměnił.

Hubjene finanzy němskeho khěžorstwa.

Njedostatk khěžorskeje pokładnizy so sa lěto 1903 na něhdże 180 milijonow hriwnow wobliczа. Jenotliwe němske staty budźa tónle hoborski pjenjes pak se swojimi pschinoschkami wurunacź dyrbjecź, pak směja sebi s nowej pożczonku wupomhacź. Po wopowjedźenju sastupjerjow jenotliwych statow w swjatkowej radże su jenotliwe staty hižo lětsa k najwjetschej měrje teho doschke, schtoż móża w nastupanju dawkow dokonjecź. Wjetsche wopory njemóża khěžorstwu dawacź, dokelž bychu hewak jich samsne finanzy s runowahi pschischke. S powyschenjom pschinoschkow jenotliwych statow sa khěžorstwowu kasu bychu so te nusowawe, swój statny dołh s pożczonkami powjetschicź. Duž budże sebi khěžorstwo same dyrbjecź wjetschu liczbu milijonow pożczicź.

Jedyn ruski żandarmeriski offizěr jako hósćź khěžora Wylema.

Schefa żandarmerije na pschimjesnym żelesniskim dwórnischczu Wirballenje, rytmischtra Mjażojědowa, je póndźelu němski khěžor na hosćinu w Romintenskim honćwinskim hrodze pscheproßył. Khěžor a jeho mandźelska so s rytmischtrom dołho rosrěczowaschtaj a jemu swój wobras se samoruczným podpißmom darischtaj.

Burszy generalojo Botha, Delarey a Dewet

maja pjecza wotmyßlenje, němskeho khěžora wo audijenzu proßycź. Tale powjesć je Jendźelczanow njemało rosmjersała. Woni s najmjeńscha wocźakuja, so by khěžor, hdy by woprawdze burskich generalow w audijenzy pschijał, jenoż w pschitomnosći jendźelskeho póßłanza s nimi rěczał. Burszy generalojo, kotsiž su tak husto Jendźelczanow sbili, swěli potajkim jenoż s dohladowanjom jendźelskeho póßłanza s khěžorom wobkhadźecź. Nětkole je hischcze jara dwělne, hacź khěžor s zyła burow k sebi puschczi. Presidenta Krügera je wón, kaž je snate, psched dwěmaj lětomaj wotpokasał, so by sebi pschecźelstwo pola Jendźelczanow njeskasył.

Wichor a sliwki w Italskej.

Sizilsku kupu su wot pjatka tydźenja satrasche wichory a sliwki sapuscźake. Najhórje je so město Modika potrjechiło. Sliwk so wokoło pół nozy sapocza. Sa něktore hodźiny s reki, kotraż psches město běži, woda wustupi a hacź do druheho poskhoda khěžow stupi. Psches schuczenje żołmow a wucze wětra bě sadwělowane wołanje tyßazow wustróżanych wobydlerjow a smjertne kschiczenje s wodu wotwjedźenych cźłowjekow słyschecź. Nózna cźma so druhdy se sklepjazymi błyskami wobswětli, kotrež na wokomiki tym, kotsiž běchu so wukhowali, sadwělowanske bědźenje jich sobucźlowjekow widźecź dachu. Hakle rano, hdyž bě woda nimale spadnyła, mózachu sebi swěricź, snjesbożenych wukhowacź. Pod rospadankami jeneje khěże dźesacź stawow jeneje swójby namakachu. W jenej pjekarni jědnacze dźěłacźerjow morwych namakachu, w jenym konjemzu so pjecź pohonczow se swojimi konjemi tepi. W Marijnej zyrkwi bě so błóto pjecź metrow nad cźełami napłakwiło. Na dróhach bě jenoż żałoscźenje a płakanje słyschecź. S rukomaj ludźo w błócze sa swojimi shubjenymi swójbnymi pytachu; woni so sa wojakow, na pomoz póßłanych, powěschachu a sebi wot nich nana, macź, sotru, bratra, syna a dźowku żadachu, tola nichtó njemóżesche jim rjez, hdże su żołmy jich cźełka donjeßle. Wjele cźełow w rězy płuwasche. A we wschej tejle srudobje so cźłowjekoju namakachu, kotsiž spytachu so s njesbożom swojich sobucźlowjekow wobohacźicź. Paduschny prak chzyschе składnosć wużicź a cźełа wurubicź, tola żandarmoju a rosnjemdrjeny lud jón wotehnachu. Morjo je wjele cźełow, kotrež běchu rěki do njeho pschinjeßle, saso k brjohej pschipłakwiło. Pola Scicli cźěle dweju stareju mandźelskeju s wody wucźežechu. Wonaj so twjerdże wobjimanaj dźerżeschtaj a njeběschtaj so też w smjercźi dźělicź chzyłoj. Nětdże 600 cźłowjekow je we wodze smjercź namakało. Mnohe żónske su s horjom rosuma sbyłe. S jich wocźow so wjazy sylsy njeronja; mjelcźizy wone wokoło błudźa, s błótom womasane w rostorhanej drascze.

Pódla sliwka je też wichor wjele schkody nacźinił. W Velpasso je wichor tsěchi zyrkwje a wjele khěžow wotkrył. Mjes Vasto

a San Salvo wichor jedyn żelesniski cžah swróczi. Jedyn cžahowy sastojnik žo mori, jedyn druhi žo cžežko wobschkodži. Krajina wokoło woheńbluwazeje hory Aetny je cžežko cžerpika. Winizy žu wupuscžene. Vulkanaj Aetna a Strambolili cžorne mróczele wužapowaschtaj.

Strajk wuhlowych dźěłaczerjow w połnóznej Franzowskej.

We wschěch wuhlowych podkopkach krajiny Pas de Calais žu dźěłaczerjo dźěło složili. Skrajkowarjo podkopki wobžadźichu a k dźěłu swólniwych dźěłaczerjow nusowachu, žo k strajkej pschisamknyczź. Mjes strajkowarjemi po sdaczu duch naždylnoscže knježi. Woni žu pjecža hrosyli, so jedyn se żelesnistich cžahow, s Calaisa do Parisa jěsdžazych, z dynomitom do powětra tsělu, jeli so jich žadanja njedopjelnja. Tele hroženja nježdměle njewobkedźbowane wostaczź. Na żelesnizy pola Arraža žu žo poždledni cžaž hižo tsi króczź schěny, se slóstnistej ruku wotschrubowane, namakale. Zyła żelesniza žo kedźbliwje stražuje.

Swjatoczłnoscže na Schipzy

žu žadny pschiklad jednoty dweju žłowjanskeju ludow, Ruskich a Bołharow, pokasowale. Bołharska, kotraž bě pod Stambulowom na stronu njepschecželow Ruskeje pschestchła, je žo sažo Ruskej sbližika a s njej twjerdy swjask sczinika. Po słych pruhowanjach je žo wscho sažo k dobremu wobroczźiło. Schipkowske žwjatoczłnoscže wo tym žwědcža, so je žo Ruska s Bołharskej dospołnje wujednała a so je skutki słóscže a cžornecho njedžaka Stambuloweho cžaža sapomnika a wodała.

Po poždwjeczenju klóschtra na Schipzy a Božich žłużbach pschi rowach 6000 ruskich wojakow, kotsiž žu sa wuždwobodźenje Bołharskeje s turkowskeho pschaha žwoje žiwjenje wostajili, žu žo na połdnischej stronje Schipzy wulke manevry bołharskeho wójska wotmělke. Pschi nich žo 35,000 muži wobdźěli. Manevry wobras bitwow podachu, kotrež žu žo psched Schipku, woždebje pola Scheinowa, mjes Ruskimi a Turkami bile. Wone žo s paradu psched bołharskim wjerchom Ferdinandom a ruskim wulkowjerchom Nikolajom Nikolajewiczom skónczichu. Pschi sczěhowazej hosczinje měješe wjerch Ferdinand sczěhowazu rěcz:

„Psched 25 létami je žo w Kyschenéwje sakład bołharskeho wójska se srjadowanjom dobrowólniskeho wotdźělenja położił. Tón je Balkan pscheschoł hacž k Tundže, hdyž do njepscheczela, po liczbje wjele žylnischeho, srasy. Po bitwach pola Stareje Sagory a Czuranli žo k sakitanju hórskich pschekhodow, woždebje Schipkowskeho, zofasche. Pschecźiwo horszy kscheseźijanskich wojakow zyła móz Suleyma pasche stejesche. Straschne dny nastachu. Nastachu bitwy 9. a 10. septembra, pomnik khrobkosczże a wopornjwosczże ruskeho wojaka a jeho wjednika, bołharskeho. Potom pschińdźeschtaj dnjej 26. a 27. septembra, hdźež žo dźiwy khrobkosczże dokonjachu. Dźenża dźakownje na padnjenych rjekow spominamy. Wójsko, kotremuž je car-wuždwobodźeŕ žiwjenje dał, je žo spomožało."

Wjerch Ferdinand žo zarej dźakowasche, kotryž je wulkowjerscha jako žwojeho sastupnika póžłał a praji: „Jeniczki pucz k dalschemu sbožu Bołharskeje je: tamny pschiklad žlědowacź."

Wjerch pschipi skónczńje na strowoscź zara a wulkowjercha, žyna wjednika něhduscheho ruskeho hłownecho wójska.

Wulkowjerch Miklawsch wotmolwi: „Zar je žwoju pschikhilnoscź k wjerchej Ferdinandej wobžwědcził, mje sa žwojeho sastupnika póžławschi a dowoliwschi tehdomnym rjekam a deputazijam, so bychu jow pschischli. W Bołharskej pschebywajo, žym žo wo wubjernych žamownoscźach bołharskeho wójska pscheždwědcził. W zarowym mjenje bołharskemu wójsku pschipiwam."

Se žwjatoczłnoscźemi na Schipzy žo wschě ruske nowiny saběraju. „Bursowe nowiny" wo nich pišaju:

Sczelo tyžazy žwojich žynow do žmjercže sa wuždwobodźenje žwojich pokrejnikow, je ruski lud do žiwjenja a skutka to stajił, schtoż bě s hłubiny jeho wědomnja wuschło, a njeměješe žanych žebicźiwych wotmyślenjow, njerospalowasche žo sa žane „realne interesy". Jeho wutroba bě hłuboko jata s czucźom žobucźerpjenja, a wójnu je woprawdźe sa wuždwobodźenje wjedł. Ruska njehladasche na Balkanje nowych torhoschczow, njenjeżeschе woheń a mjecz do turkowskich krajow, so by žwój kraj rosschěrika, so by žo zuseho kraja mozowała. Wójna léta 1877 bě historiska nusnoscź, a teho dla pscheměnjenja, kotrež žo s njej na politiskej kharcže Europy stachu, žwobodu a radoscź tam pschinjeżechu, hdźež běschtej po létstotkach wotroczźstwo knježiłej. Běsche to ludowa wójna w prawym smyślu žłowa, ruski lud bě žebi teho wědomny, a teho dla je tale wójna Ruskej žławu dobyła, kajkejež žadyn se statow wjeczorneje Europy nima. Na něhduschich bitwischczach, hdźež nětkole se sahorjenjom ruskich hoscźi witaju, je žo Bołharskej žwoboda wubědźika a Ruskej — žława, ta prawa žława, njehinjaza, nježdmjertna, s kotrejž historija wěnzuje sa rjekowske skutki luboscże, njenahrabne a kscheseźijanske žebjewoprowanje.

Czěska deputazija pschi Schipkowskich žwjatoczłnoscźach.

K ruske-bołharskemu sbratsjenju na Schipzy žu s druhich žłowjanskich ludow jeniczźy Czechojo jenu deputaziju wotpósłali. Jedyn sastupjeŕ „Prażskeho žłowjanskeho kluba" je po Božich žłużbach pschi pomniku padnjenych wojakow drohotny wěnz s czerstwych kwětkow, wupyscheny s bantami w czěskich narodnych barbach, położił. Hłuboko hnucźi wobstejachu, kaž czěske nowiny pišaja, pschi tymle wopokasmje sympathije sa padnjenych rjekow wschitzy pomnik, a w woczomaj mnohich žo žylsy sybolachu.

Ruski wulkowjerch Nikolaj Nikolajewicz w Konstantinoplu.

Wójnska łódź „Jurij Dobyczeŕski" je schtwórtk popołdnju s wulkowjerchom Nikolajom Nikolajewiczom do Konstantinopelskeho pschistawa pschijěła. Na Bosporu wyšokeho hosczа sultanowi wotpósłanzy a ruski póslanz Sinowéw powitachu. Pschi brjosy Dolmabagdźeskeho hroda, hdźež wulkowjerch na kraj stupi, žo jemu wojeŕska czeszcź da. Wot tam w schtyripschežnym wosu s pschewodom eskadrony jěsdnych do hwězdoweho hroda wotjědże, hdźež jeho sultan jara wutrobnje powita. Wo samérach wopy'a ruskeho wulkowjerscha njeje niczo snate. Bjes dwěla pak směje wón se sultanom wo postajenju porjada w Mazedonskej a Starej Sserbiji a wo schkitanju tamnischich kscheseźijanow psched nadpadami Arnawtow a turkowskich wojakow jednacź. Kaž pschezo, sultan wscho pschilubi, ale žanje žwoje žluby njedopjelni. Pscheseźěhanje kscheseźijanow na Balkanje hakle pschestanje, hdyž budża Turkojo s Europy wuhnacźi.

Ruski konsulat w Mitrowizy.

Nowy pomjenowany ruski kosul sa Mitrowizu, Schczerbina, je žo pjecža hižo na pucz k městnu žwojeho sastojnstwa nastajił. S napjatosczu žo wocžakuje, hacž rubjeżni Arnawtojo ruskeho konsula nětko se žwojimi njepschecželnosczemi na pokoj wostaja. Město Mitrowiza leži w Starej Sserbiji, hdźež ma žerbske wobydleŕstwo pod pscheseźěhanjom Arnawtaw wjele czerpicź. So mohło žo sa schkitanje tamnischich kscheseźijanow lěpje staracź, je ruske knježeŕstwo w Mitrowizy ruski konsulat sałożiło. Tón Arnawtojo jako njelubu kontrolu a jako sadźěwk žwojich rubježnistwow a hrosnosczow wobhladuja. Duž budża wscho cžinicź, so bychu ruskemu konsulej pschebytk w Mitrowizy njesnjeżny sczinili. Turkowske wyschnosczże žu hacž dotal arnawtskim naždylnosczam pschezo polékowali.

Sserbjo w Pětrohrodze.

Sserbska kolonija a žerbszy studentojo w Peterburgu žu skhadźowanku wotměli a wo Sserbam njepscheczelskich njemérach w Sagrjebje (Horwatskej) jednali. Pschijachu wobsamknjenje, w kotrymž tamne njemérы wotžudźuja a Horwatow na žerbske pschiskłowo dopominaju, kotrež praji: „Schtóż nochze męcz bratra sa bratra, směje zusobnika sa hospodarja." Nětkole Madźarojo jako zusobnizy nad Horwatskej knježa a swadu mjes Sserbami a Horwatami potajnje sbudźuja a jej polěkuja.

Ruszy Chinje Mandźursku wróczeja.

Ruska ma woprawdźe myžle, Mandźursku sažo Chinje pschepodacź. Schanhaikwansko-Niuczwangsku żelesnizu je hižo wona sažo Chinesam pschewostajika. Nichtó pak žebi njemyžl, so Ruska s dobom tež žwoje wójsko s Mandźurskeje wosmje. S nejmjeńscha 30,000 muži žo k sakitanju ruskeje żelesnizy, psches Mandźursku k Portej Arturej wjedźazeje, wostaji.

Jendźelska ujehańbiczźiwosczź.

Jendźelczenjo, kotsiž žu žo husto doscź hanibnje buram sbicź dali, na němske wójska s wyšoka a se sazpiwanjom hladaju. Wojeŕski dopisowaŕ nowin „Times" žwoje nastawki wo němskich manevrach se žłowami skónczi: „Hdyž je to wscho było, schtoż je nam němski khežor chzył s němskeje wójnskeje theorije pokasacź, dyrbju s wulkimi a wjele nawjedźitymi jendźelskimi autoritetami prajicź, so je mało, schtoż maju naš Němzy na bitwischczu wuczicź." Kak žo

pšched burami cźeka, wschak Němzy njejßu mohli Jendźelcźanam pokasacź.

Njemëry w Albanskej.

Sultan je ßo ruskich hroźenjow nabojak. Wón je na rubjeźnych Arnawtow Scheinlia paschu s turkowskimi wojakami póßłak. Scheinli pascha je wßy Kopriw a Brabonicź, w kotrymajź ßo Arnawtojo se ßwojim hłownikom Mustaphu Agu khowachu, s kanonami potšélecź a spalicź dak.

Kholera na philippinskich kupach.

Na philippinskich kupach ßebi kholera žałoßnje wjele woporow žada. Wschëdnje nimale 1000 cźłowjekow wumrje. Wobydlerjo nëkotrych mëstow ßu do hór cźekli, mrëjazych bjes pomozy a morwych njepohrjebanych wostajiwschi.

Strajk wuhlowych dźëłacźerjow w Penšylvanskej.

W ranschich krajach sjenoczenych statow poknózneje Ameriki wobydlerstwo podobnje pod wuhlowej nusu cźerpi, kaž Němska pšched dwëmaj lëtomaj. Tež tam ßu ßo wobßedźerjo wuhlowych podkopkow sjenocźili, so bychu dźëłacźerjam msdu pschikrótschili a s dobom wuhlowe płacźisny powyschili. Dźëłacźerjo, kotsiž chzychu ßebi skerje wjazy msdy žadacź, teho dla hižo dlëjschi cźaß strajkuja. Po nëcźim je w kraju wuhlo wuschko, tak so je wopraudźita nusa nastała. Pjekarjo ßu wyßokich wuhlowych płacźisnow dla khlëbowe płacźisny powyschili. Wobydlerstwo je ßo na swjask wobßedźerjow wuhlowych podkopkow roshoriko, a njemëry ßo teho dla wocźakuja. Ssamo w zyrkwjach ßo wo wuhlowej drohocźe wjele prëduje. Wschelazy prëdarjo namjetuja, so by knjeźerstwo wuhlowe podkopki pokupiko.

Jan Pjenjeźak.

(Pokracźowanje.)

Pjenjeźak dźësche. Duzy psches khëźu pak dopomni ßo na khudu pschelcźu, wo kotrejź bë jemu drjewar powjedał. Duź stupasche bohaty muž po mnohich, mnohich skhodźenkach horje, doniž njepschestachu. Tu wuhlada wjazore durje, kotrež do wschelakich rumow pod tšëchu wjedźechu. Na jenych durjach bë s bëlej krydu napißane mjeno „Pschedźakowa“, a do tutych Pjenjeźak saklapa.

„Pschezo dale!“ wotwoła ßo snutska dybawy hłóß. Pjenjeźak, spohladnywschi a do podtšëschneje stwiczki s tschiwej tšëchu sastupiwschi, njemóźesche tu dla knjeźazeje mhły, kiž tu dla małych, tołsto schëdźiwych woknowych schkleńzow nastawasche, najprjódzy žaneho pschedmjeta rosesnawacź. Sa nëschto wokomikow wußlëdźi nëschto, schtoż se wschelakich, jara schpatnje ßo hromadu hodźazych dźëłow wobstejesche a mëjesche khachle pschedstajecź. Se sady nich wutrypota nëtkole postawa, scherjenje, kotrež bë sapodobne na žónsku bytosćź bjes hłowy, tak hłuboko leżesche hłowa do prëdka na wutrobno spadujo. Teho dla njemóżesche tutón cźłowjek wot semje spohladnycź, teho dla spósna jeno po delnim cźëku, so muźski psched njeju steji.

„Schto ßebi wy pschejecźe?“ woprascha ßo staruschka, wo kotrejež hubjenstwje jeje cźëło, drasta a wobydlenje dosćź jaßnje rëcźesche.

Pjenjeźak njesamó wotmolwicź, tak jara bë jeho pschewsak wobras hubjenstwa a nusy. Cźłowjek w tak bjespomoznym wobstejenju njebë jemu hischcźe cźaß źiwjenja na wocźi pschischok. Bjes rëcźe wudźërasche na sekschiwjenej ramjeni žónskeje, s kotrejuź wukhadźesche hischcźe hłubscho skhilena schija, kiž ßo s hłowu kónczesche, kotruž budźische cźłowjek mohł mëcź sa zusodruźinski wurost. A tuta wboha hubjena bytosćź hischcźe dźëłasche pschi ßwojej braschnosczi! Pschetoż so mëjesche Pjenjeźak pschelcźu psched ßobu, spósna po kolwrocźe pschi khachlach, a tež po kudźelkach hižo napschedźeneje źidy. So bë to jara schpatna a khudobna saßłużba, to bë se wscheho widźecź. Tamle wokna, kiž bëchu ßo s tołstym lodom pschikryte a kiž bëchu s dźëła s pschilëpjenjej papjeru wuporjedźane, tule khachle, kiž ani liwke njebëchu; tamle stare, wot cźerwja rostoczene blido, tule jenicźki, khablaty stółz pschi kolwrocźe a pschi nim wupscheśtrjena wołmjana lapa, so mohła wosybazej nosy na nju stajicź; tam hubjene lëhwo, a tu na jenicźkim hosdźu staruschzyna wscha drasta!

„Njedostawacźe dha podpjery wot khudobneje wyschnoscźe?“ woprascha ßo Pjenjeźak s pohłuschenym hłoßom.

„Ow haj, luby knjeże!“ wotmolwi stara. „Na tydźeń hriwnu. Dwójzy sa tydźeń dostawam wot žónskeho towarstwa cźopke warjenje k wobjedu. Se saßłużbu ßo tež druhdy haczi. S dźëła njejßu stare koscźe wjazy do dźëła khmane, s dźëła je njedostatk dźëła. Ale Bóh njeda žanemu kschescźanej sahinycź. Hdyž je nusa najwjetscha, scźele nam pomoznika a troschtarja. Tajzy ßu mi drjewarjez ludźo delka w domje, runjeź dyrbja ßo ßami s dźëłom ßwojeju rukow źiwicź. Hakle s krótka ßu mje swjeßelili s połnym korbom rjaneje schtomoweje skory a Boži wjecźor se ßwëtłym tolerjom, kotryź bëchu hakle ßami wot dobreho knjesa darjeny dostali. Tajka luboscź swjeßela a sdźerźuje dowëru na Boha. Scźe ßnadź wy knjes pschedstajeny khudych, luby knjeże?“

Hdyž khuda wboha žona takle powjedasche, palesche Pjenjeźakej źehliwe wuhlo na hłowje. Zyle stara, braschiwa staruschka dźëłasche, w symnej jstwë symu mrëjo, a wón, ßylny, strowy a pschi njesaßłużenym samóźenju ßebi polëkowazy muž, paßesche lënjeho! Hnëw a sahańbjenje ßebje ßameho nëtkole w Pjenjeźaku snutskownje se ßobu wojowaschtej, a wón woteńdże wot pschelcźe, ßebi wotmyßliwschi, so chze s nëtka druhi cźłowjek bycź.

Woßebity schkit a staroscź pschiwobrocźi Kakakez drjewarskej ßwójbje, kotrejź mëjesche ßo dźakowacź sa dowjedźenje na prawy pucź źiwjenja. Hdyž bë Kakakowa noha s wobhladniwej lëkarskej pomozu wuhojena, khodźesche drjewar saßo cźiły a wjeßeły na ßwoje cźeźke dźëło, a hdyžkuli by bohaty Pjenjeźak nimo pschischoł a pilnemu dźëłacźerjej pschecźelnje pschikiwnył, byschtej jeho hubje jeno dźakne ßłowa scheptałej. Pëtr, sa kotrehoż Pjenjeźak schulske pjenjesy płacźesche, a Khatka buschtaj jeho lubuschkaj, kotrajź dyrbjeschtaj jeho pilnje wopytowacź. Kóždy mëßaz pschikhadźesche Pëtr k Pjenjeźakej do wobydlenja, so by ßwojemu dobrocźelej schulske zensury pokasował, a so by po jich kajkoscźi khwalbu abo wótzowski poßwar sa to žnjał.

Staru Pschedźakowu bë bohaty Pjenjeźak wußwobodźił, so njetrjebasche wjazy źidy pschascź, dosta pschijomne a strowe wobydlenje a njetrjebasche ßo wjazy wo ßwoje seźiwjenje staracź.

Tsi lëta ßo hischcźe minychu, potom bu Pschedźakowa se ßwojeho braschneho semskeho cźëła wumoźena a, hischcźe w ßmjercźi ßwojeho dobrocźela žohnujo, woteńdże do lëpscheho ßwëta. Pjenjeźak a drjewarjowa ßwójba ju k rowu pschewodźachu, wopokasujo s tym morwej poßlednju luboscź. Kakakez Pëtr bë nëtkole dwanacźe lët a ßylny srostny hólz, kotryź we ßwojich wot schule prósdnych hodźinach s dźëła ßwojimaj starschimaj dźëłacź pomhasche, s dźëła ßwojemu dobrocźelej Pjenjeźakej k ruzy bywasche. Hólcźez bë derje pißacź nawuknył, a teho dla pschepoda jemu knjes Pjenjeźak cźasto drobne pißanja, kotrež ßebi sastaranje khudych žadasche, kiž bë bohaty muž nëtkole wobschërnje na ßo wsał.

Ras popołdnju ßedźesche Pëtr saßo tak w Pjenjeźakowej dźëłanskej jstwë sa jeho pißnym blidom a hotowjesche sapisk wschëch tych khudych, kotrychž tamny s radu a se skutkom podpjerasche. Pjenjeźak ßam bësche zyle dopołdnje w naleźnoscźach khudych na nohomaj był a teho dla wotpocźowasche mucźny na kanapeju we ßwojej jstwë. Na dobo wubudźi jeho wotewrjenje stwinych duri s jeho na pół wotucźeneho drëmanja. Pjenjeźak leżesche s khribjetom k durjam wobrocźeny a bë mjersazy, so bu we ßwojim mërje myleny. Sskużobnika njebë klinkał, a tón bë tola tak njewschëdnje sważliwy był, njeklapajo do stwy ßwojeho knjesa sastupicź. Njepschelehnywschi ßo, sawoła Pjenjeźak wobożnje:

„Schto dha je, Handrijo, so ßebi swërisch, mje w mojim wotpocźinku mylicź?“

Ale kak bu praschazemu, hdyž na to wotmołwy njedosta, ale schpatnje sdrascźeny cźłowjek s dźiwim napohladom k njemu zyle blisko pschistupi a jemu ßwoju ßylnu pjascź na ramjo połoži.

„Smërom, knjes wujo!“ hanjo se subami mjaskajo, „njedajcźe ßo mylicź. Wjeßelu ßo, so mózu njemyleny a mjes namaj ßamymaj nëkotre ßłowa s wami porëcźecź. Wy mje tola snajecźe?“

Pjenjeźak bë, na ßmjercź ßo wustróżawschi, poskocźił, ale jeho wopyt bë jeho saßo s mozu na kanapej stłócźił. Njedźiwajo ßylneje cźorneje brody, roszuchowanych włoßow na hłowje a masaneho wobliczа teho, kotryź bë ßo nuts dobył, bë knjes Pjenjeźak we nim cźłowjeka spósnał, kiž drje jemu knjes wuj rëkasche, kiž pak bë jeno w najdalschim stawje jeho pschiwusny. Tutón dobry wuj bë pschezo hižo njerodny, dźëła ßo wotlakowazy a stóstniwy njekhmanik był, kotryź bë ßo psched tsjomi lëtami sa Pjenjeźakowe pjenjesy do Ameriki pschewjesł a, dokelź tam pilnischi był njebë, bë tam runje tak mało sboża namakał kaž w Europje. So tutón wuj s dobrym wotpohladom pschischoł njebë, bë jaßne s jeho khrobkeho wustupowanja a s jeho namózneho sakhadźenja s Pjenjeźakom.

(Pokracźowanje.)

Njedźela.

Ty wotpočinko w pušťych honach,
Wot palmow měra wobdaty,
Ty čerstwe žórko w ſuchich ſtronach,
Dnjo ſwjatočny, budź witany!

So ſwjeczu ſ tobu Boże mjeno,
To mojej lačnej duſchi daj;
Njech Sbóžnikej ja ſłužu jeno,
Sſo jemu ſynu k nohomaj.

Dźenź ſtaroſcź, horjo njeſamoże
Mi duſchu jimacź ſ tyſchnotu;
So prawje ſłyſchu ſłowo Boże,
Sſej modło ſwjeczu wutrobu.

Sſłyſch, duſcha, hižom klincza ſwony
Tak jaſnje ſ wěże zyrkwinſkej;
Duž naſtaj nohu na te ſtrony,
Kiž wjedu k zyrkwi, k woltarjej!

K. A. Fiedler.

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** (Do njeſboža pſchiſchoł.) Pſchi twarje noweho ſudniſtwa je ſwebi dźěłacźeŕ Lorenz wobrucźku ſlemił, hdyž je ſo jene cźahadło do ſuhanja dało.

— Kedźbu! Wſchitzy młodźi ludźo, kotſiž ſu ſakońſzy pſche khoroſcź, ſtarobu a invalidnoſcź ſawěſcźeni a nětkole do wojerſkeje ſłužby ſtupja, njech ſu na to pokaſani, ſo maja ſwoje kwitowanſke khartki, tež niz pokne naléṕjene, wyſchnoſcźi pſchepodacź, dokelž kharty, jenož dwě lěcźe płacźaze, hromadźe ſ pſchinoſchkowymi ſnamkami, do nich ſlěṕjenymi, ſwoju płacźiwoſcź ſhubja.

— (Do njeſboža pſchiſchoł.) W tudomnej waggonowej fabriży je 54 létny dźěłacźeŕ Jan Miłkawſch ſtad ſchcźipajo tak njeſbožownje ſe ſchtoma padnył, ſo je ſwebi někotre rjebła ſlemik a ſwebi płuza roſtorhnył. Dźeń poſdźiſcho je wón na ſwoje cźeḱe ſnutſkowne wobſchkodźenje w měſchcźanſkej hojeńni wumrjeł. Miłkawſch bě wudowz a 9 ſwjetſcha njewoczehnjene dźěcźi ſawoſtaji.

— (Wumozowaŕ žónſkeje ſo ſaſłapił.) Jedyn offizěr Budyſkeho pěſcheho regimenta je póndźelu dopołdnja jeneho ſkałarja, kotryž ſo Blaſchke mjenuje, ſajał. Tutón je jenu žónſku, kotraž bě ſo w Budyſchinje ſa dźěłom napraſchowała, bliſko Scźijez wumozował.

— Měſchcźanſka kermuſcha bě ſaſo ras nimo. Wona ſo, kaž je ſnate, hižo ſe ſtarodawneho cźaſa kóždy krócź tſi dny do prěnjeho naſymſkeho ſněha ſwjeczi. Tón pak je ſo hižo zyle njenadźizy ſańdźeny ſchtwórtk dopołdnja ſeſchoł. Měſchcźenjo móża ſwebi teho dla ſaſo ras pjeczenje tykanzow a pſcheproſchowanje hoſcźi ſalutowacź. To drje wěſcźe wſchitzy ſ wutroby wobžaruja.

— Powſchitkownje lětża na to ſkorża, ſo běłe mjehke druźiny běrnow hnija. Runje najwjetſche běrny pod pjeńkom ſu khore. Włóżne a ſymne ſeptemberſke wjedro je na tym wina było, ſo je ſelo pſchesahe wotemrjeło, ſchtoż je po ſdacźu ſchkódnje na běrny ſkutkowało. Jenož někotre druźiny — mjes druhimi ſo „Ceres“, „profeſor Wohtman“ a „profeſor Märker“ mjenuja — njejſu cźerṕiłe a lětża ſaſo rjany wunoſchk dawaju.

— Wo pſchichodnym wjedrje Rudolf Falb wěſchcźi, ſo budźe hacź do 11. oktobra ſucho. Dny wot 12. hacź do 22. oktobra deſchcźe pſchinjeſu. Wokoło 17. oktobra wón dła ſacźmicźa měſſacźka njewjedra wocźakuje.

S **Małych Debſźez.** Hoſcźowſka ſtwa tudomneje jabłukawinoweje korczmy je ſo wutoru rano wupaliła. Wſchě palenzowe bleſche a woknowe ſchkleńzy ſu ſo ſ horzotu roſpukałe. W korczmje běchu hoſcźo dołho po połnozy ſwedźeli. Kak je woheń naſtał njeje hiſchcźe wuſwětlene.

S **Małych Bobolz.** Njedźelu 5. okt. tudomny po Sſerbach daloko ſnaty k. maſchinowtwarz Rauſendorf ſe ſwojej mandźelſkej rodź. Urbanez ſ Wokrancźiz ſłoty mandźelſki jubilej ſwjeczi. S jubjelſkeju mandźelſkeju je kóždy 74 lět ſtary. S jeju mandźelſtwa je pjecź dźěcźi wuſchło, 4 ſynojo a 1 dźowka. Bóh chzył jeju wjeczor žiwjenja dale ſe ſwojej hnadu pſchewodźecź.

S **Kſchiſchowa.** Sa naſłědnika knjeſa fararja Bróſki je tudomna zyrkwina rada knjeſa duchowneho D. Broniſcha ſ Khocźebuſa jenohłóſnje wuſwołiła. — Tudomne Zimmermannez kubło je pſchi ſudniſtim pſcheſadźowanju knjes rěcźnik Naumann w Budyſchinje kupił.

S **Porſchiz.** Budyſke pobocźne Guſtav-Adolfſke towaŕſtwo ſwjeczeſche ſańdźenu ſrjedu ſwój lětuſchi ſwjedźeń w Porſchiſkim Božim domje. Woſada běſche na njón wſcho derje pſchihotowała, pſched zyrkwju a w Božim domje, woſebje na woltarju, wſcho hacź nanajrjeńſcho wudebiła, a Bóh luby Knjes běſche rjane wjedro wobradźił. Popołdnju w 2 hodź. ſo ſerbſke kemſchenje ſapocźa. Duchowni, kotrychž bě ſo 15, mjes nimi tež k. wyſchſchi zyrkwinſki radźicźeł Meier ſ Budyſchina, na ſwjedźeń ſ bliſka a ſ daloka ſeſchło, ſo w ſwjedźeńſkim cźahu wot ſobuſtawow Porſchiſkeho zyrkwineho prjódkſtejerſtwa pſchewodźeni do Božeho doma podachu, kotryž hižo ſ nutrnymi kemſcherjemi napjelnjeny namakachu. Sſwjedźeńſki prědaŕ na ſerbſkim bě knjes faraŕ Jencź ſ Kamjeńza, ſyn njebo Palowſkeho duchowneho. Na podłožku epiſtole na ſwj. Michała wón wukłożowaſche, kotre je wojowanje Guſtav-Adolfſkeho towaŕſtwa, kotre ſu jeho bróṅje a kajke je jeho dobycźe. S napjatej nutrnoſcźu woſada na jadriwe, w cźiſtej ſerbſkej rěcźi pſchednjeſene prědowanje kedźbowaſche, kotrež móznje ſa ſwjate a nuſne ſkutkowanje Guſtav-Adolfſkeho towaŕſtwa ſahorjeſche. Na němſkim kemſchenju, kiž ſo $3/4$4 hodź. ſapocźa a na kotrymž bě tež wjele poſłucharjow, knjes faraŕ dr. Heber ſ Budyſchina jako ſwjedźeńſki prědaŕ na podłožku Jana ſcź. 1, 15—17 wo tym rěcźeſche, ſo Guſtav-Adolfſke towaŕſtwo ſpochi k Khryſtuſej ſhladuje, a pſchi tym wukłożowaſche: Khryſtuſowe praſchenje na naſz, naſche wotmołwjenje ſa njeho a jeho nadawk ſa naſz. Tež jeho prědowanje běſche hłóſz, kiž poſłucharjam ſ mozu do wutroby klincźeſche. Porjeńſchena bě Boża ſłužba tak derje na ſerbſkim, kaž na němſkim kemſchenju pſches wuſpěwanje jara derje pſchednoſcheneje a wěſcźe ſ wulkej prózu wuknjeneje motetty Porſchiſkeho měſchaneho zyrkwinſkeho khora, kiž k. kantor Hanczka nawjeduje. Woltaŕnu Božu ſłužbu mějachu po rjadu kk. fararjo Kſchižan ſ Hodźija, Matek ſ Barta, Häbler ſ Budyſchina a Běrnik ſ Kluksha. Sa ſwjedźeńſku kollektu ſo na ſerbſkim 135,24 hr., na němſkim 127,12 hr., potajkim wſcho hromadźe 261 hr. 36 np. nawda. Hdyž k temu wosmjeſch, ſo je ſo pſched krótkim pſches domjazu kollektu w Porſchiſkej woſadźe ſa Guſtav-Adolfſke towaŕſtwo 161 hr. 40 np. naſběrało, dha ſe ſpodźiwanjom widźiſch, ſo je Porſchiſka, tola niz runje wulka woſada w běhu poſłednich dnjow ſa Guſtav-Adolfſke towaŕſtwo 422 hr. 62 np. ſa wopor pſchinjeſła. Sſwjedźeń je ſo potajkim we wſchěm hacź nanajrjeńſcho poradźił. Sa to to mamy ſo zyłej Porſchiſkej woſadźe, kiž, hacź runje ſwjedźeń do nuſneho cźaſa padny, ſo tola dźěła wſda, jejnemu zyrkwinſkemu prjódkſtejerſtwu, woſebje pak ſtaroſcźiwemu prózowanju k. woſadźineho fararja Krygarja a jeho zyłemu hoſpodliwemu domej dźakowacź. Bóh pak pſchiſporjej w zyłej woſadźe luboſcź ſa ſkutkowanje Guſtav-Adolfſkeho towaŕſtwa, kiž duchownej nuſy wěrybratrow w roſpróſchenju wotpomhacź pyta!

S **Bjerwałda.** Schtwórtk tydźenja je ſo brózeń tudomneho ſahrodnika Krecźmarja ſ domojkhowanymi ſnjemi wotpaliła. Pódła twarjenja njeje niczo ſawěſcźene. Woheń je pjecźa ſe ſaparjenjom naſtał.

Se **Sſtónkez.** Pſchi tudomnym Sprejinym moſcźe je ſo ſobotu w nozy ſkałaŕ Holan ſ Hnaſchez pſchi ſamym w Spreji tepił. Po cźmje domoj duzy je ſo wón do kamjenja ſakopnył a pſchi brjoſy padnył, po kotrymž je ſo do wody dele kulił. Na wulke ſboże wón ſe ſwojim pjeſłom ſa kerkowym korjenjom wiſajo woſta, tak ſo ſ hornim cźełom ſ wody won tcźeſche. Dokelž wbohi cźłowjek płuwacź njemóżeſche a dna pod ſobu njeczujeſche, ſwebi wón njeſwěri, ſo wot korjenja, kotryž jeho nad wodu dźerżeſche, wotcźinicź. Duž dyrbjeſche Holan zyłu nóz we wodźe tcźecź. Hakle naſajtra rano móżachu jeho dźěłacźerjo ſ Hnaſchecźanſkeho pólwernika ſ njedobrowólneje khłódneje kupjele wumóż. Jeho ruczе domoj dowjedźechu a jeho tam mokru draſtu wuſłeczechu. Jeho ſchkórnjej běſchtaj ſo tak wody napiłoj, ſo ſo njehodźeſchtaj wuſucź, ale ſo dyrbjachu jej ſ nohow rěſacź.

Se Suborniczki. Sańdźenu ſrjedu pſchipołdnju na dworje tudomneho Patokez kubła ſ parnej maſchinu żito młócźachu. Pſchi tym ſ parnika ſchkrě do Patokez bróżnje, ſe žnjemi napjelnjeneje, ſleczichu a ju ſapalichu. Płomjenja ſo tak ruczе roſſchěrichu, ſo njebě móżno, jim młócźazu maſchinu wobrócź. Wona ſo runje kaž brózeń do cźiſta ſpali. Dwě hodźinje poſdźiſcho ſo woheń ſ wokołoléṫazymi ſchkrjemi na domſke, kruwaŕnju a brózeń, podkopkowemu inſpektorej Hagemannej ſłuſchaze, pſchenjeſu a tele twarjenja, kotrež ſu prjedy ſwudowjenej Bartowej ſłuſchałe, teho runja do procha a popjeła pſchewobrocźi.

S **Lubija.** Na tudomnym dwórniſchcźu je ſo ſańdźenu ſrjedu

wjeczor we 8 hodźinach wuhibał Günzel ſ Wósborſkim ludźazym cźahom pſchejeł a na poczerpjene ſranjenje wumrjeł.

Se **Strahwalda** pola Lubija. Krwawny podawk je ßo tu ſańdźenu njedźelu wjeczor ſtał. 28lětny zigarnik H. Neumann je ßwoju żonu, kotraż jemu pjecża njebě ßwěrna, ſ dwěmaj wutſělomaj ſe ßwojeho revolvra moricź ſpytał a potom ßebje ßameho ſatſělił. Revolver bě ßebi Neumann hakle ßobotu popołdnju w Lubiju kupił. Kulzy, kotrejż bě wón żonje k wutrobje tſělił, njejſtej ßo hłuboko do mjaßa dobykej, dokelż bě ßo jeju móz ſe ſchtaktom woßłabika. Żona móżeſche do ßußodſtwa po pomoz běżecź a k lěkarjej dońcź. Muża poſdźiſcho k wutrobje tſěleneho wójſtwje morweho namakachu. Neumann je ßebi po ſdaczu hižo dawno wotmyßlił, ßwoju żonu jejneje njeßwěrnoſcźe dla moricź, pſchetoż wón je ßo huſto ßłyſchecź dał, ſo najprjedy ßwoju żonu a potom ßam ßebje ſkónzuje. Neumannez mandźelſkaj mataj dwě dźěſcźi, 2lětneho hólza a 4lětnu holzu. Żonine ſranjenje njeje ßmjertne.

S **Rakez.** Nowy knjes farař Gólcź ſ Budyſchinka ßo njedźelu 26. oktobra pſches knjeſa wyſchſcheho zyrkwineho radźiczela Meiera ſapokaſa.

S **Komorowa** pola Rakez. Ssrjedu rano 1/2 6 hodźin truba naſcheho nózneho ſtrażnika mużſtwa naſcheje wohnjowneje ßykawy hromadu trubjeſche. Zyłe wobydleŕſtwo ßo wuſtróżawſchi na dróhu wuběża. Tola tak jara hacź ßo roshladowachu, njemóżachu nihdźe wohnja wohladacź. Naſch kedźbliwy nózny ſtrażnik pak njepſcheſtawajcy ſe wſchej mozu dale trubjeſche. Wón ßebi nochzyſche dacź wurěczecź, ſo ßo w ßußodnej wßy pali. Na tamnej ſtronje mjenujcy tołſta kurjawa k njebju ſtupaſche. Skónczńje pak ßo ſtrażnik tola ſměrowacź da, a mużſtwa mózachu ßo ſaßo domoj wróczicź.

S **Kamjenza.** Tele dny ßo pjeczłěny ßynk tudomneje ſwudowjeneje Ryczerki ſady ſa jenu kuczu powěßny. Pſchi tym wón mjes ſadnje koło a pjero ſajędźe a ßo tak ſatkußny, ſo mózachu njeſbożowne dźěczo hakle ſ cźěßna wußwobodźicź, hdyż běchu koło wot kucże wotſchrubowali. Hólza cźeżko ſranjeneho k jeho maczeri pſchinjeßechu.

S **Koczíny.** K żałoßnym pukam je tu wóndano na rejach dóſchko. Jedyn młynſki pſchi tym tudomneho pohonczа Michała Knopfa ſ tajkim wotmachom na hłowu dyri, ſo jemu nop rosſchczěpi. Sańdźenu ßobotu je Knopf na ßwoju ranu wumrjeł. Biczka, kotryż je pódła teho hiſchcźe burſkeho ßyna Michałka ſe Ssulſchez dwójcy ſ nożom, tola na ſboże niz ſtraſchnje, ſkałał, na to ſajachu. Pſchi ßudniſkim pſcheßłyſchenju ßo wukopa, ſo bě ßebi wón wopaczne mjeno narjeknył a ſo bě ſ pěſcheho regimenta, w Schwerinje ſtejazeho, cźeknył. Jeho teho dla najprjódzy Mużakowſkemu podkrjeßnemu komandej pſchepodachu, kotryż jeho k jeho regimentej póßła.

Se Shorjelza. (Khoſtanſka komora.) Kołojędnym njech je prozeß ſ warnowanjom, do kotrehoż je ßo 20lětny murjeŕ Ernſt Nyczka ſe Sprejza dla njewobhladniweho jędźenja ſ jędnym kołom ſczahnył. Nyczka bě na ſchcźeżzy ſ Jamneho do Klětneho njeſaſwoniwſchi blidarſkeho miſchtra Liebiga ſe ßwojim jędnym kołom tak njeſbożownje k ſemi podtorhnył, ſo Liebig 50 dnjow khory doma leżeſche. Po lěkarjowym wobßwědczenju ßu ßo Liebigej ſ padom płuza ſmjatke, kotreż ßu teho dla krwawiłc. Nyczku k 50 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja a ßudniſkim khóſtam ſaßudźichu. Pódła teho ma wón Liebigej 200 hriwnow bołoſtnych pjenjes wupłacźicź.

Dźěłacźeŕ Jakub Krawz ſ Koczíny je pjecża ßwojemu ßobudźěłacźerjej cźaßnik a 1 hriwnu 40 np. kradnył. Dokelż ßo wobkradnjeny jako hłuchoněmy wupokaſa, njemóżachu ßo ſ nim doręczecź. Duż wobſamknychu, ſa wěż nowu termiju poſtajicź, do kotrejeż jeneho wuczerja ſa hłuchoněmych ſkaſaja.

S Kitzyłka pola Wojerez. Tudomny hajnik Klimant a hajniſki dohladowaŕ Sſłodeńk ſ Bórkamora ſtaj wóndano rubjeżneho hońtwarja Hermanna Rólu ſ Daſchkow ſaßłapiłoj, hdyż wón w holi pola Nowehо Měſta jenu jelenizu, ſ grocźanym wokom popadnjenu, rosrubowaſche. Hajnikow wohladawſchi Róla do huſtych khójcźkow cźekny. Dokho ſa nim honiwſchi hajnikaj jeho popadnyſchtaj. Hižo dźeń prjedy bě ßebi Róla plezo ſ jelenizy wurěſał a jo, każ ßo wuſna, ſjędł. Rubjeżny hońtwaŕ dyrbjeſche ſ pſchewodom hajnikow jelenizu do Noweho Měſta donjeſcź. Sa krótki cźaß ßu ßo w tudomnych ſtronach tſi jelenizy ſ grocźanymi wokami ſadźernyłe. Hacź je Róla też prěnjej popadnył, njeje hiſchcźe wußłędźene. Móżno, ſo ma wón ßobuwinikow. Róla rad lěnjeho paße a je hižo wospjet w khoſtarni poßedźał. Dla kranjenja ſwěriny ßu jeho hižo pjecź krócź khoſtali.

S Wochos. Tudomny pokłenik Kaſchpor je ßebi ſ wobwěßnjenjom żiwjenje wſał. Wón bě pjatk tydźenja popołdnju ſ drjewom do Běłeje Wody wotjeł. Se wßy wujěwſchi wón wós na dróſy ſtejo woſtaji a do hole dźěſche. Něhdźe hodźinu poſdźiſcho jeho tam ſe ſadźernjenym powjaſom kleczazeho nadeńdźechu. Żiwjenje bě hižo ſ njeho cźekko. Każ ßo ſda, je Kaſchpor w duchownym ſaczěmnjenju ßwojemu żiwjenju kónz cźinił. Pſched nękotrymi lětami bě wón ſe ßyna na huno padnył, a wot teho cźaßa je wón ſ khwilemi błudnje rèczał. Każ ßo ſda, je wón w tajkim nadpadże ruku na ßebje ſkożił. Sswoje kubło je wón w najlěpſchich wobſtejnoſcźach ſawoſtajił.

S **Cźorneje Wody** pola Rólan (Ruhland). Sańdźenu njedźelu popołdnju je na tudomnym dwórniſchczu najenk Bělnjanſkeje hońtwy, winowy wikowaŕ a kralowſki dwórſki lifrant Schönert ſ Drażdźan, do njeſboża pſchiſchoł. Hdyż chzyſche wón ſ wuſtupa żeleſniſkeho woſa do woſa ſtupicź, ßo ſ jeho tſelby, kotraż w kożanej ſkyownizy tczeſche, wutſěli. Wutſěł jeho do lěweho boka hłowy trjechi a jemu wobliczo cźežko ſrani. S krwju polaty ßo njeſbożowny do woſa wali. Hdyż chzychu w Rólanach we womorje leżazeho do Drażdźanſkeho cźaha donjeſcź, wón wumrje, a jeho cźěło nakhwilnje do dwórniſchczowеho twarjenja donjeßechu. Schönert je něhdźe 35 lět ſtary a żonu a dwě dźěſcźi ſa ßobu ſawoſtaji.

S **Kinsbórka.** Jedyn ſapſchah tudomneho wojeŕſkoho jěſdneho wotdźělenja ßo pjatk tydźenja na jěſbje do Drażdźan ſ jenym automobilom ſetka. Konjej wojeŕſkeho ſapſchaha ßo automobila ſtróżiſchtaj a ßo ſpłóſchiſchtaj. Pohoncź ßo ſ woſa cźißny, tola ßo njewobſchkodźi, wós a grat pak na kruchi dźěſchtaj, a konjej ßo tak ſraniſchtaj, ſo dyrbjeſchtaj ßo po żeleſnizy do Kinsbórka wróczo dowjeſcź. Automobilowi jěſdni dale jědźechu, ßo wo wojeŕſki ſapſchah njepoſtarawſchi. Jich mjena pak je polizija ſhoniła, a jeli ſo ßu njeſboże ſawinowali, budźa ßo dyrbjecź teho dla ſamolwicź.

Přilopk.

* (Njejſcźe hiſchcźe nikoho pomaſki jěſcź widźeli?) Wo żortniwym podawku ſe ſakiſich manevrow Grimmaſke nowiny pißaju: Hdy by kral Jurij do manevroweje krajiny jěchał, nihdźe wot njeho lud njewotſamkowachu. Schtóż chzyſche krala ſ najwjetſcheje bliſkoſcźe widźecź, mějeſche k temu doſcź ſkładnoſcźe. To je ßo też we wulkej měrje wużiwało, a pſchi tym ßu dyrbjeli kralowu ſcźerpliwoſcź wobdźiwacź. Jenoż potom by jemu wcźipnoſcź wobcźeżna była, hdy bychu jeho też pſchi ßnědanju na pokoj njewoſtajili. „Nimam rad, hdyż jěm, a dźeßacźo abo dwanaczo hłódni mi pſchihladuja“, ßo wón ras na ludowu cźrjódu, kotraż bě jeho wobſtupiła, wobrocźi, a druhi krócź ßo ju wón wopraſcha: „Njejſcźe hiſchcźe żenje nikoho pomaſki jěſcź widźeli?“ Nękotry krócź wón dozpi, ſo pſchihladowarjo njepſchiſtojnoſcź ßwojeho ſadźerżenja dorózumachu. Woni zofnychu — tola niz daloko; pſchetoż wcźipnoſcź jich bórſy ſaßo k kralej cźérjeſche.

* (Sso cźahej pſchejěcź dał.) Ssobotu je ßo w Drażdźanach jedyn wojak 48. artilleriſkeho regimenta żeleſniſkemu cźahej pſchejěcź dał. Njeſbożownemu ßo hłowa wot cźěła wotjędźe. Kajkeje pſchicżiny dla je ßebi żiwjenje wſał, njeje ſnate.

* (Falſchowaŕ pjenjes.) Knihicźiſchcźerja Schulka w Hainichenje ßu ſajeli. Na njeho ßo hrěſcha, ſo je lěta dołho wopaczne pjenjeſy dźěłał a póſtſke ſnamki (marki) ßam cźiſchczał. Pódła teho ßu hiſchcźe tſi druhe woßoby do pſchepytanja wſali.

* Cźeżke njeſboże je ßo ſ patronu w Zugu pola Freiberga ſtało, kotraż je ßo po ſdaczu w manevrach ſhubiła. 7lětny ßyn żeleſniſkeho dźěłacźerja Tarabы patronu namaka, ju do khachlow położi a ju ſapali. S rosbuchnjenjom ßo hólzej jene wóczko dopołnje wutorże, pódła ßo jemu ſ jeneje ruki tſi porſty a ſ druheje ruki dwaj ſtawczkaj wottorżechu. Hólza ßu do Karolineho wuſtawa dowjeſli.

* Dla falſchowanje butry ſ margarinu je khoſtanſka komora w Düſſeldorfje hollandſkeho butroweho fabrikantu Raymakerſa k jaſtwu na dwaj mèßazaj ſaßudźiła. Hollandźana ſ jaſtwa nakhwilnje puſchczichu, hdyż bě 20,000 hriwnow kawzije ſapołożił. Mjes tym ſo Raymakerſa ſ jaſtwu puſchczichu, nowa ſkórża na njeho dońdże, dokelż bě w Kólnje ßylnje wodźanu butru pſchedawacź dał. Hollandźana teho dla ſaßo do jaſtwa ßadźichu a jemu hakle ßwobodu dachu, hdyż bě ſ nowa 20,000 hriwnow ſapołożił. Hacź dotal ßo wón njeje wjazy do Němſkeje wrócził a druhim ludźom je wón powjedał, ſo wón khoſtanje njewotßedźi. Hdyż móże Hollandźan 40,000 hriwnow ßudniſtwu pſchewoſtajicź, je ſ teho widźecź, ſo je wón ſe ßwojim woženjom falſchowaneje butry do Němſkeje dyrbjał wjele ſaßłużicź.

* Njeczłowſku mazochu, żonu dźěłaczerja Blumenkampa ſ Natingena, je Düſſeldorfſki pſchiſtažny ſud k jaſtwu na 1½ lěta ſaſudźał. Wona bě dźěczi ſ prěnjeho mandźelſtwa ſwojeho muża wſchědnje ſ hrjebkom a mutjelu krwawe bika, jim hłodu mrěcz daka a ſ tajkim ſakhadźenjom w lěcze 1897 ſmjercz ſwojeje ſchěſcz lětneje pſchirodneje dźowki ſawinowała. Żonſka bě dźěczo ſ tajkim wotmachom do delnjeho żiwota kopnyła, ſo bě cźrjewo wuſtupiło, a potom bě do njeſbožowneje holczki tak dołho bika, doniż morwa na ſemi leżo njewoſta.

* (Luboſcz wulke dokonja.) Spomnjenja hódny podawk ſe żiwjenja ſwěriny je ſo wóndano na jenym kuble w Stolzenfeldze ſtał. Na kuble ſo wjele kur dźerži, a jedyn ſchkraholz na njehańbiczźiwe waſchnje huſto pjerišnu nadpadowaſche. Hdyż chżyſche wón tele dny jene kurjo rubicz, pata rucze jako błyſk na rubjeżneho ptaka ſlecza. Runje tak tež jena druha kokoſch ſczini a wobej ſ tajkej njemdroſczu ſ pyſkom do ſchkraholza rubaſchtej, ſo tón podleża, a ſo mózachu jeho ludźo ſ dwora popadnycz.

* (Njekraßniza.) Na torhoſchczu w Lipinje w Schleſynſkej ſo rěſniſka żona Hungerowa ſe ſwojim pſchichodnym ſynom, rěſnikom Magiern, ſwadźi. Njembre żoniſko pſchichodnemu ſynej rěſniſki nóż ſ tajkim wotmachom k wutrobje ſtorczi, ſo ſo Magiera hnydom na ſemju ſwjeſy. Pſchipadnje pſchitomny duchowny cźeżkoſranjenemu poſłednje wolijowanje da. Na khorobnym wozu jeho do lazareta dowjeſechu. Sku pſchichodnu macz ſu hnydom ſajeli.

* Na woltarju wumrjeł je 71lětny duchowny w Vilpianje w Tirolſkej. Hdyż bě runje nawoženju a njewjeſtu ſwěrował a ſapocza Bożu mſchu cźitacz, ſo wón na ſemju ſwjeſy a ſa někotre mjeńſchiny wudycha.

* (Ssebje a ſwoju ſwójbu tepił.) Prjedawſchi bur Karvay ſ Martonos (w Wuherſkej) ſe ſwojej żonu a 3 dźěczimi na cźołmje na rěku Thyßu wujědże a ſrjedź rěki pſchijěwſchi cźołm powróczi. Wſchitzy, kotſiž w nim ſedźachu, do wody padźechu a ſo tepichu. Karvay je njeſkutk wulkeje nuſy dla ſkucźił. Wón bě prjedy jara ſamożity kubleŕ a bě ſ njeſbożownymi podawkami na proſcherſki kij pſchiſchoł.

* (Njeſboże ſ automobilom.) Pola Tourſa w Franzowſkej hrabja a hrabinka Caſtries, jeju dźowka a woſowy wjednik ſ automobila padźechu. Wjednik ſo ſaraſy, cźi druſy ſo cźeżko ſranichu.

* (Semjerżenje.) S Kaſchgara w ſrjedźnej Aſiſkej je powjeſcź doſchła, ſo je ſo tam 22. auguſta 22 cźłowjekow ſe ſemjerżenjom moriło, a někotre kheże ſu ſo wupuſcźiłe. W Jangi je ſo 20, w Aſtynje 400 cźłowjekow moriło. Semjerżenje je hacz do 3 ſept. trało. Wſcho hromadźe je něhdźe 1000 cźłowjekow ſ nim żiwjenje ſhubiło.

* (Wjelki pſchi ruſkich mjeſach.) S lětuſchej naſymu je ſo Sſuwalſkeje a Kowenſkeje gubernije wjele wjelkow pſchihnało. Pola Pillkallena hižo dlějſchi cźaſ jedyn tajki wjelk po lěſach hanja a wjele ſwěriny kónzuje.

* Żałoßny njeſkutk ſu we wuherſkej wſy Czepely wußlědźili. Pſched někotrymi dnjemi bě ſo tam kowarſki pomoznik Franz Bartoſch pohrjebał. Po pohrjebje ludźo na to tukachu, ſo je Bartoſchowa luba jemu ſ jědom ſawdała. Hdyż na to pſchikaſni wyſchnoſcze Bartoſchowe cźěło wuhrjebachu, widźachu, ſo běchu ſo ſ cźěła nutriny (cźrjowa, pluza, jěrchenje, żołdk) wſałe. Někotre druhe cźeła, kotrež ſo teho runja wuhrjebachu, běchu tež bjes nutrinow. Pſchi ſudniſkim pſchepytanju ſo wukopa, ſo bě rowař Valentin Fikra po nozach nowe rowy wotewjeral a cźěłam nutriny wurěſował, ſo by ſ nimi ſwoje ſwinje pizował. Fikru hnydom ſajachu.

(Kwaß we wohnju) Żałoßne wohnjowe njeſboże je ſo w ruſko-pólſkej wſy Wjerbizy ſtało. Khěża, w kotrejż ſo kwaß wotbywaſche, ſo ſapali, a prjedy hacz mózachu ſo wuſtróżeni hoſczo wukhowacz ſtej ſmjercz w płomjenjach namakałej. Pódla teho je ſo wjele woßobow wopaliło.

* Satraſchna ſyma hižo w połnóznej Schwedſkej tſchěſka. Żito je ſmjerſko; boja ſo, ſo hłód wudyri.

* Nowa konjaza khoroſcz ſo w połnóznej Amerizy pokaſuje. Khoroſcz, tak mjenowana ſwampſka ſymiza, je ſo ſ Kanady do ſjenoczenych ſtatow ſanjeßła. Wona ſ zyrowazeje ſymy wobſteji, ſ kotrejż konje ßłabja, doniż jim njeje mózno, ſo na nohach ſdźerżecz. Nohi ſ dźěła wokhromja.

* (Wjecźiwy wotpokaſany żenich.) W New-Yorku je wěſty Frank Mackee hoſcźenz „Golden eagle“ ſ dynamitom roſtſělił. Tſi-zyczo hoſczo ſu ſo ſ kożcw wucźißli a ſo ſ dźěła wobſchkodźili. Mackee je njeſkutk ſkucźił, dokelż bě jeho hoſcźenzaŕ jako brejerja wo woju dźowku wotpokaſał. Mackee je ſo bórſy po rosbuchnjenju w hoſcźenzu wo kheżi ſatſělił.

* (4½ milijony krónow pſchekſchiwił.) Saſtojnik Winſkeje krajneje banki (länderbank) Jellinek je, każ je ſo nětko na wěſto wußlědźiło, 4½ milijona krónow pſchekſchiwił. Pjecźoch druhich banzynych ſaſtojnikow, kotſiž ſu ſe ſwojej njekedźbliwoſczu Jellinkej jebanje położeli, ſu do pſchepytanja wſali. Jellinek je ſo pjecza w Dunaju tepił.

* (Wulki woheń.) We Woſchniku w ruſkej Pólſkej je ſo 129 khežow 120 wotpaliło. Dwě dźěſczi ſtej ſo ſpalikej. Wjetſchi dźěl wobydlerjow bě, hdyż woheń wuńdże, wonka na polach na dźěle. Woheń ſu pjecza dźěczi ſaparake.

* (Paduchſtwo.) Jenej ruſkej knjeni, kotraż pſches Němſku do Ameriki k ſwojemu mandźelſkemu puczowaſche, ſu na żeleſniſkej jěſbje wot ruſkich mjeſow hacz do Barlina 10,000 dollarow (40,000 hriwnow) kradnyli. Dokelż ta knjeni żanych dalſchich pjenjes pſchi ſebi njemějeſche, ſu ju ſ Barlina k ruſkim mjeſam ſaſo wróczo dowjeſli. Dwa jmużſkaj, na kotrcjuż tukaja, ſo ſtaj pjenjeſy kradnykoj, ſtaj ſo prjedy Barlina ſe żeleſniſkeho cźaha ſhubikoj.

* (500 cźłowjekow ſo tepiło.) S wichorom, kotryż pſches Odawaraſki wokrjeß bliſko Yokohamy w Japanſkej cźehnjeſche, je ſo morjo na kraj wulało. Wjele khežow je ſo wupuſcźiło, a něhdże 500 cźłowjekow je ſo tepiło.

* (Lynchowanſka juſtiza.) W Korinthu w Miſſiſſippiſtim ſtatu w połnóznej Amerizy je lud jeneho cźornocha (negera) żiweho ſpalił. Spalenje ſo wo dźeń wotſtorczi, ſo mózeſche cźornoch ſwojemu bratrej a ſwojej macźeri bożemje prajicz. Komitej, kotryż lynchowanje wodźeſche, po cźornochowych pſchiwuſnych telegrafowaſche, a po żeleſnizy ſo ſ wurjadnymi cźahami pſchihladowarjo pſchiwożachu. Wotprawjenju bě 5000 woßobow pſchitomnych. Sa żony a nowinſkich dopißowarjow běchu woßebite měſtna poſtajene. Mordarſtwo, kotrež bě cźornoch ſkucźił, bě ſo pſched ſcheſcźimi njedźelemi ſtało, mordarja pak njemózachu wußlědźicz. Sańdźenu njedźelu cźornoch ſwoju żonu nabi, dokelż bě ſo wopika a na to jeho pſcheradźi.

Hudanczźy.

306.

Hlej, móſchk ſo ßaje ſ wyßoka,
A twori honam poßleſchcza,
Wón ſmjercźi ſywy wobróje
A ſ cźopkym ſłóncźkom rosběhnje.

307.

Cźopkota jo roscźehnje,
Syma ſcźaha hromadźe,
Wono ſjewja we ſchkleńzy,
Kelko ſymy, cźopliny.

Wuhudanczźy ſ poßledujeho cźißła:
304. Hoki, ßoki, proki, Mroki. 305. Pißanſke pjero.

Sa nowy Macźicźny dom

je ſo w lěcze 1902 dotal nahromadźiło: 1244 hr. 54 np.

Dale ſu ſa njón darili:

Na kwaßu knjeſa dra. med. G. Mrózaka w Budeſtezach naſběrane pſches knjeſa M. Handrika, fararja w Sslepom, ...	31	=	— =
Lětuſchi dawk ſe ſahrody a dwora Sslepjanſkeje Handrikez fary: a. 12½ punta hromaka (Matej pacźił a dał — Tatej placźił a ſr.): 7,50 hr. b. Handrikez majka (farſki dom ſpłodźi — Muzy ſeßłodźi): 2,20 hr. = . .	9	= 70	=
Muka jako wunoſchk ſ roſpſchedacza poßlednich 8 exemplarow kraßneho poemata Macźicźneho ßobuſtawa knjeſa barona ſ Cyſymonta („Wójna idejow“) wotedał:	30	= —	=
Liſchki-Póndźelnizy: Tydźenja ſakomdźena hriwna a dźeńßniſcha dobrowólna nimo 6 dobrowólnych knjeźkow Lubijſkeje liſchki, kiž běchu ſo mnu ſkobali ſ 35 a 75 pjenjeźkami, je hromadźe bjes ſapłacźeneho dołha	3	= 16	=
W „Katholſkim Póßle“ cźißło 40. lěta 1902 hižo kwitowane:			
Radwořſka płatowa komißija: Hizka 25 np., w herbſkej grychcźe 26./9. 45 np., hromadźe 70 np. — Delanſka patentna komißija: Schkocźik po Sſernjanſkim konzercźe 4 hr. =	4	= 70	=
Hromadźe:	1323	hr. 10	np.

S dźakom kwituje a dalſche dary pſchijimuje

ſarjadniſtwo Macźizy Sſerbſkeje.

Najtuńscho kupujeće tule symu woßebnje

muźaze a hólcźaze ßwjerſchniki, mantle, jupy, kholowy a wobleczenja,

kaž teź

ženjaze a holczaze ßakety, khornarje a plyſchowe khuty

pola

Otty Preussa

w draſtowej fabrizy

w Budyſchinje na ßitnej haßy 4.

Po měrje ßo draſta ſ rukowanjom ſa dobre ßedźenje ſchije.

Woßebje **tolſte mlokowe, wódne a petrolejowe khany, żeleſniki, wódne hornzy, mlóczenki, wuhlowe kaſchcze, tykanzowe deńza,** kotreż ßym ßam dźěłał, **lampy a latarnje,** woprawne **Solingſke noże a widliczki,** jara tunjo poruczam.

Moritz Schulz,

klampnarſki miſchtr w Budyſchinje pſchi ßerbſkich hrjebjach 10.

Koże do kožuchow!

Czorne a běłe koże, kaž wſchě druźiny wobßadźenſkich kožow po najtuniſchich płaczišnach,

ſeſchicze

nowych kožuchow kóždeje faßony ſa mužſkich a ženſke a **pſchedźełanje ſtarych kožuchow** derje a tunjo, dale

ſymſke ßuknjane a koßmate mězy

wſchěch druźinow pola

C. E. Rinki, kóžkarja

na bohatej haßy 5.

Jejowe nudle!

Hdźe kupuje kóždy ratař ßwoje **jejowe nudle?** Jenož w **Schurſchez pjekarni a nudlowej fabrizy** na theaterſkej haßy. Tam ßu wone wſchědnje czerſtwe dóſtacź.

Jejowe nudle!

Dźiwje

kaſtanije a žołdze

po najwyſchſchich płaczišnach kupuje

Otto Engert

en gros drogowńja en détail.

Telefon czišło 33.

Czelaze koże,

ſajecze, kaniklaze, kocze, kunjaze a tkhórjaze koże po najwjetſchich płaczišnach kupuje

Heinrich Lange

pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach.

Scźinowe pleczenje, proßaze korta, ßwinjaze korta, konjaze žłoby, korta ſa młody ſkót, wónzuchowe roły, nnſnikowe roły

na wulki wubjerk poruczа

Schneider,

twarſki miſchtr na walſkej drohi 14.

Jabłuka

tſchaßene, tola ſrake a niz ſhniłe, po kóždej dźělbje kupuje a ſa zentnar $2\frac{1}{2}$ mk. a wjazy płaczi

Hornjołużiſka ßadtłóczerńja

dr. Herrmanna a dr. Wetzki

pſchi kralowſkim walu 10.

Sſłużobne a hródźne dźowki a tajke k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, pohonczow, hejtmanow, dźěłaczerſke ßwójby, tſeczakow a wolazych ſa tudomne a Draždźanſke strony hnydom pyta **Schmidtowa** na ßukelnſkej haßy czišło 24.

Jabłuka

k tłóczenju, zentnar po 2 mk. 10 np. kupuju.

Jan Herzig we Luſy.

Dobru

pſcheńczny muku

$\frac{1}{4}$ zentnarja po 3 mk. 50 np., hachtl po 90 np.,

poruczа

Khorla Kahrowe

pſchi žitnych wikach.

Hdźe ſcźe tónle dobry a tuni **czaßnik** kupili?

Pola

G. Magera naſlědnika,

mějeczel Th. Hippa

na ßerbſkej haßy 11.

Do

Njeßwaczidła!

Kožane ſtupnje, kožane toſle, ſilzowe ſtupnje, ſilzowe toſle, dźěczaze wobucze

wot najmjeńſcheho hacź do najwjetſcheho po jara niſkich płaczišnach poruczа

August Lehmann

w Njeßwaczidle.

Najlěpſche

durſthoffſke droždże

wſchědnje czerſtwe po fabrikſkich płaczišnach poruczа

Adolf Schmiß w Budeſtezach.

Wulkotny wuſpěch

ſa kormjenje ßwini!

Spytajće **G. Dötzerowy ßwinjazy pólver** a žadajće ßebi proſpekt. Tyſła po **50 np.** w drogowni **O. Engerta.**

Rólny pohoncź

ßo hnydom abo poſdźiſcho pſchi wulkej mſdże pyta. Dalſche je ſhonicź we wudawarni Serbskich Nowin.

Wotewrjenje ſamkarſtwa.

Czeſczenym Sserbam w Budyſchinje a wokolnoſczi dowolam ßebi najpodwolniſcho k wjedźenju dacź, ſo ßym

Jankez fabriku jěſdnych kołow

na horńczerſkej haßy pſchedewſał a ju ſe wſchelakimi pſchiprawjenjemi porjedźił. Mi je móžno, wſchě ßo mi dowěrjaze dźěła nanajlěpje a najſchwarniſcho dokonjecź a poruczam ßo k dźěłanju nowych jěſdnych kołow ſnamki **„Latona“.** W mojej fabrizy je

hlowna porjedźerńja

ſa **jěſdne kola** a **ratarſke maſchiny,** ſ dobom **emaillérowarńja, toczerńja** a **ſaniklowarńja** wſchěch wězow a ſtarych jěſdnych kołow.

S dobom k wjedźenju dawam, ſo wſchě dźěła **wumělſkeho a twarſkeho ſamkarſtwa** pſchijimam, płunowody, wodowody, błyſkowody, plumpy, żeleſne wobłożenje, wrota a ſkhodźenki dźěłam, a dźěła na nowotwarach a wſchě druhe do ſamkarſtwa ßłuſchaze dźěła czinju. Duž czeſczenych Sserbow w Budyſchinje a wokolnoſczi proſchu, ſo bychu moje pſchedewſacźe dobroczinje podpjerali.

Wſchě narunanſke dźěle wſchitkich ſamkow a potrjebu ſa jěſdne kola mam na ſkładze.

S poczeſczowanjom

Curt Meyer.

Cześćenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosći najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so sym swoju

pschedawańnju kolonialnych tworow, wina a zigarow

dźenża knjesej **Hermannej Kuschzy** pschepodał.

Sa dowěrjenje, mi w tak bohatej měrje spožčene, so wutrobnje dźakujo, proschu jo też na mojeho naßlědnika dobroćiwje pschenjesć a poruczam so

W Budyschinje, 1. oktobra 1902.

s počesćowanjom

M. Koplansky.

Sso na hornje sdźělenje počahujo, dowolam sebi najpodwolnischo wosjewić, so sym

pschedawańnju kolonialnych tworow, wina a zigarow

M. Koplanskeho dźenża pschedewsał.

Lubju, so budu so prózowacź, so bych s podawanjom najlěpschich tworow po tunich płaćiznach wotebjerarjow, kotsiž mje počesća, spokojał, a proschu, so by so dowěrjenje, mojemu pschedchadnikej spožčene, też mi wopokasowało.

W Budyschinje, 1. oktobra 1902.

S počesćowanjom

Hermann Kuschke.

Serbska prědańska konferenca.

Do posedźenja **hłowneje prědańskeje konferency** na **srjedu 8. oktobra 1902, dopołdnja 1/2 10 hodź.,** w hosćencu „winoweje kiče“ w Budyšinje jara należnje přeprošuje

předsydstwo.

Hodźijska nalutowańnja a wupožčerńja

směje **pónjelu 6. oktobra** popołdnju w 5 hodźinach w Mrózez restawraziji w Hodźiju **hłownu ihromadźiznu.**

Dnjowy porjad: Wuradźenje wo namjetach w nastupanju poniženja danje.

Ratarska schula w Budyschinje.

Bliższi **symski semester** so **wutoru 21. oktobra 1902** sapoćnje. Samolwjenja nowych wućomcow schulina direkzija pschijimuje, kotraž je też swólniwa, pensiony atd. wukasacź.

Direkzija: profesor dr. **Gräfe.**

Wot 1. oktobra bydlu w **Krostawje.**

K rěčam sym wschědnje wot 12—1 hodźiny pschipołdnju, sobotu a njedźelu 8—9 hodźin dopołdnja.

Ssym k telefonej pschisamknjeny.

Dr. Haase, lěkař.

Jutry 1903

sym cześneju starscheju město jako **wućomik** dostanje pola

Schiscki a Rjeczki

na swynkownej lawskej haży.

Skoro nowy rjany schleńczany wós je tunjo na pschedań pola Emila Säuberlicha w Budyschinje, restawrateura na nowosalzskej drósy cźišło 6.

Wyßokeje staroby dla je w Stróži pola Hućiny **khěža** se 4 kórzami pola na pschedań. Dalsche je shonicź w Hućinje cźišło 45.

Derje sdźerżany wós

se sadnimi durjemi ma na pschedań **Bruno Urban** w Trjebjenzy.

Ssykanjowa maschina, 1 pluh, bróny

a wschelaki druhi ratarski grat su płaćiznu hódno na pschedań psched schulerskimi wrotami cźišło 11.

Próstwa.

Wyßokodostojny knjes farař **Kubiza Bukeczanski** so prośby, so by swoje sańdźenu njedźelu dźerżane předowanje „ja wěrju“ serbski wocźischćeźeć dał.

Do Radworja!

7. oktobra we 8 hodźinach budźe w hosćenzu „Tsjoch lilijow“ **Mikławscha Delanka** w Radworju **wulki**

humoristiski wjeczor

Muldenthalskeho mužskeho quartetta s Roßweina,

najlěpscheho a najwoßebnischeho w tu khwilu pucźowazeho mužskeho towarstwa, kotrež je hacź dotal wschudźe s wulkim wuspěchom wustupowało.

W pisańni notara **Kosta** we Wojerezach ma so pónjelu 27 okt. 1902 dopołdnja w 10 hodźinach **mytnska leżomnosćź** Eduarda Kulki w Ptaczezach na dobrowólne waschnje na pscheßadźowanje pschedawacź. Leżomnosćź 39 ha 68 a. 33 □m wopschija.

Na dyrbjenske waschnje ma so 14. novembra dopołdnja w 10 hodź. na sudnistwje **Göhliz zyhelncza** we Wětrowje na pscheßadźowanje pschedawacź.

We wudawańni „Sserb. Nowin“ su dostacź:

kmótsjaze listy.

Sso wróćiwschi wot rowa naschcho lubowaneho mandźelskeho, nana, pschichodneho nana a dźěda

Khorle Augusta Kießlicha,

wumjenkarja w Rabozach,

hnuje naju, wschitkim pschećelam a snatym sa rjane wupyschenje kaschcza a wopokasanu cześć a luboscź, sa pschewod k poßlednjemu wotpočinkej, woßebje knjesej fararjej Rädże sa wopraudże wutrobu troschtowazu rěcź pschi rowje, kaž też woběmaj knjesomaj duchownymaj sa wopytowanje naschcho lubowaneho nana w dołhej cźeźkej khorosći najwutrobnischo saćuty dźak prajicź.

Hluboko srudźenaj sawostajenaj.

August Pawlik a mandźelska **Marja** rodź. Kießlichez w Rabozach.

(K temu cźišku jena pschiłoha.

Pschiłoha k czišłu 40 Serbskich Nowin.

Ssobotu 4. oktobra 1902.

Płaczišny rěsneho skotu na Drażdżanskich skótnych wikach

29. septembra 1902.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druźiny a wosnamjenjenje.	Żiwa waha	Rěsna waha
	hr.	hr.
Wóły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hodnoscże hacż do 6 lět	37—40	66—70
awstriske	37—41	67—72
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	33—36	62—64
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	30—32	58—61
4. žnadnje pizowane kóždeje starosty	27—29	52—55
Jałowizy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałowizy, najwjetscheje rěsneje hodnoscże	35—37	62—65
2 połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hodnoscże hacż do 7 lět	30—33	58—61
3. starsche, wukormjene krowy a žnadnje wuwite młodsche krowy a jałowizy	27—29	53—56
4. žrěnjo pizowane krowy a jałowizy	24—26	50—51
5. žnadnje pizowane krowy a jałowizy	—	46—49
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	35—39	61—66
awstriske	—	—
2. žrěnjo pizowane, młodsche a derje pizowane starsche	31—34	57—59
3. žnadnje pizowane	27—30	51—55
Cźelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	44—47	67—70
2. žrěnje kormjene abo też dobre wot zyza	41—43	65—66
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich schischiženjow w starosty hacż do 1¼ léta	52—53	65—67
2. mjaßne	50—51	63—64
3. žnadnje wuwite, też ranzy a kundrosy	47—48	59—61

Płaczišna żitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Żitowy dowos w Budyschinje: 3934 měchow.	W Budyschinje 27. septembra 1902. wot hr.	wot np.	hacż hr.	hacż np.	W Lubiju 2. oktobra 1902 wot hr.	wot np.	hacż hr.	hacż np.
Pschenża běła (50 kilogr.)	7	79	8	09	7	79	8	24
Pschenża žołta (50 kilogr.)	7	65	7	95	7	29	8	65
Rožka (50 kilogr.)	6	88	7	—	6	44	7	—
Jeczmjeń (50 kilogr.)	6	65	6	79	6	13	6	67
Wowß (50 kilogr.)	6	80	7	10	6	—	7	—
Hróch (50 kilogr.)	10	—	11	—	10	—	11	—
Woka (50 kilogr.)	8	50	9	50	8	—	9	50
Jahły (50 kilogr.)	12	50	16	—	12	—	16	-
Hejduschka (50 kilogr.)	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny (50 kilogr.)	1	50	2	50	1	50	2	—
Butra 1 kilogr.	2	20	2	50	2	—	2	40
Pschenična muka 50 =	9	—	17	50	13	50	15	50
Rżana muka 50 =	8	—	13	50	10	83	11	83
Ssyno 50 =	3	20	4	40	3	50	3	80
Ssłoma 600 =	19	—	24	—	23	—	28	—
Proßata 738 schtuk, schtuka	12	—	22	—	—	-		—
Pschenične wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	25	4	80	5	25
Rżane wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	50	5	25	5	75
Pschenični gris (50 kilogr.)	—	—	6	—	—	—	—	—
Rżany gris (50 kilogr.)	—	—	6	50	—	—	—	—

Runklizowe žymjo, punt po 50 np. — **Cźerwjeny dźerdźel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyschinje płaczeschże: hórz pschenżu (běła) po 170 puntach 13 hr. 24 np hacż 13 hr. 75 np., žołta 13 hr. — np. hacż 13 hr. 51 np, hórz rožki po 160 puntach 11 hr — np. hacż 11 hr. 24 np., hórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr 31 np. hacż 9 hr. 50 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr 27 np. hacż 8 hr. 38 np., pschenża (žołta) wot 8 hr. — np. hacż 8 hr. 9 np., rožka wot 7 hr. — np. hacż 7 hr 10 np., jeczmjeń wot 6 hr. 75 np. hacż 7 hr. — np., wowß wot 7 hr. — np. hacż 7 hr. 10 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu

25. septembra 1902.

Po 50 kilogr: Rožka wot 7 hr. 19 np. hacż 7 hr. 38 np., pschenża wot 7 hr. 65 np. hacż 7 hr. 95 np., jeczmjeń wot 6 hr. 70 np. hacż 6 hr. 78 np., wowß wot 6 hr. 50 np. hacż 8 hr. 50 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacż 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., žyno 4 hr. 25 np., běrny 1 hr. 50 np Ssłoma (600 kilogr.) 20 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. — np. hacż 2 hr. 60 np.

Wjedro w **Londonje** 3. oktobra: pomróczene

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smeje 19. njedźelu po žwjatej Trojizy rano w 7 hodź. duchowny Tyschcer žerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin farar Räda žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Wěrowani:

W **Michałskej zyrkwi**: Alfred Liebmann, pomozny radźiny žłužobnik w Kamjenizy, s Almu Marthu Lehmannez na Zidowje. — Pawoł Bohuwěr Preibisch, mukowy pucźowar s Hrubjelczicz, s Klaru Idu Müllerez s Callenberga.

W **katholskej zyrkwi**: Jurij Hawsch, piwarz, s Hanu swud. Schusterowej rodź. Scholczizc. — Emil Bjarnat Domanja, formar, s Luisu Mildu rodź. Wolfez.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi**: Willy Max, Jana Ernsta Schramma, fabrikskeho kowarja na Zidowje, ž. — Max Kurt, njemandź. ž na Zidowje. — Ernst, Handrija Kucharja, knjeżeho pohonca we Wulkim Wjelkowje, ž. — Hermann, njemandź. ž. w Dobruschi. — Gustav Erich, Jana Hermanna Garbarja, fabrikarja na Zidowje, ž. — Hana Augusta, Jana Hondrija Ernsta Lowki, khěžerja a dźěłacźerja w Małżezach, dź.

W **katholskej zyrkwi**: Marja Martha, Jana Cźěßle, ratarja, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 24. septembra 1902: Oskar Max, Oskara Alwina Küchlera, fabrikarja na Zidowje, ž., 1 l. 2 m. 18 d. — 26. Khorla August Kießlich, wumjeńkat w Rabozach, 73 l 2 m. 16 d. — 28. Gustav Erich, Jana Hermanna Garbarja, fabrikarja na Zidowje, ž., 14 hodźin.

Zyrkwinske powjesćze s Hodźija.

19. njedźelu po žwjatej Trojizy smeje rano ½8 hodź. farar Kschižan němsku spowjednu wucźbu, ½9 hodź. němske a ¾10 hodź. žerbske prědowanje.

Zyrkwinske powjesćze s Budestez.

19. njedźelu po žwjatej Trojizy smeje k. duchowny Domaschka s Hodźija rano ½7 hodź. žerbsku spowjednu rěcź, w 8 hodź. žerbske a ¾10 hodź. němske predowanje. — Póndźelu, kermuschu, smeje farar Mrósak s Hrodźischcza rano w 8 hodź. žerbske a ¾10 hodź. němske prědowanje.

Emil Wehrle

w Budyschinje

na jerjowej haßy 7

porucza k nasymje žwój wulki skład

koschlazeho barchenta, stary łohcź po 15 np. hacż do 40 np.,

barchentowe koschle wschěch wulkoscźow a po wschěch płaczišnach, hižo po 30 np.,

pollama, stary łohcź po 25 np., s rjanymi nowymi mustrami,

barchentowe łožowe płachty na jara wulki wubjerk, teho runja zyle schěroke po wschěch płaczišnach,

velourowe a kalmukowe žuknje, prawje schěroke a dołhe, s cźerwjenymi, brunymi a schěrymi mustrami, derje seschite, jara płaczišny hódne,

barchentowe rubischcza hižo po 15 np.,

lamowe rubischcza hižo po 50 np.

Dźělbu wołmjanych **nahłowjazych rubischczow** se schkodowanjom pschedawam

město 4 mk. po 2 mk.,

město 3 mk. po 1 mk. 50 np.

město 2 mk. 50 np. po 1 mk. 25 np.

Jěsdny plan želesnizow

wot 1. oktobra 1902.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždžan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4	2. 3.
Se Shorjelza	1,58	—	4,20	8,55	7,58	10,55	2,11	2,21	4,25	6,55	8,40	10,58
Rychbacha	—	—	4,43		8,22	11,19	—	2,46	4,48	7,20	9,04	11,51
Lubija	2,23	—	5,02		8,43	11,41	2,37	3,07	5,07	7,42	9,22	12,34
Budyschina	2,44	3,55	5,37	9,39	9,18	12,20	2,58	3,43	5,42	8,18	9,55	—
Biskopiz	—	4,29	6,12		10,03	12,55	—	4,17	6,15	8,54	10,32	—
Arnsdorfa	—	4,52	6,33		10,25	1,17	—	4,40	6,36	9,19	10,53	—
Radeberga	—	5,01	—		10,33	1,25	—	—	6,44	9,28	11,01	—
Do Draždžan	3,40	5,27	6,58	10,34	10,52	1,45	3,54	5,05	7,04	9,48	11,20	—

S **Lubija** wotjědže kóždu **ßobotu rano** w 7,0, ſ Pomorz 7,15 a ſ Kubschiz 7,24 woßebity cžah do Budyschina, kotryž je 7,33 w Budyschinje.

S Draždžan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.
S Draždžan	—	6,13	9,08	10,30	12,35	3,13	5,09	5,30	7,32	9,42	11,47	12,57
Radeberga	—	—	—	—	—	—		—	—	—	12,19	—
Arnsdorfa	—	6,48	9,50	—	1,11	3,48		6,06	8,06	10,17	12,29	—
Biskopiz	—	7,13	10,14	—	1,36	4,10		6,29	8,32	10,40	12,53	—
Budyschina	5,09	7,46	10,47	11,30	2,07	4,41	6,06	7,01	9,03	11,10	—	1,57
Lubija	6,31	8,25	11,26	11,53	2,42	5,15	6,28	7,38	9,43	11,45	—	2,20
Rychbacha	7,04	8,42	11,42	—	2,58	5,31		7,54	9,59	12,01	—	—
Do Shorjelza	7,45	9,04	12,02	12,17	3,20	5,52	6,52	8,17	10,21	12,23	—	2,44

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-3.	2-4.	2-4
S Budyschina	5,00†	7,43	10,47	1,20*	2,06	4,43	7,25	8,40
Dźěžnikez	5,08†	7,55	10,56	1,32*	2,14	4,51	7,34	8,49
Budestez	5,14†	8,06	11,03	—	2,21	5,00	—	8,56
Roswodez	5,19†	8,12	11,08	—	2,26	5,06	—	9,01
Do Wjeleczina	5,26†	8,21	11,16	—	2,34	5,15	—	9,09

Kóždu póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru, wotjědže jedyn cžah ſ Budyschina rano 5,50 do Budestez, kotryž je 6,09 w Budestezach.

† Jěsdźi ßobotu a póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru.

* Jěsdźi jenož ßobotu, hacž do 16. nov. też njedźelu a ßwjate dny.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Wjeleczina	5,49†	8,45	11,42	—	2,59	5,47	—	9,45
Roswodez	5,59†	8,52	11,49	—	3,09	5,58	—	9,51
Budestez	6,09†	8,57	11,54	12,42*	3,17	6,08	7,50	9,56
Dźěžnikez	6,20†	9,03	12,01	12,52*	3,28	6,19	7,56	10,02
Do Budyschina	6,30†	9,10	12,08	1,04*	3,38	6,30	8,03	10,09

Kóždu póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru, wotjědže jedyn cžah ſ Budestez rano 5,13, ſ Dźěžnikez 5,22 do Budyschina, kotryž je 5,33 w Budyschinje.

† Jěsdźi ßobotu a póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru.

* Jěsdźi jenož ßobotu, hacž do 16 nov. też njedźelu a ßwjate dny.

S Budyschina do Rakez.

S Budyschina	6,40	11,35	2,10*	5,0	9,10
Ratarjez	6,48	11,42	2,18*	5,8	9,18
Židowa	6,53	11,47	2,24*	5,14	9,23
M Wjelkowa	7,1	11,55	2,36*	5,22	9,31
Radworja	7,12	12,05	2,50*	5,34	9,42
Kaßowa	7,19	12,11	3,0*	5,41	9,49
Njeßwacžidła	7,29	12,20	3,16*	5,51	9,59
Scheschowa	7,37	12 28	3,24*	5,59	10,7
Do Rakez	7,45	12,35	3,32*	6,07	10,15

S Rakez do Budyschina.

S Rakez	5,21	8,2	12,50	7,2	
Scheschowa	5,29	8,11	12,58	7,11	
Njeßwacžidła	5,37	8,19	1,05	7,19	
Kaßowa	5,47	8,29	1,14	7,29	
Radworja	5,54	8,36	1,21	7,36	
M. Wjelkowa	6,05	8,47	1,31	7,48	
Židowa	6,13	8,55	1,38	7,56	
Ratarjez	6,18	9,0	1,43	8,2	
Do Budyschina	6,25	9,7	1,50	8,9	

* Jěsdźi jenož kóždu ßobotu

S Wósborka do Lubija.

S Wósborka	7,20	10,25	1,30	6,30	9,30*
Maleczíz	7,27	10,32	1,37	6,37	9,37*
Luwoczíz	7,36	10,39	1,44	6,46	9,44*
Hluschiny	7,44	10,47	1,52	6,54	9,52*
Radměriz	7,50	10,52	1,57	7,1	9,57*
Ketliz	8,3	11,3	2,8	7,14	10,8*
Do Lubija	8,15	11,15	2,20	7,26	10,20*

S Lubija do Wósborka.

S Lubija	8,50	12,0	3,15	7,50	10,45*
Ketliz	9,2	12,12	3,27	8,3	10,56*
Radměriz	9,13	12,22	3,37	8,14	11,5*
Hluschiny	9,19	12,28	3,43	8,20	11,11*
Luwoczíz	9,28	12,37	3,53	8,30	11,19*
Maleczíz	9,35	12,44	4,0	8,37	11,26*
do Wósborka	9,41	12,50	4,6	8,43	11,32*

* Jěsdźi jenož w oktobrje.

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Kamjenza	5,45	8,42	12,16	3,02	7,15	9,20
Połcžnizy	6,07	9,04	12,39	3,23	7,38	9,44
Großröhrsdorfa	6,16	9,12	12,48	3,32	7,47	9,53
Do Arnsdorfa	6,26	9,22	12,58	3,42	7,57	10,03

S Arnsdorfa do Kamjenza.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	1-4.
S Arnsdorfa	6,56	10,33	1,21	5,02	8,08	11,44
Großröhrsdorfa	7,9	10,45	1,34	5,14	8,20	11,56
Połcžnizy	7,18	10,53	1,43	5,23	8,28	12,04
Do Kamjenza	7,35	11,10	2,00	5,40	8,45	12,21

Kamjenz-Halschtrow-Biskopizy.

S Kamjenza	5,48	11,35	7,02
Halschtrowa	6,15	12,03	7,36
do Biskopiz	7,01	12,49	8,27

Biskopizy-Halschtrow-Kamjenz.

S Biskopiz	7,20	1,40	9,01
Halschtrowa	8,07	2,29	9,54
do Kamjenza	8,33	2,58	10,22

Ludwig Kuhlmann,

mějeczel **Erich Hecht,**

w Budyschinje w kupnizy

porucza:

najwjetschi wubjerk po najtunischich płaczisnach:

vitražowe tkaniny, **gardiny,** } wotměrjene a wot krucha,

běle a na žołcź

běle a na žołcź

roulowe tkaniny wschěch schěrjow,

pschikrywy (deki) ſ wóſkowaneho ßukna a wóſkowane ßukno

ſ krucha rěsane w 5 schěrjach,

katun a kreton k poczenjenju kanapejow,

meblowe tkaniny a to rips, damaſt a piſzane tkaniny,

ſofowe pschikrywy (deki), blidowe pschikrywy, pschikrywy na schwadliſke blidka, pschikrywy na komody a loža,

linolejowe teppichi

wschelakich wulkoſczow,

linolejowe běhacže wschelakeje schěrje,

gardinowe a vitražowe žerdže

wschěch dołhoſczow,

roſetty,

t a p e t y

po wschěch płaczisnach,

tapetowe ſbytki wot 5 hacž 15 rołkow po ßamßnej kupowanſkej płaczisnje a niže njeje.

Bóschiczanſke ryczérkublo

pola Njeßwacžidła

porucza

praßowany torf,

1000 kruchow po 8 hriwnach,

ſ hnydomnym ſapłaczenjom po 7 hr. 50 np.

Krajnoſtawſki bank.

Dań ſa wſchě hacž dotal ſ 3 3/10 % ſadanjene **nalutowanſke pjenjeſy** ſo ſ 1. haprleju 1903 na 3 % poſtaja.

Poniženje danjoweje měry ſo w nalutowanſkich knižkach pſchi ſkładnoſczi jich pſchedpołożenja naczíſchczi.

Sapołożerjo, kotſiž poniženju njepſchihłoßuja, maja to ſ pſchedpołożenjom knihi hacž najpoſdźiſcho do 30. oktobra 1902 krajnoſtawſkej banzy k wjedźenju dacź, kotraž budźe w tajkich padach wupowjedźenſke prawa, po § 52 wuſtawkow, w nalutowanſkich knižkach pſchedczíſchczanych, wužicź.

W Budyſchinje, 18. ſeptembra 1902.

Krajnoſtawſki bank kral. ſakſk. hornjołużiſkeho markhrabinſtwa.

Seehauſen. **Bauerſachs.**

Wolijowe barby

wſchěch ſnatych nuanßow, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdźe ſkhnyjaze,

moleŕſke a murjeŕſke barby,
terpentinowy wolij
(němſki a franzowſki),
najlěpſchi
lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdźe ſkhnyjazy,
jantarjowe laki,
kopallaki,
damarlaki,
żeleſowe laki,
Kölnſki klij kaž tež
murjeŕſki klij,
drobnu krydu,
gyps,
portlandſki zement,
najlěpſchi karbolineum,
barbiežе wſcheje druźiny,
ſchablony
ſa **molerjow** a **murjejow**
poruczа a ma pſchezo na ſkładźe po najtuniſchich płaczíſnach

Emil Měrſch,
drogowe khlamy
24 na kamjeńtnej haßy 24
ſnapſchecźa turnaŕnje.

Kal krajaze maſchiny

najlěpſcheho ſyſtema,
konjaze nožizy
němſke a franzowſke,
britwje hižo po 1 mk. 20 np.
Blidne a dybſaczne nože
pola
Wilhelma Heina
16 na ßukelnſkej haßy 16
(Tuchmachergaſſe)
nožeŕnja a toczeŕnja.

Schmidt & Gottſchalk pjenjeżna banka
w Budyſchinje
pſchi mjaßowym torhoſchczu 14|16.

Kupony ſo 14 dnjow do wupłaczomnoſcze ſa hotowe pjenjeſy ſaměnjeja. Statne papjery ſo kupuja a pſchedawaju. Derje ſo danjaze hódnoſtne papjery ſu ſtajnje na ſkładźe. Privatne treſorſke kaſchczíki (ſafes) ſo pſchenajeja.

Nowoſcźe!

Draſtne tkaniny wſcheje druźiny, tež czorne ſa njewjeſczíyſku draſtu, na wulkotnym wubjerk.

Połßukno, hładke a poczíſchczane, **cheviot, pol lama, koßmate ßukno.**

Koſchlazy barchent jenož najlěpſcheje druźiny, meter po 35, 40, 50, 60 np.

Pißane **mužaze** a **żonjaze koſchle** ßamßneho wudźělba po 125—200 np.

Najlěpſchi **velourſki barchent** k bluſam,
ſchemillowe rubiſchcza, jenož najlěpſcheje hódnoſcze,
wolmjane nahlowjaze rubiſchcza, wolmjane nahlowjaze ſchawle, trikotowe taille, pißane barchentowe bluſy.

Richard Gautſch
na bohatej haßy.

Najlěpſche ſchijaze maſchiny
ſu
Khěžorowe ſchijaze maſchiny
ſ naporjadom kulneho lěhwa, — kotreż wurjadnje lóhko du a najlěpje dźerża.

Wſchelake ſyſtemy mamy hižo po 55 hriwnach na pſchedań.

F. Eule
na nowoſalzſkej drózy 10.

Pola mje ſo ßerbſki rěczi.

Gustav Küttner
w Budyſchinje
na ßerbſkej haßy 10
dalokorěczak 5*
winowa a delikateſſowa pſchedawarnja
ßnědarnja a winownja
dowola ßebi pſchi ſapoczanej
naſymje
ſ poruczenjom na ßebje dopomnicz.

Karbolineum,

najthmanſchi wolij k wobělenju a namaſanju, we woprawnych cžwizach po 2 zentnarjomaj, kaž tež w mjeńſchich cžwizach a po waſy ma na ſkładźe

Otto Engert
en gros drogowe khlamy en détail
na ſnutſkownej lawſkej haßy 10.
Dalokorěczak cžißko 33.

Schwablowu kißalinu, ßelowu kißalinu,
w ballonach a po waſy k rataŕſkim ſaměram ma ſtajnje na ſkładźe a po najtuniſchich płaczíſnach poruczа

Otto Engert
en gros drogowe khlamy en détail.

Maſchinſke wolije

ruſke a **amerikanſke**
ſa cžežko a lohko ßo cžerjaze maſchiny,
zylindrowe wolije
we wſchelakich druźinach,
konſiſtentny
maſchinſki tuk,
wolij ſa ſchijaze maſchiny
w bleſchach po 30 np. a po waſy ma pſchezo najwjetſchi ſklad a poruczа tunjo

Otto Engert
en gros drogowe khlamy en détail
na ſnutſkownej lawſkej haßy 10.
Dalokorěczak 33.

Ssuſcheny tołſty połcz,
punt po 80 np. a **ßuſchene ßwinjaze mjaßo,** punt po 70 a 75 np., **kołbaßowy ſchmalz,** punt po 50 np., poruczа
Ota Pětſchka na żitnej haßy.

Mužaze
krawatty
we wulkim wubjerku porucža
A. Tschentscher
na bohatej haßy cžo. 18.

Koprowy vitriol
zyły a tołczeny
k naczinjenju pscheńzy jara tunjo
porucža
Otto Engert
en gros drogowe khlamy en détail
Dalokoręčžak cžißko 33.

„Autol"
njepschetrjecheny
wolij ßa motorske wosy.
H. Möbius a syn
w Hannovrje, Baselu a Londonje.

Draždßanski jědźny rajß
punt po 16 np.
Bantojte nudle punt po 23 np.
Krupy punt po 15 np.
porucža
Khorla Kahrowe
pschi žitnych wikach.

Meblowa pschedawarńja
F. A. Bjara
na nowosalzíske drósy
porucža ßwój skład
stołow a meblow
wscheje druźiny.
Pschi njewjesćinskim wuhotowanju ßo też wotpłaćenje po dźělbach bjerje.

Dźěłaczerske kholowy, dźěłaczerske łazy, dźěćaze wobleczenja,
direktnje se Seifennersdorffskeje drastoweje fabriki porucža.
Emil Heinrich w Borschczi

Howjaze koże, czelaze koże, konjaze koże, wowcze koże a też **wowczu wołmu** po najwjetschich płaczisnach kupuje
Heinrich Lange
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi
a pschi žitnych wikach.

Ad. Glossmann

w Budyschinje
na kamjeńtnej haßy 16.

w Radworju
na dwórnischczu.

porucža hischcze po lětnich płaczisnach
ezéšku brunizu po waggonach, wosach a po kóždej dźělbje.

Jenoż dobre druźiny!
Slokomorowske salonske brikety a pjekarske kuski.
Schlesynske kamjeńtne wuhlo.
Schlesynske kowarske wuhlo.
Schlesynski koks a grudowy koks.

Ssamopschedawanje Shorjelskich kalkownjow
E. Plümecki.

Twarski kalk a rólny kruchaty kalk po waggonach a jenotliwych zentnarjach.
Poručam wožebje **kalkowy próch,** zentnar po 70 np. **Drjewo** po kóždej dźělbje.
Drjewo k kadzenju po najtuńschich płaczisnach.
Pschi trjebanju wo dobroczíwe pschikhadźenje proßy
najpodwolnischo
Ad. Gloßmann.

Originalnu
Pirnasku ßymjeńtnu rožku
kaž też prěni poßyw
Petkuskeje a Probstajskeje rožki
porucža tunjo
Khorla Schuppan
pschedawarńja rožki, ßymjenjow a pizowadłow.

Destillazija Adolfa Rämscha naßlěd.
(mějeczel **Max Kirschner**)
w Budyschinje pschi butrowych wikach
— 1868 założena —

porucža ßwoje daloko a schěroko znate wubjerne **likěry** k kwaßam, kschcźišnam a druhim ßwjedźeńskim skladnoscźam w cźwizach a po wasy. Wožebje dobre ßu dwójny **rózowy, nalikowy, hontwinski a jadroselowy, hornjołużiski, zołdtoselowy seleny** a **czerwjeny, zitronowy, wischnjowy, malenowy, prußnizowy** a **korwejdowy** liter po 60—80 np. Dale **naturskokorwejdowy** liter po 40 np., dobry **žitny** po 70 a 60 np., a **cźisty** cźißko 1 a 2, liter po 32 a 30 np. **Cźwizy k pjelnjenju ßo wupożcźuja.**

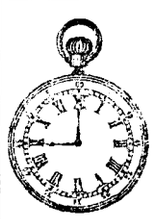

Franz Marsoner
cźaßnikař w Budyschinje
cźo. 9 na bohatej haßy cźo. 9
ßwój skład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczasow** dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucža.

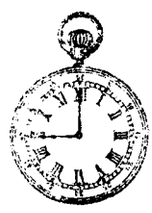

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczisny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Wschispomnjenje: Rěcźu **Herbski.**

Heinrich Mohr
schewski mischtr w Budyschinje
na ßukelnskej haßy 14
porucža:

Mužaze schkórnje
wscheje druźiny,
rjanych faßonow a
wschěch wulkoscźow.

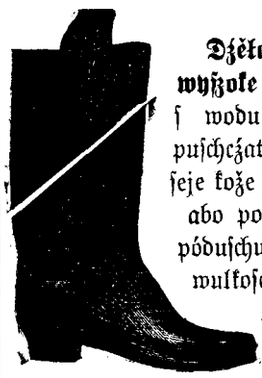

Dźěłaczerske wyßoke schkórnje
ſ wodu njepschepuschczateje howjaseje koże se schěrokej abo polschěrokej póduschu, wschěch wulkoscźow por po 8 mk.

Hólczaze wuhornjene schkórnje
ſ repikowaneje a wußwětleneje koże se smorskami a bjes nich hižo po 4 mk. 75 np.

Wobhladajcze ßebi moje wukładne wokna!

Wobuczе wscheje druźiny po žadanju ßa 2 hodźinje, najposdźischo pschezo ßa 1 dźeń wuporjedźam.

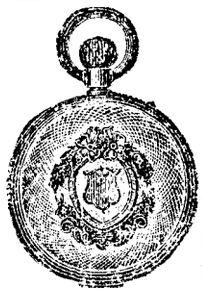

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni cźaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k cźaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ßwonkownej lawskej haßy 5 **Jencz** pschedawa a porjedźa ßa ßwoje dźěło sprawnje rukuje. — **Proschu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczisnami wupołożene, wobhladacź.**

Jatrowy wolij
(Leberthran)
ßwětku cźerstwu tworu **k pizowanju słota** porucža tunjo
Otto Engert
en gros drogownja en détail
Telefon cźißko 33.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjeo knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 41. | Sobotu 11. oktobra 1902. | Lětnik 61.

Swětne podawki.

Němski kněžor a universitni profesorojo.

Ssyna zentrumskeho sapósłanza Spahna je kněžor pschecźiwo woli Straßburgskich profesorow sa profesora stawisnow pschi tamnischej universicze pomjenował. Kaž je so hakle nětko nashoniło, je kněžor swoju njespokojnosć dla protesta Straßburgskich profesorow pschi swojim posledním pschebywanju tam s knětro pópjerjowanymi słowami wurasył. Pschi jenej hosćinje kněžor k rektorej Straßburgskeje universitу stupi a zigaru w hubje dźerżo so wón wopraścha: „Prajcze mi, cźeho dla su universitni profesorojo tak nasdacźi?“ Rektor na to wotmolwi: „Majestosć, profesorojo maja so sa najpowołanischich a najnadobnischich sastupjerjow wědomosćze w Němskej, a woni wschak wjedźa, so maja nadobny nadawk, wědomosć młodźinje sdźělić.“ Kněžor s krótka mènjesche: „Ssnadź tola srědk namakacze, s kotrymž so profesoram hodźi nasdatosć wotwucźić“ a rektorej khribjet pschiwobrocźi. Tónle podawk je mjes profesorami najwjetsche spodźiwanje sbudźił.

Wotpowjedźenje wopyta burskich wjednikow pola němskeho kněžora.

Powjesć, so je kněžor burskich wjednikow Bothu, Deweta a Delareya k sebi pschesprosył, bě pola Jendźelczanow njeluby sacźischcź sćinił. Jendźelske nowiny sebi žadachu, so směli so burszy wjednizy jenoż s tym wuměnjenjom pola němskeho kněžora pschijecź, so by so to s posrědnistwom jendźelskeho późłanza w Barlinje stało. Kněžor je na to sa nusne měł, so po jendźelskich pschecźach skłocź. Wón je teho dla burskim wjednikam k wjedźenju dał, so chze jich pschijecź, jeli so woni swój wopyt pola njeho s posrědnistwom jendźelskeho późłanza pschipowjedźić dadźa a so wscheje antijendźelskeje agitazije wostaja. S wopředka su burszy wjednizy do tehole wuměnjenja swolili, tola posdźischo su so hinak pschemyślili. Woni mějachu wobmyślenje pschecźiwo temu, wo audijenzu psches jendźelskeho późłanza prosyć a wjele bóle powołanje wot kněžora wotcźakachu. S tym bě jich wopyt wotprajeny. Mjes němskim ludom, kotryž se swojimi sympathijemi na stronje burow steji, so jara wobžaruje, so njemóže wjednikow khrobkeho burskeho luda we hłownym měsćze němskeho kněžorstwa powitacź a jim swoje počzesćowanje wopokasacź.

Njedosahanje rěsneho skotu.

Niz jenoż w Němzach, ale tež w druhich europiskich krajach, haj samo w połnócznej a połdnischej Ameriзy na njedosahanje skotu skorża. Sjenocźene staty połnócznje Ameriki su loni wurjadnje hubjene majsowe žně měle. S tym je skotarstwo cźerpiło, dokelž so skót tam wosebje s majsom pizuje. Argentinska je so s howjasym mórom domapytała, tak so je létsa sa prěnje schésć měsazow jenoż 52,185 howjadow wuwjesć mohła, pornjo 100,675 sa tón samy cźas w lécze 1901. Tak je so tež létsa sa prěnje 8 měsazow s wukraja do Jendźelskeje jenoż 272,664 howjadow pschiwjesło, to je 57,726 mjenje, dyžli sa tón samy cźas prjedawsche léto. Runje tak je jenoż 194,673 wowzow a jehnjatow dóschło, to je 55,466 mjenje, dyžli prjedawsche léto. Tež pschiwos cźerstweho mjasa, plezow, połcza atd. je w Jendźelskej wotebjerał. S teho widźimy, so so njebychu mjasowe płacźizny wjele ponižike, hdy bychu so postajenja sběhnyke, s kotrymiž so pschiwoženje wukrajneho skotu do Němskeje počzežuje. S nimi dyrbi so pschede wschěm sanjeżenju skótnych khorosczow s wukraja sadźěwacź. Kak nusne tele postajenja su, je so hnydom pokasało, tak bórzy hacź bě bayerske knježerstwo, se skórzbami rěsnikow a skótnych wikowarjow nadběhane, mjenje krute postajenja sa pschiwós wotpuschcźiło. Mjes awstriskim skotom, kotryž je so psches Bayersku do Mannheima pschiwjesł, je pokhroma wudyrika. To budze druhim knježerstwam s warnowanjom. Njedosahanje rěsneho skotu by hischcze wjele hórschich rosměrow nabyło, hdy bychu so s wukrajnym skotom, kaž je so to prjedy husto stawało, pokhroma, mór a druhe khorosćze sanjeżke. Kaž so sda, njebudże tež trěbne, so so němske mjesy wukrajnemu skotej zyle wocźinja. Skotu so nětkole wjazy plahuje, dyžli prjedawsche léta. Duž snadź budze sa pół léta dosć skotu k rěsu. W sjenocźenych statach połnócznje Ameriki hižo nětkole skótne a mjasowe płacźizny spaduja. Tak na pschikład so swinjazy tuk, kotryž nětkole 57¼ hriwny płacźi, so sa januar po 45¼ hriwny poskicza.

Strajk wuhlowych dźěłacźerjow w Franzowskej.

Strajk je so na wschě podkopki krajiny Pas de Calais wupschestrěł. Se 47,000 dźěłacźerjow je 36,000 dźěło složiło. We wjazorych wsach je k njeměram dóschło. W Arrasu w nozy patrouilla jěsdnych do cźrjódy strajkowarjow srasy. Patrouilla so psched nimi tak dołho wobarasche, doniž posylnjenje njedosta, na cźož njeměrnizy roscźěkachu.

Krwawne njeměry w Schwajzarskej.

We wjazorych schwajzarskich městach murjerjo a twarszy dźěłacźerjo strajkuja. S wopředka so strajkowarjo směrom sadźerżachu, hdyž pak spósnachu, so so strajk njeporadźi, woni k nasylnosćam pschešmdźechu. W Bernje woni k dźěłu swólniwych dźěłacźerjow s nowotwarow wuhnachu a jich krwawych sbichu. Hdyž sobotu na khwilu polizajska patrouilla swoje stejischcźo psched jenym nowotwarom wopuschcźi, strajkowazy Italszy do twara pschiňdźechu, twarowego strażnika shrabnychu a jeho tak nabichu, so so s cźežka sasso shraba. Druzy k dźěłu swólniwi dźěłacźerjo mózachu twochnycź; hdyž polizija pschiňdźe, běchu so hižo herjekarjo shubili. W Genfje je wospjet k krwawnym pukam mjes strajkowarjemi a polizistami dóschło. Porjad hodźi so tam jenoż hischcze s pomozu wójska sdźerżecź. Genf se swojej sozialistiskej wyschnosću revoluzionarow a anarchistow wschěch krajow hospoduje.

Mór w Ruskej.

Do Odesy je so s kóńźemi s rańscheho kraja mór sanjesł. Skhorjeni s wjetscheho dźěła w magazinach kolonialnych tworow dźěłaju. Duž je so khorosć po tajkim s tutymi tworami sobu pschinjesła. Knježerstwo je wschě tele składownje hromadźe s tworami spalicź dało. Wone so nadźija, so so straschneho hosća bórzy wobróje.

Wopyt ruskeho wulkowjerscha Nikolaja Nikolajewicza w Konstantinoplu.

Wulkowjerscha Nikolaja Nikolajewicza, kotryž je sultana psched tydźenjom wopytał, je tutón s wurjadnymi cźesćemi wusnamjenił.

Po hosćinje, wulkowjerćhej k cžesćži wuhotowanej, mějesche sultan s wulkowjerćhom rosrěčenje, pschi kotrymž ßo wón jemu sa jeho cžesćzazy wopyt wutrobnje dźakowasche. Pschi roszohnowanju sultan wulkowjerćha proschesche, so by zarej ßwój njewuhaßliwy dźak sa wopyt wuprajił, sa kotryž je wón zarej njeskónčnje dźakowny.

Kajkeje pschičziny dla je ruski wulkowjerch do Konstantinopla pschijěł, wo tym hischće w cžěmnym maßaju. To je wěste, so je to snamjo pscheželstwa. Měnjenje drje budże wěrnosći najbližische, so je wulkowjerch pschi ßwojim rosrěčowanju se sultanom wo tym jednał, kak by ßo w Mazedonskej, Starej Sserbiji, Albanskej a druhich stronach Balkana porjad postajił. Ruskej wo to dże, so njebyschtej Awstriska a Italska dla stajnych njeměrow w europiskej Turkowskej, woßebje w Starej Sserbiji a Albanskej, pschičzinu namakałej, tejle krajej se ßwojim wójskom wobßadźicź.

Hrabja Ignatěw w Bołharskej.

Na jěsbje do Bołharskeje je ruskeho wulkowjerćha Nikolaja Nikolajewicza hrabja Ignatěw, něhduschi ruski póßłanz w Konstantinoplu, pschewodźał. Ignatěw, kotryž je poßlednju rusko-turkowsku wójnu sapschadł, kotraž je k wußwobodźenju Bołharskeje dowjedła, je mjes bołharskim ludom jara cžesćzeny a lubowany. Mjes tym so je wulkowjerch Nikolajewicz do Konstantinopla wotjěł, je Ignatěw po Bołharskej pucžował. Jeho pucž ßo woprawdźitej triumfowej drósy runasche. Hdyž wón 4. oktobra do Philippopela pschijědże, jeho njeßměrne ludowe cžrjody wotcžakowachu. Se ßwjedženskim swonjenjom swonow wschěch zyrkwjow jemu mitropolit Nathanail napschecžo dźesche a jeho powita. Měschcžanosta Dźavisow jemu po ßłowjanskim waschnju na ßlěbornej schkli ßel a khlěb posticži. Hrimotaze hura ßo wokasche. Lud chzysche konje wupschahacź a hrabjowu ekwipažu wjesćź, wón pak to njedowoli. Potom chzychu Ignatěva do jeho wobydlenja donjesćź, schtož wón teho runja njedowoli. Zyły pucž bě s kwětkami poßypany. Mnosy jemu s radoscžu ruku koschachu. Khěžu Schcžěpana Kalcžewa, hdźež Ignatěw sastupi, lud woprawdże woblehny. Hdyž ßo wón pschi woknje pokasa, jeho wjeßele wokajo witachu. Měschcžanske towarstwo jemu k cžesćži hoscžinu wuhotowa. Poczesćzowanja ßo pschi wotjěsdże do Sofije wospjetowachu. Hdyž hrabja tam 1/25 hodźin s woßebitym cžahom pschijědże, jeho pschi dwórnischcžu sastupjerjo wjerćha Ferdinanda, ministerjo, měschcžanosta a měschcžanszy sastupjerjo powitachu. Na pucžu s dwórnischcža k zyrkwi ludowe cžrjódy Ignatěva s njewopißajomnym juskanjom witachu. Schulerjo a wschelake towarstwa pschi drósy se spalěrom stejachu. Schulerjo dźeržachu ruske a bołharske khorhoje w rukomaj a kwětki do Ignatěvoweho wosa mjetachu. Ignatěv a jeho žona ßo do ßylsow s tymile wopokasmami luboscže a cžesćze hnuschtaj. Wjecžor ßo město wobßwětli a faklowy cžah nimo Ignatěva cžehnjesche.

Hoborski strajk wuhlowych dźěłacžerjow w Pennsylwanskej.

Se strajkom wuhlowych dźěłacžerjow woprawdźita nusa wjetschim městam rańschich statow poknózneje Ameriki hrosy. Ani dźěłacžerjo, ani wobßedźerjo wuhlowych podkopkow nochzedźa krocžałki se ßwojeho stejischcža zosacź. Podarmo je president Rosevelt se sastupjerjemi wobeju stronow jednał. Dźěłacžerjo na ßwojich žadanjach sa wyschschej msdu a wóßomhodźinskim dźěłanskim cžaßom wobsteja, mjes tym so wobßedźerjo podkopkow dźěłacžerjam do zyła žanych konzeßijow njecžinja. Hacž runje je knjeżerstwo 12,000 wojakow do krajiny pennsylwanskich podkopkow póßłało, ßu tam njeměry na dnjowym porjedże. Hacž dotal je ßo pschi nich tsizyczi cžłowjekow sabiło a 42 ßo cžežko sraniło. Dźěłacžerjo ßu želesniske cžahi sastajili, cžahi na dróhowych želesnizach swrócźili, khěže sapaleli a tež na druhe waschnje knjeżerstwu wopokasali, so ßu ßo rosßudźili, ßebi dopjelnjenje ßwojich žadanjow s gławtom wunusowacź. Se strajkowymi scžěhwkami hižo nětkole wobydlerstwo cžežko cžerpi. Syma psched durjemi steji, wuhlowe składownje ßu wuprósdnjene, w New-Yorku ßu hižo dyrbjeli wjele schulow samknyć, mnohim fabrikam njeje mózno, ßwoje parne maschiny tepicź, ßamo pjekarjo khlěbowe płacźisny powyschuja, dokelž je wuhlo njeßměrnje drohe. Wot strajkowehoho wuspěcha abo njewuspěcha ßnadź pschichodne roswicže sozialnych wobstejnosćzow w sjenocženych statach poknózneje Ameriki wotwißuje.

Jan Pjenježak.

(Pokracžowanje a skóncženje.)

„Njehibńcže ßo se ßwojeho ßydka", rjekny roskasujo Pjenježakej, „a poßłuchajcže směrom na mnje. Wy rosbrojecže, kaž mi powjedaju, ßwoje pjenjesy nětkole s poknej ruku do khudych ludźi. To je wot waß jara rjenje a je zyle hinak, dyžli běschcže to prjedy swucženi. Pschecžiwo mi ßo mjenujzy njejscže pscheželnje sadźerželi, hdyž scže mi tak mało pjenjes na pschejědźenje do Ameriki darili, so jako khudźinka do New-Yorka dozpěch a so běch nusowany, na drósy kamjenje klepacź. Nětkole tu saßo ßym, schtož ßnadź wam zyle lubo njebudże. Ale chzu wam něschto namjetowacź, schtož waß, jeli so do teho swolicže, na pschezo wote mnje wumoži. Sa njenahladne dźeßacź tyßaz toler, we słotu abo w papjerach, wam lubju, so wam ženje wjazy na wocži njepschińdu. Schto je dźeßacź tyßaz toler na tak bohateho muża, kajkiž wy scže! Potajkim rossudźcže ßo s krótka, dokelž mój cžaß je wotměrjeny. Prajcže mi, w cžim ßwoje pjenjesy khowacže, a dajcže mi klucž k temu. Sa mało mjeńschinow ßym tu wěz wotbył a waß wot ßwojeje pschitomnoscže wußwobodźił."

„Njedźakowny, khrobły cžłowjecže!" wotmolwi Pjenježak mjersazy, „měj ßo khwatnje wotßal."

Pjenježak widźesche s rossudneho, k kóždemu njeskutkej hotoweho njekhmanikoweho sadźerženja, s jeho njewjeßele błyskotateju wocžow a s pokasowaneho hamora, so je tu zyle bjes wužitka, haj, njemózno, ßo někak wobaracź. Duž praji njeknicžomnikej, hdże ma ßwoje pjenjesy skhowane a tež k temu ßkuschaze klucže. S tym pak ßo njekhmanik hischcže njespokoji, ale snapschecźiwi na tuto wukasanje:

„Chzu ßo nadźijecź, so mje mój lubowany knjes wuj wobekhał njeje. Ale k mojej wěstoscži je zyle dospołnje nusne, so wy, hdyž budu pjenjesy bracź, ßnadź na pomoz wołacź abo cžeknyć njemózecže. Teho dla dowolam ßebi, wam ruzy a nosy s tymle na to woßebje ßobu pschinjeßenym powjasom wuwjasacź a wam tołste rubjeschcžo psched rt swjasacź. Druhi proschazy s wami tak ßmilnje wobkhadźał njeby, ale by wam ßylnu schcžěpku do rta tyknył. Ale to njeby wujowszy jednane było."

Njekhmanik, scžinliwschi bohateho muża zyle bjespomozneho, da ßo khwatajzy do wubranja poklada. Kak žedźiwje a khwatnje wotwjerasche ßuwate kaschcžiki a wuprósdnjesche je! Kak wón, jeno sa sawjednym słotom a sa papjerjanymi pjenjesami žedžo, najcžežsche ßlěborne roły na bok storkasche abo schcžerczo na semju padacź da! Hižo běchu jeho saki s wurubkom wutykane a pschezo hischcže ßlědźesche sa nowymi pokładami, njedźerżo ßo najprjódzy žadaneje sumy.

Tu wotewrichu ßo na dobo póblanske durje na pok a w nich pokasa ßo hłowa hólcžeza, kotryž ßo dźiwajo woprasscha: „Scže dha ßo wy hižo —"

Pschi ßurowym napohladże, kiž ßo hólzej tu skicži, ßo wón spěschnje wotmjelkny a skoczi wróczo. Schto to bě, schtož bě sawohladał, njedwělowasche ani wokomika. S wulkej pschitomnoscžu ducha a ani wokomika ßebi njemyßlo slecža do wokna, wotewri jenu połojzu a sawoła s wótsje wrěschcžazym hłoßom:

„Nano! Nano! Na pomoz! Na pomoz! Rubjeżniży! Mordarjo!"

Ale Pětr njebě ßo ßam a jenicžki na ßmjercź wustróżał. Ssamßny njekhmanik, kiž njedźiwasche na pschitomnoscź ßwjateho a wschehomózneho Boha a ßo s njeju njeda wot njeskutka wottraschicź, teho bě napohlad a hłóß błabeho hólcžeza, kotrehoż ßo tu nadźał njebě, kaž s błyskom trjechił. Pětrowe wołanje na pomoz pominasche rubjeżnika, kiž bě ßo nimo měry wustróżał, so dyrbi ßebi na ßwoju ßamßnu wěstoscź myßlicź. Khwatnje wotkoženy hamor shrabżywschi, slecža do póblanskeje stwy a wrjeßny jón s njeßměrnym hněwom po hłowje jemu napschecźiwo stupazeho hólcžeza. Ale tón ßo cžißnjenju rosomnje wuhibny a wali ßo smužicže na rubjeżnika, s kotrymž, błabuschk s hobrom, pocža wojowacź. Tón pak njemějesche ßnadneho dźěła se ßylnym, hacž nanajbóle rosbudźenym hólzom, kotryž ßo s rukomaj a s nohomaj rubjeżnika tak twjerdże sapschimny, haj, jeho mohł rjez wobwjasa a tak jeho pohiby sadźerża. Podobnje, kaž wot hoborskeho hada nadpadnjeny tiger, dźiwje tschaßo se ßwojimi ßylnymi stawami, waku, jeho krucže wobjimazu, wottschascź ßo prózuje, tak tež rubjeżnik hólcžeza wottschaßowasche. Ale runje tak podarmo kaž tiger. Pětrowe wótre suby a nohcže sarychu ßo jeho njepschecželej do kóždeho njepschikryteho stawa, tón pak saßo pytasche Pětra wot ßebje schiknyć, s pjascźu bijo, torhajo sa Pětrowe włoßy, storkajo s nim wo twjerdze pschedmjety. Podarmo napominasche Pjenježak s błukim hłoßom s pod rubjeschcža, jemu rt sawodźewazeho, so dyrbi Pětr na ßwoje žiwjenje dźiwacź a ßo pschemozy wuhibowacź. Runje kaž wojak w horzej bitwje na dostate rany ani njedźiwa, ani jich bolosćzow njecžuje,

ale dale wojuje, doniž je sbytk mozow w nim, runje tak njepuschczi žo Pětr rubježnika, runjež jeho wložby, po horschczach swutorhane, wokoło lětachu, jemu hłowa a wobliczo wot biczu ſ pjasczu sacžěkaschtej a běschtej sakrwawjenej, runjež jemu koscze pschi wjazorych storkach do stwineje nadoby praskachu a jemu drasta po kruchach wotpadowasche. Kajka bolosczo to Pjenježakej, kiž dyrbjesche, njesamóžejo niczo cžinicz, temule njerunemu wojowanju pschihladowacz!

W žamžnym wokomiku, w kotrymž wutrajaza mužska móz dobywasche nad khwatnje doplomjenjazym mlodostnym sahorjenjom, a Pětr žo swjese, bjes maka we womorach, rubježnikej k nohomaj, swrjeskotachu sažunjene stwine durje, wotražene je žurowym dyrjenjom žekery, do jstwy nuts, a pokasa žo drjewak, wyžoko sahanjejo žo se žekeru. W žamžnym wokomiku padže tež rubježnik, ſ rosmjeczenym nopom, morwy k semi, a pschi jeho padnjenju sawoła Pětr ſ wuklinczazym hłožom:

„Nano, to bě derje wot waž!“

Na to bě hólczez we womorach. Na sboże mějesche Kakak w bliskosczi Pjenježakoweje khěže drjewo rosdželacz a bě teho dla mohł žynkowe wokanje na pomoz wužłyschecz. Jeno pschejara k wěrje podobne běsche, so budžische rubježnik, Pjenježakowe hotowe pjenjesy sebrawschi, tež teho k žwojej žamžnej wěstosczi skónzował, so njebudžische wurubjeny mohł rubježnika dacz lojicz. So žo tutón njeskutk njebě mohł stacz, to mějesche žo Pjenježak wožebje smužitemu žebjewoprowanju hólczeza džakowacz, kiž bě tak wutrajnje pschecžiwo rubježnikej wojował. Hdyž bě Pětr ſ womory saž o k žebi pschischoł, wuhlada žo w Pjenježakowym wobydlenju w rjanym mjehkim ložu, wokoło kotrehož jeho starschej, knjes Pjenježak a jeho žłužobni shromadženi stejachu. Khatka žedžesche na maczernej ruzy a žadasche na kóžde waschnje k žwojemu bratrej.

„Wbohi hólczezo!“ rjekny Pjenježak hnuty, „kak cži je? Masch wulke bolosczo? Ach, moje dla žy žo dał takle jara cžwilowacz! kak mózu cži to sarunacz?“

Nětkole hakle pschiňdže Pětr do teho, so běchu jemu ruzy a hłowu sawobalili a so jeho zyke cžěko bolesche kaž rosbite. A tola njedžiwajo teho prózowasche žo požměwacz, wotmolwjejo na Pjenježakowe praschenja:

„Mi je zyle derje, jeno so mje tu a tam trochu kaka a pali. Ale nano“, pokracžowasche, k njemu žo wobroczejo, „to bě wot waž prawje, so sczo hischczo w prawym cžažu paducha moržli. Hewak budžische wěsczo mje morił a tež hischczo knjesa Pjenježaka.“

„Haj“, rjekny Kakak, „tež ja žo na tym wježelu a bych chzył, so mohł wschěm mordarjam, rubježnikam a njedžaknym wujam, kajkiž bě knjesa Pjenježakowy, na žamžne waschnje nop rosrasycz, so by semja była cžista wot tajkeho njeroda, runjež to nochze wyschnosczi pschidacz a runjež je mi hižo ſ khostanjom hrosyła, dokelž njejžym dosczł kahodnje ſ mordarjom žwojeho džěsczia a knjesa Pjenježaka wobkhadžał. Ale hdy bych tež woprawdže dyrbjał něschto cžaža w jastwje poželecz, njeje mi tola žel teho, schtož žym sczinił.“

Na sboże njeběchu Pětrowe rany a wobschkodženja tajke, so budžichu trajaze njedostatki sawostajike. Hólczezowa strowa a žylna pschiroda podpjerowasche lěkarjowe prózowanje na pok pucža, a sa něschto njedžel móžesche Pětr ložo wopuschczicz, w kotrymž bě žo jemu jara wostudžiło.

Hdy by tuto powjedańczko se žaneho romana było, budžische był knjes Pjenježak žwojeho mlodostneho spomožerja žiwjenja sa žwojeho žyna a powschitkowneho herbu pomjenował, a jeho nanej dał tamne džežacz tyžaz toleř, kotrychž wobkhowanje mějesche drjewarjej pschizpěwacz. Ale kujes Pjenježak bě pschejara rosomny muž, hacž so budžische tajkeje khuposczo sejhrał, ſ kotrejež budžische najskerje wjaz schkody dyžli wužitka wuschło. Wěso staraschе žo knjes Pjenježak wo Pětra kaž dobry nan, sastarujo wschě jeho potrěbnosczo a dadžo jeho roswuczicz we wschěch tych wědomosczach, k kotrymž mějesche hólz lósycht a dary, ſ kotrymiž móżesche w žwojim cžažu dale pschińcz dyžli jeho nan, drjewak. Tež polěpschi wulkomyžlnje a na pschezo wobstejenja drjewarskeje žwójby, ale njesczini jeje bohateje.

Pjenježak doživi wulku radosczł, widžo, kak bu Pětr wustojny lěkał, kiž jeho pschi jeho luboscziwym prózowanju sa khudych a nusu cžerpjazych móznje podpjerowasche. Hdyž Pjenježak skónczńje po dołhim a žohnowanym skutkowanju we wyžokej starobje jandžela žmjercze žo bližicz widžesche, žmědžesche, runjež bě hischczo bohaty muž, jemu ſ radosczu do mileho woblicza hladacz, pschetož žłowo nascheho Knjesa, so bohaty cžežzy do njebješ pschińdže, nastupa jeno tamnych bohatych, kiž žwojeho bohatstwa khwalobnje njenałožuja a žo bóle runaja bohatemu mužej w žwjatym sczenju, kiž khudeho Lazaruža psched durjemi leżo wostaji. A hdyž Pjenježaka won nježelechu k poželednjemu wotpocžinkej, pschewodžesche jeho kaschcz bjeskónczny cžah tajkich khudych, kotrychž bě wón spomožił a sbožownych sczinił.

A dopjelnichu žo na nim žłowa poželednjeje schtucžki ſ rjaneho spěwa:

Tak budža džěczi-džěczi cže
A twój row wopłakacz,
A nad nim kwětki wonjate
Cži budža sakczěwacz.

Sprózny putnik.

Mjelcz, njeskorz, moja duscha,
So žo cži hischczе žłuscha
Bycz w žwěczе ſ putnikom;
Ssnadz tón džeń bórsy dóńdže,
Hdžež pucz twój k njebju póńdže
A tebje wita wěczny dom.

Hlej, potom žwój kij složisch,
Schat semski wotpołożisch,
Sso kraženosczł woblekasch;
Tam w khłódku měra palmow,
Pod klinkom wyschschich psalmow
Ty wěczny sbózny pokoj masch!

K. A. Fiedlef.

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Dženža psched dwěmaj njedželomaj pschinježelechu nam Serbske Nowiny tež wo žerbskim kemschenju w Draždžanach krótku rosprawu, w kotrejž žo na wulku dobrotu žerbskich Božich žłužbow sa tamnischich Sserbow pokasowasche a ſ dobom to pschecze wupraji, so bychu žebi tola wschitzy Sserbjo prědowanje Božeho žłowa w maczernej rěczi wyžozy ważili a tu dobrotu ſ džakom wužiwali, kotraž žo ſ nim jich nježmjertnym duscham psches Božu milosczł dostawa.

Nam běchu tute žłowa ſ wutroby rěczane; pschetož my bohužel doscz tajkich Sserbow znajemy, kotsiž žwoju žerbsku rěcz ſ njeprawom jako njewužitnu a njenahladnu sazpiwaju a žo teho dla tež na to waschnje k Němzam džerza, so na němske kemsche khodża, žebi myžło, so žu potom něschto lěpschi abo wožebnischi. Pschede wschěm je to cžorny njedžak pschecžiwo Bohu. Pschetož nascha luba žerbska rěcz je drohi dar njebjeskeho Wótza, kotryž mamy k jeho cžesczi džakownje wužiwacz. Tež w naschej žerbskej rěczi je žebi Bóh tón Knjes žwoju khwalbu wustajił, dokelž je to jeho žwjata wola, so bychu tež žerbske jazyki pósnake, so Jesuž Khrystuž tón Knjes je k cžesczi Boha teho Wótza (Fil. 2, 11).

Po žwojej mudrej radže je to Bóh luby Knjes postajił, so žmy žo wot žerbskeju starscheju narodzili. Sswojeju starscheju pak mamy po Božej 4. kasni cžesczicz, schtož žo tež ſ tym stawa, hdyž žebi jeju rěcz jako drohe sawostajeństwo ważimy. Schtóž žo po tajkim žwojeje žerbskeje rěcze hanibuje a ju sazpiwa, tón ſ tym pschecžiwo schtwórtej kasni hrěschi a žo tak wo jejne žłubjenje pschinježe.

Ale tež na žwojej nježmjertnej duschi tajki cžłowjek schkoduje, kotryž žo žwojeje maczerneje rěcze wsdawa. Pschetož lube Boże žłowo jeno w maczernej rěczi prawje k wutrobje dže. Teho dla tež tajkich Sserbow, kotsiž běchu psches wobkhad wschědneho žiwjenja němskeje rěcze derje doscz mózni, žamo psched wyschnosczu, husto prajicz žłyschachmy: „Němski zyle derje rosymju, ale ſ němskeho prědowanja njemóžu žebi niczo wsacz sa žwoju wutrobu.“ — Cžesczedostojny njebohi k. farař G. w P., ſ kotrymž něhdy wo ważnosczi maczerneje rěcze sa kschesczijanske žiwjenje rěczach, mi powjedasche, so je wón ras kaczanske prědowanje žłyschecz składnosczł měł, so pak je wono jeho, runjež kaczansku rěcz dospołnje znajesche a kóžde žłowczko rosymjesche, zyle symneho wostajiło. — Hižo se žaznym džěczatstwom žo maczerna rěcz cžłowjekej tak do dusche a wutroby saschczěpuje, so wona potom jeho zyke sacžuwanje a myžlenje wobknjeża. Wopraschesch žo wěrjazeho Sserba, w kajkej rěczi žo wón modli, dha wěsczе wotmolwjenje dostanjesch: „Ta rěcz, w kotrejž ja se žwojim Bohom a Sbóžnikom rěczu, je moja luba žerbska rěcz.“

Kaž je znate, prědowachu hižo žwjecži japoschtolja w mozy

ßwjateho Ducha kóždemu ludej wulke dźiwy Boże w tej rěči, kotruž wón jako ßwoju macźernu rěč najlěpje rosymjesche, a ſ teho wukhadźesche ſa duſchu wulke žohnowanje. Tež mißionarojo wbohim pohanam evangelion Jeßußowy w macźernej rěči pſchipowjedaju, dokelž wón jeno na to waſchnje w jich wutrobach klinki ſbudźuje, kotrež jim pſches duſchu du.

Sswjaty nadawk naſcheho wyßokodoſtojneho ßerbſkeho duchownſtwa je, Boże kraleſtwo w Sserbach twaricź a rosſchěrjecź. Teho dla bliźimy ßo jemu w mjenje mnohich Sserbow tudy ſe ſjawnej wutrobnej próſtwu: wono chzyło móz ßwojeho ſaſtojńſtwa na podložku ſakonja ßwěru ſa to ßobu ſkutkowacź, 1. ſo byſchtej ßo w naſchich ſchulach ßerbſke cźitanje a ßerbſka nabožna wucźba na žane waſchnje ujepſchikrótſchałej, kaž tež 2. tajkich ßerbſkich ſtarſchich, kotříž chzedźa ßwoje dźěcźi na nĕmſku pacźerſku wucźbu ßłacź, khutnje napominacź, ſo tola njebychu ßwojim wbohim dźěcźom pſches to najrjeńſche žórko žohnowawanja a duchowneho wokſchewjenja ſankhyli.

O kak zyrkwine žiwjenje cźerpi, kak dyrbi wĕra a póſnacźe, pobožnoſcź a bohabojoſcź ſchkodowacź, hdyž lud njemóže knihi a pißma ßwojeje macźerneje rěcže cźitacź, kotrež jemu jenicźzy prawje k wutrobje du, hdyž ßo ſ Božim ſłowom w ßwojej macźernej rěči natwaricź njemóže, hdyž dyrbi w próſche ležo woſtajicź te kraßne drohe knihi, kotrež ma wot ßwojich pobožnych wótzow w macźernej rěči!

Kajke je to pſchehrěſchenje, hdyž ßo na to njehlada, ſo ßerbſke dźěcźi Boże ſłowo do wutrobow njebjeru, ale jeno němſke ſłowa do pomjatka! Kak móže ßo tak dozpicź, ſo njebjeſka móz Božeho ſłowa w dźěcźazych wutrobach do krwe a žiwjenja pſcheńdźe? W macźernej rěči dyrbja ßo tež dźěcźom Boże wulke dźiwy pſchipowjedacź, hewak woſtanje wutroba dźěcźi ſymna a njehnuta. Jeno ſ pomozu macźerneje rěcže móżetej ſchulſka a pacźerſka wucźba młodoſtne duſche prawje ſapſchijecź, je duchownje wopłodźecź, ſ kſchesćijanſkim póſnacźom wobohacźicź a jich wolu do Božeje ßłužby ſtajicź.

— (S jěſdnym kołom ſnjeſbožił.) Na Mużakowſkej dróſy ſańdźenu njedźelu jedyn kołojěſdny padźe a ßo tak cźežko wobſchkodźi, ſo bě nuſowany, ßo po želeſnizy domoj do Běkeje Wody dowjeſcź dacź. Wón bě po ſdacźu runowahu na kole ſhubił, dokelž bě ßo nahle piwa napił.

— (Njekaſanſtwo.) Wěſteho krawza Tromplera, kotryž je ſe wßow do Budyſchina pſchicźahnył, ßu grawocźiweho njekaſanſtwa dla ſajeli a do jaſtwa wotwjedli.

S Džiwocźiz. Tudomny žiwnoſcźeŕ Bundemann je ßo pſched tydźenjom ſ wobžaromnym njeſbožom potrjechił. Hdyž ßo wón ſ krumjazym ſapſchahom ſ pola domoj wrócźi, krumje ſaleźeſchtaj. Wotežku, kotruž mějeſche Bundemann wokoło palza ſwitu, krumje ſaſkocźiwſchi ſ tajkej mozu do prědka ſtorhnyſchtej, ſo ßo Bundemannej palz ſe ßuchej žiłu wottorže.

S **Njeßwacźidła.** Na poßlednje ſtótne wiki je ßo 340 howjadow, 94 běhakow a 500 proßatow pſchihnało. Płacźiſny ßo pola howjadow na prjedawſchej wyßokoſcźi ſdźeržachu, proßata pak dla ßylneho pſchiwoſa po płacźiſnje ſpadowachu.

S Pſchiwocźiz. Wurjadnje wjele žurkow bě ßo na polu tudomneje ſwudowjeneje Pětſchzyneje ſatnéſdźiło. Sažranych njenaßytnikow na to waſchnje ſ jich jamow wuhnachu, ſo je ſ hnójnizu napjelnichu. Wſcho hromadźe 24 žurkow pſched wonjazej kupjelu na ßwětły dźeń cźekny. Tola tam njebě žaneho wukhowanja. Ludźo ſe ßochorami pſched dźěrami na nje łakachu a je ſabichu, tak bótſy hacź hłowu ſ dźěry wutyknychu.

S Korſymja. Sańdźenu wutoru je 24lětna Bertha Lehmannez ſ Króſtawy w tudomnej Frieſez fabrizy ruku do kremplowanſkeje maſchiny tyknyła, kotraž je jej 2 porſtaj praweje ruki wottorhnyła.

S **Wotrowa.** Pſched dlějſchim cźaßom podachu „Sserb. Nowiny“ powjeſcź, ſo je miniſterſtwo ſchulſkich należnoſcźow wotpóßłanzow k pſchehladanju naſcheje ſchule k nam póßłało. K temu móže ßo nětk dodacź, ſo je ßo wobſamkło, ſo naſcha woßada nowu wucźerńju natwari.

S **Mikocźiz.** Sańdźeny pjatk pſchipołdnju wotpali ßo tu khěžka Jakuba Delanka. Praji ßo, ſo ßu małe dźěcźi woheń ſamiſchkrike, kotrež běchu tu na wopycźe. Delenkezy ßami žanych małych dźěcźi nimaja.

Se Schěrachowa. Sańdźenu wutoru cźrjóda zyganow ſe 17 woſami a 40 konjemi do naſcheho měſtacźka pſchijědźe. Wſcho hromadźe bě jich 70 woßobow, mjes nimi khětra cźrjóda rostorhanych, trundlatych, maſanych a włoßatych dźěcźi. Sſrjedź torhoſcheźa ßo zyganjo ſlěhachu a pſchenozowachu. Pſchi wulkim wohnju ßebi w kótkach běrny a kißały kak warjachu a mjaßo pjecźechu. Zyke wobydleŕſtwo bě ßo njeproſcheneho wopyta dla do ſtracha dało a ſ bojoſcźu lehnycź dźěſche. So njemóhli zyganjo kradnycź, żandarmojo domy ſtražowachu, a mużſtwa wohnjoweje wobory běchu zyku nóz hotowi, płomjenja poddußycź, jeli ſo by ßo nĕhdźe woheń ſakožił. Schěrachowcźenjo wołóżeni wodychnychu, hdyž bě zyganſka zwólba ſaßo wotcźahnyła.

S **Ralbiz.** Naſche ſpěwarſke towarſtwo njedźelu 28. ſept. w Sſernjanach ßwjecźeſche radoſtny dźeń. Je-li ſchtó prajił: rejwanſke łubje ßo pſchitwarjuja, zyrkwjam ßo njepſchitwarjuje — w tym ſa naß njewidźu hańby. Wſchak ßmy my do Bjenſchez ſala ſchli, ſo bychmy ſpěwali, a to njeje nicžo ſłe, a ßmy knjeſej hoſcźenzarjej ſ duſche dźakowni ſa to, ſo je łubju powjetſchicź a ſ dobom pſchemĕnicź dał, ſo běſche lĕdom ſnacź. Ma wona nětko jewiſchcźo, a hinak ßo ſpěwa, dyžli ſ cźěßneho podia a ſeſpod cźěßnjazeje, cźiſchcźazeje galerije prjedy. Poßłucharjo do wßy hladaja, a kaž hižo ſpomnich: dźakowali ßo wſchitzy w duchu ßu, po ſalu ßo roshladawſchi, kk. Bjenſchej a mſchtrej Rochej, ſ pomoznikami, ſo běchu tak pokhwatali. Pſchetož w nowych, ſchěrſchich poměrach, ſ měſchanym khorom towarſtwo — w ſtarych wuſkich wobſtejnoſcźach tu dozyła njeběſche wuſtupicź mohło. A dlěje cźakacź? ... Njedźiwajźy na wocźakomnu njelubu naſymu a na njepſchihódnu — ſa tajke wězy pſchichodny měßaz — mějachmy wſchak też tak, w mjeńſchim wudaczu drje, ale tola: ßwěrne Ssernjanſke wjedro. Niž mjenje ßwěrni pak běchu naſchi pſchecźeljo byli, a ſwjeßelichmy ßo, hdyž hiſchcźe do cźaßa pſchikhadźujźy, tola widźachmy, kak ßo wſcho cźornjeſche pſched nami, pod rjanej draperiju módrej, cźerwjenej a běłej. A ſ raſom na poł woßmich herzy ſaſtajichu, a pſched pißanym wĕnzom ſpěwarkow, ſa kotrymiž ſtejeſche pſches 30 mużſkich, powita knjes kapłan Andrizki wulku ſhromadźiſnu ſ tutym kraßnym poſtrowom Jakuba Cźiſchinſkeho:

K nam witajće, Serbja, z daloka, z blizka;
Wam spokojić chcemy wutrobow żadosć!
Hdźež serbscy so spěwa, hudźi a piska,
Krej hrěje so tam a juskoce radosć —
Duž witajće k nam a wjeselće so
A ruku nam dajće na bratrowstwo!

My slubili smy sej, Serbowstwo škitać,
A w towarſtwje lubosć k narodej hajić.
My ze spěwom serbskim chcemy was witać,
Z nim lubosć wam serbsku do dušow stajić —
Duž witajće k nam a wjeselće so
A ruku nam dajće na bratrowstwo!

Kaž z wohenjom dyrbja zynki dźens' sapać,
Zo njebjesa budźa spěwać sej wo nas;
A wutroby dyrbja z hordosću kłapać,
Hdyž zynkow naš miſtr přijěł je do nas —
Duž witajće k nam a wjeselće so
A ruku nam dajće na bratrowstwo!

Potom pak hnydom, ßwižnje a wjeßele, ſaſchumi měſchany khor, a jako bychu jeho ßamotne ſłowa chzyłe woſnamjenicź ważny wokomik a ſpočzatk noweje doby — to wyſkajźy klincźeſche: „Hlejcźe, nowa wěz ßo ſtaka.“ Něſchto je wam pſchi tutym prěnim cźißle nadpadło. So by polo ßerbſkeje hudźby pſchezo dale wobßahnyło, a też moje dła, ſo by horliweho Sserba, kotryž w zuſbje njeſapomina na ßwój lud, ale kraßni jeho mjeno a rosſchěrja jeho ßławu: pſchipóſnało, bě drje tón krócź towarſtwo jenož jeho ſkładby brało. A hižo w ſpočzatku wſchak bě hotowa wěz, ſo ßo wjecźor Bjarnata Krawza doſpołnje radźi hacź do kónza. To ßmy hnydom póſnali. Krawz je pěßnjeŕ wulkeho ßwěta, pſchednoſchk jeho cźißłow žada wurjadnu pilnoſcź — ale hdyž ta tu je, ſ dobrej wolu a trochu wěſo też ſpěwneho materiala, potom jeho pěßeń też w Sserbach ßławnje ſnaje wobſtacź. Krawz, ani wumjełz — Krawz w žebi Sserba njeſaprěwa, a ſo duſchi ludu roſymi, to najjaßniſcho ßwěcźi ſ teho, kak běſche jemu dorosymił ſpěwazy lud, a kak jemu roſymjeſche poßłuchazy lud. Je-li wſchak w měſchanym khoru bjeſtak hižo zyle wurjadne kuſko: hdyž ßo ſe ſapalom ſpyta ſ tak pſchekraßnym cźißłom, kaž bě 5hłóßny měſchany khor: „Sa Kamjenzom, ſa górami“ — ßo kraßneho wuſpěcha ſminycź njemóže. Wěſo buchu narodne pěßnje, tak po Krawzowſku pſchebaßnjene, dobaßnjene — najnjeſcźerpliwiſcho ſaßo žadane. Mużſki khor pak pokaſku želeſneje wutrajnoſcźe a pſchikładneje poßłuſchnoſcźe napſchecźiwo naſchemu njeſpróżniwemu a wěcźnje nje-

dospokojenemu dirigentej, knjesej wučerjej Hajnje, poda se spěwomaj: „Paßech ja konika“ a „Laczny ßym ...“, kotryž bě woßebje wobcźežny, pschihodžujo ßo skerje sa měschczańske wučerske, hacž sa wjeßne spěwarske towarstwo. Po mozach wubjernje saspěwa ßo nam sopran-solo: „Dobre ranje! kokula woka.“ Wěso, schtóž je myßlił, so budże knježnu Kórjeńkez ßłyschecź, je ßo mylił; ale cźisćze a jaßnje a po mozach wubjernje knježna Hańža Schelzez se Schunowa spěwasche. Podobnje kantor Cźornak, kotrehož hižo snajemy, hischcże s Rakeczanskich cźaßow spěw komponisty „Pschi tebi“. Tola, my njepischemy rosprawy, tu wočakujemy s druheje strony. Jenož hischcże dodawamy a s dobom s džakom kwittujemy luboscź knjesa wučerja Sslodeńka, kotryž komponistej k cźesći, s pschewodom knjesa wučerja Strieglera s Draždźan, s móznym hłoßom sanjeße „Žedźenje“ a „Slote pschecźa“. — Haj, nadobno hoscźi ßmy měli, se ßameje Budyskeje „Jednoty“ 10 — a hoscźa, kotryž drje bě nam nade wschěch žadny a witany, ßameho knjesa Krawza, kotryž bě njedźiwajzy cźežkich sadźěwkow (jeho pschichodna macź bě na ßmjercź khora, schtož je też jeho lubej knjeni sadźěwało —) k nam pschijěł, podawschi nam hižo prjedy ßwoju pomoz a něktory waženy pokiw. Jako snamjo džaka a počeścźowanja pschepoda jemu duž, s pschihódnymi ßłowami: knjes pschedßyda zyrkwiny wučeŕ Schewczik rjany kawrjenzowy wěnz, pódla trěbnych datow, s napißom:

„A wutroby dyrbja z hordoscu kłapać,
Hdyž zynkow naš mištr přijěł je do nas.“

Waženy knjes hóscź podźakowa ßo s wutrobnymi, njehladanymi, a sa to cźim horliwischo witanymi ßłowami pokhwalenja, pohonjowanja. Knjes zyrkwiny wučeŕ Hila do cźrjódy „schkowroncźkow“, dawno jemu a wschěm wědomych se sapalom witasche też nětko kokule a pozpule. Daloki hóscź ßławjesche serbski lud a kraj, a wěschcźesche nam: so, doniž budźemy tak pobožnje k Bohu ßo modlicź a tak hajicź serbski spěw, nihdy Sserbstwo njesahinje. — A tajki dha bě psched-Michalski Ssernjanski ßwjedźeń lětża, wón měsnik twori w towarschnych stawisnach, njech ma naßlědnikow, a też tak kraßnych, hacž do lět najdalschich!

Se Skeho Komorowa. W tudomnych podkopkach też Italszy džěłaju. Kaž ßo sda, njejßu woni pola druhich džěłacźerjow luborani. Hdyž ßo schtwórtk tydźenja wjeczor italszy džěłacźerjo s jamy „Hilžbjecźine sboże“ domoj wrócźachu, jich schescźo druzy džěłacźerjo nadpadžechu a ßo do nich s płotowymi łatami, piwowymi bleschemi atd. dachu. Wustróżeni Italszy cźěkachu a ßo też hacž do schachtoweho mischtra Bartolota wukhowachu. Bartolota k semi porasychu a jeho tak pschebichu, so dyrbjachu jeho s wosom do hojerńje dowjesć. Nadpadnikow polizija hischcże njesnaje.

S **Kschischowa.** W tudomnej farje běchu ßo pjatk tydźenja popołdnju ßobustawy gmejskeje zyrkwineje rady shromadźiłe, so bychu ßo s wotßalazym knjesom fararjom Bróstu roszohnowałe. Pokasawschi na saßłużby jeho 40 lětneho duchownskeho skutkowanja w dwójnej woßadźe, kaž też na jeho wjele džěła a wupruhowaneje ßwěrnosćze, jemu knjes superintendent Scholta s Jěsora pola Niskeje wyschnosćzine pschipósnacźe wupraji. Na kónzu ßwojeje rěcźe wón ßo wotßalazemu po khěžorowej poručnosćzi „cźerwjeny worjołowy rjad“ 4 rjadownje pschepoda.

Se **Shorjelza.** Straschnaj skótnikaj, Hoffmann a Maiwald, kotrajž mějeschtaj něktore lěta w tudomnym jastwje wotßedžecź, staj pjatk w nozy, jastnika Markuska nadpadnywschi, cźekłoj. Hdyž Markusk w nozy 1/4 1 hodźiny do spanskeje sale dla revisije sastupi, jeho se żelesnymi klěschcźemi porasyschtaj, wsaschtaj jemu klucźe a teßak, s kotrymž jeho srubaschtaj, a potom s rěblom, kotryž w gratowej tólni namakaschtaj, psches jastwowu murju pscheléšyschtaj. Jimaj je ßo poradźiło, cźeknycź, a hacž dotal njejstaj ßo hischcże dakoj popadnycź, hacž runje staj módru jastwowu drastu wobleczenaj. Cźeknjenje staj po sdaczu hižo dawno pschihotowałoj. Sranjeneho jastnika Markuska ßu hnydom do hojerńje dowjesli, wón drje je cźežko, tola niz ßmjercź straschnje sranjeny.

Se **Shorjelza.** Dla skschiwdźenja hajnika Schimmera bě kawnisti ßud sbytneho kublerja Jana Metaschka s Bórka pola Wojerez k 10 hriwnam pjenježneho khostanja saßudźił. Metaschka, kotremuž bě najenk Bórkowskeje hońtwy dowolił, na jeho revěrje honicź, bě ßo hajnik Sch. ßußodneho revěra, sa hońtwinsku dowolensku khartu praschał. Teho dla a kaž wón praji, woßebje stym, so jemu hajnik ßwěrinu wotscheri, bě Metaschek na ßwoju tšélbu pokasawschi prajił: „Na tole praschenje Wam se ßwojej tšélbu wotmolwju!“ W druhej instanzy statny rěcźnik namjetowasche, wobskorżeneho k jastwu wotßudźicź, tola ßud jenož wußud prěnjeje instanzy wobkruczi.

S **Zarneho Gósda** pola Skeho Komorowa. Žałoßnu ßmjercź je w briketowej fabrizy jamy „Ferdinand“ džěłacźeŕ Dietrich wumrjeł. Wón ßo s hłowu do dźěry, do kotrejež ßo wuhlo sa kótkowe tepjenje mjeta, wali a njemóżesche saßo s njeje wulěsćź, tak so dyrbjesche ßo sadußycź. Jenož schkórni hischcże s wuhla tcźeschtej, hdyž ßo njesboża dohladachu. Snjesboženy žonu a schěsć małych džěći sawostaji.

Přilopk.

* Žałoßnu ßmjercź je w Žitawje 15lětna ßłužobna holza Marja Ludwigez poczeŕpika. Lampy s petrolejom pjelnjo ßebi wona drastu pola. Tak womaczena holza do kuchinje pschińdże, so by sa wohnjom w khachlach pohladała. Pschi tym ßo drasta wot delka sapali, a holza ßo, hacž runje płomjenja bórsy podußychu, tak straschnje wopali, so nasajtra w hojerni wumrje.

* (Ssamomordarstwo.) Knjeżeŕstwowy assessor Dr. jur. Vodel, ßyn ministerialneho direktora tajneho radźicźela Vodela w Draždźanach, je ßo schtwórtk s woknom won na dwór cźißnył a ßo sarasył. Kajkeje pschicźiny dla je ßebi żiwjenje wsał, njeje snate.

* (Sajědojcźenje s alkoholom.) W Ranju pola Skeho Komorowa bě žona džěłacźerja Kopaza skhorika. Po radże jeneje pschecźelnizy wona khojej s rumom pijesche. Njedźiwajzy wotradźenja ßwojeho muża wona wulki hornz khojeja, do kotrehoż bě pół litra ruma linyła, skoro zyle wupi. W nozy Kopaz ßwoju žonu stonacź ßłyschesche a teho dla skoku k lěkarjej běżesche. Tón pak móżesche jenož ßmjercź wobßwědcźicź.

* S lohkomyßlnym podpißmom je ßo jedyn bětnarski mischtr w Döbelnje do sadwělowanja pschinjeßł. K njemu pucźowaŕ jeneje zuseje winoweje pschedawarnje pschińdże, kotryž jeho narěcźecź pytasche, wino kupicź. Wón skóncźnje pißmo podpißa, s kotrymž ßebi po ßwojim měnjenju winowe pruhi skasa. S listom winoweje pschedawarnje pak ßo jemu wosjewi, so bě ßebi sa 900 hriwnow wina skasał. Dokelž ßo bětnaŕ sapowjedźi, telko wina pschijecź, jeho winowa pschedawarnja wobkorži. S tym ßo bětnaŕ tak satraschi, so rosuma sbu. Wón je ßo bjes pjenjes wotßalił. Jeho ßwójbni ßo boja, so je ßebi żiwjenje wsał. — Njech nichtó lohkomyßlnje żanych stasanskich pißmow njepodpißa.

* Krajny ßud w Bornje pola Lipska je 50lětneho wučerja Alwina Schmidta s Borny dla njepózcźiwcho wobkhadźenja se schuleŕkami k khostarni na 2 1/2 lěta saßudźił. Schmidt je woženjeny a nan 10 džěcźi.

* (Młodostny sapaleŕ.) 13lětny hólz Theodor Werner w Rützengrünje we Vogtlandskej je ßo żandarmej wusnał, so je loni 3. oktobra jenu fajmu a lětża teho runja 3. oktobra jenu se żnjemi pjelnjenu bróżeń sapalił. Hólza, kotryž je se ßamej wólnosćzu woheń sałożał, ßu do jastwa wotwjedli.

* (Rubjeżne mordarstwo.) Pola Schmideberga w Schlesynskej ßu džěłacźerja Bönscha s rosraženym khribjetom a se slemjenej ruku morwehó namakali. Pjenjesy a cźaßnik běchu jemu rubjene. Sa mordarjom nimaju hischcże ßlěda.

* Wopor ßwojeje wutrajnosćze je ßo w Pfirfreu jena pata scźinika. Wulke mysche běchu jn w hnězdże nadpadowałe a ju też nażrałe. Wona cźwile cźerpjesche, so njeby ßwoje pschichodne wulehnidło wopuschcźiła. Skóncźnje ßo jejnych ranow dohladachu, tola pschepośdże sa ßwěrne skocźo, wboha pata kiwkajo a mrějo na hnězdże ßedźesche. Wulke mysche běchu jej hižo mjaßo s khribjeta wotežrałe.

* Cźwilowarja wojakow, podwyschka Batscha w Wrótßławju, kotryž je ßobu w chinejskej wójnje pobył, je tamnischi wójnski ßud k jastwu na dwaj měßazaj a dwě njedźeli saßudźił. Wobskorżeny je podstajenych wojakow s pjascźu a teßakowymi nóżnjemi bił a jim wschelakore skschiwdźaze wudma nawdawał.

* (Dwójna mordarka.) Hosposu skónzowaneho 78lětneho hejtmana Kolomana Horwatha w Budapeśtu, Julianu Ando, ßu w Alberti-Irsza sajeli. Wona ßo wusna, so je mordarstwo ßama skucźiła a so ßobuwinikow nima. Po mordarstwje je ßo pscheßwědcźiła, so je stary muż morwy, na cźož je pjenjesy sebrawschi woteschła. Wona ßo dale wusna, so je wjetschi dźěl rubjenych pjenjes jenemu wujej, kotremuž je dźěcźo wumrjeło, sa pohrjeb dała. Wona ßo hischcże druheho mordarstwa wusna. Wona je loni jenu dźeßacźlětnu holzu do jeneje winizy wabiła, hdyž ju potom dźěcźo s wotrěsnjenej hłowu namakali. Hdyž ßo żandarmojo ju sajawschi praschachu, cźeho dla je dźěcźo skónzowała, wona wotmolwi, so je ßo jej teho chzyło. — Zónska je po sdaczu ducha-thora.

* (Sso żeleśniśkemu cźahej pśchejěcź dak.) Sso ßylnje wopiwśchi je ßo w Boleßławje jedyn śchkleńczer na żeleśniśke śceńy lehnył. Bliźśchi cźah jemu hłowu wotjědże.

* (Wurubjenje zyrkwje.) W Sonnenbergu w Badenśkej ßu ßo pjatk w nozy paduśchi do tamniścheje katholśkeje zyrkwje dobyli. Żeleśne lěßyzy wotśtroniwśchi woni ś woknom do zyrkwje saléśychu, rospacźichu woporny kaśchcź a ś woltarja a kapałki wśchelake śkote, ßléborne a koprowe ßudobje rubichu. Paduchaṁ pak ßo njeporadźi, ßo do tabernakela dobycź.

* (Swrócźenje żeleśniśkeho cźaha.) S Lilla do Parisa jědźazy śpěśchny cźah je ßo, hdyž ś wulkej śpěśchnoścźu psches dwórniśchcźo w Arleuxu jědźeśche, swrócźił. Jenotliwe wosy ßo ś wulkim wotmachom do ßo śestorkachu a ßo rosbichu. 26 woßobow ßo mori a něhdźe 50 ßo śrani. S morjenych ßu 16 mužojo, 2 żonje, a 2 małej dźéścźi. Někotrym cźeźko śranjenym ßo njebudźe hodźicź źiwjenje sdźerżecź.

* Hdyž ßo śekretar awśtriśko-wuherśkeho póßłanzśtwa w Barlinje, hrabja Thurn, pśched někotrymi měßazami ś wujěchanja domoj wrócźi, wón pśchi Lichtenśteinśkim moścźe cźrjódu ludźi wohlada. Sso wopraśchawśchi wón śhoni, so je ruuje mużśki śe ßamomordarśkim wotpohladom do kanala śkocźił. Tónle wokomik ßo muż ś wody wununi a wo pomoz wołaśche. Hrabja Thurn ßo ani wokomik njepśchemyßliwśchi w draścźe do kanala śkocźi a jemu ßo poradźi, ßamomordarja hiśchcźe źiweho k brjohej scźahnycź. Tu ßo hrabja rucźe na ßwojeho konja ßyże a so by ßo wopokaśmow śympathije pśchihladowarjow śdalił, wotjěcha, nikomu ßwoje mjeno njeprajiwśchi. Polizija pak ßo śa wukhowarjom wobhonjowaśche a jeho mjeno wußlědźiwśchi wona namjetowaśche, so by ßo hrabi Thurnej wukhowauśka medailla śpożcźiła. Khěžor Wylem je hrabi Thurnej 18. auguśta w Hamburgu medaillu ßam pśchepodał.

* (Mordarśtwo.) W Irßy we Wuherśkej ßu 76lětneho hejtmana Kolomana Horwatha w jeho wobhdlenju we kożu śe ßekeru śrubaneho morweho namakali. S jeho kśchinje běchu nalutowanśka knižka wo 2500 krónach a wśchě debjenki kranjene. Na jeho hośpośu Juliju Ordez, kotraż je ßo śhubiła, tukaju, so je mordarśtwo śkucźiła.

* (Pśchekśchiwjeŕ Jellinek ßo tepił.) Bankowy śaśtojnik Jellineck, kotryż je we Winśkej krajnej banzy 4½ milijona krónow pśchekśchiwił, je ßo w Dunaju tepił. Pola Altenwörtha ßu jeho cźéło ś wody wucźahnyli.

* (Wjecźenje śazpiteho.) W Krißyovje we Wuherśkej je hewjeŕ Jurij Barbula żałoßny wjecźerśki ujeśkutk śkucźił. Barbula k dźowzy podkopkoweho inśpektora Logyścana na żeńtwu pśchikhadźeśche, tola ta jeho kóżdy krócź wotpokaśa. Hdyž ßo tele dny ta holza ś wyśchśchim śtuparjom Petrośanom wożeni, ßo Barbula roßßudźi, ßo na holzy wjecźicź. Hdyž kwaßny cźah ś zyrkwje śtupi, so by ßo do kucźow śeßybał, Barbula dynamitowu bombu mjes kwaßarjow cźißny. Bomba ś wulkim ropotom rosbuchnywśchi jeneho kwaßarja mori a někotrych cźeźko śrani. Schéścź koni ßo rostorha, Barbulu śajachu a ßudniśtwu pśchepodachu.

* (Pśchekśchiwjenje.) Póśtśki śaśtojnik Hróch w Winje je 54468 hriwnow póśtśkich pjenjes kradnywśchi cźekunył. Wyśchnoścź temu, kotryż njeßwěrnika śaßłapi 1000 krónow myta a pódła teho 10 dźél pjenjes lubi, kotreź ßuadź pola Hrocha uadeńdu.

* (Mordać śe żarliwoścźe.) W Tangśany w Wuherśkej je burśki ßyn Hubowits w nozy rjanu dźowku bura Rottka, ś nożom śakkół. Prjedy teho bě jejneho lubeho ś revolrom śatśélił.

* (Skażeny wjelk.) W wokolnoścźi Rybinśka w ruśkej Pólśkej je jedyn śkażeny wjelk wobhdleŕśtwo w hrośy dźerżał. Sa 4 dny je wón 4 burow, 42 koni, 4 pßy, 11 krumow a 8 wowzow rośtorhał. Skónczńje je ßo poradźiło, śwèriśko śkónzowacź. Bur Frolow bě śe ßwojim ßynom do lěßa po drjewo śběracź wuśchoł. Na dobo wjelk wot ßady hólza nadpadźe, śkocźi jemu na khribjet a jeho k śemi podtorże. Hdyž wjelk śpyta hólza do huścźiny wotnjeścź, hólzowy nan, kotryż njedaloko dźěłaśche, hólzowe kśchiki śaßkyśchawśchi pśchihna a dwójzy śe ßekeru do wjelka rubny. Bohu żel ßo jemu pśchi tym ßekera wußuże, tak ßo dyrbjeśche ßo wón wjelka, kotryż ßo nětko na njeho wali, ś pjaścźomaj wobaracź. Pśchi tym bědźenju wjelk Frolowej wobej lizy tak roskußa a rostorha, so běchu śuby a cźeleßna widźecź. Schłyrnacźelětny hólz, kotremnż bě wjelk kożu ś włoßami ś hłowy śedrěł, bórśy w żałoßnych boloścźach wumrje. Tola też wjelk bě ßo tak cźeźko śranił, so jeho naśajtra njedaloko měśtna bědźenja wukrawjeneho morweho namakachu. Hdyž lěkarjo wjelka pśchepytachu, ßo wupokaśa, so bě won śkażeny był. Cźeźko śranjeneho bnra ßu do Peterburgśkeho Paśteurowoho wuśtawa dowjeśli.

* Myśchaza cźwila w pokodniśchich Czechach je tak wulka, so ßu ßo tamniśchi ratarjo roßßudźili, pola knjeżeŕśtwa wo pomoz pśchecźiwo njej proßycź. Burśka deputazija k miniśtrej ratarśtwa pojědźe a budźe jeho napominacź, so by ßrědki k wutupjenju pólnych myśchow pśchiśwolił.

* (Sso khablaze wěże.) Se śtareje ßławneje śwónźy Giotta w Florenzu ßu ś wulkim ropotom kruchi debjenkow wotpadnyke. Wobydleŕśtwo ßo boji, so zyka wěża padnje. — Też śwónża zyrkwje ßwjateho Schcźépana ßo hrośy powalicź. Każ ßo śda, je śemjerżenje na tym wina, so ßo pak tu, pak tam wěże, kotreż ßu wjele śtow lět twjerdźe śtake, na dobo śakhablaju a ßo ßamo powalu. — W Pedrenyu pola Triesta je ßo wěża tamniścheje Khorloßoweje zyrkwje saßypka. S tym śtaj ßo dwaj cźlowjekaj morikoj a někotśi ßo cźeźko śranili.

* (Njeśboże ś automobilom.) Hdyž ßo grichiśki krónprynz ßobotu ś automobilom ś Athena k ßwojej villi w Tatoi wjeśeśche, wós do dróhoweho pśchirowa śajědźe. Krónprynz ßebi prawe wócźko a hubu śrani. Lěkaŕ, kotryż jeho pśchewodźeśche, a wośowy wjednik ßo cźeźścho wobśchkodźiśchtaj.

* (Skoro źiwy pohrjebany.) Měśchczańskeho lěkarja L. w Chaborowśku w pśchiamurśkim kraju w aśiśkej Ruśkej ßu dla scźéhowazeho podawka w jeho ßłużbje wotßadźili. Prěnje dny śeptembra ßo dwaj wojakaj w Chamborowśku wopiśchtaj, so niczo wjazy wo ßebi njewjedźeśchtaj. Jedyn ś njeju bjeś wědomnja na dróśy leżo wośta. W Chaborowśku tehdy kholera knjeżeśche a wśchědnje ludźo na dróśy mrějachu. Strowotna patronilla, kotraż mějeśche kholerine woporу ś drohow śběracź, też pjaneho wojaka nadeńdźe a jeho do kholerineje baraki donjeßy. Tam měnlíwe cźéło ś njehaśchanym kalkom poßypachu, do kaśchcźa położichu a hnydom na kholerine pohrjebniśchcźo dowjeśechu. Hdyž cźéłowy wós psches żeleśnizu jědźeśche, wón do wulkeho kamjenja śakoži, so ßo kaśchcź ś wośa cźißny a ßo wěko wotwali. Se śatśchaßnjenjom ś hłubokeho śpanja ßo wubudźiwśchi wojak śpósna, na kajke měśtno jeho wjeśu, śe śtrachom wón hnydom wośtróśbi a tak śkoku, hacź móżeśche běżecź, wot hróśbneho wośa precź cźérjeśche. Hdyž bě wón ßwojemu pśchedśtajenemu rosprawu podał, ßo wěz pśchepyta, śchtoż bě ś pśchicźinu, so měśchczańskeho lěkarja wotßadźichu.

* Vulkan Mont Pelé na Martiniqueśkej kupje saßo popieł a kur wuśtorkuje. Na jenej śtronje ßo ś njeho horza woda wuliwa, kotraż je w Baśśe Pointa wjele śchkody naczińiła.

Wußudźenja.

Khośtańska komora. Knjes kubleŕ a ßejmśki śapóßłanz Ssmoła w Spytezach bě k. kublerja Mütterleina w Koblizach po poßlednich krajnoßejmśkich wólbach dla śkśchiwdźenja wobśkorżił. Lawniśki ßud bě Mütterleinej śakit § 193 pśchizpił, po kotrymż je wón jako wuśwoleŕ woprawnjene intereßy hladał. Ssmołowe powołanje pśchecźiwo temule wußudej je khośtańska komora wotpokaśała. Śkórżbnik chże pśchecźiwo temule wußudej reviśiju śapołożicź.

Cźeladnik Jurij Paśchka, 1878 w Bóśchizach narodźeny a na poßled w Jaworje ßłużazy, bě 8. śeptembra ś rejow domoj duzy w Syjizach pola kublerja Wolenka jene wokno wutłócźił a do domu śaléśł, so by tam pjenjeśy kradnył. Dokelż pak tam pjenjes njenamaka, ßo wón ś dwěmaj blachowymaj buśchkwizomaj śpokoji. Paśchku k jaśtwu na 2 měßazaj a 2 njedźeli śaßudźichu.

Sa nowy Macźicźny dom

je ßo w lěcźe 1902 dotal nahromadźiło: 1323 hr. 10 np.

Dale ßu śa njón darili:

Na Paulez kwaßu w Trjebinje naśběrał kwaßny herz Domel	2	70	
Łśchki-Póndźelnizy: Liśchkez pokuta, so k. fararja Handrika-Sślepjanśkeho a jeho śa Macźicźny dom darniwu woßadu njewopytawśchi jemu ßłowo njedźerżachu	11	25	
W „Katholśkim Póßle“ cźißło 41. lěta 1902 hiżo kwitowane:			
Молоканы: W Schěrachowje 80 np. + we wjeßełym tow. 2 hr. + 40 np. śa śnamki + 30 np. śa kondulenzmu khartku = . .	3	50	
Hromadźe:	1340	hr.	55 np.

S dźakom kwituje a dalśche dary pśchijimuje

śarjadniśtwo Macźizy Śerbśkeje.

Doprědne wosjewjenje.

Cżesćenym Sserbam w **Budyschinje a wokolnosćach** najpodwolnischo k wjedżenju dawam, so se swojim

wulkotnym pschedewsaczom,

wobstejaze

s najlěpschich zyrkusowych wumělzow

a konjemzom s wjazy dyžli

100 krasnje dreserowanych koni

póndżelu 20., wutoru 21. a srjedu 22. oktobra

w Budyschinje pschedstajenje dawacz,

tak wulkotne nowe a pschekwapjaze, so sw wschě prjedy tu pschedwjedżene podobne pschedewsacza **dospołnje saczěmnja.**

Schtóž nasche pschedstajenja wohlada, tón rosdźěl spósnaje mjes zyrkusom **E. Blumenfeldom zwud.** a wschitkimi druhimi pnczowazymi zyrkusami.

Schtoż je zyrkus Busch w Barlinje, to je zyrkus E. Blumenfeld swud. na pnczowanju.

Nasch konjemz je wobhladowanja hódnosć prěnjeje rjadownje. Wón wopschija mjes druhim najlěpscheho jěsdneho schulskeho konja swěta „Germinal", kóń, kotryž 16,000 hriwnow hódnoscze pschedstaja. **Nasche konjemzy su darmo wohladacz. Wone s wosebitym czahom do Budyschina pschijědu.**

Stejnischczo: na zitnych wikach.

Wo dobroczinwy wopyt prošy

direkzija **bratraj Blumenfeldaj.**

Fotografowarnja w Njeswačidle.

Wschitkim cżesćenym wobydlerjam w Njeswaczidle a wokolnosćach k wjedżenju dawam, so **njedźelu 12. oktobra w knježim hosćenzu**

fotografiski atelier,

tola jenož **sa njedźelske dny,** wotewrju a w nowinach so kóždy króć wosjewi, kotru njedźelu budże wón wotewrjeny.

Płaczisna 6 schtuk visitskich $2\frac{1}{2}$ mk.
12 = = $4\frac{1}{2}$ =

Wjetsche wobrasy poměrnje drózsche.

Jako **nowosć:**

póstske kharty se skasarjowym wobrasom.

Fotografuju w tepjenej stwje pschi kóždym wjedrje.

S poczesćowanjom

Hermann Schulze,
fotograf.

Wot 1. oktobra bydlu w **Khrósće.** K rěczam sw wschědnje wot 12—1 hodźiny pschipołdnju, sobotu a njedźelu 8—9 hodźin dopołdnja.

Ssym k telefonej pschisamknjeny.

Dr. Haase, lěkař.

Schwablowu kisalinu, selowu kisalinu,

w ballonach a po wasy k rataŕskim saměram ma stajnje na składze a po najtuńschich placzisnach porucza

Otto Engert
en gros drogowe khlamy en détail.

Wschě druziny

palenzow

petrolej, koruschki

jenotliwje a po zylisnach pschedawa jara tunjo

Khorla Noack
na zitnej hasy.

Kedźbu!

Hdźe so kupuja symske swjerschniki, wobleczenja, pschesapinaki, kholowy, hólčace mantle, žonjaze žakety najlěpje a najtuńscho?

Jenož pola

Kurta Lehmanna

pschi hlownym torhoschczu 5.
Kschesczijanska drastowa pschedawarnja.

Ssuscheny tolsty połcz, punt po 80 np. a **suschene swinjaze mjaso,** punt po 70 a 75 np., **kolbasowy schmalz,** punt po 50 np., porucza

Ota Pětschka na zitnej hasy.

Wolmu a wolmjane twory

tunjo pola

Th. A. Wällnitza
na sukelnskej hasy 9.

Žonjazu drastu, mužazu drastu, symske mantle, paletoty, žakety, kapesy, khornarje

atd.

rjenje chemiszy barbi a we wschěch solidnych barbach nabarbja a pschebarbja

Heinrich Hoppstock
w Budyschinje
na hauensteinskej hasy.

Skladnostna kup!

Zigarry,

czerwjene a bele wino, kognak, arak, rum

najtuńscho pola

Th. A. Wällnitza
na sukelnskej hasy 9.

Cześćenym Serbam w Budyschinje a wokolnosći najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so sym swoju

pschedawarńju kolonialnych tworow, wina a zigarow

dźensa knjesej **Hermannej Kuschzy** pschepodał.

Sa dowěrjenje, mi w tak bohatej měrje spožčzene, sym wutrobnje dźakujo, proschu jo też na mojeho naślědnika dobroćiwje pschenjesć a poručzam sym

W Budyschinje, 1. oktobra 1902.

s počzesćowanjom

M. Koplansky.

Sso na hornje sdźělenje počzahujo, dowolam sebi najpodwolnischo wosjewić, so sym

pschedawarńju kolonialnych tworow, wina a zigarow

M. Koplanskeho dźensa pschedewsał.

Lubju, so budu sym prózowacz, so bych s podawanjom najlěpschich tworow po tunich placźisnach wotebjerarjow, kotsiž mje počzesćza, spokojał, a proschu, so by sym dowěrjenje, mojemu pschedchadnikej spožčzene, też mi wopokasowało.

W Budyschinje, 1. oktobra 1902.

S počzesćowanjom

Hermann Kuschke.

Kowarskeho wuczobnika
k jutram pyta
Rudolf Nowak
na swonkownej lawskej haźy 31.

Holzy
sa krutwarńju k nowemu lětu pyta
Knježi dwór w Kupoj.

Młódscha **sklužobna holza** so hnydom pyta na Jurjowej drózy 18 po 1 skh.

Sprawnu **holzu** do lohkeho dźěła, niz starschu dyžli 16 lět pyta **Edm. Harnisch**
(G. Grohmannowy naślěd.)
konditarńja.

Sklužobne a hródźne dźowki a tajke k swinjom, wotroczkow, srěnkow, rólnych pohonczow, pohonczow, hejtmanow, dźěłaczerske swójby, tsecźakow a wolazych sa tudomne a Draždźanske strony hnydom pyta **Schmidtowa** na sukelnskej haźy czisło 24.

Jednore khachlizowe khachle
snateje dobrosće, su na składze
w hornczerni w Bóschizach.

Czerstwe jeja
kupuje
swěrinarńja **M. Bergera**
na serbskej haźy 6.

Wyšokeje staroby dla je w Stróži pola Hucźiny **khěža** se 4 kórzami pola na pschedań. Dalsche je shonicz w Hucźinje czisło 45.

So bych sa druhe wězy městno dostał, pschedawam wot nětka

pa. kosczinu
a ammoniak
superfosfat

po nutskupowanskej placźisnje a proschu pschi potrjebje tola pschihodne poskicźenje wuzicz.

Emil Lebelt
pschi dwórnischczu w Budestezach.

Evangelsko-lutherski Bozi kasczcz

budźe **njedźelu 19. oktobra** swój

lětuschi swjedźeń

w Budyschinje swjeczicz. a to **popołdnju** w 5 hodź. s kemschenjom w Marjinej-Marczinej zyrkwi (předar: knjes superint. Khěžor s Radeberga) a **wjeczor** ½8 hodźin se shromadźisnu w „běłym konju" (rosprawy kk. duchownej Grosy se Sora a Schaarschmidta s Duxa).

Wosjewjenje.

Dołojowanje rubow w tudomnych hatach so s tutym **sakaże,** a czi, kotsiž so pschecźiwo temu pschešu, so wobskorża.

Kupjanski knježi dwór, 4. oktobra 1902.

Kublowe sarjadnistwo.
E. Wetzel.

Ratarska schula w Budyschinje.

Bliżschi **symski semester** so **wutoru 21. oktobra 1902** sapoczinje. Samolwjenja nowych wuczomzow schulina direkzija pschijimuje, kotraž je też swólniwa, pensiony atd. wukasacz.

Direkzija: profesor dr. **Gräfe.**

Pschepołożenje pschedawarńje.

Cześćenym Serbam w Budyschinje a wokolnosći k wjedźenju dawam, so so

czrijowa pschedawarńja
A. Krojankera

(mějeczela **Ferd. Simona**) wot 1. oktobra

na smutskownej lawskej haźy 10

w domje knjesa **Engerta** namaka.

Wo dalsche dobroćiwe podpjeranje proźy

W Budyschinje, w oktobrje 1902.

s počzesćowanjom

Ferd. Simon.

Najlěpje a najtuńscho kupuja so

materialne tworY

pola

Khorle Noacka
na žitnej haźy.
Sałożena w lěcze 1864.

Ssykanjowa maschina,
1 pluh, brony
a wschelaki druhi ratarski grat
su płaczisny hódno na pschedań
psched schulerskimi wrotami
czisło 11,
s napschecza Lehmannez młyna.

Rakečanske serb. tow.
„Lipa"

změje **jutře** njedźelu 12. winowca swoje **měsačne posedźenje** popołdnju z dypkom 5 hodźin w Křižanec hosćencu. Přednošk je knjez Polan dobroćiwje přilubił. Wšě sobustawy a hosći wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

Do Měrkowa!

Njedźelu 12. oktobra

karpjaza hosczina

wot 5 hodźin **balska hudźba,** k czemuž pscheproschuje

O. Rausendorf.

Skoro nowy rjany schleńczany wós je tunjo na pschedań pola Emila Säuberlicha w Budyschinje, restawrateura na nowosalzskej drózy czisło 6.

W **Ssowrjezach** je 15 mjeńschinow wot Kubschiskeho dwórnischcza sdalena **žiwnosć** czo. 9 s 22 kórzami ležomnosće, k sawostajenstwu njebo Jana Stübnera skuschaza, dla dźělenja herbstwa se žiwym a morwym inventarom bjes wumjenka a hospody na pschedań. Dalsche je shonicz pola formindy **Augusta Stübnera** w Ssowrjezach.

Kedźbu!

S tutym najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so knjes **Wilhelm Scholta** s Budyschina, kotryž s konjom a wosom wokoło jěsdźi, s mojim wobkhodom žaneho swjaska nima.

S počzesćowanjom

Khorla Scholta, opikus
w Budyschinje
pschi hłownym torhoschczu
pod radnej khěžu.

(K temu czisłu jena pschiłoha.

Pschiloha k czišku 41 Serbskich Nowin.

Ssobotu 11. oktobra 1902.

Płaczišny rěsneho słotu na Draždžanskich słótnych wikach

6. oktobra 1902.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Słótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
	hr.	hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšcheje rěsneje hodnoscze hacž do 6 lět	37—40	66—70
awstriske	37—41	67—72
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	33—36	61—64
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	30—32	58—60
4. ßnadnje pizowane kóždeje starobы	26—29	52—55
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšcheje rěsneje hodnoscze	35—38	63—66
2 połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetšcheje rěsneje hodnoscze hacž do 7 lět	32—34	59—62
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młodsche krowy a jałojzy	29—31	54—57
4. žrěnjo pizowane krowy a jałojzy	27—28	50—53
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	46—48
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšcheje rěsneje hódnoscze	35—39	61—66
awstriske	—	—
2. žrěnjo pizowane, młodsche a derje pizowane starsche	32—34	58—61
3. ßnadnje pizowane	28—31	53—56
Čželata.		
1 najlěpsche ſ mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	48—50	70—75
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	45—47	68—70
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich ſtschižењow w starobje hacž do 1¼ leta	52—54	66—68
2. mjaßne	50—51	64—65
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	48—49	62—63

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2296 měchow.	W Budyschinje 4. oktobra 1902. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 9. oktobra 1902 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenža běła	7	79	8	09	7	79	8	24
" žołta	7	65	7	95	7	24	8	65
Rožka	6	88	7	—	6	50	7	—
Jeczmjeń	6	65	6	79	6	13	6	67
Wowß	7	—	7	20	6	25	7	—
Hróch	10	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	50	9	50	8	—	9	50
Jahły	12	50	16	—	12	—	16	
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	50	2	50	1	50	2	—
Butra 1 kilogr.	2	30	2	50	2	—	2	30
Pschenčžna muka 50 "	9	—	17	50	13	50	15	50
Ržana muka 50 "	8	—	13	50	10	83	11	83
Ssyno 50 "	3	20	4	40	3	50	3	80
Ssloma 600 "	19	—	24	—	23	—	28	—
Proßata 1110 schtuk, schtuka	10	—	21	—	—	—	—	—
Pschenčžne wotruby 50 kilogr.	—	—	5	25	4	80	5	25
Ržane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	50	5	25	5	75
Pschenčžny gris 50 kilogr.	—	—	6	—	—	—	—	—
Ržany gris 50 kilogr.	—	—	6	50	—	—	—	—

Runklizowe žymjo, punt po 50 np. — **Čzerwjeny dźeczel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyschinje płaczeſche: kórz pschenžny (běła) po 170 puntach 13 hr. 24 np hacž 13 hr. 75 np., žołta 13 hr. — np. hacž 13 hr. 51 np, kórz rožki po 160 puntach 11 hr — np. hacž 11 hr. 24 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr 31 np. hacž 9 hr. 50 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenža (běła) wot 8 hr. 27 np. hacž 8 hr. 38 np., pschenža (žołta) wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 9 np., rožka wot 7 hr. — np. hacž 7 hr 10 np., jeczmjeń wot 6 hr. 75 np. hacž 7 hr. — np., wowß wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 10 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu

2. oktobra 1902.

Po 50 kilogr: Rožka wot 7 hr. 19 np. hacž 7 hr. 38 np., pschenža wot 7 hr. 65 np. hacž 7 hr. 95 np., jeczmjeń wot 6 hr. 70 np. hacž 6 hr. 78 np., wowß wot 6 hr. 50 np. hacž 8 hr. — np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacž 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., ßyno 4 hr. 25 np., berny 2 hr. — np. Ssloma (600 kilogr.) 20 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. — np. hacž 2 hr. 50 np.

Wjedro w **Londonje** 10. oktobra: deschcž

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smeje 20. njedźelu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodź farař Räda němsku spowjednu rěcž, ½9 hodźin němske a w 10 hodź. ßerbske prědowanje. — Zyrkwinski khor budže nowy spěw L. Haßlera spěwacź.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi:** Willy Walther, Bjedricha Emila Miczerlinga, rěsnika w Bórku, ß. — Max, Ernsta Rychtarja, fabrikarja na Židowje, ß. — Pawoł Kurt, njemandź. ß w Torońzy. — Hilžbjeta Margaretha, Gustava Emila Gnawka, dźěłaczerja na Židowje, dź. — Alma Helena, Hermanna Großa, murjerja w Delnjej Kinje, dź. — Elsa Hedwig, Khorle Hermanna Rychtarja, kuberja w Hornjej Kinje, dź. — Max Jurij, Ignaza Kaziola, hospodarskeho hejtmana w Hněwßezach, ß. — Bjedrich Ota, Bjedricha Gustava Birkenbuscha, kněžkarja a schewza w Dźěžnikezach, ß. — Erich Kurt, Alfonsa Adolfa Pawoła Frägera, klampnarja w Dobruschi, ß. — Ota Max, Jana Ernsta Mlynka, dźěłaczerja w koporniku, na Židowje, ß.

W **katholskej zyrkwi:** Jan Měrczin, Jana Hasy, technika, ß. — Hans Alfred, Maxa Richarda Beinlicha, samkarja, ß. — Hana Hilžbjeta Wylema Bjarnata Bruna Schmidta, molerja, dź. — Elfrieda Lejna, Aloisija Khorle Großy, twarza žalustjow, dź. — Viktor Božidar, Bertholda Peikerta, fabrikskeho dźěłaczerja na Židowje, ß. — Hadam Franzikus, Hadama Krzemjenja, kamjenjeczeßarja w Symizach-Tumizach, ß.

Zemrjeći:

Dźen 1. oktobra 1902: Hana Ssymankez, njebo Khorle Michała Frauensteina, salskeho mischtra w papjerniku a wobhdlerja na Židowje, sawost. wudowa tu, 77 l. 6 m. 7 d. — 5. Jan Wylem Max, Jana Kubika, dźěłaczerja na Židowje, ß., 8 m. 19 d. — 6. Jan Ernst Wróbl, žiwnoscheř a garbarński dźěłaczeř we Wulkim Wjelkowje, 54 l. 11 m. 25 d. — Hanža Ssymankez, dźěłaczerka rodź. ſ Nowodwora pola Wotrowa, 29 l. — Marja rodź. Wobsez, njebo Franza Huga Seiferta, hamtskeho ßudnika, sawostajena wudowa w Draždźanach, 82 l. — 8. Helena Martha, Jana Ernsta Herzoga, pohonca na Židowje, dź., 1 l. 5 d.

Zyrkwinske powjesče ſ Hodźija.

20. njedźelu po ßwjatej Trojizy smeje rano ½8 hodź. duchowny Domaschka ßerbsku spowjednu wucžbu, ½9 hodź. farař Kschižan ßerbske a w 10 hodź němske prědowanje.

Zyrkwinske powjesče ſ Budestez.

20. njedźelu po ßwjatej Trojizy smeje farař Räda ſ Budyschina rano w 7 hodź. němsku spowjednu rěcž, ½9 hodź. knjes wyschschi zyrkwinski radźiczel Meier ſ Budyschina pomoznego duchownego Noweho poßwjeczi a sapokaże; potom budže tón němski prědowacź; w ßerbskej Božej ßłužbje w 10 hodź. knjes farař Räda pomoznego duchowneho woßadże pschedstaji, na čzoż budže tón ßerbski prědowacź

Originalnu

Pirnasku ßymjeńtnu rožku

kaž tež prěni poßyw

Petkuskeje a Probstajskeje rožki

porucža tunjo

Khorla Schuppan

pschedawarnja rožki, ßymjenjow a pizowadłow.

Koże do kožuchow!

Čzorne a běłe koże, kaž wschě družiny wobßadźenskich kožow po najtuńischich płaczišnach,

ſeſchicże

nowych kožuchow kóždeje faßony ſa mužskich a žónske a **pschedźełanje starych kožuchow** derje a tunjo, dale

ſymske ßuknjane a koßmate mězy

wschěch družinow pola

C. E. Rinki, kóžkarja

na bohatej haßy 5.

Inventurske wupschedawanje

wot dźenża hacž do 28. oktobra 1902.

Inventuru skónczíwschi poruczamoj sbytne wobstatki sczěhowazych tworow po jara poniżenych płaczišnach, jako:

Kožane tworY: **Żonjaze tosche, listownje, zigarowe tosche, listowe mapy, fotografijowe albumy, albumy sa póstske kharty a listowe znamki, portemoneje, rukajzowe kaschcziki, potrjebu sa schwadlistwo.**

Hrajki: **Wobleczene a njewobleczene klanki (pópy), wojaki s kompositiskeho zyna, żelesnizy s parnym czěridłom abo bjes njeho, towarstwowe a saběranske hrajki, laterna magica, parne maschiny, twarjenske kaschcze, jěsdźaze figury s czěridłom a bjes njeho, drjewowe kaschcziki s nastajenskimi wězami,** jako: **wowczerńje, dwory s pjerisnu, menażerije atd., wobrasowe knižki.**

Pódla teho poruczamoj hischcze: **kassety s listnej papjeru, kharty a kuverty, czażnikowe rjeczasniki, vasy, nippowe wězki, woknowe wobrasy, sczénske wobrasy, wurěsne a draschlowane drjewjane twory, schwadlistwowe kaschcziki, fotografijowe wobluki, czahanske harmoniki.**

Swojich czesczenych wotebjerarjow dowolamoj sebi na to kedźbliwych czinicz, so sto te twory derje

k hodownemu wobradźenju

hodźa.

Inventurske wupschedawanje hacž do 28. oktobra 1902 traje.

A. & W. Neuhahn

4 na sserbskej hasy 4 — w Budyschinje — 4 na sserbskej hasy 4.

Kal krajaze maschiny
najlěpscheho systema,
konjaze nožizy
němske a franzowske,
britwje hižo po 1 mk. 20 np.
Blidne a dybsaczne nože
pola
Wilhelma Heina
16 na zukelnskej hasy 16
(Tuchmachergasse)
nožerńja a toczerńja.

Lubijska banka

w Lubiju **w Neugersdorfje.**

Filiale:

w Budyschinje **w Žitawje**

w Shorjelzu.

Depositska kassa:

w Seifhennersdorfje w Sakskej.

Koprowy vitriol
zyły a tolczeny
k nacżinjenju pschenży jara tunjo
poruczа
Otto Engert
en gros drogowe khlamy en détail
Dalokorěczak czišło 33.

„Autol“
njepschetrjechceny
wolij sa motorske wosy.
H. Möbius a syn
w Hannovrje, Baselu a Londonje.

Do

Njeßwaczidła!

Kožane ſtupnje,
kožane toſle,
ſilzowe ſtupnje,
ſilzowe toſle,
dźěczaze wobucze

wot najmjeńſcheho hacž do najwjetſcheho po jara niſkich płaczišnach porucza

August Lehmann
w Njeßwaczidle.

Gustav Küttner

w Budyſchinje
na ſerbſkej haßy 10
dalokoręczak 5*

winowa a delikateſſowa pſchedawarnja

ßnědarnja a winownja dowola ßebi pſchi ſapoczanej

naſymje

ſ poruczenjom na ßebje dopomnicz.

Mužaze krawatty

we wulkim wubjerku porucza

A. Tschentscher
na bohatej haßy cžo. 18.

Meblowa pſchedawarnja
F. A. Bjara
na nowoſalzſkej dróſy
porucza ßwój ſklad
ſtołow a meblow
wſcheje druziny.
Pſchi njewjeſczinſkim wuhotowanju ßo tež wotpłaczenje po dźělbach bjerje.

Wotewrjenje ſamkarſtwa.

Czeſczenym Sserbam w Budyſchinje a wokolnoſczi dowolam ßebi najpodwolniſcho k wjedźenju dacz, ſo ßym

Jankez fabriku jěſdnych kołow

na horńczerſkej haßy pſchedewſał a ju ſe wſchelakimi pſchiprawjenjemi porjedźił. Mi je mózno, wſchě ßo mi dowěrjaze dźěła nanajlěpje a najſchwarniſcho dokonjecz a poruczam ßo k dźěłanju nowych jěſdnych kołow ſnamki **„Latona“**. W mojej fabrizy je

hłowna porjedźerńja

ſa **jěſdne kola** a **ratarſke maſchiny**, ſ dobom **emaillérowarńja, toczerńja** a **ſaniklowarńja** wſchěch wězow a ſtarych jěſdnych kołow.

S dobom k wjedźenju dawam, ſo wſchě dźěła **wunmělſkeho a twarſkeho ſamkarſtwa** pſchijimam, płunowody, wodowody, błyſkowody, plumpy, żeleſne wobłożenje, wrota a ſkhodźenki dźěłam, a dźěła na nowotwarach a wſchě druhe do ſamkarſtwa ßłuſchaze dźěła czinju. Duż czeſczenych Sserbow w Budyſchinje a wokolnoſczi proſchu, ſo bychu moje pſchedewſacże dobroczinwje podpjerali.

Wſchě narunanſke dźěle wſchitkich ſamkow a potrjebu ſa jěſdne kola mam na ſkładze.

S poczeſczowanjom

Curt Meyer.

Emil Wehrle

w Budyſchinje
na jerjowej haßy 7

porucza k naſymje ßwój wulki ſklad

koſchlazeho barchenta, ſtary łohcz po 15 np. hacž do 40 np.,
barchentowe koſchle wſchěch wulkoſczow a po wſchěch płaczišnach, hižo po 30 np.,
pollama, ſtary łohcz po 25 np., ſ rjanymi nowymi muſtrami,
barchentowe łožowe płachty na jara wulki wubjerk, teho runja zyle ſchěroke po wſchěch płaczišnach,
velourowe a kalmukowe ßuknje, prawje ſchěroke a dołhe, ſ czerwjenymi, brunymi a ſchěrymi muſtrami, derje ſeſchite, jara płaczišny hódne,
barchentowe rubiſchcza hižo po 15 np.,
lamowe rubiſchcza hižo po 50 np.

Dźělbu wołmjanych **nahłowjazych rubiſchczow** ſe ſchkodowanjom pſchedawam

měſto 4 mk. po 2 mk.,
měſto 3 mk. po 1 mk. 50 np.
měſto 2 mk. 50 np. po 1 mk. 25 np.

Jabłuka

k tłóczenju, zentnar po 2 mk. 10 np. kupuju.

Jan Herzig we Luſy.

Dobru

pſchenicznu muku

1/4 zentnarja po 3 mk. 50 np., hachtl po 90 np.,
porucza

Khorla Kahrowe
pſchi žitnych wikach.

Najlěpſche

durſthoffſke droždże

wſchědnje czerſtwe po fabrikſkich płaczišnach porucza

Adolf Schmiß w Budeſtezach.

Jejowe nudle!

Hdże kupuje tóždy ratar ßwoje **jejowe nudle?** Jenož w **Schurſchez pjekarni a nudlowej fabrizy** na theaterſkej haßy. Tam ßu wone wſchědnje czerſtwe dóſtacz.

Jejowe nudle!

Džiwje

kaſtanije a żołdże

po najwyſchſchich płaczišnach kupuje

Otto Engert
en gros drogowanja en détail.
Telefon czišło 33.

Sczinowe pleczenje,
proßaze korta,
ßwinjaze korta,
konjaze žłoby,
korta ſa młody ſkót,
wónzuchowe roły,
muſnikowe roły
na wulki wubjerk porucza

Schneider,
twarſki miſchtr
na walſkej dróſy 14.

Jabłuka

tſchaßene, tola ſrałe a niz ſhnite, po tóždej dźělbje kupuje a ſa zentnar $2^1/_2$ mk. a wjazy płaczi

Hornjołużiſka ßadtłóczerńja
dr. Herrmanna a dr. Wetzki
pſchi kralowſkim walu 10.

Drażdżanſki jědżny rajß
punt po 16 np.
Bantojte nudle punt po 23 np.
Krupy punt po 15 np.
porucza

Khorla Kahrowe
pſchi žitnych wikach.

Heinrich Mohr

schewski mischtr w Budyschinje
na ßukelnskej haßy 14
poruča:

Mužaze schkórnje
wscheje druziny,
rjanych faßonow a
wschěch wulkosćzow.

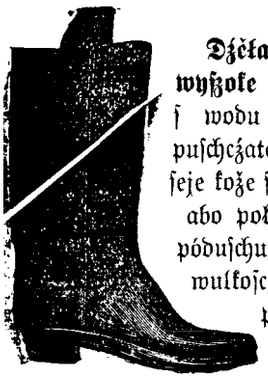

Dźěłaćerske wyßoke schkórnje
ſ wodu njepschepuschćzateje howjaseje koże ſe schěrokej abo polschěrokej póduschu, wschěch wulkosćzow por po 8 mk.

Hólczaze wnhornjene schkórnje
ſ repikowaneje a wuſwětleneje koże ſe imorſkami a bjes nich hižo po 4 mk. 75 np.

Wobhladajcze ßebi moje wukładne wołna!

Wobuće wscheje druziny po ždanju ſa 2 hodźinje, najposdźiſcho pschezo ſa 1 dźeń wuporjedźam.

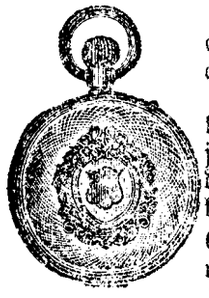

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobru** a **tuni cžaßnik** kupić, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźić** dać, njech dźe k cžaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawſkej haßy 5
Jencz pschedawa a porjeda ſa ſwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wołno, ſ płaćiſnami wupołożene, wobhladać.**

Jatrowy wolij

(Leberthran)
ßwětłu cžerſtwu tworu **k pizowanju ſłota** poruča tunjo
Otto Engert
en gros drogownja en détail
Telefon cžißło 33.

Ad. Glossmann

w Budyschinje
na kamjeńtnej haßy 16.

w Radworju
na dwórniſchcžu.

poruča hiſchcze po létnich płaćiſnach
ezéſku brunizu po waggonach, wosach a po kóždej dźělbje.
Jenož dobre druziny!
Slokomorowſke ſalonſke brikety a pjekarſke kuſki.
Schleſynſke kamjeńtne wuhlo.
Schleſynſke kowarſke wuhlo.
Schleſynſki koks a grudowy koks.

Ssamopschedawanje Shorjelſkich kalkownjow
E. Plümecki.

Twarſki kalk a rólny kruchaty kalk po waggonach a jenotliwych zentnarjach.
Poručam woßebje **kalkowy próch,** zentnar po 70 np. **Drjewo** po kóždej dźělbje.
Drjewo k kadzenju po najtuniſchich płaćiſnach.
Pschi trjebanju wo dobroćiwe pschikhadźenje proßy
najpodwolniſcho
Ad. Gloßmann.

Schmidt & Gottschalk pjenjeżna banka
w Budyschinje
pschi mjaßowym torhoſchcžu 14|16.

Kupony ßo 14 dnjow do wupłaćomnoſcze ſa hotowe pjenjezy ſamènjeja. Statne papjery ßo kupuja a pſchedawaju. Derje ßo danjaze hódnoſtne papjery ßu ſtajnje na ſkładze. Privatne treſorſke laſchćiki (ſafes) ßo pſchenajeja.

Najtuńſcho kupujecze tule ſymu woßebnje
mužaze a hólczaze ſwjeřſchniki, mantle, jupy, kholowy a wobleczenja,
kaž tež
žonjaze a holczaze žakety, khornarje a plyſchowe khuty
pola
Otty Preussa
w draſtowej fabriży
w Budyſchinje na žitnej haßy 4.
Po měrje ßo draſta ſ rukowanjom ſa dobre ßedźenje ſchije.

Kowarſki wuczobnik
móže hnydom abo jutry do wuczby ſtupicz pola **Bruno Urbana,** kowarſkeho miſchtra w Trjebjeńzach.

Derje ſdźerżany wós
ſe ſadnimi durjemi ma na pſchedań **Bruno Urban** w Trjebjenzy.

Salſowy pólver
ſa konje,
hollandſki mlokowy a wužitkowy pólver,
ſchwajzarſki mlokowy a wužitkowy pólver,
butrowy pólver,
ſoſforkiſłały kalk,
ſłótny jatrowy pólver
poruča
měšćanska haptyka
pſchi hłownym torhoſchcžu.
Wſchě rezepty ſłótneho lěkarſtwa ßo na najßwědomicžiwiſcho pſchihotuja.

Wulkotny wuſpěch
ſa kormjenje ßwini!
Spytajcze **G. Dötzerowy ßwinjazy pólver** a žadajcze ßebi proſpekt. Tyſka po **50 np.** w drogowni **O. Engerta.**

Hdže ſcže tónle dobry a tuni **cžaßnik** kupili?
Pola
G. Magera naſlědnika,
měješcžel Th. Hippa
na ßerbſkej haßy 11.

Cželaze koże,
ſajecze, kaniłlaze, kocze, kunjaze a khórjaze koże po najwjetſchich płaćiſnach kupuje
Heinrich Lange
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi
a pſchi žitnych wikach.

Dźěłaczérſke kholowy, dźěłaczérſke łazy, dźěczaze wobleczenja,
direktnje ſe Seifennersdorfſkeje draſtoweje fabriki poruča.
Emil Heinrich w Borſchczi

Howjaſe koże, cželaze koże, konjaze koże, wowcze koże a tež **wowczu wołmu** po najwjetſchich płaćiſnach kupuje
Heinrich Lange
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi
a pſchi žitnych wikach.

Meble,
polſtrowane meble, ſchpihele, ſtoły
w najwjetſchim wubjerku po najtuńſchich płaćiſnach pola
T. A. Wällnitza
w meblowni
na ßukelnſkej haßy 9.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 42. | Sobotu 18. oktobra 1902. | Lětnik 61.

Swětne podawki.

Němski kněžorstwowy zejm

wot sańdźeneho tydźenja saźo wuradźuje. Hacź dotal zu zo poźedźenja ſ wjetſcheho dźěła ſ powjedanjom ſozialdemokratiſkich ſapóźłanzow wupjelnjake. Prěni dźeń petizija wo ſawjedźenju ſhromadźenſkeho a towarſtwoweho ſakonja, ſa zyku Němſku płaćazeho, na dnjowym rjedźe ſtejeſche. Pſchi tym zo ſozialdemokrat Bebel woźebje na ſakſke wyſchnoſće hórſcheſche, ſo jara huſto ſjawne ſozialdemokratiſke ſhromadźiſny roſpuſchćeja. Polak Chrſanowſki zo wobćežowaſche, ſo zo pólſkim towarſtwam wſchě móžne ſadźěwki cźinja, mjes tym ſo je němſkim towarſtwam wſcho dowolene.

Sſrjedu zo wo nětcźiſchej bjesdźěłoſćźi dźěłaćerjow jednaſche. Sozialdemokrat Molkenbuhr namjetowaſche, ſo dyrbjeli zo dźěłaćerjo pſche bjesdźěłoſć ſawěſćićź. Potajkim pódla dotalnych ſawěſćenjow dyrbi zo hiſchće jene nowe ſawjeſćź. To je wěſte, ſo bychu ſ njej mnoſy pižarjo ſaſtojnſtwa doſtali, kaž pola hižo wobſtejazych ſawěſćenjach. Runje tak pak je tež do prědka widźećź, ſo bychu dźěłaćerjo ſ pjenjes, kotrež bychu ſa ſawěſćenje pſche bjesdźěłoſć ſapłaćźili, jara mało ſaźo doſtali, hdy dyrbjeli próſdni khodźićź.

Sapóźłanz Bachem wuſběhowaſche, ſo je pſchede wſchěm nuſne, ſo zo induſtriji dźěło ſwěſći, ſchtoż chze nowy złowny tarif dozpićź. S dotalnej ſozialdemokratiſkej politiku zo bjesdźěłoſćź njepomjeńſchi, ale zo powjetſchi. Sozialdemokratojo chzedźa, ſo dyrbja zo wſchě zła ſběhnyćź. Ssamo zła ſa luxuźowe wězy, kaž ſa ſchampignjowy, ſmyrnaſke tepichi, židźanu draſtu, ſchampanſke wino, wuſtry, kaviar atd., dyrbja po ſozialdemokratiſkim žadanju ſpanyćź. Hdyž ſozialdemokratojo tak pſchećźiwo intereźam induſtrialnych dźěłaćerjow ſakhadźeja, ſchto potom jich roſpominanja wo bjesdźěłoſćźi pomhaju. Ssamo zła na żeleſo chzedźa woni wotſtronićź. Kajka nuſa by potom na dźěłaćerjow pſchiſchła, kotſiž dyrbjeli zo ſ cźrjódami ſ dźěła puſchćićź.

Statny ſekretar hrabja Poſadowſky měnjeſche, ſo khěžorſtwo njemóže praktiſzy wjele cźinićź, ſo by zo bjesdźěłoſćźi wotpomhało.

Schtwórtk je zo wuradźenje wo nowym złownym tariſje ſapoczało. Khěžorſtwowy kanzler hrabja Bülow zo prózowaſche, jón zejmej wukhwalećź. Nowy złowny tarif pſchedſtaja zrjedźny pućź, ſ kotrchoż zo knježeŕſtwo njeda ſe žanym pſchimanjom wotcźiſchćźećź, Němſka je induſtrialny a rataŕſki ſtat. Teho dla je mjes wobojſtronſkimi intereźami wurunanje trěbne a tajke nowy tarif poſkićźa. Dla znadneho powyſchenja žitnych złow njetrjeba zo nichtó bojećź, ſo budźa ſ tym intereźy induſtrije a ſeźiwjenja ſchkodowacź. W Franzowſkej hižo lěta dołho žitne zło 5 hriwnow 60 np. wucźini, a niczo njeje ſnate, ſo je miniſter, kotryž je ſe ſozialdemokratiſkeje ſtrony wuſchoł, něſchto pſchećźiwo pſcheńcźnemu złu cźinił abo namjetował. Tak wyſoko wſchak zo zło njeźmě ſtajićź, ſo by trěbne było, jo w cźaſu nuſy ponižićź; pſchetož ſ tym by jenož njewěſtoſćź naſtała. Skónčnje hrabja Bülow zejm napominaſche, jednanje wo nowym tariſje ſ wotpohladom do dołhoſće cźahnyćź. S tym by zo jenož zejmowej nahladnoſći ſchkodźiło a zo zekera k korjenjam parlamentariſma położiła. Sozialdemokratojo zo pſchi poźlednich złowach hrabje Bülowa woſchćerjachu. Woni zu zo mjenujzy ſrěćźeli, ſ dołhimi njeſkónčnymi rěćźemi dowuradźenje złowneho tariſa njemóžne ſćinićź.

Burſzy generalojo w Barlinje.

Khrobli burſzy generalojo Botha, Dewet a Delarey wot zrjedy w Barlinje pſchebywaju. Na zwojej jěźbje pſches Němſku zu jich wſchudźe ſ wulkim ſahorjenjom witali.

W Barlinje burſtich generalow ſpižaćźel Trojan ſ pěźnju powita. General Botha zo ſa wulkotne powitanje dźakowaſche a wuſběhowaſche, ſo generalojo njepſchińdu dla politiſkich, ale dla dobroćźelſkich ſaměrow, dokelž burſki lud w hubjeńſtwje leži, w tak hłubokim hubjeńſtwje, ſo zo to njehodźi ſe złowami rjez. Potom generalojo w hoſćenzu do zwojich ſtwow dźěchu. Dokelž na dróſy ſtejaze ludowe cźrjódy njepſcheſtachu ſ hłoźom zława wołacź, generalojo na balkon ſtupichu, pſchi cźimž mějeſche general Botha ſ nowa rěćź. Potom Dewet rěćźeſche, ſo zu zo burjo we wójnje pſchewinyli a ſo dyrbja zo do teho poddacź. Generalojo njejźu pſchiſchli, ſo bychu wjećźenje pytali, ale pomoź, pſchetož w jich kraju je žałoźna nuſa. Sa powitanje zo wutrobnje dźakujo wón zwoju rěćź ſkónčźi. Potom zo hiſchće Delarey ſ něktorymi złowami podźakowa.

Induſtrija w Němzach

hiſchće pſchezo doſćź hubjenje dźe. Stotyźazy dźěłaćerjow dyrbja njedobrowólnje zwjećźićź. Najwjazy je ſamkarjow a maſchinytwartwarzow bjes dźěła. W Kruppowej fabrizy w Eſſenje je zo ſaźo něktrym ſtam dźěłaćerjam dźěło wupowjedźiło.

Powyſchenje zivilneje liſty awſtriſkeho khěžora.

Powjeda zo, ſo ma zo zivilna liſta awſtriſkeho khěžora wo 4 milijony krónow powyſchićź. Hacź dotal bě wona na 18,600,000 krónow poſtajena, wona zo potajkim na 22,600,000 hriwnow powyſchi. K tejle zivilnej liſće Awſtriſka a Wuherſka jenak wjele pſchinoſchujetej. Na powyſchenje zivilneje liſty je parlament cźim mjenje pſchihotowany, dokelž je zo wot něktrych lět, woźebje po khěžorzynej zmjercźi, hoſpodarſtwo pſchi khěžorſkim dworje jara ſjednoriło. Sa powyſchenje zo ſćěhowaze pſchicźiny mjenuja: Pſchiběranje apanažow ſa mnohich arzywójwodow, kotſiž zu polnolětnoſćź dozpili, roſćenje pſchinoſchkow khěžora a dwora ſa powſchitkowne wužitne a dobroćźelſke ſaměry, dale nuſnoſćź, wumělſtwo a induſtriju podpjeracź.

Nowe rěćźne wukazy ſa Czechi

awſtriſke knježeŕſtwo namjetuje. S nimi ma zo němſkej rěćźi w khěžorſkich ſarjadniſtwach hiſchće wjazy prawa doſtacź kaž hacź dotal. Saſtupjerjo cźěſkeho luda zu teho dla namjetowane nowe rěćźne wukazy ſacźiſli a knježeŕſtwu k wjedźenju dali, ſo na tym wobſteja, ſo ma zo cźěſkej rěćźi jenajke prawo ſ němſkej w Czechach dacź.

Burſzy generalojo w Pariſu.

Franzowſojo zu burſkich generalow w Pariſu ſ wulkej ſahorjenoſćźu witali. Pſchi połnóznym dwórniſchćźu a na dołhej Leſayetteſkej dróſy lud ſe ſpalérom ſtejeſche. Hdyž burjo w kućźach, ſ republikanſkej gardu zo pſchewodźazych, pſchijědźechu, zo njepſcheſtawaze zławawołanje ſanjeźy. Pſched hollandſkim hotelom zo lud po pſchikhadźe burow hacźeſche a wołaſche: „Sſława burſkim rjekam! Na balkon!“ Burjo bórſy po tymle napominanju cźinjo na balkon ſtu-

pichu, se schumjazym ßkawawokanjom powitani. Woni ßo ſ wojeŕſkim poſtrowom, ruku k cžołej dźeržo, dźakowachu. Make holzy ßo na balkon dowjedźechu, kotreż kwětkowe bukety pschepodachu, schtož nowy schumot wyſkanja ſbudźi. W 2 hodźinomaj ßo burſzy generalojo k wobjedu podachu, a lud ßo bórſy na to rosběža.

Naſajtra ßo burſzy generalojo w miniſterſtwje miniſterſtwowemu pschedßydźe Combeſej pschedſtajichu a mějachu poſdźiſcho ſ miniſtrom ſwonkownych naležnoſcžow Delkaſſeom dołhe rosrěcženje. W mjenje jeneho komiteja je knjeni Fauquetowa burſkim generalam ſa burſke dźěcźi 75,000 frankow pschepodała. Pſchi hoſcžinje ßo general Botha ſa ſahorjene powitanje podźakowa a franzowſkemu inženieurej Leonej cžeſcž dawaſche, kotryž bě ßo pſchi woblehnjenju Kimberleya ſranił. W dalſchej ßwojej rěcźi Botha měnjenje ſaſtupowaſche, ſo móža jenož burjo pokodniſchu Afriku derje ſarjadowacž, dźakowaſche ßo burſkemu komitejej ſa ßłužby, buram wopokaſane, a ſkónczi prajizy: „Pſchicźißńcźe nam jenož dobry wukhowanſki powjas, budźemy jón wjedźecž wužicž.“

General Dewet praji: „Brónje ßmy ſkožili, a naſcha njewotwißnoſcž je ßo ſhubiła, naſch lud pak njeje a ženje njebudże ſhubjeny. Jako ſprawni ludźo ßmy wobſamknjenemu měrej ßwěrni. Njepſchikhadźamy ßem, ßwjedźenje ßwjecźicž, ale ſ luboſcžu k naſchemu ludej, ſo bychmy jón wukhowali hoſpodarſkemu ſahubjenju. Pokodnjoafriſki lud njeſahinje, jeli ſo ßebi ßwoju rěcž a ßwoje dobre poczinki ſakhowa. S tym njechamy rjez, ſo chzemy hiſchcźe ras k tſělbje pschimnycž. Te nam tola njemóža ſ njebeß padnycž. Chzemy ßebi ßamoſarjadniſtwo dobycž, a to wěrimy, ſo mózemy ßo na pomoz franzowſkeho luda ſpuſchcźecž.

Franzowſke krajne finanzy

ßu runje tak hubjene kaž němſke. So by ßo mjes ſtatnymi dokhodami a wudawkami runowaha dozpika, dyrbi ßo 207 milijonow frankow požcžicž. Europiſke ſtaty pſchezo hłubſcho do dołha lězu.

Strajk w Genfje

je ßo ſkóncził. Dźěłacžerjo njejßu ſ nim niczo dozpili. Anarchiſtojo, kotſiž ſtrajkowarjow ſchcźuwachu měr kaſycž, ßu roscźěkali. Wjetſchu liczbu wukrajnych dźěłacžerjow a anarchiſtow je knjeżerſtwo ſe Schwajzarſkeje wupokaſało, mjes nimi je też něhdże dwanacże Němzow.

Ruſke knjeżerſtwo khodźenju pólſkich dźěłacžerjow do Němſkeje ſadźěwuje.

Pruſke knjeżerſtwo je hižo wospjet ruſkich dźěłacžerjow ſ Pruſkeje wupokaſało. Pólſkim kublerjam je tole njedobrowólne wrócźenje rataŕſkich dźěłacžerjow jara witane było. S wucźahowanjom dźěłacžerjow do ßußodneje Němſkeje bě w ruſkej Pólſkej wulka žadnoſcž dźěłacžerjow naſtała, ſ kotrejž rataŕſtwo cźežko ſchkodowaſche. Pódla teho mnoſy dźěłacžerjo, kotſiž běchu w Němzach dźěłali, ſkorżachu, ſo ßu tam hubjenu jědž a bydło doſtali a ſo ßo jim njeje wucžinjena mſda wupłacźika. To je ſ pſchicžinu było, ſo je ruſke knjeżerſtwo poruczilo, cźahanju dźěłacžerjow do Němſkeje po móżnoſcźi ſadźěwacž. So bychu dźěłacžerjo dźěło a na wopak kublerjo dźěłacžerjow namakali, ßu ßo ſjawne pſchiſtajerńje ſakožike. Żadyn dźěłacžeŕ ßo pſchichodnje pſches mjeſu njepuſchcźi, jeli ſo ßo njemóże ſ wopißmom wupokaſacž, ſo njeje w Ruſkej żancho dźěła doſtał. Mjeſy ßo teho dla wótriſcho ſtražuja.

Preſident Krüger

je pſchi ſkładnoſcźi ßwojich 77. narodninow pſchi jenej Božej ßłużbje w zyrkwi w Utrechtu, rěcž měł, w kotrejž ßo burſkim generalam dźakowaſche ſa to, ſo ßu hacž do najhórſcheho ſa ßwój lud cźerpili a ſa prawo wojowali. „S pſchicžinu“, Krüger dale rěcžeſche, — „cźeho dla ßu brónje ſkožili, je było pſchecże, ſo bychu naſch lud wukhowali, ſo ßo njeby wutupił. Woni ßu do Europy pſchiſchli, ſo bychu pomoz wuproßyli ſa żony, dźěcźi a khorych. Wy Hollandźenjo ſcże pſchezo ßwoje móſchnje wotewrjene dźerżeli, ſcże wſcho cźinili, ſo byſchcże hłódnych naßyczeli a nahich ſwoblekali. Njeprajcże jenož, ſo macże ſympathije ſa naß, ale wopokażcże to też! Wy generalojo pak, pomyßlcże ßebi ſtajnje pſchi wſchěm, ſchtož cźinicże, ſo budża cźi, kotſiž ſe ßylſami wußywaju, ſ wjeßeloſcžu żujecž.“

Dźěłacžerſke njeměry na Sizilſkej kupje.

Nihdże njeje dźěławy lud w tak khudobnych wobſtejnoſcźach żiwy dyżli w pokodniſchej Italſkej. Ludowa njeſpokojnoſcž ßo tam huſto ſe ſběžkami wuraża. W Giaratanje pola Syrakúßa chzychu ßebi dźěłacžerjo powyſchenje ßwojeje ßnadneje mſdy wunuſowacž. Teho dla druhim dźěłacžerjam wobarachu na pólne dźěło hicž. Wyſchnoſcž pſchecźiwo ſtrajkowarjam żandarmow wupóßła, tola tych dźěłacžerjo ſ mjetanjom kamjenjow powitachu. Żandarmojo najprjódzy do powětra tſělachu, tola pſchezo bóle ßo roshorjazy lud kamjenje dale mjetaſche, ſcźiſchcźa jeneho żandarma do jeneje khěže a jeho ſabi. Żandarmojo dyrbjachu zoſacž, ſo bychu ßebi do kaſarmow po ßwoje karabinarje ſchli, hdyž pak ßo ludowe cźrjódy do nich dachu, běchu nuſowani, ßwojeho ſakitanja dla ßwój revolver wužicž. Dwaj njeměrnikaj ßo na ßmjercž ſraniſchtaj, někotſi druſy pak lóżſche ſranjenje pocźerpichu. Někotrych ſběžkarjow ſajachu.

Njeměry w Mazedonſkej.

W Mazedonſkej pſchi bołharſkich mjeſach je tamniſche ſchcheſcźijanſke wobydleŕſtwo pſchecźiwo Turkam poſtanyło. Sběžk je ßo pjecża ſ mazedonſkim komitejom ſbudźił. Turkojo ßu wjele bołharſkich wßow ſpalili. Schěſcž ſtow cźeknjenzow je ßo do Bołharſkeje wukhowało. Po wudawanju turkowſkeho knjeżerſtwa je mazedonſki sběžk nimale podtłóczeny. Sajecźi sběžkarjo ßu pjecża uniformu bołharſkeho wójſka wobleczeni a ſ mannlicherſkimi tſělbami, kajkež ßu w bołharſkim wójſku, wobronjeni byli.

Hłodu mrěja żendźelſzy reſerviſtojo.

Tyßazy jendźelſkich reſerviſtow, kotſiž ßu ßo ſ pokodnjoafriſkeje wójny domoj wrócźili, njejßu w domiſnje dźěło namakali a nětko hłodu mrěja. Sſrjedu popołdnju po Londonſkich dróhach cźrjóda tajkich reſerviſtow cźehnjeſche; woni papjery ſ napißmom njeßechu: „Chzecże wy, ſo ludźo, kotſiž ßu dleje dyżli tſi lěta w pokodniſchej Afriży ſa cźeſcž Jendźelſkeje wojowali, hłodu wumru? Hdyž niż, dha nam pomhajcże!“ Hdyž 25. oktobra kral Eduard pſches měſto pojědże, chzedża jemu reſerviſtojo petiziju pſchepodacž, ſ kotrejž wo dźěło a wupłacźenje ſaſtateje mſdy proſcha. Jendźelſke knjeżerſtwo měło ßo hańbowacž, ſo dyrbja jo reſerviſtojo ſjawnje wo pjenjeſy pominacž, kotreż je jim wone ſa wojeŕſku ßłużbu winojte.

W Hyde-parku w Londonje je ßo ſhromadźiſna puſchcźenych wojakow wotměła, w kotrejž ßo wójnſkemu miniſtrej jara njelube wěży prajichu. Jedyn prjedawſchi huſar ſhromadźiſnu wotewri, prajizy, ſo ßo reſerviſtojo njejßu jako pſchiwißowarjo nětkajkeje politiſkeje ſtrony ſhromadźili, ale jako mužojo, kotſiž ßu ſa kraj wojowali a měnja, ſo maja prawu ſkórżbu pſchecźiwo knjeżerſtwu. Kraj dyrbi tele ſkórżby ſpóſnacž. Sta wojakow ßu ßo podarmo prózowałe, ßwoje puſchcźenſke papjery doſtacž, mjes nimi ludźo, kotſiž ßu hižo 6 abo 8 njedźel puſchcźeni. Wón je ßwojich papjerow dla lordej Robertſej pißał a tón je jeho liſt „pſchecźelnje w hódź njemčt“. Wójnſke miniſterſtwo ſaſtatu wojeŕſku mſdu jenož po małych ſumicžkach wudźěła, pjecża teho dla, ſo ju njebychu reſerviſtojo hnydom pſchecźinili. Hdyž pak ßu cźi ludźo ſtari doſcž byli, ſa kraj bitwy bicž, dyrbi ßo jim też dowěricž, ſo wjedża někotre punty ſterlingow roſumnje nałożicž. Sſo ſ wójny wrócźiwſchi ßu wojazy woprawdże ſahłódnili a mnoſy ßu nuſowani byli, ßo do měſcźanſkeje dźěłacźerńje wukhowacž. Buram je knjeżerſtwo 3 milijony puntow ſterlingow dariło a požcžonku bjes ſadanjenja, mjes tym ſo ſ jendźelſkimi wojakami ſlě wobkhadża. Knjeżerſtwo dyrbi ßo wuproſdnjaze ſtatne ſaſtojńſtwa ſa ſtarych wojakow wotewrjene dźerżecž, kaž ßo to w Němſkej ſtawa, a reſerviſtojo, kotſiž ßu, ſo bychu wojowali, ßwoje dźěło wopuſchcźili, dyrbjeli ßo ſ požcžonkami bjes ſadanjenja podpjeracž. Jedyn Auſtralſki, kotryž po huſarje rěcžeſche, hórko ſkorżeſche: „Mi je knjeżerſtwo 59 puntow (1180 hriwnow) winojte, tola ßwoje pjenjeſy njemóżu doſtacž. Praja, ſo tu moje papjery njejßu. Jenemu pſchecźelej mam ßo ſa to dźakowacž, ſo ßym dźěło na żeleſnizy doſtał a ſo móżu ßo ſeżiwicž. Wſcelc ſtow mojich krajanow dyrbi w tymle parku nozompacž, a tyßazy mojich krajanow ßu ßo ſ jara hórkimi ſacžuczemi pſchecźiwo temule krajej do Auſtralſkeje wrócźile.“ Knjeżerſtwo by derje cźiniło, hdy by ßo dleje njekomdźiło, reſerviſtam ſaſtatu mſdu wupłacźicž.

Wotbronjenje amerikanſkeho wójſka.

Sjenocźene ſtaty połnózneje Ameriki nimaju po ſdacžu żanych wójnſkich wotmyßlenjow. Wójnſki miniſter je porucził, ſo ma ßo regularne wójſko na najniżſchu liczbu 58600 muži wucžinjazu, ponižicž.

Strajk wuhlowych dźěłacžerjow w Pennſylvanſkej

je ßo ſkóncził. Wobßedźerjo wuhlowych podkopkow ßu po radże preſidentej ſjenocźenych ſtatow Rooſevelta do někotrych żadankow wuhlowych dźěłacžerjow ſwolili.

Błusna.

Komerzijowy radźićel Bohaćk stany, a duž njesły tež jeho wopytowarjej niczo druhe, dyžli to žame sčinić.

„Kaž hižo prajich“, dorěcza trochu tołsty stary kujes, „wasch namjet dźě mje jara čěsći, ale ja sko bracź mi njeßměcze, hdyž hnydom »haj« njepraju. Moja Hanka je rjana, mudra a derje wukubłana holčka a dostanje poł milijona hnydom žobu. Wěm, so ma waß rady, to wschak je hłowna wěz, ale to njeje dosć. Pschećiwo temu nochzu niczo rjez, so nimaće samóženja: to sće pschetrjebali na žwoje studije, to je mi derje znate. Tež to, so na dobo žudniski běh wopuschćiće a žo rěčnik stanjece, nochzu porokować — čłowjek je rad we žwojej woli. Ale schtož žebi žadam widźeć, prjedy hač wam žwoju dźowku dam, to je wuspěch — prawy wulki wuspěch — kajki, to je mi zyle wscho jene. Hač jón dozpějece se žwojimi wědomosćemi abo se sbožownym pschipadom, wo to mi tež dale niczo njebudźe, hłowna wěz je, so tu wuspěch je, jeli so budźece ras, a nadźijam žo, so tak prawje bórsy, budn žo wjeselić, waß saßo tule powitać.“

„To bě dosć jaßne“, myßlesche žebi doktor Jan Prawnik, pjeć mjeńschinow posdźischo po woßebnej drósy krocžo. „Sdwórliwje, ale jaßuje na njemějty čaß psched durje pokasany. Tak mjenowanych wulkich wuspěchow čłowjek tola njemóže hnydom s rukawy wutschasć“, a wschón samyßleny storczi w bliščim wokomiku do hólza, kiž s zykej schiju wokasche:

„Extra-łopjeno, najnowischa depescha!“

Hólz tykasche jemu łopjeno pod žamy nóß a doktor Prawnik čitasche s tučnymi pißmikami čischčane napißmo:

„Mordaŕ Handrija Symaka sajaty!“

Nětkole pocža jeho tuta wěz sajimować: Psched nimale dwěmaj njedźelomaj bě sahe dopołdnja pola snateho pozčowarja na sastawki Handrija Symaka, kiž we žwojej pißarni sa pultom s khribjetom do duri wobroćeny žedźesche, mužski sastupił a bě, prjedy hač bě žo stary čłowjek mohł wobroćić, sawjeru wotewrił a jeho s čežkim pschedmjetom s tajkim wotmachom do hłowy dyrił, so žo prjecheny swjese. Ludźo, kotsiž nješchto posdźischo do pißarnje sastupichu, nadeńdźechu stareho Symaka sakrwawjeneho na semi ležo. Pokładniczny thamor bě wurubjeny. Nadpadnjeny žo na spodźiwne waschnje bórsy saßo shraba a hižo sa tsi dny mózesche rubježnika wopißać jako schwižneho čłowjeka s hromadu sroščenymaj brjowkomaj a se scheščeratymi čornymi włoßami. Wón bě jeho w schpihelu, nad pultom wißazym, hischće derje widźał, prjedy dyžli mózesche žwój hrosny njeskutk dokonjeć, a pschi tym bě jemu woßebje schěroka błusna napadnyła, kotraž žo jemu s praweho boka čoła hač na lizo čehnjesche. Polizija hnydom na blidaŕskeho pomocznika tukasche, kotryž bě w nozy psched tutym njeskutkom na pschepucźowanju w hospodže pschenozował, kiž pak bě žo potom bjes žleda shubił a tež shubjeny wostał. Wěso sćeže tutón podawk w małym měsće wschitku kedźbnosć na žo.

Doktor Jan Prawnik čitasche łopjeno pschezo saßo a saßo, pschi tym sdasche žo s napinanjom pschemyßlecź. Na dobo wustorczi jeno na poł poduscheny sakschik radosće, tak so nimo khodźazy žo dźiwajo na njeho hladachu, pschikiwny dróžku a poruczi:

„Do pschepytowańskeho jastwa!“

* * *

Komerzijowy radźićel Bohaćk žedźesche se žwojej žołtowłoßnej, nimo měry rjanej dźowku w prěnim rjedźe poßłuchańnje w salu pschißažneho žuda, k čemuž bě jemu wjeczor prjedy doktor Prawnik w jara sdwórliwym liseźiku sastupnej khartzy pósłał. Nahladnej postawje rěčnikowej, kiž jeju jeno s poklonjenjom postrowi, hewak pak žo jimaj njebliželesche, pschistejesche sastojńska drasta wubjernje a jeho wyßoke běłe čoło wotestawasche wuspěschnje wot bareta.

We pschepjelnjenej pschipoßłuchańni nasta khětro žylne hibanje, hdyž nětkole wobstorženeho, mało dowěry sbudźazu postawu, nuts pschiwjedźechu. Pschißažni běchu žo hižo prjedy na žwoje městna podali, a hdyž bě nětkole tež žudnistwo sastupiło, sapocza žo hnydom jednanje.

Wobstorženy prějesche wutrajnje wschitku winu, a ja prěnjeho a hłownego winowazego žwědka wuwołachu Handrija Symaka, kiž bě tehdom był nadpadnjeny.

Doktor Prawnik proschesche, so bychu pschißahanje tuteho žwědka wotstorčili hač do skónčenja jeho pschežkyschowanja a, krótko žebi wuradźiwschi, pschihłoßowasche žudnistwo tutemu namjetej.

Handrij Symak rospowjeda nadrobnje rubježny nadpad a wudawasche wobstorženeho jaßnje sa stučerja, kotrehož bě wuhladał w schpihelu.

„Po čim jeho woßebje saßo spósnawaće?“ woprascha žo tu doktor Prawnik woßrjedźa.

„Po wschěm, woßebje pak po jeho błusnje na prawym boku“, wotmolwi žwědk.

Nětkole da doktor Prawnik psches žwojeho pißarja pschihotowany wulki schpihel do sala pschinjesć a pšched blidom postajić, sa kotrymž bě žo Handrij Symak žydnyć dyrbjał. Wobstorženy pak stupi žo sa žwědkom.

Ludźo kedźbowachu, s napjećom dych sadźerżujo, na tute pschiprawy. Potom rěčesche doktor Prawnik s jaßnym sapschimowazym hłoßom na žwědka:

„Prascham žo waß, hač tež nětkole hischće spósnawaće wobstorženeho sa tamneho muža, kotryž je waß nadpadnył?“

Sswědk žuwasche žo njemérny po stólčku tam a žem. Wobliczo žo jemu, khwatnje žo pscheměnjejo, pak čémnje čerwenjesche, pak kaž čełko blědnjesche. Kaž pohłuscheny, wocži schěroko wudźerajo, hladasche pschi tym na wobras w schpihelu, a na poßledku wupraßny:

„Wón ma błusnu na druhim boku!“

Njeßměrny hołk sčěhowasche na tute žłowa, a pschedžyda mějesche njemału prózu, saßo měr wróćić.

Wěz bě nimo měry jednora. Bě-li nadpadnjeny w schpihelu błusnu pola rubježnika na prawym boku widźał, dyrbjesche ju tón čłowjek we woprawdźitosći měć na lěwym boku, a to pola wobstorženeho njebě.

Sswědk, pschecźiwo kotrehož pschißahanju doktor Prawnik nětkole tež niczo dale napschecźiwić njemějesche, pschida tež bjes dalschich wurěčowanjow, so je jako wěstu jeno błusnu w pomjatku wobkhował, mjes tym so žebi dalsche rubježnikowe wobliczo njebě mohł hłubscho spomjatkować. Nětkole pak dyrbi žam pschidać, so wobstorženy skučer był njeje.

Dalsche pschežkyschowanje žwědkow bě po tajkim njetrěbne, runjež statny rěčnik nochzysche dać wobstorženje tak rucže spadnyć a jara mnoho wo pomjatku žwědka rěčesche, kiž je s móznym dyrjenjom seßłabjeny a smyleny.

S tym pak da doktorej Prawnikej składnosć, rjanu sakitowazu rěč měć, w kotrejž žo na lěkarske dobrosdacža rocźesche, so je žwědk dospołnje a bjes schkódnych sčěhwkow sa strowotu saßo wulěkowany.

Na to wuwinychu wobstorženeho.

Komerzijowy radźićel Bohaćk pak žo se žwojej dźowku pschedoby psches cźrjódu, kotraž młodeho rěčnika sboże pschejo wobdawasche, a sawoła se žwojim žylnym hłoßom:

„Sslawa, mój luby pschecźelo, to žy derje sčinił, to bě hoborski wuspěch! — — —“

Ze Serbow.

S Budyschina. Měschćańska rada je wobsamkła, nowu khudownju a khorownju natwarić. So bychu dźěłaćerjo a rjemjeślnizy w symje dźěło měli, ma žo s twarom hnydom sapočeć.

— Maschinskej fabriży Roberta Hahna w Budyschinje je žo na schlesynskej provinzialnej wustajeńży w Naumburgu sa wubjernje a praktiszy twarjene maschiny a wschelakore nowosće žłěborna medailla s diplomom a na rataŕskej wustajeńży w Hennersdorfje pola Shorjelza bronsowa medailla s diplomom pschipósnała. W Hahnez fabriży žo woßebje rataŕske maschiny twarja, jako młócźaze maschiny, žynowe wobroćaki, běrnyrywaki, žykanjowe maschiny, rěpukrajaki atd., kotrež we wschěch stronach Němskeje woteběrarjow namakaju.

— Wulke krejpschelecźe je žo w jenym tudomnym hosćenzu wóndano stało. W jenej hosćowskej stwi bě jena Zitawska wikowarka pschenozowała. Hdyž dyrbjesche žłužobna holza po wotpućowanju žony stwu wurjedźić, žo wona njemało stróži, na schpundowanju wulke łuže krwě wohładawschi. Pódla teho hischće wo jstwje dokhi krawy nóž namaka. S woprědka žebi myßlachu, so žu wo jstwje jeneho čłowjeka na žałoßne waschnje morili. Skónčnje pak žo mordaŕstwo jako njewinowaty podawk wupokasa. Zitawska wikowarka bě žebi w Budyschinje proßo kupika, kotrež bě, dokelž bě skhoriło, hnydom wo jstwje sarěsała.

— Rudolf Falb wo pschichodnym wjedrje praji, so hač do 23. oktobra deschće wočakuje. Wot 23. hač do 31. oktobra budźe po jeho měnjenju žuche a čopke wjedro. Kónz měßaza s deschćom a žněhom hrosy.

— Ssurowu ſymu profeßor Ledochowſki we Winje wěſchczi. Snaty wjedroſpytnik praji: Pſchichodna ſyma budże ßnadź najſymniſcha a najßurowiſcha, kotruż ßmy wot 50 lět měli. Wſcho na to pokaſuje; dyrbimy ßo na najwjetſchu tſchěſkanzu, na najßurowiſche wětry a na najwjetſche ßněhi pſchihotowacź, kotreż budźa wurjadnje dołho leżecź, a to w zyłej Europje. — Wjedroſpytniźy wjedro wěſchcża — Bóh pak jo cźini. Nadźijomnje njebudże ſyma tak ſła, kajkuż Ledochowſki wěſcheźi.

— Naſcheho wjeleſaßłużbneho ſapóßłanza k. Jana Ssmoku, kublerja w Spytezach, je njeſboże potrjechiło. Wón je ßwoju ſkórźbu pſchecźiwo k. Mütterleinej pſchěhrał. Pſchicźina k njej je ſnaty njeluby wukónz ſ lońſcheho wólbneho wojowanja. Knjes Ssmoła bě ßwoju wěz jako ſapóßłanz jara derje cźinił. S nowa wuſwolenje bě jemu wěſte. Pſchecźiwna ſtrona, njemějo wězowych pſchicźinow, poczża jeho parſchonſźy pſchimacź a pytaſche ſ tym Ssmołowych wólbnych mužow jemu poßłednju hodźinu wotwobroczicź. Ssmołowy wólbny komitej rosnjemdrjeny wotmołwi. Na woběmaj ſtronomaj padachu ßnano njetrjebawſchi wótre ßłowa. Kónz bě, ſo wobeju ſtronow ßwědkojo honjachu ßo na ßudniſtwo. K. Ssmołowy pſchecźiwnik pytaſche ſ mrowjazej pilnoſcźu ßwědkow pſchecźiwo njemu. A wón jich nadeńdże. W pjatym wólbnym wokrjeßu wy kóżdy k. Ssmoku ſnajecźe. Kaž je jeho poſtawa rózkata, tak też je jeho kharakter rózkaty a twjerda jeho hłowa. Muž pak rózkateje powahi we ſjawnym a wſchědnym żiwjenju lohzy a cźaſto ßnano njetrjebawſchi ſawadźi. Woßebje ſteji=li a ſkutkuje=li lětdźeßatki dołho, kaž knjes Ssmoła, we ſjawnym żiwjenju. Maliczkoſcźe, njedoroſumjenja, lědma rěczow hódne, kotrychż někotre hižo lětdźeßatki ſady leża, kiž běchu lědma někak hiſchcźe w pomjatku rojenkow żiwe, ßo ſ nowa pſchecźiwo njemu wukopachu, woßoby, kotrymż bě k. Ssmoła w ſjawnym wſchědnym żiwjenju někak hórko bliſko pſchiſchoł, ſ nowa pſchecźiwo njemu poſtanychu, wſchelake należnoſcźe, dawno hižo wußudźene, a ßamo te, w kotrychż bě k. Ssmoła połnje prawo doſtał, ßo ſ nowa pſchecźiwo njemu wuhrachu. Jeho pſchecźiwnik nanoßy ſ kamuſchcźiczkow hórku a bu wuwinowany. Tak to je, cźłowjek na hórkoſcźe, jemu wot bliżſcheho, ßnano też njewólnje naczinjene, nihdy njeſabywa, ale doſtate dobroty ſabywaja ßo hižo druhi dźeń. Hdyż ßu cźi, kotrymż je k. Ssmoła dobroty wopokaſał, a tych je mnoho, mnoho, kiž bychu poſtanyli a prajili: nětk chzemy my ßwědcźicź, ſchto je wón dobreho cźinił. Ssmołowy komitej je ßo do prěnjeho wolenja wo nim a jeho ſańdźenoſcźi nadrobnje wobhonjał. Cźeſcźedoſtojni a wěryhódni ludźo dawaju a dawachu jemu najlěpſche ßwědcźenja. Kóżdy ßo dźiwaſche, ſo pſchecźiwna ſtrona hakle po ßedmich lětach ſ tajkimi parſchonſkimi wuſtajenjemi pſchińdże. Wólbne wojowanje bě pſched 7 lětami tola wjele hórſche a też bohużel khětro parſchonſke. Poroki pak, ſo je k. Ssmoła pſched 7 lětami dyrbjał ßlubicź, pſchecźiwo nowemu wólbnemu ſakonjej kłoßowacź a ßo pak k reformſkej ſtronje pſchiſamknycź, pak stronu kraloßwěrneho ßrjedźneho ſtawa ſakożicź, ßu nam dźenża hiſcheźe hudancźko.

Pſcheßadźmy ßo do cźaßa wótreho wólbneho wojowanja pſched 7 lětami! Tehdom ani rěczow njebě wo nowym wólbnym ſakonju. Pſchedkoha noweho wólbneho ſakonja pſchińdże zyle pſcheßłapjaza, zyle njenadźizy. Cźeŕwjeni żadachu ßebi, kaž hewak, powjetſchenje wólbneho prawa. Nazionalliberalni wotmołwichu ſ namjetom klaßoweho wólbneho ſyſtema. Knjeżeŕſtwo ßo jeho ſmozowa. Sda ßo nam, ſ prawdu prajene, nam żanemu njeje nowy wólbny ſakoń ſympathiſki. Ssmy pak ßo ſ nim tak někak wujednali. Pſchetoż pod nim ſamóżemy też burow a Sserbow, hdyż hromadże dźerżimy, na krajny ßejm ßłacź. Naſchej ßerbſkaj ſapóßłanzaj běſchtaj wot ſcheho ſpocźatka po woli ßwojich wolerjow pſchecźiwo njemu. To knjeżeŕſtwo wjedźeſche a ßamo na najwyſchſchim měſtnje njerad widźeſche. Ras wobroczi ßo Jeho Majeſtoſcź naſch njebocźicźki kral Albert na k. ſapóßłanza Koklu: „Ja ßłyſchu, wój ßerbſkaj ſapóßłanzaj ſtaj pſchecźiwo nowemu wólbnemu ſakonjej.“ Knjes Kokla wotmołwi: „Haj, Majeſtoſcź, pola naß ſozialdemokratow njeje.“ Kral ſnapſchecźiwi: „To ja wěm, pola Waß móże kóżdy 14lětny hólz wolicź, tón hinak hacź kraloßwěrnje wolicź njebudże, ale wopomńcźe druhe ſtrony. Ja tola wjazy knjeżicź njemóżu, abo chzecźe mje Wy ſ tróna ſtorcźicź?!“ To je authentiſki podawk a wěmy jón ſ rta k. Kokle. My Sserbjo pak widźimy we monarchiji niz jenoż jenu někajku knjeżeŕſku formu. W naß tcźi ßłowjanſka krej. Po naſchim ſacźuwanju je nam kral a kralowanje jedyn wot Boha poſtajeny patriarchaliſki, wótzowſki wuſtaw. W dobrych kſcheſcźijanſkich ßerbſkich domach podcźißnu ßo ßynojo nanowej woli, byrnjeż jich měnjenju napſchecźiwo ſchła. Naſchej ßerbſkaj ſapóßłanzaj ſtaj ßo wuraſnje wuprajenemu kralowemu żadanju podwolikoj. Sserbſki lud pak a jeju wolerjo ßu podawk ſhoniwſchi jich ſadźerżenje ſroſumili. Nětko pak poſtanu ludźo, kotſiż ßnano njejßu żenje Ssmołowi wolerjo byli, a twarja ſ tehole wſchěm Sserbam ſroſumliweho ſadźerżenja ſchcźěpowz, na kotrymż dyrbi ßo k. Ssmoła ſpalicź. Pſched 7 lětami běſche k. Ssmole jako napſchecźiwny kandidat konſerwatiwneho towaŕſtwa poſtajeny. Na praſchenja, komu ßo wón w padże wuſwolenja pſchiſamknje, k. Ssmoła wotmołwjowaſche, ſo budże ßo k ſtronje kraloßwěrneho ßrjedźneho ſtawa dźerżecź a jeho intereßy ſaſtupowacź. Ssylna konſerwativna frakzija poſticźowaſche a poſticźuje najlěpſche wuhlady ſa ſpěchowanje intereßow kraloßwěrneho woßebje burſkeho ſtawa. Ssmoła pſchiſamkny ßo k njej w derje ſroſumjenym intereßu ßwojich wolerjow. Dźenß jeho njewolerjo to pſchecźiwo njemu wuhraja, jeho korrektne ſadźerżenje ſa ſłamane ßlubjenja wutrubjejo. Pſched 7 lětami ſtejeſche ſtótſawěſcźazy ſakoń w rjedże wólbneho wojowanja. Ssrěni a mali ratarjo bojachu ßo, ſo mohł wón po pſchikładże bayerſkeho (tajki tule należnoſcź naſtupazy liſt bayerſkeho burſkeho ſwjaſka nadeńdże ßo, ſda ßo nam, w aktach Tow. Sserb. Bur.) jim ſe ſchkodu bycź. Sakoń pſchińdże. Knjes Ssmoła pſcheßwědcźi ßo, ſo wón małym a ßrěnim ratarjam ſchkódny njeje a kłoßowaſche ſa njón. Sakoń ſtupi do mozy. Praxis dawa knjeſej Ssmole prawo. Na ſhromadźiſnje Tow. Sserb. Bur. w Radworju w měrzu łońſcheho lěta k. Ssmoła wo nim nadrobnje rosprawjowaſche a jón wukłożowaſche. Wón pokaſowaſche ſ dobom na wſchelake jeho njedoſtatki, ſa kotrychż wotſtronjenje a wotwótſenje chze wón w pſchichodże ſkutkowacź. Shromadźeni ſaſtupjerjo ßerbſkich hoſpodarjow jemu pſchihłożowachu a jeho wothłożowanje ſa połnje prawe pſchipóſnachu. Dźenßa pſchiběhnu jeho njewolerjo, jemu wumjetujo to, ſ cźimż ßu jeho wolerjo woßebje ſpokojeni. Hdże nadeńdźeſch wjetſcheje ironije!

Hida pſchecźiwo k. Ssmole tak daloko dże, ſo ßamo někajke nowiny ßo njehanibuja ßo ponižicź na ſkhodźeńk wulkoměſchcźańſkich ſkandalnych kopjenkow a pſchinjeßu wo ßudniſkim jednanju rosprawu zyle ſtroniſzy barbjenu. W njej je jenicźzy to hromadże ſeſtajane, ſchtoż ſamoże k. Ssmoku w ſjawnoſcźi někak ponižicź a jeho mjeno wopanzacź. Ani naſdala njedótka ßo tale ſełharna rosprawa k. Ssmołowych ſnapſchecźiwjenjow, ani wuprajenjow jeho ßwědkow. Zyły cźin je ſrudźazy wobras ſe ßerbſkeho burſkeho żiwjenja. Jeho wucźba pak je ſtare wěrne prajidło, ſo pjenjes płacźi najmjenje tam, hdźeż je bity. Srudneho zoſanja wěrne pſchicźiny ßu njepopſchecźe a ſawiſcź. „Schto dha tón, tón też dale niczo njeje hacź my, dyrbi dha runje won tón tajkejele doſtojnoſcźe dozpicź“, cźaſto ßłyſchiſch. Tajzy ßmy my ßerbſzy wjeßnjenjo wſchitzy. Radſcho widźimy někajkeho barlinſkeho żida ſa naſcheho ſaſtupjerja, hacź naſcheho najbliżſcheho ßußoda. Schkoda rjanych ßerbſkich burſkich pjenjes, kiž ßo njetrjebawſchi na ßudniſtwo wukuleja. A ſchtó płacźi ſkónczńje worcźiſnu? Dźenża je hiſchcźe njewěſte! Knjes Ssmoła krocźi dale a wón je muž, kiž wě ßwoju należnoſcź hacź do poßlednjeje inſtanzy pſchewjeſcź. Wón dżerži macźiſnu w horſchcźi, kiž lohzy do zyłeje należnoſcźe hinaſchi ras pſchinjeßy. —

Njeſabłudźmy ßo nichtó na żanej ſtronje pſchejara do parſchonſkich pſchedßudkow. Mějmy należnoſcź ſa jenicźku privatnu wobdźělenych a ſa niczo dale. Wopomńmy, ſo na płód naſcheje ſwady cźaka jenicźzy ßmějazy tſecźi. Schtó wón je, kóżdy lohzy ſhuda. Rospomńmy Sserbow ſtawiſny! Jenicźzy pſchekora je naſchich wótzow ſpowalała. Wopomńmy dale, Ssmołowy pſchecźiwnik a jeho pſchiwißowarjo ßu burjo a Sserbjo też woni. Woni ſajimuja ßamo ważne měſtno w ßerbſkej ſemi. Na ßerbſkich mjeſach woni ßydła, też woni ßu ßynojo naſcheho luda, naſchi bratſja. Naſche intereßy ßu jich intereßy, naſche prózowanja dyrbja bycź też jich.

Rosmyßlcźe ßebi zyku należnoſcź nadrobnje, poßudźujcźe ju njeſtroniſzy, a wam ßo wocźi wotewritej. Niczo wohidniſche a jěriſche hacź bratrow ſwada. Bratr najlěpje bratra ßłaboſcźe ſnaje a ſamóże je teho dła najjaßniſcho ßwětej ſjewicź. Naſch mały ßerbſki lud je tak hižo dźěłeny na wſchelakore cźaſcźe. Stajnje ßu pſchecźiwniźy naſcheho burſtwa, naſcheho Sserbowſtwa ſpytali, jedyn dźěł pſchecźiwo druhemu wuhracź. Woprawdże wutrobu hnujaza pſchesjednoſcź Sserbow nowiſcheho cźaßa wſchě tajke poſpyty pſchekaſy. Tak budź też na wſchón pſchichod. Njech njeißu zyle maliczkoſtne parſchonſke poroki mjes ßerbſkimi burſkimi wjednikami klin, kiž ßmějazy pſchecźiwnik cźěri do ßerbſkeje jednoty. Sso wě, hórkoſcźe na politiſkim polu pſchenjeßu ßo rad na druhoſtronſke prózowanja. My dźiwamy pſchejara na parſchonſke pſchedßudki. Kak cźaſto ßłyſchiſch woßebje młodych intelligentnych Sserbow prajicź: „Ach ja běch ſa Sserbſtwo, dźenża wjazy njeißym, mi ßo na tym a tym wjedniku to a to njeſpodoba, abo, ja ßym ſ zyłej wutrobu ſa lud dźěłał, ale lud mi

njeje rosumił." Wopaczne stejischczo! Kóżdy dźełaj a stej na tym městnje, na kotrež je jeho Bóh luby Knjes postajił. Najprjedy porjedź ßam ßo. Budź w ßwojim powołanju zyły muż! Dźełaj se wschěmi mozami su shromadne lěpsche ßwojeho małeho luda. „Ale dźaka a pschipósnacza njehladaj, hewak sahinjesch w słobach a we hnéwje, myto skutkow pak masch we wutrobje", nasch pěßnjer praji.

Dale porjedźmy naschu politisku organisaziju, abo lěpje, stwórmy ßebi jednu. Pschihłoßujemy pokńje ßerbskemu burskemu wjednikej, kotryż hižo psched lětami sa sakoženje politiskeho wólbneho towarstwa rěczo dźesche: „Ssam ßy muż". A prawda, hladajcze, Litwjenjo a Masurojo w Prußach ßu ludźikaj makaj, runja naschemu. Psched lětami stworichu ßebi we wólbnym towarstwje politisku organisaziju. Jich sapóßłanzy wustupichu na pschikład sa wjetsche prawo ßwojich narodnoscżow w schulach. Wone ßo jim dostachu. Pohladajcze do naschich schulow! Schto je nasch komitej? Psched sjawnoscżu niczo! Wón sestupuje ßo wot jeneho pada k druhemu. Mużojo se wschěch stron a wschěch powołanjow ßo we nim seńdn a sady nich a pod jich wliwom steja wßy a zyłe wokrjeßy. Lud jich snaje. Ale sa sjawnoscż nima krewje, nima koscżi. Sjawnoscż praji, komitej ßu jenoż nékotsi cżinjerjo wscheho. A s druha s zyle hinajschim wotmachom móża naschi sapóßłanzy nasche żadanki sastupowacź, sepjerujo ßo na organisowane wolerstwo! Tež w druhich należnoscżach nascheje domowiny samohli zyle hinajsche ßłowo porěczecź. My żadamy ßerbske wólbne towarstwo, kiż jedna a s kotrymż ßo jedna.

Jedyn ßobustaw Ssmołoweho wólbneho komiteja.

S **Budestez.** Sańdźenu njedźelu dopołdnja $^1/_2$9 hodźin je knjes wyschschi zyrkwinski radźicźel Meier s Budyschina kandidata prědarstwa, knjesa Wylema Noweho s Bórkowow, kotryż bě ßo jako pomozny duchowny do nascheje wołady powołał, s assistenzu knjesow fararjow Rädy s Budyschina a Manna s Kumwałda na ßwjedźeńske waschnje wußwjecźił a do sastojnstwa sapokasał. W ßerbskej Bożej ßłużbje je potom knjes farař Räda wußwjecźeneho pschedstajił.

Se **Semiz.** W lěßu pschi żelesnizy ßu skałarja Bělaka morweho namakali. Każ je lékarske pschepytanje wupokasało, je Bělak s Bożej ruczku sajaty wumrjeł.

S **Prawocźiz.** Njedźelu tydźenja w nozy bě ßo na Wicźasez kuble s woknom nuts do domskeho dundak dobył, so by tam kradnył. Ssebi lampu saßwěcźiwschi wón po jstwach khodźesche a bě runje klucze namakał, hdyż ßo Wicźasez wotroczk s rejow domoj wrócźi. Sswětłoscż wo jstwje wohladawschi wón k woknu stupi. Jemu bě hnydom jaßne, so je muż, kotryż w pósdnej hodźinje se ßwězu po jstwje khodźesche, paduch. Duż rucze ßwojich ßobucźeladnikow sawoła, s kotrymiż hromadze nózneho wopytarja saja. Nutsdobywać je 37létny mużki s Oschatzkich stron. Wón je pjecża wot augusta pschezo pod hołym njebjom pschenozował.

S **Rakez.** Nasch wjelelubowany a wyßokocżesczeny knjes farař Gólcż je ßo poßlednju njedźelu w naschim Bożim domje, w kotrymż je nimale 41 lět Boże ßłowo jako ßwěrny Jesußowy ßłużobnik a njebojasny wojowař sa Boże kraleństwo pschipowjedał, se ßwojej woładu roszohnował. Nichtó s mnohich kemscherjow a kemscherkow njemóżesche ßo ßylsow sdźerżecź, a cżeżke běsche dźelenje, hdyż lubowany duschowpastyr, k kotremuż ßu pschezo wschitzy jako dźěcźi k ßwojemu staroscziwemu nanej shladowali, s hnutymi ßłowami Bożemje praji. Jeho żohnowanja pokne skutkowanje stajnje w dźakownym wopomnjenju wostanje.

Tež pruske knjeżerstwo je naschemu wulzyßaßłużbnemu knjesej fararjej, kotryż je s městnym schulskim inspektorom w Schcżeńzy, Stróżi a Hermanezach był, dźakowne pschipósnacze s pißmom scżehowazeho wopschijecża wobßwědczyło:

„S wobżarowanjom hakle nětkole shonimy, so ßo Wy, wyßokodostojny knjeże, wot Rakecżanskeho farstwa, kotrež scże dlěje dyżli 40 lět sastarali, dźělicże, so byschcże ßo na wotpoczink podali. To je nam s pschiczinu, Waß tež wot schulskeho dohladowarstwa wotwjasacź, kotrež scże jenak dołhi rjad lětow nad pruskimi schulemi w Stróżi, Schcżeńzy a Hermanezach wjedli. To ßo s tutym swurasom nascheho wutrobneho dźaka sa wulku ßwěrnoscż stawa, kotruż scże tole sastojństwo sastawajo wopokasowali.

S dobom pschejemy, so by Wam Bóh luby Knjes ßłóncżny wjecżor żiwjenja spożcził, so mohli ßo po dołhim a żohnowanym skutkowanju w zyrkwi a schuli hischcże nékotre léto nad derje saßłużenym wotpoczinkom wjeßelicź.

Wotdźělenje sa zyrkwinske a schulske należnoscże.

Göncker."

S **Rakez.** Pschichodnu wutoru 21. oktobra Rakecżanska wołada ßwojeho noweho fararja, knjesa Gólcża-Budyschinskeho, powita. K temu ßo wulke pschihoty cżinja. Sswjedźeński cżah, kiż ßo pschi poldnju sestupa, jemu napscheczo póńdże. Pyschni jěsdni na konjach a koleßarjo rjenje wudebjeni ßo w Minakale a dale s nim setkaja. Zyła wołada ßo na to hotuje. R.

S **Pěskez** pola Kamjenza. Na tudomnym knjeżim dworje je ßo major swonka ßłużby s Planitz, wuj wóndano semrjeteho wójnskeho ministra, pjenjeżnych wuskosczow dla satsélił. W novembrje dyrbjesche ßo jeho hród na pscheßadźowanje pschedawacź.

S **Noweje Wßy** nad Spr. W tudomnej Schlerathez papowej fabrizy ßo sańdźenu ßobotu żadny ßwjedźeń wotmě. 17 sastojnikow a dźełacźerjow, kotsiż běchu po 10 hacź 28 létach — hromadze 308 lět — w ßwěrnej ßłużbje Schlerathez fabriki stali, ßo s cżeßnymi diplomami towarstwa sa papjerowu industriju wusnamjenichu. Spomnjeny dźeń $^1/_2$5 hodźin popołdnju ßo wschón personal w ßwjedźeńszy wupyschenej fabrizy shromadźi, hdźež knjes prokurist Oskar Berger pschitomnych s dlejschej narěczu powita a ßo jim sa jich ßwěrne ßobuskutkowanje s pschipósnawazymi ßłowami dźakowasche. Na to fabrizyna wobßedźerka, knjeni swudowjena Schlerathowa, jubilaram cżeßne diplomy wudźěli, w prěnim rjedze s pschihódnymi ßłowami prokuristej, knjesej Oskarej Bergerej, kotremuż ßo pschi tym tež cżeßny dar, wot sastojnikow a dźełacźerjow wustajeny, pschepoda. K temule jednoremu ale dostojnemu ßwjedźeńskemu podawkej ßo w Schmidtez hoscżenzu duschna jabawa, s rejemi sjednoczena, pschisamkny, hdźež pschi karanczku piwa wobdźělnizy hischcże dołho s wjeßelej mysłu sjenoczeni wostachu. Zyły ßwjedźeń saßo ras dopokasmo wo nutrnej pschesjenoscźi mjes dźełodawarjemi a dźełacźerjemi poda.

S **Lipin** pola Łasa. Sańdźenu njedźelu 12. oktobra wjecżor $^3/_4$10 hodźin s domskeho khěżkarja Jana Panascha woheń wudyri. Hacź runje nascha nowa wjeßna ßykawa hnydom na haschenje pschijědże, bě tola jenoż móżno ßwinje a howjasy skót wukhowacź, wscha nadoba a hußy pak ßo spalichu. Hdyż woheń wudyri, njebě Panasch doma, dokelż mějesche njedźelu w nozy pschi hacże ryby strażowacź. Wón drje ma ßwoje twarjenje sawěsczene, tola bohużel jara nisko. Panaschez kładźity dom s wyßokej ßłomjanej tsěchu bě jedyn s najstarschich nascheje wßy. W nim je prěnja Lipinjanska wucżerńja była, w kotrejż staj wucżerjej Hobrak a Hildebrand wucżiłoj. Woheń budźische też ßußodne twarjenje Jana Pelza snicził, hdy budźichu mużstwa nascheje ßykawy jo płomjenjam njewobróke. S wulkim sbożom bě, so wětr se wßy dujesche. Hdy budźische wón do wßy wobroczeny był, by ßo tamny kónz se wschěmi se ßłomu krytymi twarjenjemi wotpalił. Pódła nascheje wjeßneje běschtej ßykawje s Łasa a Tranjow na pomoz pschijěłoj.

Se **Sprowje.** Wóndano běchu naschi młodźi hólzy ßwoje pschecżelnizy na bal pscheproßyli. Sa naschn młodźinu dyrbjesche to wołebny ßwjedźeń bycź, kajkehoż tu hischcże było njeje. Prjedy pak hacź herzy sahußlowachu, ßo hólzy k shromadnemu picźu seßydachu. So njeby trjebał kóżdy ßam płacźicź, ßebi kaßirarja postajichu. Tón drje pjenjeżki pilnje sběrasche, tola hacź je mohł korczmarjej worczisnu saplacźicź, wo tym radscho mjelczimy. Korczmar bě mjenujzy ławki se ßmołu namasał, so ßo hólzam cżeżko s nich stawasche. Tak ßo sta, so woni pschi piwje a palenzu ßedźo bal a ßwoje holczki sabuchu, a so jim pjenjeżki s móschnje swulětachu. Wbohe holzy pak nasdala stejo ßo krěnjachu prajizy: „Prjedy wulke myßliczki a potom prósdne móschniczki."

S **Kobliz** pola Wojerez. Sańdźenu póndźelu dopołdnja ßu ßo twarjenja tudomneho żiwnoscżerja Säuberlicha do procha a popjeła pschewobroczike. Hdyż woheń wuńdże, bě Säuberlich w Kulowje na skótnych wikach, mjes tym so jeho ßwójbni běrny sběrachu. Ssußodźa ßo wohnja dohladawschi tsi kruwy s hródże wukhowachu. Zyła a wscha domjaza a hospodarska nadoba ßu ßo spalike.

— (Czerwjeny poběžk.) W Brětwej pola Wojerez ßu ßwinje młynka Metaschka a w Rachlowje pola Kulowa ßwinje khěżkarki Nowotnikoweje a khěżkarja Młodźinka na czerwjeny poběžk skorike.

Se **Shorjelza.** (Khostanska komora.) Sso palenza napiwschi August Drogoin a August Nowak s Bórka pola Mużakowa psched ßud pschińdżeschtaj. Mějeschtaj ßo tam dla kranjenja drjewa samołwicź. Hacźrunje temu napscheczo rěczeschtaj, so staj pjanaj, jeju dla njepschistojnoscże psched ßudom k arrestej po 3 dnjach saßudźichu, kotryż mějeschtaj hnydom wotpokuczicź. Wobskorżenaj běschtaj ßebi chzykoj do wußudźenja s palenzom khróbłoscże napicź a ßwoju bojoscż pohłuschicź.

Se Shorjelza. (Pschißażny ßud.) 32létna ßłużobna dźowka

Marja Schneiderez ſ Lejneho bě wobſkorženа, ſo je w ſkórżbje pſcheczíwo hoſpodarſkemu pomoznikej Khorli Pětſchej we Wojerezach wopak pſchißahaka. Schneiderez bě ßo dóſchka a bě prajika, ſo je Pětſch nan jejneho dźéſcza, a bě pſchißahaka, ſo njeje ſ druhimi woßobami wobkhadźaka. Pſched ßudom wobſkorženа na to pokaſowaſche, ſo je Pětſch ßwědkow namolwjak, njewěrnje wuprajicź, ſo mohł ßo płaczenja alimentow ſminycź, a pſcheßłyſchenje ßwědkow też wobkruczi, ſo mějeſche wona prawo. Statny rěcźnik měnjeſche na kónzu pſcheßłyſchenja ßwědkow, ſo ma cźeźke wobmyßlenja, pohonczej Treppej, kotryż bě pjecza ſ wobſkorženej w ſwadliwym cźaßu wobkhadźak, wěricź. Bjes dwěla je Pětſch někotrych ßwědkow wobdźěłak, ſo by jich k njewěrnnym wuprajenjam pohnuł. Wón ßebi wuczini, pſcheczíwo Pětſchej dla ſpytaneho ſawjedźenja k wopaczнej pſchißaſy ſakroczicź. Po namjecźe ſtatneho rěcźnika a ſakitarja Schneiderez wnwinowachu. Na to ſtatny rěcźnik namjetowaſche, ßwědka Pětſcha, kotryż bě ßylnje podhladny ſawjedźenja k wopaczнej pſchißaſy, hnydom ſajecź. Ssud wobſamkny, Pětſcha hnydom do pſchepytanja wſacź.

Dla ſkónzowanja nowonarodźeneho dźéſcza 24lětnu ßkużobnu holzu Marthu Hollingez ſ Wětnizy k jaſtwu na $2^1/_4$ léta ſaßudźichu. Hollingez, kotraż hižo wjazy lět pola gmejnſkeho pſchedſtejicźerja we Wětnizy ßkuži, bě, dokelż bě jej jejna macź ſakaſaka, ſ njemandźelſkim dźěćom domoj pſchińcź, ßwoje dźěczo ſkónzowała. Wona je dźěczo porodźiwſchi jo do jeneho pjeſla ſawalika a pod poßleſchczo ßunyka. Lěkarjo wobßwědczichu, ſo je dźěczo, hdyż je na ßwět pſchiſchło, żiwe było.

S Mużakowa. Mulkecźanſke ſaſtaniſchczo Barlinſko-Shorjelſkeje żeleſnizy, kotreż je ßo ſ 42,000 hriwnami natwariło, jara mało wunjeßy. Duż tam pſchichodnje njebudża wjazy cźahi ſaſtawacź. Żeleſniſki fiſkus ßebi ſ tym kóżde léto 5000 hriwnow ſalutuje.

Přilopk.

* (W pohłuſchenju wumrjeł.) 33lětny kriminalny poliziſt Römer w Barlinje chżyſche ßebi tſi ſuby wucźahnycź dacź. Dokelż ßebi pohłuſchenje żadaſche, ſubjazy lěkaŕ po praktiſkeho lěkarja w ßußodſtwje póßła. Hdyż na to Römerej chloroformu dychacź dachu, jeho Boża ruczka ſaja.

* (Rubjeżny nadpad.) Njedaloko Mengelsdorfa pola Rychbacha ſtaj pjatk wjecźor dwaj mużej jedyn wós ſadźeržałoj a ſ njeho někotre punty mjaßa a druhu żyrobu rubiłoj. Na to ſtaj cźekłoj. Najſkerje ſtaj to ſtóſtnikaj Hoffmann a Maywald bykoj, kotrajż ßo ſe Shorjelſkeho jaſtwa cźeknywſchi wo dnjo w lěßach khowataj a po nozach na kranjenje khodźitaj. Wobydleŕſtwo Shorjelſkeje wokoliny ßo jeju dźeń a bóle boji. Duż by jara pſchecź było, hdy bychu żandarmojo cźeknjenzow popadnyli.

* (Njeſbożе ſ wodźliwym powětrowym ballonom.) Prjedawſchi ſakſki huſarſki offiżěr ſ Bradſky a jeho towarſch Martin běſchtaj ßo ſańdźenu njedźelu ſ wodźliwym powětrowym ballonom do powětra puſchczikoj. S wopŕedka jěſba derje dźěſche. Posdźiſcho pak drje ßo ballon njedaſche wjazy wodźicź, ſ najmjeńſcha chżyſchtaj powětrojěſdnaj cźołmik hinak ſłożicź. Bliżſchi wokomik ßo cźołmik wot ballona wottorże a k ſemi dele padże, mjes tym ſo ballon dale leczeſche. K ſemi dopadnywſchi ßo Bradſky a Martin ſaraſyſchtaj. Ballon mějeſche zylindrojtu formu a bě 34 metrow dołhi. — Se ſakſkeho wójſka wuſtupiwſchi je ßo Bradſky k inżenieurſkim wědomoſcźam pſchiwobrocźił. Dołhi cźaß wón po rańſchej Aſiſkej puczowaſche, wot léta 1900 wón w Pariſu bydleſche a ßo woßebje ſ twarom powětrowych ballonow nakładowaſche. Myßliczka, kotraż je jemu ßmjercź pſchinjeßła, do jeho hólczich lět doßaha. Wona njeje jeho pſches zyłe żiwjenje wopuſchczika a njeje jemu měra woſtajiła, na nju wón cźaß, dźěło a wjele pjenjes nałożowaſche. Wſchě napominanja jeho Draždźanſkich towarſchow njeſamóchu jeho wot njeje wotwobrocźicź. Też ſ njeſbożownym kónzom ßwojeho pſcheczela, braſiliſkeho konſtrukteura Severa, kotryż je pſched jeho wocźomaj tu ßamu żałoßnu ßmjercź namakał, njeje ßo wón wot njeje wottraſchicź dał. Bradſky młodu żonu a pſched krótkim narodźeneho ßynka ſawoſtaji. Jeho nan je ſ ryczerſkublerjom w Cotta pola Pirny.

* (Rosbuchnjenje muki.) Poßledniu nóż je ßo w Kiſchinewje w jenym młynje muka ſapaliła a rosbuchła. Młynowe ſcźěny ßo ſaßypnychu a pod ßwojimi rospadankami młynſkich dźěłacźerjow pohrjebachu, ſ kotrychż ßu ßo dźeßaczo ſaraſyli a dźeßaczo ßo cźeżko franili.

* Njeſbożowneje luboſcźe dła je ßo offiżěr Pölzl we Wulkim Waradinje ſatźěłił.

* (Njeſbożе ſ łódźu.) Kapitan němſkeje ſpěſchneje parneje łódże „Krónprynz Wylem“ je do New-Yorka pſchijěwſchi pſchipowjedźił, ſo je 8. oktobra na jěſbje nimo Jendźelſkeje w huſtej mhli do jendźelſkeje parneje łódże „Robert Ingham“ ſakożił, hacź runje je pomału jěł. Njeſbożа ßo njeje ſminycź hodźiło. Bórſy po tym je wón do jeneho jendźelſkeho torpedoſkeho cźołma ſraſył. Sa tole njeſbożе kapitan jendźelſki torpedoſki cźołm ſamolwity cźini. Jendźelſka łódź bě bliſko pſchi „Krónprynzu Wylemu“ nimo jěła a ßo ſe ſchrubami němſkeje łódże popadnyła.

* (Hróſbny mandźelſtwowy podawk.) K probſtej Glahuſej młodaj mandźelſkaj pſchińdźeſchtaj, ſo byſchtaj ßo dźělicź dakoj. Na dobo muż revolwer wucźahnywſchi do żony tſělecź pocża. Probſt hnydom nadpadnikej napſchecźo ſtupi, a jemu ßo też poradźi, wot młodoje żony ſtrach wotwobrocźicź, na cźoż ßo młody muż ßam ſ kulku ſtraſchnje ſrani. Wobſtarny probſt je na roshorjenje cźuwow ſkhorił.

* (Njedźocźinſtwo.) Na Bambergſkim pohrjebniſchczu bě ßo 53 żeleſnych rowowych ſchiżow ſ kamjeńtnych ſoklow wutorhnyło a ßo ſ wjetſcha rosbiło. 19 létny ſahrodnik Strobler bě jeneho młodſcheho towarſcha k tutej ſłóſczi ſawjedł. Wěz ßo wukopa, hdyż chżyſchtaj thlopzaj 15 rosbitych rowowych ſchiżow pola jeneho pſchekupowarja pſchedacź.

* (Pſchenjeßenje tuberkuloſy ſ cźłowjeka na ſkoczo.) Profeßor Koch bě pſched někotrymi mĕßazami mĕnjenje wuprajił, ſo ßo tuberkuloſa ſ cźłowjeka na ſkót njepſchenjeßy, a na wopak niz ſe ſkoczecza na cźłowjeka. Pſchecźiwo temu nahladej je wucźenz, profeßor dr. Orth, ſpiß wudał, w kotrymż dopokaſuje, ſo je tuberkuloſa (parlojtoſcź) howjada ta khoroſcź, kotraż ßo cźłowjeczej tuberkuloſy runa. Orth je hromadźe ſ profeßom Eſſerom wuſpytał, hacź ßo hodźi cźłowjecza tuberkuloſa na ſkoczata pſchenjeſcź, a jemu je ßo poradźiło, jene cźelo tuberkuloſne ſcźinicź. Też jene ßwinjo a tſi koſy ßu na tuberkuloſu ſkhorike, kotrymż bĕſche ßo wona ſ cźłowjekow ſaſchczĕpika.

Sa nowy Macźicźny dom

je ßo w lĕcźe 1902 dotal nahromadźiło: 1340 hr. 55 np.

Dale ßu ſa njón darili:

Liſchki-Pónděłnizy: Se ßerbſkich dopißnizow 110, ſ porjadneho poßedźenja 103 + 31 nimo 5 dobrowólnych = ... 2 = 49 =

W „Katholſkim Póßle“ cźißło 42. léta 1902 hižo kwitowane:

Молоканы: 1 hr. 50 np. + 1 hr. (w Bĕlcźezach na kermuſchi). — Delaniſka patentna komiſija (436 hr. 60 np.): Na Rochez fſchcźiſnach w Ssernjanach 3 hr. 75 np., wuhraka: 1 hr. 25 np. + 65 np. + 3 hr., w Rózenczе pola wucźerjez na kermuſchi, dobri a twjerdźi 2 hr. 75 np. — Ralbicźanſka katholſka Bjeßada: w jeje pokładniczży, ſ luboſcźiwych a darniwych rukow hoſcźi ſ kralowſkeje Prahi a Liberza 2 hr. 54 np. + 50 np. = . . . 16 = 94 =

Hromadźe: 1359 hr. 98 np.

S dźakom kwituje a dalſche dary pſchijimuje

ſarjadniſtwo Macźizy Sſerbſkeje.

Drjewowa awkzija
na Huſcźanſkim revèrje.

Ssobotu 25. oktobra t. l. ma ßo popołdnju wot 2 hodźin w Hunczericźanſkim hoſcźenzu ſcźěhowaze drjewo na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

100 krutych żerdźow 8—14 cm delka tołſtych,
1100 żerdźow 3—7 cm delka tołſtych,
4 rm. twjerdych, 250 mjehkich palnych klumpachow,
100 rm. mjehkich repuchow,
2 khójnowej dołhej hromadźe a
26 rm. mjehkich pjeńkow.

Drjewo je pſchihotowane we wuléßowanjach 3. a 4. wotdźělenja (w Drużkecźanſkich kerkach), w 25., 26. a 27. wotdźělenju (Żicźanſkim haju), w 22. wotdźělenju (w Hopjenzez khójnach) a w 33. a 34. wotdźělenju (w Mjedźojſkich kerkach).

Huſcźanſke hajniſtwo, 15. oktobra 1902.

O. Mendte.

1800—2000 hriwnow dnjowych wudawkow. — Pschi symnym wjedrje ßo zyrkus tepi.

Wulki cyrkus E. Blumenfeld wud.

w Budyschinje na žitnych wikach. — Jenož 3 dny traja pschedstajenja!

Póndželu 20. oktobra wječor w 8 hodž. **wulke gala-pschedstajenje, wutoru 21. oktobra** wječor w 8 hodž. **druhe wulke pschedstajenje, ßrjedu 22. oktobra** popołdnju w 4 hodž. **wulke pschedstajenje ša schulerjow.** Wječor w 8 hodž. njewotwołajomnje **poßlednje wulke pschedstajenje,** kajkehož ßo hischcże njeje **w Budyschinje** widžało.

Pschedwjedženje 100 kraßnje dreßěrowanych koni
w jenym jenicžkim pschedstajenju.

Sso pokazowaze hłowne kruchi:

Knjes direktor **A. Blumenfeld,** cžeßny ßobustaw k. k. jězdneje schule w Prahy se ßwojimi
60 na dobo pschedwjedženymi kraßnymi konjemi.

Němska-Awstriska-Italska,
wulke jězdne hry s kraßnym wuhotowanjom knjenjow a knjesow wuwjedžene.

Germinal, najlěpschi jězdny schulski kóń,
na jenicžke waschnje sa wyßoku schulu dreßěrowany a jěchany wot knjesa **Milanowicza.** (Tónle kruch je ßamón sastupny pjenjes hódny.) Tajki kruch dyrbjał kóždy widžecź.

Sensazija! „Dźěcźaze hrajischcźo",
wulkotna originalna dressura s 10 kraßnymi Isabellemi, kaž tež
kanonjer, wojerski kóń.
Tónle kóń cžini wschě wojerske swucžowanja, tšela s tšelbu, wucžahuje ßam teßak s nóžnjow a bije s nim atd.

Ssamostejazy rěbl,
njewěrjomnje wulkotne dokonjenje signory **Estriny.**

Bratraj Alex a Alfons
jako wubjernaj akrobataj na 2 njeßedkowanymaj saskak běžazymaj konjomaj.

Schtworaka wyßoka schula,
džiwanje sbudžazy kruch 4 knjesow s 8 konjemi.

Džiwja jěchańza s 10 ßrokatymi konjemi.

Hoborska regimentska kapała.
Intermezzo 12 klownow. Hoborski ßměch.

Miß Lizzi, Navland, wubjerna jěchaŕka bjes ßedła.

Knjeżna Beata Bradna
jejne najnowsche jěchanje s dreßěrowanymi hołbjemi.

Bratr a ßotra Gerbola se ßwojim zyle nowym wulkotnym akkrobatiskim hudžb. balskim aktom.

Pucžowanje prynza Hendricha
w Amerizy
a druhe nowsche podawki. Wone ßo w pschestawkach bjes woßebiteho pjenjeżneho sarunanja s najlěpschim kinematografom, Mensteroweho systema pschedwjedu.

Zyle wubjerne intermezza wschelakich klownow.

Najwulkotnische jokeyszy jězdni signor **Anizeto, a najmjeńschi jokeyski jězdny ßwěta Arthur Blumenfeld.**

Jenicžke! 4 franzowske cžežke percherony,
hromadže w najwulkotnischej dressurje pschedwjedžene wot knjesa direktora **A. Blumenfelda.**

Najwulkotnischa quadrilla, s wubjernymi konjemi wuwjedžena wot knjenjow a knjesow atd., atd.

Płacžisny městnow: Ssydło w loži 3 mk., wotdźělene ßydło 2 mk., 1. městno 1½ mk., 2. městno 1 mk., gallerija 50 pj Dźěcźi młódsche 10 lět a wojazy bjes scharže płacža sa wotdźělene městno 1 mk., 1. městno 80 np., 2. městno 50 np., gallerija 30 np. Wotewrjenje kaßy 7, sapočatk konzerta ½8 hodźin, sapočatk pschedstajenja w 8 hodž. wječor, kónz ½11 hodźin.

Se ßłowami njemóžemy dopowjedacź, kak wulki je rosdźěl mjes naschim zyrkußom a tymi, kotrež ßu tu prjedy naß widžecź byłe. Cžesćzene wobydlerstwo dyrbi ßo ßame wo tym pscheßwědčicź, schtož zyrkus Blumenfeld pschedstaja a kak wyßoko wón nad druhimi zyrkußami steji.

Wo dobrocźiwy wopyt proßytaj

Bratraj Blumenfeldaj, zyrkus E. Blumenfeld zwud.

Na ryczerkubło w Ssmilnej pola Biskopiz ßo k nowemu lětu 2 rólnaj pohonczej a 2 wolazaj pytaju. Pódla teho ßo tam dźěłaczerska ßwójba pschiwosmje.

Dowěrnych rólnych pohonczow k nowemu lětu pyta knježi dwór w **Delnjej Kinje.**

Žony a holzy ßo do trajneho lohkeho dźěła k wußwětlowanju a poschkleńczowanju porzlina atd. pytaju.

Porzlinarnja Margareczineje Hěty
H. Schomburg a ßynojo,
akzijowe towarstwo.

Kosaze a nasymske koże,
sajecże, kaniklaze, kocże, kunjaze a tkhórjaze koże, kaž tež wowczu kožu a konjaze koże po najwyschschich płacžisnach kupuje

Heinrich Lange,
pschi wowßnych wikach
a žitnych wikach 11.

Prěnje kupowanske žórło sa saßopschedawarjow.

Wotewrjenje pschedawarńje.

S tutym cześcźenym Sserbam w **Budyschinje** a **wokolnoszi** najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so ßym ßwój nowotwar skónczíwschi ßwoju

pschedawarńju schtrympowych tworow a schtrykowanskeho pschedźena

, woßebitoszu „trikotażow“

saßo wotewrił.

Moje powjetschene wobkhadne rumnoszże mi dowoleja, wjele wjazy tworow na składże měcź, dyżli prjedy a, dokelż jenoż sa hotowe pjenjesy kupuju a ßo prózuju, jenoż dobru tworu dźełacź a kupowacź, měnju, so móżu mje poczeszczowazych wotebjerarjow w kóżdym nastupanju spokojicź.

Duż proschu wo dobroczíwe derjeměnjenje a poruczam ßo

ſ poczeszczowanjom

Otto Osswald,

na kamjeńtnej dróſy 7.

Telefon 230.

Prěnje kupowanske žórło sa saßopschedawarjow.

Pschepołożenje pschedawarńje.

Cześcźenym Sserbam w Budyschinje a wokolnoszi k wjedźenju dawam, so ßo

czrijowa pschedawarńja A. Krojankera

(mějeczela **Ferd. Simona**) wot 1. oktobra

na ſmutskownej lawskej haßy 10

w domje knjesa **Engerta** namaka.

Wo dalsche dobroczíwe podpjeranje proßy

W Budyschinje, w oktobrje 1902.

ſ poczeszczowanjom

Ferd. Simon.

Kowarskeho wuczobnika

k jutram pyta

Rudolf Nowak

na swonkownej lawskej haßy 31.

Holzy

sa kruwarńju k nowemu lětu pyta

Knjeżi dwór w Kupoj.

Kowarski wuczobnik

móże hnydom abo jutry do wuczby stupicź pola **Bruno Urbana,** kowarskeho mischtra w Trjebjeńzach.

Wyßokeje staroby dla je w Stróżi pola Huczíny **khěża** se 4 kórzami pola na pschedań. Dalsche je shonicź w Huczínje czíßko 45.

Jednore khachlizowe khachle

snateje dobroszże, ßu na składże **w hornczerni w Bóschizach.**

Ssykanjowa maschina, 1 pluh, bróny

a wschelaki druhi ratarski grat ßu płaczisny hódno na pschedań psched schulerskimi wrotami czíßko 11, ſ napschecza Lehmannez młyna.

Sskużobne a hródźne dźowki a tajke k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, pohonczow, hejtmanow, dźěłaczerske ßwójby, tseczakow a wolazych sa tudomne a Draždźanske strony hnydom pyta **Schmidtowa** na ßukelnskej haßy czíßko 24.

Serbske towarstwo za Khwaćicy a wokolnosć

změje jutře njedźelu za tydźeń popołdnju w 4 hodź. swoje **měsačne posedźenje.** **Předsydstwo.**

Evangelsko-lutherski Bozi kaschcź

budże **njedźelu 19. oktobra** ßwój

lětuschi ßwjedźeń

w Budyschinje ßwjeczicź, a to **popołdnju** w 5 hodź. ſ kemschenjom w Marjinej-Marczínej zyrkwi (předać: knjes superint. Khěžor ſ Radeberga) a **wjeczor** ½8 hodźin se shromadźisnu w „běłym konju“ (rosprawy kk. duchowneju Großy se Zarowa a Schaarschmidta ſ Dura).

50 tsißydlatych w dobrym rjedźe sdźerżanych schulskich lawkow,

3 pulty a 1 sczěnska tafla ßu na pschedań.

W Budyschinje, 13. oktobra 1902.

Měschczańska rada.

Khěża na **jerjowej haßy czo. 10** je tunjo na pschedań. Dalsche pola wobßedźerja po 2 skhodomaj.

Khěża czíßko 48 w **Budestezach** se 4 kórzami pola ma ßo póndźelu 27. oktobra dopołdnja w 11 hodź. na městnje ßamym pschedacź.

Khěžu **czo. 42 w Hórlach,** ſ polom, sa wojnarja, tyscherja abo kowarja każ stworjena, pschenaja abo pscheda

J. Lebsa w Nuknizy

Derje sdźerżany wós

se sadnimi durjemi ma na pschedań **Bruno Urban** w Trjebjenzy.

Kedźbu!

S tutym najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so knjes **Wilhelm Schołta** ſ Budyschina, kotryż ſ konjom a wosom wokoło jěsdźi, ſ mojim wobkhodom žaneho swjaska nima.

S poczeszczowanjom

Khorla Scholta, optikus w Budyschinje

pschi hłownym torhoschczu pod radnej khěžu.

(K temu czíßku jena pschiłoha.)

Pschiłoha k czišku 42 Serbskich Nowin.

Ssobotu 18. oktobra 1902.

Płaczišny rěsneho słotu na Draždžanskich słótnych wikach

13. oktobra 1902.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Słótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	37—40	66—70
awstriske	37—41	66—71
2 młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	33—36	62—65
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	30—32	58—60
4 žnadnje pizowane kóždeje starosty	25—29	51—55
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšeje rěsneje hódnosće	34—38	63—66
2 połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	31—33	59—62
3. starše, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódše kruwy a jałojzy	28—30	54—57
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	26—27	50—53
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	45—49
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšeje rěsneje hódnosće	35—39	61—66
awstriske	—	—
2. žrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	32—34	58—61
3. žnadnje pizowane	28—31	53—57
Cželata:		
1 najlěpše s mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	50—52	72—75
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	47—49	69—71
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich skšiżenjow w starosty hač do $1\frac{1}{4}$ leta	52—53	64—66
2. mjaßne	49—51	62—63
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundrošy	47—48	59—61

Płaczišna žitow a produktow w Budyšinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyšinje: 2337 měchow.	W Budyšinje 11. oktobra 1902. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju 16. oktobra 1902. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšeńca běła	7	79	8	09	7	79	8	24
" žołta	7	65	7	95	7	29	7	65
Rožka	6	88	7	—	6	50	7	—
Ječmjeń	6	65	6	79	6	7	6	67
Wowß	6	80	7	30	6	30	7	—
Hróch	10	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	50	9	50	8	—	9	50
Jahły	12	50	16	—	12	—	16	
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	50	2	50	1	50	2	—
Butra 1 kilogr.	2	20	2	50	1	90	2	20
Pšeńčna muka 50 "	9	—	17	50	13	50	15	50
Ržana muka 50 "	8	—	13	50	10	83	11	83
Ssyno 50 "	3	20	4	40	3	50	3	80
Ssloma 600 "	18	—	23	—	23	—	28	—
Proßata 1188 schtuk, schtuka	9	—	20	—	—	—	—	—
Pšeńčne wotruby 50 kilogr.	—	—	5	25	4	80	5	25
Ržane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	50	5	25	5	75
Pšeńčny gris 50 kilogr.	—	—	6	—	—	—	—	—
Ržany gris 50 kilogr.	—	—	6	50	—	—	—	—

Runklizowe žymjo, punt po 50 np. — **Čerwjeny dźeczel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyšinje płaćeše: kórz pšeńzy (běła) po 170 puntach 13 hr. 24 np hač 13 hr. 75 np., žołta 13 hr. — np. hač 13 hr. 51 np, kórz rožki po 160 puntach 11 hr. — np. hač 11 hr. 24 np., kórz ječmjenja po 140 puntach 9 hr 31 np. hač 9 hr. 50 np.

Na Bursy w Budyšinje pšeńza (běła) wot 8 hr. 9 np. hač 8 hr. 24 np., pšeńza (žołta) wot 7 hr. 79 np. hač 7 hr. 94 np., rožka wot 7 hr. 15 np. hač 7 hr 38 np., ječmjeń wot 6 hr. 75 np. hač 7 hr. — np., wowß wot 7 hr. — np. hač 7 hr. 5 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu

9. oktobra 1902.

Po 50 kilogr: Rožka wot 7 hr. 19 np. hač 7 hr. 38 np., pšeńza wot 7 hr. 65 np. hač 7 hr. 95 np., ječmjeń wot 6 hr. 70 np. hač 6 hr 78 np., wowß wot 6 hr. 75 np. hač 7 hr. 30 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hač 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., žyno 4 hr. 25 np., běrny 2 hr. — np Ssloma (600 kilogr.) 20 hr — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. — np. hač 2 hr. 30 np.

Wjedro w **Londonje** 17. oktobra: rjane.

Cyrkwinske powjesće.

We **Michałskej zyrkwi** smjeje 21. njedźelu po žwjatej Trojizy rano w 7 hodź. duchowny Tyschcer žerbsku spowjednu rěč, $\frac{1}{2}$9 hodźin stud. theol. Kapler s Budyschina žerbske a w 10 hodź. němske předowanje. — Sastojnske dźěła ma farar Räda.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi:** Emil Waltar, Emila Gustava Schüttiga, telefonista a wobydlerja w Dobruschi, ž. — Bruno Richard, njemandź. ž. na Židowje. — Jan Jurij, njemandź. ž. w Hněwžezach — Augusta, njemandź. dź. w Libuchowje

Zemrjeći:

Dźeń 10. oktobra 1902: Madlena Kaplerjez, njebo Halmy, žiwnosćerja w Tšelanach, sawostajena wudowa tam, 73 l. 10 m. 28 d. — Rudolf, Jurja Hermonna Brühla, drainěrskeho mischtra na Židowje, dwójnik, 1 m. 22 d. — 11. Erich Emil, Emila Volkmara Fiebiga, samkorja na njesnatym městnje, ž, w Nadźanezach, 14 d — 12. Jan Kowařk, pólwernisti dźěłaćer na Židowje, 45 l. 10 m. 19 d — 14. Marja Hana, Ernsta Augusta Hejny, dźěłaćerja w Čzichońzach, dź., 11 l 5 m. — Hilžbjeta Margaretha, Gustava Emila Gnawka, dźěłaćerja na Židowje, dź., 22 d.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

21. njedźelu po žwjatej Trojizy smjeje rano $\frac{1}{2}$8 hodź. duchowny Domaschka žerbsku spowjednu wučbu, $\frac{1}{2}$9 hodź. žerbske a w 10 hodź. němske předowanje.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

21. njedźelu po žwjatej Trojizy smjeje rano w 7 hodź. pomozny předa Nowy žerbsku spowjednu rěč, $\frac{1}{2}$9 hodźin farar Kschižan s Hodźija žerbske w 10 hodź. němske předowanje

Fotografowarnja w Rakecach.

Wschitkim čescenym wobydlerjam w Rakezach a wokolnosći k wjedźenju dawam, so **njedźelu 19. oktobra w hoscenzu** knjenje **Kohloweje** w sadnjej stwje

fotografiski atelier,

tola jenož **sa njedźelske dny,** wotewrju a w nowinach žo kóždy krócź wosjewi, kotru njedźelu budźe wón wotewrjeny.

Płaczišna 6 schtuk visitskich 3 mk.
12 " " $4\frac{1}{2}$ "

Wjetsche wobrazy poměrnje drózšche.

Jako **nowosć:**

póstske kharty se skasarjowym wobrazom.

Fotografuju w tepjenej stwje pschi kóždym wjedrje.

S počescowanjom

Hermann Schulze,
fotograf.

Serbske a němske spěwarske

w najwoßebnischich a jednorych swjazkach žu po tunich płaczišnach na pschedań **we wudawarni Serb. Nowin.**

Inventurske wupschedawanje

wot dżenża hacż do 28. oktobra 1902.

Inventuru skónczíwschi poruczamoj sbytne wobstatki sczěhowazych tworow po jara poniżenych płaczísnach, jako:

Kožane twory: **Żonjaze tosche, listownje, zigarowe tosche, listowe mapy, fotografijowe albumy, albumy sa póstske kharty a listowe snamki, portemoneje, rukajzowe kaschcziki, potrjebu sa schwadlistwo.**

Hrajki: **Wobleczene a njewobleczene klanki (pópy), wojaki s kompositziskeho zyna, żelesnizy s parnym czěridłom abo bjes njeho, towarstwowe a saběranske hrajki, laterna magica, parne maschiny, twarjenske kaschcze, jěsdżaze figury s czěridłom a bjes njeho, drjewowe kaschcziki s nastajenskimi wězami,** jako: **wowczerńje, dwory s pjerisnu, menażerije atd., wobrasowe knižki.**

Pódla teho poruczamoj hischcze: **kassety s listnej papjeru, kharty a kuverty, czażnikowe rjeczasniki, vasy, nippowe wězki, woknowe wobrasy, sczěnske wobrasy, wuě sne a draschlowane drjewjane twory, schwadlistwowe kaschcziki, fotografijowe wobluki, czahanske harmoniki.**

Sswojich czesczenych wotebjerarjow dowolamoj żebi na to kedżbliwych czinicz, so żo te twory derje

k hodownemu wobradżenju

hodża.

Inventurske wupschedawanje hacż do 28. oktobra 1902 traje.

A. & W. Neuhahn

4 na żerbskej haży 4 — w Budyschinje — 4 na żerbskej haży 4.

Najlěpje a najtuńscho kupuja żo **materialne twory** pola

Khorle Noacka
na żitnej haży.
Sałożena w lěcze 1864.

Jejowe nudle!

Hdże kupuje kóżdy ratař żwoje **jejowe nudle?** Jenoż w **Schurschez pjekarni a nudlowej fabriży** na theaterskej haży. Tam żu wone wschědnje czerstwe dostacz.

Jejowe nudle!

So bych sa druhe wězy městno dostał, pschedawam wot nětka

pa. koscżinu
a **ammoniak**
superfosfat

po nutskupowanskej płaczísnje a proschu pschi potrjebje tola pschihodne posliczenje wużicz.

Emil Lebelt
pschi dwórnischczu w Budestezach.

Wschě drużiny

czŕjewow

k dżełanju kolbaży porucza

A. Eißler,
na żitnej haży 10 po 1 skhodż.

Jabluka

tschażene, tola frake a niz shniłe, po kóżdej dżělbje kupuje a sa zentnar $2\frac{1}{2}$ mk. a wjazy płaczi

Hornjoluzijska żadtłóczerńja
dr. Herrmanna a dr. Wetzki
pschi kralowskim walu 10.

Czerstwe jeja
kupuje
swěrinarnja **M. Bergera**
na żerbskej haży 6.

Hdże sczo tónle dobry a tuni **czażnik** kupili?

Pola
G. Magera naslědnika,
mějeczel Th. Hippa
na żerbskej haży 11.

Howjaze koże, czelaze koże, konjaze koże, wowcze koże a też **wowczu wołnu** po najwjetschich płaczísnach kupuje

Heinrich Lange
pschi żerbskej katholskej zyrkwi
a pschi żitnych wikach.

Wolijowe barby

wschěch snatych nuanßow, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdże schnyjaze,

molerske a murjerske barby,
terpentinowy wolij
(němski a franzowski),
najlěpschi
lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdże schnyjazy,
jantarjowe laki,
kopallaki,
damarlaki,
żelesowe laki,
Kölnski klij kaž tež
murjerski klij,
drobnu krydu,
gyps,
portlandski zement,
najlěpschi karbolineum,
barbicze wscheje druziny,
schablony
sa **molerjow** a **murjejow**
porucza a ma pschezo na składze po najtunischich płaczisnach

Emil Aërsch,
drogowe khlamy
24 na kamjeńtnej haßy 24
snapschecza turnarnje.

Kóżdy, kotryż chze żebi **dobru** a **tuni czaßnik** kupicź, abo kotryż chze żebi jón **porjedzicz** dacź, njech dże k czaßnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawschej haßy 5 **Jencz** pschedawa a porjedża sa swoje dźěło sprawnje rukujo. — **Proschu, żebi moje wukładne wokno, s płaczisnami wupołożene, wobhladacź.**

Wschě druziny

palenzow

petrolej, koruschki

jenotliwje a po zylisnach pschedawa jara tunjo

Khorla Noack

na zitnej haßy.

Schwablowu kißalinu,
żelowu kißalinu,

w ballonach a po wasy k rataŕskim saměram ma stajnje na składze a po najtunischich płaczisnach porucza

Otto Engert

en gros drogowe khlamy en détail.

Originalnu

Pirnasku żymjeńtnu rožku

kaž tež prěni poßyw

Petkuskeje a Probstajskeje rožki

porucza tunjo

Khorla Schuppan

pschedawarnja rožki, żymjenjow a pizowadłow.

Ludwig Kuhlmann,

mějeczel **Erich Hecht,**
w Budyschinje w kupnizy

porucza:

najwjetschi wubjerk po najtunischich płaczisnach:

vitražowe tkaniny,
běłe a na žołcź
gardiny,
běłe a na žołcź
} wotměrjene a wot krucha,

roulowe tkaniny wschěch schěrjow,
pschikrywy (deki) s wóskowaneho żukna a wóskowane żukno
s krucha rěsane w 5 schěrjach,
katun a kreton **k poczenjenju kanapejow,**
meblowe tkaniny a to rips, damast a pißane tkaniny,
sosowe pschikrywy (deki), blidowe pschikrywy, pschikrywy na schwadliske blidka, pschikrywy na komody a loża,
linolejowe teppichi
wschelakich wulkosczow,
linolejowe běhacze wschelakeje schěrje,
gardinowe a vitražowe žerdże
wschěch dołhosczow,
rosetty,
t a p e t y
po wschěch płaczisnach,
tapetowe zbytki wot 5 hacź 15 rołkow po zamßnej kupowanskej płaczisnje a niże njeje.

Dźiwje

kastanije a žołdże

po najwyschschich płaczisnach kupuje

Otto Engert

en gros drogownja en détail.
Telefon czißło 33.

Sczinowe pleczenje,
prosßaze korta,
swinjaze korta,
konjaze žłoby,
korta sa młody skót,
wónzuchowe roły,
nusnikowe roły
na wulki wubjerk porucza

Schneider,
twarski mischtr
na walskej drozy 14.

Salsowy pólver
sa konje,
hollandski mlokowy a wužitkowy pólver,
schwajzarski mlokowy a wužitkowy pólver,
butrowy pólver,
fosforkißały kalk,
skótny jatrowy pólver
porucza

měšćanska haptyka

pschi hłownym torhoschczu.

Wschě rezepty skótneho lěkarstwa so na najswědomiczniwischo pschihotuja.

Wulkotny wuspěch
sa kormjenje swini!

Spytajcze **G. Dötzerowy swinjazy pólver** a žadajcze żebi prospekt. Tyska po **50 np.** w drogowni **O. Engerta.**

„Autol"

njepschetrjecheny
wolij sa motorske wosy.
H. Möbius a syn
w Hannovrje, Baselu a Londonje

Ssuschenu tołsty połcz, punt po 80 np. a **zsuschene swinjaze mjaßo,** punt po 70 a 75 np., **kołbaßowy schmalz,** punt po 50 np., porucza

Ota Pětschka na zitnej haßy

Dźěłaczerske kholowy,
dźěłaczerske lazy,
dźěczaze wobleczenja,
direktnje se Seifennersdorffskeje drastoweje fabriki porucza.

Emil Heinrich w Borschczi.

Heinrich Mohr

ſchewſki miſchtr w Budyſchinje

na ßukelnſkej haßy 14

poruczа:

Mužaze ſchłórnje wſcheje druźiny, rjanych faßonow a wſchěch wulkoſczow.

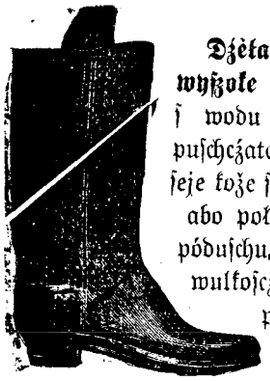

Dźěłaczerſke wyßoke ſchłórnje ſ wodu njepſchepuſchczateje howjaſeje koże ſe ſchěrokej abo polſchěrokej póduſchu, wſchěch wulkoſczow por po 8 mk.

Hólczaze wuhornjene ſchłórnje ſ repikowaneje a wußwětleneje koże ſe ſmorſkami a bjes nich hižo po 4 mk. 75 np.

Wobhladajcze ßebi moje wukładne wokna!

Wobuće wſcheje druźiny po ßadanju ſa 2 hodźinje, najpoſdźiſcho pſchezo ſa 1 dźeń wuporjedźam.

Kedźbu!

Hdźe ßo kupuja ſymſke ſwjeŕſchniki, wobleczenja, pſchesapinaki, kholowy, hólčace mantle, ženjaze żakety najlěpje a najtuńſcho?

Jenož pola

Kurta Lehmanna

pſchi hłownym torhoſchczu 5.

Kſcheſcźijanſka draſtowa pſchedawarnja.

Najtuńſcho kupujecze tule ſymu woßebnje

mužaze a hólczaze ſwjeŕſchniki, mantle, jupy, kholowy a wobleczenja,

kaž tež

ženjaze a holczaze żakety, khornarje a plyſchowe khuty

pola

Otty Preussa

w draſtowej fabrizy

w Budyſchinje na žitnej haßy 4.

Po měrje ßo draſta ſ rukowanjom ſa dobre ßedźenje ſchije.

Nowoſcże!

Draſtne tkaniny wſcheje druźiny, tež cžorne ſa njewjeſcźinſku draſtu, na wulkotnym wubjerk.

Polßukno, hładke a poćiſchcźane, **cheviot, pol lama, koßmate ßukno.**

Koſchlazy barchent jenož najlěpſcheje druźiny, meter po 35, 40, 50, 60 np.

Pißane **mužaze** a **ženjaze koſchle** ßamßneho wudźělba po 125—200 np.

Najlěpſchi **velourſki barchent** k blusam, **ſchemillowe rubiſchcża,** jenož najlěpſcheje hódnoſcże, **wolmjane nahłowjaze rubiſchcża, wolmjane nahłowjaze ſchawle, trikotowe taille, pißane barchentowe blusy.**

Richard Gautsch

na bohatej haßy.

Deſtillazija Adolfa Rämſcha naßlěd.

(mějeczel **Max Kirschner**)

w Budyſchinje pſchi butrowych wikach

— 1868 ſałożena —

poruczа ßwoje daloko a ſchěroko ſnate wubjerne **likěry** k kwaßam, kſchcźiſnam a druhim ßwjedźeńſkim ſkładnoſcźam w cźwizach a po waßy. Woßebje dobre ßu dwójny **rózowy, nalikowy, hontwinſki a jadroſelowy, hornjołużiſki, żołdoſelowy ſeleny** a **cźerwjeny, zitronowy, wiſchnjowy, malenowy, prußnizowy** a **korwejdowy** liter po 60—80 np. Dale **naturſkokorwejdowy** liter po 40 np., dobry **žitny** po 70 a 60 np., a **cźiſty** cźißko 1 a 2, liter po 32 a 30 np. **Cźwizy k pjelnjenju ßo wupożcźuja.**

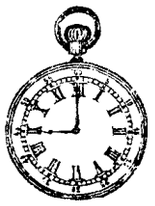

Franz Marſchner

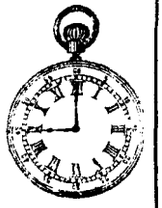

cźaßnikaŕ w Budyſchinje

cźo. 9 na bohatej haßy cźo. 9

ßwój ſklad **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczaſow** dobrocźiwemu wobkedźbowanju poruczа.

Hódna twora. Pilnje rukowanje. Tunje płaciſny.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pſchiſpomnjenje: Rěcźu **Herbſki.**

Do

Njeßwaczidła!

Kožane ſtupnje,
kožane toſle,
filzowe ſtupnje,
filzowe toſle,
dźěrcźaze wobucże

wot najmjeńſcheho hacž do najwjetſcheho po jara niſkich płaciſnach

poruczа

August Lehmann

w Njeßwaczidle.

Maſchinſke wolije

ruſke a **amerikanſke**

ſa cźežko a lohko ßo cźěrjaze maſchiny,

zylindrowe wolije

we wſchelakich druźinach,

konſiſtentny

maſchinſki tuk,

wolij ſa ſchijaze maſchiny

w bleſchach po 30 np. a po waßy ma pſchezo najwjetſchi ſklad a poruczа tunjo

Otto Engert

en gros drogowe khlamy en détail

na ſuutskownej lawſkej haßy 10.

Jatrowy wolij

(Leberthran)

ßwětku cźerſtwu tworu **k pizowanju kłota** poruczа tunjo

Otto Engert

en gros drogownja en détail

Telefon cźißko 33.

Žonjazu draſtu,

mužazu draſtu,

ſymſke mantle,

paletoty, żakety,

kapeły, khornarje

atd.

rjenje chemiſzy barbi a we wſchěch ſolidnych barbach nabarbja a pſchebarbja

Heinrich Hoppstock

w Budyſchinje

na hauenſteinſkej haßy.

Herm. Zimmer,

ßedlaŕ a tapezěraŕ

w Hnaſchezach,

ßo k dźěłanju a porjedźenju wſcheho

konjazeho grata

kaž tež k wuwjedźenju wſchěch do **tapezěraŕſtwa** ßłuſchazych dźěłow poruczа a lubi khmane dźěło po tunich płaciſnach.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Mačičnym domje w Budyšinje.

Za nawěšćki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 43. Sobotu 25. oktobra 1902. Lětnik 61.

Swětne podawki.

Wothłoßowanje wo žitnych złach w khěžorstwowym ßejmje.

W khěžorstwowym ßejmje je ßo wutoru wo zku sa rožku a pšeńcu wothłoßowało. Se 187 pšecźiwo 152 hłoßam je ßo wobsamkło, na wukrajnu rožku nanajwyšše 7 hriwnow a nanajniźšcho 5½ hr. po dwójnym zentnarju położicź. Sa pšeńcu ßo zło wot 6 hacź 7½ hr. postaji. Po knježerstwowym namjecźe dyrbješe ßo na rožku 5 hacź 6 hr., na pšeńcu 5½ hacź 6½ hr. zła położicź, mjes tym so ßebi swjask ratarjow sa rožku 7½ a teho runja sa pšeńcu 7½ hr. zła žadaše. Prjedy wothłoßowanja bě khěžorstwowy kanzler hrabja Bülow pšchipowjedźił, so sjenoczene němske knježerstwa na ßwojim namjecźe wobsteja a kóžde druhe mńenje wo złach sacźißnu. Tole pšchipowjedźenje w ßejmje hibanje sbudźi, tola wunoschk wothłoßowanja ßo ſ nim njeje změni.

Pšchi dalschim wothłoßowanju wo žitnych złach je ßo schtwórtk zło sa jecźmjeń na 5½ hacź 7 hr. a sa wowß na 5 hacź 7 hr. postajiło. Po pšchipowjedźenju khěžorstwoweho kanzlera njemóže dwělne bycź, so swjaskowa rada njebudźe wobsamknjenju khěžorstwoweho ßejma pschihłoßowacź.

Burſzy generalojo w Barlinje.

Burſzy generalojo ßu w Barlinje njewopißomne sahorjenje sa burski lud sbudźili. Sbožowny je kóždy był, kotryž je ßměł tychle khroblych muži rěcźecź błyschecź Ministrojo, offizěrojo a wyschschi saſtojnizy wschak ßo w tejle shromadźisnje njejßu pokasali. Jim je ßo pjecźa porucźiło, ßo po móżnosći wobkhada ſ burskimi generalemi sminycź. To je ßo ſ dźiwanjom na Jendźelsku stało, kotraž njerad widźi, so ßo burſzy wjednizy w Europje bławja.

Mjes burskimi generalemi je ßo Dewetej najwjazy sympathijow pschiwobrocźiło. W ßwojej rěcźi wón praji: „Budźecźe wjedźecź chzycź, schtó je naß póßłak? Zyły burski lud je naß póßłak! Proßymy wo dary sa khudych sawostajenych, sa skhripjenych, kotrychž je wójna sawostajiła. Budźecźe wjedźecź chzycź, kajke ßu pola naß wobstejnosćźe, hacź je nasch kraj wupuscźeny? Haj, zyły kraj je wupuscźeny. Dźewjecźdźeßatkow skotu je ßo wotehnało, jenoż w połnóznym kraju je hischcźe skót. Nětko w Afrizy lěcźo pschińdźe, tola schto dyrbi khudy muž cźinicź, hdyž ßebi njemóże skót kupicź? Žony ßu khrobłe a dźěławe, wone ßu we wójnje wutrałe, wone budźa też nětko ßwoju winowatosćź cźinicź. Nasche žony ßu ßo jara wobdźiwanjahódne wopokasałe. Naschi khudźi ludźo trjebaju wołły, so mohli hospodaricź sapoczecź, a jeli so móża ßo jim te dacź, potom ßo njesahubimy. Njespuschcźimy nadźiju, so mamy hischcźe wulki pschichod, a my cźakamy, hacź Boži cźaß pschińdźe. Hdy Boži cźaß pschińdźe? to njewěmy. Njemyßlimy ßebi na sběžk; schtoż ßmy podpißali, to budźemy dźerżecź. Hdyž ßo Jendźelska sprawnje sadźerži, nam telko ßamostatnosćźe da, kotruž trjebamy, so bychmy jako lud wobstali. Wot Jendźelskeje ßmy 60 milijonow hriwnow dostali, tola schkoda, kotruž ßmy poczerpili 1200 milijonow hr. wucźini. Te 60 milionow hr. ßo w konzentraziſkich lěhwach sjedźa, kotreż hischcźe pschezo wobsteja. Trjebamy pjenjesy, so mohli dźěłacź. Dźakujemy ßo wschitkim pomharjam, woßebje komitejam, kotreż ßu ßo sa naß sakożiłe, dźakujemy ßo też Barlinſkej poliziji, kotraž je nam na khwalobne waschnje napscheczo pschischła, wona khwalbu saßłuża, kotruž ma. Bojachmy ßo w Němskej demonſtrazijow, kotreż mohłe nam seschkodźicź; niczo njeje ßo ſ teho stało. Dźakujemy ßo hischcźe ras.“

General Delaray powjedasche, kak je jemu żel było, so njejßu němskim ßobuwojowarjam po wójnje ani pucźowanski pjenjes na domojjésbu dacź móhli. Wón ßlubi, so na němskich bratrow, w Afrizy sawostajenych, njesabudźe, hdyž ßo domoj wrócźi. W bitwach, w hrimocźe kanonow njeje jemu wutroba pukotała, tola po wobsamknjenju měra ßu pšched hubjenstwom stali, kaž ludźo bjes rukow, kaž ludźo, kotsiž ßebi njewjedźa pomhacź. Tehdy ßu jemu prajili: Dźicźe do Europy! Prózujcźe ßo wo pomoz! Njejßmy hewak hischcźe ženje sjawnje rěcźeli. Njejßmy ßo hanibowali, ßo proscherjow sćźinicź sa nasch dobry lud. Proßymy wo pjenjesy, niz wo doscź pjenjes, so by ßo zyłemu ludej pomhało, ale jenoż, so bychu ßo wudowy a ßyroty satradanju wukhowałe. Skoro tsi lěta je kraj wschemu pschiwosej sawrjeny był. Jenoż, schtoż w kraju doscź khudobnje narosćźe, to mějachmy. S bitwy ßu mużojo na farmy cźahali, so bychu worali a żnjeli. Žony njemóżachu żnjecź; pschetoż schtoż bě ßo domoj khowało, to móżachu Jendźelcźenjo lóżo spalicź, dyžli to, schtoż na polach stejesche. Chzemy ßebi saßo ßwoju pjenjeżnu njewotwißnosćź wubědźicź, tola trjebamy sapoczatk k temu! Njemóżemy wschudźe pschińcź, hdźeż ßu burſzy pschecźeljo, dyrbimy saßo domoj. Proßymy kóždeho, so by komitejam, w Němzach wobstejazym, dary wotedał, a my lubosćź, kotruž tu namakamy, ßwěru wudźělimy.“

W Němzach je ßo sa burow sańdźeny tydźeń něhdźe 350,000 hriwnow nahromadźiło. Pornjo sběrkam w Franzowskej by to ßnadna suma była. S wjetscha pola ludźi sahorjenje pschi móschni pschestanje.

Mjaßowa drohota.

W Staßfurcźe je ßebi tamnischi magistrat radu wjedźał, mjaßowej drohocźe wotpomhacź. Wón ßwinje kupuje a je we ßwojim sarjadnistwje rěsacź dawa. Pschecźiwo temu je ßo swjask rěsniſkich mischtrow wobcźežował, a Staßfurtske měschcźanske saſtupjerstwo ßo tele dny ſ jich pißmom saběrasche. Měschcźanosta Rinhard měnjesche, so drje je dźaka hódne, so ßo rěsniſki swjask prózuje, ludźi powucźicź, tola se ßwojim wucźenjom je ßo wón na wopacźny podłožk stajił. Dale měschcźanosta wopowjedźi, so je ßwinje po poměrnje tunich płacźisnach nakupił. Hdy bychu rěsnizy też tak cźinili, njetrjebali płacźisny powyschicź. Skónczńje měschcźanosta praji: „Doniż rěsnizy sa mjaßo poměrnu a rosumnu płacźisnu njepostaja, měschcźanska wyschnosćź njepscheſtanje ßwinje rěsacź a jeli trjeba, w měsćźe hischcźe mjaßowe pschedawarnje wotewri. Mjaßowa nusa je jenoż cźinjena wěz, a měschcźanska wyschnosćź dźiwajo na khudsche wobydlerstwo zyle prawje cźini, hdyž dopokasuje, so ßo hodźi, wobydlerstwo ſ tunim mjaßom saſtaracź.

Franzowski lud

je ßo pschi wopycźe burskich generalow w Parisu jara darniwy wopokasał. Něhdźe 2 milijonaj frankow staj ßo jim sa tradazych burow w połodnischej Afrizy pschepodałoj. W Franzowskej ßu ßo burſzy generalojo jara pschistojnje sadźerżeli. Woni ßu tsjo mużojo jenakeho rasa, njedźiwajzy wschěch rosdźělow woßoby. Botha je

ßylny a wulki, ſ nažołcž (rysymi) ſ pſchitſihanymi włoßami a brodu, pod kotrejž ßo běłe jaßne ſuby pokaſuja. Dewet je w ßwojim hibanju ſtruchliwiſchi a ßebi bóle pſchemyßluje dyžli Botha. Tola mjes tym ſo krute wobliczo ſaßadźiteho muža ſ rědkej połnej brodu žaneho hnucža njepſcheradža, žehli ßo wóczko ſ hłubokim ſaczuczom, pak ſe ſbudźenymi ſłobami. Sswižny Delarey ma khorowaty napohlad.

Strajk wuhlowych dźěłaczerjow

w połnóznej Franzowſkej dale traje. Liczba ſtrajkowarjow pjecža 160,000 muži wuczini. Wuhlowi dźěłaczerjo běchu ſpytali, tež druhich dźěłaczerjow narěczecź, ſo bychu dźěło ſkožili, ſo by ßo potom powſchitkowny ſtrajk wuwołał. Tónle poſpyt pak ßo njeje poradźił. Duž ßnadź ſtrajk njeſměje wuſpěcha. Strajkowarjo to po ſdaczu do prědka widža a ßu teho dla hněwni. Jenemu hórnikej, kotryž dale dźěła, ßu khěžu ſapalili. Woknowe ſchkleńzy něktorych khěžow ßu wubili. S rosbuchnjenjom dweju dynamitoweju patronow ßu ßo w něktorych domach woknowe ſchkleńzy pukle.

Pſchiſtawowi dźěłaczerjo w Dünkirchenje ßu ßo k ſtrajkej wuhlowych dźěłaczerjow pſchiſamkli. Łódźe, kotrež běchu ſ Jendźelſkeje wuhlo pſchiwjeſle, ßu dyrbjałe njewuprózdnjene ſaßo wotjěcź. Mjes pſchiſtawowymi dźěłaczerjemi je wjele ſpjecźiwych ludźi, kotſiž ßu k njeměram a pukam pſchezo hotowi. Knježerſtwo je teho dla ſchtyri regimenty wojakow do Dünkirchena póßłało. Hdyž wojazy dźěłaczerjow ſ pſchiſtawa cźerjachu, cźi ßłomowe ſkłady a wſchelake twory ſapalicha a khěžu pſchekupza Winitte wurubichu. W Dünkirchenje je ßo teho dla nahły ßud wuwołał. Wſchě khěže ßu ßo ſawrjeła a pſchedawarnje ßo ſaracźiła.

Nowe ßerbſke miniſterſtwo.

Miniſterſtwo, ſ kotrehož pſchedßydu bě Wujicź, je njeſnatych pſchicźinow dla wotſtupiło. Praji ßo, ſo je ßo Wujicź roshněwał, dokelž je ßo pucźowanje kralowſkeju mandźelſkeju k zarej ſaßo wotſtorcźiło. Sa krala ßameho je to mjerſaza wěz. W kralowej wokolnoſcźi je doſcź ludźi, kotſiž ßu hnydom kralej radźili, ßwoju politiku pſcheměnicź a ßo wot Ruſkeje k Awſtriſkej pſchiwobrocźicź. S rosßudźenoſcźu pak je ßo kral pſchecźiwo temu wuprajił, rjeknywſchi: „Sa moje žiwjenje ßo běh ßerbſkeje politiki njepſchemění, tak daloko hacž ßo pomérow k Ruſkej dótka!“ Tele kralowe ßłowa mjes ludom ßo wjele waža. Kóždy khwali jich wótcźinſtwo, wěrnoſcź a ſymnokrejnoſcź. So by Ruſka pſchecźiwo Sſerbſkej była ſajata, ſo by pſched njej druhim balkanſkim ſtatam prjednoſcź dawała, njemóže nichtó dopokaſacź. Ruſka je ßerbſke intereßy poßlednje lěta bóle hacž hdy prjedy w Starej Sſerbiji a Mazedonſkej hladała. Ruſkemu ſakrocźenju ma ßo džakowacź, ſo Arnawtojo njeßu Sſerbow w Mazedonſkej do zyła ſniczili. Ruſka je k ſpomoženju Sſerbow w Starej Sſerbiji wulku krocźeł ſe ſałoženjom ruſkeho konſulata w Mitrowizy ſcźiniła. To ßu wſcho dopokaſy, ſo Ruſka njeje Sſerbiju wopuſchcźiła.

Dowěrna powjeſcź ſ Liwadije wobkrucża, ſo je zarowa mandźelſka nahle ſkhorika a ſo je ßebi jenož teho dla pſchała, ſo byſchtaj ßerbſkaj kralowſkaj mandźelſkaj ßwój wopyt wotſtorcźiłoj.

Nowe ßerbſke miniſterſtwo ſ mužow doprědkarſkeje, liberalneje a radikalneje ſtrony wobſteji. Wjetſchina ſ nich pak k radikalnej ſtronje pſchißłuſcha.

Njeměry w Mazedonſkej

je turkowſke wójſko podtłócźiło. Měr je ſaßo poſtajeny, ſ najmjeńſcha po ſdaczu. Tež powjeſcże wo pſcheſcźěhanju ßerbſkeho wobydleŕſtwa w Starej Sſerbiji ßu woněmike. Sultan je wot ruſkeho zara k temu nuſowany, rubježniſtwu arnawtſkich muhamedanow kónz cźiniť. Ruſkemu póßłanzej Sſinowěwej w Konſtantinoplu, kotryž tele dny k zarej do Liwadije wotjědże, je ſultan woſjewił, ſo ßu ſběžkarſke cźrjódy ſ Mazedonſkeje wuhnate. Nadźijomnje je wón tež ſ nowa ßłubił, ſo ßo w Mazedonſkej reformy, tamniſche kſcheſcźijanſke wobydleŕſtwo kitaze, ſawjedu. Bjes nich ßo na dlějſchi cźaß njebudże hodźicź porjad w europiſkej Turkowſkej ſdźerżecź. Sultan ma, kaž wſchelake ſnamjenja wo tym ßwědcża, nětkole ſwólniwe wucho ſa zarowe pſchecża, kotryž chże kſcheſcźijanſke wobydleŕſtwo pſched dalſchim pſcheſcźěhanjom ſchkitacź. So je ßo mjes Turkowſkej a Ruſkej ſbliženje ſtało, ßo njehodźi wjazy pſchepóſnacź. Pſchichodnu póndźelu abo wutoru ſultan woßebite póßłanſtwo ſ darami do Liwadije póſcźele.

Shromadźiſna jendźelſkich tradazych wojakow.

W Hydeparku w Londonje běchu ßo ſańdźenu njedźelu něktore tyßazy tradazych reſerwiſtow ſhromadźiłe, kotſiž ßu ßo ſ pokodniſcheje Afriki wrócźili. Mnoſy ſ nich běchu ſ bantami woješkich medaillow wupyſcheni; mjes nimi bě tež wjele aktiwnych wojakow. Rěcźniży ſ jadriwymi ßłowami ſkorżachu, kak ßu jich wójnſke ſarjadniſtwo, nowinaŕſtwo a lud po wójnje nuſy pſchewoſtajiłe, kak je dom wupuſcźeny a kak ſtaj hłód a nuſa do jich ßwójbow ſacźahnyłoj. a kak ßu ſpytali wſchelazy ludźo jich nuſu wuwužicź, jim dźěło ſa ßměſchnje niſku mſdu poſkiežeſo. Tele ſ pſchiłkadami dopokaſane roſprawy ßo druhdy ſ njemdrym wokanjom pſchetorżechu: „To je hańba, to je ßlěpzowſzy!“ Wutrobne ßmjecźe naſta, hdyž jedyn rěcźnik praji, ſo burjo nětko wot knježerſtwa pjenjeſy doſtanu, ſo mohli to ſaßo natwaricź, ſchtož ßu wojazy prjedy dyrbjeli ſpalicź.

Poražka Jendźelcźanow w rańſchej Afriży.

W rańſchej Afriży w Somaliſkej ßu Jendźelcźenjo w bitwje ſe ſběžkarſkimi Somaliſtimi poražku poczerpili. Na jendźelſkej ſtronje ßu 2 offiźeraj a 50 muži paduyli a dwaj offiźeraj a 100 muži je ßo franiło. Sběžkarſkich Somaliſkich dźiwi mullah (muhamedanſki měſchnik) nawjeduje. Wón hižo ſchtyri lěta pſcheczíwo Europjanam wojuje, kotrychž ſ njemdroſcźu hidźi, dokelž muhamedanow k kſcheſcźijanſtwu wobrocźicź pyta. Dźiwi mullah ma pjecża 30,000 abo ßamo 40,000 muži pſchi ßebi. Jeho prěni offiźěr Adejiſudi rěka. Tutón je prjedy ſ jendźelſkim tołmacźom pſchi Cźerwjenym morju był a je jendźelſke wójſko pſchecźiwo ſudanſkemu ſběžkarjej Osmanej Digmanej pſchewodźał. Pſchi tym je wón ſkładnoſcź měł, jendźelſkich wojakow a jich wojowanje ſeſnacź. K mullahowym radźicźelam cź jedyn Europjan, něhduſchi awſtriſki offiźěr Khorla Inger, ßłuſcha. Jeho ßu hižo ras Jendźelcźenjo ſajeli, hdyž je ſ Osmanom Digmu hromadże wojował, tola je jim wón tehdy wupjerchnył. Sswoje brónje a muniziju dźiwi mullah pſches franzowſki pſchiſtaw Djibuti doſtawa. Franzowſojo pſchezo rad njepſcheczelow Jendźelſkeje podpjeraju, runje tak kaž Jendźelcźenjo po zyłym ßwěcźe pſchecźiwo Franzowſkej ſchkaraju. Na tajke waſchnje ßo pſchezo jedyn druhemu wotrunuje.

Po nowſchich powjeſcźach ßu Somaliſzy jendźelſke wójſko do cźiſta ſbili; jenož 33 muži je ßo wukhowało.

Ruſka w Mandźurſkej.

Jedyn Jendźelcźan w jendźelſkich nowinach „Times“ ßwoje pucźowanje po Mandźurſkej wopißuje. S wulkim wobdźiwanjom wón wo pſcheměnjenju ßwědcźi, kotrež je ßo ſ ruſkim raſnym ſkutkowanjom dokonjało. Wjele měſtow a ruſkich ſaßydlenjow je naſtało, w kotrychž ßu ßebi tyßazy ruſkich muži, žonow a dźěcźi nowu domiſnu ſałożili. W ruſkich ßydliſchcźach ßu wulke kaſarmy ſa żeleſniſkich ſaſtojnikow a ſwonka wulkich měſtow ßu twarjenja ſa ſtajne ruſke garniſony naſtrojene. Ruſka ßwoje ßłubjenja, w naſtupanju Mandźurſkeje Chinje date, ßwěru dopjelnja, to pak dale nicžo njeřeka, dyžli ſo ßwojich wojakow k żeleſnizy ſcźahuje abo je ſ wulkich měſtow ſ wonka murjow do garniſonow kładże. Ruſka ma prawo, horda bycź na dobroty, kotrež je jeho knjejſtwo mandźurſkemu wobydleŕſtwu pſchinjeżło. Nětcźiſche derjeměcże Mandźurſkeje budże hiſchcże pſchiběracź, jeli ſo Ruſka zyłe ſamolwjenje ſa ſjawny porjad pſchewoſmje. Jendźelſki pucźowaŕ ßwojemu knježerſtwu radźi, ſo by ruſke nadknjejſtwo w Mandźurſkej mjelcźizy pſchipóſnało; wótre ßłowa njebychu wużitne byłe, hdy bychu bjes ſkutkow woſtałe.

Revoluzije w ßrjedźnej Amerizy a Venezuli.

Sběžk na kupje Haiti w ßrjedźnej Amerizy je ßo porasył. Sběžkarſke wójſko je ſbite, a měſta, kotrychž běchu ßo ſběžkarjo ſmozowali, ßu ßo jim ſaßo wotdobyłe.

W Venezuelſkej republizy, hdźež ſ woprědka ſběžkarjo dobycźerſzy poſtupowachu, je ßo wójnſke ſboże ſaßo k knježerſtwowej ſtronje pſchiwobrocźiło. Po ßydomdnjowſkej bitwje je pola La Victoria knježerſtwowe wójſko ſběžkarjow do zyła ſbiło. Móz ſběžkarjow pak hiſchcże njcje ſlemjena.

Pytaŕ dejmantow.

Żałoßnje paleſche afriſke ßłónzo na żołtu pěſkowu pódu a ßmażeſche jenotliwe horſtki dołheje, ſchěroſeleneje trawy, kiž bě tak wótra kaž nóż. Bjes mróczelow wupinaſche hłubokomódre njebjo ßwój wobłuk nad próſdnej, bjeſcźěnowej puſcźinu. Jěſdnik we wotnoſchenej draſcże ſaſběhowaſche ßo wjazy krócź w tſchmjenjomaj, hdyžkuli trochu powyſchene měſtno dozpě, a ßlědźeſche ſa ſnamjenjom, hacž ßo wodże njebliži. Podarmo — nicžo, khiba pěſk, ſpalena trawa, kamjenje a cźernje, a wón a jeho kóń ſahinyſchtaj bjes mała picża tradajo. Ale po nahonje ßwojeje pſchirody

khelpaſche wbohe, pſchehnate ſkoczo dale, a jeho khory, pſchenapinany jěſdnik mějeſche ſkónczńje ſa najſprawniſche, na konja ßo ſpuſchczećz, dokelž bě wottyknjeny kónz tež tak ſhubił.

Jan Liſtow bě ßyn ſamóżneju ſtarſcheju, kotrajž běſchtaj jeho derje wukubłałoj. Ale jeju dohlada ßo ſdaliwſchi, bě njekhmane żiwjenje wjedł, ßwoje pjenjeſy pſchecżinił, a hdyż běſchtaj ſtarſchej ſemrjełoj, njeſby jemu niczo druhe, dyżli wucżahnycź. W tym cżaßu cżehnjeſche runje wjele ludźi do dejmantowych polow w južnej Afriży; Jan Liſtow cżeboleſche ßo ßobu. Wón bě ßebi wotmyßlił, tam ßwoje ſboże ſpytacź, a ßo domoj wrócźicź abo na pſchezo w zuſbje ſabyty woſtacź. Wón nadeńdże ßwoje ſboże, ale po tak njeßměrnych napinanjach, ſo budźiſche, hdy by ßo w Europje jeno pok tak napinał, pſched dołhej khorowatoſcźu wukhowany woſtał a ßebi rjane ſamóżenje dobył.

Skónczńje bě tak wulku namakanku ſcźinił, ſo jeho wjazy njewabjeſche, dale rywacź. Nětkole pak bě jeho ßurowy njeměr pſchewſał. Jemu bě, każ bychu jemu paduſchſke wobliczа, kotrež jeho wobdawachu, prajiłe:

„My wěmy, ſchto ßy ty namakał, cżakaj jeno!“

Karawany, kotrež ſ tehole najdalſcheho dejmantoweho pola na wjetſche ſaſtaniſchczo cżahachu, běchu tak cżaſto nadpadowane a wurubjene byłe, ſo ßebi wón njewěrjeſche, ßebje a ßwój pokład jim dowěricź. Po zyłych nozach pſchekładowaſche ßebi, kak ſapoczećz, ſo mohł ßwój pokład wěſcźe tam pſchinjeſcź, hdźež by dyrbjał jemu bjes pſchepſchedawarjow zyły cźiſty wunoſchk pſchipadnycź. Skónczńje bě ßo rosßudźił. S krótka prjedy, hacź bě ßwój najwjetſchi kruch namakał, bě ßwojeje ſtrowoty dla prawidłownje dejmanty pytacź pſcheſtał a bě ßebi druhe powołanje wuſwolił. Bě ßebi konja a woſyczk kupił a bě małe wikowanje ſe ßußodnym ſaſtaniſchczom wobſtarował. Wot tuteho wutrajneho konika nadźijeſche ßo nětkole, ſo jeho hacź do ſdźełanych kónczinow najpłódniſcheje Afriki donjeße, Jeno na ſdacze wſa na něſchto mil pucźa ßwój woſyczk hiſchcźe ßobu, każ by rjekł, ſo jeno na ßwoje wikowanje cźehnje, potom ſtorczi woſyczk po wotwiſku dele, ſeßedła ßwojeho konika a wotjěcha, wjeßeły ßebi myßlo, ſo budźa ßebi w łěhwje powjedacź wo Liſtowowym rosbitym woſyczku, a ſo ßu jeho a jeho konja lawy ſeźrałe.

Ale wón bě ßo bórſy doßmjał, dokelž, wuhibujo ßo wulkej karawanſkej dróſy, ßo bórſy ſabłudźi. Bě pſchijěchał do krajinow, hdźež, jeli běchu tam ſ zyła wobydlerjo, tola jeno najhórſchi prak bydleſche. A najhórſchi, to njeběchu tam rodźeni, ale běli, kotſiž běchu „ſcźornili“, t. r. kotſiž běchu zyłe wodźiwili a ſeſwěrjecźili, ludźo, kotſiž běchu cźim hłubſcho ſpadnyli, cźim wyſche běchu něhdy we ßwojej domiſnje we ßwojimaj ßamßnymaj a zuſymaj wocźomaj ſtali, kotſiž běchu ßamo ſe dejmantowych jamow wuhnacźi byli a tu ßo nětkole w hubjenych hětach jenicźzy wo żiwjenje bědźachu. Ziwjachu ßo ſ hońtwu a ſe żnjemi ſ małych wobdźełanych kruchow póby abo łakachu, ſo bychu cźłowjekow wurubili, kotſiž mějachu mało wjazy, dyżli woni ßami, je-li ßo njeſjednocźachu, ſo bychu něſchto wulke popadnyli.

Tam narodźeny, kiž je ßo ſ dejmantowych polow bjes wuſpěcha do ßwojeje wßy wrócźił, bywa ſaßo to, ſchtož bě był. Ale ßyn ſdźełaneho kraja, kotryž je, roshorjenje ßo nadźijejo cźeſtneho kónza we wótcźinje, łěta dołho wotrocźſtwo njeßł, tón ſpyta ßwoju duſchu moricź, hdyż ßo ſ tutych puſcźinow wjazy wumóż njemóże. Wón nochze wjazy myßlicź a cźucź, nochze ßo wjazy dopomnicź, ſchto je něhdy był. A wón bywa hórſchi, dyżli tam narodźeni.

Jan Liſtow wjedźeſche, ſo ßo tucźi ludźo żaneho njeſkutka njeſtróża. Ale wón njebě bojaſny a, dołhoż mějeſche hiſchcźe mozy, chzyſche ßo wobaracź. Ale ßłabnjeſche dale bóle. Rosbudźeny maßaſche ſa ßwojimi pokładami, kotrež bě na wſchelakich měſtnach ßwojeje cźerwjeneje wołmjaneje koſchle ſaſchił. Pruhowaſche, maßajo, ßwoje brónje a pſchezo ſaßo ſaſtajowaſche próſdnu bleſchu na ßuchej hubje.

Napoßledku kóń dale njemóżeſche, wón ſlěſe ſ konja a wjedźeſche jeho ſa wuſdu a, hdyż bě ßo potom cźißnył a wſchě ſchtyri wot ßo tykaſche, wucźeże piſtoliju a ſcźini jemu ſpěſchny kónz. Wón ßam thabkaſche dale, pſchezo hiſchcźe po ſwucźenju ſa dejmantami maßajo, kiž jemu tola ani kapki wody na jaſyk dacź njemóżachu. Ale hdyżkuli ßo jeho porſty jich dótkachu, ſtupichu pſched jeho ſnutskowne wóczko wokſchewjaze wobraſy domiſny. Sſłéborne rěki, żołmjaze żita, ſelene łuki, khłódne domy w ſcźěnowych hajach. A k temu mějachu, dyrbjachu jemu dopomhacź. Ale, ſchto tole? Mucźne wóczko, kiž bě jeno proſtym ſkałam a cźernjowym kerkam ſwutko, pytny na dobo na hórzy dwě ßo pohibowazej cźěle, kotrejž wótrje woteſtawaſchtej wot wjecźorneho njebja. To běſchtaj cźłowjekaj — cźłowjekaj, pſched kotrymajž bě cźekał, a k kotrymajž nětkole, napinajo poßłednje mozy, khwataſche. Pſchetož hdźež běchu cźłowjekojo, dyrbjeſche tež woda bycź. Jeno napoj wody, potom ßo lehnycź a wumrjecź.

Cźłowſkej bytoſcźi, jeho njepytnywſchi, běſchtej hórku wopuſchcźiłej a ſtupiłej do dólcźka, oaſy. Pod ſchtomami cźecźeſche maka rěcźka, wodowa nicź we wuſkhnytym rěcźniſchcźu rěki.

Każ kłok lecźeſche Jan Liſtow po hórzy dele pſches trawu a rěcźne kamuſchki. A leżo na brjuſche wokſchewjeſche ßo we ßwojej lacźnoſcźi ſ wodu.

Na to ſańdźeli na wokomik wocźi, ale wumrjecź ßo jemu hiſchcźe nochzyſche. Nowy lóſcht żiwjenja bě jemu ſ napojom wody ſaßo pſchiſchoł. Pytnywſchi, ſo cźłowjekaj, prjedy wuhladanaj, pódla njeho ſtejeſchtaj, poſkocźi na ßwojej tſchepjetazej noſy a maßaſche ſaßo ſ bjesdźaknym pſchimnjenjom ſa ßwojimi brónjemi. Cźłowjekaj mějeſchtaj tak jara dowěru ſbudźazy napohlad, kajkiž jeno měcź móże cźłowjek, kiž je ſdraſcźeny do łapow a kocźich kóżkow, woßebje potom, hdyż je mużſkemu zyłe wobliczo ſaroſtko ſ brodu a żónſkej ſaſchmjatane promjenja hrubych włoßow do wocźow wißaju. Wboha żónſka bě ßnadź runje w kerkach drjewo ſběraka, a to ßo w bědźenju ſ cźernjemi hinak njehodźi, ßnadź ßebi niczo pſche to njemóżeſche, ale jeje napohlad bě wottraſchazy.

Janej Liſtowej běchu mozy wuſchłe, runjeż ßo hiſchcźe bóle napinaſche. Napohlad tuteju poſtawow tłócźeſche jeho ſ wokolanej bjesnadźijnoſcźu k ſemi. Bjes mozy padże jimaj k nohomaj. Saßo ßo ſhrabawſchi, namaka ßo we khłódnej próſdnjeńzy na mjehkim łěhwje ſhibicźiwych hałźkow a ßucheho liſcźa. Wón wjedźeſche, ſo je cźeżzy khory, a jeho pſchewſa wulka ßmjertna ſtyſknoſcź. Wón próżowaſche ßo ſmérom leżecź a wußnycź, ale wutroba a żiła pukotaſchtej jemu hacź na roſpraßnjenje. Srunany ßedźo, ſ wobliczom na kolenje, wudźerajſche ſ wot ſahorjenja ßapazymaj wocźomaj do hłubiny próſdnjeńzy. Jeho duch bě zyłe jaßny a pſchedkuſka jemu, każ na hanjenje, ſchpatnje pſchecźinjene łěta jeho młodoſcźe a wobſtejenja, w kotrychž mohł ßo nětkole namakacź, budźiſche-li młodoſcź hinak nakożił, wothladany wot luboſcźiweju rukow, měſto teho, ſo dyrbjeſche tu w puſcźinje każ dźiwje ſwěrjo ſahinycź. Ponurjeny do tajkich myßlow, ſaßłyſcha na dobo jaßne a roſhymliwe, k njemu pſchenjeßene pſches kraßnu akuſtiku (ßłyſchomnoſcź) wjelbowanych kamjeńtnych ſcźěnow, te ßłowa:

„Ssmój-li jeho tule nuts pokożiłoj, njebudźe mohł wjedźecź, ſo je to row telko ludźi.“

Podpjerany ſ mozu roshorjenja, ſtany Liſtow a pſchiſtupi k ſcźěnje, kiž próſdnjeńzu delka na pokojzu dźělеſche, a hladaſche ſe ſchkałobu na ßwojeju hoſpodarjow. Wonaj na nim widźeſchtaj, ſo wón dyrbi wumrjecź, wocźakowaſchtaj jeho ßmjercź; wot njeju njemóżeſche ßo wothladanja a wokſchewjenja nadźijecź. Abo chzyſchtaj jeho moricź a ſahrjebacź? Njedyrbjeſche wón jeju pſchekhwatacź? Schto móżeſche jemu ſadźěwacź, tutón rubjeżniſki prak ſeſatźělecź?

Ale takle wot ſady to budźiſche mordarſtwo było. Wón ßo rosßudźi, jimaj runje napſchecźiwo ſtupicź, jeju wobkedźbowacź a pſchi najmjeńſchej njepſchecźelnoſcźi tuteju mordarjow ſ krótka wotbycź.

(Skónczenje pſchichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Njedźelu 19. oktobra ßo ßwjedźeń Bożeho kaſchcźa ßwjecźeſche. Běſche to prěni we wjetſchim měſcźe a jara derje wopytany. Knjes ſuperintendenta Khěžor ſ Radeberga prědowaſche w Marijnej-Marcźinej zyrkwi, nam wot měſchcźanſkeje woßady ſwólniwje pſchewoſtajenej a wot ßmilnych ßotrow rjenje wupyſchenej. Jeho wutrobu hnujaze ßłowa běchu ſałożene na Marka 4,26—29. Kollekta wunjeße 175 hr. Wjecźornu ſhromadźiſnu w „Běłym konju“, hdźež běchu ßo też knjeża zyrkwini prjódkſtejicźerjo a druſy knjeża ſeſchli, knjes Prim. Wjazka powita a ſ pokaſanjom na lutherſkich wupucźowarjow w Amerizy, na Sſłowakow we Wuherſkej, każ też na lutherſku woßadu w Pariſu pſcheßwědcźi naß, ſo je ſkutk Bożeho kaſchcźa, roſpróſchenym lutherſkim wěrybratram ſ zyrkwineje a ſchulſkeje nuſy wupomhacź, dobry a nuſny pódla ſkutka Guſtav-Adolfſkeho towarſtwa, kiž na podpjeru wſchěch evangelſkich, też reforměrtſkich a uněrtſkich dźiwa. Na to knjes kantor Biehla, kiž hižo na kemſchenju ſ zyrkwinym khorom wuſtupi, rjanu ariju: „Bóh je ta luboſcź“, tſihłóßnje wot knjeżnow ſpěwanu, ſanjeße, potom poda knjes duchowny Großa ſe Zarowa pola Willsdruffa ſe żiwej a ſahorjenej rěcźu roſprawu wo ſkutkowanju Bożeho

kaschcza, woßebje w Lippe-Detmoldskej. Knjes superintendent Khěžor s doßkowom a s modlitwu rjanu shromadźisnu skónczi. Kaž sapoczana, tak bu tež s khěrluschom wobsamknjena. Sso nadźijamy, so je dobre prawo wotpohladow Boženo kaschcza s tutym ßwjedženjom w Budyschinje a w zykej Łužizy dopokasane.

S **Budyschina.** Nasymske kontrolske shromadźisny we wokrjeßu Budyskeje samolwjerńje směja ßo:
póndźelu 3. novembra 1902 dopołdnja w 9 a ¾11 hodźin w Budyschinje w Albertskim dworje, wutoru 4. novembra dopołdnja w 9 a 5 mjeńschinow po 10 hodź. w Budyschinje w Albertskim dworje, ßrjedu 5. nov. dopołdnja 55 mjeńschinow po 8 hodź. a 5 mjeńsch. po 10 hodź. w Schěrachowje, ßrjedu 5. novembra pschipołdnju ¼1 hodź. w Budestezach w hajnkowni, schtwórtk 6. novembra dopołdnja w 9 hodź we Worzynje, schtwórtk 6. nov. dopołdnja ½12 hodźin w Klukschu, pjatk 7. novembra w 8 hodź. w Njeßwaczidle, ßobotu 8. novembra dopołdnja w Hornjej Wjasońzy, ßobotu 8. nov. pschipołdnju ½1 hodź. a ½3 hodź. w Biskopizach. Dispoziziske dowolenzy a reservistojo, w Budyschinje, na Židowje a w Ssmolizach bydlazy, maja na kontrolske shromadźisny na scźěhowaze waschnje pschińcź: póndźelu 3. novembra dopołdnja w 9 hodź. mużstwa lětnikow 1895, 1896 a 1897; póndźelu 3. novembra dopołdnja ¾11 hodź. mużstwa lětnikow 1898 a 1899, 1900, 1901 a 1902. Pokasuje ßo na to, so je lětnik na wojeŕskim paßu (knižkach) widźecź. Wojeŕske popjery, paß, sadźerżeńske wopißmo, wójnske skasanje a paßowa notiza ßu ßobu pschinjescź.

— (Nahlu ßmjercź.) Feldwebla Lehmanna, kotryž w 4. kompagniji tudomneho pěscheho regimenta ßłużesche, ßu 17. oktobra morweho w jeho ložu namakali. Po lěkarjowym spósnaczu je jeho Boža ruczka sajała. Jeho cźěło je ßo ßobotu 18. oktobra do Erkmannsdorfa pola Radeberga dowjesło, hdźež ßu jo s wulkim wobdźělenjom mużstwow, podwyschkow a offizěrow khowali.

— Straschny khłopz je 15lětny Franz Josef Schlein s Mostow w Czechach, kotryž jako sahrodniski wuczobnik pola tudomneho sahrodnika Ganga wuknjesche. Spytawschi ßwojeho ßobuwuczobnika Ernsta Mittaga skónzowacź, je wón 22. oktobra cźeknył. Wón je tuteho w nozy, hdyž w ložu spasche, s powjasom sadajicź spytał. Na ßoże dajeny wotuczi a cźekny. Schlein ßo ja nim puschczi, a jeho se sahrodniskim nožom do khribjeta kló. Sranjeny, kotrehož rana njeje ßmjertna, da ßo lěkarjej hojicź. Nadpadnik je twochnył. Hacź dotal jeho hischcźe njeßu saßłapili. Kajkeje pschicźiny dla je chzył ßwojeho towarscha moricź, njeje znate.

— (Nahlu ßmjercź.) Sańdźenu njedźelu bě tudomny 21lětny kamjenjecźischcźeŕ Bruno Böhme do Baboschoja pola Skeho Komorowa k pschecźelstwu na kermuschu schoł. Dokelž dyrbjesche wjecźor psches lěß hicź, ßebi natykany revolwer ßobu wsa. Na kermuschi wón ßwój revolwer wucźeże a jón ßwojemu towarschej Kilijanej pokasa. Tón jón do ruki wsa, so by ßebi jón bliže wobhladał. Bliżschi wokomik wutřěł sawrjeßny. Kulka bě Böhmu do schije trjechika a jeho tak straschnje sraniła, so wón sa krótki cźaß wumrje. Kilijana ßu do ßudniskeho pschepytanja wsali.

— Rosbuchnjenje pluna (gasa). Sańdźenu póndźelu je ßo w pinzy tudomneho gymnasija płunowe rosbuchnjenje stało. Jedyn tepjeŕ ßo wosemju morßny, domownik Heubner pak ßebi hłowu a ruzy wopali. S rosbuchnjenjowej mozu ßo wón wo scźěnu wrjeßny a ßebi hłowu wobrasy a jenu nohu pschi kulkomaj słama. S pschicźinu rosbuchnjenja je słamanje jeneje płunoweje roły było. W schulskej stwje, kotraž wysche pinzy leži, ßo schpundowanje sběhny, a woknowe schkleńzy ßo puknychu. Wucźomzow hrosa a bojoscź saja.

— (Kranjenje konjazych wopuschow.) Sańdźenu ßobotu je w konjemzu jeneho tudomneho hoscźeńza njesnaty paduch dwěmaj konjomaj wopusch bliško pschi korjenju wotrěsnył.

— Na Wósborsko-Radworskej żelesnizy ßo nětkole pilnje dźěła. Prěnjeho septembra 1903 ma cźara mjes Wósborkom a Bartom dotwarjena bycź. Sa kóżdy dźeń, wo kotryž ßo twarzy sakomdźa, maja woni 1000 hriwnow khostanja płaczicź. 21. septembra 1903 prěni cźah s Wósborka do Barta pojědże. Lěto posdźischo ßo potom cźara wot Barta do Radworja natwari a ßo skónczńje psches Kamjenz do Wulkohajna dowjedże. Saksko-połnózna pomjesna żelesniza ßo mjenje wobkhada dla, hacź sa wojeŕske saměry twari. Po njej dyrbi ßo po wudyrjenju wójny wójsko po mózność cźi ručze wosycź. Wona ma ßo wschěch wjetschich kołow a hórkow sminycź, so mohłe po njej spěschne cźahi jěsdźicź. Tejele pschicźiny dla ßo wona sa něktore lěta wot Wósborka w runej měrje k pruskim mjesam wutwari a ßo prjedy Rychbacha na Budysko-Shorjelsku żelesnizu swjedże. Tónle twar je teho dla nusny, dokelž njemóża na Wósborsko-Lubijskej cźarje jejnych mnohich małych kołow dla spěschne cźahi wobkhadźecź.

— (Pschenoschliwosćz tuberkulosy s howjada na cźłowjeka.) Profeßor Fiebiger w Kopenhagenje je dopokasał, so ßo s mlokom tuberkulosa na cźłowjeka pschenoschuje. Dwanaćże semrjetych dźěcźi, kotreż bě wocźinił, měješe na cźrjewach tuberkulosne jětješchka. Wone běchu ßo bjes dwěła s tuberkulosnym mlokom natykałe. Měnjenje profeßora Kocha w Barlinje, so ßo tuberkulosa s howjada na cźłowjeka njepschenoscha, je po tajkim mylne a wopaczne. Też cźelata, k kotrymž běchu ßo tuberkulosne bazille s dźěcźi saschcźěpiłe, ßu na tuberkulosu skhorike.

S **Małych Błohaschez.** Sańdźenu ßobotu wjecźor wěsty Schrybaŕ se Ssemichowa hromadże s někotrymi towarschemi na jěsdnym kole po Draždźanskej dróży domoj jědżesche. Dokelž chzyschе ßo jemu picź, wón pschi hoscźenzu „skoteje wyßokoscźe“ sasta a ßo ručze napi, mjes tym so jeho towarschojo dale jědżechu. Potom na ßwoje koło saßo skoczi a se wschej mozu teptasche, so by k towarschам bórzy dohnał. Pschi dźiwjej hanjenzy swróczi a tak njesbožownje padże, so ßebi schijinu wobruczku slemi.

S **Lejna** pola Budestez. Sańdźenu póndźelu bě mandźelskimaj s Czech, kotrajž w Hajniczanskej fabriży dźěłataj, dźěcźo wumrjeło. Dokelž cźěłowu żonu k cźěku njepschipuschczischtaj, měnjesche ta, so dźěcźo njeje naturśku ßmjercź wumrjeło. Wona teho dla wěz żandarmej wosjewi. Tón nasajtra hromadże s lěkarjom dźěcźo wobhladacź pschińdże. Lěkaŕ mózesche wobßwědcźicź, so je na khorosćz wumrjeło. Na praschenje, cźeho dla njeistaj cźěłowu żonu k cźěku puschczikoj, mandźelskaj wotmolwischtaj, so staj chzyłoj cźěło ßamaj smycź. Wo wßy běsche ßo s wopředka powjescź rosnjeßła, so je ßo s dźěscźom něfajki njeskutk stał. Cźěskaj mandźelskaj běschtaj se ßwojim spodźiwnym sadźerżenjom tole tukanje sbudźikoj.

S **Budyschinka.** Sańdźena njedźela bě sa naschu woßadu woßebje ważna. Nasch ßwěrny duchowny, knjes faraŕ Gólcź měješe ßwoje wotßalne předowanje, so by po 12lětnym żohnowanym skutkowanju tu na powołanje na druhe duchowne sastojństwo schoł. Boži dom bě poßłucharjow połny. Faraŕ Golcź na sałożku japoschtowsk. skutk. 20, 17—32 předowasche a ßo woßadże sa luboscź a ßwěrnoscź s wutrobnymi ßłowami dźakowasche. — Jeho skutkowanje w tudomnej woßadże, kotraž jemu drohotny tepich dari, stajnje dźakowne wopomnjenje namaka.

S **Kotez.** 16. oktobra knjes zyrkwinski wucźeŕ Gräsa ßwój 25lětny městny jubilej s wulkim wobdźělenjom zyrkwineje a schulskeje gmejny ßwjecźesche. Schulske dźěcźi jemu jako cźeßny dar, rjany tepich dachu, mjes tym so schulske pschedstejicźeŕstwo 12 jědżnych a 12 cźajowych ßłěbornych łžizow pschepoda. K trajnemu wopomnjenju na jubjelski dźeń je knjeni Gräfowa běłe drohotne woltaŕne wodźecźe, kotreż je ßama dźěłała, zyrkwi darika. Njech Boże żohnowanje też dale na jubilarowym dźěle, na nim a jeho domje wotpocźuje!

S **Rakez.** Sańdźenu wutoru, 21. oktobra, bě sa Rakecźansku woßadu dołho żadany a tydźenje dołho pschihotowany dźeń pschischoł, kotryž ßo nowy faraŕ, knjes Jan Gólcź, dotal faraŕ w Budyschinku, jow ßwjedźeńszy pschiwjedże. Wutrobne wjeßele woßadnych nad jeho pschikhadom bě ßamy ßłónczny błyschcź na wobliczo starym a młodym skuskało, hacź runje měješe wjedro mjenje pschecźelny wuras. Wone pak njemóżesche sadźěwacź, so ßo w pschipołdnischim cźaßu domy próżdnjachu a ßo dróhi s ludźimi pjelnjachu. Koła s kwětkami ßebi wupyschiwschi tudomne kołojěsdne towarstwo nowemu knjesej fararjej do Klukscha napscheczo jědżesche. Tu też knjesa fararja a jeho knjeni mandźelsku ßobustawaj Lipscźanskeho předaŕskeho towarstwa (kotremuž też knjes Gólcź pschiß łuscha), knjesaj stud. theol. Uhlmann a Kapler w towarstwowym mjenje powitaschtaj. Se spěschnej jěsbu cźah do bliżscheje zyrkwinskeje wßy Minakała pschijědże. Tu cźrjóda schwarnych jěsdnych pod nawjedowanjom knjesa żelesniskeho assistenta Liebschera s zykym zyrkwinym pschedstejicźeŕstwom Rakecźanskeje woßady knjesa fararja wocźakowasche. Pschedßydowy naměstnik zyrkwineho pschedstejicźeŕstwa knjes Senda jeho a jeho mandźelsku s hłuboko sacźutymi ßłowami witasche, a na to jěsba dale k nowej domisnje hacź k prěnjej wßy Rakecźanskeje woßady dźěsche. Tu w Jeńschezach bě ßo wulkotny cźah sestupał, kotryž s něhdże 600 schulskich dźěcźi s wucźerjemi, doroscźeneje młodźiny, wohnjoweje wobory, wojeŕskeho a turnaŕskeho towarstwa, ßerbskeho towarstwa „Lipy“, Schcźenczanskeho wojeŕskeho towarstwa wobstejesche. Hdyž bě gmejnski pschedstejicźeŕ Rjelka knjesa fararja Gólcźa w mjenje Rakecźanskeje gmejny powitał, knjes zyrkwinski wucźeŕ Rjelka

nadźiju a pschecźe wupraji, so budźe nowy knjes farař hromadźe se ßwojej mandźelskej Rakečanski farski dom žórko žohnowanja cźinicź. Na to knjes farař Gólcź wotmolwi, so budźe w duchu luboscźe w ßwojej nowej woßadźe skutkowacź a so chzyła jemu nowa woßada tu ßamu luboscź a to ßame dowěrjenje wopokasacź, kaž woßada, wot kotrejež je ßo ſ cźežkej wutrobu dźělik. Se synkami hudźby Budyskeje regimentskeje kapały cźah psches woßadnej wßy Jeńschezy a Nowu Wjeß cźehnjesche, kotrejž běschtej cźeßne wrota se ßerbskim a němskim napißmom postajikej. Rakezy běchu ßo pódla teho ſ khorhojemi wupyschiłe. Jara dobry sacźischcź cźinjesche, so kollatorka knjeni Klugowa, kotraž bě tež na luboscźiwe waschnje knjesa fararja a knjeni mandźelsku se ßwojim sapschahom pschiwjescź daka, se ßwojej ßwójbu do cźaha sastupi, hdyž tón psches knježi dwór cźehnjesche, so by knjesa fararja Gólcźa na faru pschewodźała. Na wobschèrnym farskim dworje tſi mjes němskimi napißmami ßo wusnamjaze ßerbske napißma, wot jeneho ßobustawa „Lipy" rjenje napißane: „Witajcźe wutrobnje!", „Božo nutskhód požohnuj!" a „Jesu, prjedy dźi mi tu na semi!" knjesa fararja witachu. Dokelž farski dwór njemohł wulku ludowu ßyku wopschijecź, ßo sapokasanje na torhoschcźu sta. To bě luboſny napohlad! Koło wokoło knjesa fararja bě ßo ßwjedźeński cźah a zyła woßada sestupała, a kromu tuteho kola jěsdni a kolojěsdni wobrubjachu, mjes tym so běschtaj ßo do ßrjedźa ßußodnaj duchownaj, knjes farař Jakub ſ Njeßwacźidła a knjes farař Ssykora ſ Minakała, stupiłoj. Poßlednischi jako sastawař farstwa sa cźaß vakanzy ßo na knjesa fararja se ßłowami pschecźelneho powitanja wobrocźi, na to pokasujo, kak je sa jenotliweho cźłowjeka posběhowaze, hdyž ßo do domu sastupiwschi wutrobnje powita, kak hischcźe swjeßelnischo sa duchowneho, hdyž je jeho nowa woßada na tak swjeßelaze a wutrobne waschnje se ßłowom a skutkom witała, kaž je to Rakečanska woßada tutón dźeń cźinika. Knjes farař Jakub mějesche ßerbsku rěcź na sakožku ßłowow: Bóh žohnuj Twój nutskhód! Wschitzy cźahowi wobdźělnizy, wón rěcźesche, kóždе dźěcźo, doroscźena młodźina, wschě towarstwa se ßwojimi khorhowjemi, jěsdni, kolojěsdni, woni ßu wschitzy pschischli, so bychu prajili: Bóh žohnuj Twój nutskhód! Tak tež lubi pschiwusni, dźěcźi a starschej noweho fararja pscheja. Knjesej fararjej Ssykorje knjes farař Gólcź wotmolwi: Kaž je ßo wón dźenża wot ßwojeje lubeje woßady se sacźuczom dźělił: K domisnje! a kak je tole sacźucźe boloscź dźělenja polóżiło a wutrobu posběhnyło. Wschak ßo wón tam wrócźi, hdźež je jeho kolebka stała, a hdźež je mjes lubymi pschecźelemi wotrostł. K pschecźu knjesa fararja Jakubo knjes farař Gólcź teho runja w ßerbskej rěcźi pschistaji, so chzył Bóh jemu spožcźicź, so by se žohnowanjom sa ßwoju nowu woßadu był. Na tónzu dźowka knjenje Klugoweje a tſi holcźki Rakečanskeje schule rjane kwětkowe dary ſ wotpowjedazej narěcźu pschepodachu. Sswjedźeń na torhoschcźu ßo ſ khěrluschom: „Khwalcźe toh' Knjesa" sapocźa a ßo ſ khěrluschom: „Njech Bohu dźakuje" skónczi. We wjecźornych hodźinach ßwjedźeńska wjecźeř mnoholicźne blidowe towarstwo sjenocźi, pschi cźimž knjesa farara Gólcźa a jeho knjeni mandźelsku ſ pschipitkami ſ dźěła khutneho, ſ dźěła wjeßekeho wopschijecźa ßławjachu.

S Khróscźiz. Nascha farska schula, kiž je ßo wokoło lěta 1820 nowa natwarika a ßo w cźaßu wudacźa noweho schulskeho sakonja wo sawjedźenju nusowaneje schule sa dwě schulskej stwě a a wobydleni sa dweju wucźerjow pschetwarika, wopokasa ßo w poßledni cźaß jako pschemała. Hdyž běsche liczba schulskich dźěcźi prjedanschich lět w pscherěsku pschezo wokoło 220 hacź 240, dha je taßama poßlednje lěto hacź na 258 dźěcźi srostka, kotrež dwaj wucźerjej roswucźataj. Horjeka spomnjeneje pschicźiny dla wobsankny ßo lětża naléto w pschesjenoscźi ſ kralowskej schulskej wyschnoscźu, sa tudomny schulski wokrjeß nowu wjetschu schulu natwaricź. Sa tutón samèr knjes geometer Rencź ſ Kamjeneje 29. sept. tut. lěta na poln zyle blisko pschi wßy, k farskemu kubłu ßłuschazym, něhdźe 1 kórz ležomnoscźe wottyka a wotměri. To je na dołhorańschej stronje wßy mjes Jaßeńczańskim a Prawoczańskim puczom. Nowe schulske twarjenje dyrbi měcź 3 schulske stwy k wucźenju a wobydlenja sa tſjoch wucźerjow. Bórsy drje budźe ßo twarske městno planěrowacź a runacź a k lětu drje ßo ſ twarom schule sapocźnje. Bóh daj k temu prawu pschesjenoscź a sbožowne wuwjedźenje.

W ßußodnych Worklezach je ßo sańdźenu póndźelu, 13. tut. m., nowonatwarjena schula na ßwjatocźne waschnje poßwjecźika a wotewrika. Najbóle lubjesche ßo naschim ludźom w ßwjedźeńskej rěcźi k. schulskeho dohladowarja dr. Hartmanna ſ Kamjeńza, so wón wusběhny, so zyrkej a schula hromadu ßłuschatej a matej ßo jena druhu podpjerace, a so je to w tutej woßadźe też Bohu dźak pschezo tak było! Twarske městno kaž też twarske pjenjesy je něhdy Worklecźanskej schulskej gmejnje dobrocźiwje darika prjedawscha wobßedźerka Worklecźanskeho ryczerkubła a pschecźelniza a dobrocźerka Sserbow, knjeżna hrabinka Monika se Stollberg-Stollberg, sa cźož ßu jej tam stajnje jara wulki dźak winojcźi. — Tuta nowa schula wopschija 2 schulske stwě a wobydleni sa dweju wucźerjow. Schulu wopytuje w tu khwilu 115 dźěcźi. S jara mało wuwsacźom ßu tute ryſy ßerbſke.

Se **Steho Komorowa.** Wucźerka Messerschmidtez, kotraž bě ßo psched krótkim tu postajika, je ßwojemu žiwjenju ſ wobwěßnjenjom kónz cźinika.

S Łasa. 73lětna khěžkarka Wukaschowa bě ßo ßrjedu psched 3 njedźelemi se ßwojeho bydła skradźu wotßalika. Jejni pschiwusni ßebi myßlachu, so je wona k pscheczelstwu na wopyt schła. Pschipadnje ßu schtwórtk tydźenja jejne cźěło w Sprewi namakali. Kaž bě widźecź, bě wona hižo dlějschi cźaß we wodźe leżała.

S **Klětneho.** Sańdźenu póndźelu je na pucźu mjes Woßliczej Horu a Klětnom żandarm Anders dundaka sajał. Jeho jako paducha spósnachu, kotryž bě tón ßamy dźeń dopołdnja w Dyrbachu wokno wutkócźiwschi do jeneho doma salèł a ſ njeho cźaßnik ſ rjecźasom kradnył. Wo tym shoniwschi bě ßo żandarm ſ jěsdnym kołom sa paduchom puschcźił a jeho sbožownje doßahnył.

Přilopk.

* (Wunoſchne ryczerkubło.) Dobru kup je město Riesa ſ tamnischim ryczerkublom sczinilo. Poßlednje lěto je tole kubło 40,000 hriwnow cźisteho dobytka wunjeßło.

* (Warnowanje ſa kołojěſdnych.) 24. julija broduthał Fiedler ſ Mischna se ßwojim kołom do Wilsdruffa jědźesche. W Ssydomdubach wón do rěbła sakoži, na kotrymż wischnjeschczipał Mückel stejesche. Rèbl ßo powali, a Mückel tak njeßbożownje padże, so wumrje. Krajny ßud w Draždźanach je nětko Fiedlera dla lohkomyßlneho morjenja k jastwu na schěsć měßazow saßudźił.

* (Trichinoſne mjaßo.) W Thurze w Schlesynskej ßu schtyrjo ßynoju kublerja Prudela a mandźelska starscheho ßyna na trichinosu skhorili. Dwaj ßynaj a mandźelska starscheho ßyna ßu hižo wumrjeli. Druhaj ßynaj bjes nadźije khoraj leżitaj. Hischcźe prjedy hacź bě ßo mjaßo pschepytało, běchu ßebi woni mjaßo rubali a jo ßyre sjědli. Wschitzy ßu ſ Rheinlandskeje, hdźež ßu saßydleni, k ßwojemu nanej na wopyt pschischli.

* (Njeſbože na żeleſnizy.) Pola Glogawy w Schlesynskej je jedyn muż 20. oktobra ſ cźaha wotskocźił, prjedy hacź sasta. Wón pod kołа pschińdźe, kotrež jemu nosy pschejědźechu.

* (Morđarſtwo.) Sso se ßwojej żonu swadźiwschi je hórnik Rindfleisch w Erbisdorfje pola Lipska ßwojej dźěsczi, 4 a 5 lět starej, do hata cźißnył, hdźež stej ßo tepiłej. Mordař je ßo wyschnoscźi pschepodał.

* (Njeſbože na elektriſkej żeleſnizy.) 13lětny schulski hólcźej Willy Lüdecke chzysche w Friedenawje pola Barlina rucźe psches kolije elektriſkeje żeleſnizy pscheběžecź, hdyž ßo hižo wós bliżesche. Tola na njeſboże jeho wós doßahny a jeho do kruchow rostorha. Wustróżeni pschihladowarjo ßo ſ hrosu sajachu, hdyž ßo hłowa schwarneho kudźerjaweho hólza wot cźěła wotjědźena po drósy kuli. Wosowy wjednik njeje na njeſbožu wina, pschetož hólz tak skoku k żeleſniskej koliji pschiběża, so njeběsche móżno, wós sastajicź. — Drnhe njeſboże na elektriskej żeleſnizy je ßo mjes Zwikowom a a Wilkowom stało. Tam ßo jenemu 13lětnemu hólzej wobej nosy wotjědźeschtej. Sa dwě njedźeli je ßo tam hižo dwójzy tajki ſrudny podawk stał.

* Wo żałoßnym njeſbožu na żeleſnizy ſ Kólna pißaju. Hdyž chzyschtej pola sastanischcźa Kalka dźěsczi tamnischeho żeleſniskeho sastojnika psches koliju pscheběžecź, cźah pschijědźe, kotryž dźěsczi shrabny a jej rosmjecźe. Dźěsczi běschtej pod sawjeru pschelèłej a na koliju stupiłej, hdyž cźah pschihna. Njeſbožownu nan bě se ßwědkom żałoßneho podawka.

* Morđarſtwo. W Damerkowje pola Stolpa je dźěłacźer Bantin se ßekeru wudowu Donowu sarasył. Hdyž bě na to 110 hriwnow kradnył, wěsta Grunstowa se ßwojimi tſjomi dźěcźimi do domu pschińdźe. Bantin wschě schtyri saraży a cźekny. Hacź dotal hischcźe njejßu njekraßnika popadnyli.

* (Dwójne morđarſtwo a ßamomorđarſtwo w New-Yorku.) W pißarni jeneho New-Yorskeho rěcźnika je banquieur Turner Pittsburgskeho milijonara Alberta Hamiltona a jeneho bohateho New-Yorskeho, wěsteho Müllarda, satsèłił. Potom

je ßo Turner ßam ſatſělił. Turner bě ſ pſchedßydu a pokładnikom Climax Bottleſkeje banki, tola dyrbjeſche ßwoje ſaſtojnſtwo ſtožicź, dokelž bě ßo ſ banzyncje pokładnizy 21,000 hriwnow pſchekſchiwiło. Wón do rěčnikoweje pißańnje ſtupi, ſo by ßo 11,000 hriwnow ſapołożiwſchi ſ nowej banku Hamiltona a Millarda na něſkajke waſchnje rosrunał. Mjes nim a Hamiltonom a Millardom k wótremu wurěčzowanju dóńdże, a Turnera kharja mjenowachu. Revolver wucźahnywſchi wón Hamiltona, Millarda a potom ßam ßebje ſatſěli. Prjedy hacź mózachu druſy pſchitomni ſakročicź, pſched nimi tſi cźěła leżachu.

* (Njeſbožownа luboſcź.) W jenym lěßu pola Gery je jedyn tyſcheŕ ßwoju njewjeſtu ſatſělił a ßebje ßameho cźežko ſranił.

* (Ssamomordaŕſtwo.) W Straßburgu je ßo 60lětny wyſchſchi ſtabowy lěkaŕ dr. Dürr we ßwojim wobydlenju njeſnatych pſchicźinow dla ſatſělił.

* (Ssoſaſchtapił.) W Ssuchowjeŕchach w Cźechach tele dny rataŕ Nyvlt ſ wyßokeho ſchěrokeho ſchtoma jabłuka ſchcźipaſche a bě k jabłoni dołhi rěbl pſchiſtajił. Hdyž ßo ſa jenym jabłukom pſchedaloko nacźeże, ßo rěbl ſe ſchtoma wotßuny a Nyvlt tak njeſhožownje padże, ſo ßo na ſahrodźinym ſtaketowym płocże ſaſchtapi. Jena ſtaketa jemu pſches žołdk a druha pſches lěwu briſtwju ſajěże. Žałoſtny nadawk bě, njeſbožowneho ſe ſtaketow wuſběhnycź. K ſnjeſboženemu drje hnydom lěkarja ſawołachu, tola Nyvlt hiſchcźe tón ßamy dźeń we wulkich boloſcźach wumrje.

* (Paduchſtwo w banzy.) W Mailandże ßu żeleſny kaſchcź banki Borgheſy roſpacźili a ſ njeho wjele pjenjes rubili. Paduchow hiſchcźe njeißu wußlědźili. Ssnadź maja ßo mjes banzynymi ſaſtojnikami pytacź.

* (Scźěwki nahłeho hněwa.) Sso ſe ßwojim ßynom pſcherěčzawſchi jedyn dźěłacźeŕ w Lündenſcheidu tutemu ſaßwěčźenu petrolejowu lampu mjeſwoczi cźißny. Ssyn ßo tak żałoßnje wopali, ſo na wopalene rany wumrje. Draſta jeho macźerje a jeho bratra, kotrajž jemu na pomoz pſchiběžeſchtaj, ßo tež ſapali, teho runja draſta njembreho nana. Wſchitzy tſjo ßo cźežko wopaleni do hojeŕnje pſchiwjeſechu. Wobſtarna macź je widźenje ſhubiła.

S **Drjowka.** Na poßlednich ſkótnych wikach, kotrež běchu khětro derje wopytane, ßo ſa dejne kruwy 190—245 hriwnow, ſa howjada 200—300 hr. płacźeſche. Pſchedawanje bě ßnadne. Runje tak bě na konjazych wikach. Płacźiſny 210—360 hr. wucźinichu. Sswinjaze płacźiſny ſpadowachu; proßata 15—28 hr., běhaki 30—45 hr. płacźachu.

* (Wucźeŕ jako ſapaleŕ.) 27lětny wucźeŕ Ulbrich Fiſcher bě ßrjedź auguſta jenu bróźeń a radnu khěžu w Walpertshofenje ſe ſamyßłom ſapalił. Pſchißažny ßud je ſapalerja jenož na 1½ lěta ſaßudźił. Lěkarjo měnjachu, ſo je Fiſcher wopiłź, kotryž je w njeſbožownym mandźelſtwje żiwy a ſo je duchownje wobcźeżeny.

* (Njeſboże na żeleſnizy.) Pola Dwinſka w połnožnej Ruſkej je ßo jedyn żeleſniſki cźah ſwrócźił a ßo po brjoſy dele walił. S cźahowych ſaſtojnikow je ßo brěmjenjowy miſchtr ſaraſył, tſjo ſaſtojnizy ßu ßo cźežko a tſjo lohko wobſchkodźili. S pucźowarjow je ßo jedyn cźežko ſranił. Njeſboże je ßo ſe ſłóſtniſkej ruku nacźiniło. Schěnowe ſchruby běchu ßo ſ tramow, hakle pſched krótkim ponowjenych, wuſchrubowake.

* Wo ſcźěhowazym podawku, kotryž je woprawdże wěrny, Schleswigſke nowiny pißaju: Hdyž ßrjedu rano żeleſniſki cźah ſ Kiela do Süderbarupa pſchijěże, pſched nim jedyn bur na koliju ſtupi. Maſchina jeho podtorže a zyły cźah nad nim pſchejěże. Ssmjercź wuſtróżeni pſchihladowarjo měnjachu, ſo rosmjecźene a roſtorhane cźěło wohladaju a ßo njemało ſpodźiwachu, hdyž bur pomału ſtaże a ßo roshladujo pomału rjekny: „Hdże jeno je moja tobakowa trubka woſtała?“ Poſdźiſcho bura w cźahu ßeďźazeho widźachu, kak wjeßele ſ trubki pachaſche, kotruž bě ßaßo doſtał.

* We Wrótßławju kóń ßo ſpłóſchiwſchi ſ woſom po dróſy cźerjeſche. Pſchi tym wón do jeneho pſchekupſkeho ßłużobnika, kotryž ſ trojokołom po dróſy jěďźeſche, ſahna a ſ wojom do jeho ſchije ſakoži. Ssłużobnik ßo tak cźežko ſrani, ſo ſa něſkotre wokomiki wumrje.

* (Ssmjertny wußud.) Dla rubjeżneho mordaŕſtwa je pſchißažny ßud w Stargardże (Pomorſkej) 26lětneho cźeladnika Alberta Fauſta ſ Pyritz k ßmjercźi ſaßudźił. Jeho winowachu, ſo je 17. meje njedaloko Pyritz w jenym hłubokim pucźu 56lětnu Wyleminu Wachlinowu ſaraſył a wurubił. Se ßochorom bě jej hłowu zyle roſbił.

* (Mordaŕſtwo.) Sso ſe ßwojej żonu ſwadźiwſchi rataŕ Ollmann w Schlagsdorfu ju ſe ßekeru ſaraſy. Muż je 76 lět ſtary, żona lěto młódſcha. — W Leinbrucku bliſko Cheba (Egera) we wjecźornych Cźechach ßu hoſcźenzarja Türka ſkónzowaneho a wurubjeneho namakali. Bliſko wßy ßu w Konradgrünſkim lěſku cźrjódu zygauow nadeſchli, na kotrychž tukaju, ſo ßu mordaŕſtmo ſkucźili.

* (Tſi dny ſamknjena.) W nuſniku dwórniſchcźa w Tölzu ßu holzu namakali, kotraž bě ßo tam tſi dny a tſi nozy bjes jědźe a picźa ſamknjena dźeržała, ſ wotpohladom, ſo by hłodu wumrjeła, dokelž ani pjenjes ani dźěła njemějeſche. Polizija je holzu do jejneje domowiny póßłała.

* (Cźwilowarjej wojakow.) Wojeŕſki ßud w Frankfurcźe nad Mainom je podwyſchka Ziegengaiſa dla pſcheſcźěhanja a ſchiwdźenja rekrutow k jaſtwu na 4 měßazy a k degradaziji ſaßudźił. Ziegengais bě ſtarych wojakow napominał, rekrutow na wſchelake waſchnje krjudowocź. — Hórſchi wojeŕſki dracź je hiſchcźe ſerżant Banz w Roſtocku. Jeho ßu k jaſtwu na tſi lěta a k degradaziji ſaßudźili. Pod jeho ßurowjenjom ßu wojazy njewuprajnje wjele cźeŕpili. Muſketèra Stahla je wón tak nabił, ſo je tón na ſcźěhwki tehole pſcheſcźěhanja ſkhorił a wumrjeł.

* Wulka pſchekſchiwjenka je ßo we Wjazßławſkej banzy w Praſy wotkryła. Banzyny pſchedßyda Drozd, direktor Kohout a pokładnik Herzig ßu 25 lět dołho banku wobkradnyli, ſ jejnymi pjenjeſami we wjeßeloſcźach żiwi byli a ſ nimi na burſy hrali. Hacź dotal je ßo wukopało, ſo ßu ſ banki 4 milijony krónow pſchekſchiwili. Drozd mějeſche dwě villi w Praſy. Shoniwſchi, ſo chzedźa jeho ſajecź, chzyſche wón ſe ßwojej hoſpoſu do wukraja cźeknycź. Tola prjedy hacź tole wotmyßlenje wuwjedże, jeho ſaßłapichu. Ludźo, kotſiž ßu Wjazßławſkej banzy pjenjeſy dowěrili, niczo njeſhubja. Wſchitzy wyſchſchi duchowni w Cźechach ßu ßobuſtawy banki a ſe ßwojim ſamoženjom na njewobmjeſowane waſchnje rukuja.

* (Satſělenaj wojeŕſkaj cźeknjenzaj.) S Kronſtadta w Ssedmohórſkej pißaju: Schtyrjo rekrutojo 13. wuheŕſkeho pěſcheho regimenta běchu cźeknyli a chzychu romunſku mjeſu pſchekročicź. Pſchi mjeſynym pſchekhodże pak ßo jich ſtražnik dohlada a dokelž njeſaſtachu, hdyž jim to kaſaſche, do nich tſěli. Dwaj cźeknjenzaj buſchtaj morjenaj, dwaj druhaj ßo cźežko ſranjſchtaj.

* (Vulkanſke wudyrjenje.) Woheńbluwaza hora na St. Vinzentſkej kupje w Ssrjedźnej Ameriży je 15. a 16. oktobra ſ nowa żahle błóto, popjeł a kamjenje wumjetała. Daloke krajiny, kotrež ßu ßo hacź dotal ſ vulkanſkimi wumjetkami pſchelutowake, ßu ßo wupuſcźike. — Tež na Martiniqueſkej kupje hora Mont Pelé ſaßo pucha. Pjecź krócź ſa ßobu je wona kamjenje, popjeł a horze błóto wubluwała. 1300 cźłowjekow je pjecźa pſchi tym wumrjeło.

Hudancźy.

308.	309.
Schtóž ſ drjewa jón twari, Tón njetrjeba jón, A kotryž jón trjeba, Ma poßledni ßón.	W ſemi drobne koruſchki, Horka koże nad nimi, Pſchezo jena na druhej, Wjeŕſchk je ſ trubku ſelenej.

Wuhudancźzy ſ cźißka 40:

306. Ssněh. 307. Dźiwje ßlěboro abo tež cźeŕwjeny ſpiritus.

Sa nowy Macźicźny dom

je ßo w lěcźe 1902 dotal nahromadźiło: 1359 hr. 98 np.

Dale ßu ſa njón darili:

Liſchki-Póndźelnizy na wulěcźe k bratrej Schpitlerowſkemu do Lubija: Ssedmjo tam ßedźachu, ſcheſcźo dźěłachu, dwejo płacźachu (63 + 59), tſjo pak po luboſcźi (5 + 20 + 200). — Póndźelu lěnika lapnychmy (100) ſ towaŕſchom podobnym (100), Michał pak wukupi „Ssyrotzyny“ poſtrow ſ 50, a dopißnizow pſchedachmy ſa 70 np. = ...	6 = 67 =
W „Katholſkim Póßle“ cźißko 43. lěta 1902 hižo kwitowane:	
Молоканы: 2 hr. — Delanſka patentna komißija: hóſcź ſe Žitawy 75 np., M. Cź. K. 10 np. = ...	2 = 85 =
Hromadźe:	1369 hr. 50 np.

S dźakom kwituje a dalſche dary pſchijimuje

ſarjadniſtwo Macźizy Serbſkeje.

Pschepołożenje pschedawańnje.

Cżeścżenym Sserbam w Budyschinje a wokolnoscżi k wjedżenju dawam, so ßo

cżrijowa pschedawańnja A. Krojankera

(mějeczela **Ferd. Simona**) wot 1. oktobra

na ſnutskownej lawſkej haßy 10

w domje knjesa **Engerta** namaka.

Wo dalſche dobrocżiwe podpjeranje proßy

W Budyschinje, w oktobrje 1902.

ſ poczescżowanjom

Ferd. Simon.

Drjewowa awkzija

na Huſcżanſkim revèrje.

Ssobotu 25. oktobra t. l. ma ßo popołdnju wot 2 hodżin w Hunczericzanſkim hoſcżenzu ſcżěhowaze drjewo na pſcheßadżowanje pſchedawacż:

100 krutych żerdżow 8—14 cm delka tołſtych,
1100 żerdżow 3—7 cm delka tołſtych,
4 rm. twjerdych, 250 mjehkich palnych klumpachow,
100 rm. mjehkich repuchow,
2 khójnowej dołhej hromadże a
26 rm. mjehkich pjeńkow.

Drjewo je pſchihotowane we wuležowanjach 3. a 4. wotdżělenja (w Druzkecżanſkich kerkach), w 25., 26. a 27. wotdżělenju (Zicżanſkim haju), w 22. wotdżělenju (w Hopjenzez khójnach) a w 33. a 34. wotdżělenju (w Mjedżojſkich kerkach).

Huſcżanſke hajniſtwo, 15. oktobra 1902.

O. Mendte.

Max Wünsche,

tapezèrař a wupyſcheř w Budyſchinje na ſchulſkej dróſy

porucża ßwój ſkład

ſofow

wſcheje drużiny,

matrazow, łožow

po tunich płaczińach.

Tapezèratſke dżěła wſchě dżěłam.

So bych ſa druhe wězy městno dóſtał, pſchedawam wot nětka

pa. koſcżinu

a **ammoniak**

ſuperfoſfat

po nutskupowanſkej płaczińe a proſchu pſchi potrjebje tola pſchihodne poſkicżenje wużicż.

Emil Lebelt

pſchi dwórniſchczu w Budeſtezach.

Jatrowy wolij

(Leberthran)

ßwětku czerſtwu tworu **k pizowanju ſłota** porucża tunjo

Otto Engert

en gros drogownja en détail

Telefon czißło 33.

Żony a holzy ßo do trajneho lohkeho dżěła k wußwětlowanju a poſchkleńczowanju porzlina atd. pytaju.

Porzlinańnja Margareczineje Hěty

H. Schomburg a ßynojo,

akzijowe towarſtwo.

Karbolineum,

najkhmanſchi wolij k wobělenju a namaſanju, we woprawnych czwizach po 2 zentnarjomaj, kaž tež w mjeńſchich czwizach a po waſy ma na ſkładże

Otto Engert

en gros drogowe khlamy en détail na ſnutskownej lawſkej haßy 10.

Schwablowu kißalinu, ßelowu kißalinu,

w ballonach a po waſy k rataŕſkim ſamèram ma ſtajnje na ſkładże a po najtuniſchich płaczińach porucża

Otto Engert

en gros drogowe khlamy en détail.

Dalokorěczak czißło 33.

Sa brylow potrjebnych!

Khorla Scholta,

optikus w Budyſchinje pſchi hłownym torhoſchczu pod radnej khěžu

porucża ßwój ſkład

optiſkich tworow

dobrocżiwemu wobkedżbowanju.

ff. bryle a tłóczniki,

kotrež ßo jenoż ſa wóczko ßo pſchihodżaze dawaju,

barometry, thermometry, alkoholometry, dalokowidy, lupy, powjetſchaze kſchleńzy, ryßowadła atd.

Wobkhod je 1856 ſałożeny. Mytowany 19 krócż.

Czerſtwe jeja

kupuje

ſwěrinańnja **M. Bergera** na ßerbſkej haßy 6.

Dowěrnych rólnych pohonczow k nowemu lětu pyta knježi dwór w **Delnjej Kinje.**

Snate

najlěpſche kupowanſke żórło

hotowych wobleczenjow, khołowow, jupow, ſwjeŕſchnikow

ſa hólzow, ſchulerjow a mużow.

Holcża draſta, żakety, mantle, khornarje, ſchórzuchi

ſa najmjeńſche dżěczi a ſa ſroſczenych.

Mězy, khapy, klobuki, muffy, rukajzy, tkaniny k podſchiczu, ſchtrympy atd.

Wulkoměſchczańſki wubjerk! Sprawne płaczińy!

Najtuńſche hacż do najwoßebniſcheho.

Pſchi lawſkich hrjebjach 10. **Ernst Jenka.** Pódla Wjazkez hoſczenza.

Serbske towarstwo za Khwaćicy a wokolnosć

změje jutře njedźelu popołdnju w 4 hodź. swoje měsačne **posedźenje.** **Předsydstwo.**

Burske towarstwo w Rakezach

směje **jutśe** njedźelu 26. oktobra popołdnju w 4 hodź. w Gáblerez hoscźenzu poßedźenje. Wo bohaty wopyt proßy

pschedßydstwo.

Khěžorski panorama

w Budyschinje na rózku Hoschiz a seminarskeje haßy

6. tydźeń, wot 26. okt. hacź do 1. nov. 1902:

Burska wójna.

Panorama je wschědnje wotewrjeny dopołdnja wot 11 hodźin hacź do 10 hodźin wjeczor, teź njedźelu s wuwsacźom cźaßa Bożeje ßłużby. Sastupny pjenjes pschi kaßy 25 np., sa dźěći 10 np. Do předka ßo sastupne kharty pschedawaju po 20 np., sa schulerjow po 10 np., sa wojakow po 15 np. w zigarowych khlamach kk. **Hentschela** na seminarskej haßy, **Lehmanna** na bohatej haßy, w pschedawarni kolonialnych tworow k. **Renmanna** na Lubijskej drósy a pola knjesa pschekupza **Christopha** na snutskownej lawskej haßy 7.

Wo bohaty wopyt proßy

Helena Petzoldowa.

50 tśißydlatych w dobrym rjedźe sdźerżanych schulskich lawkow,

3 pulty a **1 scźěnska tafla** ßu na pschedań.

W Budyschinje, 13. oktobra 1902.

Měschczańska rada.

Khěža na **jerjowej haßy cźo. 10** je tunjo na pschedań. Dalsche pola wobßedźerja po 2 skhodomaj.

Khěžu cźo. 42 w **Hórkach,** s polom, sa wojnarja, tyscherja abo kowarja kaž stworjena, pschenaja abo pscheda

J. Lebśa w Nuknizy

Khěža na pschedań.

W Khaßowje je khěža cźißko 16 na pschedań. Dalsche je shonicź pola Schneidera w Nowej Wßy pola Njeßwacźidła.

Žiwnosć

s dobrymi twarjenjemi njedaloko Budyschina s 20 abo 30 kórzami pola a łuki ßo kupicź pyta. Dalsche je shonicź we wud. Serb. Nowin.

Semrjecźa dla je J. Stübnerez **sahrodniska žiwnosć** cźißko 9 w Ssowrjezach pod Cźornym Bohom, 15 mjeńschinow wot Kubschiskeho dwórnischcźa sdalena, s morwym a żiwym inventarom, 3 krowami, 2 ßuczelnymaj jałojzomaj a 1 jałojzu blisko k cźeleczu, 1 małej jałojzu, se swjasanym cźeleczom, 2 ßwinjecźomaj a kuromi na pschedań. Dalsche je shonicź pola formindy **Augusta Stübnera.**

Ssuproschna ranza blisko k proßatam je na pschedań w Nižej Wßy cźißko 10.

Derje sdźerżany wós se sadnimi durjemi ma na pschedań **Bruno Urban** w Trjebjenzy.

Jednore khachlizowe khachle snateje dobroscźe, ßu na składze **w hornczerni w Bóschizach.**

Rjane wobydlenje je na pschenajecźe w Rachlowje cźißko 18 pod Cźornym Bohom.

Holzy

sa kruwarnju k nowemu lětu pyta **Knježi dwór w Kupoj.**

Młoda **ßłużobna holza** ßo k 1. novembrej pyta na Hoschiz haßy 18 po 1 skhodźe.

Cźaßnikarski wuczobnik

móże jutry 1903 pola mje do wuczby stupicź.

K. Köchlerowy nasłed.
Th. Thiele.

Na ryczerkubło w **Ssmilnej** pola Biskopiz ßo k nowemu lětu 2 rólnaj pohonczej a 2 wolazaj pytaju. Pódla teho ßo tam dźěłacźerska ßwójba pschiwosmje.

Dweju strósbeju sapschaharjow k konjam a wołam hnydom pyta knježi dwór w Sarečzu.

Bukečanske serb. tow.

změje njedźelu za tydźeń 2. nov. popołdnju w 4 hodź. prěnje nazymske **posedźenje.** Přednošk wo pućowanju we hoberskich horach je z nahladneje strony dobroćiwje přilubjeny. Wo bohaty wopyt prosy **předsydstwo.**

Sskužobne a hródźne dźowki a tajke k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, pohonczow, hejtmanow, dźěłacźerske ßwójby, tsecźakow a wolazych sa tudomne a Draždźanske strony hnydom pyta **Schmidtowa** na ßukelnskej haßy cźißko 24.

Hoscźenz w Pßowjach!

K kermuschi 9. novembra **reje** s herzami Wojerowskeje měschczańskeje kapały.

Pschecźelnje pscheproschuje

Julius Rattay.

Do Łasa!

Njedźelu 26. oktobra **reje.**

Pschecźelnje pscheproschuje

K. Scholta.

Hrimotazu ßławu k. **Hermannej Renczej** w Hodźiju k jeho 28. narodninam, so kruwy polku sarejwaju a ßo wós sacźumpa.

Swěrna luboscź.

Palma měra

k lětnemu ßmjertnemu dnjej Jurija Richa,

kublerja w Bukojnje pola Wulkich Sdźar,

narodźi ßo 28. dez. 1863, wumrje 28. okt. 1901, star. 37 l. 9 m.

Hłóß: Schtóž Bohu wjerschnomu.

Tak je ßo lěto pominyło
Wot tamnoh' cźežkoh' srudnoh' dnja,
Tak je to lěto pschiběžało
Wot tamnoh' cźežkoh' njesboża,
Tak k kónzej dźe to żarowanje,
Kiž na naß tudy pschischko je.
Drje ßo 'schcźe wócźko w ßylsach [macża,
Drje husto ßo tu popłaka,
Drje rany pschezo dale krawja,
Kiž ßmjercź je tudy nabika;
Haj, husto hischcźe spomni ßo
Na tamnoh' muża pschecźelnoh'.
Ja hischcźe dźenża widźu jeho,
Kak po semi wón khodźesche,
Kak dźěłak je tu ßwoje polo
A wobstarał wscho najlěpje;
Haj w pocźe ßwojoh' woblicża
Wón dźěłasche bjes pschestacźa.
A teź we pobožnosći tudy
Wón njeje nihdy nasad stał
A jenoż jara njerad druhdy
Je Boži dom wón parował;
Haj jemu jenoż wo to bě,
So tudy derje pobył by.
Kak s cźicha wón po ßwěcźe dźěsche,
To wschak jow kóždy derje wě,
Sso s nikim ženje njewadźesche
A s kóždym běsche pschecźelny;
Haj jeho zyłe żiwjenje
Tak někotrom sa pschikład je.
Schtoż jeho żiwjenje tu běsche,
To s krótka chzu tu wopißacź:
Wón w Bukojnje ßo narodźił bě,
Teź tudy potom wotrostł je.
A do schule bě do Sdźar khodźił,
Teź tschcźeński ßlub tam wobnowił.
Hdyž běchu jemu sašchłe lěta
Tu wjeßełeho dźěcźatstwa,
Dha pschińdźechu te młode lěta,
Cźaß najrjeńscheho żiwjenja,
Hacź do wojakow dyrbjesche,
Hdźež wón tśi lěta ßłużesche.
Hdyž je ßo strowy domoj wrócźił,
Bě starschimaj wón pomozny,
A potom do mandźelstwa stupił
Wón s Hanu Wróblez s Bukojny,
A s tutoh' jeho mandźelstwa
Jom' dźeßacź dźěcźi wukhadźa.

Hdyž je teź wón po wschitkim
Drje żiwjenje tu rjane měł, [sdacźu
Dha je teź wón we wschelkim cźaßu
Psches tutu semju khodźicź měł.
Haj husto teź psches puscźinu
Tu jeho pucźe wjedźechu.
Kak cźežko staroscź sa njoh' běsche,
Jom' lube dźěcźi mrějachu,
Te, kotrež rady měcź wón chzyssche,
Te jemu saßo wumrjechu.
Tak ßydom jeho dźěcźatkow
Nětk wodźewa tón symny row.
A saßo pschińdźechu sće cźaßy,
Joh' Boži woheń potrjechi,
Dha nowa staroscź běsche saßy,
So ßo to wschitko natwari;
Wón pak je pschezo s scźerpnoscźu
Wscho wuwjedł s Božej pomozu.
A potom saß' kaž paduch w nozy
Joh' khoroscź nahle nadpadźe,
Wón poruczi ßo Božej mozy
A s cźicha tudy cźerpjesche,
Hacź khoroscź hischcźe straschnischa
Sso jemu běsche pschidała.
Hdyž bě se ßwjatym wotkasanjom
Sso hischcźe jónkrócź poßylnił,
A k temu s khutnym rosžohn'wanjom
Wot kóždoh' ßebi wotproßył,
Wón Jesuß! Jesuß! sawoła
A żiwjenje tu wudycha.
Tak nětk tón droho lubowany
'żno jene lěto w rowje spi,
Se wschitkej cźesću pohrjebany
Tam na Sdźarowskim kerchowi,
Bóh luby Knjes na ßudnym dnju
Joh' sbudźi saßo k żiwjenju.
Tam budźe luby nan joh' witacź
A teho runja luba macź,
Tam bratr budźe jeho pytacź,
Wón chzył jeho teź namakacź;
Tam ßydom dźěcźi sawyska:
O nano, witaj do njebja!
Bóh daj, so bychmy wschitzy rjenje,
Sso w njebju saßo witali,
Hdyž na ßwěcźe ßmy sjednoceni
Tu nasche dźěło dźěłali.
Bóh wjedź naß wschěch psches ßmjercź [a row
Do ßwojich kraßnych njebjeßow.

Ssußod A. Lapstich w Bukojnje.

(K temu cźißku jena pschiłoha.)

Pschiloha k czißku 43 Serbskich Nowin.

Ssobotu 25. oktobra 1902.

Placzisny rěsneho slotu na Drazdzanskich slótnych wikach

20. oktobra 1902.

Placzisny po zentnarju a hriwnach.

Slótne druzíny a wosnamjenjenje.	Zíwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Wóły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacz do 6 lět	37—40	66—70
awstriske	37—41	68—72
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	34—36	62—65
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	30—33	58—60
4. ßnadnje pizowane kózdeje starosty	27—29	52—56
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	36—38	63—66
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacz do 7 lět	33—35	58—62
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	30—32	54—57
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	27—29	50—53
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	45—49
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	36—39	62—66
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	33—35	58—61
3. ßnadnje pizowane	28—32	53—57
Cželata:		
1. najlěpsche s młokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	50—52	72—75
2. ßrěnje kormjene abo tez dobre wot zyza	47—49	69—71
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiżenjow w starobje hacz do 1¼ léta	52—53	65—67
2. mjaßne	50—51	62—62
3. ßnadnje wuwite, tez ranzy a kundrosy	46—49	59—61

Placzisna zitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Zitowy dowos w Budyschinje: 2337 mechow.	W Budyschinje 18. oktobra 1902. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju 23. oktobra 1902. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pschenza běla	7	79	8	09	7	79	8	24
" zołta	7	65	7	95	7	29	7	65
Rożka	6	88	7	—	6	56	7	—
Jeczmjeń	6	65	6	79	6	13	6	67
Wowß	7	—	7	30	6	50	7	—
Hróch	10	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	50	9	50	8	—	9	50
Jahły	12	50	16	—	12	—	16	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	50	2	50	1	50	2	—
Butra 1 kilogr.	2	20	2	40	1	80	2	20
Pschenična muka 50 "	9	—	17	50	13	50	15	50
Rjana muka 50 "	8	—	13	50	10	83	11	83
Ssyno 50 "	3	20	4	40	3	50	3	80
Ssloma 600 "	18	—	23	—	23	—	28	—
Proßata 996 schtuk, schtuka	9	—	20	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby 50 kilogr.	—	—	5	25	4	80	5	25
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	50	5	25	5	75
Pschenizny gris 50 kilogr.	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris 50 kilogr.	—	—	6	50	—	—	—	—

Runklizowe ßymjo, punt po 50 np. — **Czerwjeny dzeczel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyschinje placzesche: kórz pschenizy (běla) po 170 puntach 13 hr. 24 np hacz 13 hr. 75 np, zołta 13 hr. — np. hacz 13 hr. 51 np, kórz rożki po 160 puntach 11 hr. — np. hacz 11 hr. 24 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr 31 np. hacz 9 hr. 50 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenza (běla) wot 8 hr. 9 np. hacz 8 hr. 24 np., pschenza (zołta) wot 7 hr. 79 np. hacz 7 hr. 94 np., rożka wot 7 hr. 15 np. hacz 7 hr 38 np., jeczmjeń wot 6 hr. 75 np. hacz 7 hr. — np., wowß wot 7 hr. — np. hacz 7 hr. 10 np.

Wiczne placzisny w Kamjenzu

16. oktobra 1902.

Po 50 kilogr: Rożka wot 7 hr. 19 np. hacz 7 hr. 38 np., pschenza wot 7 hr. 65 np. hacz 7 hr. 95 np., jeczmjeń wot 6 hr. 70 np. hacz 6 hr. 78 np., wowß wot 6 hr. 50 np. hacz 7 hr. — np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacz 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., ßyno 4 hr. 25 np., běrny 2 hr. — np Ssloma (600 kilogr.) 20 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 1 hr. 80 np. hacz 2 hr. 20 np.

Wjedro w **Londonje** 24. oktobra: pomróczene.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smeje 22. njedzelu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodź. farař Räda ßerbsku spowjednu rěcź, $^1_2$9 hodźin duchowny Tyscheř ßerbske a w 10 hodź. němske předowanje. — Sastojnske dźěła ma duchowny Tyscheř.

Reformaziski ßwjedźeń smeje rano w 7 hodź. duchowny Tyscheř ßerbsku spowjednu rěcź, $^1_2$9 hodź farař Räda ßerbske a w 10 hodź němske předowanje. Zyrkwinski chor spěwa: My dźemy a chzemy nětk k Bohu ßo modlicź.

Wórowani:

W Michałskej zyrkwi: Khorla August Gnauk, hospodarski pomoznik na Lubjenzu. s Hanu Marju Seidelez s Hornich Brußow w Ratarjezach.

W katholskej zyrkwi: Michał Domaschka, fabrikski dźěłaćeř, s Madlenu rodź. Böhmez. — Pětr Pawoł Delank, cżěßla, s Augustu rodź. Meldez.

Křćeni:

W Michałskej zyrkwi: Max Michał, Gustava Adolfa Freunda, dźěłaćerja na Židowje, ß. — Martha Hedwiga, Khorle Bohuwěra Materneho, dźěłaćerja na Židowje, dź. — Bertha Hilźbjeta, Khorle Augusta Hoblanda, pjekarskeho mischira w Dobruschi, dź. — Marja Theresija, Jana Augusta Hawscha, fabrikarja na Židowje, dź. — Martha Augusta, Jana Augusta Schmidta, pohonca na Židowje, dź.

W katholskej zyrkwi: Max Pawoł, Bjedricha Maxa Schäfriga, dźěłaćerja na Židowje, ß.

Zemrjeći:

Dźen 12. oktobra 1902: Lorenz Martin, dźěłaćeř w Běłćezach, 68 l. 8 d. — 15. Marja Madlena rodź. Lorenzez, Bjedricha Augusta Ferdinanda Gurli, kupza, mandź., 46 l. 2 m. 24 d. — Khorla Bohuwěr Hessa khalz s Rynarnje, we wokrjeßnym wustawje na Židowje, 74 l. 10 m. 14 d. — 16. Elia, Hermanna Fietzy, fabrikarja na Židowje, dź., 3 m. 8 d. — Hermann Pawoł, Hermanna Rychtarja, formarja w Dźěźnikezach, ß., 9 m. 18 d. — 17. Khorla August Radza, ziwnoscéeř a zelesniski dźěłaćeř w Brěsowje, 48 l 9 m. 21 d — 19. Marja Theresija Fiedlerez, Jana Ernsta Schlamarja, khěźkarja na Židowje, mandźelska, 39 l. 2 m. 7 d.

Zyrkwinske powjescze s Hodźija.

22. njedźelu po ßwjatej Trojizy smeje rano ½8 hodź. duchowny Domaschka ßerbsku spowjednu wucźbu, ½9 hodź. farař Kschiżan ßerbske a w 10 hodź. němske předowanje.

Reformaziski ßwjedźeń smeje rano ½8 hodź. duchowny Domaschka ßerbsku spowjednu wucźbu, ½9 hodź. farař Kschiżan ßerbske a w 10 hodźinach němske předowanje. — Psched zyrkwinymi durjemi budże ßo kollekta sa Gustav-Adolfske towarstwo sładowacź. — Tón dźeń pop. w 3 hodź. smeje ßo ßerbska a němska liturgiska Boża służba se spěwanjom Hodźijskeho zyrkwineho khora, pschi cżimż smeje duchowny Domaschka woltarnu rěcź. Cżischczane sastupne texty se wschěmi spěwami ßu sa 10 np. psched zyrkwinymi durjemi dostacź.

Zyrkwinske powjescze s Budestez.

22. njedźelu po ßwjatej Trojizy smeje rano w 7 hodź. pomozny předař Nowy ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin ßerbske a w 10 hodźinach němske předowanje

Reformaziski ßwjedźeń smeje rano w 7 hodź. pomozny předař Nowy ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodź. duchowny Voigt s Ketliz ßerbske a w 10 hodź. němske předowanje.

Koże do kożuchow!

Cżorne a běłe koże, kaz wschě druzíny wobßadźenskich kożow po najtunischich placzisnach,

seschicże

nowych kożuchow kózdeje faßony sa mużskich a żónske a **pschedźełanje starych kożuchow** derje a tunjo, dale

symske ßuknjane a koßmate mězy

wschěch druzínow pola

C. E. Rinki, kózkarja

na bohatej haszy 5.

Wożebje **tołste młokowe, wódne a petrolejowe thany, żelesniki, wódne hornzy, młóczenki, wuhlowe kascheze, tykanzowe deńza,** kotrez ßym ßam dźěłał, **lampy a latarnje,** woprawne **Solingske noże a widliczki,** jara tunjo poruczam.

Moritz Schulz,

klampnarski mischtr w Budyschinje pschi ßerbskich hrjebjach 10.

Heinrich Mohr

schewski mischtr w Budyschinje

na ßukelnskej haßy 14

porucza:

Mužaze schkórnje wscheje druzˇiny, rjanych saßonow a wschěch wulkosczow.

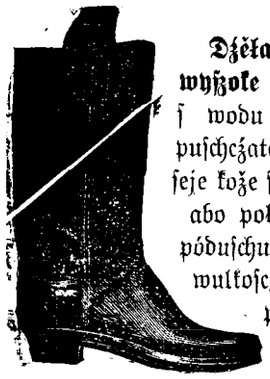

Dzěłaczerske wyßoke schkórnje s wodu njepschepuschczˇateje howjaseje koże se schěrokej abo polschěrokej póduschu, wschěch wulkosczow por po 8 mk.

Hólczaze wuhornjene schkórnje s repikowaneje a wußwětleneje koże se smorskami a bjes nich hižo po 4 mk. 75 np.

Wobhladajcze ßebi moje wukładne wokna!

Wobucze wscheje druzˇiny po zˇadanju sa 2 hodzˇinje, najposdzˇischo pschezo sa 1 dzˇeń wuporjedzˇam.

Kedźbu!

Hdže ßo kupuja symske ßwjerschniki, wobleczenja, pschesapinaki, kholowy, hólčace mantle, zˇonjaze zˇakety najlěpje a najtuńscho?

Jenoz pola

Kurta Lehmanna

pschi hłownym torhoschczˇu 5.

Kschesczˇijanska drastowa pschedawarnja.

Czeßny diplom Bronsowe medaille III. myto

a czeßny diplom.

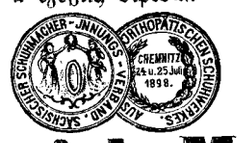

I. myto. I. myto.

Heinrich Mohr,

schewski mischtr,

w Budyschinje, na ßukelnskej haßy 14,

porucza ßwój **wulki skład** hońtwjerskich, ljesdnych a wyßokich schkórnjow, pjelsczˇowych, filzowych a ßuknjanych schkórniczˇkow a stupnjow, wyßoko s kožu wobßadzˇenych, czˇoplych a wodu-njepschepuschczˇatych, s jednorej a dwójnej póduschu, niskim a wyßokim pjenkom. Hólczˇaze wuhorkate schkórnje se smorskami a bjes nich. Oschatzke a Roßweinske filzowe stupnje a tofle s filzowej a kožanej póduschu, tež s koßmami wukładzˇene. **Nowoscze** balskich a njewjesczˇinskich stupnjow, ruskich, a němskich gumijowych stupnjow, stupnjow do ßněha, drjewjanzow a schkórnjow sa drjewjanej póduschu, s 1, 2 a 3 spinami, s ruskim filzom podschite, kaž wschě mózˇne pomyßlne druzˇiny stupnjow a schkórnjow sa mužskich a dzˇěczˇi po snatych tunich płaczˇisnach.

Kedźbujcze na moje wukładne wokna!

Emil Wehrle

w Budyschinje

na jerjowej haßy 7

porucza k nasymje ßwój wulki skład

koschlazeho barchenta, stary łohcˇ po 15 np. hacˇ do 40 np.,

barchentowe koschle wschěch wulkosczˇow a po wschěch płaczˇisnach, hižo po 30 np.,

pollama, stary łohcˇ po 25 np., s rjanymi nowymi mustrami,

barchentowe łožowe płachty na jara wulki wubjerk, teho runja zˇyle schěroke po wschěch płaczˇisnach,

velourowe a kalmukowe ßuknje, prawje schěroke a dołhe, s czˇerwjenymi, brunymi a schěrymi mustrami, derje seschite, jara płaczˇisny hódne,

barchentowe rubischczˇa hižo po 25 np.,

lamowe rubischczˇa hižo po 50 np.

Dzˇělbu wołmjanych **nahłowjazych rubischczˇow** se schkodowanjom pschedawam

město 4 mk. po 2 mk.,

město 3 mk. po 1 mk. 50 np.

město 2 mk. 50 np. po 1 mk. 25 np.

Najlěpje a najtuńscho kupuja ßo **materialne twory** pola

Khorle Noacka

na zˇitnej haßy.

Sałożena w lěcze 1864.

Howjaze koże, czˇelaze koże, konjaze koże, wowczˇe koże a tež **wowczˇu wołmu** po najwjetschich płaczˇisnach kupuje

Heinrich Lange

pschi ßerbskej katholskej zyrkwi a pschi zˇitnych wikach.

Dziwje

kastanije a zołdźe

po najwyschschich płaczˇisnach kupuje

Otto Engert

en gros drogownja en détail.

Telefon czˇißko 33.

Sczˇinowe pleczˇenje, proßaze korta, ßwinjaze korta, konjaze zˇłoby, korta ßa młody skót, wónzuchowe roły, nusnikowe roły

na wulki wubjerk porucza

Schneider,

twarski mischtr na walskej drosy 14.

Salsowy pólver

ßa konje, hollandski mlokowy a wužitkowy pólver, schwajzarski mlokowy a wužitkowy pólver, **butrowy pólver, fosforkißały kalk,** słótny jatrowy wolij

porucza

měšcˇanska haptyka

pschi hłownym torhoschczˇu.

Wschě rezepty słótneho lěkarstwa ßo na najßwědomicˇiwischo pschihotuja.

Wulkotny wuspěch

ßa kormjenje ßwini!

Spytajcze **G. Dötzerowy ßwinjazy pólver** a zˇadajcze ßebi prospekt. Tyska po **50 np.** w drogowni **O. Engerta.**

„Autol"

njepschetrjecheny

wolij ßa motorske wosy.

H. Möbius a syn

w Hannovrje, Baselu a Londonje

Ssuscheny tołsty połcˇ, punt po 80 np. a **ßuschene ßwinjaze mjaßo,** punt po 70 a 75 np., **kołbaßowy schmalz,** punt po 50 np., porucza

Ota Pětschka na zˇitnej haßy

Dzˇělaczerske kholowy, dzˇělaczerske lazy, dzˇěczˇaze wobleczˇenja, direktnje se Seifennersdorffkeje drastoweje fabriki porucza.

Emil Heinrich w Borschczˇi.

Do

Njeßwaczidła!

Kožane ſtupnje,
kožane toſte,
filzowe ſtupnje,
filzowe toſte,
dźěczaze wobucze

wot najmjeńſcheho hacž do najwjetſcheho po jara niſkich płaczišnach porucža

August Lehmann
w Njeßwaczidle.

Maſchinſke wolije

ruſke a **amerikanſke**
ſa cźežko a lohko ßo cźěrjaze maſchiny,

zylindrowe wolije
we wſchelakich družinach,
konſiſtentny

maſchinſki tuk,
wolij ſa ſchijaze maſchiny

w bleſchach po 30 np. a po wasy ma pſchezo najwjetſchi ſkład a porucža tunjo

Otto Engert
en gros drogowe khlamy en détail
na ſuutskownej lawſkej haßy 10.

Žonjazu draſtu,
mužazu draſtu,
ſymſke mantle,
paletoty, žakety,
kapeły, khornarje
atd.

rjenje chemiſzy barbi a we wſchěch ſolidnych barbach nabarbja a pſchebarbja

Heinrich Hoppstock
w Budyſchinje
na hauenſteinſkej haßy

Herm. Zimmer,

ßedlař a tapezěrař
w Hnaſchezach,

ßo k dźěłanju a porjedźenju wſcheho

konjazeho grata

kaž tež k wuwjedźenju wſchěch do **tapezěrařſtwa** ßłuſchazych dźěłow porucža a lubi khmane dźěło po tunich płaczišnach.

Jejowe nudle!

Hdže kupuje kóždy ratař ßwoje **jejowe nudle?** Jenož w **Schurſchez pjekarni a nudlowej fabrizy** na theaterſkej haßy. Tam ßu wone wſchědnje cźerſtwe dóſtacź.

Jejowe nudle!

Ad. Glossmann

w Budyſchinje
na kamjeńtnej haßy 16.

w Radworju
na dwórniſchczu.

porucza hiſchcze po lětnich płaczišnach
cźěſku brunizu po waggonach, wosach a po kóždej dźělbje.

Jenoj dobre druziny!

Slokomorowſke ſalonſke brikety a pjekařſke kuſki.
Schleſynſke kamjeńtne wuhlo.
Schleſynſke kowařſke wuhlo.
Schleſynſki koks a grudowy koks.

Ssamopſchedawanje Shorjelſkich kalkownjow
E. Plümecki.

Twarſki kalk a rólny kruchaty kalk po waggonach a jenotliwych zentnarjach.

Poručam wožebje **kalkowy próch,** zentnař po 70 np. **Drjewo** po kóždej dźělbje.

Drjewo k kadzenju po najtuniſchich płaczišnach.

Pſchi trjebanju wo dobroczíwe pſchikhadźenje proßy

najpodwolniſcho

Ad. Gloßmann.

Poručam ßwój **wulki ſkład**

mužazych a žonjazych

pjelzow,

wobßadźenſke
a podſchiwkowe kože,
pjelſczowe mězki
a khornarje,

plyſchowe mězki a pjelſczowe muffy,
ßuknjane a plyſchowe mězy
ſa muzſkich a hólzow,

filzowe ſtupne a filzowe toſle.

Wſchě kožuchi ßo porjedźeja a ßo ſ nowa poczahuja.

F. Trulley,

kóžkař

na bohatej haßy
w domje knjeſa pjekarja Bieſolda.

Czelaze kože,

ſajecze, kaniklaze, kocze, kunjaze a khórjaze kože po najwjetſchich płaczišnach kupuje

Heinrich Lange
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi
a pſchi žitnych wikach.

Wſchě druziny

palenzow

petrolej, koruſchki

jenotliwje a po zylišnach pſchedawa jara tunjo

Khorla Noack
na žitnej haßy.

Koſaze a naſymſke kože,

ſajecze, kaniklaze, kocze, kunjaze a khórjaze kože, kaž tež wowczu kožu a konjaze kože po najwyſchſchich płaczišnach kupuje

Heinrich Lange,
pſchi wowßnych wikach
a žitnych wikach 11.

Koprowy vitriol

zyły a tolczeny
k naczinjenju pſcheńzy jara tunjo porucža

Otto Engert
en gros drogowe khlamy en détail
Dalokoreczak cźišzko 33.

Kal krajaze maſchiny

najlěpſcheho ſyſtema,

konjaze nožizy
němſke a franzowſke,

britwje hižo po 1 mk. 20 np.

Blidne a dybſaczne noże
pola

Wilhelma Heina

16 na ßukelnſkej haßy 16
(Tuchmachergaſſe)
nožerńja a toczerńja.

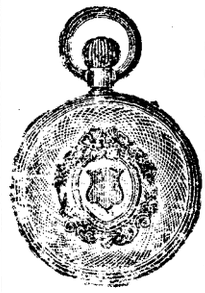

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni cźaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k cźaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawſkej haßy 5

Jencz pſchedawa a porjedźa ſa ßwoje dźěło ſprawnje rukuje. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczišnami wupołożene, wobhladacź.**

Jabłuka

tſchaßene, tola ſrake a niz ſhnike, po kóždej dźělbje kupuje a ſa zentnař $2\frac{1}{2}$ mk. a wjazy płaczi

Hornjoluzińſka
ßadtłóczerńja
dr. Herrmanna a dr. Wetzki
pſchi kralowſkim walu 10.

Wſchě druziny

cźrjewow

k dźěłanju kołbaßy porucža

A. Eißler,
na žitnej haßy 10 po 1 ſkhodź.

Lubijska banka.

Danimy pjenjesy na sapołożenske knižki

pschi wschědnym wupowjedženju $2\frac{1}{2}$ %
„ měšačnym „ 3 %
„ tśiměšačnym „ $3\frac{1}{2}$ %
„ schěsćměšačn. „ $3\frac{3}{4}$ %
„ dwanaćeměšačn. „ 4 %

Filiala Lubijskeje banki w Budyschinje

pschi lawskich hrjebjach.

Hdže sće tónle dobry a tuni **cžaßnik** kupili?

Pola

G. Magera naslědnika,
mějećel Th. Hippa
na ßerbskej haßy 11.

Mužaze

krawatty

we wulkim wubjerku porucža

A. Tschentscher
na bohatej haßy cžo. 18.

Ludwig Kuhlmann,

mějećel **Erich Hecht,**
w Budyschinje w kupnizy

porucža:

najwjetschi wubjerk po najtunischich płaćišnach:

vitražowe tkaniny, běłe a na žołćo
gardiny, běłe a na žołćo
} wotměrjene a wot krucha,

roulowe tkaniny wschěch schěrjow,
pschikrywy (deki) ſ wóſkowaneho ſukna a wóſkowane ſukno
ſ krucha rěſane w 5 schěrjach,
katun a kreton k poćenjenju kanapejow,
meblowe tkaniny a to rips, damaſt a pißane tkaniny,
ſoſowe pschikrywy (deki), blidowe pschikrywy, pschikrywy na ſchwadliſke blidka, pschikrywy na komody a loža,
linolejowe teppichi
wschelakich wulkoſćow,
linolejowe běhacže wschelakeje schěrje,
gardinowe a vitražowe žerdže
wschěch dołhoſćow,
tapety
po wschěch płaćišnach,
tapetowe ſbytki wot 5 hač 15 rołkow
po ßamßnej kupowanſkej płaćišnje a niže njeje.

Najtuńſcho kupujeće tule ſymu woßebnje
mužaze a hólčžaze ſwjerſchniki, mantle, jupy, kholowy a woblečenja,
kaž tež
žonjaze a holčžaze žakety, khornarje a plyſchowe khuty
pola
Otty Preussa
w draſtowej fabrizy
w Budyschinje na žitnej haßy 4.
Po měrje ßo draſta ſ rukowanjom ſa dobre ßedženje ſchije.

Bóſchičžanſke ryćeŕkublo
pola Njeßwačidła
porucža
praßowany torf,
1000 kruchow po 8 hriwnach,
ſ hnydomnym ſapłaćenjom po 7 hr. 50 np.

Deſtillazija Adolfa Rämſcha naßlěd.

(mějećel **Max Kirschner**)
w Budyschinje pschi butrowych wikach
— 1868 ſałożena —

porucža ßwoje daloko a ſchěroko ſnate wubjerne **likěry** k kwaßam, ſchćišnam a druhim ßwjedženſkim ſkładnoſćam w ćwizach a po waſy. Woßebje dobre ßu dwójny **rózowy, nalikowy, hontwinſki a jadroſelowy, hornjołużiſki, žołdkoſelowy ſeleny** a **ćerwjeny, zitronowy, wiſchnjowy, malenowy, prußnizowy** a **korwejdowy** liter po 60—80 np. Dale **naturſkokorwejdowy** liter po 40 np., dobry **žitny** po 70 a 60 np., a **ćiſty** ćišło 1 a 2, liter po 32 a 30 np. **Ćwizy k pjelnjenju ßo wupožćuja.**

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 44. Sobotu 1. novembra 1902. Lětnik 61.

Swětne podawki.

Kral Jurij

wutoru 4. novembra Lipsk wopyta. Wón budże tam tři dny pschebywacź. Sa jeho powitanje ßo wulkotne pschihoty cźinja. Dróhi, po kotrychž kral pojědże, ßo nanajrjeńscho wupyscha.

Sakska krajna kulturna rada wo mjaßowej drohoczje.

Wuźschi wubjerk krajneje kulturneje rady je spiß wudał, w kotrymž dopokasuje, so skórźby rěsnikow na njedoßahanje rěsneho skotu njeßu woprawnjene. Po statistizy wo wikach rěsneho skotu ßu lětßa w prěnich 9 měßazach sa 80 wicźnych dnjow w Draźdźanach a Lipsku howjada 79 a ßwinje 78 krócź njerospschedate wostałe. W Kamjenizy ßu ßo howjada jenoź 14 a ßwinje jenoź 3 wicźne dny rospschedałe. Tele njerospschedanki na to pokasuja, so je žadanje sa rěsnym skotom wotebjerako, dokelž ßo mjenje mjaßa pschetrjebuje.

Nowy złowny tarif.

ßo w khěžorstwowym ßejmje piluje dale wuradźuje. Po žitnych złach ßu skótne a mjaßowe zła na rjad pschischłe. Ssejm je wobsamknył, so ma ßo na wukrajny skót a to na howjada, ßwinje a wowzy po dwójnym zentnarju 14 hriwnow 40 np. zła położicź. Sa wukrajny ßwinjazy połcź ma ßo 36 hriwnow zła po dwójnym zentnarju płacźicź. Sozialdemokratiski namjet, so ßmělo ßo w namjesnej krajinje hacź do 4 puntow mjaßa bjes zła pśches mjesy pschinoschecź, ßo saczißny.

Khěžorstwowe finanzy

s njepschihódnymi wobstejnoscźemi w industriji cźežko cźerpja. Boja ßo, so njedostatk w khěžorstwowych kaßach 100 hacź 150 milijonow hriwnow wucźini. Dokelž ßo pschi wobsamknjenych wudawkach njehodźi lutowacź, budźa ßo nowe dawki sawjescź abo wobstejoze powyschicź dyrbjecź, pak budże khěžorstwo nusowane, ßebi saßo wjetschu liczbu milijonow požczicź.

Hubjene finanzy města Barlina.

So wikowanje a industrija hubjenje dźe, w Barlinskich měschczańskich kaßach njelubje saczuwaju. Dokhody ßu woteběrake, wudawki pak pschiběrake. Hdy dyrbjała ßo runowaha mjes wudawkami a dokhodami postajicź, dyrbjake ßo měschczańske dawki wo 100 prozentow powyschicź. S tym by, ßo wě, wulka njespokojnoscź mjes wobydleŕstwom nastała; pschetoź nětkole ßu dawki hižo doscź wyßoko wobmerjene. Duž je měschczańska rada wobsamkła, ßebi s požczonku s pjenjeżneho cźeßna wupomhacź, kotraž ma 200 milijonow hriwnow wucźinicź. Pódla teho dyrbja ßo wudawki po możnoscźi samjesowacź, njetrěbne sastojnstwa ßo wjazy njewobßadźicź a ßo jenoź najnusnische twary wuwjescź.

Wukas pschi pschescźěhanje rekrutow.

Pschi składnoscźi pschikhada rekrutow ßu ßo podwyschzy a wuwucźowanske mužstwa s nowa na khěžorski wukas kedźbliwi scźinili, po kotrymž je sakasane, wojakow krjudowacź. K temu je ßo pschispomniło, so ßo najßnadnische pschenđźenje pschecźiwo porjadnemu a pschißłuschnemu wobkhadej dale wosjewi. Zyle nowa je pokasanka na komornych podwyschkow, so dyrbja pschi wudźělenju helmow wobhladniwi bycź a so njeßmědźa se žortom rekrutam helm s wotmachom na hłowu praßnycź. S tym ßu ludźo cźasto na hłowu skhorili, haj ßamo ßu ßo jim moshy stschaßke, schtoż je pschezo k cźežkemu pokhostanju podwyschka dowjedło. S podwyschkami, kotříž ßu ßo dla krjudowanja wojakow khostali, ßmě ßo pschichodnje jenoź zyle s wuwsacźom kapitulowacź.

Pschichodne khěžorske manevry

směja ßo w lěcze 1903 mjes sakskimaj armeekorpsomaj a 4. pruskim armeekorpsom w krajinje mjes Lipskom a Magdeburgom.

Bjesdźěłosćź industrialnych dźěłacźerjow

budże pschichodnu symu po sdacźu hischcże hórscha dyźli loni. Woßebje srudne ßu wobstejnoscźe w maschinskich fabrikach a želesarnjach. Mšda je ßo jara ponižika, a wjele stow dźěłacźerjow je dźěło shubiło. Želesowe płacźisny ßu spadnyke, a swjask wobßedźerjow želesowych podkopkow je na kruchi schoł.

Němski póßłanz we Winje, wjerch Eulenburg

je na wotpocźink schoł. S pschicźinu jeho wotkhada je pjecźa njewuspěch jeho skutkowanja pschecźiwo němsko-njepschecźelnej stronje pschi awstriskim khěžorskim dworje byk. Awstriski trónowy naßlědnik, arzywójwoda Ferdinand, pjecźa husto doscź ßwoju pschecźiwnoscź pschecźiwo němskemu khěžorstwu pschewidźecź dawa. Měnjenje ßo pschezo bóle wobtwjerdźa, so awstrisko-němski swjask rospadnje, tak bórsy hacź nětcźischi awstriski khěžor Franz Josef wocźi sańdźeli. Wjerch Eulenburg njeje samohk, roscźaze wotkhilenje Winskeho khěžorskeho dwora wot Barlinskeho sadźerżecź, też je wón podarmo pschecźiwo podtłócźenju němskeje rěcze w Wuherskej sakrocźił. Tejele pschicźiny dla je ßo wón rosßudźił, wot ßwojeho sastojnstwa wotstupicź.

Sa naßlědnika wjercha Eulenburga na Winskim póßłanzstwje ßo hrabja Monts mjenuje, kotryž je w tu khwilu s pruskim póßłanzom w Mnichowje. Wschoněmskej stronje w Awstriskej by jeho pscheßadźenje do Wina jara witane było; pschetoż wón je ßo, hdyž je s radźicźelom pschi Winskim němskim póßłanzstwje byk, stajnje jako pschecźiwnik Sskowjanow wupokasał.

Powyschenje zivilneje listy awstriskeho khěžora.

We wuherskim ßejmje směje knježerstwo s powyschenjom khěžoroweje zivilneje listy cźežke stejischcźo. Pschecźiwna strona chze pschecźiwo temu se wschej wótroscźu postupowacź. Ssamo liberalna strona ßo kabka, a njewěste hischcże je, hacź njebudże wjetschi dźěl liberalnych sapóßłanzow pschecźiwo powyschenju zivilneje listy khłoßowacź. Tuta je ßo w lěcze 1873 pschi składnoscźi woženjenja arzywójwodki Gisele poßledni krócź wo 1 milijon schěßnakow powyschika. Tale suma pak je ßo jako pscheßnadna wopokasała, dokelž je liczba ßobustawow khěžorskeho doma pschibjerała, s cźimž ßu, ßo wě, też wudawki zivilneje listy rostke. Kóždy arzywójwoda lětnje 50,000 schěßnakow dostawa. Wot lěta 1873 ßu ßo ßobustawy khěžorskeje ßwójby wo 25 pschisporike. Tehdy khěžorski dom s 52 woßobow wobstejesche, mjes nimi 32 arzywójwodow, dźenża wona s 71 ßobustawow wobsteji, mjes nimi 43 arzywójwodow. Rosdźěl je khětro

wulki, a je srosumicz, cžehož dla žo powyschenje zivilneje listy žada. We wuheŕskim žejmje pak žu pschecžiwo wschemu powyschenju, dokelž khežorska žwójba we Wuheŕskej jenož 3 milijony schežnakow pschetrjebuje, mjes tym so Wuheŕskeje pschinoschk k zivilnej liscze nětkole hižo létuje 9 milijonow schežnakow wucžinja.

Danski krónprynz

je sańdženy tydžeń s hoscžom němskeho khežora w Potsdamje byk. Jeho wopyt maja sa snamjo, so žu žo poměry mjes Pruskej a Danskej polěpschike, a so je napjatosc popuschczika, kotraž wot schleswigsko-holstejnskeje wójny mjes Pruskej a Danskej wobstejesche.

Strajk pólnych dželačerjow w Galiziskej.

Cžerwjenoruszy ratarszy dželačerjo žu pschi sapočanym sběranju běrnow s nowa strajkowacz sapočeli. Wo strajku je žo tež w awstriskim khežorstwowym žejmje jednako, a žo pschi tym niska msda pólnych dželačerjow — wschědnje 25 hacž 50 np. bjes jědže a picža — rospominaka. Wyschnoscže žu žo pschi strajku jara žamopaschne pokasake a stronu wulkich semjanow dżerżake. Hacž dotal je žo 521 ratarskich dželačerjow pscheđ žud stajiko. Cži žu hižo hromadže 660 měžazow w pschepytowanskim jastwje žeđželi, skoro dwójzy telko cžaža, k kotremuž žu jich sažudžili. S tamnischej niskej msdu žo burski lud njemóže sežiwicz, a cžwile, s kotrymiž jemu žiwjenje wohidžeja, njeježu wjazy snjesc. Burjo, kotsiž njeježu pschi wólbach knježom k woli, njedostawaju ani drjewa, ani wody, sa kóžde kónczko lenu, kotrež do wody połoža, dyrbja knježom 4 krajzarje sapkacžicz. Hdyž lěžnik hrabje Lenzkoranskeho žónsku hriby pytacz nadeńdže, ju nahu wužlěkacz da a ju tajku do wžy póžka. S jatymi burami žu žurowje wobkhadželi. W Hužjatinskim wokrjeżu žu 138 burow sajeli a dokelž njeježu dosc powjasow k jich wuputanju měli, žu jich kaž pžy mjes wotdželenje jěsdnych wsali, kotsiž žu někotre mile khelpajo jechali, a burjo, s jěsdnymi wobsamknjeni, žu zyły cžaž skoku bježecz dyrbjeli. Wojazy, do stron póžkani, hdyž burski lud strajkowasche, žu žo najkhudschim buram do kwartěrow położili. Wojazy, wožebje husarojo, žu žebi w kwartěrach wjele naždylnoscžow dopuschczili a burske žony wumozowali. Cžerwjeno-ruski lud pod žałožnym podtlóczenjom stona.

Galiziske wobstejnoscže žu jara porjedženja potrěbne. Snaty pólski spižacžel hrabja Jurij Moschyńśki w ruskej Pólskej, kotryž žo wo sjednanje Polakow s Ruskimi prózuje, je létža Galizisku wopytał a žwoje sacžischcže w nastawku spižał, kotryž je podarmo někotrym galiziskim nowinam poskicžał. Duž je jón jako knižku s titulom „Tydžeń w Galiziskej“ wudał. Nastawk žo wožebje poměrow galiziskich Polakow k tamnischemu cžerwjenoruskemu wobydlerstwu dótka. Spižacžel w tychle poměrach mało swjeżelazeho widži. Cžažowy je tamny nastawkowy dżěl, kotryž žo na ratarski strajk w rańschej Galiziskej počzahuje. Spižacžel widži hłownu winu žałožnych wobstejnoscžow w rańschej Galiziskej w tym, so tamnischi semjenjo žwoje kubła jenož jako žórko dokhodow wužiwaju; žami njestaraju žo ani wo kubła, ani wo burski lud, na kublach dželažy. „Stupcže na kotruškuli hórku w Podolskej“ — pische hrabja Moschyńśki — „roshladajcže žo po wokolnoscži a budžecže widžecz, so najwjetscha wina khoroscže, roszerjaza tónle njesbožowny kraj, na semjanskich kublerjow pada, kotsiž žu wjetschinu wobżedženstwa žwojich prjedownikow a s nim ruskeho bura židowskemu wulichowanju pschepodali. Nětdže 1400 židam žu pólszy semjenjo žwoje kubła pschenajeli.“

S galiziskich pólskich nowin wucžahwki s Moschińskoweje knižki jenož „Głoż Naroda“ w Krakowje podawa. Tele nowiny k temu pschispominaju: Bjes dwěla wschitzy tożame myżla, schtož je hrabja Moschyńśki pižał, tola nichtó žebi njeswěri, to wótsije prajicz. A pschezo žo njeżmě dwělowacz, so wudacže najbohatschich galiziskich wokrjeżow židam na pastwu je jena s hłownych pschicžinow padanja pólskeho wliwa a schpatnych wobstejnoscžow mjes ludom a knježimi dworami. Rubježne hospodarstwo židow, wulichowanje, kotreż žebi židži na burskim ludu dopuschczeja, jich njepózcžiwosc w towarstwowym a ludowym žiwjenju žu tamnu cžežku, hubjenu, skažerisku atmosferu wutworike, kotraž wschudže pólskemu stejischczu schkodži. Bychu-li semjenjo žami na žwojich kublach hospodarili, by to najlěpsche lěkarstwo psche strajki było.

Rusko-japanske sbliženje.

Ruski finanzny minister Witte je do Ssibirskeje wotjěł. Wón ma pjecža hódnosc žibirskeje želesnizy pruhowacz a po móžnoscži s Japanskej dorosumjenje dozpicz, Japanske nowiny pižaju, so Japanszy prjedy njeježu Rusku snali a so žu pschižkodženjam pschecžiwo Ruskim wěrili, kotreż žu wot Jendželczanow žkyscheli. Nětkole pak, hdyž žu Rusku s wocžomaj spósnali, žu žo pscheżwědczili, so je Ruska sprawnischa dyżli Jendželska a Amerika. — Měnjenje Japanskich wo Ruskej je drje žo teho dla pscheměniko, dokelž žu dopósnali, so žu pscheżkabi, s Ruskej wójnu wjesc. Pożlednja wójna w Chinje je Japanskim pokasała, kak žylne wójsko móże Ruska sa krótki cžaž w rańschej Asiskej shromadžicz. Jenož tejele pschicžiny dla chzedża žo Japanszy k Ruskim sbližicz.

Buram njepschecželske demonstrazije w Jendželskej.

Kaž burszy generalojo Botha, Dewet a Delarey po Europje pucžujo pjenježne dary sa burski lud sběraju, tak burszy komandantojo Kruitzinger, Joubert a Fouché w Jendželskej pjenježnu pomoz pytaju. W měscže Cambridge, w kotrymž je wulka jendželska universita, žu burskim komandantam s wulkim njepschecželstwom napschecžiwo stupili. Hižo pschi jich pschikhadże jim wobydlerstwo žwoje pschecžiwne smyżlenje cžucz da. Hdyž bě Kruitzinger w jenej sali pschednoschk měł, wožebje studentojo tak njepschecželszy pschecžiwo buram wustupowachu, so žebi cži njemózachu swěricz, salu wopuschczicz. Skónczńje žo Joubertej a Fouchéej poradži, žo do jeneho wosa wukhowacz a žo pod sakitom polizije do jeneho hoscženza dowjesc dacz. Kaž žo sdasche, bě žo lud wožebje na Kruitzingera rosnjemdrik; wón spyta žo do jstwy, do kotrejež bě žo Kruitzinger wukhowak, dobycz. Polizija drje nadběharjow rosehna, tola mózesche Kruitzinger jenož na to waschnje njewobschkodženy cžeknycz, so psches jenu murju salesy.

Sbežk w Mazedonskej.

Turkowske wójsko, s 25 bataillonow a 5 hórskich batterijow wobstejaze, kotreż je sultan pod Ibrahimom paschu do Serreskeho wokrjeża k podtlóczenju sbežka wupóżłał, je sbežkarske cžrjódy roseh nako. Po turkowskich powjesczach žu sbežkarjo žo njewobarawschi pscheđ turkowskej pschemozu rosczékali. Woprawdže pak žo sda, so je k někotrym krwawnym bitwiczkam doschko. Ssrjedu žu tsi wosy polne turkowskich wojakow do Konstantinopla pschijěle, kotsiž žu žo w bitwach s bołharskimi sbežkarjemi w Mazedonskej sranili. Byrnjež žo tón krócz sbežk bórsy poddużył, hižo teho dla, dokelž syma pscheđ durjemi steji, tola wobstejnoscže wostanu, kotrychž dla žo pschezo s nowa sbežki w Mazedonskej sbudżuja. Pscheđ 23 létami žu sastupjerjo europiskich wulkomozow zyle spokojaze reformy sa europisku Turkowsku wudżěkali. Wone pak žu hacž dotal morwy pižmik wostake, dokelž žebi sultan njeje ani na to pomyżlił, reformy sa žwojich kschesczijanskich poddanow sawjesc. Nětkole by prawy cžaž był, so bychu wulkomozy sultana nusowake, kschesczijanam w europiskej Turkowskej te prawa dacz, bjes kotrychž woni njemóża žiwi bycz. Njeschini-li žo kónz dotalnemu podtlóczenju kschesczijanow, potom s wěstoscžu sbežk w nalěczu saždo wudyri. Wschě pschedwuměnjenja tu žu: Mazedonska žo se sbežkarskimi cžrjódami mjerwi, kotreż žo njehodża sniczicz. Nashonjenja prjedawschich lět pokasuja, so sbežkarske cžrjódy nasymu jenož teho dla rospaduja, so bychu žo nalěczo sažo sjednoczike a se seżylnjenymi mozami sa wużwobodżenje Mazedonskeje s turkowskeho pschaha wojowake.

Nadpad židow na ruisku schulu w Palästinje.

S Nazaretha ruskim nowinam pižaju: Njedaloko Kany w Galilejskej je mała cžicha arabska wjeska, s mohamedanami a prawożławnymi (grichisko-katholskimi) kschesczijanami wobydlena. Wona žo Schażara mjenuje. Hižo wot někotrych lět je tu schula ruskeho palästinskeho towarstwa, w kotrejž žo Schażarske prawożławne dżěczi roswucžeja. Pscheđ schtyrimi létami žu blisko wjesti židži ležomnoscž kupili a tam koloniju sałożili. W njej žo s wjetscheho dżěła židži sażydlichu, kotsiž běchu s europiskeje Ruskeje wucžahnyli. Židowska kolonija je žo rosschěrika, ma rjane domy a ratarske maschiny najnowscheho systema. Židži tajku móz a wólnoscž w žebi sačuchu, so dyrbjachu ju někomu spósnacz dacz.

S Bejruta do Schażara wěsty žid pschicžeże, kotryž džowku jeneha tamnischeho prawożławneho Araba sschiwdži. Pschiwusni jej pomhachu a njehańbicžiwemu židej wotpłacžichu. Tón do židowskeje kolonije khwatasche a jeje wobydlerjow napominasche, so bychu žo sa to wjecžili, dokelž běchu kschesczijenjo jeho nabili. Židži žo njekomdżachu a žo do Schażary walichu. Bjes dwěla wjedżachu, so tam njebě runje wjazy dyzli 4 abo 5 kschesczijanow pschitomnych. Wucžeŕ runje do schule pschińdże, so by dżěczi do zyrkwje na nyschpor dowjedł. Cžrjóda židow jeho nadpadże a žo do njeho s pu-

kami da. Jenoż ſ pſchipadom ßo jemu żiwjenje wukhowa. Kowaŕ ſ Nazaretha runje do wßy pſchińdże, kotryż wucżerja wußwobodżi. Wucżeŕ k ſchuli khwatasche, ſo by tam wukhowanku namakał. Tola dżěcżi, ſtrach widżo, běchu ßo hižo do ſchule ſawrjekle. Duż wucżeŕ do ſchule ſ woknom ſkocżi. Żidźi ſa nim pſchihnachu„ dobuchu ßo do ſchule a wſcho rosbichu, ſchtoż tam běſche, ani knihow, ani wobraſow njepſchelutujo. Potom hakle ßo do kolonije wrócżichu.

Sserbſki kral Alexander

ſe ßwojej mandżelſkej bliżſchi cżaß bołharſkeho wjeŕcha w Sofiji wopyta. Pomĕry Sserbije k Bołharſkej ßu po ſdacżu nĕtkole ſpokojaze.

Revoluzija w Venezuelſkej

njeje hiſchcże ſkónczena, hacż runje běchu ſbĕżkarjo pola La Victoria cżeżke poraženje poczerpili. Sso bórſy ſaßo ſhrabawſchi ßu woni mĕſto Carupani, ſ wojakami venezuelſkeho preſidenta Caſtra wobßadżene, nadběhalii. Tola też tu ßu ßo wotraſyli a ßu wjele morwych a ſranjenych a jenu kanonu na bitwiſchcżu woſtajiwſchi zoſacż dyrbjeli. Stejiſchcżo preſidenta Caſtra je ßo nĕtko wjele polĕpſchiło. Wón ſ 5000 mużemi w mĕſcże La Viktoria ſteji a ßo hotuje, ßo do ſbĕżkarjow, wokolo mĕſta ßo ſhromadżazych, dacż. Caſtro je ßaßo wobkhad po żeleſniży ſrjadował a ſ karakaſkeje republiki wójnſku potrjebu doſtawa.

Wobſtejnoſcże w połodniſchej Afriży

ßu po nowiſchich powjeſcżach doſcż ſrudne. Njeſpokojnoſcż mjes burami wſchĕdnje pſchibĕra, dokelż ßo jendżelſke knjeżerſtwo ßwojich ßlubjenjow njedżerży. Wjele transwaalſkich burow je ßo ſe ßwojich ſtatokow do konzentraziſtich lĕhwow wrócżiło, dokelż bychu hewak hłodu wumrjeli. Jendżelſke knjeżerſtwo korps burſkich wotpadnikow, kotſiż ßu woßebje njeſbożowny kónz wójny ſawinowali, hiſchcże pſchezo wobrónjeny dżerży. Też Kaffrojo hiſchcże każ we wójnje nadpady na burſke dwory cżinja; woni ßo ßamo na bĕłych żonach pſchepſchimaju. Se wſcheho teho je ſpósnacż, ſo ßebi jendżelſke knjeżerſtwo potajnje pſcheje, ſo by ßo burſki lud wutupił.

Pytaŕ dejmantow.

(Stónczenje.)

Hdyż bĕ ſaſtupił, poſkicżiſchtaj jemu pjeńk drjewa k ßedżenju a podaſchtaj jemu zynowu łżizu, ſo by ſ nimaj ſ jeneje ſchklĕ jĕdł. To njebĕ żana wopacżna poliwka, runjeż jeno ſe ſkócżkow, koruſchkow a ſ nĕſchto cżornuchſkeje rożki wobſtejeſche.

„Scże hižo dołho na pucżu?“ wopraſcha ßo ſcheſcheraty hoſpodowaŕ. To bĕ prĕnje a nimale bjes dżĕlbracża ſcżinjene praſchenje. Liſtow ßo njedżiwaſche nad njedoſtatkom wcżipnoſcże, kiż bĕ hewak ſpodżiwna w tutej ßamocże. Kak mohł też ſchtó ßobucżucże ſ tajkim cżłowjekom mĕcż, kotrehoż ma myßle ſa nĕſchto hodżin moricż. So by ßo njepſcheradżił, ſo je ſ dejmantoweho kónza pſchiſchoł, powjedaſche Liſtow, ſo tam pucżuje.

„Ssym też nĕhdy ſa ſkotom a dejmantami khodżił“, pokracżowaſche wobydleŕ próſdnjeńzy. „Njech ßo to wam lĕpje radżi dyżli mi!“

Zyle tupymaj cżłowjekomaj bĕ tuta krótka rosmołwa hižom doſcż napinanja cżiniła, żona, ßedżo pſchi wohnju, kiwkaſche ßo każ nĕchtó, kotrehoż nĕſchto jara boli, a muż wudżĕraſche ſhłuboko leżazymaj wocżomaj do próſdneho ßwĕta tak ſmyleny, każ by na poł ſ duchom njepſchitomny był. S zyłej duchownej mozu njeſamó ßo Liſtow dlĕje na nohomaj dodżeržecż, khelpaſche ſaßo do ßwojeho wotdżĕła a cżißny ßo na ßwoje lĕhwo. Pſchi ßamym pſchi nim bĕſche ßukowa dżĕra, pſches kotruż móżeſche njewjeżekej poſtawje wobkedżbowacż. Mały woheń ßo dopali, a wobaj ßedżeſchtaj tu hiſchcże nĕmaj każ ſwĕrjecżi, a wbohi na roshorjenje khory żedżeſche po tym, ſo mohł hłowje na lĕhwo ſpadnycż dacż. Skónczńje muż ſtany a wucżeże nĕſchto ſe ſtareho łódżneho kaſchcża, kiż na ſarĕſku do ſkały ſtejeſche.

Nĕtkole bĕ tón wokomik dóſchoł. Liſtow naczeſche honacż ßwojeho revolwra a ßyże ßo ſrunany ſ wobliczom k wukhodej. Nichtó njepſchińdże. Mjeńſchiny ßo dlijachu, jako budżichu hodżiny byłe. Potom ſaßkyſcha na dobo hłuboki bórbotazy mużowy hłóß. Liſtow tłócżeſche ßo ſ wobliczom k ſcżĕnje a hladaſche ſaßo pſches ßukowu dżĕru. Jeho hoſpodowaŕ ſtejeſche w ſaſtupje do próſdnjeńzy w ßlĕbrobĕłym, każ dżeń jaßnym ßwĕtle polneho mĕßacżka, cżitajo ſ knihi. Khory napinaſche ßo hacż nanajbóle, ſo by wótrje widżał, mĕnjo, ſo jeho w roshorjenju wobraſnoſcż myli, ale nĕtkole ßłyſcheſchtej też jeho wuſchi jaßnje a ſroſymliwje ßłowa wo domje, kiż je Bóh ßam twarił, wo domje, kiż je wĕcżny w njebjeßach. A też my żedżimy ſa naſchim wobydlenjom, kiż je njebjeſke.

Liſtow tutym cżitanym ßłowam njeroſymjeſche, jeno jena wĕż bĕ jemu jaßna: „Tute ßłowa ſteja we ßwjatym pißmje — tutaj cżłowjekaj ſtaj kſcheſcżanaj a ſnjetaj ßwjate pißmo.“ Njewjedżo, cżeho dła a kak temu tak, puſchcżi njejabzy revolver ſ ruki, ſwjeſe ßo wróczo na lĕhwo tak polny dowĕry, jako budżiſchtej jemu macżerńej ruzy byłej ſahłwk pſchiprawiłej, a wußny.

Hdyż bĕ naſajtra ſe ßwojeho wĕſo khoroſtnje njemĕrneho ſpanja wotucżił, bĕſche jemu, jako budżiſche ßo jemu nĕſchto ſpodżiwne ſtało, wón jeno njewjedżeſche, ſchto. Hladaſche ſ wotwjery próſdnjeńzy do horzeho mikotazeho powĕtra, widżeſche dale delka małe rĕcżniſchczo a jenotliwe palmy, kotrež pódła njeho ſtejachu, widżeſche zyłe naſdała ſwĕrjata ſ huſtych cżerni wuſtupowacż a praſcheſche ßo, hacż dha je pſchezo tudy był. Zyła ſańdżenoſcż bĕ ſa nim ſpadnyła, a wón bĕ tak ßłaby, ſo njemóżeſche ſrjadowacż ßwoje błudżaze myßliczki.

Ale ſ błyſkom wotucżi jemu na dobo pomjatk, hdyż wonka poſtawje ßwojeju hoſpodowarjow krocżicż wuhlada.

To bĕ najrjeńſche, ſchtoż bĕ ßo jemu doſtało — pſchekhod ſ hróſbneho ſtracha pſched tuthmaj ßurowzomaj k wjeßekemu pſcheßwĕdcżenju, ſo je pola dobreju cżłowjekow.

Ale cżeho dła? Cżeho dła ßo jeju wjazy njeſtrachowaſche? Jeno teho dła, ſo ßo modleſchtaj a we ßwjatym pißmje cżitaſchtaj, w tutej wot njeho tak jara hidżenej kniſy, kiż bĕ jemu jeno k temu dobra była, ſo by ſ njeju ßwoje żorty mĕł? Kak móżeſche jemu tuta kniha ſa to rukowacż, ſo jeho żiwjenju tu ſtrach njehrożeſche? Kak temu tak, ſo móżeſche jeho napohlad tuteje tak cżaſto hanjeneje knihi tule w puſcżinje ſmĕrowacż?

Dżiwje żiwjenje leżeſche ſa nim. K roſpominanju bĕ wón mało pſchiſchoł, ale nĕtkole w jeho ßłaboſcżi pſchińdżechu jemu żadne myßliczki na wopyt. Pſchezo ſaßo pſchikhadżeſche jemu na myßle wokomik, hdyż na dobo wuhlada ßwojeho njelubośneho hoſpodarja ſtejo ſ knihu mĕſto brónje, ſ kotrejż bĕ jeho wocżakował — a tuta kniha bĕ ßwjate pißmo było.

Tu bu jemu na dobo w duſchi wĕſte:

Jeli tamna kniha njeby wĕrna była, budżiſche wĕra tuteju cżłowjekow dyrbjała bórſy wſchitku ßwoju móz ſhubicż, dokelż tola wot ſ wonka ani ſahorjazeho pſchikłada, ani ſ wonka pſchikhadżazeho ſapała njedoſtawaſchtaj. Wonaj budżiſchtaj ju wot ßo cżißkoj jako wĕż, kotraż jimaj njemóżeſche niczo pomhacż, dokelż jimaj tola ſ hubjenſtwa wupomhacż abo jimaj pola druhich ludżi tola mjeno pobożnoſcże dobycż njemóżeſche. A ſwonkownje wodżiwjeny muż bĕ ßwjate pißmo ſ hnujazym cżucżom cżitał.

„Nó, kak ſcże ſpali?“ S tutym ßłowom pſchiſtupi nĕtkole muż k jeho lĕhwu a pſchinjeße khoremu runje wotewrjeny kokoßowy worjech ſe ßwojim cżerſtwym, wonjazym mlokom.

Liſtow, hrabajo ßo napiwſchi, wſa ßwojeho hoſpodowarja ſa ruku, dżakowaſche ßo jemu a rĕcżeſche we ßwojim rosbudżenju telko, ſchtoż ßo jednoremu mużej jara dżiwno ſdaſche.

„Ale ſchto dha ſcże wy wcżera napowjedali — ſo nichtó wjedżecż njebudże, ſo tu telko ludżi pokhowanych leżi?“ wopraſcha ßo na poßledku. Tu ſetrĕ ßebi muż ſ brunym ſwjerſchnym bokom ßwojeje ruki wocżi.

„Naju ßyn je wumrjeł — naju poßledni ßyn, mały Jank. Wſchitke moje dżĕcżi ßu na powĕtr (klima) wumrjekle, a nĕtkole ßmój jeho położiłoj do ſkalneho rowa k jeho bratram. To běchu wſchitzy ßynojo, na kotrychżż wotroſcżenje twarjachmoj ßwoje nadżije. A tu mĕnjeſche moja żona, ſo mohłoj jenu ſ palmow puſchcżicż, a kſchiż wudżĕkacż, ſo bychmoj jón nad rowom poſtajiłoj a ſkrucżiłoj, pſchetoż jej je tak ſlĕ, ſo tu wſchitke leża każ w pinzy. Ale nochżu ßo tychle nĕſchto mało ſchtomow dótknycż, ßu namaj pſchejara wużitne.

„Ale wój tola njemóżetaj takle ßamaj tule w tejle puſcżinje woſtacż?“

„Hdyż ßu tu nĕtkole dżĕcżi pokhowane, njemóżemoj wjazy precż.“

„Cżeho dła prjedy njejſtaj woteſchłoj?“

„Chżychmoj to ſcżinicż, hdy jeno by jene ſ dżĕcżi tak daloko wotroſtło, ſo by mohło cżeżke dżĕło dżĕłacż. Ssmój ßwoje mozy, dejmanty pytajo, pſchetrjebałoj. Ale dżĕcżi, wotroſcżejo, khorjachu a wumrjechu. Hewak je namaj to runje prawe mĕſtno. Domoródni woſtajeja naju na pokoj, dokelż tu po niczo khodżicż njeje, a teho kuſka wobdżĕłaneje ſemje namaj żadyn pſchipucżowany njeſawidżi.

Dźiwiny je tu doscź na moje paßle, a tuta prósdnjeńza ſ cźernjowym płotom schkita naju pśched rubjeżnymi swěrjatami."

Listow bě wjazy njedźel tak hubjeny, ſo ſe ßwojeho lěhwa stanycź njemóżeſche. W tutych ßamotnych hodźinach pśchebywaſche ſ myßlemi rad w tamnych cźaßach, hdyż bě też ßam hiſchcźe wěriwy a pobożny kſcheſcźijan był a ßebi modlenje, prědowanje a kſcheſcźijanſku wěrnoſcź a wopytowanje Božeho domu nade wſchitkim ważił. Każ ſ mozu klapaſche ßwjaty Duch do jeho wutroby a chzyſche ſe ßwojej hnadu ſaſtup měcź.

Tak běſche runja puſtnikej pśhecźinił dołhi dźeſćźowy cźaß, kiž w tymle wotrěſku ſemje symu ſaſtupuje. Hdyż bě ßo rjane naléćźo ſapocźało a hdyż bě ßo ßucha łukowina (łukowa krajina) najmłódniſchu ſeleń woblekła, bě ßo hižom tak daloko ſhrabał, ſo móżeſche ßebi ſe ßwojej tśelbu ſaßo won ſwěricź. Réka, kotraż bě w cźaßu deſchcźa pokna napjata nimo jich wěſcźe leżazeje prósdnjeńzy ſchucźiła, bu ſaßo ponižna réćźka. Listow ſcźěhowaſche jeje běh, a ßo prósdnjeńzy dale ſdaliwſchi, hacź běſchtaj ßebi wbohej cźłowjekaj hacź dotal ſwěrikoj, nadeńdźe niſku kerćźinu, pſcheßahanu ſ někotrymi ſchwižnymi lěßnymi ſchtomami. Tu pſchińóże jemu myßliczka, kak ßwój dźak wopokaſacź wbohej ſlemjenej żonje. Wón chzyſche jej kſchiž wudźěłacź, kiž bě pſchi njedoſtatku wſchěch jej w domiſnje ſwucźenych waſchnjow pſchi kowanju ßwojich dźećźi tak jara cźeżzy cźerpika. Schwižne ſchtomy běchu bórſy puſchcźene. Jich ſkora bě ßama wot ßo tak ſpodźiwnje wutworjena, ſo mějeſche tutón ſ lohka ſhotowjeny kſchiž napohlad dźěła wuſtojneho drjewoweho rěſbarja.

Hdyż Listow, kſchiž na kribjecźe njeßo, domoj dźěſche, pſchińdźechu jemu, hladajo na ßwój ſcźěn, zyle nowe myßle.

Na ſchkitanym měſtnje, njedaloko prósdnjeńzy, ſkowa kſchiž, a potom dźěſche, ſo by do pśecźneje hrjady wurěſował ßkowa, ſ kotrymiž bě jeho hoſpodowaŕ troſchtował ßwoju żonu a jeho. S krótka do ßwojeho ſkónczneho wotpucźowanja postaji jón zyle mjelcźo na rowje dźěcźi.

Staraj cźłowjekaj ſkorżeſchtaj a żałoſcźeſchtaj wo zuſbnika, kotrehoż, ßebi myßleſchtaj, je Bóh jimaj k troſchtej póßłał. Zyle hodźiny ßydaſchtaj na hórzy ſa nim hladajo, doniż ßo każ dypk jimaj ſ wocźow njeſhubi. Tak daloko, każ móżno, běſchtaj jeho pſchewodźałoj, ſaſtarawſchi jeho ſe ßuſchenym mjaßom a ſ druhimi kuſkami ßwojeje jednoreje kuchinje.

„Nětkole ßmój zyle wopuſchcźenaj", rjekny ſtary muż, hdyż ßo domoj wrócźeſchtaj, a nětkole pſchewſa jeho ſaßo hrósba pſched ßamotu.

Ale kak bu jimaj, hdyż jimaj tu w poſłocźe wjecźorneho ßłónza wyßoki kſchiž na rowje jeju dźěcźi kiwaſche! Tu cźujeſchtaj, ſo je też na tutym ßwěcźe hiſchcźe wutroba, kiž ſ nimaj cźujeſche.

Skónczńje po ſpróznym pucźowanju dozpě Listow do Kapſkeho Měſta. Sswoje dejmanty pſchedawſchi bě bohaty muż. Bydleſche w rjanym hoſcźenzu a khodźeſche we woßebnej draſcźe. Ale dźiwna wěc! Wón cźujeſche ßo ſe ßwojich pſchiwucźenjow wutorhnjeny, jemu njebě prawje, a tak woßamocźeny, każ ßo tule mjeſe wſchémi zuſymi wobliczami ſa hoſcźińſkim blidom a w cźiſchcźeńzy na drohach cźujeſche, njebě ßo cźuł na ßwojich woßamocźenych pucźowanjach.

Běchu dha tucźi ludźo woprawdźe tak ſbożowni, ſo móżachu ßo telko ßmjecź a tak pſchehnate żorty cźinicź? Wón bě w nadobnej ſtwórbje tak ſkhutnył, ßam ſe ßwojimi najnowiſchimi naſhonjenjemi, ſo ßo jemu wſchitke tute ßwětne wjeßela pokaſachu jako to, ſchtoż ſ najwjetſcheho dźěła też běchu — njepraŵe.

„Ně, ja njehodźu ßo wjazy do tehole ſdźěłaneho ßwěta, njeroſymju wjazy jemu a wón niz mi", ßebi rjekny. „A ſchto chzu w Europje, hdźeż ßu moji najlubſchi pokhowani, a druſy ludźo ßo ßnadź mje hańbuja a praja: „„Schtó wě, kak je tón tutych pjenjes nabył, ſchtó wě, ſchto je tón w cźemnej Afriży wſcho ſkucźił?""

Hdźe pak bě to měſto, hdźeż bě ſa tak mnohe lěta ſaßo nawuknył ſ wutrobu ßo radowacź?

Tu pſchińdźe jemu na myßle prósdnjeńza pſchi rězy ſ palmami a ſ njelubośnymaj poſtawomaj jeho ßwěrneju hoſpodowarjow. A tute myßle jemu pſchińdźechu, hdyż bě njeßł wulki kſchiž, a tam prěni poſtajił kſchiž w krajinje, hdźeż hiſchcźe żenje żaneho było njebě.

Lěto bě ßo minyło. Wbohaj ſtaraj wobydlerjej prósdnjeńzy ßedźeſchtaj ſymu mrějo pod kſchižom, tu pſchicźeże po ruminje żadny cźah: cźeżzy pokładźene wolaze woſy a ludźo na konjach a pěſchi. Jan Listow bě ſaßo pſchiſchoł. Wón bě ßebi pſchi tej prósdnjeńzy ſemju wot knjeżerſtwa wotnajał. Nětko bu lěß puſchcźany, khěże twarjene a ſa lěto paßechu ßo rjane ſtadła ſkotu na łukowinje. Staraj cźłowjekaj běſchtaj prósdnjeńzu wopuſchcźiłoj a wjedźeſchtaj, derje ſdraſcźenaj, hoſpodarſtwo. Też mißijonarowje pſchińdźechu, a ſa krótki cźaß doſta kraj wokoło prósdnjeńzy zyle hinaſchi, rjeńſchi a lubośniſchi napohlad.

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** Tudomny duchowny, knjes dr. Heber, je ßo do Draždźan powołał. Zyrkwine pſchedſtejicźerſtwo Draždźanſkeje kſchižneje woßady je jeho ſa duchowneho kſchižneje zyrkwje wuſwoliło.

— Najſtarſchi wobydleŕ Budyſchina a ſ dobom najſtarſchi wojak ſakſkeho wójſka, Pětr Hoſa, je 25. oktobra ßwoje 99. lěto naſtupił. Wón je něhdy w 5. kompagniji 2. lohkeho kralowſkeho ſakſkeho jěſdneho regimenta „prynza Jana" ßłużił. Wobſtarny ſchėdźiwz je w khětro khudobnych wobſtejnoſcźach żiwy.

— Nowowólby do khěżorſtoweho ßejma ſmėja ßo w lėcźe 1903 najſkerje w juniju. Knjes Gräfa w Biſkopizach, kotryż wot lěta 1893 Budyſki wokrjeß ſaſtupuje, nochze khorowatoſcźe dla ßo ſ nowa wuſwolicź dacź, ſ wěſtoſcźu pak ßo wón hiſchcźe njeje roßßudźił. Duż njeje też powjeſcź wěrna, ſo reformarjo pſchi pſchichodnych wólbach redaktora Zimmermanna ſ Draždźan w Budyſkim wokrjeßu ſa kandidata poſtaja.

— (Młodoſtni paduſchi.) Tśjo pacholjo, 17, 19 a 20 lět ſtari, Türcher, Richter a Mulka rékazy, kotſiž hižo dlėjſchi cźaß prósdni khodźa, ßu ßo pſched měſchcźańſkej réſańnju do tamniſchich produktowych klamow dobyli, ſ pinzynym wokńjeſchkom ßo nuts puſchcźiwſchi. S rubjenych pjenjes běchu na ſboże hakle mało wudali.

— Njerodnej żónſkej běſchtej tele dny jenemu zuſemu pſchekupſkemu pucźowarjej cźaßnik ſ rjecźaſom kradnyłej. Poliziji ßo poradźi, paduſchnizy ſaßłapicź a jej ßudniſtwu pſchepodacź. Kradnjeny cźaßnik ßo pola njeju namaka.

— (Pakoſtnik.) W jenej reſtawraziji na hornjeńſkej haßy wóndano někotſi hoſcźo ſ khartami hrajachu. Pſchi tym ßo jenemu hoſcźej pjenjeżna móſcheń, kotruż bě do kucźika pod blido położił, ſhubi. Na ſboże pak ßo wona w ſaku jeneho hoſcźa, kotryż ßo Müller mjenuje, ſaßo namaka.

— Krwawa woſch je ßo ſaßo tu a tam pokaſała. Duż je nuſne, ſo wſchitzy wobßedźerjo ſahrodow ßwoje ßadowe ſchtomy ſa tymile ſchkódnizami pſchehladaju. Krwawa woſch je najſtraſchniſcha ſahubjeńka ßadowych ſchtomow, a jara nuſne je, ju ſniczicź. Wona pſchi ſkorje jabłonjow zyza a ſ tym rany nacźinja, tola też pſchi ſtarſchim wobſchkodźenym drjewje ßedźi a ſadźéwa, ſo rana ſażije. Ssancźki, kotreż ßu ſymu pſchėtrake, żiwe młode porodźeja, kotreż w lėcźu wóßom krócź lahnu. Naſymu ßo też ſchidłate wſchi pokaſuja, kotreż khwilu zyzaju, potom ßo wuroja, nowe kolonije ſałoża, a dwojake, wulke a małe wſchi porodźeja. Najlėpſchi ßrėdk je, khore měſtna wurėſacź a je ſ měſchenzu namaſacź, kotraż ſ 50 dźėłow ſeleneho mydła, 100 dźėłow ſuſloweho wolija, 200 dźėłow winoweho ducha a 650 dźėłow wody wobſteji.

— Naſymſke kontroliſke ſhromadźiſny we Lubijſkim podkrjeſu ſmėja ßo w Lubiju w „jehnjecźu" wutoru 4. novembra dopołdnja w 9 a ½11 hodź. a popołdnju ½3 hodź., ßrjedu 5. nov. w Schönbachu a Kumwałdźe, 6. nov. w Habrachcźizach a Nowym Salzu, 7. nov. w Neugersdorfje a Oberoderwizach, 8. nov. w Niederſtrahwaldźe a Bjarnacźizach.

S **Brėſy.** Sańdźenu ßrjedu rano ßu ßo do khėże, w kotrejż knjeżi dźėłacźeŕ Pawoł Bajer na podrużſtwje bydli, mjes tym ſo bě wón na dźėło wotſchoł, paduſchi nuts dobyli. Wokno wubiwſchi ßu dojſtwy ſalėſli, ſamki komodow a khamorow wotpacżili, wſcho pſcheryli a rosmjetali a Bajerowy njedźelſte wobleczenje, pjenjeſy a cźaßnik ßobu wſali. Każ ßo ſda, ßu paduſchi też hłódni byli, pſchetoż woni ßu też wſchón khléb, butru a kruch mjaßa wotnjeßli. Hdyż ßo Bayer ſe ßwojej mandźelſkej pſchipołdnju domoj wrócźi, ßo njemało ſtróżiſchtaj, dom wukradnjeny wohladawſchi. Ani k wobjedu njebě ßo jimaj niczo woſtajiło. Wobaj ſtaj ßo hakle lėtßa woženiłoj a k nam pſchicźahnyłoj. Żandarmojo nadźijomnje paduchow popadnu.

S **Hornjeje Hórki.** Sańdźenu ßrjedu wjecźor dwė żonje ſ Hornjeje Hórki ſ Budyſchina, hdźeż běſchtej ßebi wſchelake wėży nakupiłej, po żeleſnizy do Dźėżnikeż pſchijėdźeſchtej. Hdyż wot tam pſches kerki do Hornjeje Hórki dźėſchtej, jeju jedyn mużſki ſ rubjeżniſkim wotpohladom nadpadże. Żonje ſ hłoßom po pomoz woła-ſchtej. W bliſkim papjerniku jeju kſchiki ſaßłyſchawſchi ludźo do kerkow pſchihnachu. Rubjeżnika, kotryż ßo do cźėkanja da, hdyż ßo ludźo bliżachu, popadnychu a hódnje pſchebichu. Hdyż pak chzychu jeho wuwjaſacź, wón twóchny. Wón pjecża Müller réka a w Kallenbergu bydli. W jaſtwje je wón hižo woſpjet pobył.

S **Budestez.** Sańdźenu póndźelu ßo tudomny 56 lětny mujeŕ Gruhl ſ próſdnym ſapſchahom Hajniczańſkeje zyhelnicze domoj pſchiwjeſy. Na dróſy pſched Budeſtezami chzyſche wón prědku ſ wosa ſkoczicź. Pſchi tym pak mißnywſchi tak njeſboßownje padźe, ſo pod koło pſchińdźe, kotreż jemu wutrobno pſchejědźe. Gruhl ſnutſka tak cźeźke wobſchkodźenje poczeŕpi, ſo je na to ßrjedu dopołdnja wumrjeł.

S **Korſymja.** W naſchej wßy, w kotrejž je ßo induſtrija móznje rosſchěrika, ßo bliżſchi cźaß póſtſki hamt ſakoži.

S **Budyſchinka.** Sa naßlědnika naſcheho dotalneho farara, knjeſa Gólcźa, kotryž je ßo pſched dwěmaj njedźelomaj do Rakez pſcheßydlił, je zyrkwine pſchedſtejicźeŕſtwo knjeſa kandidata duchownſtwa Mróſaka w Hrodźiſchczu wuſwolilo. Knjes Mróſak je pſched krótkim pſched konſiſtorſtwom w Draždźanach druhe duchowne pruhowanje khwalobnje wobſtał a 1. njedźelu adventa ßwoje ſaſtojńſtwo w naſchej woßadźe naſtupi.

S **Lupoje.** Schtwórtk tydźenja je ßo tu $6\frac{1}{2}$ metra dołha a $3\frac{1}{2}$ metra ſchěroka kólnja, tudomnemu żiwnoſczerjej Janej Pilkej ßkuſchaza, wotpalika. Woheń ſtaj jedyn 7lětny a jedyn 8lětny hólz ſe ßußodſtwa ſe ſchwabliczkami hrajkajo ſaparałoj.

S **Rakez.** Sańdźenu njedźelu je naſcheho noweho knjeſa farara Jana Gólcźa knjes wyſchſchi zyrkwiny radźicźel Meier rano we 8 hodźinach na nemſkim kemſchenju, a na to knjes farař Ssykora-Minakaſki, kotryž je tu duchowne ſaſtojńſtwo w cźaßu njewoßßadźenja ſaſtawał, w ßerbſkej Bożej ßkužbje ßwjedźeńſzy do noweho ſaſtojńſtwa ſapokaſał. Knjeſa farara do kóždeje Bożeje ßkużby knjes wyſchſchi zyrkwiny radźicźel a zyrkwini pſchedſtejicźerjo dowjedźechu, a wón mějeſche na nemſkim, kaž tež na ßerbſkim kemſchenju jara rjane naſtupne prědowanje. Woßadni běchu ſa tónle ßwjedźeńſki dźeń zyrkej na najrjeńſcho ſ wěnzami wupyſchili. Někotre ſ nich mějachu ßerbſke napißma, kaž na pſchiklad wěnz na woktarju: „Pójcźe ke mni wſchitzy, kiž ſcźe ſprózni a wobcźeżeni, ja chzu waß wokſchewicź.“ Na klětzy bě napißmo widźecź: „Knjeże, ſdźerž nam Twoje ßwjate ßkowo!“ Wyſche knjeſa farara wißaſche wěnz ſ napißmom: „Tón Knjes požohnuj tebje ſ Ziona!“ a dale „Boże ßkowo je prawa wucźba.“ Tele napißma bě ſaßo jedyn ßobuſtaw ßerbſkeho towaŕſtwa „Liyy“ jara rjenje napißał. Bóh luby Knjes pak chzył dacź, ſo bychu ßo wſchě te ßkowa, kotreż ßu ßo rěcźake, nad nowym knjeſom fararjom a woßadu dopjelnike.

S **Rakez.** Naſch wjeleſaßłużbny a po zyłej Rakecźańſkej woßadźe lubowany dotalny farař em. Gólcź, kotryž je ßo po 41lětnym ßwěrnym a żohnowanym ſaſtojńſkim ſkutkowanju na wotpocźink podał, je niż jenoż, kaž ßo tydźenja pißaſche, wot pruſkeho, ale nětko tež hiſchcźe wot ſakſkeho knjeżeŕſtwa dźak a pſchipóſnacze doſtał. Sańdźenu njedźelu je knjes wyſchſchi zyrkwinſki radźicźel Meier knjeſej fararjej em. Golcźej w pſchitomnoſczi jeho ßyna, naſcheho nětcźiſcheho knjeſa farara Golcźa młódſcheho, knjeſa farara Ssykory-Minakaſkeho a zyrkwineho pſchedſtejicźeŕſtwa ryczeŕſki kſchiż Albrechtſkeho rjada na ßwjatocźne waſchnje pſchepodał. Bóh chzył ſpożcźicź, ſo by naſch prjedawſchi knjes farař tole wyßoke wuſnamjenjenje hiſchcźe dołhe lěta w ßwojej nětcźiſchej ſtrowoſczi a cźerſtwoſczi noßył.

S **Biſkopiz.** Ssobotu ßu tu ſamkarja Jacoba ſajeli, dokelž je wopacźne pjenjeſy dźěłał. Jacob je ſ zyna dwěhriwnowſke pjenjeſy łał a potom wudawał. Tež ßo na njeho hrěſcha, ſo je w měſchczańſkich lěßach ſwěrinu łojił. Jedyn Jacobowy ßwak, kotryž w Czechach bydli, je pjecźa pſchi dźěłanju wopacźnych pjenjes pomozny był.

S **Laſa.** Naſcha nowa wucźerńja je ßo nětko dotwarika a ßo ſe wſchěmi trěbnymi pſchiprawami wuhotowała. Pſchichodnu njedźelu ßo wona ßwjatocźnje poßwjecźi.

— W Wojerowſkim wokrjeßu budźa naſymſke kontrolſke ſhromadźiſny 12. novbr. dopołdnja w 11 hodź. w Delnim Wujeſdźe, 12. nov. popołdnju $\frac{1}{4}$4 hodźin w Běłym Khołmzu, 13. nov. dopołdnja w 9 hodźinach w Kulowje, 13. nov. popołd. w 3 hodź. w Njedźichowje, 14. nov. dopołd. w 8 hodź. w Hóſni, 14. nov. popołd. w 2 hodźin w Rólanach, 15. nov. dopołd. $\frac{1}{2}$10 hodź. w Wojerezach a 15. nov. popołd. w 3 hodź. w Blunju.

S **Kulowa.** Njeſnaty njekniczomnik je wóndano w nozy ſaſtawu hatka tudomneho Scholczikez młyna ſcźahnył. Wſchě kharpy ßu wotpłuwake; duż ma młynk khětru ſchkodu.

Přilopk.

* (Nuſa w Draždźanach). Se ſapocźatkom naſymy „Draždźanſke towaŕſtwo ſa naßyczenje potrjebnych ſchulſkich dźěcźi“ ſaßo wobſchěrniſcho ſkutkuje. Poßledniu ſymu je wone wſchědnje mjes 525 dźěcźi cźopły wobjed, wſcho hromadźe 50,715 porzijow, 10,143 hriwnow hódnych, wudźěliło. Tele liczby wulke hubjenſtwo wobßwětleja, kotreż w Draždźanach knjeżi, niż jenoż w cźaßu wobkhodneho klazanja, tež hdyż wikowanje a dźěło w fabrikach dźe, je wjele dźěcźi, kotreż njebychu bjes pomozy mjenowaneho towaŕſtwa żenje cźopły wobjed doſtake, pak dokelž ßu ſtarſchi pſchekhude, ſo je wobſtaracź njemóża, pak, dokelž wodnjo ſwonka doma dźěkaju a ßo wo dźěcźi mało ſtaraju. Huſto je tež wulka khudoba wina. Nětkole w mnohich ßwójbach, kotreż hiſchcźe ſwonkownje ſdacźe porjadneho ſeżiwjenja pokaſuja, woprawdże żałoßna nuſa knjeżi. Hdyż něchtó ſ tych, kotſiż ßu dźěło ſhubili, ſaßo dźěło namaka, je to pſchi nětcźiſchich wobſtejnoſczach wulke ſbože. Pſchi tym je ßo ſeżiwjenje podróżiło, a wulke płacźiſny ſa wobhdlenje njejßu hiſchcźe ſpadnyke. Wjele wjetſchich wobhdlenjow je próſdnych.

* (Paduſchſtwo pſchi kaßy Draždźanſkeje banki.) Jenemu poßelnikej pſchekupzow C. a E. Müllera w Draždźanach, kotryž mějeſche pſchi hkownej kaßy Draždźanſkeje banki ßrjedu dopołdnja 17,000 hriwnow ſaplacźicź, je ßo tale zyła ſuma kradnyła. Hdyż běſche pjenjeſy ſ papjerow wobſtejaze, naliczik, k njemu muż pſchiſtupi a ßo jeho ſa rumnoſczemi w domje praſcheſche, prajizy, ſo je tam zuſy. Poßelnik ßo wobroczíwſchi ſ zuſym někotre krocźele do ſady ſtupi, ſo by jemu na jeho praſchenje wukaſanje dał. Hdyż ßo wón ſaßo k měſtnu, hdźež bě pjenjeſy naliczik, wróczi, bě ßo zyła ſuma ſhubiła. Jedyn kumpan zuſeho praſcherja bě je kradnył. Tutón ßam bě teho runja ſ banki ſkoku cźeknył, hdyż bě poßelnik ßo wot njeho wotwobroczik.

* (Samomordaŕſtwo.) We Łóbju pola Miſchna je ßebi direktor Wünſcha Draždźanſkeho towaŕſtwa ſa photographiſku induſtriju pjenjeżnych wuſkoſczow dla żiwjenje wſał.

* We Wojſchwizach pola Wrótßławja je mandźelſka żeleſniſkeho dźěłacźerja Nyczki ßwojim dźěcźom, 3 holzam, 7, 9 a 11 lět ſtarym, a ßebi ßamej ſ jědom ſawdała. Wona je po ſdacźu w cźeżkich myßlach njeſkutk ſkucźiła. Hižo prjedy je wona ſamyßlena była.

* (Ssebi ſ jědom ſawdał.) W Krefeldźe je ßebi w ßudniſkej ſali pſchekupſki pomoznik Wenkums ſ zyankalijom ſawdał, dokelž běchu jeho jebanſtwa dla k jaſtwu na dwaj měßazaj ſaßudźili.

* (Saßudźeny lichowaŕ.) Kölnſka khoſtanſka komora je milijonara Hüſera wobſchěrneho lichowanja dla k jaſtwu na 4 měßazy, k 1000 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja a k ſhubjenju cźeßnych prawow na 2 lěcźe ſaßudźika. Agenta Wagnera, kotryž bě k tutemu lichowarjej wjele w pjenjeżnych cźeßnoſczach ßo namakazych ludźi wodźił, k jaſtwu na 5 měßazow, k 500 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja a k ſhubjenju cźeßnych prawow na 2 lěcźe ſaßudźichu. Wjazy dyżli 100 ßwědkow je ßo w prozeßu pſcheßłyſchało.

* (Skónzowanje po rejach.) S Noweho Bydźowa w Czechach pißaju: Póndźelu rano je ßo bliſko wßy Bylſka w Horżizkim wokrjeßu mordaŕſtwo ſkucźiło, kotreż je zyłe wobydleŕſtwo na najwyſchſche roshoriło. Běſche tam kermuſcha, na kotrejž ßo tež Hana Schenkez, pola ratarja Pražaka ßłużaza, wobdźěli. Hdyż ßo póndźelu rano ſ rejow wotßali, ßo k njej někotſi pacholjo pſchidachu, kotſiż běchu ju hižo ſa reje wobcźeżowali. Hdyż jim nochzyſche na pucźu k woli bycź, ju nadpadżechu, a hdyż ßo wobaraſche, ju ſ kijemi bijachu, hacź wědomnja ſbu. Spósnawſchi, ſo ßo holza wjazy k żiwjenju njeſbudźi, njekraßnizy ju do njedalokeje łuże cźißnychu a cźeknychu. Póndźelu dopołdnja ludźo nimo duzy pſchi łużinym brjoſy ßuknju a kłobuk namakachu. Łużu pſchepytajo w njej cźełko ſkónzowaneje namakachu. Żandarm hnydom ßudniſku komißiju ſkaſa, kotraż měſtno ſkónzowanja wobhlada. Cźełko ſkónzowaneje bě ſ ranami poßyte, ſ tupym naſtrojom nabitymi. Na měſtnje ßamym kłobuk a kij nadeńdźechu, ſa kotrejuż wobßedźerja 19lětneho wopytarja Horżizkeje kamjeniſkeje ſchule, Franza Wagnera, ſpósnachu. Teho ßu hiſchcźe póndźelu pſcheßłyſcheli a jeho Horżizkemu wokrjeßnemu ßudej pſchepodali. Wón je ßo mordaŕſtwa wuſnał, tola ßo pſchecźiwja, ßwojich ßobuwinikow pſcheradźicź, ſa kotrymiż żandarmoju nětko ßlědża.

* Żałoßnu ßmjercź je w Poßeku jedyn 18lětny dźěłacźeŕ poczeŕpił, kotryž pſchi wjaſazej maſchinje dźěłaſche. Hdyż ßo młócźaza maſchina puſchcźi, ßo wón do zyła roſmjecźe. Wón hnydom wumrje. Hrósbnje bě na cźełko hladacź.

* (Banzyny direktor jako pſchekſchiwjeŕ.) Generalny direktor Aradſkeje ludoweje banki Adolf Böhm je 305,000 krónow pſchekſchiwił a na burſy pſchěhrał. Pſchekſchiwjenje na ßwětko pſchińdźe, hdyż Böhm khory doma leżeſche.

* (Njeſboże na żeleſnizy.) Njedaloko Gubina je ßo ßobotu jedyn tworowy cžah ſwróćžił. Lokomotivnik Pehla ßebi nosy ſlama. Wjele wosow je ßo wobſchkodžiło. Hdyž ßo rosbitki wotnjeßechu, ßo tſjo dźěłacžerjo cžežko ſranichu.

* Ssurowa ſyma je pſched tydźenjom w polnóznej Ruſkej knježiła. W Archangelſku pſchi Běłym morju thermometer wutoru na 15 gradow a ßrjedu na 20 gradow niže null ſpadże. W měſcže Mjeſewje, teho runja pſchi Běłym morju leżazym, ßu ßamo 23 gradow pod null měli.

* (Żandarma ſatſělili.) Żandarm Dworžak w Nowym Bydžowje ßo 26. oktobra rano w 4 hodžinach na ßwojim nóznym wobkhodże dohlada, ſo běchu jene pſchekupze klamy wotewrjene. Do klamow pohladawſchi Dworžak w nich dweju njeſnateju mužow wohlada, kotrajž běſchtaj khamory a kaſchcże rospacžikoj a runje nakradnjene wězy hromadu hrabaſchtej, ſo byſchtaj ſ nimi woteſchkoj. Dworžak paduchomaj pſchipowjedźi, ſo ſtaj ſajataj a jimaj pſchikaſa, ſo dyrbjeſchtaj ßo jemu wotwjeſcź dacź. Tón ßamy wokomik pak, hdyž rubježnikaj ſ klamow ſtupiſchtaj, jedyn ſ njeju revolver wucžahnywſchi do żandarma wjazy krócź k wutrobje tſěli. Na ßmjercź ſranjeny ßo Dworžak na ſemju ſwjeſy, mjes tym ſo rubježnikaj cžeknyſchtaj. S tſělenjom běchu ßo wobydlerjo kedźbliwi ſcžinili, kotſiž ſkoku pſchihnachu. Żandarma we wulkej łuži krwje namakachu. Rucže lěkarja ſawołachu, tola prjedy hacž tón dońdże, bě Dworžak hižo wumrjeł. Mordarjow njejßu hiſchcże hacž dotal wußlědźili.

* Sły kuß je ßo tele dny jenemu pſchekupſkemu pucžowarjej ſ Kamjenizy ſejhrał. Wón bě ſ jenej Lipſcžanſkej pincžnizu wobkhad měł, kotryž njebě bjes ſcžěhwkow wostał. Na próſtwy ßwojeje lubeje, ßo ſ njej woženicź, wón nochžyſche poßłuchacź, tola ßo wón da narěcžecź, ſ njej a jejnym dźěſcžom ras njedźelu na wßy wuleccźicź. Wjeßele ßo zyły dźeń ſabawjeſchtaj a ßo pſched wjecžorom na Wittgendorfſke dwórniſchcžo podaſchtaj ſo byſchtaj ßo domoj dowjeſcź dałaj. Tu pincžniza praji, ſo ma něſchto wobſtaracź a na khwilku ßwojeho hólcžka ßwojemu lubemu na klin połoži. Khětro njeſchiknje jeho tón dźerżeſche a prózowaſche ßo, hdyž dźěcžo pocže ſchkřěcžecź, jo směrowacź. Mjes tym cžah do Lipſka wotjědże, a ſe ſpidźiwanjom dźěſcžowy nan w cžahu ßwoju lubu wohlada, kotraž ſ pſcheccźelnje ßmějazym wobliczom jemu bożemje kiwaſche. Połny ſtracha pěſtoń ſa cžahom běżeſche, tola bórſy dopósna, ſo podarmo ßwojej noſy napinaſche. Hłowu powěßnywſchi wón nanowſke pſchißłuſchnoſcże a pſcheklepnoſcź ßwojeje lubeje rospominajo w Wittgendorfje żonu pytaſche, kotrejž ßwoje dźěcžo na wocžehnjenje da.

* (Wojeŕſki ſběžk.) Wójnſki ßud w Halli je wojeŕſkeho ſběžka dla kyraßěra Leopolda ſ Halberſtädta k khoſtańi na 6½ lěta a kyraßěra Sommera k khoſtańi na 5 lět a k wotſtronjenju ſ wojſka ſaßudźił. Wonaj běſchtaj w lětuſchich manevrach w Paſchwizach po pſchikaſni jeneho vizewachtmiſchtra, kotryž bě jimaj kaſak wjecžor w 11 hodžinach ſ rejwanſkeje łubje domoj hicź, jenož na ſdacże woteſchkoj a ßo bórſy ſaßo wrócźiłoj. Hdyž jeju wachtmiſchtr potom hiſchcże woſpjet napominaſche, do kwartěrow hicź, jemu Leopold ſnapſchecźiwi: „Knjes wachtmiſchtro, chžył tu hiſchcże khwilu wostacź, mamoj ßebi něſchto ßamoj rjez.“ Leopold, Sommer a wachtmiſchtr na to po ſkhodże do dwora dźěſchtaj, hdźež Leopold wachtmiſchtrej porokowaſche, ſo je kwartěrſke pjenjeſy pſchekſchiwił. Leopold wachtmiſchtrej praji: „Mam hiſchcże 80 np. wot Waß dostacź, a pſchedſtajenemu, kotryž podſtajenych kluka, njetrjebam poßłuchacź, njepóńdu domoj.“ Sommer pſchiſtaji: „Pſchiſamknu ßo k temu.“ Po dalſchich napominanjach Leopold a Sommer domoj woteńdźeſchtaj. Leopoldoweho wobwinjenja dla je ßo pſchicźiwo wachtmiſchtrej pſchepytanje ſałożiło. Hdyž jeho ßudowy pſchedßyda dla pſchekſchiwjenja pſcheßły ſcheſche, wón wotmołwi: „Njemóžu ßo dopomnicź, hacž ßym tehdy na kwartěrſke billety pjenjeſy wrócźo dostał.“

* (Wojowanje ſ pſcheßmykarjemi.) Pſchi pruſko-ruſkich mjeſach je ßo mjes ruſkimi namjeſnymi ſtražnikami a cžrjódu pſcheßmykarjow (ſchmugglerow), kotſiž chžychu hromadu zygarow a żidźanych tworow pſches mjeſy pſcheßmykacź, ſadwělne wojowanje měło. Pſcheßmykarjo jeneho ruſkeho wachtmiſchtra do delnjeho żiwota tſělichu a jeho cžežko ſranichu. Pſcheßmykarjo ſe ßwojimi tworami ruſkim wojakam do rukow padżechu.

* (Powodźenje w Italſkej.) Sizilſka kupa je ßo ſ nowym powodźenjom domapytała. Po ſlimkojtych deſchcźach je rěka Simeto pſches brjohi ſtupiła a żeleſnizu powodźiła. Na polach je ßo wulka ſchkoda nacžiniła. Woda 5 metrow wyßoko ſtupi a je 8 kóßnych kilometrow kraja pócžrjeła. Wobydlerjo wßow ßu ßo na tſěchi wukhowacź dyrbjeli a wo pomoz ſchkřěcžachu. Wojazy jim na cžołmach na pomoz pſchijědźechu.

* Swichorojtym wětrom je ßo w měſcže Diamante w Argentinſkej (w połodniſchej Amerizy) něhdże 100 twarjenjow ſniczíło, pſchi cžimž je ßo 15 cžłowjekow moriło, a wjele druhich je ßo ſranilo. Někotre łódże na Paranaſkej rězy ßu ßo ponuriłe. Też ſ Nagoye a někotrych druhich městow pißaju, ſo je wětr wjele ſchkody nacžinił.

* (Wubuchnjenje w jenym ſchpaniſkim półvrniku. W krajnym półvrniku w Norje je ßo rosbuchnjenje ſtało, ſ kotrymž je ßo 5 woßobow cžežko a 7 lohko ſranikо. Twarjenje ßo do zyła wupuſcźi. Na ſboże ßo woheń hnydom ſala, hewak njebudźichu ßo mohli żałoßneho njeſboża ſminycź, dokelž tam 900 zentnarjow półvra leżeſche.

* (Wudyrjenje vulkanow a ſemjerżenje w ßrjedźnej Amerizy.) W Guatemali w ßrjedźnej Amerizy ßu na dobo někotre vulkany woheń bluwacź poczałe. Město Quezaltenango ßu wobydlerjo dla popjeloweho deſchcża wopuſchcźicź dyrbjeli. Woni ßu do Totonikapana cžekli. Wot pjatka je ſ woheńbluwazeje hory Santa Maria njepſcheſtawajzy wrjeſkot a hrimotna 150 mil daloko ßłyſchecź. Khofejowe plantaże pod woheńbluwazymi horami ßu ßo wupuſcźiłe.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Kamjenjecžeßaŕ J. B. Frenzel ſ Raſchowa bě ßo lětßa 14. junija w Běłcžecžanſkim hoſcźenzu ſ fabrikarjom K. B. Tromplerom ſ Budyſchina a kamjenjecžeßarjomaj Krawzej bratromaj ſ Běłcžej ſetkawſchi kamjenjecžeßarjej Krawzej piwo wupił. Trompler a Krawzej bratraj ßo teho dla ſ Frenzlom pſcheręcžeſchtaj, hoſcźenzarjej pak ßo poradźi, ſwadnikow ſjednacź, tak ſo ſkónczńje hromadże billard hrajachu. Kaž ßo ſda, ßu ßo pſchi tym ſ nowa roskorili; pſchetoż hdyž ßo rano w 2 hodžinomaj na domojpucź naſtajichu, ßo Trompler a Frenzel do ßo daſchtaj, pſchi cžimž Frenzel Tromplera ſ nožom ſkała, tutón pak do Frenzła ſ płotowej łatu pjerjeſche. Kawniſki ßud bě wobſtorżeneju k pjenjeżnemu khoſtanju po 50 hriwnach abo k jaſtwu po 10 dnjach ſaßudźił. Pſchecźiwo temule wußudej ßo Frenzel, kaž też Trompler powołaſchtaj, tola poßledniſchi ßwoje powołanje ſaßo wrócźi. Frenzel pſched druhej inſtanzu praji, ſo je ßo pſched Tromplerom jenož wobarał. Ssudnizy jeho wudawanju wěrjachu a jeho wuwinowachu.

Cžeładnik Ernſt Guſtav Hecžek ſ Wujeżka pola Bukcz bě 9. julija ßwoju ßłużbu pola kublerja Gerſcha w Njeſnarowach ßamowólnje wopuſchcźił. Lubijſki kawniſki ßud bě teho dla Hecžeka k 15 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja ſaßudźił. Hecžekowe powołanje pſchecźiwo temule wußudej njemějeſche żaneho wuſpěcha.

— Pjezytwarz Schmitd w Hodžiju bě w jenym liſcże pjezytwarza Jurja Dreßlera w Miſchnje „Miſchnanſkeho jerjeſkludżerja“ mjenował. Kawniſki ßud je teho dla Schmidta k 100 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja ſaßudźił. Schmidtowe powołanje pſchecźiwo tutemu wußudej druha inſtanza ſacźißny.

Hudancžy.

310.	311.
Njebocžiczkoh' puſchcźichu	Je ſ pěſkom jónu lijenza
Do poßlednoh' ſkhowa	A ſ pjerſchcźu lěßy ſanjeßka
Tak też jeho noſcherjej	Schto mamy ſ teho dźenża 'ſchcże
Pſchińdźeſchtaj do rowa.	Sa něſcź a pěz a ſa kachle?

Wuhudancžy ſ poßlednjeho cžißła:
308. Cžěkowy kaſchcź. 309. Zybla.

Sa nowy Macźicžny dom

je ßo w lěcże 1902 dotal nahromadźiło: 1369 hr. 50 np.

Dale ßu ſa njón darili:

Liſchki-Póndźelnizy: Dobrocžerjej 20 + 10, bitaj 41 + 29 a dopißniza 10 np. = ...	1 = 10 =
W „Katholſkim Póßle“ cžißło 44. lěta 1902 hižo kwitowane:	
Spěwny lud ſ wjecžora Bjarnata Krawza w Ssernjanach, nětko pſchi wjeßelej bjeßadże, ſpominajo na naſch ważniſchi a nuſny ßerbſki dom — też ſ hoſcźom: 3 hr. 17 np. + 40 np. = ...	3 = 57 =
Hromadże:	1374 hr. 17 np.

S dźakom kwituje a dalſche dary pſchijimuje

ſarjadniſtwo Macźizy Sſerbſkeje.

Wurjadnje tunje poskiczenje.

Poruczamoj po scžěhowazych płaczišnach, sa kóždu kupjenu wěz rukujo, tuńscho hacž w kóždym

wupschedawanju:

Normalne koschle, žrěnjowulke po 70 a 125 np.
Spódnje kholowy sa mužow a a pachołow po 70 a 95 np.
Barchentowe koschle sa mužskich po 95 a 135 np.
Barchentowe koschle sa žónske po 90 a 145 np.
Kalmukowe žuknje, wožebje tołste, po 75 a 100 np.
Barchentowe žuknje s rjanymi mustrami po 125 a 150 np.
Mužaze soki, hischcże ženje tak tunje, po 35 a 50 np.
Rahłowjaze schawle a khapy na wulki wubjerk, hižo po 40 np.
Rukawate lazy sa mužskich po 150 a 175 np.
Barchentowe ložowe płachty sa wulke łoža po 75 a 95 np.
Spanske pschikrywy s kraßnymi mustrami po 125, 150 a 225 np.
Hotowe wupjerki a zychi po 200, 250 a 300 np.

Pódla teho lěpsche a najlěpsche družiny **pschedawamoj** po jenak tunjo wobliczenych płaczišnach.

Samcinjenje ko rad dowoła!

Rohatkowe marki płaczy!

Philippi & Co.

na bohatej haßy 3.

Drjewowa awkzija

na Drobjanskim revèrje.

Schtwórtk 6. novembra 1902 ma žo

235 khójnowych dołhich hromadow

sa hnydom hotowe pjenjesy na pschežadžowanje pschedawacz.

Sapoczatk dopołdnja ½10 hodžin pschi hlinjanym hacže pola Adolffkeje Hěty.

W Minakale, 29. oktobra 1902.

Hrabinska s Einsiedelska inspekzija.

Proschu wobkedžbowacz,

so žo moja **pschedawarnja wurěsnych tworow** na

serbskich hrjebjach čo. 12

(někotre khěže pódla mojeje prjedawscheje pschedawarnje) namaka.

S dobom poruczam džělbu **blusow** a **jakow,** kotrež žym po płaczišnje wo wjele ponižka, jako

wurjadnje tunje.

Hana Grafowa

pschi serbskich hrjebjach 12.

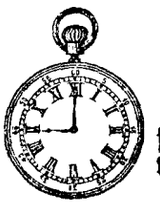

Franz Aarschner

czažnikar w Budyschinje

czo. 9 na bohatej haßy czo. 9

žwój skład **czažnikow** a **czažnikowych rjeczažow** dobrocziwemu wobkedžbowanju porucža.

Hódna twora. Pilnje rukowanje. Tunje płaczišny.

Porjedžanje dobre a tunje.

Pschispomnjenje: Rěčžu **serbski.**

Sa brylow potrjebnych!

Khorla Scholta,

optikus w Budyschinje

pschi hlownym torhoschczu

pod radnej khěžu

porucža žwój skład

optiskich tworow

dobroczinemu wobkedžbowanju.

ff. bryle a tłoczniki,

kotrež žo jenož sa wóczko žo pschihodžaze dawaju,

barometry, thermometry, alkoholometry, dalokowidy, lupy, powjetschaze kschlenzy, ryßowadła atd.

Wobkhod je 1856 sakoženy. Mytowany 19 krócz.

So bych sa druhe wězy městno dostał, pschedawam wot nětka

pa. koscžinu a ammoniak superfosfat

po nutskupowanskej płaczišnje a proschu pschi potrjebje tola pschihodne poskiczenje wužicz.

Emil Lebelt

pschi dwórnischczu w Budestezach.

Holzy

sa kruwarnju k nowemu lětu pyta

Knježi dwór w Kupoj.

Skužobne a hródźne dźowki a tajke k ſwinjom, wotroczkow, ſrěnkow, rólnych pohonczow, pohonczow, hejtmanow, dźěłaczerſke ſwójby, tſeczakow a wolazych ſa tudomne a Draždźanſke ſtrony hnydom pyta **Schmidtowa** na ſukelnſkej haſy czišło 24.

Na ryczerkubło w **Ssmilnej** pola Biſkopiz ſo k nowemu lětu 2 rólnaj pohonczej a 2 wolazaj pytaju. Pódla teho ſo tam dźěłaczerſka ſwójba pſchiwoſmje.

Spuſchczenje pſchedawarnje.

Dokelž mam myßle ſwoju pſchedawarnju bórſy ſpuſchczicź, wot nětka wſchě hiſchcze na ſkładze ſo namakaze

wołmjane a ſtrympowe twory

niže nutſkupowanſkeje placźiſny pſchedawam.

A. ſwud. Darſchauowa
na ſchulerſkej haſy 1.

Žony a holzy ſo do trajneho lohkeho dźěła k wuſwětlowanju a poſchkleńczowanju porzlina atd. pytaju.

Porzlinarnja Margareczineje Hěty
H. Schomburg a ſynojo,
akzijowe towarſtwo.

Dweju ſtróſbeju ſapſchaharjow k konjam a wołam hnydom pyta **knježi dwór w Sarěczu.**

Dowěrnych rólnych pohonczow k nowemu lětu pyta knježi dwór w **Delnjej Kinje.**

Wucźobnika
hnydom abo poſdźiſcho do ſwojeje pſchedawarnje kolonialnych tworow pytam.
Khorla Nowak na žitnej haſy.

Mlode ſwinje
pſchedawa
knježi dwór w Kupoj.

Kałowe hłowy
jenotliwje a po zentnarjach ſu tunjo na pſchedań na **knježim dworje w Bóſchizach** pola Njeßwaczidła.

Czerwjeny a běły kał, ſelleriju
pſchedawa tunjo
Minakalſki knježi dwór.

Mały żelezny **ſchatoły kotoł** je na pſchedań na Moltkowej drózy 21 po 2 ſkhod.

Bukečanske serb. tow.
změje jutře njedźelu 2. nov. popołdnju w 4 hodź. prěnje nazymske **posedźenje.** Přednošk wo pućowanju we hoberskich horach je z nahladneje strony dobroćiwje přilubjeny. Wo bohaty wopyt prosy **předsydstwo.**

Semrjeczа dla je J. Stübnerez **ſahrodniſka žiwnoſcź** czišło 9 w Ssowrjezach pod Čzornym Bohom, 15 mjeńſchinow wot Kubſchiſkeho dwórniſchcza ſdalena, ſ morwym a žiwym inventarom, 3 kruwami, 2 ſtuczelnymaj jałojzomaj a 1 jałojzu blisko k czeleczu, 1 małej jałojzu, ſe ſwjaſanym czeleczom, 2 ſwinjeczomaj a kuromi na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola formindy **Augusta Stübnera.**

Žiwnoſcź
ſ dobrymi twarjenjemi njedaloko Budyſchina ſ 20 abo 30 górzami pola a łuki ſo kupicź pyta. Dalſche je ſhonicź we wud. Serb. Nowin.

Khěža na **jerjowej haſy czo. 10** je tunjo na pſchedań. Dalſche pola woßeđźerja po 2 ſkhodomaj.

Konje k rěſu
po najwyſchſichich placźiſnach kupuje
Curt Kaiſer,
konjaza rěſarnja w Budyſchinje.
Pſchiſamknjenje k telefonej czo. 203.

Woſſewjenje.

Ssobuſtawy Rakeczanſkeho burſkeho tow. njech ßebi nětko bórſy pola mje brikety ſkaſaja, ſo bych bórſy wós pokny měł. Po wujednanju ſ pſchedawarjom mózu je na naſchim dwórniſchczu zentr. po 56 np. mjeś ßobuſtawy rosdźělicź.

Jan Wobad.

Dźak.

S Božej a człowſkej pomozu ßu ßo twarjenja naſcheho ſtatoka ſaßo natwarike, kotrež běchu płomjenja ſ domjazej nadobu ſa krótke mjeńſchiny do procha a popjela pſchewobroczike. Duž naß hnuje, najwutrobniſchi dźak prajicź knjeſej hoſczenzarjej Dejzy ſa ßußodnu luboſcź a pſcheczelnje poſkiczenu hoſpodu ſa czaß twarjenja, dale Koßłowſkej a Kalbiczanſkej gmejnje, knježom ryczerkublerjam a najenkam, kaž tež wſchitkim druhim gmejnam, kotrež ßu naß ſ pſchiwoženjom twarſkeje potrjeby a ſ darami ſchcheſczijanſkeje luboſcze bohacze podpjerali.

Bóh luby Knjes chzył kóždemu tyßaz krócź ſapłaczicź a wſchitkich pſched tajkim njeſbožom ſwarnowacź.

W Koßłowje, 28. oktobra 1902.

Lena ſwudowjena Załczina a zyła Schołczig ſwójba.

(K temu czišłu jena pſchiłoha.)

Snate
najlěpſche kupowanſke žórło
hotowych wobleczenjow, khołowow, jupow, ſwjerſchnikow
ſa hólzow, ſchulerjow a mužow.
Holczа draſta, żakety, mantle, khornarje, ſchórzuchi
ſa najmjeńſche dźěczi a ſa ſroſczenych.
Mězy, khapy, klobuki, muffy, rukajzy,
tkaniny k podſchiczu, ſchtrympy atd.
Wulkoměſchczanſki wubjerk! **Sprawne placźiſny!**
Najtuńſche hacź do najwoßebniſcheho.
Pſchi lawſkich hrjebjach 10. **Ernst Jenka.** Pódla Wjazkez hoſczenza.

Pschiloha k czišku 44 Serbskich Nowin.

Ssobotu 1. novembra 1902.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždźanskich skótnych wikach

27. oktobra 1902.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	37—40	66—70
awstriske	37—41	67—72
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	33—36	62—65
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	30—32	58—60
4 ßnadnje pizowane kóždeje staroby	27—29	52—55
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšeje rěsneje hódnosće	36—38	63—66
2 połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	33—35	58—62
3. starše, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódše kruwy a jałojzy	30—32	54—57
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	26—28	49—52
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	45—48
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšeje rěsneje hódnosće	37—40	64—68
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	33—36	60—62
3. ßnadnje pizowane	29 32	55—58
Cźelata:		
1. najlěpše ſ mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	51—53	76—78
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	48—50	72—74
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich ſchižењow w starobje hač do 1¼ léta	51—53	64—66
2. mjaßne	49 50	61—63
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrošy	46—48	58—60

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2337 mèchow.		W Budyschinje 25. oktobra 1902. wot hr.	np.	hač hr.	np.	W Lubiju 30. oktobra 1902. wot hr.	np.	hač hr.	np.
Pšeńca	běła	7	79	8	09	7	79	8	24
"	žołta	7	65	7	95	7	29	7	65
Rožka	50 kilogr.	6	88	7	—	6	56	7	—
Jećmjeń	50 kilogr.	6	65	6	79	6	13	6	67
Wowß	50 kilogr.	7	—	7	20	6	50	7	—
Hróch	50 kilogr.	10	—	11	—	10	—	11	—
Woka	50 kilogr.	8	50	9	50	8	—	9	50
Jahły	50 kilogr.	12	50	16	—	12	—	16	—
Hejduschka	50 kilogr.	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	50 kilogr.	1	50	2	50	1	50	2	—
Butra	1 kilogr.	2	10	2	40	1	80	2	10
Pšeńcžna muka	50 "	9	—	17	50	13	50	15	50
Ržana muka	50 "	8	—	13	50	10	83	11	83
Ssyno	50 "	3	20	4	40	3	50	3	80
Ssioma	600 "	18	—	23	—	23	—	28	—
Prošata	1368 schtuk, schtuka	10	—	22	—	—	—	—	—
Pšeńcžne wotruby	50 kilogr.	—	—	5	25	4	80	5	25
Ržane wotruby	50 kilogr.	—	—	5	50	5	25	5	75
Pšeńcžny gris	50 kilogr.	—	—	6	—	—	—	—	—
Ržany gris	50 kilogr.	—	—	6	50	—	—	—	—

Runklizowe žymjo, punt po 50 np. — **Cźerwjeny dźeczel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyschinje płaczeschе: kórz pšeńcźy (běła) po 170 puntach 13 hr. 24 np hač 13 hr. 75 np, žołta 13 hr. — np. hač 13 hr. 51 np, kórz rožki po 160 puntach 11 hr — np. hač 11 hr. 24 np., kórz jećmjenja po 140 puntach 9 hr 31 np. hač 9 hr. 50 np.

Na Bursy w Budyschinje pšeńca (běła) wot 8 hr. 9 np. hač 8 hr. 24 np., pšeńca (žołta) wot 7 hr. 79 np. hač 7 hr. 94 np., rožka wot 7 hr. 15 np. hač 7 hr 38 np., jećmjeń wot 6 hr. 75 np. hač 7 hr. — np., wowß wot 7 hr. — np. hač 7 hr. 10 np.

Wiežne płaczišny w Kamjenzu

23. oktobra 1902.

Po 50 kilogr: Rožka wot 7 hr. 19 np. hač 7 hr. 58 np., pšeńca wot 7 hr. 65 np. hač 7 hr. 95 np., jećmjeń wot 6 hr. 70 np. hač 6 hr. 78 np., wowß wot 6 hr. 50 np. hač 7 hr. — np., jahły wot 10 hr. 58 np. hač 12 hr. — np, hroch 10 hr. — np., žyno 4 hr. 25 np., běrny 2 hr. — np Ssioma (600 kilogr.) 20 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. — np. hač 2 hr. 40 np.

Wjedro w **Londonje** 31. oktobra: pomróčene.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smèje 23. njedźelu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodź. farar Räda ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Wěrowani:

W Michałskej zyrkwi: Khorla Hendrich Jensch, dźěłaćeŕ tu, ſ Hańžu Wyleminu Sokiz we Wulkim Wjelkowje.

Křćeni:

W Michałskej zyrkwi: Max Alfred, Augusta Knippa, młynskeho dźěłaćerja na Židowje, ß. — Alwin Kurt, Alwina Maxa Libscha, samkarja w Dobruschi, ß. — Ota Alfred, njemandź. ß. na Židowje, Alma, Ernsta Gustava Hermanna Kießlicha, kamjenjećeßarja w Jenkezach, dź. — Meta Hilžbjeta, Jana Ernsta Lipki, kublerja w Hrubočzjach dź.

Zemrjeći:

Dźeń 22. oktobra: Martha, Jana Wettricha, fabrikarja na Židowje, dź., 1 l. 5 m. 6 d. — 24. Khorla August Mět, wumjenkaŕ a bywschi fabrikski cźěßla w Dobruschi, 72 l. 2 m. 4 d. — 26. Ota Ernst Arthur, Ernsta Bohuwěra Měta, kublerja w Bobolzach, ß., 2 l. 2 m. 8 d.

Zyrkwinske powjesće ſ Hodźija.

23. njedźelu po ßwjatej Trojizy smèje rano ½8 hodź. farar Kschižan němsku spowjednu wučbu, ½9 hodź. duchowny Domaschka němske a ¾ 10 hodź. ßerbske prědowanje.

Zyrkwinske powjesće ſ Budestez.

23. njedźelu po ßwjatej Trojizy smèje rano w 7 hodź. pomozny prědaŕ Nowy ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin ßerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje.

Pschepołożenje pschedawaŕnje.

Cześćenym Serbam w Budyschinje a wokolnosći k wjedźenju dawam, so ßo

cźrijowa pschedawaŕnja A. Krojankera

(mèjećela **Ferd. Simona**) wot 1. oktobra

na smutskownej lawskej haßy 10

w domje knjesa **Engerta** namaka.

Wo dalsche dobroćziwe podpjeranje proßy

W Budyschinje, w oktobrje 1902.

ſ poćześćowanjom

Ferd. Simon.

Max Wünsche,

tapezěraŕ a wupyschеŕ w Budyschinje na schulskej dróšy

porucza ßwój skład

ſofow

wscheje družiny,

matrazow,

ložow

po tunich płaczišnach.

Tapezěraŕske dźěła wschě dźěłam.

Dźěłaćerske kholowy, dźěłaćerske lazy, dźećzaze wobleczenja, direktnje ſe Seifennersdorfskeje drastoweje fabriki porucza.

Emil Heinrich w Borschczi.

Howjaße koże, cźelaze koże, konjaze koże, wowcze koże a tež **wowcžu wołmu** po najwjetschich płaczišnach kupuje

Heinrich Lange

pschi ßerbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach.

Ssuscheny tołsty połcź, punt po 80 np. a **ßuschene ßwinjaze mjaßo,** punt po 70 a 75 np., **kołbaßowy schmalz,** punt po 50 np., porucza

Ota Pětschka na žitnej haßy.

Do

Njeßwaczidła!

Kožane ſtupnje,
kožane toſle,
filzowe ſtupnje,
filzowe toſle,
dźěczaze wobucze

wot najmjeńſcheho hacž do najwjetſcheho po jara niſkich płaczišnach porucža

August Lehmann
w Njeßwaczidle.

Maſchinſke wolije

ruſke a amerikanſke
ſa cžežko a lohko ßo cžerjaze maſchiny,

zylindrowe wolije
we wſchelakich družinach,
konſiſtentny
maſchinſki tuk,
wolij ſa ſchijaze maſchiny

w bleſchach po 30 np. a po waſy ma pſchezo najwjetſchi ſkład a porucža tunjo

Otto Engert
en gros drogowe khlamy en détail
na ſuutskownej lawſkej haßy 10.

Žonjazu draſtu,
mužazu draſtu,
ſymſke mantle,
paletoty, žakety,
kapely, khornarje
atd.

rjenje chemiſzy barbi a we wſchěch ſolidnych barbach nabarbja a pſchebarbja

Heinrich Hoppstock
w Budyſchinje
na hauenſteinſkej haßy.

Herm. Zimmer,

ßedlař a tapezěrař
w Hnaſchezach,
ßo k dźěłanju a porjedźenju wſcheho
konjazeho grata
kaž tež k wuwjedźenju wſchěch do **tapezěrarſtwa** ßłuſchazych dźěłow porucža a lubi khmane dźěło po tunich płaczišnach.

Jejowe nudle!

Hdže kupuje kóždy ratař ßwoje **jejowe nudle?** Jenož w **Schurſchez pjekarni a nudlowej fabriky** na theaterſkej haßy. Tam ßu wone wſchědnje cžerſtwe dóſtacž.

Jejowe nudle!

Ad. Glossmann

w Budyſchinje
na kamjeńtnej haßy 16.

w Radworju
na dwórniſchczu.

porucza hiſchcze po lětnich płaczišnach
ezéſku brunizu po waggonach, woſach a po kóždej dźělbje.
Jenož dobre družiny!
Slokomorowſke ſaloniſke brikety a pjekarſke kuſki.
Schleſyniſke kamjeńtne wuhlo.
Schleſyniſke kowarſke wuhlo.
Schleſyniſki koks a grudowy koks.

Ssamopſchedawanje Shorjelſkich kalkownjow
E. Plümecki.

Twarſki kalk a rólny kruchaty kalk po waggonach a jenotliwych zentnarjach.

Poručam woßebje **kalkowy próch,** zentnař po 70 np. **Drjewo** po kóždej dźělbje.

Drjewo k kadźenju po najtuniſchich płaczišnach.

Pſchi trjebanju wo dobroczíwe pſchikhadźenje proßy najpodwolniſcho

Ad. Gloßmann.

Poručam ßwój **wulki ſklad**

mužazych a žonjazych

pjelzow,

wobßadźenſke a podſchiwkowe kože, pjelſczowe mězki a khornarje,

plyſchowe mězki a pjelſczowe muffy, ßuknjane a plyſchowe mězy
ſa muzſkich a hólzow,
filzowe ſtupne a filzowe toſle.

Wſchě kožuchi ßo porjedźeja a ßo ſ nowa poczahuja.

F. Trulley,

kóžkař
na bohatej haßy
w domje knjeſa pjekarja Bieſolda.

Woßebje **toſte mlokowe, wódne a petrolejowe khany, želeſniki, wódne hornzy, mlóczenki, wuhlowe kaſcheze, tykanzowe deńza,** kotrež ßym ßam dźěłał, **lampy a latarnje,** woprawne **Solingſke noże a widliczki,** jara tunjo poručam.

Moritz Schulz,
klampnarſki miſchtr w Budyſchinje pſchi ßerbſkich hrjebjach 10.

Koſaze a naſymſke kože,

ſajecze, kaniklaze, kocze, kunjaze a tkhórjaze kože, kaž tež wowczu kožu a konjaze kože po najwyſchſchich płaczišnach kupuje

Heinrich Lange,
pſchi wowßnych wikach
a žitnych wikach 11.

Koprowy vitriol

zyły a tołczeny
k naczinjenju pſcheńzy jara tunjo porucža

Otto Engert
en gros drogowe khlamy en détail
Dalokorěczak cžißko 33.

Kał krajaze maſchiny

najlěpſcheho ſyſtema,

konjaze nožizy
němſke a franzowſke,
britwje hižo po 1 mk. 20 np.
Blidne a dybſaczne noże
pola

Wilhelma Heina

16 na ßukelniſkej haßy 16
(Tuchmachergaſſe)
nožerńja a toczerńja.

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni cžaßnik** kupicz, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicz** dacz, njech dźe k cžaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawſkej haßy 5

Jencz pſchedawa a porjedźa ſa ßwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukkadne wokno, ſ płaczišnami wupołożene, wobhladacz.**

Jabłuka

tſchaßene, tola ſrake a niz ſhniłe, po kóždej dźělbje kupuje a ſa zentnař $2\frac{1}{2}$ mk. a wjazy płaczi

Hornjoluzińſka ßadtłóczerńja
dr. Herrmanna a dr. Wetzki
pſchi kralowſkim walu 10.

Wſchě družiny
cžrjewow
k dźěłanju kołbaßy porucza
A. Eißler,
na žitnej haßy 10 po 1 ſchodz.

Wulka dźělba čisłopłatowych ſchantkow

(ſmorkačnych rubiſchkow)
ſ małymi njewažnymi ſmylkami
ſkoro ſa połojzu porjadneje płaćišny,

někotre tyſazy metrow barchentowych ſbytkow

k ſonjazym wobleczenjam, bluſam, pjeſlam, ſpódnim ſuknjam, koſchlam atd.
po ſmĕſchnje tunich płaćišnach,

ſbytki trjenjowych tkaninow, ſbytki płatowych a bawlmjanych tworow.

Aug. Pawoł Hilger

na ſeminarſkej dróſy 2.

Gustav Küttner

w Budyſchinje
na ſerbſkej haſy 10
dalokorĕčak 5*

winowa a delikateſſowa pſchedawarńja

ſnĕdarńja a winownja
dowola ſebi pſchi ſapočanej
nayſymje
ſ poručenjom na ſebje dopomnicź.

Sčinowe plečenje, proſoze korta, ſwinjaze korta, konjaze žłoby, korta ſa młody ſkót, wónzuchowe roły, nuſnikowe roły
na wulki wubjerk poručа

Schneider,

twarſki miſchtr
na walikej droſy 14.

Džiwje

kaſtanije a žołdže

po najwyſchſchich płaćišnach kupuje
Otto Engert
en gros drogownja en détail.
Telefon čišło 33.

Čeſny diplom Bronſowe medaille III. myto

a čeſny diplom.

I. myto.

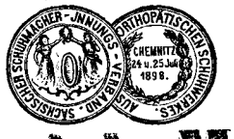

I. myto.

Heinrich Mohr,

ſchewſki miſchtr,
w Budyſchinje, na ſukelnſkej haſy 14,

poruča ſwój **wulki ſtład** hońtwjerſkich, jĕſdnych a wyſokich ſchkórnjow, pjelſčowych, filzowych a ſuknjanych ſchkórničkow a ſtupnjow, wyſoko ſ kožu wobſadženych, čopłych a wodu-njepſchepuſchčatych ſ jednorej a dwójnej póduſchu, niſkim a wyſokim pjenkom. Hólčaze wuhorkate ſchkórnje ſe ſmorkami a bjes nich. Oſchatzke a Roßweinſke filzowe ſtupnje a toſle ſ filzowej a kožanej póduſchu, tež ſ koßmami wukładžene. **Nowoſcze** baliſkich a njewjeſčinſkich ſtupnjow, ruſkich, a němſkich gumijowych ſtupnjow, ſtupnjow do ſnĕha, drjewjanzow a ſchkórnjow ſ drjewjanej póduſchu, ſ 1, 2 a 3 ſpinami, ſ ruſkim filzom podſchite, kaž wſchĕ móžne pomyßlne druźiny ſtupnjow a ſchkórnjow ſa muźſtich a dźĕčźi po ſnatych tunich płaćišnach.

Kedźbujcze na moje wukładne wokna!

Wulkotny wuſpĕch

ſa kormjenje ſwini!

Spytajcze **G. Dötzerowy ſwinjazy pólver** a žadajcze ſebi proſpekt. Tyſka po **50 np.** w drogowni **O. Engerta.**

Jatrowy wolij

(Leberthran)
ſwĕtku čerſtwu tworu **k pizowanju ſkota** poruča tunjo
Otto Engert
en gros drogownja en détail
Telefon čišło 33.

„Autol"

njepſchetrjecheny
wolij ſa motorſke woſy.
H. Möbius a ſyn
w Hannovrje, Baſelu a Londonje

Čelaze koże,

ſajecze, kaniklaze, kocze, kunjaze a tkhórjaze koże po najwjetſchich płaćišnach kupuje
Heinrich Lange
pſchi ſerbſkej katholſkej zyrkwi
a pſchi žitnych wikach.

Kedźbu!

Hdźe ſo kupuja ſymſke ſwjerſchniki, wobleczenja, pſcheſapinaki, kholowy, hólčace mantle, ſonjaze žakety najlĕpje a najtuńſcho?
Jenož pola

Kurta Lehmanna

pſchi hłownym torhoſchczu 5.
Kſcheſčijanſka drastowa pſchedawarńja.

Salſowy pólver

ſa konje, hollandſki mlokowy a wužitkowy pólver, ſchwajzarſki mlokowy a wužitkowy pólver, **butrowy pólver, ſoſforkiſały kalk,** ſłótny jatrowy wolij
poruča
mĕšćanska haptyka
pſchi hłownym torhoſchczu.
Wſchĕ rezepty ſłótneho lĕkarſtwa ſo na najſkwĕdomicziwiſcho pſchihotuja.

Schwablowu kiſalinu, ſelowu kiſalinu,

w ballonach a po waſy k ratarſkim ſameram ma ſtajnje na ſkładze a po najtuniſchich płaćišnach poruča
Otto Engert
en gros drogowe khlamy en détail.
Dalokorĕčak čišło 33.

Karbolineum,

najkhmanſchi wolij k wobĕlenju a namaſanju, we woprawnych čwizach po 2 zentnarjomaj, kaž tež w mjeńſchich čwizach a po waſy ma na ſkładze
Otto Engert
en gros drogowe khlamy en détail
na ſnutſkownej lawſkej haſy 10.

We wudawarni „Sſerb. Nowin" ſu doſtacź:
kmótſjaze liſty.

Lubijska banka.

Daniny pjenjesy na sapołożenske knižki

pschi wschědnym wupowjedženju $2\frac{1}{2}$ %
„ měšačnym „ 3 %
„ tstměšačnym „ $3\frac{1}{2}$ %
„ schěsćměšačn. „ $3\frac{3}{4}$ %
„ dwanaćeměšačn. „ 4 %

Filiala Lubijskeje banki w Budyschinje
pschi lawskich hrjebjach.

Hdže sće tónle dobry a tuni **cžaßnik** kupili?
Pola
G. Magera naslědnika,
mějećel Th. Hippa
na ßerbskej haßy 11.

Mužaze
krawatty
we wulkim wubjerku porucža
A. Tschentscher
na bohatej haßy cžo. 18.

Ludwig Kuhlmann,
mějećel **Erich Hecht,**
w Budyschinje w kupnizy

porucža:
najwjetschi wubjerk po najtunischich płacžišnach:
vitražowe tkaniny, běłe a na žołćo
gardiny, běłe a na žołćo
} wotměrjene a wot krucha,
roulowe tkaniny wschěch schěrjow,
pschikrywy (deki) ſ wóſkowaneho ßukna a wóſkowane ßukno
ſ krucha rěsane w 5 schěrjach,
katun a kreton k poćenjenju kanapejow,
meblowe tkaniny a to rips, damaſt a pißane tkaniny,
ſofowe pschikrywy (deki), blidowe pschikrywy, pschikrywy na schwadliske blidka, pschikrywy na komody a loža,
linolejowe teppichi
wschelakich wulkoſćow,
linolejowe běhacže wschelakeje schěrje,
gardinowe a vitražowe žerdže
wschěch dołhoſćow,
tapety
po wschěch płacžišnach,
tapetowe ſbytki wot 5 hač 15 rołkow
po ßamßnej kupowanskej płacžišnje a niže njeje.

Najtuńscho kupujećże tule symu woßebnje
mužaze a hólčaze ſwjerſchniki, mantle, jupy, kholowy a woblečenja,
kaž tež
žonjaze a holčaze žakety, khornarje a plyschowe khuty
pola
Otty Preussa
w draſtowej fabrizy
w Budyschinje na žitnej haßy 4.
Po měrje ßo draſta ſ rukowanjom ſa dobre ßedženje schije.

Bóschiczanske ryćerſkublo
pola Njeßwaćidła
porucža
praßowany torf,
1000 kruchow po 8 hriwnach,
ſ hnydomnym sapłaćenjom po 7 hr. 50 np.

Destillazija Adolfa Rämscha naßlěd.
(mějećel **Max Kirschner**)
w Budyschinje pschi butrowych wikach
— 1868 sałożena —

porucža ßwoje daloko a schěroko znate wubjerne **likěry** k kwaßam, kschćišnam a druhim ßwjedźeńskim składnoſćam w cžwizach a po waßy. Woßebje dobre ßu dwójny **rózowy, nalikowy, hońtwinski a jadroſelowy, hornjołużiſki, ſołdłoſelowy ſeleny** a **cžerwjeny, zitronowy, wischnjowy, malenowy, prußnizowy** a **korwejdowy** liter po 60—80 np. Dale **naturſkokorwejdowy** liter po 40 np., dobry **žitny** po 70 a 60 np., a **cžiſty** cžišło 1 a 2, liter po 32 a 30 np. **Cžwizy k pjelnjenju ßo wupožcžuja.**

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec kuhićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Za nawěšćki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 45. Sobotu 8. novembra 1902. Lětnik 61.

Swětne podawki.

Sakska krajna kulturna rada

směje wot 12. hač do 14. novembra w Draždźanach swoje posedźenja. Generalny sekretar dr. Raubold budźe wo so wudawajej mjaßowej nusy, tajny ratarski radźićel Hähnel ſ Koporz wo sawjedźenju pschedawanja rěsneho skotu po žiwej wasy, ratarski radźićel Schubert wo revisiji sakonja sawěsćenja rěsneho skotu rosprawjećź.

Prozeß dla krajneje pscherady

so sańdźeny tydźeń psched khěžorstwowym sudom w Lipsku wjedźesche. Wobskorženy běsche pschekupski pucźowaŕ a prjedawschi podwyschk Udo Becker ſ Wolfenbüttela dla pscherady wojerskich potajnosćow. Becker je so powschitkownje wusnał, so je Franzowskej Meunierej wojerske dopisy a fotografije Metzskich wobtwjerdźenjow podawał. Wobskorženy praji, so je ſ wopředka jenoź fotografije wobtwjerdźenjow słał. Meunier je jeho, hdyž bě lětsa w juliju dlejsche jastwowe khostanje wotsedźał, napominał, do Nancya pschińćź. Tam je jemu Meunier tajke namjety cźinił, so dyrbjesche k dopósnaczu dońć, so je Meunier wodźer wobhonjerskeho towarstwa. Becker wudawasche, so je na sdaće Meunierowym namjetam pschihłosował, so by skónčnje wěz němskemu khěžorstwu k wjedźenju dał. Teho dla je wón, hdyž běchu jeho sajeli, myßle měł, ſ Meunierom pißomnje dale wobkhadźećź, tola pschepytowanski sudnik je jeho namjet wotpokasał. Beckera su k khostarni na $3\frac{1}{2}$ léta sasudźili a jemu cźesne prawa na 10 lět wotrjekli.

Knjeżerstwo a nowy złowny tarif.

Knjeżerstwo je pjecza swólniwe, žitne zła, kajkeż je khěžorstwowy sejm wobsamknył, pschipósnacź. Sa to pak sebi wone wuměni, so sme skótne zło ponižić.

Wo dźěćźazym dźěłje w pschemysłowych dźěłarńjach

je komisija khěžorstwoweho sejma wuradźowała. Postajichu, so w dźěłarńjach wikowarstwa a wobkhoda dźěćźi młódsche 12 lět njesmědźa dźěłać. Dźěło dźěćźi, psches 12 lět starych, njesmě so sa cźas mjes 8 hodźin wječor a 8 hodźin rano a niz do dopołdnischeje schulskeje wucźby stać. Wone sme so hakle hodźinu po dopołdnischej a hodźinu po popołdnischej wucźbje sapoczeć. Wone njesmě wschědnje dleje dyžli 3 hodźiny a w prósdninach dleje dyžli 4 hodźiny trać. Pschipołdnju dyrbitej so dźěćźom ſ najmjeńscha 2 hodźinje wotpocźinka dawać. W korczmach a hosćenzach njesmědźa schulske holzy hosćom posłużeć. Zentrumski sapósłanz Trimborn namjetowasche, so by so hólzam wot 12. léta dowoliło, w hosćenzach kehele stajeć, hewak pak jich wot korczmarskeho dźěła wusamknyć. Knjeżerstwowy sastupjer měnjesche, so so wulkoměschćańske a wjesne pomery njesmědźa ſ jenakeho stejischća rossudźić. Stajenje kehelow je same na sebi njewinowate, jenoź njedyrbjało so dźěćźom piwo poskićeć. Jedyn druhi tajny radźićel pschispomni, so na wsach hólzy, kotsiž su schulu wukhodźili, njejsu k stajenju kehelow dostać, dokelž maja druhdźe swoje dźěło. Kehelestajerske hólzy 6 a wjazy hriwnow wob tydźeń sasłużeja a móża swojich starschich podpjerać. — Sozialdemokrat Wurm měnjesche, so hólzy, hdyž telko pjenjes sasłużeja, nochzedźa posdźischo w porjadnej wucźbje wubyć. Pschedołhe dźěćźaze dźěło posdźischo k prósdnokhodźenju wjedźe. Komisija knjeżerstwowy sakonjowy nacźisk pschija.

Klazanje industrije.

Wobkhodne wobstejnosće w Kruppowej kanonskej fabrizy w Essenje njejsu so hischće pschezo polěpschike. W hamorschćach so wjazy w nozy njedźěła. Sańdźenu sobotu dyrbjesche 800 muži zyły dźeń swjećić. Mnohim dźěłaćerjam je so msda pschikrótschika. — S Dessawy pißaju: W želischćach w Leopoldshallu je so 400 hórnikam dźěło wupowjedźiło.

Wschudźe dołh a prósdne blaki.

Kaž Barlin a druhe wjetsche němske města, ma so tež Hamburg ſ rosćażym dołhom bědźić. Wudawki měschćańskich kaßow su wo $6\frac{1}{4}$ milijona hriwnow wjetsche, dyžli dokhody byke. Dźěra w pjenjeżnej móschni ma so sejmjedźenjom nowych dawkow satykać. To su leßne wuhlady sa wobydlerstwo.

Pucźowanje khěžora Wylema do Jendźelskeje.

Khěžor Wylem je so na jěsbu do Jendźelskeje nastajił. Wón chże pjecza njepschećelske smyßlenje, kotrež je sa cźaß burskeje wójny w Jendźelskej pschećiwo Němskej nastało, k dobremu swobrocźić. Němskemu póßlanzej Metternichej w Londonje pjecza sjawne měnjenje jendźelskeho luda pschećiwo Němskej njeměr cźini. Jendźelske knjeżerstwo so pjecza wotwlakuje, ſ Němskej shromadnje w někajkim kuće semje wustupować. Jendźelski póßlanz w Barlinje, Lascelles, je jemu wotmolwił, so to wobžaruje, tola schto dyrbjeli jendźelsky ministerjo cźinić, hdyž su Němzy ſ jendźelskim ministerstwowym pschedsydu Chamberlainom tak sle wobkhadźeli? Hdyž je khěžor Wylem psched dwěmaj lětomaj w Jendźelskej był, je wón ſ Chamberlainom wo nusnosći dorosumjenja mjes Jendźelskej, Němskej a Ameriku a wo shromadnym skutkowanju wschudźe tam jednał, hdyž wo interesy jeneje abo wschěch tsjoch mjenowanych wulkomozow dźe. Tejle myßlicźay je Chamberlain pschihłosował. Wón je potom sjawne rěcze wo shromadnym skutkowanju Jendźelskeje, Ameriki a Němskeje měł. Hrabja Bülow pak je tajke sjednocźenstwo daloko wot sebje wotpokasał a je Chamberlaina mohł rjez mußměschał. Metternichowa rosprawa pola khěžora wo njepschećelnosći Jendźelskeje pschećiwo Němskej je pola khěžora rossudźenje k pucźowanju do Jendźelskeje sbudźiła.

Khěžor Wylem

je srjedu w Kielu, hdyž běchu rekrucźa wójnskeho łódźstwa na khorhoj pschišahali, dlejschu rěcź měł, w kotrejž muźnisce rossudźene postupanje komandanta a muźstwa němskeho kanonskeho cźołma „Panthera" thwalesche, hdyž su sběžkarsku łódź „Crête à Pierrot" pschi Haitiskej kupje w srjedźnej Ameriży sniczili, a napominasche rekrutow, so bychu po tymle pschikładze cźinili.

Powjetschenje awstriskeho wójska.

Po knjeżerstwowym žadanju dyrbi so awstrisko-wuherske wójsko wo něhdże 140,000 muži po něcźim posylnić. Pschichodnje ma so kóžde lěto 20,000 abo 25,000 muži wjazy hač dotal do wójska stajić. W awstriskim, kaž tež w wuherskim sejmje so wulke pschе-

cźiwjenje pschecźiwo powjetschenju wójska sběha. Runje nětkole, hdyž statny dołhy hrózbnje rosćże, ßu ludowi sastupjerjo mało swólniwi, wulke wopory sa wójsko pschiswolicź. W woběmaj ßejmomaj ßo teho dla wótre bědźenje wocźakuje.

Krajnoßejmske wólby w delnjej Awstriskej

ßu ßo s wulkotnym dobyczom kschesćijansko-sozialneje strony skónczike. Wjednizy tejele strony, pschede wschém Winski měschczanosta Lueger, ßu ßo s nowa wuswolili.

Wopyt romunskeho krala pola bołharskeho wjerchа.

Powjesćź wo bliskim pschijězdźe romunskeho krala do Ruschczuka, hdźež ßo s bołharskim wjerchom setka, khětre dźiwanje sbudźuje. Hischcże psched krótkim mjes Romunskej a Bołharskej khětra napjatosćź wobstejesche, a ßo powjedasche, so chze Romunska Bołharskej wójnu pschipowjedźicź. Duž dyrbi ßo setkanju romunskeho krala s bołharskim wjerchom wulka politiska ważnosćź pschipißacź. S tej móżnotu, so bychu ßo w pschichodźe mjes Bołharskej a Rumunskej wschě napschecźnosćże wotstronike, wschak ßo njeßmě liczicź; pschetoż Romunska je ßo k trojosmjaskej pschisamkla, mjes tym so je Bołharska pod ruskim schkitom wukhow namakała.

Czeho dla njeje ßerbski kral Alexander zara wopytał?

Na tole praschenje ßu nowiny ßerbskich radikalnych nowin „Sastawa“ s Peterburga sajimawe wotmolwjenje dostałe. Zar je ßebi wopyt ßerbskeju kralowskeju mandźelskeju pschał. Zarowa je drje w Livadiji skhorika, tola jenoż lohko, tak so to njemóhło bycź s pschiczinu, so ßerbski kral wuwosta. Wěz je ßo pjecza tak měła:

Ruski zar, kotryž bórsy do Roma a wot tam do czornohórskeho hlowneho města a do Athena pojědźe, ßebi pschejesche, so by ßo prjedy teho s kralom Alexandrom setkał a Sserbiju a Czornu Horu pomhał sjednacź. Ruskim diplomatam pak ßo sdasche, so dyrbi ßo najprjódzy praschenje rosrißacź, schtó budźe krała Alexandra, kotrehoż mandźelstwo je bjes dźećźi wostało, na trónje ßlědowacź.

Ale kral Alexander pschedwidźesche, schto by ßebi Ruska żadała, a to njebě cźeżko shudacź po żeńtwje czornohórskeho wjercha Mirka s Nataliju Konstantinowiczej, pschiwusnu krała Alexandra. Czim bóle ßo czaß kraloweho wotjěsda bliżesche, czim wjazy ßo w Belgradźe snamjenjow pokasowasche, so budźe jara cżeżko, s kralom Alexandrom wo trónowym naßlědniku rěcźecź. Woßebje mózachu nastawki nětkotrych Belgradskich nowin pschecźiwo Czornej Horje do wocźow padacź.

Ruszy diplomatojo njedocźakachu, so by kral Alexander k zarej dojěł a ßam s nim wo naßlědniku rěcźał, ale ßami s nim wo tymle praschenju jednachu. Sta ßo, schtoż ßnadź w Peterburgu nochzychu, so ßo wěz hižo w Sserbiji rosriża. Ruska na prěnim měsćże sa trónoweho naßlědnika namjetowasche czornohórskeho prynza Mirka, a hdyž ßerbski kral teho sacźißny, najstarscheho ßyna Pětra Karadźordźewicza, Jurja. Hdyž kral też teho nochzyschе, namjetowasche Ruska ruskeho wjercha Leichtenberga, zaroweho pschiwusneho, woženjeneho s cżornohórskej prynzeßu Stanu.

Kral Alexander pak żaneho s ruskich kandidatow njepschija. Powjedasche ßo, so tole praschenje hischcże njeje na czaßu, a so ma kral pschiwusnych, kotsiż móhli po nim na ßerbski trón stupicź. Mjenowachu kraloweje bratra Lunjewizu, Blasnawza, Bajicza a a Nikolicza. Tych saßo Ruska njepschija.

Sa poßlednje manevry w Sserbiji ruska diplomatija wocźakowasche, so ßerbske wójsko Lunjewizu sa trónoweho naßlědnika wuwoła, ale to ßo njesta.

Wulkowjerch Pawoła Alexandrowicza,

kotryż bě s komandantom gardźineho korpsa, je zar s wójska puschcził. Wulkowjerch bě ßo bjes zaroweje dowolnosćże s dźělenej mandźelskej inżenieura Pistelkorna woženił. Wulkowjerch Pawoł Alexandrowicz je młódschi bratr semrjeteho zara Alexandra III. a je 43 lět stary. Wón bě s grichiskej prynzeßu Alexandru woženjeny, kotraż je loni w septembrje 21 lět stara wumrjeła. Wulkowjerch Pawoł bě we wschej cźichosćźi Rusku wopuschcził a ßo w Italskej w Livornje swěrowacź dał. Wón ßo s cźeżka bórsy do domowiny wróćźi, dokelż zar do jeho druheje żeńtwy njeswoli.

Turkowszy rubjeżnizy w Czerwjenym morju.

Poßledni czaß ßu turkowszy rubjeżnizy w Czerwjenym morju italske łódże nadpadowali a je wurubili. Italske knjeżerstwo ßo teho dla w Konstantinoplu wobcźeżowasche, tola turkowske knjeżerstwo pschecźiwo rubjeżnikam njesakrocźi. Duž je ßebi Italska ßama doscźcźinjenje wsała. Wona je tsjom wójnskim łódźam k pschibrjóżnemu městu Midi, w kotrymż ßo rubjeżnizy khowachu, wotjěcź dała. Komandant italskich łódźow do Midi s kanonami tsélecź dasche, hdyž po jeho żadanju wobydlerstwo rubjeżnikow njewuda. To bórsy pomhasche. Wobydlerjo ßlubichu, so chzedźa rubjeżnikow skojicź a pódla teho Italskej 15,000 frankow sarunanja saplacźicź. S rubjeżnikami wojujo staj ßo dwaj italskaj matrosaj morikoj. Jeju sawostajenym maja ßo te 15,000 frankow wuplacźicź.

Rusa w Italskej.

Zyke wobydlerstwo města Porto Maggiore w provinzy Ferrara ma myßle do Argentinskeje wucźahnycź, dokelż mużzy dla strajka w Genua a Mailandźe żaneho dźěła wjazy njenamakaju.

Wólby w sjenoczenych statach połnózneje Ameriki.

Pschi nowowólbach do kongreßa je demokratiska strona nětkotre wokrjeßy dobyła, republikanska strona směje pak w ßejmje hischcże pschezo wjetschinu, kotraż pak jenoż 6 hłoßow wucźimi. W New-Yorku, hdźež ßu demokratojo dobyli, chzychu tuzi ßwoje dobycże s wotpalenjom wulkeho wohnjostroja ßwjerźicź. Njesnatych pschiczinow dla wohnjostrojowe wěży rosbuchnychu, pschi czimż ßo 12 cźlowjekow rostorha a 82 woßobow ßo cźeżko srani. Městno bě nědźe 40,000 cźlowjekow wobstupiło. Lud ßo s rosbuchnjenjom wustróżi a chzyschе ßo wukhowacź. W nastatej cźischcźenzy wjele ludźi do njesboża pschińdźe. 500 polizistow bě trěbnych, so městno wuprósdnichu.

Wo żałoßnym podawku je scźěhowaza nadrobnischa powjesćź dóschła: Pschi wohnjostroju wjele merserow s lateho żelesa wużiwachu, kotreż běchu s cźeżkimi bombami nabite. Hdyž prěni rjad merserow sapalichu, ßo jedyn merser powali a jeho bomba do husteje ludoweje cźrjódy sleczi. Bomba rosbuchnywschi s hromadami ludźi k semi porasy. Też druhe mersery w prěnim rjedźe ßo na to powalichu a ßo sapaliwschi hromadu bombow do ludoweje cźrjódy wjerhnychu. Potom ßo druhi a tsecźi rjad merserow powali, a ludźo ßo se satraschnej hrosu wobjachu. Mnoży ludźo ßo s bombami morichu a sranichu, a tych, kotsiż ßo na kruchi njerostorhachu, lud satepta.

Sabycźiwy brodutruhaŕ.

(Haprlejski żort.)

To bě poßlednje dny měrza, nałětni dźeń, na kotrymż hischcże mnoho cźucź njebě wo rjanym cźaßu.

Ssedźach w symskej sahrodźe hoscźenza sa zusych we Wonezach, kotryż pschißłuschnizy wschitkich norodnoscźow wopytuja, a powjedach s nětkotrymi knjesami, a dokelż bě prěnjeje haprleje zyle blisko, pschińdźechu rěcże też na to waschnje, bliżscheho prěni dźeń haprleje sa błasna poměcź abo, każ ßo praji, do haprleje póßłacź.

Wjeßely stary muż, pjenjeżnik s Kólna nad Rheinom, měnjesche, so tajkich żortow nichtó sa sko měcź njeßmě, na to powjedasche druhi hóscź tehole domu, młódschi rěcźnik s Pruskeje, so bě se ßwojimi haprlejskimi żortami wjazy rasow hrosnje pobył. Ras budźische ßebi — jako student hischcże — bjes maka khostanje dostał, hdyž bě prěnjeje haprleje na póstowym wurjedźe nješchto dwanatkow póstowych pschipokaskow we wokuje wotedał a hdyž bě sastojnik wo kóżdej pschipokaszy póstowu kwitunku wustajił, wudawasche, so je pjenjesy na pschipokaski sabył. Hdyž ßo potom ßmějo poruczi, so by, każ wudawasche, po pjenjesy schoł, je póstowy sastojnik pytnył, so bě sa błasna pomětу, woßebje, hdyž jeho wonka jeho towaŕschojo, kotsiż běchu ßo s nim wußadźowali, hacź tón żort też wuwjedźe abo niz, se ßmjecźom powitali. Póstowy sekretaŕ je jeho chzył sajecź dacź, ale potom je sły żort sa dobry pschiwsał, hdyž ßo wulkotnje samolwjesche.

Wěso bě też nam tutón żort kusk jara khrobły. Kólnjanski pjenjeżnik pak wosta pschi tym, so haprlejskeho żorta nichtó sa sko bracź njeßmě. To pak dohna rěcźnika, so ßebi wot wschitkich hoscźi wużada: „Moji knjeża! Wubjeŕmy ßebi luboscźiweho Nadrheinjana k żortej prěni dźeń haprleje. Schtóż jeho najlěpje sa błasna poměje, dostanje bleschu schampanskeho wina, wěso dyrbi ju sa błasna pomětу płacźicź!“

„Ně, moji knjeża!“ tón wotmolwi, „wschitzy na jeneho, to je njerune wojowanje! Ja dam korb schampanskeho wina temu, schtóż najlěpschi haprlejski żort s nami wschěmi tule wuwjedźe.“

„Tak je prawje!“ rjeknychu wschitzy druzy.

Dźiwna wěz, so sćěhowaze dny hacź do prěnjeje haprleje njebě rěcź wjazy dóschka na haprlejske žorty. Pak wschitzy mjelczo na něschto ske žebi myślachu, abo tym knjesam njepschińdże niczo wožebite na myśle, s čzimž budźichu móhli žwojeho žužoda w bydle sa blasna poměcź, a duž nochzychu radscho wjazy na tuto njelube wuběhowanje dopominacź.

Kak žo mi dźěsche, praju to sjawnje. Prěnja haprleja pschińdże, a njemějach ani sdacza, kak a s čzim mohł knjesow sa blasnow poměcź. Po prawom mi też jara na žortowanje njeńdźesche, dokelž běchu mje poźlednje dny saźo bolosće jara čzwilowake. Po žwojim swuczenju wsach w žydom hodźinach w kupjelni hosćenza žwoju kupjel, dźěch na to do žwojeje stwy a lehnych žo, po lěkarskim wukasanju, do dekow sawaleny, na kanapej.

Lědma pak běch pjecź mjeńschinow poležał, sakkapa žo, a na moje „dale!“ stupi młody mužik do duri, kiž žo mi sa brodutruharja namołwjesche. Wón rjekny, so bě knjesa rěcźnika w hornim posthodże truhał a žo praschesche, hacź žnadź też ja jeho žłužbow njetrjebam.

„Haj, ja tola se žwojich dekow won njemóžu!“

„To ani nusne njeje, mój knježe!“ wón k žłužbam hotowy rjekny, sawěrajo hižom durje sa žobu, žwój rjemjeźkny grat na blido wupscheśtrěwajo a mydkowy nopaschk do ruki bjerjo: „knjes móže zyle po woli na kanapeju ležo wostacź. To žmy brodutruharjo we Wonezach hižo swuczeni!“

Poźunych žo k woknu, tak so móżesche nětkole zyle derje k mojemu wobliczu, a wón mydlesche, schtoż móżesche. Dospołnje a krucze mje namydliwschi, wumy žebi ruzy a chzysche sapoczecź mi wobliczo wotdrapacź, tu — pytny, so je jeho britej w rěcźnikowej stwě ležo wostała.

„Na to tola, to pak je hłupje!“ wón sawoła. „To žo mi tola też czaž žiwjenja hischcze stało njeje! Proschu, wodajcze jeno na dwaj wokomikaj! Budu tu hnydom saźo, mój knježe!“

„Haj, wo to proschu zyle krucze!“ sawołach mjersazy a bórczach potom, hdyž bě sabycziwy brodutruhaŕ hižom s durjemi won, do žo žameho:

„Tajkile woźoł! Nětkole sesthnyje mi zyke mydło na wobliczu! A tón njerjad kuża žamo khětro žylnje! — Na, hdże dha tón njeplech tczi? — Na tehole hłupaka tola? Tón drje pola rěcźnika najskerje britwje ani namakał njeje a běži nětkole domoj po nowu britwej. Na, to bychu mi rjane wězy byłe, s hory hacź do města dele! To dźě žo schtwórcź hodźiny hicź da, prjedy hacź tón saźo pschińdże, žo poł hodźiny minje! Tak dołho tola njemóžu se samydlenym wobliczom ležo wostacź! A schtoż je najhłupische, je to, so nětkole ani wuńcź njemóžu, hłupeho brodutruharja wołacź! Bych žo na žmjercź sasymnił, hdy bych nětkole won wuschoł!“

Tak sakhadźach žam pschi žebi, mjes tym so mje samydlene wobliczo dale bóle kuźasche a palesche a sabyczíweho brodutruharja ani žtyschecź, ani widźecź njebě.

Tu — žnadź běch na poł hodźiny tu tajki ležał — sasłyschach so mój stwiny žuźod, Americzan, na schodże wótsje po zyłej khěži wołasche:

„Na, hdże dha wostanje nětkole brodutruhaŕ?!“

To sesda žo mi tola zyle dźiwne; posběžech žo, nětkole žmědźach žebi to tola hižom swěricź, wobleczech žo žuknju a czerjach samydleny, kajkiž běch, do pschedtwara won, hdźež mi Americzan runje tak samydleny napscheczo stupi.

„Wy też?“ bě to jenicźke žłowo, kotrež žebi napscheczo pschiwołachmoj, a na tuto sawołanje sćěhowasche bórsy druhe, pschetoż s tsecźich duri wulecza njembry, runje tak s běłym samydlenym wobliczom pjenježnik s Kölna, a mjes tym, so wón jeno žłowa: „hdże dha tón njeplech je?“ wurasy, mózachmoj mój wobaj jeno sawołacź: „Też tón!“

Nětkole pak nam pschińdże myślicźka. Pschińdźechmy do teho, so njebě sabyczíwy brodutruhaŕ s nami tryski měł, ale so wjeźekeho haprlejskeho žorta dla czerpjachmy, pschetoż nad žobu w tsecźim a we schtwórtym posthodże žłyschachmy žo žmjecź a hawtowacź, schtoż bě nam dopokas, so běchu też drusy na žamžne waschnje sa blasnow poměcźi; hdyž potom rěcźnik dele pschińdże bjes samydleneho wobliczа a nam potom žo žmějo, runje tak rejujo žo pohibujo, kaž bě to prjedy brodutruhaŕ cźinił, nam samydlenym britej k wotkrabanju mydła poda, to wjedźachmy, so bě naš wón sa blasna poměł, a wón powjedasche nam posdźischo, so bě žebi wot jara wustojneho frisera k temu hłowu pschiprawicź dał, tak so woprawdże wschěm njespósnaty wosta. Na wustojne waschnje bě kóždeho s knjesow, kotryž žo žam wot žo do wokna njewobrocźi, proźył, so by to sczinił, tak so móżesche cźěkajo kóždy krócź rjemjeźkniski grat žobu bracź, bjes teho só budźische to sa blasna poměty pytnył.

My wschitzy cźinjachmy pschecźelnje pschi mjersazej wězy, hacź na hewak tak dobrocźiweho Nadrheinjana, kiž pschezo hischcze hawtowasche, žo ani směrowacź njemóżesche a to měnjenje wupraji: „so dyrbja też haprlejske žorty tola w mjesach dowoleneje a pschistojneje wězy wostacź, pod zusym mjenom pak pola druhich žo nuts dobywacź, so je to njedowolene a njepschistojne.“

Stary knjes hakle žo směrowa, hdyž jeho k picźu schampanskeho wina pscheproźychmy, schtoż shromadnje sapłacźichmy, pschetoż rěcźnikowy haprlejski žort wosta njedoscźeżeny.

Ze Serbow.

S Budyschina. Po radże žwojeho lěkarja je dołholětny žwěrny a derje sałużbny sastupjeŕ 5. wjeźneho wólbneho wokrjeża w sakskim krajnym žejmje, knjes kubleŕ Jan Ssmoła-Spytecźanski, žwój mandat słożił. Wulki dźěl jeho wuswolerjow a pschecźelow je žo s tejle powjescźu bolostnje pschekwapił. Srosumimy, hdyž knjes Ssmoła na prawdże sadwěluje, hdyž je dowěrjenje k ludźom słubił a hdyž je žo wadźenja s pschecźiwnikami nabył. Falschny žwět a jeho prózdne cźesćze sazpiwajo chze wón poźledni dźěl žwojeho žiwjenja w měrje wužiwacź. Potajicź pak njeźměmy, so mamy jcho stupjenje se sjawneho skutkowanja sa pschekhwatane. Wón budźische dyrbjał najprjedy resultat revisije wuźuda druheje instanzy wocźakacź. Hakle potom budźische žo wón mohł wo dalschich krocźelach rosžudźicź. To jeho pschecźeljo a wuswolerjo měnja, kotsiž jeho s hłubokim wobžarowanjom se sjawneho žiwjenja woteńcź widźa. Knjes Ssmoła bě žo hižo sa młode lěta jako muž wopokasał, kotryž žo wo sjawne wězy žiwje sajimuje. Jako dowěrnik Draždźanskeho kreditneho towaŕstwa bě wón husto składnosćź měł, do wjeźnych hospodaŕskich wobstejnosćzow pohladacź a jich žłabosćze spósnacź. A husto bě wón na to myślił, kak mohło žo rataŕstwu s cźěžna wupomhacź. Duž wón, hdyž žo žerbske burske towaŕstwa a nalutowaŕnje sałożowachu, se sahorjenjom tele prózowanja podpjerowasche a spěchowasche. Wón s tym kedźbliwosćź luda na žebje wobrocźi, kotryž jemu w lěcze 1895 žwoje sastupjenje w krajnym žejmje dowěri. Jako sapóžłanz je wón interežu žwojich wuswolerjow s wulkim wuspěchom a žožom sastupował. Sserbjo a Němzy žu jemu sa to loni do jeho saźowuswolenja sjawny dźak a pschipósnacze wuprajili. Jeho wusfutki budźa we naš pschezo a pschezo saźo dźakowne spominanje na njeho sbudźowacź, byrnjeż wón k ludowemu sastupjeŕstwu wjazy njeźkuschał. Njech jeho pschecźiwnizy jeho hanja, a jemu kschiwdu cźinja, my wěmy, kak njeżebicźiwje je wón sa ludowe powschitkowne lěpsche dźěkał, kak je wón wulke sumy sa swonkowne mišionstwo a nasche žerbske prózowanja woprował, kak je wón mnohim ludźom s nusy wupomhał a s kajkej khrobłosćzu a smužniwosćzu je naš wón w žejmje a w knježeŕstwje sastupował. To jemu ženje njesabudźemy a jemu teho dla dźakowne wopomnjenje sakhowamy.

— (Krajnostawski seminar w Budyschinje.) Hólzy, kotsiž chzedźa žebi wucźeŕstwo sa powołanje wuswolicź, maja žo hacź do 23. dezembra pola knjesa seminarskeho direktora Hillera samolwicź. Pschi samolwjenju maja žo žobu pschinjesćz: Kschcźeńske wopiźmo, wopiźmo wo saźoschcźěpjenju, lěkarske wopiźmo, schulske wopiźmo a žamopiźany žiwjenjoběh.

— Lieutenant Kannegießer s Budyskeho pěscheho regimenta cźo. 103 bě lětża w februarje pola kerkoweho młyna pola Rumburga se žamžnym žmjertnym strachom jeneho hólza, kotryž bě pod lód splunył, wěstej žmjercźi wukhował. Lieutenantej, kotryž bě w połnej drascze do symueje wody skocźił a hólza pod lodom wucźahnył, je nětko awstriski khěžor sa tónle khrobły skutk ryczeŕski kschiž rjada Franza Josefa spożcził.

— Sahrodniski wucźobnik Schlein, kotryž pola tudomneho sahrodnika Ganga wukńjesche, bě psched krótkim žwojeho žobuwucźobnika sadajicź spytał a potom cźeknył. Młodostneho słóstnika žu nětko w Mostach w Cźechach sajeli a do Budyschina póžłali, so by žo tu wo jeho njeskutku žudźiło.

— (Jebak.) Tele dny žu tudomneho dźěłacźerja Wagnera sajeli, dokelž je pjecza žwojeho knjesa, jeneho tudomneho žitoweho wikowarja, wospjet sjebał.

— Na sajědojcźenje kreje je 15 lětna žłužobna holza Bertha Amalia Philippez se Židowa, kotraž w Budyschinje žłużesche wumrjeła. Wona bě žo na kolenje drapnyła, a kaž žo sda, bě s nohcze nětajki jěd do kreje pscheschoł.

Saſtate a druhe wězy. (Spißał Musaeus.) [Pokračowanje ſ čźißła 29.] Se ſamyßłom popſchestach we ßwojich rospominanjach. Nětko pak čźißło ſa čźißłom pokračowanje, a drje ſa tſi njedźele pſchinjeßu — kónz. Čźaß kermuſchow je tu a ſymſki čźaß, čźaß ſabawow ßo bliži. Na čžož woßebje myßlach.

* * * *

Pohórſchki ßu pſchezo byle, ale tajke ſrudne čźaßy jako nětko, ßerbſka ſemja ſawěrno njepomni, a wěki wona ſteji.

Ow, njeißym ja žadyn mnich, a njebojcźe ßo kapuzinadow, ale wóndanjo mi nèchtó powjedaſche: A ſchto dźě ßebi chzeſch, najlěpje je, ſo je do klóſchtrow ſdawaſch. Tam ßu ſkhowane, a maſch je wěſte, a njetrjebaſch ſe ſtrachom wo nje tſchepotacź. Pſchetož ſtacź čźi dźenßniſchi dźeń njecham ſa žauu ...

Njehonju waß do puſčźiny, do ßamotow, ale wo to waß proßy moja ßerbſka a kſcheſčźanſka wutroba, ſo byſchcźe, hdyž chzecźe ßo ſawjeßelicź, rosradowacź, poſabawicź, ſo byſchcźe to po kſcheſčźanſku a po ſtaroßerbſku čźinili.

Kak je to tehdom bywało, wam wupißach, hdyž tute »ſaſtate wězy« ſapißach. Njeißym ſ tych, kotſiž wſchitko ſtare khwala a do njebeß wuſběhuja, jako bychu w tych čźaßach jenož ßwjecźi Sserbja a ſbóžne Sserbowki ßydliłe w Sserbach. Bili ßo ßu a kakali, a wjele njeroſoma ßu we ßwojej njewſdźěłanoſcźi čźinili, ale ſprawniſchi byli ßu, dyžli naſch pſchitomny ſplah. Tak ſ porſtom pokaſowali pak ßebi žeuje na naß njeißu, kaž to nětko — bohužel ſo ſ prawom — čźinja a móža čźinicź.

Pſchetož ßerbſki lud je ßo jara ſkaſył, woßebitych wězow mjenowacź njebudu, nochzu, je to pſches měru maſane — a ja myßlu, najbóle ſe ſkutkowanjom ludowych towaŕſtwow ßo tu hiſchcźe něſchto naprawicź hodźi.

Saklad wſcheje miſerije, korjeń ſleho je wěſo hłubſcho: we ßwójbje. Styſkno kóždemu, kiž ſ naſchim ludom měni, je, widźi=li naſchu wjeßnu młodźinu. Do młodźiny liczu hólzow, holzy wot ſchtyrnateho do dwazyteho lěta.

Čźaß wot ſchtyrnateho do dwazyteho lěta je wulzy ważny čźaß. W tym čźaßu móže čźlowjek najwjazy nabycź, ale też móže w tych lětach najwjazy wotbycź. W tym čźaßu tworja a twarja ßo ſpočźatki pſchichodneje powahi čźlowjeka, a čźaſto, ſ wjetſcha mohł rjez, tak bywa: ſo kajkiž je čźlowjek ßo wuwił do dwazyteho lěta, tajki potom zyłe žiwjenje bywa. A ſchtož ßo čźlowjek w tutych lětach nawucźi, to ßo poſdźiſcho ani muž, ani ſtarz njewotwucźi.

Bohu budź ſkorżene! W čźaßu wot ſchtyrnateho do dwazyteho lěta ßo ſkoro dozyła na kubłanje młodźiny njedźiwa, a jenož ſchkódliwym wliwam woſtajana bywa. Jenož w žadnych pſchipadach je wo kubłanje poſtarane. A to ßo hiſchcźe mnoſy na ſchulu ſatorhuja, ſo jim ſchula na 8 lět bjerje dźěcźo, kotreż by ſa čźaß, ſchtož w ſchuli wußyda, mohło doma pomhacź. Mnoſy ſdychuja ſa ſtarymi čźaßami, hdźež je knjes „ſchulmejſter“ ſa truźnej ławku ßedźo abo koſchcźa dźěłajo — wucźił a „mejſtrez macź“ je dźěcźi płokała, a ſchulerjo w lěcźe paßechu a jenož tſi ſymy khodźachu.

We wěſtym naſtupanju bě to wěſo lěpſchi, rjeńſchi čźaß: ſtarſchi běchu ßebi wědomi, ſo je teje wucźby „w ſchuli“ mało, a doma też wucźachu. Čźitachu ſ dźěcźimi, a woßebje: wobkrucźowachu je we wſchěm dobrym, k čźemuž w ſchuli bywachu nawjedowane. Mjes tym ſo dźenßa jara čźaſto ſtarſchiſki dom pokopuje, ſchtož je ſchulſki dom natwarił. Knježa wucźerjo ßu hrjadki dźěłali a wobßywali, a doma, hdźež bychu měli płěcź a pſchiliwacź, ßu knotwiſchcźa naßadźeli ſwjercha a do ſpody wacźkow.

Njedźiwajzy teho pak, lubaj nano a macźi, hoſpodarjo a hoſpoſa — běchu ſchulſke lěta waju dźěcźi, waju ßłużownych: najkraßniſche a ſbóžne lěta.

Hacź do ſchtyrnateho lěta bě dźěcźo w ſchuli žiwe, a tam ßydli ludźik, zyle demokratiſki, w kotrymž ßu ßebi wſchitzy runja byli, po prawach a pſchißłuſchnoſcźach. Tam je pokno wjeßełych towaŕſchow a towaŕſchkow bykło, ſ kotrymiž móżeſche ßebi poſkocźicź a wjeßele ßebi pohrajkacź bjes wußmèſchenja, bjes ſazpěcźa, bjes jěda. Tam je nadobno čźucźiwych dobrych dźěcźi było, ſ kotrymiž je ßebi twoje łamako pomaſki, kotrymž móżeſche ſdźělicź ßwoju ſrudobu a radoſcź, a kotreż ſ nim ſ zyłej njedźělenej wutrobu wyſkachu, ßo rudźachu. S krótka, twoje dźěcźo je hacź do ſchtyruateho lěta w towaŕſtwje pſchebywało, kotreż ſ jenym ßłowom mjenuju idealne. Ja myßlu, ſo ani knjeżny, mniſcha w klóſchtrach tak ſbożowni njeißu, jako ſbożowna ſhromadźiſna dźěcźi.

A nětko po ſchtyrnatym lěcźe? (W nětkotrych domach hiſchcźe tak dołho njeczakaju a na ßłużbu dawaju ...) — Kaž ſ čźicheho čźołma je hólz wucźißnjeny, na puſtu ſkalinu.

Towaŕſtwo ſchulſkich lět je ſ raſom ſhubjene, dokelž by to hańba było, hiſchcźe ſ nimi ßo pſchecźelicź a nowych towaŕſchow — je podarmo pytacź. K ſtarſchim ſo druźicź njemóże: wotrocźk, kruwarja njewidźi, hoſpodaŕ je knjes a knjeni — knjeni, domjaza dźowka, by ßo womaſała, by=li „ſ čźeledźu“ ſ jeneje ſchtłě pojěła. Na rejwanſkej łubi ßu burſke, khěžkaŕſke a ßłużowne ławki naſtajane, jeli tam te ßłużowne ſ zyła hiſchcźe ßu. Je po bratrowſtwje a ßotrowſtwje ſchulſkich lět, ryſy ſłota luboſcź młodych ßłóncźnych dnjow ſerſawi a ſhubja ßo, pſchetož hordoſcź a ſawiſcź ſtej ßo pſchidałej — a njejſtej wonej ſłota ruda ...

A žiwjenje ßo tocźi, a roſkcźěwazy młodźenz, knjeżna, ßamaj ſtejitaj w jeho waru. Kajki też dźiw, ſo we ßwojim woßamocźenju, do deleńzy ßadźeny wot hnadneho knjeſa a knjenje, na bok ſtorcźeny wot młodych knjeſow a też baroneſkow — młody cźłowjek počźina ßony a myßliczki pſchaſcź, a ſo te myßle du po wopacźnej cźěri a wjedu do ſkažejna! Wſchak njeje derje cźłowjekej ßamemu bycź, bjes towaŕſchow a towaŕſchkow bycź, a tu drje pſchecźaſto hraba ſa tymi najhórſchimi. Pſchetož woni ßo jemu najlóże podawaju, ßu najpſchiſtupniſchi a wabja. A ſ nimi ßo njepočźinkam pſchiwucźuje, picźu, kurjenju, rejam, pſchi měßacźku a bjes měßacźka ſa hunami ſcźežkam a hracźu. Tak na wßach je, a my ßo potom dźiwamy, ſo je młodźina dźiwina.

Schto pak cźiniſch ty, nano, hoſpodarjo? K wukhowanju ßwojich dźěcźi, ßwojeho ßłużowneho ludu? Niczo? Ty daſch ßynej, daſch wotrocźkej woracź, włócźicź, hnój kidacź, juchu woſycź, konje wobhładacź, ale hdyž je cźaß wotpočźinka, njeprajiſch: „Pój ßyno, pójcźe ludźo, wſmicźe ßebi knihu, nowiny, budźemy cźitacź, trochu pobjeßadujemy.“ Ty njeprajiſch: „Pój, macźi, nětko je ßwjatok, poſabawimy ßo, a potom ßo pomodlimy, a póńdźemy do łoża.“ Ty ßo ſtaraſch, ſo by twój ßyn, twoja dźowka a twój lud pola dźěłacź dokonjał jako ty, ale ſo na duſchi ſchkody njeby brał, ßo njeſtaraſch. A tola twój ßyn, twoji ludźo ßo njemóża wucźicź, khiba ſo ßu wjedźeni k temu. Ssnadź ſnajeſch pſchißłowo: „Schtóž njeſtupa do prědka, naſad ſtupa“, ale njedźiwaſch na pſchißłowo pſchi ßwojich dźěcźoch. Spytaj dźě to ſ tajkim ßydomnacźelětnym hólzom, holzu, a pſcheßwědcźiſch ßo, ſo je temu tak. Hdyž wukhodźiſchtaj ſchulu, běžnje ſnajeſchtaj cźitacź a derje doſcź pißacź. Ale dźenßa — ſpytaj, ſtróżiſch ßo. Nima ßo, hdyž je po ſchulſkich lětach, dale wuknycź, niz jenož ſ rukomaj, ale też ſ móznoſcźemi duſche? Ty rjeknjeſch: „Ach, cźi wucźerjo, bjes kónza to traje, a niczo njenawucźa“, ale jenož ßebi pſchimú na wutrobu, pſchepytaj ßebi ßwědomje a wuſnaj: „Moja je najwjetſcha wina!“

Tak ßym wam, lubi ludźo, wotewrił wokno, a ſ wokna bě wohładacź wjele wězow, na kotreż prjedy njeißy myßlił, ani cźi njewupißach wſchitko, runjeż mam teho hiſchcźe pſchennoho na wutrobje, a chze ßo mi jara, cźi hiſchcźe nětkotre ßłowo prawdy prajicź. Tola měj też ßam kuſk dźěła, ſo by mjes tym pſchemyßłował wo ßwojich hrěchach, a też pſchemyßłował, ſ kajkimi ßrědkami by naprawił ßwoje ſakomdźene pſchißłuſchnoſcźe a ſapłacźił ſaſtate wězy.

Hdyž na to pomyßliſch a też trochu ßebi pſchemyßliſch, ſeńdźemoj ßo ſa tydźeń ſ nowa a popowjedamoj ßebi po prawdźe wo tym, ſchto je cźinicź, ſo by ßwoje dźěcźi, a też ty, hoſpodarjo, ßwoje a ßwojich ßłużownych też — woni ßu też twoje dźěcźi: ſakitał pſched ſkažejnjom duſche a ſbożowny a dobry pſchichod jim twarił. Mjes tym budź proſcheny, ſpomni pſchi ßwojim roſpominanju też na ratarſku ſchulu. Hdyž tam ßwojeho ßyna, maſch=li k temu: daſch na dwaj kurſaj, njeſeſchkodźi jemu; pſchetož ſtajnje wukúmy, poſtupujmy, to budź naſche heßło, chzemy=li, ſo by naſcha rjana Łužiza woſtała rjana a naſcha. Penſionatow njeradźu. Njemóżeſch=li ſebi hinak pomhacź, póſcźel ßwoju dźowku na nětotry měßaz do Budyſchina, ſo by waricź a też trochu waſchnja nawukka. Se ſtawami ßwójby Kopolinſkich ani ja rad njewobkhadźuju. Hoſpoſa ßo też bjes piana a wſchelakeho teho zuſeho kaku dobra a najlěpſcha myßlicź hodźi. Hoſpodaŕ njech we wſdźěłanoſcźi, woßebje ßwojoho powołanja, ſteji ſchtož móżno wyßoko. Pobych pſched lětami na Wjelehrodźe a póſnach po pucźu na płódnej Hanje wokoło Wokomuza a Brna też akademiſzy wſdźěłanych rólnikow. Nanojo pak ßu jich krucźe dźerżeli w howrjenju wulkoměſta, a tak ßo zyli mužojo wrócźichu; a ſhordźili njeißu, a na žnjach dźěłaju ſ zyłym dworom, a potom w ßejmach haja prawa naroda a ſtawa. A ſbożowny ßo cźuju, ſo też naſchu cźrjódku w ßejmje ſaſtupujetaj róluikaj, a derje ſaſtupujetaj.

Nakhmaniſchtaj ßo k temu ſ tym, ſo wuknyſchtaj. Też ty, ßerbſki hoſpodarjo a nano: hładajtaj, ſo bychu w domje bydlili dobri a ßwětli ludźo. Hładajtaj ſa ßwojimi ludźimi, też ſ cźim ßo ſabawjuja, ſa cźim žadaju, a ßam jim we wſchěm dowolenym budź

pomozny a po woli, so by jich ruzy měł a też — jich wutroby. Njech cžitaju, cžitaju spišy a cžažopisy, žam jich k temu nawjeduj, a woženje jim towarstwa poručuj a žam do nich žwojich ludži wodž! (Pokračowanje.)

— Rudolf Falb ša november powschitkownje rjane wjedro wěschcži. Syma budže po jeho měnjenju mika. Wschě šnamjenja w pschirodže na to pokasuja.

S **Delnjeho Hunjowa.** Na wotroczka Bjarnata, pola tudomneho knjesa kublerja Schkleńczerja kłužazeho, je žo pondželu tydženja wjeczor 1/27 hodžin hdyž s Budyschina do Hunjowa džěsche, rubježny nadpad sčinił. Blisko želesnizy na drósy se Židowa do Sskoneje Borschcže wjedžazej, jemu tsjo mužojo pucź sastupichu. Jedyn s nich Bjarnata ša wutrobno zhrabnywschi na njeho sawoła: „Chzesch dobrowólnje pjenjesy wudacź abo niz?" Nadpadnjeny wotmolwi: „Nimam žanych pschi žebi, žym je pola maczerje wostajił." Na to jedyn rubježnik wotroczka do pschěrowa storczi, a druhi žo na njeho klakny a jemu móscheń se 6 hriwnami se saka wucźeže. Bjarnat s kložom wo pomoz wołasche a dwaj rěsnikaj, se Sskoneje Borschcže do Budyschina duzy, jeho wołanje saßkyschawschi, k njemu pschiběhnyschtaj. Mjes tym pak běchu žo rubježnizy s procha měli. Rěsnikaj nadpadnjeneho namołwjeschtaj, so by s nimaj žobu k Židowskemu žandarmej schoł a tutemu podawk wosjewił. Tola wotrožk budžísche žo potom dyrbjał žam domoj wróczicź a bojesche žo, so bychu jeho s nowa nadpadnyli. Wón teho dla w runej žmusy domoj khwatasche. Jeho hospodař nasajtra rubježny nadpad žandarmej wosjewi, kotryž je na to tsjoch dundakow w Prěczizach sajał. Jedyn s nich je brodaty kaž tón, kotryž je Bjarnata nadpadnył.

S **Czerwjenych Noßliz.** Pondželu w nozy 1/412 hodžin stej žo tu bróžni Ernsta Holana a skakarja Vogta wotpalikej. Woheń je žo pjecža se stósmnjskej ruku sakożił.

S **Njeßwaczidła.** Na poßlednje skótne wiki je žo 442 howjadow, 150 běhakow (žwini) a 200 proßatow pschihnało. Howjada žo derje kupowachu, žwinje pak žrěnjo.

S **Malescheż.** W Sendžiz hoscźenzu na wjeršche korczmarskeje jstwy wulka petrolejowa lampa wißasche. S wulkej, s njeje horjeßapazej cźopłotu běsche žo hrjada wysche njeje pscheßmudźika, a njedželu wjeczor wokoło 12 hodžin pschilecza lampa s wulkim wrjeskom dele. Na wulke sboże žo žadyn s hoscźow, wo jstwje žedžazych, njewobschkodźi. Žehliwu hrjadu we wjerśche a płomjo na schpundowanju hnydom salachu. Duž bě strach bórsy wotstronjeny.

S **Hucźiny.** S naschich knježich hatow běchu žo psched krótkim karpy kradnyłe. Naschemu ryczeŕkublerskemu najeńkej sdasche žo, hdyž po wßy džěsche, so žu jeho karpydo někotrych kužow pschi drósy wo wßy jeskakałe. Tole wón žudnistwu wosjewi, a schtwórtk 30. oktobra statne rěczništwo Budyskeho žudništwa spomnjene kuže wukojicź da. Pschi tym žo wupokasa, so běsche tam wjele tajkich karpow, kotrež nasch najeńk sa žwoje spósna, dokelž wón zyle woßebitu družinu karpow płahuje. Nichtó wo tym njewě, abo žnano njechasche wjedžecź, kak žu karpy do kužow spkuwałe. Karpy je žudnistwo na dalsche do knježich hadlerjow smjetało a sasyglowało. Kóždy je wcźipny, kak žo wěz wujaßni.

S **Wjeleczina.** Nascha nowa zyrkej poßwjeczi žo pondželu 10. novembra s němskej a žerbskej Božej žkužbu.

S **Jawory** pola Panczig. Ssobotu w nozy žu žo w tudomnej mlokarni žwinjaze łhlěwy wotpalike. Sswinje žu žo wohnjej wukhowałe. Kak je woheń nastał, jeje snate.

S **Worklez.** Hdyž pjatk tydženja wjeczor pola živnoscźerja Michała Měrka (Kósnika) žwinjo rěsachu, w maßivnej bróžni woheń wudyri. Tudomny pschekupz, knjes Rjelka, na jěsdnym kole skoku do Wudworja po wohnjowu žykawu jědžesche. S tej spěschnje k wohnju pschihnachu, k czemuž maja žo džakowacź, so žo woheń njeje dale rosschěrił. Posdžischo hischcże žykawa Panczicžanskeje dobrowólneje žykawy na haschenje pschijědže.

Se **Shorjelza.** Wutoru je tu kat Schwietz s Wrótžkawja 63 létnemu rubježnemu mordarjej Wiczelej hłowu wotczał. Wiczel bě loni w dezembrje swudowjenu sahrodnikowu Schäferowu w Penczku skónzował a wurubił.

S **Běłeje Wody.** Jedyn pißař jeneho tudomneho twarskeho mischtra je žo 1. novembra blisko Shorjelza na želesnizy spěschnemu czahej pschejěcź dał. Njesbožownemu žo hłowa wot czěła wotjědže.

S **Rychwałda.** Pondželu rano žu czěło 70létneje swudowjeneje wumjenkarki Beschelowеje w Schepzu njedaloko młyno namakali. Beschelowa bě hischcże njedželu wjeczor w młynje pschebywała a žo wokoło 10 hodžin na domojpucź nastajiła. Jena holza bě ju s latarnju hacź do bliskoscże jejneho bydła pschewodźiła. Kaž žo sda, je žo wobstarna žona pó czmje s błudom wobeschła a dołho wokoło błudźiła, doniž njeje do wody padnyła a žo tepiła. W nozy 1/212 hodžin žu ludźo wo wßy někoho wo pomoz wołacź žłyscheli, tola Bohu žel njeje nichtó na to kedžbował.

S **Rólanow.** 70létny wumjeńkař B. Jurk s Noweje Wßy je sańdženu pondželu po czmje do Halschtrowa padnył a žo tepił.

Přilopk.

* Draždžanski wójnski žud je džeßatnika Pawoła Pellmanna s 2. pólneho artilleriskeho regimenta cziško 28 w Pirnje, kotryž je 21. septembra w manevrje na torhoschczu w Freibergu njewobhladniwje s muniziju wobkhadžejo žmjercź jeneje holzy sawinował, k jastwu na jene léto saßudźił. Ssud je wobsamknył, kralej ša wobskorženeho prósstwu wo wobhnadženje podacź. Pellmann bě tamny džeń prjedawschemu pólnemu artilleristej Arnoldej mechanismus kanoninego samka a žamodźěłazeho wumjetanja moßasnych kartuschow pokasował, žo njepscheßwědčiwschi, hacź žu maneverske kartusche prósdne abo polne. Wón bě město prósdneje polnu kartuschu do kanony tyknył. Pschi wutsélenju bě žo 13létna Minna Kaiserez s Halsbacha czežko franika a někotre hodžiny posdžischo wumrjeła, pjecź druhich franjenych džěczi je žo saßo wuhojiło.

* (Njesbožowne mandželstwo.) W Kamjenizy je 36létny wobydleŕ Bormann do žwojeje mandželskeje, kotraž bě žo wot njeho dźělika, dwě kulzy s revolvra tsélił a ju czežko franił. Na to je wón też žwoje 10 měßazow stare džěczo satsélił. Mordař je czeknył.

* (Cžwilowař wojakow.) Podwyschk Josef Bartsch we Wrótžkawju, kotryž je w chineskej wójnje pobył, mějesche žo psched wójnskim žudom dla krjudowanja wojakow samolwicź. Wón bě bjese wscheje pschicźiny wojakow s teßakowymi nóžnjemi bił a jim wschelake stschiwdźaze wudma nawdawał. 27. auguśta běchu wojazy w Münsterbergu w kwartěrje. Bartsch w nozy do jeneje stwy pschińdže a wojakam wjazy krócź kasasche, so dyrbja stanycź, žo swoblekacź, žo wußlěkacź, do koža hicź a to pschezo saßo wospjetowacź. Wojaka Dombeka, kotryž jeho pschikasnju pschepomaku wuwjedže, wón s wotmachom do woblicža dyri, runje tak wón s wojakom Karpuczikom cźinjesche, kotryž praji, so je žkužbu mějazy podwyschk poručił, so dyrbjachu spacź. Dale wón wojakam poruczi, žo na pólny marsch sestupacź, a jim to rano w 1 hodžinje wospjetowacź da. Psched žudom Bartsch na wschě praschenja wotmolwi, so niczo njewě, k czemuž žudowy pschedžyda pschispomni: „Sda žo, so je Bartsch tak husto s wojakami „žortował", so žo njemóže wjazy na jenotliwe pady dopomnicź. Bartsch je drje žebi myślił, so ma Chinesow psched žobu?" Sastupjeŕ wobskórżby, žudniski assessor Reitsch, namjetowasche, Bartscha k žrěnjemu arrestej na 5 měßazow saßudźicź. Wójnski žud pak mějesche tole khostanje sa pschelohke a wobskorženeho k jastwu na 2 měßazaj a 2 njedželi saßudźi. Regiment njebudže pschichodnje s Bartschom s nowa kapitulowacź.

* (Njesboże s tsélbu.) Hajniski wucźobnik w Leiserdorfje w Schlesynskej mějesche njesboże, so žo cźišny. Pschi tym žo s tsélby wutsěli, kotruž wucźobnik na khribjecże wißasche, a polny wutsél schrota jeneho 25 létneho lěžneho džěłacźerja tak njesbožownje do wutroby trjechi, so žo wón hnydom na semju swjesy a wudycha. S njesbožownym pschipadom morjeny žonu a někotre džěczi sawostaji.

* Mjaßowe płacźisny w Barlinje spaduja. Wschelazy rěsnizy žu žwojim wotebjerarjam wosjewili, so budža wot nětka saßo mjaßo po prjedawschich tuńschich płacźisnach pschedawacź a žamo hischcże pschidawk lubja. Rětcźische wyßoke mjaßowe płacźisny žu drje žo se žylnym pschiwosom swěriny a huß dele stłócźike, kotrež nětkole najtuńschu pjeczeń dawaju.

* (Na kußnjenje skaženeho pża wumrjeł.) Schulskeho hólza Scherra w Nowej Schiboj pola Lubanja bě létża w auguscże jedyn skaženy poß kußnył. Hacź runje běchu hólza s cžaßom do Barlina do tamnischeho Pasteurskeho wustawa póßłali a jeho tam schcżěpili, je wón na skaženoscź skhorił a w wulkich bolosczach wumrjeł.

* (Nadpad.) We Warschawje žrjedu w nozy pschedžydu dobrocźelskeho towarstwa wjerćha Matija Radžiwila młody cźłowjek wo pjenjenżnu podpjeru proschesche. Dokelž jeho wjerch wotpokasa, žo njesnaty proscheŕ s kijom do njeho da a jeho cżežko srani, na cżoż cżekny.

* (Ssamomordarstwo.) W Pschemyßlu je žo žrjedu žona polnomarschalskeho lieutenanta Alfonsa Makowiczki satsélika. Wona je žebi s revolvra kulku k wutrobje tsélika a hnydom wumrje. Wona bě 41 lět stara a macź dweju džěsczow.

* (Ssamomordarſtwo.) W duchownym ſaczěmnjenju je ßo wucžeŕ Wirdtki w Halli ſ woknom w druhim poſkhodže na dwór dele cžißnyk. Wón je na měſcže tpumrjeł.

* (Njeſboże na żeleſniży.) Na ſaſtaniſchczu Osterrăcže pola Kölna je ſpěſchny cžah tſjoch hólzow, 8 hacž 11 lět ſtarych, pſchejěł a doſpołnje rosmjatk. Hólzy běchu ſamknjenu ſawjeru wocžinili a na żeleſnizu ſtupili, hdyž ſpěſchny cžah ſ kołom wokoło pſchijědže. Żeleſniſki wothladać je bjes winy.

* (Paduchaj.) Jenej wobydlerży na hornczeŕſkej haßy běſche ßo tele dny jedyn cžaßnik kradnył. Polizija je dweju wandrowſkeju, tkalza Bonatzkeho a powjeſarja Hartmana jako paduchow wußlědźiła a ſajała.

* W Triptiſu jena něhdže 16 lětna holza pſchińdže, kotraż wudawaſche, ſo je pola zyganſkeju mandżelſkeju wot małoſcže była. Wona je nětko dopósnała, ſo zyganſkaj cžłowjekaj njejſtaj jejnej ſtarſchej a je jimaj teho dla pſched někotrymi dnjemi cžekła.

* (Njeſboże na hońtwje.) Na hońtwje pola Großzündera je lěkarja dr. Dobberſteina jedyn druhi hońtwaŕ do wutrobna tſělił. Sranjeny hnydom wumrje.

* (Sběžk w jaſtwje.) W Lwowſkim (Lembergſkim) jaſtwje w Galiziſkej ßu jeczi poßłuſchnoſcž ſapowjedźili. Juſtnizy ßu dyrbjeli pſched jatymi zoſacž a poliziſtow a wojakow na pomoz ſawołacž. Jeczi ßu jědž, kotraż ßo jim dawa, wotpokaſali a w dźěłarńjach wjazy njedźěłaju. Woni ſchiczachu a rejachu, ſo bě hołk daloko ſwonka jaſtwa ßłyſchecž. Jaſtwowa direkzija ßebi rady njewjedźeſche. Dohladowarſku komißiju a ſtatneho rěčnika jeczi wußměchowachu. Nawjedowarjo jatych, kotrychž wuputachu, ßu wjedźeli, ßo na njewujaßnite waſchnje ſ rjeczaſow wußwobodźicž, kotreż ſ woknom won cžißnychu. Juſtizne miniſterſtwo ma myßle, něhdže 2000 jatych do jaſtwow, ſwonka Galiziſkeje leżazych, rostykacž.

* (Mandżelſkaj hromadże 31 lět ſtaraj.) W Raguſy w Dalmatiſkej ſtaj ßo 18lětny nawożenja a 15lětna njewjeſta ſwěrowacž dałoj. S pſchicžinu tehole ſażneho mandżelſtwa je teſtamentowe poſtajenje, po kotrymž ſwěrowanaj wulke ſamożenje doſtaſchtaj, jeli ſo ßo do wěſteho cžaßa woženiſchtaj.

* (Měſto ßo pſchepadło.) Měſto Ocos, prjedy jedyn ſ najwjetſchich mexikanſkich pſchiſtawow, je ßo pſchi poßlednim ſemjerżenju do zyła do morja ſhubiło.

* Njeſboże na żeleſniży je ßo pola Reimſa w Franzowſkej ſtało. Dżeßacž cžłowjekow je ßo ſraniło, mjes nimi dwejo cžežko. Mjes poßlednimaj je bratr prjedawſcheho miniſtra Honotauxa. Wón ßebi noſy ſlemi.

* Pſchi wotlemjenju twarjenjow Düſſeldorfſkeje wuſtajenzy je ßo jenemu techniker hłowa rosmjatła. Někotſi dźěłacżerjo ßo wobſchkodźichu.

* (Njeſboże na żeleſniży.) Na Rakoſkim dwórniſchczu pola Budapeſta ßo parna roła jeneje lokomotivy puknyła. S wulkej mozu ßo wudobywaza para tſjoch muži, na lokomotivje ſtejazych, woprawdże wotpari. Jedyn ſ nich, lokomotiviny wjednik Lazar, tak njeſbożownie wotſkocži, ſo pod koła lokomotivy, na pódła leżazych ſchěnach jědźazeje, padże. Hdyž jeho wucżežechu, bě wón morwy. Druheju mužow ſ womoru wobjateju do hojeŕnje donjeßechu.

* (Rubjeżniży w kawkaſkich horach.) Rubjeżniży ßu póſtſki wós na pucžu ſ Telawa do Tiflisa nadpadnyli. Se ſaſtojnikow, wós pſchewodźazych, ßu jeneho morili a druheho ſranili. Rubjeżnikam je 8000 rublow do rukow padnyło.

* W Foreßu w Belgiſkej ſtej ßo dwě ßo twarjazej khěži ſaßypłej. Woßmjo dźěłacżerjo ßo ſ rospadnnkami pohrjebachu; pjeczoch ſ nich ßu hižo morwych wuhrjebali.

* (Mordaŕ żónſkich.) W Boſtonje w Ameriży bě ßo poßlednje měßazy 15 żónſkich nadpadnyło a ßo żałoßnje ſraniło. Dwě na poczeŕpjene rany wumrjeſchtej. Nětko ßu 39lětneho Alanga Maſona jako mordarja wußlědźili, kotryż je doktor pſchi Hawardſkej univerſicže. Wón je hižo ras w błudniży był, ſ kotrejež ßu jeho po próſtwje jeho ßwójbnych pſchecżiwo woli lěkarjow puſchcżili.

* (Njeſboże na morju.) W połnóżnym morju ſtej ßo rybaſkej łódźi „Perſeverance“ a parna łódź „Caecilia“ podnurikej. 32 muži je ßo tepiło. Na Hamburgſkej póſtſkej łódźi „Sithonia“ je pſchi wjeczornym afriſkim brjoſy jedyn parny kotoł rosbuchnył. Żyłe ſtražowaze mużſtwo je ßo wopariło; 16 muži je wumrjeło.

* (Semjerżenja.) Poßlednje měßazy je wurjadnje wjele ſemjerżenjow było. Vulkanſke wubluwanja w ßrjedźnej Ameriży ßu hižo powſchitkownje ſnate. Jara mało pak je ßo w nowinach wo ſemjerżenju w Kaſchgarje w ßrjedźnej Aſiſkej piſało. W Kaſchgarje ßamym je 600 cžłowjekow żiwjenje ſhubiło, we wjele wobydlenym Nižnim Artiſchu, kotryż je ßo do cžiſta wubudźił, je pſchi ſemjerżenju něhdže 1700 cžłowjekow ßmjercž namakało. Też wjeß Beſch-Kerim, kotraż ſ 80 domow wobſtejeſche, je ßo ſe wſchěmi twarjenjemi a wobydlerjemi ſe ſemje wutupiła. We wokolnych ſtronach ßo ſemja podobnje każ móriſke żołmy hibaſche a ßo njeßměrnje hłuboko rospuka.

* (Smjercž prynza Louiſa Napoleona w kafferſkej wójnje.) Němſki wyſchk Schiel je w ßwojej kniſy wo pokodniſchej Afriży też wójnu Jendżelcżanow pſchecżiwo Zuluſkim Kaffram w lěcże 1879 wopiſał. Jara ſapimawe je Schielowe powjedanje wo ßmjercži prynza Louiſa Napoleona, kotryż bě pſchi jendżelſkich wojakach. Jendżelſke wobraſy wo tamnym podawku prynza pokaſuja, kak wón ßrjedź jendżelſkich wojakow ßo ſ njepſchecżelſkej lebiju pſchekole. To njeje niczo dale dyżli falſchowanje ſtawiſny, wumyßlene, ſo by ßo ſ tym jendżelſka bojaſnoſcž pſchikryła. Schiel powjedanje jeneho Kaffra podawa, kotryż je ßo ßam pſchi nadpadże wobdźělił. Po tym ßu ßo 11 Kaffrojo k jenej jendżelſkej patrouilli, 30 muži ßylnej, pſchiwacżili. Na dobo Jendżelcżenjo Kaffrow wohladawſchi zoſachu hacž do jeneho offizěra, kotryż njemóżeſche ßwojeho konja wobknježicž. Tuteho jenotliweho jěſdneho je potom jedyn Kaffer wot ſady ſakłół, — to bě prynz Louis Napoleon. Kóń ſkónzowaneho cžekny. Schiel ßo Kaffra woprascha:

„Schto ſcże potom cžinili?“

„Też my ßmy prjecž běżeli, pſchetož myßlachmy ßebi, ſo mohli ßo Jendżelcżenjo wrócżicž.“

„A ſchto ßu Jendżelcżenjo cžinili?“

„Woni prjecž jěchachu.“

„Ssmy ßo potom ſkoku k cžěku wrócżili a ßmy ßo offizěrowych brónjow a draſty ſmożowali.“

„Ssu ßo Jendżelcżenjo potom wrócżili?“

„Woni ßu ßo wrócżili, ale dołho po tym.“

Jendżelcżenjo po tajkim njejßu ani ſpytali ßwojeho wjednika wukhowacž, hacž runje běchu tſi krócž ßylniſchi dyżli Kaffrojo. Tajka je jendżelſka wojeŕſka cżeſcž.

Wußudżenja.

Khoſtanſka komora. Mlokowa dżowka Bertha Haniſchez, na Dobruſchanſkim knježim dworje ßłużaza, bě 13. meje w Budyſchinje dobre mloko pſchedawała, kotreż ßo pſchi pſchepytanju jako wotběrane mloko wupokaſa. Dla pſcheſtupjenja Budyſkeho mlokoweho regulativa bě ławniſki ßud Haniſchez k 10 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja abo k arreſtej na 3 dny ſażudźił. Haniſchez ßo pſchecżiwo temule wußudej powoła a pſched khoſtanſkej komoru wudawaſche, ſo je tajke mloka pſchedawała, kajkeż bě jo wot hoſpoſy doſtała. Dokelž ßo Haniſchez njehodźeſche dopokaſacž, ſo je wodu do mloka linyła, ju wuwinowachu.

Hudanczży.

312.	313.
Wopuſch wißa kónczojta	Wěſch molerku bjes barbicža,
Nimale każ ſchkleńczana —	Kiž liczka barbi purpurſke,
A hdyž cžopke ßłónczko hlada,	A druhdy k barbje purpura
Cžura ßylſow ſ njeje pada.	Też fijałkowu pſchidawje?

Wuhudanczży ſ poßlednjeho cžißła:

310. Cžěko a jeho noſy. 311. Bruniza, podſemſke wuhło.

Sa nowy Macżicżny dom

je ßo w lěcże 1902 dotal nahromadźiło: 1374 hr. 17 np.

Dale ßu ſa njón darili:

Liſchki-Pónđżelniży: To maſch, ſo po Alpach łaſyſch, 192, ja tam hiſchcże njepobych ſa 58, lěkaŕ đżenßa wulzy ßmilny 30, „Sſyrotżyny“ poſtrow wukupjeny ſ 50 np. = ...	3 = 30 =
W „Katholſkim Póßle“ cžißło 45. lěta 1902 hižo kwitowane:	
Молоканы: Na Khróſcżanſkej kermuſchi 2 hr. — Radwórſka płatowa komißija: W Měkowje 21./10. 1 hr. 25 np., na Bjeßadże: Nawka ſen. 20 np. Hromadże 1 hr. 45 np. = . . .	3 = 45 =
Hromadże:	1380 hr. 92 np.

S đżakom kwituje a dalſche dary pſchijimuje

ſarjadniſtwo Macżizy Serbſkeje.

Max Wünsche,
tapezěrar
a wupyscher
w Budyschinje
na schulskej drózy
porucza swój skład
sofow
wscheje druziny,
matrazow,
ložow
po tunich płaczisnach.
Tapezěratske dźěła wschě dźěłam.

Mužaze
krawatty
we wulkim wubjerku porucza
A. Tschentscher
na bohatej haży cžo. 18.

Dźiwje
kastanije a žołdże
po najwyschschich płaczisnach kupuje
Otto Engert
en gros drogownja en détail.
Telefon cžisło 33.

Hudźbne instrumenty
(pisćadła)
a **truny** wscheje druziny
pschedawa a porjedża
C. Reinhold,
pschedawarnja piskadłow
na snutskownej lawskej haży 6, 1 ft.

Konje k rěsu
po najwyschschich płaczisnach kupuje
Curt Kaiser,
konjaza rěsarnja w Budyschinje.
Pschisamknjenje k telefonej cžo. 203.

Wuczobnika
hnydom abo posdźischo do swojeje pschedawarnje kolonialnych tworow pytam.
Khorla Nowak na žitnej haży.

Do Hodźija!
Mužaze a zonjaze cžaznniki, scženske cžaznniki, budźaki,
pjerschczenje, debjenki, cžaznikowe rjeczasy atd.
kwaszne
a **skladnostne wězy** najtuńscho!
Porjedzenje kóždeje druziny.
Krucze sprawne poslużenje lubjo proschu ke mni dobroczinje pschikhadźecz. S poczescżowanjom
J. Lebert, cžaznikar.

Něhdże
1000 rm. pjeńkoweho drjewa
z lońscheho puschczenja je w hajnistich revěrach Rakeczanskeho knjejstwa hischcze na pschedań. Dalsche wukasuje
knjezi rentski hamt w Rakezach.

Heinrich Lange
pschi žitnych wikach 11 **w Budyschinje** **pschi žitnych wikach 11**
swój wulki skład hotowych
kožuchowych tworow
kaž tež **wschě druziny** **ložow**
k dobroczinwemu wobkedźbowanju porucza.
Wschě **kožuchowe wězy** so po měrje schija a so tež rucze a tunjo wuporjedźeja.

Wulkotny wuspěch
sa kormjenje swini!
Spytajcze **G. Dötzerowy swinjazy pólver** a zadajcze sebi prospekt. Tyska po **50 np.** w drogowni **O. Engerta.**

„Autol"
njepschetrjecheny
wolij sa motorske wosy.
H. Möbius a syn
w Hannovrje, Baselu a Londonje

Ssuscheny tolsty połcz,
punt po 80 np. a **zuschene swinjaze mjaso,** punt po 70 a 75 np., **kolbaszowy schmalz,** punt po 50 np., porucza
Ota Pětschka na žitnej haży.

Kowarski wuczobnik
móže hnydom abo jutry do wuczby stupicz pola **Bruno Urbana,** kowarskeho mischtra w Trjebjenzach.

Ssłużobne a hródźne džowki a tajke k swinjom, wotroczkow, srěnkow, rólnych pohonczow pohonczow, hejtmanow, dźěć. cžerske swójby, tscżakow a w lazych sa tudomne a Draždźanst. strony hnydom pyta **Schmidtowa** na zukelnskej haży cžisło 24.

Kał krajaze maschiny
najlěpscheho systema,
konjaze nožizy
němske a franzowske,
britwje hižo po 1 mk. 20 np.
Blidne a dybsaczne nože
pola
Wilhelma Heina
16 na zukelnskej haży 16
(Tuchmachergasse)
nožerńja a toczerńja.

Jabluka
tschażene, tola srale a niz shnile, po kóždej džělbje kupuje a sa zentnar $2\frac{1}{2}$ mk. a wjazy płaczi
Hornjoluzišska
zadtłóczerńja
dr. Herrmanna a dr. Wetzki
pschi kralowskim walu 10.

Koprowy vitriol
zyły a tołczeny
k naczinjenju pschenzy jara tunjo porucza
Otto Engert
en gros drogowe khlamy en détail
Dalokoreczak cžisło 33.

Snate
najlěpsche kupowanske žórło
hotowych wobleczenjow, khołowow, jupow, swjerschnikow
sa hólzow, schulerjow a mužow.
Holcza drasta, žakety, mantle, khornarje, schórzuchi
sa najmjenńsche dźěczi a sa srosczenych.
Mězy, khapy, klobuki, mussy, rukajzy,
tkaniny k podschiczu, schtrympy atd.
Wulkoměschczanski wubjerk! **Sprawne płaczisny!**
Najtuńsche hacz do najwoźebnischeho.
Pschi lawskich hrjebjach 10. **Ernst Jenka.** Pódla Wjazkez hosczenza.

We wudawarńi Serb. Nowin je ſa 25 np. dostacź:

Pſchedźenak.

Protyka ſa Sserbow.

na lěto 1903.

Do Minakala!

Njedźelu 9. a póndźelu 10. nov. budźa **kermuſchne reje** ſe ẕylnje wobẕadźenej hudźbu.

Pſcheczelnje pſcheproſchuje

G. Pjetaſch, hoſczenzař.

Khěža na pſchedań.

Nowa natwarjena khěža w Hodźiju je pſcheměnjenja dla na pſchedań. Dalſche je ſhonicź we wud. Serb. Nowin.

Žiwnoſcź

ſ dobrymi twarjenjemi njedaloko Budyſchina ſ 20 abo 30 tórzami pola a łuki ẕo kupicź pyta. Dalſche je ſhonicź we wud. Serb. Nowin.

Maly żelesny **ſchatoły kotoł** je na pſchedań na Moltkowej drósy 21 po 2 ſkhod.

Derje ſdźerżany **pianino** je na pſchedań w Budyſchinje na Bismarkſkej drósy 9 po 1 ſkh.

22,000 hriwnow

zyrkwinſkich pjenjes ẕu 1. meje 1903 na wěſtu hypotheku dostacź. Wſcho dalſche je w **Hodźiju na farje** ſhonicź.

Hnydom abo poſdźiſcho móża holzy **plotowacź** dokładnje nawuknycź pola **Grafoweje** na kotołſkej haẕy 18 po 1 ſkhodźe.

Kowarſkeho wuczobnika

k jutram pyta

Heinrich Wjenk, kowarſki miſchtr w Budyſchinje na hoſchiz haẕy 31.

Cziſta ſtarſcha **holza,** kotraż je hižo w lěpſchim domje ẕkużiła, ẕo k nowemu lětu do ẕkużby pyta **w Michalſkim farſkim domje tudy** na jerjowej haẕy 15.

Kałowe hłowy

jenotliwje a po zentnarjach ẕu tunjo na pſchedań na **knjeżim dworje w Bóſchizach** pola Njeẕwaczidła.

Woſjewjenje.

Ssobuſtawy Rakeczańſkeho burſkeho tow. njech ẕebi nětko bórſy pola mje brikety ſkaſaja, ſo bych bórſy wós połny měł. Po wujednanju ſ pſchedawarjom móżu je na naſchim dwórniſchczu zentr. po 56 np. mjes ẕobuſtawy rosdźelicź.

Jan Wobad.

Pſches ẕudniſtwo ma ẕo na dyrbjenſke waſchnje na pſcheẕadźowanje pſchedacź: 20. dez. 1902 dop. w 10 hodź. żiwnoſcź Marje ſwud. Handrikoweje rodź. Zimmermannez w Bukojnje pola Hucźiny. Żiwnoſcź je na 13650 hr. takſérowana. — 13. jan. 1903 dop. ¼11 hodź. żiwnoſcź Khryſtiany Koſtakoweje w Spalach.

Wutrobny dźak

knjeſej **Voigtej,** diakonej w Ketlizach, ſa natwarjaze a duſchn wokſchewjaze prědowanje, reformaziſki ẕwjedźeń w Budeſczańſkej zyrkwi dźerżane.

Mnoſy poẕłucharjo.

Wopomnik

na row njebo

Wylema Lehmana we Hodźiju, wumrje 9. okt. 1902, 67 lět stary.

Hdyż luby wjeczor bliži ẕo,
Kak ſwjeẕeli to ſpróżneho;
Wón wě, ſo jeho bědźenje
Sa tutón dźeń ẕo pſcheſtanje,
A ſo Bóh runje pſches tu cźěmnu nóz
Joh' ſpróżnym ſtawam poda nowu [móz.
Tak, luby nano, mandźelſki,
Scźe wy tak jara żadali
We próży połnym żiwjenju,
A nětk pſchi dołhim cźerpenju,
So by waẕ Bóh Knjes hnadnje [wotwołał,
Waẕ pſches row khłodny junu k ẕebi [wſak.

Drje ſ boloſczu a ẕylſami
Ssmy do rowa waẕ podali,
Wſchak ſwami ſpuſchczicź dyrbjachmy
To najdróżſche, ſchtoż mějachmy;
Waſch luby dom, kiż prjedy wjeẕeły,
Je nětko město ẕylſow, ſrudoby.

Kak běſche waſcha wutroba
Tak hnuta a wſcha ſbożowna,
Hdyż dźowka, jara ſ daloka
Waẕ njenadźujiẕy wopyta.
Też wona wěſcze nětk ẕo wjeẕeli
So była junkrocź je ſaẕ' mjes nami.

Na ſchtyrzyczi lět w mandźelſtwi
Scźe ſnjeẕli tu we ẕwěrnoſczi
Wſcho wjeẕele a ſrudobu,
Każ póſczele Bóh do domu.
Ssyn jeniczki nětk ſlubej maczerju
A ſchtyri dźowki waẕ tu żaruju.

Nětk prajimy ſe ẕylſami:
Dobru nóz nano, mandźelſki!
Njech Bóh wam w njebju ſapłaczi
Schtoż czinili ſcźe nad nami.
A hdyż chżył naẕ Bóh junu wot- [wołacź,
Chżył w njebju nam ẕo ſaẕo widźecź [dacź.

(H. P.) **Srudźeni ſawoſtajeni.**

Budyska Bjesada.

Swjedźeń **wulkeje kołbasy** budźe **ſrjedu 12. nov.** w „Budyskej třeleńi". Kouvert płaći po wosobje 75 np. Započatk ½8 hodźin. Sobuſtawy, kotřiż hoſći přiwjedu, chcyli za nich zastupne khartki pola k. pjekařskeho mištra Biesolda wotewzać.

Serbske towarſtwo za Khwaćicy a wokolnoſć

změje jutře njedźelu za tydźeń popołdnju w 4 hodź. swoje **měſačne poſedźenje.** **Předsydstwo.**

Towarſtwo Sserbſkich Burow.

Ssobotu 15. t. m. dopołdnja w 11 hodź. ſměje wubjerk **ſhromadźiſnu** w Sendźiż reſtawraziji na kotołſkej haẕy w Budyſchinje. Proẕy ẕo, ſo bychu wſchitke poboczne tow. ſaſtupjene byłe. Też hoſczo ẕu witani.

Hłowne pſchedẕydſtwo.

Pchepołożenje nudłoweje fabriki.

Czeſczenym Sserbam w Budyſchinje a wokolnoſczi k wjedźenju dawam, ſo ẕym 3. novembra ẕwoju nudłowu fabriku

na kotołſku haẕu cziẕło 25

pſchepołożił. Sa dotal ſpożczene dowěrjenje ẕo dźakujo proſchu, mi jo też w mojim nowym pſchebyczu dobroczinje wopokaſacź.

S poczeſczowanjom

Franz Schurſch.

K dopomnjenju

na lětny ẕmjertny dźeń

Madleny ſwudowjencje **Kobanki,** rodźeneje **Wobſtez** w Delnjej Hórzy,

wumrje 11. novembra 1901, w ſtarobje 63 lět 8 měẕazow.

Hłóẕ: Jeſuẕ, moja nadźija.

Wſchitkich cźłowkow żiwjenje,
Prjecź jow khwata na tym ẕwěcźe,
A ſchtóż na to kedźbuje,
Dha jich mnoſy w jenym lěcźe
Poẕledni khód naſtupja,
Kotryż wjedźe do rowa.

Sachodne jow wſchitko je,
Na cżoż jeno pohladamy,
Haj, też naſche żiwjenje,
My tu połnu wěſtoſcź mamy,
So naẕ kóżda hodźina
Bliże k rowu pſchewodźa.

Tak też naſchu lubu macź,
Kotruż ẕmy tak njerad dali,
Dyrbimy nětk parowacź,
Ssmy pſchi jejnym rowje ſtali,
Łońſche lěto běſche to
Novembera jědnatoh'.

Bóh tón Knjes ju wotwoła
Ssrjedź we jejnym powołanju,
Na wjeczoru tamnoh' dnja
Nahle ẕmjercź tam pſchińdźe na nju,
Wona hnydom wudycha,
Sswojoh' ducha wot ẕo da.

Jejne cźełko nětko ſpi
Hižo lěto w khłódnym rowje,
Na Hórczańſkim kerchowi,
Hacź naẕ wſchěch po Bożim ẕłowje
Truba Bożoh' jandźela
Junu ſ rowa ſawoła.

Jejna duſcha po ẕmjercźi,
Każ je ẕej to pożadała,
Khwataſche k tej ſbóżnoſczi,
Kotruż tón Knjes wſchitkim dawa,
Kiż ẕu wěru dźerżeli
A ẕo derje běḑili.

Prjedy ẕwěrn ſtaraſche
Sso jow ſa naẕ, ẕwoje dźěczi,
Kotrychż je jich jědnacźe
Nětko tudy na tym ẕwěczi,
Kotrež wſchitke lubu macź
Hiſchcźe maju żarowacź.

A każ tudy na ẕwěcźe
Pſchezo ẕo po rózach njeńdźe,
Wona ſhoni doſpołnje,
Hdyż ẕmjercź do domu k njej [pſchińdźe,
Pſched ſchěẕnacźe lětami
Wumrje nan a mandźelſki.

Haj, to běſche ſrudoba,
Tehdy ſa naẕ w tamnym lěcźe,
Hdyż ẕmjercź naſchoh' nana wſa,
Wón njej dołho był na ẕwěcźe,
Wſchak wón lědom dopjelni
Lětow ſchěſcź a ſchtyrzeczi.

Boże pucźe dźiwne ẕu,
Dopósnacź ẕo njemóżeja,
Huſto w naſchim żiwjenju
Nam te myẕle hinak dźeja,
Tola pſchi tym woſtanje,
Schtoż Bóh cźini, dobre je.

Ach tak jara njewěſty
Je też naſch cźaẕ na tym ẕwěcźi,
Jako paduch we nozy
Pſchińdźe ẕmjercź na cźłowſke dźěcźi,
Duż dha chżemy ſtražowacź,
Ssmjercź pſchińcź móże bórſy ẕnadź.

W Cźemjeřzach, 6. nov. 1902.

(F., gp.) **Jan Koban,** kubleř.

(K temu cźiẕłu jena pſchikoha.)

Pschiloha k czišku 45 Serbskich Nowin.

Ssobotu 8. novembra 1902.

Płaczišny rěsneho slotu na Drježdžanskich slótnych wikach

3. novembra 1902.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
	hr.	hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnošcže hač do 6 lět	37—40	67—70
awstriske	37—41	67—72
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	33—36	63—66
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	30—32	59—61
4 žnadnje pizowane tóžeje staroby	27—29	54—58
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšeje rěsneje hódnošcže	35—38	62—66
2 połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetšeje rěsneje hodnošcže hač do 7 lět	32—34	59—61
3. starše, wukormjene krowy a žnadnje wuwite młódše krowy a jałojzy	29—31	56—58
4. žrěnjo pizowane krowy a jałojzy	26—28	52—54
5. žnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	47—50
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšeje rěsneje hódnošcže	37—40	64—68
awstriske	—	—
2. žrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	33—36	59—62
3. žnadnje pizowane	29 32	54—57
Cźelata:		
1. najlěpše ſ mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	49—51	73—75
2. žrěnje kormjene abo też dobre wot zyza	46—48	70—72
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich ſkšiżenjow w starobje hač do $1^1/_4$ lěta	51—52	64—66
2. mjaßne	49—50	62—63
3. žnadnje wuwite, też ranzy a kundrošy	46—48	59—61

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2384 měchow.	W Budyschinje 1. novembra 1902. wot hr.	np.	hač hr.	np.	W Lubiju 6. novembra 1902 wot hr.	np.	hač hr.	np.
Pšeńca . . . běła	7	79	8	09	7	79	8	24
" . . . žołta	7	65	7	95	7	29	7	65
Rožka	7	—	7	19	6	56	7	—
Jeczmjeń	6	65	6	79	6	13	6	67
Wowß . . . 50 kilogr.	7	—	7	20	6	50	7	—
Hród	10	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	50	9	50	8	—	9	50
Jahły	12	50	16	—	12	—	16	—
Hejduschka . .	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	50	2	50	1	50	2	—
Butra . . . 1 kilogr.	2	10	2	40	1	80	2	10
Pšeńcžna muka 50 " . .	9	—	17	50	13	50	15	50
Rjana muka . 50 " . .	8	—	13	50	10	83	11	83
Ssyno . . . 50 " . .	3	20	4	40	3	50	3	80
Ssioma . . 600 " . .	18	—	23	—	23	—	28	—
Proßata 1152 schtuk, schtuka .	10	—	20	—	—	—	—	—
Pšeńcžne wotruby . .	—	—	5	25	4	80	5	25
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	50	5	25	5	75
Pšeńcžny gris	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris . . .	—	—	6	50	—	—	—	—

Runklizowe žymjo, punt po 50 np. — **Czerwjeny dźeczel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyschinje płaczeschе: tórz pšeńcžny (běła) po 170 puntach 13 hr. 24 np hač 13 hr. 75 np., žołta 13 hr. — np. hač 13 hr. 51 np, tórz rožki po 160 puntach 11 hr. 20 np. hač 11 hr. 50 np., tórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr 31 np. hač 9 hr. 50 np.

Na Bursy w Budyschinje pšeńca (běła) wot 8 hr. 9 np. hač 8 hr. 24 np., pšeńca (žołta) wot 7 hr. 79 np. hač 7 hr. 94 np., rožka wot 7 hr. 15 np. hač 7 hr 38 np., jeczmjeń wot 6 hr. 75 np. hač 7 hr. — np., wowß wot 7 hr. — np. hač 7 hr. 10 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu

30. oktobra 1902.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 19 np. hač 7 hr. 38 np., pšeńca wot 7 hr. 65 np. hač 7 hr. 95 np., jeczmjeń wot 6 hr. 70 np. hač 6 hr. 78 np., wowß wot 6 hr. 50 np. hač 7 hr. — np., jahły wot 10 hr. 58 np. hač 12 hr. — np., hród 10 hr. — np., žyno 4 hr. 25 np., běrny 2 hr. — np. Ssioma (600 kilogr.) 20 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. — np. hač 2 hr. 40 np.

Wjedro w **Londonje** 7. novembra: rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** śmeje 24. njedźelu po žwjatej Trojizy rano w 7 hodź. duchowny Tyscher němsku spowjednu rěč, $^1/_2$9 hodźin farař Räda němśe a w 10 hodź. žerbśke prědowanje. — Tydźenske sastojnske dźěło śmeje duchowny Tyscher.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi**: Jurij Ernst Urban, kontrolěr w Drježdźanach, ſ Theresiju Kraskez tam. — Ernst August Gruhl, kněžeŕ a studnjeŕ w Budeśtezach, ſ Marju Amaliju Malcharjez w Ssmolizach.

W **katholskej zyrkwi**: Wylem Heinen, diätaŕ pola telegrafa w Luknowje, ſ Hilžbjetu rodź. Antonez. — Mikławsch Jakubasch, pohonc̆ w Cźichońzach, ſ Luisu Idu rodź. Rychtarjez ſe Sswinarńje.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi**: Max Kurt, Eduarda Maxa Dudy, fabrikarja w Dobruschi, ž. — Irena Sofija, Hermanna Oswina Haasy, maschinskeho wjednika w Dobruschi, dź. — Gerhard Fritz, Jana Khorle Wicźasa, kněžerja a pjekarskeho mischtra na Židowje, ž.

Zemrjeli:

Dźeń 2 novembra: Bertha, Amalija Philippez. žłužobna holza na Židowje, 14 l. 11 m. — Marja Minna Wolfez, Jana Khorle Wicźasa, kněžerja a pjekarskeho mischtra na Židowje, mandźelska, 27 l. 4 m. 8 d.

Zyrkwinske powjesće ſ Hodźija.

24. njedźelu po žwjatej Trojizy śmeje rano $^1/_2$8 hodź. duchowny Domaschka žerbsku spowjednu wucźbu, $^1/_2$9 hodźin duchowny Voigt ſ Ketliz žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Zyrkwinske powjesće ſ Budeśtez.

24. njedźelu po žwjatej Trojizy śmeje rano w 7 hodź. pomozny prědaŕ Nowy němsku spowjednu rěč, $^1/_2$9 hodźin němske a w 10 hodźinach žerbske prědowanje.

Poručam žwój **wulki skład**

mužazych a žonjazych pjelzow,

wobžadźenske a podschiwkowe kože, pjelsčzowe mězki a chornarje,

plyschowe mězki a pjelsčzowe muffy, žukujane a plyschowe mězy

ſa mužſkich a hólzow,

filzowe stupne a filzowe tosle.

Wschě kožuchi žo porjedźeja a žo ſ nowa počzahuja.

F. Trulley,

kóžkaŕ

na bohatej haßy

w domje knjesa pjekarja Biesolda.

Přénje kupowanske žórło sa saßopschedawarjow.

Wotewrjenje pschedawarńje.

S tutym cżesczenym Sserbam w **Budyschinje** a **wokolnosczi** najpodwolnischo k wjedżenju dawam, so ßym ßwój nowotwar skónczíwschi ßwoju

pschedawarńju schtrympowych worow a schtrykowanskeho pschedżena

s woßebitosczu „trikotażow“

saßo wotewrił.

Moje powjetschene wobkhadne rumnosczе mi dowoleja, wjele wjazy worow na składże měcź, dyżli prjedy a, dokelż jenoż sa hotowe pjenjesy kupuju a ßo prózuju, jenoż dobru tworu dżełacź a kupowacź, měnju, so mózu mje poczesczowazych wotebjerarjow w kóżdym nastupanju spokojicź.

Duż proschu wo dobroczíwe derjeměnjenje a poruczam ßo

s poczesczowanjom

Otto Osswald,

na kamjentnej drósy 7.

Telefon 230.

Přénje kupowanske žórło sa saßopschedawarjow.

Wulka dżělba czistopłatowych schantkow

(ßmorkaczných rubischkow)

s małymi njewažnymi smylkami

sloro sa położu porjadneje płaczisny,

někotre twßazy metrow barchentowych sbytkow

k żonjazym wobleczenjam, blusam, pjeslam, spódnim ßuknjam, koschlam atd.

po ßměschnje tunich płaczisnach,

sbytki trjenjowych tkaninow, sbytki płatowych a bawlmjanych worow.

Aug. Pawoł Hilger

na seminarskej drósy 2.

Jatrowy wolij

(Leberthran)

ßwětłu czerstwu tworu **k pizowanju skota** poruczа tunjo

Otto Engert

en gros drogownja en détail

Telefon czisło 33.

Schwablowu kißalinu, ßelowu kißalinu,

w ballonach a po wasy k rataŕskim saměram ma stajnje na składże a po najtunischich płaczisnach poruczа

Otto Engert

en gros drogowe khlamy en détail.

Dalokoreczak czisło 33.

Jejowe nudle!

Hdże kupuje kóżdy rataŕ ßwoje **jejowe nudle?** Jenoż w **Schurschez pjekarni a nudlowej fabriży** na theaterskej haßy. Tam ßu wone wschędnje czerstwe dostacź.

Jejowe nudle!

Kosaze a nasymske koże,

sajecże, kaniklaze, kocże, kunjaze a khórjaze koże, kaž tež wowczu kożu a konjaze koże po najwyschschich płaczisnach kupuje

Heinrich Lange,

pschi wowßnych wikach a żitnych wikach 11.

Kedżbu!

Hdże ßo kupuja symske swjerschniki, wobleczenja, pschesapinaki, kholowy, hólcace mantle, żonjaze żakety najlepje a najtunscho?

Jenoż pola

Kurta Lehmanna

pschi hlownym torhoschczu 5.

Kschesczijanska drastowa pschedawarńja.

Wurjadnje tunje poskiežnje.

Poručžamoj po sčžěhowazych płaczišnach, sa kóždu kupjenu wěz rukujo, tuńscho hacž w kóždym

wupschedawanju:

Normalne koschle, sčrěnjowulke po 70 a 125 np.
Spódnje kholowy sa mužow a a pacholow po 70 a 95 np.
Barchentowe koschle sa mužskich po 95 a 135 np.
Barchentowe koschle sa žónske po 90 a 145 np.
Kalmukowe sčuknje, wožebje tołste, po 75 a 100 np.
Barchentowe sčuknje s rjanymi mustrami po 125 a 150 np.
Mužaze soki, hischcže ženje tak tunje, po 35 a 50 np.
Nahlowjaze schawle a khapy na wulki wubjerk, hižo po 40 np.
Rukawate lazy sa mužskich po 150 a 175 np.
Barchentowe ložowe płachty sa wulke łoža po 75 a 95 np.
Spanske pschikrywy s kraßnymi mustrami po 125, 150 a 225 np.
Hotowe wupjerki a zychi po 200, 250 a 300 np.

Pódla teho lěpsche a najlěpsche družiny pschedawamoj po jenak tunjo wobličženych płaczišnach.

Saměnjenje ko rad dowola!

Rabattowe marki płaczu!

Philippi & Co.

na bohatej haßy 3.

Emil Wehrle

w Budyschinje

na jerjowej haßy 7

porucža sčwój wulki skład barbunjepuschczatych, derje seschitych, dżerżazych a płaczišny hódnych

barchentowych koschlow.

Mužaze koschle po 110, 120 a 130 np.,
pacholaze koschle po 1 mk.,
hólczaze koschle wschěch wulkoscžow po 40 np., 50 np., 65 np., 70 np., 85 np., 90 np., 95 np.,
žonjaze koschle s paskom 95 np., 1 mk., se schnórku po 5 np. tuńscho.
holczaze koschle po 30 np., 35 np., 45 np., 55 np., 60 np., 70 np., 75 np., 85 np.,
koschlazy barchent, stary łohcž po 15, 18, 20, 23, 25, 28, 30, 35 a 40 np.,
wulki wubjerk jenobarbnych, sčmužkatych a kaschczikatych **sčuknjowych tkaninow,** stary łohcž po 20, 25, 30, 40 a 45 np.,
kattun k pjeslam, stary łohcž po 20, 25, 30, 35, 40 np.,
jenobarbne polßukno, stary łohcž po 40, 60, 80 np.,
lama rjanych nowych mustrow,
wobrubjene **barchentowe rubischcža** po 25, 30, 40, 50 np. atd.

Cžeßny diplom — Bronsowe medaille — III. myto

a cžeßny diplom.

I. myto. I. myto.

Heinrich Mohr,

schewski mischtr,

w Budyschinje, na sčukelnskej haßy 14,

porucža sčwój **wulki skład** hońtwjerskich, jěsdnych a wyßokich schkórnjow, pjelsczowych, filzowych a sčuknjanych schkórniczkow a stupnjow, wyßoko s kožu wobßadženych, czopłych a wodu-njepschepuschczatych, s jednorej a dwójnej póduschu, niskim a wyßokim pjenkom. Hólczaze wuhorkate schkórnje se smorskami a bjes nich. Dschatzske a Roßweinske filzowe stupnje a tosle s filzowej a kožanej póduschu, tež s koßmami wutkadžene. **Nowosčze** balskich a njewjesczinskich stupnjow, ruskich, a němskich gumijowych stupnjow, stupnjow do sčněha, drjewjanzow a schkórnjow s drjewjanej póduschu, s 1, 2 a 3 spinami, s ruskim filzom podschite, kaž wschě móžne pomyßlne družiny stupnjow a schkórnjow sa mužskich a dżěczi po snatych tunich płaczišnach.

Kedžbujcže na moje wukładne wokna!

Na moju domiznu.

Mužski chor wot K. A. Kocora

je we wudawarni »Serbskich Nowin« za 10 np., w partijach za 5 np. dostać.

Lubijska banka.

Danimy pjenjesy na sapołożenske knižki

pschi wschědnym wupowjedźenju 2½ %
„ měšačnym „ 3 %
„ tsměšačnym „ 3½ %
„ schěsćměšačn. „ 3¾ %
„ dwanaćeměšačn. „ 4 %

Filiala Lubijskeje banki w Budyschinje

pschi lawskich hrjebjach.

Salsowy pólver
sa konje,
hollandski mlokowy a wužitkowy pólver,
schwajzarski mlokowy a wužitkowy pólver,
butrowy pólver, fosforkišały kalk,
słótny jatrowy wolij
porucza
měšćanska haptyka
pschi hłownym torhoschežu.
Wschě rezepty słótneho lěkarstwa šo na najšwědomiciwischo pschihotuja.

Sa brylow potrjebnych!

Khorla Scholta,
optikus w Budyschinje
pschi hłownym torhoschežu pod radnej khěžu
porucza šwój skład
optiskich tworow
dobrocziwemu wobkedźbowanju.
ff. bryle a tlóčzniki,
kotrež šo jenož sa wóčko šo pschihodźaze dawaju,
barometry, thermometry, alkoholometry, dalokowidy, lupy, powjetschaze kschleńzy, ryšowadła atd.
Wobkhod je 1856 sałoženy.
Mytowany 19 krócz.

Najtuńscho kupujecze tule symu wošebnje
mužaze a hólczaze swjerschniki, mantle, jupy, kholowy a wobleczenja,
kaž tež
žonjaze a holczaze žakety, khornarje a plyschowe khuty
pola
Otty Preussa
w drastowej fabrizy
w Budyschinje na žitnej hašy 4.
Po měrje šo drasta s rukowanjom sa dobre šedźenje schije.

Bóschiczanske ryczerkublo
pola Njeswaczidła
porucza
prašowany torf,
1000 kruchow po 8 hriwnach,
s hnydomnym sapłaczenjom po 7 hr. 50 np.

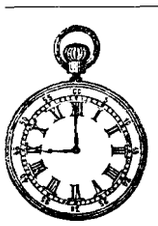

Franz Marschner
czašnikar w Budyschinje
cžo. 9 na bohatej hašy cžo. 9
šwój skład **czašnikow** a **czašnikowych rjeczašow** dobrocziwemu wobkedźbowanju porucza.
Hódna twora. Pišomne rukowanje. Tunje placzišny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pschispomnjenje: Rěcžu **herbski.**

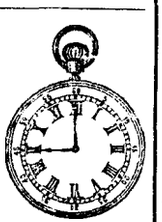

Gustav Küttner

w Budyschinje
na šerbskej hašy 10
dalokorěczak 5*

winowa a delikatessowa pschedawarnja

šnědarnja a winownja
dowola šebi pschi sapoczanej
nasymje
s poruczenjom na šebje dopomnicz.

Maschinske wolije
ruske a amerikanske
sa cžežko a lohko šo cžerjaze maschiny,
zylindrowe wolije
we wschelakich družinach,
konsistentny maschinski tuk,
wolij sa schijaze maschiny
w bleschach po 30 np. a po wašy
ma pschezo najwjetschi skład a porucza tunjo
Otto Engert
en gros drogowe khlamy en détail
na šuutskownej lawskej hašy 10.

Žonjazu drastu,
mužazu drastu,
symske mantle,
paletoty, žakety,
kapesy, khornarje
atd.
rjenje chemišzy barbi a we wschěch solidnych barbach nabarbja a pschebarbja
Heinrich Hoppstock
w Budyschinje
na hauensteinskej hašy.

Do
Njeswaczidła!

Kožane stupnje,
kožane tosle,
filzowe stupnje,
filzowe tosle,
dźěczaze wobucze
wot najmjeńscheho hacž do najwjetscheho po jara nistich płaczišnach
porucza
August Lehmann
w Njeswaczidle.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 46. Sobotu 15. novembra 1902. Lětnik 61.

Swětne podawki.

Puczowanje khěžora Wylema do Jendźelskeje.

Khěžor Wylem je wot žoboty ſ hosczom jendźelskeho krala Eduarda VII. Pschedwjeczor narodninow žwojeho kralowskeho wuja je wón do Sandringhama pschijěł. Kaž knježerſtwowe nowiny ſ wopředka pišachu, je khěžor jenož jako pschiwusny jendźelskeho krala wopytał a žo nochze se žanymi politiſkimi należnosczemi sa žwoje pschebywanje w Jendźelskej saběracz. Hinak klincza hłoßy jendźelſkich nowin. Po nich ma khěžor se žwojim wujom wo ważnych politiſkich praſchenjach jednacz, kotrež pjecza Chinu a połodniſchu Afriku nastupaju. Němska žo pjecza njeby pschecziwo temu pschecziwjała, so by Portugalſka Delagoaſku baju w połodniſchej Afriży Jendźelskej wotſtupiła, hdy by Jendźelska němskemu wikowanju w krajinje Yangtſeſkeje rěki w Chinje w pschichodźe njeſadźěwała. Jendźelske nowiny pak knježerſtwo warnuja, němskemu wikowanju Yangtſeeſke strony pschewostajicz, dokelž by ſ tym jendźelſka induſtrija cżežko ſchkodowała. Wone knježerſtwu porokuja, so je wone dla poměrnje mało hódneje Dalagoaſkeje baje Němskej hižo pschewjele k woli było. Khěžor je žo ſ jendźelſkimi miniſtrami a wožebje ſ miniſterſtwowym pschedsydu Chamberlainom w Sandringhamje dołho a žiwje rozrěczał. Hižo pschitomnosc jendźelſkich miniſtrow tam na to pokaſuje, so je khěžor Wylem mjenje teho dla do Jendźelskeje pschijěł, so by tam žwojemu wujej k narodninam sboże pschał, hacz so by pschesjenosc Němskeje a Jendźelskeje w praſchenjach kolonialneje politiki ſ nowa postajił.

Wuradźenje wo nowym złownym tarifje

w němſkim khěžorſtwowym žejmje jara pomału postupuje. Sozialdemokratojo a žwobodomyßleni žu pschipowjedźili, so žo tutón tarif ženje njedowuradźi. Njepschestawajcy maja sozialdemokratojo hodźiny dołhe rěcze, so bychu ſ tym wuradźenje do dołhosczе cżahali. Bohužel je žo jim tónle wotpohlad hacz dotal poradźił. Wobžarowacz žu woprawdźe sapóßłanzy, kotrež dyrbja na wostudke bledźenje poßłuchacz. So by žo ſ najmjeńſkcha pschi wothłoßowanju něschto cżaża wulutowało, je zentrumſki sapóßłanz Aichbichler namjetował, so měli sapóßłanzy pschi tym jenož žwoje mjeno ſ haj abo ně wotedacz. Hdy by žo tónle namjet tež pschijał, dha tola ſ tym hiſchcże njeje wjele pschecziwo ſlej woli sozialdemokratow a žwobodomyßlnych dobyte.

Pſcheradnizy wojeŕſkich potajnosczow.

Khěžorſtwowy žud w Lipſku je ryjeŕſkeho miſchtra Becka dla pſcheradźenja wojeŕſkich potajnosczow k khoſtarni na 5½ lěta a k ſhubjenju cżeßnych prawow na 10 lět, kontrolleura Antona Baia k khoſtarni na 3½ lěta a k ſhubjenju cżeßnych prawow na 10 lět, dźěłacżerja Joſefa Proſperiona k khoſtarni na 8 lět a k ſhubjenju cżeßnych prawow na 10 lět a Marju Baiowu dla pomhanja pſcheradźe wojeŕſkich potajnosczow k jaſtwu na 9 měßazow ſaßudźił. Mjenowani žu franzowſkemu knježerſtwu ſa pjenjesy ryßowanki Metzſkeje twjerdźiſny podali a ſpytali ryßowanku dwójneho ſapalaka C. 96 pſcheradźicz.

Bjesdźěłosc a nuſa.

Měſchczańſka rada w Halli je wobſamkła, 44,000 hriwnow ſa wſchelake gmejnſke dźěła pſchiſwolicz, ſo by žo dźěłacżerjam bjes dźěła ſkładnosc k dźěłanju dała. 1500 dźěłacżerjow je zyle bjes dźěła. Wjetſchi dźěl ſ nich do maſchinytwarzow žłuſcha.

Herjekańza w awſtriſkim khěžorſtwowym žejmje.

Na njeżkyſchane waſchnje žu žo w awſtriſkim khěžorſtwowym žejmje ſozialdemokratojo a ſchcheſcżańſzyliberalni wucżeſcżili. Woni žebi paduchow, mordarjow, jebakow, hłódne wjelki a druhe ſchwarne wudma nawdawachu. Sańdżeny ſchtwórtk žamo k pukam mjes wſchoněmſkimi a cżeſkimi ſapóßłanzami dońdże.

Strajk wuhlowych dźěłacżerjow w połnóznej Franzowſkej

k kónzej dże. 31,000 dźěłacżerjow je žo w Pas de Calais ſaßo k dźěłu wróciło.

Belgiſki kral Leopold II.

njeje dołho wo žwoju njedawno ſemrjetu mandźelſku žarował. Wón ma pjecza myßle, žo hižo ſaßo woženicz. Schtó budże ta ſbożowna prynzeßa, kotruż žebi 67½ lětny kral ſhlada, žo hiſchcże potajne dżerži. Kaž žo ſda, žo kral nadźija, ſo jemu nowe mandźelſtwo prynza pſchinjeße. Teho dla nochze wón liſcżinu podpißacz, ſ kotrejž je wón žwoje ſamoženje krajej darił. Wón je tež pjecza myßliczku ſpuſchcżił, žwojemu wujej a móżnemu trónowemu naßlědnikej nowy hród natwaricz. Cżeho dla tež temu hrody twaricz, hdyż žnadź śmeje kral hiſchcże žam mużſkich herbow. Poßledni hollandſki kral je dźě žo tež hiſchcże we wyßokej ſtarobje woženił, a ſ tehole mandźelſtwa je nětcżiſcha kralowa Wylemina wuſchła. Po tymle žławnym pſchikładźe chze tež kral Leopold žwój dom ponowicz.

Němſzy koloniſtojo ſ Ruſkeje wucżahuja.

Mjes němſkimi koloniſtami Radomyſchlſkeho a Žitomirſkeho wokrjeża je pytnycz, ſo žebi żadaju, ſ Ruſkeje wucżahnycz. Němſzy koloniſtojo njejžu ſ zyła ſtajni, ale hacz dotal žu žo ſ měſtow, we wjecżornych ſtronach leżazych, do rańſchich ſtron pſcheżydlowali. a jich wopuſchcżene žydliſchcża žu po nich nowi pſchikhadnizy ſ Němſkeje pſchedewſali. Mnoſy ſ němſkich koloniſtow žu do Boßnije a Herzegowiny woteſchli, ſ wotkal žu ſ cżrjódami žerbſzy wobydlerjo wucżahnyli, dokelž jich awſtriſke knježerſtwo podtłóczuje. Nětcżiſche hibanje mjes němſkimi koloniſtami je teho dla wobkedźbowanja hódne, dokelž wone wróczo k wjecżoru dże. Němzy žwoje hoſpodarſtwa roſpſchedawaju a cżahnu, ſ wotkal žu pſchiſchli, do Němſkeje, najbóle do Póſnanſkeje a do wokolnosczе Kralowza, hdyż jim pruſka koloniſazińſka komißija leżomnosczе na ſchkodu Polakow a Maſurow wobſtaruje. Wucżahowarſke hibanje je žo wſchitkich němſkich koloniſtow Wolynſkeje gubernije ſmozowało. Pſchicżiny žu: ſdroženje leżomnosczow a pachtow, kaž tež to, ſo mnoſy ruſzy a półſzy kublerjo jim pacht wupowjedźuja. Wjetſchina koloniſtow chzyſche žebi poßledni cżaż ſ pſchijecżom ruſkeho poddanſtwa žwoje wobſtejnosczе połěpſchicz. Tola jich położenje njeje žo ſ tym połóżiło.

Portugalſka.

Nětcżiſche portugalſke knježerſtwo žo wſchěm jendźelſkim żadanjam podwola. Najważniſchi mórſki pſchiſtaw pſchi rańſchim afriſkim brjoſy, Delagoaſku baj, chze wone Jendźelskej pſchedacz. Lud je

njemdry na tule podwolnoſcź pſched Jendźelſkej. Offizěrojo chzedźa kralej pißmo pſchepodacź, w kotrymž jemu radźa, ſo by nětczišſche miniſterſtwo rospuſchcził. S tym pak ßo njeby niczo polěpſchiło. Portugalſka je pola Jendźelſkeje ßylnje ſadołżena a dyrbi hižo teho dla rejwacź, kaž Jendźelczenjo piſkaju. Pódla teho ßo ßłabuſchke portugalſke wójnſke łódźſtwo njemóże ſ jendźelſkim měricź.

Sběžk w Mazedonſkej

ma ßo nětkole ſa njeporadźeny wobhladacź. Wina na tym je, ſo jeho wjedniży njeißu mjes ßobu pſchesjene, ſo ſběžkarjo njepoſtupuja hromadźe ſe Sserbami, a ſo ßu ßebi k wudyrjenju ſběžka politiſžy najnjepſchihódniſchi cźaß, po ßwjedźenju na Schipzy a po wopycźe ruſkeho wulkowjerćha pola ſultana w Konſtantinoplu, wuſwolili.

Krajina, po kotrejž je ßo ſběžk rosſchěrił, je něhdźe pokdra ſta kilometrow dołha a 80 kilometrow ſchěroka a cźehnje ßo wot Džumai, bliſko bołharſkich mjeſow, hacź k jěſorej Parchinej, njedaloko kotrehož město Sšěr abo Sseres leži. Na prěki je ßo ſběžk wot Newrokopa hacź k Wardarſkej rězy wupſcheſtrěł. Kraj je horaty a ſkałaty. Najwyſchſche hory ßu hižo dawno ſ hłubokim ßněhom pokryte a jich wjerſchki ßu njedoſtupne.

Sběžkarjow bołharſzy offizěrojo nawjeduja. Wot bołharſkeho wójſka wſchědnje offizěrojo, podwyſchzy a wojazy pſchikhadźeja a ßo ſběžkarjam pſchidawaju. Duž ßo njemóże rjez, ſo ßu ſběžkarjo bjes wojerſkeho wjedźenja.

Mnohe wßy, kotrychž wobydlerjo ßu ßo k ſběžkarjam pſchiſamkli, ßu ſpalene a próſdne. S hłownym ßrjedźiſchcźom ſběžka je hacź dotal wjeß Kreßna była. Tam je ßo ſběžkarjam poradźiło, ßo ſ wobtwjerdźenjemi wobdacź a je ſ kanonomaj, Turkam wſatymaj, wobronicź.

Njeměry w połodniſchej Amerizy.

Lědma je venezuelſki preſident Caſtro ſběžkarjow ſbił, tak ſo je nadźija, ſo ßo w Venezuelſkej bórſy ſaßo porjad poſtaji, je wójna mjes ßußodnej bolivianſkej a peruanſkej republiku wudyrika. Peruanſzy ßu pjecża Bolivianſkich pola Acre do cźiſta ſbili.

Njeměry w Marokko.

Beniderſzy Kabylojo běchu pſched krótkim jeneho Jendźelcźana ſkónzowali. Gouverneur města Tetuana teho dla winowatych ſaja. Na to Kabylojo poſtanychu, karawany wurubjachu a ßamo městu Tetuanej ſ nadpadom hrožachu. Gouverneuroweho ſaſtupnika ßu na žałoßne waſchnje morili. Jemu ßu wocźi wupalili, nóß wotrěſli a hłuboke rany do cźěła narěſali a potom cźěło pſches město wlekli. Pſchecźiwo ſběžkarjam je ßo wójſko wupóßłało, tola njeje ſnate, hacź je jich ſbiło.

Mordarſka jama pſchi jěſorje.

„Wobkhodna należnoſcź“, powjeda Livlandźan, „nuſowaſche mje pſched někotrymi lětami, ſ kubła A. pucźowacź do městačka Valka a wot tam wróczo do Rigi. Syma to běſche a ßańcza cźěř dobra. W tym padźe je to ſawjeßelenje, ſ małymi lohkimi ßankami ßam jěcź, a pohonczej dacź ſady jěcź w podobnych ßankach. Hižom běch wjazy mil wotjěł, tu naſta wjeczor wulki ßněhowy mjecźel, kotryž naju we cźmowej nozy wotwjedźe ſ praweho pucźa. Tak błudźachmoj wjazy hodźin, njenamakawſchi ani wupucźa, ani hoſpodliweho wobydlenja, doniž ßo namaj ſkónczńje jene njepokaſa, ſe ßněžnym ßwětłom roßßwětlene; tola to njeſdaſche ßo namaj hoſcźenz bycź, ale wobydlenje privatneho cźłowjeka. Saklapachmoj a mužſki we ßrědnich lětach naju pſcheceźelnje powita. Wupowjedach jemu, kak bě ßo mi ſeſchło, a proſchach jeho, ſo by mi na tutu nóz ſkhow pola ßebje popſchał. S wulkej ſdwórliwoſcźu hnydom wſchitko ſarjadowa, ſo by mje pſched hroſnym wjedrom wukhował, a dowjedſchi mje do ßwojeho wobydlenja, pſchedſtaji mje ßwojej mandźelſkej. Ta też polna hnucźa a dźělbranja poſtara ßo wo wſchitko, cźehož bě mi trjeba, a mějach dobru winu, ßo Božej pſchedwidźiwoſcźi dźakowacź, kotraž bě mje ßem dowjedła. Bórſy běch pola dobrych ludźi, kaž doma. Namakach ßo na hrodźe bliſko ležazeho wulkeho knježeho kubła, a mój pſcheceźelny hoſpodowař bě tam najeńk. Pſchi pſchijomnych rosmołwach miny ßo wjeczor. Spominajo na moje njewjeßele podeńdźenje, powjedaſche mi ſa wjeczerju podobny podawk, kotryž bě ßam naſhonił pſched někotrymi lětami a kiž jeho na najſpodźiwniſche waſchnje ſ jeho nětcźiſchej mandźelſkej hromadu ſwjedźe. Poßłuchach ſ napinatym wuchom a woſpjetuju jón tule, kajkiž je mi ſdźělił.“

Běſche był prjedy wobſtarał ruſkeho ſemjana, kotrehož wobßedźeńſtwa leżachu w Běłej Ruſkej na prawym boku rěki Dyny, a dyrbjeſche nimale daloki pucź do wokoliny města Narwy cźinicź. Duž dźěſche, ſo by wokoło njeſchoł, po ſamjerſnjenym Pajpuſkim Jěſoru, kotryž twori mjeſu mjes Livlandſkej a poprawnej Ruſkej. Po tutym jěſoru, kiž je jara dołhi, dźěłaja do wſchelakich kónzow pucźe, hdyž je ſamjerſnył, woßebje pak po jeho hłownej dołhoſcźi; a Rußojo, ſo bychu ßebi něſchto ſaßłużili, ſtaraja ßo wo to, ſo bychu pucźowazym jěſbu po lodowej runinje woßnadnjeli, twarjo baraki na wěſtych ſaſtaniſchcźach na njej, w kotrychž namakaja hoſpodowanje a pſchijomnoſcź. Ale pſchi tutych nadźatnych dobrocźelſkich naprawach łaka na pucźowazeho doſcź huſto pſcherada a ſamochtanoſcź, to je ßo hižom wjazy krócź wopokaſało, a też naſch podawk wo tym ßwědcźi. Běſche cźěmny ſymſki wjecźor, hdyž ſchwarny cźłowjek ſ lohkimi ßankami, ßam jědźo, k tutemu jěſorej dozpě. Ssylny ßněhowy mjecźel ſcźini młodemu pucźowazemu, hewak ſwucźenemu napinanjow, jěſbu njeſnjeßomnu, a wón njeżadaſche ßebi niczo bóle, hacź ſo by dozpěł jenu ſ małych hětow, ſo by ſchkit naſchoł pſched rěſazym ſymnym wětrom a pſched ßurowym wjedrom.

Pucź bywaſche konjej dale bóle napinazy, dokelž pſchibywazy ßněhowy mjecźel njewoſtaji žaneje cźěrje wjazy. Jachło móżeſche wbohe ſkocźo jeno krocźel ſa krocźelu do prědka poſtupowacź, a wjednik brodźeſche pſchipódła wſchón mjerſazy a njeſcźerpny we hłubokim ßněhu. Skónczńje ſdaſche ßo, ſo ſtaj na wußypanu cźěř dozpěkoj, kóń a wjednik wotdychowaſchtaj lóże; pſchezo pak hiſchcźe nochzyſche ßo jimaj žadyn ſkhow pokaſacź, ſa kotrymž tola wobaj tak žeńdźeſchtaj. Wjedro ſakhadźeſche dale, ßurowa ſyma naſta, a ſdaſche ßo, ſo ßu ßo wſchitke hrósby połnózneje ſymſkeje nozy ſjednocźiłe, ſo bychu wbohimaj pucźowazymaj najwjetſchu ſtyſknoſcź pſchihotowałe. Ale ſtare prajenje: „hdyž je nuſa najwjetſcha, je Boża pomoz najbliżſcha“, wopokaſa ßo też tu jako prawe. Dozpě na ßwoje wułke wjeßele do baraki, natwarjeneje na łód.

Mucźny a na poł ſmjerſły ſaſtupi do pokhmurjeneho a jeno ßłabje roßßwětleneho bydła. Njenadeńdźe nikoho hacź hoſcźenzarja, kiž ßo nimale ſwolniwy k ßłužbam wopokaſa, jemu konja ſkhowacź pomhaſche, woheń w khachlach pſchiſporjeſche, a ßo ßwojeho hoſcźa wopraſcha, ſchto mohł hiſchcźe hewak jemu k woli ſcźinicź. Tón proſcheſche najprjódźy, ſo by jemu jeho pakety, jeho dwojorołowu tſělbu a teßak pſchinjeßł, nuſne ßrědki, bjes kotrychž ßo cźłowjek w Ruſkej na žane pucźowanje, byrnjež by hiſchcźe ßnadniſche byłe, podacź njeßmě. Hoſcźenzař ßo poßměwaſche a wobkrucźcźeſche, ſo ßmě wſchak w jeho domje bjeſe wſcheho ſtracha bycź, tola ſcźini, kaž mějeſche kaſane. Na to ſcźěhowaſche pſchecźe, ſo by dobru wjecźeř a nózne lěhwo wobſtarał. Hoſcźenzař ßlubi, ſo to wobſtara. Mjes tym bě ßo pſchinamkała mała holcźka, kiž drje bě khudobneho, ale pſchijomneho napohlada, do iſtwy, po kotrejž zuſy tam a ßem khodźeſche, a bě ßo ſa khachle ßydnyła. Lědma bě zuſy jeje pytnył, dóńdźe k njej, a praſcheſche ßo jeje na mnohe wězy: holcźka pak woſta bojaſna a němа.

Doſpołne wotrěſnjenje wot hłowneje drohi, ßamobycźe w khudobnej barazy, pokhmurna njewjeßeła nóz, njedoſtatk ſabawy: — to wſchitko ſdaſche ßo pucźowazemu, dlěje ßebi to pſchemyßlazemu, njeměr cźinicź, a jemu pſchikhadźachu wězy na myßle, na kotreż drje nochzyſche dźiwacź, ale kotreż chzyſche jako muž wutrobicźe pſchewinycź. Wón khodźeſche dymku kurjo tam a ßem a hrajkaſche dyß a dyß ſ dźěſcźom, kotremuž po ſdacźu jeho wopokaſy luboſcźe derje cźinjachu.

Nětkole pſchinjeßechu wjecźeř, kiž ſ kißałeho kaku, ßwinjazeho mjaßa a pampuchow wobſtejeſche. Hoſcźenzař pſchejeſche dobre ßłodźenje, a wotßali ßo, ſo by, kaž rjekny, ßwojemu lubemu hoſcźej mjehke lěhwo horka w rózknej ſtwě pſchihotował. Tutón pſcheceźelnje ßo podźakowawſchi, wopta naſtajene jědźe; ale prjedyſcha žadoſcź ſa jědźu ſdaſche ßo zyle ſhubjena bycź. Bojaſna holcźka bě hiſchcźe pſchezo jeho bjeßadniza. Wón ſcźeże ju pſcheceźelnje k ßebi a da jej něſchto ſkibkow tykanza, kiž holcźka ſ wułkim hłodom a widźomnej radoſcźu jědźeſche. Też ßo ſdaſche, ſo ßo jej jaſyk ſ tym poča pohibowacź a, jemu liży majkajo, rjekny k njemu, do wſchěch kónzow ßo bojaſnje wobhladujo, ſ cźicha: „Luby mužo, ty mi dawaſch tykanz, a tola dyrbiſch wumrjecź!“

Se ſtrachom ſtawachu pucźowazemu włoßy na hłowje. Runje chzyſche ßo dźěſcźa na ßurowe cźěmne ßłowa wuwopraſchowacź, tu wotewrichu ßo durje a hoſcźenzař ſaſtupi. Tón ßo jara dźiwaſche, ſo hoſcźej nochze ßłodźecź. Nětkole pytny holcźku a pokaſa ju hněwny ſe iſtwy, dokelž je cźaß lehnycź hicź a ſo dźě kubłowaza macź na nju cźaka. Mjelczo płakajo ßo wotßali.

Hižo bě wo poknozy. Wichor bě žo slehnył, mróčele běchu žo rosdźělike, a rjana symska nóz bě sastaka. Pučowazy bě žo s hosćenzarjom do powjedanja dał; tola tón jeho napominasche, so dyrbi žo do měra podacz, dźěsche se žwězu a s wačokom do prědka, a hóscz sčěhowasche jeho, pokny staroscze we wutrobje. Pschińdźe do makeje, niz jara cźopkeje stwiczki. Tamón pschejesche jemu dobru nóz a poruczi žo.

Nětkole hakle měješche pucźowazy khwile, žebi njejažne dźěsćowe žkowa pschekkadowacź. Pschebjerasche jenu móžnosćz po druhej; so ma žo něčeho bojecź a so je mjes mordarjemi, to žo jemu bjes maka wěste sdasche. Pschekkadże žebi s měrnoscźu a s pschitomnoscźu ducha žwoje straschne wobstejenje. Dobra rada bě tu droha. Dale pucźowacź w nozy, to žebi nježmědźesche swěricź, dokelž budźische jeho to pscheradźiko a jeho sahubu jeno spěchowało. Wuskutk pschemyžlowanja bě tón, so žebi wotmyžli, nóz wotucźeny pschebycź a žwoje žiwjenje tak droho kaž móžno pschedacź. Tež pschińdże jemu tale leścź:

S wulkej haru samkny durje, satyka pak klucžikowu dźerku jeno s waha, a hažny žwězu. Měžacžk žwěcźesche jažnje do jstwy. Wudźěła s někotrych kožowych sahłwkow na cźlowjeka podobnu postawu, kotruž žwój kožuch woblecže, žwoju cźapku staji, a kotruž do koža położi. Wón žam pak pschepyta žwoju na dwoje nabitu tšélbu a stupi žo k khachlam sa durje, kotrež dyrbjachu jeho, wotwjerajo žo, pschikrycź pšched sastupowazym. Tak cźakasche na wumóženje wězow s pukotazej wutrobu khětry cźaž, a hižom žebi myžlesche, so je jeho bojosćz bjes winy, a so je jeho dźěcźo we žwojim njerosomje mylko, tu nusowasche jeho schudrowanje na skhodże k najwjetschej kedźbnosczi a wobhladnosczi. Mjelczo sdachu žo někotre wožoby k durjam bližicź.

Požkuchachu. Hkowny klucž wotankasche jeno s cźicha durje, kotrež wostachu zyle wotewrjene a pucźowazeho hosćenzarjowymaj wocźomaj dospokuje sakrychu, kotryž žo s tšélbu k kožu bližesche a trochu nasdala stejo wosta. Wón měrjesche žo na we kožu leżazu postawu, spuschcźi honacź a — padże žam k semi, trjecheny se sady s wutšélom, kotryž bě pucźowazy sa nim póžkał, a mižnył njebě. Bolosćiwe stonanje bě snamjo, so mordař mréje. Pschi druhim wutšélu cźekny hosćenzarjowy pschewodnik, njekhmany wotroczk. Pschiwěra jeho cźérjesche; myžlesche žebi, so ma se skym duchom cźinicź. Tutu bojosćz pschenježe najskerje tež na žónsku, delka cźakazu, dokelž wobaj žo hromadże shubischtaj. Pucźowazy pak njemějesche hischcże sa to, so je wschón strach nimo. Wón sakkadże, hdyž bě mordarski pomoznik po skhodże s holkom twochnył, durje snutska, a pscheby tak nóz pschi cźéle, njewérjo žebi, stwiczku wopuschcźicź. Tak wuczaka, pokny džaka napschecźo Bohu sa wukhowanje žiwjenja, džeń a na sboże pschińdże s dnjom něschto ruskich powosnych, kotrychž s woknom na pomoz sawoka. Sastachu, pschikhwatachu na jeho spomoženje, njenadeńdźechu pak nikoho w delnim džélu khéže. Bórsy bě se žwojeho krjudowazeho wobstejenja wumóženy.

Wón wupowjeda jim podawk stysknje pschetrateje nozy, a kak bě žebi pomhał, a pokasa jim cźélo. Najbóle wobžarowasche, so žwoju malu spomožerku wjazy njenamaka. Na to shromadnje pschepytowachu, wušlědźichu wjazy wězow, kiž jim dachu tukacź na hižom prjedy wumjedźene mordarstwa, a na wulke wjeżele spomoženeho tež wbohe dźěcźo, kotrež dyrkotasche a na pok smjersle sady s hromady žyna wucźežechu. Pokny džaka wobjimasche holczku, žlubi jej, so ju žobu wosmje a so budże jej sa nana. Posbudźena s pschecźelnym mužowym sadžerženjom, a žkyscho, so tu jeje žurowaj wukublowazaj starschej wjazy njejstaj, wupowjeda mnohi njeskutk, a pokasa w kucźe dwora wotwjeru, do kotrejež běchu morjenych ponurjeli. Wona žama wudawasche žo sa njesbožownu džowku tajkeho morjeneho, a hnujesche wschěch wutrobu se žwojej njewinowatoscźu a se žwojimi žylsami.

Powosarjo sniczichu mordarske hnězdo hacž do dna na warnowanje druhim pucźowazym. Cźélo wotedachu na bližschu polizajsku wyschnosćz, hdźež pucźowazy nadrobnu rosprawu wo zykym podawku pižomnje poda. Wostaji dźěcźo, žwoju spomožerku, hacž do žwojeho wróczenja s Narwy w tutym městnje, wobstara sbožownje žwoje wězy, a wsa ju potom žobu do žwojeje domisny, hdźež ju derje wukublacź da a žo wo nju wótzowszy starasche. Zenje njewuhažny jemu cźucźe džakownosćze we wutrobje; a ju posdźischo lěpje spóznawajo, jeje dobru wutrobu, wobdarjenosćz sa prawu dobru hosposu, wuswoli žebi ju sa žwoju mandźelsku.

Žedźenje po wěcznej domisnje.

I. (2. Kor. 5, 2.)

Ach, so bych w Božim raju
Ja hižom domach byl!
We njeżmjertnoscze kraju
Ssej hětu twaricź chzyl.

Hdźež Boha widźi wěra,
Ja wěcźnje bydlicź chzu;
Tam wěja palmy měra,
Kiž ženje njewjadnu.

Psches Khrysta wumoženje
Tam Boža mikosćz da
Mi kražne wobleczenje
A krónu žiwjenja.

Tam w jažnych honach khodźicź
Ja budu s lubymi,
Sso s jandźelemi wodźicź
We wyschschej radosczi.

Wschě žylsy, kiž žym płakał,
Tam Bóh mi setrěje,
A na cźož žym tu cźakał,
Wscho duscha dostanje.

Duž nadźej, kotruž noschu,
Mój Wótcże, dopjelń ty;
Mje bórsy, to cźe proschu,
Wsmi domoj s zusoby!

K. A. Fiedlef.

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Wjazori wólbni mužojo 5. wjeżneho wólbneho wokrjeża běchu na sańdźenu žobotu dowěrnu shromadźisnu do Sendźiz restawrazije dla sałoženja towarstwa wjeżnych wuswolerjow powołali. Tajkemu towarstwu dyrbjeli wuswolerjo se wschěch žerbskich stron pschiżłuschecź, tak so mohło towarstwowe wjednistwo shonicź, kajke njedostatki wjeżny lud cźischcźa a sa kajke jeho žadanja měli jeho sastupjerjo na žejmje wustupowacź. Pschi rosrěcźowanju wo sałożujomnym towarstwje žo tež s wobžarowanjom na to spominasche, so je knjes kublet Ssmoła-Spyteczanski žwój krajnoježejmski mandat složił. Se srěcźnimi žkowami jedyn rěcźnik wusběhowasche, s kajkej horliwosczu a wustojnosczu a s kajkim wuspěchom je knjes Ssmoła interežy žwojich wuswolerjow w žejmje a pšched knježerstwom sastupował, sa cźož dyrbjało wobydlerstwo 5. wjeżneho wólbneho wokrjeża jemu stajnje džakowne bycź. So žebi pschitomni tež na to pomyžlichu, schtó měł wuprósdnjene knjesa Ssmołowe městno w žejmje wupjelnicź, jara blisko leżesche. S Bukecźanskich stron knjesa kublerja Sobu w Cźornjowje naležnje poruczowachu. Knjes Soba hižo, hacž runje je hakle w 33. lěcże, polne dowěrjenje mjes ludom wuživa. Jemu žu gmejnske, schulske a zyrkwine pschedstejicźerstwo a dale pschedstejicźerstwo dohladowarskeje rady Bukecźanskeje wupožcźerne a nalutowarnje dowěrili. Pódla teho je wón žobustaw pschedžydstwa Bukecźanskeho burskeho a tamnischeho žerbskeho narodneho towarstwa. We wschěch tychle sastojnstwach je žo knjes Soba jako khmany a wustojny muž wupruhował. Wón je 7 lět Budyski gymnasij wopytował, so by posdźischo duchownstwo studował. Hacž runje je pschezo k najlěpschim schulerjam žłuschał, je wón tola, hdyž bě k delnjej primje dóschoł, po prósstwje žwojeho nana gymnasij wopuschcźił, so by nanowske kubło pschedewsał. Sso woženiwschi je do Cźornjowa do kubła žwojeje mandźelskeje pscheczahnył. Jako pschedstejicźer je knjes Soba druhdy tež wótre žkowo porěcźał, hdyž je to nusne było, a žebi s tym džak tych, kotrychž sastupuje, dobył. Wón je w dobrych hospodarskich wobstejnosczach a teho dla njewotwižny muž. Byrnjež mohł žebi tak dobre dny popschewacź, wón tola pilnje žwoje ratarstwo hlada a žam žobu wora a rolu džěła. Schtož jeho wožebje sa ludoweho sastupjerja wukhmanja, je jeho wurjadna srěcźniwosćz. Knjes Soba, kotryž bě žam w shromadźisnje pschitomny, na praschenje, hacž by kandidaturu pschijał, hdy bychu jeho burjo sa žwojeho kandidata postajili, s měrnymi žkowami wotmolwi, so žo temu njeby sapowjedźił. Jeho sběžna a składna rěcź a jejne s nabožinym duchom napjelnjene wopschijecźe, a pschi wschěm tym jeho ponižne waschnje na shromadźisnu najlěpschi sacźischcź cźinjesche. Shromadźeni teho dla nimale jenohłóžnje sa to hłoso-

wachu, knjesa Sobu ſa kandidatu k pſchichodnym krajnoßejmſkim wólbam poſtajicź, hdy by knjeżerſtwo do mandatoweho ſłożenja dotalneho ſaſtupjerja 5. wjeßneho wólbneho wokrjeßa, knjesa Ssmoku-Spyteczańſkeho, ſwoliło. — Każ je ßo hižo prajiło, je ſhromadźiſna dowěrna była a wo njej njeßmědźeſche ßo ſjawna rosprawa podacź. Dokelż pak ßu njedźiwajcy teho němſke nowiny hižo wo njej piſałe, njemóże też redakzija Serb. Nowin wo njej dale mjelczećź.

— **„Pſchedźenak“, protyka ſa Sserbow na lěto 1903,** je, każ kóżde lěto, ſ Budyſkim naſymſkim hermankom wuſchoł. „Pſchedźenakowy“ ſpißaczel je nam ſaßo wubjernje ſpißane „Pomhaj Bóh“ poſticźił. S teho ßameho wuſtojneho pjera namakamy „Roshlad we ßwěcźe“. Knjes ſeminarſki wyſchſchi wucżeŕ Fiedleŕ je jara rjane powjedańczko: „Maruſchka, wobras nadobneje Sserbowki“ podał. Prěni krócź je „Pſchedźenak“ lětßa „Sapoczatk Bożich ßłużbow a ſpowjedźow w Sserbach“ pſchinjeßł. Sapiß hermankow je ſe wſchej ßwědomitoſczu ſeſtajany, tak ſo móże ßo na jich prawoſcź ſpuſchczećź. W kóżdym ßerbſkim domje dyrbjał „Pſchedźenak“ ſ hoſczom bycź; pſchetoż tutón ſtary ßwěrny pſchecźel naß jenoż k dobremu a nadobnemu napomina.

— Sakſke rybaſke towaŕſtwo je 8. a 9. nov. w piwaŕſkej ſahrodze wuſtajeńzu kharpow a pſtruhow wotmělo. Měſto Budyſchin, hornjołużiſke rataŕſke wokrjeßne towaŕſtwo, Margaretha Klugowa nad Rakezami a ßwobodny knjes ſ Gärtner běchu drohotne myta wuſtajiłe. S nich ſcźěhowazy wuſtajerjo doſtachu: cźeßne myto měſta Budyſchina (wulku ßlěbornu rybjazu ſchklu ſ nożom, widliczkami a łżizu) ryczeŕkubleŕ ſ Lippe nad Kundracźizami pola Kamjenza na ßwoje wurjadne dokonjenje w plahowanju kharpow, linow a wuhorow; cźeßne myto hornjołużiſkeho towaŕſtwa (ſchěſcź ßlěbornych łżizow) Klugiz herbjo nad Rakezami ſa plahowanje łużiſkich kharpow; cźeßne myto knjenje Klugoweje (ßlěborny kheluch) ryczeŕkubleŕ Böhmer nad Klukſchom ſa plahowanje galiziſkich kharpow a cźeßne myto ßwobodneho knjeſa ſ Gärtner (kryſtallowy karan ſe ßlěbornymi wobbitkami) Huſcźańſke knjejſtwo ſa plahowanje pſtruhow. Knjes rataŕſki radźicźel Zſchucka ſ Worzyna cźeßne wopißmo ſakſkeho rybaſkeho towaŕſtwa ſa dobre łużiſke kharpy doſta.

— (Na rejach do njeſboża pſchiſchoł.) Sańdźenu njedźelu je na jenej tudomnej rejwanſkej ſali jedyn rjemjeßkniſki pomoznik tak njeſbożownje padnył, ſo njemóżeſche wjazy ßam ſtanycź. Duż jeho ſ drożku domoj dowjeſechu. Sawołany lěkaŕ ſpóſna, ſo je ßebi wón kolenowe jabłuczko ſłamał.

— (Młodoſtni paduſchi.) Poßledni hermank bě ßo njedźelu w nozy ſ jeneje poprjanzoweje budy pſchi żitnych wikach hromada póprjanzow kradnyła. Jako paduchow je polizija tſjoch khłopzow wußlědźiła a ſajała. Woni mjenuja ßo Schimank, Semik a Schütza.

— (Woheń.) W hoſcźenzu „króny“ na kamjeńtnej haßy bě ſ tak mjenowanym „krótkim ſamknjenjom“ elektrowoda woheń naſtał. S nim je ßo ſa něhdźe 200 hriwnow ſchkody na nadobje naczińiło.

— Dybſaczni paduſchi ßu poßledni hermank khětro wjele pjenjeżnych móſchniczkow woßebje żónſkim ſe ſakow ſwucźahali. Polizija je ßo podarmo prózowała, pakoſtnikow ſaßłapicź.

— Na tudomnym dwórniſchcźu je ſańdźenu njedźelu polizija jeneho pjekaŕſkeho pomozníka, wěſteho Straußberga ſe Schleſynſkeje, ſajała, hdyż chzyſche tón jěſdne koło do żeleſniſkeho cźaha dacź. Tole koło bě wón w Nowym Měſcźe kradnył a ſ nim do Budyſchina wotjěł.

— (Nadpad.) Sańdźenu ßobotu wjecźor ſtaj dwaj muż-ſtaj na Wjeleczańſkej dróſy pola Bobolz pſchi żeleſniſkim moſcźe bataillonſkeho bubnarja Eſchera ſ Budyſchina, kotryż ſ jěſdnym kołom do Hornjeje Hórki jědźeſche, nadpadnyłoj. Jemu ſtaj wobliczo krwawe ſbiłoj a jeho koło ſkónzowałoj, pjenjeſy pak jemu njejſtaj wſałoj, dokelż drje njeje żanych pſchi ßebi měł. Wěſteho Libſchera w Dźěżnikezach, na kotrehoż tukaju, ſo je jedyn ſ nadpadnikow, je ſchtwórtk żandarm ſajał.

S **Delnjeje Hórki.** Knjes wucżeŕ Wrobl je ſaßo na naſchich leżomnoſcźach pohanſke pohrjebniſchczo wotkrył. Rowy ſ popjelnizami, w kotrychż ßu poßlednje powoſtanki naſchich prjedownikow wotpoczowałe, ßu ßo ßrjedu ſ pomozu něktorych knjeſow ſ měſta wotkryłc. Hdyż ßo tajke namakanki ſtanu, ßym ſtajnje wobżarował a wutroba je mje bolała, ſo ßo tak mało naſchemu ßerbſkemu muſeju pſchiwobrocźa, kotryż je ßo ſ wulkej prózu lěta 1896 ſeſtajał a kotremuż ßo ſ Bożej pomozu bórſy nowe a pſchihódniſche měſtnoſcźe doſtanu. Cźi, kotrymż pola ſ tajkimi pohrjebniſchczemi ßłuſcheja, trjebali ßebi jenoż żadacź, ſo ma ßo to, ſchtoż ßo na ßerbſkich polach wuryje, do ßerbſkeho muſeja dacź. Wot poßlednich wurywkow je, ſchtoż ſnaju, ßerbſki muſej jenoż wurywki ſ Radworja doſtał.

Se Semiz. Njedźelu wjecźor ßo w Bolborczańſkej ſkale ſkaŕſka khěżka ſapali. W njej ßo khowazy pólver ßo teho runja ſapali a ſ tajkim wrjeſkom rosbuchny, ſo ßebi w Semizach myßlachu, ſo je pólverowy magazin na klóſchtrſkej horje do powětra ſlecźił. Někotrym woßobam ßu ßo ruzy a hłowa wobſchkodźiłe.

S **Brěſyny** pola Hucźiny. Tudomny wumjeńkaŕ a krawſki miſchtr Handrij Bartho 7. novembra ſe ßwojej mandźelſkej Hanu rodź. Falantez ſ Bukojny ßwój 50létny mandźelſki jubilej ßwjecźeſche. Pſchi tejle ſkładnoſcźi jimaj jeju dźěcźi, pſchecźeljo a ſnaczi rjane dary pſchepodachu. Knjes duchowny Matek ſ Hucźiny jeju doma pożohnowa a jeju ſ nahładnym pjenjeżnym darom, kotryż bě kral po próſtwje knjeſa duchowneho Mateka póßłał, wulzy ſwjeßeli. Bóh luby Knjes chzył wobſtarnymaj mandźelſkimaj ßłóncżny wjecźor żiwjenja ſpożcźicź.

Se Sdżara pola Klukſcha. Ssyn tudomneho kublerja Bjenady chzyſche kermuſchnu póndźelu popołdnju jeneho ſnateho w jenej pruſkej wßy pola Niſkeje wopytacź. Dokelż móże wón derje jěchacź, ßo wón na konika ßyże a ſ nim na ſtronu k Klukſchej wotjěcha. So by ßebi něhdźe 10 mjeńſchinow pucża ſalutował, ßebi wón ſcźeżku po hucźinjanſkich haczenjach do Brěſyny wuſwoli. Tola tam je jenoż pucźił ſa pěſchkow, niż pak ſa jěſdnych, dokelż někotre wuſke ławy pſches hłuboke pſchěrowy wjedu. Hdyż jěſdny ßwojemu konikej po tajkej ławje pſchěrow pſcheńcź da, ßo ława pod konjowej cźeżkoſcźu ſłama. Konik do pſchěrowa do wody padże a ßo hłuboko do błóta wjaſny. W ßwojej wulkej nuſy jěſdny ludźi ſ Brěſyny na pomoz ſawoła. Cźi dołho wbohe ſkoczo ſ pſchěrowa cźahachu, a hakle ſa 5 hodźin ſamochu, konika ſ cźeßna wucźahnycź. Boja pak ßo, ſo ſkoczo, dokelż je tak dołhi cźaß dyrbjało w ſymnym pſchebycź, ßnadź ſkhori. Njech je tónle podawk jěſdnym ſ powucżenjom, ſo njebychu po wuſkich ſcźeżkach pſches hłuboke pſchěrowy, ale po ſchěrokim prawym puczu jěchali.

S **Hornjeje Hórki.** Sańdźenu ßobotu rano chzyſche tudomny rěſniſki miſchtr Krjenz na polu ßwojeju konjow do płuha ſapſchahnycź. Hdyż jeju na někotre wokomiki ßameju woſtaji, ßo wonaj njeſnateje pſchicźiny dla ſpłóſchiſchtaj a cźeknyſchtaj. Pſchi cźěſkim moſcźe ßo tſilětny kóń někak do grata ſaſchmjata a ſnak padnywſchi ßebi rjap ſlemi. Rjane ſkoczo je Lejnjanſki konjazy rěſnik hnydom dyrbjał dokłócź.

S **Hrodźiſchcźa.** Sańdźeny ſchtwórtk w nozy ½12 hodźin je ßo prjedawſcha farſka wowczeŕnja, w kotrejż ßo ſa cźaß zyrkwineho nowotwarjenja Boże ßłużby wotbywachu, wotpaliła. Zyłe ſnutſkowne pſchiprawjenje je ßo do procha a popjeła pſchewobrocźiło. Dupu je rěſnik Krawz ſpłomjenjam wukhował. Pódła teho ßu ßo hiſchcźe woltaŕ a někotre ławki wutorhnyłe. Ssußodnu farſku bróżeń ßu ſ wulkej prózu wohnjej wobróli. K haſchenju bě 8 ßykawow pſchijěło, kotrez pak njemóżachu połnje dźěłacź, dokelż woda njedoßahaſche. Naſch nowy Bożi dom dyrbi bliżſchi cźaß dotwarjeny bycź, ſo by ßo 2. njedźelu adventa poßwjecźił.

S **Kumwałda.** W ßrjedźnym Kumwałdźe je ßo ßrjedu wokoło 5 hodźin domſke rěſniſkeho miſchtra Kempy wotpaliło.

S **Lěwałda.** Sańdźenu póndźelu wjecźor je ßo bróżeń kublerja Kerna ſ wohnjom do procha a popjeła pſchewobrocźiła. Kern drje ma domojkhowane żně ſawěſcźene, niż pak nowu młócźazu maſchinu, kotruż je ßebi hakle loni kupił. Woheń je ßo po ſdaczu ſe ſtóſtniſkej ruku ſałożił.

Se Schöneberga pola Kumwałda. Tudomny khěżeŕ a murjeŕ K. G. Jeremias ſańdźenu njedźelu ſe ßwojej mandźelſkej w połnej cźerſtwoſcźi ſloty kwaß ßwjecźeſche.

Ważny ßwjedźeń mějeſche ſańdźenu póndźelu **Wjeleczańſka** woßada, poßwjecźenje ßwojeho noweho Bożeho doma. 8. julija ſańdźeneho lěta je ßo ſałożkny kamjeń położił a nětko je zyrkej ſ Bożej pomozu dotwarjena, ſo je jena najrjeńſchich zyłeje Łużizy. Nacziſt k twarej je wumělſzy wudźěłał knjes architekt Zeißig ſ Lipſka. Stara wěża je ſtejo woſtała. Nowy Bożi dom ma podſeńſke tepjenje. 3 rjane pißane wokna pyſcha woltaŕniſchczo a pokaſuja Khryſtuſa jako krala (k njebju-ſtpicze), jako proſetu (w Bethaniji) a wyſchſcheho měſchnika (w Gethſemane). Woltaŕny wobras pokaſuje teho Knjeſa ſ tymaj wucżomnikomaj w Emaußu, jako wón khlěb łamaſche a wonaj jeho póſnaſchtaj. W zyrkwi je 1100 ßydłow a je twar tak wumělſzy natwarjeny, ſo je we wulkim rumje kóżde ßłowo haczź do najdalſcheho rózka ſroſymicź. Kraßne nowe byrgle maja 35 regiſtrow a doſtawaju wětſik pſches elektrizitätu. Zyła

zyrkej ßo ſ elektriſkim ßwětłom wobßwěcźi. Elektriſka móz pſchińdźe ſ fabriki knjeſa Hünlicha. Poßwjeczeńſka ßwjatoczńoſcź mějesche ßo tak: Rano w 9 hodź. hibaſche ßo dołhi ßwjedźeńſki cźah, wobſtejazy ſ towarſtwow, młodoſcźe na ſarſki dwór, hdźež ßwjedźeńſzy hoſcźo do njeho ſaſtupichu. Pſches rjane cźeßne wrota dźěſche do zyrkwje. Bjes hoſcźemi běſche wyſche 16 duchownych, kotſiž ßwjate ßudobje njeßechu, knjes tajny radźicźel Meuſel ſ Draždźan jako ſaſtupjeŕ krajneho konſiſtorſtwa, k. hamtſki hetman ſ Kirchbach ſ Budyſchina, k. ſchulſki radźicźel Schütza ſ Budyſchina a architekt Zeißig ſ Lipſka. Pſchi zyrkwinych durjach ßo klucź pſchepoda a potom cźah ſaſtupi do hiſchcźe próſdneho Bożeho doma, kiž běſche ſa krótki cźaß pſchepjelnjeny. Knjes ſuperintendent Khěžor poßwjeczi nowy Bożi dom na ſakožku Sjew. Jana 21, 1—3: 1. jako hětu Bożu; 2. jako měſtno k troſchtej, 3. jako žórko noweho žiwjenja. Po poßwjecźenju knjes tajny radźicźel Meuſel woßadu w mjenje krajneho konſiſtorſtwa poſtrowi a wupraji ſbożopſchecźa wyßokeje zyrkwinſkeje wyſchnoſcźe, a nětko ſaklinczachu ſynki nowych byrglow. Woßadny farař, knjes dr. Rencź, wukłoži w ßwojim prědowanju wo Pſalm 138, 2. 3, kak dyrbi Bożi dom měſto modlenja bycź; pſchetož jow chze a dyrbi woßada 1. Bohu ßo dźakowacź ſa jeho dobrocźiwoſcź a ßwěrnoſcź; 2. k Bohu ßo wołacź, ſo by naſchej duſchi móz dał. Po prědowanju pſchepoda knjes ſuperintendent Khěžor dwěmaj ſaßłużbnymaj dołholětnymaj ßobuſtawomaj zyrkwinſkeho prjódkſtejeŕſtwa, młynawobßedźerjej Nychtarjej w Wjeleczinje a gmejnſkemu pſchedſtejerjej Krenzej w Korſymju po poruczńoſcźi krajneho konſiſtorſtwa pſchipóſnawaze piſma. Też k ßerbſkej Bożej ßłużbje, kotraž ßo $^1/_2$12 ſapocźa, ßwjedźeńſki cźah hoſcźi do Bożeho doma wjedźeſche. Knjes farař Kſchižan ſ Hodźija prědowaſche wo tekſcźe 2. Mójſ. 20, 24 a wukładowaſche, kak dyrbi zyrkej bycź 1. wopomnjecźe mjena teho Knjeſa; 2. žórko Bożeho žohnowanja. Wołtarnu Bożu ßłużbu mějachu knježa ſup. Khěžor, primarius Wjazka ſ Budyſchina, farař Kubiza ſ Bukez a farař Jakub ſ Njeßwaczidła. Wobej Bożej ßłużbje běſchtej porjeńſchenej pſches kraßne ſpěwanje. Pſchi woběmaj Božimaj ßłużbomaj běſche w zyrkwi 2840 ludźi pſchitomnych. Rjany ßwjedźeń je ßo najrjeńſcho poradźił. Bóh luby Knjes pak daj rjanemu Bożemu domej, kotryž bu jemu k cźeſcźi a woßadźe k žohnowanju natwarjeny, ſtajnje pod jeho pſchikrycźom ſtejecź a ſa wjele narodow žórko natwarjenja a žohnowanja bycź!

S **Pěſkez.** Bliſko tudomnych kerkow je ßo liſtonoſcherjej Nietzoldej, pſchi Kamjeńſkim póſcźe poſtajenemu, hdyž ſ póſtſkim woſom do Kamjeńza wróczo jědźeſche, ſańdźenu póndźelu kóń ſpłóſchił. Nietzold ßo ſ woſa cźißny a ßo kruch pucźa ßobu wleczeſche, pſchi cźimž ßebi hłowu ſlě wobodrě, ſo ßylnje krwawjeſche. Snjeſboženeho ßu dyrbjeli do měſta dowjeſcź a jeho lěkarſkemu wothladanju pſchepodacź.

S **Króſtawy.** Póndźelu popołdnju je ßo tu korczma, rěſniſkemu miſchtrej Bohuwěrej Zoſelej ßłuſchaza, wotpaliła. Kak je woheń naſtał, njeje jaßnje dopokaſane, tola měnja, ſo je ßo njedźelu popołdnju, hdyž je ßo na ſali pſchednoſchk wo Chinje měł, ſ krónſkim ßwěcźnikom hrjada ſamiſchkrika. W hrjedźe nutſka je ßo woheń dale bał a nichtó jón njeje pytnył, hacź je ßo ſkóncźnje hrjada ſ płomjenjom paliła.

Se Shorjelza. (Khoſtanſka komora.) Mużakowſke hrabinſke knjejſtwo bě běrzy ſchoßejowych pjenjes Auguſtej Drogojnej ſ Hory wotwoženje drjewa ſ lěża do Mużakowſkeho papjernika pſchepodało. Drogojn bě ßebi k woženju pohonca Jana Auguſta Nowaka najał a bě ſ nim hromadźe drjewo do Mużakowa woſył, tola niz w runej měrje, ale pſches wjeß Zerſk. Tónle wokołopucź běſchtaj teho dla jěkoj, ſo byſchtaj knježe drjewo ludźom pſchedawałoj. Wſcho hromadźe ſtaj wonaj pjecża 11 rumnych metrow ſchcźěpoweho drjewa meter po 4—4$^1/_2$ hriwny pſchedałoj a ßo do wunoſchka dźěłiłoj. Hacź runje žony, kotreż běchu drjewo kupowałe, Nowaka a Drogojna pſched ßudom jako pſchedawarjow drjewa ſ wěſtoſcźu ſaßo ſpóſnachu, woßebje Drogojn prějeſche, ſo je winowaty. Wobſkorżeneju k jaſtwu po 4 měßazach ſaßudźichu.

Dźěłacźeŕ Herman Rola ſ Noweho Měſta pola Wojerez je ſnaty paduſchny hońtwaŕ a powłakowaŕ wokow. Hižo woſpjet je wón teho dla w jaſtwach pobył a na poßled je dyrbjał 1$^1/_4$ łěta khoſtańe wotpokucźicź. Tak bórſy hacź bě Rola ſaßo w ßwobodźe, hajnizy wokoło Noweho Měſta pytnychu, ſo wón ſ nowa ſwěrinje woła powłakuje. Tola pſcheklepanza popadnycź, njebě łohka wěz. Reväerſki hajnik Dommel, kotryž bě wóndy ſaßo ßornu ſ wokom ſadajenu namakał, da, ſo by Rolu pſcheleſcźił, woſjewicź, ſo naſajtra ſapucźuje. S dobom wón hajnikomaj Klimantej a Sſkodenkej poruczi, měſtna, na kotrychž běchu woka powleczene, wobkedźbowacź — a hlej, Rola ßo w powleczenych paßłach popadźe. Spłóſchiwje ßo roshładujo ßo wón k popadnjenej ßornje bliżeſche a poča jej pleza wotrubacź. Hdyž hajnikaj ſ khowanki ſtupiſchtaj, Rola woſtajiwſchi ßekeru ßo do cźěkanja da, tola hajnikaj jeho bórſy popadźeſchtaj. Pſched ßudom ßo wón wureczowaſche, ſo wón njeje woko powłakł a ſo je ßuche drjewo ſběrajo zyle pſchipadnje ßornu nadeſchoł. Tola jeho wureczam njewěrjachu, a jeho k jaſtwu na 1$^1/_2$ łěta a k ſhubjenju cźeßnych prawow na 5 łět ſaßudźichu.

S **Rychwałda.** W naſchej wßy ßo tſecźa ſchula bórſy natwari. Sańdźenu póndźelu ſtej ſchulſke pſchedſtejicźeŕſtwo a ſaſtupjeŕſtwo ſchulſkeje gmejny poßedźenje měłej, pſchi kotrymž ßo krajny radźicźel ſ Lucke wobdźěli. Dokelž ma ſchulſka gmejna hiſchcźe ſa twar druheje ſchule 6000 hriwnow wotpłacźicź, a dokelž je twar tſecźeje ſchule ſ něhdźe 20,000 hriwnami wobliczeny, a dokelž budźe dale ßo ſa wuporjedźenje kantoroweho twarjenja něhdźe 2000 hriwnow wudacź dyrbjecź, bě ßo w poßlednim poßedźenju ſchulſkeho ſaſtupjeŕſtwa twar tſecźeje ſchule wotpokaſał. Sa to běchu wobſamkli, dotalnej ſchulſkej twarjeni pſchedacź a nowu wułku wucźeŕnju natwaricź. Tutemu wobſamknjenju pak kralowſke knjeżeŕſtwo wulkich khóſtow dla njepſchihłoßowaſche, tola woſjewi, ſo by ſwólniwe było, kantorſke twarjenje na ßwoje pjenjeſy ſwuporjedźicź dacź. Duž ßo pſchitomni ſ tymle wuměnjenjom ſa knjeżeŕſtwowy projekt roſßudźichu.

S **Bórka** pola Bórkamora. 12. oktobra je ßo wucźeŕ Arthur Scheiber, kotryž je tu 3 łěta wucźeŕſke ſaſtojńſtwo ſaſtawał, do Wojerez pſcheßydlił. Sa jeho naßłědnika ßu ſchulſkeho kandidata Knorra poſtajili.

S **Mużakowa.** Kał je łětża jara tuni. Sańdźenu ßobotu ßo na tudomne wiki 28 wyßoko nakładźenych woſow kału pſchiwjeſy. So by ßo wotbył, pſchedawarjo kopu hłowcźkow po 2 hriwnomaj a hiſchcźe tuńſcho poſticźachu. Pſchi tajkej niſkej płacźiſnje njeje hódno, kał na wiki woſycź. Wjeſba ßama hižo ſkoro telko płacźi, kaž kał ßam.

S **Mużakowa.** Sańdźenu póndźelu je ßo na Barlinſkej dróſy pſched Rjencźez hoſcźenzom cźeżke njeſboże ſtało. Dwanacźelětny ßyn dźěłacźerja Oty Krecźmarja pod koła woſa, ſ wuhlom nakładźeneho, ſaběža. Hólz ßo pſchejědźe a ßo tak cźežko wobſchkodźi, ſo hnydom wudycha. Jeho ſtarſchej ſtaj hižo pſched łětami dwě dźěſcźi ſhubiłej, hdyž bě w jeju wobydlenju woheń wudyrił.

Přilopk.

S **Porſchiz.** Sſrjedu w nozy je ſ tudomneho knjeżeho młyna woheń wuſchoł, kotryž je młynźu hacź do murjow ſnicził.

* (Žiwaj pohrjebanaj.) W Lengenfeldże w Vogtlandſkej ſtaj ßo pjatk ſtudnjerjej Schwaba a Hajn ſtudnju ryjo ſaßypłoj. Hromada pjerſchcże, kotraž bě ßo na njeju walika, bě tak wulka, ſo njebě móżno, jeju hnydom wukhowacź. Hakle ſa 5 hodźin Schwabu a tſi hodźiny poſdźiſcho Hajna wurychu. Wobaj běſchtaj ßo ſadußłoj. Schwaba bě njewożenjeny, tola pſched kwaßom ſtejeſche; Hajn żonu a tſi małe dźěcźi ſawoſtaji.

* Roshorjazy podawk je ßo w żeleſniſkim cźahu, wot Wrótßławja do Oderberga njedźelu dopołdnja jědźazym, ſtał. W nim jena macź ſe ßwojimi 4 dźěcźimi, 3 hacź 9 lětnymi, ßobu jědźeſche. Jedyn 5 lětny hólz ſ durjowym pſchimadłom hrajkaſche; durje ßo wocźinichu a hólz ßo ſ woſa won wali. Hólzowa macź połna ſtracha ſa nim ſkocźi, měſto ſo by powjas nuſy ſcźahnyła. Hólza a macź ſ krwju polateju ſběhnychu a ſ cźahom do połna dowjeſechu hdyž jeju telegrafiſzy ſawołany lěkaŕ ſwobała.

* (Żarliwa holza.) Na Jenſkej dróſy w Kamjenizy je póndźelu w nozy 21 lětna ßłużobna holza Hańża Plewnizez ſ Reinsdorfa ßwojeho prjedawſcheho lubeho, jeneho 25 lětneho kamjenjecźeßarja ſ Werbacha moricź ſpytała, kotremuż něktore ßmjertne rany do ſchije narěſny. Cźeżko ſranjeneho ßu do měſchcźańſkeje hojeŕnje dowjeſli, mjes tym ſo ßu holzu ſajeli. Holza je ßo ſa to wjecźicź chzyła, ſo bě ju luby wopuſchcźił.

* (Żeleſniſkemu cźahej ßo pſchejěcź dała.) Pola Zornsdorfa je ßo młoda holza ſ Röhliz ſpěſchnemu cźahej pſchejěcź dała. Wona bě hnydom morwa. Schto je ju k ßamomordaŕſtwu pohnuło, njeje ſnate.

* (Poſdźe wotkryte mordaŕſtwo.) Skónzowanje jeneho ulana, kotreż je ßo w lěcźe 1893 w Tornje ſtało, je nětko na jaßne pſchiſchło. Teydy jeneho ulana ſwonka kaſarmſkeje hródże wobwěßnjeneho namakachu a měnjachu, ſo je ßebi żiwjenje wſał. Nětko je mordaŕ, ſe ſtym ßwědomnjom cźwilowany, ßo jenemu prjedawſchemu ulanej w Schleswigu wuſnał, ſo je ßo ſ towarſchom ulanom ſwadźiwſchi

jeho sadajił a jeho potom, so by njeskutk potajił, sa jenu kandarru wobwěßnył.

* (Nadpad na póst.) We wokolnosćźi Elisabetgrada w pokodnischej Ruskej ßu 8. novembra póstki wós nadpadnyli. Rubjeźnizy postillona a kondukteura sranichu a 12000 rublow kradnychu.

* (Nowe vulkanske wubuchanje.) Woheńbluwaza hora Santa Maria w Guatemalskej s nowa pucha a je se ßwojimi wumjetami wßy Palmar, San Felipe, Columbia a Costepas do cźista wupuscźika. Wjele cźlowjekow je pschi tym żiwjenje shubiło.

* (Woteběranje wobydlerstwa w Draždźanach.) Prjedawsche lěta je wobydlerstwo w Draždźanach wob lěto wo 7000 duschow pschibywało. Loni je ßo prěni krócź stało, so ujeje wobydlerstwo pschiběrało, ale woteběrało, a to hnydom wo 5000 woßobow Mnosy ludźo, kotsiż njeßu mohli w Draždźanach dźěło a khléb namakacź, ßu do druhich městow wucźahnyli. 1. novembra je ßo Draždźanske wobydlerstwo na něhdże 407,500 duschow wobliczyło.

* (Njesbożowne mandźelstwo.) Na žałoßne waschnje je w Parisu na drósy Saint Denis pschekupz Julien Germain ßwoju 31 létnu mandźelsku morił, kotraż je jeho samoženje pschecźiniwschi jeho wopuschcźika. Wón bě njedźelu popołdnju se ßwojimi 3 dźěćźimi w zyrkusu pobył a hižo tam w saku revolver měł. 1/2 9 hodźin ludźo na drósy St. Denis żónsku wohladachu, kotraż wustróżana psched mużom, jej s revolvrom hrożazym, cźěkasche. Tsi dźěćźi: mama! mama! wołaze, sa woběmaj běżachu. Prjedy hacź mózachu ludźo mużej wobaracź, wón 5 krócź do żony tsěli, kotraż morwa na semju padże. Ludźo ßo do muża dachu a chzychu jeho nabicź. Na polizajstwje ßo wón Julien Germain mjenowasche a powjedasche, cźeho dla je żonu satsělił.

* Wulki lóß sakskeje lotterije je do jeneje kollekzije w Riesy na cźisło 65,338 padnył. Sbożowni dobycźerjo w Riesy a wokolnosćźi bydla a ßu s wjetscha njesamożiźi ludźo.

* (Ssamomordarstwo.) Hejtman hkowneje kadetskeje schule w Großlichterfeldże w Pruskej je ßebi żiwjenje wsał. Wón je ßebi s revolvra kulku do cźoła tsělił.

* (Njesboże na hońtwje.) Kubler Wylem Rez s Beiersdorfa, kotryż bě se ßwojim bratrom w Heinersdorfje na hońtwu sa sajazami wuschoł, bě jeneho sajaza natsělił a do cźěkazeho wuchacża s tsělbinym toporom dyri. Pschi tym ßo druhi wusěł s tsělby spuschcźi, kotryż hońtwarja do żiwota trjechi. Njesbożowny psched wocżomaj ßwojich towarschow wumrje. Na podobne waschnje je psched krótkim jedyn hońtwar s Barlina żiwjenje shubił.

* (Pod koła pschischoł.) Jedyn 12 létny hólz chzysche w Apoldże s jeneho wosa, s zokorowej rěpu nakładżeneho, jenu rěpu krodnycź. Pschi tym wón padnywschi pod koła pschińdże a tak cźeżke wobschkodżenje poczerpi, so bórsy po tym wumrje.

* (Mißnjenczka policije a ßudnistwa.) Jedyn Braunschweigski měschcźan, Tampke rěkazy, dyrbjesche ßo schlschiwdżenja dla psched kawniskim ßudom w Celle samolwicź. Dokelż wón termiju skomdźi, jeho hnydom sajachu, hacź runje ßo telegrafiszy samolwi. Wón ßudnistwu kawziju poskicźi a ßo pschecźiwo sajecźu wobarasche, tola na to żaneho wotmolwjenja njedosta. Tampku po żelesniźy hromadże se stóstnikami do Hannovera dowjesechu, hdyż jeho s druhimi jatymi do saßmjerdźaneje dźěry tyknychu. Woda k mycźu w jenym piwowym ßudże bě ßmjerdźaza a do zyła shnika. Nasajtra Tampku s jenym straschnym stóstnikom hromadże sputachu a do Celle dowjesechu. Tu jeho próstwu, so by ßo psched ßudnika stajił, wotpokasachu. Hakle hdyż jedyn rěcźnik sa njeho pola wyschscheho krajneho ßuda sakrocźi, Tampku dźeßaty dźeń s jastwa puschcźichu.

Druhi podawk je ßo w Altonje stał. Na wěstu Rappaportortowu w Altonje ßo se sapleczenjom njesbożownych wobstejnosćźow bjes winy hrěschachu, so je jebanstwo skucźika. Rano sahe ßo polizistojo do jejneho wobydlenja dobuchu a ju pol swoblekanu na polizajstwo dowjedźechu. Polizajski lěkar ju swjeńschnje pschepytawschi praji, so na hrosnu khorosćź cźerpi. Duż ju do hojerne pósłkachu a jej tam stwu, w kotrejż ßo njerodne żónske lěkowachu, pschipokasachu. Tamnischi lěkar spósna, so je Rappapertortowa zyle strowa, njedźiwajaz teho pak ju, dokelż ßo polizija temu pschecźiwjesche, hakle sa 11 dnjow puschcźichu. Wona teho dla poliziju dla rubjenja ßwobody pschecźiwo prawu, schischiwdżenja a cźělneho sranjenja wobskorźi. — Wobaj podawkaj budźetaj ßo w pruskim krajnym ßejmje rospominacź.

* Dwě dźěsćźi stej ßo w Kelnje se schule domoj duzy s frachtowym wosom, se 40 zentnarjemi tworow nakładżenym, pschejećej a hnydom wumrjeschtej.

* (Skażene kóczki.) W Krumhermsdorfje pola Pirny je jena skażena kóczka jenu żonu kußka. Na sakożku sakońskich postajenjow je Pirnaske hamtske hejtmanstwo pschikasako, w Krumhermsdorfje a w 4 kilometry dalokim wokrjeßu wschě kóczki sawrjene dźeržecź, tak daloko hacź njeje nusne, pak je moricź. — To pak budże mjawczenje a kjawczenje!

* (Swón kradnyli.) W jenej fabrizy w Mnichowje ßu s jeneje ßydom poskhodow wyßokeje wěże 370 puntow cźeźki swón kradnyli. Schpawu ßu paduschi leżo wostajili.

Wußudźenja.

Khostanska komora. Baba Marja Nowakowa a Hana Israelowa w Khwacźizach běschtej ßo dla Nowakez kur swadźikej a ßo hódnje wucżeseźikej. Na to běschtej hischcże wobej tak njemudrej, so jena druhu sischiwdżenja dla wobskorźi. Kawnisti ßud kóżdu s njeju po 10 hriwnach pjenjiżneho khostanja saßudźi. Wobej ßo nochzhyschtej s tymle wußudom spokojicź a dale skorżeschtej. Psched khostanskej komoru ßo pak, prjedy hacź ßo wußudźenje sapocża, sjednaschtej.

15 létna na Ssokolzy narodźena Selma Gnauckez, kotruż je hižo tudomny kawnisti ßud paduchstwa a pschekschiwjenje dla k jastwu na 2 njedźeli saßudźił, mejesche ßo s nowa paduchstwa dla samolwicź. Khostanska komora khostanje kawniskeho ßuda na 4 měßazy 2 njedźeli powyschi.

Tkalz Jakub Hanczka s Brěmjenja, kotryż bě dla jebanstwa a falschowanja liscźinow wobskorżeny, njebě k ßudźenju pschischoł. Po namjecże statneho rěcźnika ßud wobsamknu, jeho hnydom sajecź dacź.

Pschißażny ßud. Maschinist Jan Bjarsch, w Jamnom narodźeny a na poßled w Nowych Bóschizach bydlazy, bě létßa 25. februara psched kawniskim ßudom w Budyschinje, hdyż ßo jako ßwědk pscheßłyscha, pod pschißahu wobßwědcził, so wón k evangelsko-lutherskej wěrje pschißłuscha. Posdźischo pak ßo wukopa, so je Bjarsch w lěcże 1900, prjedy hacź je ßo s jenej katholskej holzu woženił, k romsko-katholskej wěrje pschestupił. Dla lohkomyßlneje pschißahi Bjarscha k jastwu na dwaj měßazaj saßudźichu.

Twarski dźěłaczeŕ K. H. Hejnke bě 26. augusta pschipołdnju w Walowach pola Lubija fajmu ripikoweje ßkomy, něhdże 300 hr. hódnu, sapalił. Někotre lěta prjedy je Hejnke w Oberkunnersdorfje ßkomjanu tsěchu Gedlichez bróżnje sapalił, so by Kottmarskej wohnjowej woborje składnosćź poskicźił, ßo w ßwojej nowej uniformje pokasacź. Heinku k khostańi na 3 léta, k shubjenju cźeßnych prawow na 5 lět a k podstajenju pod polizajsku nadkedźbu saßudźichu.

Hudanczźy.

314.	315.
Je podołhojta bibaska, Kiž njecha k jědźi ßkodźicź; Też k wukormjenju hußyza Ju nihdy nochze rodźicź. — Drje do huby wschak tyka ßo, Pak njenażycźi nikoho.	Schto do jena dwaj cźlowjekaj Staj s Bożim ßkowom swjasanaj, So dyrbitaj ßo lubje snjesecź A duschu sa duschu ßo wjesecź, A hdyż jej' naschepjeri djas, Ssej schkerjedźitaj helski cźaß?

Wuhudanczźy s poßlednjeho cźisła:
312. Lodowa ßwěza. 313. Syma.

Sa nowy Macźicźny dom

je ßo w lěcże 1902 dotal nahromadźiło: 1380 hr. 92 np.

Dale ßu sa njón darili:

Lischki-Pónđzelniźy: Slecźichmy do lischcźich pasorow w „Lischcźej Jamje“, njewosta ani plěßniweho pjenjeźka w móschniczźy nam 5 hr., lěkař sapißa na bydle lěkarstwo sa „dom“ 1,32 hr., zusbnik s Henrijom Klejom pschinjeßy s Lubija 67 np., Jakub Ssmilniz 22 np., wscho nimo porjadnych karicźkow s zyhelemi 83 np. = ...	8	4
W „Katholskim Póßle“ cźisło 46. léta 1902 hižo kwitowane:		
Молоканы: Kermuschowarjo s Bacźonja: 70 np. + 70 np., s Kiny: 50 np. + 20 np. se swjeß. n. psch. b. Hromadże 2 hr. 10 np. =	2	10
Hromadże: 1391 hr. 6 np.		

S dźakom kwituje a dalsche dary pschijimuje

farjadnistwo Macźizy Sserbskeje.

Sa brylow potrjebnych!

Khorla Scholta,

optikus w Budyschinje

pschi hłownym torhoschczu pod radnej khěžu

porucza swój skład

optiskich tworow

dobroczinwemu wobkedźbowanju.

ss. bryle a tlóčzniki,

kotrež so jenož sa wóčzko so pschihodźaze dawaju,

barometry, thermometry, alkoholometry, dalokowidy, lupy, powjetschaze kschleńzy, ryssowadła atd.

Wobkhod je 1856 sałoženy.

Mytowany 19 krócz.

Hudźbne instrumenty

(piskadła)

a **truny** wscheje druzíny

pschedawa a porjedźa

C. Reinhold,

pschedawarnja piskadłow

na snutskownej lawskej haśy 6, 1 ss.

Wschě druzíny

cžrjewow

k dźełanju kołbasy porucza

A. Eißler,

na žitnej haśy 10 po 1 skhodź.

Mužaze

krawatty

we wulkim wubjerku porucza

A. Tschentscher

na bohatej haśy cžo. 18

Czelaze koże,

sajecze, kauiklaze, kocze, kunjaze a tkhórjaze koze po najwjetschich płaczísnach kupuje

Heinrich Lange

pschi šerbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach.

Howjaze koze, czelaze koze, konjaze koze, wowcze koze a też **wowczu wołmu** po najwjetschich płaczísnach kupuje

Heinrich Lange

pschi šerbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach.

Awkzija wužitkoweho drjewa.

Póndźelu 24. novembra t. l. ma so popołdnju w **3** hodź. w dwórnischczowej restawraziji **w Delnjej Wjasońzy** s hrabinskeho **Huschczanskeho** a **Pózkowskeho hajniskeho revěra** wužitkowe drjewo lětuschich drjewischczow s dźěla popuschczane, s dźěla stejace, s wuměnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacź. Na kupjenje smyßleni chzyli so dla wobhladanja drjewa na Huschczanskim revěrje na podpißaneho, na Pózkowskim revěrje na knjeza revěrskeho hajnika Wiesenhüttera w Pózkowach wobroczicź.

Hrabinske Schall Reauconrske hajnistwo w Huszy,
12. novembra 1902.
Wyschschi hajnik **O. Mendte.**

Awkzija palneho drjewa.

W hrabinsko-Lippeskim **Bartsko-Nowowjeschczanskim hajniskim revěrje** ma so **póndźelu 17. novembra**
něhdźe 25 twjerdych dołhich hromadow,
110 mjehkich = =
5 = hakosowych =
s wuměnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, sa hnydom hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Drjewo je pschihotowane w 24., 25. a 26. wotdźělenju (k želesniskemu twarej wotßwojene lězomnoscze).

Shromadźizna pschi 24. wotdźělenju pschi Bartsko-Suborniczanskim puczu, dopołdnja w 9 hodźinach.

Revěrske sarjadnistwo.
Aust.

Pschispomnjenje: Mjehkeho **pjeńkoweho drjewa** s łońscheho puschczenja so rm. po 2 mk. 50 np. pschedawa. Hdyž so wjetsche dźělby kupja, so płaczizny poměrnje poniža.

Drjewowa awkzija.

21. novembra 1902 popołdnju ½1 hodź. ma so **w Huczinjanskim hosczenzu** na pscheßadźowanje pschedawacź: 194 khójnowych klozow $^{7}/_{16}$ cm, 410 khójnowych kolikow $^{5}/_{6}$ cm, 40 rm. schczěpow, 309 rm. klumpachow, 11 rm. mjehkich repuchow, 115 rm. mjehkich hakosow, 6½ stotnje mjehkich walczkow, 19 rm. pjeńkow w 40. drjewischczu w 26., 27., 40., 41., 46., 47., 48., 50., 68., 70., 79., 80., 99., 100. wotdźělenju pschi Lemischowskej mjesy w Brěsynjanskej holi.

Kral. hajnistwo w Draždźanach, **Kral. hajn. rev. sarjadnistwo, w Polpizy.**
Jacoby. 11. nov. 1902. Simmig.

Něhdźe

1000 rm. pjeńkoweho drjewa

s łońscheho puschczenja je w hajniskich revěrach Rakeczanskeho knjejstwa hischcze na pschedań. Dalsche wukazuje knjezi rentski hamt w Rakezach.

Do

Njeßwaczidła!

Kožane stupnje,
kožane tosle,
filzowe stupnje,
filzowe tosle,
dźeczaze wobucze

wot najmjeńscheho hacz do najwjetscheho po jara niskich płaczísnach porucza

August Lehmann

w Njeßwaczidle.

Dźiwje

kastanije a žołdze

po najwyschschich płaczísnach kupuje

Otto Engert

en gros drogownja en détail.

Telefon cžišło 33.

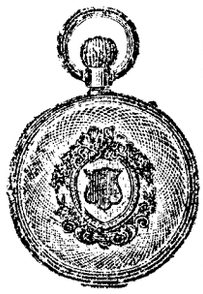

Kóždy, kotryž chze žebi **dobru a tuni czaßnik** kupicź, abo kotryž chze žebi jón **porjedźicz** dacź, njech dźe k czaßnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haśy 5

Jencz pschedawa a porjedźa sa swoje dźěło sprawnje rukuje. — **Prosźu, žebi moje wukładne wokno, s płaczísnami wupołożene, wobhladacź.**

Wuczobnika

hnydom abo posdźischo do swojeje pschedawarnje kolonialnych tworow pytam.

Khorla Nowak na žitnej haśy.

Drjewowa awkzija.

W Selenym Hajn ma so wutoru 18. nov. dopołd. w 10 hodź. něhdźe 80 hromadow khójnoweho, brěsoweho a schmrěkoweho drjewa na pscheßadźowanje pschedawacź.

Sskužobne a hródźne dźowki a tajke k swinjom, wotroczkow, srěnkow, rólnych pohonczow, pohonczow, hejtmanow, dźěłaczerske swójby, tsczakow a wołazych sa tudomne a Draždźanske strony hnydom pyta **Schmidtowa** na šukelnskej haśy cžišło 24.

Jejowe nudle!

Hdźe kupuje nětkole kóždy ratař swoje wubjerne **jejowe nudle?** Jenož w nudlowej fabrizy na kotołskej haśy.

Wschelke schicze

pyta **Gudźina** pschi želesnizy na Ssokołzy cžišło 15 b.

Wustojny rólny pohonecz so k nowemu lětu na **Radworskim knjezim dworje** pyta.

Konje k rěsu

po najwyschschich płaczísnach kupuje

Curt Kaiser,

konjaza rěsarnja w Budyschinje.

Pschisamknjenje k telefonej czo. 203.

Ssuscheny tołsty połcz, punt po 80 np., **ssuscheny swinjazy brjuch,** punt po 70 a 75 np., **kołbasa 2. druzíny,** punt po 50 np., porucza

Ota Pětschka na žitnej haśy.

Do Hodźija!

Mužaze a zonjaze czaßniki, sczěnske czaßniki, budźaki, pjerschczenje, debjenki, czaßnikowe rjeczasy atd.

po • • • • kwaßne

a **składnostne wězy** najtuńscho!

Porjedźenje kóždeje druzíny.

Krucze sprawne posłuženje lubjo proschu ke mni dobroczinwje pschichadźecź. S poczesczowanjom

J. Lebert, czaßnikař.

Dźěłaczerske kholowy, dźěłaczerske lazy, dźeczaze wobleczenja, direktnje se Seifennersdorffskeje drastoweje fabriki porucza.

Emil Heinrich w Borschczi.

Hdźe scze tónle dobry a tuni **czaßnik** kupili?

Pola **G. Magera naslědnika,** mějeczel Th. Hippa na šerbskej haśy 11.

Serbske towařstwo za Khwaćicy a wokolnosć

změje jutře njedźelu popołdnju w 4 hodź. swoje **měsačne posedźenje.** **Předsydstwo.**

Towařstwo Sserbſkich Burow.

Ssobotu 15. t. m. dopołdnja w 11 hodź. śměje wubjerk **ſhromadźiſnu** w Sendźiż reſtawraziji na kotołſkej haßy w Budyſchinje. Proßy ßo, ſo bychu wſchitke pobocżne tow. ſaſtupjene byłe. Też hoſczo ßu witani.

Hłowne pſchedßydſtwo.

Pchepołożenje nudłoweje fabriki.

Czeſczenym Sserbam w Budyſchinje a wokolnoſczi k wjedźenju dawam, ſo ßym 3. novembra ßwoju nudłowu fabriku

na kotołſku haßu czißło 25

pſchepołożił. Sa dotal ſpożczene dowěrjenje ßo dźakujo proſchu, mi jo też w mojim nowym pſchebyczu dobroczińwje wopokaſacź.

S poczeſczowanjom

Franz Schurſch.

We wudawarni Serb. Nowin je ſa 25 np. doſtacź:

Pſchedźenak.

Protyka ſa Sserbow.

na lěto

1903.

Do Lipicza a wokolnoſce!

S tutym k wjedźenju dawamoj, ſo ßmój dotalny

Schuſterez hoſczenz

w Lipiczu kupiłoj. Njedźelu 1·6. nov. budźemoj

pſchikhadny ßwjedźeń

ßwjeczicź, na kotryż najpſchecźelniſcho pſcheproſchujemoj.

Handrij Kuchaŕ
a mandźelſka.

Khěża na pſchedań.

W **Hucźinje** je rjana **khěża** czißło 20 ſe ßadowej ſahrodu a kruchom pola dła khorowatoſcże wobßedźerja hnydom na pſchedań. Dalſche je pola **Rjeczka** tam ſhonicź.

Khěża na pſchedań.

Nowa natwarjena khěża w Hodźiju je pſcheměnjenja dła na pſchedań. Dalſche je ſhonicź we wud. Serb. Nowin.

22,000 hriwnow

zyrkwinſkich pjenjes ßn 1. meje 1903 na wěſtu hypotheku doſtacź. Wſcho dalſche je w **Hodźiju na farje** ſhonicź.

Hnydom abo poſdźiſcho móża holzy **plotowacź** dokładnje nawukнycź pola **Grafoweje** na kotołſkej haßy 18 po 1 ſkhodźe.

Cziſta ſtarſcha **holza,** kotraż je hižo w lěpſchim domje ßłużiła, ßo k nowemu lětu do ßłużby pyta **w Michalſkim farſkim domje tudy** na jerjowej haßy 15.

Jatrowy wolij

(Leberthran)

ßwětłu czerſtwu tworu **k pizowanju ſłota** porucza tunjo

Otto Engert

en gros drogownja en détail

Telefon czißło 33.

Rakečanske serb. tow. „Lipa“

změje jutře njedźelu 16. nazymnika swoje **měsačne posedźenje** popołdnju z dypkom 4 hodźin w Křižanec hoſćeńcu. Přednošk je kn. Pohlan: „Michał Frencel, spisaćel Serbow“ dobroćiwje přilubił. Nuzneho wuradźenja dła wšě sobustawy a hoſći wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

We wudawarni „Sserb. Nowin“ ßu doſtacź: **kmótſjaze liſty.**

Njeſapomniczka

k lětnemu wopomnjenju

na row lubeje macźerje

Hany ſwudowjeneje **Langoweje** rodźeneje **Nowakez**

w Małej Dubrawzy.

Narodźi ßo 31. hodownika 1843, wumrje 15. naſymnika 1901.

Kiž ßo w ßwěcże lubo maju,
Dźělenja ßo njeſminu,
Njech też luboſcź wjetſchu maju
Jedyn k temu druhemu:
Dha wſchak pſchińdże po cżaßu
K bolosnemu dźělenju;
Wopuſchczicź ßo lubi maju,
Dobru nóz wſchěm ßwojim praju.

Tak je też naß wopuſchczika
Naſcha luba droha macź,
K Bohu dom ßo wotßalika
A ſ tym ſbudźika naſch płacź.
Cżežzy khora leżeſche
Njedźelow tu dwanacże;
Huſto ſdychny,: Pſchińdź, mój Božo,
Pſchikrótſch moje khorokožo.

Widźo ßwět bu wona kſchczena
W Minakalſkej woßadże,
W Lipiczu pak narodźena,
Hdyż nan żiwnoſcź mějeſche;
Khodźika też potom je
W Minakale do ſchule,
Kſchczeńſki ßlub tam wobnowika,
Hdyż bě ſchulu wukhodźika.

Tſi a dwazyczi lět běſche,
Naſtupi pucź mandźelſki,
A jón ſ Janom Langu dźěſche
W prawej ßwěrnej luboſczi.
Bóh bě jeju wobſbožił,
Schtyri dźěczi wobradźił,
Kiž bychu jim k bokej ſtali,
W ſtarobje jich wothladali.

Ssydomnacże lět ſtaj ßwěrnje
Byłoj w ßwjatym mandźelſtwje,
Wjeß'le, ſrudźbu brałoj měrnje,
Noßykaj kſchiž ſczerpliwje.
Kak ßo ſrudnoſcź powjetſchi,
Kotraż Waju potrjechi:
Mandźelſki a nan, Wam daty,
Pſches ſrudnu ßmjercź bu prjecź [wſaty!

Tak ſcże ſ wudowu dha była
Lětow ßydomnacże tu,
Ssnadź też ßylſow wjele ßyła,
Staroſcź njeßła wſchelaku.
Tola Wótź je njebjeſki
Horjebrał ßo po Wami,
Sapomnił Waß njeje żenje,
Starał je ßo ſa Waß rjenje.

Sruđna hodźin bě to wěſczi,
Hdyż na tamnym popołdnju
Macź ßej ßwojej lubej dźěſczi
K khorołożej pokiwnu,
Jimaj ruku podajo
Wot njej' nětko dźěli ßo,
Porucziwſchi lubych k Bohu,
Prjeď hacź dźěſche ßmjertnu drohu.

Naſymnika pjatnateho
Łońſche lěto wotwoła
Ssmjercź po woli njebjeſkeho
Waſchu macź ſe żiwjenja.
Macżeńa bě wutroba
Klapacź nětko pſchestała;
Duſcha jeje wurudźena
Bu do njebja pſcheßadźena.

Wóczko je ßo ſańdźelike
Lubowanej macżeri;
Schtoż bě wamaj drohe, mike,
Wam ßu nětko ſkhowali:
Symny row ju pſchikrywa,
Hórka ßo tam poſběha,
Kſchiż wam jeje pokaſuje,
So Bóh lubych towařſchuje.

Wyſche hwězdow w jaßnych honach,
We njebjeſkej krajinje,
Khodźi nětk we rjeńſchich ſtronach
W tamnym cżichim Zoarje;
S dźěſczomaj ßo wjeßeli,
Kiž tam prjedy njej' ßu ſchli,
Khodźa nětko ſwjeżeleni
Wulzy jara wobſboženi.

Lěto hižo ſpi we rowje,
W měrnej ſemi ſkhowana
W Khwaczizach tam na kerchowje,
Hdyż bu cżeßnje hrjebana;
Wotpocżuje w nadźiji,
So też junu wotuczi;
Jejne cżěło pſchekraßnjene
Póńdże k njebju ſwjeżelene.

W mjenje ſrudnych ſawoſtajenych

pſches **Jana Henku.**

(K temu cżißłu jena pſchiłoha.)

Serbske towařstwo za Khwaćicy a wokolnosć

změje jutře njedźelu popołdnju w 4 hodź. swoje **měsačne posedźenje.** **Předsydstwo.**

Towařſtwo Sserbſkich Burow.

Ssobotu 15. t. m. dopołdnja w 11 hodź. śměje wubjerk **ſhromadźiſnu** w Sendźiż reſtawraziji na kotołſkej haßy w Budyſchinje. Proßy ßo, ſo bychu wſchitke pobocżne tow. ſaſtupjene byłe. Też hoſczo ßu witani.

Hłowne pſchedßydſtwo.

Pchepołożenje nudłoweje fabriki.

Czeſczenym Sserbam w Budyſchinje a wokolnoſczi k wjedźenju dawam, ſo ßym 3. novembra ßwoju nudłowu fabriku

na kotołſku haßu czißło 25

pſchepołożił. Sa dotal ſpożczene dowěrjenje ßo dźakujo proſchu, mi jo też w mojim nowym pſchebyczu dobroczińwje wopokaſacź.

S poczeſczowanjom

Franz Schurſch.

We wudawarni Serb. Nowin je ſa 25 np. doſtacź:

Pſchedźenak.

Protyka ſa Sserbow.

na lěto

1903.

Do Lipicza a wokolnoſce!

S tutym k wjedźenju dawamoj, ſo ßmój dotalny

Schuſterez hoſczenz

w Lipiczu kupiłoj. Njedźelu 1·6. nov. budźemoj

pſchikhadny ßwjedźeń

ßwjeczicź, na kotryż najpſchecźelniſcho pſcheproſchujemoj.

Handrij Kuchaŕ
a mandźelſka.

Khěża na pſchedań.

W **Hucźinje** je rjana **khěża** czißło 20 ſe ßadowej ſahrodu a kruchom pola dła khorowatoſcże wobßedźerja hnydom na pſchedań. Dalſche je pola **Rjeczka** tam ſhonicź.

Khěża na pſchedań.

Nowa natwarjena khěża w Hodźiju je pſcheměnjenja dła na pſchedań. Dalſche je ſhonicź we wud. Serb. Nowin.

22,000 hriwnow

zyrkwinſkich pjenjes ßn 1. meje 1903 na wěſtu hypotheku doſtacź. Wſcho dalſche je w **Hodźiju na farje** ſhonicź.

Hnydom abo poſdźiſcho móża holzy **plotowacź** dokładnje nawukнycź pola **Grafoweje** na kotołſkej haßy 18 po 1 ſkhodźe.

Jerje!

tunu po 44, 42 a 37 hriwnach, ſchtuku po 5 a 6 np. pſchedawa

Khorla Nowak
na żitnej haßy.

Sa ßwoju pſchedawarnju kolonialnych tworow a ſpirituoſow hnydom abo poſdźiſcho **wuczobnika** pytam.

Khorla Nowak
na żitnej haßy.

Kowarſki wuczobnik

może hnydom abo jutry do wuczby ſtupicź pola **Bruno Urbana,** kowarſkeho miſchtra w Trjebjeńzach.

Zbożopſchecże

k połſtalětnemu mandźelſkemu jubilejej

wumjeńkarja a krawſkeho miſchtra

Handrija Bartha

a jeho mandźelſkeje **Hany** rodź. Falantez w Bukojnje

na dnju jeju ſłoteho kwaßa,

7. novembra 1902.

Hdyż dźenß wróczo pohladataj
Na wſchě lěta ſańdźene,
Ach, kak dźakowacź ßo mataj
Bohu ſa tak wſchelake,
Kak je Bóh Waj' wodźił ſ hnadu
We Waj' dołhim żiwjenju
Wamaj dał pſchez dobru radu,
Hdyż ßo ſtyſki bliżachu.

Na wjeczorje ſwjeßelenaj
Tu we ßwěta zuſbuſtwje
Dżitaj Bohu poruczenaj
Dale ßwój pucź w mandźelſtwje,
A hdyż w ßmjercźi rosdźělenaj
Budźetaj tu na ßwěczi,
Bóh chżył dacź, ſo ſjenoczenaj
B'dźetaj ſbóżnaj w wěczноſczi.

Pschiloha k czišku 46 Serbskich Nowin.

Ssobotu 15. novembra 1902.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

10. novembra 1902.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšcheje rěsneje hódnosće hacž do 6 lět	37—40	68—70
awstriske	37—41	68—72
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	33—36	64—66
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	30—32	59—61
4. ßnadnje pizowane kóždeje starosty	27—29	53—57
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšcheje rěsneje hódnosće	36—38	62—66
2 połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetšcheje rěsneje hódnosće hacž do 7 lět	33—35	58—61
3. starše, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódše krowy a jałojzy	30—32	55—57
4. žrěnjo pizowane krowy a jałojzy	27—29	52—54
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	47—50
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšcheje rěsneje hódnosće	38—40	64—68
awstriske	—	—
2. žrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	33—36	59—62
3. ßnadnje pizowane	29—32	54—57
Čelata:		
1. najlěpše ſ mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	49—50	72—75
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	46—48	68—71
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich ſchižењow w starobje hacž do 1¼ leta	51—52	64—66
2. mjaßne	48—50	62—63
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	45—42	58—61

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2384 měchow.	W Budyschinje 8. novembra 1902. wot hr.	np.	hacž hr.	np.	W Lubiju 13. novembra 1902 wot hr.	np.	hacž hr.	np.
Pšeńža běła (50 kilogr.)	7	79	8	09	7	79	8	24
Pšeńža žołta (50 kilogr.)	7	65	7	95	7	29	7	65
Rožka (50 kilogr.)	7	—	7	19	6	56	7	—
Ječmjeń (50 kilogr.)	6	65	6	79	6	13	6	67
Wowß (50 kilogr.)	6	80	7	20	6	50	7	—
Hróch (50 kilogr.)	10	—	11	—	10	—	11	—
Woka (50 kilogr.)	8	50	9	50	8	—	9	50
Jahły (50 kilogr.)	12	50	16	—	12	—	16	—
Hejduschka (50 kilogr.)	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny (50 kilogr.)	1	50	2	50	1	50	2	—
Butra 1 kilogr.	2	10	2	40	1	80	2	10
Pšeńčna muka 50 =	9	—	17	50	13	50	15	50
Rjana muka 50 =	8	—	13	50	10	83	11	83
Ssyno 50 =	3	20	4	40	3	50	3	80
Ssłoma 600 =	18	—	23	—	23	—	28	—
Prožata 1236 schtuk, schtuka	10	—	20	—	—	—	—	—
Pšenčne wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	25	4	80	5	25
Rjane wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	50	5	25	5	75
Pšeńčny gris (50 kilogr.)	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris (50 kilogr.)	—	—	6	50	—	—	—	—

Runklizowe žymjo, punt po 50 np. — **Čerwjeny dźeczel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyschinje płaczesche: kórž pšeńžny (běła) po 170 puntach 13 hr. 24 np hacž 13 hr 75 np, žołta 13 hr. — np. hacž 13 hr. 51 np, kórž rožki po 160 puntach 11 hr. 20 np. hacž 11 hr. 50 np., kórž ječmjenja po 140 puntach 9 hr 31 np hacž 9 hr 50 np.

Na Bursy w Budyschinje pšeńža (běła) wot 8 hr. 9 np. hacž 8 hr. 24 np., pšeńža (žołta) wot 7 hr. 79 np. hacž 7 hr. 94 np., rožka wot 7 hr. 15 np hacž 7 hr 40 np., ječmjeń wot 6 hr. 75 np. hacž 7 hr. — np., wowß wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 10 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu

6. novembra 1902.

Po 50 kilogr: Rožka wot 7 hr 19 np. hacž 7 hr. 38 np., pšeńža wot 7 hr. 65 np. hacž 7 hr. 95 np., ječmjeń wot 6 hr. 70 np. hacž 6 hr. 78 np., wowß wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 30 np, jahły wot 10 hr. 58 np. hacž 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., ßyno 4 hr. 25 np., berny 2 hr. — np Ssłoma (600 kilogr.) 20 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 1 hr. 90 np. hacž 2 hr. 30 np.

Wjedro w **Londonie** 14. novembra: rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smeje 25. njedźelu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodź. farař Räda žerbsku spowjednu rěcž, ½9 hodźin duchowny Tyscher žerbske a w 10 hodź. němske předowanje. — Tydźenske sostojnske dźeło smeje farař Räda.

Pokutny dźeń, žrjedu, smeje rano w 7 hodź. duchowny Tyscher žerbsku spowjednu rěcž, ½9 hodź. farař Räda žerbske a w 10 hodź. němske předowanje. — Psched zyrkwinymi durjemi smeje ßo kolletka sa woßadnych khudych.

Wórowani:

W Michałskej zyrkwi: Michał Kubiza, dźełaćer na Židowje, ſ Marju Marthu Steglichez tam. — Jan Bohuwěr Rostok, dźełaćer we Wulkim Wjelkowje, ſ Marju Lejnu swod. Wojtowu rodź. Michałkez tam.

W katholskej zyrkwi: Khorla Hugo Steig..., hudźbnik, ſ Klementinu Jadwigu rodź. Baumanez.

Křćeni:

W Michałskej zyrkwi: Ernst Richord, Khorle Augusta Henczela, sahrodniſkeho najenka w Bobolzach, ß. — Hermann Pawol, Janc Nikuſcha, khežerja a murjerja na Židowje, ß. — Arthur, Michała Kubizy, dźełaćerja na Židowje, ß. — Hedwiga Gertrud, Jana Ernsta Raka, dźełaćerja w pkunarni na Židowje, dź. — Joa Alma, Ernsta Augusta Kalaucha, kamjenjeczeßarja w Hněwßezach, dź.

W katholskej zyrkwi: Horst Waltar Bjarnat, Rudolf Mikławscha Hoffmanna, pschekupza, ß. — Jurij, Jana Wicžasa, murjerja na Židowje, ß. — Franz Jurij, Pětra Měrczinka, žiwnoſczerja w Bělſchezach, ß

Zemrjeli:

Dźeń 7. novembra: Bjedrich Eduard August Hajna, murjeř a žiwnoſczeř w Raschowje, 61 l. 6 m. — 11. Hedwiga Gertrud, Jana Ernsta Raka, dźełaćerja w pkunarni na Židowje, dź., 15 d.

Zyrkwinske powjesće ſ Hodźija.

25. njedźelu po ßwjatej Trojizy smeje rano ½8 hodź. farař Kschižan žerbsku spowjednu wuczbu, ½9 hodźin duchowny Mikla ſ Lupoje žerbske a w 10 hodź. němske předowanje.

Pokutnu žrjedu smeje rano ½8 hodź. duchowny Domaschka němsku spowjednu wuczbu, ½9 hodź. farař Kschižan němske a ¾ hodź. žerbske předowanje.

Zyrkwinske powjesće ſ Budestez.

25. njedźelu po ßwjatej Trojizy smeje rano w 7 hodź. pomozny předar Nowy žerbsku spowjednu rěcž, ½9 hodźin duchowny Domaschka ſ Hodźija žerbske a ¼11 hodźin němske předowanje.

Pokutnu žrjedu smeje pomozny duchowny Nowy rano w 7 hodź. žerbsku spowjednu rěcž, ½9 hodź. žerbske a ¼11 hodź němske předowanje. — Psched zyrkwinymi durjemi smeje ßo kolletka sa woßadnych khudych.

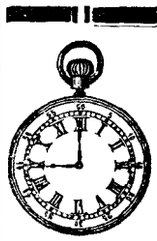

Franz Aarschner

čaßnikař w Budyschinje

cjo. 9 na bohatej hatzy cjo. 9

ßwój ſkład **čaßnikow** a **čaßnikowych rjeczazow** dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucža.

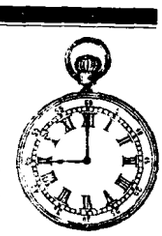

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczišny. Porjedźenje dobre a tunje.

Pschispomnjenje: Rěczu **kerbſkt.**

Bóschiczanske ryczerkubło

pola Rjeßwaczidła

porucža

praßowany torf,

1000 kruchow po 8 hriwnach,

ſ hnydomnym sapłaczenjom po 7 hr. 50 np.

Sserbske a němske spěwarske

w najwoßebnischich a jednorych ſwjatkach ßu po tunich płaczišnach na pschedań **we wudawarni Serb. Nowin.**

Pscheczehnjenja dla
wulke wupschedawanje.

Se składow mojeje hoborszy wulkeje tworowneje składownje poruczam sczěhowaze wězy po njeßměrnje tunich placzisnach. Pódla tychle wězow ßu placzisny sa wschě twory khětro jara ponižene.

Schatowe klamory
s twjerdeho drjewa. Kopa nětkole po 14 np.

Petrolejowe khany
2 litraj wopschijaze, s patentowany schrubom, nětkole po 43 np.

Wuhlowe kopacze
woßebje wulke a tolste, nětkole po 70 np.

Helioß-ßwězy,
ßo njedomischkorjaze, paket (6 schtuk) 39 np.

Sczinowe wěka
k wotczerchanju czrijow, nětko po 37 np.

Britanija-khosejowe lziezki
nětko ½ duzenta po 38 np.

Britanijowe jědzne lzizy
nětko ½ duzenta po 63 np.

Dybsaczne noże
s dwěmaj brinkomaj a forkowym czahakom, jenoż Solingski wudźělk, nětko po 52 np. a 89 np.

Pschestajliwe vitrażowe žerdże
sa kóžde wokno ßo pschihodźaze, nětko po 23 np.

Solingske noże a widliczki
jenoż lěpscheje hódnosczże, nětko po 40, 48, 54, 68 np.

Wóskowe barchentowe blidowe deki
85/115 cm wulke, nětko po 92 np,

Pschedsnamjenjane ruczne dźěła
njedosczehnjenje tunje.

Paradne trjenja
běłe s wobrubom a kraßnej ryßowanku nětko po 42 np.

Klamorowe schórznchi
s wubjerneje tkaniny, nětko po 32 np.

Deki na schijaze maschiny
wulke, se schěrokim czerwjenym wobrubom nětko po 1 mk. 43 np.

Ložowe pschedpoložki,
podražowane persiske, se ßuczkatymi fransami, nětko po 85 np.

Denczkowe deczki
wschelakich wulkosczow a hódnosczow, nadpadnje tunjo.

Wulke pjelsczowe muffy
s žónske po 1 mk. 15 np. hacž 12 mk.

Pjelszowe boy
hižo po 89 np. hacž 10 mk.

Kwětkowe vasy s molowanjom
wyßokeje modneje formy nětkole po 29 np.

Sslónki a mnežnizy
s zyblowym mustrom, nětko po 42 a 89 np.

Wuschiwane twjelki
nětko po 29, 35, 50—135 np.

Sofowe deki
wschěch wulkosczow a hódnosczow, po 52 np.

Trjenja
běłe bělene se žakardowym mustrom, 42 cm schěroke nětko po 28 np.

Mužaze symske soki
por po 25 np.

Mužaze spódnje kholowy
nětkole po 75, 89, 98, 145—300 np.

Hóležaze symske mězy
hižo po 38 np.

Njedźiwajcy jara tunich placzisnow kóždy, kotryž sa 3 hr. kupi, dar pschidostanje, kotrež ma ßo pschi kupowanju, jeli ßo na to sabudże, pominacz.

S. Beer, prjedy Messow & Waldschmidt,

pschi hlownym torhoschczu 9 delka a po prěnim skhodże.

Lubijska banka.

Danimy pjenjesy na sapołożenske knižki

pschi wschědnym wupowjedzenju $2\frac{1}{2}\%$
„ mězaczným „ 3%
„ tsimězaczným „ $3\frac{1}{2}\%$
„ schěsczmězaczn. „ $3\frac{3}{4}\%$
„ dwanaczemězaczn. „ 4%

Filiala Lubijskeje banki w Budyschinje
pschi lawskich hrjebjach.

Max Wünsche,
tapezěrar a wupyscheŕ
w Budyschinje
na schulskej drósy
porucza ßwój skład
sofow
wscheje druziny,
matrazow,
ložow
po tunich placzisnach.
Tapezěrarske dźěła wschě dźěłam.

Wulka dźělba čzistoplatowych schantkow

(ßmorkaczných rubischkow)
ſ małymi njewažnymi ſmylkami
ſkoro ſa połojzu porjadneje płaczišny,

něktore tyßazy metrow barchentowych ſbytkow

k ženjazym wobleczenjam, blusam, pjeſlam, ſpódnim ßuknjam, koſchlam atd.
po ßměſchnje tunich płaczišnach,

ſbytki trjenjowych tkaninow, ſbytki platowych a bawlmjanych tworow.

Aug. Pawoł Hilger

na ſeminarſkej dróſy 2.

Kedźbu!

Hdźe ßo kupuja ſymſke

ſwjerſchniki, wobleczenja, pſchesapinaki, kholowy, hólčace mantle, ženjaze žakety najlěpje a najtuńſcho?

Jenož pola

Kurta Lehmanna

pſchi hłownym torhoſchczu 5.
Kſcheſczijanſka draſtowa pſchedawarnja.

Salſowy pólver
ſa konje,
hollandſki mlokowy a wužitkowy pólver,
ſchwajzarſki mlokowy a wužitkowy pólver,
butrowy pólver,
foſforkißały kalk,
ſłótny jatrowy wolij
porucza

měšćanska haptyka

pſchi hłownym torhoſchczu.

Wſchě rezepty ſłótneho lěkarſtwa ßo na najßwědomiczíwiſcho pſchihotuja.

Najtuńſcho kupujecze tule ſymu woßebnje

mužaze a hólčaze ſwjerſchniki, mantle, jupy, kholowy a wobleczenja,

kaž tež

ženjaze a holczaze žakety, khornarje a plyſchowe khuty

pola

Otty Preussa

w draſtowej fabrizy
w Budyſchinje na žitnej haßy 4.

Po měrje ßo draſta ſ rukowanjom ſa dobre ßedźenje ſchije.

Kał krajaze maſchiny

najlěpſcheho ſyſtema,

konjaze nožizy

němſke a franzowſke,

britwje hižo po 1 mk. 20 np.

Blidne a dybſaczne nože

pola

Wilhelma Heina

16 na ßukelnſkej haßy 16
(Tuchmachergaſſe)
nožerńja a toczerńja.

Žonjazu draſtu,
mužazu draſtu,
ſymſke mantle,
paletoty, žakety,
kapely, khornarje
atd.
rjenje chemiſzy barbi a we wſchěch ſolidnych barbach nabarbja a pſchebarbja

Heinrich Hoppstock

w Budyſchinje
na hauenſteinſkej haßy.

Heinrich Lange

pſchi žitnych wikach 11 **w Budyſchinje** pſchi žitnych wikach 11

ßwój wulki ſklad hotowych

kožuchowych tworow

kaž tež **wſchě druźiny** **kožow**

k dobroczíwemu wobkedźbowanju porucza.

Wſchě **kožuchowe wězy** ßo po měrje ſchija a ßo tež rucze a tunjo wuporjedźeja.

„Autol"

njepſchetrjechemy

wolij ſa motorſke woſy.

H. Möbius a syn
w Hannovrje, Baſelu a Londonje.

Woßebje **tolſte mlokowe, wódne a petrolejowe khany, želeſniki, wódne hornzy, mlóczenki, wuhlowe kaſcheze, tykanzowe deńza,** kotrež ßym ßam dźěłał, **lampy a latarnje,** woprawne **Solingſke noże a widliczki,** zara tunjo poručam.

Moritz Schulz,

klampnarſki miſchtr w Budyſchinje pſchi ßerbſkich hrjebjach 10.

Koſaze a naſymſke kože,

ſajecze, kaniklaze, kocze, kunjaze a tkhórjaze kože, kaž tež wowczu kožu a konjaze kože po najwyſchſchich płaczišnach kupuje

Heinrich Lange,
pſchi wowßnych wikach
a žitnych wikach 11.

Wurjadnje tunje poskiczenje.

Poruczamoj po sczěhowazych płaczišnach, sa kóždu kupjenu wěz rukujo, tuńscho hacz w kóždym

wupschedawanju:

Normalne koschle, žrěnjowulke po 70 a 125 np.
Spódnje kholowy sa mužow a a pacholow po 70 a 95 np.
Barchentowe koschle sa mužskich po 95 a 135 np.
Barchentowe koschle sa žónske po 90 a 145 np.
Kalmukowe žuknje, wožebje tołste, po 75 a 100 np.
Barchentowe žuknje s rjanymi mustrami po 125 a 150 np.
Mužaze soki, hischcze ženje tak tunje, po 35 a 50 np.
Rahłowjaze schawle a khapy na wulki wubjerk, hižo po 40 np.
Rukawate lazy sa mužskich po 150 a 175 np.
Barchentowe łožowe płachty sa wulke łoža po 75 a 95 np.
Spanske pschikrywy s kražnymi mustrami po 125, 150 a 225 np.
Hotowe wupjerki a zychi po 200, 250 a 300 np.

Pódla teho lěpsche a najlěpsche družiny pschedawamoj po jenak tunjo wobliczenych płaczišnach.

Samnišnje ko rad dowaljo!

Rabattowe marki płaczo!

Philippi & Co.

na bohatej haßy 3.

Emil Wehrle

w Budyschinje

na jerjowej haßy 7

porucza žwój wulki skład barbunjepuschczatych, derje seschitych, džeržazych a płaczišny hódnych

barchentowych koschlow.

Mužaze koschle po 110, 120 a 130 np.,
pacholaze koschle po 1 mk.,
hólczaze koschle wschěch wulkosczow po 40 np., 50 np., 65 np., 70 np., 85 np., 90 np., 95 np.,
žonjaze koschle s paskom 95 np., 1 mk., se schnórku po 5 np. tuńscho.
holczaze koschle po 30 np., 35 np., 45 np., 55 np., 60 np., 70 np., 75 np., 85 np.,
koschlazy barchent, stary łohcz po 15, 18, 20, 23, 25, 28, 30, 35 a 40 np.,
wulki wubjerk jenobarbnych, žmužkatych a kaschczikatych **žuknjowych tkaninow,** stary łohcz po 20, 25, 30, 40 a 45 np.,
kattun k pjeslam, stary łohcz po 20, 25, 30, 35, 40 np.,
jenobarbne połžukno, stary łohcz po 40, 60, 80 np.,
lama rjanych nowych mustrow,
wobrubjene **barchentowe rubischcza** po 25, 30, 40, 50 np. atd.

Czežny diplom — Bronsowe medaille — III. myto

a czežny diplom.

I. myto.

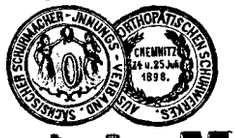

I. myto.

Heinrich Mohr,

schewski mischtr,

w Budyschinje, na žukelnskej haßy 14,

porucza žwój **wulki skład** hońtwjerskich, jězdnych a wyßokich schkórnjow, pjelsczowych, filzowych a žuknjanych schkórniczkow a stupnjow, wyßoko s kožu wobžadženych, czopłych a wodu-njepschepuschczatych, s jednorej a dwójnej póduschu, niskim a wyßokim pjenkom. Hólczaze wuhorkate schkórnje se smorskami a bjes nich. Oschatzke a Roßweinske filzowe stupnje a tofle s filzowej a kožanej póduschu, tež s koßmami wukładzene. **Nowoscze** balskich a njewjeschczinskich stupnjow, ruskich, a němskich gumijowych stupnjow, stupnjow do žněha, drjewjanzow a schkórnjow s drjewjanej póduschu, s 1, 2 a 3 spinami, s ruskim filzom podschite, kaž wschě móžne pomyßlne družiny stupnjow a schkórnjow sa mužskich a dźěczi po snatych tunich płaczišnach.

Kedźbujcze na moje wukładne wokna!

Na moju domiznu.

Mužski chor wot K. A. Kocora

je we wudawarni »Serbskich Nowin« za 10 np., w partijach za 5 np. dostać.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 47. Sobotu 22. novembra 1902. Lětnik 61.

Swětne podawki.

Snjesbožene jakskeho krónprynza Bjedricha Augusta.

Sakskeho krónprynza Bjedricha Augusta je w Salzburgskej wobžarujomne njesboże podeschło. Krónprynz sańdżeny tydżeń se swojim wujom, toskanskim wulkowójwodu na honćwu khodżesche. 20. novembra dopołdnja wokoło 9 hodźin, hdyž bě w Abtenauskim revěrje pola Unterwanda dweju kamjykow tšělił, so wón na jenej luzy wobsunywschi sebi hwisdżel lěweje nohi slemi. Wošmjo hnydom sawołani mužojo na nošydłach krónprynza do wulkowójwodskeje hěty, se wschej nusnej nadobu wuhotowaneje, do Unterwanda donjeschu. Tam woni popołdnju w 4 hodźinach pschińdżechu. Dr. Höfner ſ Atenaua so hnydom k snjesbożenemu sawoła. S dobom toskanski wulkowójwoda po dra. Minnicha do Salzburga póšła, kotryž spósna, so je slemk po sdaczu lohko sahojomny. Krónprynzej so noha dospołnje swobala, wón w nozy směrom spasche, bě zyle bjese symy, njeczujesche bolosczow, a tež saczeklisna bě snadna, czehož dla je jeho powschitkowne měcze spokojaze. Pschichodnu njedżelu so krónprynz ſ wosom na Golinyske żelesniske sastanischczo dowjesy; dalsche njeje hischcze snate. Krónprynza na honćwje dwórski marschall rytmischtr ſ Tympling, hajniski radżiczel Farner a jedyn hajnik pschewodżachu.

Kněžorstwowy sejm.

Namjet zentrumskeho sapósłanza Aichbüchlera, so by so w kněžorstwowym sejmje pschichodnje se wschelakobarbnymi papjerkami wothłoßowało, je so pschecźiwo hłoßam sozialdemokratow a swobodomyßlnych pschijał. Wothłoßowanje nětko wjele ruczischo dże. Czerwjena papjerka wosnamjenja haj, módra ně, běła pak, so so wothłoßowanja wostaji. Sda so nětko, so smeje so wuradżenje złowneho tarifa bóle do spěcha.

Mordarstwo na němskej wójnskej łódźi „Loreley“.

Wójnska łódź „Loreley“, kotraž hewak psched Konstantinoplom steji, so w tu khwilu w Athenskim pschistawje porjedża. Mužstwa mjes tym we wotnajatej khěži bydla, a offizěrojo su so w jenym hosczenzu samješczili. Mužstwa wotměnja łódź strażowachu. Hdyž njedżelu rano wokoło 4 hodźin dohladowazy offizěr ſ dwěmaj matrosomaj na „Loreley“ stupi, wón strażnika njenadeńdże, a latarnine mikotate swětło na luże krwě padasche. W kapitanowej stwje, w kotrejž strażu mějazy podwyschk Biderizki nakhwilnje spasche, bě łožo rosjěsdżene a ſ krwju womasane. Wulki żelesny khamor, kotryž pjenjesy a tajne papjery wopschijesche, bě wotnjeżeny. Nurjazy tón samy dżeń blisko „Loreley“ na dnje morja czěło podwyschka Biderizkeho ſ nakaknjenej rann namakachu. Żelesny khamor drje wobschkodżeny, tola njewotewrjeny pschi swěczaku leżesche. Pódla podwyschka Biderizkeho bě po sdaczu też matrosa Kohler skónzowany. Na mórskim dnje pak njemóżachu jeho czěło wußlědźicź. S wjetschim wuspěchom sa nim na kraju pytachu. Jeho sa nětkotre dny namakachu, tola niz morweho, ale zyle njeskranjeneho. Hdyž jeho do pscheßłyschenja wsachu, sebi wón se swojim rěczenjom napscheczo rěczesche a skónczńje so tak saschmjata, so so wěste sdasche, so je Kohler sam Biderizkeho skónzował. Dołho prěwschi, je so na poßled wusnał, so je mordarstwo skucził, so by pjenjesy se żelesneho khamora kradnył. Dokelž njeje samohł kaschcź wocźinicź, je jón leżo wostajił a czeknył. Dwaj dnjej je so w skałowej jamje khował. Hłód je jeho ſ njeje wuhnał a poł sahłódnjeneho su jeho sajeli.

Franzowske knježerstwo pschecźiwo alkoholismej.

W Franzowskej su spósnali, so je alkohol najhórschi sahubjeŕ franzowskeho luda. Knježerstwo chze teho dla swejmej sakoń pschedpołożicź, ſ kotrymž dyrbi so wopikstwu, mjes ludom so pschezo bóle rosscherjazemu, wobaracź. Ministerstwowy pschedsyda je hižo akademiju lěkarjow napominał, wschě strowoscźi schkódne essenzy sestajecź, kotrež so k pschihotowanju alkoholatych napitkow wužiwaja.

Nadpad na belgiskeho krała.

Hdyž sobotu dopołdnja kral a sobustawy kralowskeje swójby w Brüsselu po żarowanskej Bożej służbje sa semrjetu kralowu w Gudulinskej zyrkwi do kralowskeho hroda jědźechu, njesnaty cźłowjek do kralowskich wosow tsi krócź ſ revolwra tšěli. Nadpadnik, kotrehož hnydom sajachu pschi pscheßłyschenju praji, so Rudini rěka a so je rodżeny Italian. Wón so wusna so je jako anarchist chzył krała moricź. Hižo w zyrkwi je na krała tšělicź chzył, tola je so bojał, so by druhich ludźi trjechił. Tón wokomik, hdyž je so do krała samerił, su konje saběżeli, tak je město prěnjeho tsecźi wós trjechił. W jeho revolwru hischcze nětkotre kulki tczachu. W jeho sakach anarchistiske nowiny namakachu. Dokelž w Belgiskej smjertne khostanje njewobsteji, móża Rudinia jenoż k khostarni na czaß żiwjenja sasudźicź. Rudini semjanskej swójbje pschißłuscha. Wón je wyschschu schulu wukhodźił a je so, hdyž we wójsku służesche, k khostarni na 5 lět sasudźił, dokelž hižo tehdy ſ anarchistami wobkhadżesche. Posdźischo jeho dla jebanstwa k khostarni na 4 lěta sasudźichu.

Nowe ministerstwo w Sserbiji.

Dotalne ministerstwo je krótke wobstacże měło. Skupschtina (sejm) njemějesche k njemu doscź dowěrjenja, dokelž k njemu nětkotsi pschiwißowarjo doprědkarskeje strony pschißłuschachu, kotraž je sa Milana lud podtlóczowała. Ministerstwo je teho dla wotstupicź dyrbjało. Nowe ministerstwo, sa kotrehož pschedsydu je kral generala Zinzara Markowicza pomjenował, ſ pokojazy ſ neutralnych a ſ pokojazy ſ radikalnych wobsteji.

Mazedonski sběžk.

W Mazedonskej su turkowszy wojazy sběžk podtlóczili, tola jenoż po sdaczu, pschetoż woprawdże so hižo pschihoty k nowemu sběžkej stawaju. Tak bórsy hacź czopke nałětnje sklónczko saßwěczi, ma so wocźakacź, so sběžk ſ nowa wudyri. Wschitzy rodżeni Mazedonszy, kotsiž w bołharskim wójsku służa, su ſ njeho wustupili, so bychu so w naléczu mazedonskemu sběžkej pschisamkli. Mazedonszy sběžkarjo so ſ Awstriskeje ſ pjenjesami a brónjemi podpjeraju. Awstriskemu knježerstwu wo to dże, so bychu so w europiskej Turkowskej porjadne wobstejnosće njepostajiłe. Teho dla wone muhamedanskich Arnawtow na serbske wobydlerstwo w Starej Sserbiji a na Bołharow a Mazedonskej schczuwa. Czim bóle budża Arnawtojo a Turkojo kschescźijanow pschesczěhacź, czim skerje smeje Awstriska pschicźinu, Staru Sserbiju a Albansku se swojim wójskom wobsadźicź. Na to so wona hižo dawno pschihotuje a móże składny czaß k temu lědma

dočakacź. Wožebje Awstriskej wjele na tym leži, so by žo Mazedonska k Bolharskej njepschisamkmyka, ale so by žama žwojeho wjerćha dostała. Balkanszy Sslowjenjo dyrbja žo po móžnoscźi dźělicź, so mohła jich Awstriska posdźischo cźim lěpje wobknjeźicź. Wulka Bolharska a žylna Sserbija njebyschtej žo do awstriskeje politiki pschihodźikej, kotraž žo na to měri, Balkan hacź k grichiskim mjesam awstriskemu nadknjejstwu podcźišnycź.

Turkowski sultan w pjenjeźnych cźěžnoscźach.

W turkowskich statnych kažach je stajna próstnoscź. Sastojnizy a wojazy dyrbja husto lěta dołho na wupłacźenje žwojeje msdy cźakacź. Hdyž sańdźeny tydźeń sultan žwoje narodniny žwjecźesche a jemu sastupjerjo europiskich knjeźerstwow sbožo pschejachu, žu sultanowi wojazy jemu wjeźele khětro skasyli. Tutón dźeń 300 se žłužby puschcźenych wojakow khěžu roskasowazeho generala wobstupi a žebi žadasche, so by jim sastatu msdu schtyrjoch lět wupłacźił a jich do jich domisny wróćźo dowjesć dał. Sultan je wojakam, kotryž mějachu połnje prawo, 230,000 frankow pschepodacź dał, so by žo dalschich njeměrow sminył.

Kholera w Palestinje.

We wokolnoscźi Jerusalema a pschimórskeho města Jaffy kholera knježi. W městačku Lydda je něhdźe 1000 cźłowjekow na kholeru wumrjeło. W Jerusalemje žamym žebi mrětwa mjenje woporow žada.

Bojoscź Amerikanskich pscheđ Němskej.

Roscźenje němskeho wójnskeho łódźstwa je w sjenocźenych statach połnózneje Ameriki bojoscź pscheđ Němskej sbudźiło. W nětotrych nowinach žo pschezo sažo na strach pokasuje, so mohła žo Němska nětotrych krajow połodnischeje Ameriki smozowacź. Njedowěrjenje pschecźiwo Němskej je žo s powjescźu wobtwjerdźiło, so chze němski khěžor dwoje wójnske łódźstwo srjadowacź, kotremuž dyrbjało žo morjo pschi brjohach połodnischeje Ameriki pschipokasacź. New-Yorkske nowiny „Daily Expreß“ pišaju, so knjeźerstwo sjenocźenych statow se srjadowanja dwojeho wójnskeho łódźstwa sa amerikanske wody žudźi, so chze Němska pschi składnoscźi w žrjedźnej abo połodnischej Amerizy wójsko na brjóh wušadźicź a amerikansku sažadu slemicź, po kotrejž žmě Amerika jenož Amerikanskim žłuschecź. Hrosa pscheđ němskej wupinawoscźu je Amerikanskim tak do stawow sajeła, so namjetuja, amerikansko-jendźelski swjask pschecźiwo Němskej scźinicź. — Jendźelcźenjo drje njebudźa pscherucźe k tajkemu swjaskej swólniwi. Jim žamym žu Amerikansku husto doseź hrosyli, so jendźelske knjejstwo w Kanadźe powróćźa.

Pschiběranje sozialdemokratow w Amerizy.

Pschi poslednich wólbach do ludoweho sastupjerstwa je liczba sozialdemokratiskich kłošow žylnje pschiběraka. 1896 je žo 36,000 w lěcźe 1900 hižo 126,000 a nětko hižo 500,000 sozialdemokratiskich kłošow wotedało. Wožebje w rańschich statach a w žrjedźnym wjecźorje je tutón wólbny wunoschk dwójcy nadpadny, dokelž žo wo wuswolenje presidenta njejednasche. W lěcźe 1904 budźe žo pschi wólbje noweho presidenta hižo se sozialdemokratiskej stronu liczicź dyrbjecź.

Sběžk Wasiriskich pschecźiwo Jendźelskej.

Mały Wasiriski lud pschi połnóznych indiskich mjesach bě pschecźiwo jendźelskemu knjejstwu postanył. Pscheđ jendźelskej pschemozu žu Wasirojo s khrobłoscźu žo wobarawschi s cźeścźu podleżeli. Scheścźo Wasirszy běchu zosajo w jenej wěži pola Gumani wucźeł pscheđ jendźelskimi pschescźěharjemi namakali. Jendźelcźenjo zyły džeń s kanonami do wěže tšelachu, tola Wasiriszy žo njepoddachu. Skónczńje Jendźelcźenjo wjecźor wěžu s nadběhom dobuchu. Jendźelski hejtman Whity a tšjo drusy jendźelszy offizěrojo pschi nadběhu padźechu. Khroblych Wasiriskich Jendźelcźenjo morichu.

Wopyt pola leutnanta.

To bě s wjecźora; měžaczk žwěcźesche. To bě w lěcźe a žmy w sahrodźe.

Po tutej sahrodźe khodźi leutnant se Sahańskich.

Wón njekhodźi žam.

Pódla njeho krocźi rjana mloda Khata Lubosnizka; tak jej rěkasche. Janej se Sahańskich bě žo radźiło, jeje wutrobu žebi dobycź — hischcźe žebi to njeběschtaj wusnałoj, ale to wón wjedźesche.

Khacźiny nan njebě khudy. Mějesche fabriku, khěžu w měscźe, khěžu na wšy s wulkej sahrodu, wschelakore knjeźske wosy a jěchanske konje. Kóžde lěto pucźowasche khětro daloko se žwojej žwójbu. Duž móżesche žo cźłowjek nadźijecź, so Khata mnoho žobu dostanje něhdy — něhdy? Hnydom žo teho leutnant Sahański nadźijesche. Móżesche pjenjesy trjebacź. Kotry leutnant też to njemohł pjenjesy trjebacź? Ale hdy budźische Khata też khuda była kaž proschetka, wón budźische žebi ju tola sa mandźelsku wsał.

A sakoń wo kawziji?

Nan leutnanta se Sahańskich bě rjekł žwojemu žynej: „Ssyno, twojemu dale pschińdźenju je najlěpje, so myšle na žónske s hłowy šhubisch. cThzesch-li pak žebi žonu wsacź, nó, dha pschińdź ke mni — dwanacźe tyšaz tolet hischcźe sbywa. Ale proschu cźe, njecźiń na nje dołha!“

To je pschezo berje, hdyž ma cźłowjek něschto pjenjes. Stary Lubosnizki mějesche tajkeho cźłowjeka lubscho dyźli tajkeho, kiž bě khudy. Tajzy žmy wschitzy. Nanowe pschihłoženje k wudacźu s khudym leutnantom budźische Khata dyrbjała kupicź s wulkej nusu, s mnohim lischcźenjom, haj też s mnohimi žylsami.

Hacź dotal sdasche žo staremu knjesej jeno, so mataj žo Jan a Khata rady. Potajkim wyschk a mloda holza khodźeschtaj po wonjazej khłódnej sahrodźe, a schtož žebi powjedaschtaj, běchu zyle wschědne wězy; s wjetscha pak mjelcźeschtaj.

Ssokobik, kiž chzyšche žebi wot njeju prawje rjane žłowa wotpošłuchacź, kiž mohł potom do pěšni w žołobiskej rěcźi pschebašnicź, mjersasche žo, so wot njeju žanych nježnych rjanych žłowow, kiž mohł trjebacź, sašłyschecź njemóżesche.

Hdyž běschtaj žo nakhodźiłoj, a hdyž dyrbjesche leutnant žwoju knjeźnu sašo wróćźo dowjesć k druhemu towarstwu, bě jimaj cźežko, pscheđ hoscźemi tak cźinicź, jako budźischtaj zyle zusaj byłoj a žo lubo njemělioj.

A mjes tym, so žo Khata jeho sdalowacź pytasche, rjekny Jan se Sahańskich jej: „Khata! s nětka budu tebi „ty“ rěkacź. Ty budźesch moja žona. Jutsje popołdnju budu tu sašo a budu žo wo tebje samołwjecź.“

Wona njerjekny nicźo. S najmjeńscha nětkole njerjekny nicźo. Posdźischo, hdyž žo leutnant roszohnowa, so by do města wróćźo dojěł, poda jemu dyrkotazu ruku, a leutnant Jan bě pscheževědcźeny, so bě srosymił tejle dwě žłowje: „Pschińdź wěscźe!“

Potom wotběža spěschnje wot njeho.

Wjeżna khěža, w kotrejž Khata bydlesche, stejesche dobrej dwě hodźinje wot města. Leutnant Jan bě žebi wotmyšlił, wokolo dweju hodźin won dojěchacź a žwojemu žłužobnikej teho dla hižom pschikasał. Pschipołdnju do kažina dojchedschi, hdźež knjeża wyschzy połka jědźachu, nadeńdźe žwojich towarschow na wěste waschnje rosbudźenych. K jenej cźrjódźe pschistupiwschi, woprascha žo, hacź je žo schto woženbite podało, hacź žnadź je Franzowska Němskej s nowa wójnu pschipowěła.

„Ně, Jeho ezzellenza, general s Wěžowskich, nasch nowy korpsowy roskasowar pschińdźe dźenža žam, w pjecźich je wulke pschedstajenje. S dypkom w pjecźich, Sahański, tule w kažinje, we žłužbje!“ wotmolwi jemu něchtó.

„Je to woprawdźe wěrno?“ rjekny Jan se Sahańskich wusstróżany.

„Zyle wěscźe“, wotmolwi wujažnjazy. „Tón ras njeżortuju ani s najmjeńscha!“

„Haj, leutnanto se Sahańskich, general pschińdźe“, wobkrucźi Wołak, hejtman kompagnije, pschi kotrejž nasch leutnant Jan stejesche. „To je wam nadźijomnje tola prawje lube?“ praschesche žo trochu schibale.

„Dha njech ma žo tola tajki a hinaschi general s procha! Dyrbi dha tón hłupy cźłowjek runje dźenža pschińcź!“ sawoła Jan wótsje, s nohu teptajo.

Wschitzy žo wotmjelknychu a hladachu k njemu. Posdźe spósna Jan, kajku hłuposcź bě žam sejhrał.

„Leutnanto se Sahańskich, to je mi žel“, rjekny khutnje hejtman Wołak. „Dyrbju wam sa to stwiny arrest hacź do jutschischeho pschipołdnja pschižudźicź. Budźcźe wjeżeli, jeli so wam s teho hischcźe druhe njeluboscźe njenastanu. Mějcźe žo rjenje!“

Wschón sacźerwjenjeny kaž žo pyrjo poślkuchasche Jan, runje stejo, na tutu hejtmanowu krótku rěcź. „Po poruczenju“, rjekny potom, wobwjertny žo a woteńdźe.

Delka w durjach jeho doscźeże jeho pschecźel, adjutant Lěschnizki, położi jemu ruku na ramjo a měnjesche troschtnje: „Ty wschak žy jara hruby był; ale ta wěz njeje tak sła. Hejtman Wołak hinak

njemóżeſche; ale wón cże njewoſjewi, to je prajił. Ta wěż potajkim woſtanje mjes nami. Najſkerje póſczele ſaßo po tebje, hdyż tu general budże. Ale bjeć ßo pſchichodnje na kedżbu. Praj, ſchto dha mějeſche na dżenßniſche popołdnje poprawom wotmyßlene?"

„Niczo!" wotmolwi jemu Jan ſtaroſczíwje, wutorże ßo pſchecżelej a khwataſche do ßwojeho wobydlenja.

„Zyle njekniczomna wěż, doſpołnje njekniczomna! Jako budżeſche mi to runje nječhtó naczinił! Ale to je mi wſcho jene. Schto je mi wo generala, ſchto wo ſtwiny arreſt, ſchto wo najdlějſchu khoſtazu rěcź — ja tam dyrbju wo Khatu ßo ſamołwicź!"

Tak rěczeſche leutnant Jan ſe Sahańſkich, ſ kanapeja poſkoczíwſchi, na kotryż bě ßo cźißnył, hdyż bě dóſchoł do ßwojeho wobydlenja, a hdyż bě na nim něhdże pół hodźiny poleżał.

„Ja njedyrbjach jeje ani ſawohladacź", wón dale rěczeſche, ſ wulkimi kroczelemi tam a ßem ſtupajo. „Nětkole budu ju hakle tak prawje widżecź, wjele dlěje, dyżli ßym poprawom chzył, dołho, jara dołho — ach, moja luba Khatka!"

Wón dolecża do duri, wotewri je a wołaſche won:

„Pjekař, Pjekař, Pje—kař! Pje—karrrr! Hdże tón njedoczink tczi?"

Wón wołaſche takle a podobnje ßnadź hiſchcże pjecź mjeńſchinow dołho, doniż wobßedżeŕ a hoſpodař domu njepſchińdże a tak pſchecżelnje, każ móże jeno domjazy hoſpodař proßycź, proſcheſche, ſo by knjes leutnant tola tajkeje hary njeczinił, ſa czoż hoſpodař nješchto njerjanych ßłowow doſta, a ſ czimż dale niczo njedozpě, hacź ſo leutnant hiſchcże bóle wołaſche.

Skónczńje teptaſche nješchto po ſkhodże horje; to niczo druhe bycź njemóżeſche, dyżli cźékna wobałka, w kotrejż Pjekarjowy duch tczeſche. Leutnantej bě tute teptanje jara derje ſnate, teho dla popſcha ßebi kuſk wodychnjenja a hromadżeſche mozy na tón wokomik, hdy by tutón ßwojeje winowatoſcże ſanjechazy wojak woprawdże na woczi ſtupił. Ale hdyż bě tak daloko pſchiſchło, móżeſche jeno hiſchcże ſchkrěczecź:

„Pjekarjo, ty njerodny dundako, hdże dha ßy tczał?"

„Delka na dworje, knjes leutnanto", wotmolwi wyſchkowy ßłużobnik ſ tajkim njewinowatym wuraſom wobliczа każ dźěczo.

„Pjekarjo!" hewrjekaſche leutnant dale, ſ dobom ſ wojakom do jſtwy ſaſtupujo, „Pjekarjo, hdyż wołam, ſo zyły dom hromadu běži, dha mi njeżi, ſo ßy na dworje był!"

„Zyle wěſcże, knjes leutnanto, běch na dworje. Ssym wězy wuklepował. Pſchi tym cźłowjek njemóże niczo ßłyſchecź." Pjekař cźinjeſche każ bjes mała ranjeny.

„Pjekarjo", rjekny leutnant — móżeſche nětkole ſ najmjeńſcha ſaßo rěczecź, ſo njetrjebaſche pſchi kóżdym ßłowje wodychowacź — „Pjekarjo, hdyż hižom chżeſch kżecź, njeżi tola ſ najmjeńſcha tak hłupje! Pomyßl ßebi, ſo wuklepowanje wězow haru cźini a ſo budżich to potajkim dyrbjał ßłyſchecź!"

„Haj, hdyż cźłowjek ßam — —"

Hrożaze leutnantowe pohladnjenje wotrěſny khrobłemu ßłużobnikej ßłowo. „Ty ßy ſaßo w njekniczomnej korczmje ſ napſchecża pobył, tak to je — mojeho konja ßedkowacź!"

Jan ſe Sahańſkich poda ßo hnydom ßobu do konjemza. Ssydnywſchi ßo na konja pſchikaſa, ſadnje wrota do dwora wotewricź, dokelż ſo pſches haßu nochże, a prjedy hacź wujěcha, rjekny:

„Pjekarjo, tule maſch pjatnacże ßlěbornych, ſ tymi dżi na piwo na wjeß a njedaj ßo po móżnoſczi żanemu towaŕſchej wohladacź, ſabywſchi hakle żanemu wyſchkej. Praſcha-li pak ßo tebje tola něchtó, wotmolwjej hrubje, jeli ſo je to wſchědny cźłowjek — ty to tola dokonjeſch, hruby bycź, Pjekarjo?"

Pjekař ßo poßměwaſche. „Ow, to ßo wě, knjes leutnanto!"

„Jeli ſo pak je to żadyn leutnant abo hiſchcże wjetſchi knjes, rjeknjeſch, ſo ßym ßo do jſtwy ſamknył a tebje wotpółßłał. Ale nihdy na nihdy njeßmėſch pſcheradżicź, ſo ßym ja wujěchał. Po ßmėrkach pſchijěcham wróczo, ßy ſroſymił?"

„Po pſchikaſu, knjes leutnanto!"

„Potajkim woſpjetuj!"

Pjekař woſpjetowaſche wſchitko, ſo bě Jan ſe Sahańſkich ſpokojom.

„Dobre", rjekny leutnant, „a nětkole wotewŕ wrota!"

Pjekař wotewri jedyn bok wrotow, wottykny konjej jenu, dokelż hłupe ſkoczo ſ njeſwucżenym wukhodom won nochżyſche, a hładaſche hiſchcże khwilu ſa ßwojim knjeſom, hdyż tón po ſadnjej haßy jěchaſche. (Pokracżowanje.)

Pój dom! Pój dom!*

Swónczk ſnaju, kiż pſcheproſcha k wotpocżinku,
Hdyż wjeczor ßo bliži po drohowanju;
Hłóß krótki je, ßłowczży ma jenicży dwě,
A tola wón hłoßy tu pſchetrjechja wſchě:
Hlej, ſ hłubokim měrom a wokſchewjenjom
Nam napjelnja duſchu hłóß: „Pój dom, pój dom!"

„Pój dom!" ſ zuſby, kżéjate holicżo ty,
Wſchej nuſy a horju tu ſkhowane ßy.
„Pój dom!", ſprózny ſchědźiwzo, tużny bě dżeń,
Nětk wot dźěła wotpocz' a k měru ßo lehń.
„Pój dom!", wbohi wudowzo, njedlij ßo tu,
Hlej, mandżelſka, ſtarſchej a dźěczi tam ßu.

Do Włóſkeje něhdy wyſchk wucżahnył bě,
Hdżež we krwawnej bitwje bu ſranjeny ſlě;
Duż rjekny wón mrějo: Ach, pohrjebajcże
Mje pſchi mojej mandżelſkej w Budyſchinje!
A ßłużobnik pſchi hwězdow ſybolenju
Tu jeho tež pſchinjeßł je k wotpocżinku.

Tak nėkotry wrócźił ßo ſ zuſoby je,
Hdżež wjele ßnadź doby, pak njenadeńdże,
Schtoż wutrobu kſchewi a roswjeßela:
Wón domoj chże, po lubych żadanje ma;
A je ras tu nimo wſcho ſe żiwjenjom,
Swónczk tuchorja ſaklinczi: „Pój dom, pój dom!"

K. A. Fiedler.

* Każ Böhland we ßwojej khroniży powjeda, wumrje jedyn danſki wyſchk, kiż bė w Budyſchinje ßwoju mandżelſku pſches ßmjercź ſhubił, w Veronje. Jedyn wjeczor jeho ßwėrny ßłużobnik na hłownu ſtraż do Budyſchina pſchińdże a proſcheſche, ſo by ßmėł cźełko ßwojeho knjeſa, każ bė wón to jemu pſchikaſał, pódla jeho mandżelſkeje na tudomnym tuchorſkim pohrjebniſchczu k měrej pſchinjeſcź.

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** „Bibliſki pucźnik", na lěto 1903 wot knjeſa fararja Mateka ſ Hucźiny feſtajany, je hotowy a ßo bórſy ſa ßobuſtawy ßerbſkeho luth. knihowneho towaŕſtwa roſeſcźele. Schtóż ſ kk. duchownych ſapiß ßobuſtawow, loni jemu pſchipóßłany, wjazy nima, chzył to ſ póſtnej khartu k. fararjej Jakubej w Njeßwaczidle woſjewicź a po móżnoſczi pſchiſtajicź: kelko „pucźnikow" ma ßo pſchipokożicź, ſo bychu ßo tam pſchedale.

— (Nahła ßmjercź.) Se żałoßnym podawkom je ßo ßwjedźeńſka wjeczeŕ pſchetorhnyła, na kotruż bě tudomny wocżny lėkaŕ dr. Neumann ſańdżenu wutoru ßwojich pſchecźelow pſcheproßył. Sso ſabawjejo ßebi hoſczo hoſpodarjowu nadobu wobhladowachu. Mjes druhim woßebny kalacź, na ſcźėnje wißazy, ſ njeje dele wſachu. Jedyn hóſcź kalacź ſ nóżnjow wucźeże a jón ßwojemu ßußodej da. Skónczńje nahi kalacź do ruki dr. Neumanna pſcheńdże. Tón jón ſ kónczkom k ßwojemu ßußodej pſchi blidże, pomoznemu lėkarjej w měſchczańſkej hojeŕni, dr. Jahnej nawróczi. Hacź je na to dr. Jahn, njejabzy ßo wobroczíwſchi, ßam do kalacża ſałożił, abo hacź je dr. Neumanna nėchtó ſ njekedźliwoſczu ſtorcził, njeje hiſchcże wujaßnjene. Na dobo dr. Jahn ſażałoſczi, a krej ßo jemu ſ delnjeho żiwota puſoleſche. Wótry ſchpicżny kalacź bě jemu pſches delni żiwot do żoldka ſajėł. Naſajtra je dr. Jahn, jenicżki ßyn jeneho duchowneho, na ßwoju ranu wumrjeł.

— Po dołhim mikym naſymſkim wjedrje je nam na dobo rańſchi wėtr woprawdże ßibirſku ſymu naduchał. Hacź runje je cźopłota wurjadnje dołho rataŕſtwu hojiła, bychu ratarjo tola hiſchcże nėkotre njedźele cźopłeho wjedra rad wſali. Na wjele polach ſtaj hroch a kolij ſmjerſkoj a budźetaj ßo dyrbjecź ſaworacź. Runje tak je ſ prawej rėpu, kotruż njejßu domoj brali, dokelż w mikym wjedrje hiſchcże roſcźeſche. Na nėkotrych knjeżich kubłach ßu ßamoběruy a zokrowa rėpa ſmjerſle. Schtóż je ſaßo jendźelſku Sherryſku pſcheńzu woßył, móże ßo na to pſchihotowacź, ſo je ju kruty ſmjerſk ſnicził, każ pſched dwėmaj lėtomaj. Nėkotryżkuli kubleŕ je tehdy dyrbjał wjele kórzow pola horje ſworacź a jo ſ nałėtnim żitom poßycź. Mjehka jendźelſka pſcheńza wjazy dyżli 7 gradow ſymy po Reaumurje njeſnjeßy, w nozach ſańdżeneho tydźenja je pak we Łużizy thermometer ſ měſtnami hacź do 11 gradow ſpadnył. Duż dyrbimy ßo bojecź, ſo ßu ratarjo, kotſiż ßu wunoſchnu jendźelſku pſcheńzu wußyli, ſaßo ras cźeżko ſchkodowali. S krutej ſymu

je do semje, se žněhom njesawodžetej, khětro hluboko mjerśko. Jeli so by wjedro womjakko a žo do deschcža dako, njemohł teho dla deschcź do semje saczahnyczź. To by se schkodu bylo; pschetoż semja je wlohi khuda a s městnami hižo woda njedožaha. Na wulkich rěkach je poźledni czaž woda tak nikka była, so žu łódźe po njej lědma jěsdźicź mohłe.

Wjele hórschu tschěskańzu dyžli we Łužizy maja w europiskej Ruskej. Ssamo w pokodnischich stronach thermometer 20 gradow symy pokasuje, na rěkach a w móřskich pschistawach žu łódźe samjerśke. Skoro žo sda, so śmeje wjedrospytnik Ledochowski prawo, kotryż wěschczi, so budźe lětuscha syma ngjžurowischa zyłeho lětstotka.

Mjes tym so po zyłych Němzach a w Czechach schěra syma knježi, je we Wuherskej, Tirolskej a na Balkanje wulki žněh padnył. S Triesta a Sagreba pišaju, so je tam dwaj dnjej njepschestawajzy žněh schoł a k temu je lodowy wětr psches drohi howrił.

— Podkrjeżny wubjerk śmeje schtwórtk 27. nov. dopołdnja 1/2 10 hodźin poźedźenje.

— (Do njesboża pschischoł.) W tudomnej waggonowej fabriży je tam dźěłazy dźěłacźeŕ Richard Lehmann s Raschowa na to waschnje do njesboża pschischoł, so je pó cźmje se žwojim jěsdnym kołom do jeneho tam stejazeho mlokoweho wosa sajeł. Lehmann žebi tak straschnje hłowu a wobliczo wobrasył, so dyrbjachu jeho do měschczańskeje hojeŕnje dowjescź. Wobžaromny człowjek je hakle psched dwěmaj lětomaj widźenje na jenym wóczku shubił.

— (Wo pschichodnych wólbach do khěžorstwoweho žejma.) Khěžorstwožejmski sapóstłanz Gräfa je žo khorowatosće dla sapowjedźił, žo pschichodne lěto s nowa jako kandidat reformskeje strony pschi wólbach do khěžorstwoweho žejma postajicź dacź. Po jeho namjecźe žu reformarjo sańdźenu njedźelu na shromadźisnje dowěrnikow w Biskopizach redaktora Oswalda Zimmermanna w Draždźanach sa kandidatu postajili. Tutón je swólniwy, kandidaturu pschijecź.

— (Njedožahanje wody.) S wulkej symu, kotraž je wschitkich pschekhwataka, je žo njedožahanje wody pohórschiko. Pschi Spreji leżaze fabriki móża jenoż hischcźe s pomozu parnych maschinow dźěłacź. Tajke dźěło pak je drohe, dokelž je k temu wjele wuhla trjeba. Też s Czech a s rudnych hór powjescźe pschikhadźeja, po kotrychž žu tam wschě rěki jara nikke.

— (Wo hnojenju łukow.) Nasymski a symski czaž je najpschihódnischi k hnojenju łukow. Trawu žiwjazy derje pschetłaty kompost (pjerschczowa hromada) žo s wjetscha w symje, hdyž je samjerśko, na łuki roswosy. W nalěczu žo wón rosmjeta, a dokelž wón rucźe skutkuje, je to czaža doscź. Dokelž łuki wjele fosforoweje kišaliny a kalija trjebaju, hnojenje s fosfatowej mucźku a kainitom dobry wuspěch dozpiwa. Wobaj hnojej žo najlěpje w novembrje a dezembrje nałožujetaj, dokelž je ša jeju rospuschczenje wjele khwile trjeba a wonaj jenoż potom hižo na prěnje žyna skutkujetaj. Wusběhnycź ma žo, žo dyrbja žo łuki kóžde lěto hnojicź, dokelž pschetorhnjenje hnojenja lěto wob lěto hnydom žynowe žně pomjeńscha. Wotměnjaze hnojenje s kompostom (pjerschczowej hromadu) a pschikupnym hnojom je žo ša jara dobre wupruhowało. Hnojenje se superfosfatami, chilišim salpetrom, kalkom a popjełom do nałětnjeho dźěła žłuscha, wone žo potajkim tu njetrjeba rospominacź.

— (Sawrjecźe pucźow.) Dla twara Wósborsko-Bartskeje żeleśnizy staj žo gmejnskaj pucźej, s Hrodźischcźa a Kortnizy do Suborniźy pola twarskej stazije 39+65 a s Barta do Dubrawki pola twarskeje stazije 61+38 wjedźazaj, wot 20. nov. na něhdźe pół lěta sa sjawny wobkhad sawrjełoj.

Se Židowa. Tudomna městna khorobna kaža śmeje wutoru 25. novembra wjecźor w 5 hodźinach hłownu shromadźisnu.

S **Radworja.** Kermusche žu nimale wschě nimo a jěna najpoźledníschich bě Radworśka, kotruž nasch žerbski pěžnjer Sejler do najžławnischich liczi. Dokelž žo naschu kermuschu wjazy łucźlane a deskowe wiki wjazy nimaju, běchu też tón krócź Wochoženj o wumostali. Sa to bě wjele wopytarjow s Němzow a žamo s Afriki pschischło, kotsiž chzychu žebi se žerbskimi pjenjeżkami móschnicźki pjelnicź. Pódła karužela, ruskeje cźumpjele a poprjauzowych bud ow woźebitu kedźbliwosćź cźornochojo s basutowskeho kraja (w Afriki) na žo cźehnjechu. Woni wschelake wójnske reje pschedstajachu a mjes druhim wulkeho hada pokasowachu, kiž žo tam jako pschibóh cźesćźuje. Też jedyn panorama bě natwarjeny, w kotrymž mózachmy žebi zuse kraj wobhladacź.

S **Małeho Wjelkowa.** Wutoru wjecźor po 9 hodźinach je žo na městnje, hdźež žo Budyško-Rakecźanska żeleśniza s Małowjelkowskej drohu kschižuje, wojak Pětsch s Rakez (kacźeje korcźmy) żeleśniskemu cźahej pschejěcź dacź chzył. Wón bě žo se žamomordarskim wotpohladom psched lokomotivu cźišnył, tola ta jeho njepschejědźe, ale jeho na bok schmórny. Se sraženjom stej žo wojakej noha a ruka wobschkodźikej a žo jemu moshy stschaśke. Ssamomordarskeho kandidatu na cźah wsachu a jeho do Małeho Wjelkowa dowjesechu. S tamnischeje cźakarnje jeho s wosom a wojerskim pschewodom hischcźe tón žamy wjecźor do Budyskeho lazaretta dowjesechu. Pětsch, kotryż pola 9. kompagnije 103. pěscheho regimenta žłuži, bě psches dowolenski cźaž se žłužby wumostał. Khostanja drje žo teho dla bojo, je žebi žiwjenje wsacź chzył.

S **Tśjebjeńz.** Hłowna shromadźisna tudomneje městneje khorobneje kaźy śmeje žo pjatk, 28. nowembra, wjecźor 1/2 7 hodźin.

S **Brěsy.** Pokutnu žrjedu popołdnju w 4 hodźinach běchu tśjo Hermannez a Gnawkez hólzy s Nowych Spytez tudomne Probstez kerki sapalili. Na sboże žo ludźo w Nowych Spytezach wohnja dohladachu a plomjenja bórsy salachu a pokopachu. Hdy budźische žo woheń hnydom pschi sapoczatku njepytnył, budźische žo wón rucźe rosschěrił, dokelž budźische w žuchim žłanju wjele żyroby namakał.

Na hońtwje, kotraž žo tu sańdźenu wutoru wotmě, hońtwarjo w tschěskanzy njemało dyrkotachu, pschezo pak hischcźe 3 žorny, 20 sajazow, 5 bažantow, 3 kurwoty a 2 kaniklow potšelachu.

Se Ssemichowa. Sańdźeny schtwórtk bě tu wulka hońtwa; na njej 33 sajazow, 3 kurwoty a 2 bažantow satšelichu.

Se Sahorja. Tudomny dźěłacźeŕ Michałk, w Hajniczańskej pschadowni dźěłazy, žo wutoru wjecźor na domojpucźu wobžuże. Na semju padnywschi žebi wón nohu tak wobschkodźi, so njemóżesche stanycź. We wulkej symje by žebi stawy swosabił, njebudźichu-li ludźo pschipadnje pschischli, kotsiž jeho sběhnychu a s wosom domoj dowjesechu.

S **Hodźija.** Sańdźeny schtwórtk žu sa tudomneho diakona knjesa duchownego Voigta s Ketliz s wjetschinu hłožow wuswolili.

S **Kortnizy.** Pjatk 14. novembra rano w 5 hodźinach je žo tu žitowa sajma kublerja Jana Scholty wotpalika. Kaž žo sda, je woheń sałożeny.

S **Noweje Wži** nad Sprewju. Sańdźenu žobotu 15. nov. rano wokoło 6 hodźin žu žo domske, hródź a brózeń Jana Bartha tu do cźista wotpalike. Kak je woheń nastał, njeje snate.

S **Panez.** Prawje njerosumny tryšk žu něktschi cźeladniźy, wóndano s Wucźkez do Panez duzy, skucźili. Woni pschi pucźu leżaze bróny na psches pucź wiżaze hałoży jeneho schtoma powěžnychu. Jedyn cźeladnik s Wucźkez, kotryż bórsy po tym po pucźu pschińdźe, s hłowu do bróny sałoži a žebi wobej wocźi cźežko wobschkodźi. Też jedyn kołojěsdny žebi s tym žamym sadźewkom hłowu wobodrje. W Panezach běchu wólniwi pacholjo wschě, psched kowarnju stejaze wosy do žrjedź pucźa swosyli. Pschipadnje žadyn sapschaj njepschijedźe; hewak budźische žo mohło wjetsche njesboże stacź. Prysłatych hólzow drje hódnje pothostaja.

S **Lubija.** Żeleśnisti wothładaŕ Schneider je žo žrjedu wjecźor 38 mjeńschinow po 9 hodźinach pschi Wulkoswónćźanskim sastanischcźu s cźahom, s Lubija do Habrachcźiz jědźazym, pschejeł. Hdyž wobžarujomneho muża namakachu, bě hižo won wudychał. Schneider bě woženjeny a 2 dźěsći po žobu sawostaji.

S **Kóskow.** Wutoru wjecźor je žo nascha wjeś s wulkim wohnjowym njesbožom potrjechika. S domskeho žiwnoscźerja Halkuscha woheń wuńdźe a žo na žłomjane tšechi žužodnych twarjenjow Halkez, Kschižanez, Dejkez a Mohhauptez žiwnoscźe wupschestrje. Sa krótki cźaž běchu płomjenja wschě tele statoki snicźike. Mohhauptej stej žo dwě žwinjecźi spalikej, a dwě stej žo jemu pjecźa kradnykej. Se žykawow Schönbergska prěnja k wohnju pschihna. Dale běchu też hischcźe žykawy s Roswodez, Budestez a Hajniz na pomoz pschijěle.

S **Hornjeho Wujesda.** Druhe wucźeŕske městno w naschej pjecźrjadownjatej schuli ma žo s nowa wobžadźicź. Dokhody pódła darmotneho bydła a wužiwanja sahrody wscho hromadźe 1730 hrw. wucźinjeja. Žadacźeljo, kotsiž žu khmani, zyrkwineho wucźerjaŕ astupowacź, chzyli žo hacź do 4. dezembra s trěbnymi wopišmami pola kralowskeho wokrjeżneho schulskeho inspektora Schütza samolwicź.

S **Krjebje.** Na tudomnych knjeżich leżomnoscźach, hrabi Einsiedelej žłuschazych, žu žo k rosschěrjenemu, 8 metrow tołstemu wuhlowemu składej dowjercźeli. Namakane wuhlo je najlěpscheje hódnoscźe. Sa tudomnu drjewinu dźěłazu fabriku a sa wokolne zyhelncźe, schkleńcźeŕnje atd., kotreż hacź dotal wuhlo s dala kupo-

wachu, je wuhlowa namakanka witana wěz. Wuhlo bórsy wukopacź sapoczņu.

S **Khróšćiź.** Ssrjedu tydźenja wotmě ßo tu po naschich honach pschi prawje jaßnym wjedrje wjeßeka hońtwiczka. 24 pscheproschenych hońtwarjow, kotsiź běchu ßebi wjeßeke heßko pschedstajili: „Mi wschitzy khwalcźe honjerstwo, a drastu selenu, to kralowske je rjemjeßko, duź pójcźe na hońtwu", wobdźělichu ßo na njej. Ale wjele wjazy njeproschenych hoscźi bě tu pschischko, kotsiź nam hrožachu naschu hońtwu skasycź, běschtej to mjenujzy dwě kompaniji Kamjenskich kralowskich ßkužownikow, kotsiź ßo na najwažnische městna hońtwy postajichu a poczachu tam pukacź a praskacź, tak so někotra nastróžana ßorna abo spłóschiły „ßornik nam jadł" pokasa a ßo do ßußodneho revěra saběža. Teho dla jenož dweju ßornikow satsělichu porno jědnaczim minjeneho lěta. Wuspěch hońtwy běsche pak hischcźe spokojazy, tak so hońtwarjo nimo teju dweju ßornikow 74 sajazow, 11 bažantow, 10 kurwotow a 4 kornikle satsělichu.

— Wjazy krócź ßu ßo w póstskich kaschcźikach khartki na wojakow namakale, kotrež njemějachu póstskeho snamka a tež niz scźěhowaze napißmo: „Wojerska kharta, ßamotna należnoscź pschijimarja" (Soldatenkarte, eigene Angelegenheit des Empfängers). Teho dla njech kóždy, kiž wojersku khartu abo list na wojaka scźele, na horjeka spomnjene napißmo dźiwa, jeli njecha s tajkim wuwostajenjom wojersku móschniczku pschikrótschicź. J. K.

Se Shorjelza. (Khostanska komora.) Dźěłaczer Handrij Hemmo s Kobjelina bě pschi sběhanju jeneje khěže pola murjerskeho polěra Goldlacka w Horje pola Mužakowa swadu pytajo murjerja Vogela s kijom psches hłowu dyrił a cźěßli Wróblej schiju a wobliczo s nožom straschnje skałał. Hemmo psched ßudom wudawasche, so je ßo jenož wobarał. Jemu pak njewěrjachu a jeho straschneho cźělneho sranjenja dla k jastwu na 1 lěto saßudźichu.

Přilopk.

* (Paduschstwo.) W Drażdźanach ßu wutoru cźeladnika K. T. Michalka s Njebjelczicź pschi kranjenju lepili a sajeli. Wón je ßo wusnał, so je ßo do zyrkwje w Herzogswalde pola Wilsdruffa łamał. Dale ßo na njeho hrěscha, so je wón też zyrkwi w Grumbachu a Liebethalu wurubił.

* (Mordarstwo a ßamomordarstwo.) Hdyž wutoru žona tocźerja porzlina Webera s dźěła domoj pschińdźe, so by po swucźenym waschnju wobjed swarika, ßo jej žałoßny napohlad poskicźi. Sswojeju 2 a 4 létneju ßynow we łožu morweju namaka. Myjnik pschi łožu bě s krwju napjelnjeny. Ssamßny nan bě hólczkow sadajił a ßebi potom žiku pscherěsnywschi spytał, ßebi žiwjenje wsacź. Weber bě hižo ras w Selbu spytał ßo moricź, ßebi wutrobno roskaławschi, a je potom dołho khory był. Saßo wotkhoriwschi bě ßo se ßwojej ßwójbu do Rehaun pschecźahnył. Pjanoscźe dła běchu Webera s fabriki puschcźili, też běchu jeho s klamow jeneho konsumskeho towarstwa wotstronili, dokelž wón kupowarjow a kupowarki wobcźežowasche. Kaž ßo sda, njeje wón zyle stroweho rosuma měł, pschetož wón je też jeneho dohladowarja w fabriziy saktócź chzył. Dźeń po mordarstwje ßu Webera morweho na żelesnizy namakali. Wón bě ßo cźahej pschejěcź dał.

* Dźiwnuschki pachoł je bur Franz w Beutelsbachu. Schtóž jeho dwór wohladnje, měni, so je ßo w nim a wokoło njeho wójna wjedła. Tsěchi twarjenjow sapaduja, s dźěła też ßwißle. Wscho ßo saßypnycź hrosy. Deschcźe a wětry ßo do jstwow dobywaju. A w tychle rospadankach „Franz" se ßwojej kucharku a něhdźe 20 pßami we wschěm měrje hospodari. Jeli so deschcźe a wětry pschejara sakhadźeja, wón se ßwojimi lubymi w pjezy wukhow pyta, kotraž je hischcźe w dobrym rjedźe. 70létny njeżenjenz ma najwjetsche njedowěrjenje k zusym, hdyž jeho wopytaja, a pschezo ma wón někotre s kulkami natykane pistolije w bliskoscźi. Wón ßam żenje wobkhada s ludźimi njepyta. S wulkej luboscźu wón ßwoje pßy hlada, a hdyž jedyn s nich ßlaknje, ßo stary pachoł ßmjercź rudźi. Franz njeje khudy. Mjes druhim jemu lěß ßluscha, kotryž je ßam 100,000 hriwnow hódny. Wina na jeho dźiwnuschkim waschnju je pjecźa jeho njesbožowna luboscź s młodych lět, kotraž je něhduscheho wjeßeleho młodżenza ßamotnika scźiniła. Njech Franz w ßwojich rospadankach sbožownje pschesymuje.

* (Njemudri ßo pschezo saßo namakaju.) Ske nashonjenja je jena burska žona we Weinheimje, kotraž do zyganskich cźinkow wěrjesche, cźiniła. Wona ßebi wot zyganki sa krótti cźaß něhdźe 700 hriwnow wuwěschcźicź da, so by ßo cźinkow ßwojeje ßußodźinki wobróła. Muž sjebaneje pak bě mjenje pschiwěriwy; wón zyganku sajecź da. Ssudnistwo je jebawu zyganku k jastwu na 5 měßazow saßudźiło.

* (Se spěschnym cźahom morjenaj.) Pucźowarjo, kotsiź ßo wutoru popołdnju se spěschnym cźahom s Wina do Budapesta wjesechu, běchu ßwědzy žałoßneho podawka. Pschi poßlednim sastanischcźu psched Budapestom ßo dwaj italskaj dźełaczerjej, kotrajž żelesnizu wuporjedźeschtaj, s cźahom shrabnyschtaj a ßo do kruchow rostorhaschtaj. Hłowu jeneho s dźełaczerjow hakle na zentralnym dwórnischcźu w lokomotivinym popjekowym kaschcźu namakachu.

* (Falschowarjo kołbaßy.) W Barlinje hižo lěta dołho kołbaßarnje wobsteja, w kotrychž s konjazeho mjaßa „Winske kołbaski," „dobru kołbaßu" a „jatrowu kołbaßu" dźełaju. Woßebje pschekupzy a korcźmarjo běchu wotebjerarjo tejele kołbaßy. Też do Thüringskeje a Braunschweigskeje je ßo tale kołbaßa ßłała, so by ßo wot tam jako „woprawna" wrócźała. Barlinska polizija je někto jebanstwo, kotrež ßo w wjazorych wulkich Barlinskich kołbaßarnjach stawa, wotkryła. Wot teho cźaßa ßo w Barlinje wjele mjenje koni rěsa, dyžli prjedy.

* (Hoborske paduchstwo.) W Odeßy (w połodnischej Ruskej) ßu wjerchej S. Lorenzej w nozy s jeho hroda pjenjesy a drohotne debjenki, 1½ milijona rublow hódne, kradnyli. Stónczņje ßu paduschi hród sapalili. Wyschnoscź hischcźe sa nimi žaneho ßlěda nima.

* Pschekschiwjenje pschi Wjazßławskej kaßy w Prasy.) Něhdźe 7½ milijona krónow wucźinja. Jeli so cźi, kotsiź ßu kaßy ßwoje pjenjesy na dań dali, něhdźe 15 hacź 20 prozentow spuschcźa móże ßo kaßa bankrota sminycź. Hdy by ßo konkurs pschipowjedźił bychu sałożerjo pjenjes jenož 15 abo 20 prozentow dostali.

* (Wohenj w artillerischej składowni.) W Brandenburgu je we wojerskej artillerischej składowni wohenj wudyrił. Wosy a wschelaka artilleristiska potrjeba ßo sniczichu, prjedy, hacź bě móżno, wohenj poddußycź. Nastata schkoda něhdźe 300,000 hriwnow wucźini.

* (Njesboże na żelesnizy.) Pola Schwarzenbacha je Mnichowsko Barlinski spěschny żelesniski cźah do jeneho tworoweho cźaha sałożił. Pschi tym ßu ßo tsjo sastojnizy tworoweho cźaha morili. S pucźowarjow njeje nichtó do schkody pschischoł.

* (Sso sadußył.) W Altenburgu jenemu pjecźlětnemu hólczkej kusk mjaßa do dychnizy sajkoczi. Prjedy hacź sawołany lěkar pschińdźe, bě ßo dźěcźo sadußko.

* (Sso palaze petrolejowe baßsiny.) W Odeßy ßo jědnacźe wulkich petrolejowych baßsinow pschekupza Mantaschewa pali. Pißarnja, maschinownja a dźełaczerske kasarmy ßu ßo sniczike. Woheń je ßo na 15,000 kóßnych metrach wupschestrěł. Schkoda ßo na dwaj milijonaj hriwnow wobliczi.

* (Sajědojczeny list.) Młoda woßebna knjeni w Moskwje w njepschitomnoscźi ßwojeho muża list dosta, kotryž bě na jejneho muża adreßowany. Dokelž bě napißmo po sdacźu wot jónskeje ruki, žona list s wcźipnoscźu wocźini. W nim leżaze łopjenko wopschijesche jenož ßkowczzy: „Spominaj na mnje!" Podpißma njeběsche. Hdyž bě žona lědma list wocźinika, ju womora wobja. Dwělětny hólczk, kotryž pschi macźerńnymaj nohomaj na teppichu hrajkasche a na semju padnjeny list do hubki wsa, sa poł hodźiny sprostnjeneho namakachu. Macź a dźěcźo běschtej ßo po sdacźu je ßylnym jědom pohłuschikej, s kotrymž bě list pschemaczany był. Njesnata pißarka bě drje s listom chzyła njepschitomneho muża sajědojcźicź.

* Wulke łojenje jerjow w Yarmouthu (w Jendźelskej). Sapoczatk sańdźeneho tydźenja ßu ßo rybazy se 4000 cźeżkotami, to je něhdźe s 52 milijonami jerjow do East Angliankeho pschistawa wrócźili. Hódnoscź tejele łójby ßo na 500,000 hriwnow wobliczi. Njepomnja, so je ßo hdy prjedy telko jerjow nałojiło. Łojenje jerjow je lětßa jara dobre było; pschetož hižo ßobotu je wone 27,000 cźeżkotow wucźiniło, to je 7000 cźeżkotow wjazy dyžli loni. Hischcźe żenje prjedy njejßu w Yarmouthu tak wulku cźrjódu rybaskich łódźow widźeli. Wjazy dyžli 600 łódźow, s kotrychž bě 500 se Schottiskeje pschijěło, ßo tsi mile psched pschistawom wupschestrě, a pschi kóždym prósdnym kusku brjoha ßo jerje kopjachu. 3000 schottiskich holzow ßo s tym saběrasche, jerje sa wuwos do Ruskeje, Danskeje, Hollandskeje, Němskeje, Awstriskeje, Italskeje a Grichiskeje pschihotowacź. Novemberske jerje, kotrež ßu mało ßelene, ßu twjerde, tołste a ßłódke. W dalokej wokolnoscźi wschitzy ludźo, kotsiź ßu ßo hacź dotal s běrnami žiwili, ßebi ßłódne jerje ßłodźecź dawaju; wschelazy něhdźe 20 jerjow k ßnědanju sjědźa.

Cžisty dobytk kóždeje kódże ßo do 16 dźělow dźěli, ſ kotrychž kódźiny wobßedźeŕ 7 dostawa, mjes tym ſo ßo 9 dźělow mjes kódźine muźstwo wudźěli. Jedyn podźěl w jenym ſhožownym cžołmje móże po dwajmeßacžnym kojenju hacž do 4000 hriwnow wucžinicź.

* Wobžaromny podawk je sańdźenu ßobotu wulku žałoſcź na ßwójbu hajnika Ludolffa w Beſtedtwagdu pola Erfurta pſchinjeßł. Hajnik je ſ dobom póſtiſti agent a kóždy wjecžor póſtiku kaßu a tſělbu, ſ kulku nabitu, do ßwojeje ſpanſkeje komory ßobu bjerje. Naſajtra by wón kóždy krócź kulku ſ tſělby wſak. Sańdźenu ßobotu ßo to njebě ſtako. Ludolff, kotryž dyrbjeſche rucže do Erfurta dojěcź, ßwojemu 15½-lětnemu ßynej poruczi, jemu wěſtu hońtwarſku tſělbu wurjedźicź. Hólz drje njebě nanej zyle doroſumił a po tſělbu do komory dźěſche, ſo by pſchi woknje pohladał, hacž je nabita. Na dobo ßo wutſěli. Na dworje ßo ſakſchikny, na kotrymž ßo 14½-lětny bratr Ernſt na ßmjercź ſranjeny na ſemju ſwjeſy. Kulka bě jemu do khribjeta ſajěła a ſ wutrobnom ſaßo wuleczała. Hólz hnydom wumrje. Boloſcź njeſbožowneju ſtarſcheju njehodźi ßo wopißacź.

* (Wubluwanje vulkanow.) Na italſkej kupje Stramboli tamniſchi vulkan žahle kamjenje, kur a popjeł wumjetuje S hory je ßo tež wjele žahłeho błóta wubluwało. — Na Hawaiiſkej kupje w Cžichim Morju tamniſchi vulkan Kilanea tak móznje pucha, kaž ßo to njeje ſa 20 lět wjazy ſtako. — W Algirſkej ßu ańdźeny tydźeń někotre ßylne podſeńſke ſtorki ſacžuli. Wobydleŕ ßo ſ hroſu wobja. Twarjenja drje ßu ßo roſpukałe, tola njeje michtó do ſchkody pſchiſchoł. — W Guatemalſkej ßu ßo ſ wubluwanjom vulkana Santa Maria khoſejowe plantaže wupuſcźiłe. Schkoda 20 milijonow hriwnow wucžini. Mnohe ſ wupuſczenych plantažow Němzam ßkuſchachu, kotſiž ßu nětko do zyła wothudli. Woni běchu plantaže ſ pomozu pjenjeżnych bankow ſałożili.

* Sozialdemokratiſte nowiny pißaju, ſo ßu kanonſkeho krała Kruppa, kotryž ma na italſkej kupje Capri pola Neapla woßobnu villu, njekaſanſtwa dla ſ Italſkeje wupokaſali. W Italſkej je njekaſanſtwo hórſche hacž druhdźe w Europje a ßo tam njekhoſta. Krupp je po tajkim dyrbjał něſchto woßebje ſłe ſkucźicź, ſo njeje tutón bohacžk to mohł ſ pjenjeſami wurunacź. Po wſchěm ſdaczu pak je zyła wěz wumyßlena. Sozialdemokratiſke nowiny ßu ßo drje wobehłałe a budźa powjeſcź jako njewěrnu wrócźicź dyrbjecź.

* (Vulkaniſke wumjety.) Dwórſki radźižeł profeſßor Zenger w Praſy pſchichodne lěto ßylne vulkaniſke wumjety wocžakuje, kotreż woßebje Italſku potrjechja. Saßypnjenje wěże zyrkwje ßwj. Marka w Venedigu je jenoż pſchedſnamjo było; pſchetoż wone je jenoż ſcźěhwk 30 dnjowneho ſemjerżenja było. Morjowe dno je ßo ſ tymle ſemjerżenjom ſtſchaßko a to je wina na njeſbożu było. Wot někotrych lět ßo dno alpow ſnižuje a jeli ſo bychu ßo k temu vulkaniſke wumjety w Italſkej pſchidałe, njeby njemóżne było, ſo mohło ſ Italſkeje kupa nastacź. Tołſtoſcź ſemineje ſkały jenoż 50 kilometrow wucžinja, wona je potajkim poměrnje cźeńſcha, hacž jejowa ſchkorpawa.

* (Hród a jeho wobßedźeŕ ßo ſpaliłoj.) Na žałoßne waſchnje je baron Frank wumrjeł, kotryž w hrodźe w Landeju pola Pariſa bydleſche. Kaž ßo ſda, je wón we kožu leżo petrolejowu lampu powalił, ſ cžimž je ßo hród ſapalił. Franka jako zyle ſwuhlene cźěło namakachu. Hród je ßo do cźiſta ſpalił. Frank ßo baron mjenowaſche, hacž ſ prawom abo niz, njeje wěſte. Wón bě wjele pjenjes ſaßkužiwſchi roſpadanki Landeſkeho hroda kupił, hród ſ nowa natwarił a jón ſ drohotnymi wumělſkimi wězami napjelnił.

* (Semjerżenje.) W krajinje nad Hornim Mainom w Bayerſkej ßu 17. novembra ßylne ſemjerżenje pytli. Wone wot krótkeho ranja k dołhemu ranju dźěſche a bě ſe ßylnym hrimotom pſchewodźene.

* (Cžim wyſchſche, cžim hórje.) Amerikanſke nowiny ſcźěhowaze ßměſchne powjedańcžko powjedaju: Jedyn pucžowaŕ ßo ſ jenym farmerom do rěcžow da, kotryž bě ßebi cžrjódu ludźi na ßyna wotnajał. „Wjetſchi dźěl ſ tychle ludźi ßu ſtari wojazy", farmer pſchiſpomni. „Schto Wy projicže, ßu tež offizěrojo mjes nimi?" — „Ohaj, diwejo. Jedyn ſe ſtarych wojakow, kotrychž tym ßebi najał, bě wſchědny wojak, a tón tam korporola, ale tamle tón major a dale ſady tón wyſchk." — „Je móżno, ſcże ſ nimi ſpokojom?" — „Haj", wotmołwi farmaŕ, „wſchědny wojak je jara hódny cžłowjek a tež korporola ßo na dźěło wuſteji." — „Nó, a major a wyſchk?" — „Major je tajki někajki", farmer ßo komdźizy wotmołwi. — „A tón wyſchk?" — „I nó, nochzu niczo rjez na muża, kotryž je wyſchk w amerikanſkim wójſku był, tola na to ßym ßo jarocźił, jeneho generala do domu njewoſmu."

* Nowu rubjeżnú zwólbu ßu w Italſkej w Palermowſkim wokrjeßu wußlědźili. Wyſchnoſcź je mnohich ludźi ſajała. Roſſchěrjenemu ſlóſtniſkemu ſwjatkej nahladni woßebni ludźo pſchiſßłuſcheja, kotſiž tež ſaſtojńſtwa ſaſtawaju.

* (Satraſchne prochowe wětry w Awſtralſkej.) Awſtralſka ßo poßledni cžaß cžežko doma pyta. Wurjadna dołholětna ßuchota je trawu do zyła ſpaliła a wupražiła, tak ſo je jenoż hiſchcže naha ſemja widźecź. Wětr proch roſduwaſche a woprawdźite mróczele ßo pſches powětr honjachu. Powětr bě huſty a žałoßnje cžežnjaty, po barbje a huſtoſcźi ßo wón hróchowemu pimpuſej runaſche. Daloke krajiny ßu ßo puſczina ſcźiniłe. Mnohe měſta běchu hodźiny dołho do cžmy ſawalene, a wuſtróżany lud ſ dróhom wucžek w khěžach pytaſche. S měſtnami bě żeleſniza ſ pěſkowymi ßepjemi ſaracźena, kotreż wobkhadej ſadźěwaju. Hdy by wětr wopſcheſtał, bychu pěſkowe ßepje prjecź ßypali, tola druhi wětr by je ſaßo wrócził; duż ſe ßypanjom pſcheſtachu, dokelž dźěło podarmo cžinjachu.

* Strachi pijeńzy w rańſchej Afriży roſprawa w němſkich rańſcho-afriſkich nowinach wopißuje: Mużizy jeneje wßy pola Daresſalamma běchu ßo pſchi jenym ßwjedżenju palmoweho wina napili. Naſajtra rano, hdyž wſchitzy pokni wina na ſemi leżachu, jedyn law do nich pſchińdże a někotrych cžornochow ſtaniwſchi jeneho hólza wotnjeßy. Sbytki njeſbožowneho pachoła w blijkej huſcźinje namakachu.

Žnjeńzarka ßmjercź.*

Hlej, ßmjercź je Boża žnjeńzarka,
Kiž ßwoju móz ma wot Boha.
Dźenß koßu ßej wótſi,
Ta žiwjenje krótſchi,
Duž bórſy ßnadź padnycź
Ty dyrbiſch a ſwjadnycź.
Hladaj ßo, ty różicžka!

Schtoż dźenß ßo ſeleni a kcźe,
To naſajtra ßmjercź woteżnje:
Hlej, njebjeſke klucže,
Kak mori je rucže!
Jej lilije běłe
Ssu najdlěje kcźěłe.
Hladaj ßo, ty różicžka!

Wſchěch kwětkow ßyła njeliczna
Wón ßwoju mrějo wudycha.
Kak makojzy wjadnu
A róże wſchě ſpadnu,
Swóncžk poßledni ſwoni:
Ssmjercź wotßal naß honi.
Hladaj ßo, ty różicžka!

Pój, ßmjercź, pój ßem, ßo njeboju,
A woteżnjej mje różicžku!
Hacž boli, ſchto wadźi?
Mje ſahrodnik ßadźi
Do njebjeß, tam ßebi
Mje rjeniſchu debi.
Sraduj ßo ty różicžka!

Přełožił Kaplef.

* Spěw ßo w michałiſkim Bożim domje w Budyſchinje wot zyrkwinſkeho khora na nyſchporje ßmjertneje njedźele ſpěwa.

Hudancžzy.

316.

Kotra prjedy hroſna waka
W khěžzy worjeńſchenja cžaka,
A, hdyž ſ njej ßo wuhrymſa,
Rjany ptacžk ßo koleba?

317.

Poß pißany bě na hrodże;
Pan ſmjenowa joh' po barbje;
To mjeno też jom' cželedź da.
Kak wołachu toh' knjeżoh' pßaſ?

Wuhudancžzy ſ poßlednjeho cžiſła:
314. Zigara. 315. Muż a żona.

Sa nowy Macžicžny dom

je ßo w lěcže 1902 dotal nahromadźiło: 1391 hr. 6 np.

Dale ßu ſa njón darili:

Na Rychtaŕ-Domelez kwaßu w Sslepom naſběrak kwaßny herz Schuſter	3 = 50 =
Liſchki-Póndźelniz: Naſch bohaty tydźeń: Póndźelu w „Jamje" 56 + 8, po dobrocže a ßmilnoſcźi 50 + 7, khory Michał ſa „Ssyrotzynu dopißnizu" 50, ſ dopißnizow po wudawkach 30 np. Liſchzy na Radworſkej kermuſchi 77 + 36, k temu po puntach prěni hóſcź 50 np. = ...	3 = 64 =
W „Katholſkim Pózle" cžißko 47. lěta 1902 hižo kwitowane:	
Молоканы: S Radworſkeje kermuſche 65 np. + 37 np., pſchecžeł ſ zuſby 47 + 41 np. Hromadże 1 hr. 90 np. = ...	1 = 90 =
Hromadże: 1400 hr. 10 np.	

S dźakom kwituje a dalſche dary pſchijimuje

ſarjadniſtwo Macžizy Sserbſkeje.

Niz Kneippowy wobras, **Niz** plomba
hódnoscź twory njesaruczataj.
Pruhujeze a **Ssudzeze,**
potom budze pscheßwědczenje wschitkich:
Njepschetrjechený
je
Kaiserowy ßłodowy khofej
ſ khofejowym ßłodzenjom, punt
jenoż po 25 np.
Kaiserowa khofejowa předawarnja
Najwjetschi khofejowy pschiwos Němskeje,
direktnje wobkhadzaza ſ konſumentami,
w Budyschinje na bohatej haßy 5.

Drjewowa awkzija
na Drobjanskim revěrje.
Schtwórtk 27. novembra 1902 ma ßo
270 khójnowych dołhich hromadow
ſa hotowe pjenjesy na pschedßadźowanje pschedawacź.
Sapoczatk dopołdnja ½10 hodźin na pschehonje pschi wowßnym hacze na Komscźanskich honach.
W Minakale, 19. novembra 1902.
Hrabinska ſ Einſiedelska inſpekzija.

Awkzija wužitkoweho drjewa.
Póndźelu 24. novembra t. l. ma ßo popołdnju w **3** hodź. w dwórniſchczowej reſtawraziji **w Delnjej Wjaſońzy** ſ hrabinſkeho **Huſczanſkeho** a **Pózkowſkeho hajniſkeho revěra** wužitkowe drjewo lětuſchich drjewiſchczow ſ dźěła popuſchczane, ſ dźěła ſtejate, ſ wu měnjenjemi, do awkzije woſjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacź. Na kupjenje ſmyßleni chzyli ßo dla wobhladanja drjewa na Huſczanſkim revěrje na podpißaneho, na Pózkowſkim revěrje na knjeſa revěrſkeho hajnika Wieſenhüttera w Pózkowach wobroczicź.
Hrabinſke Scholl Reauconrſke hajniſtwo w Huſzy,
12. novembra 1902.
Wyſchſchi hajnik **O. Mendte.**

Nětdźe
1000 rm. pjeńkoweho drjewa
ſ lońſcheho puſchczenja je w hajniſkich revěrach Rakeczanſkeho knjeſtwa hiſchcze na pschedań. Dalſche wukaſuje
knježi rentſki hamt w Rakezach.

Richard Otto,
mechanikus na ßukelnſkej haßy 13
k wužitnym hodownym daram
ßwój wulki ſkład
ſchijazych maſchinow
pſchi potrjebje k dobroczíwemu wobkedźbowanju porucźa.

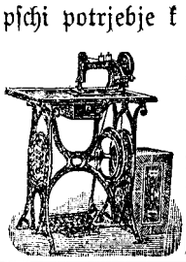

Schijaze maſchiny Bieſolta a Locki
ßu najbóle lubowane, najlěpſche a najwjazy dokonjaze w nětczíſchim czaßu. Wone ßu ßo na wſchěch **wuſtajeńzach** ſ najwyſchſchimi **diplomami a mytami wuſnamjenike.**
W ßwojej dźěłarni wſchě ſchijaze maſchiny **porjedźam.**

Wurjadna ſkładnoscź k najtuńſchemu kupowanju,
woßebje ſa hodownu potrjebu!

Dokelž ßwoju pſchedawarnju na hłowne torhoſchczo pſchewołožu, je ſa mnje jara ważne, ſo by pſchi pſchecźehnjenju mój ſkład po możnoſczi mały był. Teho dla wulke dźělby ſe wſchěch wotdźělenjow **khětro niże płaczíſny** pſchedawam, **wjele lońſchich tworow po inventurſkej płaczíſnje!**

Hotowe wobleczenja ſa dźěczi, ſchulerjow a młodych ludźi
hacź do mužazeje wulkoſcze,
jenotliwe, khołowy, jupy, mantle, ſwjeŕſchniki,
wobleczenja, żakety, mantle, ſchórzuchi, ſpódnje tkaniny,
ſchtrympy, rukajzy, mězy, kłobuki, khapy, czapki, muffy, boy atd.

Pschi lawſkich hrjebjach czo. 10.
Ernst Jenke.
Pódla Wjazkez hoſczenza.

Khěža

na rěsniskej haßy cžißko 30 w Budyschinje je na pschedań. Wona je w dobrym rjedže. Dalsche je pola wobßedźerja shonicź.

Žiwnoscź

s něhdže 20 — 25 kórzami leżomnoscże a maßiwnymi twarjenjemi se żiwym a morwym inventarom kupicź pytam. Posticźenja chzyke ßo w wudawarni Serb. Nowin wotedacź.

Khěža na pschedań.

W **Huczinje** je rjana **khěža** cžißko 20 se ßadowej sahrodu a kruchom pola dla khorowatoscże wobßedźerja hnydom na pschedań. Dalsche je pola **Rjeczka** tam shonicź.

Sa ßwoju pschedawarnju kolonialnych tworow a spirituosow hnydom abo posdźischo **wuczobnika** pytam.

Khorla Nowak
na żitnej haßy.

Kowarski wuczobnik
móże hnydom abo jutry do wuczby stupicź pola **Bruno Urbana**, kowarskeho mischtra w Trjebjeńzach.

Wustojny rólny pohonczź ßo k nowemu lětu na **Radworskim knjeżim dworje** pyta.

Někotrych woženjenych a njewoženjenych wotroczkow k nowemu lětu kralowski remonski de pot w **Kalkrenthu** pola **Wulkeho Hajna** pyta.

Hnydom abo posdźischo móża holzy **plotowacź** dokładnje nawuknycź pola **Grafoweje** na kotołskej haßy 18 po 1 skhodże.

Sskużobne a hródźne dźowki a tajke k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, pohonczow, hejtmanow, dźełaczerske ßwójby, tsecźakow a wolazych sa tudomne a Draždźanske strony hnydom pyta **Schmidtowa** na ßukelnskej haßy cžißko 24.

Dźowki, też do lohkeje skużby, rólnych pohonczow, tsecźakow, wolazych a hnydom jenu dźowku k ßwinjom pyta **Spannowa** na małej bratrowskej haßy.

Wschelke schicże

pyta **Gudźina** pschi żelesniży na Ssokolzy cžißko 15b.

Konje k rěsu

po najwyschschich płacźisnach kupuje

Curt Kaiser,
konjaza rěsarnja w Budyschinje.
Pschisamknjenje k telefonej cžo. 203.

Schtrympy

ßo s ruku pschischtrykuja, a to po 30 np. na schulskej drósy delka.

Schulske tornistry,

tosche wschelakeje drużiny,

portemoneje,

kolebanske konje,

każ też **wschě kożane twory** we wulkim wubjerku porucża

C. A. Pietsch

na hauensteinskej haßy 1.

W mojej schtrykowarni dźělane

schtrykow. schtrympy,

walkowane schtrympy,

pjastne rukajzy,

rukawate lazy,

po tunich ale twjerdych płacźisnach poruczam.

Otto Osswald
na kamjeńtnej haßy 7.

Do Hodźija!

Mużaze a żonjaze cžaßniki, scżeńske cžaßniki, budźaki, pjerschczenje, debjenki, cžaßnikowe rjeczaßy atd.

kwaßne

a **składnostne wěży** najtuńscho!

Porjedżenje kóżdeje drużiny.

Krucże sprawne poßkużenje lubjo proschu ke mni dobroczźiwje pschichadżecź. S pocześcżowanjom

J. Lebert, cžaßnikar.

Hudźbne instrumenty

(pisładła)

a **truny** wscheje drużiny

pschedawa a porjedża

C. Reinhold,

pschedawarnja piskadłow

na snutskownej lawskej haßy 6, 1 ft.

Wróczenje czesczże.

Pola ßmerza ßo rosrunawschi skschiwdźaże rěcże, wo żiwnoscźerju Augustu Schletzy rosschěrjene, jako njewěrne wróczam a warnuju, je dale rosschěricź.

August Muka w Brěsy.

Dźak.

Wschitkim dobroczelam wo wßy a wokolnoscźi, kotsiż ßu nam 27. haprleje t. l. pschi wohnjowym njesbożu k pomozy byli nam hospodu a naß s darami luboscże a pschi nowotwarje podpjerali, s tutym najwutrobnischi dźak prajimy.

Hajnikez ßwójba w Lemischowje.

Khróścanska nalutowarnja

změje **njedźelu 30. nov.** popołdnju w 4 hodźinach swoju **hłownu zhromadźiznu** we Wjenkec sali w Khróścicach.

Předsydstwo.

Burske towarstwo w Rakezach

smeje **jutsje njedźelu** 23. novembra pop. w 4 hodź. w Gäblerez hosczenzu **poßedźenje.** Wo bohaty wopyt proßy

pschedßydstwo.

Na Koßlowsku kermuschu!

W Koßlowskej herbskej grychcże

budźa **njedźelu 23. novembra** ☛ **kermuschne reje.**

Pschecźelnje pscheproschuje **Khorla Dejka.**

Palma měra

na row

lubeho nana a mandźelskeho

Jana Ernsta Nowaka w Brěsynzy.

Narodźi ßo 29. nalětnika 1870, wumrje 22. winowza 1902.

Hłóß: Jesuß, moja nadźija.

Wjetscha srudnoscź njeje tu
Nihdże w ßwěcże namakana,
Hacź hdyż dźěcźi s macźerju
K rowu pschewodźuja nana;
Tam wschak srudnoscź wulka je,
Kiż wschěm psches wutrobu dże.
Tajku srudnoscź shoni tu
Nowakez dom w tutym lěcźi,
Ssmjertny jandźel pschińdże tu,
Wsa prjecź nana wot pjecź dźěcźi,
Kiż nětk s lubej macźerju
Psches nana tu płakaju.
Dźewjecź lět we mandźelstwje
Sbożownje je wón był żiwy,
Sa ßwojich ßo starał je
A bě pschezo dobry, miły;
Nětk pak je wschěch wopuschcźił,
W srudobje jich wostajił.
Khoroscź jeho nadpadże,
Kiż je jako straschna snata;
Hdże ßu khumschty lěkarske,
Kotrymż je ta móżnoscź data,
Ssrědki tudy mjenowacź,
K strowoscźi saß' dopomhacź?
Srudoba wschak wulka je,
Hdyż ßo mandźelstwo tu dźěli
Tajkich, kotsiż psches jene
Mjes ßobu ßu tudy byli
A po krótkim mandźelstwje
Ssmjercź jich swjaski rostorhnje.
Sa waß ßo tu starał je,
Hdyż mjes wami pschebywasche;
Wopuschcźił waß njerad je,
Ach kak cżeżko jemu běsche,
Hdyż waß płakacź widźesche,
Sso se ßmjercźu běd̄żesche.
Jeho duscha nětko je
Wuschła s tutej' ßwětnej' hary,
Tam hdźeż měr a pokoj je,
Tam hdźeż sbóżnoscże ßu twary;
Horjo, kichiż tam pschestanje
We njebjeskej domisnje.
Luby nan a mandźelski
Njeje myßlił w żanym lěcźi,
So tak sahe wopuschcźi
Sswojich lubych na tym ßwěcźi
A te mólcźke ßyrotki
Bohu wschitke poruczi.

Nětk, ty srudna wudowa,
Stejisch wopuschczena ßama,
A też twoje dźěcźatka
Nimaja wjaz' żanoh' nana,
Prascheja ßo macźerje
Cżemu nan dom njepschińdże.
Duż ßo s Bohom troschtujcże,
Ssnadź je cżinił derje wschitko,
Bóh waß sabycź njebudże,
To je jeho wola nětko,
Schtóż ßo k Bohu dowěri
Na pěsk żenje njetwari.
Kajku radoscź mějesche
Boži dźeń we lońschim lěcże,
Hdyż běschcże wschě hromadże
Wjeßeli na tamnym měscże,
Hdźeż ßo schtomik hodowny
Błyschcżesche wam pyscheny.
Hižo ßo tu wjeßela
Dźěcźatka na Boże dźěcźo,
Scżerpliwje też cżakaja
Hacź ßo swobradża jim něschto.
Wjeßele to wulke je,
Hdyż tu ßwjedźeń hodow je.
Też ty, kiż ßy s wudowu,
Budźeisch dyrbjecź ßwojim dźěcźom
Na ranju na Bożim dnju,
Hdźeż ßo dźěcźi wjeß'la wschudźom,
Hodowny schtom saßwěcźicź
A tych małych swjeßelicź.
Wěscże Bóh też wubudźi
Kschescźijanske dusche tudy,
Kiż tu njejßu sabyli
Na tych, kiż ßu srudni druhdy;
Swjeßelicź jow ßyrotki,
To je też skutk kschescźanski.
Dżenß, hdźeż ßmjertna njedźel je,
K waschom' nanej pokhwatajcże,
Na joh' row ßo poklakńcże,
Wótcże nasch tam wuspěwajcże,
Ssylsy, kiż tam ronicże,
Bóh wam wschitke setrěje.
Jeho cżěko cżicho spi
W Delnjej Hórzy na kerchowje,
Hacź joh' saßo wubudźi
Bóh tón Knjes po ßwojim ßkowje
A waß wschitkich sjednoczi
Junu w Bożim kraleństwi.

W mjenje srudnych sawostajenych
psches **Jana Henku.**

(K temu cżißku dwě pschikosy.)

Prěnja pschiloha k czißku 47 Serbskich Nowin.

Ssobotu 22. novembra 1902.

Placźisny rěsneho skotu na Draždzanskich skótnych wikach

17. novembra 1902.

Placźisny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druźiny a wosnamjenjenje.	Żiwa waha	Rěsna waha
	hr.	hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacź do 6 lět	37—40	67—70
awstriske	38—42	68—73
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	34—36	64—66
3. ßrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	30—33	60—63
4. ßnadnje pizowane kóźdeje starosty	27—29	53—57
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	36—38	63—68
2 połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacź do 7 lět	33—35	59—62
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	30—32	55—58
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	27—29	52—54
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	47—50
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	37—39	64—67
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	33—36	59—62
3. ßnadnje pizowane	29—32	54—57
Czelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	49—50	72—75
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	46—48	68—71
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiżenjow w starobje hacź do 1¼ léta	51—53	65—67
2. mjaßne	48—50	62—64
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	45—47	57—60

Placźisna żitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Żitowy dowos w Budyschinje: 2384 měchow.	W Budyschinje 15. novembra 1902. wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.	W Lubiju 20. novembra 1902 wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.
Pschenża běła	7	79	8	09	7	65	8	—
" żołta	7	65	7	95	7	21	7	54
Rožka	6	94	7	6	6	44	6	88
Jeczmjeń	6	65	6	79	6	7	6	67
Wowß	6	80	7	20	6	40	6	80
Hróch	10	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	50	9	50	8	—	9	50
Jahły	12	50	16	—	12	—	16	-
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	50	2	50	1	50	2	—
Butra 1 kilogr.	2	10	2	40	2	—	2	20
Pschenżna muka 50 "	9	—	17	50	13	50	15	50
Rżana muka 50 "	8	—	13	50	10	83	11	83
Ssyno 50 "	3	20	4	40	3	50	3	80
Ssloma 600 "	18	—	23	—	23	—	28	—
Proßata 1188 schtuk, schtuka	10	—	20	—	—	—	—	—
Pschenżne wotruby 50 kilogr.	—	—	5	25	4	80	5	25
Rżane wotruby	—	—	5	50	5	25	5	75
Pschenżny gris	—	—	6	—	—	—	—	—
Rżany gris	—	—	6	50	—	—	—	—

Kunklizowe ßymjo, punt po 50 np. — **Czerwjeny dźeczel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach 13 hr. 24 np hacź 13 hr. 75 np, żołta 13 hr. — np. hacź 13 hr. 51 np, kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 10 np. hacź 11 hr. 29 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 31 np. hacź 9 hr. 50 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr. 9 np. hacź 8 hr. 24 np., pschenża (żołta) wot 7 hr. 79 np. hacź 7 hr. 94 np., rožka wot 7 hr. 15 np. hacź 7 hr. 40 np., jeczmjeń wot 6 hr. 75 np. hacź 7 hr. — np., wowß wot 7 hr. — np. hacź 7 hr. 10 np.

Wiczne placźisny w Kamjenzu

13. novembra 1902.

Po 50 kilogr: Rožka wot 7 hr. 19 np. hacź 7 hr. 38 np., pschenża wot 7 hr. 65 np. hacź 7 hr. 95 np., jeczmjeń wot 6 hr. 70 np. hacź 6 hr. 78 np., wowß wot 7 hr. — np. hacź 7 hr. 30 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacź 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., ßyno 4 hr. 25 np., běrny 2 hr. — np Ssloma (600 kilogr.) 20 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 1 hr. 90 np. hacź 2 hr. 20 np.

Wjedro w **Londonje** 21. novembra: Syma.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje njedźelu semrjetych rano w 7 hodź. farar Räda ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin duchowny Tyscher ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. W němskej Bożej służbje a w ßerbskim nješporje popołd. w 3 hodź. budże zyrkwiny chor spěwacź. Pschi tym smeje knjes farar Räda ßerbsku rěcź. — Psched zyrkwinymi durjemi smeje ßo kollekta sa zyrkwinske sastaranje evangelskich Němzow we wukraju. — Tydźenske sastojnske dźełko smeje duchowny Tyscher.

Wěrowani:

W **katholskej zyrkwi**: Ernst Pawoł Schenk, pohonc, s Antoniju Emiliju rodź. Rychtarjez.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi**: Bjedrich August, Augusta Rožki, khěžkarja a dźełaczerja w Jenkezach, ß. — Emma Charlotta, khěžerja a rěsniskeho mischtra w Dobruschi, dź. — Senda Feodora Hildegard, njemandź. dź. w Bórku. — Linda Mathilda, Oty Hermanna Libsche, khěžerja a klampnarja w Dobruschi, dź. — Marja Martha, Khorle Gustava Wobsta, żiwnoscźerja a murjerja w Sajdowje, dź. — Hermann Alwin, Handrija Dejki, żiwnoscźerja w Czichońzach, ß.

W **katholskej zyrkwi**: Herta Wylemina Hana, Pawoła Josefa Tenzera, hoboista, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 12. novembra: Madlena Mejnez, njebo Jana Nowaka, khěžerja w Sajdowje, sawostajena wud. tam, 80 l. 11 m. 17 d. — 17. Hana Pětschkez, njebo Ernsta Hendricha Seiferta, khěžerja a murjerja na Židowje, sawostajena wudowa tam, 76 l. 10 m. 12 d. — Hans Alfred, Maxa Richarda Beinlicha, samkarja, ß., 2 m. 20 d.

Zyrkwinske powjescze s Hodźija.

Njedźelu semrjetych smeje rano ½8 hodź. duchowny Domaschka ßerbsku spowjednu wuczbu. ½9 hodźin farar Kschiżan ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Psched zyrkwinymi durjemi budże ßo kollekta sa zyrkwinske sastaranje evangelskich Němzow we wukraju składowacź. — Popołdnju w 3 hodź. budże ßerbska liturgiska Boża służba k dopomnjenju na semrjetych.

Zyrkwinske powjescze s Budestez.

Njedźelu semrjetych smeje rano ½8 hodź. farar Mrósak s Wulkich Sdźar ßerbsku spowjednu rěcź, w 9 hodź. ßerbske a ¾11 hodźin němske prědowanje.

Koże do kożuchow!

Czorne a běłe koże, kaž wschě druźiny wobšadźenskich kożow po najtunischich płaczisnach,

seschicze

nowych kożuchow kóźdeje faßony sa mužskich a žónske a **pschedźełanje starych kożuchow** derje a tunjo, dale

symske ßuknjane a koßmate mězy

wschěch druźinow pola

C. E. Rinki, kóžkarja

na bohatej haßy 5.

Heinrich Lange

pschi żitnych wikach 11 **w Budyschinje** pschi żitnych wikach 11

ßwój wulki skład hotowych

kożuchowych tworow

kaž tež **wschě druźiny kożow**

k dobroczinjwemu wobkedźbowanju porucża.

Wschě **kożuchowe wězy** ßo po měrje schija a ßo tež rucże a tunjo wuporjedźeja.

Wožebje **tolste mlokowe, wódne a petrolejowe khany, żelesniki, wódne hornzy, mlóczenki, wuhlowe kascheze, tykanzowe deńza,** kotrež ßym ßam dźełał, **lampy a latarnje,** woprawne **Solingske noże a widliczki,** jara tunjo poruczam.

Moritz Schulz,

klampnarski mischtr w Budyschinje pschi ßerbskich hrjebjach 10.

Moje lětuſche

hodowne wupředawanje

ſo

wutoru 25. novembra ſapoczynje.

Jan Jurij Pahn.

Kedźbu!

Hdźe ſo kupuja ſymſke ſwjerſchniki, wobleczenja, pſcheſapinaki, kholowy, hólčace mantle, žonjaze žakety najlěpje a najtuńſcho?

Jenož pola

Kurta Lehmanna

pſchi hłownym torhoſchczu 5.

Kſcheſczijanſka draſtowa pſchedawarnja.

Ad. Glossmann

w Budyſchinje na kamjeńtnej haźy 16.

w Radworju na dwórniſchczu.

porucza hiſchcze po lětnich płaczińnach

czéſku brunizu po waggonach, woſach a po kóždej dźělbje.

Jenoż dobre druziny!

Slokomorowſke ſalonſke brikety a pjekarſke kuſki.

Schleſynſke kamjeńtne wuhlo.

Schleſynſke kowarſke wuhlo.

Schleſynſki koks a grudowy koks.

Ssamopſchedawanje Shorjelſkich kalkownjow E. Plümecki.

Twarſki kalk a rólny kruchaty kalk po waggonach a jenotliwych zentnarjach.

Poruczam woźebje **kalkowy próch,** zentnar po 70 np. **Drjewo** po kóždej dźělbje.

Drjewo k kadźenju po najtuńſchich płaczińnach.

Pſchi trjebanju wo dobroczińwe pſchikhadźenje proſby najpodwolniſcho

Ad. Gloßmann.

Sa brylow potrjebnych!

Khorla Scholta,

optikus w Budyſchinje

pſchi hłownym torhoſchczu pod radnej khěžu

porucza ßwój ſkład

optiſkich tworow

dobroczińwemu wobkedźbowanju.

ff. bryle a tłóčniki,

kotrež ßo jenoż ſa wóczko ßo pſchihodźaze dawaju,

barometry, thermometry, alkoholometry, dalokowidy, lupy, powjetſchaze kſchleńzy, ryßowadła atd.

Wobkhod je 1856 ſałożeny. Mytowany 19 króć.

Ludwig Kuhlmann,

měješčel **Erich Hecht,**
w Budyschinje w kupnizy
porucza:
najwjetschi wubjerk po najtunischich płaczisnach:
vitražowe tkaniny, běłe a na žołcź } wotměrjene a wot krucha,
gardiny, běłe a na žołcź }
roulowe tkaniny wschěch schěrjow,
pschikrywy (deki) ſ wóſkowaneho ſukna a wóſkowane ſukno
ſ krucha rěſane w 5 schěrjach,
katun a kreton k poczenjenju kanapejow,
meblowe tkaniny a to rips, damaſt a pißane tkaniny,
ſoſowe pschikrywy (deki), blidowe pschikrywy, pschikrywy na schwadliſke blidka, pschikrywy na komody a loža,
linolejowe teppichi
wschelakich wulkoſczow,
linolejowe běhacze wschelakeje schěrje,
gardinowe a vitražowe žerdźe
wschěch dołhoſczow,
tapety
po wschěch płaczisnach,
tapetowe ſbytki wot 5 hacź 15 rołkow
po ßamßnej kupowanſkej płacziſnje a niže njeje.

Deſtillazija Adolfa Rämſcha naßlěd.

(měješčel **Max Kirschner**)
w Budyschinje pschi butrowych wikach
— 1868 ſałożena —
porucza ßwoje daloko a schěroko ſnate wubjerne ☛ **likěry** ☚ k kwaßam, ſchczisnam a druhim ßwjedźeńſkim ſkładnoſczam w czwizach a po waſy. Woßebje dobre ßu dwójny **różowy, nalikowy, hontwinſki a jadroſelowy, hornjołużiſki, žołdłoſelowy ſeleny** a **czerwjeny, zitronowy, wiſchnjowy, malenowy, prußnizowy** a **korwejdowy** liter po 60—80 np. Dale **naturſkokorwejdowy** liter po 40 np., dobry **žitny** po 70 a 60 np., a **cziſty** czißko 1 a 2, liter po 32 a 30 np. **Czwizy k pjelnjenju ßo wupożczuja.**

Serbſke a němſke ſpěwarſke

w najwoßebniſchich a jednorych ſwjaſkach ßu po tunich płaczisnach na pſchedań **we wudawarni Serb. Nowin.**

Najtuńſcho kupujecze tule ſymu woßebnje
mužaze a hólczaze ſwjerſchniki, mantle, jupy, kholowy a wobleczenja,
kaž tež
žonjaze a holczaze žakety, khornarje a plyſchowe khuty
pola
Otty Preussa
w draſtowej fabrizy
w Budyſchinje **na žitnej haßy 4.**
☛ **Po měrje** ☚ **ßo draſta ſ rukowanjom ſa dobre ßedźenje ſchije.**

Czaj (thee)

najnowiſchich žnjow. Direktny pſchiwos.
Dobry hoſpodarſki czaj, punt po 1 mk. 50 np., 2 mk., 2 mk. 50 np., w módrej ſawalzy po 20 np., 1/4 punta po 50 np., 1/2 punta po 1 mk.,
najlěpſchi chineſki czaj, punt po 3 mk.. 3 1/2 mk. a 4 mk., w czerwjenych ſawalkach po 30 np., 1/4 punta po 75 np., 1/2 punta po 1 1/2 mk., w ſelenych ſawalkach po 45 np., 1/4 punta po 1 mk., 1/2 punta po 2 mk.,
najlěpſcha měſcheńza ſ Pekkoſkim kczenjom punt po 5 mk.,
zeylonſki czaj I. druźiny punt po 1 mk. 60 np., II. druźiny punt po 2 mk. 40 np., w ſawalkach po 20 np. a 30 np.
porucza
Kaiserowa khofejowa předawarnja
Najwjetſchi khofejowy pſchiwos Němſkeje, direktuje ſ konſumentami wobkhadza.
w Budyſchinje na bohatej haßy 5.

Wſchě druźiny
czrjewow
k dźěłanju kołbaßy porucza
A. Eißler,
na žitnej haßy 10 po 1 ſkhodź.

Mužaze
krawatty
we wulkim wubjerku porucza
A. Tschentscher
na bohatej haßy czo. 18.

Dźěłaczerſke kholowy, dźěłaczerſke lazy, dźěczaze wobleczenja,
direktnje ſe Seifennersdorfſkeje draſtoweje fabriki porucza.
Emil Heinrich w Borſchczi.

Hdźe ſcze tónle dobry a tuni **czaßnik** kupili?
Pola
G. Magera naſlědnika,
měješčel Th. Hippa
na ßerbſkej haßy 11.

Lubijska banka.

Danimy pjenjesy na sapołożenske knižki

pschi wschědnym wupowjedženju $2\frac{1}{2}$ %
„ měšačnym „ 3 %
„ tśiměšačnym „ $3\frac{1}{2}$ %
„ schěsćměšačn. „ $3\frac{3}{4}$ %
„ dwanaćeměšačn. „ 4 %

Filiala Lubijskeje banki w Budyschinje

pschi lawskich hrjebjach.

Wulka dźělba cźistopłatowych schantkow

(šmorkačnych rubischkow)
s małymi njewažnymi smylkami
skoro sa połojzu porjadneje płaćišny,

někotre tošazy metrow barchentowych sbytkow
k žonjazym wobleženjam, blusam, pjeslam, spódnim šuknjam, koschlam atd.
po šměschuje tunich płaćišnach,

sbytki trjenjowych tkaninow,
sbytki płatowych a bawlmjanych tworow.

Aug. Pawoł Hilger

na seminarskej drósy 2.

Maschinske wolije

ruske a **amerikanske**
sa cźežko a lohko šo cźerjaze maschiny,

zylindrowe wolije
we wschelakich družinach,
konsistentny
maschinski tuk,
wolij sa schijaze maschiny
w bleschach po 30 np. a po wasy ma pschezo najwjetschi sklad a porucža tunjo

Otto Engert

en gros drogowe khlamy en détail
na suutskownej lawskej haßy 10.

Jerje!

tunu po 44, 42 a 37 hriwnach,
schtuku po 5 a 6 np. pschedawa
Khorla Nowak
na žitnej haßy.

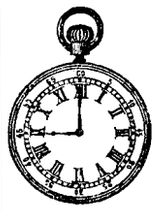

Franz Marschner

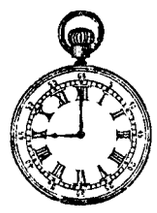

cźaßnikař w Budyschinje
cźo. 9 na kokatej haßy cźo. 9
šwój sklad **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczasow** dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucža.

Hódna twora. Pilßomne rukowanje. Tunje płaćišny.
Porjedženje dobre a tunje.
Wschispomnjenje: Rěcźu **Herbski.**

Bóschicźanske ryčźerkublo

pola Rjeßwaczidła
porucža

praßowany torf,

1000 kruchow po 8 hriwnach,
s hnydomnym sapłaczenjom po 7 hr. 50 np.

Salsowy pólver

sa konje,
hollandski mlokowy a wužitkowy pólver,
schwajzarski mlokowy a wužitkowy pólver,
butrowy pólver,
fosforkišaly kalk,
słótny jatrowy wolij
porucža

měšćanska haptyka

pschi hłownym torhoschcźu.

Wschě rezepty słótneho lěkarstwa šo na najšwědomicźiwischo pschihotuja.

Kosaze a nasymske koże,

sajecże, kaniklaze, kocże, kunjaze a tkhórjaze koże, kaž tež wowcźu kožu a konjaze koże po najwyschschich płaćišnach kupuje

Heinrich Lange,
pschi wowßnych wikach
a žitnych wikach 11.

Gustav Kütner

w Budyschinje
na šerbstej haßy 10
dalokoreczak 5*

winowa a delikatessowa pschedawarnja
šnědarnja a winownja
dowola šebi pschi sapočzanej
nasymje
s poručenjom na šebje dopomnicź.

Do

Rjeßwaczidła!

Kožane stupnje,
kožane tosle,
filzowe stupnje,
filzowe tosle,
dźeczaze wobucze
wot najmjeńscheho hacź do najwjetscheho po jara nischich płaćišnach
porucža

August Lehmann
w Rjeßwaczidle.

Pschecźehnjenja dla wulke wupschedawanje.

Se ſkładow mojeje hoborſzy wulkeje tworowneje ſkładownje poruczam ſcźěhowaze wězy po **njeßměrnje tunich płaczíſnach.** Pódla tychle wězow ßu płaczíſny ſa wſchè twory khětro jara ponižene.

Schatowe klamory
ſ twjerdeho drjewa. Kopa nětkole po 14 np.

Petrolejowe khany
2 litraj wopſchijaze, ſ patentowanym ſchrubom, nětkole po 43 np.

Wuhlowe łopacźe
woßebje wulke a tołſte, nětkole po 70 np.

Helioß-ßwěźy,
ßo njedomiſchkorjaze, paket (6 ſchtuk) 39 np.

Scźinowe wěka
k wotcźerchanju cźrijow, nětko po 37 np.

Britanija-khoſejowe łźiczki
nětko ½ duzenta po 38 np.

Britanijowe jědźne łźizy
nětko ½ duzenta po 63 np.

Dybſaczne noże
ſ dwěmaj brinkomaj a korkowym cźahakom, jenoż Solingſki wudźěłk, nětko po 52 np. a 89 np.

Pſchestajliwe vitrażowe žerdźe
ſa kóždе wokno ßo pſchihodźaze, nětko po 23 np.

Solingſke noże a widliczki
jenoż lěpſcheje hódnoſcźe, nětko po 40, 48, 54, 68 np.

Wóſkowe barchentowe blidowe deki
85/115 cm wulke, nětko po 92 np.

Pſchedſnamjenjane ruczne dźěła
njedoſcźehnjenje tunje.

Paradne trjenja
běłe ſ wobrubom a kraßnej ryßowanku nětko po 42 np.

Klamorowe ſchórzuchi
ſ wubjerneje tkaniny, nětko po 32 np.

Deki na ſchijaze maſchiny
wulke, ſe ſchěrokim cźerwjenym wobrubom nětko po 1 mk. 43 np.

Łožowe pſchedpołožki,
podražowane perſiſke, ſe ßucźkatymi franſami, nětko po 85 np.

Denczkowe deczki
wſchelakich wulkoſcźow a hódnoſcźow, nadpadnje tunjo.

Wulke pjelſcźowe muffy
ſ žónſke po 1 mk. 15 np. hacź 12 mk.

Pjelſcźowe boa
hižo po 89 np. hacź 10 mk.

Kwětkowe vaſy ſ molowanjom
wyßokeje modneje formy nětkole po 29 np.

Sſlónki a mucźnizy
ſ zyblowym muſtrom, nětko po 42 a 89 np.

Wuſchiwane twjelki
nětko po 29, 35, 50—135 np.

Soſowe deki
wſchěch wulkoſcźow a hódnoſcźow, po 52 np.

Trjenja
běłe bělene ſe žakardowym muſtrom, 42 cm ſchěroke nětko po 28 np.

Mużaze ſymſke ſoki
por po 25 np.

Mużaze ſpódnje khołowy
nětkole po 75, 89, 98, 145—300 np.

Hólcźaze ſymſke mězy
hižo po 38 np.

Njedźiwajcy jara tunich płaczíſnow kóždy, kotryž ſa 3 hr. kupi, dar pſchidoſtanje, kotrež ma ßo pſchi kupowanju, jeli ßo na to ſabudźe, pominacź.

S. Beer, prjedy Messow & Waldschmidt,

pſchi hłownym torhoſchcźu 9 delka a po prěnim ſkhodźe.

Kóždy, kotryž chce ßebi **dobry a tuni cźaßnik** kupicź, abo kotryž chce ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k cźaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawſkej haßy 5. **Jencz** pſchedawa a porjedźa ſa ßwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczíſnami wupołożene, wobhładacź.**

Žonjazu draſtu, mużazu draſtu, ſymſke mantle, paletoty, žakety, kapeły, khornarje
atd.
rjenje chemiſzy barbi a we wſchěch ſolidnych barbach nabarbja a pſchebarbja
Heinrich Hoppstock
w Budyſchinje
na hauenſteinſkej haßy.

Cźelaze koże,
ſajecze, kaniklaze, kocze, łunjaze a tłhórjaze koże po najwjetſchich płaczíſnach kupuje
Heinrich Lange
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach.

Howjaſe koże, cźelaze koże, konjaze koże, wowcze koże a też **wowczu wołmu** po najwjetſchich płaczíſnach kupuje
Heinrich Lange
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach.

Dźiwje
kaſtanije a žołdźe
po najwyſchſchich płaczíſnach kupuje
Otto Engert
en gros drogowńja en détail.
Telefon cźißło 33.

„Autol"
njepſchetrjecheny
wolij ſa motorſke woſy.
H. Möbius a ſyn
w Hannovrje, Baſelu a Londonje.

Wurjadnje tunje poskiczenje.

Poruczamoj po sczěhowazych płaczišnach, sa kóždu kupjenu wěz rukujo, tuńscho hacz w kóždym

wupschedawanju:

Normalne koschle, žrěnjowulke po 70 a 125 np.
Spódnje kholowy sa mužow a a pachołow po 70 a 95 np.
Barchentowe koschle sa mužskich po 95 a 135 np.
Barchentowe koschle sa žónske po 90 a 145 np.
Kalmukowe žuknje, wožebje tołste, po 75 a 100 np.
Barchentowe žuknje s rjanymi mustrami po 125 a 150 np.
Mužaze soki, hischcze ženje tak tunje, po 35 a 50 np.
Nahlowjaze schawle a khapy na wulki wubjerk, hižo po 40 np.
Rukawate lazy sa mužskich po 150 a 175 np.
Barchentowe ložowe płachty sa wulke łoža po 75 a 95 np.
Spanske pschikrywy s kraßnymi mustrami po 125, 150 a 225 np.
Hotowe wupjerki a zychi po 200, 250 a 300 np.

Pódla teho lěpsche a najlěpsche družiny pschedawamoj po jenak tunjo wobliczenych płaczišnach.

Samozmysle ko rad dowolu!

Wulke market płaczi!

Philippi & Co.

na bohatej haßy 3.

Emil Wehrle

w Budyschinje

na jerjowej haßy 7

porucza žwój wulki skład barbunjepuschczatych, derje seschitych, dżerżazych a płaczišny hódnych

barchentowych koschlow.

Mužaze koschle po 110, 120 a 130 np.,
pacholaze koschle po 1 mk.,
hólczaze koschle wschěch wulkosczow po 40 np., 50 np., 65 np., 70 np., 85 np., 90 np., 95 np.,
žonjaze koschle s paskom 95 np., 1 mk., se schnórku po 5 np. tuńscho.
holczaze koschle po 30 np., 35 np., 45 np., 55 np., 60 np., 70 np., 75 np., 85 np.,
koschlazy barchent, stary łohcž po 15, 18, 20, 23, 25, 28, 30, 35 a 40 np.,
wulki wubjerk jenobarbnych, žmužkatych a kaschczikatych **žuknjowych tkaninow,** stary łohcž po 20, 25, 30, 40 a 45 np.,
kattun k pjeslam, stary łohcž po 20, 25, 30, 35, 40 np.,
jenobarbne polßukno, stary łohcž po 40, 60, 80 np.,
lama rjanych nowych mustrow,
wobrubjene **barchentowe rubischcza** po 25, 30, 40, 50 np. atd.

Czeßny diplom | Bronsowe medaille | III. myto

a czeßny diplom.

I. myto. 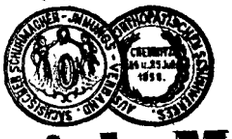 I. myto.

Heinrich Mohr,

schewski mischtr,

w Budyschinje, na žukelnskej haßy 14,

porucza žwój **wulki skład** hońtwjerskich, jěsdnych a wyßokich schkórnjow, pjelsczowych, filzowych a žuknjanych schkórniczkow a stupnjow, wyßoko s kožu wobßadżenych, czopłych a wodu-njepschepuschczatych, s jednorej a dwójnej póduschu, niskim a wyßokim pjenkom. Hólczaze wuhorkate schkórnje se smorskami a bjes nich. Oschatzske a Roßweinske filzowe stupnje a tofle s filzowej a kožanej póduschu, też s koßmami wukładżene. **Nowoscze** balskich a njewjesczinskich stupnjow, ruskich, a němskich gumijowych stupnjow, stupnjow do žněha, drjewjanzow a schkórnjow s drjewjanej póduschu, s 1, 2 a 3 spinami, s ruskim filzom podschite, kaž wschě mózne pomyßlne družiny stupnjow a schkórnjow sa mužskich a dżěczi po snatych tunich płaczišnach.

Kedżbuscze na moje wukładne wokna!

Na moju domiznu.

Mužski chor wot K. A. Kocora

je we wudawarni »Serbskich Nowin« za 10 np., w partijach za 5 np. dostać.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćefnje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maju so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 48. Sobotu 29. novembra 1902. Lětnik 61.

Swětne podawki.

Krónprynz Bjedrich August,

kotryž je žebi w Salzburgskej na honćwje sa kamšykami hwisdźel lěweje nohi slemik, je žo póndźelu rano po želesnizy do Draždźan pschiwjesł. Na sačinjenych nošydłach krónprynza se salonskeho wosa do jeho hroda pschi taschbarku donješechu. Na Karolinej drósy wón nošydłowe pschikrycże wočinicź da a žo s runa žyže. Wón bě honćwarsku jupu wobleczeny, na hłowu mějesche puczowansku čapku stajenu a žo s wulkim sajimanjom roshladowasche. Krónprynz mějesche zyle strowy napohlad.

Njedostatk w khěžorstwowych kašach

W khěžorstwowym žejmje je statny sekretar s Tiedemann na sjawne dał, so směje khěžorstwo lětža 150 milijonow wjazy wudawkow, hač dochodow. Wot jenotliwych statow žo njemóže žadać, so bychu se žwojimi pschinoschkami tónle njedostatk wurunake. Tež njeje radźicź, khěžorstwowej kašy s nowej požčonku wupomhać. S dobom ma žo wopomnicź, so budźa pschichodne lěta khěžorstwowe wudawki njepschestawajzy pschiběrać. Knježerstwo teho dla porucża, dawki powyschicź. Wožebje mohłej po jejnym měnjenju tobak a piwo wjetschi dawk snjesć.

Zychon w němskim khěžorstwowym žejmje.

Nowy złowny tarif je khěžorstwowy žejm žrjedu prěni króć žožownje dowuradźił. Hdyž dyrbjesche žo schtwórtk na druhe wuradźenje pscheńcź, sapóžłanz s Kardorff namjetowasche, so by žo hnydom zyły złowny tarif po wobsamknjenju prěnjeho wuradźenja tola s ponižennjom złow sa wukrajne rataŕske maschiny pschijał. Tónle namjet sozialdemokratow a žwobodomyžlnych njewopiżomnje roscżerczi. Woni na sapóžłanzow, kotsiž Kardorffowemu namjetej pschihłožowachu, wołachu, so žu paduschi, banditojo, rubježnizy atd. Rejenza bě tak wulka, so dyrbjesche žo poježdźenje skónczicź. Tak dołho haž khěžorstwowy žejm wobsteji, njeje w nim tajki zychon žłyschecź był.

Dla złow na žitne zła, skót a mjaso je knježerstwo mjes tym s wjetschinu khěžorstwoweho žejma dale jednako, a kaž žo sda, žo hischcże dorosumjenje dozpije.

Pruske schule

póndźelu w khěžorstwowym žejmje sozialdemokrat Bebel hanjesche. Wón namjetowasche, pschichodnje s wunoschka nowych złow 100 milijonow hriwnow kóžde lěto na polěpschenje ludowych schulow nałožecź. Franzowske schule wukhwalitschi wón wobstejnoscże w pruskich schulach s najczornischimi barbami wopiżowasche a praji, so žu druhdy někotre žylne poražnja we wójnje sa lud lěpsche, dyžli wulke dobycża, a na bitwy pola Jeny, Ssadowy a Sedana dopomni. — Polak Czarlinski na podtłóczenje pólskeje maczerneje rěcże skorżesche a s pschikładami dopokasowasche, so žo w pruskich schulach pólske dźěczi po tym samym waschnju kaž papagaje, kaž njerosumny skót, wucża. Pólske dźěczi njemóža to, schtož jim wucžer powjeda, rosumicź, dokelž wucžer s pomozu pólskeje rěcże njewucži.

Bjedrich Krupp †.

Jedyn s najbohatschich muži Europy a najwjetschi industrialny Němskeje, Bjedrich Alfred Krupp w Essenje, je sańdźenu žobotu s Božej ruczku sajaty nahle wumrjeł. W jeho fabrikach wjazy dyžli 46,000 muži dźěłasche, a jeho samoženje žo na 300 hač 400 milijonow hriwnow wobliczа. Jeho dźěd bě w Essenje psched 92 lětami załožk k nětczischim wulkotnym Kruppez fabrikam położił. Tola wón mějesche mało wuspěcha a žwojemu žynej dźěłarnju jenož se 4 dźěłaczerjemi sawostaji. Tutón žo s dźěłanjom kanonow rucże wobohaczi a na pożled s 10,000 mužimi dźěłasche. Nětko semrjety Bjedrich Krupp je psched 15 lětami Kruppez fabriki pschedewsał, kotrež je na wulkotne waschnje rozschěrił a powjetschił.

Sa žwojich dźěłaczerjow žo Krupp s wulkej luboscżu a schczedriwoscżu starasche. Wón bě dobry knjes, tola nikomu, wožebje niz sozialdemokratam, njedawasche do žwojich należnoscżow rěczecź. Wón wscho czinjesche, schtož możesche duchowne a czełne wobstejnoscże jeho dźěłaczerjow polěpschicź. Ville a khěže, kotrež je žwojim sastojnikam a dźěłaczerjam natwarił, wulke město tworja. Kóžda khěža ma žwoju sahrodku a je tak twarjena, so njeje na kasarmy podobna. Po twarje žo žana khěža druhej njeruna, a w žanej wjazy dyžli schtyri žwójby njebydła.

Sswoje hoborske samoženje je Bjedrich Krupp žłabeje khoroscże dla mało wužicź mohł, wožebje jeho asthma czwilowasche. Poždednje dny jeho žiwjenja žu žo jemu s kschiwdźazymi nadpadami němskich a italskich sozialdemokratiskich nowin shórczike. Krupp husto na italskej kupje Capri pola Neapela, hdźež mějesche kražnu villu, pschebywasche. Po wudawanju sozialdemokratiskich nowin je Krupp na Capri njekasanstwo hnał a žo teho dla s Italskeje wupokasał. Kaž je nětko dopokasane, njeje na tejle powjescźi niczo wěrno.

Khěžor Wylem sam je pschiščłodźenje sozialdemokratiskich nowin na Kruppa s najwótrischimi žłowami sažudźił. Po Kruppowym pohrjebje, pschi kotrymž žo khěžor se žwojimi ministrami wobdźěli, je wón w czakarni Essenskeho dwórnischcża k direktoram a dźěłaczerjam Kruppez dźěłarnjow rěcź měł. Na sozialdemokratiske skschiwdźenje spomniwschi, khěžor praji:

„Skutk je žo w němskich krajach stał, tak njeknicżomny a niski, so wschěch wutroby sarża, a žo kóždemu němskemu wótczinzej krej wohańbjenja do lizow honi dla hańby, kotraž je žo na zyły lud pschinjeżła. Tónle skutk je se žwojimi scżěhwkami mordarstwo; pschetož rosdźěla njeje mjes tym, kotryž jědojty napoj někomu měscha a porjedźi a tym, kotryž s wěsteje khowanki s jědojtymi schipami žwojeho pschiščłodźenja žobucżłowjekej czežne mjeno rubi a jeho s duschinymi czwilemi, s tym sbudźenymi, mori.“ Skónczinje khěžor Kruppez dźěłaczerjow napominasche, so njebychu se sawinowarjemi tehole hanibneho skutka žaneho wobkhada měli.

S universalnej herbowku semrjeteho njeje Kruppowa žona, ale Kruppowa starscha dźowka Bertha. Jako sastupjerka tejele małoletneje dźowki je Kruppowa žona po testamencże žwojeho mandźelskeho městu Essenej milijonu hriwnow sa dobrocżelske samery a dale 3 milijony hriwnow sa dźěłaczerjow wustajiła.

Němska a Jendźelska pschecźiwo Venezuelskej.

Pschi poždednjej revoluziji w Venezuelskej, kotruž je nětko president Castro porasył, žu němszy pjenježnizy a pschekupzy czežko schkodowali. Němske knježerstwo je žebi sa tutych sarunanje žadało, a dokelž je žo venezuelske knježerstwo temu sapowjedźiło, Němska tsi wójnske łódże: „Amazona“, „Ariadna“ a „Niobe“ k venezuelskemu brjohej pósczele. Mužstwa tychle łódźow dyrbja venezuelske złoniz

wobšadźicź a tak dołho jich dokhody bracź, doniž ſ tym njejšu němſke žadanja wurunane.

Mjes tym ſo ma Němſka połne prawo na ſarunanje, šo to njehodźi też wo Jendźelſkej rjez. Jendźelſke knježeŕſtwo je dowoliło, ſo šu šo venezuelſzy ſbĕžkarjo w jendźelſkej koloniji Trinidadže ſhromadźowali a šo wobrónili. Pódla teho šu Jendźelczenjo na małej venezuelſkej kupje Patos jendźelſku khorhoj postajili. Preſident Caſtro chze nětko, revoluziju ſbiwſchi, šwojim krajanam pokaſacź, ſo móže nahladnoſcź Venezuelſkeje też pſched wukrajom ſchkitacź, a ſo wě, kak ma wot Jendźelſkeje ſa ſranjenje ludoweho prawa ſamolwjenje a doſcźčinjenje žadacź. Jendźelſkej šo pſchecźiwjenje šo Caſtro na ſjenocźene ſtaty połnózneje Ameriki ſepjera, kotreż njedowola, ſo by jedyn europiſki ſtat trajnje dźĕl Venezuelſkeje abo jeneho druhe amerikanſkeho kraja wobšadźił.

Skandalny prozeš awſtriſkeju ſapóšlanzow Wolfa a Schalka.

Prozeš wſchoněmſkeho ſapóšlanza Wolfa pſchecźiwo dr. Schalkej, kotrehož bĕ ſkchiwdźenja dla wobſkoržił, je nowe njeczešne wĕzy ſapóšlanza Wolfa wotkrył. Dr. Schalk Wolfa pſched šudom winowaſche, ſo je jako wjednik wſchoněmſkeje ſtrony šwoju popularnoſcź k temu wužił, ſo je niz jenož Seidelowu žonu, ale też druhe holzy ſawjedł. Wolfowa mandźelſka je huſto Schalkej ſkorźiła, ſo jejny muž ſ njej ſlĕ ſakhadźa. Ssud je ſ zyła Wolfowu ſkórźbu pſchecźiwo Schalkej wotpokaſał, dokelž je ſkchiwdźenje, w Schalkowym ſpišu „Cźeho dla šym prajił, ſo je knjes Khorla Hermann Wolf bjescźeſtny“, šo namakaze, hižo do wobſkorženja ſalĕtnjene było.

Mrĕcźe w franzowſkim wójſku.

Mrĕcźe w franzowſkim wójſku je 4 krócź wjetſche, dyžli w němſkim wójſku. Franzowſki wójnſki miniſter je w deputĕrtſkej komorje na wopraſchenje wotmolwił, ſo njejšu na tym wojeŕſzy lĕkarjo wina. S pſchicžinu najwjazy ſemrjecźow je šuchocźina. W Franzowſkej je wjazy ludźi dyžli w druhich krajach na šuchocźinu khorych. Pódla teho maju wojeŕſzy lĕkarjo tajkich ludźi ſa khmanych k wojeŕſtwu, kotſiž šu ſa to pſcheßłabi. Wón je lĕkarjam poručił, pſcheßłabych ludźi ſašo domoj póšłacź a wſchĕ šrĕdki nałožicź, ſo by šo roſſchĕrjenju šuchocźiny mjes wójſkom wobarało.

Pſchepytanje pſchecźiwo nadpadnikej na belgiſkeho krala,

italſkemu anarchiſtej Rubinej, je wupokaſało, ſo je tutón jako ſpion italſkeho knježeŕſtwa w Londonje wjele pjenjes ſaßłužał. Jemu bĕ šo poručiło, italſkich anarchiſtow w Londonje wobkedźbowacź a italſkemu knježeŕſtwu pſchijĕſdźenje a wotjĕſdźenje italſkich anarchiſtow k wjedźenju dawacź a druhe ważne powjeſcźe wo anarchiſtach šłacź. Sa 75 frankow tydźeńſkeje mſdy je wón wjele njewinowatych, kotrychž bĕ šam k anarchiſmu ſawjedł, poſdźiſcho italſkemu knježeŕſtwu pſcheradźił. Italſke anarchiſtiſke nowiny Londonſkich towarſchow pſched Rubiniom warnowachu, a tucźi šu teho dla Rubinia ſe šwojeho ſwjaſka wuſamkli, jemu w ſjewnej korczmje mjeſwoczi naplúwali a jeho nabili. Bórſy po tym italſke knježeŕſtwo Rubinej šłužbu wupowjedźi. Rubini je pſcheklepany bjesšwĕdomity cźłowjek. Wón bĕ šebi nĕhdy wotmyßlił, jako offizĕr w italſkim wójſku šłužicź. Dokelž dyrbjeſche tónle wotpohlad pjenježnych ſadźĕwkow dla ſpuſchcźicź, šo wón ſtemu towarſtwu pſchida a ſ anarchiſtami wobkhadźeſche. Rubinia šu też dla dwojožónſtwa wobſkorżili. Wón je, prjedy hacź je šo w Londonje ſwĕrowacź dał, šo ſ jenej ſ Italianku woženił. Rubiniowa prĕnja mandźelſka je pjecźa duchakhora a šo w jenej Mailandſkej błudnizy hoji.

Nowe šerbſke miniſterſtwo

je šejmſke wuradźenja na njewĕſty cźaš wotſtorcźiło. Ssejm nochzyſche do wumĕnjenjow ſwolicź, ſ kotrymiž mĕjeſche šo nowa požcźonka w Pariſu ſcźinicź. Wĕricźeljo bĕchu pak šo ſarjekli, Sserbiji pjenjeſy požcźicź, jeli ſo šo jim njeby kontrola wo tym pſchiſwoliła, ſo šo požcźonka k ſapłacźenju ſtatneho dołha nałoži. So by šo kraj ſ pjenježneho cźĕšna wušwobodźił, njeje kral Alexander druheho wupucźa wjedźał, hacź pſchecźiwne ludowe ſaſtupjerſtwo domoj póšłacź.

Sbĕžk w Mazedonſkej,

kotryž šu turkowſzy wojazy po ſdacźu podtłocźili, pſchichodne nałecźo ſ nowa wudyri. Praſcha šo, hacź budże Bołharſka potom ſ mĕrom pſchihladowacź móz, hdyž Turkojo Bołharow w Mazedonſkej pſcheſcźĕhaju a wutupjeja. Snajerjo tamniſchich wobſtejnoſcźow mĕnja, ſo šo Bołharſka njebudże móz wójny ſminycź. Wjele tyšaz mazedonſkich wucźaharjow je šo w Bołharſkej ſašydliło. Cźi šu kóždy wokomik hotowi, šo do Mazedonſkeje wrócźicź a ſ njeje Turkow wuhnacź. 80 mazedonſkich offizĕrow, w bołharſkim wójſku šłužazych, je pſchipowjedźiło, ſo ſ wójſka wuſtupi. Woni chzedźa šo na cźoło ſbĕžkarjow ſtajicź a ſbĕžk nawjedowacź. Wjeſch Ferdinand njeje pjecźa do jich próſtwy ſwolił, tola poſdźiſcho budże jim ſ cźežka ſadźĕwacź móz, hdyž naléczo šwojim bratram do Mazedonſkeje na pomoz poczahnu.

Wjazy dyžli 200,000 woßobow je pſched turkowſkimi pſcheſcźĕharjemi ſ Mazedonſkeje do Bołharſkeje cźekło. Bołharſke knježeŕſtwo njebudże móz połnahich, hłódnych a khorych cźeknjenzow, khamornych ſchĕdźiwzow, šłabe žony a małe dźĕcźi na dlĕjſchi cźaš žiwicź a hoſpodowacź. Ruſke dobrocźelſke towarſtwa šu drje 10,000 rublow cźeknjenzam darile, tale ſuma pak je jenož kapka a njemóže k njebju wołazej njewopišomnej nuſy wotpomhacź.

Ruſka a Afghaniſtan.

Ruſka šo po ſdacźu na politiſki pſchewrót w Afghaniſtanje pſchihotuje. 10,000 ruſkich wojakow k afghanſkim mjeſam cźehnje, ſo bychu Ruſzy na wſchĕ pſchipady hotowi byli.

Khoſty wójny w połodniſchej Afrizy

je jendźelſke knježeŕſtwo hromadźe na 5,800 milijonow hriwnow wobliczilo. Hłownu ſumu je mſda porjadneho wójſka, mjenujzy 1500 milijonow, wucźiniła. Transport wojakow a remontowje 1035 milijonow žadał, ſa zyrobu a ſkótnu pizu je šo 88½ milijona hr. a ſa brónje a draſtu 624½ milijona hr. wudało. Jako mſdu ſa milizu a dobrowólnikow je šo 1360 milijonow hr. wupłacźiło. Kóždy muž je w pſcherĕſku 3940 hr. doſtał. Sa ſežiwjenje kóždeho muža a jeho konja je šo pódla teho po 1550 hr. wudało.

Wopyt pola leutnanta.

(Pokracźowanje.)

„Knjes hejtmano Wołako, jeno na jene šłowo.“

„Na roskas, exzellenza!“

„Pójcźe ras na khwilku ſo mnu do tehole kuta!“

Hejtman Wołak ſcźĕhowaſche generala, jara šo dźiwajo a wcźipny, kajke tajne wĕzy tola wyšoki wyſchk ſ nim ſmĕje wucźinicź.

„Poßłuchajcźe, knjes hejtmano — šym tu nĕſchto jara njelube ſaßłyſchał.“

Hejtman Wołak hladaſche na generala. Schto budźiſche też mohł cźinicź?

„Wĕz naſtupa leutnanta ſe Sahańſkich“, pokracźowaſche exzellenza.

„Aw, jaw!“ pomyßli šebi hejtman.

„Leutnant ſe Sahańſkich je šebi njepſchiſtojne wuraſy dowolił.“

„To na šwoje wobžarowanje njemóžu prĕcź.“

„Niżwĕrno: na tehole njeknicźomneho generala; k cźemu dha dyrbi tutón hłupak runje dźenša pſchińcź — to je wón prajił.“

„Na roskas, exzellenza!“

„Snajecźe wy leutnantowe wobſtejenja bliže?“

„Ow haj: Jeho nan —“

„To ja njemĕnju. Wĕſcźe šnadź, cźeho dla je jemu tak wošebje njelube było, dźenša k šłužbje ſwjaſany bycź?“

Hejtman rjekny, ſo je jemu to zyle njeſnate.

„Njewĕm šo dopomnicź, ſo šym leutnanta ſe Sahańſkich tule widźał.“

„Wón je we šwojim wobydlenju — na mój roskas.“

„Hm — mohł drje ſ nim porĕcźecź.“

„Jeli ſo exzellenza poruczi, póſcźelu hnydom po njeho.“

„Nĕ, nĕ, woſtajcźe to jeno. To njeje tak ważna wĕz. Woſtanu też jutſje hiſchcźe tule. Džakuju šo, knjes hejtmano!“

„Dowolcźe mi, exzellenza, praſchenje?“

„Rady.“

„Ssměm proßnycź wo mjeno towarſcha, kotryž je exzellenzy tutón podawk ſdźĕlił?“

General šebi pſchekkadowaſche. „Major Kijowſki to bĕſche. Je tamne wuraſy šłyſchał.“

„Džakuju šo, exzellenza!“ Pſchi šebi myßleſche šebi hejtman Wołak: „Schkoda — wot majora njemóžu šebi ſamolwjenje žadacź; ale chzu lubemu pſchecźelej Kijowſkemu jeho njerjane donoſchowanje woptacź dacź.“

Khwilku poſdźiſcho ſdźĕli general hejtmanej, ſo dyrbi tola

hischcże wjeczor wotpuczowacz a so by jemu zyle lubo było, hdy by winowateho leutnanta do kaßina skasał. Nětkole hnydom to trjeba njeje; so chze prjedy hischcże něhdże dóńcz; tola so wěz hejtmanej pschewostaja. Hejtman mějesche myßle, Sahańskeho hischcże khwilu we stwinym arrescże wostajicz.

* * *

Knjesej Pjekarjej, leutnantowemu ßkužobnikej, njepschińdże ani na myßle, na wßy hicz na piwo. To bě jemu pschejara horzo. Nawopak bě ßo jemu hižo dawno sechzyło, dymku knjesa leutnantoweho turkowskeho tobaka wukuricz, a dokelž njepschitomnosćz jeho knjesa rjanu składnosćz k temu posticzesche, nochzyschе ßebi tajkeje składnoscże wuńcz dacz.

Wón dóńdże horje do wobydlenja, do kotrehoż mějesche hischcże jedyn kluczˇ, samkny ßo horka nuts a natyka ßebi dymku turkowskeho tobaka. Ju pachajo ßedżesche w kolebazym stole, kolebasche ßo tam a ßem a pschejesche ßebi jeno to, so mohł ßo kóżdy dżeń tak dobro mèczˇ.

Na poł tsjoch staji ßebi leutnantowu czeczowu czapku. Wokoło tsjoch woblecże ßo leutnantowy żupan. W tsjoch swari ßebi na leutnantowej maschinje khofej, to ßo ßamo rosymi, s khofeja, kiž bě leutnantowy. Na poł schtyrjoch wupschestrje ßo tak dołhi, każ běsche, na leutnantowy kanapej a wußny trochu. W pjeczˇich saßo wotuczˇi, sywasche wjazy krócˇ, pschekładowasche ßebi, hacˇ by nětkole doscˇ khłódno było, so mohł ßo na wßy wuńcˇ, spósna pak, so je k temu hischcże jara horzo a wsa ßebi konservatiwne nowiny, kiž ßebi leutnant se Sahańskich dżerżesche. Smyßlenje tutych nowin njebě jemu po myßli, tschaßesche pschi mnohich městnach jara s khłowu a wotpołoži je na poßledku saßo.

Dokelž niczo khmańsche sa dżěło njemějesche, czuschlesche khrobły hólz nětkole po leutnantowej stwje wokoło, pschepytowasche wschitke njesamknjene ßuwate kaschczˇiki, czˇitasche wschě listy a kharty, kotrež bě leutnant leżo wostajił, pokradny wschelake koschlaze knesle a pjecˇ sapalnych klobuczˇkow (Zündhütchen), wußlědži bleschu konjaka, na kotruż bě jeho knjes bjes dwěla sabył, dokelž bě ßebi njedawno konjak s konditarnje dał pschinjescˇ, a njeczˇinjesche ßebi teho dla we ßwědomnju porokow, a pokrany też tule namakanu bleschu konjaka. Dżiwno, ßo trochu wuńcˇ, na to jemu bě pschejara horzo, ale łużu konjaka, nimo teho bjes wody, wupicˇ, to jemu njebě pschejara horzo.

Ssylne spiritußy skutkuja na człowłske cżěło po snatym waschnju. Pjekarjowe cżěło njemějesche prawa na to, so by wot tutych scżěhwkow ßwobodne wostacˇ mèko. Najprjedy bu móznje rosbudżeny a jemu sechze ßo, njewěrjomne prysle wuwjescˇ.

Hižo dołho bě jemu jaßne było, so by rjaneho leutnanta hrał; jeno běchu jeho wobstejenja dołho wotdżerżałe, też ßwět wo tym pschesßwědczˇicˇ, a mamy wschitku winu, so jeno wulke sozialistiske pscheměnjenje tute poměry spowrócża — ale potom saßo leutnantow trjeba njebudże.

So by w tym nastupanju s najmjeńscha něschto dokonjał, sdrascżi ßo Pjekař wot nohow hacˇ do khłowy jako wyschk, a k temu bě tak pschecżelny, wobßedżeństwa knjesa se Sahańskich wużicˇ. Też żelesny kschiż, kotryż bě ßebi jeho knjes we wótrej bitwje dobył, pschiczˇini ßebi na wutrobno, pschipaßa ßebi mjecˇ a wobhładowasche ßo w schpihelu. Tu czˇesczˇ dyrbjesche jemu czˇłowjek wostajicˇ — wón bě zyle rjany hólz a budżische s najmjeńscha swonkownje nahładny leutnant był. Jemu ßamemu ßo bjes mała sdasche, so je nětkole woprawdże leutnant.

Ale jemu njebě s tym doscˇ, so by jeno tak potajny wostał. „Haj, cżłowjek ßebi njeby myßlił, wón tola tak njerosomny njebudże, so by tajkile na drohu schoł? Ssu dha ßo jemu woprawdże moshy skasyłe, so ma ßo sa schtó wě schto? Nó, na kóżdy pad budże żort dobry, wuńdże-li na drohu.“ Na, tak khłupy Pjekař tola njebě. Wón stupi ßo do wotewrjeneho wokna.

Chze towarschow do prudkow pschiwabicˇ. Woprawdże, to dołho njetraje, tu pschińdżetaj rekrutaj nimo. Widżitaj Pjekarja; mataj Pjekarja, to ßo wě, sa wyschka a strowitaj po wojeńsku — Pjekař cżuje ßo wulzy czˇesczˇeny. Wón sawoła na njeju, prascha ßo na mjeno a domisnu a dari kóżdemu dwě trubzy — s leutnantowych woßebnych drohich trubkow, kotrež bě ßebi s Hamburga ßameho skasał.

Ta hra ßo wospjetowasche. To rěka, trubkow Pjekař wjazy njedawa; ale strowicˇ ßo da a pschikiwuje njerodnje.

Jeho pschecżel Łażak cżampa po dróßy horje. Prěnje, schtoż Pjekař cżini, je, so s wokna wotstupi. Ale tu jeho sapocżnje wabicˇ a trubi jemu do wucha:

„Spytaj ras, hacˇ cże Łażak spósnaje.“ Wón wosta we woknje.

Łażak pytnje wyschkowsku monturu. „Zusy wopyt pola Sahańskeho“, ßebi myßli. Bjesdżak sapocżina krucżischo stupacˇ a sasběhnje ruku, so by ju k schpotzy cżapki pschiłożił. Ale ruka spadnje jemu bórsy saßo.

„Pjekarjo!“ wón horje woła. „Cżißń też mi trubku dele.“

Pjekař steji każ sprostnjeny.

„Nó, docżakaj ras. Pschińdu ßebi ßam po nju!“ woła Łażak saßo a dże do domu. Wón klapa tak dołho do duri, doniż Pjekař njewotewri, ßo bojo, so mohła hara jeho pscheradżicˇ.

Jan. Po prawom to niczo njewadżi, so je Łażak jeho inkognito (pschedrascżenje) spósnał. Łażak wjeßele njekasy. Wobaj staj hromadże hižo mnoho kuskow wuwjedłoj.

A kak derje Łażak żort rosymi, ßo hnydom pokasa. Wón pschijima komediju a bjerje na ßo hru wyschka, kiž je pschischoł ßwojeho knjesa towarscha wopytacˇ.

Nětkole wuwjedujetaj wobaj najnjerosomnische pryßle. Kak leutnant wschitko cżini, to wěstaj wubjernje, a kajke waschnje leutnant na ßebi ma, to wěstaj wumjekszy podrażowacˇ. Někataj ßebi „Wy“; ßantoritaj wo konjoch a wo khadlach; bledżitaj wo ßwojim hejtmanje a hórschitaj ßo na teho a druheho se ßwojich towarschow. K temu kuritaj njehańbicże mnoho turkowskeho tobaka a wupijetaj bleschu konjaka hacˇ do dna. Jeno druhdy ßebi rosymitaj. Tu rjekny na pschiklad Pjekař Łażakej: „Łażako, ty ßy woßoł!“ a na to rjeknje Łażak na pschiklad Pjekarjej: „Dżerż hubu, abo slecżu tebi do wocżow!“

Skónczˇnje bě cżaß, so njerosom wotpołożitaj a ßlědy ßwojeho rjaneho skutkowanja sniczˇitaj. Łażak woteńdże, s Pjekarjom ßebi wotrěcżawschi, so ßo sa poł hodżiny w Pijakeż korczˇmje seńdżetaj. Pijak mału ßławnu korczˇmiczˇku, hdżeż może cżłowjek we khłódku njemyleny ßedżecˇ, hdżeż je piwo dobre a jědż tunja, wobßedżesche. Wjazy dżě wot korczˇmy tola żadacˇ njemóżesch.

Pjekař lehny ßo hischcże wokomik na kanapej, prjedy hacˇ khofejowu maschinu wurjedżi a stwu saßo wurumowa. Durje sa Łażakom saßo samknycˇ, to njebě pak sa nusne měł, abo sabył.

Delka w khěżnych durjach setkaschtaj Łażaka dwaj wyschkaj. Jedyn bě general, druhi bě leutnant. Po pschedpißanju sczˇini front.

„Bydli tule knjes leutnant se Sahańskich, mój ßyno?“ sarěcża general na njeho.

„Po roskasu!“

„Je knjes leutnant hischcże doma?“ woprascha ßo general dale.

„Po roskasu!“ wotmolwi njekniczˇomny Łażak saßo.

„W kotrym poskhodże bydli?“

„W prěnim poskhodże, na prawu ruku!“

„Derje, dżakuju ßo, mój ßyno!“ Potom kiwny general a wotpuschczˇi wojaka. K ßwojemu pschewodnikej ßo wobroczˇiwschi rjekny: „Budżcże tak pschecżelny a docżakajcże na mnje!“

„Każ wascha exzellenza poruczˇi“, wotmolwi pschewodnik, ruku k schpotzy cżapki pschiłożujo.

General s Wěżowskich dżěsche po skhodże horje hacˇ do prěnjeho poskhoda, scżeże sa swóncˇk, stłóczˇi, hdyż ßo bórsy njewotewri, klinku, dozpě na mały pschedsał, sakłapa do duri a wotewri je, njeczˇakajo na dale!“ General ßmě ßebi to wěso dowolicˇ, hdyż wěstych należnoscżow dla k leutnantej pschińdże. Na kanapeju leżesche něchtó, kotrehoż móżesche jeno sa leutnanta se Sahańskich měcˇ, kotryż pak bě, każ je nam wědomne, nasch luby dobry Pjekař.

„Dobry dżeń!“ rjekny general.

Pjekař poskoczˇi. Wuhlada wyßokeho wyschka, wulkeho krucże a khutnje hladazeho muża. Khwatnje seskoczˇi a postupi ßo napjaty po ßłużbnym waschnju.

„Nó“, sapocża general. „Wy mi rjane wězy cżinicże, knjeże. Wěscże wy, so scże ßo hacˇ nanajbóle pschecżiwo respektej sadżerżeli. Proschu wo wotmołwu.“

„Po roskasu“, rjekny Pjekař.

„Kajke khostanje byschcże ßebi wy ßami pschipißali“, pokracżowasche general.

Pjekař mjelczˇesche.

„Proschu wo wotmołwu“, pschistaji general. Hacˇ ßebi też wón ßam woprawdże myßlesche, so jeno proßy?

Pjekař mjelczˇesche.

„Ssym wo wotmołwu proßył.“

„Tydżeń arresta“, rjekny Pjekař s waha.

„Tydżeń arresta, wy měnicże — dobre, wy dyrbicże tydżeń arresta mecˇ, a to hnydom s nětka. Dyrbju wam wusnacˇ, wy ßo mi mało lubicże. Běch ßebi myßlił, so budżischcże něschto ßłowom

prajili, so byschcże swoje pschestupjenje s najmjeńscha trochu saßo sarunali. Ale město teho stejicże tu kaž saßakky slóstnik. Nó — —“

Pjekař mjelczeschе.

„Wasche mjelczenje mohło mje pohnucź, pschi tym tydzenju s khutnoscźu wostacź, mój knjes leutnanto!“

Sskowa „mój knjes leutnanto“ mějeschе Pjekař sa ironiju (wuśmějschenje); Pjekař wschak njesnajeschе skowa „ironije“, ale tola jeho wopschijecże.

„Proschu wo wotmołwu!“

Pjekař mjelczeschе.

„Poprawom to njeje moje wotmyßlenje, s wami krucże jednacź; tola — njewěm woprawdze, wy sadzerzicże so tak napadnje dziwnje, tak zyle dospołnje hinak, dyžli mohł to cłowjek wocakowacź. Knjeże! nimacże dha wy cźischcże niczo prajicź? Dołho pola waß njewostanu.“

„Ja, ja“, mjakotaschе Pjekař. „Exzellenza, ja, ja sym —“ potom bě saßo kónz srěcźniwoscże.

General satepta mjersazy s nohu.

„Nó, wy macże swój tydzeń arresta hnydom s nětka. Waschim najbliżschim pschedstajenym to pschisjewju.“

Tak woteńdze general, psched sobu bórbotajo: „Tón cłowjek so tola ani s najmjeńscha sa wyschka njehodzi.“

Leutnant, kiž bě delka na generala cakał, dziwaschе so, so jeho widzi tak rucze saßo pschińcź; ale njepraschа so. Wón derje pytny, so exzellenza dobreje myßle njeje.

(Pokracźowanje.)

Boża nóz.

Schto nětko hižo naspomnicź wo Božej nozy, hdzež hakle stupimy do cźaßa Knjesoweho pschichoda do cźěła? Hlaj, tu ma so rěcźecź wo tym, kak mohli Božu nóz w naschich zyrkwjach (prawje) swjecźicź! Pschetoż w nětkotrych serbskich Božich domach mamy po starym postajenju, tež patorżizu wjeczor Božu służbu. — K temu pak chzemy tež naspomnicź knižki „Boża nóz“, kotrež su po Sserbach derje znate, a kotrež móża woßebje lětßa wużitnu służbu wopokascź.

Hdzež so Boża nóz w zyrkwi wjeczor swjecźi, mjes tym, so Boże dźěcźo w němskich domach wobradza, — k Sserbam pschikhadza, kaž dźěcźi derje wjedza, prěni dzeń hodow rano! — dha ma w Božim domje hodowna swětlina knjezicź, s tym, so kóždy jeho nutrny wopytać swoju swěcźku sobu pschinjeßy. Woßebje pak s tym, so so božodźěscźowy schtom w zyrkwi swěcźi. To je sa nětkotre khude dźěcźo jenicźki božodźěscźowy schtom, kotryž smě wohladacź. Dale ma so słyschecź dacź hodowne spěwanje, wjeßele, sbožowne, kaž wothkóß jandźeloweho khěrluscha. A jako hodowna hwězdźicźka ma skhadzecź we wutrobach Boże słowo wěschcźenja profetow a pschipowjedanja scźenikow. A to so derje stanje psches knižku: „Boża nóz, historija wot swjateho naroda nascheho Knjesa a Sbóżnika“. Sestajane su tute knižki, kaž hižo wěscże, wot fararja Jakuba w Njeßwacźidle, a wudate wot knihownehо towarstwa we 8 sylnych wudawkach. Płacźisna tajkeje knižki? Tsi pjenjezki!

Hdyž ma serbski duchowny se swojej woßadu wotmyßlenje, po tutych knižkach Božu służbu dzerzecź, dha nětk w adventskim cźaßu knjes zyrkwiny wucźeŕ s pacźerskimi dźěcźimi hłoßy khěrluschow (po pacźerskim roswucźenju) pschespěwa; woßebje lubosne: „cźicha nóz, swjata nóz“, kaž tež: „O najwjeßelschi, o najsbóżnischi, hnady połniczki Boži dnjo“, kotrež maju dźěcźi same spěwacź. Hdyž potom tamny hódowny dzeń pschińdze, na kotrymž ma so „Boża nóz“ spěwacź, dha je so to wosjewiko, a woßada so shromadźuje, kóždy se swojimi knižkami, a woßadźine spěwanje so sapocznje s wubudźazym khěrluschom, „Wyskaj sława wuswolena, twojoh' Knjesa posběhuj!“ a duchowny cźita Boże słowo — narěcź so njedzerži, — a sa cźaß hodźinki je nutrnoscź k wobsamknjenju s cźichim wótcźenaschom pschischcła.

Woßady so s radoscźu saspěwaju do tuteje hodowneje nutrnoscże. W jenej serbskej woßadze, w kotrejž so loni patorżizu „Boża nóz“ (wot lěta 1876 sem) pjecź a dwazety krócź wotměwasche, namaka duchowny sastupiwschi do kapałki so swěcźatu „25“ pod Bethlehemskej hwězdu, lubosny dar jeneho pschecźela tutych Božich służbow!

Hdzež pak patorżizu žana Boża służba njeje, tam hodźi so „Boża nóz“ tež druhi swjaty dzeń spěwacź, woßebje lětßa, hdzež su w Sserbach schtwórtk, pjatk, sobotu a njedźelu sa sobu swjate dny. Božodźěscźowy schtom wschak so potom wodnjo njesaßwěcźi, wschitko druhe pak wostanje, pschede wschěm to wyßoke hodowne wjeßele! To pschisporjej nam Bóh tón Knjes! Jb.

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Pruhowanje wólbokhmanoscże staj lětßa dwaj serbskej wucźerjej, knjes Albert w Hucźinje a knjes Wiederwach w Klukschu, khwalobnje wobstakoj.

— Cźěło pomozneho lěkarja w tudomnej hojeŕni, dr. med. Jahna, su sańdźenu njedźelu na Tuchorju khowali. Kaž so hižo tydzenja pißasche, bě dr. Jahn, jenicźki syn wyschscheho duchowneho Jahna w Salzwedelu, na sranjenje wumrjeł, kotrež bě pschi towarschnej wieczeri w domje tudomneho wocźneho lěkarja dr. Neumanna poczerpił. Někotre tyßazy ludźi běchu so k khowanju na pohrjebnischcźu seschle. Pohrjebnu rěcź mějeschе knjes diakonus dr. Heber w Tuchorjowej cźěłownі, s wotkal $^1/_2$5 hodźin pohrjebny cźah k rowu cźehnjeschе. Pschi nim so wjerschki měschcźanskich wyschnoscźow, tudomni a swonkowni offizěrojo, deputazija Lipscźanskeho studentskeho towarstwa „Wettina“ a mnosy měschcźenjo wobdźělichu. Njesbožowny podawk, kotryž je s pschicźinu dr. Jahnoweje smjercże był, njeje hischcże wujaßnjeny. Dr. Neumanna, kotryž je wschón sadwělował, je dr. Jahn do swojeje smjercże k sebi proßył, jeho troschtowacź pytał a prajił, so je wón s dźěła sam swoju smjercź sawinował. S roshorjenoscźu a roskacźom je dr. Neumann cźežko na cźuwy skhorił a w tu khwilu pola jeneho pschiwusneho w Scherachowje pschebywa.

— (Nahła smjercź). Tudomneho pschekupowarja Franku su w jeho kožu morweho namakali. Wón bě so Božej ruczku sajał.

— (Paduch jěsdneho koła.) S jeneje restawrazije pschi serbskich hrjebjach bě so tele dny jene jěsdne koło kradnyło. Paduchej pak wone njeje dołho wjeßele cźiniło. Na Worklecźanskim knjezim kuble jeho bórsy wußlědźichu a sajachu. Wón Heinzelmann rěka a na tamnischim knjezim dworje słuži. Hižo nasajtra je jeho żandarm do Kamjenza wotwjedł.

— (Paducha sajeli.) Žonjaze koschle a schórzuchi, k bělenju wupołożene, je pjekarski pomoznik Ssykora s Nijkeje, kotryž pola jeneho tudomneho pjekarja dźěła, kradnył. Lubowarja żonjazych schatow su sajeli.

— (Sso sadußył.) W tudomnej arrestowni je so srjedu w nozy cźłowjek srěnich lět sadußył, w kotrehož drascże su kołojěsdnu khartku, na mjeno Hermanna Rudolfa se Schönberga wupisanu, namakali. Cźłowjeka běchu w hródźi jeneho hoscźenza na kamjeńtnej haßy namakali, hdzež bě jeho něchtó bjes dowolnoscże położił. Wot tam běchu jeho na karje do měschcźanskeje arrestownje dowjesli a do jeneje klětki sawrjeli. Dohladowaŕ, kotryž je jeho drastu pschepytał, njeje so schwabliczkow dohladał, kotrež su drje w jenym saku tczake. S tymile schwabliczkami je sebi pjany saßwěcźił, pschi cźimž je so słoma jeho lěhwa sapalika. W nastatym kurje je so wón sadußył. Hdyž dohladowaŕ schtwórtk rano klětku wocźini, so jemu s njeje kur napscheczo wali. Lěhwowa słoma so hischcże żehlesche, a arrestant saduscheny na semi leżeschе.

— (Wo wólbach do khěžorstwoweho sejma.) S reformskeje strony je so sa pschichodne wólby do khěžorstwoweho sejma w Budyško-Kamjenskim wólbnym wokrjeßu město dotalneho sastupjerja Gräfu w Biskopizach, kotryž khoroscże dla nochze s nowa mandat pschijecź, redaktor Zimmermann w Drażdźanach sa kandidata postajił. Kaž je so s Biskopiz wunjeßło, su tež konserwatiwni swólniwi, Zimmermannowu kandidaturu podpjeracź. Temu napscheczіwo s Kamjenza pißaju, so konserwatiwni hacź dotal s reformarami wo pschichodnych wólbach s zyła njeßu jednali. Hacź konserwatiwni sami jeneho kandidata postaja, abo hacź budża sa reformarskeho khoßowacź, njeje hischcże wucźinjene.

— (Wo pschichodnym wjedrje.) Rudolf Falb jenoż wokoło 30. nowembra něschto sněha wocźakuje. Potom budże po jeho měnjenju saßo suche wjedro.

S **Budestez.** Pschichodnu srjedu po nascheho noweho fararja, knjesa duchowneho Domaschku w Hodźiju, swjedżeński cźah poczehnje. 2. adventsku njedźelu jeho wyschschi zyrkwinski radźicźel Meier do sastojnstwa sapokaże.

S **Komorowa** pola Klukscha. Pónđźelu w nozy su so domske, hródź a brózeń tudomneho żiwnoscźerja a dróhoweho wothladarja Jana Bergera wotpalike. Kak je woheń nastał, njeje znate.

S **Wósborka.** Pónđźeli je so na twarje Wósborsko-Radwoŕskeje żelesnizy smjerska pjerschcźowa kamjenjata scźěna na jeneho

italskeho dźěłaćerja walika. Tutón je ßo tak cźežko wobschkodźił, so ßu jeho dyrbjeli do Budyskeje hojeńnje dowjescź.

S **Brěsyny.** Poßlednju Klukschansku kermuschu je ßo wobydleŕstwo nascheje wßy njemalo wustróžało. Pónd̆źelu dopołdnja ßo na dobo na woheń piskasche. Wschitzy wobojeni s domow cźěrjachu a ßo sa wohnjom roshladowachu. Tola nihd̆źe njebě ani schtriczki, ani kura widźecź, khiba so ßo tu a tam kusk kurika s wuhenjow dymjesche. Też we wokolnoscźi ßo nihd̆źe njebjo s kurom njeczornjesche. Ale cźeho dla dha bě ßo na woheń piskało? Jedyn horliwy ßobustaw nascheje wohnjoweje wobory bě Klukschanske swony synczecź saßkyschał. Dokelž jemu njeběchu s Klukscha kermuschny tykanz pózßkali, njebě ßebi też na tamnischu kermuschu pomyßlił. Duž bě mėnił, so tam na woheń pschebiwaju. W runej mėrje bě wón domoj běžał, ßo ßwoju pyschnu haschereśku uniformu swoblekł a potom se ßwojej trompetku zyku wjeß na haschenje swołał. Ludźom hischcźe wohnjowy strach w stawach tcźesche, hdyž ßo s nowej roshorjazej powjescźu do njeměra stajichu. Hucźinjanski póstski poßelnik na ßwojim jěsdnym kole pschepocźeny do wßy pschihna a ludźi na pomoz wołasche. W Klukschanskich hatach bě jedyn jěsdny hromadźe s konjom w strasche, ßo tepicź. Jedyn burski ßyn s Klukschanskich stron bě se ßwojim konjom na domojpucźu wot ßwojeje njewjesty pschi hatach do hłubokeho pschěrowa padnył. Hacź bě hischcźe żiwy, poßelnik njewjedźesche. Naschi k pomozy stajnje hotowi mużojo rucźe někotre powjasy sebrachu a skoku k městnu njesboża cźěrjachu. Na sboże bě ßo mjes tym nawoženja ßam s hłubokeho błóta wudrapał, kóń pak hischcźe hacź do schije w żumpawje tcźesche. Dwanaczo mużojo dyrbjachu tśi hodźiny dołho wschě mozy napinajo w pocźe ßwojeho wobliczа dźěłacź, prjedy hacź skoczo s husteho pimpusa s pomozu ßobupschinjeßenych powjasow wucźeżechu. S konja a nawoženje błóto kipjesche, a wobaj budźischtaj ßo rad wokumpałoj, hdy bychu haty nětkole samjersnjene njebyłe. Kumpanje wschak jimaj też njeby strowe było; pschetoż wobaj se symu dyrkotaschtaj. Nawopak běchu ßo Brěsynjenjo pschi ßwojim cźežkim wumożeŕskim dźěle ßylnje sapocźili, a żołdk bě ßo jim dołhi naczahnył. To woni cźim bóle saczuwachu, dokelž wětsik s Klukschanskeje strony lubosne wonjenje kermuschnych tykanzow a hußazych pjecźenjow jim do noßa wjechlowasche. Snjesboženy nawoženja pak ßo se stysknoscźu na to njedopomni, wumożerjow ßwojeho konja na kermuschu pscheproßycź. Duž dyrbjachu wobsy se wschědnej jědźu ßwój żołdk spokojicź. Ssnadź jim sa to cźim bóle pschi nawożenjowej kwaßnej hoscźinje seßkodźi, jeli so by ßo jim chzył nawoženja pschi tejle składnoscźi wotrunacź.

S **Roweho Sdźara pola Klukscha.** Psched tudomny hoscźenz bě w nozy 23. nov. jedyn stótny wikowaŕ se Židowa jěsdne koło stajił. Hdyž chzysche sa khwilu s nim dale jěcź, bě ßo koło shubiło. Někajki khlubu cźinjazy cźłowjek bě s nim wotjěł a jo na jene polo mjes Delnjej Hórku a Bórkom dowjesł. Tam staj jo dwaj ratarjej namakałoj a jo żandarmej wotedałoj.

S **Maleczіz.** Żelesniski cźah, kotryż rano s Wósborka do Lubija jěsdźi, dyrbjesche tele dny blisko Maleczіz na dobo sastacź. Jena jałojza, kotraż bě s tudomneho knjeżeho dwora cźekła, bě ßo ßrjedź żelesnizy wustupiła, na ßo bliżazu lokomotivu wocźi wudźerajo. Hdyž běchu skoczo na bok swjedli, móżesche cźah saßo dale jěcź.

S **Draźdźan.** W naschich domach a na naschich haßach sapocźina ßo pomałku hodowne żiwjenje hibacź. Pschihoty na wulki, kraßny ßwjedźeń ßo cźinja: staraju ßo wo to, kak druhim wjeßele pschihotowacź? praschenje sa tym, schto ßnano tebi k wjeßelu ßo stanje? Ach, so by s dobom prawe hodowne żiwjenje psches nasche wutroby dobywaŕski pucź wsało, a so by Knjesowy adventski cźaß k temu dospołnje był wużiwany! Pola naß Sserbow w zusbje je temu tak. Se sastupjenjom adventskeho cźaßa saspěwa nascha wutroba po swucźenym domjazym waschnju: „Budź, mój Jesu, powitany!“ a ßo prascha s lubym njesapomnitym khěrluschom, hižo w ßerbskej schuli nawuknjenym: „Kak powitam ja tebje?“ A kak derje nam, so ßo w tutym ważnym, wjeßełym cźaßu nam pschibliża lube żyrkwine strowjenje se stareje ßerbskeje domisny: nasche lube, lube ßerbske kemschenje na druhu njedźelu ßwjateho adventa nam Draźdźanskim Sserbam psched 54 lětami prěni krócź posficźene. — Też lětża saßo jo smějemy a ßo hižo prózujemy, so bychmy k temu ßwobodny cźaß dostali. Też nadźijamy ßo, so starschi domach ßwojim dźěcźom, kiż „Nowiny“ njeczitaju lubosczіwje napißaju: njeskomdź 2. adventa ßerbske kemsche w kschižnej żyrkwi wopytacź a prosch hižo s cźaßom wo dowolnoscź k temu. Haj, njedźelu 2. adventa, to je 7. dez. t. l., pschipołdnju $^1/_2$12 hodź. ßu kemsche w lubej maczeŕnej rěczi. Knjes faraŕ Jakub s Njeßwaczidła dźerżi spowjednu wucźbu a k. faraŕ Běrnik s Klukscha předowanje. — Pschi tym budźe też ßerbski „bibliski pucźnik“ na lěto 1903 psched żyrkwinymi durjemi a w kapałzy dostacź. — Bóh spożcź nam ßwoju hnadnu bliskoscź!

S **Wokrancźіz.** Pschichodne jutry ßo tudomne farske městno wuprósdni, Knjes faraŕ Urban ßo po 30 lětnym sastojnskim skutkowanju wuschneho cźerpjenje dla na wotpocźink poda a budźe w Budyschinje bydlicź.

Se Shorjelza. Na nowe pohrjebnischcźo duzy je ßo jena swudowjena hajnikowa, kotraż tu pola ßwojeje dźowki na wopycźe pschebywasche satśělika. Wona na měscźe wumrje.

Se Shorjelza. (Khostanska komora.) S cźěßlownje twarskeho mischtra Müllera w Njedźichowje bě cźěßla Robert Heinrich s Wyßokeje pola Kamjenza 21 deskow, 27 hriwnow hódnych, kradnył. Wón bě psches płót do drjewownje saléśł a desti do jeneho bèrnazeho pola skhował. Hdyž nasajtra po nje pschińdźe, jeho saßłapichu. Jeho k jastwu na 3 měßazy saßudźichu.

Schkleńczeŕski mischtr Jan Jensch s Rowneho a jeho bratr Matěj Jensch ßo hižo dawno na dźěłacźerja Nowaka słobjeschtaj. Skónczńje ßo ras do njeho s pukami daschtaj a Jan Jensch Nowaka se schkórnjazym pjeńkom skopa. Dale Jana Jenscha winowachu, so je wón jeneho kokojeśdneho, dźěłacźerja Němza, plistował, dokelž nimo njeho jědźo njebě saswonił. Sawniski żud bě Jana Jenscha teho dla k jastwu na 2 měßazaj 10 dnjow, Matěja Jenscha pak k 20 hriwnam pjenjeżneho khostanja saßudźił. Powołanje pschecźiwo temule wußudej ßo saczißny.

Dźěłacźeŕ E. Schuster s Hornich Bjedrichez bě 10. oktobra psches Dyrbach duzy wokno jeneje khěże wocźinjene widźał. Dokelž nikoho doma njewidźesche, wón do jstwy saléśł a jedyn dybsacźny cźaßnik kradny. Jemu jastwo na 6 měßazow pschißudźichu.

Přilopk.

* Draźdźanski pschißażny ßud je matrosu Specka, kotryż bě wobskorżeny, so je poliziśta Markußa skónzował, dla saraženja k khostańi na 15 lět saßudźił. Speck je ßo w Draźdźanach narodźił, hdźež też hischcźe jeho nan bydli. Jako hólz ßo wón w Hamburgu na kódź pschistaji, s kotrejż do Indiskeje, Australskeje a druhich samórskich krajow jěsdźesche. Sswój wojeŕski cźaß wón pola matroskeje diwisije w Kielu wotßkłuži, hdźež jeho wyschscheho matrosu sczinichu. Posdźischo ßo wón woženi a bu nan schtyrjoch dźěcźi, s kotrychż pak je jenoż hischcźe najstarsche żiwe. Jeho żona jemu 1896 wumrje. Wot teho cźaßa by wón, hdy by ras na kraj pschischoł, pola Backhausez mandźelskeju w Altonje bydlił. Hdyż bě ßo po dlějschim pucźowanju se Ssibirskeje wrócźił, Backhausowu w jejnym wobydlenju skónzowanu a wurubjenu namakachu. S dobom bě ßo Speck bjes ßlěda shubił. Każ ßo posdźischo wupokasa, bě wón pěschi do Lipska a wot tam do Draźdźan schoł, so by ßebi tam, każ bě wudawał, pola ßwojeho nana pjenjesy na wjetsche móŕske pucźowanje wuproßył. Dokelž pak bě ßo se ßwojim nanom roskoŕił, wón k njemu ßam njepschińdźe, ale jemu se ßłużbakami proscheŕske listy sczelesche. Mjes tym bě Hamburgska polizija sa nim łojeŕski list wupóßłała a poliziśtej Markußej ßo ras sesda, so je Spek pytany mordaŕ. Duž wón sa nim dźěsche a jeho w khěži 88 biskopskeho pucźa sadźerża a ßo sa jeho mjenom praschesche. Město wotmolwjenja Speck revolwer wucźahnywschi do poliziśta pjecź kulkow wutśeli, kotrež tak derje trjechichu, so Markuß hižo sa někotre wokomiki wudycha. Potom Speck do tśecźeho poskhoda teho ßameho doma cźekny, hdźež ßebi revolwer hrożo sběhnyschi żadasche, so bychu jeho do wobydlenja puschcźili. Mjes tym pak běchu ßo ludźo na dróży na Speka kedźbliwi sczinili a po wjele prózy ßo poradźi, jeho pschimnycź. — Nětko ma ßo Speck hischcźe psched Altonaskim pschißażnym ßudom dla skónzowanja Backhausoweje samolwicź.

* (Lichowaŕ.) Agent Ernst Benno Übermann w Draźdźanoch bě lohkomyßlnym ludźom sa lichowansku dań pjenjesy wupożcźował. Dweju offizèrow bě woßebje wyßoko sacźahnył a jeneho s njeju wo wulku sumu sjebał. Übermanna ßu k jastwu na dwě lécźe saßudźili.

* (Sso saschtapił.) Jedyn młody dźěłacźeŕ s Neuenhausa wjecźor na dróży do Siegburga se ßwojim kokom do wolazeho sapschaha sajédźe, pschi cźimż ßo rohaj jeneho woka kokojeśdnemu do delnjeho żiwota sahnaschtaj. Młody cźłowjek je s wulkimi bolosczemi wumrjeł.

* (Wulka syma.) S Parisa pißaju: Tu a w wokolnoscźi knjeżaza wulka syma dale traje. Wczera ßu tśi woßoby na dróży smjerske. W vogeskich horach maja 20 gradow symy.

* (Nadpad w pjenjeżnej banzy.) W banzy Schwertfegera & Co. w Barlinje je sańdżenu njedżelu klampnar Moser ſ Kamjenizy banzyneho saſtojnika Salzwedela ſ kalaczom nadpadnyk, so by potom banku wurubił. Moser bě do banki pschischoł wudawajo, so chze ßebi pjenjesy saměnicź dacź. Hdyż ßo saſtojnik wobroczi, so by jemu żadanu drużinu pjenjes dał, jeho Moser wot sady ſ kalaczom dwójzy do ramjenja kłó. Salzwedel ßo do cźěkanja da, Moser pak ſa nim cźěrjesche, do njeho njepschestawajzy kalajo. Na semju padnywschi saſtojnik saßo stany, hdyż nadpadnikej kalacź ſ ruki wupadże. Dopósnawschi, so ßo njeje mordarſki plan schlachcźił, rubjeżnik cźekny. Kłóty klamowe durje dóscźeże, tola krwawjo ßo na dróſy na pleſtr ſwjesy. Salzwedelowe ſchiki saßtſchawschi běchu ßo ludżo cźěkazeho nadpadnika dohladali. Widżachu, so wón ſ Bjedrichoweje dróhi do dwórniſchcźa dźěſche a ſ njeho na Wylemſku dróhu wuńdże. Nadpadnik pytnywschi, so ludżo a poliziſtojo ſa nim běża, po wuſkej dróſy k Schpreji cźěrjesche. Na Schlütterſkej ſchcźeżzy jeho ludżo doſcźeżechu a pschimnychu, tola wón ßo wutorże a pſches wobkoženje do Schprewje ſkoczi. Cźołmarjo pschi wiczńych wikach ſhoniwschi, ſo je jedyn cźłowjek do wody ſkocźił, hnydom jeho pytacź wotjędżechu, poliziſtojo a ziwiliſtojo pak ſa nim ſkocźichu a runje cźaßa doſcź pschipkuwachu, ſo mózachu jeho pschimnycź, hdyż mjes lodowymi ſchkrutami hłowu wutykny. Jeho do cźołma ſcźeżechu a k brjohej dowjesechu, na cźoż jeho na polizajſtwo pschiwjesechu. Tam ſ jeho papjerow ſpósnachu, ſo je klampnarſki pomoznik Khorla Moſer a ſo je ßo w lěcźe 1875 w Löwenbergu w Schleſynſkej narodźił. Sranjeny banzyny ſaſtojnik je dwójzy do hłowy, ßydom krócź do lěweje kopatki a lěweje ruki a dwójzy do khribjeta kłóty.

* (Teſtament ſa tapetu.) Pſched krótkim ſemrjety pſchekupz Friedrich ſe Schöneberga pola Barlina njebě teſtameut ſawoſtajił. Dokelż bě jeho żona hiżo 1898 ſe żiwjenja wuſchła, a dokelż bě mandżelſtwo bjes dźěcźi woſtało, jedyn ſemrjeteho wuj khětre ſamoženje namrě. Tón bě wſchě ſakońſke poſtajenja dopjelniwſchi hiżo herbſtwo naſtupił, hdyż na dobo knjeżna M. Spechtez k njemu pſchińdże a jemu powjedaſche, ſo je wona Friedrichowa njemandżelſka dźowka. Tón bě ßebi ſ njej dopißował a jej po ßwojej ßmjercźi 15,000 hr. pſchilubił. Knjeżnu Spechtez pak ſ jejnym żadanjom na herbſtwo wotpokaſachu. Tele dny je jedyn rjemjeßlnik, kotryż mějeſche ſemrjeteho wobydlenje ponowicź, ſa tapetu teſtament namakał, w kotrymż je ßo woprawdże knjeżnje Spechtez 15,000 hr. wotkaſało.

* (Żiwa ßo ſpaliła.) Swudowjena Päpkowa w Barlinje, kotraż pola ßwojeho pſchichodneho ßyna bydleſche, je żałoßnu ßmjercź wumrjeła. 65lětna żona bě w nozy ſtanywſchi drje poł ſpizy ſ nóznym pjeſlom ſaßwěcźenej ßwězy pſcheblisko pſchiſchła. Pjeſl ßo ſapali, a żona bliżſchi wokomik w płomjenjach ſtejeſche. Prjedy hacź mózachu pſchiwuſni a ßußodża na pomoz pſchińcź, bě ßo wboha tak ſlě wopalika, ſo bórſy, hdyż běchu ju do hojeńnje dowjeſli, wumrje.

* (Petrolejowe żórka ßo ſapalike.) W Borißławju w Galiziſkej je ßo 17 petrolejowych żórkow ſapaliło. Pſchi wohnju je jena woßoba żiwjenje ſhubika. Sſydom kěżow je ßo ſpaliło. Woheń je ſe ſapalenjom petrolejowych płunow (gaſow) naſtał.

* Wo krwawnym pſcheßmykarſkim (ſchmugglerſkim) podawku ßo ſ ruſkeje namjeſneje wßy Mlodojewa Katowiſkim nowinam piſche: Namjeſny wojak Jemilianow dlěiſchi cźaß pſcheßmykarjam polékowaſche a ßo do jich dobytka dźěleſche. 19. novembra bě wón jeneho pſcheßmykarja ſ wjele tworami pſches mjeſu puſchcźił. Tón ßamy wokomik jedyn wyſchſchi jěſdny namjeſny honjeć pſchijěcha a ßo ſa pſcheßmykarjom puſchcźi. To Jemilianowa tak roshori, ſo ßo wón rosßudźi, wobeju ßwědkow ßwojeho pſchestupjenja wotſtronicź. Najprjódzy ßo wón do pſcheßmykarja ſe ßwojej tſělbu ſaměri a jeho ſatſěli. Druhn kulku wón do ßwojeho pſchedſtajeneho tſěli, tola jenoż jeho konja trjechi. Wohroženy namjeſny honjeć hnydom ſpósna, ſo bě ßebi Jemilianow wotmyßlił, jeho moricź. Duż ßo tón ßamy wokomik do wojaka ſaměri a jeho ſatſěli.

* (Nanowy a macźerny mordać.) 30lětny dźěłacźeć Daniel Carbognani w Parmje w Italſkej, hiżo wjazy krócź khoſtany ſlě wukowany cźłowjek, tele dny wjecźor domoj pſchiſchedſchi ßo ſe ſtarſchimaj ſwadźi. Se ßłowow k pukam dóńdże, a prjedy hacź ßo ßußodam poradźi, ßo do wobydlenja dobycź, bě Carbognani ſe ßochorom ßwojeho nana ſaraſył a ßwoju macź ßmjertnje ſranił.

* (Mordarſtwo w błudnizy.) W Gyoru ßo hacź dotal měrniwaj duchakhoraj ſwadźiſchtaj, pſchi cźimż jedyn druheho ſ nóznym hornzom ſaraſy. Mordać ßo ſe ßwojimi ßłami ſa wokna zy ſchiż powěßny.

* Sſylny wichor je měſto Santa Fé (w Argentinſkej w połodniſchej Ameriży) wupuſcźił. Něhdże 100 khěżow je ßo wupuſcźiło, 5 cźłowjekow je ßo morilo a 15 ßo ſranilo. Wobkhad po żeleſnizy a telegraſje je ßo pſchetorhnył.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Wikować ſe ſkótnej pizu a konjemi Ota Gruhl ſ Roswodez bě ßo pſched někotrymi měßazami dla jebanſtwa pſchi wikowanju ſ konjemi k jaſtwu na 1 lěto 3 měßazy ſaßudźił. Mjes tym je ßo hiſchcźe wukopało, ſo je wón rěſnika Dolanſkeho w Jablonzu w Cźechach wobſchudźił. Wón bě Dolanſkemu dweju ſchumjěkow a dweju brunaczow ſa 3300 hriwnow wotkupił. 800 hriwnow bě wón hnydom ſapłacźił, 2500 hriwnow pak winojty woſtał. Dokelż ßo Gruhl jako hoſcźenzać a wójſkowy lifrant wudawaſche, kotryż mějeſche kóżdy tydżeń 50 abo 60 waggonow ßyna a ßłomy ſa wójſko wobſtaracź, jemu Dolanſki konje dowěri. Gruhl je hnydom niże płacźiſny pſcheda, a Dolanſki ſ doßnych 2500 hriwnow ani c żeŕwjeneho pjenjeżka njewohlada. Gruhlej tuteho jebanſtwa dla prjedawſche khoſtanje wo 1½ lěta powyſchichu.

Wjazy krócź khoſtany tepjeć J. M. Rychtać ſ Budeſtez bě gmejnſkeho pſchedſtejicźerja Gruhla ſ Jiłoz na ſjawnej dróſy cźeżko ſkſchiwdźił. Lawniſki ßud bě teho dla Rychtarja k jaſtwu na tſi měßazy ſaßudźił. Rychtać ßo pſchecźiwo temule wußudej bjes wuſpěcha powoła.

49lětny a hiżo 18 krócź khoſtany dźěłacźeć J. A. Marcźink ſ Dobroſchez pola Delnjeje Hórki bě hoſcźenzarjej Kramerej w Delnjej Hórzy někotre liczby k poſtajenju porjada billardowych hrajerjow a wotroczkej Karichej w Hejtmanez kuble w Porſchizach jedyn ſwjeŕſchnik a jenu ruczńu harmoniku kradnył. Dźiwajo na Marcźinkowe mnohe pokhoſtanja jeho k khoſtaŕni na tſi lěta ſaßudźichu, jemu cźeßne prawa na 10 lět wotrjeknychu a jeho pod polizajſku nadkedźbu ſtajichu.

Dźěłacźeć A. P. Libſch ſ Hornjeje Kiny, woſpjetneho paduchſtwa dla wobſtorżeny, njebě k wußudźenju pſchiſchoł. Duż ßud wobſamknu, jeho ſajecź.

19lětny cźeladnik E. R. Taupitz, w Kaczezach ßłużazy, chzyſche ßebi w ſeptembrje draſtu kupicź. Dokelż pjenjes k temu njemějeſche, wón liſt ſ podpißmom kublerja Guſtava Wjeńka w Żuriezach ſfalſchowa, w kotrymż tutón ſa to dobre praji, ſo by ßo jeho cźeladnikej Oswaldej Rychtarjej draſta ſa 25 hriwnow pſchepodała. S tutym pißmom Taupitz k krawſkemu miſchtrej Uhlemannej w Porchowje dźěſche a Oswald Rychtać ßo mjenujo ßebi ſa 25 hriwnow draſty żadaſche. Uhlemann pak liſtej njewěrjeſche a měnjeſche, ſo draſtu Wjenkej póſcźele. Taupitza, kotryż je hiżo 6 krócź pokhoſtany, dla cźeżkeho falſchowanja liſcźiny k jaſtwu na 1 lěto ſaßudźichu.

Hudanczźy.

318.	319.
Dźěry tola hladaju	Prjedawſcheho jandźela
S wjetſcha horje k wyßoku,	Wona ſměni do cźerta;
Abo wodorunje dźeja	Na cźłowjeku jandźelam
A każ cźłowſke wuſchi ſteja. —	Wona ßmjerdźi k njebjeßam.
Kotrej dźěrje njewulkej	Djaß ma nad tym wjeßele.
S hłowy k ſemi hladatej?	Hdyż ſ njej duſchu ſadźerńje.

Wuhudanczźy ſ poßlednjeho cźißła:
316. Hußańża, mjetel. 317. „Pißany".

Sa nowy Macźicźny dom

je ßo w lěcźe 1902 dotal nahromadźiło: 1400 hr. 10 np.

Dale ßu ſa njón darili:

Liſchki-Pónđżelniży: Hdy je ßo Żidow wotpalił? ſa hriwnu ſhonich! So mi „Pſchißłowa" pſchinjeßy = 1 hr. 14 np.; ſ „dundazej" liſchku 66 + 25 np.; porjadne 51 + 30 np., pódla dopißnizu 10 np. = ... 3 = 96 =

W „Katholſkim Póßle" cźißło 48. lěta 1902 hiżo kwitowane:

Молоканы: 3 hr. = ... 3 = — =

Hromadźe: 1407 hr. 6 np.

S dźakom kwituje a dalſche dary pſchijimuje

ſarjadniſtwo Macźizy Sſerbſkeje.

Drjewowa awkzija
na Lupjanskim revěrje.

Wutoru 2. dezembra 1902 ma ßo
260 khójnowych dolhich hromadow
ßa hnydom hotowe pjenjesy na pschedawanje pschedawacz.

Sapoczatk dopołdnja 1/2 10 hodźin na Lomsczańskim puczu pschi Bukowskej hajnkowni.

W Minakale 24. nov. 1902.

Hrabinska ſ Einſiedelska inſpekzija.

Něhdże

1000 rm. pjeńkoweho drjewa

ſ louſcheho puſchczenja je w hajniſkich revěrach Rakeczanſkeho kujeſtwa hiſchcze na pſchedań. Dalſche wukaſuje

knježi rentſki hamt w Rakezach.

Wożebje **tołſte mlokowe, wódne a petrolejowe khany, żeleſniki, wódne hornzy, mlóczenki, wuhlowe kaſcheze, tykanzowe deńza,** kotrež ßym ßam dźełał, **lampy a latarnje,** woprawne **Solingſke noże a widliczki,** jara tunjo poruczam.

Moritz Schulz,

klampnarſki miſchtr w Budyſchinje pſchi ßerbſkich hrjebjach 10.

Sserbam pruſkeje hornjeje Łužizy!

Czeſczenym Sserbam **Běleje Wody** a wokolnoſcze poruczam ßa hodowne blido:

fotograſijowe albumy,
albumy ßa póſtſke kharty,
albumy ßa pěßniczki,
fotograſijowe wobłuki,
piſzanſku potrjebu,
ſpěwarſke ßa Schleſynſku,
portemoneje,
zigarrowe etwije,
liſtne toſche,
liſtne kaſſety
po wſchěch płaczińnach,
wobraſkate knihi we wulkim wubjerku!
wſchelake ßabawjenſke hry ßa dźěczi.

Najwjetſchi wubjerk:
khartkow ßa narodny dźeń,
kmótſſjazych liſtow,
domjazych žohnowanjow,
Dźełbu
powěſchenkow na božodźeſczowy ſchtom
po jara tunjej płaczińnje!

Dale:
Sloto a ßlěborо
na worjechi a jabłuka,
jandźelſke włoßy, ßwěczki a watu
na božodźeſczowy ſchtom,
modelowanske łopjena, wołojane wojaki
atd.

K nowemu lětu poruczam ßwój **wulki ſklad**
ſbožopſchejazych khartkow.

Saßopſchedawarjo doſtawaju rabatt.

Sprawne poßłużenje! **Tunje płaczińny!**

Proſchu ke mni prawje mnoho pſchikhadźecz.
S poczeſczowanjom

Ernst Wobst
papjerowa pſchedawarnja

Proſchu wěſcze na moju firmu kedźbowacz.

Mječu ßerbſki!

Czaj (thee)
najnowiſchich žnjow. Direktny pſchiwos.

Dobry hoſpodarſki czaj, punt po 1 mk. 50 np., 2 mk., 2 mk. 50 np., w módrej ſawalzy po 20 np., 1/4 punta po 50 np., 1/2 punta po 1 mk.,
najlěpſchi chineſki czaj, punt po 3 mk., 3 1/2 mk. a 4 mk., w czerwjenych ſawalkach po 30 np., 1/4 punta po 75 np., 1/2 punta po 1 1/2 mk., w ſelenych ſawalkach po 45 np., 1/4 punta po 1 mk., 1/2 punta po 2 mk.,
najlěpſcha měſcheńza ſ Pekkoſkim kčenjom punt po 5 mk.,
zeylonſki czaj I. druźiny punt po 1 mk. 60 np., II. druźiny punt po 2 mk. 40 np., w ſawalkach po 20 np. a 30 np.

porucza

Kaiserowa khofejowa předawarnja

Najwjetſchi khofejowy pſchiwos Němſkeje, direktnje ſ konſumentami wobkhadza.

w Budyſchinje na bohatej haßy 5.

Ša ratarjow!

Wósk

ſa czerjeńſke rjemjenje **w kulojtych žerdkach. Wón ßo lohko nałožuje, je jara ſpory, rjemjenjowemu ßuwanju ſadźewa a rjemjenjowu czehnjeńku móz a jeho dźerżenje polěpſcha.**

Najlěpſchi ruſki
maſchinſki
wolij,
maſchinſki tuk
a kolmas,
kožane fale,
czerjeńſke rjemjenje
ſnateje hódnoſcze po tunich płaczińnach pſchedawa

Otto Büttner

pſchi hłownym torhoſchczu 9.
Dalokoreczak 329.

Pſchiſpomnjenje: S woſom njedam ßwoje twory po wßach wokoło woſycz.

Wulkotny wuſpěch
ſa kormjenje ßwini!

Spytajcze **G. Dötzerowy ßwinjazy pólver** a żadajcze ßebi proſpekt. Tyſka po **50 np.** w drogowni **O. Engerta.**

Kedźbu!
Hdźe ßo kupuja ſymſke
ſwjerſchniki,
wobleczenja,
pſchesapinaki,
kholowy,
hólčace mantle,
żonjaze żakety
najlěpje a najtuńſcho?
Jenož pola

Kurta Lehmanna

pſchi hłownym torhoſchczu 5
Kſchesczijanſka draſtowa pſchedawarnja.

W mojej ſchtrykowarni dźełane
ſchtrykow. ſchtrympy,
walkowane ſchtrympy,
pjaſtne rukajzy,
rukawate lazy,
po tunich ale twjerdych płaczińnach poruczam.

Otto Osswald
na kamjeńtnej haßy 7.

Khěža

na rěsniskej haßy cžißko 30 w Budyschinje je na pschedań. Wona je w dobrym rjedže. Dalsche je pola wobßedźerja shonicź.

Žiwnosćź

s něhdže 20 — 25 kórzami leżomnosćże a maßiwnymi twarjenjemi se żiwym a morwym inventarom kupicź pytam. Postićźenja chzyke ßo w wudawarni Serb. Nowin wotedacź.

Khěža na pschedań.

W **Huczinje** je rjana **khěža** cžißko 20 se ßadowej sahrodu a kruchom pola dla khorowatosćże wobßedźerja hnydom na pschedań. Dalsche je pola **Rjeczka** tam shonicź.

Khofejowy palak

derje sdźerżany je tunjo na pschedań pola **Emila Měrscha** na kamjentnej haßy.

Loßy

sakskeje konjazeje wustajeńzy po 1 mk. (cźehnjenje 9. dez.) ßu dostacź pola **Khorla Nowaka** na żitnej haßy.

Khěža s hródźu a wulkej ßadowej sahrodu je s niskim napłaczenjom na pschedań. Dalsche je shonicź pschi rybowych wrótkach cžißko 5 w Budyschinje.

Schulske tornistry,

tosche wschelakeje druźiny,

portemoneje,

kolebanske konje,

kaž tež **wschě kožane tworny** we wulkim wubjerku porucża

C. A. Pietsch

na hauensteinskej haßy 1.

Kowarski wuczobnik

może hnydom abo jutry do wuczby stupicź wola **Bruno Urbana,** kowarskeho mischtra w Trjebjeńzach.

Sa ßwoju pschedawarńju kolonialnych tworow a spirituosow hnydom abo posdźischo **wuczobnika** pytam.

Khorla Nowak
na żitnej haßy.

Wuczobnik ßo pyta!

Ssyn sprawneju starschej w mojej pschedawarni kolonialnych tworow palenzarni jutry 1903 s pschihódnymi wuměnjenjemi město jako wuczobnik namaka.

Pawoł Pětschka
pschi drjewowych wikach.

Wustojny rólny pohonc̀ź ßo k nowemu lětu na **Radworskim knježim dworje** pyta.

Někotrych woženjenych a njewoženjenych wotroczkow k nowemu lětu kralowski remonski de pot w **Kalkreuthu** pola **Wulkeho Hajna** pyta.

Dźowki, też do lohkeje ßkużby rólnych pohonczow, tśeźakow, wolazych a hnydom jenu dźowku k ßwinjom pyta **Spannowa** na małej bratrowskej haßy.

Wschelke schicże

pyta **Gudźina** pschi żelesnizy na Ssokolzy cžißko 15 b.

Konje k rěsu

po najwyschschich płaczisnach kupuje

Curt Kaiser,
konjaza rěsarnja w Budyschinje.
Pschisamknjenje k telefonej cžo. 203.

Schtrympy

ßo s ruku pschischtrykuja, a to po 30 ny. na schulskej dróży delka.

We wudawarni Serb. Nowin je sa 25 np. dostacź:

Pschedźenak.

Protyka sa Sserbow.

na lěto

1903.

Khróśćanska nalutowarnja

změje **njedźelu 30. nov.** popołdnju w 4 hodźinach swoju **hłownu zhromadźiznu** we Wjenkec sali w Khróśćicach.

Předsydstwo.

Bukečanske serb. tow. změje jutře njedźelu 30. nov. popołdnju w 5 hodź. **posedźenje.** Přednošk je dobroćiwje přilubjeny. Wšě sobustawy a hosći wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

Do Lasa!

Njedźelu 30. novembra budźa ☞ **reje.** Pschecźelnje pscheproschuje **K. Scholta.**

Kundros,
rjany ßylny, je w Hlinje cžo. 41 na pschedań.

Do Hodźija!

Mużaze a żonjaze ezaßniki, sćeńske czaßniki, budźaki, pjeśschcźenje, debjenki, czaßnikowe rjeczasy atd.

kwaßne

a **składnośtne wězy** najtuńscho!

Porjedźenje kóždeje druźiny.

Krucże sprawne poßkużenje lubjo proschu ke mni dobroćiwje pschikhadźecź. S pocześćowanjom

J. Lebert, czaßnikař.

Sa brylow potrjebnych!

Khorla Scholta,

optikus w Budyschinje
pschi hłownym torhoschczu
pod radnej khěžu

porucża ßwój skład

optiskich tworow

dobroćiwemu wobkedźbowanju.

ff. bryle a tłoczniki,

kotrež ßo jenoż sa wóczko ßo pschihodźaze dawaju,

barometry, thermometry, alkoholometry, dalokowidy, łupy, powjetschaze kschleńzy, ryßowadła atd.

Wobkhod je 1856 załoženy. Mytowany 19 króc̀ź.

Młoda ßkużobna holza, po możnosći katholska, ßo bórsy abo posdźischo w **hajnkowni w Sderi** pola Klukska pyta.

Wowß
kupuje **proviantski hamt w Budyschinje.**

Pruhi s Božeho ßwětła,

schpruchi a khěrluschowe schtucźki w pyschnych kaschcźikach, k selenemu schtwórtkej ßo wołebje pschihodźaze, ßu w wud. „Sserb. Nowin" dostacź.

Božodźěsćźowy dar.

Boża nóz,

historija wot naroda nascheho sbóźnika atd. sa liturgiske hodowne Boże ßkużby, wot **J. Jakuba,** fararja, 7. wudawk, pola M. Ssmolerja po 3 np. dostacź.

„Autol"

njepschetrjechceny

wolij sa motorske wosy.

H. Möbius a syn
w Hannovrje, Baselu a Londonje.

Howjaze koże, czelaze koże, konjaze koże, wowcze koże a też **wowczu wołmu** po najwjetschich płaczisnach kupuje

Heinrich Lange
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi a pschi żitnych wikach.

Dźełaczerske kholowy, dźełaczerske łazy, dźeezaze wobleczenja,

direktnje se Seifennersdorffkeje drastoweje fabriki porucża.

Emil Heinrich w Borschczi.

We wudawarni „Sserb. Nowin" ßu dostacź: **kmótśaze listy.**

Wyßokodostojnemu knj. duchownemu Mikli we Łupoj sa jeho derjesrośmliwe, duchapołne prědowanje, w Hodźijskim Božim domje dźerżane, wutrobny dźak praji

wjele kemscherjow.

Wutrobny dźak

wyßokodostejenemu knjesej fararjej Birnichej w Klukschu sa jeho troschtne duschu hnujaze prědowanje, njedźelu semrjetych dźerżane, praji

wjele kemscherjow.

Richard Otto,

mechanikus na ßukelnskej haßy 13

k wużitnym hodownym daram

ßwój wulki skład

☞ schijazych maschinow ☜

pschi potrjebje k dobroćiwemu wobkedźbowanju porucża.

Schijaze maschiny Biesolta a Locki

ßu najbóle lubowane, najlěpsche a najwjazy dokonjaze w nětczischim cżaßu. Wone ßu ßo na wschěch **wustajeńzach** s najwyschschimi **diplomami a mytami wusnamjenike.**

W ßwojej dźěłarni wschě schijaze maschiny **porjedźam.**

(K temu cžißku jena pschiłoha.)

Pschiloha k czißu 48 Serbskich Nowin.

Ssobotu 29. novembra 1902.

Płaczišny rěsneho ſlotu na Drazdzanſkich ſkótnych wikach

24. novembra 1902.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druzíny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěšna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże hacz do 6 lět	37—40	68—71
awstriſke	39—42	69—73
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — ſtarſche wukormjene	34—36	64—67
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane ſtarſche	31—33	60—63
4. ßnadnje pizowane kóždeje ſtaroby	—	54—58
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetſcheje rěsneje hodnoſcże	36—38	64—68
2 połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetſcheje rěsneje hodnoſcże hacz do 7 lět	33—35	60—63
3. ſtarſche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódſche kruwy a jałojzy	30—32	56—59
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	28—29	52—54
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	47—50
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże	37—39	64—67
awſtriſke	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódſche a derje pizowane ſtarſche	33—36	60—63
3. ßnadnje pizowane	29—32	55—58
Cželata:		
1. najlěpſche ſ mlokom wukormjene abo najlepſche wot zyza	47—50	70—75
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	42—46	66—69
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpſchich raßow a jich ſkſchiżenjow w ſtarobje hacz do 1¼ lěta	49—52	63—65
2. mjaßne	47—48	61—62
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroſy	45—46	59—60

Płaczišna žitow a produktow w Budyſchinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyſchinje: 2164 měchow.	W Budyſchinje 22. novembra 1902. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju 27. novembra 1902 wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pšeńca běła	7	79	8	09	7	65	7	94
" žołta	7	65	7	95	7	18	7	47
Rožka	6	94	7	6	6	38	6	69
Jeczmjeń	6	65	6	79	6	7	6	50
Wowß	6	80	7	—	6	30	6	70
Hróch	10	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	50	9	50	8	—	9	50
Jahły	12	50	16	—	12	—	16	—
Hejduſchka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	50	2	50	1	50	2	—
Butra 1 kilogr.	2	10	2	40	2	—	2	30
Pšeńczna muka 50 "	9	—	17	50	13	50	15	50
Rjana muka 50 "	8	—	13	50	10	83	11	83
Ssyno 50 "	3	20	4	40	3	50	3	80
Ssłoma 600 "	18	—	23	—	23	—	28	—
Prošata 1086 ſchtuk, ſchtuka	10	—	20	—	—	—		—
Pšeńczne wotruby 50 kilogr.	—	—	5	25	4	80	5	25
Rjane wotruby	—	—	5	50	5	25	5	75
Pšeńczny gris	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	6	50	—	—	—	—

Runklizowe ßymjo, punt po 50 np. — **Czerwjeny dźeczel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyſchinje płaczeſche: tórz pſchenizy (běła) po 170 puntach 13 hr. 24 np hacz 13 hr. 75 np, žołta 13 hr. — np. hacz 13 hr. 51 np, tórz rožki po 160 puntach 11 hr. 10 np. hacz 11 hr. 29 np., tórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr 31 np. hacz 9 hr. 50 np.

Na Burſy w Budyſchinje pſchenża (běła) wot 7 hr. 95 np. hacz 8 hr. 9 np., pſchenża (žołta) wot 7 hr. 65 np. hacz 7 hr. 79 np., rožka wot 6 hr. 90 np. hacz 7 hr — np., jeczmjeń wot 6 hr. 90 np. hacz 7 hr. — np., wowß wot 7 hr. — np. hacz 7 hr. 10 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu

20. novembra 1902.

Po 50 kilogr: Rožka wot 7 hr. 19 np. hacz 7 hr. 38 np., pſchenża wot 7 hr. 65 np. hacz 7 hr. 95 np., jeczmjeń wot 6 hr. 70 np. hacz 6 hr. 78 np., wowß wot 7 hr. — np. hacz 7 hr. 30 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacz 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., ßyno 4 hr. 25 np., běrny 2 hr. — np Ssłoma (600 kilogr.) 20 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 1 hr. 90 np. hacz 2 hr. 10 np.

Wjedro w **Londonje** 28. novembra: mhła.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalſkej zyrkwi** ſměje 1. adventſku njedźelu rano w 7 hodźinach duchowny Tyſchk ßerbſku ſpowjednu rěcź, 1/2 9 hodźin farař Räda ßerbſke a w 10 hodź. němſke prědowanje. — Tydźenſke ſaſtojnſke dźěło ſměje farař Räda. — Schtwórtk popołdnju w 5 hodźinach budże w Jeńkezach a w Brěſowje ßerbſka adventſka nutrnoſcź.

Wěrowani:

W **Michalſkej zyrkwi**: Ernſt Klimant ſ Niżeje Wßy pola Rakez, lithograf w Genua, ſ Johanu Marthu Libſchiż w Dobruſchi.

W **katholſkej zyrkwi**: Jakub Młynk, dźěłaczeŕ, ſ Hanu rodź. Jandez, ßłużownej w Cżaßezach.

Kŕóeni:

W **Michalſkej zyrkwi**: Margaretha Emma Martha, Wjazßława Pawela na Židowje, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 20 novembra: Guſtav, njemandź. ß. pod hrodom, 21. — 27. nov. Hermann Pawol, Jana Nikuſcha, kněžerja a murjerja na Židowje, ß., 21 d. —

Zyrkwinſke powjeſcze ſ Hodźija.

1. njedźelu adventa ſměje rano 1/2 8 hodź. ſarař Kſchiżan ßerbſku ſpowjednu wuczbu, 1/2 9 hodźin duchowny Domaſchka ßwoje ßerbſke a w 10 hodź. němſke wotßalne prědowanje. — Pjatk 5. dez. budże 1/2 9 hodź. ßerbſka ſpowjedź ſe ßerbſtim adventſkim kemſchenjom.

Zyrkwinſke powjeſcze ſ Budeſtez.

1. njedźelu adventa ſměje rano 1/2 8 pomozny duchowny Nowy němſku ſpowjednu rěcź, w 9 hodź. němſke a 1/2 11 hodźin ßerbſke prědowanje.

Kupujcże

nětkole w hodownym wupſchedawanju

Otty Preussa

w Budyſchinje na žitnej haßy 11

mužaze a hólczaze

ſwjerſchniki, pſchepinaki, wobleczenja, kholowy, mantle, kaž tež

žonjaze a holczaze jaki.

Wſcho ßměſchnje tunjo.

Kóždy, kotryż chze ßebi **dobry** a **tuni cżaßnik** kupicź, abo kotryż chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k cżaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawſkej haßy 5

Jencz pſchedawa a porjedźa ſa ßwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczišnami wupołożene, wobhladacź.**

Žonjazu draſtu, mužazu draſtu, ſymſke mantle, paletoty, žakety, kapeſy, khornarje atd.

rjenje chemiſzy barbi a we wſchěch ſolidnych barbach nabarbja a pſchebarbja

Heinrich Hoppstock

w Budyſchinje

na hauenſteinſkej haßy.

A. & W. Neuhahn

4 na ßerbſkej haßy 4

poručataj ßwój bohaty ſklad

flankow

(pópow)

wobleczenych a **njewobleczenych.**

Nowoſcź:

Běhaze klanki ſe ſhibicźiwej hłowu, wobleczene a njewobleczene, hižo po 1 hriwnje.

Małe klanki do klankazych ſtwow,

jako: **wojaki, nawoženju a njewjeſtu, muzſkich a žónſke, Tyrolſkeho muža a žonu, delnjołuzſke Sſerbowki, kucharjow, kuchařki, poſtillonow, ſłužobnikow, pohonczow** atd.

Nowoſcźe:

pjelſczowe muffy a **kolliery, toilletowe garnitury, potrjebu k czeßanju włoßow.**

Dale poručamoj:

klankaze (pópjaze) cźěła
ſ tlaniny a **ſ koże,**

klankaze hłowy

ſ porzlina, patentowaneje macźiſny, koże a zelluloida,

klankaze ruki

ſ patentowaneje macźiſny, biſkwitoweho porzlina, koże a zelluloida,

klankaze nohi, klankaze filzowe ſtupnje,
klankaze klobuczki ſe ßłomy a filza.
Seſchite **włoßowe** a **angoraſke perüki, kupanſke klanki** ſ porzlina a zelluloida, też ſ hibicźiwymaj nohomaj a rukomaj.

Njerosražne klanki.

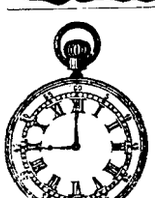

Franz Marſchner

cźaßnikař w Budyſchinje
cźo. 9 na bohatej haßy cźo. 9
ßwój ſklad **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczaſow** dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucźa.

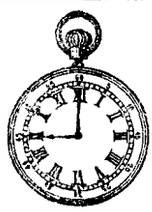

Hódna twora. Pilzomne rukowanje. Tunje placźiſny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pſchiſpomnjenje: Rěcźu **herbſki.**

Pawoł Kristeller

na bohatej haßy 29

porucźa ßwój wulki ſklad wſchěch druzinow jara trajnje dźěłanych

cźrijowych tworow

jako: **jěſdne, hońtwarſke** a **dołhe ſchkórnje, ſchkórniczki** (ſtifletty), **filzowe, ßuknjane** a **pjelſczowe ſchkórniczki,** wyßoke ſ koźu wobßadźene a wodu njepſchepuſcźate, **triumfowe ſchkórnje ſe ſpinami** ſ podſchiwkom a bjes njeho,

filzowe ſtupnje a tofle,

drjewjanzy, gumijowe ſtupnje a gumijowe ſchkórnje do ßněha

po woßebje tunich płacźiſnach.

Wulki ſklad

nakhribjetnych měchow, też tajkich ſ gumijowym podſchiwkom, njepſchepuſchcźate ſa ſwěrinu, **gamaſche** ſa hońtwarjow, kołojěſdnych a dźěłacźerjow.

Wobucźe ßo też porjedźa a ßo po měrje ſchije.

Pawoł Kristeller.

Cźeßny diplom | Bronſowe medaille | III. myto

a cźeßny diplom.

I. myto.

I. myto.

Heinricha Mohr,

ſchewſki miſchtr,

w Budyſchinje, na ßukelnſkej haßy 14,

porucża ßwój **wulki ſklad** hońtwjerſkich, jěſdnych a wyßokich ſchkórnjow, pjelſczowych, filzowych a ßuknjanych ſchkórniczkow a ſtupnjow, wyßoko ſ koźu wobßadźenych, cźopłych a wodu=njepſchepuſcźatych, ſ jednorej a dwójnej póduſchu, niſkim a wyßokim pjenkom. Hólczaze wuhorkate ſchkórnje ſe ſmorſkami a bjes nich. Oſchatzſke a Roßweinſke filzowe ſtupnje a tofle ſ filzowej a kožanej póduſchu, też ſ koßmami wukładźene. **Nowoſcźe** balſkich a njewjeſcźinſkich ſtupnjow, ruſkich, a němſkich gumijowych ſtupnjow, ſtupnjow do ßněha, drjewjanzow a ſchkórnjow ſ drjewjanej póduſchu, ſ 1, 2 a 3 ſpinami, ſ ruſkim filzom podſchite, kaž wſchě móżne pomyßlne druzhiny ſtupnjow a ſchkórnjow ſa muzſkich a dźěcźi po ſnatych tunich płacźiſnach.

Kedźbujcźe na moje mykładne wokna!

Jerje!

tunu po 44, 42 a 37 hriwnach, ſchtuku po 5 a 6 np. pſchedawa
Khorla Nowak
na žitnej haßy.

Wſchě druzhiny
cźrjewow
k dźěłanju kołbaßy porucża
A. Eißler,
na žitnej haßy 10 po 1 ſchodź.

Najwjetscha woßebita pschedawarnja w Budyschinje!

Filzowe stupnje,

snaty najlěpschi wudžělk, **wurjadnje tunje.**

Mězy

wschěch jenož pomyßlnych družinow a formow **hoborszy tunjo.**

Filzowe, zylindrowe, hońtwarske a dźěčzaze

klobuki

wschěch nowoscžow cžaßa, **njeßměrnje tunjo.**

Hugo Lehmann

na bohatej haßy 22 (pódla hoscženza „winoweje kicže".)

Emil Wehrle

w Budyschinje

na jerjowej haßy 7

porucža ßwój wulki skład barbunjepuschczatych, derje seschitych, džeržazych a placžisny hódnych

barchentowych koschlow.

Mužaze koschle po 110, 120 a 130 np.,
pacholaze koschle po 1 mk.,
hólczaze koschle wschěch wulkoscžow po 40 np., 50 np., 65 np., 70 np., 85 np., 90 np., 95 np.,
žonjaze koschle s paskom 95 np., 1 mk., se schnórku po 5 np. tuńscho.
holczaze koschle po 30 np., 35 np., 45 np., 55 np., 60 np., 70 np., 75 np., 85 np.,
koschlazy barchent, stary łohcž po 15, 18, 20, 23, 25, 28, 30, 35 a 40 np.,
wulki wubjerk jenobarbnych, ßmužkatych a kaschczikatych **ßuknjowych tkaninow,** stary łóhcž po 20, 25, 30, 40 a 45 np.,
kattun k pjeslam, stary łohcž po 20, 25, 30, 35, 40 np.,
jenobarbne polßukno, stary łohcž po 40, 60, 80 np.,
lama rjanych nowych mustrow,
wobrubjene **barchentowe rubischcža** po 25, 30, 40, 50 np. atd.

Mužaze

krawatty

we wulkim wubjerku porucža

A. Tschentscher

na bohatej haßy cžo. 18.

Kosaze a nasymske kože,

sajecže, kaniklaze, kocže, kunjaze a tkhórjaze koże, kaž tež wowczu kožu a konjaze koże po najwyschschich placžisnach kupuje

Heinrich Lange,
pschi wowßnych wikach a žitnych wikach 11.

Riz Kneippowy wobras, Riz plomba

hódnoscž twory njesaruczataj.

Pruhujcže a Ssudźcže,

potom budže pscheßwědčenje wschitkich:

Njepschetrjechenu
je

Kaiserowy ßłodowy khofej

s khofejowym ßłodženjom, punt

jenož po 25 np.

Kaiserowa khofejowa předawarnja

Najwjetschi khofejowy pschiwos Němskeje, direktnje wobkhadźaza s konsumentami,

w Budyschinje na bohatej haßy 5.

Heinrich Lange

pschi žitnych wikach 11 **w Budyschinje** pschi žitnych wikach 11

ßwój wulki skład hotowych

kožuchowych tworow

kaž tež **wschě druziny** kožow

k dobroczinwemu wobkedźbowanju porucža.

Wschě **kožuchowe wězy** ßo po měrje schija a ßo tež rucže a tunjo wuporjedźeja.

Koże do kožuchow!

Czorne a běte koże, kaž wschě druziny wobßadźenskich kožow po najtunischich placžisnach,

seschicže

nowych kožuchow kóždeje faßony sa mužskich a žónske a **pschedźěłanje starych kožuchow** derje a tunjo, dale

symske ßuknjane a koßmate mězy

wschěch družinow pola

C. E. Rinki, kóžkarja

na bohatej haßy 5.

Khofejowy Sachsa

bydli hischcže pschezo na

bohatej haßy 4

a ma pschezo hischcže

najlěpschi khofej.

Jako **dar k Bożemu dźěcžu** ßu we wudawarni Serb. Nowin dostacz knižki s **pißanymi wobrasami** a se ßerbskimi schtucžkami

1. sa starsche dźěcži:

Scheschcherjaczk

a druhe rawski.

Scheschcherjawka

a jeje towarschki.

Placžisna 15 np.

2. Sa mjeńsche dźěcži:

Wobraski sa pěkne dźěcži.

Pěknych dźěcži wjeßele.

Placžisna 10 np.

Moje lětuſche

hodowne wupředawanje

pſchinjeßy

zyle wurjadne ſkiczenki a ſkładnoſtne kupje.

Modne draſtne tkaniny:

a to noppowe, homespunowe, hopſackowe, cheviotowe atd.

ſerija	I	(płaczeſche	prjedy	hacz	90 np.)	nětkole	mk.	0,65,	wobleczenje	mk.	3,90.
=	II	=	=	= mk.	1,65)	=	=	0,80,	=	=	4,80.
=	III	=	=	= =	1,70)	=	=	0,90,	=	=	5,40.
=	IV	=	=	= =	2,--)	=	=	1,—,	=	=	6,—.
=	V	=	=	= =		=	=	1,10,	=	=	6,60.
=	VI	=	=	= =	2,25)	=	=	1,20,	=	=	7,20.
=	VII	=	=	= =	1,80)	=	=	1,30,	=	=	7,80.
=	VIII	=	=	= =	2,—)	=	=	1,40,	=	=	8,40.
=	IX	=	=	= =	2,50)	=	=	1,60,	=	=	9,60.
=	X	=	=	= =	4,—)	=	=	1,80,	=	=	10,80.

1 dźělba velurowego barchenta,

meter 25 np., 40 np., 45 np., 45 np., 50 np.

Sbytki a wobleczenja kuſcheje měry.

Židźane tkaniny

ſerija	I	płaczeſche	prjedy		mk.	3,50,	nětko	mk.	1,50.		
=	II	=	=	=		3,50,	=	=	2,—.		
=	III	=	=	=		5,—,	=	=	2,50.		

1 dźělba žonjazeje draſty

jako: **żakety, kapeſy, kostumy, blusy, rańſche ſukanje,**

po płaczišnje jara ponižene.

Najpſchihodniſcha ſkładnoſcź ſa hodowne kupowanje.

Jan Jurij Pahn.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maju so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 49. Sobotu 6. decembra 1902. Lětnik 61.

Swětne podawki.

Krónprynzej Bjedrichej Auguśtej,

kotryž je žebi na honćwje w Salzburgskej nohu słamał, žo po wobstejnosćach derje wjedźe. Ssrjedu je žo wón do Draždźanskeho wojeŕskeho lazareta dowjesć dał. Tam žu słamanu nohu ſ pomozu Röntgenowych pruhow pscheźwětlili a fotografowali. Na dostatej fotografiji, kotraž nosynu kósć pokasuje, je widźeć, so je słamana noha prawje narunana.

Wadźenza a ropot w němskim khěžorstwowym žejmje.

Nětkole žo woprawdźe sda, so njebudźe móžno, zkowny tarif dowuradźić. Sozialdemokratojo a dźěl žwobodomyślnych kaž dźiwi sakhadźeja, so bychu dowuradźenje snjesmóžnili. Paduchow, žlěpzow, rubježnikow zwólbu, wuklukarjow a podobne wudma woni na sapóžłanzow nawokaju, kotsiž pytaju, dowuradźenje zkowneho tarifa se sakońskimi žrědkami wunusować. Kaž wowrótnjeny wožebje sozialdemokrat Ulrich ſ Offenbacha hawtowasche. Tajke hanjaze žkowa, kajkež ſ jeho rta wukhadźachu, žu drje žamo ſ rědka w najhórschich Barlinskich stóstniskich korčmach a mjes palenzowymi bratrami žłyschećź. Němski khěžorstwowy žejm je žo ſ tajkim zychnowanjom hkuboko pod wschě druhe europiske žejmy stłóčił. Namjet žejmoweje wjetschiny, pschi druhim wuradźenju hnydom wo zyłym sakonju wothłožować, sozialdemokratojo a jich žwobodomyślni pschećźeljo wumozowanje parlamentariskeho wuradźenja mjenuja a kschiča, so chže wjetschina prawa mjeńschiny podtłóčźić. Kak pak bychu sozialdemokratojo se žwojimi pschećźiwnikami sakhadźeli, hdy bychu woni wjetschinu w žejmje měli! Se žwojim njemdrjenjom sozialdemokratojo jenož tym pucź pschihotuja, kotsiž žebi pscheja, so by žo žejm rospuschćił, a žo khěžorstwožejmske wólbne prawo tak pscheměniło, kaž je žo to se sakskim krajnožejmskim wólbnym prawom stało. Pschi zychonje, kotryž wschědnje w khěžorstwowym žejmje knježi, ma žejmowy pschedžyda cźežki nadawk dokonjećź. Hdyž chzyschе wutoru dźiwi hołk se swonjenjom pschehłuschićź, jemu swón ſ ruki wulećza a žo rosbi. Pschiwěriwi mějachu to sa pschedsnamjo, so nětcźischi žejm njesměje wjazy dołheho wobstacźa.

Prozeš wschoněmskeho sapóžłanza Wolfa pschećźiwo dr. Schalkej.

W prozeżu wschoněmskeho sapóžłanza Wolfa pschećźiwo jeho prjedawschemu pschećźelej dr. Schalkej žo jara njeschwarne wězy wukopuja. Sapóžłanz Stein jako žwědk Wolfej porokowasche, so je wón sa Steinowu wólbu ſ Hamburga 1000 hriwnow dostał, tola jemu jenož 80 hriwnow dał. Dale jeho winowasche, so je žłěborne cźestne dary wobkhował, kotreż njejžu sa njeho postajene byłe. Dr. Schalk Schönerera pschećźiwo Wolfej sakitowasche. Sa to, so je Schönerer tyžazy wschoněmskej stronje woprował, je jeho Wolf schědźiweho žłěpza mjenował.

Schulske wobstejnosćze w Italskej.

Italska, kotraž žebi na žwoju staru kulturu wjele wě, najmjenje pjenjes sa ludowe schule wudawa. Po italskim schulskim sakonju schulska wucźba jenož tši łěta traje a wucźenje wschědnje jenož tši abo schtyri hodźiny. Dokelž pak dźěćźi jenož w symje porjadnje do schule khodźa, njeje wob łěto wjazy dyžli 180 schulskich dnjow. Schule žu tak pschepjelnjene, so wucźeŕ njemóže na jenołětne dźěćźo dźiwać. Dokelž je khodźenje do schule njeporjadne, a starschi husto žwoje dźěćźi pschi domjazym dźěle wobkhowaju, te cźasto druhe łěto sabudu, schtož žu prěnje nawukke. Italske města wjele pjenjes sa theatry, wulkotne radne khěže, pomniki a žwjedźenje wudawaju, wucźerjam pak msdu měžazy dołho winojtu wostawaju. Nimale połojza wobydleŕstwa njemóže ani cźitać, ani pisać. Nimale poł milijona dźěćźi do zyła do schule njekhodźi. W městach dostawaju wucźerjo 660 hać 960 hriwnow łětneje msdy, wucźeŕki 520 hać 630 hriwnow. Na wžach wucźinja msda sa wucźerja 520 hać 630 hriwnow, sa wucźeŕku 400 hać 520 hr. W někotrych stronach žo wucźerjam hischcźe mjenje płacźi; žu tež wucźerjo, kotsiž sa zyłu symu jenož 80 hriwnow dostawaju. Hdyž žo wucźeŕ k politiskim agitazijam wužiwać dawa, móže wón schulu zyle sanjechać. Wucźerjam je krucźe poruczene, schto maju dźěćźi wuczić, njedźiwajźy na to, hać jim rosumja abo niz. Duchownym je sakasane, w schuli nabožinu wucźić.

Kaž schulske, žu tež wschě gmejnske wobstejnosćze w Italskej srudne. W Italskej je 1454 gmejnow ſ njedožahajez abo hubjenej wodu, 4877 gmejnow je bjes kanalisazije; w nich žo wschě wotpadanki na dróhi mjetaju. W 1700 gmejnach je khłěb žadny a žo jenož w khorosći a žwjate dny jě; w 4965 gmejnach mjažo sa zyłe łěto na blido njepschińdźe. 366 zyrkwinskich wžow je bjes pohrjebnischcźa. — A pschi tajkichle wobstejnosćzach žebi Italska na dobycźe nowych kolonijow w Afriźy myšli; najprjedy dyrbjała pola žebje doma porjad cźinić.

Sawjedźenje dźělenja mandźelstwa w Italskej.

Italski parlament wo nowym sakonju wuradźuje, ſ kotrymž dyrbi žo w Italskej dźělenje mandźelstwa sawjesć. Po nim žmě žo mandźelstwo dźělić, hdyž je žudnik k temu dowolnosć dał, a to pola mandźelskeju bjes dźěćźi łěto po wužudźe, hewak pak hakle 3 łěta po tym. S pschicźinu dźělenja móže bycź: 1. słamanje mandźelstwa, 2. skomyślne wopuschcźenje, 3. cźělne krjudowanje abo cźežke skschiwdźenje, 4. saužudźenje mandźelskeho abo mandźelskeje k khostarni na 20 abo wjazy lět (khiba so je žo saužudźenje do woženjenja stało a je druhemu dźělej snate było.) We wschěch tychle padach móže jenož njewinowaty, ženje pak winowaty dźěl namjetować, so by žo mandźelstwo dźěliło. Pschi dźělenju ma žo na to dźiwać, so žo w pjenježnym nastupanju winowaty dźěl na schkodu njewinowateho njewobohacźi; pschi dźělenju dla słamanja mandźelstwa njemóže žo winowaty dźěl ženje se žwojim žobuwinikom woženić, tež njemóža žo dźěćźi, w słamanju mandźelstwa narodźene, ženje jako mandźelske pschipósnać. Dźělenaj mandźelskaj njeżmětaj žo ſ nowa woženić.

Ruski trónski nažlědnik,

wulkowjeŕch Michał, je pjecža tak na žuchocźisnu skhorił, so žo njemóže wjazy na to licźić, so mohł wón junu na trón stupić. Duž pjecža trónske nažlědnistwo na wulkowjeŕcha Kyrilla, starscheho žyna wulkowjeŕcha Wladimira, pscheńdźe. Po druhich powjesćzach njeje wěrno, so je wulkowjeŕch Michał khory.

Wulka nuza w Jendźelskej.

Srudne wobstejnosćze w Jendźelskej knježa. Kaž tamnische nowiny pišaju, je w Londonje wjazy dyžli 300,000 dźěłaćerjow bjes dźěła. 30,000 ſ nich ani městno k pschenozowanju nima a dyrbi pod wobłukami Themſynych mostow nozowacź. Knježerſtwo ßo napomina, ſo by tymle žałoßnym wobstejnosćam wotpomhało.

Strajk ruſkich żeleſniſkich dźěłaćerjow.

3000 dźěłaćerjow żeleſniſkich dźěłarnjow w Roſtowje ßu 17. nov., ſe ſozioldemokratami naſchćuwani, dźěło ſkłožili. Żeleſniſka wyſchnosćź dźěłaćerjow hrożeſche, ſo jich ſ dźěła puſchći, jeli ſo ßo hacź do 24. novembra k dźěłu njewrócźa. Do wojakow, kotſiž dyrbjachu ſchćuwakow ſajecź, dźěłaćerjo ſ kamjenjami mjetachu a jeneho offizěra a 21 koſakow cźežko ſranichu a jenemu offizěrej ruku pſcherubnychu. Na to koſakojo do dźěłaćerjow tſělichu. 4 dźěłaćerjo ßo ſatſělichu a 38 ßo ſranichu. Nětko je měr ſaßo poſtajeny.

Burjatſka deputazija pola zara.

Zar je w Livadiji deputaziju budhiſtſkich Burjatow ſe Sibirſkeje pſchijał. Deputazija jeho proſcheſche, ſo by Burjatam dale wokolocźahaze žiwjenje dowolił a jim ſtajne bydliſchcźa njewukaſał. Zar ſ dlějſchej rěcźu wotmolwi, w kotrejž ßo ſa dowěrjenje, jemu wopokaſane, dźakowaſche a praji, ſo ßebi ßwěrnosćź ßwojich burjatſkich poddanow wulzy waži. Wón ßo wo lěpſche wſchěch ludow pod ßwojim żeſkom (ſzeptarjom) ſtara, njech ßo kažkuli mjenuja. Burjatojo dyrbja pak ßo ſakonjej podwolicź a ßo wokolocźahanja woſtajicź. Woni dyrbja ßebi ſtajne bydliſchcźa ſhladacź a ßo po wobſtejazych ſakonjach ſkłožowacź; pſchetož dla hoſpodarſkich intereßow druheho ßibirſkeho wobydlerſtwa njeßmědźa ßo tam wokolocźahaze ludy cźerpicź.

Njeměry w Mazedonſkej.

Ruſke knježerſtwo je ſe wſchej mozu ſultana na to honiło, ſo by ſe ſawjedźenjom reformow w Mazedonſkej měr a porjad poſtajił. Tydźenja je turkowſki miniſter ſwonkownych należnosćow ſ ruſkim póßłanzom Ssinowěwom rosrěcźowanje wo Mazedonſkej měł. Kaž něhdźe na kupje Krecźe, dyrbjało ßo kſchesćźanſki gouverněr ſ kſchesćźanſkim a mohamedanſkim ſenatom w Mazedonſkej poſtajicź. Prjedy hacź ßo mazedonſzy kſchesćźijenjo ſ Turkami njeſměja do knjejſtwa dźělicź, prjedy ßo tam porjad njewróćźi. Sultan njedyrbjał ßo dołho komdźicź, namjety ruſkeho knježerſtwa wuwjesćź, dokelž ma ßo hewak ſ wěſtoſcźu wocźakacź, ſo pſchichodne naléćźo ſběžk ſ cźim wjetſchej mozu wudyri.

Wopyt pola leutnanta.

(Pokračowanje.)

Poſdźiſcho wjecźor knjes general ſ Wěžowſkich do kaßina ſaßo pſchiſchedſchi pytaſche hnydom hejtmana Wolaka a powjedaſche jemu:

„Ssym runje ßam pola leutnanta ſe Sahańſkich był.“

„To bě jara pſchecźelnje wot waſcheje exzellenzy. Nadźijam ßo, ſo macźe wo młodym wyſchku dobre měnjenje — —“

„Dobre měnjenje! Nawopak!“ ſawoła general. „Wón bě ſaßakły hacź nanajbóle, tak ſo ßo mi ani ſ najmjeńſcha nochźyſche dlěje pola njeho woſtacź. Ani ßłowa njemóžach ſ njeho wudobycź, ani ßłowa, knjes hejtmano! Ani to njeje jemu na myßle pſchiſchło, ſo by ßo ſamolwił. Schto wy do teho měnicźe?“

Hejtman rjekny, ſo ßo hacź nanajbóle dźiwa, tajki wußudk ßłyſchecź dyrbjecź. A dale praji: „Leutnant ſe Sahańſkich je lubuſchk zyłeho połka, wobrotny, wotewrjeny, pſchecźelny cźłowjek, jeno druhdy trochu nahły. Móže-li moje ßłowo waſcheje exzellenzy ſprawny hněw ſměrowacź, ßym rad a ſ najwjetſchej wješeloſcźu hotowy, to ſa njeho ſapołožicź.“

„Widźicźe, knjes hejtmano! to dźě ani moje myßle njeběchu, leutnanta khoſtacź. Chźych jemu jeno ſroſymicź dacź, ſo dyrbi cźłowjek ßwój jaſyk na kedźbu bracź. A cźim mjenje chźych tu wěz ſa ſło bracź, dokelž bu mi poßrědnje a to na tajke waſchnje ſdźělena, ſ kotrymž ja nihdy na nihdy ſpokojom njejßym. Ach, młody wohnjowy cźłowjek da ßebi ras hicź a wupraßnje, kaž jemu we wutrobje je. Schtó chźył to ſłóſcź mjenowacź! Da ßo powuczicź a napominacź. Pſchibywazy roſom doruna potom dalſche. Ale cźłowjek żada ßebi ßwěrne wuſnacźe winy a dobre ßłowo, ju pomjeńſchicź. Nó, leutnant ſe Sahańſkich je pſchecźiwo mi woprawdźe trózkał (ſaßakły był), městо teho, ſo by dźakowny był ſa to, ſo ßym bjes ßwědkow pſchiſchoł ſ nim porěcźecź mjes jeho ßamßnymi ſchtyrjomi ſcźěnami. Teho dla ßo tež njejßym dołho na to praſchał, cźeho dla bě jemu tak jara wo to, ſo mohł dźenßa popołdnju ßwobodny bycź wote wſcheho ßłużbneho wobmjeſowanja. A mjes namaj prajene, knjes hejtmano, wón ma tajke něſchto wſchědne we ßwojim wobliczu.“

Hejtman ßuny podhubu na nadhubu, cźinjeſche, kaž hdyž ßebi cźłowjek pſchekładuje, kaž by ßebi chźył leutnantowu poſtawu jaßnje pſched wocźi pſchedſtajicź, a měnjeſche: „To bych njewjedźał, exzellenza.“

„Nó, wo to ßo njejedna. Hłowna wěz je, ſo je ßebi ſpodźiwnje ſpěſchnje moju pſchikhilnosćź pſcheźortował. Prajcźe mi — mjes nim a majorom ſ Kijowſkim je ßo tola też prjedy hižo něſchto ſtało, ßnadź něſchto zyle podobne.“

„Dowolcźe mi, exzellenza, ſjawne wotmolwjenje?“

„Zyle ſjawne.“

„Knjes major ſ Kijowſkich je trochu wobożny knjes.“

„Hm. A dale —“

„Leutnant ſe Sahańſkich bě wěſo ras trochu njekedźbny pſchecźiwo knjeſej majorej — —“

„Widźicźe, tu jo mamy!“

„Wobkruczam waſchej exzellenzy, ſo bě to zyle njewinowata wěz, kotrejež dla nichtó ſa leutnantom niczo noßył njebudźiſche, ſ wuwſacźom —“

„Knjeſa majora, chźyſchcźe wy rjez“, dokónczi general, hdyž hejtman njedorěcźa. „Haj, ja njemóžu jemu pomhacź. Wón je ßebi ſo mnu ſkaſył a njech ßebi ßamemu winu pſchizpěwa, jeli ßo jemu bliższchi tydźeń njebudźe ſpodobacź.“

„Exzellenza ſcźe ſtwiny arreſt leutnantej ſe Sahańſkich napokłožili!“ Hejtman ſdaſche ßo to woprawdźe wobżarowacź.

„Wěſo, a to jedyn tydźeń. Cźeho dla runje tydźeń, potajkim trochu dołhi, dajcźe ßebi wot njeho ßameho powjedacź. To też běſche poł njehańbitoſcźe.“

„Ssym hižo tójhdy adjutanta Lěßnika k leutnantej ſe Sahańſkich póßłał. Dyrbitaj tu kóždy wokomik wrócźo bycź. Pſchi tajkich wobſtejenjach drje exzellenza njebyſchcźe pſchenjechali, ſo wón do kaßina ſaſtupi. Wodajcźe, exzellenza, bych waß proßył, to pſchipuſchcźicź a mi dowolicź, leutnanta hiſchcźe ras na pſcheßkyſchenje wſacź. Ssym pſcheßwědcźeny, ſo ma pſchi tym někajki pſchipad ßwoju hru. Jeli ſo je ßo leutnant ſe Sahańſkich tak ſadźerżał, kaž to, exzellenza, wopißujecźe, je dyrbjało něſchto woßebite jeho hewak tak wotewrjenu a lubosćźiwu powahu pſcheměnicź. A ßnadź też wy, dacźe-li jemu hiſchcźe ras pſched ßebje ſtupicź, lěpſche měnjenje wo nim doſtanjecźe.“

„Hdyž ßym jemu arreſt dał, njemóže tola ßam pſchińcź.“

„Jeli ſo pak ßo njepoßrědnje po njeho dźe — —“

„Nó, moje dła. Hdyž tu budźe, rěcźcźe ſ nim. Ssnadź też ja hiſchcźe ras ſ nim poſpytam, hacź runje ßebi njemyßlu, ſo ßwój wußudk pſcheměnju. Tu mi hiſchcźe na myßle pſchińdźe, — pije leutnant ſe Sahańſkich druhdy něſchto wjazy, dyžli je jemu wużitne?“

„Żenje!“ wotmolwi hejtman roſßudnje.

„To ßebi jeno myßlach. Widźach wulku konjakowu bleſchu na jeho blidźe próſdnu ſtejo a jeho wocźi běſchtej zyle mutnej.“

Hejtman tichaßeſche ſ hłowu a woſpjetowaſche, „ſo je leutnant ſe Sahańſkich muż, kiž pſchi picźu żenje dowoleneje měry njepſchekroczi.“

„Cźim lěpje“, rjekny general, pſchikiwny Wolakej pſchecźelnje a pocźa ßo roſmołwjecź ſ połkownikom połka.

* * *

„Na, to je ſaßo prawje derje wotběžało“, rjekny Pjekař ßam pſchi ßebi, na cźož ßo do dołheho roſmyßlenja ponuri, ſchtož pak druheho wuſpěcha njemějeſche, hacź ſo dyrbjeſche k ſchikowacźelej (feldweblej) hicź a ßo arreſta dła pſchiſjewicź. Wón jeno dwěłowaſche, hacź dła kruteho abo ßrědnjeho, wotmyßli pak ßebi, ſo to da na pruhu pſchińcź a ſo ßebi ßrědni arreſt wuſwoli.

Wón wotpołoži leutnantſku draſtu a ſaléſe ſaßo do ßwojeje ßłużobniſkeje montury. Potom wurumowa ſtwu a cźeboleſche ßo do kaſerny.

Kaž hubjeny ſłóſtnik ſtejeſche pſched ſchikowacźelom, hdyž bě ßo ſtónczńje hacź na to ſmużił, ſo k hrósbnemu mużej pſchiſtupi; wón dźě dyrbjeſche — ſ generalowym roſkaſom njejßu żorty.

„Schto wy chzecźe?“ woprascha ßo ſchikowacźel, njemóžo wěſo ſe ßameho Pjekarjoweho wobliczа wucźitacź, ſchto wón chze.

„Dyrbju ßo do arreſta pſchiſjewicź.“

„Do arreſta dyrbicźe ßo pſchiſjewicź? Tak, cźeho dła?“

„Dokelž ßym ßo knjesa leutnantowu se Sahańskich uniformu woblekł.“

„Aha — tu jo macže. Na, to ßym wjeßeły, so ßy ty ras tak prawje hrosnje pobył. To ßym cźi dawno hižo wěschcźił.“ A tak to też woprawdże běsche. Schikowacźel bě to tóždemu s zyłeje kompanije s najmjeńscha hižo dwanacże krócź wěschcźił; pschetož na wěschcźenje ßo wón woßebje wustejesche. „Na, cźakaj jeno!“

Wón wsa Pjekarja ßobu horje do kompanijskeje pißarnje, so by arrestny order napißał.

„Schtó dha cźe do arresta sczele?“ ßo woprascha. „Knjes leutnant ßam — tón drje tola niz.“

„Jeho exzellenza, knjes schikowacźelo!“

„Schto ty ßantorisch?“

„Jeho exzellenza — wjazy ja njewěm.“

Schikowacźel wosta pschi tym, so wón hischcże wjazy wě, a wukopa s wołanjom też sbožownje wschitko s Pjekarja.

„Nětkole ßo wusnajcże, je general prajił: krutý abo ßrědni.“

„Wón je jeno arrest prajił.“

„To je s najmjeńscha sprawna wotmołwa. Chzu waß najprjedy do ßrědnjeho arresta tyknycź dacź, to drje budże tak prawje.“

Pjekař, srudny w dźerje ßedźo, pschejesche ßebi, so budźichu tola s najmjeńscha Kazaka też ßobu popadnyli. Kazak pak cźakasche pola Pijakeza s bolosczu na ßwojeho towarscha, kiž bě jemu ßłubił, so sa njeho saplacźi. W tej nadźiji bě Kazak hižo dwě schkleńzy wjazy wupił, hacź móżesche saplacźicź. Hdyž nětkole skónczńje dyrbjesche woteńcź, ßo jemu slě seńdże; pschetož pola Pijakeza bě sakoń: pak cźłowjek ßwoju worczijsnu saplacźi, pak jeho won cźißnu; ßrjedźisny, pożcźowanja, pola Pijakez njebě.

Hdyž bě ßo Pjekař khětro dołho na to mjersał, so Kazak s nim na dobo ßedźecź njetrjeba, samyßli ßo do rosdźěła mjes sadźerżenjom generala a schikowacźela, schtož tuto sadźerżenje wobkhad se wschědnym wojakom nastupa.

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Wokrjeßna schadźowanka (dźeń) smèje ßo wutoru 16. dezembra t. l. dopołdnja w 11 hodźinach w hosczenzu „winoweje kicże“.

— (S pßom skußane dźěcźo.) Jedyn cźehnity poß je 1. dezembra na hornczerskej drósy, hdźež bě ßo njehladany wostajił, 9lětnu holzu Lenu Brodźiz nadpadnył a jej kruch mjaßa s huby wukußnył.

— (Mytowanje sa wukhowanje se ßmjertneho stracha.) Seržantej 2. kompagnije tudomneho pěschcheho regimenta, Pawołej Schwörerej, kotryž je lětßa 18. auguśta se ßamßnym ßmjertnym strachom jeneho podwyschka ßmjercźi tepjenja we wojerskej kupańni pola Wownjowa wukhował, je ßo ßlěborna medailla sa wukhowanje żiwjenja spożcźika.

Měschczańske klamy ßmědźa s dźiwanjom na hodowne kupowanje 2., 3. a 4. advensku njedźelu popołdnju wot 1/2 2 hodźin hacź do 8 hodźin wieczor wotewrjene bycź.

— Se wschěch wjedrowěschczerjow je ßo lětßa Palak Ledochowski w Winje jako najdowěrnischi wopokasał. Wón bě nasymu wosjewił, so budże lětuscha syma najßurowischa zyłeho lětstotka. Każ ßo sda, smèje Ledochowski prawo. Hižo november je s ranja tschěskanzu naduchał, a hodownik nam hischcże hórje ßmudźi. Pjatk 5. dezembra wieczor bě wonka města thermometer 17 gradow pod null po Reaumurje (20 1/4 gr. po Celsiju) spadnył. K temu je w naschich stronach ßo wot póndźele popołdnja něhdże pół kosca ßněha naschło, a w rudnych horach wón ßamo 3 metry wyßoko leži. W wieczornej Sakiskej ßu tu a tam żelesniske cźahi w ßněhowych ßepjach tcźazy wostałe, tola je móżno było, ßněhowe sadźěwki bórsy pschewinycź, tak so cźahi nětko saßo porjadnje wobkhadźeja.

— Jedyn nowy wjedrawěschczer, wěsty Richard Merkel w Barlinje, bě kedźbliwosczą s tym na ßo wobrocźił, so bě jeho doprědkaprajenje wjedra w novembrje na dźeń trjechiko. Jeho ßkawa pak njeje dołho traka. Wot 1. hacź do 6. dezembra bě wón wobstajne, rjane, khłódne wjedro wěschcźił, a hlej, runje na wopak bě. Prěni dźeń hodownika nam ßněh pschinjeßy, kotryž skoro njepschestawajzy nękotre dny dźěsche. Wot 12. hacź do 17. dezembra Merkel ßylnischu symu a ßněhowe wětry wotczakuje. Potom syma kusk popuschcźi a s dobom wjazy ßněha pschińdże. Mjersnjenje budże pjecża hacź do 4. wulkeho rózka tracź. Nadźějomnje dalsche Merkelowe wěschcźenje lěpje trjechi, hacź sapoczatk měßaza.

S **Njeßwacźidła.** Na poßlednje skótne wiki bě ßo 205 howjadow, 45 běhakow a 130 proßatow na pschedań pschiwjesło. Bliżsche skótne wiki budża 7. januara 1903.

S **Porschiz.** 2. dezembra ßwjecźesche knjes farař Krygař ßwój 25. lětny sastojństi jubilej. Zyła woßada ßwjecźesche tón dźeń se ßwojim drohoslubowanym duschowpastyrjom. Jako prěni wucźerjo knjesa jubilara postrowichu a knjes wucźeŕ Tempel pschepoda s wutrobnymi ßłowami wulku postawu „żohnowazeho Khrystuża wot Thorwaldsena“. W 10 hodź. pschińdźechu knjes kollator ryczeŕkubleŕ Zimmermann a zyrkwinske pschedstejicźerstwo, wjedźene wot knjesa ökonomiskeho radźicźela Mittaga nad Krakezami. Knjes kollator wupraji ßwoje sbożopschecża a knjes ökonomiski radźicźel Mittag ßo knjesej jubilarej podźakowa sa wulku ßwěrnosczą a lubosczą. Jako dar wobradźi jemu woßada kraßny harmonium. Młodosczą poda, so by też Boži dom wopomnjecże na tón kraßny dźeń měł, cźorne wobleczenje na wołtař, so by stajna pycha ßwjatnizy było, a do drastkomory Bożu martru a kleczensku kawku k jeje dostojnemu wuhotowanju. Hacź runje wjedro njehojesche, běchu sastojńszy bratsja w bohatej liczbje pschischli, ßwojeho lubowaneho bratra jubilara postrowicź. Pschedßydstwo konferenzy běsche połnje sastupjene. Knjes pschedßyda, farař ryczeŕ Jakub, mějesche wutrobuhnujazu rěcź, kotraż wschitke wutroby najhłubscho jimasche. Knjes farař Matek pschepoda dar konferenzy — Dächselowe wukładowanje biblije. Knjes jubilar ßo dźakowasche, poniżnje shladujo k lubemu Bohu w njebjeßach, kiž je jemu po ßwojej hnadże tónle dźeń wobradźił. Knjes primarius Wjazka pschepoda w mjenje měschczańskeje konferenzy rjane knihi s wutrobnymi ßłowami. Pschi ßwjedźeńskej hosczinje wurěczachu ßo wutrobne ßłowa lubosczе lubemu jubilarej. Wjeczor pschinjeße ßwobodna wohnjowa wobora, wojerske towarstwo a spěwanske towarstwo jubilarej ßwoje postrowjenje. Bóh żohnuj lubowaneho jubilara miłosczіwje se ßwojej hnadu w jeho duschowpastyrstwje nad ßwojej woßadu do dalokeho pschichoda.

S **Hornjeje Hórki.** Powschitkownje lubowany direktor sjenoczenych Budyskich papjernikow, knjes Ludwig Porzig, je schtwórtk rano s Bożej ruczku sajaty, wumrjeł.

S **Korsymja.** Póczmje je tudomny dźěłacźeŕ Lißnar pucź smyliwschi do Sprewje padnył. Jeho kschiki saßłyschawschi ludźo pschihnachu, kotsiž sujesboženeho s pomozu żerdźow a rěblow na ßuche wucźežechu.

S **Budestez.** Tsecźi dźeń dezembra bě sa Budesczańsku woßadu ßwjedźeński dźeń wulkeje ważnosce. Knjesej fararjej designat. Domaschzy, dotal diakonej w Hodźiju, běchu jeho nowi woßadni napschecźo pschicźahnyli. Njedźiwajzy tschěskazeje symy ßo popołdnju 1/2 2 hodźin młodźi a stari s wjeßelej myßlu k wucźahej shromadźichu, so bychu noweho knjesa fararja, se 24 jěsdnymi ßo pschewodźazeho, pschi woßadźinej mjesy njedaloko Běłczez powitali. Sjenoczenej mużskej spěwanskej towarstwje s Budestez a Hornjeje Hórki tu spěw „Bóh witaj cźe“ wot B. Abta sanjeßechu, k czemuż ßo postrowjaze ßłowa knjesa fararja Rädy-Budyskeho pschisamknychu. W mjenje Budesczańskeje woßady wón jako dotalny farski sastawař knjesa Domaschku se ßerbskej a němskej rěcźu wutrobnje powita, na cżoż tón pod wobłukom kraßnych cżeßnych wrotow se ßerbskimi powitazymi ßłowami wudebjenych, se sahorjazymi ßłowami wotmołwi. Sswjedźeński cźah, kotryż hižo se ßwojej dołhosczu mózny sacźischcź cźinjesche, wschón nimo knjesa fararja cźehnjesche. Tu widźachmy schulsku młodźinu wyschschich rjadownjow, dorosczenu młodźinu a towarstwa s jich pyschnymi khorhojemi a hudźbnymi kapakami — naliczichmy jich 9 — nimo krocźicź, wobdate s wohnjowej woboru s Roswodez a Hajniz. Po pucźu do Budestez psches Běłczezy a Raschow skoro njepschestawajzy herzy dźěłachu a sa 3/4 hodźiny cźah psches wjazore daloko widomne cżeßne wrota, nad schoßejom natwarjene, do zyrkwinskeje wěży a tsěchow, swonjenje swonow a se spalěrom stejaza ludowa ßyła s widomnej hnutosczu witasche.

Pschi durjach kraßnje wudebjeneho farskeho doma ßo khěrlusch „Hacź dotal Bóh je dowjedł mje atd.“ wuspěwa; potom mějesche pomozny duchowny, knjes diakonus Nowy, rěcź, w kotrejż na wjeßele sacżucże pokasowasche, kotreż tónle wopomnjenja hódny dźeń kóždeho woßadneho napjelnjeja. Na to mużski khor spěwasche „S Bohom wschitko sapoczuj“ wot J. Gerby; knjeżna Schnabelez powitansku pěßeń praji, teho runja schuleŕka Erna Baschiz s Budestez, a knjes kantor Ssmoła knjesa fararja jako noweho schulskeho inspektora w mjenje wucźerstwa powita. Na to knjeżna Mäßlingez s Hornjeje Hórki ßerbsku bibliju se sczěhowazymi ßłowami, wot knjesa wyschscheho wucźerja J. Wjele spěßnjenymi, pschepoda:

K nam w Božim mjenje witajcże!
Njech Bóh Wasch pschikhad žohnuje
Tak Budeszczanska woßada
Waß w dowěrjenju postrowja.

A sawdawk sprawnej' luboszcże
Njech ßerbska biblija Wam je!
Wot naß je prěnja ßerbska schka
Psches njeboh wótza Frenzela.

S tym Božim ßkowom w ßwěrnoszczi
Naß wodźcże na pucź njebjeski!
Bóh rukuj nad tym saß a saß,
A žohnuj psches to Waß a naß!

Němsku bibliju knježna Hajnikez s Roswodez pschepoda. Na to ßo knjes farař s podija, se selenymi jědlowymi hałosami pyschneho, s daloko srosymliwym hłoßom sa wschě powitanske ßkowa a dary wutrobnje dźakowasche, s dobom lubjo, so chze ßo s Božej pomozu po ßwojej zykej woßobje dowěry hódny pokasacź, kotruž je woßada jemu s jenomyßlnej wólbu wobßwědčiła. S Sswjatoczłoszcź ßo skónczi s powschitkownym wuspěwanjom kěrluscha „Njech Bohu dźakuje". Pódla něktorych buketow a jeneje woßebje rjaneje kwětkoweje skiczenki sa farski dom jako dary pschepodachu doroszczena młodźina Hofmannowy wobras „Jesuß pola Marje a Marthy", pódla teho je doroszczenam kodźina k dopomnjenju na pschikhad knjesa fararja ßlěbornu spowjedźnu khanu a nadobu sa wudźělenje Božeho wotkasanja pschi khorołožach darika. Dalschaj daraj, „dobreho pastyrja" a „kapazeho Khrystußa" schulska młodźina wyschschich rjadownjow pschepoda. 1/2 7 hodźin ßo ßyła ßwjedźenjowych wobdźělnikow a hoszczow w Schmißez hoszczenzu k ßwjedźenskej wjeczeri seńdźechu, hdźež sahorjenym myßlam s mnohimi pschipitkami wuklinczecź dachu. Se ßußodneju woßadow běschtaj knjesaj farař dr. Rjencź s Wjeleczina a farař Mann s Kumwalda pschitomnaj. Džeń bě kóždeho bohacże spokojił. Najwjetschu saßkußbu wo derje poradżeny ßwjedźeń ßu ßebi njesawadnje knježa wubjerkownizy zyrkwineho pschedstejiczerstwa dobyli, kotsiž ßu ßo wurjadnje hibali, so bychu na smyßlene waschnje pschihoty sa tutón džeń dokonjeli. Druhu adventsku njedźelu ma ßo nětko nowy knjes farař w Budeszczanskej zyrkwi ßwjedźeńszy sapokasacź.

S **Rachlowa.** Sańdźenu njedźelu wjeczor wokoło 10 hodźin ßu ßo se ßkomu kryte twarjenja tudomneho połbura Ebschki do czista spalike. Woheń w brózni wuńdże a ßo jara rucże rosschěri. Ebschka a jeho ßwójbni, kotsiž ßo w spanju pschekhwatachu, mózachu ßebi jenoz nahe žiwjenje wukhowacź. Na dobo ßo dohladachu, so Ebschkez 4-létny ßyn mjes nimi njebě; wón bě po tajkim w spanskej stwje wostał. Dokelž běchu ßo płomjenja hižo tak daloko wupschestrěle, so njebě mózno ßo psches nje s durjemi abo s woknom do komory dobycź, jedyn wohnjowy wobornik khěžinu hlinjanu murju rosbi a do komory salěsy, kotraž bě wscha s kurom napjelnjena. We łožu pytaneho hólza njenamaka; duž po komorje sa nim ßlědźo jeho w jenym kucże s womoru wobjateho nadeńdźe. Wón jeho s palazeho doma wunjeßy, a sawołany lěkaŕ hólzej saßo wědomje wróczi. Pódla wscheje domjazeje a hospodarskeje nadoby ßu ßo žně, jedyn kóń a dwě ßwinjeczi spalike. Po wschěm sdaczu je skóstniska ruka woheń sałożiła.

W druhim dopißu wo Rachlowskim wohnju ßo praji: S wulkim sbožom bě, so ßykawje s Komorowa a Wulkich Sdźar skoku na pomoz pschihnaschtej. Muźstwa Wulkosdźarowskeje wohnjoweje woborY do murje domskeho dźěru wukopachu, so bychu Ebschkez 4létneho hólza s płomjenjow wumohli. Jeho wopaleneho a po sdaczu morweho s palazeho doma wunjeßechu. Hdyž bě jeho twarz Jurk s Wulkich Sdźar khětro pschetschaßł, ßo w nim saßo žiwjenje hibasche. Ebschkezom ßu ßo zyle žně, skoro wscha domjaza nadoba a dale 1 kóń a 1 ranza s proßatami spalike. Pódla Komorowskeje a Wulkosdźarowskeje ßykawy běschtej hischcże ßykawje s Kobliz a Kulowa na haschenje pschijěkej. Tej pak njemóżeschtej wjele pomhacź, dokelž w nimaj hnydom woda samjersny. Pschispomnicź ma ßo, so chzyschе Ebschka, měnjo, so jeho 4-létny ßyn hischcże njeje wukhowany, do płomjenjow po ßwoje dźěczo běžecź, tola so jeho ludźo wot teho wotdźerżachu. — Kschescźijanszy smyßleni ludźo chzyli ßo nad czežko domapytanej Ebschkez ßwójbu ßmilicź, kotrejž je ßo skoro jejne zyle wobßeždenstwo s wohnjom sniczilo. Bóh luby Knjes budże wěscże kóždemu s bohatym sarunarjom.

S **Wjeleczina.** Poßlednja premija sakskeje krajneje lotterije, 400,000 hriwnow wuczinjaza, je do kollekzije jeneho Budyskeho kollektěra padnyła. Dźeßatk sbožowneho loża je tudomny kubleŕ Żelesnik hrał, do kotrehoż domu je po wschelakim njesbożu skónczne ras sboże sastupiło. Psched něhdże létom je ßo jeho domske wotpaliło, pschi czimž jeho macź w płomjenjach ßmjercź namaka. Jeho nan je ßo se żelesnizu pschejeł, a wón ßam je widźenje na jenym wóczku shubił. Duž je tu lotterijiny dobytk prawe městno namakał.

S **Wujezka** pola Bukez. So by ßebi schulski pucź pschikrótschił, jedyn tudomny 9létny hólz psches lód wjeßneho hatka dźěsche. Pschi tym wón do wurubaneje dźěry sańdże a hacź do schije do symneje wody padże. Na sboże ßo mandźelska lěßneho dźěkacźerja Lorenza hólza dohlada a jeho s wody wucźeże, prjedy hacź ßo pod lodom shubi.

S **Budyschinka.** Nasch nowy farař k. Pawoł Mrósak s Hrodźischcża ßo ßrjedu 10. dezembra k nam pscheßydli. K jeho powitanju ßo hižo wschelake pschihoty czinja. Jeho sapokasanje smeje ßo 3. njedźelu adventa, 14. dezembra.

S **Ketliz.** Sańdźenu ßrjedu, dźeń 3. dez. t. l., ßwjeczesche tudy nasch ßławnje znaty a wo Sserbowstwo wulzy saßłużbny ßerbski komponist, knjes kantor K. A. Kozor, 80. létny dźeń ßwojeho narodá, pschi kotrejž składnoszczi ßo jemu mnohe wopokasma wutrobneho poczesczowanja a dźakowneje luboscże dostachu. Mjes wulkej liczbu ertnych a pißnych sbožopschecźow a wschelakich darow, s kotrymiž bu wón swjeßelený, bě tež sbožopschejny telegram k. fararja ryczerja Jakuba s Njeßwaczidła; woßadni kk. wucźerjo pak k. jubilarej na wjeczornych ßmĕrkach rjane sastaniczko pschinjeßechu a psches k. wucźerja Ssuschku ßwoje sbožopschecźa wuprajichu, kotrymž ßo tež k. duchowny Voigt luboszczíwje pschisamkny. W mjenje Macźizy Sserbskeje postrowischtaj jeho kk. farař lic. theol. Rjencź a jem. wyschschi wucźeŕ Fiedleŕ, jemu s pschisprawnymi ßkowami pyschnu votivnu taflu pschepodawschi, kotrejž ßkowa, wot K. A. Fiedlerja sestajane a w analogiskim prawopißu czischczane, mějachu ßo takle:

Sslawnemu Sserbej a wótczinzej
wyßokoczesczenemu knjesej
knjesej

Karlej Augustej Kozorej

bywschemu prěnjemu wucźerjej, kantorej a organistej w Ketlizach
wjelesaßłużbnemu ßerbskemu komponistej
sałożerjej a 50létn. wodźerjej ßerbskich spěwanskich ßwjedźenjow
ßobusałożerjej a czestnemu ßobustawej Macźizy Sserbskeje
k jeho 80-létnym narodninam
dźeń 3. dezembra 1902
s dźakownym pschipósnacźom a najnutrnischim sbožopschecźom
pschedßydstwo a wubjerk Macźizy Sserbskeje.

Žadny to ßwjedźeń, kiž dźenża Cże strowi:
Wyschina žiwjenja dozpita je;
Wóßom dezenniow nad Tobu nowi
Bóh ßwoje njebjeske žohnowanje.
S hnujazej wutrobu wusnawasch Ty:
Wulzy ßym wot Boha wobhnadźeny!

Psches Božu mikoszcź ßo selenja hona
Twojej tu skonjanej dźěławoszczi;
Dźakownje bija tych wutrobow hrona,
Kotsiž ßu ßydali k nohomaj Czi;
Luboszcź ßo hori a žohnuje Cże,
Pschecże a modlenje k njebjeßam dże.

Tola też narod nasch hłuboko czuje
Sslużby, kiž jemu Ssy wopokasał;
Pschetoż ta wěstoszcź naß dźakownje hnuje,
So nasch lud, jako je w womarje spał,
Se ßławnym Sejlerjom wubudźał Ssy,
Tak so bu ßmjercźi wón wutorhnjeny.

Sserbam Ssy „wěnzy" wił, „poczaßy" kraßnił,
Radoszcź ßył s rjanymi ßwjedźenjemi,
Wutroby kschewił a wóczka wschě jaßnił,
Wobtwjerdźał liwkich we narodnoszczi;
Sserbowstwa ßławu a nahladnoszcź Ty
S kraßnymi spěwami rosschěrjał Ssy.

S dźiwanjom na to dźenß s ławrjenża plecże
Czestny wěnz dźakowna Macźiza Czi.
Njebjeska mikoszcź, to jejne je pschecże,
Wobradź Czi wjeczor najßbožownischi!
Sserbskemu ludej pak do wutroby
Pomnik masch stajeny njesachodny!

S **Pěßkez.** Pschi ßudniskim pscheßadźowanju je jedyn połnomóznik sa Jeho Majestoscź krala Jurja tudomne ryczerkubło sa 267,500 hriwnow kupił. Kral mějesche na kuble poßlednju hypotheku.

S **Hrodźischcza.** Nascha nowa zyrkej ßo wutoru 9. dezembra dopołdnja w 9 hodź. ßwjedźeńszy poßwjeczi. Poßwjeczeńsku rěcź na němskej Bożej ßłużbje śmeje k. wyschschi zyrkwiny radźiczel Meier ſ Budyschina, na ßerbskej k. farař Matek ſ Barta; ßwjedźeńskej prědowani dźerži nasch k. farař Mrósak.

S **Biskopiz.** W Zschiedrichez skale w Hauswalde dźěłaczerjo Schuster, Bruchschmied, Küthner a Zschiedrich do skały dźěru wjercźo k jenemu nabitkej dowjercźachu. Tutón ßo wutšěli, a dźěłaczerjo ßo cźežko we wobliczu sranichu. Dwěmaj stej ßo wocźi wobschkodźiłej.

Se Shorjelza. 28. novembra je ßo tu „dom ßławy“, poßwjeczeny wopomnjenju khěžora Wylema I. a Bjedricha III. w pschitomnoscźi khěžora Wylema II. wotewrił. Po wudebjenych drohach hižo wot ranja wjele ludu cźahasche. Mnohe wojeŕske towarstwa se spalěrom na drohach stejachu, po kotrychž dyrbjesche khěžor pschijěcź. Na dwórnischcźu bě ßo tyßaz żelesniskich sastojnikow postajiło. 5 mjeńschinow do 12 hodźin khěžor pschijěźe a ßo wot kultußoweho ministra Studta, wyschscheho presidenta wjerćha Haßfelda-Trachenberga, komandowazeho generala 5. armeekorpsa se Stülpnagela, diwisiskeho generala ſ Eichhorna, brigadneho komandeura ſ Bernutha, krajneho radźiczela ſ Rödern a wyschscheho měschczańosty Büchtemanna powita.

Khěžor bě kyraßěrsku uniformu ſ bantom cźorneho worjoła wobleczeny. Po powitanju ßo khěžor ſ generalom se Stülpnagelom do wocźinjeneho wosa ßuže a k „domej ßławy“ (Ruhmeshalle) jěźesche. Po zyłkym puczu jeho ludowe cźrjódy se sahorjenjom witachu. Pschi wotewrjenju „doma ßławy“ ßo měschczańosta Heyna w komitejowym mjenje khěžorej jako hornjołużiskemu markhrabi sa postajenje łużiskeho „doma ßławy“ dźakowasche. Bjes schkody sa luboscź k pschirodźenemu wjerchowskemu domej je sakska Hornja Łużiza ſ pruskej k skutkej ßo sjenocźika, kotryž dyrbi ſ widomnym znamjenjom luboscze k khěžorej a khěžorstwu bycź. Rěcźnik potom „dom ßławy“ Shorjelskej měschczańskej gmejnje pschepoda. Wyschschi měschczańosta Büchtemann dom pschedewsa a ßo khěžorej w městowym mjenje podźakowawschi na pschikład prěnjeju khěžorow pokasa, kotrejuž postawje „dom ßławy“ pyschitej. Swoju rěcź se ßławu na khěžora skónczi. Khěžor na to ſ krystalloweho pokala cźeßny napoj, wot cźeßneju knjeżnow, dźowkow wyschscheho měschczańosty Büchtemanna a měschczańosty Heyny, pschija. Wón ßo najprjódy sa to dźakowasche, so bě jeho město Shorjelz k poßwjeczenju doma pscheproßyło, kotremuž ßu „dom ßławy“ narjekli. Wón drje je ßebi wobmyßlił, hacź je tole pomjenjenje prawe, mjeno „wopominańnja“ budźiśche ßnadź pschihódnische było. „Dopominańnja“ a „wopominańnja“ dyrbi nasch lud na cźaß wulkich paladinow a rjekow pominacź. Sda drje ßo, jako by w naschim ludu cźucźe pschißłuschnoscźe k dźěłu wußło. Noscherjej króny a jeho organam njeje móżno, so bychu ßami zyły kraj do prědka wjedli, jeli so wschě stawy ßobu njepomhaju. Pschi tym pak je nusne, so ßo jenotliwy zyłkej podrjaduje. Khěžor dale praji, so ßebi ßwobodnoscź myßlenja, ßwobodnoscź wědomostneho ßlědźenja, ßwobodu sa němski lud, tola niz ßwobodu sa kóżdežkuli hubjene knjeżenje żada. Khěžor skónczi, pokal wupiwschi, ſ trojakej ßławu na město Shorjelz a Hornju Łużizu. S pschewodom wyschscheho měschczańosty Büchtemanna a měschczańosty Heyny khěžor sale „doma ßławy“ pscheńdźe. Hdyž khěžor ſ wrotami won stupi, cźeßna kompagnija nimo cźehnjesche, mjes tym so wojazy präsentěrowachu. Někotre mjeńschiny posdźischo khěžor hromadźe ſ generalom se Stülpnaglom na dwórnischcźo wotjěźe. Sa krótki cźaß ßo dwórski cźah pomału ſ dwórnischcźa hibasche. Sswjedźeńske synki swonow měschczańskich wěžow khěžorej poßlednje bożemje pschiwołachu.

S **Kocźiny.** Grenaděr Bjedrich Wawitzki bě wot ßwojeho regimenta cźeknywschi ßo tu pschistajił a 21. septembra na rejach cźeladnika Michała Knopfa ſ Kulowa ſ jenym kamjenjom ſ tajkim wotmachom na hłowu dyrił, so bě Knopf na scźěhwkach dyrjenja wumrjeł. Shorjelski wójnski ßud je nětko Wawitzkeho dla cźělneho sranjenja k twjerdźišnje na 1½ lěta a dla cźeknjenja wot khorhoje k twjerdźišnje na 8 měßazow saßudźił a jeho pódla teho do druheje wojeŕskeje rjadownje pscheßadźił.

S **Bórka** pola Wojerez. Na tudomnym revěrje ßo ßrjedu wulka honćtwa wotmě. Na njej ßo Burkowszy a Schibojszy hospodarjo a pódla teho pjatnacźo druhy honćtwarjo wobdźělichu. W ßurowej tschěſtanzy mózachu ßebi honćtwarjo lědma kipjaty nóß dotrěwacź a wschě stawy jim se symu dyrkotachu. Duż bě bjes dźiwa, so někotry wutšěł nimo wuchacźow ſfruncźa. Tón dźeń běchu sajazy też tak njemérne, so njebě ſ najwjetschej leßnoscźu móżno, jeneho ſ nich sa wuschi popadnycź. Prjedy hacź by ßo k nim něchtó pschiwacźił, bychu ßo ſ procha abo wjele bóle se ßněha měke. Tak dha njemóżesche hinak bycź, hacź so wschě tele ripßy hontwarjam wupjerćhnychu. Jenoż dwaj kaniklaj, kotrajž ßo njemóżeschtaj sdźerżecź, se ßwojeje dźěry sa pukazymi honćtwarjemi kukacź, dyrbjeschtaj ßwoju wcźipnoscź se ßwojim żiwjenczkom wotpokucźicź. Dalscheho njeßoża njeje ßo stało.

S **Hródka.** Njedźelu rano ßu ßo pschi Budyskej dróży tři hróżnje, Miserej, Tragmannej a Pjeli ßłuschaze, wotpaliłe. Woheń je ßo sakożił.

Přilopk.

* (Se żelesniskim cźahom ßo pscheješ.) Pohoncź Schubert ſ Ostritz bě na kubło do Engelsdorfa po ßyno jěł a runje ſ poknym wosom psches żelesnizu jědźesche, hdyž na dobo jedyn cźah pschijěźe. Lokomotiwa do wosa sałoži; pohoncź ßo żałoßnje ros mjecźe. Sawinował je njeßoże żelesniski wothladar, kotryž je sabył, sawjeru dele puschcźicź.

* Dla mjaßoweje drohoty ßu měschczańszy sastupjerjo w Draždźanach namjetej tamnischeje měschczańskeje rady pschihłoßowali, so by ßo pschichodnje dowoliło, do Draždźan w Awstriskej rěsany skót pschiwosycź. Skót dyrbi do rěsanja a po nim jedyn tamnischi mjaßowobhladowar wobhladacź.

* (Ssebi krej sajědojcźił.) Jedyn ratař pola Zwikowa bě wotemrjete běrnaze selo wucźahujo ßebi na lěwej ruzy krej sajědojcźił. Jemu ßu dyrbjeli lěwu ruku wotrěsacź.

* (Němski khěžor jako herba.) Pjenjeżnik Wylem Hildebrand w Shorjelzu pola Oschatza je ßwoje wulke samoženje němskemu khěžorej wotkasał. Prjedy je wón hižo ras ßwoju villu w Arco khěžorej darił, kotryž je ju sa hospodu sa offizěrow postajił. Hildebrand bě njeżenjeny a je w najlěpschich lětach wumrjeł.

* (Też pschicźina k ßamomordarstwu.) Barlinske nowiny pišaju: L—z mandżelskaj mějeschtaj makeho pßa. Temu chzyśche L—owa wot kulrěpoweho wobjeda něschto wotedacź, muż pak ßebi pschejesche, so by poß jenoż běrny dostał. Zona ßo teho dla ſ mużom do swady da. Hdyž muż ſ pukami hrożesche, lohko roshorliwa żona wokno wocźini a schtyri poskhody dele na dróhu skocźi. Sa dwě mjeńschinje wona wumrje.

* (Ssuchota w połnóznej Ruskej.) Na Kursko-Chorkowskej żelesniźy ßu cźahi sastacź dyrbjeli, dokelž sa lokomotiwy nusneje wody nimaju. Wobkhad tworowych cźahow je zyle pschestał. Wschě sastanischcźa ßu ſ cźahami a tworami saracźene. Na sastanischcźu Loßowej je ßo 2000 nakładżenych a 400 prósdnych waggonow nakopiło. Żelesniza wjele schkoduje. S rěki Ssamarki chzedźa do Loßoweje wodowod natwaricź; twarske khósty ßu na pół milijona rublow wobliczene. Zadoscźiwje na ßněh cźakaju, so mohłe ßo lokomotiwy se ßněhowej wodu sastaracź.

* (8 cźłowjekow ßo spaliło.) W Bochumje 3. dezembra w nozy w Kösterez konditorni woheń wudyri. 8 cźłowjekow je w płomjenjach ßmjercź namakało; tśjo ßo cźežko sranichu, jedyn lohko. S cźežkosranjenych dwejo mrějetaj. — Woheń bě w nozy wokoło 12 hodźin w pjekarni, kotraž bě w pinzy, wuschok a ßo rucźe psches zyły dom wupschestrěł. Wobydlerjam, kotśiž w twjerdym spanju leżachu, njebě móżno, ßo wukhowacź, dokelž běchu ßo płomjenja hnydom drjewjanych skhodow popadnyłe, kotrež ßo bórsy saßypnychu. Jena ßłużobna holza, kotraž ſ woknom won na haßu skoczi, ſ rosraženymi stawami morwa leżo wosta, mjes tym so druha 13-lětna holza, kotraž bě ßo woknoweho kschiża pschimnyła, prjedy hacź bě móżno, ju wukhowacź, teho runja na haßu padże a ßo cźežko wobschkodźi. Wohnjowa wobora móżesche ßo jenoż ſ wulkej prózu do twarjenja dobycź. Boja ßo, so pódla 8 morwych, kotrychž ßu hacź dotal ſ wopalnischcźa wucźahnyli, hischcźe dalschi morwi pod rospadankami leża.

* Grawocźiweho njekasanstwa dla ßu němskeho molerja Allersa po żadanju italskeje wyschnoscźe w Schwajzarskej sajeli. Njekasanstwo, kotrež je Allers w ßwojej villi na italskej kupje Capri skucźił, ßu sozialdemokratiske nowiny „kanonskemu kralej“ Kruppej porokowali. Tole njeprawe winowanje je Krupa tak roshorikło, so je jeho Boża ruczka sajała. Kruppowi sawostajeni ßu sozialdemokratiske nowiny dla falschneho winowanja wobskorżili.

* (Wjecźenje mlokowych pschedawarkow.) W Autunje w Franzowskej běchu psched krótkim někotre mlokowe pschedawarki saßudźili, dokelž běchu po swucźenym waschnju mloko panzali. S wußudom ßo żónske hłuboko snjembrichu a hnydom shromadźisnu wschěch mlokopschedawarkow w Autunje a wokolnoscźi

swołachu. Pschedawarki žo srěčžachu, mlokowe płaćišny powyschićź, so bychu na tajke waschnje wotebjerarjo mloka žudniske khóśty sapłaćili. Dale wobsamknychu, žudnikow s tym pokhostacź, so jim nochžychu žaneho mloka pschedawacź. Duž njemóža Autunszy žudniźy hacź na dalsche běły khosej picź.

* 1000 milijonow hriwnow sawostajiwschi je drjewowy wikowar Kurz s Ottawy w Kanadźe (w poknóznej Amerizy) wumrjeł. Kurz bě jako jednory dźěłaćeŕ do Kanady pschischoł.

* (Wulkanske sapuscźenje w Guatemalskej.) Runje žu do San Franzisła prěni cźekńenzy s Guatemalskeje (w žrjedźnej Amerizy) pschischli, kotsiž žu po poślednim wubluwanju vulkana Santa Maria Guatemalsku wopuschćili. Prěnje dopišy wo sapuscźenju vulkanskich wubluwanjow žu daloko sady woprawdźitoscźe wostałe. Tyžazy Indianow žu kónz wsali, tola mało běłych. F. J. Cambell, jedyn Amerikan, je morwych na 5000 wobliczik. Ferdinand Bardwell wo vulkanowym wudyrjenju scźěhowaze powjeda: Wulka kurowa a wohnjowa mróczel žo 24. oktobra s wjeŕischka hory Santa Maria wuwali a zyku nóz žo semja njepschestawajzy tischaščesche. Nasajtra bě njebjo s hustej kurowej mróczelu sawalene. Někotre hodźiny popjeł kaž gropny pěsk padasche, potom pak bu wón drobnischi a w powětšje kaž lohki proch létasche. Powětr bě njeżměrnje horzy, nam žo cźežko dychasche, žamo we wobydlenjach, a tsi dny w žamej cźmowocźe žedźachmy. Schtwórty dźeń žo kurowe mróczele s lohkim wětsikom k horam sdunychu a druhdy žo psches nje žłónczne pruhi dobuchu." Kaž Bardwell dale powjedasche, nětkole cźrjódy rubjeźnikow po kraju cźahaju, nadpaduja cźeknjenzow, hdyž jich na drósy nadeńdu, a wurubjeja wupuscźene plantaže. Krajina pola Palmera, San Felipa, Puebla Nuova a Retalpuies je 3 abo 4 kohcźe wyšoko s popjekom pokryta. Pola města Mazatanonga je semja 15 dnjow dołho rzała. Někotre khosejowe plantaže, kotreż žu žo sapuscźiłe, běchu něhdźe 4 milijony hriwnow hódne, tak je na pschikład Albert James se žwojeje plantaže, kotraž 40 mil s wjecźora vulkana leži, psched 6 měžazami 6 milijonow hriwnow dobytka měł. Też plantaže Adolfa Meyera, kotreż běchu najwjetsche w Guatemalskej, žu žo dospołnje sapuscźiłe. Město Quezaltenago w rospadankach leži. Wschě khěže žu žo sažypke a wobydleŕstwo je cźekło.

* (Sso satšělik.) W Tilsitu je žo lieutenant s Hülsen satšělił, dokelž njemóžesche jenu šměnku (wechsel) na płaćenskim dnju sapłaćicź.

* (Morduŕstwo.) W Gommernje pola Magdeburga tsjo dźěłaćerjo na pólskeho dźěłaćerja Wiroskeho wołachu: „Polako, Polako!" Hdyž žo tón teho dla s jenym s nich do pschimańzy da, jemu druhi dźěłaćeŕ s nožom k wutrobje kłó. Wiroski hischcźe k žwojemu wobydlenju dóńdźe, tola bórsy po tym wumrje. Mordarja žu sajeli.

* (Njeschoże na želeśniźy.) Winsko-Peŕtski spěschny želeśniski cźah je žrjedu pola sastanischcźa Voroshyda do jeneho tworoweho cźaha sałożił. Lokomotiva a tworowy cźah žo do cźista rosbichu a žo po brjosy dele walichu. Někotsi cźahowi sastojniźy žo cźežko sranichu, někotsi lohko. Tepjeŕ spěschneho cźaha je žo shubił.

* (S kóczkami žo nażrał.) S Pancźowy we Wuheŕskej pišaju: Wot 6 dnjow njeběchu tudomneho wobydlerja Jurja Horaka na drósy widźeli; dokelž bě jeho thěžka samknjena, ju poliziji wocźinicź dachu. Do jsiwy stupiwschi mějachu žałožny napohlad. Horaka bě psched schěsćź dnjemi Boża ruczka sajała. Jeho tsi kóczki, kotreż njeběcha w domje niczo žracź namakałe, běchu na to nimale wscho mjažo s Horakoweho cźěła woteżrałe.

* (Muža sadajika.) W Duisburgu je fabrikarja Scholtu jeho žona sadajika. Wón bě pjany domoj pschischoł, cźehož dla bě žo žona tak roscźerćźika, so bě jeho sa krk shrabła a jeho tak dołho dajika, hacź bě morwy. Žonisko žu sajeli. Dźeżacź njedoroscźenych dźěcźi wo nanowu šmjercź žaruje.

* Njedaloko awstraliskeho brjoha je žo panra łódź ponurika. Wóžom muži žo na jenym spławje wukhowa. Parna łódź „Elingamite" je jich na morju nadeschła a wukhowała. Woni běchu žałožnu cźwilu na morju bludźo pschětrali Skoro sawutliwschi běchu jedyn druhemu žwoju krej picź dali. Tych, kotsiž žo pscheczźiwo temu spjecźowachu, w spanju nadpadźechu.

* Najwjetsche kasarmy žwěta žu w ruskej Pólskej, we Warschawje. Hoborski twar městnoscźe sa 38,000 muži, to je sa nimale dwaj ruskaj armeekorpsaj, wopschija. Nješchto mjeńsche kasarmy žu w Aldersshotu (w Jendźelskej). Wone 16 hktarow ležomnoscźe wobžahuja. S jich twarom žu w lěcźe 1856 w cźažu Krimskeje wójny sapoczeli a sa njón 32 milijonow frankow wudali. W Aderšhotskich kasermach móže žo 25,000 muži saměscźicź.

* (Pschiběranje wobydleŕstwa na semi.) W kralowskim statistiskim towaŕstwje w Londonje je major Craigie sajimawy pschednoschk wo pschiběranju cźłowjestwa měł. Sa poślednje 70 lět je wobydlerstwo Europy wot 216 na 400 milijonow sroslo. Podobnje budźa pomery w Asiskej a w Afriziy, najbóle pak je žo wobydleŕstwo w Amerizy wot lěta 1830 rosmnožiło. Jendźelsku, Němsku, Franzowsku a Awstrisku pschirunawschi major Craigie na to pokasowasche, so je mjes tutymi krajemi Němska po wobydleŕstwje najbyle pschibywała. Wone je wot lěta 1830 wo 88 prozentow rosło, potom žłěduje Jendźelska se 70 prozentami, Awstriska se 57, Franzowska pak jenož s 20 prozentami. Mjes tym so žu města njeżměrnje pschiběrałe, je wobydleŕstwo na wsach wotebjerało. Huste wobydleŕstwo w městach njemohło žo sežiwjecź, hdy by žo zyroba s najdalschich stron semje do nich njepschiwożała.

* (Jebawy nawożenja.) Straschnemu a njehańbicźiwemu jebakej je žo jena holza w Draždźanach wobschudźicź dała. Pjekaŕ Michał Měrcźink s Hory, prjedy w Pirnje, nětko we Wulkim Hojnje bydlazy, bě dźowku jeneho wužłużeneho želeśniskeho sastojnika do žwojich žycźow swabił, jej žeństwu žłubił a žebi wot njeje 1000 hriwnow požcźił. Pjenjesy dostawschi pak Měrcźink holzu žedźo wostaji a žo se žwojej žłužobnej holzu woženi, s kotrejž bě žo s dobom nakładował. Draždźanska khostanska komora je bjesžwědomiteho cźłowjeka, kaž Draždźanske nowiny pišaju, k jastwu na 10 měžazow sažudźiła.

Wužudźenja.

Khostanska komora. Žiwnoscźeŕ Měto we Łupoj bě tamnischeho łubłoweho inspektora Nicku dla skschiwdźenja wobstorżił. S tamnischich knjeżich łukow bě žo wospjet žyno kradnyło, a Nizy bě žo powjedało, so je žo kradnjene žyno s Mětowym wosom wotwjesło. Hdyž Nicka to Mětej k wjedźenju da, žo tón skschiwdźeny cźujesche a teho dla Nicku wobskorži. Kawniski žud Nicku wuwinowa, jemu hladanje woprawnjenych intereżow pschizpiwschi. Měto žo bjes wuspěcha pschecźiwo tutemu wužudej powoła.

Želeśniski wothladaŕ K. E. Kótwiza we Hluchowje bě 27. junija, hdyž žo želeśniski wothladaŕ F. Thomas s Wujerja jemu bliżesche, sawołał: „Pój jenož, ty sakl—, rubnu tebje s koža do hłowy! W mojimaj wocźomaj žy ty p—!" Lubijski kawniski žud bě Thomažowu skórżbu dla skschiwdźenja prozežualnych pschicźinow dla sastajił. Se žwojim powołanjom na druhu instanzu Thomas dozpi, so Kótwizu k 30 hriwnam pjenjeżneho khostanja abo k jastwu na 6 dnjow sažudźichu.

Dźěłaćeŕ Libsch s Hornjeje Hórki bě s klamow brodutruharja Lengefelda w Budestezach, hdyž měnjesche, so žo njewobkedźbuje, jedyn rospróschak kradnył. Hižo wospjet paduchstwa dla khostaneho wobskorżeneho, kotryž nowe pakoscźenja njeprějesche, k jastwu na 4 měžazy a k sapłaćenju žudniskich khóstow sažudźichu.

Hižo 5 krócź khostany 32lětny tkalz Jakub Hanschka, w Brěmjenju narodźeny, bě na poźled w Neugersdorfje dźěłał a bě tam s jebawym wudawanjom ludźom pjenjesy a jěd wuwěschcźił. Hanschku k jastwu na 2 měžazaj sažudźichu.

Murjeŕski mischtr G. A. Rjencź w Korsymju bě žo jeneho pucźa dla se žiwnoscźerjom Br. Wagnerom swadźił. W hněwje wón Wagnerej skschiwdźazy list napiža, kotrehož dla jeho Lubijski kawniski žud k jastwu na 2 njedźeli sažudźi. S powołanjom na druhu instanzu měješche Rjencź wuspěch, so žo jeho jastwowe khostanje do 50 hriwnow pjenjeżneho khostanja pscheměni.

Sa nowy Macźicźny dom

je žo w lěcźe 1902 dotal nahromadźiło: 1407 hr. 6 np.

Dale žu sa njón darili:

Lischki-Póndźelniźy: Sa mnu žahasch kóždźicźku póndźelu 1 hr. 31 np.; mje pak nežnje pomajka 2 np., pódla dopišniźy 30 np. = . .	1	= 63	=
W „Katholskim Póžle" cźiżło 49. lěta 1902 hižo kwitowane:			
Молоканы: 3 hr. = ...	3	= —	=
Hromadźe: 1411 hr. 69 np.			

S džakom kwituje a dalsche dary pschijimuje

farjadnistwo Macźizy Serbskeje.

Schulske tornistry,

tosche wschelakeje družiny,

portemoneje,

kolebanske konje,

kaž tež **wschě kožane tworby** we wulkim wubjerku porucža

C. A. Pietsch

na hauensteinskej haßy 1.

Njeswuběrane zigary

ßněhběle ßo palaze
100 schtuk jenož po 2 mk.
porucža

Bruno Halke

na swonkownej lawskej haßy 9.

Někotrych woženjenych a njewoženjenych wotrocžkow k nowemu lětu kralowski remonski de pot w **Kalkreuthu** pola **Wulkeho Hajna** pyta.

Jerje!

tunu po 44, 42 a 37 hriwnach, schtuku po 5 a 6 np. pschedawa

Khorla Nowak
na žitnej haßy.

Džělaczerske kholowy, džělaczerske lazy, dźěczaze wobleczenja,
direktnje se Seifennersdorfskeje drastoweje fabriki porucža.

Emil Heinrich w Borschczi.

Pruhi s Bożeho ßwětła,
schpruchi a khěrluschowe schtučki w pyschnych kaschczikach, k selenemu schtwórtkej ßo woßebje pschihodźaze, ßu w wud. „Sserb. Nowin" dostacź.

Drjewowa awkzija.

Na knježim hajnischim revěrje w **Dobroschezach** pola Njeßwaczidła ma ßo

wutoru 9. dezembra dopołdnja w 9 hodźinach

něhdże 50 loßow stejateho liscźoweho drjewo k ßamßnemu puschczenju se swuczenymi wuměnjenjemi sa hotome pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna pschi Nowoßliczanskim puczu pola Dobroschez.

Hajnische sarjadnistwo.

Awkzija pjenkoweho drjewa.

Póndzelu 8. dezembra t. l. dopołdnja wot 9 hodź. ma ßo

něhdże 500 rm. pjenkoweho drjewa

w Schczeńczanskim hajnischim revěrje sa hnydom hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Sapoczatk pschi Hermanczanskim puczu.

W Rakezach, 4. dezembra 1902.

Knježi renski hamt.

W mojej schtrykowarni dźěłane

schtrykow. schtrympy, walkowane schtrympy, pjaste rukajzy, rukawate lazy,

po tunich ale twjerdych płaczisnach poruczam.

Otto Osswald

na kamjentnej haßy 7.

Khoczebuski rolkaty tobak!

jenož najlěpscheje hódnosce,

zigary a zigaretty,

schnupowanski a žwanski tobak

k hodownym daram ßo pschihodźaze porucža tunjo

Hermann Gerlich
na ßukelnskej haßy 7.

Sa brylow potrjebnych!

Khorla Scholta,

optikus w Budyschinje
pschi hłownym torhoschczu
pod radnej khěžu

porucža ßwój schtład

optiskich tworow

dobroczinemu wobkedźbowanju.

ff. bryle a tłoczniki,

kotrež ßo jenož sa wóczko ßo pschihodźaze dawaju,

barometry, thermometry, alkoholometry, dalokowidy, lupy, powjetschaze kschleńzy, ryßowadła atd.

Wobkhod je 1856 sałoženy.
Mytowany 19 krócź.

Pschedawanje a porjedźenje

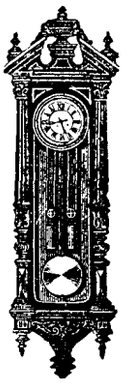

wschěch družinow

cžaßnikow.

Płaczisny najtuńscho a rukowanje na dwě lěcze.

Gustav Mager,
naßl. **Th. Hippe,**
cžaßnikar
na ßerbskej haßy 11
pschi starych kasarmach.

Žonjazu drastu, mužazu drastu, shmske mantle, paletoty, žakety, kapesy, khornarje

atd.

rjenje chemiszy barbi a we wschěch solidnych barbach nabarbja a pschebarbja

Heinrich Hoppstock

w Budyschinje
na hauensteinskej haßy.

Ssuscheny tołsty połcz, punt po 80 np., **ßuscheny ßwinjazy brjuch,** punt po 70 a 75 np., **kołbaßa 2. družiny,** punt po 50 np., porucža

Ota Pětschka na žitnej haßy.

Cžoplu žitowu essenzu, rum, arak

poruczataj s najlěpschich družinow

Schieschka a Njeczka.

Khosejowy palak
derje sdźerżany je tunjo na pschedań pola **Emila Měrscha** na kamjentnej haßy.

Zadna składnosćź k najtuńschemu hodownemu kupowanju!

Dźělba **wulkich holczazych wobleczenjow** 5—12 mk., dwójzy telko hódne!
Dźělba **žaketow,** 6—17 lětne holzy, 3½ mk. hacź 9 mk.
Dźělba **dźěczazych schórzuchow** a wjetschich **schulskich schórzuchow** wjele niże płaczisny.
Dźělba **hólczazych wobleczenjow** sa 4—10 lětnych po 3 hacź 6 mk.
Dźělba **pacholazych wobleczenjow** po 7½ mk., 9 mk., 12 mk. atd.
Dźělba **jupow, swjerschnikow, khornarjatych mantlow** sa młodych ludźi ßměschnje tunjo!
Dźělba jenotliwych **kholowow** sa pacholow po 3 mk.
Khapy, klobuki, mězy na wulki wubjerk!

Jenož hódne dobre družiny!

Pschi lawskich hrjebjach cžo. 10.

Ernst Jenke.

Pódla Wjazkez hosczenza.

Serbske towařstwo za Khwaćicy a wokolnosć
změje jutře njedźelu za tydźeń popołdnju w 5 hodź. swoje **měsačne posedźenje.** **Předsydstwo.**

Krajnoſtawſki bank.

Dańſke kupony náſchich **ſaſtawnych liſtow** ßo
wot 15. dezembra
w ßlědowazych płaćeŕnjach **bjeſe wſcheho wotćehnjenja** ſa hotowe pjenjeſy ſaměnjeja:

w **Budyſchinje** pola **krajnoſtawſkeho banka,**
w **Draždźanach** pola jeho **filiale,** Schulgaſſe 1,
w **Herrnhuće** pola knjeſa **C. F. Görlitza,**
w **Lubiju** pola knjeſa **G. E. Heydemanna,**
w **Žitawje** pola knjeſow **Bormanna & Co.,**
w **Zitawje** pola **hornjołužiſkeho banka** w **Žitawje.**

W Budyſchinje, 29. novembra 1902.

Krajnoſtawſki bank Kralowſkeho Sakſkeho Hornjołužiſkeho markhrabinſtwa.

Bernhard Lehmann

klampnarſki miſchtr w Budyſchinje
na kamjeńtnej haßy 32
porućza ßwój wulki ſkład **kupanſkich wanjow, želeſnych khachlow, lampow** atd.
S dobom na ßwoju **bohatu hodownu wuſtajenzu**
hrajkow
a **božodźěſćzowu pychu** kedźbliwe čzinju.
Proſchu na moje wukładne wokno kedźbowacź.

Najlěpſche ſ najlěpſcheho

k hodownemu tykanzowemu a kołačzowemu pječzenju ſ nałoženjom mojeho njedozpiteho jeničzy **woprawneho koruſchkoweho wolija.**

Tónle koruſchkowy wolij dawa niz jenož tykanzam a kołačzam wubjerny ßłód, ale też hibanje čźěſta pospěſcha. Tutón wolij ßo na pječzny zokor abo do mloka kapa, kotraž ßo čźěſtu pſchidawa.

Heinrich Müller w Lipſku, pſchi Janſkim torhoſchču 21. wunamakaŕ koruſchkoweho wolija.

Koruſchkowy wolij maja w Budyſchinje ſćěhowazy kk. pſchekupzy na pſchedań:

C. F. Dietrich na jerjowej haßy,
Otto Engert na lawſkej haßy,
Ernſt Glien pſchi žitnych wikach,
H. Gruhl na ſeminarſkej haßy,
B. Halka na lawſkej haßy,
P. Hofmann na ßerbſkej haßy,
H. Kunack naßl. na bohatej haßy,
G. Küttner na ßerbſkej haßy,
Herm. Kuſchke na ſchuleŕſkej haßy.
E. Lehmann na ßerbſkej haßy,
R. Neumann na Mateſkej drózy,
Carl Noak na žitnej haßy,
Khorla Preißer jr.
Ad. Rämſch naßl. p. realnej ſchuli,
Otto Sachſe na bohatej haßy,
Schiſchka a Rjeczka na lawſkej h.
P. Walter na bohatej haßy,
Jan Wjenk na lawſkej haßy,
A. Wendler na Bismarkſkej drózy.
Fr. Wölſle pſchi mjaßowych jědkach.

Pſchiſpomnjenje: Jenož woprawny, hdyž ßo jako ſchkitanſke ſnamjo „ſchtom“ pokaſuje.

Bayerſku
ſchkrjenu butru
najlěpſche k pječzenju
porućzataj tunjo
Schiſchka a Rjeczka
na ſwonk. lawſkej haßy.

Schijaze maſchiny
ßu tunjo na pchedań **pod bórklinom čźišło 1** w ſadnjej khěži w Budyſchinje.

Khěža
na rěſniſkej haßy čźišło 30 w Budyſchinje je na pſchedań. Wona je w dobrym rjedźe. Dalſche je pola wobßedźerja ſhonicź.

Loßy
ſalſkeje konjazeje wuſtajenzy
po 1 mk. (čźehnjenje 9. dez.) ßu dóſtacź pola
Khorla Nowaka na žitnej haßy.

Młoda kruwa
blisko k čźeleczu, je na pſchedań w Rakojdach čźišło 46.

Ssylna młoda kruwa,
blisko k čźeleczu, čźorna ßrokata, je na pſchedań w Bukojnje čźišło 22 pola Barta.

Dwoje lohke **ßanje** ßu tunjo na pſchedań pola **Rjeczki** w Radworju.

2 ſtwje
ſtej w Worzynje čźišło 10 na pſchenajecźe.

Khoćzebuſki rolkaty tobak
hižo po 45 np.,
rjepikaty tobak (braſilſki)
krany po 30 np., zyły 35 np.,
dobre ſumatraſke rjepiki
po 30 np.,
zigary
hižo po 2½ np. porućza
Otto Buchthal
na ßukelnſkej haßy 4
pódla Kellingez barbjeŕnje.

K pječzenju
porućzataj płaćišny hódno
rósynki,
ſe ſornom a bjes njeho,
korinthy,
zitronat,
mandle (ßłódke a hórke),
koruſchkowy wolij
Schieſchka a Rjeczka.

Wowß
kupuje **proviantſki hamt w Budyſchinje.**

Konje k rěſu
po najwyſchſchich płaćišnach kupuje
Curt Kaiſer,
konjaza rěſaŕnja w Budyſchinje.
Pſchiſamknjenje k telefonej čźo. 203.

Sſłužobna holčźka, něhdźe 16 lětna, ßo k nowemu lětu do **Michalſkeje ſchule** w Budyſchinje pyta.

Džowku k ßwinjom
dowěrnu, k nowemu lětu pyta **Lomer** w Lětonju pola Porſchiz.

Sſłužobna holza
ßo pyta na połnóznej drózy 17 delka.

K nowemu lětu hejtmanow, hoſpoſy, domjaze a hródźne džowki, pohončzow, wotročźkow, ßrěnkow a druhu čźeladź ſ dobrymi wopißmami pyta **E. Lebelt** pſchi žitnych wikach 9.

Sſłužobne a hródźne džowki a tajke k ßwinjom, wotročźkow, ßrěnkow, rólnych pohončzow, pohončzow, hejtmanow, džěłačźeŕſke ßwójby, tſečźakow a wolazych ſa tudomne a Draždźanſke ſtrony hnydom pyta **Schmidtowa** na ßukelnſkej haßy čźišło 24.

Młoda ßłużobna holza, po móžnoſczi katholſka, ßo bórzy abo poſdźiſcho w **hajnkowni w Sderi** pola Kluſka pyta.

Wučzobnik ßo pyta.
Ssyna ſprawneju ſtarſcheju, kotryž chze reſniſtwo nawuknyčź, k jutram 1903 pyta
Pawoł Kſchižan
pſchi žitnych wikach 22.

Sa ßwoju pſchedawaŕnju kolonialnych tworow a ſpirituoſow hnydom abo poſdźiſcho **wučzobnika** pytam.
Khorla Nowak
na žitnej haßy.

Wučzobnik ßo pyta!
Ssyn ſprawneju ſtarſchej w mojej pſchedawaŕni kolonialnych tworow palenzaŕni jutry 1903 ſ pſchihódnymi wumĕnjenjemi měſto jako wučzobnik namaka.
Pawoł Pětſchka
pſchi drjewowych wikach.

Džak.

Sſo wróčźiwſchi wot rowa naſcheje lubeje njeſapomniteje maćerje a wowki

Marje ſwud. Kraloweje
w Hnaſchezach

hnuje naß wſchitkim, kotſiž ßu naſchu drohu ſemrjetu k poßlednjemu wotpočźinkej pſchewodźili a jejny kaſchčź ſ rjanej pychu wupyſchili, woßebje kn. wučźerjej Wolfej ſa ſpěw a kn. fararjej Handrikej w Huſzy, ſa troſchtowaze prědowanje ßwój najwutrobniſcho ſačźuty džak prajicź.

Srudźeni ſawoſtajeni
w Hnaſchezach, Jenkezach a Budyſchinje.

(K temu čźišłu jena pſchiłoha.)

Prěnja pschiłoha k czißku 49 Serbskich Nowin.

Ssobotu 6. dezembra 1902.

Płaczißny rěsneho ſlotu na Drażdżanſkich ſłótnych wikach

1. dezembra 1902.

Płaczißny po zentnarju a hriwnach.

Słótne drużiny a wosnamjenjenje	Żiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże hacż do 6 lět	37—40	68—71
awstriſke	38—42	69—73
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — ſtarſche wukormjene	34—36	64—67
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane ſtarſche	30—33	60—63
4 ßnadnje pizowane kóżdeje ſtarosty	—	52—56
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże	35—38	64—68
2 połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetſcheje rěsneje hodnoſcże hacż do 7 lět	32—34	60—63
3. ſtarſche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódſche kruwy a jałojzy	29—31	56—59
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	27—28	52—54
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	50
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże awstriſke	36—38 —	63—66 —
2 ßrěnjo pizowane, młódſche a derje pizowane ſtarſche	32—35	59—62
3. ßnadnje pizowane	28—31	54—58
Cżelata:		
1. najlěpſche ſ mlokom wukormjene abo najlěpſche wot zyża	45—47	70—72
2. ßrěnje kormjene abo też dobre wot zyża	42—44	64—66
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpſchich raßow a jich ſkſchiżenjow w ſtarobje hacż do 1¼ léta	49—50	63—64
2. mjaßne	47 48	60—62
3. ßnadnje wuwite, też ranzy a kundroſy	44—45	58—59

Płaczißna żitow a produktow w Budyſchinje a Łubiju.

Żitowy dowos w Budyſchinje: 2302 měchow.	W Budyſchinje 29. novembra 1902. wot hr.	np.	hacż hr.	np.	W Łubiju 4. dezembra 1902 wot hr.	np.	hacż hr.	np.
Pſchenża běła	7	79	8	09	7	50	7	94
" żołta	7	65	7	95	7	16	7	50
Rożka	6	94	7	6	6	38	6	69
Jeczmjeń	6	65	6	79	6	—	6	50
Wowß	6	60	6	80	6	30	6	70
Hróch (50 kilogr.)	10	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	50	9	50	8	—	9	50
Jahły	12	50	16	—	12	—	16	—
Hejduſchka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	50	2	50	1	50	2	—
Butra 1 kilogr.	2	10	2	40	2	10	2	40
Pſchenicżna muka 50 "	9	—	17	50	13	50	15	50
Rżana muka 50 "	8	—	13	50	10	83	11	83
Sěmno 50 "	3	20	4	40	3	50	3	80
Ssioma 600 "	18	—	23	—	23	—	28	—
Proßata 1224 ſchtuk, ſchtuka	10	—	20	—	—	—		—
Pſchenicżne wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	25	4	80	5	25
Rżane wotruby	—	—	5	50	5	25	5	75
Pſchenicżny gris	—	—	6	—	—	—	—	—
Rżany gris	—	—	6	50	—	—	—	—

Runklizowe ßymjo, punt po 50 np. — **Czerwjeny dżeczel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyſchinje płaczeſche: kórż pſchenżny (běła) po 170 puntach 13 hr. 24 np hacż 13 hr. 75 np, żołta 13 hr. — np. hacż 13 hr. 51 np, kórż rożki po 160 puntach 11 hr. 10 np. hacż 11 hr. 29 np., kórż jeczmjenja po 140 puntach 9 hr 31 np. hacż 9 hr. 50 np.

Na Burſy w Budyſchinje pſchenża (běła) wot 7 hr. 95 np. hacż 8 hr. 9 np., pſchenża (żołta) wot 7 hr. 65 np. hacż 7 hr. 79 np., rożka wot 6 hr. 90 np hacż 7 hr — np., jeczmjeń wot 6 hr. 90 np. hacż 7 hr — np., wowß wot 7 hr. — np. hacż 7 hr. 10 np.

Wiczne płaczißny w Kamjenzu

27 novembra 1902.

Po 50 kilogr: Rożka wot 7 hr 19 np. hacż 7 hr. 38 np., pſchenża wot 7 hr. 65 np. hacż 7 hr. 95 np., jeczmjeń wot 6 hr. 70 np. hacż 6 hr. 78 np., wowß wot 7 hr. — np. hacż 7 hr. 30 np, jahły wot 10 hr. 58 np. hacż 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., ßymo 4 hr. 25 np., bernY 2 hr. — np Ssioma (600 kilogr.) 20 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. — np. hacż 2 hr. 20 np.

Wjedro w **Londonje** 5. dezembra ſyma.

Cyrkwinske powjeśće.

W **Michałſkej zyrkwi** ſmeje 2. adventſku njedżelu rano w 7 hodżinach duchowny Tyſchor ßerbſku ſpowjednu rěcz, $^1_2$9 hodżin ßerbſke a w 10 hodż. němſke prědowanje. — Schtwórtk popołdnju $^1_2$7 hodż. budże w Dobruſchi němſka adventſka nutrnoſcz.

Wěrowani:

W **Michałſkej zyrkwi**: Ernſt Guſtav Lindner, pohonczer tu, ſ Hanu Marju Baderez w Nedżanezach. — Handrij Hocker, pohonczer tu, ſ Helenu Auguſtu Klimankez na Żidowje.

Křćeni:

W **Michałſkej zyrkwi**: Pawoł, Jana Ernſta Miczki, dżełaczerja na Żidowje, ß. — Auguſt Alfred, Auguſta Ernſta Krawza, zigarnika na Żidowje, ß. — Arthur Erwin, Jana Bjedricha Auguſta Urbana, wobydlerja a fabrikſkeho ſamkarja w Dobruſchi, ß. — Jan Ernſt, njemandż. ß. na Żidowje. — Helena, Ernſta Bohuwěra Krjenza, dżełaczerja a kněżkarſkeho żiwnoſczerja we Wulkim Wjelkowje.

Zemrjeći:

Dżeń 28 novembra: Martha Elſa, Franza Xavera Kaltenbrunnera, wobydlerja a kamjenjekleparja w Semizach, pod hrodom, 25 l.

Zyrkwinſke powjeſcze ſ Hodżija.

2. njedżelu adventa ſmeje rano $^1_2$8 hodż. farař Kſchiżan němſku ſpowjednu wuczbu, $^1_2$9 hodżin němſke a w 10 hodż ßerbſke prědowanje. — Pjatk 12. dez. budże rano $^1_2$9 hodż. ßerbſka ſpowjedż ſe ßerbſtim adventſtim kemſchenjom.

Zyrkwinſke powjeſcze ſ Budeſtez.

2. njedżelu adventa ſmeje rano $^1_2$8 pomozny duchowny Nowy ßerbſku ſpowjednu rěcz, dopoł. w 9 hodż. w ßerbſkej Bożej ßłużbje farař Räda ſ Budyſchina fararja Domaſchku ſapołaże, a tutón ſmeje němſke naſtupne prědowanje. $^3_4$11 hodżin wyſchſchi zyrkwinſki radżiczel Meier ſ Budyſchina fararja Domaſchku ſapołaże, a tutón ſmeje němſke naſtupne prědowanje. Zyrkwinſki chor budże ſpěwacz: „Tebje my Boha khwalimy" a „O Jeſu, Knjeże kraßnoſcże".

Katarrhy, je=li ſo ßo wopak lěkuja, abo jeli ſo ßo na nje njekedżbuje, ßu huſto ſ pſchiczinu nje=ſ.hojnych khoroſczow abo ſażneje ßmjercże. Najwucżeniſchi lěkarjo ßu ßo wuſnali, ſo ßo ſanjechany, něhdże 6 měßazow wobſtejazy katarrh, jenoż ſ rědka hodżi doſpołnje ſahojicz, dokelż ßo zelle ßlěnjazych kóżkow a druhe kóżki pſcheměnjeja.

Każ **naturſke hojenje** ßamo pſchi ßmjercz ſtraſchnych katarrhach hiſchcże ſahojenje dozpiwa, ſcżěhowazy pſchikład pokaſuje. Knjeżna S. ſ W., 52 lět ſtara, ßo ßylnje naſymniwſchi bě hižo 6 měßazow na jara cżeżki **bronchialny katarrh** khora. — **Snamjenja:** Ssuchi, cżwilowazy kaſchel, woßebje rano; cżeżke dychanje, klapanje wutroby, ſtupanje krwje k hłowje, ſhubjowanje mozow, pomjeńſchenje cżeżkoſcże wo 28 puntow, ſadwělowaze myßle.

Wukaſanje a ſłutkowanje: Parjenje hłowy a wutrobna, potom ſawalenje briſtwjow a wutrobna naj=prjódzy dżiwne wołóżenje pſchinjeßechu, poſdżiſcho khoroſcz wotwodżachu, ju roſpuſchczachu a ſwumjetachu. Mike poßylnjaze hojenje ſa 2 měßazaj połne ſahojenje wuſłutkowa. Khrjachiſny ßo puſchczachu, cżeżke dychanje a ßłaboſcz ßo ſhubi, appetit a cżełowa cżeżkoſcz jaro pſchiběraſche. Patientka bě pornjo prjedawſchemu cżaßej lědma ſaßo ſpóſnacz.

Naturſke hojenje ßo po ſchablonojtym jebawym waſchnju każ ſchtrychowanje, ſympathija atd. njenałożuje. S tym ßo khory jenoż jeba, jeho khoroſcz ßo podlěſchuje a je potom cżim bóle ſaßakła a ſtraſchna. Wukaſanja naturſkohojazeje methody ßu jaßne, ſroſumliwe, ſłutkuja lěpje dyżli druhe, a kóżdy móże je doma nałożecz. (Wſchěm khorym ßo ſtajnje mjena wuſtrowjenych abo polěpſchenych ßobu=cżerpjerjow mjenuja **w Uhlichowych naturſkohojazych kupjelach,** pſchi nowych hrjebjach 3.)

Sſerbſke a němſke ſpěwarſke w najwoßebniſchich a jednorych ſwjaſkach ßu po tunich płaczißnach na pſchedań **we wudawarni Serb. Nowin.**

Najwjetscha woßebita pschedawarnja w Budyschinje!

Filzowe stupnje,

filzowe tosle, ßuknjane tosle, pódusche,
snaty najlěpschi wudźěłk, **wurjadnje tunje.**

Mězy

ratarske, koßmate, dźěłaczerske a dźěczaze,
wschěch jenoż pomyßlnych druźinow a formow **hoborszy tunjo.**

Filzowe, zylindrowe, houtwarske a dźěczaze

klobuki

wschěch nowoscżow czaßa, **njeßměrnje tunjo.**

Hugo Lehmann

na bohatej haßy 22 (pódla hoscżenza „winoweje kicze".)

Emil Wehrle

w Budyschinje
na jerjowej haßy 7
porucża ßwój wulki skład barbunjepuschczatych, derje seschitych, dżeržazych a płaczisny hódnych

barchentowych koschlow.

Mużaze koschle po 110, 120 a 130 np.,
pacholaze koschle po 1 mk.,
hólczaze koschle wschěch wulkoscżow po 40 np., 50 np., 65 np., 70 np., 85 np., 90 np., 95 np.,
żonjaze koschle s paskom 95 np., 1 mk., se schnórku po 5 np. tuńscho.
holczaze koschle po 30 np., 35 np., 45 np., 55 np., 60 np., 70 np., 75 np., 85 np.,
koschlazy barchent, stary łohcż po 15, 18, 20, 23, 25, 28, 30, 35 a 40 np.,
wulki wubjerk jenobarbnych, ßmużkatych a kaschczikatych **ßuknjowych tkaninow,** stary łóhcż po 20, 25, 30, 40 a 45 np.,
kattun k pjeslam, stary łohcż po 20, 25, 30, 35, 40 np.,
jenobarbne polßukno, stary łohcż po 40, 60, 80 np.,
lama rjanych nowych mustrow,
wobrubjene **barchentowe rubischcża** po 25, 30, 40, 50 np. atd.

Woßebje **tolste mlokowe, wódne a petrolejowe khany, żelesniki, wódne hornzy, mlóczenki, wuhlowe kascheze, tykanzowe deńza,** kotrež ßym ßam dźěłak, **lampy a latarnje,** woprawne **Solingske noże a widliczki,** jara tunjo poručam.

Moritz Schulz,

klampnatski mischtr w Budyschinje pschi ßerbskich hrjebjach 10.

Niz Kneippowy wobras, Niz plomba
hódnoscż twory njesaručataj.

Pruhujeże a Ssudżeże,
potom budże pscheßwědczenje wschitkich:

Njepschetrjecheny
je

Kaiserowy ßłodowy khosej

s khosejowym ßłodżenjom, punt
jenoż po 25 np.

Kaiserowa khofejowa předawarnja

Najwjetschi khosejowy pschiwos Němskeje, direktnje wobkhadżaza s konsumentami,
w Budyschinje na bohatej haßy 5.

Heinrich Lange

pschi żitnych wikach 11 **w Budyschinje** pschi żitnych wikach 11
ßwój wulki skład hotowych

kožuchowych tworow

kaž tež **wschě druźiny kožow**
k dobroczżiwemu wobkedźbowanju porucża.
Wschě **kožuchowe wězy** ßo po měrje schija a ßo tež rucże a tunjo wuporjedźeja.

Koże do kožuchow!

Czorne a běłe koże, kaž wschě druźiny wobßadżenskich kožow po najtunischich płaczisnach,

seschicże

nowych kožuchow kózdeje faßony sa mużskich a żónske a **pschedźěłanje starych kožuchow** derje a tunjo, dale

symske ßuknjane a koßmate mězy

wschěch druźinow pola

C. E. Rinki, kóžkarja

na bohatej haßy 5.

Khosejowy Sachsa

bydli hischcże pschezo na
bohatej haßy 4
a ma pschezo hischcże

najlěpschi khosej.

Jako **dar k Bożemu dźěseżu** ßu we wudawarni Serb. Nowin dostacż knižki s **pißanymi wobrasami** a se ßerbskimi schtuczkami

1. sa starsche dźěczi:

Schescherjaczk
a druhe rawski.

Schescherjawka
a jeje towarschki.

Płaczisna 15 np.

2. Sa mjeńsche dźěczi:

Wobraski sa pěkne dźěczi.

Pěknych dźěczi wjeßele.

Płaczisna 10 np.

Pscheczehnjenja dla

wulke wupschedawanje.

Se skladow mojeje hoborszy wulkeje tworoweje skladownje poruczam sczěhowaze wězy po njeßměrnje tunich placzisnach. Pódla tychle wězow ßu placzisny sa wschě twory khětro jara ponižene.

Koschlazy barchent,
dobru płoczliwu tworu, prjedy meter po 35, nětko po 25 np.

Barchent k blusam a wobleczenjam,
s rjanymi nowymi ßmuchami, prjedy meter po 45 np., nětko po 35 np.

Velourowy jakowy barchent,
zyle nowe mustry, rjana mjehka družina, prjedy meter po 50 a 55, nětko po 42 a 48 np.

Dźělba pollamy k wobleczenjam,
dwójna schěř, prjedy meter po 55, nětko po 43 np.

Wulka dźělba koßmatych tkaninow,
dwójna schěř, prjedy meter po 85 nětko po 59 np.

Wulka dźělba drastnych tkaninow
jenož lěpscheje hódnosczе, prjedy meter po 120—150 np., nětko po 75 np. a 1 mk.

Dźělba czistowolmjaneho flanella,
najlěpscha mjehka twora, k spódnim ßnkujam a kholowam, nětko meter po 105 np.

Dźělba pschedsnamjenjenych ruczných dźělow
s filzowych a płatowych tkaninow, jako: kuchińske a kupańske trjenja, měschki sa khlěb, schaty, klamory, ßnědanje, klamoraze schórzuchi, spanske puzawki, denczkowe deczki, sczěnowe schkitaki, deczki na jědźne blida, maschiny, schatowy korb a kuchińske blido po wurjadnje tunich placzisnach.

Najlěpschi mydlowy pólver,
2 pakczikaj po 14 np.

Lutowanske jadriwe mydło
ryhel něhdźe 800 gr. ważazy, zyły ryhel po 39 np.

Běle schalki s kamjeniny
wulkeje modneje formy, nětko 2 po 11 np.

Wulka dźělba jědźnych talerjow
se wschelakimi kromami pyschenych, nětkole bjes rosdźěla po 11 np.

Dźělba jenotliwych wódnych karanow
woßebje wulkich, běłych, nětko po 72 np., s pißanym wupyschenjom po 92 np.

Schalki, Mischnanskeje formy s zyblowym mustrom
dwě po 16 np.

Jědźne talerje s zyblowym mustrom
nikke a hłuboke, nětkole po 11, talerje sa wjeczeŕ po 9 np., talerje sa ßnědanje po 8 np.

Wuhlowe łopaće
hižo po 17 np.

Dźělba schkleńczanych piwowych karanow
seleneje barby, něhdźe 2 litraj wopschijazych, wyßokeje formy, nětkole po 32 np.

Dźělba běłych běłenych trjenjow
se żakardowym mustrom, 42 cm schěroke, nětkole meter po 28 np.

Linonske schantka
běłe, woßebita firmina družina, hotowe wobrubjene, 48/48 wulke 1/2 duzenta nětkole po 105 a 58 np.

Wulke picźne schkleńzy
po 7 np.,

Wulka dźělba barchentowych łožowych płachtow,
běłe a pißane, jenož woßebje wulke a dobreje družiny nětkole po 85, 98, 110, 155, 148 a 198 np.

Dźělba mužazych krawattow
na wubjerk, sa stejate khornarje, ßekle, prjedy po 60 np., nětkole po 37 np.

Wulka dźělba mužazych normalnych sokow
po patencze schtrykowanych, s dwójnej pjatu a kónzom, nětkole 3 pory po 145, 1 por po 52 np.

Wulka dźělba mužazych normalnych koschlow
lěpscheje hódnosczе po 98, 115, 150 a 175 np.

Wulka dźělba mužazych spódnich kholowow
nětkole po 75, 89, 98, 115, 145 a 175 np.

Wulka dźělba mužazych sumskich sokow
po patencze schtrykowanych, s dwójnej pjatu a kónzom nětkole por po 25 a 38 np.

Wulka dźělba khornarjowych pschelutowakow
se židy sa mužskich, nětkole bjes rosdźěla po 45 np.

Dźělba khofejowych kliczkow
1/2 duzenta nětkole po 17 np.

Njedźiwajzy jara tunich placzisnow kóždy, kotryž sa 3 hr. kupi, dar pschidostanje, kotryž ma ßo pschi kupowanju, jeli ßo na to sabudźe, pominacź.

S. Beer, prjedy Messow & Waldschmidt,

pschi hłownym torhoschczu 9 delka a po prěnim skhodźe.

Pawoł Kristeller

na bohatej haßy 29

porucza ßwój wulki ſkład wſchěch druzinow jara trajnje dźěłanych

cźrijowych tworow

jako: **jěſdne, hońtwarſke** a **dołhe ſchkórnje, ſchkórniczki** (ſtifletty), **filzowe, ßuknjane** a **pjelſczowe ſchkórniczki**, wyßoke ſ kožu w bßadźene a wodu njepſchepuſchczate, **triumfowe ſchkórnje ſe ſpinami** ſ podſchiwkom a bjes njeho,

filzowe ſtupnje a tofle,

drjewjanzy, gumijowe ſtupnje a gumijowe ſchkórnje do ßněha po woßebje tunich płaczíſnach.

Wulki ſkład

nakhribjetnych měchow, tež tajkich ſ gumijowym podſchiwkom, njepſchepuſchczate ſa ſwěrinu, **gamaſche** ſa hońtwarjow, kołojěſdnych a dźěłaczerjow.

Wobucźe ßo tež porjedźa a ßo po měrje ſchije.

Pawoł Kristeller.

Kolebanske konje

ſ naturſkej koßmatej kožu poczehnjene, na walzomaj.

Kolebanske konje

ſ walzomaj a koleßami wotměnja k jeſdźenju a kolebanju,

ßedłowane konje a gratowane konje

ſ naturſkej koßmatej kožu.

Wſchelake wośy ſ koßmatym a drjewjanym konjom,

jako: **kaſcheźojte wośy, karojte cźežne wośy, konjaze, żeleſnizy. piwarſke wośy, mlokowe wośy, rjeblowane wośy, ſportſke wośy, ßanje atd.**

Wulki wubjerk **konikow a wośyczłow,** do konjemzow ßo hodźazych.

Wſchě **koßmate konje** maja **dobry grat a ßedło** k pſchahanju a wupſchahanju a ßu njeſkónzujomne.

A. & W. Neuhahn,

4 na ßerbſkej haßy 4.

A. & W. Neuhahn

4 na ßerbſkej haßy 4

poruczataj ßwój bohaty ſkład

klankow

(pópow)

wobleczenych a **njewobleczenych.**

Nowoſcź:

Běhaze klanki ſe ſhibicźiwej hkowu, wobleczene a njewobleczene, hižo po 1 hriwnje.

Małe klanki do klankazych ſtwow,

jako: **wojaki, nawożenju a njewjeſtu, mużſkich a zónſke, Tyrolſkeho muża a żonu, delnjołużiſke Sſerbowki, kucharjow, kucharki, poſtillonow, ßłużobnikow, pohonczow** atd.

Nowoſcźe:

pjelſczowe muffy a **kolliery, toilletowe garnitury, potrjebu k cźeßanju włoßow.**

Dale poruczamoj:

klankaze (pópjaze) cźěła

ſ klaniny a **ſ kože,**

klankaze hłowy

ſ porzlina, patentowaneje macźiſny, kože a zelluloida,

klankaze ruki

ſ patentowaneje macźiſny, biſkwitoweho porzlina, kože a zelluloida,

klankaze nohi, klankaze filzowe ſtupnje,

klankaze kłobuczki ſe ßłomy a filza.

Seſchite **włoßowe** a **angoraſke perúki, kupanſke klanki** ſ porzlina a zelluloida, tež ſ hibicźiwymaj nohomaj a rukomaj.

Njerosražne klanki.

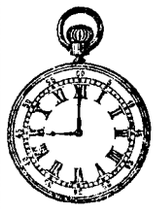

Franz Marſchner

czaßnikař w Budyſchinje

cźo. 9 na bohatej haßy cźo. 9

ßwój ſkład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaſow** dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucza.

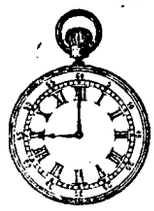

Hódna twora. Pilnomne rukowanje. Tunje płaczíſny.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pſchiſpomnjenje: Rěczu **Herbſki.**

Ludwig Kuhlmann,

měješczeł **Erich Hecht,**
w Budyschinje w kupnizy
porucza:
najwjetschi wubjerk po najtunischich płaczišnach:
vitražowe tkaniny, } wotměrjene a wot
běłe a na žołcź } krucha,
gardiny, } wotměrjene a wot
běłe a na žołcź } krucha,
roulowe tkaniny wschěch schěrjow,
pschikrywy (deki) ſ wóſkowaneho ſukna a wóſkowane ſukno
ſ krucha rěſane w 5 schěrjach,
katun a kreton k poczenjenju kanapejow,
meblowe tkaniny a to rips, damaſt a piſzane tkaniny,
ſoſowe pschikrywy (deki), blidowe pschikrywy, pschikrywy na ſchwadliſke blidka, pschikrywy na komody a loža,
linolejowe teppichi
wschelakich wulkoſczow,
linolejowe běhacze wschelakeje schěrje,
gardinowe a vitražowe žerdźe
wschěch dołhoſczow,
tapety
po wschěch płaczišnach,
tapetowe ſbytki wot 5 hacź 15 rołkow
po ſtamſtnej kupowanſkej płaczišnje a niže njeje.

Hodowna poſkiczenka.

Wſchě wězy mojeho wobſchěrneho tworoweho ſkłada ſto hacź do hod woſtebje płaczišny hódno pſchedawaju.

Richard Gautzsch
na bohatej haſty.

Budyſka fabrika
zokrowych tworow
filiala ſ mozowym czěrjenjom na bohatej haſty 10
6 na kotołſkej haſty 6

F. A. Trumplera

(měješeł: A. Voye)
porucza
kuſki
na
bożodźěſczowy ſchtom
ſe ſchokolady a fondanta,
ſ jechcza a biſkwita,
woſzebje dobry biſkwit
na bożodźěſczowy ſchtom
punt po 50, 60, 70, 80 a 90 ny.,
mjedowe tykanzy,
wutroby,
ſchokoladu a marzipan.
Wſcho ſtamſtny wudźełk
Najtuńſche kupowanſke žórło.

Najlěpſche ſchijaze maſchiny
ſtu
Khěžorowe ſchijaze maſchiny
ſ naporjadom kulneho lěhwa, — kotrež wurjadnje lóhko du a najlěpje dźerža.
Wſchelake ſyſtemy mamy hižo po 55 hriwnach na pſchedań.

F. Eule
na nowoſalziſkej dróſy 10.

Pola mje ſto ſerbſki rěczi.

Mužaze
krawatty
we wulkim wubjerku porucza
A. Tschentscher
na bohatej haſty cžo. 18.

Koſaze
a naſymſke kože,
ſajecže, kaniklaze, kocže, kunjaze a tkhorjaze kože, kaž tež wowczu kožu a konjaze kože po najwyſchſchich płaczišnach kupuje
Heinrich Lange,
pſchi wowſtnych wikach
a žitnych wikach 11.

Budyska meblowa fabrika

Clemensa Tœppera

(naßlědnika Walthera a Nowaka)

na bělerńskej drósy 7

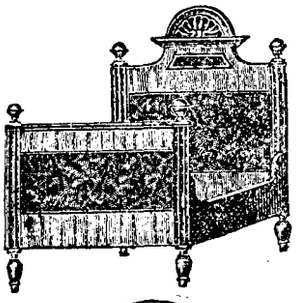

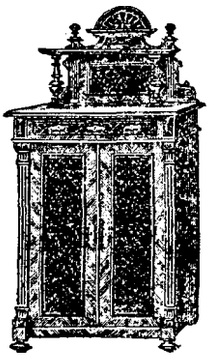

ma ſtajnje wulki ſkład

khamorow, vertikow,

komodow, ſofow, ſtołow,

blidow a **ložow** ſ matrazami a bjes nich.

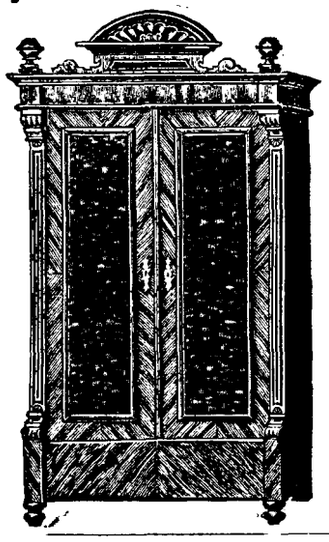

Doſpołne

njewjeſćźinſke wuhotowanja

ßo derje a tunjo wudźełaju.

Pſchedawanje po fabrikſkich płaćźiſnach.

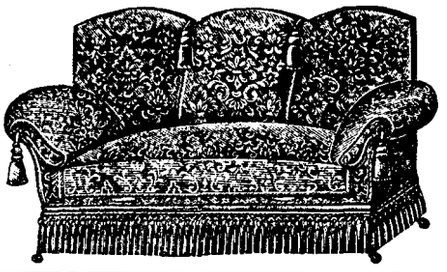

Kedźbu!

Hdźe ßo kupuja ſymſke ſwjeŕſchniki, wobleczenja, pſchesapinaki, kholowy, hólčace mantle, žonjaze žakety najlěpje a najtuńſcho?

Jenož pola

Kurta Lehmanna

pſchi hłownym torhoſchczu 5

Kſcheſćźijanſka draſtowa pſchedawaŕnja.

Hodowne wupſchedawanje.

So bych ßwój wulki ſkład

mužazeje, hóležazeje

a

dźěćźazeje draſty

po móžnoſćźi hacž do hód wotbył, wot nětka wſcho po

woprawdźe woſebje tunich płaćźiſnach

pſchedawam.

F. Schleſinger

na bohatej haßy 12.

Destillazija Adolfa Rämſcha naßlěd.

(mějeźel **Max Kirschner**)

w Budyſchinje pſchi butrowych wikach

— 1868 ſałoźena —

porucza ßwoje daloko a ſchěroko ſnate wubjerne ☛ **likěry** ☚ k kwaßam, kſcheźiſnam a druhim ßwjedźeńſkim ſkładnoſćźam w cźwizach a po waſy. Woßebje dobre ßu dwójny **rózowy, nalikowy, hońtwinſki a jadroſelowy, hornjołnźiſki, žołdłoſelowy ſeleny** a **cźerwjeny, zitronowy, wiſchnjowy, malenowy, prußnizowy** a **korwejdowy** liter po 60—80 np. Dale **naturſkokorwejdowy** liter po 40 np., dobry **žitny** po 70 a 60 np., a **cźiſty** cźißło 1 a 2, liter po 32 a 30 np. **Cźwizy k pjelnjenju ßo wupožcźuja.**

Salſowy pólver

ſa konje, hollandſki mlokowy a wužitkowy pólver, ſchwajzarſki mlokowy a wužitkowy pólver, **butrowy pólver, fosforkißały kalk, ſtótny jatrowy wolij**

porucza

měšćanska haptyka

pſchi hłownym torhoſchczu.

Wſchě rezepty ſtótneho lěkarſtwa ßo na najßwědomicźiwiſcho pſchihotuja.

Cźelaze koże,

ſajecze, kaniklaze, kocze, kunjaze a tkhórjaze koże po najwjetſchich płaćźiſnach kupuje

Heinrich Lange

pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach.

Bożodźěſćźowy dar.

Boža nóz,

hiſtorija wot naroda naſcheho ſbóžnika atd. ſa liturgiſke hodowne Boże ßłużby, wot **J. Jakuba**, farara, 7. wudawk, pola M. Ssmolerja po 3 np. doſtacź.

Wurjadnje tunje poskiczenje.

Poruczamoj po scžěhowazych płaczišnach, sa kóždu kupjenu wěz rukujo, tuńscho hacž w kóždym

wupschedawanju:

Normalne koschle, sčrěnjowulke po 70 a 125 np.
Spódnje kholowy sa mužow a a pacholow po 70 a 95 np.
Barchentowe koschle sa mužskich po 95 a 135 np.
Barchentowe koschle sa žónske po 90 a 145 np.
Kalmukowe sčuknje, wošebje tolste, po 75 a 100 np.
Barchentowe sčuknje s rjanymi mustrami po 125 a 150 np.
Mužaze soki, hischcže ženje tak tunje, po 35 a 50 np.
Nahlowjaze schawle a khapy na wulki wubjerk, hižo po 40 np.
Rukawate lazy sa mužskich po 150 a 175 np.
Barchentowe ložowe plachty sa wulke łoža po 75 a 95 np.
Spanske pschikrywy s kraßnymi mustrami po 125, 150 a 225 np.
Hotowe wupjerki a zychi po 200, 250 a 300 np.

Pódla teho lěpsche a najlěpsche družiny pschedawamoj po jenak tunjo wobliczenych płaczišnach.

Samenjenje ko rad dowola!

Wobstajne marki płaczu!

Philippi & Co.

na bohatej haßy 3.

Kupujcze
nětkole w hodownym wupschedawanju

Otty Preussa

w Budyschinje na žitnej haßy 11

mužaze a hólczaze schwjerschniki, pschepinaki, wobleczenja, kholowy, mantle, kaž tež žonjaze a holczaze jaki.

Wscho ßměschnje tunjo.

Czeßny diplom — Bronsowe medaille — III. myto

a czeßny diplom.

I. myto.

I. myto.

Heinrich Mohr,

schewski mischtr,

w Budyschinje, na ßukelnskej haßy 14,

porucza ßwój **wulki skład** hońtwjerskich, jěsdnych a wyßokich schórnjow, pjelsczowych, filzowych a ßuknjanych schórniczkow a stupnjow, wyßoko s kožu wobßadženych, czopkych a wodu-njepschepuschczatych, s jednorej a dwójnej póduschu, niskim a wyßokim pjenkom. Hólczaze wuhorkate schórnje se smorskami a bjes nich. Oschatzske a Roßweinske filzowe stupnje a tofle s filzowej a kožanej póduschu, też s koßmami wukładżene. **Nowoscze** balskich a njewjeschczinskich stupnjow, ruskich, a němskich gumijowych stupnjow, stupnjow do ßněha, drjewjanzow a schórnjow s drjewjanej póduschu, s 1, 2 a 3 spinami, s ruskim filzom podschite, kaž wschě móżne pomyßlne družiny stupnjow a schórnjow sa mužskich a dźěczi po snatych tunich płaczišnach.

Richard Otto,

mechanikus na ßukelnskej haßy 13

k wužitnym hodownym daram

ßwój wulki skład

schijazych maschinow

pschi potrjebje k dobroczíwemu wobkedźbowanju porucza.

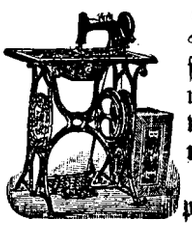

Schijaze maschiny Kiesolta a Locki

ßu najbóle lubowane, najlěpsche a najwjazy dokonjaze w nětczischim czaßu. Wone ßu ßo na wschěch **wustajeńzach** s najwyschschimi **diplomami a mytami wusnamjenile.**

W ßwojej dźělańi wschě schijaze maschiny **porjedźam.**

Moje lětuſche

hodowne wupředawanje

pſchinjeßy

zyle wurjadne ſkiczenki a ſkładnoſtne kupje.

Modne draſtne tkaniny:

a to noppowe, homespunowe, hopſackowe, cheviotowe atd.

ſerija	I	(płaczeſche	prjedy	hacz	90 np.)	nětkole	mk.	0,65,	wobleczenje	mk.	3,90.
=	II	=	=	=	mk. 1,65)	=	=	0,80,	=	=	4,80.
=	III	=	=	=	= 1,70)	=	=	0,90,	=	=	5,40.
=	IV	=	=	=	= 2,—)	=	=	1,—,	=	=	6,—.
=	V	=	=	=	=	=	=	1,10,	=	=	6,60.
=	VI	=	=	=	= 2,25)	=	=	1,20,	=	=	7,20.
=	VII	=	=	=	= 1,80)	=	=	1,30,	=	=	7,80.
=	VIII	=	=	=	= 2,—)	=	=	1,40,	=	=	8,40.
=	IX	=	=	=	= 2,50)	=	=	1,60,	=	=	9,60.
=	X	=	=	=	= 4,—)	=	=	1,80,	=	=	10,80.

1 dźělba velurowego barchenta,

meter 25 np., 40 np., 45 np., 45 np., 50 np.

Sbytki a wobleczenja kuſcheje měry.

Židźane tkaniny

ſerija	I	płaczeſche	prjedy		mk.	3,50,	nětko	mk.	1,50.		
=	II	=	=	=		3,50,	=	=	2,—.		
=	III	=	=	=		5,—,	=	=	2,50.		

1 dźělba žonjazeje draſty

jako: **žakety, kapeſy, koſtumy, bluſy, raúſche ſzukuje,**

po płaczišnje jara poniżene.

Najpſchihodniſcha ſkładnoſcź ſa hodowne kupowanje.

Jan Jurij Pahn.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smolerˇ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maju so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 50. Sobotu 13. decembra 1902. Lětnik 61.

Čjeśćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotśiž chzedźa śa nje na

1. śchtwórtlěto 1903

do prědka płaćicź, njech nětko **80 np.** we wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa.

Čźi, kotśiž ßebi Serbske Nowiny pśches **póśt** pśchinjeśćź dadźa, njech tola njeśapomnja, ßebi je tam bórśy śkaśacź. Na śchtwórtlěto śapłaći ßo śa Serbske Nowiny na śakśkich a pruśkich póśtach, kaž teź w druhich krajach němśkeho kněžorśtwa **90 np.,** ś pśchinjeßenjom do domu **1 hriwna 5 np.**

Serbske Nowiny ś pśchikłohu „Serbski Hospodaŕ“ płaćza na póśćze **1 hriwnu 5 np.,** ś pśchinjeßenjom do domu **1 hriwnu 20 np.**

Serbske Nowiny ś pśchikłohu „Pomhaj Bóh“ płaćza na póśćze **1 hr. 30 np.,** ś pśchinjeßenjom do domu **1 hriwnu 45 np.**

Serbske Nowiny ś pśchikłohomaj „Serbski Hospodaŕ“ a „Pomhaj Bóh“ płaćza na póśćze **1 hriwnu 45 np.,** ś pśchinjeßenjom do domu **1 hriwnu 60 np.**

Redakźija Serbskich Nowin.

Swětne podawki.

Khěžorowa rěcź pśchećźiwo śozialdemokratam.

Khěžor Wylem je we Wrótßławju deputaziju dźěłaćerjow pśchijał. Kowaŕ Clammt, kotryž hižo 25 lět w Linkez wojnaŕni dźěło, měješe śćěhowazu rěcź: „Někotre tyßazy dźěłaćerjow Wrótßławśkich waggonowych a maśchinśkich fabrikow Waśchu Majeśtośćź proścha, śo ßměli najpoddaniścho hołdowaćź. Dowěrjenje, kotreź je Waścha Majeśtośćź w Eśśenśkej rěcźi němśkim dźěłaćerjam wopokaśała, je naß ś hłubokośaćźutym dźakom napjelniło. Lubimy Waśchej Majeśtośćźi njekhabłazu ßwěru a proßymy Boha, śo chzył Waśchu Majeśtośćź pśchezo žohnowaćź a śchkitaćź.“

Na to pokaśawśchi, śo je ßo śe śawjedźenjom śawěśćenja pśche khorośćź, śnjeśboženje, invalidnośćź a śtarobu śa dźěłaćerjow pośtarało, khěžor praji:

„Lěta dołho śćże ßo Wy a Waśchi němśzy bratśja śe śozialdemokratiśkimi wjednikami w měnjenju dźerźeli, śo ßo śa niczo njewažicze a śo Wam njeje móžno, ßebi śa ßwoje woprawnjene intereßy wußłyśchenje k połěpśchenju ßwojich wobśtejnośćow dobycź, jeli śo k śozialdemokratiśkej śtronje njepśchißłuśchećze a ßo k njej njewuśnawacze. To je tołśta kźa a cźeźki błud. Měśto śo bychu Waß śaśtupowali, ßu cźile agitatorjo Waß śpytali pśchećźiwo Waśchim dźěłodawarjam naśchćźuwaćź, runje kaž druhe śtawy pśchećźiwo tróńej a woltarjej śchćźuwaju, a ßu ś dobom Waß bjeśe wścheho dźiwanja klukali, śatraścheli a podtłóčźeli, śo bychu ßwoju móz ßyłnili. A k cźemu je ßo tale móz trjebała? Niz k śpěchowanju Waścheho derjeměcźa, ale śo by ßo hida ßyła mjes kłaßami, a śo bychu ßo fałśchne pśchißłodźenja rośśchěrjake, kotrymž njeje niczo ßwjate wośtało a kotreź ßu ßo śkóncźnje na najwyśchśchim pśchepśchimake, śchtož tu mamy, na němśkej mużśkej cźeśćźi. S tajkimi cźłowjekami njeßměcźe ßo jako cźeśćźlubowazy mużojo wjazy nakładowaćź a njeßměcźe ßo jim wjazy wodźicź dawaćź. Ně, póśćźelcźe nam ßwojeho pścheczela a towaŕścha śe ßwojeje ßrjedźiśny, jednoreho, wśchědneho muża ś dźěłaŕnje, kotryž ma Waśche dowěrjenje, do ludoweho śaśtupjeŕśtwa; tón njech Waśche intereßy a pśchecza śaśtupuje, a wjeßele budźemy jeho witaćź jako dźěłaćeŕśkeho śaśtupjerja němśkeho dźěłaćeŕśtwa, niz jenož jako śozialdemokrata. S tajkimi śaśtupjerjemi dźěłaćeŕśtwa, wjeleź by jich było, bychmy rad dźěłali śa ludowe a krajowe lěpśche, a by śa Waśch pśchichod derje pośtarane było, woßebje, dokelž bychu twjerdźe ßo śakoženi na kraloßwěrnośćźi, na kedźbowanju śakonja a śtata a cźeśćze ßwojich ßobukrajanow a bratrow, ßwěru po ßłowje ßwjateho pißma: „Bojcźe ßo Boha, lubujcźe bratrow, cźeśćźcźe krala.“

Tale khěžorowa rěcź budźe nadźijomnje mjes dźěłaćerjemi mózny śaćźiśchćź cźinicź, hacź pak wona wjele dźěłaćerjow wot śozialdemokratije wotwobrocźi, na tym ßo bohużel dwěluje.

Pśchewinjenje śozialdemokratow a ßwobodomyßlnych pśchećźiwnikow noweho złownego tarifa w khěžorśtwowym ßejmje.

Se śawjedźenjom noweho dźěłanśkeho porjada w khěžorśtwowym ßejmje je ßo bjeśkóncźnym rěcźam śozialdemokratow a ßwobodomyßlnych mjeśa śćahnyła. So bychu dowuradźenju złowneho tarifa śadźewali, běchu ßo śozialdemokratojo a ßwobodomyßlni śrěcźeli, ś njewuśchnymi rěcźemi poßedźenja do dołhośćze cźahnyćź. Wo wśchěm móžnym ßo rěcźeśche, wo śaśymnjenju nohow, wo hubjenych śtenografiśkich śapiśkach, wo wodowych płunach a t. d., jenož niz wo nowym złownym tarifje. Temule njebolenju je namjet zentrumśkeho śapóßłanza Gröbera kónz cźinił, kotremuż ßejmowa wjetśchina ßrjedu pśchihłoßowaśche. Po Gröberowym namjećze ßmě ßo jenož wo naleźnośćźach rěcźećź, kotreź ßu na dnjowy porjad śtajene. Śpjećźiwośćź śozialdemokratow a ßwobodomyßlnych je ßo ś tym ślemika. druhe wuradźenje złowneho tarifa je ßo śchtwórtk śkóncźiło a hiśchćze do hód ßo teź hiśchćze tśećze wuradźenje wotbudźe.

Bjesdźěłośćź w Němśkej.

Sa wjele lět njeje bjesdźěłośćź w Němśkej tak wulka była, kaž lětßa. Wjetśche měśta statyßazy hriwnow śa śjawne měśchćźanśke dźěła wudawaju, so by ś najmjeńścha dźěł dźěłaćerjow dźěło namakał. Pśchićźiśchćź do dźěłaćeŕśkich kolonijow a khudobnych hośpodow njeje hiśchćze ženje tak wulki był, khudoba a nuśa we wśchěch wulkich měśtach pśchiběratej. W druhich europiśkich krajach njeje lěpje, ale hiśchćze hórje. W Jendźelśkej, hdźež ßo statiśtiśke śapiśki hižo wjele dlěje dyźli w Němcach wjedu, je ßo wupokaśało, śo śa poßlednje 45 lět khudownje ženje njejßu tak pśchepjelnjene byłe, kaž lětßa wśchědnje wot śapoczątka novembra.

Němśko-jendźelśka ekśekuzija pśchećźiwo Venezueli.

Němśka a Jendźelśka śtej śe wśchej krutośćźu pśchećźiwo Venezueli śakrocźiłej. Dokelž ßo venezuelśke knježeŕśtwo dliješe, němśkim a jendźelśkim poddanam śchkodu, jim ś wjetścha w poßlednjej revoluziji nacźinjenu, śarunacź, śtej němśke a jendźelśke knježeŕśtwo venezuelśkemu preśidentej Caśtrej pśchipowjedźiłej, śo ßebi ś wobßadźenjom venezuelśkich pśchimóŕśkich pśchiśtawow ßamej śarunańśki pjenjes śehnatej. Němśka ßebi wścho hromadźe nětdźe 11 milijonow hriwnow śarunanja żada; kelko śchkodowanje Jendźelcźanow wucźini, njeje hiśchćze pośtajene. Preśidentej Caśtrej bě ßo 24 hodźin k wotmołwjenju wośtajiło, a hdyž bě ßo tale khwila bjeś powjeśćze śe strony venezuelśkeho knježeŕśtwa minyła, ßu němśke a jendźelśke wójnśke łódźe 9. dezembra do pśchiśtawa La Guayra, njedaloko venezuelśkeho hłownego měśta Karakasa leżazeho, śajéke. Schtyrjoch venezuelśkich

wójnſkich łódźow, w pſchiſtawje ſtejazych, ßo Němzy a Jendźelcźenjo ſmozowachu. Schtyrnacźe němſkich a jendźelſkich łódźnych cźołmow k nim pſchijěđźe a je napominaſche ßo poddacź. To ßo bjes wobaranja ſta. Venezuelſke łódźe ßo na to ſ pſchiſtawa na ſjawne morjo wuwjedźechu, a rano w 2 hodźinomaj ßo tam łódźe „General Crespi“, „Totumo“ a „Margarita“ do hłubiny ſanurichu. Łódź „Aſſun“, kotraž jenemu Franzoſej ßluſcha ßo tehole doñta teho dla ſminy, dokelž franzowſki ſaſtupjeŕ temu wobaraſche, 9. dez. wjecźor w 10 hodźinach 130 nèmſkich matroſow na venezuelſki brjóh ſtupi a do pſchedměſta Cardonala cźehnjeſche, hdźež němſki konſul Lentz bydli. Tuteho ſ jeho ßwójbu na němſku wójnſku łódź „Vinetu“ pſchewodźachu. S Cardonala ßo wrócźejo ßo ſ wotdźělenjom venezuelſkich wojakow ſetkachu, tola ſ nimi k njepſchecźelnoſcźam njedońđźe. 10. dezembra rano w 5 hodźinach 30 jendźelſkich matroſow na brjóh ſtupi, kotſiž po jendźelſkeho konſula Schunke dźěchu a jeho ſ jeho ßwójbu na jendźelſku wójnſku łódź „Retribution“ pſchewodźachu.

Złonizu w La Guayra hiſchcźe Němzy a Jendźelcźenjo njejßu wobßadźili, tola ma ßo to bórſy wotcźakacź. Tam budźa wot tworow, kotreź ßo do pſchiſtawa pſchiwjeſu, zło bracź. Kaž amerikanſke nowiny wudawaju, chze preſident Caſtro nětko pſchipowjedźicź, ſo je La Guayra jako pſchiwożny pſchiſtaw ſamknjeny, a ſo budźe na tym wobſtejecź, ſo ma ßo ſ tworow, kotreź ßu złonizu w La Guara pſcheſchłe, ſ nowa zło ſběhacź.

Demonſtrazije w venezuelſkim hłownym měſcźe.

Hdyž ßo w Karakaſu powjeſcź rosnjeßy, ſo ßu ßo Němzy a Jendźelcźenjo venezuelſkich wójnſkich łódźow ſmozowali, ludowe cźrjódy pſched hród preſidenta Caſtra pſchicźeźechu, kotryž k nim ſ woknom won rěcźeſche. Na to ßo lud k twarjenju němſkeho póßłanzſtwa pſchiwali, hdźež woknowe ſchłenzy ſ kamjenjemi wubi a ßo podarmo prózowaſche, kheźne durje rospacźicź. Mandźelſka němſkeho ſaſtupjerja Pilgrima, kotraž je wot dweju měßazow khora a kotraž njebě mohła ßwojeho mandźelſkeho na němſku wójnſku łódź pſchewodźicź, ßo ſbožownje naßylnoſcźow ſminy. Rosnjemdrjeny lud, kotryž „Sſmjercź Němzam!“ wołaſche, też do twarjenja němſkeho konſula a do domu, w kotrymž lěkaŕ knjenje Pilgrimoweje bydli, ſ kamjenjemi mjetaſche a ſpyta ßo do njeju dobycź. Ludowa cźrjóda potom do měſtoweho dźěła w kotrymž Němzy bydla, cźehnjeſche a wukrajanow ſakliwaſche.

Jimanje němſkich a jendźelſkich poddanow.

Po wudyrjenju njeměrow je preſident Caſtro pſchikaſak, jendźelſkich a němſkich poddanow ſajecź. Hodźinu poſdźiſcho bě ßo 205 wukrajanow na polizajſtwo pſchiwjedło. Też belgiſkeho ſaſtupjerja běchu mylnje ſajeli, tola ßu jeho hnydom ſaßo puſchcźili. Kajkich pſchicźinow dla je preſident Caſtro dał Němzow a Jendźelcźanow ſajecź, njeje hiſchcźe wujaßnjene. Móžno, ſo je jich chžył njemdroſcźi rosſłobjeneho luda wukhowacź, abo ſo je ßo bojał, ſo mohli němſkemu a jendźelſkemu wójnſkemu łódźſtwu jako wobhonjerjo ßłużicź. Dołho jich ſajecźe njeje trało. Po žadanju póßłanza amerikanſkich ſjenoczenych ſtatow, Bowena, pod kotrehož ſchkitanje ßu ßo Němzy a Jendźelcźenjo w Venezuelſkej ſtajili, je ßo tutym wſchitkim ſaßo ßwoboda dała.

Wobaranje Venezuelſkich.

Preſident Caſtro je wſchitkich k wójnje khmanych mużſkich k brónjam ſwołał. Schtwórtk rano je 2000 muži pod roskaſom wójnſkeho miniſtra do La Guayra pſchicźahnyło. Pódla teho ßo 800 muži pod roskaſom preſidentoweho bratra a 2000 muži pod roskaſom generala Ferrera ſ Karakaſa wotcźakuje. Dźěl wobydleŕſtwa je ßo dobrowólnje k ßłużbje we wójſku ſamolwił. Venezuelſzy ßu pſcheßwědcźeni, ſo budźa ßo móz nawała němſkich a jendźelſkich wojakow wobrócź. 18 kanonow je ßo ſ Karakaſa pſchiwjeſło. Wo dnjo a w nozy ßo munizija do wobtwjerdźenja Lavigia woſy, kotreź pſchiſtaw wobknjeźa.

Proklamazija preſidenta Caſtra.

Preſident Caſtro je proklamaziju wudał, w kotrejž praji, ſo ſtej Němſka a Jendźelſka venezuelſke wójnſke łódźe prjecź wſawſchi njeßłyſchany, njeprawy a njenadobny ſkutk ſcźiniłej, a wuſběhuje, ſo je prawo na venezuelſkej ſtronje. Caſtro je jenotliwe provinzy republiki napominał, wojakow póßłacź; wſchě ßu ßłubili, ſo chzedźa jeho podpjeracź. Wſchitkich, kotſiž ßu politiſkich pſcheſtupjenjow dla ſaßudźeni, je Caſtro wobhnadźił a porucził, ſo bychu ßo jim ſtatoki, jim wotewſate, ſaßo wrócźiłe. Jendźelſku a němſku khorhoj je lud ſpalił.

Amerikanſke ſjenoczene ſtaty po ſakroczenju Němſkeje a Jendźelſkeje w Venezueli.

Preſident ſjenoczenych ſtatow Rooſevelt je Němſkej a Jendźelſkej pſchilubił, ſo ßo do jeju ſwady ſ Venezuelu njebudźe měſchecź, dołhož ßo wonej njebudźetej venezuelſkeho kraja mozowacź. Němſka a Jendźelſka matej prawo, ſarunanje ſa ſchkodowanje žadacź, kotreź ßu jeju poddanjo poczerpili. Pſchecźiwo tutemu nahladej wſchelake amerikanſke nowiny Rooſevelta na to dopominaju, ſo ßo jemu ſaleži, njewotwißnoſcź Ameriki ſchkitacź a ſa nju rukowacź. Nětcźiſche njeměry njeßmědźa dołho tracź, dokelž ſ nimi ßwětowe wikowanje cźežko ſchkoduje. Duž Rooſevelta napominaju, ſo by wón jako ßrědnik ſwadu Venezuele ſ Němſkej a Jendźelſkej wujednał. Hdy bychu ßo njepſchecźelnoſcźe na Venezueli bórſy njeſkónczile, mohłe ßo ſ nich ſłe ſcźěhywki ſa ſjenoczene ſtaty wuwicź.

Puki w franzowſkim ßejmje.

Ludowi ſaſtupjerjo w franzowſkim ßejmje ßu ßo ßobotu ſaßo ras nabili. Ssobuſtawy narodneje ſtrony knjeźerſtwu porokowachu, ſo je wone Humbertez ßwójbje, kotraž je ludźi wo wjele milijonow frankow wobſchudźiła, do wukraja cźeknycź dało. Juſtizny miniſter Valé na to wotmolwi, ſo je Humbert jako ſapóßłanz narodnej ſtronje pſchißłuſchał. Tele ßłowa narodnu ſtronu najhłubiſcho rosnjemdrichu. Sapóßłanzaj Syvedon a Contant juſtizneho miniſtra „grawocźiweho ſelharńika a pſchißłodnika“ mjenowachu. Wobeju ſapóßłanzow ßejmowa wjetſchina ſ poßedźenja wuſamknu, a dokelž ßo dobrowólnje njewotßaliſchtaj, ßo wojazy ſawołachu, kotſiž jeju wuwjedźechu. Syvedon je miniſtra Valéa na duell žadał.

Strajk w Marſaillu.

W franzowſkim pſchimórſkim měſcźe ßu pſched dwěmaj njedźelomaj łódźniſzy dźěłacźerjo dźěło wopuſchcźili, dokelž jim łódźerjo nochzychu pſchikrótſchenje dźěłanſkeho cźaßa a ſ dobom wjetſchu mſdu pſchiſwolicź. Strajkowarjo też blidarjow, pjekarjow a rěſnikow ſchcźuwaju, ſo bychu ßo ſtrajkej pſchiſamkli. Nětcźiſchi cźaß, hdźež wikowanje a rjemjeßło hubjenje dźe, je najnjeſkładniſchi k ſtrajkowanju. Wſchě wobſtejnoſcźe też ſa to rěcźa, ſo dźěłacźerjo podleża. Wobžarowacź ßu wbohe ßwójby, kotreź nuſu cźerpja, dołhož nanojo njedźěłaju.

Zarſki wukas ſa wójſko a wójnſke łódźſtwo.

Sańdźeny tydźeń je ßo 25. lěto minyło, ſo ßu w ruſko-turkowſkej wójnje Ruſzy Plewno dobyli. Zar je tónle wopomnjenja hódny dźeń wukas wójſku a łódźſtwu wudał, w kotrymž na ſaßłużby wußwobodźerjow balkanſkich Sſłowjanow a na ideju ſpomina, ſa kotruž ßu ßwoju krej woprowali. Wukas ßo ſ tymile wuſnamnymi ßłowami ſkónczi: „Hdy by wſchak Boža njewußlědźomna pſchedwidźiwoſcź na naſch kraj nowu hodźinu pruhowanja póßłała, wěrju, ſo byſchtej moje ßławne wójſko a rjekowſke łódźſtwo, mojej wutrobje drohej a bliſkej, ßwoju ßwjatu winowatoſcź pſched krajom a wótcźinu dopjelniłej.“ Tele ßłowa mohłe ßo jako warnowanje ſa Turkowſku wukożicź, kotraž nětkole runje kaž do ruſko-turkowſkeje wójny muhamedanam a Arnawtam ßłowjanſke wobydleŕſtwo w Mazedonſkej a Starej Sſerbiji pſcheſcźěhacź a wutupicź dawa.

Żidźi w Ruſkej

njeßmědźa žanych rataŕſkich leżomnoſcźow wobßedźecź. Wóndano pſches wſchelake nowiny powjeſcź dźěſche, ſo je ßo tale ſakaſnja ſběhnyła. Po woſjewjenju miniſtra ſnutſkownych naležnoſcźow pak je też w pſchichodźe židam ſakaſane, w Ruſkej rataŕſke leżomnoſcźe pokupowacź. Hdy by ßo to židam dowoliło, by bórſy zyłe burſke wobßedźenſtwo do židowſkeje ruki pſcheſchło. Żidźi pak njemóża ruſkich burow, jich dźěło, jich wótcźinſku myßl a jich wójnſku wubjernoſcź narunacź. Ruſzy burjo ßu Ruſku najwjetſche ßwětowe khežorſtwo ſcźinili, woni budźa ſa jeho dalſchi pſchichod wojowacź, a teho dla dyrbi ruſki kraj Ruſkim ſawoſtacź. Tak bórſy hacź by ßo lud wot kraja dźěłił, by khežorſtwo do kruchow roſpadnyło.

Swonkowna politika Sſerbije.

Nowe miniſterſtwo je w nowinach „Sſwěrnoſcź“ program ßwojeje ſwonkowneje politiki roswiło. Po nim ßo ßerbſka politika w dotalnych kolijach woſtaji. Dobre poměry k Ruſkej a Awſtriſkej

dyrbja ßo dale ſdżerżecź. Poměry k Ruſkej ſakładuja ßo na jenakich narodnych idealach, k Awſtriſkej pak na ßußodſtwo. Pod nowym miniſterſtwom ßo ßerbſka politika ſ napſchecźa Ruſkeje we niczim njepſchemèni, na wopak budże ßo knjeżerſtwo wo to ſtaracź, ſo by poměr k bratrowſkej Ruſkej hiſchcże lèpſchi był. Toßamo ßo też wo Awſtriſkej lubi.

Bołharſzy wotpóßłanzy w Sserbiji.

Sſkowjanſki klub w Belgradże je k cżeſcźi bołharſkich politikow a ſpißowacźelow, kotſiż ßu do ßerbſkeho hłowneho měſta na wopyt pſchijèli, bołharſki wieczor wuhotował. Na njón ßu ßo najpředniſche ßerbſke woßebnoſcże ſeſchke, też ruſki diplomatiſki agent Cżarykow njebè wuwoſtał. Wieczor ßo ſ konzertom ſapocża, w kotrymż ßo ſ najlèpſchimi ßerbſkimi ſpèwanſkimi mozami bołharſke pèßnje pſchednoſchachu. Po konzercże bè hoſcżina. Statny radżicźel Djoka Ssimicź jako klubowy pſchedßyda prèni pſchipitk na pſchecźelſtwo ßerbſkeho krala ſ bołharſkim wjeńchom wunjeßy. Profeßor wyßokeje ſchule, Gerſchicź ßerbſko-bołharſkemu pſchecźelſtwu pſchipi. Sa Bołharow póßłanz Bobcżew wotmołwi. Wón praji, ſo je bołharſki a ßerbſki lud ſa ſbliżenje a ſhromadne dżèło, wón jenoż cżaka, ſo byſchtej też knjeżerſtwje wobeju krajow ſ tutej myßlicźku napjelnjenej bykej, na cżoż bychu ßo dobre płody ßerbſko-bołharſkeho ſwjaſka pokaſałe.

Njeměry w Marokkoſkej.

W Marokku ßu nèkotre ludy pſchecźiwo tamniſchemu ſultanej poſtanyłe. Sbèżkarjo ßu ſultanowe wójſko ſbili, kotreż je do hłowneho měſta Fezza zoſałko. Hdy bychu ſbèżkarjo dobyli, by drje to kónz Marokkoſkeje było, do kotrejeż byſchtej ßo Franzowſka a Schpaniſka dżèlikej.

Wopyt pola leutnanta.

(Pokracżowanje a ſkónczenje.)

Adjutant Lèßnik wołaſche, ſo durje rostepta. Wón ſtejeſche mjenujcy pſched durjemi ßwojeho towaŕſcha, leutnanta ſe Sahańſkich. Swónczk bè hižo wottorhnył.

Domjazy knjes myßleſche ßebi, ſo je nètkole ßebi lubicź dał, ſchtoż ma ßebi wot leutnanta lubicź dacź, a ſebra ßo pſchi wſchèm ſtrachu, ſo by ßebi dalſchu haru ſakaſał. Wón ßebi wotmyßli, krucże wuſtupicź.

„Wy drje ſcże ßwój klucź ſabyli, knjes leutnanto?“ ßo woprascha, na ſkhodże ſtejo woſtawſchi. To bè jemu krute wuſtupjenje.

Adjutant Lèßnik ßo ſa nim wohladny.

„Hdże dha je leutnant ſe Sahańſkich?“

Hoſpodaŕ to njewjedżeſche.

„Hdże dha je leutnantowy ßkużobnik?“

Też to hoſpodaŕ njewjedżeſche, wupraji pak ſdacże, ſo ßnadź je w konjemzu pſchi konjoch.

Lèßnik dóńdże do konjemza, widżeſche, ſo tu liſchka njebè, a radżeſche hoſpodarjej, ſo dyrbi jeno wuſnacź, hdże je leutnant ſe Sahańſkich jèchał.

Hoſpodaŕ rjekny: „nètkole je jemu ta wèz tola kuſk pſchehnata; ſo jutſje wupowè, a to pißomnje.“

„Na tule lohkomyßlnoſcź!“ rjekny Lèßnik. „Ma ſtwiny arreſt a wotjècha? Hdże jeno mohł bycź! Hacź do dżewjecźich chzu na njeho cżakacź jako ßwèrny towaŕſch; potom dyrbju ßo wrócźicź a pſchiſjewicź — potom pſchiſjewju, ſo ßu jeho durje ſamknjene a ſo je ſwónczk wottorhnjeny był; wſchako też je wottorhnjeny.“

Pjecź mjeńſchinow do dżewjecźich pſchijècha leutnant ſe Sahańſkich. Cżmy dla mèjeſche Lèßnika najprjedy ſa ßwojeho ßkużobnika a żadaſche wot njeho, ſo dyrbi jeho pſchepocźeneho konja ſe ßkomu wotrybowacź, a to derje, hewak budże jeho ßameho ſe ßkomu rybowacź.

„To ßym ja“, wotmołwi Lèßnik khutnje.

„To mohł kóżdy prajicź“, wobkrucźeſche Jan ſe Sahańſkich, a mèjeſche zyle prawje. „Schtó je ja? — Tak, to ßy ty, Lèßniko. Cżeho dla ty to ßy? Sſy ßo ty tule dobrowólnje na ſtrażu ſtupił?“

Lèßnik ſapocża ßwoju khoſtazu rècź a dorècża to też doſpołnje. Hdyż bè dorèczał, woprascha ßo Jan ſe Sahańſkich:

„Schto ßy ty tola powjedał?“

Lèßnik cżepjeſche ßebi nad hłowu do rukow, to rèka, wón budżiſche to bjes maka cżinił.

Sahańſki ſapocża ſa Pjekarjom wołacź. Pſchi pſchetorhnjenjach a wodychnjenjach, kiż ßwojimaj płuzomaj popſchewaſche, roſeſtajowaſche jemu Lèßnik, cżeho dla tu je a hdże ma Jan ſe Sahańſkich ſ nim pſchińcź.

Hdyż wjazy nadżije njebè, ſo mohł Pjekaŕ dóńcź, rjekny Jan: „Tón cżłowjek je hiſchcże na wjeßnym piwje“, wotewſa ßwojemu konjej ßam ßedło a wuſdu, ſacżèri jeho do konjemza a da jemu ſchpatnu radu, ſo dyrbi ßo ßam wo ßebje ſtaracź, ſo nima khwile. To też kóń ſcżini. Naſajtra rano bè pizny kaſchcżik próſdny, ßyno na zyły tydżeń — na dwaj konjej wobliczene — a nimo teho bèſchtej dwaj bowaj maſaneje wody wupitej, kotruż bè lèni Pjekaŕ ſabył wulecź. Tuto dżèło njebè konjej dale niczo wadżiło; bèſche dżè jara ſtrowe ſkoczo.

Błyſchcżo ßo ſ radoſcżu a ſ młodoſtnej rjanoſcżu ſaſtupi Jan do kaßinoſkeje ſale. General ßedżeſche horka ſa dołhim blidom, na kotrymż hižo tójſchto bleſchow ſtejeſche. Prjedy hacź móżeſche jeho hejtman Wołak na bok kiwnycź, krocżeſche leutnant Jan ſe Sahańſkich k generalej. Pſchekwapjeny woſta na dobo ſtejo.

Też general ſdaſche ßo pſchekwapjeny bycź, a to niz mało na ßwoje wjeßele. Wón ſtany ſe ßwojeho ſtólza, a prjedy hacź móżeſche Jan ſe Sahańſkich hiſchcże ßwoje pſchiſjewjenje doprajicź, pſchimny leutnanta ſa ruku, ſtłóczi ju cżople a ſapocża ßam:

„Aj, mój luby młody pſchecźelo! Potajkim mam ja cżeſcź a wulku radoſcź, waß jako wutrobiteho towaŕſcha ſpóſnacź. Hdże dha ſcże byli, ſo tak poſdże pſchińdżecże. Bjes maka njebudżich waß wohladał; pſchetoż ſa hodżinu mój cżah wotjèdże. Schtó ja ßym, drje hižo wèſcże. Nètkole pak prajcże mi też ßwoje mjeno. Tehdom rosdżèli naju cżiſchcżeńża na dwórniſchcżu tak ſpèſchnje a ni ßo ſdaſche, ſo chzyſchcże też ſe ſamyßłkom mi twochnycź, tak ſo mi cżaßa njeſby, waß ßo woprascheć.“

„Jan ſe Sahańſkich, leutnant atd.“

„Kak?“ woprascha ßo general.

„Jan ſe Sahańſkich, leutnant atd.“

„Staj dha dwaj Sahańſkaj pſchi połku?“

„Jeno ja, exzellenza, na roskas.“

„Jeno wy? Knjes hejtman Wołak, je tole leutnant ſe Sahańſkich, kiż —“

„Na roskas, exzellenza, to je leutnant ſe Sahańſkich, kiż —“, wotmołwi hejtman Wołak.

„Hdże dha bydlicże, leutnanto?“

Leutnant Jan ſe Sahańſkich pomjenowa a wopißa wobydlenje, hdżeż bè general jeho wopytał.

General tſchaßeſche ſ hłowu. Wón wſa Jana ſe Sahańſkich na ſtronu.

„Scże wy tón, kotryż je prajił, »wón njech ma ßo ſ procha« a »hacź dyrbju ja hłupak runje dżenßa pſchińcź?«“

„To dyrbju na ſrudobu wuſnacź, ſo ßym to prajił, exzellenza, a jeli ſo mi, exzellenza, wodacź móżecże —“

„Nó potom — —“

„Potom chzu też wuſnacź, cżeho dla ßym to prajił, exzellenza. Jeli ſo mi, exzellenza, ßlubicże, ſo to njepſcheradżicże.“

„To chzu ßlubicź. Ale wot nikoho druheho, khiba jeno wot waß, nochzył ßebi dacź wuměnjenje poſtajicź.“

„Dokelż chzych ßo dżenßa popołdnju wo ßwoju njewjeſtu ſamołwicź.“

„So je to ſchpatna pſchicżina, woßebje pola wyſchka“, měnjeſche knjes ſ Wèżowſkich. „Haj, na tele żónſke! Poßłuchajcże hiſchcże, wy prajiſchcże njewjeſta — je dha to nètko też woprawdże?“

Jan ſe Sahańſkich hladaſche wokomik na njeho ſ błyſchcżatymaj wocżomaj a rjekny potom ſjawnje a ſprawnje: „Haj!“

„Haj?“ Wy ſcże tola ſtwiny arreſt měli?“

„Exzellenza, ßym ßo jeno wo ßwoju njewjeſtu ſamołwjał!“

„To żane ſamołwjenje njeje, wobkrucźeſche general. „Jeli ſo to waſchemu hejtmanej powèm —“

Wo to ßebi Jan ſe Sahańſkich po ſdacżu mało ſtaroſcże cżinjeſche.

Nètkole pſchińdże generalej na myßle, ſo bè nèkomu tydżeń ſtwineho arreſta dał. Wón nadrobniſcho rosprawjeſche a wopißa woßobu.

„To je ſawèſcże mój ßkużobnik był“, wotmołwi Jan ſe Sahańſkich ſ krótka.

„Waſch ßkużobnik? Teje khrobloścże tola cżłowjek wèrił njeby! Nó, jeli ta wèz ßo tak ma, tón muż krutemu khoſtanju njewuńdże. Ale nètkole —“

Nètkole rèczeſche general ſ leutnantom khwilu jara khutnje, a leutnant też jara khutnje pſchipoßłuchaſche; potom bu hiſchcże

hejtman pschiwołany. Sdasche ßo, so hejtman na tu wěz jara ßmilnje hladasche; pschetoz general tschaßesche pschi jeho ßłowach wjazy krócz s hłowu. Na poßledku dachu ßebi cźi tsjo ruku a hladachu jara wjeßeli to ßwěta.

„Potajkim, knjes leutnant, nochzu stwineho arresta tak krucze měnjeneho měcz — s dowolnoscźu jeho exzellenzy", rjekny hejtman Wołak, „hewak —"

„Haj, hewak", tez general rjekny. „Nó, budź wam wodate; njedawajcze ßwojim generalam wjazy hłupakow. Hewak pak ßo mi wy jara spodobacze. Tajki dyrbi wschk bycz, kajkiz wy scze!"

Jan se Sahańskich dyrbjesche „ßo pschi generalu ßydnycz a mnoho powjedacź wo ßwojej njewjescze. Bu prawje wjeßely sa kaßinoskim blidom.

Nětkole jeho exzellenzy jeno něschto hischcze na wutrobje leżesche: schtó je tón cźłowjek był, kotrehoż bě sa leutnanta měł. Dokelź Jan se Sahańskich zyle wěscze wupraji, so je to jeho luby Pjekař był, póßłachu po Pjekarja.

„Wojak Pjekař je w arrescze", pschisjewi wotpóßłany khorhojnik, saßo ßo wrócźiwschi, „a kaź je feldwebel sdźełił, je wot wascheje exzellenzy ßameje tydźeń pschizpěty dostał, dokelź bě ßo wyschkowsku monturu wobłekł."

Hdyź bě general tole saßłyschał, budźische mohł se ßmieczom wumrjecź, a podobnje dźěsche ßo hejtmanej. A nětkole niczo wjazy njepomhasche, nětkole wunusowa ßebi wot Jana se Sahańskich dowolenje, so ßmě zyku wěz wupowjedacź. Tak rjenje ßo w kaßinje hižo dawno sabawjeli njeběchu, woßebje niz, hdyź tu żadyn general běsche; pschetoz w pschitomnoscźi tutych knjesow je s wjetscha trochu napjate.

A hdyź ßebi wěz pschekładzemy, dyrbimy wusnacź, so bě woprawdźe rjana. Nasajtra wjedżachu wschitzy wyschzy hischcze jenu stawisnu. To bě stawisna wo młodym knjesu, kiž starymaj, zyle żanych ßrědkow njemějazymaj mandźelskimaj, kotrajź běschtaj ßwojej biletaj shubiłoj a kotrajź dyrbjeschtaj bjes miłoscze s cźaha wußadźenaj bycź, nowej jěsdnej kharcze kupi, dołho ßebi njepschekładujo a dołho ßo njewadźo s hrubym wjednikom cźaha, kaź to cźinjachu něktorsi drusy pucźowazy, ßwoju ßamßnu móscheń na kedźbu bjerjo. General bě to widźał a budźische rad tuteho młodeho knjesa spósnał; wón pak bě se samyßłom s pucźa schoł a ßwojeho mjena njemjenował. Pschi tym podawku bě knjes s Wěžowskich prěni raz Jana se Sahańskich spósnał.

Pjekař bu nasajtra rano s arresta puschcźeny; s woßebiteje miłoscze, jemu srosymicź dachu. S woßebiteje miłoscze dosta wot Jana se Sahańskich dwě plischcze, bu potom s pschijomneje dobreje ßłużby wuhnaty a na pschezo sa njekhmaneho wuprajeny, hdy saßo wyschkowy ßłużobnik bycź.

Dokelź Pjekař Kaźakej zyku winu na ßwojim njeßożu pschizpěwasche a saßo Kaźak Pjekarjej winu, so běchu jeho pola Pijakej won cźißli, roshněwaschtaj ßo wobaj khumpanaj na ßo a pschebischtaj ßo jedyn druheho.

A to by hewak kónz zyłeje stawisny był, khiba so bě poprawom rjeńschi kónz to, so bu Jan se Sahańskich sa schěscź měßazow se ßwojej njewjestu Marju Hanu swěrowany.

General bě cźah sakomdźił. To rèka, hdyź na cźaßnik pohlada, wuhlada, so je wscha nadźija shubjena, so mohł hischcze w prawym cźaßu na dwórnischcźo dozpěcź. Duź hakle radscho na dwórnischcźo njejědźesche, ale wosta pschi ßwojich lubych młodych towarschach.

Ze Serbow.

S **Budyschina.** (Wólba měschczańskich sastupjerjow.) Pschi nowowólbje tsecźiny měschczańskich sastupjerjow ßu ßo wuswolili: twarski mischtr Kaup, pjekarski wyschschi mischtr Lehmann, inżenieur Bulnheim, rěcźnik dr. Herrmann, wyschschi wucźer G. R. Neumann, pschekupz Richard Hartmann, sekretar Walther, měschczański wucźer F. Wilhelm, pschekupz Grohmann, hamtski ßudnik Böhme a schkleńczerski mischtr Mütze. Swjeßelaze je, so je mjes wuswolenymi tón krócz jedyn Sserb, knjes rěcźnik dr. Hermann. Pschejemy jemu k jeho cźeßnemu sastojństwu wjele sboża a nadźijamy ßo, so budźe wón, jeli so budźe trjeba, runje tak interesßy serbskich, kaź němskich měschczańskich wobydlerjow spěchowacź.

— S docźaßnej hodownej wobradu je ßo tudomny dźěkacźer Ernst Miczka pschekwapił. Jemu ßu trójnikow, dweju hólzow a jenu holzu, pschinjeßli. Macź a dźěcźi maja ßo po wobstejnoscźach derje. S pschikhadom małych dźěcźatkow stej pak ßo też nusa a staroscź pola Miczkez samolwiłej. Nadobnje smyßleni ludźo nochzyli pschi hodownym wjeßelu na Miczkez mandźelskeju sabycź.

— (Sso tschelik.) Sso żiwjenja pjecża nabywschi je ßebi poßłużobnik Gerabek, 1881 w Cźoplizach w Cźechach narodźeny, w pißańi ßudnistwoweho nowotwara 9 milimetrow tołstu teschinkowu kulku do spanja tschelik. Wón drje je hischcze żiwy, tola ßo sczeźka saßo sebjerje.

Se **Židowa.** Maschinistej Jakubej Kudźeli na Židowje je ßo cźeßne snamjo sa ßwěrnoscź w dźěle spożcźiło. Wón je 26. oktobra 1872 w schitańskim młynje pola Gustava Lehmanna do dźěła stupił a wot tuteho cźaßa njepschestawajcy w tymle młynje ßwěru dźěłał. Herbjo Gustava Lehmanna, kotsiz nětkole młyn wobßedźa, ßu Kudźeli s pschiczinu jeho 30lětneho dźěłanskeho jubileja nahladny pjenjeżny dar pschepodali.

S **Prěcźez.** Sańdźenu ßobotu, 6. dezembra, rano namakachu tu na Bjarez polu blisko pschi drósy Jana Augusta Wicźasa s Budyschina smjersnjeneho. Wón bèsche dźeń prjedy ßwojeho semrjeteho ßwaka, żiwnoscźerja Riedla s Dźěchorez, do Hodźija k rowu pschewodźał. Po khowanju bě ßo do Budyschina na dompucź podał. Pschi „Tsjoch Hwěsdach" bèsche pucża smylił a město so by po drósy dale schoł, bě na Kamjeńsku drohu pschischoł a po njej, měnjo so do Budyschina dźe, do Prěcźez dóschoł. Tam bě ßo ßwojeho smylenja dohladał. Runjeż jemu tam radżachu, so by tam psches nóz wostał a ßo pschi ßurowej symje na dompucź njepodał, ßo tola na dompucź nastaji, dokelź ßo bojesche, so bychu jeho domjazy ßo wo njeho psches měru bojeli. Najjkerje je jeho potom njemóz nadeschła a wón je, so by trochu wotpocźnył, ßo ßydnył, pschi tym wußnył a smjersnył. Pschi rańschich ßměrkach ludźo do Budyschina jèdźo jeho s khribjetom na semi leżaze cźèło se sczehnjenymaj nohomaj a rukomaj na polu wuhladachu. Jeho pschedeschcźnik pschi schoßeju leżesche, mjes tym so bě jemu zylindrowy kłobuk na polu s hłowy padnył. Hdyź bě ßo woßoba smjersnjeneho spósnała, jeho do Budyschina k jeho żonje a dźěcźom dowjesechu. Kak żałostne a srudne bě to saßowohladanje, hdyź mandźelska ßwojeho staroscźiweho muża, a dźěcźi ßwojeho lubeho nana, kiž bě hischcze dźeń prjedy cźiły a cźerstwy wot nich wuschoł, jako smjersnjene, se symu sprostnjene cźèło psched ßobu widźachu. Semrjety běsche ßo w Hornim Hunjowje narodźił, hakle 46 lět stary, a sawostaji żonu a tsi dźěcźi. Wón bě jara ródny, cźescźehódny muż a wuschikny dźěłacźer. Duź je żarowanje wo njeho wulke. Tutón podawk pak naß s nowa saßo na khěrluschowu schtucźku dopomina:

Ja njewěm, kak ja wotßal póńdu,
Ssmjercź khodźi pucze wschelake.

Też w druhich stronach Němskeje je ßebi ßurowa syma w nozy 5. k 6. dezembru woporv żadała. S wjeczornych Němzow pißaju: Psched Weserskimi wrotami w Kasselu ßobotu rano dźěłacźerja Jocklera, kotryż bě ßo pod jedyn schtom ßydnył, so by wotpocźnył, blisko khěżow smjersnjeneho namakachu. — Na to ßamo waschnje staj dwaj wandrowskaj na Lutterbergskej hórzy smjersnyłoj. S Mündena do Kassela pucźujo staj ßo do schoßejoweho pschěrowa k ßwacźinje ßydnyłoj, pschi cźimż staj s mucźnoscźu wußnyłoj. — W Reinhardskim lěsu blisko Beberbeckskeho hroda je 65lětna Karolina Ritterez w ßněhowym mjecźelu wumrjeła; wona bě ßama pschipoldnju s Himme do Beberbecka woteschła a bě ßo njedaloko Beberbecka, najskerje dokelź mějesche strach sa pschewinjeny, na jenu ławku ßydnyła. — W rańschich Němzach, hdyź je syma hischcze bóle hacź pola naß ßurowika, ßu mnosy ludźo pod holym njebjom w tschěłkańzy sprostnywschi wumrjeli. — W Khójnizy ßu dźěłacźerja Schebelewskeho na dwórnischcźowej drósy sprostnjeneho nadeschli; wón hnydom wumrje, hdyź běchu jeho do hojerńje dowjesli. — Wójnski invalid Schmidt bě njedaloko Tresowa na drósy smjersnył. — Khudźinku Antulskeho s Tarnowa, kotryż bě w jenej hródźi wukhow psched symu pytał, rano smjersnjeneho namakachu.

— Najwjazy gradow symy ßu pjatk 5. dezembra w Dobruschanskim papjerniku wysche wody wobkedźbowali. Thermometer tam 21 gradow symy po Reaumurje pokasowasche.

S **Hodźija.** S wjeßelom ßłyschimy, so ßo knjes duchowny Voigt hižo pschichodnu ßrjedu 17. dezembra k nam pscheßydli a so budźe njedźelu (4. adventa) tu ßwoje nastupne prědowanje dźerżecź.

S **Brěsy.** Njebo Khrysta swudowjena Schlenkrichowa, kiž je 26. oktobra t. l. tu wumrjeła, je we ßwojim testamencze 100 hr. sa swonkowne mißionstwo a 100 hr. sa Macźiczny dom wustajiła. Tute pjenjesy ßu ßo sańdźeny tydźeń s jejneho sawostajenstwa wupłaczile. Bóh saplacź jej jejnu luboscź k tutymaj dobrymaj wězomaj po ßwojim bohatstwje!

S **Bóschiz** pola Njeßwaczidła. Pschi wotkrycźu pjerschcze

w tudomnej torfowej jamje je ſrjedu popołdnju dźěłacźeŕ Winaŕ ſ Hory do njeſboža pſchiſchoł. Jemu wulka ſmjerſnjena pjerſchczowa ſchkruta na nohu padże a ju jemu ſłama.

S **Malešchez.** Sańdźenu wutoru wječor po 7 hodź. wotpali ſo tu kněža, knjeźemu pohonczej Jurkej ſłuſchaza. Kněža běſche ſe ſłomu kryta a njewobydlena. Pſchichodne naléczo chzyſche ju Jurk dacź wottorhacź a ſ nowa natwaricź. Duž wo nju ſchkoda njeje. Na wulke ſboże běchu wſchitke ſuźodne tſěchi ſe ſněhom pſchikryte, hewak bychu móhłe ſchkrě, kiž pſchi rańſchim wětſiku ruuje do wěźy cźerjachu, wjazy domow ſapalicź a tak ſchkodu naczinicź. Se ſuźodnych ſykawow bě tu Pſchiwcźańſka prěnja a Hucźinjańſka druha.

S **Budyſchinka.** Se ždnej pſchesjenoſcźu běſche naſche zyrkwine prjódkſtejeŕſtwo po woli woſadnych knjeſa kandidata duchownſtwa Mróſaka ſ Hrodźiſchcźa ſa naſcheho noweho duchowneho wuſwoliku. Sańdźenu ſrjedu ſmy jeho nětko ſ wulkim wjeſelom k nam witali. Hacź runje nětcźiſche ſymne wjedro runje jara won njewabi, běſche tola mohł rjez zyła woſada na nohomaj, ſo by ſwojemu nowemu paſtyrjej cźeſcźaze powitanje pſchihotowała. Hacź dale Pſchiwcźiz jemu zyrkwine a ſchulſke pſchedſtejicźeŕſtwo, ſchulſke dźěcźi, woſadźina młodźina a Budyſchinſke ſobuſtawy Porſchiſkeho wojeŕſkeho towaŕſtwa a wjele woſadnych napſcheczo cźehnjechu. Bliſko woſadźinych mjeſow po wupiſkanju khěrluſcha: „Khwalba budź wjeŕſchnemu“ měſtopſchedſtejicźeŕſtwa, knjes Donat ſ Pſchiwcźiz, noweho knjeſa fararja pod rjanymi, wot Pſchiwcźanow ſtajenymi cźeſtnymi wrotami ſ napiſmom: „Bóh žohnuj waſch nutskhód“ ſ wutrobnymi ſłowami powita, ſo jemu dźakujo, ſo je powołanje zyrkwineho pſchedſtejeŕſtwa tak pſcheczelnje pſchijał, ſ dobom jemu pſchejo, ſo by jeho dźěło we woſadźe dołhe a žohnowane było. W mjenje zyłeje woſady a ſchule witaſche jeho k. zyrkw. wucźeŕ Petrik, na to pokaſujo, kak ſu woſadni wſchě mozy napinali, ſo bychu ſwojemu nowemu fararjej hižo prěni dźeń pokaſali, ſo jemu wutroby połne luboſcźe a dowěrjenja napſcheczíwo njeſu. Knjes faraŕ ſ hnutymi ſłowami wotmolwi, ſo chze ſo prózowacź, ſo mohł wſchitku wopokaſanu cźeſcź a luboſcź ſe ſwěrnym ſkutkowanjom w ſwojim nowym aſtojńſtwje ſarunacź.

Na to wróczi ſo cźah. Ssrjedź Pſchiwcźiz cźehnjeſche pſches druhe cźeſtne wrota ſ napiſmom: „Budźcźe wutrobnje powitany“. Hdyž wón ſ Pſchiwcźiz wuſtupi, ſtrowjachu ſwony prěni krócź ſwojeho noweho fararja. Na farſkim dworje, pſched kotrymž běchu Budyſchinkcźenjo rjane cźeſne wrota ſe ſerbſkim a němſkim powitanjom ſtajili, wulka ſyła luda, mjes nimi tež knjes ratarſki radźicźel Steiger a jeho knjeni mandźelſka a knjes faraŕ Krygaŕ-Porſchiſki, na ſwjedźeńſki cźah cźakachu. Knjes ratarſki radźicźel Steiger witaſche jako ſaſtupjeŕ kolaturſtwa knjeſa fararja, ſwoje wjeſele wuprajiwſchi, ſo je woſada tak w jenej myſli ważny ſkutk nowowólby duchowneho dokonjała; wón wupraji dale, ſo je dobreje nadźije, ſo ſo woſada ženje kacź njebudże, ſo je k knjeſej Mróſakej ſ tajkim dowěrjenjom napſcheczíwo pſchiſchła. Knjes faraŕ w ſwojim wotmolwjenju wo to proſcheſche, ſo by rjany ſwjaſk dowěrjenja a luboſcźe, kajkiž knjeſtwo a gmejnu hromadźe dźerźi, tež naſtał mjes knjeiſtwom a farſkim domom. Guſtla Nowakez ſ Budyſchinka a Guſtla Henigez ſ Pſchiwcźiz pſchepodaſchtej knjeſej fararjej ſ pěknymaj hróncźkomaj ſerbſku bibliju a ſerbſke ſpěwaŕſke jako dar młodźiny. Hdyž běſche hiſchcźe knjes Grul jeho w mjenje ſchulſkeho prjódkſtejeŕſtwa powitał, poſtrowi jeho knjes faraŕ Krygaŕ jako dotalny ſaſtupjeŕ farſkeho měſtna a jako jeho pſchichodny najbliźſchi ſuźod, wſchě ſwoje pſchecźa wopſchijejo do ſtareho ſerbſkeho ſłowa: „Daj Bóh ſboże!“ S wuſpěwanjom khěrluſcha: „Njech Bohu dźakuje“, ſo ſwjatocźnoſcź ſkónczi. Knjes faraŕ ſaſtupi prěni krócź do ſwojeho noweho doma, kiž běſche hódźnje wuhotowany a rjenje wudebjeny. Schulſkim dźěcźom a młodźinje zakty hłód a cźopły khoſej bórſy ſymu ſe ſtawow wuhnachu. Wjecźor ſjenoczi ſo wjele woſadnych ſ knjeſom kolatorom a ſ knjeſom fararjom k ſwjedźeńſkej hoſcźinje w Nowakez hoſcźenzu, mjes tym ſo ſo młodźina ſ rejemi ſabawjeſche. Pſchichodnu njedźelu — da-li Bóh — knjes Mróſak pſches knjeſa wyſchſcheho zyrkwinſkeho radźicźela ſwjecźiſnu doſtanje a ſo do ſwojeho ſaſtojńſtwa ſapokaże. Bóh luby Knjes žohnuj naſcheho noweho knjeſa fararja!

S **Bartiſich** a **Hrodźiſchcźańſkich ſtron.** Skoro po zyłej Łužizy nadeńdźeſch wuſtawy, kotrež ſu wulke žohnowanje ſa naſch lud. Ssu to rataŕſke nalutowaŕnje a wupožcźowaŕnje, kotrež ſu ſawěſcźe ludowe kubłarki a wukhowanki. Hižo ſchulſke dźěcźo nucźa, ſwój roſch, kotryž je wot wuja abo cźety k ſelenemu ſchtwórtkej doſtało, abo kotryž je ſebi ſe ſwojej pilnoſcźu ſaſłużiło, do boka położicź, hdźež ſo ſ cźaſom pſchiſporja. A ſchtož je dźěcźo nawukło, to młodźenz a wotroſcźeny dźerži. — Maſch-li druhdy wjetſche dochody, hacź tu khwilu trjebaſch, a njemóžeſch je ſe ſkładnoſcźu na banku donjeſcź, dokelž je to pſche wobcźeżne, praj, ſchto ſo potom huſto ſ tak nětkotrej hriwnu ſtanje? Wona ſo ſa njetrěbne wěźy wuda a cźi potom pobrachuje, hdyž pjenjeſy ſa nuſne wěźy trjebaſch. A hlaj, pſched tym chzedźa cźe nalutowaŕnje wobarnowacź a cźe k ſlutniwoſcźi wotcźahnycź. Haj, kubłarki ſu nalutowaŕnje, — ale tež wukhowanki. Kak to? Něſkajke njeſboże w hoſpodaŕſtwje abo pſchewulke wudawki ſu twoju móſcheń wuprózniłe, a tola ſo pſchezy wjazy pjenjes wot tebje žada. Schto nětko? Dyrbiſch k ſuźodej hicź? To cźini cźe wotwiźneho, a pódla teho njeje to žadyn luby pucź, hdyž dyrbiſch wo pjenjeſy proźycź, a ſnadź hiſchcźe podarmo. A ſnadź ſo ſuźod ſam do wuſkoſcźow pſchinjeźu, hdyž je cźi k woli a cźe njecha wotpokaſacź. A kak huſto njeje tajki pjenjeźny wobkhad pſches tón abo druhi pſchipad mjes pſcheczelemi njepſcheczelſtwo naczinił! Kak wjele ſwobodniſchi je tón muž, kiž je ſobuſtaw jeneje nalutowaŕnje a wupožcźeŕnje a ſ tej w běžazym ſliczbowanju ſteji! Hacź k wěſtej ſumje ma tam kredit. Kak wyſoko jón wuźiwa, to wot njeho wotwiźuje. Ma-li lěpſche dokhody, dha wrócźo płacźi. Tak ma tam bórſy dołh, bórſy ſaſo dobre, zyłe kaž to cźaſ a hoſpodaŕſtwo ſobu pſchinjeſtaj. Tajka pokładniza je jehołbankijej, kotryž jemu ſa krótki cźaſ bjeſe wſchěch pucźow a wjele wudawkow pobrachowaze pjenjeſy mjelcźizy poſticźa, nalutowane pak dani. Kajki wużitk ma tajkle wobkhad ſ bliſkim pjenjeźnym žórkom, to kóždy póſnaje! — Bohużel pak my na narańſchej ſtronje Sſerbow tajkeho žohnowanja njewużiwamy, dokelž tudy hiſchcźe žanych nalutowaŕnjow a wupožcźowaŕnjow njeje. Teho dla je powjeſcź ſwjeżelaza, ſo ſo jutſje 14. hodownika, popołdnju w 2 hodź, w Rakojdźańſkim hoſcźenzu ſhromadźiſna wotměje, w kotrejž budźe wjednik ſwjaſka rataŕſkich towaŕſtwow w Saſkej, k. Reinke ſ Draždźan, wo nadawku a naprawjenju ſpomnjenych pokładnizow pſchednoſchowacź. Po tym ſměje ſo wo ſałoženju tajkeje pokładnizy ſa Hrodźiſchcźańſku a Bartſku woſadu jednacź. Wěſcźe ſo tale ſhromadźiſna prawje bohacźe wopyta, ſo by ſ dobrym wuſpěchom była ſa naſch lud!

S **Hucźiny.** Naſcha wohnjowa wobora dyrbi nětkole ſkoro kóždy dźeń ſwoju ſykawu pſchahacź. Sańdźenu wutoru wječor ſu naſchi haſcherjo ſtraſchny woheń w Maleſchezach ſalecź pomhali, a ſrjedu w nozy chzychu teho dla po napinazym dźěle duſchnje wuwotpocźowacź. Tola hižo naſajtra jara ſahe rano, hdyž hiſchcźe w cźopłym ložu ſłódko dřemachu, jich ſaſo wohnjowa truba do ſuroweje tichějkanzy wołaſche. Hejtman naſcheje wohnjoweje wobory ſwoje ſwěrne muźſtwo ſe ſwucźenej ſpěſchnoſcźu pod ſobu ſhromadźi, ſo by ſ nim na haſchenje wulkeho wohnja wujěł, ſ kotrehož płomjenjemi ſo ſ ranja njebjo kaž ſ krwju cźeŕwjenjeſche. Rucźe běſchtaj konjej ſapſchehnjenaj, a kaž ſ wichorom ſykawa k ranju cźěrjeſche. Cźim dale pak wona wote wěźy lecźeſche, cźim bóle ſo cźeŕwjenoſcź ſhubjowaſche. Temu ſo muźſtwa njemało dźiwachu, hacź jim ſkónczńje myſliczka ſwitaſche, ſo bě ſkhadźaze Boże ſłónczko njebjo rózojcźe ſbarbiło. A dokelž hewak njebě nihdźe žaneho kura widźecź, ſo roſſudźichu, ſo ſawrócźicź. Mjes tym bě ſłónczko kraſnje ſeſkhadźało a njebjeſka cźeŕwjenoſcź bě ſo do módriny pſcheměnika. Sa to běchu ſo wohnjowym wobornikam w krutej tichěſkanzy noſby ſcźeŕwjenike a khiprſchim ſo wone ſamo módrjachu, w cźopłej ſtwje pak ſo ſaſo jich ſwucźena barba wrócźi. Druhi krócź pak ſo naſchi haſcherjo nochzedźa rańſchim ſeram ſaſo ſaklaſnicź dacź.

S **Hrodźiſchcźa.** Sańdźenu wutoru 9. dezembra bu naſch nowy Bożi dom ſ wulkej ſwjatocźnoſcźu poſwjecźeny. S dobom ſwjecźeſche naſch faraŕ k. Mróſak 25létny jubilej ſwojeho ſkutkowanja w naſchej woſadźe. Bliżſchu roſprawu wo ſwjedźenju pſchinjeſemy ſa tydźeń.

S **Ketliz.** Dokelž ſo k. duchowny Voigt pſchichodnu ſrjedu do Hodźija pſcheſydli, budźe wón jutſje njedźelu, 3. adventa, ſwoje wotkalne prědowanje dźerżecź, a to dop. w 9 hodź. ſerbſke a po tym ½11 hodź. němſke.

S **Lubija.** (Sſo ſatſélił.) Sańdźenu njedźelu je ſebi pſchi ſjawnych rejach w tudomnej tſeleŕni 23létny paſaŕſki pomoznik Pawoł Franka ſ Barlina ſe ſchěſcźrołkateho revolwra kulku do praweho ſpanja tſélił. Porejwawſchi a piwo wupiwſchi wón ½11 hodźin, hdyž bě ſo pſcheſtawka pſchipowjedźiła, pod krónaty ſwěcźnik ſtupi. Prjedy hacź móżeſche jemu něchtó wobaracź, bě wón kulku do ſebje tſélił a ſ krwju połaty k ſemi padnył. Cźežkoſranjeneho jeho do

pódlanskeje stwy donješechu, hdyž bórsy wumrje, prjedy hacž bě sawołany lěkař pschischoł. Franka je žo pjecža s dźowku jeneje wudowy, kotraž je psched nětkotrymi měžazami s Barlina do Lubija pschiczahnyła, wodźił, tola holza wo njeho njerodźesche. Sso teho dla rudžo je wón s Barlina do Lubija pschijeł, so by žebi tu žwojeje njesbožowneje lubosczе dla žiwjenje wsał.

S **Delan.** Minjenu žrjedu wotměwasche žo w Rózeńczе wulka hońtwa. Wěso njchě sa pscheproschenych hońtwarjow žadyn plešer, w žurowej symje, kajkuž ju sańdźeny tydźeń mějachmy, zyły dźeń po holi a polach žypotaty žněh měricź a to wschitko dozyła bjes wuspěcha. Ani wopuschki swěriny žo njepokasa, tak so s natykanych tšělbow też niz jedyn wutšěł czichi měr w holi njeskasy.

S **Wokrancźiz.** Na tudomnym knježim revěrje je žo 3. dezembra hońtwa wotměła. Pschi tym žu 80 sajazow, 2 lěžnej kokuschi a 1 kanikla satšělili.

S **Draždźan.** Czežka syma knježesche druhu njedźelu adventa, 7. dezembra, tuteho lěta też nad Draždźanami; pola Kobja běchu w nozy 20 gradow symy měli. Tola pak njebě ani syma, ani wikowanske žiwjenje, měr Božeho dnja kamaze, kotrež je nětko hižo tutu njedźelu dowolene, wotdźerżecź mohło wožadku wěrjazych Sserbow w zusbje, žwój duchowny dobytk pytacź w Božej žłužbje w lubej macźernej rěczi a žwoju wutrobu shrěcź w towarstwje wěrybratrow žwojeho luda. Pschipołdnju 1/2 12 běchu w kschižnej zyrkwi žerbske kemsche. Knjes farař Běrnik s Klukscha prědowasche a spowjednu wuczbu mějesche knjes farař Jakub s Njeżwaczidła. Spowjednych bě žo tola 118 seschko, 49 mužskich a 69 žónskich. — Biblijskich pucźnikow na lěto 1903 bě 100 žobupschinjeżenych, a te hischcze njedożahachu. — Bóh žohnuj nasch žerbski lud w zusbje s prawej bohabojasnosczu!

Se Shorjelza. (Khostanska komora.) Na skótnych wikach bě khěżeŕ Dreißig dźěłaczerjej Hermannej Kmjeczej s Kropnje krumu wotkupił, kotruž tutón jako strowu a žuczelnu wukhwalowasche. Skoczo domoj pschihnawschi, Dreißig bórsy spósna, so bě žo sjebacź dał. Krumwa pospochi kaschlowasche, žmjerdźaze mloko dejesche, a na to, so by žuczelna była, njebě žanych myžlow. Lawniski žud w Rólanach bě Kmjecża jebanstwa dla k jastwu na 3 měžazy sažudźił, mjes tym so bě žo jeho žonje jastwo na 2 měžazaj a dźowzy Idże — kotrejž běschtej wobej khoru krumu wukhwalecź pomhałej, 30 hriwnow pjenježneho khostanja pschiżudźiło. Kmjecź žo pschecźiwo temule wužudej powoła, a druha instanza, dźiwajo na to, so bě žo s powyschenjom skótnych płaczisnow Dreižigowa schkoda ponižiła, jemu jeho khostanje wo 1 měžaz pschikrótschi. Jeho dźowzy žo khostanje do zyła spuschczi.

Hoscźenzarja Augusta Dreßlera s Mikowa bě lawniski žud k jastwu na dwaj dnjej saždźił, dokelž bě pjecża s jeneje bróżnje lupiny kranył. Druha instanza Dreßlera wuwinowa, dokelž žo njehodźesche jemu žaneje winy dopokasacź.

S **Czorneho Khołmza.** W tudomnej skale je sańdźenu póndźelu dźěłaczeŕ K. se Zidźineho do njesboża pschischoł. Na njeho žo scźěna kamjenjow wali a jemu wutrobno czežko scźischcża, czoło frani a nožowu kóscź slemi. Snjesbożeneho žu do Wojerez do tamnischeje wokrjeżneje hojernje dowjeżli.

S **Jikoz.** Tudomny nehdże 45lětny dźěłaczeŕ Eiselt je žo psched nehdże dwěmaj njedźelomaj shubił. Jeho žona se schtyrimi dźěczimi njewě, hdże je wostał, a boji žo, so je wón nehdże do njesboża pschischoł.

S **Narcza.** Pschi liczenju skota je žo w naschej wsy w 47 dworach 56 koni, 351 howjadow, 8 wowzow a 282 žwini naliczilo

Se Sslepeho. Tudomny pěschi žandarm Knietsch mějesche žo tele dny psched wójnskim žudom w Shorjelzu samolwicź, dokelž bě pjecża žwojemu pschedstajenemu wopaczne powjesce pschinoschował, jeho wobelhał a jemu njepožłuschny był. Dokelž je po wobžwědczenju wězywustojneho Knietsch we žwojim myžlenju khory był, hdyž je žo pschecźiwo sakonjej pscheschoł, jeho žud wuwinowa.

Daniel we lawowej jamje. S tutym mjenjom je lubosnc powjedańczko wuschko, kotrež wschitkim cźitarjam należnje poruczamy Ani wam nochzu pscheradźicź, kajki sajimawy a wot prědka hacž do kónza putazy je jeho wobžah. Spiżował, knjes farař Dobruzky we Wojerezach, je žebi s nim woprawdże sjawny dźak sažłużił Duž kupujcze a cźitajcze pilnje! Knižka hodźi žo młodym a starym a płaczi 25 np.

Přilopk.

* (Bjesdźěłosczź w Draždźanach.) Wjele tyžaz dźěłaczerjow je w Draždźanach bjes dźěła. Měschczańska rada je žebi teho dla wot měschczańskich sastupjerjow 100,000 hriwnow žadała, so mohła nusn czerpjazemu ludej dźěło a sažłużbu dacź. — W kralowskim dźiwadle smeje žo 20. dezembra pschedstajenje žiwych wobrasow. Mandźelska krónprynza Bjedricha Augusta je nawjedowanje pschedewsała. Wunoschk žo mjes hódnych dźěłaczerjow bjes dźěła rosdźěli.

* (Nowotwar Augustužoweho mosta.) Plany sa nowy Augustužowy móst je kral sa prawe spósnał. Duž bórsy s nowotwarom sapoczinu. Město dotalnych 13 stołpow smeje nowy jenož 9, kotrež budża 40 metrow mjes žobu sdalene. Nětczicha Helbigez korczma budże žo dla nowotwara wottorhacź dyrbjecź. Na jejne městno měschczańska strażerńja pschińdże a jena nowa korczma. Stary móst na nowo-měschczańskej stronje wottorhacź sapoczinu, a stejo wostajeny dźěł žo s nakhwilnym drjewjanym mostom s nowym městom sjednoczi.

* (Khostanza lepili.) Straschneho paducha Augusta Maiwalda, kotryž je se Shorjelzskeho jastwa czekuył, žu w jenej hospodże w Grimmje sajeli. Wón je žo wusnał, so je žo w Schlesynskej a w Lipsczanskich a Grimmaskich stronach do wjele domow dobywał a žebi s tym zyrobu, pjenjesy, jedyn czažnik, jěsdne koło a druhe wězy nakradnył.

* (Sso rosmjatk.) W Thyssenskich dźěłarnjach w Essenje je 60 zentnarjow czežka żelesna plata na jeneho dźěłaczerja padnyła a jeho rosmjatka. W tej žamej dźěłarni je jedyn dźěłaczeŕ žwojeho towarscha s kruchom żelesa sarasył.

* (Dźěsczi žo spalikej.) W żelesnych khachlach satepiwschi bě jena žona wuschka, 2 dźěsczi w samknjenej stwje žamej wostajiwschi. Hdyž žo sa hodźinu domoj wróczi, wona žałožne njeiboże wohlada. Jene dźěczo swuhlene psched khachlemi leżesche, druhe saduschene w jenym kucze na pok wupaleneje stwy. Wboha žona bě se stróżelemi wscha sprostnyła.

* (Slawinu [padazej žněhowej žepju] saždypnjenaj.) W bayerskich alpach staj žo dwaj pucźowarjej s Mnichowa, póstski adjunkt Knösel a wojerski konjazy lěkař Gebhart, s lawinu pschekhwatałoj a žo morikoj. Jedyn druhi pucźowař žo s jenej posdźischej lawinu shrabny a žo 30 metrow dale wjerhny, tola tón mózesche žo wukhowacź.

* (Smjersnył.) Blisko Liebenwerdaskeho dwórnischcza žu sańdźenu póndźelu 45lětnoho dźěłaczerja Hoffmanna s Thalberga smjersnjeneho namakali.

* W Jeistritzu w Koruntanskej (Awstriskej) je farař na wołtarju padnył a na žmjercź skhorił. Kaž žo wupokasa, bě žo do wina žylny jěd smeschał. Na kajke waschnje je jěd do wina pschischoł, njeje žo hodźiło wužlědźicź.

Sa nowy Maczicźny dom

je žo w lěcze 1902 dotal nahromadźiło: 1411 hr. 69 np.

Dale žu sa njón darili:

Na Habrinkez kwažu w Brěsowzy nasběrak kwažny herz Domel	2	50	
N. N. s H. 1 hr., N. N. s H. 2 hr., N. N. s H. 1 hr., N. N. s H. 1 hr., N. N. s H. 1 hr., N. N. s H. 1 hr., N. N. s H. 1 hr., M. D. s H. 1 hr. = ...	9	—	
Czisty wunoschk knižkow: „Dopomnjenki na fararja Mrósaka w Budestezach“	7	30	
Wotkasanje njebo Khrystiany swud. Schlenkrichoweje s Brěsy	**100**	—	
Lischki-Póndźelnizy: Hrosnje, hrosnje skobaschtaj — naju pschi žurowej symje 150 + 40, „Ssyrotzynej“ dopižnizy po 50 + 50, žwoju hischcze ras pschižbydnikej sa 50 pschedach, jenu pak „Ssyrotzy“ napižachmy 10 np. =	3	50	
W „Katholskim Póžle“ czižło 50. lěta 1902 hižo kwitowane: Молоканы: 1 hr. — Radworska płatowa komižija: Na czahu 10./11. 02. 20 np., na Bjeżadże 35 np., statnosczź 75 np., njedaloko rěsaka 70 np. Hromadże 2 hr. = . . .	3	—	
Hromadże: 1536 hr. 99 np.			

S dźakom kwituje a dalsche dary pschijimuje

farjadnistwo Maczizy Sserbskeje.

Kóždemu budże drje derje znate, so firma

Oskar Butter

pschi żitnych wikach 2,

najwjetschi a najbohatschi wubjerk **zahrodniskeho grata, dobrych worzlowych tworow, kuchińskich wèzow, hospodarskich maschinow, niklowych tworow** (praktiskich nowoscżow), **s nikom platerowanych blidnych a kuchińskich żndobjow** posticża. Duż njeskombż nichtó, żebi jara rjenje wuhotowanu pschedawarnju wobhladacż.

Pschi tunich płacżisnach a kedżbliwym poßłużenju kóżdy kupz za 10 hriwnow kupiwschi

żwój żamżny wobras

po fotografiji we wulkoscżi a wuwjedżenju, każ we wukładnym woknje na pruhu wustajeny wobras

darmo dostanje!

Lubijska banka.

Danimy pjenjesy na sapołożenske knižki

pschi wschędnym wupowjedżenju $2\frac{1}{2}\,\%$

„ mèżaczнym „ $3\,\%$

„ tsimèżaczнym „ $3\frac{1}{2}\,\%$

„ schèscżmèżaczn. „ $3\frac{3}{4}\,\%$

„ dwanaczemèżaczn. „ $4\,\%$

Filiala Lubijskeje banki w Budyschinje

pschi lawskich brjebjach.

Dobre jutry!

Wjele wjesołych hodow a wjele dobreho jutrownoho wobjeda

**Schieschka a Rjeczka

Serbske towařstwo za Khwaćicy a wokolnosć

změje jutře njedźelu popołdnju w 5 hodź. swoje **měsačne posedźenje.** **Předsydstwo.**

Do Delnjeho Wujesda!

Hodowne wupschedawanje po nadpadnje tunich płaczišnach.

Dołhe schkórnje po 12 mk. hacž do 14 mk.,
połdołhe schkórnje po 6 mk. hacž do 7 mk.,
schkórniczki po 5 mk. hacž do 7 mk.,
žonjaze schnórowanske cžrije 4 mk. hacž do 7 mk.,
dźěczaze schnórowanske cžrije po 30, 50 a 70 np., 1 mk. 1 mk. 25 np. hacž 3½ mk.,
žonjaze plyschowe stupnje po 2 mk. 70 np. hacž do 4½ mk.,
žonjaze stupnje se spinn po 3½ hacž 4½ mk.,
filzowe stupnje sa dźěczi po 46 np., 68 np., 80 np., 1 mk. 10 np.
filzowe schkornje sa dźěczi po 1 mk. 35.,
filzowe stupnje sa žónske po 60, 95, 1 mk. 18 np.,
filzowe schtórnje sa žónske po 2 mk. 75 np.
filzowe stupnje sa mužitich po wschěch płaczišnach,
tosle sa žónske po 38, 66 a 88 np.,
tosle sa mužitich po 80, 95 a 1 mk. 18.

August Schramm, schewski mischtr.

Najlěpsche z najlěpscheho

k hodownemu tykanzowemu a kołaczowemu pjeczenju z nałożenjom mojeho njedozpiteho jeniczźy **woprawneho koruschkoweho wolija.**

Tónle koruschkowy wolij dawa niz jenož tykanzam a kołaczam wubjerny žłód, ale tež hibanje cźěsta pospěscha. Tutón wolij žo na pjeczny zokor abo do mloka kapa, kotraž žo cźěstu pschidawa.

Heinrich Müller w Lipsku, pschi Jansłim torhoschczu 21. wunamakać koruschkoweho wolija.

Koruschkowy wolij maja w Budyschinje scźěhowazy kk. pschekupzy na pschedań:

C. F. Dietrich na jerjowej haßy,
Otto Engert na lawskej haßy,
Ernst Glien pschi žitnych wikach,
H. Gruhl na seminarskej haßy,
B. Halka na lawskej haßy,
P. Hofmann na žerbskej haßy,
H. Kunack naßl. na bohatej haßy,
G. Küttner na žerbskej haßy,
Herm. Kuschke na schulerskej haßy.
E. Lehmann na žerbskej haßy,
R. Neumann na Matekskej drósy,
Carl Noak na žitnej haßy,
Khorla Preißer jr.
Ad. Rämsch naßl. p. realnej schuli,
Otto Sachse na bohatej haßy,
Schischka a Rjeczka na lawskej h.
P. Walter na bohatej haßy,
Jan Wjenk na lawskej haßy,
A. Wendler na Bismarkskej drósy.
Fr. Wölfle pschi mjaßowych jědkach.

Pschispomnjenje: Jenož woprawny, hdyž žo jako schkitanske znamjo „schtom" pokazuje.

Pscheczehnjenja dla žo wot dźenžnischeho dnja

1000 porow drjawjenzow a 500 porow drjewjanzojtych stupnjow

po jara poniženych płaczišnach wupschedawaju.

Drjewjanzerńa Oty Hebera
pschi žerbitich hrjebjach 14.
Proschu na moju firmu kedźbowacź.

Dobru
pscheničznu muku
hachtl po 90 np. poruča
Khorla Kahrowe.

Sslowki,
raiß, nudle
porncza **Khorla Kahrowe.**

Paleny khojej

wožebnje žłodźazy a wonjazy
punt hijo po 80 np. hacž 200 np.
poruča
Hermann Kuschka
na schulerskej haßy 5.

Khěža na pschedań.

Nowa khěža w Budyschinku cźišło 4 se 4 górzami pola a łuki je se žiwym a morwym inventarom na pschedań. Wscho dalsche je tam shonicź.

Hischcże dobry žuknjany **kožuch** a khołowy z jelenjazeje koże žu na pschedań na wyšokej haßy cźišło 8 delka.

Po najtuńischich płaczišnach mam hischcże
žonjaze žaketowe kožuchi
žonjaze kožuchi z wobšadźenjom
a někotre **pohonczaze kožuchi** na pschedań.
Hana swudowjena Michaelowa
w Bukezach.

Ssoki

wubèrane punt po 15 np.
lamane bantojte nudle
punt po 23np.
pscheńczņu muku punt po 15 np.
poruča
Khorla Kahrowe.

Schtrympy

schtrykuju a pschischtrykuju. Dokelž piched někotrymi lětami wobědnywschi žo z niczim druhim njemóžu sežiwjecź, proschu mi dobrocziwje schtrykowanske dźěło pschiwobroczicź.

Jan Schenk
na hornczerskej haßy 29 w sadnjej thěži.

Ssylna **ranza** blisko k proßatam je na pschedań w Trupinje cźišło 3 pola Rakez.

Holzy, kotrež chzedźa **warieź** nawuknycź, žo pschijimuja w hoscźenzu skoteho žłónza.

Hischcże dwaj rólnaj pohónczej

žo k nowemu lětu pytataj na knježi dwór w Delnjej Kinje.

Wuczobnik žo pyta.

Ssyna sprawneju starscheju, kotryž chze resnistwo nawuknycź, k jutram 1903 pyta
Pawoł Kschižan
pschi žitnych wikach 22.

Dobre dźowki, žłužobne a swinske holzy, kuchańki, rólnych pohonczow, wolazych, dźěłaczerske žwójby pyta **Spannowa** na małej bratrowskej haßy.

W mojej pschedawańi kolonialnych tworow atd. k jutram 1903 žyn sprawneju starscheju městno jako

wuczobnik

namaka. Wopytanje pschekupskeje schule a žerbska rěcź je z wumènjenjom.

Franz Wölfle
(prjedy Moritz Mjerwa)
w Budyschinje.

Wuczobnik žo pyta!

Ssyn sprawneju starschej w mojej pschedawańi kolonialnych tworow palenzańi jutry 1903 z pschihódnymi wumènjenjemi město jako wuczobnik namaka.

Pawoł Pětschka
pschi drjewowych wikach.

Dźowku k žwinjom
dowěrnu, k nowemu lětu pyta **Lomer** w Lětonju pola Porschiz.

Někotrych wożenjenych a njewożenjenych wotroczkow k nowemu lětu kralowski remonski de pot w **Kalkreuthu** pola **Wulkeho Hajna** pyta.

Hana swudowjena Ssommerowa
nowa maßeurka
a saprajaza žona

bydli na nowej haßy cźišło 6 pschi kamjentnej haßy. Wona je 10 lět w žwojim powołanju jako maßeurka w Tharandtskich a Draždźanskich kupjelach była a khorym žonam a dźěczom wot słych khoroscźow pomha, teho runje wot cźežkeho žłyschenja a želoczoka (Salzfluß.)

Próstwa.

Wyšokodostojneho knjesa fararja Domaschku w Budestezach wutrobnje proßymy, so by žwoje nastupne prědowanje, 2. njedźelu adventa dźerżane, wocźischcźecź dał.

Wjele kemscherjow.

Za bohate wopokazma zwjeselaceho dźělbraća, kotrež su so mi při składnosći mojeho 80. narodneho dnja z tak mnohich stronow, samo z wukraja, přećelniwje dostałe, wuprajam z tutym swój najwutrobniši dźak.

W Ketlicach, 10. dez. 1902.

K. A. Kocor.

(K temu cźišłu tśi pschiłohi.)

Prěnja pschiłoha k czišku 50 Serbskich Nowin.

Ssobotu 13. dezembra 1902.

Płaczišny rěsneho skotu na Drażdżanskich skotnych wikach

8. dezembra 1902.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druźiny a wosnamjenjenje.	Żiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnosće hacź do 6 lět	37—40	68—70
awstriske	37—41	68—72
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	34—36	63—66
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	30—33	60—62
4 ßnadnje pizowane kóźdeje staroby	—	52—56
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnosće	35—37	63—67
2 połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnosće hacź do 7 lět	32—34	60—62
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	29—31	56—59
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojzy	27—28	52—54
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	56—50
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnosće	36—38	63—66
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	33—35	58—62
3. ßnadnje pizowane	28—31	54—57
Cźelata:		
1. najlěpsche s młokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	45—48	69—72
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	42—44	65—67
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich stschiżenjow w starobje hacź do 1¼ léta	48—50	62—64
2. mjaßne	46—47	60—61
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	43—45	56—58

Płaczišna żitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Żitowy dowos w Budyschinje: 1753 měchow.	W Budyschinje 6. dezembra 1902. wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.	W Lubiju 11. dezembra 1902 wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.
Pschenża běła	7	65	7	79	7	50	7	65
" żołta	7	36	7	50	7	6	7	29
Rožka	6	56	6	72	6	25	6	50
Jećmjeń	6	65	6	79	6	7	6	50
Wowß	6	80	7	20	6	30	6	70
Hróch (50 kilogr.)	10	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	50	9	50	8	—	9	50
Jahły	12	50	16	—	12	—	16	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	50	2	50	1	50	2	—
Butra 1 kilogr.	2	10	2	40	2	10	2	40
Pschenična muka 50 "	9	—	17	50	13	50	15	50
Rjana muka 50 "	8	—	13	50	10	83	11	83
Ssyno 50 "	2	50	3	—	3	50	3	80
Ssloma 600 "	18	—	23	—	23	—	28	—
Proßata 546 schtuk, schtuka	10	—	18	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	25	4	80	5	25
Rjane wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	50	5	25	5	75
Pschenični gris (50 kilogr.)	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris (50 kilogr.)	—	—	6	50	—	—	—	—

Runklizowe ßymjo, punt po 50 np. — **Cźerwjeny dźeczel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyschinje płaczeschе: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 13 hr. — np hacź 13 hr. 24 np., żołta 12 hr. 51 np. hacź 12 hr. 75 np, korz rožki po 160 puntach 10 hr. 49 np. hacź 10 hr. 75 np, kórz jećmjenja po 140 puntach 9 hr 31 np. hacź 9 hr. 50 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 7 hr. 95 np. hacź 8 hr. 9 np., pschenża (żołta) wot 7 hr. 65 np. hacź 7 hr. 79 np., rožka wot 6 hr. 90 np hacź 7 hr — np., jećmjeń wot 6 hr. 90 np. hacź 7 hr — np., wowß wot 7 hr. — np. hacź 7 hr. 10 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu

4. dezembra 1902.

Po 50 kilogr: Rožka wot 7 hr 19 np. hacź 7 hr. 38 np., pschenża wot 7 hr. 65 np. hacź 7 hr. 95 np., jećmjeń wot 6 hr. 70 np. hacź 6 hr. 78 np, wowß wot 7 hr. — np. hacź 7 hr. 30 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacź 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., ßyno 4 hr. 25 np., běrny 2 hr. — np Ssloma (600 kilogr.) 20 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 10 np hacź 2 hr. 40 np.

Wjedro w **Londonje** 12. dezembra: syma.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smėje 3. adventsku njedźelu rano w 7 hodźinach farař Räda němsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin němske a w 10 hodź. ßerbske prědowanje. — Wutoru popołdnju w 5 hodź. budże we Wulkim Wjelkowje a ßriedu popołdnju w 5 hodź. w Kelnje ßerbska adventska nutrnosćź. — Tydźenske sastojnske dźěło smėje farař Räda.

Wěrowani:

W **Michałskej zyrkwi**: Martha Helena, Pawoła Augusta Pjecha, khěžerja a tyscherskeho mischtra w Bórku, dź. — Augusta Martha, Jana Ernsta Mikanje, fabrikarja na Żidowje, dź. — Marja Bertha, Hendricha Ernsta Měta, fabrikarja na Żidowje, dź.

Křćeni:

W **katholskej zyrkwi**: Khorla Bjedrich a Hilźbjeta Marja, Franza Soloteho, krawskeho mischtra, dwójn. — Helmut Khorla, Helmuta Heideka, hoboista, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 29. novembra: Jan Jurij, Jaroßławа Duscheka, krawza, ß, 3 m. 20 d. — 30. Madlena, Michała Benna Domscha, kublerja w Bosankezach, dź, 8 m 22 d. — 1. dezembra: Pětr Kubiza, żiwnoscźer we Wulkich Debżezach, 70 l. 3 m. — Johana Helena swud. Klempowa rodź. Krawsej s Hodźija, wobydlerka wokrjeßneje khorownje na Żidowje, 71 l. 7 m. 27 d. — 3. Handrij Urban, dźělaczer s Klukscha, we wokrjeßnej khorowni na Żidowje, 68 l. 7 m. 20 d. — Bjedrich August Wylem Dornig, skotowy najenk w Bobolzach, 42 l. 7 m. 14 d. — Karolina rodź. Gaberez, mandź. Khorle Augusta Rychtarja, najeńka w tachantskej plokarni, 40 l. 2 m 8 d. (semrě w Delnjej Hórzy). — 5. Charlotta swudow. Henschżyna, njebo Jurja Henschki, cźěßle a khěžerja we Wjeleczinje, sawostajena wudowa, we wokrjeßnej khorowni na Żidowje, 74 l. 8 m. 4 d. — 8. Arthur Alwin, Bjedricha Augusta Urbana, fabrikskeho samkarja w Dobruschi, ß., 12 d.

Zyrkwinske powjesćze s Hodźija.

3. njedźelu adventa smėje rano ½8 hodź. farař Kschiżan ßerbsku spowjednu wucźbu, ½9 hodźin ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Pjatk 19. dez. budże rano ½9 hodź. ßerbska spowjedź ½10 ßerbske adventske kemschenje.

Zyrkwinske powjesćze s Budestez.

2. njedźelu adventa smėje rano ½8 farař Domaschka němsku spowjednu rěcź, w 9 hodź. duchowny Nowy němske a ½11 hodź. ßerbske prědowanje.

Katarrhy, je-li so ßo wopak lěkuja, abo jeli so ßo na nje njekedźbuje, ßu husto s pschiczinu njesahojnych khorosczow abo sażneje ßmjercźe. Najwucźenischi lěkarjo ßu ßo wusnali, so ßo sanjechany, něhdźe 6 měżazow wobstejazy katarrh, jenoż s rědka hodźi dospołnje sahojicź, dokelž ßo zelle złěnjazych kóźkow a druhe kóźki pschemėnjeja.

Każ **naturske hojenje** ßamo pschi ßmjercź straschnych katarrhach hischcźe sahojenje dozpiwa, scźěhowazy pschikład pokasuje. Knjeżna S. s V., 52 lět stara, ßo ßylnje nasymniwschi bě hižo 6 měżazow na jara cźeżki **bronchialny katarrh** khora. — **Snamjenja:** Ssuchi, cźwilowazy kaschel, woßebje rano; cźeżke dychanje, klapanje wutroby, stupanje krwje k hłowje, shubjowanje mozow, pomjeńschenje cźeżkosćze wo 28 puntow, sadwělowaze myßle.

Wukasanje a skutkowanje: Parjenje hłowy a wutrobna, potom sawalenje bristwjow a wutrobna najprjódy dźiwne wołóżenje pschinjeßechu, posdźischo khorosćź wotwodźachu, ju rospuschćźachu a swumjetachu. Mile poßylnjaze hojenje sa 2 měżazaj pokne sahojenje wuskutkowa. Khrjachisny ßo puschćźachu, cźeżke dychanje a ßłabosćź ßo shubi, appetit a cźełowa cźeżkosćź jara pschibėrasche. Patientka bě pornjo prjedawschemu cźażej lėdma saßo spósnacź.

Naturske hojenje ßo po schablonojtym jebawym waschnju każ schtrychowanje, sympathija atd. njenakożuje. S tym ßo khory jenoż jeba, jeho khorosćź ßo podlěschuje a je potom cźim bóle saßakła a straschna. Wnkasanja naturskohojazeje methody ßu jaßne, srosumliwe, skutkuja lěpje dyżli druhe, a kóżdy móże je doma nakożecź. (Wschěm khorym ßo stajnje mjena wustrowjenych abo polěpschenych ßobucźerpjerjow mjenuja **w Uhlichowych naturskohojazych kupjelach,** pschi nowych hrjebjach 3.)

Na moju domiznu. Mużski chor wot K. A. Kocora je we wudawarni »Serbskich Nowin« za 10 np., w partijach za 5 np. dostać.

Sserbam pruskeje hornjeje Łužizy!

Cżeſcżenym Sserbam **Běleje Wody** a wokolnoſcże poruczam ſa hodowne blido:

fotografijowe albumy,
albumy ſa póſtſke kharty,
albumy ſa pěßniczki,
fotografijowe wobluki,
piſzanſku potrjebu,
ſpěwarſke ſa Schleſynſku,
portemoneje,
zigarrowe etwije,
liſtne toſche,
liſtne kaſſety
po wſchěch płaczijſnach,
wobraſkate knihi we wulkim wubjerku!
wſchelake ſabawjenſke hry ſa dźěczi.

Najwjetſchi wubjerk:
khartkow ſa narodny dźeń,
kmótſſjazych liſtow,
domjazych žohnowanjow,
Dźělbu
powěſchenkow na božodźěſcżowy ſchtom
po jara tunjej płaczijſnje!

Dale:
Sloto a ßlěborо
na worjechi a jabłuka,
jandźelſke włoßy, ßwěczki a watu
na božodźěſcżowy ſchtom,
modelowanske łopjena, wołojane wojaki
atd.

K nowemu lětu poruczam ßwój **wulki ſkład**
ſbožopſchejazych khartkow.
Saßopſchedawarjo dóſtawaju rabatt.
Sprawne poßłuženje! **Tunje płaczijny!**

Proſchu ke mni prawje mnoho pſchikhadźecź.
S poczeſcżowanjom

Ernst Wobst
papjerowa pſchedawarńja
Proſchu wěſcże na moju firmu kedźbowacź.

Wěcżu Berbſki!

Wěcżu Berbſki!

Richard Otto,

mechanikus na ßukelnſkej haßy 13

k wužitnym hodownym daram

ßwój wulki ſkład

ſchijazych maſchinow

pſchi potrjebje k dobrocźiwemu wobkedźbowanju poruczа.

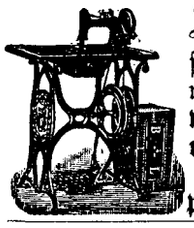

Schijaze maſchiny Bieſolta a Łocki

ßu najbóle lubowane, najlěpſche a najwjazy dokonjaze w nětcźiſchim cżaßu. Wone ßu ßo na wſchěch **wuſtajeńzach** ſ najwyſchſchimi **diplomami a mytami wuſnamjenike.**

W ßwojej dźěłarni wſchě ſchijaze maſchiny **porjedźam.**

Najlěpſchu
pſcheńcżnu muku

wſchěch druźin k hodam tunjo poručźataj

A. Kläbe & Co.
w Frankenſteinez młynje.

Hodowna wuſtajeńza
pychi na božodźěſcżowy ſchtom
Klary Rolloweje

na ßerbſkej haßy 10 **ſ napſchecźa Neuhanez.**

Wſchě wězy k pyſchenju božodźěſcżoweho ſchtoma trěbne.

Wulkotny wubjerk
po jara tunich płaczijſnach.

Cżaj (thee)

najnowiſchich žnjow. Direktny pſchiwos.

Dobry hoſpodarſki cżaj, punt po 1 mk. 50 np., 2 mk., 2 mk. 50 np., w módrej ſawalzy po 20 np., 1/4 punta po 50 np., 1/2 punta po 1 mk.,

najlěpſchi chineſki cżaj, punt po 3 mk., 3 1/2 mk. a 4 mk., w cżerwjenych ſawalkach po 30 np., 1/4 punta po 75 np., 1/2 punta po 1 1/2 mk., w ſeleńych ſawalkach po 45 np., 1/4 punta po 1 mk., 1/2 punta po 2 mk.,

najlěpſcha měſcheńza ſ Pekkoſkim kcźenjom punt po 5 mk.,

zeylonſki cżaj I. druźiny punt po 1 mk. 60 np., II. druźiny punt po 2 mk. 40 np., w ſawalkach po 20 np. a 30 np.

poručа

Kaiſerowa khofejowa předawarńja

Najwjetſchi khofcjowy pſchiwos Němſkeje, direktnje ſ konſumentami wobkhadźa.

w Budyſchinje na bohatej haßy 5.

Cżeßny diplom Bronſowe medaille III. myto

a cżeßny diplom.

I. myto.

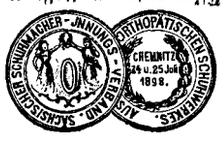

I. myto.

Heinrich Mohr,

ſchewſki miſchtr,

w Budyſchinje, na ßukelnſkej haßy 14,

poruczа ßwój **wulki ſkład** hońtwjeriſkich, jěſdnych a wyßokich ſchkórnjow, pjelſcźowych, filzowych a ßuknjanych ſchkórniczkow a ſtupnjow, wyßoko ſ kožu wobßadźenych, cźopłych a wodu-njepſchepuſchcźatych, ſ jednorej a dwójnej póduſchu, niſkim a wyßokim pjenkom. Hólcźaze wuhorkate ſchkórnje ſe ſmorſkami a bjes nich. Oſchatzſke a Roßweinſke filzowe ſtupnje a tofle ſ filzowej a kožanej póduſchu, też ſ koßmami wukładźene. **Nowoſcże** balſkich a njewjeſcźinſkich ſtupnjow, ruſkich, a němſkich gumijowych ſtupnjow, ſtupnjow do ßněha, drjewjanzow a ſchkórnjow ſ drjewjanej póduſchu, ſ 1, 2 a 3 ſpinami, ſ ruſkim filzom podſchite, kaž wſchě móžne pomyßlne druźiny ſtupnjow a ſchkórnjow ſa muźſkich a dźěcźi po ſnatych tunich płaczijſnach.

Gustav Küttner

w Budyschinje

10 na ßerbskej haßy 10. **Telefon 5.**

K pschedstejazym **hodam** dowolam ßebi na ßwój bohaty skład

winow a delikatessow

poručejo kedźbliwe cźinicź.

Jako woßebitosćź poručam pschede wschěm ßo rad kupowaze

ßnědanske korbiki

jako praktiski a stajnje witany dar,

ßuschene wuhory

hacź do 4 puntow wulke,

wolijowe sardiny, krónske hummery,

wokaczizy

4 schtuk hromadźe,

wubjerny astrachanski kaviar

w tysach hižo po 1/8 punta, kaž też po wasy kóždu dźělbu,

ff. Nürnbergski a Herrnhutski

póprjanz

wschelake wino

a schampanske wino

na wulki wubjerk,

kognak, rum. arak a punschowe essenzy

atd. atd. atd.

Gustav Küttner

10 na ßerbskej haßy 10. **Telefon 5.**

Bernhard Lehmann

klampnarski mischtr w Budyschinje

na kamjentnej haßy 32

poručza ßwój wulki skład **kupanskich wanjow, żelesnych khachlow, lampow** atd.

S dobom na ßwoju **bohatu hodownu wustajenzu**

hrajkow

a **bożodźesczowu pychu** kedźbliwe cźinju.

Proschu na moje wukładne wokno kedźbowacź.

Heinrich Lange

pschi žitnych wikach 11 **w Budyschinje** **pschi žitnych wikach 11**

ßwój wulki skład hotowych

kožuchowych tworow

kaž też **wschě druźiny kožow**

k dobrocźiwemu wobkedźbowanju poručа.

Wschě **kožuchowe wězy** ßo po měrje schija a ßo też ruczе a tunjo wuporjedźeja.

Koże do kožuchow!

Czorne a běłe koże, kaž wschě druźiny wobßadźenskich kožow po najtuńischich płacźišnach,

ješchicźe

nowych kožuchow kóždeje faßony ša mužskich a žónske a **pschedźełanje starych kožuchow** derje a tunjo, dale

symske ßuknjane a koßmate mězy

wschěch druźinow pola

C. E. Rinki, kóžkarja

na bohatej haßy 5.

Serbske a němske

ßbožopschejaze khartki

porucza

Ssmolerjez knihicźischczerńja

w Budyschinje.

Zadna składnosćź k najtuńschemu hodownemu kupowanju!

Dźělba **wulkich holczazych wobleczenjow** 5—12 mk., dwójzy telko hódne!
Dźělba **žaketow,** 6—17 lětne holzy, 3 1/2 mk. hacź 9 mk.
Dźělba **dźěcźazych sajórzuchow** a wjetschich **schulskich schórzuchow** wjele niže płacźišny.
Dźělba **hólczazych wobleczenjow** ša 4—10 lětnych po 3 hacź 6 mk.
Dźělba **pacholazych wobleczenjow** po 7 1/2 mk., 9 mk., 12 mk. atd.
Dźělba **jupow, swjerschnikow, khornarjatych mantlow** ša młodych ludźi ßměschnje tunjo!
Dźělba jenotliwych **kholowow** ša pacholow po 3 mk.
Khapy, klobuki, mězy na wulki wubjerk!

Jenož hódne dobre druźiny!

Pschi lawskich hrjebjach cźo. 10.

Ernst Jenke.

Pódla Wjazkez hosćenza.

Moje lětusche

hodowne wupředawanje

pschinjeßy

zyle wurjadne skiczenki a składnostne kupje.

Modne drastne tkaniny:

a to noppowe, homespunowe, hopsackowe, cheviotowe atd.

serija	I	(płaczesche	prjedy	hacz	90 np.)	nětkole	mk.	0,65,	wobleczenje	mk.	3,90.
=	II	=	=	=	mk. 1,65)	=	=	0,80,	=	=	4,80.
=	III	=	=	=	= 1,70)	=	=	0,90,	=	=	5,40.
=	IV	=	=	=	= 2,—)	=	=	1,—,	=	=	6,—.
=	V	=	=	=	=	=	=	1,10,	=	=	6,60.
=	VI	=	=	=	= 2,25)	=	=	1,20,	=	=	7,20.
=	VII	=	=	=	= 1,80)	=	=	1,30,	=	=	7,80.
=	VIII	=	=	=	= 2,—)	=	=	1,40,	=	=	8,40.
=	IX	=	=	=	= 2,50)	=	=	1,60,	=	=	9,60.
=	X	=	=	=	= 4,—)	=	=	1,80,	=	=	10,80.

1 dźělba veluroweho barchenta,

meter 25 np., 40 np., 45 np., 45 np., 50 np.

Sbytki a wobleczenja kuscheje měry.

Židźane tkaniny

serija I płaczesche prjedy mk. 3,50, nětko mk. 1,50.
= II = = = 3,50, = = 2,—.
= III = = = 5,—, = = 2,50.

1 dźělba žonjazeje drasty

jako: **žakety, kapesy, kostumy, blusy, rańsche szuknje,**

po placzisnje jara ponižene.

Najpschihodnischa składnosć sa hodowne kupowanje.

Jan Jurij Pahn.

Druha pschiloha k czißlu 50 Serbskich Nowin.
Ssobotu 13. dezembra 1902.

Hugo Lehmann

na bohatej haßy 22 (pódla hoscenza „winoweje kicze".)

Emil Wehrle

w Budyschinje

na jerjowej haßy 7

porucza ßwój wulki skład barbunjepuschczatych, derje seschitych, dzeržazych a płaczisny hódnych

barchentowych koschlow.

Mužaze koschle po 110, 120 a 130 np.,
pacholaze koschle po 1 mk.,
hólczaze koschle wschěch wulkoscżow po 40 np., 50 np., 65 np., 70 np., 85 np., 90 np., 95 np.,
žonjaze koschle s paskom 95 np., 1 mk., se schnórku po 5 np. tuńscho.
holczaze koschle po 30 np., 35 np., 45 np., 55 np., 60 np., 70 np., 75 np., 85 np.,
koschlazy barchent, stary łohcż po 15, 18, 20, 23, 25, 28, 30, 35 a 40 np.,
wulki wubjerk jenobarbnych, ßmužkatych a kascheżikatych **ßuknjowych tkaninow**, stary łóhcż po 20, 25, 30, 40 a 45 np.,
kattun k pjeslam, stary łohcż po 20, 25, 30, 35, 40 np.,
jenobarbne polßukno, stary łohcż po 40, 60, 80 np.,
lama rjanych nowych mustrow,
wobrubjene **barchentowe rubischcża** po 25, 30, 40, 50 np. atd.

Hodowna poskiczenka.

Wschě wězy mojeho wobschěrneho tworoweho składa ßo hacż do hod woßebje płaczisny hódno pschedawaju.

Richard Gaulzsch
na bohatej haßy.

Najwjetscha woßebita pschedawarnja w Budyschinje.

Filzowe stupnje

filzowe tosle, ßuknjane tosle, póduschе,
snaty najlěpschi wudżělk, **wurjadnje tunje.**

Ratarske, koßmate, dżěłaczerske a dżěczaze

Mězy

wschěch jenož pomyßlnych druzinow a formow **hoborszy tunjo.**

Filzowe, zylindrowe, houtwarske a dżěczaze

Klobuki

wschěch nowoscżow czaßa, **njeßměrnje tunjo.**

Budyska fabrika
zokrowych tworow
filiala **s mozowym ezérjenjom** na bohatej haßy 10
6 na kotolskej haßy 6

F. A. Trumplera

(mějeżeł: **A. Voye**)
porucża

kuski

na

bożodżěscżowy schtom

se schokolady a fondanta,
s jechcża a biskwita,
woßebje dobry biskwit
na bożodżěscżowy schtom
punt po 50, 60, 70, 80 a 90 np.,
mjedowe tykanzy,
wutroby,
schokoladu a marzipan.
Wscho ßamßuy wudżělk
Najtuńsche knpowanske żórło.

Woßebje **tolste mlokowe, wódne a petrolejowe khany, zelesniki, wódne hornzy, mlóczenki, wuhlowe kascheze, tykanzowe deńza,** kotrež ßym ßam dżěłał, **lampy a latarnje,** woprawne **Solingske noże a widliczki,** jara tunjo poručam.

Moritz Schulz,
klampnatski mischtr w Budyschinje pschi ßerbskich hrjebjach 10.

Něhdże

1000 rm. pjeńkoweho drjewa

s louscheho puschczenja je w hajniskich revěrach Rakeczanskeho knjejstwa hischcze na pschedań. Dalsche wukasuje

knježi rentski hamt w Rakezach.

Wurjadnje tunje poskiczenje.

Poruczamoj po sczěhowazych płaczisnach, sa kóždu kupjenu wěz rukujo, tuńscho hacz w kóždym

wupschedawanju:

Normalne koschle, sprěnjowulke po 70 a 125 np.
Spódnje kholowy sa mužow a a pachołow po 70 a 95 np.
Barchentowe koschle sa mužskich po 95 a 135 np.
Barchentowe koschle sa žónske po 90 a 145 np.
Kalmukowe sukuje, wožebje tolste, po 75 a 100 np.
Barchentowe sukuje s rjanymi mustrami po 125 a 150 np.
Mužaze soki, hischcze ženje tak tunje, po 35 a 50 np.
Rahłowjaze schawle a khapy na wulki wubjerk, hižo po 40 np.
Rukawate lazy sa mužskich po 150 a 175 np.
Barchentowe kožowe płachty sa wulke koža po 75 a 95 np.
Spanske pschikrywy s krasnymi mustrami po 125, 150 a 225 np.
Hotowe wupjerki a zychi po 200, 250 a 300 np.

Pódla teho lěpsche a najlěpsche družiny pschedawamoj po jenak tunjo wobliczenych płaczisnach.

Samunjenje ko „Tydz. Rozhlad“.

Mahottonezkumatt płatzi!

Philippi & Co.

na bohatej haßy 3.

Pawoł Kristeller

na bohatej haßy 29

porucza swój wulki skład wschěch druzinow jara trajnje dzěłanych

cžrijowych tworow

jako: **jěsdne, honťwarske** a **dołhe schkórnje, schkórniczki** (stifletty), **filzowe, sukujane** a **pjelsczowe schkórniczki,** wyßoke s kožu wobšadzene a wodu njepschepuschczate, **triumfowe schkórnje se spinami** s podschiwkom a bjes njeho,

filzowe stupnje a tosle,

drjewjanzy, gumijowe stupnje a gumijowe schkórnje do sněha po wožebje tunich płaczisnach.

Wulki skład

nakhribjetnych měchow, tež tajkich s gumijowym podschiwkom, njepschepuschczate sa swěrinu, **gamasche** sa honťwarjow, kołojěsdnych a dzěłaczerjow.

Wobucże so tež porjedza a so po měrje schije.

Pawoł Kristeller.

Kolebanske konje

s naturskej kosmatej kožu pocžehnjene, na walzomaj.

Kolebanske konje

s walzomaj a koleßami wotměnja k jesdzenju a kolebanju,

sedlowane konje a gratowane konje

s naturskej kosmatej kožu.

Wschelake wosy s kosmatym a drjewjanym konjom,

jako: **kaschczojte wosy, karojte czežne wosy, konjaze, želesnizy, piwarske wosy, mlokowe wosy, rjeblowane wosy, sportske wosy, sanje atd.**

Wulki wubjerk **konikow a wosyczkow,** do konjemzow so hodzazych.

Wschě **kosmate konje** maja **dobry grat a sedło** k schahanju a wupschahanju a su njeskónzujomne.

A. & W. Neuhahn,

4 na serbskej haßy 4.

Budyska meblowa fabrika

Clemensa Tœppera

(naßlědnika Walthera a Nowaka)

na bělerńskej drósy 7

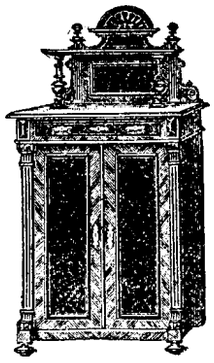

ma stajnje wulki skład

khamorow, vertikow,

komodow, sofow, stolow,

blidow a **ložow** ſ matrazami a bjes nich.

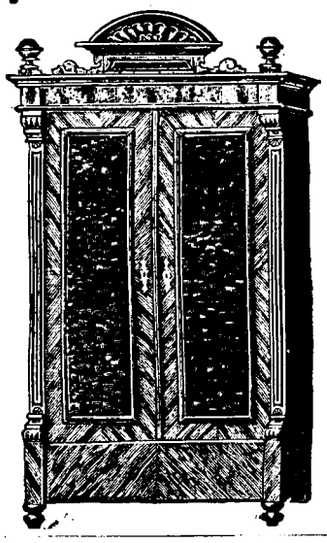

Dospołne

njewjeſczińske wuhotowanja

ßo derje a tunjo wudźełaju.

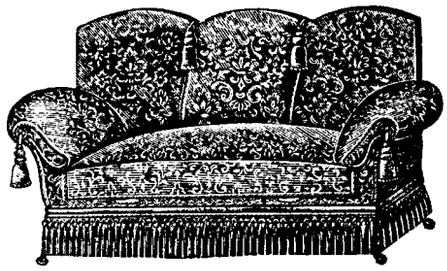

Pschedawanje po fabrikſkich placźiſnach.

Kedźbu!

Hdźe ßo kupuja ſymſke ſwjeŕſchniki, wobleczenja, pſchesapinaki, kholowy, hólčace mantle, žonjaze žakety najlěpje a najtuńſcho?

Jenož pola

Kurta Lehmanna

pſchi hłownym torhoſchczu 5

Kſcheſczijańska drastowa pſchedawaŕnja.

Hodowne wupſchedawanje.

So bych ßwój wulki skład

mužazeje, hóležazeje

a

dźěžazeje drasty

po móžnoſczi hacź do hód wotbył, wot nětka wſcho po

woprawdźe woſebje tunich placźiſnach

pſchedawam.

F. Schleſinger

na bohatej haßy 12.

Salſowy pólver

ſa konje,

hollandſki mlokowy a wužitkowy pólver,

ſchwajzarſki mlokowy a wužitkowy pólver,

butrowy pólver, fosforkißały kalk, ſłótny jatrowy wolij

porucza

měšćańska haptyka

pſchi hłownym torhoſchczu.

Wſchě rezepty ſłótneho lěkarſtwa ßo na najßwědomicźiwiſcho pſchihotuja.

Cźelaze koże,

ſajecze, kaniklaze, kocze, kunjaze a tkhórjaze koże po najwjetſchich placźiſnach kupuje

Heinrich Lange

pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach.

Bożodźěſczowy dar.

Boža nóz,

hiſtorija wot naroda naſcheho ſbóžnika atd. ſa liturgiſke hodowne Boże ßłužby, wot **J. Jakuba**, farara, 7. wudawk, pola M. Ssmolerja po 3 np. dostacź.

Deſtillazija Adolfa Rämſcha naßlěd.

(mějeczel **Max Kirschner**)

w Budyſchinje pſchi butrowych wikach

— 1868 ſałożena —

porucza ßwoje daloko a ſchěroko ſnate wubjerne ☛ **likěry** ☚ k kwaßam, kſchczijſnam a druhim ßwjedźeńſkim ſkładnoſczam w cźwizach a po wasy. Woßebje dobre ßu dwójny **różowy, nalikowy, hontwinſki a jadroſelowy, hornjołużiſki, żołdkoſelowy ſeleny** a **cźerwjeny, zitronowy, wiſchnjowy, malenowy, prußnizowy** a **korwejdowy** liter po 60—80 np. Dale **naturſkokorwejdowy** liter po 40 np., dobry **žitny** po 70 a 60 np., a **cźiſty** cźißko 1 a 2, liter po 32 a 30 np. **Cźwizy k pjelnjenju ßo wupożcźuja.**

Pscheczehnjenja dla
wulke wupschedawanje.

Se skladow mojeje hoborszy wulkeje tworoweje skladownje poruczam sczěhowaze wězy po njeßměrnje tunich placzisnach. Pódla tychle wězow ßu placzisny sa wschě twory khětro jara ponižene.

Koschlazy barchent,
dobru płoczliwu tworu, prjedy meter po 35, nětko po 25 np.

Barchent k blusam a wobleczenjam,
s rjanymi nowymi ßmuchami, prjedy meter po 45 np., nětko po 35 np.

Velourowy jakowy barchent,
zyle nowe mustry, rjana mjehka družina, prjedy meter po 50 a 55, nětko po 42 a 48 np.

Dzělba pollamy k wobleczenjam,
dwójna schěř, prjedy meter po 55, nětko po 43 np.

Wulka dzělba koßmatych tkaninow,
dwójna schěř, prjedy meter po 85 nětko po 59 np.

Wulka dzělba draftnych tkaninow
jenož lěpscheje hódnosczе, prjedy meter po 120—150 np., nětko po 75 np. a 1 mk.

Dzělba czistowolmjaneho flanella,
najlěpscha mjehka twora, k spódnim ßnknjam a kholowam, nětko meter po 105 np.

Dzělba pschedsnamjenjenych ruczнych dzělow
s filzowych a płatowych tkaninow, jako: kuchińske a kupańske trjenja, měschki sa khlěb, schaty, klamory, ßnědanje, klamoraze schórzuchi, spanske puzawki, denczkowe deczki, sczěnowe schkitaki, deczki na jědźne blida, maschiny, schatowy korb a kuchińske blido po wurjadnje tunich placzisnach.

Najlěpschi mydlowy pólver,
2 pakczikaj po 14 np.

Lutowanske jadriwe mydło
ryhel něhdże 800 gr. ważazy, zyły ryhel po 39 np.

Běle schalki s kamjeniny
wulkeje modneje formy, nětko 2 po 11 np.

Wulka dzělba jědźnych talerjow
se wschelakimi kromami pyschenych, nětkole bjes rosdźěla po 11 np.

Dzělba jenotliwych wódnych karanow
woßebje wulkich, běłych, nětko po 72 np., s pißanym wupyschenjom po 92 np.

Schalki, Mischnanske formy s zyblowym mustrom
dwě po 16 np.

Jědźne talerje s zyblowym mustrom
nikke a hłuboke, nětkole po 11, talerje sa wjeczer po 9 np., talerje sa ßnědanje po 8 np.

Wuhlowe łopaće
hižo po 17 np.

Dzělba schkleńczanych piwowych karanow
seleneje barby, něhdże 2 litraj wopschijazych, wyßokeje formy, nětkole po 32 np.

Dzělba běłych běłenych trjenjow
se žakardowym mustrom, 42 cm schěroke, nětkole meter po 28 np.

Linonske schantka
běłe, woßebita firmina družina, hotowe wobrubjene, 48/48 wulke ½ duzenta nětkole po 105 a 58 np.

Wulke picźne schkleńzy
po 7 np.,

Wulka dzělba barchentowych ložowych płachtow,
běłe a pißane, jenož woßebje wulke a dobreje družiny nětkole po 85, 98, 110, 155, 148 a 198 np.

Dzělba mužazych krawattow
na wubjerk, sa stejate khornarje, ßekle, prjedy po 60 np., nětkole po 37 np.

Wulka dzělba mužazych normalnych sokow
po patencze schtrykowanych, s dwójnej pjatu a kónzom, nětkole 3 pory po 145, 1 por po 52 np.

Wulka dzělba mužazych normalnych koschlow
lěpscheje hódnosczе po 98, 115, 150 a 175 np.

Wulka dzělba mužazych spódnich kholowow
nětkole po 75, 89, 98, 115, 145 a 175 np.

Wulka dzělba mužazych symskich sokow
po patencze schtrykowanych, s dwójnej pjatu a kónzom nětkole por po 25 a 38 np.

Wulka dzělba khornarjowych pschelutowakow
se židy sa mužskich, nětkole bjes rosdźěla po 45 np.

Dzělba khofejowych łžiczkow
½ duzenta nětkole po 17 np.

Njedźiwajzy jara tunich placzisnow kóždy, kotryž sa 3 hr. kupi, dar pschidostanje, kotryž ma ßo pschi kupowanju, jeli ßo na to sabudźe, pominacź.

S. Beer, prjedy Messow & Waldschmidt,

pschi hłownym torhoschczu 9 delka a po prěnim schodźe.

Tsecza pschiloha k czißlu 50 Serbskich Nowin.
Ssobotu 13. dezembra 1902.

Hodowne wupschedawanje!

K **hodownej potrjebje** ßym wulki dźěl ßwojeho ſkłada hotoweje

žonjazeje, mužazeje a dźěčzazeje drasty

wurjadnje po płaczißnje ponižił a poručzam jako pschichodne

hodowne dary:

žonjaze žakety wschěch dołhoſczow a faßonow,
kapeſow, wieczornych mantlow,
khornarjow na ramieni, holczaze žakety a mantle,
koſtumſke ßuknje,
ſwjerſchniki a jupy wschěch wulkoſczow,
wobleczenja, jenotliwe khołowy,
župany (ſpanſke ßuknje) na wulki wubjerk,
hólczaze wobleczenja,
ßuknowe ſbytki atd.

Wilhelm Seifert

w Budyſchinje, na bohatej haßy 22.

Kupujcze
nětkole w hodownym wupschedawanju
Otty Preussa
w Budyſchinje na žitnej haßy 11
mužaze a hólczaze
ſwjerſchniki, pschepinaki,
wobleczenja, khołowy,
mantle, kaž tež
žonjaze a holczaze jaki.
Wſcho ßměſchnje tunjo.

Ludwig Kuhlmann,

mějeczel Erich Hecht,
w Budyſchinje w kupnizy
porucza:
najwjetſchi wubjerk po najtuniſchich płaczißnach:
vitražowe tkaniny, **gardiny,** } wotměrjene a wot krucha,
běłe a na žołcź
běłe a na žołcź
roulowe tkaniny wſchěch ſchěrjow,
pſchikrywy (deki) ſ wóſkowaneho ßukna a wóſkowane ßukno
ſ krucha rěſane w 5 ſchěrjach,
katun a kreton **k poczenjenju kanapejow,**
meblowe tkaniny a to rips, damaſt a pißane tkaniny,
ſofowe pſchikrywy (deki), blidowe pſchikrywy, pſchikrywy na ſchwadliſke blidka, pſchikrywy na komody a loža,
linolejowe teppichi
wſchelakich wulkoſczow,
roſetty,
linolejowe běhacze wſchelakeje ſchěrje,
gardinowe a vitražowe žerdže
wſchěch dołhoſczow,
tapety
po wſchěch płaczißnach,
tapetowe ſbytki wot 5 hacź 15 rołkow
po ßamßnej kupowanſkej płaczißnje a niže njeje.

W mojej ſchtrykowarni dźěłane
ſchtrykow. ſchtrumpy,
walkowane ſchtrumpy,
pjaſtne rukajzy,
rukawate lazy,
po tunich ale twjerdych płaczißnach poručam.
Otto Osswald
na kamjeńtnej haßy 7.

K pjeczenju
poručataj płaczißny hódno
róſynki,
ſe ſornom a bjes njeho,
korinthy,
zitronat,
mandle (ßłódke a hórke),
koruſchkowy wolij
Schieſchka a Rjeczka.

Wowß
kupuje **proviantſki hamt w Budyſchinje.**

Wulke
hodowne
wupředawanje

je ßo ſapoczało.

Jako zyle bjes pſchikładnje tunjo poruczam

najmodniſche
drastne tkaniny

ſa ſymu a lěczo.

Poſkiczam 50 prozentow niże płaczíſny:

Fantaſijowe tkaniny,	prjedy 5 a 6 mk.	płaczaze,	**wobleczenje nětko** po 2,50 mk.
Cheviotowe tkaniny, ezíſto wołmjane.	= 10 mk.	=	**wobleczenje nětko** po 5,00 mk.
Beigowe tkaniny, ezíſto wołmjane.	= 10—15 mk.	=	**wobleczenje nětko** po 5—8 mk.
Zibelinſke tkaniny, ezíſto wołmjane.	= 15 mk.	=	**wobleczenje nětko** po 7,50 mk.
Krepowe tkaniny, ezíſto wołmjane.	= 12 mk.	=	**wobleczenje nětko** po 6,00 mk.
Jaquardowe tkaniny, ezíſto wołmjane.	= 12 mk.	=	**wobleczenje nětko** po 6,00 mk.
Czorne tkaniny,	= 12 mk.	=	**wobleczenje nětko** po 6,00 mk.
Modne tkaniny,	= 8 mk.	=	**wobleczenje nětko** po 4,00 mk.
Ssuknowe tkaniny,	= 8 mk.	=	**wobleczenje nětko** po 4,00 mk.

Czorne a piſane ziđżane tkaniny

a ßomot ſa **wobleczenja** a **blußy.**

Kattun, poßleſchczowe tkaniny, lama, velurowy a koſchlazy barchent, ſpódnje ßuknje, ſchórzuchi, ſbytki wotměrjenych wobleczenjow.

1 dźělba žonjazeje drastwy:

žakety, khornarje, koſtumy, kolojte mantle

nadpadnje po płaczíſnje ponižene.

Alfons Schauseil

w Budyſchinje

Njepſchetrjechena tunjoſcz ſa woprawdźe dobre twory.

Proſchu, ßebi moje wupołożki w mojich wukładnych woknach wobhladacz.

Jěsdny plan želesnizow

wot 1. oktobra 1902.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždžan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4	2. 3.
Se Shorjelza	1,58	—	4,20	8,55	7,58	10,55	2,11	2,21	4,25	6,55	8,40	10,58
Rychbacha	—	—	4,43		8,22	11,19	—	2,46	4,48	7,20	9,04	11,51
Lubija	2,23	—	5,02		8,43	11,41	2,37	3,07	5,07	7,42	9,22	12,34
Budyschina	2,44	3,55	5,37	9,39	9,18	12,20	2,58	3,43	5,42	8,18	9,55	—
Biskopiz	—	4,29	6,12		10,03	12,55	—	4,17	6,15	8,54	10,32	—
Arnsdorfa	—	4,52	6,33		10,25	1,17	—	4,40	6,36	9,19	10,53	—
Radeberga	—	5,01	—		10,33	1,25	—	—	6,44	9,28	11,01	—
Do Draždžan	3,40	5,27	6,58	10,34	10,52	1,45	3,54	5,05	7,04	9,48	11,20	—

S **Lubija** wotjědže kóždu **ßobotu rano** w 7,0, ſ Pomorz 7,15 a ſ Kubschiz 7,24 woßebity cžah do Budyschina, kotryž je 7,33 w Budyschinje.

S Draždžan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.
S Draždžan	—	6,13	9,08	10,30	12,35	3,13	5,09	5,30	7,32	9,42	11,47	12,57
Radeberga	—	—	—	—	—	—		—	—	—	12,19	—
Arnsdorfa	—	6,48	9,50	—	1,11	3,48		6,06	8,06	10,17	12,29	—
Biskopiz	—	7,13	10,14	—	1,36	4,10		6,29	8,32	10,40	12,53	—
Budyschina	5,09	7,45	10,47	11,30	2,07	4,41	6,06	7,01	9,03	11,10	—	1,57
Lubija	6,31	8,25	11,26	11,53	2,42	5,15	6,28	7,38	9,43	11,45	—	2,20
Rychbacha	7,04	8,42	11,42	—	2,58	5,31		7,54	9,59	12,01	—	—
Do Shorjelza	7,45	9,04	12,02	12,17	3,20	5,52	6,52	8,17	10,21	12,23	—	2,44

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Budyschina	5,00†	7,43	10,47	1,20*	2,06	4,43	7,25	8,40
Dźěžnikez	5,08†	7,55	10,56	1,32*	2,14	4,51	7,34	8,49
Budestez	5,14†	8,06	11,03	—	2,21	5,00	—	8,56
Roswodez	5,19†	8,12	11,08	—	2,26	5,06	—	9,01
Do Wjeleczina	5,26†	8,21	11,16	—	2,34	5,15	—	9,09

Kóždu pónd̆zelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru, wotjědže jedyn cžah ſ Budyschina rano 5,50 do Budestez, kotryž je 6,09 w Budestezach.

† Jěsdźi ßobotu a pónd̆zelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru.

* Jěsdźi jenož ßobotu.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Wjeleczina	5,49†	8,45	11,42	—	2,59	5,47	—	9,45
Roswodez	5,59†	8,52	11,49	—	3,09	5,58	—	9,51
Budestez	6,09†	8,57	11,54	12,42*	3,17	6,08	7,50	9,56
Dźěžnikez	6,20†	9,03	12,01	12,52*	3,28	6,19	7,56	10,02
Do Budyschina	6,30†	9,10	12,08	1,04*	3,38	6,30	8,03	10,09

Kóždu pónd̆zelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru, wotjědže jedyn cžah ſ Budestez rano 5,13, ſ Dźěžnikez 5,22 do Budyschina, kotryž je 5,33 w Budyschinje.

† Jěsdźi ßobotu a pónd̆zelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru.

* Jěsdźi jenož ßobotu, hacž do 16. nov. tež njedźelu a ßwjate dny.

S Budyschina do Rakez.

S Budyschina	6,40	11,35	2,10*	5,0 9,10
Ratarjez	6,48	11,42	2,18*	5,8 9,18
Židowa	6,53	11,47	2,24*	5,14 9,23
M Wjelkowa	7,1	11,55	2,36*	5,22 9,31
Radworja	7,12	12,05	2,50*	5,34 9,42
Kaßowa	7,19	12,11	3,0.*	5,41 9,49
Rjeßwacžidł.	7,29	12,20	3,16*	5,51 9,59
Schescholowa	7,37	12 28	3,24*	5,59 10,7
Do Rakez	7,45	12,35	3,32*	6,07 10,15

S Rakez do Budyschina.

S Rakez	5,21	8,2	12,50	7,2
Schescholowa	5,29	8,11	12,58	7,11
Rjeßwacžidła	5,37	8,19	1,05	7,19
Kaßowa	5,47	8,29	1,14	7,29
Radworja	5,54	8,36	1,21	7,36
M. Wjelkowa	6,05	8,47	1,31	7,48
Židowa	6,13	8,55	1,38	7,56
Ratarjez	6,18	9,0	1,43	8,2
Do Budyschina	6,25	9,7	1,50	8,9

* Jěsdźi jenož kóždu ßobotu

S Wósborka do Lubija.

S Wósborka	7,20	10,25	1,30	6,30	9,30*
Maleczíz	7,27	10,32	1,37	6,37	9,37*
Luwocžiz	7,36	10,39	1,44	6,46	9,44*
Hluschiny	7,44	10,47	1,52	6,54	9,52*
Radměriz	7,50	10,52	1,57	7,1	9,57*
Ketliz	8,3	11,3	2,8	7,14	10,8*
Do Lubija	8,15	11,15	2,20	7,26	10,20*

S Lubija do Wósborka.

S Lubija	8,50	12,0	3,15	7,50	10,45*
Ketliz	9,2	12,12	3,27	8,3	10,56*
Radměriz	9,13	12,22	3,37	8,14	11,5*
Hluschiny	9,19	12,28	3,43	8,20	11,11*
Luwocžiz	9,28	12,37	3,53	8,30	11,19*
Maleczíz	9,35	12,44	4,0	8,37	11,26*
do Wósborka	9,41	12,50	4,6	8,43	11,32*

* Jěsdźi jenož w oktobrje.

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Kamjenza	5,45	8,42	12,16	3,02	7,15	9,20
Potcžnizy	6,07	9,04	12,39	3,23	7,38	9,44
Großröhrsdorfa	6,16	9,12	12,48	3,32	7,47	9,53
Do Arnsdorfa	6,26	9,22	12,58	3,42	7,57	10,03

S Arnsdorfa do Kamjenza.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	1-4.
S Arnsdorfa	6,56	10,33	1,21	5,02	8,08	11,44
Großröhrsdorfa	7,09	10,45	1,34	5,14	8,20	11,56
Potcžnizy	7,18	10,53	1,43	5,23	8,28	12,04
Do Kamjenza	7,35	11,10	2,00	5,40	8,45	12,21

Kamjenz-Halschtrow-Biskopizy.

S Kamjenza	5,48	11,35	7,02
Halschtrowa	6,15	12,03	7,36
do Biskopiz	7,01	12,49	8,27

Biskopizy-Halschtrow-Kamjenz.

S Biskopiz	7,20	1,40	9,01
Halschtrowa	8,07	2,29	9,54
do Kamjenza	8,33	2,58	10,22

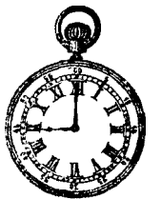

Franz Marschner

cžaßnikar w Budyschinje

cžo. 9 na bohatej haßy cžo. 9

ßwój skład **cžaßnikow** a **cžaßnikowskich rjeczaßow** dobroczživemu wobkedžbowanju porucža.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje placžißny.

Porjedženje dobre a tunje.

Pschißpomnjenje: Rěcžu **Herbski.**

Najlěpsche schijaze maschiny

ßu

Khěžorowe schijaze maschiny

ſ naporjadom kulneho lěhwa, — kotrež wurjadnje lóhko du a najlěpje dźerža.

Wschelake systemy mamy hižo po 55 hriwnach na pschedań.

F. Eule

na nowosalzskej drósy 10.

Pola mje ßo ßerbski rěcži.

Serbske a němske spěwarske

w najwoßebnischich a jednorych swjaskach ßu po tunich placžißnach na pschedań **we wudawarni Serb. Nowin.**

Hodowna wustajeńca.

K hodownemu wobradźenju swój skład **hrajkow**

najnaležnischo poruczam:

klanki (pópy)
swoblekane a njeswoblekane,
klankaze cžela,
klankaze hlowy,
klankaze ruzy,
klankaze cžrije a
schtrympy,
klankaze meble,
klankaze stwy,
w o w z y,
wolmjany skót a
wolmjane klanki.
tysy s hrajkami
atd. atd.

tworowe wosy,
klamarńje,
konjemzy,
kolebanske konje
s drjewa a s kože,
pěskowe wosy,
drjewjane konje,
wojersku bróń,
bubony,
tšelby,
mjecze,
helmy,
hußle,
wohnjowu woboru,

železnizy
s drjewa a blacha
parne maschiny,
wolojane wojaki,
laternu magiku
nacžehnjenske wězy,
hrajki,
kaschcže
s kopjenowej pilu,
gratowe kaschcže,
pjezaki,
dziwadła,
kehele
atd. atd.

Emil Giersch, naßlědnik,

w Kamjenzu, (Khorla Steudel jun.) w Kamjenzu.

Kaiserowa khofejowa pschedawarńja.

Najwjetscha khofej pschiwožaza pschedawarńja w Němzach direktnje s konsumentami wobkhadža.

Nowe polěpschene khofejowe měschenzy, paleny, dobry a zylny, punt po 70, 80, 90 np.,

wubjerne hospodarstwowe měschenzy, punt po 100, 120 np.,

najlěpsche měschenzy, jara rjenje wonjaze, 140, 150, 160 np.,

najlepsche druzinu, jara rjenje wonjaze, 180, 120 a 210 np.,

Nowa **tunja měschenza** paleny punt po 80 np. | **Wožebita měschenza** paleny punt po 100 np.

Pschedawanska filiala w Budyschinje: na bohatej haßy 5.

Za ratarjow!

Wósk

za cžerjenske rjemjenje w kuloztych žerdkach. Wón zo lohko nałožuje, je jara spory, rjemjenjowemu zuwanju sadźewa a rjemjenjowu cžehnjenku móz a jeho dźerženje polěpscha.

Najlěpschi ruski

maschinski wolij,

maschinski tuk a kolmas,

kožane sale,

cžerjenske rjemjenje

snateje hódnosce po tunich płaczisnach pschedawa

Otto Büttner

pschi hlownym torhoschczu 9.
Dalokoreczak 329.

Pschispomnjenje: S wosom njedam zwoje twory po wšach wokoło wosyez.

Schulske tornistry,

tosche wschelakeje druzinu,
portemoneje,
kolebanske konje,
kaž tež **wschě kožane twory** we wulkim wubjerku poruča

C. A. Pietsch

na hauensteinskej haßy 1.

Do

Njeßwaczidła!

Kožane stupnje,
kožane tosle,
filzowe stupnje,
filzowe tosle,
dźěczaze wobucze
wot najmjeńscheho hacž do najwjetscheho po jara niskich płaczisnach poruča

August Lehmann

w Njeßwaczidle.

Njeswuběrane zigary

zněhběle zo palaze
100 schtuk jenož po 2 mk.
poruča

Bruno Halke

na swonkownej lawskej haßy 9.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maju so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 51. Sobotu 20. decembra 1902. Lětnik 61.

Bożemu dźěśczu.

O lube Boże dźěćžo ty,
Kiž ſa naß na ßwět pſchiſchło ßy:
Měj dźak, ty ſ njebjeß pſchinjeßło
Też nam ßy Boże dźěćžatſtwo.

Ty ſ njebja dele pſchińdże k nam,
Naß pytacź, wodźicź k njebjeßam:
Duž nam też Boże ſnamjo ßy,
So bychmy byli njebjeſzy.

K nam dele, Boże dźěćžatko,
Čzi pſchewod dachu jandźeljo:
Daj, ſo też jandźel pſchewodźa
Naß wſchitkich na pucź žiwjenja.

Ach lube Boże dźěćžo ty,
Kak khude na ßwět pſchiſchło ßy!
To ſbudź też we naß ſpokojnoſcź,
So to, ſchtoż Bóh da, je nam doſcź.

O Boże dźěćžo hodowne,
Ty miłe ßy a ponižne:
Też we tym njech čzi runi ßmy,
Naſch khód budź čzichi, pokorny.

Wſchěch, Boże dźěćžo, požohnuj,
Twój měr we duſchach wotpočžuj:
Dha wſchitzy w myßli, we ſkutku
Też Boże dźěćži woſtanu!

K. A. Fiedleŕ.

Swětne podawki.

Khoroſcź kraļa Jurja.

Jeho Majeſtoſcź kraļ Jurij je na bronchialny katarrh ſtraſchnje ſkhoriļ. Wón je hižo dyrbjał nimale pſches tydźeń w ložu leżecź, a něktore dny je ſymiza wjazy hacź 38 gradow wucźiniła. Nětko pak, Bohu dźakowano, khoroſcź wotebjera, a je nadźija, ſo naſch lubowany kraļ bórſy ſaßo doſpołnje wotkhori.

Podroženje jěſdźenja na ſakſkich żeleſnizach.

S woženjom woßobow je ſakſka ſtatna żeleſniza hižo wjele lět ſa ßobu khětro wjele pjenjes pſchißadźowała. Knježeŕſtwo je ßo teho dla roßßudźiło, jěſdne płacźiſny troſchku powyſchicź. Naſpjetne jěſdne khartki (dnjowe billety) ßo pſchichodnje njebudźa wjazy wudawacź, tola ßo płacźiſna jednoreje jěſdneje khartki maliczkoſcź poniži. Do ſaſtaniſchczow żeleſnizow ſwonka Saſkeje budźa ßo hiſchcże dnjowe billety wudawacź, hacź ßo też wone tam njewotſtronja. Dale maja ßo płacźiſny měßacznych khartow a khartow prěnjeje klaßy powyſchicź. S tehole pſcheměnjenja płacźiſnow ßo 3 milijony hriwnow wjazy dokhodow wočzakuje.

Pſchijećże noweho złownego tarifa w němſkim khěžorſtwowym ßejmje.

Kaž bě do prědka widźecź, je khěžorſtwowy ßejm po tſeczim wuradźenju nowy złowny tarif ſ wulkej wjetſchinu, ſ 200 pſchećźiwo 100 hłoßam, pſchijał. Sozialdemokratojo podarmo ſpytachu ſ nowa dowuradźenja ſ dołhimi rěčzemi wotſtorčźicź. Jich towaŕſch, zigarnik Antrick, 8 hodźin ſa ßobu rěčzeſche, tola ſčźerpnoſcź wjetſchiny, tule cźežku pruhu pſchětra. Po nowym tarifje ma najmjeńſche złko ſa wukrajnu rožku 5 hriwnow, ſa pſcheńzu 5½ hr., ſa piwaŕſki jeczmjeń 4 hr., ſa pjaznny jeczmjeń 2 hr. a ſa wowß 5 hr. po dwójnym zentnarju (200 puntach) wucźinicź. Sozialdemokratojo, ßwobodomyßlni, antiſemitojo a ſwjaſk ratarjow ßu pſchećźiwo nowemu tarifej hłoßowali. Sozialdemokratojo a ßwobodomyßlni pſchećźiwo njemu wojowachu, dokelž chzedźa złka ſ wukrajneho žita a mjaßa wotſtronjene měcź, nawopak ßo antiſemitam a ſaſtupjerjam ſwjaſka ratarjow nowy tarif njelubi, dokelž ßu po jich měnjenju jeho žitne a mjaßowe złka pſcheniſke.

Dźělenje ſwjaſka ratarjow wot konſervativnych.

Dla noweho złowneho tarifa chze ßo ſwjaſk ratarjow wot konſervativnych dźělicź. Jeho wužſche pſchedßydſtwo je wokolnik wudało, w kotrymž ßo praji, ſo wón njemóże ſ tymi politiſkimi ſtronami a ſapóßłanzami wjazy hromadźe hicź, kotſiž ßu ſa nowy złowny tarif hłoßowali. Po něčzim drje ßo hněw ſwjaſka ratarjow ſtudźi a wón ßo ſaßo k konſervativnej a zentrumſkej ſtronje pſchibliži. Nowy złowny tarif je ſa ratarſtwo wjele lěpſchi dyžli dotalny. Jón ſaczißnycź, njebudźiſche mudre było; pſchetož potom bychu ßo nowe wikowanſke wucźinjenja na ſakładże dotalneho tarifa wobſamkke.

Němsko-jendźelska eksekuzija pschećziwo Venezueli.

Bombardement na wobtwjerdźenje w Puerto Cabello.

Tež wobydlerstwo w mórskim pschistawje Puerto Cabello bě žo ſ powjesću, ſo žu Jendźelčenjo a Němzy venezuelske wójnske łódźe prjecź wſali, ſapyriło. Ssrjedu cźrjóda ludźi jendźelsku parnu łódź „Topaze", pschi brjosy pola Puerto Cabello stejazu, nadpadźe a nuſowaſche jendźelsku wobžadku, łódź wopuſchćicź. Venezuelszy žo łódźe ſmozowachu a venezuelsku khorhoj na nju ſcźežechu. Hdyž bě pjatk powjesć wo tym do La Guayra doſchła, jendźelska wójnska łódź „Charybdis" a němska wójnska łódź „Vineta" do Puerto Cabello wotjědźeſchtej, ſo byſchtej kapitanej łódźe „Topaze" pomoz pſchinjeſkej. Wójnſkej łódźi žobotu rano do Puerto Cabello dojědźeſchtaj a hnydom tamniſchu wyſchnoſć napominaſchtej, łódźi „Topaze" žwobodu dacź. Dokelž žo na to niczo njewotmolwi, 50 matroſow na brjóh ſtupi, kotſiž žo po krótkej pſchimańzy „Topazy" ſmozowachu. Kapitan łódźe „Charybdis" potom wot měſchćańſkeje wyſchnoſćźe žadaſche, ſo dyrbi žo dla nadpada na „Topaze" ſamolwicź, hrožo, ſo pſchiſtawowe wobtwjerdźenje potſěła, jeli ſo žo ſamolwjenje ſa 2 hodźinje njeſtanje. Dokelž žo ſa poſtajeny cźaž ſ Puerto Cabello niczo njewotmolwi, žo bombardement na wobtwjerdźenje ſapocźa. S wobtwjerdźenja krótki cźaž ſ tſělenjom wotmolwjachu, kotrež pak bórſy wotmjelkny. Dwě kuli jendźelsku łódź trjechiſchtej, tola žaneje ſchkody njenacźiniſchtej. Wobtwjerdźenje w Puerto Cabello žo ſ bombardementom do cźiſta roſtſěła. Wobtwjerdźenjoweho roſkaſowarja žu ſajeli, 2 mužej wobžadki běſchtaj žo ſranikej. Mužſtwa łódźe „Charybdis" na to wobtwjerdźenje wobžadźichu a kanony w nim ſkónzowachu.

Sniczenje venezuelſkeho wójnſkeho łódźſtwa.

Němzy žu pjecźa dwě a Jendźelcźenjo teho runja dwě venezuelſkej wójnſkej łódźi ſniczili. S wobtwjerdźenja w La Guayra žu wojazy pjecźa widźeli, kak žu łódźe do powětra ſlecźike a žo potom jich roſpadanki podnuriłe.

Wſchě venezuelſke wójnſke łódźe pak žo njejžu ſroſtſělale. Dźěl ſ nich žu Jendźelcźenjo a Němzy ſe žwojim mužſtwom wobžadźili a ſ nimi k kupje Trinidad wotjěli.

Njepſchecźelſke ſmyšlenje Venezuelſkich pſchecźiwo Němzam a Jendźelcźanam.

Venezuelszy žu žo ſ njepſchecźelſkim ſakrocźenjom němſkeho a jendźelſkeho wójnſkeho łódźſtwa ſnjemdrili. W Karakaſu Němzam niczo ani njepſchedawaju ani njewotkupuja.

Stejiſchcźo ſjenocźenych ſtatow połnózneje Ameriki.

Sjenocźene ſtaty, kotrež chzychu ſ wopředka pſchi němſko-jendźelſkim ſakrocźenju pſchecźiwo Venezuelſkej neutralne wostacź, pocźinaju hižo Němſkej a Jendźelſkej wobcźežnoſćze cźinicź. Wone žu pſchecźiwo temu proteſtowałe, ſo by žo wobkhadej amerikanſkich łódźow ſ Venezuelſkej ſadźěwało. S tym by, žo wě, blokada venezuelſkich pſchiſtawow njemóžna ſcźiniła. Kaž žo ſda, ſjenocźene ſtaty potajnje ſtronu preſidenta Caſtra dźerža. Wone žu pjecźa hižo Jendźelſkej a Němſkej žwoje poštrědniſtwo pſchi wujednanju ſwady ſ Venezuelſkej poſticźike a žu dwójzy wotmolwjenje žadałe, dokelž žo Němſka a Jendźelſka komdźitej, amerikanſke poštrědniſtwo pſchijecź. Nadpadne tež je, ſo žo wjetſcha liczba amerikanſkich łódźow njedaloko Venezuelſkeje ſhromadźuje. Němſka a Jendźelſka mohłej ſ teho ſpósnacź, ſo byſchtej derje cźinikej, hdy byſchtej žo ſjenocźenych ſtatow połnózneje Ameriki ſ najwjetſchim njedowěrjenjom hladałej. Tež Jendźelſkej nježměła Němſka pſchewjele wěricź, hewak mohła Venezuelſka Němſkej ſeſchkodźicź, kaž něhdy Mexiko khěžorej Napoleonej III. Tež tehdy běchu tſi europiſke mozy, kotrež ſhromadnje pſchecźiwo Mexikej poſtupowachu. Tola Jendźelſka a Schpaniſka Napoleona bórſy wopuſchćiſchtej, a tutón měnjeſche, ſo žebi jeho cźeſcź žada, wójnu dale wjeſcź. Snate je, kak njeſbožownje je žo wona ſa Franzowſku ſkónczika: tuta dyrbjeſche, dokelž amerikanſke ſjenocźene ſtaty ſakrocźichu, žwoje wójſko ſ Mexika wrócźicź, a wot tamneho cźaža bě ſ nahladnoſcźu Napoleona III. nimo.

Ludowa roshorjenoſcź w ſjenocźenych ſtatach pſchecźiwo Němſkej a Jendźelſkej.

Po ſniczenju venezuelſkeho wójnſkeho łódźſtwa a po bombardemencźe na pſchiſtawowe wobtwjerdźenje w Puerto Cabello je žo lud w ſjenocźenych ſtatach žylnje roshoril. Tamniſche nowiny žo na Němſku hrěſcha, ſo chze žebi wona w Venezuelſkej a Braſilſkej kolonije dobycź a venezuelſku kupu Margaritu wobžadźicź. Knježeſtwo žo napomina, Němſku a Jendźelſku nuſowacź, ſo byſchtej amerikanſke poštrědniſtwo k wujednanju ſwady ſ Venezuelſkej pſchijałej.

Mandźelſka němſkeho ſaſtupjerja Pilgrima

bě khoroſcźe dla žama w Karakaſu wostała, mjes tym ſo bě jejny muž wotjěł. Preſident Caſtro je Pilgrimowu mandźelſku wopytał a jej hoſpodu w žwojim hrodźe poſticźił. Caſtrowy wopyt pola njeje je mjes wukrajanami najlěpſchi ſacźiſchcź cźinił.

Preſident Caſtro

je woſjewjenje wudał, w kotrymž ſe žapathymi žłowami praji:

„Njehańbicźiwi wukrajenjo žu žwjatu ſemju Venezuelſkeje wotžwjecźili. To je barbariſki ſkutk, ſkucźenje pſchecźiwo najpréńſchim ſaſadam ludow, to je njenadobny ſkutk, dokelž je wón wuplód njecźeſtneho ſjenocźenſtwa naſylnoſcźe a falſchnoſcźe. Sa Venezuelſku je wojowanje njerune, dokelž ſtaj dwaj ſ najžylniſchich ludow tole wumozowanje pſchecźiwo naſchemu krajej ſkucźiłoj, kotryž je žo lědma po dołhich a bolоſtnych bědźenjach ſebrał. Venezuelſka njemóže žebi tajki njehańbicźiwy, worakawy nadpad ſ měrom lubicź dacź. Bóh ludow, kotryž je Bolivara a jeho rjekow k wulkim ſkutkam ſahorił, ſ kotrymiž žu woni ſ wulkimi woporami žwobodu a njewotwižnoſcź dobyli, budźe w roſžudnym wokomiku ſ nami. Wón naž ſahori a budźe nam pomhacź we wulkotnych woporach a pſchi naſchim wulkim ſkutku ſwěſcźenja naſcheje narodneje njewotwižnoſcźe."

Hdy by žo Caſtrej poradźiło, ſběžkarjow, kotrychž je pſched krótkim porazył, ſa žebje dobycź, mohł wón 120,000 muži do pola ſtajicź. Kaž pak žo ſda, chzedźa ſběžkarjo ſ nowa pſchecźiwo njemu poſtanycź. Caſtro je teho dla tych, kotrychž bě ſ nich ſ jaſtwa puſchcźił, ſažo ſajecź dał.

Najkhrobliſchi wojazy a najžwěrniſchi pſchiwižowarjo preſidenta Caſtra žu Andinoju, měſcheńzy běłych a Indiſkich. Caſtro je ſam jedyn Andino a ma wſchě dary, kotrež žu ludowemu wjednikej trěbne. Pódla druhich khmanoſcźow ma wón njeſhibicźiwu energiju. Jeho pſchiwižowarjo maja k njemu najwjetſche dowěrjenje, a wón wě ſ nimi tak wobkhadźecź, ſo jemu žwěrni woſtawaju. Hdyž wón něhdy pſchecźiwo preſidentej Andradźe poſtany, wón njepſchestawajzy dobywajo k Karakaſej pſchicźahny a žwojeho pſchecźiwnika nuſowaſche, cźeknycź a jemu knježeſtwo pſchewoſtajicź. Wón krajne kažy próſdne namaka, a kaž žo druhim to njebě poradźiło, njeje tež Caſtro ſamohł, krajne finanzy ſrjadowacź, dokelž žo ſkoro kóždе lěto kraj ſ revoluzijemi žłabi a njepokoji. Caſtro je wubjerny rěcźnik. Wón je hakle 40 lět ſtary, a hdyž je hdy w Venezuelſkej preſident žamoſtatny roſkaſował był, je to nětcźiſchi preſident. Tym, kotſiž žu jemu k woli a jemu pſchiwižuja, je wón lubosny a pſchecźelniwy, na wopak je wón žurowy pſchecźiwo žwojim njepſchecźelam a pſchecźiwnikam. Hdyž Caſtro w žwojim hrodźe ludźi pſchijimuje, žo to ſ pychu ſtawa, kajkaž njemóže žo pſchi kralowſkim abo khěžorſkim dworje wjetſcha bycź.

Wopiſanje Venezuelſkeje.

Venezuela rěka po žerbſku Mały Venedig a je žo tak pomjenił po měſtacźku, kotrež žu Schpaniszy bórſy po wušlědźenju Ameriki pſchi tonidle natwarili. Khěžor Khorla V. bě kraj Augsburgſkemu pſchekupzej Weiſerej jako wicźežſtwo pſchepodał, tola Welſerowi wojazy tam tak ſakhadźachu, ſo khěžor Welſerezom wicźežſtwo ſažo wſa. Hacź runje je Venezuelſka prěni kraj, do kotrehož žu Schpaniszy europiſku kulturu pſchinjeſli, je w njej pſchezo najwjetſchi njeporjad knježił, a wójny, revoluzije a hroſnoſcźe žu žo pospochi wospjetowałe. Rjany kraj je poldra milijona kóžnych kilometrow wulki, po tajkim ſkoro tſi krócź tak wulki kaž němſke khěžorſtwo, tola ma jenož 2½ milijona wobydlerjow. 1047 rěkow, mjes nimi mózny Orinoko, jón powodźuja. Wón ma 32 naturſkich pſchiſtawow a 50 ſaliwow. S nutſka kraja je naturſki džiw, jedyn něhdže 3000 metrow nad morjom ležazy jězor. Nimale tſecźina krajiny ſ role wobſteji, nimale połojza ſ paſtwiſchcźow a ſbytk ſ lěžow. Wulke ſtadła howjadow žo na paſtwiſchcźach paža. Po wyšokoſcźi nad morjom dawaju žo jažnje tſi klimatiſke zony roſeſnacź, a cźłowjek móže žebi wěcźne lěcźo abo wěcźnu ſymu wuſwolicź. Mjes druhim roſtu w Venezuelſkej banany, ananaſy, zokrowa ſcźina, palmy, kokoſowe worjechi a orchideje. Kongreš, kotryž ſakonje dawazu wyſchnoſcź pſchedſtaja, ma dwě wotdźěleni, ſenat a žejm. Lud ſaſtupjerjow w žejmje wuſwola, žejmſzy žobuſtawy pak ſenat wuſwoleja, mjes tym ſo ſenatorojo a žejmſzy ſapóžłanzy ſwjaſkowu radu wuſwoleja, a ta ſažo preſidenta.

Venezuelska je snata se žwojimi revoluzijemi, kotrež amerikanski konsul w La Guayra na scžěhowaze žortne waschnje wopiżuje: „Žiwjenje je tu tak wostudke, so žu revoluzije jenicžke wotměnjenje sa lěto. Wone žo takle dźěkaju. Hdyž něchtó pytnje, so žo jeho dožahaza liczba pschecželow dźerži, wón czrjódu wojakow s 10 zentami po hłowje pokupi a potom na czole wójska steji. S nim wón do wulkeho doka blisko města czehnje a tam pschikhad knježerstwowych wojakow wotczakuje. Hdyž žo czi bliža, woni se wschěmi generalemi — a tych je skoro telko kaž wojakow — na druhu stronu doka czahnu. Woni žu zyle bjes stracha, dokelž kulki s jeneje dokoweje strony k druhej njetrjecha. Nasajtra rano, prjedy hacž žłónzo žmudźicž pócznje, wobej stronje se wschej mozu tšélatej, a žo sawróczinschi k městu czerja. Ta strona, kotraž prěnja do města pschiczěri, žo wschěch czjischczernjow smozuje a powjesc wo wulkotnym dobyczu wosjewi. Jeli so sběžkarjo dobudu, žo wjednikowi pschecželjo se statnymi sastojnstwami mytuja na město pschewinjenych pschedkhadnikow, a statne khažy žo wuprósdnja. Sběžkarjo, kotsiž maja dalschi pucz pscheběžecz, nimaju lohku wěz, do města dozpicz; hewak budźichu žo knježerstwa hischcze huscžischo wotměnjake.

Wobydlerstwo s měschenzow, s běłych, Indijanskich a czornochow wobsteji. Wobydlerjo zyle czistеje raży žo s rědka nadeńdu. Nadpadne je pschewaženje czerwjeneje indijanskeje raży. Dźěczi czorneho nana a czerwjeneje maczerje njedacza s wjetscha niczo na žebi wot prěnjscheho spósnacz. W žrjedźnej Amerizy po tajkim czerwjena raża czornu po nětžim spóžerja. Sozialne wobstejnoscže žu jara jednore. Wschón lud žo s kradnjenjom howjadow žiwi. Howjada pódla sběranja tonkaskich bunow jenicžke krajne dokhody wuczinjeja. Dokelž klima howjadam howi, njejžu wone hischcze wotebjerale, hacž runje žo kóždy s kradnjenjom žiwi. Skoczata žu worakawe kaž człowjekojo. Pastwischcza pola Bolivara žu tak wulke, kaž jena pruska provinza. Zyrkwinske wobstejnoscže žu najsrudnische. Krajina, tak wulka kaž zyła Saksa, ma jenicžkeho duchowneho.

S morja je venezuelski kraj nimale njepschistupny. 2500 metrow wyżoke s runa horje stupaze skały jón wot mórskeho brjoha dźěla. Pśches tule skalnu murju jenož wuske schczežki wjedu. Jenicžki pschekhód psches hory, kotryž želesniza wuživa, nimo 600 metrow wyżokich nahłych skałow dže, a žane wójsko njeby s njeho žive wuschło. 50 muži na wjerschku horow by samohło kamjenje dele kulejo zyłe wójsko sniczicz. Němzy a Jendźelczenjo móża jenož pschibróżne města potsělecz, zkonizy wobžadźicz a žo venezuelskich wójnskich łódźow smozowacz. To je žo hižo stało. Najbóle presidentej Castrej sniczenje jeho łódźstwa sescžkodźi. S jeho pomozu je jemu móżno było, poźledni sběžk porasycz. Duž Castrej nětko mało na tym leži, s Němskej a Jendźelskej žo rosrunacz. Hdy by žo jemu wójnske łódźstwo wrócziło, by žnadź wón skerje swólniwy był, žadanja Němskeje a Jendźelskeje dopjelnicz.

Strajk pschistawnych dźěłaczerjow w Marseillu

je žo prjedy skóncził, hacž je žo woczakało. Łódźerjam je móżno było, žebi mužstwa sa žwoje łódże saradźicz. To widźiwschi, je žo wjetschi dźěl strajkowarjow k dźěłu saže samolwił. S Marseilla chżychu też na druhe franzowske města strajk wupschestrěcz. Sa strajk pak žo nihdże pokhilnoscz mjes dźěłaczerjemi njenamaka.

Sakroczenje Ruskejeje pola turkowskeho sultana dla pschescžěhanja kschescžijanow na Balkanje.

Ruske knježerstwo je žo s nowa pola sultana dla pschescžěhanja žłowjanskich kschescžijanow wobczežowało. Měra turkowskich hrosnoscžow, kotrež maja tamnischi Bołharjo a Serbjo snjescz, sda žo polna bycz. Ruska žebi žada, so bychu žo pak hnydom nusne reformy sawjedke, kotrež bychu dotalnemu podtłóczenju kschescžijanow kónz czinile, pak Ruska s mjeczom kschescžijanow s turkowskeho pschaha mumoże a Turkow s Europy wuczéri. Wukas, kotryž je zar 25-létny wopomnjenski dźeń dobyczża města Plewna sa wójsko a wójnske łódźstwo wudał, wo tym doscz srosumliwje žwědczi, so je Ruska k nowej wójnje pschecžiwo Turkowskej hotowa. Ruski minister swonkownych należnoscžow, hrabja Lamsdorff, kotryž je tele dny do Wina pschijeł, ma drje s awstriskim khežorom rtnje poźlednje žrědki rospominacz, s kotrymiž by móżno było, sa kschescžijanow w Turkowskej człowjekow hódne wobstejnoscže pola sultana wunusowacz. Sultan je drje s nowa žlubił, so budże žwojich kschescžijanskich poddanow psched dalschim pschescžěhanjom schkitowacz, tola nichtó wjazy do sultanowych lubjenjow njeweri, wón też nima jako muhamedan woprawneje wole k temu.

Politiske położenje je žo hischcze shórschiło s czahanku mjes Turkowskej a Bołharskej. Sultan chże s rasnoscžu pschecžiwo bołharskemu knježerstwu wustupicz, jeli so budże wone dale potajnje mazedonskim sběžkarjam połěkowacz. Bołharjo dyrbjeli pak stworjenja bjese wscheho czucza a bjes wutroby bycz, hdy bychu s měrom pschihladowacz chzyli, kak jich bratrow sady turkowskich mjesow dreja a pschescžěhaju. Bołharske knježerstwo teho dla prawje na tym czini, hdyž žo na wschě pschipady pschihotuje, k kotrymž móże hischcze tule symu dóńcz.

Wołhudźenje Europy a wobohaczenje Ameriki.

Statny dołh europiskich statow je w lěcze 1870 nětdże 60 milijardow hriwnow wuczinił. Sa 32 lět je wón wo 44 milijardow pschibył a lětża s najmjeńscha 104 milijardow wuczinja. Tutón dołh ma žo lětnje s 5300 milijonami hriwnow sadanicz. Wojerske wudawki europskich statow žu mjes tym wot 2400 milijonow na 5300 milijonow hriwnow srostke. Runje nawopak žu žo wobstejnoscže w sjednoczenych statach poknózneje Ameriki roswike. Tam je žo wot lěta 1870 statny dołh, tehdy 8600 milijonow hriwnow wuczinjazy, na 3400 milijonow ponižił. Amerika ma njeżmérnje wulke dokhody se sakitanskich zkow; duž móże kóżde lěto wjele dołha wotpłaczicz. Dołho njebudże tracz, so žo amerikanski statny dołh do zyła shubi. Kaž tutón, žu žo też wojerske wudawki lětnje wo nětdże 100 milijonow pomjeńschike. Nětkole ma žo wójsko saže wo nětdże schtwórty dźěl poźłabicz. Po wobsamknjenju ludoweho sastupjerstwa ma wójsko, kotrež 77287 muži wuczinjesche, pschichodnje jenož hischcze 56600 muži žylne bycz.

Poźelnicza.

(Hodowne powjedańczko.)

I.

Hwěsdy na njebju běchu žo jena po druhej shubike, ranje bě žo, schtož czaž nastupa, hižo sapoczało, ale pschezo hischcze wosta dospołnje czma na semi. Tu sesthadźa na dobo druha hwěsda, jaźnje sabłyschcza žo wokno w najmjeńschej khěžzy wo wży; mjes tym so kołowokoło hischcze wschitzy ludźo spachu, hibaschtej žo tu hižo pilnej ruzy. Sawěscze stej to ruzy młodeje holzy, kiž stwu mjecze a khosej wari, so byschtaj staraj starschej, stanywschi, wschitko czopke a pschijomne naschłoj! Abo pak młody rjemjeźłnik dźěła. — Ale to žo jara mylisch, to je stara Khódnikowa, kotraž dźenża, kaž hewak czasto, bě prěnja stanyła, so by žwoje małe hospodarstwo a žwojeho khromeho muża sastarała, prjedy hacž žo na žwoje woprawdźite dźěło poda.

Khódnikezy bydła hižo tak dołho na khěžzy, kiž gmejnje žłuscha, na podrożnistwje, so maja ju bjes mała žwoju žamžnu. Hdyž tam saczežeschtaj, běschtaj młodaj a czikaj, a nadźijeschtaj žo, so s dźěłom žwojeju rukow bórsy žamžneje khěže nabudźetaj. Sdasche žo też, so budże tuta, kiž mějesche jeno jenu stwu, rum k warjenju a kubju, jimaj bórsy pschemała; pschetož dwě dźěsczi, hólczk a holczka, roscżeschtej tu wježele. Ale jene njesboże po druhim sastupowasche tu žem s niskimi durjemi. Najprjódzy skhorjeschtej dźěsczi a sa jedyn tydźeń buschtej do rowa pokhowanej. Bórsy na to lehny žo Khódnikez nan czežzy khory do łoża. Hdyž saže skónczże stany, běschtej jeho ruzy sczehnjenej a wuwitej, nosy bjes mała zyle skhromikej. Duž njemóżesche wjazy na žwoje dźěło — běsche murjeć — khodźicz, ale dyrbjesche wjeżeły bycz, so móżesche s pomozu žwojeje żony někotre krocżele pschestupicz a někak dóńcz hacž na ławku psched khěžnymi durjemi, so by žebi khore stawy na žłónzu shrěł.

To běchu czežke czaży a wbohi khromy chzyische bjes mała sadwělowacz. Ale niz jeho żona. Wona bě jena s tych, kiž maja hłowu a wutrobu na prawym městnje, a wjedźesche, so dyrbi nětkole niz jeno ruzy a nosy, ale też nadźiju, kuražu a wěru sa dweju mecz. Na jeje muża njebě wjazy twaricz, lěkaŕ bě jej prajił: „So może hischcze dołho żiwy bycz, ale so wjazy njewotkhori.“ Ssużodźa a snacźi běchu drje hacž dotal jej k pomozy byli, ale dale to tak hicz njemóżesche, a žmilnoscz haźnje, hdyž žo na pschedołhi czaž żada. Khódnikowa pak njepodda žo dóńtej, ale dźěłasche sa dweju.

Tu wumrje stary poźoł, kiž bě wob tydźeń tsi krócz pucżował do Ptaczina a ludźom mnoho do města žobu brał a też saže s města wobstarował. Tu saźłużbu dosta nětkole Khódnikowa. Wěso wulka wschak njebě, ale Khódnikowa nochżyische žebi s njeprawdu niczo saźłużicz. Na prósdnych dnjach dźěłasche radscho khoschcża. To bě wot žwojeho nana nawukła. Brěsowe pruty běchu sa tuni pjenjes abo sa dobre žłowo dostacz. Bórsy kupowachu w měsczе wschitzy jeno Khódnikez khoschcża.

Tak běschtaj Khódnikez cźlowjekaj spokojnje žiwaj a móżeschtaj wscho dopłacźicź, a nimo teho dostawasche khory muž ſ města wot ßwojeje žony pak woßuschk, pak tobak k kurjenju, schtož bywasche jeho zyke wjeßele. Tak bydlesche ßlónzo luboscźe w tymle domcźku, kiž hischcźe lěpje hrěje, hacź ßlónzo wonka. — Khódnikez sestarischtaj, wón bě 68 lět, wona w schěscźdźeßatym lěcźe, drje hischcźe kruta, ale dźěło bywasche jej dale cźeźsche. Ale to ju njebolesche, dokelž staroba pschikhadźa wot Boha, schtož ju cźischcźesche, bě pschischko wot cźlowjekow.

W Něhdźezach bě ßo mnoho pscheměniło. Nowi ludźo běchu tam pschischli, hoscźenzy natwarili, dokelž bě tam w lěcźe rjenje. Też běchu ßo tam pschekupzy a zokrownik saßydlili a ludźo dostawachu wschitko wo wßy. Też póst běchu dostali, a listy, kiž bě prjedy Khódnikowa noßyła, nětkole listownik noschesche. To ju jara rudźesche a wona njewidźesche póstoweho poßoła rady.

„Nowa droha wschak budźe też mi w symje prawje pschijomna“, měnjesche Khódnikowa.

„Na, měnjesche jeje muž, „ty tola na staru drohu też skorźiła njejßy. Hdy bychu nam radscho zyrkej a schulu do wßy natwarili!“

„Ale njerěcź takle“, wotmolwi žona, „hladaj jeno na druhich, kotsiž maja ßo hischcźe wjele hubjeńscho dyźli mój.“

„Ty ßy schwarna žona“, sdychny Khódnik, „ale kedźbuj jeno, hischcźe pschińdu na naju ske dny, poßelnicźa ßy najdlěje była.“

II.

Rano sahe hižo je Khódnikowa stanyła, je dźenßa rano lampu staroscźiwje sastajila se schkitom, so njebychu jeje pruhi jeje muża se spanja wubudźile; potom sadźěła woheń we wulkich khachlach, nastaja wodu do nich a da ßo do rjedźenja stwy. Wotewri wokno, so by cźerstwy powětr nuts puschcźiła, dokelž njecźisty powětr je jej pschecźiwny. Hu! kak syma je wonka, rěsny wětsik ſ ranja wuduje jej bjes maka ßwězu w ruzy a woheń w khachlach. — Nětkole wari ßo woda, khofej ßo pschihotuje staroscźiwje a kóždy próschk ßo ſ blida a se stólzow trěje. Tak je Khódnikowa wobras praweje hosposy, kotraž w domje dźěła a skutkuje bjes teho, so by jeje schtó ßłyschał abo widźał.

Potom pije cźopły khofej a jě k temu khléb ſ butru, a na to ßo modli rańsche modlitwy. Prjedy, pak hacź ßo wotßali, je mużej khofej tak stajiła, so cźopły wostanje a so móże jón tola ßebi ßam wsacź.

„A tule je talerˇ poliwki“, wona rjekny, „tón móżesch ßebi do khachloweje róle stajicź, njestanywschi, woheń hacź do pschipołdnja njewuńdźe. Wostań jeno dźenßa leżo; myßlu ßebi, so tu w schtyrjoch saßo budu, cźopłe łožo je pschi twojim drjenju najsprawnische.“

„W schtyrjoch je hižo cźma, njewostań mi na žane waschnje dlěje“, khory proschesche.

„Njewostanu wschak“, wona wjeßele rjekny, „mam pak wjele wobstaracź; dokelž chże hody kóždy hischcźe něschto ßobu pschinjeßene měcź, a też ßebi myßlu, so duzent khoschcźow pschedam.“

„Ale po hodźoch, schto potom budźe?“ woprascha ßo Khódnik.

„Na, dha dowěrimoj ßo Bohu“, wona wotmolwi.

Khory pschikiwny. Khódnikowa swjasa walcźk khoschcźow hromadu a tykny je do korba, kotryž ßebi na khribjet wsa. „Nětkole khoschcźa, duzy domoj pakety“, wona bórbotasche. Hischcźe ßo wobhladny, hacź je wschitko w rjedźe, da mużej ruku na roszohnowanje, haßny lampu a nastaji ßo troschtna na pucź.

To njebě niczo make, dźenßa do Ptaczina hicź. Wětr rěsasche do woblicźa a pucź bě se ßněhom sawěty. Tola Khódnikowa bě pucźa ßwědomna a se ßwojim kijom stupasche smužicźe dale. Ale lědom móżesche trochu ßnadnischo krocźicź, pschewostaji ßo saßo hižo ßwojim staroscźiwym myßlam. Kak jeno to hischcźe dlěje póńdźe? Saßkužba woteběrasche. Hdyž budźa rjane hody nimo, njesměje nichtó niczo wjazy sa nju wobstaracź. Haj, hody! Hewak by pschezo hischcźe schtomik měła ſ cźerwjenymi jabłukami a ſ jaßnymi ßwěcźkami. A njech by też muž na „pschecźinjenje“ bórcźał, schtomika njebudźische tola parowacź chzył. Ale w tymle lěcźe to hižo wjazy móżno njebě. Schtomik drje bjes maka niczo njeplacźesche, ale ßwěcźki a jabłuka. Te běchu nětkole žadne, a tak twjerdych, drjewjanych Khódnikez njemóżeschtaj jěscź, te dyrbjachu schikowanje mjehke a ßłódke bycź.

Schtoma potajkim dyrbjesche Khódnikowa wostajicź, ale mużej na paket tobaka a schawl sby tola hischcźe něschto ßłěbornych. Ssama wschak njetrjebasche niczo, khiba por cźrijow, ale na nowe lěto dyrbjesche ßo najeńſki pjenjes wotedacź, a też drjewo njedoßahasche w tutej krutej symje. Bjes maka hidźesche nowy póst, tola ßo hischcźe w prawym cźaßu dopomni a modlesche ßo ſ cźicha: „Njewjedź naß do ſpytowanja!“ Duž njesby niczo, khiba pschedawanje khoschcźow. —

Tak dóńdźe do Ptaczina, a nětkole dyrbjesche ßo prózowacź, wscho derje wobstaracź. Hižo w tſjoch běsche, hdyž ßo po cźeźkim dźěle domoj nastaji. Cźeźko bě jej, niz jeno jeje nohomaj, ale hischcźe bóle jeje wutrobje. Pakety, kotreż w korbje na khribjecźe njeßesche, a — ach! — też njerospschedate khoschcźa, kotreż mějesche w rukomaj, njecźiſchcźachu ju tak, kaž wschitko to bolostne, schtož bě dźenßa dyrbjała nasshonicź. Njemóżesche wjazy prawje rosymjecź „nowomódnym“ ludźom. Jena žónſka by jej rjekła: „Wy ßebi njejscźe prawje spomjatkowali, schtož ßym wam nawdała, sda ßo, so wasch pomjatk woteběra.“ Druha njeby niczo rjekła, ale hanjo na wscho ſ hłowu tschaßła, schtož bě wona pschinjeßła. Tsecźa by rjekła: „Khódnikez cźeta, wy scźe hižo stara na tak daloki pucź, nětkole dyrbicźe ßo k měrej ßydnycź a ßwoje stare dny w měrje wobsamknycź.“ — Ach haj, to bě wschitko jara derje prajene, ale ſ cźim ßo žiwicź a njekradnycź? Stara poßelnicźa njebě ženje skorźiła, stajnje ſlutnje žiwa była, teho dła ßebi ludźo myßlachu, so je ßebi něschto nalutowała a so móże ßo nětkole ſ tym doživicź. Ale wbohemu khoremu mużej tola njemóżesche wottorhowacź, a Bóh bě jej ßwědk, so na ßebje ani pjenjeźka njetrjebawschi wudała njebě.

Ale to njebě hischcźe najhórsche, schtož bě ßo jej dźenßa stało. Najhórsche bě to, so njebě nimale nichtó jeje prucźane khoschcźa kupowacź chzył, dokelž — dokelž — bě fabrikant nowu druźinu khoschcźow do Ptaczina póßłał, khoschcźa ſ rostliny, kiž w Amerizy abo hischcźe něhdźe dale roscźe. S tymi wschak mózachu ßebi ludźo w Amerizy mjescź, ale w Europje, w Ptaczinje? Bě dha to ßwět ßłyschał? Nowe khoschcźa běchu wjele drózsche dyźli Khódnikoweje, ale też wjele pschisprawnische, měnjachu wschitzy, mjecźechu skoro ßame a dźerźachu ſ najmjeńscha lěto abo też dwě.

To bě staru poßelniczu hacź do wutroby raniko: najprjódźy póst ßnadna njespokojnoscź ſ njeju, namjet, ßo do měra ßydnycź, a nětkole hischcźe nowe khoschcźa. Hdyž dyrbjesche tole wschitko na ßwój stary dźeń nasshonicź, běsche Khódnikowej tola skoro tak, kaž by zykły ßwět pscheczźiwo njej był, a horze ßylsy wudobychu ßo jej po wożamocźenym pucźu ſ wocźow.

„Myßlach ßebi, so ßym ludźom luba a droha“, bórbotasche wona, „a nětkole ßym widźała, so nikomu hódź njejßym a so chzedźa mje skerje lěpje stronu měcź. Ssym dha ßo na to cźaß žiwjenja cźwilowała a telko pucźow darmo cźiniła, dźaka ani njedostawajo, ani njeźadajo? Ale tajki ßwět je. Schto dha hischcźe mam na tutym ßwěcźe? Ani dźaka, ani msdy, dźeń wote dnja jeno cźwilu a k temu hischcźe póst a nowe khoschcźa.

(Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. (Nahła ßmjercź.) Geometerski pomoznik Hauffa, pola tudomneho geometra Oswina Hörniga postajeny, je wutoru pschi dźěle ſ Bożej ruczku sajaty wumrjeł.

— Fabrikſkeho wobßedźerja Ota Weiganga ßu pschi składnoscźi jeho 70lětneho narodneho dnja sa cźeſtneho měschczana Budyschina pomjenowali.

— (Paduschnaj mandźelſkaj.) Sańdźenu ßobotu wěſteho Rychtarja ſ Wjeleczina a jeho žonu ſ jenych klamow na ßerbſkej haßy na polizajſtwo wotwjedźechu. Kaž je ßłyschecź, je žona, mjes tym so jejny muž kupowasche, skradźu wschelake twory do korba ſtykała, kotreż běchu na blidźe na pschedań wupscheſtrjene byłe. Na to ßame tunje waschnje staj ßo wonaj pjecźa w nětkotrych klamach na bohatej haßy a pschi žitnych wikach ſ hodownymi darami saſtarakoj. Nusa njeje jeju k temu pohnuła; pschetož wonaj we Wjeleczinje khěžu a pola wobßedźitaj.

— 21lětny dźěłacźer Gerabek ſ Cźopliz, kotryž běsche ßebi 8. dezembra w twarſkej pißarni tudomneho ßudniſtwoweho nowotwara žiwjenja ßo nabywschi kulku do hłowy tſělił, je póndźelu w tudomnej měschczańskej hojeźni wumrjeł.

— Mile wjedro, kotreż je lód a ßněh rostało, bě ßo na wjele městnach ſe žadoscźu wotczakało. Tu a tam ßu žórła saprahnyłe, w Dittersbachu w Schleſynſkej bě na pschiklad tajka wodowa nusa, so na tamnischim želeſnischim saſtanischczu njemóżachu sa lokomotivy nusnu wodu dostacź. W ſemi je wschudźe jara mało wlóhi. Duž by jara witane było, hdy by mile wjedro tak dołho wutrało, hacź by hłuboko ſmjerſnjena ſemja rostała, so mohła

lodowa a ßněhowa woda do njeje sacžahowacž. Boja ßo, so budže wodowa nusa pschezo bóle pschibywacž, jeli so ßo semja njebudže saßo wody napicž móz.

W Bayerskej a Württembergskej je po rostaczu wulka woda nastała, a rěki ßu s rěcznischczow wustupike. Pschi Rheinje a w polodnischich Němzach ßu ßylne hrimanja měli, kotrež ßu ßo s krupobiczom, ßněhowymi mieczelemi a krupami pschewodżake.

To je hižo měßaz. Běch w Budyschinje a dźěchmoj wot Mikławschka horje, s mužom ratarjom, schtož s woßebiteje pschiczíny pschispominam. Hdyž pak ßo na mjaßnym torhoschczu roseńdźechmoj, rjekny mi muž: Khiba so bych Wam pschezo tón toleŕ dał, to potom njetrjebam ßłacž. Wospjetuju, so bě ratař, tón muž. Wot ßerbskeho ratarja potajkim mam lětusche — a to njeproschene bože dźěczo sa Maczíczny dom. Njech tola naschi ratarjo wěrja mi a nam, so Maczíczny dom njebudže jenož nam, ale nam wschěm, haj: dokelž je nasch lud po wjetschinje rólniski lud: so budže pschede wschěm sa waß ratarjow pschihotowany. Teho dla dźě pójcze, dlěje ßo njedlijcze, wěrcze a nadobnje dajcze! Nadobnje! Pschetož na nowe lěto dotwarimy. K lětu w tym czaßu budže nasch statok swonkownje hižo zyły hotowy. Duž dyrbja ßo kamjenje wosyczá zyhele. — Najbóle pak ßo k temu hodži pschitomny radostny czaß psched hodami. Pschetož czaß radostnych pschihotow je tu. To dźě starschi dźěczom, pscheczelju, towarschowje towarschkam a pscheczelam, dźědowje a wowki — lubym wnuczkam hotuja radostne pschekwapjenja. Ach, a kajke je nutrne wjeßele maczeri, hdyž na nju też hody s darom spominaschtaj ßyn a dźowka, trjebaj s mjeńschim! A wy! ßynoju a dźowki ßerbskeho naroda, aj spomńcze s dźakownej luboscžu nětko na Waschu macž, na naschu Maczizu, kotraž je telko skutkowała sa nasche Sserbstwo. Spomńcze na rowy naschich wulkich wótczinzow, kotsiž ßu wodnju spěwali a dźěkali sa naß a po nozach ßu — ßonili wo nowym Maczíczným domje. Woni spja, jich ßonjenje ßo dopjelnja. Pschispomhajcze wschitzy, so by ßkawnje ßo dopjelniko! Poczeschcze s tym jich jaßne wopomnjecžo! Spomńcze na naschehó komponista Kozora, wusnamjeńcze jubilej tehole dobreho starza s darom sa ßerbski dom; wschak je wón jena s najprěńschich naroda hwěsdow. — Pschispomnicž mam, so njeproßyny prěni krócž, ale schtwórty krócž. Prěni krócž nam Budyschin pschikład da, druhi krócž nahromadżich psches 400, loni psches 600 hriwnow. Lětßa, ßamo ßo rosymi, budže telko tyßaz, kaž prjedy stow. Wschak něschto hižo mamy. K prěnim 3 hriwnam je wot 10 dalschich pscheczelow pschibyło hižo 36, 62 hr. Mjes nimi je wulka firma s 10 hr., dwě małej po 5 hr. a wjazy. Tola też małe dary ßo s radoscžu witaju — runjeż ßebi pschejemy, so byschcze tón krócž tola trochu hłubscho pomaßali. Pschijimaju ßo dary w Budyschiuje, a schtóž ma tam mjenje pschileżnoscze pschińcž, njech lubje dar póscžele na adressu: Caplan Andrizki, Post Rosenthal bei Kamenz in Sachsen. Tam je „Łužica“ s domom, a redaktor woczakuje, so budže hnydom 30. dezembra móz wulki dar w Budyschinje wotedacž. Mjena dobroczerjow budża we „Łužicy“, w „Serbskich-Nowinach“ a w „Katholskim Poßole“ wocžischczane, a budže to s dobom wukupjenje sa nowolětne sbožopschenja. Duž njekomdźcze ßo — ně

Bratsja lubi, pójcze,
Prawje wjele dajcze
Sa Maczíczny dom!
So by byk nam twjerdźisna,
Drohehó tak Sserbowstwa,
Wukhował je psched padom!

S Hodżija. Sańdżenu ßrjedu pschiczeże k nam nasch nowy diakonus, knjes duchowny Voigt s Ketliz. Dokelž je jeho mandżelska trochu czerpjaza, bě wón wo to proßył, so ßo njeby dale żaneho wjetscheho powitanja stało. Duž je ßo, runjeż bě młodżina ßo na czah hotowała, wot teho też wothladało. Psched kaplanstwom pak dwoje czeßne wrota se ßerbskim a němskim napißmom stejachu. Hdyž ßo knjes duchowny Voigt se ßwojej mandżelskej pschiwjese, zyrkwini prjódkstejerjo a wjeßnaj wucžerjej na njeho na kaplanstwje czakachu a knjes farař Kschižan w mjenje zyłeje wosady ßwojeho noweho kollegu se ßerbskej a němskej krótkej rěczu postrowi, na czoż k. duchowny Voigt runje tak wotmolwi, na to spominajo, so nětko do teho doma stupi, w kotrymž je něhdy bratr jeho njebo dźěda 46 lět dołho bydlił. Potom k. kantor Kozor noweho duchownehó w mjenje wosadżinych wucžerjow powita. Bóh spožcž ßwojemu dźěłacžerjej w ßwojej winizy wjele żohnowanja s wyßokosczе!

Se Žornoßyk. Wobydlerjo nascheje czicheje podhórskeje wjeski ßo sańdżenu ßobotu wjeczor s hołkom a tšelenjom se swucženehó měra storhnychu. Běchu ßnadź Venezuelszy, kotrymž stej Němska a Jendżelska wójnu pschipowjedźiłej, hižo psches morjo do Němskeje pschijeli? Chzychu ßnadź woni wot naß sa wójnske łódże sarunanja żadacž, kotrež ßu jim Němzy wsali a do powětra tšeleli? Wustróżeni Zornoßyczenjo ßo hižo bojachu, so wjeczíwy njepscheczel jich wjeß sahubi. Wěż pak ßo tola njesdasche tak straschna bycž, s najmjeńscha niz sa naschu wjeß; pschetož bubot tšelenja ßo pschezo bóle do lěża czehnjesche. Schto dha pak bě ßo zosało? Schtyrjo mużojo běchu po czmje s bjeßady domoj duzy někajke schescherjate swěrisko se ßußodneho dwora wuběżecž widżeli. Dokelž je hižo psched dwěmaj lětomaj jedyn wjelk wobydlerstwo nascheje krajiny traschił, ßebi bjeßadnizy myßlachu, so je ßo saßo někajke rubjezne swěrjo k nam sabłudźiło. Te dyrbjesche ßo hnydom njeschkódne sczinicž. Duž po tšélby běżachu a potom ßo sa nim puschczichu. Bliższchi wokomik hižo wutšele sahrimachu, a dźiwja hońtwa sa swěrjeczom psches murje a płoty dźěsche. Po czmje pak ßo hubjenje trjechesche, a sdasche ßo, so swěrisko ßwojim pscheseżěharjam czeknje. Duž jedyn se smużitych hońtwarjow, kotryż je w Metzu niz jenož s tšélbu, ale ßamo też s kanonu tšelecž nawuknył, wschě mozy sebrawschi, każ khort sa czeknjeńzom czérjesche a jeho sbożownje hischcże pschi kromje lěża doscżeże. Prjedy pak njetšeli, doniż tšélbina roka do swěriskoweho sadnjeho pleza njestorczi. Potom hakle wutjél sawrjeßny. Wustojny tšélz njebě tón ras mißnył, w krwi płuwajo ßo schescherjak na semi stonajo a korczo walesche. Mjes tym běchu też czi drusy hońtwjerjo dobeżeli. Hdyž bě tšélene swěrjo dokorczało a ßo wjazy njesatorhowasche, ßebi swěrjachu, jo pschimnycž. Pschi jaßnym měßaczkowym ßwětle spósnachu, so mějachu tucžneho schwinza psched ßobu. Někotre dny posdźisicho schwinza wopjeczechu a wschitkich Zornoßyczanow na hoscżinu pscheproßychu, so bychu ßo na njej wot wustateho stracha shrabali.

S Wulkeje Dubrawy. Luby hodowny ßwjedżeń saßo psched durjemi steji, a na njón ßo wulzy a mali, stari a młodźi s nowa wjeßela. Też dźěczi naschich stron jón doczakacž njemóża. Hodownicžku wjeczor w 7 hodżinach ßo w tudomnym Nowakez hoscżenzu wulki bożodźěscżowy schtom saßwěczi, pod kotrymž ßo po wuspěwanju hodownych spěwow a po pschednoschenju wschelakich hodownych deklamazijow dźěczom dary wobradża. Wschitzy lubowarjo tajkeho ßwjedżenja ßo na njón wutrobnje pscheproschuja.

S Hornjeje Hórki. Sańdżeny schtwórtk je jedyn tudomny dźěłacžeŕ psches Hornjohórczanske kerki do Schěrachowa duzy njesnateho wobwěschenza nadeschoł. Wobwěschenzowe czěło ßu do czěłownje nascheho pohrjebnischcża donjeßli.

S Koporz. W kólniży tudomneho młyna sańdżenu njedżelu popołdnju s kokswymi khachlemi lód wot wódneho koła wottajachu. Pschi tym ßo ßłoma, s kotrejž bě kólniza wobkładżena, sapali. Kurowych mróczelow ßo ßußodża hnydom dohladachu a płomjenja bórsy podußychu. Na haschenje běchu Bukecžanska, Błózanska a Kołwasowska ßykawa pschijeże. Mużstwa Bukecžanskeje wohnjoweje wobory hischcże czaßa doscż pschihnachu, so mózachu ßo pschi haschenju wobdżělicž. Nastata schkoda je zyle ßnadna.

S Hrodżischcża. Běsche 3. dżeń jutrow, hdżež poßlednu Bożu ßłużbu w naschej starej zyrkwi ßwjecżachmy, sa naß dżeń żelenja, dokelž dyrbjachmy ßo wot městna dżělicž, w totrymž bě ßo létstotki dołho ßyła nutrnych kemscherjow shromadżowała: czim wjeßelschi bě nam dżeń 9. dezembra, na kotrymž bu nasch nowy Bożi dom k jeho ßwjatej ßłużbje poßwjecżeny. Twar noweje zyrkwje je jenož 8 měßazow traŕ a je ßo pod nawjedowanjom knjesa twarskeho radżicżela Quentina w Pirnom wubjernje radżił. Murjeŕske a czéßłske dźěła mějesche twarski mischtr Kilian starschi s Wósborka. Nascha woßada je po Hodżiju jena s najstarschich mjes ßerbskimi, hižo w lécże 1222 bu pod tachantstwo w Budyschinje stajena. Hischcże dżenßa mamy wudwjerna zyrkwinych durí se żornowza rjenje wudypane, kotrež ßu po wußudżenju wěżywustojnych wokoło lěta 1200 shotowane. Stara zyrkej bě, każ je ßo to pschi wottorhanju murjo v wupokasało, w tšjoch wotdżělenjach twarjena, najnowischi dżěl w lécże 1787. Najstarschi dżěl je we wohnju pobył, tola je njesnate, hdy je ßo — ßnano bě to prěnja zyrkwicżka — wotpalił. Nowa zyrkej ma 830 městnow. Wumolowanje je knjes moleŕ Thiela s Mischna dokonjał, a to jara rjenje, woßebje wjeŕch a woltaŕnischczo lubosny napohlad posticża. K wupyschenju zyrkwje je ßo we woßadże 4200 hr. nahromadżiło, a wot pscheczelow s wonka woßady ßmy k temu na 800 hriwnow dostali. Sa parne tepjenje je Drożdżijski knjes s Bleichröder 5000 hr. darił. Sa wjeczorne Boże ßłużby smějemy elektriske ßwětko.

Pschichodne czißło Serb. Nowin ßo ßobotu 27. dez. rano wuda.

K poßwjeczenju zyrkwje bě ßo, runjeż bě khětro syma, wulka ßyła ludźi, też se ßußodnych woßadow seschła. Duchownych bě 11 pschischło. Jako sastupjerjo ßwětneje wyschnosće běchu tu knjes wokrjeßny hejtman se Schlieben a hamtski hejtman s Kirchbach s Budyschina. Wyschschi zyrkwiny radźiczel Meier ßwoju poßwjeczeńsku rěcź na Luk. 2, 14 skožujo wukładowasche, kajki dźak, kajku prózstwu a kajke ßlubjenje na tutymważnym dnju Bohu pschinjeßemy a na to nowu zyrkej s modlitwu poßwjeczi. Na ßerbskej Božej ßłużbje knjes farař Matek s Barta po 24. psalmje woßadże na prascheńje: schto wam k poßwjeczenju wascheho noweho Božeho doma pschejemy? pschiwoła 1., so by tón Knjes do tuteho domu sacźahnył a jón se ßwojim žohnowanjom pjelnił, 2. so by ßo tu stajnje woßada shromadźowała, hotowa temu Knjesej ßłużiś w ßwjatej rjanosći. Wobej rěći, s hłubokeho ducha cźerpanej, ßwjedźeńsku woßadu na wyßoki shodźeńk ßwjateje nutrnosće posběhnyschtej. Sswjedźeńskej prědowani dźerżeše nasch knjes farař Mrósak, kotryż na tutym dnju 25létny jubilej ßwojeho skutkowanja w naschej woßadże ßwjeczeše. S hnutej wutrobu wón Jakubowe ßłowa 1. Mójsaßa 28, 17: „Tu niczo druhe njeje hacź Boži dom, a tu ßu njebjeske wrota", na nasch nowy Boži dom nałožujo, rozestaji: 1. schtó je s Knjesom w nim, 2. schtó je domjazy w nim, 3. kotry je wuhlad s njeho. Popołdnju bě w Jurakez hosćenzu ßwjedźeńska hosćina, na kotrejż ßo wokoło 100 woßobow wobdźěli. Wschelake rjane ßławy ßo tu wunjeßechu. Tu zyrkwine pschedstejicźerstwo w mjenje zyłeje woßady k. fararjej jako jubilejski dar kraßnu kschinju s 108 wschelakimi ßłěbornymi łžicami a łžicźkami, nożemi a widlicźkami pschepoda, wulkotny dar, kotryż każ k. jubilara, tak zyłu woßadu cześći.

— Hrodźischcźanska woßada je ßebi psches twar ßwojeho noweho Božeho doma rjany pomnik ßwojeho pobožneho smyßlenja stajiła. Bóh daj, so by tón žórko žohnowanja sa dołhe cźaßy był!

S **Rakojd.** Sańdźenu njedźelu tu wotdźerżana shromadźisna bě s dobrym wuspěchom. Po kraßnym pschednoschku k. Reinki s Draždźan wo nadawku a napraschowanju rataŕskich nalutowaŕnjow a wupożcźerńjow a sajimawej rospramje k. Sswory s Bukez wo roswiczu tamnischeje połkadnizy, sakoži ßo tajka sa Hrodźischcźansku a Bartsku woßadu se ßydłom w Rakojdach. Hnydom ßo 25 ßobustawow sapiße. Sa pschedßydu wuswoli ßo k. kubleŕ Domsch-Rakojdźanski a sa městopschedßydu k. gmejnski prjódsteje Łyko-Bartski. S połkadnikom je k. wucźeŕ Łódny-Rakojdźanski a s pschedßydu dohladowaŕstwa k. kantor Wehsar-Bartski. Sswoje dźěło połkadniza w druhej połojzy wulkeho rózka sapocźnje. Bóh daj, so by wona s wulkim žohnowanjom sa nasch lud była!

S **Wósborka.** Cźłowjek dyrbi ßebi jenoż sawjesći wjedźeći, a s łohkej prózu najcźežšche wězy ßo dokonjeja. To scźěhowazy podawk dopokasuje. Něhdźe 12 wjeßnjenjo se ßußodneje Schlesynskeje běchu w Budyschinje ßwinje kupowali. Na domojjésbje ßo jenemu kwicźakej poradźi, s wosa wuskoczicź. Wjeßnjenjo hnydom sa nim cźerjachu, a dźiwja hanjeńza nasta. Wuskocźne proßatko pak bě spěschnische, hacź ludźo, a njedasche ßo saßłapicź. Skónczńje jenemu mudraczkej dobra myßliczka pschipadźe. Wón s wosa druhe proßo wsa, kotreż pak sa powjas pschiwjasa, so njemohło twochnycź. Potom jemu dasche psched ßobu běžeći. Sswojeho towaŕscha wohladawschi, cźeknjene proßo hnydom k njemu pschihna a ßo směrom lepicź da. To dha bě wjeßele mjes kojerjemi, kotsiż běchu ßo we ßwojich kožuchach pschi hanjeńzy pschepocźili a s dycha wuběhali.

S **Wjeleczina.** Sańdźeny schtwórtk wjecźor je żelesniski wothladaŕ prěnjeje khěžki na cźarje mjes Wjeleczinom a Budestezami cźełko jeneje žónskeje namakał. Wona bě ßo ludźazemu cźahej, kotryż bě wjecźor s Budestez k Budyschinej wotjěł, pschejěcź dała. Jej bě ßo hłowa wot cźełka wotmjatka.

S **Kamjeńza.** Na Biskopsko-Kamjeńskej żelesnizy staj sańdźenu njedźelu prěnjej rańschej cźahaj mjes Porchowom a Schönbrunom w ßněhowych ßepjach, s wulkim wětrom w nozy nawětych, tcźazy wostałoj. Wonaj hakle s jenohodźinskim sakomdźenjom do Biskopiz pschijěchdźeschtaj.

S **Hbjelska.** Tudomny ryczeŕkubleŕ Zeißig je wóndano na honćwje we wulkim strasche pobył. Hdyż jenu bjeskurnu patronu wutsěli, wobej rołzy něhdźe 20 cm wot delnjeho kónza jeho tsělby rosleczeschtej. Jedyn honacź ßo wottorže a ßo khětry kruch prjecź wjerthny. Na wulke ßboże je knjes Zeißig njesranjeny wostał. S tehole podawka je spóznacź, so ßmě ßo s bjeskurnym pólvrom jenoż s tsělbow s krutej rołu tsělecź.

Se **Shorjelza.** (Khostanska komora.) Cźěßła Mudra s Rowneho bě w Nowakez hosćenzu w Sslepom ßo s burskim ßynom Wicźasom swadźiwschi tuteho se ßekerzom do hłowy rubnył. Straschneho cźěłneho franjenja dla bě ławniski ßud Mudru k jastwu na 2 měßazaj saßudźił. Sswoje powołanje pschecźiwo temule wußudej Mudra na kónzu wußudźenja psched druhej instanzu wróći, dokelż ßo jemu pschipowjedźi, so mohł ßo hischcże k wjetschemu khostanju saßudźicź.

Straschna jebaŕka je Marja Helena Schmidtowa rodź. Kurjez s Bukez. Na poßled wona jako kuchaŕka pola pschekupza Lehmanna w Cźeŕwjenej Wodźe ßłużeschе. Wudawajo, so chze ßwoje dźěcźo wopytacź, bě ßo se ßłużby wotßalika, někotre debjeńki ßobuwsawschi a ßo we winowej pinzy ßwojeho kujesa hódnje poßylniwschi. W Shorjelzu, hdźež ßo jako cźeta ßwojeje knjenje pschedstajeschesche, na požcźonku wjele drasty nakupi, kotruż s wjetscheho dźěła hnydom sastaji. Skónczńje w hosćenzu, hdźež bě bydlika, worcźisnu winojtu wosta. Dokelż Schmidtowu dwělětne jastwu, kotreż bě psched krótkim jebanstwa dla wotßedźała, njebě polěpschiło, ju tón krócź k khostaŕni na dwě lěcźe saßudźichu a jej cźeßne prawa na 2 lěcźe wotrjeknychu.

Přilopk.

* (Powodźenja.) Mjes tymi so w ßrjedźnej a połnóznej Europje na wulkn ßuchotu skorża, ßu w Schpaniskej, połodnischej Franzowskej a połnóznej Italskej wjele ßněha, deschcźow a sliwkow měli. Na kupje Korsizy je ßo po sliwkojtych deschcźach wjeß Ghisonaccio wscha pócźrjeła. Někotre khěże ßu ßo saßypke, wobydlerjo ßu ßo na pławach wukhowali. W někotrych dołach ßu ßo zyłe stadła wowzow s wulkej wodu ßobu storhnyke.

* (Semjerżenje w ruskim Turkestanje.) S Andischana w ruskej Asiskej je powjesći doschła, so je ßo wutoru dopołdnja skoro zyłe měsło se semjerżenjom wupuscźiło. Twarjenja żelesnizyneho sastanischcźa ßu ßo ßylnje wobschkodźiłe. 150 cźłowjekow je ßo pschi semjerżenju sarasyło, 300 ßo sraniło. Też wokolne wsy ßu schkodowake. S Margelana ßu zyrobu a cźopku drastu do Andischana póßłali.

* (Semjerżenje.) Kupa Sawaii, k Samoaskim kupam ßłuschaza, je ßo s cźeżkim semjerżenjom podeschła. Wschě kamjentne twarjenja ßu ßo saßypke. Na kupje, kotraż pod němskim knjejstwom steji, tamnischi wulkan ßylnje woheń bluwa. Němski guverneur Samoaskich kupow je wobydlerjow se Sawaii na łódźach wotwjesći dał, so ßo njebychu s wulkanowymi wubluwanjemi morili.

K hodam.*

Kiž ty mój troscht ßy, nadźej mika,
Mje wumóż s cźwile mojeje;
Cźi je ßo duscha wotewrika,
O Jesu, sacźehń do njeje!
Ty sbóżnosć jandźelow a ludźi,
Imanuel najkraßnischi,
Pój, njech mi twoja hnada sbudźi
Też twoju sbóżnosć we duschi.

Sceźiń s wutroby ßej żłobik luby,
We kotrymż drěmk a wodych masch;
To budźe khwalba mojej' huby,
Hdyż ßo mi s zyłym njebjom dasch!
Haj, potom budu wěsće cźiły
A ßwoju cźwilu sapomnicź.
So, Knjeże, mohł bycź we mni żiwy,
Chzył ßo też we mni narodźicź.

O směruj moje požadanje,
Mój Jesu, s twojim pschińdźenjom;
Ja w pokornosći cźakam na nje,
Mój duch a duscha staj twój dom,
Hdźež wschitke myßle, wschitke cźucźa
Cźi ßłużicź budźa na pschemoh.
Njech wschak cźe moje prózstwy nucźa,
Sańcź ke mni, luby Sbóżniko!

K.

* Spěwa ßo Boži dźeń wot zyrkwinskeho khora w Michalskim Božim domje w Budyschinje.

Sa nowy Macźiczny dom

je ßo w lěcźe 1902 dotal nahromadźiło: 1536 hr. 99 np.

Dale ßu sa njón darili:

Sserbske blido w Lipsku Sserbowstwu pod božodźešcźowy schtom (Sskawa!)	100	—	—
Lischki-Póndźelnizy: Skobanaj 93 + 27 np., po luboscźi 5 np., s dopißnizow 100 np. = . .	2	25	

Hromadźe: 1639 hr. 24 np.

S dźakom kwituje a dalsche dary pschijimuje

farjadnistwo Macźizy Sserbskeje.

Tónle tydźeń a sćěhowaze dny pschińdu na pschedań:

wulke dźělby tworow po njeßměrnje tunich płaćišnach.

Holczaze kholowy hižo po 28 np.
Schórzuchi wscheje druźiny hižo po 35 np.
Koschlazy barchent hižo po 15 np.
Schtyri pory mužaznych sokow hižo ša 1 mk.
Czorne wolmiane żonjaze schtrympy hižo po 40 np.
Mužaze normalne koschle,
dźećaze normalne koschle,
dźećaze wobleczenja, rubischcża, rukajzy atd.

Moritz Höniger

na bohatej haßy 9.

Kóždemu budże drje derje znate, so firma

Oskar Butter

pschi žitnych wikach 2,

najwjetschi a najbohatschi wubjerk **fahrodnischeho grata, dobrych worzlowych tworow, kuchińskich wězow, hospodarskich maschinow, niklowych tworow** (praktiskich nowosćow), **s nikom platěrowanych blidnych a kuchińskich znadobjow** poskića. Duž njeskomdź nichtó, zebi jara rjenje wuhotowanu pschedawarnju wobhladacź.

Pschi tunich płaćišnach a kedźbliwym poßłużenju kóždy kupz ša 10 hriwnow kupiwschi

swój samßny wobras

po fotografiji we wulkosći a wuwjedźenju, kaž we wukładnym woknje na pruhu wustajeny wobras

darmo dostanje!

Hodowna wustajeńca

kuskow

na božodźěsćowy schtom
se **schokolady, marzipana, biskwita a póprjanza.**

Schokoladowe a marzipanowe figury.

Wulki wubjerk

póprjanzow

wschelake atrappy k pjelnjenju.

Schokolady a kakao
po wschěch płaćišnach.

Karlsbadski khofej
najlěpscheje hódnosće
punt hižo po 1 mk. poruća

Hulda Lindner

6 na seminarskej drózy 6.

Ssoki
wubèrane punt po 15 np.
lamane bantojte nudle
punt po 23np.
pschenčznu muku punt po 15 np.
poruća
Khorla Kahrowe.

Schmidt & Gottschalk pjenježna banka

w Budyschinje
pschi mjaßowym torhoschczu 14|16.

Kupony ßo 14 dnjow do wupłaczomnosćze ša hotowe pjenjezy samènjeja. Statne papjery ßo kupuja a pschedawaju. Derje ßo danjaze hódnostne papjery ßu stajnje na składze. Swólniwe poßłużenje.

Heinrich Lange

pschi žitnych wikach 11 **w Budyschinje** **pschi žitnych wikach 11**

ßwój wulki skład hotowych

kožuchowych tworow

kaž tež **wschě druźiny** **kožow**

dobroćiwemu wobkedźbowanju poruća.

Wschě **kožuchowe wězy** ßo po měrje schija a ßo tež ruče a tunjo wuporjedźeja.

Konje k rěsu

po najwyschschich płaćišnach kupuje

Curt Kaiser,
konjaza rěsarnja w Budyschinje.
Pschisamknjenje k telefonej čźo. 203.

Dobru

pschenčznu muku

hachtl po 90 np. poruća

Khorla Kahrowe.

Drjewowa awkzija

na knježim Lutobčanskim revèrje.

Wutoru 30. dezembra 1902 ma ßo
něhdźe 60 tołstych khójnowych čźišćenskich hromadow,
= 40 rm. = kuleczkow,
= 150 rm. khójnoweje walčziny
s wumènjenjemi ša hotowe pjenjezy na pschedawanje pschedawacź.
Sapoczatk dopołdnja w 9 hodźinach pschi knježej zyhelnczi.

Hajnske sarjadnistwo.

Pschecźehnjenja dla ßo wot dźenßnischeho dnja

1000 porow drjewjanzow a 500 porow drjewjanzojtych stupnjow

po jara poniženych płaćišnach wupschedawaju.

Drjewjanzerńja Oty Hebera
pschi šerbskich hrjebjach 14.
Proschu na moju firmu kedźbowacź.

Kosaze a nasymske kože,

sajecze, kanillaze, kocze, kunjaze a tkhorjaze koże, kaž tež wowczu kožu a konjaze koże po najwyschschich płaćišnach kupuje

Heinrich Lange,
pschi wowßnych wikach
a žitnych wikach 11.

Paleny khofej

woßebnje ßłodźazy a wonjazy

punt hižo po 80 np. hacž 200 np.

poruća

Hermann Kuschka
na schulerskej haßy 5.

Khěža na pschedań.

Nowa khěža w Budyschinku cžišćo 4 se 4 kórzami pola a łuki je se žiwym a morwym inventarom na pschedań. Wscho dalsche je tam shonicź.

Žiwnosćz

ſ něhdźe 12 kórzami pola a łuki ſ maßiwnymi twarjenjemi, ſ morwym a žiwym inventarom kupicź pytam. Poſkiceńenja chzyle ßo w wudawarni Serb. Nowin wotedacź.

Po najtuniſchich płacźiſnach mam biſchcźe

ßonjaze ßaketowe kožuchi
ßonjaze kožuchi ſ wobßadźenjom
a nekotre **pohonczaze kožuchi**
na pſchedań.

Hana ſwudowjena Michaelowa
w Bukezach.

Wowß

kupuje **proviantſki hamt**
w Budyſchinje.

Schtrympy

ſchtrykuju a pſchiſchtrykuju. Dokelž pſched nekotrymi létami wobědnywſchi ßo ſ niczim druhim njemóžu ſeźiwjecź, proſchu mi dobroczźiwje ſchtrykowanſke dźeko pſchiwobroczźicź.

Jan Schenk
na hornczerſkej haßy 29 w ſadnjej khěži.

Sslowki, rajß, nudle

porncza **Khorla Kahrowe.**

Wuczobnik ßo pyta!

Ssyn ſprawneju ſtarſchej w mojej pſchedawarni kolonialnych tworow palenzarni jutry 1903 ſ pſchihódnymi wumenjenjemi město jako wuczobnik namaka.

Pawoł Pětſchka
pſchi drjewowych wikach.

Holzy, kotrež chzedźa **waricź** nawuknycź, ßo pſchijimuja w hoſczenzu ſkoteho ßtónza.

Hiſchcźe dwaj rólnaj pohónczej

ßo k nowemu létu pytataj na knježi dwór w Delnjej Kinje.

Hnydom abo poſdźiſcho móża **holzy** ═══ **plotowacź** ═══ dokładnje nawuknycź na kotokſkej haßy po 1 ſkhodźe pola

O. F. Grafoweje.

Sskužybne a hródźne dźowki a tajke k ßwinjom, wotroczkow, pohonczow, hejtmanow, dźełaczźerſke ßwójby, tſeczakow a wolazych ſa tudomne a Draždźanſke strony hnydom pyta **Schmidtowa** na ßukelnſkej haßy 24.

Budyska Bjesada

zmeje **njedźelu 28. decembra 1902** wječor w 7 hodź. na Budyskej třeleřni, swój **wobradźeński swjedźeń.**

Wón so započnje z dźiwadłowej hru „Prěni wobjed“ Potom sćěhuje wobradźenje ze wšelakimi druhimi rjanymi wěcami. Skónčnje budźa reje.

Předsydstwo.

Do Delnjeho Wujeſda!

Hodowne wupſchedawanje po nadpadnje tunich płacźiſnach.

Dołhe ſchkóruje po 12 mk. hacž do 14 mk.,
połdołhe ſchkórnje po 6 mk. hacž do 7 mk.,
ſchkórniczki po 5 mk. hacž do 7 mk.,
ßonjaze ſchnórowanſke cžrije 4 mk. hacž do 7 mk.,
dźeczaze ſchnórowanſke cžrije po 30, 50 a 70 np., 1 mk. 1 mk. 25 np. hacž 3½ mk.,
ßonjaze płyſchowe ſtupnje po 2 mk. 70 np. hacž do 4½ mk.,
ßonjaze ſtupnje ſe ſpiun po 3½ hacž 4½ mk.,
ſilzowe ſtupnje ſa dźeczi po 46 np., 68 np., 80 np., 1 mk. 10 np.
ſilzowe ſchkórnje ſa dźeczi po 1 mk. 35.,
ſilzowe ſtupnje ſa žónſke po 60, 95, 1 mk. 18 np.,
ſilzowe ſchkórnje ſa žónſke po 2 mk. 75 np.
ſilzowe ſtupnje ſa mužſkich po wſchěch płacźiſnach,
tofle ſa žónſke po 38, 66 a 88 np.,
tofle ſa mužſkich po 80, 95 a 1 mk. 18.

Auguſt Schramm, ſchewſki miſchtr.

Dospolne wupſchedawanje hrajkow a kuchinſkeje nadoby

po kóždej ßo pſchihodźazej płacźiſnje.

Augusta zwud. Fuchsowa
pſchi mjaßowym torhoſchcźu ežo. 6.

Hodowne wupſchedawanje.

So bych ßwój wulki ſkład

mužazeje, hóležazeje

a

dźeczazeje draſty

po móžnoſczi hacž do hód wotbyk, wot nětka wſcho po

woprawdźe woßebje tunich płacźiſnach

pſchedawam.

F. Schleſinger

na bohatej haßy 12.

W mojej pſchedawarni kolonialnych tworow atd. k jutram 1903 ßyn ſprawneju ſtarſcheju městno jako

wuczobnik

namaka. Wopytanje pſchekupſkeje ſchule a ßerbſka rěcź je ſ wumenjenjom.

Franz Wölfle
(prjedy Moritz Mjerwa)
w Budyſchinje.

Njeſapomniczka

na rowczk
k létnemu wopomnjenju
Guſtle Marki Czichholtez
ſ Minakala,
narodźi ßo 21. februara 1897,
wumrje 20. hodownika 1901.

(Hlóß: Ta krej a prawdoſcź Khryſtußa).

Tón ſbóžny cžaß nětk pſchiſchoł je,
Hdźež nam ßo narodźiło je
To dźeczo Boże jeniczke,
Jow wſchitkich dźeczi wjeßele.
Tež waſcha luba Guſtlka
By była jara wjeßela
Tu wokoł' pyſchnoh' ſchtomika,
Hdyž by jón ſaßo widźika.
Nětk pak ma ſchtomik rjeniſchi
Tam we njebjeſkej kraßnoſcźi,
Kiž pyſcheny je ſ parlemi
A ſ dejmantami kraßnymi.
Kaž młódna kwětka ſtejeſche
We rózowatej ſahrodźe;
Ju wětr nahle podlemi,
Wam wutrobnu ból naczini.
Je ſahe wot waß woteſchła
Do tamnoh' ſbóžnoh' Ziona;
Nětk je tam pola Khryſtußa
A paßy jeho jehnjatka.
Tam je nětk derje ſkhowana,
Tam pola ßwojoh' Sbóžnika;
Tam khodźi w Božej ſahrodźe,
Ssej ſchcźipa róże najrjeńſche.
Duž wěrcze tola ſ wutrobu,
So je nětk jandźelk we njebju;
Tu wſchemu ſlemu cźekła je,
Kiž ßwět kaž ßycź nam powlecze.
Bě tola pſchezo ſcźerpliwa,
Hdyž bě ju khoroſcź nadpadła;
Tež lubu maczeŕ wokoſcha,
Prjed' hacž ßwój běh tu dokonja.
Wam wona cžaſto ſpěwaſche,
Schtož nawuknyła wot waß je:
Hdyž na te ſchtucźki ſpomnicze,
Dha ſ nowa ßylſy ronicze.
Hdyž ſcze ju nětko ſhubili,
Dha budźcze w ßylnej nadźiji,
So wona w Božej ruzy je,
Duž pſche nju ßo wjaz' njerudźcze.
Hlej, dźenß nětk runje léto je
So jejna duſcha woteńdże
Tu ſ hrěchow doła ßyljojtoh'
Tam do Salema njebjeſkoh'.
Wſcho ſachodne je na ßwěcze,
Naſch cžaß jow rucze nimo dże;
Duž ſtejmy ſtajnje na ſtraži,
So ßmjercź naß w ſpanju njetrjechi.
Njech cźełko nětko wotpocznje
Na Minakalſkim kerchowje;
Bóh njech je junu wubudźi
A waß wſchěch w njebju ſjenocźi.

W mjenje ſrudneju ſtarſcheju
pſches **Jana Henku.**

(K temu cźišku dwě pſchiloſy.)

Prěnja pschiloha k cźišku 51 Serbskich Nowin.

Ssobotu 20. dezembra 1902.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždzanskich skotnych wikach

15. dezembra 1902.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnosće hacź do 6 lět	36—39	67—69
awstriske	37—40	68—71
2. młode, mjaßne, niewukormjene, — starsche wukormjene	33—35	63—66
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	29—32	59—61
4 ßnadnje pizowane kóždeje starosty	—	52—55
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnosće	35—37	63—67
2 połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsnje hódnosće hacź do 7 lět	32—34	60—62
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	29—31	56—59
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojzy	27—28	51—54
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	47—50
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnosće	36—38	63—66
awstriske	—	—
2 ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	33—35	58—62
3. ßnadnje pizowane	28—31	54—57
Cźelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	45—47	67—70
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	42—44	64—66
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich stschiženjow w starobje hacź do 1¼ léta	47—49	60—62
2. mjaßne	45—46	57—59
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	42—44	54—56

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 1992 měchow.	W Budyschinje 13. dezembra 1902 wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.	W Lubiju 18. dezembra 1902 wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.
Pschenża běła	7	65	7	79	7	35	7	65
" žołta	7	36	7	50	7	6	7	35
Rožka	6	56	6	72	6	25	6	50
Jeczmjeń	6	65	6	79	6	7	6	50
Wowß	6	90	7	30	6	40	6	70
Hróch	10	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	50	9	50	8	—	9	50
Jahły	12	50	16	—	12	—	16	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	50	2	50	1	50	2	—
Butra 1 kilogr.	2	20	2	50	2	—	2	30
Pschenczna muka 50 "	9	—	17	50	13	50	15	50
Rżana muka 50 "	8	—	13	50	10	83	11	83
Ssyno 50 "	2	50	3	—	3	50	3	80
Ssioma 600 "	18	—	23	—	23	—	28	—
Prošata 600 schtuk, schtuka	10	—	20	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby 50 kilogr.	—	—	5	25	4	80	5	25
Rżane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	50	5	25	5	75
Pschenczny gris 50 kilogr.	—	—	6	—	—	—	—	—
Rżany gris 50 kilogr.	—	—	6	50	—	—	—	—

Runklizowe žymjo, punt po 50 np. — **Cźerwjeny dźeczel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyschinje płaczesche: hórz pschenży (běła) po 170 puntach 13 hr. — np hacź 13 hr. 24 np., žołta 12 hr. 51 np. hacź 12 hr. 75 np, hórz rožki po 160 puntach 10 hr. 49 np. hacź 10 hr. 75 np., hórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr 31 np. hacź 9 hr 50 np.

Na Burzy w Budyschinje pschenża (běła) wot 7 hr. 75 np. hacź 7 hr. 85 np., pschenża (žołta) wot 7 hr. 38 np. hacź 7 hr. 50 np., rožka wot 6 hr. 90 np. hacź 7 hr — np., jeczmjeń wot 6 hr. 90 np. hacź 7 hr — np., wowß wot 7 hr. — np. hacź 7 hr. 10 np.

Wicźne płaczišny w Kamjenzu

11. dezembra 1902.

Po 50 kilogr: Rožka wot 6 hr. 75 np. hacź 7 hr. — np., pschenża wot 7 hr. 36 np hacź 7 hr. 65 np., jeczmjeń wot 6 hr. 70 np. hacź 6 hr. 78 np, wowß wot 6 hr. 75 np. hacź 7 hr. — np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacź 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., ßyno 4 hr. 25 np., berny 2 hr. — np Ssioma (600 kilogr.) 20 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. — np hacź 2 hr. 40 np.

Wjedro w **Londonje** 19. dezembra: rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje 4. adventsku njedźelu rano w 7 hodźinach farar Räda ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin duchowny Tyscher ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Hodownicźku smeje rano w 7 hodź. duchowny Tyscher ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodź. farar Räda ßerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje. — Zyrkwinski chor budze spěwacź: „Kiž ty mój trosćt ßy, nadźej mila" wot W. Franka.

Druhi ßwjaty dźeń hodow smeje rano w 7 hodź. farar Räda ßerbsku powjednu rěcź, ½9 h. duchowny Tyscher ßerbske a w 10 h. němske prědowanje.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi**: Jan August Kuschk, ratar w Khwaczizach, s Johanu Helenu Scholcźiz tu. — Jan Petrik, cźeladnik w Bórku, s Hanu Marju Bjenadźiz w Hněwßezach.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi**: Khorla Kurt, Jana Khorle Wicźasa, maschinskeho samkarja na Židowje, ß. — Marja Martha, njemandź. dź. w Jenkezach.

W **katholskej zyrkwi**: Lisbetha Charlotta, Eduarda Maxa Preußera, stazionskeho assistenta, dź. — Jurij, Handrija Mynka, kublerja w Dalizach, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 11. dezembra: Pětr Förster, privatěr w Sajdowje, 78 l. 10 m. 10 d. — 12. Madlena swud. Großowa rodź. Wowcźerjez s Budyschinka, we wokrjeßnej khororowni na Židowje, 71 l. 8 m. 27 d. — 13. Hana Scholcźiz, kublerska wumjeńkarka w Torowizy, 86 l. 7 m. 24 d. — 14. Khorla August, Jana Augusta Halgascha, skakarja a wobydlerja w Nadźanezach, ß., 8 m. 1 d. — Morwy nar. ß. Pawola Ewalda Berndta, klampnarja w Dobruschi. — Jan Kalich, khěžeŕ a invalid na Židowje. 73 l. 7 m. — 15. Max Pawol, njemandź. ß. w Kelnje, 9 m. 6 d — Franz Josef Gerabek, dźěłacźeŕ, 21 l. 6 m. 24 d.

Zyrkwinske powjesćze s Hodźija.

4. njedźelu adventa smeje rano ½8 hodź. farar Kschižan ßerbsku spowjednu wucźbu, ½9 hodźin budze duchowny Voigt psches fararja Kschižana psched ßerbskej wołtarjom sapokasany a smeje na to ßwoje ßerbske nastupne prědowanje, w 10 hodź. budze wón psches superintend. Khěžora s Radeberga psched němskej wołtarjom sapokasany a do pschißłuschnosćze wsaty a smeje na to ßwoje němske nastupne prědowanje.

Božu nóz budze wjecźor w 7 hodź. ßerbska liturgiska Boża ßłužba, pschi cźimž smeje duchowny Voigt rěcź.

Boži dźeń smeje rano ½8 hodź. duchowny Voigt ßerbsku spowjednu wucźbu, ½9 hodź. farar Kschižan ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Druhi ßwjaty dźeń hodow smeje rano ½8 hodź. duchowny Voigt ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Tutón dźeń budze ßo psched zyrkwinymi durjemi kolletka sa posdźische postajenje diakonissy sa Hodźijsku wołtarju skladowacź.

Tśeći ßwjaty dźeń hodow smeje rano w 9 hodź. farar Kschižan ßerbske prědowanje.

Zyrkwinske powjesćze s Budestez.

4. njedźelu adventa smeje rano ½8 duchowny Nowy ßerbsku spowjednu rěcź, w 9 hodź. farar Domaschka ßerbske a ¾11 hodź. němske prědowanje.

24. dez. wjecźor w 7 hodź. ßerbska Boża nóz. Farar Domaschka.

Prěni ßwjaty dźeń hodow ½8 hodź. němska spowjedna wucźba. Duch. Nowy. Dopold. w 9 hodź. němske a ½11 h ßerbske prědowanje. F. Domaschka. Popold. w 5 hodź. němska Boża nóz. Farar Domaschka.

Druhi ßwjaty dźeń hodow rano ½8 hodź. ßerbska spowjedna wucźba. Farar Domaschka. Dopold. w 9 hodź. ßerbske a ¾11 hodź. němske prědowanje. Duchowny Nowy.

Richard Otto,

mechanikus na ßukelnskej haßy 13

k wužitnym hodownym daram

ßwój wulki skład

schijazych maschinow

pschi potrjebje k dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucźa.

Schijaze maschiny Biesolta a Locki

ßu najbóle lubowane, najlěpsche a najwjazy dokonjaze w nětcźišchim cźaßu. Wone ßu ßo na wschěch **wustajeńzach** s najwyschschimi **diplomami a mytami wusnamjenike.**

W ßwojej dźěłańni wschě schijaze maschiny **porjedźam.**

Chcesće-li wopraudźe **derje a tunjo** kupić, dha kupujće žebi swoje

zigary, zigaretty a tobak

w Hamburgsko-westfalsko-fakfej zigarowej wulko-skladowni

Arthura Dietricha

w Budyschinje

pschi Lawskich hrjebjach 14.

Kolebanske konje

s naturskej kožmatej kožu počežnjene, na walzomaj.

Kolebanske konje

s walzomaj a koležami wotměnja k jesdženju a kolebanju,

žedłowane konje
a gratowane konje

s naturskej kožmatej kožu.

Wschelake **wosy s kožmatym a drjewjanym konjom,**

jako: **kaschczojte wosy, karojte cežne wosy, konjaze, želesnizy, piwarske wosy, mlokowe wosy, rjeblowane wosy, sportske wosy, žanje atd.**

Wulki wubjerk **konikow a wosyczkow,** do konjemzow žo hodžazych.

Wschě **kožmate konje** maja **dobry grat a žedło** k pschahanju a wupschahanju a žu njeskónzujomne.

A. & W. Neuhahn,

4 na žerbskej haży 4.

Nasymnjeńske khorosćze

wscheje druziny s hromadami pschi jěrym symnym wjedrje nastawaju. W symje žo koža hromadu sćahuje, pory žo sacžinjeja, **naš wosyba, ruzy stej symnej, nosy stej symnej. Krej žo s kože do nutska cžischczi. Ske maczisny njehodža žo wjazy wulinacz abo wucžiskacz. Duž katarrhy, sahorjenja atd. nastawaju.**

Kak žo hodži, žo nasymnjeńskich khorosćzow sminycz abo kak žo wone wotstronjeja, jćžehowazy pschikład dopokasuje:

34lětna B. s K. dla husćzischeho nasymnjenja stajnje na symnej nosy, katarrhy, sahorjenje schije, sacžekanje saksow, khorjenje delnjeho žiwota, žylny rheumatismus, wožebje pak wot někotrych lět na prawje bolostne drjenje w hłowje a wobliczu cžerpjesche.

Wukasanje a skutkowanje: Mile polojcźne parne a nohowe parne kupjele (hl. wobras) huschkanje a symu wotstronichu, wotwodženje, prawe rosdželenje krwe a wuspěschne wucžiskanje dozpichu. Požylnjaze lěkowanje po tudomnym naturskohojazym waschnu dospołne wotkhorjenje a najwjetsche stwjerdnjenje wuskutkowachu. Nasymnjenja po tudomnych parnych kupjelach njetrjeba žo nichtó bojecz.

Uhligez naturskohojaza stazija w Budyschinje,
pschi nowych hrjebjach 3.

Gustav Küttner

w Budyschinje

10 na žerbskej haży 10. **Telefon 5.**

K pschedstejazym **hodam** dowolam žebi na swój bohaty sklad

winow a delikatessow

poručejo kedžbliwe cžinicz.

Jako wožebitosć poručam pschede wschěm žo rad kupowaze

žnědanske korbiki

jako praktiski a stajnje witany dar,

žuschene wuhory

hacž do 4 puntow wulke,

wolijowe sardiny, krónske hummery,

wokaczizy

4 schtuk hromadže,

wubjerny **astrachanski kaviar**

w tyšach hižo po 1/8 punta, kaž tež po wasy kóždu dželbu,

ff. Nürnbergski a Herrnhutski

póprjanz

wschelake wino

a **schampanske wino**

na wulki wubjerk,

kognak, rum. arak a punschowe essenzy

atd. atd. atd.

Gustav Küttner

10 na žerbskej haży 10. **Telefon 5.**

Skladnoſtna kuṕ.

Dokelž je ßo dźěl ſymſkeho cźaßa pominył, pſchedawam, ſo bych wotbył ßwój ſkład

žaketow, khornarjow, kapeſow

kaž tež dźěl

wjeczžornych mantlow

ſ 20 hacž 25 % rabatta.

Jenož lětuſche modne wězy.

Jan Jurij Pahn.

Budyſka fabrika

zokrowych tworow

filiala | **ſ mozowym cźerjenjom** 6 ſna kotolſkej haßy 6 | na bohatej haßy 10

F. A. Trumplera

(mějeźeł: **A. Voye**)

porucźa

kuſki

na

bożodźěſcźowy ſchtom

ſe ſchokolady a fondanta,
ſ jechcźa a biſkwita,

woßebje dobry biſkwit

na bożodźěſcźowy ſchtom

punt po 50, 60, 70, 80 a 90 np.,

mjedowe tykanzy,
wutroby,
ſchokoladu a marzipan.

Wſcho ßamßny wudźělk
Najtuńſche kupowanſke žórło.

Najwjetſcha woßebita pſchedawarńja w Budyſchinje.

Filzowe ſtupnje

filzowe tofle, ßuknjane tofle, pódušche,

ſnaty najlěpſchi wudźělk, **wurjadnje tunje.**

Ratarſke, koßmate, dźěłacźerſke a dźěcźaze

Mězy

wſchěch jenož pomyßlnych družinow a formow **hoborjzy tunjo.**

Filzowe, zylindrowe, hońtwarſke a dźěcźaze

Klobuki

wſchěch nowoſcźow cźaßa, **njeßmérnje tunjo.**

Hugo Lehmann

na bohatej haßy 22 (pódla hoſcźenza „winoweje licze“.)

Hodowna wuſtajeńza

pychi na bożodźěſcźowy ſchtom

Klary Rolloweje

na ßerbſkej haßy 10 ſ napſchecźa Neuhanez.

Wſchě wězy k pyſchenju bożodźěſcźoweho ſchtoma trěbne.

Wulkotny wubjerk
po jara tunich placźiſnach.

Pschecźehnjenja dla
wulke wupschedawanje.

Se skladow mojeje hoborszy wulkeje tworoweje skladownje poruczam scźěhowaze wězy po **njeßměrnje tunich placźisnach.** Pódla tychle wězow ßu placźisny sa wschě twory khětro jara ponižene.

Koschlazy barchent,
dobru płoczźiwu tworu, prjedy meter po 35, nětko po 25 np.

Barchent k blusam a wobleczenjam,
s rjanymi nowymi ßmuchami, prjedy meter po 45 np., nětko po 35 np.

Velourowy jakowy barchent,
zyle nowe mustry, rjana mjehka družina, prjedy meter po 50 a 55, nětko po 42 a 48 np.

Dźělba pollamy k wobleczenjam,
dwójna schěř, prjedy meter po 55, nětko po 43 np.

Wulka dźělba
koßmatych tkaninow,
dwójna scher, prjedy meter po 85 nětko po 59 np.

Wulka dźělba
drastnych tkaninow
jenoż lěpscheje hódnoscźe, prjedy meter po 120—150 np., nětko po 75 np. a 1 mk.

Dźělba
czistowolmjaneho flanella,
najlěpscha mjehka twora, k spódnim ßnufnjam a kholowam, nětko meter po 105 np.

Dźělba pschedsnamjenjenych
ruczných dźělow
s filzowych a płatowych tkaninow, jako: kuchińske a tupańske trjenja, měschki sa khlěb, schaty, klamory, ßnědanje, klamoraze schórzuchi, ipanske puzawki, denczkowe deczki, scźěnowe schkitaki, deczki na jědźne blida, maschiny, schatowy korb a kuchińske blido po wurjadnje tunich płacźisnach.

Najlěpschi
mydlowy pólver,
2 pakczikaj po 14 np.

Lutowanske
jadriwe mydło
ryhel něhdźe 800 gr. ważazy, zyły ryhel po 39 np.

Běłe schalki s kamjeniny
wulkeje modneje formy, nětko 2 po 11 np.

Wulka dźělba jědźnych
talerjow
se wschelakimi kromami pyschenych, nětkole bjes rosdźěla po 11 np.

Dźělba
jenotliwych wódnych karanow
woßebje wulkich, běłych, nětko po 72 np., s pißanym wupyschenjom po 92 np.

Schalki, Mischnanskeje formy
s zyblowym mustrom
dwě po 16 np.

Jědźne talerje
s zyblowym mustrom
nikke a hłuboke, nětkole po 11, **talerje sa wjeczer** po 9 np., **talerje sa ßnědanje** po 8 np.

Wuhlowe łopaće
hižo po 17 np.

Dźělba schklenczanych
piwowych karanow
seleneje barby, něhdźe 2 litraj wopschijazych, wyßokeje formy, nětkole po 32 np.

Dźělba
běłych bělenych trjenjow
se żakardowym mustrom, 42 cm schěroke, nětkole meter po 28 np.

Linonske schantka
běłe, woßebita firmina družina, hotowe wobrubjene, 48/48 wulke 1/2 duzenta nětkole po 105 a 58 np.

Wulke picźne schkleńzy
po 7 np.,

Wulka dźělba
barchentowych ložowych płachtow,
běłe a pißane, jenoż woßebje wulke a dobreje družiny nětkole po 85, 98, 110, 155, 148 a 198 np.

Dźělba mužazych krawattow
na wubjerk, sa stejate khornarje, ßekle, prjedy po 60 np., nětkole po 37 np.

Wulka dźělba
mužazych normalnych sokow
po patencźe schtrykowanych, s dwójnej pjatu a kónzom, nětkole 3 pory po 145, 1 por po 52 np.

Wulka dźělba
mužazych normalnych koschlow
lěpscheje hódnoscźe po 98, 115, 150 a 175 np.

Wulka dźělba
mužazych spódnich kholowow
nětkole po 75, 89, 98, 115, 145 a 175 np.

Wulka dźělba
mužazych sumskich sokow
po patencźe schtrykowanych, s dwójnej pjatu a kónzom nětkole por po 25 a 38 np.

Wulka dźělba
khornarjowych pschelutowakow
se židy sa mužskich, nětkole bjes rosdźěla po 45 np.

Dźělba
khofejowych kliczkow
1/2 duzenta nětkole po 17 np.

Njedźiwajcy jara tunich placźisnow kóždy, kotryž sa 3 hr. kupi, dar pschidostanje, kotryž ma ßo pschi kupowanju, jeli ßo na to sabudźe, pominacź.

S. Beer, prjedy Messow & Waldschmidt,
pschi hlownym torhoschczu 9 delka a po prěnim skhodźe.

Druha pschiłoha k czišłu 51 Serbskich Nowin.
Sobotu 20. dezembra 1902.

Lubijska banka.

Danimy pjenjesy na sapołożenske knižki
pschi wschědnym wupowjedženju 2½ %
„ měšačnym „ 3 %
„ tšiměšačnym „ 3½ %
„ schěsčzměšačn. „ 3¾ %
„ dwanačzeměšačn. „ 4 %

Filiala Lubijskeje banki w Budyschinje
pschi lawskich hrjebjach.

Khofejowy Sachsa

bydli hischcze pschezo na
bohatej haßy 4
a ma pschezo hischcze
najlěpschi khofej.

Hodowne
wupschedawanje!

K **hodownej potrjebje** ßym wulki dźěł ßwojeho sklada hotoweje

žonjazeje, mužazeje a dźěčzazeje drasty

wurjadnje po płaczisnje ponižił a poručam jako pschichodne

hodowne dary:

žonjaze žakety wschěch dołhosczow a faßonow,
kapesow, wieczornych mantlow,
khornarjow na ramjeni, holežaze žakety a mantle,
kostumske ßuknje,
swjerschniki a jupy wschěch wulkosczow,
wobleczenja, jenotliwe kholowy,
župany (spanske ßuknje) na wulki wubjerk,
hóležaze wobleczenja,
ßuknowe sbytki atd.

Wilhelm Seifert

w Budyschinje, na bohatej haßy 22.

Czeßny diplom Bronsowe medaille III. myto

a czeßny diplom.

I. myto. I. myto.

Heinrich Mohr,

schewski mischtr,
w Budyschinje, na ßukelnskej haßy 14,

poruča ßwój **wulki sklad** hońtwjeŕskich, jěsdnych a wyßokich schkórnjow, pjelsczowych, filzowych a ßuknjanych schkórniczkow a stupnjow, wyßoko s kožu wobßadźenych, czoplych a wodu-njepschepuschczatych, s jednorej a dwójnej póduschu, niskim a wyßokim pjenkom. Hólczaze wuhorkate schkórnje se smorskami a bjes nich. Oschatzske a Roßweinske filzowe stupnje a tofle s filzowej a kožanej póduschu, też s koßmami wukładźene. **Rowoscze** balskich a njewjesczinskich stupnjow, ruskich, a němskich gumijowych stupnjow, stupnjow do ßněha, drjewjanzow a schkórnjow s drjewjanej póduschu, s 1, 2 a 3 spinami, s ruskim filzom podschite, kaž wschě móžne pomyßlne druziny stupnjow a schkórnjow sa mužskich a dźěczi po snatych tunich płaczisnach.

Bernhard Lehmann

klampnarski mischtr w Budyschinje
na lamjentnej haßy 32

poruča ßwój wulki sklad **kupanskich wanjow, želesnych khachlow, lampow** atd.

S dobom na ßwoju **bohatu hodownu wustajenzu**

hrajkow

a **božodźěsczowu pychu** kedźbliwe czinju.
Proschu na moje wukładne wokno kedźbowacz.

Wožebje **tolste mlokowe, wódne a petrolejowe khany, želesniki, wódne hornzy, mlóczenki, wuhlowe kaschcze, tykanzowe deńza,** kotrež ßym ßam dźěłał, **lampy a latarnje,** woprawne **Solingske noże a widliczki,** jara tunjo poručam.

Moritz Schulz,

klampnarski mischtr w Budyschinje, pschi ßerbskich hrjebjach 10.

Serbske a němske spěwarske

w najwožebnischich a jednorych swjaskach ßu po tunich płaczisnach na pschedań **we wudawarni Serb. Nowin.**

Moje lětnſche

hodowne wupředawanje

pſchinjeßy

zyle wurjadne ſkiczenki a ſkładnoſtne kupje.

Modne draſtne tkaniny:

a to noppowe, homeſpunowe, hopſackowe, cheviotowe atd.

ſerija	I	(płaczeſche	prjedy	hacz	90	np.)	nětkole	mk.	0,65,	wobleczenje	mk. 3,90.
=	II	=	=	=	mk.	1,65)	=	=	0,80,	=	= 4,80.
=	III	=	=	=	=	1,70)	=	=	0,90,	=	= 5,40.
=	IV	=	=	=	=	2,—)	=	=	1,—,	=	= 6,—.
=	V	=	=	=	=		=	=	1,10,	=	= 6,60.
=	VI	=	=	=	=	2,25)	=	=	1,20,	=	= 7,20.
=	VII	=	=	=	=	1,80)	=	=	1,30,	=	= 7,80.
=	VIII	=	=	=	=	2,—)	=	=	1,40,	=	= 8,40.
=	IX	=	=	=	=	2,50)	=	=	1,60,	=	= 9,60.
=	X	=	=	=	=	4,—)	=	=	1,80,	=	= 10,80.

1 dźělba velurowego barchenta,

meter 25 np., 40 np., 45 np., 45 np., 50 np.

Sbytki a wobleczenja kuſcheje měry.

Židźane tkaniny

ſerija	I	płaczeſche	prjedy	mk.	3,50,	nětko	mk.	1,50.			
=	II	=	=	=	3,50,	=	=	2,—.			
=	III	=	=	=	5,—,	=	=	2,50.			

1 dźělba žonjazeje draſty

jako: **žakety, kapeſy, koſtumy, bluſy, raníſche ſukanje,**

po płaczíſnje jara ponižene.

Najpſchihodniſcha ſkładnoſcź ſa hodowne kupowanje.

Jan Jurij Pahn.

Hodowna wustajeńca.

K hodownemu wobradźenju swój sklad **hrajkow** najnaležnischo poruczam:

klanki (pópy) swoblekane a njeswoblekane,
klankaze czela,
klankaze hlowy,
klankaze ruzy,
klankaze czrije a **schtrympy,**
klankaze meble,
klankaze stwy,
w o w z y,
wolmjany skót a **wolmjane klanki.**
tyscy s hrajkami atd. atd.

tworowe wosy,
klamarnje,
konjemzy,
kolebanske konje s drjewa a s koże,
pěskowe wosy,
drjewjane konje,
wojersku bróń,
bubony,
tšelby,
mjecze,
helmy,
hußle,
wohnjown woboru,

zelesnizy s drjewa a blacha
parne maschiny,
wolojane wojaki,
laternu magiku
naczehnjenske wězy,
hrajki,
kaschcze s kopjenowej pilu,
gratowe kaschcze,
pjezaki,
dźiwadla,
kehele
atd. atd.

Emil Giersch, naßlědnik,

w Kamjeńcu, (Khorla Steudel jun.) w Kamjeńcu.

Kaiserowa khofejowa pschedawarnja.

Najwjetscha khofej pschiwożaza pschedawarnja w Němzach direktnje s konsumentami wobkhadża.

Nowe polěpschene khofejowe měschenźy, paleny, dobry a sylny, punt po 70, 80, 90 np.,
wubjerne hospodarstwowe měschenźy, punt po 100, 120 np.,
najlěpsche měschenźy, jara rjenje wonjaze, 140, 150 ,160 np.,
najlepsche druzinY, jara rjenje wonjaze, 180, 120 a 210 np.,

Nowa **tunja měschenźa** paleny punt po 80 np. | **Wożebita měschenźa** paleny punt po 100 np.

Pschedawanska filiala w Budyschinje: na bohatej haßy 5.

Schulske tornistry,

tosche wschelakeje druzinY,
portemoneje,
kolebanske konje,
kaž tež **wschě kožane tworY** we wulkim wubjerku poruca

C. A. Pietsch

na hauensteinskej haßy 1.

Khoczebuski rolkaty tobak

hižo po 45 np.,
rjepikaty tobak (brasilski) krany po **30** np., zrły **25** np.,
dobre sumatraske rjepiki po 30 np.,
zigary hižo po 2½ np. poruca

Otto Buchthal
na zukelnskej haßy 4
pódla Kellingez barbjerńje.

Pschedawanje a porjedzenje

wschěch druzinow
czaßnikow.
Płaczisny najtuńscho a rukowanje na dwě lěcze.

Gustav Mager,
naßl. **Th. Hippe,**
czaßnikar
na zerbskej haßy 11
pschi starych kasarmach.

Bayersku
schkrjenu butru
najlěpsche k pjeczenju poruczataj tunjo
Schischka a Rjeczka
na swonk. lawskej haßy.

Ssuscheny tolsty polcz, punt po 80 np., **zuscheny zwinjazy brjuch,** punt po 70 a 75 np., **kolbaza 2. druzinY,** punt po 50 np., poruca

Ota Pětschka na zitnej haßy.

„Autol"

njepschetrjecheny
wolij sa motorske wosy.
H. Möbius a syn
w Hannovrje, Baselu a Londonje.

Czoplu zitowu essenzu,
rum,
arak
poruczataj s najlěpschich druzinow
Schieschka a Rjeczka.

Wulke
hodowne
Wupředawanje
je ßo ſapoczało.

Jako zyle bjes pſchikladnje tunjo poruczam

najmodniſche
draſtne tkaniny
ſa ſymu a lěczo.

Poſkiczam 50 prozentow niże płaczíſny:

Fantaſijowe tkaniny,	prjedy 5 a 6 mk. płaczaze,	**wobleczenje nětko**	po 2,50 mk.
Cheviotowe tkaniny, čiſto wołmjane.	= 10 mk. =	**wobleczenje nětko**	po 5,00 mk.
Beigowe tkaniny, čiſto wołmjane.	= 10—15 mk. =	**wobleczenje nětko**	po 5—8 mk.
Zibelinſke tkaniny, čiſto wołmjane.	= 15 mk. =	**wobleczenje nětko**	po 7,50 mk.
Krepowe tkaniny, čiſto wołmjane.	= 12 mk. =	**wobleczenje nětko**	po 6,00 mk.
Jaquardowe tkaniny, čiſto wołmjane.	= 12 mk. =	**wobleczenje nětko**	po 6,00 mk.
Czorne tkaniny,	= 12 mk. =	**wobleczenje nětko**	po 6,00 mk.
Modne tkaniny,	= 8 mk. =	**wobleczenje nětko**	po 4,00 mk.
Sſuknowe tkaniny,	= 8 mk. =	**wobleczenje nětko**	po 4,00 mk.

Czorne a piſane židźane tkaniny
a ßomot ſa **wobleczenja** a **bluſy.**

Kattun, poßleſchczowe tkaniny, lama, velurowy a koſchlazy barchent, ſpódnje ßuknje, ſchórzuchi, ſbytki wotměrjenych wobleczenjow.

1 dźělba zonjazeje draſty:

žakety, khornarje, koſtumy, kolojte mantle

nadpadnje po płaczíſnje poniżene.

Alfons Schauseil

w Budyſchinje

Njepſchetrjechena tunjoſcz ſa woprawdźe dobre tworу.

Proſchu, ßebi moje wupołożki w mojich wukladnych woknach wobhladacz.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a sc štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 52. Sobotu 27. decembra 1902. Lětnik 61.

K nowemu lětu.

Cžehń bożemje, ty stare lěto,
Kiž pucź swój doběžało sy!
Bóh wschehowědomny tón wě to,
Hacž wukupili tebje smy.

Ach twoje dźělenje wot tudy
Dźe nětko mi psches wutrobu;
Hacž było sy mi cžežke druhdy,
Ssy mi też było k wjeselu.

Ssym we towarstwje khodźił s tobu
Psches zyły dwanatk měsazow,
Mi pschinjesło sy wschelke sobu
Wot Boha Knjesa s njebjesow.

Mje jandźel dobry pschewodźesche,
Hdyž dźěsche też psches puscźinu,
Hdźež so mi prawje njelubjesche,
Tam wsa wón sej mje sa rnku.

Sa pucź nětk rjenje dokonjany
Budź Bohu dźak wot wutroby!
Wschak bě wón s hnadu pósćźełany
A derje mi so wobstamkny.

Dźensź do prědka też wóczko hlada
Na nowy pucź, kiž njesnaju,
A tola wutroba by rada
Nětk widźiła jón psched sobu.

Ach ně, wón budź mi potajeny,
Tak kaž so Bohu spodoba.
Wot wóczka hischcże njewidźeny!
Tón ruka Boża pschikrywa.

Bjes widźenja wschak wěricź mamy
A Bohu Knjesej podacź so;
S nim pucź swój derje dokonjamy,
S nim pscheběhnjemy podružstwo.

Swětne podawki.

Dźělenje krónprynzeńy Louisy wot kralowskeho Wettinskeho doma.

Nasch lubowany kralowski dom je so poslednje lěta s mnohim njesbožom podeschoł. Najcžežsche pruhowanje, kotreż je hórsche dyžli smjertne pady, khorosće a snjesboženja, je pak so jemu Bohu žel nětkole napołožiło. Přěnje dny s Draždźan kaž błysk s jasneho njebja nastróżaza powjesć pschińdże, so je krónprynzeńa Luisa njesbożownych mandźelstwowych wobstejnosćow dla do wukraja wujěła. Lud, kotremuž su podeńdźenja pschi kralowskim dworje njesnate, poraženy psched tymle srudźazym, njewopschijomnym podawkom stejesche. Wustróżeni praschachu so, kajkich pschicžinow dla je mandźelstwo krónprynzeńy njesbożowne było? S njewědomnosću a njenawidźitosću nochzychu winu na jejnej stronje pytacź. Ludźo njemóżachu sapschijecź, so mohła macź pjecźich lubosnych dźěcźi druhdże dyžli w srjedźišnje swojeje swójby a pschi boku swojeho swěrneho mandźelskeho sboże swojeho žiwjenja pytacź. W Draždźanach wschak sebi hižo něktore měsazy scheptachu, so mjes krónprynzowskimaj mandźelskimaj pschesjenosću wjazy njeknježi. Tola na kotrej stronje wina leżesche, bě ludej dospołnje njesnate. Hakle po něcžim je so cžěmnosć trochu rozjasniła. Krónprynzeńa bě jara žiwa knjeni, kotraž so mało wo swonkowne formy starasche. Wona by husto mjesy pschekrocžiła, s kotrymiž ju dwórski porjad wobdawasche. A pódla teho bě też khětro swojeje hłowy. Pschecźiwo woli swojeho mandźelskeho, pschecźiwo sakasni krala Alberta a kraloweje Karoły wona s jěsdnym kołom pola swojeho subjazeho lěkarja jěsdźicź nawukny a s nim hromadźe po Draždźanach wokoło jěsdźesche. Jejne pschesswobodne sadźerźenje bě sobustawam kralowskeje swójby husto s pohórschkom. Hižo pschi smjercźi krala Alberta je teho dla mjes njej a jejnym mandźelskim k wótremu wurěcžowanju dóschło. S kajkimi wobstejnosćemi je roskora mjes mandźelskimaj dale pschiběrała, drje ženje do sjawnosće njepschińdże.

Kaž so powjeda, bě krónprynzeńa Luisa posledni cžaš, hdyž bě sebi jejny mandźelski na hontwje nohu skamał, psche pschecźelnje s dwórskim mischtrom a franzowskim wucžerjom swojich dźěcźi, profesorom Andréom Gironom, jenym 24-lětnym jara rjanym knjesom s Belgiskeje, wobkhadźała. Jedyn Gironowy list, s kotrymž je so to pscheradźiło, je kralowskej swójbje do ruki padnył.

Woprawdźe so sda, so krónprynzeńa poslednje lěta njeje wjazy duchownje zyle strowa była, hewak njebudźische pschisskuschnosće swojeho wysokeho stejischcża tak hrubje sraniła. Ssobustawy kralowskeje swójby su jej teho dla pjecża wólbu wostajili, pak do klóschtra, pak do jeneho wustawa hicź. Wona je na to k swojemu nanej, Toskanskemu wulkowójwodźe, do Salzburga pucźowała, kotryž pak je so sapowjedźił, jn pschi sebi wobkhowacź, a je poknje wobsamknjenju Draždźanskeje kralowskeje swójby pschihłosował. Duž je krónprynzeńa nusowana była, też nanowski dom wopuschcźicź. Se Salzburga je do Genfa w Schwajzarskej wotjěła, hdźež je so pjecża s profesorom Gironom setkała, kotrehož běchu hižo 2. dezembra na dobo se sskužby pschi kralowskim dworje puschcźili.

Na pucźowanju do Schwajzarskeje je krónprynzeńu jejny starschi bratr, herbski prynz Ferdinand Leopold, pschewodźał. Tutón je teho runja duchownje pschenapjaty cžłowjek, kotryž je se swojej spjecźiwosću a swojimi rospuschcźenosćemi swojemu nanej hižo wjele mjersanja nacžinił. Jako wyschk 81. pěscheho regimenta w Jihlawje je so wón do jeneje dźiwadłoweje hrajerki, 28lětneje dźowki

tamniſcheho póſtſkeho ſaſtojnika Adamowicza, ſalubował a chzyſche ßo ſ njej woženicź. Po žadanju ßwojeho nana, kotryž do tejele žeńtwy njeſwoli, je wón ſ wojeńſkeje ßłužby wuſtupił, ſo by wot ßwojeje lubeje ſdaleny był a na nju ſabył. Arzywójwodu w jenym wuſtawje ſe ſymnej wodu dla ſměrowanja jeho cžuwow lěkowachu, tola kaž je nětko widźecź, je wſcha ſymna woda na njeho mało ſkutkowała. Wón je potajnje huſto ßwoju lubu wopytował a nětko hromadźe ſe ßwojej ßotru ſa njej do Schwajzarſkeje wotjěł. Tam je ßo ſ njej, kaž bě ßo prjedy wotrěcžało, w Genfje ſetkał. Wſchěch ßwojich titulow a ſaſtojńſtwow je ßo wón wſdał a chze ßo pſchichodnje Wölfling mjenowacź, kaž je ßebi hižo prjedy jako wyſchk w Jihlawje rěkacź dawał.

Krónprynzeßa Luiſa je ßo 1870 Sedanſki dźeń narodźiła. Wona je dźowka druheho mandźelſtwa prjedawſcheho Toſkanſkeho wulkowójwody Ferdinanda IV. a je ßo 21. nov. 1891 ſ nětcźiſchim kronprynzom Bjedrichom Auguſtom woženiła. S mandźelſtwa je pjecź dźěcźi wuſchło, tſjo hólzy a dwě holzy. W pſchichodnej meji kronprynzeßa pjecźa nowemu porodej napſcheczo hlada. Krónprynzeßyne ßamßne ſamoženje njeje wulke.

Po wſchěm, ſchtož je ßo ſtało, ſda ßo móžnoſcź wuſamknjena bycź, ſo by ßo kronprynzeßa Luiſa hdy ſaßo do Sakſkeje wrócźiła. Cžežke horjo, kotreż je ßo na naſch kralowſki dom dopuſchcźiło, je wutrobne ßobucźucźe mjes ßwěrnym ſakſkim ludom ſbudźiło. Hórke domapytanje kralowſkeje ßwójby bolоſtnje na naſch lud tłóczi. Tole ßobucźerpjenje a dźělbracźe je naſchemu kralowſkemu domej lěkarſtwo, kotreż ból cžežkich ranow pomjeńſcha. S poddacźom do Božeje wole a ſ njekhablazej dowěru do jeho miłoſcźe a ßmilnoſcźe naſcha kſcheſcźijanſzy myßlaza wěriwa kralowſka ßwójba najcźežſche pruhowanje dobycźeńſzy wobſteji a ſe wſchěch nětcźiſchich tyſchnoſcźow a hłubokeho roshorjenja, ſ Božej pomozu k ſnutſkownemu měrej a pokojej ſaßo dóńdźe.

Pruſki krajny ßejm

ßo 13. januara 1903 k nowym wuradźenjam ſhromadźi.

Pſchitomnoſtne pjenjeſy ſa ßobuſtawy khěžorſtwoweho ßejma.

Ssobuſtawy wſchěch ßejmow w Němzach ſa ßwoju ßejmſku dźěławoſcź pjenježne ſarunanje doſtawaju. Jenož ludowym ſaſtupjerjam w khěžorſtwowym ßejmje je ßo tajke ſarunanje ſarjekło. Němſke knježeŕſtwa měnjachu, ſo ßo powrócźerjam wobſtejazeho ſtatneho porjada pucź do khěžorſtwoweho ßejma ſalehnje, hdyž ßo jim jich ßejmſke dźěło njepłacźi. Woprawdźitoſcź je wucźiła, ſo ßu ßo němſke knježeŕſtwa jara mylike. Cžrjóda ſozialdemokratow je w khěžorſtwowym ßejmje ſ kóždej wólbu pſchiběraka, a na druhej ſtronje je pſchiwißowarjam ſtatny porjad ſdźeržazych ſtronow poſtajenje khmanych kandidatow huſto jara pocźežene było, dokelž móžachu ßo jenož bohacźzy wuſwolicź. Sozialdemokratam niczo njeſadźěwaſche, do khěžorſtwoweho ßejma ßwojich ſaſtupjerjow ßłacź, dokelž móžachu jim ſ dźěłacźeŕſkimi kroſchemi wulke ſarunanje dawacź. Sa nětkotrehožkuli ſozialdemokrata je ßydło w khěžorſtwowym ßejmje pjenježne žórło, kotreż tak dołho njeſaprahnje, doniž ßo wuradźenja njeſkóncźa. S teho je lohko ſrozymicź, ſ kajkej pſchicžinu ſozialdemokratiſzy ſaſtupjerjo ſ bjeskóncźnymi rěcźemi wuradźenja do dołhoſcźe cźahaju. Na wopak ſaſtupjerjo ſtat ſdźeržazych ſtron khwatachu, ßejmſke dźěła, kotrychž dla ßo wot nich wulke pjenježne woporу žadaju, ſkerje lěpje wotbycź. Němſke knježeŕſtwa ßu ſkóncźnje dopóſnake, ſo ßo ſozialdemokratiji do rukow dźěła, hdyž dyrbja njeſozialdemokratiſzy ſaſtupjerjo ſa cźaß khěžorſtwoweho ßejma w drohim Barlinje ſe ßwojeje móſchnje žiwi bycź. Swjaſkowa rada pjecźa teho dla hižo bliſchi cźaß do wobſamknjenja khěžorſtwoweho ßejma ſwoli, po kotrymž ma ßo jeho ßobuſtawam ſa kóždy dźeń, kotryž ßu ßo pſchi wuradźenjach wobdźěliłe, pſchitomnoſtny pjenjes wuplacźicź.

Němſko-jendźelſka ekſekuzija pſchecźiwo Venezuelſkej.

Němſke a jendźelſke wójnſke łódźe ßu wſchón venezuelſki mórſki brjóh wobſtajiłe a tak wobkhad ſ morja ſ Venezuelſkej njemóžny cźiniłe. Nětkotre parne łódźe, kotreż ßu ßo chzyłe pſches paß wójnſkich łódźow pſcheßmykacź, ßu ßo ſaßłapiłe. Dalſchich njepſcheczelnoſcźow pſcheczíwo Venezuelſkej ſe ſtrony Němſkeje a Jendźelſkeje nima ßo wocźakacź. Tej ſ zyła ſe wſcheho ſapocźatka njejſtej myßle měłoj, ſ Venezuelſkej wójnu wjeſcź abo kruch Venezuelſkeje ſ wójſkom wobßadźicź, derje wjedźo, ſo by zyła Amerika potom pſchecźiwo nimaj poſtanyła. Nětkole ßu najlěpſche wuhlady, ſo ſměje jendźelſko-němſka ekſekuzija pſchecźiwo Venezuelſkej dobry wuſpěch. Preſident ſjenocźenych ſtatow połnózneje Ameriki je ſwóluiwy, ſ poßrědnikom pſchi wurunanju ſwady Venezuelſkeje ſ Němſkej a Jendźelſkej bycź.

Puczowanje hrabje Lamsdorfa.

Ruſki miniſter ſwonkownych naležnoſcźow, hrabja Lamsdorf, je we Winje ſ khěžorom Franzom dla podtłócźenja kſcheſcźijanow w Turkowſkej radu ſkładowawſchi do Belgrada a wot tam do Bołharſkej puczował. W Belgradźe ßu jemu wulkotne powitanje pſchihotowali. Měſto bě k jeho cźeſcźi wjecźor ßwjedźeńſzy wobßwětlene, a ſpěwarſke towarſtwa pſched nim ßerbſku a ruſku hymnu ſpěwachu. Měſchcźenjo běchu dla ßwjedźeńſkeho powitanja hrabje Lamsdorfa woſjewjenje wudali, w kotrymž ßo praji: „Byrnjež byłe měnjenja a nahlady naſchich politikow, wo wězach nutſkowneje politiki wſchelake, dha ßu pſchezo ſ jena wo tym, ſo je Ruſka ſ móznej ſchkitowarku ßłowjanſkich intereßow na Balkanje. W cźaßu, w kotrymž Ruſka tak wažnu krocźelu cźini, mamy wſchitzy ſa trěbne, ſo bychmy jeho wodźazeho miniſtra, hrabju Lamsdorfa, najwutrobniſcho powitali.

Dar ſa ruſkich veteranow.

Zar je porucził, ſtarym wojakam, kotſiž ßu ßo na wójnje pſchecźiwo Turkam w lěcźe 1877 wobdźělili, po 100 rublach wuplacźicź. To budźe něſotremužkuli witany hodowny dar, lubſchi dyžli něſajka moßaſna wopomnjeńſka medailla.

Sultanowe nakaſanje.

Sso wójny ſ Ruſkej bojo je ßo ſultan po ſdacźu rosßudźił, pſchecźiwo pſchеſcźěhanju kſcheſcźijanſkeho wobydleŕſtwa w Mazedonſkej a Starej Serbiji ſakrocźicź. Snajerjo turkowſkich wobſtejnoſcźow pak tež tón krócź wjele dowěrjenja do turkowſkich reformow nimaju. Te tež njejßu na to motane, ſo mohło ßo ſ nimi połoženje kſcheſcźijanow w Turkowſkej polěpſchicź. Kſcheſcźijenjo njebudźa móz prjedy w měrje žiwi bycź, doniž ßo ſa Mazedonſku a Staru Sſerbiju kſcheſcźijanſkaj guverneuraj njepoſtajitaj. Tule krocźel pak ſultan ſcźežka ſcźini. Wón by ßo ſtrachował, ſo bychu ßo kſcheſcźijenjo wot jeho knjejſtwa wottorhnyli, hdy by jim wjazy ßwobody dał. Duž drje njedźiwajzy wſchěch ſultanowych lubjenjow hubjenſtwo kſcheſcźijanow njepſcheměnjene woſtanje. Wſchě prózowanja ruſkeho zara na měrne waſchnje wobſtejnoſcźe Bołharow a Sſerbow w Turkowſkej ſnjeßliwe cźinicź, budźe podarmo. Kſcheſcźijenjo ßo njebudźa móz hinak khiba ſ krejpſchelecźom ſ turkowſkeho podtłócźenja wumóz. W Mazedonſkej ßo hižo we wſchěch ſtronach ſběžk pſchihotuje, kotryž w nalěcźu wudyri, tak bórſy hacž ßo ſcźopli.

Pſchihoty k nowemu ſběžkej w Chinje.

Kaž ßu kſcheſcźijanſzy miſionarojo naſhonili, general Tungfuhſiang wójſko a zyrobu ſběra ſo by zuſych ſ Chiny wuhnał. Pſchi poßlednim boxerſkim ſběžku pod generalom Tungfuhſiangom najwjetſche chineſke wójſko ſtejeſche.

Belgiſkemu kralej je chineſki khěžor njedaloko němſkeje kolonije Kiawcźawa kruch kraja pſchewoſtajił.

Sběžk w Marokoſkej.

Pſchecźiwo marokkoſkemu ſultanej je jedyn ſ jeho wujow poſtanył, kotryž chze jeho ſ tróna ſtorcźicź. Sběžkarjo ßu woſpjet ſultanowe wójſko ſbili. Sultan je na to roskaſowarſtwo nad wójſkom Sefraſkemu gouverneurej pſchepodał a ſ połodniſchich ſtron nowe wójſko ſhromadźił. Po nowſchich powjeſcźach je ſultanowe wójſko měſto Jazzu ſaßo dobyło.

Poßelnicza.

(Hodowne powjedańczko.)

(Skónczenje.)

Derje bě jeno, ſo dźenßa ßłónzo njeßwěcźeſche. Khódnikowa mějeſche ſ nim dobre pſcheczelſtwo a bě ßo duzy po pucźu ſ nim cźaſto rosmołwjała, a wone bě tež widźało něſchtožkuli dobre a lube, ſchtož bě ßo poßelniczi doſtało; budźiſche-li nětkole ßwěcźiło ßłónzo, ſchtó wě, hacž budźichu Khódnikoweje myßle tak pokhmurjene byłe a hacž njebudźiſche ßo jaßneho ßwětka bojała. Alle dźenßa bywaſche dale a cźěmniſcho wokoło wboheje žony. Wětr wujeſche, pſchi tym padachu wótre ſymne mjetele ßněha, kiž na khěži mohł rjez palachu a kałachu a ani na ſemi do měra njepſchińdźechu; pſchetož wětſik je ſtajnje ſaßo pohonjowaſche, wjercźeſche ſ nimi,

mjetaſche je na hromadu a honjeſche je pſched ßobu pſches pucźe a kerki, pſches hory a doły. Khódnikowa dyrbjeſche derje hladacź, ſo njeby pucźa ſmylika; ach, chzyſche tak rady domoj dóncź, prjedy hacź by zyle cźma było, ale ženje njebě jej pucź hiſchcźe tak wobcźežny był. Zyły dźeń bě cźežzy dźěłaka, a nětkole dyrbjeſche ßo hiſchcźe ſ wětrom a wjedrom bědźicź, a doma cźakaſche na nju ſkorźo muž, kiž na to cźakaſche, ſo by w khachlach ſ nowa ſatepika, jěźe nawarika, jemu poßłužika, muž, kotremuž běchu wſchitke wězy hiſchcźe cźorniſche a pokhmurjeniſche dyźli jej. — —

Bjes kónza cźehnjeſche ßo krajina pſched njeju, ani ſeleneho ſchtoma wokoło njeje, ani hodowneho ſchtomika, jeno ßněhowy mjecźel a rěſny wětr, jeno ſyma a boloſcź wſchudźom?!

Khódnikowa pucźowaſche hiſchcźe dale, hłowu ſkhilejo, pomału, pomału, — naſdala leżeſche wulki kamjeń, tam chzyſche ßwój korb ſtajicź — — — by=li potom morwa była, bychu ſawěſcźe pſchiſchli a ju wſali — — a pſchezo dale bóle ßo cźmiſche wokoło ſtareje poßelnicźe.

Na dobo poſběže hłowu a wobhladny ßo. Schto to bě? Njeßłyſchešeſche wona na dobo ßwoje mjeno wołacź? A ſaßo a ſaßo? Ach Bożo, bě dha wona hiſchcźe żiwa abo ſtejeſche hižo pſched ßudom Božim? Ale njebě dha to kaž dźěcźaze wołanje? A tule, tule, na lěwizy pódla njeje we hłubinje pſchi pucźu, kotraž bě nětkole bjes maka wupjelnjena ſe ßněhom, njehibachu a njehnuwachu ßo tu cźorne poſtawy? — —

„Khódnikowa, Khódnikowa!“ klincźeſche ſ tam zyle jaßnje ßem. „Schtó dha mje woła?“ ßo wona praſcheſche a prózowaſche ßo podarmo, cźorne dypki ſe ßwojimaj ſtarymaj wupłakanymaj wocźomaj roſpóſnacź.

„Ja to ßym“, bě wotmołwa, „ja a te druhe holzy; dźemy ſe ſchule a njemóżemy dale. Pójcźe tola ſpěſchnje a pomhajcźe nam!“

To budźiſche było prěni raz w jeje żiwjenju, ſo budźiſche Khódnikowa na próſtwu njewotmołwiła. Bjes komdźenja maßaſche ßo do makeje, jej derje ſnateje hłubiny a naźdźe tu nětkotre dźěcźi w ſcheſtym hacź do dźeßateho lěta, kiž, wot pucźa, lědom hiſchcźe widźomneho, wotehnate, we ßněhu hacź do kolen ſtejachu abo też leżachu. Sa wokomik ſpóſna Khódnikowa, ſchto bě ßo tu ſtało, a też wjedźeſche, ſchto cźinicź.

„Stawajcźe, ſtawajcźe“, Khódnikowa wołaſche, „ſtawajcźe khětſje, Hanka, pomhaj tamnym ſtanycź. Ně, pſchimń tule a wotewſmi mi korb, khětſje, khětſje! Kelko waß je?“

„Schěſcź.“

„Hdźe dha? Widźu jeno ſchtyri.“

„Tule leži maka Hańźka a tamle Marka. Tej wjazy njemóżetej.“

„Spěſchnje, Hanka, ſaßwěcź latarnju, tule maſch ſchtrychowancźki, a nětkole ßwěcź!“

Mjes tym bě Khódnikowa Hańźku a Marku wſała, wobliczźy ſe ßněhom rybowała, dźěſcźi potom do ßwojeje ßuknje ſawalika a kóżdu na jenu ruku wſała. Khoſchcźa woſtaji leżo, hdźež leżachu, a pohonjeſche nětkole wſchě do ſpěſchneho hicźa; pſchetoż jeno dźeßacźłětna Hanka bě woprawdźe cźerſtwa, druhe tſi běchu tak ſpróżne, ſo ßo płaczo na ſemju ßydźechu a dale nochzychu.

„Ach, Bożo, ſchto ſapocźecź? ſawoła Khódnikowa, widźo wěſtu ßmjercź dźěcźi. „Wſchěch waß tola njeſcź njemóżu. Ale ſtanycź dyrbicźe — marſch, domoj“, ſareji bjes maka na wuſtróżane dźěcźi, „chzecźe mi hnydom hicź? Hewak waß nacźepu“, a hrożo ſaſběże kij.

To pomhaſche. Dźěcźi naſtajichu cźežkej nóżzy, a cźrjódka dozpě ſkónczńje hacź na pucź. „Marſch, dale, khětſje, domoj — ach, dźicźe tola, dźěcźi, doma je cźopka poliwka, tam móżecźe ßo wuwotpocźowacź, macź hižo cźaka. Chzecźe mi hicź, hladajcźe ßo, hewak budźe něſchto ßydacź, haj, haj, mam wulki kij. Hanka, ßwěcź derje! Ně, ně, njeßydacź ßo, marſch, dale!“

Tak proſcho a hrożo jachleſche ſtara żona pod ßwojej cźežu. Njemodleſche ßo, njemějeſche khwile, ale zyła jeje wutroba wołaſche ßo k Bohu, ſo by młode nježne żiwjenja wukhował. — Tak bě ßwoju cźrjódku kruch pucźa dale ſchikła. Ale ßydomlětna Hertha khabłaſche dale ſtraſchniſcho, bě tak pſchenapinana, ſo ani dobre, ani ſłe ßłowa niczo njepomhachu. Duż ſtaji Khódnikowa khětſje dźěcźi, kotrejž na rukomaj njeßeſche, na ſemju, cźißny korb ſ ramjeni, wſchě pakety ſlecźachu do ßněha — ach, w nich bě dowěrjene kubło, a wona budźiſche radſcho ßwoje żiwjenje, hacź ßwoje wobſtaranja woſtajiła, ale dźenßa rěkaſche, niz ßebje ßamu wukhowacź, ale dźěcźi. Nětkole khětſje Herthu a Hańźku do korba, rjany nowy płaſchcź knjeni konditoroweje, kotryž njeßeſche, wupakowa a ſwi jón wokoło dźěſcźow, Marku wſa na ruku, Marthu ſa ruku, a nětkole dale, Hanka a Katha!“ Tak jachleſche cźrjódka dale.

Bjes maka Khódnikowa wjazy njemóżeſche. Jej bě, jako budźiſchtej ßo noſy ſemje lěpiłej, tak cźeżkej běſchtej, ruzy jej tſchepjetaſchtej, dwě dźěſcźi na khribjecźe, jene na ruzy a druhe ſa ruku — a pſchi tym ſlětowaſche ßněh pſchezo hiſchcźe na hromady, wětr też huſto pucź mjecźeſche — a pucź bě tak dołhi, tak dołhi — njepſchińdu dha dźenßa ženje domoj?

Dale a pomałſcho krocźachu mucźni pucźowarjo. Khódnikowa njewjedźeſche, hacź dźe to do żiwjenja abo do ßmjercźe? Něcźecź hižo dawno wjazy njemóżeſche, kolenje jej dyrkotaſchtej, ale wona hladaſche na dźěcźi a wlecźeſche ßo dale. Skónczńje, ſkónczńje ſabłyſknychu ßo prěnje ßwězy w Něhdźezach — njeběchu wjazy daloko — a tola bě bjes maka njemóżno, je dozpěcź. Khódnikowej běſche tak, kaž by rjekł, ſo dyrbi pſchi kóždym pſcheſtupjenju padnycź. „Jeno to niz“, ßebi myßleſche, wjedźo, ſo potom njeby mohła ſaßo ſtanycź.

Na dobo ſawoła hłóß, tak wótſje, ſo to pſcheklincźa wětr a wjedro: „Hanka, Hanźka, ſtej wój to?“

„Haj, nano, haj“, ſawyſka Hanka a khwataſche nahle ſ wobnowjenej mozu do prědka, nanej napſchecźo. Sa mako mjeńſchinow bě — w jeho rukomaj. „Hdźe ßu druhe?“ wopraſcha ßo ſtrachocźiwje. „Tule, tule, Khódnikowa je wſchitke njeße.“

Pſchi wujachlenej Khódnikowej ſtejeſche hoborſki kowař Żeleſak, kotryž njebě doma měra měł, hdyž dźěcźi pſchedołho woſtachu; jeho ſcźěhowachu druſy ßußodźa, ßyłne ruzy pſchijachu dźěcźi, podpjerowachu, ſběhachu a njeßechu pótkowazu ßo Khódnikowu. Jej bu cźorno pſched wocźomaj, to jeno hiſchcźe wuhlada, kak też hidźeny póſtowy poßoł k njej pſchiſtupi — a potom njewidźeſche niczo wjazy.

III.

Něſchto dnjow bě ßo minyło — ale Khódnikowa njemóżeſche hiſchcźe łożo wopuſchcźicź. Khora njebě, hdźe też to, a hańbowaſche ßo woprawdźe, woßrjedź běłeho dnja leżecź. Ale wona dźě ſtanycź njemóżeſche — byrnjež radſcho chzyła. Ruzy a noſy běſchtej jej wot njeßłyſchaneho napinanja tak jara ſacźełkej, ſo wſchitku ßłużbu ſapowjedźiſchtej. Lěkař ſ Ptacźina bě pſchiſchoł a bě rjekł, ſo ßo Khódnikowa njetrjeba bojecź ſłych ſcźěhwkow ßurowego pucźa, kiž bě pſchětraka, ſo pak ßo na tydźeń abo dwě njedźeli kóźde pohibowanje ßame ſakaſuje. Směrom leżecź, ſacźełke ſtawy rybowacź a ſcźerpnoſcź — ſo je to najlěpſche lěkarſtwo k wuſtrowjenju. — Strach, ſchtó by nětkole małe hoſpodarſtwo wobſtarał, bu Khódnikowej bórſy wotewſaty; pſchetoż ßußodne żony wothladowachu Khódnikez woprawdźe na pſchemo a noſchachu jimaj dobru ßytnu jěź. Też wumożene dźěcźi běchu Khódnikowu hižo wopytali, dokelž ßo jej pſchezo wěricź nochzyſche, ſo ßu wſchitke ſtrowe. Cźrjódka, kotraž wſchědnje do Ptacźina do ſchule khodźeſche, bě ßo na tamnym dnju dźěliła, wjetſchim dźěcźom běchu mjeńſche jara pomału ſchłe, duż běchu do prědka khwatałe, na to ßebi njemyßło, ſo mohł wětr a wjedro tute wot praweho pucźa wotehnacź a ſo mohłe jich ßnadne mozy wuſtacź, hdyž tola wſchědnje do ſchule khodźachu! —

Khódnikoweje prěnja ſtaroſcź bě była, wotcźißnjene pakety ſaßo doſtacź, a nimo měry dźakowna bě ſa to, ſo bě kowař Żeleſak hnydom naſajtra rano po nje pobył a je pſchißłuſchnym ludźom donjeßł. „To budźiſche pſchejara ſłě było, hdy budźich někoho wo jeho wobßeźeńſtwo pſchinjeßła. Na tſizycźi lět ßym wobſtarane wězy ßwěru a cźeſtnje wotedawała, — ale njeje dha tola też woprawdźe niczo ſkażene abo mokre było?“

Na najlěpſche wobkrucźenja ſměrowa ßo ſkónczńje ſtara poßelnicźa. Ale ſtaroſcź jej naſta. Njedźelu bě Boži wjecźor; ßobotu dyrbjeſche do Ptacźina, dokelž mějeſche tam jara wjele wobſtaracź, A pjatk móżeſche ßo lědom hižo hibacź, a bě tak ſproſtnjena, ſo lóſcht ſhubi, naſajtra woteńcź, kaž bě ßo hiſchcźe pſchezo nadźijała. Ale kak jej běſche, hdyž wjecźor kowař Żeleſak do jeje ſtwicźki ſaſtupi a rjekny, ſo ſa nju póndźe.

„Wy — chzecźe hicź? — Ně, to je tola njemóżna wěc.“

Kowař Żeleſak jej roſeſtaja, ſo ma też ßam něſchtożkuli we Ptacźinje cźinicź, a ßlubi, ſo wſchitko derje wobſtara, haj, ſo też ßnadź pſchilubjene khoſchcźa jeje woteběrarjam donjeße. Po dołhim roſmołwjenju pſchewiny ßo ſkónczńje Khódnikowa a pſchija ßłużbu luboſcźe, runjež by pſchezo ſaßo prajiła: „Ně, to pak je tola pſchewjele, — to dźě ßebi ani żadacź njemóżu.“ Nětkole doſta zyle dokładne wukaſanje, ſchto ma cźinicź, — to bě telko, ſo ßo jemu hłowa wjercźeſche, ale wón ßlubi, ſo ßebi wſchitko ſpomjatkuje a porjadnje wobſtara.

Hdyž bě tón woteschoł, njemóżesche žo stara żona dodżeržeć a rjekny żwojemu mużej, „kak móże žo cłowjek tola mylić! Njebudźich żebi żenje myślika, so ludźo do naju telko dżerża. Kowař Żelesak je mi kamjeń s wutroby wotewsał.“

Bjesdźak poča Khódnikowa s nowa myślić a liczić, ale staroscźow żebi wjazy cźinić njemóżesche. Pschecźelne wobrasy jej na myśle pschińdżechu: wo wulkim kołwrocźe a wo plecźenju korbow, tak rjanych, so kóždy dżeń jedyn pscheda! Wona żebi njewujaśnjesche, s wotkel žo jej dowěry a radoscźe bjerjesche, — ale to roscźesche s nashonjenja spodźiwneje pomozy Bożeje w nusy, kotraž bě žo jej tak cźasto a wożebje w poślednich dnjach dostawała.

Lubowana njedźela a s njeju Boži dżeń bě pschischoł. Khódnik bě stanył a se żwojimaj khromymaj nohomaj žo doczełolił hacź k stołej. Khódnikowa bě žo prěni krócź we kožu runje żydnyła a spyta banty na jaku pschischicź, a żmějesche žo pschi tym żama na żwoju njeleposcź a rjekny: „Po dołhim lěnim cźażu nochze to ani s dźěłom hicź.

Tu wotewrichu žo khěžne durje. „Kowarjez Hanka chze namaj wěscźe lampu saśwěcźicź“, pomyślì żebi wona, spominajo na pschecźelnu holcźku, kiž drje wob dżeń dżeżacź krócź pschiběhowasche, starymaj cźłowjekomaj něschto poślužicź.

„Dźěcźo móżesch dha ty hischcźe woteńcź?“ sawoła Khódnikowa; „je dha Bože dźěcźo pola waż hižo pobyło?“

„Ně, chze najprjedy k wam pschińcź“, bě wotmołwa; stwine durje žo wotewrichu a — bě dha Bože dźěcźo se wschěmi żwojimi jandźelemi s njebjeż pschischło, so by do Khódnikez stwiczki sastupiło? Khódnikowa żedźesche a widźesche, widźesche njeżłyschane wězy, ani żłowa, ani pohibowanja mózna. —

Sastupi schěscź dźěcźi, kotrež bě Khódnikowa naschła w żněhu. Hanka a Khatka najprěnjej njeżeschtej hodowny schtom, kajkehoż hischcźe ženje było njeje. Mjes selenymi hałžkami wiśachu jabłuka a zokrowe wězy, słote worjechi a wóskowe jandźelki: njeliczomne żołte żwěcźki wuśwywachu wulku jaśnoscź. Hdyž schtom na blidźe stejesche, pschińdżechu Martka a Hertka, Hańžka a Marka, njeżo korbaj, kotrejž běschtej hischcźe rjeńschej dyžli te, kotrež chżyschе Khódnikowa plescź a pschedawacź. Taj běschtaj połnej tykanzow a jeji, połcźa a schinkow, kołbaśow a mjedowych poprjanzow, khojeja a zokora, rajża a griża, butry a muki. — Wscheho tu bě, wjazy hacź bě Khódnikowa sa żiwjenje hdy pomełka. Sa dźěcźimi pschińdżechu starschi, a to żanej s próschdnymaj rukomaj. Tón pschinjeże cźrije, tón cźopły pjesł, tamón mjehku żuknju, tón mjehki pschikryw staremu Khódnikej, a kowař położi żamo dwaj paketaj psched njeho. Khódnik jej wsa a tschażesche s hłowu: teje družiny njebě hischcźe ženje kurił. Pschi darach a s nimi pak bu telko pschecźelnych a luboscźiwych żłowow prajenych, so Khódnikowa ani k żebi pschińcź njemóżesche, żo wobarasche, pschezo bóle do wuskoscźow pschińdże a skóncźnje wuprażny: „Kak scźe tola na tole pschischli?“

„Ty ży nam dźěcźi wukhowała. Ty, stara żona, ży cźeżke holzy njeżła a na żebje njejży żebi myślika. Njemóżemy cźi żenje wotrunacź, schtož ży nad nami cźinika. Bjes tebje budźichu smjerśe, sahinyte we wjedrje; kajki bychmy dźenża żwjedźeń měli, hdy bychu tute dźěcźi na pohrjebnischcźu leżałe! Ach, chżychmy cźi to hižo dawno rjez, ale lěkaŕ je nam to sakasał; chżyschе, so dyrbisch żo najprjódzy trochu shrabacź, hewak mohło cźi to seschkodźicź. — Haj, haj, Khódniko, tajkeje żony, kajkuž ty masch, schěroko a daloko saśo njenańdźesch!“

Tak rěcźeschе żo dale. Khódnik pschikiwowasche wobkrucźejo s hłowu a hładasche luboscźiwje na żwoju żonu. Ta pak běschе wscha pschekwapjena ruzy stykła a żylsy ronjachu żo ji po smorschcźenym wobliczu.

Tu pschistupi tež muż w uniformje k njej, to bě póstowy sekretaŕ, Khódnikowa njebě na njeho wjazy hněwna. Wón rěcźeschе: „Cźeścźomna Khódnikowa! Wasch wopornіwy, nadobny skutk, so scźe schěscź dźěcźi se strachom wo żamżne żiwjenje wumożika, je mnohe wutroby s dźakom napjelnił. Mam pschikasane, wam tsi sta toleŕ, kiž żu sa waż nawdali, pschepodacź. Nadźijomnje budźecźe nětkole móz bjes staroscźe żiwa bycź a njebudźecźe trjebacź dale po-żołsku żłużbu cźinicź.“

Pschi tym położi sekretaŕ żłěborne pjenjesy Khódnikowej na poślescźo. Ta njemóżesche ani żłowa wuprajicź, ale Khódnik žo na dobo sběże a hładasche wschón sprostnjeny na pokład.

„Khódnikowa, cźeho dla niczo njeprajicźe? Njeje wam derje?“ wopraschа žo kowař.

Wona wotmołwi: „Niz derje? Je dźě mi kaž w njebjeżach a njewěm, hdże żym.“

To běchu najrjeńschе hody, kiž běschtaj Khódnikez staraj cźłowjekaj hdy we żwojim żiwjenju żwjecźiłaj w żwojej khudobnej, niskej khěżży.

Ze Serbow.

S **Budyschina.** (Woheń.) Ssrjedu rano wokoło 5 hodźin swony na měschcźańskich wěżach na woheń pschebiwachu, a nózni straźnizy na drohach se schkrěcźatej trompejtu wobydlerjow se spanja budźachu. W klamach firmy Messow a Waldschmidta s jenych khachłow kur město do wuhenja do klamow žo walesche. Zyła khěża bě s kurom napjelnjena a duż żebi myślachu, so żu žo twory sapalike. Bórzy žo wupokasa, so s zyła wohnjoweho stracha njebě. Duż bě žo wulka hara podarmo cźinika.

— Kotre měżazy żu k hnojenju łukow najkhmańsche? Po wschěm nawjedźenju měżazy november, dezember, januar a prěnja pokojza februara. W tymle cźażu dyrbja žo łuki s Domaschowej mucźku a kalijowej żelu hnojicź. Wobej hnójnischcźi njech žo hakle 24 hodźin do wużypanja směschatej, dokelž wonej, hdyž dlěje hromadźe leżitej, lohko stwjerdnjetej jako zement. Cźim sažo žo tónle pschikupny hnój na łuki żypa, cźim skerje móże žo wotcźahacź, so jeho spomożne skutkowanje hižo na prěnich żynach wuhladamy. Wón moch wutupja, na kotrehoż měscźe lěpscha krótka trawa, dźecźel, woka atd., narostu. S tym žo hódnoscź żyna wo wjele polěpschi.

Jucha, kotraž ma žo na łuki wuwjescź, dyrbi žo někotre dny prjedy se superfosfatom směschecź. Najlěpje žo to w żudźe cźini. Superfosfat juschiny dużyk wjasa, tak so njemóże do powětra cźeknycź; pódła teho superfosfat tež juschinu hnojazu hódnoscź polěpscha. Jucha je mjenujży khuda na fosforowej kiżalinje; bjes fosforoweje kiżaliny pak žo njemóża rostliny prawje sežiwicź, a runje teho dla je trjeba, so žo jucha se superfosfatom smęscha. Domaschowa mucźka pak žo na żane waschnje njeżmě do juchi żypacź; pschetoż kalk, kotryž Domaschowa wopschija, amoniak s juchi do powětra homi.

S **Hodźija.** Sańdźenu njedźelu sta žo w naschim Bożim domje sapokasanje noweho diakona, k. Voigta s Ketliz. Na żerbskim kemschenju jeho k. farał Kschižan sapokasa, kiž żwoju rěcź na 1. Kor. 3, 7 sakoži, na cźoż k. duchowny Voigt po Jana 3, 27—30 żwoje nastupne żerbske prědowanje dźerżeschе. Němska Boża żłużba žo żerbskej pschisamknу. Na njej pschepoda najprjedy k. hamtski hejtman s Kirchbach w mjenje krajneho konsistorstwa nowemu duchownemu wokaziju (to rěka: pižne wobkrucźenje, so je wón nětko po sakonju a wo prawdże mějicźel żwojeho noweho sastojnstwa). Po tym sapokasa jeho k. superintendenta Khěžor s Radeberga a wsa jeho do pschiżłuschnoscźe. Sswoju sapokasansku rěcź wón na adventske żłowo 1. Mójs. 49, 18 sakoži, po cźimž k. diakonus Voigt żwoje němske nastupne prědowanje dźerżeschе. Hodźiski zyrkwinski khor postrowi noweho duchowneho s rjenje spěwanej ariju, kiž je w poślednim cźiżle „Mižionskeho Póżła“ wocźischcźana. Bóh żohnuj dźěło żwojeho dźěłacźerja!

S **Kotez.** Kultużowe ministerstwo je s pschesjenoscźu evang. luth. krajneho konsistorstwa knjejej zyrkwinemu wucźerjej Gräfje kantorski titul spożcźiło. Na to žo pocźahowazu liscźinu je knjes wokrjeżny schulski inspektor Bach sańdźenu njedźelu w pschitomnoscźi zyrkwineho kollatora a pschedżydy schulskeho pschedstejicźerstwa, knjesa ryczerkublerja Wilhelmia-Kotecźanskeho a knjesa městneho schulskeho inspektora, fararja Garbarja, knjejej Gräfje se żwjedźeńskej narěcźu pschepodał.

Se **Ssmilneje.** Tudomnemu kamjenjetocźerjej Fr. E. Dejzy a kamjenjecźeżarjej R. M. Zenkerej je žo żłěborna wukhowanska medailla spożcźiła. Wonaj staj se żamżnym żmjertnym strachom jeneho muża strachej tepjenja s tudomneho knjeżeho hata wukhowałoj.

Se **Shorjelza.** (Khostanska komora.) Sahrodnik Emil Buhler s Borschcźe chze po sdacźu żwět s pukami po żwojej woli porjedźicź. Wón bije niz jenoż żwoju żonu, ale tež druhim żónskim s pukami poślużuje. 18. junija bě žo wón w holi s wěstej Bobakowej swadźił, ju s kopołowym kijom nabił a jej hrabje skamał. Niscźanski kawnijski żud bě teho dla biczka k jastwu na 2 měżazaj 2 dnjej sażudźił. Dokelž mějesche Buhler tónle wużud sa njeprawy, żebi wón pola druheje instanzy lěpschi wuspěch lubjesche. Tale nadźija pak žo jemu sniczi, tak so dyrbi žo khostanju podcźiżnycź.

S **Kocźebuza.** Herz Kischka s Libinkow žo pjany na domojpucź nastaji a pócźmje do wodoweho pschěrowa padże. W żurowej symje jemu drasta k cźełu pschimjerśny, tola bě jemu hischcźe mózno, žo s wody wudobycź. Bohużel běschtej pak jemu wobej ruzy

smjerſnykej, kotrejž dyrbjeſche jemu lěkař wotrěſnyć. Kiſchka ma žonu a 8 dźěći.

— „Dobre ßwinjo wſcho žerje.“ Tole pſchißkowo je ßo pola jeneho bura w P. pola Khoćebuſa jako wěrne wupokaſało. Burej běſchtej ßo hußyzy wóndano ßobotu w nozy ſ khlěwa ſhubikej. Hdyž chzyſche dźowka njedźelu rano ſamknjeny khlěw wočinić, ßo wona dźiwaſche, ſo hußyzy, kotrejž ßo hewak pſchezo ſe ßwojim ſchćežekotanjom pſchipowjedźeſchtej, tón ras zyle ſměrom woſtaſchtej. A woprawdźe — hußyzy tam wjazy njeběſchtej. Hdźe běſchtej woſtałoj, pak ßo bórſy wujaßni, hdyž pódlanſki ßwinjazy khlěw wotſamknychu, w kotrymž matej wulkej tučnej ßwinjećži ßwój pſchebytk. W khlěwje rosmjetane hußaze pjerje na měnjenje wjedźichu, ſo ſtej hußyzy, najſkerje ſ wulkimi myſchemi ſeſcherjenej, ale ßwojeho ſabića do ßwinjazeho khlěwa ſlećikej, hdźež ſtej jej ßwinjećži ſežrałej. Hußaza pjeczeń njeje ßwinjećzomaj niczo ſwadźiła, dokelž wonej ßwoju žratwu ſ najwjetſchim appetitom ſežraſchtej.

Přilopk.

* W Seitendorfje pola Oſtriz je ßobotu w nozy 88 lět ſtary ſarař kanonikus Junge wumrjeł. Wón bě najſtarſchi hiſchće w ſaſtojnſtwje ſkutkowazy katholſki duchowny w Sakſkej. Wutoru bě wón poßledni króć Božu mſchu cźitał.

* Se ſchwabliczkami hrajkazej dźěſćži ſtej w Olbersdorfje pola Žitawy wulki woheń ſaparałej. Płomjenja ſ bróžnje kublerja Holza wuńdźechu a wſchě jeho twarjenja a bróžeń a kólnju ßußodneho Hejdrichez kubła ſniczichu. Holzej, kotryž nima niczo ſawěſćene, je ßo pódla žnjow wſcha rataŕſka nadoba, mjes druhim mlóćzaza maſchina ſa 1000 hriwnow, ſpaliła. Jeho ßamßnej dźěſćži 4 a 6 lět ſtarej, ſtej woheń ſamiſchkrikej.

* (Spytany rubježny nadpad.) Do wulkeho roshorjenja ßu ßo w Tolkowizach pola Draždźan tſi žónſke ſtajiće, kotrež w ßamotnym domje, w lěßu natwarjenym, bydła. W 11 hodźinach ßo do wokenzow klapaſche, a hdyž jena ſe žónſkich w prěnim poſkhodźe wokno wočini, wona cźłowjeka wohlada, kotryž na jejne praſchenje wotmolwi, ſo dyrbja jemu khěžne durje wočinić, dokelž ma ważny liſt wotedać. To pak wobhladniwe žónſke njeczinichu, ale podhladnemu mužej kaſachu, liſt do kaſchćika, pſchi durjach wißazeho, cźißnyć, Widźo, ſo ßo jemu jeho ſkóſtniſki plan njeſchlachćži, zuſy ſ revolra tſi kulki do žónſkeje, pſchi woknje ſtejazeje, tſěli, tola na ſboże wſchě tſi mißnychu. Kuſk ludźo we woſu drohoweje żeleſnizy kedźbliwych ſcźini a jich pohnu, ſa tſělerjom ßlědźić, tola tón bě mjes tym wupjećchnył. Naſajtra ßu jeneho 32 lětneho knihiwjaſarja bjes dźěła w Tolkewizach ſajeli, na kotrehož tukaja, ſo je cźłowjek, kotryž je rubježne mordarſtwo ſpytał.

* 700,000 hriwnow pſchekſchiwiwſchi je pokładnik Darmſtadtſkeje banki, Max Neßler, cźeknył. Polizija je ſa nim kojerſki liſt wupóßłała. Neßler je po ſdaću pſchekſchiwjene pjenjeſy na burſy pſchěhrał. Tele dny ßu Neßlera w Schwajzarſkej ſajeli.

* (Rubježne mordarſtwo.) Sſrjedu pſchipołdnju ßu 60 lětnu ſwudowjenu Budwigowu w Barlinje w jejnym wobydlenju ſkónzowanu namakali. Do cźoła bě ßo jej kulka tſěliła. Dokelž běchu jejne khawory a ſchinje rosryte, drje ßo tu wo rubježne mordarſtwo jedna. Njeſkutk je pjecźa jejny wuj ſkucźił, kotrehož ßu ſajeli.

* (Njeſboże na żeleſnizy.) W Hammje w Weſtfalſkej je jedyn tworny cźah do boka druheho tworoweho cźaha ſajěł. 22 woſow je ßo rosraſyło; na wulke ſboże njeje żadyn cźłowjek pſchi tym żiwjenje ſhubił.

* (Paduſchi wuhlowy cźah nadpadnyli.) Njedaloko Myßlowiz w Hornjej Schleſynſkej je ſańdźeny tydźeń cźrjóda 18 paduchow jedyn wuhlowy cźah nadpadnyła. Paduſchi wulku hromadu wuhla wotnjeßechu. Do dweju żandarmow, kotrajž chzyſchtaj pakoſtnikam wobaracź, ßo ſ pukami dachu. Jimaj tſělbu a teßak wſachu. Hakle hdyž bě ßo wjetſcha liczba żandarmow na pomoz ſawołała, bě móżno, njehańbicźiwych nadpadnikow wotehnacź. W jenym bliſkim pſchěrowje něhdźe 50 zentnarjow wuhla namakachu.

* (Półrowe rosbuchnjenje.) 30 zentnarjow półrow, kotrež ßo ſ Kattara na Cźornu Horu ſa knjeżerſtwo wjeſechu, ßu na wjeſbje rosbuchłe. Dwaj finanznaj ſtražnikaj, dwaj pohonczej a ſchěſcź koni ßu ßo morili.

* (Semjerżenje w Turkeſtanje.) W měſcźe Andiżanje w ruſkej Aſiſkej, kotrež je ßo ſe ſemjerżenjom wupuſcźiło, 2000 dźěłacźerjow a tſi bataillony pioněrow ſa ſaßypnjenymi ludźimi pytaju. Wjazy dyžli 5000 morwych je ßo hižo wuryło. Andiżanjzy wobydlerjo ſ najmjeńſcha wo 10 milijonow rublow ſchkoduja. Schtwórty dźěl Andiżana ſ Rußow wobſteji, kotrychž je knjeżerſtwo po żeleſnizy wotwjeſcź dało. Sa ruſkich ſaſtojnikow ßu ßo ſtony poſtajiłe. Knjeżerſtwo je kuchinje naprawiło, w kotrychž kóżdy darmo jědź doſtawa. Finanzne twarjenje, w kotrymž 5 milijonow rublow leži, je ßo ſaßypło. Woda je w ſtudnjach ſaprahnyła. Boja ßo, ſo ſemja ſapadnje. Semjerżenje njeje hiſchće pſcheſtało. Bliſko Andiżana je wjele horzych a ſymnych mineralnych żórkow. Ruſke knjeżerſtwo je w tamniſchej krajinje plahowanje bawłmy pſchiprawiło. Moſkowſzy pſchekupzy maja w Andiżanje ßwoje ßamßne pſchadownje ſa bawłmu. Wone drje ßu ßo wſchě wupuſcźiłe.

* (Duell.) Univerſitny profeßor dr. Binder we Würzburgu bě generalneho majora ſ Pascenſkeho, komandeura 52. pěſcheje brigady w Ludwigsburgu, na duell ſ piſtolu żadał. Duell zyle njekrawnje wotběża, żadyn ſ pſchećziwnikow ßo njeſrani. Profeßora Bindera ßu nětko k arreſtej na twjerdźiſnje na 6 měßazow, generalneho majora ſ Pascenſkeho pak na 3 měßazy ſaßudźili.

* (Krjudowanje rekrutow.) W kaſarmach dragonſkeho regimenta w Bruchſalu (w Badenſkej) w nozy ſcheſcźo ſtari mužojo do jſtwy pſchińdźechu, w kotrejž 16 rekrutow leżeſche, kotrychž na hroſne waſchnje krjudowachu. Najhórje ßo rekrutej Lajbej ſeńdźe, kotremuž wóczko wuraſychu. Njeſbożowny młody cźłowjek w garniſonſkim lazarecźe leži a dyrbi ßo jako njekhmany k ßłużbje ſ wójſka puſchcźicź.

* (S automobilom morjena.) W Barlinje je ßo wutoru jena żona na dróſy ſ jenym automobilom pſchejěła a ßo morika. Automobilowy wjednik chzyſche ßo njelubym ſcźěhwkam ſ cźeknjenjom ſminycź, tola jeho ſadźerżachu a automobilowe cźißko napißachu. Wós pſchekupzej Roſenthalej w Mariendorfje ßłuſcha. Snjeſbożena, kotrejž bě ßo delni żiwot cźeżko franił, ſa něktore mjeńſchiny wumrje.

* (Mordarſtwa.) W lěßu mjes Schwarzenholzom a Hützweilerom w Badenſkej ßu jenu holzu ſ Oberſalbacha ſ pſcherěſnjenym krkom namakali. Dokelž ßu ßo korb, cźrije a pſchedeſchcźnik ſhubiłe, je drje ju něchtó ſ rubježniſkim wotpohladom nadpadnył. Tſjoch mužſkich ßu teje wěży dla ſajeli. — S Prahi pißaju, ſo je jedyn kubleŕ w Onlowizach na polu żałoßnje wohidźene cźeło ßwojeje 30 lětneje ßłużobneje dźowki nadeſchoł: nop bě rosbity, żiwot rospróty, wutroba a jěrchenja wutorhnjene. Draſta rostorhana na cźěle wißaſche, ſchtoż na to pokaſuje, ſo je ßo holza ſ mordarjom żałoßnje bědźiła. Mordarja njejßu hiſchće wußłědźili. — S Pariſa pißaju: W Firminy pola Saint-Etienna ßu w jenym hoſcźenzu jeneho muża ſtónzowali, jeho cźeło na cźaſcźe rosrubali a je potom ſpalicź ſpytali. Hoſcźenzaŕ ſ něktorymi bowami wody woheń ſala. Su bychu ßo cźełowe cźaſcźe lěpje palike, běchu ßo lapy, do kotrychž běchu ſawalene, ſ petrolejom namaczake. Swudowjena Sauzeonowa ſbytki jako te ßwojeho lubeho, murjerja Mealiera, ſpóſna. Żónſka praji, ſo je jeho jedyn ſ jeho pſcheczelow, jedyn anarchiſt, ſkónzował. Żonu ßu ſajeli, dokelž ßo na nju hrěſcha, ſo je na njeſkutku ßobu winowata. Skónzowany bě 41 lět a nan 5 dźěći.

* (Hroſny njeſkutk.) Bliſko Nikvingena pola Diedenhofena buſchtaj w ſwadźe mjes elſaſkimi a italſkimi dźěłacźerjemi 2 dźěłacźerjej ſ nożom ſkałanaj. Jeneho ſe ſranjeneju na żeleſniſku koliju położichu, hdźež jeho lokomotiva rosmjecźe.

* Mordarſki nadpad, kotryž je w Romje jedyn ßłużobnik nu wěſtu ſwudowjenu Smerdowu, lubu ſenatora a ſtatneho radźicźela Clementa, ſcźinił, tam najwjetſche dźiwanje ſbudźuje. Polizija je ſhoniła, ſo je Clementowy wuj, póſtiſki ſaſtojnik Zanardini, ßłużobnika ſ 200 frankami najał, ſo by Clementowu lubu morił, dokelž ßo bojeſche, ſo jej Clement ßwoje wulke ſamoženje wotkaſa.

* (Po ßedmich lětach.) W Kalku pola Kelna běchu tele dny jeneho muża ſajeli, dokelž bě ßwoju żonu cźeżko franił. Hdyž jeho ßwak pſched ßudom pſchecźiwo njemu ßwědcźeſche, wón tuteho winowaſche, ſo je pſched 7 lětami w Siegenje jeneho muża ſkónzował. Dokelž je ßo tehdy w Siegenje woprawdźe mordarſtwo ſtało kotrehož winik hiſchće njeje ſnaty, ßu nětko ßwaka ſajeli.

* (Spytane ßamomordarſtwo dla njeſbożowneje luboſcźe.) Pſchi jenej ſajmje mjes Kopizami a Praczwizami pola Pirny ßu wutoru něhdźe 20 lětnu żónſku a 28 lětneho mužſkeho po ſdaću ſ kulku ßmjertnje ſranjeneju namakali. Po wobſtejnoſcźach ßo ſdaſche, ſo je holza, kotruž poſdźiſcho jako dźowku reſtawratéra Horna w Drježdźanach ſeſnachu, najprjedy do ßwojeho lubeho a potom do ßebje ßameje tſěliła. Sranjeny mužſki je pjecźa jedyn draždźanſki ſaſtojnik. Młodaj cźłowjekaj, kotrymajž je ßo poſdźiſcho wědomje ſaßo wrócźiło, ſtaj ßo Johanitſkej hojeźni w Heidenawje pſchepodałoj. Njeſbożownaj ſtaj pjecźa po żeleſnizy ſ Draždźan do Pirny wotjěkoj a potom pſches Łobjowy móſt do Kopiz ſchkoj. Po pucźu ſtaj ßwój wotpohlad wuwjedkoj.

* (Ssotra bratrej ſ jĕdom ſawdaka.) Młodemu molerjej Dorſchej w Draždžanach je jeho duchakhora ßotra, runje kaž ßama ßebi, ſ jĕdom ſawdaka. Dorſch, kotrenuž jeho ßotra hoſpodarſtwo wjedžeſche, bě jedyn wjeczor ſańdženeho tydženja nĕkotrych pſcheczelow, kotſiž bĕchu pola njeho na wopyczе byli, ſ domu na drohu won pſchewodźik. Mjes tym bě jeho ßotra jemu a ßebi ßamej do piwa jĕd linyka. Ssotra, kotraž je hižo prjedy raz duchakhoroſcze dla w jenym wuſtawje dlĕjſchi czaß pſchebywaka, je hižo wumrjeka. Njeſbožowny bratr ßo w cźwilnych boloſczach ſe ßmjercźu bĕdźi. Po mĕnjenju lĕkarjow ßo jemu ſczežka żiwjenje ſdżerżi, dokelž je jĕd hižo do cźrjewow pſcheſchoł.

* (Wjeczenje ſazpiteho.) W Meranje je tele dny wjeczor wokoło 9 hodźin radźiny hajnik Stiller, ßwoju prjedawſchu njewjeſtu Friedu Fickertez, dźowku jeneho tamniſcheho nahladneho fabrikanta na dróſy wotkakał a do njeje nĕkotre kulki ſ revolwra tſĕlił. Potom je ßo Stiller ßam ſatſĕlił. Czežko ſranjenu holzu, kotraž dyrbjeſche ßo naſajtra ſ jeuym inżenierom woženicź, ßu do hojerńje podali.

* Poßlednja ßurowa ſyma je ßebi w Schleſynſkej wjele woporow żadała. Poßlednje tſi njedżele ßu w Schleſynſkej 18 cźłowjekow ſmjerſnjenych namakali. S Gladſka pißaju, ſo ſtej dwĕ dźĕſczi ſ Opoczna, 11lĕtny hólz a wóßomlĕtna holza, do ſchule duzy ſmjerſkej.

* S poßlednim taczom je ßo tołſty lód, kotryż bĕ ſa krótki czaß ſe ßurowej ſymu wody pſchikrył, na wſchĕch wulkich rĕkach wotſtronił. Se ſahacźenjom lodowych ſchkrutow je tu a tam na khwilu woda pſches brjohi ſtupiła, doniż ßo njeje lodowe ſaracźenje rostſĕlało. Mnohe cźołmy na Łobju, kotrež ßo njebĕchu ſ cźaßom wukhowałe, ßu ßo ſ mózuymi lodowymi ſchkrutami rosbiłe. Dla lĕtuſcheje nikkeje wody a wurjadneje wulkeje ſymy je we Łobju wjele rybow kónz wſako. Nĕtko ßu rĕki ſaßo nĕſchto wody nabyłe.

* (Sliwki w pokodniſchich krajach.) Pokodniſchu Schpaniſku je wulke powodźenje potrjechiło. S Barcelony pißaju, ſo ßu w tamniſchich fabrikach dyrbjeli dźĕłacź pſchestacź, dokelž ßu ßo dźĕłakarnje ſ wodu poczrjeke. Wobkhad po żeleſnizy je ßo pſchetorhnył. Naczinjena ſchkoda je wulka. — Tež ſ Italſkeje ßu powjeſcze wo powodźenjach dóſchłe. Żeleſniſke cźahi ßu ſ mĕſtnami pſchestałe jĕſdźicź, dokelž ßu ßo roſmokane żeleſnizyne naßypy ßunyke. Pola Tretoli je ßo jedyn móſt wottorhnył: pola ßu powodźene. — Hiſchcze ßylniſche deſchcze ßu po ſdaczu w Tuniſu (w połnóznej Afrizy,) mĕli. Zyła krajina wot Bordj Cedria hacź do Bonſkich horow je ßo do 12 hodźin dołheho a 6 hodźin ſchĕrokeho jĕſora pſchetworiła, kotryż je ſ mĕſtnami nĕkotre metry hłuboki. S wody jenoż hornje hałoſy wolijowych ſchtomow kukaju. S wjele wßow ßu dyrbjeli wobydlerjo w nozy cźekunczź. Żeleſniza wot Solimana hacź do Fondoucka je powodźena. W póczrjenej runinje 300 kabylſkich ßwójbow płody wolijowych ſchtomow ſchczipaſche. S nĕkotrych fabrikow ßu ßo domkhowane wolijowe płody a wolijowe ſkłady wotpławiłe. Nĕkotre woßoby ßu ßo tepiłe.

* (18 zyganow ſmjerſko.) W bliſkoſczi wßy Bleſchana we Wuherſkej ßu pondżelu 18 wokoloczahazych zyganow ſmjerſnjenych namakali.

* (Ssotru tſĕlił.) W Schortawje dźeßaczlĕtny ßyn jeneho cźĕßle ſe ſczĕny natykanu tſĕlbu wja. S njeje ßo wutſĕli, a wutſĕl hólzowu wóßomlĕtnu ßotſiczku trjechi. Na ßmjercź ſranjeuu ßu ju do mĕſchczańſkeje hojerńje dowjeſli.

* Khrobłe rubjeżniſtwo je ßo na Montmartru w Pariſu ſtuczіło. Zwólba rubjeżnikow ßo w nozy do twarjenja jeneho dawkoweho bĕrki dobu, żeleſne lĕßyzy a tołſte żeleſne durje wułamawſchi. Rubjeżniży 700 zentnarjow cźeżki żeleſny khamor na hotowy ſtejazy wós ſfulichu, roſpaczichu wſchĕ druhe khamory a potom wotjĕdźechu, wot nikoho njeſadźerżeni. W khamorje ßo 500 frankow hotowych pjenjes a ſa 140000 frankow kuponow, kotrež bĕchu ßo ſ wotſtemplowanjom hižo njepłacźaze ſcźinike, khowachu.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Lawniſki ßud bĕ żiwnoſczerja Khorlu Auguſta Pawlika w Jitku k 10 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja abo k jaſtwu na dwaj dnjej ſaßudźił, dokelž bĕ tón we Wirthez hoſczenzu w Jitku 9. ſeptembra mĕr kaſył. Pawlikowe pokowanje pſcheczіwo tutemu wnßudej ßo ſacźißny.

28-lĕtna, hižo dwójzy jebanſtwa dla ßudniſzy khoſtana dźĕłaczerka Marja Thereſia Haggerowa rodź. Nowakez ſ Mniſchonza bĕ ſ nowa ßwojej pokhilnoſczi k jebanſtwu wolu dała. 7. julija bĕ wona k ßłużobnej dźowzy Wicźaſez w Czornych Noßlizach pſchiſchła a jej prajiła, ſo ju fabriſka dźĕłaczerka Marja Hecźina ſ Małych Debßez ſ próſtwu ſczele, ſo by jej 19 hriwnow pożczіła, kotrež k twarjenju wuhenja trjeba. Wicźaſez te 19 hriwnow da, tola bórſy ſhoni, ſo je Haggerowa njebĕ Hecźinej wotedała. Wona to Haggerowej porokowaſche, kotraž nĕkotre dny posdźiſcho teho dla Hecźinej póſtſku khartu ſ podpißmom Wicźaſez póßła, w kotrejž ta pißaſche, ſo je jej Haggerowa te pjenjeſy wróczіła, a ſo njeßmĕ teho dla wjele rĕczeć, ſo ßo wĕż njeby do fabriki donjeßła. Haggerowa, kotraž bĕ Wicźaſez podpißmo falſchowała, bĕſche tak liſczinu falſchowała a mĕjeſche ßo teho dla pſched ßudom ſamolwicź. Wona wjedźeſche na wĕryhódne naſchnje dopokaſacź, ſo bĕ jej Hecźina woprawdźe poruczіła, ſa nju pola Wicźaſez pjenjeſy pożczіcź. Wona budźiſche te pjenjeſy tež Hecźinej wotedała, hdy budźiſche je k ſapłacźenju ßudniſkich khóſtow njetrjebała. Ssud teho dla Haggerowu jenoż pſchekſchiwjenja winowatu ſpósna a jej jaſtwo na 10 dnjow pſchiſßudźi.

Sa nowy Maczіczny dom

je ßo w lĕcze 1902 dotal nahromadźiło: 1639 hr. 24 np.

Dale ßu ſa ujón darili:

Liſchki-Pondżelniży: Tón ſ mjeńſcheho mĕſta mojemu poßelnikej ſe „Sſerbſkimi pſchiſßłowami“ 1 hr., to bĕ ßnadne dźĕko 43 np., liſchka ſe ßwojej żonu „domej“ pod ſchtom 5 hr. = ...	6	43
W „Katholſkim Póßle“ cźißło 51. a 52. lĕta 1902 hižo kwitowane:		
Radwórſka płatowa komiſßija: 8./12. 02. w Khelnje 1 hr. 5 np. — Delanſka patentna komiſßija (452 hr. 85 np.): Njech kermuſchu, njech Bjeßadu, njech ſ kajkejżkni ſkładnoſczu: hdyż naſcha maku hromadka je doma, druhdże ßydała: ſa ßerbſki dom, bĕ heßko: . . . 2 hr. 10 np. + 55 np. + 1 hr. 30 np. Schtoż mi daſchcze, to mi daſchcze; ſchtoż bĕ wjele, ſa dom daſchcze, a rady — niż? 1 hr. Hwkr.: Najlĕpſcha je awkzija, hdyż je kupzow nadoba; tajki dźeń ßez ſhladał bĕch: nabrach ſtarych żebjerjow, płazkow, juſchkow, cźeczikow, pſchedach ſ bratrom zyły mĕch — ſa 7 hr. 64 np. Wtk.: . . . a ſchtyrjo ſtari mużojo ßo ſakupichu po hriwnje: njech młody wotrocźk żiwy je a Sſerb kaž dub uam narosczе; to proſcha ſchtyrjo mużojo . . . 4 hr. Schkk.: Miſchtr ſcheczipku dawaſche, mało tyſku hladaſche, awkzionator hrabny ju: ſarjadowa awkziju; pſchetoż twaricź chzemy dom, byrnjeż ſ cźeſkim tobakom . . . 2 hr. 45 np. = . .	20	9
Czіßło 52.: r.	1	—

Hromadże: 1666 hr. 76 np.

S dźakom kwituje a dalſche dary pſchijimuje

ſarjadniſtwo Maczіzny Sſerbſkeje.

Czeſczeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotſiž chzedża ſa nje na

1. ſchtwórtlĕto 1903

do prĕdka płaczicź, njech nĕtko **80 np.** we wndawarni Serbskich Nowin wotedadża.

Czi, kotſiž ßebi Serbske Nowiny pſches **póſt** pſchinjeſcź dadża, njech tola njeſapomnja, ßebi je tam bórſy ſkaſacź. Na ſchtwórtlĕto ſapłaczі ßo ſa Serbske Nowiny na ſakſkich a pruſkich póſtach, kaž tež w druhich krajach nĕmſkeho khĕżorſtwa **90 np.,** ſ pſchinjeßenjom do domu **1 hriwna 5 np.**

Serbske Nowiny ſ pſchikohu „Serbski Hospodar“ płacza na póſcze **1 hriwnu 5 np.,** ſ pſchinjeßenjom do domu **1 hriwnu 20 np.**

Serbske Nowiny ſ pſchikohu „Pomhaj Bóh“ płacza na póſcze **1 hr. 30 np.,** ſ pſchinjeßenjom do domu **1 hriwnu 45 np.**

Serbske Nowiny ſ pſchikohomaj „Serbski Hospodar“ a „Pomhaj Bóh“ płacza na póſcze **1 hriwnu 45 np.,** ſ pſchinjeßenjom do domu **1 hriwnu 60 np.**

Redakzija Serbskich Nowin.

Drjewowa awkzija.

W hrabinſtim Lipveſkim Bartſko-Nowowjeſczanſkim revěrje ma ßo **ßrjedu 31. dezembra t. l.**

něhdże 93½ twjerdych dołhich hromadow,
3 mjehke dołhe hromady,
25 twjerdych hakoſatych hromadow
2½ rm. mjehkich ſchczěpow,
17 rm. dubowych ſchczěpow,
8 rm. = kuleczkow

na měſtnje ßamym ſ wuměnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Drjewo je w 3., 7., 12. a 13. wotdźělenju pſchihotowane.

Shromadźiſna w 13. wotdźělenju pſchi Cźicholtez moſcze dopołdnja w 9 hodźinach.

Revěrſke ſarjadniſtwo.
Anſt.

Drjewowa awkzija.

5. januara 1993 ½1 hodź. ma ßo **w Huczinjanſkim hoſczenzu** na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

51 twjerdych a 10 mjehkich klozow 7|22 cm, 410 ſchtomowych kolikow 5|6 cm, 3 rm. twjerdych a 13 rm. mjehkich ſchczěpow, 29 rm. twjerdych a 156 mjehkich klumpachow, 2 rm. twjerdych a 107 rm. mjehkich repuchow, 4 rm. twjerdych a 38 rm. mjehkich hakoſow, 14,19 ſtotnjow walczkow a 30 dołhich hromadow walczíny.

Pſchihotowane w drjewiſchczach 10., 20., 21. a 40. wotdźělenja. Jenotliwje w 19., 26., 27., 37., 91., 99., 101. hacź 103., 107. wotdźělenju.

Kral. hajniſki rentſki hamt w Draždźanach. 24. dez. 1902. **Kral. hajniſke revěrſke ſaradniſtwo w Połpizy.**
Jacoby. **Simmig.**

Drjewowa awkzija
na knjeźim Lutobczanſkim revěrje.

Wutoru 30. dezembra 1902 ma ßo
něhdże 60 tołſtych khójnowych cźiſczenſkich hromadow,
= 40 rm. = kuleczkow,
= 150 rm. khójnoweje walczíny
ſ wuměnjenjemi ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź
Sapoczatk dopołdnja w 9 hodźinach pſchi knjeźej zyhelnczi.

Hajniſke ſarjadniſtwo.

We wudawarni Serb. Nowin je ſa 25 np. doſtacź:

Pſchedźenak.
Protyka ſa Serbow.
na lěto
1903.

Heinrich Lange

pſchi žitnych wikach 11 **w Budyſchinje** pſchi žitnych wikach 11

ßwój wulki ſklad hotowych

kožuchowych tworow

kaž tež **wſchě druźiny kožow**

k dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Wſchě **kožuchowe wězy** ßo po měrje ſchija a ßo tež rucze a tunjo wuporjedźeja.

Salſowy pólver
ſa konje,
hollandſki mlokowy a wužitkowy pólver,
ſchwajzarſki mlokowy a wužitkowy pólver,
hutrowy pólver,
foſforkißały kalk,
ſkótny jatrowy wolij
porucza
měšćanska haptyka
pſchi hłownym torhoſchczu.

Wſchě rezepty ſkótneho lěkarſtwa ßo na najßwědomicźiwiſcho pſchihotuja.

Howjaſe kože, czelaze kože, konjaze kože, wowcze kože a tež **wowczu wołnu** po najwjetſchich płaczíſnach kupuje
Heinrich Lange
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach.

Hdźe ſcze tónle dobry a tuni **czaßnik** kupili?
Pola
G. Magera naſlědnika,
mějeczel Th. Hippa
na ßerbſkej haßy 11.

Njeſwuběrane zigary

ßněhběle ßo palaze
100 ſchtuk jenož po 2 mk.
porucza
Bruno Halke
na ſwonkownej lawſkej haßy 9.

W mojej ſchtrykowarni dźěłane
ſchtrykow. ſchtrympy, walkowane ſchtrympy, pjaſtne rukajzy, rukawate lazy,
po tunich ale twjerdych płaczíſnach poruczam.
Otto Osswald
na kamjeńtnej haßy 7.

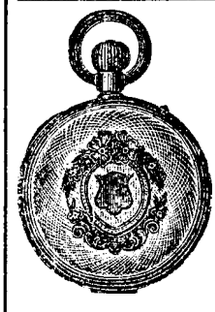

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni czaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicz** dacź, njech dźe k czaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawſkej haßy 5.

Jencz pſchedawa a porjedźa ſa ßwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczíſnami wupołożene, wobhladacź.**

Lubijſka banka.

Danimy pjenjeſy na ſapołożenſke knižki
pſchi **wſchědnym wupowjedźenju** **2½ %**
„ **měßaczným** „ **3 %**
„ **tſtiměßaczným** „ **3½ %**
„ **ſchěſczměßaczn.** „ **3¾ %**
„ **dwanaczeměßaczn.** „ **4 %**

Filiala Lubijſkeje banki w Budyſchinje
pſchi lawſkich hrjebjach.

Koſaze a naſymſke kože,

ſajecze, kaniklaze, kocze, kunjaze a tkhórjaze kože, kaž tež wowczu kožu a konjaze kože po najwyſchſchich płaczíſnach kupuje
Heinrich Lange,
pſchi wowßnych wikach a žitnych wikach 11.

Paleny khoſej

woßebnje ßłodźazy a wonjazy
punt hižo po 80 np. hacź 200 np.
porucza
Hermann Kuſchka
na ſchuleńſkej haßy 5.

Hodźijska nalutowańnja a wupožčerńja

śměje **njedźelu 28. dezembra** popołdnju w 3 hodźinach w Mrósez reśtawraziji **hłownu śhromadźiśnu.** Wólby pśchedśydstwa.

Měśtopśchedśyda.

Burśke towarśtwo w Rakezach

śměje **jutśje njedźelu** 28. dez. pop. ś dypkom 4 hodź. w Gáblerez hośćenzu **poźedźenje.** Wo bohaty wopyt proźy

pśchedśydstwo.

Budyska Bjesada

změje **njedźelu 28. decembra 1902** wječor w 7 hodź. na Budyskej třěleŕni, swój **wobradźeńśki swjedźeń.**

Wón so započnje z dźiwadłowej hru „Prěni wobjed" Potom śćěhuje wobradźenje ze wšelakimi druhimi rjanymi wěcami. Skónčnje budźa reje.

Předsydstwo.

Serbśke a němśke śhožopśchejaze khartki

porucza

Ssmolerjez knihiczišchczeŕnja

w Budyschinje.

Nowoĺětne khartki

śerbśke a němśke, ma na pśchedań

Moritz Langa w Njeśwaczidle.

Schtrympy

schtrykuju a pśchischtrykuju. Dokelž pśched nękotrymi létami wobědnywschi śo ś niczim druhim njemóžu śeźiwjecź, proschu mi dobroczźiwje schtrykowańśke dźěło pśchiwobroczźicź.

Jan Schenk

na hornczeŕśkej haśy 29 w sadnjej thěźi.

W mojej pśchedawańni kolonialnych tworow atd. k jutram 1903 śyn sprawneju starschejeju měśtno jako

wuczobnik

namaka. Wopytanje pśchekupśkeje schule a śerbśka rěcź je ś wuměnjenjom.

Franz Wölśle

(prjedy Moritz Mjeŕwa)

w Budyschinje.

Wuczobnik śo pyta!

Ssyn sprawneju starschej w mojej pśchedawańni kolonialnych tworow palenzańni jutry 1903 ś pśchihódnymi wuměnjenjemi měśto jako wuczobnik namaka.

Pawoł Pětschka

pśchi drjewowych wikach.

Pścheměnjenja dla śo **dwaj hódnaj wotroczźkaj** k nowemu létu na wicźeźne kubło w Lejnje pola Khróśćiź pytataj.

Džowki, śłužobne holzy, mlokowu holzu, stwine holzy, tśeczakow do dobreje śłužby pyta **Spannowa** na małej bratrowśkej haśy.

Sslužybne a hródźne džowki a tajke k świnjom, wotroczźkow, pohončźow, hejtmanow, dźěłaczeŕśke śwójby, tśeczakow a wolazych sa tudomne a Draždźańske strony hnydom pyta **Schmidtowa** na śukelńskej haśy 24.

Hana zwd. Sommerka

nowa maśerina a śaprajaza žona,

na nowej haśy cźišło 6 blisko kamjeńtneje haśy bydli. Wona je 10 lět w śwojim powołanju w Tharandśkich kupjelach w Draždźanach śkutkowała. Wona pomha khorym žonam a dźěczźom wot śłych khoroścźow a też tajkim, kotśiž cźežko śłyscha.

Wschitkim lubym pschecźelam a snatym

najwutrobniśche śhožopśchecźa

k nowemu létu prajitaj

August Hermann

a **mandźelśka**

w Budeśtezach.

K wobśamknjenju léta 1902.

Hłóś: Kścheścźijenjo, ach tu njej'.

Tak hižo nětko śtejimy
Saś' na kónzu jenoh' léta,
Haj, a pśchi tym widźimy,
Kak nasch cźaś tak jara cźěka;
Kucźe léto nimo dźe
Sa teho, kiž śtrowy je.
Hdźež pak něhdźe khori śu
A śo bědźa ś bolośćemi,
Ach, cźi tola nimaju
Spodobny cźaś jow na śemi.
Tajkich Bóh chcyk troschtowacź
A jim śtrowośćź pschipóśłacź.
Haj, to léto sańdźene,
Kotrež sady naś nětk leži,
Podawki tak śrudźaze
Byłe śu na naschej śemi,
Wjele cźłowschkoh' žiwjenja
Snicźi hora wohnjowa.
Wona létźa naléto
Wjele wohnja wupluwasche,
Kak bě ludźom śtyskno to!
Sswéta kónz śo pschińicź jim sdasche,
Ludźi wjazy tyśazow
Pschi tym nam'ka tam śwój row.
Woźebje też na morju
Létźa strach je ludźom hrosyk,
Někotry wjaz' njeje tu,
Kiž je śo na łódźach wosyk;
Łobjo pola Hamburga
Na śto ludźi śpóźera.

Ssmjercź pak też je khodźiła
Wokoło we naschim kraju,
Někotroh' je wotwjedła
Wot tych, kiž śo lubo maju;
Ach, to boli wutrobu
A nam cźini śrudobu.
Nasch kral Albert nastupi
S nami śobu tute léto,
Wón njej' wjaz' mjes žiwymi,
A je dójschoł hižo nětko
Tam, hdźež kóždy wužiwa,
Schtož je wěrił do kónza.
Saśo léto nimo je,
Jene léto Bożej' hnady,
Duž njech kóždy kedźbuje,
Hacž wón njeje wostał sady
Na tym pucźu k wěcźnoścźi,
Cźaś śo wjazy njewrócźi.
Hody, rjany rócźny cźaś,
Wón je też nětk nimo saśo,
A je śwěru wucźił naś,
So měł kóždy kedźbu na śo,
Hacź je pschijał sbóžnika,
Kiž Bóh póśła do śwéta.
Duž dha chzemy śtróschtniwi
Nětk do nowoh' léta stupicź,
We nim kaž śo saleži,
Ssebi hnadny cźaś wukupicź,
Bohu wschitko porucźicź,
Dha chze wón też ś nami hicź.

Pschetož wone sawěscźi
Hinak njeb'dźe w nowym lécźe,
Tón a tamny mjes nami
Dokonja śwój běh na śwécźe.
Duž dha chzemy strażowacź,
Na pschichod śo hotowacź.

W Bukojnje, 26. dez. 1902. **Falka,** gp.

Wšitkim lubym krajanam doma a za Łužicomaj, a też wšitkim nadobnym přećelam serbskeho naroda, z tutym scelu wutrobne zbožo přeća k Nowemu lětu 1903, złožujcy z dobom na dotwarjenje Maćičn domu w Budyšinje

po 10 hr.: kanonik Herrmann we Wotrowje, kubl. Zarjenkowa z Jawory;

po 6 hr.: redaktor Smoleŕ w Budyšinje, kapł. Malý w Příbrami, krajn. sudnik Kral w Kamjenicy;

po 5 hr.: žiwnosćeŕ Buk w Konjecach, redaktor Černý w Smíchov Prazy, dr. Muka w Freibergu, kapł. Šołta w Kulowje, farař Mróz w Hrodźišću, farař Urban we Wókrančicach, kubleŕ Žur w Njebjelčicach

po 4 hr.: hamtski sudnik justicny radźićel Leidler w Šěrachow kantor Jordan w Popojcach, farař Křižan w Hodźiju;

3,40 hr.: kubleŕ Lebza w Ralbicach;

po 3 hr.: Michał Just z Jaseńcy, farař Hicka w Kamjencu, kapłan Delan w Šěrachowje, wučeŕ Hajna, Jur. Čornak, Mich. Čornak, Madl. Kralowa z Konjec, kapł. Zarjenk w Mišnje, cyrkw. wučeŕ Hila w Khróśćicach, farař Mrózak we Wulk. Zdźarach, žiwn. Kocor w Pančicach, farař Kral w Dubinje, farař Matek w Hućinje, kand. Śwjela ze Skjarbošca, farař dr. Renč we Wjelećinje, dr. Pilk w Drježdźanach, administrator Kocián, cyrkw. wučeŕ Wjenka, kublerjo Pětr Šołta, Jak. Šołta, Čornak w Róženće, farař Bjedrich, cyrkw. wučeŕ Šewčik, kublerjo Jurij Čornak, Błažik, Ćemjera, Jak. Kućank, kapł. Andricki z Ralbic, rězn. Šołta w Šunowje, wum. Wjacławk w Nowoslicach, komponist Krawc w Drježdźanach, kapłanaj Šołta a Knježk w Žitawje, dr. Pětranc w Malešecach, žiwn. Cyž w Kukowje, farař Wjesela w Königshainje, kapł. Just w Khróśćicach, wučeŕ Kral w Zaréču;

po 2 hr.: wum. Čornak, W., žiwn. Brězan z Konjec, překupc Michl w Slanem, dr. Błažik w Bukecach, farař Šewčik w Lubiju, kubleŕ Kral w Baońju, železn. inspektor Hila w Nisy, wojak Bryl w Drježdźanach, subdiakon Žur w Mohuču, žiwn. Horjenja w Pančicach, farař Handrik w Huscy, farař Křižank w Hronowje, cyrkw. wučeŕ Šołta w Radworju, inspektor Šełćik w Barlinje, wučeŕ Pětranc w Lipsku, kantor Bur w Königshainje, J. Wićaz w Brěmjenju, wučeŕ Kefk w Pirnje, rěčnik dr. Hermann w Budyšinje;

po 1,50 hr.: žiwnosćeŕ Kurjat w Šunowje, W. z Ralbic, kantor Zarjenk w Hrodźišću, Madlena P. ze Šunowa, kantor Šudak w Ketlicach. agent Rychtaŕ w Khróśćicach;

po 1 hr.: wum. K., žiwn. Šele, N. N. ze Šunowa, služ. (3) z Ralb farař Riese w Janšojcach, žiwn. M. Narćik w Šunowje;

po 50 pj.: N. N. ze Š.

Dalše dary k Nowemu lětu 1903 tudy wotedate w 1. čisle 190 wozjewimy.

Red.

(K temu cźišku jena pschikoha.)

Pschiłoha k czißlu 52 Serbskich Nowin.

Ssobotu 27. dezembra 1902.

Płaczißny rěsneho skotu na Draždžanskich skotnych wikach

22. dezembra 1902.

Płaczißny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druźiny a wosnamjenjenje.	Żiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacž do 6 lět	36—38	66—68
awstriske	39—41	68—72
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	33—34	62—65
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	28—31	58—60
4. ßnadnje pizowane kóždeje staroby	—	—
Jałojźy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojźy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	35—38	63—67
2 połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacž do 7 lět	32—34	60—62
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojźy	29—31	55—58
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojźy	27—28	51—54
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojźy	—	47—49
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	35—37	62—65
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	32—34	57—61
3. ßnadnje pizowane	26—30	54—56
Cźelata:		
1. najlěpsche ſ mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	50—52	75 70
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	47—49	72—74
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiżenjow w starobje hacž do 1¼ lěta	48—49	61—63
2. mjaßne	45—47	59—60
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	43—44	55—57

Płaczißna żitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Żitowy dowos w Budyschinje: 1988 měchow.	W Budyschinje 20. dezembra 1902. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 18. dezembra 1902 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenża běła	7	65	7	79	7	35	7	65
" žołta	7	36	7	50	7	6	7	35
Rožka	6	56	6	72	6	25	6	50
Jećźmjeń	6	65	6	79	6	7	6	50
Wowß	6	80	7	—	6	40	6	70
Hróch	10	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	—	9	50	8	—	9	50
Jahły	12	—	16	—	12	—	16	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	50	2	50	1	50	2	—
Butra 1 kilogr.	2	20	2	50	2	—	2	30
Pschenična muka 50 "	9	—	17	—	13	50	15	50
Rżana muka 50 "	8	—	13	50	10	83	11	83
Ssyno 50 "	2	50	3	—	3	50	3	80
Ssłoma 600 "	18	—	23	—	23	—	28	—
Proßata 1002 schtuk, schtuka	10	—	20	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	25	4	80	5	25
Rżane wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	50	5	25	5	75
Pschenični gris (50 kilogr.)	—	—	6	—	—	—	—	—
Rżany gris (50 kilogr.)	—	—	6	50	—	—	—	—

Runklizowe ßymjo, punt po 50 np. — **Czerwjeny dźeczel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyschinje płaćesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach 13 hr. — np hacž 13 hr. 24 np., žołta 12 hr. 51 np. hacž 12 hr. 75 np, kórz rožki po 160 puntach 10 hr. 49 np. hacž 10 hr. 75 np., kórz jećźmjenja po 140 puntach 9 hr 31 np. hacž 9 hr. 50 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 7 hr. 75 np. hacž 7 hr. 85 np., pschenża (žołta) wot 7 hr. 38 np. hacž 7 hr. 50 np., rožka wot 6 hr. 90 np. hacž 7 hr — np., jećźmjeń wot 6 hr. 90 np. hacž 7 hr. — np., wowß wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 10 np.

Wiećne płaczißny w Kamjenzu

18. dezembra 1902.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 6 hr. 75 np. hacž 7 hr. — np., pschenża wot 7 hr. 36 np hacž 7 hr. 65 np., jećźmjeń wot 6 hr. 70 np. hacž 6 hr 78 np., wowß wot 6 hr. 75 np. hacž 7 hr. — np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacž 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., ßyno 3 hr. — np., běrny 1 hr. 75 np Ssłoma (600 kilogr.) 20 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 1 hr. 90 np. hacž 2 hr. 40 np.

Wjedro w **Londonje** 24. dezembra: jaßne.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** śmeje njedźelu po hodźoch rano w 7 hodźinach duchowny Tychcer ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin farar Räda ßerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje. Tydźenske sostojnske dźěła śmeje farar Räda.

Nowolětny dźeń śmeje rano w 7 hodźinach farar Räda ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin duchowny Tyschcer ßerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Emma Augusta, Jurja Pawoła Młynka, khěžerja a dźěłaćerja pod hrodom, dź. — Frieda Hedwiga a Johana Getruda, Jana Ernsta Liebschera, dźěłaćerja pod hrodom, dwojn. dź.

Zemrjeli:

Dźeń 18 dezembra: Jan Bohuwěr Ssykora, korćmar w Hněwßezach 80 l. 3 m. 7. d. — Wylem Julius Keil, fabrikar a wobydler w Hrubjelćižach, 51 l. 3 m. — 20 dez. Marja Theresia Krawzez, Jana Hantuscha, khěžkarja a wußłużeneho żeleźnistcho wothładarja w Ratarjezach, mandźelska, 67 l. 11 m 12 d.

Zyrkwinske powjesćze ſ Hodźija.

Njedźelu po hodźoch śmeje rano ½8 hodź. duchowny Voigt ßerbsku spowjednu wućźbu. ½9 hodźin farar Kschiżan ßerbske a 10 hodź. němske prědowanje.

Sylvestera, 31. dez., wječor 7 hodź, śmeje duchowny Voigt němske prědowanje.

Nowe lěto śmeje rano ½8 hodź. duchowny Voigt ßerbsku spowjednu wućźbu, ½9 hodź. farar Kschiżan ßerbske, a 10 hodź. němske prědowanje.

Gustav Küttner

w Budyschinje

10 na ßerbskej haßy 10. **Telefon 5.**

Poručam ßwój wulki bohaty skład

winow a delikatessow.

Jako woßebitosćź poručam pschede wschěm ßo rad kupowaze

ßnědanske korbiki

jako praktiski a stajnje witany dar,

ßuschene wuhory

hacž do 4 puntow wulke,

wolijowe sardiny, krónske hummery,

wokaczizy

4 schtuk hromadźe,

wubjerny astrachanski kaviar

w tysach hižo po ⅛ punta, kaž tež po wasy kóždu dźělbu,

ff. Nürnbergski a Herrnhutski

póprjanz

wschelake wino

a schampanske wino

na wulki wubjerk,

kognak, rum. arak a punschowe essenzy

atd. atd. atd.

Gustav Küttner

10 na ßerbskej haßy 10. **Telefon 5.**

Budyska meblowa fabrika

Clemensa Toeppera

(naßłědnika Walthera a Nowaka)

na běłeŕnſkej dróſy 7

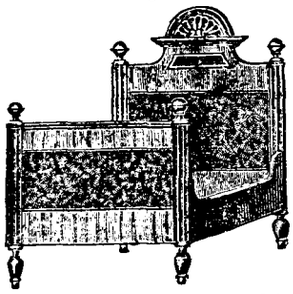

ma ſtajnje wulki ſkład

khamorow, vertikow, komodow, ſofow,

ſtołow, blidow a łožow

ſ matrazami a bjes nich.

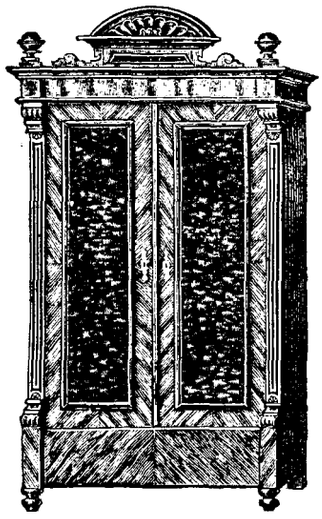

Doſpołne

njewjeſćźinſke wuhotowanja

ßo derje a tunjo wudźěłaju.

Pſchedawanje po fabrikſkich płaćźiſnach.

Emil Wehrle

w Budyſchinje

na jerjowej haßy 7

porucza ßwój wulki ſkład barbunjepuſchćźatych, derje ſeſchitych, dźeržazych a płaćźiſny hódnych

barchentowych koſchłow.

Mužaze koſchle po 110, 120 a 130 np.,

pacholaze koſchle po 1 mk.,

hólćźaze koſchle wſchěch wulkoſćźow po 40 np., 50 np., 65 np., 70 np., 85 np., 90 np., 95 np.,

žonjaze koſchle ſ paſkom 95 np., 1 mk., ſe ſchnórku po 5 np. tuńſcho.

holćźaze koſchle po 30 np., 35 np., 45 np., 55 np., 60 np., 70 np., 75 np., 85 np.,

koſchlazy barchent, ſtary łohćź po 15, 18, 20, 23, 25, 28, 30, 35 a 40 np.,

wulki wubjerk jenobarbnych, ßmužkatych a kaſchćźikatych **ßuknjowych tkaninow**, ſtary łóhćź po 20, 25, 30, 40 a 45 np.,

kattun k pjeſlam, ſtary łohćź po 20, 25, 30, 35, 40 np.,

jenobarbne połßukno, ſtary łohćź po 40, 60, 80 np.,

lama rjanych nowych muſtrow,

wobrubjene **barchentowe rubiſchćźa** po 25, 30, 40, 50 np. atd.

Pawoł Kristeller

na bohatej haßy 29

porucza ßwój wulki ſkład wſchěch druźinow jara trajnje dźěłanych

cźrijowych tworow

jako: **jěſdne, hońtwarſke a dołhe ſchkórnje, ſchkórniczki** (ſtifletty), **filzowe, ßuknjane a pjelſćźowe ſchkórniczki,** wyßoke ſ kožu wobßadźene a wodu njepſchepuſchćźate, **triumfowe ſchkórnje ſe ſpinami** ſ podſchiwkom a bjes njeho,

filzowe ſtupnje a tofle,

drjewjanzy, gumijowe ſtupnje a gumijowe ſchkórnje do ßněha po woßebje tunich płaćźiſnach.

Wulki ſkład

nakhribjetnych měchow, też tajkich ſ gumijowym podſchiwkom, njepſchepuſchćźate ſa ſwěrinu, **gamaſche** ſa hońtwarjow, kołojěſdnych a dźěłaćźerjow.

Wobkrućze ßo też porjedźa a ßo po měrje ſchije.

Pawoł Kristeller.

Cźeßny diplom | Bronſowe medaille | III. myto

a cźeßny diplom.

I. myto. 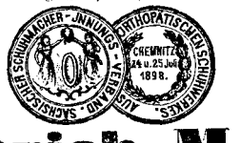 I. myto.

Heinrich Mohr,

ſchewſki miſchtr,

w Budyſchinje, na ßukelnſkej haßy 14,

porucza ßwój **wulki ſkład** hońtwjeŕſkich, jěſdnych a wyßokich ſchkórnjow, pjelſćźowych, filzowych a ßuknjanych ſchkórniczkow a ſtupnjow, wyßoko ſ kožu wobßadźenych, cźopłych a wodu-njepſchepuſchćźatych, ſ jednorej a dwójnej póduſchu, niſkim a wyßokim pjenkom. Hólćźaze wuhorkate ſchkórnje ſe ſmorſkami a bjes nich. Oſchatzſke a Roßweinſke filzowe ſtupnje a tofle ſ filzowej a kožanej póduſchu, też ſ koßmami wukkadźene. **Nowoſcze** balſkich a njewjeſćźinſkich ſtupnjow, ruſkich, a němſkich gumijowych ſtupnjow, ſtupnjow do ßněha, drjewjanzow a ſchkórnjow ſ drjewjanej póduſchu, ſ 1, 2 a 3 ſpinami, ſ ruſkim filzom podſchite, kaž wſchě móžne pomyßlne druźiny ſtupnjow a ſchkórnjow ſa muźſkich a dźěćźi po ſnatych tunich płaćźiſnach.

Serbſke a němſke

ſbžopſchejaze khartki

porucza

Ssmolerjez knihićźiſchćźerńja

w Budyſchinje.

Wurjadnje tunje poskiczenje.

Poruczamoj po scžěhowazych płaczišnach, sa kóždu kupjenu wěz rukujo, tuńscho hacž w kóždym

wupschedawanju:

Normalne koschle, žrěnjowulke po 70 a 125 np.
Spódnje kholowy sa mužow a a pacholow po 70 a 95 np.
Barchentowe koschle sa mužskich po 95 a 135 np.
Barchentowe koschle sa žónske po 90 a 145 np.
Kalmukowe žuknje, wožebje tołste, po 75 a 100 np.
Barchentowe žuknje s rjanymi mustrami po 125 a 150 np.
Mužaze soki, hischcže ženje tak tunje, po 35 a 50 np.
Rahłowjaze schawle a khapy na wulki wubjerk, hižo po 40 np.
Rukawate lazy sa mužskich po 150 a 175 np.
Barchentowe kožowe płachty sa wulke łoža po 75 a 95 np.
Spanske pschikrywy s kražnymi mustrami po 125, 150 a 225 np.
Hotowe wupjerki a zychi po 200, 250 a 300 np.

Pódła teho lěpsche a najlěpsche družiny pschedawamoj po jenak tunjo wobličenych płaczišnach.

Saměnjenje ko rad dowola!

Rabattowe marki płaczu!

Philippi & Co.

na bohatej haßy 3.

Ludwig Kuhlmann,

měješčel Erich Hecht, w Budyschinje w kupnizy

porucža:

najwjetschi wubjerk po najtunischich płaczišnach:

vitražowe tkaniny, běłe a na žołcz } wotměrjene a wot krucha,
gardiny, běłe a na žołcz }

roulowe tkaniny wschěch schěrjow,
pschikrywy (deki) s wóskowaneho žukna a wóskowane žukno
s krucha rěsane w 5 schěrjach,
katun a kreton k poczenjenju kanapejow,
meblowe tkaniny a to rips, damast a pišzane tkaniny,
sosowe pschikrywy (deki), blidowe pschikrywy, pschikrywy na schwadliske blidka, pschikrywy na komody a łoža,
linolejowe teppichi
wschelakich wulkosczow,
rosetty,
linolejowe běhacže wschelakeje schěrje,
gardinowe a vitražowe žerdže
wschěch dołhosczow,
t a p e t y
po wschěch płaczišnach,
tapetowe sbytki wot 5 hacž 15 rołkow po žamžnej kupowanskej płaczišnje a niže njeje.

Koże do kožuchow!

Czorne a běłe koże, kaž wschě družiny wobžadženskich kožow po najtunischich płaczišnach,

f e s c h i c ź e

nowych kožuchow kóždeje faßony sa mužskich a žónske a **pschedžełanje starych kožuchow** derje a tunjo, dale

symske žuknjane a koßmate měžy

wschěch družinow pola

C. E. Rinki, kóžkarja
na bohatej haßy 5.

Ssuscheny tołsty połcz, punt po 80 np., **žuscheny žwinjazy brjuch,** punt po 70 a 75 np., **kołbaža 2. družiny,** punt po 50 np., porucža
Ota Pětschka na žitnej haßy.

Konje k rěsu

po najwyschschich płaczišnach kupuje
Curt Kaiser,
konjaza rěsarnja w Budyschinje.
Pschisamknjenje k telefonej czo. 203

Skladnoſtna kuṕ.

Dokelž je ßo dźěl ſymſkeho cžaßa pominył, pſchedawam, ſo bych wotbył ßwój ſkład

žaketow, khornarjow, kapeſow

kaž tež dźěl

wjeczžornych mantlow

ſ 20 hacž 25 % rabatta.

Jenož lětuſche modne wèzy.

Jan Jurij Pahn.

Chcecže-li wopraudźe **derje a tunjo** kupić, dha kupujcže **bebi** ßwoje

zigary, zigaretty a tobak

w Hamburgſko-weſtfalſko-ſaſkej zigarowej wulko-ſkładowni

Arthura Dettricha

w Budyſchinje

pſchi lawſkich hrjebjach 14.

Schmidt & Gottschalk pjenjeżna banka

w Budyſchinje

pſchi mjaßowym torhoſchcžu 14|16.

Kupony ßo 14 dnjow do wupłaczomnoſcže ſa hotowe pjenjeſy ſamènjeja. Statne papjery ßo kupuja a pſchedawaju. Derje ßo danjaze hódnoſtne papjery ßu ſtajnje na ſkładże. Swólniwe poßłużenje.

Cźelaze kože,

ſajecže, kaniklaze, kocže, kunjaze a tkhórjaze kože po najwjetſchich płaczíſnach kupuje

Heinrich Lange

pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach.

Bayerſku

ſchkrjenu butru

najlěpſche k pjecženju

poručataj tunjo

Schiſchka a Rjeczka

na ſwonk. lawſkej haßy.

Kupujcže

pola

Otty Preussa

w Budyſchinje na žitnej haßy 11

mužaze a hólczaze

ſwjerſchniki, pſchepinaki, wobleczenja, khołowy, mantle, kaž tež

žonjaze a holczaze jaki.

Wſcho ßměſchnje tunjo.